

จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

ศิลปศึกษา

ฉลอง ๕๐ ปี โพรซีก
สู่แดนทอง

ฉบับปฐมบท

หนึ่งในโครงการ
สืบสานวิชาเชิงประจักษ์และหยั่งรากลึก

สวนะโพธิ์ศรี

“...โลกไม่ได้ต้องการแค่สันติภาพหรืออิสรภาพอะไรก็ได้
แต่โลกต้องการสันติภาพและอิสรภาพที่ถูกต้อง
คือ สันติภาพและอิสรภาพที่ไม่มีตัวตน
อาตมาเชื่ออย่างแรงกล้าว่า แก่นของความเป็นอโศก แม้เพียง
จะเป็นโมเดลขั้นดีที่สามารถปลุกความรัก ความเมตตา
และปมเพาะสันติภาพที่ยั่งยืน เข้าไปในสังคมที่กำลังสับสนวุ่นวาย...”

สมณะโพธิรักษ์

(คำกล่าวสุนทรพจน์บางส่วน ในโอกาสที่พ่อครูสมณะโพธิรักษ์ได้รับรางวัลสันติภาพ จากองค์กรแมนเฮ ประเทศเกาหลีใต้ วันพุธที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๓)

สู่แดนทอง
ฉลอง ๕๐ ปี โพรธิกิจ

จกิชาน ศุเพทอเดท

ฉบับปฐมบท

พุทธศักราช
๒๕๖๓

ผู้รวบรวม - ผู้เรียบเรียง

ดร.อภิสิน คิวยาธร | ดร.มิ่งหมาย มุ่งมาจน | ดร.พิทยา สิทธิโชติ

อภิธานศัพท์อโศก

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ตุลาคม ๒๕๖๓
จำนวนพิมพ์ ๔,๐๐๐ เล่ม
(ปกทองคำ 'อภิธานศัพท์อโศก' ๒๕๖๓ เล่ม)

สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดย สหกรณ์ภูมิรักษ์ จำกัด
ห้ามลอกเลียนแบบไม่ว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้
นอกจากได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อมูลทางบรรณานุกรมหอสมุดแห่งชาติ

อภิธาน ศิวยาธร.

อภิธานศัพท์อโศก.--กรุงเทพฯ : สหกรณ์ภูมิรักษ์, 2563.
984 หน้า.

1. พุทธศาสนา – อภิธานศัพท์. I. มิ่งหมาย มุ่งมาจน, ผู้แต่งร่วม.
II. พิทยา ลิทธิโชติ, ผู้แต่งร่วม. III. ชื่อเรื่อง.

294.303

ISBN 978-616-9364 1-0-8

ปก : สู้แดนธรรม นาวานุญนิยม
รูปเล่ม : พัชรฉัตร พัฒนพีระเดช
พิสูจน์อักษร : สุภาพร ดินิมิตงาม/
รัชฎา ศรีสิทธินาม/จินตนา วิวาร์สุข

พิมพ์ที่ : บริษัท วิสคอมเซ็นเตอร์ จำกัด
29-31 แอสปี้แลนด์ ซอย 2 ถนนลาดพร้าว
แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
โทรศัพท์ : 0 2734 0773-6
อีเมลล์ : viscomcenter@hotmail.com
เว็บไซต์ : www.viscomcenter.co.th

อัปปฏิสังขน์ นายหนึ่ง - อัปปฏิสังขน์ จิตตัง
ศรณชาติ

จงอย่าสร้าง อกาสน์
แต่อย่าอยากได้ อย่าอยากเอา
จงอย่าโลภ อย่าอยากได้
จงอย่าสร้าง แต่อย่าอยากเอา
อย่าร้ายๆ แต่อย่าร้าย,
ทำจิตใจงามหา ชัยชนะมากมาย
จงพากเพียรในหน้าที่
และรู้พักให้พอ
เพียรมาก - ใจมาก ทำไร
พักมาก - ใจมาก ชาติคุณ

๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๙

สมเด็จพระสังฆราช

“ความจริง” จากใจ

อาตมาเกิดมาชาตินี้ชัดเจนในตนเองที่สุด ตั้งแต่วินาทีแรกที่ “รู้ตัวเอง” ว่า เราจะต้องมาทำงานให้แก่ศาสนาพุทธ เต็มที่ เต็มชาติ เต็มความสามารถเท่าที่มี ในจิตตระหนกอยู่ตลอดว่าไม่มี “งานอื่นใด” เลยที่ สำคัญเท่า “ทำให้คนเข้าใจรู้จักู้แจ้งรู้จริงธรรมะพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถูกต้องตรงจริง” ตามภูมิรู้เท่าที่มีของอาตมา ด้วยความสามารถที่จะทำได้อย่างเต็มอุตสาหะตั้งแต่อายุ ๓๖ ปี จนกระทั่งบัดนี้ก็เข้าปีที่ ๘๗ กว่าครึ่งศตวรรษแล้ว ก็ยังมุ่งมั่นตามปณิธานเดิมไม่เคยลดน้อยถอยลงเลย

และนับแต่วินาทีแรกที่อาตมาพาตนเองออกมาจากความเป็น “คนโลก” มาเป็น “คนธรรม” อย่างจริงจังเต็ม “ความจริง” จากบัดนั้นจนกระทั่งบัดนี้ อาตมาก็ยิ่งมั่นใจยิ่งๆ ขึ้น เพราะยิ่งทำงานมาถึงวันนี้ก็ยังมีคนผู้ปฏิบัติเกิด มรรคผล มีคนรู้ตาม ทำตาม บรรลุผลตามได้สำเร็จจริง จนกระทั่งเกิดสังคัมมนุษย์โลกุตระเป็นกลุ่ม “ชาวอโศก” ดำเนินชีวิตอยู่ในโลก มีมวลคนถึงกับเป็นหมู่บ้านชุมชน “บวร” (บ้าน, วัด, โรงเรียน) ร่วมกันดำเนินชีวิตเป็นอยู่สุข สำราญเบิกบานใจ ในพฤติกรรม “สาราณียธรรม ๖” และลาภที่ได้มาโดยธรรมก็บริโภคร่วมกันเป็น “สาธารณโภคี” หมายความว่า ได้ผลผลิตทรัพย์สินมาอย่างเป็นธรรม ถือว่าเป็นของทั่วไป ไม่ยึดถือเป็นส่วนตน ถือเป็นของส่วนรวม ต่างอาศัยกินใช้ร่วมกันเป็นสาธารณะ

ชีวิตของคนในสังคัมที่ปรักพร้อมด้วย “สาราณียธรรม ๖” นี้จึงดำเนินความเป็นอยู่กันอย่างมี “เมตตากายกรรม-เมตตวาจกกรรม-เมตตมโนกรรม-ลาภ” หรือ ผลผลิตที่ต่างก็ช่วยกันขยันสร้างสรรค์ขึ้นมาโดยธรรม ก็กินใช้ร่วมกันเป็น “สาธารณโภคี” พ้น “มิจฉาชีพข้อที่ ๕” คือ ทุกคนทำอาชีพไม่ต้องมีรายได้ส่วนตัวกันทั้งชุมชน นั่นคือ คนในชุมชนนี้ทุกคนต่างสมัครใจทำงานฟรีกันทุกคน แต่ละคนทำงานไม่เอารายได้จากการทำงานเลย รายได้หรือผลผลิตที่ได้ทั้งหมดเอาเข้าเป็นของ “ส่วนรวม” แล้วช่วยกันดูแลรักษาร่วมกันเป็นสาธารณะ ซึ่งเท่ากับคนในชุมชนนี้ “เสียภาษี ๑๐๐%” นั่นเอง เป็น “อนาคาริกชน” คือ แต่ละคนต่างขยันทำงานไม่ต้องสะสมเงินทองข้าวของแข่งกันเลย เป็น “คนจน” เสมอหน้ากัน แต่ชีวิตกลับยิ่งสุขสบายอุดมสมบูรณ์ เป็นอยู่สุข ไม่เดือดร้อนทุกข์เข็ญกระเสือกกระสนดิ้นรนอย่างคนชาวโลกก็ยิ่งแตกต่างจากคนสามัญส่วนใหญ่ทั้งหลายในโลก

พฤติกรรมของคนสังคัมชุมชนนี้จึงเป็นปาฏิหาริย์ ประหลาดพิสดารที่สุดในโลก แต่ก็เกิดได้เป็นจริง ซึ่งทฤษฎี “สาธารณโภคี” นี้ไม่ใช่ทฤษฎีบังเอิญ หรือเป็นเรื่อง สงวนสิทธิ์ หรือเป็นทฤษฎียกเว้นพิเศษเฉพาะเท่านั้น แต่นับเป็นทฤษฎีสากลที่ดียิ่ง มีหลักสูตรให้นำไปเรียนรู้ปฏิบัติกันแพร่หลายได้ทุกสังคัมมนุษย์จะเจริญ ถ้าหากเรียนรู้ให้ “สัมมาทิฐิ” และ “สัมมาปฏิบัติ” ย่อมพาเจริญเป็นสังคัมสุขสงบอบอุ่นเกิด “สาราณียธรรม” ความเป็น “สาธารณโภคี” อยู่ใน “สาราณียธรรม ๖” ข้อ ๔ ซึ่ง “สาธารณโภคี” นี้เป็นเครื่องยืนยัน “ความจริง” ของสังคัมมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐิกิจก็ดี ไม่ว่ารัฐศาสตร์ การเมืองก็ดี ไม่ว่าเป็นสังคัมก็ดี จึงมีพฤติกรรมเป็นไปเพื่อ “ส่วนรวม” ที่ดีที่สุดสูงสุด เพราะเป็นไปได้อย่างพิเศษยิ่ง มั่นยืนยันว่า การปฏิบัติธรรมของ

พระพุทธเจ้า ถ้ามีมรรคผลจริงแล้ว ก็จะทำให้คนเป็นอริยบุคคล สังคม คนก็เป็นสังคมอารยะที่ “มีความเป็นส่วนรวม” เห็นแก่ “ส่วนรวม” ความเห็นแก่ตัวของคนถูกลดลงจริงเป็นจริง

อาตมาจึงมั่นใจว่า การอธิบายความหมายของ คำสอนของพระพุทธเจ้า ตามที่อาตมา อธิบายนั้น มีผลสำเร็จตรงตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้าสัมมาทิฏฐิจริง โดยเอาหลักคำสอน ของพระพุทธเจ้าในสูตรต่างๆ มาตรวจสอบเทียบวัดกับพฤติกรรมจริงของคนผู้ปฏิบัติ ตลอดจน เกิดสังคมที่มี “ศีล-สมาธิ-ปัญญา” หรือเกิดสังคมคนที่มี “จรณะ ๑๕ วิชชา ๘” แท้จริง เพราะ ตรวจสอบแล้วตรงตามพระพุทธวจนะจริงยืนยันพิสูจน์ได้แท้ เช่น เกิด “สาราณียธรรม ๖” ก็เป็น จริงได้ เกิดคุณธรรม “วรรณะ ๙” ก็เป็นได้จริง เป็นต้น หรือสูตรอื่นๆ ก็ล้วนตรงตามพระพุทธวจนะ จริงทั้งนั้น

อาตมาจึงหมดกังวลว่า มั่นใจยิ่งในการอธิบายศัพท์แสงต่างๆ ของพระพุทธเจ้าตามที่ อาตมาเชื่อมั่นว่า ถูก ต้อง ตรงตามเนื้อหาของสังฆธรรมพระพุทธองค์ เพราะเกิดมรรคผลได้แท้ สัมมาทิฏฐิ จึงมีความเป็น “ชาวอโศก” ขึ้นในโลก ที่มีพฤติกรรมของ “สาราณียธรรม ๖” กัน จริงๆ เป็นคนมี “วรรณะ ๙” ได้จริงๆ ปรากฏความเป็น “จรณะ ๑๕ วิชชา ๘” ยืนยันพุทธคุณ แท้ในยุคนี้ได้ เพราะเหตุนี้เอง จึงมีผู้เห็นว่า ที่อาตมาได้สาธยาย อธิบายไว้ทั้งหมดนั้น ซึ่งมัน เป็นความรู้ความเห็นที่มีนัยสำคัญหลากหลายที่แปลกต่างไปจากผู้อื่น แยังผู้รู้ อื่นอยู่มากใน ยุคนี้ เมื่อมีผลปรากฏปานฉะนี้ ก็น่าจะจัดรวบรวมเรียบเรียงคำอธิบายของอาตมาขึ้นไว้เป็น “อภิธานศัพท์” ให้ชาวอโศกที่ประสงค์จะศึกษาเพิ่มเติมให้ยิ่งขึ้น หรือผู้แสวงหา “ความจริง” ที่ไม่มีอคติมาพบมาเห็นเข้าก็จะเป็นประโยชน์แก่ผู้โชคตินั้นๆ ด้วย

“อภิธานศัพท์อโศก” ฉบับนี้จึงเป็นผลงานที่เกิดตามธรรมชาติแห่งความเป็นจริงที่ต้อง เกิดขึ้นฉะนี้เอง ก็ถือว่า เป็น “สิ่งหนึ่ง” ของชาวอโศก ที่เกิดขึ้นด้วยเหตุและปัจจัยของความ ต้องเกิดต้องเป็นเอง ไม่ได้มีจิต ทำตนอวดกล้าพวาปากแต่อย่างใดเลย รู้สึกตระหนักในความ ยังไม่บริบูรณ์ ไม่สมบูรณ์พร้อมด้วยจิตคารวะอยู่ ซึ่งแน่ใจจริงๆ ว่า “อภิธานศัพท์อโศก” ฉบับนี้ ยังขาดตกบกพร่องอยู่แน่นอน ก็ต้องน้อมขอภัยเป็นอย่างมาก ในที่นี้เราทำด้วยความตั้งใจ เต็มสามารถก็ได้เท่านั้นเอง

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณผู้ที่ได้เห็นดีเห็นชอบรวบรวมจัดทำ “อภิธานศัพท์อโศก” ฉบับนี้ขึ้นเป็น อย่างมากที่ได้ร่วมด้วยช่วยกันปรักปรำไปทั้งสมณะ ทั้งสิกขมาตุ และทั้งฆราวาสที่ไม่ใช่ดอกเตอร์ ก็หลากหลาย และทั้งที่เป็นดอกเตอร์ก็ร่วมทำกันอยู่มากท่าน ขออภัยจริงๆ ที่ไม่ได้กล่าวชื่อท่าน ทั้งหลายที่ได้ร่วมกันเอาภาระต่างเห็นดีเห็นชอบจนสำเร็จออกมาเป็น “อภิธานศัพท์อโศก” เล่มนี้

ขอบคุณอย่างเต็มตั้งใจจริงๆ

สมณะโพธิรักษ์

๔ สิงหาคม ๒๕๖๓

คำนำ

อภิธานศัพท์อโศก

(ฉลองกาญจนาโพธิ์จครบ ๕๐ ปี)

วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ครบ ๕๐ ปีเต็ม ที่พ่อครูสมณะโพธิ์รักษ์ทำงานกอบกู้ธรรมะของพระพุทธเจ้า ท่านมาต่อเชื้อสัจจะ แกไขความผิดเพี้ยน ความเสื่อม ทำงานมา ๕๐ ปี เกิดชุมชนสาธารณโภคีชาวอโศก ชุมชนที่เป็นอิสระ ไม่ถูกครอบงำ ไม่ว่าจะทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ชุมชนชาวอโศก เป็นชุมชนชาวพุทธ แผ่นดินพุทธ สมาชิกในชุมชนสามารถนำหลักธรรมระดับโลกุตระมาปฏิบัติ จนเปลี่ยนแปลงตนเองเป็นอารยบุคคลระดับต่างๆ ได้จริง จนถึงปัจจุบันความรู้ที่พ่อครูสมณะโพธิ์รักษ์ได้กล่าวไว้มีจำนวนมาก การรวบรวมคำอภิธานศัพท์อโศกครั้งนี้จึงเกิดขึ้น เพื่อให้พี่น้องชาวอโศกหรือผู้สนใจสามารถค้นหาคำศัพท์โดยง่ายและได้ความหมายที่ถูกต้อง ตรงตามพระไตรปิฎก สามารถนำไปประพจน์และปฏิบัติได้อย่างมีลำดับ มีเหตุ มีผล เป็นวิทยาศาสตร์ มีมรรค มีผล ต่อตนเอง ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ

การรวบรวมหัวข้อหรือคำอภิธานศัพท์อโศก หมายถึงการนำคำเทศน์และหนังสือที่พ่อครูสมณะโพธิ์รักษ์เขียน ที่ได้ขยายความหมาย ในแต่ละพระสูตรที่สำคัญ ในความหมายแต่ละหมวดคำ อย่างละเอียด ลึกซึ้ง จากพยัญชนะดั้งเดิมในพระไตรปิฎก นำมาจัดหมวด จัดหมู่ จัดลำดับ เทียบเคียง ทั้งสภาวะธรรมและพยัญชนะ ให้ถูกต้อง ถูกตรง ไม่ขัดกัน ลงกัน สอดคล้องกันกับพระไตรปิฎก จึงเป็นความสำคัญอย่างยิ่งยวด

อภิธานศัพท์อโศก นอกจากจะมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหลักพุทธศาสตร์แล้ว ยังมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหลัก รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ จักรวาลศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ โภชนาการศาสตร์ เกษตรศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ และศาสตร์อื่นๆ อย่างน่าอัศจรรย์

อีกทั้งพ่อครูสมณะโพธิ์รักษ์ได้ชี้ นำ ทำ นำ สร้างต้นแบบ แนวทางในระบบบุญนิยม ซึ่งถอดรหัสมาจากพระพุทธเจ้า ให้มนุษย์ได้ศึกษาเป็นแนวทางออกอีกระบบหนึ่ง อภิธานศัพท์อโศกจึงหลุดพ้นข้ามเขตแดนการถกเถียงตีความเพียงพยัญชนะโดยส่วนเดียว เหตุเพราะมีสภาวะจริง ที่เกิดจริง สัมผัสได้จริง มีบุคคลที่พันทุกซึ้งจริง มีสังคมสาธารณโภคีและสิ่งแวดล้อมเกื้อหนุนอย่างมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีระบบ มีระเบียบ มีต้น มีกลาง มีปลาย มีมรรค มีผล สอดคล้องตรงกันกับรากทฤษฎีในพระไตรปิฎก สัจจะนั้นไม่ขัดกัน ลงกัน เป็นปัญญาอันอุดมสูงสุดของการตรัสรู้ เห็นได้ในปัจจุบันธรรม สัมพันธ์กันทุกมิติ

เหตุการณ์ COVID-19 กำลังทำลายและสั่นคลอนระบบทุนนิยมอย่างยิ่งยวด สังคมไทยต้องศึกษาแสวงหาเส้นทางใหม่ เพื่อสร้างความสมบูรณ์พูนสุข ในระบอบประชาธิปไตยที่มี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อจะก้าวเข้าสู่รัฐ New Normal Thailand บนรากฐานเศรษฐกิจพอเพียงที่ระบบบุญนิยมมี อันสอดคล้องกับพระธรรมและพระวินัย ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสไว้ในพระไตรปิฎกเป็นสำคัญ

จุดเริ่มต้นของการศึกษาค้นคว้าที่จะนำ “ปัญญา” มาสู่สังคมและเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ถูกต้อง คณะผู้จัดทำอภิธานศัพท์อโศก มีความคาดหวังว่าชาวอโศกและประชาชนผู้สนใจ จะสามารถเข้าใจ เข้าถึง เนื้อหา สาระ ได้โดยง่ายขึ้น จึงได้จัดทำอภิธานศัพท์อโศก ในระบบออนไลน์ <https://www.borvomsocial.com/Search.php> และจัดทำเป็นเล่มขึ้นมา โดยเฉพาะ เป็นพจนานุกรมที่ถูกต้อง คมชัด ในความหมายเดิม นั่น คืออย่างไร เข้าระบบ ระเบียบ เป็นหลัก เป็นฐาน พอจะได้เป็นตำรา textbook ไว้สำหรับเล่าเรียนได้พอสมควรในอนาคต การเก็บรวบรวมคำศัพท์และหัวข้อธรรมครั้งนี้เป็นครั้งแรก ค่อนข้างจุกจุก เนื่องจากมีเวลาจำกัด และคณะด้อยในประสบการณ์ ความบกพร่องผิดพลาดอาจเกิดขึ้นโดยมาก จึงหวังว่า จะได้รับคำชี้แนะจากท่านผู้รู้และผู้สนใจ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ในเล่มต่อไป

คณะพุทธตรีลักษณ์

หมายเหตุ: อภิธานศัพท์อโศก หมายถึง คำศัพท์หรือวลีที่เป็นคำสอนของ “พ่อครูสมณะโพธิรักษ์” ได้ให้ความหมายเฉพาะเป็นของชาวอโศกแบบเหนือโลกหรือแบบโลกุตระ

คณะผู้ร่วมทำหนังสือ “อภิธานศัพท์อโศก”

คณะทำงานฝ่ายสมณะ

๑. สมณะเดินดิน ติกขวิโร
๒. สมณะบินบน ถิรจิตโต
๓. สมณะเสียงศีล ชาตวโร
๔. สมณะสมณะพิสุทธิ พิสุทธโธ
๕. สมณะคิตถุก ทิฏฐชุกัมโม
๖. สมณะซาบซึ้ง สิริเตโช
๗. สมณะฟ้าไท สมชาติโก
๘. สมณะเด่นตะวัน นรวีโร
๙. สมณะแก่นเกล้า สารกโร
๑๐. สมณะดินไท ธานियो
๑๑. สมณะมือมั่น ปุรณกโร
๑๒. สมณะโพธิสิทธิ์ โพธิสิทธโธ
๑๓. สมณะถักบุญ อาจิตปัญญโณ
๑๔. สมณะต่วนดี สุขโว
๑๕. สมณะแสนดิน ภูมิจุฑโธ
๑๖. สมณะถักร้อย ธรรมโร

คณะทำงานฝ่ายสิกขมาตุ

๑. สิกขมาตุรินฟ้า นิยมพุทธ
๒. สิกขมาตุแสงฝน อโศกตระกูล
๓. สิกขมาตุตรงธรรม รักพงษ์อโศก

คณะทำงานฝ่ายภพ

๑. สมณะแสนดิน ภูมิจุฑโธ
๒. นายสุ่แดนธรรม นาวาบุญนิยม

คณะทำงานฝ่ายฆราวาส

๑. ดร.อภิสิน ศิวาธร
๒. ดร.มิ่งหมาย มุ่งมาจน
๓. ดร.พิทยา ลิทธิโชติ
๔. นายสุ่แดนธรรม นาวาบุญนิยม
๕. นายสุชาติ สิริคมสัน
๖. นางสาวราตรี พิพัฒนาไพบูรณ์
๗. นางสาวสีดา ลูกบัว
๘. นางสุรียา ลิทธิสงค์
๙. นางสาวใบฟ้า ธรรมะมาลา
๑๐. ปะตรงเตื่อน นาวาบุญนิยม
๑๑. นางเอี่ยมพร บริงโช
๑๒. นางสุฤติ แก้วอำไพ
๑๓. นางรัตน์ดิกร กันธิยา
๑๔. นางทองธรรม เจริญชัย
๑๕. นางร่มเย็น นาวาบุญนิยม
๑๖. นางลิหาวา วิลามาศ
๑๗. นางบุญส่ง กลางสอน
๑๘. นางรักเย็น หน่อแก้ว
๑๙. นางสาวศิริรัตน์ พิพัฒน์พันธ์
๒๐. แม่ชีสุภาพ รักษาประสูตร
๒๑. นางพัชรกัญย์ ชำกฤษ
๒๒. นางพันราศรี ประชาโชติ
๒๓. นางสาวสมใจ ตียกุลพานิช
๒๔. นายธีรพงษ์ บุญมานัด
๒๕. นายปรีชา ทารชนะ
๒๖. เด็กหญิงดาวเด่นไพร ปรานีต

เล็กๆ น้อยๆ และเรียบง่าย ที่นำบันทึกในฉบับปฐมบท

ในวาระศุภมงคลสมัยครบ ๕๐ ปี การทำงานโพธิกิจของสมณะโพธิรักษ์ ผู้นำพาจิตวิญญาณของชาวอโศกในวิถีสุมชนสาธารณโภคี

การจัดพิมพ์หนังสือ “อภิธานศัพท์อโศก” ฉบับปฐมบท พุทธศักราช ๒๕๖๓ เป็นหนึ่งกิจกรรมที่ร่วมกับกลุ่มชาวอโศกทั่วประเทศในการจัดงาน ถูแค้นทอง ฉลอง ๕๐ ปีโพธิกิจ

ทางสหกรณ์ภูมิรักษ์ ซึ่งเป็น ๑ ใน ๙ องค์กร ได้รับอนุมัติจากพ่อครูสมณะโพธิรักษ์ และหมู่สงฆ์สมณะและสิกขามาตุ ที่ร่วมงานตรวจสอบหนังสือนี้ให้จัดพิมพ์ขึ้นได้

มีสาระเล็กๆ น้อยๆ ที่เรียบง่ายในการดำเนินงานจัดพิมพ์หนังสืออภิธานศัพท์อโศกอยู่ ๓ สาระ ได้แก่

๑. ความเป็นมา
๒. ความเป็นวาระมงคลสมัย โดยมีศุภนิมิต
๓. ความเป็นหนึ่งในโลก คือ อาหาร

๑. ความเป็นมา

การเผยแพร่ธรรมะของพ่อครูสมณะโพธิรักษ์ตลอด ๕๐ ปี มีหลากหลายรูปแบบมาก อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์หนังสือธรรมะต่างๆ เทปคาสเซต แผ่นซีดี ต่อมาแผ่นดีวีดี การจัดทำเทปวิดีโอ จนมาเป็นบุญนิยมทีวี และเผยแพร่ YouTube เป็นต้น เพื่อประโยชน์สูงสุดที่เหมาะสมตามยุคกาลสมัย

ในมุมเล็กๆ ของการทำงานสื่อที่แพร่สะพัด มีความต้องการจัดเก็บบันทึกคำสอนพ่อครูฯ ในรูปคำศัพท์และคำความ มาเป็นระยะๆ จัดทำโดยสมณะและสิกขามาตุบางองค์ แม้แต่ฆราวาสบางท่านมาเจียบๆ แต่ทำกันได้เป็นบางช่วงของแต่ละท่านแล้วก็หยุดพักกันไปตามภารกิจที่สำคัญเร่งด่วนที่หมุนเข้ามา

คณะทีมงานผู้รวบรวมเรียบเรียงในการสนับสนุนโดยสหกรณ์ภูมิรักษ์ที่เริ่มงานมาประมาณปีเศษ ก็ได้รับทราบและได้รับมอบข้อมูลรวบรวมเดิมๆ ตั้งแต่ยุคต้นๆ ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ เรื่อยมา พร้อมกับการอนุโมทนาสาธุกับภารกิจในการรวบรวมระดับอภิธานศัพท์ (glossary) ฉบับนี้ให้สำเร็จปรากฏขึ้นมา

จึงกล่าวได้ว่า การจัดทำหนังสือนี้เป็นความต้องการที่มีมาอย่างยาวนานในชาวอโศกเอง และจัดทำเพื่อประโยชน์ของชาวอโศกที่มีความสำคัญยิ่งยวดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังนี้

๑.๑ พ่อเฒ่าแรงงานเพื่อถนอมพลังชีวิตของพ่อครูสมณะโพธิรักษ์ที่สูงวัยขึ้นถึง ๘๗ ปีแล้ว สำหรับผู้มาใหม่หรือนักศึกษาทำปริญญาตรี-โท-เอก ที่เข้ามาก็มักถามคำถามในระดับต้นๆ และมีติลสังคัมรูปแบบชีวิตชุมชนแบบกว้างๆ ก็สามารถเตรียมพื้นฐานข้อมูลจากอภิธานศัพท์อโศกเล่มนี้ จะช่วยได้เป็นอย่างดี

๑.๒ พ่อครูสมณะโพธิรักษ์ก็สามารถเห็นและตรวจทานองค์ธรรมความรู้ในอภิธานศัพท์ที่ชำระให้ถูกต้อง เรียบง่าย แต่ลึกซึ้งขึ้นได้เรื่อยๆ เพราะมีฐานอภิธานศัพท์อโศก ฉบับปฐมบทรองรับและจะถูกถ่ายทอดบันทึกเพิ่มขึ้น ดีขึ้น ลึกซึ้งขึ้น ในฉบับที่ ๒-๓-๔ ไปได้สมควรตามธรรมในขณะที่พ่อครูฯ ยังมีชีวิตโพธิกิจอยู่

๑.๓ เหล่าสมณะผู้เถระและสิกขมาตุผู้สูงวัยขึ้น ก็สามารถใช้ประโยชน์จากอภิธานศัพท์อโศกที่ท่านอาจจะไม่มีโอกาสรับฟังธรรมจากพ่อครูฯ ได้ตลอด เนื่องจากเวลาที่ถูกรวบรวมด้วยงานความรับผิดชอบท่วมทับ ท่านผู้ถวายชีวิตให้งานสืบสานพุทธศาสนาอาจจะพบคำสอนที่แฝงอยู่แล้วคลิก ปัญญาวิมุตติ หรือ อุกโตภาควิมุตติ เป็น probability จะตกกับองค์ใดรูปใดแม้ในชาตินี้ก็นับเป็นโอกาสที่สูงค่ายิ่ง

๑.๔ ในระดับฆราวาสยังมีฐานกว้างขึ้นและหลากหลายระดับภูมิธรรม ตามบารมีและซึมซับอยู่กับชาวอโศกมายาวนาน หรือแม้แต่ฆราวาสอโศกที่ไปๆ มาๆ นับสิบปีหรือหลายสิบปี

- ‘สายศรัทธา’ ก็เต็มพลังชีวิตทุกครั้งที่อ่านหรือมีคนอ่านให้ฟัง ก็เหมือนกับมีนิมิตได้ยินทั้งเสียงและภาพจากที่ท่านอยู่มายาวนานไปได้เรื่อยๆ (แม้ในวันเวลาที่พ่อครูฯ ไม่อยู่กับเรา)

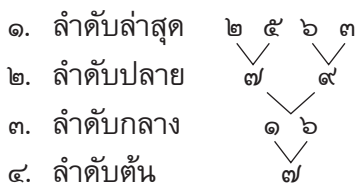
- ‘สายปัญญา’ ก็สามารถพัฒนาองค์ธรรมความรู้ที่หลากหลาย และพัฒนาสภาพหมุนรอบเชิงซ้อนซึ่งเป็นสิ่งที่เลี่ยงไม่ได้ เมื่อท่านต้องการออกจากมิติระดับอรุณสุดท้าย (งดงามบั้นปลาย) หมวดธรรมที่ลึกซึ้งในระดับนี้ก็มิอยู่ในอภิธานศัพท์อโศก และเป็นการสั่งสมบารมีธรรมของท่านที่ติดตัวไปเป็นเสบียงธรรมในชีวิตภาพหน้าสืบไป

๑.๕ แม้เป็นส่วนน้อยแต่ก็เป็นการลดความเบี่ยงเบนขององค์ธรรมในอนาคตที่ยาวนานออกไป การตีความและประสบการณ์ของสมณะผู้เถระจะใช้ประโยชน์จากอภิธานศัพท์อโศกร่วมกันได้ และเพื่อช่วยในยามพบอุปสรรคงานที่อาจมีคำถามว่า ถ้าพ่อครูฯ อยู่ ท่านจะกล่าวธรรมอย่างไร ซึ่งก็ได้รวบรวมสาระสำคัญไว้ในอภิธานศัพท์อโศกนี้ (และง่ายต่อการค้นหาสรุปออกมา)

๒. ความเป็นวาระมงคลสมัย โดยมีศุภนิมิต

ผู้ติดตามฟังธรรมพ่อครูฯ มายาวนานจะคุ้นเคยกับการนำรหัส เช่นปี พ.ศ. นั้นนี้ว่าจะมีเหตุการณ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นมาให้สัมพันธ์กระทบรับรู้อยู่

เช่นเดียวกับปี พ.ศ. ๒๕๖๓ อันเป็นมงคลสมัยครบรอบ ๕๐ ปีโพธิกิจ ย่อมสามารถมีศุภนิมิตในกาละที่มีกรรมสำคัญ คือการเกิดขึ้นของอภิธานศัพท์อโศก มีนิมิต ๔ ลำดับ ดังนี้

ซึ่งจะได้แสดงถึงศุภนิมิตตัวเลขที่แทนหมวดธรรมสำคัญๆ ที่ปรากฏในอภิธานศัพท์อโศกเล่มนี้ (สำหรับผู้มี mindset ทางวิทยาศาสตร์ที่ไม่เข้าใจแนวทางถอดรหัสธรรมเช่นนี้ก็แนะนำให้ข้ามหัวข้อนี้ไปก่อนได้)

๒.๑ ลำดับล่าสุด มีตัวเลขปี ๒๕๖๓ คู่มือเล่มนี้ไม่แปลกอะไร แต่เมื่อข้าพเจ้าได้ตรวจอ่านแล้วอ่านอีก ๒-๓ รอบ ก็ประหลาดใจกับหมวดธรรมสำคัญที่ต้องสะดุ้งกับการปฏิบัติธรรมทั้งชีวิตแต่กลับโหมพะจากโลกุตระธรรม

ในหนังสือเล่มนี้มีหมวดธรรมสำคัญ ๔ หมวดที่พ่อครูฯ กล่าวแสดงไว้ ถ้าขาดหมวดธรรมข้อใดข้อหนึ่งก็จะขาดเหตุปัจจัยองค์ประกอบ หรือถึง “ความเป็นโหมพะ” จากนิพพาน ซึ่งเมื่อดูโดยรวมเป็นโหมพะได้ถึง ๔ หมวด

- เลข ๒ บ่งถึงหมวด เทวธรรม (ตะเว-ธัม-มา) หรือธรรมคู่ เช่น โลภีเย-โลกุตระ, เคะหลิตะ-เนกขัมมิตะ, อากาสาัญญา-วิญญาณัญญา เป็นต้น

- เลข ๕ บ่งถึงหมวด ธรรมนิยาม ๕ : อุต-พีชะ-จิต-กรรม-ธัมมะ หากรู้ทำทั้ง ๕ สภาวะก็ทำให้ใจเป็นถึงระดับอรหัตตผลจิต หรือ อรหันต์เป็น-อมตบุคคล กับ อรหันต์ตาย-ปรีนิพพาน

- เลข ๖ บ่งถึงหมวด ธรรม ๖ ต่างๆ ที่ประชุมเป็นองค์รวม คือ อายุตนะ ๖ / สัมผัส หรือ ผัสสะ ๖ / เวทนา ๖ / ตัณหา ๖ / วิญญาณ ๖ ทั้งหมดนี้เป็นองค์รวมของคำ “ปัจจุบัน (real time) สภาวะ” นี้คือใจความของคำว่าปฏิบัติธรรมลืมนตา หากขาดหรือไม่ครบองค์รวมนี้เป็นปฏิบัติธรรมหลัปดาห์

- เลข ๓ บ่งถึงหมวด ธรรมปฏิบัติถูกธรรม ๓ ประการ คือ สำรวมอินทรีย์-โภชนะเนมัตตัญญูตา-ชาคริยานุโยคะ หากปฏิบัติไม่ครบทั้ง ๓ ข้อเป็นองค์รวมก็ถึงการโหมพะ

ดังนั้น คำโหมพะ หรือในพระบาลีมีคำโหมพบุรุษนั้น สารใจความสำคัญคือขาดบกพร่องในองค์ความรู้ทั้ง ๔ หมวดอันเป็นกาละ พ.ศ. ๒๕๖๓ ที่ชาวพุทธผู้สนใจจริงจะมีในใจตลอดตั้งแต่การเรียนรู้-ลงมือปฏิบัติ-ตรวจสอบผล ซึ่งที่แสดงมานี้โดยลำดับพระมิตตามตัวเลข ๒๕๖๓ แต่การพิสูจน์โดยการปฏิบัติจะเป็นการทวนกลับย้อนลำดับ ได้แก่

(๓) กรอบฐานกาย - น้อมนำหมวดธรรมปฏิบัติไม่ผิด ๓ ประการ มาประพฤติให้ครบกรรมสุจริต ๓

(๖) กรอบฐานเวทนา - น้อมนำหมวดผัสสะ ๖ / เวทนา ๖ / ตัณหา ๖ / วิญญาณ ๖ / อายุตนะ ๖ ปฏิบัติเป็นปัจจุบันสภาวะพร้อมทำใจในใจมีมนสิการให้เกิดถึงขั้นมี จักขุ ญาณ ปัญญา วิชา อาโลก (แสงสว่าง) ได้จริง

(๕) กรอบฐานจิต - น้อมนำการปฏิบัติทุกขั้นตอนพัฒนาจิตไปให้ครบนิยาม ๕ มีรายละเอียดลึกซึ้งของสภาวะจิตสภาวะธรรมในอภิธานศัพท์อโคกนี้

(๒) กรอบฐานธรรม - น้อมนำจิตที่อุเบกขาฐานนิพพานสร้างวิปัสสนาฐานในหมวดเทวธรรม (ตะเว-ธัม-มา) แล้วพัฒนาให้ครบวิชา ๘ ไปจนถึงการพ้นจากสภาพธรรมคู่ (non-dual)

หากผู้ใดมีจิตอ่อนน้อม เรียนรู้สิกขาธรรมมบทต่างๆ ที่มีนัยยะแสดงธรรมอันละเอียดพิสดาร หากไม่มีโครงสร้างจารกหัสหรือนิมิต ๒๕๖๓ นี้ก็คงจะพรวดพราด จับไม่ติด ไม่ก็จุ่ม คือไม่ไปไหน หรือก็ลอยคือได้แต่สัญญาความจำฟังกระจายจับต้องสภาวะยืนยันรับรองกันไม่ได้

๒.๒ ลำดับปลาย มีรหัสชุด ๗ มาจาก (๒+๕) ชุดหน้า / กับ ๙ มาจาก (๖+๓) ชุดหลัง ชุดนี้ง่ายและสั้น คือ บ่งบอกภาวะโพธิกิจของโพธิสัตว์ระดับ ๗ (พระนิยตโพธิสัตว์) ซึ่งเป็นผู้มีครบสัมมาทวิปฏิทั้ง ๑๐ ข้อ โดยเฉพาะข้อที่ ๑๐ เป็นสยงอภิญญา ผู้ชนอาสาต่ออายุพระบวร

พุทธศาสนาให้ยืนยาวถึง ๕,๐๐๐ ปี ซึ่งเป็น mission พันธกิจที่ท่านสมัครใจมาเอง เป็นการกตัญญูต่อพระอนุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้า (โพธิสัตว์ระดับ ๙) ผู้ดับขันธปรินิพพานไปแล้ว การทำงานภารกิจที่ยากเช่นนี้มิใช่ใครจะมากล่าวอ้างลอยๆ (เพราะหากไม่จริงก็ปาราชิกมีกรรมหนัก) หรือคะนองเล่นๆ แต่นี่ท่านมีผลงานความบากบั่นนำพาหมู่กลุ่มชาวอโศกหลายพันชีวิต และมีคุณูปการยิ่งยวดไปในอนาคต การบำเพ็ญความจริงของโลกุตระในยุคนายกแสนเช็ญเช่นนี้จึงเป็นการเพิ่มพูนบารมีของสมณะโพธิรักษ์เพื่อเจริญขึ้นเป็นโพธิสัตว์ระดับ ๙ คือ (ปรารธนาพุทธภูมิ) สำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งในอนาคต

ประมวลความสัมพันธ์ของ ๒ ชุดแรกเป็นหมวดธรรมระดับผู้นำ (ผู้สัจยอภิปัญญา)

- ชุดที่ ๑ คือ ๒๕๖๓ เป็นหมวดธรรมอันวิจิตรพิสดาร วิเศษ วิสุทธิ์ ดังปรากฏในหนังสือนี้เพียงส่วนหนึ่งส่วนน้อยที่นำออกให้เห็นนี้เป็นฝ่ายนาม

- ชุดที่ ๒ คือ ๗-๙ เป็นหมวดฝ่ายรูปที่จำเพาะเจาะจงบุคคลกับงานที่ยากเช่นนี้ การรู้ธรรม “นาม-รูป” ที่คู่กันในระดับสูงล้ำอันไม่มีใครมาปลอมแปลงและกล่าวอ้างที่มีอาจเอื้อมได้เลย ความจริงย่อมเป็นความจริงของสิ่งที่เกิดขึ้นจริงเป็นจริงได้แล้ว

(ซึ่งไม่ขึ้นกับอริสภาพความเชื่อส่วนบุคคลของแต่ละคนว่าจะเห็นคุณค่าได้หรือไม่ จึงไม่อาจวัดด้วยเชิงปริมาณของจำนวนพลเมืองที่เข้าใจ แจกเช่นเดียวกับตัวอย่างสูตรทฤษฎีสัมพัทธภาพ $E = mc^2$ ของไอน์สไตน์แม้ไม่ใช่ความรู้ในระดับ physic ที่คนทั่วไปจะเข้าใจได้ แต่ก็ได้รับการยกย่องจากนักวิทยาศาสตร์ชั้นนำของโลกซึ่งมีจำนวนน้อย)

นิมิตธรรมในลำดับที่ ๓ และ ๔ ต่อไป เป็นหมวดธรรมในระดับผู้ตาม (สาวกภูมิ) จึงอยู่ในระดับที่จับต้องได้ เปรียบดั่งใบไม้กำมือเดียวในพระไตรปิฎกเถรวาท ๔๕ เล่ม

๒.๓ ลำดับกลาง มีรหัส ๑๖ มาจาก (๗+๙) ในข้อ ๒.๒ เป็นรหัสแสดงผลงานของพ่อครูและชาวอโศกในช่วงกลางๆ คือ การก่อสร้างอาคารวิหารพันปี ซึ่งเป็นการนำเสนอรหัสธรรมที่แฝงอยู่กับโครงสร้างระดับโอฬาริกวัตถุ ก่อสร้างอยู่ที่สันติอโศก กรุงเทพฯ

ถ้าใครเปิดคำศัพท์ อานาปานสติ ๑๖ (เชิงสัญลักษณ์) ที่จะแสดงถึงโครงสร้างวงกลมศูนย์ใหญ่โดยรอบรองรับโครงสร้างเสาโค้งหุ้มสแตนเลส ๑๖ ต้น นั้นเป็นรหัสขั้นต้นขั้นเดียวหากแทนด้วยมิติไตรสิกขา คือ

อานาปานสติ ๑๖ แทนมิติ อธิศีลสิกขา

เจโตปริยญาณ ๑๖ แทนมิติ อธิจิตสิกขา

วิปัสสนาญาณ ๑๖ แทนมิติ อธิปัญญาสิกขา

ซึ่งทั้ง ๓ มิติ หมายถึง ความเจริญของจิตถึงขั้นวิมุตติ ความเจริญของปัญญาผ่านวิปัสสนาญาณขั้นที่ ๑ เจริญจนครบวิชา ๘ โดยยังมีสัมผัสผัสสะนอกในบนฐานไม่ขาดจากกาย อานาปานสติ ๑๖ เป็นองค์รวมครบ ๓ เสา

และการเห็นมิติทั้ง ๓ คือการเจริญเลื่อนความละเอียดจากระดับรูปถึงขั้นสู่อรูป ถ้าระดับรูปจะเห็นเพียง ๑ หรือ ๒ ระนาบ เมื่อมีมิติทั้ง ๓ ขึ้นไปจึงเล็ดละเอียดผ่านเข้าในระดับอรูปได้ ซึ่งเป็นวิญญาณขั้นละเอียดที่จะบรรลุผลในขั้นอนาคามีและอรหัตต์ได้เป็นลำดับ

รหัสลำดับ ๒.๓ นี้เป็นขั้นสาวกภูมิ โดยรหัสลำดับ ๒.๑ เป็นขั้นพุทธภูมิ (เปิดดูคำศัพท์พุทธภูมิ) ที่มีรองรับโดยเจตีย์ทองโพธิปักขิยธรรม ๓๗ ที่บรรจุรูปธาตุคือพระบรมสารีริกธาตุ

จำนวนนับร้อยกับพระพุทธรูปปางต่างๆ หลายสมัยรวม ๑๐ องค์ในองค์เจดีย์หุ้มทองคำนี้ ซึ่งได้อัญเชิญขึ้นสู่ยอดโดมของพระวิหารในวันวิสาขบูชา ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ จัดเป็นพิธีถวายราชสักการะในศุภวาระฉลองปีกาญจนภิเษกแด่ในหลวง ร.๙ ทรงครองราชย์เป็นปีที่ ๕๐

๒.๔ ลำดับต้น มีรหัสเลข ๗ มาจากข้อ ๒.๓ (๑+๖) เป็นฐานล่างสุดของพีระมิด ย้อนไปถึงยุคแรกช่วงปี ๒๕๒๑ ยุคแรกๆ นั้นพ่อครูฯ จะเน้นสอนไตรสิกขา จรณะ ๑๕ วิชชา ๘ (คือเนื้อหาทางเอก ภาค ๑) และโพชฌงค์ ๗ มีสโลแกนหลักคือ อย่าเผลอใจอย่าห่างใจ มีการนำพาสอนนั่งสมาธิที่เรียก เจโตสมถะ อยู่บ้าง พ่อท่านนำสอนการนั่งเองให้มีสมาธิปฏิบัติ เพราะช่วงแรกพ่อครูฯ อนุโลมให้คนมาใหม่ๆ ยุคนั้นยังรักการนั่งสมาธิเป็นการปฏิบัติธรรม แต่ก็ผิดฝืนหนักเพราะตกจมน้ำคือ ถิ่นมิถนะ กับลอยฟุ้งไปหาอิทธิฤทธิ์ความสามารถพิเศษทางจิต

มายุคนี้ คงมีน้อยคนที่จะทราบว่า พ่อครูสมณะโพธิรักษ์สอนธรรมวางหมวดธรรมหลักยุคละ ๑๐ ปี หรือ ๑ ทศวรรษ มาวันนี้ครบ ๕ ทศวรรษ มีลำดับดังนี้

- ทศวรรษที่ ๑ เน้น ศีลชั้นอธิ
- ทศวรรษที่ ๒ เน้น สมาธิชั้นอธิ
- ทศวรรษที่ ๓ เน้น ปัญญาชั้นอธิ
- ทศวรรษที่ ๔ เน้น วิมุตติ
- ทศวรรษที่ ๕ เน้น วิมุตติญาณทัสสนะ

ผ่านเวลาอบรมวางรากฐานพัฒนาจิตวิญญาณมา ๔ ทศวรรษ พ่อครูฯ ระมัดระวังมิได้ประกาศความเป็นพระอรหันต์เพียงเปิดเผยงานโพธิกิจเป็นพระโพธิสัตว์ระดับ ๗ คือพระนิยต-โพธิสัตว์ แม้ในทศวรรษที่ ๕ ต้องผ่านไป ๗-๘ ปีแล้ว จึงประกาศความเป็นอรหันต์

ในมุมมองของวิญญูชนผู้มีใจเป็นกลาง คงมองออกว่า พ่อครูสมณะโพธิรักษ์มิได้อยากอวดอุตริมนุชยธรรมง่าย ๆ โดยไม่ประมาณ แต่เมื่อถึงกาลที่ต้องแสดงธรรมฟุ้งนามอันลึกซึ้งพิเศษ ก็ยอมยืดย่นฝังรูปมีตัวตนผู้ได้รับผลของธรรมชั้นสูงสุด เมื่อถึงวาระต้องยืดย่นหลักธรรมอันใคร่ครวญแล้วก็ประกาศความจริงได้โดยไม่เก้อเขินเก้อยากใดๆ ดังคำสุภาษิต “เมื่อมีผู้ปฏิบัติปฏิบัติชอบอยู่ตราบใด โลกย่อมไม่ว่างเว้นอรหันต์บุคคลอยู่ตราบนั้น”

๓. ความเป็นหนึ่งในโลก คือ อาหาร

นี่เป็นคำตรัสขององค์สมเด็จพระบรมครูอนุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้า หมวดธรรมคืออาหาร ๔ ได้แก่ หมวดกวีฬิงการอาหาร หมวดผัสสาหาร หมวดมนโธสัจเจตนาหาร หมวดวิญญาณาหาร

เป็นเรื่องที่เป็นไปโดยมิได้วางแผน สหกรณ์ภูมिरักษ์ได้เปิดร้านอาหารสุขภาพที่สันติอโศก เพื่อถวายการทำมาตถิการให้สมเด็จพระเจ้า ในหลวง ร.๙ โดยมีการแจกฟรีทุกวันพฤหัสบดี เพื่อรำลึกถึงพระองค์ท่าน ต่อมาได้ขยายผลมาเปิดร้านอาหารสุขภาพภูมिरักษ์ที่บ้านราชธานีอโศก แจกฟรีในระดับ ๔ ของการค้ำบุญนิยม ทุกวันที่เปิดทำการเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ทางอาหารและสุขภาพของชาวอโศกได้ทุกกลุ่ม ช่วงแรกเป็นสูตรแพทย์วิถีธรรม มาช่วงนี้เป็นอาหารชาคาฮารีโดยไม่รุ่มร่ามาเผยแพร่ โดยทั้ง ๒ สูตรนี้ก็ลดละกิเลสในกามคุณ ๕ ในผัสสาหาร

มาถึงได้ ๗ ปีการดำเนินงานของสหกรณ์ภูมिरักษ์ ก็ได้รับอนุมัติทำโครงการสืบสานวิชาเชิงประจักษ์และหยั่งรากลึก โดยมีรูปธรรมคือ หนังสืออภิธานศัพท์อโศก ฉบับปฐมบท

พุทธศักราช ๒๕๖๓ อันนับเป็นวิถุญญาณาหารที่เป็นโลกุตระให้ผู้ที่อ่านศึกษาค้นคว้า ได้ทำมโนสัญเจตนาหาร คือการมีเจตนากับตณหาในตนว่าจะปล่อยไว้ หรือเอาตณหาออกจนดับกิเลสหายาบกลางละเอียดได้หมดจดถึงที่สุด

ทางสหกรณ์ภูมิมริกษก็มีมโนสัญเจตนาที่จะทำฉบับที่ ๒ ต้อออกมาให้สำเร็จถัดไปพร้อมกับการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดด้านคำบาลี การอ้างอิงพระสูตร การระวงค์ตรองคำที่ใช้ได้ในการแสดงธรรม แต่เมื่อเป็นหนังสือเอกสารที่กำหนดความเหมาะสมควรให้สุขุมขึ้นเป็นต้น กล่าวโดยรวมก็พัฒนายกระดับขึ้นสู่มาตรฐานหลักเกณฑ์วิชาการอันเป็นสากล จึงมีการตั้งกรอบเวลา ๗ ปีหรืออาจเร็วกว่านั้น ให้เป็นระดับ textbook ของชาวอโศกอันมีคุณูปการต่อการยกระดับการศึกษาชั้นสูง “ศีลเต็ม เข้มงาน สืบสานวิชา” ต่อไป

นับเป็น mission กับสหกรณ์ภูมิมริกษทำงานถวายความกตัญญูให้กับพ่อ ๒ องค์ ในหมวดธรรมอาหาร ๔ ครบ

๑. รำลึกในหลวง ร.๙ ด้วยการใช้ แจกฟรีบุญนิยมระดับ ๔ ทุกวันเปิดทำการร้านอาหารสุขภาพภูมิมริกษ มีกวนพิงการาหาร ผัสสาหาร

๒. ถวายกตัญญูต่อพ่อครูฯ ด้วยการทำอภิธานศัพท์อโศกต่อไป เน้นมโนสัญเจตนาหารวิถุญญาณาหาร อันเป็นโลกุตระ งานกตัญญูเพื่อถวายโพธิสัตว์ ๒ พระองค์ในหมวดธรรม “ความเป็นหนึ่งในโลกคือ อาหาร (๔)” แม้จะเป็นน้องเล็กใน ๙ องค์กรแต่ก็จะพยายามและมุ่งมั่นทำพันธกิจตามที่เหมาะสม คือ ปโหติ เสมอๆ สืบต่อไป

บทสรุป

ปกติในงานทำหนังสือ เช่น คำนำครั้งที่ ๑ มักจะยาวกว่าคำนำครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓ ก็ด้วยมีเนื้อหาที่สมควรได้รับรู้อบด้านเกี่ยวกับหนังสือสำคัญนั้น เป็นการปูพื้นฐานความเข้าใจให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้หนังสือนั้น

หนังสืออภิธานศัพท์อโศก เกิดขึ้นจากความต้องการ (demand) ของชาวอโศกที่ยังไม่มีการสนอง (supply) มาก่อน ซึ่งมีประโยชน์ที่ชาวอโศกจะได้รับโดยตรง มีความสำคัญยิ่งยวดเพิ่มขึ้นตามกาลเวลาที่ผ่านไป

เนื้อหาในหนังสือฉบับปฐมบทนี้ เน้นความจริงโลกุตระ เป็นธรรมาธิปไตย ดังนั้นผู้รับประโยชน์คงไม่อาจคาดหวังปริมาณจำนวนมาก เจกเช่นการศึกษาระดับคุษฎีบัณฑิตย่อมมีจำนวนน้อยแต่ก็ไม่อาจขาดได้ แต่ถึงยากก็มีตัวช่วยในการถอดรหัสปี ๒๕๑๓ อันเป็นศุภนิมิตในวาระมงคลสมัย ด้วยความสำคัญปานนี้ สหกรณ์ภูมิมริกษจึงมีปกทองคำตัว ‘อภิธานศัพท์อโศก’ จำนวน ๒๕๖๓ เล่ม เพื่อเน้นรำลึกถึงวาระสำคัญนี้เพียงครั้งเดียว ส่วนจำนวนพิมพ์ที่เกิน ๒๕๖๓ เล่ม จะมีปกที่มีตัว ‘อภิธาน’ เป็นทองคำ ส่วน ‘ศัพท์อโศก’ จะเป็นสีรกรน้ำตาลเข้มของชาวอโศกผู้สืบสานพันธกิจนี้สืบไป โดยใช้เป็นปกปรากฏในการพิมพ์ครั้งที่ ๒ ที่ ๓ ครั้งต่อๆ ไป

ธรรมจัดสรรให้งานเผยแพร่มหาวุทธธรรม “ความเป็นหนึ่งในโลกคือ อาหาร (๔)” ได้ก่อตัวสานตนจนปรากฏเป็นพันธกิจ (mission) หลักของสหกรณ์ภูมิมริกษ องค์กรที่ ๙ ของชาวอโศกที่จะมุ่งดำเนินภารกิจนี้สืบไป

ขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาของ พ่อครูสมณะโพธิรักษ์ (โพธิรักษ์จิตโต) และหมู่สมณะสิกขมาตุผู้ร่วมงานที่ได้อนุญาติและอนุโมทนา รวมทั้งช่วยแนะนำตรวจทานแก้ไขทั้งที่มีเวลาน้อย เป็นความประทับใจของคณะทำงานทุกคน

ขอขอบคุณ ดร.มิ่งหมาย มุ่งมาจน ดร.พิทยา สิทธิโชติ และทีมงานที่ได้อุทิศสละรวบรวมคำศัพท์นับพันนับหมื่นให้เกินเป้าหมาย ๗,๗๗๗ คำ แต่ด้วยความจำกัดของรูปเล่มให้เหมาะสมกับการใช้งานและเนื้อหาที่บรรจุเต็มในคำศัพท์สำคัญ การมีหลายๆ เนื้อหาในคำเดียวกันมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านได้สาระธรรมหลายเหลี่ยมมุมให้รอบถ้วนขึ้น อีกทั้งยังมีวัตถุประสงค์ให้ตามรู้ตามตรวจทานที่นำไปในระดับปฐมภูมิ คือ คำเทศน์แสดงธรรมในรายการต่างๆ และระดับทุติยภูมิ คือ หนังสือของพ่อครูฯ ที่สำคัญ ตั้งแต่ยุคแรกๆ เช่น คนคืออะไร ทางเอกภาค ๑-๒-๓ จนถึงปัจจุบัน (เป็นช่วงเวลานานครอบคลุมครึ่งศตวรรษ) เป็นประโยชน์ให้เห็นความสอดคล้องของสาระธรรมที่ไม่ขึ้นกับกาลสมัยจากห้าสิบปีก่อนจนปัจจุบัน สถานการณ์ COVID-19 หรือสถานการณ์โลกก็ไม่อาจขาดหรือพ้นไปจากโลกุตระธรรมได้

ต้องขอบคุณ คุณสุ่แดนธรรม นาวาบุญนิยม ที่ได้ช่วยออกแบบปกและให้ความถูกต้องของคำบาลีและความหมายของหมวดธรรมต่างๆ เพราะได้ช่วยงานมานานให้พ่อครูฯ ในการ insert หมวดธรรมต่างๆ ให้พ่อครูฯ ได้อ้างอิงอธิบายขยายความ และเป็นโอกาสอันดีที่คุณสุ่แดนธรรมได้รับเลือกเป็นรองประธานกรรมการสหกรณ์ภูมิรักษ์ในการเลือกตั้งในเดือนกันยายนที่ผ่านมา ซึ่งจะช่วยงาน “อภิธานศัพท์อโศก” ให้ดีมีคุณภาพยิ่งขึ้นไป

ต้องขอขอบคุณ ทีมคณะทำงานที่ไม่ได้เอ่ยนามแต่มีในรายชื่อคณะทำงานครั้งนี้เป็นอย่างดีในความเสียสละวิริยะอย่างมีอิทธิบาทของทุกท่านตลอดมาและสืบต่อไป (ในเล่ม ๒)

ขอขอบคุณ คุณราตรี พิพัฒนาไพบูรณ์ คุณสุชาติ สิริคมสัน และบุคคลสำคัญในกรรมการสหกรณ์ภูมิรักษ์ทุกท่านที่ได้ให้การอนุญาติและสนับสนุนงานอภิธานศัพท์อโศกฉบับปฐมบทนี้ ตั้งแต่เริ่มต้น

ขาดไม่ได้ที่ต้องขอขอบคุณ คุณเหมียว พัชระฉัตร พัฒนพีระเดช และทีมงาน บุคลากรสำคัญของโรงพิมพ์วิศคอมเซ็นเตอร์ ที่ทำให้คุณภาพงานหนังสือฉบับปฐมบทนี้ ดูดีเกินคาดเรียบร้อย น่าใช้ และมีความบกพร่องน้อยลงอย่างมาก (แม้ยังต้องเก็บรายละเอียดเล็กน้อยกันต่อไป)

ท้ายสุดขอขอบคุณ ผู้ใช้หนังสืออภิธานศัพท์อโศกฉบับปฐมบทนี้ ให้เกิดประโยชน์เป็นวิญญานาหารให้จิตสูง มนุสโส ของทุกท่านได้พัฒนาสู่โลกโลกุตระอันเป็นการสืบสานบรรพบุรุษศาสนาให้ยืนยาวถึง ๕,๐๐๐ ปีโดยตรงที่สุด

ขอกราบคารวะอย่างจริงใจ

ดร.อภิสิน ศิวายาธ

ประธานสหกรณ์ภูมิรักษ์

๕๐ ปี ของการประกาศโพธิกิจ

รายละเอียด : คือ จะเรียกว่า ฉลองกาญจนาโพธิกิจ ก็แปลไทยเป็นไทยอีกว่า เฉลิมฉลองสู่แดนทองโพธิกิจ Bodhigij Golden Jubilee ตอนนี่เรากำลังเดินสู่เส้นทางการเฉลิมฉลอง
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

๕๐ ปี ทำงานพาคณมาเป็นคนจนสำเร็จ

รายละเอียด : อาตมาอธิบายเรื่องความจน พาคณมาจน ตั้งแต่ทำงานศาสนาмаเกือบ ๕๐ ปีแล้ว พาพวกเรามาจนกัน ทั้งนั้นเลย พาพวกเรามาอยู่กับคนจน จนทุกวันนี้อาตมา ประกาศแล้วว่าอาตมาทำงานสำเร็จ ทำให้ประชาชนคนไทย ชาวโศกมาเป็นสังคมชุมชน มาเป็นหมู่กลุ่มที่มีพฤติกรรม อยู่กันอย่างแบบคนจน เขียนหนังสือแบบคนจนเป็นเล่มใหญ่ เบอเรือเท่อ ตอนนี่ก็เขียนต่ออีกยังไม่จบง่าย ๆ หรือ ก็เอา แบบคนจน คนที่จนได้สำเร็จ จนอย่างมีคุณภาพ ความร่ำรวย อยู่ที่ไหนในมนุษย์ ความร่ำรวยอยู่ที่สมรรถนะกับความขยัน ของแต่ละคน เพราะฉะนั้นกินไม่หมด ตกน้ำไม่ไหล ตกไฟ ไม่ไหม้ เรื่องความขยันกับสมรรถนะของคน เพราะฉะนั้น คนใดที่มีสมรรถนะและมีความขยันทำงานอยู่ สังคมที่มีคน ๑. คนมีสมรรถนะของตัวเองและมีความขยันสร้างสรรค์ เป็นคน ไม่สะสม เป็นคนมักน้อยสันโดษ เป็นคนมีวรรณะ ๙ เป็นคนจน คนที่มีคุณสมบัติหรือมีคุณธรรมอันเป็นวรรณะ ๙ อย่างนี้แหละ ที่อยู่ในสังคมก็จะเกิดเพิ่มขึ้นเป็น ๒ คน ๓ คน ๔ คน ๕ คน ๑๐ คน ร้อยคนพันคนก็แล้วแต่ เป็นพฤติกรรมอันเดียว มีศีล สามัญญตา ทิฐูฐิสามัญญตา เหมือนอย่างที่ราชธานีโศก ที่นี้ สร้างมายี่สิบกว่าปี เจริญกว่าหมู่บ้านข้างเคียงเยอะแยะ จนเขา บอกว่าหมู่บ้านนี้ร่ำรวย ทั้งๆ ที่เราบอกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้าน คนจน พูดเท่าไรเขาก็ไม่เชื่อว่าเป็นหมู่บ้านคนจน ความเป็น หมู่บ้านคนจน หมู่บ้านจะรวย แต่คนสมาชิกของหมู่บ้านจะจน เพราะฉะนั้นถ้าขยายออกไปต่างประเทศ ประเทศไทยเป็น ประเทศคนจน แต่ประเทศจะอุดมสมบูรณ์ หมู่บ้านนี้เป็น หมู่บ้านคนจน แต่จนนั้นคือคนนะ แต่ความมีอยู่มีกินใช้สอย เป็นเศรษฐกิจเศรษฐกิจศาสตร์อุดมสมบูรณ์ มีกินมีใช้เหลือเฟือ แจกจ่ายคนอื่นได้เลย สร้างสรรแล้วก็ได้แจกจ่าย ได้ให้ ได้ทาน ได้บริจาค นี่คือหมู่บ้านคนจน หมู่บ้านคนจนจะอุดมสมบูรณ์

คุณทรัพย์สินของหมู่บ้านคนจนที่ราชธานีโศกสิ พลิตภักดิ์ แจกจ่ายไป พักทองชนกันมากอง เก็บผลผลิตต่างๆ นานา เราขยันทำก็จะขยายออกไปเรื่อยๆ

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

๕๐ ปี สิ่งที่ยากของสมณะโพธิรักษ์

รายละเอียด : คือมีสิ่งที่ยากเป็นไปตามลำดับคือ อยาก ให้คนมีปัญญาโลกุตรสามารถมองเข้าหาตนเอง เห็นกิเลส ตัวเองแล้วลดได้ กิเลสในตัวเองได้ถูก ปัญญานี้ก็ไม่ง่าย ยากข้อ ต่อมาที่ยากยิ่งขึ้น คือ การเลื่อนมาเป็นผู้แพ้ เดินบนเส้นทาง ของความเป็นผู้แพ้มากกว่าจะเอาชนะคะคาน และข้อ ๑ ข้อ ๒ ก็เดินไปด้วยกัน เมื่อตัวตนเล็กลงน้อยลง ก็จะดำเนินไปเส้นทาง ผู้แพ้ คนที่ไม่มีตัวตนจะทำตัวให้แพ้กี้ได้ ชนะก็ได้ เป็นผู้ผิด กี้ได้ ผู้ถูกกี้ได้ ยากกว่านั้นอีกคือ การมาเป็นคนจน มารักชีวิต ความเป็นคนจน ทั้งความร่ำรวย ความมั่งมี ออกมาสู่เส้นทาง ของความจน ก็มีแต่พวกชาวโศกที่ฟังกันรู้เรื่อง แต่สิ่งที่ยาก ที่สุดในการทำงาน ๕๐ ปี คือให้พวกเทวนิยม ไม่ติดสุขติดทุกข์ ล้างความยึดติดในสุขทุกข์ให้หมดไป ล้างเทวนิยม หมดสวรรค์ คิดว่าในศาสนาพุทธที่จะเข้าถึงตรงจุดนี้ได้ คิดว่ายากยิ่งขึ้น ไปอีก งานโพธิกิจที่ทำมาแต่เรื่องยากทั้งนั้นเลยที่จะพาผู้คน พ้นได้ ทางศาสนาเทวนิยมบอกว่าพาคณลงเรือโนอาห์แต่ของ ศาสนาพุทธก็พาขึ้น นาวาบุญนิยม มาล้างความสุขความทุกข์ ให้หมดไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

๕๐ ปี เกิดชุมชนชาวโศก

รายละเอียด : อาตมาทำงานมาเกือบ ๕๐ ปีก็เกิดชุมชน ชาวโศก เป็นอาริยบุคคล เป็นแผ่นดินพุทธมีคนที่พระ โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์จริง คนฟังเขาก็ไม่เชื่อ เหมือนกับบอเจลกะที่มาเจอกับพระพุทธเจ้า เขาก็แลบลิ้นใส่ พระพุทธเจ้า ขนาดกามนิตหนุ่ม ที่จริงมันมีอยู่ในพระไตรปิฎก ไม่ใช่ชื่อกามนิต คนแต่งกามนิต ชื่อ แฮร์มัน แฮ็สเชอ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

๗ ก้าวหมายถึงโพชฌงค์ ๗

รายละเอียด : คำว่า ก้าว คือ การก้าวหน้า เรียกว่า สัมปรายิก การก้าวไปข้างหน้า ๗ ก้าว หมายถึงโพชฌงค์ ๗ ทางปฏิบัติหมายถึงมรรคมีองค์ ๘ ส่วนหลักเกณฑ์ที่ใช้ประกอบกันมรรคกับโพชฌงค์ช่วยกันเหมือนมือซ้ายช่วยมือขวา โพชฌงค์ ๗ หมายถึงพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นมาแล้วเดิน ๗ ก้าว เขาก็ไปแปลกันซื่อกๆ ตามประสาแบบตลกๆ ว่า พระพุทธเจ้าเดินก้าวที่ ๑ ก้าวที่ ๒ แล้วก้าวที่ ๓ ไปถึง ก้าวที่ ๗ อาตมาก็เคยถามว่าพอถึง ก้าวที่ ๗ แล้วพระพุทธเจ้าทำอย่างไรต่อ หรือว่าล้มลงหรือนั่งลงหรือเดินถอยหลัง ซึ่งมันไม่ได้หมายความว่าความตื่นขึ้นแค่เดินก้าวเท่านั้นแต่ว่า ๗ ก้าว คือการก้าวหน้าเจริญพัฒนาด้วยหลักธรรมพระพุทธเจ้า ๗ หลัก สติ ธรรมวิจย วิริยะ ปิติ ปัสสัทธิ สมาธิ อุเบกขา ซึ่งขยายไปได้อีก ๑. สติสัมโพชฌงค์ ขยายไปสัมพันธ์กับ สติปัฏฐาน ๔ ๒. ธรรมวิจยสัมโพชฌงค์ ขยายไปสัมพันธ์กับ สัมมัปปธาน ๔ ๓. วิริยะสัมโพชฌงค์ ขยายไปสัมพันธ์กับ อิทธิบาท ๔ ๔. ปิติสัมโพชฌงค์ ขยายไปสัมพันธ์กับ อินทรีย์ ๕ ๕. ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ ขยายไปสัมพันธ์กับ พละ ๕ ๖. สมาธิสัมโพชฌงค์ ขยายไปสัมพันธ์กับ โพชฌงค์ ๗ ๗. อุเบกขาสัมโพชฌงค์ ขยายไปสัมพันธ์กับ มรรคมีองค์ ๘

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชู้วิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓

๗ ชาติ หมายถึง ๗ สังโยชน์

รายละเอียด : เมื่อจิตถึงโสตาบัน จะรู้ว่าเราจะเกิดอีกไม่เกิน ๗ ชาติ ก็เป็นความรู้ที่ง่าย ๆ ไม่ใช่ความรู้ของศาสนาพุทธเป็นความรู้ของทั่วไป เดียรถียก็รู้แบบนี้ คนก็รู้การเกิดเป็นสัตว์ตัวตนบุคคลเราเขา ความจริงแล้วคำว่า ๗ ชาติคำนี้มันหมายถึงสังโยชน์ สังโยชน์ทั้ง ๗ พระโสตาบันจะพ้นสังโยชน์ ๓ ก็เหลืออีก ๗ ก็เกิดอีก ๗ สังโยชน์ จะพ้นจากภพของกามแล้วพ้นจากภพของรูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา นั่นคือสภาพโอปปาติกะที่เราต้องเรียนรู้ทางจิตวิญญาณดับกามราคะ ปฏิฆะได้ก็เหลือ รูปภพ อรูปภพ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา เหลือเศษมานะ กำจัดมานะ เหลือเศษฐีสละอองอุทธัจจะฟองฝอยละเอียดก็เก็บให้หมด จึงพ้นอวิชชาสังโยชน์หมดสังโยชน์ ๑๐

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สารบัญ

“ความจริง” จากใจ.....
คำนำ อภิธานศัพท์อศก (ฉลองกาญจนาโพธิ์กสิกรรม ๕๐ ปี).....
คณะผู้ร่วมทำหนังสือ “อภิธานศัพท์อศก” .....
เล็กๆ น้อยๆ และเรียงง่ายที่นำบันทึกในฉบับปฐมบท .....
สารบัญ.....

ก.....	๑
ข.....	๑๐๕
ค.....	๑๑๔
ช.....	๑๘๔
ง.....	๑๘๖
จ.....	๑๘๙
ฉ.....	๒๑๓
ช.....	๒๑๔
ซ.....	๒๓๗
ฌ.....	๒๓๘
ญ.....	๒๔๙
ฎ.....	๒๕๓
ฏ.....	๒๕๕
ต.....	๒๕๘
ถ.....	๒๗๓
ท.....	๒๗๗
ธ.....	๓๐๓
น.....	๓๒๐

บ.....	๓๔๗
ป.....	๓๖๓
ผ.....	๔๓๔
ฝ.....	๔๕๘
พ.....	๔๕๙
ฟ.....	๕๒๑
ภ.....	๕๒๒
ม.....	๕๒๘
ย.....	๕๕๗
ร.....	๕๖๔
ฤ.....	๕๘๑
ลี.....	๕๘๒
ว.....	๕๙๔
ศ.....	๖๓๖
สี.....	๖๖๕
ห.....	๘๐๐
อ.....	๘๑๕
.....	.....

กฎแห่งกรรม

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าสอนว่ากรรมเป็นของๆ ตน คุณจะทำงาน จะเป็นแกงดอกกะหล่ำกับสับปะรดกล้วยอะไร ก็แล้วแต่ คุณได้ทานสิ่งนี้ก็คือคุณจะได้สละให้ก็เป็นกุศลของคุณ แล้วการทำงานนั้นถ้าคุณมีสัมมาทิฐิ ทานแล้วก็ทำเป็นจิตว่าง ก็ไม่เอาอะไรคืนเลย ก็เป็นการชำระกิเลสของคุณ แต่ถ้าหากทำงานแล้วยังอยากจะได้อะไรไม่เป็นบุญ แต่มีส่วนกุศลเป็นความดี คุณเสียสละวัตถุข้าวของให้ ก็เป็นกุศล เป็นวิบากดีได้ แต่คุณทำจิตของคุณให้เป็นบุญได้ไหม การให้กับการเอาไม่เหมือนกันเลย ตรงกันข้ามกันด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

กตญาณ

รายละเอียด : ๑. เกิดทำได้เด็ดขาด ๒. ความรอบรู้ในผลที่เสร็จลงแต่ละครั้งครา ๓. ความรอบรู้ในผลที่เสร็จลงแต่ละครั้งครา แล้วสมบรูณ์ขึ้นจนมั่นคง มั่นใจเที่ยงแท้เป็นที่สุด ๔. ญาณที่หยั่งรู้ความสำเร็จสิ้นสมบรูณ์แล้วทุกสิ่งอย่าง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๗๓, ๑๙๐, ถอดรหัส อดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๕๓, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๘๕, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๒๘

กตัญญูกตเวทิต

รายละเอียด : คือ คนดีมีญาณปัญญา คนที่จะช่วยเหลือ อุปัฏฐาก อุปถัมภ์ สนับสนุน ส่งเสริม เผยแพร่ สิ่งที่ดีให้ยั่งยืน ต่อไป

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์... โพธิกิจ หน้า ๗๖

กถา

รายละเอียด : คำอธิบาย คำกล่าว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒๕

กถาวัตถุ ๑๐

รายละเอียด : คือเรื่องที่ควรพูด เพื่อการขัดเกลาภิเลส

๑. เรื่องที่ชักนำให้หมั่นน้อย กล้าจน (อัปปิจจกถา)
๒. เรื่องที่

๓. เรื่องที่ชักนำให้สังต จากกิเลส (ปวิเวกกถา)
๔. เรื่องที่ชักนำไม่คลุกคลีกับหมู่กิเลส (อสังสัคคกถา)
๕. เรื่องที่ชักนำให้ตั้งอยู่ในความเพียร (วิริยารัมภกถา)
๖. เรื่องที่ชักนำให้สมบรูณ์ในศีล (ศีลกถา)
๗. เรื่องที่ชักนำให้จัดตั้งมั่นในกุศล (สมาธิกถา)
๘. เรื่องที่ชักนำให้เกิด ปัญญาช้ำแรกกิเลส (ปัญญาภาว)
๙. เรื่องที่ชักนำให้ทำตน หลุดพ้นกิเลส (วิมุตติกถา)
๑๐. เรื่องที่ชักนำให้รู้แจ้งเห็นจริง ในภาวะแห่งความหลุดพ้นกิเลสแล้ว (วิมุตติญาณทัสสนกถา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ วัตถุประสงค์ ข้อ ๖๙, ๗๐

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธศาสตร์

กรรม

รายละเอียด : กิจ, การกระทำ ความประพฤติที่เป็นไป อยู่แต่ด้านนอก เป็นไปได้เฉพาะรูป (วัตถุ) ไม่หยั่งถึงนาม (จิตใจ อันเป็นญาณ) เลยเป็นไปกับโลกอันมีเปลือก อันมีแต่โลกียะ กับอามิส

หนังสืออ้างอิง : ทางเอกภาค ๑ หน้า ๕๗

กรรม

รายละเอียด : กรรม คือ เป็นสภาพสภาวะที่เคลื่อนไหว กรรมก็สั่งสมเป็นธรรมะเป็นแกน การกระทำของตนเองเป็น กรรมที่สุดยอด ตัวเองเป็นเจ้าของตัวตั้งอัตภาพของแต่ละคน กรรม ไม่มีพระเจ้าที่ไหนมาเป็นเจ้าของกรรมของเรา ๑. การกระทำที่ได้ทำมาแล้วเรื่อยๆ มากมายกายกอง สั่งสมไว้จากน้อย ค่อยเพิ่มขึ้นจนเป็นความเคยชิน ๒. การงานที่ลึกลับแต่... การงาน ที่เป็นการยังกุศลให้ถึงพร้อม ๓. การงาน การกระทำ ๔. การกระทำของแต่ละคน ๕. ทำการงาน ๖. บทบาท หรืออาการ แห่งกิริยาของคนซึ่งเรียกเป็นภาษาไทยว่า การกระทำของคน อันมีได้เพียง ๓ อย่าง ได้แก่ กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม

คำอธิบาย : คือ ศาสนาพุทธเรียนรู้ กรรมจริง ๆ เมื่อเรามีพฤติกรรมเมื่อใด ก็เป็นกรรมของเราทำแล้วลบบังไม่ได้ แบ่งใคร ก็ไม่ได้ คำว่า กรรมเป็นของๆ ตน มี ๕ ข้อ ๑. กัมมัสสโกมหิ (มีกรรมเป็นสมบัติแท้ของตน) ๒. กัมมทายาโท (มีกรรมเป็น ทายาทรับมรดกของตน) ๓. กัมมโยนิ (มีกรรมเป็นแดนเกิด

หรือพากำเนิด) ๔. กัมมพันธ (มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์, พันธุ์เทพ, พันธุ์มาร) ๕. กัมมปฏิสรโณ (มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัยแท้ๆ) (รายการสำมะปีชีวิต สันตโตศก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒)

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๗/๓, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๑๕, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๖๒๒, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๖๙, สมานิพุทธ หน้า ๑๖๔, สมานิพุทธ หน้า ๒๒๙, กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๗, พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๕๘๑

กรรม ๑๒

รายละเอียด : คือการกระทำดีก็ตามชั่วก็ตามย่อมมีผล ๑. ทิฏฐธรรมเวทนียกรรม (กรรมให้ผลปัจจุบันชาตินี้) ๒. อุปัชฌายเวทนียกรรม (กรรมให้ผลในชาติหน้า) ๓. อปรายเวทนียกรรม (กรรมให้ผลในชาติถัดๆ ไป) ๔. อโหสิกรรม (กรรมที่เลิกแล้วต่อกัน เลิกให้ผล) ๕. ชนกรรม (กรรมส่งผลให้เกิด) ๖. อุบัติกัมมกรรม (กรรมที่คำจูนชีวิต) ๗. อุปปีฬกรรม (กรรมที่กดขี่บีบคั้นชีวิต) ๘. อุปฆาตกรรม (กรรมที่ตัดรอนผลกรรมอื่น) ๙. ครุกรรม [(กรรมหนัก) คือ ทางกุศลเป็นมหัคคตกรรม (ได้ฉานสูง) ทางอกุศลเป็นอนันตริยกรรม (บาปหนา)] ๑๐. พหุลกรรม (กรรมที่ทำบ่อยๆ จนชิน) ๑๑. อาสันนกรรม (กรรมที่ทำในเวลาใกล้ตาย) ๑๒. กตัตตาวาปนกรรม (กรรมสักว่าทำไม่เจตนา)

ที่มา ที่ไป : อรรถกถาแปล เล่ม ๖๙ กรรมกถา หน้า ๔๒๐-๔๒๑

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

กรรม ๕

รายละเอียด : กรรม (การกระทำ) เป็นเหตุแยกแยะคนให้ดีและเลว ๑. กัมมัสโกมหิ กรรมเป็นของตน, มีกรรมเป็นสมบัติแท้ของตน ๒. กัมมทายาทิ กรรมเป็นทายาท, มีกรรมเป็นทายาทรับมรดกของตน ๓. กัมมโยนิ กรรมเป็นกำเนิด, มีกรรมเป็นแดนเกิดหรือพากำเนิด ๔. กัมมพันธิ กรรมเป็นเผ่าพันธุ์, มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์, พันธุ์เทพ, พันธุ์มาร ๕. กัมมปฏิสรโณ กรรมเป็นที่พึ่งอาศัย, มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัยแท้ๆ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ จุฬกัมมวิงคสุตตร ข้อ ๕๘๑, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาดามภูมิ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

กรรมกับเทวนิยม

รายละเอียด : กรรมนี้เทวนิยมไม่ได้เรียนรู้ เพราะเกิดชาติเดียวแล้วก็ตายไปอยู่กับพระเจ้า จนนิรันดรมีการเกิดและตายชาติเดียว ก็มีศาสนาบางศาสนาที่มีการเวียนวนตายเกิดเหมือนกัน อธิบายได้ ตามที่พระพุทธเจ้าแบ่งเอาไว้ พุทธอีกตามอดีต ๑๘ อนาคต ๔๔ แต่ถ้าไม่สามารถรู้จุดสูงสุดนั้น ก็คือสามารถที่จะรู้ธาตุนิยามของสิ่งที่มีอยู่ในโลก

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

กรรมกิริยาของพระอรหันต์มีแต่กุศล

รายละเอียด : สัพพะปาปัสสะอะกะระณัง (ไม่ทำบาปทั้งปวง) กุสลัสสุบสัมปทา (ทำกุศลให้ถึงพร้อม) สจิตตปริโยทปนัง (ชำระจิตของตนให้ผ่องแผ้วจากกิเลส) ผู้ที่ทำให้บุญเกิดสำเร็จ กำจัดบาปจนหมด ก็เป็นสัพพะปาปัสสะอะกะระณัง บาปไม่ทำอีกแล้วไม่เกิดอีกแล้ว คนนี้ก็ไม่ต้องมีบุญอีกแล้ว ฉะนั้นกรรมที่เหลือของคนนี้ คนที่มีสัพพะปาปัสสะอะกะระณัง คนนี้ไม่มีบาปแล้วทำกรรมกิริยาอย่างไร ก็ไม่มีบาปเลย กรรมกิริยาของคนๆ นี้จึงมีแต่กุศล บุญ ผู้ใดแปล ว่าละชั่วประพฤดีดีได้คะแนน ๐ ไชนกกระจอกเทศ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

กรรมฐาน

รายละเอียด : หลักปฏิบัติที่ถูกต้องตามฐานแห่งตน โดยแท้จริง เพื่อขัดเกลากิเลส เพื่อละกิเลส สู่อะริยภาพจากกิเลสตัวนั้น ตามฐานของตนเอง กรรมฐานเบื้องต้นของผู้ปฏิบัติธรรม คือการถือ ศีล ๕ ละอบายมุข และการอ่านรู้เวทนาของตนด้วย

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กรรมฐาน

รายละเอียด : ๑. การกระทำตามตำแหน่งของตน หรือระดับของตน ๒. กระทำถูกต้องตามฐานะแห่งตนโดยแท้ โดยจริง ๓. สภาพฐานะของจิตหรือภูมิซึ่งจะได้ประพฤดี กระทำกับตน ๔. ฐานสำหรับการประกอบกรรม ประกอบการกระทำเพื่อขัดเกลา เพื่อละกิเลสบางอย่าง บางประการสู่ความหมดหรือพ้นอิทธิพลของกิเลสตัวนั้นๆ ที่ตนเอง ของตนเอง ด้วยตนเอง ๕. อะไรก็ได้ที่เรายึดเอาสิ่งนั้น อย่างนั้น องค์ประกอบ

นั้นๆ วิธีนั้นมาเป็นหลักยึดในการกระทำ เรากำลังจะเจริญเจต สมถะ หรืออวัจนสมาธิ เราถือเอาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง วิธีใดวิธีหนึ่ง มาเป็นหลักยึดในการกระทำ ๖. ข้อกำหนดประมาณเอาตามที ดนตั้งจิต กำหนดเอาเท่าที่จะปฏิบัติพอเหมาะกับตน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๓๐, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒๗, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๗๖, สมมติพุทธ หน้า ๔๑๔, คนคืออะไร? หน้า ๓๑๔, ยอดนิยายของโลกที่ไข ความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๐๓

กรรมฐาน ๕

รายละเอียด : ที่ภิกษุบวชใหม่ท่านก็ให้อุปัชฌาย์สอน กรรมฐาน ๕ ให้ จะพิจารณาแยกกายแยกจิตจากผมก็ได้ จากขนก็ได้ จากเล็บก็ได้ จากฟันก็ได้ จากหนังก็ได้ มันเป็น ภายนอก เป็นอาการ ๓๒ ภายนอก แล้วแต่ถนัด แต่เอาตมา ถนัดอธิบายเล็บ จะแยกที่ ผม ขน เล็บ ฟัน หนังก็ได้ แต่เล็บ เห็นได้ง่ายแยกว่า เมื่อไหร่มันเป็นกาย เมื่อไหร่มันเป็นจิต หากแยกไม่สัมพันธ์กันก็ ภูมิรู้ว่ามีเมื่อไหร่มันจะพันทุกขกายที่เป็น พืชธาตุ ไม่มีทุกข์ไม่มีสุข เป็นชิวะเท่านั้น บางทีก็ไม่เรียกว่ากาย ของพืชชะ โดยพยัญชนะว่ามีกาย แต่มันมีที่ติดกับตัวเราเหมือน เป็นกาย แต่ไม่มีความรู้สึกสุขทุกข์ไม่เจ็บไม่ปวด ไม่มีเวทนา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กรรมฐานของการปฏิบัติ

รายละเอียด : คือหลักปฏิบัติที่ถูกต้อง มีอารมณ์ หรือ เวทนา เป็นตัวกรรมฐาน จะเกิดผลปฏิสัมพันธ์เป็นจิต เจตสิก รูป นพพาน ซ้อนเป็น ธรรม ๒ ธรรมะ ๓ ในเวทนา ๑๐๘

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

กรรมฐานของพุทธานุสสติ

รายละเอียด : คำว่ามานั้นไม่เข้าไม่ออก เรียนรู้จิตในจิต จิตในจิตจะเป็นมานได้ คุณต้องมีการกระทบสัมผัสต่างๆ ของ จมูกลิ้นกายกระทบแล้วมันจะเกิดเวทนา มีอารมณ์มีความรู้สึก แล้วให้เรียนรู้ตรงนี้ ศาสนาพุทธไม่ต้องไปนอกที่นอกทางตรง ไหน เป็นกรรมฐาน พื้นฐานที่จะต้องจัดการ จะบรรลุก็ตรงนี้ ตรงที่เวทนา ให้สมบุรณ์แบบ คือเวทนามันมันเป็นสุขเป็นทุกข์ ศาสนาพุทธถ่ายและสั้น หากว่ารู้ที่มันแล้ว เรียนรู้อารมณ์สุข อารมณ์ทุกข์ เรียกว่าอริยสัจ คนไปหลงความทุกข์ (น้อย) ว่าเป็น

ความสุข นี่คือความวิปริต เห็นของไม่น่าได้ไม่น่าเป็นมาเป็น ของน่าได้น่าเป็น เห็นของไม่เที่ยงว่าเที่ยง เห็นของไม่มีตัวตน ว่าเป็นตัวตน นี่คือวิปริต ๔ ศาสนาพุทธทุกวันนี่ครบวิปริต ๔

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ฌานวิสัยของอรหันต์และโพธิสัตว์ ศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

กรรมฐานของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : กรรมฐานของศาสนาพุทธ คือ จะต้องใช้ เวทนาแล้วเอาสัญญาเป็นตัวกำหนดหมายอย่างนี้ มีผัสสะให้ เกิดเวทนาให้ปฏิบัติได้ เมื่อเกิดแล้วก็ทำใจในใจ ทำตรงนี้แหละ ธรรมทั้งสองเหล่านี้ รวมเป็นอันเดียวกันกับเวทนาโดยส่วนสอง (เทว ธมมา ทวเณ เวทนาย เอกสโมสธนา ภวนติ ฯ) พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๐ ทำเวทนาให้เป็น ๑ ให้เป็น ให้ได้นี้แหละ คือ กรรมฐานของศาสนาพุทธ อย่าไปเข้าใจ กลืนแบบกรรมฐานสมถะแบบเตียรเถียร ผิด บาปนะ เอาของ ที่พระพุทธเจ้าไม่ได้บัญญัติ อ่านในพรหมชาลสูตรให้แตกสว่า ต้องมีเวทนา ไม่อย่างนั้นไม่มีฐานแห่งการปฏิบัติ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

กรรมฐานของศาสนาพุทธ เรียกว่า การแยกกายแยกจิต

รายละเอียด : กรรมฐานของผู้ที่มีเวทนา อ่านอาการ ความรู้สึกที่เรียกว่า เวทนา แล้วก็จัดการกับความรูสึกนี้ให้ ได้ ท่านก็แจกเวทนาออกเป็น ๑๐๘ คือ กรรมฐานของศาสนาพุทธ เรียกว่าการแยกกายแยกจิต แยกแล้วก็ทำให้เกิดการแยกออก แล้วก็ทำให้มันตาย ตายจากอวิชชามาเป็นวิชชา แต่ก่อนนี้ไม่รู้ พอมารู้ มันก็จะเกิดความตายของกิเลสเรียกว่า มินิโรธ กรรมฐาน คือ ฐานปฏิบัติ ในพระไตรปิฎก เล่ม ๔ พรหมชาลสูตรท่าน ได้ตรัสไว้ชัดเลย หากว่าไม่มีสัมผัสไม่มีเวทนาเกิด ก็ไม่มีฐานที่ ได้ปฏิบัติ ถ้าผู้ใดไม่มีผัสสะเป็นปัจจัยจึงมีเวทนามันไม่มีเวทนา ที่เป็นฐานที่ตั้งในการกระทำในการประพฤติในการปฏิบัติ ไม่มีเวทนามันก็ไม่มีกรรมฐาน ไม่มีเวทนาเป็นฐานที่ตั้งแห่งการ ปฏิบัติ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชู้วัด บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

กรรมฐานของเตียรเถียร

รายละเอียด : กรรมฐานของเตียรเถียร คือ นั่งหลับตาจะ

ลืมตาก็ได้ หลับตาก็ได้ ในพระไตรปิฎกไม่มีคำสอนให้ไปมีกรรมฐานพุทธโธในคัมภีร์วิสุทธิมรรคมีกรรมฐาน ๔๐ แต่ไม่มีพุทธโธ ยิ่งยุบหนอพองพองของไทยนี้แหละ หรือกึ่งกลางใจเหนือสะดือ ๒ นิ้ว ของไทยโมเมเอาหมดแล้วแต่อาจารย์ไหนบัญญัติขึ้น เป็นเรื่องสมถะทั้งนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโศก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

กรรมดีกรรมชั่วกับกรรมที่กลางๆ

รายละเอียด : ในกรรมต่างๆ อธิบาย ๑๒ กรรมก็เป็นพยัญชนะ เขาแบ่งเป็นหมวดๆ หมวดละ ๔ เราก็นับสั้นๆ ว่ากรรมดีกรรมชั่วกับกรรมที่กลางๆ ๑. กรรมที่ทำ แล้ว อภัยกฤตไม่รู้ว่าเป็นหรือชั่วไม่เข้าใจก็ไม่รู้จึงต้องพยายามรู้ในกรรม ว่ากรรมอย่างไรดี อย่างไรชั่ว เรียกว่าผู้พ้น อภัยกฤต ผู้พ้นอภัยกฤตแล้ว รู้ว่ากรรมอะไรดี กรรมอะไรชั่วจนกระทั่ง ทำกรรมที่ไม่มีอะไรดีอะไรชั่ว คือผู้ที่สูงสุดในปรมาตม์ เป็นกรรมที่ไม่มีดีไม่มีชั่ว ผู้นั้นทำกรรมอะไรก็ไม่มีความชั่วแล้วกรรมนั้นของผู้นั้นจึงมีแต่ดี แต่ทำกรรมดีแล้วผู้นั้นก็ไม่มีกรรมดีนั้นเป็นของเราเป็นตัวเรา ทำกรรมแล้วจบ ไม่มีสาเปกโช ทำกรรมแต่ดีแล้วไม่มีกรรมดีนั้นเป็นเราเป็นของเรา นี่คือจบสูงสุด เป็นปริสุทธา ปรีโยทาทา มุทุกัมมัญญา ปกัสสรา เป็นองค์ธรรม ๕ ของอุเบกขา เข้าใจกันดีกรรมชั่วแล้วกรรมที่กลางๆ เท่านั้น นอกนั้นก็อธิบายเป็นภาษาที่จริงพระพุทธเจ้าไม่ได้ตรัสกรรม ๑๒ ที่เป็นของอรรถกถาจารย์ทั้งนั้น เราก็ดูศึกษาในศาสนาพุทธไม่ทำกรรมชั่วทำแต่กรรมดีและไม่ติดกรรมดี ล้างกิเลสออกให้หมดคุณก็จะมีแต่ทำดีไม่ทำชั่วเลยชีวิตก็จบเป็นพระอรหันต์ก็จบ

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

กรรมต่างกัน

รายละเอียด : คือ การกระทำทางพิธีกรรม พฤติกรรม กิจกรรม ปฏิบัติ ที่ทำต่างๆ นานาต่างกัน ไม่เหมือนกัน

หนังสืออ้างอิง : สังขะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๗๓

กรรมที่เป็นบาปคนทำบาปไม่มีบาปไม่มี

รายละเอียด : อาตมาก็ไม่อยากจะไปพูดความจริงต่อใครหรอก ก็ขอฝากคืนไปก็แล้วกัน จะบาปหรือไม่บาปก็พยายาม

คิดดูให้ดี จะต้องศึกษาให้ดีว่าถ้าทำอย่างนี้ คุณทำแล้วจะบาปไหม คนอื่นชัดเจนว่าถ้าเราทำอย่างนี้จะบาปไหมก็เข้าใจด้วยตัวเองได้ บาปมันไม่เข้าข้างว่าชื่อนี้คนๆ นั้นมันไม่เข้าข้างใครนะบาป คนๆ นี้ทำบาปแล้วไม่บาปเพราะว่าเป็นคนๆ นี้ก็ไม่ใช่คนไหนถ้าทำบาป มันคือบาปก็ต้องบาป ถ้ากรรมนั้นเป็นกรรมที่เป็นบาป ไม่ว่าใครหน้าไหนก็ต้องมีบาปนอกจากคนที่ทำแล้วไม่มีบาปก็จะไม่มี พระอรหันต์ถือว่าเป็นคนที่ไม่มีความบาปทั้งปวงแล้ว สัพพะปาปัสสะอะกะระณัง มีความชัดเจนเข้าใจเพียงพอที่จะรู้กรรมกิริยา กายวาจาใจ ที่เป็นบาป ต้องมีความรู้และมีพลังพอที่จะไม่ให้บาปนั้นขึ้นขึ้นมาได้ ต้องตัดลึกลงถึงขั้นเป็นพระอรหันต์จึงจะมีพลังจิตที่เพียงพอที่จะรู้อำนาจกระทบกระเทือนกระทบกระแทกที่จะมาชวนให้ทำบาปจากข้างนอกอำนาจของข้างนอก จากคนทั้งหลายนี้แหละเป็นสำคัญ แล้วก็สร้างทั้งวัตถุทั้งพฤติกรรม ทั้งตัวตนเอง ชวนกัน เพื่อที่จะให้เราไปทำบาปตามที่เขาต้องการนั้น เราไม่ทำ พระอรหันต์จะไม่ทำตายดีกว่าที่จะทำบาปนั้นอย่างนี้เป็นต้น สิ่งเหล่านี้พระพุทธเจ้าค้นพบแล้วเอามาพิสูจน์ พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ยืนยันถูกต้องตามแนวเดียวกัน เพื่อเอามาสร้างคน ทฤษฎีของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์เอามาสร้างคนให้เป็นไปตามทฤษฎีที่ทำมันสำเร็จแล้ว พระพุทธเจ้ามีมาแล้วไม่รู้กี่ล้านองค์ นับไม่ถ้วน คนจะไปตามว่าพระพุทธเจ้าองค์แรกคือใครก็ตามไม่เจอ แต่เท่าที่ตรวจสอบประลึกไปได้ พระพุทธเจ้าก็เหมือนกันหมด มีทฤษฎีการศึกษาความเป็นมนุษย์ชาติอันเดียวกันหมด ไม่มีอันอื่นไม่มีอะไรที่สูงที่สุด เป็นทฤษฎีสูงสุดอันหนึ่งอันเดียว

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ทานและบุญที่ทำตัวตนและของๆ ตน วันอาทิตย์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

กรรมที่เป็นบุญ

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าจึงเรียกว่าเป็นสังฆารที่ไม่มีความวิญญานครองไม่มีกรรมวิบากครอง เมื่อไม่มีกรรมก็ไม่มีความวิบากแม้มีกรรมแล้วแต่ไม่มีวิบาก ที่จริงลึกซึ้งกว่านั้นมันไม่ได้หรอกมันมีกรรมนั้น แต่กรรมไม่มีกิเลสไม่มีอกุศลไม่มีบาป กรรมนั้นก็ยังมีผลเป็นกุศล ถ้าเรายังไม่ปรีนิพพานเป็นปรีโยสานเราก็ได้อาศัยกุศลนั้น นี้ละเอียด ซ้อนไปอีก แต่ไม่มีบาปแล้วไม่มีบุญแล้ว กรรมที่บุญทำหน้าที่เสร็จจบ บุญทำหน้าที่อะไร ฆ่าบาปฆ่าอกุศล เรียกแทนกัน อกุศลกับบาปเรียกแทนก็ตามแต่ที่จริง

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาน วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กรรมที่แท้จริงและสำคัญคือกรรมปัจจุบัน

รายละเอียด : กรรมในอดีตชาติส่งผลในปัจจุบันเป็นอย่างไร อันนี้ตอบสั้นๆ ง่ายๆ ว่าทุกคนนี้เกิดมาจาก กรรมอดีตเป็นตัวหลัก แต่ไม่ได้หมายความว่ากรรมในอดีตนั้นจะเป็นตัวที่เที่ยงแท้แน่นอน กรรมอดีต มาถึงปัจจุบันเปลี่ยนแปลงได้ แล้วมันต้องเปลี่ยนแปลงเพราะจะมีกรรมใหม่เข้าไปผสม กรรมในอดีตจะไม่คงที่แต่มันก็เป็นตัวตั้ง ทำแล้วมันจะต้องเป็นตัวจริงว่ากรรมเป็นอันทำ กรรมที่ทำไปแล้วจะรู้หรือไม่รู้ก็ตาม ทำแล้วถ้ามันชั่วก็คือชั่ว ถ้ามันดีก็คือดีแล้วมันจะออกผลชั่วออกผลดีให้แก่ตัวเอง ไม่เบียด กรรมคือสัจธรรมตรงกรรมจริง แล้วจะให้ผลในปัจจุบันนี้แหละ ในอดีตมันก็แล้วไปแล้ว ในอนาคตก็ยังมาไม่ถึง ผลที่จะได้รับก็ต้องรับในปัจจุบันนี้แหละ จะรู้สึกในปัจจุบัน อดีตมันก็ผ่านไปแล้ว นอกจากคนโง่ก็จะหลงเอาอดีตมาระลึกแล้วก็เหมือนจริงจิงอยู่กับอดีต ทั้งที่มันผ่านไปไหนต่อไหนแล้ว หรือมันยังไม่มาเลยอยู่ในอนาคต อยากให้เป็นก็ระลึกปั้นเอาละเมอเพื่อออกไป นั่นคือคนไม่รู้จักความจริง ความจริงคือปัจจุบัน อันนี้แหละสำคัญกรรมปัจจุบัน ต้องพยายามรู้จักปัจจุบันแล้วก็ทำกรรมที่ปัจจุบันให้เป็นสิ่งที่ดีแล้วมันจะดีเอง อดีตมันก็จะไปผลส่งสมให้ดีไป อนาคตมาเมื่อไหร่ก็ตามแต่เราก็ทำให้ดีในปัจจุบันนี้และเข้าใจคำว่าดีให้ดีก็แล้วกัน มันเป็นเรื่องของกรรมเรื่องของสิ่งที่ในอดีตภาพเราต้องทำอย่างนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

กรรมนิยาม

รายละเอียด : กรรมนิยามเป็นตัวปฏิบัติกริยาเป็นตัวแปร ตัวเคลื่อนที่ทำให้เปลี่ยนแปลง กรรมเป็นตัวกระทำเป็นตัวปฏิบัติกริยาเป็น activities ที่จะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไป

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญูณ วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กรรมพันธุ์ทางจิต

รายละเอียด : กรรมพันธุ์ที่เป็นรูปธรรมทางโลกุตระไม่มี กรรมเป็นการกระทำเป็นกริยาไม่มีแห่งก่อนอะไรไม่มีสรีระกรรม เช่น คุณตีหัวคน เป็นกริยา กรรม ทำเสร็จแล้วก็หายไปไม่มีแห่งก่อน แล้วคุณจะมาให้เป็นแห่งก่อนเป็นสรีระจับตัวแล้วมาแบ่งกันมันไม่ได้ มันเป็นกรรมกริยา กริยาของใครของคนนั้น คุณเป็นคนทำเองก็เป็นของคนนั้น คุณตีหัวเขา

อีกคนหนึ่งไม่ตีแล้วคุณก็บอกว่าเอาบาปของเราไปครึ่งหนึ่งมันได้อย่างไร กรรมพันธุ์มันแบ่งไม่ได้ สรีระพันธุ์มันแบ่งได้ เป็นตัวแห่งก่อนบุคคลเราเขาก็แบ่งได้ทั้งนี้ จิต เป็นพลังงานจิตที่ไม่เป็นก่อนแห่งอะไรเกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไป

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

กรรมวิบัติ ๔ อย่าง

รายละเอียด : ๑. วัตถุวิบัติ เช่น การให้อุปสมบทแก่คนมีอายุหย่อน ๒๐ ปี ๒. สีมวิบัติ เช่น สีมาเล็กหรือใหญ่เกินไป ๓. ปริสวิบัติ เช่น องค์ประชุมไม่ครบหรือมีภิกษุอื่นอยู่ในสีมา ๔. กรรมวาจาวิบัติ เช่น ความไม่ถูกต้องแห่งญัตติหรือสวดญัตติบกพร่อง

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๕๑-๓๕๒

กรรมวิบาก

รายละเอียด : คือ เหตุ ที่เป็น การกระทำ ตกผลึก เป็น ผล ที่สะสมไว้คือ วิบาก (แปลว่าผล) ที่ชาวโลกก็ยังไม่มีความปัญญา สามารถใช้หยั่งรู้อย่างเป็นระบบระเบียบ อย่างเป็นลำดับขั้นตอนละเอียดลออได้ จึงเป็น อจินไตย

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๔๘๑

กรรมหรือการกระทำ

รายละเอียด : ให้ชีวิตตนเองขึ้นสวรรค์หรือเป็นไปตี(กุศล) เป็นไปเลว (อกุศล) หรือจะทุกข์-จะสุข-จะไม่ทุกข์ไม่สุขเลยก็ตัวเองนี่แหละเป็นผู้กระทำ ให้ตนเองเป็นไปทั้งสิ้น ไม่มีใครจะมาทำให้เรายิ่งใหญ่ไปกว่าเราเป็นเด็ดขาดแน่นอนที่สุด ไม่มีอำนาจใดจะมาทำให้เราเป็นไปอย่างนั้นอย่างนี้ได้ยิ่งกว่าเราทำเองได้เลย พระพุทธเจ้าจึงตรัสไว้ในพระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๕๘๑ ว่า ดูกรรมาณพ สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน (กัมมัสสะกะ) เป็นทายาทของกรรม (กัมมทายาท) มีกรรมเป็นกำเนิด (กัมมโยนิ) มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ (กัมมพันธุ์) มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย (กัมมปฏิสรณา) กรรมย่อมจำแนกสัตว์ให้เลวและประณีตได้ (กัมมัง สัตเต วิษตติ) หรือในพระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ ข้อ ๒๘๒ ว่า โลกย่อมเป็นไปเพราะกรรม (กัมมุนา วัตตตี โลโก) หมูสัตว์ย่อมเป็นไปเพราะกรรม (กัมมุนา วัตตตี ปชา) สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นเครื่องผูกพัน (กัมมนิพันธนา สัตตา)

กรรมหรือการกระทำ – กรรมไม่เลือกศาสนา

เหมือนกำกวงวงล้อมที่วิ่งหมุนไปอยู่ (รัศมีสถณีย์ ยายโต)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๕๘๑, พระ
ไตรปิฎก เล่ม ๒๕ ข้อ ๒๘๒

กรรมเป็นของตนแบ่งใครไม่ได้

รายละเอียด : กรรมของใครก็ของใคร ยกตัวอย่าง
พ่อเราไปตีหัวคนแตกเป็นบาป ก็ไปบอกให้ลูกช่วยหน่อยได้รับ
วิบากไปครึ่งหนึ่ง แต่ลูกไม่ได้ตีหัวคนนี้เลยพ่อตีหัวคนนี้เป็นบาป
เป็น ๑๐๐ หน่วย พ่อก็ต้องรับบาป ๑๐๐ หน่วยนั้นเป็นของตัวเอง
กัมมัฏสะ ตายไปตนเองก็ต้องรับมรดกบาป ๑๐๐ นี้แหละแบ่ง
ใครไม่ได้ ตอนเป็นๆ ก็แบ่งกันไม่ได้ ตอนตายแล้วก็แบ่งกัน
ไม่ได้ ไม่ตกไม่หล่น ไม่ระเหยไม่ระเหิด เป็นของตัวเองเต็มๆ
ตลอดเวลาจนกว่าคุณจะทำบุญเป็นปริโยสาน คุณจึงจะล้าง
กรรมที่มันสะสมเป็นของตน ซึ่งมันไม่หายไปไหนด้วย อันนั้น
ก็เข้าใจยากเป็นอกุศล มันไม่หายไปไหน

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริทธิธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

กรรมเป็นของ ๆ ตน

รายละเอียด : กรรมเป็นของ ๆ ตนคือเจตนาของสมณะ
โพธิวัชรบอกไม่มีครูบาอาจารย์เลยในชาตินี้ ก็คือมีกรรมเป็น
ของ ๆ ตนแล้ว รู้แจ้งในกรรม แล้วก็จัดการกรรมของตนเอง
กายกรรม วชิกรรม มโนกรรม ให้ทำกรรมที่ไม่มีบาป ทำกรรม
ที่ไม่มีกิเลสอะไรได้แล้วจริงๆ จนเด็ดขาด จิตของเราที่ไม่มี
กรรมที่เป็นบาป สันบุญ สันบาป ปุญญาปปริชชีโณ อย่างนี้จริง
(เที่ยงแท้) ฐวัจ (ถาวร) สัสตัง (ยืนนาน) อวิปริณามธัมมัง
(ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหริัง (ไม่มีอะไรหักล้างได้) อสังกุบปัง
(ไม่กลับกำเริบ) ซึ่งเป็นของพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโคก วันจันทร์
ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

กรรมเป็นของ ๆ ตน

รายละเอียด : คือสัตว์ตั้งแต่สัตว์เซลล์เดียวก็มีกรรมของ
ตน คนอื่นจะไปแบ่งแย่งเอากรรมคนอื่นไม่ได้ อยากแบ่งให้ก็แบ่ง
ไม่ได้ แบ่งกุศลอกุศลก็ยังไม่ได้เลยอย่างว่าถึงแบ่งบุญบาปเลย
กรรมเป็นการกระทำ อย่างเช่นการทำดี ทำแล้วเป็นของคุณ
แต่อีกคนไม่ได้ทำกรรมนี้ด้วย ก็บอกว่าเอาไปครึ่งหนึ่ง เขาก็ไม่ได้

เพราะกรรมมันอยู่ที่ตัวเองกระทำ จะทำในที่ลับหรือในที่แจ้ง
ก็ต้องรับสิ่งที่ตนกระทำทั้งหมด แบ่งให้คนอื่นไม่ได้ คนจะรู้หรือ
ไม่รู้ก็แบ่งกันไม่ได้กรรมนี้ยิ่งใหญ่มากกว่า god พระเจ้า พิสูจน์ได้
เปลี่ยนแปลงให้เจริญได้ ทำให้ถึงบุญ

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบาย รายการสำมะปีชีวิต ปฐม-
อโคก วันจันทร์ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

กรรมและกาละ

รายละเอียด : กรรมกับกาละ อาตมาสรุปลงได้แล้ว
ทุกอย่าง ลงที่กรรมกับกาละ จึงได้สรุปเหมือนกับไอน์สไตน์
สรุปว่า space and time of continuum อาตมาก็สรุปได้ที่
Karma and time of continuum เหมือนกันแต่เป็นนามธรรม
ไอน์สไตน์รวมหมดทุกอย่างที่ space and time เป็นเรื่องใหญ่
และเล็กละเอียดในตัวมันเอง แต่ของพระพุทธเจ้า กรรมกับ
กาละ เพราะฉะนั้นกรรมเจริญยิ่งใหญ่มากที่สุด ที่พระพุทธเจ้า
ตรัสรู้ค้นพบเอามาเปิดเผย กรรมยิ่งใหญ่มากกว่า god

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

กรรมและเวรความหมายต่างกัน

รายละเอียด : กรรมคือการกระทำทั่วไป กายกรรม
วจีกรรม มโนกรรม แต่เวร คือลักษณะของกรรมที่ทำไปแล้ว
เป็นวิบาก หากแยกคำว่า กรรม กับ เวร ไม่ได้ แล้วจะเป็น
พระอรหันต์ ก็เป็นผู้ที่อ่านหนังสือสอบจอหงวนไม่ได้ หากสอบ
จอหงวนได้ต้องมารับราชการ มาไล่ลำดับอีกนะ ไม่ใช่ได้
เป็นเจ้านายใหญ่โตทันที ก็สอนทั่วไปว่า เวลาชีวิตมีน้อยนัก
อย่าประมาท ต้องใช้เวลาให้คุ้มค่า ก็เป็นคำสอนที่ดี

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริทธิธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

กรรมไม่เลือกศาสนา

รายละเอียด : กรรมในทางพุทธศาสนาใช้กับคนทุกคน
กรรมเป็นค่ากลางๆ ผู้ไม่ได้เรียนกรรมแม้แต่ทางโลกีย์ กายกรรม
นี้ดีหรือชั่ว ทุกคนก็ต้องมีการกระทำกายวาจาใจทุกคน จะเป็น
ศาสนาใดก็ตาม กรรมที่เป็นบาป ศาสนาพุทธระบุไปเลยว่า
การฆ่าสัตว์คือบาป อีกศาสนาหนึ่งบอกว่าไม่บาปฆ่าสัตว์ได้
อันนั้นแหละ ตามนั้นแหละตามศาสนาพุทธนะ แม้แต่คุณไม่ได้
ถือศาสนาพุทธ ศาสดาคูณถือว่าฆ่าสัตว์ไม่บาปแต่คุณก็ได้บาป
เพราะว่ากรรมอันนั้นมันทำแล้วเป็นวิบาก สัตว์นั้นมันจะมีความ

อาฆาตไหม มั่นรักชีวิตมันไหม ใครฆ่ามันมันก็ต้องอาฆาต จิตมันจะไปรู้หรือว่าจะต้องไปอาฆาต หากมันไม่อาฆาตมันก็ต้องเป็นพระอรหันต์แล้วสิ แต่นี่มันเป็นสัตว์ ยิ่งเป็นสัตว์ที่มันติดยึดตัวตนเลยแล้วไปฆ่ามัน มันก็ต้องผูกพยาบาทไปตลอดชาติ นั่นชาติมันไปตั้งเท่าไร เพราะฉะนั้นจะนับถือศาสนาไหนก็ตาม แต่ว่าสัตว์มันไม่มีศาสนาหรอก มันไม่รู้หรอก จะไปให้มันบอกว่าศาสนานี้ไม่ให้มันอาฆาตไม่ได้หรอก คุณไม่สามารถบังคับมันได้หรอก จิตใจมันจะอาฆาตหรือไม่อาฆาตก็ต้องของมันแล้วมันรู้ มันก็รักตัวตนของมัน หากว่าไปฆ่ามัน มันก็รักชีวิตของมัน หากว่าไปฆ่ามัน มันจะไปชอบใจหรือ ที่บอกว่าให้ฆ่าได้นั้นคือคนมันอยากได้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโคก วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

กรรมยิ่งใหญ่มากกว่า god

รายละเอียด : ขอภัยที่กล่าวคำนี้ พุดไปเหมือนยกตนข่มท่านแต่กรรมยิ่งใหญ่มากกว่า god

- กัมมัธสโกมหิ (มีกรรมเป็นสมบัติแท้ของตน)
- กัมมทยาโท (มีกรรมเป็นทนายรับมรดกของตน)
- กัมมโยนิ (มีกรรมเป็นแดนเกิดหรือพากำเนิด)
- กัมมพันธุ (มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์, พันธุ์เทพ, พันธุ์มาร)
- กัมมปฏิสรโณ (มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัยแท้ๆ)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๕๘๑

กระตาศชำระหนี้

รายละเอียด : กระตาศชำระหนี้ คือ กระตาศธนบัตร เป็นกระตาศชำระ ก็จะทำให้เป็นแค่กระตาศชำระจิตใจคุณ จะเห็นได้จริงว่ามันแค่เป็นกระตาศชำระหนี้ ได้ตามกฎหมาย ซึ่งคนไทยเรียกว่าแบงก์เงินบาท พวกเราชาวอโศกปฏิบัติธรรมจนกระทั่งสามารถเป็นคนที่ไม่ต้องสะสมกระตาศชำระหนี้ เราจำเป็นจะต้องชำระเราก็ใช้มันโดยไม่ได้ อย่างพวกเราในชุมชนบางคนไม่สะสม ถึงเวลาจะใช้ก็ไปเบิกใช้แล้ว ไม่มีมันก็ว่างไม่ต้องใช้ มีงานจะทำก็ไม่ต้องเห็นเป็นเงินทองอะไร คนมีงานกลีกรรม งานอุตสาหกรรม ก็มีให้ทำ ก็ไปเข้าเวรก็ทำ เป็นธรรมดา เป็นธรรมชาติ พวกเราเข้าเวรโดยสมัครใจเอง ไม่ต้องมีเงินทองอะไร ไปทำเวรทำกรรมตามเรื่องแต่ของเราเวรก็ดี กรรมก็ดี เป็นกุศลไม่เป็นอกุศล

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโคก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

กระบวนการ ๕ ประการของประชาธิปไตย

รายละเอียด : ประชาธิปไตยของไทยมีลักษณะที่เอาตมาหยิบเอามาอธิบายพวกนี้ ไม่มีในตำรารัฐศาสตร์ แม้แต่ในตำราพุทธศาสตร์ก็ไม่มีที่รวบรวมอันนี้เอาไว้ แต่ในตำราพุทธศาสตร์ของพระพุทธเจ้าเอาตมาก็เก็บคำนี้ อิศระ คำว่าทาน คำว่าปัญญา คำว่าอนุภัมปา คำว่าอนัตตา มีของพระพุทธเจ้าครบหมดแล้ว เอาตมา คัดมา เอาตมา grouping มา เป็นต้น แล้วมันก็จะทำงานเป็นกระบวนการ ๕ ประการของประชาธิปไตย คือ อิศระ ทาน ปัญญา อนุภัมปา อนัตตา จดไว้เลย แล้วในหนังสือประชาธิปไตยไทยที่ใครก็ไล่ไม่ทัน ก็จะออกมา ขยายความพวกนี้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กระบวนการของการเรียนรู้กิเลส

รายละเอียด : คือ การจัดการกำหนดกรอบ เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ กับของ กับพืช กับรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ก็มีภูมิธรรม มีสมรรถนะสูงขึ้น เป็นอาริยะที่สูงขึ้นมันเป็นกระบวนการของการศึกษา เรียนรู้กิเลสในสิ่งเหล่านั้น จับตัวกิเลสเป็นหัวใจมากิเลสได้ ฆ่าได้แล้ว องค์ประกอบต่างๆ เข้าร่วมแล้วแต่เป็นสังขจะปรุงแต่งอย่างไม่มีตัวโทษ หรือ กลิ หรือ กาลิ ไม่มีแล้วอาการ เจตสิกของสิ่งที่ไม่ดี ไม่มีแล้ว ก็เป็นจิตสะอาดทุกปริเฉท ทำได้ไม่มั่ว ไม่มากเกินไป ทำที่ละหมวดหมู่ ก็จะเป็นสิ่งที่ชัดเจน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราชธานีอโศก วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

กระบวนการของสมาธิ

รายละเอียด : คือคำว่าสมาธิ ถ้าจะแยกว่ามีอะไร แยกทำเป็น กระบวนการก็จะมีทำงานอยู่อย่าง มุทุ สภาวะ อาการของจิตที่เคลื่อนไหวได้อย่าง ลหุ เบาเร็ว ได้ทั้งไว ปราดเปรี้ยว คล่องแคล่ว ทำงานมีความวิเศษมาก สงบนิ่งสะอาด เรียบร้อย ไม่มีต่างพร้อย ไม่ตกหล่นยุ่งเก้ง ก็ยิ่งตกหล่นน้อย ยิ่งบริบูรณ์ สัมบูรณ์มากขึ้นเรื่อยๆ จึงทำการงานได้อย่างดี เหมาะควรทุกที่ๆ เพราะผ่านคุณสมบัติที่ได้กลั่นกรอง วิถีทำสำเร็จ ทำเสร็จแล้วจะต้องปฎิสสร ก็บริสุทธิ์อันนี้

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

กระบวนการฆ่ากิเลสด้วยพลังงานฉานคือปัญญา

รายละเอียด : ฉานต้องมีปัญญา ฉานไม่มีปัญญาไม่มี ฉานคือพลังงาน ที่เราสร้างพลังงานขึ้นมา ละลายพลังงานไฟ รัวระไฟโทสะไฟโมหะได้ ๑ มันจะต้องเป็นไฟ ไฟแบบพิเศษ ที่เป็นไฟฉาน แต่เขาแปลฉานว่าเป็นการเพ่ง จะว่าเพ่งก็ต้อง จดจ่อในการทำการศึกษาคำในใจไม่ใช่ไปเพ่งกลิ่นดินน้ำ ไฟลม เพ่งข้างนอกเหมือนนักสะกดจิตมันไม่ใช่ เพ่งต้องรวมที่ หทัยรูปจิต คุณต้องทำให้จิตมีบทบาทมีพลังงาน ไม่ใช่เพ่งให้ เป็น static แต่ต้องเพ่งให้เกิด dynamic ไม่ใช่เพ่งให้เป็นก้อน ให้หยุดนิ่ง มันเข้าใจคนละทิศทางก็เลยไปกันใหญ่ คนละเรื่อง เลย เพราะฉะนั้นทำไฟฉานได้แล้ว มีพลังงานจริง มีปัญญชนะ เอาไปแทนสภาวะธรรม เอาภาษาไทยว่าคือไฟเอาภาษาบาลี ว่า ฉาน ภาษาไทยก็คือพลังงานอันนั้นไฟเป็นสภาวะอันนั้น คุณก็ทำใจในใจของคุณเป็นมนสิการเป็น ทำการโยนิโสมนสิการ พังธรรมะแล้วคุณก็เอาไปศึกษาเมื่อเกิดการกระทบสัมผัสคุณ ก็พยายามทำใจในใจให้มันเกิด ๑ รู้ มีพลังงาน ฉาน ไฟ เป็น พลังงานธาตุ ฉานคือปัญญา ปัญญาคือฉาน ฉานไม่มีปัญญา ไม่ได้ ปัญญาไม่มีฉานไม่ได้ ก็ารู้สภาพพลังงานที่เราทำ ถูกต้องมีประสิทธิภาพเข้าไปรู้จิตในจิต เข้าไปรู้เวทนาในเวทนา แยกเวทนาออก แยกตัณหาออกจากเวทนาได้ ไฟ เข้าไปแยก เทวะ แยกคู่สองออก โอ้อ อันนี้คือตัณหา แยกตัณหาได้ แล้วจึง ทำลายตัณหา เหมือนตำรวจจะไปจับโจรผู้ร้าย ต้องจับให้ถูกตัว ของโจรไม่ใช่จับแพะมาเข้าคุก มันผิดตัวผิดตน ตำรวจต้องไป หาตัวจริงเลยตัวแท้เลย ยิ่งไปจับตัวการใหญ่ได้เลย แต่ถ้าหาก ไปจับได้แค่ลูกน้องของมันมา ก็ไม่รู้จัก ผู้บงการ ได้แต่ลูกน้อง ระดับลี้ล้อ แต่ลี้ล้อ ไม่เคยเห็นหัวหน้าใหญ่ จางชูเหลียง นิยายเรื่องเล็บครุฑของพนมเทียนเลย

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

กระบวนการทำจิตให้อุเบกขา

รายละเอียด : ทำจิตให้อุเบกขาให้ได้ มีคุณสมบัติอันนี้ ฐานของศาสนาพุทธอยู่ตรงนี้อรหันต์อยู่ตรงนี้ จิตที่เป็นอุเบกขานี้แหละ แล้วไม่ใช่ไปหลับตาอุเบกขา อุเบกขาแบบนั้นเรียกว่า เคหสิตอุเบกขาเวทนา ยังเป็นโลกีย์ ทำให้กิเลสออกได้ ล้าง กิเลสหมด ถึงจะเป็นเนกขัมมสิตอุเบกขา ในมโนปวิจาร์ ๑๘

ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ๖ ทวาร กระทบสัมผัสแล้วเกิด ความสุขทุกข์หรือไม่สุขไม่ทุกข์ ๓ ประการ ถ้าเป็นโลกีย์ก็เกิด สุข ทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์ แบบโลกีย์ แต่ถ้ามาโลกุตระแล้ว เอากิเลส ออกเป็นเนกขัมมะ กิเลสหมดก็เป็นมโนปวิจาร์โลกุตระ อาริยะ ต้องรู้เวทนาในเวทนาแยกสองอันนี้ออกให้ได้ พิจารณาเวทนาใน เวทนา แยกได้แล้วทำเนกขัมมะให้ได้เรื่อยๆ จึงเป็นพระอรหันต์ ไปนั่งหลับตาไม่ได้พิจารณาอย่างนี้ก็ได้เป็นพระอรหันต์ ต้อง ทำอย่างที่ว่าพระพุทเจ้าอธิบายไว้ไม่อย่างนั้นก็แค่มานั่งหลับตา ก็จบแล้ว ความจริงมันไม่ใช่ที่นั่งหลับตา มันไม่ได้ เป็นพระ อรหันต์ไม่ได้ แต่ต้องมาศึกษาอ่านความจริงที่กระทบสัมผัส ด้วยนะ ต้องมีผัสสะเป็นปัจจัย ถ้าไม่มีผัสสะเวทนามิเกิด แยกเวทนาไม่ออก เวทนาอันหนึ่งมีกิเลสอันหนึ่งไม่มีกิเลส ต้องทำกิเลสให้ออกไปจึงเหลือเวทนาที่แท้จริง กระทบอันนี้ ตากระทบ สีแดง แดงก็คือสังขะ กระทบแดงแล้วเกิดผลก็ดูด ขอบไม่ขอบอันนี้มันคือกิเลสเมื่อกำจัดเวทนาเกินนี้แล้ว ขอบก็ไม่มี ไม่ขอบก็ไม่มี เจกกลาง รู้ความจริงตามความเป็นจริงอย่างเดียว

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๕ วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

กระบวนการล้างกิเลสภายในอาหาร ๔

รายละเอียด : ที่นี่จะพิจารณาอาหารได้ต้องมีผัสสะ อาหารตั้งในครัว แต่ไม่ได้ไปเอามากิน ต้องมีผัสสะหาว มีผัสสะ แล้วถึงจะอ่านนามถึงเจตนาที่มี พอเกิดผัสสะ เกิดเวทนามีจะ มีเจตนาในเวทนาหรือมีมโนสัญญาเจตนาเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน หากมีเจตนาเป็นกิเลส กามก็ล้างกาม ล้างกามแล้วเหลือรูป อรูป ล้างต่อเป็นอนาคามี ในภาวตัณหา โดยไม่ได้หนีจาก กามาวจรภูมิ จิตยังดำเนินสัมผัสสัมพันธ์กับความเป็นไปของ กามภพ ภายนอก เสร็จแล้วเรียนรู้ดับกิเลสที่เหลือ กิเลสรูป อรูป ก็ไม่มีทั้งกามภพ รูปภพ อรูปภพก็เป็นวิภวภพ ไม่มีภพที่เป็นกิเลสแล้ว แต่มันเป็นความปรารถนาความต้องการ เรียกว่า ตัณหา ตัณหาที่ไม่มีรูปภพรูปภพแล้ว หากไม่มีสภาวะธรรม ชัดเจนจะอธิบายไม่เหมือนอย่างที่อาตมาอธิบาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

กระบวนการสังกัปปะ ๗

รายละเอียด : คือ มีตรรกะก่อน คือดำริ แล้วมี วิตถระ คือ จัดการตรรกะให้สำเร็จ วิ พุทธิกรรมของมันแยกกิเลสออกมาให้ได้แล้วฆ่ากิเลส ต่อมาก็คือ สัมมา สังกัปปะ เป็นผล

สำเร็จ ของการนึกคิด ไม่ใช่ไม่นึกคิดอะไรที่เขาไปสอนกันในสายเจโต สายเทวนิยม สายหนึ่งหลับตา สะกดจิต ไม่นึก ไม่คิด และปัญญาก็ไล่ขึ้นไป อันนั้นเป็นคนละเรื่องของศาสนาพุทธ ๑๘๐ องค์เลย ของพระพุทธเจ้าจะต้อง วิตก วิจัย วิจาร อย่างยิ่งไม่ใช่ไล่ขึ้นไปเลย ไม่ได้คิดเรื่องอะไรเลย มันมีแต่สัญญาในเรื่องความคิด

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

กระบวนการเวทนา ๑๐๘

รายละเอียด : ทุกอย่างเราศึกษาด้วยตนแล้วก็เกิดความรู้สึก เวทนา นี้แหละ เป็นตัวสำคัญ เพราะฉะนั้นผู้ใดศึกษาอาการของจิตที่เรียกรวมว่าอารมณ์หรือความรู้สึก แล้วแยกแยะให้เห็นความสุขความทุกข์ให้เหตุแห่งความสุขความทุกข์แล้วก็เนกขัมมะออกมา ด้วยเวทนาท่านแจกแจงเอาไว้ถึง ๑๐๘ ซึ่งครบกระบวนการเวทนา ๑๐๘ ถ้าเข้าใจเวทนา ๑๐๘ แล้วปฏิบัติให้ถูก โดยเฉพาะ มโนปวิจาร ๑๘ ที่เป็นเคล็ดของโลกๆ พอเราเข้าใจแล้วว่าเรายังติดสุขติดทุกข์ตั้งแต่บอปปาญมิไปติดของหยาบต่ำ ทุเรศ แต่ก่อนเราไม่รู้ แต่ตอนนี้เรารู้แล้ว เราก็อุเรศในตัวเองเลย แต่ใครไม่เคยไปติด แต่เราก็ได้แล้วไม่ได้ติดยึดอะไรเลย ดีไม่ดี คุณจะไปดูถูกดูแคลนเขาด้วย จะไปติดทำไมคุณไม่ติดมาแล้วในชาตินี้ เราก็บ่อยผ่านมาแล้ว โสโครกๆ เราก็บ่อยผ่านมา มันไม่ติดก็ดีแล้วคุณได้ละมาแล้วก็ดีแล้ว ถ้าเราติดเข้าไป หรือเราติดในชาตินี้ก็ตาม มันก็ต้องมาเรียนรู้ปล่อยวาง ใครที่บอกว่า เคยติดมาแล้วเราก็บปฏิบัติธรรมกับชาวอโศก ปฏิบัติแล้วไม่นึกว่ามันจะวางได้ปล่อยได้มีไหม เราไม่ได้นึกว่าตัวเราเองจะล้างได้ แต่มาถึงทุกวันนี้มันก็เจยกกลางๆ แต่ก่อนมันติดผลึกไม่ได้เลย จะเป็นจะตายเลยขาดไม่ได้ ลองนึกไปดูสิ แต่ใครระลึกแล้วก็ไม่มีนะที่เราจะติดจนกระทั่งเราขาดไม่ได้ ก็เป็นบารมีของเรา บารมีของแต่ละคน ชาตินี้ไม่ได้ยากอะไรเท่าไร หรือบางที่ได้มาก่อนแล้วไม่เคยไปติดเลย ทำไมเขาไปติดนะ เราไม่เคยชอบ เราไม่เคยชังเราเฉยๆ อันนี้ อย่างนี้แหละ สิ่งนี้ที่เขาติดกัน เราก็บปฏิบัติ ยกตัวอย่างสิ่งที่พวกกะเทยเขาทำ ปูรองแต่งมาก แต่เขาไม่รู้ตัว เขาว่าสุดท้ายเขาแสดงออกว่า สุขนะ เขาก็สุขของเขาไป ที่อาตมายกตัวอย่างกะเทย เพราะว่าเป็นความหลงที่ซับซ้อน รูปรสกลิ่นเสียงสัมผัสต่างๆ นานา ในศักดิ์ศรีด้วย เขาก็บูบกับรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัส เวอร์สุดท้ายแล้วนิยมชมชอบกัน มันก็ต้องมีในโลกเป็นตัวอย่างถ้าไม่มีเราก็บยืนยันไม่ได้ ใครจะไปทำอย่างนั้นได้ ที่จริงที่เขาไม่ได้บอก

อากาศมันมีเวอร์กว่านี้อีกเยอะ เขาว่าตัวเหมือนกันว่ามันมากไป ไม่ได้บอกอากาศ แต่ของเขาก็ใช้ปูรองแต่งสัมผัสเสพสมสุขสม เขาว่าแล้วว่ามันน่าอายแต่เขาติด เขาว่าแล้ว มันเกิน เวอร์ไปเยอะแยะ ที่เราเห็นนี่ก็แค่นี้ แต่ที่ยังไม่เห็น potential ยิ่งแฝงซ่อนอยู่อีกเยอะแยะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

กระบวนการทัศน์ (paradigm) ในการปฏิบัติ

รายละเอียด : ถ้าผู้ปฏิบัติมี กระบวนทัศน์ (paradigm) ที่มี ขั้นต้น-ขั้นกลาง-ขั้นปลาย และปฏิบัติ เป็นลำดับเข้าขั้น สัมมาทิฏฐิ ตาม ทฤษฎี (ทิฏฐิ) ของ ศิล-สมาธิ-ปัญญา พระพุทธเจ้า ซึ่งจะเกิดผลจากการปฏิบัติไปตามลำดับ ลาด ลุ่ม ลึก สนิทเนียน แนบแน่น (อปปนา) แน่วแน่ (พยุปปนา) ปักมั่น (เจตโส อภินิโรปนา) ไปตามกระบวนการของ สังกัปปะ ๗ และการอบรมศึกษาฝึกฝนก็เป็นขั้นๆ ไปตามศีลที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ คือลงมือปฏิบัติศีล จากสำรวมทางกายกรรมภายนอก แล้วเกิดผลทางจิตเป็นอธิจิตไปตามศีล อันมีกำหนดขั้นตอน ข้อ ๑-๒-๓-๔ ฯลฯ... เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

กะเทยนี้เป็นผู้ที่น่าสงสาร

รายละเอียด : อาตมาก็ไม่อยากจะซ้ำเติมกะเทย กะเทยนี้เป็นผู้ที่น่าสงสารเป็นผู้ที่ลงเสร็จในเรื่องของกาม เรื่องเพศข้ามชาติแล้วสั่งสมติดเข้าไปในกันบึงอนุสัยในเรื่องเพศ ธรรมดาสัตว์ก็ตามก็มีเพศผู้เพศเมีย ก็สัมผัสสัมผัสเสียดสีกันก็เป็นเรื่องของเพศคู่ แต่เพราะกามวิตถารผิดเพศสลับไปสลับมา จนกระทั่งติดในกามแท้ๆ เพราะฉะนั้นไม่คิดหรือว่าจะ เป็นเพศไหน เอาแค่สัมผัสเสียดสีไปได้ตรงไหนชอบตรงไหน ได้ชอบตรงไหนก็เอาตรงนั้นไป มันกลายเป็นหลงใหลในเรื่องสัมผัสเสียดสี ติดในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสหนักหนาสาหัส ติดมากติดเยอะ พระพุทธเจ้าถึงบอกว่าอย่ามาบวชเลย บวชไม่ไหวหรือมันหนักหนาหนักวิตถารทำกันละเว้นไว้ไม่ให้มาบวช แต่จะใส่ใจศึกษาฝึกฝนก็ตัวใครตัวมันเพียงเอา แต่จะให้มาบวชเลย ไม่รับผิดชอบเพราะมันยากมันเกินขนาด เพราะไป สะสมมาไม่รู้ที่ชาติ มันเป็นเรื่องน่าสงสารพวกนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

กระแสหลักศาสนาพุทธไม่มีโลกุตตรธรรม

รายละเอียด : ภาษาที่ในหลวงตรัสแล้วบันทึกไว้ เป็นสุดยอดของความรู้โลกุตตรธรรม ที่นี้อาตมาก็ต้องพูด คือกระแสหลักศาสนาพุทธไม่มีภูมิโลกุตตรธรรม เพราะฉะนั้นผู้บริหารประเทศที่บริหารอยู่ในประเทศเขาก็ได้รับความรู้ศาสนาจากเถรสมาคม ก็จึงเป็นอย่างนี้ อาตมาก็ไม่รู้อะไรจะทำอย่างไร อาตมาพูดก็หาว่านอกรีตนอกรอย ก็เชิญมาดูสังคมาวโศก บ้างว่าปฏิบัติอย่างที่อาตมาพูดนี้ แม้ที่สุดโควิด เดือดร้อนเราก็ตบสาย แม้ที่สุด วิกฤตต้มยำกุ้ง พ.ศ. ๒๕๔๐ ก็ไม่เดือดร้อนเรื่องเศรษฐกิจ พิสูจน์ยืนยันมาให้เห็นเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

กราบครั้งเดียว

รายละเอียด : การกราบนี้ไม่เสียภาษี ไม่เป็นไร ไม่ผิดกฎหมาย ขอภัยตอบแล้วเหมือนยวนๆ กวนๆ กราบครั้งเดียวเราก็สื่อความหมายว่า กราบผู้ที่เรากราบ หากกราบสามครั้งก็คือกราบตามระบบ หมายถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ บางคนไม่รู้เรื่อง ก็ทำความเข้าใจกัน เป็นเครื่องหมายแสดงออกถึงความเคารพ เป็นวัฒนธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

กรุณา

รายละเอียด : กรุณาคือการลงมือช่วยผู้อื่นให้พ้นทุกข์-พ้นสุข

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กรุณาธิคุณ, พระกรุณาธิคุณ

รายละเอียด : ๑. การได้มีประโยชน์ต่อผู้อื่น ได้เสียสละให้ผู้อื่น ได้ช่วยผู้อื่นให้มีพุทธคุณขึ้นมาสืบเนื่องๆ ต่อไป ๒. เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น เป็นผู้สร้างสรรค์จรจรโลง เป็นผู้ได้ให้ เป็นผู้มีความดีคุณแก่มนุษย์แก่โลกแก่ ๓. จิตที่มีคุณลักษณะในการกำจัดอธรรม ซึ่งเป็นคุณธรรมของพระคิวัระในตรีมูรติ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๖๙, ๒๑๕, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๕๐

กลละ

รายละเอียด : ๑. รูปจิตที่เริ่มเกิดหรืออัตตาที่เริ่มเกาะตัวหรือรูปที่ตกตะกอน ๒. เชื้อชีวิตแรก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๘๕, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๘๐

กลองอานกะ

รายละเอียด : กลองอานกะ คือ ที่มีชื่อว่าพุทธ แต่สาระไม่ใช่แก่นสารเนื้อแท้ของศาสนาพุทธเลย คือ บุญ กาย สมภาณ ศาสนาพุทธไม่เหลือเลย

คำอธิบาย : กลองอานกะ คือ ในอาณิสสรพระพุทธรูปเจ้าพยากรณ์ไว้ว่ากลองอานกะในยุคต่อไปจะไม่เหลือเนื้อของกลองเดิม เป็นของใหม่หมด ทั้งไม้ที่ประกอบเป็นกลองหรือส่วนประกอบอื่นก็เป็นของใหม่แต่รูปลักษณะเดิม ท่านตรัสไว้ตั้งแต่ศาสนายังไม่เสื่อมว่าต่อไปจะพูดโลกุตระกับคนไม่รู้เรื่องมันเหมือนกลองอานกะก็เป็นชื่ออานกะ ศาสนาพุทธก็ชื่อว่าศาสนาพุทธเหมือนกันแต่มีแต่ชื่อ เนื้อแท้ไม่มีแล้วแก่นแท้ของเก่าไม่มี

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันติอโศก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

กลับไปเป็นเดียรฉัตรเต็มรูป

รายละเอียด : การปฏิบัติที่ไม่ผิดทางของพุทธ มี ๓ ข้อ คือ สำรวมอินทรีย์ทางตา หู จมูก ลิ้น กายใจครบพร้อมนี้เป็นข้อ ๑ ไม่มีตา หู จมูก ลิ้น กายภายนอก มีแต่นั่งไปหลับไปหลับ พระพุทธเจ้าประกาศศาสนาก็มีแต่พวกนั่งหลับตาเต็มไปหมดเดี๋ยวนี้ศาสนาพุทธได้เสื่อมไปหมด จนกลายเป็นมีแต่นั่งหลับตาเขาถือว่าเป็นการทำสมาธิทำสมาธิทำให้กิเลสออกให้หมดแล้วจะได้ไปนิพพาน มันกลับไปเป็นเดียรฉัตรเก่าเต็มรูป อาการหนักมากอาตมาพูดขึ้นนี้เหมือนกับอาตมาทำเป็นเก่งคนเดียวทำเป็นรู้ ครูบาอาจารย์ผ่านมาหลายร้อยปีพากันนั่งมาจนกระทั่งทุกวันนี้ยึดถือกันว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องไปหมดแล้ว เหลือผู้ที่รู้สึกว่ามันไม่ถูกต้องจะมีครั้งคนใหม่ในครูบาอาจารย์ศาสนาพุทธถ้ามันผิดนะการนั่งหลับตามันผิด แล้วไปเอาค่านั่งหลับตาสมาธิเป็นอุปการะ คำว่าอุปการะไม่ใช่ปฏิบัติ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

กลางคือคนจะต้องรู้ ๒ ข้าง

รายละเอียด : คือ ๑. กาม ๒. อัตตา ในอัมมจักกัปปวัตตนสูตร จริงๆ แล้ว กาม กับอัตตา มันก็อันเดียวกัน แต่คุณจะต้องเรียนจากข้างนอกมาหาข้างใน อบรมคือกามหยาบ แล้วมาเรียนรู้ กามคุณตาหูกมูกลิ้นกาย แล้ว ๕ นี้ก็ยังซ้อน โคจรรูป ๕ ปสาทรูป ๕ สัมผัสกัน ก็จะเกิด ภาวรูป ๒ คือ อิตถิภาวะกับปริสภาวะ รูปแล้วผู้ที่เรียนทางสายกลางคุณแยก กาม แยกจิต หรือแค่แยกกาย แยกจิต แยกสภาวะสองนี้แหละยิ่งใหญ่ไม่ได้ จะแยกกายแยกจิตก็แยกไม่เป็น เมื่อไหร่เป็นกายเมื่อไหร่เป็นจิต ภายต้องมีภายนอกและภายในร่วมกัน แยกไม่ได้ จนกระทั่งสามารถหมดกาม ตาหูกมูกลิ้นกายเป็นกามคุณ ๕ เมื่อกามคุณ ๕ หมดก็จะเข้าไปสู่ รูป อรูป คุณกระทบสัมผัสรูป อรูปภายใน ก็ต้องกระทบรูปภายนอก ตาหูกมูกลิ้นกายทำงานด้วยแล้วคุณอยู่เหนือมัน ไม่ต้องทำอะไรกับมันแล้วสบายแล้วหลุดพ้นแล้ว แต่ไอ้ที่เหลือคือจิตของคุณยังไม่หมด มันไม่ออกมาข้างนอกจะแสดงสุขทุกข์กับภายนอกไม่แล้ว ไม่เอาแล้ว มันไม่มีที่จะมีรส มีความพอใจที่จะเสพ แต่ไม่เสพแล้วแต่เสพภายใน ไม่มีใครรู้ใครเห็นด้วย เป็นรูป อรูป

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ศิลปะในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญามัชฌิมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

กลี

รายละเอียด : คือ โทษ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๙๙

กลี หรือ กาลี

รายละเอียด : คือ การปรุงแต่งอย่างไม่มีตัวโทษ ไม่มีอาการเจตสิกของสิ่งที่ไม่ดี ไม่มี

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวีต บ้านราชธานีโสภณ วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

กลียุค

รายละเอียด : ก็ข้างเก็บคำมาถามนะ กลียุค หมายความว่า ในตอนนี้ สมัยนี้ ขณะนี้ เราอยู่ในโลกนี้เวลานี้ มันเป็นเวลาที่มีเรื่องยุ่ง กลี เป็นเรื่องวุ่นวายเป็นเรื่องไม่ตี บางทีก็มีเหตุการณ์ไม่ตีเหตุการณ์ร้ายๆ แรงๆ ด้วยเรียกว่า กลียุค เวลานั้นมีสิ่งที่ไม่ดีเกิดขึ้นในขณะนั้นเรียกว่า กลียุค อย่างขณะนี้เรื่อง โควิด เชื้อโรค

มันวุ่นวายอยู่ทั่วโลก เรียกว่ากลียุคเรื่องของ โควิด มันละเอียดมันเล็ก ถ้าเขาจับมันคั่นตายแล้ววิเคราะห์วิจัยได้ว่า จะเอาอะไรมาจัดการมันเด็ดขาดเมื่อนั้นแหละเสร็จ แต่ตอนนี้ก็ยังจัดหาอาวุธจับหาตัวสิ่งที่จะเอามาฆ่าตัวโควิด ยังไม่แม่น เมืองไทยได้ข่าวว่าลองฟ้าทะเลลายโจรแล้วก็พอใช้ได้แต่ยังไม่ชัดเจน พวกนักวิจัยกำลังทำกันอยู่ สักวันหนึ่งก็คงจะได้ตัวสำคัญ เอ็ดตันไมยราบยักษ์จะใช้ได้ไหม เอาไปวิจัยได้ ถ้าไม่มีมาเอาที่นี้ได้ อยากให้มันได้ ถ้ามันมีประสิทธิภาพ ก็เอาไปเลยเยอะๆ เอาไปเลยไม่หวง เพราะไม่กลัวว่ามันจะหมดไปง่ายๆ มันมีเชื้ออยู่ ไม่ต้องใส่ปุ๋ยไม่ต้องรดน้ำ เผลอแผล็บเดียวเต็มไปหมด แข็งแรงด้วยนะ

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวีต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

กลุ่มชาวโศกมีพระสยามเทวาธิราชคุ้มครอง

รายละเอียด : ในกลุ่มของชาวโศกคนละอะทะอะเข้ามา ไม่ได้หรือมันเป็นสิ่งจะเหมือนกัมมันตรังสี มันดันเอาไว้ ทำให้เข้ามาไม่ได้เป็นเรื่องอจินไตยอย่างหนึ่ง คนอยู่ในนั้นเหมือนมีอะไรคุ้มครอง เหมือนขยายความไปไกลๆ กว้างๆ ว่า ประเทศไทยมีพระสยามเทวาธิราชคุ้มครอง ก็นัยคล้ายกันหลายอย่าง ในประเทศไทยเป็นต้นว่าธรรมชาติรุนแรง ประเทศไทยเราก็ไม่ค่อยมีไม่เหมือนประเทศข้างเคียง โดนเยอะแยะโดนธรรมชาติรุนแรงต่างๆ นานา แต่ประเทศไทยไม่โดนหรือว่าเป็นเรื่องหางๆ เข้ามาเท่านั้นเองจริง เมืองไทยนี้ไม่เจออย่างนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

กลุ่มมวลแน่นมีสาธารณโภคี มีวรรณะ ๙

รายละเอียด : ในสังคมก็ยังไม่ว่าจะหอรอก มีกลุ่มที่เป็นมวลแน่น มี สาธารณโภคี เมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตามโนกรรม ลากธัมมิกา ศิลสามัญญตา ญาณสามัญญตา มีวรรณะ ๙ เลี้ยงง่าย (สุภระ) บำรุงง่าย, ปรับให้เจริญได้ง่าย (สุโปสะ) มักน้อย, กล้าจน (อัปปิจจนะ) ใจพอ สันโดษ (สันตมูจฺจ) ชัดเกลากิเลส (ลัลลชะ) เฟ่งทำลายกิเลส มีศีลสูงอยู่ปกติ (ฐุตตะ, ฐุตตฺถ) มีอาการนำเลื่อมใส (ปาสาทิกะ) ไม่สะสม ไม่กักเก็บออม (อปจยะ) ตรงข้าม อวรรณะ ๙ ขยันเสมอ, ระดมความเพียร (วิริยารัมภะ)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กลเม็ดกลยุทธ์สามัญของชาวโลก

รายละเอียด : การติดกลับด้านของผู้หนึ่งก็ตามสมณะโพธิรักษ์ ว่าคนนี้เป็นนักเล่นกลได้โดยคิดอย่างนี้ไม่น่าเชื่อว่าสังคมมันกลับกัน เช่น รถคันนี้สีขาว แต่แท้จริงสีดำ เจตนาเล่นก็มี แต่เจตนาที่ต้องการให้คนอื่นไม่รู้ไม่ทันตัวเองเพื่อให้ ตัวเองที่จะมีอำนาจใช้เป็นประโยชน์ แก่ตัวเอง เอามาเป็นบริวารเอามาเป็นลูกน้อง เป็นลูกไล่อย่างนี้เป็นต้น นี่คือกลเม็ด กลยุทธ์ ธรรมดาสามัญ ของชาวโลกแต่พวกเรา ไม่เอาไปทำให้คนอื่นลำบาก เราจะเป็นคนทำเอง ถ้าใครจะสมัครใจช่วยก็ได้ เราจะเป็นแบบนั้นจิตใจแบบนั้น จึงเป็นคนที่มีคุณลักษณะที่ดี พลังงานรวมสังคมมนุษย์มีพฤติกรรมที่ประเสริฐ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

กวฬิงการากัทธิ

รายละเอียด : บริโภคอาหารหยาบเลี้ยงชีพ

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๖๔

กวฬิงการาหาร

รายละเอียด : อาหารที่กินเข้าไปเพื่อใช้เลี้ยงกายขันธิ เป็นเครื่องค้ำจุนชีวิต ที่อาจทำให้คนหลงติดในกามคุณ ๕ (รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส) และยึดติดมีอัตตา (หลงหุรหุราใหญ่โต มีศักดิ์มีศรี เป็นต้น) ในเรื่องอาหารมากมาย ที่คนไม่เข้าใจ ไม่มีไหวพริบ ไม่รู้ว่าตัวเองติดแต่ก็ติด ซึ่งจะต้องเรียนรู้โดยมี ผัสสาหาร มโนสัญเจตนาหาร วิญญานาหาร ครอบในการศึกษาอาหาร ๔

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กวฬิงการาหาร

รายละเอียด : กวฬิงการาหาร คือ อาหารคำข้าว กินเข้าไปเลี้ยงขันธิ เป็นโภชนะมัดตัญญูตา สามารถใช้ปฏิบัติจนบรรลุเป็นอรหันต์ได้

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต สันตอโศก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

กวฬิงการาหารในปุตตมังสสูตร

รายละเอียด : อาหารข้อแรก เรียกว่าเนอบุตรเอามาเป็นชื่อสูตร เรียนรู้แค่ ๔ อาหารปฏิบัติธรรมคุณบรรลุอรหันต์ได้ เข้าใจอาหาร ๔ ให้ดี โดยรู้กายของอาหารการกิน โภชนะหรือ

กวฬิงการาหาร คือ อาหารที่เรากินเรา โภชนะ กว้างกว่ากวฬิงการาหาร คือคำข้าวกินข้าวไปเลี้ยงขันธิ แต่โภชนะ หมายถึงของกินของใช้ทุกอย่าง แต่คนเรียนกันแค่ของกินเท่านั้น ก็ไปไหนมาไหนไม่รอด โภชนะเน้นแค่ของกิน ไม่ไปหาของใช้เสียที่ซึ่งอยู่ในหลัก จรณะ ๑๕ ของโภชนะมัดตัญญูตาเป็นข้อสำคัญของหลักปฏิบัติที่ไม่ผิด ๓ อย่าง

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาน วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กษัตริย์เป็นจิตวิญญานของประเทศ

รายละเอียด : อย่างกษัตริย์เป็นจิตวิญญานของประเทศ เมื่อไม่มีกษัตริย์ก็จะกลายเป็นวัตถุนิยมประชานิยม ไม่ใช่จิต แต่หากเน้นจิตนิยมก็ยังดีกว่า อย่างอินเดียเป็นจิตนิยมอย่างรุนแรงเลยก็ยังดีกว่า เพราะเป็นระบบที่เอามาจากคุณธรรม ระบอบคอมมิวนิสต์วัฒนธรรมใหม่ทุนนิยมก็กินเขาอยาก เขาเชื่อถือสิ่งที่เขาเอาคุณธรรม สิ่งที่เป็นคุณงามความดีของนามธรรม ที่เขาจะถือว่าเป็นทวะมีพระเจ้ายิ่งใหญ่ พระเจ้าทุกองค์สอนเรื่องคุณธรรมคุณงามความดีทั้งนั้น เขาก็ยังไปรอดแล้วสะดวกสบายดี ไม่เดือดร้อนเหมือนกับหลายประเทศที่เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตวิธีการไปกันใหญ่เลยต่างๆ นานา เรื่องเหล่านี้เอาตมาก็ถือว่าเป็นเรื่องของมนุษยชาติสังคม ที่ทำให้ใช้เหตุปัจจัยในปัจจุบันเอามาเป็นองค์ประกอบในการศึกษาที่ฝึกฝน

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอรุณออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

กษัตริย์เหนือกว่าพราหมณ์

รายละเอียด : ไล่ไปไล่มาตามอัมพัฏฐมานพ ก็ไม่ว่าใครจะแต่งงานกับใครอย่างไร คนก็ยังเคารพนับถือกษัตริย์มากกว่าพราหมณ์ กษัตริย์นี้เหนือกว่าพราหมณ์นะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓

กลไกการจำเป็นกว่าอุตสาหกรรม

รายละเอียด : ถ้าเข้าใจความจริงตามที่พูดมาคร่าวๆ ก็จะรู้เศรษฐกิจ ว่ากลไกการจำเป็นกว่าอุตสาหกรรม เราก็ไม่ได้ตีทั้งอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมทำซ้อ้นทำล้อ้มทำเครื่องไม้เครื่องมือทำรถทำเครื่องกลไกอาศัยมันก็ใช้ทุนแรง จนกระทั่งเดื่อนนี้สามารถสร้าง robot สร้างหุ่นยนต์มีสมรรถภาพเก่งกว่าคนด้วย

ทำลูกเดียว ใส่ไฟฟ้าน้ำมันให้ เต็มพลังงานให้มันดำเนินไปได้ก็
ทำลูกเดียว มันไม่รู้เห็นเห็นน้อย มันทำได้ตะพืดตะพืดก็ทุ่นแรง
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

กสิกรรมไร้สารพิษ

รายละเอียด : วัตถุประสงค์ที่เอามาประดับฉากนี้ เป็น
พืชพรรณธัญญาหารที่เราทำเองทั้งนั้น ไร้สารพิษทั้งหมดและ
สวยงาม แต่คนที่เขาไม่ทำอะไร เขาพยายามใส่ยา ใช้สารเคมี
เพื่อจะให้ของเขาสวย ของเขาสวยกว่าของเราเลย มีประเภท
ที่แมลงไม่ตอมเลยนะ เราทำนาหอยเชอรี่ นก ปู กินบ้าง
แต่สัตว์เหล่านั้นมันมีเซ็นส์ ว่าไม่มีพิษมันก็มากิน กว่าจะเหลือ
ให้เรากินก็ไม่มาก สัตว์มันเอาไปกินก่อนเยอะ แต่พวกเราไม่ได้
ขาดแคลนในอาหารพืชพรรณธัญญาหาร แต่กลับอุดมสมบูรณ์
ทำไมไม่ขาดแคลน อาตมาว่า พวกเราประสบความสำเร็จใน
การอยู่ร่วมกับสัตว์โลกไม่ต้องไปเบียดเบียนกัน เราทำ มันจะ
มากินบ้างแต่เราก็มีเหลือที่เราจะยืนอยู่ได้พอเหมาะ เราไม่อิง
ไม่ล่ามัน อย่างเก่งก็ไล่มันไป เท่านั้นเอง นอกนั้นไม่ได้รุนแรง
ที่พูดไปนี่เป็นนัยยะละเอียด คนอื่นกลัวแล้วป้องกันไปหมด
แต่เราไม่ทำอย่างนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒

กสิณ

รายละเอียด : สิ่งที่ใช้เป็นเครื่องจูงใจ หรือวัตถุที่
ผู้ปฏิบัติเอาใจไปจดจ่อ ยึดไว้เกาะไว้แบบสมณะ ให้จิตผูกไว้ที่
ตรงนั้น เป็นวิธีปฏิบัติของโลกียะเท่านั้น

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กสิณ ๔๐

รายละเอียด : อรรถกถาจารย์ที่เป็นหลงกสิณ ๔๐
เอามาปฏิบัติอยู่จึงยังมีความเป็นทวนนิยม ยังมีเชื้อของเตียรถีย
ยังไม่ใช้ผู้ที่สมบูรณ์แบบ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓

กองวิบากจิต

รายละเอียด : จิตที่เป็นวิบากขั้น

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๓๑๔

กอบกู้ธรรมะพระพุทธเจ้าอย่างเข้า ๕๐ ปี

รายละเอียด : ที่อาตมาแหวะอธิบายสังขารไป อาตมา
เองอาตมาเกิดมาชาตินี้แล้วก็มารู้ตัวว่าเราต้องมาทำงานนี้อย่าง
แท้จริง เห็นภาระที่ต้องมาแสดงธรรม มาแก้ไขสิ่งที่บกพร่อง
ไปจากของพระพุทธเจ้า หนัก แต่ก็ไม่เคยท้อ ไม่เคยที่จะถอย
ไปไหนเลย มันยิ่งเห็นว่าเป็นความจำเป็น จำเป็นที่จะต้องมา
กอบกู้ธรรมะพระพุทธเจ้า ที่จะต้องมาต่อเชื้อ ความผิดเพี้ยน
ความเสื่อม มันไปใหญ่กันแล้ว แล้วอาตมาก็ภูมิใจตัวเอง ที่ได้
มาทำงาน ๕๐ ปี เข้าไปยังไม่เต็มดี อาตมาบวช ๒๕๑๓ ปีนี้
๒๕๖๓ ก็ย่างเข้า ๕๐ ปี ถ้าไปชนวันที่ ๗ พ.ย. ๒๕๖๓ ก็ครบ
เต็ม ๕๐ ปีที่ทำงานศาสนา

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓

กอบกู้สิ่งที่เข้าใจผิด

รายละเอียด : ในยุคนี้มีแต่ความรู้ที่ผิดเพี้ยนไปแล้ว
สมณะโพธิรักษ์ต้องมากอบกู้สิ่งที่เขาเข้าใจผิดขึ้นมาใหม่
อย่างเช่น สมานธิ ไปเข้าใจว่าสมานธิเป็นการนั่งหลับตาขออภัย
ว่ามันผิด ไม่ใช่ของพระพุทธเจ้าเลยไม่ใช่ศาสนาพุทธเลย
หรือเข้าใจในเรื่องอื่น เช่น เรื่องกาย ก็เข้าใจว่ากายนี้เป็นแต่
เพียงภายนอกก็ผิด เข้าใจว่าบุญคือกุศล ก็ผิดอีก ซึ่งทำนั้นก็
อธิบายมาตลอด ผู้ที่ยังไม่มีภูมิปัญญาพอและมีความยึดมั่น
ถือมั่นในความรู้เก่า ไม่ยอมเปลี่ยนแปลง ก็ตีทั้งท่าน คุณก็จะ
ได้แต่เพียงของเก่า ไม่ได้อะไรใหม่ขึ้นมาเลย ไม่มีประโยชน์
จะจมอยู่ตรงนั้นอีกนานแสนนาน ซึ่งมันเป็นมิจจาทิฏฐิ
ถ้าไม่ได้รับอันใหม่เข้าไปก็จะมิจจาทิฏฐิไปอีกหลายล้านชาติ
ขออภัยนเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

กอบกู้เรื่องผิดเพี้ยน เรื่องฉนวนวิมุตติต้องลืมนตา

รายละเอียด : อุปธิวิเวกมี ๓ หากคุณไม่ลืมนตาทิฏฐิที่จะ
รู้จักกิเลส อุปธิ มี กิเลส ขั้น ๕ อภิสังขาร หากไม่รู้จักการทำใจ
ให้เกิดอภิ ทำฉนวน ตามจรณะ ๑๕ ฉนวนต้องปฏิบัติจรณะ ๑๑
กับวิชชา ๘ จึงเกิดฉนวน ๑, ๒, ๓, ๔ ฉนวนศีลหนึ่งหลับตาไม่มีศีล
ไม่มีสำรวมอินทรีย์โภชนะมัตตัญญาตาไม่มีชาคริยานุโยคะ เป็น
ฉนวนไม่ตื่น เป็นชานหมาก ไม่ใช่ฉนวนที่เป็นพลังงานไฟหรือ
พลังงานอุณหตฤคเภากิเลสสรูปอีกที่หนึ่งหลับตาเลิกได้แล้ว ไม่มี
คำสอนของพระพุทธเจ้าให้ไปนั่งหลับตา สร้างฉนวนสร้างวิมุตติ

ต้องลืมนาน สร้างฉนวนตอนลืมนานนี้ๆ สร้างด้วยการมีผัสสะ พยายามศึกษาให้เข้าใจให้ดีๆ ตั้งใจฟังอาตมามารื้อ รื้อทำลาย เรื่องที่ผิดเพี้ยนไปจากของพระพุทธเจ้า เรื่องไปกลับตามปฏิบัติ นี่คือจรณะวิชาเป็นพุทธคุณของพระพุทธเจ้า ฉนวนก็ไปนั่ง กลับตาแบบเตียรถีย์ฉนวนต้องลืมนานปฏิบัติตามจรณะ ๑๕ วิชา ๘ จึงเกิดอริศีล อริจิต อริปัญญา อริวิมุติของพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

กะเทยมาบวชไม่ได้

รายละเอียด : คือกะเทยมันก็เกินกำหนดที่พระพุทธเจ้าท่านได้บัญญัติเลยนะ ไม่ยุ่งไม่เกี่ยว ตอบให้ได้เลยว่าไม่ต้อง ไปยุ่งเกี่ยวกับกะเทยเขา กะเทยมาบวชไม่ได้ ถ้ารู้ภายหลังก็ ให้สึก แต่เดี๋ยวนั้นมันละเอะไปหมดแล้ว จนกระทั่งละเอะ ไปหมดแล้ว ศาสนามันเสื่อมไม่รู้จะให้พูดอย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

กะเทยหรือเกย์เป็นอันตรายภิกขธรรมสำหรับการบวช

รายละเอียด : ไม่ดีทั้งคู่ อาตมาไม่รู้ว่ากะเทยคืออะไร เกย์คืออะไร แต่รู้ว่าเป็นพวกไม่ปกติ รู้เท่านี้ก็พอแล้ว เพราะ ฉะนั้นถ้าจะออกจากปกติไปอีกชนิดหนึ่งก็ไม่เอา ยิ่งไปไกลกว่านั้น กะเทยหรือเกย์อาตมาเข้าใจว่าเป็นพวกผิดเพศข้ามเพศ สรุป เป็นภาษาธรรมะคือพวกเป็นคนกิเลสซับซ้อนเพศตัวเองก็ไม่มี สืบสน พระพุทธเจ้าบอกว่าคนที่มีกิเลสซับซ้อน ธรรมชาติแท้ๆ เพศผู้เพศเมีย แต่พวกนี้สืบสนปนเป่ากันไม่ให้บวช เพราะ ฉะนั้นพวกกะเทยหรือเกย์ไม่ให้บวช ถ้าปลอมตัวมาบวชเรารู้ ก็ไม่ให้บวช เป็นอันตรายภิกขธรรมสำหรับการบวช หากปลอม มาบวช แม้รู้ภายหลังก็จับสึก กะเทยบวชไม่ได้ แต่ในวงการ ศาสนาพุทธตอนนี้มีเต็มไปหมดละเอะมันเลยไปไม่รอด จะให้อาตมาวิจัยวิจารณ์ว่าอะไรดีกว่ากันก็ไม่เอาทั้งนั้น ไม่ดี ทั้งคู่

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓

กัณฑ์ วิหัตติ

รายละเอียด : บรรเทาความสงสัยเสียได้ หรือความ ข้องใจสงสัยลดลงๆๆ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๗๖

กัณห์

รายละเอียด : มีด, ต่ำ, ชั่ว

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๑๕

กัปป

รายละเอียด : ความรวมทั้งหมดของการเปลี่ยนสภาวะ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือการเป็นไปจนครบรอบของมัน คือ องค์ธรรม ไม่ได้หมายความว่าแต่ละชาติ มีรายละเอียดตรง ไปอีกในรอบของสังโยชน์

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๕๘

กัปป

รายละเอียด : รอบแห่งความคิด ความตรัสรู้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๒๔

กัมนิย, กัมมนิย, กัมมนิยะ

รายละเอียด : ๑. มีพลังที่เหมาะสมจะทำการงานทุกอย่าง ๒. ทำงานการได้อยู่อย่างเหมาะสมอย่างควร ๓. ควรแก่การทำงาน ๔. กระทำตามสมควร

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๒๖๘, คนคืออะไร? หน้า ๑๑๑, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๒๘, รู้คนขงสูง รู้คนขงสัตว์ หน้า ๑๔๕

กัมปติ

รายละเอียด : ความกระเทือน ความไหว้ขณะปัจจุบัน ที่เกิดและรู้ทันที

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๔๗

กัมมจรณะ

รายละเอียด : งานเพื่อการบรรลุธรรม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๙๐

กัมมชาติ

รายละเอียด : สิ่งที่เกิดแต่กรรม

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๗๓

กัมมทายาท, กัมมทายาท

รายละเอียด : ๑. รับมรดกกรรมนั้นของตนเอง, เป็น ทายาทกรรมนั้นเอง, ตนเป็นทายาทของกรรมของตน ๒. เพราะ

มีมรดก คือมีคุณธรรมที่เป็นพุทธธรรมเท่านั้น แล้วในตน ได้รับผลของการปฏิบัติธรรมจริง เป็นผู้สมมติจริง แล้วจึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้แจกเผื่อแผ่ผู้อื่นได้ ๓. ตนต้องรับมรดกกรรมนั้นๆ ของตน ๔. ตนเป็นทายาทของกรรมของตน ๕. ตนเป็นทายาทที่ต้องรับมรดกของกรรมของตน ไม่ว่าดีหรือชั่ว ไม่รับก็ไม่ได้

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุ ขู้คูกซังสัตว์ หน้า ๑๒๖, ๑๒๗, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๗๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๒๓, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๔๐, วิถีพุทธ หน้า ๑๘

กัมมปฏิสรณะ, กัมมปฏิสรณา, กัมมปฏิสรโณ

รายละเอียด : ๑. กรรมที่เป็นโลกุตตรธรรมก็เป็นที่พึ่งอันเกษม และยังยืนถาวรตลอดไป ๒. กรรมเป็นที่พึ่งของตน, กรรมเป็นที่พึ่ง ๓. กรรมเป็นที่พึ่งสำคัญยิ่งของตน

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๒๓, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๕, ๑๔๐, วิถีพุทธ หน้า ๑๘

กัมมพันธ

รายละเอียด : ๑. ตัวการกระทำนี้แหละเป็นเผ่าพันธุ์ ๒. เป็นการสืบต่อพันธุ์ไว้ สืบสกุลไว้ ๓. กรรมของตนเท่านั้นที่ก่อเผ่าก่อพันธุ์ให้ตนเอง, พันธุ์ที่สั่งสมสืบทอดกันเฉพาะทางจิตวิญญาณของแต่ละอัตภาพ, สั่งสมได้เป็นเผ่าเป็นพันธุ์ ๔. กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ ๕. กรรมเป็นเชื้อเป็นพันธุ์ของตน ๖. เกิดด้วยกรรม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๘๗, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๗๒, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๘๔, ๒๒๓, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๔๐, วิถีพุทธ หน้า ๑๘, กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๐

กัมมสังฆา

รายละเอียด : เชื่อในกฎแห่งกรรม

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กัมมังสัตตเตวิภัสติ

รายละเอียด : คือ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาอเทวนิยมที่มีความเชื่อเรื่องกรรมเป็นของๆ ตน (กัมมัตโกมทิ) มีกรรมเป็นตัวกำหนด ควบคุม จัดแบ่งแจกมีฤทธิ์แรงอยู่ในตน ให้ชีวิตสัตว์โลกเป็นไปตามกรรม

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๐๘

กัมมัญญาตา

รายละเอียด : ความคล่องแคล่วแห่งกาย เป็นความควรแก่การทำงานหรือการกระทำแห่งกองเวทนา สัญญา สังขาร เป็นเรื่องของนามธรรมจริงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

กัมมัญญา

รายละเอียด : ๑. ทำอะไร ก็ยิ่งได้สำเร็จ งดงามสละสลวย ๒. ทำอะไร ก็ล้วนดีงาม สละสลวย ได้คุณเลิศค่า อยู่เสมอ ๓. ทำการงานที่สมควรให้โลก ๔. ยังทำการงานที่พร้อมไปด้วยภูมิปัญญาอารยยะ จึงเป็นการทำงานที่ดี เหมาะสมทุกประการ ๕. การงานที่ได้อย่างวิเศษใช้สัจปฐิธรรม ๗ ตามฐานะ

คำอธิบาย : กัมมัญญา คือ ทำการงานอันเหมาะสม

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๑๓๕, ๒๓๙, คนคืออะไร? หน้า ๕๕๗, เปิดโลกเทวดา หน้า ๕๕, กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๕

กัมมัญญา

รายละเอียด : ทำกรรม-การงานที่เหมาะสมได้สละสลวย พร้อมไปด้วยภูมิปัญญาอารยยะ จึงเป็นการทำงานที่ดีเหมาะสมทุกประการ อย่างวิเศษโดยใช้สัจปฐิธรรม ๗ ตามฐานะ

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กัมมันตะ

รายละเอียด : ๑. กระทำการเกิด กระทำการดับได้เอง เป็นที่สุด ๒. การงานหรือพฤติกรรม-พฤติกรรมะ ทั้งกาย วาจา จิต ทั้งอุปธิ ๓. มีกรรมงานเป็นที่สุด ๔. สุดท้ายจริงๆ คือการงาน ๕. การกระทำ การงาน บทบาทของสภาพนั้นๆ ๖. กระทำอะไร อยู่ ๗. การกระทำอะไรต่างๆ ๘. การกระทำทั้งหมด ๙. การกระทำทุกอิริยาบถรวมทั้งกาย วาจา ใจ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๙๗, ๔๐๓, สมาธิพุทธ หน้า ๒๒๙, ๒๗๙, ๓๘๗, คนคืออะไร? หน้า ๒๕๓, ๒๘๘, ๓๙๕, ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๓๙

กัมมันตะ

รายละเอียด : การกระทำทุกอิริยาบถ รวมทั้ง ภาย
วจา ใจ

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กัมมัสสกตาสัทธา

รายละเอียด : เชื่อกรรมเป็นของๆ ตน

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กัมมัสโกมहि

รายละเอียด : ๑. ตนทำจนตนมีตนได้ ๒. กรรมเป็น
ของๆ ตน ๓. กรรมเป็นของๆ ตน เป็นสมบัติ เป็นทรัพย์สิน
ของตน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๗๒, ๒๗๘,
วิถีพุทธ หน้า ๑๘

กัมมัสโกมहि

รายละเอียด : กรรมเป็นของๆ ตน เป็นสมบัติของตน
ไม่ว่าจะทำในที่แจ้งหรือที่ลับก็เป็นทรัพย์สินของตน แบ่งให้กัน
หรืออุทิศไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กัมมารามตา

รายละเอียด : ๑. เอาแต่ทำ เอาแต่ก่อ เอาแต่ปรุงสร้าง
คือมันไม่มีหยุด มันไม่มีพอ ไม่มีพัก ไม่มีจบ ไม่มีที่สิ้นสุดในการ
อยากทำ อยากก่อ อยากปรุง อยากสร้าง ๒. การงานที่เรา
ยินดีพอใจเท่านั้น หรือการงานที่เราชอบ เรากำหนด-ใคร่ หรือ
การงานที่ตามใจกิเลสของเราแท้ๆ ๓. ทำงานอย่างหลงงาน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๖๖, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๕๒๐, สมมติพุทธ หน้า ๒๕๕

กัมมารามตาหลงยินดีในการทำงาน

รายละเอียด : คำสอนพระพุทธเจ้าสุดที่จะละเอียดลออ
ไปยินดีอยู่ใน กัมมารามตา ไปหลงในการงานเราทำเงินดี แล้ว
ตายจะหอบไปด้วยหรืออย่างไร มีตำแหน่งหน้าที่ดีก็ยกอ้างมา
ได้ทั้งนั้น อย่าไปหลงใน กัมมารามตา มาอยู่ในนี้แล้วก็ควรจะ
ปล่อยวางให้คนอื่นได้ อย่างอาตมาก็ปล่อยการงาน หลายคน
ก็อยากให้ไปช่วย แต่แน่นอนให้พวกเราโตขึ้นไปถึงจะบกรบรอง
บ้างก็ไม่เป็นไร พี่ๆ ก็มีภูมิมากกว่าก็ช่วยกันได้ ปัญญารามตา

ภัสสารามตา ติดในการพูดคุย นิทรารามตา ติดในหลับการนอน
สังคณิการามตา ไปติดกับหมู่เกินไบนัก แต่ถ้าอยู่กับหมู่ที่ดี
ไม่ต้องทิ้งไปไหนหรอก มีรายละเอียดก็ต้องรู้ฐานะของหมู่

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูบวชมาอย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑
วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

กัมมโยนิ

รายละเอียด : ๑. ตัวการกระทำนี้แหละเป็นตัวเกิด
๒. การงาน พุทธิกรรม การกระทำทั้งหลายทั้งปวงนั้นแหละคือ
ความเกิดแท้ ๓. ยังมีบทแห่งกรรมเป็นความเกิดอยู่ ๔. กรรม
เป็นตัวเกิดอยู่ ๕. กรรมของตนพาตนเกิดตน, กรรมนี้แหละ
พาเราเกิด พาเราเป็นไป ๖. กรรมเป็นกำเนิด ๗. กรรมพาตน
เกิดตนเป็น ๘. ภาวะที่เกิดนั้นเป็นภาวะที่เชื่อมโยงกันต่อทอด
กัน หรือถ่ายทอดกันมาจากกรรมสู่กรรมโดยแท้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๘๗, ทางเอก
ภาค ๓ หน้า ๒๘๐, ๓๗๐, ๓๗๕, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๘๔,
๒๒๓, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๔๐, วิถีพุทธ
หน้า ๑๘, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๓๐

กัลยาณชน

รายละเอียด : คนผู้มีความประพฤติดีงาม มีสำนึกสูง
กว่าปุถุชน อาจมีกุศลโลกีย์มาก เป็นที่ยอมรับของสังคม จนเป็น
ถึงศาสดาของศาสนาอื่นได้ แต่ภูมิธรรมไม่ถึงชั้นอารยบุคคล

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กัลยาณธรรม

รายละเอียด : คือ เป็นธรรมแคโลกียธรรม ที่ไม่ถึงขั้น
โลกุตระธรรม ไม่เป็นอารยธรรมกันเลย ซ้ำมีหน้า เป็นเทวนิยม
กันหนัก ออกนอกกลุ่มออกไปเป็นเดิรดิยี้ เดรัจฉานวิชา
กันเต็มวงการศาสนา

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๕๒๕

กัลยาณมิตตดา

รายละเอียด : ๑. ทำคนให้ดีเป็นมิตรไมตรีกัน ๒. การ
คบมิตรที่ดี

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๒๘๐, รู้คนซังสุข รู้คุก
ซังสัตว์ หน้า ๑๖๕

กัลยาณมิตโต

รายละเอียด : ความเป็นผู้มีมิตรดี เน้นไปทางจิตใจที่แท้
ที่ดี
ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กัลยาณสหาโย

รายละเอียด : ความเป็นผู้มีสหายดี คือผู้มีคุณประโยชน์
ที่ดีร่วมกัน
ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กัลยาณสัมปวงโก

รายละเอียด : ความเป็นผู้มีจิตน้อมไปในคนที่ดี
หนังสืออ้างอิง : คำบัญญัติอาบป หน้า ๑๖๕

กัลยาณสัมปวงโก

รายละเอียด : ความเป็นองค์ประกอบรวม สังคม
สิ่งแวดล้อมที่ดี
ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กาม

รายละเอียด : คือ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส เป็นกาม
ทั้งหลายในโลก ไม่เป็นที่รชนละไม่ได้โดยง่าย ท่านดีทั้งหลาย
กาม คุณยังไม่ได้เริ่มต้นเรียนเลย ไม่ได้เริ่มบันไดขั้นต้นแต่ก็
หอบร่างที่มีกิเลสมาก ปิดบังไว้แล้วก็หยั่งลงในที่หลง ก็โมหะ
บุรุษทั้งแห่งเลย ก็พุดผากสายลมไปกับความมืด ว่าออกป่า
ก็ควรเลิกได้หลับตาก็เลิกได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

กาม

รายละเอียด : คือ ความใคร่อยาก
ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กาม ๒ อย่าง

รายละเอียด : กาม ๒ อย่าง คือ กามทั้งหลายในโลก
ไม่เป็นของอันรชนละได้โดยง่าย กาม ๒ อย่างคือ วัตถุกาม ๑
กิเลสกาม ๑

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

กามคุณ

รายละเอียด : ๑. โลกในวินัยของพระอารีย์เจ้า พระ-
อารีย์เจ้าย่อมรู้ยาคว่า โลก ที่ต้องอยู่เหนือ หรือต้องดับโลก
นั้นๆ อย่างถูกต้อง ๒. ความปรารถนาอยากใคร่ เป็นความ
เร้าร้อนดิ้นรนแท้ เป็นตัวความทุกข์ใต้งๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๕๙, ๖๑๑

กามคุณ ๕

รายละเอียด : คือ ความใคร่อยาก ใน รูป-รส-กลิ่น-เสียง-
สัมผัส เป็นสิ่งที่รชนละได้ยาก

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กามคุณ ๕

รายละเอียด : คือสิ่งที่น่าใคร่ น่าพอใจ อย่าง ๑. รูป
(รูปะ) ที่น่าพอใจ รู้ด้วยตา (จักขุ) ๒. เสียง (สัททะ) ที่น่าพอใจ
รู้ด้วยหู (โสตะ) ๓. กลิ่น (คันธะ) ที่น่าพอใจ รู้ด้วยจมูก
(ฆานะ) ๔. รส (รสะ) ที่น่าพอใจ รู้ด้วยลิ้น (ชีวาหา) ๕. สัมผัส
(โผฏฐัพพะ) ที่น่าพอใจ รู้ด้วยกาย (กายะ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ เติวิซสุตตร ข้อ ๓๗๗
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

กามคุณ ๕ พิจารณาเรื่องอาหาร

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าตรัสไว้ชัดว่าถ้าไม่มี ๓ ข้อนี้ก็
ผิดจากศาสนาพุทธ ไปนั่งหลับตาแล้วก็ไม่มีการสำรวมอินทรีย์
ก็ผิดแล้วข้อที่ ๒ ไม่พิจารณาในเรื่องอาหาร ในเรื่องการกินการ
ใช้ในเรื่องกามคุณ ๕ ภายนอกก็ผิดอีก แล้วยั้งนั่งเข้าไปอยู่
ในภพ หลับหลับหลับ ไม่ออกมาตื่นแต่กลับหลับเข้าไปอย่างยั้ง
ชาคริยะแปลว่าตื่น นิทรานแปลว่าหลับ โสยาสน์แปลว่านอน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

กามคุณ ๕ เป็นของปลอม

รายละเอียด : เรื่องตา อร่อยทางรูป สีสวยเสียงไพเราะ
จมูกได้กลิ่นหอม รสอร่อยสัมผัสเสียดสี เป็นเรื่องรวมของ
โผฏฐัพพะจะเข้าใจถึงสภาพที่เกิดจากผัสสะสัมผัสเสียดสีแล้ว
เกิดรสชาติ มันเป็นเรื่องมายาเป็นอนัตตาไม่ใช่ตัวตน เป็นเรื่อง
ปลอม ถ้าไม่ใช่ของปลอมหมดไม่ได้ มันของปลอมจริงๆ จึง
หมดได้ ผู้ที่ทำได้เห็นจริงๆ เชื่อว่า พระพุทธเจ้าสอนสิ่งประสพ
ผลสำเร็จจริง ถ้าตนเองยังไม่จริงก็ไม่เชื่อสิ่งที่เป็นจริงที่พระ

พุทธเจ้าท่านสอน คุณจะได้มาก่อนแล้วคุณก็จะไม่เชื่อหรืออก
ว่าพระพุทธเจ้าหลอก คุณว่าพระพุทธเจ้าหลอกหรือว่าคุณโง่?
ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กามคุณ ๕ ในอาหาร

รายละเอียด : อาหารที่กินนี้ รูปสวยน่ากิน กลิ่นน่ากิน
รสน่ากิน สัมผัสเสียดสีเย็นร้อนอ่อนแข็ง อันนี้เย็นดี อ่อนดี
อะไรก็แล้วแต่ ติดเสียงน้อยหนอย คนจีนต้องชดโหยๆ ถ้าชด
เจียบๆ เขาหาว่าไม่อร่อย ประกอบด้วยรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัส
กามคุณ ๕ ซึ่งมันไม่จ่ายหรือ แต่ทุกคน ดิที่ไม่แย่งตรงกันหมด
เขาแยกต่างกันเป็นล้านมุมในรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัส นี่เบื้องต้น
กามภพที่ต้องเกี่ยวข้องกับตา หู จมูก ลิ้น กาย ถ้าอันนี้ยังไม่ผ่าน
เช่นไปนั่งหลับตาทั้ง ๕ อันนี้เลยแล้วหลงนึกว่าเป็นอรหันต์
ก็จบเลย คุณยังไม่ได้เรียนรู้เลยว่าเป็นอย่างไรที่คุณเคยติดมา
ตั้งแต่ปางไหน คุณก็ว่าไม่แล้วฟันแล้วเอาลิ้นอาสวะเลย แต่
คุณยังไม่รู้จักอาสวะเลย ยิ่งอนุสัยยิ่งไม่รู้จักเลย อาสวะต้อง
กระทบตา หู จมูก ลิ้น กาย อาสวะที่หมักหมมในจิตก็ไม่รู้
แม้อาสวะหยาบ กลาง ละเอียด คุณก็ยังไม่รู้เลย โอรัมภาคีย-
สังโยชน์ เบื้องต่ำก็ยังไม่รู้เลย จากภายนอกคุณยังไม่ได้เริ่มเลย
ซึ่งมากมายเยอะเยอะ คุณจึงต้องหลุดพ้นก่อนจึงมีตาละเอียด
แต่คุณปิดบังกลมบแน่นจนจะไปรู้ส่วนกลางส่วนละเอียดไม่ได้
หรืออก ต้องใช้พลังปรมาณูระเปิด ไอน์สไตน์ก็สอนให้คนทำ
อย่างนั้นไม่ได้ พระพุทธเจ้าถึงบอกว่าการเป็นลำดับอันนำ
อัศจรรย์ ลาดลุ่มเหมือนผึ้งทะเล เป็นลำดับอันนำอัศจรรย์
อาหารเป็นเรื่องใหญ่ แม้เป็นพระพุทธเจ้าเป็นอรหันต์ก็ต้องกิน
อาหาร บัณฑิต ๔ ข้าว ผ่า ยา บ้าน ผ่า ยา บ้านไม่จำเป็นต้องใช้
ก็ยังมีชีวิตได้ แต่อาหารไม่กินก็ตาย อาหารจึงเป็นหนึ่งในโลก
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

กามคุณทำไมไม่เรียกกามโทษ

รายละเอียด : ใครเคยได้ยินไหมพระไตรปิฎกว่า
กามคุณ ๕ เป็นเบื้องต้นของพรหมจรรย์ หากว่าเริ่มต้นไปนั่ง
หลับตาก็ไม่ได้เรียนรู้กามคุณ ๕ ตั้งแต่เริ่มต้น ก็จมในความหลง
ไม่ม่งมยได้เลย น้ำมันลึกลงและเน่า เหม็น งมยากมากเลย มีคน
ถามว่า ทำไมเรียกกามคุณทำไมไม่เรียกว่ากามโทษ พ่อครูว่า...
ก็คนไม่เรียนรู้ธรรมะพระพุทธเจ้า คนทั้งหลายหลงอวิชชาจึง
ไปเห็นว่ามันเป็นคุณ คุณแปลว่าดี พระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นมาจึง

เรียก กามนั้นว่าเป็น กามาทีนวะ นี่คือคำสอนของพระพุทธเจ้า
แต่ปุถุชนคนโง่จะเรียกว่ากามคุณ เหตุที่เรียกเพราะว่ามันโง่
ใครยังโง่ ยังหลงอยู่กับกามคุณ พอได้ยินพระพุทธเจ้าสอนว่า
กามนั้นไม่เป็นคุณ กามนั้นมันเป็นโทษ แล้วไปหลง

ที่มา ที่ไป : รายการ ทำวัตรเช้า งาน วบวบ. เพื่อ
ฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ชั่งอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่
๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

กามจิต

รายละเอียด : จิตที่มีกิเลสกาม
ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กามฉันทะ

รายละเอียด : ๑. โลภะ ๒. จิตที่ทำงานปรุงอารมณ์ไป
กับรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส มาให้ตนเสพสมใจ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๖, ๔๘๕

กามตันหา

รายละเอียด : ๑. ความอยากในรูป รส กลิ่น เสียง
สัมผัส, ความอยากได้รสอร่อยต่างๆ มาเสพตรงๆ ให้ทาง
ทวาร ๕ ที่เราเรียกว่ากามคุณ ๕ ๒. ความอยากได้กาม
๓. ความอยากในกาม
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๕๗, ๓๗๐, พุทธเป็น
อเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๓๘, รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร เล่ม ๒
หน้า ๑๑

กามตันหาคือตัวหยาบแต่ต้น ๆ

รายละเอียด : กามตันหาคือตัวหยาบแต่ต้นๆ หมดกาม
แล้วเหลือรูปภพ หรือรูปาวจรของกิเลส คุณก็ต้องรู้สภาวะของ
รูปาวจร คือยังมีการดำเนินอยู่นะ อวจร มีบทบาทอยู่นะ
กามหมดแล้วได้แล้วก็หมดกามาวจร ผู้หมดกามภพ เป็น
อนาคามีก็ยังสัมผัสอยู่กับกามภพ มีรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัสอยู่
แต่เรื่องที่จะไปปรุงแต่งที่จะมีความสุขความทุกข์มีบทบาทที่จะ
เอามาเสพไว้ให้แก่นตนไม่เอาแล้วไม่เสพไม่เสวยแล้ว แต่มันเหลือ
ตุ๊กตุ๊กอยู่ข้างในเป็น รูปาวจร ต้องจับอาการที่เหลือนี้ก็ต้อง
ชัดเจนว่าคุณอยู่ในฐานะของอนาคามีไม่ใช่กามภายนอกนะ
ข้างนอกไม่เอาแล้วเหลือแต่ข้างใน ไม่ต้องข่มมากนัก ตัวคุณ
จะมีมากหรือน้อยต้องรู้ของคุณเอง แล้วก็เรียนรู้ให้ได้ เอ็งอย่า
มาหน้าแสดน เอ็งมันของเก้ เดี่ยวเอ็งก็หายไป ตอนนี่เอ็งทำ

เป็นหลอกฆ่า แต่ฆ่าไม่กลัวเอ็งหรือ คุณจะอยู่กับมัน มันไม่อยู่นานหรือ เตียวมันก็พังกไป แต่มันไม่หายขาดมันก็กลับมาอีก คุณก็ว่าอย่าหลมหน้ามาอีกมันจะมีพลังงานปัญญาชัดเจนว่าไม่ให้มันมาอีก ถ้าพลังงานปัญญามีอำนาจสูงมันจะเร็วมี อุณหธาตุ มันจะตายเร็วมันจะไม่มาอีกมันดักได้ขาดได้จริงๆ นามธรรมที่อาตมาขยายเป็นภาษาให้ฟัง ผู้ที่ยังไม่ถึงก็จินตนาการตาม พูดที่ใกล้ก็จะรู้เข้าใจเยอะ ผู้ที่ยังเรากำลังทำอยู่แท้ๆ ยังไม่เสร็จนี้ได้บ้างไม่ได้บ้างแล้ว คนที่ยังได้แล้วก็โอ้โฮ ไข่เลย คนที่ยังได้แล้วก็เข้าใจไข่เลย ตรงเป๊ะเลยคุณก็ได้ เพราะฉะนั้นคนที่เลยอนาคามีตอนนี้อธิบายฐานของอนาคามี คนที่เลยอนาคามีฟังแล้วก็รู้ว่าไข่เลย สำหรับเหตุแต่ละเหตุ เหตุหยาบ ตั้งแต่ของชั้นต่ำแต่ละคน คุณก็ตรวจสอบดูจะมีของโลกชั้นต่ำที่คุณไม่ได้ยุ่งไม่ได้เกี่ยวข้อง เกิดมาชาตินี้ไม่ต้องไปยุ่งกับของชั้นต่ำขนาดนั้นใช่ไหม หลายคนพวกเรา หยาบขนาดนั้นชาตินี้ก็ยังมีปากต้องไปร่วมอีก ขาดมาได้จะชัดเลย คนนี้จะยังชัดเพราะอยู่ในชาตินี้เราก็มองไปเกี่ยวข้องแล้วเราก็ดับได้เลือกได้ในชาตินี้ด้วย ชัด อย่างนี้เป็นต้น ซึ่งเป็นสภาวะธรรมที่ศึกษาให้ตีอาตมาว่าอาตมาสบายใจอาตมารู้สึกว่าจะจริงเลยได้อธิบายพวกนี้ มันเป็นเรื่องสภาวะธรรมแท้ๆ นะ เป็นโลกุตระแท้ๆ พวกคุณก็จะรู้ว่าชัดดีใช่ คุณปฏิบัติจริงก็จะได้จริง มันเป็นเรื่องไม่ใช่ของลอยลมเพื่อฝันเพื่อเจอ พูดไปแล้วอะไรจะ ไม่ใช่แต่มันมีผู้รู้ ผู้เป็น ผู้ที่ไต่จริง แล้วเรารู้อันนี้ใช่ในเรื่องของปรมาตถิในรูปของจิตเจตสิก มันใช่เลย

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

กามตัณหาดับก่อน

รายละเอียด : สามตัวนี้ จะเป็นตัวที่จะเข้าไปทำงาน เวทนา สัญญา เจตนา ซึ่งเราจะต้องผัสสะ นี่เป็นตัวที่บ่งบอกชัดเจนเลย ปฏิบัติธรรมไม่มีผัสสะเป็นปัจจัย เวทนาไม่มีให้อ่าน สัญญากำหนดเวทนาไม่ได้ ไม่ได้เรียนเวทนา เราจะไปเจาะหาเจตนาที่เป็น กามตัณหา ภวตัณหา วิวาทตัณหา ตามลำดับไม่ได้ ต้องดับกามตัณหาก่อน หมดกามตัณหาก่อนเห็นอกาม สัมผัสกาม แล้วก็เฉยๆ ไม่มี ก็เลสกามไม่เกิด เหลือภายใน รูปราคะ อรูปราคะ ก็ตามไปรู้ รูปนี้ทำให้หมดกิเลสในรูป เหลืออรูปก็กำจัดอรูปอีกที พอกำจัดอรูปหมดภพชาติ กามภพ รูปภพ อรูปภพ ภพ ๓ ก็หมดสิ้น เป็นภพที่อาศัยเป็นภพที่ไม่มีภพ เป็นวิภพ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กามทั้งหลายบุคคลจะได้โดยยาก

รายละเอียด : คือ คุณที่ไม่ทำมันได้ตั้งแต่เริ่มต้น กามทั้งหลาย อันบุคคลผู้จะจะได้โดยยาก คุณไม่ทำก่อนเบื้องต้นอย่างหยาบมาก ต้องรู้รายละเอียดทั้งหมดได้จากที่ไหนอย่าดันทุรังเลยมาดันสุจริตกันดีกว่า ไม่มีเบื้องต้น ทำกลาง บั้นปลายอันน่าอัศจรรย์ คนที่ไปนั่งหลับตาแล้วรู้ บึงบึงๆ จะไปอธิบายอะไรได้ ขอภัยอย่างเช่นหมากพลู บุหรี่ ก็ไม่รู้ว่ามันลึกลับเสพติด ทั้งที่มันก็เป็นกามหยาบที่ใครๆ ก็รู้ แต่แค่นี้คุณก็ยังไม่รู้เลย แล้วยังมาบอกว่า คุณเป็นพระอรหันต์ ขอภัยพูดอย่างนี้หมายถึงใครก็น่าจะรู้ ขอภัยผู้ที่เคารพนับถือท่านก็มีเยอะ แต่ท่านยังตื่นติดก๊ก ยักลิกติดกัก ซ่องแค่นี้หมากพลูไม่รู้ในลึกลับเสพติดที่เป็นรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส แค่นี้ เพราะฉะนั้น จะไปละกิเลสละเอียดไปมันเป็นไปได้ ขอภัยเหมือนไปลบหลู่ครูบาอาจารย์เขา แต่อยากให้เห็นชาคริยะตื้นๆ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

กามทั้งหลายในโลก ไม่เป็นของอันนรชน ละได้โดยง่าย

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า นรชนผู้ซึ่งอยู่ในถ้ำ เป็นผู้มกิลีสมากปิดบังไว้แล้ว นรชนเมื่อตั้งอยู่ก็จมลงในที่หลง นรชนเช่นนั้นย่อมอยู่ไกลจากวิเวก ก็เพราะ กามทั้งหลายในโลก ไม่เป็นของอันนรชน ละได้โดยง่าย ประโยคสุดท้ายบอกว่า ก็เพราะกามทั้งหลายในโลก ไม่เป็นอันของนรชนทั้งหลายละได้โดยง่าย พระพุทธเจ้าท่านตรัสอันนี้ไว้เท่ากับท่านดักว่า ศาสนาพุทธเมื่อยาวไปมันจะเสื่อม เสื่อมไปจนกระทั่งสุดท้ายทั้งกาม ไม่ปฏิบัติเรื่องกาม สิมไปเลย แต่มันไม่ได้หมดกาม ไม่รู้จักกาม หลงไปปฏิบัติธรรมแต่ในภพไม่เอาภพภพ ไปเอาภพภพ รูปภพ อรูปภพ ไม่รู้จักเบื้องต้นคือตาหูจมูกลิ้นกาย ไม่เอา นี่แหละมันก็เลยหลุดกลายเป็นผู้ซึ่งอยู่ในถ้ำ ไม่ได้ออกมาเห็นโลกเห็นตะวันเขาเลย ไม่มีจักขุ ญาณ ปัญญา วิชา อาโลก ไม่เป็นผู้ตื่น เป็นผู้หลับไหล ไม่ชาคริยา ไม่ชาคระ ไม่ตื่นเป็นผู้หลับ หลับประเภทที่เรียกว่า คนขี้เขาคือคนหลับ หลับโดยไม่ค่อยรู้สึก เอน้ำสาต ยังไม่รู้สึกละ เขาต้องเอาไม้ขีดไปจุดไฟ เสร็จแล้วเอาแท่งถ่านไปจิ้มขี้ฟัน เพื่อให้มีที่ยึด ไปติดตรงไหนก็แล้วแต่แล้วก็จุดไฟไฟก็ค่อยๆ ไหม้ ใครเคยเล่นเคยทำบ้าง ยกมือ เขาเรียกไฟเย็น

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

กามนิมิต

รายละเอียด : รูปรอยของกามที่ตนได้สั่งสมกำหนดหมาย ตีตราลงอย่างลึกสุดกันบึ้งของจิต

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กามภพ

รายละเอียด : คือ ตา หู จมูก ลิ้น กายภายนอก ที่มีสัมผัสกับภายนอกแล้วก็เกิดกิเลส กิเลสตัวนั้นเรียกว่า กามกิเลส หรือจะเรียกว่ากามตัณหาก็ได้ ต้องรู้สภาวะกาม มันใคร่อยาก ใคร่อยากได้อยากมีอยากเป็นต่างๆ นานา สัตว์โลกมันไม่ค่อยหลงใหลเหมือนมนุษย์ แต่เป็นคนนี้ ทุกวันนี้ ยุคนี้ล้ำคัมภีร์หมายกันเหลือเกินกับธนบัตร แล้วก็พิมพ์ของ ตะกั่ว กระดาษชำระ แค่ว่ากระดาษชำระ ถ้าชำระหนี้ได้ตาม กฎหมาย สำคัญมันหมายมากเลย ที่แท้ก็คือกระดาษชำระ คนไทยนี่เก่งตั้งภาษากระดาษชำระ เป็นความหมายที่หมาย เหมือนได้ถูกตี เรียกไฟฟ้า เป็นต้น เป็นไฟที่ฟ้าประทานมา มันไม่เห็นตัวตนแต่เอามาใช้แรง คนก็เก่งใช้ไฟฟ้า กำหนดได้ด้วยว่าใช้กี่โวลต์คนนี่เก่งนะ

ที่มา ที่ไป : รายการกายนคือวิญญูณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กามภพ

รายละเอียด : ภพอันเป็นที่เกิดกิเลสของผู้เสพ กามคุณ ๕

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กามภูมิ

รายละเอียด : ๑. ภูมิที่ปุถุชนของเทวดาทั้งหลายหลง อยู่ในกาม หลงอยู่ในวังวนของภพโลกธรรม ๘ จะเวียนว่ายตายเกิดอยู่ ๒. โลกกาย ๓. ภูมิที่มนุษย์ และเทวดาทั้งหลาย หลงอยู่ในกาม จะเวียนว่ายตายเกิดอยู่

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๑๘, ๑๔๓, ๓๓๖

กามราคะ

รายละเอียด : ๑. ราคะในทวาร ๕ ๒. อาการใคร่ อาการอยากมาให้แก่ตนเพื่อเสพสมใจอยาก อาการต้องการได้มาสนองกิเลส สนองตัณหาของตน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒๓, สมธิพุทธ หน้า ๒๔๔

กามวจรจิต

รายละเอียด : จิตที่เกิดต่อเนื่องจากกายหยาบของเรา เลยทีเดียว ก็เป็นครั้งแรก เป็นจิตชั้นกามภพ สัมผัสตัวตน ร่างกายแท้ๆ จากทวารทั้ง ๕ จริงๆ รับรสออกมาสู่ตัวนั้นแหละ จิตชั้นหยาบ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๘๖

กามวิตก, กามวิตกกะ

รายละเอียด : ความดำริอยากได้ในกาม พระพุทธเจ้า ตรัสว่า กามทั้งหลายเกิดได้เพราะการดำริ

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กามสังกัปปะ

รายละเอียด : ความดำริคิดใคร่อยากเสพสุขทางกาม

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๖๐

กามสังโยชน์

รายละเอียด : เครื่องผูกมัดความเป็นสัตว์ที่ยังเสพกาม

หนังสืออ้างอิง : ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๘

กามสัญญา

รายละเอียด : ความจำในเรื่องกาม

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กามสุข

รายละเอียด : ๑. สุขเพราะยังมีกาม ๒. สุขจากการได้ บำเรอกาม ๓. สุขในกามคุณ ๕

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ้งสุข รู้ทุกข์ขังสัตว์ หน้า ๑๖๗, ๑๘๔, เปิดโลกเทวดา หน้า ๒๙

กามสุขัลลิก, กามสุขัลลิกะ

รายละเอียด : ๑. สุขโลภีๆ, สุขไม่เที่ยง, สุขหลอกๆ ชั่วระยะหนึ่งแล้วก็จะจางหายไป แล้วก็เวียนวนมาอยากใหม่ ๒. อาการกามสุข

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๑๕, รู้คนซึ้งสุข รู้ทุกข์ขังสัตว์ หน้า ๑๖๕

กามสุขัลลิกานูโยค

รายละเอียด : การประกอบตนให้พัวพันด้วยกามสุข ในกามทั้งหลาย, ความพากเพียรให้พัวพันอยู่ในกามสุข
หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๓๖, ๓๘

กามสุขัลลิกานูโยค

รายละเอียด : ความพากเพียรประกอบตนให้พัวพันใน กามสุข อันเป็นของหลอก
ที่มา ที่ไป : รวมศัพทอรรถ

กามานุสัย

รายละเอียด : อนุสัยของกาม
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๗๘

กามาวจรจิต

รายละเอียด : จิตที่เป็นอยู่ในกามภูมิ หรือจิตที่ยัง เกี่ยวข้องอยู่กับกาม
ที่มา ที่ไป : รวมศัพทอรรถ

กามาวจรโสภณจิต

รายละเอียด : เทวดาที่ทำความดี ทำกุศลแล้วก็เป็นสุข
หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๒๙

กามาวจโร ผัสสโ

รายละเอียด : สัมผัสอันเกี่ยวเนื่องกับกามาวจรจิต
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตาคาม อนัตตาคาม นวัตกรรม หน้า ๕๐

กามาสา

รายละเอียด : ๑. อาสาที่เป็นกิเลสกาม ๒. อาสาที่เป็น กามแก่ๆ สัมผัสจับต้องกันจริงๆ ๓. อาสาของกามซึ่งเป็น กิเลสกามขั้นปลาย
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๑๐, ๔๐๔, พุทธเป็น อเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๓๙

กามุปาทาน

รายละเอียด : การยึดมั่นถือมั่นเป็นตน ในกามารมณ หรือรสกาม
ที่มา ที่ไป : รวมศัพทอรรถ

กามุปาทาน

รายละเอียด : ๑. การยึดถือในกาม ๒. สภาวะที่ยึด ในกาม ๓. ยึดมั่นถือมั่นในกามารมณ หรือรสกาม ๔. การยึด กาม (ความปรารถนาของตน) เป็นตัวตน ๕. ยึดกามเป็นตน ในปัจจุบันโดยไม่รู้ตัว
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตาคาม อนัตตาคาม นวัตกรรม หน้า ๑๔, ๓๔, ๖๙, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๕๓, ยอดนิยายของโลก ที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๙๕

กามเป็นเบื้องต้นที่ต้องเรียนรู้

รายละเอียด : อย่างอธิบายภูมิที่อยู่ในกาม ภูมิ ๒ กามภพ รูปภพ อรูปภพเบื้องต้นมีกามภพต้องเรียนรู้ ผู้จะ ประพฤติพรหมจรรย์ต้องเรียนรู้ กามภพเป็นเบื้องต้น ต้องรู้ ความหมาย ความหมายของเราคืออธิบายของเรา กามภพ ที่หยาบของตนคือเรื่องอะไร กาม คือ กิเลสทางตา หู จมูก ลิ้น กาย กามคุณ ๕ ผู้เรียนรู้ธรรมจะเรียนรู้ กามคือโทษ กามมาทีนวะ ไม่น่ายินดีเป็นโทษ พระพุทธเจ้าสอนกามโทษ ไม่ใช่กามคุณ ผู้ที่ยังเห็นว่าเป็นคุณ คือคนอวิชชา ไปได้กาม ทางตา ได้ดูสิ่งที่สวยงามสิ่งที่น่าดู ไปฟังสิ่งที่น่าฟังเสียงเพราะๆ เสียงบางที่มันไม่เพราะจนหูจะตายแต่ก็บอกว่าเพราะ ไปดมกลิ่นน้ำหอม ได้ไปแตะลิ้มรสที่น้ำลิ้มรส ได้มาเมืองไทยนี้ มีแสนล้านเมนูอาหาร ไปสัมผัสสัมผัสร้อนอ่อนแอทั้งทางกาย โภจวิพพารมณ คือรวมแล้วการสัมผัสภายนอกตาหูจมูกลิ้น กายทั้งหมดเรียกว่ากามคุณ ๕ และต้องมีนามเสมอเป็นตัวของ ๖ คือจิต แยกกันไม่ได้ หากว่าไม่ได้เรียนรู้ตั้งแต่กาม ไปหลับตา ปฏิบัติ จะเป็นคนปฏิบัติผิด บัณฑิตปฏิบัติภา จะไม่ตื่น เป็นการ ปฏิบัติที่ไกลแสนไกลจากวิเวก
ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ชั่งอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

กามและอัตตาคามต้องทำให้หมดก่อนอัตตาคาม

รายละเอียด : ต้องหมดกามก่อนจะเหลือรูปราคะ อรูป ราคะเชื้อของกาม ก็อย่าไปไม่ศรัทธา เราก็ไม่เชื่อถือแต่ไม่เชื่อว่า เราจะต้องไปมีความซึ้ง แต่รู้ความจริงตามความเป็นจริงว่าคนนี้มี สิ่งที่ไม่น่าเชื่อถือ
ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

กามโทษ

รายละเอียด : รู้ตัวแล้วก็พยายามลดลง คนนี้เข้าใจเรียก
คำว่ากามโทษ คือกามาที่นวะ เพราะไปหลงกามเป็นคุณ
แต่แท้จริงมันเป็นกามโทษ ในอนุปปพิกถา พระพุทธเจ้าสอน
ทาน ศีล สักคะ อาทีนวะ เนกขัมมะ การเสพสวรรค์ในกาม
กามหยาบคืออบาย หมดอบายก็มากาม หมดกามก็มาล้าง
รูปภพ อรูปภพ จนหมดความอยากสิ้นความเสพ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

กามในภวภพ

รายละเอียด : กามปรุงเองในจิต

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๗๖

กามในอาหาร คำข้าว

รายละเอียด : กินอาหารนี้จะเกิดกิเลสกาม เพราะฉะนั้น
เราจะต้องรู้จักกาม แล้วต้องมีอาหารนี้ โภชนะมัดตัญญุตาน
นี้แหละ ถ้าไม่ได้ปฏิบัติให้เกิดกาม มาให้เราได้ศึกษาฝึกฝน
แล้วเนกขัมมะ แล้วออกจากกาม ต้องปฏิบัติออกจากกาม
นี้สรุปในสูตรนี้ คุณจะต้องกินอาหารเลี้ยงชีวิต เพราะฉะนั้นใน
อาหารที่คุณกินนี้แหละ คุณจะต้องสำคัญมันหมายทุกคำข้าว
ทุกครั้งที่กินอาหาร เพื่อเรียนรู้ กามฉันทะ คุณยินดีในอาหาร
ยินดีในสิ่งที่เอาไปเคี้ยวกลืนกิน เพราะฉะนั้นผู้ใดไม่เข้าใจ
ไม่สำคัญในจุดนี้ ไม่ชัดเจนในจุดนี้ อาหารคือคำข้าว แล้วก็
ต้องศึกษากาม

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กาย

รายละเอียด : กาย คือ ต้องมีภายนอกกับภายใน
แล้วไม่แยกกันด้วย แยกเมื่อไหร่หมดทางศึกษาเพราะฉะนั้น
ผู้ที่เริ่มบวช อุปัชฌาย์จะต้องให้ไปพิจารณาแยกธรรมนิยาม ๕
แยกกายแยกจิตให้ได้ รูปนาม เป็นทวะ กายต้องครบ ๒ ๑. รูป
๒. รูป คือ วัตถุ ๓. ประกอบด้วยธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม
และมีพลังงานอยู่ในกาย นั่นคือจิต ๔. องค์ประชุม, จำนวนที่
รวมกัน ๕. ความประชุม, เป็นความประชุมกัน หรือความเป็น
กลุ่มของสภาวะธรรมที่สัมผัสได้เหมือนเป็นตัวเป็นตนชัดๆ
เจนๆ ๖. ความประชุมแห่งนามธรรม อันหมายถึงเอาตัวความรู้สึก
ความนึก หรือตัวอารมณ์ ๗. สิ่งที่เกี่ยวข้องและประชุมร่วมกัน

อยู่เป็นหมู่ เป็นรูปชัด ๘. องค์ประชุมของวิบากกรรม ๙. องค์
ประชุม, กลุ่มของสิ่งที่ยรวมกันอยู่ ๑๐. กลุ่ม ๑๑. องค์ประกอบ
ที่ยังประชุมกันอยู่ของนามธรรม ๑๒. องค์ประชุมของทั้งรูป
และนาม ทั้งจากภายนอกและจากภายใน ๑๓. องค์ประกอบ
ของรูปและนาม, คนที่มีตา หู จมูก ลิ้น ผิวน้ำทั่วสรรพางค์
และมีนามร่วมอยู่ด้วยเสมอ [ผม ขน เล็บ ฟัน และหนัง
(ที่ไม่รู้สึกแล้ว) ไม่ใช่กายเพราะขาดวิญญาณอันเป็นธาตุรู้ร่วม]
๑๔. องค์ประชุมของชั้น ๕ ๑๕. องค์ประชุมภาวะธรรม

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๓, ๕๕, ๒๗๒, ๔๒๒,
ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๕๗, คนคืออะไร? หน้า ๔๒๓, อีคิว
โลกุตระ หน้า ๒๑๘, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๙, ๗๙, ๒๑๗,
ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๘๒, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา
หน้า ๑๐๓, ๑๘๒, คำบุญคือบาป หน้า ๑๓๓, ๒๐๕, ๒๓๒,
๒๓๙, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๕

กาย

รายละเอียด : องค์ประชุมของทั้งรูปและนาม (ธรรมะ ๒)
ทั้งจากภายนอกและจากภายใน ของคนที่มีตา หู จมูก ลิ้น
ผิวน้ำทั่วสรรพางค์ และมีนามร่วมอยู่ด้วยเสมอ (ผม ขน
เล็บ ฟัน และหนัง ที่ไม่รู้สึกแล้วไม่ใช่กายเพราะขาดวิญญาณ
อันเป็นธาตุรู้ร่วม) หากมีแต่สรีระร่างไม่ใช่ กาย

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กาย

รายละเอียด : เป็นทั้งรูป และนาม เสมอ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๑
สิงหาคม ๒๕๖๒

กาย ๓

รายละเอียด : เราตถาคตเรียก กาย (องค์ประชุมของ
รูปกับนาม) อันเป็นที่ประชุมแห่งมหาภูตทั้ง ๔ นี้ว่า ๑. จิตบ้าง
คือ นามที่เป็นตัวรู้ ๒. มโนบ้าง คือ นามที่เป็นแก่นสุดท้ายของ
ตัวรู้ ๓. วิญญาณบ้าง คือ นามที่เป็นตัวรับรู้ความรู้สึกรวมยอด

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ อัสสุตวตาสุต
ข้อ ๒๓๐

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

กาย ๓ ของสิ่งเพ้อพก ไม่มีจริง

รายละเอียด : นิรมานกาย สัมโภคกาย และ อทิสมาน

กาย เพราะจริงแล้ว มันเป็นอภิสมาณกาย มันไม่มีจริงหรือก มันเป็นเพียงภพชาติ ไม่มีใครรู้ ใครเห็นด้วยกันได้ เหมือนคนตาบอด จูงคนตาบอด และไปดูหนึ่งใบอีกด้วย ไม่ได้เห็นอะไรเลย แดงไม่มีเสียงให้ฟังอีก คนตาบอดไม่เห็นอะไรแล้ว แล้วไปดูหนึ่งใบด้วย คนตาบอดจูงคนตาบอดจะดูหนึ่งใบเต็มโรงเลย แล้วคนตาบอดได้ดูหนึ่งอะไร ภาพก็ไม่เห็น เสียงก็ไม่มีเสร็จแล้วตบมือ สนุกๆ เพื่อเจ้อกันอุปาทานว่า คุณเห็นไหม? สร้างอุปาทานภพชาติ เสร็จแล้วก็เลยจ้องบอกว่าเห็นด้วยกับเขา ไม่อย่างนั้นจะไม่เหมือนคนอื่นหลอกกันจนเป็นอุปาทานหมู่ จนกระทั่งมันไม่มี ก็กลายเป็นมีมันไม่เห็น ก็กลายเป็นเห็น เป็นมโนมยอัตตา เนมิตขึ้นมาจากเหมือนคนเห็นผีหลอก ตัวตนของผีหลอกจริงไม่มีหรือ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

กาย คือ สภาวะ ๒

รายละเอียด : กาย คือ สภาวะ ๒ หมายถึง จิต มโน วิญญาน ด้วย คนไทยไปเข้าใจคำว่า กาย นี้ไม่มีจิต ไม่มีมโน ไม่มีวิญญาน ธาตุรู้ ประกอบเลย กาย คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม หากเข้าใจเช่นนี้เลย คนๆ นี้จะไม่สามารถล้างความข้องอยู่ในถ้ำ สัตว์ คือ ตัวคุณมีจิตข้องในถ้ำ จะไปนั่งสมาธิอะไรก็โหมพะหมด อธิบายให้เห็นว่า ผู้ที่หลงทางผิดในวงการศาสนาพุทธส่วนใหญ่ เลยหลงว่า ผู้เข้าป่าเขา ถ้ำ นักสะกดจิต หลับตาเป็นพระอรหันต์อีก มันจึงไกลจากวิเวก ไม่มีวิเวกเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

กาย รูปนาม ฌาน สมาธิ บุญ แกกกลับให้ตรงสัจจะ

รายละเอียด : ซึ่งอาตมาว่า ไม่มีใครชัดเจนในโลกธรรมเท่าอาตมา ว่าอาตมาชัดเจน แล้วก็แยกแยะขยายความเปิดเผยมา ภาษาธรรมะสัจธรรมมันได้ผิดเพี้ยนไปมากแล้ว อาตมาก็ต้องมาแกกกลับ ตั้งแต่คำว่ากาย รูปนาม ฌาน สมาธิ บุญ สารพัดที่อาตมาต้องมาแกกกลับ อธิบายให้ตรงกับสัจจะเอาความหมายตามพระไตรปิฎกมาอ้างอิงยืนยันก็พอไปได้ เคารวะดีไซค์ดีที่มีพระไตรปิฎกเป็นหลักฐาน ที่ต่างคนเขาก็นับถือพระไตรปิฎกอันนี้กัน ถ้าเขาไม่นับถือพระไตรปิฎกฉบับนี้กัน อาตมาก็ไม่รู้จะเอาอะไรมาเป็นหลักยืนยันตายแน่ๆ เลยพระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐที่มี ๕๕ เล่มนี้แหละ ก็แล้วจะอาศัยอันนี้แหละไป จนกระทั่งอาตมาตายไปชาตินี้คงต้องใช้หลักฐาน

อันนี้ นับวันนับคืน ผู้ที่มีปัญญาจึงจะเข้าใจได้จริงๆ นับวันมันก็จะดีขึ้นๆ ผู้ที่ยึดมันถือมันยังงี้ก็ไม่ยอมเชื่อ หัวเด็ดตีนขาดก็ไม่เชื่อว่าเราเป็นอารยยะ ไม่เชื่อว่าเป็นผู้รู้ ไม่เชื่อว่าเป็นโพธิรักษ์ เป็นสยงอภิญญาเป็นพระโพธิสัตว์ที่จะมาสืบทอด เอาโลกุตระธรรมพระพุทธเจ้ามาสถาปนาลงให้ชัดเจน เพราะธรรมะพระพุทธเจ้าได้เลื่อนหายเหมือนกับกลองอาณกะแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

กาย รูปนาม สงบ

รายละเอียด : กาย รูปนาม สงบ คือ กิเลสสงบ กิเลสไม่มีกิเลสหายไปจากจิต เพราะไม่มีตัวกวน จิตยิ่งแคล่วคล่องว่องไว สงบของพระพุทธเจ้าเป็นเช่นนี้ เป็นกายมุกตา ไม่ได้หมายความว่า กายคือ ร่างสงบนิ่งเฉย แข็ง ไม่กระตุกกระตึกมันก็เลยไปจัดการกับสิ่งไม่เป็นสาระมากมาย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

กาย สัญญาในวิญญานฐิติหรือสัตตาวาส ๙

รายละเอียด : สรูป กาย ก็ดี สัญญา ก็ดี ยกตัวอย่างในวิญญานฐิติ หรือสัตตาวาส ๙ ข้อ ๑. กายต่างกันสัญญาต่างกัน ก็จะเป็นความเป็นเทวดา สัตว์นรก หรือเป็นมนุษย์ต่างกันไป รายละเอียดมีอีกเยอะ ข้อ ๒. บางพวกมีความเห็นของกายต่างกัน แต่สัญญาอย่างเดียวกัน เช่น พวกที่ได้ฌานขั้นที่ ๑ ปฐมฌาน คือจิตสงบ จิตสงบจากนิรวรณ ๕ เพราะฉะนั้นผู้ที่นั่งหลับตานี้ เขาก็มีทิวฐิของเขานั่งหลับตา ซึ่งไม่ใช่สัญญาจะ ทิวฐิก็เพงให้เกิดกำหนดหมายไม่มีนิรวรณเหมือนกัน สัญญาอย่างเดียวกัน ศาสนาพุทธก็มีฌานที่ไม่มีนิรวรณ ๕ เหมือนกันแต่อย่างลึมตา ไม่ได้ไปหลับตาเลย แต่รู้จักจิตเจตสิกต่างๆ อย่างใดจิตเจตสิกเป็นนิรวรณ เป็นกาม พยาบาท ถีนมิทธ อุทธัจจะกุกกุจจะ วิจิกิจฉา เราก็มีสัญญากำหนดว่าไม่มีสิ่งเหล่านี้เหมือนกับพวกที่นั่งหลับตาเขาก็ไม่มีเหมือนกัน แต่การรับสารนั้นทำให้เขาต้องคร่อมอีกอย่างหนึ่ง ของการลึมตานี้ก็มีองค์รวมของการปฏิบัติแตกต่างกันอีก ทั้งภายนอกภายในก็แตกต่างกันอย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นตรงนี้ ลวงมาก คือเขาไปนั่งหลับตา เขาไม่มีนิรวรณ เพราะฉะนั้นคนก็ไปเข้าใจว่า กิเลสคือนิรวรณ ๕ ก็เขาทำนิรวรณ ๕ ไม่มีได้นี้ แต่ได้ของเขานี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับชีวิตสามัญ โดยจริงๆ แล้วเขานั่ง ปั่นภาพ เป็นภพที่ไม่มีนิรวรณ มันเป็นอุปาทานอย่างหนึ่งด้วยซ้ำไป พวกที่

นั่งหลับตาสะกดจิตตัวเองต่างๆ นานาก็ทำให้จิตตัวเองมันนิ่ง ไม่คิดอะไร มันก็ไม่มีนิรโรค ก็คุณสัญญาว่าจิตคุณไม่มีนิรโรค ก็จริง แต่วิธีสังคัมมันแตกต่างกับเรา แต่ของพระพุทธเจ้ามันไม่มีนิรโรคเพราะว่ากิเลสนิรโรคมันหายไปไม่มีในจิต เนื่องจากมันถูกชำระมันถูกเผาด้วยพลังงานฌานอย่างลึมตาเป็นไฟเผาผลาญนิรโรค ในข้อ ๒ ก็จึงกายต่างกัน แต่สัญญาอย่างเดียวกัน ข้อ ๓. บางอย่างกายอย่างเดียวกันแต่สัญญาต่างกัน อย่างพวก อภัสราพรหม ตัวอย่างชัดที่สุดก็คือพวกธรรมกาย ธรรมกาย นั้นเป็นพวกตาบอดตาใส ไส้ เขาหลับตาเขาก็ใส เขาลึมตาเขาก็ใสบ้าง เรียกว่า กายอย่างเดียวกัน แต่สัญญากำหนดหมาย วิธีการของเขา การปฏิบัติประพฤติของเขา เขานั่งหลับตา แต่ของพระพุทธเจ้ามันลึมตา มันสัญญาคนละอย่างกัน ของพุทธเจ้าก็ใสเหมือนกันโปร่งโล่งเหมือนกัน ไม่มีรูปไม่มีร่างไม่มีอะไรติดขัดใสสว่าง โดยไม่ต้องมีภพชาติไม่ต้องมีรูปร่างอะไรเลย มันใส อภัสราพรหม แดงอีกอัน ข้อ ๔. สุขกิณฑา อันนี้อธิบายง่ายๆ สัตว์บางพวก มีกายอย่างเดียวกันสัญญาอย่างเดียวกัน อันนี้อย่างเดียวกันทั้งกายทั้งสัญญา การได้องค์ประชุม กายคือ องค์ประชุมทั้งนอกทั้งใน กิณฑา แปลว่า ดำ มีดี พวกหลับตาก็ได้ความดำความมืด เขาก็ได้กาย ได้สภาพบีบก็ได้โรครดำมืด เขาก็ได้ เขาก็ว่า สุขะ นำได้นำมีนำเป็น เขาก็ได้ของเขา มันก็อย่างเดียวกันกับพวกที่ลึมตาแบบพุทธ ลึมตาก็ได้ความมืด ความดับ หลับตาก็ได้ความมืดความดับ โดยสัญญาของผู้ที่หลับตาก็ตาม ถ้าพยัญชนะบอกว่าความมืดความดำ ก็หลับตาลี ถ้าหากลึมตามันก็สว่าง มันก็เป็นสัจจะที่แท้จริง แต่ไปกำหนดกันที่กิณฑา หนึ่งเดียวกัน กายอย่างเดียวกัน สัญญาอย่างเดียวกัน ไปกำหนดที่กิณฑาอย่างเดียวกัน แต่ของพุทธ ไม่หลับไหล ไม่หลงไหล บอกว่าลึมตาก็ลึมตาลีหลับตาก็หลับตาลี

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๓

กาย เทวะ แปลว่าภาวะคู่

รายละเอียด : คำว่า เทวะ แปลว่า ๒ กายก็มีนัยยะ แปลว่า ๒ แล้วลงลึก กายคือรูปนาม เพราะฉะนั้น คำว่า กาย เป็นภาวะคู่ เทวะก็แปลว่าภาวะคู่ แต่เทวะครอบคลุมไปหมดทั้งภาวะคู่ ตั้งแต่ ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗ จนกระทั่งถึง infinity เทวะ แต่สำคัญก็คือต้องมาแยกทีละคู่ เป็นลำดับๆ ไป เพราะฉะนั้นผู้ที่เป็นเทวะจะต้องรู้จักรูปนามคู่แรก แยกรูป แยกนามให้ได้ รูป เป็นสิ่งที่ถูกรู้ นาม เป็นตัวผู้รู้ แล้วตัวเอง นั้นแหละคือเทวะ เทวะ นี้แหละคือ อดีตหรืออาตมมัน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กาย

รายละเอียด : กาย คือ ไม่ได้หมายถึงข้างนอกอย่างเดียว ต้องมีทั้งนอกและในซึ่งเขาเข้าใจแค่ภายนอก เบื้องต้นต้องพัน ลักกายะแต่เขาไม่รู้จักกาย ก็จะไม่รู้ลักกายะมีแต่ลักจิตตะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

กายกรรมปรุงแต่ง

รายละเอียด : ตั้งแต่เริ่มคิด ดำริ อะไรขึ้นมามันก็มีตัว อาการ มีกาม มีภวิชะ เข้าไปร่วมปรุง ปรุงขึ้นมา ก็ไม่สามารถที่จะรู้ได้ จิตของเรามันปรุงอย่างไร จนมาเป็นสิ่งที่เรียกว่า มิจจาสังกัปปะเพราะมันไม่รู้ว่าจะวิชา มันไม่มีวิธีการไม่รู้การ เรียนรู้ศึกษา

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

กายกิลิ

รายละเอียด : กิเลส หรือ สิ่งชั่วช้าที่อยู่ในกาย

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กายกับจิต

รายละเอียด : อาตมาก็พยายามอธิบาย พระพุทธเจ้า ท่านอธิบายไว้ผู้จะมาบวชศาสนาพุทธต้องไปนิพพาน ผู้ที่เริ่มบวชพระพุทธเจ้าก็ให้ศึกษาการแยกกายแยกจิตก่อน เดี่ยวนี้ ทำไม่เป็น แยกกายแยกจิต เขาก็ไปทำกันนั่งสมาธิแล้วให้ถอด กายทิพย์ออกไป กายที่ถอดออกไป กายที่ถอดไปก็คือจิตถอด ออกไปจากร่าง เสร็จแล้วก็ไปมองกลับมาที่ร่างเห็นร่างตัวเอง นั่งนิ่งๆ อยู่ เขาก็บอกว่าทำได้เก่ง แล้วกายที่ถอดออกไปได้ นั้นคือจิตวิญญานของเรา ส่วนกายก็คือร่างที่นั่งอยู่ตรงนั้นเราก็ก็นั่งตัวเรานั่งอยู่ เขาบอกว่านี่แหละคือความสำเร็จของการ แยกกายแยกจิตไปนุ่น เป็นเตียรถีย์ไปเลยแบบนั้นคือการเข้าใจ แบบเตียรถีย์ ซึ่งมันง่ายที่ไหน พยายามทำมันไม่ได้ทำง่าย ๆ นะ มันเป็นอุปาทาน คนที่ไม่มีอุปาทานทำไปเถอะก็จะไม่ได้เลย นึกว่าตัวเองไม่มีบารมี ที่จริงคุณแยกไม่ได้ทำไม่ได้เหมือนที่เขา บอกนั้นแหละคนมีบารมี แต่คนไปถูกครอบงำทางความคิด ต้องแยกให้ได้ให้จิตเราออกไปเห็นตัวเรานั่งอยู่ คนนี้แหละเก่ง

ชะมัดเลย คนนี้ยอดเยี่ยม เอาไปโชว์ให้ลูกหลานเพื่อนฝูงคนอื่น บอกว่าแยกกายแยกจิตได้แล้ว (ซีห์มาแหละครับ) คนละเรื่องเลย
 ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

กายกับจิตเป็นนามธรรมทำงานร่วมกันเร็วมาก

รายละเอียด : ถ้าสามารถรู้เรื่องกายเรื่องจิต กายกับจิต เป็นนามธรรมก้อนใหญ่ สัญญาเป็นเจตสิกอีกที ีไปทำงานย่อย กำหนดรู้แล้วทำงานสองอย่างสำคัญมากมีทั้งลักษณะ static dynamic ในตัว บวกกับลบในตัวเองเลย บวกสั่งสมลงนิ่ง ลบก็เคลื่อนไหว เหมือนกับลูกข่างหมุนเร็วหนึ่ง เร็วจนแทบจะ วัดความเร็วยาก แยกกันไม่ได้ แต่ทำงานร่วมกัน เมื่อเป็นชีวิต จะเริ่มแยกไป เป็นอตุกก็แยกกันเป็นดินน้ำไฟลม หมดอึดภาพ หมดอึดตา จิตนิยามเราก็สูญไม่เหลือ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กายกับจิตเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

รายละเอียด : กายกับจิต มันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่กายกับจิต มันแยกกันได้ มันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแต่ แยกกันได้ ที่สุด กายไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่กาย ก็ได้ แต่ไม่แยกกัน สันชาตด้วยความรู้ในธรรมนิยาม โดยเฉพาะธรรมนิยาม ๔ ก็คือ อุตุนิยาม พืชนิยาม จิตนิยาม และธรรมนิยาม

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กายกับทေး

รายละเอียด : คุณไม่มีความรู้ในนามรูป ก็โมฆะเลย ต้องรู้เรื่องนี้ก่อน ต้องแยกกายแยกนามรูป คือต้องมีนามรูป แล้วรวมที่กาย กายแยกเป็น ๑ ไม่ได้ กายต้องมี ๒ เสมอ กาย กับ ทေးต่างกัน ทေးคือคำของคนโง่ กายคือคำของคนฉลาด ฉลาดโลกุตรด้วย ฉลาดโลกุตรจะรู้ความเป็น ๒ ทั้งสภาวะและพยัญชนะ ครบถ้วนไม่หลงผิดเมื่อใด จะหมายถึง พยัญชนะ ก็ไม่สับสน เมื่อใดหมายถึงสภาวะก็ไม่สับสน คนจะ สื่อให้รู้กันต้องใช้พยัญชนะ แต่ผู้ที่รับฟังจากพยัญชนะไปแล้ว ต้องมีสภาวะของตัวเองตรวจสอบ มีแล้วยืนยัน ถ้ายังไม่มีความรู้จะทำอย่างไรจึงจะมี?

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กายกัมมัฏฐตา

รายละเอียด : ความคล่องแห่งกาย, ความเป็นของควร แห่งการงาน แห่งกองเวทนา สัญญา สังขาร ซึ่งไม่ใช่ร่าง ที่เป็นธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กายกัมมัฏฐตา, กายปาคูญญา

รายละเอียด : คือ เป็นความยิ่งเจริญเร็วไว คล่องตัว แห่งกาย คือ ความเป็นภาวะควรแก่การงานแห่งกองเวทนา ความเป็นภาวะควรแก่การงานแห่งกองสัญญา ความเป็นภาวะควรแก่การงานแห่งกองสังขาร

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๓๘

กายกัมมัฏฐตา

รายละเอียด : แปล กายกัมมัฏฐตา คือ ความเป็นของควรแก่การงานของกองเวทนาสัญญาและสังขาร ความเป็นของควร พยายามแปลตามพยัญชนะก็ไม่ผิด แต่การงาน แห่งกองเวทนา กองสัญญา กองสังขาร เป็นเจตสิกใหญ่ ๓ ของวิญญาณ วิญญาณประกอบด้วยรูป เวทนา สัญญา สังขาร รวมแล้วทั้งหมดปรุงแต่งกันอยู่เรียกว่าวิญญาณ

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช กายนี้คือวิญญาณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กายของชีวะ

รายละเอียด : กายของชีวะ คือ เขาไม่เรียกกาย แต่เป็นชีวะที่ไม่เรียกกายเพราะคำว่ากายไม่มีทุกข์ ไม่มีสุข ไม่มีเจ็บ ไม่มีปวด ไม่มีรักไม่มีชัง เพราะฉะนั้นในคนมีชีวะที่เป็นพืช

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

กายของเล็บ

รายละเอียด : อตุคืออะไร อาตมาถนัดที่เล็บ ไม่ถนัดอธิบายที่ผม แต่เล็บนี้หนึ่งก็แข็งก็แข็งจับได้ง่าย ติดกับเรา หรือเล็บตัดออกไปแล้วเล็บที่ตัดออกจากร่างกายเป็นอตุ ๑๐๐% เป็นดินน้ำไฟลมไม่มีกลับมาต่อกันได้ เอาเล็บที่ตัดออกไปแล้วมาต่ออีกกลับไปไม่ได้ ถ้าเนื้อหรือหนัง ก็อธิบายยาก หากเราเอาหนังใหม่ขึ้นมาก็ไม่ใช่หนังเก่า อันนี้ยากอธิบาย เล็บ ตัด ออกไปจากตัวเราแล้วก็ เป็นอตุ แต่เล็บที่ติดกับตัวเรา

กายของเล็บ - กายคือธาตุที่ต้องมีความรู้สึก

ไม่มีเวทนา ผม ฟัน หน้ขน ก็เช่นกันติดกับตัวเรา ยังไม่ตัดออกไปยังไม่มีเป็นอตุ ๑๐๐% ก็เป็นชีวะ แต่เราไม่เรียกกาย เพราะมันไม่มีความรู้สึกไม่มี เวทนา แม้มันจะติดอยู่กับตัวเรา เขาบอกว่าหยิกเล็บเจ็บเล็บก็ไม่ใช่ แต่หยิกเล็บเจ็บเนื้อ ไม่ใช่เจ็บเล็บ ตรงที่เล็บมันติดอยู่กับเนื้อก็เจ็บตรงนั้นมันแยกกันไม่ออก เราที่ชัดเจน เนื้อกับเล็บมันติดกันสนิทเลย หากมันฉีกบ๊ีบก็เลือดไหล เลือดเป็นตัวเชื่อม แต่ถ้ามันออกนอกมาแล้วตัดออกเลือดไม่ไหลเจ็บก็ไม่เจ็บ ตัดออกได้ที่พ้นจากเนื้อตัดได้ เพราะฉะนั้นถ้าคุณไม่สามารถเข้าใจ การแยก เมื่อใดเป็นกาย เมื่อใดเป็นจิต ยกตัวอย่างเล็บ ที่มันติดกับเราอยู่ มันก็ยาวออกไปได้เมื่อได้อาหาร ทำลายมันก็ไม่เจ็บปวดไม่มีเวทนา การไม่มีเวทนานั้นแหละคือไม่ใช่จิต จิตต้องมีเวทนา แต่เมื่อมันยังมีชีวะอยู่ ติดกับร่างกายอยู่มันก็เป็นแต่เพียง พืช เป็นเพียงพืช เป็นชีวะที่ไม่มีเวทนา

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กายคตะ

รายละเอียด : กายคตะ คำว่าคตะแปลว่าดำเนินไป สิ่งที่อยู่ในกาย สิ่งที่เป็นในการสิ่งที่อยู่ในกายก็ต้องดำเนินการดำเนินไป ไม่ใช่มันอยู่นิ่ง กายคตะ คตะ แปลว่าดำเนินไปไม่ใช่แปลว่านิ่ง มันอยู่ข้างในมันก็เคลื่อนที่อยู่ จะเคลื่อนที่อยู่ใหวงกลมก็ตาม เคลื่อนที่อยู่ในแวงดวงเดิมก็ตามเรียกว่า กายคตะ หากออกนอกวงได้ก็เก่ง ขยายไปตามต้องการได้ออกไปในวงใหญ่ วงมโหฬาร ก็ยิ่งเก่งไปตามความสามารถยิ่งชัดเจนยิ่งทำได้ คุณก็จะรู้การขยายผล ของความสามารถนั้นขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช กายนี้คือวิญญาณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กายคตาสติ

รายละเอียด : กายคตาสติคือพยายามใช้ธาตุรู้ของเราไป รู้ มีตั้งแต่ สติ สัมปชัญญะ รู้ว่าเรามีกิเลส แล้วมีวิธีจัดการกำจัด คนทั่วไปก็ระงับได้ มีมารยาทสังคัม ทำตามสัญญาชตญาณ มันก็ทำการกดข่มระงับ ให้ไม่ออกไปหรือออกไปพอสมควร จะให้ออกไปแค่ไหนจึงเหมาะเป็นต้น สัมปชัญญะ = ความรู้ต่อจากการมีสติรู้สึกตัว สัมปชานะ = ความรู้สึกตัวในการปฏิบัติ อยู่ สัมปาเทติ = เหตุไปสู่การละเลงเพื่อสัมปชชติ สัมปชชติ = ความรู้จากการแยกแยะขจัด สัมปาเปติ = การสังเคราะห์กันขึ้น อย่าง อวจร สัมปปฏิสังขา = ญาณรู้จักการทบทวนกระทำซ้ำ สัมปชชติ = เข้าสู่การโหมไหม้ สว่างเรื่องรอง สัมปัตตะ,

สัมปันนะ = การเข้าบรรลุผล. สัมปปฏิเวธ = ความรู้ที่รู้แจ้งแทงตลอด
ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม โดยพ่อครู และ ส.เพาะพุทธ เรื่อง อนุสสติ ๑๐ อย่างไรให้ถึงอรหันต์ วันเสาร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๖

กายคติ

รายละเอียด : กายคติ คือ การดำเนินไปของรูป นาม หรือแปลว่าสิ่งที่เข้าไปในกาย สิ่งที่อยู่ในกาย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

กายคันธ์

รายละเอียด : กายคันธ์ คำว่าคันธ์ แปลว่ากลืน กิเลส เครื่องร้อยรัดกาย แปลว่ากลืน แปลว่าเครื่องหอมสำหรับร้อยรัดกาย คันธ์ แปลว่ากลืนแปลว่าเครื่องหอม เครื่องเหม็นก็แปลว่ากลืน ไปๆ เอาแต่เครื่องหอมมันเป็นการลำเอียงนะนี้ กลิ่นมันกลางๆ มีทั้งหอมเหม็นและไม่หอมไม่เหม็นมีทั้งหอมมากหอมน้อยเหม็นมากน้อยไม่รู้ก็ระดับ กายคันธ์

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช กายนี้คือวิญญาณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กายคือ จิต มโน วิญญาณ

รายละเอียด : แต่ผู้ที่พยายามศึกษาตามที่อาตมาพาทำ ก็จะไม่ค่อยเข้าใจขึ้นเรื่อยๆ เพราะฉะนั้นเมื่อเข้าใจคำว่า กาย ก็ตาม คำว่าสัญญาก็ตาม คนละเรื่องกันแล้ว ตลอดตายเลย คุณก็เป็นสัตว์ตาวาส ๙ กันอยู่นั้นแหละ ไม่เข้าใจคำว่ากาย ไปเข้าใจคำว่ากาย คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม เข้าใจผิดแค่นี้คุณก็โมโหไปแล้วทั้งชาติ ที่จะบรรลุธรรมะพระพุทธเจ้า เพราะว่าในเล่ม ๑๖ ข้อ ๒๓๐ พระพุทธเจ้าตรัสยืนยันชัดเจน กายนี้คือจิตมโน วิญญาณ เขาก็คงจะงง คงจะไปเปิดพระไตรปิฎกกันใหญ่ ในพระไตรปิฎกว่าอย่างนี้จริงหรือ กายที่เป็นมหาภูตรูป พระพุทธเจ้าตรัสว่าเป็น จิตบ้าง มโนบ้าง วิญญาณบ้าง เขาก็มีนั่นแหละ มหาภูตรูป เป็นดินน้ำไฟลมแล้วจะไปเป็นจิตได้อย่างไร (พระตถาคตพูดผิดพูดใหม่ได้นะ)

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

กายคือธาตุที่ต้องมีความรู้สึก

หากกายไม่มีความรู้สึกไม่ใช่กาย

รายละเอียด : แยกเมื่อใดไม่ใช่กายเลย ให้ธาตุจิตเรา

หมดความเป็นกาย กายคือธาตุที่ต้องมีความรู้สึก หากกาย
ไม่มีความรู้สึกไม่ใช่กาย แล้วความรู้สึกอีกอย่างคือความรู้สึก
ในระดับพีช เอาภาษามาใช้เท่านั้น ที่จริงไม่มีความรู้สึก แต่
มันมีธาตุรู้ในส่วนจำกัดของมัน มันไม่ใช่อุตุนิยาม เราแยกจิต
นิยามนี้แล้วทำจิต มนสิการ ทำจิตของเราให้เป็นพีชให้เป็นอุตุ
ให้ได้ เรียกว่ากรรมนิยาม

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน
๒๕๖๓

กายคือร่างหนึ่งเดียวมิจฉาทิฏฐิ

รายละเอียด : รายละเอียดพวกนี้แม้แต่คำว่ากรรม
คำเดียวที่เอาตมามาขยายความให้เห็นชัดเจน บรรดาอาจารย์
ทางศาสนาทั้งหลายแหล่ไม่ได้ขยายความ ก็ไปเชื่อกันว่า
กายนี้คือร่างหนึ่งเดียว คือวัตถุไม่มีความรับรู้ไม่มีธาตุจิต
ไม่ต้องไปพูดถึงธาตุพีชเลย ไปหมายเอาอุตุอย่างเดียวยเลย
ใช้ไหม เพราะฉะนั้นจึงไม่มีทางสามารถชัดเจนได้เลย ยิ่งมา
เป็นกายกัมมัฏฐานตา ความคล่องแคล่วแห่งกาย ทับศัพท์
เขาก็แปลกันว่าเป็นร่างก็หมายถึงความคล่องแคล่วของร่างซึ่ง
ไม่มีจิตไปกำหนดกำกับไปบัญชา มันก็เป็นการสะเปะสะปะไป
ตามแรงดูดยภายนอกที่มีกำลังกว่ามันก็เอาไปกินหมด เพราะ
ฉะนั้นจึงตกเป็นทาสของพลังภายนอก พลังงานของอบายมุข
พลังงานของสังคมพลังงานของรสนิยมค่านิยมสังคมไปตาม
เขาหมดเลย กลายเป็นทาส ของสังคม ธาตุของโลกธรรม
ไปถึงเป็นธาตุอบายมุข ชวานรก

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช กายนี้คือวิญญาณ
วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กายคุดตะ

รายละเอียด : กายคุดตะ คือผู้มีร่างกายอันคุ้มครองแล้ว
ผู้รักษากายได้แล้ว ผู้มีกายที่สงบ เมื่อมิจฉาทิฏฐิผู้มีกายที่สงบ
เข้าใจกายเป็นเพียงภาวะภายนอกก็จะทำให้ภาวะภายนอกมัน
หยุดคืน นี่ก็ว่ากายสงบแล้ว ดีไม่ดี กายวิเวก คือเอากายไป
ออกไปสู่ที่เงียบไปอยู่เดี่ยวๆ ไปอยู่ในป่าเขาถ้ำ ห่างจากผู้คน
ต่างจากสังคม ชื่อว่ากายสงบแล้ว ถ้าจิตของคุณเดินไปในกาม
เดินไปในอัตตาอะไรอยู่ข้างใน ข้างในก็เดินไปในอัตตาข้างนอกก็
เดินไปสู่กามสู่อบาย แล้วมันจะสงบอย่างไรกายของคุณ มันก็ยังไม่
ออกไปข้างนอก ยิ่งอยู่ข้างในก็ยิ่งเป็นอัตตา เพราะฉะนั้นคำว่า
สงบ กายที่คุดตะ มันดำเนินไปแล้วมันก็สงบอยู่ กายดำเนินไป
สงบอยู่กายคุดตะสงบอยู่ คุ้มครองได้แล้ว ก็หมายถึงว่าคุณ

จัดการกำกับทั้งข้างนอกข้างใน กำกับทั้งข้างนอกข้างในให้ได้
สัดส่วนที่พอเหมาะที่จะแสดงออกถึงกายกรรม แสดงออก
ถึงวจีกรรม แสดงออกได้พอเหมาะพอดีเรียกว่า กายคุดตะ
ดำเนินไปออกสู่ภายนอกโดยมีข้างในเป็นตัวประธานกำกับ
ให้เกิด

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช กายนี้คือวิญญาณ
วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กายคุดติ

รายละเอียด : การคุ้มครองกาย, ความสงบแห่งกาย
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๑๔

กายทาท

รายละเอียด : ความเร่าร้อนแห่งกายคือตัณหา
ที่มา ที่ไป : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๓๖

กายตปน

รายละเอียด : การยังกายให้เร่าร้อน
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๒๖

กายต่างกันสัญญาต่างกัน

รายละเอียด : คุณคิดว่าคุณเข้าใจปัจจัย ๔ ก็ดีแล้ว
เอาตมาไม่เข้าใจก็ไม่ใช่ไร สัญญาต่างกัน ก็ค่อยๆ ศึกษา
กันไปก็จะรู้ว่าอันนี้สัญญาอย่างนี้อันนี้เป็นองค์ประกอบของ
การมีรูปนามอย่างนี้อันนี้มีสัญญาอย่างนี้ก็จะค่อยๆ ชัดเจน
ขึ้นมา ติดตามให้ดีๆ เอาตมายังไม่รับร้อนอธิบายสัตตาวาส ๔
วิญญาณฐิติ ๗ สุดยอดเลยที่จะแยกกายแยกสัญญา แยกกาย
แยกจิต จิตที่มีองค์ประกอบของธาตุจิตอยู่เยอะถ้าแยกเป็น
สัญญาละเอียดไปเลยมันไม่ง่าย ก็ค่อยๆ อธิบายไปเล็กๆ
น้อยๆ จนกระทั่งอธิบายอย่างกระหน่ำ ตอนนี้อยู่ขอไม่อธิบาย
อย่างกระหน่ำ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสาริธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

กายต่างกันสัญญาอย่างเดียวกัน

รายละเอียด : กายต่างกันสัญญาอย่างเดียวกัน เช่น
จิตไม่มีนิรณห์ ทำได้ทั้งคู่เลย ทั้งการนั่งหลับตาสมาธิสะกดจิต
ก็ไม่มีนิรณห์เหมือนกันได้ กายของคุณรูปนามคุณสะกดจิต
เอาไว้ได้ กายของคุณก็ไม่มีวันได้ แต่ของพระพุทธเจ้านั้นไม่ได้

กายต่างกันสัญญาอย่างเดียวกัน – กายที่ไม่ใช่จิตกับกายที่ไม่เป็นกาย

สะกดจิตเลยทุกสัมผัสทุกเวลา ทั้งวันปกติ กิเลสก็ไม่มีนิรณก็ไม่มีเหมือนกัน เพราะฉะนั้นกายของพระพุทธเจ้ากับกายของที่เราทำกันมันต่างกัน แต่มันไม่มีนิรณเหมือนกันทั้งคู่ นี่คือสัตตवास ข้อที่ ๒ ซึ่งไม่ง่าย ยิ่งอันอื่นก็ยิ่งยากต้องเอาวิญญานฐิติ ๗ กับสัตตवास ๙ กับวิโมกข์ ๘ มาอธิบายด้วยกัน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

กายต้องมีภายนอกและภายใน

รายละเอียด : จะไปปฏิบัติธรรมอะไรได้เริ่มต้นเข้าใจกายแต่เพียงภายนอก ทั้งๆ ที่กายต้องมีภายนอกและภายในด้วย ขาดอันใดอันหนึ่งไม่ได้ แต่คนตัดทิ้งเอาแต่กายภายนอกและจิตอยู่ภายใน สมาธิก็เอาแต่จิต แต่สมาธิของพระพุทธเจ้ามีทั้งจิตทั้งกาย เป็นองค์ธรรม ๒ เทวธรรมมาพากเพียรปฏิบัติ มรรคมีองค์ ๘ จึงจะเกิดพระอริยบุคคล บุคคล ๔ บุคคล ๘ ได้ ไม่เช่นนั้นมันก็ไม่เกิดมันไม่มีมันไม่เป็น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

กายที่ถนอม

รายละเอียด : คือ กิเลสเครื่องร้อยรัดกาย
ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช จรณะวิชาที่พาเป็นคนจนอยู่เหนือคนรวย วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

กายทิพย์

รายละเอียด : กายอันประกอบขึ้นด้วยจิตวิญญาณที่อยู่ในร่างของมนุษย์นี้แหละ
ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กายที่ยังมีในพจนานุกรม

รายละเอียด : แม้แต่คำว่ากายในศาสนาพุทธก็ผิดเพี้ยนไปแล้ว ยิ่งศัพท์ในพจนานุกรมยังมี กายแปลว่า กอง หมวด หมู่ แห่งเจตสิก หมวดของธาตุ เวทนา สัญญา สังขาร เป็นธาตุรู้รวมๆ กันอยู่ เรียกว่ากาย พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสว่า เราเรียกกายว่า จิต มโน วิญญาน ศาสนาพุทธผิดเพี้ยนไปแล้วเข้าใจว่ากายไม่ใช่จิต ไม่ใช่มน ไม่ใช่วิญญาน นี่คือมิจาภิภูฏฐิไปเลย การเข้าใจคำว่ากายออกนอกเรื่องเป็นทั้งจิตไปเลย ศาสนาพุทธ

จึงไม่เหลือเชื่อที่จะพัฒนาไปหากันหรือนิพพาน ลดกิเลสได้ นี่คือความผิดเพี้ยนของศาสนาพุทธ กายมันเข้าใจผิดไปมากว่าหมายถึงสรีระ ถ้าหากเอาตามไม่ได้ขยายความอย่างนี้คุณก็จะเข้าใจกายเป็นสรีระ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช จรณะวิชาที่พาเป็นคนจนอยู่เหนือคนรวย วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

กายที่ละหน่ยยากคือ จิต มโน วิญญาน

รายละเอียด : ปุณฺณผู้มีได้สติจะพึงเบื่อหน่ายบ้าง คลายกำหนดบ้าง หลุดพ้นบ้าง ในร่างกายอันเป็นที่ประชุมแห่งมหาภูตทั้ง ๔ นี้ ชื่อนั้นเพราะเหตุไร เพราะว่าความเจริญก็ดี ความเสื่อมก็ดี การเกิดก็ดี การตายก็ดี ของร่างกายอันเป็นที่ประชุมแห่งมหาภูตทั้ง ๔ นี้ ย่อมปรากฏ ฉะนั้นปุณฺณผู้มีได้สติ จึงเบื่อหน่ายบ้าง คลายกำหนดบ้าง หลุดพ้นบ้าง ในร่างกายนั้น แต่ตถาคตเรียกร่างกายอันเป็นที่ประชุมแห่งมหาภูตทั้ง ๔ นี้ว่าจิตบ้าง มโนบ้าง วิญญานบ้าง ปุณฺณผู้มีได้สติไม่อาจจะเบื่อหน่าย คลายกำหนดหลุดพ้นในจิตเป็นต้นนั้นได้เลย ชื่อนั้นเพราะเหตุไร เพราะเหตุว่าจิตเป็นต้นนี้ อันปุณฺณผู้มีได้สติ รวบรวมไว้ด้วยตณหา ยึดถือด้วยทิวี่ว่า นั่นของเรา นั่นเป็นเรา นั่นเป็นตัวตนของเรา ดังนี้ ตลอดกาลช้านาน

ที่มา ที่ไป : อัสสุตตวตาสูตฺร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ ข้อ ๒๓๐, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

กายที่ไม่ใช่จิตกับกายที่ไม่เป็นกาย

รายละเอียด : เล็บที่ยาวออกมาเป็นพิชะไม่มีความรู้สึก ไม่มีเวทนา ไม่มีวิญญาณ ผู้ศึกษาธรรมะพระพุทธเจ้าก็รู้ว่ามันไม่มีความรู้สึกสุขความรู้สึกทุกข์ โดยเฉพาะจิตของเราไม่มีความรู้สึกความทุกข์ความสุข ไม่มีเวทนา ไม่มีวิญญาณ วิญญานดับแล้ว วิญญานโง่ๆ วิญญานอวิชาดับ เวทนามีดับ เวทนาที่มันรู้สึกสุข ทุกข์แต่เวทนาแท้ รับรู้สึกเมื่อผัสสะ ตากระทบรูปนี้ผัสสะก็เห็นรู้สึกก็เห็น เสียงกระทบหูก็รู้สึกในเสียงเข้าใจในเสียง ถูกต้องตามความเป็นจริงว่าเป็นอย่างไร กลิ่นกระทบ กายสัมผัสก็รู้ ภายนอก ภายใน ปฏิสัมพันธ์ใสภายในก็รู้ภายใน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

กายทุกข์

รายละเอียด : ความเป็นทุกข์ของรูปและนาม
ที่มา ที่ไป : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๗๖

กายนอกกายในรู้ร่วมกัน

รายละเอียด : คือ กายนอกก็รู้ร่วมกันได้ แต่ภายในคือจิต ต่อเนื่องจากกายนอกและต้องมีกายนอกด้วยจึงเรียกว่ากาย และไม่ใช่ว่ากายนอกไม่ได้มีจิตร่วมรับรู้ด้วย กายมีแต่อกไม่มีในไม่ได้ กายไม่มีนอกมีแต่ในไม่ได้ เพราะว่ากายคืออกคนเข้าใจเพี้ยนว่า กายมีแต่อกไม่มีใน มันก็หลุดไปเลย กายเป็นองค์ประชุม ตั้งแต่ ๒ ขึ้นไปเท่านั้น บางทีก็มีองค์ประชุมของ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ แล้วแต่จะสามารถรู้องค์ประชุมนั้นเท่าไร รวมกันอยู่เป็นองค์ประชุม เรียกว่า กาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันติอโศก วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

กายนั้นตถาคตเรียกว่า จิตบ้าง มโนบ้าง ญาณบ้าง

รายละเอียด : ไม่ทำให้ถึงจิตแล้วไม่ได้แยกแยะจิตให้ถึงมโนพิจารณา ๑๘ ต้องทำให้เป็นแนกขั้มมะ ๑๘ ซึ่งต้องรู้จักเวทนาในเวทนา แต่ภายในกายของเขาก็ยังเข้าใจผิด คนผู้นี้สักกายทฤษฎีในสังโยชน์ข้อต้นก็ยังไม่ได้เลย เพราะเข้าใจกายเป็นเพียงวัตถุ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่ากายนั้นตถาคตเรียกว่า จิตบ้าง มโนบ้าง ญาณบ้าง เขาจะมีตหน้าเลย กายจะเป็นจิตมโนญาณได้อย่างไร (พระตถาคตพูดผิดหรือเปล่า) เขาจะสะดุดจริงๆ เลย ก็มันได้หลงผิดไปไกลมาก คำว่ากายคำเดียวสังโยชน์ข้อที่ ๑ ก็ผิดแล้ว คุณจะไปพ้นจากสักกายทฤษฎีได้อย่างไร คุณสำคัญมันหมายความว่ากายผิดไปแล้ว ก็เลิกเลย แยกกายแยกจิตไม่เป็น

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบุณออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

กายนี้คือญาณ

รายละเอียด : ก็คือเจตสิกของกาย คือ เวทนา สัญญา สังขาร แล้วมันก็จะไว้ ในฐานะที่เข้าใจว่าต้องมีรูป องค์รวมขึ้นมาแล้วก็ต้องเป็นรูปสัมผัสได้ สัมผัสได้ในความหมายของกายนี้คือญาณนั้น ต้องสัมผัสได้ด้วยกายนอก ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ภูมิจิต ข้างนอก กายต้องมีกายนอกด้วย ใช้ศัพท์คำว่ากายในกายพิจารณาในโพธิปักขิยธรรมจะต้องพิจารณา

ภายในกาย คำว่าพิจารณาภายในนั้นไม่ขาดภายนอก แต่เน้นไปพิจารณาที่ข้างใน วิญญาณพระพุทธานุชาตขยายไว้ในพระไตรปิฎกอันหนึ่ง ว่า วิญญาณง อนันตสนัง ไม่อาจมองเห็นได้ ไม่อาจซึบออกได้ อนันตัง ไม่มีขอบเขต ไม่มีที่สุด สัพพโต ปภัง แจ่มใส, แผ่กระจายไปโดยทั้งปวง ทูริงคมัง ไปได้ไกล (เดินทางไวกว่าแสง) เป็นนิเวศสิทธิ์พีชชั้น เอกจรัง ไปแต่เพียงผู้เดียวไม่เกี่ยวกับใคร อสริรัง ไม่มีรูปร่าง หน้าตา หรือรูปทรง คุณาสยง อาศัยกายเป็นขอบเขตคูกากำบังอยู่ ผู้ที่เริ่มศึกษาไปจะมีสภาวะจะเข้าใจได้มากขึ้นว่า เราสัมผัสได้เองเป็นปกติทางของเราเอง เราก็จะรู้ของเราได้เองแล้วก็จะตรงกับคนอื่นที่มีความรู้ที่ตรงกัน มันจะตรงกันจริงๆ เลย แต่มันต่างคนต่างเห็นต่างคนต่างสัมผัสของตัวเองกัน ก็ต้องรู้ที่จิตของเราเอง วิญญาณของเราเองเราก็รู้ของเราเองเราก็จะรู้เห็นของเราเองของใครก็ต้องดูของใคร ของคนนั้นก็ต้องรู้ของคนนั้น มันก็จะรู้ความจริงตามความเป็นจริงของตัวเอง จึงจะเป็นปัจเจกตั้งเวทิตัพโพธิญาณหิติจะรู้แจ้งของตัวเอง

ที่มา ที่ไป : พุทธาภิเษกสุดยอดปาฏิหาริย์ ครั้งที่ ๔๔ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กายพิจารณา

รายละเอียด : การยังกายให้ไหว, การคะนองกาย
ที่มา ที่ไป : คำบุญคือบาป หน้า ๒๑๔

กายปฏิสังเวท

รายละเอียด : คือให้รู้กายอย่าขาดกาย แม้หลับตาไม่รู้ กายนอกมีแต่ลมหายใจก็อย่าขาดจากลมหายใจที่จะต้องไปรู้ อยู่ในภพเลย ผิดเลย การตรัสรู้มันจะต้องมีกาย ไม่มีกายตรัสรู้ไม่ได้ จึงบอกว่าต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย ไม่อย่างนั้นนับเป็นพระอรหันต์ไม่ได้ พระอรหันต์ทุกองค์จะต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย แม้คุณนั้นจะยืนยันด้วยกายสักกี่ต้องเอามาเปิดเผยได้ จะต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย จึงจะขึ้นเป็นพระอรหันต์ พระพุทธเจ้ายังยอมอนุโลม แม้คุณจะบอกว่ายืนยันด้วยกายสักกี่ แล้วยืนยันด้วยกับใครได้ไหม คำว่ากายต้องยืนยันกับใครคนอื่นได้ ต้องมีกายนอก ต้องมีคนตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปร่วมรับรู้กัน พระอรหันต์จึงบอกด้วยกันได้ คนจะไปบอกตัวเองว่าเป็นอรหันต์เลยนะเหมือนพระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีใครรู้เลยว่าโลกนี้มีปัจเจกสัมมาสัมพุทธะ เพราะว่าปัจเจกสัมมาสัมพุทธะท่านไม่ประกาศตนเลย ท่านเป็นพระพุทธเจ้า แต่ท่านไม่ได้ประกาศ เลยไม่มีในทำเนียบของ

พระพุทธเจ้าเลย จึงเรียกว่าไม่ใช่พระพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่ง เพราะท่านไม่ประกาศ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

กายปริยัตติกะ

รายละเอียด : ซึ่งมีกายเป็นที่สุด อันหมายถึงเวทนา

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๑๔

กายปัสสัทธิติ

รายละเอียด : ความสงบระงับจากกิเลสแห่งกองเวทนา สัญญา สังขาร ไม่ใช่แต่เพียงความสงบทางร่างกายอันเป็นเพียงธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ ภายนอกเท่านั้น

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กายปาคุญญตา

รายละเอียด : กายสงบ หรือ ความสงบกาย ที่เป็นโลกุตระนี้คือ กิเลสมันออกไปจากใจ ใจจึงยิ่งสะอาด คล่องแคล่วปราดเปรียวว่องไว

หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๗๗

กายปกอบ

รายละเอียด : ความกำเริบไปทางผิดของกาย

หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๗๖

กายภายนอก กายภายใน เกี่ยวข้องเสมอ

รายละเอียด : ฝี เป็นสิ่งที่ไม่น่ามีไม่น่าเป็นเลย อาตมาเคยเกิดถึงขั้นเป็นฝีตาช ฝีตาชคือ กาฬโรค แต่ตีว่าหายแล้ว อาตมาตายไป ๑๕ วินาที ชักดิ้นเจิบเลยแลบลิ้นยาว ยายเฝ้าอยู่เล่าให้ฟัง ชักตอนป่วยเป็นไทฟอยด์ ฟันขึ้นมา ต่อมาเป็นฝีที่โคนขา ระบายกว่ามันจะแตกมันก็ไม่แตก ตอนนั้นใช้สบู่ชั้นโลดตัดเอามาแปะ หัวมันกลมๆ นะ ฝีตรงโคนขา หายแล้วต้องหัดเดินเลย ทั้งหมดเป็นองค์ประกอบของกาย คือสิ่งที่เราเกี่ยวข้องทั้งหมดคำว่ากายคือสิ่งที่เราจะต้องเกี่ยวข้องทั้งหมดทั้งภายนอก เรียกว่า กายภายนอก กายภายใน มันต้องเกี่ยวข้องอยู่เสมอ เพราะภายในกับภายนอกมันแยกกันไม่ออก มันเหมือนกับเหรียญ ๒ ด้าน คุณผ่าเหรียญให้บางอย่างไว้ ก็จะไม่หมดความเป็น ๒ ด้าน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ชั่งอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

กายภาวนา

รายละเอียด : คือ การอบรมกาย การฝึกหัดกาย

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๓๘

กายมี ๒ นัย

รายละเอียด : คำว่า กาย มีสองนัย กายที่ไม่ใช่กาย ตัดออกไป นั่นไม่ใช่กายเด็ดขาด ยังไม่ตัดออกไป เป็นกาย แต่ไม่ได้เรียกว่า กาย ยังเป็นร่างอยู่ในร่างของเรา ทำให้สายหลับตาไม่เข้าใจ เลยเอาร่างกายไปออกป่า ไม่ใช่ กายไม่ได้หมายถึงแค่ความรู้สึกภายนอกเป็นแห่งก่อนเท่านั้น เป็นร่างเท่านั้นแต่มันไม่ถึงใจ กายนั้นหมายถึงความรู้สึก ไม่ใช่แค่ร่าง ส่วนที่แยกกายแยกจิตได้ พระพุทธเจ้าสอนเมื่อออกบวชให้แยกกายแยกจิตให้ได้ อันไหนเป็นธาตุอันไหนเป็น พืชธาตุ อันไหนเป็นจิตธาตุ หากแยกสามระดับนี้ไม่ออก คุณทำนิพพานไม่ได้ ทำจิตให้แยกเป็นธาตุธาตุไปเลยไม่ได้ ระดับธาตุที่เป็น พืชธาตุ เป็นชีวะ แต่ไม่มีสุขไม่มีทุกข์แล้วไม่จองเวรจองกรรม มีพลังงานแม่เหล็ก เป็นพลังงานดูดเหนี่ยวนำ เป็นนิวเคลียร์ฟิวชั่นดูดได้ ถ้าเป็นนิวเคลียร์ฟิวชั่นแล้วตามไม่ได้ไปถึงไหนก็ไม่รู้ ก็ไม่ต้องกังวลมันก็ไปของมัน ให้มาดูที่ผมชนเล็บพื้นหนังของเราที่แหละ ออกไปมากที่สุดก็คือผม ออกไปส่วนหนึ่งก็คือขน เล็บ บางคนก็ใช้เล็บยาวเลย พยายามรักษาไว้ นี่กว่าเป็นสิ่งที่เก่งวิเศษ สามารถ แล้วก็ไม่ต้องทำอะไรหรอกมัดแต่รักษาเล็บ เราก็ดูให้พอเหมาะพอควรก็พอ ถ้าเอาไว้ขนาดนี้ทำประโยชน์ได้ดีมาก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ สู่แดนทองฉลอง ๕๐ ปีโพธิกิจ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

กายมীনยะสอง

รายละเอียด : สื่อสารให้รู้ภาคปฏิบัติ เทว เป็นคำกลางๆ เป็นคำกว้างใหญ่ไพศาลมากมาย กายก็แปลว่าสอง แต่เป็นวิสามัญนามยิ่งขึ้นกว่าทเวะ กายหากเข้าใจแต่เพียงภายนอก ไม่มีภายในคนนั้นมิจฉาทิฎฐิ เมืองไทยคำว่ากาย แม้แต่นักศาสนาก็เข้าใจผิดว่า กายคือสิ่งเดียวคือภายนอกวัตถุเลยก็ผิดไป เล่ม ๑๖ ข้อ ๒๓๐ ที่บอกว่า ตลาคตเรียกกายว่าเป็น จิตบ้าง มโนบ้าง วิญญาณบ้าง หากเข้าใจกายผิด คำแรกของ

โพธิปักขิยธรรม ๓๗ คือกายในกาย

ที่มา ที่ไป : พิธีบูชาพระสารีริกธาตุ วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

กายมีนามธรรมรวมจึงเป็นกาย

รายละเอียด : พอหมายถึงจิตเข้าไปรูปคือสิ่งที่ถูกรู้เป็นองค์ประกอบรวมเป็นองค์ประชุมรวม คำว่าร่างคำว่ารูปนี้ เป็นองค์ประกอบรวมเป็นองค์ประกอบรวม แต่ต้องมีนามกำกับอยู่ ถ้าหากไม่มีนามกำกับไม่เรียกว่ากายไม่มีนามธรรมกำกับหรือไม่มีจิตเข้าไปร่วมอยู่ด้วยไม่เรียกว่ากาย แม้จะมีพลังงานของชีวะพืช เข้าไปร่วมก็ยังไม่เรียกว่ากาย

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช กายนี้คือวิญญาณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กายมีสติ

รายละเอียด : สติต้องตื่นข้างนอกเป็นหลัก เป็นพลังใหญ่ พลังข้างในจิตนั้นเป็นพลังงานอยู่ในตัวเองเท่านั้น มันไม่สามารถที่จะไปทำงานร่วมกับอันอื่นได้ ฉะนั้นเราจะต้องมีพลังงานภายนอกประสานกับตัวพลังงานภายในเรา จับคู่กันแล้วข้างนอกกับข้างใน ต้องเป็นหนึ่งเดียวกันได้ จับคู่กันจนเป็นหนึ่งเดียวกันได้ ถึงจะเรียกว่า กาย

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

กายมุกหุดา

รายละเอียด : คือความหัวอ่อนของธรรมะ ๒ ซึ่งเน้นจิตมโน วิญญาณ อยู่จิตทางด้านศรัทธา เป็นจิตที่หัวอ่อน (มุก) คือ เป็นจิตที่ปรับได้เร็วง่าย ว่านอนสอนง่าย ไม่ยึดมั่นถือมั่น ถึงกับต้อดิ่งตันหัวชนฝา เพราะสิ้นกิเลสชั้นอุปาทาน หรือชั้นอตินิวาส ไม่มีความยึดมั่นถือมั่น ชนิดที่ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงจิตหัวอ่อน ทั้งทางด้านปัญญา ก็เป็นความฉลาดโลกุตระที่ไม่แข็งกระด้าง มีความแวมไว ไหวพริบ ปฏิภาณสูง จิตหัวอ่อนด้านเจโต หรือศรัทธาก็ปรับง่าย ปรับให้เป็นไปได้ง่ายให้มือเช่นนั้น ให้ไม่มือเช่นนั้น ได้ง่ายเร็วทันใจ สรุปก็คือ ทางด้านปัญญา ก็เกิดไหวพริบปฏิภาณง่าย รู้ได้เร็ว ฉับไว ทั้งด้านเจโต หรือศรัทธาก็ตัดจริต-ปรับจิตทำให้เชื่ออย่างนั้น เป็นอย่างนั้นได้ง่าย รวดเร็ว ไววับ ปานนักมายากล ทำให้เกิด-ให้ดับได้ฉับพลันทันที

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๔๒

กายลหุดา

รายละเอียด : คือ เป็นความว่าง ความเบาของเจตสิก ๓ คือ เวทนาก็ว่างเบาสบาย ง่ายเร็ว สัญญาก็ว่าง เบาสบายง่ายสังขารก็ว่างเบาสบายเร็ว

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๖๗

กายวิญญาณ

รายละเอียด : ๑. ความรับรู้ที่อาศัยกาย ๒. ความรับรู้เมื่อรับมาจากทางกายแล้วร่วมปรุงแต่งด้วยกิเลสในใจ ๓. ธาตุรู้ที่เกิดจากองค์ประกอบของรูปนาม, ความรู้ที่เกิดขึ้นเพราะโภภุฐัพพะกระทบกาย เป็นการเน้นจิตที่เป็นองค์รวมหรือองค์ประชุมกันอยู่ ทุกกายเป็นกายวิญญาณทั้งสิ้น ๔. ความรู้สึกในกายสัมผัส, ความรู้แจ้งอารมณ์ด้วยกาย คืออาการที่รู้ว่าสัมผัส

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๐๐, ถอดรหัสอัศจรรย์อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๐๕, คำบุญคือบาป หน้า ๒๑๔, ๒๒๒, ๒๒๖

กายวิเวก

รายละเอียด : หมายถึงระดับภายนอก ระดับหยาบ
ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

กายวิเวก

รายละเอียด : กายวิเวก คือ ภารกิจในพระธรรมวินัยนี้ ย่อมช่องเสพเสนาสนะอันสังัด คือป่า โคนต้นไม้ ภูเขา ชอกเขา ถ้ำ ป่าช้า ป่าชฎ ที่แจ้ง ลอมฟาง และเป็นผู้สังัดด้วยกายอยู่ คือ เดินผู้เดียว ยืนผู้เดียว นั่งผู้เดียว นอนผู้เดียว เข้าบ้านเพื่อบิณฑบาตผู้เดียว กลับผู้เดียว นั่งอยู่ในที่เรือนลับผู้เดียว อธิษฐานจกรมผู้เดียว เป็นผู้เดียว เทียวอยู่ เปลี่ยนอิริยาบถ ประพฤติรักษาเป็นไปให้เป็นไป นี้ชื่อว่า กายวิเวก ทั้งหมดเป็นกายวิเวก แต่พฤติกรรมภายนอก ๑. เมื่อตัดวิญญาณที่เกิดจากกายหยาบ (ทวาร ๕) ไปได้ ๒. อาการดับสังขารที่เกิดจากกายหยาบ ๓. กายสงบ คือตาไม่เอยาก หูไม่เอยาก ลิ้นไม่เอยาก จมูกไม่เอยาก สัมผัสกายไม่เอยาก ไม่ใช้หมายเอาว่าร่างกายอยู่หนึ่งๆ เป็นตอตายๆ ๔. เป็นฉานลิมตา เป็นความสงบสุภาพ ราบรื่น ง่าย งาม อยู่จริงในขอบข่ายที่เรียกว่ากาย ๕. อาการกายกรรม อิริยาบถทางกายของคนโดยตรงที่เดียว ไม่อยู่ในอาการเดือดร้อน ไม่อยู่

ในสภาพที่ตื่นนอน ไม่เป็นอริยาบถที่ติดดิน ซัดสาย ไม่ลุก ลุกนอน ซ่านซ่า ไม่บงบอกถึงความร้อนใจ และไม่หดหู่ ห่อเหี่ยว หลบสีกิ่ง นิ่งเต๋อ ๖. ความสงบกาย เป็นความสงบในองค์ประชุม ทั้งภายในภายนอกโดยเฉพาะนามกาย มิใช่ร่างกายนอกอยู่ นิ่งๆ ได้หรือวัตถุภายนอกหยุดนิ่งไปแต่เป็นนามธรรมสงบจาก กิเลส

คำอธิบาย : กายวิเวก คือ ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ ย่อมชองเสพเสนาสนะอันสงัด คือ ป่า โคนต้นไม้ ภูเขา ซอกเขา ถ้ำ ป่าช้า ป่าชฎ ที่แจ้ง ลอมฟาง และเป็นผู้สงัดด้วย กาย อยู่ คือ เดินผู้เดียว ยืนผู้เดียว นั่งผู้เดียว นอนผู้เดียว เข้าบ้านเพื่อบิณฑบาตผู้เดียว กลับผู้เดียว นั่งอยู่ในที่เรือนลับ ผู้เดียว อธิษฐานจกรรมผู้เดียว เป็นผู้เดียว เทียบ อยู่ เปลี่ยน อริยาบถ ประพฤติรักษาเป็นไปให้เป็นไปนี้ชื่อว่า กายวิเวก กายวิเวก ย่อมมีแก่บุคคลผู้มีกายปลีกออกแล้ว ยินดียิ่งใน เนกขัมมะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๕๑, ๑๕๒, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๔๘, ๓๔๙, จากคำบุญคือบาป หน้า ๙๐

กายวิเวก

รายละเอียด : ความสงบกาย เป็นความสงบในองค์ประชุมทั้งภายในภายนอกโดยเฉพาะนามกาย มิใช่ร่างกายนอก อยู่นิ่งๆ ได้ (ไม่ใช่เพียงแค่อำตัวไปอยู่ในที่สงบไม่วุ่นวาย หรือ อยู่ตัวคนเดียว) แต่เป็นนามธรรมสงบจากกิเลส

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กายวิเวก

รายละเอียด : กายวิเวก คือ ผู้ที่ชองชองเสพท่านใช้คำว่า ทูเรวิเวกา แปลว่า ไกลจากวิเวกคนไกลจากวิเวกนี้แหละถ้าไกล จากสมณะก็เหมือนอย่างพระอาจารย์มั่น ไม่ใช่ผู้วิเวก เพราะ ไม่ได้เอาทางโลกหาที่สุดมิได้ แต่ไปเอาทางจิตเข้าไปในใจ อย่าง เก่งรู้แต่ป่า ป่าช้า ป่าชฎ เขา ถ้ำ ที่แจ้ง ลอมฟาง กายวิเวก ก็หมายแค่เอาการไปออกในป่า โคนต้นไม้ เขา ซอกเขา ถ้ำ ป่าช้า ป่าชฎ ที่แจ้ง ลอมฟาง แล้วไปอยู่แต่ผู้เดียว แป็บเดียว ก็จะบรรลอรหัตต์ ทั้งๆ ที่อยู่แต่ผู้เดียวนี้พระพุทธเจ้าหมายถึง จิตไม่มีเพื่อนสอง

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการวิถีอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

กายวิเวก จิตวิเวก อุปธิวิเวก

รายละเอียด : ผู้หลักออกจาก กายวิเวก จิตวิเวก อุปธิวิเวก ไปเข้าใจวิเวกก็คือปลีกออกจากความวุ่นวายไปอยู่สงัด เอาร่างออกจากสิ่งที่จะต้องกระทบสัมผัสแล้วยังไปอยู่ผู้เดียว เดินผู้เดียวยืนผู้เดียวไปผู้เดียวนั่งผู้เดียวอยู่ผู้เดียว แล้วคุณนึก ว่าคุณมีกายวิเวกแล้ว นี่คือนิยามของกายวิเวก จิตวิเวก พระพุทธเจ้าอธิบายไว้ครบ เมื่อเข้าใจวิเวกผิดก็ไปออกป่า จิตวิเวกก็ไปนั่งหลับตา แต่พระพุทธเจ้าตรัสว่า จิตวิเวกคือ รู้จักกิเลส เอากิเลสออก ทำกามให้ลดให้พราวออก เนกขัมมะ จากกาม คุณก็ไม่ได้ทำแล้ว ถ้าคุณทำก็จะบรรลุพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหัตต์ บริบูรณ์ในจิตวิเวกที่พระพุทธเจ้า ท่านขยายไว้ครบ แต่หากคุณไม่มีภายนอกก็ผิด ท่านกล่าวไว้ ตอนท้ายของสูตรนี้ สรุปแล้วเมื่อหลงผิด ตั้งแต่เอากายออกนอก แล้วไปนั่งหลับตาก็ไม่มีกายภายนอก ไม่มีทางส่งตจากกามได้ ไม่มีกายวิเวก แล้วจะไปมีจิตวิเวก อุปธิวิเวกไม่ได้ กลัดกระดุม เม็ดแรกผิด ก็ผิดไปทั้งหมด อุปธิวิเวก อุปธิ หมายถึง กิเลส หมายถึง ชั้น ๕ หมายถึง อภิสังขาร ทำการอภิสังขารต้องปรุง แต่งอย่างยิ่งต้องรู้จักกิเลสในโลกพัฒนาสติปัญญาสังขารวิญญาน ชั้น ๕ แล้วก็ลดกิเลสในรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาน จนไม่มีอุปาทานในชั้น ๕ เลย คุณก็เป็นพระอรหัตต์ เป็น อรหัตต์ก็มีอมตะ นิพพาน นี่คือนิยาม อุปธิวิเวก อุปธิวิเวกคือ กิเลส ชั้น อภิสังขาร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

กายวิเวกของปฤชชน

รายละเอียด : คือ เอาร่างกายออกป่า เป็นนิยามของจิตวิเวก ตั้งแต่ข้อที่ ๑ นำตนออกสู่ป่านี้กว่ากายวิเวกแล้ว ข้อที่ ๒ กายวิเวกก็นิ่งสมาธิ ถ้าหากนิ่งสมาธิเป็นตวิชโยก็ได้ แต่ต้อง เข้าใจคำว่าถาวร คำว่า อธิจิต คุณไม่ต้องนั่งหลับตาหอก ลืมตามีภายนอกก็มีจิตวิเวกได้ หากลืมตามีภายนอกด้วย ในคฤหัสถ์สุดตนิเทศ อธิบายไว้ตอนท้าย มีภายนอกด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ พัดดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

กายวิเวกต่างกับจิตวิเวก

รายละเอียด : จิตวิเวกเป็นอย่างไร จิตวิเวกต้องทำ กายวิเวกให้ได้ก่อน กายวิเวกต่างกับจิตวิเวก คือกายวิเวก ต้องทำกายภายนอกที่เกี่ยวข้องกับกามภพเราได้ทำให้กิเลส

กามหมดได้แล้ว ก็ไปทำจิตวิเวกอีกทีหนึ่ง เพราะฉะนั้นคนที่ไปปฏิบัติธรรมแบบนั่งหลับตากันนั้น ไม่เข้าในครรลองคลองธรรมของพระพุทธเจ้าของศาสนาพุทธเลย การหลับตาปฏิบัตินั้นเป็นการปฏิบัติผิด บัณฑิตปฏิบัติภา แปลว่าผิด ไม่ใช่ของพุทธ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

กายวิเวกต้องสังัดจากกามคุณ ๕

รายละเอียด : วิเวกไม่ใช่แค่ร่างกายกายวิเวกไม่ได้หมายถึงเอาร่างกายไปอยู่ในที่สังัดเท่านั้น มันตื้นๆ มีจนาทิกฎฐิเอาตัวเองร่างกายออกไปอยู่ป่าเขาถ้ำ ผู้ที่ทำแค่นี้คือผู้ที่ขังอยู่ในถ้ำไกลแสนไกลจากวิเวก ในพลความบอกว่า กายวิเวกต้องสังัดจากกามคุณ ๕ แต่คุณไม่ได้มีทักษะไม่รู้การสัมผัสทางตา หู จมูก ลิ้น กาย แล้วทำให้จิตคุณสังัด สงบจากกิเลสที่มันเกิดทางตา หู จมูก ลิ้น กาย นี่คือนิเวก แต่เขาเข้าใจกายว่าเป็นร่างเอาร่างออกไป พวกนี้จึงอยู่ไกลแสนไกลจากวิเวก เป็นผู้ขังอยู่ในถ้ำ จมลงสู่ความหลง เพราะกิเลสมาก ปิดบังไว้อีกหยิ่งจมลงสู่ความหลง เพราะกามเป็นของละเอียดยาก ไม่ได้เข้าใจหลักที่พระพุทธเจ้าพาทำเลย วิเวกแค่สังัด ไม่ใช่ปัสสัทธิ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีนารายธรรม บ้านราช เศรษฐกิจที่ดีที่สุดในโลก วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

กายสงบ จิตสงบ

รายละเอียด : สุดยอดของกายของจิต คือขจัดพิษภัยคือกิเลสออกไปจากจิตสะอาด มีแต่เจตสิกที่สะอาดเวทนาที่สะอาด สัญญาที่สะอาด สังขารที่สะอาด คล่องแคล่วว่องไวสะอาดสงบได้อย่างพร้อมพรัก ทำให้กายและจิตสงบ เรียกถึงขั้นช้อน ๒ เป็น ๑ กายคือจิตก็ต้องเป็นหนึ่ง ไม่มีกิเลส กายก็สงบ จิตก็สงบ สงบด้วยกันทั้งคู่ แต่กายไม่ได้หมายถึงเพียงแต่ร่างกายนอกเท่านั้นแข็งที่เท่านั้น ไม่ใช่ แต่ไม่มีกิเลสจะคล่องแคล่วทั้งกายวิญญูติ วิจิวิญญูติ เหมือนโพธิรักษ์แสดงธรรมคล่อง เขาก็หาว่าพระอรหันต์พระอาริยะอะไรไม่หนึ่งเลย ดั้นไป ก็เข้าใจไปคนละทาง ก็ดั้นลี อาตมาคล่องนะ แต่ของคุณต้อที่ต้อคือ มันคนละเรื่องคนละทางกันเลย ถ้าเข้าใจสภาวะแล้วจะชัดเจนยิ่งขึ้นที่อาตมาขยายความ เมื่อสงบแล้ว ได้แล้วถึงพร้อมแล้ว เป็นปัญญาครบข้อที่ ๓

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

กายสังัด

รายละเอียด : กายสังัด คุณจะต้องสำคัญคำว่ากายนี้ข้างนอก กายนี้สัมผัส สัมผัสแล้วคุณก็จะเกิดอาการที่เรียกว่า กาม กิเลสทางภายนอก เรียกว่า ภพภายนอก เรียกว่า กามภพ

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญูณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กายสักขี

รายละเอียด : ๑. เห็นได้ รู้ได้ด้วยหู ด้วยตานอกๆ ธรรมดาๆ แล้วว่าผู้นี้ละ หนาย คลายจากสิ่งนอกๆ นั้นนี้ได้จริงแล้ว ๒. บุคคลที่มีหลักฐานแห่งความบริสุทธิ์ บริบูรณ์พร้อมในบางอย่างแต่ยังไม่บริสุทธิ์นอก บริสุทธิ์ในจริงอย่างบริบูรณ์พร้อมในบางอย่าง ๓. องค์ประชุมที่ยืนยันทั้งรูปและนามสัมผัสอยู่หลังๆ โทนโท หรือเป็นพยานเห็นกับตา ๔. เป็นผู้มีการหยั่งรู้ธรรมอันประกอบด้วยองค์ประชุมทั้งภายนอกภายในครบครันเป็นพยานยืนยัน [ยืนยันกับตนเองได้ว่าเป็นผู้มีกายศตาสติสัมบุรณ์]

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๖๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๖๖, รู้คนซังสุข รู้คนซังสัตว์ หน้า ๑๓๙, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๔

กายสักขีต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย

รายละเอียด : ทิฏฐิปัตตะ แล้วต้องมากายสักขี ในพระไตรปิฎก พระพุทธเจ้าจึงได้ล้าทับไว้ แต่เขาไปแปลผิดไปสายปัญญาธัมมานุสารีมาเป็นปัญญาวิมุตติ เขาแปลว่าไม่ได้สัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย แต่ที่จริงแล้วท่านสัมมาทิฏฐิทำมาแต่ต้นแล้ว จนสิ้นอาสวะ คือปัญญาวิมุตติ ส่วนกายสักขี อาสวะบางอย่างสิ้นไป ต้องไปเติมสัมมาทิฏฐิ จึงทำให้เป็นปัญญาวิมุตติ ส่วนสายสัมมาทิฏฐิสายธัมมานุสารีนั้นมาเป็นทิฏฐิปัตตะแล้วมาปัญญาวิมุตติเลย สายศรัทธา มาแหว่ที่กายสักขีก่อนถึงจะเป็นปัญญาวิมุตติ แล้วค่อยเป็นอุกโตภาควิมุตติ อุกโตคือ ๒ ท่านใช้คำว่าสิ้นอาสวะ เป็นพระอรหันต์แต่ยังไม่ดับอนุสัยยังไม่สิ้นอนุสัย คำว่า อนุสัยกับอาสวะมีนัยสำคัญต่างกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กายสังขาร

รายละเอียด : ๑. องค์รวมของการปรุงแต่งกันอยู่ของรูปนามทั้งหลายทั้งนอกและใน ๒. การจัดการกับกาย ๓. องค์ประชุมหรือองค์รวมทั้งกาย วาจา ใจ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๓๓, ๒๑๔, คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๘๗ หน้า ๕๐

กายสังขาร

รายละเอียด : องค์รวมของการปรุงแต่งกันอยู่ของรูปนามทั้งหลายทั้งภายนอกและภายใน ทั้งกาย-วาจา-ใจ

กายสัมผัสสชาเวทนา

รายละเอียด : ความรู้สึกที่เกิดจากการแตะต้องทางกาย

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๑๘

กายสำคัญคือภายใน

รายละเอียด : ถ้าไม่มีอาตมาเกิดมาก็จะไม่รู้ว่า กายนี้คือมีทั้งข้างในและข้างนอกและต้องสำคัญที่ภายใน กายคือจิตมโน วิญญาณ ในพระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ ข้อ ๒๓๐ เมื่อเขาไม่เข้าใจก็จะบอกว่าถ้าพระพุทธเจ้าบอกไว้ผิดหรือว่าแปลมาผิดหากไม่เข้าใจจะตีลังกากลับ ก็ไม่มีใครไขความว่า มันผิดพลาดไปไกลแสนไกลจากวิเวก ผิดไปไกลแสนไกล ปฏิบัติอย่างเดียวยุติ เอาร่างกายออกไปก็เป็นโมฆะมิจฉาภิกขุตั้งแต่เบื้องต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กายสเปกตา

รายละเอียด : คือ ถ้าตายแล้วไม่ตั้งจิตต่อ แยกจิตเป็นอุตุนิยมไปหมดเลย ผู้ทำตายเป็นปริโยสานเป็นครั้งสุดท้ายของชีวิตไม่ตั้งจิตต่ออีกเลย ไม่เหลือชีวะจับตัวเป็นพีชะหรือจิตนิยมอีกเลย จึงเป็นผู้สำเร็จกิจ ปรินิพพานเป็นปริโยสานเมื่อกายสเปกตาสิ้นลมหายใจในชาตินี้แล้วไม่ตั้งจิตต่อคนนี้ก็ปรินิพพานเป็นปริโยสานตายอย่างไม่หมุนเวียนอีกเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

กายหรือกองเจตสิกไม่แยกจากกัน

รายละเอียด : ความสัมพันธ์กันระหว่าง เวทนา สัญญา และวิญญาณ พระมหา ก. เวทนา สัญญา และวิญญาณ ธรรม ๓ ประการนี้ ปะปนกัน หรือแยกจากกัน ท่านผู้มีอายุอาจแยกออกแล้ว บัญญัติหน้าที่อันต่างกันได้หรือไม่? พระสารีบุตร เวทนา สัญญา และวิญญาณ ธรรม ๓ ประการนี้ ปะปนกัน (สัง สัญฐานัง) ไม่แยกจากกัน (โน วิสัง สัญฐานัง)

ผมไม่อาจแยกออกแล้วบัญญัติหน้าที่อันต่างกันได้ เพราะเวทนายรู้สิ่งใด สัญญาก็จำสิ่งนั้น สัญญาจำสิ่งใด วิญญาณก็รู้แจ้งสิ่งนั้น ฉะนั้น ธรรม ๓ ประการนี้ จึงปะปนกัน ไม่แยกจากกัน ผมไม่อาจแยกออกแล้ว บัญญัติหน้าที่อันต่างกันได้.

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ ข้อ ๔๙๔, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

กายัสสะ เกทา ปรัम्मรณา

รายละเอียด : ๑. หลังจากการสิ้นลมแล้วร่างกายตาย ๒. กายหลังตาย กายแตกไปแล้ว

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๗๐, รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตว์ หน้า ๒๑๖

กายัสสะเกทา

รายละเอียด : ๑. ตาย กายแตกลง, การตายของร่างกายแตกตายไป ๒. การเกิดการตายทางร่างกายเนื้อหนัง, ตายลงแบบสิ้นใจตายร่างกายสลาย

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๗๘, ๑๐๗, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๘๓, ๘๔

กายิกทุกข์

รายละเอียด : ๑. ทุกข์ทางกาย ๒. ทุกข์ที่เกิดจากสรีระ

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๙, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๑๓

กายิกเวทนา

รายละเอียด : ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับทางกาย

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๖๖

กายเป็นจิตของตัวเอง

รายละเอียด : กายที่พระพุทธเจ้าสอนในสังโยชน์ข้อแรกก็ต้องอ่านตัวเราแล้วแยกกายแยกจิตตัวเรา เรียนรู้ความเป็นกายเป็นจิตของตัวเอง ถ้าคุณเข้าใจแยกกายแยกจิตให้ออกกว่า กายนี้ อាកารอย่างไร ความรู้เป็นตัวจริงคือเวทนา ตัวอาการรู้สึก ก็ต้องมีสภาพนั้นเรียกว่า รูป คือ สิ่งที่ถูกรู้ เรียกว่ารูป รู้ตัวแรกคือเวทนา เป็นตัวฐานที่สำคัญ แล้วเจตสิกที่จะใช้กำหนดรู้คือสัญญา สัญญากำหนดรู้เวทนา แล้วก็เรียนรู้เวทนาแยกเวทนาออกจาก ๒ เป็น ๓ เป็น ๔ เป็น ๕ เป็น ๖ ไปจนกระทั่งแยกได้ละเอียดพระพุทธเจ้า แจกไว้ถึง ๑๐๘

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กายเรียกว่าจิต มโน วิญญาณ

รายละเอียด : กายนี้ หากเขาเข้าใจว่า กายนี้คือจิตเท่านั้น คุณยังสามารถจะทำอะไรบางอย่าง นินพพานได้ แม้ว่า คุณเข้าใจว่ากายนี้หมายถึงจิตเพียงเท่านั้น หมายถึงจิตเจตสิก หรือหมายถึงจิต มโน วิญญาณ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในพระสูตรหนึ่ง กายนั้นตถาคตเรียกว่า จิต มโนวิญญาณ ซึ่งมันเป็น ความลึกซึ้งซับซ้อนที่เจตนาจะพูดถึงส่วนใด แล้วคำเดียวกัน นั้นหมายถึงอีกส่วนหนึ่ง กายหมายถึงจิต จิตหมายถึงจิต แล้วเมื่อใดเป็นกาย เมื่อใดเป็นจิต คุณต้องทันต้องเร็วไวและเท่าทัน หากคุณไม่เท่าทันก็สับสน เขาพูดไปหมายถึงจิตอะไรแล้วคุณ ก็ยังนึกว่าเป็นร่างกายนอก ซึ่งมันไม่ใช่กายแล้ว พูดไปถึงกาย ที่มีดินน้ำไฟลมด้วย มีจิตด้วย เนื่องกันอยู่เป็น ๒ ส่วน อะไรที่ไม่ใช่กายแล้ว เมื่อไหร่เป็นกาย แต่ไม่มีเวทนา เป็นจิต มันยังไม่ใช่จิตที่เดียวกันเป็น พืชธาตุเป็นชีวะ ยังไม่มีเวทนา ไม่มี ความรู้สึก อุตฺธาตุ พืชธาตุ จิตธาตุ เราต้องเรียนรู้สามสภาวะ อุตฺ พืชะ จิตให้ตีเลย แล้วทำจิตให้เป็นได้ จิตเราจะให้เป็นพืชะ จะให้เป็นอุตฺ คุณต้องทำให้ได้ กรรมคือการกระทำใจในใจของเรา มนสิการ ทำได้สำเร็จ เพราะศาสนาพุทธสอนแล้ว อาตมาก็ทำได้แล้วจึงเอามาสอน เมื่อทำได้เราก็จะรู้ได้ด้วย เราเองเป็นปัจเจกตั้งว่า จิตเราเป็นพืชะแล้ว มีชีวิต สัมผัสกับ อะไรก็รู้อยู่ แต่ไม่สุขไม่ทุกข์ ไม่มีความสุขไม่มีความสุข มีแต่รู้ ความจริงตามความเป็นจริงนั้นเท่านั้น สภาวะนี้แหละ พืชธาตุ อันนี้แหละ จึงเป็นสภาวะจิตที่ได้อาศัยในชีวิต ไม่สุขไม่ทุกข์ ตัวคำว่า ไม่สุขไม่ทุกข์ นี้แหละคือฐานนินพพาน เป็นพื้นฐานของ นินพพาน ต้องสั่งสมอาการไม่สุขไม่ทุกข์ นี้แหละเป็นจุดสำคัญ ที่สุด หัวใจแท้ของศาสนาพุทธ พอทำได้แล้วจนกระทั่งที่สุด ความสุขความทุกข์นั้นเป็นสภาวะคู่แยกกันไม่ได้เมื่อใดก็แยก กันไม่ได้ แต่คนไปหลอกตัวเองจะเอาแต่ความสุข พวกสุขนิยม พวกเวทนิยมเป็นปฏิกษณก็จะเอาแต่ความสุข แต่ทุกข์นั้นก็ตาม ไปเล่นงานคุณอยู่ทุกเมื่อ พวกมันเล่นงานคุณหนัก แต่คุณ กันทุกข์ไม่ให้เล่นงานคุณได้ก็แค่ชั่วคราว หลงว่ามันมีสุขเท่านั้น ที่จะเสพ จนกระทั่งหลงได้บาเรอแต่ความสุขบ้องกันหรือ หาวิธี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

กายเสื่อมเพี้ยนจากโลกุตระธรรม

รายละเอียด : ภาษาไทย เมืองไทย ได้ผิดเพี้ยนไกล ไปจากลัทธิธรรมโลกุตระธรรมของพระพุทธเจ้า ๒,๕๐๐ กว่าปี ไปไกลมากเสื่อมและเพี้ยนไปไกล ที่เพี้ยนคือเข้าใจว่ากาย คือ เป็นเพียงร่างภายนอกของคน และไม่มีความรู้สึกร่วมด้วยเลย กลายเป็นหมายถึงดินน้ำไฟลม เป็นสังขารปรุงแต่งของดินน้ำ ไฟลม ไปเข้าใจว่าอย่างนั้น จึงต้องออกข้อสอบถามพวกเรา แล้วกายที่มีสังขารปรุงแต่งกันด้วยดินน้ำไฟลม คืออุตฺธาตุหรือ พืชธาตุหรือจิตธาตุ?... อุตฺธาตุ พืชธาตุ หรือจิตธาตุ ที่ถูกต้อง คือจิตธาตุ แต่เมืองไทยหมายถึงเพียงดินน้ำไฟลม เห็นไหม? พวกเราแท้ๆ ฟังมาหูแฉะก็ยิ่งสับสนมากกว่าสอบได้ คิดดู ไม่ง่ายมันพื้นเพื่อสับสนมานาน ไปถามช่างนอกเขาตอบถูก ตามของเขาหมดเลย กายคือร่าง แยกกายแยกจิต เขาก็ว่าจิต คือธาตุรู้กายคือไม่รู้เรื่องเป็นดินน้ำไฟลม เขาจะแยกกันขาด ขนาดนั้นเลย เวลาสอนในเรื่องของศาสนาพุทธอาจารย์เขา สอนแยกกายแยกจิตพระพุทธเจ้าท่านสอนให้รู้จักแยกกาย แยกจิต เป็นมูลกรรมฐาน ๕ เริ่มต้นเลยผู้มาบวชจะต้องศึกษา อุปัชฌาย์ก็สอนเรื่องมูลกรรมฐาน ๕ ให้แยกกายแยกจิต จะใช้ เหตุปัจจัยเป็นตัวอย่งที่จะแยกผมชนเล็บฟันหนัง จะใช้อะไร ก็ใต้อยากให้ถูกว่าอันไหนเป็นกายอันไหนเป็นจิต

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช กายนี้คือวิญญาณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กายเอาจิตเป็นหลักขาดภายนอกไม่ได้

รายละเอียด : พิจารณากายในกายคุณเข้าใจอะไรได้ดี แค่นั้น กายต้องมีทั้งภายนอกและภายในที่ลงตัวอยู่ตลอด เห็นว่าสงบดี นั้นสงบอย่างไร คำว่าสงบก็มีนัยลึกซึ้ง สงบอย่าง ผิดๆ สงบไปหมายเอาแต่แค่ทางวัตถุรูปสงบ สรีระสงบหรือเอา จิตสงบ คำว่ากายนี้หมายเอาจิตเป็นหลักแต่ขาดภายนอกไม่ได้ แต่เน้นสงบ เจริญ เอาที่จิต ช่างนอกอาจดูไม่เจริญดูไม่ดีได้ แต่ข้างในเป็นหลัก แต่ถ้าดีทั้งภายในภายนอกก็สอดคล้องกัน สมบูรณ์แบบดีมาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

กายแตก

รายละเอียด : เมื่อกายนี้แตกก็คือส่วนของชีวิตที่คุณมี จิตวิญญาณรับรู้ภายนอกและภายในมันแตกไปส่วนหนึ่ง เมื่อ กายแตกตายจิตวิญญาณก็แยกแตกกันไปถามว่าชีวิตหรือชีวมวล

หมดไหม ก็ยังไม่หมด กายแตกไปส่วนหนึ่งแต่ชีวิตไม่แตก กายแตกกับชีวิตแตก มีส่วนที่ไม่เหมือนกันอยู่ส่วนหนึ่ง ที่นี้ชีวิตที่แตกทำลาย เราจะต้องรู้จักความเป็นชีวิตของจิตวิญญาณ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

กายแตกตาย ต่างหรือเหมือนกันอย่างไร

รายละเอียด : คือ กายแตก หมายถึง สภาขององค์ประชุม กายคือองค์ประชุม กายไม่ได้มีแค่ ๑ ทุกวันนี้ เขาหมายถึงเพียงภายนอกอย่างเดียว เป็นมหาภูตรูปอย่างเดียว ไม่มีอุปาทายรูปซึ่งมันผิด กายต้องมีทั้งอุปาทายรูป และมหาภูตรูป

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

กายแตกตายของพระอรหันต์

รายละเอียด : คือ กายแตกตายของพระอรหันต์ แต่ละชาติท่านก็ยังไม่ยอม ปรีณิพพานเป็นปรีโยสาน ท่านก็ได้ตั้งใจจะไปนิพพาน ท่านก็ตั้งใจต่อไป ไม่ยอมให้รูปนามนี้แตกสลาย กลายเป็นอตุธธาตุ อตุณิยามไปเลย เพราะพระอรหันต์จะต้องทำจิตตัวเองให้เป็นวัตถุธาตุได้ มีปรีณิพพานเป็นปรีโยสานได้ จึงจะชื่อว่าเป็นพระอรหันต์ พืชนิยามเป็นจิตอาศัย ที่ไม่ทุกข์ ไม่สุข เหมือนพืช ไม่มีบาป ไม่มีบุญแล้ว ลิ่นบุญลิ่นบาป เป็นคนทำกรรมใด ก็ไม่มีบาปลิ่นบาป เป็นคนทำกรรมใด ก็ไม่มีบาปบุญ เป็นกรรมที่มีแต่กุศล อาตมาบรรยายไปอาจารย์สำนักต่างๆ ก็ควรฟังจะได้ชัดเจขึ้น ถ้าไม่รู้แม้แต่ความหมายที่ถูก บรรยาย ก็ยังไม่รู้แล้วจะให้ปรีณิพพานทางนามธรรม ทำพยัญชนะที่ระบุไว้ว่า จะบรรลุต้องแยกธาตุจิตให้เป็นอตุณิยาม ที่พืชนิยามได้

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

กายแห่งพรหม

รายละเอียด : ภาวะแห่งความสะอาดบริสุทธิ์, ภาวะจิตวิญญาณที่ประเสริฐสุด

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๗๐

กายในคฤหัสถ์กษัตริย์

รายละเอียด : คือ กายกิติ ถ้ำกิติ ร่างกายกิติ ร่างกายของตนกิติ เรือกิติ รถกิติ ธงกิติ จอมปลวกกิติ เมืองกิติ กระท่อม

กิติ ฝีกิติ หม้อกิติ เหล้านี้เป็นของกาย สรุปลือ คือ กายหมายถึงจุดสำคัญคือเอาภายนอกแต่กายไม่ได้หมายถึงว่าขาดจากภายใน

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การ rebirth เวียนตายเวียนเกิด พุดกับพวกเทวนิยมเขาไม่รู้จัก

รายละเอียด : การ rebirth เวียนตายเวียนเกิดนั้นพุดกับพวกเทวนิยมจะไม่รู้จักเหมือนกับพุดกับเด็กอินโนเซ็นท์ เขาเชื่อว่าเกิดชาติเดียวตายแล้วไปอยู่กับพระเจ้า ก็มีพวกที่เรียนรู้การ rebirth บ้าง แต่มันไม่ถึงที่สุด ไม่มีนิพพาน ไม่มีอมตะ ไม่มีอนัตตา ก็ต้องศึกษาให้มีความจบไปตามลำดับ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในทิกฎฐิ ๖๒ ความรู้หรือทฤษฎีลัทธิที่มีความแตกต่างกัน ๖๒ นัย ยึดอดีต ๑๘ ยึดอนาคต ๔๔ ครบ ลึกซึ่งสุดท้ายอด อาตมาก็ยังไม่มีความสมบูรณ์แบบ แต่พอรู้จักก็เอามาเล่าให้กันฟังบ้าง อาตมาไม่รู้ทั้งทิกฎฐิ ๖๒ หรือ ก แต่พอรู้ได้บ้างเอามาเปิดเผยกันตามแต่สมควร ไม่รีบ อาตมาอธิบายธรรมะของพระพุทธเจ้าที่อธิบายไปนั้นก็อีกเยอะ เอาตามกาลเทศะพอเหมาะสมสมควร

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

การกดข่ม

รายละเอียด : ธรรมชาติ ของคนก็มีอยู่แล้ว มันสัมผัสก็เฉยๆ กลางๆ ไม่ได้ชอบ ไม่ได้ชัง ไม่ได้มีกิเลสตัณหา ความอยาก จะไปทำร้ายหรือจะเอามาเป็นของตน ก็ไม่มี มันก็เฉยๆ มันก็มีของมัน เราก็ขยายความพวงนี้ให้เขาเข้าใจสภาวะ ของความว่าง กลาง เฉย โดยปริยาย แต่ทำวางเฉยด้วยวิธีสมถะ ก็ทำได้ กดข่มได้ ทำได้เก่ง ก็ชำนาญ ทำได้นาน

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต ปฐมอศก วันจันทร์ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การกรวดน้ำ

รายละเอียด : คุณจะส่งอันหนึ่งให้ไปถึงวิญญาณอีกอันหนึ่ง คุณจะอย่างไร เราปลุกบรอกโคลีหรือดอกกะหล่ำ อันนี้สวยจังเลย เอาไปต้มไปแกงก็ถวายพระ ไหว้เสร็จแล้วก็ส่งให้ผู้ตายด้วย ก็กรวดน้ำ ยะถาวาวิระหา ถามว่าดอกกะหล่ำหนีออกจากห้องพระไปแล้ว ก็ไปหาย่าและยายที่ตายไปใหม่ เป็นอุจจาระเศษเหลือออกไปในส้วมเท่านั้น ไม่ไปเด็ดขาด

เอาเนี่ยเลย อาตมากินแกงดอกกะหล่ำแล้วเสร็จแล้วก็อุทิศส่วนกุศลไปให้ แล้วมันจะเข้าท้องคุณใหม่สวดไปเลยร้อยจบ จะออกจากท้องอาตมาไปเข้าท้องคุณใหม่ พุดกันให้ถึงถึงอย่างนี้ ก็จะได้เลิกเชื่อสิ่งมงายแล้วเนี่ยเสียที กรวดน้ำไม่ใช่ของศาสนาพุทธ มันเป็นเรื่องจริงวิชาและมงายอยู่ในศาสนาพุทธอยู่ได้ ใครทำอยู่ก็ยังมีมงายอยู่ทั้งนั้น ใครเลิกได้มีความกล้าหาญมาก อาสโภ ไม่เสียเวลาทุรนรอนแรงงานไปกับเรื่องไม่ได้เรื่อง แล้วปล่อยให้หายทุรนทุราย เออวิธีการสร้างหลอกล่อ ล้วงกระเป่าคุณอยู่นั้นแหละ ทำเป็นมีพิธีการอยู่ในสังคมหลอกล่อกันอยู่นั้นแหละ มันเป็นชายชู้หน้าพระพุทธรองค์ ตัวเองโง่แล้วก็ยังบอกว่าเป็นของพระพุทธรเจ้าอีก

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

การกระทบสัมผัสกันอย่างพอเหมาะ

รายละเอียด : คือสังคมชาวอโศก สมณะโพธิรักษ์อธิบายไปไม่ได้พูดเล่น พวกเรามีความเป็นอรหันต์ มีคนเป็นพระอรหันต์ มีปัญญารู้ว่าเขาแตกต่างกัน ก็ประสานกันอยู่ช่วยกันประสาน ประสานไม่ได้ก็ปล่อยให้ผู้ที่ประสานได้ ก็อยู่ในสังคมนี้จะเจอคนที่ประสานได้ หรือ รู้ตัวเอง ไม่ต้องให้คนอื่นมาประสานแต่ตัวเองเป็นคน สังวร ระวังตัวเอง รู้ตัวเองก็สงบระงับ แล้วก็อยู่อย่างพอดีมีปฏิภาณกระทบกันอย่างพอดี ไม่เกิดความแรงหรือรุนแรงอะไร อยู่อย่างกระทบสัมผัสกันอย่างพอเหมาะร่วมกันปรุงแต่งอยู่กันได้ สังเคราะห์ สังฆารกันก็เกิดผลผลิตเกิดแรงงานเกิดสิ่งประดิษฐ์อะไรมา อาศัยกินใช้ชีวิตอยู่ สังคมมนุษย์ชาติก็อยู่กันอย่างนี้ สัตว์โลกก็ตาม สัตว์โลกมันไม่ต้องการ ลาม ยศ อะไรมาก มันต้องการแค่มันอยู่เป็นครวๆ กินอิ่มแล้วไม่ต้องไม่วุ่นวายอะไรกับใครมันจะชู้เกียดด้วยเข้าไปสำหรับสัตว์ แม้แต่สิงโต แม้แต่เสือ มันอิ่มแล้วบางที นึกวาง เก้งมาเดินลอยหน้าลอยตา มันก็เฉย ก็มันอิ่มแล้วแต่ถ้ามันหิวขึ้นมาแล้ว ก็มันก็ต้องไปล่า

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม สันตืออโศก วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การกลับมาเกิดของพระอรหันต์

รายละเอียด : พระพุทธรเจ้าไม่ได้รับรู้ว่าองค์นี้มาเกิดหรือไม่ ยกตัวอย่างพระสารีบุตรมาเกิดในยุคพระพุทธรเจ้าเป็นพระอัครสาวกเบื้องขวา แล้วพระสารีบุตรจะได้เกิดกับพระพุทธรเจ้ามาก่อนที่จะเป็นพระสารีบุตรหรือไม่ได้สั่งสมบารมีร่วมกันหรือ

เปล่าก็สั่งสมมาตั้งเยอะแยะแต่พระพุทธรเจ้าท่านไม่ได้บอกท่านไม่ได้ตรัสบอกไว้ คนที่บอกว่าพระอรหันต์ไม่มาเกิดอีก เป็นพวกอุกเฉททิฎฐิ เขายึดถือว่าพระอรหันต์ตายแล้วสูญ อันนี้เป็นนัยยะซับซ้อนที่เป็นลึกลับมายา อรหันต์ที่ตายแล้วตั้งจิตไม่เกิด สุกญุตนิพพาน อนิมิตตนิพพาน อัปภินิหิตนิพพาน นิพพาน ๓ นี้สูญเลย แต่ถ้านิพพาน ยังตั้งปณิหิตตะ ตั้งพุทธภูมิ ตั้งไว้ว่าจะไปสร้างบารมีต่อ ก็แล้วแต่สิทธิของท่าน ท่านจะมีจุดหมายเจตนาอะไรของท่านก็แล้วแต่ ท่านอยากจะไปเกิด เรื่องนี้ยังข้องใจอยากจะไปรู้ ดีไม่ดีไปเกิดเป็นสัตว์บางชนิด เพราะว่ามันยังไม่แน่ใจ อยากจะจริงจังว่ามันเป็นอย่างไรมันไปเกิดเป็นสัตว์ชนิดนั้นอีกทีก่อนตาย ก่อนปรินิพพานเป็นปริโยสาน หรือจะไปอีกก็เป็นเรื่องของท่าน เรื่องตายเรื่องเกิดเป็นเรื่องส่วนตัวบังอาจตั้งเป็นเรื่องของท่านจะตายหรือเกิดก็เรื่องของท่านสุดยอดเลย ใครจะไปละลาบละล้วงส่วนตัวของอรหันต์แต่ละองค์ไม่ได้ ท่านจะทำอย่างไรจะสูญเลยหรือไม่เกิดอีก เป็นแต่เพียงว่าท่านรู้จัก ลักษณะสุดยอด ของลักษณะ ๔ อุบายะ สันตติ ชรตา อนิจจตา ท่านไม่อุบายะ อีกเลย ท่านตัดสันตติ ไม่ต่อ อุบายะไม่มี แม้แต่ชรตา อนิจจตาก็มไม่มี ถ้าต่อไปแต่ไม่พยายามเพิ่ม ไม่สร้างสัมประสิทธิ์ต่อ มันก็ ชรตา เป็นโมเมนตัมสูญหายไป แต่กระนั้นยังมีอนิจจตาได้อีก ฮืด สร้างสัมประสิทธิ์ขึ้นในวาระใดก็เพิ่มขึ้นมาอีกต่อก็ได้ เพราะฉะนั้นก็อยู่ที่สุดท้าย เส้นทางเปิด ปลายเปิดให้ชรตากับอนิจจตา

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

การกลับไปกลับมาของศาสนาพราหมณ์กับศาสนาพุทธ

รายละเอียด : อาตมาตั้งใจเอาอัมพวิสูตร มาอธิบายไป ซึ่งเป็นการกลับไปกลับมาระหว่างศาสนาพราหมณ์กับศาสนาพุทธ ซึ่งเดี๋ยวนี้ศาสนาพุทธเนื้อหา ก็กลายเป็นศาสนาพราหมณ์ไปแล้ว สมัยพระพุทธรเจ้าท่านนั้นแก้ไขจากพราหมณ์มหาศาลมาเป็นพุทธ ถ้าเป็นพุทธได้แล้ว แต่ทุกวันนี้ก็กลายเป็นพระ มหาศาล เป็นเจ้าสำนักนั้นสำนักนี้ มีสัญญาต่างกัน ทัศนคติต่างกันไป เหมือนกันบ้าง แตกต่างกันบ้าง ก็จะมีสำนักที่สัมมาทิฎฐิที่สุดอย่างเช่นพระพุทธรเจ้าเอาสัมมาทิฎฐิเข้ามาแก้ไขเข้ามาเปลี่ยนแปลงทุกอย่างได้ยากแสนยาก เสร็จแล้วได้แล้วมันก็กลับคืนไปเป็นเดียรถีย์เป็นพราหมณ์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓

การกัลวดี

รายละเอียด : คือจะหายกัลวดีต้องทำการพิสูจน์ เราไม่รู้ เราก็เลยกัลวดี อย่างเช่น ฝืนที่มืด เราไม่เห็น ก็เลยกัลวดีว่า จะมีฝืนอยู่ แต่ที่สว่างก็มีฝืนลอกกันได้อยู่

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การกำจัดกามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา

รายละเอียด : เริ่มต้นอ่าน กามตัณหาเป็นอย่างไร กำจัดกามตัณหา เป็นเช่นนี้จนกระทั่งหมดก็เหลือภวตัณหา ก็ลดรูปของตัณหาที่มันเป็นภายใน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า หนึ่งหลับตาไม่มีกามาวจร มี ยังมีอวจรกับภพกาม แต่ก็เลส กามของเราไม่มีแล้วหายาบ เหลือแต่กิเลสระริกอยู่ภายในที่เป็นรูป รูปคือสิ่งที่แรงภายในเรา เราไม่รู้ของเราน้ำมันบางเบาเป็นรูป ไปเรื่อยๆ หมดแล้วก็เหลือแต่รูปที่น้อยลงเรื่อยๆ คุณก็ทำให้ หมดจนหมดรูปภพอรูปร่างไป คุณก็เหลือแต่ตัณหาที่เป็น วิภวตัณหา วิภวตัณหา คือตัณหาที่ไม่มีภพ กามภพ รูปภพ อรูปภพหมด แต่เป็น ตัณหาที่เป็นตัณหาอุดมการณ์ ตัณหา ของพระพุทธเจ้า ตัณหาของพระอรหันต์ ตัณหาคือความ ต้องการความอยากใช้ภาษามาซ้ำเท่านั้นเอง แต่เป็นตัณหาที่ไม่มีกิเลสแล้วไม่มีภพชาติแล้ว เป็นความปรารถนาดีที่จะทำ สิ่งที่ดี ถ่ายทอดสิ่งที่ดี เอาสิ่งที่ดีได้แล้วมาเปิดเผย สิ่งที่ไม่ดี ออกไปหมดแล้วเหลือแต่สิ่งที่ดีเอาไว้ให้ๆ ก็เอาสิ่งที่ดีๆ มา แจกจ่าย มาสถาปนาลงไป ในมนุษยชาติ ก็วนอยู่อย่างนี้

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

การกำจัดกิเลสด้วยอิริยาบถ

รายละเอียด : ก็จะขยายความต่อ การทำการสะกดจิตเดินแล้วนั่งมันเป็นสมณะ มันได้ด้วยการสะกดจิต ได้ ไม่ใช่ เราปฏิบัติไม่ได้ ได้ แต่การปฏิบัติด้วยสมาธิปฏิบัติเสมอ แล้วก็ล้างกิเลสไม่ใช่สะกดนะอันนี้ไม่ใช่สะกดจิต พอสัมผัสนี้ กิเลสมันก็จะเกิดอาการ ก็เลือกเอาเฉพาะแต่กิเลส มากำจัด กำจัดแต่กิเลสนะ เราจะไปจับใจ เราก็ต้องไปเอาตัวใจแท้ๆ ไม่ใช่เหมาเอาแพะหรือใครๆ มาหมด อย่างพวกใจที่ทำการ มันอยู่รวมกันร้อยคน ก็เลยเหมาฆ่าหมกร้อยคน พระพุทธเจ้า ไม่ทำ ท่านจะจับเอาแต่ใจที่เป็นกิเลสตัวการเอามาจัดการ กำจัดเฉพาะตัวนี้จริงๆ เมื่อกำจัดตัวนี้ได้หมดสิ้นแล้วทุกอย่าง ก็เป็นปกติหมดเลย เพราะการปฏิบัติของพระพุทธเจ้าไม่ใช่

ปฏิบัติแต่ตอนนั่งกับตอนเดิน ของท่านกำจัดทุกเมื่อ อ่านจิต เสมอ ทุกอิริยาบถ ทุกอาชีพ ทุกกรรมการทำงานก็มันตะ ขณะ พุดวาจา ขณะคิด สังกัปปะ ครบองค์ ๔ ของมรรคมองค์ ๘ ก็ปฏิบัติธรรมทั้ง ๔ อิริยาบถไม่ใช่ทำเฉพาะนั่งกับเดิน ทำอาชีพ ทำการงานทุกอย่างจะแบกจะหามจะขน ทำอะไร ก็อ่านทุกลมหายใจเข้าออกทุกเวลาจะพูดจะคิดถึงก็อ่านผัสสะ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

การกำหนดมืออาหาร

รายละเอียด : การกำหนดมืออาหาร คือ เป็นการ กำหนดมือในการกินอาหาร ก็ควรทำจะได้ไม่มากมากเกินไป หากว่ากินทุกอย่างที่ขวางหน้ากินไม่มีมือไม่มีครวก็แย่ การกิน อาหารที่ชอบและไม่ชอบจับอารมณ์ควรทำ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต สันตโคก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

การกำหนดรูปรูปนาม ๔

รายละเอียด : กำหนดรูปรูปนามได้ด้วย ๑. อากา (รูปร่างของรูปนาม) ๒. ลิงคะ หรือ เพศ (รูลักษณะแตกต่าง ของรูปนาม) ๓. นิमित (รู้เครื่องหมายชี้เฉพาะของรูปนาม) ๔. อุเทศ (รู้ข้ออธิบายขยายความรูปและนาม)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ มหาปทานสูตร ข้อ ๖๐

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

การขยายผลโลกุตตรธรรม

รายละเอียด : คือ สมณะโพธิรักษ์เห็นว่า โลกุตตรธรรม ขยายผลอย่างน้อยในหลวงรัชกาลที่ ๙ เป็นการรับจากในหลวง รัชกาลที่ ๙ ถ้ากษัตริย์ คิงจิกมีเริ่มมีอัญญาธาตุ เริ่มรู้โลกุตระ เหมือนอัญญาโกณฑัญญะ จะมองไม่เห็นดีเห็นงามกับอันนี้ ก็เลยไม่ใช่ว่าเป็นประเทศจนอยู่แล้ว ก็เลยจนต่อไป ไม่ใช่! แต่เรามีปัญญาเฉลียวฉลาดรู้ความจริงอันนี้ จนกระทั่ง กล้าไปประกาศ นายกรัฐมนตรีปัจจุบันนี้ กล้าไปยืนยันกับ สหประชาชาติ ประกาศกลางที่ประชุมผู้นำโลก ประกาศว่า จะยินดีเอาความจน แต่เขาก็ไม่ได้เข้าใจผิดว่า ความจนแล้ว จะไม่ดูแลสุขภาพ สุขภาพก็สำคัญ เขายืนยันเอาเรื่องสุขภาพ พุดถึงสุขภาพตั้งแต่ไหนแต่ไรเขาก็บอก GNH คือ health เขาไม่ได้หมายถึง happiness อย่างเดียว เป็นสุขภาพมวลรวม

คราวนี้เขาจึงยืนยันว่า รัฐบาลจะรับผิดชอบเรื่องสุขภาพทุกประเทศถ้ามีหลักประกันรับผิดชอบเรื่องสุขภาพ รัฐบาลช่วยเหลือมากขึ้นเท่าไร ก็จะเป็นสิ่งที่ดี มันเป็นทุกข้อร้อยสี่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

การขยายอายุขัยของสมณะโพธิรักษ์

รายละเอียด : อาตมาพยายามขยายอายุขัยด้วยพลังสัมประสิทธิ์ มีสูตรคือ แทนค่าสูตรในสมการ $E = C(mc^2 + A)$ ดังนี้ $m =$ ชั้น ๕ (รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ) $A =$ นาม ๕ (เวทนา สัญญา เจตนา ผัสสะ มนสิการ) $c =$ ความเร็วของจิต คือ มุฑูธาตุ ในคุณสมบัติของ อุเบกขา ๕ $C =$ ค่าสัมประสิทธิ์ ตัว A คือ abstract ที่แต่ละคนสร้างได้ในนามธรรมของตัวเอง ก็จะเพิ่มตัว mc^2 เป็นชุดๆ บวกไปลี้สุดห้าชุด จนยกกำลังได้ ก็ได้ mc^2 ยกกำลังได้ สูตรของอาตมาก็คือ $E = C(mc^2 + A)$ สูตรของไอน์สไตน์ $E = mc^2$ ตัว C คือ coefficient แล้วตัวที่จะพัฒนา mc^2 คือตัวที่บวก A นี้ไปเรื่อยๆ นี่คือนี่ที่อาตมาต้องทำต่อ ค่า A ผู้ที่ศึกษาตามก็ชัดเจนขึ้น มันบวกเข้าไปในสมการอย่างไร $A = mc^2 + mc^2 + mc^2 + mc^2 + mc^2 + mc^2 \dots$ บวกไปก็เป็น x หรือคุณคุณหลายๆ ก็เอาไปยกกำลัง เป็นวิธีทางคณิตศาสตร์ให้สรุปได้เข้าใจสั้น ไม่ต้องเขียนให้ยาว เรียบวก mc^2 ประมาณหนึ่ง A เป็นตัวแทน บวกกันได้ระดับหนึ่งก็เป็นคุณ และเป็นยกกำลัง เช่น เป็น ๔ อันก็เป็น ๓ ยกกำลัง ๒ A จะพัฒนาเป็น C ได้อย่างไร ก็เพราะว่ามันคุณหลายๆ และเป็นยกกำลัง หากจะเอา mc^2 คุณกันมาก ก็กดไปเป็น C หากใครจะทำให้เป็นสูตรที่ละเอียดกว่านี้ได้ มุฑูธาตุคือภาวะสิริมหามายาคือพลังงานจิตที่มีอำนาจ อาตมาไม่มีโสภณคร่ำอะไรในใจ สุขสำราญเบิกบานใจไม่ได้เป็นโลกียอยู่ในวงอันพอเหมาะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

การขออ้อนวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์

รายละเอียด : ขออ้อนวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วยคนดีให้เข้มแข็งมีกำลังใจกับสิ่งที่มันถูกระทบอยู่กับบุคคลชั่วร้าย และเราก็ขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วยคนดีแล้วจะมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาช่วยก็ขอยืนยันว่าไม่มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้น จะขออธิษฐานอย่างไร จะกลับไปไหว้อ้อนวอนอย่างไรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็ไม่ได้ช่วยหรือกลสิ่งศักดิ์สิทธิ์เรื่องพระเจ้าที่เราไม่เห็นว่ามีอำนาจอย่างไรสิ่งที

ไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหนอย่างไรเป็นพระเจ้าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์อะไรอยู่ที่ไหนก็ไม่ทราบจะมาช่วยกันได้อย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมาปะชีวีต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

การข้ามเขตจากอุตุมาเป็นพีชะ

รายละเอียด : คือ จากอุตุนิยามมาเป็นพีชนิยาม ตามธรรมชาติมันก็ทำได้แต่ยาวนาน แต่ถ้าจากพีชะไปเป็นจิตได้ด้วยรู้และทำได้ ถ้าไม่รู้ก็เป็นเองได้แต่นานวนเวียนยาวนานจนกว่าจะเต็มรูปอัดอั้นไม่ไหว ก็แตกออกมาเป็นพีชะ

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบาย รายการล่ำมาปะชีวีต ปฐมอโคก ครั้งที่ ๗/๑ วันจันทร์ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

การค้นพบยาอายุวัฒนะช่วยยืดอายุขัย

รายละเอียด : สมณะโพธิรักษ์อยู่เพื่อยืนยันว่า อาตมาได้สร้างพลังงานสัมประสิทธิ์ ในประเด็นที่อาตมาหมายถึงพลังงานที่จะช่วยยืดอายุขัย ต่อจากที่มันควรจะตายแล้ว ก็ยังไม่ยอมตาย ทำให้อายุยืนยาวพัฒนาต่อไปได้ อันนี้เป็นการค้นพบ นี่แหละคือยาอายุวัฒนะที่จีนชื้อยงต้องอยากได้ ส่งคนไปหานะ จีนชื้อยงยิ่งใหญ่ ดีแคว้นต่างๆ ได้มากเลย ก็เลยจะต้องไม่ตาย หายยาอายุวัฒนะ แหม ไม่มาพบเราก่อน ยืดให้ได้นะ ถ้าศึกษามาเป็นอารยบุคคลได้ คนก็ไม่ค่อยเชื่อ อาตมาอายุตาย ๗๒ ปี ตอนนั้นเลยมาได้เป็น ๘๕ ไป ๘๖ แล้วนะ แล้วจะต่อไปอีกถ้าอาตมาไม่มีสัมประสิทธิ์ยืดอายุมาได้ ก็จะต้องงอกแก่อ่อนแอแต่ไม่ใช่ ถ้ายืดอายุไปถึง ๘๖ อีกประมาณ ๑๐ ปี อาตมาก็ยังอยู่อย่างนี้ เป็นการยืนยันว่า มียาอายุวัฒนะจริงๆ นะ ถ้าหากอาตมาถึง ๘๖ คนจะเชื่อเลยว่าสัมประสิทธิ์คือยาอายุวัฒนะของอาตมา คนจะเข้าใจ แล้วเขาจะเชื่อถือด้วยว่าทำได้จริงๆ ถ้าอายุ ๘๖ ก็ยัง active กระปรี้กระเปร่า ยัง strong stretch up รับรองว่า คนจะยอมได้ ทางแพทย์ทางวิทยาศาสตร์ ก็ยังพยายามคิดหาพวกสเตมเซลล์ ในอนาคตก็มาบวก ทางรูปได้ด้วย บวกกับนามธรรมได้ด้วยอายุก็จะ ๒๐๐ ปีขึ้นต่ำ คำว่าสัมประสิทธิ์นี้ พุทธจริง ไม่ได้พูดเล่น ศึกษาดูให้ดี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ ปฐมอโคก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การคำบุญนิยม ไม่เป็นหนี้

รายละเอียด : แม้เราจะขายข้าๆ น้อยๆ อย่างนี้แต่เราไม่มีตอกเบี้ย แล้วเราก็เป็นคนมีคุณธรรมสมบุรณ์แบบเป็น

การค้ำบุญนิยม ไม่เป็นหนี้ – การงดเว้นอาหารที่ชอบ

คนไม่มีหนี้ มีสมรรถนะความรู้ความสามารถขั้นหมั่นเพียรทำงานสร้างสรรค์ พออยู่พอกินเกินอยู่เกินกิน เหลือปัจจัยที่จำเป็นต่อชีวิต เรามีเหลือเราทำให้มากให้เกินและเอาไปแจกหรือขายถูกด้วย ตลอดเวลาเราทำ ๔ หลักนี้ ๑. ไม่เป็นหนี้ ๒. พึ่งพาตัวเองรอด ๓. ทำให้มากให้เกินที่กินใช้ ๔. มีเหลือเอาไปแจกจ่ายหรือขายถูก ไม่มีหนี้ แต่ระบบสินเชื่อเป็นเรื่องเลวร้ายที่สุด ใครที่คิดระบบนี้ขึ้นมาป่านนี้ตกรอกหมกหมักหมัวยังไม่ได้ผุดได้เกิด เป็นวิธีการความโลภ คิดวิธีการซับซ้อนด้วยสินเชื่อ ลึกซึ้งซับซ้อน อธิบายรายละเอียดทั้งหมดยังไม่เก่ง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๒

การฆ่าตัวเองเป็นบาปที่สุด

รายละเอียด : ถามไปทำไมโดยเฉพาะถามการฆ่าตัวตายตอบ ฆ่าตัวตายบาปกว่า ต่างกันอย่างไร อันนี้ไม่เห็นจะต้องถามเลย ฆ่าตัวเองตายกับไปฆ่าสัตว์ฆ่าคนอื่นตาย มันก็เป็นบาปทั้งนั้น การฆ่าตัวเองเป็นบาปที่สุดเพราะอะไร เพราะต้องอ้ำหิตที่สุด การฆ่าจึงต้องมีความทุกข์มากที่ทนไม่ไหว คุณก็ไม่รู้ตัว ก็ฆ่าตัวตาย หรือว่าจะฆ่าตัวเองคุณต้องใช้ความพยายามมากนะ มันถึงบาปมาก

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

การฆ่านั้นฆ่าได้แต่กิเลส

รายละเอียด : ฆ่าตัวตายบาปกว่าเพราะอ้ำหิตมากกว่าสรุปแล้ว การฆ่านั้นจะฆ่าได้อย่างเดียวคือการฆ่ากิเลส อย่าไปฆ่าอย่างอื่น ศาสนาพุทธไม่ได้สอนให้เป็นฆ่าอย่างอื่นหรือใครจะเลวจะชั่วใครจะไม่ดีสิ่งใดจะมีพิษภัยขนาดไหนมันก็เป็นยถากรรม เป็นวิบากของเขา มันก็เป็นเรื่องของเขา เราหลีกเลี่ยงให้เป็น หลีกเว้นสัตว์พิษ คนเกเรคนมีพิษภัยก็ต้องห่าง ไม่ต้องไปทำอะไรเขา เขาก็จะไปตามวิบากของเขา กรรมจำแนกของเขาเอง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

การฆ่าสัตว์

รายละเอียด : ในพระพุทธศาสนาไม่ว่าจะสัตว์เซลล์เดียวหรือที่เซลล์ก็ตามจะไม่ฆ่า จะฆ่าก็แต่พืช เพราะมันยังไม่มีกรรม ไม่มีเวทนา ไม่มีวิญญาณ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

การฆ่าสัตว์ถวายพระพุทธรูปเจ้าและสาวก

รายละเอียด : บาปมากการฆ่าสัตว์ถวายพระพุทธรูปเจ้าและสาวก คือ บาปตั้งแต่สัตว์นั้นถูกนำตัวมาทีเดียวไม่เพียงแต่ผู้ฆ่าหรือผู้สั่งให้ฆ่าจะเกิดบาปเท่านั้น แม้สัตว์ที่ถูกนำมาฆ่าก็เกิดบาปคือ เกิดอกุศลจิตคิดกลัวภัย กลัวตาย ได้รับทุกข์โทมนัสมาก ทั้งในเวลาที่ถูกนำตัวมาและในเวลาที่ถูกฆ่า และด้วยอกุศลจิตที่เกิดขึ้นในขณะนั้น อาจทำให้สัตว์นั้นไปเกิดในอบายได้อีกด้วย นับว่าน่าสงสารมาก เพราะฉะนั้นอย่าฆ่าเองหรือใช้ให้ผู้อื่นฆ่าเลย ไม่ว่าจะฆ่าเล่น ฆ่าเอามากิน หรือฆ่าเพื่อทำบุญ เพราะแทนที่จะได้บุญกลับได้บาปมากทีเดียว ชีวิตใครใคร่รัก เรารักตัวกลัวตาย กลัวถูกฆ่าอย่างไร สัตว์ทั้งหลายก็รักตัวกลัวตาย กลัวถูกฆ่าอย่างนั้นเหมือนกัน

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการวิถีสารายธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

การฆ่าสัตว์เจาะจงพระพุทธรูปเจ้าและสาวกพระพุทธรูปเจ้า

รายละเอียด : การฆ่าสัตว์เจาะจงพระพุทธรูปเจ้าและสาวกพระพุทธรูปเจ้า คือ ในชีวิตสูตรผู้ใดฆ่าสัตว์เจาะจงพระพุทธรูปเจ้าและสาวกพระพุทธรูปเจ้านั้นย่อมประสบบาปมิใช่บุญเป็นอันมาก ๕ ประการ คือ ๑. ผู้นั้นกล่าวอย่างนี้ว่าท่านทั้งหลายจงไปนำสัตว์ชื่อโน้นมาตั้งนี้ชื่อว่ายอมประสบบาปมิใช่บุญเป็นอันมาก ๒. สัตว์นั้นเมื่อถูกเขาผูกคอตาย ได้เสวยทุกข์โทมนัสชื่อว่าประสบบาปมิใช่บุญเป็นอันมาก ๓. ผู้นั้นพูดอย่างนี้ว่าท่านทั้งหลายจงไปฆ่าสัตว์นี้ชื่อว่ายอมประสบบาปมิใช่บุญเป็นอันมาก ๔. สัตว์นั้นเมื่อเขากำลังฆ่ายอมเสวยทุกข์โทมนัสชื่อว่ายอมประสบบาปมิใช่บุญเป็นอันมาก ๕. ผู้นั้นยอมยังตถาคตและสาวกตถาคตให้ยินดีด้วยเนื้อเป็นอกับปิยะ ชื่อว่ายอมประสบบาปมิใช่บุญเป็นอันมาก

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการวิถีสารายธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

การงดเว้นอาหารที่ชอบ

รายละเอียด : การงดเว้นอาหารที่ชอบ คือ ทำให้ตัวเราเองเป็นเหตุปัจจัย เราเลือกอาหารที่เราชอบได้เราก็กินอย่างอื่นแทน อย่างที่ชอบอะไรก็แล้วแต่ สามารถกินอันอื่นแทนได้

ก็ลองดู อย่างนี้ก็ต้องกดข่ม แต่ต้องระวังด้วยปัญญา เรากินอาหารอาหารที่ใช้ในชีวิต

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโสภ วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

การจะเกิดในแดนอารียะ

รายละเอียด : จะมาเกิดในแดนอารียะ คิวโลช้อยู่ไหน คุณก็ต้องมีवासนาบารมีพอ ไม่เช่นนั้นก็เป็นกามนิถที่แม้ว่า อาตมาบอกเราเป็นโพธิสัตว์เราเป็นผู้รู้คุณก็จะแลบลิ่นใส่ ดีทั้ง แต่ถ้านคนที่มีภูมิก็จะรับฟัง ก็ได้เข้าไปซึมเข้าไปบ้าง แต่ช้า แต่ถ้านบอกว่าน่าสนใจ ที่จริงก็พูดดีเหมือนกันนะ จะลอคอดคิด ลดขังอาตมา แม้ไม่ดูดีก็ลดพลังก็ยังมี เมื่อเหตุปัจจัยมากพอ จนกระทั่งสุดท้ายเข้าใจ จนมีอารยธรรมอารยภูมิ ในจิตมากพอ จนกว่าจะยอมรับเห็นใหม่ที่ไม่ใช่ง่ายๆ กว่า สัมภเวสีจะตื่นกว่าจะมีภูมิที่รับได้

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ พอครูบวชมาอย่าง ๕๐ ปีมีผลอะไร ๑ วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

การจะให้สมณะโพธิรักษ์รับรองคุณธรรมให้

รายละเอียด : คือถ้าอาตมาไปรับรองให้เลย approve ให้เลยว่าคุณนี้เป็นพระอรหันต์ แต่พวกคุณไม่เห็นด้วยร่วมเลย คนอย่างนี้หรือเป็นอรหันต์ ไม่เชื่อไม่เห็นจะเข้าทำเลย อาตมาก็แหม หนักนะ รับรองแบกคนนั้นคนเดียวเลย ให้เพื่อนแบกช่วยดีกว่า อาตมาถึงไม่ได้ไปรับรองง่ายๆ ต้องให้คนอื่น เห็นร่วมด้วยกัน ถ้าไปบอกคนเดียว แบกคนเดียวก็ตายยังคนนั้นมีอะไร หยาบๆ อยู่ไม่ลงรอย เป็นคนสุภาพเรียบร้อย ถ้าจะเรียบแค่สองสามแต่ก็กิเลสหมด แต่มีพฤติกรรมกระโดดกระเดกอย่างกายกรรม วาจา หรือแม้แต่จิต บางที จิตเขาก็คะนอง แสดงออกจิตคะนอง ซึ่งในยุคพระพุทธเจ้า มีคนที่หยาบคนไม่เชื่อว่าเป็น พระอรหันต์ ต้องให้พระพุทธเจ้ารับรอง จึงจะเชื่อก็มีอย่างนี้เป็นต้น มันไม่ใช่เรื่องที่เราจะเบ่ง เก่งจริงๆ ได้ง่ายๆ การรับรองเหล่านี้จึงต้องระวังอย่างยิ่ง มันไม่ใช่ของเล่น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ สันตือโสภ วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การจัดการกับจิต จิตเป็นประธาน

รายละเอียด : แต่ละคนก็เอาตัวเองเป็นเกณฑ์ทั้งนั้นแหละ จะรู้สึกอย่างไร และจะปฏิบัติอย่างไรกับสิ่งที่ตัวเอง

คิดว่าควรจะทำปฏิบัติ มันก็จะมีปฏิบัติตามที่ตัวเองรู้สึก และก็จัดการปฏิบัติออกมาตั้งแต่จิตจนถึงวาจา จนถึงกายทั้งนั้น เพราะจิตเป็นประธาน ต้องปฏิบัติได้เรียนรู้จิต จัดการกับจิตจนกระทั่งสามารถที่จะมีอำนาจ ยังจิตเป็นในอำนาจได้ วัสดุตีหมายความว่าเราสามารถที่จะควบคุมจิตใจเราได้ ให้จิตของเราประพัตติ กระทำ หรือแม้แต่จะให้ออกมาทางกาย ทางวาจา ก็คือจิตเป็นตัวประธานทั้งนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การจับได้อาการกิเลสในตน

รายละเอียด : เป็นกายกิล คือตัวโทษภัย ตัวเลวจับออกไปได้มันเป็นนามธรรมไม่มีตัวตน ไม่มีรูปร่าง แต่คนรู้อาการ ลิงค นิमितตามทีสมณะโพธิรักษ์อธิบายอุเทศ คุณจับอ่านออกได้เอง กำหนดหมายนิमितเอง อาการโกรธกับโลภต่างกันนะ มีลิงคะ อาการทุกข์กับสุขต่างกันนะ โลภ โกรธ ก็เป็นคนละตระกูล

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

การชนะใจตัวเองด้วยวิธีการข่มใจกับการทำปัญญา

รายละเอียด : ตอบยากนะ ตอบง่ายๆ ก็แล้วกันว่าปฏิบัติธรรมไปเรื่อยๆ สักวันก็คงจะชนะใจตัวเอง การชนะใจตัวเองนี่คือ แพ้ตัวเองซะให้ได้ หรือถ้าคุณเองบอกว่าการชนะใจตัวเองคือการเอาชนะกิเลสไม่ได้สักที ก็เลยไม่ใช่ข่มใจแพ้อะไรมัน มันชนะคุณมันคืออะไร มันคือกาม หรือมันคือ อตตาคะกามก็ตาม จะอตตาก็ตาม มันเป็นเรื่องไม่เที่ยงแท้ ไม่ใช่ตัวจริง ไม่ใช่ นิจจัง ไม่ใช่อตตาค มันเป็นเหตุแห่งทุกข์ แล้วมันก็เป็นตัวทุกข์ พิจารณาอย่างนี้ให้จริงเลยว่ามันไม่อยู่กับเราตลอดเวลาหรอก มันมาเป็นบางเวลามันไม่เที่ยงหรอก จริงๆ แล้วมันหายไป มันลดไปได้ คุณลดลงไปได้บ้างมัยละ... นั่นแหละมันไม่ใช่ตัวตนส่วนหนึ่งแล้ว ลดได้อีกๆ นั่นคือมันไม่ใช่ตัวตนจริง จนกระทั่งมีสักครั้งใหม่ มันก็เฉยๆ นะ มันไม่ได้เป็นอะไรเหมือนเราไม่มีอะไร มันจิตว่างเปล่าๆ จะว่าชนะก็ไม่ใช่ จะไม่ชนะก็ไม่ใช่ มันกลางๆ นั่นแหละอ่านให้ดีๆ แล้วพยายาม

ทำความเข้าใจว่าชนะด้วยปัญญาด้วยความรู้ เห็นความเป็นอนัตตาความไม่มีตัวตนของมัน มันใช้กลางๆ มันมีธาตุรู้ที่รู้อะไรก็รู้อันนั้นความจริงตามความเป็นจริง ผู้หญิงก็เป็นผู้หญิงผู้ชายก็เป็นผู้ชาย มันไม่มีที่จะต้องชอบใจ ดีใจ มันไม่สุขไม่ทุกข์ พยายามใช้ปัญญาชนะมาอธิบายสภาวะต่างๆ อธิบายประมาณนั้นก็แล้วกัน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

การข่มขู่ทรัพย์

รายละเอียด : มีคนท้วงติงมีคนบอกสิ่งที่ไม่ดีของเราเป็นข่มขู่ทรัพย์

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

การช่วยคนดีให้เข้มแข็ง

รายละเอียด : คนดีจะเข้มแข็ง เราต้องเข้มแข็งของเราเอง เราต้องบอกคนที่เขาอ่อนแอจะให้เขาเข้มแข็งคุณก็บอกเขาไป ถ้าคุณบอกไม่ได้คุณก็แนะนำเขาไปหาผู้ที่มีความรู้มาหา สมณะสิกขมาตุ ผู้ใหญ่ที่ช่วยได้แนะนำอย่างไรจะเข้มแข็งสู้ได้

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

การช่วยเหลือผู้อื่น

รายละเอียด : หน้าที่เห็นแก่ผู้อื่นช่วยเหลือผู้อื่นกำลังยกขึ้นอย่างไม่เตี้ยอ้อมค้อม ต้องช่วยเหลือตนเองให้ได้ก่อนอย่าพราเปรโยชนตนเพราะประโยชน์ผู้อื่นแหม่มาก

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

การช่วยเหลือสัตว์คือช่วยให้เขาอยู่ตามวิบากของเขา

รายละเอียด : เอาเขามาเลี้ยงดูก็เป็นช่วยเหลือหนึ่ง ที่จริงแล้วผู้รู้แล้วไม่ต้องเอาอะไรมาเลี้ยง ช่วยเขาให้อยู่ไปตามวิบากของเขาให้อยู่อย่างสบาย เรามีอาหารเหลือให้เขาก็กินก็เท่านั้นเอง ช่วยเหลือตามควร ไม่ต้องไปประคบประหงมเป็นวิบากร่วมกันไปอีกมันจะไม่มีจุดจบ เขาจะไม่เข้าใจเรื่องวิบากคนที่เขาเลี้ยงสัตว์แล้วจะมีอะไรอย่างนี้ ถ้าคนเข้าใจเรื่องวิบากแล้วก็จะไม่ต่อ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

การดูแล สุขภาพ ด้วยหลัก ๘ อ.

รายละเอียด : คือ มี อธิบาท อาหาร ออกกำลังกาย อากาศ อารมณ์ เอนกาย เอาพิษออก อาชีพ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การตรวจสอบความชอบใจไม่ชอบใจจากการกระทบผัสสะ

รายละเอียด : มีการกระทบและดูแลเราว่าเป็นอย่างไร มีความชอบใจหรือไม่ชอบใจ แม้แต่คุณเกิดอาการอื่นๆ เราก็ได้ปฏิบัติได้ฝึกวางใจ มันวางใจได้สนิทมันรู้สึกเฉยๆ นอกจากวางใจแล้วยังรู้สึกสงสารเขาเมตตาเขาไม่ยอมทำให้เขาเป็นคนเช่นนี้ เป็นอาการจิตที่คนแต่ละคนตรวจสอบตามที่อาตมาพูดไปนี้ได้ว่าเรามีไหม

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ทานและบุญที่ฆ่าตัวตนและของๆ ตน วันอาทิตย์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

การตรวจสอบทักษิณียบุคคลทั้ง ๗

รายละเอียด : คือในส่วนอรุณ ๔ เป็นการตรวจสอบตรวจสอบสมบุรณ์จบที่ผ่าน ๔ ส่วนอรุณก็เป็นการตรวจสอบ เหมือนเพชรมีอะไรมาเคลือบให้หม่นก็เช็ดออกเหมือนอรุณ ๔ ท่านไม่ประมาท ให้สมบุรณ์แบบใสสะอาด จึงเรียกสัญญาเวทิตนโรธ แปลว่าใช้สัญญาเคล้าเคลียแห่งทะเลรอบ ปฏิเวธ ด้วยการปฏิบัติปัจจุบัน ๓๖ สิ่งสมอดีต ๓๖ ปัจจุบัน ๓๖ อนาคตก็ย่อมต้องบริสุทธิ์ตลอดกาล จะต้องรู้ต้องเข้าใจจะปฏิบัติทุกปัจจุบันให้กิเลส ๐ ได้คุณต้องสั่งสมอันนี้ซึ่งมีกระบวนการของสิ่งที่จะปฏิบัติตั้งแต่ เวทนา ๑๐๘ ต้องเข้าใจเวทนา ๓๖ ปฏิบัติเนกขัมมสติอุเบกขาเวทนา ต่างกันกับเคหสติอุเบกขาเวทนา พวกนั่งหลับตาปฏิบัติไม่สัมมาทิฐิได้แค่ เคหสติอุเบกขาเวทนา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าไม่ได้นั่งหลับตา

รายละเอียด : ที่นี้พระพุทธเจ้านั่งตรัสรู้นั้นท่านได้มี

มาก่อนแล้ว ส่วนคนที่ไม่ใช่พระพุทธเจ้าไปนั่งให้ตาย เกิดแล้ว เกิดอีกก็ชาติก็หนึ่งๆๆ ยังไม่ได้ปฏิบัติธรรมก็ได้ แม้แต่พระ โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ เป็นพระโพธิสัตว์ จนเป็น พระพุทธเจ้าอีกก็ไม่ได้ปฏิบัติบำเพ็ญบารมีอะไรพวกนี้ได้เลย คุณนั่งให้ตายอย่างไรก็มีแต่โลกียธรรมของพวกเดียรถีย์ทั้งหลาย การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าไม่ได้นั่งหลับตาด้วย ท่านลืมนตา ธรรมะของพระพุทธเจ้าคือวิชาจรณสัมปบันโน ซึ่งไม่มีข้อไหน ให้หนึ่งหลับตา โดยเฉพาะอภินนทธรรม ๓ แล้วกำชับเลยว่า ถ้าไม่สำรวมอินทรีย์ ๖ ก็ไม่ใช่ศาสนาพุทธ ต้องมีสำรวมอินทรีย์ ทั้ง ๖ จึงเป็นข้อปฏิบัติที่ไม่ผิด ๑. ศีลสัมปทา ถึงพร้อมด้วยศีล... ๒. อินทรีย์สังวร คัมภรอกทวารอินทรีย์ ๓. โภชนมัตตัญญูตา ประมาณในโภชนา ๔. ชาคริยานุโยค ประกอบความตื่น ๕. ศรัทธา (เชื่อมั่น)... ๖. ทิธี (ละอายต่อบาป) ๗. โอตตปปะ (สะดุ้งบาป) ๘. พาหุสัจจะ แทะตลอดในพหูสูต ๙. วิริยะ ปรารภความเพียร ๑๐. สติ อันเป็นอาริยะ... ๑๑. ปัญญา... ๑๒. ปฐมฌาน. ๑๓. ทุติยฌาน ๑๔. ตติยฌาน ๑๕. จตุตถฌาน หากไม่มีการกระทบสัมผัส ๖ ก็ไม่ได้ เพราะว่าธรรมะพระพุทธเจ้าคุณไปนั่งหลับตาเป็นเรื่อง นอกรีต เมื่อไหร่จะตายเหมือนพวกนักโทษที่ถูกประหารด้วย หอกร้อยเล่ม ตายซะทีตายจากความตื้อด้านดิ่งตัน ควรจะฟัง และยอมรับ นั่นแหละคือตายได้ ตอนนี้อยู่ยอมรับเลยกูจะทำ อย่างนี้ทำไม กูก็จะอยู่ของกูอย่างนี้ ฝากู กูก็ไม่เชื่อ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๓ ข้อ ๓๔

การตรัสสอนตามลำดับของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : การตรัสสอนตามลำดับของพระพุทธเจ้า คือ ธรรมะพระพุทธเจ้าท่านตรัสสอนไปตามลำดับ อย่างเป็นที่ ควรเรียงลำดับมาจนกระทั่งละเอียดแล้ว ก็จะมี ความซับซ้อน หมุนเวียนสู่ละเอียดจากละเอียดสู่หยาบที่พูดนี้สองชั้นเท่านั้น แต่ที่จริงแล้วลึกซึ้งซับซ้อนไม่รู้กี่ชั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

การตอบโต้ของพ่อครู

รายละเอียด : เรื่องการตอบการโต้ มันเป็นเรื่องเจริญ แม้แต่ที่สุดมันเป็นเรื่องของสงครามก็มีความเจริญ แต่คนที่ อวิชาทำสงครามเพื่อที่จะฆ่าคนอื่น ทำร้ายคนอื่น กับคนที่ จะ ต้องทำสงครามเพื่อที่จะให้คนอื่นได้รับความรู้ ได้รับความเข้าใจ

และทำให้สังคมมนุษยชาติมวลมนุษยชาติส่วนใหญ่ได้รับ ผลที่ถูกต้องได้รับประโยชน์ที่ดีทำเพื่อสังคมมวลมนุษยชาติ ถ้าไม่ทำ ปลอ่ยให้ โดยเฉพาะพวกที่รุกราน พวกที่อวิชา ทำแต่ฝ่ายเดียวเขาก็จะหลงตัว เขาก็จะยึดมั่นถือมั่นมันก็ยิ่ง จะรุนแรง มันก็ยิ่งจะนานแสนนานเข้าไปอีก เราก็ด้านเขาบ้าง แต่ด้านโดยที่จะต้องดูตัวเอง เรามีอำนาจไปด้านเขาใหม่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

การตัด curve บุคคล ๗ ในการเป็นพระอรหันต์

รายละเอียด : คือในการตัดสินต้องเอา ผล ความว่า อาสวะ ลิ่นหรือไม่ลิ่น หากอาสวะลิ่น ก็แสดงว่าเป็นผล ถ้าหากอาสวะบางอย่างก็อย่างหนึ่ง อาสวะลิ่นหมด ก็อย่างหนึ่ง จึงจะกำหนดได้ว่าในบุคคล ๗ ว่าคนไหนเป็นพระอรหันต์ ภายลึกซึ้งไปไม่ถึงว่าเป็นพระอรหันต์ ภายลึกซึ้ง คนผู้นี้มี ลักขิพยาน เพราะต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย ส่วนที่ไม่ได้ สัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย อาสวะหลายอย่างที่คนยังไม่หมด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันติอโศก วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การตายของพระอรหันต์

รายละเอียด : การตายของพระอรหันต์ คือ พระอรหันต์ ทุกองค์ตายแล้วจะต้องทำจิตให้เป็นอุตฺธาตุ จะเห็นว่า พระอรหันุรธ อ่านจิตพระพุทธเจ้าตอนตายอยู่ที่ฌานที่ ๔ ต้องทำจิตให้เป็น อุตฺถนิยาม จุดสลายได้ แต่หากทำจิตเป็นพีชนิยามได้ ก็จะมา เกิดอีกแต่จะนานมาก ต้องตามลำดับจึงนำอัครจริย อรหันต์ เกิดมาจึงมีสิ่งกลมอมข้าวฟอง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันติอโศก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

การตายเป็นธรรมชาติของมนุษย์

รายละเอียด : อาตมาก็เคยวิจารณ์ไปนิดหนึ่งแล้วว่า โรคนี้ทำให้เกิด nervous ทำให้เกิดโรคประสาทไปทั่วโลกเป็น psychosis เป็นโรคทางจิตที่มีมากเกินไป ๑. มันมี social media ที่มีการสื่อสารถึงกันหมดเลย ก็เลยยิ่งกว่ากระต่ายตื่นตูม ๒. โรคกลัวตายมากอย่างหนัก โดยไม่เข้าใจในเรื่องการเกิดแก่ เจ็บตาย ไม่มีมรณสัญญา ไม่ชัดเจนในมรณสัญญา ว่า การตาย นี้เป็นธรรมชาติของมนุษย์ เราไม่ประมาทนี้ดี แต่ก็อย่าไปตื่น ตระหนกจนเกินการณเกินไปมากนัก เป็นแพ้นที่กลายเป็น

ไปทั่วโลก มันเป็นเรื่องของพวกนายทุนตอนนี้ไม่ต้องทำการขายอะไรมาก ขายหน้ากากนี่แหละมีการซื้อโก้งด้วยมีเรื่องของการเมืองด้วย แม้แต่เรื่องผ้าปิดปากนี้ก็เลยยุ่งกันใหญ่กลายเป็นเรื่องอึที่ปจจัยตา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

การตำหนิ หรือ คำ

รายละเอียด : คือ คำคือด้วยกิเลส คำออกไปด้วยความไม่ชอบใจออกไปอย่างที่มีกิเลส คือคำแต่ทั้ง แต่คำคำที่เป็นการตำหนิผู้ที่ควรถูกตำหนิเขามีความบกพร่อง เขามีความผิดแล้วก็เลยถูกตำหนินี้ กระแทกเข้าไปกระทบตัวผู้ไม่ตีให้เขารู้สึกตัวมันมีมาแต่ดึกดำบรรพ์ พ่อแม่ตำลูกหรือตำหนิลูก ถ้ามันแรงหยาบหน้อยก็เรียกว่าคำ ถ้ามันไม่แรงก็เรียกว่าแค่ตำหนิ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การตำหนิสิ่งที่ผิดมันเป็นสังจะหลีกเลี่ยงไม่ได้

รายละเอียด : ที่เขาไม่ว่าเพราะเขาไม่มีปัญญาจะว่าหรือไม่มีความรู้จะว่าหรือแม้แต่ว่ามีความรู้สึกว่าเขาไม่กล้าจะว่าเพราะเขาไม่มีความรักในสังธรรม อาตมารักในสังธรรมที่ต้องว่าคนอื่นก็เพราะว่า สังธรรมนี้เป็นสังธรรมของพระพุทธเจ้าคุณก็ถือว่าเป็นของพระพุทธเจ้าแต่คุณไปอธิบายผิด คนพากันไปปฏิบัติผิดอาตมาก็ว่ามันไม่ดี ไม่ดีต่อคนไม่ดีต่อศาสนาไม่ดีต่อพระพุทธเจ้า อาตมาก็ต้องมาแก้ไข ว่ามันผิดนั้นอย่างนั้นมันไม่ดี ไม่ดีต่อคุณเองไม่ดีต่อศาสนาไม่ดีต่อพระพุทธเจ้า เพราะมันผิด อาตมาก็ต้องมาแก้ไข เพราะฉะนั้นการตำหนิสิ่งที่ผิด มันเป็นเรื่องมันหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็ต้องตำหนิ เพราะเมื่อยืนยันว่าเป็นพระพุทธเจ้าองค์เดียวกัน ธรรมะหรือว่าจากพระไตรปิฎกอันเดียวกัน เป็นหลักเกณฑ์ข้อนี้ข้อนี้ข้อนั้นเดียวกัน แต่คุณเข้าใจผิดไปอีกอย่างหนึ่งเราเข้าใจไปอีกอย่างหนึ่งแล้วบอกว่าอันนั้นผิดก็ต้องขัดแย้งยืนยันกันใครจะอธิบายได้หรือใครจะอธิบายแล้วมีผู้ที่เห็นดีด้วยมาปฏิบัติด้วยได้ผลด้วยมีหลักฐานยืนยัน ก็เอาสิ่งอย่างนี้แหละมาเป็นองค์ประกอบทั้งหมด ซึ่งอาตมาก็มั่นใจในอันนี้ มีทั้งความรู้ทั้งการสาธยาย มีทั้งหลักฐานอ้างอิง มีทั้งผู้นำไปปฏิบัติแล้วบรรลุผลนั้นๆ ถ้ายิ่งสุดไปกว่านั้น บรรลุแล้วจิตของคุณเป็นอย่างไรบ้างรู้แล้วคือได้แล้วสบายแล้วไม่ต้องไปปฏิบัติอีก เป็นอย่างนี้ไปจนตายสิ่งที่บรรลุนั้น เพราะฉะนั้นสิ่งนี้ต้องใช้เวลาพิสูจน์ อาตมาถึง

จะอยู่ในชีวิตอยู่นานๆ เพื่อพิสูจน์สิ่งเหล่านี้ จะดูว่าสิ่งเหล่านี้เอาตมาเห็นพวกคุณ ก็แค่ ๔๐-๕๐ ปีเอง มันจะจริงหรือก็อยากจะอยู่ต่อไปอีกขออีก ๔๐-๕๐ ปี ถ้าพวกคุณยืนยันยืนยันไปอีก ๔๐-๕๐ ปีก็มั่นใจจะได้อีก ถ้ายังอยู่ต่อไปอีกก็ยืนยันมั่นใจไปกว่านั้นอีกใช้ไหม เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายเป็นเรื่องที่ยาก เป็นไปได้ยากยืนยันศึกษาพิสูจน์กันไม่ใช่ได้ง่ายๆ แต่มันก็เป็นได้ แล้วสิ่งที่เห็นได้แล้วนี้ไม่ทุกข์ มันไม่ลำบาก มันเบาสบายซึ่งมันเป็นโลกุตระ มันเป็นสิริมหาสมาธิ โสตะ ทวนกระแสกัน เราอยู่อย่างสบายแต่คุณเห็นว่าไม่สบายมันตรงกันข้ามกันจริงๆ แล้วในความสบายของเรามันไม่ไปเบียดเบียนใคร มันไม่เป็นการใคร แล้วมันเอื้อเพื่อเจือจานต่อกันกับคนอื่นอีกด้วยอย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

การตีตมที่ลดลงมาอยู่กับเขาแต่เข้าใจเขา

รายละเอียด : การไปตีตมคนนั้นคนนั้นกับคนอื่นเขาร่วมอยู่ภายนอก ยังเป็นการตีตม ถ้ามันตีไปเลยเถิดไปไกลจากคนอื่นเลยมันก็อาการหนัก แต่ที่หากเราตีตมลดตม เช่นลดอบายมุข ก็ลดตมลดตมมาๆ แต่การไปร่วมกับข้างนอกเขาแล้วเราก็ตมได้ เห็นเหมือนอย่างเขารู้เหมือนอย่างเขาแต่ในเวทนาในจิตของเรานั้นไม่มีความรู้สึกอ้อรอย ไม่มีความรู้สึกที่จะต้องยินคืออะไรเลยกับเขา รู้ เขาสมมุติว่าอย่างนี้สนุกอย่างนี้ไพเราะอย่างนี้อ้อรอย เป็นที่เพลิดเพลิน อะไรก็เข้าใจมันเป็นอย่างนั้น แต่เราไม่ไปเพลินไม่มีอารมณ์อย่างเขา ไม่ไปตีตม เราวางได้ ก็คือ เข้าใจเขาคือเขาเราคือเรา เข้าใจเขาเข้าใจเรา เรารู้ว่าเขาตีตมอยู่ เราไม่ได้เกลียดชังเขาก็เข้าใจว่าเขาก็ยังตีตมอยู่ หากว่าเราสามารถมีโอกาสให้เขาเลิกตีตมลดตมอย่างที่เราทำได้ ถ้าสามารถโปรดเขาได้ก็ทำ ถ้าไม่สามารถเรารู้ว่าอย่างนี้อยู่ในฐานะที่เราจะช่วยเขาไม่ได้ เราก็ทำในสิ่งที่เราจะสามารถช่วยคนอื่นได้เราทำในสิ่งที่ทำได้อีกเยอะแยะอยู่ในสังคม หยาบ กลาง ละเอียด อยู่ใกล้ อยู่ไกลกันมีเยอะแยะไปก็ค่อยๆ ทำ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

การตีตม / สรรเสริญ ๔

รายละเอียด : บุคคลผู้เป็นบัณฑิต เจียบแหลม เป็นสัตบุรุษ (คนมีสัมมาทิฐิ) จะคุ้มครองตนให้มีคุณสมบัติ

หาโทษมิได้ทั้งนักปราชญ์ (ผู้มีปัญญาผู้แจ้ง) ไม่ตีเตียน ย่อมประสพ (การเกิดผล) บุญ (ชำระกิเลส) เป็นอันมาก เพราะเป็นผู้มีคุณธรรม ๔ ประการนี้ คือ ใครครวญสืบสวนแล้ว จึง... ๑. กล่าวตีเตียนผู้ที่ควรตีเตียน ๒. กล่าวสรรเสริญผู้ที่ควรสรรเสริญ ๓. ทำความไม่เลื่อมใสให้เกิด ในฐานะที่ไม่ควรเลื่อมใส ๔. ทำความเลื่อมใสให้เกิด ในฐานะที่ควรเลื่อมใส

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ ขตสูตร ข้อ ๓

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

การตีเตียนพระอาริยเจ้ามีวิบาก ๑๑ ประการ

รายละเอียด : การดำหนิเป็นการทำให้คนอื่นจะเกิดความไม่พอใจได้อย่างหนึ่ง ต้องดำหนิตีเตียนด้วยความเมตตา ด้วยความปรารถนาดี ด้วยความรู้ความจริง ตีเตียนอย่างรู้ว่าตัวเองเป็นผู้ควรตีเตียน เพราะรู้ว่าตัวเองเข้าใจและอยู่เหนือ จะต้องดำหนิผู้ที่อยู่ต่ำและไม่ถูกต้องเป็นเรื่องที่เป็นสัจจะ แต่การตีเตียนก็หลีกเลี่ยงวิบากไม่ได้ การตีเตียนจึงเป็นเรื่องการเสียสละอย่างหนึ่งของผู้ที่รู้ว่าสมควรต้องตีเตียน แต่ผู้ที่ยังไม่สมควรตัวเองยังไม่มีความจริงรู้ความจริงพอที่จะไปตีเตียนคนอื่นได้ ก็ไม่สมควรจะไปตีเตียนคนอื่น ถ้าทำอย่างนั้นก็จะเป็นวิบากหนักโดยเฉพาะที่กิเลสหลงตัวหลงตนยกตัวยกตนไปตีเตียนพระอาริยเจ้าเข้า ก็ถึงได้มีวิบากทั้ง ๑๑ ประการ ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชิวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

การตื่น

รายละเอียด : การตื่นนี้คือมีสติรู้รอบสติรู้รอบจะมีพลัง เรียกว่าอธิปไตย สติเป็นอธิปไตย เป็นพลังงานที่เป็นพลังแรงรอบครบ ครอบอยู่สามด้าน ๑. ครอบในทางกาย ๒. ครอบในทางจิต ๓. ครอบในทางมโน ตื่นทั้งความเป็นมโน ตื่นทั้งความเป็นวาจา ตื่นทั้งความเป็นกายผู้ที่มิ ชาติ หรือ ชาติริยา ความตื่นนี้ ในขณะที่มีกายต้องมีความตื่นครบรอบไม่บกพร่อง ในทางวาจาก็มีความตื่น ทางวาจา ครอบรอบครบถ้วน ไม่ใช่พูดแล้วก็มะล่อมะเลื่อง ไม่รู้ภาษา ตกตรงนั้นตรงนี้ไม่ใช่ กายกรรม มีพร้อมทำที่ลีลาคำพูดพร้อม กายนี้จะรวมทั้งวาจาและจิต เมื่อวาจาก็จะเอาแต่วาจากับจิตคุณก็ครบถ้วนตื่น แม้แต่ในมโนของ คุณก็ตื่น นี้คือชาติริยาครบ รู้ตัวทั่วพร้อมหมดทั้งนอกทั้งใน ทั้งกรรม ๓ กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม ตื่นหมดครบเลย นี้คือผู้ตื่นเต็ม แล้วเวลาจะทำงานนั้น เราก็มารทำงาน

กับข้างนอก มีกายกรรมกับวจีกรรม ส่วนมโนกรรมนั้นไปทำใจของใครไม่ได้ ต้องทำของตัวเองของใครของมัน ใครไปทำใจให้กันไม่ได้ ได้แต่แค่แสดงกายกรรมให้คุณดู พูดให้คุณฟังเท่านั้น แล้วคุณก็เข้าใจตามกายกรรมกับวจีกรรมแล้วไปทำใจตัวเอง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสรรเสริญ บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

การตื่นจากหลับ

รายละเอียด : ถ้าตื่นจากหลับขึ้นมามันมีสัมปชัญญะควบคุมก็เอาสิ่งที่เป็นปัจจุบันเป็นเรื่องหลัก แล้วเราก็ปรุงแต่งกับเรื่องนี้ แต่เรื่องที่เป็นสัญญาอยู่ในคลังความจำมีเยอะเยอะมันมีมากเลยมันก็ไม่ขึ้นมา เพราะเราใส่ใจอยู่แต่ข้างนอกของปัจจุบันอยู่แค่นั้นแต่พอปิดปัจจุบัน ธาตุรู้คุณมีอยู่มันก็จะมีความจำไหลขึ้นมาเยอะ จนกระทั่งปั่นป่วนไม่ได้ล้าไม่รู้เรื่องว่าอะไรคืออะไร

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชิวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

การต้าน

รายละเอียด : เราจะต้องต้านด้วยความแรงน้อยกว่าเขาร้ายน้อยกว่าเขา เลวนน้อยกว่าเขา ถ้าเราไปต้านร้ายแรงกว่าเขา เลวมมากกว่าเขา อย่างนี้เป็นต้น หมดท่าเลย เราก็ดูวิบากอันนั้นมากยิ่งขึ้น แต่ถ้าเราไปต้านแล้วเราจำเป็นต้องต้านทานไว้ แต่เราไม่ได้เลวอย่างเขาไม่ได้แรงอย่างเขา ไม่ได้ร้ายอย่างเขา อันนี้แหละ เขาเลวกว่าเยอะ ไม่ได้ร้ายอย่างเขา เขาร้ายกว่าเรามาก ไม่ได้แรงกว่าเขาเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

การถือศีลตามจารีตประเพณี

รายละเอียด : คือ การปฏิบัติตามจารีตประเพณี ไปเข้าวัด ไปรับศีล พระก็ถือว่าตัวเองมีศีล ก็มายังกันเด ศีล ๘ ศีล ๕ ไปตามจารีตประเพณี ไม่เข้าใจว่าปฏิบัติศีลจะต้องมีการสัมผัสทั้ง ๖ มีการสำรวจอินทรีย์ทั้ง ๖ โภชนะมัดตัญญูตามี่ ชาติริยานุโยคะ การปฏิบัติที่ไม่ผิด ๓ ข้อ ไปนั่งหลับตาที่ไม่ใช่ การปฏิบัติที่ไม่ผิด ๓ ข้อนี้ อดิภณกปฏิบัติ เขาไม่ได้เน้นเรื่องนี้เลย ให้มีสัมผัสเป็นปัจจัย มีศีล มีการประมาณในการบริโภค อานภายในกายเวทนาในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรม ถ้าคุณเข้าใจ กายกับจิต แยกกายกับจิต ได้อย่าง

ลึกซึ้งแล้วทำใจในใจของคุณได้ลึกซึ้ง ทำได้เป็นมรรคผลเลย คุณแยกกายในกาย แยกจิตในจิต หรือแยกกายแยกจิต สามารถที่จะไม่ให้จิตมันเกิดในกาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

การทักท้วงความผิดพระธัมมชโย

รายละเอียด : อาตมาไม่ได้กล่าวหา แต่เห็นความจริง ตามความเป็นจริง อาตมาไม่ได้กล่าวหา อาตมาทักท้วงว่ามัน ผิดนะ ผู้อื่นผู้ใดที่อาตมาทักท้วง ก็ทักด้วยหลักฐาน มีการอ้างอิง ยืนยัน มีหลักของธรรมวินัย มาประท้วงไม่ได้มากกล่าวหา ถ้าอาตมาทักท้วงผิด คุณก็ว่าอาตมาผิด ไปทักผิดอย่างไร อาตมาไม่ได้กล่าวหานะ เกินเลยกว่านั้น กล่าวหาแล้ว ซึ่งการกล่าวหา ยังไม่ได้ อาตมาที่ตัดสินเองว่า อันนี้ควรจะทัก อาตมาไม่กล่าวหา แต่อาตมาทักและตำหนิ ถ้าอาตมาไม่ยกตัวเอง อาตมาก็ผิด เพราะอาตมาอยู่เหนือแล้ว หากไม่ยกตนก็ผิดสังขจะ คนไม่ เข้าใจว่าผู้ที่ถูกต้องมีความจริง ต้องเป็นอย่างอาตมา แต่คน ก็เปรียบเทียบกันอย่างไรจะใช่ คุณก็จะได้ศึกษาเปรียบเทียบ อันไหนมันตรงธรรมวินัยกว่าอันไหน มันถูกต้องกว่า คุณก็ ใช้ปัญญามาตัดสิน ตัวใครตัวมัน อย่างไหนเป็นธรรมวาที อย่างไม่ธรรมวาที จะว่าอาตมาชมคนอื่น แต่คนที่ถูกต้อง เหนือกว่าคนผิดจะยกหรือไม่ยกก็ตาม จะยกไปชมพยัญชนะ ว่าอาตมายกชม อาตมาก็ชี้ว่าอันนี้เหนือกว่าอันนี้

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ซิวัด บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การทำงานเป็นคุณวิเศษที่ยอดเยี่ยม

รายละเอียด : ธรรมะของพระพุทธเจ้าจะมี ๒ ไม่ถือว่า ฟุ้งซ่าน ถ้ามันออกไปมากก็จะฟุ้งซ่าน มันจะเสียผล แต่อันนี้ ไม่เสียผล งานที่ยืดเป็นแกนก็ไม่เสียผล คือมีแกนนิ่งกับ แกนเคลื่อนที่ ไม่เสียผลทั้งสองอย่าง ซึ่งมีคุณประโยชน์ ๒ อย่าง เป็นคุณวิเศษที่ยอดเยี่ยม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

การทำงานโพธิกิจ ๕๐ ปีได้คนมีศีล สมภาณี ปัญญา ตามลำดับ

รายละเอียด : ทำงานไปก็ได้คนที่ศีล-มีสมาธิ-มีปัญญา มีวิมุติที่เป็นสัมมาวิมุติ ได้มาตามลำดับ ได้มาจริง จนกระทั่ง

รวมกันเป็นกลุ่มชุมชน ใครเป็นสมาชิกชุมชนไหนก็ได้ชาวโศก เป็นสมาชิกถาวรแล้วยกมือขึ้นชี้ คนที่ไป มาๆ ก็ยังไม่ใช่ นะ คุณจะอยู่สีมาโศก ราชธานีโศกก็แล้วแต่ ถือว่าเป็นสมาชิก ชาวโศกแน่แท้ๆ ก็มีอยู่ไม่ใช่น้อย คนที่ยังไม่มาไม่ถาม เป็น สัมภเวสีโศก แสงหาที่เกิดแล้วก็ไม่มาเกิดเสียที่ไม่เข้าสู่กรรม เสียที่ อยู่นอกกรรมเป็นลูกนอกไส้ เดี่ยวถูกขับออกจากไส้นะ เราพูดกันอย่างไรเข้าใจเป็นรูปธรรมนามธรรมที่มันชัดเจน ใช้บัญญัติภาษามาใส่แทนก็ชัดเจนดี ก็อย่าประมาทว่าอาตมา จะอยู่เท่านั้นปีเท่านั้นปี จะไปอีก ๑๕๑ ปีอีกตั้งนาน ไม่น่าหรอก จะตายวันตายพรุ่งก็ยังไม่รู้เลย หายใจเข้าไม่หายใจออกก็ตาย แค่นี้แหละ หายใจออกไม่หายใจเข้าก็ตายเหมือนกันเลย เอา อะไรกันนักกันหนา ทำงานไปก็ได้คนที่ศีลมีสมาธิ มีปัญญา อย่างสัมมาทิฐิมิวิมุติพอสมควร ศีล สมภาณี ปัญญา มีคนที่ ปฏิบัติศีล อย่างสัตถุพศุปาทานเยอะในชาวพุทธ ยังมี หยาบ กลาง ละเอียดอีก แต่ยังไม่อธิบาย

ที่มา ที่ไป : รายการท้าวต๋องเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูบวชมาอย่าง ๕๐ ปีมีผลอะไร ๑ วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

การทำงานไม่ต้องเบียด ถ้าเบียด คือใจไม่รู้สึกระสัจจะ

รายละเอียด : หากคุณเลี่ยงการทำงาน คุณคิดผิด สัตว์เดรัจฉานมันก็ทำงานหาเลี้ยงชีวิตตัวเอง แต่ไม่ต้องไป ทำงาน ไม่ต้องไปแย่งชิงคนทำอาหารมาเลี้ยงเราหรอก คนที่ ทำอาหารให้กิน มีไม่เท่าไรก็พอ แต่คนทำงานด้านอื่นๆ ของ สังคมโดยเฉพาะ ไปบริหารมีหน้าที่อีกเยอะที่เขาจะเลี้ยงไว้เอง ไม่ต้องห่วงหรอก สรุปแล้วมาทำงานไม่ต้องเบียด ถ้าเบียดนี้ มันโง่แล้ว มันไม่มีทางออก ไม่รู้สึกระสัจจะ คนคือกรรม การ กระทำ กรรม ก็มันตะ คือกรรมกับอันตะ อันตะคือที่สุด คนมีการกระทำที่เป็นกรรม ทำอะไร ทำแต่สิ่งที่ดี ที่ชั่วเล็กทำ เป็นคนที่มีคุณธรรม ได้สูงสุด คือเป็นคนมีวรรณะ ๙ เป็นคน เลี้ยงง่าย บำรุงง่าย มักน้อย สันโดษ เป็นคนขัดเกลากิเลส ขัดเกลาลึกลับที่ไม่ตั้งงามอยู่ อะไรที่บกพร่องอยู่ วาสนาแก้ไม่ได้ ก็แก้ว่าสนาทำให้เจริญขึ้นเป็น สัลเลข ฐตะ ทำตามหลักที่ พระพุทธเจ้าสอนจนสมบูรณ์ เป็นอาการนำเสื่อมใส ปาสาทิกะ แล้วก็เป็นคนไม่สะสม อปจยะ แล้วเป็นคนปรารถนาความเพียร เสมอ ชยันเสมอ วิริยารัมภะ นี่คือคนชั้นสูง คนคลาสสิก วรรณะ ๙

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ซิวัด บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การทำจิตตนให้หลุดพ้นได้

รายละเอียด : การทำจิตตนให้หลุดพ้นได้ คือ เริ่มต้นทำได้เพราะมีผัสสะมีเวทนา ตามมูลสูตรโพธิปักขิยธรรม ๓๗ เป็นต้น เราทำได้ผลจึงเกิดผลทางกายและจิตซึ่งจริง จจริงไปเพื่อไม่มีตัวตนไม่ใช่จริงไปเพื่อมีตัวตน หรือมีของๆ ตนมากขึ้น แต่เป็นไปเพื่อไม่มีตัวตน ไม่มีของๆ ตนมีแต่ส่วนกลาง แล้วก็รวมกันใช้ไปจนตาย ตายแล้วไม่ต้องห่วง เขาจัดการให้เสร็จตามจารีตประเพณี

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

การทำจิตในจิต

รายละเอียด : ภาษาบาลีเรียกว่ามนสิการ ต้องทำให้โยนิโสข ให้ถึงที่เกิดให้ถ่องแท้แยกกายละเอียดลออกไปถึงที่เกิดแท้ แล้วทำให้กิเลสภายในตรงที่มันเกิด ตัวไหนที่มันเกิด แล้วเราจะให้ตายก็ต้องแยกให้ละเอียด ตัวนี้แหละจะให้มันตายไม่ใช่ไปทำให้จิตวิญญาณของเราตาย เนื้อแท้จิตวิญญาณไปทำให้ตาย ไม่ใช่ ต้องทำอาคันตุเก แยกจรรให้ตายไป ไม่ใช่จิตเดิมแท้เราตาย เราให้ตัวปลอมที่มาในจิตเราตาย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

การทำจิตให้มีสภาพอุตุเป็นพีชะ

รายละเอียด : การทำจิตให้มีสภาพอุตุเป็นพีชะ คือ ถ้าเราทำจิตให้เป็น ดิน น้ำ ไฟ ลม ให้มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ ตายแบบอุตุแล้วได้เลยนี่คือ อรหันต์นี่คือการบอกเคล็ดลับไม่รักกันจริงไม่บอกนะ นี่แหละคือพระอรหันต์ ถ้าคุณทำจิตให้เป็นพีชะ อุตุ ไม่ได้ ไม่มีสิทธิ์จะปรินิพพานเป็นปริโยสาน ยกตัวอย่างเล็บ ส่วนไหนเป็นจิต ส่วนไหนเป็นพีชะ ส่วนไหนเป็นอุตุนิยาม ทำจิตให้เป็นอาการพีชะได้โดยจิตไม่มีทุกข์ ไม่มีสุขได้ นี่คือ พีชะ แล้วมันก็ยังอยู่ในจิตเราแต่ไม่สุขไม่ทุกข์นี้ ไม่เสียเวลา คนเราเสียเวลาอยู่กับความสุขความทุกข์ทั้งนั้นแหละ เตี่ยวอนอนดีกว่าเป็นสุข เตี่ยวหนึ่งสมาธิหนึ่งๆ ก็เป็นสุข คุณก็ต้องเสียเวลากับมันเท่านั้น

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

การทำจิตให้เป็นอุตุ พีชะ

รายละเอียด : คือ หากอรหันต์จะทำจิตให้เป็นพีชะเป็น

อุตุ ก็กลับคืนสู่ธรรมชาติในนิยาม ๕ ความแตกต่างระหว่างอุตุ พีชะ จิต ที่เป็นสัตว์ ไม่ใช่เป็นเรื่องสามัญที่จะทำได้ พระพุทธเจ้า ตรัสรู้เรื่องนี้เป็นเรื่องยิ่งใหญ่ อาตมาเข้าใจแล้วก็เห็นว่านักบวชในศาสนาพุทธยุคนี้ คนใดที่อธิบายรายละเอียดพวกนี้ทั้งๆ ที่เรื่องนี้เป็นเรื่องหัวใจศาสนาพุทธ เรื่องแยกพลังงานระดับ อุตุ พีชะ จิต เช่นพระพุทธเจ้าบอกเป็นวินัยเลยว่า เมื่ออุปัชฌาย์บวชภิกษุใหม่ ต้องให้ลูกศิษย์แยกกายแยกจิตได้ คือให้รู้ว่าอุตุเป็นพลังงานระดับไหน พีชะเป็นพลังงานระดับไหน จิตเป็นพลังงานระดับไหน ถ้าไม่รู้เรื่องอย่างนี้แล้วบวชมาก็ไร้ประโยชน์ บวชมาไม่สามารถที่จะบรรลุธรรมได้ ถ้าแยกแค่ว่าอุตุ พีชะ จิต ไม่ออก แล้วมีพยัญชนะที่รวม พีชะ กับจิต คือ กาย เมื่อใดเป็นกาย เมื่อใดเป็นจิต เมื่อใดเป็นพีช หากแยกแค่นี้ไม่ได้ บวชไปก็ไม่ได้เรื่องได้ราว ท่านให้เรียนรู้อย่างแยกกายแยกจิต จากองคภาพของตนเอง ร่างกายที่เป็นส่วนภายนอก ที่จะหยาบมาขยายความให้เห็นว่า เมื่อใดส่วนใดของร่างกายเป็นอุตุ เมื่อใดส่วนใดของร่างกายเป็นพีชะ เป็นพีชะในระดับที่จะไม่มีเวทนา ไม่มีวิญญาณ จึงจะสามารถทำจิตให้รู้ว่า จิตมันเป็นพีชะ จะต้องไม่มีเวทนา ไม่มีวิญญาณ เมื่อปฏิบัติทำจิตตนไม่ให้มีเวทนา ไม่มีเวทนา คือ ไม่มีเวทนาแก่ ไม่มีมีความสุข ความทุกข์ ไม่มีความสุข ไม่มีทุกข์ ก็ไม่มีบาป ไม่มีบุญ แต่เป็นชีวิตเป็นทำงานที่ต้องควบคุม จัดการเจ้าของพลังงาน อย่างเช่นหัวไชเท้า มันก็มีพลังงาน ที่มันจะเป็นพีชของมัน มันก็สรรหาสารตระกูลหัวไชเท้าของมัน สับปะรด ประธานก็สั่งการให้สร้างออกมาเป็นสับปะรด มันก็เลือกธาตุอาหารอะไรมาสังเคราะห์ สร้างชีวิตของตัวเองเป็นอย่างไรที่เป็น เป็นสัตว์โลกเป็นคนจึงจะสามารถศึกษาสิ่งเหล่านี้ได้ และมาศึกษาธรรมะพระพุทธเจ้า จึงสามารถอาศัยพลังงาน อุตุ พีชะ จิต ทำจิตตนให้เป็นอุตุได้ในขณะตอนเป็นไม่ใช่ตอนตายไปแล้ว หรือจะอาศัยอยู่ก็เป็นพีชะ เป็นจิตที่ไม่มีมีความสุข ไม่มีทุกข์ ไม่มีบาป ไม่มีบุญแล้ว นั่นคือพระอรหันต์ ดังนี้ เป็นต้น หากเข้าใจและทำจิตอย่างนี้ไม่ได้จะไปบวชให้เป็นอรหันต์ได้อย่างไร พีชก็คือพีชเท่านั้นไม่ได้เป็นจิตวิญญาณ แต่มันซับซ้อน คนเป็นพีชแล้วมีจิตวิญญาณ จึงเป็นคนที่เป็นทั้งพีชและภูต อาตมายืนยันว่า อาตมาสัมมัตตะ คุณต้องศึกษาให้ดีๆ ไม่จั้นก็จะไปไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การทำทานที่ล้างกิเลสได้

รายละเอียด : บันอัติถิทินั่ง ถึงได้อานิสงส์ทานได้

การทำทานที่ล้างกิเลสได้ - การนอนหลับ

ล้างกิเลส แต่ครูบาอาจารย์สอนกันทำการมีแต่เพิ่มกิเลส สร้างกิเลส สอนอย่างนี้ไม่มีนิพพาน การทำทานไม่ต้องไปสร้างอะไรใส่จิตอีก แต่ผลของกุศลมันมีอยู่แล้ว คนทำชั่วกุศลก็ยังมีเลย คนทำชั่วเป็นการทำทานที่หวังผล ไปปล้นมาทำทาน ก็เป็นความซบซ้อน แต่ก็ได้ผลในการทาน ผลของกุศลคุณได้มีเงินทุจริตแล้วเอามาทำทาน คุณก็ได้กุศล แต่มันไม่ได้ล้างกิเลส เพราะวัตถุทานก็ไม่บริสุทธิ์ ใจก็ไม่บริสุทธิ์ มันมีกิเลส เพราะฉะนั้นคุณไม่ได้บุญเลย แต่ว่าคุณได้กุศล แม้ว่าทำแบบทุจริต ก็ยังมีกุศลเลย ความซบซ้อนในสิ่งที่มีและไม่มี นัตถิ กับอัตถิ โลกสมุทัย กับโลกนิโรธ แม้แต่การทำทานในสัมมาทิฎฐิ ข้อแรกก็ยังไม่ง่ายเลย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การทำทานโดยไม่มีมรรคผล

รายละเอียด : มันเข้าใจยากนะ ติดกันมากกว่า ทานแล้วต้องได้ ทานมีผลกุศล แต่ทานไม่มีผลฆ่ากิเลส ทานนี้ไม่มีผลฆ่ากิเลส คุณทานแล้วจิตคุณยังสร้างภพชาติ จากทานมีผลตอบแทนสิ่งสมเป็นปฏิพัทธ์ ยังเกี่ยวข้องเป็นสันนิชิตกผลึกไว้ในชาติหน้า เป็นการทานอย่างสร้างชาติทั้งนั้น ซึ่งพระพุทธเจ้าไม่ให้ทำแบบนั้น ทานให้ทานแบบสูญไปเลย มันก็ได้กุศล แต่ถ้าทานอย่างมีภพชาติ ไม่ได้ล้างกิเลส

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การทำนายพยากรณ์มีเหตุปัจจัยเป็นตัวเค้า

รายละเอียด : มันเป็นอนุสาสน์ปาฏิหาริย์มากกว่า เป็นอนาคตังสญาณ แต่ก็ไม่อยากพูดมากเรื่องนี้ มันต้องมีเหตุปัจจัยก็แล้วกัน อาตมาจะทำนายพยากรณ์ต้องมีเหตุปัจจัยเป็นตัวเค้า สรุปรูปอีกที มันรวมทั้งรูปทั้งนาม รวมทั้งกายทั้งจิต อาตมาอธิบายธรรมะเรื่องกายเรื่องจิต รูปนาม หรือทေးพยัญชนะพวกนี้อาตมาต้องอธิบายให้ละเอียดลออกคนจะได้เข้าใจ สรุปรูปแล้ว ทุกอย่างมันลงที่ทေးหรือธรรมะ ๒ จะเป็นรูปเป็นนามหรือเป็นกาย มันเป็นภายนอกภายใน เป็นวัตถุกับวิญญานเป็นคู่ที่ต้องร่วมกันตลอดเพราะฉะนั้นจะไปจะไปศึกษาธรรมะแบบอยู่เดี่ยวๆ นั้นเลิกเลย เลิกได้เลย จะไปอยู่แต่เดี่ยวจะเป็นอิสระเสรีพวกนี้ คุณตายอย่างน่าสงสารตายโดดเดี่ยว

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓

การทำใจในใจ

รายละเอียด : คือ ทำให้เกิดกรรม กรรมที่เราทำใจในใจของเรา โดยเรารู้ว่าใจของเราเนี่ยมันเคลื่อนไหวกระทบสัมผัส แล้วมันเกิดกิเลสปุ๊บ มันมีกิเลสมาร่วมปรุงในจิตเราปั๊บ เราจะอ่านมันออกได้อ่านนี้กิเลส เราก็จัดการกับกิเลสตัวนี้ กำจัดกิเลสตัวนี้ นี่คือศาสนาพุทธ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันติอศก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

การทำให้กิเลสยอมแพ้

รายละเอียด : คือ การให้กิเลสยอมแพ้ โดยเห็นไตรลักษณ์ นี่สุดยอด อาตมาพยายามอธิบาย เขาอธิบายว่าไม่เที่ยงเป็นทุกข์ ไม่มีตัวตน หากตอย่างนี้ก็ได้แต่พยัญชนะ อาตมาก็อธิบาย มันจะอยู่ไปอีกไม่นานหรอก มันไม่เที่ยงเดี๋ยวมันก็หายไป มันเป็นเหตุแห่งทุกข์ มันไม่มีตัวตน ก็จะทำให้ความหมายหลายลักษณะ เราก็ค่อยๆ ฝึกให้จิตเราเกิดสภาวะที่มันเป็นไปตามพยัญชนะที่ขยายไปพอสมควร สภาวะก็จะ มีพลัง มีฤทธิ์ ทำให้กิเลสลด จางคลายเพราะปัญญา ไม่ใช่ กอดข่ม ที่เขาทำกันมานาน เป็นวิธีที่ทำกันทั่วไป ครอบโลกไม่ได้เป็นลำดับอย่างน่าอัศจรรย์

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การทำให้ถึงสัมมาทิฎฐิ ๑๐ ข้อ ๑

รายละเอียด : ทำทานทำอะไรถึงจะมีผลต้องมีปัญญา ตรวจสอบ ตรวจสอบจิตเจตสิก รูปนิพพาน ปรมาตถธรรม ว่าจิตเรามันเป็นอย่างไร สัมผัสแล้ว ทานแล้วมันจะเอาหรือเปล่านั้นจะแลบเสียเป็นภพชาติหรือให้ไปแล้ว ๐ ไม่มีภพชาติ จิตไม่มีสาเปกโขเลย ต้องรู้ว่าจิตไม่มีสาเปกโขเป็นอย่างไร ไม่มีท่าที่ต่อเนื่องจากการให้ ให้แล้ว ๐ สูญไปเป็นนิวเคลียร์ฟิชชั่น ตรงอย่างไม่มีโค้งไม่มีองศาโค้งเข้ามาหาตัวเอง นั่นคือการให้ที่มีคุณสมบัติเป็นผลสูงสุด ให้อย่างซื่อสัตย์สุจริต ให้อย่างบริสุทธิ์ใจ ให้ไม่มีเอา ไม่มีโค้งมาเอานิดหนึ่ง หรือมากก็ไม่

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

การนอนหลับ

รายละเอียด : การพักกายไม่ให้ทำงานโดยจิตหลบ

สู่วงศ์เสีย ไม่มาวุ่นกับกาย ไม่มาใช้ทวารกายส่วนใดๆ ทำงาน โดยให้พักผ่อนช่วงหนึ่ง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๘๘, ๒๐๓

การนั่งสมาธิ

รายละเอียด : การนั่งสมาธิได้ผลแต่เป็นผลแบบโลกียะ ไม่ใช่แบบโลกุตระของพระพุทธเจ้า นั่งหลับตาก็ได้ ฌาน สมาธิ แต่เป็นแบบของเดียรฉัตรฤๅษี ไม่ใช่แบบของพุทธของพระพุทธเจ้า สัมมา มี ตา หู จมูก ลิ้น กาย เป็นปัจจัยทั้งนั้น แล้วก็เรียนรู้ภายในจิตให้ทำฌานที่ ๑, ๒, ๓, ๔ ถึงรูปฌาน อรูปฌาน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสานธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

การนั่งหลับตาปฏิบัติมีประโยชน์ ๔ อย่าง

รายละเอียด : ๑. ได้พักผ่อนแบบสงบจิต มีอุปการะมาก ๒. ศึกษาเพิ่มทักษะในเจตสมณะ และใช้ตรวจอ่าน ภาวะจิตต่างๆ ในวงศ์ ๓. เอื้อให้ปฏิบัติเตวิชโซ (ทบทวน) ได้อย่างดี ๔. สร้างพลังทางจิต ที่จะนำไปทำฤทธิ์ต่างๆ (แต่ฤทธิ์ในพุทธศาสนา หมายถึง ฤทธิ์ที่ระงับ ดับกิเลส เพื่อไปสู่นิโรธ-วิมุติ-วิโมกข์-นิพพาน) นั่งหลับตาไม่ใช่ทางปฏิบัติธรรม มีแต่ใช้เป็นเตวิชโซตรวจสอบลงบัญญัติ ที่ผ่านมา เมื่อก่อนนี้อาตมคติที่แล้วเราปฏิบัติทำอย่างไรมีอะไรเกิดอะไรดับกิเลสเกิดหรือเปล่า แล้วเราได้ดับกิเลสหรือเปล่าเราดับกิเลสได้ อันนี้ผ่านมาตรวจสอบแล้วมันหมดจริงๆ อาสวะเราไม่มี และเราก็ไม่มีมาหลายทีแล้ว สัมผัสแม้ไม่รู้ตัวหลายทีแล้วมันแรงด้วยก็ไม่มีกิเลสเกิด คุณก็ตรวจสอบตัวเองได้ ของพระพุทธเจ้าต้องตรวจสอบแล้วมีการรักษาผล อย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ปฏิบัติธรรมกับอาหารในพระสูตรต่างๆ วันพุธที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

การนั่งหลับตาเป็นโมฆะจากศาสนาพุทธ

รายละเอียด : การนั่งหลับตาเป็นโมฆะจากศาสนาพุทธ คือ หลับตามันไม่มีความรู้สึก เรียกว่า ไม่มีเวทนาเมื่อไม่มีเวทนา ก็ไม่มีความสุข ความทุกข์ให้ปฏิบัติ ก็ไม่มีทางปฏิบัติธรรมะของศาสนาพุทธ การปฏิบัติธรรมจึงขอยืนยันอีก มันไม่ใช่การปฏิบัติธรรมของศาสนาพุทธกับการหลับตา

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปี่ชีวิต สันตโคศ ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

การนำเอาธรรมะพระพุทธเจ้ามาอธิบาย

รายละเอียด : การนำตักกะ วิตักกะ สังกัปปะ พุดไปถึงอย่างนี้ พวกเราฟังธรรม ระลึกถึงอาการ ระลึกถึงสภาวะ ของคำแต่ละคำ ตักกะ ระลึกถึงสภาพ แม้แต่ในปัจจุบัน ที่เอามา พุดไป พวกเราได้กำหนดตามใหม่ ว่าตักกะ เราก็กำหนดตาม ในปัจจุบันนี้ วิตักกะ ก็หมายความว่าจิตของเราได้พิจารณา ไตร่ตรองลงไป

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

การนั่งอย่างพระอาริยะเจ้า

รายละเอียด : เป็นผู้ที่พูดมากแสดงว่า แต่หนึ่งเพราะว่า กิเลสไม่มี กิเลสสงบ กิเลสไม่กวนเลย เป็นผู้นั่งอย่างพระอาริยะเจ้า ถ้านั่งอย่างโลกียะไม่พูด ไม่กระตุกกระตัก ไม่คิด ไม่นึก ไม่พูด นี่คือ โลภะ อริยะจริงจะรู้ประมาณ รู้เหมาะสม ในการพูด ที่พูดเลอะเทอะนั้นก็ตายที่นั่นไม่ใช่พระอาริยะหรือพูดจนมากไปแล้ว เวอร์แล้ว อาตมาพูดแล้วก็นึกถึงน้องชาย คนเล็ก นายแต่ม ก็ตายที่นั่นแหละ ตอนที่กำลังปฏิบัติธรรม อาตมาก็สอนน้องอย่างจู้จู้จุกจิก นายแต่มคงรำคาญเขาก็ว่า รู้แล้วว่าน้ำตาลมันหวานแต่ยัดมามาก มันก็จะเอียนนะ จะอ้วก แดก อาตมาซาบซึ่งเลยจำได้จนถึงทุกวันนี้ มันเกินไป ถ้าเรา เข้าใจธรรมะแล้วจะไปดูถูกพระอาริยะเจ้าอย่างไรท่านที่ไม่ใช่ ขอบสอนก็มี จะไม่ดูถูกว่าองค์นี้ไม่รู้หรืออย่างไร ท่านไม่สอน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโคศ วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การน้อมรับความผิดพลาดและแก้ไขจากผู้หวังดี และศัตรูผู้หวังร้าย

รายละเอียด : พ่อครูเคยกล่าวว่าข้าพเจ้าได้ดิบได้ดีวิเศษ ยิ่งๆ ขึ้น หรือเป็นคนที่น่านับถือเคารพได้นั้น ไม่ใช่เพราะการเป็นผู้ซื่อสัตย์ ความถูกต้อง ให้ใครๆ รู้ได้หลากหลาย แล้วๆ เล่าๆ นั้นดอก แต่เพราะข้าพเจ้าน้อมรับความผิดพลาดและมีการแก้ไขในแต่ละครั้งแต่ละคราวของข้าพเจ้า จากทั้งผู้หวังดี และทั้งศัตรูผู้หวังร้ายแท้ๆ นั้นต่างหาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓

การบรรยายธรรม

รายละเอียด : การบรรยายธรรม คือ สมณะโพธิรักษ์

ทำงานจะ ๕๐ ปีแล้ว การบรรยายไปก็ยิ่งรู้สึกว่าการเราจะ
ราคาอยู่ใหม่ รู้สึกเบื่อใหม่ เพราะมันวนเวียน ซ้ำซากไป พุดไป
ก็วนไป ไปไหนไม่รอด ก็มาหาศีล สมาธิ ปัญญา วิมุติ เดี่ยวก็
มาที่อึดตา ตัวตน ไปว่าพวกหนึ่งหลับตาอีก ไปว่าเขาทำไม?
ท่านก็ต้องทำงาน ทำงานอะไร? ก็งานว่า ท่านไม่ได้ไปทำงาน
แบกขน ทำงาน ว่า พุด บรรยาย อะไรผิดก็ว่าผิด ชม อะไรถูก
ก็ยก ชม มีหน้าที่นี้ ก็ทำหน้าที่ ตอบตรงๆ ที่ว่าไปว่าเขาทำไม
ก็ทำงาน ก็ต้องว่า เพราะทำงานเป็นหนักว่า แล้วจะไม่ให้ว่า
คำว่า ว่า คือ การตำหนิ และ ชม

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

การบรรลุ

รายละเอียด : การปฏิบัติแล้วสามารถทำให้ผลเกิด
บรรลุของตนเองตามระดับขั้น บรรลุตั้งแต่ศีลข้อ ๑ ไม่ฆ่าสัตว์
ศีลข้อ ๒ ไม่เอาของๆ คนอื่นที่ไม่ใช่ของเราเป็นวัตถุ ดิน น้ำ
ไฟ ลม หรือแม้แต่พืช

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

การบรรลุด้วยสภาวะ

รายละเอียด : การบรรลุด้วยสภาวะ คือ ยกตัวอย่าง
อธิบายมุข เราก็ดูเหตุปัจจัยองค์ประกอบ เช่นการพนันต้องรู้ว่า
มีองค์ประกอบอะไรบ้าง เล่นไพ่ เป็นต้น ก็มีตัวตนคุณไป
แล้วคุณไปร่วมกับเขาใหม่ แต่ทุกวันนี้ก็มีคนเล่นการพนัน
แต่คุณไม่ได้ไปร่วมกับเขาเลย นอกจากไม่เอาร่างกายไปร่วม
กับวงนั้นแล้วใจคุณก็เฉยๆ นี่คือการบรรลุแล้ว ก็เห็นเขาเล่น
เห็นดีเห็นชอบ จิบหายใจป่วย คนเล่นได้บ้างก็มีสมบัติ
ผลัดกันชม คนโกงเก่งก็มีคนที่โกงเก่งกว่าอีก สักวันก็มีคนเก่ง
กว่าเอ็ง ดีไม่ดีดวงไม่ดีก็หมด เก่งต่อเก่งแต่ดวงไม่ดีก็โทษดวง
ท่านเล่นมานานแล้วการพนัน เรารู้ว่าเราเก่ง แต่ทำไมดวงไม่ดี
เล่นส่วนมากขาดทุน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

การบรรลุธรรม

รายละเอียด : คือ การบรรลุธรรมนี้ ต้องเห็นด้วย
ปัญญา ต้องมีปัญญาอันยิ่ง หากว่าไม่มีปัญญา มีแต่ศรัทธา
มีแต่สัญญา มีแต่เจโต ไม่ถือว่าเป็นการบรรลุของศาสนาพุทธ

ปัญญานั้นอาตมากำลังนำมาขยายความ ปัญญา ๘ ปัญญา ๖
คือ ปัญญา ปัญญาปริยัติ ปัญญาพละ ธรรมวิชัยสัมโพชฌงค์
องค์แห่งมรรค สัมมาทิฐิ คนผู้นี้จะไม่ทำด้วยความประมาท
ความประมาทเป็นอุปกิเลสข้อสุดท้าย ในอุปกิเลส ๑๖ แม้แต่
ในสุริยเปยยาล ๗ ความประมาทก็อยู่ที่ข้อ ๖ หากประมาทอยู่
จะทำโยนิโสมนสิการในข้อที่ ๗ ไม่ได้ต้องแก้ หากยังมีความ
ประมาทก่อน คุณจะโยนิโสม ไม่ได้ นี่คือการละเอียดลึกซึ่ง
ที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสตักไว้หมด ประมาทเป็นอุปกุศลจิต
ต้องไม่ประมาท จึงทำกุศลต่อไปได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันติอโศก
วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การบรรลุธรรม จิตโพธิสัตว์ บังเกิดพร้อมกัน

รายละเอียด : ใช้ และต่อเนื่องกันเลย ถึงบอกว่าจะมา
ทำงานโพธิสัตว์ ตลอดเวลา

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

การบรรลุธรรมสายปัญญา กับสายเจโต

รายละเอียด : ใช้แล้วละมันจะตรงกันอย่างไรแหละไม่
ตื่นเต้น สายปัญญาจะไม่ตื่นเต้นไม่ผาดโผน แต่สายเจโตสมถะ
ผาดโผน ดีไม่ดีไม่ถูกต้องด้วย เป็นกายกรรมเพียงอย่างเดียว

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

การบรรลุผล

รายละเอียด : คือ ทำให้ธรรมะ ๑ หรือ อกุศลธรรม,
บาปหนึ่งๆ ตายพ้นไปจากจิตใจ ธรรมะ ๑ ที่เป็นกิเลสตายสนิท
จนกิเลสเป็น ๐ แล้วในจิตใจก็จะเหลือเป็นธรรมะ ๑ (เอกัคค-
ธรรม) อยู่ในจิตใจ เป็นจิตใจที่สะอาดจากกิเลส ผลที่จิตใจหลุด
พ้นจากกิเลส หรือกิเลสตายไปจากจิตใจนี้เอง คือ การตายที่
เรียกว่า วิมุติหรือนิพพาน ผู้ทำสำเร็จได้จริงก็เป็นผู้มีนิพพาน
เป็นเจ้าของการตาย อันยิ่งใหญ่ของวิชาการทางศาสนาในโลก

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๓๖๘

การบริหารที่สมดุลแบบไม่แย่งกัน

รายละเอียด : เช่นถ้าสมมุติว่าจุดเด่นของเราเจริญแล้ว
จุดรองยังไม่เจริญ เราก็ทำให้จุดรองเจริญขึ้น จุดเด่นล้นตลาด

แล้ว เราก็จะเอาตัวเด่นรองมาขึ้น ก็จะได้สมดุล แทนที่จะแย่งกันไปแย่งกันมา ภูก็จะเอามิ่งก็จะเอา แล้วอะไรเป็นจุดเด่นๆ ไม่มีอะไรเป็นจุดนำพาให้องค์รวมทั้งประเทศได้เดินไปได้ อะไรเป็นเอกอะไรเป็นรอง ก็น่าจะเข้าใจตรงนี้ไม่น่าจะเห็นแก่ตัวแย่งกัน ซ้ำก็สำคัญกระทรวงซ้ำก็สำคัญ แต่เอาเงินไปไว้อย่างไร อาตมาว่า ผู้บริหารที่มีองค์ความรู้แคบๆ อย่างนี้ใช้ไม่ได้ เอาอะไรอย่างไร ก็แล้วแต่ แต่ละคนมีความคิดของตัวเอง ทุกคนฉลาดเท่าที่ตัวเองโง่ ก็ใช้ความสามารถสุดที่ของความโง่ ทุกคนทำงานอยู่กับสังคมโลก แม้แต่ทำงานเห็นแก่ตัวทำงานเพื่อตัวเอง เขาก็ทำของเขาเท่าที่จะมีความโง่ คนอื่นเขาเป็นอย่างนี้ทั้งนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓

การบริหารประเทศคือการบริหารสังคม

รายละเอียด : การบริหารประเทศคือการบริหารสังคม ไหนที่มีการศึกษาเช่นนี้ สังคมนั้นจะเกิดการดี เกิดการอยู่กันอย่างประเสริฐสงบ เพราะว่าคนได้เรียนรู้ขั้นตอนของการกระทำให้เกิดความเสียหาย ไม่ว่าจะเป็นเสียหายทางกาย ทางโทษะ ไม่มีโทษะหลงเหลืออะไร ลดไปเรื่อยๆ ก็เป็นการทำทุกอย่างในสังคมมนุษยชาติให้ดี เพราะฉะนั้นการบริหารที่สำคัญถ้าเข้าใจยอดหัวใจของศาสนาพุทธแล้ว เอาอันนี้เป็นหลักเลย ผู้บริหารประเทศโดยเฉพาะเถรสมาคมไม่ได้รู้เรื่องเหล่านี้เลย มัวแต่หลงไปกับโลก ลาภยศ สรรเสริญโลกียสุขกันไป อาตมาเห็นแล้วสังเวชใจ สุดสงสาร ไม่รู้จะไปช่วยแก้ไขอย่างไร ทางด้วยหอกร้อยเล่ม เข้ากลางวันเย็นก็แทบไม่เข้า ไม่รู้สึกรู้สาอะไร ปล้นศาสนาทำลายศาสนาอยู่ เป็นโจรปล้นศาสนาที่พระพุทธเจ้าบอกว่าพระราชเอาหอกให้ไปทิ่มแทง หอกหักไปหมดไม่รู้ที่ร้อยเล่มแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

การบวชทำให้เป็นอรหันต์ง่ายกว่าเป็นฆราวาส

รายละเอียด : การบวชเป็นอรหันต์ง่ายกว่า เพราะว่า เป็นทางที่สะอาด บริสุทธิ์ดุจสังข์ขัด แต่เป็นฆราวาสก็สามารถเป็นพระอรหันต์ได้ แต่เป็นพระนั้นก็มีศีลวินัยที่เป็นข้อบังคับมาก ไม่ใช่ฆราวาสทำผิดพระวินัยของพระแล้วจะไม่บาป มันก็มีบาป แต่มันมีน้ำหนักที่เจตนาอันน้อยกว่ากัน เจตนาตั้งใจมาบวชเพื่อปฏิบัติธรรมมันก็เต็มรูป แล้วก็ประกาศต่อสาธารณชนว่าจะมาปฏิบัติงาน แล้วผู้ที่มาบวชเป็นพระเป็นผู้ที่สัญญา

ประชาคม สัญญาทุกๆ คนว่าจะมาบวชโดยที่ตัวเองสละทรัพย์สินศฤงคารบ้านช่องเรือนชาน สละญาติ โภคชนธำปหยาจะญาติปริวัตตังปหยาจะ ให้ประชาชนเลี้ยงดูไว้ มันมีอะไรหลายๆ อย่างซับซ้อน เสร็จแล้วก็มาบวช บวชเสร็จแล้วไม่อยู่ในพระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้าก็มีความบาปซ้ำซ้อน ก็เหมือนกับบวชแล้ว สัญญาประชาชนว่าจะมาปฏิบัติธรรมให้หมดกิเลส เพราะฉะนั้นไม่ได้มาสะสมลาภ ยศ สรรเสริญ โลภียสุข แม้แต่ญาติโยกโยติกา มีลูกมีเต้า มีผิว มีเมีย ไม่รับผิดชอบแล้วออกมาแล้วก็หมายความว่าทำให้ประชาชนยกให้ แต่เสร็จแล้วเราก็มาละเมิด มาสะสมทรัพย์ ดีไม่ดีก็มาชู้ฉวยเรื่องผู้หญิงผู้ชายอะไรกันอีก เป็นการทำบาปซ้ำซ้อน ตัวเองก็โกหกสังคม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การบำเพ็ญทุกรกิริยาของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ทางผู้รู้ท่านนั้นบอกมาว่าทุกรกิริยาคือการบำเพ็ญอะไรที่ยากไม่ผ่านบรรลธรรม มันหลอกกันซับซ้อนเป็นคนละเรื่อง เพราะฉะนั้นไปแสวงหาโพธิญาณในทางที่ผิดพระพุทธเจ้าก็ยืนยันว่าโพธิญาณไม่ได้ได้ด้วยวิธีนั้นทำแบบนั้นให้ตื่นเสียที่สิพุทธศาสนิกชนท่านอาจารย์ที่สอนศาสนาทั้งหลาย ตื่นเสียที่ สงบกายสงบจิตยังเป็น กายปาคูญญุตายังคล่องแคล่วว่องไวทั้งกายทั้งจิต กายวิญญูติ วจีวิญญูติ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

การปฏิบัติ

รายละเอียด : กาม ต้องมีสัมผัสภายนอก ถ้าไม่มีภายนอก ก็เรียนรู้ กาม ไม่ได้ ฉะนั้นอย่าหลงผิด หลับตา แล้วเรียน กาม เป็นอันขาด การปฏิบัติ หลับตา กันนั้นมันไม่สามารถเกิด ปัญญา-ปัญญินทรีย์-ปัญญาพละ ที่จะรู้กามได้เลย เพราะมันขาดกระบวนการของ อัมมวิจยสัมโพชฌงค์-สัมมาทิฐิ-มัคคังคะ อันเป็น องค์ ๖ ที่จะเกิด ปัญญา การปฏิบัติธรรมของพุทธต้อง สืบตามปฏิบัติเสมอ

หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๒๑

การปฏิบัติจิตนิพพาน

รายละเอียด : การปฏิบัติจิตนิพพาน คือ การปฏิบัติให้ได้ จินจะเข้าใจจริง เรียนสุข ทุกข์ จะได้นิพพาน แล้วต้องดับสุขดับทุกข์ไม่ให้จิตมีอารมณ์สุข ทุกข์ในจิต เรียกว่า จิตนิพพาน

เป็นที่ตั้งของ ปริสุทธา ปริโยทตา มุฑุ กัมมัฏฐา ปภัสสรฯ ใครทำคุณสมบัตินี้ ๕ ประการนี้ได้ถาวรมัน คือ ผู้นั้นเป็นอรหันต์ กระพบกับ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ลาก ยศ สรรเสริญ ก็ไม่หวั่นไหว มีคุณสมบัตินี้ ทั้งรู้ก็เร็ว เปลี่ยนแปลงได้เร็ว เหมือนนักมายากล กลับไปกลับมา คนหมუნสมองไม่ทัน ท่านพูดกลับไปกลับมา ก็จะงง ตอนนี้พูดถึงความมี หรือความไม่มี ก็ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยานิพนธ์ บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

การปฏิบัติจิตวิเวก

รายละเอียด : คือ สมณะโพธิรักษ์ต้องแก้ความเห็นที่บอกว่าพระปฏิบัติ คือ พระออกป่าและต้องนั่งหลับตาสมาธิเรียกว่า ๙๙.๙๙% เลย ๑. กายวิเวกเขาเข้าใจว่าต้องปลีกไปอยู่ป่า ๒. จิตวิเวก คือ ต้องทำสมาธินั่งหลับตา ที่จริงการปฏิบัติจิตวิเวกก็ไม่ต้องไปนั่งทำ แต่ทำทุกเวลา อานาปานสติทุกลมหายใจเข้าออก แม้ว่าทำอาชีพอยู่ ทำการงานทุกอย่างอยู่ คุณกำลังคิดอยู่ ก็ทำจิตอ่านให้รู้เวทนาในเวทนาเป็นกรรมฐาน มันจะมีกายกับจิต เวทนาเป็นตัวกลาง เวทนาเป็นเจตสิกต้องเรียนรู้ เวทนา เพราะความสุข ความทุกข์ หรือโลกุตรระมันอยู่ที่เวทนา ไม่มีเวทนานั้น ไม่มีฐานแห่งการปฏิบัติ พรหมชาลสูตรก็ท่านเอามาอ่านขยายความท่านจะกระตือรือร้นไหม ท่านย้ำแล้วย้ำอีกว่า พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ไม่ใช่สมณะโพธิรักษ์พูดเล่น ๙ ข้อ ๘๗ ดูกรภิกษุทั้งหลาย สมณพราหมณ์เหล่าใดมีทิฏฐิว่า นิพพานในปัจจุบัน ย่อมบัญญัติว่า นิพพานในปัจจุบันเป็นธรรมอย่างยิ่งของสัตว์ ผู้ปรากฏอยู่ด้วยเหตุ ๕ ประการ เขาเหล่านั้นเว้นผัสสะแล้วจะรู้สึกได้ นั้นไม่เป็นฐานะที่จะมีได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

การปฏิบัติตนตามลำดับของธรรมะ ทำให้กิเลสดับไปตามขั้นตอนของศีล

รายละเอียด : ถ้ามีผัสสะก็จะมีเวทนามีรูปนามให้เรียนรู้ ศึกษารูป ๒๘ นาม ๕ จะได้ความรู้ไปตามลำดับ จะรู้จักกิเลส รู้จักธรรมะที่จะทำให้เหตุคือกิเลสดับไปตามขั้นตอนของศีล ตั้งแต่ศีลข้อ ๑ สัมผัสกับสัตว์ ศีลข้อ ๒ สัมผัสกับพืช กับของศีลข้อ ๓ สัมผัสปรุงรสกลิ่นเสียงสัมผัสทางตาหูจมูกกลิ่นกาย ก็จะได้เรียนได้ศึกษาเมื่อมีผัสสะจึงเกิดเวทนา เวทนา จึงเกิดตัณหา ๓ เวทนาเกิดแล้วมีปัจจัยให้เกิดคือตัณหา ๓ ตัณหามันอยู่ในมโนสัญญาเจตนา ในนาม ๕ มีเวทนา สัญญา เจตนา ผัสสะ มนสิการ

ในนาม ๕ หากปฏิบัติธรรมไม่มีผัสสะก็มนสิการไม่ได้ ทำใจในใจไม่ได้ ไม่มีผัสสะก็ไม่มีเวทนาไม่มีสัญญา หากมีผัสสะก็มีเวทนาที่เข้าใจในใจได้ เวทนาเป็นฐาน สัญญาเป็นตัวกำหนดรู้ แล้วหาตัวมโนสัญญาเจตนาในเวทนาให้ได้ก็จะมีมโนสัญญาเจตนา คือ ๑. กามตัณหา ๒. ภวตัณหา ๓. วิภวตัณหา ตัณหา ๓ นี้ เรียนรู้ไปตามลำดับตั้งแต่กามตัณหา เป็นต้น แต่เมื่อเรียนผิดไปนั่งหลับตาปฏิบัติแล้ว กามตัณหาไม่ได้เริ่มต้นเลย ไม่หลับตาปฏิบัติแล้ว รีบลัดไปหาจิตสงบ ดับ ออกนอกจิตพระพุทธรูปเจ้าไปเลย ไม่มีการศึกษา ๓ ไม่มีจรณะ ๑๕ ไม่มีสำรวมอินทรีรี่ทั้ง ๖ ไม่มีโภชนะมัตตัญญูตา ไม่มีชาคริยานุโยคะ ซึ่งผิดไปจากธรรมะพระพุทธรูปเจ้า ถ้าปฏิบัติไม่ผิดก็ต้องมี ๓ อันนี้ แต่ถ้าไม่มี ๓ อันนี้ คือปฏิบัติผิด ไม่ใช่ศาสนาพุทธ ไม่มีการสำรวมอินทรีรี่ทั้ง ๖ ต้องมีการสำรวมอินทรีรี่ทั้ง ๖ จึงจะเป็นการปฏิบัติที่ไม่ผิด ต้องมีโภชนะมัตตัญญูตา ชาคริยานุโยคะต้องตั้งไม่ใช่ไปหาที่หลับ ตื่นมีสติทั้งภายนอกและภายใน ไม่เคยให้มีสติแต่ภายในเท่านั้น ไม่มี คุณจะมีสติแข็งแรงตั้งแต่ภายนอกไปแล้วก็ล้างกิเลสตามได้ กิเลสของคุณหมด จิตคุณแข็งแรงยิ่งขึ้นเป็นสมาธิ แล้วก็เรียนรู้ทั้งปัญญาทั้งเจโต ศึกษา รูปราคะ อรูปราคะต่อ ลึกซึ่งเป็นมานะ อุทธัจจะ ล้างละเอียด หมอดอวิชา หมดสังโยชน์ เบื้องสูงเลย มีลำดับ อันนำอัศจรรย์ แต่นี้เบื้องต้นก็ทิ้งไปหมดแล้ว ในจิตวิเวก เริ่มต้นปฏิบัติผิด เป็นผู้ไกลจากวิเวกเข้าใจ กายวิเวกก็ตื่นๆ เอาร่างออกป่า บินทบาทแต่เพียงผู้เดียว กินผู้เดียวอยู่แต่เพียงผู้เดียว มีหน้าซำก็ไปนั่งหลับตาเข้าไปอีก แล้วหลงเป็น รูปฌาน อรูปฌาน โดยไม่มีภายนอก แต่จิตวิเวกนี้ต้องมีภายนอกพระพุทธรูปเจ้าตรัสเอาไว้มันซับซ้อน ถ้ามีภายนอก หากคุณเอาร่างออกป่า สองนั่งหลับตาปฏิบัติก็ไม่มีภายนอก ก็ไกลแสนไกลจากวิเวก คุณหมดสิทธิ์ที่จะรู้จักกิเลสหมดสิทธิ์ที่จะรู้จักชั้น ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เมื่อทิ้งรูปไปแล้วไม่มีกายภายนอก ไม่ต้องพูดถึงอกสังขาร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

การปฏิบัติตามลำดับ ล้างกายภายนอก ล้างกายภายใน

รายละเอียด : ไม่รู้ ชั้น ๕ อุปาทาน ไปนั่งหลับตา มีแต่อดีตกับอนาคต ซึ่งมันไม่ใช่ของจริง คุณไปนึกเอาว่ามีกิเลส เคยมีราคะโทสะ แต่ไม่มีจริงตอนนี้ กามคือ ผัสสะตาหู จมูกกลิ่นกาย ก็ไม่ได้ผัสสะจริงเลย ต้องล้างกายภายนอกแล้ว จะล้างภายในต่อ กิเลสภายนอกดับสนิท เป็นอนาคามี

เหลือแต่ภายใน รูปร่าง อารมณ์ ภาวะ อวิชชา อะไรของคุณที่เหลือ แล้วก็ไม่ได้หลับตา อนาคตไม่ได้หลับตา ในภพ แต่เหนือภพได้แล้ว ก็ล้างต่อไป

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช เศรษฐกิจ ที่ดีที่สุดในโลก วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

การปฏิบัติต้องมีภายนอก

รายละเอียด : ต้องมีภายนอกเสมอจะเป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคตมี อรหันต์ จะต้องต้องมีภายนอก ถ้าไม่มี ภายนอกพร้อมด้วย ไม่ได้ชัดเจนไหมพวกหลับตาทั้งหลาย ต้องมี ภายนอกมาทั้งสิ้น พวกที่ไปหลับตาประพฤติ ไม่มีเบื้องต้นเลย สรุปรว่า เบื้องปลายก็ไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

การปฏิบัติที่ผิด

รายละเอียด : การปฏิบัติที่ผิด คือ หลงยึดติดแน่นนอน หนักหนาแล้ว ก็คือ สายหลับตาแล้วมาปฏิบัติ ยิ่งออกมาแล้ว บอกว่าเป็น กายวิเวก ก็เป็นการไกลออกจากวิเวก มองเผินๆ เราปลีกออกจากที่วุ่นวายไปที่เงียบเหมือนเราจิตเป็นหนึ่ง วิเวก แต่พระพุทธเจ้าบอกว่า กาย คือ จิต มโน วิญญาณ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

การปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : การปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้าไม่ขาด ภายนอกไม่ขาดภายใน เช่น สายที่นั้งหลับตา มีจักษุวิญญาณ ภายนอก ไปหมดเลย เขาจะทำจิตในจิตให้หมดกิเลส ก็ไปนั้ง หลับตาเขาทั้งภายนอก ๕ ทวารไว้ แล้วก็มกกับการนั้งสมาธิ ทำจิตอยู่อย่างนั้น ไปกันใหญ่ทั้ง ๕ ทวารไปหมด เริ่มต้น จากชั้นแรก เบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ คือ การสังัดจากกาม เขามีที่ไหนเบื้องต้นเริ่มต้นแห่งพรหมจรรย์ในการสังัดจากกาม แล้ว กามคุณ ๕ มันอยู่ภายในหรือ กามคุณ ๑ ไม่มี เพราะ ฉะนั้นคุณจึงไกลแสนไกลจากวิเวก เพราะข้องอยู่ในถ้ำแห่งใจ พวกนั้งหลับตา คือ พวกไกลจากวิเวกตลอดกาลนิรันดร คือ พวกนอกกริตของศาสนาพุทธ เตียรถีย์ นั้งหลับตาปฏิบัติธรรม พระพุทธเจ้านอกริตหมด

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

การปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : มันต้องหัดอ่านความรู้สึก เวทนา แล้วก็ อ่านอาการ ดู อาการชอบ ผลักไม่ชอบ ใช้พยัญชนะผลัก กับดู อาการจริง เป็นอย่างไร เราไม่ชอบไม่ชอบ ผลักหรือดู อ่านจริงๆ เวทนาของเรามีความรู้สึก ผลักหรือดู ชอบหรือไม่ ชอบ อาหารจะมีสัมผัสจริง อ่านความจริงได้ นี่คือการปฏิบัติ ธรรมพระพุทธเจ้า โภชนะเมตตัญญูตา ถ้าคุณอ่านอาการจิต เจตสิกตัวนี้ออกแล้วจับอาการได้ จัดการทำใจในใจของคุณได้ และมีผลสำเร็จ นี่คือตัวหัวใจแท้ๆ ของการปฏิบัติ ศึกษาไป แล้วเราจะหมดทุกข์หมดสุข หมดความทุกข์หมดความสุขนี้แหละคือนิพพานของพระพุทธเจ้า จากอาหารก็จะเกิดปัญญา เกิดความเข้าใจว่าอันอื่นมันง่ายกว่านะ ผลักดูเรื่องเงินทอง เพชรนิลจินดาอะไรต่างๆ วัตถุสมบัติ ข้าวของต่างๆ มันรู้ง่าย กว่าติดอาหารรสอาหารนะ ถ้าเข้าใจอย่างนี้แล้วจะเข้าใจอย่าง อื่นได้ง่าย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

การปฏิบัติธรรมของพุทธ

รายละเอียด : เรียนรู้หลักโพธิปักขิยธรรม ๓๗ ซึ่งเป็น ทางเอกของศาสนาพุทธให้เป็นสัมมาทิฐิ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๒๕

การปฏิบัติธรรมของพุทธสัมพันธ์กับโลกโลภี

รายละเอียด : พวกนั้งหลับตาปฏิบัติทั้งหลาย ทั้งกามภพ แต่ไม่ได้อยู่เหนือมัน ต่างจากอนาคตที่ท่านหลุดพ้นจากกิเลส กามภพ จึงเหลือกิเลสรูปภพ อรูปภพ ภายใน ให้เล็กได้เลย การนั้งหลับตา แล้วศาสนาพุทธ เป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคตมีไม่ได้หลับตาปฏิบัติ ตั้งแต่พระโสดาบันก็สัมพันธ์ ปัจจุบัน ก็เรียนรู้กิเลสขั้นต่อไปเป็น สกิทาคามี แล้วก็เรียนรู้ว่า กิเลสจนเป็น อนาคตมี คุณก็ยังสัมพันธ์กับโลกโลภี แล้วคุณ ก็ล้างกิเลสที่เป็น อนาคตมีอีกไม่รู้เป็นอรหันต์แล้วก็สัมพันธ์ เป็นวิชาวารณสัมพันธ์ มีอภินิหารกรรม ๓ ข้อ ซึ่งเป็นการ ปฏิบัติธรรมของศาสนาพุทธ ต้องเรียนรู้การสำรวจอินทรีย์ ทั้ง ๖ มีการประมาณในการบริโภคในเรื่องการกินการใช้ แล้ว เกิดกิเลสก็ต้องฆ่ากิเลสอย่างตอนต้นๆ นี้แหละ แล้วก็ตื่นจาก กิเลสเป็นผู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน แต่การหลับตาปฏิบัติไม่ได้เข้า หลักเกณฑ์เหล่านี้ของพระพุทธเจ้าเลย อาตมาพูดมาขนาดนี้

แล้ว เสียหายหอกสามร้อยเล่ม เข้ากลางวันเย็นฆ่าอย่างไร
ก็ไม่ตาย มันจมยังไม่ผุดโผล่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

การปฏิบัติธรรมของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : แม้คุณลืมตาปฏิบัติธรรม กิเลสกามลด
คุณก็ไม่ต้องหลับตา หมตคามาวจร หมตคามภพ เป็นอนาคามี
คุณก็ลืมตาอยู่บนรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัสอยู่กับกามภพ
มีกามาวจร แต่กิเลสคุณไม่มีแล้วเหลือแต่กิเลสรูปภพ อรูปภพ
ภายในเท่านั้น คุณไม่ได้หลับตาสักอย่างเลย เห็นไหมว่า
มันตรงกันข้ามเลย แต่นั่นนั่งหลับตาไม่ลืมตาเลย อันนี้ลืมตา
ไม่หลับตาเลย เห็นไหม สอนกันคนละขั้วเลย น่าสงสารนะ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

การปฏิบัติธรรมตามมรรค ๘

รายละเอียด : คือ การสัมผัสเกี่ยวข้องกับบุคคล วัตถุ
แต่ไม่ให้เกิดกิเลส การงานสุจริตก็ต้องทำเหมือนกับชาวโลก
แต่เหนือขั้นตรงที่ต้องมี สติ ธัมมวิจย วิริยะ (โพชฌงค์ ๓)
มีการวิจยธรรมอันใดเป็น มิจฉา สัมมา

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๐๘

การปฏิบัติธรรมที่สำเร็จของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ถ้ามาอย่างเข้าใจ คุณสามารถทำถึงขั้น
ปัสสัทธิได้ เวทนา ๒ คุณก็ฆ่าเวทนาแก้ที่เป็นอกุศลได้ ขึ้นต่อไป
เมื่อคุณสามารถรู้อ่านอาการได้จริงๆ นี่เป็นการปฏิบัติธรรมที่
สำเร็จของพระพุทธเจ้าทำให้เป็นธรรมะ ๑ เป็นธรรมะที่พ้นทุกข์
มันไม่มีคู่ปรุแต่ง รู้ความจริงตามความเป็นจริง เห็นสัมผัส
อย่างนี้ มันสวยงามมันดีมันเจริญ มองให้ชัด เสร็จแล้วเราก็ไม่
ปรุแต่งว่าอยากได้อะไรอยากเป็นอย่างนั้น เรารู้ความจริง
ตามความเป็นจริงว่ามันดีก็ดี มันเจริญก็เจริญ หรือว่ามันไม่ดี
มันเหี่ยว มันชုပ်ผอมอะไร มันไม่เต็มเต็ง ก็รู้ความจริงตาม
ความเป็นจริง ก็จบในตัวมันเอง อย่างนี้เรียกว่าผู้มีจิตเป็นหนึ่ง
จิตใจไม่มีความทุกข์ความสุข ไม่มีความผลึกความคุด ปฏิบัติ
อย่างไรต่อไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

การปฏิบัติธรรมสัมมาทิฎฐิ

รายละเอียด : คือ การปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้า
ไม่ใช่แบบเดียรถีย์ พระพุทธเจ้าสอนมา ผ่านไป สองพันห้าร้อย
กว่าปี ก็เลยเสื่อมกลายเป็นเหมือนยุคก่อนพระพุทธเจ้า สมณะ
โพธิรักษ์รับงานในยุคนี้ ท่านว่ามันหนักกว่ายุคพระพุทธเจ้า
ในยุคของพระพุทธเจ้าเป็นเดียรถีย์ ที่หนักไปทางเวทนิยม
แต่ยุคนี้มันมีอะไรอีกเยอะแยะ เช่นบริโศคนิยม อบายมุขนิยม
ทุนนิยม ฟุ้งชานนิยม หนักกว่าของยุคพระพุทธเจ้า เพราะ
ว่าค่านิยมของสมัยพระพุทธเจ้า เขาไม่มีรสนิยมพิสดารอะไร
มากมาย สังขารโลกยุคโน้น กับ ยุคนี้มันปรุแต่งกันหนัก ยุคนี้
หนักกว่าอาการยุคพระพุทธเจ้าท่านจึงต้องซ้ำซากตลอดเวลา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

การปฏิบัติธรรมหลับตากับลืมตา

รายละเอียด : คนไหนมีตบอดกว่ากัน ก็ต้องคนหลับตา
เชิญไปเรียนกับพวกตบอด ขอภัยพูดแรง พูดชั้ณะก็เลยแรง
ปฏิบัติธรรมะพระพุทธเจ้าเขาก็ปฏิบัติไปเพื่อคนตบอด
พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อินทริยภาวนาสูตร... เขาสอนกันก็
เหมือนกับเอาอะไรไปทิ่มตาให้บอด ทำให้หูหนวก ขนาดนั้น
เขาก็ยังไม่สะอึกสะเทือนเลย ที่อาตมาต้องพูดเนี่ย ศาสนา
พุทธทุกวันนี้ไปนับถือกัน นั่งหลับตากันแต่เรื่องไม่เป็นเรื่อง
เดียรถีย์นอกรีต อาตมาพูดไปเท่าไรโทรทศันที่เข้าพานั่ง
หลับตาจะเล็กไหม...ไม่เล็ก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

การปฏิบัติธรรมแบบมิจฉาทิฎฐิ

รายละเอียด : ผู้มิจฉาทิฎฐิคิดว่าปฏิบัติธรรมแล้วไม่
ปรารถนาจะเกิดอีกก็เลยไม่แสวงหาภพภูมิที่สูงขึ้นก็เลยเอาแต่
นั่งหลับตา พวกคุณนั่งหลับตาก็ไกลจากวิเวก ในคฤหัสถ์สุดต-
นินทาส อาตมาว่าครบ ตั้งแต่ผู้ไกลจากวิเวก ไปหลงในป่า
ซึ้งอยู่ในถ้ำ แล้วก็นั่งหลับตาอีก อาตมาว่าอธิบายละเอียด
ได้อีก คนที่จมอยู่ในถ้ำก็เลยไม่แสวงหาที่เกิด เหมือนกับคนที่จม
ในการนั่งหลับตา ยึดในป่า เป็นเดียรถีย์ อาตมาจะพูดให้ตาย
อย่างไรเขาก็จมอยู่ในถ้ำ เป็นสัมภเวสีที่ไม่ได้ออกจากถ้ำ เขาก็
เป็นคนที่พ่ายเรือแล้วไม่แก้เชือก เชือกมัดอยู่ที่ฝั่ง เขาพ่ายจำ
พ่ายๆ เป็นอย่างนั้น ก็ดูน่าสงสาร เป็นอุทาหรณ์ที่จะชัดเจนขึ้น
เหมือนกับพระพุทธเจ้ายกตัวอย่างพ่อแม่กินเนื้อบุตร วัวไม่มีหนัง

คนเขาช่วยทิวปีกกลับก็วิ่งลงหลุมนรกอีก ฟังแล้วมันชัดเจน
ทำไมจึงวิ่งไปลงหลุมนรกใหม่ คนที่ไม่รู้จักเจตนา ที่เป็นอาหาร
ข้อที่ ๓ ก็ยังไม่เท่าไรหรอก เขาอยากขึ้นจากนรก แต่ตัณหา
มันจะพาไปลงนรก อาตมาพูดกลับกันแต่พวกคุณก็เข้าใจได้
ก็ยังไม่เท่าอันที่ ๔ วิญญาณหาร ไม้รู้จักนามรูป แยกไม่เป็น
จมอยู่กับวิญญาณเหมือนหนอนกินขี้ แล้วคนก็ไปชี้ให้ ว่าขึ้น
มาเถอะ แล้วมาล้างตัวจากสิ่งสกปรกก็ไม่เอา จะจมอยู่กับสิ่งนั้น
จมอย่างไม่รู้ อธิบายว่าแต่แยกนามรูปเลย คุณรู้ได้พยัญชนะภาษา
เป็นได้ แยกเป็น ๒ คุณก็พอเข้าใจได้เหมือนกัน static
dynamic แต่ไม่เข้าใจถึงขั้นที่ว่าแรงเคลื่อนน้ำมันเป็นนามธรรม
มันเป็นธาตุรู้ละ ธาตุรู้ก็ต้องเป็นธาตุรู้ที่เข้าใจในรูปแบบต่างๆ
รูปเป็นอตุ เป็นพีชะ เป็นจิตนิยามก็มีกรรมจัดการ เราตีแตก
ธรรมะ ๒ เทวธัมมา ฟังไม่เป็น อาตมาอธิบายธรรมะเขาฟังไม่
เป็นหรือ เขาไม่รู้ว่าพูดอะไร แล้วจะให้เอาตมาไปพูดภาษาที่
ไม่ใช่ธรรมะ อาตมาก็ไม่พูดไม่ไหวมันยาวมากจะใช้เวลานาน
จะต้องไปยกตัวอย่างแม่น้ำร้อยสาย ไม่ใช่แม่น้ำ ๕ สาย

ที่มาที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

การปฏิบัติธรรมให้อยู่กับปัจจุบัน

รายละเอียด : ตอบตรงๆ ถ้าทำได้ก็ง่าย ถ้าทำไม่ได้
ก็ยาก เราก็อาใจของเราที่แหละ ใจเราเป็นอย่างไรเราต้องรู้จัก
การปฏิบัติธรรมของพุทธ พระพุทธเจ้าท่านสอนให้เรารู้จักใจ
ของเรา ให้มันไม่มีตัวตน ใจมันไม่มีรูปร่าง แต่เราต้องรู้ว่าใจ
ของเราคืออะไรอาการของจิต อาการของใจ มันมีอาการอย่างไร
มันได้คิดไปในอดีตคิดไปในอนาคตฟังชานไปที่นั่นที่นี้หรือมัน
อยู่กับปัจจุบัน ก็ต้องดูอาการของมันให้ชัด เมื่อคุณรู้คุณต้อง
ฝึกต้องเรียน ต้องให้รู้ อ้อ... อาการจิตของเราเป็นอย่างนี้ นี่มัน
ฟังชานไปหาอนาคต ฟังชานไปหาอดีต เราก้ให้มันมาอยู่กับ
ปัจจุบัน เราควรกำหนดรู้อยู่กับอะไรในปัจจุบันที่เราอยู่นี้
เรื่องอะไรที่ตาหูจมูกลิ้นกายเรากะกระทบสัมผัสอยู่ในเรื่องนี้
อันนี้ควรจะเป็นเรื่องที่สำคัญ ควรจะต้องเอาเรื่องเอาราวกับ
อันนี้ ปฏิบัติกับอันนี้ในปัจจุบันนี้ ที่เป็นเรื่องจริงและปฏิบัติได้ดี
ส่วนอดีตอนาคตนั้นเป็นเรื่องที่มันเกิดผลตามปัจจุบันนี้ทั้งนั้น
แหละ ปัจจุบันนี้ให้มันดี อดีตมันก็ดี อนาคตจะมาอีก อะไร
อะไรมันก็จะดีไปได้อันนั้น มันจะเกิดความชำนาญ ที่ถามนี้ก็
ตอบไปด้วยข้อๆ ชัดๆ ง่ายๆ เราจะต้องรู้ คำว่าปัจจุบันคืออะไร
อาการของจิตเราคืออะไร เราต้องรู้ตัวเรา เมื่อเรารู้ว่าอาการจิต
ของเราเป็นอย่างไรเราก้ต้องมนสิการหรือทำใจในใจทำจิตใน

จิตของเรา ต้องทำจิตของเราเอง ใจของเราก็จะอยู่กับปัจจุบัน
จบคำตอบ

ที่มาที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ่มออนไลน์ วันจันทร์ที่
๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

การปฏิบัติธรรมไม่ให้เครียดเมื่อเคร่งครัด

รายละเอียด : คุณก็พยายามดูอาการของความเครียด
และเคร่งครัด เคร่งครัดคือคุณพยายาม ตรงตามความตั้งใจ
ที่จะให้ได้ตามนั้น แต่ใจคุณอย่าไปเร่งอย่าไปมุ่งแรงจนเกินเลย
ความพอเหมาะพอดี มันก็จะเครียด ถ้าคุณทำได้พอดี มันก็
เคร่งครัดได้แต่ถ้าคุณหย่อนก็ไม่เคร่งครัด ให้มันได้พอดี แล้วจะ
ไม่เกิดเครียด เคร่งครัดเต็มที

ที่มาที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
ธรรมะคือเครื่องถ่วงดุลยุคนิยมเคออส วันพุธที่ ๑๑ ธันวาคม
๒๕๖๒

การปฏิบัติผิด นั่งหลับตา หลงว่าเป็นอรหันต์ หลอกคน บาปหนัก

รายละเอียด : คือพระสูตรคฤหัสถ์กุตตนิเทศ อธิบาย
ถึง ความวิเวก หากเขาทิ้งจากกาย ทิ้งจากกาม ไม่สัมผัสกาม
เป็นลำดับ เขาทิ้งกามคุณ ๕ ก็เอาแต่ปฏิบัตินั่งหลับตา พวกนี้
หมดประตุที่จะบรรลุธรรม เพราะว่า ออกป่า จะไปนั่งหลับตา
อยู่ในป่าทั้งหมด สบายๆ คือ พระปानीปิดประตูบรรลุธรรม
ของศาสนาพุทธ จะบรรลุเป็นมิจฉาผล แล้วหลงว่า เป็น
อรหันต์ นี่หลอกกันอยู่ในโลก จึงจำเป็นที่อาตมาต้องแก้กลับ
ว่า อันนั้นมันผิด มาดูธรรมะพระพุทธเจ้า มันบาป บาปไม่ใช่
เล่นๆ มันบาปหนัก เพราะว่า อรหันต์เก๊ มาบอกว่า เป็น
อรหันต์จริง บาปหนักมากเลย อาตมาไม่ช่วยไม่ได้ คนไม่รู้ก็จะ
หาว่าอาตมาอวดดี อวดเก่ง อวดโต เก่งไปว่าเขา ตัวเองจะได้
ขนาดไหน ทำได้อย่างเขาหรือไม่ แม้ชาตินี้ อาตมาก็หลงไปนั่ง
หลับตากับเขา ดีว่ามีปฏิภาณลึกๆ อาตมาออกป่าครั้งเดียวไป
อยู่ไม่นาน ไม่กี่เดือนแล้วแล้วก็กลับมา เป็นลิงลมอมข้าวพอง
ตามเขา เมื่อชัดเจนแล้ว รู้ว่าพระพุทธเจ้าปฏิบัติธรรมอย่างไร
พระพุทธเจ้าท่านไปนั่งหลับตากับเขาในตอนแรก ท่าน ก็ได้
แล้วก็รู้ว่า ไม่ใช่ อาตมาก็เหมือนกันรู้ว่า มันไม่ใช่ เมื่อไม่ใช่
ก็เลยมาบอก ก็เลยพยายาม ที่จะให้ตื่นรู้ ศึกษาให้ดีแล้ว
รู้เสียว่าศาสนาพุทธนั้น ไม่ใช่ศาสนาออกป่าเลย อย่างกายวิเวก
เขาว่าต้องเอาตัวออกป่า บิณฑบาต ผู้เดียว อยู่ผู้เดียว กินผู้เดียว
อย่างนั้น มันไกลจากวิเวก ไกลหมดเลย ไม่ได้กายวิเวก
จิตวิเวก อุภิวีเวก เพราะคุณจะไม่เห็นกิเลส

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การปฏิบัติมรรคมีองค์ ๘

รายละเอียด : คือมีสัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ ทำให้ถูกต้องตามสัมมาทิฐิ ๑๐ ในกระบวนการที่กล่าวไปคร่าวๆ คุณทำอารมณ์ที่เวทนา

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การปฏิบัติมรรคมีองค์ ๘ ตามลำดับ

รายละเอียด : สัมมาทิฐิ จะเป็น static อัมมวิจย สัมโพชฌงค์จะเป็นตัว dynamic แล้วก็จะปฏิบัติ มัคคังคะ องค์แห่งมรรค ปฏิบัติสังกัปปะ วาจากัมมันตะ อาชีวะโดยมี สติ กับความเพียรเป็นตัวช่วย มีสัมมาทิฐิเป็นประธานในองค์ ๗ ของสัมมาทิฐิ แล้วก็มรรค ๘ สัมมาวายามะกับสัมมาสติเป็นตัวช่วยแล้วปฏิบัติตั้งแต่การทำงานอาชีพก็ลดมิจฉา กัมมันตะ ก็ลดมิจฉา วาจาก็ลดมิจฉา สังกัปปะก็ลดมิจฉาลดตัวการพยายามได้ สังกัปปะ เป็นวงจรสำคัญของจิต ถ้าคุณไม่มีความรู้แยกสังกัปปะ ๗ ได้คุณก็ไม่รู้จักกระบวนการ ๗ ตัวสำคัญเลย

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

การปฏิบัติละกายจนถึงรูป อรูปและภายใน

รายละเอียด : เรียนรู้กามก่อน ตัณหาภายนอกหมดกามแล้วคุณก็จะยังมีสัมผัสกับภายนอก แต่ข้างนอกไม่ทำให้คุณเกิดตัณหากามเลย ตาสัมผัสรูปก็ไม่เกิด เสียง กลิ่น รส สัมผัสก็ไม่เกิดตัณหา แต่มันเกิดเหลือพรี้ยวภายในใจเป็นรูป กับอรูป เป็นภวตัณหาขั้นรูป ใครติดมากก็มีมาก ใครติดน้อยก็มีน้อย ก็ต้องล้างหยาบก่อนคือรูปตัณหา จนล้างหมดเหลือนิดๆ ก็อรูป ก็ล้างจนไม่เหลือจนกระทั่งหมดไม่มี เหลือเพียงน้อยนิดกับไม่มีมันแยกกันยากมาก ก็ต้องพิจารณา สัมผัสและพิจารณา ยิ่งหากไม่มีผัสสะจะไม่มีอะไรให้อ่านออก มุทกุตธาตุของเราต้องเร็ว ญาณปัญญาเราต้องเร็วแยกแยะ มีน้อยกับไม่มี อ่านให้ออก ต้องมีผัสสะของจริงให้อ่านออก จะสมมุติเอาว่าไม่มีกับมีน้อยก็ได้แต่พยัญชนะ มีน้อยไม่มีสระไอ ไม่มีก็มีสระไอเนาะ พุดได้แต่ไม่มีสภาวะ จะเอาพยัญชนะมาอ่านว่ามีน้อยกับไม่มีคุณอ่านไม่ได้หรอก คุณก็จะหมดไม่ได้ มันต้องมี

สภาวะสัมผัสจริง ก็จะมีมันมีหรือไม่มีแล้วนะ มันเหลือน้อยเราก็เหลือหลายน้อยหลายทีแล้ว เออตอนนี้มันไม่มีแล้วพอต่อไปมันยังขึ้นมาอีก ก็จะมี แวมมา มันก็ต้องหลายครั้งของจริงพวกนี้ต้องหลายครั้ง กว่าจะเนียนสนิทสัมผัสโดยที่เปลือ สัมผัสโดยไม่มีที่เปลือ ที่เปลือมันมีไหม แต่รู้ตัวโดยเจตนามันไม่มีหรอก เจตนาสัมผัสมันไม่เห็น มันไม่มี มันจะรู้ทันเลย แต่ว่าที่เปลือมันสำคัญ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

การปฏิบัติล้างกิเลสจากภายนอกสู่ภายใน

รายละเอียด : อธิบายยากที่ว่า ภายใน ๑ ภายนอก ๕ คำว่า ภายใน คือโง่รู้พอๆ คือการสัมผัสแต่ต้อง หากไม่มีโง่รู้พอๆ จิตคุณไม่มีธาตุรู้เกิด เพราะฉะนั้น ธาตุรู้กับโง่รู้พอๆ ต้องไปด้วยกัน ถ้าไม่มีภายนอก ไม่มีสัมผัสนอก จิตก็ไม่มีรู้เรื่องมันรู้แต่ภายใน พวกเราแต่ใน คุณเองจะล้างกิเลส พระพุทธเจ้าอนุโลมว่า อาสวะบางอย่างหมดได้สำหรับผู้ที่มีการมี เคยล้างกิเลสมาก่อนแล้วในอดีต แล้วเอาสัญญาขึ้นมาพิจารณา ก็นี้กว่าตัวเองหลุดพ้นจากการนั่งหลับตาสมาธิที่จริงแล้วมีของเก่าของตัวเอง ติดอยู่ในจิตไม่ออกมาข้างนอกข้างในมีแค่ ๑ ทวาร ภายนอกมี ๕ ทวาร หากไม่เลิกภายนอกก่อนแล้วจะไปเลิกภายในก่อนมันเป็นไปได้ จะต้องเลือกจากภายนอกก่อนแล้วจึงไปเก็บละเอียดภายใน ข้างในคุณเก็บไม่ได้หรอก ไม่มีเบื้องต้น เพราะฉะนั้นทำให้ตายอาสวะสิ้นก็แค่ที่คุณเคยทำได้ แต่ถ้าคุณไม่เคยทำได้คุณไม่มีทางบรรลุ คุณไม่เคยพบสัตบุรุษ ไม่เคยเข้าใจโลกุตรระคุณคิดเองไม่ได้ เกิดโลกุตรระเองไม่ได้ นอกจากพระพุทธเจ้าหรือสัตบุรุษที่เคยมีมาก่อนแล้ว แต่ก็ต้องเคยได้มาจากพระพุทธเจ้าองค์ก่อนทั้งนั้น ถ้าคุณไม่ได้ฟังจากพระพุทธเจ้า สัตบุรุษ คุณไม่มีสิทธิ์ที่จะรู้เองเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ศิลปะในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญาวิชฌิมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

การปฏิบัติศีลตามลำดับมีแบบแผน

รายละเอียด : คือให้ปฏิบัติไปตามลำดับของศีลแต่ละข้อแล้วจะเกิดบรรลธรรมอย่างน่าอัศจรรย์ หากว่าคุณไม่มีลำดับแบบแผน ทำไม่ได้หรอก มาเรียนให้ดี อโยออกนอกศีล สมาธิปัญญา แล้ว ถ้ามองอย่างนี้ ก็คือ เขาทำแบบสมณะไม่ได้รู้จัก

กิเลสที่เกิดปัจจุบัน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ปฐมโศก ครั้งที่ ๘๑
วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การปฏิบัติศีลที่มีผลทางล้างกิเลส

รายละเอียด : การปฏิบัติศีล ยืนยง เป็นศีลพรต เป็น การปฏิบัติ ปฏิบัติศีลกิเลสเหลือ หรือไม่ได้ล้างกิเลสหรือไม่ หากเราไม่สามารถยุติ ก็ไปทำอย่างผิดวิธี ไปทรมานร่างกาย ทุกรกิริยาต่างๆ สารพัดๆ ที่จริงไม่ใช่แค่ทรมานอย่างเดียว แต่ มันไม่ถูกต้องด้วย เป็นทุกรกิริยา ไม่ใช่สุกรกิริยา ก็ไม่ได้ผลการ ล้างกิเลส แต่ผลกุศลคุณได้ คุณอดทน คุณไปทำทุกรกิริยา ก็เก่งนะ ทำทุกรกิริยา อดทนได้ สู้กับสิ่งสิ่งห่ออะไรต่างๆ นานา สารพัด ก็เหมือนได้ฝึกกายกรรม คุณเก่งทางโลก คุณก็ทำเป็น แต่มันไม่เกี่ยวกับการลดกิเลสเลย ไม่ได้ล้างลดกิเลสเลย แยกกัน ชัดเจนไหม หากแยกไม่ชัดก็หลงกายกรรมเปียงยาง แล้วก็คิดว่า ได้ผลล้างกิเลส ก็ได้แต่เก่งกายกรรมเปียงยาง เหาะเหิน เดินน้ำ ดำดินได้ ฟันไม่เข้า ยิงไม่ออก อะไรก็แล้วแต่ ซึ่งมันไม่ใช่เรื่อง ของนิพพานเลย มันเป็นเรื่อง กิเลสหนา ซ้ำซ้อนขึ้นเท่านั้น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การปฏิบัติสัมผัสเกี่ยวกับสัตว์

รายละเอียด : การปฏิบัติสัมผัสเกี่ยวกับสัตว์ คือ สัมผัส กับสัตว์ก็เกิดกิเลสตัณหา อะไรกับสัตว์ เราก็แยกกาย แยกจิต แยกกิเลสตัณหามาได้แล้ว ก็ทำด้วยวิปัสสนา เห็นไตรลักษณ์ จริงๆ แล้วเอ็งไม่ได้มีตัวตน ธาตุปัญญามันจะฉลาดอย่างนี้ พอเห็นกิเลสเราก็บอกว่าไอ้โง่ ในสังฆธรรม ๗ ศรีทธา หิริ โอตตปปะ พาหุสังจะ วิริยะ สติ ปัญญา ไม่เกิดในการนั่งหัลบตา สมาธิ อย่างเราเห็นไก่อีกจะเอามาลงหม้อแกง ก็ไม่รู้ตัวเอง เกิดจิตไม่ดี เห็นคนแล้วไม่ชอบใจ ก็จะไปตบเขาก็ไม่ได้ดูจิตใจ ที่ไม่ดีมีกิเลสสัมผัสกับสัตว์ต่างๆ ก็ไม่เท่าไร แต่คนนี้แหละ ตัวดี สัมผัสแล้วกิเลส รัก โกรธ หลง เกิดเยอะเยอะไปหมด ให้เป็นรูจจริง นี่แหละคือโทษแล้วก็ล้างกิเลสพวกนี้มันไม่มี ตัวตนหรอก มันก่อเหตุแห่งความทุกข์ ความสุขอยู่อย่างนั้น ถ้าคุณจะดูอาการของกิเลสตัวนี้แล้วก็บอกว่า เอ็งอย่ามา เสนอหน้า เอ็งไม่ใช่ตัวจริง เอ็งเป็นอนัตตา ถ้าหากธาตุปัญญา ของคนแรงมาก กิเลสมันจะหายไปหมด

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

การปฏิบัติสู่สภาวะสิ้นทุกข์สิ้นสุขตามลำดับ

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นคนที่จะทำจิตของตัวเองให้ รู้จักทุกข์ นี่แหละเป็นสิ่งที่ต้องมีตัวตนแห่งความรู้ทุกข์ อริยสัจ ๔ ต้องรู้จักอาการของจิตเราที่เป็นความทุกข์เป็น อย่างไร คนเรามักจะกลบเกลื่อนตัวเอง ทำจิตใจเราก็แสวงหา แต่ความสุข ไปสัมผัสอะไรต่างๆ ไปทำกิริยาต่างๆ สัมพันธ์กับ อะไรอย่างนั้นอย่างนี้ก็เพื่อความสุข มันก็เลยไม่มีวันจะรู้ความ ทุกข์สักทีเลย แล้วที่จะสุขมันก็เป็นอุปาทาน สัมผัสอย่างนั้นแล้ว ก็ตรงกับตัณหาของเรา ตรงกับอุปาทานของเรา เราก็เลยรู้สึก เรียกมันด้วยภาษาว่าความสุขความพอใจ สมใจบำเรอกิเลส ตัณหา บำเรออุปาทานแล้วก็เป็นความสุข ที่จริงความสุข ความทุกข์มันตัวเดียวกัน คุณยังแสวงหาสิ่งที่จะมาบำเรอให้ เกิดความสุข มันก็ยังมีทุกข์ เพราะเป็นตัวที่คุณต้องไป แสวงหามำเรอความต้องการที่จะเสพสุข ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ภายนอกที่เรียกว่ากามภพ หรือภายในเรียกอิตตา ตามที่พระ พุทธเจ้าสอนในธัมมจักกัปปวัตตนสูตร กามกับอิตตา เราต้อง ลดลงมาให้มันเหลือน้อยลงน้อยลง จนหมดกามหมดอิตตา จนหมดเลย ไม่มีแล้วกามไม่มีแล้วอิตตา ก็เลยแต่ความว่างๆ กลางๆ ศูนย์สูญ เรียกว่ามัชฌิมา การอธิบายมัชฌิมาปฏิปทา แปลว่าทางสายกลาง ก็เหมือนกับถนนเส้นใหญ่ๆ แล้วก็เดินไป กลางๆ ถนนจะไปไหนก็ไม่รู้ ฟังแล้วตลก ธรรมะพระพุทเจ้าก็ เลยไม่มีผล ไม่รู้ว่ามัชฌิมาคือความเป็นกลาง แล้วก็วิธีปฏิบัติ ให้สู่ความเป็นกลาง ลดกามลดอิตตาได้ก็จะได้ความเป็นกลาง มัชฌิมา เดียวนี้ก็ไม่รู้กันแล้ว ที่อธิบายไปนั้นมันยังน้อย ต้อง ค่อยๆ เรียงรู้เบื้องต้นตั้งแต่ ศีล แล้วปฏิบัติตามลำดับ จนเกิด อาการจริงแล้วทำให้จิตของเราสามารถทำให้ลดกิเลสได้ๆ เป็น อุเบกขา แล้วสั่งสมเป็นสมาธิ ก็เกิดผลไปเรื่อยๆ ที่จริงแล้ว หัวใจศาสนามีแค่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เท่านั้นแหละ

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุณหอนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

การปฏิบัติหัลบตา

รายละเอียด : หัลบตา คือ การไปอยู่ในภพ มีแต่สัญญา ไม่มีปัจจุบัน การหัลบตา เป็นการตื่นอยู่ในภพ เป็นการมีโลก อยู่ในกะลาครอบ จะฉลาดอยู่ในโลกกะลาครอบ แต่กับคนที่ มีโลกวิทู รู้โลกกว้าง รู้มากมาย ผู้ใคร่รู้มากกว่ากัน การหัลบตา คือ การหลงโลกในกะลาครอบว่ามันเกิดปัญญารู้มากมาย แล้วก็ไม่มีทางรู้ว่าปัญญาที่รู้นั้นมันเป็นเพียงสัญญาเท่านั้น จากความจำของตัวเอง และตัวเองก็ไม่ได้รู้อะไรใหม่เลย ตามที่

พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ใน พรหมชาลสูตร นั่งหลับตาทำเจโตสมาธิที่เขาทำกันอยู่ มันจะมีอยู่แต่อดีต ๑๘ หรือ ฟุ้งซ่านไปในอนาคต ๔๔ มีเท่านั้นไม่มากกว่านั้นแล้ว เพราะฉะนั้นไม่มีปัจจุบัน ไม่มีทางเป็นอรหัตต์

คำอธิบาย : คือเตียรถียต่างๆ เป็นพวกมิจฉาชีพแห่งของศาสนาพุทธ รายการสำมะปีชีวิต สันตือโคก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

การปฏิบัติหลับตาของผู้สมาธิปฏิบัติ

รายละเอียด : คือ ผู้ที่มีสมาธิปฏิบัติแล้วจะหลับตาได้ปฏิบัติเป็นอุปการะก็ได้ อุปการะแต่ไม่ใช่แก่นแท้ สมณะโพธิรักษ์ก็ใช้อยู่มาก ตอนนอนหลับก็ใช้ทวารนอกไม่เกี่ยวแม้แต่นอนหลับท่านก็ปรุงแต่งธรรมะได้ยังมีสติ ก็แน่นอน ตื่นอยู่ก็ทำได้แม้จะตัดภายนอกก็ปฏิบัติได้ การหลับก็หลับแบบไม่ฝืนเลยก็ได้ แต่ไม่ได้เรื่องก็ติดยึดกันไปแบบดับ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

การปฏิบัติเจริญอิทธิบาท ๔

รายละเอียด : ๑. ดูกรผู้มีอายุทั้งหลาย ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ ย่อมเจริญอิทธิบาท อันประกอบด้วย ฉันทสมาธิ ปธานสังขาร ๒. ดูกรผู้มีอายุทั้งหลาย ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ ย่อมเจริญอิทธิบาท อันประกอบด้วย วิริยสมาธิปธานสังขาร ๓. ดูกรผู้มีอายุทั้งหลาย ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ ย่อมเจริญอิทธิบาท อันประกอบด้วย จิตตสมาธิปธานสังขาร ๔. ดูกรผู้มีอายุทั้งหลาย ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ ย่อมเจริญอิทธิบาท อันประกอบด้วย วิมังสาสมาธิปธานสังขาร ๕

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ ข้อ ๓๒๑, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

การปฏิบัติเป็นลำดับจากภายนอกสู่ภายในอย่างน่าอัศจรรย์

รายละเอียด : คือ เมื่อไม่ได้สัมผัสผัสสภายนอก คุณปฏิบัติอยู่แต่ภายใน ไม่มีใครรับรองว่าคุณจะบรรลุได้ สูงสุด ไม่ครบ ไม่ปฏิบัติภายนอกไม่ครบ ยิ่งปฏิบัติไม่เป็นลำดับ ถ้าคุณปฏิบัติเห็นลำดับจากภายนอกมาหมดไป คุณก็จะอยู่เหนือกายภายนอก แล้วเข้าไปหาข้างในเป็นลำดับอย่างน่าอัศจรรย์

โดยที่คุณไม่ได้ทั้งกายภายนอก แต่ผู้ที่ปฏิบัติไม่เป็นลำดับกายภายนอก คุณปฏิบัติไม่ได้ คุณจะได้แต่ปฏิบัติหลับตาเมื่อลืมตา คุณปฏิบัติไม่ได้พิสูจน์ยืนยันไม่ได้ ว่าคุณหลุดพ้นหรือเปล่า ดีไม่ดียังไม่รู้ตัวเลย หลุดแล้ว แต่คนอื่นเขาเห็นง่าย ถ้าหากว่ารู้แล้วในกายภายนอก ก็ยังสัมผัสสัมผัสอยู่ก็เหลือตากายภายใน เป็นรูป อรูปต่อไป กายภายนอกก็จะมีปัญหา ยิ่งจะแข็งแรงมากยิ่งขึ้นด้วย แต่ถ้าคุณปฏิบัติ แต่เพียงภายใน คุณไม่แข็งแรง สู้ไม่ได้ กลับกัน คุณจะไม่แข็งแรงยิ่งขึ้นด้วย แต่ถ้าปฏิบัติถูกต้องยิ่งจะแข็งแรงมากขึ้น หากไม่ได้ปฏิบัติภายนอก เอาแต่ภายใน ข้างนอกก็จะยิ่งอ่อนแอ คุณจะยังไม่รู้ทัน ไม่รู้โอโห่ อิเหน่ ยิ่งทุกวันนี้ มันจะหยาบด้วย เหตุการณ์ทุกวันนี้ มันไม่เที่ยง มันมีปรุงแต่งสารพัดมา โอโห่ เกเทย มันปรุงแต่งมาให้คุณทำไทรยัดนักปรุงแต่งกิเลสโลก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตือโคกวันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การปฏิบัติเมื่อมีสมาธิปฏิบัติแล้ว

รายละเอียด : การปฏิบัติเมื่อมีสมาธิปฏิบัติแล้ว คือ จะต้องปฏิบัติศีลเป็นข้อต้น เริ่มต้นข้อ ๑ คือ สัมผัสกับสัตว์ จะต้องปฏิบัติ ถ้าไม่ปฏิบัติตามนี้ มันไม่มีลำดับเป็นขั้นตอน ไม่น่าอัศจรรย์ สัตบุรุษกล่าวว่าใครมาปฏิบัติธรรม ต้องปฏิบัติศีลก่อนแล้วจึงเริ่มมีจิตนะเมื่อเริ่มตั้งศีลเป็นข้อแรก มีการสำรวจอินทรีย์ทั้ง ๖ แล้วมีการเกี่ยวข้องกับเครื่องอุปโภคบริโภค และต้องเป็นผู้ตื่นอยู่กับทวารทั้ง ๖ (ชาคริยา) นี่คือหลัก ๓ ข้อ การนั่งหลับตาไม่มีคุณธรรม ๓ ข้อนี้เลย ดีทั้งสำรวจอินทรีย์ทั้งยังไม่ตื่นเป็นนิทราไปเลย ไสยไปเลย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโคก ครั้งที่ ๓๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

การปฏิบัติเริ่มที่บันไดขั้นที่ ๑

รายละเอียด : คือถ้าผู้ใดไม่เริ่มต้นด้วย ศีล คุณก็ปฏิบัติผิดแล้วตั้งแต่ต้น เพราะว่าไม่ได้เริ่มที่บันไดขั้นที่ ๑ คือศีล แล้วยิ่งคุณไปปฏิบัติยึด บัณฑิตปฏิบัติ คือข้อปฏิบัติที่ผิดอีก ๓ แต่ต้องปฏิบัติข้อบัณฑิตปฏิบัติ ๓ ข้อปฏิบัติที่ไม่ผิดเพราะคุณไปเข้าป่า หลับตาปฏิบัติไม่มีสำรวจอินทรีย์ทั้ง ๖ ไปหาอาจารย์ในป่าเก็บผลไม้ในป่ากินไม่มีสิ่งอุปโภคบริโภคที่มีในโลกนี้ทั่วไป แต่ไปอยู่ในป่า มีแต่ต้นหมากรากไม้ เลือสิ่งมันไม่มีเครื่องอุปโภคบริโภค ที่จะประมาดโภชนาการมันดีแต่คุณตาแล้วไปนั่งหลับตาปฏิบัติก็ไม่มี ชาคริยานุโยคะ ก็โมฆะตั้งแต่ศีล ไม่มีการ

ปฏิบัติต่อบัณฑิตกฏา ๓ เลย ก็ไม่ได้ปฏิบัติจรณะ ๑๕ ศรัทธา คุณก็มีจนาศรัทธา ไปเชื่อลัทธินอกกริต ลัทธินอกปา ลัทธินอกปั้งหลับตา ลัทธินอกเทวนิยม ลัทธินอกปฏิบัติแค่กฏา ๖๒ ได้แค่อดีตกับปัจจุบัน จะไม่มีกฏาธรรม นีพพานกฏาเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

การปฏิบัติแบบพุทธในโลกนี้มี ๒ แบบ

รายละเอียด : การปฏิบัติแบบพุทธในโลกนี้มี ๒ แบบ คือ แบบที่มีทฤษฎีที่ปฏิบัติโดยหลับตา กับแบบที่มีทฤษฎีปฏิบัติลืมตา

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

การปฏิบัติแบบลืมตา

รายละเอียด : การปฏิบัติแบบลืมตา คือ การปฏิบัติไปตามหลัก เริ่มจากหลักศีล แล้วศรัทธาจะเกิดก็คือ ความรู้ ความเชื่อถือ ความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้นไปอีก มันจะเกิดซับซ้อนขึ้นจากการปฏิบัติ ๓ ข้อหลัก ถ้าหากปฏิบัติได้ถูก มันก็จะยังมีศรัทธาจิตใจก็จะยังมีความละเอียด ละเอียดต่อศีลที่ห้ามไว้ ละเอียดต่อสิ่งไม่ดีงาม มีความละเอียดสูง ไปเป็นโอดตปปะ จะกลัวเกรงไม่ทำผิด เป็นเครื่องซึ่งความเจริญของจิตที่เป็นคุณสมบัติคุณธรรมที่มันยิ่งใหญ่ขึ้นมันจะเป็นเครื่องประกันเลยว่าจะไม่ทำบาป มันละเอียด กลัว ไม่ทำ หิริ โอดตปปะ ยิ่งทำก็มีมากขึ้น เป็นพหูสูต การเป็นพหูสูตไม่ได้หมายถึงเป็น learned man ผู้รู้มากอะไรอย่างนั้น แต่ก็คือความรู้ที่มันมีมากขึ้นจริงๆ แล้วจะมีธาตุรู้ที่เป็นปฏิภาณปัญญา ว่าเป็นความรู้ที่ได้ที่จริงจริงๆ มันควรจะได้สูงกว่านี้มีอีกไหมอย่างนี้ มีอีกก็จะทำการวิริยะ สติปัญญาที่เป็นจริง ซับซ้อน วิริยะ สติ ปัญญา ความเพียร สติ ตื่นมาปฏิบัติแล้วจะเกิดปัญญา สำทับด้วย ปัญญา มันเป็นปัญญานทรีย์เพิ่มขึ้น ศรัทธาก็เป็นศรัทธินทรีย์เพิ่มขึ้น ศรัทธา หิริ โอดตปปะ พหูสูต สติ ปัญญา มาถึง ปัญญาที่เป็นข้อ ๑๑ (ของจรณะ ๑๕)

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

การปฏิบัติให้สูงขึ้นตามลำดับ

รายละเอียด : ศีล-สมาธิ-ปัญญา นี้ จะปฏิบัติได้ผล อธิศีล-อธิจิต-อธิปัญญา-อธิมุตโต ไปตามลำดับ และเกิด วิมุตติไปเป็นขั้นๆ เป็นเรื่องๆ เมื่อผลของ ศีล นั้นทำให้ จิต สะสมผล

ได้ อธิจิตตั้งมั่น เข้าชั้น สมาธิ ครอบรอบตัน อธิปัญญา ก็รู้แจ้ง รู้จริงในผลที่สั่งสมตกผลึกเป็น สมาธิ รอบตันนั้นไปตามลำดับ จนกระทั่ง ศีล ข้อนั้นปฏิบัติจนมีผลทำให้ จิต สะอาดบางจากกิเลสไปเรื่อยๆ และควบแน่นเข้าๆ กระทั่ง ตั้งมั่น เป็นขั้นกลาง และที่สุด ตั้งมั่น เป็น ขั้นปลาย เรียกว่า วิมุตติ ก็จะมี อธิปัญญา ตามรู้ใน อธิ ต่างๆ ทั้งหมดนั้นๆ ไปด้วยตลอด จนที่สุดกิเลสหมดเกลี้ยงก็รู้จักรู้แจ้งรู้จริงว่า กิเลสเกลี้ยง ด้วย อธิปัญญา (หรืออภิปัญญา) นั้นเอง เรียก ผล สุดท้ายนั้นว่า วิมุตติญาณทัสนะ ใน สมาธิ นั้นๆ สมาธิเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ตาม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

การปฏิบัติไม่ต้องหนีให้เผชิญ

รายละเอียด : คือ พระพุทธเจ้าบอกว่าไม่ต้องหนี ให้เผชิญและศึกษาให้ดีแล้วอยู่ด้วยกันให้ได้ ถ้าจะให้เปรียบเทียบให้ชัดเจนก็คือ แม้เสือกกับคนอยู่กันคนละที่ แต่เราก็ค่อยศึกษา แล้วพยายามมาอยู่ด้วยกันได้ เสือกกับคนอยู่ด้วยกันได้นี่คือการเปรียบเทียบ คนนี้แหละจะร้ายยิ่งกว่าเสือหรือร้ายยิ่งกว่ายุงก็ได้ เราก็อยู่กับเขาได้ เราสู้กันแล้วให้เสือกู้จักใจเราไว้ใจเรา เข้าใจเรา โดยเฉพาะเราเป็นผู้ที่เกือกูเลเสือก เสือกมันก็ไว้ใจเรา ไม่ทำร้ายอะไรเรา เขาก็ปฏิบัติมาแล้ว แต่เสือกมันก็เลยกลายเป็นเรื่องตัวเองไม่เป็น ช่วยเหลือตัวเองไม่เป็น มันแสดงความรักทางนามธรรม แต่นิสัยมันเสีย สันดานเสือกเสียหมด ปล่อยเสือกเข้าป่ามันก็ตาย มันอยู่ไม่รอด มันป้องกันตัวเองก็ไม่ได้ มันเสียความเป็นสัตว์หมด เพราะฉะนั้นสิ่งที่มีมันอยู่ห่างเสือก มันก็อยู่กับเสือก เราก็อยู่กับเราไม่เกี่ยวกับอยู่แล้ว เสือกมันไม่มาเพ่นพ่านอยู่ในเมืองอะไรหรอก มันอยู่ในป่าก็มีกวางมีแก๊งให้จับกินหรอก มาจับคนกินไม่ได้หรอก เสือกไม่สู้ฝีมือคนหรอก แล้วมันก็ไม่มีความคิดทรูทรานคนหรอก แต่คนนี่มันโง่กว่าเสือกอีก คนนี่มันจัดการกันได้

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณาครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การปฏิเสธเพื่อนที่ไม่เป็นศัตรูกัน

รายละเอียด : รู้ทั้งรู้แล้วว่าไม่มีสาระ เคยยกตัวอย่างง่าย มีคนสองคนเป็นเพื่อนกัน เขาก็มาชวนว่าไปกินเหล้ากัน อีกคนก็บอกว่าไม่ไป เขาก็บอกว่าเอ็งเป็นเพื่อนข้าหรือเปล่านั้นก็บอกว่าเป็น เขาบอกว่าเพื่อนข้าก็ต้องไปกินเหล้า คนนั้นก็บอกว่าเอาอย่างนี้ เอ็งเป็นเพื่อนข้าใช้ไหม ใช่ แต่ถ้าไม่กินเหล้า

เพราะฉะนั้นแจ้งก็มากับเข้าไปกินเหล้าไม่ดีหรืออก ไม่กินเหล้า ดึกว่าใช้ไหม ถ้าคนนั้นบอกว่ากินเหล้าดึกว่า คนนั้นก็ให้ไปที่ ชอบที่ชอบเลย พูดกันให้ชัดเจน ไม่ต้องแข็งหรืออกพูดอย่างนี้ นิมๆ มันจะมีสามัญสำนึกรู้เลยว่าการกินเหล้าไม่ดี เขาจะไม่มี สามัญสำนึกรู้เลยหรือคน ถ้าเขาไม่มีสามัญสำนึกก็บอกว่าไม่ กินเหล้านี้เป็นหมานะ ก็อย่าไปคบเลยคนระดับนี้ พูดอย่างนี้ อตมาอธิบายอย่างนี้ถึงใจดีไหม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

การประกาศนานาสังวาส

รายละเอียด : คือ ประกาศว่า... เฮละ ความเห็นของเธอ ก็เป็นความเห็นของเธอ เป็นความเห็นของสองฝ่าย นานาสังวาส ความเห็นของเธอก็อย่างหนึ่งความเห็นของเราก็คืออย่างหนึ่ง เมื่อแยกความเห็นของกันและกันแล้วก็ป็นอิสระ เสรีภาพ คุณก็ดำเนินของคุณไป เราก็ดำเนินของเราไป ต่างคนต่างอยู่ หลักเกณฑ์ของนานาสังวาสข้อ ๑ มีว่า ห้ามสองฝ่ายนี้ ที่เป็นสงฆ์ด้วยกัน ห้ามไปอธิกรณ์กันและกัน คือ ห้ามไปฟ้องร้อง มีสงฆ์สองฝ่าย ฝ่ายใดไปฟ้องฝ่ายใด คนนั้นละบาป คนนั้นตกนรก คนนั้นละผิด ฟ้องร้องกันไม่ได้ ต่างคนต่างทำ จบ นี่คือ กฎระเบียบธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า นานาสังวาส แล้วฟ้องร้องกันไม่ได้ โดยเฉพาะนานาสังวาสที่ทำพิธีประกาศกันเป็นหลักฐาน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถิอารยธรรม บ้านราช ยอดสุดของความต่างคือนานาสังวาส วันอาทิตย์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

การประกาศพระสูตรแรกเกิดอัญญาธาตุ

รายละเอียด : เริ่มต้น ตั้งแต่อัญญาธาตุที่อตมาแยกให้ฟัง ตั้งแต่พระพุทธเจ้าประกาศเอาไว้ ท่านเทศน์กัณฑ์แรกเลย อัญญาโกณฑัญญะ ฟังกับเพื่อนพราหมณ์อีก ๔ รูป ก็คือนักบวชนั้นแหละ พระพุทธเจ้า ก็มาพบผู้ที่แสดงท่าที่จะบรรลุมหรรณ คือ นักบวช ตอนนั้นศาสนาพุทธยังไม่เกิด พระพุทธเจ้าท่านก็มี วิชชาของท่านมา เป็นพระศาสดาองค์หนึ่ง ก็เอามาประกาศขึ้น เมื่อประกาศพระสูตรแรก อัญญาโกณฑัญญะ อัญญา ก็คือความรู้จากอัญญาธาตุ ไม่ใช่ความรู้แบบโลกีย์ เป็นธาตุรู้คนละโลก ธาตุรู้ของโลกียะมัน อย่างหนึ่ง ธาตุรู้ของโลกุตระมันอีกอย่างหนึ่ง มันเป็นคนละโลก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอศไก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การประท้วงแต่ละประเทศยังไม่จบ เป็นสมบัติผลัดกันชม

รายละเอียด : คือ สรุปการประท้วงประเทศต่างๆ มาถูกต้องเราก็ได้ทำมาแล้วก็ไม่ขอขยายความอีก ตัวอย่างของประเทศไทย คนไทยทำสำเร็จมาแล้วไม่ใช่แค่รัฐบาลเดียว ๓ รัฐบาลเป็นอย่างน้อย เพราะฉะนั้นออกจะศึกษาการศึกษานี้ ก็เชิญเลย ประวัติศาสตร์มีให้ เป็นเรื่องจริง ที่ได้ปฏิบัติจริง สำเร็จผลจริง ผ่านมาแล้วจริงๆ ไทยจึงเป็นผู้ที่ผ่านมาก่อนประเทศเหล่านี้ ประเทศต่างๆ เหล่านี้ยังวิ่งตามมาเลย ประเทศไหนไม่เกิด ก็ยังมีประเทศจีน ประเทศอินเดีย ยังไม่เกิดก็ยังมี ยังสามารถประคองอยู่ได้ก็พอเป็นไป แต่ว่ามันไม่จบหรือ เป็นสมบัติผลัดกันชม อำนาจอึดตายตัว ของกูมันยังมีอยู่ ถ้ายังไม่หมดตัวของกูไม่จบ ถ้าไม่มีทฤษฎีจะไปทำลายตัวของกูให้หมด ไม่มีจบ ไม่มีเสร็จ เพราะฉะนั้นทฤษฎีหมดตัวของกู ของพระพุทธเจ้า ใครเห็นใหม่ว่ามีธงนำอยู่ ปลายอุโมงค์ เป็นแสงสว่างปลายอุโมงค์ ใครเห็นแล้วก็ต้องมาเอา

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การประมาณในกรงาน

รายละเอียด : การงาน การพูด การนอน การอยู่กับหมู่ ก็ดี กาละนี้ การงานการพูด การนอน การอยู่กับหมู่ ตอนนี พังธรรม ก็ละจากการงาน การงานก็ดี แต่อันนี้ควรกว่าไหม? เป็นกาละ อันนี้ควรกว่าก็ทั้งมาเถอะ แต่ถ้าไม่ควรกว่า ถ้าเราไม่ทำไม่ได้นะ มันขาด ก็ต้องทำ แต่กาละนี้ต้องพูดก็ควรพูด กาละนี้ควรนอนสุขภาพจะเสียก็ต้องนอน ตอนนีต้องอยู่กับหมู่ หรือตอนนีควรพักได้ หมู่ก็ว่าไป เราก็ขอเวลาที่ทำเป็น มันเป็น กาละอันควร ที่ละเอียดขึ้น ยังมีปัญจรามตาอีก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

การปรุงแต่งอย่างโลกุตระ

รายละเอียด : การปรุงแต่งอย่างโลกุตระ คือ การทำจิตให้ว่างจากกิเลสมาปรุง แต่เป็นการปรุงอย่างอภิสังขาร ถ้าเป็นพระอรหันต์ไม่มีกิเลสแล้ว ก็ อนุญญาภิสังขารทำจิตให้โอเนญชาภิสังขาร สัมมรรักษาผลของอุเบกขา ๕ ไป

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตืออศไก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

การปลงอาบัติ

รายละเอียด : คือ การสารภาพความผิดที่ตนเองทำเป็นคนอื่นทราบ เพราะเมื่อเรารู้ว่า เราผิดไม่ต้องไปปิดบัง ก็ยอมรับผิดแล้วแก้ไข หากคุณยอมรับผิดคนอื่นก็จะเบาใจไปหมดแล้ว คนนี้รับแล้วว่าผิด แม้คุณยังไม่แก้ไข คนอื่นก็จะสบายใจขึ้น ยิ่งรับผิดแล้วแก้ไขเองด้วยก็ยิ่งอนุโมทนาสาธุ นี่คือ สัจธรรมง่าย ๆ นี่คือการเจริญของมนุษยชาติ

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบาย รายการสำมะปีชีวิต ปฐม-
อโศก ครั้งที่ ๗๑

การฝึกฝนจิตใจให้ไม่กลัวและวิตกกังวลมากเกินไป

รายละเอียด : เมื่อได้สัมผัสสิ่งนั้นคนนั้น ที่เราไม่ค่อยอยากจะทำ เราไม่ชอบนั้นก็หลีกเลี่ยงเสียก็แล้วกัน ถ้าหากได้รับความรู้สึกไม่ได้เดี๋ยวมันก็จะเกิดตบะแตก ควบคุมไม่อยู่ โทสะขึ้น ราคะขึ้นก็ไม่ดี พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ว่าพรากไม้ที่ชุ่มด้วยยางออกจากน้ำก่อน ก็มันมีปฏิกิริยาต่อสิ่งนี้แรงไปเราจะต้องเลิกมา เหมือนกับสิ่งที่เราสู้ไม่ได้ เราก็ห่างไกลมันก่อนไม่ต้องไปสัมผัส แต่เมื่อพอเป็นไปได้ก็ไปสัมผัสกับมัน แล้วก็อ่านดูใจมันจะเกิดกิเลสมาก กิเลสแรงอย่างไร ก็พิจารณาด้วยวิธีของพระพุทธเจ้า พิจารณาให้เห็นความไม่ดีของมัน มันเป็นตัวการมันเป็นความหลอก เป็นมายาเป็นผีเป็นสิ่งที่ชั่วร้าย เราจะต้องเห็นจริงว่ามันเป็นตัวหลอกเกิดจิตใจที่เห็นจริงว่า มันเป็นตัวใจของเราเอง เป็นอวิชชาของเราเองที่มันเกิด เราไปเกิดชอบเกิดชัง อากาโรหอบอาการชังก็เป็นมายา เป็นอนัตตา ไม่ใช่ของจริงหรือ มีอาการอย่างนี้มาแล้วมันลำบากมันทุกข์ แล้วเรื่องเดียวกันนี้ เราเห็นว่ามันเป็นทุกข์แล้วมันไม่ใช่ตัวตน เดี่ยวมันก็ไม่เที่ยงเดี๋ยวมันก็หายไป มันอยู่กับเราไม่นานหรือ มันอยู่ในอากาศระอุสลายเท่านั้นเอง ถ้าชัดเจนแล้วมันก็หายไป ที่พูดอธิบายนี้คงพอเข้าใจ ปฏิบัติได้ง่ายๆ ไม่ยากเท่าไร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันอาทิตย์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

การฝึกลดละความอหังการ

รายละเอียด : การฝึกฝนด้วยการเคี้ยวอาหารแล้วคายใส่มือ แล้วเอามาคู แล้วเอาใส่ปากไปเคี้ยวใหม่ เคี้ยวไปแล้วก็คายออกมาดู คุณจะทำได้กี่ครั้ง มันก็หลีกไปตามที่เราเคี้ยว บางทีบอกว่ามันเหมือนกับอาเจียนเลย มันก็ไม่ได้ไปไหน ถ้ามือคุณสะอาดมันก็สะอาดอยู่ดี หรือคุณจะทำวันใส่ช้อนใส่ชามก็ได้ มันก็ไม่หืออะไรนี้ ยังไม่เลอะเทอะอะไร แต่คุณบอกว่า

ยังเหมือนกับอาเจียน รากหมูรากหมา มันไม่ใช่หรือที่มันคืออาหารที่คุณเคี้ยวให้แหลกแล้วเอามาผสมกับน้ำลายเท่านั้นเอง ต้องอดทน สู้กับความอหังการ นี่เป็นการฝึกฝน เด็กๆ พวกเราก็ได้ฝึกฝนเพราะนี่เป็นสัจธรรม นี่แหละคือการปฏิบัติธรรมของพุทธ ให้พิจารณา ลดโลกียะ ลดอัสสาทะ ต่างๆ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๗ มกราคม ๒๕๖๒

การฝึกหยุดความคิดโดยใช้ปัญญาไม่ใช่ใช้สมถะ

รายละเอียด : จะไปนิพพานต้องไม่เสียดายสิ่งเสพติด Practice using your wisdom to manage, instead of just blindly shutting down, certain thoughts do not feel bad losing your beloved addictions when your goal is set to nirvana.. ส.ดิโนไท... เมื่อเข้าฟังที่พ่อครูเคยสอนไว้เมื่อก่อนว่าให้ฝึกหยุดความคิดบ้าง ใช้สมถะ ในพวกเราจะอ่อนเรื่องนี้. พ่อครูว่า... ก็ฝึกหยุด ก็จะใช้สมถะก็ได้โดยลืมนิด เห็นอะไรแล้วก็พยายามมองไปแล้วก็หยุด เห็นมัน แล้วก็ไม่ต้องไปคิดอะไร อยู่ในจิตของเรา จิตของเราก็จะเฉยๆ เห็นมันแล้วก็เฉยๆ รู้แล้วก็วาง รู้แล้วก็ปล่อย รู้แล้วก็เฉย รู้แล้วก็จบ ก็รู้แล้วก็รู้แล้ว ไม่ต้องไปซ้ำซากอะไรอีก จะทำเป็นไม่รู้ก่อนก็ได้ แต่ที่รู้แล้ว รู้ก็รู้ก็รู้แล้ว อย่างที่ตาเห็นอย่างนี้มันก็อ่อนอย่างนี้ ซ้ำซากเออ มันก็รู้แล้วมันก็เป็นอย่างนี้ก็เป็นอยู่ ด้วยความที่มันคงเดิม แต่ที่จริงมันเสื่อมไปกับเวลากาลละ ไม่ใช่มันไม่เสื่อมนะ ไม่ต้องไปทำอะไรมันมันก็เสื่อม มันหักค่าเสื่อมอยู่ตลอดเวลาเอามาตั้งอยู่อย่างนี้เสื่อม อีก ๑๐๐ ปีมันก็ไม่เป็นอันนี้แล้ว แต่เราไม่เห็นความแตกต่างของมัน. จริงๆ แล้วที่เราเห็นว่ามันคงที่นั่น เรากำลังวางๆ ของเรา ไม่ต้องไปเป็นอะไรต่อ แต่เรารู้แล้วว่า มันต้องเสื่อม เราเข้าใจหมดแล้วไง ต่างกับสมถะ ที่รู้หนึ่งเฉยแล้วเขาก็ทำอย่างนั้นจริงๆ การทำอย่างนั้นของเขา คือสมถะ แต่ของเรานี้พยายามเข้าใจอย่างที่ผมอธิบาย อย่างนี้เป็นปัญญา รู้ความจริงตามความเป็นจริง แม้แต่ความเคลื่อนไหวที่ละเอียดจนเราไม่เห็นความเคลื่อนไหวมันหรือ แต่มันเป็นความจริงที่มันเคลื่อนไหวไปสู่ความเสื่อมอยู่ ถ้าอย่างนั้นถึงบอกว่าอุปจยะ สันตติ ชรตา ถ้าเราไม่เปลี่ยนแปลงลงอนิจจตา เราไปปลุกมันขึ้น stimulate มันขึ้น เพิ่ม coefficient เสริมพลังงานให้มัน มีวิธีใหม่ที่จะทำให้มันไม่เสื่อมลง แม้แต่เนื้อทางวัตถุที่จะชะลอความเสื่อม ความเป็นประสิทธิภาพของมันให้มันส่งประสิทธิภาพนั้น มีประสิทธิภาพที่มันไม่เที่ยงหรือ แต่มันเจริญขึ้น ไม่ชรตา แต่อุปจยะ เอาอันนี้ไปพัฒนาได้. ส.ดิโนไทว่า..

สมมุติว่าเราสามารถหยุดความคิดเรื่องนี้ได้. พ่อครูว่า...เราก็จบ. ส.ดินไหวว่า...แต่มันก็ไปคิดเรื่องอื่นอีก. พ่อครูว่า...เรื่องอื่นก็เป็นเรื่องอื่นไป แล้วก็รู้ความความจริงตามความเป็นจริงว่าตัวนี้มันไม่เที่ยง เราไม่เที่ยงกับตัวนี้แล้ว แล้วเรามาตัวนี้. ส.ดินไหวว่า...หยุดความคิดกับหยุดความฟุ้งซ่านต่างกันไหม. พ่อครูว่า... ใช้สติหยุดความฟุ้งซ่านนั้นที่มันประจักษ์กระจายออกเป็นนิรันดร ถ้าหยุดความคิดนี้เราต้องรู้ว่าเรากำลังคิดเราก็อยากให้มีมันติดอยู่กับอุเบกขา เราก็อุเบกขาได้ คุณก็อ่านอาการของอุเบกขาของคนได้ อาการอุเบกขาคือคุณอยู่เฉยๆ ไม่คิดไม่นึก กลับมันจะคิดจะนึกมันฟุ้งซ่านคนดิ่งมันดิ่งมันก็จะต้องใช้พลังงานอันหนึ่งไปจัดการ แต่ที่เราไม่ต้องไปจัดการอะไรกับมันแต่รู้มันหนึ่ง เราพยายาม กดข่มไม่ให้เราคิดนั้นเป็นสมณะ เราก็ไม่คิดได้สำเร็จ แต่ที่เราไม่คิด จิตเราออกกับตัวเองเลยว่า เราไม่คิดเราเข้าใจแล้วรู้แล้ว อันนี้จบ อ้อ จบ มันก็เป็นอย่างนี้ก็จบ อันนี้เป็นปัญญา. ส.ดินไหวว่า... อย่างเวลาพ่อท่านดูทีวีหลายๆ ช่อง ใช้พลังงานอย่างไร. พ่อครูว่า...ผมไม่ไปเสียเวลาที่ที่จะต้องทำอย่างนั้นให้ตัวเองมีประสิทธิภาพมีพลังที่จะรู้พร้อมกันหมดเลย มันรู้พร้อมกันไม่ได้อยู่แล้ว มันต้องรู้ทีละอย่าง ถ้าเราจะรู้ให้รู้สึลลาคความต่อเนื่องของแต่ละเรื่องแต่ละเรื่อง ของ ๓ ช่องนี้ มันก็ใช้เวลาทั้งนั้น เพราะฉะนั้นเวลาที่มันเดินทางหรือว่าใจเราเร็วกว่า ใจมันเร็วกว่าเรื่องราว มันเข้าใจได้เรื่องนี้มันต่อกันอย่างนี้ ไม่ตกหล่นหรือ ใช้ไหม เรื่องพวกนั้นมันหยาบเรื่องพฤติกรรมของมนุษย์นั้นมันหยาบ แต่ความเร็วของแสงความเร็วของการรับรู้เร็วกว่านั้นหลายต่อ เพราะฉะนั้น ๓ ช่องนี้ค่อยไป มันมีอีก ๓ ช่อง ๔ ช่อง ๕ ช่องในขณะเดียวกัน แต่ละคน ๕ คนมาดูแล้วก็มาคุยกัน รู้ไหมว่าเรื่องนั้นเรื่องนี้เป็นอย่างไร ก็คุยกันรู้เรื่องได้ หากตั้งใจทำก็ทำได้แต่ไม่ตั้งใจทำก็ไม่ได้ ถ้าหากไป concentrate อยู่อันเดียวมันก็ไม่รู้เรื่องอีก ๓ อันอื่น. ส.ดินไหวว่า...บางทีบางช่อง เราดูเห็นปุ๊บ มันมีแรงดึงดูด. พ่อครูว่า... หูเราฟัง ตาเราดูอันนี้ทำงานอันนี้ concentrate อันนี้ แต่หูเราเปิดรับอันนี้อีกเรื่องกำหนดหมายอันนี้ หากนำสนใจเราก็กลับมาดูอันนี้ ก็มีสัญญาณกำหนดหมายว่าน่าจะดูอะไร ขณะที่เราได้ยินเสียงพร้อมกันหลายอัน แต่อะไรที่มันกำลังอยู่ในสมัยมันกำลังอยู่ในความนิยมที่เราต้องร่วมสมัยกับเขา อ้อ อันนี้ก็กำลังสนใจก็รับรู้ได้ เราก็ออกทีละอัน. ส.ดินไหวว่า... คนที่ไม่ติดอะไร ก็ไม่มีอะไรมาดึงดูดเราได้. พ่อครูว่า...แต่ถ้าเราบอกว่าอันนี้น่าดูอันนั้นก็น่าดู เสียตาย เหมือนที่ว่าจะไปนิพพานก็เสียตายต้องเอาหมากไปด้วย ขาดไม่ได้นะ จะไปนิพพานแต่ขาดหมากไม่ได้มันจะไปนิพพานได้อย่างไร

ที่มา ที่ไป : พ่อครูสนทนาธรรมยามเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

การพัฒนาการของจิตนิยาม

รายละเอียด : จนกระทั่งมาเป็นจิตนิยาม มีจิตเป็นประธานตัวเอง แล้วเบียดเบียนผู้อื่น ตั้งแต่เป็นเซลล์เล็กๆ เลย เบียดเบียนเขาหลากหลาย แต่ดีที่ตัวมันเล็ก มันก็เลยเบียดเบียนไม่ได้มาก แต่จุลินทรีย์ตัวเล็กมันไม่วิวหน้านะ เบียดเบียนหลากหลายเลย ดีที่ตัวมันเล็กแต่ถ้ามันตัวใหญ่เหมือนช้างนี้ตายเลย เบียดเบียนสัตว์อื่นให้ตายได้ ตัวมันตัวเล็ก มันก็ค่อยๆ พัฒนามาจากเซลล์เดียวมาเป็นหลายเซลล์จนกระทั่งเป็นล้านเซลล์ จนกว่าจะมีธาตุรู้เป็นจิตวิญญาณมาเป็นสัตว์ที่สอนได้ เป็นหมาเป็นช้างเป็นสัตว์อะไรที่เอามาสอนได้ ให้มารู้จักเรียนรู้อะไรต่ออะไร ใช้ธาตุรู้ของตัวเองมาพัฒนาขึ้นได้เรื่อยๆ จนมาเป็นคน ระดับที่จะเป็นคนอี่เดียวคนเฒ่าคนแก่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

การพาณิชย์ของชาวอโศก

รายละเอียด : สมณะโพธิรักษ์พยายามสอนพวกเราอย่าไปเอากำไรจากคนภายนอก จงใช้สมรรถนะของเราสร้างให้เกินกินกินใช้ มีส่วนเหลือส่วนกินแล้วสะพัดออกไปให้แก่คนอื่น ชายจะต้องขายให้ต่ำกว่าทุน อย่าไปเอาเปรียบเอาไรดเขาเราขายต่ำกว่าทุนแล้วเราอยู่ได้ไหม ก็อยู่ได้ เพราะว่าแต่ละคนมีสมรรถนะมีความสามารถเกินกินกินใช้ ของเราหลายผู้หลายคน เพื่อแผ่กันในที่นี้ ในมวลสมาชิกชาวอโศกพึงเกิดแก่เจ็บตายกันได้ พอกินพอใช้ไม่กระเบียดกระเสียดไม่แย่งไม่ชิงมีส่วนเกินจริงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

การพิสูจน์ว่ามีไม่มีในโลก

รายละเอียด : คือสมณะโพธิรักษ์สอนคนให้พิสูจน์ว่ามีไม่มีในโลก ไม่มีตัว ไม่มีรูปร่างให้คนเห็นหรือหา อาตมามีคาถาวิธีแก้ คุณจะหายเลย จากนั้นคุณจะไม่เห็นผีอีกเลย คาถาของอาตมาคือ แคตาย ถ้าเห็นแล้ว ท่องไว้ว่า แคตาย สะกดใจให้ตึง เดินเข้าไปตรงที่เห็นว่าเป็นผี คุณเข้าไปเลยยิ่งถ่ายทอดสดได้เอาให้ชัดเจนเลย ถ้าตาคุณหลอก มันก็จะหายไปไม่เห็นอะไรเลย แต่ถ้ามันมีเค้าอะไรเป็นผ้า เป็นเส้า เป็นอะไร คุณก็

จะได้อะไรของสิ่งใด ดีไม่ดี มันดินได้ มันมีสัตว์เคลื่อนไหวอยู่ เช่นหนู แล้วคุณ อุปาทานว่า ฝันเดินเข้าไปดูเลย จะได้เห็นว่าเป็นการปั้นขึ้นมาเอง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การพูดด้วยโวหารพูดโก้

รายละเอียด : คือที่บอกว่าอยู่ที่ไหนก็มีความสุข ถ้าไม่มีกิเลสตัณหา เป็นการพูดด้วยโวหาร คุณก็พูดโก้เท่านั้น คุณเรียนรู้โดยปรมาตมของพระพุทธเจ้าไม่ได้เลย ถ้าได้แล้ว คุณจะพูดอย่างนี้ พูดอย่างนี้มันเป็น ตรรกะเป็นภาษาคารมเลย เพราะคำว่าสุขนี้ จะชัดเจน เขาบอกว่าอยู่ที่ไหนก็สุขได้ ถ้าไม่มีกิเลสตัณหา ถ้ามีความสุขได้ คุณก็ยังไม่หมดกิเลสตัณหา ยิ่งมีความสุขมากๆ ก็ยิ่งมีกิเลสตัณหาหนา เพราะคุณจะติดในความสุขโดยคุณไม่รู้ว่าคุณมีความสุขนั้นมีความสุขทุกข์ คุณแยกไม่ออกหรือ ไม่ใช่แยกไม่ออก แต่คุณไม่รู้หรือว่า ความสุข ความทุกข์ นี้ มันแยกกันด้วยความรู้ แต่แท้จริงมันแยกกันไม่ได้ แต่คุณต้องแยกด้วยความรู้ ต้องให้เป็น ๒ ด้วยความรู้แต่จริงๆ มันแยกกันไม่ได้มันต้องดับทั้งคู่ คุณต้องดับทั้งคู่ ดับทั้งความสุขและความทุกข์ เพราะมันแยกไม่ได้แต่คุณรู้สึกนี้ คุณคือเอาได้ คุณเลือกเอาความสุข คุณเลือกเอาความทุกข์ เพราะฉะนั้น คนชาติดีเห็นคนอื่นทุกข์แล้วชอบคนที่มาเป็นมาโซคริส ตนเองเจ็บปวดทรมานก็ชอบ เป็นความบ้าบอ ความวิปลาส

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การพันมิจฉาชีพทั้ง ๕ คือสมาธิประจำตัว

รายละเอียด : (คำถาม) มิจฉาอาชีพะ ๕ ในพระไตรปิฎก มีที่ ๑ บอกไว้ว่าสัมมาสมาธิของชีวิตมันคืออะไร ซึ่งผมก็นึกว่า การพันมิจฉาชีพทั้ง ๕ ก็คือสมาธิประจำชีวิตของพวกเขาทุกวัน เราไม่มีการโกง ไม่มีการตลบตะแลงไม่มีการมอมตบในทางที่ผิดนี่คือสัมมาสมาธิ (พ่อครูตอบ) ใช่ รวมถึงจิต จิตที่ตั้งมั่นคือจิตที่สะอาดปราศจากกิเลส จิตที่มีสมาธิต้องมีทั้งความตั้งมั่น มีทั้งศรัทธาและปัญญา มีทั้ง วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา มีอินทรีย์ ๕ ครบ จิตมีอินทรีย์ ๕ ครบก็จะมีพลัง พลังงานความเชื่อ พลังงานปัญญา พลังงานความขยันหมั่นเพียร พลังงานการตื่น มีสติตั้งมั่นคง จิตมีแกนจิต มีทั้งความเฉลียวฉลาดสมาธิปัญญา เป็นปัญญาที่เป็นโลกุตระ

ไม่ฉลาดแค่โลกีย์เท่านั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓

การพึงธรรมสำคัญกว่าอาชีพ

รายละเอียด : ที่ว่าการพึงธรรมสำคัญกว่าอาชีพก็เพราะว่า คนเราก็ต้องทำอาชีพเป็นธรรมดาสามัญ หากเราไม่ให้ความสำคัญของการพึงธรรม เราก็จะอยู่เหมือนคนทั้งหลายแหล่งชีวิตเกิดมาชาติหนึ่ง ถ้าเราไม่เรียนรู้ธรรมะไม่มีธรรมะจิตวิญญาณก็จะไฟต่ำ จิตวิญญาณจะไม่รู้ทางที่เจริญ ไม่ว่าอยู่ในศาสนาไหนทั้งนั้น ก็พาให้พฤติกรรมให้จิตใจเจริญทั้งนั้น ศาสนาพุทธสอนให้ดีให้เจริญ ถ้าคนไม่ใส่ใจอันนี้เลย ได้แต่ทำมาหากินเป็นอาชีพแล้วมันจะไปได้อย่างไร ชาตินี้ก็ตายเปล่า คุณทำอาชีพด้วยกิเลสเห็นแก่ได้ เห็นแก่ตัวติดเชื่อในโลกในรูปปรสกลืนเสียงสัมผัส ก็จมไปเรื่อย ชาติหนึ่งก็หนัก เกิดมาให้กิเลสมันผลาญอย่างเดียว มันจึงเป็นความสัมพันธ์อย่างไรก็ต้องมาพึงธรรม หาทางเพิ่มภูมิไม่ให้เราจมไปกับกิเลส

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

การฟ้องร้อง ๕

รายละเอียด : ผู้ฟ้องร้องปรารถนาจะกล่าวหาผู้อื่นพึงตั้งความดี ๕ ประการนี้ไว้ในตน ๑. จะกล่าวหาในเวลาอันเหมาะสม ๒. จะกล่าวหาด้วยคำจริง ๓. จะกล่าวหาด้วยคำสุภาพ ๔. จะกล่าวหาด้วยคำมีประโยชน์ ๕. จะกล่าวหาด้วยเมตตาจิต

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๗ ข้อ ๕๐๕ ปาติโมกขฐนุพนันนกะ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตสิก หน้า ๗๑

การมนสิการ

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นคุณจะทำกรมนสิการในนาม ๕ จะทำใจในใจ ที่พูดที่อธิบายนี้คุณจะต้องทำมันอยู่ในใจของคุณ หากคนไม่มีปัญญาจักอาการ หทัยรูป มันไม่มีตำแหน่งที่อยู่ แต่มันอยู่ในตัวตนเราที่แหละไม่นอกจากกาย ยาวาหนาคีบกว้างคอกพร้อมสติปัญญาและใจอยู่ในนี้ในกุหาสยัง หากไม่มีอาการมันก็ดูยาก แต่ถ้ามันมีอาการก็ดูง่ายกว่า จับอาการได้รู้หทัยรูป แล้วคุณก็ตีแตกแยกแยะให้ได้ แยกทีละคู่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

การมาเกิดในแดนอาริยะ ศิวิลัยซ์

รายละเอียด : อยู่ไหนคุณก็ต้องมีวาสนาบารมีพอ ไม่เช่นนั้นก็เป็นกามนิต ที่แม้ว่า อาตมาบอกเราเป็น โพธิสัตว์ เราเป็นผู้รู้ คุณก็จะแลบลิ่นใส่ ตีทิ้ง แต่ถ้าคนที่มีภูมิ ก็ได้รับฟัง ก็ได้เข้าไปชิมเข้าไปบ้าง แต่ช้า แต่ถ้าบอกว่า น่าสนใจ ที่จริงก็พูดดีเหมือนกันนะ จะลดอคติ ลดชังอาตมา แม้ไม่ดูดีก็ลดผลลัพท์ก็ดี เมื่อเหตุปัจจัยมากพอ จนกระทั่ง สุดท้ายเข้าใจ จนมีอาริยธรรมอาริยภูมิในจิตมากพอ จนกว่า จะยอมรับเห็นใหม่ที่ไม่ใช่่างๆ กว่าสัมผัสเวสสีจะตื่นกว่าจะมีภูมิ ที่รับได้

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

การมีชีวิตอยู่เพื่ออธิบายพาทำ

รายละเอียด : คือ การที่สมณะโพธิรักษ์มีชีวิตอยู่เพื่อที่จะอธิบายและพาถูกๆ ทำ แม้ท่านจะตายสิ้นใจขณะนี้ ต่อไป พวกเราก็จะทำต่อไปมีคนเชื่อว่าเหมือนกันว่าโคกนี้ถ้าโพธิรักษ์ ตายก็รับรองกระจายไปทั่วใครตัวมัน เหมือนสำนักอื่นๆ ก็เป็นจริงสำหรับคนที่ฐานโลกียะ แต่ฐานโลกุตระจะไม่ใช่เป็นอย่างนั้น ฐานโลกุตระยิ่งพอตาย โอ้โฮ! ลูกยิ่งจะรักกัน พอตายแล้วนะ หากลูกไม่รวมกันพลังรวมจะลดลง ปฏิภาณที่เป็นความฉลาด โลกุตระจะทำให้ถูกต้อง ท่านไม่ตัดสินใจว่าพวกเราจะเจริญหรือเสื่อม แต่เป็นเพียงว่าพวกคุณจะจริงหรือไม่จริง แต่ถ้าท่าน ตายไปพวกคุณยิ่งรวมกัน พอท่านตายไป คนราชธานีโอโศก จะถึง ๗๗๗ คนนำลงทูนคุณนะ ลูกๆ ว่าใหม่

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

การมีศีลนำไปสู่ความเจริญ

รายละเอียด : ศีลนี้แหละ ทำให้เกิด อธิจิต เกิด อธิปัญญา และเกิด อธิมุติหรืออธิโมกข์ (จิตเจริญโน้มไปสู่ ทางสูงขึ้นไป) ไปตามลำดับ กระทั่งเกิด วิมุตติญาณทัสสนะ กล่าวคือ กายกรรมก็เจริญ วจกรรมก็เจริญไปตามลำดับ เพราะ มี จิต เจริญเป็นประธานอยู่ข้างในแท้ๆ ที่บงการ กาย-วาจา ให้ดีขึ้น เพราะแน่นอน จิต นั้นแหละที่เจริญก่อนตามที่ พระพุทธเจ้าตรัสว่า จิตเป็นประธานสิ่งทั้งปวงไป ผู้ปฏิบัติเอง จะรู้ได้ด้วยตัวเองแท้ๆ เห็นใหม่ ว่า มันไม่ใช่ เจโตสมาธิ ที่ปฏิบัติด้วยวิธี หลับตา แล้วหลงผิดกันไปว่า จะบรรลุอรหัตต์ กันด้วยทางลัดทางตรงกันเลย (นายตเกเนว อัญญาปฏิเวธ)

โดยไม่เกี่ยวอะไรกับ ศีล กับ ปัญญาภายนอก ดังที่นักปฏิบัติ หลับตา ทั้งหลายปฏิบัติกันนั้นเป็นอันตราย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

การมีอธิศีล

รายละเอียด : การมีอธิศีล คือมีอธิจิต อธิปัญญา อธิมุติ

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ่มออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

การมีอวิชา

รายละเอียด : การมีอวิชา คือ จะเกิดกิเลสเราแยก रूप แยกนามว่า อันนี้คือจิตที่ถูกรับสัมผัสไปตามจริง ตามความเป็นจริง แล้วก็มีเจตสิกอีกที่มีกิเลส หากมันมีกิเลสปรุงแต่ง ชอบ ไม่ชอบ งามไม่งาม ก็ต้องทุกข์สุขกับมัน เราควรรับรู้ ความจริงตามความเป็นจริง ตอนนั้นเขาไม่ได้แยกกายแยกจิต ไม่ได้เรียนอย่างนี้เลย นั่งหลับตาปิดทวารทั้ง ๕ ไปเอาแต่ใน สัญญา บอกว่านี่เป็นฌานเป็นสมาธิ แต่ก็ไปหลับตาสะกดจิต เข้าไป จิตนิ่งเขาก็บอกว่านั่นแหละจิตเป็นสมาธิ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

การยึดติดสิ่งผิด

รายละเอียด : การยึดติดสิ่งผิด คือ เป็นเรื่องที่ยากมาก เลยที่จะอธิบายก็มันได้ลองผิดทำตามกันมายึดถือสิ่งผิดๆ เป็นสิ่งที่ถูกเสียแล้ว กว่าที่จะฟื้นคืนมาสู่ความถูกต้องใครเห็นใจ สมณะโพธิรักษ์บ้าง ท่านถึงบอกว่าชาตินี้เกิดมาทำงานที่ยากจริงๆ แต่ก็ต้องทำเพราะไม่มีทางเลือก เขายังติดยึดสิ่งผิดเป็น สิ่งถูกท่านก็ต้องมาพูด เหนื่อยก็เหนื่อยปากเปียกปากแฉะ อย่งไรก็จำนนต้องทำจริงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

การยึดมั่นถือมั่น

รายละเอียด : ถ้าคนเราจะเอาอันนี้ให้ได้ ไม่ได้ไม่ยอม ก็จะเจ็บปวดใจนี่คือ static ไม่ชอบใจจะต้องร้องไห้คือ static แต่ถ้าเผื่อว่าจะเอาอันนี้ให้ได้ แมื่ก็บอกว่าอันนี้ไม่ได้หรอก อันนี้คนเขาต้องใช้ เราก็ยอม ไม่ต้องเอา ยอม อย่างนี้เป็น dynamic แต่ถ้าจะเอาให้ได้ไม่ยอม ร้องไห้เจ็บปวดอยู่อย่างนั้น

อย่างนี้เป็น static เรียกว่ายึดมั่นถือมั่น แต่ถ้าบอกว่า มีเหตุผล สลายให้คนอื่นได้อยู่แล้ว เราไม่เอาได้ก็จบ อย่างนี้คือ dynamic ไม่ยึดมั่นถือมั่น เพราะฉะนั้นผู้ยอมแพ้ผู้ให้เขาเสีย จะไปยึดถือ เป็นเราเป็นของเรา นี่แหละคือ dynamic ถ้ายึดถือเป็นเรา เป็นของเราอยู่ก็คือ static

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

การยึดมั่นถือมั่น

รายละเอียด : เพราะว่าสมณะโพธิรักษ์มาพาให้กิน มังสวิรัติดอตเด่น การยึดมั่นถือมั่น กับอีกอันหนึ่ง คือ ความยั่งยืนมั่นคง นิจจัง (เที่ยงแท้) ฐวัง (ถาวร) สัสตัง (ยืนนาน) อวิปริณามธัมมัง (ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหริัง (ไม่มีอะไรหักล้างได้) อสังกุปัง (ไม่กลับกำเริบ) สิ่งที่เป็นเช่นนี้ แล้วไม่แปรเปลี่ยน สิ่งเหล่านี้เป็นคุณสมบัติอันยั่งยืนไม่ใช่ ยึดมั่นถือมั่น แต่ผู้ที่มีความยั่งยืนไม่เปลี่ยนแปลงนี้ไม่ใช่ว่า ไม่รู้เราไม่รู้เขา เราไม่เปลี่ยนแปลงเราไม่อะไรเลยแต่เราอนุโลม ปฏิโลมกับคนอื่นได้ อย่างนี้คือไม่ได้ยึดมั่นถือมั่น ถ้าคุณ ยึดมั่นถือมั่นแต่คุณเลยแล้วคุณก็ไม่ยอมอนุโลมกับใครอื่น เลยคุณก็ไม่มีปัญญาที่จะอนุโลมปฏิโลม แสดงว่านั่นแหละ คุณยึดมั่นถือมั่น ถ้าคุณไม่ยึดมั่นถือมั่นแล้วคุณจะรู้ฐานของ คนอื่นเขากับเรามันคนละเรื่องกัน เราจะรู้ว่าเขาก็ยังทำไม่ได้ ยังจะต้องเป็น พยายามหาสิ่งที่มันมีภาวะเขาอยู่ในฐานนี้จะ ต้องเป็นอย่างนี้ แต่ให้เขาเริ่มเพิ่มขึ้นก็ยังไม่ได้ จะให้เขาต่ำลง ก็ยังไม่ดี เขาก็ยังไม่ยอมเปลี่ยนแปลง ก็เพราะเขายึดมั่นถือมั่น อยู่ตรงนั้น แต่ไปเข้าใจอย่างท่านพุทธทาสอะไรก็ไม่ยึดมั่น ถือมั่นก็ยังได้ เช่น คุณไสว แก้วสมกับบอกว่ากินเป็รอย่างไม่ ยึดมั่นถือมั่นด้วยจิตว่าง เสพกามด้วยจิตว่าง ถึงขั้นว่า เมียคุณ คุณก็ไม่ต้องยึดถือเมียของคุณก็เอามาให้อาตมา พุดกันถึง ขนาดนั้นเลยสมัยก่อนเขาก็บอกว่าหลวงพี่พุดอย่างนี้ก็ไม่ค่อย ดีลืออะไรอย่างนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

การยืนหยัดยืนยง

รายละเอียด : การยืนหยัดยืนยง คือไม่ใช่ต่อต้านตั้งต้น แต่เป็นการยืนหยัด ยืนยงความถูกต้อง เพราะสมณะโพธิรักษ์ เกิดมาเพื่อแบกความถูกต้อง ความจริง การมาแก้ไขให้ถูกต้อง เป็นหน้าที่ๆ ท่านต้องทำ ท่านจึงยืนหยัด ยืนยงที่จะทำ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

การรบของพ่อครู

รายละเอียด : อาตมาแสดงออกแรง แต่เวลาไปรบ อาตมาจะเบากว่านี้อีกเยอะ แต่เวลาอยู่ตรงนี้จะแรง แต่เวลา ไปรบอาตมาจะสู้ด้วยความสงบ สู้ด้วยความเบา สู้ด้วยความ ไม่ร้ายสู้ด้วยความดี เอาความดีสู้เอาความถูกต้องสู้ จะเป็น อย่างนั้น นี่คือเครื่องมือรบของอาตมา อาตมาจะใช้ศาสตร์ คำนี้ ใช้ได้ทั้งอาวุธที่จะไปรบและความรู้ เป็นทิวธัมมา ที่เป็น สองแง่ เป็นเรื่องลึกซึ้งมาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

การรวมตัวของแก๊สเป็นธาตุน้ำ

รายละเอียด : อากาศดินน้ำไฟลม ลมกับไฟ เป็นธาตุ อากาศกับพลังงาน อากาศแก๊สสองแก๊สมารวมตัวกันเข้าเริ่ม จับตัวกันได้ มีสามขา ตัวหนึ่งเป็นออกซิเจน มี ๒ ขาจับกับ ไฮโดรเจนอีก ๒ ตัว กลายเป็นธาตุน้ำ มีรูปเปลี่ยนไป ธาตุ น้ำ คือฮาโปรธาตุ อนุประमाणูของธาตุน้ำ เรามองไม่เห็นด้วย ตาเปล่า ธาตุน้ำมารวมกันมันก็จะมึระบบของมัน กว่ามันจะ จับตัวได้รูปร่าง มันมีอณูที่เกาะกลุ่มกันหลายรูปแบบ มีสัดส่วน จับตัวกันเป็นผลึก จะให้คนเห็นได้จะต้องมีแสงสะท้อนมุม เหลี่ยมคนก็รู้ได้เรียกมันว่าผลึก เหมือนกับปริซึมน้ำก็เช่นกัน สะท้อนแสงได้เป็น spectrum กระจายแสงออกมา ๗ เจดแสง ก็คือเลข ๗ สูงสุด เป็นปริซึม ม่วง คราม น้ำเงิน เขียว เหลือง แสด แดง แล้วก็แตกเจดออกไปได้อีก ก็มีความหมายที่เรา จะรวบรวมความครบ รุ่ง ๗ ลีก็เป็นความครบ เป็นธรรมชาติ ที่มันจะอยู่อย่างนี้อีกนานเท่านั้นจะทำลายมันไม่ได้หรอก เป็นองค์ประกอบที่มันเกิดอันนี้เพราะเหตุนี้ รวมกันเป็นสังขาร เกิดจากไอน้ำและแสงสะท้อน ก็คือปริซึม ให้ได้สัดส่วน เกิดเป็น วงโค้งกลม มีแสงสะท้อนเข้าตาเรา คนที่อยู่ในมุม เดียวกันก็จะเห็นเหมือนกันไม่ประหลาด เป็นสิ่งที่จะต้องเป็น อย่างนี้ ของอตุ พิชะ จิต พระพุทธเจ้าแยกกันชัดเจน ถึงสังขาร ในโลก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ พ้าดิน ครั้งที่ ๗ สู่แดนทองฉลอง ๕๐ ปีโพธิกิจ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

การระลึกชาติ

รายละเอียด : หรือการหยั่งสัญญา คือ การตามสิ่งเดิมของตนที่ได้ผ่านมาเหมือนกับฮาร์ดดิสก์ที่บันทึกข้อมูลส่งสมองอยู่ในคอมพิวเตอร์

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๐๐

การระลึกชาติอดีตของเจ้าชายสิทธัตถะ

รายละเอียด : ท่านเกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ท่านไม่ได้ปฏิบัติธรรมเลยนะ ท่านเป็นแต่เพียงระลึกถึงเมื่อตอนมาบวชแล้ว นั่งอยู่ใต้ต้นโพธิ์ ยาม ๑ ระลึกอดีตว่าเป็นมาอย่างไร ยาม ๒ ก็ทบทวน ยาม ๓ ก็ได้ระลึกว่าท่านเป็นเจ้าของธรรมะ พระพุทธเจ้าเป็นธรรมะสามิรู้ว่าตัวเองเป็นพระพุทธเจ้า ระลึกได้ว่า ท่านได้มีมาตั้งแต่ชาติก่อนๆ ไร้ชาติที่เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ท่านไม่ได้ปฏิบัติธรรมอะไรเลย ท่านไปหลงผิดด้วยเข้าไปว่าได้ปฏิบัติธรรมะเสียเวลาไป ๖ ปี เส้นทางที่ ทุกรกิริยา ไม่ใช่สุกิริยา มันไม่ถูกต้องแล้วท่านก็ระลึกของท่านได้ในวันนั้น ท่านไม่ได้เอาของใคร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

การรักษาพุทธศาสนาไว้

รายละเอียด : การรักษาพุทธศาสนาไว้คือการที่สมณะโพธิรักษ์ทำงานมาเกือบ ๕๐ ปีแล้ว ก็ภาคภูมิใจเห็นจริงว่าเอาธรรมะพระพุทธเจ้ามาสอนให้คนปฏิบัติลดละกิเลสได้ ทั้งสมณะ ลิกขมาตุ ที่มาบวช ทั้งที่ไม่บวชมาปฏิบัติเป็นฆราวาสหญิง ชาย ก็ปฏิบัติกันได้มรรคผล ลด ละ กิเลสได้จริงตามที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ เอาหลักธรรมพระพุทธเจ้ามาตรวจสอบได้ ถ้าหากว่า ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบตามหลักพระพุทธเจ้าแล้วจะมีมรรคผล ๑. ช่วยสังคมมนุษยชาติให้อยู่กันอย่างสงบร่มเย็น ๒. ช่วยตัวเองได้เป็นตัวหลัก ๓. รักษาศาสนาพุทธเอาไว้ ไม่เช่นนั้นมันก็จะนอกรีตไปอีกเยอะทำลายศาสนาพุทธไปเยอะอันนี้แหละเป็นตัวสำคัญมาก เป็นการรักษาศาสนาไว้ แต่ที่เดี๋ยวนี้เอาอะไรมาหลอกว่าเป็นศาสนาพุทธ เสียเวลา และเอาขยะใส่ความรู้ใส่ไว้ปากตัวเองเข้าไปอีก มันช่วยไม่รู้ก็แต่ง นำสงสารศาสนา ขอร้องยัยที่ต้องพูดความจริงด้วยความเกรงใจ ด้วยใจไม่ได้โกรธเคืองแต่สงสาร แต่ศาสนาพุทธเสื่อมไปมากนำสงสารจริงๆ พระพุทธเจ้าสอนไว้ดีๆ จะเอาไปบู๊บู๊ยาหลอกหลวงว่าเป็นของพระพุทธเจ้า ทำไม่ถึง

ไปตีราคาพระพุทธเจ้าว่าโง่ขนาดนี้ ตัวเองโง่แต่ไปยึดเหี้ยมว่าเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า มันโง่ซ้ำซ้อนไปอ้างพระพุทธเจ้าเพื่อให้ตัวเองเหมือนฉลาด ตัวเองโง่แล้วไปยึดเหี้ยมใส่คนอื่นที่เขาไม่ได้โง่อย่างนั้น ดึงคนอื่นลงมาต่ำเป็นบาปซ้ำซ้อน แย่จริงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริชธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

การรับบริจาคที่ผิดเพี้ยน

รายละเอียด : การรับบริจาค เป็นเรื่องลึกซึ้ง เป็นเรื่องของจิตที่เป็นฐานของมนุษยชาติ การบริจาคมีการบริจาคข้าวของ บัจจย ๔ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัยอย่าง แต่เดี๋ยวนี้นี้เพี้ยนเรียกเงินว่า บัจจย แท้จริงเงินคือวัตถุอนามาส ไม่ควรยุ่งเกี่ยว ชาวอโศก สมณะ สามเณรไม่ได้สะสมเงินทองได้แล้ว แต่เป็นความอ่อนแอของสงฆ์ทั่วไปที่ต้องใช้เงินอ้างว่าเพื่อสร้างวัดวา ชาวอโศกไม่รับเงินจากคนนอกอโศก รับแต่เงินคนภายในอโศก แม้แต่ของที่รับบริจาค ผู้ที่ไม่ได้คบคุ้นเข้าเกณฑ์ เช่น อ่านหนังสือ ๗ เล่ม เป็นต้น ก็ไม่มีสิทธิ์บริจาค เป็นการป้องกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

การรับรู้

รายละเอียด : อะไรคือกาย อะไรคือจิต มันเป็นความรู้ของศาสนาพุทธ ถ้าหากแยกอันนี้ไม่ได้ไม่สามารถบรรลุอรหัตตผล นิยาม อุตุนิยาม พิชนิยาม จิตนิยามได้ โดยการจัดการกรรมนิยามให้ทรงสภาพเป็นธรรมนิยามได้ตามต้องการ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

การรับรู้เมื่อสัมผัสการเกิด ดับ ของนามธรรม

รายละเอียด : คือ คุณสัมผัส อาการของคุณที่เป็นเวทนา อาการของคุณที่เป็นสัญญา อาการของคุณเป็นสังขาร อาการของคุณที่เป็นวิญญาณ มันเกิด มันเป็น อยู่อย่างนี้ มันเกิดขึ้นอยู่ มันเป็นอย่างนี้ มันไม่เกิด มันเสื่อม มันดับ คุณก็รู้อาการทั้งหลายเหล่านี้ มันเป็นนามธรรม รูปเป็นสิ่งที่ถูกรู้ เป็นรูปธรรม ดิน น้ำ ไฟ ลม ก็ได้ แต่เป็นอาการของนามธรรมก็เป็นอาการของอรูปก็ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริชธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การรู้ตนเองเป็นอรหันต์

รายละเอียด : สมณะโพธิรักษ์ มีความรู้จบเป็นปรินิพพาน คนที่รู้จุดจบเป็นสัจจะและนิพพานจึงเป็นอรหันต์ เพราะรู้ ทำได้จึงบอกได้ จุดสำคัญของพระพุทธเจ้าของศาสนา ไม่เปิดเผยไม่ได้ ต้องเปิดเผย เพราะไม่มีสิทธิ์จะรู้เองได้ง่าย ไม่มีใครรู้เองได้เอง พระเจ้าไม่รู้เรื่องนี้ พระเจ้าแบบเทวนิยมไม่รู้เรื่องนี้ พระพุทธเจ้า เป็นเจ้าของความรู้เอามาถ่ายทอดให้คนอื่นรู้ต่างๆ พระโพธิสัตว์ พระพุทธเจ้าองค์ต่อๆ มา ก็รู้มาจากพระพุทธเจ้าองค์ต่อๆ มา แล้วมีคนถามว่าพระพุทธเจ้าที่เป็นองค์แรกมีหรือไม่ว่างไร มีคนถามว่าพระพุทธเจ้า ท่านตอบว่าไม่รู้ที่ต้น เราไม่จำเป็นต้องรู้ที่ต้นหรือรู้ที่จบ แต่เราอยู่ที่เรา

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบาย รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอโคก ครั้งที่ ๗๑ วันจันทร์ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

การรู้อาการจิต

รายละเอียด : คือ การจับอาการจิตให้ถูกต้อง ทำให้เป็นอุตุได้ ทำให้เป็นพีชะได้ถูกต้อง ก็อยู่กับโลกเขากระทบสัมผัส แต่เห็นจิตคุณไม่ทุกข์ไม่สุขเป็นกลางอุเบกขา มันไม่มีอาการสุขไม่มีอาการทุกข์ คุณเป็นคนทำได้แล้วก็รู้อาการนั้นได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

การรู้โลกุตรธรรมกับการรู้โลกียธรรม

รายละเอียด : คือ การจะเอาความมีมากมายมหาศาล เป็นเครื่องตัดสินก็ขออธิบายว่า การรู้โลกุตรธรรม กับการรู้โลกียธรรมที่คนเป็นปุถุชนยินดีใน โลกียธรรม แล้วก็ปรุงแต่งโลกียธรรมให้มีรสชาติ เป็นสิ่งที่น่าศรัทธา เลื่อมใส ซึ้งใจ เขาเก่ง เก่งทีในการยกตัวอย่าง ยืนยันประโลมกิเลสของคน แล้วคน ก็ไปชอบกันมากๆ อาตมาไม่เห็นเป็นเรื่องเก่งที่น่าไปริษยา แต่อย่างไร ทำอย่างนั้นก็ยิ่งตกลง และจงทำให้คนลงนรกมากมาย ธรรมกายท่านไม่ได้กล่าวร้ายใครหรอก และท่านก็จะไม่ทำไม่ชอบ หรือว่าการชม ทำไมคนเขาจะไม่ชอบเอาแต่คำชม แล้วท่านก็ชมตน ชมพวกท่านก็ได้ไปชมคนอื่น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๒๘ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การล้างกามตั้งแต่เบื้องต้น

รายละเอียด : เมื่อถูกกวนจากกิเลสต้องทำให้สงบก่อน แล้วจึงสงบสงัด คุณก็ไม่สงบ เพราะกามของคุณอันเป็นของ

ละได้ยาก ไม่ได้เป็นของละได้ง่าย คุณยังไม่ได้ทำเลย เพราะฉะนั้นคุณไม่ได้ทำการล้างกามตั้งแต่เบื้องต้น แต่คุณละเลยมาเสียแล้วไม่ใช่ละอย่างเว้นขาดออกจากแต่คุณละเลยมันมา พวกมกิลีสมากปิดบัง จมอยู่ตั้งอยู่ในความหลง ห้างไกลลิบจากบันไดขั้นที่ ๑ แล้วก็ทิ้งไปทำขั้นที่ ๒, ๓ เลย คุณหลงตัวเอง คุณเพื่อผืนเองว่าคุณขึ้นไม่เป็นลำดับ ต้น กลาง ปลาย อย่างอัศจรรย์

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

การล้างจิต

รายละเอียด : การทำนิสัยตนเองใหม่

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสอนธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

การวนแบบก้นหอย

รายละเอียด : การวนแบบก้นหอย คือ ธรรมะของพระพุทธเจ้าจะวน แต่วนอย่างเป็นลำดับ วนมาเกือบ ๕๐ ปี แต่วนแบบก้นหอย แต่มีขั้นตอนที่สูงขึ้นๆ ไปหายอด แต่คนไม่รู้จะบอกว่าจะวน มันก็ซ่าย ซวายอย่างเก่า แต่มีขั้นเพิ่มขึ้นขึ้นมา คนไม่เข้าใจ จะไม่รู้จัก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสอนธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

การวิพากษ์วิจารณ์

รายละเอียด : หากไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์สังคมก็ไม่ก้าวหน้า ไม่กระเตื้อง จม ใครจะเป็นจะตายอย่างไรช่างเขา เราก็ไม่ว่าใครอะไร คุณอยู่ในสังคมก็ไม่มีคุณค่าอะไรเลย แม้แต่สังคมนี้ช่วยเหลือกัน แต่ยังไม่บอกใครเลย บุคคลก็ไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ใคร สังคมก็ไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ใคร อันนี้อาตมาไม่เอา ไม่มีประโยชน์คุณค่าต่อสังคมเป็นระบบ เทวนิยมของฤๅษี หนีเข้าป่าซุกอยู่ อันนี้ไม่ใช่ลัทธิพุทธ ซึ่งเป็นลัทธิที่มีประโยชน์ต่อสังคม นั่นคือความเป็นพุทธ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

การศรัทธาผู้ที่อยู่ในฐานะครู

รายละเอียด : คือ การศรัทธาเข้าไปฟัง ต้องเข้าไปอย่างจริงจัง ไม่เช่นนั้น ทำอย่างเสแสร้ง ไม่ศรัทธาอันไม่ได้กินหรือ

เข้าไปตั้งความละเอียด หิริ หรือเกรงกลัว โอตตัมปะ เป็นคุณธรรม ที่จะเป็นผู้ที่เจริญต่อไปเรียกว่า เป็นเทวดา ถ้าไม่มีจริง ก็เป็นเทวดาแก้ คุณต้องมีคุณธรรม มีความละเอียดต่อบาลละเอียดต่อความชั่ว ละเอียดต่อสิ่งที่ไม่ดี ไม่งามทั้งหลายตามฐานะ เช่น ศีลข้อที่ ๑ คุณก็ละเอียด ศีลข้อที่ ๒ คุณก็ละเอียด ศีลข้อที่ ๓ ยังไปติดในรูปรส กลิ่น เสียง สัมผัส ก็ละเอียด มันเป็นคนสมบัติ คุณธรรมของแต่ละคนที่รู้สึกเอง ระลึกเอง แม้เราไม่รู้สึกจริงก็ต้องทำความรู้ให้เป็นไปตามความรู้ที่เราสร้างความรู้รู้สึกในความรู้สึก สร้างเวทนาในเวทนา เมื่อคนสร้างจนเกิดปัญญาจนเกิดภูมิธรรม จริงขึ้นมา มันก็เป็นสัจจะตัวจริง ละเอียดจริง เกรงกลัวต่อสิ่งไม่ดี ไม่งามจริง จนถึงขีดละเอียดต่อสิ่งนี้ จน โอตตัมปะ เกรงกลัว ในปัญญาของพระโสธบันข้อที่ ๓ เหมือนกับเด็กน้อย มือถูกๆ ไฟร้อน ก็รีบชักมือออก เหมือนคนละเอียด ก็จะหยุดไม่ทำชั่วต่อ และจะรีบปลงอาบัติ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันติอโศก วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การศึกษา

รายละเอียด : การศึกษาที่ไม่ลดกิเลส ทั่วประเทศไม่ได้ศึกษาได้สูงส่งมากมาย เก่งเยี่ยมยอด ขนาดไหนก็ตาม ไม่ใช่หลักประกันของสังคม แต่กลับจะเป็นเครื่องทำลายสังคม

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๙

การศึกษา ๓

รายละเอียด : คือศีลสมาธิปัญญาหรือนี้เป็นการศึกษาของศาสนาพุทธมีเท่านั้นแหละ ศีล สมาธิ ปัญญา ไตรสิกขา ก็คือ จรณะ ๑๕ วิชา ๘ ไม่มีอื่นเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

การศึกษา พระไตรปิฎก

รายละเอียด : คือ สมณะโพธิรักษ์ อ่านศึกษาพระไตรปิฎก เข้าใจตามภูมิของท่านแล้วส่วนมากที่ท่านอธิบายขยายความ สาธยายทุกวันนี้ มันเป็นเรื่องของโลกุตรระส่วนมากจนเกือบหมด คนในโลกก็ยกเกี้ยวท่านมาตำหนิติเตียน เพราะว่ามันตรงข้ามกัน ค้านแย้งกัน เขาก็เลยเพ่งโทษท่านก็ต้องได้แต่ขอร้องเขา ไม่ได้เจตนาจะทำให้เขาต้องเสียความรู้สึก ยิ่งไปกว่านั้นที่เขาจะถือว่าเป็นอรหันต์ ท่านก็บอกว่า เป็น

อรหันต์ก็ มันก็เลยดูแรงมากก็เลยไม่ออก ไม่รู้จะอย่างไรก็งานที่จะต้องเป็นแบบนี้ แล้วที่จริงแล้วผู้ใดมีปฏิภาณไหวพริบ ก็จะชัดเจนว่าความจริงมันถูกต้องแล้ว เป็นความจริง เพราะท่านพูดสิ่งที่อธิบายว่า เป็นสิ่งที่ถูกมันไปค้ำแย้งกับสิ่งที่เขายึดถือกันอยู่ อาจารย์สำนักต่างๆ แม้แต่เถรสมาคม แม้แต่อาจารย์สำนักใหญ่ ก็เลยยังชัดเจนว่า ถ้าพวกคุณว่าท่านผิด พวกคุณก็ถูก ถ้าพวกคุณผิดท่านก็ถูก เขาไม่ยอมหรือ แต่ท่านจะไปประนีประนอม ไปยอมหยวนๆ มันไม่ได้ผิดก็ต้องว่าผิด ผิดมากผิดน้อย ผิดตรงกันข้ามเลย ก็ต้องบอกความจริงให้กระจ่างท่านไม่เป็นคนประนีประนอม อมพะณาไม่ชี้ตัว ไม่แก้เขิน ไม่เหนียม ไม่สะทั้นแต่คนที่เขามองว่าท่านก็ว่าหน้าด้าน แข็งเกิน ไม่ประนีประนอม ไม่ยืดหยุ่น ไม่ปรองดอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

การศึกษาที่มีคุณค่าต้องศึกษาทางจิตวิญญาณ

รายละเอียด : เราทำการศึกษามา ๒๐-๓๐ ปีแล้วมันไม่เสียหาย พูดไปแล้วเหมือนจะยกย่องตัวเองเกินไป มันจะกลายเป็นยกย่องตัวเองเลอเลิศก็ไม่ขอพูดต่อ ก็ยกฐานะการศึกษาให้มีคุณค่ามีประโยชน์ โดยเฉพาะทางจิตวิญญาณ การศึกษาทุกวันนี้ ทางโลกๆ ทั่วไปเค้าไม่คำนึงถึงเรื่องจิตวิญญาณเลย พูดได้อย่างนั้นเลย จิตวิญญาณจึงเสื่อมลงเรื่อยๆ ในกาลเวลา แม้จะเป็นในวงการของศาสนา เช่น ศาสนาคริสต์ อิสลาม ก็ตาม เขาเอาใจใส่ในเรื่องของศาสนา อิสลาม เขาเอาธรรมะไปผนวกกับการศึกษาเลย ขนาดนั้นก็ไม่ใช่ง่ายที่จะรักษาธรรมะให้มันดีสงบเนียน มีเนื้อหามาตากรุณากันจริงๆ มันไม่ทีเดียว ศาสนาคริสต์ อาตมาว่าการศึกษาของศาสนาคริสต์ยังดีกว่าการศึกษาของศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธละเอียดในการศึกษา การศึกษากับเรื่องธรรมะไปคนละทาง ดีไม่ดี การศึกษาในวงการพระ ในวงการมหาวิทยาลัยสงฆ์ ก็นำเอาเรื่องของฆราวาสไปปนละอะทะอะเข้าไปอีก ทุกวันนี้ใครอยากได้ดอกเตอร์ ก็ไปเข้ามหาวิทยาลัยสงฆ์ก็ได้ดอกเตอร์ ได้เร็วง่ายเอา กวีวิจารณ์หนัก ก็พอสมควร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

การศึกษาที่ไม่ลดกิเลส ทั่วประเทศไม่ได้

รายละเอียด : อาตมาเน้นย้ำไม่รู้กี่ที่แล้ว ว่า การศึกษา

ที่ไม่ลดกิเลส ทั่วประเทศไม่ได้ เมืองไทยเป็นเมืองพุทธที่มีเรา
กระทำ สามารถฆ่ากิเลสได้ จัดการกิเลสได้ เพราะฉะนั้นการ
ศึกษาในชั้นที่จัดลดกิเลสได้ อันนี้แหละผู้บริหารเอ๊ย อาตมา
ก็ขออภัยที่ต้องพูด เถรสมาคม เขาให้ไม่ได้แล้ว ในเรื่องของ
โลกุตระ เพราะว่าเราไม่มีเราไม่สามารถจะให้ได้ พวกคุณก็ต้อง
เกรงใจเถรสมาคมเพราะเป็นความหวังของประเทศ ก็อาตมา
ก็ยกให้ ไม่แย้งชิง เป็นแต่เพียงว่าคนก็เอาความรู้ขึ้นไปใช้สิ
มันเป็นเรื่องของนามธรรม เถรสมาคมจะทำเรื่องของรูปธรรม
ก็ทำไปเลยเต็มที่ อาตมาไม่ไปแย้งชิงแทรกแซง แต่ว่านามธรรม
คุณมาเอาสิ คุณธรรมของพระพุทธเจ้ามาเอาอันนี้แล้วเอาไป
ใช้กับประชาชน เพื่อจะเปลี่ยนการศึกษาของประชาชนให้เป็น
การศึกษาระดับโลกุตระที่มันสามารถ มีการลดกิเลส โรงเรียน
ประถม มัธยม อุดมศึกษา ปริญญาตรี โท เอก ก็คนมีความ
รู้อันนี้ไปด้วยอย่างที่ว่าอโศกทำ ศิลเด่น เป็นงาน ชาลววิชา
อย่างนี้เป็นต้น จะได้จริงมากน้อยก็แล้วแต่ ถ้าได้อัจฉริยะระดับ
ประเทศ อาตมาว่าประเทศไทยรุ่งโรจน์ เด็ดขาดเลย

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่
๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

การศึกษาธรรมะ

รายละเอียด : อาตมากำลังอธิบายธรรมะนะ การศึกษา
ธรรมะทำให้เราเกิดญาณ ปัญญา มีชีวิตหลุดพ้นห่างจากสิ่ง
เหล่านั้นไปด้วย ทั้งในธรรมชาติธรรมดา ธรรมชาติธรรมดาผู้
หลุดพ้นไปได้อย่างดี จะมีกำแพงไร้สภาพมาป้องกัน โดยที่เรา
ไม่รู้ตัว เรียกว่าบารมี ยกตัวอย่างอาตมาไม่ได้พูดอย่างอวดดี
ทำทนาย อาตมาไปเข้าสู่สนามรบ คนมายิงปืนหรือระเบิดไม่
ถูกอาตมาหรอก มันมีกำแพงไร้สภาพกันไว้ นี่ก็เป็นสิ่งที่
เป็นนามธรรมคนรู้ได้ยากแต่มีจริง อาตมาไม่ได้ประมาทนะ อาตมา
อยู่ในสนามรบ เข้าไปประจัญกับเขา มันยังมีวิบากอยู่ อาตมา
ยังเจอกระแสแก๊สพิษบ้าง อาตมาอยู่บนนั้นอย่างทำทนายคงจะ
ยิงก็ยิงไป คุณก็รู้ว่าเราคือเป้าหมาย ทั้งที่อาตมาควรจะเป็น
เป้าหมายสำคัญที่เขาจะเล็งปืนใส่ด้วยซ้ำ เขาก็ไปยิงใครไม่รู้
ระเบิดไปลงที่ไหนก็ไม่รู้ แต่อาตมานั้นเหมือนเขาไม่รู้ไม่เห็น
ความสำคัญ ทั้งที่อาตมาก็แสดงตัวว่าเป็นเจ้าหมู่เจ้าคณะอยู่นะ
เป็นแม่ทัพใหญ่เป็นผู้บงการอยู่เขาก็ไม่... เห็นไหม นี่ไม่ได้พูด
ทำทนายอวดดีแต่พูดถึงเรื่องของสังขะ เป็นเรื่องซับซ้อนที่รู้
ได้ยากกระวังอย่าประมาท ถ้าบารมีไม่ถึงมันก็ตายอย่างเดียว
ไปล่อเป้าเขา แต่อาตมาไม่ได้ล่อเป้า ไปอยู่ในนั้นเหมือนกัน
แต่เขาจะเห็นเหมือนไม่เป็นตัวสำคัญ มันหมุนเวียนกลับไป

กลับมา เป็นสังขะ ราชธานีอโศกต้องการคน = ให้คนเข้ามา
ร่วมสร้างร่วมสรร มันจะมีสถานที่ อาตมาจะทำสถานที่ให้เป็น
ประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ จะเป็นตลาดวัตถุ ตลาดแรงงาน
ให้คนได้มาซื้อขาย มาแลกเปลี่ยนให้เกิดเศรษฐกิจ ให้เกิด
เศรษฐศาสตร์ที่มันเป็นของดี เป็นของสะอาดบริสุทธิ์แล้วก็ไม่
ไปโลกโมโหสันเอาเปรียบเอาไรต่อกัน เป็นเศรษฐศาสตร์
ชนิดใหม่ เป็นเศรษฐศาสตร์ที่เอื้อเพื่อเอื้อจากรัฐบาลเป็น
ตัวอย่างของโลก ที่มีการค้าขายที่มีขายยันระดับแจกฟรี ระดับ
ต่ำกว่าทุน ระดับเท่าทุน ระดับต่ำกว่าราคาตลาด

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

การศึกษาแบบหนึ่งของโลก

ศิลปะเด่น เป็นงาน ชาลววิชา

รายละเอียด : ที่คุณพูดมานี้ก็ครบเนื้อหาที่พยายาม
เรียบเรียงมานี้ พูดจริงๆ อาตมาก็พอใจตัวเองนะ ที่ได้ทำการ
ศึกษาศิลปะเด่น เป็นงานชาลววิชา ขึ้นมาจะเข้า ๓๐ ปีมาแล้ว
เป็นการศึกษาโรงเรียน ช่วยรัฐบาลสังคมประเทศ ทำโรงเรียน
เหมือนโรงเรียนเอกชน ไม่ใช่ของรัฐบาล แล้วเราไม่เคยเก็บเงิน
เก็บทองหาเงินหาทองกับการเรียนเลย เราจับจ่ายใช้สอยเลี้ยง
ดูด้วย เด็กมาเรียนอยู่เป็นโรงเรียนประจำ กินอยู่หลับนอน
ด้วยเสร็จ เลี้ยงดูเหมือนลูกเหมือนหลาน เรียนฟรีแล้วก็เลี้ยงดู
เหมือนลูกเหมือนหลาน ทำมาอย่างนี้ ๒๐ กว่าปี เกือบ ๓๐ ปี
แล้ว ทำมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๓ ก็ประมาณ ๓๐ ปีแล้วอาตมา
พอใจตัวเองที่ได้ช่วยรัฐบาล ช่วยประเทศชาติ ทำการศึกษา
ให้แก่เยาวชน สอนเหมือนกับหลักสูตรของรัฐบาลก็มีครบครัน
เท่าเทียมเทียบเคียงก็เหมือนกัน ตอนแรกๆ มีคนบอกว่า
สอนในนี้จะไปสอบแข่งกับข้างนอกได้หรือ แต่เดี๋ยวนี้เขาก็ไป
เป็นดอกเตอร์ ปริญญาโทอะไรกัน ก็ไม่เห็นเป็นอะไร ดีไม่ดี
ออกจะเด่นด้วย ไม่ได้ด้อยเลย เด่นดีด้วย เพราะมันปราศจาก
สิ่งที่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยเปลืองเปล่า เหมือนระบบการศึกษาที่
ล้มเหลวภายนอก ที่นั่นมานั้น ลดละสิ่งที่เป็นอบายมุข และ
บอกให้เข้าใจด้วยว่าอย่าไปฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยแบบเขา จนเดี๋ยวนี้
เป็นจารีตประเพณีการศึกษาแบบชาวอโศกแล้ว ไม่ว่าจะเด็กหรือ
ผู้ใหญ่จะเอาลูกหลานมาเรียนที่นี้ก็เข้าใจแล้ว ก็เลยเป็นการ
ศึกษาอีกแบบหนึ่งในโลก ไม่ใช่แต่ในประเทศไทยเท่านั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช
จรรยา ๑๕ พาให้เกิดสมาธิและอุบิวิเวก วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม
๒๕๖๓

การศึกษาในกล่อง

รายละเอียด : ซึ่งเป็นการศึกษาอย่างศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม เขาเอาธรรมะเข้าไปเป็นแกนนำเป็นตัวสำคัญในการศึกษา แต่ในชาวพุทธไม่มี แต่ก่อนก็การศึกษาอยู่ในวัดก็ยิ่งเข้าทำ ตอนนี้อาออกมาจากวัดก็เลยละเทอะเหมือนซีแพะห้องเสีย ขออภัยที่วิจารณ์แรงหนัก เพราะไปเอาแบบอย่างของตะวันตกเขามา ของตะวันตกเขาก็มีกรอบมีระเบียบแต่ของเราเอามาแล้วก็เอามาปนกันและไม่มีกรอบไม่มีระเบียบ แต่ก่อนอยู่ในวัดเขาก็ยังคุมภัยได้ ตอนนี้ออกมานอกวัดแล้วเอาเองตั้งเองเลย แล้วหัวโliableเรื่อง จบดอกเตอร์ทางการศึกษา ก็ว่ากันและทะเลาะ อาตมาภูมิใจที่ได้เอาการศึกษามาให้ โดยเฉพาะในเมืองไทย เอามาสอนให้คนมีคุณธรรม ศิลปะแล้วทำให้รู้จักการศึกษา ที่อาตมาว่า การศึกษาทางโลกแม้แต่การศึกษาแบบเมืองนอก การศึกษาของเขาเป็นการศึกษาแบบจับเด็กมาเข้ากล่อง เด็กไม่รู้จักสังคมที่ตนเองอยู่ด้วย เด็กไม่รู้จักชีวิตจริงเข้าหอברהเข้าโรงเรียน เย็นก็กลับบ้านมาทำการบ้านเข้าก็หอברהไป พ่อแม่ก็ส่งให้เรียน จบมัธยม จบปริญญา ก็เหมือนกัน ให้เรียนแต่ในกล่องเรียนแต่ในตัวหนังสือ ไม่รู้จักสังคมที่ตนเองอยู่แท้ๆ ดีไม่ดีส่งไปเรียนเมืองนอกต้องรู้จักสังคมเมืองนอกก็กลับมาเอาเศษซากของเมืองนอกมาเผยแพร่ในเมืองไทยอีก และเป็นซีแพะห้องเสียจริงๆ ขออภัยวิจารณ์แรงมันเป็นอย่างนั้น มันก็เลยเสียหายหมดเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

การสมานฉันท์

รายละเอียด : ๑. สมานฉันท์แบบบังคับเผด็จการ ๒. แบบบังคับด้วยกฎหมาย กฎหมาย วินัย ๓. สมานฉันท์กันด้วยใจนิยมชมชอบไปในทางเดียวกัน ๔. สมานฉันท์ด้วยประชาธิปไตยที่ยังบังคับด้วยกฎหมาย หาพวกได้มาก ๕. สมานฉันท์ด้วยอิสระเสรีแห่งตน สมัคใจด้วยปัญญา เป็นประชาธิปไตย ๖. สมานฉันท์จนกว่าจะมีปัญหาหลุดพ้น คือฉลาดแบบโลกุตระ ๗. สมานฉันท์ที่เป็นประชาธิปไตยแท้ๆ มีปัญญา เป็นอิสระ ไม่มีอัตตา ๘. สมานฉันท์สูงสุด คือสร้างคน พวกกันศึกษาฝึกฝนจนบรรลุอิสระสูงสุด แม้มีนินทรก็ไม่ติดนินทร

ที่มา ที่ไป : ธรรมมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

การสร้างคนให้เป็นพระอรหันต์

รายละเอียด : จึงเป็นการสร้างเศรษฐกิจที่ยั่งยืนถาวรที่สุด เมืองไทยเป็นเมืองพุทธ ถ้าคนไทยที่บริหารอยู่เข้าใจพุทธแล้วเอาพุทธไปทำอย่างที่ว่ามาว่า ทำให้คนเป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ ประเทศไทยจะยอดเยี่ยม ธรรมะพระพุทเจ้าไม่ได้ขัดแย้งกับโลก ส่งเสริมโลก แต่เขาว่าธรรมะอย่ามายุ่งกับโลก อันนี้เป็นความเข้าใจผิด อาตมาถือว่า อาตมาไปช่วยสังคมประเทศชาติ ช่วยโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ถ้ามีคนมากพอในอนาคต พวกเราจะไปบริหารประเทศ เมืองไทยจะเจริญที่สุด แต่ตอนนี้มันยังไม่มากพอ เราบริหารไปตามสัจจะ ไปตามลำดับ สักวันหนึ่งเขาก็จะมาเชิญ คิดว่าไม่น่าจะเกินอีก ๕๐ ปี ชาวโศก คงมีมากพอ จะไปทำงานในสังคม บริหาร ประชาชนจะมาถึงไปเองให้ไปสมัคร ส.ส. แล้วพวกเราจะไปบริหาร จะเป็นตัวอย่างให้แก่อีก เพราะเป็นคนไม่มีทุจริตคอร์รัปชัน เป็นคนรับใช้สังคม มนุษยชาติอย่างแท้จริง บริสุทธิ์ใจ คิดดูสิ ถึงแม้ลัดคิวไปตามลำดับพระโสดาบันก็กลืนน้อยลง พระสกิทาคามีก็น้อยลงไปอีก ไม่ใช่เป็นคนที่ทำนังต่ากันโกงกันทุกวันนี้ สกิทาคามีก็ยิ่งเข้าใจ อนาคามีก็ยิ่งดี ไม่ใช่เรื่องของคน ไม่ใช่มนุษย์ แต่เป็นเรื่องของมนุษย์ที่จะบริหารสังคมประเทศชาติให้เจริญ แต่เขาเข้าใจเป็นเรื่องลึกลับเป็นเรื่องพิสดาร เป็นเรื่องมหัศจรรย์ magical เลอะเทอะ แต่เป็นเรื่องที่โลกต้องการ การลงสมัครไม่ต้องหาเสียง คนมาเชิญก็ไปหาเสียงแทน ไม่ต้องลงทุนด้วย คุณอยากได้ก็เลือกไปได้ แล้วดีไม่ดีทำงานฟรี คุณจะเลี้ยงเอาไว้ไหมคนประเภทนี้ คุณไม่อดอยากหรอก รัฐบาลเขาก็เลี้ยงไว้อยู่แล้ว เงินเดือนที่รัฐบาลให้ก็เหลือกินใช้อยู่แล้ว เป็นพระอรหันต์กินน้อยใช้น้อยอยู่แล้ว ค่าตัวนักการเมืองมันแพงมาก เหลือกินเหลือใช้ สบาย ปฏิบัติพหุเมชีวิกา ชีวิตให้เขาเลี้ยงดูไว้ได้เลย

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การสร้างฉนวน

รายละเอียด : คือ ต้องสร้างฉนวนตามหลักเกณฑ์ ๑๑ ข้อนี้ ๑ ศิล ๒ อดทนธรรม ๓ สัทธรรม ๗ เกิดฉนวน ๔ สำเร็จลงที่อุเบกขา ก็เพราะ ๑๑ หลักนี้ จึงเกิดฉนวนไม่ใช่เกิดจากการนั่งหลับตา สะกดจิต ลืมตาขึ้นมา เป็น ชานหมาก ลืมตาก็มาขอหมากเคี้ยวสิ ไม่ได้ลบล้าง แต่พูดไปให้รู้สัจจะ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การสร้างภาพตีหัว

รายละเอียด : ให้เป็นช่างภาพตีนั้นเป็นตัวเองเลยตีนั้นติดกับตัวเองจะเป็นอัตโนมัติ จนไม่ต้องสร้างภาพแล้ว มันเป็นโดยอัตโนมัติ ตีนะ คนไม่เคยสร้างภาพตี แต่สร้างภาพหัวๆ นั้นแหละแยะ แล้วลอกว่าตัวเองทำดีแต่ตัวเองไม่ทำดี มาบอกว่าจะทำดี ไม่ได้สร้างภาพมีแต่การพูดคุย แต่ไม่ได้ประพฤติปฏิบัติ ไม่ได้สร้างภาพทางกายกรรมวจีกรรมให้คนอื่นเขาเห็นพูดดีแต่ไม่สร้างตัวเองไม่ประพฤติตัวเอง พูดดีแต่ตัวเองไปทำชั่วมีแต่ภาพหัว อย่างนี้ลี แล้วมาลอกซ้อน ไปทำภาพหัวแล้วมาลอกว่าฉันทำดี เอ้ามันคืออะไรไปโกหกซ้ำอีก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

การสร้างวัตถุเพื่อเป็นหลักฐาน

รายละเอียด : สมณะโพธิรักษ์พยายาม เอาพลังงานมาใช้อธิบาย รวบรวมข้อมูลสาธยายทำให้มากขึ้น เรื่องสร้างนี้เอาตมาว่าบ้านราช ขณะนี้เอาเถอะ มันจะไม่วิจิตรพิลึกพิลั่น คือถ้าใครที่รู้จักตำนานชาดก พระโพธิสัตว์ทุกองค์ จะสร้างวัตถุจะเป็นสถาปัตยกรรม จะเป็นปฏิมากรรม ซึ่งมันจะอยู่นาน แม้แต่จะเป็นจิตรกรรมก็จะมีอยู่บ้าง แต่มันจะไม่นานเท่ากับปฏิมากรรมกับสถาปัตยกรรม เพราะฉะนั้น พระโพธิสัตว์ที่ท่านยึดมั่นถือมั่น จะต้องสร้างวัตถุเหล่านั้นไว้ว่าเป็นหลักฐานว่าฉันเป็นโพธิสัตว์มาเกิดในยุคนี้ ท่านก็ทำ แต่เอาตมาผ่านมาแล้ว เอาตมาจะไม่ไปสร้างนครวัดนครธม แม้แต่จะสร้างนารายณ์บรรทมสินธุ์ก็ไม่ต้องสร้าง สร้างวัตถุเป็นภาพวาดภาพเขียนอะไร บอกแล้วว่าภาพเขียนยิ่งไม่นาน แต่ก็ยังมีอยู่ในถ้ำต่างๆ ก็ยังมีอยู่ในผาแต่ก็มี ทางตะวันตกเขาก็มี เอาตมาก็ไม่เอาแค่นั้นไม่ทำแล้ว ชีวิตนี้เรียนจิตรกรรมมาโดยตรง แต่ว่าเอาตมาถึงงานจิตรกรรมเหลืออยู่ชิ้นเดียวที่คนค้นพบ นอกนั้นสูญหายไปหมด ที่เขา copy มาด้วย ต้นฉบับก็ไม่มีแล้ว ชื่อภาพนี้ว่า จะสิ้นโลกแล้วฤๅษี ภาพนี้จะเนาแหล่ไม่เนาแหล่ แต่ทำสีที่เกือบเนาแต่ไม่เนาเน่าแ่ง จนกระทั่งเกิดสีสดใสสีเขียวมีชีวิตอยู่ ต้นไม้ใหญ่เหลือแต่กิ่งแห้ง เหลือยาสีเขียวอยู่นิดหน่อย กับกว้างคู่สองตัวเท่านั้น จะสิ้นโลกแล้วฤๅ คนก็จะคิดยาก จะฟื้นโลกได้ยากหรือ จะถึงยุคไฟบรรลัยกัลป์แล้วหรือ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

การสละ

รายละเอียด : คือการได้ให้แก่ผู้อื่น คือ ความดีงามจริงๆ ชาติของเราคือกำไรของเราแท้ๆ จึงเต็มใจ เสีย เต็มใจ สละเต็มใจ ให้ แก่ผู้อื่น เต็มใจ ชาติของ ให้แก่ผู้อื่น อย่างสมบูรณ์ด้วย จลลตปัญญา ของคนผู้นั้นๆ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ่อ๊ก เล่ม ๑ หน้า ๖๙

การสลายกิเลสแต่ทำด้วยปัญญา

รายละเอียด : คือการสลายกิเลสไม่ได้กดข่ม แต่ทำด้วยปัญญา รู้ว่ามันไม่เที่ยง มันเป็นเหตุแห่งทุกข์ มันไม่มีตัวตนหรอก ถ้าเราได้มีปัญญา ของเรามีธาตุ ของความฉลาดมันตรงกับไตรลักษณ์ กิเลสมันเบา มันจะหายไปไว แม้จะปะทะกับเราไม่ได้ทำให้เราหวั่นไหว เคลื่อนแต่อย่างใด

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การสลายจิตให้เป็นพีชะและอุตุได้

รายละเอียด : คือ พระพุทธเจ้าสามารถทำให้จิตลดลงมาเป็นพีชะ ทำให้เป็นอุตุได้ สุดท้ายสลายจิตตนเองให้เป็นอุตุได้เลย ไม่มารวมปรุงแต่งเป็นพีชะหรือจิตได้อีกเลยจึงสูญเสียความเป็นตัวตน จิตนิยามของอภิปภาพใดๆ ได้ นี่คือความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทางจิตวิญญาณของพระพุทธเจ้า สมณะโพธิรักษ์ยังไม่ถึงขั้นพระพุทธเจ้า รู้แล้วก็ทำให้เป็นโพธิสัตว์ระดับๆ ยังไม่ใช่พระพุทธเจ้า ก็ยังรู้ได้ด้วยตนเอง ในชาตินี้ที่พูดมานี้ถ้าไม่มีสมณะโพธิรักษ์ ไม่มีใครเอามาพูดหรือในยุคนั้น เพราะไม่อาจหาได้ตำรา นิยาม ๕ ไม่มีในพระไตรปิฎกแต่มีในอรรถกถาจารย์ ท่านเห็นก็รู้ว่านี่เป็นของพระพุทธเจ้าตรัสไว้แน่นอน

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบาย รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอศก ครั้งที่ ๗๑ วันจันทร์ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

การสวดที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาต

รายละเอียด : (สระ คือ เสียงสั้นยาว ภาณูชะคือคำพูดสรภาณูชะ คือสวดตามเสียงพยัญชนะสั้นหรือยาวก็สวดตามนั้นนะโม ตัสสะ เป็นต้น มีข้อห้าม ในพระวินัย ข้อ ๒๐ ห้ามทำนอง และเสียงลากยาว ส่วนข้อ ๒๑ ให้อนุญาตสรภาณูชะ) ทำนองคือคำเอื้อนยาวก็ขัดกับข้อ ๒๐ ห้ามยึดดีกว่านั้น ยิ่งใส่ทำนองก็ผิด ข้อ ๒๑ ก็อนุญาตสรภาณูชะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ทานและบุญที่ฆ่าตัวตนและของๆ ตน วันอาทิตย์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๒
หนังสืออ้างอิง : มาตาสูตฺร เล่ม ๒๓

การสวดประนามคาถา

รายละเอียด : การสวดพร้อมกันเป็นหมู่ เป็นร้อย เป็นพันคนก็ได้ต่อหน้าธารกำนัล คำประนามคาถาคนแต่งขึ้นไม่ใช่พระพุทธเจ้า ไม่ใช่ธรรมะพระพุทธเจ้า เป็นคำแต่งขึ้นของใครก็ตามที่สามารถแต่ง เช่น พาทุง ๘ มหาภิกขุ ภวตูลัพพะ เป็นคำประนามคาถา คุณจะสวดพร้อมกันกี่คนก็ได้ แต่อย่าสวดให้ลากเสียงอันยาว อย่าให้ใส่ทำนองเท่านั้น นี่คือนัยสำคัญข้อหนึ่งแต่ที่ผิดหมด ทั้งอย่าว่าแต่ลากเสียงยาว แต่ใส่ทำนองโหยหวนด้วย แล้วเอาไปสวดพร้อมกัน ๒ คนขึ้นไปต่อหน้าประชาชน อันนี้ก็ผิดปาจิตตีย์ในมุสาวาทวรรค แต่นี่ไม่ปลง สวดแล้วนึกว่าดีหลงว่าดีด้วย แต่มันผิดอาบัติ ในปาติโมกข์ ในวินัยปิฎกเล่ม ๗ ข้อ ๒๐ จะสวดลากเสียงยาวและใส่ทำนอง ข้อ ๒๑ เรานุญาตสรวักัญญะ แล้วก็ไปบอกว่าสรวักัญญะนี้เป็นการใส่ทำนองมีทำนองเล็กน้อยก็ได้ไปอนุโลมเอง ก็ขอให้พญานะว่าพระพุทธเจ้าสุดจะรำคาญ ก็เลยบอกว่า ข้อ ๒๑ เรานุญาตให้สรวักัญญะ ให้ไปทำความเข้าใจในพระวินัยให้ดี ท่านห้ามสวดด้วยเสียงอันยาว ห้ามใส่ทำนอง และห้ามสวดธรรมบทพร้อมกันสองคนต่อหน้าประชาชน ให้สวดได้แต่สรวักัญญะ คำเสียงสั้นหรือยาวก็ต้องตามพญานะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

การสวดมนต์ที่ผิด ๆ

รายละเอียด : ศาสนาพุทธทุกวันนี้ที่เสื่อมลงถึงขั้นที่ว่าหากไม่มีสวดมนต์ที่อาบัตินี้ พวกพระทั้งหลายก็อยู่ไม่ได้ ๑. สวดมนต์ไม่เป็นสรวักัญญะที่ถูกต้อง ๒. สวดลากเสียงอันยาว ๓. สวดใส่ทำนอง ๔. เอาธรรมบทของพระพุทธเจ้า มาสวดพร้อมกันตั้งแต่ ๒ องค์ขึ้นไปต่อหน้าฆราวาส ๕. เอามาสวดหากินกันทุกวิถีทาง ทั้งในระดับพิธีของประชาชนทั่วไปจนถึงรัฐพิธี มันเป็นการลดค่าคำสอนพระพุทธเจ้ามาให้เป็นการร้องเพลงสนุกสนานเล่นๆ หรือมาร้องหากิน กระทำตนเหมือนวณิพกเหมือนคนฉีกา ที่รับรายได้จากการสวดการร้องเพลง... พระไปทำหน้าที่แย่งพวกวณิพกแย่งคนฉีกาหากิน ไม่อยากพูดเลย มันน่าเศร้า

หนังสืออ้างอิง : การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า ๔๑, ๕๐

การสวดมนต์ทุกวันนี้เป็นหอกข้างแคร่ของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : ก็ขอแฉเสียสักสองสามดอก การสวดมนต์เป็นหอกข้างแคร่ของศาสนาพุทธ การสวดมนต์ทุกวันนี้กลายเป็นหอกมาเสียบฆ่าศาสนาพุทธ กลายเป็นศาสนาของเดียรถีย์สมัยโบราณ สุตท้ายศาสนาไม่มีอะไรนอกจากสวดมนต์ เขานิมนต์พระมาทำกิจของสงฆ์มาแต่สวดมนต์ ฉันทอาหารรับของ ไม่มีอะไรจะทำก็ รวมกันล้านรูปออกมาสวดมนต์ยืนร้องบอกว่ายิ่งใหญ่ที่สุดอะไรอย่างนี้เป็นต้น ซึ่งผิดทั้งวินัย ผิดทั้งปาติโมกข์ของพระพุทธเจ้า อาตมาทั้งพูดทั้งเขียนบรรยายไปเรื่องสวดมนต์แต่เขาไม่รู้สีกว่าผิด พูดไปเขียนไปเหมือนกับปลงเขาไปเขาไม่รู้เรื่องในพระวินัยเลย รากที่ ๔ ของมุสาวาทวรรค บอกชัดเจน หากเอาพระภิกษุไปสวดมนต์พร้อมกันตั้งแต่ ๒ รูปเป็นต้นไป เอาธรรมบทของพระพุทธเจ้ามาสวดต่อหน้าธารกำนัลฆราวาสอาบัตินี้ผิดแต่เขาก็ไม่เชื่อหาว่าอาตมาพูดอะไรก็ไม่รู้ เขาขยายความไปว่า สวดธรรมโดยบท ซึ่งไม่รู้เรื่องเลย ทำไมพระพุทธเจ้าไม่ให้เอาธรรมบทมาสวดตั้งแต่ ๒ รูปเป็นต้นไป ให้บรรยายได้เพียงรูปเดียว แม้จะอธิบายไม่ได้เอาธรรมบทมาท่องให้แก่ประชาชนคนเดียวก็น่าได้ แม้จะขยายความไม่ได้เพราะไม่ได้เป็นการสวดแบบคอรุส ที่จะเป็นประเพณีเอาไปสวดธรรมหากิน มันเป็นการทำลายศาสนาเหมือนศาสนาอื่นที่เขามีสวดหมู่ ยังดีนะ อิสลามสวดคนเดียวแล้วก็ฟัง นอกนั้นศาสนาคริสต์ศาสนาอื่นก็สวดพร้อมกันเป็นหมู่ กลายเป็นเอาเรื่องการสวดมนต์เป็นการเมืองที่สุดของศาสนาเลยได้แต่สวดมนต์ การสวดมนต์นั้นถ้าสวดเพื่อรักษาบหมนต์ไว้เรียกว่าสังคีติ ก็สวดกันไปเพื่อที่จะให้ทำได้ เหมือนกับการท่องสูตรคูณ แล้วทุกคนก็ตรวจสอบกันว่าถูกหรือเปล่าก็มีแค่นี้ แต่นอกนั้นก็ไปสวดกันผิดศาสนาเป็นอาบัติหมดเลยทุกวันนี้ที่หากันมีแต่เรื่องอาบัติ มีแต่เรื่องที่ผิด ไม่ได้ทำให้ศาสนาเจริญ ทำให้ศาสนาเสื่อมและตัวเองก็ได้บาปกรรม ถ้าหากทำให้ถูกเสียก็จะทำให้ศาสนาเจริญ ชาวโศกเราก็สวด เอามาบรรยายกัน แต่บรรยายทีละคน อาตมาก็เอาพระสูตรต่างๆ มาอธิบาย ยังมีปัญญาสวดอย่างสังวิธยาย มีภูมิธรรมขยายความไปด้วยก็ได้ประโยชน์ยิ่งขึ้น แม้แต่คำว่าสวดมนต์คำเดียว ก็กลายเป็นความเสื่อมของศาสนาจนพูดกันไม่รู้เรื่อง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

การสดหากิน

รายละเอียด : ผู้กระทำการสดหากินเช่นนี้ มีทางไป ๒ ทาง คือ ๑. มโนปโทลิกะ เป็นเรื่องคลั่ง เป็นเรื่องเพ้อเจ้อ เป็นเรื่องสร้างวิมาน เป็นเรื่องลึกลับ ๒. จิตทาบโทลิกะ เป็นเรื่องไฟระเริงเพราะพริ้ง หวานยวนใจ เป็นกามรส สนุกสนาน ศาสนาพุทธทุกวันนี้จึงจมจมงายอยู่แค่ สวดมนต์ เท่านั้นเอง เป็นจารีตหลัก ที่นี้ ก็มาแข่งกันสิ ใครจะสวดได้ทน สวดได้มาก ได้นานข้ามวันข้ามคืน ใครจะสวดได้แปลก ใครจะสวดได้ไพเราะ ได้พิลึกกึกกือ

หนังสืออ้างอิง : การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า ๔๓-๔๔

การสอนทรมาณคนอื่น

รายละเอียด : การสอนทรมาณคนอื่น คือ ไม่จำเป็นต้องให้ศรัทธาเสียก่อนแล้วจึงสอน ในพุทธกาลบางคนเป็นเจ้าสำนัก เป็นเจ้าทิฐิ หัวดีอริ้น พระพุทธเจ้าจึงสอนแบบทรมาณก่อน คือ ต้อนจนเขาจนมุม หมดปฎิภาณกัมหน้ำชบเขาและคนเหล่านั้น ก็จึงคลายจากความยึดถือทิฐิ การทรมาณสอนคนอื่น มีประโยชน์ทรงทรมาณ ฝึกพระองค์ก่อนแล้วทรงแสดงธรรม เพื่อทรมาณฝึกสอนผู้อื่น (ตามบารมี คนบารมีน้อยก็ฝึกมาก คนบารมีมากก็ฝึกน้อย) พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ ข้อ ๔๐๒ ทรงฝึกพระองค์แล้วยอมทรงแสดงธรรมเพื่อฝึก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒

การสอนเนื้อหาธรรมะให้สมสมัย

เหมาะสมแต่ละยุค

รายละเอียด : คำสอนของพระพุทธเจ้านั้น บัญญัติที่ทำนสอนมาในยุคนี้ ไม่ใช่ยุคของพระพุทธเจ้า เพราะฉะนั้น องค์ประกอบที่มันจะเกิดการกระทบสัมผัส จึงไม่เหมือนกัน มีความต่าง เพราะฉะนั้นในยุคนี้ ผู้รู้ก็ต้องสอนให้สมสมัย อย่างอาตมานี้ สอนให้สมสมัย รู้จักกิเลสได้ง่าย รู้จักกิเลสได้ดี ถูกต้องจริงตามสมัย หากว่าพูดแต่เรื่องโบราณ ในยุคนี้ มันมีอะไรเพิ่มเติมต่างๆ นานา มันไม่ร่วมสมัยเลย คุณก็จะรู้จักกิเลสได้ยาก รู้ไม่ครบหรอก แต่อาตมานี้ โอ้โหทันสมัย สมสมัย ใหม่เสมอ ร่วมสมัย กิเลสระดับดาวเทียม กิเลสในระดับเทคโนโลยีสมัยใหม่ กิเลสในระดับทางเศรษฐกิจก็ตาม ทางการเมืองก็ตาม สมัยนี้การเมืองของพระพุทธเจ้า ก็กับการเมืองในยุคนี้ มันเหมือนกันที่ไหน อาตมาพูดร่วมสมัยการเมืองตอนนี้ได้เลย

แล้วหาว่า อาตมาเล่นการเมือง เล่นที่ไหน ทำจริงๆ ไม่ได้วุ่น แต่ทำให้เขาดี ทำให้สงบ ไปแสดงออก ไปช่วยงานการเมือง ไม่ได้ยุ่ง จุ่น แต่ทำให้สงบ ทำให้เรียบร้อย ทำให้ดี ทำมาแล้วอย่าหาว่ามาทวงบุญคุณนะ อาตมาพูดความจริง ยืนยันเท่านั้น ไม่ได้ทวงบุญคุณอะไร แต่คุณรู้จัก อาตมา ทำความจริงนั้นให้แก่ประเทศชาติมาแล้ว พาพวกเราไปทำ แล้วทำอย่างที่เราเรียกว่า คนอื่นตามได้ยาก อย่างช่องกง ก็ทำได้ไม่เหมือน ประทับกันก็ทำละเตะ แต่ของพวกเราทำอย่างเรียบร้อย จนกระทั่งเรียบร้อยแล้วพวกเราถึงได้ถอนทัพ แล้วกลับมาสู่สถานที่ของเรา นายยก ตู ก็รับช่วงมาตั้งแต่บัดนั้น เราก็ดอยทัพมา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโคก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การสะกดจิต

รายละเอียด : ไม่มีอะไรก็ให้เอาที่มือให้เพ่งที่มือ เพ่งให้ตึง มือเราจะแนบกันนิ่ง อย่าให้มันแยกกันนะ เอาตึง ดึงไว้ อย่าให้มันแยกนะ คนที่สู้ไม่ได้ก็แยกออก ก็จะมีสติ เขาสนใจ สุดท้ายจิตถูกสะกด ถูกครอบงำ ถูกสะกดจิต ดึงเข้าไปอยู่ในภพ แล้วถูกสั่งให้ทำอย่างโน้นอย่างนี้ก็ได้หมดเลย คือหมายความว่า ครอบงำจิตให้จิตอยู่ในอำนาจคนสะกดจิต ก็สั่งให้มีอุปาทาน เมื่อลืมตาออกมา ให้ไม่เห็นอะไรอยู่บนโต๊ะ เขาก็ไม่เห็น ลืมตาแล้วก็บอกว่ามีเสืออยู่ ๑ ตัวระวังตึง นะ เมื่อให้สัญญา ให้ลืมตา มาแตะตัวหรือมีรหัสให้ตื่น ก็เจอเสือก็จะวิ่ง ต้องรีบจับตัวไว้ แล้วปลุกให้ตื่นบอกว่าไม่มีหรอก เสือ เช่น สะกดไว้ แล้วก็บอกว่า จะเอาเหล็กเผาไฟนาบแขนนะ ระวังนะ แล้วก็เอาไม้บรรทัดธรรมดาแตะที่แขน ปรากฏว่ามีแดงเป็นทาง ไม้บรรทัดแตะ ใหม่เลย นี่คืออุปาทานขนาดนั้น จิตที่มันเชื่ออะไรเป็นได้อย่างนั้น ทางแพทยศาสตร์เขาก็สอนกันเป็นโรค psychosis หรือ neurosis เป็นโรคประสาท ตัวเองไม่เป็นหรอก ไม่ป่วยแล้วให้ป่วยเป็นโรคอะไรก็ได้เรียกว่า ไฮโคซิส ดีไม่ดีไม่เป็นมะเร็งก็จะเป็นมะเร็งเอาได้ บอกว่าตัวเองเป็นๆ บางคนนี้ทำตัวเองเป็น เพื่อที่จะเป็นข้อต่อรอง ไม่ว่าจะเด็กต่อรองผู้ใหญ่ ไม่ว่าจะเมียเป็นผัวต่อรองกัน หรือคู่รักต่อรองกัน จนกระทั่งเป็น เป็นโรค โรคชนิดนี้เรียกว่า นิวโรซิส (neurosis)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

การสัมผัสกิเลสที่มันเกิดขึ้นมา

รายละเอียด : การสัมผัสกิเลสที่มันเกิดขึ้นมา คือ เมื่อ

กระทบสัมผัส ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เราจะต้องรับวิจัย มีอัมมวิชัยสัมโพชฌงค์ หรือเรียกว่า วิตกวิจาร์ พอมีจิตเริ่ม ตักกะ กิวิตก วิจาร์ วิตก แปลว่า ไตรตรอง ตรวจสอบจิตของเรา แยกกิเลสให้ได้ ดูวิธีปัสสนาญาณ ให้จิตใจมีฤทธิ์ อิทธิวิธญาณ มีอำนาจฤทธิ์แรง ทำให้กิเลสลดได้มีความสำเร็จทางใจ มีฤทธิ์ทางใจ คือ สามารถทำให้กิเลสลดได้ นั่นคือ ศาสนาพุทธทำให้มากมายหลากหลาย คือ อิทธิวิธญาณ ถ้าเราไม่เรียนรู้กรรม มันก็จะสะสมกิเลสไป เราก็จะรับทายาทของกรรม กัมมทาทายาทมันก็จะสะสมเป็นมรดกกรรม ถ้าเผื่อว่าเรามีกิเลสไปอีก ก็สะสมเป็นมรดก คุณก็จะรับมรดกของตัวเอง แล้วก็สั่งสม กิเลสด้วยอวิชชามันก็เป็นทายาท แล้วกรรมที่เป็นอดีตก็สั่งสมไว้ในสันดาน มันก็จะพาเราเกิดเราเป็น กรรมนี้แหละพาเราเกิดเราเป็น ไม่ใช่ god พาเราเกิดพาเราเป็น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโคก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

การสั่งสมบารมีโลกีย์ บารมีโลกุตระ

รายละเอียด : คือ การพูดถึงคนตายแล้วก็เกิดมา อย่างเช่นโมสาร์ท ตอนอายุ ๕ ขวบก็แต่งเพลงคลาสสิกแล้ว ๗ ขวบก็คุมวงออเคสตรา เป็นของเก่าเขา สมณะโพธิรักษ์พูดกับสุทิน เทศารักษ์ นักไวโอลินที่มีชื่อในเมืองไทย คบหากัน ในวงการเพลงกับสมณะโพธิรักษ์ ดูเหมือนจะเป็นคนที่ ๒ ที่ arrange เพลงผู้แพ้ สุทิน เทศารักษ์ เขาถามท่านว่า ตายแล้ว เกิดชาติหน้าที่เล่นดนตรีมันจะติดไปด้วยไหม ท่านมาปฏิบัติธรรมแล้ว เขารู้แล้วว่าท่านปฏิบัติธรรม สรุปว่า การสั่งสมบารมี บารมีโลกีย์ก็ได้ บารมีโลกุตระก็ได้ อย่างท่านทั้งทางโลกมา จะเป็นเศรษฐี วิชาไสยศาสตร์ ก็เคยผ่านมาแล้ว ทั้งไปแล้ว มาเอาโลกุตระเป็นสิ่งที่ประเสริฐ สิ่งพิเศษ เอาอันนี้ดีกว่า

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การสั่งสมบารมีให้สูงสู่การเป็นพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ถ้าหากพระโพธิสัตว์ไม่เห็นใจแล้ว บริณิพพานเป็นปริโยสานไป แต่อาตมาเห็นใจ โดยตั้งจิตว่าจะ พยายามพากเพียร ถ้าเราพากเพียรขึ้นก็จะสั่งสมบารมีขึ้นเป็น พระพุทธเจ้า ก็เอาเถอะคนเราเกิดมาเป็นคนนั้นสูงสุดได้สูงสุด เท่าพระพุทธเจ้า จะเสียชาติเกิด เราเกิดมาในชาตินี้เราเป็นคนให้ถึงสูงสุดเหมือนพระพุทธเจ้าให้ได้ อยากรู้เป็นกันไหม แล้วตั้งจิตกันใหม่ เกิดมาชาติหนึ่งแล้ว ถ้าคนที่ได้ภูมิอรหันต์

แล้ว คือคนที่จะปรินิพพานเป็นปริโยสานไปได้เลย แยกธาตุ ไปเป็นอนุตตนิยาม ไม่เป็นจิตนิยามได้แล้ว แต่ยังไม่แยกจะทำต่อ นั่นคือโพธิสัตว์ ซึ่งเถรวาทไม่รู้เรื่อง เขาตั้งทั้งเป็นปุถุชนแล้วเอา โพธิ์ไปใส่ไว้ตรงไหน โพธิ์คือความตรัสรู้ โพธิสัตว์ก็คือสัตว์ ที่มีความตรัสรู้ โพธิสัตว์ ๙ ระดับ ๑. โสตาบันโพธิสัตว์ ๒. สกิทาคามีโพธิสัตว์ ๓. อนาคามีโพธิสัตว์ ๔. อรหันต์โพธิสัตว์ ๕. อนุโพธิสัตว์ ๖. อนิยตโพธิสัตว์ ๗. นิยตโพธิสัตว์ ๘. มหาโพธิสัตว์ ๙. พระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาตมาเป็นโพธิสัตว์จริงจึงรู้ลำดับนี้ อาตมาเป็น โพธิสัตว์ถึงระดับ ๗ จึงได้รู้ลำดับดีพอสมควร แล้วลำดับที่ อาตมาจะต้องไปอีกจึงรู้ล่วงหน้าพอสมควร

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

การสำรวจอินทรีย์ โภชนะมัดตัญญาตา

รายละเอียด : คือ การสัมผัสเครื่องอุปโภค บริโภค สัมผัสกับสัตว์อะไร มันจะเกิดกิเลสอย่างไร ก็เรียนรู้ เข้าใจ เป็นผู้ตื่นรู้ให้ทันกิเลส แล้วฆ่ากิเลส ด้วยความศรัทธา ความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อ ปฏิบัติไป ก็จะเกิดความละเอียด เกรงกลัว ต่อบาป หิริ โอตตปปะ จนได้เป็นพหูสูต ทำให้กิเลส ลดลงไปได้มาก จนสามารถเป็นพหูสูต เป็นผู้ไฉธรรมะ ลดกิเลส ลงไป จนสามารถรู้จักธรรมะ มีสังขธรรมในตัวเอง ก็จะเป็น ผู้ที่นำพาคนอื่นต่อไปได้เรียกว่าเป็นพหู หรือ เป็นสารถิ ที่จะ นำพาผู้อื่นต่อไปได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตโคก วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การสำรวจใจ

รายละเอียด : การสำรวจใจ คือ ต้องสำรวจจากนอก ไปถึงใน ถึงรูป อรูป พระพุทธเจ้าตรัสถึงเรื่องการปฏิบัติอัน เป็นลำดับที่นำอัครรรย์ ต้องเป็นลำดับ อย่างหยาบยังไม่ได้เลย ยังไม่รู้ความสูญจากหยาบแท้ๆ แล้วจะมาสูญระดับอรหันต์

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒

การสื่อความหมายของพยัญชนะ กับความเป็นไปได้จริง

รายละเอียด : คือเรามีทั้งความหมายของพยัญชนะที่สื่อ ให้คนอื่นได้รู้รวม กับความเป็นไปได้จริง ตามสภาพพยัญชนะ

ตัวหนังสือ สื่อ ความหมายเอาไว้ พวกเราก็เอามาปฏิบัติให้ ได้จริงในรายละเอียดที่มีตัวอย่าง ๓ ภาพ ๕ ภาพ ๗ ภาพ อย่างที่ว่าไว้ เราทำให้ได้จริง ตามนั้นแล้ว จะยืนยันกับ สังคมโลก โลกเขาก็ทำ เขาก็จะได้เราก็จะได้ ของเราเข้าถึง ถึงจิตวิญญาณมากกว่า ยกตัวอย่างเช่น พวกเรามาเป็นคนจน มาเป็นสาธารณโภคี นำหน้าเขาไปแล้ว ชาวโลกเขายังไม่ได้ แม้แต่ความเห็น ว่า แต่ละคนมาลดตัวตนมาเป็นคนจน มีน้อย ลงๆ ต่างประเทศมีคนบางคน ทำตัวเองให้จน ประธานาธิบดี จน ประธานาธิบดี อูรุกวัย คนก็ชื่นชมกัน แต่คนที่ ๒ ที่ ๓ ที่เป็นประธานาธิบดี จนเหมือนอูรุกวัย ไม่เห็นมีเลย มันไม่ง่าย แต่ที่นี้ ชับซ้อน อย่างประเทศไทย ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ท่าน เป็นคนจน แต่มันมีระบบของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ สมณะโพธิรักษ์ ท่านก็อธิบายไม่เก่ง ในหลวงรัชกาลที่ ๙ มีความเป็นโพธิสัตว์ที่ลึกซึ้ง สมณะโพธิรักษ์เข้าใจ แต่ท่าน จำนวนที่ต้องเป็นเช่นนั้น มันต้องมีขั้นระดับ มีสมมุติสัจจะ มีปรมาตถสัจจะซ้อนในนี้ที่ยากอธิบาย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การหลงตัวเองว่าฉลาด

รายละเอียด : คือเห็นการมีพฤติกรรม เห็นแล้วคนมันโง่ พวกที่รวยๆ เลือเขาแขวนไว้ตราค่า ๒๐๐ ขายไม่ออกสักที เขาก็เลยเก็บไว้นานพอสมควร แต่ออกมาตั้งใหม่ ตีตราค่า ๒,๐๐๐ ขายได้ภายในเวลาไม่ช้านานเลย อาตมาว่าจริงๆ นะ อันนี้เป็น ตัวอย่าง อันอื่นมันมีแบบนี้มันก็ทำกันไป คือ ประหลาด คนเรานี่โง่ โดยที่หลงว่าตัวเองฉลาด โง่ แล้วหลงว่า ตัวเป็นคนชั้นสูง

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การหลงผิดว่าพระอรหันต์ เป็นพวกนั่งหลับตา

รายละเอียด : ไปหลงผิดว่าพระอรหันต์เป็นพวกนั่ง หลับตาปฏิบัติอีก ของพระพุทธเจ้าจะบรรลุลุธรรมต้องลืมนดา มีจักขุ ญาณ ปัญญา วิชชา อาโลโก (แสงสว่าง) จากการนั่ง หลับตาไม่มี แต่ไปหลงว่าพระพุทธเจ้าตรัสรู้ใต้ต้นโพธิ์ขึ้น ๑๕ คำ เดือน ๖ ท่านนั่งแล้วจะหลับตาหรือลืมนดาที่ไม่มีใครรู้ได้ ท่านไม่ต้องนั่งหลับตาก็ระลึกได้ แต่ผู้ที่ยังไม่เก่งก็ต้องไปนั่ง หลับตานึก ท่านก็ระลึกของท่านได้ทันที ไม่ต้องหลับตาหรือ กท่านเพียงแต่ระลึกถึงอดีต ไม่ได้ปฏิบัติธรรม เติวิโซ ไม่ใช่การ

ปฏิบัติธรรมแต่เป็นการตรวจสอบ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ปฏิบัติธรรมกับอาหารในพระสูตรต่างๆ วันพุธที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

การหลอกคนอื่นเป็นความเก่งแบบเรือหาย

รายละเอียด : หลอกคนอื่นได้สำหรับผู้ที่ไม่รู้พฤติกรรม จริง แต่คนที่รู้พฤติกรรมจริงจะเห็นว่าได้ด้วยเข้าไป การแจก ก็เป็นการโกหกเป็นการ fake เขาได้เงินด้วย ถ้าไม่อย่างนั้น เขาไม่รวยหรอก เป็นความเก่งแบบเรือหายของเขา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

การหลับตาปฏิบัติ

รายละเอียด : การหลับตาปฏิบัติ คือ การมีแต่ความคิด สังขารอยู่ภายใน แล้วปรองอยู่คนเดียว คนอื่นไม่เกี่ยวข้องเป็น นิรมานกาย เป็นกายที่ไม่มีตัวตน เนรมิตขึ้นคนเดียวของใคร ของมัน อย่าไปยึดติดของตนเอง สัญญาตนิจจานิ สมมุติขึ้น มาของตนเอง แล้วตัวเองก็ยึดถือว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเที่ยงแท้ เป็นหนึ่งเดียว ความซับซ้อนละเอียดพวกนี้ สมณะโพธิรักษ์ เอามาแยกแจกให้เราได้ศึกษาแล้วก็พิสูจน์ มันจะซ้อน เป็นภาวะสอง ละเอียดไปเรื่อยๆ เปลี่ยนแปลงเร็วจับไม่ทัน ถ้าหากจับไม่ทันมันก็จับได้ผิดตัว ผิดพลาดเสียหายไปแล้ว ก็พูดกันไม่รู้เรื่อง หากจับถูกจะทันกัน รู้สมมุติตรงกันก็จะ พูดกันรู้เรื่องพูดกันได้ทำอะไรได้เจริญได้มีพลัง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

การหลับตาปฏิบัติจึงโมฆะเด็ดขาด เลยไม่มีสิทธิ์ที่จะบรรลุลุธรรม

รายละเอียด : ปฏิบัติโทษนมัตตัญญูตา ซาคริยานุโยคะ สारรวมอินทรีย์ เมื่อสัมผัสตาทูจมุม ถ้าไม่มีตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ สัมผัสมันไม่เป็นปัจจุบันที่แท้ มันไม่แท้คุณก็อยู่ในภพของ สัญญา มันทั้งไปตั้ง ๕ เหลืออีกหนึ่งเดียว ความจริงของคุณ มีหนึ่งเดียว ความจริงอีก ๕ คุณไม่รู้เรื่องเลยแล้วมันหยาบใหญ่ หนักร้ายแรงกว่าในจิตของคุณ คุณก็ทำไปอย่างนั้น แต่ว่าอาสวะ บางอย่างอาจจะหมดได้ แต่ไม่ได้สัมผัสสวิโมกษ์ ๘ ด้วยกาย พระพุทธเจ้าไม่รับรอง แม้ได้กายสักซีกก็ตาม ยิ่ง ซาคริยานุโยคะ ท่านใช้ศัพท์คำนี้ ซา มาจาก ซาคริ หรือ ซากระ กระ นี่เป็น

dynamic ซา นี่เป็น static เป็นธาตุรู้, กระจ่าง แปลว่าดำเนินไป มีทั้ง dynamic และ static ซากระจ่าง ต้องตื่นเต็มทั้ง ๒ อย่าง กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม หากว่าคุณตื่นแต่มโนกรรม แต่กายคุณไม่รู้เรื่องไม่ได้ศึกษา วจิกไม่ได้ศึกษา มีอะไรมา ร่วมมีก็เลสมาร่วมใหม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับที่เป็นวิบากกรรมคุณ ก็ไม่รู้เลย เพราะไม่ได้ศึกษาเลย แล้วจะไปตีตัวเองว่าบรรลุแล้ว ได้อย่างไร เพราะฉะนั้นการหลับตาปฏิบัติจึงโมฆะเด็ดขาดเลย ไม่มีสิทธิ์ที่จะบรรลุธรรม อาสวะบางอย่างคุณอาจจะดับได้ ถ้ามีครบทุกรูปนามที่เป็นรูปที่อยู่ในภพ เพราะคุณหลับตามีแต่ รูปที่อยู่ในจิตเท่านั้น รูปจิต อรูปจิต คนอื่นก็ไม่รับรองกับคุณ ด้วยมีแต่ สัญญานิจจานิ คุณกำหนดเองหมด คนอื่นสัญญา ร่วมกันคุณไม่ได้ สัญญาของคุณเป็นสัญญาอยู่ในใจคนเดียว คุณไม่ได้มาสัญญากับข้างนอกเขาเลย พอเข้าใจไหมภาษานี้ ไม่มีสัญญากับคนอื่นเท่าไรก็มีแต่สัญญาคุณคนเดียว อย่างนี้ จะไปอ้างอิงกับใครก็ได้ แต่ถ้าคนมาอยู่ร่วมกับภายนอกมีคน รับรองคุณได้เซ็นสัญญาร่วมกับคน ๑ คน ๒ คนร้อยพันคน มันจะเป็นความจริงยิ่งกว่าหรือไม่ มันก็เป็นความจริงยิ่งกว่า อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นคำว่า ตื่น ซาครिया หรือ ซาคระ ซาครี มันมีความมีสติเต็มทางกายกรรม วจีกรรม มโนกรรม ถ้าคุณมีสติเต็มแต่มโนกรรม คุณจะไม่รู้เรื่องกายกรรมวจีกรรม สติสัมปชัญญะข้อบกพร่อง จะไปเอาความรู้ความชัดเจนความ บรรลุความละเอียดลอออันนั้นจากนั้นได้จากที่ไหนกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

การหลับตาอย่างสัมมาทิฐิ

รายละเอียด : มีอุปการะหลับตานั่นมี ทำได้กับสัมมา-ทิฐิ โดยชัดเจนว่า ๑. ทำเพื่อพักผ่อน ๒. ทำเพื่อศึกษา จิต เจตสิก ในภพภูมิของสัญญา หลับตามีแต่อดีตกับอนาคต จะศึกษาสภาวะอาการที่อยู่ในสัญญา ซึ่งไม่ใช่ของจริง ของจริง ต้องมีสัมผัสปัจจุบัน อดีต อนาคต ไม่ใช่ปัจจุบัน ๓. ทำ เติวิโซ คือ การตรวจสอบลงบัญญัติ บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ ผู้ที่ทำ เติวิโซคุณต้องปฏิบัติ ให้ได้ก่อนแล้วจึงไปลงบัญญัติ ดังนั้น เติวิโซนั้นสำหรับผู้ ที่ทำได้แล้ว ๔. ทำเอาไปเล่นฤทธิ์เดชเป็นอาเทศนาปาฏิหาริย์ อธิปาฏิหาริย์ อย่างนี้ของพุทธที่ทั้ง ไม่สนใจ ผู้สนใจ คือคน นอกจริตศาสนาพุทธ พุทธะคือ ผู้ตื่น ไม่ใช่โสมะคือผู้หลับ

หนังสืออ้างอิง : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

การหลุดพ้นข้างนอก

รายละเอียด : การหลุดพ้นข้างนอก คือ เป็นการหลุดพ้น ไม่ได้หลับตา ฟันแล้วก็ลืมตา ถูกกระทุ้งกระแทกแต่อาการ ภายนอกไม่มี มีแต่อาการภายใน มีหิริโอตตปปะมากพอ จะเกรงกลัวต่อ กิริยาน่าเกลียดน่าชัง จะมีปฏิภาณปัญญาว่า อย่างนี้ไม่ทำ ไม่เอาจะมีปฏิภาณปัญญา ไม่ทำอาการหยาบคาย จิตมันไม่มีแรงพอที่จะอดไม่ได้ไปทำภายนอก มันสำรวมได้ โดยไม่ยากไม่ลำบาก หมคภายนอกเหลือแต่ภายในไม่ยาก

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒

การหลุดพ้นจากอบายมุข

รายละเอียด : อบายเป็นสิ่งที่ใหญ่สำหรับคนบางคน แต่ก็เป็นสิ่งที่เล็กน้อยเรื่องจ้อยมากเลย แต่คุณไปตกเป็น ทาสมันใหญ่ บังคับคุณเบ้งเลย แต่คนที่ฟันแล้วว่าเรื่องซึ้ง ไปลุ่มหลงอยู่ได้ หยาบจะตายซัก มันจัดจ้านในทางโลก เหลวและในทางโลก แต่มันใหญ่สำหรับคุณเหลือเกินคุณ ต้องยอมมันเป็นทาสมัน สัตว์นรกตัวนี้ สัตว์นรกที่ต่ำที่สุด แต่สำหรับคุณนั้นมันใหญ่จนคุณเป็นทาสมัน ไม่ยอมกระดิก ออกเลย บูชาเคารพ ความซึ้งนี้ อย่างมโหฬารเลยเป็นใหญ่เบ้ง เลยแต่คนอื่น โธ่เอ๊ย ชั่วขนาดนั้นยังไม่รู้ตัวหยาบต่ำขนาดนั้น ยังไม่รู้ตัว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

การหลุดพ้นเป็นเอกราช เป็นอิสระเสรีภาพ

รายละเอียด : รวมแล้วเป็นคุณวิเศษของจิตที่เป็นอิสระ เสรีภาพ เป็น independent เอกราชทั่วทั้งแผ่นดิน มีความ เป็นใหญ่ในตนไม่เป็นทาส เอาชดๆ เช่นการเล่นพนัน ก็ตาม พอมันบรรลุแล้วไม่ติดยึด ไม่เห็นว่ามันมีค่าเห็นว่ามันพาให้ ต่ำเสื่อมด้วยซ้ำ หลุดพ้นแล้ว เป็นเอกราชทั่วทั้งแผ่นดินเรา จะไปที่ไหนๆ จะมีการเล่นไพ่อยู่ที่ไหนเราก็เฉยๆ ก็สบาย อยู่เหนือมัน เขาจะหาแง่มุมมายั่ววนกระแทกกระทุ้งอย่างไร ก็ไม่มีการสะดุ้งสะเทือนเลย มันสุดยอด เอกราชทั่วทั้งแผ่นดิน ยิ่งกว่าสวรรค์ มีที่อาศัยที่ยิ่งกว่าที่อาศัยใดๆ การหลุดพ้น เป็นเอกราช เป็นอิสระเสรีภาพ มันยิ่งกว่าอะไรเลย ยิ่งกว่า อธิปไตยใดๆ ในโลกทั้งปวง แรงแม้อธิฤทธิ์มีฤทธิ์เดชมีพลัง ในตัวเอง ยิ่งกว่าอธิปไตยใดในโลกเป็นแรงยิ่งกว่าอะไรอะไร สุดยอดไม่มีอะไรที่จะมาดูตมาตังเราไปได้ พระอาทิตย์ ๕ ดวง

๗ ดวงก็ดูเราไปไม่ได้ มันไม่ดึงดูตนมันหมดอะไรจะมาต่อ มาทำปฏิกริยาร่วมด้วยอย่างนั้นอย่างนี้ มันไม่มีมันเป็นนิวตรอน อย่างนี้เป็นต้น เทียบกับวัตถุอย่างนี้แต่ว่านามธรรมมันก็มี ลักษณะอย่างนั้น มันสูงลอยละเอียดไม่มีตัวตนมืดขยอ ภาษานี้ที่เราใช้สื่อสภาวะมันก็ได้ประมาณหนึ่งแต่จริง ๆ แล้วมันมีมากกว่านั้นค่อยๆ ฟังต่อไป ที่พูดนี้มีอิสระตัวเดียวนะ ทาน ปัญญา อนุกรมปา อนัตตา

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริธีธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

การหาพวกด้วยอวิชชา

รายละเอียด : คนที่เขายังไม่เข้าใจยังไม่รู้ นี่กว่าเป็น จุดเด่นจุดดี และเป็นจุดที่ควรเผยแพร่ชักชวนให้คนมาเป็นก็ หาพวก เป็นการหาพวกด้วยอวิชชา ถ้าจะบอกว่าเขามีวิชา ก็เป็นวิชาแบบของเขา พูดโดยสำนวนโวหารไม่ต้องไปติดบัญญัติ เขาก็มีวิชาตามความรู้แบบของเขาก็เสนอชักชวนแบบนั้น มันก็เป็นสามัญ เราก็มีความเห็นอย่างหนึ่งเขาก็มีความเห็นอย่างหนึ่ง

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริธีธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

การอนุโลมปฏิโลม

รายละเอียด : สมมุติอาจจะต่างกัน ประเทศนี้คนสังคม ในชุมชนนี้ เขาสมมุติว่าอย่างนี้ดีเราก็ตีตามที่เขาว่าได้ หรือ แม้แต่สังคมกลุ่มนี้ชุดนี้ประเทศนี้เขาสมมุติว่าอย่างนี้ดี แต่เรา เห็นว่าไม่ดี แต่เขาเห็นว่าดีนะ เขาสมมุติกันแต่เราเห็นว่าไม่ดี เราก็มองตามไม่ได้ แต่เราก็มองไปถึงขั้นไปขวางเขา ไม่ไปขัดแย้ง เขาไม่ไปโต้เขา เขาจะเป็นอย่างนั้นก็อนุโลม ดิๆๆ ดีไปตาม ประสา แต่ถ้าดูที่เรารู้แจ้งจริงแล้วว่ามันไม่เข้าทำหอกมันไม่ดี หอก เราก็สามารถจะทำได้โดยการอนุโลมปฏิโลม ที่เราก็มอง ได้ขัดแย้งไม่ได้ไปทำร้ายเขาไม่ได้ไปข่มขู่เขาไม่ได้ไปดูถูกเขาก็ยอมอนุโลมตามเขา แต่เราไม่ทำเท่านั้นเอง เขามาทำอะไร เราไม่ได้เราไม่ได้ไปต้านไปกันไปตามไปว่าเขา เส้นทางสุดท้าย ชัดสุดท้าย ว่าจะต้องเป็นเช่นนั้นก็เห็นเช่นนั้นอย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

การอนุโลมรักษา ความสงบในโลก

รายละเอียด : คือ ความรู้แท้ กระทบ ผัสสะอันนี้

เขียว มันก็เขียว แต่คนที่ไม่มีกิเลส ก็จะมีอารมณ์ชอบ หรือไม่ชอบ สุข หรือทุกข์ แต่ถ้าไม่ ไม่มีกิเลสกันก็เขียวตรงกันหมด เรียกพยัญชนะ บอกลักษณะว่าเรียกว่า เขียว คุณรู้ว่า มันเขียว แต่คุณต้องรู้ว่ามันชอบหรือไม่ชอบ อาการจิตที่มันชอบ หรือไม่ ชอบ มันสุขหรือว่ามันทุกข์ ถ้ากลางๆ ก็มีกลางๆ สองอย่างอีก กลางๆ แบบ เคหลิตตะเฉยบื้อ ไม่คิดอะไร ก็ไม่ได้เกิด ปฏิภาณ ปัญญาว่า คนเขาถืออย่างไร คุณเคยถืออย่างไร สักวันคุณจะได้ถือใหม่ ชอบหรือไม่ชอบ คุณก็ไม่ได้ศึกษามันว่าอย่างนี้เราได้อันนี้ไม่สุข ไม่ทุกข์ กับมัน หรือยัง เช่นคนนี่ถือสมณะ หรือถือปัญญา หากไปกันแทนไหน คนกลุ่มไหน เราก็ต้องคุยกับเขาให้รู้เรื่อง หากว่าเขาเลือกสีแดง เราก็ต้องคุยเรื่องสีแดง จะได้คุยกับเขาได้ เข้าเมืองตาหลิว ต้องหลิวตาตาม อนุโลมกับเขาได้ ออกจากเขาเราก็ไม่เอาได้มันก็อยู่ที่เรา ไม่ทะเลาะกันนี่ คือการรักษาความสงบอยู่ในโลก

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต ปฐมอโศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

การอภิสังขาร ๓

รายละเอียด : ปุณฺณวาริสังขาร อปุณฺณวาริสังขาร อเนญชาภิสังขาร คือสังขารแล้วเกิดบุญ ชำระกิเลสได้ จนกิเลสหมดก็เป็นอปุณฺณวาริสังขาร ไม่มีบาปอีก ไม่มีบุญด้วย บุญก็หมดไปด้วย ไม่ใช่กลับเป็นบาปอีก บุญเป็นเครื่องชำระบาป หากหมดบาปแล้วบุญก็หมดไปด้วย บุญเป็นอินโดยที่ สูงส่งมาก

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๓

การอยู่กับปัจจุบันคือการอยู่กับศิลปะทุกขณะ

รายละเอียด : ใช่ด้วย จนศิลปะนั้นบรรลุผลช้อยันนั้น อย่างนั้นแล้ว ก็เป็นอย่างนั้นทุกปัจจุบัน เป็นผลที่บรรลุช้อยันนั้น ทุกปัจจุบัน เกี่ยวกับการวางแผนชีวิต ศิลปะคือหลักเกณฑ์ที่คุณรู้ แล้วก็ทำให้เป็นปกติเลยทุกขณะ จะบอกว่าไม่รู้พิมพ์เขียว แบบแผน ไม่ใช่ มันก็มีแบบแผน พระพุทธเจ้าท่านวางแผนไว้หมดแล้ว เป็นแผนซึ่งสรุป ศิลปะ สมมติ ปัญญา หรือไตรสิกขา ขยายผลไปเป็นจรณะ ๑๕ วิชา ๘ หรือขยายพิสดารไปอีก เยอะแยะก็ได้ทั้งนั้น ก็เลยบอกว่าไม่วางแผน อาตมาบอกว่าอาตมาเป็นคนไม่มีแผน ไม่มีโปรแกรม ไม่มีโครงสร้างอะไรต่อไปเลย มันก็เป็นอัตโนมัติตามลำดับที่อาตมาทำงานเท่านั้นเอง อาตมาก็มีแผนมาก่อนเรียนศิลปะ สมมติ ปัญญาเป็นแผนผัง

อาตมาทำงานโดยรู้อักรวม ระดับ ต้น กลาง ปลาย โดยการรู้อักรวมที่เป็นสภาวะธรรม ที่ครบกระบวนการ เป็นความรู้ที่รู้รอบ มีในตัวของมันดี ก็เลยไม่ต้องไปวางโครงสร้าง คุณถามมา จะวางแผนก็วาง แต่พอเวลาเต็มที่ก็ต้องวางใจ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

การอยู่ร่วมกันอย่างมีประโยชน์คุณค่า

รายละเอียด : คือ การอยู่ร่วมกัน จริตปฏิภาณ ผู้ที่เข้าใจไม่ได้ในเชิงนี้ ก็ต้องพูดแบบนี้ คนนี้ต้องพูดให้ฟังแบบไม่นั่งเท่านั้นแหละก็เลือกให้เหมาะสมกับผู้มีจริตแบบไหน ยึดถือแบบไหน ถ้าเขายึดถืออีกแบบหนึ่ง เราก็ต้องตีให้แตกเป็นอีกแบบหนึ่ง เพื่อให้คลี่คลายให้เห็นความต่าง แล้วก็รู้ความต่าง แล้วก็เอาความต่างนี้มาอยู่ร่วมกันเป็นหนึ่งอย่างสงบ อย่างมีประโยชน์ ไม่ทะเลาะกัน ไม่มีสิ่งเสียหาย มีแต่อยู่ร่วมกันอย่างมีประโยชน์คุณค่า สงบ สบาย อบอุ่น เหมือนอย่าง ชาวอโศกนี้ไง จับพวกเขียงๆ เขียงๆ มาอยู่ร่วมกันแล้ว ก็ต้องอยู่ร่วมกันอย่างยั้งนะ ถ้าไม่ยั้ง ก็ต้องเคาะกบาล แต่พวกคุณไม่จำเป็นต้องถูกเคาะกบาลหรอก แต่เข้าใจว่าอย่างที่เป็นอยู่แบบนี้ คนที่ยังติดด้าน ดึงดันอยู่ พูดอย่างไรก็ไม่ยอมหยุดคือด้าน ไม่ค่อยเข้าใจ เข้าใจก็ยังละเมิดอยู่ ก็จะอยู่ร่วมกันไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม สันติอโศก วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การอยู่เหนือความหลุดพ้นของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ออกจากกามไม่ได้หมายความว่า ตา หู จมูก ลิ้น กายเราก็ไม่ได้เรียน ไม่ใช่ จะต้องเรียนทางตา หู จมูก ลิ้น กาย เปิดเต็มสัมผัสสิ่งที่เราอยู่ด้วย แล้วเราก็รู้ว่าเราเลิกติดอะไรแล้วในรูป รส กลิ่น เสียง กามคุณ ๕ สัมผัสข้างนอกจิตของเราก็อุเบกขา เลิกเสพเลิกติด เลิกเกี่ยวข้อง เลิกคลุกคลีมัน ขาดสนิท พยัญชนะสิริมหายา จิตขาด จิตไม่ผลึกไม่ติดขาดสนิท แต่ตา หู จมูก ลิ้น กายยังสัมผัสอยู่เต็มที่ มีการกระแทกกระทั้นหลอกล่อมมเมารอบงาก็ไม่สำเร็จเลย นี่เรียกว่าอยู่เหนือเรียกว่าโลกุตรจิต การอยู่เหนือหลุดพ้นของพระพุทธเจ้าไม่ได้หมายความว่าเอากายทางออกมา ไม่ได้มีการสัมผัสต่างๆ ของจุมูกลิ้นกาย บอกว่านั่นคือการขาดแล้วไม่ใช่ แต่นี่มันซับซ้อนละเอียดล่อ อาตมาพูดคุ้ญฐกสูตรผู้ชั่งในถ้ำ ยังไม่ไปถึงไหนเลย ติดตามให้ดีๆ ศีล สมาธิ ปัญญา รูปธรรมนามธรรมก็ดี บอกว่าเกิดมาอายุหมา เชื่อคนโดยไม่มี

ความคิด นี่คงได้บทเรียนมาบางอย่าง เกิดมาอายุหมา เชื่อคนโดยไม่มีความคิด สาธุ พุดจาทันสมัยภาษาอังกฤษแมนย่า

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

การรอดตัวรอดตน

รายละเอียด : คือ การแสดงสิ่งจริงที่ตนมี การรอดตนหากมีกิเลสไม่ดี แต่หากรอดตนโดยไม่มีกิเลสอย่างสมณะโพธิรักษ์นี่ดี คนไม่กล้ารอดเพราะไม่มีของจริงอันนี้ก็เป็นธรรมดา แต่ท่านมีของจริง สมณะโพธิรักษ์มีสมบัติสิ่งต่อสู้อคือความจริง ใครมาสู้กับท่านก็สู้ด้วยความจริงที่มีทั้งหมด หากหมดความจริงที่มีแล้วก็จบ สู้ด้วยความจริงทั้งนั้นเลย ยังไม่เคยต่อสู้ด้วยความไม่จริง ท่านมีคนเข้าใจแต่ความจริง พุดทุกอย่างอธิบายทุกอันยืนยันได้ คนไม่อ้างพระไตรปิฎก ไม่อ้างพระศาสดาก็คือพระพุทเจ้า เป็นเจ้าของธรรมะโพธิ มีคนมาเรียบเรียงเป็นพระไตรปิฎก ท่องจำกันมา แต่เดี๋ยวนี้มีทั้งอักษรและคำพูด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

การออกจากสุทธาวาส ๕

รายละเอียด : ถ้าไม่พัฒนา เข้าไปใน สุทธาวาส ๕ เราไม่เข้าไปอยู่ในสุทธาวาส ๕ จะทำปัจจุบันนี้แหละ พระพุทเจ้าสมณโคดมแม้แต่อตมาก็ตามสายปัญญา จะไม่เป็นอนาคามีแบบตายแล้วจมอยู่ใน อันตราปรินิพพายี ตามยถากรรมมันจะเสื่อมมันจะพัฒนาอะไรของมันก็เป็นไปตามยถากรรม หรือว่าคุณจะพยายามมากขึ้น อุปหัจจปรินิพพายี เอาใจใส่ฝึกหัดมาก็จะเรียนรู้ท่าจิตของเรา มันก็มีความเป็นได้ ก็พยายามที่จะลดละกิเลส ให้มันเป็นไปเองอยู่ในภพชาติ มันก็มีคุณลักษณะของจิตละเอียด มันก็จะเป็นลักษณะของคน อันตรา อุปหัจจหรือคุณไม่แค่ปากเพียรเท่านั้นแต่เอาใจใส่เลย ใช้ความเพียรประกอบ สสังขารเลย ตั้งใจประกอบให้มันเป็น ปุญญาภิสังขารกระทำด้วยมีพลังงานที่สร้างพลังงานบุญ ปุญญาะ พลังงานที่กำจัดกิเลสได้ ทำให้กิเลสถูกล้างไปด้วยสามารถด้วยปัญญา อันยังก็ยังมี หรือ เก่งกว่านั้นไม่ต้องไปทำอะไรมัน มันก็มีคุณสมบัติสูงแล้ว โดยไม่ต้องใช้ปรุงแต่งอะไรเลย อภิสังขารเก่งเป็นตัวของมันเองเลยไม่ต้องทำอะไรให้มันมากนักมันก็เก่งยิ่งขั้นกว่า สสังขาร หรือยิ่งกว่านั้นอุฏฐังโสโต มันใหญ่กว่าอนาคามี ๔ อย่างแรกเป็นความสูงที่ไม่เป็นห้องใครเลย เป็นพระอนาคามีที่สูงที่สุด ก็จะเป็นผู้ปรินิพพานไวที่สุดเร็วที่สุด

ก็เป็นคุณสมบัติของจิตเจตสิกต่างๆ ที่ได้ฝึกฝนมา พระพุทธเจ้าก็เอานัยยะความจริงที่ละเอียดมาแจกแจงแยกแยะ ด้วยพยัญชนะ ผู้ที่เข้าใจจะรู้ว่าเราอยู่ในฐานไหนสภาวะไหนขนาดไหน ผู้ที่รู้ความเป็นจริงพวกนี้ แม้เราจะรู้ว่าเราเป็นแบบอนาคามี ๕ อย่างนี้ จะเป็นแบบไหนก็แล้วแต่คน ก็เป็นจริงตามแบบแต่ละคนเป็น ตามภูมิของแต่ละคน ถ้าเราสามารถเอามาใช้ปัจจุบันนี้ไม่ต้องไปเสียเวลา พระพุทธเจ้าเป็นสายปัญญาไม่เสียเวลาตายแล้วเกิดเลย หากตายแล้วก็จมในภพภูมิตามภูมิปัญญาแต่ละฐาน ลักษณะแบบไหน ไม่ต้อง พวกปัญญาธิกะสายปัญญาอย่างอาตมานี้ไม่เอาไปแช่อยู่ รีบๆ ทำไม่เสียเวลามาก รีบให้เป็นอรหันต์ ขนาดรีบๆ ก็ยังยากเลย แล้วถ้าไม่รีบจะขนาดไหน มันก็จะช้า

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

การอุทิศ

รายละเอียด : การเจตนา หรือการทำโดยมุ่งหมายให้เกิดส่วนแห่งบุญที่จะให้ผลแก่ชนชั้น

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๓๘

การอ่านอาการใจตน

รายละเอียด : ก็พอได้เป็นสมณะที่จริงใจ ของพระพุทธเจ้าต้องสัมผัสกับภายนอกด้วยตา หู จมูก ลิ้น กายเป็นเรื่องใหญ่เรื่องยากเบื้องต้น เพราะฉะนั้นจะรู้ใจในใจของเราจับใจตัวเองไม่ติดเลย ก็นั่งหลับตาจับอาการใจให้ได้ แล้วก็มาสัมผัสทำให้รู้อาการใจ อาการชอบใจอาการดีใจ อาการชังอาการสุข ทุกข์ ไปดูติดกับอันนั้นอันนี้ ก็ค่อยเรียนรู้ อาการลิงค นิमित ส่วนอุเทศคือที่อาตมาอธิบายไปนี้ ลิงค คือเพศคืออาการที่แตกต่างกัน แล้วเราก็จับเครื่องหมายคือนิमितไว้เครื่องหมายนี้ต้องหมายรู้เอาเอง ที่พูดนี้ทำมีประกอบให้เข้าใจคุณก็ต้องไปอ่านอาการ อาการจิตเราเกิดอย่างนี้ อาการรักอาการโกรธ อาการทุกข์ อาการสุข อาการชอบไม่ชอบ มันแรงมากแรงน้อย แล้วทำให้มันไม่แรง เบาละสิ่งไม่ดี ทำเองจะรู้เป็นปัจจัยตั้ง ต้องรู้ของตน ของคนอื่นดูอย่างไรก็ไม่ชัดเจนไม่เห็นไม่ได้ ต้องรู้ของตน เป็นอาการในจิตใจของตนเอง จิตใจอยู่ในร่างของตนเองในคูหาสยนี้ กายยาววาหนาศีบกว้างคอกนี้ ติดตามรับฟังตั้ง ได้มาพบศาสนา มาพบพวกเราที่ดีแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

การเกิด ๔ อย่าง

รายละเอียด : ชาติคือ คำรวม เกิดแบบไหนก็ได้ เกิดเป็นสัตว์โลกที่เป็นคนเป็นสัตว์นร่างกายเกิดทางมดลูกเรียกว่าชลาพุชโยนิ หรือเกิดเป็นไข่ก่อน แล้วฟักเป็นตัว อัณฑชโยนิ หรือจะเป็น สังเสทชโยนิ เป็นการเกิดแบบแตกตัว ชนิดที่ไม่มีพ่อแม่แม่ เป็นแบบที่เรีย เป็นพวกจุลินทรีย์ กับ โอปปาติกโยนิ เป็นสัตว์ทางนามธรรมจิตวิญญาณ การเกิดชาติของศาสนาพุทธเรียกโอปปาติกโยนิ การเกิดทางจิตวิญญาณ ไม่ใช่หมายถึงการเกิดทางร่างกาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

การเกิด – การตายของโอปปาติกะ

รายละเอียด : การเกิด-การตายของจิตวิญญาณเท่านั้น (ไม่ได้หมายถึงความตายที่รวมเอาร่างกายนอกที่เกิดที่ตาย) เฉพาะจิต วิญญาณ หรือโมโนเท่านั้นที่ตายหรือเกิดไม่ใช่ทั้งองค์ประชุมของร่าง และไม่ใช่ตายไปทั้งจิต หรือ วิญญาณองค์รวมทั้งหมดของเรา เฉพาะอกุศลจิตตัวนั้นๆ เท่านั้นที่ตายไปที่ละตัว หมดไปที่ละชั้น สัตว์นรกตัวนั้นหรือเทวดาองค์นั้นตายไป เทวดาอีกองค์ก็เกิด

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๙๘

การเกิดการดับ

รายละเอียด : การเกิดย่อมมีดับ ไม่ใช่เกิดนิรันดร อยู่กับพระเจ้านิรันดร ก็คือผู้อยู่กับสวรรค์ แต่พระพุทธเจ้าเห็นว่าสวรรค์ก็คือภพนรก ของศาสนาพุทธไม่จบที่ความยังมี สลายจิตวิญญาณของตนได้ สลายเป็นอุตุธาตุ แม้จะรวมตัวเป็นพีชธาตุก็ไม่ได้ สลายได้ ไปเป็นอุตุธาตุ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

การเกิดการตาย

รายละเอียด : ศาสนาพุทธศึกษาการเกิดการตาย แล้วมีการเกิดการตายที่เวียนวนเป็นกรรมวิบากชาติแล้วชาติเล่า ศาสนาพุทธละเอียดที่สุดถึงขั้นควบคุมการเกิดการตายได้ จนสามารถชะลอการเกิด การตายได้ ตายได้อย่างไม่ต้องทุกข์ร้อนตายอย่างปรีณิพพานเป็นปรีโยสานไม่เกิดอีกเลยได้ สามารถแยกพลังงานจิตให้เป็นอุตุได้นี้เป็นภาษาวิชาการ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต ที่บวรปฐมมโศก ครั้งที่ ๖๕ วันจันทร์ที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒

การเกิดของโอบปาติกะ

รายละเอียด : การเกิด การเกิดของโอบปาติกะในจิตเกิดบรรลธรรม เกิดความรู้สึกพันชาติ นิพพัตติ อภินิพพัตติ เป็นการเกิดทั้งโอบปาติกโยนิ ซึ่งการเกิดมี ๔ อย่าง ๑. ชลาพุชโยนิ (กำเนิดของสัตว์ที่เกิดในครรภ์) ๒. อัณฑชโยนิ (กำเนิดของสัตว์ที่เกิดในไข่-ทิวาชาติ) ๓. สังเสทชโยนิ (กำเนิดของสัตว์ที่เกิดจากการแบ่งตัว) ๔. โอบปาติกโยนิ (เกิดใหม่ทางจิตวิญญาณ เปลี่ยนภพทันที เกิดนิโรธ ไม่มีอะไรมาคั่น เกิดแทนสิ่งดับโดยไม่มีซาก) (พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ ข้อ ๒๖๓) การเกิดมี ๕ อย่าง ชาติ สัญชาติ โอกกันตะ นิพพัตติ อภินิพพัตติ สัญชาติคือ การเกิดมาตั้งแต่อดีตมา ทำตามที่เป็นตัวรู้คือสัญ โอกกันติ คือความหยั่งลง จะเป็นแบบโลกียก็ได้จะเป็นแบบโลกุตระก็ได้ ความรู้อย่างโลกุตระที่หยั่งลงโอกกันติ จะพัฒนาไปเป็น นิพพัตติ เป็นการเกิดของอารยบุคคลโลกุตระไปตามลำดับ อภิ คือสูงสุด หรือบรรลธรรมสูงสุดเป็นอภินิพพัตติ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

การเกิดชาติ สัญชาติ โอกกันติ นิพพัตติ อภินิพพัตติ

รายละเอียด : ชาติ สัญชาติ เป็นการเกิดธรรมดาของ โลกียหุมนเวียนเป็นตัวตนบุคคลเราเขา พอเป็นโอกกันติ ก็จะหยั่งลง หากโลกียจะหุมนเวียนแค่ ชาติสัญชาติโอกกันติ โอกกันติ แปลว่าการหยั่งลง หุมนเวียนวนเวียนในโลกียมีอดีตาวิชชาหนาแน่นมากขึ้นวิภูสงสารก็ยิ่งยาวนานมากขึ้นนรกก็ยิ่งยาวนานสวรรค์ก็ยิ่งยาวนาน มีวิภูสงสารที่วนเวียนจนนานมาก จนจำไม่ได้ ว่าตัวเองวนอยู่อย่างนั้น จิตวิญญาณก็จะจมน้ำหนัก ต้องทำชั่วทำบาปหนัก เขาจะรู้อยู่แค่นี้ จนกว่าจะมารู้มี อัญญธาตฺ ธาตฺโลกุตระ มีนิพพัตติถึงจะเริ่มเกิดใหม่เป็นภูมิโลกุตระที่สูงขึ้น สูงสุดยอดบรรลธรรมเกิดเป็นพระอรหันต์ อภินิพพัตติ นี้คือการเกิด ๕ ประการ ก็ไม่มีใครมาอธิบายอย่างที่อาตมาอธิบายให้ฟัง เข้าแปลภาษาสู่ภาษา แต่อาตมาอธิบายไม่ตรงตามพยัญชนะคำต่อคำของเขาเลย แต่เป็นสภาวะที่สื่อสารออกมา หากเข้าใจอย่างที่อาตมาอธิบาย อาตมาเข้าใจที่เขาอธิบายอย่างโลกียะด้วยและอธิบายได้อย่างโลกุตระด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

การเกิดตระกูลสักกะ

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าตรัสเรียกตระกูลของท่านสักกะมีเหตุการณ์ โอรส ธิดา ถูกขับออกไป ก็เลยแต่งงาน

กันเองกลัวตระกูลจะปนเปกับตระกูลอื่นเขาถือว่าบริสุทธิ์ ก็จึงเกิดตระกูลสักกะขึ้นมา แล้วก็สร้างตระกูลศากยบุตร จนกระทั่งเจริญขึ้นมาเป็นศาสนาพุทธ ของพระสมณโคดม ถูกขับออกมาแล้วก็ยังมาสร้างอาณาจักรเจริญ ขึ้นมาได้พระราชบิดาจึงอุทานบอกว่า อาสโภ ศากยะ พวกตระกูลศากยวงศ์นี้อาจหาญแกลักร้าหนอ หรือตอนนั้นสมณะโพธิรักษ์ เกิดมาหัวเดียวกระเทียมลีบในยุคนี้ แล้วมาพูดยืนยันสังฆธรรมที่มันสูญหายไป แล้วในมนุษย์ท่านเอาของตัวเอง สยงอภิญา เอาโลกุตรธรรมมาประกาศเป็นไกตัวพี เป็นคนแรก ในยุคนี้ก็ประกาศหาไกตัวพี ตัวใหญ่เก่งกว่าก็มาแสดงตัวลี ถ้ายุคนี้ผู้เป็นพี ท่านก็ต้องประกาศได้อย่างท่าน ก็ไม่เห็นพีมีแต่ห้องแต่ไม่ระบุตัวตน มีโพธิสัตว์ผู้บังเกิดมา หรือถ้ามีผู้สูงกว่าก็ต้องเกิดหมู่กลุ่มอย่างท่านโพธิรักษ์ ขอพาดพิงถึง ดิข นัทธัน ได้ข่าวว่าเขาพาดพิงถึงสมณะโพธิรักษ์ว่าเข้าใจท่านโพธิรักษ์แต่ไม่ได้รู้รายละเอียดทีเดียว ก็แสดงว่าท่าน ดิข นัทธัน ซักรู้ว่ายุคนี้มีพระโพธิสัตว์เกิดแต่ท่านดิข นัทธัน เป็นสายมหายานแต่ก็ยังไม่ชัดเจนเท่าไร แต่ข้อมูลท่านโพธิรักษ์ยังไม่มากพอพูดมากไปจะผิดพลาด

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

การเกิดปัญญา

รายละเอียด : ปัญญามีส่วนสำคัญที่สุดที่พระพุทธเจ้าท่านกำหนดไว้ว่า จะเป็นปัญญาได้ต้องมี ๒ ตัวนี้คือ ๑ ธรรมวิจย สัมโพชฌงค์ ๒ ต้องมีสัมมาทิฐิ พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๘ ปัญญาจะเกิดได้ต้องมีองค์ธรรม ๖ ปัญญาเจริญยิ่งเป็น ปัญญินทรีย์ ปัญญาพละ ต้องมีธรรมวิจยสัมโพชฌงค์ มีสัมมาทิฐิแล้วต้องเดินตามมรรคมองค์ ๘ ปัญญาที่ไม่ได้ปฏิบัติ มรรคมองค์แปดไม่ได้ มีธรรมวิจยสัมโพชฌงค์ ครบกระบวนการ และก็ไม่มีสัมมาทิฐิ หรือไม่มีสัมมาทิฐิ ๑๐ ความรู้ที่ไม่มีสัมมาทิฐิ ๑๐ ก็จะมีทิฐิที่ไม่สมบูรณ์

หนังสืออ้างอิง : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

การเกิดมาของฉาน ๔

รายละเอียด : คือ ฉาน ๔ เกิดจากการปฏิบัติศีล อปถนภปฏิบัติ ๓ อย่าง ฉานที่เป็นแบบเศียรถึย ก็มีแต่ไม่ใช่ของพระพุทธเจ้าปฏิบัติ อปถนภปฏิบัติ ๓ อย่างนี้ผิด หากไม่ได้ปฏิบัติสำรวจอินทรีย์ โภชนะมัตตัญญูตา ชาคริยานุโยคะ แล้วไปนั่งหลับตาปฏิบัติ อันนั้นผิด อันนั้นไม่ผสมจากศาสนาพุทธ ไม่ใช่ฉานของศาสนาพุทธ ต้องสำรวจอินทรีย์ทั้ง ๖

มีการประมาณในการกิน การใช้ และมีความตื่นจากกิเลส คือ ชาคริยานุโยคะ หากไปหลับตาปฏิบัตินั้นก็ผิดทางแล้ว ไม่ตื่น หากปฏิบัติไม่มี ๓ ข้อนี้ก็ไม่เกิด ศรัทธา หิริ โอตตัมปะพาหุสัจจะ วิริยะ สติ ปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การเกิดมาเป็นคนนั้นยากและจะได้พบศาสนาพุทธนั้นยิ่งยาก

รายละเอียด : การเกิดมาเป็นคนนั้นยากและจะได้พบศาสนาพุทธนั้นยิ่งยาก แล้วจะกลับมาเป็นคนอีกก็ยาก เทวนิยมโลกียะ มีความรู้แค่ตัญ ชั่วๆ ตัญ ละชั่วประพฤติดี เป็นลัทธิธรรมง่าย ๆ ตัญ แล้วก็เป็นอย่างนั้นอยู่ จนกว่าจะมาได้รู้ว่า อ้อ... มันมีทางไม่วุ่น สูงกว่านี้อีกคือโลกุตระ ผู้นั้นแหละจึงชัดเจน มีทางออกทางที่จะมาเป็นโลกุตระไม่ต้องไปวนเวียนตัญ ชั่วๆ อยู่อย่างนั้น เขาไม่รู้ว่าชาติไม่ถ้วนตายแล้วไปอยู่กับพระเจ้า กรรมวิบากเขาไม่ได้ศึกษาเลย เขาไม่รู้ reincarnation หรือ rebirth เขาก็ไม่รู้เขาไม่มีความรู้อธิบายกัน มีสูตรสำเร็จของพระเจ้าแล้วตามสูตรสำเร็จของพระเจ้านั้นแก้ไขไม่ได้ อนุโลมอะไรก็ไม่เป็น มันก็เลยได้อยู่แค่นั้นอาจจะทำได้ดีที่สุดในต้องเป็น ศาสตราจารย์ของคหบดีหนึ่งของเทวนิยม แล้วก็ตกต่ำนะ ศาสตราไม่ใช่จะถาวรนะ เทวนิยมอัตรามุนเวียนตกต่ำลงไปเป็นสัตว์นรกได้ ฟังแล้วไม่ใช่ลงโทษนะแต่เป็นลัทธิจะ อีกอันหนึ่ง ถ้าใครไม่ได้นับถือศาสนาพุทธ เขาจะเป็นอย่างศาสนาพุทธว่าไว้ไหม เป็น เขาจะตกนรกขึ้นสวรรค์อย่างศาสนาพุทธพูดทั้งนั้น แล้วเขาจะไม่ได้มาเป็นอย่างชาวโลกุตระ เขาก็จะเป็นอย่างนั้นแหละ เขาไม่ได้เป็นชาวพุทธ ไม่ได้เป็นโลกุตระ แต่เขาก็จะเป็นอย่างที่ว่าโลกุตระศาสนาพุทธบอกไว้ว่ากรรมวิบากจะเป็นอย่างนี้ ไม่ใช่ไปบังคับหรือมีใครไปกำหนดแต่กรรมเป็นอันทำ เขาจะไปตามกรรมวิบากของเขาทั้งนั้นแหละอย่างที่ว่าศาสนาพุทธว่าไว้ เช่น วิบากฆ่าสัตว์ต้องไปวนเวียนใช้หนี้ อีก ลักทรัพย์ก็วนเวียนใช้หนี้ทรัพย์ ติดโลกียะ รสगामคุณ เขาก็วนเวียนอยู่กับรสของกามคุณ เขาว่าเขาไม่นับถือศาสนาพุทธเขาไม่เป็นหรือไม่ได้หรือ ลัทธิจะมันต้องเป็นโดยลัทธิจะ กรรมจำแนกสัตว์ไม่ใช่พระเจ้าจำแนกสัตว์ พระเจ้าสั่งไม่ได้หรือที่จริงเราคิดว่าพระเจ้าสั่งเพราะเขาไม่รู้ ทุกอย่างก็เป็นพระประสงค์ของพระเจ้าเท่านั้นจะให้ดีหรือชั่วก็เป็นพระประสงค์ ซึ่งมันก็ดีในระดับหนึ่ง คำสอนของพระศาสดานั้นดีทุกองค์ เป็นศาสนาที่สอนเรื่องดีเรื่องชั่ว ทำดีทั้งนั้นแหละถ้าไม่ศึกษาไม่ได้เป็นศาสดาจริงๆ เป็น

โลกียะแต่มันไม่เที่ยง มันวนขึ้นสูงลงต่ำไม่รู้แล้วมันไม่รู้จบ แต่ที่สำคัญก็คือ จุดสำคัญคือไม่รู้สุข ไม่รู้ทุกข์ ศึกษาแต่ ศิวโลกียะ ไม่ศึกษาความสุขความทุกข์แต่อยากได้ความสุข บำเรอสุข บางทีก็เอาความชั่วมาบำเรอสมใจตนเอง อากาศสุขเป็นอาการที่หลอกกันมาอย่างผิดๆ แต่เอาเรื่องที่เกิดมาเสพติด เช่น การโกงเขาได้ชื่นใจเป็นสุข ฆ่าเขาได้สมใจ อ้อหรือ...สุข แล้วเขาก็ไม่ได้เข้าใจอย่างชัดเจนว่าการฆ่าเขานั่นมันดีหรือ ทำชั่วแท้ๆ เขาก็ยังไม่ชัดเจน ยิ่งบอกว่าคนมาติดในรูปรูปสกลันเสียเหล่านั้นมันจะติดใจหรือ เขาจะฟังรู้เรื่องหรือ แล้วมันจะเลิกความอร่อยได้อย่างไรเพราะมันอร่อย ของที่ชอบอันนี้นั้นหยุดยั้งมันชอบไม่เคยไม่ชอบเลย เจอเมื่อไหร่ นอกจากจะใส่เต็มท้องอร่อยก็ลดลงไปบ้าง ถ้ายังไม่เต็มท้องก็ยังซัดไปได้เรื่อยๆ ก็มันอร่อย อย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

การเกิดมี ๔ อย่าง

รายละเอียด : การเกิดมี ๔ อย่าง ชลาพุชโยนิ (กำเนิดของสัตว์ที่เกิดในครรภ์) อัณฑชโยนิ (กำเนิดของสัตว์ที่เกิดในไข่-ทิวาชาติ) สังเสทชโยนิ (กำเนิดของสัตว์ที่เกิดจากการแบ่งตัว) โอปปาติกโยนิ (เกิดใหม่ทางจิตวิญญาณเปลี่ยนภพทันที เกิดนิโรธ ไม่มีอะไรมาคั่น เกิดแทนสิ่งดับโดยไม่มีซาก) (พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ ข้อ ๒๖๓) หากคนเกิดได้ร่างกายเป็นชลาพุชโยนิ ส่วนที่เกิดเป็นไข่ก่อนมีเยื่อที่เป็นสัตว์ ส่วนสัตว์ที่เกิดแตกตัวเอง คือสังเสทชโยนิ

ที่มา ที่ไป : พิธีบูชาพระบรมสารีริกธาตุ วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

การเกิดศรัทธา

รายละเอียด : คือ ศรัทธามันเกิดจากความเข้าใจ การเรียนรู้เพิ่มขึ้น แล้วเพิ่มเป็นปัญญา ศรัทธา หมายความว่า มีปัญญาที่ได้สะสมเข้าไป แล้วก็เชื่อ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การเกิด

รายละเอียด : คือ มีการให้กันยืมเงินได้มีไซ่ กู้ (เก็บ กูดกันให้ยืม โดยไม่มีดอกเบี้ย มีไซ่ กู้ ชูครัดกัน แต่ให้ยืม โดยไม่คิดดอกเบี้ยเลย)

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๕๗

การเก็บอภิธานศัพท์ของอโคก

รายละเอียด : คือพวกชาวอโคกเราเป็นพวกที่เป็นลูกพระพุทธรเจ้า ได้ชื่อว่าได้ DNA ของพระพุทธรเจ้ามาจริง ตั้งแต่ได้รับอัญญาธาตุ ธาตุอื่นที่ต่างจากโลกีย์แล้ว อัญญาเป็นพหูพจน์ อัญญาเป็นเอกพจน์ เป็นพยัญชนะที่เอาตมาเอามาอธิบายถึงรากเหง้าพยัญชนะ กขคขง ตอนนี่พวกเรากำลังเก็บอภิธานศัพท์ ก็จะได้เก็บเป็นเล่มขึ้นมา ของอโคกขึ้นมาโดยเฉพาะ เป็นพยัญชนะที่ถูกต้องคมชัด ในความหมายเดิมนั่นคืออย่างไร ก็คงจะได้รวบรวมช่วยกันอยู่หลายคน ก็ช่วยกันเก็บส่วนต่างๆ ที่ใช้กันอยู่ในประเทศไทย แต่เขาเอาไปใช้อย่างผิดเพี้ยนไปเยอะ เราก็เลยต้องตั้งให้มันผิดน้อยลงเข้ามาหาความถูกต้องให้ตรงเป๋ามากขึ้น ไม่เช่นนั้นมันก็จะกระจาย มันก็ผิดเพี้ยนและขัดแย้ง ก็สับสนวุ่นวายมาเนิ่นเข้าขั้น เข้าแค่น เข้าพวก Chaos theory ก็จะไปไหน มันเข้าระบบ ระเบียบ เป็นหลักเป็นฐานขึ้นไป

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม สันตอโคก วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การเข้าทรงหรือการที่เป็นอุปาทานของจิต

รายละเอียด : เรื่องพวกนี้เอาตมาเล่นเอาตมาทำมาเยอะแล้วเมื่อก่อน สวดภาณยักษ์ก็คือเอาคำบาลีสมาธิร้อยเรียง จริงๆ แล้วสวดภาณยักษ์ มันเป็นการสวดจะไปยึดถือกันว่าเป็นมนต์หลัง สวดแล้วจะไปกระทบพวกที่เป็นผีเป็นยักษ์มารจะถูกคาถานี้เข้าแล้วจะดันชักดันชักงอเข้าทรง การเข้าทรงหรือการที่เป็นอุปาทานของจิตต่างคนต่างของใครของมัน บางคนก็จะดันทำนั้นบางคนก็จะดันทำนั้น บางคนก็จะมีเรื่องด้วย อะไรก็แล้วแต่สารพัดที่จะยึดถือ เป็นอุปาทานที่ยึดมั่นถือมั่นสร้างภพชาติติดยึดติดมา โดยไม่รู้ว่าเป็นอวิชชาติดยึดติดมาก็เป็นเสร็จแล้วมาเป็นเข้าก็แสดง จิตมันจะรวมนะคนที่เข้าทรง จิตมันจะรวมเป็นสมณะเป็นหนึ่ง ก็จะมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพที่จะมีเดรัจฉานวิชา อาเทศนาปาฏิหาริย์ อิทธิปาฏิหาริย์ได้ มันจะแสดงอิทธิปาฏิหาริย์ได้เกินกว่าคนสามัญธรรมดาได้ คนธรรมดาบอกให้ทำไม่ได้ แต่ตอนนั้นให้ทำได้ก็ตามแต่ฐานะของแต่ละคน อาเทศนาปาฏิหาริย์ก็ทำได้พอสมควรตามแต่ละฐานะ หยั่งรู้จิตใจคนนั้นคนนั้นทายรู้ของหาย หาคนตายอะไรได้ สารพัดเป็นได้อย่างน้อยเป็นอุปาทานที่คุณยึดไว้ อย่างมากก็เป็นจิตที่คุณปั้นมาเอง เป็นมโนมยอัตตา เป็นจิตที่สำเร็จที่สร้าง

ขึ้นมา มีรูปก็เป็นนิรมานกายรู้ร่วมกับคนอื่นก็เป็นสัมผัสกายแล้วก็เป็นอภิมานกาย ต่างคนต่างไม่มีใครเห็นของคนอื่นเห็นแต่ของตัวเองเท่านั้น เสร็จแล้วก็มาร่วมพูดคุยร่วมเห็นด้วยกัน ก็เรียกว่าสัมผัสกาย ใครจะเห็นเป็นอย่างไรก็แล้วแต่นิรมานกาย

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

การเข้าสู่บริษัท

รายละเอียด : หมายถึง การก้าวหน้าที่ทำงานเพื่อสังคมพัฒนาขึ้นๆ ไปตามลำดับขั้นๆ เมื่อทำหน้าที่สอนสืบทอดพระธรรมได้แล้ว เป็นธรรมกถึก ก็ต้องเจริญขึ้นไปสู่สังคม

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๕๒-๕๓

การเคารพบูชากราบไหว้

รายละเอียด : คือ ให้เคารพบูชากันด้วย ๑๐ นิ้ว อย่าเอาดอกไม้ ธูปเทียน ไปบูชาให้เลอะเทอะ จนเข้าข่ายสร้างเรือนไฟ ถ้าทำอย่างนี้ ถือว่า นอกรีตจากศาสนาพุทธ

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๓๙

การเจริญสติปัญญา

รายละเอียด : หัดมีสติระลึกตัวเสมอๆ แบบที่มีชีวิตปกติทำงานอยู่ธรรมดาๆ นี่แหละ หรือจะอาศัยการอยู่ในอิริยาบถหนึ่ง ยืนหนึ่ง นั่งหนึ่ง นอนหนึ่ง หรือจะนั่งหลับตาหนึ่งๆ ก็ได้

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๑๒

การเชื่อมต่อกันของนิยาม ๕

รายละเอียด : การจะเกิดพลังงานในระดับที่เชื่อมต่อกันให้มันมาเกิดจาก อุดู ข้ามกรอบมาเป็นพีชะ จากพีชะข้ามกรอบมาเป็นจิตนิยาม ตั้งแต่เป็น รูปธรรม อรูปธรรม มาจนเป็นชีวิตเป็นพีชะ ก็เริ่มมีชีวิต จะเรียกนามเลยก็ไม่มีนาม มีสัญญาสังขาร แต่ไม่มีเวทนามก็บัญญัติมันมีได้แค่นั้นส่วนเมื่อมาเป็นจิตนิยามแล้วจะครบทั้งเวทนามสัญญาสังขารวิญญาณก็ค่อยๆ เป็นไปอีกหน่อยจะมีคนค่อยๆ เข้าใจแล้วมาศึกษาต่อขยายผล ผู้ที่สามารถต่อภพภูมิความรู้อันนี้ต่อไปเอาตมาก็มีความรู้เท่าที่รู้ พยายามเพิ่มเหมือนกัน ใครจะมาช่วยกันก็พัฒนากันไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

การเดินทาง

รายละเอียด : ทำให้เกิดการเคลื่อนไหว หากนั่งมันก็นิ่ง
เข้าภพไปได้ แต่การเดินทางจะต้องมีสติสัมปชัญญะต้องมี
สัมผัสกับภายนอก ให้ดึงไปในจิต คุณรับสภาพกำหนดกรอบ
ในทิศทางที่คุณเดิน แล้วก็กำหนดกรอบที่คุณจะรับรู้ เหมือน
กับที่พระพุทธเจ้าท่านบอกกับคนที่รับรู้ตอนนั้นว่าท่านเดิน
อยู่ที่โรงกระเบื้อง เสร็จแล้วมีฟ้าผ่าในระดับที่ไม่ไกลกว่าตาย ๔
คนตาย ๒ ดังนั้น คนก็ไปดูกัน ดูแล้วก็เห็นพระพุทธเจ้า
เดินจงกรมอยู่ในโรงกระเบื้อง เขาก็บอกว่าท่านสมณะก็
หักท่ายกัน เขาก็ว่าฟ้าผ่า คนตาย ๒ ฟ้าผ่า ๔ พระพุทธเจ้า
ก็บอกว่าฟ้าผ่าหรือ คนเขาบอกว่า ท่านไม่ได้ยืนท่านทำอะไร
อยู่ พระพุทธเจ้าก็บอกว่าเดินจงกรมอยู่ แล้วท่านไม่รู้หรือ
ท่านมีสติอยู่หรือไม่ พุทธเจ้าก็บอกว่าต้องมีสติอยู่สิ คือ ท่าน
สามารถกำหนดกระบวนการรับรู้ของท่านเท่าใดก็ได้ (ผาน ๑
วิตกวิจารณ์ ปีติ สุข, ผาน ๒ ปีติ สุข, ผาน ๓ สุข, ผาน ๔
อุเบกขา)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

การเดินทางสู่จุดหมาย

รายละเอียด : คุณจะเดินทางจากที่นี่ไปประเทศอะไร
ก็แล้วแต่อยู่อีกซีกโลกหนึ่ง คุณตั้งต้นออกจากทิศนี้ก็ตาม
ถ้าตั้งใจจริงแม้ว่าไปทิศนั้นมันจะอยู่ตรงนั้นมันก็ต้องถึงเร็ว ถ้าคุณ
ไม่แหละแหละ ถ้าตั้งทิศทางถูกมันอยู่ตรงนั้นคุณไปทางนี้ก็จะถูก
ไปทางอีกทางก็จะยาวมากจะเสียเวลามากแต่ก็ถึง แต่ถ้าคุณ
ไปแล้วบอกว่าไม่ใช่แล้วกลับไปกลับมาอีก นี่แหละ ดีไม่ตีวน
กลับไปกลับมา แล้วเมื่อไหร่มันจะถึงเสียที เสียเวลา นี่คือ
ลักษณะวิตกจริต ถ้าปัญญาตรงมุ่งมันไม่ยั้งก็เร็ว แต่ถ้า
ยั้งยั้งก็จะช้าทั้งคู่

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ซิวัด บ้านราช วันจันทร์ที่
๗ มกราคม ๒๕๖๒

การเบิกเนตรพระพุทธรูป

รายละเอียด : เจ้าประคุณอภัยวาทคืออย่างไร จะไปเปิดตา
พระพุทธรูป ไปเบิกเนตรพระพุทธรูป พุฒแล้วเหมือนตลกออก
นอกกลุ่มนอกทางไปไกล ไม่มีทางที่เขาจะได้แม้กระทั่งกายวิเวก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

การเบียดเบียน

รายละเอียด : ๑. สภาพรวมของความร้ายทั้งหมดที่คนๆ
หนึ่งจะมีต่อคนอื่น สิ่งอื่น สัตว์อื่น แม้แต่ต่อตนเอง ทำให้เกิด
ความเสียหาย ความเลว ความร้ายความเสื่อม ความล้างผลาญ
ขึ้นในโลก ๒. การกระทำที่มีผลกระทบต่อผู้อื่น สัตว์อื่น สิ่งอื่น
เสียหาย หรือเดือดร้อน

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๖๓, รู้คนขงสุข รู้คชขง
สัตว์ หน้า ๑๗๔

การเบียดเบียนตน

รายละเอียด : เป็นการทำตนเองให้เกิดโรค การเกิด
กาม เป็นการเกิดอาการของใจที่ใจของเราเอง เป็นการเกิดที่
สภาพอารมณ์

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๖๔

การเบียดเบียนท่าน

รายละเอียด : การสร้างพฤติกรรมให้ผู้อื่นเกิดความ
พอกพูนในกาม หรือยั่ว เร่งเร้าให้เกิดโทสะ เกิดความอาฆาต
พยาบาท จองเวร และก่อเกิดเร้งเร้า มอมเมาให้เกิดความ
เข้าใจผิด ความหลงผิดต่างๆ เรียกว่าโมหะ

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๖๓

การเปลี่ยนแปลงสสาร พลังงานที่เป็นอตุณิยาม

รายละเอียด : ถ้าเป็นสสารพลังงานวัตถุก็มีมวล
และก็มีนิวเคลียสมันไม่มีประธาน มันก็มีแต่พลังงานมวล
พลังงานแม่เหล็กไฟฟ้าแสงเสียงอะไรต่างๆ ทางฟิสิกส์ มันไม่มี
ตัวประธานควบคุม นั่นคืออตุณิยาม มันจะถูกแรงภายนอก
กระทำ กระแทกกระเทือนทำให้มันเปลี่ยนแปลงไป มันจะอยู่
อย่างไรก็อยู่ที่แรงภายนอก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

การเป็นพระพุทธรูป

รายละเอียด : หนึ่งในผู้หญิง สองอนันตริยกรรม เป็น
พระพุทธรูปไม่ได้ ผู้หญิงจะไปเป็นพระพุทธรูปได้ต้องบำเพ็ญ
บารมีจนกว่าจะเป็นผู้ชาย ถ้ายังเป็นผู้หญิงอยู่นั้นไม่มีทาง

อย่างเจ้าแม่กวนอิม ไม่ได้เป็นพระพุทธรเจ้าอยู่ในพระโพธิสัตว์ตลอดกาล นี่คือนัยยะสำคัญที่เราจะต้องศึกษาให้ดี ไม่เช่นนั้นจะบอกว่ากิดกัน ศาสนาพุทธก็ดกันผู้หญิงไม่ใช่ มันเป็นลัทธิธรรมที่สุดยอดต้องเป็นเช่นนั้น ถ้าจริง พระเจ้าเป็นเพศผู้หรือเพศเมีย พระเจ้าเป็นพระบิดา แล้วคุณจะมาพูดอะไร แม้แต่อีฟกับอาดัม ทำไมอีฟต้องเกิดมาจากกระดูกซี่โครงซี่ที่ ๗ ของอาดัม อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นสายเทวนิยมคุณไปแก้ไม่ได้ คุณจะมากังเท่าเทียมกันให้ผู้หญิงผู้ชายเท่าเทียมกันคุณไปแก้พระเจ้าของคุณให้ได้เสียก่อน ผู้หญิงต้องเท่าเทียมกับอาดัม แต่เธอก็เอากระดูกซี่โครงของอาดัมมาสร้างเป็นผู้หญิงเขาก็รู้ตำนานเขาก็จำนน อิตถีภาวะกับบุริสภาวะนี้เป็นลัทธิธรรมที่พระพุทธรเจ้าตรัสรู้

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๒

การเป็นหนี้

รายละเอียด : การเป็นหนี้ของคนอยู่ในแดนนรกกับการเป็นหนี้ของคนอยู่ในแดนนิพพานหรือแดนของคนสะอาด การเป็นหนี้บาทเดียวของแดนนรกก็เป็นหนี้บาทเดียวในแดนนิพพาน อะไรมีค่าแพงกว่ากัน...แดนนิพพาน บาทเดียวนี้แพงกว่า ๑ บาทในแดนนรก หรือเงิน ๑ ล้านบาทในแดนนรกกับ ๑ ล้านบาทในแดนนิพพาน อะไรมีค่าสูงกว่า แดนนิพพาน แม้แต่บาทหนึ่งของแดนนิพพานกับ ๑ บาทของแดนนรกมันชัดเจน ๑ บาทของเศรษฐีกับ ๑ บาทของยาก อาตมาเขียนไว้ในเพลงชีวิตหมายเลข ๙

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

การเป็นอรหันต์

รายละเอียด : จะเป็นอรหันต์ไม่ได้ชัดเจนว่าเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย แม้จะเป็นโพธิสัตว์กวนอิม เป็นแต่เพียงว่าสุดแห่งที่สุดต้องมีหนึ่งเดียวเป็นเอกบุรุษ แม้แต่เทวนิยมก็ยอมรับว่าอาดัมเป็น ๑ อีฟเป็น ๒ สอดคล้องกันหมด ไม่ได้เป็นการกดขี่ทางเพศ สูงสุดจะเป็นผู้มีประโยชน์ทางโลกได้ จะบำเพ็ญจนกระทั่งที่เขาบอกว่าเป็นปางหนึ่งของพระอวโลกิเตศวรคือเจ้าแม่กวนอิม ก็ทำประโยชน์สอนผู้อื่นสอนมนุษย์โลกช่วยมนุษย์โลก ให้พ้นทุกข์ได้ไม่มีปัญหาอะไร แล้วก็ปรินิพพานไปในร่างผู้หญิง หรือเป็นพระโพธิสัตว์ถึงขั้นไหนก็ตาม จะปรินิพพานในร่างผู้หญิงก็ได้ แต่เห็นว่าร่างผู้หญิงเป็นทุกข์เยอะ

มันมีภาระเยอะ ถ้าเกิดเป็นโพธิสัตว์แล้วต้องเกิดแล้วเกิดอีกคุณก็ต้องเป็นผู้หญิงที่มีทุกข์ตั้งไม่รู้กี่อย่าง คุณก็เห็นว่าเป็นผู้ชายสะดวกกว่า ถ้าคุณเข้าใจมุมเหลี่ยมนี้ว่าสะดวกกว่าเป็นผู้หญิงจะมีภาระเยอะกว่า ก็เอาเป็นผู้ชายจริงๆ แล้วผู้ชายก็มีนัยละเอียด ถ้าเป็นผู้หญิงจะเป็นประโยชน์ในเรื่องจุกจิกได้เยอะ แต่ถ้าเป็นผู้ชายจะเป็นเรื่องที่เป็นหลักเป็นฐานเป็นเรื่องเป็นราวได้เยอะกว่าอย่างนี้เป็นต้น เป็นเรื่องใหญ่ ทำเรื่องใหญ่ได้มากกว่า ผู้หญิงทำเรื่องย่อยได้มากกว่าผู้ชาย ก็เอาสิคุณ จะเกิดรสนิยมของคุณจะชอบอันไหน จะบำเพ็ญเป็นผู้หญิงตลอดก็ได้ แต่บางคนบอกว่าไม่เอาจะบำเพ็ญเป็นผู้ชายคุณก็สามารถเกิดไปเป็นผู้ชายได้ เพราะฉะนั้นทำสัดส่วนให้ดี ถ้าสัดส่วนไม่ตรงจะบังจะเป็นกึ่งกลาง

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

การเผื่อแผ่เกื้อกูลกันในสาธารณโลก

รายละเอียด : คือคนที่ต้องเผื่อแผ่ คือคนที่เป็นเด็ก คนที่เป็นคนแก่ คนที่เป็นคนป่วย คนที่พิการ คนที่ไร้สมรรถภาพ ไร้ความสามารถ ก็เลี้ยงตนไม่พอ เราก็กิน เผื่อแผ่ให้เขา แต่ยังมีคนขี้เกียจ กับคนขี้โกง คน ๒ ประเภท ก็ต้องเผื่อแผ่ให้ทั้งนั้น เดียวมันมาปล้นเอา ถ้าเราไม่เผื่อแผ่ให้มันเหลือ มันก็มาปล้นเอา เราก็กินเผื่ออีก โอ้โฮ อាកการมันหนักนะ แต่ต่างคนต่างก็มาแชร์กัน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การเมือง

รายละเอียด : จะเกี่ยวข้องกับ ลาก ยศ สรรเสริญ โลภียสุขมาก ไม่เกี่ยวกับสัตว์เท่าไร เกี่ยวกับสัตว์ก็คือคน คนต้องรู้ว่าคนอย่างไรเป็นคนดี อย่างไรเป็นคนประเสริฐที่จะต้องรับเข้าหมู่ไม่เข้าหมู่เอามาร่วมงานกัน คุณจะต้องซบซ้อนลึกลง ไม่ฉะนั้นก็ละเทะไปไม่รอด เพราะฉะนั้นในเรื่องของลาก ยศ สรรเสริญ โลภียสุข เข้าหาศีล ศีล ฆ่ากิเลสแล้วมองให้บรรลธรรม เมื่อผู้ใดสามารถที่จะปฏิบัติธรรมจนกระทั่งเข้าใจแล้วว่าพระพุทธรเจ้าตรัสรู้ท่านผ่านมาหมด เต็มวันรู้กันหมดว่าประชาธิปไตยก็ตาม รู้จักธรรมาธิปไตย รู้จักโลก รู้จักอดีตแล้วก็มีราชประชาสมาสัย พระราชาก็ร่วมประสานกับประชาชน ผู้บริหารก็ร่วมประสานกับพระราชา กับประชาชน ในช่วงนี้มีจิตอาสาที่เป็นราชประชาสมาสัย เริ่มจะดำเนิน

บทบาทของราชประชาสมาสัย แปลว่า ราชากับประชา สมะ
สงบ อาศัยกันและกันเรียบร้อยดีงามเป็นอยู่ทั้งประชาชนและ
ราชา ครบแล้วในพยุภูษณะแค่นี้

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๒

การเมือง

รายละเอียด : คือสังคม ประเทศ เรียก สภาวะ พฤติกรรม
อย่างหนึ่งว่า การเมืองก็เป็นมนุษย์ที่มีความเห็นเดียวกัน เสมอ
สมานในเรื่องทิวภูมิ แล้วก็ปฏิบัติ มันก็เป็นไปตามพลังหมู่ อยู่ได้
อำนาจของหมู่ประชาชนที่เห็น สอดคล้อง เสมอสมาน กำลัง
ส่วนที่มากก็จะขับเคลื่นไปได้ กำลังที่น้อยก็สู้ไม่ได้แต่โดย
สัจจะแล้ว พลังที่มากก็จะไม่ข่มพลังที่น้อย ก็จะมีคามคืบหน้า
ช่วยเหลือกัน เพราะจะไม่ให้มีความเห็นต่างมันไม่ได้ มันต้อง
มีความเห็นต่าง และก็จะต้องมีความต่าง

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา
ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การเมือง การศึกษา การเศรษฐกิจ

รายละเอียด : คือ ตอนนีประเทศไทยกำลังพัฒนาการ
เมือง การศึกษา การเศรษฐกิจ มันก็คือมาทำให้คนเป็นคน
เป็นนักการเมือง เป็นนักการศึกษา แล้วก็ต้องมีพฤติกรรมของ
การเมือง พฤติกรรมการศึกษาที่ทำให้คนได้เรียนรู้ ได้ร่วมปฏิบัติ
ประพฤติกรรมของการเมือง พฤติกรรมการศึกษาที่ทำให้คนได้
เรียนรู้ ได้ร่วมปฏิบัติประพฤติกรรมเป็นผลต่อสังคม และเป็นผลดี
เป็นผลการเสียสละไม่มีโทษภัย มีแต่ประโยชน์ คุณค่า
เป็นลักษณะการเสียสละ ไม่ใช่ลักษณะการไปเอาเปรียบคดขี่
ไม่ใช่ลักษณะแค่เป็นตรรกะ ปรัชญา เป็นสำนวนโวหารที่พูดกัน
เท่านั้น

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบาย รายการสำมะปีชีวิต ปฐม-
อโศก ครั้งที่ ๗๑

การเมืองงานแต่ละคนทำให้เกิดการเป็นอยู่สงบ อบอุ่น เรียบร้อย

รายละเอียด : คำว่า การเมือง ทุกวันนี้ก็ใช้กันทั่วไปหมด
คนฟังก็พอรู้ตามภูมิของแต่ละคน ว่าการเมืองก็คือเรื่องหนึ่งใน
สังคมมนุษย์ แล้วคนก็บอกว่าเขาไม่เล่นไม่ทำการเมือง การ
คือ งาน เมืองคือสังคมมนุษย์ สังคมที่ตัวเองอยู่ด้วย เมืองไทย
หรือตัวเองอยู่ในสังคมเล็กสังคมน้อยที่อยู่ร่วมกันเป็นหมู่กลุ่ม

ของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว จนกระทั่งขยายไปถึงประเทศที่เรา
อยู่เมืองที่เราอยู่ แต่ละคนก็เข้าใจว่าเราจะอยู่อย่างไร งานของ
แต่ละคนที่จะทำให้เกิดการเป็นอยู่อย่าง สงบ อบอุ่น เรียบร้อย
มีประโยชน์คุณค่า และเจริญพัฒนา เราจะมีพฤติกรรมอย่างไร
เราต้องรับผิดชอบตัวเราเรียนรู้ตัวเราว่าเราจะมีกรรมกริยาออก
ไปจะมีผลกระทบต่อคนอื่น ๆ ยิ่งเราอยู่กับกลุ่มสังคมหมู่
มาก ก็จะส่งผลกระทบต่อคนมาก หากว่าหนีอยู่ไปคนเดียว ก็คือคนรู้จัก
การเมืองดี ๆ ก็คือการเมืองที่ไม่ต้องการกระทบกันมากกับ
คนหมู่มา เข้าใจง่าย ๆ ดี ๆ มันก็จริง แต่มันไม่มีทางถาวร
ไม่มีทางเรียนรู้ก็เลส ลดก็เลส และเป็นคนเจริญ เป็นคน
ประเสริฐ เป็นพระอาริยบุคคลได้ ที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไปก็เป็นคน
ที่มีพฤติกรรมที่มีจิตเป็นประธาน ที่เป็นจิตที่ได้ล้างกิเลสหมด
แล้วก็รู้จักโลก รู้จักอดีต รู้ธรรมะ ก็สร้างพลังงานที่เรียกว่า
อธิปไตย สร้างพลังงานนี้ให้ได้สัดส่วนเป็นกัมมัญญา อยู่กับ
สังคมอย่างเจริญและมีประโยชน์คุณค่ามาก

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

การเมืองที่เป็นประชาธิปไตยแท้ ๆ

รายละเอียด : การเมืองที่เป็นประชาธิปไตยแท้ ๆ ๑. การ
เมืองต้องมีคุณธรรมและเป็นกุศล ต้องเป็นคุณงาม ความดี เป็น
ความเฉลียวฉลาด (กุศล) เพื่อมวลมนุษยชาติ ๒. นักการเมือง
ต้องรู้จักประชาธิปไตยที่แท้ มีอิสระเสรีภาพที่ นำไปสู่คุณภาพ
คุณธรรมเพื่อให้อำนาจความเป็นใหญ่เป็นของประชาชน ไม่ใช่
อำนาจใหญ่ เป็นของตัวกู ๓. นักการเมืองต้องสอนหรือเผยแพร่
ประชาธิปไตย ให้กับประชาชน ประชาชนก็ต้องชวนช่วย
ศึกษาความเป็นประชาธิปไตย ไม่ใช่ ว่านักการเมืองครอบงำ
ทางความคิดประชาชน แล้วก็ทำให้ประชาชน งมงายหรือว่า
โง่งไปเรื่อย ๆ แล้วก็จะได้ประชานิยม เอาประชาชน เป็นบริวาร
๔. นักการเมืองต้องเป็นผู้พึ่งตนเองได้แล้ว มีความรู้ความสามารถ
เลี้ยงตนได้แล้ว ๕. นักการเมืองต้องเป็นผู้มีก้น้อยสันโดษ
ต้องเป็นคนจน รู้จักพอ ไม่สะสม ซึ่งเราได้บทเรียนราคาแพง
จากคนรวยแล้วไม่โกงมาแล้ว ๖. นักการเมืองต้องไม่ทำงาน
การเมืองเป็นอาชีพหากิน โดยพินิจฉาชีพทั้ง ๕ คือ ๑) โกง
(กฤษณา) ๒) พุดทลอลวง (ลปนา) ๓) ตลบตะแลง (เนมิตกตา)
๔) ยอมมอบตนในทางผิด (นิปเปลีกตา) และ ๕) เอาลาก
แลกแลก (ลาภณะลาภัง นิชคิงสนตา) เช่น หมูไป ไก่มา
จะพ้นจากมิฉาชีพ ข้อที่ ๕) ได้ ก็ต้องทำงานฟรี โดยไม่มีรายได้
เงินเดือนตอบแทน ๗. นักการเมืองต้องเป็นงานอาสาเสียสละ

อาสาหาความหมายว่า เราเข้าไปเสนอตัว ขอทำงานนั้น โดยไม่ได้ทำงาน เพื่อที่จะเรียกร้อย เอาอะไรตอบแทน จึงจะเป็นการอาสาเสียละ ๘. นักการเมืองจะต้องไม่มีอคติ คือไม่มีความลำเอียงในใจไม่อคติลำเอียงเข้าข้างตัวเอง ไม่อคติเข้าข้างหมู่ฝูงตัวเอง ไม่อคติ เข้าข้าง ครอบครัวตัวเองแคบๆ ไม่อคติเข้าข้างพรรคพวกตัวเอง ๙. นักการเมือง คือ ผู้มีอิสระแท้จริง ไม่เป็นทาสโลกธรรม ๑๐. การเมืองที่เป็นประชาธิปไตย ไม่ใช่งานเพื่อตัวเรา เพื่อครอบครัว เพื่อหมู่พวก เพื่อพรรค แต่เป็นงานเพื่อบ้านเมือง เพื่อประชาชน ทั้งมวล เพื่อผู้อื่น ที่พ้นไปจากตัวเอง พ้นไปจากครอบครัว พ้นไปจากหมู่พวก แม้แต่พ้นไปจากพรรคของตน

ที่มา ที่ไป : รายการสงครามสังคมธรรมะการเมือง โดยพ่อครู เรื่องล้างกามล้างอัตตาค้าวสู่ธรรมาธิปไตย วันพฤหัสบดีที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖

การเมืองเป็นเรื่องดี

รายละเอียด : การเมืองที่โพธิรักษ์ทำเป็นเรื่องดี แต่คนเอาการเมืองไปทำเพื่อล่าโลกธรรม อัตตา ก็เลยทำให้เป็นเรื่องเลว การเมืองโลกียะเป็นเรื่องชั่ว ต้องชัดเจน ๑. มีการเมืองชั่ว ๒. การเมืองโลกุตระ ไม่ได้เห็นแก่ตัวเพื่ออำนาจลาภยศ แต่ทำเพื่อให้ประชาชนมีสุขจริง รับผิดชอบต่อประชาชนอย่างจริงใจบริสุทธิ์สะอาด หานักการเมืองอย่างนั้นให้เจอ มีนะ หรือที่โพธิรักษ์รับรองแม้ไม่สะอาดหมดแต่ก็ดีกว่า

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒

การเมืองไทยราบรื่นง่ายงามดีมาก

รายละเอียด : คือ บ้านเมืองทุกวันนี้ของไทยสงบดีมาก จะมีเสียงเห่าบ้าง ก็เป็นเสียงธรรมชาติ เป็นเสียงนกเสียงกา ก็เป็นธรรมดา ธรรมชาติที่จะต้องมีเสียงนกเสียงกา ส่งเสียงร้องทักทายอย่างนี้ มันก็จะมันเหมือนเสียงนกเสียงกา แต่ไม่ผลอะไรหรอก และขอยืนยันว่าเขาอย่าเสีย ที่เขากำลังร้องแทนที่เขาจะได้ผลดี เขาจะได้ผลเสีย ก็เลยเห็นว่ายิ่งน่าสงสาร เมืองไทยการเมืองทุกวันนี้ กำลังเรียบร้อยราบรื่นง่ายงามดีมาก ประชาธิปไตยจะต้องมีฝ่ายค้านทำหน้าที่คัดค้าน ก็เป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้วยิ่งจะเห็นว่าเขาคัดค้านกันอย่างเป็นเด็กๆ innocent ก็ทำไป แม้ว่าเรียนจบดอกเตอร์ทางกฎหมายมาทางรัฐศาสตร์มาก็รวมหัวกัน แต่หลงในความหมายของคำว่า ประชาธิปไตยตามแบบตะวันตก ตามแบบเวทนิยม ตามแบบทุนนิยม เป็นประชาธิปไตยแบบนั้นซึ่งมันไม่ใช่ประชาธิปไตย

ของไทย ของไทยนี้แหละประชาธิปไตย และประชาธิปไตยนั้น จะมีสัดส่วนการค้านแย่งอย่างได้สัดส่วน ทุกวันนี้ฝ่ายค้านเขาก็ชัดเจนอยู่ เขาก็ไม่ได้โววาย เหมือนพวกคุณหรอก เขาก็ทำหน้าที่ที่เป็นฝ่ายค้านกันอย่างเรียบร้อยดี ดูสิลาเขาก็ทำหน้าที่ได้ดีให้ได้เรียนรู้ พฤติกรรมของแต่ละกลุ่มแต่ละพรรคการเมืองของความแตกต่าง มันมีอยู่ในนี้ มีบริบทของมันครบพร้อมรวมอยู่ในนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

การเริ่มต้นของ ฌาน ๔

รายละเอียด : คือ ฌานต้องมีวิตก วิचार ฌานต้องมีธรรมวิจย สัมโพชฌงค์ ต้องมีการรู้จัก ตักกะ วิตกกะ มันดำริมาแล้วเกิดกิเลสกาม พยาบาท ร่วมด้วยหรือเปล่า แยกให้ออก ต้องวิचारให้ออก มีธรรมวิจย สัมโพชฌงค์ วิจยจับอาการแยกกิเลสให้ได้ แล้วคุณก็ต้องเรียนรู้ วิธีทำลายกิเลส วิธีทำลายที่ลึกซึ่งสูงส่ง ด้วยไตรลักษณ์นี้ ต้องเห็นความจริงว่า มันไม่ใช่ของเที่ยง มันไม่ใช่ของแท้ มันไม่ใช่ของจริง แต่กิเลสมันเหตุแห่งทุกข์ คือเหตุแห่งทุกข์ก็แล้วแต่ การเห็นความทุกข์เป็นความทุกข์นั้น เป็นวิปัสสนา ๔ เห็นความไม่มีตัวตนว่าเป็นตัวตน เป็นต้น ในวิปัสสนา เห็นความไม่งาม ว่าเป็นความงาม ผู้ที่เกิดปัญญาเห็นความไม่เที่ยง เห็นความทุกข์ และถึงความไม่มีตัวตน เป็นอนัตตา เป็นสิ่งสูงสุด ปฏิบัติธรรมะของพระพุทธเจ้า ก็จะได้ปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตือโคก วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การเรียนรู้ความเห็นต่างทำให้เกิดความฉลาด

รายละเอียด : ก็เป็นคนมอไปไหนหนึ่ง จะติเตียนอาตมาก็เท่านั้นเอง อาตมาก็ไม่แย้งไม่วิเคราะห์วิจยอะไร ตามที่อ่านให้ฟัง สำหรับความเห็นอาตมา อาตมาก็จริงใจตามความเห็นความจริงใจของอาตมา ใครที่ได้ประโยชน์จากที่อาตมาอธิบายก็อนุโมทนา หรือใครที่ไม่ได้ประโยชน์ไป วิจยวิจยธรรมก็เสียประโยชน์บ้างก็ขออภัย จะผิดจะถูกก็เป็นกรรมของอาตมา ถ้าหากจะมาอธิบายผิดก็ได้บาป แน่นนอนกรรมเป็นอันทำ ทำผิดบาป ทำถูกก็ได้กุศลไป มันเป็นเรื่องสัจจะ อาตมาเชื่อในกรรมวิบาก อาตมาก็มีความรู้เท่านี้แหละจริงใจ อาตมาไม่ทำความบาปให้แก่ตัวเองไม่ทำวิบากให้แก่ตัวเอง แต่คุณจะมามองว่าเป็นบาปก็เป็นได้มันมีความรู้ไม่เท่ากัน ก็ตามความเห็น ก็ขอบคุณที่วิจยวิจยธรรมมาดี อาตมาก็รู้สึกดี

มีผู้ที่เห็นต่างแล้วก็บอกความเห็นที่เขาค้านแย้งมาจะได้เรียนรู้ การเรียนรู้ความเห็นต่างมันทำให้เกิดความฉลาด มันจะได้ เปรียบเทียบ ว่าใช่หรือไม่ใช่ ถ้าต่างคนต่างรู้แล้วไม่มีอะไรเห็น ต่างกันเลยพากันไปก็ไม่ได้ นี่ดีแล้วละที่เห็นต่างกัน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

การเรียนรู้เวทนา

รายละเอียด : เริ่มต้นกันที่ เวทนา ๒ แล้วทำเวทนา ๒ นี้ให้เป็น เวทนา ๑ ได้ และลึกล้ำสูงขึ้นเป็น ๐ ก็จะสามารถรู้ ทุกสิ่งทุกอย่าง ได้ทั้งหมด ความสามารถจัดการ เวทนา จาก ที่เป็น ธรรมะ ๒ ให้เป็น ธรรมะ ๑ และ ๐ ได้ปานจะนี้เรียกว่า ความสามารถของ โลกุตระธรรม ธรรมะ ๒ ก็คือ โลกุตระ ก็คือ เป็นความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ อันจะเกิด อยู่ใน วัฏสงสารของเอกภพ หรือเกิดอยู่ใน กรรมกับกาล นี้เอง ซึ่งรู้ได้ด้วยทฤษฎี เทวธัมมา ทูเยนะ เวทนายะ เอกสมโสมรณา ภวันติ [หลักธรรมะ ๒ นี้แล หากทำเวทนา ๒ ให้เป็นธรรมะ ๑ แล้ว จะรู้จักรู้แจ้งรู้จริงในธรรมะ ๒ ทั้งหลายได้จากต้นถึงที่สุด]

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

การเรียนรู้แยกกายแยกจิต

รายละเอียด : การเรียนรู้แยกกายแยกจิต คือ การแยกกายแยกจิตนี้จะต้องชัดเจน ด้วยความรู้แล้วทำได้อย่างแท้จริง ถ้าไม่เข้าใจอย่างแท้จริง คุณจะทำได้หรือทำไม่ได้ต้องเข้าใจอย่างแท้จริงจนคุณทำได้ ทำจิตของเราให้เป็นอุตุ จะรู้ได้อย่างไรในโลกที่ยังวนเวียนไปเกี่ยวข้องอยู่ ไปเกี่ยวข้องกับ อบายมุข ไปเกี่ยวข้องกับการชู้โกง เป็นนักการเมืองชู้โกง เรารู้ว่ามันชู้โกง ไม่โกงโดยตรงก็โดยอ้อม ด้วยได้เหลี่ยม ด้วยการเล่นลั่นก็คือ การไปแย่ง ลาก ยศ สรรเสริญ โลกียสุข ผู้มีภูมิปัญญา มีความเฉลียวฉลาด พอรู้แล้วอยากไปทำงานชั่ว อย่างนี้ เมื่อศรัทธา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ในสังฆธรรม ๗ ศึกษาสังฆธรรม มีหิริ โอตตปปะ หากว่าเราไปแอบแฝงกับ ลาก ยศ สรรเสริญ โลกียสุข คุณจะมึจิตสูงขึ้น เรายังไม่ดี เราจะอายุ หิริ แต่ถ้าคุณนั่งหลับตา สะกดจิตไม่มีสังฆธรรม ๗ ลืมตาคุณมาก็เป็นคนตาบอดตาใส จะยุ่งกับพวกเรื่องละอายน่ากลัวเหล่านี้ ไม่รู้เรื่องหรือ คุณไม่มีความศรัทธาในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ไม่มีหิริ โอตตปปะ ไม่มีออตตาทิ พหูสูตคุณไม่ได้อะไร จากศาสนาเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

การเรียนรู้ไปตามลำดับจะปฏิบัติได้ผลเร็ว

รายละเอียด : เป็นปัญหาโลกแตก คนก็คงอยากรู้ ถ้ายังเอาแต่ถามนี้จะนานมาก และจะไม่ได้เข้าใจอย่างสมบูรณ์แบบเหมือนอย่างคนๆ หนึ่งที่ถูกลูกศรอาบยาพิษยิงมา บาดเจ็บมา อย่างหนักเมื่อมาถึงเพื่อนพี่น้องก็บอกว่าต้องรีบผ่าลูกศรออกจากร่างกาย จะได้รับการรักษาให้หาย แต่คนที่ถูกยิงมานั้นก็บอกว่าไม่ได้ไม่ไหวผ่า จะต้องรู้ก่อนว่าคนยิงชื่ออะไร เป็นผู้ชายหรือผู้หญิง เป็นลูกใครหลานใคร ลูกศรนี้เอามาจากไหน อาบยาพิษอะไร ต้องดูก่อนถึงจะให้ผ่า คนๆ นี้จะตายก่อนหรือไม่ตายก่อน เพราะว่าสิ่งที่อยากรู้มันมีเยอะเหลือเกิน เพราะฉะนั้นให้เขาผ่าลูกศรออกเสียก่อนเถิด แล้วค่อยๆ เรียนรู้ไปตามหลังสมมุติพวกนี้ พระพุทธเจ้าเปรียบเทียบไว้ เหมือนคนถูกลูกศร อยากรู้จึงเลย พระพุทธเจ้าบอกว่าให้ไปทำการศึกษาไปตามลำดับ จะปฏิบัติได้ผลเร็วที่สุด สั้นที่สุดอย่างน่าอัศจรรย์ เรียงตามลำดับ ศิล สมาธิ ปัญญา การศึกษาของศาสนาพุทธก็มี ศิล สมาธิ ปัญญา จะไปทรมานร่างกายสะกดจิตอย่างไรไม่มีทางบรรลุหรือ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

การเรียงเรียงกระบวนการของผู้ปฏิบัติธรรมแบบพุทธ

รายละเอียด : คือ คนที่เขียนมาให้เอาตามอ่านเป็นคนติดตามฟังเอาตาม เขาเป็นชาวคริสต์มาก่อน ฟังให้ตีนะชาวพุทธ คุณฟังเอาตามแล้วจะเรียงเรียงได้เท่าคนนี่ใหม่ คนนี้เขาเรียงเรียงกระบวนการของผู้ปฏิบัติได้ดีมากเลย นี่เป็นชาวคริสต์ที่มาเรียงเรียงให้ชาวพุทธเรา ก็คงจะไม่มีอะไรอยู่ในหัวมาศึกษาดี ก็จะได้พวกนี้มีอะไรช่วย เหมือนเอาตามรู้มาก พูดออกไปก็มีเยอะเยอะ ไม่ได้เรียงเรียง แต่อันนี้เรียงเรียงได้ดี จนกระทั่งเอาเป็นแบบแพทเทิร์น (ขอเรียงเรียงจาก ผู้ใช้นามปากกาว่าบ้านเล็กเมืองน้อย)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การเลิกความสุข

รายละเอียด : ให้พยายามเลิกความสุขเลย ลองดู อย่าให้

ไปเกี่ยวข้องกับคลุกคลี เหมือนพรากไม้ที่ชุ่มด้วยยางออกจากน้ำ เอน้ำมาเลย นี่ก็เป็นคำสอน ของพระพุทธเจ้า หากคุณเสพติด อยู่ก็ยิ่งจม ยิ่งโง่ ยิ่งจน ยิ่งโง่ เหมือนหยั่งลงในที่จม ลงหลง มีแต่หลงๆ มั่นสบายแล้วจะไปทิ้งได้อย่างไร แล้วจะรู้ว่ามัน โหยหา มันอยาก สิ่งที่คุณไปติดอยู่ คนที่มีบารมี เอาออกไป ก็ไม่เห็นมีอะไรง่าย ๆ สบายๆ แล้วอันอื่นๆ ทดแทนได้เยอะเยอะ ไม่ต้องเอาอันนี้เลย อย่างนี้เป็นต้น คุณก็จะไม่รู้ความจริงสักที ถ้าคุณเอาออกแล้ว คุณก็เอาอันอื่นทดแทน ได้สังขาร ร่างกาย ก็ดีเพียงพอ คุณก็ไม่โหยหา แสดงว่าคุณลดละได้จริง หรือมัน โหยหาน้อยนิด ก็ลดลงไปอีก มันยังมี ประเทวะ ทุกข์โทมนัส อุปายาสะอีก

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

การเลิกปฏิบัตินั่งหลับตาสมาธิ

รายละเอียด : เมื่อเลิกนั่งหลับตาสมาธิให้มาปฏิบัติ จรณะ ๑๕ วิชชา ๘ กว่าจะได้จิตสมาธิของพระพุทธเจ้าอย่าง สัมมาทิฐิไม่ใช่ของเล่นๆ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะพีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

การเลี้ยงสัตว์

รายละเอียด : วิญญาณของคนควรจะเจริญ ไปยินดีกับ สัตว์เดรัจฉานทำไม แม้เป็นคนก็ควรยินดีกับคนที่ประเสริฐ คนที่ดี จิตของคนที่ไม่รักกับสัตว์เดรัจฉานมันก็อยู่ในฐานของ เดรัจฉาน เป็นความรู้ของศาสนาพุทธ ของศาสนาอื่นไม่ได้ มีความรู้สึกซึ่งอย่างนี้หรือ ไม่ได้ตัดรอนเรื่องเลี้ยงสัตว์หรือ สัตว์มันก็มีวิบากของมันไป เราไม่ใช่ไม่เมตตา เราไม่ใช่คนใจดำ ใจจิต แต่อาตมาเข้าใจธรรมะมากกว่านั้น เข้าใจถึงเรื่องกรรม วิบาก ไม่อยากให้ไปต่อวิบากเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ คนเข้าใจยาก แต่พ่อครูก็ต้องพูดความจริง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะพีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

การเล่นลิงลมอมข้าวพอง

รายละเอียด : เป็นการละเล่นของไทย นั่งหลับตานิ่งให้ เพื่อนเขามาเขย่าให้เวียนหัว มีเพลงร้องด้วย ลิงลมอมข้าวพอง เขย่าจนเมาได้ที่ ก็จะให้ลิงลมนี้ลุกขึ้นมาวิ่งไล่จับเพื่อน สรุปลแล้ว เนื้อหาสาระเหมือนคนเมา ไม่เป็นความจริง เป็นคนไร้เดียงสา

เหมือนกับเด็กๆ ยังไม่มีวุฒิภาวะเต็มทีก็ยังไม่รู้เรื่อง แม้แต่ เด็กเล็กๆ ก็มีบารมีมา เป็นพรสวรรค์หรือเป็นสิ่งที่มามีมาเก่าเป็น ความรู้จริงของเขาเก่า แต่มันยังถูกรอบงำ ยังตั้งขึ้นมาไม่ได้ ยังไม่เต็มทีมันก็ไม่รู้เอามาใช้ไม่ได้ เมื่อเรามีสถานะต้นเต็มร่วมกับ โลก ก็จะเข้าใจสิ่งที่ปรุงแต่งกันอยู่ในโลกตามบารมีเท่าที่ รู้ คนรู้โลกก็เยอะมากก็หาทางปรุงแต่งเอาไปหลอกคนอื่นเพื่อจะให้ ได้ลาภยศสรรเสริญสุขให้มาก ส่วนถ้าเป็นโลกุตระแล้วก็จะไม่ ไปทำอย่างนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช ศิลปะใน การใช้ชีวิตให้เกิดปัญญาวิชฌิมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

การเสียเปรียบกับเสียสละ

รายละเอียด : คำว่าเสียเปรียบที่สูงส่ง คำว่า เสียสละ นี้คือเราจะต้องให้แก่ผู้อื่น สละให้แก่ผู้อื่น สิ่งที่เราสละมันมี คุณค่า มันเหมาะสมกับกาลเทศะบุคคล หมู่กลุ่ม ตามลัทธิ ศาสนา ๗ มหาประเทศ ๔ เราดูรายละเอียดก็รวบรวมอย่าง ได้สัดส่วน ที่จะเสียสละ ยกตัวอย่างเช่น คนจนกับคนรวย เรารวย แล้วเราก็มัวปลั่ง มีความรู้ความสามารถที่จะสร้างได้มาก แต่คนจนนี้สร้างไม่ได้มาก เราทำได้มากกว่าเขา เราก็เสียสละ ให้แก่เขาได้มาก เช่น แม่มีอาหารมา ๑ ก้อน แม่ให้ลูกกินเรา อุดหนุนได้มากกว่า แม่ก็สามารถสละให้ลูกได้มากกว่าที่ควร

ที่มา ที่ไป : รายการสามะพีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

การเห็นทุกข์จะเห็นอย่างไร

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าบอกว่าการเห็นทุกข์นั้นเห็น ยากเหมือนกับ การจักเส้นผมเป็น ๗ แฉกเท่าๆ กันเห็นยาก (สู่แดนธรรม) สมณะโพธิรักษ์ว่า มันยากที่จะรู้ทุกข์ในอริยสัจ ๔ ต้องรู้ความทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ รู้ความดับทุกข์ รู้วิธีปฏิบัติที่จะ หมดทุกข์ ความสุขคือความทุกข์ นี่แหละ พญัญชนะจะเรียก ว่าความสุขหรือความสบาย ก็เป็นภาษาที่เป็นไวพจน์ ส่วนผู้ที่ เข้าใจอาการที่ มีความสุขตั้งอยู่แล้ว ก็เพราะเสพรสสบาย พระพุทธเจ้าหรือพระอรหันต์ ก็พูดว่ามีแต่ทุกข์เท่านั้นที่เกิดขึ้น ทุกข์เท่านั้นที่ตั้งอยู่ ทุกข์เท่านั้นที่ดับไป ที่คุณอาศัยอยู่มันไม่มี อะไรสุขหรือ มันมีแต่ทุกข์เท่านั้น เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เพราะ ฉะนั้นถ้าคุณทำให้ความทุกข์ดับไปแล้วมันก็หมดก็จบ คุณก็ เป็นอรหันต์ คุณรู้ความทุกข์ รู้เหตุแห่งทุกข์ รู้ความดับทุกข์ และทำให้ทุกข์มันดับ คุณก็เป็นอรหันต์ เพราะฉะนั้นคุณ จะต้องไปรู้สภาวะ คนที่นั่งอยู่บนกองของความสุข นอนอยู่

บนกองของความทุกข์ จะรู้จักความทุกข์ได้ยากมาก จึงต้อง เลิกความสุขที่คุณเสพ มาพบกับสิ่งที่มันไม่ได้ ตามที่คุณต้อง เสพเสวยอยู่มาก ถ้าคุณไม่เลิกไม่ลดมา คุณก็ยังอีกนาน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

การเอาโลภภัยไปดับความทุกข์

รายละเอียด : มันไม่ได้ดับ ไม่ได้ฆ่ากิเลส คนที่หลงอยู่ใน โลก แห่งความบันเทิงเรีงรมย์ หน้ามีตตามัวเป็นรสเป็นชาติ แล้วได้ทรัพย์เงินทองหน้าตา ได้เกียรติยศ อีกที่โลกเขาสมมุติ ถ้าบอกให้เลิกมาเขาก็ไม่เลิก เขาก็ยังไม่เห็นเป็นทุกข์อยู่ตรงนั้น เขาก็จะเจอ ความทุกข์มากไปตามวิบาก เขาก็จะเห็นว่า เอาโลภภัยไปดับความทุกข์ ซึ่งมันไม่ได้ดับ ไม่ได้ฆ่ากิเลส มันมา หลอกให้หลงหนักซ้ำ เอาเงินมาทำให้ไม่ทุกข์ได้ เอาอำนาจมา ทำให้ไม่ทุกข์ได้ เอาอำนาจ สรรเสริญโลภภัยสุขมาทำให้ไม่ทุกข์ได้ หรือเอาตัวสุขมาดับทุกข์เอาคือๆ ตามพยัญชนะ จะสมมุติอะไร ก็ตามใจ คุณก็มีทำอยู่แค่นี้ แล้วคุณก็ติดจมอยู่ตรงนี้ไปตลอด มันไปไม่รอดไปไม่ออก เพราะฉะนั้นจะอย่างไรจะให้รู้จัก สภาวะปัจจุบันว่าเป็นทุกข์ คุณต้องเลิกจากสิ่งที่คุณมีความสุข

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

การแก้ความจนไม่ให้จน

รายละเอียด : คือ สมณะโพธิรักษ์บอกว่า การแก้ความ จนไม่ให้จนนี้ โดยวิธีให้ทุกคนไปรวย เพื่อจะได้พ้นจากความจน อันนี้เป็นการแก้แบบหมากรุก ชั้นเดียว สภาพโลกมันก็ไม่เที่ยง กลับไปกลับมามากความจน กับความรวย แก้ปัญหาไปให้จนก็คือ ให้รวย มันก็กลับไปกลับมาไม่สำเร็จ พระพุทธเจ้าก็เลยบอกว่า ให้มาจนเสียเลย

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การแก้ปัญหาคนจน ตามทฤษฎีของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : คือ เราเข้าใจเราก็เรียนรู้วัตถุ ไม่มีที่ อาตมาพามาจน มาไม่มี ไม่ต้องเพิ่มเติม ไม่ต้องสะสมอะไร มีอยู่มีกิน มีกองกลางทำงานไป คนนี้เข็ดบัตกवादดู อย่างวานา ก็เข็ดบัตกवादดูทุกวัน แล้วก็เข็ดบัตกवादดูมาจัดฉาก จัดเวทีด้วย เอาอะไรมากองไว้ ไม่ต้องเรียนศิลปากร ไม่ต้องเรียนแพะช่าง เลย เราทำงานอย่างไม่ต้องสุข ไม่ต้องทุกข์ให้ได้ (ส.เดินดิน

พูดแทรก) การแก้ปัญหาคนจน ที่อาตมาเอาทฤษฎีพระพุทธเจ้า ที่ท่านวางไว้ชัดเจน วรรณะ ๔ มาเป็นคนจน อับปัจจะ คือ มกน้อย น้อยก็คือจน อาตมาใช้ศัพท์ว่า กล้าจน เขาเข้าใจเรื่อง ความจน มาจนนี้ดีกว่าไปรวย เพราะฉะนั้นใจพอ หรือ สันตฤทธิ สันโดษ มีเท่านั้นพอพอแล้ว ก็มีจุดสมบูรณ์ที่สุดก็คือ ๐ มี ๐ ก็พอ ไม่ต้องมีของเราเอง แล้วก็มีระบบที่เราเป็นอยู่ คือ สาธารณโภคีมีงาน มีผลผลิต ก็เอาเข้าส่วนกลาง

หนังสืออ้างอิง : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การแก้ปัญหาเศรษฐกิจ

รายละเอียด : ให้คนเข้าใจสังขารธรรม เช่น ขาดทุนของเรา คือกำไรของเรา การแก้ปัญหาเศรษฐกิจก็จะสำเร็จและเป็น เศรษฐกิจที่ดีจริงๆ ด้วย เศรษฐกิจจะมีคนจนมากขึ้นในประเทศ แต่เป็นคนจนที่สุขสำราญเบิกบานใจ เป็นคนจนที่อุดมสมบูรณ์ เป็นคนจนที่มหัศจรรย์ เพราะฉะนั้นคำว่าคนจนจึงยิ่งใหญ่ มาก ที่จะต้องศึกษาและทำเป็นคนจนที่ยิ่งใหญ่ให้ได้ ชาวอโศก ทำได้และยืนยันมั่นคง เพราะฉะนั้นทางรัฐจะมาจับหัวคนจน ของประเทศต้องดูดีๆ เมื่อเจอคนจนที่ร่ำรวยเข้าจะงง คนจนที่ อุดมสมบูรณ์คนจนที่พอแล้ว แต่คนที่มีแสนล้านหลายแสนล้าน ยังจนระจอกอยู่เลย ยังไม่พอ ใช้อย่างนั้นสิ ควรจะต้องให้ มาเข้าห้องปรับทัศนคติ คนจนที่รู้จักพอคนนั้นก็มีแสนล้าน ก็ไม่พอ นั่นแหละควรที่จะจับมาอบรมทัศนคติใหม่ เพราะว่า ทัศนคติของคนล้มเหลวมากเป็นภัยเป็นบาป พุดไปก็คงเข้าใจ กันดี เราทำอะไรได้ดีได้วิเศษประเสริฐเพิ่มขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

การแก้ปัญหาเศรษฐกิจอย่าไปเน้นวัตถุ แต่ให้เน้นที่จิตวิญญาณมนุษย์

รายละเอียด : ถ้าเน้นทางวัตถุไม่เสถียรไม่ยั่งยืนไม่เที่ยง ต้องแก้ที่คน จนให้จิตมีพุทธพจน์ ๗ สาราณียะ ปิยกรณะ ครุกรณะ สังคหะ อวิวาทะ สามัคคียะ เอภิภาวะ ลักษณะ จิตวิญญาณ ๗ ชนิดนี้ได้ก็จะเกิดสาราณียธรรม ๖ สัมพันธ์กับ วรรณะ ๔ ขยายให้เป็นรูปธรรมชัดเจนว่าคนพวกนี้เลี้ยงง่าย อยู่ง่าย เลี้ยงหมูยังยากกว่าเลี้ยงคนพวกนี้เลย ช่วยกันเก็บงำ แจกจ่าย ช่วยสั่งสอนอบรมฝึกฝนพาให้เจริญได้ง่าย สุโปสะ แล้วทำให้เป็นคนมกน้อยจนลงได้ง่าย ไม่ใช่พูดเล่นเพื่อเจ้อ แล้วจะเป็นคนจนมหัศจรรย์ เป็นคนจนอุดมสมบูรณ์ แล้วจน

ยังช่วยเหลือคนรวยได้อีก มันมีลักษณะขัดแย้งอยู่ในตัวแต่ไม่ได้ขัดแย้งกันส่งเสริมกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

การแจกสัญญาตุลา

รายละเอียด : การทำให้กิเลสออกจากตัวเรา เพราะฉะนั้นตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไปถึงวันงานก็พยายามให้ตัวเองละกิเลสออกไปจนเป็นศูนย์ เพราะฉะนั้นผู้ใดยืนอยู่ที่ฐาน ๐ ได้แล้วนั้นแหละผู้นั้นก็จะเป็นคนที่มี ๐

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

การแปลทางสายกลางผิด มีแต่มรรคไม่มีผล

รายละเอียด : คือ ปฏิภา แปลว่า ทางปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติก็ได้ แต่มันไม่ใช่คนบรรลุอยู่ที่ทาง ถ้าไปแปลว่า ทางสายกลาง ผลมันคือ มัชฌิมา ที่นี้ทางสายกลาง ปฏิบัติแล้วที่จะให้บรรลุธรรม ก็คือ การเดินทาง สายกลาง คนก็เข้าใจสภาวะของทางสายกลาง คือทางที่ถูกแล้ว คุณก็เดินไปตามทางสายกลางๆ คุณก็ได้แต่ทางกลางๆ ไม่ใช่แต่คือ ทางเดินไปสู่ผลก็คือ กลาง เดินทางไป ก็จะได้กลาง เป็นผล ไม่ใช่คุณเดินอยู่ในทางสายกลางตลอดกาล เดินอยู่ในทางสายกลาง กลางไป แล้วผลของคุณอยู่ที่ไหน มันก็คือ ปฏิภา มัน ก็คือ มรรค มีแต่ทางไม่มีผล มีแต่ข้อปฏิบัติ ไม่มีผล เห็นไหมว่าการแปลทางสายกลางที่ผิดเป็นแบบนั้นซึ่งมันไม่ใช่ทางปฏิบัตินี้ก็จะต้องมีคำอธิบายทางปฏิบัติไปสู่ผล คือความเป็นกลาง ผลคือ ไม่มีข้างไหนทางตรงคือ ไม่มีข้างหยาบ ข้างละเอียด กามก็ไม่มี อัตตาก็มีน้อยลงมา ถ้าทำสุดโต่งคือทำแต่กาม ไม่ทำอัตตาเลย คุณก็ได้แต่กามหมด แต่อัตตาเต็มบ้องเลย หรือคุณทำแต่อัตตา ไม่ทำการลดกาม ก็กามเต็มเลย เชิญคุณไปนั่งหลับตาปฏิบัติ คุณก็ไม่ได้ลดกามเลย ได้แต่อัตตา แต่ในอัตตานั้น คุณไม่รู้เรื่องเลยจะรู้อัตตาได้ ต้องรู้ตั้งแต่ภายนอก โอฟาริกอัตตา คือภายนอก มโนมยอัตตาจะเรียกว่า รูปก็ได้ อรูปอัตตา คืออรูปก็ได้แต่มโนมยอัตตา คือภายนอกที่เหลือแล้วก็ภายใน สมมุติว่ากาม ๑๐๐ หน่วย มโนมยอัตตาก็จะเหลือ ๗๐ หรือ ๕๐ หน่วย น้อยไปกว่านั้นก็คือ ภายใน เป็นอรูปแล้ว หากจะเอาแต่กามลด อัตตาไม่ลด มันเป็นไปได้ มันต้องทั้งสองฝ่าย สมดุล ไม่อย่างนั้นก็โต่งอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตือโสภ วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การแปลภาษาสมัยโบราณก็เหมือนกับปัจจุบัน

รายละเอียด : พูดกันอย่างนี้ก็เป็นภาษา เหมือนกับที่เขาแปลสัมมาทิฐิ ๑๐ ว่า สิ่งเวทที่บวงสรวงแล้ว มันสมัยไหนนะ สมัยพระเจ้าเหา มันก็ไม่รู้เรื่องกัน ยัญพิธีที่บูชาแล้วมันก็ต้อๆ อยู่อย่างนั้น แต่มันคือ วิธีที่คุณได้เรียนรู้ปฏิบัติใช้กันมาตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน โบราณไหนก็เหมือนกับปัจจุบันนี้ คืออะไร คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ไตรสิกขาคือจรรยา ๑๕ วิชชา ๘ ไม่ได้ออกไปนอกกว่านี้ หรือสรุปเข้าไปหามรรคมีองค์ ๘ ก็คือ สัมมาสมาธิที่เกิดจากองค์ทั้ง ๗ ของมรรค

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

การแยกกายแยกจิต

รายละเอียด : การแยกกายแยกจิต คือ ศาสนาพุทธรู้จักจิต เจตสิก แยกอนุนิยาม พินนิยาม จิตนิยามออกได้ คนแยกไม่ได้เป็นอรหันต์ไม่ได้ ต้องรู้อาการลึงค นิमित ของจิต พิสูจน์ เช่น กับอบายมุข กับสัตว์ เราสัมผัสข้าวของก็ไม่ได้เกิดอาการอยากได้ (เป็นศีลข้อ ๑ และศีลข้อ ๒) ศีลข้อ ๓ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส กิเลสอันนี้เนื่องกับจิต หากไม่เรียนรู้ลดทอนคุณ ๕ (รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส) เรื่องสัตว์ ก็ไม่ให้ความสำคัญเรื่องของก็ไม่เข้าใจ แต่หากทำแบบเซน ไม่เกี่ยวข้องเลย เช่น กับสัตว์ก็ไม่เกี่ยวข้อง เรื่องของก็มีน้อยมาก มีไม้ปัดสัตว์กับภาชนะกินอาหาร แบบนั้นสุดโต่งเกิดไปป่าเถื่อนเกินไป ศาสนาพุทธเอาอย่างพอเหมาะพอดี ภายต้องมีสองสภาพเสมอ มีอย่างเดียวไม่เรียก กาย เช่น มีรูปอย่างเดียวไม่เรียก กาย แต่มีนามอย่างเดียวยังเรียกกายเลย ตถาคต เรียก กายว่า จิตบ้าง มโนบ้าง วิญญาณบ้าง (พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ ข้อ ๒๓๐) แต่ศาสนาพุทธทุกวันนี้ไม่เข้าใจคำว่า กาย และไกลจากวิเวก ไม่มีกายวิเวก จิตวิเวก อรูปวิเวก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

การแยกกายแยกจิต

รายละเอียด : ผู้ที่เข้าใจการแยกกายแยกจิต ผู้ที่มาบวช เริ่มต้นต้องทำการแยกให้ออกแยกให้ออกกว่าอะไรคือกายอะไรคือสิ่งที่ไม่เป็นกาย อะไรคือสิ่งที่ เป็นชีวะแต่ไม่ใช่กายอยู่ในตัวเรา ถ้าคุณเข้าใจตรงนี้ไม่ได้ คุณก็ทำจิตให้เป็น พืชะ ไม่ได้ พืชะ คือยังมีส่วนที่อยู่ในตัวเราแต่ไม่ใช่กาย ส่วนในชีวะของเรา จิตเป็นชีวะของเราแน่ แล้ว เราจะต้องทำจิตนี้แหละให้ไม่ไหว

กายแต่อยู่ในชีวะของเรา เพราะกายที่ไม่ใช่กายนั้นคือพิษะ คือชีวะที่ไม่รู้กาย ไม่รู้สุขทุกข์ ไม่รู้บาปบุญ ทำบาปทำบุญ ไม่เป็น พระอรหันต์ทำบาปทำบุญไม่เป็นแล้ว ขออภัยเหมือนอย่างอาดมา ทำบาปมันเป็นอย่างไรนะ บุญมันเป็นอย่างไร ทำไม่เป็นแล้ว มันลืมแล้ว แต่ก็รู้ที่อยู่ ทำอย่างไรก็ไม่เป็นบาป สัพพะปาปัสสะอะกะระณัง ทำอย่างไร ก็เป็นแต่กุศล ไม่เป็นบุญด้วย เพราะว่าบุญได้เลิกแล้วหายไปแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

การแยกกายแยกจิต

รายละเอียด : คือ พระพุทธเจ้าให้ อุปัชฌาย์ ทุกองค์ สอนให้ลูกศิษย์ที่บวชว่าให้แยกกาย แยกจิต เมื่อไหร่เป็นกาย เมื่อไหร่ไม่ใช่กาย กายนั้นเริ่มจาก ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ที่เป็นวัตถุภายนอก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันติอโศก วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การแยกกายแยกจิตนั้นต้องลืมหาดปฏิบัติ มีภายนอก กับจิต

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าท่านสอน อย่างอุปัชฌาย์ ทุกองค์ เมื่อบวชลูกศิษย์ขึ้นมาเมื่อใดก็ต้องให้ความรู้เรื่องการแยกกายแยกจิต ได้ฟังกันมาแล้ว ก็ฟังอีก อาตมาจะพยายามอธิบายเจาะลึก กายนี้ทำไมท่านจึงสอนให้แยกกายแยกจิตเป็นสำคัญก่อนอื่นเลย กำชับกำชาเลย ต้องสอน เอาตรงผิดก่อน แต่เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยสอนแยกกายแยกจิตกันแล้ว แม้จะสอน อาจารย์ผู้สอนก็สอนผิด เขาจะสอนให้จะต้องเรียนรู้ทำทาน ทำสมาธิ เมื่อมีสมาธิ สมาธิแล้วเราก็จะแยกกายแยกจิตได้แล้วสมาธิเขาผานเขาต้องนั่งหลับตาสะกดจิตจึงจะเป็นสมาธิ เป็นสมาธิ เท่านั้นที่ผิดออกนอกเส้นทางของศาสนาพุทธไปไกลไปไม่มีทางกลับเลย ลงนรกลูกเดียว เป็นทางผิดเป็นทางกันดารอย่างเก่งก็ไปวนเวียนอยู่ในเขาวงกต ไม่อย่างนั้นก็ลงนรกไปเลยมันไม่มีทางพบความเป็นจริง น่าสงสารมาก เพราะว่าการแยกกายแยกจิตนั้นต้องลืมหาดปฏิบัติมีภายนอก กับจิต แต่เขาเข้าใจเพียงแค่ว่าสภาพภายนอกเดี๋ยวๆ กายคือร่าง จิตคือใจเลย เขาไปนั่งหลับตาเป็นสมาธิ จิตแยกไปเลย กายก็คือทิ้งร่างไว้ จิตก็แยกออกไปเสรีจะมองเห็นร่างตัวเอง นั่นคือการแยกกายแยกจิตซึ่งเป็นอุปาทาน การรู้อย่างนั้นเป็นการรู้อย่างอุปาทาน เป็นการรู้อย่างมิจฉาทิฎฐิ สร้างนิรมานกาย สร้างความเป็นกาย

ด้วยสัญญากำหนดเองสัญญาวินิจฉัย กำหนดเที่ยงแท้จริง สัญญาตนเอง บั่นเอง ไม่มีของจริงหรือของใครบั่นคนนั้นก็ได้อีก เหมือนในฝัน อันเดียวกัน แต่ฝันนั้นจิตมันทำงานด้วย อวิชชาของคุณ มันก็มีภาพมีเรื่องราวอะไรไปของมัน นอกจากคุณจะต้องเรียนรู้จนชัดเจชัดแจ้งแล้วว่า ฝันนั้นหรือว่าภาพนิมิตต่างๆ นั้น จึงจะนำไปใช้เป็นธรรมะได้ แล้วเรียกธรรมะนั้นว่าเทวดา อย่างพระอรหันต์หรือผู้ที่จบแล้ว นอนหลับก็จะมีนิมิต นิมิตนั้นก็เทวดา เป็นภาพที่ใช้แทน ไม่ใช่เรื่องไร้สาระ เป็นสังขารชนิดหนึ่งเป็นสังขารอยู่ในภพสังขารที่ปรุงแต่งด้วยสัญญาชาติญาณ เป็นประโยชน์ไม่ใช่เป็นโทษเพราะนิมิตต่างๆ ของพระอรหันต์พระอาริยะขึ้นไปก็จะเป็นอย่างนี้อย่างพระโพธิสัตว์ อาตมาก็มีเยอะ สายปัญญาจะใช้อย่างนี้เยอะ ส่วนสายเจโตก็จะดับ นอนหลับแล้วเจิบเฉย อยากคิดก็ปรุงขึ้นมาต้องพยายามปรุง ส่วนสายปัญญาพยายามดับ ส่วนสายเจโตพยายามปรุง

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

การแยกกิเลสออกจากตัวจริง

รายละเอียด : คือในผู้รู้จะต้องแยกกิเลสออกจากตัวจริงให้ได้ แยกได้แล้ว ปหานกิเลส มีพฤติของกิเลสอย่างไร จาระอย่างไร แล้วกำจัดมันให้สิ้น วิ เมื่อ กำจัดได้สำเร็จ ก็เป็นจิตสะอาดบริบูรณ์ได้

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การแยกจิตเป็นอตุ พิษะ

รายละเอียด : การแยกจิตเป็นอตุ พิษะ คือ แยกจิตที่ประหนึ่งเหมือนอตุ ทำอย่างไรจะรู้จิตเราเป็นอตุได้ ต้องปฏิบัติให้หลุดพ้นจากกรอบของโลกๆ หนึ่งได้ตั้งแต่โลกอบาย สัมผัสแล้วต้องมีความรู้สึก ความสุขความทุกข์ เป็นเราเป็นเขาอยู่ ต้องล้างกิเลสออกจากจิต จนพ้นออกจากโลกของอบายมุข สัมผัสแล้ว จิตคุณก็เฉยเป็นอุเบกขา แต่ก่อนเราต้องสุข ทุกข์ มีชีวิตชีวา กับสิ่งเหล่านี้ แต่เดี๋ยวนี้ เราก็อึดติดกับสิ่งเหล่านั้น แม้มันจะสัมผัสกับเรา มันก็ไม่มีความรู้สึกสุข ทุกข์ มีแต่ธาตุรู้ เป็นสัญญา กำหนดรู้ว่าอันนี้ คือ อย่างนี้ อันนี้คือ เขาเล่นไฟ อันนี้เขาเต้นแร้งเต้นกา เรารู้ความจริงตามความเป็นจริง จิตเราๆ ไม่หวั่นไหว ไม่เปลี่ยนแปลง มันกลางสบายอยู่อย่างนี้ จิตอย่างนี้คือ จิตที่อาศัย ดิน น้ำ ไฟ ลม แล้วมีพีชธาตุ จะเรียกว่า relation connection corridor continuum อยู่ในนี้หมด

การแยกจิตเป็นอุตุ พีชะ - การแสดงธรรมชั้นสูงก่อน

เราจะรู้ความเกี่ยวเนื่อง แล้วทำให้เกิดเป็นได้ทุกระดับ อุตุ พีชะ จิต จึงเป็นผู้ทำความสำเร็จในร่างกาย ก็มีอุตุ ดิน น้ำ ไฟ ลม ก็ปรุงแต่งอยู่ในเรา ปรุงแต่งระดับพีชะ ปรุงแต่งก่อเป็นชีวิตินทรีย์ มีนเจริญจนธาตุรู้เลยขีดพีชะเป็นจิตนิยาม ก็รู้ชัดเจนแต่พอเป็นจิตนิยามโดยอวิชา ไปเป็นสัตว์ จิตนิยามมันจะไม่เข้าใจ พีชะ อุตุหอก เซลล์เดี่ยวสองเซลล์หรือจนเป็นมนุษย์จะไม่รู้ แยกไม่ได้ อุตุ พีชะ จิต โดยเฉพาะจะทำโยนิโสมนสิการให้จิตเป็นอาการพีชะธาตุ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยารายธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

การแยกวิเคราะห์ทักษิเนยบุคคล ๗

รายละเอียด : เพราะว่าธรรมะก็ต้องมีทั้งปัญญาและศรัทธา มีทั้ง ๒ ด้าน ท่านไม่เอาปัญญาที่เดียวเพราะมันจะแยกคนให้เห็น ๒ ผังแตกแยกที่เดียว แต่คนทั้งสองด้านก็ต้องเข้าหาปัญญา เพราะฉะนั้นผู้ที่ป็นธัมมานุสारी ทิฎฐิปัตตะเลื่อนขึ้นไป ส่วนสัทธานุสारीเลื่อนขึ้นไปก็ป็นสัทธาวิมุตติ แม้จะเป็นความวิมุตติก็เป็นแบบศรัทธา ยังไม่ชัดเจน ยังไม่คมลึกเท่าไรหมันไม่พิสดารหลากหลาย ไม่เหมือนกัน เชื้อการบรรลูปัตตะคือบรรลูปัตตะ วิมุตติก็เข้าถึง ส่วนสายสัทธาวิมุตตินี้ปักกิ่งส่วนสายปัญญาเข้าถึงปัตตะ เข้าถึงด้วยทิฎฐิตัวความเข้าใจ ทิฎฐิจึงเป็นตัวกลางที่ไม่ปักมันดิ่งที่เดียว สายศรัทธาจะดิ่งแก่ส่วนสายปัญญาจะไม่มื่ออะไรที่ปักมัน จะมีอะไรที่จะพิจารณาเยอะกว่า ส่วนศรัทธานี้จะง่ายกว่า สายสัทธาจะจบง่ายกว่าสรุปง่าย ๆ ว่าตื่น ไม่หลากหลาย ส่วนทิฎฐิจะหลากหลายกว่าสายศรัทธาจะจบที่กายสักขี มีพยานได้ถ้าไม่ถูกต้อง สมบูรณ์ ส่วนปัญญาวิมุตตินั้นมีทั้งกายสักขี แต่เขาเข้าใจผิด เพราะทิฎฐิปัตตะท่านได้ถึงกายสักขีแล้วแต่เป็นภายใน ส่วนกายสักขีนี้มีทั้งรูปนอกและรูปใน ส่วนทิฎฐิปัตตะมีภายใน พอไปถึงปัญญาวิมุตติ จริ่งๆ แล้วปัญญาวิมุตตสูงกว่าสัทธาวิมุตติแน่นอน และมีก็ต้องสูงกว่ากายสักขีด้วย เพราะว่าในบุคคล ๗ กายสักขีเป็นผู้มีอาสวะบางอย่างดับไปได้ ส่วนปัญญาวิมุตติอาสวะทั้งสิ้นหมดไปแล้ว อันนี้สูงกว่า เสร็จแล้วผู้ที่ไม่เข้าใจสภาวะ ก็ไปแปล น เหวโซ ว่าไม่ต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกายที่จริงแล้วท่านถูกต้องมาแล้ว มีมาแล้ว ถึงไม่ต้องไปกล่าวที่ท่านจะต้องถูกต้องวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย เพราะท่านมีมาแล้ว ท่านจึงทำให้อาสวะสิ้นไปทั้งหมดได้ จึงทำกายสักขีได้แล้วยังปัญญาวิมุตติสูงกว่ากายสักขี อาสวะสิ้นไปแล้วด้วย แต่ก็ไปแปลว่าไม่ต้องถูกต้องวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย กลายเป็นแยกว่าทิฎฐิปัตตะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การแสดงการมีตัวตน

รายละเอียด : ไม่ได้เป็นอรหันต์เท่านั้น แต่แม้แต่พระพุทธรูปก็ยังบอกพระอรหันต์เลยว่าเรามีความรู้สึกเจ็บปวดปวดหัว เพราะวิบากที่เคยเป็นชาวประมงแล้วอินดีที่เขาจับปลาได้มากก็เลยมีอาการปวดศีรษะ คนที่พวกสหายหลับตาก็จะบอกว่าไม่ต้องเจ็บปวดอะไรเลยได้ พวกนี้ยังอีกนาน ขนาดที่เอาตามพยายามกระทั่งกระทั่งแตกให้ออกมาจากป่าเสียก็ยังไม่ออกนี่นาน ท่านจะชื่อว่านานเสีย คุณนาน ต้องมาตั้งต้นศึกษาให้ติดตั้งแต่สังโยชน์ข้อที่ ๑, ๒, ๓, ๔ เรียนรู้กายเสียก่อน เรียนรู้จักรูปนามเสียก่อน แล้วก็เริ่มต้นตั้งแต่ว่ารูปนามคู่แรก ที่คุณเองไปติดในอะไรเกี่ยวกับสัตว์เกี่ยวกับของ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

การแสดงความประพฤติแสดงนิสัยไม่ดี

รายละเอียด : คือชาวอโศกเป็นชุมชนหรือสังคมที่ยินดีต้อนรับ คนมาเกี่ยวข้องสัมพันธ์ ถ้ามาแล้วนิสัยไม่ดี พวกเราก็สอนแก่นะ ถ้ามาประพฤติไม่ดี เตี้ยๆเถอะ เตี้ยๆก็คุณครูคุณครูพวกเรานี้แหละไม่ดูตายหรือ เตี้ยๆก็ได้รับการสอน การอบรม การทักท้วง การให้ความรู้ นี่เรื่องจริง เพราะฉะนั้นก็ตีแต่ให้มีศิลปะหน่อย เวลาที่จะสอนคนอื่นที่เข้ามา อย่างพวกเราเต็มใจ เข้าใจแล้ว สอนก็ได้ บอกกันได้ไม่มีปัญหา ดีไม่ดีสอนกันแรงได้ แต่คนอื่นเขาถือตัว เหมือนกับเศรษฐีบ้านนอก หอบเงินมาเป็นกองไปร้านไฮโซ มาจับของเขา พวกพนักงานขายก็จะนึกว่า ไม่มีปัญญาซื้อของหยิบของออกไปพินมือเลย ไอ้นี่ตาเขียว เลยนะ คิวแบงก์สต็อคออกมาพลั่วเลย เท่าไหร่เห็นอย่างนี้ นึกว่าจะไม่มีเงินซื้อของตัวเองหรือ ราคาเท่าไรบอกมา คิวแบงก์สต็อค เลยนะไม่ใช่แค่การ์ด เท่าไหร่? ดูถูก ดูแคลน เห็นว่าเราไม่แต่งตัว หูหรา สัมผัสแค่ภายนอก ก็หาว่าเราไม่มีเงินหรืออย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การแสดงธรรมชั้นสูงก่อน

รายละเอียด : สมณะโพธิรักษ์แสดงธรรมเบื้องต้นท่ามกลางบั้นปลาย แต่ท่านมีวิธีแสดงธรรมเบื้องต้นก่อน

เบื้องต้น เพื่อสร้างหมู่ กลุ่มก้อนหากไม่มีฐานกลุ่ม ก็ไม่มีสิ่งที่จะแสดงธรรมได้ ท่านต้องแสดงธรรมขั้นสูงก่อนจึงได้พวกอโคทที่เป็นเนื้อ แล้วก็มาแสดงธรรมเรื่องกลาง ต่อมา เช่น พระพุทธเจ้าเทศน์ ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร และอนัตตลักขณสูตร แล้วก็เทศน์ต่อไปเพื่อสร้างหมู่กลุ่ม ท่านเทศน์จากยอดมาหากกลาง มาหาต้น มาหาปลายอีก เป็นสภาพหมุนรอบเชิงซ้อน ท่านอธิบายได้และทำอย่างนั้นมาจริงๆ คุณเข้าใจไม่ได้ก็ท้วงมา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

การแสวงหา ๓ อย่างของคน กาม ภพ พรหมจรรย์

รายละเอียด : พรหมจรรย์คือความบริสุทธิ์ของอาการจิต เป็นจิตบริสุทธิ์ เป็นพรหมจรรย์ ในการสัมผัสคือ โภจวิญญู พะ ข้างนอกมี รูป รส กลิ่น เสียง ไปข้างในจึงจะมีจิต ในโคจรรูปกับวิญญูรูปกับปสาทรูปทำงานร่วมกันจึงเหลือ ๔ เพราะที่ โภจวิญญู พะ กับกายแยกกันไม่ออกจึงเป็น ๑ จะใช้ข้างนอก หู จมูก ลิ้น กายรวมทั้ง โภจวิญญู พะ ที่นี้ถ้าขยายลึกลงออกมา เป็นผิวหนังก็อันเดียวกัน ถ้าขยายลึกลง นี่คือลึกลงของเราทั้งตัว มันสัมผัสได้รับรู้ได้ ลึกลงต้องแตะ หู มันห่างๆ ได้ เสียง ห่างๆ ได้ รูปห่างๆ ได้ แต่ลึกลงหรือสัมผัสแตะต้องแตะห่างไม่ได้ ต้องมาแตะที่ร่าง โภจวิญญู พะ ส่วนหู ไกลมา เสียงกลอง เปิงมาง ตะโพนดังแต่ไกล คนที่มีโสทธิพิภพก็สามารถแยกแยะออกว่านี่เสียงอะไร อันนี้เสียงบันฑฑะวะ เราก็แยกได้ ได้ยินไกลๆ ก็แยกได้ พวกคุณก็แยกได้ เสียงตะโพนอย่างนี้เป็นต้น กลองก็แยกไปอีกไม่รู้ก็กลอง กาม ภพ พรหมจรรย์ กาม คือสิ่งที่สัมผัสแล้วติดยึดตรสชาติของมัน ภพ คือภายใน มีรูปภพ อรูปภพ หากเอาภพมาเรียกข้างนอก คือกามภพโลกข้างนอก โลกข้างใน เรียก รูปโลก อรูปโลก หรือ ภพภพ เหลือข้างใน ต้องเรียนรู้ กามก่อน เพราะมันข้างนอกเบื้องต้น ท่ามกลาง บั้นปลาย เป็นลำดับ บางคนไม่ได้เรียนรู้ตามลำดับ พวกนี้หลงปฏิบัติ ทั้งหมดเป็นพวกมันง่ายใจเร็วด่วนได้ จะหลับตาเอา คุณไม่ได้ เริ่มต้นตั้งแต่หยาบ จะเอาไบมิตโกนยิลเลตต์มาสู้กับจ้าวกวนอู มิตโกนยิลเลตต์ก็ยับเยินไม่มีทางสู้ได้ แล้วพวกนี้หยาบ แรง ร้าย คุณสู้หยาบๆ นี้ไม่ได้เลย แล้วจะไปสู้ละเอียด มาสู้หยาบไม่ได้ ต้องสู้หยาบได้ก่อนแล้วสู้ละเอียด มันก็ง่ายมันก็เล็ก มันก็เบา จะเรียกว่าคม จะมีฤทธิ์อำนาจ แต่จะสร้างฤทธิ์ให้ยิ่งใหญ่ เร็วไว เก่ง ก็ต้องสร้างตั้งแต่หยาบแต่ต้นมาก่อน ไม่มีอาจารย์ที่ไหนพิเศษจะมาสร่างได้หรือ สรูป กามกับภพ ให้เรียนรู้สองอย่าง ภพ คือข้างในเรียกว่าอตตาก็ได้ อันนอก

เรียกว่ากาม ก็เรียนรู้กำจัดความเป็นกามกำจัดความเป็นภพ ก็สะอาดมากขึ้นเรื่อยๆ เรียกว่าพรหมจรรย์ หมดกามหมดภพ ได้บริสุทธิ์ เรียกว่า เป็นผู้อยู่จบพรหมจรรย์

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

การโปรดมารดา คืออะไร คือสอนพระสาวกทั้งหมด

รายละเอียด : คนที่เคยดูถูกอาตมาเป็นนักแสวงหา ไม่อยากฟังซ้ำไม่เชื่อ แต่ก็เป็นคนมีธาตุดีมีบารมี ก็จะค่อยๆ รู้สึกว่า มันมีสิ่งที่ไม่เคยฟัง ฟังแล้วเข้าใจที่โพธิวัฑฑะ พุฑฑะ จะมีอย่างนี้เป็นสารีบุตรที่แอบฟังอยู่ที่ตีนเขาสิเนรุ โดยบุคคลิฐานคือ สารีบุตรนั่งอยู่ที่ตีนเขา แอบฟังพระพุทธเจ้าสอนพระมารดา อยู่บนยอดเขา นี่คือบุคคลิฐาน ธัมมาธิฐานคือ สารีบุตร คือผู้ที่ตามหาสาระ แต่ไม่ยอมให้ใครรู้ ไปแอบฟังอยู่ที่ตีนเขา คนหนึ่งอยู่ที่ตีนเขา คนหนึ่งอยู่ยอดเขา เทศน์โปรดมารดา การโปรดมารดา คืออะไร คือสอนพระสาวกทั้งหมด พระสาวกทั้งหมดนี้คือแม่ สารีบุตรเป็นแม่ เป็นแม่เลี้ยง โมคคัลลานะ เป็นแม่นม ภิกษุทั้งหลายเหล่านี้คือแม่ ที่จะไปเป็นผู้ออกลูก เป็นอาริยนุคคัล เพราะฉะนั้นก็ต้องสอนหรือสร้าง สร้างบุคคลให้เป็นอาริยะให้เป็นพระอรหันต์เพื่อที่จะไปถ่ายทอด ไปสืบทอดไปออกลูกเป็นอาริยนุคคัลต่อๆ ไป นี่คือการขยายความให้ฟัง ไม่ใช่เรื่องลึกลับ เป็นอย่างนี้

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

การให้

รายละเอียด : คือ ไม่ว่าจะเป็นอย่างใด แก่ผู้ใด โดยสถานใดก็ตาม ล้วนเป็นสิ่งที่ดีที่พึงประสงค์อย่างยิ่งเพราะเป็นเครื่อง ประสานไมตรีอย่างสำคัญ ระหว่างบุคคลและทำให้สังคมมีความมั่นคง เป็นปึกแผ่นด้วยสามัคคีธรรม นอกจากนั้นการให้ยังเป็นบ่อเกิดแห่งความสุข กล่าวคือ ผู้ให้มีความสุข ผู้รับก็มีความสุขมีกำลังใจ สังคมส่วนร่วม ตลอดถึงประเทศชาติก็มีความสุขมีความร่มเย็น

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิวัฑฑะ ภาค ๔ โพธิวัฑฑะ โพธิกิจ หน้า ๕๔๓

การให้นั้นมีความสุขมากกว่าการเอาเป็นสิริหมา มายา

รายละเอียด : ให้จนกระทั่งเห็นว่า การให้นั้นมีความสุขมากกว่าการเอา เป็นสิริหมา มายา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

การให้ผู้อื่นต้องไม่มีอาการของจิตที่เป็นประธาน ที่เป็น สาเปกโข ที่จะหวังอะไรตอบแทน

รายละเอียด : นั่นแหละแต่จะขีดเส้นตรงไหนต้องใช้ไหวพริบ การให้ผู้อื่นเมื่อแผ่ช่วยผู้อื่นสูงสุดที่เรียกว่าให้ แจกจ่าย เพื่อแพร่เพื่อกุลผู้อื่นให้ผู้อื่น พระพุทธเจ้าก็ตรัสไว้ว่าต้องไม่มีอาการของจิตที่เป็นประธานที่เป็น สาเปกโข ที่จะหวังอะไรตอบแทน ก็ต้องมาปฏิบัติฝึกฝนตัวเองจริงๆ ตัวหยาบ ก็อ่านได้ทางกายวาจา อ่านยาก ต้องศึกษาฝึกฝน เพราะฉะนั้น อ่านใจตนได้ ใครทำได้ก็พยายามอ่าน ต้องอ่านอาการใจว่ายังมี ความต้องการมาเพื่อตัวของกูหรือไม่ว่าคุณจะทำอะไรก็แล้วแต่ จะทำงานรับใช้ อะไรก็ตาม จะให้วัตถุจะทำงานรับใช้จะช่วยเหลือเขาอะไรก็แล้วแต่ เสร็จแล้วคนก็ต้องดูใจคุณว่ามี สิ่งที่ยังจะต้องระลึกว่าเป็นบุญคุณต้องตอบแทนนะ จะเป็นการช่วยเหลือทางกรรมกริยากก็ตาม ยิ่งอาตมาว่าอาตมามาให้ ความรู้สิ่งประเสริฐโลกุตระธรรมมาแจกธรรมะโลกุตระ โอ้โฮ สูงนะ แพงนะ จะต้องได้สิ่งตอบแทน สมกัน อาตมาก็ได้นะ จากผู้รู้ผู้เข้าใจ ผู้ที่เขาไม่รู้ มองสิ่งที่อาตมาแจก อาตมาแพร่ เปิดเผย อาตมาบริจาคให้ผู้อื่นแสดงออก เขาเองโอ้โฮ มันไป กระทบสิ่งที่เขายึดถือว่าอันโน้นมันคือของแท้ของจริง อย่างนี้ มันมาหักล้างของเขา ทำให้เขาเสียหาย เขาก็แค้นก็โกรธไม่ชอบใจ แรกๆ เป็นอย่างนั้น แต่ทุกวันนี้เขาก็รู้สึกจะจ้านลงเรื่อยๆ ก็ค่อยยังชั่ว มันก็เป็นสิ่งจะ ตกลงตอบไม่ได้ว่าจะตัดเกรดตรงไหน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

การได้มาน ๔

รายละเอียด : จากการปฏิบัติตามจรรยาข้อที่ ๑ ถึง ๑๑ ก็จะมีชีวิตที่เรียกว่ามาน มานไม่ได้ไปนั่งทำสะกดจิต มาน ถึงพร้อมด้วยศีลสำรวมอินทรีย์ โภชนะมัตตัญญูตา ชาติริยานุโยคะ ศรัทธา หิริโอตตัมปะ พหุสูต พร้อมด้วยความเพียรมีสติปัญญา เจริญๆ สอดประสานช่วยกันขึ้นให้เราเจริญขึ้นเรื่อยๆ นี่แหละคือความเจริญของพลังงานจิตที่เรียกว่ามาน คือพลังงานไฟที่มีฤทธิ์ เดววิโซ อุณหธาตุ มันสามารถที่จะไป สลาย รากะ โทสะ โมหะได้ เป็นพลังงานจริงๆ เป็นอุณหธาตุ ที่ไปสลาย รากะโทสะโมหะ อย่างเป็นจริง

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

การได้อัตตา ๓

รายละเอียด : ๑.การได้ครองหรือได้ตัวตนวัตถุภายนอก (โอฬาริกัตตา ๗) ๒. การได้ครองหรือได้อัตตาที่สำเร็จด้วยใจ บัณรูปสัญญา อาศัยวัตถุภายนอกหยาบๆ ต่อเนื่องอยู่ (มโนมยัตตา ๗) ๓. การได้ครองหรือได้อัตตาที่หารูปมิได้ หรือ รูปละเอียดที่บันสำเร็จขึ้นด้วยสัญญา (อรูปัตตา ปฏิลาโก) การได้อัตตา ๓ ประการ [๓๐๒] ดูกรโภจิสส ปาหะ ความได้อัตตา ๓ เหล่านี้ คือ ได้อัตตาที่หยาบ ๑ ได้อัตตาที่สำเร็จด้วยใจ ๑ ได้อัตตาที่หารูปมิได้ ๑ ความได้อัตตาที่หยาบเป็นไฉน คือ อัตตาที่มีรูปอันประกอบด้วยมหาภูต ๔ บริโภคกวิฬการอาหาร นี้ความได้อัตตาที่หยาบ ความได้อัตตาที่สำเร็จด้วยใจเป็นไฉน คือ อัตตาที่มีรูปสำเร็จด้วยใจ มีอวัยวะน้อยใหญ่ครบถ้วน มีอินทรีย์ไม่บกพร่อง นี้ความได้อัตตาที่สำเร็จด้วยใจ ความได้อัตตาที่หารูปมิได้เป็นไฉน คือ อัตตาอันหารูปมิได้ สำเร็จด้วย สัญญา นี้ความได้อัตตาที่หารูปมิได้

ที่มา ที่ไป : ไปฐฐปาหสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๔ ข้อ ๓๐๒, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

การไปนั่งหลับตา

รายละเอียด : การไปนั่งหลับตา คือ การทิ้งทวารทั้ง ๕ ก็หมดท่าเลย เพราะคำว่า กามกิติ กาย กิติ ต้องมี ๒ ถ้าคุณ ไม่มีจิตวิญญาณ กามกิติไม่มี ต้องมีจิตวิญญาณที่ทำงานกับ ทวาร ๕ ด้วย แม้มีจิตแต่ไม่ทำงานกับทวาร ๕ ก็เท่ากับเอา ตัวเองไปฝัง ไม่ได้เรียนรู้ กาม ไม่ได้เรียนรู้ กาย ภาษาสิริมหา มายา พวกนี้ตายไปแล้วก็ยังมี กาย เพราะคุณดับความเป็น กายออกจากจิตไม่ได้ คุณแยกกาย แยกจิตไม่ได้ เมื่อแยกกาย แยกจิตไม่ได้ ทำใจในใจ ทำให้จิตเป็นสภาวะอาการของความ ไม่ใช่กาย เป็นอตุ เป็นความเป็นจิตให้เป็นแค่พีชะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

การไม่มีโปรดโทษจะเป็นความเสื่อม ของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : ศาสนาพุทธได้เสื่อมไปแล้วจากหลังพระ พุทธเจ้าปรินิพพาน อาตมาพูดที่ว่าอาตมาเป็นพระโพธิสัตว์ เป็นพระอรหันต์ อาตมาต้องไม่พูดด้วยกิเลส คำพูดต้องเป็น

คำจริง ถ้าเชื่ออย่างนี้ก็จะจบ แต่ถ้าไม่เชื่อตั้งแต่ต้นว่าเป็นพระอรหันต์เป็นพระโพธิสัตว์ คุณฟังให้ตายอย่างไรก็ไม่รู้เรื่อง แล้วคุณก็จะเข้าใจผิดออกไปเรื่อยๆ ถ้าคุณไม่มี ปรโตโทษะ คือต้องฟังของอันอื่นบ้าง แต่คุณคัดเอาออกมาแล้ว ฟังก็ฟังอย่างจับผิดตั้งเป้าไว้ว่าเป็นพวกที่มีจฉาภิกษุ ผู้ที่ตั้งเป้าไว้อย่างนั้น ฟังธรรมของอาตมาจะยิ่งลำบาก จะยิ่งสั่งสมความไม่ชอบใจ อึดอัดขัดเคืองก็จะหาทางขัดแย้ง ตะแบงออกไปเรื่อยๆ อาตมาพาไปทางที่ถูก คุณยิ่งตะแบงออกไปเรื่อยๆ ของที่คุณคิดว่า คุณถูกคุณยังมีโลกจินตนาการเหตุผลให้แก่ตัวเองยิ่งไปไกลมันยิ่งลงนรกลึกไปเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ปฏิบัติธรรมกับอาหารในพระสูตรต่างๆ วันพุธที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

การไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้ระหว่างพระที่บวช ชำระกิเลสจริง กับพระที่ทำเลอะเทอะ

รายละเอียด : คือผู้ที่มาบวชเพื่อการชำระกิเลสจริง ให้เป็นคนเจริญให้เป็นคนบรรลุนิพพาน กับคนที่มาทำเลอะเทอะอยู่อย่างนี้ มันจะให้อยู่ด้วยกันไปด้วยกัน มาด้วยกันได้อย่างไร นี่แหละเป็นเรื่องที่สุด สมัยพระพุทธเจ้าท่านรู้ว่าใครไม่บริสุทธิ์ ก็จะไม่ร่วมทำสังฆกรรมด้วยเลย พุดไปแล้วใครจะว่าเป็นเรื่องยกตนข่มท่าน เป็นเรื่องอวดดี แต่จริงๆ แล้ว เรื่องที่ดีควรจะแสดง ควรจะยกย่อง สิ่งที่ไม่ดี ก็ควรจะข่ม ควรจะตำหนิ ควรจะทำลาย อย่าให้มาปฏิบัติ ประพฤติกันอยู่ มันเป็นเรื่องที่มันเสี่ยงไม่ออก สิ่งที่ผิดมันเยอะ ก็เลยต้องตำหนิเยอะ เมื่อจะยกย่องคนที่ดี ที่ถูกต้อง ก็เลยเหมือนกับยกตัวเอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

การไม่ได้แบ่งปฏิบัติตามลำดับ

รายละเอียด : คือ คนที่เอาตัวเองออกห่างไม่มีผัสสะ โดยไม่ได้แบ่งทำตามลำดับ ศิล สมาธิ ปัญญา เป็นหมวดหมู่ เป็นปริศนาไป ก็เข้าใจการศึกษาปฏิบัติธรรมไม่ได้ก็เลย เป็นมีจฉาภิกษุเลอะเทอะไปหมดเลย ผู้ที่ออกป่าโดยไม่เข้าใจผิด ตั้งจิตทำจิตวิเวกอย่างมีจฉาภิกษุ ไม่มีภายนอก ก็ปิดประตู อุปธิวิเวก ไม่มีทางรู้จักกิเลส ไม่มีทางจะทำอภิสังขารได้ ก็ปิดประตูมตะ ปิดประตูนิพพานเลย นี่แหละคือคนที่ไกลแสนไกลจากวิเวก ฟังดีๆ ท่านผู้ที่หลับตาที่หลงผิดมาเป็นล้านชาติทั้งหลาย ฟังให้ดีแล้วเอาไปพิจารณาเปลี่ยนแปลงแก้ไขเสีย สมณะโพธิรักษ์

เปิดที่วิเวกของธรรมดาต่างๆ มีแต่สอนนั่งหลับตาหนีไปเข้าป่า มีแต่พระป่าทั้งนั้น พระบ้านสอนกันก็มีบ้าง แต่อย่าพูดถึงเลย พระบ้านประเดี่ยวก๊อไปเถียงกันอีก เพราะเขามีพยัญชนะภาษา พระป่าไม่มีพยัญชนะภาษาเถียงไม่ค่อยเก่ง แต่พระบ้านเถียงเก่งจริงๆ อาตมาสู้ไม่ค่อยไหวมันจะพาเราเข้าป่าเข้ารกด้วย ท่านไม่เสี่ยงถูกตึงเข้าป่า

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

กาล

รายละเอียด : เวลา สมัย คราวอันบุคคลพึงนับ ความตายช่วงแห่งเวลาที่มีและที่พ้นไปแล้ว

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กาลมรณะ

รายละเอียด : การดับ การตายตามกาละ

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๒๘

กาละที่เป็นสัจจะความจริงคือปัจจุบัน

รายละเอียด : ในกาละก็มีแบ่งไว้ ๓ อดีต ปัจจุบัน อนาคต ในกาละของพระพุทธเจ้าท่านจะยืนยันไปไหน กาละ ๓ กาละอดีต กาละปัจจุบัน กาละอนาคตใน ๓ กาละ กาละที่ถือว่าเป็นสัจจะความจริงที่สัมผัสยืนยันกันได้แล้วถือว่าเป็นเที่ยงกว่าอดีตเที่ยงกว่าอนาคตคือปัจจุบัน ปัจจุบันที่ยืนยันหลักๆ มีปรากฏการณ์อ้างอิงยืนยันกันได้ต่างคนต่างมีตาหูจมูกลิ้น กายยืนยัน เช่นนี้ไง กระดาษ นี้ใจชาวอโศกนั่งอยู่หัวดำๆ ชาวๆ แล้วคนเหล่านี้ยืนยันอ้างอิงได้ว่าคนเหล่านี้มีภูมิธรรม อนาคตามีภูมิเป็นต้นไป เพราะไม่ได้ยึดถือบ้านช่องเรือนชาน ข้าวของเงินทองของตัวเอง เอาไว้เป็นของส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ จะมียกเอาไว้เป็นของตัวเองบ้างก็มี แต่โดยรวมแล้วเป็นที่เข้าใจ เป็นทิวาสัมมัญญา ตรงกัน แล้วอยู่กันยังสงบเรียบร้อย สุข สาราญเบิกบานใจ มีเป็นของส่วนตัวแต่น้อย แต่ของส่วนรวม อุดมสมบูรณ์ยิ่งถ้าเป็นปัจเจก ๔ ครอบครัณ สถานที่บุคคลหรือว่าอาหารที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค พร้อม มีพอใช้เหลือใช้ แจกจ่ายเผื่อแผ่คนอื่นได้ด้วย ซึ่งมันเป็นความลึกซึ้งซับซ้อน ยืนยันพิสูจน์ได้ ปัจจุบันนี้หลักๆ ทนโทได้ตั้งๆ อันนี้แหละคือปัจจุบันธรรม เป็นเรื่องที่ยืนยันได้เป็นจริงกว่าอดีตเป็นจริงกว่าอนาคต อดีตผ่านไปแล้วมันจะกร่อนมันจะสึก มันจะเหลือหรือมันจะเพิ่มเราก็อันนี้ไม่รู้ เพราะมันเป็นอดีตมันบอกไม่ได้

แต่ว่าปัจจุบันนี้ยังอยู่พูดกันไม่รู้เรื่องยืนยันได้ แต่อดีตนี้ของใคร
ของมัน แล้วอนาคตก็ยังไม่ถึงด้วย ยิ่งยืนยันไม่ได้เลยอนาคต
ที่มา ที่ไป : รายการล้ามาปะชีวีต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

กาละปีใหม่ ๒๕๖๓

รายละเอียด : เอากรรมมาฟังธรรม ร่วมสังคัมสังสร
มาอยู่กับหมู่มิตรสหายดีสังคัมสังแวดล้อมดี แล้วก็มาสร้าง
ฉันทะ แล้วก็มาศีล มีศีลก็จะเรียนรู้ตัวอิตตา แล้วก็จะได้
จัดการลดละอิตตาของเราไป ด้วยทวิภูมิจิตที่ถูกต้องสัมมา
ทวิภูมิจิตของเราโดยไม่ประมาท แล้วก็ทำการโยนิโสมนสิการ ไม่ได้
แปลว่าคิดเท่านั้น

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

กาลัญญุตตา

รายละเอียด : การรู้จัก หรือการรู้ยิ่งในกาลเวลา ในยุค
ในสมัย ที่จะต้องรู้จักใช้การประมาณอย่างยิ่ง

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กาลามสูตร ๑๐

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ออย่าเชื่อถือ
อะไรง่าย ๆ ๑. อย่าได้เชื่อถือตามถ้อยคำที่ได้ยินได้ฟังมา
(มา อนุสสเวนะ) ๒. อย่าได้เชื่อถือตามถ้อยคำที่เล่าสืบต่อกันมา
(มา ปรัมปรายะ) ๓. อย่าได้เชื่อถือโดยตื่นข่าวลือ (มา อิติกรายะ)
๔. อย่าได้เชื่อถือโดยอ้างตำรา (มา ปิฎกสัมปทานะ) ๕. อย่าได้
เชื่อถือโดยเดาเอาเอง (มา ตักกเหตุ) ๖. อย่าได้เชื่อถือโดยการ
คาดคะเน (มา นยเหตุ) ๗. อย่าได้เชื่อถือโดยนึกคิดตามอาการ
(มา อากาการปริวิตกเกนะ) ๘. อย่าได้เชื่อถือโดยชอบใจว่าตรงกับ
ความเห็นของตน (มา ทวิภูมิจิตตมา นกขันตยา) ๙. อย่าได้
เชื่อถือโดยลักษณะของผู้พูดน่าเชื่อถือ (มา ภาพรูปตยา) ๑๐. อย่าได้
เชื่อถือโดยนับถือว่าสมณะนี้เป็นครูของเรา (มา สมโณ โน ครูติ)
หากปฏิบัติธรรมเหล่านั้นแล้วเกิดอกุศล (ชั่ว)
ไม่เกื้อกูล เป็นทุกข์ ควรละธรรมเหล่านั้นเสีย หากปฏิบัติธรรม
เหล่านั้นแล้วเกิดกุศล (ดี) เกื้อกูล เป็นสุข ควรเข้าถึงธรรม
เหล่านั้น

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ เกสปุตติสูตร
ข้อ ๕๐๕

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติ

กาลามสูตร ๑๑ ออย่าริบเชื่อโดยสภาพ ๑๑ อย่าง

รายละเอียด : ๑. อย่าได้เชื่อถือ ตามถ้อยคำที่ได้ยิน
ได้ฟังมา (มา อนุสสเวนะ) ๒. อย่าได้เชื่อถือ ตามถ้อยคำสืบๆ
กันมา (มา ปรัมปรายะ) ๓. อย่าได้เชื่อถือ โดยตื่นข่าวว่าได้ยิน
อย่างนี้ (มา อิติกรายะ) ๔. อย่าได้เชื่อถือ โดยอ้างตำรา
(มา ปิฎกสัมปทานะ) ๕. อย่าได้เชื่อถือ โดยเดาเอาเอง
(มา ตักกเหตุ) ๖. อย่าได้เชื่อถือ โดยคาดคะเน (มา นยเหตุ)
๗. อย่าได้เชื่อถือ โดยความตริคตามอาการ (มา อากาการปริวิตก
เกนะ) ๘. อย่าได้เชื่อถือ โดยชอบใจว่าต้องกันกับทวิภูมิจิตของตัว
(มา ทวิภูมิจิตตมา นกขันตยา) ๙. อย่าได้เชื่อถือ โดยเชื่อว่าผู้พูด
สมควรจะเชื่อได้ (มา ภาพรูปตยา) ๑๐. อย่าได้เชื่อถือ โดย
ความนับถือว่าสมณะนี้เป็นครูของเรา (มา สมโณ โน ครูติ)
๑๑. เมื่อใดพึงรู้ด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านั้นเป็นอกุศล เป็น
กุศล มีโทษไม่มีโทษ เป็นต้นแล้ว จึงควรละ หรือเข้าไปถึงตาม
ธรรมนั้น

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ ข้อ ๕๐๕

กาลิ

รายละเอียด : คือ ชั่วร้าย

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๑๙๙

กาเยน ๑ วิวิตโต วิหริติ

รายละเอียด : ๑. เป็นผู้สั่งด้วยกายอยู่ หรือ กายแลเป็นผู้
ผู้สั่งอยู่ ๒. กายแลสั่งอยู่ ๓. กายแลเป็นเหตุอันเอก ยอดยิ่ง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๕๗-๓๕๘

กาเยน ผุสิตวา วิหริติ

รายละเอียด : มีผัสสะสำเร็จอริยาบถอยู่

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๘๓

กำจัดตัณหาด้วยวิธีใช้ปัญญาอันยิ่ง

รายละเอียด : เรากำจัดตัณหาด้วยวิธีใช้ปัญญาอันยิ่งให้
เห็นว่าสิ่งเหล่านั้นไม่เที่ยงแล้วมันพาให้ทุกข์เท่านั้น จริ่งๆ แล้ว
มันไม่มีตัวตนอะไร เมื่อปัญญามันมีฤทธิ์มีอำนาจมีคุณสมบัติ
ของปัญญาชัดเจน เราก็จะเห็นความจริงรายละเอียด ประเดี๋ยว
มันก็พาเราทุกข์เราสุข ตลบตะแลงตลอดเวลา ยิ่งคนโง่งยิ่งเดี่ยว
ทุกข์เดี่ยวสุข เดี่ยวก็หน้างอเดี่ยวก็หน้ายิ้ม แป้นแล่น จริ่งๆ เคย
เป็นใหม่ เคยมาแล้ว จะชัดเจน มันก็ตลบตะแลงต่อแหละไปเรื่อย

แต่สำคัญเข้าแก่นแกนคือมันพาเราทุกข์เราหลงให้มันปั่นหัว เมื่อจับสภาวะได้แล้วว่าเอ็งไม่ใช่ตัวจริง เอ็งเป็นแค่อาคันตุกะ ไม่ใช่ตัวตนไม่มีตัวตน ความรู้จริงรู้แจ้งในสังขารจะมีประสิทธิภาพสูงจนกระทั่งมีฤทธิ์ถึงขั้น เมื่อกิเลสขึ้นมาปัญญา ก็จะมีอำนาจ กิเลสมันจะกลัว มันชัดเจนว่ามันไม่มีตัวตน มันมาหลอกมันเป็นผี มันไม่มีจริง มันก็มาหลอกเพราะฉะนั้นจึงเรียกว่าผีหลอก มันไม่ใช่ตัวจริง กลัวผีหลอกจริงๆ เราล้างให้ถึงความจริงถึงความจริงยิ่งกว่าความจริง หมด ๐

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

กำจัดตัวปฏิฆะ

รายละเอียด : ต้องอ่านความจริงเห็นความจริงให้ได้ว่า มันเป็นเหตุแห่งความทุกข์ หรือเป็นเหตุแห่งความสุข ชัดเจน อยู่แล้ว อาตมาเปรียบเทียบให้ฟัง ความสุขนั้นพออาศัย แต่ความทุกข์นั้นไม่ต้องอาศัยเลย มีโคลกอาตมาบอกไว้ อาการทุกข์ตั้งแต่เป็นอย่างไรอยู่อย่างยักซ์ ใหญ่อยู่อย่างกลางอย่างละเอียด อย่างตุลิละเองเล็กขนาดไหน หากมีแล้วเอาออกไปไม่เอาทั้งนั้น kick it out ไม่มีประโยชน์แก่เราเลย มีแต่ความวุ่นวายเสียหายความเสื่อม ไม่มีประโยชน์ โทสะ ไม่มีประโยชน์อะไรเลย ไม่ต้องใช้เลย แต่ความรักความเมตตาที่ต้องใช้อาศัย เพราะฉะนั้นไม่ต้องไปเหลือเยื่อใยเอาไว้เลยสำหรับโทสะ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะพีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กำลัง ๔ พันภัย ๕

รายละเอียด : ๑. ปัญญาพละ (กำลังของปัญญา) ๒. วิริยพละ (กำลังของความเพียร ขยัน) ๓. อนวัชชพละ (กำลังของการทำงานอันไม่มีโทษ, กำลังคือ การงานที่ปราศจากผิด) ๔. สังคหพละ (กำลังของการสงเคราะห์, การสงเคราะห์ช่วยผู้อื่น) เมื่อมีกำลัง ๔ นี้ย่อมพันภัย ๕ คือ ๑. อาชีวัตภัย (ภัยเนื่องด้วยการเลี้ยงชีพ, ภัยจากการดำรงชีวิต หาดอาหารเลี้ยงกาย) ๒. อสิโลกภัย (ภัยจากการถูกติเตียน, การติเตียนจากคนโลกๆ) ๓. ปริสสารัชชภัย (ภัยที่สะทกสะท้านในบริษัท, การสะทกสะท้านต่อสังคม) ๔. มรณภัย (ภัยจากความตาย) ๕. ทุคคติภัย (ภัยที่ไปสู่หนทางเสื่อม, ทุคติ เช่น อบายภูมิ นรก เสร็จงาน ฯ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ข้อ ๒๐๙ พลสูตร, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตสิก ๓๘-๓๙

กำลัง ๘

รายละเอียด : ๑. ทารกมีการร้องให้เป็นกำลัง ๒. หญิงมีความโกรธเป็นกำลัง ๓. โจรมีอาวุธเป็นกำลัง ๔. พระราชามีอิศริยยศเป็นกำลัง ๕. คนพาลมีการเพ่งโทษผู้อื่นเป็นกำลัง ๖. บัณฑิตมีการไม่เพ่งโทษผู้อื่นเป็นกำลัง ๗. พหูสูตร (ผู้ฟังมาก รู้มากปฏิบัติธรรมแทงตลอดได้มาก) มีการพิจารณาเป็นกำลัง ๘. สมณพราหมณ์มีขันติเป็นกำลัง

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ข้อ ๑๑๗ พลสูตร ที่ ๑

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตสิก หน้า ๑๓๘

กำหนดรูป ๒๔ ด้วยอาการลิงคนิมิตตรงหทัยรูปไปตามลำดับ

รายละเอียด : หทัยรูป ไม่มีรูปร่างที่อยู่แต่นามธรรม เรานั้นจะรู้ว่าเป็นอย่างไร เป็นจิตวิญญาณที่มีรูปร่างสถานที่ใด อยู่ในร่างกายเรามันไม่อยู่ที่ปลายเท้าไม่อยู่ที่เส้นผมไม่ได้อยู่ที่หัวใจ ๔ ห่องแม้แต่ในสมองก็ไม่ใช่ การสัมผัสทางมือสัมผัสรูปพวกนี้ตาสัมผัสรูปไปที่ประสาทตาที่ประสาทตาจอ retina ที่ประสาทตา ม่านตา เป็นต้น หรือที่ความรู้สึกทางเสียงก็ไปที่แก้วหูอย่างนี้เป็นต้น มันก็ไปตามอวัยวะ เพราะฉะนั้นเราจะไปกำหนดตัวที่แหล่งที่จิตวิญญาณทำงานอยู่ตรงนั้นตลอดเวลา ทุกที่ไม่เปลี่ยนแปลง จากตาเห็นรูปคุณก็ไม่เกี่ยวกับเสียงเท่าไร คุณไปกำหนดที่รู้เสียงคุณก็ไม่เกี่ยวกับรูป ไปกำหนดที่กลิ่นก็กำหนดไปที่ละอัน แต่จริงๆ แล้วมันเร็ว แต่จริงๆ แล้วมันก็คนละที่ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส มันก็คนละอย่าง มันไม่ใช่อันเดียวกัน แต่มันใกล้กัน มันไวมากจนกระทั่งจิตที่มันเร็ว จนรู้กันเปลี่ยนที่เปลี่ยนอะไร จิตมันเร็วกว่านั้นมากมายมันก็รู้ ๒ อย่างพร้อมกันเลยแต่ที่จริงแล้วมันคนละที่ แต่จิตเราเร็ว เราสามารถไปรู้ได้ทั้ง ๒ อย่างหรือ ๓ อย่าง ๔ อย่างก็แล้วแต่แ่งก็รู้ได้หลายอย่าง ฝึกไปก็จะรู้สิ่งเหล่านี้ดี รูปหทัยรูป คือ การกำหนดรู้ อยู่ในรูป ๒๔ รูป ๒๘ ก็จะต้องกำหนดรู้ แหล่งที่มันกำลังทำงานด้วยอาการ ลิงค นิมิต อยู่ตรงนั้นก็คือหทัยรูป แล้วก็เรียนรู้อันตามรูป ๒๔ ตั้งแต่ประสาท ๕ โจร ๕ ก็รวมกันเป็น ๙ เพราะว่ามีนวมโณฐัพพารมณกับกายสัมผัสรวมกันเป็นตัวเดียวกันก็เลยรวมเป็นหนึ่ง กายสัมผัสร่วมกับจิตสัมผัส โณฐัพพารมณกับกายสัมผัสรวมเป็นอันเดียวกันก็เลยนับ โจรรูปกับ ปสาทรูป ได้ ๙ แล้วก็แยก เป็นอิตถิภาวะปฐิภาวะเป็นภาวะรูป อิตถิภาวะยังไม่สงบยังตื่นมากยังไปกับโลกเยอะ ก็ต้องรู้อาการที่แตกต่าง นี้ไม่ได้ว่าผู้หญิงนะ แต่เป็นภาษาธรรมะนะ

กำหนดรื้อรูป ๒๔ ด้วยอาการลึงคนิมิตฯ - กินอาหารทั้งชอบและไม่ชอบ

แล้วถึงจะไล่ไปจากนี้หา หทัยรูป จากถาวรรูป แล้วมาเป็น ชีวิตรูป มันยังมีชีวิตบทบาท มันยังเคลื่อนไหวยังไม่ตาย รู้กำลังของชีวิต ขณะที่คุณเป็นๆ จะศึกษาให้เป็นอรหันต์คุณจะไม่ไปฆ่าชีวิตหมด คุณฆ่าแต่ชีวิตที่เป็นกิเลส กิเลสมันมีชีวิต มันมีตัวลีลา มันมีพลังงานของมัน ก็ต้องแยกแยะตั้งแต่สักกายะแล้วฆ่ามันให้ได้ เรียกว่าชีวิตินทรีย์ให้มันหมดพลังงานชีวิต คุณก็มาเป็นชีวิตรูป อาหารรูป เกิดจากอาหาร ๔ อาหารแปลว่าเครื่องอาศัยอาศัย ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย อาศัยทางวัตถุต่างๆ อาศัย ภายนอก จนหมดภายนอกหมดตามเหลือรูปภาพ อรูปภาพ ก็เรียนเป็นขั้นๆ ไป ก็ต้องฆ่าตัวเหตุคือธาตุกลี คือตัวโทษตัวภัย หรือเรียกเต็มๆ ว่ากิเลส ขยายจากกลี ที่ยังไม่ขยายตัวออกมาเป็น กิเลสตามกิเลสภวัตถุหา จนกระทั่งไม่เกิดกิเลสเป็นธาตุที่มี พลังงานที่ทำงานตามประสงค์ต้องการ จนเรียกใช้ศัพท์ว่า ตัถุหาเป็นเครื่องอาศัย เป็นตัถุหาที่ไม่มีภพแล้วเป็นวิภวภพ หรือเป็นวิภวตัถุหา

ที่มา ที่ไป : รายการวิธีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

กำหนดหมายอาการในจิต

รายละเอียด : กำหนดหมายอาการในจิต คือ พยายามจับอาการ กำหนดหมายเอาว่าเป็นอาการอย่างนี้ เป็นนามธรรมคนอื่นไม่ได้รู้กับคุณเอง ถึงกับต้องทำเครื่องหมายเอาเองว่า อาการนี้คืออาการโกรธ มันไม่มีรูปร่าง สมณะโพธิรักษ์ก็ทำมือไปอย่างนั้น ภาษาใบก็อ่านไม่ออก อาการอย่างนี้เป็นอาการ ความทุกข์ อาการแบบนี้เป็นอาการของสุข อาการอย่างนี้เป็นอาการกาม อาการอย่างนี้โทสะ ภาษบัญญัติว่า เป็นโทสะ มันมีความต่าง ลึงค แตกต่างจากอาการความรัก ความชอบ โทสะ มันผลักมันอย่างไร คุณต้องดูอาการของจิต เจตสิก เหล่านี้ตามลำดับ คุณจึงสามารถรู้ว่าอะไรเป็นกุศล อะไรเป็นอกุศล หรือ อะไรเข้าสู่สภาพจิตแท้ๆ มีความรู้สึก สัมผัส แล้วได้อันนี้ เป็นอย่างนี้ อย่างเดียว ไม่มีความชอบ ไม่มีความชัง ไม่มีอาการอื่น เข้าแทรกไม่มีเวทนาแก้ เข้าไปร่วมคุณก็อ่านอาการแยกความจริงให้ออกระหว่างมีกับไม่มี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

กำหนด

รายละเอียด : ความใคร่

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กิจจญาณ, กิจญาณ

รายละเอียด : ความรอบรู้ในการปฏิบัติที่ได้กระทำจริง

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กิจจ

รายละเอียด : ยาก ลำบาก ทุกข์ ชัดช้อง ชัดสน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๐๒

กิจฉา

รายละเอียด : ผู้ยังไม่สิ้นความจำนง ยังไม่สิ้นงานที่จะ ต้องรู้แจ้งให้ทะลุ จึงยังลำบาก ยังไม่พ้นทุกข์แท้ๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๐๒

กิจฉี

รายละเอียด : อย่างใดอย่างหนึ่งที่ถูกต้อง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๒๗

กิดนห, กิดนหะ

รายละเอียด : ๑. ตำมีต ๒. มีต, ตำ, ชั่ว ๓. กาวะตำมีต อยู่ในในวงค์

หนังสืออ้างอิง : รัฐคนชงสุข รู้จักชงสัตว์ หน้า ๑๔๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๑๕, คำบุญคือบาป หน้า ๑๓๕

กินท้องพร่อง

รายละเอียด : ก็หมายถึงว่ากินอย่าให้มันแน่นท้อง มันกินแน่นก็ย่อยช้าย่อยยาก พระเถระบอกว่าก็กินประมาณ เหลืออีกสัก ๓ คำมันจะแน่นแล้ว ก็พอให้มีช่องว่างในการย่อย ถ้าไปกินแน่นกินมันก็ทำงานไม่ได้ เพราะฉะนั้นอย่าไปกิน แน่นท้อง บางคนเป็นทาสปาก เป็นทาสความอรรอย อรรอย ทางหูตาจมูกลิ้น ทาสอัสสทาหะ ก็สวาปามเข้าไป ท้องมันอึด แต่ปากมันอยาก คุณก็ตายอยู่ฝ่ายเดียว

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กินอาหารทั้งชอบและไม่ชอบ

รายละเอียด : กินอาหารทั้งชอบและไม่ชอบ คือ กินแล้ว จับอารมณ์ไม่ติดในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส เราก็กินอาหาร ที่ควรจะกิน ไม่ควรกินก็ไม่ควรกิน มันเป็นของเกินของเพื่อ เช่น น้ำอัดลม ซึ่งมันแก๊สมาก เป็นน้ำสารเสพติดที่มีคาเฟอีน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโตโสภ วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

กินอาหารไม่ปรุงแต่ง

รายละเอียด : กินอาหารไม่ปรุงแต่ง คือ ต้องมีปัญญารู้ว่า อาหารธรรมชาตินั้นจะมีสารอาหาร ที่ครบแก่ร่างกาย อย่างเป็นธรรมชาติไม่ต้องปรุงแต่ง ปรุงแต่ง คือ คนเราหาเรื่องปรุงแต่ง รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส นั้นแหละ เป็นกิเลส เราก็กินอย่างธรรมชาติให้มันครบก็ได้ผล อย่างเบาๆ ไม่ติดยึด ลดกิเลสได้ ได้สารอาหารครบถ้วน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโตโสภ วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

กิริยา

รายละเอียด : การกระทำ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๕๗

กิล

รายละเอียด : ตามที่ได้ยินมา เสียงที่เล่าขานมา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๑๓

กิลมถ, กิลมถะ

รายละเอียด : ๑. เห็นดเห็น้อย ลำบากลำบาก ๒. ความหลงประพตูลำบากลำบาก, ความลำบาก ๓. ภาวะที่ได้รับรู้มา ได้ยินมาจากอื่นเท่านั้นแท้ๆ แล้วมันก็รบกวนเราให้ยุ่งเหยิง วุ่นวายเพราะไปยึดมาเป็นเรา ยึดไว้ในเรา [ถ้ายังมีอวิชชา จะเหลือเท่าไรก็ยังมีกิลมถะอยู่เท่านั้น]

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕๙, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๙๓, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๓๘, ๕๔, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๙๖

กิเลส

รายละเอียด : คือ ภาวะเก้ ภาวะที่เป็นของไม่จริง ไม่เที่ยง ไม่แท้ ที่หลอกคนอวิชชาอยู่ในจิตตัวเอง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบฉบับแก้แล้วไซ้อีก เล่ม ๑ หน้า ๗๖

กิเลส

รายละเอียด : คือ มันไม่ใช่ภายนอก มันคือภายใน มันคือจิต ไม่ใช่กายแต่เพียงภายนอก แต่คำว่ากายนี้ควบคุม

เกี่ยวข้องกับภายนอกด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราชธานีโสภ วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

กิเลส

รายละเอียด : ๑. ตัวละลาย ตัวศัตรูที่จะค่อยๆ ฆ่าเรา หรือทำให้เรารู้สึกกร่อน ไม่คง-ตัวคงรูปเป็นสิ่งนั้นๆ อยู่ได้ ๒. ตัวที่ผสมร่างอยู่ในจิต ซึ่งพร้อมที่จะพรางตาเราให้เห็นรูป เห็นรส เห็นกลิ่น เห็นเสียง และเห็นสัมผัสผิดเพี้ยนไปจากความแท้จริง ๓. ชาตาน ๔. การแสวงหาตามที่ได้ยินมา ๕. จิต หรือเจตสิก ที่มีภาวะเป็นอกุศล

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กิเลส ชั้น ๕ อภิสังขาร

รายละเอียด : อภิสังขารคือตัวสำคัญ คนที่เกิดมามี อวิชชาไม่รู้จักสังขาร สังขารมี ๓ อย่าง กายสังขาร วจิตสังขาร จิตสังขาร คนไม่รู้จักสังขาร เมื่อศึกษาธรรมะพระพุทเจ้าก็จะ รู้จักสังขาร กายสังขาร วจิตสังขาร จิตสังขาร จิตสังขารก็ชัดเจน สังขารทั้งหลายก็มีวิญญาณมีนามรูปปรุงแต่ง มีวิญญาณ นามรูป จะศึกษาวิญญาณได้ต้องมีนามรูป หากผู้ใดไม่รู้นามรูปก็ศึกษา วิญญาณไม่ได้ มีวิญญาณจึงแยกกาย แยกมโนได้ แล้วต้องมี ผัสสะจึงมีอายตนะ หากไม่มีก็ไม่มีสะพานให้ศึกษา รูปนาม ที่ปรุงกันเป็นสังขาร ในสังขารทั้งหลายคือเวทนา กายสังขาร ก็มีเวทนา วจิตสังขารก็มีเวทนา จิตสังขารก็มีเวทนา เวทนาจึง เป็นฐานเรียนรู้ เป็นฐานปฏิบัติ จึงเรียกเวทนาเป็นกรรมฐาน พระพุทเจ้าจึงได้อาเวทนามาเป็นฐานแห่งกรรมหรือเรียกว่า กรรมฐาน ถ้าไม่มีเวทนาแล้วไม่มีฐานะแห่งกรรมที่จะปฏิบัติได้ ก็มีแต่กิเลสเท่านั้นคืนรนไป เป็นตัวแสหา อะไรต่ออะไรไปตลอด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

กิเลส

รายละเอียด : กิเลส คือ อากาของจิตที่มีจิต ชอบ ไม่ชอบ เป็นเรื่องของจิตต้องแยก รสแท้ รสเทียม

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโตโสภ วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

กิเลสกลัวปัญญา

รายละเอียด : แล้วสมาธิของพระพุทเจ้าเป็นจิตตั้งมั่น

ปฏิบัติแบบลืมตาไม่หลับตาเลย ตั้งแต่เริ่มต้นก็ไม่หลับตาในศีลข้อที่ ๑ แล้วก็มีปัญญาปฏิบัติเข้าใจให้ตีให้ถูกต้อง แล้วก็ปฏิบัติตามที่พระพุทธเจ้าท่านสอน ให้มีสัมผัสแล้วเกิดการสัมผัสและเกิดเวทนาในเวทนา มีกิเลสผสมที่จะเป็นตัวเสริมเอาออกให้ได้ มีตัวตัดหากี่อ่านออกให้ได้ ล้างด้วยการกดขมก็ยังพอบรรเทา แต่ต้องล้างด้วยปัญญา กิเลสมันจะกลัวปัญญา เป็นความฉลาดที่รู้เท่าทันกิเลส มันทำให้กิเลสลดละจางคลาย พิสูจน์ด้วยตัวคุณเอง มันจะต้องระงับได้ด้วยควมมีปัญญาอันยิ่ง ไม่ใช่ไประงับด้วยวิธีกดขมล่อหลอกหรือชะลอไว้ ไม่ใช่ มันจะมีฤทธิ์อำนาจของความรู้ปัญญาความชัดเจนความจริงชนะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

กิเลสคือเหตุแห่งทุกข์

รายละเอียด : อธิบายแม้แต่ทุกข์ของเศรษฐี หรือคนที่ทุกข์เพราะไปมีเมียหลายคน เขานึกว่าสุขแต่ยิ่งทุกข์มากต่างหาก ดีไม่ดีจะฆ่าเราตายอีก เขาก็ไม่ได้ศึกษา แต่พอรู้โดยปฏิภาณบ้าง แต่ไม่ได้ศึกษาเหตุคือกิเลสที่ไปแก้เหตุแห่งทุกข์ ก็แย่งชิงทรัพย์สินเงินทอง โลกโมโหสันไป มีแต่แย่งอำนาจบาตรใหญ่ สร้างอัตตาใส่ตน เทวนิยมไม่รู้เรื่องเขาจะเจริญไปเป็นมหาอำนาจ ส่วนในหลวงรัชกาลที่ ๙ บอกว่าทำอย่างนั้นเราไม่เอา ทำอย่างนั้นจะเป็นการถอยหลังอย่างน่ากลัว ประเทศทั้งหลายที่จะเป็นมหาอำนาจเป็นเจ้าโลก เขาจะเป็นเจ้าความรวย ความจริงแล้วมันก็มีแค่เรื่องราคากับโทษะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ประชาธิปไตยไทยเกิดมาเพื่อการศึกษา วันอาทิตย์ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

กิเลสถูกกวนไม่ได้ กับ กิเลสมากระแทกกระทั้น

รายละเอียด : นิพพานของพระพุทธเจ้าปรีนิพพานที่เคลื่อนไหว ไม่ใช่นิพพานที่ไม่เคลื่อนที่อยู่หนึ่ง มันนิ่งเพราะว่าถูกกิเลสกวนไม่ได้ กับกิเลสมากระแทกกระทั้นมาตอกย้ำมาทำให้มันเคลื่อน มันก็ไม่เคลื่อน มันนิ่ง อย่างนี้ต่างหากเล่า นิ่ง กิเลสมากระทบกระเทือนกระทั้น พระพุทธเจ้าจึงให้มีการสัมผัส การสัมผัสนี้แหละเป็นการพิสูจน์ว่าจิตของคุณนิ่งหรือเปล่า แล้วนิ่งของคุณเป็นธาตุรู้ไม่ใช่ธาตุบื้อ ไม่รู้เรื่องอะไรเลย ไม่ใช่แต่เป็นธาตุรู้ที่ชัดเจนเลย คนนี้มากระทั้น กระทั้นอย่างแหลมคมหรือกระทั้นอย่างไม่แหลมคมเลย กระทั้นหนานัก บุกๆ มีแต่แรงอย่างเดียว แหม จะรู้หมดเลยในรายละเอียดของสิ่งที่กระทบสัมผัสกระทบกระแทกกระทั้นอยู่นิ่ง มันมาแบบไหนมุนไหน

เหลี่ยมไหนมิติไหน ไม่ใช่ไม่รู้ไม่รู้ไม่รู้ ดับไม่รู้ แต่ไม่รู้รอบ รู้ทั่ว รู้ครบ รู้ทุกมุมเหลี่ยมแง่มุมมิติทุกนัยยะ ละเอียดอย่างนั้นมันรู้รอบเรียกว่ารู้จักรู้แจ้งรู้จริง อาตมาสรุปใช้ ๓ คำนี้

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช ภายนี้คือวิญญูณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กิเลสมันทำให้คนหน้ามืด

รายละเอียด : คือมันไม่ต้องการได้เปรียบ มันมีการเสียเปรียบเสียสละจิตวิญญาณมีธาตุตัวเสียสละ เอาเปรียบนี้มันเป็นทุกข์มันเป็นความเลวร้าย สามัญสำนึกของคนก็ไม่ใช่ เรื่องที่ผิดประหลาดอะไร คนทั้งหลายก็เข้าใจดี เราทำได้เพราะอะไร ทำได้เพราะเรามีปัญญามีสมรรถนะมีความสามารถสร้างสรรอะไรต่ออะไรได้ มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เจือจานมันเป็นคุณธรรมความดีของมนุษยชาติทั้งนั้น คนเข้าใจดีแต่กิเลสมันทำให้คนหน้ามืด ก่อนจะตายยังนึกอยู่ว่าตัวเองมีเงินฝาก แบงก์ไว้เท่าไรให้ลูกกรักหาไว้ให้ดีๆ แล้วค่อยตาย เวิร์จจายตายไปด้วยทำที่ชี้หวงแหนตระหนี่ เห็นแก่ตัว แล้วมันจะไปไหนถ้าไม่ไปนรกมีอุปกิเลสต่างๆ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

กิเลสลดได้อะไร

รายละเอียด : ผู้ใดสามารถประกอบพลังงานจิตขึ้นมา แล้วทำให้กิเลสลดได้ กำจัดกิเลสออกได้ แม้จะลดไม่หมดได้เป็นส่วนบุญ ได้ก็คือเสีย กิเลสถูกฆ่าไป เช่นฆ่ากิเลสไป ๑๐ ไม่ได้อะไรมาเลยนะ คำว่าส่วนบุญคำนี้เป็นภาษาสัทิมหาภาษา เป็นภาษาที่มันได้แต่ไม่ได้ ได้ทำสำเร็จ แต่ไม่ได้อะไรมาได้อะไร...ได้กิเลสหายไป ได้กิเลสหมดไปจากจิต มันไม่ได้แต่มันได้ผล เพราะผลเป็น ๐ คือไม่ได้อะไร นั่นคือสภาวะธรรมที่ใช้ภาษาไขให้ฟัง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

กิเลสอบายหยุดก่อน

รายละเอียด : ตั้งแต่ความสุขที่หายๆ การสัมผัสแล้วเกิดความสุข ไม่ได้สนใจไม่ได้ตามสมมุติ อุปาทานที่เรียดไว้ อุปาทานคือ static ตัณหาคือ dynamic เมื่อได้อายาก็ไปแสวงหามาเสพก็สงบนิ่งอีก แยกไม่ออก จมอยู่อย่างนี้ พอแยกออกแล้ว พระพุทธเจ้าถึงแบ่งเป็นลำดับ เราไปมีความสุขความ

ทุกซอกซอกกับสิ่งที่มี ง่ายหยาบควรเลิกควรหยุดมันถ้าไม่เข้าท่า
กับเรื่องอบาย ไปเกี่ยวข้องกับเรื่องโลกที่ต้องไปวนเวียนเสพ
ความสุขความทุกข์กับมัน อาตมาเคยยกตัวอย่างน้องเขยติดยา
สูบบุหรี่ เขาชื่อเล่นว่าโป๊ เขาติดบุหรี่ เมื่อบุหรี่หมด จะออกไป
ซื้อก็ต้องเดินไปที่ปากซอยจะขับรถออกมาไม่ได้เดี๋ยวเมียได้ยิน
ก็เดินออกมาหลบเสียงออกไปซื้อนี่คือความหมดความอยาก
ไม่ได้ ทนความอยากไม่ได้ ต้องต่อสู้กับอุปสรรค ก็ต้องทำ นี่ก็
ยกตัวอย่างเบาๆ ไกลๆ ตัวผู้ฟัง ยิ่งคนที่ติดยึดแรงๆ ต้องเอาให้ได้
ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญูณ วันพุธที่ ๑๒
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

กิเลสอย่าไปชอบใจอย่าไปปะเหลาะมัน

รายละเอียด : ไซ้ เมื่อสัมผัสสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับก็จะเห็น
กิเลสของเรา แล้วอย่าประมาทอย่าไปปะเหลาะเล็งมัน กิเลส
อย่าไปชอบใจอย่าไปปะเหลาะมัน ต้องรู้ตัวให้ทันแล้วจัดการ
อย่าไปประมาท อย่าไปทำเป็นเล่น
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันอาทิตย์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

กิเลสอวิชชา

รายละเอียด : กิเลสตัวนี้เป็นกิเลสอวิชชา ความโง่ความ
ไม่รู้ความไม่เข้าใจยึดมั่นถือมั่นใครจะพูดจะเตือนจะให้สติ
อย่างไรก็เฉยๆ ไม่รู้เรื่องก็ยังไม่ยอมอยู่อย่างนี้ ในสิ่งที่ตนเองหลง
ติดยึด (สมณะฟ้าโหว้าเหมือนพญานาค ได้ยินถาดทองคำที่
พระพุทธเจ้าโยนลงมาในน้ำ) นั้นยังดีนะยังได้ยิน แต่ว่ามันไม่
ได้ยินสักก็กั๊กกั๊กเลย พูดดี ถาดทองคำหล่นไปก็ไม่ได้ยิน แต่
หokr้อยเล่มเข้าเที่ยงเย็นยังไม่ได้รู้สึกเลย
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

กิเลสเกิดที่จิต

รายละเอียด : กิเลสมันเกิดที่จิตไม่ใช่เกิดจากจิต จิตใจ
ของใครงอกก็เกิดกิเลส จิตใจใครฉลาดแล้วก็ไม่ได้เกิดกิเลส
ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันพุธที่
๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

กิเลสเข้าในตัวเองไม่ได้เลยด้วยจิตเป็นสมาธิ

รายละเอียด : นี่คือผลของจิตที่สามารถคงทน อนุชชา
ไม่หวั่นไหวต่อโลก ที่จะมากระทบกระเทือนเลย ไม่ว่าโลกียะ

จะมาในรูปแบบไหน ใครจะปรุงแต่งอาวุธร้ายเอากิเลสมา
แทรกก็สู้ไม่ได้ ทำให้กิเลสเข้าในตัวเราไม่ได้เลย นี่สุดยอดของ
พระพุทธเจ้า สมาธิแปลว่าจิตแข็งแรงตั้งมั่นตถผลึกเป็นสมาธิโต
เป็นจิตที่ตั้งมั่นแล้ว บริบูรณ์ เป็นอัตโนมัติ เป็นตถตา เป็นอย่าง
นั้นเลย axiom อาตมาสรุปสมาธิแท้ๆ ของพระพุทธเจ้าเป็น
อย่างนั้น หลักการปฏิบัตินั่งหลับตาไม่ได้เข้าท่าเลยไม่ได้ทำให้
เกิดการเผากิเลสได้โดยไม่ยากไม่ลำบากซึ่งฉาน ๔ มันไม่ใช่เลย
คุณจะได้ฉานจะต้องไปทำที่ไปนั่งหลับตาเข้าฉาน เป็นฉาน
ที่ได้โดยยากโดยลำบากไม่ได้โดยไม่ยากไม่ลำบาก พุดปั๊บก็ได้
ปั๊บเดี๋ยวนี้ก็เป็นปั๊บเป็นฉานไม่ได้ คุณจะต้องไปหาสถานที่
คุณจะต้องไป แต่ถ้าคุณจะต้องไปดูลมหายใจเข้าลมหายใจออก
อะไรอีก เอ้อ ที่พุดก็เมื่อยแล้วนะไปทำก็เมื่อยใหญ่ไม่ใช่ฉาน
ของพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

กิเลสแท้

รายละเอียด : ต้องสัมผัสอยู่ในปัจจุบันขณะนั้น ขณะ
สัมผัสกับ ลาก ยศ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสก็ตาม พอสัมผัสปั๊บ
คุณก็จะเกิดเวทนา แล้วคุณก็ปรุงแต่งเวทนาเป็น เป็นสังขาร
สุข ทุกข์ขึ้นมา มันก็เป็นจากกิเลสที่เป็นสุข เป็นทุกข์นั้นแหละ
นอกจากคุณไม่มีกิเลสแล้ว คุณก็ปรุงอย่างไม่มีสุข ไม่มีทุกข์
อย่างเป็นพระอรหันต์ แต่คนที่ยังไม่หมด จะเหลือน้อย
เป็นพระอนาคามี ก็ยังเหลือความปรุงแต่งอยู่ สัมผัสแล้วก็ยัง
ปรุงแต่ง แต่ถ้าไม่สัมผัสแล้ว อยู่ภายในก็เป็นเพียงสมมุติอยู่
ทั้งนั้น สมมุติว่าไม่มีกิเลส ทำจิตให้มันอยู่เฉยๆ ไม่ปรุงไม่แต่ง
ก็ไม่มีเกิดกิเลส แต่ว่าว่างนั้นไม่ได้ว่างจากกิเลส ไม่รู้จักกิเลส
หยาบ กลาง ละเอียด คุณไม่รู้ตัวจริงเลย กิเลสจะต้องมี ผัสสะ
เป็นปัจจัย ถ้าไม่มีผัสสะเป็นปัจจัยมีแต่ในอดีต กับอนาคต
อยู่ในจิตวิญญาณของคุณคนเดียว คุณไม่รู้จริงหรอก ไม่มีคน
รับรองด้วย ก็ต้องมีคนอื่นที่สัมผัสด้วย โดยเฉพาะ ถ้าพระ
พุทธเจ้าอยู่ สัมผัสภายนอกแล้วเป็นกิเลส พระพุทธเจ้าก็บอก
ให้ว่า นี่เป็นกิเลส หรือผู้ที่เป็นพระอาริยะ ผู้เป็นครู
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโคก
วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

กิเลสแท้กับกิเลสปลอม

รายละเอียด : คือ ตอนนี้อาตมาเขียนหนังสือ คนจนที่
มีแบบ เล่ม ๒ ถึงตอนกิเลสแท้กับกิเลสปลอม มีกิเลสแท้ด้วยหรือ

เพราะมันหลอกคนที่เขาไม่รู้ นึกว่าเรารู้จักกิเลสแต่ไม่ ไม่ใช่ เช่น ไปนั่งหลับตา ก็นึกว่ามีกิเลสในอดีต อนาคต แต่คุณไม่ได้ล้าง เพราะอดีตมันผ่านไปแล้ว อนาคตไม่ถึงเลย อดีตเหมือนซี่ออกจากกันแล้วจะมาย้ำซี่อีกทำไม มันแล้วไปแล้ว มันต้องปัจจุบัน ของแท้ของจริง ของศาสนาพุทธ คือ ปัจจุบัน อดีตรวมได้ ๑๘ อนาคต ก็ได้ ๔๔ เท่านั้นแหละ ในพรหมชาลสูตรก็ชัดเจน หากไม่มีทิวฏฐิธรรมนิพพานทิวฏฐิญาณ ๑, ๒, ๓, ๔ ก็รู้ปัจจุบัน ล้างกิเลสตามปัจจุบันให้หมดได้ ก็ได้นิพพาน ญาณ ๑ ญาณ ๑, ๒, ๓, ๔ ก็เข้าถึงฐานนิพพาน อุเบกขา เป็นปัจจุบันหลักๆ ไม่ใช่ทำในอดีต อนาคต ก็ไปนั้น ไม่จริง บั้นอดีตชาติว่าตนเองเป็นอะไรก็แก่ แต่ใครจะรับรองคุณ คนเดียวจะนึกคิด บั้นอะไรก็ได้ นิรมานกาย มันไม่มีของจริง ไม่มีรูปนามจริง ก็จะยืนยันกันได้ เป็นนิรมานกายได้พวกนี้เป็นพวกเดียวกัน สัมโภคกาย รวมทฤษฎีเดียวกัน บริโภคร่วมกัน อธิบายกันก็รู้กัน แต่ทุกคนต่างอภิสมาณกาย คือไม่เห็น ไม่รู้ของใครหรือใครไม่รู้ด้วยของใครแต่ละคนของตัวเองทั้งนั้น ไหนว่าเหมือนจะคุยกันรู้เรื่องเลยแต่ก็อุปาทานกันไป แต่ของพุทธทุกคนจับต้องได้ร่วมกัน มุมเหมือนหรือต่าง ก็รู้ร่วมกันได้จนจางกัน ใครละเอียดกว่าก็จะมีเหมือนฝาแฝดที่คนรู้จักต่างกันได้แต่ก็ไม่เห็น ก็ไม่รู้ว่าต่าง แต่หากมีความละเอียดที่เพียงพอ ก็จะเห็นได้เหมือนกันในความต่าง ตรงนี้มันเหมือนกันจะเห็นร่วมกันว่ามันเหมือนจริงๆ ประมาณสองแฝด

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอโคก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

กิเลสแท้กับกิเลสปลอม

รายละเอียด : ก็ต้องเป็นผู้ที่สามารถมีญาณปัญญาอ่านอาการของจิตที่เป็นกิเลสได้ ถึงจะรู้ว่า อ้อ นี่คือกิเลสแท้ แล้วถึงจะเข้าใจว่า นี่คือกิเลสปลอม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโคก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

กิเลสแท้กับกิเลสเทียม

รายละเอียด : กิเลสก็เป็นความไม่ดี ที่เรียกมันว่าเป็นกิเลสตามหลักธรรมพระพุทธเจ้าสอน เป็นกิเลสที่แท้ ที่นี้คนที่ช่างปรุงแต่งปรุงแต่งเหนือชั้นกว่ากิเลสที่พระพุทธเจ้าท่านสอน ซึ่งเป็นกิเลสที่มันแยกจากกิเลส กิเลสมันก็เกิดขึ้น เป็นเรื่องที่มีมนุษย์ไม่ควรมียอยู่แล้ว เป็นของไม่ดี พระพุทธเจ้าก็ตรัสไว้ว่า กิเลสมันไม่แท้หรือ เป็นอาคันตุกะ เป็นแขกจรมาลึงสู่อยู่

ในเราจิตใจเรา สามารถเอาออกไปจากจิตให้หมดได้ แต่ที่นี้ อวิชชาที่มีอยู่แล้วยังไม่พอ ก็ไปปรุงแต่งกิเลสมาเพิ่มอีกเป็นกิเลสปลอม เหมือนกับเครื่องปรุงแต่งทุกวันนี้ ดีไซเนอร์ปรุงแต่งเข้าไปจนเวอร์สะสมเพิ่มเติม หากว่าพระพุทธเจ้ามาเกิดในยุคนี้ก็คงจะงง มันเหนือชั้นกว่าที่เราคิด กิเลสทั้งหลายแหละมันมาอย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

กิเลสโลกอบายโสตาบันอยู่เหนือมันได้

รายละเอียด : มีได้ ในระดับโสตาคุณ ในโลกอบายกิเลส เราก็เหนือมันได้ มีจิตมุกุทธาตุ คือธาตุจิตมีคุณสมบัติพิเศษอ่อน เร็วไว มุกุ คือความอ่อน เร็วไว ทั้งทางด้านของการปรับเจตและศรัทธาความเร็วไวคือปัญญา ในฐานะของโสตาบัน คุณก็ทำให้จิตใจสะอาดจากโลกของอบายในชั้นที่ ๑ คุณก็ได้ความมีประสิทธิภาพของ มุกุทธาตุ ของจิตเรา มันก็จะเป็นคุณสมบัติคุณวิเศษที่ได้ในโลกของอบายมุข สกิทาคามีสูงมาเป็นชั้นโลกกามภพ สูงไปตามลำดับ คุณก็มีความรู้ความเร็วแล้วก็มีความจริงที่จะสามารถ มุกุจิต เป็นภาวะสอง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓

กึ่งโคตรปุถุชน

รายละเอียด : คำว่า กึ่งโคตรปุถุชน ก็เป็นการขยายความเป็นการอธิบายสภาวะ ให้รู้ว่า เข้าใจความหมายให้ลึกๆ เข้าไปว่าในเนื้อแท้ ถ้าเราพูดใช้ภาษาสมัยใหม่ก็แปลว่า DNA คือยีนคือตัวต้นตระกูลแต่รากเหง้ามันเริ่มจะเปลี่ยนตัว เริ่มจะมีสภาพคุณสมบัติคุณธรรมเข้าไปสู่ อาริยธรรมพอบอกว่า กึ่งคือเริ่มต้นเข้าไปไม่เต็มตัว แต่มีสภาพกึ่ง คือ ัญญาแล้วัญญาความรู้ใหม่ที่แตกต่างจากโลกโลกีย์ คนเรามีความรู้เป็นโลกียะเมื่อมีความรู้ใหม่อันอื่นขึ้นมา คือ ัญญา เต็มตัวก็คือัญญาความรู้อันนี้เต็มรูปเรียกว่า ัญญาธาตุ หรือกึ่งโคตรปุถุชน อาริยชนครึ่งหนึ่ง หรือโลกุตรชนครึ่งหนึ่ง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๕ วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

กุ

รายละเอียด : ชั่ว นำเกลียด ร้าย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๓๖

กุฏกัจจะ

รายละเอียด : ความหุงดหิงตราคาญ อันเป็นอารมณ์
โทสะที่ละเอียดสุขุมตามขั้นตามระดับจิต
ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กุปปะ

รายละเอียด : ๑. การเวียนกลับที่กิเลสกลับกำเริบ
๒. เวียนกลับชนิดที่กลับไปก็ยังมีเป็นทาสโลกียะ หรือไม่มีอำนาจ
เหนือสิ่งนั้นอย่างปฤชณ
หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๐๓, ๑๐๔

กุมภ

รายละเอียด : หม้อ กระพองหัวช้าง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๓๔

กุมภภัณฑ์

รายละเอียด : คนผู้มีอذنทะโตเท่าหม้อ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๓๔

กุศล

รายละเอียด : ๑. ดี ๒. การกระทำดี ๓. ความฉลาด
๔. ความดีงาม คุณค่าทางวัตถุ ทางอารมณ์ เป็นรสรชาติในใจ
เป็นคุณธรรมชั้นโลกียะทั่วไป
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๘๘, คนคือ
อะไร? หน้า ๔๗๐, คำบุญคือบาป หน้า ๒๔๗, ๒๖๕

กุศล

รายละเอียด : ทุกอย่าง มาแต่เหตุ ผู้ที่รู้จักเหตุ พยายาม
สั่งสมเหตุ ก็จะเกิดผล ผลที่ยังไม่โต ก็เกิดมาจากเหตุที่ยังไม่โต
ยังไม่มาก เมื่อสะสมเหตุได้มาก ผลก็จะโต ผลก็จะใหญ่
บุญหรือกุศล ก็เกิดจากเหตุที่เป็นกุศล กุศลที่ได้สั่งสมไว้มาก
ก็จะเกิดผลใหญ่ ผลมาก ความจริง ที่เรียกว่า กุศล จะปรากฏ
เมื่อมีเหตุที่เป็นจริงสมบูรณ์ ดังนั้น บางครั้งบางโอกาส คนจะ
คิดไม่ถึงเลย ว่าผลที่เป็นปาฏิหาริย์ ผลที่เป็นเรื่องเหลือเชื่อ ผลที่
เป็นความอัศจรรย์ เป็นเรื่องยิ่งใหญ่ นั้น เกิดมาแต่เหตุอย่างไร
แม้ว่า สิ่งอัศจรรย์นั้นเกิด ผลยิ่งใหญ่ที่ไม่น่าเชื่อนั้นเกิด มันจะ
อัศจรรย์ปานใด มันจะยิ่งใหญ่ปานใด มันก็ย่อมเกิดมาแต่เหตุ
ทั้งสิ้น แต่ผู้ไม่ได้ศึกษาเหตุ ย่อมไม่รู้ ว่า ผลเหล่านั้น มาจาก
เหตุอะไร ดังนั้น จึงสังเกตให้ถี่เถิด แล้วตามหาเหตุให้ได้เถิด

ถ้าเชื่อว่ากุศลนั้น เป็นความดีแท้ จงศึกษาหากุศล และฝึกฝน
อบรมแต่กุศล ให้มากไว้เถิด สักวันหนึ่ง กุศลนั้นก็แสดงผล
อันนำมาซึ่งจรรย ได้อย่างแท้จริง

ที่มา ที่ไป : สมณะโพธิรักษ์ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๘

กุศล

รายละเอียด : คือ สมบัติ
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดำเนินการตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

กุศล

รายละเอียด : ๑. ดี ๒. การกระทำดี ๓. ความฉลาด
๔. ความดีงาม คุณค่าทางวัตถุ ทางอารมณ์ เป็นรสรชาติในใจ
เป็นคุณธรรมชั้นโลกียะทั่วไป
ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กุศลกรรม

รายละเอียด : การกระทำที่ดี
หนังสืออ้างอิง : สมานีพุทธ หน้า ๑๖๔

กุศลกรรมบถ ๑๐

รายละเอียด : คือหนทางแห่งการทำความดี (กุศล)
๑๐ ทาง ๑. ปาณาติปาตา เวรมณี (เว้นขาดการฆ่าสัตว์) ๒. อทินนา
ทานา เวรมณี (เว้นขาดการลักทรัพย์) ๓. กาเมสุมิจจาจารา
เวรมณี (เว้นขาดการประพฤติผิดในกาม) ๔. มุสาวาทา เวรมณี
(เว้นขาดการพูดเท็จ) ๕. ปิสุณาย วาจาย เวรมณี (เว้นขาด
คำส่อเสียด) ๖. ผรุสสาย วาจาย เวรมณี (เว้นขาดคำหยาบ)
๗. สัมผัปปลาปา เวรมณี (เว้นขาดคำเพ้อเจ้อ) ๘. อนภิชณา
(ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่น) ๙. อพยาบาท (ไม่มีจิตปองร้ายผู้อื่น)
๑๐. สัมมาทิฎฐิ (มีความเห็นที่ถูกต้อง)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ ข้อ ๑๖๕ จุนทสูตร
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตสิก หน้า ๑๖๘

กุศลธรรม

รายละเอียด : ดี ถูก สูง สูงกว่า ดีกว่าขึ้นไปอีก
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕

กุศลวิบาก

รายละเอียด : ๑. วิบากดี ๒. กรรมดี

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๙๘, วิถีพุทธ หน้า ๑๑๐

กุศลไว้อาศัยแต่บุญมันยิ่งกว่าอาศัย

รายละเอียด : ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ คือ ญาณที่ใช้สำหรับเสขบุคคล ที่ปฏิบัติแล้วได้ส่วนบุญ คือพลังงานฌาน พลังงานบุญมันชำระกิเลส พลังงานของจิตที่เป็นฌาน เผากิเลสหายไปได้ ฌานคือพลังงานเผา เป็นไฟ พลังงานฌานไม่ใช่พลังงานเย็น เป็นพลังงานทำลายกิเลส มีพยัญชนะคือบุญชำระได้เป็นส่วนๆ คือส่วนแห่งบุญคือกิเลสถูกเผาไปตามลำดับแล้วไม่มีอะไรเหลือตกค้างเลยไม่มีอะไรได้มีแต่เสีย เสียกิเลส บุญไม่มีอะไรได้ เป็นวิบัติไม่มีสมบัติมีแต่วิบัติ นี่คือความรู้ที่ได้เสื่อมไปแล้ว ความรู้ที่ได้ผิดเพี้ยนไปแล้วจากความแท้จริงของศาสนาพุทธ จากความถูกต้องของศาสนาพุทธ บุญเลยลดราคา มาเหลือแต่กุศล กุศลเป็นคุณงามความดีเป็นสมบัติสั่งสมเป็นสมบัติได้ ไว้อาศัยในชีวิต แต่บุญมันยิ่งกว่าอาศัย มันพัฒนาให้เจริญหลุดพ้นจากโลกเลย แล้วหลุดพ้นเป็นนิพพานเลย สูงถึงขนาดนั้น สูงกว่ากุศลเยอะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

กุศลัสสูปสัมปทา

รายละเอียด : ยิ่งกุศลให้ถึงพร้อม

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กุศลัสสูปสัมปทา

รายละเอียด : ๑. ทำความดี ๒. ยิ่งกุศลให้ถึงพร้อม ๓. กอปรกอให้ถึงดี ให้ดีพร้อม

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๖๕, ๔๓๙, คนคืออะไร? หน้า ๒๘๒

กุสโล ผัสโส

รายละเอียด : สัมผัสอันเกี่ยวเนื่องกับกุศลจิต

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๐

กุหนา

รายละเอียด : การโกงหรือการทุจริตอย่างหยาบ ครอบพร้อมทั้งกาย-วาจา-ใจ

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

กุหนา

รายละเอียด : ๑. การโกง การฉ้อฉล การหลอกลวง หรือทุจริตที่รู้แต่ รู้ชดอยู่แท้ๆ อย่างบริสุทธิ์อยู่ทีเดียว ไม่มีแฝง ไม่มีซ่อน ไม่มีป้นๆ คลุมๆ เครือๆ ๒. การโกง ๓. ทุจริตที่เป็นบาปอันตราย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๖๐, สมมติพุทธ หน้า ๑๑๘, ๓๙๓, ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๓๘

กุเวร

รายละเอียด : เป็นสัตว์ที่น่ากลัว น่าเกลียด น่าชัง ยังเป็นสัตว์โลกที่ยังชั่วร้าย ยังมีบาป

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๓๖

ก่อก่อร่างกาย ๕

รายละเอียด : ร่างกายนี้ปฏิสนธิ (ถือกำเนิด) ในครรภ์มารดา ๑. ก่อก่อเป็น กลละ (ของเหลว) ๒. เป็น อัมพุกะ (ชั้นชั้นหนาที่บั้น) ๓. เป็น เปลี (ชั้นเนื้อ) ๔. เป็น ฆนะ (ก้อนเนื้อ) ๕. เป็น ปัญจสาขา (โตขึ้นแตกแขนงเป็น ๕ ปุ่ม คือ ศีรษะ ๑ แขน ๒ ขา ๒) ต่อจากนั้นจึงมี ผม ขน เล็บ ๗๗๗ เกิดขึ้น

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๕ อินทกสูตร ข้อ ๘๐๓

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุทสุตติก หน้า ๗๐

ขณิก, ขณิกะ

รายละเอียด : ๑. ชั่วขณะ ๒. ได้เป็นครั้ง เป็นคราว
๓. บางขณะ บางครั้ง อันยังไม่ใช่ความตั้งมั่น ไม่ใช่ความ
แน่นอน ไม่ใช่ความคงทนแน่นอน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๐๕, ทางเอก
ภาค ๓ หน้า ๔๘, ๕๐๔

ขณิกสมาธิ

รายละเอียด : ๑. ขึ้นยังไม่ได้อะไรสักเลย เป็นฌานได้
บ้างบางแวบบางขณะ ชั่วครู่ชั่วยาม ๒. ยังไม่แท้ ยังไม่เป็นขั้น
ปลายสุด เป็นแค่ขั้นต้นได้บ้างบางขณะชั่วครู่ชั่วยาม ๓. ตั้งมั่น
ได้เพียงชั่วครู่ชั่วคราว

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๕๑, ทางเอก ภาค ๒
หน้า ๓๐๔, เปิดโลกเทวดา หน้า ๕๓

ขณิกสมาธิ

รายละเอียด : ขณะๆ ทำก็เลสลดได้แต่ละขณะๆ นั้น
เรียกว่าทำได้เป็นขณะๆ (ขณิกะ) ทำได้ดีขั้นมีวิตกวิจารณ์สูงขั้น
จนเป็นผู้รู้จักมันโนปวิจารณ์ คือรู้จักจิตเจตสิกที่เป็นแคหสิตะ ๑๘
แล้วทำให้เป็นเนกขัมมะ ๑๘ จิตดีขึ้นมีพฤติกรรมเรียกว่า จาระ
ใกล้เข้าไปเป็นสมาธิก็อุปจารสมาธิ จนจบเป็นสมาธิ สังสมเป็น
อัปปนาเป็นสมาธิที่ตั้งมั่น สมาธิ สังสม อัปปนา พยัปปนา
เจตโสภณโรปนนา นี้คือสมาธิ ๓ ประการ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖
วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

ขณิกสมาธิ

รายละเอียด : แปลว่า เป็นขณะแต่ละขณะ แยกได้อีก
๒ คือ ตังคสมสมาธิ กับ วิกขัมภนสมาธิ หรือแยกได้ว่าเป็น
สมณะสมาธิ หรือว่า วิปัสสนาสมาธิ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ขณิกสมาธิ

รายละเอียด : แต่ละขณะ คุณทำแต่ละขณะแบบใดก็ได้
อย่างนั้น สมณะหรือวิปัสสนา แล้วสังสมเป็น ขณิกะ มีกตขม
(วิกขัมภน) มี ปหาน ๕

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ขบวนการละกฏฐิติ ๓

รายละเอียด : ๑. บุคคลรู้เห็นอายตนะ ๑๒ รู้เห็น
วิญญาน ๖ รู้เห็นสัมผัส ๖ รู้เห็นเวทนาที่เกิดขึ้นเพราะสัมผัส
ทั้ง ๖ เป็นปัจจัย รู้โดย ความเป็นของไม่เที่ยง (อนิจจัง) จึง
ละมิจจาทิฏฐิติได้ ๒. บุคคลรู้เห็นอายตนะ ๑๒ รู้เห็นวิญญาน
๖ รู้เห็นสัมผัส ๖ รู้เห็นเวทนาที่เกิดขึ้นเพราะสัมผัสทั้ง ๖ เป็น
ปัจจัย รู้โดย ความเป็นทุกข์ (ทุกขจัง) จึงละสักกายทิฏฐิติได้
๓. บุคคลรู้เห็นอายตนะ ๑๒ รู้เห็นวิญญาน ๖ รู้เห็นสัมผัส ๖
รู้เห็นเวทนาที่เกิดขึ้นเพราะสัมผัสทั้ง ๖ เป็นปัจจัย รู้โดย
ความเป็นของไม่ใช่ตัวตน (อนัตตจัง) จึงละอัตตานุทิฏฐิติได้

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๘ ข้อ ๒๕๔, ๒๕๖,
ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ขยะกู่ชาติ

รายละเอียด : ขยะกู่ชาติ คือ ขยะจะมากู่ชาติได้อย่างไร
กลีกรรรมกับปุ๋ยไม่ค่อยข้องใจว่าจะช่วยกู่ชาติได้ ขยะอันนี้กำลัง
พิสูจน์ความจริงไปได้เรื่อยๆ โทรทัศน์เรา (บุญนิยมทีวี) สิบกว่า
ปีแล้วรายได้จากขยะเป็นหลักที่ช่วยหมุนเวียนขยะที่เขาทิ้ง
เขาเกิน คนมีมากเกินอย่างใหม่ๆ ก็มี เขารักบ้านเขา เขาเบื่อ
แล้ว ก็เอามาให้สารพัด เราไม่ได้ไปปล้น จี้ แย่งชิงมา เขาเอา
มาให้ เราก็ก็นำมาคัดเลือกเป็น reduce, repair, recycle,
reject ซึ่งส่วนที่เราจะปรับมาใช้ซ้ำ ซ่อมแซม ทำให้ดีขึ้นอีก
จนถึงเอามาแปรรูป recycle พอใช้งานได้ จนใช้แปรรูปไม่ได้
ทิ้งไป reject เราก็ก็นำมาเวียนมาเรื่อยๆ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

ขยะก็เป็นหนึ่งในโลก

รายละเอียด : ขยะหรือของทิ้ง อาตมาถือว่าสามอาชีพ
กู่ชาติ ๑. กลีกรรรมธรรมชาติ ๒. ปุ๋ยสะอาด ๓. ขยะวิทยา ทำไม
เอาขยะมาเทียบเคียงกับกลีกรรรมหรืออาหาร แหม มันเป็นเรื่อง
สุดยอด อาหารเป็นหนึ่งในโลกขยะก็เป็นหนึ่งในโลก
ขยะจะทำร้ายอะไรต่ออะไรในขนาดต่ออย่างหนักหนาสาหัส

พวกเราเรียนรู้เรื่องขยะช่วยกันจัดการขยะเก็บขยะแยกขยะให้ดี แล้วเราจะรู้สึกในอนาคตว่าขยะมันจะทำร้ายมนุษย์ภายหน้า พูดไปพยากรณ์ไปอย่างนี้ค่อยดู ขยะนี้ไม่ใช่มีแต่ดินน้ำไฟลม เวลามารวมกันก็มีพิษ จะมีพิษภัยอะไรเพิ่มเติมอีกเยอะในอนาคต ดินก็จะเป็นขยะแบบวัตถุ น้ำก็เป็นขยะแบบน้ำ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ขยะวิทยา

รายละเอียด : อาตมาเคยพูด ขยะวิทยา ถ้าจะทำจริงๆ ต้องเป็นคนหนึ่งในมหาวิทยาลัยมีการเรียนรู้โดยเอาองค์ความรู้ของวิศวกรรมวิทยาศาสตร์และอื่นๆ เข้ามารวมด้วย ทุกวันนี้เขาไม่ได้รู้สึกว่าเป็นเรื่องยิ่งใหญ่อะไรในโลก รู้สึกว่าเป็นเรื่องน่ารำคาญ น่าจะทำลายไปให้หมด แต่จริงๆ แล้วมันไม่ใช่ ยุคนี้ แต่มันจะหนักหนาสาหัสในอนาคต เรื่องขยะนี้ จะเป็นเรื่องใหญ่เลย ไปหมดเลยทั้งจะเป็นเชื้อของโรคระบาด เป็นทั้งโรคร้ายทางวัตถุ ขณะนี้จะทำลายอะไรต่างๆ ดินน้ำไฟลมจะถูกขยะทำลายหมด และจะเป็นเหตุให้เกิดโรคระบาดด้วย จะเกิดไวรัสอะไรต่ออะไรด้วยเรื่องขยะนี้ทั้งหมดเลยในอนาคต มันจะเป็นไปหมด ตัวขยะจะเป็นตัวต้นเหตุหมดเลย ขอบพูดไว้แค่นี้ก่อน

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ขยายความไปมากกว่าพระไตรปิฎก

รายละเอียด : คุณต้องเข้าใจคำว่าอุตุ พีชะ จิต ก่อน อุตุ คือ การปรุงแต่งของดินน้ำไฟลม ยังไม่มีชีวิตใดๆ เลย สิ่งใดไม่มีชีวิตแล้ว ปรุงแต่งอย่างไรก็เรียกอุตุ ดินน้ำไฟลม พระอาทิตย์ พระจันทร์ Galaxy Nebula มันไม่มีชีวิตอยู่ในนั้นเมื่อแตกมาเป็นโลกแล้วก็ต้องรอให้เย็นพอสมควรจึงมีสัตว์โลกที่เป็นชีวิตอุบัติขึ้นได้ ซึ่งโลกบางโลกมีชีวะระดับหนึ่งยังไม่มีคน พุดมาก๊วนไม่รู้โลกก็ล้านดวง บางดาวก็เหมือนกัน ชับซ้อนมีชีวะได้คล้ายกัน หรือห่างกันเยอะ อย่างใกล้กัน ขนาดพระจันทร์ยังไม่มีสัตว์โลก เราก็มามาทำชีวิตให้ ไม่เป็นโทษภัยต่อใครเลยไม่เป็นโทษภัยต่อโลกด้วย อาตมาก็เอาเรื่องนี้มาอธิบาย อาตมาขยายความไปมากกว่าพระไตรปิฎกที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้อีก ซึ่งหลายคนก็ชัดเจนขึ้น ไม่ได้ค้านแย้งไม่ได้ไปล้มล้างบัญญัติของพระพุทธเจ้า แต่เป็นเรื่องที่ขยายความให้ละเอียดต่อไป

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

ขยายวิโมกข์ ๘ ด้วยสภาวะธรรม

รายละเอียด : คำว่ามีความสำคัญหรือไม่มีความสำคัญ ในบาลีของวิโมกข์ข้อที่ ๒ บอกว่า อัชฌัตตัง อรูปสัจญญี พหิทธา รูปานิ ปัสสตี มีข้อความเท่านี้ผู้ไม่มีความสำคัญในรูปภายใน (๑๐/๖๖) ย่อมเห็น รูปทั้งหลายในภายนอก (อัชฌัตตัง อรูปสัจญญี. เอโก พหิทธา รูปานิ ปัสสตี) อัชฌัตตังคือภายใน ที่มีทั้งรูปและอรูป แต่เขียนแต่อรูปคือละไว้ในฐานที่เข้าใจ อาตมาจึงรู้สึกสภาวะ และเข้าใจความหมาย มันใจว่าไม่ได้พูดผิด แล้วคุณจะได้ปฏิบัติครบ ในภายใน หากคุณหมดกามภายนอก แล้วก็เหลือแต่ภายใน ก็มีภาวะ ก็จะเป็นรูปกับอรูป คุณก็ต้องกำหนดรู้ เรียกว่าสัจญญี คือผู้กำหนดรู้ ผู้มีรูป ย่อมเห็นรูปทั้งหลาย (รูปี รูปานิ ปัสสตี) คนที่ตาบอดก็รับรูปเห็นรูปไม่ได้ ต้องมีประสาทสัมผัสครบ แล้วต้องสัมผัสอย่างเห็นๆ เรียกว่า ปัสสตี รูปก็เห็นด้วยตา หูก็ได้ยิน จมูกก็ได้กลิ่น ลิ้นรับรสสัมผัส วิโมกข์ ๘ ๑. ผู้มีรูป ย่อมเห็นรูปทั้งหลาย (รูปี รูปานิ ปัสสตี) ๒. ไม่มีความสำคัญในรูปภายใน (๑๐/๖๖) ย่อมเห็น รูปทั้งหลาย ในภายนอก (อัชฌัตตัง อรูปสัจญญี. เอโก พหิทธา รูปานิ ปัสสตี). (*พ่อครูแปลว่ามีสัจญญาใส่ใจในอรูป) ๓. ผู้ที่น้อมใจ เห็นว่าเป็นของงาม (สุกัณฺตเวชะ อธิมุตโต. โหติ, หรือ อธิโมกโข โหติ (พ่อครูแปลว่า เป็นโศคอันตั้งงามที่ผู้นั้นน้อมไปเจริญ ผู้การบรรลุหลุดพ้นได้ยิ่งขึ้น) พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๖/ เล่ม ๒๓ ข้อ ๑๖๓ ๔. ผู้ล่วงพ้นรูปสัจญญา (พ้นรูปฌาน) เพราะดับปฏิขันธ์สัจญญา เพราะไม่ใส่ใจถึงนานัตตสัจญญาโดยประการ ทั้งปวง จึงบรรลุอากาศานัญญาตนะ ด้วยมณสิการว่าอากาศ หาทที่สุดมิได้ (สัพพโส รูปสัจญญาณัง สมติกกัมมะ ปฏิขันธ์สัจญญาณัง อตถังคมา นานัตตสัจญญาณัง อมณสิการา อนันโต อากาโสติ อากาสานัญญาตนัง อุปสัมปชชะ วิหริติ) ๕. ผู้ที่ล่วงพ้น อากาสานัญญาตนะโดยประการทั้งปวง จึงบรรลุวิญญาณัญญาตนะ ด้วยมณสิการว่า วิญญาณ หาทที่สุดมิได้ (สัพพโส อากาสานัญญาตนัง สมติกกัมมะ อนันตัง วิญญาณันติ วิญญาณัญญาตนัง อุปสัมปชชะ วิหริติ ๖. ผู้ที่ล่วงพ้น วิญญาณัญญาตนะ โดยประการทั้งปวงจึงบรรลุอาภิกัญญาตนะ ด้วยมณสิการว่า ไม่มีอะไร (สัพพโส วิญญาณัญญาตนัง สมติกกัมมะ นัตถิ กิญจิติ อาภิกัญญาตนัง อุปสัมปชชะ วิหริติ) ๗. ผู้ที่ล่วงพ้น อาภิกัญญาตนะ โดยประการทั้งปวง จึงบรรลุเนวสัจญญาณาสัจญญาตนะ (สัพพโส อาภิกัญญาตนัง สมติกกัมมะ เนวสัจญญาณาสัจญญาตนัง อุปสัมปชชะ วิหริติ ๘. ผู้ที่บรรลุสัจญญาเวทิตนโรธ เพราะล่วงเนวสัจญญาณาสัจญญา

ยตนะ โดยประการทั้งปวง (สัพพะโส เนวสัจญานาสัจญญา ยตนะ สมนตักกัมมะ สัจญญาเวทิตัง นิโรธัง อุปสัมปัชชะ วิหระติ) หรือพ้นอวิชชาสังโยชน์ อันผู้เข้าถึงแล้ว พึงทบทวนตรวจสอบ อย่างอนุโลมบ้าง อย่างปฏิโลมบ้าง ทั้งอนุโลมและปฏิโลม บ้าง หรือบางขณะก็อยู่ในอารมณ์บางขณะก็ไม่อยู่ในอารมณ์ แห่งวิโมกษ์ ๘ อยู่บ้าง-ไม่อยู่บ้างตามคราวที่ต้องการ ตามที่ปรารถนาและตามกำหนดที่ประสงค์ จึงบรรลุเจโตวิมุตติ ปัญญา วิมุตติ อันหาอาสวะมิได้ เพราะอาสวะสิ้นไป เพราะทำให้ แจ้งด้วยปัญญาอันยิ่งเองในปัจจุบัน นี้เรียกว่า อุกโตภาควิมุตติ พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๖ (มหานิทานสูตร)

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๖ มหานิทานสูตร

ขวัญ

รายละเอียด : เป็นรูปชนิดหนึ่ง ขวัญเป็นตัวแทน ค่าของนามธรรม รูป คือ สิ่งที่ถูกรู้ ชาติถูกรู้ ส่วนนามธาตุ เป็นธาตุที่ไปรู้เขา อรูป ก็เป็นธาตุที่เล็กละเอียดจาก กามธาตุ รูปธาตุ อรูปธาตุ ขวัญ มีความหมายมากกว่านั้นอีก มันเป็น สิ่งที่อยู่ประจำธาตุวิญญาณ เป็นความหมายของไทย ถ้าจะ เรียกด้วยภาษาเขา ก็เป็นขวัญธาตุ หรือเรียกธาตุขวัญ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช เจาะลึก ถึงพิภักของหทยรูปในรูป ๒๘ วันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

ขวัญ

รายละเอียด : ตัวแทนค่าของนามธรรม, อินทรีย์ ๕ พละ ๕, รูปชนิดหนึ่ง, เรื่องยิ่งใหญ่ของจิตวิญญาณที่มีความ รู้สึกเป็นอันหนึ่งของจิตวิญญาณ

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

ขวัญ

รายละเอียด : ขวัญ คือ เรื่องยิ่งใหญ่ของจิตวิญญาณ ที่มันมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งของวิญญาณ เช่น เมืองไทยมี ประเพณี เรียกขวัญ สู่ขวัญ ก็คือ ทำพิธีให้มันเกิดกำลังใจ ให้มันมีอะไรขึ้นมา มีความเชื่อมั่นอะไรไปแล้ว หรือขวัญคือ อินทรีย์ ๕ พละ ๕ อินทรีย์ภาคของมรรค พลัง คือ ภาคของผล

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

ขวัญเป็นรูปชนิดหนึ่ง

รายละเอียด : ขวัญ เป็นรูปชนิดหนึ่ง ขวัญเป็นตัวแทน ค่าของนามธรรม รูป คือ สิ่งที่ถูกรู้ ชาติถูกรู้ ส่วนนามธาตุ เป็นธาตุที่ไปรู้เขา อรูป ก็เป็นธาตุที่เล็กละเอียดจาก กามธาตุ รูปธาตุ อรูปธาตุ ก็มีสามธาตุของสามภพ กามภพ รูปภพ อรูปภพ ก็ต้องเข้าใจระดับของหยาบ กลาง ละเอียดไปตาม ลำดับให้ดี มันจะสลับกัน เพราะนามธรรมมันกลายเป็นตัว ให้ถูกรู้ แล้วมันก็มีธาตุรู้ที่เป็นปัญญาหรือเป็นธาตุสัญญาที่ไป กำหนดรู้รูปอีกที ตัวถูกรู้มันเป็นนามธรรม มันแปรตัวเป็นตัว ถูกรู้ เรียกว่ารูป อีกศัพท์หนึ่งว่านามรูป ไม่ใช่ รูปรูป ไม่ใช่วัตถุรูป แต่มันเป็นนามรูป ที่ถูกรู้ด้วยนามรูปอีกทีหนึ่ง มันซ้อน เป็นสิ่งที่อธิบายกันยากมาก เรียงลำดับให้ดีไม่เช่นนั้นสับสน ไม่รู้เรื่อง แม้จะรู้เรื่องแล้วก็จะสับสน คนไม่สับสนก็จะเก่งมาก ต้องชัดเจน ขวัญ มีความหมายมากกว่านั้นอีก มันเป็นสิ่งที่อยู่ ประจำธาตุวิญญาณ เป็นความหมายของไทย ถ้าจะเรียกด้วย ภาษาเขา ก็เป็นขวัญธาตุ หรือเรียกธาตุขวัญ อาตมาก็ลอง เรียกดู อาจไม่ชินหู อาตมาก็เลยตั้งชื่อพวกเรา มี ขวัญธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

ของจริงที่รับรู้ร่วมกันที่เป็นสัจจะ

รายละเอียด : คือ บัญญัติภาษาเพื่อฯ มีเยอะ มาเอา ของจริงที่เห็นกันได้มีประสาทรู้ภายนอกรับรู้ร่วมกันรู้ได้ ร่วมกันล้านคนรับรองร่วมกัน พันล้านคนร่วมกันได้ สื่ออันนี้ เค็มคือเค็ม หวานคือหวาน แดงก็คือแดงตรงกันดำก็คือดำ ตรงกัน แล้วแต่ภาษาอื่นจะเรียกก็ได้ เป็นสัจจะที่รับรู้ตรงกันได้ เอหิภัสสโก เป็นของที่รับรู้ร่วมกันได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ขอบคนที่ช่วยกันดูแล

รายละเอียด : ขอบคุณอย่างยิ่ง ทำให้พลอยลำบาก ลำบากกันถึงขนาดนั้น ก็เป็นความหวังดีแต่แต่ละผู้แต่ละคนมีอะไร ดูแล ว่าไปแล้วอาตมาว่าอาตมาเกิดมาในชาตินี้ก็คำว่าศักดิ์นา นี่นะ ทุกคนคงพอเข้าใจมากขึ้นก็แล้วแต่ อาตมาไม่ได้อยาก จะเป็นผู้ที่ศักดิ์นาอะไรกับตัวเองเลย ก็ทุกคนก็ควรรู้ แต่ แล้วมันห้ามไม่ได้ สิ่งที่สำคัญก็คือความจริง ถ้าเราเองเป็นคน ที่เขาเห็นว่ามีความเป็นคนที่จะต้องระมัดระวังดูแลรักษาอย่าให้

ขอบคุณที่ช่วยกันดูแล - ขั้นตอนการกำจัดกิเลส

ตายง่าย อย่าให้ป่วยให้เจ็บอย่าให้อ่อนแอเพื่อจะได้เป็นผู้ที่ทำประโยชน์ช่วยกันรักษาไว้เพื่อที่จะให้เป็นผู้ที่ทำได้ประโยชน์ให้แก่มวลมนุษยชาติได้มากยิ่งขึ้น ได้มากเท่าไรก็ควรจะได้มากยิ่งขึ้น มันเป็นเจตนาดีและก็เป็นความจริงถ้าเราเองเราจะทำเป็น สะดุ้ง ว่าห้ามยกฉัน นี่ศักดิ์นา ฉันก็จะเป็นอย่างอื่นกับใครๆ ก็ได้คลุกคลีเกี่ยวข้องละเหาะไปหมด คุณแล้วมันก็ไม่สมควร มันเป็นการสะดุ้ง แอ็คคอร์ด ทำตราบ่าเกินไป มันก็ควรที่จะเหมาะสมตามความเหมาะสม ความจริงเราเป็นคนมีคุณค่าเป็นคนมีประโยชน์พอสมควรที่เขาจะรักษาดูแลไว้ ให้ทำประโยชน์แก่เขา มันก็ดีมันก็สมควรแก่ฐานะอย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ขอบคุณโควิด-19 ที่ทำให้ร้านเหล้าปิดในช่วงสงกรานต์

รายละเอียด : ทำได้จะเป็นเบสท์เรคคอร์ดแล้วให้ทำอย่างนี้ทุกปีเลย มีคนเห็นด้วยเห็นดีมาลงตุ๋มทำเลย โอ้โฮ อันนี้มันจริงๆ เลยอาตมาว่าพวกที่กินเหล้ามันจะไม่เห็นด้วยเท่านั้นแหละ หรือพวกที่ขายเหล้ามันก็จะไม่เห็นด้วยเท่านั้นแหละ แต่คนส่วนใหญ่จะเห็นดีเห็นด้วยเลยเอาเลยได้โอกาส โอ้โฮ ขอบคุณโควิด ที่ทำให้เกิดเหตุการณ์นี้มองเห็นถ้าไม่มีอย่างนี้ก็ไม่เกิดดวงตา พวกติดเหล้าขายเหล้าก็จะไม่ชอบ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๓

ขันติ

รายละเอียด : ๑. อดทน อดกลั้น ๒. ต้องอด ต้องทน
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๑๒, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๗๑

ขันติ หรือ ขันติยา

รายละเอียด : ความเป็นเจ้าของความอดทน ความอดกลั้น ซึ่งสื่อถึงความเอาจริง ความเป็นนักสู้ ความเป็นผู้ไม่ท้อถอยนั่นเอง

หนังสืออ้างอิง : สมานิตพุทธ หน้า ๔๘๗

ขันธ

รายละเอียด : หมู่หรือกองอย่างน้อยขันธ ๕ มี รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ขันธ ๕ / เบญจขันธ ๕

รายละเอียด : คือองค์ประชุมของตัวรูป (ตัวที่ถูกรู้) และตัวนาม (ตัวที่เข้าไปรู้) ที่รวมตัวกันเข้าเป็นชีวิต ๑. ตัวร่างกาย (รูปขันธ) ๒. ตัวความรู้สึก (เวทนาขันธ) ๓. ตัวความจำ ความกำหนดหมาย (สัญญาขันธ) ๔. ตัวปรุงแต่งจิต (สังขารขันธ) ๕. ตัวความรู้แจ้งอารมณ์ (วิญญาณขันธ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๗ ปัญจขันธสูตร ข้อ ๙๕

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก

ขันธองค์ประกอบประกอบไปได้

รายละเอียด : อาตมาว่าขันธขณะนั้นองค์ประกอบขณะนี้น่าจะประกอบไปได้ ก็น่าจะคุ้มประโยชน์ที่จะอยู่ อาตมาว่าอย่างนั้นนะ เพราะฉะนั้นใครที่จะมาช่วยอย่างโน้นอย่างนี้ก็ขอบคุณอย่างยิ่ง ก็มีคนช่วยอยู่มากมาย บางทีก็ปฏิเสธบางทีปฏิเสธแล้วก็เห็นใจเขาเหมือนกันว่าเหมือนเขาไม่มีค่าหรืออย่างไร บางทีมันเกินพอมันมากมันเหลือมันล้นไป ก็ต้องขอภัยจริงๆ มันจะทับถมตายเหมือนกัน ก็เอาแต่พอเหมาะพอควร สรุปลงให้ได้ก็คือผู้ที่ช่วยดูแลก็ถูกรับจนเจ็อกก็เป็นไปด้วยดีอยู่แล้วก็ขอบคุณเป็นอันมาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ขั้นตอนการกำจัดกิเลส

รายละเอียด : เริ่มกำจัดจากขั้นหยาบหรือขั้นต้นไปตามลำดับ จนหมดขั้นหยาบ ลดลงเหลือกิเลสชั้นกลาง และกิเลสชั้นปลาย ก็กำจัดต่อไปเป็นลำดับอย่างมัทศจรยจริงๆ และจะกำจัด (ปราบ) ได้ก็ต้องด้วย กรรม ที่ สัมมาทิฐิ ไปตามลำดับอย่างแสนมัทศจรย ซึ่งสามารถทำได้ด้วยการเลิกจากหยาบ มิจฉาอาชีวะ ๕ มิจฉากัมมันตะ ๓ มิจฉาวาจา ๔ ภายนอก ก่อนตามลำดับ พร้อมกับกำจัด มิจฉาสังกัปปะ ๓ พลังๆ สุดท้ายเหลือเฉพาะ มิจฉาสังกัปปะ ชั้น อรูป ภายในที่ต้องกำหนดหมายรู้ให้จริงอย่างเห็นๆ (อชฌังตังอุปัสถุณียัสสตี) ตามวิโมกข์ ๘ ข้อ ๒ ก็ต้อง ปรับแต่งจิต (อภิสังขาร) นั้น ให้กิเลสหรือบาปลดละได้ ด้วย กรรม คือการกระทำทั้งนั้น ซึ่งแตกต่างจากการปฏิบัติที่เพียงแต่ทำให้ อากาศหรือกิริยา

ของทุกอย่างหยุดลงไปๆ ทำให้ทุกอย่างอยู่นิ่งๆ ทำให้กรรมทุกอย่าง อากาณ ทุกอย่าง นิ่งลง หยุดลง อยู่เฉยๆ ให้ได้นั้น จนกระทั่งองค์ภาพต่างๆ ไม่มีกิริยา ไม่มีอาการ ไม่มีกรรมใดๆ ได้ ถ้าอย่างนั้นจะ กำจัดตัวตนของกิเลสหรือกำจัดกิเลสตายลงได้ อย่างไร? ทำตรงไหน?

หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะ ได้อย่างไร? หน้า ๓๙

ขั้นตอนการบวชเป็นสมณะชาวอโศก

รายละเอียด : ขั้นตอนการบวชเป็นสมณะชาวอโศก คือ การบวชไม่ได้บวชง่าย ๆ ไม่ต่ำกว่า ๒ ปีไล่มาตั้งแต่เริ่มต้น เป็น อารามิก ปะ นาค เณร กว่าจะได้บวชอย่างน้อย ๒ ปี

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตอโศก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

ขั้นตอนปฏิบัติสู่ความเป็นอรหันต์ ด้วยเวทนา ๑๐๘

รายละเอียด : ผัสสาหาร จะต้องศึกษาธรรมะมีผัสสะแล้วมี ถึงมีเวทนาเป็นตัวปฏิบัติ การปฏิบัติต้องมีฐานผัสสะมีเวทนาเกิดแล้วจะปฏิบัติกรรมฐาน คือเวทนา ๑๐๘ อาตมาก็ซัดลงไปแล้ว ปฏิบัติที่เวทนา ๑๐๘ หากปฏิบัติเวทนา ๑๐๘ ได้แล้ว เป็นอรหันต์ จริง ไม่เป็นอรหันต์ อย่างต่ำก็ต้องบรรลุนาคามี อาตมาขอยืนยัน แต่ที่นี้ไม่แล้ว ไปหลับตา ทั้งผัสสะก็เลยยื่นออกนอกไปไกลจากวิเวก โกลสแนกไกล ไม่มีทางแม้จะทำความสงบให้แก่จิตวิญญาณก็ไม่มีทาง นั่นคืออาหารรูป เมื่อไม่มีผัสสะไม่มีเวทนา คุณก็อ่านนาม ๕ ไม่ได้ เวทนา สัญญา เจตนา คือมโนสัญญาเจตนา เกิดจากผัสสะ ผัสสะมีเวทนา แล้วจึงอ่านเจตนา อ่านต้นเหตุได้ใน มโนสัญญาเจตนาคือกามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหาเมื่อไม่มีผัสสะจะมนสิการไม่ได้ จะทำให้เกิดวิภวตัณหาไม่ได้กามตัณหา ต้องล้างกามตัณหา เหลือภวตัณหาที่ล้างภวตัณหาคือรูปภพ รูปภพ หมดภวตัณหาที่เป็นวิภวตัณหา เป็นตัณหาไม่มีภพ เป็นพระอาริยะ พระอรหันต์ พระพุทธเจ้า เป็นตัณหาอุดมการณ์พูดสภาวะกันก็เข้าใจ จะไปเอาบัญญัติหาว่าพระพุทธเจ้าไปมีตัณหาอีก ก็ไม่รู้จึกว่าท่านใช้วิภวตัณหาความต้องการของพระพุทธเจ้า หากภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ผู้เป็นสาวกและสาวิกาของเราจักยังไม่เจียบแหลม ยังไม่ได้รับคำแนะนำ ไม่แก้แล้วก็ไม่เป็นพหูสูต ไม่ทรงธรรม ยังปฏิบัติธรรมไม่สมควรแก่ธรรม ไม่ปฏิบัติชอบ ไม่ประพฤติตามธรรมที่เรียนกับอาจารย์ของตนแล้ว ยังบอกแสดงบัญญัติแต่งตั้ง เปิดเผย จำแนก กระทำให้ง่ายไม่ได้ ยังแสดงธรรมมีปฏิหาริย์ และข่มขู่ปรับปวาทะที่บังเกิดขึ้นให้

เรียบร้อย โดยสธรรมไม่ได้เพียงใด เราจักยังไม่ปรินิพพานเพียงนั้น ฯลฯ (มหาปรินิพพานสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๑๐๒)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : มหาปรินิพพานสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๑๐๒

ขั้นตอนสภาวะพระอาริยะตามลำดับ

รายละเอียด : มันก็เป็นขั้นตอนโสดาหาหมายความว่า คุณได้ลด จากกามก็ไม่มีสันทระก สกิทาฯ ก็ยังไม่สนิท คุณหายจากอาการติดยึดรูปส่วยเสียงเพราะได้มาประมาณหนึ่งก็ได้ว่า โสดาบัน เมื่อลดลงไปอีกเกิดอาการจางขึ้นเรื่อยๆ ในการสัมผัสรูปเสียงต่างๆ จนกระทั่งสัมผัสแล้วเหลือแต่จิตภายใน แต่ข้างนอกนั้นก็รู้สึกกระดึกระด้ายินดีอะไร อันนั้นก็เป็นระดับของอนาคามีก็ตอบได้อย่างนี้แหละ คุณก็อ่านตามการใช้ของตนเองอ่านอาการที่ปรุงแต่งที่เป็นรสติดในรูปส่วยเสียงเพราะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓

ชาติของเราคือกำไรของเรา คนเศรษฐิกิจดี

รายละเอียด : ยิ่งมั่นใจว่าเรื่องเศรษฐิกิจที่อาตมาพูดนั้นไม่เหมือนกับเศรษฐิกิจที่โลกเขาสนใจสากลเขาสนใจเศรษฐิกิจของอาตมามันยาก ซึ่งอาตมาเข้าใจนั้นเป็นแนวเดียวกับพระพุทธเจ้า สังคมที่มีเศรษฐิกิจคืออย่างเช่นชาวอโศกถือว่าเป็นเศรษฐิกิจดี เป็นคนอย่างไรก็เป็นคนจน เหมือนอย่างทีในหลวงรัชกาลที่ ๙ ให้เป็นคนๆ ชาติของเราคือกำไรของเรา นั่นคือคนที่เศรษฐิกิจดี ฟังแค่นี้คนก็หูทักแล้ว สรุปง่าย ๆ สังคมนี้มีอยู่มีกินอุดมสมบูรณ์จึงชาติของเราคือกำไรของเราได้ อย่างนี้ไม่เรียกเศรษฐิกิจดีได้อย่างไร แต่ไม่เป็นหนี้ เราอุดมสมบูรณ์ ซึ่งเข้าใจยากเศรษฐิกิจโลกก็ยังไม่รู้จักโลกุตระธรรม เขาเบียดเบียนกันและกันในโลกต้องขยันหมั่นเพียรพออยู่พอกิน มีวรรณะ ๙ สาราณียธรรม ๖ มีผลผลิต เหลือกินเหลือใช้ก็ชาติของเราคือกำไรของเราได้ อาตมาอธิบาย GDP ที่ยืนยัน gross รายได้โดยรวม เศรษฐิกิจดีคือรายได้ของเราไม่ได้เอามาก มีเหลือน้อย นั่นคือเจริญเราไม่ไปเอาของคนข้างนอกมาคิดรวมเป็นรายได้ของเราแต่เราเอาจากการสร้างผลผลิตของเราเอง จะต้องสร้างได้มากขึ้น

ขาดทุนของเราคือกำไรของเรา - ชี้เกี่ยจ ชี้โกงเป็นบาป

ได้ gross น้อย แต่ product ของเรามากๆ นี่คือเศรษฐกิจ แล้วเมื่อมีมากเราก็สะพัดแก่คนอื่น เราไม่ต้องรวย คนก็ไม่ทำร้ายเรา เราก็เกือถูกล ได้น้ำใจมนุษยชาติ ไม่ใช่เราทำเพื่อจะได้น้ำใจแต่มันเป็นเรื่องที่เป็นไปตามธรรมชาติ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

ขาดทุนของเราเป็นกำไรของเรา

รายละเอียด : ขาดทุนของเราเป็นกำไรของเรา (Our loss is our gain) คือ ในที่นี้ยอมไม่ใช้เสียหาย แต่มุ่งหมายถึง การกระทำที่เราได้เสียสละ ซึ่งนัยของการที่เราได้เสียสละออกไปนั้นแหละเป็นการได้ คือ ได้ทำความดีแล้วในมนุษย์ใดที่ทำการให้ ยิ่งการเสียสละหรือการให้ใดๆ ออกไปแก่ผู้อื่นโดยไม่หวังหรืออยากได้อะไรตอบแทนเลย นั่นคือสุดยอดมนุษย์ผู้ประเสริฐ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๗

ขาดทุนของเราเป็นกำไรของเรา (Our loss is our gain)

รายละเอียด : คือ ถ้าเราทำอะไรที่เป็นการกระทำแล้ว ก็เราเสีย แต่ในที่สุด ก็ไอ้ที่เราเสียนั้นมันเป็นการได้

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑

ชิตทา

รายละเอียด : ๑. ความเพลิตเพลิต ๒. รสอร่อย รสสุข รสสนุก ความเพลิตของทุกสรรพสิ่งในโลกก็ ๓. หลงรสโลกก็

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๐๐, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๐๘, ๓๑๙

ชิตทาปโทลิกะ

รายละเอียด : ๑. จิตวิญญาณที่เป็นผู้หลงอยู่กับความเพลิตเพลิตจนเกิดความเสียหาย หรือเป็นผู้ถูกความรื่นรมย์ สุขสบายใจนั่นเอง ทำให้ตกต่ำ ทำให้เลวลง คือผู้มีความสุข สนุกสบายนั้นแหละเป็นโทษแก่ตน ๒. เทวดาประเภทจิตชั้น สวรรค์เพราะได้เสพรสอร่อย, จิตของปุถุชนผู้ยังหลงอยู่กับฝันอันเป็นความสนุกรื่นเริงที่แสวงหาความสนุกรื่นเริงกันอยู่ ก็ยังคงเป็นปุถุชนผู้หลงฝันเป็นความจริง ก็เสพฝันนั้นแหละจริงอยู่

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

ชิตต

รายละเอียด : ๑. ฟุ้งไป ชัดไป ขว้างออกไป หรือเริ่มเป็นตัวตนที่ก่อเรื่อง ก่อสุข ก่อทุกข์ได้แล้ว ๒. ฟุ้งออกไป

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๓๙, ๑๔๓

ชิตานุสัย

รายละเอียด : ลึ้นอนุสัย

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๑๙๙

ชิตาสพ

รายละเอียด : พระอรหันต์

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

ชิตาสวะ

รายละเอียด : ๑. ผู้มีอาสวะที่ถูกทำลายแล้ว ๒. ทำลาย เฉพาะอาสวะ ๓. ลึ้นอาสวะ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๖๑, ๓๖๗, รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๑๙๙

ชิตาสโว ภิกขุ กายสุส เกทา อุกุฉิซุชติ วินสุสสิน โหติ ปรมุรณาติ

รายละเอียด : พระอรหันต์ เมื่อตายไปแล้วยอมขาดสูญ ย่อมพินาศ ย่อมไม่เกิดอีก [กล่าวอย่างนี้ไม่ได้]

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๔๑

ชี้เกี่ยจ ชี้โกงเป็นบาป

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นถ้าเพื่อเราว่าเรามีความรู้รอบคร่าวๆ อย่างที่เอาตามขยายความไปนี้ อยู่อย่างไม่เป็นภาระใครแล้วยังเป็นที่พึ่งให้แก่ใครอีก คิดค่าสมรรถนะของเราในแต่ละวัน บดลุดแล้วเราคุ้มกินคุ้มใช้ของเรา ไม่เป็นหนี้ เป็นสังฆกรรมแล้วไม่เป็นหนี้ แต่ใครมาเกาะกินก็เป็นหนี้ ทำอย่างไม่เหมาะสม ควร ยังไม่แก้ยังไม่เจ็บป่วย เอาแต่ชี้เกี่ยจอยู่ไปอยู่มาเหมือนมีใครคนหนึ่งเห็นว่าชิมอเตอร์ไซค์ไปมาที่บ้านราชฯ นี้ เมื่อเข้านี้ก็มืออยู่คนหนึ่ง (คนว่าเขาไปแล้ว) แล้วบอกว่าตอนกลับไปนี้มีของเยอะด้วย เห็นว่าตอนมาก็มาแต่ตัว แต่ตอนกลับมีของเยอะ เหมือนนายยกษ์ ตอนมาก็ของน้อย แต่ตอนกลับของเยอะ คนอย่างนี้ก็มี อย่าให้ทำบาป

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยารัตนธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ชมคนที่ควรชม ยกคนที่ควรยก

รายละเอียด : ก็ขอบคุณที่เตือนอาตมาเรื่องนี้ อาตมาก็ประมาณทุกอย่าง แม้แต่เรื่องการประมาณตนอัตรัดัญญดาว่าเราเป็นผู้ที่ได้ขนาดไหน อาตมารู้ว่าอาตมาก็พูดได้ขนาดนี้ คุณอย่ามาทำ มัน ไม่ใช่ ไม่ใช่การยก ต้นทุนไม่เท่ากับอาตมา คุณทำอย่างอาตมาไม่ได้หรอก แต่คนอื่นแทนอาตมาทำขนาดนี้ เขาก็กลัวเพราะท่านก็ทำให้เขากลัวอยู่ในชีวิต อันนี้เขาก็ไม่กล้า เขาก็เลยมาเทียบกับอาตมา ในโลกนี้ถ้าไม่มีผู้ที่เหนือกว่า แล้วก็มาชมคนที่ต่ำกว่า โลกนี้สิ่งที่ต่ำมันสูงอยู่ตลอดกาลมันไม่มีทางลดได้ เพราะฉะนั้นคนที่สูงจริงๆ เข้าใจจริงๆ ว่าเราต้องชมคนที่ ควรชม ยกคนที่ควรยก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

ข้อกำหนดรู้กันได้ใน ๔ สถานภาพ

รายละเอียด : ๑. ศีล พึงทราบได้ด้วย การอยู่ร่วมกัน นานๆ ๒. ความเป็นผู้สะอาด พึงทราบได้ด้วย การปราศรัย ๓. กำลังใจ พึงทราบได้เพราะอันตราย ๔. ปัญญา พึงทราบได้ด้วยการสนทนา (แก้ปัญห)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ ข้อ ๑๓๓, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ข้อคิดฝาก ส.ส. ที่จริงอย่าให้บริษัทข้ามชาติ เอะเปรียบ

รายละเอียด : เขาเลื่อนไปแล้ว ไม่เอาเข้า ครม. สส. หรือผู้บริหารต่างๆ ก็น่าจะเข้าใจว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ ที่แน่นอนนายทุนจะหาทางมัดมือเอาเปรียบเอารัดทุกอย่าง พวกนี้เลวจริงๆ ใจดำอำมหิต ใครจะเป็นจะตายชิบหายวายป่วง อยากรู้อะไรไม่สน กูจะได้อย่างเดียว นี่คือพวกที่ไม่เคยมีธรรมะ ในหัวใจ เสร็จแล้วเขาก็รำรวยไป ชาติหน้าก็ได้รับวิบากลงนรก คนพวกนี้เขาไม่ได้เรียนโดยเฉพาะศาสนาเทวนิยม เขาก็ไม่ได้เรียนหรอก กรรมวิบากที่มีข้ามชาติเขาไม่ได้ศึกษา พวกนี้เอาเปรียบเอารัดก็เอาได้เท่าไรก็เอา แต่พวกชาวพุทธรู้จักวิบากกรรมแต่ไปนั่งเอาเปรียบเอารัดกอบโกยให้ตนเองรวย อย่างเดียว รวยไปทำไมมันบาปมันต้องเอาเปรียบเอารัดเขาจะ คนที่ไม่รวยแต่จน เรามีประสิทธิภาพสมรรถภาพมีความ ขยันหมั่นเพียรสร้างสรรคี่ให้ได้มากๆ แต่เราก็ไม่เป็นคนรวย เราสร้างได้มากเราก็แจกจ่ายให้ได้มาก เสียสละออกไปเราก็เลยมีสมบัติอยู่น้อยเรียกว่าคนจน อย่างนี้ต่างหากคือจุดหมาย

ปลายทางที่ศาสนาพุทธสอนให้เป็น เราเป็นได้สำเร็จ พวกชาว อโศกเป็นได้สำเร็จ สุดท้ายในชีวิตของเรา มีวรรณะ ๔ อาตมา ภูมิใจที่ได้เอาธรรมะพระพุทเจ้าขึ้นมาได้ งามจากใต้ทะเล ๕๐๐ โยชน์ขึ้นมาได้ เอามาปิดซีโคลน พวกนายทุนเขาต้องทำ มาวันนี้ก็เห็นชัดเจน เราจะต้องระมัดระวังตัวของเรา เขาเลื่อน ไปก็ดีแล้ว พวกที่เป็น สส. พวกที่รู้จักจริง ก็ช่วยประเทศไทยกัน หน่อยเถิด อย่าให้พวกบริษัทข้ามชาติพวกที่เอาเปรียบเอารัดนี้ ได้มากมายนัก ก็ให้ข้อคิดไปบ้าง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

ข้อ

รายละเอียด : คือ แปลว่าผู้ไม่หลุดพ้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

ข้ออยู่

รายละเอียด : ข้ออยู่ คือ สัตโต สัตว์ คือ ผู้ข้อง เช่น สิงโต ข้ออยู่ในป่ามันไม่อยากจะออกมาหอน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต สันตอโศก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

ข้ออยู่ในถ้ำ

รายละเอียด : ข้ออยู่ในถ้ำ คือ คนที่มีจิตข้อง ผูกพัน ห่วงอยู่ คนพวกนี้ คือ ผู้ไกลจากวิเวก

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต สันตอโศก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

ข้ออยู่ในถ้ำ

รายละเอียด : คือ กายกัถิ จิตกัถิ อุปถิกัถิ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถิอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ข้อทดสอบจากโควิด

รายละเอียด : ก็พวกเราเห็นว่าโควิดคราวนี้มันเป็น ข้อทดสอบ เป็นการทดสอบอย่างกว้างลึกทั้งหมดกระทบไป ทั้งโลก นอกจากกว้างลึกแล้วยังเนียนนุ่มเสร็จแล้วยังไม่หยุดเลย กระทบทั้งการงานอาชีพ ยิ่งใหญ่มาก มันทำให้ธนบัตร ราคาตกเลย มันเก่งมาก เพราะฉะนั้นกิจกรรมน้ำมัน อาวุธ

ส่วนกิจกรรมกลีกรมไม่เท่าไรหรือหากราคาตก เพราะ
อาตมาอินคืออยู่แล้วหากราคาลีนค้าจะตก

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่
๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ข้อปฏิบัติของจรรยา ๑๕ มี (ปัญญา ๘) วิชชา ๘ เป็นกษัยเข้าร่วมไปตลอด

รายละเอียด : เอาพระไตรปิฎกหน่อยเถอะ ห่างมา
ตั้งนานแล้ว พระไตรปิฎกอัมพัฏฐสูตร เล่ม ๙ อัมพัฏฐมานพ
มาปะการมกับพระพุทธเจ้าและก็จำนนว่าเขารู้แต่พยัญชนะ
จนสุดท้ายทำนก็ไล่เรียงมาถึงแก่นคือวิชาและจรรยา พอมา
ถึงตรงนี้แล้วอัมพัฏฐะก็ยอมรับ ว่าเขารู้ วิชา ๘ จรรยา ๑๕
เขาก็ท่องจำภาษาได้หมดแต่พอเอาเข้าเนื้อหาสาระ ก็ไม่ได้เลย
ปฏิบัติไม่ได้ ข้อปฏิบัติของจรรยา ๑๕ มี (ปัญญา ๘) วิชชา ๘
เป็นกษัยเข้าร่วมไปตลอด การปฏิบัติศีลปฏิบัติอย่างไร ก็ต้อง
ปฏิบัติด้วยอัปถนปฏิบัติปฏิบัติ ๓ คือข้อปฏิบัติที่ไม่ผิด ถ้าไม่ปฏิบัติ
ตามข้อนี้ผิดคือ ๑. ไม่ได้มาปฏิบัติสำหรับอินทรีย์ทั้ง ๖ แล้วก็
เกี่ยวข้องกับของกินของใช้ โภชนะ โภชนะเมตตัตถุญญา ของกิน
สำคัญกว่า ของใช้ยังอยู่ห่าง เอาของกินนี้แหละเห็นกิเลสให้
ชัดเจนแล้วติดตัวด้วยคุณต้องกินทุกวัน ของใช้บางอย่างก็ไม่ได้
ใช้ทุกวัน หรือสำคัญกว่ากัน ของกินไม่กินตาย แต่ของใช้ไม่ใช้
ก็ไม่ตาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

ข้อเปรียบเทียบการกินเนื้อสัตว์กับการกินพืช

รายละเอียด : ข้อเปรียบเทียบการกินเนื้อสัตว์กับการ
กินพืช คือ ๑. คนกินเนื้อสัตว์เป็นคนเลี้ยงยาก คนกินพืชเป็น
คนเลี้ยงง่าย ๒. การเอาสัตว์มากินสัตว์ดิ้นรนมากกว่าเอาพืชมา
กินไม่มีการดิ้นรน ๓. สัตว์มีการจองเวรจองกรรมเป็นบาปมาก
พืชไม่มีการจองเวรจองกรรม

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการวิถีอารย
ธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

ข้อเสียของการสวดท่อง

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าทรงตั้งระเบียบ ตั้งวินัยไว้
เพราะศาสนาพุทธไม่ใช่ศาสนาสวดท่องหากินเลี้ยงชีพเหมือน
เดียรัถีย...ท่านได้ตั้งระเบียบ ออกพระวินัยห้ามไว้ว่าอย่าทำ
เพราะการสวดอย่างนั้น ๑. มันไม่รู้เรื่อง ๒. มันจะเข้าใจผิด

ว่า สวดแล้วจะได้สิริมงคล ได้คุณงามความดี เป็นบุญกุศล
พากันสวดแต่ไม่รู้เรื่องว่า พระพุทธเจ้าสอนอะไร เอาไปปฏิบัติ
อย่างไรไม่รู้เรื่อง กลายเป็นเรื่องไสยศาสตร์ การสวดมนต์กลายเป็น
เป็นเครื่องมือทำมาหากินของพระ ไม่มีอะไรจะทำแล้ว พระ
ทุกวันนี้ ก็เลยท่องแต่บทสวดมนต์ไม่ว่า เจ็ดตำนาน สิบสอง
ตำนาน ท่องได้มากก็ถือว่าเป็นพระดี ได้ไปสวดในงานต่างๆ
สวดให้เจ้าภาพดีใจว่า จะช่วยบันดาลให้ได้ลาภยศสรรเสริญสุข
ซึ่งมันไม่เป็นความจริง มันไม่มีประโยชน์อย่างนั้น มันทำให้
หลงผิดมกมาย มีแต่โทษ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๗ ข้อ ๒๐-๒๑

หนังสืออ้างอิง : การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า
๑๗-๑๘

ข้อแตกต่างปัสสัทธิ กับสมาธิ

รายละเอียด : แตกต่างกัน สมาธิ นี่คือ บางทีเขาก็
แปลกันรวมอย่างตีกันว่า จิตสงบ ก็ไม่ผิด ของพุทธนี้ สงบ
อย่างวิเศษ นั่นแหละใช้คำว่า ปัสสัทธิ สมาธิ ปัสสัทธิ
แตกต่างตรงที่ ปัสสัทธิ ระบุไปถึงจิตโดยตรงว่า มันสงบเพราะ
ว่า ลดกิเลส เพราะทำให้ตัวกิเลส ลดลง หมดลง ปัสสัทธิ
อยู่ในพหุ ๕ ตังคพหุ วิกขัมภนพหุ สมุจเฉทพหุ
ปฏิบัติปัสสัทธิพหุ นิสสรณพหุ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ข้อแตกต่างระหว่างอนันตังกับอนัตตา

รายละเอียด : ญาณถั่ง อนันตัสถั่ง อนันตัง สัพพโตปถั่ง
อนันตังคือไม่มีที่สิ้นสุด อนัตตาคือไม่มีตัวตน อันหนึ่งบอก
ถึงกาลเวลา อีกอันบอกสภาวะตัวเองที่ไม่มีตัวตน กับอีกอัน
ไม่มีที่สิ้นสุดอนันตัง คือ ระยะเวลา พยัญชนะสองคำนี้
หากไม่ชัดเจนสภาวะธรรมก็จะยาก อนันตัง กับ อนัตตา
อันตะ แปลว่า ไม่มีขอบเขต ไม่มีสิ้นสุดอนัตตา คือ อัตตาไม่มี
ไม่มีอันตะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธวิถีอารยธรรม บ้านราช
วันอาทิตย์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

ข้ามโอชะ ๒

รายละเอียด : การข้ามโอชะ (ห้วงน้ำอันคือกิเลสที่
ท่วมทับจิตใจ) ข้ามได้ด้วย ๒ อย่างนี้ ๑. เราไม่พักอยู่ ๒. เราไม่
เพียรอยู่ เราข้ามโอชะได้แล้ว

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๕ โขมตรณสูตร ข้อ ๒
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตสิก หน้า ๑๓

ข้าว ผ้ำ ยา บ้าน

รายละเอียด : ข้าว ผ้ำ ยา บ้าน คือ เป็นปัจจัย ๔ จากต้นไม้ ต้นไม้ที่ตายแห้งไปมันเป็นสมบัติวัตถุ พอมันตายก็เลยราคาตกเยอะเลย ถึงได้รู้ว่าปฏิภาณของสมณะโพธิรักษ์รู้ว่าความร่ำรวยมันแทรกอยู่ในนี้เป็นความร่ำรวยแท้จริง ต้นไม้ต้นหนึ่ง มีพลังงาน สร้างดอก ใบ ผล ได้แก๊ส ช่วยดิน นานาสารพัดจะช่วยให้ ซึ่งมันช่วยชีวิตเรามี ข้าว ผ้ำ ยา บ้านครบจากต้นไม้ทั้งนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

ข้าวของมีไว้อาศัยแต่น้อยไว้

รายละเอียด : แม้แต่ข้าวของก็อย่าไปทำการทุจริต ให้

สุจริตไว้ แล้วเรามีการทำทานเสียสละ อย่าเสียสละจนตนเองลำบาก เราก็จะมีความสามารถในการที่จะมีไว้อาศัยแต่น้อยไว้แต่อย่าให้ถึงกับขาดแคลน ถ้าหากลำบาก เบียดเบียนผู้อื่นมาช่วยตนช้อนอีก ไม่เอา ตนเองต้องพึ่งตนไม่เบียดเบียนใครนี่คือข้าวของ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ข้าวสุกขนมสด

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า ข้าวสุกขนมสดจำนวนนี้เคยได้ยินไหม ขนมส่วนมากทำจากแป้งจากกะทิ มันไม่มีเนื้อสัตว์หรรอก อาจจะมีบ้างก็มีไข่ นอกนั้นก็ไม่มีเนื้อสัตว์หรรอกนอกจากคนที่อุตริเอาเนื้อสัตว์ไปทำขนม มีปะจ่าง ซาลาเปา เป็นต้น แต่ธรรมดา ข้าวสุก ขนมสด

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คงคลังคือสมรรถนะกับความขยัน

รายละเอียด : เมืองอื่นเขาก็มี แต่เมืองไทยนี่เมื่อจุดชนวนการแบ่งปันแล้วแตกโคบๆ เลย ภาษาอีสาน แดกไปทั่วประเทศเลย เหมือนข้าวโพดคั่วแตก เห็นโลกที่มีแต่การแบ่งปันไม่ซ้ำเหนียวไม่หวงแหน มีน้อยก็แบ่งปันมีมากก็แบ่งปัน ไม่ใช่ว่าเอาแต่กอบโกยใส่ตัวเองให้ได้มากๆ คนที่ฉลาดที่สุดคือตัวเองไม่สะสม อดปุยะ ไม่สะสม วิริยารัมภะ ยอดขยันเสร็จแล้วทำงานสร้างสรรค์แล้วไม่สะสม เกื้อกูล ไม่กลัวว่าตัวเองจะไม่มีกินมีใช้ เพราะเชื่อว่าตัวเองมีคงคลัง คืออะไรคือสมรรถนะกับความขยัน เพราะฉะนั้นเรามีสมรรถนะกับความขยันในตัวเราทำด้วยไม้ด้วยมือ คนอ้างว่าไม่มีที่ทำกินจะทำได้ไง ขยันก็ตามแต่ไม่มีที่ดิน ที่จริงแล้วอยู่ที่ไหนก็ได้ ดินที่ไหนเป็นสาธารณะก็ใส่กระถางทำคอนโดขึ้นมา มีเสาดียวห้อยก็ได้ แต่บ้านคุณมีตั้ง ๔ เสาก็ห้อยไว้เต็มไปหมด ปลุกไปก็คอนโด ๑๐ คอนโด ห้อย ๔ ทิศ ปลุกผักสารพัดแต่ละกระถางรดน้ำกระถางบนลงกระถางล่างเสร็จ ลดเวลาเยอะเลย เก็บกินไปตลอดทั้งวัน เมื่อเก็บอันนี้เสร็จก็ปลุกใหม่ก็กินสลัดกันไปหมุนเวียนไปมา ไม่เห็นจะจนแต่มีตรงไหนเลยอาดมามอง บางคนบอกไม่มีที่ทำกิน อย่างนั้นเป็นความรู้ที่โง่อาดมาพูดไปจะเห็นได้ว่าทำได้ไม่เห็นจะจนแต่มีตรงไหนมันมีอะไรนิดๆ หน่อยๆ คุณต้องมีบ้านอยู่ไม่มีบ้านตัวเองก็เป็นบ้านเช่ารับรองปลุกได้ไม่เกี่ยงหรอก เอาเม็ดเงินยัดกระเป๋าในบ้านยังขึ้นเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คณะปุระกะ

รายละเอียด : คือ ถ้าสังฆกรรมนี้ จะต้องใช้สงฆ์ ๑๐ รูปหรือ ๒๐ รูป ถึงจะครบองค์สงฆ์ ก็ต้องมีให้ครบจึงจะทำสังฆกรรมได้ เมื่อเกิดการขาดคณะสงฆ์ที่จะทำสังฆกรรมนี้ขึ้นมา ห้ามเอาสงฆ์อีกฝ่ายหนึ่ง ที่นานาสังวาสเข้ามาผสมเพื่อเติมให้ครบองค์คณะสงฆ์ตามหลักเกณฑ์ แม้จะเต็มใจยินดี ก็ถือว่า สังฆกรรมนั้นเป็นโมฆะ ขึ้นทำลงไปอาบัติทุกกฏ

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๘๒

คณิกะ

รายละเอียด : มีอันติดกัน ตามกันอยู่ ยังรวมกันอยู่, สภาพดูตึง จิตหลงไว้ไม่ให้ดับสูญหรือไม่ให้ปล่อยวาง ยังเป็นคณะอยู่ ยังพินึก ยังตรึง ยังติดกันอยู่

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๔๔๖

คต

รายละเอียด : ๑. จิตที่ยังมีการไปอย่างสูง ๒. ความเป็นความไป

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๔, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๔๙

คติ

รายละเอียด : คือจุดมุ่งหมายที่จะต้องไปให้ถึงจุดนั้น คติแปลว่าไป คุณก็ไปตามสัมมามรรค ก็เดินให้ถูกทางก็แล้วกัน

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

คน

รายละเอียด : ๑. (ค่านาม) มนุษย์ ใช้เรียกสัตว์ประเสริฐ มีสองขาสองแขนอยู่ในโลกนี้ ๒. (กิริยา) กวน หรือทำให้ผสมรวมกันเข้า หรือละเลงให้เข้ากัน ๓. สสารที่มีพลังงานอยู่ในตัว สิ่งหนึ่งนั่นเอง ร่างกายที่ก่อเกิดมาได้ด้วยการผสมผสานการปรุงแต่ง คนๆ และกวนๆ กันออกมาจากสสารและพลังงาน ๔. กิริยาชนิดหนึ่ง ทำให้มันไม่หนึ่ง ไม่ว่าจะ ไม่เฉย ทำให้มันและๆ ปนๆ กันให้วุ่น (ทุกข์)

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

คนกับสังคม

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าใช้เวลาไม่รู้กี่ล้านๆๆ ชาติเพื่อศึกษาความเป็นคนกับความเป็นสังคม เรื่องอื่นก็ศึกษาด้วยแต่เป็นเพียงความรู้ข้างเคียง แต่ความรู้หลักก็คือศึกษาความเป็นคนกับความเป็นสังคมเป็นหลักแล้วท่านก็มาทำงาน หลักการนี้จนกระทั่งเป็นพระพุทธเจ้าแล้วก็ถ่ายทอดความรู้นี้ พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ทำเช่นนี้แล้วก็ปรีณิพพานเป็นปริโยสาน

ละความเป็นพระพุทธรูปเจ้า ละความเป็นอัตภาพเล็กเป็นจิตนิยาม แตกเป็นอนุธาตุได้หมดเลยเป็นดินน้ำไฟลมได้หมดเลย จิตวิญญาณแตกสลายแยกเป็นดินน้ำไฟลม จะประกอบขึ้นเป็นจิตนิยามไม่ได้แม้ให้เป็นพีชนิยามก็ยังไม่ได้เลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๓

คนกิเลสมาก

รายละเอียด : เขาให้จ่ายสำหรับผู้เดือดร้อนจากโรคโควิด เขาจะต้องสอบสวน ไม่ใช่ใครๆ ก็ขอได้หมด จะบ้าหรือจะไปขายชีหน้า ชาวอโศกไม่เห็นจะเดือดร้อนนุ่นวายอะไร แต่เห็นแก่ได้ นี่เขาก็ทำให้เท่านั้น (ส.ฟ้าไท ปกติเราก็ไม่มีรายได้อยู่แล้วแล้วจะไปขอเขาอย่างไร) คนไหนอยากได้ก็กิเลสมาก ตาลุกเลย คนแบบนี้ยังไม่ใช่ ผู้ที่จะมาอยู่ในชาวอโศก คนยังมีภูมิธรรม แค่น้ำพิน ไอ้หยา มันใช้ไม่ได้เลยอาตมาก็พูดความจริง อย่าไปทำขายชีหน้าหน้าแตก ไม่ใช่สิทธิ์แต่ตัวเอง โง่งเอง ตัวเองไม่ได้เข้าขาย นี่กิเลสกระเพื่อมตาวาว ขายชีหน้า เอาหน้าไปชุกกองแกลบดำ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

คนขาดธรรมะไม่ใช่แค่ตายทั้งเป็น

รายละเอียด : นี่แหละที่อาตมาพูดไปก่อนแล้วถ้าขาดธรรมะไม่ใช่แค่ตายทั้งเป็น แต่เป็นเดรัจฉานเลย ไม่ได้ดูถูกดูแคลนนะ เข้าใจภาษาธรรมะให้ดี เดรัจฉาน คำว่าเดรัจฉาน เขาแปลกันง่ายๆ ว่าสัตว์ หมายถึงสัตว์ที่เป็นช้างม้าวัวควาย อะไรต่างๆ นานา ใช้เลยอะไรอย่างนั้นแหละ มันไม่รู้เรื่องไม่รู้โอ้หน่อไหน แต่คุณได้รูปร่างเป็นคน แต่ความนึกคิดและพฤติกรรมของชีวิต คุณเหมือนกันเดียวกับเดรัจฉาน จะหนักกว่าเดรัจฉานก็คือ แย่งลาภ ยศ สรรเสริญ โลภียสุขกันยิ่งกว่าเดรัจฉาน จะมีกรรมวิบากหนักกว่าเดรัจฉาน ฟังให้ดีๆ นะ เดรัจฉานมันจะไม่แย่งกันเหมือนกับคน คนนี้มันแย่งกันแล้วมันทำร้ายกันหนักกว่าเดรัจฉาน แล้วจองเวรจองกรรมกันยิ่งกว่าเดรัจฉาน แล้วมีวิธีคิดลึกลับซับซ้อนที่จะแก้แค้นกันหนักยิ่งกว่าสัตว์เดรัจฉาน เห็นความโง่งของคนที่โง่งกว่าสัตว์เดรัจฉานหรือไม่ พอจะเข้าใจไหม นี่แหละคือความโง่งของคนหนักหนาสาหัสเป็นวิบากกว่าสัตว์เดรัจฉาน

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโง่ออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คนควรได้ก็คือคนจริง

รายละเอียด : บอกว่าคนไม่มาต่ออยู่ข้างนอกก็ไม่มีปัญหา เขาไม่มาเขาคำก็ต้องเป็นอย่างนั้นอาตมาจะไปตกใจจะไปแปลกๆ อะไร ก็ได้แต่สงสารเขา อาตมาก็ช่วยไม่ได้เพราะสัจจะ จะต้องเป็นของตัวเอง ตัวเองเห็นตัวเองได้ เพราะว่าธรรมะของพระพุทธรูปเจ้าไม่ได้ล่องลอยไม่ได้หว่านล้อมไม่ได้เลียบเคียง อิสรเสรีภาพ คุณต้องยินดีด้วยตัวคุณเอง คุณต้องเห็นเองตัดสินใจเองมาเองจึงเรียกว่าอิสระที่สุด มาโดยไม่ถูกใครหลอกลวงบังคับ มาโดยที่คุณเกิดปัญหาเอง แม้คุณจะมีเหตุว่าถูกใครบังคับหรือแนะนำมาก็ตาม แต่สุดท้ายที่จริงคุณจะต้องรู้เองเห็นเองด้วย ถ้ารู้ของคุณเองมันก็จะจบไปในตัวแล้วอาตมาได้แบบนี้แล้วอาตมาไม่มีปัญหานี้ เพราะฉะนั้นคนควรได้ก็คือคนจริง คนมีดวงตาคนที่จะต้องเห็นเดียวกัน DNA เดียวกันมันก็ไม่ต้องลำบากอาตมาก็ไม่มีปัญหาไม่ยุ่งยากผลขนาดที่มาด้วยตัวเองยังต้องสอนอย่างหนักอย่างเหนื่อยเลย ต้องการคุณภาพไม่ต้องการปริมาณมาก

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓

คนจน

รายละเอียด : คือ คนเจริญ ไม่ใช่คนรวยคือ คนเจริญ คนจนนายกองเขตชุมชนอย่างเป็นทางการโยชน์คุณค่าต่อคนอื่น

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบาย รายการสามะปี่ชีวิต ปฐมอโศก ครั้งที่ ๗๑

คนจน

รายละเอียด : คนจนผู้ยิ่งใหญ่ คนจนที่สุขสำราญเบิกบานใจ เป็นเรื่องซับซ้อนที่ยิ่งใหญ่มาก ในยุคนี้ถึงจะพูดกันได้ เป็นยุคปัญญาชน คนทั้งโลกเฉลียวฉลาด พยายามเข้าสู่ความรู้โลกุตระ หากเข้าใจว่าคนจนเป็นคนประเสริฐเป็นการเข้าเขตโลกุตระ ถ้าคนไหนที่ยังบอกว่าไปจนมันจะประเสริฐได้อย่างไร มันก็จะขาดแคลนไม่มีอุปกรณ์จะเป็นประโยชน์อะไรได้เท่าไร เราก็ต้องรวยแล้วถึงจะเป็นคนดีเอาเงินไปเสียสละให้คนอื่น หากจนลงไม่สะสมไม่มีเงินทองเป็นของตัวเองจะเอาอะไรไปช่วยเขา ก็เป็นเรื่องที่ไม่ผิดแต่เป็นเรื่องที่ซับซ้อนไม่เข้าใจถึงบารมี บารมีคนที่ไม่มีสะสมวัตถุ แต่จะมีวัตถุที่หมุนเวียนเข้ามาหาตัวเองได้ เข้ามาหากก็สละออก ยิ่งสละเร็วสละออกตามบารมีคนนั้นเป็นคนบารมีสูง ถ้าคนบารมีไม่สูงก็จะยกไว้ก่อนต้องมากเท่านั้น ถ้ากิเลสมากก็จะบอกว่ามากกว่า

คนจน - คนจนอย่างมีน้ำใจ

นี่ก็จะดี มันจะไปด้วยเป็นความซบซึ้ง คนที่ไม่เก็บคองคลังไว้ส่วนตัว ไม่เก็บกักไว้เป็นของตัวเอง กล้า ๐ เลย คนนั้นแหละเข้าเขตตามลำดับ เป็นอารยชนตามลำดับ ของพระพุทธเจ้าอย่างสัมมาทิวฏฐิที่แท้จริงเลย ถือว่าต้องเป็นอนาคามีขั้นปลายไปหาอรหัตตผล จิตวิญญาน ฐานอนาคามีขั้นปลายไปถึงอรหัตตผล จะกล้ามาหา ๐ เพราะอยู่กับหมู่ ของส่วนกลางไม่จำเป็นจะต้องสะสมเป็นของตัวเองเลย เขาให้เราทำ เขาไม่ให้ทำเท่านี้ใช้เท่านี้ ก็ทำงานได้ ไม่ต้องให้เงินเลยก็ยังทำงานได้ ในชาวโศก มึงงานเยอะๆ ที่ทำโดยไม่ต้องใช้เงินใช้แรงใช้ความรู้ความสามารถมีเยอะเยอะไป ในโศกนี้ เพราะฉะนั้นคนที่จะมาปฏิบัติธรรมกับความจนอันมหัศจรรย์ ความจนที่ยิ่งใหญ่นี้ แล้วก็เห็นความจนมันประเสริฐจริงๆ จึงเป็นคนมีธาตุจิตโลกุตระ ที่มันจริงของคนนั้น เหมือนกับที่ ธาตุจิตเป็นธาตุจิตที่สูงขึ้นในสังขาร ๗ ที่มีวิโรตตูปปะ ชื่อว่าเป็นเทวดา หิริ คือ ละอายต่อสิ่งที่เป็นความชั่วเป็นบาปมันปิดเสียงถ้าโธตตูปปะก็ยิ่งกว่าละอาย เราผิดพลาดได้อย่างไร ยิ่งกว่าเด็กจับไฟร้อน ให้ไปจับอีก ไม่มีทางที่เด็กจะไปจับไฟ มันมีวิโรตตูปปะ มันชัดเจนมันกลัวมันบาปแท้ไม่แตะต้อง เผลอแตะก็รีบชักมือออกทันทีทันใด จิตเราจะเป็นเช่นนั้นจริงๆ แต่คนที่ยังไม่จริงมันก็ต้องทำให้เป็น พยายามให้ถึงขั้นนี้ให้ละอายนะ ละอายแล้วยังไม่ถึงโธตตูปปะ หากถึงโธตตูปปะแล้วจะเกรงกลัวต่อบาป แม้โทษภัยอันนี้ประมาณน้อยก็ไม่ทำ เช่นฆ่าสัตว์ เล็กสัตว์น้อย มันก็มีจิตนิยามมันมีความพยายามแล้ว จะไปสะสมสร้างวิบากทำไม จะค่อยๆ มีปัญญาญาณเข้าใจ หากเข้าใจขนาดนี้แล้วคนๆ นี้จะไปกินเนื้อสัตว์ จะไปมีพลังงานที่ต้องเชื่อมโยงกับสัตว์ ก็เราไม่ได้กินเพื่ออร่อยหรูหรา ไม่ได้มีด้วยโลกธรรมแล้ว จะไปกินอันอื่นก็ดีกว่า จะไปสร้างวิบากใส่ตัวเองทำไม ไม่ติดในโลภก็แล้วจะไปสร้างวิบากใส่ตัวเองทำไม เพราะว่ากรรมเป็นอันทำ เสียได้ นอกจากมันงานจริงๆ คุณออกไปในทะเลกว้างเลย ในทะเลมันไม่มีพืชมันมีแต่สัตว์ เอาไม้ปักบับ หอยนางรมมาเกาะก็ถือว่าเป็นพืช มันไม่มีอะไรกินที่จริงน่าจะดำน้ำลงไปหาสาหร่ายนะ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต สันตโศก วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คนจน

รายละเอียด : คือ คนไม่มีสมบัติพัสถาน ไม่มีข้าวของเงินทอง ทรัพย์สินมากมายเหมือนคนอื่น คือคนจน เมื่อเทียบกับคนอื่นนะ เป็นคนที่มีน้อยกว่าเขา เป็นคนอัปปีจนะ เป็นคนมีสติสัมปชัญญะ รู้ดีว่า เราต้องมาอินดีในความจน เป็น

คนจนที่มีวรรณะ ๔

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

คนจนที่รู้จักพอ

รายละเอียด : คือ มีใจพอในภาวะที่พอเหมาะที่พอควร ไม่โลภโมโหสัน เป็นคนจนที่เป็นประโยชน์ ต่อผู้อื่น ต่อสังคม เป็นคนจนที่ไม่สะสมทรัพย์สิน ทั้งไม่สะสมกิเลส เป็นคนจนที่ยอดขยัน ประารถความเพียร จึงเป็นคนจนที่มีเศรษฐกิจของสังคมอุดมสมบูรณ์

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๔

คนจนที่เป็นทุกข์และคนไม่มีอาริยทรัพย์

รายละเอียด : ความเป็นคนจนและการกัณเฑาะ เรียกว่าเป็นทุกข์ในโลก (ทลิตทียยัง ทุกขัง โลกเก อธิทานัญจะ วุจจติ) คนจนกัณเฑาะชีวิตย่อมเดือดร้อน เจ้าหนี้ทั้งหลายย่อมติดตามเขา เพราะไม่ใช้หนี้มัน เขายอมเข้าถึงแม้การจงจำ ก็การจงจำนั้น เป็นทุกข์ของชนทั้งหลายผู้ปรารถนาในการได้กาม ในวินัยของพระอรียเจ้า ผู้ใดไม่มีศรัทธา ไม่มีหิริ ไม่มีโธตตูปปะ พอกพูนบาปกรรม กระทำกายทุจริต วจีทุจริต และมโนทุจริต... พอกพูนบาปกรรมในที่นั้นๆ อยู่บ่อยๆ ด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจ เราตถาคตย่อมกล่าวว่าเป็นทุกข์เหมือนอย่างนั้น เขาผู้มีบาปกรรม มีปัญญาทราวม ทราบความชั่วของตนอยู่ เป็นคนจนมีหนี้สิน เลี้ยงชีวิตอยู่ยอมเดือดร้อน ฯลฯ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ข้อ ๓๑๖, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

คนจนอย่างมีน้ำใจ

รายละเอียด : เราก็มองแค่นี้แหละจนะ เราไม่มีมากแต่เรามีสมรรถนะมีความมีน้ำใจเยอะ มีสมรรถนะสร้างให้มากเผื่อแผ่ได้มาก ไม่ต้องมีกับตัวเองไว้มาก เพราะอะไร เพราะอาตมามั่นใจในคุณธรรมของมนุษย์ ถ้าเราเป็นคนมีแต่ช่วยเหลือผู้อื่นอย่างบริสุทธิ์ใจไม่มีอคติมีน้ำใจมีเมตตากรุณาทุกิตตาอุเบกขาจริง คนนะ มีภูมิปัญญาที่มีความเฉลียวฉลาดเขาจะรู้สิ่งนี้ เขาจะไม่มาทำร้ายทำลายกับคนชนิดนี้ คนที่มีแต่ความไม่เห็นแก่ตัวมีแต่เกื้อกูล โลกานุกัมปายะ สี่ระดับอย่างสมบูรณ์แบบ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

คนจนอารีเยะ

รายละเอียด : คือ เป็นคนที่คุณสมบัติ อัจฉริยะ (มักน้อย-กล้าจน) มี สันตคุณ (สันโดษ-ใจพอ) รัก วิเวก (รักความสงบ) และ อปจยะ (เป็นผู้ไม่สะสม) ซ้ำมีหน้า วิริยา-รัมมะ (ยอดขยัน) อีกด้วย จึงเป็นคนมี ปัญญา เข้าใจความจน ที่พิเศษแท้จริงของ คนจนอารีเยะ หรือ คิวลิซ (civilize) ชนิด ที่มีความฉลาดแบบปัญญา อันเป็นแบบ โลกุตระ (supra mundane)

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๑-๓๓

คนจริง

รายละเอียด : สัจจะ คือ สัจจะ ความจริง คือ ความจริง คนจริง คือ คนที่มีความจริง คนที่มีความจริง คือ คนที่มี ปัญญา เข้าใจชัดถึงสิ่งที่หลอก ที่เรียกว่า กิเลส และเข้าใจชัด ถึงสิ่งที่ได้ละล้างกิเลสออกไปแล้ว เหลือแต่ความจริง เหลือแต่ ความบริสุทธิ์ คนจริง จึงคือ คนที่มีความจริงที่ปราศจากกิเลส เท่านั้น ส่วนคนที่หลงตัวเองว่า เขาจริง โกงก็โกงจริง ทำเลว อยู่ก็ทำเลวจริง ทำตามอำนาจกิเลสที่มันต้องการ จะทำก็ ทำจริง คนเช่นนั้น ไม่ได้ชื่อว่า คนจริง ชื่อว่า คนโกง หรือชื่อว่า คนหลง โดยเฉพาะ หลงกระทำ ในสิ่งที่กิเลสมันเป็นเจ้าเรือน กิเลสมันบังคับด้วยอำนาจ แล้วก็หลงตนเอง กระทำความเลว อยู่ ความงออยู่ ตามอำนาจของกิเลสนั้นๆ คนเช่นนั้น จึงไม่มี สิทธิ ที่จะชื่อว่า คนจริง แม้จะเป็นคนใจเดียว เป็นคนกล้าแข็ง กระทำในสิ่งที่เบื่อกิเลสนั้นๆ เป็นความผิดนั้นๆ เป็นอกุศล นั้นๆ หรือแม้แต่ในส่วนลึก ส่วนสูง ที่เป็นกิเลสชั้นสูง ก็ยังกล้า กระทำอยู่นั้น คนนั้นหาได้ชื่อว่า คนจริง ไม่เลย ดังนั้น คำว่า สัจจะ คนจริง ความจริง จึงต้องประกอบไปด้วย ปัญญาอันยิ่ง ประกอบไปด้วย การปฏิบัติละล้างกิเลส ละล้างอกุศล ทุกจริต ให้หมดสิ้น จึงจะได้ชื่อว่า ผู้ที่ถึงสัจจะ ผู้ที่แจ้งชัด เข้าถึงความ จริง คนๆ นั้น จึงจะชื่อว่า ค น จ ริ ง สมณะโพธิรักษ์ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๘

ที่มา ที่ไป : สมณะโพธิรักษ์ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๘

คนจริงเอาของจริงมาประกาศ

รายละเอียด : คนนี้กล้าซบซึ้งในเรื่องที่เอาตามได้กล่าวไว้ นานๆ ไป ๑๐ ปี ๒๐ ปี ๓๐ ปี ๔๐ ปีมา ทำไมเอาตามรู้ ที่แซมดิน พุดตอนเช้าว่าทำไมพ่อท่านรู้มาก่อน เอาตามก็ตอบไปแล้ว แต่ตอบอีก สิ่งที่เอาตามเป็น เอาตามมีเอาตามได้แล้วเอา

บอกคุณ เอาตามไม่มีความเท็จ เอาตามมีแต่ความจริงทุกอย่างที่ พุดที่บอกออกไป แต่มันเป็นเรื่องจริงของโลกยุคนี้ว่า มันเสื่อม ไปจนกระทั่ง จริง เสื่อมไปจริงแล้ว ก็เกิดคนจริง เอาของจริง มาประกาศ คนเสื่อมก็หลงความเสื่อมความผิดของไม่จริง เขายึดมันถือมันไว้ แล้วพอมานพุดความจริง ความจริงนี้จะต้อง เป็นความจริงที่ เตี้ยๆ โดๆ นะ ไม่ต้องอาศัยองค์ประกอบ อันนั้นอันนี้มาช่วย เป็นเครื่องหนุนเครื่องช่วยตัวช่วย ไม่ต้อง ต้องแสดงคุณ เพียวๆ ตัวสัจธรรมเพียวๆ เตี้ยๆ เลย ให้แสดง ธรรมเตี้ยๆ เลย

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓

คนจะเริ่มเข้าใจอันนี้สำคัญที่สุด

รายละเอียด : โควิดมา คนจะเริ่มเข้าใจอันนี้สำคัญที่สุด โควิดมาทำให้มนุษย์ที่หลงตัวเองว่าเรามีอำนาจบาตรใหญ่ เพราะเรามีอาวุธก็ตกระบอง รู้ไหมว่าตัวเองไม่ได้มีอำนาจ บาตรใหญ่เพราะการมีอาวุธ ทำให้คนมีธนบัตรเยอะก็ตกร ะบองไปอีก ธนบัตรเยอะก็ทำอะไรไม่ได้ กินธนบัตรก็กิน ไม่ได้ มีธนบัตรไปซื้อกินเขาไม่ขายให้ก็ไม่รู้จะกินอะไร เพราะ ฉะนั้น ค่าของธนบัตรมูลค่าของพืชพรรณธัญญาหารข้าวน้ำ ไม่ได้ได้อย่างนี้เป็นต้น ทั้งอาวุธทั้งธนบัตร แม้แต่ที่สุดน้ำมัน แม้แต่น้ำมันก็ไม่ได้เป็นอำนาจใหญ่เท่ากับพืชพรรณธัญญาหาร นี้เป็นเครื่องบงบอก ธรรมชาติมันสอน โควิดมันสอนให้มนุษย์ ชื่นมา คนทั่วโลกได้ชัดเจนแจ่มแจ้งขึ้นมาถึงความจริงข้อนี้

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกราชวันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

คนฉลาดเจโก

รายละเอียด : คือ ผู้ยังไม่ฉลาด ชั้น ปัญญา มีกรอบ จำกัดของความเข้าใจ คือ มีความฉลาดอยู่ในกรอบของโลกก็เท่านั้น

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๓

คนชั้นสูง The Classes ของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : ๑. เลี้ยงง่าย (สุภะ) เลี้ยงง่ายกว่าหมูหมา เพราะหมาถูกเลี้ยงจนเสียนิสัยหมา มีหมาตัวเมียที่เอาตามเอา ไปให้ห้องภาพสุวรรณเลี้ยง ชื่อโทน มันถูกเลี้ยงจนเสียนิสัย เอาแก้วเดียวหากไม่ปรุงแต่งมันไม่กิน ขนมันปึงไม่ทานมันไม่กิน

เสียนิสัยหมาหมัด เอาไปปล่อยป้ามันอดตายนะ เลี้ยงตัวเองไม่เป็น ๒. บำรุงง่าย, ปรับให้เจริญได้ง่าย (สุโปสะ) ๓. มักน้อย, กล้าจน (อัปปิจณะ)... ๔. ใจพอ สันโดษ (สันตมูลฺลี) ๕. ชัดเกลากิเลส (สัลลหะ) ๖. เฟ่งทำลายกิเลส มีศีลสูงอยู่ปกติ (ฐิตะ, ฐุดงค์) ๗. มีอาการนำเสื่อมใส (ปาสาทิกะ) ๘. ไม่สะสม ไม่กักเก็บออม (อปจยะ) ตรงข้าม อวรรณะ ๙ ๙. ขยันเสมอ, ระดมความเพียร (วิริยารัมภะ) .

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ยอดคนอาภัพที่มีระดับของศาสนาพุทธ วันศุกร์ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

คนผู้ท้วงการสอนจากพระไตรปิฎก

รายละเอียด : คือ สมณะโพธิรักษ์ สอนธรรมะจากพระไตรปิฎกมีคนผู้ท้วง ท่านตอบตามความเป็นจริง ท่านเชื่อคำสอนในพระไตรปิฎกจริง ที่ว่าเอาพระไตรปิฎกมาอย่างนั้นก็จริง แต่ท่านไม่ได้เลือกเฉพาะที่ตัวเองชอบอันไหนที่ควรจะมาเอาอธิบายก็เอามาอธิบายไม่ใช่เลือกอันที่ชอบหรือไม่ชอบ จะเชื่อหรือไม่ก็ตาม ท่านบอกแล้วว่าท่านหมดความชอบความซึ้งจริง ๆ ท่านจิตใจเป็นกลาง ไม่มีชอบไม่มีชัง พูดไปอย่างนี้คุณก็อย่าเพิ่งอาเจียนฟังต่อไป หว่าท่านอธิบายมั่วซั่วนั้นก็ผิด ท่านพยายามเจตนาทำให้ตรงให้ถูกต้องให้ตั้งตามที่มีภูมิแล้วบอกเลยว่าอธิบายธรรมะตามภูมิอย่างตั้งใจให้ถูกต้องที่สุดไม่ผิดเพี้ยน และอธิบายไปแล้วมันก็ไปขัดกับที่คุณไม่เข้าใจกันที่คุณยึดถือกันทุกวันนี้ มันคนละความหมาย คุณก็ยึดเอาความเข้าใจของคุณว่าถูกมันตรงกันข้ามกัน มันด้านแย้งกัน คุณก็คิดว่าผิดไม่เถียงหรือ คุณยึดถือว่าของคุณว่าถูก ก็คิดว่าผิด ก็คิดว่าน่าจะพอเข้าใจนะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

คนต้องพบแสงอรุณก่อนได้พบแสงอาทิตย์

รายละเอียด : ผู้ใดที่สามารถปฏิบัติโยนิโสมนสิการได้ เข้าใจความหมายและประพฤติธรรมใจในการใจในใจของเรา เป็นไปอย่างภาษาได้บอก ว่ามนสิการคือทำใจในใจแล้วทำอย่างขันโยนิโสฯ ผู้นั้นก็จะสามารถปฏิบัติธรรมได้ โยนิโสมนสิการเป็นข้อสุดท้ายข้อ ๗ ข้อสำคัญของสุริยเปยยาลสูตรที่ท่านไล่เรียงว่า คนต้องพบแสงอรุณก่อนได้พบแสงอาทิตย์ ถ้าใครไม่สามารถเห็นแสงอรุณก่อนก็ไม่สามารถปฏิบัติมรรคมีองค์ ๘ ได้ท่านเปรียบเทียบมรรคมีองค์ ๘ ไว้กับพระอาทิตย์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คนต้องรู้หน้าที่ เอาภาระจัดแจง ภาระสิ่งแวดล้อมพอเหมาะ

รายละเอียด : คนเราไม่เอาภาระก็สอบตกความเป็นคน เอาภาระในเรื่องของสิ่งแวดล้อม แม้ว่าเราอยู่คนเดียวก็ต้องดูแลสิ่งแวดล้อมที่เราอยู่ด้วยดินน้ำไฟลมต้นหมากรากไม้ สิ่งสารพัด ถ้าใครไม่รู้เรื่องเลย สิ่งสารพัดมันจะมายังไง ไปยังไงไม่ช้าไม่นานก็ตาย สิ่งสารพัดมันเอาตาย เพราะฉะนั้นเราจะต้องรู้หน้าที่ อย่างน้อยภาระที่จะต้องจัดแจง จนกระทั่งจัดแจงมากจัดเกินควร ทุกวันนี้เกินควรอยู่เยอะ จนกระทั่งบางที่บางแห่งบางคน อยู่กับสิ่งแวดล้อมนี้แล้วอยู่ไม่ได้ ไม่ใช่เป็นโรคอะไร เป็นโรคที่ทนกับสิ่งแวดล้อมไม่ได้ เขาเรียกว่าภูมิคุ้มกันต่ำ คนที่ภูมิคุ้มกันต่ำคือพวก HIV โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง อะไรนิดอะไรน้อยมาแต่ต้องก็ตายอ่อนแอ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

คนต้องเข้าใจให้ครบ อดีต ปัจจุบัน อนาคต

รายละเอียด : ภาคปฏิบัติจริงๆ ต้องปฏิบัติปฏิบัติจนสมบูรณ์ ปฏิบัติปัจจุบันธรรม แต่ไม่ควรไปห้ามว่า ไม่รู้ว่าจะชาติหน้าจะมีวิบากบาป บุญ เชื่อมต่อกันเป็นปัจจุสมุขปาป อย่าไปห้าม อย่าไปตัด ไม่ให้คิดว่าชาติหน้าไม่มีจริงเอาแต่ปัจจุบัน นี่ก็เป็นอุจเฉททิฎฐิ ถูกตัดขาดจากชาติหน้า ซึ่งเป็นการสอนแบบอุจเฉททิฎฐิ (ขอภัยที่พูดตรงๆ ท่านพุทธทาสจะค่อนข้างไปในทางอุจเฉททิฎฐิ) ท่านพูดอย่างนั้นจริง ในความหมายที่ท่านพูดว่าควรจะมาสนใจในปัจจุบันนั้นถูกต้องไม่ผิดหรือ แต่อย่าไปตัดความคิด หรืออย่าไปตัดการเรียนรู้ความเชื่อ ความเห็น ความเข้าใจที่จะต้องคำนึงถึง อนาคต ซึ่งจะมีวิบากบาปต่อ ถ้าไปตัดอย่างนั้นก็ไม่น่าคำนึงชาติหน้า คนก็เลยกลายเป็นอุจเฉททิฎฐิ ก็ต้องเข้าใจให้ครบ อดีต ปัจจุบัน อนาคต ปัจจุบันดีที่สุดแต่ไม่เชื่อว่าอดีตไม่มี อดีตก็มีผล ไม่ใช่อดีตไม่มีผล อดีตนี้เป็นคลื่นสมบัติของอนุสัย วิบากบาปวิบากบุญ (บุญไม่มีวิบาก) หรือกุศลอกุศล

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ่มออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คนทั่วไปมีแต่ใจทวารเดียว

รายละเอียด : ในสามัญผลสูตรก็จะบอกว่า มีศีลอันเป็นอาริยะ คัมภรองทวารอินทรีย์อันเป็นอาริยะ มีสติสัมปชัญญะอันเป็นอาริยะ สันโดษอันเป็นอาริยะ แต่คนทั่วไปเขาทำก็ไม่มี การสำรวมอินทรีย์ทั้ง ๖ มีแต่ใจทวารเดียว มีแต่สติทางใจไม่มีสติทางกายวาจา สันโดษก็เลยไปโอดเตี้ยวอยู่ในถ้ำดำดิ่งลึก ในพระไตรปิฎกไม่เห็นมี เขาพูดกันเองบัญญัติเอง แล้วก็หลงตามอาจารย์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓

คนที่ใจพอ

รายละเอียด : ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ตรัสไว้ เอาคำว่าพอมาใช้เป็นตัวกลาง เป็นตัวสำคัญมากเลย ที่จะต้องเรียนรู้สิ่งใดของคน บางคนมีหมั้นล้านก็ยังไม่พอ มีลูก ๒๐๐ คนหรืออย่างไร ก็ไม่ใช่ ใจที่รู้จักพอ มีเท่านี้เราก็พอ อยู่กับหมู่ แม้มันมีเราไม่ต้องสะสมเลยก็พอ แล้วมันไม่สบายหรืออย่างไร สบายจะตาย ที่จริงเราก็ควรจะดูแลรับผิดชอบบ้าง ตอนนั้นเราไม่ต้องดูแลอะไรเลยตัวล่อนจ้อนมันก็มากไป ก็ต้องช่วยกันบ้าง อย่างน้อยก็ช่วยเก็บงำไม่ให้หกตกหล่น ไม่ควรที่จะสรุ่ยสร่ายฟุ้งเฟ้อยให้เอาภาระกันบ้าง หากเราไม่ช่วยกันดูแลไม่ช่วยกันเลยปล่อยลอยชายไปลอยชายมา เราช่วยกัน เราก็เป็นคนมีกรรมเป็นกุศลความชานาญก็เกิดประโยชน์ก็เกิดวิบากก็ดี คนที่ยันหมั้นเพียร คุณเองคุณก็ได้ดีของคุณไม่มีใครไปแย่งคุณได้เลย ไปแย่งวิบากกันไม่ได้ วิบากกรรมวิบากมันแย่งกันไม่ได้ เราเป็นทายาทของกรรม

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

คนที่จนอย่างมีปัญญา คือคนที่สูงและเด่นที่สุด

รายละเอียด : มีความฉลาดโลกีย์ทั้งหมดอย่างไรคือดีของโลกีย์ อย่งไรคือชั่วของโลกีย์ โลกุตระรู้หมดแล้วทำได้ด้วยแล้วยังมีความฉลาดมากกว่านี้ ตรงที่ว่า เข้าใจว่าดีและชั่วเราไม่ยึดติดในความดีความชั่ว โลกจะสมมุติว่าคนจนคือคนที่ต่ำ คำไวพจน์ว่า จนคือต่ำกระจอกไม่เจริญคนไม่สูง ต้อยต่ำ แต่ที่จริง คนที่จนอย่างมีปัญญาคือคนที่สูงและเด่นที่สุด นี่คือสภาวะมันเป็นอย่างนั้นลัจจะมันเป็นอย่างนั้น แต่คนเข้าใจไม่ได้ เพราะฉะนั้นในวรรณะ ๔ ที่พระพุทธเจ้าตรัส นี่คือคนชั้นสูง เพราะ

ฉะนั้นเขาอธิบายไม่ออกเขาก็เอามายายความแล้วพาให้คนมีวรรณะ ๔ ไม่ได้ แต่อาตมายืนยันว่าพวกเรา มีวรรณะ ๔ เป็นคนเลี้ยงง่าย ไม่ยากไม่เย็นอะไรเขาก็มาเข้าแถวกินข้าวเหมือนหมูเอาอาหารใส่รางเลื่อนมา ทั้งสมณะทั้งฆราวาสเหมือนกันใส่ล้อมา เลื่อนแล้วก็แบ่งกันกินสบาย เลี้ยงง่าย ไม่แย่งกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓

คนที่จะกลับมาเกิดเป็นคนอีกเท่ากับมือที่จิ้มลงที่ดินแล้วติดเล็บ

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าตรัสว่าคนเราเกิดมาแล้วตายไปจะได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกนั้นยากกว่ายาก ส่วนมากแล้วตกนรก คนที่เกิดมาเป็นคนแล้วแต่ละชาติ ส่วนที่จะได้เกิดมาเป็นคนอีกเท่ากับมือที่จิ้มลงที่ดินแล้วติดเล็บมา นั่นคือจำนวนคนที่จะได้เกิดมาเป็นคนอีก นอกนั้นเหมือนกับแผ่นดินไม่ได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก จะต้องไปใช้หนี้วิบาก ก็คือไปตกนรกนั่นแหละ ท่านตรัสไม่ได้เกินความจริง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

คนที่ทำงานเศรษฐศาสตร์จึงต้องไม่เห็นแก่ตัว

รายละเอียด : คนที่จะทำงานเศรษฐศาสตร์จึงจะต้องไม่เห็นแก่ตัวไม่มีอคติ แล้วรู้จักทรัพย์สิน รู้จักสิ่งที่เกิดสิ่งที่มีสิ่งที่เป็น ไม่ว่าจะเป็ผลผลิตทางอะไรก็แล้วแต่ เครื่องกินเครื่องใช้ วัตถุอะไรก็แล้วแต่ แล้วก็เฉลี่ยแจกจ่ายสะพัดให้ถึงมือผู้ที่ควรได้ควรเป็นให้ถูกสัดส่วน คนก็มีกินมีใช้ได้พอเหมาะพอดีสุขภาพก็ดี การดิ้นรนเบียดบังทะเลาะวิวาทก็น้อยลง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คนที่ซุ่มทรัพย์ (แต่ซวดเอง)

รายละเอียด : คนเป็นคนมองแต่คนอื่น ไปให้คนอื่นตัวเองไม่รู้ตัวนาตัวเองไม่ทำ แต่ไปทำนาให้คนอื่น ไปซุ่มทรัพย์ให้แก่นคนอื่น คนนี้เอาแต่ซุ่มทรัพย์ให้คนอื่น ก็คือนาตัวเองไม่ทำไปบอกให้คนอื่นทำนาแต่นาตัวเองไม่ทำ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

คนที่ตกในข่ายแห่ดินรนคือตัวต้งหา

รายละเอียด : ยุคนั้นมันบีบคั้นโง่หนักซับซ้อน จนตัวเองไม่รู้สึกรู้ว่าตัวเองเป็นคนขี้โลก มันได้มีมากมายเป็นล้านๆ คน รวยเป็นล้านๆ ส่วนคนจนติดลบเลย เป็นหนี้ ก็เป็นผู้ที่ต้องเสีย ดอกเบี้ยให้คนรวยล้านๆ มีผู้ไม่ต้องเป็นทาสของโลกโลกีย์ ที่เขามีวิธีให้คนติดข่ายแห่ของเขานั้น เราหลุดออกจากข่ายนั้นออกมาได้สุดยอดจริงๆ แล้วคนที่อยู่ในข่ายนั้น จะพูดให้ได้อย่างไร จะแก้ตัวยังไงก็ไม่พ้นหรอก พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ชัดเจนว่า คนที่ตกอยู่ในข่าย (ขาละ) แห่ที่ครอบ ดิ้นออกไม่ได้เหมือนกับลิงติดแห คนที่ติดในข่ายได้แต่ดินรน การดินรนนี่คือตัวต้งหา แล้วต้งหานี้ พระพุทธเจ้าไขความว่า ผู้ที่มีต้งหาเป็นความ แส่หาต้งหาของต้งหา (ต้งหา คตานั้น ปรีตัสลิตัง วิปผันทิต เมวะ) เป็นความไม่รู้ เป็นความไม่เห็น เป็นเพียงความแส่หา ของต้งหา พวกนี้เป็นพวกอชานตัง อปัสตัง ไม่รู้ไม่เห็นมีแต่ ต้งหาเป็นความต้งหาแส่หา (สู่แดนธรรมว่า เขามีต้งหาแส่หาได้เอง โดยปราศจากผัสสะอันก่อให้เกิดต้งหา)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

คนที่ทำชั่วทั้งๆ ที่รู้ว่าชั่ว

รายละเอียด : คือ คนทำผิดทั้งๆ ที่รู้ว่ามันผิดเป็นบาป ยกกำลังนะ ไม่ใช่แค่บวก อย่าทำ ถ้าทำอยู่ก็โง่โง่ไปจะโง่ไปถึง ไหน ไม่รู้จักหยุด ทำชั่วทั้งๆ ที่รู้ว่าชั่ว ไปทำทำไม ส่วนคนที่ไม่รู้ ว่าชั่วไม่รู้ว่าผิดยังนำให้อภัย เขานึกว่ามันไม่ผิดนะเขาก็ทำไป ทำอย่างจริงจัง เขาไม่รู้ว่าเป็นสิ่งชั่วก็เลยทำ อย่างนี้นำให้อภัย ส่วนคนที่รู้ว่าชั่วและผิดแต่ก็ยังไปทำอยู่ไม่นำให้อภัย

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบาย รายการสำมะปีชีวิต ปฐม-อโศก ครั้งที่ ๗๑

คนที่ทำนาคคนอื่น

รายละเอียด : คนไม่รู้ตัวไม่รู้สึกรู้ตัว ไปเที่ยวชักคนอื่นไป ทำกับคนอื่นไปว่าคนอื่นเขา

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

คนที่ทำหน้าที่ตำหนินี้ เสี่ยง เสียสละ

รายละเอียด : เป็นลูกพระพุทธเจ้า ต้องพูดให้เข้าหลัก เข้าเกณฑ์พระพุทธเจ้า อาตมาทำถูกแล้ว อาตมาตำหนินี้ คุณพูดประเด็นของคนโลก ถูก...พูดไปก็มีแต่คนไม่ชอบ คนที่

ไม่ชอบคำตำหนินี้ไม่มีความเจริญหรอก พูดไปก็มีแต่คนไม่ชอบ คนโลกๆ เขาจะโง่ใครไปตำหนิเขา เขาจะไม่ชอบทั้งที่ตำหนิ ผิดหรือถูก เขาก็ไม่ชอบตำหนิถูกด้วยซ้ำเขาก็ไม่ชอบ ตำหนิ ผิดเขายังไม่รู้เรื่องยิ่งบดออก คนที่ทำหน้าที่ตำหนินี้ เสี่ยง เสียสละ คนที่ไม่ชอบอย่างที่คุณพูดมันเป็นคนโลกๆ ถูกต้อง คนเรานี้ควรจะให้คนเขาชอบหรือให้คนเขาไม่ชอบ ให้ชอบ แล้วคนเราก็พยายามจะสร้าง มุมอะไรที่ทำให้คนชอบ ส่วนใหญ่ คนจะสร้างท่าลีลามุมเหลี่ยม สร้างให้ตัวเองให้คนอื่นเขาชอบ เพราะฉะนั้นคนที่ทำแล้วคนเขาไม่ชอบนี่เป็นคนเสียสละ

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ่มออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

คนที่บรรลุอรหันต์ส่วนใหญ่ต่อพุทธภูมิ

รายละเอียด : เมื่อเป็นอรหันต์แล้ว ความทุกข์มันก็ไม่มีความรู้มันก็น่าเรียนรู้ เพราะฉะนั้นคนที่บรรลุเป็นอรหันต์แล้วจะไม่ต่อพุทธภูมิเป็นโพธิสัตว์มีน้อยต้งน้อยนัก ส่วนใหญ่เป็นพวก สมสึสี มันรู้แล้วตายเลย แต่นอกนั้นก็ต่อ เหมือนคุณไปเจอ เพชรแล้ว ได้เม็ดเดียวแล้วก็เลิก แต่หากคุณได้ เม็ดเดียวแล้ว คุณก็จะไม่รีบหนีหรอกดีไม่ตีก็จจะคันต้งไปอีกมันมีอีกหรือไม่ รับรองว่าจะขนไปอีกไม่รู้กี่วันก็เดือนก็ปี

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓

คนที่ฟังสมณะโพธิรักษ์จะเป็นเพื่อนสหธรรมิก ทั้งนั้น

รายละเอียด : คือ คนที่ไม่มีภูมิเขาไม่ฟังอาตมาหรือ เปิดดูแล้ว เขาก็ไม่ดูต่อหรือ มันจะมีว่า อาตมาเทศน์อวดไป คนที่ฟังแล้วรับไม่ได้จะไม่ฟังต่อหรือ ไม่อาบติปาจิตตีย์หรือ แต่คนที่เปิดดูอาตมานั้นจะเป็นเพื่อนสหธรรมิกทั้งนั้นแหละ คนที่รู้เรื่องแล้ว แต่คนที่เขาไม่ฟังเขาเป็นคนที่ไม่รับอยู่แล้ว ถ้าอาบติปาจิตตีย์ก็จริง ถ้ามีอุตรนิมุตธรรมที่มีจริงในตนก็หาก อวดไปปลงอาบติกับเพื่อนสหธรรมิก ที่จริงไม่ได้มีจิตอยากอวด แต่เป็นการแสดงออกธรรมดาให้คนอื่นได้รับรู้ด้วย อาตมาจะไม่อาบติ อาตมาไม่ใช่อาริยะธรรมดา แต่อาตมา เป็นอรหันต์ อวดให้ตายก็ไม่อาบติ คนก็จะยิ่งหมั่นไล่หนีไปอีก อาตมา ไม่รู้จะทำอย่างไร ก็พูดความจริงสู่ฟังแม่ไม่ยอม แต่อาตมา อวดไปคนฟัง อธิบายแล้วว่า เขาไม่ฟังหรือ พอได้ยินว่า อาตมาเป็นอรหันต์เขาเปลี่ยนช่องเลย แต่ถ้าสมัยโบราณ หากคุณนั่งตรงหน้านี้ แล้วท่านจะแสดงอรหันต์ คุณไม่ชอบใจ

ก็เดินหนีได้ พระอรหันต์ยกเว้นได้ ยกสติวินัยไม่มีอาบัติหรก ทานใจบริสุทธิ์ ทานประมาณแล้วอรหันต์บางองค์ก็คะนอง ทำอะไรเวอร์ๆ ได้ เรื่องนี้อาตมาเข้าใจทำไมต้องทำเวอร์ๆ ไว้ ถ้าคุณเข้าใจ มันจะมีนิสัยละเอียดลึกซึ้งซึ่งมากมาย มีคนอธิบายว่า ดาราแสดงละครจะต้องทำเวอร์ๆ ไว้ ต้อง overacting ให้หน่อย ไม่อย่างนั้น คนไม่ชัดเจน ถึงแม้เขาจะคิดว่า คนที่แสดงเป็น ธรรมชาติไม่เวอร์เลย แต่ต้องเวอร์ เพราะต้องการเน้นสภาวะ จริง ไม่เช่นนั้น มันจะจืด ไม่เนียน ไม่ชัด จะเน้นอะไร จะเน้น ลักษณะใด นี่เป็นรายละเอียดของศิลปะ ลึกซึ้งมาตุกล้าข้าม ฟันว่า อรหันต์ คนจะชอบที่รูปที่เหมือนพระอัสสชิ แต่จะชอบ สภาวะที่เหมือนพระสารีบุตร

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คนที่มีจิตวิญญูเขาก็อาการของอุเบกขา เหมือนกัน

รายละเอียด : คือเขาทำด้วยวิธีสะกดจิต สะกดแล้ว ไม่ได้แยกออกเลยว่า อารมณ์จริงของความสุข อารมณ์จริง ความทุกข์เป็นอย่างไร เขาสะกดไม่ให้มันมีให้เกิดกลางเฉยๆ เขาสะกดให้มันดับส่วนมาก ก็จะหลับตาปฏิบัติ หลับตาแล้วก็ ดับ เขาเรียกว่าทำฌานทำสมาธิ เขาก็แยกกันไม่ออก ระหว่าง ฌานและสมาธิ เขาบอกว่ายกสติขึ้น ฐึ้นเฉย แล้วให้ความจริงนั้น รู้ความจริงที่มันเฉยๆ กลางๆ ออยาก ก็บังคับให้อย่าคิด แต่มันเป็นอุปาทาน เขาสร้างภาพว่างๆ เก่งจน กระทั่งลืมตา เขาก็สัมผัสแล้ว ทำให้จิตของเขามีอุปาทาน คือยึดติดสูญๆ ว่างๆ ไว้เหมือนกัน แต่เขาไม่ได้รู้ความจริงว่า อากาสสุข อากาสทุกข์ ไม่ให้มันเหลือในจิตเลยโดยไม่ต้องไปบังคับ ไม่ต้องไปกดข่ม แต่ทำได้จริงอย่างจริงจัง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คนที่มีกิเลสมาก

รายละเอียด : มีกิเลสมาก ปิดบังไว้แล้ว หยั่งลงสู่ความ หลง คนนี้จะไม่สามารถทำให้ตัวเองสงบสงัดจากความหลง หรือ สงบสงัดจนวิเวก เลิกสิ่งที่คุณยึดติดไปได้ง่ายๆ ไกลแสนไกล คนที่ยังจมอยู่กับกิเลสมากแล้วปิดบังไว้แล้ว แล้วตั้งอยู่ และยัง แดงจมสู่ความหลงอีกว่า อันนั้นเป็นความดีอะไรคือกิเลส มาก เป็นของดี กิเลสมากเป็นความสุข แล้วคุณก็ไปบำเรอความสุข สมใจตลอดเวลา คุณไม่ได้รู้ง่ายๆ เลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสาริธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

คนที่มีคุณสมบัติจะแก้ปัญหาความจนในตัวเรา

รายละเอียด : คือ แม้ว่าวัตถุมันจะมีน้อย แต่ความ ชัยชนะเรามี ความรู้ ความสามารถ เรามีเยอะ ก็ชนะ ความรู้ ความสามารถ สมรรถภาพของเราเยอะ แล้วยังขยันอีก ทำไป มันก็เกิดผลผลิต ความรู้เราก็มีแล้ว เราควรจะขยันทำ ทำสร้าง ขึ้นมา มันก็เกิดผลผลิต บนโต๊ะมีฟักทองหน้าตาแปลกๆ ใครชิมแล้วเป็นอย่างไร เนื้อดีเท่าฟักทองไทยไหม เนื้อมันกรอบ ไม่มันเท่าไร มะนาวก็ลูกโต เราก็กินสิ่งที่เรากินเราอาศัยใช้น้ำมือ น้ำแรง เราสร้างขึ้นมาใช้เพื่อแม่แก้อูกูลกัน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คนที่มีดวงตาจะดูเพชรแท้ ออก

รายละเอียด : มันจะคัดเลือกคนที่มีดวงตา คนที่มี ดวงตาจะเห็นว่า โอโฮ! นี่เป็นเพชรแท้ๆ ถ้าคนไม่มีดวงตา ก็จะ ต้องอาศัยว่านั่นมันเพชรมันแท้หรือไม่ แต่คนที่มีดวงตาที่ดูเพชร แท้ ออก เขาเห็นทันที หรือคนที่พอมีดวงตาบ้างไม่ฝ้าฟางนัก ดูซ้ำซ้อนอีกนิดหน่อยก็ชัดเจนเขาก็จะเห็น สรุปคือต้องมา พิสูจน์ตัวเองอย่างเพียวๆ เดี่ยวๆ โดดๆ ไม่ต้องอาศัยตัวช่วยเลย แล้วเราจะได้คนที่มีดวงตาจริงมาเห็น อาตมาก็ได้มา อาตมา จึงสบายใจ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓

คนที่มีภูมิปัญญาเชิงกรรมเชื่อวิบากเป็นอนิจจังโดย

รายละเอียด : เรื่องของการกินเนื้อสัตว์ ไม่กินเนื้อสัตว์ เป็นความลึกซึ้งถึงขั้น อุตุนิยาม พิษนิยาม จิตนิยาม กรรม นิยาม ธรรมนิยาม เป็นความรู้ที่เป็นอนิจจัง เป็นความรู้ที่ เต่าเอาไม่ได้ ใช้เหตุผลทั่วไปก็ไม่ได้มันลึกซึ้งซับซ้อน เพราะ ฉะนั้นคนที่มีภูมิปัญญาเชิงกรรมเชื่อวิบาก เข้าใจในเรื่องกรรม วิบากเป็น อนิจจัง โดย ไม่ใช่เรื่องที่จะเข้าใจจะรู้กันง่ายๆ และ ไม่เชื่อกรรมวิบากไม่เชื่อกรรมเป็นของๆ ตน ก็มันสกะ เป็น ความรู้ของพระพุทธเจ้าที่ถ่ายทอดกันมาเป็นล้านๆๆๆๆ ปี ถ่ายทอดเรียนรู้อันไม่รู้กี่ล้านๆ ชาติ อาตมาเป็นพระโพธิสัตว์ บอกล้ออาตมาเกิดมาไม่รู้กี่ล้านชาติ แล้วมาศึกษาสืบทอด ไม่รู้กี่ล้านชาติแล้ว

คนที่มึญมิปัญญาเข็กรรรมฯ - คนที่ยังมีกิเลสคนที่ยังมีวิชา

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

คนที่มึญมิปัญญาไหลหาหมูกุ่มที่เป็นโลกุตระ

รายละเอียด : เมื่อหลุดออกมาได้ก็มีปัญญาว่า
ลิ่งนั้นไม่ดีหรอก ก็จะพัฒนาอยู่ร่วมกันเป็นหมูกุ่ม จะไหล
ไปหาหมูกุ่มที่เป็นโลกุตระ น้ำก็ไหลไปหาน้ำ น้ำมันก็ไหลไป
หาน้ำมัน ไม่ต้องกลัวหรอก เราก็มาเข้ากลุ่มไปเรื่อยๆ ขอให้
มันจริงเกิด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คนที่มึญญ

รายละเอียด : คนที่ไม่มีตัวตน คือไม่มีกิเลสในตัวเอง
ไม่เห็นแก่ตัวเลย จะเป็นคนรับใช้ เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน
เป็นคนที่มึญญใจอะไรต่างๆ ดีจริงๆ เลย เอื้อเพื่อเจือจาน
รับใช้คนอื่น นี่ก็คือคุณลักษณะของผู้ที่ไม่มีตัวตน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

คนที่มึญญิต อธิจิต อธิปัญญา คือผู้ที่มีสมาธิ

รายละเอียด : คำว่าสมาธิ คือ สมะ + อธิ สมะ แปลว่า
ผู้สงบ คนที่มีอธิจิต อธิจิต อธิปัญญา ผู้นั้นคือผู้ที่มีสมาธิ
ก็แยกขยายไปนิดหน่อย จะให้จิตที่มีสมาธิจะต้องมีจรณะ ๑๕
วิชา ๘ ทำให้เกิดความบรรลุจิตใจก็บรรลุเป็น สติปริโยทปนัง
ทำจิตให้สะอาดผ่องแผ้วจากกิเลส จิตที่สะอาดก็จะตกผลึก
เป็น ปริสุทธา แล้วมีการสั่งสมตกผลึกเป็นปริโยทาทา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

คนที่มึญญวิชา

รายละเอียด : ไม่ได้ไตร่ตรองพิจารณาเลย วิตกวิจารณ์
ดูพฤติกรรมของมันไม่ได้รู้เรื่อง ก็เลยไม่รู้ที่เราตกลงแล้วจิต
มันสั่งกับปะ จิตมันปรุงแต่งขึ้นมา ด้วยการมีตัวแทรกจร เป็น
กิเลสกามก็ดี กิเลสพยาบาทก็ตีปรุงเข้าไปด้วยหรือไม่ สำหรับ
คนที่ไม่ได้ศึกษาเรียนรู้ฝึกฝน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

คนที่มึญญจริตที่สุดคือชาวโศก

รายละเอียด : ฟังเขาเผินๆ ถูกครอบงำความคิด ต้องลิ่ง
ซึ่งหน้อยเราเป็นเมืองพุทธ ต้องเข้าใจ เสฎฐะหรือเสฎฐ์ของ
พระพุทธเจ้าให้ชัดเจน คนที่มีจริตที่สุดคือชาวโศก
มี gross สูง รายได้ต้องคร่อม ๐ ตลอดปีตลอดคืนตลอดวันแล้ว
ขยันทำงานมีผลผลิตกินใช้อาศัย ไม่เบียดเบียนคนอื่น ของเรา
เองสร้างมาแล้วเราสามารถกระจายเผื่อแผ่คนอื่นได้ อย่างนี้
คือคนเจริญ เสียสละ แจกได้ด้วย ไม่ใช่เอาเงินที่ขายได้มาเป็น
สถิติว่าเจริญ แต่ยิ่งให้เขาได้ยิ่งเจริญ มั่นทวนกระแสบกับเขา
เข้าใจกันคนละชั่วเลย ย้าอีกที่ เศรษฐศาสตร์กับเศรษฐกิจ
ชาวโศกเจริญมาก แม้ในประเทศไทย ก็เจริญทุกวันนี้ไม่ใช่
เอาเรื่องของเงินทองเงินคงคลัง รายได้ต้องคร่อมก็ตาม จะต้อง
มีตัวเลขสูงกว่าประเทศไหนๆ ไม่ใช่! วัตกันจริงๆ แล้วต่ำกว่า
เค้าด้วย แต่มีชีวิตอย่างสุขสำราญเบิกบานใจ อุดมสมบูรณ์

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช เศรษฐกิจ
ที่ดีที่สุดในโลกอยู่ที่นี้ วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

คนที่มึญญในสังคัม คือคนที่มึญญกิเลสมาก

รายละเอียด : คนจะอยู่ก็ควรอยู่อย่างเป็นประโยชน์
ไม่เป็นโทษ แล้วคนที่มึญญไม่เป็นประโยชน์คืออย่างไร คือ
คนที่มึญญกิเลสมาก รากะมาก โทสะมากหรือโลภะมาก โทสะมาก
พยาบาทมาก โมหะมาก คนอย่างนี้มีแต่โทษ อยู่ในโลกอย่างไร
ก็มีแต่โทษ พากันสร้างโทษภัยให้แก่สังคัมแก่มนุษยชาติ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

คนที่มึญญกิเลสคนที่ยังมีวิชา

รายละเอียด : เอ้ จิตกับกิเลส อะไรมันต้องอยู่กับอะไร
ผู้ที่มีกิเลสอยู่ พ่อครูจะให้จิตตั้งอยู่ที่ไหนคะ ควรทำอย่างไรกับจิต
ผู้ที่มีกิเลสอยู่ ที่จริงเป็นคำถามเต็มเลยเป็นคำถามครอบจักรวาล
ผู้ที่มีกิเลส แล้วจะตั้งจิตอยู่อย่างไร ทุกคนก็ต้องมีปัญญาต้อง
เข้าใจว่าอันนี้เป็นอย่างไร คนที่ยังมีกิเลสคนที่ยังมีวิชา
กิเลสยังไม่หมดยังไม่เป็นพระอรหันต์จะทำจิตอย่างไรควร
ตั้งจิตอย่างไร ควรทำกับจิตอย่างไร ความหมายคือคลุมทั้งหมด
อย่างนั้น การปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้าก็คืออันนี้ คืออันที่
ว่า คุณจะต้องรู้จักจิตในจิต คือคุณจะต้องรู้จัก กาย เวทนา รู้จัก
ธรรมะ จิตในจิตนี้แหละ คำว่าจิตนี้เป็นตัวหลักแล้วคุณจะต้อง
รู้ว่าความเป็น กาย คือส่วนอย่างไรอาการอย่างไร ความเป็น
เวทนาคืออาการอย่างไรส่วนอย่างไรในจิต แล้วก็เป็นธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓

คนที่รู้จักกรรมวิบากจะไม่กินเนื้อสัตว์

รายละเอียด : เริ่มต้น ตั้งแต่ศีล เกี่ยวข้องกับบุคคลกับสัตว์ ในชีวิตของคนเกี่ยวข้องกับสัตว์และบุคคล นี่สำคัญที่สุด ถ้าหากคุณเข้าใจเนื้อหาสาระสัจจะความเป็นอยู่ของชีวิตเราสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน กับสัตว์มนุษย์นี้แหละเป็นตัวหลัก สัตว์เดรัจฉานอย่าไปยุ่งกับมัน มันเกิดมาตามวิบากของมันก็ปล่อยมันไปตามวิบากของแต่ละสัตว์ แล้วอย่าไปยุ่งเกี่ยวเอามากินเราไม่ต้องไปกินไปเกี่ยว ไม่ต้องกินสัตว์เลยกินแต่พืช ไม่ต้องไปเกี่ยวกับสัตว์เพราะเราเป็นผู้ที่รู้จักกรรมวิบากคนที่รู้จักกรรมวิบากจะไม่กินเนื้อสัตว์ หากคนไม่รู้จักกรรมวิบากก็จะกินเนื้อสัตว์ จะไปกินมันทำไม มันมีเอื้อโยของจิตวิญญาณที่ลึกซึ้งที่จะต้องไปเกี่ยวเกาะมาทำไม กินพืชมีชีวิตก็สมบูรณ์แบบแล้ว เพราะว่าศาสนาพุทธสอนให้กินพืช สอนให้กินเนื้อสัตว์ที่ไหน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

คนที่รู้ที่จะเกิดแล้วต้องเกิดในแดนสี่ปายะ ๔

รายละเอียด : คนที่รู้จักแดนเกิด รู้จักที่ๆ จะเกิดแล้วต้องเกิดในแดนที่เป็นสี่ปายะ ๔ นี้ ใดๆ เขาก็อุ้มคุณไปแล้ว ไม่อุ้มก็ลากถูถูกันกันไป อย่างน้อยมาปฏิบัติธรรมหน้าองน้ำตาอยู่ ไม่ใช่หลงระเรีงกับโลกียะก็หนาเประเติมไปด้วยโลกียะเฮลละไปเรื่อยๆ อย่างน้อยมาอยู่ในนี้ ถูกลากไปถลอก ปอกเปิกก็ยังดี ไม่อย่างนั้นมันก็หนาแน่น แม้หน้าองน้ำตาอยู่อัดอั้นตันใจไป ก็ยังดีกว่าที่จะไปเสียเวลาอยู่กับอันนั้น สรูปสัมภเวสีคือแสวงหาที่เกิด ถ้ารู้ที่เกิดชัดแล้วอย่าเสียเวลา นี่พูดเท่าไรก็ยังไม่เต็ม ๗๗๗ เรามีเกิน ๕ คนอยู่แล้ว ๕๐๐ ก็ยังพอได้ รวมกันที่ๆ หนึ่ง วันนี่ถึง ๕๐๐ โหม ก็ถึงอยู่นะ

ที่มา ที่ไป : รายการ ทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูบวชมาอย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

คนที่หาได้ยาก ๓

รายละเอียด : บุคคลที่หาได้ยากในโลก ก็คือ ๑. พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ๒. ผู้แสดงธรรมวินัยที่พระตถาคตประกาศแล้ว ๓. ผู้กตัญญูกตเวที (รู้คุณและตอบแทนคุณ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ ทุลลกสูตร ข้อ ๕๕๕ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุทธสติก หน้า ๑๙

คนที่อยากมาอยู่กับชาวอโศก ต้องทิ้งทางโลก

รายละเอียด : คือท่านสมณะโพธิรักษ์พูดถึงเรื่องความจน เน้นมาพวกเราก็คงเข้าใจกันดี เข้าใจกันใช้ได้ มาประพฤติปฏิบัติ เป็นคนจนอย่างสบายใจ แล้วไม่ได้คิดไปแย่งชิงไปร่ำรวยอะไรกับเขาอะ อยู่กันอย่างนี้แหละอยู่กับหมู่ฝูงอย่างนี้แหละ คนที่อยู่ที่นี่แล้วไม่มีปัญหา คนที่ยังไม่อยู่กำลังจะย้ายมาอยู่มีใครบ้างยกมือขึ้นซิ เหนื่อยจริงๆ มันไม่มีเสน่ห์หรืออย่างไร คนที่จะอยากมาอยู่ที่นี่ต้องทิ้งทางโลก โลกที่มีแสง สี มีรูป รส กลิ่น เสียง มีสิ่งที่ยั่วชวน ยั่วเย้า ช้างนอกมันมีอยู่เยอะ แล้วก็ติดยึดกันอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คนที่อยู่เหนือทรัพย์สินศฤงคาร ไม่ได้ยากที่จะไปนิพพาน

รายละเอียด : มันเต็มโลกเลยนะเอาเงินที่ไหนมาจ้างเจ็บแค้นกัดแท่นนั้นเองก่อนตายเก็บเงินมา พอล้านในบัญชีมีประโยชน์อะไร พ่อครูว่า..น่าคิดเหมือนกันนะคนเรามีชีวิตสะสมไปพยายามอยากมีเงินล้านมันก็ไม่ถึงล้านได้ง่ายๆ เลยนะเห็นใจ คนระดับล่างมีเยอะ เงินล้านไม่ใช่เงินต่ำๆ ถึงยุคนี้ค่าเงินตกเยอะ ก็ยิ่งไม่จ่าย ยิ่งสมัยยุคอาตมาก็ยิ่งไกลลิบ สมัยนี้เงินล้านไม่ใช่เรื่องใหญ่แล้วแต่ก็ไม่ใช่เรื่องง่าย แล้วคนเราก็กหาเงิน ซอกๆ แล้วก็คิดว่าชีวิตจะอยู่กับโลกที่เป็นก้อนล้านๆ มันจะทำให้ชีวิตเราเจริญทำให้ชีวิตเราประเสริฐทำให้ชีวิตเราดีขึ้น อาตมาว่ามันไม่ใช่ ถ้าใช่แล้ว พระพุทธเจ้าก็ผิตตั้งแต่ต้นที่มีสมบัติพัสถาน ผิตตั้งแต่ต้นเลย ท่านทิ้งอย่างไม่แยแสเลยอาตมาก็เหมือนกัน อาตมาเดินออกมาจากทางโลก ไม่เคยไปยุ่งเกี่ยวกับกองเงินกองทองทางโน้นเลย ตัดขาดมาอยู่ทางนี้แล้วก็จะมื่ออะไรใช้จ่ายอยู่กับทางนี้อยู่กับทางธรรมะหมดไม่เคยไปยุ่งกับทางโลกอีกเลย ทรัพย์สินศฤงคารอะไรก็ไม่ยุ่ง ซึ่งคนเราถ้าเพื่อว่าเข้าใจความเป็นจริงของทรัพย์สินศฤงคาร แล้วรู้จักว่ามันเป็นเรื่องความตื่นมาก เรื่องหยาบ ถ้าแค่นี้ คนยังเข้าใจไม่ได้ว่า อยู่เหนือหรือโลกุตระนี้ อยู่เหนือมันให้ได้จริงๆ ยากในชีวิตมนุษย์ที่จะไปนิพพาน

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓

คนที่เกิดมาในโลกไม่ใช่สัตว์เดียว

รายละเอียด : ขอวิจัยประเด็นนี้หน้อยหนึ่ง คนเราที่พึ่งตนเองไม่ได้ ไม่มีฐานการพึ่งตัวเอง แน่หนอน ถ้าคนไม่ศึกษาธรรมะดีๆ ทำตนเอง ไม่เห็นหมู่กลุ่ม ไม่เห็นคน ไม่เห็นสังคมที่เราควรเชื่อมโยงสัมพันธ์สัมพันธ์แม้แต่เพื่อนหมู่กลุ่มมิตรดี สหายดีสังคมสิ่งแวดล้อมดี อดดีแต่ตัวคนเดียวจะเป็นอย่างที่คุณอาศัยว่า ก็จะต้องเดี่ยว ตัวเองก็ไม่พึ่งสังคมอยู่แล้ว แล้วตัวเองก็พึ่งตัวเองล้มเหลว ตัวเองก็ตาย เพราะฉะนั้นคนเราไม่เห็นความสัมพันธ์ของสังคมเป็นสิ่งสำคัญ ในโลกเกิดมาคนไม่ใช่สัตว์เดียว อยู่ตัวเดียวไม่เกี่ยวกับใครกับหมู่ ไม่ใช่แล้วเป็นสัตว์ของที่สัมพันธ์กับมนุษย์อย่างไม่มีเหตุไม่มีการกัน globalization อย่างนั้นเลยคน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

คนที่เก่งพยัญชนะมีเหตุมีผล

คุณจะทำอย่างไรก็ไม่ผิด แต่คำแต่ละคำนั้นเข้าไปถึงสภาวะใหม่ ตั้งแต่ ศิล สมาธิ ปัญญา

รายละเอียด : คนที่วนอยู่กับเหตุผลพยัญชนะนั้นนี้ มีเยอะเป็นดอกเตอร์ก็ต้องตอบตามเหตุผลให้อาจารย์ให้คะแนน แต่จะเข้าไปถึงสภาวะจิตเจตสิก รูปนิพพาน จะเข้าไปถึงสภาวะนั้นมัย... อันนี้สำคัญ คนที่เก่งพยัญชนะมีเหตุมีผล คุณจะทำอย่างไรก็ไม่ผิด แต่คำแต่ละคำนั้นเข้าไปถึงสภาวะใหม่ ตั้งแต่ ศิล สมาธิ ปัญญา สภาวะของสมาธิหรืออธิจิต คุณเข้าไปหรือยัง ศิลเป็นหลักเกณฑ์ข้อปฏิบัติ แล้วคุณปฏิบัติให้เข้าไปถึงจิต เจตสิก รูป นิพพาน โดยเฉพาะเวทนาในเวทนา โดยเฉพาะอริยสัจ ๔ ทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ คุณเข้าไปถึงสิ่งเหล่านี้หรือยัง ถ้าปฏิบัติไม่ได้เข้าไปถึงเวทนาตัวที่รู้สึกสุข รู้สึกทุกข์ อากาที่เป็นเจตสิก ที่มันให้ความรู้สึกสุข รู้สึกทุกข์ ถ้าคุณไม่สัมผัสตัวนี้ รู้สึกเอง รู้สึกจริง แล้วตามหาเหตุที่มันรู้สึกสุข รู้สึกทุกข์ ซึ่งความรู้สึกสุขกับทุกข์มันอันเดียวกันอันนี้ยังเข้าใจกันไม่ได้ง่าย ความสุขความทุกข์มันเป็นมายาเป็นลิมิหามายา แต่คนไปหลงด้านสุข ไม่ศึกษาด้านทุกข์ เป็นศาสนาสุขนิยม เป็นเทวนิยมกันข้างนอก จิตคุณก็ยังไม่ได้แล้วปัญญาจะมาเข้าใจอย่างที่อาตมาพูดนั้น เมินเสียเถิดอย่าคิดถึง ยังไม่ได้หรอกคุณ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

คนที่เข้าใจในความรู้แต่อธิบายไม่ได้

รายละเอียด : ก็จริงๆ นะ คนที่เข้าใจแล้วไม่ใช่จะอธิบายได้ง่ายๆ แม้เข้าใจแล้วจะอธิบายออกมาเป็นคำพูดไม่ใช่ง่ายๆ คนที่เข้าใจอย่างอาตมา มี ในระดับผู้ที่มีความเข้าใจความรู้ แต่ว่าอธิบายไม่ได้ได้อย่างอาตมา ที่พูดนี้ไม่ได้อวดเก่งอวดดี แต่พูดในสัจจะความจริง เขาก็รู้แต่อธิบายไม่ได้เหมือนอาตมา ผู้ที่รู้ได้ยิ่งกว่าอาตมามี แต่อธิบายสู้อาตมาไม่ได้ อาตมาก็ได้ จะได้กำไรได้กุศลอธิบายไปได้เยอะกว่า

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ่มออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คนที่เนกขัมมะ

รายละเอียด : คือ คนที่ต้องรู้จัก จิต เจตสิก รูป นิพพาน อ่านจิตตนเองเป็น แยกจิตตนเองเป็น แยกกิเลสแยกจิตได้แล้วมีวิธีทำให้กิเลสลดได้ เนกขัมมะคือคนที่ทำกิเลสลดได้ คือคนที่ทำมานานไปทำให้กิเลสลดได้ แม้เป็นส่วนๆ ไม่ได้ดับหมดสิ้นอาสวะ แต่ทำได้เป็นส่วนๆ ก็คือผู้มีส่วนสำเร็จส่วนแห่งบุญ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คนที่เปรียบเทียบกับสิ่งที่ไม่ตายคืออวิชา

รายละเอียด : อาตมาเอาปุตตมังสสูตร ถึงอาหารตัวที่ ๔ วิญญาณาหาร มากแล้ว คนเปรียบเทียบกับสิ่งที่ไม่ตาย คือความโง่ ความโง่มันไม่ตาย อวิชชาที่มันไม่ตาย เทียบกับพระราชอาชญาจะให้อวิชชาที่มันไม่ตาย ก็ให้เจ้าพนักงานเอาอวิชาไปฆ่า เจ้าพนักงานเอาไปฆ่าด้วยหอกกร้อยเล่ม ก็ไม่ตายฆ่าตอนกลางวัน ตอนเย็นอีกก็ไม่ตาย แสดงว่าอวิชชาที่ยังโง่ก็ฆ่าไม่ตาย สูดยอดเลย มันโง่เง่า ทำอย่างไรก็ไม่เปลี่ยนแปลงความโง่เง่า ไม่สูญสลายความโง่เง่าไม่ระเหิดไม่ระเหยความโง่เง่า นอกจากไม่ระเหยแล้วยังอวิชาหนาขึ้นอีก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

คนที่เศรษฐกิจดี

รายละเอียด : เข้าสู่สิ่งที่คิดว่าควรจะทำ ที่เป็นไปตามยุคสมัยเขา ตอนนี่ทั้งโลกก็คือโควิด ไม่มีใครตื่นรู้โควิดไม่ได้ถึงอย่างไรไม่รู้เดี๋ยวมันก็ไปเอาที่ตัวเอง ที่นี่โควิด อาตมาเห็นว่าโควิดทำให้สังคมโลกเกิดเศรษฐกิจดี เศรษฐกิจดีคือนายทุนล้มสลายไป อาตมาถือว่าเศรษฐกิจดีนะ พัฒนาสังคมประเทศ

ใดที่นายทุนล่มสลายลงไปแล้วก็เกิดการเฉลี่ย เป็นคำว่า เศรษฐศาสตร์เศรษฐกิจ มันเกิดการเฉลี่ยมาให้ระดับของคนจน คนรวยใกล้เคียงกันมาเรื่อยๆ นี่ก็คือเศรษฐกิจดี แต่มันมาเท่ากัน ไม่ได้ง่าย ๆ หรือ แต่มันเกิดเหตุการณ์ที่จะลดลงมาหากัน ช่องว่างระหว่างคนรวยคนจน คนรวยมันจนลง คนจนจะให้ รวยขึ้นนั้นมันยาก จะให้คนรายนั้นจนลงมาหากันนี่คือ เศรษฐกิจดี คนที่เศรษฐกิจดีที่สุดคือคนจน คนจนที่ชาญฉลาด คนจนที่ไม่มีกิเลส คนจนที่ปฏิบัติตามทฤษฎีของพระพุทธเจ้า ได้สำเร็จ นี่ก็คือคนที่เศรษฐกิจดี

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คนที่แยกแยะไม่ออก

รายละเอียด : ตัดยึดแข็งที่อยู่กับ เทว ขยายเป็น ความรู้ ในความเป็น ๒ (เทว) กันไม่ได้ แยก ความเป็น ๒ (เทว) ออกเป็น ๑ ก็ไม่ได้ เขามี เทว อยู่แค่ บัญญัติ อยู่แค่ พยัญชนะ เข้าไม่ถึง สภาวะ แยกสภาวะไม่ออก ตีไม่แตก จึงจำนนต้อง อยู่กับ เทว ที่เป็น ธรรมะ ๒ นิรันดร ด้วย ความยึดมั่นถือมั่น (อุปาทาน, อภินิเวศ) เป็น อวิชชา ที่ไม่รู้ปฏิบัติจสมุขปาทยอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

คนที่แสวงหา มีอยู่ และในอนาคตสังขธรรม เพิ่มพูนขึ้น

รายละเอียด : ที่จริงแล้วมีผู้แสวงหาผู้ที่ตั้งใจที่พยายาม จะได้สิ่งที่เป็นประโยชน์มีคุณค่าอยู่เหนือกันติดตามอยู่ก็ได้ แต่ตามลำดับไปพอสมควร อาตมาเชื่อมั่นอยู่ว่า คนที่แสวงหา มีอยู่ และในอนาคตสังขธรรมเพิ่มพูนขึ้น คนมาเอาเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้เกิดมวลเพิ่มขึ้นมันยาก จึงทำอย่างตะกละตะกลามไม่ได้ใจ ร้อนไม่ได้ ต้องทำอย่างใจเย็น ยาวให้เป็นเย็นเรื่อยไป ใจความ จริงออกมาให้มากๆ หมดย เป็นมอดได้สำคัญเลย พยายาม ทำไปแล้ว ก็จะเกิดการพัฒนา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตอโศก วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คนที่ไกลจากวิเวก

รายละเอียด : คือ นรชนทุกวันนี้คือผู้ซ่องทั้งนั้นแล้ว ซ่องอยู่ในไหนก็คือ คุณายัง คือ ถ้า คำว่ากาย เรียกว่าถ้า จบเลยนะ ซ่องนี้แปลว่าผู้ไม่หลุดพ้น เพราะอะไร เพราะมี

กิเลสมาก ปิดบังไว้แล้ว แล้วก็ยัง ขอภัยแปลให้ชัดๆ หน้าด้าน นั่งอยู่ได้ นั่งทับอยู่ตรงนั้นแหละ ตรงที่หลุมนรกของเนาของ หมักหมม ไม่พอหยั่งลงในที่หลง ตัวจิตยังตั้งตั้งในที่เนาอีก นี่ก็คือ คำขยาย คนที่ไกลจากวิเวก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

คนที่ไกลจากวิเวก

รายละเอียด : คือ คนที่เอาร่างกายไป ป่า เขา ถ้า เขาว่าเขาได้วิเวก แต่แท้จริงเขาเป็นคนที่ไกลจากวิเวก ยังไม่พอ อยู่แต่ผู้เดียว เดินผู้เดียว กินผู้เดียว บิณฑบาตผู้เดียว แล้วนึกว่า ตนเองเป็นผู้วิเวก แต่แท้จริง ตนเองเป็นคนไกลแสนไกลจาก วิเวก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

คนที่ได้ธรรมะโลกุตรระลดกิเลส

รายละเอียด : จากอาตมาหนึ่งเดียวก็สามารถมีคนที่ได้ ธรรมะโลกุตรระลดกิเลส เป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี มาได้หลายคน ทำให้หลาย พุทธาภิ พุทธาแปลว่ามากมาย หลากหลาย ให้มาเป็นหนึ่งเดียว พุทธาภิ พุทธา เอโก โหติ หลายๆ หรือจะเอาเป็นคนๆ นั่นก็คือคุณธรรมของเขา มากกว่า หลายคนก็มารวมตัวกันเป็นธรรมะโลกุตรระหนึ่งเดียว เป็น ธรรมะที่รู้จักเอโกธัมโม แบบเดียวกันรู้จักกิเลสลดกิเลสได้ให้ เป็นศูนย์เหมือนกันหลายคนของใครของมันแต่ ๐ เหมือนกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

คนทุกคนมีความทุกข์อยู่แล้วแต่ไม่รู้จักความทุกข์

รายละเอียด : ธรรมดาคนเราก็มีความทุกข์แต่ไม่รู้ว่าเป็นความทุกข์ คนทุกคนนั้นมีความทุกข์อยู่แล้วแต่ไม่รู้จักความทุกข์ คนจะรู้จักความทุกข์ต้องเป็นคนประเสริฐเป็นอาริยะ จึงจะรู้ทุกข์อาริยะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คนทำงานฟรีในชาวอโศก

รายละเอียด : คือ ชาวอโศกไม่เป็นหนึ่งพึ่งตนเองรอด ทำให้มากให้เหลือแล้วสะพัดแก่สังคมภายนอก เราทำมา

ตลอดแต่เราไม่ได้มีสติให้แก่คนอื่นเขา แต่เราทำทันทีอย่าง
คนทำงานฟรี ทำแต่หน้าที่ก็ต้องมีผลผลิตจากแรงงานที่
ทำพฤติกรรม สังคมที่ผลิตแรงงานสร้างอันนี้ให้กับสังคมแล้ว
ก็ออกไป หรือแม้แต่ให้เป็นความรู้ คนที่มาอยู่ในชาวอโศก
๑. ปฏิบัติศีลเพื่อให้เกิดอริจิต ซึ่งจะสั่งสมลงเป็นสมาธิในที่สุด
สมาธิเป็นเรื่องลึกซึ้ง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คนธรรมดาแต่สั่งซักรด้วยอวิชา

รายละเอียด : ผู้ศึกษาอุปติ กิเลสชั้น ๕ อภิสังขาร
ก็ล้างกิเลสจากชั้น ๕ ด้วยอภิสังขารหมด คุณก็เข้าสู่นิพพาน
ตัวอุปติวิเวกก็คือกิเลสชั้น ๕ ก็อภิสังขารเป็นความสำคัญ
ของสังขาร ธรรมดาคนจะไม่มีอภิสังขาร มีแต่สังขารธรรมดา
ด้วยอวิชา มันก็เกิดสังขารก็ต้องมาเรียนรู้ว่าจะทำสังขาร
จะปรุงแต่งจัดการกับจิตกับกายอย่างไรจัดการได้ด้วยอภิสังขาร
จัดการอะไร จัดการรู้ตัวแล้ว ตัวกิเลส กำจัดตัวนี้ให้ได้
กำจัดอย่างไรก็ต้องมีอุปบายเครื่องออกในการกำจัดเอาละ
ขยายความแค่นี้ก่อน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

คนธรรมดาสามัญไม่รู้จักกิเลส

รายละเอียด : การศึกษาธรรมะที่ศึกษาได้ดีสัมมาทิฐิ
จะเห็นกิเลสตัวเองได้ดี คนธรรมดาสามัญไม่รู้จักกิเลสหรอก
ปล่อยให้กิเลสมันข่มหัว แต่เนี่ยยังศึกษาไปจะรู้ว่าตัวเองมีกิเลส
มาก คุณไม่ได้ศึกษาธรรมะกิเลสคุณก็มีมาก่อนแล้ว แต่ตอนนั้น
ตามันดี มันมีดวงตาก็เลยเห็นกิเลสตนเยอะเลย บางทีมันแรง
ด้วยนะ จะเกิดปัญญาเห็นจริง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

คนนั้นเกิดมาจากอวิชา

รายละเอียด : เพราะอันเดิมคืออวิชา คนนั้นเกิดมา
จากอวิชา คนที่ไม่สามารถเรียนรู้สิ่งที่เป็นปรินิพพาน สูญได้
เขาจึงหลงอัตภาพเป็นอวิชา เป็นท้าวพระเจ้าใหญ่สุดสูงสุด
เป็นพระศาสดา ที่จริงความรู้ของพระศาสดาก็คือความรู้ของ
ตัวเอง เขาฝากแฝงไปกับพระเจ้า ว่าเป็นสิ่งสูงสุดแล้วไม่มีใคร
แก้ไขความสูงสุดนี้ได้ยึดมั่นถือมั่นความสูงสุดของพระเจ้า

พระศาสดาแต่ละองค์ก็มีพระเจ้าต่างกัน เขาก็ยืนยันว่าของเขา
เป็นพระเจ้าจริงอันอื่นไม่ใช่พระเจ้า ก็แย้งกันไปด้วยความไม่
เข้าใจจริง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

คนนี่ ไม่ชอบหน้าเห็นทีไรโกรธทุกที

รายละเอียด : คือ มีเหตุจากกรรมเก่าปางก่อนก็ได้
บางคนเจอหน้าครั้งแรก ก็อยากจะ ตื่นหน้า โกรธ ไม่ชอบหน้า
เลยก็ได้ บางคนเห็นหน้าแล้วก็ชอบเลยก็ได้ ซึ่งพวกนี้มันต้องมี
เหตุ อยู่ดีๆ จะเกิดอย่างนี้ไม่ได้ ถ้าเพื่อว่ามันไม่มีเหตุอะไร
ต่างกันมาไม่เหมือนกัน ก็ต้องรู้สึกเหมือนกันหมด แต่ที่มันมี
เหตุที่ต่างกันมายาวยียดเยอะแยะ มันจึงเกิดอย่างนี้ ต่างคน ต่าง
สัมพันธ์กัน มีแม้เชิงต่างๆ หลากหลาย เลยมีนิยายเป็นล้านๆ
เรื่อง ไม่รู้กี่ล้านเรื่องในโลกมนุษย์ กว่าจะจบ กว่าเราจะหยุด
เราหยุดแล้ว แต่คนอื่นยังไม่หยุด อันนี้คือจบของคำศาสนาพุทธ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คนปฏิบัติหลับตาเข้าใจเทวดามนุษย์สัตว์นรก คนละเรื่องกับคนปฏิบัติสมาธิ

รายละเอียด : เอาคำว่าเทวดาและมนุษย์ก่อน ในความ
เป็นสัตว์ ในวิญญาณฐิติข้อที่ ๑ ผู้ที่มีกายต่างกันสัญญาต่าง
กันนั้น คนพวกนั้น ใครก็แล้วแต่ที่มีสัญญาต่างกันกายต่างกัน
ก็จะมองเทพ หรือเทวดาเป็นอย่างหนึ่งมองมาร หรือสัตว์นรก
ก็อย่างหนึ่ง มองมนุษย์เขาก็จะมองอย่างหนึ่ง ต่างกันไปหมด
เพราะความเห็นเหล่านั้นแตกต่าง การกำหนดหมาย การที่
จะเป็นสภาพรูปนามเพราะเรียกว่ากายเป็นสังขารร่างกาย
เป็นชีวิตสังขาร ก็จะมองทั้งภายในภายนอกใน ต่างกันไปหมด
ยกตัวอย่างเช่นคนหลับตา ปฏิบัติจะไม่มีการนอก เขาก็จะ
เข้าใจเทวดามนุษย์สัตว์นรกคนละเรื่องกันเลยกับคนที่สมาธิ
อย่างพวกเรา เขาจะเข้าใจเทวดามนุษย์สัตว์นรกก็คือจิต
วิญญาณของคนเป็นๆ แต่นั่นเขาจะไม่เห็นเป็นรูปร่างตัวตนอะไร
ต่างๆ นานาไปเลย มีอุปการณบางอย่างที่หนึ่งละครเรื่องเล่า
นิยายต่างๆ นานาไปเลย เพราะเขาเองเขามีความเข้าใจต่าง
จากสัมมาทิฐิ ความต่างกับความเหมือนก็อยู่ที่สัมมาทิฐิกับ
มิจฉาทิฐิเท่านั้นทั้งหมด เพราะฉะนั้นผู้ที่มีมิจฉาทิฐิก็จะ
เข้าใจกายตรงกัน เป็นอย่างเดียวกัน แล้วก็เข้าใจ มีสัญญาการ
กำหนดหมาย สัญญา ๑ ทิฐิอีก ๑ จิตอีก ๑ ๓ อย่างนี้ต่างกัน

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๓

คนปล้นศาสนาพุทธ

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นถามค้นหา ภาวต้นหากไม่
เข้าใจ ก็เลยไม่มีทางที่จะรู้จักวิภวต้นหา เป็นต้นหาความ
ต้องการความประสงค์ความอยาก พระอรหันต์เป็นผู้ที่มี
วิภวต้นหา พระพุทธเจ้าก็คือผู้ที่มีวิภวต้นหา แต่เขาไม่เข้าใจ
เลย ว่าผู้ที่ไม่มี กามภพ รูปภพ อรูปภพแล้ว แต่มีประสงค์
อย่างเช่นอาตมาประสงค์จะสอน ให้รู้วิธีที่จะล้างภพ แต่เขา
ไม่มีปัญญาจะรู้ เขาไม่รับฟังด้วย เขาจะไปหลับตาหนีเข้าป่าอยู่
ในภพ หลบหนีไปหมดทำคนเดียว เป็นผู้ที่ขังอยู่ในถ้ำ เป็นคน
ปล้นศาสนาพุทธ แต่โฆษณาอีกว่าฉันคือผู้ที่ถูก แท้จริงเป็นผู้ที่
ทำลายศาสนาพุทธเป็นโจรร้าย พระพุทธเจ้าเป็นพระราชาของ
ธรรมะของท่านก็บอกไปเจอเข้าก็บอกว่าให้เอาไปฆ่าด้วยหอก
ร้อยเล่มตอนเช้าก็ฆ่าไม่ตาย ตอนเที่ยงก็เอาไปฆ่าอีกก็ไม่ตาย
ตอนเย็นก็ไม่ตายอีก เสียตายหอก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

คนพยายามอย่าให้เกิดความรักความซัง

รายละเอียด : คนนี้แหละ คุณมาพยายามอย่าให้เกิด
ความรักความซัง มันมีวิบากกันอีกเยอะเลยเราไม่รู้ เราได้มา
ล้างแล้วจะมีเหลือเหลืออีกเล็กๆ น้อยๆ ที่เราพรากมา แต่ไม่ได้
จงใจจงกรรมมีอีกเยอะ คนข้างนอกทำแต่คุณไม่ถึงสาได้
แต่คนข้างในทำแล้วเขาจะถือสา คุณจะไม่ติดใจคนข้างนอก
เลย คนข้างนอกจะมาทำอะไรกับเรา เราก็ไม่ได้ทำอะไรเพราะ
เขาไม่รู้ แต่คนข้างในนี้เราวางใจได้ยากกว่า คนที่หยาบกว่าเรา
เราวางใจได้ง่าย หรือคนที่ใกล้กันนี้วางยากกว่า หรือคนที่
สูงกว่าก็วางยาก เพราะเรายึดว่าเขาไม่น่าทำอย่างนี้เลย
ต้องอ่านอาการใจติดยึดติดคุณผลก็อย่างไร ก็ต้องเข้าใจว่าเขาก็
เป็นของเขา เราก็เป็นของเรา เขาก็มีชีวิตของเขา เขาก็มีชีวิต
ของเรา กรรมก็เป็นของเขาไม่ใช่ของเรา ยิ่งเราเองวางได้แล้ว
เขายังวางไม่ได้ ก็เขาณะ เราสงสารเขา เขายังวางไม่ได้ยังผลึก
ยังดูตออยู่ มันจะค่อยๆ เข้าใจสังขารของจิตวิญญาณให้เรียนรู้อ
ไปเรื่อยๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คนพาล

รายละเอียด : ผู้มีปัญญาทึบ ย่อมแนะนำสิ่งที่ไม่ควร
จะแนะนำ ย่อมชักชวนในสิ่งที่ไม่ใช้ฐานะ การแนะนำชั่วเป็น
ความดีของเขา คนพาลนั้นถึงจะพูดดีก็โกรธ เขามีได้รู้วินัย
การไม่เห็นคนพาลนั้นเป็นความดี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

คนพาลตายแล้วยังมีกาย

รายละเอียด : กายนี้ของคนพาลผู้ถูกอวิชาใดหุ้มห่อ
แล้ว และประกอบแล้วด้วยต้นหาใด เกิดขึ้นแล้ว อวิชาอัน
คนพาลยังละไม่ได้ และต้นหาอันยังไม่สิ้นไป เพราะคนพาล
ไม่ได้ประพฤติพรหมจรรย์ เพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบ เหตุนั้น
เมื่อตายไปคนพาลย่อมเข้าถึงกาย (กายูปโค สสมาโน) เมื่อเขา
เข้าถึงกายชื่อว่ายังไม่พ้นจากชาติ ชรา มรณะ โสภปริเทวทุกข
โทมนัสและอุปายาส เรากล่าวว่ายังไม่พ้นไปจากทุกข์

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ ข้อ ๕๙, ธรรมมา
ธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

คนฟังคำหนี

รายละเอียด : เขาฟังธรรมพ่อครูก็คำหนีอีกอย่างหนึ่ง
จริงๆ แล้วพ่อครูไม่ได้ตำหนิอานาปานสติ แต่พ่อครูตำหนิเรื่อง
ออกป่า แต่เขาแย้งเอาอานาปานสติ เหมือนเขาฟังธรรมไม่เป็น
พ่อครูไม่ได้ตำหนิอานาปานสติ พ่อครูว่า... คำหนีเรื่องทำใจใน
ใจผิด เหมือนกับคุณทำทานแล้วทำใจในใจผิดก็ไม่มีความดี
ไม่มีผลในการทำทาน สัมมาทิฎฐิ ๑๐ ข้อที่ ๑ นัตถิทินนัง
คือทำทานไม่มีอานิสงส์ ต้องทำทานให้ไม่มีจิตสาเปกโข
ไม่มีภพมีชาติ อาตมาขยายความ สัมมาทิฎฐิ ๑๐ เป็นส่วน
แห่งบุญ (บุญญาภคิยา) ให้ผลวิบากแก่ขันธ (อุปธิเวปกา)
ทานที่ให้แล้ว มีผล (ให้กิเลสลด) (อตถิ, ทินนัง) ยัญพิธิ
(พิธีการปฏิบัติ) ที่บูชาแล้ว มีผล (อตถิ ยัญจัง) สังเว
(เสวย) ที่บวงสรวงแล้ว มีผล (อตถิ หุตัง) ผลวิบากของกรรม
ที่ทำดีทำชั่วแล้ว มีแน (อตถิ สุกตทุกกฏานัง) กัมมานัง ผลัง
วิปาโก) โลกนี้ มี (อตถิ อยัง โลโก) หมายถึง วนในโลก็ย
เดิมๆ โลกหน้า มี (อตถิ ปโร โลโก) หมายถึง โลกโลกุตระ
มารดา มี (อตถิ มาตา) บิดา มี (อตถิ ปิตา) สัตว์ที่ผุดเกิด
อุบัติเอง มี (อตถิ สัตตา โอบปาตกา) สมณพราหมณ์
ทั้งหลาย เป็นผู้ดำเนินชอบ-ปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้
โลกหน้า ให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้ยิ่งด้วย ตนเอง ในโลกนี้ มีอยู่

(อัตถิ โลก สมณพราหมณา สัมมัคคตา สัมมาปฏิปันนา
เย อิมัญ จ โลกัง ปรีญ จ โลกัง สยยัง อภิญญา สัจฉิกัตวา
ปเวเทนตีติ)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๗

คนมักน้อย

รายละเอียด : ชาวอโศกเป็นผู้มักน้อย เป็นคนกลุ่มน้อย
มักน้อย มีตัวอย่างของสาธารณโภคิ อาตมาว่ามันสุดยอดแล้ว
ในมนุษยชาติ ของจีนเขาก็ทำได้ประมาณนั้น พลเมืองเขามี
ประมาณนั้นแล้วเขาจะมีความรู้เรื่องวรรณะ ๙ โหม จะมีความ
รู้ในเรื่องโพธิปักขิยธรรมใหม่ เขาจะมีความรู้ในเรื่องของศีล
สมาธิ ปัญญาอย่างของพระพุทธเจ้าใหม่ละ จรณะ ๑๕
วิชา ๘ เขาจะมีใหม่ละ เขายังไม่มีหลักเกณฑ์ ไม่มีทฤษฎี
สำคัญพวกนี้ไปใช้ที่เดียว แต่เขาก็เป็นพุทธกันเยอะนะ แต่
อาตมาว่า โลกุตระธรรมของชาวจีนยังไม่ถึงชาวอโศก แต่พวก
เรามักน้อยคน คัดเอาหัวกะทิมามันก็ได้ แต่คนจีนนั้นเขายังไม่มี
ความรู้โลกุตระเข้มข้นเหมือนเราเท่าไร แต่ก็มีส่วนในความรู้ที่
กว้างในความเป็นจุดสำคัญ เป็นเชิงที่เป็นการเสียสละตนเอง
๑. ลดตนเอง ๒. ให้อิสระเสรีภาพมากขึ้น ถึงอย่างไรของจีนเขา
ก็ได้ประมาณหนึ่ง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

คนมีปัญญา รู้สิ่งจริง

รายละเอียด : คำว่า ปัญญาจึงต้องมาเรียนดูให้ตี
ทำความเข้าใจมันหมายให้ชัดให้ตี คนมีปัญญาจึงไม่ใช่คน
ธรรมดา เป็นอาริยบุคคล เป็นโลกุตระบุคคล คนปุถุชน ฉลาด
เป็นศาสดาก็ไม่สามารถที่จะเป็นผู้มีปัญญาได้ จะเป็นฉลาด
อัจฉริยะขนาดไหน ไม่มีทาง ไปหาทางหลุดพ้นได้ คือไม่รู้จัก
เนื้อแท้ของสภาวะกิเลส จับตัวกิเลสไม่ได้ จะเอาจริงเอาจริง
ทำให้กิเลสลดได้ เห็นกิเลสมันลดได้ วิจารณ์ปุัสสี เห็นกิเลส
มันดับนิโรธานุปัสสี จนกระทั่งทบทวนให้มันดับสนิทไม่ฟื้นได้
ปฏินิสสัคคานุปัสสี มีญาณปัญญาเห็นความจริงตามความเป็น
จริงที่กล่าวมานี้หมดแล้วทำได้จริง ศาสนาพุทธจึงเป็นศาสนา
ที่จริง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

คนมีปัญญาคือคนที่เห็นว่าธรรมะเป็นสิ่งมีค่า เป็นสาระของชีวิต

รายละเอียด : คนที่เห็นว่าธรรมะเป็นสิ่งมีค่าเป็นสาระ
ของชีวิตก็เป็นคนที่มีปัญญา คนทั่วไปเห็นว่าลาภยศสรรเสริญ
ได้บ้างเรือกิลีส ทำมาหากินหาอยู่แบบโลกๆ เขา ได้เป็นคนเด่น
คนดังได้เสพสุขทางกามเสพสุขทางอัตตา หรือชาวเทวนิยม
ก็ตามเขาจะทำให้รู้สึกว่ามันดี ดีคืออะไร ดีคือไม่ทุจริตถูกต้อง
แล้วก็พอเข้าใจเหมือนกันว่าดีคือผู้ต้องเพื่อแม่เจือจานแก่ผู้อื่น
เขาก็ทำได้ ทำให้โลกอยู่ได้ แต่ของพุทธเจ้าก็รู้การทำดีเหมือน
เขาแต่เติมเพิ่มไปอีกคือมีนิพพาน เขาวนเวียนชาติแล้วชาติเล่า
เป็นคนดีแล้วก็เป็นคนเลวมีทุกข์ก็มีสุขมีสุขก็มีทุกข์ ไม่เที่ยง
แต่ว่าเขาระลึกถึงไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓

คนมีวรรณะ ๙

รายละเอียด : คนมีวรรณะ ๙ คือ เหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่
ที่ราชธานีอโศกทำให้พวกเรลดกิเลสเรื่องของการสะสมข้าวของ
ไปได้มาก เป็นคนมีวรรณะ ๙ เป็นมนุษย์พัฒนา เลี้ยงง่าย
บำรุงง่าย มักน้อย สันโดษ แคนนี้ก็พอ เป็นคนขัดเกลา มีศีลเคร่ง
จึงเป็นคนมีอาการที่น่าเลื่อมใส แล้วยังไม่สะสมอีก และยังเป็น
คนยอดขยัน เรามาเป็นคนที่เป็นภาระจึงจะเป็นคนที่เอาภาระ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

คนมีศีลเป็นคนอย่างไร

รายละเอียด : คนมีศีลเป็นคนอย่างไร คือ ๑. อวิปฏิสาร
(ความไม่เดือดร้อน) ๒. ปามุชชะ-ปราโมทย์ (มีความยินดี) ๓. ปิตติ
(ความอึดเอมใจ) ๔. ปัสสัทธิ (สงบรำงับจากกิเลส) ๕. สุข (แบบ
ไม่บำเรอตน คือ วุปลสมสุข) ๖. สมาธิ (จิตตั้งมั่น) ๗. ยถาภูต
ญาณทัสสนะ (ความรู้ยิ่งในความจริง) ๘. นิพพิทา (เบื่อหน่าย)
๙. วิราคะ (คลายกิเลส) ๑๐. วิมุตติญาณทัสสนะ (ปัญญารู้แจ้ง เห็น
จริงในนิพพาน) (กัมตถียสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ ข้อ ๑, ๒๐๘)

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

คนมีสาราณียธรรม ๖

รายละเอียด : อยู่กันอย่างไรมีเมตตากรรมคืออย่างไร
ก็จะเห็นว่าเราช่วยเหลือกันทางกายกรรมที่เห็นเป็นรูปร่าง

มีกายวิญญูติ ช่วยกันทางวจีกรรม มีคำพูดคำจาเมตตาก็ออกดูกัน มีประธานคือจิตที่มีเมตตา จิตที่เมตตาก็เลยออกมาทางกาย วาจา อยู่ร่วมกันอย่างนี้ เราไม่ได้ตบต้อะไรกันรุนแรงไม่ได้ ทำร้ายอะไรกัน ไม่มีคดีขึ้นศาลขึ้นโรงพักให้ตำรวจมาจับ ละเมิดทางกายตบตีกันหัวร้างข้างแตก ทำร้ายกันจนกระทั่งรุนแรง ไม่มี มีบ้างก็น้อยเป็นความ error ตบกันลับหลังไม่รู้มีหรือเปล่านั้น ก็ไม่เห็นได้ข่าวคราว ทำร้ายกันจนเจ็บตัวก็ไม่ได้เห็นได้ข่าวคราว อยู่กันอย่างเรียบร้อยมากเลย อยู่กันอย่างด้วยเมตตาทายกรรม เมตตาวจกรรม ปากหอกก็มีแต่หยาบๆ ไม่เห็น ทิ่มแทงกัน ด้วยภาษาธรรมะ บางคนคมจนกระทั่งไม่เจ็บเลย แต่คนนั้นไม่คมเลย ที่อยู่ นี้เจ็บนะ ไม่ค่อยคม ทิ่มมาหยาบๆ เหมือนเสียมเหยียน ห้อเลือดเลย เราก็อึ้งใจ อยู่กันอย่างมีเมตตามีศีล สามัญญตามีหลักเกณฑ์ ศีล ๕ เสมอศีล ๕ ศีล ๘ เสมอกับ ศีล ๘ ศีล ๑๐ เสมอกับศีล ๑๐ ศีล ๒๐ เสมอศีล ๒๐ จุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีล เสมอสมานกันไปเราก็อึ้งใจ รู้กันว่าอยู่กันยังมีศีลสามัญญตา มีความเห็น ทัศนีสามัญญตา มีความรู้ความเห็นเข้าใจเสมอสมานกันได้ คนนี้เข้าใจระดับนี้เป็นระดับน้องคนนั้นเข้าใจระดับนั้นเป็นระดับพี่ คนนี้เป็นระดับอา น้า คนนี้เป็นระดับป้าระดับลุง คนนี้เป็นระดับพ่อระดับแม่ คนนี้เป็นระดับตาระดับปู่ ก็ว่าไป พอเข้าใจกันนะ มันก็มีหลากหลาย ก็รวมกันอยู่อย่างน้อบอุ่น ได้ทั้งผู้ที่จะช่วยกันอธิบายช่วยกันพาทำ จนไม่ต้องอธิบายไม่ต้องจับมือทำ ทำเอาเองได้ซึมซับเอาเองได้ มันก็ต่างคนต่างปรุงแต่งอาหาร คำว่า อาหาร คำนี้คลุมรอบหมดเลย มาปรุงอาหารเมนูชั้น พรหม อาหารอารียะ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

คนรายนารียะ

รายละเอียด : คือ คนชวยไม่เจริญ

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบาย รายการสำมะปีชีวิต ปฐม-อศก ครั้งที่ ๗๑

คนรายนารียะกับคนจนต่างทำงานให้กับสังคม แต่ไม่มีคนชอบเพราะมาจน

รายละเอียด : บิล เกตส์ ก็ตามหรือว่าคนที่ร่ำรวย ในประเทศไทย รวยเอาๆ แล้วเขาก็ยืนยันว่าเขาทำงานให้แก่ประเทศแก่สังคม อาตมาก็ทำงานให้แก่ประเทศแก่สังคม แต่อาตมาไม่เด่นเพราะอาตมาไม่มีเงินทองไม่มีอำนาจไม่มีคนมา ยินดีชมชอบเพราะมาจน แต่ไปอยู่กับทางโน้นเขารวย แต่รวย

อย่างไรก็ไม่สามารถรวยเท่าเจ้าของนายทุน การไปรับใช้ บิล เกตส์ จะรวยเท่า บิล เกตส์ ไม่ได้หรอก (ใครที่ไปทำงานกับคุณ ธนินท์ ไม่มีใครรวยเท่ากับคุณธนินท์ที่ได้หรอก) พวกนั้นใจไม่พอ และอาตมาว่าเราไม่เคยเข้าใจและไม่เคยคิดว่าเราจะมีใจพอ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสานธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓

คนรายนารียะ

รายละเอียด : เพราะคนรายนารียะคือคนมีบาปมีหนี้ คนที่รู้ตัว แล้วว่าการเป็นคนรายนารียะคือการเป็นหนี้เป็นบาปก็จะไม่ทำ รวย มันเป็นเรื่องของธรรมะเป็นเรื่องของปรมาตม์ แม้แต่ทางสมมุติ คนไปรายนารียะ แล้วก็กอบโกยกักตุนเป็นของตัวเองคนอื่นก็ลำบาก คนอื่นจะต้องแย่งชิงกัน เช่นฆ่ากัน แล้วตัวเองก็รวยเอาๆ ไม่เคยหยุด บันผลได้ดอกเบี๋ย ได้สิ่งที่จะเพิ่มเติมให้กับตัวเอง พวกที่รวยแล้วก็เอาเงินไปฝากแบงก์นั่งกินดอกเบี๋ยไหลมาอยู่กับน้ำก๊อก แต่เขาไม่ได้เอาแค่ฝากแบงก์ แต่เอาไปหมุนเวียน ให้เงินเพิ่มขึ้นอีก เขามีกิจการวิธีการที่ได้มา อย่างนี้เป็นต้น เป็นวิธีการของการหาเงิน ของโลกทุกวันนี้เป็นความฉลาด เจเนอมีกิเลสฉลาดมาก หากไม่ได้มาศึกษาโลกุตระไม่มีทางดี หลุดข่ายแห ของพวกโลกียะนายทุน หมั่นยิ่งกว่าอวน สมณะ ฟ้าไท ทุกวันนี้ หลอกกันซึ่งหน้า ที่มีลัทธิลัทธิในอีกมากมาย แม้แต่คนทุกซอกเขาก็ยังอยากจะรวย บอกว่าที่นี้ดีมาจน แต่เขาไม่เอาหรอก ต้องไปรวย เพราะกิเลสเขาบางการอยู่ หากเราไม่ สะสมความดีรู้ว่าที่นี้ดีแต่ก็จะอยู่ไม่ได้ พ่อครูว่า เพราะฉะนั้น คนที่รวยทั้งหลาย ปกติกลัวความจนกันเป็นสามัญ ก็เลยต้อง ทำตนให้เป็นคนรายนารียะ ยิ่งรวยเท่าไรก็ยิ่งกลัวจนเท่านั้น แต่ผู้ที่เป็นพุทธศาสนิกชนที่สัมมาทิฐิ เข้าเขตเข้าชั้น จะปฏิบัติตัวดี ตามคำสอนของพระพุทธเจ้า จะไม่กลัวความจน ใครตรวจสอบ ตัวเองว่ามีความรู้สึกเช่นนั้นบ้างยกมือขึ้นชี้ และใครที่มีความ จนแล้วเบิกบานสุขสำราญใจด้วย ยกมือ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสานธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คนรายนารียะ

รายละเอียด : คนรายนารียะที่ยังไม่เจริญ ใจยังเป็นโลกียะ แม้จะมีมาก ได้มามากสักปานใดเขาก็ไม่พอ ยังรู้สึกอยากมี อีกรๆ โดยจะไม่รู้สึกว่ามีมากมีเกิน จะไม่จบความมีเพียงเท่านั้น ไม่พอเท่านั้นเพราะใจเขายังไม่สิ้นโทษ ถ้ายังอยากรวยอยู่เท่าเท่าใด ก็เท่ากับยังจนอยู่เท่าเท่านั้น จึงเป็น คนจนที่ไม่มีวันรวย

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๘๗-๘๘

คนรวยเป็นคนเอาเปรียบ

รายละเอียด : คนที่เอาแต่รวยๆ หาทางเอาเปรียบแล้วก็ได้เปรียบสังคมอยู่เรื่อย ให้ใช้ปัญญาหนึ่ง คนที่มีชีวิตอยู่ในสังคมมีแต่เอาเปรียบ หาทางเพื่อได้เปรียบ แล้วก็ได้เปรียบไม่มีที่สิ้นสุดเขาเป็นคนดีหรือคนชั่ว...ชั่ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

คนรู้คุณค่า

รายละเอียด : เป็นผู้มีชื่อเสียงก็ไม่ปรารถนาตนเองเป็นผู้มีชื่อเสียง อาตมาเป็นผู้ไม่มีชื่อเสียงในเกรสสมาคมเขาไม่ได้ยกย่อง อาตมาไม่สะดุ้งเพราะชื่อเสียงที่เขาไม่ยอมรับ อาตมาก็ไม่เคยสะดุ้ง ถ้าอาตมาจะมีชื่อเสียง คนก็ต้องการคุณค่าในตัวอาตมา อาตมามีอะไรที่จะให้เขาได้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่อาตมาแสดงออกคนที่ปัญญามีความรู้ว่า โอ้อันนั้นได้ เขาก็จะยอมรับอาตมาเอง สิ่งที่เขายอมรับนี้แหละคือชื่อเสียงเป็น favourite

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

คนวรรณะ ๙

รายละเอียด : คือ การทำตัวเป็นคนน่ายกย่องสรรเสริญ ๙ อย่าง ๑. เป็นคนเลี้ยงง่าย (สุภะ) ๒. บำรุงง่าย (สุโปสะ) ๓. มั่นคง (อัปปิจฉะ) ๔. ความพอ, ใจพอ (สันตุภฺฐิ, สันโตษ) ๕. ชัดเกลา (สัลลเสช) ๖. กำจัดกิเลส มีศีลเคร่ง (ธฺตตะ) ๗. มีอาการที่น่าเลื่อมใส (ปาสาทิกะ) ๘. เป็นคนไม่สะสม (อปจยะ) ๙. เป็นคนขยันเสมอ, ปรารถนาความเพียร ไม่ขาด (วิริยารัมภะ)

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ่อ๊ก เล่ม ๑ หน้า ๓๓๕

คนวรรณะ ๙ สาธารณนิยม ๖

รายละเอียด : ถ้าหากหมายเอากายว่าเป็นร่างกายนอกคุณไม่มีทางจะได้นิพพาน ฉะนั้นเดียวกับพระพุทธเจ้าตรัสว่า กายนี้คือจิต มโน วิญญาณ ในพระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ ข้อ ๒๓๐ กายนี้คืออย่างนี้ เขาก็ยังไม่เชื่อกันเลย อาจจะเชื่ออาจารย์เก่าเมื่อไหร่จะมีโปรดโสมะ หากเชื่ออาจารย์เก่าแล้วทำแล้วเป็นผล ก็คงเป็นอรหันต์กันได้แล้ว อาตมาว่าอาตมาทำได้เป็นหมู่มวลที่มาเทียบเคียงยืนยันอ้างอิงว่ามีวรรณะ ๙ สาธารณนิยม ๖

มีสาธารณโภคี มันง่ายหรือ? คุณทำได้ไหม ในชุมชนไหนมีสาธารณโภคี ยืนยันได้ว่าเป็นคนเลี้ยงง่ายบำรุงง่าย เป็นคนมักน้อยไม่ใช่คนเลี้ยงง่ายและเป็นพวกที่ใจพอ ไม่ได้มีแสหา คึ้นรนแสหา ตะกละตะกลามตันทุรัง มันไม่แล้วมันพอมันหยุดแค่นี้ก็พอ อยู่ในหมู่สาธารณโภคีก็พอแล้วไม่มีอะไรสงบสบายพอ แล้วสุขภาพร่างกายก็ไม่เสียด้วยพอมขนาดนี้ ดีด้วยหากคนหลงพวงหลามๆ ยาก ในชาวโศก สเลนเดอร์ทั้งนั้น ข้างนอกพวงหลามๆ จนเป็นโรคอ้วน

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช กายนี้คือวิญญูณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

คนวรรณะ ๙ เป็นผู้รู้ธรรมะพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : การเกิดหมู่กลุ่มที่มีสาธารณนิยม ๖ ไม่ใช่แค่ภาษาแต่เป็นจริง มีสาธารณโภคีมีลากโดยธรรม ทำแล้วเอาเข้ากองกลางกินใช้ร่วมกันกับกองกลาง แล้วก็ศีลสามัญญา ตา วิญญูสามัญญา มีศีลที่เสมอสมากัน เจริญไปสู่ความมีวรรณะ ๙ สูงสุดเป็นคนชั้นสูงเป็นคนมีชั้นวรรณะวรรณะของพระพุทธเจ้ามี ๙ ลักษณะ เป็นคนเลี้ยงง่าย เป็นคนบำรุงง่าย กล้าจนเป็นคนมักน้อย เป็นคนมีใจพอ เป็นคนชัดเกลาตัวเอง เป็นคนปฏิบัติตามศีลตามต่ำขึ้นไปสูงขึ้นได้ตามลำดับ จนมีอาการที่น่าเลื่อมใส ปาสาทิกะ แล้วเป็นคนไม่สะสม อปจยะ แต่ว่ามีวิริยารัมภะ ขยันอยู่เสมอ ระดมความเพียร เป็นคนมีลักษณะอย่างนั้น ลักษณะ ๙ อย่างในตัวอย่างจริงๆ อาตมาพูดถึง ๙ ลักษณะนี้แล้วหลายคนจำได้แล้ว ถ้ามวลักษณะทั้ง ๙ อย่าง มันมีในตัวเราบ้างไหม มี ไม่มากก็น้อย ชัดเจนว่า ๙ ลักษณะนี้มี นี่คือการศึกษาระบบพระพุทธเจ้าแล้ว มันได้ ปฏิบัติได้มีได้ ไม่ใช่ว่าเป็นพุทธศาสนิกชน แต่ไม่รู้เรื่องเลยในเรื่องธรรมะเหมือนช้อนไม่รู้รสแกง เป็นช้อนในชามแก้ว ช้อนอยู่ในชามแก้วแต่ไม่รู้รสของแกงเลย แต่พวกเราคือผู้รู้รสของแกง วรรณะ ๙ เป็นธรรมะสุดยอดแล้ว เป็นคนเลี้ยงง่าย เป็นคนชั้นสูง คนเลี้ยงยากเป็นคนชั้นต่ำ เป็นคนอบรมให้เจริญง่ายเป็นคนชั้นสูง เป็นคนที่มักน้อย ชอบมีน้อยๆ เป็นคนจน กล้าจน มีน้อยๆ ไม่สะสมมากเลยในชีวิต เป็นคนจนเอาแบบคนจน อย่างในหลวงตรัส เป็นความรู้สึกจริง ไม่ใช่เรื่องเสแสร้ง ไม่ใช่แค่แพชั่น มันมีมากไปก็แจกจ่าย สะสมไว้ก็ไม่ดี นี่คือนักเศรษฐศาสตร์ยอดนักเศรษฐกิจ มีความพอแล้วมีการชัดเกลา กายกรรม วชิกรรม มโนกรรม ให้เกิดความเจริญให้เกิดความดี เป็นคนที่มีข้อปฏิบัติคือหลักของศีล

แต่ละข้อๆ สูงขึ้นๆ มีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติขัดเกลากิเลส เรียกว่า ฐตะ จึงเกิดอาการที่น่าเลื่อมใสที่น่านับถือน่าเคารพบูชา แล้วจะได้เป็นคนสุดยอดเลย ผลคือคนไม่สะสม นี่คือนักสุดยอดเศรษฐศาสตร์ คนรวยไปแย้งกันรวยไม่ใช่ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ที่ดี ต้องมาเป็นคนจนเป็นคนไม่สะสม ขยันหมั่นเพียร วิริยารัมภะ แล้วเราก็สร้างสรร อย่างเช่น นี้ มะระขึ้นๆ แต่ที่อันใหญ่ อาจเรียกมะระขึ้นๆ กระจะจอกเทศ ซึ่งมันเป็นสิ่งที่ขบ่งถึงความจริงของคนที่ตั้งใจทำสิ่งที่ดี โดยเฉพาะผลงานทางเกษตร เป็นกสิกรรม พวกเรานี้เราเข้าใจถูกต้องว่าเราเป็นคนอยู่ในภูมิประเทศแถบศูนย์สูตร ไม่ใช่แดนของอุตสาหกรรม ที่ดินไม่พอน้ำไม่พอแดดไม่พอ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

คนวรรณะ ๙

รายละเอียด : คนวรรณะ ๙ คือเป็นคนชั้นสูง อยู่สบายๆ เลี้ยงง่าย ๙ ข้อ ๑. เลี้ยงง่าย (สุภระ) ๒. บำรุงง่าย ปรับให้เจริญได้ง่าย (สุโปสะ) ๓. มักน้อย กล้าจน (อัปปิจจะ) ๔. ใจพอ สันโดษ (สันตมุจฺจ) ๕. ขัดเกลากิเลส (สัลลเสชะ) ๖. เฟื่องท่าลาย กิเลสมีศีลสูงอยู่ปกติ (ฐตะ, ฐตงค์) ๗. มีอาการน่าเลื่อมใส (ปาสาทิกะ) ๘. ไม่สะสมไม่กักเก็บออม (อปจยะ) ๙. ขยันเสมอ ระดมความเพียร (วิริยารัมภะ)

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวีต สันตือโสภ วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

คนว่ายากสอนยาก ๑๖

รายละเอียด : คือคนที่ไม่อดทนไม่รับคำสอนโดยเคารพ มีนิสัย... ๑. ลุอำนาจปรารถนาชั่วช้าลามก ๒. ยกตนข่มผู้อื่น ๓. มักโกรธ ๔. มักผูกโกรธ ๕. มักระแวงจิต ๖. มักพูดจาแรง โกลัโกรธ ๗. เวลาถูกฟ้อง กลับโต้เถียงโจทก์ (ผู้ฟ้อง) ๘. ถูกฟ้อง กลับรุกรานโจทก์ ๙. ถูกฟ้อง กลับปรับปรับโจทก์ ๑๐. ถูกฟ้อง กลับเอาเรื่องอื่นมากลบเกลื่อน พูดนอกเรื่อง ทำเป็นโกรธ มุ่งร้าย ไม่เชื่อฟัง ๑๑. ถูกฟ้อง ก็ไม่พอใจตอบในความประพฤติของตน ๑๒. ทำลบหลู่ ตีเสมอ ๑๓. ริษยา ตระหนี่ ๑๔. อื้ออวด เจ้ามายุ ๑๕. กระด้าง ดูหมิ่นผู้อื่น ๑๖. เอาแต่ความเห็นของตน ตื้อรัน ถอนยาก

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ อนุমানสูตร ข้อ ๒๒๑

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก หน้า ๑๙๙-๒๐๐

คนสองสาย

รายละเอียด : จะให้อธิบายเส้นทางของบุคคล ๗ เป็นเรื่องจินตนาการ เป็นแก่นจิตของคน คนทั้งโลกก็แบ่งเป็น ๒ สายตลอดมาคือ สายศรัทธา (เจโต) กับสายปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

คนส่วนใหญ่หลงในเรื่องอรหันต์แก้

รายละเอียด : พ่อครูสมณะโพธิรักษ์ ต้องยืนยันเพราะว่าคนถูกหลอกให้ไปเชื่อถืออรหันต์แก้ไปหมด พูดนี้ไม่ได้หลงตัวหลงตน แต่ก็ต้องยืนยัน ถ้าคุณไม่เชื่อก็ต้องตามพิสูจน์ คุณไปพิสูจน์อรหันต์แก้ที่น่าเสียดายเวลาทุนรอนจะตาย คุณเอาเวลาแรงงานทุนรอนมาศึกษาอรหันต์จริงบ้างสิ แต่เขาไม่เอาไปเสียเวลากับอรหันต์แก้กัน เมื่อไหร่จะหยุดเสียที เขาไม่รู้ว่ อรหันต์จริงคืออะไร อรหันต์จริงเขาสอนกันว่า จะต้องนั่งไป ไม่นึกคิดเห ไม่ตีมีแต่ชม แต่ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งการดำเนิน พระพุทธเจ้าตรัสกับพระอานนท์ว่า เราจะขนาบแล้ว ขนาบอีก ไม่มีหยุด จะทำกับเธอเหมือนช่างปั้นหม้อที่ทำกับดินที่ยังเปียกอยู่ หรือความชั่วหรือกิเลสของเราเหมือนไฟที่ไหม้อยู่บนศีรษะควรรีบเอาออก ความดีมันก็อยู่กับเราไปมันก็ไม่มีปัญหาอะไร ดังนั้นต้องรีบเอากิเลสหรือไฟที่ไหม้ศีรษะออก ต้องตำหนิแล้วตำหนิอีก กระหนาบแล้วกระหนาบอีก เรื่องดีนั้นยังชะลอไปได้ แต่เรื่องไม่ดีนี้ต้องรีบร้อน ทำนพูดและยกตัวอย่างอย่างนี้ไม่เข้าใจก็ไม่ต้องทำอย่างไรอีกแล้ว เพราะฉะนั้น จะห้ามเอาตมาไม่ให้ตำคนนี้ เหมินเสียเถิดอย่าคิดถึง ซึ่งจะเกิดผลจากการปฏิบัติไปตามลำดับ ลาด ลุ่ม ลึก สนทนเนียน แนบแน่น (อัปปนา) แน่วแน่น (พยุปปนา) ปักมั่น (เจตโส อภินิโรปนา) ไปตามกระบวนการของ สังข์ปะปะ ๗

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

คนหลงอัตตา

รายละเอียด : มันยิ่งกว่าเลยมันเหมือนกับโจรร้ายที่พระราชให้เอาไปฆ่าด้วยหอกร้อยเล่มในตอนเช้า มันก็เหนียวแน่น มันก็ยังเป็นตัวอยู่ครบเครื่อง เป็นโจรครบเครื่อง พระราชาก็ถามเจ้าพนักงานอีกว่ามันตายหรือยัง ก็ยังอีกก็เอาไปฆ่าตอนกลางวันอีกมันก็ยังไม่ตายเอาไปฆ่าตอนเย็นอีกมันก็ยังไม่ตาย

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวีต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

คนอมตะ - คนอายุ ๘๖ แต่จิตใจไม่มีแก่

คนอมตะ

รายละเอียด : คนที่จะตายก็ได้เกิดก็ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

คนอวิชชา

รายละเอียด : คนอวิชชา คือ คนที่จิตสัมผัสแล้วปรุงแต่ง
เป็นสุข เป็นทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์ก็แสดงว่า ตอนนั้นคุณพักยก
จะเป็นแค่สติตอบเบกขา

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปี่ชีวิต สันตโคก วันพุธที่
๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

คนอวิชชาไม่รู้จักสมาธิโลกุตร

รายละเอียด : สรุปแล้ว จิต ที่เรียกว่าเป็นสมาธิ ที่เขา
ถามว่าจิตนั่งหลับตาสมาธิเป็นการสะกดจิตให้มะลือที่
ศาสนาพุทธไม่เอาไม่ใช้ มันมีอยู่ครองโลก คนที่อวิชชาไม่รู้จัก
สมาธิแบบโลกุตรระกัทำกันอยู่ทั่วโลกเลิกได้ไม่ต้องแยแสเพราะ
ว่ามันหลุดด้วย เสียเวลา นอกจากคนที่จำเป็นต้องอาศัยมัน
ถ้าคุณไม่อาศัยก็ไม่ได้เลยคุณจึงต้องอาศัยมัน แต่ถ้าผู้ที่เข้าใจ
แล้วไม่ต้องอาศัยก็มาเรียน คีล สมาธิ ปัญญา แล้วมันจะ
สะสมเป็นคุณธรรมตกผลึกมากขึ้น แข็งแรงขึ้นมาเองอย่างได้
สัดส่วน ไม่ต้องกังวลว่าคุณจะไม่ได้สมาธิที่เป็นสมาธิที่ยิ่งเป็น
จิตตั้งมั่น ยิ่งเป็นจิตที่สะอาดปราศจากกิเลสเท่าใดๆ เป็นจิตยิ่ง
คล่องแคล่วยิ่งปราดเปรียวแววไว ทางกายก็เป็นกายปาคุญญตา
ทางจิตก็เป็นจิตปาคุญญตา คือแคล่วคล่อง เวทนา สัญญา
สังขาร วิญญาณ แคล่วคล่อง แม้การเคลื่อนไหวเป็น กายวิญญูติ
วจิวิญญูติก็แคล่วคล่อง ทุกวันนี้เอาตมาพูดไม่เร็วไม่ไวเหมือน
เมื่อก่อนอายุ ๓๐, ๔๐ นะ ใครเอาเทปเมื่อก่อนมาฟังดูฟังแทบ
ไม่ทันหกรอกเร็วไว จะหยุดไม่ไหลก็ได้ แต่เอาตมาสังขารไม่ให้
เร็วก็ได้ และก็เห็นควรว่าโลกุตรธรรมเราเลิกซึ่งจะไม่ละเอียดยก
เอาแบบไปซ้ำๆ ดีกว่าให้เหมาะสม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

คนอวิชชากับคนมีวิชา

รายละเอียด : กายของกามคุณต้องมี ๕ แต่จะทำทีละ
คู่ก็ได้ แต่กามไม่มี ๖ กามคุณ ๕ หรือกามโทษ ๕ คนอวิชชา
เห็นกามเป็นคุณ แต่คนมีวิชาเห็นกามเป็นโทษ กามไม่ใช่
สวรรค์ แต่กามเป็นนรกเป็นทุกข์ หากเห็นเป็นทุกข์เป็นนรก
ก็จะเบื่อหน่ายคลายได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

คนอวิชชาแล้วหลงอยู่ภายใต้ความสุขเป็นของแก้

รายละเอียด : คือ คำศาสนาพุทธรู้ความจริงของ
ความรู้สึกที่เรียกว่าเวทนาที่รู้สึก สุข รู้สึก ทุกข์ คนที่อวิชชาแล้ว
หลงอยู่ภายใต้ความสุข ศาสนาที่ไม่ใช่โลกุตรธรรม ที่ไม่ใช่ศาสนา
พุทธที่แท้จริง ตกอยู่ใต้อำนาจของความสุขที่เป็นความหลง
เป็นของแก้หนีรันดร์ พวกเทวนิยม ที่ได้ได้มีสัมมาทิฏฐิ หรือ
แม้แต่ชาวพุทธที่ไม่ได้มีสัมมาทิฏฐิจะไม่ได้รู้สึกและว่า ความสุข
เป็นของแก้ ความสุขไม่ใช่ของจริง คนที่ยังมีความสุขอยู่ก็คือ
คนที่ยังมีความสุข เพราะความสุขกับความสุขเป็น เทวะ
อันนี้ ขอภัยที่ต้องพูดความจริง ไม่มีใครมาอธิบายหรือ
ถ้าไม่ใช่สมณะโพธิรักษ์มาเกิดแล้วมาอธิบายในยุคนี้อยู่ ไม่มีใคร
มาอธิบายได้ แยกไม่ออกหรือหว่า สุข ทุกข์ ซึ่งเป็นภาวะ ๒
แล้วมันก็หลงให้คนคิดในความสุขแล้วก็แยกไม่ออก ทำให้เป็น
หนึ่งเดียวอยู่อย่างนั้น มันก็ยังเป็นสภาพมีกิเลส มีภพมีชาติ
ไม่ปรินิพพาน ไม่สูญ ไม่เลิกติดสุข เพราะไม่เรียนรู้ถึง ถึงอาการ
จิตที่แบ่งแยกละเอียดเรียกว่าเป็นเจตสิก และเรียกชัดลงไปที
ตัวเวทนาความรู้สึกหรืออารมณ์ ถ้าเรียนรู้สัมผัสความเป็นจริง
ของอารมณ์ หรือความรู้สึกที่เรียกว่าเวทนา รู้อย่างแท้จริงเลย
มีธาตุรู้มีปัญหา ที่สัมผัส ธาตุรู้ นี้ ของพระพุทธเจ้าสอน
ที่เรียกว่า ปัญญาธาตุ มันเป็นความรู้ที่ลึกซึ้งมากเกินกว่าโลกีย์
เกินกว่าศาสดาใดๆ ในโลกจะรู้จัก นึกเอาเองไม่ได้ ต้องมา
เรียนรู้เบื้องต้น ท่ามกลาง บั้นปลาย ไปเรื่อยๆ เป็นลำดับ
ถึงจะรู้ชัดว่าแท้จริง สุข ทุกข์ เป็นของแก้ แล้วสุดท้าย ศาสนา
พุทธจึงเลิกความสุขและความทุกข์ ไม่สุข ไม่ทุกข์ อุกขมสุข
หรือเรียก พยัญชนะไวพจน์ กันว่า อุเบกขา สูญจาก ความสุข
ความทุกข์ เป็นกลางๆ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คนอายุ ๘๖ แต่จิตใจไม่มีแก่

รายละเอียด : คนอายุ ๘๔ ปีก็ไม่ใช่น้อยแล้วนะ แต่งาน
พุทธาภิเษกของเราอายุทำกันมาได้ ๔๓ ปีแล้ว ก็ไม่ใช่น้อย
ในชีวิตของเอาตมาเริ่มมาทำงานศาสนาตั้งแต่อายุ ๓๖ มาถึง
ปีนี้ก็ปาเข้าไปเลย ๓๖ มาถึง อายุ ๗๒ แล้ว เลย ๗๒ มาอีก
๑๒ ปีก็เป็น ๘๔ ก็เลยมาอีก ๒ ปี เอาตมาก็อายุ อย่างเข้า ๘๖ ปี
เต็ม ๘๕ อย่างเข้า ๘๖ มาได้ ๘ เดือนแล้ว ถึงมิดุณาก็เต็มครบ

๘๖ คนอายุ ๘๖ ก็แก่แน่แต่อาตมาไม่เห็นแก่ เอาความจริงมาพูด โดยเฉพาะจิตใจ ไม่มีแก่ จิตใจมันคะนองด้วยซ้ำไป เหมือนหนุ่มๆ จิตมันเป็นอย่างนั้นเลย แต่กายจะให้ทรงสภาพอย่างนั้นเลยก็ไม่ใช่ เที่ยวย่นบ้าง เราไม่ได้ไปเกาหลีสมา ก็เหี่ยวๆ ย่นๆ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานพุทธาภิเษก วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

คนอาริยะชอบฟังธรรม

รายละเอียด : จริงพระอาริยะก็ชอบฟังธรรม คนที่ยังไม่เป็นพระอาริยะเป็นปุถุชน ก็ไกลหลายๆ โยชนไม่ชอบฟังธรรม ยิ่งเป็นพระอรหันต์ไปยิ่งใส่ใจสนใจฟังธรรม แม้แต่ฟังธรรมะคนที่เขาสอนผิดๆ อาตมายังอ่านหรือฟังบ้าง ฟังผู้ที่เขาสอนเขาบรรยายธรรมะคนเทศน์ธรรมะ ก็ฟังบ้างฟังดู ก็ชอบฟังอยู่ จะได้เห็นว่าเขาหลงทิศทางไปไกลอย่างไรแค่ไหน ครูบาอาจารย์ของศาสนาพุทธในยุคนี้ พาไกลดำดิ่งไกลจากวิเวก ตั้งอยู่ที่จมลงในที่หลง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

คนอื่นไม่เข้าใจเจตนาดีเรา

รายละเอียด : ดีแล้วละ คนอื่นไม่เข้าใจเจตนาดีจะไปบังคับเขาได้อย่างไร แต่เราทำ เจตนาเราทำดีแล้วเราก็ไปทำสิ่งที่เราทำดีนั้นเป็นการกระทำดี หรือไม่ดีคุณก็ไม่ดี เมื่อเราเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีสมควรควรประกอบต่างๆ นานาเหมาะสมก็ควรที่จะทำ ไปเยี่ยมเยียนดูแลถามไถ่ข่าวคราวที่จะช่วยเหลืออะไรได้ก็พอช่วยเหลือไป ไม่ใช่เรื่องเสียหาย ส่วนคนอื่นจะมองด้วยองค์ประกอบอื่นๆ เอาจิตใจความหมายมันก็เป็นเรื่องความคิดของคน มันก็เป็นธรรมดา

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโออุณออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คนเกิดมาทำไม เกิดมาทำงาน

รายละเอียด : คือเกิดมามีกำลังมีพลังงาน อาตมาเคยตอบคนเกิดมาทำไมเกิดมาทำงาน ทำงานทำไม ทำงานเพื่อให้ได้เกิดความรู้สึกสร้างสรรค์อาศัย ใช้สอย มันเป็นเศรษฐศาสตร์ชั้นสูง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คนเจริญจริงรู้จักพอ

รายละเอียด : คนเจริญรู้จักพอ คือ คนพวกเรามาพิสูจน์สภาพ ไม่ต้องตื่นแสร้ง รู้จักพอ จนจบที่ ๐ (ศูนย์) ก็ได้แล้ว นี่เป็นความจริง คนที่อยู่ ๐ (ศูนย์) อาศัยกินใช้ เป็นคนขาดทุนให้แก่ผู้อื่นตลอดเวลาเราเป็นคนเจริญ ขาดทุนได้ ไม่ใช่แค่ปากเปล่า เอาวัตถุไปให้ แต่เป็นผู้ให้ทางกาย ความรู้ ความคิดตัวเอง กินใช้อยู่ในนี้ นอกนั้นส่วนเกิน เราชำนาญสมรรถนะสูงขึ้นเก่งขึ้น แต่เราไม่เอามันแต่ลดลงๆ จน ๐ (ศูนย์) ยิ่งทำได้มากไม่เอา ยิ่งเจริญ ยิ่งไม่มีตัวตน ยิ่งเก่ง ยิ่งชำนาญสร้างได้มาก แต่ไม่เอา ยิ่งหมดตัวตนมากยิ่งขึ้น เป็นสภาวะที่ใช้ภาษาสัทนามาหาญา คนเข้าใจก็รู้สภาวะ อะไรหมายถึงอะไร พูดกับชาวๆ ก็รู้ว่าอันนี้คือ อันนี้ยิ่งรู้ชาวยิ่งขึ้น ไม่ใช่ยิ่งด่ามิดแต่ยิ่งขาว ไม่ใช่เทายิ่งขึ้น แต่ขาวยิ่งขึ้น ขาวกว่าที่คุณเห็นขาว ไม่ใช่ขาวนิรมานกายเป็นประภัสสร

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

คนเจริญเพราะกำจัดกิเลส

รายละเอียด : คนที่ทำเศรษฐกิจดี การเมืองก็ดี สังคมก็ดีเหมือนอย่างชาวอโศกทำเศรษฐกิจดี การบริหารเราก็ดี เพราะมันถึงจิตที่รู้ตัวการ ตัวการที่เห็นแก่ตัว ตัวการที่ยังไม่รู้จักกิเลส แล้วก็กำจัดกิเลสไม่ออกจริง พวกเรากำจัดกิเลสออกได้จริงๆ เป็นคนจริง คนไม่รู้หรือกว่าพวกเราเป็นอรหันต์กันเยอะ อรหันต์ที่มีเศษกิเลสเท่านั้นเอง หมดอาสาจะแต่ยังเหลืออนุสัยเท่านั้นเอง เขาเข้าใจอาสาจะอนุสัยไม่ได้ พวกเราจึงเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนสงบใช้ได้ เป็นเสนาสนะสัพปาเยะ บุคคลสัพปาเยะ อาหารสัพปาเยะ ธรรมะสัพปาเยะ จริงๆ สัพปาเยะ แปลว่าสบายในภาษาไทยนั่นเอง เป็นความเจริญ เป็นสิ่งที่มีประโยชน์คุณค่าสัพปาเยะ เป็นความเจริญความสบายความสงบสุขทุกอย่าง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

คนเดียวมีทั้งปัญญาและเจต

รายละเอียด : ต้องมีทั้งสองอย่างเอาอย่างเดียวกัน เหมือนกับกระดานหก ถ้าหนักข้างเดียวก็ไม่หมุนไม่ลื่นรอบ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

คนเป็นอรหันต์แล้วหมดบุญ

รายละเอียด : คุณเอาแต่หลงบุญมาเรียนธรรมะอาตมาคนที่รู้จักบุญดีแล้ว จะรู้ว่าคนที่ไม่มีบุญคือคนที่ยังไม่ใช่อรหันต์คนเป็นอรหันต์แล้วหมดบุญ ลึนบุญ คนทั่วไปเข้าใจว่าบุญคือกุศล ก็สัญญา นี่คือความล้มเหลวของศาสนาพุทธที่ชัดเจน เป็นเครื่องชี้บ่งที่อาตมาตัดสินใจได้เลยว่าศาสนาพุทธหมดไม่เหลือ เพราะเข้าใจคำว่าบุญเป็นกุศล บุญไม่ใช่สมบัติ บุญไม่ใช่พลังงานจิตที่ควรจะต้องมี แต่จำเป็นจะต้องสร้างพลังงานให้เกิดบุญ บุญคือพลังงานจบของฌาน พอถึงฌานที่ ๔ ก็เกิดสภาพของบุญ เป็นอุเบกขา ฆ่ากิเลสมาตั้งแต่ฌาน ๑, ๒, ๓, ๔ จนเกิด ปริสุทธา ปริโยธตา มุทุ กัมมัญญา ปภัสสรา เรียกฌานที่ทำงานสำเร็จว่าบุญ พอบุญกำจัดกิเลสเสร็จบาปก็ไม่มีอีกเลย จึงเป็นนิพพาน หากวนมาเป็นบาปอีก ก็ไม่จบกิจ ต้องจบกิจ ไม่อย่างนั้นก็ไม่จบ นิจจัง (เที่ยงแท้) ชิวัง (ถาวร) สัสตัง (ยืนนาน) อวิปริณามธัมมัง (ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหริัง (ไม่มีอะไรหักล้างได้) อสังกุปปัง (ไม่กลับกำเริบ) บุญไม่มีโค้งงอบอกสภาพที่กำจัดกิเลสได้อย่างสมบูรณ์หมดจด พระพุทธเจ้าถึงบอกว่าเราเป็นผู้ที่ลึนบุญลึนบาป ท่านตรัสชัดๆ ว่าเราเป็นผู้ที่มี บุญญาปาทปรักโขณ บัดนี้เราเป็นผู้ลึนบาปและบุญ ท่านตรัสไว้ในพระไตรปิฎก เล่ม ๓๒ ข้อ ๓๗๒ เป็นอรหันต์แล้วจบกิจ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

คนเป็นอาริยะ

รายละเอียด : คนเป็นอาริยะ คือ ถ้าคนเป็นอาริยะก็จะรู้จักความเป็นสัตว์ที่เจริญขึ้น เป็นเทวดา พรหม สัตว์ชั้นเรื่อยๆ เป็นอุปติเทพ วิสุทธิตเทพไปตามลำดับ พ้นจากสมมติเทพไปแล้ว

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการวิถีอาริยะธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

คนเราควรมีอาชีพคนละกี่อาชีพ

รายละเอียด : ถนัดด้วยทำได้ด้วย แบ่งเวลาทำได้ก็ไม่ได้เห็นเสียหายคนเราต้องมีมีความสามารถพิเศษความสามารถเยอะจึงจะทำได้หลายอย่าง แล้วคนที่สามารถทำอย่างนั้นได้เป็นธรรมดาเพราะพุทธเจ้าท่านชนะทุกอย่างท่านรู้ทุกอย่างแต่ท่านจะทำอะไรแค่ไหนก็เท่านั้น เป็นพระโพธิสัตว์ก็ถนัดหลายอย่าง เราก็กินในสิ่งที่ควรตามโอกาสตามสิ่งแวดล้อมขนาดนี้ องค์ประกอบจะขนาดนี้มีอะไรควรจะทำอันนั้น เราก็กิน

เอาอันที่ขึ้นอยู่กับตัวเรา ถ้าทำแต่ตัวเราแต่คนต่างๆ เขาไม่ถนัดไม่พร้อม เราทำไปก็ยากหนัก ก็ใช้สัปปุริสธรรม ๗ ทุกอย่างให้พร้อม

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต ที่บรรพฐมอศอก ครั้งที่ ๖๕ วันจันทร์ที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒

คนเรื่องมาก

รายละเอียด : ยังที่พระพุทธเจ้าตรัสเรื่องคนที่มีลูกศรอาบยาพิษปักอยู่ ก็บอกว่าจะต้องรู้ก่อนว่าใครยิงมา ลูกศรทำจากไม้อะไร ทำจากพิษอะไร คนยิงชื่ออะไร ต้องให้รู้ก่อนแล้วค่อยยอมให้ถอนลูกศรออก คนนี้ เรื่องมาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คนเลี้ยงง่าย

รายละเอียด : คือ คนเลี้ยงไม่ยาก อดตาน้อย คนที่เลี้ยงยากคือคนที่อดตามาก จะไปก็ยากจะมาก็ยากจะกินก็ยากจะนอนก็ยากจะอยู่ก็ยาก อะไรก็ยากไปหมด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คนเลี้ยงง่ายบำรุงง่ายรู้จักสาระในสาระ

รายละเอียด : ผู้ที่เลี้ยงง่ายบำรุงง่าย สุภระ สุภโร เป็นคนอย่างนี้ ถ้าหากว่าพวกคุณเป็นคนเลี้ยงยากอดมากก็อาจจะเป็นไมเกรน เป็นมะเร็งในสมองตาย แต่ที่นี้พวกคุณเลี้ยงง่ายไม่เชื่อเรื่องโหมเมไม่เชื่อเรื่องทำเล่น แต่พวกเราเป็นจริงมีคุณธรรมมาจากทุกทิศ แม้แต่ต่างประเทศก็มา เพราะต้องมีคุณธรรมที่สมควรเลี้ยงง่าย บำรุงได้หมายความว่าทำให้เจริญง่ายอย่างเช่นเขื่อนนี้ก็มีน้ำนิ่งฟังธรรม เขาก็มาฟังธรรม ถ้าปฏิบัติได้ดีง่าย ง่ายอย่างไรก็มีการแผ่ดีพวกเพียรอดสาหะวิริยะ ที่จะเอาธรรมะไปพัฒนาตัวเองเห็นความสำคัญว่าที่จะเอาเวลาแรงงานไปหาเงินไปเที่ยวเตร่ไปสนุกสนานมาเอาอันนี้ดีกว่า เพราะว่าเข้าใจแล้วว่าอะไรคือสาระอะไรเป็นความจำเป็นของชีวิตทุกวินาที คนเราเห็นความสำคัญในความสำคัญรู้จักสาระในสาระก็จะสุดยอด สาธารณโภคีนี้เป็นหนึ่งเดียวเป็นที่หนึ่งขอยืนยันว่าคอมมิวนิสต์ก็เป็นไม่ได้ ประชาธิปไตยจะดีที่สุดในแค่นั้นก็เป็นไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คนเสพติตรสแก้ของโลกียภูมิ

รายละเอียด : คือคนเสพติตรสนี้หนักยิ่งกว่าคนเสพติดที่ติดเสพหนักสุดเพราะเสพด้วยอวิชา จึงสะกดจิตตนเองติดหนัก แถมสะกดจิตคนอื่นเขาไปทั่ว ครอบงำคนทั้งหลายให้หลงมึตบอด คำภษาตามตนเองให้หนัก จัดหนักหนักมึนอย่างไม่หยุดหย่อน ดังที่เห็นกัน เขาไม่รู้เลย เขาไม่สามารถรู้จักู้แจ้งรู้จริงในเวทนา ๒ (ทเวณะ เวทนาเย) หรือกว่าอย่างไรคือ เวทนา รสแท้ อย่างเป็นทางการคือ เวทนา รสแก้ ซึ่งเป็นเวทนา ๒ อันเป็น ธรรม ๒ (เทวธัมมา) ที่เราจะต้องศึกษาเวทนาในเวทนา และทำให้เป็นเวทนาเดียว (เอกคตารมณห์หรือเอกคตาคิต) สำเร็จเป็นที่สุด ธรรมรสหนึ่งเดียว จึงชื่อว่าจิตเป็นหนึ่ง ซึ่งแตกต่าง ความมีอารมณ์เป็นหนึ่ง ของลัทธิหลับตาที่ทำการสะกดจิต ทำกันนั้นแน่นอน

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คนเสียสละ

รายละเอียด : คนที่ไม่เอาเปรียบเขาแต่เป็นคนมาเสียสละให้แก่โลกให้แก่คนอื่น เรามีสิทธิ์ที่จะเอาเปรียบ มีสิทธิ์ที่จะได้เปรียบ มีความรู้ความสามารถ มีความขยันมากกว่าเขา เราก็ขยันอยู่อย่างนี้แล้วทำอย่างมีความสามารถมีความรู้ทำอย่างนี้ แต่เราเอาไว้น้อยๆ เรียกว่าจนไม่สะสมไว้มาก ปล่อยให้พอกินพอใช้อุดมสมบูรณ์ ไม่ขาดแคลนไม่ทรมาณทน เหลือกก็สะพัดให้คนอื่น ชายก็ชายให้ถูก ถ้าหากชายไม่ได้ก็แจกเลยเราทำอย่างนี้จริงๆ นี่แหละคือคนที่แก้ปัญหาให้แก่สังคมด้านเศรษฐกิจจบแล้ว คนที่เศรษฐกิจจัดการเมืองก็จะดี ภาระบริหารง่ายไม่ได้เป็นภาระของผู้บริหาร ไม่ก่อโทษภัยให้แก่สังคมการเมืองที่ดี สังคมก็อยู่อย่างอบอุ่นผาสุก สุขสำราญเบิกบานใจ มั่นดีหมดเลย เมืองไทยผู้บริหารน่าจะฟังเอาตามบ้าง เพราะว่าไม่ได้เอาลาภ ยศ สรรเสริญโลกียสุข

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

คนเหนือโลก

รายละเอียด : คือ คนโลกใหม่ เป็นคนลักษณะทวนกระแสโลกเก่า คือ โลกโลกีย์ เป็นคนโลกต่างดาว มีความฉลาดแบบใหม่ ซึ่งฉลาดแบบคนต่างดาว แบบโลกุตระ คือ ปัญญาที่เป็นอุตตระจริงๆ พูดยกับคนโลกเก่าก็ได้ คนโลกใหม่ก็ดี

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๘

คนเห็นสาระเป็นสาระเป็นผู้ที่ถึงสาระ

รายละเอียด : คือมีเอส เอ็ม เอส แสดงความเห็นที่ชาวโคกช่วยสังคมโดยไม่เอาหน้า ไม่มีสื่อมาทำข่าว สังคมไม่ค่อยทราบข่าว สมณะโพธิรักษ์จึงกล่าวว่า เราวิจารณ์คนเลวก็เป็นข่าวดี เราชื่นชมคนดี ก็เป็นข่าวดี แต่คนเห็นสาระเป็นสาระเป็นผู้ที่ถึงสาระ คนที่เห็นสิ่งที่มีสาระเป็นสิ่งที่ไร้สาระ คนนั้นเป็นคนไม่มีสาระ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คนเอาปลายมาปฏิบัติก่อน

รายละเอียด : คือ คนที่หลับตาปฏิบัติเป็นพวกที่เอาปลายมาปฏิบัติก่อน คุณไม่มีเบื้องต้น ก็ไม่มีเบื้องกลาง ปลายคุณจะไปปลุกต้นไม่เอากลางต้นไปปลุก คุณจะไปปลุกได้อย่างไรก็ต้องเอาต้นที่ลงที่พื้นดิน ก็ต้องหาต้นที่มีราก มีตอมาปลุก หากต้นที่เอามาเสียปลุกได้ ต้นปลุกได้ก็แล้วไป จะใช้ยอดมาปลุก ก็ต้องปลุกที่ต้นเป็นลำดับแล้วจะดี ลัทธิที่ไม่มีต้นกลาง ปลาย คำว่า กาม ก็ดีเป็นเบื้องต้น คนที่หลับตาปฏิบัติเป็นพวกที่เอาปลายมาปฏิบัติก่อนจะเอาสุดยอดเลย ลัดเลยพวกนี้จึงไกลจากวิเวก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

คนแก่ เด็ก คนเจ็บป่วย คนพิการ

คนไร้สมรรถภาพ ยกไว้

รายละเอียด : มาเข้าเรื่องเศรษฐกิจ การจะจัดการเศรษฐกิจ อย่าไปสร้างเศรษฐกิจให้คนรวย ไหนบอกว่าจะทำให้คนรวยเท่าเทียมกันทั้งประเทศ ชี้นำรวยเลย เรามีสมรรถภาพก็ทำไป นอกจากคนแก่ เด็ก คนเจ็บป่วย คนพิการ คนไร้สมรรถภาพ มี ๕ อย่างนี้ นี่ยกไว้ต้องเลี้ยงดูกันในสังคมจนกว่าเขาจะสิ้นอายุขัยของเขาไป มันก็ไม่มีปัญหาอะไรส่วนที่เกี่ยวกับชีโกงไม่ต้องไปเลี้ยงมัน ไฉนมันไปอยู่นอกวงการเลย ไฉนไม่ออกก็ให้ตำรวจมาจัดการ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒

คนโกหก

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าตรัสว่า คนที่โกหกทั้งๆ ที่รู้ว่าตัวเองโกหก คนที่โกหกทั้งๆ ที่รู้ว่าตัวเองโกหก คนๆ นี้จะทำได้ทุกอย่าง ไม่มีความชั่วใดที่คนนี้จะทำได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒

คนโง่มีมากกว่าคนฉลาด

รายละเอียด : ก็เป็นสังขะยังมีอีกเยอะคนที่เชื่อแบบนั้น คนที่เชื่อแบบนั้น อย่างที่ท่านฟ้าไต่ว่า พระสารีบุตรเป็นลูกศิษย์ของสังขะเวลล์ฐบุตร แล้วเมื่อพระพุทธเจ้าอุบัติก็มาชวนอาจารย์ไปอยู่กับพระพุทธเจ้าเถอะ สังขะเวลล์ฐบุตรบอกว่าไม่หรอกเราจะไปเป็นเจ้าของหัวหน้าลัทธินี้แหละ แล้วสุดท้ายก็ถามพระสารีบุตรว่า เธอว่าคนในโลกนี้โง่มากหรือคนฉลาดมากกว่ากัน พระสารีบุตรก็บอกว่าคนโง่มีมากกว่าคนฉลาดก็เลยบอกว่าเธอจะไปอยู่กับคนโง่น้อยเถอะเราจะอยู่กับคนหมู่มาก เขาก็ยอมอยู่กับคนโง่ที่มาก คุณฉลาดมีน้อยก็อยู่กับคนจำนวนน้อยก็แล้วกัน เป็นอิสระเสรีภาพเป็นเรื่องจริง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

คนโลกีย์

รายละเอียด : คนผู้วนเวียนเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ชนิดดับเหตุแท้ชนิดปรมาตมิไม่เป็น ก็จะไม่เวียนไม่ดับสนิทเด็ดขาดยังมีภพไม่จบชาติสูญสิ้นนั่นเอง

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๑๗-๑๑๘

คนโลகுตระ

รายละเอียด : ในยุคนี้ความชั่วมันก็ยังแรง ความดีที่เป็นขันธ์โลகுตระ หลวงปู่ก็ต้องยืนหยัดความดีที่เป็นโลகுตระนี้ไว้ อย่างสำคัญ พร้อมกันนั้นความชั่วก็จะปล่อยให้จมลงนรกไป มากเกินก็ไม่ไหวก็ต้องช่วยเขาด้วย แล้วคนก็เป็นอย่างนั้นเยอะ ด้วย คนดีที่เป็นคนโลகுตระยิ่งมีน้อย แต่น้อยไม่เป็นไรคนดีก็ปล่อยเขาได้ ยิ่งเป็นคนดีโลகுตระยิ่งปล่อยให้ไปได้แล้ว ก็ไม่เป็นไร แต่คนชั่วลึจะแยะ จึงจำเป็นที่หลวงปู่ต้องพูดถึงความชั่วของคนชั่ว คนชั่วได้ยินได้รู้ พูดว่าจ๋าจ๋าจ๋าไช้ช่าชาก แรงๆ เพราะชื่อนี้พูดเบาๆ ก็ไม่ค่อยกระเทือนหนังหนาหนังแรด ต้องกระตุกอย่างแรงจึงจะได้ เป็นงานที่ทำงานที่เสี่ยงไม่ออก ทำไม่ต้องว่าเขาหนักหนา ก็มันจำเป็น ถ้าไม่ทำขนาดนั้นมันก็ไม่ได้ผล

เมื่อไม่ได้ผลแล้วทำไปเสียแรงงานเปล่า มันก็ต้องทำให้ได้ผล แทนหนึ่งแรดก็ต้องแทงให้เข้า ถ้าแทงเบาก็ไม่เข้าหนึ่งแรด

ที่มา ที่ไป : รายการพ่อครูให้อาวาตเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ ปี ๒๕๖๒ ที่บ้านราช วันเสาร์ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๒

คนโลกเก่า

รายละเอียด : คือคนโลกีย์รู้แบบดวงดาวเก่าหมุนเวียนวนไปตามทิศทางเดิม จึงฉลาดตามความหมุนวนอยู่เหมือนกันหมดตามความวนของโลกเก่า วนอยู่ตามเข็มนาฬิกาของสนามแม่เหล็กโลกีย์อย่างเดิมๆ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๗/๙

คนโลกใหม่

รายละเอียด : คือโลกโลகுตระอันเป็นคนละโลกกับโลกที่ปุถุชนทั้งหลายอาศัย วนเกิด เวียนตาย วนสุข เวียนทุกข์ กัน อยู่ที่ชื่อว่า โลกุทะ โลกุทะจึงเป็นโลกอื่น หรือปรโลก อันเป็นปรโลก ตามความรู้อีกชนิดหนึ่ง ที่เรียกว่า อเทวนิยม ความรู้ชนิดนี้ มีลักษณะทวนกระแส (ปฏิวัติ) กับโลกีย์ จึงต้องได้ฟังจากผู้ที่มี ภูมิโลகுตระมาบอกให้

หนังสืออ้างอิง : สังขะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๐๓

คนใจพอดที่ยิ่งใหญ่

รายละเอียด : ความเป็นคนใจพอดจึงเป็นคนที่ยิ่งใหญ่ มากในโลก เราพอดแล้วแต่เรามีสมรรถนะที่สูงเราก็สร้างสรรได้เกินที่เราใช้เผื่อแผ่ให้แก่สังคม สังคมก็ได้ประโยชน์นี้เป็นNYSE ของสังคมเศรษฐศาสตร์ที่ลึกซึ้งซับซ้อน อยากให้ดอกเตอร์หรือ post doctor ทางเศรษฐศาสตร์มาทำวิจัย เมื่อไหร่จะมี มาสัก ๕ คน ๑๐ คน มานั่งฟังโพธิรักษ์อธิบายเศรษฐศาสตร์ ประเทศไทยจะไปได้อย่างเจริญรุ่งเรืองตีมหาศาลเลย

ที่มา ที่ไป : รายการ ทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูวชมาย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

คนในโลกกำลังแสวงหาโลகுตรธรรม

รายละเอียด : คือสมณะโพธิรักษ์ไม่ต้องอยู่ถึง ๑๕๑ ปี เลย คนจะรู้ความจริงที่มีความลึกซึ้ง โลகுตระได้อีกเยอะเลย ท่านไม่เคยกลัวเลยว่าคุณอนาคตจะไม่เป็นที่ยอมรับกับสังคม

ถ้าหากไม่ตายก่อน ถ้าหากก่อนก็รับได้แค่นี้ เฉพาะพวกคุณ ถ้าท่านอยู่ถึง ๑๔๕ ปี รับรองว่า คนในโลกกำลังแสวงหาโลกุตระธรรมที่สูงส่ง เป็นโลกุตระจริง ๆ หากลากสังขารไปถึง ๑๔๕ รับรองคนทั้งโลกยอมรับท่านหมด เพราะงั้นคอยดูไปอายุถึง ๑๐๐, ๑๒๐, ๑๒๖ อัตรการยอมรับโลกุตระธรรมของโลก สิ่งเหล่านี้จะเป็นเครื่องยืนยันว่า นี่คือโลกุตระที่โลกต้องการ แต่เขายังเข้าใจยังไม่ได้ เขายังไม่เชื่อ เพราะฉะนั้นในอนาคต จะมีคน อ้อ เข้าใจใช่แล้ว เชื่อแล้วเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คนไทยมีเลือดแห่งการแบ่งปันอยู่ใน DNA

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเมืองไทย อาตมาว่าเป็นตัวอย่างของโลก เป็นตัวอย่างของมวลมนุษยชาติ เป็นพฤติกรรมที่จริงใจสะอาดบริสุทธิ์ เห็นแก่ชีวิตกันและกัน หวังประโยชน์เพื่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ อยู่ไหนคำสอนศีลข้อที่ ๑ หวังประโยชน์เพื่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ โดยเฉพาะสัตว์ที่เป็นคน คนด้วยกัน คนที่เกิดจิตอย่างนี้ขึ้นมาคนที่เอาไปทำตุนี่ ไม่ได้เป็นคนร้ายร้าย แต่เมืองไทยก็ทำกันเต็มไปหมด คนรวยไม่คิดจะทำหรือเพราะถือว่าเป็นเรื่องกระจอก แต่คนที่ไม่ได้เป็นคนร่ำรวยแต่มีจิตใจอย่างนี้ มันเป็นเรื่องจริงของจิต เขาจึงไปทำ คนร่ำรวยไม่ทำ คนที่รวยกว่านั้นก็ไม่ได้ทำ หากเขาทำ ก็จะต้องมีวิธีการออกข่าวอะไรเป็นนั่น ซึ่งมันไม่ใช่เรื่องจริงใจเป็นเรื่องซอมนั่น เป็นเรื่อง propaganda ของตัวเอง สรุปแล้วคนไทยมีเลือดแห่งการแบ่งปัน อยู่ใน DNA เลย

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คนไม่รู้โลกหน้า

รายละเอียด : คนจะรู้โลกนี้ก็ยังไม่รู้ โลกหน้าก็ไม่รู้จัก ยิ่งโลกหน้าเป็นโลกโลกุตระแยกเป็นโลกกัลยาณชน โลกของอารยชน เข้าใจพฤติกรรมของเรา เป็นพฤติกรรมของกัลยาณชน เป็นคนดีหรือยัง เป็นพฤติกรรมที่เป็นโลกุตระ ได้หรือยัง ก็ต้องรู้ต้องเข้าใจแล้วก็ทำ แล้วมาบอกสอนผู้อื่นให้ทำตามได้ อาตมาสอนให้ผู้อื่นทำตามได้จนมีผล มีคนเอาชีวิตมาอยู่อย่างนี้เลยอยู่รอด อาตมารู้จัก มาตา ปิตา รู้จักแม่รู้จักพ่อ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

คบสัตบุรุษให้ดีให้จริงจะเกิดศรัทธา

รายละเอียด : คุณจับเหตุได้ยอดเยี่ยมแค่นี้ก็สมบูรณ์แล้ว คนจะศรัทธาอะไรต่างๆ ต้องคบสัตบุรุษให้ดีให้จริง หากไม่ใช่สัตบุรุษจริง ยังไม่สัมผัสปฏิภาณ จินตนาการเชื่อ พอสัตบุรุษพูดเท่าไรเขาก็ไม่เชื่อ เขาว่าต้องคนที่เขาเชื่อถือ คนนี้ยังพูดตรงกันข้ามก็ยิ่งยากมากเลย อาตมาเห็นความจริงอันนี้จึงไม่แปลกเลย อาตมามาประกาศสัจธรรมของพระพุทธเจ้าขึ้นมา บรรดาครูบาอาจารย์ต่างๆ จึงรวมทำลายอาตมาเลย นำสงสาร อาตมาพูดอย่างจริงใจว่านำสงสาร นำเวทนาท่านเหล่านั้น อาตมาต้องการให้ท่านเข้าใจถูก แต่เขาว่าอาตมาทำลายศาสนา มันเหมือนเด็กจับไฟจนมือดำมันไม่รู้ว่ามันคือไฟ ไปหลงว่าเป็นของดี อย่างนั้นจริงๆ มหาอภิวิชชาไม่รู้เรื่องอะไรเลย จิตมันด้านยิ่งกว่าวัตถุ คนที่แย่งอาตมาอยู่ต้องทำความเข้าใจใหม่ว่าที่อาตมาพูดนั้นถูก พวกคุณพูดผิด ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร ยิ่งผู้ถูกยกในฐานะผู้รู้แล้วหากท่านมีอดีตตามานะ อาตมาว่าหัวใจท่านจะระเบิดเอานะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ยอดคนอภิปัทที่มีระดับของศาสนาพุทธ วันศุกร์ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

กรรม

รายละเอียด : คือ ห้อง คือห้องมดลูกที่ท้อง หรือที่จะทำให้เกิดชีวิตเกิด มีสัตว์ที่อาศัยมดลูกหรืออาศัยไข่ หรืออาศัยการแตกตัว หรือที่สัตว์โอบปาดิกะ สัตว์โอบปาดิกะคือ วิญญาณที่ยังหลงสู่กรรม วิญญาณที่ยังหลงของสัตว์โอบปาดิกะคือธาตุรู้ คือนามธรรมของจิตเจตสิก อันนี้เข้าใจไม่ถนัดเลย มักจะนึกไปถึงตัวคนตัวสัตว์ จะมีวิญญาณเข้าไปจุติเป็นลูกของใครก็แล้วแต่ มันก็ไม่ผิด แต่ศึกษาแบบนั้นก็ธรรมดาไปแก้ไขอะไรไม่ได้ เมื่อมีเชื้อกับไขไม่ผสมกันไม่ผสมสูกันมันก็ไม่เกิดแล้ว แต่วิญญาณหรือธาตุรู้ อันนี้แหละต้องแยกอย่าให้สังขารอย่าให้ปรุงแต่ง ซึ่งเป็นความสามารถอันลึกซึ้งยิ่งใหญ่อีก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช เวณาดอกเดียวพลิตวิญญาณ ตอน ๑ วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

ครองตัวเป็นโสดได้ตลอดชีวิตด้วยปัญญา

รายละเอียด : พิจารณาให้ดีคุณเป็นผู้ชายต้องมองผู้หญิงให้เป็นลูกขี้ผูกโบว์ มันหลอก หาโบว์รีบปั้นผูกห่อให้

ดูดี แต่ข้างในคือขี้ทั้งนั้น มันเป็นภาวะ มีความรักหนึ่ง มีความทุกข์หนึ่ง มีความรักร้อยมีความทุกข์ร้อย เรื่องเพศเรื่องคู่เป็นสัญชาตญาณของสัตว์โลก พระพุทธเจ้าเป็นผู้ที่สอนสิ่งที่เหนือโลก แล้วต้องศึกษา เลิกเลยในเรื่องของสัญชาตญาณ สัตว์โลกเรื่องคู่แบบสัตว์เดรัจฉานก็มี เรื่องสืบพันธุ์เรื่องผสมพันธุ์ มันมีเป็นธรรมดาสามัญ ธรรมะพระพุทธเจ้าเหนือสามัญเหนือความรู้ทั่วไป ผู้ที่ทำได้ก็ต้องมาคิดให้ได้ว่าเราจริงจะไปมีคู่เมถุน คนคู่ มันก็ยังไม่เหนือโลก เป็นโลกุตระเหนือสิ่งที่เป็นธรรมชาติของสัตว์โลก ต้องระลึกร่างนี้ไว้เสมอ เพราะฉะนั้นถ้าเราทำตนให้เรียนรู้กิเลส กิเลสมันเป็นตัวหลอก พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว เห็นจริงว่ากิเลสมันเป็นตัวหลอก เมื่อเราชัดเจนกับกิเลสแล้วไม่ทำให้กิเลสมันมีอำนาจเหนือเรา ชัดเจนคุณปฏิบัติแล้วจะพูดได้อย่างที่อาตมาพูด คุณก็จะรู้ว่ามันไม่ใช่เรื่องจริงเลย กิเลสมันไม่มีจริงเลย เราสามารถฆ่ามันตายหายไปหมดจากจิตได้จริงเลย เชื้อไหม? ได้บ้างหรือยัง เรื่องเมถุนเรื่องคู่ได้ (ถาม ส.ฟ้าไท) อาตมาเชื่อว่าท่านยังไม่อยากอวดดี เพราะว่าเป็นฐานอนาคามี จะมีระริกระรี่ในใจบ้าง รูปราคะ อรูปราคะ แต่ข้างนอก หิริโอตตูปะ ที่จะไปแสดงออก แต่ไม่เห็นมีแสดงออกกลางสภา พวกลักเพศ ไม่ใช่เรื่องอะไรเลยที่จะแสดง มันเสื่อมมาก ส.ส. ใส่เสื้อลายใส่หมวกด้วย แล้วเป็นพวกสีม่วงพวกกะเทย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

ครั้งนี้เป็นงานอโศกรำลึก ครั้งที่ ๓๙ สามคือรอบสามเส้า ๙ คือสามเส้า สามเส้า สามเส้า

รายละเอียด : ครั้งนี้เป็นงานอโศกรำลึกครั้งที่ ๓๙ สามคือ รอบสามเส้า ๙ คือ สามเส้า สามเส้า สามเส้า ทุกอย่างก็มีหลายๆ อย่างที่เป็นรูปกับนาม ที่มันลงตัวกัน อาตมาใช้สิ่งเหล่านี้เป็น guide นำทาง ซึ่งใช้ได้ อย่างพระพุทธเจ้าสมณโคดมทรงพระนามว่าลัทธัตถะ พระองค์ก็ต้องอุบัติขึ้นมาอย่างไรอย่างไรท่านก็จะต้องทรงพระนามว่าลัทธัตถะ แล้วไม่มีอื่นด้วยนามเดียว หนึ่งเดียว โพธิรัจฉาตินี้เกิดมาหลายนาม มีทั้งสโมยะ มงคล รัก โพธิรัจฉาอะไอย่างนี้ยังไม่ลงร่องลงรอยทีเดียว แต่ทุกคำมีความหมาย มีลักษณะที่อาตมาใช้ทั้งรูปทั้งนาม ทั้งชื่อพยัญชนะบัญญัติและนาม ใช้พิจารณาเป็นเครื่องหมายในการทำงานไป เป็นเรื่องลอกเลียนกันไม่ได้ถึงเวลาจะมีปฏิภาณรู้ในแต่ละคนเอง หากพาให้เสื่อมเสียทำลายก็ยิ่งบาปซ้ำซ้อนได้ด้วย

ที่มา ที่ไป : พิธีบูชาพระสารีริกธาตุ วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

เครื่องกำของศาสนาพุทธคนเสื่อมจากโลกุตระ แม้ยากก็ต้องประกาศ

รายละเอียด : ยุคพระพุทธเจ้ามีอาริยบุคคลที่มีบารมีฟังธรรมะพระพุทธเจ้าก็เข้าใจ ล้างกิเลสได้ง่าย ยุคนั้น ห่างจากนั้นมา ๒,๕๐๐ กว่าปี เครื่องกำของศาสนาพระพุทธเจ้าคนได้เสื่อมลงรับโลกุตระไม่ได้ ก็รู้ได้ยาก จะยากอย่างไรก็ต้องเอามาประกาศ เอามาแสดงสาธยาย มาปลุกฝังให้คนได้ฟังได้รับรู้ได้เข้าใจได้เอาไปปฏิบัติ ได้มีเชื้อมีสาระสัจจะของพระพุทธเจ้าศาสนาของพุทธเจ้าให้คงอยู่ต่อไปให้ได้ เอามาในยุคนี้ซึ่งแทบจะหมดหวังแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

ครุกรรมะ

รายละเอียด : ครุกรรมะ (การเคารพกัน) คือ การรู้จักการเคารพกัน โดยวัย โดยสมมุติ หน้าที่การงาน คุณธรรม ความสามารถ เคารพกันอย่างมีปัญญา

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๐๒, วิถีพุทธ หน้า ๑๐

ครู, ครู, ครู

รายละเอียด : ๑. นัก, อาจารย์ ผู้มีความประพฤติดี โดยแท้จริงในตนแล้ว ๒. ผู้ควรเคารวะ

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

ควบคุมจิตแต่ไม่มีปัญญา

รายละเอียด : หากนั่งหลับตาแล้วบอกว่าถอนจากฌาน ๔ มาเป็นฌาน ๑ จะทำให้คิดอะไรได้มากขึ้น นั่นแหละแสดงถึงความเบญจกขาที่บื้อ นี่คือการควบคุมจิตแต่ไม่มีปัญญา คุณกดข่มไว้ จะเปิดจะปิดก็อยู่แต่ภายใน ขยายให้มี ฌาน ๑ จะค่อยยังชั่วไม่คอยถูกกดข่ม แต่ถ้าฌาน ๔ กระดิกอะไรไม่ได้เลยเพราะธาตุรู้มันไม่ทำงานก็กดข่มไว้มันก็ไม่ทำงาน นั่งทำหลับตามันก็เป็นอย่างนี้ แต่ของปัญญามันไม่ใช่เป็นอย่างนี้

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ความกำหนด

รายละเอียด : คือ อภิชชาวิสมโลภะ
 ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
 วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความควรไม่ควรในการช่วยเหลือ

รายละเอียด : ความควรไม่ควรในการช่วยเหลือ คือ การเกี่ยวข้องกับคน คนนี้จะเอาให้ได้ คนนี้เรารักเราชอบจะเอาคนอื่นไม่เกี่ยว ก็ลงทุนลงแรงกับคนนี่เท่านั้นก็เป็นรายละเอียด ต้องทำตามควร คนนี้ลูก คนนี้เราชอบก็ไม่ใช่ คนไหนมีภูมิธรรมควรได้ ควรเป็น ควรมี นั่นแหละก็ควรให้เขาอย่าง ยิ่งไม่ลำเอียงแม้มิตรสหาย ญาติก็ไม่ได้แยก แต่โดยสังจะมันก็มี ความควรและไม่ควร คนที่อยู่ใกล้มีประโยชน์มีบุญคุณแก่กัน ก็ควรจะให้ก่อน มันก็เป็นลำดับเหมือนกัน ผู้มีแต่ภัยโทษแก่เรา เราก็ควรให้คนที่บุญคุณก่อน คนที่เป็นภัยเป็นโทษก็เอาไว้ก่อน พูดกันไม่รู้เรื่อง คนที่มีบุญคุณก็อาจพูดรู้เรื่องกว่า แม้แต่คนนี้มีบุญคุณมากกว่าคนนี่ แต่คนๆ นี้พูดแล้วได้ประโยชน์ คนที่มีบุญคุณมากพูดแล้วไม่ได้ประโยชน์ก็เอาไว้ก่อน เอาไว้ช่วยกันทีหลัง ก็ไปตามลำดับ ก็ว่ากันไปรายละเอียดเยอะมาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
 วันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความคิดเป็น dynamic ส่วนความรู้สึกเป็น static

รายละเอียด : ต้องฝึกหัดต้องเรียนรู้จริงๆ ว่าจิตเป็นอย่างไรมันอยู่ในตัวเรา ท่านใช้พยัญชนะว่า หทัยรูป ให้จับอาการ ใช้คำว่า อาการ หรือใช้คำว่า กิริยาของนามธรรมของจิตมันอยู่ในตัวเรา เรียกกุหาสยง หรือครรภโณ มันอยู่ที่ไหนบอกไม่ถูกหรอก สัมผัสตรงไหนก็รู้สึกสัมผัสได้ นอกจากตัวเราด้านรับไม่ได้ แต่ถ้ารับได้ทั่ว ข้างนอกเรียกโณภูฏัพพะ จิตเรารู้ได้ แม้ข้างใน หทัยรูปมันอยู่ข้างใน โณภูฏัพพะ มันอยู่ภายนอก แต่ข้างในเป็นตัวรู้สึกสอดจากข้างนอก หทัย จะแยกจากโณภูฏัพพะไม่ได้แต่ หทัยรูปเป็นตัวถูกรู้ เป็นอาการเคลื่อนไหวของจิตที่ถูกรู้ อาการเค้ามันอยู่ตรงไหน? พระอภิธรรมสอนว่า อยู่หัวใจช่องที่ ๔ ทางธรรมกายบอกว่าจิตจะอยู่ที่เหนือสะดือสองนิ้ว รวมกันกลางกาย ฟังแล้วก็น่ากลัวกว่าจิตที่อยู่ในหัวใจไม่ได้อยู่ที่รูสะดือคงน่าเกลียดเลยบอกว่าเหนือสะดือสองนิ้วที่จริงไม่มีที่อยู่แน่นอนแต่อยู่ในกุหาสยงหรือครรภโณนี้ อยู่ในห้องในโครงร่างนี้ ต้องหัดที่ความคิดความรู้สึก ความรู้สึกมันเจ็บมันปวดอย่างไรมันทุกข์ต้องตามความรู้สึก สอง ความคิด

ความคิดเป็น dynamic ส่วนความรู้สึกเป็น static ความรู้สึกมันเป็นอาการอารมณ์อย่างนี้รู้สึกอย่างนี้มันอยู่กับที่ แต่ความคิดมันเคลื่อนไหว มันก็เป็นคู่กันระหว่างความรู้สึกกับความนึกคิด ความรู้สึกเป็นตัวฐานหนึ่ง static แกน เป็นพลังงานบวก ความคิดคือฐานวง dynamic คือพลังงานลบ ต้องเรียนรู้รูปนามเป็นสภาวะคู่ที่แยกกันไม่ได้หรือ เป็นเหรียญ ๒ ด้าน เอาหน้าหัวมาโชว์ หรือด้านก้อยอยู่หลัง จะพลิกด้านไหนมาแสดงตัวก็ได้ แต่ไปด้วยกันมาด้วยกัน ศาสนาพุทธแยก ๒ อย่างนี้แล้วเอามาใช้งานเอามาทำงาน แต่จริงๆ แล้วแยกกันไม่ออก ถ้าจะทำลายต้องทำลายทั้งสอง ทำลายความรู้สึกและความคิด เลิกเลยให้เป็นธาตุตาเป็นดินน้ำไฟลม หรือทำแค่พิชชะ ไม่มีความรู้สึก แต่มีความรู้ ความคิดก็อยู่ในกรอบของตัวกูของกู จะต้องเป็นตัวกูของกูเท่านั้นก็พยายามรวมให้ได้ธาตุตัวกูของกู ไม่นึกไม่รุกรานใคร ได้ก็เอา ไม่ได้ก็ไม่เอา สุภาพ ธาตุพิชชะนี้สุภาพที่สุด มีพระพุทธเจ้าเท่านั้นที่ค้นพบพลังงานธาตุรู้ในตัวกูของกู สามารถทำให้จิตเป็นธาตุก็ได้ พิชชะก็ได้จิตก็ได้ก็เอาไปประกอบกรรมอย่าให้เป็นธาตุที่เลวร้าย ดีสุดเป็นพิช มีแต่เป็นตัวเองที่เป็นประโยชน์ต่อพิชไม่เป็นโทษกับใครและไม่มีความสุข ไม่มีความสุขไม่มีบาปไม่มีบุญ ใช้พยัญชนะเรียกสภาวะธรรมพวกนี้จึงสุดยอดแล้วธรรมะพระพุทธเจ้า แล้วทำให้จิตเป็นอย่างนี้ได้จริงๆ จึงเป็นจิตที่ประเสริฐสุดเป็นพระอรหันต์ ถ้าตามอ่านจิตที่มันยังคิดและความรู้สึกอย่างนี้ ตามให้ได้ทั้งความคิดและความรู้สึกให้ทันสมัย ผึกเรื่อยๆ แล้วจะได้เร็วได้รู้ทัน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

ความว่าง

รายละเอียด : แยกอาการกิเลสถิ่นมิทธะ กับอาการว่างที่เกิดจากการกินอาหารอิม กินอาหารอิมหนึ่งท้องตึงหนึ่งตาก็เริ่มหอยอนมันอิม ด้วยสรีระร่างกายจะทำของชีววิทยามันต้องการพลังงานไปเลี้ยงย่อยอาหาร มันก็เลยจะต้อง ดึงออกพลังงานไปทำงานส่วนนั้น ยิ่งกินอิมมากก็ต้องง่วงมาก ไปย่อยเยอะก็เป็นธรรมดาธรรมชาติ ถิ่นมิทธะมันแรงคือมันอยากพักอยากนอนก็อย่าไปกินมากจนง่วง แต่ถ้ากินอิมแล้วจะง่วงก็หาวิธีเคลื่อนไหวร่างกาย แต่ขณะกินอิมร่างกายต้องใช้พลังงานมาก ก็อย่าไปออกแรงมากไป ให้พลังงานไปย่อยอาหารหน่อย หากไม่พอก็ย่อยไม่ละเอียดไม่ดี หรือจิตใจร่างกายใช้พลังงานมากอย่างไรก็เรียนรู้อิมพอดีคงไม่ง่วงหรือจริงๆ เรื่องความว่าง ความว่างเป็นการติดอัสสาทะของความ

ว่าง อธิบายหลายที่แล้ว คุณได้จับอาการว่างที่มันอรรอยให้ได้ มันอรรอยที่ความงัวเจีย อาการงัวเจียคุณหลับแล้วเกิดอาการนี้ อยากจะไปกับมัน อันนี้แหละ งัวเจีย อยากจะนอน แต่มันไม่ได้นอนเต็มที่ ก็พยายามรักษาความงัวเจีย อย่าให้อาการงัวเจียเกิดในอารมณ์ ไม่ว่าจะเมื่อไหร่ให้มีแต่ตื่นกับหลับ อาการงัวเจียคืออาการกิเลสที่เกิดระหว่างตื่นกับหลับ ตื่นคือสว่างเลย หลับคือหลับ นอกจากคุณจะฟุ้งซ่าน พอลดความฟุ้งซ่านได้ ก็หลับ จะให้สอนวิธีทำจิตเพื่อนอนหลับก็ลดความฟุ้งซ่านนี้พูดง่าย ๆ คนที่ไปนั่งสมาธิหลับตาสะกตจิตเขาก็หลับง่าย คุณก็ฝึกสมาธิหลับตาแล้วทำจิตให้ไม่ฟุ้งซ่าน มันจะฟุ้งซ่านมันหลับแล้วก็พาลไปถีนมิทธะ คุณทำฟุ้งซ่านดับคุณก็หลับได้ แต่ถ้าไม่ฟุ้งซ่านแล้วแต่ละลิมละลือคือตัวว่างคือถีนมิทธะ ก็ฝึกถ้าฝึกแบบที่ว่า คุณจะนอนหลับก็ฝึกแบบนั่งหลับตาปฏิบัติไม่ให้ฟุ้งซ่าน แต่ถ้าจะหลับแล้วมีอะไรคั่น มีปวดเหยี่ยว แต่กลัวอารมณ์ละลิมละลือรักษาไว้ ระวังตกล้วนหัวแตกนะ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโคก วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

ความจน

รายละเอียด : คือ การไม่สะสม การจะเข้าถึงความจนได้ เราจะต้องเข้าถึงได้ โดยวิธีการใดๆ สูงสุดก็คือด้วยวิธีการของปัญญา ให้เกิดความสุขจากความว่าง เราเห็นว่า ความไม่มีนี่เป็นความสุข ความมีนี่ไม่เที่ยง ส่วนความไม่มีนี่เที่ยงว่างนั้นแหละดี ไม่มี นั่นแปลว่าเที่ยง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตือโคก วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความจน

รายละเอียด : คือ ความจนนี้เป็นเศรษฐศาสตร์ เป็นความรู้ที่ยิ่งใหญ่ คนที่ทำพฤติกรรมของตัวเองให้เป็นคนมีน้อยไม่สะสม เป็นคนวิริยารัมภะ ขยันพากเพียร จิตใจเป็นคนยินดีในความน้อย น้อยก็พอ สันตือโคก เป็นคนมีชีวิตเรียบง่าย สบายเป็นคนเจริญ สุไปสะ สุภระ ชัดเกล้า แต่ตัวเองเป็นคนที่มีการนำเลื่อมใส ปาสาทิกะ อย่างสมณะโพธิรักษ์เป็นคนที่มีการกรรมวิจิตรกรรม เป็นคนนำเลื่อมใส ก็ว่าท่านอีกว่าท่านพูดแรง แต่แรงขนาดนี้ยังไม่เข้าเลย จะให้ท่านทำอะไร เกี่ยวกับราคาจะต้องให้จริง เปรี้ยงๆ ตาเขียวใสเลย จะยิ้มหวานใสจะหาว่าอ้วน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความจนอยู่เหนือความรวย

รายละเอียด : ความจนอยู่เหนือความรวยได้อย่างไร ความจนที่จริงแท้ ความจนที่สัมมาทิฐิ ความจนที่มหัศจรรย์ ความจนที่วิเศษ มันอยู่เหนือความรวยเพราะมันไม่ทุกข์ ความรายนั่นเป็นทุกข์ พวกรวยนี้มีความสุขสู้พวกคุณไม่ได้หรอก พวกคุณมีความสุขกว่า อบายที่รวยไม่รู้จักจบ คนที่ยิ่งรวยยิ่งจะมีนรก ถ้ารวยเป็นสวรรค์แล้วพระพุทธเจ้าไม่ทิ้งความรวยหรอก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช จรณะวิชาที่พาเป็นคนจนอยู่เหนือคนรวย วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

ความจริงของสังขธรรมมีคู่เปรียบเทียบ

รายละเอียด : จริงๆ แล้วมันเป็นธรรมดาธรรมชาติเจริญ อจินไตย เหมือนพระพุทธเจ้าต้องมีพระเทวทัตเป็นตัวอย่างเป็นเรื่องธรรมดาธรรมชาติไม่ใช่เรื่องแปลกประหลาดอะไร อาตมาก็ต้องมีตัวอย่างที่จะหยิบมาบ้าง อาตมาก็เอาวิชาการเอาความจริงของสังขธรรมเป็นใหญ่ ตัวบุคคลอาตมาก็ต้องว่าสรุปแล้วทุกอย่างในสังขธรรม มันจะมีคู่ เป็นคู่เปรียบเทียบให้ศึกษา เราเลือกเอาสิ่งที่ดีกว่าเสมอเรียกว่าสมมุติสังขจะ เลือกสิ่งที่ดีกว่ามาใช้ในปัจจุบันธรรมนั้นๆ เสมอ อันนี้จึงขึ้นอยู่กับผู้ผู้ที่เป็นปราชญ์ จะเป็นผู้ที่รู้อะไรควรอะไรไม่ควร ตามมหาปเทศ ๔ ขึ้นอยู่กับปัจจุบันธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

ความจริงที่แท้จริงที่สุดคือปัจจุบัน

รายละเอียด : ถ้าหลังจากปัจจุบันไปแล้วเป็นการทบทวน ถ้ายังอยู่ในปัจจุบันนี้ ทิฐุกาละกระทบเหตุปัจจัย สัมผัสและปฏิบัติอันนั้นแหละเป็นฐานความจริงทั้งหมด จากปัจจุบันไปแล้วเป็นอดีตหรือคิดฟุ้งซ่านไปในอนาคต เพราะฉะนั้นนอกจากปัจจุบันแล้วมันไม่มีความแท้จริงของการแท้จริงที่สุด ความจริงที่แท้จริงที่สุดคือปัจจุบัน ชัดเจนใหม่ เหตุปัจจัยปัจจุบันที่ครบพร้อมก็คือความสมบูรณ์แบบก็ต้องพยายามให้ครบสมบูรณ์แบบตามที่มีเหตุปัจจัยมีตัวเรา มีจิตวิญญาณ และมีธาตุรู้คือสัญญาปัญญาของเราทำงาน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ความจริงมาเผยแพร่วรรณะฯ เขาไม่รู้ก็ต่อต้าน

รายละเอียด : มีความละเอียดที่จะทำร้ายผู้อื่นตอบ มีความเอ็นดูต่อสัตว์ทั้งปวง แม้แต่ศัตรูมาทำร้ายเรา เราก็ก็นเอ็นดูเขา ไม่ได้พูดเล่นนะ อาตมาพ้นจากวิบากที่เขาจะมาทำร้ายส่วนตัวแล้ว ที่เขามาทำร้ายเขาไม่ได้เจตนาทำส่วนตัว แต่เขาทำร้ายเพราะว่าจะมาแพร่มาเปิดเผยลัทธิ ที่จริงมาเผยแพร่วรรณะ แต่เขาไม่รู้ก็ต่อต้าน เพราะมันคนละแบบกัน สุดท้ายเขาก็ทำอะไรอาตมาไม่ได้ หากมาทำร้ายอาตมาตอนนี้จะถูกมองไม่ดี ถ้าเป็นเมื่อก่อนนั้นไม่ได้ อาตมาแสดงธรรมยังไม่ได้พาปฏิบัติจนถึงหมู่กลุ่มอย่างนี้มีธรรมะโลกุตระอย่างนี้เป็นมวลเป็นรูปธรรมอย่างนี้ มันไม่มีหลักฐานอ้างอิงยืนยัน เขาก็ไม่จำนน แต่ตอนนี้เขาจำนน มันชัดเจนแล้วยากแล้ว ยืนยันได้ สังคมวรรณะ ๙ สังคมสาราณียธรรม ๖ สาธารณโภคี มันสุดยอดของพระพุทธเจ้าทั้งนั้นเลยแต่เอามาทำได้ในยุคนี้เป็นทุนนิยมสามัญ ยอดเยี่ยมที่สุด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

ความจริงมีหนึ่งเดียวคือปัจจุบันเท่านั้น

รายละเอียด : คนที่ไปสร้างภาพในจิตของตัวเองไม่มีคนอื่น จะรู้ด้วยมันไม่เป็นปัจจุบัน ปัจจุบันจะต้องมีแสง (อาโลก) มีจักขุตาหูจมูกลิ้นกายมีคนอื่นร่วมรับรู้ด้วยว่านี่มันเป็นสังขารนี่มันเป็นธรรมะแท้ๆ ไม่ใช่คนรู้อยู่คนเดียว ถ้ารู้อยู่คนเดียวก็จะเป็นสัญญาญาณจาง ญาณของคุณเองเพียงแต่คนอื่นไม่เกี่ยวข้องอย่างนั้นไม่ใช่ ความจริงมีหนึ่งเดียวคือปัจจุบันเท่านั้น เรือนภาวะที่เป็นปัจจุบัน จะรู้ในทุกสิ่งทุกอย่างได้ครบหมด ความจริงนี้ยืนยันอยู่เป็นหนึ่งเดียวก็คือปัจจุบันเท่านั้น ในภาวะ ๓ ของโลกที่เป็นอดีตปัจจุบันอนาคต เว้นจากภาวะ ๓ นี้อันได้แก่อดีตปัจจุบันอนาคตแล้ว ก็ไม่มีอะไรมีเลยในจักรวาล หรือในอนาคตอยู่ที่ไหน ในประดาภาวะที่มีกับไม่มีก็คือปัจจุบันนั่นเองที่เป็นความจริงมีเพียงหนึ่งเดียว ที่มีและจริงยิ่งกว่าอีกสองภาวะนั้น บทเพลงปัจจุบันแล้วก็ไม่มีอะไรอีกแล้วปัจจุบันนั้นเป็นจริงที่สุด

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโศก วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

ความจริงเป็นหนึ่งไม่มีสอง

รายละเอียด : ความจริง คือ ความจริง สัจจะ คือ สัจจะ สัจจะนั้น เป็นความเที่ยง เรียกว่า นิยตะ สัจจะนั้น

เป็นความจริง เป็นความแท้ เรียกว่า ตถตา ความจริงนั้น ไม่เปลี่ยนแปลง ความจริงนั้น ไม่เป็นอื่น ความจริงนั้น ไม่เป็นสอง เอกัง หิ สัจจัง ความจริงนั้น เป็นหนึ่ง เท่านั้น น ทูติย มัตถิ ไม่เป็นสอง ในความจริงสูงสุด เพราะฉะนั้น ผู้ใดได้ฝึกตนสู่ความจริงหรือสังขาร เมื่อมีความจริง เป็นความจริง ในตนแล้ว ผู้ที่เที่ยงแท้ มั่นคงแน่นอน ผู้ที่เป็นความจริง เป็นความแท้ เป็นอยู่เช่นนั้นเอง เป็นอยู่เช่นนั้นแหละ ตรานิรันดร

ที่มา ที่ไป : สมณะโพธิรักษ์ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๘

ความจำเป็นที่จะต้องมาอยู่กับหมู่กลุ่ม

รายละเอียด : มีความจำเป็นมาอยู่กับหมู่กลุ่ม สัมปวงโก มิตรดีสหายดี สังคมสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นทั้งหมดทั้งสิ้นของพรหมจรรย์ ๑. มีมิตรผู้มี ภิภูฏี ตรงกัน ปรารถนาดีต่อกัน (กัลยาณมิตร) ๒. มีมิตรดีผู้มีความร่วมมือร่วมประโยชน์ดี (กัลยาณสหาย) ๓. มีสังคมสิ่งแวดล้อมดี (กัลยาณสัมปวงโก) นี่เป็นทั้งสิ้นของพรหมจรรย์ (คือทั้งสิ้นของศาสนา)

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๙ ข้อ ๕

ความซบหายทั้งมหาเอกภพ

รายละเอียด : อย่าหลงปัจจุบันหรืออดีตทั้งลบหลู่อดีต เต็ดขาดไม่อย่างนั้นคุณจะไม่แก่ที่สุดยอดที่สุด และไร้ค่าที่สุด หรือคุณจะถูกสูญเสียทุกอย่างชนิดที่ไม่มีอะไรเสียได้เท่าอีกแล้ว ในภาวะที่เรียกว่าความซบหายทั้งมหาเอกภพ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโศก วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

ความดีของพระพุทธ

รายละเอียด : ดีคืออะไร ดีคือไม่ทุจริตก็ถูกต้อง แล้วก็พอเข้าใจเหมือนกันว่าดีคือผู้ต้องเผื่อแผ่เจือจานแก่ผู้อื่น เขาก็ทำได้ ทำให้โลกอยู่ได้ แต่ของพุทธเจ้าก็รู้การทำดีเหมือนเขา แต่เติมเพิ่มไปอีกคือมีนิพพาน เขาเวียนชาติแล้วชาติเล่าเป็นคนดีแล้วก็เป็นคนเลวมีทุกข์ก็มีสุขมีสุขก็มีทุกข์ ไม่เที่ยงแต่ว่าเขาระลึกถึงไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓

ความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า คือ ทำให้จิตนิยามของมนุษย์เป็นพีชะและอดุได้

รายละเอียด : ที่พลังงานของจิตมีกรรม พลังงานพีชะ ไม่มีกรรม ไม่มีวิบาก ไม่มีกรรมครอง อนุภาทินกสังขาร สังขารที่ไม่มีวิญญาณครอง แต่สัตว์อย่างมนุษย์เกิดมามีจิตนิยาม แล้วก็ทำจิตนิยามให้เป็นพีชะ จิตของเราที่ไม่มีภัยไม่มีโทษ ไม่มีทุกข์ไม่มีสุขไม่มีบาปไม่มีบุญ นี่แหละเป็นความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าทำได้จริงด้วย ทำได้แล้วคนนี่คือสุดยอดคือพระอรหันต์ จะทำได้ก็ด้วยกรรม ประชงแต่ง เกี่ยวข้องกับโลกจัดการ พลังงานจิตให้พลังงานจิตที่ไม่ดี มันโง่ มันชั่ว มันไม่ดี ให้เลิกไป ให้กลายเป็นพลังงานที่ดีสำเร็จจริง รู้จักจิตเจตสิก รูปนิพพานที่แท้จริง สามารถศึกษารูปนามด้วยธรรมะ ๒ นี้ไปจนครบวิญญาณ จิตมโนวิญญาณเป็นภาษาไวพจน์ นี่เป็นความรู้สุดยอดของพระพุทธเจ้า เป็นนักวิทยาศาสตร์ ที่สุดสามารถแยกทางจิตวิญญาณของตนเองให้เป็นอุตุนิยามได้ ตายแล้วแยกธาตุเป็นดินน้ำไฟลมไปเลย ไม่มีสัตว์ ไม่มีบุคคลเกิดได้อีกเลย เรียกว่า ปรินิพพานเป็นปริโยสาน

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

ความตั้งมั่นของญาติธรรมที่ปฏิบัติจนเกิดมรรคผล ไม่เวียนกลับโลกีย์

รายละเอียด : อาตมาแค่สามอันนี้นะมาเผยแพร่ประกาศธรรมะพระพุทธเจ้า ธรรมะที่อาตมาพูดไม่ใช่ธรรมะตื้นๆ พวกคุณนั่งฟังนี่นะ ประชาชนนั่งฟังธรรมะอาตมา ถ้าไม่ใช่พวกคุณปานนี้ ตอดเงา คือนั่งสัปหงกกันหมดแล้ว แนนอนแต่พวกคุณอาตมาไม่เห็นใครง่วงเลย หลบอยู่ข้างหลังไม่เห็นนะ อาตมาภูมิใจสบายใจที่เอาธรรมะพระพุทธเจ้าที่รู้จักได้ยากเอามาเปิดเผยแล้วให้ปฏิบัติจนเกิดมรรคผล จนกระทั่งเอาชีวิตเข้ามาอยู่ในสังคมนี่ เข้ามามีชีวิต มีพฤติกรรมมีการเป็นไปมีการยังชีพ หลายคนก็คิดว่าไม่ไปไหนก็มาอยู่ที่นี่จนตาย เพราะที่นี่มีกองฟอนเผาอยู่แล้ว ใครจะอยู่ทางนี้ไม่ไปทางโลกีย์จะอยู่จนตาย ยกมือ ยกกันเกือบหมด คนซึ่งเกียจหรือคนฟังไม่รู้เรื่องเท่านั้นที่ไม่ยกมือแบบนี้เปอร์เซ็นต์แบบนี้ถือว่าพอใจ คนฟังธรรมะแล้วพอใจยินดีรื่นเริงในธรรมหาก่วงก็ไม่รื่นเริงในธรรมะ ธรรมะที่อาตมาแสดงนั้นมันยากมันหนักแต่ไม่ง่วงเลยแล้วรู้ด้วย ไม่สูญเปล่าเลย ไม่อย่างนั้นอาตมาไม่มีคนรับฟัง ที่จริงคนมานั่งฟังทุกวันนี่ก็ไม่ค่อยเลยนะ มาฟังขนาดนี้ก็ดีแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓

ความตายคือการเปลี่ยนร่าง

รายละเอียด : พวกเราพูดถึงการตายการเป็นไม่ได้มีความโศกเศร้าอะไร พุดกันเฉยๆ ยิ้มแย้มเบิกบานร่าเริงธรรมดา เพราะเรารู้จักความตายความเกิดของชีวิต ความตายคือการเปลี่ยนร่าง ความตายคือการเปลี่ยนร่างถ้าไม่ตั้งจิต ตายอย่างสูญญตนิพพาน ตายอย่างสูญญต อปณิหิตะ ไม่ตั้งเครื่องหมายอะไรเลย อปณิหิตนิพพาน สูญวางปล่อยเฉย ไม่ตั้งจิตไปไหนไปนี่ อยู่ไหนอยู่ไหน ไม่ตั้งเลย จบสูญญตไปเลย

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๕ วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

ความติดคืออารามตา ๕ อย่าง

รายละเอียด : คนิกะมาจากคำว่า คณะ ความเป็นคณะต้องมีความเข้าใจ คณะคนชั่ว คณะคนดี ที่ห้ามไม่ให้คลุกคลีอารามตา แปลว่าความยินดี ยินดีในคณะ ความยินดีที่เป็นโทษมี ๕ อย่าง กัมมารามตา ภัสสรารามตา สังคณิการามตา นิทรารามตา ปปัญจารามตา กัมมารามตา คือยินดีในการทำงานอธิบายคือๆ คือไม่ให้ยินดีในการทำงาน ยินดีในการทำงานเป็นความเสื่อมของการปฏิบัติธรรมก็เหมือนกับคนิกะ หากไปยินดีในหมู่คณะไม่ดีต้องไม่ยินดี ต้องปลีกเดียว หากไปยินดีในหมู่ก็เสื่อม ก็เช่นกัน ไปยินดีในการทำงานก็เสื่อม การทำงานแล้วหลงติดยึดการงานคือยินดี อย่าไปหลงติดหลงยึดการงานจนเสียสุขภาพเป็นต้น จนทำเวอร์ไป หรือเสียผลการงาน หรือมุ่งกับการงานนี้การงานอื่นที่ควรทำก็เสีย หากเราพอช่วยได้ ทั้งที่ไม่ควรไปมุ่งกับงานนั้นแล้วก็มีมิติอีกมาก ภัสสรารามตา ไปยินดีในคำพูด เสื่อม ก็ตีความว่าต้องไปนั่งหุบปากจึงเจริญ ก็พาเชื่อผิดๆ อีก ต้องมีนัยละเอียดอีก นิทรารามตา ไปยินดีในการนอน ก็แปลคือๆ ว่าไม่ต้องนอนไปเนลัชชิตี อย่างนี้เป็นต้นก็ไม่ถูก แต่ควรนอนอย่างพอเหมาะพอดี นอนไม่ให้เกิดกิเลสมาเล่นงานฝันร้ายแรง ฝันระคะโทะสะแรงก็ไม่ดี สังคณิการามตา มีการร่วมหมู่ก็ต้องเลือกหมู่คณะไปร่วม อย่าไปยินดีกับหมู่คนชั่ว แต่ไม่ใช่ที่เราไม่คบหา เราต้องคบหาหมู่มิตรดี แต่ถ้าไม่มีหมู่มิตรดีก็คบหาหมู่ไม่ดีก็ถูกตั้งไปแน่ หากจะเข้าไปหมู่ไม่ดีต้องมีพลังพอ หากพลังไม่พอเสร็จต้องมาอยู่กับหมู่คนดี แต่ถ้าไม่ก็ถูกตั้งไปแน่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

ความต่างระหว่างการยึดถือเป็นกายกับยึดถือสิ่งที่ไม่ใช่กายว่าเป็นกาย

รายละเอียด : คือการไม่ใช่กาย คือไม่มีความรู้สึก ไม่มีเวทนา แม้ว่ามันจะเป็นพืช เป็นชื้อะ เราจะแยกความรู้สึกเป็นพืชมันจะรู้สึกอย่างไร เป็นจิตนิยามที่มีความรู้สึกเจ็บปวด มีความรัก ความชัง มันคืออย่างไร ก็จะต้องเกิดความเฉลียวฉลาด ระดับปัญญาให้รู้ได้ ว่า นัยข้อความต่างระหว่างการยึดถือเป็นกายกับยึดถือสิ่งที่ไม่ใช่กายว่าเป็นกาย เรารู้ว่าการทำกับสิ่งที่ไม่เจ็บปวด ไม่สุข ไม่ทุกข์ แม้ว่าจะเป็นชื้อะอย่างพืชคุณก็จะไม่บาป กินพืชนี้ ไม่มีบาป ไม่มีบุญ เขาก็จะไปเข้าใจว่ามันก็เป็นชีวิตเดียวกับเป็นบาป นั่นคือ มิจฉาทิฏฐิก็แยกไม่ได้ เขาก็แย้งว่ามันเป็นชื้อะ ก็ต้องมีบาปบุญ

ที่มาที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม สันตือโคก วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความต้องการของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : หากภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ผู้เป็นสาวกและสาวิกาของเราจักยังไม่เฉียบแหลม ยังไม่ได้รับคำแนะนำ ไม่แกลั้วกล้า ไม่เป็นพหูสูต ไม่ทรงธรรมยังปฏิบัติธรรมไม่สมควรแก่ธรรม ไม่ปฏิบัติชอบ ไม่ประพฤติตามธรรมที่เรียนกับอาจารย์ของตนแล้ว ยังบอกแสดงบัญญัติแต่งตั้งเปิดเผย จำแนก กระทำให้ห่างไม่ได้ ยังแสดงธรรมมีปาฏิหาริย์และข่มขู่ปราบพาหะที่บังเกิดขึ้นให้เรียบร้อย โดยสธรรมไม่ได้เพียงใด เราจักยังไม่ปริณิพพานเพียงนั้นฯ

ที่มาที่ไป : มหาปริณิพพานสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๑๐๒, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ความบริสุทธิ์เท่านั้นจะชนะทุกสิ่งในโลก

รายละเอียด : อาตมาพยายามทำความเข้าใจเรื่องประชาชนทำรัฐประหารรัฐบาลด้วยมือเปล่าด้วยความดีด้วยความจริงไม่ได้ใช้อาวุธ รัฐบาลทรราชก็แพ้ความจริง แม้ว่าจะมีศาลช่วยตัดสินให้ก็ตามจะมีทหารช่วยก็ตาม เป็นองค์ประกอบที่ช่วยอย่างเราไม่ได้ใช้อาวุธเลย คุณได้ละอายต่อความจริงความจริงมันได้ดันคนออกไปจากเราไม่ได้มาใกล้ได้ เรามีคุณงามความดีความถูกต้อง ของคุณนั้นเป็นความเลวความแรงความไม่ถูกต้องเข้ามาใกล้ไม่ได้ รัศมีของความดีงามความถูกต้องเป็นกำแพงไร้สภาพมีฤทธิ์มากมาย เมืองไทยนี้ประชาชนไปปฏิวัติอาวุธคือความจริงความรู้ความสำเร็จมาแล้ว ๔-๕ รัฐบาลซึ่งคนยังไม่ค่อยเข้าใจเรื่องของการปฏิวัติหรือประชาธิปไตยที่มันเป็นคุณธรรมเอาความสงบไปเป็นอาวุธ เอาความ

จริงเป็นอาวุธ เราทำมาแล้วชนะมาแล้วมีรูปธรรมเป็นหลักฐาน ยืนยันคุณก็ไม่ใช่ใจ จะมาเข้าใจสิ่งเหล่านี้จึงพาพวกเราไปทำ พวกเราก็เข้าใจแล้วช่วยกันทำโดยไม่ผิดพลาดมันจะมี error คนอื่นมาผสมผสาน โม่เมว่าเป็นพวกเรา เราไม่ได้ไปทำร้ายไปฆ่าใครมีแต่คนอื่นมาทำร้ายมาฆ่าเรา พวกเราก็มีตายอยู่คนหนึ่งแต่ก็ไม่ได้เพราะว่าถูกเขายิง แต่ถูกรถชนถูกรถตึกๆ ชนเจ้าอ้อยน้องของตาล ก็มีพวกเราเสียชีวิตคนเดียว นอกนั้นก็คนร่วมกันพันธมิตรมีบ้าง น้องโบว์ สารวัตรจับ ก็เอาละเป็นหลักฐานยืนยัน เราได้ไปทำการรบที่เป็นสนามรบของประชาธิปไตยซึ่งพวกเราเป็นพวกนักรบที่ใช้ธรรมอาวุธ ใช้ความจริงความรู้อะไรที่ถูกต้อง ความถูกต้องชนะความผิดจริงความจริงชนะความเท็จหมด ความดีงามชนะความเลวทรามอย่างนี้เป็นต้น ความบริสุทธิ์เท่านั้น จะชนะทุกสิ่งทั้งโลกในที่สุด สรุปอิทธิวิญญาณ คือ มโนมยิทธิที่มากขึ้น มากเหลื่อมมากมุ่มขึ้น

ที่มาที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ความบริสุทธิ์เท่านั้นที่จะชนะทุกสิ่งในโลก

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นเมื่อคนที่ประพฤติปฏิบัติได้จริงก็มาร่วมอยู่กับเราก็เป็นเอกภาวะ เอกธรรม เป็นหนึ่งเดียวกันเห็นๆ อยู่ร่วมกันเป็นรูปร่างชัดเจน เราชัดใหม่ แต่คนอื่นไม่ชัดก็จะมองเรา เขาตายังไม่ดี เขาไม่เชื่อ ไม่มีปัญหาเลยใครจะเชื่อจะชัดหรือไม่เชื่อไม่ชัดก็ไปบังคับเขาไม่ได้เราก็ทำของเราจริงๆ ความบริสุทธิ์เท่านั้นที่จะชนะทุกสิ่งทั้งโลกในที่สุด อันนี้ก็เป็นที่สัจจะที่อาตมาเห็นจริง ทุกคนทำให้สะอาดด้วยตัวเอง มันจะมีบกพร่องไม่สะอาดก็ทำให้มันสะอาด มันยังไม่ได้ก็พยายามให้รู้ว่าอันนี้ยังเกินตัวเองอยู่ ถ้าไม่ไหวก็เอาไว้ก่อนก็ไม่ต้องอยากเจริญเร็วก้าวหน้าอยากสูงเร็ว เราก็รู้ฐานะของตัวเอง ช่วยกันอยู่แล้ว เป็นสังคมนิยมสหายดีสังคมนิยมดีเป็นทั้งหมดทั้งสิ้นของพรหมจรรย์

ที่มาที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ความบังเอิญไม่มี

รายละเอียด : ความบังเอิญไม่มี ทุกอย่างถ้าเผื่อว่ามันลงตัว สิ่งนั้นก็เป็นการมีของเราเป็นสิ่งที่เราควรจะเป็นอย่างนี้ เห็นว่าหลายๆ คนก็จะมีลักษณะอย่างที่คุณทองแก้วพูดนี้ ใครเคยมีในสภาวะนี้ มันจริง แต่อย่าไปตีขลุมเองง่ายๆ เตี่ยวจะหลงตัวเอง

ที่มาที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓

ความประพฤตินิฐานของชาวอโศก

รายละเอียด : ความประพฤตินิฐานของชาวอโศก คือ มีศีล ๕ ละอบายมุขทุกอย่าง เป็นอย่างต่ำ อโศกทุกวันนี้ บ้านมีเหลือเฟือ แต่คนไม่ค่อยมาอยู่ ทุกวันนี้ชุมชนชาวอโศก ทุกชุมชนยินดีต้อนรับคนภายนอก จะมาเป็นชาวอโศก มาประพฤตินิฐานปฏิบัติกัน อย่างมาเป็นหมาหัวเน่าก็แล้วกันซึ่งก็เกียดกันไป ซึ่งก็เกียดกันไป หรือว่ามีเส้นที่เหลื่อมกันไป ไม่มีศีล คนเก่าก็คงไม่อยากจะให้อยู่ด้วย ก็คงมีวิธีการเอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความประมาท

รายละเอียด : ความประมาทเป็นสุดยอดของอุปกิเลส ๑๖ เลย ข้อสุดท้ายของอุปกิเลส เลวร้ายรายละเอียดที่สุด ปมาทะ เป็นกิเลสที่หยาบที่สุด และละเอียดที่สุด

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช จรณะ วิชชาที่พาเป็นคนจนอยู่เหนือคนรวย วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

ความประมาทของญาติธรรม

รายละเอียด : การที่ญาติธรรมอยู่ข้างนอกแล้วส่ง ข้อความมาว่าจะขอตายที่แผ่นดินพุทธเป็นความประมาทนะ ตอนตายจะไปรู้ตัวหรือ หายใจเข้าไม่หายใจออกก็ตาย คุณจะรู้ได้อย่างไรหรือเชื่อมั่นตัวเองว่าตัวเองไม่ต้องทรมาณตอนตาย เพราะฉะนั้นทรมาณถึงจะวิ้งมาไม่ทรมาณจะไม่มาอย่างนั้นหรือ หรือว่าตัวเองต้องการทรมาณจะตายแล้วถึงได้ห้ามมาอย่างนั้น หรือว่าวสณาเราคนจะมาเอาธรรมะต้องห้ามมาหรือ ถ้าไม่ถึงขั้นห้ามมาก็ยังไม่มา คุณเองประมาทไม่ใช่เรื่องของเหตุปัจจัย ภายนอกหรือ คนประมาทอย่างนี้มีหลายนัย แม้แต่บางคน ไม่ถึงขั้นควรจะออกก็ออกไปแล้วก็ยังไม่เข้ามา ก็ยังงงๆ ทำไม ออกไป ยังไม่ชัดเจนว่าที่ควรเกิดอยู่ที่นี้

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

ความประเสริฐของพระโสดาบัน ๓

รายละเอียด : ผู้บรรลุผลเป็นพระโสดาบัน (พระอาริยะ ชั้นต้น) ได้ยอมประเสริฐยิ่งกว่า ๑. ยิ่งกว่าความเป็นเอกราชใน แผ่นดิน ๒. ยิ่งกว่าสวรรค์ (ไปสู่สวรรค์) ๓. ยิ่งกว่าอิปไตย

(ความเป็นใหญ่) โดๆ ในโลกทั้งปวง

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ โลกวรรค ข้อ ๒๓
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก หน้า ๒๐

ความประเสริฐที่มนุษย์เกิดมาเจอพุทธศาสนา

รายละเอียด : มนุษย์เราเกิดมาแล้วเกิดมาเจอพระพุทธศาสนา แล้วสามารถที่จะเอาศาสนาพุทธเอาธรรมะโลกุตระของพระพุทธเจ้าไปได้ก็ประเสริฐแล้ว เป็นกุศลอันเลิศแล้ว ในชีวิตที่เกิดมาเพราะฉะนั้นคนจะไปสนใจลาภ ยศ สรรเสริญ โลภียสุขอยู่ หรือจะไปสนใจในธรรมะก็หลงในโลกียธรรม หมุนเวียนวนเก่า เช่น ไปนั่งหลับตาออกนอกวิถีการของพระพุทธเจ้านั้นน่าสงสาร อาตมาก็ไม่รู้จะพูดอย่างไรนี่พูดจากใจจริง น่าสงสารไปนั่งหลับตาคิดมันถ่มถ่มแล้วมาฟังอาตมาก็ไปบอก ว่าอาตมาตาเขา ก็อย่าไปคิดว่าตาอาตมาตาเอาบุญ ตาเอา คำวาญญูไปยึดยึดให้คุณ ให้รู้จักคำวาญญู เพราะว่าคุณไม่รู้จักคำวาญญูหรือ สิ่งที่อาตมาทำนี้คุณควรได้ควรเอา ยิ่งถ้า เป็นนักปฏิบัติธรรมแล้วควรสนใจเอาไปอย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ความผิดเพี้ยนของคำวาญญูในศาสนาพุทธ

รายละเอียด : สภาวะของบุญญะ ถ้าอาตมาไม่เปิดโลก บุญนิยม คอลัมน์ เปิดยุคบุญนิยม ในหนังสือพิมพ์เราคิดอะไร หากอาตมาไม่ใช่คำวาญญู ซึ่งเป็นตัวสุดยอดในศาสนาพุทธ เต็มวันมันผิดเพี้ยนไปไกลๆ จนกระทั่งศาสนาเทวนิยมก็เอา ไปตั้งเป็นนักบุญ ซึ่งมันไม่ได้เรื่องเลยเขาไม่รู้จักบุญเลย บุญนี้เป็นสภาวะธรรมที่สุดยอด เกิดในปัจจุบัน เกิดแล้วก็ดับ ในตัวเองเร็วมาก เป็นตัวดับท้ายของฌาน เป็นพลังงานไฟ บุญเป็นพลังงานไฟ เป็นตัวนักฆ่าเป็นตัวทำลาย สุดยอด ผู้ที่ทำ พลังงานบุญขึ้นได้ในจิต มีประสิทธิภาพสลายตัวจบของกิเลส สลายเสร็จแล้วก็หมดไป ในพยานะบาติจึงมีคำวาญญูปาป ปริกซิโณ ทำลายบาปหมดสิ้นจิตวิญญาณของคนที่เป็นพระ อรหันต์ทุกคน คือ ปราบบาปได้หมด บุญมีหน้าที่ปราบบาป สลายกิเลสบาป สลายได้เกลี้ยงหมด บุญก็ไม่ต้องมีอีกเลย สลายไปหมดเลย อรหันต์จึงเป็นคนสิ้นบุญ แต่เขาเข้าใจบุญ ไม่ได้ไปแสวงหาบุญ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

ความพิเศษทางจิตวิญญาณ

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าท่านมาค้นพบสิ่งที่เป็นความพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ทางจิตวิญญาณ สามารถที่จะรู้รายละเอียดอันเป็นชีวิตะ พลังงานที่เป็นชีวิตะ ระดับจิตนิยาม เราก็จะรู้พลังงานของพีชะ พลังงานของพีชอย่างสำคัญ พลังงานจิตนิยามเป็นพลังงานที่สามารถเข้าไปรู้ พลังงานแบบพีชะเป็นอย่างไร พลังงานแบบอตุเป็นอย่างไร แล้วทำจิตนิยามทำจิตวิญญาณของตนให้อยู่ในสภาพของการเป็นพีชะ หรือแยกเป็นอตุได้เลย นี่คือสุดยอดความเป็นนักวิทยาศาสตร์ของพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ ปฐมอโศก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความมั่นใจในสาธารณโภคี

รายละเอียด : สมณะโพธิรักษ์ขอพูดตรงๆพวกชาวอโศกมาอยู่ในนี้ ก็ยังมีกระเป๋านอกกระเป๋านใน นี่หลายชั้นกันอยู่ทั้งนั้น น้อยนักที่จะไม่มีจริงๆ ของตนเอง มีใช้ก็ตอนปัจจุบัน ถ้ามีเหลือก็คืนเขา ไม่คืนก็เอาไปใช้ต่อบ้าง ก็ไม่ได้เดือดร้อนอะไร ดิ้นรนอะไร ถ้าจะเอาไปต่อก็ต่อหมด ก็ไม่เป็นไรมันใจในกองกลาง มันใจในความเกื้อกูลช่วยเหลือกัน ถ้ามันเดือดร้อนที่จำเป็นจะต้องใช้เงินของส่วนกลาง เราก็เกื้อกูลกัน เรามีความมั่นใจในสาธารณโภคี เป็นของส่วนกลางที่เราจะร่วมกันกินกันใช้อยู่ได้เราคงไม่ใช่หมาหัวเน่า ถ้าเป็นหมาหัวเน่าไปเบิก ใช้ไม่ได้ก็อยู่ไม่ได้หรอก แต่ถ้าเขายังเกื้อกูลช่วยเหลือก็ยังพออยู่ได้ให้กันได้ คุณก็สามารถอยู่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความมี / ความไม่มี ๒

รายละเอียด : โลกนี้โดยมากอาศัยส่วน ๒ อย่าง คือ ๑. ความมี (เห็นว่าเที่ยงแท้) ๒. ความไม่มี (เห็นว่าขาดสูญ) เมื่อบุคคลเห็นความเกิด (กิเลส) แห่งโลก (โลกีย์) ด้วยปัญญาที่ถูกตรงตามเป็นจริงแล้ว ความไม่มี (คือเห็นว่ากิเลสขาดสูญ) ในโลก (โลกีย์) ย่อมไม่มี เมื่อบุคคลเห็นความดับ (กิเลส) แห่งโลก (โลกีย์) ด้วยปัญญาที่ถูกตรงตามเป็นจริงแล้วความมี (คือเห็นว่ากิเลสเที่ยงแท้) ในโลก (โลกีย์) ย่อมไม่มี

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ อาหารวรรค ข้อ ๔๓

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก หน้า ๑๔

ความมีกับความไม่มี

รายละเอียด : ของพระพุทธเจ้าเลิกทั้งความมีและความไม่มี หากท่านยังไม่ปรินิพพานเป็นปริโยสานก็รู้ว่าโลกยังต้องมีอรหันต์ทุกองค์ จะเข้าใจว่าทุกอย่างมี ๒ ก็แยกความเป็น ๒ แล้วอยู่ให้ได้ เหมือนคนตลบตะแลง เขายึดว่ามีเราก็อยู่กับมีกับเขาให้ถูกต้อง เขาคิดว่าไม่มีเราก็อยู่กับความไม่มีให้ถูกต้อง แล้วเราต้องอยู่เหนือ เหนือความเจริญของความมี เหนือความเจริญของความไม่มี แล้วพยายามเป็นผู้ที่มีอำนาจอยู่เหนือ ทำให้เราเจริญขึ้น คุณไม่มีมันดีแล้ว ก็อย่าไปยึดความไม่มี แต่คุณก็ต้องอาศัยความไม่มี หากคุณมี ก็อย่าหลงยึดว่าเป็นสิ่งที่มีนิรันดร มันไม่มีหรอก มันจะมาจากที่ความไม่มีของพระพุทธเจ้า จะมาจากที่ไม่มี ที่ไม่มีคุณอาศัยให้เป็นอาหารอาศัยให้เป็นประโยชน์เป็นคุณค่า เสร็จแล้วคุณก็ เร็วกว่า วินาทีทำเป็นประโยชน์เสร็จแล้วเร็วกว่าวินาทีที่จับ ผ่านปัจจุบันที่เร็วกว่าวินาทีที่นั่นเสร็จแล้วหรือจะช้านานกว่านั้น คุณก็ร่วมทำร่วมเป็นประโยชน์กับเขา เสร็จแล้วก็จบ จบแล้วก็ไม่มีมันมาจากที่ความไม่มี สูงสุดจบที่ไม่มี แต่ก็อย่าลืมนะตนเองยังไม่ปรินิพพานเป็นปริโยสาน เราก็มี เพื่อที่จะทำประโยชน์ให้แก่คนอื่นตลอดเวลาที่เรามีเรา ๐ อันนี้แหละเป็นตัวจบที่มันยาก สรุปแล้วคนที่ไม่มีสรุปว่ามี

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

ความมีความไม่มี

รายละเอียด : พระผู้มีพระภาคได้ตรัสว่า ดูกรกัจจายนะ โลกนี้ โดยมากอาศัยส่วน ๒ อย่าง คือ ความมี ๑ ความไม่มี ๑ ก็เมื่อบุคคลเห็นความเกิดแห่งโลก (โลกสมุทัย) ด้วยปัญญาอันชอบตามเป็นจริงแล้ว ความไม่มีในโลก ย่อมไม่มี (โลกนตฺถิตา สา น โหติ ฯ) เมื่อบุคคลเห็นความดับแห่งโลก (โลกนิโรธ) ด้วยปัญญาอันชอบตามเป็นจริงแล้ว ความมีในโลก ย่อมไม่มี (โลกิ อตฺถิตา สา น โหติ ฯ) เป็น ๒ เสมอ ใครตีเทวะไม่แตกก็จะอยู่ในสายเทวนิยมเป็นพระเจ้า ส่วนสายพุทธนั้นจะมาตีเทวะแตกแล้วจะรู้จักพระเจ้า สุตทำยดับพระเจ้าได้เป็นปรินิพพานเป็นปริโยสานได้ ศาสนาเทวนิยมนั้นยิ่งใหญ่กว่าพระเจ้า เพราะดับอตฺตาสถูญ แยกธาตุดินน้ำไฟลมไปไม่เกิดอีกเลยไม่เหลือเชื้อ แต่ทางโน้นดับไม่ได้ก็เลยต้องอยู่ไปนิรันดร ตายแล้วไปอยู่กับพระเจ้าจะลงนรกขึ้นสวรรค์ก็อยู่ที่พระเจ้าจัดการ ไม่มีสิทธิ์อะไรในตัวเอง เป็นศาสนาที่ไม่พ้นความเป็นทาส อย่างน้อยที่สุดก็เป็นทาสพระเจ้า แต่ศาสนา

พุทธนั้นไม่มีใครใหญ่กว่าเรา พระเจ้าไม่มี ศาสนาเทวนิยมจำนวน ตีธาตุดัตตาตมมันตัวเองไม่ได้ จำนวน จึงกลายเป็นเทวนิยม เป็นศาสนาที่จะต้องมิจิตวิญญานนिरันดร ดับจิตวิญญานของตนเองไม่ได้ นี่คือจุดสำคัญระหว่างเทวนิยมกับ อเทวนิยม คนที่ไม่รู้มีอิชานนั้นมีจำนวนมาก คนมีวิชารู้อันรอบมีจำนวนน้อยคือคนศาสนาพุทธ ของพุทธหนึ่งเดียวสมบูรณ์แบบครบหมดแล้ว คุณจะอยู่นานแบบเขาก็ได้ เป็นพระอวโลกิตศวรรบรรลุแล้วแต่ไม่ปรินิพพานเป็นปริโยสาน จะอยู่ไปอีกกี่ล้านๆ ปี ก็อยู่ไปสิ นี่คือนี่สิ่งที่มี

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

ความยากของสมณะโพธิรักษ์ เทียบกับ พระพุทธเจ้าในการประกาศพุทธศาสนายุคนี้

รายละเอียด : คือ การฟื้นฟูศาสนาพุทธที่ถูกตรง ยุคนั้นโพธิรักษ์ทำได้ยาก เพราะมีพุทธประกาศแล้ว ส่วนพระพุทธเจ้านั้นประกาศของใหม่เลย และเป็นของจริงกว่า คนมาแสวงหาก็เลยเอาได้เลย ส่วนอาตมานี้ ผู้ที่ประกาศเป็นอาจารย์ชาวพุทธเยอะ เราเองมา ไม่มีมือถ่วงการ ไม่ได้จับสำนักไหน ไม่ได้มีครูบาอาจารย์ ไม่ได้มีศิษย์พี่ ศิษย์น้อง หัวเดียวกระเทียมลีบ โดดๆ มาเจ้าประคุณ มาประกาศ เปิดร้านขายปาตองโก๊ ช้างถนน ช้างทาง ร้านใหญ่ เขาก็สอนปาตองโก๊ สูตรพิสดารสูตรผิดกินแล้วท้องขึ้นท้องเฟ้อ ไม่ได้ธรรมะพระพุทธเจ้า ไม่ได้ล้างกิเลส มีกิเลสทับถมมากขึ้น อาตมาเห็นแล้วก็สังสารก็เลยมาประกาศร้านเล็กนี้แข่ง ประกาศร้านเล็กแล้ว จะอยู่กับเขาก็ไม่ได้ ก็เลยต้องแยกตามที่พระพุทธเจ้าสอนเป็นนานาสังวาส ก็ขอแยกมาก็แล้วกันนะ อาตมาขออยู่หมู่เล็กๆ ตอนนั้นมีภิกษุ สมณะแค่ ๒๑ รูปกับเณร ๒ รูป ก็ขอแยกมาประกาศเป็นทางการเลยทำเป็นลายลักษณ์อักษรเขาก็รับไปนะ เจ้าคณะอำเภोजังหวัด ส่งไปถึงเถรสมาคม ก็เป็นที่ยอมรับ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘ อาตมาก็ทำงานต่อมาได้จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๓๒ ตั้งหลายปีนะ หลังจากประกาศไป ปี ๑๘-๓๒ พ.ศ. ๒๕๓๒ พันตำรวจตรี อนันต์ เสนาพันธ์ ก็มาตีฆ้องร้องป่าว ปลุกพวกพระต่างๆ มาเอาโพธิรักษ์ลงหน่อย มันประกาศ ค้านแย้ง ลาก ยศ สรรเสริญของเขา เขาก็เอาทั้งพระธรรมยุติ และมหานิกายมารวมกันเพื่อจะทำ ปกาสนียกรรมของพระโพธิรักษ์ ทั้งที่เราประกาศ นานาสังวาส ถูกต้องตามธรรมวินัยแล้ว ท่านทั้งหลายแหละทั้งพระมหานิกาย และธรรมยุติ ทำผิดวินัยมารวมกันทำ ปกาสนียกรรมกันทำสังฆกรรม ซึ่งทำไม่ได้มันคนละนิกาย

อย่างที่เหตุการณ์ผ่านมา ตัวอาตมาถูกยำชะน่วม แต่น่วมอย่างไร อาตมาก็เป็นโมคคัลลณะ แมวก้าวชีวิตฆ่าไม่ตายตายแล้วฟื้น ชุบตัวเองใหม่ ไม่ยอมตาย จนสุดท้ายก็ฆ่าไม่สำเร็จ เพราะว่ามันไม่ตายมันเป็นอมตะ เป็นอมตบุคคผลฆ่าอย่างไรก็ไม่ตาย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตอโคก วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความรวย

รายละเอียด : เป็นอวิชชา คิดจะหาเงินรวยเพื่อช่วยคนอื่น แต่ศาสนาพุทธไม่คิดอย่างนั้นคนจะรวยก็รวยไปคนจะทำรวยก็เรื่องของเขา มีคนที่รวยตามสุจริตตามบารมีกับคนรวยโดยที่ทุจริต ที่ไม่ใช่บารมีแต่เป็นสันดาน เป็นคนรวยตามสันดาน มันก็มี ๒ อย่างใหญ่ๆ สำหรับคนรวย ที่นี้ถ้าคนที่มั่งมีปัญญาโดยเฉพาะภูมิปัญญาโลภุตรธรรมและภูมิปัญญาของชาวพุทธแล้วจะไม่ทำตนเป็นคนรวย ยกตัวอย่างพระพุทธเจ้าเป็นคนมีปัญญา ถ้าจะรวยก็รวยได้ แต่ท่านไม่ไปเป็นคนรวย พระสาวกต่างๆ หลายท่านหลายองค์มีปัญญาแล้วท่านก็ไม่ไปรวย ท่านทิ้งความรวยมา ไม่ว่าจะไปรวยไปเป็นคนรวย พระสาวกหญิงเยอะแยะ การไปรวยนั้นคิดผิด เพราะคนไปรวยนี้แม้คุณจะทำสุจริตคุณก็ต้องเอาเปรียบมา ได้เปรียบมาจากสังคมแล้วก็กักตุน การเอามาก็กักตุนไว้มาก โลกก็ขาดแคลนต้องแย่งชิงกัน เมื่อมีคนตั้งตนเป็นคนรวย ๒ คน ๓ คน ๔ คน คนอื่นก็ต้องยิ่งขาดแคลนยิ่งแย่งใหญ่เลยอย่างที่เป็นอยู่ในทุกยุคสมัยเป็นอย่างนี้ คนรวยได้แม้สุจริตก็เป็นอวิชชา

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

ความรวย

รายละเอียด : คือการสะสมวัตถุสมบัติเงินทองอะไรก็แล้วแต่ให้มากๆ แล้วไม่สะพัดออกไปสู่คนอื่น มันเป็นความเห็นแก่ตัวมันเป็นความทำให้คนอื่นลำบากยากแค้นต้องแย่งชิงกันมันเป็นการทำความทุกข์ให้แก่โลกแก่สังคมมนุษยชาติ คนกอบโกยทรัพย์สินเงินทองให้แก่ตัวเองมาก ๆ นี้ อาตมาเคยอธิบาย คนที่รวยที่สุด จะมีบริษัทของตัวเอง ผู้ที่เป็นหัวหน้าเป็นเจ้าของบริษัทจะจ่ายหุ้นหรือจ่ายทรัพย์สินของตัวเองให้แก่ลูกน้องผู้ที่มาทำงานเป็นระดับขึ้นไป แล้วตัวเองเป็นเจ้าของบริษัทใหญ่ที่สุดเป็นคนที่ไม่มั่งมีทรัพย์สินเลย ให้คนที่เป็นลูกน้องแจกจ่ายกันเป็นขั้นระดับอย่างเหมาะสมสมควรที่จะได้ คนยิ่ง

ระดับล่าง ระดับกรรมกร ระดับที่ต้องใช้เงินทองมาใช้ทั้ง การขนส่งลงทุน ทำวัตถุติบ พวกนี้ต้องมีเงิน ให้พวกนี้มีเงิน สมฐานะสมรรถนะ ความขยันของเขาก็ต้องมีเงินทองข้าวของ วัตถุหมุนเวียนได้สัดส่วน นี่คือสัจจะที่จริงแล้ว คนที่เป็นฐาน กรรมกรจะต้องมีเงินทองมาก จะใช้ว่าเป็นคนรวยมันไม่ดี เดี่ยวจะล้าสน จะต้องมีเงินทองมีทรัพย์สินวัตถุมากเพื่อที่จะเอา มาใช้ทำงาน ส่วนผู้ที่เป็นเจ้าของบริษัทไม่ต้องมีเงินทองเลย สะพัดออกไปให้มากเลย นี่คือสัจจะของเศรษฐศาสตร์เศรษฐกิจ พุดแล้วคนเขาก็หุ้กเขาฟังแล้วบอกว่าเป็นไปไม่ได้หรอก จริง เป็นไปไม่ได้ในความคิด แต่อาตมาทำได้เกินกว่านั้น เอาของ พระพุทธเจ้ามาทำเป็นสาธารณโภคี มาดูชุมชนชาวอโศก สาธารณโภคี คนขยันที่สุดทำงานได้ดีมีสมรรถนะมีความ รู้ความสามารถ แต่ทำแล้วเอาเข้ากองกลางไม่มีสมบัติของตัวเองเลยเป็น ๐ นี่แหละคือเศรษฐกิจใหญ่ เศรษฐศาสตร์ หรือ เศรษฐบุคคล เป็นเศรษฐกิจแท้ คนที่มีทรัพย์สินเงินทองมากจด ทะเบียนเป็นของตัวเองมีกฎหมายคุ้มครองกฎหมายใครแย้งชิงไม่ได้ คนพวกนี้คือ พวกคนจนกระจอกคนจนไม่รู้จักจบ คนพวกนี้

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ความรัก

รายละเอียด : รัก ๑๐๐ ทุกข์ ๑๐๐ มีรัก เท่าไรก็ทุกข์ เท่านั้น ไม่รักเลยไม่ทุกข์เลย จะทำอย่างไร ต้องศึกษาธรรมะ พุทธเจ้าให้เป็นคนโสดให้ได้ มันไม่ใช่ความสุขหรือเป็นความ สุขที่หลอก ถ้าพระพุทธเจ้าเห็นว่าการทำงานการมีคู่ดี พระ พุทธเจ้าจะต้องเลิกจากการมีคู่หรือเปล่านั้น พระภิกษุหรือแม้แต่ ภิกษุณีแม้แต่ผู้หญิงจะเลิกจากคู่มาบวชได้ไหม แม้คำสอนก็ ยืนยันไว้ทั้งหมดแต่พระพุทธเจ้าท่านไม่ได้หักห้ามพัวด้วยเขา ท่านไม่ได้พูดแรงเท่านั้นเอง แต่แท้จริง พระพุทธเจ้าท่านทรง ความรู้ที่สูงที่สุด พุดสิ่งใดเป็นจริงหมด ความรักเป็นทุกข์

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

ความรัก

รายละเอียด : ฝีมาร์มันหลอกอยู่ ทรายใดที่ฝีมหลอกอยู่ เราก็จะหลงความทุกข์ เก็บเป็นความสุข ทรายใดที่คนเห็นแจ้ง หรือว่า ความทุกข์มันแสดงจริงมากกว่าสุข คุณก็จะรู้สึก ตอนนั้นก็ให้ถูกฝีมหลอกไปก่อนสักวันหนึ่ง เธอจะนึกถึงฉัน และแล้ว วันนั้น เธอต้องร้องไห้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความรัก ๑๐ มิติ

รายละเอียด : ๑. กามนิยม (เมถุนนิยม) ๒. พันธนิยม (ปีตปุตตาฯ) ๓. ญาตินิยม (โคตรนิยม) ๔. สังคมนิยม (ชุมชน นิยม) ๕. ชาตินิยม (รัฐนิยม) ๖. สากลนิยม (จักรวาลนิยม) ๗. เทวนิยม (ปรมาตมันนิยม) คนจะเข้าใจความรักมิติที่ ๗ เป็นต้นไปแยกแยะออกต้องเป็นศาสนาพุทธ อเทวนิยม จะรู้จัก อาตมัน ปรมาตมัน ๘. อาริยนิยม (อเทวนิยม) เป็นอมตบุคคล รู้สภาพคู่มีก็ได้ ไม่มีก็ได้ สำหรับตัวเอง ๙. นิพพานนิยม (อรหันต์) ๑๐. พุทธภูมินิยม (หรือโพธิสัตว์ภูมินิยม)

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ สมณะโพธิรักษ์บรรยายที่มหาวิทยาลัย เชียงใหม่

ความรักระดับ ๗ ขึ้นไปไม่เป็นกิเลส

รายละเอียด : ถ้าเผื่อว่าเป็นความรักระดับที่ ๗ ขึ้นไป รักอย่างที่รู้จักสาระ รักในความดีงาม เทิดทูนเชิดชูในคุณค่า คุณธรรม อย่างนี้ไม่เป็นกิเลส ตอบแค้นก่อนก็แล้วกัน เดี่ยว อธิบายไปหลายมิติจะยุ่ง

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ความรักระดับที่ ๗

รายละเอียด : คือหมายถึง เข้าใจถึงจักรวาล เข้าใจถึง อดีตว่า ตัวเราไม่ได้เป็นเจ้าของ ทุกคนควรจะได้เสมอกัน ความเสมอกันแท้จริงไม่มีหรอก ทุกคนควรจะได้รับให้อยู่ให้เป็น ให้อยู่ชีพพอเหมาะ = สมตามลำดับ สมณะโพธิรักษ์เคยแย้ง ปรัชญาของฝรั่งเศส มีความเสมอภาค ท่านว่าความเสมอภาค มันไม่มีหรอก ฝรั่งเศสมี เสรีภาพ เสมอภาพ ภราดรภาพ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความรักศาสนา เทิดทูนศาสนา รักธรรมะ

รายละเอียด : คือสมณะโพธิรักษ์ท่านรักศาสนาเทิดทูน ชาติศาสนาและเทิดทูนธรรมะแล้วจะให้ท่านไม่ว่าผู้มาอยู่บ้าน ชาติศาสนา ธรรมะได้อย่างไร เขาจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็คือความ อวิชชาความโง่ของเขา ท่านก็ต้องว่าต้องดำ ชาตินี้ท่านเกิดมา

เมื่อรู้ตัวแล้วอายุ ๓๖ อยู่ทางโลก ลิงลมอมข้าวพอง ทำงานอยู่ทางโลกหาลาภยศสรรเสริญให้แก่ตัวเองจนอายุ ๓๖ เมื่อรู้ตัวแล้วก็รีบมาทำงานนี้ มาใช้ชีวิตกับสิ่งที่ควรจะใช้ไปเสียเวลาทางโลก ๓๖ ปีเพราะไม่รู้เรื่อง แต่เมื่อรู้ความแล้วก็ไม่ไปเสียเวลาอีก กว่าจะบรรลุนิติภาวะก็เสียเวลาไปอีกตั้ง ๑๖ ปี จนถึงอายุ ๓๖ ปี ท่านมาทำงานศาสนายังดัดปล่อยทางโลกทั้งอะไรที่เป็นทางโลกก็มอบให้ สละให้แก่คนอื่นแล้วไม่คิดจะหันหลังกลับจนมาถึงบัดนี้ อย่างมั่นใจด้วยไม่มีความคิดมาแทรกแซงให้ท่านหันเหมาทางนี้ทางเดียวแท้จริง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความรักโลกุตระ

รายละเอียด : เรื่องรักยังมีประโยชน์บ้างเป็นการเกื้อกูลช่วยเหลือเป็นการคบหากันมีประโยชน์แก่กันและกัน ในเรื่องรักมีความซับซ้อนที่สำคัญมาก ประโยชน์ที่เราจะทำประโยชน์เราจะรักหรือไม่รักเป็นภาษาสื่อ แต่เราเองเป็นผู้ที่มีความปรารถนาดี มีเจตนาดีมีความมุ่งหมายที่จะทำประโยชน์ให้แก่เขา ให้ได้รับความเรียบร้อยให้ได้รับความเจริญให้ได้รับความสุขจะเรียกว่าสุขก็ตามก่อนเป็นความสุขที่มันควรจะเป็นสุข ไม่ใช่ความสุขที่ประคบประหงมหมักหมมไปด้วยกิเลสเป็นสุขที่จัดจ้าน แต่เป็นโลกุตระเป็นความสุขสงบเป็นความสุขที่ลดกิเลสได้เป็นลำดับ จนกระทั่งไม่มีกิเลสเลยเป็นความสุขสงบที่เป็นอุเบกขาละเอียดไปเรื่อยๆ ให้ผู้ที่ศึกษาได้เข้าใจตามตั้งใจศึกษาเอาจริงคนที่ปฏิบัติภาวนาปัญญาเห็นจริงรู้อย่างนี้แหละดีควรไปสู่จุดสูงสุดที่พระพุทธเจ้านำพา ถ้าเป็นผู้เชื่อมั่นว่าพระพุทธเจ้าท่านให้เป็นคนแบบนี้เป็นพระอาริยะเป็นคนโลกุตระยอดที่สุดแล้ว ศึกษาให้ดีและทำไปตามฐานะของเราที่ควรจะทำปฏิบัติธรรมให้สมควรแก่ธรรมไปได้เรื่อยๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ความรู้ ความจริง หลักสูตรที่พระพุทธเจ้าตั้งไว้

รายละเอียด : คือเป็นคนวรรณะ ๔ เลี้ยงง่าย (สภาวะ) บำรุงง่าย ปรับให้เจริญได้ง่าย (สุโปสะ) มักน้อย กล้าจน (อัปปิจฉะ) ใจพอ สันโดษ (สันตมฺหฺมฺมฺ) ชัดเกลากิเลส (สัลเลชชะ) เฟ่งทำลายกิเลส มีศีลสูงอยู่ปกติ (ธฺตชะ ธฺตงคฺ) มีอาการ

นำเลื่อมใส (ปาสาทิกะ) ไม่สะสมไม่กักเก็บออม (อปจยะ) ตรงข้ามวรรณะ ๔ ขยันเสมอ ระดมความเพียร (วิริยารัมภะ)

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความรู้ ๓ ชนิดตรงกัน

รายละเอียด : อาตมาพูดยืนยัน ก็จับอาตมาได้ จับได้ตรงไหน พระไตรปิฎกก็ยังมิ คุณเปิดพระไตรปิฎกมายืนยันกับอาตมาเลย พระสูตรไหนประโยคไหนที่อาตมาพูดไปอ้างอิงแล้วมันไม่ตรงก็มาวิเคราะห์วิจารณ์กัน เอามาวิจัยกัน ๑. ถิ่นความรู้ของตัวเอง ๒. ความรู้นั้นก็เป็นของพระพุทธเจ้าตรงกัน ๓. ยืนยันได้ด้วยหลักฐานที่มีอยู่ในโลกหรือบันทึกไว้ในพระไตรปิฎกเป็นต้น โชคดีที่พระไตรปิฎกยังเหลือ มันก็มีเท่านี้แหละ อีกอันหนึ่งเมื่อมีความรู้ จนกระทั่งความรู้ของตนตรงกับของพระพุทธเจ้า เอาพระไตรปิฎกมายืนยัน ความรู้ของอาตมา ความรู้ของพระพุทธเจ้า ๓ ความรู้ที่มีบันทึกในพระไตรปิฎกเอามายืนยันตรงกันตรงกัน แล้วไอ้ที่ยืนยันลงกันตรงกันนี้ ถ้าในยุคที่อธิบายธรรมะพระพุทธเจ้าและยังมีประชาชนยังมีคนฟังรู้เรื่อง ฟังเข้าใจ ฟังแล้วเอาไปปฏิบัติได้ เมื่อปฏิบัติได้ก็เกิดผลเกิดผลแล้วก็เกิดบุคคลจริง ที่เป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์จริง เมื่อจริงแล้วก็มายืนยันร่วมกัน น้ำก็ไหลไปหาน้ำ น้ำมันก็ไหลไปหาน้ำมัน ก็เกิดเป็นชุมชน เกิดเป็นชุมชนก็ตรวจสอบตามพระไตรปิฎก อาตมาก็ตรวจสอบว่าชาวโคกนี้ยืนยันได้ ตรวจสอบอย่างน้อยเอาหลักสาราณียธรรม ๖ มาตรวจ เอาหลักธรรมวรรณะ ๔ มาตรวจสอบก็ได้ หรือจะเอารายละเอียดอื่นๆ ที่จะขยายความไปตามเนื้อหาสาระธรรมะมาตรวจสอบก็ได้ แต่ที่อาตมายืนยันสาราณียธรรม ๖ ก็คือ จะมีคนที่มาอยู่รวมกันนั้นอยู่อย่าง สาราณียธรรม ๖ เมตตากายกรรม เมตตาวาจกรรม เมตตาคมนกรรม ลภามมิกาศิลสามัญญตา ทิฏฐิสามัญญตา เกิดได้จริง แม้แต่วรรณะ ๔ ก็เอามายืนยัน เลี้ยงง่าย (สภาวะ) บำรุงง่าย, ปรับให้เจริญได้ง่าย (สุโปสะ) มักน้อย, กล้าจน (อัปปิจฉะ) ใจพอ สันโดษ (สันตมฺหฺมฺ) ชัดเกลากิเลส (สัลเลชชะ) เฟ่งทำลายกิเลส มีศีลสูงอยู่ปกติ (ธฺตชะ, ธฺตงคฺ) มีอาการนำเลื่อมใส (ปาสาทิกะ) ไม่สะสมไม่กักเก็บออม (อปจยะ) ตรงข้าม วรรณะ ๔ ขยันเสมอ, ระดมความเพียร (วิริยารัมภะ)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ความรู้ของคนกับเรื่องร่างกายชีวิต

รายละเอียด : คือร่างกายชีวิตนั้นไม่ได้อาศัยอะไรมากหรือนอกจากจิตใจมันเอง ไอนั้นก็ไม่พอ ไอนี้ก็จะกินหูกินหระ กินใหญ่โต กินศักดิ์ศรี กินมาก กินผลาญ กินพร่า นี่ดำเพราะๆ นะ ยังไม่หมดคำตำหนะ แต่ดำหยาบ ไม่กล้าพูดหอกพวกเราเข้าใจทั้งสภาวะและเข้าใจทั้งภาษาสื่อ ก็ทำให้เกิดสภาวะ คือ พุทธกรรมจริง ความแท้จริงเนื้อแท้กว่าพยัญชนะพยัญชนะเป็นเพียงคำที่สื่อสารออกมา คนมีการสื่อสารได้มากกว่าสัตว์เดรัจฉาน แล้วก็ใช้กันมาเป็นล้านปี เฉพาะช่วงยุคอาจมีวิวัฒนาการการปรุงแต่ง เกิดความผิดเพี้ยนไปมัน ก็มีแล้วก็ปรุงขึ้นมาใหม่ สรุปคือ คนที่จะยังชีพไป ตัวเราคนเดียวครอบครัวเรา หมู่กลุ่ม มิตรสหายจนกระทั่งเป็นสังคม แม้กระทั่งเป็นสังคมโลก ทุกวันนี้ เขาก็มีใจกันแล้วว่า ทำอย่างไรให้คนทั้งสังคมโลก จริงมันไม่มีอะไรที่เหมือนกันทีเดียวหรอก อยู่กันคนละซีกโลก บรรยากาศอะไรต่ออะไร ก็ไม่เหมือนกัน ดินน้ำไฟลม มันก็ต่างกัน จะทำอย่างไรเราจะมีใจที่จะเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน แทนที่จะมารบรา ฆ่าฟัน เบ่งข่ม กดขี่กัน คืออยู่กันอย่างที่ชาวโศกเราอยู่กัน อยู่กันยังมีจิตใจ มีปัญญา มีความเข้าใจ สงบ เรียบร้อย ย่าง งาม อบอุ่น เพื่อแม่แก้อกูลเอื้อเพื่อเจือจานเลี้ยงดูกันไป อาตมาไม่ได้พูดเกินจริง สังคมเรามันเรียบร้อยงดงาม อบอุ่นมาก ลึกๆ เขาก็แสวงหา แต่เขาไม่เคยพบไม่เคยเจอ มันก็ยั้งงๆ ว่าอันนี้จะใช่หรือเปล่า แต่คนที่ มีปฏิภาณมีภูมิรู้ ก็จะเห็นว่าใช่ บางคนบอกว่าใช่เลย พอสัมผัสแรก first impression ก็บอกว่าใช่เลย บางคนเขามีลึกจริงๆ ก็ว่าใช่เลย แต่ไม่ค่อยมาอยู่เท่าไร จะขอเวลาอีกไม่นานแล้วนานคำนี้ ก็ปีกี่ชาติ ขอเวลาไม่นานสัก ๕ ชาติ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณาครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความรู้ของสุดยอดแห่งมนุษย์คือพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : เราได้จิตนิยามมาเป็นสัตว์ตั้งแต่สัตว์เซลล์เดียวมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน และสามารถมีความรู้ขั้นนี้ทำให้จิตอติภาพของเรานี้ สูญสลาย เป็นอุตุนิยามไป เป็นดินน้ำไฟลมไป เป็นความรู้ของสุดยอดแห่งมนุษย์คือพระพุทธเจ้า ท่านจะเป็นผู้วิธิการ ค้นพบวิธีการ ค้นพบความจริงนี้ ในความเป็นคนที่มีความรู้สูงสุดแล้วสุดแห่งที่สุด ก็คือสามารถจะอยู่ทำจิตวิญญาณให้มีอำนาจแล้วก็จะยังมีชีวิตกำหนดจิตวิญญาณของตนเองให้อยู่ไปอย่างเป็นผู้ที่ดี ไม่มีใครตำหนิได้โดยเฉพาะผู้รู้ไม่ตำหนิเด็ดขาด เป็นผู้มีแต่คุณงามความดี

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

ความรู้ชนิดอื่นแตกต่างจากความรู้โลกียะ

รายละเอียด : อัญญา นี้ เมื่อพระสมณโคดมเทศน์กัณฑ์แรกก็เกิด อัญญาธาตุ คือ ธาตุจิตที่เป็นธาตุรู้ชนิดหนึ่ง เป็นจิตตัวอื่นที่ไม่เคยเกิดมาในโลกีย์ เมื่อได้ฟังคำสอนของพระพุทธเจ้าตามทั้ง ๕ รูปเมื่อได้ฟังด้วยกันมีอัญญาโกณฑัญญะที่เป็นพราหมณ์รูปแรกที่ฟังธรรมะพระพุทธเจ้าจบ จิตก็เกิดรู้เลยเป็นจิตดวงใหม่ที่เรียกว่าอัญญาธาตุ เป็นธาตุตัวเกิดขึ้นมาตัวแรกคืออัญญา เมื่อรู้เพิ่มขึ้นคืออัญญา เป็นความรู้และไม่ใช่ความรู้ที่เป็น เจโกหรือเจกะ อัญญา คือ ความรู้ของโลกุตระ ที่เป็นความรู้ชนิดอื่นที่แตกต่างจากความรู้โลกียะ ถ้าเป็นบุคคลก็เป็นโสดาบันบุคคลขึ้นไปเป็นโลกุตระ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ความรู้ที่เปิดเผยการเกิดจิตวิญญาณเป็นโลกุตระบุคคล

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นจะเข้าใจจะรู้โลกนี้ ก็ยังไม่รู้โลกหน้าก็ไม่รู้จักโลกหน้า ยิ่งโลกหน้าเป็นโลกโลกุตระแยกเป็นโลกกัลยาณชน โลกของอารยชน เข้าใจพฤติกรรมของเราเป็นพฤติกรรมของกัลยาณชนเป็นคนดีหรือยัง เป็นพฤติกรรมที่เป็นโลกุตระ ได้หรือยัง ก็ต้องรู้ต้องเข้าใจแล้วก็ทำ แล้วมาบอกสอนผู้อื่นให้ทำตามได้ อาตมาสอนให้ผู้อื่นทำตามได้จนมีผล มีคนเอาชีวิตมาอยู่อย่างนี้เลยอยู่รอด อาตมารู้จัก มาตาปิตา รู้จักแม่รู้จักพ่อ แม่คือศีล พ่อคือปัญญา เอาพ่อและแม่มาช่วยกันเอาศีลกับปัญญามาช่วยกันให้เกิดจิตใจที่เป็นสัตว์โอปปาติกะ จิตของพวกเราที่เป็นสัตว์โอปปาติกะ เกิดใหม่เกิดเป็นกัลยาณชนเกิดเป็นโลกุตระบุคคลได้ เกิดในตัวเรานั้นเอง เป็นการอุบัติเกิดที่จริง ได้สำเร็จ นี่คือความรู้ความสามารถที่แจกแจงเปิดเผยให้คนรู้เข้าใจตามปฏิบัติตามมีมรรคผลตามลึ้นนั้นก็บริบูรณ์สมบูรณ์ อย่างอาตมาตั้งแต่ทินนังจนถึงสัตว์โอปปาติกะอย่างที่ได้กล่าวอธิบาย พวกเราปฏิบัติได้บ้างแล้วใช่ไหมอาตมาไม่ได้ชี้ตู่ณะ ทำไม่ยืนยัน? ทำได้ มันใจว่าทำได้ ศาสนาพุทธก็ยิ่งเหลือเชื่อยืนยันเป็นความจริงอยู่ได้ อาตมาได้นำเอาธรรมะพระพุทธเจ้าจากพระไตรปิฎกต่างๆ มาไขความไป พวกเราเกิดปัญญา อาตมาเอาศีลสมาธิปัญญามาอธิบาย ว่าศีลคืออย่างนี้ พวกเรามีศีล ๕ ไม่ฆ่าสัตว์ ยกอธิศีล

ไม่ฆ่าสัตว์แล้วก็ต้องไม่กินเนื้อสัตว์ พวกเราก็ชัดเจนขึ้นมีหลักปฏิบัติที่จับต้องได้ สอนกันมาจนกระทั่งเคยชินกันว่าอย่าฆ่าสัตว์ แต่มันไม่สะดวกไม่มีอะไรเป็นเหตุปัจจัยให้สะดวก แต่เมื่อบอกว่าไม่ให้กินเนื้อสัตว์ก็สะดวกใจขึ้นมันเป็น อธิศีล พอสูงขึ้นละเอียดขึ้นก็จะได้ปัญญาเพิ่มขึ้น ปฏิบัติ อธิจิตได้เพิ่มขึ้นก็จะมี อธิปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ความรู้ประชาธิปไตยแบบของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ยืนยันว่าพระพุทธเจ้าเป็นยอดนักประชาธิปไตยที่ยิ่งใหญ่ในเอกภพไม่ใช่แค่ในโลกนะ ท่านเองพาผู้มาอยู่ในธรรมนุญของท่านมีหลักเกณฑ์คือ จุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีล ท่านตั้งมาสามภพเกณฑ์นี้ตั้งแต่ต้น ทุกวันนี้พระไม่ถือศีลกันแล้ว แต่ไปถือเอาพระวินัย ๒๒๗ ข้ออย่างเดียว มีแต่สมณะชาวอโศกเอาจุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีลของพระพุทธเจ้ามาปฏิบัติ จุลศีลมันเป็นศีลที่แต่ละคนนำมาปฏิบัติให้แก่ประโยชน์ของตนเอง ส่วนมหาศีลอันเป็นประโยชน์ของศาสนา จึงเป็นศีลที่ใหญ่ของศาสนา ต้องละเว้น ในมหาศีล ละเว้นหมดแล้ว ศาสนาจะยิ่งใหญ่บริสุทธิ์ผุดผ่องมีคุณค่าสูงส่ง แต่ทุกวันนี้ไม่ละเว้นกันส่วนใหญ่จะเป็นเดรัจฉานวิชาเป็นไสยศาสตร์กันทั้งนั้น ทุกวันนี้ในวงการศาสนาพุทธกระแสหลักเต็มไปด้วยเดรัจฉานวิชา ไสยศาสตร์ ตามที่ท่านห้ามไว้ในมหาศีลมันก็เลยหมดถ้ามีความเสื่อม เสื่อมจนอาดมาอยู่ร่วมด้วยไม่ได้ ไม่ได้เสื่อมแค่มหาศีลแต่เสื่อมไปถึงจุลศีล มัชฌิมศีล มันก็เลยลำบากเช่นปาราชิก ๔ ในวงการศาสนาพุทธปาราชิกในเรื่องเงินทองมีเยอะมาก แล้วมันทำศาสนาไม่บริสุทธิ์ศาสนาไม่ยืนนาน ในชาวอโศกที่พระภิกษุก็ตั้งแต่สิกขมาตุ เรื่องเงินทองไม่ได้สะสมเงินทอง ทำมาได้ ๓๐-๔๐ ปี มันไม่ใช่เรื่องลำบากอะไรที่ทำไม่ได้เลยมันเป็นเรื่องพิเศษด้วยซ้ำ หากปาราชิกก็มีสภาพเป็นสมิ ก็หนักกว่าพรหมทัณฑ์ที่ให้ผู้อยู่ในนี้ได้แต่ไม่สั่งสอนเป็นการลงโทษที่หนักแล้ว แต่สมินั้นตัดจากศาสนาเลย ๑ ชาติ ไม่เอื้อให้ฟังธรรมเลย แม้เข้ามาในรัศมีที่ฟังธรรมได้ก็ต้องให้ออกไปหยุดเทศน์จนกว่าเขาจะออกไปเลย แต่ว่าเดี๋ยวนี้เขาไม่ได้ทำเช่นนั้นเลย แกรมเอาให้ไปเป็นมคทายกด้วย มันจะไปเซ็ดได้อย่างไรรายนี้ คลุกคลีเนาเหม็นกันอยู่อย่างนี้ เพราะถ้ายืนยันด้วยพระไตรปิฎกเล่มเดียวกัน ทุกวันนี้ถึงไม่อ่านหมดก็พอได้ ขนาดรวบรวมธรรมพุทธสุตติก อาบบทไหนมาก็พอได้ ตั้งแต่หมวด ๑ ถึงหมวด ๑๐๘ ก็ยังมีอยู่

จะเอามาอธิบายตั้งแต่หมวดที่ ๑ ธรรมะเป็นที่หนึ่ง ใจเป็นประธาน ศีลเป็นเยี่ยมในโลก สິลโลเกอนุตตริง สัจจะมีหนึ่งเดียวเท่านั้นไม่ได้มีสอง ซึ่งในอีกอันหนึ่งบอกในจูฬวิยาสสูตร สัจจะมีหนึ่งเดียวอย่างนี้เป็นต้น เป็นเรื่องทีลึกลับ คัมภีรา (ลึกลับ) ทุททัสสา (เห็นตามได้ยาก) ทูรนูโพธา (บรรลुरु้ตามได้ยาก) สันตา (สงบระงับอย่างสงบพิเศษ แม้จะวุ่นอยู่). ปณิตา (สุขุมประณีตไปตามลำดับ ไม่ข้ามขั้น) อดักกาวจรา (คาดคะเนต้นเดามีได้) นิปฺภนา (ละเอียดลึกถึงขั้นนิพพาน) ปันทิตเวทนียา (รู้แจ้งได้เฉพาะผู้เป็นบัณฑิต บรรลुरु้แท้จริงเท่านั้น) (พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

ความรู้รวมยอดที่อาดามามี

รายละเอียด : ขออภัยที่ต้องพูดความจริง ชาวอโศกทุกวันนี้มีเป็นผู้อยู่กับโลกทำประโยชน์ให้แก่โลกอย่างมาก อาตมาพาเราประพฤติ พาชาวอโศกมาตั้งแต่ทำงานศาสนา มาเรื่อยๆ แม้จะไปประท้วงรัฐบาลก็มี ทำทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา การสื่อสาร พาณิชย ทำด้านอะไรก็แล้วแต่อยู่ในโลกนี้ ล้วนแล้วแต่เป็นความรู้รวมยอดที่อาดามามีทั้งนั้น แล้วความรู้รวมยอดที่อาดามามีเป็นความรู้ระดับโลกุตระ การศึกษาก็โลกุตระ พาณิชยโลกุตระ การสื่อสารโลกุตระ เป็นโลกุตระทั้งนั้น แปลงง่าย ๆ โลกุตระ คือ การรู้จักทุกกรรม กาย วาจา มโน แต่ละกรรมนั้น เรารู้ว่ามิกลิสหรือไม่ ทางกายกรรม วจกรรม มโนกรรมแล้วได้พยายามลดละกิเลสได้ นั่นคือผู้กำลังศึกษาเป็นเสขบุคคล ส่วนผู้เสขบุคคลก็รู้กรรมกิริยาตลอดเวลาอย่างไม่มีกิเลสแล้ว หรือว่าเป็นพระอนาคามีเป็นต้น ก็จะมีรู้ว่ากิเลสทางกามเราไม่มีแล้ว มันจะมีเหลือเล็กๆ น้อยๆ มีพลังจิตเรา มีรูปภพ อรูปภพ มันมีฤทธิ์มีอำนาจที่จะไปแหยมทางกายกรรม วจกรรม หากเป็นอนาคามีที่ยังไม่แข็งแรงก็ต้องระมัดระวัง จนกว่าจะเป็นอนาคามีที่แข็งแรงก็แทบจะไม่ออกข้างนอกเลย เป็นอนาคามีที่สมบูรณ์จะไม่ออกข้างนอกเลย ไม่ว่าจะ เป็น ภัยทางกาม ภัยทางโทสะ ไม่มี มันเป็นคนสมบัติของมนุษยชาติที่แท้จริง จะมีกายกรรมวจกรรมมโนกรรม ไม่เป็นโทษภัยกับใคร แล้วมีแต่ประโยชน์คุณค่าต่อมนุษยชาติต่อโลก มันเป็นการศึกษาที่สอน ยิ่งเปรี๊ยะไปสู่จุดสำคัญของมนุษยชาติ มนุษยชาติแต่ละคนศึกษาอย่างนี้แล้วทำตนลดละไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ความรู้วิธีการแยกกายแยกจิต

รายละเอียด : มารย้อมล่อให้หลงทางได้ตลอดเวลา คำว่าสงบจึงเป็นเรื่องที่เป็นเป้าหมาย ของศาสนามีกายสงบจิตสงบ ผู้ที่เข้าใจการแยกกายแยกจิต ผู้ที่มาบวชเริ่มต้นต้องทำการแยกให้ออก แยกให้ออกกว่าอะไรคือกาย อะไรคือสิ่งที่ไม่เป็นกาย อะไรคือสิ่งที่เป็นชีวะแต่ไม่ใช่กายอยู่ในตัวเรา ถ้าคุณเข้าใจตรงนี้ได้ คุณก็ทำจิตให้เป็น พืชะ ไม่ได้ พืชะ คือยังมีส่วนที่อยู่ในตัวเราแต่ไม่ใช่กาย ส่วนในชีวะของเรา จิตเป็นชีวะของเราแน่ แล้วเราจะต้องทำจิตนี้แหละให้ไม่ใช่กายแต่อยู่ในชีวะของเรา เพราะกายที่ไม่ใช่กายนั่นคือพืชะ พืชะคือชีวะที่ไม่รู้กาย ไม่รู้สุขทุกข์ ไม่รู้บาปบุญ ทำบาปทำบุญไม่เป็น พระอรหันต์ทำบาปทำบุญไม่เป็นแล้ว ขออภัยเหมือนอย่างอาตมา ทำบาปมันเป็นอย่างไรนะ บุญมันเป็นอย่างไรทำไม่เป็นแล้ว มันลืมแล้ว แต่ก็รู้อยู่ ทำอย่างไรก็ไม่เป็นบาป สัพพะปาปัสสะอะกะระณัง ทำอย่างไร ก็เป็นแต่กุศลไม่เป็นบุญด้วย เพราะวาบุญได้เลิกแล้วหายไปแล้ว บุญคือพลังงานที่สร้างเกิดขึ้นมาในปัจจุบันเท่านั้น พลังงานนั้นมันมีหน้าที่กำจัดกิเลสเสร็จ บุญก็หมดไปด้วย เสร็จหน้าที่แล้วไม่มีบุญอีก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ความรู้รู้สึกและทุกข์

รายละเอียด : ไม่สุข-ไม่ทุกข์ นี่แหละคือ อาการของจิต หรือ ความรู้สึก ที่สำคัญที่สุดของชีวะ ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้และได้นำมาให้คนศึกษา พากเพียรทำ จิตนิยาม ของตน ให้เป็น ชีวะ เหมือนกันกับ พืช ที่มีคุณสมบัติ ไม่สุข-ไม่ทุกข์ ให้ได้ ดังที่ชีวะ พืช มันเป็น ซึ่ง พืช ก็เป็น ชีวะ คน ก็เป็น ชีวะ คนนั้น จิตนิยาม ถือว่าสูงกว่า พืช นะ! แต่ทำไม... จึงโง่กว่าพืช มีสุข-มีทุกข์ ละ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

ความรู้สุดยอดวิทยาศาสตร์ในมหาจักรวาล

รายละเอียด : ผู้ที่ได้เกิดมาเป็นคนแล้วสนใจ คนที่ไปหลงแต่ความสุขก็มี แต่ถ้าคนสำนึกได้ก็มาเรียนรู้ธรรมะเกิดแต่หากไม่รู้ก็วนเวียนไม่รู้จบ จะรู้จบก็ต้องมาศึกษาธรรมะของศาสนาพุทธของพระพุทธเจ้า ก็สามารถเลือกได้จะอยู่ต่อหรือจะสลายอัตภาพเป็นอุตุนิยาม เป็นดินน้ำไฟลมไม่เหลือแม่แต่

ชีวะเลยก็ได้ สุดยอดแห่งความรู้สุดยอดวิทยาศาสตร์ใดๆ ในมหาจักรวาล

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

ความรู้เรื่องสัมประสิทธิ์

รายละเอียด : ความรู้เรื่องสัมประสิทธิ์คือความรู้ที่สมณะโพธิรักษ์รู้เป็นความรู้เรื่องสัมประสิทธิ์ตามสูตร ซึ่งก็เป็นสูตรจากไอน์สไตน์เดิม ที่เขาอธิบายได้หมดต้องมีฤทธิ์ถึงคุณธรรมของคนได้ด้วย ไม่ใช่ใช้ได้แต่ทางวัตถุ แต่จิตวิญญาณแล้วก็เอาไปทำสงครามกันอยู่ จนถึงทุกวันนี้ก็เอาของไอน์สไตน์ไปสร้างอยู่ แทนที่จะเอาไปทำพลังงานเพื่อสันติจะเป็นพลังงานที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในสังคมมนุษยชาติ เราเอาไปประท้วง เอาสันติเป็นอาวุธ สันติ อหิงสา ชื่อสัตย์ บริสุทธิ์ คมลึก แม่นประเด็นทุกคนก็ใช้ภูมิปัญญาทำ มันจะทำให้ถูกบ้างไม่ถูกบ้างแต่ก็มีประสิทธิภาพเผด็จศึก ชนะด้วยความรู้ ความจริง มันเป็นการปราบด้วยสัจจะ เป็นภาวะซ่อนไม่รุนแรง เอาความจริงเป็นอาวุธ คนที่ไม่มีความจริง ก็จะไม่สามารถสู้พลังงานความจริงจากผู้รู้ต่างๆ ที่เอามายืนยันก็ต้องจำนน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความรู้แปลกใหม่ของวิทยาศาสตร์ดาราศาสตร์

รายละเอียด : ความรู้ที่แปลกใหม่สามารถออกจากโลกียะหลุดพ้นจากโลกโลกียะได้มีอำนาจพิเศษ หลุดออกจากแรงดึงดูดของโลกที่อยากได้ หรือ เป็นตัวที่มีพลังงานพิเศษของตัวเองสามารถหลุดพ้นด้วยปัญญา คนที่คิดออกจากโลกโลกนี้เดินทางไปสู่ข้างนอกโลก สามารถหลุดออกจากแรงดึงดูด ออกไปจากนี้ก็มีแรงเหวี่ยงออกไป ไปหาดาวดวงอื่นได้ ความรู้วิทยาศาสตร์เขาก็ทำได้ แต่ก็มีแรงเหวี่ยงที่มีพระอาทิตย์มีดวงดาวมากกว่านี้จะออกจากแรงเหวี่ยงหมู่นั้นอีกก็ยาก พวกนักวิทยาศาสตร์ดาราศาสตร์ คิดไปเถอะ พวกนี้อีกนาน

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ความรู้แหลมลึกยังรู้ได้

รายละเอียด : เหมือนกับความรู้ความรู้ที่แหลมลึกมากเท่าไรคุณก็มีสติทิพย์มาก คุณก็ยังรู้ความแหลมลึกนั้นได้เท่า

ที่คุณมีบารมี บารมีคุณมีมากคุณก็มีความรู้ที่แหลมลึกเข้าไป
อันนั้นเท่าที่คุณมีอำนาจ มีฤทธิ์ มีความสามารถ มีเจโตปริย
ญาณ สามารถที่จะเข้าไปรู้ได้เท่าที่คุณมีจริง เรียกว่าโสทธิพิสัย
ไม่ใช่ว่าโสทธิพิสัย คือเป็นเหตุที่ไปรู้ว่าหมามันพูดกัน นกมันพูดกัน
เราก็รู้ภาษาหมา รู้ภาษาคน หรือว่าไปได้ยินเสียงที่
ไกลมากที่คนอื่นเขาไม่ได้ยิน เสียงนี้คนอื่นไม่ได้ยินแต่หมามัน
ได้ยิน เราก็เก่งเท่าหมาสามารถรู้เสียงนั้นได้ดีเหมือนกัน ไม่ใช่
อย่างนั้น ไม่ใช่ไปเอาความหมายอย่างนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ความรำรวยของมนุษยชาติไม่ได้เป็นเครื่องบ่งชี้ การเจริญของเศรษฐกิจ

รายละเอียด : เมืองไทย ทำให้นักสถิติ นักเศรษฐกิจไป
ตรวจสอบเลย มีช่องว่างคนจนคนรวยของอเมริกากับของไทย
ใครจะมีช่องว่างมากกว่ากัน ทางรัฐบาลก็ทำ เมืองไทยก็ทำ
ตามบริบทของเมืองไทย แล้วจัดสัดส่วนแล้วให้คะแนนตีมาก
การบริหารประเทศด้วยการทำให้ความมั่งคั่งเป็นอยู่ของทรัพย์สิน
เงินทองข้าวของเครื่องใช้เฉลี่ยกันอยู่อย่างทั่วถึงระหว่าง
ความจนคนรวย สิ่งนี้อาจจะมีคนขี้โลภรวยรำรวยอยู่อย่างที่ไม่
เผื่อแผ่ ก็ให้เขาโง่ไป รวยไป ไปเรื่อยๆ เป็นคนไม่เจริญ ก็แล้วแต่
ยิ่งโง่ ยิ่งทำให้ตัวเองไม่ดี ตัวเองควรจะเป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่
ดีที่สุด แต่กลับเป็นไม่เจริญ เป็นคนขี้โลภกอบโกยเอาเปรียบ
เอาวัด แล้วทำให้การสะดุดขัดข้องเพราะตัวเองเอาไปกักตุนไว้
แล้วก็ขี้โลภซับซ้อนเอาออกมาเป็นระบบทุนนิยมเพื่อจะกอบโกย
ให้ตัวเองได้เพิ่มขึ้นอีก แล้วทำเป็นว่าสะดุดเพื่อให้คนมีงานทำ
แต่คุณต่างหากกินแรงมนุษย์พวกนั้นเอาส่วนกินไปได้เปรียบ
ไปมากกว่ามาก ทับทวีไปจนรวยๆ ความรำรวยของมนุษยชาติ
ความรำรวยของสังคมไม่ได้เป็นเครื่องชี้บ่งถึงความเจริญของ
เศรษฐกิจ เป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่โง่งง

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช เศรษฐกิจ
ที่ดีที่สุดในโลกอยู่ที่นี้ วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

ความลงตัวของธรรมะ ต่ออายุได้

รายละเอียด : คือ ในเรื่องของความจนนี้ อาตมาเห็น
แล้วว่ามันยากเย็นแสนเข็ญจริงๆ ก็เลยต้องตายไม่ลง จะตาย
แล้วก็กลับมาเกิดเร็วก็ตาม กว่าจะโต กว่าจะมาบรรยายธรรมะ
จะบรรยายธรรมมาตั้งแต่ ๗ ขวบ คนเขาไม่ฟังหรอก อย่าง

โมสาร์ทอายุ ๗ ขวบเขาเล่นดนตรี คนที่ฟังรู้เรื่องเขาก็ฟังได้
แต่ว่าเด็ก ๗ ขวบอธิบายคำว่าโลกุตระ มันจะฟังกันรู้เรื่องหรือ
เขาจะเชื่อหรือว่าเด็ก ๗ ขวบมาอธิบายโลกุตระ มันไม่ได้ ก็ยัง
เห็นว่ามันไม่ได้หรอก ยิ่งงี้ก็หูซี้ไปก่อนไม่ยอมตาย และเราหูซี้
โดยไม่ใช่ไม่มีเหตุปัจจัย แต่ต้องอย่างถูกธรรม และมีเหตุปัจจัย
ถ้าไม่อย่างนั้นตายก่อนแน่ก็เท่ากับ ที่สุดท้าย คำว่าหูซี้ก็เป็น
ภาษาเท่านั้น เราต้องทำให้ลงตัวกับธรรมะว่าจะต้องต่ออายุได้
ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม สันตติโคก
วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความลำดับของการปฏิบัติลภิกเสส

รายละเอียด : ถ้าปฏิบัติก็ต้องมีเครื่องอาศัยให้ปฏิบัติ
ตั้งแต่การลดละ กามฉันทะ จะมีกามให้ลดละต้องมีผัสสะ
ทางตาหูจมูกลิ้นกาย แล้วก็จะมีเวทนา แล้วก็ให้เรียนรู้เจตนา
ในเวทนา เจตนามีกามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา ตัวนี้แหละ
เป็นเป้าหมายสำคัญของศาสนาพุทธที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้
ให้ล้างตัณหาจนหมดตัวตน กามภพ รูปภพ อรูปภพ หมตภพ
จะเรียนรู้ได้ต้องรู้นามรูป ในวิญญูณ วิญญูณคือองค์รวมธาตุ
รู้ทั้งหมด คนเสพรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัสเหมือนกับกินเนื้อบุตร
ตัวเองหน้าตาเฉย แล้วก็ยังจะไปตีไปสู้ที่สูงที่สุด ไปหานิพพาน
เลย แต่กวันอยู่ในทางไกลกันดาร วนเวียนไม่เคยรู้หนทางที่
แท้จริงเลย หลงในกาม กินเนื้อลูกแล้วหลงทาง ไม่รู้จักว่าเริ่มต้น
ตัวเองต้องรู้จัก กาม ดับกามก่อนต้องมีผัสสะ จะมีเวทนาแล้ว
เจาะตัณหาในเวทนา โดยต้องมีความรู้ในนามรูปสิ่งที่ถูกรู้คือ
รูป ประธานคือจิตที่เป็นนามจะรับรู้รูปได้ แต่เขาไม่ได้ศึกษา
แบบนี้ จึงไม่มีความรู้ ในอาหารอีกสูตรคืออวิชาสูตรก็บอกว่า
ไม่รู้จักเครื่องที่จะทำให้รู้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

ความลึกกลับ

รายละเอียด : คือ ความไม่สามารถหยั่งรู้เข้าไปถึง หรือ
ความลึกกลับที่อยู่ลึก จนกระทั่งทำ ความรู้ยังเห็นจริงในธรรม
ทั้งหลาย อันมีทั้งอตุณิยาม พีชนิยาม จิตนิยาม ภายนอก
ภายใน ทั้งกรรมนิยาม ทั้งธรรมนิยาม ด้วยธรรม ๒ ซึ่งสามารถ
รู้จัก รู้แจ้ง รู้จริง ด้วย รูป กับ นาม ไม่ได้

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑
หน้า ๒๑๒

ความล้มเหลวของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : เล็บที่ยาวออกจากประสาทเนื้อแล้วก็ ตัดออกได้เป็นพีชะ ไม่ใช่กาย กายต้องมีจิต แต่ไม่มีจิตแล้ว กายขาดจิตไม่ได้ ต้องมีธาตุร่วมกันเสมอศาสนาพุทธทุกวันนี้ เข้าใจว่า กายคือวัตถุ คือร่าง ดินน้ำไฟลม ไม่ใช่จิต เวลา พิจารณา กายวิเวกเขาก็ไปทำให้ ร่างกายหยุดเคลื่อนไหว หรือ เอากายออกไปปาเขาถ้ำ ปาเข้าป่าซัง ในคฤหัสถ์สูตร ซึ่งมี นิสิตทางไปเลยโมฆะไปเลยมันไม่ถูก นี่คือการเข้าใจคำว่ากายก็ ไม่ได้ นิสิตจจากภิกษุรูปไปแล้ว จะปฏิบัติโพธิปักขิยธรรมข้อต่อไป ก็ไม่ถูก เขาหลบเข้าป่าเขาถ้ำ กายก็ต้องมีกามฉันทะกามคุณ ๕ เขาก็ไม่รู้เลยเป็นโมฆะตั้งแต่ข้อที่ ๑ ข้อต่อไปที่จะมีสัมผัสจะไป ได้อย่างไร เขาไม่เอาเขาไปนั่งหลับตาปฏิบัติ เจตนาไม่ให้เกิด นี่คือการล้มเหลวของศาสนาพุทธทุกวันนี้ ก็เตือนสติ สายหลับตาฟังอาตมาบ้าง สุตสุตสัง ลภเต ปัญญัง พังด้วยดี ย่อมได้ปัญญา ๘

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ความวิปlass ๔ ของคน

รายละเอียด : พวกหลับตาไม่มีผัสสะ สัญญาเป็นตัว กำหนดเขาก็กำหนดแต่ภพภายใน เจตนาเขาก็แยกออก ว่า เป็นกามตัณหา ภวตัณหา แต่แยกไม่ได้สมบูรณ์ เพราะไม่มี ผัสสะ ผัสสะแล้วจึงเกิดกาม เรียกกามคุณหรือกามโทษ มี ๕ มันเป็นโทษ แต่คุณไปหลงโทษว่าเป็นคุณ ไปหลงความเป็นภัย เป็นโทษเสียหยาว่าคือคุณ อย่างนี้ต่างหากคือความวิปlass ของ คนไปหลงสุขเป็นทุกข์ ไปหลงอสุภะเป็นสุภะ ไปหลงความ ไม่เที่ยงว่าเที่ยง ไปหลงความไม่มีตัวตนว่ามีตัวตน ในวิปlass

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ความว่าง

รายละเอียด : คือ สัญญาตา ซึ่งเป็นความตรัสรู้พระ พุทธเจ้านี้จึงไม่ใช่ ตรรกะ ที่เป็นแค่การขบคิดกันไป หรือตาม จินตนาการอย่างนั้นอย่างนี้ ที่คาดที่ปั้นความเว้งๆ ว้างๆ ว่า ว่าง ซึ่งเป็นตรรกะลมๆ แล้งๆ เป็นการขบคิด เป็นการปั้นตัว บันตน บัน ภพว่าง ขึ้นในจิต แต่ ความว่าง นี้คือ ความว่างจาก กิเลส ตัวนั้นๆ ซึ่งเป็น ตัวเหตุ

หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๔๗

ความว่าง ไม่ใช่ว่างเว้งว่างไปหมด

รายละเอียด : ...เรารู้ชัดอย่างนี้ว่า ในญาณนี้ไม่มีความ กระวนกระวาย (ทรธา) ชนิดที่อาศัยกามาสวะ ชนิดที่อาศัย ภวาสวะ และชนิดที่อาศัยอวิชชาสวะ มีไม่ว่างอยู่ก็แต่เพียง ความกระวนกระวาย (ทรธา) คือความเกิดแห่งอายตนะ ๖ (ที่) อาศัยกายนี้เอง เพราะชีวิตเป็นปัจจัย ด้วยอาการนี้แหละ เธอจึงพิจารณาเห็นความว่างนั้น ด้วยสิ่งที่ไม่มีอยู่ในเจโตสมาธิ นั้นเลย และรู้ชัดสิ่งที่เหลืออยู่ในเจโตสมาธินั้นอันยังมีอยู่ ว่า มี...

ที่มา ที่ไป : จุฬาสถูญตสูตร เล่ม ๑๔ ข้อ ๓๓๓-๓๔๑, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ความว่างเปล่าของชั้น ๕

รายละเอียด : รูป อุปมาตั้ง ระลอกคลื่น ที่เกิดในแม่น้ำ คงคา พิจารณารูปโดยแยกกายแล้วย่อมเป็นของว่างเปล่า เวทนา อุปมาตั้ง ฟองน้ำ ในเวลาที่ฝนตกหนัก พิจารณารูปโดย แยกกายแล้วย่อมเป็นของว่างเปล่า สัญญา อุปมาตั้ง พยับแดด ในเดือนสุดท้ายแห่งฤดูร้อน พิจารณารูปโดยแยกกายแล้วย่อม เป็นของว่างเปล่า สังขาร อุปมาตั้ง หยวกกล้วย ที่หาแก่นมิได้ พิจารณารูปโดยแยกกายแล้วย่อมเป็นของว่างเปล่า วิญญาณ อุปมาตั้ง มายากล ของนักเล่นกล พิจารณารูปโดยแยกกาย แล้วย่อมเป็นของว่างเปล่า

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๗ เพลณปิณฑสูตร ข้อ ๑๔๒

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก หน้า ๗๒-๗๓

ความศรัทธา ๓ ระดับ

รายละเอียด : ก็ศึกษาปฏิบัติธรรมมาได้จริง อาตมา ว่าอย่างนั้นมันเป็นความถูกต้องความดี ใครยังไม่เข้าใจ ไม่เห็น ด้วย ก็เป็นธรรมดาคนเหล่านี้ยังไม่เกิดศรัทธา เกิดความเชื่อถือ ยังไม่เห็นด้วยก็ยังไม่ตาม แต่ถ้ามันเกิดศรัทธาแล้วเป็นตัวต้น เกิดความเห็นด้วยเข้าใจแล้วก็ตามรู้ เริ่มต้นตั้งแต่ เชื่อถือ เชื่อฟัง เชื่อมั่น อาตมาขยายความออกเป็น ๓ สเต็ป เชื่อถือ แล้วมา เชื่อฟัง คือ ปฏิบัติตาม เมื่อปฏิบัติตามจนได้ผลเป็นของตัวเอง ได้เห็นผลชัดเจนมั่นใจได้ คนนี้ก็จะกลายเป็นคนที่ เชื่อมั่น อับปนา แน่วแน่, พยัปนา แนบแน่น, เจตโส อภินิโรปนา ปักมั่น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

ความสงบกายสงบจิต

รายละเอียด : พุทธอธิบายอย่างหนึ่งเขาจะบอกว่า ความสงบกายคือ หยุดกายกรรม ก็อย่าก้าวขาจะนอนก็นอนจริงๆ จะนั่งก็นั่งนิ่งๆ หายใจก็เพียงแผ่วเบา คือเอาวัตถุหนึ่ง แล้วจิตหยุด คือหยุดคิด หยุดนึก หยุดปรุงแต่ง ไม่ให้อาการของจิต ไม่มีอาการ นี่คือพวกพาหุอธิบายกัน ฟังแล้วก็ น่าสงสัยเหมือนกับการนำสัตว์มาฝึกให้เชื่อง สัตว์มันก็จะไม่รู้จักกิเลส แล้วก็ลคกิเลสทำให้มันตาย มันดับไม่ได้ แต่ถ้าทำให้กิเลสทำให้มันตาย มันดับกายก็สงบ แต่กายสงบจิตสงบนั้นไม่ใช่จับให้มันอยู่นิ่งๆ ไม่คิด ไม่นึก แต่ว่าสามารถมีจิตใจ ที่คิดนึกได้ มีธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ วิจย วิจาร แยกแยะทေးอทေးได้ ภายในกาย ก็ ๒ เวทนาในเวทนา ก็ ๒ จิตในจิต ก็ ๒ ธรรมในธรรม ก็ ๒ ต้องทำ ๒ ให้เหลือ ๑ ทำสิ่งที่ไม่แท้ให้เหลือแต่สิ่งที่แท้จริงทุกอย่าง นี่คือธรรมะ พระพุทธเจ้าเป็นอย่างนี้ ไม่ใช่พาหุชื่อว่า สงบ คือ ให้หยุดหนึ่งๆ ไม่ขยับอะไร ภายนอกก็นิ่ง ภายในก็คือจิตนิ่ง ของพระพุทธเจ้านั้นกิเลสหนึ่ง กิเลสยิ่งตาย กิเลสยิ่งไม่มี จะยิ่งเร็ว กายยิ่งคล่อง นี่แหละพระอรหันต์ ยิ่งคล่องแคล่ว ว่องไววาทคล่องแคล่ว ปราดเปรียว จิตใจก็ว่าง กายปาคูญญตา จิตปาคูญญตา จิต เจตสิก เวทนา สัญญา สังขาร ยิ่งจะคล่องแคล่ว ของพระพุทธเจ้ายิ่งนิ่ง ยิ่งแคล่วคล่อง มันมี ๒ ใน ๑ กิเลสตาย ความคล่องของจิตใจยิ่งนิ่ง ยิ่งเร็ว นี่คือ สภาพสิริมหามาया เป็น ๒ ใน ๑ เหมือนนักมายากล ที่เป็น สิริมหามาया ความรู้ทุกอย่างสรุปที่ความเป็น ๒ หรือความเป็นทေး และอธิบายจะได้หมดจบทุกอย่าง โลกนี้มีทေး ๒ สภาวะ ๒ มันเป็นบวก หรือ ลบ แล้วคุณก็ควบคุมมันได้ ควบคุมบวก และลบ หรือให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบ แล้วจะให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ สูงสุด ๒ นี่แหละคือสภาพทุกอย่างทั้งวัตถุ และจิตวิญญาณ ทุกวันนี้นคนทั้งโลกควบคุมปรมาณู ควบคุม นิวเคลียร์ เอาบวกลบมารวมกัน ทำระเบิดปรมาณู จุระเบิด เมื่อไหร่ ก็ทำงานตามที่มีแรงประสิทธิภาพสูงสุดเหมือนกับ ญาณมีแรง มี วสวัตติ มีอำนาจ พลังงาน สูงสุด เพราะ คนจัดการ บวกลบของจิต รูปนามของจิตได้ สามารถจะให้ มีแรงสูงสุดเท่าที่คุณมีบารมีได้ อาตมาเป็นเจ้าของ ปรมาณู ทางจิต แล้วก็ทิ้งระเบิดไปไม่รู้ก็ถูกแล้ว มันไม่ตาย พวกนี้ หนึ่งเหนียว ไม่ตาย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม สันติอโศก วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความสงบของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : เป็นความสงบที่ร้อนแรง เป็นความสงบที่ไวเร็ว เป็นความสงบที่เร็วยิ่งกว่าลูกข่างกินน้ำจั้นหรือลูกข่างนอนวัน เร็วไว จนกระทั่งนั่งจึงเรียกว่าสงบ อย่างนั้นจริงๆ ความสงบของพระพุทธเจ้าที่คนไม่รู้ได้เข้าใจไม่ได้ง่ายๆ สันตปาณิตา (สุขุมประณีตไปตามลำดับ ไม่ข้ามขั้น) อดักกาวจรา (คาดคะเนต้นเดามีได้) นิปฺปณา (ละเอียดลึกถึงขั้นนิพพาน) บัณทิตเวทนียา (รู้แจ้งได้เฉพาะผู้เป็นบัณฑิต บรรลุแท้จริงเท่านั้น)

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช จรณะ วิชาที่พาเป็นคนจนอยู่เหนือคนรวย วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔

ความสงบของพระพุทธเจ้าเป็นความสงบจากกิเลส

รายละเอียด : อาณา อาปาณะ แปลว่า ลมหายใจเข้าออก มันมีนัยลึกซึ้งซับซ้อนมาก ตอนพระพุทธเจ้าในยุคนั้นคนเขาก็นั่งหลับตาทำสมาธิ เอาจิตตามลมหายใจเข้าออก สะกดจิตเข้าไปให้นิ่งเอาอะไรเป็นกสิณก็ได้ มันเป็นวิธีการของโลกีย์ ธรรมดาสามัญปกติที่มีตลอดโลกแตก ที่ไม่หายสาบสูญไปจากโลกเป็นสามัญโลกที่ไม่ใช่โลกุตระ ไม่ใช่ของพระพุทธเจ้าเลย พระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นมาก็เจอเขาปฏิบัติอย่างนี้เต็มป่า ทำให้จิตสงบด้วยวิธีอย่างนี้ทั้งนั้น ที่นี้จิตสงบของพระพุทธเจ้านั้น สงบตรงที่กิเลสตัวเหตุสำคัญมันตายสนิทเลย ในจิต ตายอย่างไม่มี การกลับมาทำให้เดือดร้อน ทำให้ไม่สงบอย่าง หยาบ กลาง เลเอียด ก็หมดไป สงบ แต่ความสงบของพระพุทธเจ้านั้น เป็นอย่างไรฟังให้ดี เป็นความสงบจากกิเลส สงบจากตัวเหตุ ที่เป็นโทษ แต่ไม่ได้ทำให้ กายกรรม วชิกรรม มโนกรรม สงบอย่างที่คุณหมายถึง ที่บอกว่าเป็นหนึ่งเดียว สงบคือหนึ่งแข็งทุกอย่าง ร่างกายไม่กระตุกกระติก พุดก็ไม่พุด จิตใจก็ไม่คิดนึกอะไร อันนั้นแหละเป็นการทำอย่างฤษัง่าย แต่สงบของพระพุทธเจ้านั้น ให้ไปอ่านที่ จุฬาสัญญตสูตร มหาสัญญตสูตร ท่านบอกชัดเลยว่า สูญจากอะไร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

ความสงบของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : มีพระสูตรหนึ่งบอกว่าอาจารย์เธอสอนอย่างไร เขาก็บอกว่าอาจารย์สอนให้ปิดหูปิดตาปิดจมูกไม่รู้ พระพุทธเจ้าก็บอกอย่างนั้นก็เหมือนกับการทำตาให้บอดลิ

แต่สงบของศาสนาพุทธคือสงบจากกิเลส แล้วจิตมันก็สงบ จิตจริงยิ่งคล่องแคล่ว มีกายปาศุญญาตา จิตยิ่งคล่องแคล่ว ว่องไว ทำงานได้เก่ง มีกายกัมมัฏญาตา ธรรมะด้วยปัญญา ด้วยฉลาด ยิ่งทำงานได้เก่ง ฌานของพระพุทธเจ้าไม่ใช่ยิ่งหยุดนิ่งแข็ง ไม่คิด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ฌานวิสัยของอรหันต์และโพธิสัตว์ ศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

ความสงบของพุทธที่ต่างจากเดียรถีย์

รายละเอียด : ๑. สงบจากกิเลสเพราะจิ๋ว ๒. สงบจากกิเลสเพราะบิณฑบาต ๓. สงบจากกิเลสเพราะเสนาสนะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ความสดชื่นของสมณะโพธิรักษ์ด้วยวัย ๘๕ ปี

รายละเอียด : อาตมาสดชื่นตลอดเวลา ไม่มีเวลาเว้นวรรคสัก ๑ วินาทีที่จะมีความโศก เขาบอกมาว่าขอให้พละนามัยอาตมาสดชื่นถ้าพูดถึงสุขภาพพละนามัยของร่างกายก็ย่าง ๘๖ ได้แล้ว จะให้สดชื่นเหมือน ๒๐-๓๐ ได้อย่างไรก็ยังไม่สดชื่นเป็นธรรมดาทำนองที่ได้แล้ว อาตมาก็ว่ามันสดชื่นสำหรับคนวัย ๘๕ แล้ว อาตมาว่าองค์รวมอาตมาสดพอได้อยู่ นะ สดเมื่อเทียบกับคนรุ่นเดียวกัน อาตมาว่าคู่ได้ สัมผัสได้ว่าอาตมาสดกว่าอยู่ ชอบคุณที่จะพยายามให้อาตมาสุขภาพดี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความสัมพันธ์ระหว่างฆราวาสกับพระภิกษุ

รายละเอียด : ทำไมให้พระไปเค็ดไม่ได้อันนี้มันเป็นกฎระเบียบเป็นสมมุติสัจจะว่าพระที่เป็นสมมุติสงฆ์บวชมาแล้ว ต้องอาศัยญาติโยมจะกินจะอยู่จะอะไรต่ออะไรก็ต้องด้วยญาติโยมทำมาให้ ปฏิบัติพหุทาเมชีวกา เนื่องด้วยผู้อื่นให้ผู้อื่นเลี้ยงไว้จะไปหากินเองปลูกเองตัดเองไม่ได้เป็นหลักเกณฑ์ของวินัย เพื่อภิกษุจะได้สัมพันธ์กันกับฆราวาส ฆราวาสจะไปรับภาระเรื่องอาหาร พืชพรรณธัญญาหารเอามาให้กินจึงจะได้อาหาร พระไม่สะสมอาหารไม่ไปเค็ดอะไรมากินไม่ได้ถือเป็นอาบัติ ถือว่าเป็นโทษภัยต่อระฆังระฆังต้องไม่ทำเป็นหลักเกณฑ์ของพระวินัยเพื่อที่จะได้สัมพันธ์กับมนุษยชาติ กับฆราวาสคนละหน้าที่ เพราะฉะนั้นภิกษุหมอดหน้าที่กังวลเรื่องอาหาร

ถ้าญาติโยมไม่ทำมาให้กินก็อดตาย ต้องแน่จริงอย่างนั้น ต้องทำตนให้เหมาะสมให้เขาเลี้ยงไว้เป็นกฎเกณฑ์ ถ้าคุณไม่ตีพอลเขาไม่เอามาให้คุณกินก็อดตาย เพราะว่าเงินก็ไม่มีซื้อขายก็ไม่ได้ ไปเค็ดอะไรกินก็ไม่ได้ปลูกกินเองก็ไม่ได้ ถ้าอยู่ไหนกฎในวินัยในระเบียบของพระของเจ้าจริง ๆ ก็จะต้องสัมพันธ์ระหว่างฆราวาสโยมระหว่างพระภิกษุ ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน อย่างคนที่ทำหน้าที่มีการอาศัยซึ่งกันและกันเรียกว่า ภิกษุร่วมกัน ภิกษุประชาสมาสัย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันติอโศก วันอาทิตย์ที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

ความสามัคคี

รายละเอียด : คือ ความขัดแย้งอันพอเหมาะ

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๙๕

ความสามัคคีคือความขัดแย้งอันพอเหมาะ

รายละเอียด : การแย้งกัน จึงไม่มีทางหมดไปจากโลก ความขัดแย้งอันพอเหมาะนั้นคือความจบ ที่อาตมาได้นิยามไว้ว่า ความสามัคคีคือความขัดแย้งอันพอเหมาะ จบ ถ้าไม่ขัดแย้งคือฝูงควาย นำไปตัวเดียว คือฝูงควายแท้ๆ ไม่ได้ดำนะ อาตมาพูดสภาวะธรรม ขอภัยควายที่เอามากตัวอย่าง ที่จริงควายก็ฉลาดเท่าที่มันเป็น มันมีเขาต่อสู้ แต่สู้เสียสิงโตไม่ได้ แต่บางครั้งก็ซัดสิงโตกระเด็นบาดเจ็บก็มี การแสวงหาอย่างนี้ดีแล้ว อนุโมทนาด้วย คุณจะเอาพยัญชนะอะไรมาพูด อาตมาไม่มีปัญหาหรอก จะเป็นบอก อรหันต์ตถาคตในปัจจุบัน หรือว่าถ้ายังมีอุปาทิเหลืออยู่ ก็จักเป็น อนาคามี อาตมาก็ผ่านมาหมดแล้ว หากคุณเข้าใจเป็นพระอรหันต์อย่างอาตมา คุณก็จะไม่แย้งอาตมาเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

ความสำคัญของปัญญา

รายละเอียด : คือถ้าไม่มีปัญญาที่ไม่มีความรู้อันถูกต้องที่ได้ฟังจากพระศาสดา หรือที่ได้ฟังจากผู้เป็นฐานะ ครู หรือสัตบุรุษ อันมี สัมมาทิฐิแล้ว คุณจึงจะมาปฏิบัติเกิดอินทรีย์ ๕ พละ ๕ ขึ้นมา ไม่เช่นนั้นจะไม่เกิดอินทรีย์ ๕ พละ ๕ ในภาคของจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ จรณะ ๑๕ ต้องมีฌาน ต้องปฏิบัติ

สังวรศีล เมื่อปณณกธรรม ๓ แล้วมี สัทธรรม ๗ สัทธรรม ๗ มี ศรีธา หิริ โอตตปปะ พาหุสัจจะ วิริยะ สติ ปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตอโศก วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความสำคัญของภาษาและสภาวะ

รายละเอียด : คือ เรื่องบาลี คุณจะปล่อยผ่านได้แต่ก็รู้ โดย ปริยายว่า พยัญชนะ อันนี้หมายถึงอันนี้ หากรู้ทั้งภาษา และสภาวะก็ครบอุกโตภาค หากไม่ใช้ภาษาก็สื่อกันไม่ได้ยาก

ยิ่งภาษาหลากหลายก็สื่อได้มากขึ้น งอกงามไปบุลย์ด้วยภาษา ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต ปฐมอโศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความสำคัญของวันมาฆบูชา

รายละเอียด : มาฆบูชามีคุณสมบัติสามอย่าง ๑. เป็น พระอรหันต์ทั้งสี่มารวมกัน ๒. รวมกันโดยไม่ได้นัดหมาย ๓. เป็นวันมาฆฤกษ์ วันพระจันทร์เต็มดวง เพ็ญเดือนสาม ถ้ายกทอดมาไม่รู้กี่ปีแล้วเหมือนพวกคุณรู้ความสำคัญ ตอนนั้น พระพุทธเจ้ามีความสำคัญเมื่อถึงวันเพ็ญเดือน ๓ ก็จะมาวมกันแล้วมีการชุมนุมของพระอรหันต์ แล้วพระอรหันต์ทุกองค์ เป็นเอตทิกขุอุปสัมปทาไม่ใช่บวชด้วยญัตติจตุตถกรรม ซึ่งมี น้อยที่สุดแล้วสำหรับพระพุทธเจ้าองค์นี้ มี ๑,๒๕๐ องค์ ที่จริง ก็เหมือนนัดหมายรู้ในตัวเองมาไม่รู้กี่ชาติ จึงเป็นวันสำคัญของ มาฆบูชา (มีเพียงครั้งเดียว)

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา บ้านราช เนื้อหา ประชาธิปไตยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ความสำคัญของสัตบุรุษหรืออาจารย์

รายละเอียด : ผู้ที่เป็นผู้บอกรธรรม หรือสอนธรรม หรืออาจารย์จึงสำคัญยิ่งยวด ถ้าไม่ใช่ สัตบุรุษ หรือ ผู้วิธรรม ของพระพุทธเจ้าที่สัมมาทิฎฐิ จริง ก็แนบยิ่งกว่าแน่ หมดหวัง ที่จะบรรลู่ พุทธธรรม ต้องได้พบ สัตบุรุษ หรือผู้มีเชื้อแท้ของ พระพุทธเจ้าที่เป็น ตัวจริง ให้ได้ ผู้ไม่ใช่สัตบุรุษเอง ตนจะ รู้เองไม่ได้

หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๕๙

ความสำคัญของเสนาสนะ ๔

รายละเอียด : มีบุคคลมีกรรมกิริยา มีอาหารสถานที่ ครบครันทุกอย่างที่เราได้ให้แก่กันและกัน ยกตัวอย่างพวกเรา

มีกรรมกิริยาที่ดี กรรมกิริยาที่ไม่ดีมีน้อยหรือไม่มี ตีจนกระทั่ง ถึงโลกุตระ ส่วนกรรมกิริยาที่ไม่ดีนั้นน้อยจนถึงไม่มี ส่วนกรรม กิริยาที่ดีนั้นมีกระทั่งสูงสุดถึงโลกุตระมันมีการซึบซับกันอยู่ อย่างลึกซึ้ง

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความสำคัญหน้าที่การงานของชาวราชธานีอโศก

รายละเอียด : สรุปลแล้วเรียกร้องไปเป็นแม่ครัวอุทยาน บุญนิยมหน้อย ร้านสหกรณ์ไม่เรียกร้องเท่าไรหรือมีคนไป ช่วยเยอะกว่าหรือเปล่า ก็มีร้านข้างนอกของเราสองร้านคือ ร้านสหกรณ์บุญนิยมกับร้านอุทยานบุญนิยม มี ๒ ร้านที่มี รายได้หมุนเวียนประจำวัน นอกนั้นก็ยังมีร้านของแห่งอยู่ที่บวร แล้วไม่มีที่อื่นหรือ นอกนั้นก็ยังมีแต่รายจ่าย ก็ขอให้พวกเรา เห็นความสำคัญเป็นหน้าที่การงานของชาวราชธานีอโศกเรา ก็มีพวกนี้จะต้องช่วยกันมันก็จริง คนนิยมมากขึ้น แต่คนไปช่วย กลับน้อยลง ถ้าผู้ใดที่จะหาโอกาสไปช่วยกันบ้าง ก็ดี บอกไป ก็คงจะมีคนได้คิดมีคนตั้งใจช่วยกันบ้าง ผู้ที่อยู่ต่างๆ ไม่มีอะไร มากมายอาตมาว่าพอเห็นเดินๆ กันอยู่ หรือว่านอนอยู่ใน บ้านจะปล่อยเวลาเสียไปหรือเปล่า พระพุทธเจ้าตรัสว่าเวลา ล่วงไปล่วงไปกายกรรมวจีกรรมที่ดีกว่านี้ยังมีอีก แค่กายกรรม วจีกรรมนะท่านบอก ส่วนจิตนั้นท่านให้สำนึกเอง ว่าเวลาล่วง ไปๆ กายกรรมวจีกรรมที่ดีกว่านี้ยังมีอีก เธอกำลังทำอะไรอยู่ พระพุทธเจ้าสุดยอดเลยให้สำนึก กำลังทำอะไรอยู่ กำลัง นอนอยู่ ทั้งๆ ที่ก็นอนมามากแล้วกำลังเล่นอยู่อะไรก็แล้วแต่ เราสมควรจะทำกายกรรมวจีกรรมที่เป็นประโยชน์คุณค่าที่ดี กว่านี้กว่าที่เรากำลังทำอยู่ขณะนี้ไหม ถ้าเราคิดว่าเราควรจะทำ เปลี่ยนกรรมที่เราเป็นอยู่ขณะนี้มันสะสมอึดตายสมความเสพ สัมความพอใจสั่งสมสิ่งไร้สาระ หรือสั่งสมสิ่งที่เป็นสาระ น้อยกว่า ไปทำสิ่งที่เป็นสาระดีกว่ามากกว่า มันก็เป็นประโยชน์ ตนประโยชน์ท่าน ก็ของคุณนั้นแหละ กรรมเป็นของๆ ตน ก็สำนึกอย่าชี้เกี้ยวอย่าเห็นแก่ตัวอย่าเสพ อย่าติดเสพ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ความสำเร็จของอโศก

รายละเอียด : อย่างอโศกเรา พุดได้เต็มปากว่า อาตมา พาทำมานั้นไม่ใช่เพ็งประสบผลสำเร็จประสบความสำเร็จ มานานแล้วในยุค ๒๕๕๐ เศรษฐกิจตกต่ำ ยุคต้มยำกุ้งเขา

เดือดร้อนกันไปหมดเลย เดือดร้อนเพราะว่า ชี้อะกละ อโศกนั้น ไม่สะดุ้งสะเทือน อโศกไม่มีผลกระทบอะไร สบายๆ ยิ่งทุกวันนี้ แล้วลงตัว ถึงขั้นสาธารณโภคี ข้อสำคัญคืออย่าชี้เกี้ยว อย่าเป็นภาระผู้อื่น มันแก่แล้วเจ็บป่วยแล้วไม่ไหวแล้ว ก็เป็นเรื่องที่เป็น สัจจะ จานน ก็ว่ากันไปก็ต้องช่วยกันไป ไม่ใช่ว่าแก่แล้วก็ยก กระเสือกกระสนไปทำอยู่ ให้เจียมแก่บ้าง เกินไปก็ไม่ดี หรือ คนป่วยอยู่ก็หม่อม..ไม่อยากจะให้คนอื่นเขาเป็นภาระ ป่วยก็ยังไม่ฝืนสังขารไปทำงานกระทั่งสุขภาพแย่งลง อย่างนั้นก็ไม่ได้ มันเกิน ไป รู้สึกว่าจะมีอดีตตามาจะจัดเก็บไป รักดีเก็บไป มันก็ไม่ถูก

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ความสุข

รายละเอียด : สุขเสพสม สุขแบบมีรสอร่อย บำรุง บำเรออารมณ์ ใคร่อยาก ก่อให้เกิดการแย่งชิงกัน เสพสุขสมใจ มากขึ้นๆ ยิ่งๆ ขึ้น

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๕๙

ความสุขของคนโลกีย์

รายละเอียด : ความสุขของคนโลกีย์ คือ การได้ ลาภ ยศ สรรเสริญ เย็นยอมาเยอๆ ได้อำนาจยศศักดิ์มาก็เป็น ความสุข ได้รับคำสรรเสริญ เย็นยอ ได้นันทาก็ทุกข์

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต สันตอโศก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

ความสุขความทุกข์

รายละเอียด : ถ้าเป็นปุถุชนจะสั่งสมโลกียะตามที ตัวเองยึด ยึดผิดก็พาดิต ยึดถูกก็พาดุกแต่แค่ชั่ว หากทำดี ไม่ได้ขึ้นสูงสุด แล้วก็ชินชากับความดีมันก็ไม่เที่ยงมันก็จะลดลงๆ ก็เลสสุดท้ายที่สุดคือประมาท เป็นอุปกิเลสข้อสุดท้าย ไม่ประมาทแล้วมันก็จะบกร่อง พอบกร่องได้ก็ก็เข้าเขต นรก โลกียะไม่เที่ยง โลกุตระถึงเที่ยง ไม่ตกต่ำมีแต่ดีตายเดียว ไม่วนเวียนมาหาซ้ำอีก ผู้ที่บรรลुพระอรหันต์แล้วขึ้นไปไม่มีทำซ้ำ มีแต่ตัวอย่างเดียว สัพพะปาปัสสะอะกะระณัง กุสลอุปสัมปทา สจิตตปริโยทปนัง อากาโรของความคิดความซ้ำกับอาการของ ความสุขความทุกข์มันคนละอย่างกัน ความดีความชั่วเป็น สมมุติที่คนแต่ละกลุ่มเขายึดถือกัน ส่วนความสุขความทุกข์นั้น เป็นการยึดถือบำเรออารมณ์ของตน แต่สิ่งที่บำเรอไม่ตรงกันได้

คนยึดถือความด่าเป็นสุขคนยึดถือความขานเป็นสุข คนยึดถือ ความเค็มเป็นสุขคนยึดถือความหวานเป็นสุข แม้แต่เหนื่อยหรือ มากก็ไม่เท่ากัน คนนี้หวานมากหวานน้อย ก็มีความสุขต่างกัน ต่างๆ นานาสารพัดต่างๆ เรื่องความสุขความทุกข์เป็นโลกุตระ คือผู้ที่ไม่สุขไม่ทุกข์แล้ว รู้จักความจริงตามความเป็นจริงของ สิ่งที่เราล่วงรู้ด้วยทวารทั้ง ๕ คนอื่นเขารู้อย่างนี้ตรงกันหมด แต่ไม่มีอะไรขัดแย้งกับคนทุกคน คนเขายึดถือของเขา เรารู้ ความจริงตามความเป็นจริงเป็นอารมณ์หนึ่งเดียว ไม่มีอารมณ์ จะเป็น ๒ รู้แต่เขานั้นเป็น ๒ แต่เราไม่มี ๒ ก็เข้าใจยากอยู่นะ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต สันตอโศก วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความสุขความทุกข์คือตัวเดียวกันเป็นสิริมหามายา

รายละเอียด : อยู่ที่ความคิดก็ใช่ เป็นลมเป็นแล้งเป็น วิมานก็ใช่ เป็นสิ่งที่ อุปาทานแท้ๆ เป็นของไม่มีเลยความสุข ความทุกข์ คนที่มีอยู่ก็เพราะว่าศึกษาระยะยังไม่จบยังไม่ ถ่องแท้ยังไม่จริง ก็เลยต้องเป็นภพชาติ สุข ทุกข์ แล้วต้องการ แต่สุขด้วย แต่สุขกับทุกข์มันคู่กัน เหมือนกระดาษแผ่นนี้ คุณจะทำให้ความสุขความทุกข์มันแยกกันได้ไหม ก็ได้พอ มีสุขก็มีทุกข์ปนมา คนไหนตื่นรู้ว่าความสุขนี้มันคือความทุกข์ มันตัวเดียวกันหรือ เพราะฉะนั้นก็ดับเหตุความสุขก็คือดับ เหตุแห่งความทุกข์ไปด้วย พระพุทธเจ้าท่านฉลาด จะบอกว่า ดับเหตุแห่งความสุขคนก็ไม่ฟัง ก็เลยบอกว่าดับเหตุแห่งทุกข์ คนก็จะเห็นว่าดีนะ แท้จริงความสุขนั้นแหละคือความทุกข์ แท้ๆ เป็นสิริมหามายา เป็นมายาสูดยอด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

ความสุขความทุกข์เป็นของเก้

รายละเอียด : คือ พระพุทธเจ้าท่านเข้าใจ ความสุข ความทุกข์ ความสุขก็ดี ความทุกข์ก็ดี มันเป็นของเก้ ของที่เกิด จากอารมณ์ใจ ธาตุรู้ของจิตใจ ที่มันไปหลง จะต้องมีความสุข ความทุกข์ สุขเพราะอะไร สุขเพราะมีเงิน สุขก็มีอำนาจ สุข เพราะมีคนมาสรรเสริญเยินยอ สุขเพราะได้เสพทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย เราเข้าใจแล้ว เราไปเป็นทาสของเงิน ทาสของวัตถุ ทาสของ อำนาจ ยศศักดิ์ เป็นทาสของอำนาจสรรเสริญเยินยอ หรือถูกตำหนิตีเดีย เป็นทาสของ รูป รส กลิ่นเสียง สัมผัส เย็นยอแล้วเท่านั้น คือ ความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า แต่มัน ยิ่งใหญ่ที่สุดในมนุษย์ที่อวิชชา มนุษย์มีอวิชชาอยู่เท่านั้นเดียว

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความสุขคือมายา

รายละเอียด : ศึกษาธรรมะพระพุทธเจ้าและทำอันนี้ให้ได้ เรียนรู้จิตเจตสิก โดยเฉพาะเวทนา ความสุขความทุกข์ เป็นคู่ที่ล้าค่ามากที่สุด แยกสุขทุกข์แล้วเรียนรู้ว่าความสุขคือมายา คุณหลงความสุขติดในความสุขก็เป็นเวทนิยาม เมื่อรู้ว่าสุขก็คือทุกข์ มันมีแต่ทุกข์เท่านั้นที่เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไป ท่านจึงเอาความทุกข์มาเป็นตัวอาศัยให้ศึกษาความรู้สึกรู้เหตุและเรียนรู้เหตุที่ทำให้มันเกิด เหตุก็คือความโง่ของเราจะยึดถือว่ามันมีทั้งที่ความทุกข์มันไม่มี ผู้ใดทำให้หมดทุกข์หมดสุขได้ พุทไม่ป็นภาษาแต่คุณต้องอ่านอาการ นี่คือความสุข (ที่ยิ่งกว่าสุข)

ที่มา ที่ไป : รายการกายนคือวิญญูณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ความสุขที่ยิ่งกว่าสุข

รายละเอียด : สุขนิยาม ศาสนาที่มีพระเจ้าให้พระเจ้าเป็นผู้บันดาลความสุขพระเจ้าจะไม่สร้างความทุกข์คนก็เชื่อพระเจ้า ทำตามพระเจ้ายิ่งมีความสุขอย่างโลกีย์ สุขที่จะต้องได้ลาภมากๆ ได้ยศสูงๆ เสพโลภก็เป็นเจ้าโลก แล้วเขาก็เป็นอยู่อย่างนี้ แต่ของศาสนาพุทธนั้นไม่มีสุข ไม่มีทุกข์ ยิ่งกว่าสุขปรमंग สุขัง นิพพานไม่ใช่โลกีย์ นิพพานเป็นโลกุตระ เขาแปลภาษาโลกุตระไม่ได้ ก็เลยไปแปลว่า เป็นสุขอย่างยิ่ง แต่ที่จริงแล้วมันแปลว่า ยิ่งกว่าสุข คือความไม่สุขไม่ทุกข์ ถ้าไม่มีสมณะโพธิรักษ์ ไม่มีใครแปลให้แบบนี้หรอก เพราะเขาไม่รู้จักโลกุตระ แต่เอาตามรู้โลกุตระ ก็มาแปลให้ฟัง พวกเราก็จะเข้าใจว่า ความไม่สุข ไม่ทุกข์นี้เหนือชั้นกว่าความสุขอย่างยิ่ง มันไม่มีพยัญชนะจะเรียกแล้ว ขออภัยมาคำว่า สุขมาใช้แทน แต่ที่จริงมันยิ่งกว่าความสุข

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอศไก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความสุขอดวิทาศาสตร์ของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : อุดุนิยาม เป็นวัตถุธาตุไม่ใช่ชีวะแม้แต่พระอาทิตย์ก็เป็นวัตถุธาตุ เนบิวลาอากาศซีก็ก็เป็นวัตถุยังไม่สามารถมีชีวิตได้ จนกระทั่งแตกตัวมาเย็นลงเป็นธาตุน้ำ

ธาตุน้ำที่สัตว์โลกใช้ สัตว์โลกเกิดมาจากธาตุน้ำเป็นพื้นฐาน และพัฒนาจากธาตุน้ำ ตั้งแต่เป็น กลละ อัมพุท เบลี คณะปัญญาสาขานี้เป็นน้ำแล้วเป็นก้อนคณะแล้วแยกเป็นปัญญาสาขานี้เป็นความสุขอดวิทาศาสตร์ของพระพุทธเจ้า เราก้เอามาเรียนรู้จิตกับกายของเราเรียนรู้ได้ก็สบาย

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ความสุขวิสัยที่ต้องฆ่า

รายละเอียด : จะบอกว่าเป็นบาปมากมันก็ไม่เชิง ที่จริงพูดไปมันก็ไม่ควร เราเป็นสมณะ จะไปบอกว่าเป็นบาปอะไรอย่างนี้ จริงๆ แล้วสัตว์ที่เป็นจุลินทรีย์สัตว์ที่เป็นเชื้อโรคเป็นไวรัสต่างๆ มันเป็นสัตว์เล็กตัวเล็ก มันไม่รู้เรื่องหรือกว่ามันเป็นพิษภัย เฉพาะเป็นไวรัสต่างๆ เป็นจุลินทรีย์ที่เป็นพิษภัยต่อร่างกายเรา เราไม่ฆ่ามันมันก็ฆ่าคุณ คุณจะพาชื่อว่าย่าไปฆ่ามันปล่อยให้มันฆ่าเอาเถอะคุณจะใจดีอย่างนั้นก็แล้วแต่ มันสุขวิสัยมันจำเป็น ทำไม่ถึงบาปมาก จะบาปก็ไม่ใช่อย่างนั้นหรอกจะว่าไม่บาปก็มันเป็นสัตว์ มันเป็นความสุขวิสัยที่ต้องฆ่า แม้แต่พระพุทธเจ้าเป็นโรคก็ต้องกินยาฆ่าเชื้อโรค ไม่อย่างนั้นมันก็เอาคนตายก็ไม่เกิดประโยชน์ จะให้จุลินทรีย์มันอยู่แต่คุณมีคุณค่าจะให้คนตายไปให้จุลินทรีย์มันอยู่ มันจะโง่หรือฉลาดกันละ เอาตรงนี้ก็แล้วกัน เพราะฉะนั้นอย่าโง่กิน มันโง่กินโง่แล้วนะ

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ความหมาย คำว่า สุข ของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : คือ สุข แปลว่า ดี ข แปลว่าว่าง แต่เขาไม่เข้าใจ สุขเป็นภาษาบาลี แต่เขาไม่เข้าใจรากเหง้า ของความหมายของพระพุทธเจ้าบอกว่า ว่างนี้แหละดี ไปมีมากๆ มันไม่ดีหรอก เขาไม่เข้าใจง่ายหรอก คือ ๑. เขาไม่มีตัวอย่างตั้งแต่วัตถุรูป คนจะทิ้ง ลาภ ยศ สรรเสริญอย่างจริงจังมันไม่มี เขาไม่เชื่อ ๒. เขาไม่เชื่อนอกจากตัวอย่างแล้ว ถ้าไม่มีแล้วมันจะอยู่กันอย่างไร นี่เป็นความหมาย ไหนตัวอย่าง? ไม่มีแล้วจะอยู่อย่างไร เพราะฉะนั้นจึงต้องมีตัวอย่าง ตัวอย่างทางวัตถุรูป พุทธิตถกรรม

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตอศไก วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความหมายของ จ ฉส และ เจกะ

รายละเอียด : คือ จ นี้ก็แปลว่า ๖ แล้ว ฉส ก็ ๖ แต่ เจกะ ก็คือ จ+เอกะ คือ ๖ กับ ๑ คือ ทวาร ๖ แต่ของคุณ เป็นทวาร ๖ ที่ไม่ได้เจริญจาก ๑ เพราะ ๑ คือธาตุที่ดีไม่แตก แม้คุณจะมี ๒ แต่คุณก็เป็น ๑ เทวะ แปลว่า ๒ เอกะ แปลว่า ๑ คุณมี ๒ อย่างไร แต่ที่ดีไม่แตก ก็คือมี ๑ จิตคุณเป็นเทวะ แต่ดีไม่แตกแยกแยะไม่ได้ ความเจริญของพระเจ้าก็มีเท่านี้ไม่มี ขยาย ไม่มีเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนแปลงไม่ได้ สามารถที่จะปรับ ไปตาม กาละอันไม่เที่ยง องค์ประกอบอันไม่เที่ยง เหตุปัจจัย ต่างๆ ไม่ได้คงเดิม ไม่ดีกว่าก็เลวกว่า หรืออาจจะคงเดิมแต่ยก ส่วนมากจะเปลี่ยนแปลง แต่ถ้าเปลี่ยนนิดเดียวก็ดูได้ยากมาก

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอโศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความหมายของ ภัพพ อภัพพะ อาภัพพะ และอาภัพ

รายละเอียด : ภัพพ แปลว่าควรมีควรเป็น อภัพพะ แปลว่าไม่ควรมีไม่ควรเป็น ส่วนอาภัพพะ นั้น แปลว่า เป็น ก็ได้ไม่เป็นก็ได้ สับสนอยู่ กิ่งๆ อพยากฤต ผู้ที่ยังไม่มีปัญญา จริงๆ ก็แน่นอนมันทนกันอยู่ รู้ครึ่งหนึ่งไม่รู้ครึ่งหนึ่ง มันยังไม่เต็ม เอามาเป็นหลักเอามาเป็นตัวจริงไม่ได้ สภาวะของอาภัพคือ คุณยังไม่สมบูรณ์ยังไม่เต็ม ที่นี้ อภัพพ คำว่า ภัพพ แปลว่า ควรมีควรเป็น มี อ คือไม่ควรมีไม่ควรเป็นไม่น่าจะเป็นไม่น่า จะมี ที่นี้สิ่งที่พิเศษเกินสภาวะเป็นเรื่องเหลือเชื่อเกินความคิด เป็นโลกุตระ อย่างอาดตมาเกิดมายุคนี้เขาถึงไม่เชื่อ เขาว่าไม่น่า เป็น ดีไม่ตีเขาว่าไม่ใช่ ก็เขายึดถือเอาของเก่า ไม่น่าเชื่อไม่น่าใช่ แต่จริงๆ มันใช่ คำนี้ถึงเป็นคำสัทธรรมมา เป็นคำที่ใช่ แต่เมื่อ คุณเองไม่รู้ก็มองไม่ออก มันเป็นสัทธรรมมาเป็นมาษาที่ดี ที่จริงที่ยิ่งใหญ่ เหมือนกับแม่พระพุทธรูปเจ้า ชื่อสัทธรรมมาษา ชื่อมีทั้งสวยงามเยอะเยอะ เอามายามาใช้ทำไม แต่ยุคนี้เป็น เรื่องไม่ลงตัวสมบุรณ์แบบ ก็เลยต้องมีอย่างนี้จริงๆ กิ่งๆ ต้อง ลงตัวกันอย่างนั้น ทุกอย่างต้องลงตัวกันต้องเป็นเช่นนั้นตาม เหตุตามปัจจัยจนครบ มันเป็นอย่างนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ธรรมะคือเครื่องถ่วงดุลยุคทุนนิยมเคออส วันพุธที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ความหมายของเศรษฐศาสตร์เศรษฐกิจง่าย ๆ

รายละเอียด : การที่จะสะพัดเป็นวิธีการบริหารประเทศ ชื่อว่าเศรษฐกิจก็คือการพยายามเฉลี่ย เฉลี่ยสิ่งที่มีอยู่ที่ไม่ค่อย

พอเพียงให้ได้ใช้อาศัยกินทั่วถึง นี่คือ ความหมายของเศรษฐศาสตร์เศรษฐกิจง่าย ๆ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ความหลง

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ว่า ผู้หลงยึดอยู่ในถ้ำ ผู้ชั่งอยู่ในถ้ำ เป็นผู้จมหยั่งลงในความหลง เป็นผู้อันกิเลสมากปิดบังไว้แล้วก่อน ชั่งอยู่ในถ้ำแล้วกิเลสมากด้วยนะ ปิดบังไว้ พรางตัวเอง ปิดบังไว้แล้ว เป็น past perfect tense ผ่านกิริยาทุกอย่างเสร็จจบปิดบังไว้เหมือนไม่มีอะไร พระพุทธเจ้าท่านตรัสเป็นผู้ชั่งไว้ก่อน ก็คือ ผู้ชั่งอยู่ในถ้ำ เก็บงำไว้ ผังไว้ ปิดบังไว้ก่อนแล้ว ทรงตรัสคำว่า เป็นผู้ชั่งไว้ก่อน ก็แต่คำว่าถ้าควรกล่าวก่อน อะไรละ ที่นี้ขยายความ คำว่า นรชนเป็นผู้ชั่งอยู่ในถ้ำ เป็นผู้อันกิเลสมากปิดบังไว้ แล้วมีความว่าทรงตรัสคำว่า เป็นผู้ชั่งไว้ก่อน ก็แต่ว่าถ้าควรกล่าวก่อน ภายเรียกว่า ถ้ำ คำว่า ภายก็ดี ถ้ำก็ดี ร่างกายก็ดี ร่างกายของตนก็ดี เรือก็ดี รถก็ดี ชงก็ดี จอมปลวกก็ดี รังก็ดี เมืองก็ดีกระท่อมก็ดี ฝักก็ดี หม้อก็ดี เหล่านี้เป็นชื่อของกาย. สรูป ทั้งหมดนี้คืออาหารคือเครื่องอาศัย ทั้งนั้นเลยในชีวิตมนุษย์เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ทั้งหมด ตั้งแต่ร่างกายพาหะ รถมแต่ตรง เพราะฉะนั้นเครื่องอาศัยต่างๆ จึงยิ่งใหญ่มาเลย ที่เราจะต้องเรียนรู้ แล้วก็ต้องไม่ชั่ง ไม่ให้มันชั่ง แล้วเราไม่ชั่งมัน แต่จะต้องอยู่กับมันให้เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและเป็นประโยชน์กับผู้อื่นอาศัย

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

ความหลง

รายละเอียด : มี ๕ อย่าง หลงผิด หลงลืม หลงไหล หลงตัว หลงเหลือ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓

ความหลง

รายละเอียด : เขาไม่ตั้งใจปิดบังแต่เพราะว่าเขาไม่รู้ เขาหลง ไม่มีทางออกเหมือนติดแค่ออยู่ในฝัก ไม่มีทางเห็นเดือน เห็นตะวัน นอกจากจะกัดดอกออกมา เหมือนไก่เจาะกระเปาะ ออกมาได้แต่ส่วนมากไม่ได้ออก หากเป็นอิสระตามธรรมชาติ ก็ออกได้ แต่ถ้าอยู่ในคน ไหมที่คนเลี้ยงไม่ได้ออกมาหรือ

เขาเอาไปต้มสาวใหม่ไป ดักแต่ตายก็เอามากินอีก ตอนเป็นเด็กยายเลี้ยงใหม่ อาตมาเข้าใจได้ช่วยทำด้วย ชี้เกียดตอนเก็บใบหม่อนให้หมอกิน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ความหลากหลายของธรรมชาติ

รายละเอียด : ภาษาเจตน์เข้าใจได้ยาก คุณได้พลังใจ ไอ้โฮมันเข้าใจมันมีสิ่งนี้เป็นรูปธรรมเป็นองค์ประกอบคุณก็อธิบายออกมาไม่ได้ขยายความไม่ได้ว่ามันคืออะไรไปเห็นสามพันโบกจริงๆ ก็คือไปเห็นความหลากหลายของธรรมชาติ เช่นเรื่องที่มีความซับซ้อนเกิดอะไรขึ้นมาได้มากมายแล้วคนเรารู้ว่าโลกมันมีสารพัดความซับซ้อนอย่างนี้แหละ เราก็ไปมีโอกาสดูเห็นความซับซ้อนและเราก็มีภูมิปัญญาความรู้ความซับซ้อนของนามธรรม อาตมาขยายความเข้าใจลึกๆ ของคุณว่ามันเป็นอย่างนั้นมันก็เลยชื่นใจที่เราได้สัมผัสอันนี้เป็นนิมิตเป็นเครื่องหมายสำหรับให้เราเข้าใจขึ้นไปอีกว่า จริงๆ แล้วเรื่องของอตุจะเดินดินน้ำไฟลมมันก็เป็นของมันอย่างนั้นมันก็ทำให้เห็นว่าเช่นนั้นจิตนิยามมันก็ต้องมีความหลากหลายแล้วมันก็จะมีความหลากหลายเหมือนกันมันก็เลยเห็นว่าเป็นอย่างนั้นมันก็เหมือนอย่างนั้นรูปธรรมก็เหมือนนามธรรมนะ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำม๊ะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

ความหลุดพ้นจากความเป็นสัตว์

รายละเอียด : สัตว์คือผู้ขังอยู่ในโลก หลุดพ้นจากความ เป็นสัตว์โอปปาติกะไม่ได้ คือสัตว์ทางจิตวิญญาณ คุณจะหลุดพ้นไม่ได้เลย คุณต้องมีความรู้ในวิโมกข์ ๘ อย่างถูกต้อง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความอยากรู้ของมนุษย์

รายละเอียด : คำว่าอยากรู้มันเกินกว่า ความอยากรู้ไปแล้ว มันไม่ควรจะไปทำอะไรต่อ แต่ถ้าคิดว่าเป็นความเจริญทางวิทยาศาสตร์ ก้าวหน้าไปจะเป็นเทคโนโลยีอื่นๆ เดียวนี้ การสร้างขึ้นมา มีความละเอียดซับซ้อน จนกระทั่งเหมือนปาฏิหาริย์ ที่แยกกันว่า พุทธิย ๓๖๐ ทิปะ มีความเป็นทิพย์ทาง อรูปเขาก็ได้เอามาใช้กันอยู่ แม้ไม่ใช่จิตวิญญาณ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโศก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความอยากรู้พุ่งชันไปสู่ความสูญเปล่า

รายละเอียด : คุณเหมือนกับคนที่ถูกลูกศรยิง ถ้ามไปไกลเกินไป ตอบได้เลยว่าตอนนี้อาตมาตอบไม่ได้คุณรู้เกินคุณถาม นี่ถามเกินกว่าอาตมารู้ อาตมาเลยตอบไม่ได้ อย่างนี้คือการอยากจะรู้พุ่งชันไปสู่ความสูญเปล่า มันไม่ถึงฐานะคุณก็ทำอะไรไม่ได้ ไม่เลย ยิ่งไกลมาก ถึงบอกว่าคนเสียแรงงาน แคลอรีไปกับสิ่งเหล่านี้มาก พวกหลงความรู้พวกนี้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

ความอวิชชาของพระเจ้าแยกธาตุจิตไม่ได้

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าตรัสรู้แยกธาตุได้เสร็จหมดเลย สามารถที่จะทำลายธาตุจิตนิยาม จิตวิญญาณ ซึ่งพระเจ้าตีไม่แตกพระเจ้าแยกไม่ออก พระเจ้าทำลายไม่ได้ จึงอยู่ในวัฏจักรก็เลยยกให้พระเจ้าเป็นเจ้าของ แต่ที่แท้ก็คือความอวิชชา เพราะตัวเองไม่รู้ว่ามันคืออะไรกันแน่ ธาตุจิตคืออะไรกันแน่พระเจ้าไม่ได้รู้ จึงได้อยู่กับธาตุจิตธาตุปัญญาวัฏจักรตีไม่แตกแยกไม่ได้ แล้วไม่รู้ต่อไปอีกว่าจิตวิญญาณนี้แหละ มันเกิดแตกตัวกันออกมาเป็นตัวตนเป็นอัตตาเป็นอัตภาพ ไม่ใช่พระเจ้าเป็นคนสร้าง แต่ว่าอัตตาหรืออัตตามันเป็นตัวของมันเองแต่ละหน่วย จิตวิญญาณของแต่ละอัตภาพแต่ละอาตมันมันเป็นของเขาเองไม่ใช่ของพระเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการ ทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ สู่แดนทองฉลอง ๕๐ ปีโพธิกิจ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

ความอิทธิบาท

รายละเอียด : คือ ความพากเพียรที่เริ่มต้นด้วย จันทะ หากไม่มีจันทะเป็นมูลกา แล้วปฏิบัติธรรมให้เกิดการทำใจในใจ มนสิการ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำม๊ะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความอุดมสมบูรณ์

รายละเอียด : ในประกาศที่ตกแต่งเวทิตกแต่งโต๊ะของเรา ที่การตกแต่ง บนโต๊ะที่ออกมา ของที่อื่นก็เอาดอกไม้ใส่พาน

ใส่แจกันเอามากองเป็นรูปร่างนั้นนี้ ของเรา อวดว่ามีมาก อย่างเดียวเอาอะไรมากอง เรียงเข้าไป จัดมุมเหลี่ยมไม่ให้มัน ตกโต๊ะก็เอาแล้ว ใช้ได้ ไม่ซ้ากันสักวันเลย แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์จริงๆ บนโต๊ะนี่เป็นการโชว์เล็กๆ น้อยๆ นะ ข้างล่าง มีเยอะกว่า กล้วยทั้งเครือบวบงูยาวเป็นวา หอม กระเทียม ตะไคร้ ข่า มีสารพัดเป็นของที่เรากินเราใช้สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญของชีวิต อาหารเป็นที่หนึ่งในโลก

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญูณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ความอุดมสมบูรณ์ของกสิกรรม

รายละเอียด : แม้เราไม่เก่งอุตสาหกรรมวิศวกรรม เครื่องกลเทคโนโลยี แม้จะเป็นคอมพิวเตอร์หรืออย่างอื่นก็ช่างเถอะไม่เป็นไร เราเก่งในการทำกสิกรรมเก่งการทำพืชพรรณธัญญาหาร แม้แต่เรื่องของการประมงหรือสัตวศาสตร์เราไม่เก่งก็ไม่มีไร ไม่ต้องพึ่งสัตว์ไม่ต้องกินสัตว์ ไม่ต้องใช้อาหารจากสัตว์ แต่ไม่ต้องกลัวว่ามันจะล้นโลก คนที่จะกินสัตว์อยู่มันมีอยู่ตลอดเวลา อย่างน้อยคนในป่าเขาถ้าก็กินสัตว์ หรือคนอยู่ตามแม่น้ำ อยู่ชั้วโลกเหนือก็ไม่มีพืชให้กิน ต้องกินสัตว์ มันจะเป็นไปตามธรรมชาติ เรารู้แล้วก็อยู่ให้เหมาะสม แล้วเราก็สร้างสิ่งนี้แหละ อาตมาเห็นนะ เป็นสิ่งยืนยันชัดเจนเราปลูกสร้างขึ้นมาเหมือนมันแก่ง ทำไม่อุดมสมบูรณ์มันสวยงาม โอ้โห เห็นไหม ทั้งดกทั้งใหญ่ทั้งโตทั้งมากเนื้อหาดี สร้างให้คนใช้สอย เป็นพืชพรรณธัญญาหาร ปลูกแจก ขายบ้างสำหรับคนมีเงินทอง คนไม่มีเงินทองแล้วก็แจกให้เลย ให้มันรู้ไปเลย ถ้าอาตมาอยู่ไปอีกอย่างน้อย ๕๐ ปี น่าจะมีภาวะปรากฏการณ์ที่ยืนยันที่อาตมาพูดนี้ว่า เข้าทำเป็นจริงนะ น่าจะได้อีก ๕๐ ปีนะ ก่อนอื่นมาอยู่ที่นี่สัก ๗๗๗ คนก่อน มีที่ดินให้ทำกินนะนี่ยังไม่มาสักที

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒

ความอุดมสมบูรณ์ของชาวอโคก

รายละเอียด : ความอุดมสมบูรณ์ของชาวอโคก คือ ชุมชนชาวอโคกอุดมสมบูรณ์ แต่จริงๆ แล้ว ชาวอโคกไม่ได้อุดมสมบูรณ์แต่เหลือเฟือ เพราะคุณเอาเข้าส่วนกลางไม่เอาเข้ากระเป๋าดตัวเอง มันมีแค่นี้จึงเหลือเฟือ กินใช้แค่นี้ไม่มาก แต่ถ้ามันมีแค่นี้แต่พวกคนเอาเข้าไปเป็นส่วนตัวมาก มันก็ไม่พอ มันก็มีน้อย แม้เราไม่สร้างมาก เราก็กินมาก แต่พวกเราขยันด้วยสร้างด้วยแล้วไม่เอาเป็นส่วนตัวด้วย มันเลยเหลือเฟือเป็นกองกลาง

เยอะ ไม่เห็นจะเป็นเรื่องลึกลับ มันเป็นเรื่องจริง เพราะฉะนั้น พวกเราสร้างกันจริงๆ แล้วไม่ได้สร้างเก่งกันเท่าไร แต่พวกคุณไม่ได้เอาเป็นส่วนตัว มันเลยเป็นส่วนกลางเยอะ คนข้างนอกมาเห็นก็เลยนึกว่าเยอะ หรือแม้แต่ปลูกผัก พืชทุกคนก็แค่นี้ ไม่ได้สะสม ไม่ได้เอาไปบ้าน แต่ถ้าคนแต่ละคนเอาไปบ้าน คนละมัดก็จะไม่พอแต่คุณก็กินแต่ห้องอ้อม แต่หากกินแล้วเอาไปบ้านด้วยก็จะไม่พอ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความอ่อนน้อมของสมณะโพธิรักษ์ทางวิชาการ พุทธศาสนา

รายละเอียด : ความอ่อนน้อมของสมณะโพธิรักษ์ทางวิชาการพุทธศาสนา คือ สมณะโพธิรักษ์เคารพท่านสมเด็จพุทธโฆษาจารย์ที่ได้กล่าวพาดพิงถึงท่าน ขออภัยท่านเอามาใช้อ้างอิงโดยไม่ได้ขออนุญาต แต่ท่านคงจะอนุญาตเพราะท่านเป็นคนซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่อวิชาการทางการศึกษา สมณะโพธิรักษ์เห็นความจริงของท่านจึงได้ยอมรับท่านเข้าใจอย่างนี้ที่ว่า อย่างนี้ หากท่านเห็นใหม่ท่านก็เปลี่ยน - อุตู ท่านแปลว่า กฎธรรมชาติเกี่ยวกับอุณหภูมิจึงหรือปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ โดยเฉพาะดิน น้ำ อากาศอากาศสำหรับมนุษย์ สมณะโพธิรักษ์ว่า แท้จริงมันเป็นอย่างความร้อน แสง เสียง แม่เหล็ก ไฟฟ้า ถ้ายังแยกไม่ออกว่า อุตู คือ ธาตุระดับไหน พืชคือ ธาตุระดับไหน - พืช ท่านแปลว่า คือกฎธรรมชาติที่มีการสืบพันธุ์ เช่น พันธุกรรม เป็นต้น สมณะโพธิรักษ์ว่า ก็ไม่ผิด พืชนี้ต้องมีการสืบพันธุ์ มีพันธุกรรม แต่มันมีเยอะกว่านี้ - จิตนิยาม ท่านแปลว่า กฎธรรมชาติเกี่ยวกับการทำงานของจิต สมณะโพธิรักษ์ว่า กำปั้นทุบดินท่านพูดไม่ผิดเลย - กรรมนิยาม ท่านแปลว่า กฎธรรมชาติเกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ - ธรรมนิยาม ท่านแปลว่า กฎธรรมชาติที่ว่าด้วยที่เป็นผลการกระทำต่อการแห่งสิ่งทั้งหลาย แต่ถ้าจริงมีความสำคัญมากเลยเรื่องนิยาม ๕ แม้แต่เรื่องโยนิโสมนสิการท่านก็สำคัญ คนละอย่างกับสมณะโพธิรักษ์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความเกิดทั้งหลายแสนยาก

รายละเอียด : เราเป็นคนเกิดมาพ่อแม่ให้เกิดมา ก็ไม่เห็นจะยากเลย แต่ในที่เล็กและละเอียดนั้นก็คือความเกิดทั้งหลาย

ตั้งแต่เกิดเป็นอนุนิยาม พินนิยาม จิตนิยาม มืองค์ประกอบ ตั้งแต่ธาตุของ ดิน น้ำ ไฟ ลม วัตถุ แต่มันมีพลังงานที่พัฒนาขึ้น เป็นชีวะกว่าจะพัฒนา จากอุตุมมาเป็นพืชฯ ที่เป็นชีวะในระดับ แรกก็แสนยาก

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความเก่งของประเทศไทย

รายละเอียด : มีคนวิจัยวิจารณ์กัน ดุลอำนาจโลกจะ เปลี่ยนหลังโควิด หันมาดูประเทศไทย โควิดมา ทำให้เขาเกิด เป็นโทษภัยต่อสังคมประเทศเขา เมืองไทยเป็นไหม? เมืองไทย ไม่ถือว่าเป็น มันมีน้อย ยิ่งแสดงความเห็นถึงความเก่งของ ประเทศไทย ต่างประเทศมีคนใช้เพิ่มขึ้นเป็นพันเป็นหมื่น แต่เมืองไทยคนป่วยเพิ่มขึ้นติดต่อกัน วันนี้มี ๓ คนเอง แต่ถ้า ดูรายละเอียดแล้ว คนที่ป่วยรักษากันอยู่ แล้วก็ป่วยเพิ่มหรือ หายจากการป่วย หรือตาย นี่คือประเด็นมิติต่างๆ ที่เราคิด องค์กรรวมได้ออกมา สรุปว่า ไวรัสนี้ก็เป็นกันทั่วโลกมันก็ต้องมี ผลกระทบบ้าง แต่ค่ารวมแล้ว มันดูร้ายแรงหรือดูเบา มันก็มี บ้างแต่มันเบาแต่มันร้ายมันแรง ก็จะทำให้ในแต่ละประเทศ ประเทศจีนคนเขาตั้งพันกว่าล้าน เขาก็ทำได้ดีมากยิ่งขึ้น อเมริกา ๓๐๐ กว่าล้าน ตอนนี้อัตราป่วยเป็นล้านคนแล้ว เรียกว่านำลิ่วไปเลยเบอร์ ๑ ส่วน สเปนสองแสนกว่า ที่สอง อิตาลีสองแสน ที่สาม ส่วนอังกฤษแสนแปดกว่า ที่สี่ ประเทศไทยนี้ล้ำสมัยเลย ปลอ่ยให้อเมริกานำโด่งเลย ไทยอยู่อันดับ ที่ ๖๐

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับปัจเจกสัมมาสัมพุทธะ

รายละเอียด : คือ มีคนเข้าใจผิดว่าปัจเจกสัมมา- สัมพุทธะนั้นสอนคนไม่ได้ ซึ่งแท้จริงก็สอนได้ พระโสดาบัน ก็ยังสอนคนได้เลย ต่ำกว่าพระโสดาบันก็ยังสามารถสอนกันได้ สอน ผิดสอนถูกกันและทะเล โสดาบันก็ต้องระมัดระวัง สอนให้ถูก ไม่อย่างนั้นบาปกินหัว ขนาดนั้นถ้าโสดาบันก็ยังสามารถสอนพลาดได้ ยังมีวิบากได้ สกิทาคามีก็รู้ว่าคุณธรรมเพิ่มมากกว่า มีคน บอกว่า พระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ยังเคยเป็นครูของพระ โพธิสัตว์หลายองค์ ปัจเจกสัมมาสัมพุทธะนี้เลยกว่าโพธิสัตว์ ระดับ ๘ ขึ้นไป สยังอภิญาเป็นนิตโพธิสัตว์แล้วค่อยเป็น ระดับ ๘ มหาโพธิสัตว์ แล้วเลยไปเป็น ปัจเจกสัมมาสัมพุทธะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตอโคก วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความเข้าใจผิดของศาสนาพุทธมานาน

รายละเอียด : หากกิเลสถูกเผาหรือผานเผากิเลสได้ ส่วนหนึ่ง ก็คือกิเลสถูกกำจัดได้ส่วนหนึ่ง เป็นส่วนแห่งบุญ ที่พูดกันด้วยพยัญชนะว่าได้ส่วนบุญคือได้การลดกิเลสไม่ใช่ ว่าได้อะไรกลับมาเลย ไม่ใช่ภพชาติไม่ใช่วิมานไม่ใช่สิ่งที่เป็น สมบัติอะไรที่จะได้มาเลยบุญ มีแต่ความซบหายความวิบัติ บุญมีหน้าที่ทำให้หมดไปมีหน้าที่เท่านั้น ซึ่งมันมีความเข้าใจ ผิดของศาสนาพุทธมานานจนกระทั่งเอาตมาเอามาพูดคินนี้ ดอกเตอร์ทั้งหลายทางพุทธศาสนาเปรียญ ๙ กิติ เคยฟังมา อย่างที่เอาตมาพูดใหม่ เคยฟังใหม่หรือสะดุดใหม่ เอาตมาเอามาอย่าหนักหนา ผู้ที่ไม่เห็นว่าเป็นความสำคัญก็ไม่ฟัง หากคน ไม่รู้จักสภาวะจิตที่ทำให้เกิดบุญกิเลส ทานไม่ได้ก็ล้างกิเลส ไม่ได้ทำให้พลังงานชีวิตแบบนี้ขึ้นมาไม่ได้ประกอบอภิสังขาร ไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ความเข้าใจผิดเรื่องวิเวก

รายละเอียด : ในคหุฎฐกสูตรตนิเทศ เรื่องวิเวก เขา เข้าใจว่าความวิเวกจะต้องปลีกออกไปอยู่ในป่าเอาร่างกาย ออกไปอยู่ในป่าก็อยู่ในป่าเขาเดินคนเดียวอยู่คนเดียว ก็เลย เป็นการชองอยู่ในถ้ำที่ไกลจากวิเวกเลย เพราะเอาร่างกาย ปลีกออกจากการกระทบสัมผัส เข้าใจว่านี่คือวิเวก มันก็เลย ยิ่งตีลังกากลับเลย คุณยังไกลจากวิเวก ไกลสุดฤดูเลยอย่างนี้ เป็นต้น นี่ละมันน่าสงสารไม่ใช่จะเข้าใจธรรมะพระพุทเจ้า ที่หม่นลึกซึ่งซับซ้อน ภายกับใจ นับเป็น ๑ ส่วน รูปเสียง กลิ่นรส เป็น ๔ ภายกับใจ เกิดสัมผัสกันอันนี้แยกกันไม่ได้ เป็น ๑

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ปฏิบัติธรรมกับอาหารในพระสูตรต่างๆ วันพุธที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

ความเข้าใจอานาปานสติให้รู้หลักอนุปัสสี ๔

รายละเอียด : พอพระพุทเจ้า ออกบวช ก็เจอพวกหนึ่ง อยู่ในป่าออกมาบวชท่านก็หลงลืมมอมข้าวพอง ออกมาบวช อยู่ในป่าก็มาเข้าป่าก็มาเจอพวกที่อยู่ในป่านั่งสมาธิ ตั้งกาย

ตรงตำราสติกรรมแต่เต็มป่า ก็ว่าท่านเหล่านี้ก็ออกป่าเขาถ้ำโคนไม้ ก็ดี คำว่าก็ดี ท่านใช้คำบาลีว่า วา เช่นรุกขมูลวา คือ...ต้องยอมจำนนเขาเพราะเขาทำอย่างนี้กันเต็มไปหมด จุดสำคัญคือ ต้องรู้ หลักอนิจจานุปัสสี วิชาคานุปัสสี นิโรธานุปัสสี ปฏิณิสต์คานุปัสสี ต้องเรียนรู้โลก และอิตตาเรียนรู้ครบไม่หนีไปไหน ถ้าหนีไปไกล ท่านตรัสว่าเป็นการอยู่ไกลจากวิเวก เริ่มต้นเอาชีวิตออกป่าแล้วหลงว่ากายวิเวกคือเอาร่างกายออกป่า นี่จะเป็นการไกลวิเวกไปไกลแสนไกลสำหรับผู้ที่ยังในถ้ำ เข้าใจผิด แม้คำว่า กายวิเวก ไม่จำเป็นต้องเอากายออกป่า กายต้องเรียนรู้เมื่อสัมผัสภายนอกและมีกิเลส ทำให้กายมันจากที่ไม่สงบเป็นสงบ ก็เพราะกิเลสมันทำให้คุณมีกายไม่สงบ คุณสงบทางกายนี้แล้วจึงทำให้จิตสงบต่อ อย่างนี้ต่างหาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

ความเข้าใจโลกนี้โลกหน้า

รายละเอียด : หากเข้าใจแค่โลกนี้คือตอนนี้และโลกหน้าคือตายก่อนอย่างนี้คงพูดกันไม่รู้เรื่อง โลกนี้คือโลกโลกียะ โลกหน้าคือโลกโลกุตระ เรียนรู้ได้ก็จะเข้าสู่โลกโลกุตระได้ตอนเป็นๆ นี่แหละ หากเข้าใจว่าโลกหน้าคือต้องตายไปแล้วจึงเกิดโลกหน้าอย่างนี้จะไปรู้จักกันได้อย่างไร วิญญาณของใครของมันไม่เจอกันหรอก หากวิญญาณตายไปแล้วเจอกัน มันคงเล่าน่าดูเลย พลโลกแค่เพียงพันล้านยังวุ่นวายน่าดู เพราะวิญญาณผีวิญญาณเปรตวิญญาณตัวร้ายมีมากมายมหาศาลเลย คิดไม่ออกเลย โลกแห่งวิญญาณทั้งหลายมันคงหนักกว่าสงครามโลกครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ ร้ายแรงรุนแรงยิ่งกว่าเจงกิสข่านอเล็กซานเดอร์มหาราช

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ธรรมะคือเครื่องถ่วงดุลคุณนียมคุณอส วันพุธที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ความเจริญขั้นบรมภาวะสุดประเสริฐ ๗ ประการ

รายละเอียด : ๑. อิสระเสรีภาพ (independence) ๒. ภราดรภาพ (fraternity) ๓. สันติภาพ (peace) ๔. สมรรถภาพ (efficiency) ๕. บรูณภาพ (integrity) ๖. สวยภาพหรือสุนทรียภาพ (aesthetics) ๗. สุญญภาพหรือความสูญ (voidness)

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ่อ๊ก เล่ม ๑ หน้า ๒๐๔

ความเจริญทางจิตของผู้เปลี่ยนแปลง ชายสิ่งที่เป็นพิษมาชายสิ่งที่ดีกว่า

รายละเอียด : เป็นความเจริญทางจิต ๑ เป็นความรู้ของคนที่ยุบายจะเปลี่ยนแปลงอาชีพ เปลี่ยนแปลงสิ่งที่เขา มาจำหน่าย มันเป็นสิ่งที่เป็นพิษมันไม่ดีเท่าทำอันนั้นมันดีกว่า มันก็เป็นจิตที่เจริญขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

ความเจริญที่เป็นอาริยะ

รายละเอียด : คือเป็นความเจริญต้องรู้และต้องเป็นจริง มีจริงเองให้ได้ครบครันก็เป็น อาริยะบุคคล ที่ สัมมาทิฎฐิด้วย โลกุตรธรรม จึงจะรู้จักรู้แจ้งรู้จริงบริบูรณ์ และสัมบูรณ์ได้แจ่มๆ จริงๆ แน่ๆ คมชัดลึกตรงแม่นยำถูกต้อง อาตมาเจตนาใช้คำว่า อาริยะ เพราะคำว่า อาริยะ กับ อริยะ ทุกวันนี้พากันเข้าใจ ผิดเพี้ยนออกจาก สารสัจจะ ที่เป็น โลกุตรธรรม ไปหมดสิ้นแล้ว อาตมาจึงไม่ถนัดที่จะใช้ ที่จริงนั้น อาริยะ หรือ อริยะ แม้ อาริยะ นั้นมีความหมายเหมือนกัน คือ ผู้บรรลุมรรคทาง ศาสนาพุทธ เพียงแต่ว่า อาริยะ เป็นภาษาสันสกฤต ส่วน อริยะ นี้เป็นภาษาบาลี ส่วน อาริยะ นั้นเป็นภาษาสันสกฤต เช่น พระศรีอาริยะเมตไตรย แต่มาถึงมันเชื่อมไป มันผิดเพี้ยนกันไป ตามความเลื่อมของคน อาตมาเห็นว่าทั้งอาริยะ ทั้งอริยะ ล้วนเพี้ยนผิดไปจากสัจจะสารของสภาวะธรรมจริงแท้แล้วจึงขอเอา คำว่า อาริยะ มาใช้แทนเสียเลยเพื่อยังพอจะชี้สารสัจจะได้บ้าง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ่อ๊ก เล่ม ๑ หน้า ๓๔๕-๓๔๖

ความเจริญแบบพระพุทธเจ้าเป็นโลกุตระ

รายละเอียด : ชีวิตของคน พระพุทธเจ้าท่านสอน ท่านเอาความตรัสรู้มาสอนเพื่อให้คนเป็นคน ไม่ได้อะไรที่นอกไปจากการดำเนินชีวิตที่ดีสบาย เป็นสุขเจริญงอกงาม ไม่เป็นโทษภัยกับใคร ก็เหมือนกันกับผู้มีปัญญาที่เขาอยาก จะสอนคน พวกหัวหน้าเผ่าหัวหน้าหมู่ ผู้ที่เป็นนักปราชญ์เป็น อาจารย์เป็นศาสตรา เขาก็เป็นคนที่ยุบายมาสอนให้คนเจริญดี อย่างนี้ทั้งนั้น แต่ของพระพุทธเจ้านั้น ท่านมีภูมิธรรมของท่าน สามารถทำให้ทุกคนเจริญแบบนี้เป็นแบบของพระพุทธเจ้าที่เป็น โลกุตรธรรม ซึ่งมันเป็นความรู้ที่ทวนกระแสโลกีย์

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

ความเจริญในธรรม (จงอย่าติดแป้น)

รายละเอียด : ความเจริญ คือ การปฏิบัติลด ละ ให้ได้อ่านจิตอ่านใจตัวเองให้ดีๆ เราไม่สรรเสริญแม้ซึ่งความตั้งอยู่ (สติ) ในกุศลธรรมทั้งหลาย โฉนจะสรรเสริญความล้อมรอบ (ปาริหານ) ในกุศลธรรมทั้งหลายแล้ว แต่เราสรรเสริญความเจริญ (วุฒติ) ในกุศลธรรมทั้งหลาย มิใช่ความตั้งอยู่ มิใช่ความล้อมในกุศลธรรมทั้งหลาย

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ ข้อ ๕๓, ธรรมมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาดามภูมิ

ความเฉลียวฉลาดทั่วไป

รายละเอียด : คือเป็นโลกีย์ ฉลาดอัจฉริยะอย่างไร เป็นศาสนาที่ยังเป็นฉลาดโลกีย์

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความเชื่อน้ำปัสสาวะเป็นยา

รายละเอียด : คือสมณะโพธิรักษ์เองเป็นลูกพระพุทเจ้า พระพุทเจ้าตรัสว่าปัสสาวะเป็นยา ยาดองในน้ำมูตรเนา ท่านเชื่อตามพระพุทเจ้าก็ดื่มไป ท่านก็ดื่มอยู่ทุกวัน ท่านไม่รู้ว่าจะต้องดหรือไม่ ตอนนี่สื่อสารมวลชน กำลังว่ากันเรื่องดื่มปัสสาวะ ทางโลกการดื่มปัสสาวะ แม้แต่กระเซ็นถูกตัวนิดหน่อย เขาก็รังเกียจแล้ว เขาถือว่าเป็นของสกปรก จริงๆ แล้วไม่ใช่ น้ำสกปรกแต่คนมาดื่มอุปทานกัน อินเดียเขารู้ว่าดื่มมาก่อน คนไทยก็น่าจะรู้ดี ท่านก็ดึงเอามาให้ใช้อีก ก็ขอตัดสินอย่างนี้ ใครจะยินดีที่เห็นดีเห็นงามก็ทำไปเถอะ แต่ไม่เห็นดีเห็นงามจะรังเกียจมันก็เป็นส่วนตัว เพราะคนเรามีความเห็นต่างกันได้ ไม่น่าจะต้องมาทะเลาะเบาะแว้งอะไรกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความเชื่อมโยงระหว่าง ชาคริยานุโยคะ กับสติสัมโพชฌงค์

รายละเอียด : คือ ชาคริยานุโยคะให้ปลุกตื่น เมื่อตื่นรู้ตัว มีสติสัมโพชฌงค์ก็สำเร็จ เป็นองค์แห่งการตรัสรู้ มีสติรู้ตัวทั่วพร้อมสำเร็จเสร็จ ชาคริยานุโยคะ ก็คือฝึกเพียรปฏิบัติให้ตื่นรู้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันติอโศก วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความเที่ยงแท้ของโสดาบัน

รายละเอียด : ความเที่ยงแท้ของโสดาบัน คือ เป็นพระอรหันต์ก็ต้องไม่ถอยแล้ว นิจจิง ฐวัง สัสตัง เป็นโสดาบันก็เที่ยงแท้ได้ นียตะ สัมโพธิปรายนะมีชิตอยู่ในเกณฑ์ ถ้าแบ่งร้อย ตั้งแต่ ๒๕% ก็ต้องมีแต่เจริญไป ถ้าเสื่อมลงๆ ก็ตกกรอบต้องสูงขึ้นๆ จนถึง ๕๐% เป็นโสดาบันที่สอบได้แต่ไปเรียนก็อาจหล่นได้ต้องได้ถึง ๗๕% จึงเป็น นียตะ เที่ยงแท้ ถ้าเลย ๗๕% เป็นสัมโพธิปรายนะ โสดาบันนี้จะได้เป็นอรหันต์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความเป็นกลาง

รายละเอียด : ต้องกำจัดทั้ง กามและอิตตา ให้หมดสิ้นเกลี้ยงทั้งสองปลายข้าง (อันตา) ไม่เหลือ ความเป็นปลายข้าง (อันตา) ทั้งสองปลายข้างนั้น จึงจะเป็นผู้จบสัมบูรณ์ไม่มีสายปลายข้าง (อันตา) ที่ยังเป็น กาม และ สายปลายข้าง (อันตา) ที่ยังเป็น อิตตา บรรลุ ความเป็นกลาง (มัชฌิมา) แท้จริง

หนังสืออ้างอิง : รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตว์ หน้า ๒๐

ความเป็นกลางขอเปลี่ยนเป็นคำว่าอุเบกขา

รายละเอียด : ตั้งหลักให้ดีๆ ที่อาตมาอธิบายตั้งแต่ต้นจนจบ อธิบาย ๒ ข้าง แล้วมาหากกลาง มันเป็นสภาวะธรรมที่ละเอียดลึกซึ้ง คัมภีรา (ลึกซึ้ง) ทุททัสสา (เห็นตามได้ยาก) ทุรุษโพธา (บรรลุรู้ตามได้ยาก) สันตา (สงบระงับอย่างสงบพิเศษ แม้จะวุ่นอยู่) ปณิตา (สุขุมประณีตไปตามลำดับ ไม่ข้ามขั้น) อटकกาจรา (คาดคะเนค้นตามได้) นิปุณา (ละเอียดลึกถึงขั้นนิพพาน) ปณทิตเวทเนีย (รู้แจ้งได้เฉพาะผู้เป็นบัณฑิต บรรลุแท้จริงเท่านั้น) (พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔) ถ้าไม่มีความจริงอย่างละเอียด จะพูดอย่างนี้ไม่ได้หรอก ถ้าไปแปลมัชฌิมาปฏิบัติว่าแปลว่าทางสายกลางอย่างเดียว อาตมาก็เมื่อยที่จะแก้ปัญหาตรงนี้ ก็อาตมาแปลเช่นนี้ ให้ปฏิบัติให้ไปถึงความเป็นกลาง มัชฌะ ไปสู่สภาวะความเป็นกลางก็คือปฏิบัติไปสู่ อันนี้ ความสุขอยู่ที่ มัชฌะ กับวิธีปฏิบัติ หากไปติดอยู่ที่ทางสายกลาง แล้วความเป็นกลางคุณยังไม่รู้เรื่องเลยว่าคืออะไร ความเป็นกลาง อาตมาก็ขอเปลี่ยนเป็นคำว่า อุเบกขา อุเบกขา จะมีพยัญชนะที่บอกสภาวะ ๑. บริสุทธิ อุเบกขา คือ ความไม่สุขไม่ทุกข์ ความเป็นกลางที่ไม่สุขไม่ทุกข์ อุเบกขา แล้วที่ไม่สุขไม่ทุกข์เป็นกลางนี้ ไม่สุขไม่ทุกข์อย่างไรเพราะมันบริสุทธิ บริสุทธิอะไร บริสุทธิจากกิเลส นี่เป็นตัวที่ ๑ ของอุเบกขา

มันมี ๕ ปริสุทธา ปริโยธิตา มุทุ กัมมัฏญา ปกัสนรา พญฺชนะ
๕ ตัวนี้มีใน ธาตุวิภังคสูตร มีอยู่ในพระไตรปิฎกหลายเล่ม
ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอออนออนไลน์ วันจันทร์ที่
๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

ความเป็นกลางคือผล

รายละเอียด : กลางคือจิตไม่มีเอียงไม่มีกิเลส ไม่มีเอียง
ไปทางกาม ไม่มีเอียงไปทางอัตตา ในธัมมจักกัปปวัตตนสูตร
เป็นพระสูตรแรกที่พระพุทธเจ้าตรัส ผู้ที่อ่านจิตเป็นแล้วทำจิต
เป็นให้ไม่มีกาม และไม่มีอัตตา ช่วยกันลดลง จนเหลือน้อย
เป็น รูปราคะ มานะ อุทธัจจะ หมตอาสวะ จิตก็เป็นกลาง
มัชฌิมา แต่แปลมัชฌิมาปฏิบัติทางสายกลาง ก็เลยเดินทาง
แบบไม่รู้ว่าจะหนีจากกามจากอัตตาอย่างไร ก็เดินไปตาม
ทางสายกลาง แต่ไม่ได้เข้าใจสัมมาทิฐิว่าจะไปเดินไปสู่จุดไหน
เหมือนกับพ่อแม่ลูกที่เดินไปตามทาง จนเสบียงอาหารหมด
ก็บอกกันว่าจะไปเดินไปหานิพพาน เดินไปจนหมดอาหารก็
ฆ่าลูกกิน เพื่อจะได้มีแรงผล เพื่อจะบรรลุจุดมุ่งหมายที่เรียกว่า
พระนิพพาน โดยไม่ได้รู้จักเรื่องของ กาม อัตตาสองข้างทางเลย
นี่คือผู้ที่มีจักษุวิภูติเดินตามทางสายกลาง ฆ่าลูกกินแล้วก็ยัง
คร่ำครวญถึงลูกว่าลูกไปไหน คำเปรียบเทียบของพระพุทธเจ้า
ทำให้เห็นว่าเขาไม่มีทางเดินไปถึงนิพพานเลย ต้องแยกชัดเจน
ว่า กลางคือผล ลดกาม ลดอัตตาไปเรื่อยๆ ให้น้อยลงๆ
จนหมดกามหมดอัตตาก็สูญ ไม่มีกามไม่มีอัตตา นี่คือผล
พูดภาษาทำให้เข้าใจความหมายเป็นภาษาไทยโดยต้องแปลงมา
จากภาษาบาลี เขาทำให้สับสนและงง เดินทางสายกลาง พูดถึง
อันนี้แล้วก็นึกถึงตัวเองอาตมาปฏิบัติธรรม พยายามลดละ
อะไรต่างๆ ปฏิบัติตามภูมิปัญญาของตัวเองตั้งแต่อยู่ที่ทำงาน
โทรทัศน์อยู่ พูดถึงหม่อมเจ้าหญิงพูนพิศมัยบอกว่า รักเอ๋ย
ปฏิบัติธรรมต้องปฏิบัติทางสายกลางนะ อาตมาก็ว่าอาตมา
เข้าใจนะทางสายกลาง แต่ก็ไม่ได้พูดชัดแย้งเพราะเขานับถือ
ท่านว่าเป็นปราชญ์ หม่อมเจ้าพูนพิศมัย เป็นธิดาของ สมเด็จ
กรมพระยาดำรงราชานุภาพ นามสกุลตีสกุล อาตมาก็ว่าไม่ใช่
ง่ายที่จะเข้าใจอย่างลึกซึ้งชัดเจน มัชฌิมาปฏิบัติแปลว่าให้
เดินทางสายกลางอย่าไปแปลอย่างนี้เลย ถ้าหากอธิบายอย่าง
นี้จะหลงเดินทางกลางๆ ไม่เรียนรู้ว่า วิธีปฏิบัติไปสู่ความเป็น
กลางเป็นอย่างไรไม่รู้ กาม ไม่รู้จักอัตตา หากปฏิบัติไม่รู้จักกาม
รู้จักอัตตา เช่นไปนั่งหลับตาแล้วจะรู้จักกามไหม ทั้งกามคุณ ๕
ไปนั่งหลับตาสะกดจิตเป็นโมฆะตั้งแต่เบื้องต้น คุณจะ
แปลเองว่าทางสายกลาง คุณก็ไม่มีทางที่รู้จักกามแล้วใช้ไหม

อย่างนี้เป็นต้น ยิ่งอธิบายแล้วผู้ที่ตั้งใจฟังดีๆ ที่นั่งหลับตา
ปฏิบัติอยู่ทุกวันนี้ จะสะดุ้งดีลังกากลับเอาหัวเดินต่างตีนกัน
ก็ชาติแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
ปฏิบัติธรรมกับอาหารในพระสูตรต่างๆ วันพุธที่ ๔ ธันวาคม
๒๕๖๒

ความเป็นกลางหรือมัชฌิมา

รายละเอียด : แต่พระพุทธเจ้าให้เรียนรู้ทาง ๒ ข้างแล้ว
ลดกิเลสทั้ง ๒ ด้านแล้วมาสู่จุดกลาง ไม่มีกิเลสทั้งสองข้างเรียกว่า
หมด อันตา สองข้างก็มีฝ่ายกามกับฝ่ายอัตตาต้องเรียนรู้ลดกาม
ลดอัตตาจะเป็น ๐ เรียกว่าจบ ความเป็นกลางหรือมัชฌิมา วิธี
การที่จะทำให้เกิดความสูญเสียเป็นอย่างนี้ แต่ไปแปลว่าทาง
สายกลาง คนก็เลยไปสำคัญที่ทางเท่านั้น ซึ่งมันไม่ได้ ความ
เป็นกลางของทั้ง ๒ ข้างแล้วต้องรู้เหตุปัจจัยของทั้งสองข้างแล้ว
ลดเหตุแล้วมันก็จะลดลงๆ เข้ามาชิดกลางมากขึ้นเรื่อยๆ มันเป็น
อย่างนั้นซึ่งมันลึกซึ้งละเอียด ก็ค่อยๆ ว่าไป มันเป็นความหมาย
ยิ่งใหญ่สำคัญอันนี้ก็เลยต้องขออภัยอธิบายยาวไปหน่อย

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอออนออนไลน์ วันจันทร์ที่
๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ความเป็นคนอภัพของสมณะโพธิรักษ์

รายละเอียด : อาตมาเวลาแสดงธรรมต้องจริง แต่ก็
แถมเป็นมุขตลกแถม ดีไม่ดีเล่านิทานประกอบ เขาก็เลยบอก
ว่าคนจริงเขาไม่มาเล่นหัวหรือต้องแครง เพราะว่าในคำสอน
ของพระพุทธเจ้า เป็นคนจริงไม่ได้เหลาะแหละ แต่อันนี้เป็น
เรื่องอนุโลมตามยุคสมัย มันก็เลยเข้าใจยาก ใช้สำนวนทางโลก
ว่าอาตมาเป็นคนอภัพ แต่จริงๆ แล้วอาตมาเป็นคนอภัพ
เป็นคนไม่น่าจะเป็นได้เลยในยุคนี้ คนที่ควรเป็นน่าจะเป็น
คนอื่นไม่ใช่อาตมา แต่อาตมาเป็นคนในยุคนี้และเป็นจริงด้วย
ถึงได้บอกว่ายาก ไม่รู้จะพูดอย่างไร อธิบายได้แค่นี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
ธรรมะคือเครื่องถ่วงดุลยุคนิยมเคออส วันพุธที่ ๑๑ ธันวาคม
๒๕๖๒

ความเป็นคู่ในโลก

รายละเอียด : คือ ความเป็นคู่ของโลกก็สุขจะต้องชัดเจน
ว่า สุข ทุกข์ คือ สองด้านที่คนยึดถือ คนที่เป็นอรหันต์ก็เข้าใจ
ความสุข ความทุกข์ที่เขายึดถือกันไม่ย่อนแย้ง คนยึดก็มีทุกข์

มีสุข คนไม่ยึดแล้วไม่มีสุข ทุกข์ คนอยู่กับความยึดถือทั้งนั้น แม้แต่เป็นความยึดถือที่ผิด ก็เป็นต่างคนต่างเห็น เราก็ก่อนไม่เถียง ไม่วิวาทกับใคร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความเป็นชาวอโศกกับการเริ่มต้นงานเขียน สารานิพนธ์

รายละเอียด : ไม่อยากเริ่มต้นจากจุดอโศกนี้แหละ แผ่นดินอโศก บุคคลอโศก สิ่งอาศัยของอโศก บุคคลของอโศก ธรรมชาติของอโศก เป็นสัปปายะ ๔

ที่มา ที่ไป : รายการลამะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

ความเป็นชีวะ พืชะ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง

รายละเอียด : ความเป็นชีวะ พืชะ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง คือ เล็บที่ยาวออกมาแล้ว ที่ไม่มีจิต แต่มีธาตุรู้ สัมผัสกับสังขาร ตัวมันเองมีชีวะอยู่ อาหารหล่อเลี้ยง คุณจะตัดมันออก มันก็ไม่รู้สึก เหมือนคนที่จิตตกเป็นมนุษย์พืช ไปทำอะไรกับร่างกายนี้ก็ไม่รู้เรื่อง หากเป็นคนมีจิตนิยามเต็มรูปต้องเข้าใจสิ่งเหล่านี้ จึงทำจิตให้เป็นพืชะได้ ไม่ทำบาป ไม่ทำบุญ หมกบาป หมกบุญ ปุญญาปาปปริกขิโน อรหันต์ไม่ตาย แต่สิ้นบุญสิ้นบาป หากไม่เข้าใจสภาวะอย่างนี้บุญบาปไม่มี แต่เป็นพืชธาตุจิตไม่เจ็บปวด แต่สรีระเจ็บปวดได้ ไม่สมคูล เจ็บปวดได้ แต่จิตไม่มีเจ็บใจ ปวดใจไม่มีจริงๆ ทุกข์ สุขไม่มี รัก โกรธ ไม่มี เทวะ คู่ที่มีรักชัง สุขทุกข์ คู่สองเทวะต่างๆ ไม่มีแล้ว ผู้ดับเทวะได้ คือ อรหันต์ ผู้ดับเทวะไม่เป็นเทวะแล้ว เรียกว่า อเทวะ ฟันแล้วในธาตุคู่อาศัยธาตุเดียว คือ ๑ กับ ๐ ได้เป็นคนมีเอกัคคตารมณ์ อาศัย จิตเป็น ๑ อย่างยิ่งใหญ่ เอกกับอัคคะ พระอรหันต์ คือ ยอดแห่ง เอกัคคตารมณ์

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

ความเป็นธรรมในสังคัม

รายละเอียด : คือ เขาแปลความเป็นธรรมในสังคัมว่า เราต้องได้มาก เราต้องเป็นคนในฐานะความรวย ถ้าแปลความเป็นธรรมว่าเราเป็นจนเรามี ๐ ก็จบ ถ้าแปลความเป็นธรรมว่า จะต้องรวยกัน มันก็ต้องเอาให้มีมากๆ แทนที่จะบอกว่าฉันต้องไปมีเท่าคนนี้สิ มันต้องมาจนสิ ถ้าไปอย่างนี้มันจบนะ

แต่ถ้าไปอย่างนั้นมันก็ไม่จบ แปลกันคนละทิศ อย่างพวกเรา แปลจบแล้ว แล้วเราก็กทำสำเร็จแล้ว เราก็กได้แต่มองเขาที่เขายังไม่เสร็จทำให้จบ ตีกันวุ่นวาย

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความเป็นพหุสุต

รายละเอียด : คือ ผู้มีจิต ศรัทธา หิริ โอตตปปะ สะสมจิตที่เกี่ยวกับสัตว์ กับข้าวของ เกี่ยวกับศีลข้ออื่นๆ คุณก็เป็นพหุสุต ก็คือเป็นสัตบุรุษ เป็นผู้ที่เจริญสูงชันมากขึ้น หรือบางที่เรียกว่า พหุสัจจะ คือ คนผู้มีความจริงมากยิ่งขึ้นเป็นความรู้ที่เป็นโลกุตระ มีสภาวะจริงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ คุณยังมีพหุสุต ก็มีสัมประสิทธิ์ วิริยะ สติ ปัญญา พากเพียร อิทธิบาทเจริญยิ่งๆ ขึ้นๆ ก) ชีวิตรูป ๑ = ๑๓ ชีวิตดิ้นทรีย์ รู้ความมีชีวิตอยู่ของกิเลส มันยังเป็นสภาพที่ยังไม่ตาย ตายลงไปแล้วบ้าง ตายลงไปเยอะแล้ว เหลือน้อยลง เป็นชีวิตน้อยลง คุณก็จะรู้ดีกรีของความตายความจางคลายของความเป็นชีวิต ความดับของชีวิต ชีวิตหรือลง เบาลง มันเหย้า (ภาษาอีสาน) จนไม่ใช่แค่อ่อน แต่ดับ หยุต ตาย เรียกว่านิโรธ ดับ ไม่มีอาการมันเกิดขึ้นมา คุณก็จะรู้อาการของมันด้วยปัญญา ด้วยความรู้ว่า อาการอย่างนี้คือ อย่างนี้ของใครของมันไปรู้ของคนอื่นได้อย่างไร ต้องทำเอง เป็นปัจจัยตั้งเวทิตัพโพวิญญูหิติ ก็จะมีชีวิต หรือ ไม่มีชีวิต พละเรียกว่าแรงอินทรีย์ คือ ชีวิต มีพลังแรงลงก็อินทรีย์เหลือน้อย จนมีน้อย กับไม่มี ต้องแยกกันให้ได้ให้มันมี คือ มี ๐ มีอะไร คือ มีความไม่มี พระพุทธเจ้าบอกว่า คนส่วนมากจะเรียนรู้อ โลกสมุทัยกับโลกนิโรธ (ความดับหรือมีเหตุอยู่) ข) อาหารรูป ๑ = ๑๔ กวฬิงการาหาร จนถึง วิญญาณาหารมี ๔ ๑. กวฬิงการาหาร (อาหารคำข้าวให้รู้กิเลสเบญจกาม) ในอาหารคำข้าว จะมี รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส คุณชอบหรือไม่ชอบอย่างไร ก็เอามาอธิบายเฉพาะที่เกี่ยวกับสัมผัสได้ทั้งนั้น กิเลสในนี้เยอะคุณพิจารณาแค่นี้ก็ถึงอรหันต์ได้ อาสวะสิ้นได้จนถึงหมดอนุสัยเลยได้ อาสวะหมดเป็นปัญญาวิมุตติ อรหันต์ได้แล้ว ๒. ผัสสาหาร (อาหาร คือ ผัสสะกระทบให้เกิดเวทนา) ๓. โมณีสัญญาเจตนาหาร (อาหาร ใจ ที่เจตนามุ่งกับตัณหา) ๔. วิญญาณาหาร (อาหารของวิญญาณ กำหนดรู้ นาม รูป อันเป็นปัจจัยให้ตั้งอยู่แห่งสังขารเพื่อเกิดในภพใหม่ คือ มีปัจจัยเกิดชาติ ชรา มรณะ ทุกข์ และความคับแค้น)

ที่มา ที่ไป : รายการลามะปี่ชีวิต บ้านราชธานีอโศก วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความเป็นมนุษย์กับความเป็นสังคม

รายละเอียด : สองคำนี้เป็นเรื่องที่พุทธเจ้าท่านได้ศึกษาความเป็นมนุษย์กับความเป็นสังคม นอกนั้นก็เป็นเรื่องรายละเอียดทั้งหมด เช่นในสัปปริสธรรม ๗ ข้อเกือบสุดท้าย บุคคลปรปรัญญตา ปริสัญญตา คือเป็นผู้เข้าใจเรื่องของหมู่กลุ่ม มีญาณปัญญา อุตตัญญตา รู้หมู่กลุ่มที่มีซ้อนกันลึกถึงใหญ่ แม้กลุ่มโลกียบุคคลก็ผสมผสานในโลกุตรบุคคล แม้โลกียบุคคล ร่างเป็นคน แต่ใจยังเป็นสัตว์ อย่างนี้เป็นต้น จนกระทั่งถึงสัตว์ไตรเจณานจริงๆ ก็รวมกันอยู่ พระพุทธเจ้าตรัสว่าแม้แต่สัตว์ทั้งหลายก็อยู่กันอย่างมีหวังประโยชน์เกื้อกูลแก่กันและกันอยู่ เป็นความลึกซึ่งความสัมพันธ์ที่ยิ่งใหญ่ในโลกมนุษย์ พอมาเป็นจิตวิญญาณแล้วจะสัมพันธ์เชื่อมต่อกันด้วยกรรมกรรมไปกับกาละ จนกว่า ผู้บรรลุตธรรมเป็นอรหันต์กับผู้ไม่บรรลุตธรรม ก็จะช่วยกัน ผู้บรรลุตธรรมเป็นอรหันต์ก็จะช่วยผู้ที่ไม่บรรลุตต่อไปเท่าที่จะช่วยต่อไปได้ อรหันต์แต่ละองค์ อรหันต์บางองค์ตายแล้วไม่ต่อภพภูมิ บางองค์ก็ต่อภพภูมิไปอีกบางองค์ต่อไปจนกว่าจะเป็นพระพุทธเจ้า บางองค์ต่อไปไม่ก่ชาติก็ล้มเลิกตนเองปรินิพพานเป็นปริโยสานอีกเยอะ ผู้จะต่อพุทธภูมิจริงๆ จะมีไม่มาก มีอรหันต์ที่พยายามบ้าง แต่มันไม่ใช่เรื่องสามัญเป็นเรื่องยาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

ความเป็นลำดับนอกในของกามภพ และกามัตถหา

รายละเอียด : ผู้ที่สามารถรู้จักวิญญาณ ก็ต้องแยกนามรูปได้ แยกนามรูปได้เป็นอันรู้หมด จะศึกษาได้เลย ศึกษา กามฉันทะศึกษาเวทนา เวทนาที่มีกามภพ รูปภพ อรูปภพ ก็ทำได้ หรือมาที่เจตนาที่มีกามัตถหา ภวัตถหา วิภวัตถหา ที่เวทนากับเจตนา มีคำซ้ำคำซ้อนกันอยู่เวทนา ต้องเรียนรู้อรูปภพ รูปภพ อรูปภพอรูปนี้เป็นวัตถุ เป็นสิ่งที่ถูกรู้ละเอียดกว่ารูป ส่วนเจตนาอันเป็นนามกามัตถหา กามภพ รูปภพ อรูปภพกามัตถหา ภวัตถหา เหมือนกัน ๒ ตัวแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ความเป็นอาตมมัน

รายละเอียด : คือ ภาวะ ๓ เสา ของพลังงาน จิต นิยาม ได้แก่ พลังงานบวก (ชาย=H)/ พลังงานลบ (หญิง=S)/ และ

ประธาน (คือเราเอง = I) เป็นผู้จัดการบังคับบัญชา พลังงานจิต ๓ เสา นี้ เริ่มตั้งแต่เป็น พืชนิยาม ก็จัดการด้วย พืชธาตุ และถึงขั้น จิตนิยาม สูงขึ้นก็จัดการด้วย วิญญาณธาตุ อันมีเวทนา-สัญญา-สังขาร เป็นหมวดของ เจตสิก ๓ ดำเนินการทำงานอยู่ตลอดเวลาในความมีอยู่ของ จิตนิยาม ไปกับความ เป็น กาล อันยาวนาน และ กรรม อันหลากหลาย

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้ไขแล้วไซ่อ๊ก เล่ม ๑ หน้า ๓๔๒

ความเป็นอุปธิวิเวก

รายละเอียด : ความเป็นอุปธิ ผู้ใดทำให้ ๓ อย่างนี้เป็นผลสำเร็จฆ่ากิเลสได้ ด้วยอภิสังขารฆ่ากิเลสในรูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ให้เป็นขั้นที่สะอาดปราศจากกิเลส คุณก็เป็นอุปธิวิเวก เป็นผู้สะอาด ปราศจากกิเลสเป็นจอมยุทธ ทำให้กิเลสตายได้จริง เกิดนิพพานที่เป็นอมตะ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความเพียร

รายละเอียด : ความใคร่ในกามทั้งหลาย, ความปรารถนาในกาม, ความเสนาในกาม, ความเร่าร้อนในกาม, ความหลงในกาม, ความติดใจในกาม

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๖๒

ความเพียรจนเป็นทางสายกลาง

รายละเอียด : หากว่าไม่รู้ตั้งแต่กามหยาบ ไม่รู้อดีตภายใน แล้วไปประกาศว่าเป็นพระอรหันต์มันจะได้อย่างไรไม่รู้ ๒ อย่างนี้ ไม่ได้ดับเหตุที่เกิดกาม เกิดอตตะ จึงเป็นจิต ๐ ไม่ไปหากาม ไม่ไปหาอตตะ ซึ่งอันนี้เขาอธิบายเพี้ยนไปจนกลายเป็นทางสายกลาง อธิบายผิดไปหมด ธรรมะพระพุทธรูปนั้น คัมภีรา (ลึกซึ้ง) ทุททัสสา (เห็นตามได้ยาก) ทูรนูโพธา (บรรลุรู้ตามได้ยาก) สันตา (สงบระงับอย่างสงบพิเศษ แม้จะวุ่นอยู่). ปณีตา (สุขุมประณีตไปตามลำดับ ไม่ข้ามขั้น) อตักกาจรา (คาดคะเนต้นตอได้) นิปุณา (ละเอียดลึกถึงขั้นนิพพาน) ปันทิตเวหนียา (รู้แจ้งได้เฉพาะผู้เป็นบัณฑิต บรรลุแท้จริงเท่านั้น) (พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔) อาตมาก็ประกาศหาผู้พ้ออยู่ในยุคไอที globalization ก็น่าจะรู้กันได้ ฟ้ำบกัน มันรู้กันหมด ไม่มีอะไรเป็นความลับ ก็ไม่น่าจะไม่รู้ว่ามีใครอยู่ที่ไหนเป็นอย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔

ความเร็วของจิตเร็วกว่าแสง

รายละเอียด : คือห้องที่อาตมาทำงานมีโทรทัศน์ ๓ จอ ไปที่สันตโคก มี ๓ จอ ให้ ปฐมอโคก มี ๒ จอ อาตมาดูรู้เรื่องนะ ถ้าดูไม่รู้เรื่องจะเปิดทำไมให้มันเสียค่าไฟ ทำไม่รู้เรื่อง เพราะความเร็วของจิตนั้นเร็วกว่าแสง เพราะฉะนั้นดูแค่ ๓ จอ ง่ายมาก เสียงเดินทางช้ากว่าแสง กว่าเสียง แสง ของสามจอ มา อาตมาฟังทั้งหมดแหละ ดูแล้วก็อะไรเพิ่มขึ้นที่จริง เกรงใจนะ มี ๓ จอ แต่ที่จอทำงานก็มีอีก ๑ เป็น ๔ จอ แต่ได้ยินเสียง บางที่ได้ยินเสียง ก็รู้ว่าเรื่องนี้ควรดู ก็ได้พักสายตาจากหน้าจอ คอมพิวเตอร์ไม่อย่างนั้นคนก็จะมาว่า เรานั่งนาน ที่จริง เวลาทำงาน เหย็นหนังสือ มันมี อิริยาบถเปลี่ยนอยู่นะ อาตมาก็ relax อยู่ในนั้น อาตมาพอทำได้ ก็ขอบคุณที่ห่วง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความเสื่อมใสศรัทธาอันบริบูรณ์โดยรอบ

๑๐ ประการ

รายละเอียด : ๑. ศรัทธา (เชื่อถือเสื่อมใสในธรรม เช่น อริยสัจ เป็นต้น) ๒. ศีล (ในบริบทที่สูงไปสู่ศีลสัมปทา แห่ง จรณะ ๑๕) ๓. พหุสูต/พหุสัจจะ (รู้สัจจะบรรลวจริง จนรู้มากขึ้น) ๔. เป็นพระธรรมกถึกะ (อธิบายสัจธรรม สอนความจริง) ๕. เข้าสู่บริษัท (ปริสวาจโร = สู่หมู่กลุ่มอื่น) ๖. แก่ล้ากล้า แสดงธรรมแก่บริษัท (วิสวาโท จ ปริสยา ธมฺมํ เทเสติ) ๗. ทรง วินัย (สัทธา ๑๐ จาก สัทธาสูตร เล่ม ๒๔ ข้อ ๘) ๘. อยู่ป่า เป็นวัตร ยินดีในเสนาสนะอันสงัด (คืออุเบกขา) ๙. ได้ตาม ความปรารถนาโดยไม่ยากไม่ลำบากซึ่งฉาน ๔ ๑๐. ได้ทำให้ แจ้งซึ่งเจโตวิมุตติ-ปัญญาวิมุตติอันหาอาสวะมิได้ ภิกษุผู้ประกอบ ด้วยธรรม ๑๐ ประการนี้แล ย่อมเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสื่อมใส โดยรอบและเป็นผู้บริบูรณ์ด้วยอาการทั้งปวง

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-ศาสนาตามภูมิ

ความเสียเปรียบที่สูงส่งกว่าความเสมอภาค

รายละเอียด : ความเสมอภาค คือ ความไม่มีใคร ได้เปรียบ ไม่มีใครเสียเปรียบ นั่นดี แต่ไม่ดีที่สุด แน่แน่นอนว่า

ดีกว่าการมีคนถูกเอาเปรียบในสังคม แต่ที่ดีกว่าความเสมอภาค ก็คือ มีการเสียเปรียบของคนผู้ยินดีเสียสละให้แก่คน แก่สังคม อย่างสมัครใจและเต็มใจ อาจะถึงขั้นเสียเปรียบ แม้แต่สละชีวิต ตนฉะนี้แหละ คือ ความเสียเปรียบที่สูงส่งกว่า ความเสมอภาค

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตโคก วันอาทิตย์ที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

ความเสื่อม ๔

รายละเอียด : ๑. ผู้ยังไม่มีวิชาและจรณะ แต่ไปแสวงหา อาจารย์ในป่า โดยเก็บผลไม้หล่นกินบำรุงชีพ อย่างมักน้อย มากๆ ๒. ไม่เก็บผลไม้กิน แต่ถือเสียม ตะกร้า หาชุดเห็บไม้ หาผลไม้กินระหว่างออกแสวงหาอาจารย์ในป่า ๓. สร้างเรือน ไฟไว้ใกล้หมู่บ้าน แล้วนำเรือไฟรออาจารย์ ๔. สร้างเรือนมี ประตูสี่ด้านไว้ที่หนทางใหญ่สี่แพร่งแล้ว สำนักรอท่านผู้อยู่มี วิชาและจรณะอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการ พุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : อัมพัฏฐสูตร เล่ม ๙ ข้อ ๑๖๓

ความเสื่อม ๗ ของชาวพุทธ

รายละเอียด : ๑. ขาดการเยี่ยมเยียนภิกษุ (ภิกษุที่สสงนง-หาเปติ) ๒. ละเลยการฟังธรรม (สัทธัมมัสสวนนัง ปมฺชชติ) ๓. ไม่ ศึกษาในอธิศีล (อธิศีเล นะ ลิกชติ) ๔. ไม่มากด้วยความเสื่อมใส ในภิกษุทั้งที่เป็นเถระ ผู้ใหม่ และปานกลาง (อัปสทาพหุโล โหติ ภิกษุสุเถเรสุ เจวะ นเวสุ จะ มชฺฌิเมสุ จะ) ๕. เฟื่องโทษ ฟังธรรม (ธัมมมัง สฺถนาติ วันธคเวสิ) ๖. แสวงบุญภายนอก เขตศาสนานี้ (พหิทธา ทักขิณเวยยัง คเวสติ) ๗. ทำสักการะ ก่อนในเขตบุญนอกศาสนานี้ (ตตถะ จะ ปุพพการัง กโรติ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ทานิสฺสูตร ข้อ ๒๗ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสวดลึก หน้า ๑๑๖

ความเสื่อมของนักบวช

รายละเอียด : คือ ไม่มีเนื้อแท้แห่งธรรม ไม่เป็นเนื้อ นานบุญ

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๓๙

ความเสื่อมของพระข้างนอก

รายละเอียด : พระข้างนอกเขา หากห้อง ๗ ดำเนินได้

สวด ๗ ตำนานได้ก็ถือว่า เป็นพระแล้วหากินคล่อง มันเป็นความเสื่อมที่สุดแล้ว ไม่มีความเสื่อมใดๆ ที่จะเสื่อมยิ่งกว่านี้อีกแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ความเสื่อมล้ำของกิเลสคน

รายละเอียด : คือปัญหา การประท้วง ของฮ่องกง สเปน เลบานอน ซิสี แท้จริงแล้ว สมณะโพธิรักษ์บอกว่า แท้จริงแล้วไม่ใช่ปัญหาความเสื่อมล้ำ ทางเศรษฐกิจ สังคม แต่ความเสื่อมล้ำนั้นเกิดจากความเสื่อมล้ำของกิเลสคน มันมีมากน้อยกว่ากัน เข้าไปหาความมากจืดๆ ค่อนไปทางมากจืดๆ ที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า นรชนผู้ซึ่งอยู่ในถ้ำ กิเลสมากปิดบังไว้ แล้วก็ยังอยู่ คุณไม่ไปไหน ใช้คำว่า ยัง จะเข้าใจได้มากกว่าคำว่า ตั้งอยู่ แล้วแถม จมอยู่ในความหลงอีก กิเลสมาก ปิดบังไว้เลยมันแก้ไม่ขึ้น มันเป็นรากฐานอันเดียวกัน แต่จริงๆ แล้วมันหนักกว่าที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสเสียะ แต่คำตรัสของท่านลงท้ายด้วยคำว่า เพราะกาม มันเป็นของไม่ถาวร มีนรชนจะละได้ก่อน มันไม่ถาวรเลย สำหรับคนทั่วไป

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความเห็นแก่ตัวกับมีเมตตา

รายละเอียด : มันแยกกันได้ ในรายละเอียด ถ้าจะบอกว่าความเจริญของคนจริงๆ เมตตาดีมาก ไม่มีประมาณมากขึ้นได้แล้ว ก็กรุณาลงมือช่วยในพรหมวิหาร ๔ มีนัยยะคนละอย่าง ไม่ใช่ว่าแยกไม่ออกระหว่างเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา อธิบายวนเวียน เมตตาอยากให้เราพ้นทุกข์ กรุณา อยากให้เรามีสุขแล้วมันเป็นอย่างไร ก็อธิบายไม่ออก มุทิตา ก็อธิบายไม่ออก เขาอธิบายว่า มุทิตา คือ ยินดีที่เขามีความสุข ก็ว่ากันไป สุดท้ายแล้ว เจอๆ เป็นอย่างไร อุเบกขา ก็ไม่รู้ เขาขยายความละเอียดพวกนี้ไม่ออกแยกแยะไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการสัปดาห์ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความเห็นแจ้งเป็นสังขารมโลกุตระ

รายละเอียด : แต่เขาไม่คิดว่ามันเป็นญาณปัญญา เป็นความเห็นแจ้งเป็นสังขารมโลกุตระธรรมที่เขาเข้าใจได้ยากเข้าใจไม่ได้ง่ายๆ มันเป็นเรื่องจริง ไม่ใช่ความฉลาดความรู้แบบ

เฉาะหรือเฉโก เป็นปัญญาธาตุรู้ความฉลาดชนิดใหม่ที่ไม่ใช่โลกีย์ที่เขาเป็นมาเป็นล้านชาติแล้ว ตั้งแต่เป็นสัตว์เซลล์เดียว มาจนกระทั่งเป็นมนุษย์ เป็นความรู้โลกีย์ที่ไม่ได้ออกจากกรอบเดิม ก็เป็นธรรมชาติของมนุษย์ชาติ ออกมาได้แล้วก็จบ ใครจะว่าเราโง่งมเลยก็ไม่มีปัญหาปัญญา มันเห็นชัด

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

ความแตกต่าง การนั่งสมาธิกับการทำสมาธิ

รายละเอียด : คือ สมาธิที่ใช้พยัญชนะว่า นั่งสมาธิ คือ คุณนั่งทำสมาธิ ไม่ใช่ทำสมาธิ ทำให้จิต ไม่คิด นึก เจย นั่งแต่สมาธิของพุทธเจ้า นั้นจิตใจจะยิ่งเร็วไว ฐานจิต static ก็สงบนิ่ง ยิ่งนั่งเท่าไร ก็ยิ่งเร็วเท่านั้นเป็นลูกช่างนอนวันหรือลูกช่างกินน้ำจืด ประโยชน์ของการนั่งสมาธิ ๔ ข้อ คือ ๑. ได้พักผ่อน แบบสงบจิต มีอุปการะมาก ๒. ศึกษาเพิ่มทักษะในเจโตสมถะ และใช้ตรวจอ่าน ภาวะจิตต่างๆ ในภวังค์ ๓. เอื้อให้ปฏิบัติ เทวิชโซ (ทบทวน) ได้อย่างดี ๔. สร้างพลังทางจิต ที่จะนำไปทำฤทธิ์ต่างๆ (แต่ฤทธิ์ทางพุทธศาสนา หมายถึง ฤทธิ์ที่ระงับ ดับกิเลส เพื่อไปสู่ นิโรธ วิมุติ วิโมกข์ นิพพาน)

ที่มา ที่ไป : รายการสัปดาห์ชีวิต ปฐมมโศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความแตกต่าง อนุสาสนีกับอาญา

รายละเอียด : คำสั่งกับ คำสอน สองคำนี้เป็นภาษาไทย ภาษาบาลีว่า อนุสาสนี กับ อาญา อาญาคือคำสั่ง command ส่วน อนุสาสนี เป็นคำสอน ของพระพุทธเจ้านี้ไม่ใช่ อาชญา แต่ใช้คำสอน พระพุทธอนุสาสนี เราก็ค่อยๆ พัฒนา อาตมาเคยพูดประกาศตนเองว่า อาตมารู้จักประชาธิปไตยที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของมนุษยชาติ เพราะประชาธิปไตยของอาตมาคือประชาธิปไตยของพระพุทธเจ้า ที่เกิดขึ้นแต่ยุคของพระพุทธเจ้ามาแล้ว ในสังคมพระพุทธเจ้ามีธรรมบัญญัติคือศีล จุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีล

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

ความแตกต่างของกายสักขีและปัญญาวิมุตติ

รายละเอียด : กายสักขีต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย แต่ปัญญาวิมุตติ ก็ยอมสูงกว่ากายสักขี จะไปบอกว่าไม่ได้สัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกายไม่ได้ แต่ต้องแปลว่าไม่ต้องสัมผัส

วิโมกข์ ๘ ด้วยกาย อันนี้แปลดีกว่า เพราะว่าทำมาตั้งแต่เริ่ม ทัศนูปัตตะก็มีสัมผัสวิโมกข์ ด้วยกายแล้ว เพราะสัมผัสทัศนูปัตตะส่วนสัทธาวิมุตติไม่ชัดเจนว่าต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย เพราะเชิงปัญญาไม่ชัดเจน จึงซ้ำไม่รอบถ้วนเท่าสายปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความแตกต่างของพระพุทธเจ้า กับ สมณะโพธิรักษ์การทำงานศาสนา

รายละเอียด : คือ พระพุทธเจ้าทำงานถึงอายุ ๘๐ ปี สมณะโพธิรักษ์ อายุ ๗๒ ปี แต่ใช้ สัมผัสประสิทธิ์อยู่ต่อ ท่านกล่าวว่า อาตมาลดงานที่ใช้แรงลง การบริหารหมูกุ่มก็วางลง ไม่ได้ไปช่วยคิดอะไรแล้วให้คณะสงฆ์ กรรมการส่วนกลางดูแลบริหารกันไป อาตมาทำน้อยลงอยู่แล้วไม่ได้ overload อาตมาก็เจียมตน ดีไม่ดี แม้แต่สังฆาร่างกายของอาตมาพยายามที่จะให้มันมีอาการ ๓๒ ที่ดี แต่มันก็เสื่อมไป เคยอธิบายมามากแล้ว ชั้นธอาตมา แค่ ๗๒ แต่นี้ก็ไปอีกนักษัตรจะให้ถึง ๙๖ มันมีพลังสัมผัสประสิทธิ์ที่ติดตามมาสร้างได้ มันก็ก้าวหน้าได้ เป็นไปได้อยู่ทุกวันนี้ แต่ดีไม่ถึงใจ แต่คืออยู่ ก้าวหน้าใช้ได้ ถ้าไปอีกหนึ่งนักษัตร ไปถึง ๙๖ จะรู้ว่า สัมผัสประสิทธิ์ที่ทำงานไป มีอัตราการก้าวหน้า มีคุณภาพที่ดี น่าดูทีเดียว ถ้ามันไม่เป็น อัตราก้าวหน้าทับทวีก็ต้องพัฒนา แต่ถ้าไปได้อีกนักษัตรเป็น ๑๐๘ อาตมาก็จะรู้ว่าถูกแล้ว ถ้ามันดี มีปฏิภาคนวิ หรือว่าไม่ ๑๐๘ กระเสือกกระสนเต็มที ก็จะไม่รู้ว่าคงไม่นาน คงไปแต่ถ้า ๑๐๘ แข็งแรงดี ก็จะไม่รู้ว่า ๑๒๐ สบายเลย ถ้าทำได้ ๑๒๐ แน่นนอน ๑๓๒ ถึง ๑๔๔ ได้แน่นนอนหากมีสัมผัสประสิทธิ์ที่ดี ก็ทำได้พอ ๙๐ ยัง fresh up ก็ฉลองกันเลย หากเราพากเพียรอยู่ เกิดจากทุกอย่างไม่เที่ยง เป็นพลังงานทางจิต ยิ่งใหญ่ลึกซึ้ง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความแตกต่างของอตุ พิษะ จิต

รายละเอียด : เป็นธาตุของพลังงาน พลังงานระดับอตุ ซึ่งเป็นพลังงานที่ไม่มีชิวะเลยเป็นพลังงานทางฟิสิกส์ ความร้อน แสงเสียงแม่เหล็กไฟฟ้าที่ใช้กันอยู่ในโลกวิทยาศาสตร์เขาก็ใช้ พลังงานฟิสิกส์ เคมีเขาก็ไม่เรียกพลังงาน เขาก็เรียนรู้แล้วก็ใช้กัน เขาก็เริ่มเรียนรู้เรื่องงานที่ขึ้นมาเป็นพีช แม้แต่สัตว์ก็พยายาม เรียนแต่มันไม่ไปถึงไหนสำหรับทางวิทยาศาสตร์ยังแยกแยะ ความละเอียดไม่ออก แยกความต่างของพีชกับอตุ แยกความ

ต่างของพีชหรืออตุนี้กับจิต ๓ สภาพนี้ยาก ถ้าคนศึกษาธรรมะ พระพุทธเจ้าไม่สามารถแยกธาตุของพลังงานจิตพลังงานทั้งหมด แล้วก็ทำให้พลังงานจิตมันเป็นอตุ มีลักษณะมีสภาพ เป็นอตุ เช่น ผู้ที่เป็นโสดาบันรู้จักจิตของตัวเองที่ติดยึดใน อบายมุขในโลกหยาบๆ ต่ำ จนสามารถศึกษาและทำจิตตัวเอง ให้กิเลสหมดทำให้กิเลสตาย กิเลสตายจากจิตของคุณเป็นอตุ ไป ไม่เป็นพลังงานทางจิตอีกแล้ว พลังงานกิเลสคุณก็ตายไป

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓

ความแตกต่างบาปแล้วอกุศล

รายละเอียด : คำว่า บาป หมายถึง จิตที่มีกิเลส คำว่า อกุศล หมายความว่า กรรมกิริยา เป็นไปในทางโลกีย์เป็น สมมุติ ส่วนคำว่าบาป ใครทำบาปคือสะสมกิเลส หากใครทำ ไม่ได้ใครเห็นก็รู้ แต่บาปคนไม่ค่อยรู้รายละเอียดของจิต คนไม่ค่อยรู้ แต่อกุศลเป็นเรื่องรู้ง่ายคนรู้ง่ายได้ง่าย บางที่ไม่เหมือนกับ ความยึดถือของโลกด้วยซ้ำไป

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

ความแตกต่างระหว่าง มานะกับอัตตา

รายละเอียด : อัตตา คือ ตัวตน มานะ คือจิตถือดี ยึดดี มุ่งหมาย ทำดี ก็มีความอวดสาเห มานะ พอได้ดีแล้ว ยึดดี ก็คือ มานะแล้วยึดยิ่งไปอีกเป็นอติมานะ ต่อจากนั้นคือ ปมาทะ คือ อุปกิเลสตัวปลาย จากมานะ อติมานะ เป็น มาทะ แล้วก็ ปมาทะ มีถือดี ยึดดี ยึดมั่นถือมั่น ก็มีวเมา คือ มทะ สุราเมรยมัชชะ มท ปมาทะ ตัว มทะ คือ เมาะละเอียดตัวท้าย พอเมาแล้ว ประมาท กินเหล้า เมาก็ประมาท แม้เมาใน ลาก ยศ สรรเสริญ ก็ประมาท พอมีมากหน่อย ก็ประมาทแล้ว ฉันทวยก็ประมาทได้ ฉันทอดดารา ฉันทแกง ก็ประมาทได้ มานะ คือ ส่วนหนึ่งของอัตตา ล้างมานะ อติมานะ มทะ ปมาทะ ก็หมดอัตตา

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอศก วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความแตกต่างระหว่าง รูป อรูป

รายละเอียด : หรือเรียกว่า กาม กามต้องสัมผัส ทั้งภายนอก ตา หู จมูก ลิ้น กาย ทั้ง ๕ ทวาร แล้วกาม เป็นภายนอก อย่างรู้ คุณต้องเหนือกามก่อน คุณต้องมีจิต วิญญาณที่อยู่เหนือ กามรูปรส กลิ่น เสียง สัมผัสก่อน ที่เหลือ

จึงจะเรียกว่า รูปภพ ฉะนั้นคุณยังลืมนึก มีหู สัมผัส กามคุณ ๕ ความแตกต่างระหว่าง รูป อรูป อยู่แต่คุณก็สบายเหนอมนันได้ ก่อน คุณก็ทำใน รูปภพ อรูปภพ ต่อไป

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความแตกต่างระหว่างความตื่นรู้แบบชาคริยานุโยคกับตื่นรู้ตัวทั่วพร้อมแบบสติสัมโพชฌงค์

รายละเอียด : ความตื่นรู้แบบชาคริยานุโยค อันนี้เป็นการฝึกแบบพระพุทธเจ้า และกับความตื่นรู้ตัวทั่วพร้อมแบบสติสัมโพชฌงค์ ใช้พยัญชนะคุณจะรู้ตัวแบบชาคริยะ มีสติรู้ตัวทั่วพร้อม คุณก็จะต้องรู้พร้อมทั้งภายนอกทั้งภายในทั้งตั้งนุงคุณจะหลับแล้วไม่คอยรู้ คุณจะไปรู้ตัวทั่วๆ ไม่ได้ คุณก็ได้แต่ไม่รู้อะไรเลยทั่วพร้อมใช้ใหม่ ก็คุณหลับนะ คุณต้องตื่นมารู้ตัวทั่วพร้อม การตื่นนี้ คำว่าสติ สติมันจะต้องมีพร้อมทั้งความตื่น เช่น สติ ลืมตาขึ้นมาดูโลก รับจักขุ ญาณ ปัญญา วิชา อาโลก นี้เรียกว่า สติเต็มร้อย คุณไม่มีสติภายนอก คุณตัดไปอยู่แต่ภายใน มีแต่รูป อรูปในภพ คุณก็จะง่ายขึ้น แต่คุณจะไปรับรู้สัมผัสภายนอกได้ไม่เก่งเพราะคุณไม่ได้ฝึก คุณได้แต่หลับเข้าไปภายใน สติสัมโพชฌงค์ โพชฌงค์แปลว่า องค์แห่งการตรัสรู้ องค์แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ต้องตื่นเต็มตัวเป็นสติรู้ตัวทั่วพร้อมอย่างอื่นฯ ครบทั้งข้างนอกและข้างใน ต้องตื่นมารับครบทั้งข้างนอกและข้างใน สติแบบชาคริยานุโยคกับสติสัมโพชฌงค์ ผลสำเร็จของสองอย่างนี้อันเดียวกัน แตกต่างกันแต่เพียงว่า พยัญชนะบอกว่า อันนี้ตื่นให้ฝึกเพียรอนุโยคะ แปลว่าเพียร ส่วนความตื่นรู้ตัวทั่วพร้อม แบบ สติสัมโพชฌงค์ ในสติสัมโพชฌงค์นั้นเป็นตัวจบ สติสัมโพชฌงค์เป็นตัวที่ ๑ ของโพชฌงค์ ๗ อุเบกขาเป็นตัวที่ ๗ ของโพชฌงค์ ๗

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตือโคก วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความแตกต่างระหว่างปัญญาวิมุตติกับกายสักขี

รายละเอียด : คือปัญญาวิมุตตินั้น ท่านบอกว่า นเหวโชตัว น. คือไม่ เหว คือความจริง โช คือผ่านไปแล้ว ท่านก็ไปแปลว่าไม่ต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วย กาย ซึ่ง น. เหวโช พยัญชนะบาลีตัวนี้แหละที่บอกว่า ปัญญาวิมุตติ ท่านไปแปล น เหวโช บอกว่าไม่ต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย คนก็เลยสับสน อาตมาอธิบายว่า ท่านบรรลุแล้ว อาสวะสิ้นแล้วเป็นหลักฐาน จึงเรียกว่า ขึ้นนี้เป็นพระอรหันต์ เพราะฉะนั้นนับอุกโตภาควิมุตติเป็น

พระอรหันต์ชั้นที่ ๗ เป็นปัญญาวิมุตติชั้นที่ ๖ ก็นับว่าเป็นพระอรหันต์ ส่วนกายสักขี ไม่นับว่าเป็นพระอรหันต์ เอาอะไรยืนยัน ท่านบอกว่า อาสวะบางอย่างเท่านั้นหมดสิ้นไป บางอย่างก็มีส่วนเป็นกายสัมผัส แต่ท่านไม่เก่งที่สุดไหนจึงต้องสัมผัส ว่าให้มาสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกายนะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตือโคก วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความแตกต่างระหว่างศาสนาพุทธกับศาสนาอเทวนิยม

รายละเอียด : ศาสนาพุทธรู้จักความเป็นทวารัฐจักรธรรม ๒ ตีแตกแยกแยะธรรมะ ๒ ได้ และทำให้เป็นหนึ่งได้ ทำให้เป็น ๐ ได้ นี่คือความสามารถของศาสนาพุทธ ศาสนาอเทวนิยม ตีแตก แยกทวารัฐจักรไม่ออก ทำความสุข ความทุกข์ให้หมดไปไม่ได้ แล้วหลงจมอยู่ในความสุข จึงเป็นพวกสุขนิยม แล้วไม่ได้เรียนรู้อกรรมวิบาก ไม่ได้เรียนรู้ การเกิดแล้วเกิดอีกตามกรรมวิบาก ที่ไม่ได้จบลงง่ายๆ เกิดแล้วเกิดอีก ตายแล้วเกิดอีก มีชาติ มีภพ ไม่ใช่ตายไปแล้วในชาติเดียวไปอยู่กับพระเจ้า ศาสนาที่สอนตายไปแล้วเกิดอยู่กับพระเจ้าไม่ได้สอนเรื่องเกิดแล้วตายแล้วเกิด จึงได้สอนว่าวิญญาณไม่อยู่กับพระเจ้านิรันดรหลังจากตายแล้ว คนนี้จึงไม่รู้จักกันเกิดชาติแล้วชาติเล่ามีภพมีชาติอีก โดยมีกรรมเป็นตัวพาเป็นไป เพราะว่ากรรมเป็นของตน กัมมัสมโกมหิ กัมมาทายาโท กัมมโยนิ กัมมพันธุ กัมมปฏิสรโณ กรรมจำแนกสัตว์ กันมึงสัตว์เดรัจฉาน กัมมนาวัตตะตีโลก สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม (ไม่ใช่สัตว์โลกต้องเป็นไปตาม god)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโคก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความแตกต่างระหว่างโมหะกับอวิชชา

รายละเอียด : โมหะ คือ สับสน เลอะเทอะ วุ่นวาย อวิชชา คือ ไม่รู้เรื่อง โง่สมบูรณ์แบบ โมหะบางที่อวดรู้ด้วยนะ แต่เลอะเทอะ เหมือนคนบ้าพูดเหมือนคนรู้ แต่ปนเปเลอะเทอะ จับเข้าไม่ได้ ไม่เที่ยง หลงเลอะ ส่วนอวิชชานั้นโง่ อายาไปแปลมาก จะเลอะ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต ปฐมอโคก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความแตกต่างศาสนาอเทวนิยมกับอเทวนิยม

รายละเอียด : อาศัยคำว่าสุขมาใช้ แต่สุขที่จะทำให้

คนโลกีย์พัฒนาเป็นสุขขั้นดี ที่สุดที่โลกียะเขาจะมีคืออย่างไรก็อย่างนั้น เช่นคืออย่างเป็นคนมีคุณธรรมมีธรรมะสูงเป็นพระพรหม มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ไม่มีความโหดร้ายรุนแรง ไม่มีความบีบคั้น อะไรอย่างนี้เป็นต้น ซึ่งจะซ้อนลึก โลกียะมีเงื่อนไขอยู่ว่าโลกียะมีความรู้สูงที่จะให้เกิดสุข แต่ไม่รู้จักจิตสมบูรณแบบ และทำลายหรือทำให้จิตแยกกัน เป็นตัวทำลาย สามารถรู้จักเจตสิกต่างๆ แล้วเข้าใจพลังงานเจตสิกทำให้เป็นชีวิตะสุดยอดหรือจะมาสู่ความเป็นสภาวะของธาตุที่มีในโลก อุตฺธาตฺ พิชฺธาตฺ จิตฺธาตฺได้ อย่างแท้จริง แล้วแยกธาตุของจิตตัวเองได้ เมื่อเวลาตายลง เป็นที่สุดปรินิพพานเป็นปริโยสาน สามารถทำจิตในจิตมนสิการ แยกสลายเป็นอุตฺถินยาม หมตฺตฺวนจะมาจับตัวเป็นอัตภาพได้อีกเลย เพราะมีความรู้ในอัตตาสามารถทำให้อาตมันสลายเป็นธาตุได้ ศาสนาเทวนิยมสลายจิตนิยามของตัวเองให้เป็นธาตุธาตุไม่ได้ มันเป็นจิตวิญญาณนิรันดร ตีไม่แตก แล้วก็ไปรวมกับพระเจ้า พระเจ้าไม่มีความรู้ที่จะแยกจิตได้ แต่สามารถเป็นจิตวิญญาณที่ดีที่สุดเป็นธาตุที่ดีที่สุดในความมีที่อยู่ทีนิรันดร ถือว่ามนุษย์ชาติมีอย่างพระเจ้าไม่ได้ก็เป็นได้ มนุษย์ชาติไม่สามารถมีจิตอย่างพระเจ้า เขาไม่รู้พระเจ้าคือใคร เขายกไว้ว่าพระเจ้าเป็นจินตนาการ imagine อย่างสุดยอด แล้วสิ่งที่ยืนยันว่ามีพระเจ้าคือมีคำสอนของพระเจ้า คำสอนของศาสนาอิสลามคือพระเจ้าองค์นั้น เรียกว่าพระอัลเลาะห์ ส่วนทางด้านคริสต์เรียกว่า god ทางด้านศาสนาฮินดู กับพราหมณ์ ก็ปนกันอยู่ แต่ทางด้านตะวันออกกลาง เขาก็จะมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่ง อิสลามเขาไม่ใช้ตะวันออกกลางนะ (ไม่ได้เรียกพระเจ้าเป็นพระอัลเลาะห์ แต่เรียกว่าพระยะโฮวา) แล้วก็ยังมีอีกเยอะ อาตมาไม่เก่งที่จะรวบรวมพยัญชนะต่างๆ พวกนี้มา ซึ่งมีความแตกต่างกันตามความเห็นตามความรู้ ศาสดาของเทวนิยมทุกองค์ก็คือพระเจ้าของแต่ละองค์ ไม่เหมือนกัน จริงๆ ก็คือตัวพระศาสดานั้นเอง นั่นแหละ เป็นความรู้ของพระศาสดานั้นเองนั่นแหละ แต่พระศาสดาของแต่ละศาสนานั้น ไม่รู้จักตัวเอง ไม่รู้จักความเป็นอาตมันของตัวเอง แต่ศาสนาพุทธนั้นรู้จักอาตมันของตัวเอง รู้จักอัตตาตัวเองสูงสุด จนกระทั่งอยากให้มีได้นิรันดรก็ได้ จะให้สลายอัตภาพหรือ อัตตา ของตัวเองก็ได้ นี่คือศาสนาของพระพุทธเจ้า ที่พูดเชิงชมศาสนาเทวนิยมก็ขอรภัย พูดโดยที่มีสภาวะอย่างนั้น หากมาศึกษาเอาจิตตนเองมาศึกษา แล้วจะรู้ว่าจิตเราสามารถรู้ได้

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

ความไม่พอใจในโลกมนุษย์

รายละเอียด : วันเวลาของโลก ที่บัญญัติกันอย่างไรซึ่งโลกเองนั้นไม่รู้หรอก มันหมุนไปตามวงโคจรถ้ายังไม่แตกสลายไป เขาบอกว่า จีนประสบผลสำเร็จในการทดลองนำยานลงจอดบนดาวอังคาร ที่จริงแล้วยังไม่ได้ไป เป็นแต่เพียงการทดลอง ที่จริงก็ยังไม่อยู่บนดาวโลก ยังไม่ได้ไปดาวอังคาร เขาสำเร็จกับการทดลอง เขาจะไปดาวอังคาร อยู่ในโลกนี้มันไม่พออยู่หรืออย่างไร ผู้ที่เป็นกระฎุมพี คนร่ำรวยมีที่ดินเยอะแยะเป็นของตัวเองในโลกใบนี้ คนไม่มีที่ดินก็อยากมีที่ดิน พยายามหาที่ดินโดยที่เขาหลงตน แต่ตอนตายไป ก็ใช้ที่แค่นี้เดียวมตายแล้วก็ได้ใช้เท่านั้น แต่ก็ไม่พอใจ โลกนี้ยังไม่พอ ก็จะไปเหยียบ เข้าไปจองที่พักอยู่เจ้าเดียว แต่ไม่มีใครออกโฉนดให้ เพราะไม่มีใครแย่ง จะไปดาวอังคารอีก โลกกว่าดวงจันทร์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอศไก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ความไม่มี และ ความมี

รายละเอียด : ความไม่มี และ ความมี คือ ศาสนาพุทธต้องทำให้ไม่มีเป็นที่สุด แต่มีเพราะยังไม่ตายยังไม่ปรินิพพาน เป็นปริโยสาน หากปรินิพพานเป็นปริโยสาน พระอรหันต์ก็สามารถมีความรู้ความสามารถแยกแยะจิตนิยามให้สลายเป็น ดิน น้ำ ไฟ ลม เหมือน พวงมะม่วง ถูกตัดออกจากขั้วลงมาแตกกระจาย ไม่มีกายให้เห็น ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสในปริเนทรองสูตรท้ายของพรหมชาลสูตร ดูกรภิกษุทั้งหลาย กายของตถาคต มีต้นหาอันจะนำไปสู่ภพชาติแล้วยังดำรงอยู่ เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายจักเห็นตถาคต ขั้วเวลาที่กายของตถาคตยังดำรงอยู่เมื่อกายแตกสิ้นชีพแล้ว เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายจักไม่เห็นตถาคต เปรียบเหมือนพวงมะม่วงเมื่อขาดจากขั้วแล้ว ผลใดผลหนึ่งติดขั้วอยู่ย่อมติดขั้วไป ดูกรภิกษุทั้งหลาย! กายของตถาคตมีต้นหาอันจะนำไปสู่ภพชาติแล้ว ก็ฉันนั้นเหมือนกัน ยังดำรงอยู่ เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายจักเห็นตถาคตได้ก็ขั้วเวลาที่กายของตถาคตยังดำรงอยู่ เมื่อกายแตกสิ้นชีพแล้ว เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายจักไม่เห็นตถาคต

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ความไม่มีกับความมี

รายละเอียด : คำว่า ความ ไม่มี กับ มี ในพระไตรปิฎก

เล่ม ๑๖ ข้อ [๔๓] พระผู้มีพระภาคได้ตรัสว่า ดูกรกัจจายนะ โลกนี้ โดยมากอาศัยส่วน ๒ อย่าง คือ ความมี ๑ ความไม่มี ๑ ก็เมื่อบุคคลเห็นความเกิดแห่งโลก (โลกสมุทัย) ด้วยปัญญาอันชอบตามเป็นจริงแล้ว ความไม่มีในโลก ย่อมไม่มี (โลกนตติตาสาน โหติ ฯ) เมื่อบุคคลเห็นความดับแห่งโลก (โลกนิโรธ) ด้วยปัญญาอันชอบตามเป็นจริงแล้ว ความ มีในโลก ย่อมไม่มี (โลก อตติตาสาน โหติ ฯ) แท้จริงแล้วทุกสิ่งทุกอย่างในโลกไม่มี แต่คนผู้ไปสำคัญมั่นหมายในสรรพสิ่ง สัพเพธัมมา ว่า เป็นอัตตา หลงว่ามีตัวตน ยกตัวอย่างอาจารย์มั่น ยังยึดถือว่ามีแล้วอยู่ในภพของอาจารย์มั่น (พูดกับอาตมาคนละภพ) เพราะภพของ อาจารย์มั่นเป็นภพภายใน (เป็นสัมภเวสี) อเทวนิยม รู้จักเทวนิยมแล้วสลายเทวะด้วย แต่สลายมีเทวะ ไม่ชัดเจนก็จะใช่หรือไม่ใช่ มีหรือไม่มีก็ได้ ยังไม่ชัด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

ความไม่มีชีวิต

รายละเอียด : ความไม่มีชีวิต คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม รวมตัวเป็นพลังงาน สสาร เป็นดวงอาทิตย์ เป็นภูเขาไฟ เป็นน้ำทะเล เป็นหนอง เป็นคลอง เป็นน้ำฝน เป็นลมสลาดัน ลมใหญ่ ลมน้อย พลังงานความร้อน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

ความไม่มีตัวตน

รายละเอียด : พระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้ามีภูมิเท่าพระพุทธเจ้า แต่ประเด็นที่มันต่างกันตรงนี้เท่านั้น ทำการสอนมา ทำงานมาตลอด เป็นแต่เพียงชาติสุดท้ายเท่านั้น ชาติสุดท้ายชาติเดียว ที่ท่านไม่ประกาศศาสนาพุทธ พระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์นั้นจึงยังไม่มีตัวตนยิ่งกว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความเหนือกว่าคือ ๐ ยิ่งกว่า สิริมหามายา เข้าใจกันใหม่ สัญญาว่าเพราะคนรู้จักน้อยกว่า ท่านไม่ได้ประกาศให้คนรู้จักในชาติสุดท้าย แต่ท่านปรินิพพานเป็นปริโยสานก่อนเห็นความซบซ้อนสลบไปมาใหม่ ตกลงพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ไม่ประกาศศาสนาใคร สูงกว่าใคร ไม่มีตัวตนยิ่งกว่า วันนี้อยายความพุทธภูมิถึงขนาดนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ความไม่มีอย่างยิ่ง

รายละเอียด : ยิ่งกว่านั้น ทำให้ปรากฏก็ได้ทำให้หายไปก็ได้ ทำให้หายไปได้เป็นสัญญา เรามีชีวิตอาศัยมันอยู่ ๑ จะเรียกว่าสุขก็ได้ แต่ขออิมภาษาคำว่าสุขมาใช้เท่านั้น เป็นยิ่งกว่าสุข แต่ไม่ใช่ความสุขอย่างยิ่ง เช่นที่บอกว่าอ้อยก็ต้องอ้อยกว่านี้ อีกรสเผ็ดก็ต้องเผ็ดกว่านี้อีก แต่ไม่ใช่มันหายไปเลยยิ่งกว่าสุขที่เผ็ดอย่างยิ่ง อ้อยอย่างยิ่ง เค็มอย่างยิ่ง หวานอย่างยิ่ง ร้อนอย่างยิ่ง ก็แล้วแต่ใครจะมีมิติไหนที่ไปชอบเอร็ดอ้อย ก็เป็นความมีตัวตนแจ่มก้องกันทั้งนั้น แต่ของเรานั้นเป็นความไม่มีอย่างยิ่ง แต่อันนั้นมันเป็นความมีอย่างยิ่ง ของพระพุทธเจ้าไม่มีอย่างยิ่ง สุ แปลว่าดี ข แปลว่าว่าง ว่างนั้นแหละดี ๆ ส่วนคำว่า ทุก ข คือ ทุ กับอักขะ อักขะแปลว่าก่อนแก่นแกน ทุ ก็คือไม่ดี ทุๆ ยิ่งขึ้นไม่ใช่สุ มันไม่ดี เป็นแก่นแกนที่จับตัวยึดตีไม่แตกคือก้อนทุกข์ แต่สุข หายไปจากแก่นแกนหายไปจากความมี สูญไปเลยว่าง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ความไม่รู้ทุกข์ ชาตานของศาสนาเทวนิยม

รายละเอียด : ไม่มีเวทนาเพราะไปเรียนรู้แบบหลับตาไม่รู้อาการความสุขความทุกข์ เป็นเจ้าเรือนที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคือเจ้าแห่งสุขนิยม แล้วก็มีความจริงว่าสุขนิยมคืออะไร ความสุขคืออะไรอยู่กับความสุขนั้นแหละ พระพุทธเจ้าก็บอกว่าแท้จริงความสุขก็คือมายา แล้วมันคือคู่ของความทุกข์แยกกัน ไม่ออกอีก เป็นเทวะ เสร็จแล้วไม่รู้ก็ยกให้เทวะยิ่งใหญ่ พระเจ้าสร้างความสุขเป็นแดนสุขาวดีเป็นแดนสวรรค์ ไม่อยากจะลงนรกแต่ไม่รู้จักรนรกแยกนรกไม่ได้ เพราะไม่ได้เรียนรู้ชาตาน แต่เขาก็มีชาตานอยู่ในศาสนา แต่เขาไม่รู้จักรชาตาน ไม่ได้ศึกษาชาตานเลย แต่ไม่รู้จักรชาตานเลย นี่คือศาสนาเทวนิยม รู้ว่ามีนะ รู้ว่าเป็นคู่อาฆาตของพระเจ้าเลย แต่ไม่ศึกษา การศึกษาก็ละเอียดไปทางศึกษาแต่ความสุข

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

ความไม่รู้รักสามัคคี แก้วด้วยความรัก ๑๐ มิติ

รายละเอียด : ก็ใช้ทั้ง ๑๐ ข้อ ใครอยู่ที่ฐานไหนก็พัฒนาตัวเองให้สูงขึ้นในส่วนตน อาตมาเอารูป ๒๘ มาสอน เพราะเป็นเรื่องสำคัญยิ่งใหญ่ ทุกวันนี้นักปฏิบัติธรรมไม่เอารูป ๒๘ มาเรียนกัน รูป ๒๘ กับ นาม ๕ ต้องเข้าใจความหมายของ

รูปนาม ในปุตตมังสสูตร อาหาร ๔ ๑. กวฬิงการอาหาร (อาหาร คำข้าว ให้รู้จักเลสเบญจกาม)... ๒. พัสสาหาร (อาหาร คือ พัสสะกระทบให้เกิดเวทนา). ๓. มโนสัญเจตนาหาร (อาหารใจที่เจตนามุ่งกับตัณหา)... ๔. วิญญาณาหาร (อาหารของวิญญาณ กำหนดรู้นาม-รูป. อันเป็นปัจจัยให้ตั้งอยู่แห่งสังขาร เพื่อการเกิดในภพใหม่ คือมีปัจจัยเกิดชาติ ชรา มรณะ ทุกข์ และความคับแค้น). (ปุตตมังสสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ ข้อ ๒๔๑-๒๔๔) ผู้ไม่รู้รูปนามคือเหมือนกับพระราชอาณัติโทษไปฆ่าด้วยหอก ร้อยเล่ม เข้ากลางวันเย็นก็ยังไม่ตาย พวกที่ไม่รู้จักนามรูป คือ พวกนั่งหลับตาเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติหลับตา เป็นคนที่ไม่รู้จัก วิญญาณไม่มีนามรูป ไม่เข้าใจความเป็นนามรูป ไม่รู้รูป ๒๔ นาม ๕ ไม่ได้เอามาพูดถึง ไม่ได้เอามาปฏิบัติเลย แม้ว่ามี ในพระไตรปิฎก คนที่ศึกษาพยัญชนะก็คงจะผ่านตาบ้างแต่ก็ คงจะมีน้อยคน แต่ก็ไม่มีคนเอากะไรไปเรียนรู้อะไร คุณก็เหมือนกับโจรที่พระราชอาณัติโทษไปฆ่า หมายความว่าโจรคือคนทำลาย ศาสนา ให้เอาไปฆ่าทิ้งเสีย เพราะมันเป็นโทษร้ายแรง แต่ดัน ฆ่าไม่ตาย ก็เลยมายึดหัวหาดของศาสนาพุทธอยู่ทุกวันนี้ ช่วยอภิบาลบรพชย นี่คือสัจจะความจริงทุกวันนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ ข้อ ๒๔๑-๒๔๔

ความไม่รู้ “อตตตา”

รายละเอียด : อตตตาที่ตนเองยังยึดมั่นถือมั่นอยู่แท้ ยิ่งแยกไม่ออก ตีไม่แตก ซึ่งคนเราสามารถกำจัดความยึดมั่น ถือมั่นใน อตตตา นี้ได้จริงๆ และกำจัด อตตตา ๓ ในจิตได้หมดสิ้น (โอฬาริกอตตตามโนมยอตตตา-อรูปอตตตา) ไม่เหลือเป็นเราเป็น ของเราสิ้นสนิท จึงเจริญสูงสุดแห่งที่สุดได้แท้ แต่กลับ หลงผิด เข้าอีกว่า เทว นี่ยิ่งใหญ่สุดๆ เป็นสิ่งยอดเยี่ยมที่สุดจึงยึดมั่น ถือมั่นแน่น ยิ่งว่าสูงสุดแล้ว ตีไม่แตกแล้ว แยกไม่ได้แล้ว ยอมแค่นี้แล้ว ที่แท้ก็แค่ยังเป็น โลกียภูมิ อยู่ ไม่เชื่อว่า ตีแตก-แยกแยะ (distinguish) ธรรมะ ๒ (เทว) นี้ได้ ไม่เชื่อว่า ใน ธรรมะ ๒ ของ ความเป็น เทว นั้นจะยังมี ความเป็นจิตวิญญาณ ที่สามารถ รู้ยิ่งเห็นจริง ในความเลิศประเสริฐยอดที่ เทว นั้นยังมีภาวะเป็น อตตตา (อาตมมัน) ให้ศึกษาและจัดการ (อภิสังขาร) ด้วยปัญญา ให้เป็น ธรรมะ ๑ หรือ ๐ ได้อีก ชาว เทวนิยม ผู้ยังไม่ยอม ศึกษาค้นคว้าเรื่อง จิตวิญญาณ ต่อไปอีกแล้ว ชนิดที่ยึดมั่น ถือมั่น เทว แน่น ตีไม่แตก-แยกไม่ออก ไปนิรันดร ก็มีคนที่เป็นอย่างจริง ก็เห็นกันได้ทั่วไป ดังที่เป็นกัน ยืนยืนอยู่มากมายในโลก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

ความไม่เที่ยง

รายละเอียด : หากคุณกระทบสัมผัสอยู่ก็รู้เท่าที่มัน กระทบสัมผัสและคุณก็จะรู้ ยาวไปเป็นชั่วโมงจะบ้าหรือ มันไม่เที่ยงอยู่แล้วมันก็เปลี่ยนไป จะเห็นได้ว่ามันไม่เที่ยงหรือ มันเป็นธาตุรู้ เป็นสัญญากำหนดใหม่ให้เรา รู้ทาง ตา หู จมูกลิ้น กาย ก็ให้เรา รู้ว่าในโลกนี้ เรามีสิ่งที่มี แล้วสิ่งที่มี เป็นโลกสมุทัยยังมีกิเลสอยู่ หรือเป็นโลกนิโรธ โลกที่ดับกิเลส หมดแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

คอมมูนสูงสุดที่ประสบความสำเร็จ

รายละเอียด : คอมมูนสูงสุดที่เอาตามานำเสนอเป็นผล สำเร็จคือ สาธารณโภคี นี่เป็นสุดยอดของมนุษยชาติของสังคม มนุษยชาติ สาธารณโภคี หมายความว่า ไม่มีตัวตน ไม่มีตัวเรา ไม่มีของเรา เป็นการรวมกันส่วนกลาง แล้วเราก็อาศัยกินใช้อยู่ใน องค์กรรวมนี้ อย่างคอมมูนของครอบครัวหนึ่งก็เป็นองค์กรรวมของ วัตถุประสงค์ของทรัพย์สินกับชีวิตอาศัยอันนั้น ของครอบครัว เมื่อมาเป็นสังคมนิยมสังคมคอมมิวนิสต์ เขาก็เป็นของเขา ตีกรอบของเขาในระดับประเทศหรือรัฐของเขา อยู่ในองค์กรรวม แล้วก็ยังมีหลักเกณฑ์ต่างๆ ตามแบบตามภูมิธรรมของเขา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

คอมมูนอโตกับนิยาม ๕

รายละเอียด : คอมมูน หมายความว่า กลุ่มรวม คนมา รวมกันแล้วมีกายมีจิต มีตัวตนบุคคล มีองค์ประกอบดิน น้ำ ไฟ ลม พุทธิกรรม เครื่องอาศัยต่างๆ วัตถุประสงค์วิญญาณ สังเคราะห์สังขารกันอยู่ เป็นอันนั้นอันนี้เยอะเยอะมากมาย มหาศาลซึ่งความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าในที่สุดยอด แยกให้ เป็นสัดส่วนได้ ที่แยกไว้ อุดู พิเศษ จิต กรรม ธรรม ซึ่ง กรรมคือ dynamic ธรรมะเป็น static แล้วทำให้จิตนี้เป็นอุดูเป็นพิเศษได้ องค์กรประกอบจิตมีเท่าไร พิเศษ มีองค์ประกอบเท่าไร อุดู มืออย่างไรแค่นั้น อุดูไม่มีนามแล้ว พิเศษก็ไม่เรียกมันว่านาม แต่มัน มีรูปแล้วมันก็มีความรู้ เรียกว่าสัญญา แล้วก็สังขารปรุงแต่งกันอยู่ ยังไม่เรียกว่ามันมีความรู้สึก รู้สึกเจ็บ รู้สึกปวด รู้สึกรัก รู้สึกชัง

พอมาเป็นสัตว์ก็มีได้ เริ่มตั้งแต่สัตว์เซลล์เดียวมีกรรมวิบาก พืชไม่มีกรรมวิบาก ไม่มีการแก้แค้น ไม่มีการทำร้ายทำลายกัน ไม่มี แล้วจะไปดูตึงอะไรอีกไม่มี มีแต่ตัวเองดูตัวเองถ้าดู ไร่ไม่ได้ก็กลายเป็นดินน้ำไฟลมนี้แหละพืช ส่วนจิตนี้วิจิตร พิสดารมากกว่าพืช ศึกษาให้ดีๆ รวมกันแล้ว องค์กรวมเป็น คอมมูน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

คัจฉติ

รายละเอียด : ดำเนินอยู่ เคลื่อนไปอยู่อย่างมุ่งมั่นตั้งใจ ที่จะให้บรรลุ

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๕๑

คัจฉามิ

รายละเอียด : คัจฉามิ แปลว่า ขอเข้าถึง ขอเข้าไปหา ความเข้าถึง เช่น พุทธังสระระณังคัจฉามิ ขอเข้าถึงพระพุทธรูปเป็นที่พึ่ง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

คันท

รายละเอียด : ผู้ร้อย คัมภีร์ ตำรา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๘๙

คันทการ

รายละเอียด : สอนธรรม เขียนตำรา เผยแพร่ธรรมที่ตนมี ตนได้ หรือผู้ร้อยคำสอนขึ้นไว้สอน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๘๙

คัพพะ

รายละเอียด : ช่องว่าง

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๘๐

คัมภีรา

รายละเอียด : ลึกซึ้ง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

คัมภีราภาโส

รายละเอียด : ๑. สภาพหมุนรอบเชิงซ้อน ๒. รูป อรูป มันล้วนยังเป็นภาพที่ละเอียดลึกซึ้ง ยกย่อนซ่อนแฝงอยู่ในจิต ๓. ด้วยความรู้ และความจริงที่ลึกซึ้ง ซอนไซอย่างอนุโลม ปฏิโลมเป็นสภาพหมุนเชิงซ้อน ย้อนไปย้อนมา ซ้ำแล้วซ้ำอีก ๔. ลึกซึ้ง มีความสุขุมเชิงซ้อน หมุนรอบจนเข้าใจได้ยากจริงๆ ๕. มีสภาพหมุนรอบเชิงซ้อน ลึกซึ้งมาก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๖๑, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๑๑, สมมติพุทธ หน้า ๘๘

คัมภีราภาโส หรือปฏินิสสัคคะ

รายละเอียด : คือในความรู้เรื่องของสภาวะที่ซับซ้อน ลึกซึ้งที่สมณะโพธิรักษ์ ใช้คำว่า คัมภีราภาโส หรือปฏินิสสัคคะ เป็นสภาพหมุนรอบ เชิงซ้อนหลายชั้น หลายเส้นสายไม่ค่อย จะรู้กัน จะมีคนที่มิภูมิปัญญาเข้าไปรู้ ความจริงเหล่านี้ลึกซึ้ง แล้วพวกกันรู้เรื่องมากขึ้นเรื่อยๆ ก็จะเกิดความรู้ที่เป็นองค์รวมที่เป็นของสังคมโลกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ หากสมณะโพธิรักษ์เองอยู่ก็ สร้างความรู้ และเป็นความจริง ไม่ใช่มีแต่ความรู้ต้องมีทั้งความจริง และความรู้เป็น ๒ สภาพ มันจะเป็นความจริงและความรู้ที่ทำให้คนอื่นเขาศึกษาแล้วเขายอมรับความจริงในความรู้อันนี้ได้ในอนาคต สมณะโพธิรักษ์พูดได้แค่นี้ ขยายความได้แค่นี้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คาดหวังคนบ้านราช ๗๐๐ คน

รายละเอียด : ที่ดินราชณะนี้ แม้ที่ดินรอบบ้านราชฯ ก็มากพอที่จะมาร่วมกัน อาตมาว่าจะผืนค้ำหรือเปล่า ว่ามัน น่าจะถึง ๗๐๐ คน ใครที่พอรู้ตัวเองว่า เราน่าจะมาเป็น ๑ ใน ๗๐๐ ยกมือซิ เอน่าไม่สิ้นหวัง

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ สู่แดนทองฉลอง ๕๐ ปีโพธิกิจ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

คารวะ ๖

รายละเอียด : ควรมีความเคารพยำเกรงใน ๖ ประการนี้ ๑. เคารพยำเกรงพระพุทธเจ้า ๒. เคารพยำเกรงพระธรรม ๓. เคารพยำเกรงพระสงฆ์ ๔. เคารพยำเกรงการศึกษา ๕. เคารพยำเกรงความไม่ประมาท ๖. เคารพยำเกรงการปฏิสันถาร

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ สังคีตสูตร ข้อ ๓๑๓
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลึกลับ

คำดำหนิ

รายละเอียด : เราควรมองผู้มีปัญญาใดๆ ที่คอยชี้โทษ คอยกล่าวคำดำหนิ (นคคัยหาวาทิง เมธาวิง) ฆนาบ อยู่เสมอไป ว่า... คนนั้นแหละคือ ผู้ชี้ขุมทรัพย์ ครอบคบบัณฑิตที่เป็นเช่นนั้น เมื่อคบหากับบัณฑิตชนิดนั้นอยู่ ย่อมมีแต่ดีถ้ายเดียว ไม่มีเลวเลย (เพราะว่าเมื่อคบบัณฑิตเช่นนั้น มีแต่คุณที่ประเสริฐ โทษที่ลามกยอมไม่มี - เสยโย โหติ น ปาปิโย) (พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ ข้อ ๑๖)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

คำว่า บุญ กาย ปัญญา คำที่พระพุทเจ้าบัญญัติ

รายละเอียด : ภาษาบาลีคำว่าบุญหรือคำว่ากาย ไม่มีคำไหนในภาษาอื่นใช้แทนได้ ปัญญา คำนี้ก็คืเป็นของพระพุทเจ้าบัญญัติ เอาไว้ใช้ แต่เอาไปเรียกเลอะ เหมือนกับ คำว่าบุญเอาไปเรียกเลอะ จนกระทั่งตั้งคำว่านักบุญในศาสนาเทวนิยม (เหมือนกับเอาลิงไปใส่มงกุฎ)

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ สู่แดนทองฉลอง ๕๐ ปีโพธิกิจ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

คำว่า สงบ มีหลายคำ

รายละเอียด : คือ สมะ สมถะ วิเวก สันตะ ก็แปลว่า ความสงบ สันติ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คำว่าฝึกับการวางใจ

รายละเอียด : คือฝึ คือความไม่บริบูรณ์ของผิวหนึ่ง มันก็เลยมีการต้องขจัดออก จนเป็นหนองเป็นน้ำเหลืองอยู่นี้ ดั่งปวดเจ็บ ฝึต้องมีเจ็บปวด แต่พระพุทเจ้าสอนให้รู้ความจริงตามความเป็นจริง ว่ามันต้องเจ็บ มันต้องปวด คุณต้องวางใจ ถ้าคุณไม่สามารถแก้ไขทำให้มันหายไ้มันก็จะเกิดวนเวียน มันเป็นตรีทุกซ์ แต่อันอื่นเป็น รังจ่อมปลวกมันหายไปได้ง่าย แต่ฝึนี้ มันเป็นสิ่งที่เป็นวิบาก และเป็นของๆ คุณ ก็มันสกะของคุณทั้งไม่ไ้ ถ้ามันถึงคุณแล้ว จะต้องทนอยู่กับมันให้ไ้ ถ้าใช้สมถะให้มันไม่เจ็บปวดก็ไ้ ถ้าจะใช้ปัญญา ก็ทำอย่างไรให้ฝึมันหายไปไ้ให้หมดความเป็นโรคนี้ มันเป็นโรคพยาธิทุกซ์ โบราณมีโรคฝึในท้องคือวัณโรค

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คำว่าสาธาณภคคิ

รายละเอียด : คือ... จึงเป็นคำศัพท์ที่รวมความเป็นสาธาณะเชื่อมโยงขยายผลจากสิ่งที่ชั้นที่สุดจากคนที่ไม่เป็นตัวตน ไม่มีของๆ ตัวเลย จนกระทั่งมีบ้างนิดๆ หน่อยๆ อย่างชาวโศก มุขมิบไว้เป็นส่วนตัวบ้าง เพราะว่อดีตยังไม่กล้าที่จะไม่มีเป็นของส่วนตัวเองเขาก็จะมีบ้างยิ่งคนที่จะมีของตัวเองมาก ต้องหวงกัวงวลก็จะห่างออกไป มันก็จะเป็นระดับเชื่อมโยงเป็นเครือแผลสลบซับซ้อนอีก ในนัยของความหมายก็เพราะอย่างนี้ถึงจะสะสมไว้เพราะอย่างนี้ ถึงไม่กล้าให้จนหมดเป็นความเห็นแก่ตัว หรือว่าตัวเองไปสร้างอะไรที่เห็นแก่ตัวของตัว เห็นแก่พวกของตัวเอง เห็นแก่ภาระของตัวเอง อะไ้ไ้แล้วแต่คนก็จะมีเยอะ ก็จะมีเหลือไว้เยอะ ก็ต้องสะสมไว้เยอะแต่คนทีบอกว่าไม่มีแล้ว ภาระส่วนตัว ของส่วนตัว เอาไปข้าวของส่วนกลางหมด เพราะเราเชื่อมั่นใน ความสำคัญของสาธาณภคคิ ในส่วนกลาง แล้วทุกคนก็มีความรู้ ความจริงใจ ตรงกันที่มาอยู่ร่วมกันเนี่ย ไม่ใช่เรื่องพูดเล่นแต่เป็นเรื่องจริงของชาวโศกที่มาปฏิบัติ สมณะโพธิรักษ์ว่ามันไม่ไ้เข้าใจง่ายๆ อธิบายยากมากเลย ยิ่งคนต่างชาติ ต่างประเทศที่ไม่ใช่ชาวโศก ไม่ใช่ชาวพุทที่มีภูมิปัญญาพุทธธรรมโลกุตระระยากมาก ขนาดคนไทยชาวพุทโลกุตระยังยากประมาณนี้เลย ขนาดเป็นโศกยังมีหลายระดับ ยังไม่ไ้เป็นระดับเดียวกัน ๐ หมายถึงไม่ไ้ บางทีเขาก็อาจจะเข้าใจไปว่าให้มา ๐ หมดเลยมันไปไม่ไ้ เราก็ไม่เคยคิดจะให้โลกทั้งโลกมาเป็น ๐ หมดไม่ไ้ มันจะไ้ยังงั้มันต้องมีระดับ เป็นชั้นๆ ไป แล้วเชื่อมโยงกันอยู่แล้ว แต่ละคนที่มาทำ ก็ปฏิบัติความเห็นแก่ตัว ความเป็นของตัวเอง ให้ลดลง ก็จะเลื่อนขึ้นมาจากไม่มีความเห็นแก่ตัว แล้วก็มาอยู่กับส่วนกลาง สร้างส่วนกลางให้ไ้มากที่สุดแล้วจะไ้ เอื้อมเอื้อเกื้อกว้างเพื่อแผ่คนที่เห็นแก่ตัว โลกโมโหสัน ไม่มีพอไม่มีหยุดไม่มียัง มีพันล้านหมื่นล้านแสนล้านก็ไม่หยุด พวกนี้ก็มีฤทธิ์ดูดดึง เอาจากสังคมเป็นของตัวเองมีแรงมาก เยอะมากด้วย เราจึงต้องมีพลังงานอันนี้ช่วย มาช่วยส่วนที่ถูเขาดึงไป เขาไม่หยุดในการแย่งในการดูดนะพวกไ้ตัวดูดนี้ไม่หยุดดูด รวยฉิบหาย รวยมากเลย เป็นแสนล้าน ล้านๆ มันก็ไม่หยุด แล้วมันทำได้ด้วย ไปหยุดยังเขาก็ไม่ไ้เป็นกิเลสของเขา เราไ้ต้องช่วยพวกที่เขาสู้ไม่ไ้ก็พึ่งทางเรา เพราะทางไหนมันพึ่งพาไม่ไ้ได้อยู่แล้ว เพราะเป็นความอำมหิต พวกที่ดูดยังไม่จบนี้

เป็นพวกอำมหิตเขาไม่รู้จักรกรรมวิบาก เขาไม่รู้จักความเลว ความดี เขาก็ทำอย่างหน้ามืด ตาบอดทั้งนั้น ซึ่งมันมีหลายชั้น มันมีความรู้ ความไม่รู้ทั้งหลายชั้นมาก ต้องมีอะไรมาหลอกคนอื่น เขาเองจะต้องมีมากมาย แล้วเขาก็ไม่รู้เขาก็หาทางบอกว่า เพื่อคนอื่น หลอกตัวเองให้ตัวเองมีมาก เสร็จแล้ว อายุตัวเอง จะยืนยาวแค่ไหน ไม่ถึง ๒๐๐ ปีหรอก

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คำสอนของพระพุทธเจ้าในพระไตรปิฎก ใช้ไม่ถึง ๒๐ เปอร์เซ็นต์

รายละเอียด : มารยาท คือความประพฤติของเรา โจร ก็คือการดำเนินออกไป ความประพฤติของเราจะดำเนินออกไปกับสังคม โดยตัวเราเป็นตัวประพฤติเอง ประพฤติจริง จะเหมาะสมแค่ไหนไม่ให้เกิดโทษอย่างไร เห็นโทษภัยอันมี ประมาธน้อย ก็ไม่ให้เกิดโทษภัยให้เกิดประโยชน์กับสิ่งเหล่านั้น แล้วก็ศึกษาทบทวนอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย คำสอน พระพุทธเจ้าก็ทบทวนมีความหลากหลาย อาตมานำมาใช้ คำสอนพระพุทธเจ้าในพระไตรปิฎก เศษ ๑ ส่วน ๕ ได้กระมัง อาตมาจะพูด ๕ ส่วนร้อย ไม่ถึง ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ที่อาตมาใช้อยู่ของพระพุทธเจ้า ไม่ถึง ๒๐ เปอร์เซ็นต์ สิ่งที่ยังมีอีกมาก ยิ่งขยายความไปในอภิธรรมยิ่งมีอีกเยอะ ก็ได้เท่าที่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

คำสอนของพระเจ้าเที่ยงนรินทร์

รายละเอียด : คำสอนของพระเจ้าบอกว่า วิญญาณทุกวิญญาณ ของสัตว์โลก ของมนุษย์ทุกคน เป็นของพระเจ้า เพราะฉะนั้นวิญญาณทุกวิญญาณก็นรินทร์ด้วยไม่มีสูญหาย ไม่มีการสลายไปไหน เป็นธาตุที่เที่ยงนรินทร์ วิญญาณทุกวิญญาณ ต้องกลับคืนไปอยู่กับพระเจ้า พระเจ้าจะเป็นผู้ที่บัญชาเอง ว่า จะให้ผู้ใดลงนรก ก็อยู่กับพระเจ้านรินทร์ ในลัทธิที่มีชาติเดียว ไม่รู้จักชาติที่ ๒-๓-๔ ไม่มี rebirth ตายไปแล้วไปอยู่กับพระเจ้า ผู้นั้นก็จะมีชีวิตหนึ่งเป็นภพชาติหนึ่ง ที่เกิดแล้วชาติเดียว ตาย แล้วก็เกิดต่อ ส่วนลัทธิอื่นจะมี ๒ ชาติ ๕ ชาติ ๑๐ ชาติ ตามในภพชาติ ๖๒ ที่พระพุทธเจ้าแบ่งแยกไว้ ก็เป็นความย่อเอาไว้ หากจะบรรยายให้ละเอียดลงไปอีก ๑ ล้านก็คงไม่ไหว คำว่าพอหรือใจพอ คำนี้ยิ่งใหญ่ รัชกาลที่ ๙ เอาคำนี้มาใช้ให้โลกเอาไปใช้เป็นพยานะสื่อสารให้รู้สภาวะของความพอ

ผู้ที่เข้าใจความพอ แล้วใจมีลักษณะความพอให้แก่ตัวเองได้ คนนั้นก็สงบ คนนั้นก็หยุด ก็ตรวจสอบอีกว่าตัวเองที่เรามีอยู่นี้ มันพอไหม มันอยู่รอดไหม ถ้าเรายังมีมาก ยังจะต้องการอะไรเพิ่มเติมอีกมันก็ไม่พอ แต่ถ้าผู้นั้นตรวจตัวเองว่าพอแล้ว ของกินของใช้เหลือเพื่อ เอาออกไปอีกได้ จนกระทั่งเหลือพอดี พอใช้ ปฏิบัติซัดเกล้าต่อไปอีก สัลเลขะ ด้วยหลักเกณฑ์ของฐะ ของศีล ก็ลดได้อีกๆ จนกระทั่งมาสู่จุดสมบูรณ์ที่สุดก็คือ ๐ ไม่มีเลย จนกระทั่งอนุโลมให้มีบ้างพอสมควร

ที่มา ที่ไป : รายการ ทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ สู่แดนทองฉลอง ๕๐ ปีโพธิ์กิจ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

คำสอนของพุทธ

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าไม่เคยสอนให้นั่งหลับตา ท่านตรัสรู้ธัมมจักกัปปวัตตนสูตรด้วยจักขุ ญาณ ปัญญา วิชชา อาโลก แสงสว่างจ้า ulye อันนี้ก็เอามายืนยันไม่รู้กี่ครั้ง พระพุทธเจ้าไม่ได้รู้ด้วยการนั่งหลับตา แต่สืบตามโลกมีแสงสว่างครบถ้วนเลย นี่คือการจะต้องรู้ตรัสรู้เป็นการรอบรู้ ท่านไม่ได้รู้ด้วยการขโมยรู้แต่รู้โดยรอบ แต่รู้จริงๆ เห็นไหมว่าอาตมาอยากจะไปสอนในคนพุทธที่ติดยึด เหมือนเข็นเขาขึ้นครก เป่าควายใส่หู... แม้แต่ผู้ปฏิบัติลืมนตาก็ยังมีมิจฉาทิฎฐิได้ มารย้อมล่อให้หลงทางได้ตลอดเวลา คำว่าสงบจึงเป็นเรื่องที่เป็นเป้าหมายของศาสนา มีกายสงบจิตสงบ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

คำสอนของพุทธ

รายละเอียด : ลาด ลุ่ม ลึก ไปโดยลำดับ ไม่โกรกชัน เหมือนแหวน นั่นก็คือ ลำดับของการศึกษา (สิกขา) ก็ดี ลำดับของการประพฤติที่ได้ทำกันจริงๆ (กิริยา) ก็ดี และลำดับของวิธีการแห่งปฏิบัติทั้งหลาย (ปฏิบัติ) ก็ดี ล้วนดำเนินไปเป็นขั้นเป็นตอน เป็นระดับราบรื่น เรียบร้อย ง่ายงาม ตีมาก ไม่สะดุดตะปุมตะปา ไม่ขรุขระ ไม่มีโหลกโหลกเชลล ไม่กลับไปกลับมา ไม่ต่ำตักวบแล้วก็พุ่งขึ้นสูงปรี๊ด หกคะเมนตีลังกาอย่างไม่เป็นท่า หรืออะไรอย่างนั้น แต่เป็นระบบระเบียบเรียบร้อยดี ไม่วุ่นวอนสับสนไปมา เตี้ยวกลับหน้า เตี้ยวกลับหลัง นั่นคือหลักเกณฑ์สำคัญหลักแรกยิ่งใหญ่คือ ศีล-สมาธิ-ปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

คำสอนพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : คำสอนพระพุทธเจ้า เป็น คัมภีระ (ลึกซึ้ง) ทุทท์สภา (เห็นตามได้ยาก) ทุรุษโพธา (บรรลุตตามได้ยาก) ลันตา (สงบระงับอย่างสงบพิเศษแม้จะวุ่นอยู่) ปณิตา (สุขุม ประณีตไปตามลำดับ ไม่ข้ามขั้น) อตักกาวจา (คาดคะเน ดันเดามิได้) นิปุณา (ละเอียดลึกซึ้งขั้นนิพพาน) ปณทิตเวทเนีย (รู้แจ้งได้เฉพาะผู้เป็นบัณฑิต บรรลุแท้จริงเท่านั้น)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔, ธรรมอธิบาย จากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

คำสอนเสียด

รายละเอียด : คำพูดที่พูดแล้วเกิดการแตกร้าง วิวาท บาดหมาง ไม่รวมกันเป็นสังฆะ ไม่เป็นสังคม ไม่เป็นพี่น้อง ไม่เป็นมิตรสหาย ไม่เป็นญาติ เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง แยกเหล่าแตกกอในหมู่ชน

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโคส

คำหยาบผู้เจริญไม่พูด

รายละเอียด : สู้แดนธรรมว่า... สมัยนี้ เด็กพูดคำหยาบ เป็นปกติ แต่สมัยก่อนเขาสังวร เช่นคำว่าเซีย นี่ เขาพูดกันเป็นปกติพ่อครูว่า...ก็ต้องรู้สมมุติของผู้ใหญ่ ผู้ที่เจริญแล้วเขาไม่พูด พวกเขาที่พูดกันแล้วมันต่างกับที่เขาพูด ผู้ใหญ่บอกว่ามันไม่ดี มันหยาบ เราก็กฎหมายกำหนดหมายเลิกเสีย เข้าใจให้ได้ หากไม่รู้ก็ถามผู้ใหญ่ ถามผู้รู้ ว่า คำนี้เป็นคำหยาบหรือไม่ เราก้จะรู้ว่า มันหยาบ ภาษาสื่อคำมันหยาบ เข้าใจสภาวะ ให้ได้

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

คำเปรียบเทียบของพระพุทธเจ้าเป็นไก่ตัวพี

รายละเอียด : เป็นคำเปรียบเทียบของพระพุทธเจ้า เรียกผู้ที่รู้ก่อนจะไข่ออกมาได้เป็นคนแรกและก็เป็นไก่ตัวพี นอกนั้นออกมาจากเปลือกไขไม่ได้ เน่าตายอยู่ก็ออกจากกรอบ โลกียะไม่ได้ ยังเกิดตายอยู่ในไขอยู่ในกรอบ ออกจากไขไม่ได้ จะไขอะไรก็แล้วแต่ต้องเจาะกระเปาะออกมาทั้งนั้น ท่านก็เอา ไก่มาเป็นตัวอย่าง เราเป็นไก่ตัวเกิดได้ก็เจาะกระเปาะไขออกมาได้เป็นคนแรก เป็นคนที่รู้จักโลกุตระธรรมของศาสนาพุทธที่ พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ตรัสรู้เหมือนกัน ท่านเป็นคนแรกในยุคนี้ ซึ่งไม่มีศาสนาพุทธเกิดมา อยู่ในยุคพุทธันดรที่ไร้ศาสนา

พุทธมาพอสมควรแล้ว ท่านก็มาอุบัติขึ้นในยุคนี้ที่สมควรจะ เกิดสมควรจะต้องโปรดมนุษย์ได้แล้ว พระพุทธเจ้าก็มาโปรด กับมนุษย์ในยุคที่แย มีมาฆบูชาครั้งเดียว มีพระอรหันต์มาร่วม โดยไม่ได้นัดกัน ๑,๒๕๐ พระพุทธเจ้าองค์อื่นก็จะมีมากกว่านั้น เอาละไม่ขยายความต่อ แล้วอย่าไปเข้าใจว่าพระพุทธเจ้าสมณ โคดมฐานะต่ำต้อยกว่าองค์ที่มีมาฆบูชาหลายสิบครั้ง ครั้งละ เป็นล้านคน อย่าไปเปรียบเทียบ ภูมิธรรมเท่ากัน อันนั้นก็ เป็น อจินไตยที่เป็นพุทธวิสัย อย่าไปคิดเดี่ยวหัวแตก ๗ เสี่ยง ไก่ที่ เจาะฟองไข่หรือฟองไข่ออกมาเป็นคนแรกได้ อาตมาบอกว่า อาตมาเป็นไก่ตัวพีในยุคนี้ล้ากับยุคพระพุทธเจ้า อาตมาเกิด มาชาตินี้มีภูมิรู้ของตนเองมาแต่อดีตชาติ ไม่ได้เรียนรู้อรรถ ธรรมจากใครเลยในยุคนี้

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

คำเปรียบให้คลายใจในผู้ชาย

รายละเอียด : ผู้ชายเหมือนหนังควายหุ้มซี่ ข้างนอก ก็เห็นหยาบแล้ว จริงๆ แล้วเรียนรู้ธรรมะพระพุทธเจ้าเกิด การ เป็นโสดนั้นพระพุทธเจ้าท่านยกย่องว่าเป็นผู้ที่ไม่เศร้าหมอง ไม่มีความทุกข์ยากอะไร เรียนดูให้ดีๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

คำเรียกพ่อท่านและพ่อครู

รายละเอียด : เขาเรียกอาตมาว่าพ่อท่านมาตั้งแต่ต้น คือชาวใต้จะเรียกพระที่เขานับถือว่า พ่อท่าน ทางอีสานเรียก ญาท่าน อย่างยายอาตมาเขาเรียก ญาแม่คุณ คือยายอาตมาเป็นหลานเจ้าเมืองคนสุดท้ายที่มีชีวิตอยู่ เขาเรียกยายว่า ญาแม่คุณ อาตมาเลยไม่ได้รู้ชื่อยายจริงๆ เลย เราเองเรียกว่า คุณยาย สมัยก่อนไม่มีทะเบียนบ้าน อาตมาไปอยู่วัดโศภการาม คนที่มาศรัทธาก็เป็นคนสาวด้วย เป็นคนใต้ อาตมาตอนบวช แรกๆ ก็เป็นหนุ่มอยู่เลย ๓๖ ปี อาตมาก็ถ้าให้เขาเรียกหลวงพี่ ก็จะไปก็ให้เรียกพ่อท่าน เพราะเขาเป็นคนใต้ คนมาทีหลัง ก็เรียกพ่อท่าน มาตลอด จนมาปีที่ มี งาน โฆษณิงคาริยาลัจจายุ ก็เลยเรียกว่า พ่อครูกัน เขาว่าสู้แดนธรรมมาเรียกพ่อท่าน แต่ที่จริงเขาเป็นคนแก่ก็เลยเรียกพ่อท่าน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ศิลปะ ในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญาวิชฌิมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

คิดแต่แง่บวก ไม่รู้แง่ลบไม่ถูกต้อง

รายละเอียด : ที่ว่าจะคิดแต่เรื่องดีก็ดีแล้ว แต่ต้องรู้ว่า สิ่งที่มีผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ดีก็ต้องรู้ ถ้าหากจะเอาแต่แง่บวกไม่รู้แง่ลบ ด้วยอันนี้ก็ไม่ถูกต้อง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คิลานปัจจัย

รายละเอียด : ยารักษาโรค

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒๖

คีตะ

รายละเอียด : ๑. การใช้ส้อมเสียง ๒. ส้อมเสียงสำเนียง

หนังสืออ้างอิง : รู้คนชงสุข รู้คนชงสัตว์ หน้า ๙๘, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๕

คุณ

รายละเอียด : ประการ, ส่วนผสม, กลุ่ม, หมู่, กอง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๐๗

คุณค่า

รายละเอียด : คือ ความดีที่นับขั้นนับชั้นสูงขึ้น

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๔

คุณค่าของกรรมและกาละ

รายละเอียด : ปัญญาจะแฉ่ไปกายสักชีก่อนก็ได้ไม่ต้องแฉ่กายสักชีกก็ได้ เหลาะแหละก็ได้ ไม่เหลาะแหละยิ่งเก่งคุมจิตตนเองได้ มีสวัสดิติ เป็นจิตที่มีอำนาจจริง จะทำให้เป็นอย่างไรก็ได้ แต่ไม่ใ้พวกเขาพวกเขาเหลาะแหละ จิตเหลาะแหละก็แยกว่าจิตจริง ที่เป็นประโยชน์สูงประหยัดสุด รู้จักคุณค่าของกรรมและกาละ

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

คุณจรรยา

รายละเอียด : คือ ความประพฤติดี

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๔

คุณต้องทำสัตยาตญาณของคุณ

รายละเอียด : แม้ว่าเราไม่มีเจตนา แต่มันเกิดโดย สัตยาตญาณ จิตใจของคุณมันไม่มีเจตนา แต่มันเป็นอย่างนั้นเอง มันก็มีเจตนาที่ลึกที่สุด เป็นตัวเจตนาคือตัวที่พุ่งไปจากจุดกลางของจิตจากอนุสัยออกไป มันต้องมีทิศทาง มันต้องมีเป้าหมาย เพราะฉะนั้นคุณฝึก แล้วก็จิตของคนมันเป็น กระแสที่เป็นเองไปทางชั่ว กับจิตของคนที่เป็นจิตตัวเดียวกันนี้ ฝึกไปในทางดี เพราะฉะนั้น ถ้าคุณไม่รู้มัน มันก็ไปทางชั่ว ตามจิตของคุณไม่ได้ฝึก ใจใหม่ มันมีเจตนามันก็จะเกิดไปตาม สัตยาตญาณเป็นตัวไปทางไม่ดี แต่ถ้าคุณฝึกจนกระทั่งรู้จิต ตันเลย ว่ามันจะไปทางไหน คุณก็รู้ทิศของที่มันเป็นไป เพราะฉะนั้นคุณจะต้องรู้จักเจตนาที่เป็นกรรม กรรมที่ควบคุมโดยเจตนา อันนี้แหละพระพุทธเจ้าท่านให้รู้ ผู้ที่ทำด้วยไม่มีเจตนา คือผู้หลง มันหลงมันละอะ มันสุดวิสัย พระพุทธเจ้าถึงไม่ถือว่าการที่ไม่มีเจตนา นั้น ท่านไม่เอาผิดในกรรมนั้น แต่ว่ามีวิบากใหม่ มี ลึกซึ่งเห็นมัย คุณไม่มีเจตนาแต่คุณทำอกุศล คุณก็ได้รับของคุณ คุณก็ต้องได้รับ ก็มีสกะ กรรมเป็นของๆ ตน คุณบอกว่าไม่มีเจตนาแต่เพราะว่าคุณต่างหากไม่มีความละเอียดพอที่จะรู้จักเจตนาของตนเองปล่อยให้สัตยาตญาณ มันดิบ คุณก็ทำก็จะนานหรือสัตยาตญาณดิบของคุณ คุณต้องทำสัตยาตญาณของคุณให้อยู่ในความควบคุม จะปล่อยให้มันก็ได้จะใช้ก็ได้ ไม่เสียหาย ดีด้วยสมบูรณ์ด้วย นี่คือรายละเอียด เอาตามใช้ส่อสภาวะด้วยพยัญชนะนี้เข้าใจดีไหม

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

คุณธรรม

รายละเอียด : คือ มีธรรมะที่เจริญในด้านดี ซึ่งทั้งด้าน สมมุติและด้านปรมาตถ์

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๔

คุณธรรมกับความมั่ง

รายละเอียด : คือ เป็นกุศลทั้งนั้นที่เอามาเรียนกัน ส่วนอันนี้เป็นนัยยะ สำคัญของกิริยาอาการอย่างไร อาการ ปทานกิเลส

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คุณธรรมซึ้ง ความประเสริฐของมนุษย์

รายละเอียด : คือในวรรณะ ๙ มีคำว่ากล้าจน นอกจากกล้าจน ยังบอกอีกอย่างว่า อดจะ ไม่สะสม เราจนแล้วเราก็ไม่สะสม มีมากมายเราก็ไม่สะสม มาจน แต่เป็นศูนย์ได้ มีมากมายแต่กระจายไป ไม่สะสมแล้วก็ยังขยันสร้างสรรค์ วิริยารัมภะ เป็นคนไม่ได้ดูตาย ไม่ได้ ขี้เกียจ ขี้คร้าน แต่ทำงานแล้วกล้าจน หรือ อดปีจจะ มีน้อยๆ และทำให้เจริญได้ง่าย สู่โปละ ไม่ได้เป็นคนโง่งงว่านอนสอนยาก แต่สอนได้ง่าย และก็เข้าใจคนจน ความจนไม่ใช่เรื่องน่าอาย ความจนมันดี เราใช้ความจนประกาศความจน เขาอวดอ้างความรวยแต่เราอวดความจน จนอย่างเบิกบานสำราญ จนไม่เป็นพิษภัยต่อสังคม อย่างเป็นคนประโยชน์เพื่อแผ้วแผ้วผู้อื่นคนชนิดไหนที่มีคุณสมบัติอย่างที่ว่ามานี้ ก็เป็นคนประเสริฐ เพราะฉะนั้นไม่ได้เน้นที่เอาวัตถุเป็นเครื่องชี้บ่งความสำเร็จของมนุษย์ แต่เอาคุณธรรมความประเสริฐของมนุษย์มาเป็นเครื่องชี้บ่ง เพราะฉะนั้นการแก้จนในโลกนี้ เขาไม่เข้าใจที่ทฤษฎีของพระพุทธเจ้า เขาพยายามให้คนในประเทศรวย ไม่ให้ยากจน ให้ทุกคนรวย

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คุณธรรมอันพิเศษของพระอรหันต์

รายละเอียด : คุณสมบัติคุณธรรมอันพิเศษของพระอรหันต์ ต้องตรงตามบัญญัติที่ว่านี้ เมื่อตรงตามบัญญัติที่ว่านี้ก็ต้องใช้สิ ตรงตามบัญญัติที่พระพุทธเจ้าท่านกำหนดไว้หมด แล้วก็ต้องใช้สิเป็นอรหันต์ ก็ต้องพิสูจน์กันว่าตรงตามบัญญัติพระพุทธเจ้าหรือเปล่าอาตมาพาทำนี้ นิจจิง (เที่ยงแท้) สุวัง (ถาวร) สัสตัง (ยืนนาน) อวิปริตมธัมมัง (ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหริัง (ไม่มีอะไรหักล้างได้) อสังกุปปัง (ไม่กลับกำเริบ) เขาก็พยายามล้มล้างด้วย แต่ตอนนี้ก็ไม่ค่อยมีแล้ว เป็นสิ่งที่มีคุณค่าเขาจะไปล้มล้างทำไม เขาก็เอาพลังงานไปสร้างอะไรของเขาดีกว่ามาเสียแคลงอะไรกับเรา พวกเรานี้ก็จะยืนยาวไปเหลือแต่ว่าพวกคุณเจริญให้ได้กว่านี้ ใครยังมีความเจริญได้เพิ่มอีกหรือเปล่ายังมีอีกไหมความเจริญที่จะทำให้แก่ตัวเองมีไหม...ยังมีอีกอยู่ แม้อาตมาก็ยังมีความเจริญที่ต้องทำให้แก่ตัวเองเพิ่มได้อีกๆ อาตมายังไม่ถึงเป็นพระพุทธเจ้า ยังมีอีกที่จะเจริญขึ้นไปเรื่อยๆ มันไม่ได้เป็นคนโง่งมง่ายอะไรมันชัดเจนจริงๆ เพราะฉะนั้นอาตมาไม่มีปัญหา

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช ภายนี้คือวิญญาน วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

คุณนิตติ

รายละเอียด : คลังสมบัติแห่งกุศลวิบาก คลังแห่งความดีงาม

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโคก

คุณประโยชน์

รายละเอียด : ผลดีหรือส่วนดีที่มนุษย์ทุกคนเกิดมาเป็นชีวิตควรได้อย่างยิ่งตามนัยศาสนาพุทธ

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ้งสุข รู้คุณซึ้งสัตว์ หน้า ๑๖๕

คุณพิเศษ

รายละเอียด : คือ ความดีที่แตกต่างออกไป

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๔

คุณภาพ

รายละเอียด : คือ ระดับความดีหรือเลวของสิ่งนั้นๆ ของนั้น

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๔

คุณพิเศษของจิตที่ดี ทำงานร่วมกันอย่างยินดี

รายละเอียด : คนที่มีจิตแบบนี้ร่วมกันจะทำงานร่วมกันไปอีกนานแสนนาน เพราะว่าเป็นคุณพิเศษของจิตที่ดี รู้จักการทำงานร่วมกันอย่างยินดี พวกกันไปช่วยกันไป บางทีก็เรียกว่าเป็นเพื่อน ๒ จะไปไหนๆ อาตมาจะต้องเกิดมากับคนนั้น คนนี้ร่วมกัน ช่วยกันทำงานจนกระทั่งใครจะเก่งสูงขึ้นไปเรื่อยๆ อย่างเช่นพระพุทธเจ้า ท่านเก่งก็สูงขึ้นไปแล้วก็มีผู้ร่วมเก่งๆ นะ พอเกิดมาตนเองเป็นพระพุทธเจ้าเป็นพระสมณโคดมก็มีคนที่เก่งร่วมกันมี เอตทัคคะสาวก ๘๐ นอกนั้นก็เป็นที่ช่วยประโยชน์อย่างนั้นอย่างนี้ไป เอตทัคคะกันคนละอย่าง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

คุณพิเศษเฉพาะตัวไม่ได้เสแสร้ง

รายละเอียด : อาการอยากที่อาตมาเคยบอกว่าไม่ได้อยากกินอาหารหรือกระหายน้ำแต่อย่างใด อาตมาทำได้จึงเป็นเรื่องที่เป็นคุณพิเศษไม่ได้เสแสร้ง คืออาตมาไม่คิดในรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัส

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

คุณวาทะ

รายละเอียด : คือ ผู้มีเกียรติคุณสูงส่ง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๓๔

คุณวุฒิ

รายละเอียด : คือ ความรู้ความสามารถตามตำแหน่ง
หน้าที่

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๓๔

**คุณสมบัติ จรณสมบัติ วิชชาสมบัติ
อาตมามี เป็นสังขกัญญา**

รายละเอียด : อาตมาชาตินี้อ้างชาติอ้างโคตรไม่ได้เลย
ในเรื่องเกี่ยวกับศาสนา ธรรมะ อาตมาไม่มีเลย นักธรรม
อะไรไม่มีสำนักต่างๆ ไม่ได้เรียนธรรมะจากไหน โดดเดี่ยวเลย
ถ้าจะว่ามานะอาตมาอ้าง อาตมามีของตนเองมาแต่ปางก่อน
แต่อาตมาไม่มีกิเลสมานะ ถือดี แล้วแบ่ง หรือว่าชมผู้อื่นดูถูกเขา
อาตมาไม่มีสิ่งนี้ ไม่มีมานะถือดีถือตัว แต่อาตมามีคุณสมบัติ
จรณสมบัติ วิชชาสมบัติอาตมามี เป็นสังขกัญญา ยืนยันอ้างอิง
ตามคำตรัสในพระไตรปิฎก ยืนยันแล้วก็แสดงออก อ้างอิงแล้ว
แสดงออก แล้วพาให้เรียนรู้กัน เมื่อเรียนรู้ได้มรรคผล จนยืนยัน
เกิดคนบรรลุตธรรมเป็นพฤติกรรมของสังคมที่มีพุทธธรรม
มีการปฏิบัติธรรมของพุทธได้ผลจนเป็นชุมชนมีสาราณียธรรม ๖
เมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตามโนกรรม ลาภธัมมิกา
ศีลสามัญญา ตักสิลสามัญญา แม้แต่วรรณะ ๔ ก็มี ใครจะหาว่า
อาตมามีมานะถือดี ก็อาตมามีมาแต่ชาติปางก่อนชาตินี้ไม่มีใคร
เป็นครูบาอาจารย์เป็นพ่อแม่ ทางธรรมก็ไม่มีในชาตินี้ อาตมา
ไม่มีในชาตินี้ แต่อาตมาเป็นลูกพระพุทธเจ้าชาติโคตรมาแต่ปาง
ก่อนยืนยันว่าอาตมาเป็นสังขกัญญา เข้าใจชัดเจนไหมไม่ลับสน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

คุณสมบัติของจิตอรหันต์

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นในตัวอุเบกขาจึงเป็นฐาน
นิพพาน คนที่มีอุเบกขาแล้วจะชัดเจนในอุเบกขา ๕ ที่จริงมี

มากกว่านั้นเอาเนื้อแท้ของอุเบกขาสำคัญ ปริสุทธา ปริโยธตา
มุกุ กัมมัฏฐา ปภัสสรา จิตสะอาดบริสุทธิ์จากกิเลส คุณจะ
อ่านออก จิตไม่มีกิเลส จิตไม่มีอุปกิเลส แม้เศษเล็กเศษน้อย
ก็ไม่มี กิเลสก็ไม่มี อุปกิเลสก็ไม่มี บริสุทธิ์ บริสุทธา คือ จิต
สะอาดบริสุทธิ์ ปริโยธตา ท่านก็แปลทับศัพท์ไปว่า ผ่องแผ้ว
ผุดผ่อง (บริสุทธิ์) ท่านแปลสองคำนี้ แล้วมันต่างกันอย่างไร
๒ คำนี้ บริสุทธาคือ คุณอยู่กับโลก สัมผัสกับโลก สัมผัสเหตุ
แห่งทุกข์แห่งความไม่สะอาดนี้ เตี้ยนมันก็ยิ่งสะอาดอยู่ แม้
เราไม่เคยสัมผัสกับเหตุนี้มันก็ยังสะอาด จะสัมผัสแรงขนาดนี้
มันก็ยังสะอาดทั้งน้ำหนักและความแตกต่าง สัมผัสอีก มันก็
ยิ่งสะอาดๆ คือความเจริญจาก บริสุทธา ไม่ทั้งฐานสะอาดนะ
แต่มันมีคุณสมบัติเจริญยิ่งขึ้นจากบริสุทธิ์เลย คุณภาพก็สูงขึ้น
เหตุนี้แรงกว่าเก่ามันก็ได้ เหตุนี้แปลกไม่เคยเจอแต่เราก็บริสุทธิ์
ได้ มันจะมีนัย ละเอียดอย่างอื่นมันก็ยังสะอาด ยืนยันความ
สะอาด ปริโยธตา เพราะจิต มุกุ จิตมันหัวอ่อน มันรับรู้ได้เร็ว
ปฏิภาณเร็วรับรู้ได้ง่ายปรับได้ง่ายทั้งใจโตและปัญญา มันเร็ว
ทั้งลักษณะความรอบรู้ ทั้งลักษณะของจิตที่ทำให้เป็นอย่างนี้
หรืออย่างน้ออย่างใดก็ได้ มีสวัสดิ มีอำนาจเหนือจิต ไม่ให้
มันเปื้อน ให้แข็งแรงได้ แล้วมันก็ต้องรู้เร็วทันด้วย ไม่ใช่กินยา
เข้าไปตั้งสองแผงแล้วถึงรู้สึกไม่ใช่ มุกุ แปลว่า เร็วแคล่วคล่อง
ว่องไว กายมุกุตา คือ เวทนาสัญญาสังขารเร็วแคล่วคล่อง
ว่องไว ตา คือค่านาม มุกุคือ คุณศัพท์ของมันเอง มุกุ คือ
แก่นจิต ที่เร็วยิ่งกว่านักเล่นกล คนที่ตามไม่ทันก็จะบอกว่า
พูดลับสนกลับไปกลับมา ท่านพูดกลับไปกลับมากับคนที่รู้
ด้วยกันว่าคนจะเร็วทันไหม หากไม่รู้ทัน มันยังถูกอยู่ที่ไปนึก
ว่ามันผิด มันยังผิดอยู่ที่นึกว่ามันถูก มันก็เสียเวลากับคุณ
หมุนไม่ทัน คุณหมุนไปไม่รู้ที่รอบแล้วคุณก็ยังไม่รู้ สรุปแล้ว
มุกุ ก็เป็นตัวแกนกลาง รู้แว่วไว คล่องแคล่ว เป็นเวทนา
คล่องแคล่ว สัญญาก็คล่องแคล่ว สังขารก็คล่องแคล่ว เป็น
เจตสิก ในพจนานุกรมก็แปล ภาวว่า หมวดของเวทนา สัญญา
สังขาร คนไม่มีสภาวะจะไปแปลอย่างไรได้ พวกเราพอจะรู้
ยิ่งพวกเรามีสภาวะธรรมแล้วก็จะรู้ว่าเวทนา สัญญา สังขาร
จะใช้ประโยชน์อย่างไร และกาละจิตของเราเป็นเวทนาอย่างไร
ปรุงแต่งเป็นสังขารอย่างไร เราก็คจะทำสังขารของเราให้เป็น
อภิสังขารได้เร็วขึ้นเพราะปฏิบัติจนกระทั่งสังขารสะอาด เป็น
ผลจากเราได้ทำเวทนามกับสัญญา มีเหตุที่ไม่บริสุทธิ์อย่างไร
เราก็กำจัดจิตของเราก็อธิสุทธิสะอาดแล้วก็ปรุงแต่งด้วย
ความสะอาดก็ยิ่งเป็นจิตสังขารที่สะอาดๆ ไม่มี อสังขาริกัง
ไม่มีตัวอุกฤษมารวมด้วยเลย ถ้าสังขาริกังก็มีอุกฤษมารวม

คุณสมบัติของจิตอรหันต์ – คุณสมบัติใจพอนี้มันยิ่งใหญ่

ด้วยมากหรือน้อยก็แล้วแต่ แต่เนื้อสังขารทั้ง ไม่มีกิเลสมาร่วมด้วย เพราะฉะนั้นจิตอย่างนี้ สะอาดอย่างนี้ ผ่าน มุทกุตธาตุ ได้ จึงไปใช้ทำงานทำกรรม กัมมัฏฐาน (นาม) หรือ กัมมัฏฐาน (กิริยา) ยิ่งไปทำงานได้สะอาด ไม่มีกิเลสเข้าไปร่วมทำงานด้วย เป็นการงานของจิตสะอาด แม้ว่ากายกรรม วาจากรรม จะดูหยาบ ดูว่าผิด พุดแรงๆ อย่างนี้ หยาบ ไม่เชื่อ นี่หยาบ เสื่อใส่เกือก พุดหยาบอย่างนี้ได้ได้อย่างไร เราก็อ่านตัวเอง เพื่อใช้พยัญชนะสื่อสภาวะ สรุปแล้ว กัมมัฏฐานผ่านการทำงานแล้วอย่างไรรู้ยัง ปกัสสร คือ ผุดพ่องพ่องแผ้ว จะทำอย่างไร จะยากอย่างไรก็ยังไม่เกิดความหงุดหงิดรำคาญ ลำบากใจอะไร สบายๆ พ่องแผ้วตามเดิม นี่ก็คือคุณสมบัติของจิตอรหันต์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช สภาวะของวิชาจรณสัมปันโน วันศุกร์ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

คุณสมบัติของธรรมกถิก ๕

รายละเอียด : คือ นักเทศน์ผู้จะแสดงธรรมต้องมีคุณสมบัติ ๑. ตั้งใจแสดงธรรมไปตามลำดับ ๒. แสดงธรรมอ้างเหตุผล ๓. แสดงธรรมอาศัยความเอ็นดู ๔. แสดงธรรมไม่เพ่งอามิส ๕. แสดงธรรมไม่กระทบ (ทำลายตน) และผู้อื่น

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ อุทายิสุตต ข้อ ๑๕๙

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุทธสตุลิก

คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นครู

รายละเอียด : คือครูคือผู้ที่มีศีลสัมมาทิฐิแล้วเอาไปทำ เป็นสัมมาปฏิบัติ บรรลุถึงสัมมาปฏิเวธได้จริง ไม่ได้หมายถึงว่าผู้ที่อธิบายไม่ได้ หรืออธิบายอย่างไม่สัมมาทิฐิ มันจะต้องเป็นสัมมา ผู้ที่จะเป็นครู คำว่าครูนี้ จึงต้องขยายความให้ชัดเจน เพราะว่าครูเดี๋ยวนี้มันมีเยอะแยะ ซึ่งคนเหล่านี้เป็นพวกที่หาเงินหลอกซ่อนแฝงเยอะ ต้องเป็นคนที่มีคุณอันสมควรก่อนแล้วไปสอนผู้อื่นจึงไม่มัวหมอง สรุปว่าต้องเป็นคนที่มีคุณธรรมก่อน ไม่ต้องอาศัยผู้อื่น ย้ำอีกว่าคุณจะต้องได้ ฟังก็ดี ได้รับจากคำสอนจากปากครู รู้จากพระโอรสของพระศาสดา คุณจะคิดเอาเองไม่ได้ อันนี้เป็นหลักศาสนาพุทธนั้น คำสอนจะได้จากศาสดา ศาสนาถือว่าเป็นธรรมสามี เป็นผู้ที่เป็นเจ้าของธรรมะ สามีคือผู้ที่เป็นเจ้าของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ คือ ธรรมสามี ท่านตรัสรู้เอง และการตรัสรู้เองนั้น บังคับตั้ง แล้วมาเป็นปัจเจก แล้วมาเป็น สยงอภิญญา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันติอโศก วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

คุณสมบัติของพระอรหันต์ ๘

รายละเอียด : ๑. เป็นพระอรหันต์ คือ ผู้ไกลจากกิเลส (อรหันตะ) ๒. เป็นชีนาสพ คือ ผู้สิ้นกิเลสที่หมักดองในสันดาน (ชีนาสวาสะ) ๓. เป็นผู้จบพรหมจรรย์แล้ว (วุติวัตตะ) ๔. เป็นผู้มั่งคั่งที่ควรทำ อันทำเสร็จแล้ว (กตกรณียะ) ๕. เป็นผู้มั่งคั่งอันวางลงแล้ว (โอหิตการะ) ๖. เป็นผู้มั่งคั่งประโยชน์ตนอันบรรลุนโดยลำดับแล้ว (อนุปัตตตทตตะ) ๗. เป็นผู้สิ้นเครื่องผูกพันให้ติดอยู่ในภพแล้ว (ปริกษิตภวสญญูชนะ) ๘. เป็นผู้หลุดพ้นแล้ว เพราะรู้โดยถูกต้อง (สัมมทัฏฐาวิมุตตะ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๙ อัจฉานังคคสูตต ข้อ ๑, ๓๖๗

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุทธสตุลิก

คุณสมบัติของอุตุธาตุ พืชธาตุ จิตธาตุ

รายละเอียด : คือ เป็นคุณสมบัติที่พืชต้องการอาหารมาเลี้ยงตัวเองเท่านั้น ไม่ไปทำร้ายคนอื่น ไม่มีพิษ ไม่มีภัย มีสัญญากำหนดรู้ เอาสิ่งที่จำเป็นมาสังเคราะห์ให้เป็นพืชพันธุ์ ชนิดของมัน ผสมปรุงแต่งหน้าเป็นพืชพันธุ์ เช่น พักข้าว หมากเฒ่า มันก็มีสัญญาของมัน ชื่อสัตย์ต่อการกำหนดหมาย เป็นพืชพันธุ์ของมันแล้วมันได้ก็ได้อ ได้มาน้อยมันก็ไม่เต็มหรือมันไม่ได้มันก็เหี่ยวเฉาตายไป มันไม่รบกวนใครสำหรับพืชนี้เป็นคุณสมบัติของอุตุธาตุ พืชธาตุ จิตธาตุ ที่เป็นความตรัสรู้คือ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ สมณะโพธิรักษ์เป็นพระโพธิสัตว์ จึงเข้าใจสิ่งเหล่านี้ยาม ๕ มี แต่ไม่เคยเห็นใครอธิบายอย่างที่ท่านพูดนี้ให้ได้ละเอียด

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราชธานีอโศก วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

คุณสมบัติใจพอนี้มันยิ่งใหญ่

รายละเอียด : คุณมาอยู่กับชาวอโศกไม่ได้มีรายได้เลย แล้วคุณก็ยังชีพไป มีอาชีพรายได้เป็นศูนย์ ทำไป จิตใจเราไม่ฝืนหรือจิตใจเรานี้ทรمانจริงหนอ ฝืนหรือไม่? ก็ไม่มี ก็สบายทำงานแล้วเอาเข้ากองกลางไม่มีส่วนแบ่งกลับมา ส่วนใครจะจิกไว้เอาเข้าพกเข้าห่อเผื่อกินขนมเราก็ไม่ว่าอะไร ส่วนมากไม่ได้คำนึงเลย มาอยู่ที่นี้ไม่มีรายได้ส่วนตัว หรือมีคนให้เราได้รับไว้ เขามีน้ำใจให้ บางคนเอาเข้ากองกลางเลย หรือบางคน

ก็เอาให้คนอื่น เราไม่มีเราก็คืออยู่ได้ เราได้ทดลองการเป็นอยู่ในนี้หากไม่มีเงินเลยจะอยู่ได้ไหม หรืออยู่กับส่วนกลางบางคนจะเบิกจ่ายเขาก็ขัดเกล้าให้ ก็ไม่ได้ยึดยึดขัดเคืองจ้องเวรจ้องกรรมอะไร ก็เลิกไม่ทำก็ได้ปล่อยวาง ได้เท่าที่ได้ เท่าที่ใจพอ คุณสมบัติใจพอนี้มันยิ่งใหญ่ แล้วไม่ได้ทรมาณไม่ได้ทำให้สุขภาพเสีย ไม่มีความทรมาณใจและกายสุขภาพก็ไม่เสีย เพราะฉะนั้นชาวโศกจึงเป็นอยู่กันอย่างดี สังเกตสิ ชาวโศกหุ่นสเลนเดอร์ทั้งนั้น ไม่ค่อยมีพุงหลวมหรือพอมกระห่องมีบางคนจ้ำม่ำไปบ้าง แต่นอกนั้นอยู่อย่างสันต์คน รับประทานสังคัมไหนก็แล้วแต่ เอามาแข่งขันกันก็ได้ ว่าค่าเฉลี่ยของคนในสังคัม จะมีรูปร่างสันต์คนได้สัดส่วนดี ไม่อ้วนไปไม่ผอมไป นอกจากนี้แล้วยังไร้โรคด้วย ก็มีบ้างที่เป็นไปตามธรรมชาติเกิดแก่เจ็บตายพระพุทธเจ้าก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็เป็นธรรมชาติเป็นสามัญ error มันเลี่ยงไม่ได้ความเจ็บป่วยเป็นธรรมชาติตามวิบาก แต่ว่าค่าเฉลี่ยแล้วเมื่อเทียบกับโลกส่วนไหนก็ตามสังคัมไหนก็ตาม เหมือนกับพวกชาวหรรษา ก็อยู่อย่างนั้นสบายกินพืชผักกันไปส่วนใหญ่ขนาดๆ ที่จะกินปลากินเนื้อ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คุณาฒิมย

รายละเอียด : คือ ความมั่งคั่งความดี

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๔

คุณเป็นพระอรหันต์ไม่ได้ ถ้า...

รายละเอียด : อาตมาตั้งใจจะทวน สองประเด็นที่ว่าคือ อยากให้เข้าใจละเอียดลออครบพร้อมในการแยกกายแยกจิต อย่างหนึ่ง กับของจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ ซึ่งมันหมายถึงศาสนาทั้งหมดนั่นแหละ ถ้าคุณเข้าใจแยกกายแยกจิตไม่ได้คุณเป็นพระอรหันต์ไม่ได้ ถ้าแยกกายแยกจิตไม่สมบูรณ์แบบคุณจะต้องแยกธาตุจิตให้รู้ว่า อุตฺธาตุเป็นอย่างไร

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

คุยกับเทวดา

รายละเอียด : พระอรหันต์ฝันเป็นเนื้อหาที่ปรุงธรรมะที่พระพุทธเจ้าใช้บัญญัติเป็นบุคลาธิษฐานว่าคุยกับเทวดา พระอรหันต์ก็จะปรุงแต่งคุยกับเทวดาหรือเป็นธรรมะอยู่กับธรรมะส่วนใหญ่เลยอย่างสมณะโพธิรักษ์นอนก็ไปคุยกับเทวดาได้เรื่องราวหลายอย่างมา

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

คุยกับเทวดาคือปรึกษาหารือกับความรู้ของตัวเอง

รายละเอียด : อาตมานึกถึงตัวเอง ตอนก่อนตื่นนอนนอนพอสมควรแล้วก็คุยกับเทวดาคือปรึกษาหารือกับความรู้ของตัวเองนี่แหละที่คุยกับเทวดา ไม่ว่าจะพระพุทธรูปหรือเป็นพระอรหันต์ทุกพระองค์ ก็คุยกับเทวดา ปรึกษาหารือกับสิ่งที่ควรวิเคราะห์หิววิจัย ว่าอะไรคืออะไรอะไรคืออะไรควรอะไรไม่ควรอะไรจะทำต่อไปอะไรอย่างนี้ อาตมาก็มาเรียบเรียง

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

คุหา

รายละเอียด : คุหา คือ ถ้ำ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันตอโศก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

คุหายัง

รายละเอียด : คือ ถ้ำ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระราชนิพนธ์ ๔

รายละเอียด : พระราชนิพนธ์ผู้มีใจศรัทธาควรมีธรรม ๔ อย่างนี้ ๑. สัจจะ (ความซื่อสัตย์, ความจริง) ๒. ทมะ (การข่มใจ, ข่มใจฝืนสู้กับความอยาก) ๓. ขันติ (ความอดทน, อดทนต่อความไม่ชอบใจ) ๔. จาคะ (การเสียสละ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๕ อาฬวกสูตร ข้อ ๘๔๕

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุทธสตุลิก

พระราชนิพนธ์ประกาศนานาสังวาสกับสมณะไม่ได้

รายละเอียด : คนที่ประกาศคือคนโง่ คือคนไม่รู้เรื่องก็พระราชนิพนธ์ไปประกาศนานาสังวาสกับสมณะ มันคนละฐานะคนละอย่างไม่เกี่ยวเลย คนประกาศเป็นพระราชนิพนธ์ หรือเป็นสมณะ ไปประกาศนานาสังวาสกับพระราชนิพนธ์ ก็บ้า พระราชนิพนธ์ประกาศนานาสังวาสกับสมณะก็บ้า ทั้งคู่ ตอบสั้นๆ รู้เรื่องคำว่า นานาสังวาสอย่าเอาไปพูดเล่น มันเป็นวินัยของพระพุทธรเจ้าซึ่งสุดยอดของวินัยแล้ว สุดยอดอย่างไร เป็นสุดยอดของความแตกแยก จะแยกหรือไม่แยก ถ้าเลยนานาสังวาสเป็นนิกาย นั่นคืออนันตริยกรรมเป็นบาปมหาศาล แต่ถ้ายังไม่แยก ก็ต่างคนต่างคิดพระพุทธรเจ้ายกให้การประกาศนานาสังวาสคือ ประกาศว่า... เอาละ ความเห็นของเธอก็เป็นความเห็นของเธอ เป็นความเห็นของสองฝ่าย นานาสังวาส ความเห็นของเธอก็อย่างหนึ่งความเห็นของเราก็อย่างหนึ่ง เมื่อแยกความเห็นของกันและกันแล้วก็ป็นอิสระเสรีภาพ คุณก็ดำเนินของคุณไป เราก็ดำเนินของเราไป ต่างคนต่างอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

พระราชนิพนธ์มีภูมิเป็นอรหันต์ได้

รายละเอียด : ซึ่งที่จริงแล้วพระราชนิพนธ์นั้นแหละเป็นได้ มีภูมิธรรมเป็นพระอรหันต์ได้ ศึกษาตามให้ดีแล้วจะได้เข้าใจลึกซึ้งซบซึ้งไปได้อีกเยอะ เพราะฉะนั้นในคำของคุณคนหนึ่งที่บอกมาอาตมาก็จะอธิบายแต่จะอธิบายต่อไปในโพธิปักขิยธรรม ๓๗ อาตมาจะไม่อธิบายออกไปจากโพธิปักขิยธรรม ๓๗ แต่คุณเข้าใจไม่ได้เท่านั้นเอง อาตมาไม่ได้บอกนอกจรรยา ๑๕ วิชา ๘ ผลของมรรคมีองค์ ๘ มีมรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

ฆานวิญญาณ

รายละเอียด : ความรับรู้ที่อาศัยจุมูกกับกลิ่น

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

ฆานสัมผัส

รายละเอียด : ความกระทบที่มาสัมผัสทางจุมูกกับกลิ่น

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

ฆานสัมผัสสชาเวทนา

รายละเอียด : เวทนาหรือความรู้สึกที่เกิดจากการสัมผัสรับรู้ทางจุมูกกับกลิ่น

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

ฆ่ากิเลสจบสิ้นคืออรหันต์คือคนหมดบุญหมดบาป

รายละเอียด : ฌาน คือ พลังงานที่จะต้องสร้างในปัจจุบันทั้งนั้น ลิมตาสร้าง สร้างแล้วเกิดในปัจจุบันเท่านั้นในเวลาอื่นไม่มี จะมีเหตุปัจจัยที่มีรูปมีนามสัมผัสเป็นปัจจัยและเกิดพลังงานขึ้นมา พลังงานนั้นก็เกิดปฏิกิริยาสามารถกำจัดกิเลส ถ้าไม่มีกิเลสก็ไม่ต้องไปทำบุญอะไร เพราะฉะนั้นบุญจึงมีพัญชนะบาลีอยู่ว่า เมื่อทำงานฆ่ากิเลสจบเสร็จสิ้น คืออรหันต์ คือคนหมดบุญหมดบาป บาปคือกิเลส เมื่อเรากิเลสหมดสิ้นไปแล้วบาปก็ไม่มี บุญก็ไม่มี ภาษาคือบุญญาบาปปริกษิโณ คือ สิ้นบุญบาปเป็นพระอรหันต์

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบุณออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ฆ่ากิเลสด้วยปัญญาอันยิ่ง

รายละเอียด : เราก็จะรู้กิเลสครบทุกขณะทุกที่ทุกเวลาได้มาก แล้วเราก็จะกำจัดกิเลสที่เราเห็นหน้า มีขึ้นเมื่อใด ก็ฆ่าด้วยปัญญาอันยิ่ง เห็นให้ได้ว่าเอ็งเป็นแขกอย่ามานั่งหลอกตัวเองเป็นตัวเก้ ความคมชัดความวิจิตรความเด็ดขาดของปัญญาอันยิ่งที่ว่า คำว่าปัญญาอันยิ่ง อาตมาขอความ ปัญญาไม่ใช่เจอที่เป็นความฉลาดแบบโลกีย์ อาตมาเขียนไป ก็ไม่รู้ว่าจะ

เข้าใจได้หรือเปล่าเพราะเป็นเรื่องที่ คัมภีรา (ลึกลับ) ทุททัสสา (เห็นตามได้ยาก) ทุรุษโพธา (บรรลุรู้ตามได้ยาก) สันตา (สงบระงับอย่างสงบพิเศษ แม้จะวุ่นอยู่). ปณินดา (สุขุมประณีตไปตามลำดับ ไม่ข้ามขั้น) อตักกาวจรา (คาดคะเนต้นเดามิได้) นิปุณา (ละเอียดลึกถึงขั้นนิพพาน) ปณทิตเวทนียา (รู้แจ้งได้เฉพาะผู้เป็นบัณฑิต บรรลุแท้จริงเท่านั้น)

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓

ฆ่ากิเลสไม่ตายเพราะไม่ได้ไล่ตามลำดับ

รายละเอียด : คือพวกจมกับอดีตไปนั่งหลับตาปฏิบัติ อดีตที่เขาั่งสะกดจิต ฆ่าแล้วฆ่าอีก เหมือนกับโจรร้ายที่ถูกฆ่าเข้ากลางวันเย็นด้วยหอก ๑๐๐ เล่ม ไปนั่งหลับตา ฆ่าอยู่นั้นแหละเขาไม่มีวันทำให้โจรตายเพราะโจรมันอยู่ที่ กาม ยังไม่ได้ตาย กามเป็นตัวใหญ่ คุณยังไม่ได้ลอกเปลือกออกจากข้างนอกเลย ก็จะมาฆ่าๆๆ ชีวะข้างนอกก็ยังไม่ตาย ฆ่ามันก็พินๆ ไม่ตาย เพราะไม่ได้ไล่ลำดับไปตามลำดับเบื้องต้น

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญูณ วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

งมเข็มในมหาสมุทร

รายละเอียด : อาตมาว่า คุณคิดแบบนั้นมันเป็นความใจดำ อาตมาไม่ยากคิดอย่างคุณคิด คนที่เขาไม่ถูกต้องคนที่เขาผิดโดยเฉพาะเป็นชาวพุทธด้วยกัน แล้วก็ผิดไปไกลอย่างนี้ก็ปล่อยเขาทิ้งไปเลยมันก็ต้องทิ้งเหมือนกัน สงสัย อาตมาว่า จะเป็นอย่างไร นั่งหลับตาก็มีอยู่เป็นจำนวนมากในวงการศาสนาซึ่งจะปล่อยปะละเลย ไม่ขยายความไม่สะดวกให้เข้าใจกัน คนที่ยึดถือปฏิบัติอยู่อย่างนี้จะมีบ้างที่เขาจะได้ฟังแล้วสะดุดจุกคิด แล้วก็ตรวจสอบตรวจตราให้ดีขึ้น จะได้แก้ไขปรับปรุงขึ้นมา มันต้องมีส่วนได้นำ แม้จะเข้าใจยากก็ต้องทำ อาตมาบอกแล้วว่างมเข็มในมหาสมุทร ไม่ใช่งมเข็มในบึงบอ ล้ำธาร แต่งมเข็มในมหาสมุทร อาตมาทนได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

งานกิจกรรมเป็นงานของมนุษย์

รายละเอียด : เรานี้มันรังเกียจมันไม่อยากทำงานกิจกรรม เพราะรู้สึกว่าเป็นงานชั้นต่ำเป็นงานเปรอะเปื้อนเป็นงานยากลำบากอะไรก็แล้วแต่สารพัด มันเป็นงานของมนุษย์สัตว์เดรัจฉานไม่รู้จักปลูกพืชผักหรือกมันรู้จักแต่กินพืชที่ขึ้นมา มันได้แต่กินแต่มันไม่รู้จักเผ่าพันธุ์ของพืช ไม่รู้จักการช่วยให้พืชเจริญงอกงามสัตว์เดรัจฉานไม่มีความรู้หรือ แต่คนมีความรู้รู้มาก มากกว่าพืชเองด้วย สามารถที่จะตัดแปลงปรับปรุง ทำให้พืชมีสิ่งที่เป็นธาตุ เป็นวิตามินที่ดีที่เหมาะสมกับชีวิตร่างกายมนุษย์ด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

งานการเมือง

รายละเอียด : คือ เป็นงานชั้นอาสาเสียสละทำงานเพื่อบ้านเมืองเพื่อมวลประชาชน มิใช่งานทำมาหากินเลี้ยงชีพเป็นอาชีพ ผู้จะทำงานนี้ได้ต้องมีความมั่นคงในเศรษฐกิจส่วนตัวพอเพียงแล้ว มีจิตวิญญาณสูงส่งระดับอนาคามี

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๘๗

งานตรวจสอบธรรมะ

รายละเอียด : อายุ ๘๐ นี้มันคงจะยังงังขนาดนี้ ๘๖ ก็วางงานขนาดนี้ ถ้าอายุ ๘๐ ก็คงจะวางมากกว่านี้ เหลือแต่ งานธรรมะอย่างเดียว ยิ่งธรรมะนี้ อาตมาก็ตรวจสอบ ทุกวันนี้ พระไตรปิฎกเต็มโต๊ะ เปิดเล่มนั้นเล่มนี้เล่มนี้เล่มนั้นสุดยอดศีลธรรมะของพระพุทธเจ้าสุดยอด เล่มไหนก็นำเอามาอธิบาย อาตมาก็เลยเออะ ไม่รู้จะอธิบายอะไรดี มันนำอธิบายทั้งนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญูณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

งานที่เยี่ยมยอด ประเสริฐเลิศกว่างานใดๆ

รายละเอียด : เรื่องกินง่ายอยู่ง่าย อันนี้ไม่ใช่เรื่องเล่นหรือเป็นเรื่องยกยอปอปั้น แต่เป็นเรื่องจริง พวกคุณมีผลพวกนี้ใหม่ มีผลพวกนี้จริงๆ ธรรมะพระพุทธเจ้านั้นไม่เป็นหมันเมื่อปฏิบัติแล้วเกิดพัฒนาการได้เป็นคนอย่างที่คุณคอยใครกล่าว อาตมาเกิดมาในชาตินี้มาทำงานนี้ ๕๐ ปีแล้ว ภาคภูมิใจที่อาตมาเป็นชีวิตคนที่ไม่ด้อย เป็นชีวิตคนที่ไม่เสียเวลา เปลืองเปล่าไปในเรื่องไม่เข้าเรื่อง เสียเวลาเปล่า ลาก ยศ สรรเสริญ สุข เป็นคนที่ไม่รู้จักสาระของชีวิต แต่มาดูมาเห็นทำอย่างนี้ได้ก็ภาคภูมิใจว่าชีวิตของเรานี้เป็นคนที่มีคุณค่ามีประโยชน์ ไม่ไปโง่งมมายอยู่กับลาก ยศ สรรเสริญ แยกลากยศ ล่าลากยศให้สังคมเขาเดือดร้อน มาทางนี้แล้วเลิกแล้วมาสร้างสรรสิ่งที่มนุษย์ชาติจะอาศัยกินอาศัยอยู่อาศัยดำเนินชีวิตไปอย่าง เป็นสุขสบาย เป็นคุณค่า เป็นงานที่เยี่ยมยอด อาตมาก็ภาคภูมิใจ เป็นงานที่เยี่ยมยอด ประเสริฐเลิศกว่างานใดๆ ถ้างานนี้ไม่ประเสริฐเลิศกว่างานใดๆ พระพุทธเจ้าคงจะไปเป็นพระเจ้าแผ่นดิน แต่ท่านก็มาทำงานทางนี้อยู่ตลอดพระชนม์ชีพชัดเจนจริงๆ ว่ามันไร้สาระเสียเวลามันเป็นวิบาก โลกียสมบัติ ผลัดกันชม พระพุทธเจ้าท่านก็ตรัสไว้ อาตมาก็สรุปว่าเป็นสมบัติผลัดกันชมแย่งลากยศสรรเสริญสุข มันเป็นคู่ สมบัติก็เป็นคู่ ใครก็ต้องเอา สมบัติ ลากยศ สรรเสริญ ก็มีคู่ทั้งนั้น ความสุขก็มีความทุกข์เป็นคู่ แต่มาทางนี้แล้วไม่ต้องอย่างนั้นสบาย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

งานปลูกเสกและพุทธภิเษกเคยจัดคู่กัน

รายละเอียด : ปลูกเสกฯ ของเรครั้งที่ ๔๔ นะ ที่เราจัดมา พุทธภิเษกปลูกเสกปีละครั้งจัดมา ๔๔ ปี ตกครั้งครั้งที่ ๔๔ ยังไม่ได้จัด พุทธภิเษกจัดไปแล้ว แต่ก่อนนี้พุทธภิเษกปลูกเสกจะจัดคู่กันเท่าๆ กัน ตอนนีัพุทธภิเษกได้ตัวเลข ๔๔ ไปแล้วแต่ว่าปลูกเสกยังไม่ได้จัดก็เลยไปเป็นปีหน้า พุทธภิเษกก็ต้องจัดปลูกเสกก็ต้องจัดพุทธภิเษกก็จะเป็นครั้งที่ ๔๕ ปลูกเสกก็จะเป็นครั้งที่ ๔๔ แยกคู่กันเสียแล้วเห็นใหม่เป็นไปได้อีกว่ายอมรับก็แล้วกัน ดีพวกเราเป็นไปแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓

งานปวารณา

รายละเอียด : คือ การปวารณาเป็นเรื่องของนักบวชมหาปวารณา เป็นของทุกคน ขยายความ แค่นี้ก็คงพอ คนนี้ก็ยังมีอยู่แค่พยัญชนะ แม้แต่ คำว่าปวารณา

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

งานปีใหม่

รายละเอียด : งานปีใหม่ของชาวอโศก วัตถุประสงค์เพื่อ
๑. รักษาประเพณีการบิณฑบาต ๒. ช่วยกันสร้าง ตลาดอารียะ
๓. ฟังสังฆสารจากปฏิบัติกร ๔. ฝึกตื่นนอนเช้า ๕. คนเราได้มาร่วมสังสรรค์ ๖. ช่วยกันทำงาน ๗. เบิกบานใจและผ่อนคลาย

หนังสืออ้างอิง : สรรค่าสร้างคน

งานลดกิเลสยิ่งใหญ่สำหรับมนุษยชาติ

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าให้มาความรู้ลดกิเลสโลกไกรรหลง ศึกษาไม่รู้ที่ล้านชาติแล้วท่านก็ทรงงานนี้เป็นพระพุทธเจ้าแล้วก็มาทรงงานนี้ไม่ได้ทำงานอื่น งานบริหารบ้านเมืองทรัพย์ศฤงคารต่างๆ นานาไม่ได้ทำแล้ว แต่มาทำงานนี้คิดดูสิ ว่าอันนี้ยิ่งใหญ่สำหรับมนุษยชาติขนาดไหน แต่ทำไมไม่เห็นความสำคัญนี้ ถ้าโลกใส่ใจเห็นความสำคัญ ไม่ได้หมายความว่าถ้าเราทำอย่างนี้แล้วจะมาเป็นคนเสื่อมต่ำเป็นคนไม่เจริญเป็นคนมีชีวิตอย่างอับเฉา มีชีวิตอย่างต่ำเตี้ย มันไม่ใช่เลย อาตมาแต่ก่อนนี้อยู่ทางโลกหาเงินหาทองมีเงินมีทองมีชื่อเสียงก็เห็นว่าเหมือนมาทางนี้ มาทางนี้รู้สึกว่าคุณมาคบเรานับถือเรา ต่างกัน นับถือนายรัก รักพงษ์กับนับถือศาสนาโพธิรักษ์ มันมีความนับถือต่างกันเลย นี่ชัดๆ อย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๔๕ วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

งานวิกฤติของมนุษยชาติ

อโศกเป็นตัวอย่างได้สำเร็จแล้ว

รายละเอียด : ขอวกหาหัวใจ งานวิกฤติของมนุษยชาติที่เราควรจะเน้นก็ขอเน้นไปว่าเราควรจะทำกิจกรรมทำอาหารและยา พืชพรรณธัญญาหารจะเป็นอาหารที่กินเลี้ยงชีพหรือจะเป็นยารักษาชีพ เราจะเป็นอย่างที่ทำงานกิจกรรม ทำให้ดีทำให้เกิดพืชพรรณธัญญาหารที่ดีให้ได้มากและทำให้ราคาถูกแจกจ่ายกันไป ถ้าสามารถทำได้ อโศกนี้เป็นตัวอย่าง สามารถที่จะปลูกพืชพรรณธัญญาหารแล้วขายราคาถูกแล้วก็แจกกันขายไม่หมดสุดท้ายก็แจก แล้วเราก็อุดมสมบูรณ์กินใช้ของเราไม่เดือดร้อน แล้วที่เหลือเราก็มีเศษพัดให้แก่คนอื่น มีขายบ้างมีตัวแลกเงินกลับมาเพื่อจะเอาไปใช้ในสิ่งบางอย่างที่เราไม่ได้ทำทำไม่เป็นทำไม่ได้ ก็อาศัยใช้สอย เช่นน้ำมันเราก็จำเป็นต้องมีรถบัสให้เขา หรือแม้แต่เครื่องเทคโนโลยีเครื่องใช้ไม้สอยที่เราทำไม่ได้ เพื่อความครบครันสมบูรณ์รอบไม่เดือดร้อนเราทำสำเร็จแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

งานศิลป์

รายละเอียด : คือ งานที่เสนอให้คนสัมผัสแล้ว ๑ มีสุนทรียศิลป์ เชิญชวนให้คนมารับ เรียกในบัญญัติภาษาว่าเปื่อยวิชชะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

งานอาชีพกัมมันตะกับอาชีพอะ

รายละเอียด : วันนี้เป็นวันเสาร์ที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๓ ที่บวรราชธานีอโศก เดือน ๗ อาตมาเกิดแรม ๘ ค่ำ เราก็มีอะไรเจอกันก็คุยกันแต่สิ่งที่จะเจริญ คนเราก็มีงาน งานที่ทำเพื่อที่เราจะได้ยังชีพ งานอาชีพกัมมันตะ กับอาชีพอะ งานการต่างๆ กัมมันตะ ส่วนอาชีพอะ เป็นงานที่อาศัยเลี้ยงชีพได้ คนที่เขาไปปลักขโมย ไปปล้นไปจี้ เขาก็ใช้งานด้วยการปล้นจี้นั่นเป็นงานเลี้ยงชีพเขา คนที่ไปบุกกรุกล่าอาณานิคม ล่าอาณานิคมเป็นอาชีพ เขาก็เป็นนักล่าอาณานิคมเป็นอาชีพ แต่ประเทศไทยไม่เคยทำอย่างนั้น มีแต่ทะเลาะกับพม่าบ้าง ใครชนะก็ไป

ลอกเอาทอง ขนไปขนมา ส่วนประเทศอื่นใดในโลกนี้ ประเทศทางด้านยุโรป ที่ล่าอาณานิคม ล่ามาถึงเอเชียเลย ก็เป็นคน ที่หลงในลาภยศอำนาจสรรเสริญ ก็ถือว่าได้ลาภก็สุข ได้ยศ ได้อำนาจก็สุข ได้สรรเสริญก็สุข เป็นอารมณ์ที่สนใจได้บำเรอ กิเลสก็เป็นสุข อเมริกาเคยเอาระเบิดไปทิ้งที่ญี่ปุ่นตมเตียวตาย เป็นแสน เคยมีมาในประวัติศาสตร์ชีวิตมนุษย์

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันเสาร์ที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

งานอโศกรำลึกคราวนี้เน้นย้ำในเรื่องการทำใจในใจ

รายละเอียด : คราวนี้งานอโศกรำลึก อาตมาคงจะต้อง ได้เทศน์เน้นย้ำในเรื่องการทำใจในใจ ภาษาบาลีคือการทำ

มนสิการซึ่งเป็นคำนาม มนสิการแปลว่าการทำใจในใจเป็น ข้อ ๒ ของมูลสูตร ๑๐ มีฉันทะเป็นมูลมีมนสิการเป็นแดนเกิด สัมภวะ คือ สิ่งที่จะเกิดจะเป็นพระพุทธเจ้า จิตเป็นหลัก มันจะเกิด จิตจะเกิด เราจะต้องเป็นผู้ที่มีโลกุตระ เป็นผู้ที่มี วสวัตติ ไม่ใช่พระเจ้ามาทำให้เกิด เมื่อเราได้ชั้น ๕ มาแล้ว ต้องควบคุม เวทนาสัญญาสังขาร เราจะต้องกำหนดรู้แล้วให้ เป็นเช่นนั้นเช่นนั้นให้เป็นเช่นใด เราจะต้องรู้ ความเหมาะสมควร ที่ดีที่สุดนานๆ แล้วทำให้เกิดให้เป็นตามที่ว่านี้ เราจึงเป็นผู้ กำหนดเองเป็นผู้สร้างเอง เป็นผู้ผลิตเอง ให้เกิดมากที่สุดและ จิตให้เกิดอาการของเวทนาสัญญาสังขารวิญญาณ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

จงกรม

รายละเอียด : จงกรม หรือ จัง-กะ-มะ คือ การก้าวเดิน (การเดิน, การเดินเพื่อออกกำลังกายของพระอารีย์เจ้า)

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการสามะปีที่ชีวิต

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๕๑, ๑๙๑

จงกรม

รายละเอียด : การก้าวเดิน, การเดินไปมาโดยมีสติกำกับ

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

จนทางปรมัตถ์

รายละเอียด : คือคนที่ไม่มีเงินเลย ก็ยังไม่อยากได้ ไม่อยากแย่ง และยังประพฤติการณ์ไม่แย่ง อันนี้แหละคือจน จนนอกจากไม่ทำประพฤติการณ์แย่งแล้ว ยังขยันหมั่นเพียร สร้างสรรค์ผลผลิตขึ้นมากินใช้ อาศัยในชีวิต พออยู่ พอกิน เหลือเพื่อ เพื่อคนอื่นได้ด้วย เกินจนไหม คนที่มีพฤติกรรม อย่างนี้ มันเกินคนจนนะ อย่างชาวอโศกถือว่าเกินเป็นคนจน เป็นคนจนมหัศจรรย์ เป็นคนจนพิเศษ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

จนแต่อุดมสมบูรณ์

รายละเอียด : คือ ความมหัศจรรย์ มหัศจรรย์ยิ่งกว่านั้น คือ ความจนอย่างสุขสำราญ เบิกบานใจ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

จบอยู่ที่พระพุทธเจ้า

รายละเอียด : แต่ของพระพุทธเจ้าไม่โทษใครโทษเราผิด ถูกอยู่ที่เรา แต่ท่านก็ยืนยันว่าท่านถูกที่สุดรู้ที่สุด ใครก็ไม่รู้เกิน ท่าน เกิดมาเป็นคนถ้าถึงขั้นได้เป็นพระพุทธเจ้า เพราะฉะนั้น อย่างอาดมาเป็นพระโพธิสัตว์ ระดับไหนก็พอรู้ตัวออกไปแล้ว ระดับ ๗ อาตมาก็มีความรู้เท่านั้น แล้วพยายามจะทำความรู้นั้นให้เท่ากับพระพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งจบสูงสุดอาดมาก็จะไปรู้ขนาดนั้นให้ได้ พากเพียรไปไม่ได้หลงตัว แล้วก็รู้ที่จบ!

จบอยู่ที่พระพุทธเจ้าแต่ตอนนี้ยังไม่จบ แต่ขนาดที่ยังไม่จบนี้ ก็ช่วยคนได้

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

จมอยู่ในสัตตาวาส ๙ ตลอดกาล

รายละเอียด : หากคุณยังไม่รู้จักวิญญาณฐิติ ๗ แล้ว คุณจะจมอยู่ในสัตตาวาส ๙ ตลอดกาล แล้วตัวจบที่คุณหลุดพ้นสูงสุดก็คืออสังขยีสัตว์ ส่วนแนวสัญญานาสัญญาตณมานั้น เป็นแนวสัญญานาสัญญาตณสัตว์ ไม่ใช่แนวสัญญานาสัญญาตณะของอารีย์ แต่เป็นสัตว์ ไม่มีบุคคลที่ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ไม่มีพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ ไม่มี เป็นสัตว์อยู่ตลอดเลย ไม่มีบุคคลที่ ๑-๘

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารีย์ธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

จรณะ

รายละเอียด : ความประพฤติตามธรรมที่เป็นพุทธ, ความประพฤติที่ประเสริฐ

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

จรณะ ๑๕

รายละเอียด : จรณะ ๑๕ ๑. ศีล ๒. สัมรวมอินทรีย์ ๓. โภชนเมตตัญญูตา ๔. ชาคริยานุโยคะ ๕. ศรีทธา ๖. หิริ ๗. โอตตปปะ ๘. พาหุสัจจะ ๙. วิริยะ ๑๐. สติ ๑๑. ปัญญา ๑๒. ฌาน ๑ ๑๓. ฌาน ๒ ๑๔. ฌาน ๓ ๑๕. ฌาน ๔ และมีวิชา อีก ๘ มาประกอบกับจรณะ ๑๕ จะไม่ขาดกันทั้งปัญญาทั้งสิ่งต่างๆ ที่ปฏิบัติ จะมีตัวปัญญารวมวินิจจัย ร่วมทำมาตลอดสาย ไม่แยกกันเลย วิชา ๘ กับจรณะ ๑๕ ไม่ได้แยกกันเลย ทำงานร่วมกันมาตลอด

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีที่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

จรณะ ๑๕

รายละเอียด : จรณะ ๑๕ การปฏิบัติศีลไม่ใช่ไปนั่งหลับตาแล้วไม่ว่า ได้ศีล สมာธิ ปัญญา วิมุติ แล้วศีลก็บริสุทธิ์

เอง ซึ่งมันไม่ใช่ แม้แต่ ศิลข้อที่ ๑ ก็ชัดเจนแล้วว่า คุณจะ
ต้องมาตั้งต้นตั้งแต่มีสีกกำกับว่า คุณจะปฏิบัติตามสีกกำหนด
ไม่ทำสัตว์ ไม่ทำร้ายสัตว์ มีเมตตาต่อสัตว์ แล้วก็ต้องปฏิบัติ
สัมพันธ์กับสัตว์ แล้วคุณเกิดจิตไม่ทำร้ายมีความเอ็นดูหวัง
ประโยชน์ต่อสัตว์ทั้งปวงจริง คนที่พูดจริงๆ แล้วคุณก็จะลืมนตา
ไม่เห็นจะต้องไปหลับตาคุณก็บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์
กับสัตว์ คุณก็เป็นพระอรหันต์อยู่อย่างนี้กับสัตว์ทั้งปวง สัตว์
ทั้งปวงก็มีพระอรหันต์อยู่ด้วยเป็นผู้หวังประโยชน์ต่อสัตว์
ทั้งปวงช่วยเหลือสรรพสัตว์ได้ สัตว์ทั้งตัวก็คือสัตว์คนนี่แหละ
สัตว์เดรัจฉานอื่นก็จะไปช่วยอะไรได้มากมาย มันมีวิถีสงสาร
ของมันอีกเยอะแยะมากมาย ก็ไม่ต้องไปช่วยมันหรอก มีพระ
พุทธเจ้าให้ช่วย พระพุทธเจ้าจะช่วยสัตว์เดรัจฉานที่ท่านรู้ว่า
สัตว์เดรัจฉานตัวนี้เป็นโพธิสัตว์มาเกิดท่านก็ช่วยท่านนั่นเอง
แต่ถ้าสัตว์เดรัจฉานที่มันไม่สามารถที่จะพัฒนาได้ท่านก็จะ
ต้องปล่อยมันไปตามยถากรรม พระพุทธเจ้าจะไปช่วยสัตว์
เดรัจฉานเหล่านั้นได้อย่างไร มีในตำนานพระไตรปิฎกมีไหม
ต้องมีศีลเป็นตัวยืนยันเป็นหลักกำหนดขอบเขตของศีล ศิลข้อ
ที่ ๑ เป็นอย่างนี้ ศิลข้อที่ ๒ เป็นอย่างนี้ ศิลข้อที่ ๒ เกี่ยวกับ
ของ รวมทั้งดินน้ำไฟลมและพืช ของมันไม่มีบาป ไม่มีบุญ
แต่มันมีความสุจริตเมื่อเอาของๆ เขา มันไม่สุจริตมันก็เป็น
เรื่อง อีกอย่างก็เป็นเรื่องของเกี่ยวกับสัตว์ ต้องเมตตาปราณี
ส่วนอันนี้เป็นเรื่องของตัวกูของกูข้อที่ ๒ ศิลข้อที่ ๓ นั้นเป็น
การเสพรส ถ้าทำศีล ๑, ๒, ๓ ถ้าเข้าใจให้ดีๆ ปฏิบัติได้ดีแล้ว
ก็จะเป็นอรหันต์ได้ ส่วนวจีกรรมก็เป็นส่วนที่เสริมหนุน ยิ่งจิต
เป็นตัวปฏิบัติทั้งข้างนอกกายกรรม หรือวจีก็ตาม มีมโนกรรม
เป็นตัวประธาน จัดการกิเลสในมโนนั้นแหละแล้วก็จะบริสุทธิ์
สามารถดข่มได้แต่มันไม่จริง แต่ถ้าจิตบริสุทธิ์จริง กายกรรม
มันก็จริงนะ วจีกรรมมันก็จริง ไม่ขัดแย้งกันเลย ศิลเป็นจรรยา
ข้อแรกในจรรยา ๑๕ และอีก ๓ ข้อต่อมาก็เป็นตัวยืนยันว่า
ไม่มีการหลับตา อปถกกรรม ๓ ๑. สรรวมอินทรีย์ การสรวม
อินทรีย์หากทำแต่จิต ๑ ก็ทิ้งไปอีก ๕ ทวาร พระพุทธเจ้าอนุโลม
ว่าทำอย่างนี้แล้วนะบางอย่างอาจจะหมดได้มีกายสักขียืนยัน
ทั้งรูปนอกรูปในได้ แต่ไม่ได้เป็นอรหันต์ ที่พูดอย่างนี้คือคนที่
ปฏิบัติธรรมมาแล้วมีภูมิเก่ามา ถ้าไม่มีของเก่ามาปฏิบัติอย่าง
นั้นไม่มีทางบรรลุได้ที่อาสวะมันจะหมด ไม่มีการถอนอาสวะ
ได้เลยในศาสนาอื่น มีศาสนาพุทธเท่านั้นถอนอาสวะได้ ผู้ที่
ปฏิบัติไปถึงกายสักขี โดยไม่ได้ปฏิบัติสมบูรณแบบให้ครบตั้งแต่
ศีล แล้วอภกกรรม ๓ แล้วจึงเกิดสังกรรม ๗ อภก-

กรรม ๓ ต้องสรวมอินทรีย์ทั้ง ๖ แล้วก็มาพิจารณาการกิน
การใช้ ๒. โภชนเมตตัตถุญตา สิ่งทีกินไปได้เป็นอาหาร กินข้าว
ไปหล่อเลี้ยงร่างกาย อย่างเดียวนี่ก็สามารถพาให้บรรลุนิพพานได้
อาหารคือข้าวนี้แหละจะรัฐรูปสกลิ่นเสียงสัมผัสในนั้นเราก็
ปฏิบัติจนไม่ติดยึดได้ อาหารนี้ท่านขยายความต่อ อาหารเป็น
คำข้าวแล้วยังมี ผัสสาหาร มโนสัญเจตนาหาร วิญญาณาหาร
ถ้าเข้าใจแล้วไม่ได้ออกนอกจากที่พระพุทธเจ้าสอนถ้าได้แล้ว
มันจะรู้หมดเลยทำถูกหมดเลย อาตมาก็จะไม่ขยายความต่อ
เรื่องอาหาร ๔ โภชนเมตตัตถุญตา หากไม่ได้พิจารณาเรื่องนี้
ก็ไม่ได้มีวันเป็นพระอรหันต์หรอก แม้ว่าจะมีภูมิเก่าบ้างแต่ว่า
ก็จะได้แค่กายสักขีไม่ได้เป็นพระอรหันต์ ดีไม่ดีจะยาวนานกว่า
ปกติสายวิริยาก็ใช้เวลาถึง ๘๐ อสงไขย เศษแสนกัปปี
แม้ข้อที่ ๓ ของวิธีปฏิบัติที่ไม่ผิด คือการตื่น ซาครียา ๓. ซาครียา
นุโยคะ คือตื่น ไม่ต้องไปหลับตา แค่หลับตาก็ไม่ใช่แล้ว ซาครียา
คือลืมนตาตื่น สามข้อนี้ก็ชัดเจนแล้วว่า ไปหลับตานี้มันไม่เหมาะ
อธิบายอภกกรรมปฏิบัติ ๓ ข้อนี้ แค่หลักฐานแค่นี้ก็เชื่อว่า
สมบูรณ์แล้ว การสรวมอินทรีย์ โภชนเมตตัตถุญตาแล้วก็การ
ตื่นซาครียานุโยคะไม่ต้องไปหลับตาปฏิบัติหรือทฤษฎีพระพุทธ
เจ้าเรียนรูให้ตีไม่ต้องปฏิบัติแบบหลับตา ได้เป็นพระอรหันต์
อย่างจริงด้วย ไม่ต้องเป็น สุขทวีปัสสโก อย่างที่อรรถกถาจารย์
เอามาพูดที่ผิดเพี้ยนไป มันไม่ใช่อย่างนั้นด้วย ผ่านอภกกรรม
ปฏิบัติ ๓ คุณเข้าใจและปฏิบัติได้จริงก็จะเกิดสังกรรม ๗
หากว่าไม่ปฏิบัติอภกกรรมปฏิบัติ ๓ นี้สังกรรม ๗ ไม่เกิด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

จรรยา ๑๕ วิชา ๘ ขึ้นหัวเรื่อง ศิล

รายละเอียด : ศิลเป็นตัวกำกับกำหนดกรอบขอบเขต
ของทุกอย่าง ส่วนอภกกรรมปฏิบัติ ๓ คุณต้องปฏิบัติอยู่ใน
๓ หลักนี้ให้ได้ ต้องมี ถ้าไม่มี ๓ หลักนี้ ไม่ใช่พุทธ ต้องมี
๓ ข้อนี้จึงเป็นพุทธคือ สรรวมอินทรีย์ ๖ โภชนเมตตัตถุญตา
ซาครียานุโยคะ ถ้าคุณบอกว่าจะถือศีล แต่ไม่มีตาหูจมูกลิ้น
กายไปสัมผัสคุณไปนั่งหลับตาปฏิบัติ นั่งหลับตาแล้วคุณ
จะไปถือศีลทำไม ศิล มันต้องเกี่ยวข้องกับสรวมอินทรีย์ทั้ง ๖
จะต้องเกี่ยวกับการพิจารณาของกินของใช้ โภชนเมตตัตถุญตา
อาหารการกินเครื่องใช้ไม้สอยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ ถ้าหาก
เกี่ยวข้องกับสัตว์มันจะอยู่ในอาหาร ถ้าเชื่อว่าเกี่ยวข้องกับของ
กับพืชมันจะอยู่กับเครื่องใช้ เรื่องกินก็คืออาหาร กวพิงการอาหาร

เครื่องใช้คือดินน้ำไฟลมกับพืช พืชเป็นพืชนิยาม ไม่มีความรัก ไม่มีความชัง ไม่จองเวรจองกรรม ไม่สุขไม่ทุกข์อะไร มันมีชีวะ แต่มันมีคุณสมบัติเหมือนกับวัตถุหลายอย่าง แต่วามันเป็นชีวะ มันก็มีชีวิตต่าง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

จรรยา ๑๕ วิชชา ๘ พุทธคุณข้อ ๓

รายละเอียด : ศาสนาพุทธข้อที่ปฏิบัติไม่ผิดมาในจรรยา ๑๕ วิชชา ๘ ซึ่งเป็นพุทธคุณของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ต้องมีพุทธคุณของพระพุทธเจ้า ต้องมีพุทธคุณ ๘ ข้อที่ ๓ ในพุทธคุณคือ จรรยา ๑๕ วิชชา ๘ ถ้าหากคุณไม่รู้หรือรู้ผิดโดยเฉพาะตีไปว่าคุณสํารวมอินทรีย์หรือเปล่า หากคุณไม่ได้สํารวมอินทรีย์ก็ไม่ใช่ศาสนาพุทธ แล้วสํารวมอินทรีย์คืออะไร คือการสํารวมตาหูจมูกลิ้นกายใจ ต้องมีใจเป็นตัวกลาง แล้วรู้ทางทวารทั้ง ๕ ตลอดเวลาในการปฏิบัติมีผัสสะเป็นปัจจัย แล้วก็จะเกิดเจตนาคุณก็จะต้องแยกแยะได้ว่าในเจตนา นั้นหรือวิญญาณนั้นเจตนามันเป็นเจตนาอย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

จรรยา ๑๕ วิชชา ๘ เป็นของพระพุทธเจ้าทุกองค์

รายละเอียด : ตอนนี้อาตมาก็ดีใจอุ่นใจขึ้นมามากที่ คำว่าจรรยา ๑๕ วิชชา ๘ ติดตลาดขึ้นมาบ้างแล้ว ชักจะเป็น ยี่ห้อยี่ห้อคน ว่า อะไร สินค้าใหม่ ไม่ใหม่หรอก เก่าเอี่ยมเลย จรรยา ๑๕ วิชชา ๘ ไม่ใช่ขององค์พระพุทธเจ้าสมณโคตม องค์เดียว แต่เป็นของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ เริ่มตั้งแต่เมื่อไหร่ เราไม่รู้ จนกระทั่งสลักับความเป็นพราหมณ์ สลักับกันจนเป็น ความหมายของไตรเพท เป็นความรู้ ๓ แล้วสลักับความหมาย กลับกันไปจนกระทั่งกลายเป็นพราหมณ์มหาศาล คือเป็น พราหมณ์ผู้ร่ำรวยผู้มีอำนาจพราหมณ์เป็นผู้ครองเมือง มีทั้ง ที่ดินอำนาจปัจจัยเป็นเจ้าพิธีกรรมมีทรัพย์สมบัติต่างๆ นานา มีทุกอย่างจนกระทั่งบอกว่ากษัตริย์ต้องมากราบฉันนะ ถึงขนาด นั้นเลย จนพระพุทธเจ้าสมณโคตมต้องปรับวาทะกับอัมพฤษฐะ เอาต้นตระกูลมาเลย แม้แต่คัมภีร์ไตรเพทของพราหมณ์ก็ ยอมรับว่ากษัตริย์เหนือกว่าพราหมณ์ ผู้ที่มีจรรยา ๑๕ วิชชา ๘ ก็เหนือกว่าผู้ที่ไม่ มี สรูปง่าย ๆ ท่านยืนยันอย่างนั้น จนทำ ความ ไปต่างๆ นานา จนอัมพฤษฐะมานพจําหนักต่อหลักฐาน เขาก็เรียน มาแต่เขาสลัสนเองมันเป็นมายามันไม่เป็นลัทธิหมายา เขาก็

สลัสนไม่รู้จักขึ้น พระพุทธเจ้าค่อยๆ คลี่คลายมาทีละชั้น จนกระทั่งอัมพฤษฐะชัดเจนไม่สลัสน เหมือนสาธกแพมใหม่ ที่ ยุ่งให้ออกมาเป็นเส้นๆ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๓

จรรยา ๑๕ วิชชา ๘ เป็นธรรมะสภาวะธรรม

รายละเอียด : ศาสนาพระพุทธเจ้า มีจรรยา ๑๕ วิชชา ๘ อยู่ในพุทธคุณ ๘ มี วิชชาจรณสัมปันโนอยู่ในพุทธคุณ ๘ เป็นคำยืนยันว่า เป็นธรรมะสภาวะธรรมของท่าน นอกนั้นก็ มี แต่อธิบายความหมายท่านเป็นพระอรหันต์ เป็นสุคโต เป็นผู้ ที่ สอนคนอื่นได้อย่างไม่มีใครเทียบเคียงเป็นผู้ตรัสรู้เอง อะไรต่อ อะไรทั้งนั้น แต่เนื้อแท้เป็นจรรยา ๑๕ วิชชา ๘

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

จรรยา ๑๕ วิชชา ๘ เรียนรู้ครบปฏิบัติได้ด้วย

รายละเอียด : อาตมาบรรยายจรรยา ๑๕ วิชชา ๘ เป็น พุทธคุณอันยิ่งใหญ่ของพระพุทธเจ้าอันเดียว ในพุทธคุณ ๘ ก็คือเนื้อแท้ของศาสนาพระพุทธเจ้าคือจรรยา ๑๕ วิชชา ๘ นอกนั้นบอกถึงสภาวะ เป็นผู้ ที่เจริญแล้ว ลักษณะที่มีอสังการ แต่เนื้อแท้อยู่ที่จรรยา ๑๕ วิชชา ๘ เพราะฉะนั้นมุ่งหมายเรียน ที่จรรยา ๑๕ วิชชา ๘ ให้ละเอียดชัดเจน แล้วจะรู้ได้ครบ และ รู้แล้วก็ปฏิบัติได้ด้วย คุณก็จะสมบูรณ์แบบ ถ้ายังปฏิบัติไม่ ได้ สมบูรณ์ มันก็ต้องยังไม่สมบูรณ์

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

จรรยา ๑๕ ศิลมาก่อน

รายละเอียด : จำศีลก่อนแล้วก็ อบรมธรรมอีก ๓ แล้วก็ศีลธรรม อีก ๗ จากนั้นเป็นฌานอีก ๔

ที่มา ที่ไป : รายการสํามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

จรรยา ๑๕ วิชชา ๘ และปฏิบัติมรรคมีองค์ ๘ สู่เส้นทางศีลสมาธิปัญญาไม่ต่างกัน

รายละเอียด : ไม่ต่างกัน เป็นแต่เพียงว่าองค์ประกอบ ที่สื่อให้รู้เป็นพยัญชนะภาษามันต่างกันเท่านั้นเอง แต่ถ้าโดย เนื้อแท้แล้วมันเหมือนกันจะบอกว่าเป็นมรรคทั้ง ๗ องค์ก็ครบ

พร้อมอยู่แล้วทั้งในทุกอิริยาบถในขณะที่ทำงานอาชีพเรียกว่า สัมมาอาชีพะก็ปฏิบัติธรรมเพื่อให้เกิดสัมมาสมาธิเรียกว่า ให้เป็นสัมมาอาชีพะซึ่งมี ๕ ขั้นตอนมี ๕ แบบอย่างนี้เป็นต้น สัมมากรรมันตะในการกระทำทุกอย่างการกระทำทุกอย่าง ก็ต้องให้สัมมาให้เกิดกรรมกริยาทุกอย่าง จะต้องมีความเป็น สัมมาที่ออกจากมิจฉาในการปฏิบัติ คือ ๓ ข้อ วาจาในขณะที่ พูดก็สัมมาที่พันมิจฉา ๔ พูดเท็จ ส่อเสียด หยาบ เพ้อเจ้อ สังกัปปะ ๓ ก็ให้พันมิจฉา ๓ คือ กาม พยาบาท วิหิงสา ก็เข้าสู่ การปฏิบัติทุกเวลานาที ทุกอิริยาบถ ที่อาตมาอธิบายก็รวบรวมเอา วิชาจรณสัมบันโน สรุปเลยว่า สมาธิจะเกิดขึ้นนั้น เป็นการ อธิบายคำสอนพุทธคุณ ๙ คือ วิชาจรณสัมบันโนจะเรียกว่าศีล สมาธิปัญญา ก็ได้ จะเรียกว่ามรรคมองค์ ๘ ก็ได้ จะเรียกว่าโพธิ- บัณฑิตธรรมก็ได้ ถ้าเข้าใจสภาวะแล้วปฏิบัติอยู่ในอิริยาบถอยู่ใน ทุกกรรมกริยาในทุกเวลาทุกอย่างในชีวิตที่เป็นอยู่ จรณะ ๑๕ มี

ถึงพร้อมด้วยศีล... คัมครองทวารอินทรีย์

ประมาณในโภชนา ประกอบความดี

หากขาดสามข้อนี้ก็ไม่ใช่การปฏิบัติของพุทธแล้ว ไปนั่ง หลับตาไม่มีสังวรศีล สාරวมอินทรีย์ไม่มีการประมาณในบริโศค ไม่มีการตื่นเอาแต่หลับ ซึ่งทั้ง ๓ ข้อนี้ยืนยันแล้วว่าการปฏิบัติ ของผู้ต้องปฏิบัติแบบลิมตา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

จรณะ ๑๕ วิชา ๘ เป็นธรรมะสุดยอด ของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์

รายละเอียด : อาตมานำเอาความรู้ของพระพุทธเจ้า มาให้พวกเราปฏิบัติ ฝึกฝน โดยเอาจิตใจเป็นประธาน จิตใจ ละกิเลสละตัวตน สรุปคือ จะเป็นคนมีวรรณะ ๙ เป็นคน ชั้นสูง the classes และผลของศาสนาที่จะเห็นเป็นหมู่วมวลมี คุณสมบัติสาราณียธรรม ๖ เป็นสองหลักใหญ่ๆ ของพระพุทธเจ้า มีไตรสิกขา วิชาจรณสัมบันโน จรณะ ๑๕ วิชา ๘ เป็น คุณธรรมเป็นธรรมะของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ เป็นธรรมะ สุดยอด เป็นกระบวนการของคุณธรรม ที่เป็นศีล สมาธิ ปัญญา ไตรสิกขาอันสุดยอด วิชา ๘ คือปัญญา ศीलก็คือศีล ส่วนสัทธรรม ๗ อปัลณกธรรม ๓ คือ อธิจิต เป็นตัวการ พัฒนาการไปเป็นสัทธรรม มีศรัทธา หิริ โอตตปปะ พาหุสังจะ วิริยะ สติ ปัญญา ปัญญาจะพัฒนาเป็นญาณ ปัญญา วิชา ๘

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

จริงต้องดี

รายละเอียด : สัจธรรม คือ สัจธรรม ความจริง คือ ความเป็นจริง ความจริงนั้น มีเงื่อนไขว่า ต้องเป็นความดี ต้องเป็นความประเสริฐ สูงขึ้นจนสูงสุด พระพุทธเจ้าของเรา ได้ตรัสรู้สิ่งที่สูง หรือเรียกว่า สิ่งที่เหนือชั้น โลกียะ ก็ยังมีความจริงของโลกียะ ซึ่งโลกียะ มีความจริงของโลกียะนั้น มันเป็นมา ตั้งนานแล้ว และมันก็เป็นทุกข์ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสรู้ ว่า สิ่งเหล่านี้เป็นทุกข์ อย่างจริง อย่างประเสริฐ จึงได้ค้นพบ สิ่งที่ดีกว่านี้ ประเสริฐกว่านี้ สูงกว่านี้ ดีกว่านี้ จึงเรียกว่า สิ่งที่เหนือชั้น หรือเหนือกว่าโลก เหนือกว่าโลกีย์ที่เป็นอยู่ เรียกโดยภาษาว่า โลกุตระ แต่ไม่ได้หมายความว่า โลกุตระนั้น ไม่รู้จักโลกีย์ หนีจากโลกีย์ แท้จริง โลกุตระนั้น รู้เท่าทันโลกีย์ และรู้ว่าโลกีย์นั้น ไม่จริง เป็นความหลง เป็นมายา เหมือน พยับแดด เหมือนฟองคลื่น พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ค้นพบ อริยสัง หรือสัจธรรมที่ประเสริฐ ความจริงที่ประเสริฐ ความดี ที่เหนือชั้น ความดีที่เหนือกว่า ที่มนุษย์พึงมี พึงเป็นได้ และ ไม่ต้องหนี มีวิธีการทำตน ให้รู้เท่าทัน และรู้วิธีที่จะละล้าง ปราบปรามสิ่งที่เราเคยหลง เคยหลงเรา ว่าเป็นความจริง จนกระทั่ง ล้างความไม่จริง ที่เราเคยหลงว่าจริงนั้น ออกไปได้ หหมดไปได้ และเราก็เป็นผู้ที่อยู่เหนือชั้น อยู่เหนือโลกีย์เหล่านั้น โดยโลกีย์เหล่านั้น รบกวเราไม่ได้ เราอยู่เหนือ อย่างผู้ที่ ช่วยเหลือโลกีย์เหล่านั้น หรือ ผู้ที่ตกอยู่ในความหลง อยู่ตาม มายา เหล่านั้น โลกุตระ จึงเป็นผู้ที่ยืนอยู่บนความจริง ที่ต้อง ช่วยเหลือผู้ไม่จริง อยู่ตลอดเวลา ผู้ใด ได้ค้นพบตาม ปฏิบัติ ประพฤติพิสูจน์ตาม ได้โลกุตระธรรมมาอาศัย มาแทนที่โลกียะ ที่ตนเคยหลง ผู้นั้นจะเห็นความจริงที่จริง มั่นคง เทียงแท้ ไม่มีแปรปรวน เมื่อถึงที่สุด ก็เป็นความจริงนั้น อย่างชัดแจ้ง ยืนยงยืนหยัด บุญคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ค้นพบ สิ่งนี้ นั่น เป็นบุญคุณอันล้ำค่า เป็นบุญคุณ อันที่นับประมาณ มิได้

ที่มา ที่ไป : สมณะโพธิรักษ์ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๘

จริต ๖

รายละเอียด : ทรงตรวจดูโลกด้วยพุทธจักขุ ทรงเห็น หมู่สัตว์ผู้มีกิเลสเพียงดังธูลีในนัยน์ตา คือ ปัญญาน้อย- ปัญญามาก ผู้มีอินทรีย์แก่กล้า ผู้มีอินทรีย์อ่อน ผู้มีอาการดี ผู้มีอาการชั่ว ผู้แนะนำให้รู้ได้ง่าย ผู้แนะนำให้รู้ได้ยาก บางคน เป็นผู้สีกตเห็นโทษและภัยในปรโลกอยู่ คือ พันเพนสัยของ คน ๖ จำพวก ๑. ราคจริต (นิสัยรักสวรั้งงาม) แก้นิสัยด้วย

การฝึกพิจารณาของไม่สวยไม่งาม, ทรงสอนแก้โดยสุภกถา ๒. โทสจริต (นิสัยโกรธฉุนเฉียว) แก้นิสัยด้วยการสร้างเมตตาให้มากๆ, ทรงสอนแก้โดยเมตตาภาวนา ๓. โมหจริต (นิสัยลุ่มหลง ว่างเปล่า) แก้นิสัยด้วยการหมั่นถามฟังธรรมจากครู, แก้โดยอุเทศและปริญา ในการฟังธรรมโดยกาล ในการสนทนาธรรม โดยกาล ในการอยู่ร่วมกับครู ๔. วิตกกจริต (นิสัยคิดฟุ้งซ่าน) แก้นิสัยด้วยการฝึกทำอานาปานสติ, ทรงสอนแก้โดยตรัสบอก อานาปานสติ ๕. สัทธาจริต (นิสัยมีศรัทธาเลื่อมใส) เสริมนิสัย ด้วยการศึกษารธรรมะดีๆ เพิ่มเสมอ, ทรงบอกสอนความตรัสรู้ ดีแห่งพระพุทธเจ้า ธรรมเป็นธรรมดี สงฆ์ปฏิบัติดี และศีล ทั้งหลายของตน ซึ่งเป็นนิมิต เป็นที่ตั้งแห่งความเลื่อมใส ๖. พุทธิจริต หรือ ญาณจริต (นิสัยหยั่งรู้ในธรรม) เสริมนิสัยด้วยการพิจารณาในไตรลักษณ์, ทรงสอนแก้โดยบอกอาการไม่เที่ยง อาการเป็นทุกข์ อาการเป็นอนัตตา อันเป็นวิปัสสนานิมิต

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๙ ตุฎกสุตตนิทเทศ ข้อ ๗๒๗

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

จริตที่ไม่เข้าใจไม่ถึงสภาวะดี ๆ ก็จะลอยฟุ้งกับภาษา

รายละเอียด : หลุดกับพื้นมันก็อาการเดียวกัน จริตที่ไม่เข้าใจไม่ถึงสภาวะดี ๆ ก็จะลอยฟุ้งกับภาษา เพราะภาษามันง่าย พูดกันมันรับได้ แต่สภาวะมันเป็นเนื้อใน เป็นสัมผัสที่เป็นนามธรรม เป็นจิตเจตสิกต่างๆ มันยังไม่มื่ออะไรเป็นรูปร่าง สีสันด้วย ก็เป็นอาการของสภาวะจิตเจตสิก เท่านั้น ยิ่งยากใหญ่ ส่วนพยัญชนะนั้นมีเยอะแยะมากมาย แล้วเป็นคำที่ใช้แทนกัน คำไวพจน์กัน ใช้ร่วมกัน แต่มีหยาบ กลาง ละเอียดกว่ากัน มากน้อยก็เลยยิ่งยาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

จริยวัตร

รายละเอียด : ว่าด้วยมารยาทอันควรประพฤติ

หนังสืออ้างอิง : ปากกับพุทธศาสนา หน้า ๕

จะช้าหรือจะเร็วอยู่ที่ชวนชวายเป็นบังคับกัน

รายละเอียด : อย่างขวัญรัก นั้งอยู่ ๗๗ ปีแล้ว ก็ออกแกงแต่ไม่ไป ยังอยู่ ก็นี้แหละ พวกเพียรไป อยู่กับหมู่มิตรดีสหายดีสังคมสิ่งแวดล้อมดี ขอให้เราเป็นคนดี

พวกเพียรให้เป็นคนดีอย่าเป็นหมาหัวเน่าก็แล้วกัน ใครก็ต้องเป็นคนคุณเป็นหมาหัวเน่า เขาก็ต้องเหม็น เขาไม่ไล่ออกไปก็ดีแล้ว เขาให้อยู่เป็นหมาหัวเน่าก็ ต้องรู้ตัวต้องจัดการแทนเอาของตัวเองให้ได้ก็เท่านั้นเอง เมื่อไม่มีแผลเน่าแล้วก็อยู่ไปเราอยากซึกซ้าของเราเอง เราอยากจะเร็วก็ชวนชวาเอาใครจะไปบังคับได้ ที่นี้ก็เตือนกันให้สติกันบ้างเท่านั้นเอง ไม่มีใครจะมาบังคับกันมากมายหรอก เราถือว่าเป็นสังคมคนเจริญ คนที่ไม่ใช่จะต้องมานั่งลากนั่งทุบนั่งตีกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

จะมาเป็นชาวอโศก

รายละเอียด : ตอนนี้เทคโนโลยีมันเจริญมันน่าจะช่วยมนุษยชาติได้อีกมาก พวกคุณจะตกลงกับอาดมาใหม่มาช่วยกัน พวกคุณอยู่แล้วก็พูดเป็นคำสุดท้ายว่า โควิด คลี่คลายแล้วใครที่มีศัลที่จะมาเป็นชาวอโศกได้ก็มา คนที่ยังไม่มีศัลยังไม่เป็นชาวอโศกได้ ก็ยังไม่ควรมา ไม่ใช่ไปรังเกียจ แต่ควรทำตนเองฝึกฝนศึกษาให้เป็นคนมีศัลไม่มีอบายมุขไม่กินเนื้อสัตว์นี่คือ ๓ ข้อเป็นเงื่อนไขหลัก ให้ได้เสียก่อน ไม่กินเนื้อสัตว์ ไม่มีอบายมุข แล้วก็มีศัล ๕ เป็นอย่างต่ำ ถ้าได้ ๓ ข้อนี้แล้ว ที่นี้ต้องการคนมาอีกไม่จำกัดจำนวน จะได้ ๗๗๗ คนปี ๒๕๖๓ จะได้ถึงไหมเอ่ย

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

จะมีตัวแปรของธรรมชาติอะไรขึ้นมาอีก

เหมือนกับโควิดเนี่ย มันก็จะขึ้นมา

แสดงส่งเสริมอันที่มันก้าวหน้าไปอีก

รายละเอียด : ความจริงที่เป็นสังขธรรมของมนุษยชาติในสังคมที่เราทำได้ เราต้องพัฒนาให้เจริญยิ่งขึ้นกว่านี้ มันจะเป็นที่พึ่งของมนุษยชาติในโลก และมันเกิดโควิดอย่างนี้เป็นต้น จะเห็นความล้มละลายแล้วเขาจะมาสู่จุดสำคัญจุดนี้ เรายังมองไม่ออกถึงตัวแปรอะไรที่เจ๋งกว่าโควิดอีก เรายังไม่รู้ เป็นตัวแปรที่เกิดพริบขึ้นมา แล้วอาดมายังไม่เชื่อว่าธรรมชาติที่จะเป็นตัวแปร โควิดมันก็เป็นตัวแปรหนึ่ง ไม่เชื่อว่าธรรมชาติที่เป็นตัวแปรต่อมามีอีก คนจะมองไม่ออกเรื่องเป็นแง่ร้าย โควิดแต่คนมองออกจะเห็นแง่ดีของโควิด ฉันทเดียวกัน จะมีตัวแปรของธรรมชาติอะไรขึ้นมาอีกเหมือนกับโควิดเนี่ย มันก็จะขึ้นมาแสดงส่งเสริมอันที่มันก้าวหน้าไปอีก เพราะว่าโลกกำลังเจริญ

ไปสู่ความสูงสุด จนกว่าจะหมดยุค ๕,๐๐๐ ปี อย่างน้อยมันจะเกิดเจริญไปอีก ประมาณอย่างน้อย ๔๐๐ ปีเอาตมาทำงานมาแล้ว ๕๐ ปี สูงสุดมันจะขึ้นไปถึง ๕๐๐ กว่าปีตามแพทเทิร์นที่ได้เขียนขึ้น พวกเราจะช่วยกันสร้างแล้วมีคนอื่นมาช่วยสร้างต่อ อัตรการก้าวหน้าจะพุ่งขึ้นไปเรื่อยๆ ในที่สุดแล้ว หมด มันก็จะค่อยๆ ลดลงไปหาความเสื่อมไปตามธรรมชาติสุด ๕,๐๐๐ ปี อย่างรูปสามเหลี่ยมที่เอาตมาเคยเขียนไว้นานมาแล้ว สรุปแล้วเอาตมาก็ยังพยายามฝืนอยู่ ตอนนั้นรู้สึกว่าร่างกายไม่เสื่อมลงหรอก แต่มันยังไม่หายยังไม่เพลาลงจากเก่า แต่ไม่ทรุดลงมีคนช่วยเหลืออยู่เอาตมาพยายามก็ดีขึ้น คิดว่าหาก ๙๐ ก็ยังหนุ่มกว่านี้ แข็งแรงกว่านี้ ก็ช่วยฉลองหน่อยไปถึง ๙๖ ปีก็อีก ๑ นักษัตร ก็จะฉลองอีก

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

จะเป็นคนดีแท้ได้ต้องสั่งสมบารมีเอา

รายละเอียด : อยู่ดีๆ ก็ไม่ใช่จะมาเป็นคนดีก็ไปที่พูด เช่นน้อยอยู่ๆ คนเราจะมาเป็นคนดีไม่ได้หรือเป็นสัตว์เซลล์เดียว มันไม่รู้เรื่องอะไรว่าจะมาเป็นคนที่ไม่รู้เรื่องรู้อะไรเห็นแก่ตัว เห็นแก่ได้ตามประสาของสัตว์จนกระทั่งค่อยๆ พัฒนามาเป็น คนแล้วก็ค่อยๆ ศึกษา แม้เป็นโลกีย์ก็เป็นคนดี คือไม่เห็นแก่ตัวเขาก็พอรู้ แต่ไม่มีทฤษฎีที่จะรู้คำว่าตัวตนอึดตา แล้วค่อยมีความรู้ปัญญาสามารถผ่าความเป็นอึดตา ศาสนาเทวนิยมได้แต่ข่มอึดตา ทำแต่ดี ชมชู้ไว้ แต่แล้วสักวันมันก็ฟื้นขึ้นมา วนเวียนอยู่อย่างนั้นตั้ง ชั่วๆ ตกต่ำแล้วก็เจริญได้ วนเวียนอยู่อย่างนั้นนับชาติไม่ถ้วน เป็นได้ถึงศาสตาของศาสนา เจริญได้ถึงขั้นนั้นเป็นศาสตาองค์ใดองค์หนึ่งของเทวนิยมได้ ปานนั้นที่เดียวแต่น้อยคนจะได้ถึงศาสตา ผู้ที่รู้ทางออกเป็นโลกุตระ แล้วก็ไม่ต้องไปเสียเวลาที่จะไปวนเวียนสามารถปฏิบัติเป็นลำดับ ได้แล้วเลิกโลกียะขั้นต่ำ มาสูงขึ้นตามลำดับ สูงขึ้นไปไม่ต้องวนเวียนซ้ำซ้อนอีกพระพุทธเจ้าจึงตรัสว่าธรรมะของท่านมีลำดับอันน่าอัศจรรย์ เพราะมันจะไม่วกวนซ้ำซ้อนเสียเวลา มันเป็นลำดับไปขึ้นมา ไม่ต้องเสียเวลา ถ้าศึกษาผู้ที่ศึกษา สัมมาทฤษฎีเป็นลำดับที่ดีไม่เสียเวลา เพราะฉะนั้นสายปัญญาแท้ๆ จะเร็ว เรียงลำดับเป็นลำดับได้ดี สายเจตบังปัญญาบ้าง จะช้า ยิ่งสลบไปสลบมา ยิ่งสายวิตกจริต หมุนเวียนซับซ้อนวนไปวนมาอันนั้นอันนั้นก็เสียเวลามากกว่าเพื่อน ท่านเทียบว่า ผู้ที่จะสำเร็จเป็นพระพุทธเจ้ามีอยู่ ๓ สาย สายปัญญา ใช้เวลา ๒๐ อสงไขย เศษแสนกัปป์ สายศรัทธา ใช้เวลา ๔๐ อสงไขย

เศษแสนกัปป์ สายวิตักกะ ใช้เวลา ๘๐ อสงไขย เศษแสนกัปป์ อสงไขยนั้นนานนับชาติไม่ถ้วนเลยเป็นล้านล้านล้านๆ ชาติไม่ต้องนับเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช สภาวะของวิชาจรณสัมปบันโน วันศุกร์ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

จักขุทิพญาณกับโสติทิพย์

รายละเอียด : คือเป็นอันเดียวกัน แต่มันไม่ใช่ตัวตน บุคคลเราเขา แต่มันเป็นปรมัตถ์ของพระพุทธเจ้า ถ้าเป็นโลกียเทวนิยมจะแปลโสติทิพย์ว่า ได้ยินเสียง เป็นเสียงทางฟิลิกส์ แต่หูคุณได้ยิน คนอื่นไม่ได้ยิน คุณก็นึกว่าเป็นสิ่งวิเศษ ทางวิทยาศาสตร์จะมี frequency ของเสียงต่างๆ ถ้าขึ้นเสียงนี้ไม่ตรงกับคนสามัญจะรับได้มันก็ไม่ได้ยิน แต่สิ่งเหล่านี้ สัตว์หลายชนิดมันได้ยิน มันมีเครื่องรับที่รับคลื่นขนาดต่างๆ ได้ แต่คนมันไม่เกิดปฏิกิริยากับมันผ่านไปเขาก็เอาอันนั้นเป็น หูทิพย์ หรือตาคุณไม่เห็นหรือ แต่คนที่มิตาทิพย์ เขาจะเห็น เช่น เห็นผี เห็นเทวดาในทางปรมัตถ์

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

จักขุมา ปรินิพพุโต

รายละเอียด : ปรินิพพานแบบลิมิตา
ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

จักขุมาปรินิพพุโต

รายละเอียด : การไปถึงนิพพานนี้จะถึงนิพพานได้ก็ด้วยการมี จักขุ ญาณ ปัญญา วิชชา อาโลก
ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๒ วันจันทร์ที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

จักขุมาปรินิพพุโต

รายละเอียด : แต่ทุกวันนี้เขาไม่มีวิชาจรณะ เพราะว่าไปนั่งหลับตาปฏิบัติไม่มีต้นมีแต่หลับ ดิ่งเข้าไปให้มันดับไปหา นิโรธ ทั้งที่นิโรธของพระพุทธเจ้านั้นลิมิตาเรียกว่า จักขุมา ปรินิพพุโต เป็นการตรัสรู้อย่างลิมิตา นิพพานอย่างลิมิตา ไม่ใช่ศาสนาหลับตาเลย ที่เอาตมาพูดอธิบาย เพราะแก้ไขมา ล้มล้างที่เขาผิดๆ เอาพระไตรปิฎกมาอ้างอิงยืนยัน
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

จักขุสัมผัสสาขาเวทนา

รายละเอียด : ความรู้สึกที่เกิดจากการสัมผัสเห็นทางตา
ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโคก

จักร ๔

รายละเอียด : คือ ธรรมที่นำไปถึงความเป็นใหญ่ เปี่ยมสมบัติ ดุจล้อหมุนนารถไปถึงที่หมายสำเร็จ ๑. ปฏิรูปเทสวาสะ (การอยู่ในถิ่นที่เหมาะสม) ๒. สัมปยุตตสละ (การคบกับสัตบุรุษ คือคบคนที่มีความเห็นถูกต้อง) ๓. อุตตสัมมาปณิธิ (การตั้งตนไว้อย่างถูกต้อง. การตั้งตนไว้ชอบธรรม) ๔. ปุพเพกตปุญญตา (การกระทำบุญลดกิเลสไว้ก่อน, ความเป็นผู้มีบุญอันได้กระทำแล้วในปางก่อน ไว้เป็นที่พึ่งอาศัย)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ จักกสูตร ข้อ ๓๑
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

จักษุ ญาณ ปัญญา วิชชา อาโลก (แสงสว่าง) ปัจจุบันครบ

รายละเอียด : ปัจจุบันจะต้องครบจักษุ ญาณ ปัญญา วิชชา แสงสว่าง แล้วมีตัวตนบุคคลอยู่ในโลกใบนี้ที่มีดวงตาเปิด มีแสงสว่างมีความรู้ปัญญาญาณวิชาอยู่ในปัจจุบันให้ครบพร้อม ถ้าเข้าใจอันนี้ไม่ได้คุณไม่ปฏิบัติอันนี้ คนนี้อีกนาน นานแสนนานที่จะบรรลุนิพพาน เพราะงมงายไม่ออกจากกะลา นี้พูดนี้รู้สึกว่าจะแรงแล้วนะ ยังอีกนาน เพราะไม่รู้โลกรู้แต่อดีตตาในภพ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

จักษุวิญญาน

รายละเอียด : ๑. ความรับรู้ที่อาศัยตา ๒. ความรับรู้เมื่อรับมาจากทางตาแล้วร่วมปรุงแต่งด้วยกิเลสในใจ
หนังสืออ้างอิง : อธิวโลกุตระ หน้า ๒๑๙, ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๐๕

จักษุสัมผัส

รายละเอียด : ความกระทบที่มาสัมผัสทางตา
หนังสืออ้างอิง : อธิวโลกุตระ หน้า ๒๒๐, ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๐๖

จับเป่าคือ จิตล้าง เอากิเลส ออก

รายละเอียด : สังข์ คือ จิตของท่านไม่มีกิเลส ทั้งๆ ที่ในขณะนั้นยังอยู่กับจิวร มีการบิณฑบาตเลี้ยงชีพ ฉันอาหาร

อยู่ในพื้นที่สถานที่ต่างๆ ทั้ง ๓ อย่าง เลยยังมีอยู่พร้อม แต่จิตเท่านั้น ไม่ใช่สังข์ เพราะเอาจิวรเก่าๆ ซาๆ มาใส่ หากไม่ใส่ก็เป็นโป้ไป ในบิณฑบาต อาหาร ก็อย่าไปติดในอาหาร กินอาหารอย่างที่เรียกว่า ทำให้สุขภาพร่างกายเสีย เป็นอาหารไม่เป็นอาหารดี ดีไม่ดีกินเศษอาหารเขาทิ้ง สำหรับเดียดรึย ที่อยู่อาศัยก็ไม่เอา ก็เตร็ดเตร่ไปต่างๆ นานา ไม่มีที่พักอาศัย ส่วนศาสนาพุทธไปออกจากเรือนบวช ก็ไปอยู่กับหมู่สงฆ์ ไม่ใช่ไม่มีมิตรดีสหายดี ไม่มีเสนาสนะที่พออาศัยของพระพุทธเจ้าก็มีวัดวาเยอะแยะ คนเขาก็ช่างให้ ก็มีที่พักเป็นธรรมชาติ แต่เราไม่ติดที่ แต่ก็อยู่ได้ ดีไม่ดีไปเตร็ดเตร่มากไป ไปเหยียบข้าวเขาที่ทำอะไร ถึงเวลาเข้าพรรษาเขาทำนา ก็ให้อยู่ในที่จำพรรษา เป็นความสลับซับซ้อนลึกซึ้งมากเลย สำหรับคำสอนพระพุทธเจ้า จับเป่าถึงตัวจิตเจตสิกต่างๆ โดยที่ต้องรู้ต้องล้างกิเลสตัวผีร้าย เอากิเลสออกให้ได้ เขาก็ไม่ค่อยชัดเจนกัน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

จากฉานก็มีปัญญาเรียนรู้มาตลอดสาย

รายละเอียด : จากฉานก็มีปัญญาเรียนรู้มาตลอดสาย รู้ว่าตอนนี้เป็นสังขารธรรม ตอนนี้เป็นการศึกษาปฏิบัติที่ไม่ผิด เอ้อ... กิเลสลดลงในจิต เห็นความไม่เที่ยง เห็นความจางคลาย เห็นความดับ เห็นมันเกิดเป็นปัจจุบันนะ ถ้าคุณไปนั่งเดวิดโซ อานาปานสติหลับตาก็เป็นเดวิดโซ แล้วก็มีทั้งคุณสมบัติ อนิจจานุปัสสี วิราคานุปัสสี นิโรธานุปัสสี ปฏินิสสังคานุปัสสี ตามเห็นความไม่เที่ยงตรวจสอบด้วยเดวิดโซ ตามเห็นความจางคลาย วิราคานุปัสสี นิโรธานุปัสสี กิเลสมันดับ ทำไปทำมากิเลสมันเกิดอีกดับอีกดับแล้วดับอีก จนกระทั่งมันเป็นปฏินิสสังคานุปัสสี ปฏินิสสังคคะไม่เกิดกิเลสอีก คุณก็จะอ่านออกทวนแล้วทวนเล่าทุกปัจจุบัน ๓๖ (อดีต ๓๖ อนาคต ๓๖)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

จาคสัมปทา

รายละเอียด : ถึงพร้อมด้วยการเสียสละ
ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโคก

จาบจ้วงพระพุทธเจ้ากัศสปะในอดีตชาติ

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าตรัสไว้ เราเป็นผู้ชื่อว่า

โชติपालะ ได้เคยกล่าวกับพระสุคต พระนามว่า กัศสปะ ว่า การตรัสรู้เป็นของได้โดยยาก ท่านจะได้จาก โพธิมณฑลที่ไหน โพธิญาณท่านได้ยากอย่างยิ่ง ด้วยผลแห่งกรรมนั้น เราได้บำเพ็ญกุศลกริยาเป็นอันมาก ล้นเวลา ๖ ปี เราถูกบุรพกรรม ตักเตือนแล้ว (ปุพพกัมเมนะ โจทิต) จึงแสวงหาโพธิญาณ โดยทางผิด เรามิได้บรรลุการตรัสรู้โดยทางนั้น บัดนี้เราเป็นผู้สิ้นบุญสิ้นบาป (ปญฺญูปาปปริกขีโณ) (พระไตรปิฎก เล่ม ๓๒ ข้อ ๓๙๒) ตอนนั้นพระพุทเจ้ากัศสปะกำลังหาที่นั่งเพื่อตรวจสอบประลึกตัวเอง โพธิญาณของตัวเอง โชติपालะรู้ว่า จะได้โพธิญาณอย่างไรกับการมานั่งใต้ต้นไม้ ต้นไม้ต้นนั้นที่ พระพุทเจ้าตรัสรู้ก็เรียกว่าเป็นต้นโพธิ์ โชติपालะไปจวบจ้วง ท่าน ท่านนี้ ทำไมโชติपालะรู้ว่าคนนี้จะตรัสรู้เป็นพระพุทเจ้า ก็เหมือนพระสมณโคดมเขารู้กันทั้งหมดว่าองค์นี้จะตรัสรู้ เป็นพระพุทเจ้าแต่กรือ ปัญจวัคคีย์ก็ไปรอ แต่ไม่เห็นเป็น พระพุทเจ้าสักที พวกพราหมณ์ ๗ รูปก็ทำนายไว้แล้ว องค์นี้ อุบัติขึ้นมาจะเป็นพระพุทเจ้าอนาคต ก็รอกันอยู่อย่างนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

จวบจ้วงสำนักอื่น

รายละเอียด : อาตมาไม่ได้ไปจวบจ้วงแต่สิ่งที่เขาทำผิด อาตมาพูดก็ต้องตำหนิสิ่งผิด แต่ตำหนิด้วยเมตตา ไม่ได้ตำหนิ เพื่อแย่งลาภยศ แต่ที่พูดนี้จะโดนคนมาตำหนิด้วยซ้ำ เช่น คุณว่ามาว่าอาตมาไปจวบจ้วงทำไม คุณจะใช้ภาษาว่าอาตมา จวบจ้วงก็ไม่ใช่ไร ถ้าคำว่าจวบจ้วงหมายความว่าความแง่อกุศล แต่ อาตมาไม่มีจิตอกุศล คำที่พาดพิงบุคคลนี้ อย่างที่ ในพระ ไตรปิฎกที่พระพุทเจ้าว่าตำหนิอาจารย์ต่างๆ ท่านก็พูดถึง แต่จิตอกุศลท่านไม่มี แต่หากดูตามอาการ ก็ตีความไปเอง คุณอย่ามาห้ามเลย ที่อาตมาทำนี้คุณจะให้หยุดมันไม่ได้ผล หรือ อาตมาขอบอก อาตมาเข้าใจคุณแต่ขอละเมิดว่า อาตมา ต้องแรงเพราะว่าในยุคนี้เป็นยุคที่คนมีความด้นมาก อาตมา ยินยอม พระไตรปิฎกหลักฐาน ที่ทำนี้ก็จะระคายผิวที่ด้าน เข้าไปได้เรื่อยๆ บางคนใช้ศัพท์ว่าด้านตาใส หรือคือหนังหนาก็แล้วแต่คล้ายๆ กัน คุณอย่าทำอย่างอาตมานะ คุณไม่มีบาปมี เท้าอาตมาหรือ อาตมาทำอันนี้ได้เพราะบารมี ซึ่งเป็นของ แต่ละคน ในความรู้สึกรักของคุณ คุณพูดถูกแต่คุณเอามาเทียบ กับอาตมาแล้วจะให้ทำอย่างคุณ มันผิดฝาผิดตัว อาตมาก็มี สัมปยุตธรรมของอาตมาคุณก็มีของคุณ อาตมาทำมาก็ได้ผล ไปเรื่อยๆ จนเป็นผลทุกวันนี้ อาตมาเห็นผลสำเร็จของอาตมา

แต่คุณเข้าใจสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ สิ่งที่เป็นผลสำเร็จตามวิธีการและ พุทธิกรรมของอาตมาทำ มันจึงเป็นผล มันอธิบายยากกว่า อย่างนักมวย เขามีวิธีการชกต้องมีการด้นการผลักการหลอก การชก ให้เขาชกแล้วเราก็บวกไปให้เกิดแรงมีประสิทธิภาพสูง อาตมาก็มีน้ำหนักในการให้เขาเข้ามาแล้วจะได้ยิ่งหมัดให้ได้ แรงได้ตรง มันเป็นวิธีการความสามารถความเข้าใจของอาตมา ซึ่งลอกเลียนได้ยาก อันนี้ลึกละเอียด ถ้าคิดว่าคุณเข้าใจแล้ว ก็คงไม่สามารถเข้าใจ อาตมาขอบอกคุณอย่าพูดเลยว่าไม่ให้ อาตมาทำห้ามไม่ได้หรือ อาตมาขอบอกเลย คุณพูดมา เสียเวลาเปล่า แต่เขาจะเข้าใจแล้วจบหรือไม่ก็ไม่รู้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

จาระ

รายละเอียด : คือ รูปให้รู้ ส่วนตักกะเป็นตัวนาม ตัวรู้ เป็นตัวย่อย ของผลของจิตที่ได้ปฏิบัติวิตรกวิจารณ์ไปตามลำดับ ของฌาน ๑, ๒, ๓, ๔

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

จำนวนพระพุทเจ้า

รายละเอียด : พระพุทเจ้าที่พระสมณโคดมได้ผ่านพบ รวมทั้งสิ้น ๕๑๒,๐๒๗ พระองค์ ทั้งหมดนี้มีพระพุทเจ้าเพียง ๒๔ พระองค์เท่านั้นที่ทรงพยากรณ์ว่า พระสมณโคดมจะบรรลุ สัมมาสัมโพธิญาณ

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ- ศาสนาตามภูมิ

จำแนกปฏิจจสมุปบาท

รายละเอียด : ก็นามรูปเป็นโชน. (นาม ๕) เวทนา สัญญา เจตนา ผัสสะ..มนสิการ นี้เรียกว่า นาม มหาภูตรูป ๔ และ รูปที่อาศัยมหาภูตรูป ๔ นี้เรียกว่า รูป. นามและรูป ดังพรรณนามาจะนี้ เรียกว่า นามรูป ๗ กิวิญญานเป็นโชน วิญญาน ๖ หมวด (จ กายวิญญาน) เหล่านี้คือ จักขุวิญญาน โสตวิญญาน ฆานวิญญาน ชิวหาวิญญาน กายวิญญาน มโนวิญญาน นี้เรียกว่า วิญญาน ๗ ก็สังขารเป็นโชน สังขาร ๓ เหล่านี้คือ กายสังขาร วจิตสังขาร จิตตสังขาร นี้เรียกว่าสังขาร ๗

ที่มา ที่ไป : วิมังคสูตร เล่ม ๑๖, ธรรมอธิบายจาก พ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

จำได้แต่แก่นซึ่งเป็นอนุสัยสังขธรรมฝ่ายดี

รายละเอียด : ตามความลับ อาตมาไม่บอกหรอก ที่จริงแล้วระลึกไม่ได้จำไม่ได้ คือความจำสิ่งที่มันจำได้มันเหมือนต้นไม้ สะเก็ดข้างนอกจะร่วงก่อน เปลือกก็จะหายตาม แล้วกระพี้ แล้วแก่น อาตมาก็จะเหลือแต่แก่น ส่วนกระพี้เปลือกหายไปหมด จำได้แต่แก่น แก่นเป็นอนุสัย เป็นอนุสัยสังขธรรมฝ่ายดี อาตมาเคยอธิบายอนุสัยฝ่ายดีฝ่ายชั่วฝ่ายอกุศลฝ่ายกุศล คนเข้าใจทั่วไปว่าอนุสัยคืออกุศล นั่นก็ขึ้นหนึ่งแต่ที่จริงแล้วมีทั้งฝ่ายดีและฝ่ายไม่ดี พระโพธิสัตว์จะรู้จักอนุสัยฝ่ายดีเพราะต้องรู้จักยืนยันอนุสัยเอาไว้ สย แปลว่าตัวเอง อนุ ก็ตาม เป็นสิ่งที่ละเอียดเล็กน้อยจะต้องรู้ให้ชัดเจนที่จะต้องใช้อาศัยอยู่ จึงเรียกว่าอาศัยด้วยอนุสัย อาตมาไม่ได้ปิดบังหรอกอะไรไม่ควรบอกไปทั่วกับบอกไปไม่ดี คนชอบถามชอกช้ำ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓

จำได้แม่นในแก่นเนื้อแท้ของศาสนาพุทธได้

รายละเอียด : ก็ขออย่าให้อาตมาเล่าเลย หากเล่าไปจริงหรือเท็จก็เป็นสิ่งที่อาตมาเล่าให้คุณฟัง คุณจะสามรถมีบุพเพนิวาสานุสติญาณ รู้ตามที่อาตมาพูดได้หรือไม่ใช่คุณนะ ถึงรู้ได้ อาตมาก็ว่ามันไม่มีประโยชน์อะไรสำหรับคุณ เพราะฉะนั้นมันจะไม่มีประโยชน์มากแม้คุณจะสามารถรู้ได้ไม่ว่าคุณสามารถรู้ได้คุณก็ไม่ได้ประโยชน์อะไร ยิ่งไม่รู้แล้วยังไม่ได้ประโยชน์ใหญ่ ที่สำคัญ อาตมาไม่ได้จำได้อย่างละเอียดลอออาตมาจำได้แม่นในแก่นเนื้อแท้ของศาสนาพุทธได้ ก็เอาแค่นี้ก็แล้วกันนะ เรื่องเหล่านั้นก็ช่างเถอะอาจเล่าแถมไปอย่างมั่นใจก็แล้วแต่ในอนาคต ก็ฟังสิ่งที่ป็นธรรมะปัจจุบัน เอาสิ่งที่ป็นปัจจุบันยืนยันกันได้อันนี้เป็นเนื้อแท้ความจริงปรากฏการณ์จริงที่ยืนยันกันได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓

จิต

รายละเอียด : นามธรรม หรือ ธาตุรู้ หน่วยใหญ่รวมทั้งหมดซึ่งเป็นจิต เป็นวิญญาณแท้ๆ ที่มีอยู่ในคน และก็คือจิตวิญญาณเดียวกันในสากลโลกในมหาจักรวาลนี้นั่นเอง

ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

จิต คือ ธาตุรู้

รายละเอียด : พอแตกเป็นดินน้ำไฟลมมันก็สูญนี้คือ

ความรู้ของพระพุทธเจ้า สามารถทำให้ถ้าจิตนิยามเป็นอุตุได้หรือแค่พีชะ จิตมีสภาพอุตุ พีชะได้ ในจิต จิตก็เลยเป็นจิตที่แก่ ทำให้จิตใจตัวเองอยู่ในอำนาจได้ วัสดุดีโก เมื่อได้แล้วซึ่งสามารถควบคุมการควบคุมธรรมะให้เป็น กัมมนิยะ เป็นธรรมะอันประเสริฐ ธรรมะชั้นอรหันต์ขั้นนิพพาน พันทุกข์พ้นสุขได้ เลิกความสุขความทุกข์ โลกต่ำอบายเราก็หลุดพ้นได้ ยืนยันได้ ใครเข้าใจไหม รู้สึกว่าตัวเองหลุดพ้นเหล่านี้ได้จากโลกของกาม ประดุจเป็นรูปปรสกลืนเสียงสัมผัสจัดจ้านแต่ก่อนนี้ติดในรูปสวय รสอร่อย ติดของหอมของเหม็น ติดในอะไรต่างๆ แต่ก่อนนี้ เรลาดลงได้ไหม คนลดกามคุณ ๕ มีรูปภพ อรูปภพก็เป็นอนาคามีภูมิ ยืนยันได้ปฏิบัติได้ ครอบครองยังมีผู้ปฏิบัติปฏิบัติชอบ ครอบครองนั้นโลกไม่ว่างจากพระอรหันต์จนล้างรูปภพ อรูปภพได้ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาเดียวที่ดับความสุขความทุกข์ หรือดับทเวะ ทเวะแปลว่า ๒ คือสุขกับทุกข์ ศาสนาพุทธเป็นอเทวะอยู่เหนือทเวะ เหนือความสุขความทุกข์เหนือเทวดามารพรหม

ที่มา ที่ไป : ธรรมมาธิบาย รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

จิตกับวิญญาณ

รายละเอียด : จิต คือการรวมของธาตุรู้ที่เอามาทำงานเอามาเป็นก้อน จิตกับวิญญาณแตกต่างกันในรายละเอียดคือวิญญาณเป็นการรวม ธาตุรู้ทั้งหมดรวมทั้ง รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณที่ในวิญญาณ แตกตัวมาเป็นเจตสิก เวทนา เจตสิก แยกเวทนา แยกเวทนานี้แหละ ออกเป็นรายละเอียด ๑๐๘ ตัวสำคัญ ในนี้ก็ต้องอ่านอาการของจิตที่มันเป็นตัวโต จิตที่หยาบกว่าเวทนา ตัวเวทนานี้ละเอียดกว่าจิต จิตเป็นความรวมมี static มากกว่า เวทนามี dynamic มากกว่า พอรรวมก็เรียก สราคะ สโทสะ สโมหะ พอทำให้กิเลสลดลงได้ทำให้ไม่เป็นได้เรื่อยๆ ไม่เป็นราคะ ราคะลดลง ไม่เป็นโทสะ โทสะหายไป ไม่เป็นโมหะ โมหะหายไปเรื่อยๆ ก็เป็นวิตะ ส่วน สคือมีคือเป็น ก็ทำให้เป็นวิตะ ไม่มีไม่เป็น

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันจันทร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

จิตของพระอรหันต์ที่ปรินิพพานเป็นปริโยสาน ไม่กลับมามีอีก

รายละเอียด : เพราะจิตเป็นความว่างเปล่าจิตใจจะหมดความติดยึด เกาะกลุ่มกัน จิตไม่มีพลังงานแม่เหล็กที่จะ

เกาะกุมกันอีก พระอรหันต์แต่แล้วจะหมดความที่ยึดไว้ เรียกว่า พระอรหันต์ยังมีชีวิตอยู่ ก็ยึดแต่เพียงอาศัย ไม่เรียกว่า อุปาทาน แต่เรียกว่า สมาทาน ยึดอย่าง สมะ ไม่ได้ยึดอย่าง อุปะ คำว่าอุปะ แปลว่าใกล้ แปลว่าเกิด แต่สมะ คือ สงบ แล้วสบายแล้วก็ยึดไว้อย่างสบาย พระอรหันต์จิตท่านว่างเปล่า จากกิเลสแล้ว จิตท่านไม่มีกิเลสแล้ว แต่ยังไม่ตายท่านก็อาศัย อันนี้ไป หรือท่านจะไม่ตาย ท่านก็สามารถรู้ว่า แยกจิตให้เป็นธาตุดิน น้ำไฟลมไปเลย เป็นธาตุธาตุได้เลย อย่างเป็นๆ ก็อาศัย พิษะ หรือหลายอย่างก็ทำเป็นธาตุเลย อย่างเช่นโลกอบาย หรือโลกกาม จิตท่านเป็นธาตุแล้ว ทั้งไป เป็นลักษณะของโลกที่เป็นอยู่แต่เราไม่เป็น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

จิตคุณมีกิเลสแต่บอกว่าไม่มีกิเลสนี้แหละ เป็นการโกหกที่เรียกว่า ปาราชิก

รายละเอียด : รูปราคะ ก็หยาบกว่า อรูปราคะ เราก็ต้องมาล้างรูปราคะ ในรูปราคะ เรายังมีตาหูจมูกลิ้นกายสัมผัสอยู่กับภายนอกเรียกว่ากามภพ ยังมีกามาวจร แต่เรามีโลกุตรจิต มีจิตอยู่เหนือ กามได้ แต่มันยังมีต่อเนื่องมาสู่ภายใน สัมผัสกับเหตุอันนี้แหละมันยังเขย่าจิตเรากายใน แต่มันไม่ออกไป หยาบสู่ภายนอก ช้างในเราเตะท่ากดข่มได้ดี เหมือนนอร์รันด เลยนะ แต่ไม่มีใครรู้กับเราอยู่ในจิต เราก็รู้เขาบอกเราก็ไม่ไป เขาบอกไป แต่ถ้าเขาไม่บอกแล้วก็วางท่าเหมือนไม่มีกิเลสเลย แต่จิตคุณมีกิเลสแต่บอกว่าไม่มีกิเลสนี้แหละเป็นการโกหกที่เรียกว่า ปาราชิก รู้ทั้งรู้ว่าตัวเองผิด แต่ไปโกหกว่าตัวเองถูก นี่แหละตัวร้ายกาจมาก ที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า ผู้ที่โกหกทั้งๆ ที่รู้ว่านั่นคือการโกหก ผู้นี้ทำชั่วอะไรที่ชั่วทั้งหลายแหล่ ทำได้หมด ไม่มีอะไรที่ทำไม่ได้ในความชั่ว มันร้ายกาจมาก มันสุดขูดแห้งต่อแหล่เลยตัวนี้ ระวังเขยวอย่าไปทำเป็นอันขาด

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบุณออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

จิตชาคริยา

รายละเอียด : ไม่ใช่ฉานแบบตลกในภพ แต่ฉานแบบ ตื่นเต็มแจ่มใสผ่องแผ้ว นอนหลับก็แจ่มใส ไม่มีมึนงงไม่มีซึมเซา ตื่นก็คือตื่น หลับก็หลับ หลับคือเข้าในภพ ไม่รับรู้ภายนอก อยู่กับสัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ผู้ไม่รู้

นามรูปก็คือโจรปล้นศาสนาที่ฆ่าไม่ตาย วันอาทิตย์ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓

จิตดีจิตชั่วเกิดขึ้นพร้อมกันในจิตเรา

รายละเอียด : ส่วนของพระพุทธเจ้านั้นจะต้องให้ล้าง กิเลสในปัจจุบันเหมือนกัน ในทุกปัจจุบันนอกจากจะทำให้ เป็นกุศลเป็นบุญแล้ว จะต้องลึกซึ้ง ของพุทธนั้นจะต้องมีตัวที่ไปด้วยกัน ต้องรู้จักกิเลสว่ามันเกิดพร้อมกันในจิตของเรา จิตชั่วก็เกิดกิเลสจิตดีก็เกิดกิเลสได้ จิตใจที่ดีก็เกิดกิเลสได้ใจที่ชั่วก็เกิดกิเลสได้ ต้องอ่านกิเลสให้เป็นแล้วอย่าให้เกิดกิเลส เมื่อไม่เกิดกิเลสได้นั้นคือความจบสมบูรณ์คือความเที่ยง แม้แต่กุศล คุณก็จะเที่ยง ออกศลกก็จะไม่มีอย่างเที่ยงเลยไม่มีออกศลกไม่มีบาป สัพพะปาปัสสะอะกะระณัง ทุกกรรมกิริยาาก็จะมีแต่กุศล กุสะลัสสุปะสัมปะทา จะมีอย่างนั้นจริงๆ นี่คือสัจจะของกรรม

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบุณออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

จิตดีที่สุดมีอยู่สามเส้า อนุตรจิต สมาหิต และวิมุติ

รายละเอียด : เจโตปริยญาณ ๑๖ จะพูดถึงการหมด กิเลส จนกระทั่งจิตอยู่เหนือมีจิตที่ดีที่สุดเรียกว่าอนุตรจิต จิตดีที่สุดมีอยู่สามเส้า อนุตรจิต สมาหิต และวิมุติ สมาหิตก็คือ สมาธิ แต่มันเป็นสมาธิที่หลังจากการทำสมาธิที่ดับอาสวะ ได้แล้ว เมื่อดับอาสวะได้แล้ว จิตก็จะสั่งสมความสะอาด และ จะสะสมความสะอาดมากยิ่งขึ้นจนหมดอนุสัย จิตสมาธิ เรียก เป็นค่ากลางๆ สมาธิ จึงเป็นค่าที่จิตสะอาด หลังจากสิ้นอาสวะ แล้วก็มาสะสมจิตสะอาด ก็จะมีสะอาดต่อไปอีก อันใหม่มาอีก ก็จึงสะอาดอีก แม้แต่จะเป็นกิเลสอันเก่า เหตุที่คล้ายๆ อันนี้ แต่มันพิสดารกว่านี้หน่อย ก็สะอาดอีกสะสมอีก เหตุที่คล้าย กันไปแต่พิสดารอีก หรือจะเป็นสะอาดอันอื่นอีกก็ตาม จาก เหตุด้านอื่นอีกก็ตาม ก็สะสมลงไป สะสมเป็นจิตที่สะอาด เรียกว่า สมาหิต เป็น past perfect tense เป็นคำที่ผ่านอดีต สำเร็จแล้ว ได้แล้ว เป็นสมาธิแล้ว จิตตั้งมั่นแล้ว มีคำว่า แล้ว อยู่ในภาษาไทย กำกับไว้

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบุณออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

จิตตภาวนา

รายละเอียด : การเกิดผลทางจิต

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๙๙

จิตตปฏิสังเวที

รายละเอียด : กำหนดรู้ชัดจิตตัวเองอยู่
ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

จิตตมัสสะ ปสึทติ

รายละเอียด : จิตของผู้ฟังยอมเลื่อมใส หรือจิตโล่งโปร่ง
เลื่อมใสสัจธรรมยิ่งขึ้น (ข้อที่ ๕ ของอานิสงสีในการฟังธรรม
๕ ประการ)
ที่มา ที่ไป : รวมศัพท์อโศก

จิตตวิเวก

รายละเอียด : จิตตวิเวก คือ ทำรูปฌาน อรูปฌาน อย่าง
ลืมหัด ฌานรูปฌานก็ลืมหัดหมด แม้จะต้องล้างอนุสัย กิเลสจาก
สังขารนิมิตภายนอกทั้งหมด ทำจิตตวิเวกภายนอก คือ ย่อมมี
แก่บุคคลผู้มีจิตบริสุทธิ์ถึงซึ่งความเป็นผู้มีจิตผ่องแผ้วอย่างยิ่ง
คำอธิบาย : จิตตวิเวก ย่อมมีแก่บุคคลผู้มีจิตบริสุทธิ์
ถึงซึ่งความเป็นผู้มีจิตผ่องแผ้วอย่างยิ่ง รายการวิถีนารายธรรม
บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

จิตตวิเวก

รายละเอียด : จิตตวิเวก คือ - ภิกษุผู้บรรลุปฐมฌาน
มีจิตสังัดจากนิรวณ - บรรลุทุติยฌาน มีจิตสังัดจากวิตกและ
วิจารณ์ - บรรลุตติยฌาน มีจิตสังัดจากปิติ - บรรลุจตุตถฌาน
มีจิตสังัดจากสุขและทุกข์ - บรรลุอากาศานัญญาตนฌาน
มีจิตสังัดจากรูปสัญญาปฐิสัญญา นานัตตสัญญา - บรรลุ
วิญญาณัญญาตนฌาน มีจิตสังัดจากอากาศานัญญาตน
สัญญา - บรรลุอากัญญาตนฌาน มีจิตสังัดจากวิญญา
ณัญญาตนสัญญา - บรรลุเนวสัญญานาสัญญาตนฌาน
มีจิตสังัดจากอากัญญาตนสัญญา - (เมื่อภิกษุนั้น) เป็น
โสดาบันมีจิตสังัดจากกัณฑ์กัณฑ์ วิจิกจฉา สัพพัตตปราคาส
ทัญญานุสัย วิจิกจฉานุสัย และกิเลสที่ตั้งอยู่ในเหล่าเดียวกัน
กับลักกายทัญญูเป็นต้น - เป็นสกทาคามีบุคคล มีจิตสังัดจาก
กามราคสังโยชน์ ปฏิฆสังโยชน์อย่างหยาบ กาม ราคะนุสัย
ปฏิฆานุสัยอย่างหยาบ และจากกิเลสที่ตั้งอยู่ในเหล่าเดียวกัน
กับกามราคสังโยชน์อย่างหยาบเป็นต้นนั้นเป็นอนาคามีบุคคล
มีจิตสังัดจากกามราคสังโยชน์ ปฏิฆสังโยชน์อย่างละเอียด
กามราคะนุสัย ปฏิฆานุสัยอย่างละเอียด และจากกิเลสที่ตั้ง

อยู่ในเหล่าเดียวกันกับกามราคสังโยชน์อย่างละเอียดเป็นต้น -
เป็นอรหันตบุคคลมีจิตสังัดจากรูปราคะ อรูปราคะ มานะ
อุทธัจจะ อวิชชา มานานุสัย ภวราคานุสัย อวิชชานุสัย กิเลส
ที่ตั้งอยู่ในเหล่าเดียวกันกับรูปราคะเป็นต้นนั้น และจากสังขาร
นิมิตทั้งปวงในภายนอกนี้ชื่อว่า จิตตวิเวก คุณนอกป่า คุณว่า
คุณได้วิเวก แต่พระพุทธเจ้าบอกว่าเป็นผู้ไกลจากวิเวก
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

จิตตสังขาร

รายละเอียด : องค์ประชุมหรือองค์รวมที่ปรุงแต่งของจิต
ในจิต หรือเวทนาในเวทนา
หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร
ฉบับ ๒๕๗ หน้า ๕๐

จิตตตะ

รายละเอียด : ความเอาใจใส่จดจ่อ ความเต็มใจตั้งใจ
ใจที่มีพลัง
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๔๗

จิตตักเขป

รายละเอียด : ความพุ่งชนแห่งจิต, ความวิกจรจิต
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๗๔

จิตตึน

รายละเอียด : จิตขั้นรับวิถี
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๕๔

จิตตเกฬิสสา

รายละเอียด : ความรื่นเริงแห่งจิตใจ
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๗๔

จิตที่ตั้งไว้ผิด

รายละเอียด : โจรหัวใจเห็นโจรหัวใจ ก็หรือคนมีเวร
เห็นคนผู้เป็นคู่เวรกัน พึงทำความฉิบหายและความทุกข์ใดให้
จิตที่บุคคลตั้งไว้ผิด พึงทำบุคคลนั้นให้เลวยิ่งกว่าความฉิบหาย
และความทุกข์นั้น (ทีโส ทิสยัง ยันตัง กยิรา เหวรี วา ปน เหวริงัง
มิจฉาปณหิตัง จิตตัง ปาปิโย นัง ตโต กเรติ)
ที่มา ที่ไป : ธรรมบท เล่ม ๒๕/๑๓, โคपालสูตร เล่ม
๒๕/๙๒, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

จิตที่มีอุตริมนุสสรธรรม

รายละเอียด : หากเข้าใจว่า จิตใจของเราสามารถ มนสิการ ทำจิตใจของเราให้เป็นอุตธาดูได้ให้มีความเหมือน กับเป็นอุตธาดูได้ ให้มีลักษณะเหมือนกับพืชธาดูได้ แล้วจิต เราก็เป็นจิตนิยามอยู่ดี แต่เราให้มันเป็นพืชะ เป็นอุตุ เมื่อเป็น อุตุได้ เมื่อเราจะไปสัมผัสกับอะไร เราก็มองมาเกี่ยวกับเรานั้น ก็เป็นอุตธาดูของมันเป็นส่วนตัวของมันก็ไม่ต้องไปยุ่ง เกี่ยวกับมันแล้ว เรารู้ ดิน น้ำ ไฟ ลมต่างๆ เพชรนิลจินดา ธนบัตรเอามาใช้ได้โดยไม่ได้ยึดมันถือมันหรือว่าเป็นพืชที่เรา จะเอามาใช้ประโยชน์ ก็จะมีรู้จักของจริงทั้งหมดเลยในมหาจักรวาลในวัฏสงสารตั้งแต่เป็นธาตุดินน้ำไฟลมเป็นพืช โดยเราเป็น ธาดูจิตที่เป็นจิตที่มีอุตริมนุสสรธรรม เป็นจิตขั้นสูงที่สามารถ จะเข้าใจหมดแล้ว ก็ดูแลเอามาใช้ได้อย่างที่อยู่เหนือมันได้เลย อยู่เหนือสิ่งต่างๆ ทั้งวัตถุทั้งพืชทั้งสัตว์มนุษย์ เพราะฉะนั้น ผู้ที่สามารถที่จะอยู่เหนือ แม้แต่ที่สุด มนุษย์ทั้งหลายเช่น พระพุทธเจ้าอยู่เหนือมนุษย์ได้ ท่านก็สามารถที่จะบริหาร มนุษย์ได้เลย แต่ท่านก็ไม่ไปอดีตที่จะไปบริหาร ท่านใดที่จะ มาให้ท่านบริหารท่านก็ทำได้ดีมาก อาตมาก็เหมือนกันอาตมา บริหารได้ให้อาตมาบริหารประเทศก็ทำได้ แต่ว่าอาตมาไม่ทำ เพราะมันยากมันเยอะก็บริหารแค่นี้ ใครสมัครเป็นสมาชิกให้อาตมาบริหารก็มา ยังดีมีคนอย่างพวกคุณมา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

จิตที่รู้วิธีการลดกิเลสอย่างสัมมาทิฐิ

รายละเอียด : ทำให้กิเลสคือตัวทำให้มันไม่สงบใหญ่ ทำให้มันตายจากจิต กิเลสตายเป็นคราว อย่างตังกัปพาน เสร็จแล้วได้ไปที่ละส่วน ๒ ส่วน ๓ ส่วน ๔ ส่วน เสร็จแล้ว ได้เด็ดขาด ก็ทำทวนเลย เรียกว่า ปฏิบัติสัทธา เป็นความสงบ ที่เกิดจากเอากิเลสออกมากิเลสได้จริง เมื่อไหร่ใจก็ทำซ้ำ อาเสวนา ภavana พุทธิกัมมัง แปลว่า รักษาผล ผลที่มันได้แบบนี้แหละรักษาผลทำซ้ำ ให้ได้ตกผลึก เป็นอเนกชาภิสังขาร

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

จิตที่สะอาด

รายละเอียด : จึงมี ลหุตตา มุทุตา กัมมัฏฐตา ลหุตตา คือ เบา มุทุ คือ จิตไว หัวอ่อน ไม่กระด้าง จะปรับ ทางเจโตก็ปรับได้ไว ปัญญาปฏิภาณรู้ทันรู้เร็ว แล้วจิตที่ดี สามารถ

กำหนดทำให้เบาขนาดนี้ จิตเราเร็วไวทำงานได้ขนาดนี้จึงเป็น คุณสมบัติของกัมมัฏฐตา การงานที่คุมด้วยอัญญา ควบคุม ด้วยจิต อัญญาธาดู ปัญญาที่วิเศษ เป็นกัมมัฏฐตา เป็น สภาวะที่เหมาะสมแก่การงาน ทำการงานได้ดีที่สุด เพราะ ว่าจัดการได้ดีแล้ว จะทำการงานได้ดี เพราะว่าสามารถควบคุม จิตของเรา จะทำให้แรงให้เบาเท่าไรก็ได้ แล้วแต่เจตนาจะ ทำให้เบา อย่าให้มันแรง จนกระทั่งเบียดเบียนจนกระทั่งไป ทำร้ายทำลายไปทำความเสียหายให้มันเกิด จะต้องให้มันได้คุณค่า ประโยชน์ แรงก็ต้องให้แรงอย่างได้ขนาดมีคุณค่าประโยชน์ จึงใช้คำว่า ลหุตตา เป็นตัวกำหนด ส่วน มุทุตา คือ ปรับได้อย่างดี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช เวหนาดอกเดี่ยวปลิดวิญญาน ตอน ๑ วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

จิตที่สะอาดจากกิเลสมีพลังงานพิเศษ

มีคุณค่าสูงส่ง

รายละเอียด : โลกก็มีจุดมุ่งหมาย วันคล้ายวันเกิดก็เป็น จารีตประเพณีเป็นค่านิยมไปทั่วโลก ถือว่าวันเกิดมาบรรจบที่หนึ่ง ในวัฏฏะของสุริยะจักรวาล ครบรอบ ๑๒ เดือน นับไปกว่าจะถึง ๘๖ ปีนานเหมือนกันนะ ถึงวันที่ ๕ มิถุนายนก็นับเป็นเลข ๘๗ แล้ว ก็ไม่ใช่บ่อย เป็นเรื่องจริงที่อาตมาพยายามใช้พลังงานจิต พร้อมกับกาย อาตมาไม่เก่งจะอธิบายว่า จิตวิญญานมนุษย์ที่เป็นจิตสะอาดมันมีพลังงานพิเศษ จิตที่สะอาดจากกิเลสแล้ว ก็มีพลังงานกุศล มีพลังงานความดีงามและสะอาดจากกิเลส พลังงานที่จิตปราศจากกิเลสเป็นจิตที่ประเสริฐแล้ว และแถม ยังมีพลังงานจิตที่ชวนชวยอดสาหะ เพิ่มพลังช่วยเหลือผู้อื่น ให้ได้รับประโยชน์อย่างไม่ต้องการอะไรตอบแทนอีก ไสสะอาด มันเป็นพลังงานที่ทับทวีปฏิภาณทวีที่ซับซ้อน มีคุณค่าสูงส่ง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

จิตที่เป็นพรหม

รายละเอียด : คือ จิตที่เปี่ยมด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นจิตที่ไม่ว่าง เพราะเต็มเปี่ยมไปด้วยความรัก ความปรารถนา และการช่วยเหลือผู้อื่นมีความสุข โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว เรียกว่า ไม่มีที่ว่างสำหรับความเกลียด ความมุ่งร้าย การทำลายล้าง เพราะเต็มเปี่ยมด้วยเมตตา

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๘๒

จิตที่เป็นสมาธิ

รายละเอียด : จิตที่เป็นผลจากการปฏิบัติวิชาจรณ-
สัมปันโนและวิชา ๘ จรณะ ๑๕ วิชา ๘ เป็นพุทธคุณของ
ศาสนาพุทธ เป็นของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ตรัสรู้วิชาจรณ-
สัมปันโน ไม่อย่างนั้นไม่มีสมณะ ๔ เหล่าไม่มีมรรคผลนิพพาน
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

จิตที่เป็นสมาธิของพุทธคือจิตสะอาดพื้นผาน ๔

รายละเอียด : ผาน เป็นพลังงานที่ทำลายกิเลสเลย
อยู่ในจรณะ ๑๕ เมื่อทำลายกิเลสได้กิเลสก็ลดไปตามลำดับ
จนหมดสิ้นอาสวะ พอหมดสิ้นอาสวะก็เป็นจิตสะอาด พังให้
ดินะ ตรงนี้ตามให้ตี จิตที่จะเป็นจิตสมาธิของศาสนาพุทธนั้น
คือจิตสะอาด จิตที่พื้นผาน ๔ ผ่านอุเบกขามีปริสุทธา มีการ
กระทบแล้วก็สะอาด ปริโยทตา มีมุกุ กัมมัฏฐา ยิ่งมีกาย
ปาคุญญาตา มีเวทนา สัญญา สังขาร ยิ่งคล่องแคล่วว่องไวมาก
ขึ้นๆ จึงเป็น กัมมัฏฐา หรือกัมมัฏฐาต่อกันยิ่งเก่ง สรุปแล้ว
ความสะอาดที่รวม ยิ่งสะอาดซ้ำซ้อน ยิ่งสะอาดมากๆ เรียกว่า
ประภัสสร
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

จิตที่เป็นอรหัตตผล เป็นจิตวิญญานพีชะ

รายละเอียด : พีชะ ก็เป็นสังขารสิ่งที่ปรุงแต่งกันขึ้นมา
อีก มีชีวะแล้ว แต่คุณสมบัติของพีชะ เป็นคุณสมบัติที่ไม่มีบาป
ไม่มีบุญ ไม่มีเวทนา คือ ไม่มีความรู้สึกทุกข์ไม่มีความรู้สึกสุข
ไม่มีวิญญานไม่มีบาปไม่มีบุญ พลังงานที่อยู่ในขั้น พีชะเป็น
พลังงานที่เป็นคุณ เป็นคุณค่าชนิดหนึ่ง เป็นพลังงานที่สร้าง
การปรุงแต่งได้ พระพุทธเจ้าก็เอาพลังงานแบบนี้ให้คนเรียนรู้
เราเป็นมนุษย์เป็นสัตว์โลก เป็นจิตนิยาม พลังงานจิตนิยาม
เป็นสัตว์ตั้งแต่เซลล์เดี่ยวขึ้นมา มีบาปมีบุญมีรักมีชัง มีคูด
มีผลึก มีเวทนา มีวิญญาน ก็มาเรียนรู้ในจิตวิญญาน
แล้วทำให้จิตวิญญานนี้เป็นจิตวิญญานพีชะให้ได้ ก็จะเป็น
จิตวิญญานที่ไม่มีบาป ไม่ทำบาป สุดท้ายก็ไม่ทำบุญด้วย ก็จบ
ผู้ที่จิตเป็นอรหัตตผล จิตนั้นฆ่ากิเลสแล้ว เป็นอรหัตตผล
แล้ว แม้แต่เรื่องนั้นจิตผู้นั้นไม่มีกิเลสแล้ว ก็เป็นจิตไม่มีบาป
ไม่มีบุญ
ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

จิตที่เป็นอุตุ

รายละเอียด : เป็นตัวอย่างของการแยกกายแยกจิต
ได้จริง ก็คุณทำให้จิตของตัวเอง ไม่ต้องรู้สึกไม่ต้องมีรสชาติ
เป็นวัตถุจริงๆ ไม่ปรุงแต่งอะไรกับชีวิตโยนทิ้ง เป็นเศษของ
ทิ้งไปเลยอุตุ ใครเห็นลิปสติกเป็นดินเป็นหินเลยก็ไม่ต้องมา
เกี่ยวกันเลย ก็เห็นธนบัตรเห็นทองเห็นเงินเป็นเศษดินเศษหิน
เลยก็ไม่ต้องไปร่วมไปมี มีก็อาศัย เราก็คืออาศัยดินน้ำไฟลม
ก็อาศัย ไม่มีก็ไม่มีอะไร อะไรทดแทนก็ได้
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

จิตที่เป็นอุเบกขา

รายละเอียด : จิตที่ปริสุทธา ปริโยทตา มุกุ กัมมัฏฐา
ปภัสสรา ลินอาสวะเป็นฐานอุเบกขา เป็นผานที่ ๔ จิตที่
สะอาดตกผลึกสั่งสมแข็งแรงตั้งมั่น เป็นสมาธิที่สมบูรณ์แล้ว
สมาธิโต เป็นจิตที่ถูกต้องปฏิบัติได้จริง มีสมณะเราองค์หนึ่ง
สมณะโพธิรักษ์ตั้งฉายาว่าสมาธิโต อย่าหลงตนว่าสมาธิโต
แล้วหลงยึดมั่นถือมั่น โดยไม่ทำตน ไม่พยายามตรวจสอบ
สอบทานความจริงของตนเองให้ได้ นี่ก็เตือนสติ ทำทางท่าน
จะเอนเอียงไปทางหลงไป ถ้าไม่หลงก็ดี ก็เตือนไว้ หลงได้
จริงๆ จะเสียแน่ จะบ้าเอาด้วย
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

จิตที่เสพอากาศ (อากาศานัญญา)

รายละเอียด : จิตที่เสพอารมณ์ว่างๆ
หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๐

จิตที่ไม่ยินดีที่จะสอน มันเป็นอกุศลจิต

รายละเอียด : คือ ๑. ชี้เกี่ยจ ๒. ดูถูกคน ๓. ลืมหน้าที่
ของตนเอง มันต้องเป็นเช่นนั้น อาตมาจริง มีจิตที่ไม่ยินดีที่
จะสอน แต่ไม่ได้ ผิด ปณิธาน ผิดรอกแห่งอนุสัยที่อาตมา
ตั้งเป็นโพธิสัตว์ มันผิด จะไปทำผิดต่อไปได้อย่างไร มันต้องมา
ทำอย่างนี้ คุณจะไม่ใช่สอนใครคุณใจดำหรือใจดี คุณเป็นคน
ที่มีสิ่งที่จะสอนได้อย่างดีด้วย เป็นหน้าที่ด้วย แล้วคุณจะไม่ทำ
มันผิดหรือถูก มันผิด เพราะฉะนั้นเราจะไม่ทำผิด เราต้องทำ
สิ่งที่ถูก เรามีแบบหนึ่ง เรายังคิดไม่ตึคคิดไม่ถูกต้องได้ มันแสดง
ความยังไม่รอบถ้วนของเรา มันโง่ลึกซึ้งนะ มันโง่จนเราคิด

ไม่ออกว่าเราตั้งปณิธานจิตไว้ ซึ่งมันไม่ใช่เรื่องที่หยาบ เป็นวัตถุ แต่เป็นเรื่องลึก

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

จิตนิยาม

รายละเอียด : เป็นธาตุที่รู้ได้สารพัดรู้รอบโลก รู้จักรวาล เป็นผู้ที่สุดคือมนุษย์ รู้ตั้งแต่โลกียะ ในระดับของวัตถุ สิ่งที่เป็นรูปธรรม สิ่งที่เป็นสสารพลังงาน

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

จิตนิยามที่พัฒนาแล้ว จะไม่เบียดเบียน ทำร้ายคนอื่น

รายละเอียด : คือพลังงานที่มีภาวะ ๒ เป็นบวกเป็นลบ พลังงานบวกลบนี้แหละเป็นสุดท้ายของอุตุนิยม พิชนิยม จิตนิยาม เป็นพลังงานอยู่ในโลก ทำงานของมันตามปกติ ตั้งแต่นิวเคลียส มันก็มีพลังงานบวก ลบ ๒ อย่าง ทำงานร่วมกัน สังเคราะห์กันอยู่ แต่ว่าพลังงานอุตุนิยม มันไม่เป็นตัวเอง มันไม่มีประธาน มันมีแต่แรงภายนอกเป็นตัวขับเคลื่อน ให้มันเป็นไปจนกระทั่งถึงพีชะ ก็จะมีประธาน แต่มันทำตัวของมันเอง ต้องเป็นจิตนิยาม จึงสามารถควบคุมตัวเอง จิตนิยามที่เกเร ก็จะทำร้ายคนอื่น จิตนิยามที่พัฒนาแล้ว ก็จะไม่เบียดเบียนทำร้ายคนอื่น

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

จิตบรรลุลแล้วมีแต่เฉยๆ กลางๆ

รายละเอียด : คุณต้องอ่านสภาพ กามาที่นวะคือเห็น กามเป็นโทษไม่ใช่เห็นกามเป็นคุณ เป็นกามคุณ ๕ ก็ต้องพิจารณามันมีโทษ หากถึงแต่จะเอเร็ดอรรอยเสพติด หากอาการเป็นกามก็เป็นกามภพ ไม่พ้นภพชาติ ต้องอ่านอาการสัมผัส และต้องเสียดสี เย็นร้อนอ่อนแข็ง มันเป็นสุขขัลลิกะ เป็นรสอรรอยก็เป็นเวทนาแก้ ไม่จริง จิตที่บรรลุลแล้วสัมผัสอย่างไร ก็กลางๆ ไม่มีอาการสุขก็ไม่มีอาการทุกข์ก็ไม่มี อรรอยก็ไม่มี มีแต่เฉยๆ กลางๆ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

จิตบริสุทธิ์ปราศจากกิเลส

รายละเอียด : จิตบริสุทธิ์ปราศจากกิเลส คือ เมื่อกระทบสัมผัสอยู่ที่จิตสะอาด จิตเก่งยิ่งขึ้น เป็นจิตมุกเป็นจิตที่ละเอียดมาก แว่วไว เร็วทั้งจิตให้เป็นอย่างไร ก็ปรับได้ด้วยตัวเองรู้ทันก็เร็วไว ประสิทธิภาพของมุกฤตธาตุ จึงกัมมัฏฐานองค์ประกอบ ๕ ประการของอุเบกขา จึงมีอัญญาประกอบกับกรรมทุกกรรม มีปัญญา สุดยอด เป็นความฉลาดโลภุตรระควบคุม แปล กัมมัฏฐาน ว่า ทำการงานอันเหมาะสม ทำความรู้อยู่ด้วยปัญญา ทำจิตเจโตได้จริง กายกรรม วจีกรรม ก็ปาสาทิโก อากาณนำเลื่อมใส

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

จิตบริสุทธิ์เป็นผลจากการปฏิบัติจรณะ ๑๕ วิชา ๘

รายละเอียด : อาตมาขออธิบายขยายความอีกที่ว่า สมาธิของพระพุทธเจ้าที่จริงแล้วอาตมาเพิ่งได้คิดว่าสมาธิจริง ๆ ของพระพุทธเจ้าที่จริงแล้วจะต้องปฏิบัติจรณะ ๑๕ และวิชา ๘ ครบจึงจะได้จิตที่เป็นบริสุทธิ์ ปรีโยทาทา มุกุ กัมมัฏฐาน ปกัสสรา เป็นจิตใจที่เกิดเป็นผลจากจรณะ ๑๕ วิชา ๘ เป็นจิตที่บริสุทธิ์ มีความก้าวหน้ามากขึ้นในการสัมผัสสัมพันธ์กับโลกได้ก็บริสุทธิ์เหมือนเก่า แต่สามารถมีวิธีมากขึ้นในการรับสัมผัส ในสิ่งที่จะทำให้เราไม่บริสุทธิ์ทำไม่ได้ อสังหริ่ง (ไม่มีอะไรหักล้างได้) อวินิปาตธรรม (ไม่แปรปรวน) นิจจิง (เที่ยงแท้) อฐัง (ถาวร) สัสตัง (ยืนนาน) อวิปริณามธัมมัง (ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหริ่ง (ไม่มีอะไรหักล้างได้) อสังกุปปัง (ไม่กลับกำเริบ)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

จิตพระอรหันต์ มีองค์คุณ ๕ นี้ตลอดเวลา

รายละเอียด : จิตพระอรหันต์ มีองค์คุณ ๕ นี้ตลอดเวลา คือ ตกผลึกเป็น สมาธิโต สมาธิจึงไม่ได้มีง่าย ๆ เลย แปลเป็นไทยว่า จิตตั้งมั่น จิตได้ชำระกิเลส จนกระทั่งปฏิบัติ เวทนา ๑๐๘ ทุกปัจจุบัน ๓๖ สังสม อเนญชาภิสังขาร กิเลส ๐ (ศูนย์) อนาคตจะมากอีกก็อนาคต ๓๖ เสร็จทุกปัจจุบันทำให้เป็น ๐ (ศูนย์) หมด อดีตก็ ๐ (ศูนย์) ปัจจุบันก็ ๐ (ศูนย์) อนาคตก็ ๐ (ศูนย์) พันอวิชาข้อที่ ๗

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

จิตฟุ้งซ่านจะดับโดยอัตโนมัติเมื่อมีสติที่ฝึกดีแล้ว

รายละเอียด : จากคำถามสมณะโพธิรักษ์ ตอบว่า อาจารย์ทางฝ่ายสมณะขอบพุดอย่างนี้ ไม่จริงหรอก คุณต้องฝึก ทั้งนั้น ความฟุ้งซ่านสำหรับคนที่ไม่ได้ฝึกฝนมา จะรู้มัน ก็ยังอยู่ อย่างนั้น อธิติฤทธิ์ของสติ พลังงานสติของคุณ มีความสามารถ มีอธิติฤทธิ์ อธิติฤทธิ์ ก็แปลว่า ความเก่ง ความสามารถ จะเก่ง ได้ต้องฝึกมัน หากฝึก ศึกษา สังสม ปฏิบัติ จนกว่าสติจะมี ฤทธิ์ อำนาจขนาดนั้น ไม่ใช่เอาหมาพุดเฉยๆ มันจะมี ผู้ที่มีสติ ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตือโสศก วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

จิตมีปัญญากับเจโต

รายละเอียด : คือ ธาตุปัญญา ปรับมาให้จิตเรลดกิเลส ตัวตนน้อยลง ลดลงเพราะว่าปัญญาให้ประพฤติ ปัญญาพา อบรมฝึกฝน เมื่อคนเป็นจริงทั้งเจโตและปัญญา เรียกอภิวโต ภาควิมุตติ จิตก็เป็นจิตที่ ๐ ไม่ยึดถือ ไม่สะสมได้ ปัญญาก็รู้ว่า สะสมนี้แหละดี ชัดเจน มันเป็นปัญญาที่ไม่เจอ
ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตือโสศก วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

จิตรวมคือวิธีจับจิต ดูมันทำงานคิดได้อย่างไร ก็จับมันได้

รายละเอียด : ก็ดี ถ้ามมา ก็ต้องหาวิธีอ่านจิตตนเองเสมอ จิตมันฟุ้งกระจาย ก็จับมาให้ติด ดูมันทำงาน คิดอย่างไรก็จับได้ เรียกว่าจิตรวมอยู่ ฝ่ายหนึ่งหลับตาสมาธิ ไปสะกดจิตให้แน่น จะคิดต้องคอยคลาย มันไม่เป็นธรรมชาติ ไปสะกดจิตให้ มันแข็ง ก็หมายถึงจิตที่เป็นโลกียะ แต่ของพุทธนั้นจิตไม่รวม หรอกแต่จะอยู่อย่างที่มีมันเป็นแล้วทำงานตามสถานะ ชัดเจน เมื่อสัมผัสจะเอาจิตแบบไหนไปใช้อย่างไร เป็นคนจัดการกับ จิตของเราได้ให้ได้สัดส่วน ไม่จำเป็นจะต้องรวมไม่จำเป็นจะต้อง กระจายทั้งไม่รวมและไม่กระจาย เขาคิดในมิติของเขา ที่เขาได้ทำมันก็ได้ของเขาเท่านั้น แต่ของพุทธมันเป็น สัมมัญของจิต ถ้าอย่างนั้นมันก็จะไม่เป็นสัมมัญหรือมันต้อง สะกดจิตไป จะมากหรือน้อยก็แล้วแต่ตามวิธีของโลกีย์
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

จิตลักษณะรูป ๔

รายละเอียด : เป็นตัวจบของจิตผู้ที่เป็นอรหันต์นี้ก็จะรู้จัก

ลักษณะทั้ง ๔ นี้ คือ ๑. อุปจยะ ๒. สันตติ ๓. ชรตา ๔. อนิจจตา อุปจยะ คือ จิตเกิด พระอรหันต์จะรู้จักอย่างดี ท่านจะทำให้ เกิดอย่างควบคุมได้ ไม่ให้เกิด ไม่ให้ต่อความเกิดสันตติ สันตติ คือ การสืบทอด ให้มันเกิด ถ้าไม่เป็นพระอรหันต์ การสืบทอดที่จะ ไม่เจริญ เป็นอนุสสสืบทอด คุณต้องตัดตัวนี้ก่อน แต่ลักษณะรูป ที่สมบูรณ์แล้ว จะให้เกิดก็ได้ จะให้ต่อหรือไม่ต่อก็ได้ พระ อรหันต์ จะทำให้เกิดแต่จิตที่ดี หรือจิตที่ไม่มีบาป แต่ถ้ายังมี บาปอยู่คุณก็ต้องกำจัดทำบุญคือกำจัดกิเลส ก็ต้องเอาพลังงาน มาทำ ฆาน ทำสำเร็จเรียกว่าได้เป็นพลังงานบุญของเรา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช เวหนาดอกเดี่ยวพลิตวิญญาน ตอน ๑ วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

จิตวิจารณ์

รายละเอียด : จิตมีพฤติ (จิตวิจารณ์) นั้น หมายถึง ภาวะ ของการเคลื่อนไหว การเป็น การดำเนินไป ที่จิตมันมีพฤติ จิตมันมีกิริยาอยู่ ซึ่งเป็น พฤติ ของจิต เป็น อากาโร ให้เรา เห็นได้ รู้ภาวะจริงนี้ได้ ซึ่งประกอบไปด้วย กาย กับ วชิ ภายนอกอยู่ตลอดเวลา

หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๒๑

จิตวิญญาน

รายละเอียด : จิตวิญญาน คือ ธาตุรู้ เป็นนามธรรม ว่ามันไปยึด ยึดข้างนอกเลย ยึดรูปธรรม ดิน น้ำ ไฟ ลม ร่างกายมาเป็นเรา ต้องเรียนรู้เสียก่อนว่า มันไม่ใช่จึงแยกออก นิยาม พินนิยาม จิตนิยาม ให้ได้ หากแยกไม่ได้ ไม่มีทางเป็น พระอรหันต์ แยกกายแยกจิตที่เป็นมูลกรรมฐาน ๕ (ชน ผม เล็บ ฟัน หนัง)

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันตือโสศก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

จิตวิญญานของพระอรหันต์

รายละเอียด : จิตวิญญานที่เป็นพระอรหันต์แล้วจึงจะ อยู่ก็ได้ จะนานเป็นนิรันดร เหมือนอย่างพระอวโลกิตศวรร ท่านตั้งปณิธานจิตว่าจะอยู่หรือชนสัตว์ จนคนในโลกนี้หลุดพ้น ไปหมดแล้ว ท่านจึงจะไปนิพพาน เป็นคนสุดท้าย เป็นสุดยอด พระปณิธาน พระอวโลกิตศวรรก็คือ เป็นธรรมมาธิษฐาน ชนิด หนึ่งเท่านั้นแหละ เป็นพระพุทธเจ้า แล้วก็ปริยสถานไปได้ สูงสุด เก่งกว่าพระพุทธเจ้าได้อย่างไร พระอวโลกิตศวรร

ก็เป็นธรรมาธิษฐานกันไว้เท่านั้นเองเป็นธรรมาธิษฐานของพระโพธิสัตว์ที่จะพยายามหรือชนสัตว์ให้ได้มาก ที่จริงแล้วเป็นเรื่องสุดโต่งแต่ที่จริงเป็นธรรมาธิษฐานเท่านั้น จะบอกว่าจริงหรือไม่จริง ก็ได้ สำหรับผู้ที่เข้าใจแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโคก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

จิตวิญญาณจะมีอุปปาทิกะตอนไหน

รายละเอียด : คือมีตลอดเวลา หากไม่รู้ธรรมะโลกุตระ ก็ปฏิบัติมี อุปปาทิกะที่เป็นสัตว์นรก เป็นโลกียะตลอด แต่ถ้ามีโลกุตระ อุปปาทิกะ ก็จะเกิดเป็น โลกุตระ เป็นนิพพาน

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต ปฐมอโคก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

จิตวิญญาณที่อยู่ในร่างมนุษย์ที่เป็นสัมภเวสี

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นมาเอาจิตวิญญาณที่อยู่ในร่างมนุษย์ ได้เป็นมนุษย์แล้ว มนุษย์ที่ยังไม่ได้ภูมิอาริยะมนุษย์เหล่านี้แหละ ที่เป็นสัมภเวสี อยากเกิดในแดนอาริยะเขาจะค่อยๆ ศึกษา กว่าที่จะมีความรู้ที่เราอยากเกิดเป็นอาริยะก็ไม่ใช่ว่าธรรมดา ยากนะ ฝั่งนั้นในโลกเหมือนนอนอยู่กับกองขี้ หว่านเทวดาน่าโง่ ซีนี่อร่อย อบายมุขนี่อร่อย จะเป็นนักการเมืองขี้โกงได้นี่แหละอร่อย ฉันมีความสุขเพราะฉันโง่มาได้ จนปานนี้ยังใช้แค่ดอกนะ เงินต้นไม่ได้ใช้เลย แค่ดอกไหลเป็นน้ำก็อกก็ใช้ไม่หมดแล้ว นั่งเครื่องบินส่วนตัวไปไหนก็ได้ จ้างช่างเครื่องมาไว้ดูแลอย่างดี จ้างคนขับอย่างดีไว้ คนขับไม่ดีเที่ยวพาไป มีสตางค์พอที่จะยังชีพไป ผีนวิบาก เขายังโง่ยิ่งทำซ้ำอีก อาตมาว่า ถ้าตายจะดีขึ้นกว่าเก่า ไม่ต้องมาใช้วิบากในฐานะที่มีอสังการมีทรัพย์สิ้นเงินทองยศศักดิ์ เขาจะไม่ทำซ้ำเพิ่มขึ้นอีกสร้างวิบากเพิ่มขึ้นอีก อาตมาว่าตายดีกว่าพูดไปอย่างไรเขาก็ไม่ฆ่าตัวตายหรือเขายังมีเงินทองมีอำนาจมากมาย เขาก็ไม่ฟังอาตมาด้วย ฟังอะไรรำคาญหูอยากตีหน้า จะฟังทำไม สรุปแล้วสัมภเวสีคือจิตวิญญาณคุณได้ร่างแล้ว แต่คุณยังเป็นสัตว์สัมภเวสี อยากจะได้ภูมิภพของอาริยะเป็นคนระดับอาริยะ คุณก็แสวงหา ถ้าคุณเองยังภูมิไม่ดี จบเปรียญ ๙ จบดอกเตอร์ทางศาสนาพุทธด้วย ก็ไม่รู้โลกุตระได้ เขาเจอพระพุทธเจ้าแลบลิ้นในใส่ เขาคงนึกว่าพระพุทธเจ้านี้คงจะต่างจากคนทั่วไป ไม่เห็นจะเหาะมาเลย แต่นี่ไม่เห็นต่างจากคนทั่วไปเลยเราจะหลอกกว่าด้วยซ้ำ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ

ฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูบวชมาอย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

จิตวิญญาณยังคงความมี “อวิชชา” อยู่

รายละเอียด : ยังไม่มี วิชชา ยังวนอยู่ในโลกียภูมิ จิตวิญญาณของคนผู้นี้จึงยังไม่พัฒนาออกนอกโลกเก่า ไปมีธาตุรู้ชนิด อื่น (อัญญา) ที่แตกต่างเป็นคนละภูมิไปจากโลกียภูมิ จึงยังไม่มี อัญญาธาตุ ที่จะเป็นรากฐานพัฒนาขึ้นเป็นอัญญา (ความรู้แบบโลกุตระ) ได้ จึงไม่มี ความรู้ ชนิดใหม่ที่เป็น โลกุตระภูมิ ความรู้ จึงยังไม่เข้าขั้น ปัญญา ที่จะสามารถ รู้จักรู้แจ้งรู้จริงคือตีแตกในความเป็น ธรรมะ ๒ หรือ เทว ได้ แต่อย่างใดเลย ชาว เทวนิยม ทั้งหลายจึงมี ธรรมะ ๒ ที่ตีไม่แตกนี้ และอยู่กับ ธรรมะ ๒ นี้ด้วย ความจำนนแท้ๆ เพราะไม่รู้ธรรมะ ชั้นนี้ ไม่รู้ อัดตาหรืออาดมัน ได้มากยิ่งไปกว่านี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

จิตวิญญาณสัมพันธ

รายละเอียด : คนนี้จิตวิญญาณเขาแยกเติมที่ไม่มีจิตวิญญาณสัมพันธให้อยู่เดียวตายกับวัตถุ คุณก็อยู่ของคุณไปเถอะคุณจะอยู่คนเดียวก็อยู่ไปเถอะ แต่ของเราเป็นมนุษย์มีวิญญาณสัมพันธมีความอบอุ่นมีความคบหาในการเกื้อกูลช่วยเหลือ วัตถุเราก็ไม่ได้พึ่งเกื้อแต่มีมนุษย์กับมนุษย์นี่แหละเป็นเรื่องของความสุดยอด ที่จะรู้จักนิพพานความเป็นอยู่ร่วมกัน มีจิตวิญญาณสัมพันธ คุณจะเอาสั้นๆ ก็แล้วแต่คุณอีกหน่อยคุณก็ไปอยู่กับพวกเซน อยู่ไปจนกว่าจะตายก็เอาอย่างนั้นก็ได้ ก็แล้วแต่ความคิดต่างความคิดได้ สรุปแล้วความคิดของคุณกับความเห็นของอาตมามันต่างกัน ศึกษาให้ดีๆ มันมีความละเอียดลึกซึ้งของวิญญาณธาตุ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๒

จิตวิญญาณเป็นของตน

รายละเอียด : เพราะความเป็น จิตวิญญาณ มันก็อยู่ที่เรา เราเป็นเจ้าของ จิตวิญญาณ เราเป็นเจ้าของ กรรม เราเป็นเจ้าของ การกระทำ อะไรจะใหญ่ยิ่งไปกว่า จิตวิญญาณ ในความเป็นมนุษย์ มนุษย์นั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับ ธรรมนิยาม ๕ ทั้งหลาย โดยเฉพาะ จิตนิยาม นั้นสำคัญสุดเป็นแกนกลางของความเป็นมนุษย์ทุกคน เพราะพระองค์ทรงรู้ยิ่งว่า จิตนิยาม

หรือความเป็น สัตว์ นั้น มันมี กรรม ที่สั่งสมเป็น วิบาก กันจริง จองเวรจองกรรมกัน มันต้องเกิด-ต้องตายมาใช้หนี้วิบากกัน ให้เป็นทุกข์ทรมานกัน ด้วยอวิชชาของสัตว์โลก จึงไม่จบ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

จิตวิญญาณเป็นประธานของสิ่งทั้งปวง

รายละเอียด : คือ จิตวิญญาณ เราเอง ก็ต้องพึ่งจิต วิญญาณเราเอง ถือว่า พึ่งตนเอง ได้ครบถ้วนในความเป็น คนแล้ว ถ้าคนเอาแต่จะพึ่ง พระเจ้า ไม่เชื่อในตนเอง ไม่ มั่นใจ ในตนเอง ว่าเราเป็น คน ที่สามารถทำตนให้ พ้น ภาระ ผู้อื่น ได้ พ้นอกผู้ปกครองเลี้ยงดูเรา ได้เป็นที่สุดจริง ก็จะไม่เท่ากับว่า เราเป็นเด็กที่เลี้ยงไม่โตตลอดกาลเท่านั้นเอง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๗๔

จิตวิตักกะ

รายละเอียด : จิตดำริ หมายถึง อากาโรจิตที่ริเริ่มมีธาตุรู้ ขึ้นมาหรือเริ่มพยายามเรียนรู้ อากาโร วิจัยให้เห็นของ จิตที่ดำริ ในกาม บงการเราอยู่ก็แยกแยะ วิจัยอาการ ที่เป็นอกุศลจิต ในจิตนี้ จึงรู้ อาการ ที่เป็น กาม นั้นได้

หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๒๑

จิตวิปัสสนา

รายละเอียด : คนผู้ยังโง่ (ความหลงผิดไปตามโลก ตามสังคัมปฏุชน) อยู่ จิตใจของคนผู้นั้นยังไม่มีความรู้ตาม สมมุติสัจจะถูกต้องเพียงพอ ยังหลงผิดในสมมุติสัจจะ

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๓๕

จิตวิเวก

รายละเอียด : จิตวิเวก คือ ความสงบภายใน จิตวิเวก ภายใน จิตวิเวก ในพระไตรปิฎกว่า จิตไม่มีเพื่อนสองเป็น จิตวิเวกจิตสงบ ความสงบจิต เป็นความสงบในความรู้สึก ที่ไม่มีกิเลสทำความเดือดร้อนอยู่ในภายใน จิตวิเวก คือ ภิกษุผู้บรรลุปฐมฌาน มีจิตสังัดจากนิวรรณ์ - บรรลุทุติยฌาน มีจิตสังัดจาก วิตก และวิจารณ์ - บรรลุตติยฌาน มีจิตสังัดจาก ปีติ - บรรลุจตุตถฌาน มีจิตสังัดจากสุขและทุกข์ - บรรลุ อากาสาณัญจายตนฌาน มีจิตสังัด จากรูปสัญญาปฐิสัญญา

นาคัตตัญญา - บรรลุนิเวศนัญจายตนฌาน มีจิตสังัดจาก อากาสาณัญจายตนสัญญา - บรรลุลอกาณัญจายตนฌาน มีจิตสังัดจากวิญญาณัญจายตนสัญญา - บรรลุนิวาสัญญาตน ฌาน มีจิตสังัดจากอากาณัญจายตนสัญญา

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ- ศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๙๐

จิตวิเวกของปุถุชน

รายละเอียด : ไม่มีภายนอกก็เลยชั่งอยู่ในถ้ำอันไกล แสนไกล ยิ่งอุปวิเวกก็ปิดประตูเลยเพราะว่า อุปวิเวก คือ ชั้นธ คืออภิสังขาร ก็ทำไม่เป็นก็เลิกเลย นี่คือผู้ที่ไกลจาก วิเวก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ พัดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

จิตวิเวกของอรหันต์

รายละเอียด : เขาเข้าใจผิดว่าต้องพ้นจากภายนอก เป็น การเข้าใจผิดไปหมดเลย มันน่าสงสัยน่างง ทำไมพระพุทธเจ้า ตรัสไว้อย่างนี้ ในความเป็นกาย มีภายนอก ที่ไม่ขาดภายใน เพราะฉะนั้นเมื่อไปเข้าใจว่า กาย นี้เป็นเพียงภายนอกไม่มี ภายใน คุณก็ปฏิบัติธรรมนี้ไปไม่รอด เพราะชีวิตขาดกายไม่ได้ ต้องมีกายเสมอ ก็คือ ต้องมีภายนอกด้วยเสมอ นี่แหละ ศาสนาพุทธในเมืองไทยจึงไปเข้าใจผิดว่า กาย มีแต่ภายนอก แต่กายนั้นขาดภายนอกไม่ได้ ต้องมีภายนอกด้วยเสมอ แต่ในคำว่า กาย นี้แปลว่า ๒ มี รูป นาม เมื่อมีรูปต้องมีนาม เสมอ เพราะฉะนั้นภายนอก ต้องมีภายในด้วยเสมอตลอด ภายในคือหมวดเจตสิก ๓ ในพจนานุกรมบาลีจะแปล กายว่า หมวดแห่งเวทนา หมวดแห่งสัญญา หมวดแห่งสังขาร นี้เรียกว่ากาย พระพุทธเจ้าจึงสรุปว่า กายนั้นตถาคตเรียกว่า จิต มโน วิญญาณ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ พัดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ชั่งอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

จิตว่าง

รายละเอียด : เหมือนกับผ้าขาวเมื่อสีอะไรมาถูกอันนี้ สีแดงสีดำสีเขียวก็จะรู้ แยกแยะความแตกต่างได้ชัดเจนมีอะไร ที่ไม่เหมือนหรือต่างรู้ได้ ภาษาพูดมาถูกหมดทำใจทำจิตให้มี

สภาวะอย่างนี้ได้ถ้าจิตใจคุณทำสภาวะอย่างนี้ได้เป็นอรหัตตมรรคได้เป็นอย่างดี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

จิตว่างอุเบกขาต้องอ่านใจตนเองออก

รายละเอียด : ถูก ที่พูดมานี้ผู้ที่ถามมานี้ต้องเข้าใจว่าจิต อากาโร อุเบกขา จิตว่างๆ อทุกขมสุข ต้องอ่านใจตัวเองออก แม้จะทำได้แบบสมณะ เคยลิตอุเบกขาก็ตาม ยิ่งเนกขัมมลิตอุเบกขาที่กำจัดกิเลสได้จริงแบบปรมาตม ถ้าเราอ่านได้แล้วก็รู้ว่าจิตว่าง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓

จิตว่างโล่งเป็นตถตา

รายละเอียด : ไม่ต้องทำ จิตว่างโล่งอยู่เสมอ ไม่ต้องทำมันเป็นแล้ว มันเป็นตถตา เป็นเช่นนั้นเอง เป็นอยู่ตลอดเวลา ที่เอามาพูดคุยก็ผสมเอาเท่านั้น แม้คนอื่นจะว่าดู ก็ตาม แต่อาตมาก็ทำอภิสังขารปรุงแต่งเพื่อสื่อให้พวกคุณรู้เรื่อง อันนี้ถ้าคนเข้าใจได้ยากมันก็เพราะว่าเป็นสภาวะอย่างที่อาตมาพูดไม่ได้ คนที่ได้อย่างที่อาตมาเป็นก็จะรู้ว่าใช่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓

จิตสะอาดคือจิตที่กำจัดกิเลสสะอาดล้างอาสวะ ออกแล้ว

รายละเอียด : ปริสุทธา ปริโยทาทา มุฑุ กัมมัฏฐา ปกัสนราเป็นคุณสมบัติ ๕ ของอุเบกขา เพราะฉะนั้นสมาธิ สะอาดนั้นจิตสะอาดจึงจะมาสังสม จิตสะอาดแล้วค่อยๆ สังสม จิตที่จะมาสังสมเป็นจิตของผู้ใด คือจิตที่ได้กำจัดกิเลสสะอาด ล้างอาสวะออกแล้วนะ ในวิชา ๘ ต้องมีอาสวัชยญาณ ล้างออกให้สะอาดและสังสมเป็นสมาธิโต เป็นจิตตั้งมั่นแล้ว จิตสมาธิของพุทธเจ้าไม่ใช่เรื่องตื่นแค่เดียรฉัตร นิ่งหลับตา สะกดจิตแล้วบอกว่า จิตว่าง จิตนิ่ง ว่างแบบเคหลิตเวทนา ว่างแบบโลภียะ แบบโลกๆ จะรู้ว่ากระทบด้วยทางตาหูจมูกลิ้น กายในทวารทั้ง ๕ มีทวารทั้ง ๖ มีแล้วก็เกิดความสุขความทุกข์ ทำให้เกิดความไม่สุขไม่ทุกข์ เป็นอุเบกขาหรือ อทุกขมสุข

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

จิตอัญญาต

รายละเอียด : คือ เป็นธาตุจิตโลกุตรจะเป็นธาตุใหม่ ธาตุอื่นจากโลกียะสามัญทั่วโลก ธาตุจิตที่ทอนกระแสโลก คนเขาชอบบรวย เรามาชอบจน คนเขาติด เรามาวาง คนเขาไปตามกระแส ลาม ยศ สรรเสริญ โลภียสุข ทางนี้ก็ไม่ชอบ ไม่ซัง รู้แล้ว ไม่ติดยึดใน ลาม ยศ สรรเสริญโลภียสุข เลิกมาแล้วมีวิธีปฏิบัติ มีทฤษฎี มีสูตรให้มาประพฤติ ปฏิบัติได้จริงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราชธานีอโศก วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

จิตอาสา ๒ แบบ

รายละเอียด : จะเป็นทางการ หรือ เป็นรูปแบบเป็นพิธีการ ก็ตาม จิตอาสาถือว่ามี แม้จะเป็นทางการให้มีจิตอาสา เพราะอย่างน้อยที่สุดจะบอกว่าจิตอาสา เขามีการกลัวอำนาจตำแหน่งยศศักดิ์ก็เลยไปสมัครเป็นจิตอาสา จะมีการครอบงำอย่างนั้นอยู่บ้างก็ตามก็ยังไม่เป็นการเริ่มต้นที่ดี แต่ถ้าจิตอาสาจริงๆ โดยไม่ได้มีอำนาจของพิธีการไม่ได้มีอำนาจของตำแหน่งหน้าที่ ไม่ได้มีอำนาจของกลุ่มอิทธิพลอะไรเลย เป็นจิตอาสาเอง สมัครใจจะทำอย่างนี้เองจริงๆ มันเป็นความบริสุทธิ์อันมีค่ามาก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

จิตอาสาเป็นคำใหญ่ของประเทศ

รายละเอียด : เป็นสิ่งที่ดีมากเพราะมีความรู้สึกร่วม ในทางโลกุตรละดละความเห็นแก่ตัวความเห็นแก่ได้ คือ จิตวิญญาณของคน เขามาเห็นร่วมแล้วรู้สึกว่าเขาจะได้อะไรจากการร่วมเสียสละร่วมให้ คำใหญ่ของเมืองไทยคำนี้ก็คือคำว่าจิตอาสา คำว่าจิตอาสาเป็นคำใหญ่ของประเทศไทย เป็น big word ที่จะเอาไปกระจายความหมายทางจิตวิญญาณ ให้แก่โลกเขาได้รับรู้ มันลึกซึ้งนะ จิตอาสา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

จิตอุเบกขินทรีย์

รายละเอียด : สุขทุกข์มันหยาบจากภายนอกแต่ โทมหนัส โสมหนัส อยู่ภายใน แต่ที่ยากคือไม่ใช่ทำภายในก่อนทำภายนอก มันต้องทำสุขทุกข์ภายนอกให้ได้ก่อน หยาบ กลาง ละเอียด ไปตามลำดับอย่างน่าอัศจรรย์ เมื่อพ้นทุกข์สุข ก็เหลือโทมหนัส

โสมนัสภายใน ทั้งๆ ที่คุณอยู่กับภายนอกอยู่นั้นแหละแต่คุณก็เฉย เหลือแต่ภายในคุณก็มาล้างต่อ แต่สำหรับสุขทุกข์ภายนอกคุณเฉยแล้ว ไม่ต้องไปปฏิบัติ ไม่ต้องไปเกี่ยวข้อง ไม่ต้องไปสังขารปรุงแต่งร่วมได้เลยก็ได้ แล้วต้องเห็นด้วย ต้องรู้อยู่เห็นอยู่ ตาก็ลืมเห็นหูก็ได้ยินเสียงจุมกได้กลิ้งลื่นได้ รสสัมผัสเสรีจอยู่ภายนอก แต่คุณมีจิตอุเบกขินทรีย์ เฉย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

จิตเปรต

รายละเอียด : จิตที่มีอาการอยากในทิศทางชั่วในทิศทางที่เสียหาย หรืออาการอยากมาให้แก่ตัวเองเสพ อาการที่ต้องการมาให้ตัวเองได้ลิ้มรส สมใคร่ สมอยากรสอร่อย รสสนุก รสเพลิดเพลิน เป็นต้น

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๒๙๒

จิตเป็นประธาน

รายละเอียด : จิตเป็นประธาน คือ การจัดการพลังงานของร่าง ของจิต สมณะโพธิรักษ์พูดทดสอบท่านไม่เจตนาตายก่อน ยังพูดความจริงว่าจะพยายามให้ยาวยืนไม่ใช่ชั่วคราวฉันเท่านั้นเอง แต่อยู่เพื่อทำงานพิสูจน์สังขารธรรมพระพุทธเจ้า อยู่เพื่อขยายความสิ่งที่ยังไม่ได้ขยายตั้งใจรับตีๆ ท่านยังไม่สมควรจะตาย นอกจากวิบากจะมีตายก็ตาย ไม่ตายก็อยู่ตามเจตนา ต้องพยายามรักษาขั้นธทางร่างกันเจตนาให้อยู่ยืนยาวแต่ถ้าร่างเกิดไม่แข็งแรงรับจิตที่เจตนา ๑๐ แต่ร่างรับได้แค่ ๔ แค ๕ ก็ไปไม่รอดต้องพยายามให้ได้สัดส่วนไปได้สติจิตเป็นประธานจัดการพลังงานของร่าง ของจิต ร่วมกันทำปฏิริยากันให้ดี

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

จิตเมตตา

รายละเอียด : จิตเมตตา คือ ความเห็นแก่ตัวคุณต้องไม่มี หรือ มี ก็ต้องไม่ให้เห็นออกแม้คนชั่วเป็นโจรก็ต้องมี คนสะสมจิตเมตตาตั้งแต่เป็นสัตว์เดรัจฉาน แม่ของสัตว์เดรัจฉานเลี้ยงลูก ตัวเองหนัก ตัวเองเจ็บ ตัวเองจะเหนื่อยดีไม่ตีลูกเล่นด้วยอย่างแรง เจ็บก็ไม่เป็นไร ลูกมันก็สบายใจได้สนุกสนาน แต่มันเล่นกับเราแรงไปหน่อย เจ็บ มันสะสมมาแล้ว ตั้งแต่เป็นสัตว์เดรัจฉาน มาเป็นคนก็จะมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น จะบอกว่าพวกเราไม่มีเมตตา ไม่ได้ผิด เรามีเมตตา

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโคก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

จิตเริ่มเป็นอาริยะโลกุตระ

รายละเอียด : คำถามว่าเริ่มเป็นอาริยะ โลกุตระ ถ้าเป็นโสดาบันก็เต็มตัว กัลยาณชนก็ไม่ใช่ ปุถุชนก็ยังไม่ใช่ใหญ่ มั่นละเอียด ก็ไม่เป็นไร อะไรที่ไม่ตรงหนักก็ไม่เป็นไร ไม่ต้องไปยึดถือ เข้าใจสภาวะธรรมแล้ว ถ้าเราทบทวนดูแล้ว แต่ก่อนเรารู้เท่านี้ เมื่อเราศึกษาไปมันละเอียดขึ้นสูงขึ้น อันเก่าแต่ละเอียดขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๕ วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

จิตโพธิสัตว์จะเห็นแก่ผู้อื่นแล้วจะมีความเมตตา สงสาร เวทนา

รายละเอียด : เราที่ใช้ดินน้ำไฟลมเป็นองค์ประกอบศิลป์ เพื่อที่จะเป็นการสื่อสาร ทำให้ผู้ที่มาสัมผัสมาตั้งใจฟังตั้งใจรับรู้เข้าใจกันได้ ก็สื่อสารกันไป อาตมาก็มีแต่เจตนาเท่านั้น ใครทำได้ก็อนุโมทนาสาธุ เป็นมุทิตาจิต ใครยังไม่ได้ก็ช่วยกันอยู่อย่างนี้แหละ ถ้าถือว่าปฏิบัติธรรมขึ้นมาเป็นโพธิสัตว์ จิตโพธิสัตว์จะเห็นแก่ผู้อื่นแล้วจะมีความสงสารเมตตาเวทนามีจิตใจที่รู้จะรู้ว่าสิ่งที่คนอื่นอยู่ จะเห็นอาการสงสาร สงสารยังวนอยู่ เวทนา จะเห็นคนๆ นี้อยู่กับเวทนา คนนี้ติดอยู่ที่สงสาร ก็ต้องช่วยกันไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

จิตโลกิยะและจิตโลกุตระ

รายละเอียด : จิตเราไม่เที่ยง เหลาะแหละ เตี้ยวก๊วไป เสพโลกิยะก็เตี้ยวก๊วตลบตะแลงเป็นโลกุตระ แต่คนที่ไม่รู้โลกุตระเลยก็ไม่เข้ามาหาทางโลกุตระ แต่คนที่ไปเสพโลกิยะไม่เข้าฐานโลกุตระก็จะวนอยู่อย่างนั้นจนกว่าจะมีปัญญา มีธาคูู้ ที่รู้ถึงความแตกต่างระหว่างโลกิยะกับโลกุตระ มันสวนกระแสกัน คนนี้จะไปเอารวยคนนี้จะมาจน คนนี้ร้อยด้วยรูปอย่างนี้ คนนี้ไม่เอาแล้วร้ออะไรมันติดยึด ก็ลดลง เสียอย่างนี้กลิ้งอย่างนี้ร้ออย่างนี้ร้ออย่างนี้ คนได้ติดในลามก ยศสรรเสริญโลกิยะสุข

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

จิตใจคนที่สูงก็คือคนที่วางศาสตร์วางทัศนะ

รายละเอียด : วิเคราะห์วิจัยให้ฟังนิดหน่อยจะเห็นได้ว่าให้พิจารณาตาม ทำไมมันถึงได้แสดงอำนาจบาตรใหญ่ ช่มเหล่งรังแก กดข่ม มนุษย์ด้วยกัน ไม่ใช่สัตว์ด้วย ซึ่งมันก็มีลักษณะแล้ว ร้าย เพราะฉะนั้นผู้ใดที่เห็นสัตว์เป็นเพื่อนทุกข์ เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น เห็นสัตว์แล้วก็เอ็นดู เมตตา กรุณา หวังประโยชน์ เพื่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ ช่วยเหลือกัน น้ำใจของผู้เจริญเป็นอย่างนี้ ในหลักเกณฑ์ของศีลข้อ ๑ เลย ตั้งแต่ชีวิตเราจะต้องสร้างอาวุธและเครื่องมือสมัยโบราณสร้างอาวุธมีดพร้า เมื่อสมัยเจริญขึ้นมาก็สร้างศาสตร์อาวุธยิ่งกว่าการถือไม้ถือท่อนไม้ อะไรต่างๆ พวกนี้ ศาสตร์ เป็นอาวุธที่เป็นเครื่องมือฆ่า ถ้าในสังคมโลกไม่ว่าประเทศไหนก็แล้วแต่ ที่ยังมีความคิดที่จะสร้างศาสตร์ สร้างอาวุธ หรือยังเห็นว่าท่อนไม้ ท่อนไธเป็นเครื่องประหาร เครื่องทำร้าย จิตใจคนอย่างนี้ยังต่ำ จิตใจคนที่สูงก็คือคนที่วางศาสตร์วางทัศนะ มีจิตใจเมตตาเอ็นดู หวังประโยชน์เพื่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ แม้ว่าสัตว์นั้นจะร้าย โดยเฉพาะคน แม้คนจะร้ายก็หวังประโยชน์เพื่อคนเหล่านั้น คนก็คือสัตว์ หวังประโยชน์เพื่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ อย่างนี้เป็นต้น นี่เป็นความหมายเป็นความรู้ของศีลข้อที่ ๑ เป็นเรื่องลึกซึ้ง ไม่ใช่เรื่องลึกกลับ เป็นเรื่องดีไม่ใช่เรื่องเลวร้ายอะไรเลย ผู้ใดมีจิตอย่างที่ว่านี้คร่าวๆ เป็นผู้เจริญ เป็นอาริยบุคคล

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันเสาร์ที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

จิตใจสงบมโนกรรมเป็นตัวประธานที่คล่องแคล่วที่สุด

รายละเอียด : ธรรมะของพระพุทธเจ้านั้นลึกซึ้งที่สุด คนยังมีจิตใจสงบ กายกรรมยิ่งคล่องแคล่ว วชิกรรมยิ่งคล่องแคล่ว มโนกรรมเป็นตัวประธานที่คล่องแคล่วที่สุด เรียกว่า มุทุคล่องแคล่ว มุทุ แปลตามพยัญชนะว่า อ่อน แต่ในสภาวะธรรมของศาสนาพุทธนั้น มุทุนี้ เป็นคำที่ท่านใช้สมบูรณ์แบบที่สุดแล้ว แต่คนเข้าใจไม่ได้ อาตมาจะไม่ลงลึกถึงพยัญชนะถึงอักษรอะไรหรอก มันจะยาวไป สรุปแล้วจิตตัวนี้ มุทุ แปลว่า อ่อน ไว เร็วตัดง่าย จะให้เป็นอย่างไรก็ได้เร็วไว ทั้งเร็ว ทั้งเป็นได้ในเชิงปัญญาที่เร็วทำให้เจโตหรือจิตเป็นอย่างที่ตามต้องการก็เร็ว เร็วทั้งสองสภาพทั้งปัญญา และ เจโต อย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

จิตไม่ทุกข์ไม่สุขมีได้ ๒ นัย

รายละเอียด : คือนัยโลกีย์เป็นแค่หลิตอุเบกขา ทำให้จิตเป็นกลางได้แต่ด้วยวิธีกดข่ม แล้วจิตคุณก็ทนได้เฉยได้ เพราะการข่มมีประสิทธิภาพมีผล แต่ไม่ได้ดับเหตุ ตัวอุปาทาน ตัณหา อุปาทานรู้ได้ยากกว่ามันอยู่ในสภาพ static ตัวนี้สงบ เรียกว่า เจโต ก็ได้ ศรัทธาก็เรียก เป็นธาตุไม่ระลึกรู้อยู่นิ่งเฉย ส่วนธาตุตัวเคลื่อนไหวมันเป็นธาตุคู่ของทเวะ ทางวิทยาศาสตร์เป็นพลังงานที่จับตัวกันอยู่ไม่แยกจากการเป็นธาตุบวกรธาตุลบ ธาตุจิตที่จับตัวแน่นแข็ง เรียกว่า เจโต หรือ ศรัทธา ส่วนพลังงานที่เคลื่อนไหวอยู่ คือ พลังงานลบ ส่วนพลังงานกระแสบวก คือ เจโตหรือศรัทธา พอมาเป็นพีชะก็มีชัวะมีบวกร ลบ แต่ไม่รู้ถึงขั้นจิต ก็ควบคุม บวกร ลบ แต่ไม่มีบาปเวระอะไรไม่สามารถเอามาปรุงแต่งตัวเองได้ก็สูญพันธุ์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

จิตไม่มีเพื่อนสอง

รายละเอียด : จิตไม่มีเพื่อนสอง คือ จิตไม่มีกิเลส กิเลสหมด จิตเป็นหนึ่งอย่างเดียวแล้วมีประสิทธิภาพสูงสุด จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับใครต่อใครต่างๆ หู จมูก ลิ้น กาย จิตของคุณก็เป็น เอกัคคตตา กามไม่เข้า อตตาก็ไม่ไป เป็นจิตใจที่แข็งแรง ปริสุทธา ปรีโยทาทา มุทุ กัมมัฏฐา ปกัสนรา

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการวิทยุอาริยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

จิตไม่เห็นแก่ตัวเองจิตที่เอื้อมเอื้อเอื้อกว้าง สู้คนอื่นจึงจะเจริญ

รายละเอียด : เราไม่จำเป็นจะต้องไปรบประโยชน์จากคนอื่นแล้วจึงไปต่อประโยชน์เขา ไม่อย่างนั้นคนก็ไม่ต้องก้าวหน้า ถ้าเราไม่ได้ประโยชน์จากใครเราก็จะไม่ทำประโยชน์ตอบแทนใครก็จะเป็นคนอยู่แก่ตัวเองเห็นแก่ตัวเองก็แคบ มันต้องคิดกว้างแก้ออกไปสู่นคนอื่น ควรจะฝึกใครควรจะไปช่วยใคร เหมือนอย่างพระพุทธเจ้า ตื่นขึ้นมาก็นึกว่าวันนี้จะไปโปรดใคร ใครควรกว่า เราต้องมีจิตเอื้อมเอื้อเอื้อกว้างออกไปอย่างแท้จริงอย่างนั้นจึงจะเจริญ

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อเอื้อออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

จินตามยปัญญา

รายละเอียด : ๑. มีปัญญาคิดใคร่ครวญตาม ๒. คิดใคร่ครวญ ไตรตรองตาม ๓. คิดทบทวนให้เข้าใจ ๔. การเข้าถึงความรู้ได้แค่คิดเอาได้เท่านั้น ไม่ถึงความจริง [จินตามย = ซึ่งสำเร็จด้วยความคิด] ๕. ความรู้ที่รู้แจ้งจากการขบคิด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๓๓, ๕๕, ๙๘, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๒๒, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๑๓

จุดที่ทำให้เที่ยงแท้

รายละเอียด : จุดที่ทำให้เที่ยงแท้ คือ ๑. ความบรรลุลोकุตระธรรม ๒. แม้จะเป็นโลกุตระธรรมแล้วก็ไม่ประมาทต้องทำซ้ำ อาเสวนาทำให้เกิดโลกุตระอย่างเคยได้ ทำอีกๆ พหุลีกัมมัง ทำให้มาก เป็นการรักษาผล อนุรักษนาปธาน นี่คือความไม่ประมาทของพระพุทธเจ้า มีแต่อัปนา ทำให้เหนียวแน่น แข็งแรง มั่นคง แล้วต้องการรักษาผล สมบูรณ์แบบ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

จุดอุปเทียณ

รายละเอียด : แต่ทุกวันนี้ศาสนาพุทธไม่รู้แล้วว่า เป็นเดรัจฉานวิชาแต่กลับถือเป็นองค์ประกอบของศาสนา ถ้าจะเริ่มต้นงานศาสนา ไม่มีการจุดอุปเทียณก่อน ไม่ใช่พิธีกรรมทางศาสนา แล้วต้องมีการจุดอุปเทียณและมีการรดน้ำมนต์ ดูแล้วก็ไม่รู้จะว่าอย่างไรพูดความจริงแต่ความจริงนั้นวงการศาสนาพุทธ ไปถึงรัฐพิธีก็ยังมีอยู่ (ใหม่หาศีลได้ว่าไว้ พระสมณโคตม เว้นขาดจากการเลี้ยงชีพโดยทางผิดด้วยติรัจฉานวิชา อย่างที่สมณพราหมณ์ผู้เจริญบางจำพวกฉันโภชนะที่เขาให้ด้วยศรัทธาแล้ว ยังเลี้ยงชีพโดยทางผิดด้วยติรัจฉานวิชา เห็นปานนี่คือ ทายอวัยยะ ทายนิมิต ทายอุปบาท ทำนายฝัน ทำนายลักษณะทำนายหนูกัดผ้า ทำพิธีบูชาไฟ...)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

จุดบรรลุลุทธิธรรมของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : เมื่อใดมันเป็นกาย เมื่อใดไม่ใช่กาย แต่เป็นชีวะ และยังติดกับร่างของเราและเมื่อใดมันเป็นจิตมีความเป็นพืชแล้วมันไม่มีสุขไม่มีทุกข์ไม่มีบาปไม่มีบุญ จิตตัวนี้สำคัญ ต้องทำจิตของเราให้เป็น พืชธาตุ ทำได้แล้ว เราจะไม่มี

สุขไม่มีทุกข์แต่ไม่ใช่แบบที่กดข่ม ไม่ใช่ แต่สัมผัสแล้วต้องเข้าใจว่าจิตอารมณ์บรรลุลุทธิธรรม จุดบรรลุลุทธิธรรมของศาสนาพุทธคือ จิตไม่สุขไม่ทุกข์หรือว่าอุเบกขา แต่ก่อนมันมีอาการ แต่ตอนนี้มันไม่มีแล้วไม่มีอันตา คือปลาย ทั้งสุขและทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์ในกามแล้วต้องเรียนรู้อัตตา หรือกิเลส หากไม่ทำเรื่องกามก่อนแล้วจะไปละอัตตาไม่ได้หรอก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓

จุดยืนของเทวนิยม

รายละเอียด : คือ สุขนิยม จะเอา สวรรค์ นิรันดร
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๖๖

จุดสำคัญของชีวิตอยู่ที่ปัจจุบัน

รายละเอียด : คนที่รู้จุดสำคัญของชีวิตว่าไม่มีอะไรออกอยู่ที่ปัจจุบันนี้แหละ อดีตกับอนาคตไม่จริงเท่ากับมาอยู่กับปัจจุบัน แล้วเรียนรู้กับสัจจะ แล้วเราก็รู้ตัวรู้ตัวรู้ตัวรู้ตัวอะไรควรไม่ควรต่างๆ คุณจะรู้ได้ไปหมดเลย จริงๆ แล้วอดีตเราก็พอจำได้ อนาคตเราก็เก่งความจริงได้ อดีตอะไรผ่านมามีข้ออย่างไรเราก็เข้าใจ เพราะฉะนั้นมันไม่หายไปไหนหรอก มันเอามาใช้มาเทียบเคียงเสมอ เราไม่ทิ้งมันเป็นสัญญาของเราอยู่แล้ว เราสัมผัสอะไรเราก็จะสามารถที่จะเปรียบเทียบ สามารถที่จะวัดค่า ตามที่เราเคยรู้เคยจำเคยเข้าใจเคยอะไรได้ ก็จะตัดสินใจได้ คนที่รู้จักจุดยืนของชีวิต หมกติดติดหมกติดอนาคตอยู่ที่ปัจจุบัน คนนั้นสบายที่สุด นี่คุณจักรพลนี่ก็ดี พยายามเข้าใจและได้จุดสำคัญแล้วก็ดี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓

จุดสำคัญของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : คือ ศาสนาพุทธไม่ได้ทั้งความดีหรือความชั่ว ก็ต้องยืนหยัดในความดีนั้นเป็นโลกีย์แต่จุดสำคัญของศาสนาพุทธต้องเรียนรู้ ความสุข ความทุกข์และสูงสุดก็คือไม่สุขไม่ทุกข์ ไม่เป็นเทวนิยม แต่เป็นอเทวนิยมสูงสุดก็คือหมดความสุขความทุกข์ ฟังดีๆ ตรงนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

จุดสำคัญในการตั้งเส้นทางนิพพานแบบพุทธ

รายละเอียด : จุดสำคัญในการตั้งเส้นทางนิพพานแบบพุทธ คือ ศาสนาพุทธแบบย่นย่อก็มีให้เป็นเนกขัมมะ โดยเอากิเลสออกหมดก็เหลืออารมณ์หนึ่งเดียวเป็นเนกขัมมสิต อุเบกขา นี่เป็นจุดสำคัญในการตั้งเส้นทางนิพพาน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต สันตโคก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

จุดเด่นของพุทธ

รายละเอียด : จุดสำคัญจริงๆ ที่สุดท้ายนี้ละ ของพระพุทธรเจ้าคือ โลกานุกัมปายะ จุดเด่นสุดท้าย แม้ที่สุด GDP ก็ต้องเป็นโลกานุกัมปายะ ช่วยให้แกโลกไม่ได้ให้แกตนเอง เรามีทุน มีส่วนเหลือส่วนเกินให้คนอื่นได้ไม่ใช่เตี้ยอ้อมค้อม แต่เป็นคนมีเหลือเพื่อจริง เราไม่เป็นหนี้ ไม่ไปหมกหมักสร้างหนี้ เหมือนอเมริกา ระวังนะชาวอโศก ใครเป็นหนี้เป็นประเด็นแรกเลยให้หยุดเป็นหนี้ ฟังพาดตนเองรอด สร้างให้เหลือให้เกิน สะพัดเพื่อผู้อื่น นี่ก็เป็นหลักการใหญ่ที่เอาตมาพูดมาตั้งไม่รู้เท่าไร ๑. ฟังพาดตนเองรอด ๒. ไม่เป็นหนี้ ปิดประตูหนี้ ๓. สร้างสิ่งสำคัญ จำเป็นให้เหลือให้เกิน ให้ดีให้งาม ๔. สะพัดไปให้แกผู้อื่น แจกจ่ายเจือจานเพื่อแกผู้อื่น คือโลกานุกัมปายะ ที่แท้ ถ้าหาก ๔ สภาวะนี้เจริญก้าวหน้าคุณยิ่งใหญ่ไปตลอดกาล

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

จุดเด่นจุดดีของประเทศไทยคือกสิกรรม

รายละเอียด : ก็ช่วยกันรักษาผลประโยชน์สิ่งที่ไม่ควรเสีย โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องโรงปุ๋ย ก็ขออย่าว่า ปุ๋ย เป็น ๑ ใน ๓ ที่จะกู่ชาติ เพื่อมนุษยชาติเลย เพราะว่าใน สามเส้ากสิกรรม ธรรมชาติ ปุ๋ยสะอาด ขยะวิทยา เรื่องกสิกรรมธรรมชาติตอนนี้ ชัดเด่น เมืองไทยอยู่ในเขตศูนย์สูตรเป็นเขตที่ทำกสิกรรมได้ดีที่สุด ประเทศหนึ่งในโลก เราต้องพยายาม เอาตมาก็ปล่อยไป ถึงผู้บริหารประเทศ ว่าควรจะเน้นจุดเด่นจุดดีของเรา เอาอันนี้แหละทำอันนี้แหละ มันเป็นหนึ่งในโลก อาหาร โดยเฉพาะ พืชพรรณธัญญาหารไม่ใช่เนื้อสัตว์ไม่ต้องไปเอาปศุสัตว์ ประมง เขาจะต้องมีของเขาอยู่ ปศุสัตว์และประมง เราก็ไม่ต้องไปเอา เป็นแกน มันต้องเกิดก็ช่วยเขาบ้าง แต่จะต้องช่วยตัวเด่นตัวเองคือกสิกรรม เพราะว่า ประมงก็กินพืชเหมือนกันปศุสัตว์ก็กินเหมือนกัน แต่พวกกินพืชไม่ต้องไปกินสัตว์ ทั้งสัตว์น้ำสัตว์บก ถ้ารู้จุดเด่นจุดรองจุดด้อยชัดเจนอย่างนี้แล้ว ก็เร่งพัฒนาจุดเด่น

มันถึงคราว โควิดมาเตือนแล้วว่า อาหารเป็นหนึ่งในโลก เราควรจะเร่งรัดพัฒนาทางเลือกเกณฑ์ที่จะสร้างสรรสิ่งนี้ แล้วก็ให้ความรู้แก่ทั้งเด็กทั้งผู้ใหญ่ทั้งการศึกษา ให้ดูความสำคัญมีความสำคัญรู้จักสาระในสาระ ว่าเป็นสาระแล้ว เอาชีวิตมาใช้กับสาระกับสิ่งที่สำคัญ อย่าไปใช้กับสิ่งไร้สาระสิ่งที่ไม่สำคัญ มันเสียเวลาเปล่า อย่างนี้เป็นต้น ถ้าเข้าใจและร่วมมือกัน ทำได้อย่างที่เอาตมากล่าว ประเทศไทยจะเป็นประเทศที่เจริญจะเป็นประโยชน์แกโลกเขาไปได้อย่างดี ไม่จำเป็นต้องคำนึงสิ่งที่เขาจะต้องสร้างอาวุธ แม้จะสร้างเทคโนโลยีต่างๆ พวกนี้เขาก็ทำกันอยู่ในโลกเขาก็ทำบ้าง แต่ไม่ใช่จุดเด่นใจ เราก็ไม่จำเป็นต้องไปแข่งเด่นเขา แต่เด่นของเราทำให้เด่นจริงๆ เป็นที่พึ่งของโลกเขาได้เลย มาเน้นอันนี้

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓

จุดเล็กที่สุดของปัจจุบันนี้คือความไม่ยึดมั่นถือมั่น

รายละเอียด : ปัจจุบันที่เอาตมาขึ้นอยู่กับปัจจุบันที่เล็กที่สุด ผ่านปัจจุบันไปแล้วปัจจุบันของเอาตมาจะไม่ยืนยาวไม่เป็น ยามะ หรือยาวะ ถ้ายามคือเป็นยามๆ ยาม ๑, ๒, ๓ บอกร่วง มีรอบขอบเขต หยาบ แต่ถ้ายาวะ นี่ยาวต่อเนื่องกันไปเลย เหมือนกัน การแบ่งโพตอนกับควอนตัม ควอนตัมนี้ เหมือนก้อน fusion อีกอันหนึ่งโพตอน ก็เหมือนฟิชชั่น ที่มันกระจายหายออกไป สองอย่าง หรืออย่างหนึ่งเคลื่อนไว อีกอย่างเป็นตัวหลัก static เป็นสองสภาพที่ร่วมกันเสมอ เอาตมาจะรู้ตามปัจจุบัน จะยาวยึดในอนาคต เอาตมาก็ตามไป ได้พอสมควร แต่หากเปลี่ยนแปลงเป็นจุดที่เล็กที่สุดขนาดไหน ก็ไม่ได้บอกหัก ก็ไม่มีปัญหา ไม่ได้ผัดพ้อในความหมายของมัน พอเข้าใจนะ เป็นใจหายข้อง เข้าใจไหม

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

จติ

รายละเอียด : ๑. ดับ ๒. การเคลื่อนไป ๓. การเคลื่อนหรือการตาย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๒๑, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๓๘, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๐๗

จตุปบาท

รายละเอียด : ความเกิด-ความดับใดๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๑

จตุปบาทญาณ

รายละเอียด : ๑. การระลึกภูษาติกำเนิดของผู้อื่นของสัตว์โลกทั้งหลายอื่นก็ดี หรือจะระลึกภูษาติเห็นจริงในความแท้จริงทั้งหลายเหล่านี้ว่าทุกสิ่งก็คือความหมุน ความวน ความไม่เที่ยง มีแต่ความเกิดแล้วก็แปรสภาพดับไปจากเดิมไปเป็นอื่น แล้วก็แปรจากอื่นนั้นไปอีก ไม่มีวันจบสิ้น ๒. การรู้การเข้าใจเรื่องความเกิด-ความดับ ๓. ญาณรู้พิเศษซึ่งรู้แจ้งในการเลื่อนจากภพหนึ่งไปเกิดในอีกภพหนึ่งของจิต เป็นการเปลี่ยนภพเปลี่ยนภูมิของสัตว์จริง รู้ชัดในการเกิด การตาย ที่สำคัญยิ่งใหญ่มากกว่าการเกิด การตายสามัญ ๔. ญาณรู้การตาย การเกิด ๕. ความรู้แจ้งผลที่เกิดที่ดับ ๖. ความสามารถหยั่งรู้การเกิดและการตาย หรือการเคลื่อนจากสัญชาติเดิมไปสู่สัญชาติใหม่อีกสภาพหนึ่ง โดยเฉพาะการเกิดการตายของกิเลส หรือการเกิดการเคลื่อนจากสัญชาติเดิมไปสู่สัญชาติใหม่อีกสภาพหนึ่งของจิต

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๕๔, ๒๗๗, ทางเอกภาค ๓ หน้า ๒๗๐, เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๕, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๙๐, ๑๐๗

จุลศีล ๒๖ ข้อ

รายละเอียด : ปฏิบัติให้ดีไม่ถึง ๒๖ ข้อหรือ เป็นอรหัตต์ได้ เอาแค่ ๕ อย่างครบ เป็นอรหัตต์ได้ ศีล ๓ ข้อก็เป็นอรหัตต์ได้แต่ไม่บริบูรณ์ต้องมาเรียนกายวิญญูติ วชิวิญญูติ ที่ลึกซึ้ง ศีลจุลศีล ปฏิบัติเป็นหลักเพื่อบรรลุส่วนตน ส่วนมัชฌิมศีล ขยายให้เป็นแนวทาง ขยายจาก จุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีล

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๒

จุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีล

รายละเอียด : จุลศีล เป็นศีลส่วนตัวที่ต้องปฏิบัติ มัชฌิมศีลก็ปฏิบัติส่วนตัว แต่ละเอี้ยดกว่าจุลศีล แต่มหาศีลเป็นศีลองค์รวมของศาสนาพุทธ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

จุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีลของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : มีความผิดเพี้ยนไปๆ ที่บอกว่าพระภิกษุถือศีล ๒๒๗ ข้อซึ่งมันเป็นความเข้าใจที่ผิดจริงๆ แล้ว ๒๒๗

ข้อคือพระวินัยมีข้อลงโทษเหมือนกับกฎหมายแต่ศีลของพระพุทธเจ้าคือจุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีล แต่เดิยวันไม่ปฏิบัติกันแล้วของเถรวาทคณาจารย์ศาสนาพุทธจึงได้ละเมิดศีลหมดแล้วมีเดรัจฉานวิชาต่างๆ นานาสารพัดเต็มไปหมดที่พระพุทธเจ้าท่านห้ามไว้ อันนี้ควรเป็นสิ่งที่ควรเว้นขาดแควมณิพวกนี้ แต่พวกเขาไม่เว้นมีกันเยอะเต็มไปหมดเลย อาตมาพูดเรื่องจริงนะต้องพูด เพราะว่าเราเป็นชาวพุทธ ถ้าตราบใดที่ยังเรียกว่าศาสนาพุทธเราจะต้องมีเมตตาช่วยกันขัดเกลาช่วยกันแก้ไขสิ่งที่ผิด เตือนกันอย่างแรง เป็นแต่เพียงว่าอย่าหาเรื่องมาฟ้องร้องกัน อย่าหาเรื่องทะเลาะวิวาทกัน อาตมาก็ไม่ทำลายมีแต่ตำหนิแรงๆ ตามธรรมวินัยของพระพุทธเจ้าที่มีคำภาษาบาลีว่า ปฏิภาณานา คำน้อย่างแรงอย่างจังเต็มที่ แต่อย่าไปฟ้องร้องกัน ทำร้ายทำลายกัน แต่ใช้ปากหอกมุขสติ อาตมาทำตามคำสอนพระพุทธเจ้าทุกอย่าง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

จุลศีล มี ๒๖ ข้อ

รายละเอียด : จุลศีล มี ๒๖ ข้อ ๑. ภิกษุในธรรมวินัยนี้ละการฆ่าสัตว์ เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ วางทัณฑะ วางศาสตรา มีความละอาย มีความเอ็นดู มีความกรุณา หวังประโยชน์แก่สัตว์ทั้งปวงอยู่ ข้อนี้ก็เป็นศีลของเธอประการหนึ่ง ๒. เธอละการลักทรัพย์ เว้นขาดจากการลักทรัพย์ รับแต่ของที่เขาให้ ต้องการแต่ของที่เค้าให้ ไม่ประพฤติตนเป็นขโมย เป็นผู้สะอาดอยู่ ๓. เธอละกรรมเป็นข้าศึกแก่พรหมจรรย์ ประพฤติพรหมจรรย์ ประพฤติห่างไกลเว้นขาดจากเมถุนอันเป็นกิจของชาวบ้าน ๔. เธอละการพูดเท็จ เว้นขาดจากการพูดเท็จ พูดแต่คำจริง ดำรงคำสัตย์ มีถ้อยคำเป็นหลักฐานควรเชื่อได้ ไม่พูดลวงโลก ๕. เธอละคำส่อเสียด เว้นขาดจากคำส่อเสียด ฟังจากข้างนี้แล้วไม่ไปบอกข้างโน้นเพื่อให้คนหมู่นี้แตกร้างหรือฟังจากข้างโน้นแล้วไม่มาบอกข้างนี้ เพื่อให้คนหมู่นี้แตกร้างกัน สมานคนที่แตกร้างกันแล้วบ้าง ส่งเสริมคนที่พร้อมเพรียงกันแล้วบ้าง ชอบคนผู้พร้อมเพรียงกัน ยินดีในคนผู้พร้อมเพรียงกัน เพลิดเพลินในคนผู้พร้อมเพรียงกัน กล่าวแต่คำที่ให้คนพร้อมเพรียงกัน ๖. เธอละคำหยาบ เว้นขาดจากคำหยาบ กล่าวแต่คำที่ไม่มีโทษ เพราะหู ชวนให้รักจับใจ เป็นของชาวเมือง คนส่วนมาก รักใคร่ พอใจ ๗. เธอละคำเพื่อเจ้อ เว้นขาดจากคำเพื่อเจ้อ พูดถูกกาล พูดแต่คำที่เป็นจริง พูดอิงอรรถ พูดอิงธรรม พูดอิงวินัย พูดแต่คำมีหลักฐาน

มีที่อ้าง มีที่กำหนดประกอบด้วยประโยชน์ โดยกาลอันควร ๘. เธอเว้นขาดจากการพรากรพิชคามและภุตคาม ๙. เธอฉันหนเดียว เว้นการฉันในราตรี งดจากการฉันในเวลาวิกาล ๑๐. เธอเว้นขาดจากการพ้อนรำ ขับร้อง ประโคมดนตรี และดูการเล่นอันเป็นข้าศึกแก่กุศล ๑๑. เธอเว้นขาดจากการตัดทรงประดับ และตกแต่งร่างกายด้วยดอกไม้ ของหอมและเครื่องประเทืองผิว อันเป็นฐานแห่งการแต่งตัว ๑๒. เธอเว้นขาดจากการนั่งนอนบนที่นอนอันสูงใหญ่ ๑๓. เธอเว้นขาดจากการรับทองและเงิน ๑๔. เธอเว้นขาดจากการรับธัญญาหารดิบ ๑๕. เธอเว้นขาดจากการรับเนื้อดิบ (โทษหนัก กิเลสลึก และหยาบกว่ารับธัญญาหาร) ๑๖. เธอเว้นขาดจากการรับสตรีและกุมารี ๑๗. เธอเว้นขาดจากการรับทาสีและทาส (สตรีเป็นเรื่องกาม แต่ทาสีทาสาเป็นเรื่อง อัตตา อัตตา ลึกกว่ากาม ที่จริงต่ำหยาบกว่ารับกุมารี แต่อัตตาใหญ่กว่าเป็นเจ้าของ) ๑๘. เธอเว้นขาดจากการรับแพะและแกะ (เอานมหรือชนมาใช้) ๑๙. เธอเว้นขาดจากการรับไก่และสุกร (กินเนื้อมันเลย) ๒๐. เธอเว้นขาดจากการรับช้าง โค ม้า และลา (อันนี้เอาใช้แรงงาน ที่จริงดูเหมือนบนะ ไม่ได้กินเนื้อมันด้วย ทำไมอยู่ข้อ ๒๐ ไม่กินนม ไม่กินเนื้อมันแล้ว แต่อย่าไปกินแรงมัน ละเอียดลึกซึ่งชั้นอีก) ๒๑. เธอเว้นขาดจากการรับไร่นาและที่ดิน (ไค้ณะ ที่ดินไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่พืช ไม่มีบาป ไม่มีเวรยิ่งกว่า ช้าง โค ม้า และลา) ๒๒. เธอเว้นขาดจากการประกอบพฤติกรรมและการรับใช้ (อันนี้พฤติกรรมคือ รับจ้างอย่างน้อยได้ ลาภ ยศ สรรเสริญ ก็มี)

๒๓. เธอเว้นขาดจากการซื้อ การขาย (มันเจ้านะ แม้แต่ของราคาเท่ากัน มันก็เจ้า ของราคาไม่เท่ากัน แต่ตามแต่ตกลงกัน ช้าง ๑ ตัว แลกเกลือ ๑ เม็ด ก็จับได้ เพราะได้ตกลงกันแล้ว ซื้อขาย คือ การแลกเปลี่ยนของพวกเราคือ รับใช้ไม่รับจ้าง ให้ไปแล้วให้แรงงาน ความรู้ไปแล้วก็จับ ไม่แลกเปลี่ยนไม่สาเปกโซ) ๒๔. เธอเว้นขาดจากการโกงด้วย ตราชั่ง การโกงด้วยของปลอม และการโกงด้วยเครื่อง ตวง วัด ๒๕. เธอเว้นขาดจากการรับสินบน การล่อลวง และการตลบตะแลง ๒๖. เธอเว้นขาดจากการตัด การฆ่า การจองจำ การตีชิง การปล้น และกรรโชก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒

จุฬสารโปรมสูตร อังคุตตรนิกาย

รายละเอียด : จุฬสารโปรมสูตร อังคุตตรนิกาย คือ พระสูตร เล่ม ๑๒ ข้อ ๓๕๓ การสำคัญผิดไปสำคัญว่าดอกไม้ ผล เป็นแก่น ๑. ลามสักการะ ชื่อเสียง เปรียบเหมือนกิ่งไม้ใบไม้ ๒. ความสมบูรณ์ด้วยศีล เปรียบเหมือน สะเก็ดไม้ ๓. ความสมบูรณ์ด้วยสมาธิ เปรียบเหมือน เปลือกไม้ ๔. ญาณทัสสนะหรือปัญญา เปรียบเหมือนกะพี้ไม้ ๕. อกุปปาเจโตวิมุติ คือ ความหลุดแห่งใจอันไม่กำเริบ เปรียบเหมือนแก่นไม้

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาดตามภูมิ

น

ฉพ่ายตนะ

รายละเอียด : คือ ความรู้จริง ซึ่งเป็นความรู้ที่เกิดจากตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ สัมผัส แล้ว สามารถรู้ได้อย่างยิ่ง เป็นความฉลาดที่มี ฉพ่ายตนะ คือ ความรู้จริง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอโศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ฉันทะ

รายละเอียด : ฉันทะ คือ ความยินดี พอใจ ความยินดีเป็นต้น ของมูลสูตรหากไม่มีฉันทะเป็นมูลกาทันเค้าก็ยากต้องยินดี หากฉันทะไม่มีสัก ๖๐, ๗๐, ๘๐ เปอร์เซนต์ ขึ้นไปก็ยาก หากมีฉันทะ ก็จะมีวิริยะมีสัมประสิทธิ์สั่งสมเป็นจิตตะแล้วได้นื้อแก่นเพิ่มเรื่อยๆ วิมังสา สมณะโพธิรักษ์เอาสภาวะมาแปลเป็นไทย คนจะบอกว่าไปแปล วิมังสาไม่ถูก เขาแปลว่า ไตร่ตรอง แต่ สมณะโพธิรักษ์ แปลว่า ได้นื้ออย่างยิ่งเลย ไม่ใช่ นื้อไม่เอา ไม่เอาน้ำเลย ฉันทะ อาการยินดี ยินดีมันพอใจ มันใช้อย่างนี้ เป็นสิ่งที่ควรได้ควรมีเป็นแล้วมีน้ำหนักมากในมูลสูตร อิทธิบาทสุริยเปยยาล

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตอโศก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

ฉันทะ, ฉันทิ

รายละเอียด : ๑. ความรัก ความพอใจ ความต้องการ ๒. ความยินดี ๓. ความมุ่งหมาย ปรารถนา ๔. ยินดีต้องการ ๕. ความพอใจ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๙๘, หน้า ๓๔๗, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๒๘, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๐๐, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๗๗, คำบุญคือบาป หน้า ๒๑๙

ฉันทะเป็นมูล

รายละเอียด : คือ ฉันทะเป็นข้อที่สูงสุดในมูลสูตร ๑๐ คนที่ไม่มีฉันทะในการตั้งใจฟังจะไม่เข้าใจเลย แม้จะมีฉันทะในการตั้งใจฟังยังจะเข้าใจได้ยากเลย ดังนั้นถ้าคุณไม่มีฉันทะจิตของคุณจะปิดตลอดกาล ฉันทะเป็นมูลจึงเป็นข้อที่สูงสุดในมูลสูตร ๑๐ มีต้นที่สุดกับปลายสุด ปรีนิพพานเป็นปรีโยสาน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

ฉัพพัณณรังสี, ฉัพพรรณรังสี

รายละเอียด : คือรัศมี ๖ ประการที่ออกไปจากทวาร ๖ ของคน คนผู้นี้มี ฉัพพัณณรังสี แผ่ออกไปให้ผู้อื่นรับด้วยๆ ได้ทั้ง ๖ ประการ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๔

จัมภิตัตตะ

รายละเอียด : จิตฝ่อ จิตมีความหวน จิตเกรง จิตลด กล้าจากปกติเต็ม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๔๑

ชรดา

รายละเอียด : ความเสื่อมลง ความแก่ ความเปลี่ยนแปลงไปหาจุดที่ไม่ทรงอยู่อย่างดีในสภาพเดิมนั้น
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๘๑

ชรดา อนิจจตา

รายละเอียด : เป็นธรรมชาติ ถ้าสมมุติว่าเราไม่ต่อธาตุที่เหลือมันก็จะค่อยๆ หายไปเองถ้ายังมีเชื้อที่เหลือ ถ้ายังมีเชื้อที่เหลือเชื้อที่เหลือเป็นพระอรหันต์ที่เด็ดขาดได้ก็จะจบเลย ไม่มี ชรดา อนิจจตา ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เทียงเลยจบตัดไม่ชรา ไม่ชะลอเลยตัดจบ แต่ผู้ยังเป็นเชื่อนาคามีอยู่ตายแล้วก็ยังต้องมีเชื้อต่อ ชรดา เลื่อมไปอีก ระวังนะอย่าให้มันฟื้น อนิจจตา หากเป็นพระอนาคามี เป็นพระอนาคามีเต็มตัวแน่นอนก็จะไม่ต่อแล้ว ตายตรงนั้นก็จะไปอยู่ที่สุทธาวาส ๕
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

ชลาพูชโยนิ

รายละเอียด : ๑. สัตว์ที่เกิดในครรภ์ ๒. การเกิด หรือ การมีลูกในแบบสัตว์ที่อาศัยมดลูกเป็นโรงงานในตัวตนสัตว์นั้นเลยเรียบบร้อย
หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๒๗, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๒๐

ชวณจิต

รายละเอียด : จิตที่มีประสิทธิภาพในความแว่วไว เร็วไว
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๘๔

ชัญญา

รายละเอียด : การรู้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ
ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโอจริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

ชัว

รายละเอียด : การกระทำที่ทำแล้วไม่เจริญ ทั้งในทางสังคมและในทางจิตใจก็ได้ ไม่เป็นไปในทางจิตใจก็ได้ (จิตใจ

เกิดกิเลสก็ได้ ไม่เกิดกิเลสก็ได้)

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๒๑๗, หน้า ๒๑๘

ชาคร

รายละเอียด : ตื่น
หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๖๓

ชาคริย

รายละเอียด : ๑. จิตตื่น ๒. ทำการระวังรู้สึกตัวอยู่ หรือ ระมัดระวังตัว หรือเผ้าดูตน
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๕๕, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๒๐

ชาคริยัง อนุยุตโต วิหราติ

รายละเอียด : ๑. เป็นผู้ประกอบเนืองๆ ซึ่งความเป็นผู้ตื่นอยู่ ๒. การเป็นผู้กระทำเนืองๆ ในความตื่นอยู่ รู้ตัวอยู่
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๔๕, ๒๔๗

ชาคริยา

รายละเอียด : คือ การตื่นไม่ใช้การหลับตา ชาคริยาต้องมีจักขุ ญาณ ปัญญา วิชชา อาโลก (แสงสว่าง) ต้องมีทวารทั้ง ๖ กระทบสัมผัส ถ้าหลับตาแสงสว่างก็ไม่มี มันก็ไม่บริบูรณ์
ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๕๖

ชาคริยานุโยค, ชาคริยานุโยคะ

รายละเอียด : ๑. มีความตื่นโพล่ง เลิกหลับไหล เลิกพราวพราง มีกำลังในการจะรู้พร้อมเต็มตัว ๒. ความตื่นเต็มที่พากเพียรปฏิบัติอยู่, ความระมัดระวังเต็มที่พากเพียรปฏิบัติอยู่, ความมีสติรอบคอบ, การระวังอันตราย ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นในขณะที่พยายามจะให้ถึงซึ่งความดีพร้อม ๓. ตื่นจากการหลงหลับไหลอยู่ในโลกีย์ ๔. ประกอบความเพียรให้เป็นอยู่เสมอ นั่นก็คือให้มีสติสัมปชัญญะเต็มตื่นอยู่เสมอ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๖๑๗, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๖๑, เปิดโลกเทวดา หน้า ๖๕, คำบุญคือบาป หน้า ๒๔๔

ชาคริยานุโยคกับวิริยะ

รายละเอียด : ชาคริยานุโยคก็คือวิริยะพากเพียรให้เกิดความตื่น ส่วนวิริยะนั้นไม่ได้จำกัดความอะไรมีแต่คำว่าวิริยะความพากเพียร มันก็ต่างกันเท่านั้นเองเหมือนกันตรงที่มีความเพียรเหมือนกันแต่ความต่างก็คือไม่มีตัว ชาคริยะที่แปลว่าความตื่น คำว่า ชาคระ ชาคริยะ นี้คือมีความตื่น ความตื่น คำนี้ลึกซึ้งกว่าแค่ตื่นจากการนอนหลับเท่านั้น มีกายกรรมตื่นมีสติเต็ม วจกรรมตื่นมีสติเต็ม มโนกรรมตื่นก็มีสติเต็ม นี่คือชาคริยา ลึ้นๆ แคนี่น่าจะชัดเจนเพราะฉะนั้นในขณะที่มีกายกรรมคุณก็มีสติเต็มร้อย เวลาพูดอยู่คุณก็มีสติเต็มร้อย สติคืออธิปไตยคือพลังงานที่เต็มแข็งแรงมีความแรงอำนาจอธิปไตยเต็มๆ ใช้กับกายกรรมวจกรรมมโนกรรมเต็มๆ จึงเรียกว่าเป็นผู้ตื่นเต็ม ชาคริยาฝึกให้เพียรให้เป็นให้ได้ก็คืออนุโยคะ มีอำนาจการตื่นเต็มอย่างที่พูดไป ไม่ใช่ไปทำให้ความตื่นมันลดลงเป็นความหลับความคิดก็ให้น้อยลง มันตรงกันข้ามกับของพระพุทธเจ้าเลยมันคนละเรื่องกันเลย ที่ๆ ปรากฏอยู่ในอภินิหารกบฏิกานันท์ ก็คือความหมายเช่นนี้ สรุปแล้วเป็นความเพียรเหมือนกัน แต่คำว่าชาคริยานั้นมีคำกำกับให้พูดเป็นอื่น ซึ่งถ้าจะต่อคำจำกัดความไปอีกก็ได้ อนุโยค ต่างๆ นานา ต่างกันก็บอกชัดเจน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ชาตुरुปรชตะ

รายละเอียด : ทองๆ เงินๆ, เงินๆ ทองๆ

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๖๕, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๔๕

ชาตัตตะ

รายละเอียด : ๑. ตัวตนที่เกิดขึ้น, ตัวตนที่เกิดอยู่, ความเกิดแห่งตัวตน ๒. ตัวตนของผู้ยังเกิดอยู่

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๓๗, ๑๙๒, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๓๔

ชาติ

รายละเอียด : มี ๒ นัย ๑. เกิดมาได้ชีวิตเป็นคน, สัตว์ แล้วก็ตายไป เรียกว่า ชาติหนึ่ง ตามสามัญความรู้พื้นๆ นี่คือสมมุติสัจจะ ๒. อีก สัจจะ หนึ่งก็คือ ชาติ ที่เป็นความเกิดของสัตว์ โอบปาติกะ หรือคำว่า ชาติ ในปฏิจสุมุปาบท

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๙๑

ชาติ ๑๐ มิติ

รายละเอียด : ๑. แดนเกิดแห่งชาติ, ต้นถิ่นที่เกิด (ชาติสัมภวะ) ๒. ขอบเขตที่เกิด (ชาตีกเขตตะ) ๓. ตัวตนที่เกิดขึ้น, ความเกิดแห่งตัวตน (ชาตัตตะ) ๔. การเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสาร (ชาติสังสาร) ๕. ความดับสิ้นแห่งการเกิด (ชาตินิโรธ) ๖. ความสิ้นไปแห่งการเกิด (ชาตีกขยะ) ๗. ความแตกต่างแห่งชาติ (ชาติสัมภวะ) ๘. ความถึงพร้อมด้วยชาติ (ชาติสัมปันนะ) ๙. ความดับการเกิดของกิเลสนั้นได้สำเร็จ (ชาติมยะ) ๑๐. ความเป็นผู้ระลึกชาติได้ (ชาติสสระ)

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๐๑-๒๐๒

ชาติ ๕

รายละเอียด : ๑. ชาติ (ความก่อเกิด) ทรงสรีระ ๒. สัญชาติ (ความเกิดครบพร้อม) ๓. โอบกัณฑ์ (ความหยั่งลง) จิตเกิดผัสสะ ๔. นิพพัตติ (ความบังเกิด) ทางจิตใจเป็นผีหรือเทวดา ๕. อภินิพัตติ (ความบังเกิดเฉพาะ) เกิดเป็นอารยบุคคล

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ สัมมาทิฎฐิสูตร ข้อ ๑๑๘

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

ชาตีกขยะ

รายละเอียด : ความสิ้นไปแห่งการเกิด

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๓๗, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๒๑

ชาตีกเขตตะ

รายละเอียด : ขอบเขตที่เกิด, ภพที่เกิด

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๓๗, ๑๙๒, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๒๑

ชาตินิโรธ

รายละเอียด : ๑. ความดับสิ้นแห่งการเกิด ๒. ความดับสิ้นของการเกิด หรือดับการเกิดนั้นได้สนิทแท้ ไม่วนเวียนกลับมาเกิดอีกแล้วเด็ดขาดทั้งในวิภังคสงสารหรือในมหาเอกภพ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๓๗, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๒๒

ชาติปี ทุกขา

รายละเอียด : ๑. การเกิดแม้แต่อย่างใด ๆ ก็ล้วนเป็นทุกข์ทั้งสิ้น ๒. ชาติในแบบใด ๆ ก็ล้วนเป็นทุกข์ ๓. การเกิดเป็นทุกข์ ๔. หากยังมีการเกิดอยู่ก็ยังเป็นทุกข์อยู่รำไป

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๗๐, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๒๐, ๔๓๓, ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๔๕

ชาติมยะ

รายละเอียด : ความดับการเกิดของกิเลสนั้นได้สำเร็จ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๓๗

ชาติสสร

รายละเอียด : ความเป็นผู้ระลึกชาติได้

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๓๗

ชาติสังสาร, ชาติสังสาระ

รายละเอียด : ๑. การเวียนว่ายตายเกิดในวิภังคสงสาร ๒. ตายแล้วก็ต้องเกิดอีก เวียนวนอยู่ในโลกการตาย การเกิด...เกิดตาย...ตาย เกิด ไม่รู้ทิศทางที่จะจบ จึงหยุดเกิดหยุดตายไม่ว่าทางรูปธรรมหรือนามธรรมก็ทำไม่ได้สำเร็จเด็ดขาดสัมบูรณ์

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๓๗, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๒๑

ชาติสัมปันนะ

รายละเอียด : ความถึงพร้อมด้วยชาติ, ผู้ถึงพร้อมด้วยชาติ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๓๗, ๑๔๒

ชาติสัมภาวะ

รายละเอียด : ๑. แดนเกิดแห่งชาติของสัตว์โอปปาติกะ, ต้นถิ่นที่เกิด ๒. ต้นเหตุที่ทำให้เกิด

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๓๗, ๑๔๒, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๒๑

ชาติสัมปะทา

รายละเอียด : ความแตกต่างแห่งชาติ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๓๗

ชาติหรือความเกิด ๕

รายละเอียด : ชาตินี้ที่ ๑ การเกิดของสัตว์โลก สามัญทั่วไป ได้แก่ ชีวิตของคนหรือมนุษย์, สัตว์เดรัจฉาน เกิดมาได้ร่างและวิญญาณ แล้วก็ตายไป ร่าง (สรีระ) แดกดับ (กายสละ) ลงไป ก็สลายหายไป จบความเป็นชาติ ชาติหนึ่งนี่คือชาติความหมายที่ ๑ ตามสามัญความรู้พื้นๆ ของโลกแบบสามัญ คือ เกิดขึ้น-ตั้งอยู่-ดับไป ตามไตรลักษณ์ที่เป็นสามัญลักษณะ ซึ่งธรรมดาของธรรมชาติก็เป็นเรื่องปกติทั่วไป นี่คือสมมุติสัจจะ แม้ใครเรียนรู้ความเป็นจริงนี้ หรือไม่เรียนเลยก็ตาม ความจริงนี้ก็จริงอยู่อย่างนี้ ตลอดกาล จะเรียนรู้หรือไม่เรียนรู้ ก็เปลี่ยนแปลงความเป็นธรรมดาธรรมชาตินี้จากความจริงนี้ไปไม่ได้ การเกิดของสัตว์โลกทั้งหลาย ไม่ว่าจะเกิดชนิด อณตชโยนิ คือ เกิดออกมาจากตัวสัตว์เป็นไขก่อนแล้วไขจึงจะฟักออกมาเป็นตัวอีกที หรือจะเกิดชนิดชลาพุชโยนิคือเกิดเป็นตัวในท้อง ในมดลูกแล้วคลอดออกมาเป็นตัวทีเดียว หรือจะเกิดชนิดสังเสทชโยนิคือ สัตว์ที่เกิดจากเหงื่อโคล หรือของชื้นแฉะโสโครก ล้วนเป็นการเกิดคือชาติ มีชีวิต แล้วตั้งอยู่ในเวลาช่วงหนึ่ง แล้วก็ดับไปหรือตายไป ก็เป็นลักษณะ ๓ (ไตรลักษณ์) ลักษณะ ๓ อย่างนี้ เรียนก็รู้ ไม่เรียนก็รู้ได้ ไม่เห็นยากอะไรเลย ไม่ลึกซึ้งลึกลับอะไร สำหรับชาติหรือการเกิดสัตว์โลกทั้งแบบอณตชโยนิ-ชลาพุชโยนิ-สังเสทชโยนิ ไตรลักษณ์ที่เป็นสามัญลักษณะแบบนี้ ไม่ยาก ชาติแบบที่ ๑ การเกิดแบบนี้ใครๆ ก็รู้ได้ ชาตินี้ที่ ๒ การเกิดทางจิตวิญญาณ อันเป็นการเกิดของสัตว์ที่เรียกด้วยศัพท์ทางพุทธธรรมว่า สัตว์โอปปาติกะ (สัตตา โอปปาติกะ) ซึ่งก็เป็นสามัญทุกคนมี-ทุกคนเป็นกันอยู่ได้แก่ ชีวิตของสัตว์ในจิตใจของมนุษย์ สัตว์ในร่างของคนเป็นที่เกิดอยู่ในจิตวิญญาณ เช่น จิตใจเราเป็นสัตว์นรกอยู่-สัตว์เทวดาอยู่นั้น มีภาวะอย่างไร? ต้องมาเรียนรู้ว่า ตั้งอยู่ที่ไหน? ต้องรู้หทัยรูปตามที่เป็นอยู่จริง มันเกิดวิญญาณตอนไหนผัสสะทางทวาร ๖ ใจ แล้วมีอาการอย่างไร เป็นอดีตภาวะและปฐกภาวะอย่างไร อาการเคลื่อนคือความมีใช้ประโยชน์ได้แต่ไม่เอาที่เป็นโทษ ใช้เสร็จแล้วหยุดจบนิ่งปฐกภาวะ เช่น

ตากรอบแค้นตะวัน แล้วคุณก็รู้ว่ามันเป็นอะไร ตามปฏิกิริยา
ปัญญา รูปร่างหน้าตาหรือไม่ สีสันหน้าตาหรือไม่ ก็อยู่ที่อุปาทาน
คุณเองกำหนด ไปเช่นสัญญาไว้เอง ซึ่งสัญญาที่ร้ายกาจมากไป
สัญญาไว้หมดว่านี่คือ ชีพมา นี่คือนอกไม้ สัญญามันเอามาใช้
ทันทีเลย สรุปแล้ว หทัยรูปคือที่ตั้ง เป็นนามธรรมอธิบายยาก
ซึ่งอภิธรรมเขาก็ไปกำหนดเป็นสถานที่ตัวตนรูปร่าง มันก็
เลยจับอาการนามธรรมไม่ได้ ไปกำหนดว่าอยู่ที่หัวใจเป็นต้น
ต้องอ่านที่เวทนา ชอบหรือชัง อ่านรู้นั้นก็คือหทัยรูปนั้นแหละ
มันต่อเนื่องจากมหาภูตรูปมาสู่อุปาทายรูป เป็นเวทนา เราก็ค
ต้องเจาะลงในเวทนา แล้วเจาะเวทนาในเวทนาอีก จับตัวการ
ตัวเหตุแห่งทุกข์ต่อกัน เมื่อจับตัวการได้ ก็รู้ที่ตั้งมันได้ จัดการ
มันได้ มันก็ถูกตัวมันในที่ตั้งของมัน แล้วต่อมาที่ชีวิตรูป มีความ
เป็นชีวิตอยู่อย่างไร? ต้องรู้ชีวิตรูป เข้าใจชัดในชีวิตดิณทรีย์ของ
ความเป็นชีพหรือชีวะนั้นๆ ว่า ยังทรงอยู่อย่างไร? แคไหน?
เราจะสามารถให้เกิดขึ้น-ตั้งอยู่-ดับไปได้อย่างไร? แคไหน?
ภาวะใดควรอยู่ ควรดับ อาการลีลาของมันยังมีชีวิตหรือชีพ
ของจิตวิญญาณ ยังตื่นตึกตึกอยู่ อ่านให้รู้ว่าชีวิตมันเกินมัน
เพื่อไป มันเลวมันชั่วแล้วนะบาปแล้วนะ ไม่ดีแล้วคุณต้องมี
ปัญญามีญาณเลือกเฟ้นเอาออกได้ มีอาหาร ๔ ที่ต้องเข้าใจ
อย่างสำคัญ ก็ต้องรู้อาหารรูป และต้องรู้ถึงความเป็นอาหาร
อย่างไร? แคไหน? ซึ่งเป็นเครื่องอาศัยยังชีวิตให้เกิดขึ้น
อย่างไร? แคไหน? และตั้งอยู่อย่างไร? แคไหน? แม้แต่ที่จะให้
ดับไปอย่างไร? แคไหน? ชนิดที่เป็นปรมาตมธรรมถูกสกัดส่วน
อันควรอย่างพอเหมาะ (ปโหติ) ในกาวพิงการอาหารนี้มีสิ่งที่คุณ
ติดยึดถือมากต้องพิจารณาพิจารณาที่มากับอาหาร ที่เราต้องได้
ต้องกำหนดหมายและยึดต้องเอาอย่างนี้ๆ ถ้าไม่ได้ก็ไม่ชอบ
ถ้าได้ก็ชอบ ซึ่งมันไม่ตรงกันหมดหรอก มีทั้งคล้ายกันมาก
และต่างกันไป แต่ถ้าเหมือนกันหมดก็แย่งกันละเลย เราเอา
อาหารที่เป็นแค่เครื่องอาศัย รูป - รส - กลิ่น - เสียง - สัมผัส - ใจ
ทางทวาร ๖ มันก็มีแต่อาการ ชอบกับไม่ชอบ อย่างเช่นรูป
ใครเห็นก็รู้ว่าเป็นรูปอย่างเดียวกัน แต่ความชอบกับไม่ชอบ
ก็ต่างกันไป เราต้องรู้เหตุและดับเหตุ เราจะเห็นความดับใน
ความเกิด อย่างเช่นเลือกเฟ้นว่า อย่างนี้เราจัดการอาการชอบ-
ไม่ชอบได้ จะเกิดสาระประโยชน์ขึ้นได้ ทำให้อาการชอบหรือ
ชังหายไป จิตคุณก็เกิดใหม่เป็นจิตสะอาด นี่ก็เห็นความเกิด
ความดับอย่างแท้จริง ไม่เหมือนพวกนั่งหลับตาดับ ก็เรียนรู
ได้แคบๆ แต่ในสัญญาในความนึกคิด ความจำเท่านั้น
เป็นของแห้งไม่โชงของสด คุณอ่านได้คุณให้มันเกิดมันดับก็ได้
แต่ของสดคุณไปกระทบแล้วคุณเกิดพยาบาทเกิดรัก แล้วคุณ

ไม่ให้มันขึ้นได้ หยุด โกรธหยุดรักได้ นี่อันนี้ลึจริง แล้วไปอยู่
ในใจมันก็ไม่มีความแล้ว ขนาดสัมผัสปัจจุบันมันยังไม่ขึ้นเลย
แล้วเหลือในใจมันก็ไม่ขึ้นหรอก จะมีอาการในใจนี้แหละคือ
ส่วนเหลือ ใจเหลือนี้จะหมดจากความจำนี้แหละนาน แต่
ไม่มีปฏิกิริยารักหรือชังแล้วขณะมีผัสสะ มีการจำกัดบทตอน
ตัดแบ่งตอนอย่างเหมาะสมกับตนกับการปฏิบัติ และรู้แต่ละบท
แต่ละตอนว่าเกี่ยว สัมพันธ์มากน้อย ไกลใกล้ แน่นบาง
อย่างไร? แคไหน? นั่นคือ ต้องรู้ปริเนทรูปหรือรู้จักบริบทของ
ภาวะนั้นๆ ที่ปฏิบัติไปตามลำดับ ให้แต่ละบทแต่ละตอนให้
ถึงที่สุดความหมด กระทั่งเป็นความสูญ (สูญญ) - ความว่าง
(อากาสา) จึงไม่เป็นสามัญเลยที่ทุกคนจะรู้จักผู้แจ้งผู้จริงว่าเกิดขึ้น
อย่างไร? ตั้งอยู่อย่างไร? ดับไปอย่างไร? ซึ่งเป็นสัตว์ที่ไม่มี
ร่าง (สรีระ) ไม่มีรูปทรง ที่เรียกว่าสรีระ แต่เป็นสัตว์ที่เกิดขึ้น -
ตั้งอยู่ - ดับไปอยู่จริง เป็นจิตเป็นวิญญาณที่ปรากฏจริงในคน
เป็นๆ ที่เห็นได้จริงจึงเป็นวิสามัญอย่างยิ่งเพราะวิเศษกว่าสามัญ
เพราะเป็นผู้สามารถรู้จักผู้แจ้งผู้จริงความเป็นสัตว์โอปปาติกะ
ของตนในตนจริง ว่าเกิดอย่างไร? ดับหรือตายอย่างไร? โดย
เฉพาะดับจริงๆ ตายจริงๆ ซึ่งเป็นการตายหรือดับไปอย่างสนิท
ไม่เกิดขึ้นในใจเราอีกเลยนั้นอย่างไร? ถ้าใครสามารถทำให้ดับ
หรือตายสนิทไม่เวียนวนมาเกิดในจิตใจเราได้อีก นี่แหละคือ
สิ้นการเกิด คือชาติดับสนิท ชาติตามนัยที่ ๒ นี้เอง คือ ชาติ
ที่พระพุทธเจ้าตรัสเป็นหลักธรรมสำคัญไว้ในปฏิจจสมุปบาท
ที่ผู้มีวิชาชากรู้จักผู้แจ้งผู้จริงความเป็นชาติตามนัยที่ ๒ นี้ แล้วดับ
ชาตินี้ได้ อย่างสัมมาทัญญู ฉะนั้นเองเรียกว่า นิโรธหรือนิพพาน
ผู้ที่รู้จักผู้แจ้งผู้จริงการเกิด - ตั้งอยู่ - ดับไปของสัตว์โอปปาติกะ
ในจิตวิญญาณตนเอง และศึกษาปฏิบัติกระทั่งสามารถทำให้
ความเป็นสัตว์ในจิตวิญญาณของตนลดลง หรือตายดับไปได้
สนิท - ไม่มีการเกิดของสัตว์ทางจิตใจนี้อีก เช่นนี้ ผู้ที่ชื่อว่า ผู้รู้
แจ้งไตรลักษณ์ที่เป็นปัจเจกตลักษณ์ คือ ลักษณ์ที่ทำได้ใน
ตนเองเฉพาะตน ซึ่งเป็นไตรลักษณ์เกินสามัญคนปุถุชนจะรู้
จะเป็นกันได้ หรือทำไม่ได้ง่าย ๆ ซึ่งในธรรมที่เป็นพุทธอย่าง
ถูกต้องแท้จริง ต้องเรียนรูให้สัมมาทัญญู แล้วปฏิบัติจนเกิด
สัมมาผล ก็จะได้เห็นจริงในผลของตนเองในตนเองว่าธรรมชาติ
ของสมมุติธรรมนั้น เป็นสามัญลักษณ์อย่างไร? และมัน
แตกต่างกับธรรมที่ไม่มีชาติของปรมาตมธรรมอย่างไร ตั้งแต่ชาติ
ของความเป็นสัตว์ที่ตนเองเริ่มกำจัดได้ จนกำจัดสำเร็จหมด
เกลี้ยงสิ้นชาติความเป็นสัตว์นั้นๆ ผู้ปฏิบัติมีมรรคผลจริงอัน
เป็นผู้มีปัจเจกตลักษณ์ จึงเป็นไตรลักษณ์ที่นัยสำคัญต่างกัน
กับสามัญลักษณ์ฉะนี้ ชาตินัยที่ ๓ การเกิดที่เรียกว่า ลิงลม

ชาติหรือความเกิด ๕ – ชาวนาชาวสวนชาวไร่ไม่ใช่คนต่ำต้อย

อมข้าวพองของผู้มีปัจเจกภูมิหรือสยงอภิญญา (บารมีที่มีเอง เป็นของตนเองมาจริง) แต่ชีวิตที่สัญชาติญาณอันเป็นปัจเจกภูมิ หรือสยงอภิญญาของตน ยังไม่ถึงวาระที่จะออกมามีพลังแก้ทำงานเต็มที่ ยังหลงไปกับสังคัมสิ่งแวดล้อนั้นๆ อยู่ ซึ่งเป็นอำนาจของโลกีย์ ก็เป็นการเกิดชั่วขณะที่ตนยังถูกรอบงำไปชั่วระยะหนึ่ง ชาตินัยที่ ๔ การเกิดที่เรียกว่า ชาติในความเป็นประเทศ เป็นรัฐ ซึ่งเรียกกันว่า ประเทศชาติหรือชาติรัฐ ชาตินัยที่ ๕ การเกิดที่เรียกว่า ชาติในความเป็นทิวภูมิ หรืออัตตา แล้วก็หลงยึดทิวภูมิ-อัตตา เป็นภพ เป็นชาติของตนก็ได้สิ่งที่ยึดนั้นๆ เป็นตัวตน (อัตตปฏิลาโก)

ที่มา ที่ไป : เทศน์ก่อนฉันวันแม่ โดยพ่อครู เรื่อง พ่อแม่ทางจิตวิญญาณ วันจันทร์ที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๖

ชานาติ

รายละเอียด : รู้

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๙๓, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๐๘, ๒๐๙, ๒๑๔, ๒๑๕, วิถีพุทธ หน้า ๔๓

ชานโต

รายละเอียด : ๑. รู้อยู่ ๒. รู้ เข้าใจชัดลึกสัมผัสอยู่ถึงจุดนั้นๆ ที่เดียว

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๙๓, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๑

ชานโต ปัสสโต วิหระติ

รายละเอียด : ๑. การรู้ การเห็นชัดแจ้งของตนเองด้วยตนเอง ๒. รู้อยู่ เห็นอยู่เป็นปัจจุบันนั้นๆ ๓. รู้อยู่ เห็นอยู่เป็นปัจจุบันนั้นๆ ๔. กำลังเกิดหลุดๆ ให้เราสัมผัสรู้รู้เห็นอยู่เป็นปัจจุบัน ๕. รู้แจ้งเห็นจริงความเป็นจริงทั้งหลายอยู่เป็นปัจจุบัน

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๘๓, ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๙๙, รู้คนซึ้งสุข รู้คู่ซึ้งสัตว์ หน้า ๑๕๑, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๓๓, เปิดโลกเทวดา หน้า ๕๖

ชายผี / หญิงผี ๑๔

รายละเอียด : คือชายหญิงที่เป็นคนเลวมีลักษณะต่างๆ ๑. เป็นผู้มักฆ่าสัตว์ (ปาณาติบาต) ๒. ลักทรัพย์ (อทินนาทาน) ๓. ประพฤติผิดในกาม (กาเมสุมิฉาจาร) ๔. พุดเท็จ (มุสาวาท) ๕. พุดส่อเสียด (ปิสุณาวาจา) ๖. พุดคำหยาบ (ผรุสวาจา) ๗. พุดเพ้อเจ้อ (สัมผัปปลาปะ) ๘. มีความเพ่งเล็งอยากได้ (อภิชฌา) ๙. มีจิตพยาบาท (พยาบาท) ๑๐. มีความเห็นผิด

(มิฉาทิวภูมิ) ๑๑. เป็นคนทุศีล (ทุสสิโล) ละเมียดศีล ๑๒. มีบาปกรรม (ปาปธัมโม) นิสัยชั่ว ๑๓. มีใจตระหนี่ (มัจฉริยะ) ๑๔. ต่ำว่าสมณพราหมณ์ (อ๊กโกสกปริภาสโก สมณพราหมณา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ สังฆวาสนสูตร ข้อ ๕๔ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธศาสตร์

ชายเทวดา / หญิงเทวดา ๑๔

รายละเอียด : คือชายหญิงที่มีจิตใจสูง มีลักษณะดังนี้ ๑. เป็นผู้เว้นการฆ่าสัตว์ (ปาณาติปาตา เวรมณี) ๒. เว้นการลักทรัพย์ (อทินนาทานา เวรมณี) ๓. เว้นการประพฤติผิดในกาม (กาเมสุ มิฉาจารา เวรมณี) ๔. เว้นการพุดเท็จ (มุสาวาทา เวรมณี) ๕. เว้นการพุดส่อเสียด (ปิสุณาย วาจา เวรมณี) ๖. เว้นการพุดคำหยาบ (ผรุสวาย วาจา เวรมณี) ๗. เว้นการพุดเพ้อเจ้อ (สัมผัปปลาปา เวรมณี) ๘. ไม่มีความละโมภ (อนภิชฌา) ๙. ไม่มีความพยาบาท (อพยาบาท) ๑๐. มีความเห็นถูกต้อง (สัมมาทิวภูมิ) ๑๑. มีศีล (ศีลวา) ๑๒. มีกัลยาณธรรม (กัลยาณธัมโม) ๑๓. มีใจปราศจากมลทินความตระหนี่ (วิคตมลัมมัจฉริยะ) ๑๔. ไม่ต่ำว่าสมณพราหมณ์ (อ๊กโกสกปริภาสโก สมณพราหมณา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ สังฆวาสนสูตร ข้อ ๕๔ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธศาสตร์

ชาล, ชาละ

รายละเอียด : ชาย

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๘๕

ชาวนาชาวสวนชาวไร่ไม่ใช่คนต่ำต้อย

รายละเอียด : ร่วมกันคิดร่วมกันรังสรรค์รัฐบาลเองเป็นตัวหลัก ประชาชนต้องทำความเข้าใจต้องเปลี่ยนความยึดถือ เปลี่ยนทิวภูมิอะไรเปลี่ยนความยึดถือเป็นทิวภูมิว่าคนที่ เป็นชาวไร่ ชาวนาชาวสวนไม่ใช่คนต่ำต้อย ไม่ใช่คนต่ำต้อย ไม่ใช่คนพื้นราบที่ไม่มีเกียรติ เปลี่ยนใหม่ว่าเป็นคนมีเกียรติ เป็นคนมีคุณค่า เป็นคนมีบุญคุณ เป็นแต่เพียงว่าชาวไร่ชาวนาอย่าไปพยายามอย่าไปหลงตัวเอง ทำไปเถอะทำตามอาชีพ ทำตามความถนัด ให้เป็นวัฒนธรรมของปุ่ย่าตายายที่ได้สืบทอดกันมาก็ทำให้ได้ๆ ให้ดีมากยิ่งขึ้นด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ชาวพุทธที่ไม่รู้จักเวทนา

รายละเอียด : คนที่ไม่รู้จักเวทนาจึงน่าสงสารมาก ในชาวพุทธ เป็นบิณฑบาตพระพุทธรูปเจ้าแห่ง แต่ว่ามีจิตปฏิญญาไป หลงมาร หลอกให้ไปนั่งหลับตาแล้วไปหนีผัสสะ เวทนาจะ เกิดได้ต้องมีลักษณะเป็นเหตุเป็นปัจจัย ในปฏิญญาสมุปบาท หรือ พระสูตรอีกหลายพระสูตรบอกไว้ เวทนาเกิดแล้วก็มีผัสสะ โดยเฉพาะผัสสะภายนอกทั้งไม่ได้ ถ้าไปทิ้งแล้วก็ไม่มีจุดเริ่มต้น เพราะภายนอกเป็นตัวอย่างเป็นจุดเริ่มต้นก่อน ปฏิญญาสัมผัส อยู่แต่มนัสสัมผัส มันก็ไม่ไปไหนสักที มันเท่ากับทำไบมิตโกน ยิลเลตต์อยู่ภายใน ดำมมิตโกนก็ไม่มีสิทธิ์แล้วจับไบมิตโกน ยิลเลตต์มาสูกับอิต์กายนอกสูกับสากกะเบือไม่ได้ คนถือ ไบมิตยิลเลตต์เมื่อสูสากกะเบือก็ไม่ได้ เชื้อไหม ถูกไม้หน้าสาม ชัดเอา ขว้างยิลเลตต์ใส่เรากับเราขว้างสากกะเบือใส่ใครจะไป ก่อนกัน ไม่ใช่เรื่องอุตริ แต่เป็นการอธิบายให้ชัดเจน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน ครั้งที่ ๗ สู่แดนทองฉลอง ๕๐ ปี โพธิกิจ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

ชาวพุทธอยู่ร่วมกันได้ด้วยการประนีประนอม

รายละเอียด : ซึ่งชาวพุทธจะไม่มีอย่างนั้นในประวัติศาสตร์ ๒,๕๐๐ กว่าปีที่จะไปรบราฆ่าฟันกัน หรือว่าในศาสนาเองก็มี ความขัดแย้งกันบ้างเป็นธรรมชาติ ซึ่งมันห้ามไม่ได้เป็นความ เห็นที่ต่างกัน ปริมาณ ๒ หน่วยมันต่างกันแล้ว เพราะฉะนั้น ผู้ที่รู้ความต่างกันแต่อยู่ร่วมกันได้ด้วยการประนีประนอม ด้วยการจะอยู่อย่างรู้เรา รู้เขา เหมือนสุนัขว่า ที่บอกว่ารู้เรา รู้เขาก็นั้นอยู่ตลอดเวลาเป็นมุมมองในการเอื้อเพื่อเจือจานไม่เอา เป็นเอาตายที่จะต้องอยู่ด้วยกันนะ มันก็ไม่เอากันตาย ขาดทุน บ้างกำไรบ้างก็แบ่งกันเป็นครั้งคราว

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ชาวพุทธเมืองไทยก็เป็นเดิรถึยไปหมดแล้ว

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นโฆฏฐัพพะจะต้องมี การ สัมผัสจะต้องมีคู่ อันเดียวจะไม่มีสัมผัส มันคืออะไรไม่ได้ จะทำอะไรได้ต้องมีสัมผัส เพราะฉะนั้นมีจิตปฏิญญาที่พระพุทธรูปเจ้า ท่านสอนไว้ในพระหมขาลสูตร พระสูตรแรกเลย ที่บอกว่า ในยุคพระพุทธรูปเจ้าก็เห็นความเสื่อมเป็นเดิรถึย คนทุกวันนี้ ชาวพุทธเมืองไทยก็เป็นเดิรถึยไปหมดแล้ว เรียนรู้โฆฏฐัพพะ ไม่เป็น เรียนรู้กายไม่เป็น ไม่มีกายไม่มีโฆฏฐัพพะ ไปนั่งหลับตา

อยู่ในป่าเขาถ้ำหมดแล้ว มันไม่ตื่นทั้งกาย วจิ มโน มันก็ไปตื่น อยู่ข้างใน ตื่นอยู่ในหลับ ตื่นอยู่ในหลับ ตื่นอยู่ในรู ตื่นอยู่ในถ้ำ นั้นแหละที่พระพุทธรูปเจ้าท่านเรียกว่า เป็นผู้ที่ไกลจากวิเวกไกล จากความสงบ เพราะไปข้องอยู่ในถ้ำ ลำนวนที่ว่าข้องอยู่ในถ้ำ นี้ไปหลบอยู่ในรู ไม่ออกมาข้างนอก อันนั้นมันไกลจากวิเวก

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันเสาร์ที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

ชาวพุทธแบ่งความรู้เป็น ๒ แบบ

รายละเอียด : ใช่ คุณก็รู้นี้ โดยเฉพาะชาวพุทธเราจะ เรียกได้ว่าความรู้มี ๒ แบบ แบบโลกียะกับแบบโลกุตระเท่านั้นแหละ แต่ในชาวโลกียะหรือชาวเทวนิยม ความรู้เขามีแบบเดียว มีแต่โลกียะ แต่เขาก็ไม่รู้ว่าของเขามีแบบเดียว ของเขาบอกว่า เขามีหลากหลายแต่มันต่างในระดับสูงระดับต่ำ แยกผิดแยกถูก แยกชั่วเติมไปเยอะเยอะ มันก็ถูก ส่วนโลกุตระกับโลกียะนั้น เป็นความรู้ที่เป็นแบบที่ไม่ใช่ที่คนจะเข้าใจได้ง่ายๆ คนจะเข้าใจ ความรู้ในระดับโลกุตระแตกต่างจากโลกียะ จะต้องปฏิบัติ ภาวนา ชัดเจนเลยว่า เอาอะไรเป็นเครื่องตัดสิน เอาตัวความรู้ ที่เรียกว่าปัญญา มีอัญญาตฐุจักโลกโลกียะที่เขาอยู่ในเทวนิยม ดีชั่วสูงต่ำ ความสุขความทุกข์เขาก็ยังไม่ชัดเจนเพราะเขาเป็น สุขนิยมโลกียะนิยม ส่วนโลกียะนั้นสูงสุดมีภพมีชาติ เป็นภพภพ แต่ของโลกุตระนั้นไม่มีภพชาติ ส่วนโลกุตระรู้เวทนา แยก เวทนาสองได้ ทเวณ เวทนายะ ความสุขความทุกข์มันเป็น ภาวะ ๒ แต่คนไม่รู้ไปลงภาวะความสุข โดยไม่รู้จักจะว่าความ สุขมันไม่มีหรือความสุขมันเป็นเพียงความต่อแหล ภาษา บาลีบอกว่า สุขขัลลิกะ มีแต่ความทุกข์เท่านั้นที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป พระพุทธรูปเจ้าบอกว่าให้หาเหตุแห่งความงอที่ไปหลงติด เหตุแห่งความทุกข์ ก็ต้องดับที่เหตุแห่งความทุกข์ได้ก็จบ ความสุขก็ดับไปด้วยความทุกข์ก็ดับไปด้วยศาสนาพุทธจึงค้นพบ ความหมดภพหมดชาติ หมดความสุขความทุกข์ อธิบาย ธรรมะพระพุทธรูปเจ้าอย่างสั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ชาวอโศก

รายละเอียด : ชาวอโศก คือเป็นผู้ไม่โศก ใครยังมีอาการ โศกเศร้าในชีวิต ยังไม่ใช่ตระกูลนี้จริง

คำอธิบาย : คือ ผู้ที่อยู่แบบคนจน แต่แสนสบาย พ่อครูเลี้ยงพวกเราแบบคนจน ทำให้พวกเราเป็นคนจนโลกุตระ

ชาวโศก - ชาวโศก เรียนรู้ เข้าใจ แล้ว ลดละ

ทำงานเป็นประโยชน์ต่อโลกอีก เป็นทฤษฎีที่ลึกซึ้ง คนทำได้ แต่มีเป็นจำนวนน้อย ธรรมชาติของมนุษย์ไม่เสียด่างค์แต่จนหมดตัว จิตเดิมแท้ของอรหันต์เท่านั้นจึงบริสุทธิ์จริง จิตเดิมของทุกคนเป็น อวิชามาก่อนทั้งนั้น ไม่ใช่เป็นพระอรหันต์ ซึ่งเป็นคำอธิบายของท่านพุทธทาสบอกว่าจิตเดิมสะอาดบริสุทธิ์ ถ้างั้นเด็กเกิดมาจิตบริสุทธิ์ก็เป็นอรหันต์เลยสิ ซึ่งไม่ใช่แต่กำเนิดเพราะว่า อวิชชาพาเกิด ต้องมาศึกษาเรียนรู้ จนกระทั่งเป็นอารยบุคคลได้จึงสะอาด เป็นจิตบริสุทธิ์ แล้วจิตบริสุทธิ์นี้จะสะสม อย่างเช่นบรรลอรหันต์แล้วจิตก็จะบริสุทธิ์สะอาดได้ เมื่อบริสุทธิ์สะอาดแล้ว พระอรหันต์องค์นี้ยังไม่ยอมปรินิพพานเป็นปริโยสาน ยังไม่ยอมจบจะบำเพ็ญสูงขึ้น ไปสู่พุทธภูมิขึ้นเรื่อยๆ อย่างนี้จิตของพระอรหันต์มาเกิดหรือว่าจิตเดิมแท้ของพระอรหันต์นี้บริสุทธิ์ ถ้าอย่างนี้แหละ แต่ถ้าคนสามัญจะไม่ว่าจิตเดิมแท้บริสุทธิ์เลย อันนี้ไม่ถูก เกิดบริสุทธิ์ได้ถึงขั้นจิตมีความนิจจัง (เที่ยงแท้) ฐวัง (ถาวร) สัสตัง (ยืนนาน) อวิปริณามธัมมัง (ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหริัง (ไม่มีอะไรหักล้างได้) อสังกุปปัง (ไม่กลับกำเริบ) จิตเดิมแท้ที่บริสุทธิ์ของอรหันต์จะมีความสะอาดบริสุทธิ์ตลอดไป จะเกิดมาอยู่ในโลกอาจจะถูกกระแสโลกครอบงำได้แม้เป็นพระอรหันต์แล้วก็ตาม ก็จะไปตามกับเขาเป็นโลกๆ กับเขา แม้ที่สุดบรรลเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกิดมาเป็นคนในชาติสุดท้ายเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ก็ยังถูกมอมเมาไปกับโลกเขา ยังต้องไปมีแบบโลกๆ แบบโลกีย์ มีกามมีพยาบาทมีโกรธ มีรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัสตามเขาพอสมควรแต่ท่านก็ไม่จัดจ้าน ก็ยังเป็นอย่างพระพุทธเจ้าสมณโคดมก็เสียเวลาไปตั้ง ๒๙ ปี มาบวชแล้วยังเสียเวลาอีก ๖ ปีถูกครอบงำทางธรรมะถูกหลอกให้ไปเป็นฤๅษีไปเป็นลัทธินอกรีตอีก ๖ ปีจนท่านระลึกของตัวเองได้ อันที่ว่าระลึกตนเองได้ เป็นเรื่องที่เข้าใจยาก หว่าท่านตรัสรู้ตอนนั้นที่จริงแล้วท่านมีสัมมาสัมโพธิญาณมาก่อนแล้วก่อนจะเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ บรรลุมาเรียบร้อยหมดแล้ว บรรลุมาจนกระทั่งรอบเป็นพระพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งแล้วก็จะประกาศเป็นอนุตรสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีสัมมาสัมโพธิญาณมานานแล้ว เมื่อถึงวาระถึงคือจะเป็นพระพุทธเจ้าท่านก็มาประกาศศาสนาแล้วก็ปรินิพพานเป็นปริโยสานไป

ที่มา ที่ไป : รายการสามะพีชีวิต สันตโศก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

ชาวโศก lock down อยู่ได้สบาย

รายละเอียด : เรา lock down กัน ก็ไม่มีอะไรเราก็ออยู่

กันไป คนที่มาอยู่ในชาวโศกต้องมีภูมิธรรมระดับหนึ่ง ไม่ว่าจะไปอยู่ในชุมชนไหน อยู่ในระบบเดียวกันสาราณียธรรม ๖ เมตตากายกรรม เมตตาวาจกรรม เมตตาคมนกรรม เมตตาสมากรรม เมตตาสมากรรม มีชีวิตอย่างชาวโศกดำเนินไปแบบนี้มีสุขโตมาตลอดเวลา เมื่อมาถึงเวลานี้จะเห็นได้ว่าข้างนอกเขาเดือดร้อนกันมาก พวกเราที่นั่งอยู่นี้ทั้งหมดใครเดือดร้อนบ้าง เมื่อโควิดเข้ามาใครเดือดร้อน (มีแต่ร้อน) เดือน ๕ นะตอนนี้ ต้องรู้สภาพว่าเดือดร้อนหมายถึงใจ ยังไม่ถึงเดือดร้อนไม่ถึง ๔๐ องศา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

ชาวโศก คือนักเศรษฐศาสตร์เบอร์ ๑ ของโลก

รายละเอียด : คือการแก้งานไม่ให้งาน คือให้ทุกคนรวยอย่างที่เขาพยายามแก้งาน ทำวิธีไหนก็แล้วแต่ การแก้ความจนคือ พยายามตั้งใจให้คนมารวย ก็จะให้คนรวยทุกคนในประเทศ คนก็ต้องไปเอาจากประเทศอื่นมา ไปแย่งจากประเทศอื่น ถึงบอกว่า จิตพิก็เอาจากของคนอื่นมา อย่างนี้โกหกทั้งที่ไปเอาของคนอื่นมา เอาเปรียบเอาไรด์ ชูตรีจากเขามาแล้วมาเติมให้คนในประเทศของตน แต่บอกว่าเป็น GDP gross ของตัวเองไปเอาของคนอื่นมา จนอย่างชาวโศก เรามิผลผลิตของเราทำเองขึ้นมา มี gross องค์กรรวมเหลือกิน เหลือใช้ แจกจ่ายผู้อื่นได้ไม่ได้ไปแย่งชิงมาเลย นี่แหละคือนักเศรษฐศาสตร์เบอร์ ๑ ของโลก ในสังคมมนุษย์ก็ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด คานธีบอกว่าในโลกมีทรัพย์สินศฤงคาร มีสมบัติของโลกเพียงพอสำหรับแบ่งกินใช้ให้ทุกคนอย่างทั่วถึง แต่มันไม่พอสำหรับคนๆ เดียวที่มีความโลภ อยากจะเอาไม่มีที่สิ้นสุด

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ชาวโศก เรียนรู้ เข้าใจ แล้ว ลดละ

รายละเอียด : คือ ชาวโศกปฏิบัติ ทำได้ เกิดจากการเรียนรู้ เกิดจาก การเข้าใจแล้วก็ลดละ ๑. ลดละ ไม่แย่ง วัตถุ ๒. ไม่แย่ง ยศ อำนาจ ๓. ไม่หลงสรรเสริญ แย่งชิงความเด่นดัง ทำดีไปเถอะแล้วมันจะได้รับการยอมรับจากสังคมเป็นสังฆธรรม ไม่ต้องอยากให้คนสรรเสริญเยินยอ ยกย่อง ไม่แย่ง ลาก ยศ สรรเสริญ เข้าใจเรื่องความสุข

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ชาวอโศกกินมังสวิรัตินี่ไม่เป็นพาหะ จึงปิดทางมาของโควิดได้

รายละเอียด : เราพูดในบริบทของชาวอโศก ไม่ได้พูดในบริบทที่กว้างไกลอย่างชาวอินเดีย มันมีเหตุปัจจัยต่างๆ ที่ประกอบ อย่างพวกเรากินอาหารมังสวิรัตินี้แล้วก็จะมืออย่างอื่นอีก พวกเราอยู่ในชุมชนอโศก ๑. ทุกวันนี้ยังไม่มีคนติดเชื้อเลย ก็เป็นความสะอาดในกลุ่มชาวอโศก ๒. เราป้องกันคนนอกที่จะเข้ามา ที่จะนำเชื้อมาเราต้องรักษาอันนี้ให้เคร่งครัด ตรวจสอบกักกันไว้ ไม่ว่าจะเป็นคนของเราที่ออกไปเฟ้นพ่าน ก็อย่าไปประมาท ยิ่งคนนอกต้องเคร่งครัด ต้องพิสูจน์ว่าเขาไม่มีเชื้อจริงๆ จึงจะปล่อยเข้ามาข้างใน ถ้าเป็นเช่นนั้นแล้ว ชาวอโศกเราผ่าน ชาวอโศกกินมังสวิรัตินี่ไม่เป็นพาหะ ซ้อนลงไปอีก โควิดมันมาจากสัตว์ มันไม่ได้มาจากพืชนะเราอยู่ในแวดวงกินพืช จึงปิดทางมาของโควิดได้ อาหารที่เขากินเป็นเนื้อสัตว์ ไม่ได้ตรวจสอบว่ามาจากไหน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

ชาวอโศกควรมีอายุ ๑๐๐ ปี เป็นมาตรฐาน

รายละเอียด : ใช้หลัก ๘ หมื่นปี ไม่อยากจะใช้คำว่า ๘ แสนปี เพราะว่าสมมุติว่ามัน ซ้อนลงไปอีกสำหรับอาศัย สิ่งเล็ก สิ่งเล็กอายุยืน สิ่งหายอายุสั้น ซ้อนอีก เราเป็นคนก็หายกลางละเอียดก็สมมุติองค์ประกอบขนาดนี้ ถือว่าอายุ ๑๐๐ ปีเป็นหนึ่งกับปี สมัยพระพุทธเจ้าถือว่า ๑๒๐ ปีเป็นหนึ่งกับปี มาถึงยุคนี้ ๑๐๐ เป็นกับปี เพราะงั้นชาวอโศก หากอายุ ๑๐๐ คือมาตรฐานของชาวอโศก ใครอายุน้อยกว่า ๑๐๐ ก็ยังไม่ได้มาตรฐานทีเดียว อายุสมัยพระพุทธเจ้าอายุ ๑๒๐ ถือว่าเป็นมาตรฐาน ชาวอโศกควรมีอายุ ๑๐๐ ปี เป็นมาตรฐาน ไม่ใช่พูดเล่นนะเราก็ควรจะทำให้ถึง พูดไปพูดมาตัวเองไม่ถึงร้อย ยุ่งเลยนะ (ฮา) คุณว่าอายุจะมาถึงร้อยไหม.. เชื่อ อายุมารู้สึกบึ้งบึ้งขึ้น แข็งแรง fresh up ขึ้นมา รู้สึกอย่างนั้นจริงๆ มันเหลือแต่เหตุปัจจัยที่เป็นวิบาก มันไม่ได้ทราบอะไร เรายอมรับมันก็ไม่ราคาญอะไร บางทีมันหนัก ก็บ่นให้มันบ้างว่าอะไรกันหนอ ตามประสา ยังมีเชิง อิตถิภาวะบ้าง ชีบ่นถือเป็นภาวะแม่ พ่อไม่พูดมาก... พลั๊วะ จบแม่พูดมาก

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

ชาวอโศกจะเป็นเจ้าแห่งพืชพรรณธัญญาหาร

รายละเอียด : วันนี้ออกผลหมากรากไม้บนโต๊ะพูนเต็มเลย มันมีแปลกมาอยู่ ๒ อย่างคือกระท้อน กับอินทผลัม กระท้อนมันลูกโต นอกนั้นอินทผลัมเป็นพวงเต็ม อินทผลัมก็มีหลายแบบ อันนี้ของที่ศาลือโคก ที่บ้านราชอาตมาชิมมาแล้ว ปีนี้ออกมากขึ้นปีหน้าก็คงออกลูกมากขึ้น คือเราปลูกพืชพรรณธัญญาหาร ก็ขออย่าว่าพวกเราชาวอโศกจะเป็นเจ้าแห่งพืชพรรณธัญญาหาร เป็นเจ้าไม่ใช่เป็นผู้ที่ยึดถือเป็นเราเป็นของเราแต่จะเป็นผู้ที่ทำพืชพรรณธัญญาหารให้อุดมสมบูรณ์ให้คงงามให้ดี มีเนื้อหาสาระของมันอย่างดี วันนั้นก็มิเงาะจากศิระะอโศก ทูเรียนมังคุดมาจากไพล้มัน กระท้อนจากจันทบุรี ดูแล้ว ผู้ที่ยังมีน้ำลายไหลอยู่ก็ไหลไป พักทองลูกใหญ่ คนมีอาวุธแก๊งค์ไหนก็ตาย มีธนบัตรแก๊งค์ไหนก็ตาย มีเพชรมีทองแก๊งค์ไหนก็ตาย และที่สำคัญที่สุดก็คือเรามีแล้วอย่าไปขายแพง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

ชาวอโศกจะไปยาก

รายละเอียด : จริงตอนนั้นมัน nervous กันทั้งโลก แม้จะบอกว่า ตาย ๑% ประสาท ๑๐๐% ก็ตามก็ไม่เห็นจะมีปัญหาที่เราจะถ้าหากปิด แล้วเราก็ต้องพึ่งพาตัวเองภายใน เราจะพึ่งพาตัวเองรอดไหม มันเป็นการพิสูจน์ชนิดหนึ่ง อาตมา มันใจว่าชาวอโศกจะไปรอด จะอยู่กันรอด เพราะว่าเราเองเราเป็นกรรมกร หากไม่ใช่กรรมกรเราเป็นคนอยู่หอคอยงาข้างนั้นไม่รอดหรอกหากปิด แต่เราเป็นกรรมกร เราปลูกเราสร้าง โดยเฉพาะปัจจัยในเรื่องอาหารการกินของกิน เราเน้นของกินมากกว่าของใช้ด้วยซ้ำ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ชาวอโศกดีเลิศ ประเสริฐศรี

รายละเอียด : ถามมาสั้นๆ แต่ถ้าจะตอบกันจริงๆ ก็คงนาน อันนี้มาล้วงดับล้วงไล่ชาวอโศกนะ ไม่บอกหมดหรอก แต่บอกน้อยๆ ก่อนก็แล้วกัน ชาวอโศกดีเลิศประเสริฐศรีคืออ่อนน้อมถ่อมตน เป็นคนรับใช้ นี่คือความดีเลิศประเสริฐศรีของชาวอโศก ต่อมาตอบยาวหน่อย ชาวอโศกดีเลิศประเสริฐศรีคือ ชาวอโศกยอมจน ยอมเป็นคนแพ้ แต่ไม่ขอผิด เว้นแต่สุตวิสัย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

ชาวโศกตั้งใจประพฤติโลกุตระธรรม

รายละเอียด : คำว่าธรรมะคือลดละโลกธรรม คนก็พอ
ฟังเข้าใจ แต่ไม่ได้ลดละจริง ไม่ได้ทำความเข้าใจด้วยปัญญา
ลดลงๆ ได้ จึงไม่เกิดผลอะไร คนเราถ้าตั้งใจจริงๆ พากเพียร
พอเข้าใจในความหมาย แต่ตั้งใจตามพูดจริงๆ มันจะได้ ชาวโศก
ตั้งใจประพฤติ ก็มีมรรคผล ในแต่ละบุคคลแล้วมารวมกันเป็น
หมู่กลุ่ม เป็นคนที่ได้ปฏิบัติธรรม ลดโลกธรรม มามีธรรมะตาม
บารมีแต่ละคนมากบ้างน้อยบ้างก็ตามจริงแต่ละคน บางคน
กตข่ม บางคนไม่ได้กตข่มทำได้สบายก็อยู่ที่ตัวบุคคล

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๕
วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

ชาวโศกต้องนำขบวน ตั้งใจเป็นชาวกลีกร

รายละเอียด : พวกเราจะต้องสำคัญมั่นหมายอย่าง
จริงจังเลยว่า โดยเฉพาะพวกเราแต่ละก่อนจะพูดว่าชาวไทย
ก็เอาชาวโศกก่อน ชาวโศกต้องนำขบวน ตั้งใจเป็นชาวกลีกร
เป็นกลีกรแข็งขันกระดุกสันหลังของชาติ เป็นขบวนให้เต็มที
เป็นชาวสวนชาวไร่ให้เต็มที ปลูกพืชพรรณธัญญาหารขึ้นมา
ให้อุดมสมบูรณ์ พยายามพัฒนาพืชพรรณธัญญาหารนี้แหละ
ขึ้นมาเป็นสิ่งเอกของโลกให้ได้ นี่อาตมาขอฝากความหวัง
ไว้ว่า ชาวโศกเราจะมีภูมิปัญญา เป็นภูมิปัญญาที่ประเสริฐ
ภูมิปัญญาที่ดีให้รู้ว่า คนที่เป็นชาวไร่ชาวนา ชาวสวนเป็น
ผู้สร้างอาหาร เป็นผู้สร้างข้าว สวนผลไม้พืชพรรณธัญญาหาร
เป็นสิ่งสำคัญที่สุดของมนุษยชาติ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่
๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

ชาวโศกทำงานแล้วเสียภาษี ๑๐๐%

รายละเอียด : ชาวโศกที่มารวมกัน เรามีผลผลิตตาม
แรงงานที่เราสร้าง เราก็ไม่ได้ยึดถือเป็นเจ้าของตัวของเรา มันจึง
เป็นการสะสมผลผลิตที่สมบูรณ์แบบ ทำงานแล้วเสียภาษี
ร้อยเปอร์เซ็นต์ ทำงานเอาเข้าส่วนรวมทั้งหมด แล้วเราก็มี
หลักเกณฑ์ในการมีชีวิต มักน้อยสันโดษ ชัดเกลากิเลส จน
กลายเป็นคนรู้เหตุปัจจัยของชีวิตที่สำคัญ ไขที่สุรุ่ยสุร่ายสงสัย
ก็ลดลง จนกระทั่งเอาเฉพาะเหตุปัจจัยสำคัญสำหรับสรีระร่าง
ชีวิต แต่ปัญหาน้อย แต่ความลดลงมาหาปัจจัยที่น้อยและพอ

สุดท้ายอาศัยเสื้อผ้าหน้าแพรไม่ก่ขึ้น อาศัยที่อยู่อาศัยเล็กน้อย
อาศัยอาหารวันละมื้อ อาศัยยารักษาโรคหรือมีบริการประกอบ
มืออุปกรณ์ที่จะใช้ อาจจะไปถึงขั้นคอมพิวเตอร์ เป็นบริวารก็เอา
ทำงานเพื่อผู้อื่นไม่มีอะไรหอก จะมีคอมพิวเตอร์หรือจอพวกนี้
ไว้สำหรับขายออนไลน์ ไม่ใช่ เราไม่ได้เอามาเป็นเครื่องมือ
หาเงิน มาใช้เพื่อจะทำงานเพื่อมีอะไรบันทึกคิดอ่านเผยแพร่
ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นซับซ้อนอีก ผู้ที่มีความรู้มีปัญญาทำได้
จริงตามทฤษฎีที่เขาพยายามทำ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ชาวโศกทำสำเร็จ เกิดมรรคผล ตามทฤษฎีของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : อาตมาเอาวาระ ๙ ของพระพุทธเจ้า
มาเปิดเผยมาอธิบายมีคนฟังเข้าใจ ปฏิบัติตามจนเกิดมรรคผล
ก็เลยมารวมกัน เป็นหมู่กลุ่มชุมชนสังคมชาวโศกที่มีวาระ ๙
เมื่อมีวาระ ๙ ผลจึงเกิดเป็นสาราณียธรรม ๖ ผลเกิด
ความเป็นอยู่ร่วมกัน เป็นสังคมที่อยู่กันอย่างเมตตากายกรรม
เมตตาวจีกรรม เมตตาโมกกรรมและมีลาภที่ได้โดยธรรมเรียก
ว่า ลาภธัมมิกา ต่างคนต่างทำต่างสร้าง มันจึงเป็นลาภตาม
สิทธิของแต่ละคน แต่ก็ไม่ได้เอามาเป็นของตัวเองเอามารวมกัน
เรียกว่าสาธารณโภคี มีลาภธัมมิกา ลาภโดยธรรมเอามารวมกัน
กินใช้ร่วมกันอย่างที่ชาวโศกเราทำสำเร็จเรียบร้อยและอยู่กัน
อย่างศีลสามัญญาตา ทิฏฐิสามัญญาตา ศีล ๕ เสมอกับศีล ๕
ศีล ๘ เสมอกับศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๑๐ จุลศีล มัชฌิมศีล
มหาศีลก็เสมอกับจุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีล มีความเห็นไปใน
ทางทิศทางเดียวกันไม่ขัดแย้งกัน เป็นสาราณียธรรม ๖ เพราะ
มีจิตตามพุทธพจน์ ๗ สาราณียะ ปิยกรณะ คุรุกรณะ สังคหะ
อวิวาทะ สามัคคียะ เอภีภาวะ เกิดจริงเป็นจริงได้คำสอน
พระพุทธเจ้าไม่ได้เป็นหมั่นเอามาเรียนรู้กับพูดได้จริง ในยุคนี้
ความเป็นจริงของคนประพฤติได้และอาศัยในชีวิตดำเนินชีวิต
อยู่อย่างสบาย ทุกวันนี้ชาวโศกอาตมาทำงานมา ๔๐-๕๐ ปี
มีผลงาน สำเร็จ ถึงสบายๆ ทุกวันนี้ จนอาตมาว่าจะเกษียณ
บรยายไว้หมดแล้ว ส่วนการบริหารก็โยนให้ผู้ที่สมณะ
ลิกขมาตุ ฆราวาสที่จะเอาภาระรับผิดชอบด้วยสำนักไม่ได้
แต่งตั้ง แต่เป็นความสำนึกเข้าใจความจริง ว่าตัวเองควรจะ
ทำหน้าที่ขนาดนี้ และหมู่ฝูงก็ไม่ขัดข้อง มีบางคนไม่ค่อย
เหมาะสมก็โดนขัดเกลาเองเป็นไปตามธรรม บางคนยังไม่ค่อย
จะลงตัวยังไม่เหมาะสมเท่าไรแต่ก็ แอ็ค อยากจะทำ คนอื่น

ก็ค่อยชัดเงลา คนที่มีปฏิภาณปัญญาผู้กัน มันจะเป็นไปด้วย สัจจะของมันเป็น มันจะชัดเงลาไปในตัว ให้ได้สัดส่วนมีความสงบเรียบร้อย อวิวาทะ สามัคคีเย เอ็กภาวะ มีผลอย่างนั้นจริงๆ เลยพวกเราชาวอโศกถึงอยู่กันอย่างเรียบร้อย สงบอาตมาพูดนำเสนอ เขาจะอ้วกอาเจียนเป็นโลหิตร้อนออกมา ในสิ่งที่อาตมาพูดแล้วพูดอีกนำเสนอแก่พวกเรา เขาฟังแล้วก็อยากจะทำแล้วทำอีก แต่ก็ทำไม่ลงเพราะว่าอาตมาอ้างอิงหลักฐานตามพระไตรปิฎก หลักฐานที่อ้างอิงก็พอดีกับพวกเรา ปฏิบัติตรงตามหลักฐานนี้ได้ด้วย เขาเลยพูดไม่ออกได้แต่กลอกตา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ชาวอโศกที่ภูฏานสามัญญดาหนึ่งเดียวกัน

รายละเอียด : แรกอาตมาไปเทศน์ที่วัดมหาธาตุ ก็บอกว่าพวกอโศกมันพูดเหมือนกันหมดเลยมันนัดกันมาหรืออย่างไร จริงแล้วต่างคนต่างเอาความจริงมาพูด ที่จริงแล้วก็พูดคนละสำนวนคนละพยัญชนะแต่ความเข้าใจของทุกท่านทั้งหลายที่เป็นภิกษุพวกนั้นได้ฟังแล้วก็บอกว่าทำไมพูดเหมือนกันหมดเลยพวกอโศกแต่ที่จริงแล้วคนละสำนวนคนละภาษา ที่เป็นสำนวนลูกทุ่งก็พูดลูกทุ่ง คนที่พูดลูกกรุงก็พูดลูกกรุง แต่มันรวมกันเป็นหนึ่งเดียวเป็น ๓ อันจะตามเป็นปฏิภาณสามัญญดาหนึ่งเดียวกันอย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ชาวอโศกนำพาเป็นนิกกรรมธรรมชาติ ให้เป็นหลักเลย

รายละเอียด : มาลงตรงนี้ก็ได้อาชีพบริสุทธิ์ อาตมาก็ขอเน้น ประเทศไทยก็ตาม ควรจะต้องหันมาส่งเสริมอาชีพกสิกรรม ให้เป็นไล่เป็นพาย ให้มันยิ่งใหญ่ มันยังไม่ยิ่งใหญ่เท่าไรระเนงานกสิกรรมของชาวไทย มันจะยิ่งใหญ่กว่านี้ ชาวอโศกก็พยายามจะให้ดีก็นำพามา อย่างน้อยชาวอโศกก็นำพามาเป็นนิกกรรมธรรมชาติกสิกรรมไร้สารพิษมาได้ขนาดนี้ ได้ผลผลิตต่างๆ นานามาจนเป็นที่ยอมรับของสังคมพอสมควร ให้เขาได้ตื่นตัวหันมาสู่อาชีพกสิกรรมส่งเสริมอาชีพกสิกรรม ให้เป็นหลักเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓

ชาวอโศกนี้แหละปฏิบัติธรรมะ ประสบความสำเร็จ

รายละเอียด : คือที่คนอื่นเขาเดือดร้อนนู่นว้าย เขาจะแก้งั้น คนชาวอโศก ของเราไม่ต้องไปแก้งั้น ก็เพราะมาจนแล้วพูดอย่างไรก็ลงตัวทุกอย่าง

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ชาวอโศกนี้ new normal แปลว่า ใหม่เสมอเป็นปกติ อกาลิก

รายละเอียด : อาตมาก็ขอสรุปว่า ชาวอโศกนี้ new normal แปลว่า ใหม่เสมอเป็นปกติ ไม่มีเก่าเลย ใหม่เสมอเก่าสมัย ไม่มีเก่าเลย เก่าทันสมัยอยู่ตลอด เก่าสมัยใหม่เสมอ ใหม่เสมอเป็นปกติ อกาลิก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ชาวอโศกผู้ฝึกฝนตนจนสำเร็จพระอรหันต์

รายละเอียด : คือ เพราะฉะนั้นชาวอโศก ก็คัดเลือกคุณสมบัติ คนประมาธนี้มาอยู่ร่วมกัน ผู้ที่ฝึกฝนตนเอง เพื่อจะมาเริ่มฝึกฝนตนเองพออยู่ได้ ก็จะมาช่วยฝึก ผู้ที่อยู่ได้ฝึกได้ดีขึ้นก็อยู่ได้ ได้ประโยชน์จนสำเร็จเป็นพระอรหันต์ก็จบ ยังไม่เป็นอรหันต์ก็ฝึกไป

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตอโศก วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ชาวอโศกพฤติกรรมเอื้อเพื่อใจดี

รายละเอียด : คือในชาวอโศกนี้ คนข้างนอกมาเราก็บอกว่าให้ไปกินข้าวเราได้อะไรเรารวยหนักหนา บ้านอื่นเขายังไม่เคยเรียกคนมากินข้าวเลย แต่นี่ใครไปใครมาเขาเรียกกินข้าวได้สบายๆ ไปตักกินได้เลย ไม่มีใครเขาวัว เด็กๆ ที่อื่นมาเล่นน้ำที่นั่นแล้วก็วิ่งไปกินข้าวในครัวกลางของเรา

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ชาวอโศกพันมิถุนาชีพ ๕

รายละเอียด : สัมมาอาชีพ ๕ ประการ ชาวอโศกปฏิบัติ พันมิถุนาชีพ ๕ ได้อย่างแท้จริง ไม่มีสังคมไหนในโลกที่จะปฏิบัติ พันมิถุนาชีพ ๕ ได้เหมือนกับชาวอโศกเหมือนกับประเทศไทย

เพราะชาวโศกเป็นคนไทย ๑. การโกง ทูจริต คอร์รัปชั่น (กฤษณา) มีในงานการเมือง. ๒. การล่อลวง หลอกลวง (ลพนา) ในนักธุรกิจการเมือง. ๓. การตลบตะแลง (เนมิตตกตา) ยิ่งเสียงยังไม่แน่แท้ ๔. การยอมมอบตนในทางผิด อยู่คณะผิด (นิปเปสิกตา) ๕. การเอาลาภแลกลาภ (ลาภณะ ลาภัง นิชิตัง สนตา) (พระไตรปิฎก เล่ม ๑๕ ข้อ ๒๗๕ มหาจิตตารัสกสูตร) ๑. กฤษณา กายกรรมครบแบบ ๒. ลพนา วจีกรรมครบแบบ อันที่ ๓. อาชีพที่ยังไม่แน่ไม่นอน ตลบตะแลง หลอกลวงไม่ชัดเจน คนทำก็ไม่ชัดเจนแต่ทำให้คนอื่นเข้าใจว่าฉันดีสุจริตแต่เหมือนเล่นห่วยไม่เข้าท่าไม่มีหลักเกณฑ์ ที่สำคัญเลย ถ้าจะให้ให้ตลบตะแลง ต้องมีหลักการศึกษปฏิบัติ เช่น มี ไตรสิกขา จรณะ ๑๕ วิชา ๘ จนบรรลุผล สาราณียธรรม ๖ บรรลุผล วรรณะ ๙ พันมิถุนาชีพแล้วไม่มอบตนในทางที่ผิด เป็นทาส นายทูน กับคนที่ไม่เจริญ แต่มาอยู่กับหมู่ที่เจริญ สร้างสรรให้เป็นหมู่ที่เจริญกันไป เขาก็จะมาอยู่กับพวกโลกุตรระพัฒนาหมู่ กลุ่ม มีอาชีพการเป็นอยู่กับมิตรสหายดี สังคมสิ่งแวดล้อมดี สร้างสรรเพื่อเป็นประโยชน์ให้แก่มนุษย์กับโลก ตนเองก็สบาย ชี้อายุที่สุด มิถุนาชีพข้อสุดท้ายทำงานฟรี ไม่เอาอะไรแลกเปลี่ยน พัน ลาภณะ ลาภัง นิชิตัง สนตา ทำงานเอาเข้าส่วนกลาง ตามที่ประชาธิปไตยก็ต้องการรายได้จากคนเอาเข้าส่วนกลาง ให้มากที่สุด โดยเรียกว่าภาษี หรืออื่นๆ เสียเงินเก็บกองกลาง สาธารณโภคีทำแล้วเข้ากองกลางหมด เสียภาษี ๑๐๐% เขาก็ว่าไม่มีหรอก แต่เราทำได้เรามี ใครจะมองเห็นหรือไม่ก็แล้วแต่ เราก็อำนาจของเราตลอด สูดยอดคอมมิวนิสต์ก็ต้องการเอาเงินเข้าส่วนกลางให้มาก ประชาธิปไตยก็ต้องการเหมือนกัน ของ พระพุทธเจ้าทำได้ ไม่ใช่เรื่องที่เป็นไปไม่ได้ รู้สึกตัวไม่ใช่เรื่องเพื่อเจ้อ แค ไอเดีย เชิงคิด หรือเพื่อเจ้อไรสาระ แต่ทำได้เป็นเรื่องดีด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยารายธรรม บ้านราช เศรษฐกิจที่ดีที่สุดในโลกอยู่ที่นี้ วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๗๕ มหาจิตตารัสกสูตร

ชาวโศกมาเป็นคนจนได้อย่างคนเจริญ

รายละเอียด : คือสมณะโพธิรักษ์เป็นชาวอีสานที่พูดมานี้เป็นธรรมะอย่างยิ่ง เราจะมาเป็นคนจนได้ เราจะเป็นคนจนอย่างเต็มใจจน ตั้งใจจน มุ่งมาจน พูดกันจนกระทั่ง พวกเราตั้งเป็นนามสกุล เป็นคนจนแล้วทำให้ตัวเราเองเจริญ สังคมก็เจริญ เป็นอยู่ สุข สงบ แล้วก็อยู่อย่างอุดม สมบูรณ์ด้วย

ปฏิบัติตามพระพุทธเจ้าท่านให้สูตรไว้ เป็นคนขยันหมั่นเพียร ไม่สะสม สร้างสรรค์ ทำงาน เสร็จแล้วก็เอามารวมกัน แล้วก็ลดการกินใช้อย่างไร มีชีวิตกินใช้ด้วยความโง่ คือคนที่กินใช้อย่างหุรหุราฟุ่มเฟือย เขาบอกว่า เป็นคนฉลาดหรือโง่โง่ ไปกินใช้หุรหุรา ฟุ่มเฟือย เสร็จแล้วก็ยังอวดอ้างด้วยนะ ไชว์รวยอีก พวกเราเข้าใจแล้ว ก็จะเห็นว่า แต่ก่อน พวกเราได้ทำสิ่งที่น่าเกลียดไปนะ แต่ก่อนก็ทำอย่างน่าเกลียดอย่างนี้ เต็มวันเข้าใจแล้ว แต่ก่อนต้องใช้อย่างเก๋ อย่างโก้หุรหุราฟุ่มเฟือยแล้วเขาก็หลอกนะ ของขึ้นห้างราคาก็สูงซื้อแล้วก็เก็บนะ

ที่มา ที่ไป : รายการท้าววัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ชาวโศกมีความรู้ดีเป็นโลกุตรธรรมที่ดี แต่นิสัยยังไม่ดี

รายละเอียด : ถูกต้อง พวกเรามีปัญญาที่ศึกษา ความสำคัญในความสำคัญหรือจุดจบของชีวิตมันควรจะอยู่อย่างไร คนเข้าใจจุดจบของชีวิตควรจะอยู่อย่างไร พวกคุณมาอยู่ที่นี้ ก็จะมามีจิตใจนิสัยอย่างไร ถ้ามีจิตใจนิสัยมีความรู้ อยุ่อย่างไรคุณก็อยู่อย่างตัวคุณที่คุณอยู่อย่างนี้ คุณมีความรู้ดี เป็นโลกุตรธรรมที่ดี มีนิสัยรู้ดี พวกเราหลายคนรู้ดีแต่นิสัยยังไม่ดี ไม่ได้ว่าไม่ได้คำ จริงไหม คุณรู้ดีเข้าใจมีอะไร ละเอียด ชัดเจนเยอะเยอะ แต่คุณทำนิสัยให้มันได้ตามที่คุณรู้ยังไม่ได้ พูดไปอีกก็จะยาว พูดอีกเท่าไรก็ได้ เพราะเป็นความจริงที่มันเป็นประสบการณ์จริง ทุกวันนี้ประสบการณ์จริงมันมีสภาพจริงมาให้เราได้เรียนรู้ มันเป็นโลกยุคของ phenomenology ปรัชญาการณวิทยา มันเลยจาก epistemology มาแล้ว เลย ยุคทฤษฎีปรัชญา มาเป็นยุคที่อยู่กับความจริงเหตุการณ์จริงเนื้อหาจริง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓

ชาวโศกมีทั้งแกน static ที่ได้แล้ว และแกนขยายเป็น dynamic ไปเรื่อยๆ

รายละเอียด : อาตมาว่าไม่ถึงร้อยปีเขาจะรู้สึก เพราะ ว่าทุกวันนี้มันบันทึกไว้แล้ว ใน YouTube ใน Google ใน Wikipedia ไปแล้ว ก็ไม่ต้องกลัวหรอก จะสะดุดตาพวก นักศึกษา นักแสวงหา คนที่เขาไม่เอาตอนนี้ หนึ่งเขาเข้าใจ ยังไม่ได้ ๒ เขาเข้าใจได้แล้วแต่เขายังไม่เชื่อว่าอันนี้จะยั่งยืนถาวร อาจจะบอกว่าอันนี้แค่เป็นแฟชั่นทำเล่นๆ จิตตัวเองซ่ม

เอาทรมานเอา อยากจะไปลิ้มรส ลากยศสรรเสริญรูปสกลินเสียงสัมผัส โลภก็อยู่ แต่ตอนนี้ทำที่เต๊ะทำเอา อดทนเอา เขาไม่ได้รู้ว่าอันนี้คือความจริงที่เราไม่ได้แต่ถ้าแต่มีความรู้ความเฉลียวฉลาดเห็นดี ตามแนวคิดพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้า ท่านทำจริงไม่ได้พรางลงอะไร ท่านก็พาคนมาเป็นอย่างนี้ ตั้งแต่ยุคโน้นจนถึงยุคนี้ ในยุคนี้เขาพาให้เป็นอย่างพระพุทธเจ้าไม่ได้แล้ว อาตมามาทำขึ้นมันก็เลยได้ เอาทฤษฎีของพระพุทธเจ้ามาหักฝัก แล้วก็อธิบายให้พวกเราฟัง พวกเราฟังแล้วก็บอกว่าอันนี้ใช่แล้วไม่เห็นมีใครนำพาเช่นนี้แต่มีโพธิธิรักษนำพา ก็ได้ประมาณนี้แหละได้แล้วเราก็มีแกน หยั่งลง แกนมี static แล้วเราก็ขยายความรู้ให้ลึกซึ่งเพิ่มขึ้น แกนที่ได้แล้วก็ป็นอุปปนา พยัปนา เจตโสภณโรปนา เราก็ขยายความไปเป็น dynamic ไปเรื่อยๆ คนอื่นที่ได้รู้แล้วก็รู้เพิ่มคนอื่นที่ไม่เข้าใจเมื่อฟังไปนานๆ ก็จะเข้าใจ หลายคนก็บอกว่าเราจะอายุยาวไปแล้วเจอไม่งามเมื่อยามชวามบั้น หลายคนจะรู้สึก อ้อ โศกเพิ่งเข้าใจแต่ไปไม่ได้แล้วจะ กลัวจะมาแล้วเป็นภาระมาเถอะ แต่ว่าถ้ามาแล้วเป็นภาระเราหนักมากก็อย่ามาเลย ต้องถึงขนาดหามกันมาเราจะไปทำอย่างไรได้ คนที่ต้องหามมากก็ดูเอาทางสื่อสารทางโทรทัศน์ก็ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓

ชาวโศกมีปกติอยู่อย่างไร

รายละเอียด : อย่างชาวโศก เรามีปกติอยู่อย่างไร เราก็อยู่อย่างมักน้อยสันโดษ สงบ รู้โลก รู้อัตตา รู้ความเหมาะสมที่เราจะไปสัมผัสสัมพันธ์ เรามีความรู้รอบตัวเกี่ยวกับสังคมอย่างเหมาะสม นี่สรุปเพราะอาตมาพาพวกเรามาเป็นเช่นนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

ชาวโศกมีเศรษฐกิจถึงขั้นสาธารณโภคี เสียภาษี ๑๐๐%

รายละเอียด : ถ้ามันเกิดจริงๆจะรู้ว่าการดำเนินชีวิตแบบอเมริกามันถูกหรือผิด ที่นี้มามองเมืองไทย ไทยไม่อดอยากแน่ ถ้าใช้ความพอเพียง ไทยพยายามเข้าใจความรู้คำว่าพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นคำตรัสของในหลวงรัชกาลที่ ๙ คนเขาก็พยายามศึกษาทำความเข้าใจ ชาวโศกไม่มีปัญหาเลย เรื่องความพอเพียง รู้แสนรู้ นอกจากรู้แล้วก็เอามาปฏิบัติเป็นจริงได้ด้วย จนกระทั่งสูงเลยเข้าไปถึงขั้นสาธารณโภคี ๖

มีลามโดยธรรมก็เอาลงไปกองกลางแล้วแบ่งกันกินกันใช้ เอา มารวมเป็นสาธารณะแล้วกินใช้ร่วมกัน มันเลยคุณสมบัติของ เศรษฐศาสตร์ชาวโลกที่จะมาถึงระดับสาธารณโภคีไม่ได้ง่าย ง่ายๆ สุดท้ายเลยในไทยมีได้ ในประเทศไทยก็มีความรู้เข้าใจได้ ซึ่งมีคนไทยกลุ่มหนึ่งคือชาวโศก มีเศรษฐกิจถึงขั้นสาธารณโภคี เสียภาษี ๑๐๐% แล้วก็เสียภาษีอย่างพอใจยินดีเต็มใจ เสียภาษีโดยไม่ถูกบังคับ ไม่ได้ถูกกฎหมายอะไรบังคับเป็นอิสระ เสรีภาพและสุขสบายดีด้วยเป็นอยู่ได้อย่างดีด้วย ใครคิดว่า คุณจะทำชีวิตอยู่ในสังคมชาวโศกจนตายจะอยู่ไม่รอดยกมือ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ชาวโศกมีแกนของสัมมาทิฐิ

รายละเอียด : ชาวโศกมีแกนของสัมมาทิฐิ คือ สมนะโพธิธิรักษ เมื่อถึง ๑๐๘ มันจะมีผลเชื่อมโยงไปถึงฐานของคนในประเทศไทยหรือต่างประเทศ แต่ต่างประเทศจะยากด้วยสัญชาตญาณของเขา ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ใช่ชาวพุทธ มีชาวพุทธ ก็ไม่สัมมาทิฐิ ชาวโศกมีแกนของสัมมาทิฐิ จึงมีสัมมาปฏิบัติ มีสัมมาปฏิเวธ เกิดผลเป็นจริงขึ้นมาได้ ยืนยันเป็นหมู่กลุ่ม เป็นฐานะบุคคล เป็นพฤติกรรมสังคม เป็นวัฒนธรรมจริงๆ แล้ว แต่ละคนเราชัดเจนมาจนไม่ได้เสแสร้ง ไม่ใช่เป็นเพียงกลยุทธ์มาหลอกว่า เราเป็นคนจนแต่แท้จริง ไม่ใช่มันจะมาจนจริงๆ จนจะไม่มีความขึ้น แต่ชาวโศกนั้นจะรู้สึกตัวเองยังกับตัวเองมากขึ้น ถ้ายังอยากจะมีมากขึ้นจะรู้สึกมี หิริ โอตตปปะ จะละอายตนเองว่า เรายังไม่ดีจะจริงใจอย่างนี้เลย ส่วนคนที่ไม่จริงใจ สะสมอยู่ ก็อยู่ไม่ได้หรอก ในชาวโศก สะสมที่ล้านๆ ดูจากชาวโศก สักวันหนึ่งก็จะออกไป วางแผนไว้อย่างนั้น ชาวโศกไม่เป็นอย่างนั้นหรอก เขาจะรู้ว่าพวกนี้มันมาจนจริงๆ ไม่สะสมมีคนละนิดหน่อยเท่านั้น เสียเวลาชิงจากพวกคนที่ไม่ค่อยมีก็เสียเวลา ไปชิงจากคนภายนอกดีกว่า และคนข้างนอกหลอกได้ง่ายกว่าคนพวกเรา

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

ชาวโศกยึดหัวหาดกสิกรรม

รายละเอียด : คือ จากบทความที่ว่า การยอมรับคือ เศรษฐกิจระดับล่าง ของประเทศไม่ศิวิไลซ์ ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบจากสงครามการค้า สำหรับ

ประเทศไทย ว่ามาสมณะโพธิรักษ์ว่า สรุปว่ามีความจริงไหม ถ้ามีความจริงจะไปกลัวอะไร ถ้ามีความจริง ไม่ต้องกลัว ข้อสำคัญ ให้มันมีความจริงแล้วอย่าหลงผิด แม้เราเองไม่มี ความจริงแล้ว จะไปหลงตัวว่ามีความจริงก็ตายอย่างเขียด ก็ต้องพยายามสร้างความจริง ทำความจริง พวกเราโศก อย่า ประมาท อาตมายังขอย้ำ เราสร้างพีชพรรณธัญญาหารนี้แหละ กสิกรรม การเกษตรนี้แหละเราไม่ต้องปลุสตัว เราเอาแต่ กสิกรรมให้ดีเลย ชาวโศกยึดหัวหาดกสิกรรมสร้างให้มากขึ้น สร้างให้ดีขึ้น ทำให้มีคุณภาพสูง ไล่แจกเลยให้ได้ นี่ก็พูดอย่าง แรง ใครที่ยังไม่เคยลงมือไปคลุกแปลงผักก็เชิญเลย อันนั้นมัน เป็นเรื่องของการสร้างสรรค์ ธรรมชาติเอง มันทำไม่ทัน เพราะ ฉะนั้น เราก็มาช่วยธรรมชาติ ธรรมชาติมันก็ช่วยตนเองดีขึ้นอยู่ แล้ว เราก็มาช่วยทำปุ๋ย ทำความรู้ ความสามารถ ช่วยธรรมชาติ มันก็ดีขึ้นเห็นผลทันตา นี่มันเรามีที่ดินเพียงพอจะบุกเบิก ทำให้เป็นกสิกรรมที่ดี มาสัก ๗๗๗ คน มาช่วยกันลุย อาตมา ว่าจะเห็นผลจริงๆ อาตมามั่นใจ อย่างขี้เกียจ ก็แล้วกัน ไม่เป็น ก็ไม่เป็นไร มาเถอะ เด็กๆ เรายังฝึกได้เลย แล้วนี้ผู้ใหญ่ฝึก ไม่ได้มันจะโง่ไปถึงไหน มาช่วยกันทำเลย อย่าไปกลัวมือแข็ง มือดำน ให้เห็นว่าเราจะได้มีความแข็งแรง มีเรี่ยวแรง สุขภาพดี

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ชาวโศกสบายเพราะมีสัปปายะ ๔

รายละเอียด : ไม่เชิงอย่างนั้นทีเดียวหรือคนอื่นก็สามารถอยู่รอดปลอดภัยได้แต่อาตมาว่าพวกเรานี้สบายใจกว่า คนอีกเยอะ เพราะว่าพวกเราชาวโศกนี้ได้เป็นชีวิตปกติมาแล้ว ไม่ใช่ว่าเตรียมตัวเพื่อรับโควิด อาตมาว่าต่อให้ร้ายกว่าโควิด พวกเราก็ยังสบายเพราะเรามีสัปปายะ ๔ พร้อมอยู่แล้ว ต่อให้หนักกว่าพอโควิดมา ก็สบาย โควิดเป็นเชิงอุปสรรค เป็น invisible ไม่เห็นตัวตนเลยนะ แต่มันก็ไปก็มาจริง มีฤทธิ์ มีอำนาจ ตอนนี้อยู่อเมริกาเขาถือคือโควิด ก็ดูว่าจะไปถึงไหน จีนมีประชากรมากกว่า แต่ใครจะทำสถิติสูงกว่ากันคอยดู

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓

ชาวโศกสร้างสรรค์สิ่งเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อสังคม ต่อประเทศชาติ ต่อโลกทั้งโลก

รายละเอียด : เป็นประโยชน์ต่อตนเองต่อสังคมต่อ ประเทศชาติต่อโลกทั้งโลก มันจะเป็นเช่นนั้นในอนาคตมันจะ

ขยายคนจะค่อยๆ ู้เพิ่มเติมขึ้น ก็จะเป็นประโยชน์ เช่น คนมาจน ไม่ใช่คนมาจนอย่างสิ้นไร้ไม้ตอกแต่เป็นคนจนที่ ยอดเยี่ยมเป็นคนจนที่พิเศษเป็นคนจนขยันหมั่นเพียร ู้ดี ฉลาด ไม่เอาเปรียบเอาไรด์ มีแต่เสียสละสร้างสรรค์ได้ดีได้เก่งไม่สร้าง สิ่งที่เป็นพิษภัย สร้างแต่สิ่งที่เหมาะสมกับกาละ สังคม ที่มี ความจำเป็นที่มีความต้องการเป็นสิ่งที่ควรทำก็จะทำสร้างแต่ สิ่งเหล่านั้น แล้วก็เผื่อแผ่แจกจ่ายกันจริงๆ สังคมที่สร้างสรรค์ สิ่งที่เป็นปัจจัยจำเป็นแก่โลกได้เรื่อยๆ เช่น น้ำเมาเราไม่สร้าง อาวุธเราไม่สร้าง สิ่งมอมเมาเสพรสชาติ ก็พา การละเล่น บันเทิงเรียมย์สนุกสนานมากมายเราก็ไม่เอา ไม่ใช่เราจะ จะ เครื่องเสียงจนไม่ได้อนุโลม เราก็มีอนุโลมรูปสลักเสียงสัมผัส มีรสชาติดูอยู่บ้างสำหรับคนที่เขามี เขายังเหลืออยู่บ้าง แต่ไม่ หยาบไม่หนัก หากหยาบหนักเกินกว่าขอบเขตที่หมูกุ่มนี้เขา ไม่มีกัน มันหยาบหนักเกิน ก็ให้ไปที่ขอบที่ขอบเถอะ ที่นี้เรามี แค่นี้ มันมีการตัดเกรด ตัดเส้นเขต ของเส้นที่ไม่เป๊ะที่เดียวมัน มีเหลืออยู่บ้าง แล้วตรงเส้นเหลื่อมกันนี้เป็นกัมมันตภาพรังสี เป็นพิษ พลังงานกัมมันตภาพรังสีที่เป็นเปลือกของแกนภายใน มันจะเป็นตัวที่ขับออก แต่ขับไปแล้วก็ไม่กระจาย แต่คนโง่ ก็เอาพิษภัยไป หรือกัมมันตภาพรังสีที่ไม่อยู่ในกลุ่มก็เป็น nuclear fission ออกไป แต่ตัวที่อยู่ในกลุ่มเป็น nuclear fusion มันก็ไม่ออกไป มันยังมีพลังงานอยู่กับหมูกุ่ม แต่ไม่ เอาเลยก็ตรงดิ่งเป็น nuclear fission ก็ออกไปเลย ที่ยังคง กลับมาก็ยังมีพิษภัยเก่าเวียนกลับมาบ้าง แต่พูดที่ชัดเจนแล้ว ไม่ไปไหนหรือออกมาอยู่ที่นี้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ศิลปะ ในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญามัชฌิมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ชาวโศกสอนให้ปลูกกินปลูกใช้

รายละเอียด : ก็ขอประกาศโฆษณาต่อสังคมบ้าง ใคร อยากจะมีอาหารการกินดีๆ มีผักสดๆ พีชพรรณธัญญาหารดี ก็มาเอาไปจากอโศกได้ ที่ดินเรายังมีอีกมากให้ทำ แต่ละวันๆ เรามีปุ๋ไถ (แควปุ๋ไถ) ไถจิงเลย เราจะสอนให้คนเป็นอย่างนี้ ปลูกกินปลูกใช้ เอามาทำเครื่องใช้ ทำอาหาร มีของกินของใช้ สองอันนี้ ซึ่งเกิดจากพีชพรรณธัญญาหารความรู้เรื่องโลหะ เอามากินใช้เราก็พอมี ไม่ใช่เงินไม่รู้จัก แต่อาหารนี้มาก่อน เรื่องเพชรนิลจินดาเราไม่มีในชีวิตก็ไม่เป็นไร เราไม่เสียเวลากับ สิ่งไร้สาระ เพชรนิลจินดาไร้สาระ ก้อนดินหินโลหะทั่วไปยังมี ค่ากว่าเพชรนิลจินดาที่เขาไปหลงค่ากัน

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช เศรษฐกิจ
ที่ดีที่สุดในโลก วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

ชาวโศกอยู่ในวิชาจาณะไม่ได้ ออกนอกกริต ของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : พูดตรงๆ เวลาไปกับพิธีกรรม ทรมาน
คนที่ต้องไปร่วม ซึ่งเป็นเรื่องที่หลงเลอะ อวาทวิพาทหลงคล
เห็นชาวโศกใหม่หลุดพ้นจากเรื่องเหล่านี้มาได้แล้ว สมมุติว่า
อาตมาจะยืนยันว่าอาตมาเป็นพระเถระจากสมัยพระพุทธเจ้า
มาก็อ้างได้แต่อาตมาไม่อ้างแบบนั้น แต่มายืนยันกันว่าผู้ที่
แสดงธรรมแสดงจาณะกับวิชา เนื้อหาของจาณะและวิชานั้น
ใครแสดงอย่างไร ตื่นหรือเอาไปปฏิบัติได้ไหม เรียนรู้และได้รับ
ผลจากจาณะเป็นปัญญาเป็นวิชาหรือไม่ เมื่อพูดถึงตรงนี้แล้ว
ชาวโศกได้เรียนรู้วิชาจาณะจากสมณะโพธิรักษ์แล้วมีไหม
มีไหมจาณะ มีไหมวิชา ได้บรรลุวิชาจาณะใหม่ ยืนยันได้
ไม่ได้พูดหลงเลอะ แล้วมีมานะว่าไม่มีหรือ พวกโศกไม่มี
หรือ ก็ไม่เป็นไรให้เขาไป แต่เรามี ฌานที่เกิดจากจาณะ
๑๑ ใหม่ นี่คือของชาวโศกอยู่ในวิชาจาณะไม่ได้ ออกนอกกริต
ของพระพุทธเจ้า อาตมายืนยันว่าอธิบายได้มีผู้ปฏิบัติตามได้
ด้วยอย่างมีมรรคผลอีก จริง ยืนยันกันอย่างนั้นเลยไม่ใช่เรื่อง
ลอยลมเพื่อฝันพูดโก้ ไม่ใช่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓

ชาวโศกเน้นอาชีพกสิกรรมโดยเฉพาะทำนาข้าว

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นคำว่า ใจพอ ที่ในหลวง
รัชกาลที่ ๙ ท่านใช้ศัพท์แทน เป็นคำว่าพอเพียง มันต้องรู้จัก
ลงตัวของแต่ละคน ครอบครัวคุณก็ดี แล้วคุณก็เลือกสังคมที่
จะอยู่ คุณมีครอบครัวบ้านอยู่ที่ไหนก็แล้วแต่ คุณเลือกสังคม
อยู่ได้ จะไปร่วมงานอะไร ร่วมกับกิจการอะไร อาชีพอะไร
คุณก็เลือกได้ใช่ไหม อย่างชาวโศก มีอาชีพ ลงหลักปักแหนด
อาตมาเน้นอีกเอกลักษณ์ อาตมาก็บอกว่าเด็กนักเรียนที่นี่
ต้องให้ทำนาเป็นทำข้าวเป็นเรื่องกันจริงๆ และทำให้ได้ ทุกวันนี้
อาตมาก็ภูมิใจว่าเป็นไปได้ แม้แต่อยู่ในกรุงเทพฯ เด็กนักเรียน
ของกรุงเทพฯ สันตโศกเรายังทำนาได้ ปลูกข้าวเป็นเกี่ยว
ข้าวเป็น ทำจริงไม่ได้พูดเล่น ไม่เสียชาติเกิดที่มาเป็นคนไทย
ทำนาเป็น อาตมาก็บอกว่าอยากให้ประเทศไทยเราพอใจการ
มีข้าว

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓

ชาวโศกเป็น supra normal

รายละเอียด : มันก็เป็นอย่างที่เขาคำอยู่ เราก็มีย normal
ของมัน เราไม่ได้ตื่นตื่นแปลกประหลาดอะไร normal ของเรา
ธรรมดา ใครจะว่านี่จะว่าโสดก็ตามใจ จะว่าเก่าจะใหม่ก็ช่าง
เราก้ทำของเราเป็นธรรมดาที่เป็นไป หลายคนเขาก็มองว่าเรา
ตอนนี้ชักจะเห็นว่า โศกนี่มันทำอะไรรู้สึกว่ามันใหม่มันนำหน้า
ที่จริงเราก้ทำของเราปกติของเรา normal ธรรมดา เป็นปกติ
ของเรา แต่มาถึงตอนนี้เขาก็มองว่า เหมือนคนคนคร่ำครึตลกโลก
แต่มันมันเป็นพวกล้ำหน้าหรือเปล่า มันยังงั้นกันแนอย่างนี้เป็นต้น
เขาก็จะงงๆ แต่ของเราปกติ normal ใครจะเห็นว่าเราใหม่เรา
เก่าอย่างไร เราก้เป็นอย่างที่เราเป็น ไม่ได้ไปขึ้นลงกับโลกที่เขา
เป็น เราก้เป็นของเราธรรมดาธรรมดา normal ของเราธรรมดา
supra normal ไม่ได้ normal อย่างโลกเขา ของพวกเขาจริงๆ
แล้วจะเป็น abnormal ของเรามันเป็น supra normal

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓

ชาวโศกเป็นคนจนที่สุด

รายละเอียด : คุณเองแม้คุณเป็นคนจน อาตมาว่าใคร
ก็จนสู้ชาวโศกไม่ได้ ชาวโศกเป็นคนจนที่สุด เป็นคนจน
ที่ซื่อสัตย์ด้วย จนอย่างซื่อสัตย์คือเป็นคนจนที่มีสมรรถนะ
มีความขยันหมั่นเพียรสร้างสรรค์ เสร็จแล้วก็ป็นรายได้เป็น
ผลผลิตเป็นสมบัติที่เราควรได้ แต่เราไม่เอา เราให้ไปหมดเลย
นี่คือจน ส่วนคนที่ไม่สร้างสรรค์แล้วจน มันจะไปจนสู้กับคนที่
สร้างสรรค์มีสมรรถนะดีแต่ไม่เอาเข้าตัวเองเอาเข้าสู่กองกลาง
แจกจ่ายไป ไม่มีเหมือนกันกับคนที่ไม่ทำอะไร คนที่ไม่ทำอะไร
ก็ไม่มีแน่นอน กับคนที่ทำอะไรต่ออะไรได้ออกมาแต่ไม่เอา
คนนั้นจนกว่า เพราะเขารวยแต่เขาไม่เอา แต่คนที่ไม่มีมันก็ต้อง
จนสิ มันไม่ขยัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

ชาวโศกเป็นคนจนที่เศรษฐกิจดี

รายละเอียด : ชาวโศกเป็นคนปฏิบัติธรรมตามทฤษฎี
พระพุทธเจ้า บรรลุผล จึงเป็นคนจนที่เศรษฐกิจดี เพราะฉะนั้น

การบริหารประเทศ ถ้าจะไปบริหารประเทศแบบให้คนรวยคนรวยคนรวย ก็จะเป็นอย่างทุกประเทศที่เขาโง่งง ดำเนินอยู่ เพราะฉะนั้นมีประเทศไทยประเทศเดียวที่มีพระเจ้าแผ่นดินตรัสว่าให้บริหารแบบคนจน ขนาดนั้นผู้บริหารเองก็ยังไม่กระดิกหูพระเจ้าแผ่นดินของประเทศไทยตรัสว่าให้บริหารประเทศแบบคนจน แต่ผู้บริหารก็ไม่ได้รู้และทำตามแต่ก็ไม่เสียหายหลาย เพราะในประเทศไทยมีคนไทยที่เข้าใจอันนี้แล้วก็ชัดเจน เป็นทฤษฎีอันยิ่งใหญ่แล้วก็จริงไม่ใช่เพื่อจ้อลอยลมปฏิบัติตนให้เป็นคนจนเอาทฤษฎีของพระพุทธเจ้ามาปฏิบัติ

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ชาวโศกเป็นประชาธิปไตย มีอธิปไตยส่วนตัว

รายละเอียด : ก็มาสรุป เรื่องประชาธิปไตยใครจะว่า ไม่ใช่เรื่องธรรมดาที่ขอยืนยันว่า อธิปไตยในสมัยพระพุทธเจ้า ไม่ได้ใช้คำว่าประชาธิปไตย แต่ท่านตรัส อธิปไตย ๓ คือ โลกาธิปไตย อุตตธาธิปไตย ธรรมาธิปไตย คนที่เข้าใจก็จะสร้างอธิปไตยหรืออำนาจให้เกิด ถ้าไปเป็นของส่วนตัวคนใดคนหนึ่ง นั้น แม้แต่ในยุคพระพุทธเจ้าที่เป็นสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เขาก็ไม่ยินยอมเขาก็ไม่ชอบใจ แต่เขาไม่มีทางเลือก เพราะว่าเป็นสมบูรณาญาสิทธิราชย์ทั้งโลกเป็นยุคทาส ไม่รู้จักสิทธิมนุษยชน ก็เลยต้องจำนนอยู่อย่างนั้น แต่ท่ามกลางสังคมยุคนั้นพระพุทธเจ้าก็ยังสามารถสร้างประชาธิปไตย หรือให้คนมารู้จัก โลกาธิปไตย อุตตธาธิปไตยแล้วทำธรรมาธิปไตยให้แก่ตัวเองได้สำเร็จตามหลักสูตรวิชาจรรณสัมปันโน หรือว่าศีล สมาธิ ปัญญาได้สำเร็จ คนที่มาเข้ารับมาเป็นพุทธมามกะปฏิบัติได้แล้วก็จะนิสสระ เป็นประชาธิปไตยที่มีอิสระในตัวเอง ซึ่งซับซ้อน เพราะในสังคมส่วนใหญ่เหมือนกับทุกวันนี้สังคมส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นประชาธิปไตย ไม่เป็นอิสระไม่เป็นอธิปไตยส่วนตัว แต่ชาวโศกเป็นประชาธิปไตย มีอธิปไตยส่วนตัว ในยุคของพระพุทธเจ้าทำได้เป็นจริง ตอนนั้นยังเป็นยุคของสมบูรณาญาสิทธิราชย์มนุษย์ชาติยังไม่รู้จักสิทธิมนุษยชนแต่พระพุทธเจ้าทำได้เพราะท่านเยี่ยมยอด แต่ในยุคนี้ไม่มีทาสแล้วรู้จักสิทธิมนุษยชนคืออดมาจึงทำได้ง่าย ทำได้ถึงฆราวาสเลยไม่ใช่เฉพาะในภิกษุเท่านั้น มีสมบัติส่วนตัวกลางเอมารวมกัน ยุคนี้อะไรๆก็ต่างกัน เป็นการเปิดโลก globalization แล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ชาวโศกเป็นผู้ที่มากเป็นคนจนอย่างมีภูมิปัญญา

รายละเอียด : คือ หากคนมาส่งเสริมให้คนมาเป็นคนจนแบบนี้ได้ สังคมโลกจะเจริญทั่วโลก สังคมโลกจะเจริญทั่วโลกเลย ถ้าคนมีภูมิปัญญาหรือว่าความจนประเสริฐอย่างนี้ แล้วพากันมาที่บ้านความจนให้คนเข้าใจแล้วมาปฏิบัติอย่างสมัครใจมาเป็นคนจนอย่างมีปัญญา ไม่ใช่มาเป็นคนจนอย่างโง่งง ชาวโศกเป็นผู้ที่มากเป็นคนจนอย่างมีภูมิปัญญาเหมือนอย่างพระพุทธเจ้าใครจะปฏิเสธว่าท่านไม่สมัครใจมาเป็นคนจนไม่ได้หรอก ท่านมาเป็นคนจนอย่างไม่มีอะไรจนกระทั่งสิ้นพระชนม์ สมณะโพธิรักษ์เองก็สมัครใจมาเป็นคนจน ท่านอยู่ทำงานไปจนกว่าจะสิ้นชีพ มันใจว่าชาวโศกมาเป็นอย่างนี้เยอะ อย่างน้อยท่านเดินดินก็มานี่ ให้น้องสาวรับมรดกของพ่อแม่ไปเลย พ่อแม่มีสมบัติพัสถานนะคนนี่แต่ไม่เอา มันมีภูมิปัญญาที่แท้จริง เราไม่ได้โกงใคร ละเมิดใคร เราขยันหมั่นเพียรสร้างสรรคควรจะเป็นเจ้าของสิ่งนั้นแต่เราก็ไม่เอา เราก็ดูเผด็จเผด็จเผด็จเป็นคนมีประโยชน์ต่อโลกเป็นคนช่วยเศรษฐกิจให้แก่โลกให้แก่สังคม คนจนชนิดนี้ไม่ได้พูดโมเมหลงตน ไม่ได้พูดทวงบุญคุณแก่ใครแต่พูดสัจธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ชาวโศกเป็นผู้มีเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

รายละเอียด : เศรษฐกิจที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง ชาวโศกเป็นผู้มีเศรษฐกิจที่ยั่งยืน เศรษฐกิจแปลว่าอะไร เสฏฐฐ ภาษาบาลี ส่วนเศรษฐะเป็นภาษาสันสกฤต เสฏฐฐ คือผู้ประเสริฐ ผู้เจริญกิจของผู้เจริญ คำว่าเจริญ คำนี้ ซับซ้อนเป็นภาษา สิริมหามายา เป็นความเจริญ ยุคนั้นคนเจริญต้องเป็นคนจนคนรวยไปแอบแฝงเอาชื่อเจริญมาเท่านั้นแต่ไม่จริง คนเจริญจริงต้องจน เพราะคนจนนั้นเป็นผู้ไม่เป็นภัยต่อสังคม ไม่ใช่คนจนสิ้นไร้ไม้ตอกซี้เกียจซี้คร้านไม่มีความรู้ล้ำทะเลเทเมาหรืออวดดีล้มละลายเป็นหนี้ ไม่ใช่!

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

ชาวโศกเป็นพวก untouchable น้อยคนที่จะกล่าวถึง

รายละเอียด : ก็ประเทศไทยเราที่มีชาวโศกแสดงตัวตนอยู่ อดมาไม่ได้ซี้ไม่ไม่ได้อวดอ้างแต่เป็นเรื่องจริงที่เป็น

ปรากฏการณ์จริงที่มันเกิดแล้ว คนไทยกลุ่มหนึ่ง ไม่ใช่คนเดียว ก็ไม่น้อยนะสะดุดตาพอมีรูปธรรม สังคมเขาก็รู้ แต่ก็น้อยคนที่จะกล้ากล่าวถึง เป็นพวก untouchable เป็นพวก ตามู อย่าแตะต้อง ที่จริงเรายินดีที่จะสัมผัสสัมพันธ์ มาวิจารณ์วิจัยเราก็ไม่ว่า เราก็รับฟัง จะด่าทอมา ถ้าคนที่ด่าทอเรามาเฉยๆ โดยคุณด่าอย่างบ้าเรอใจ อยากด่ามันสะใจ คุณก็ได้ด่า เราไม่มีปัญหาหรอกคุณด่าได้ฟรีๆ เราไม่มีสะทกสะท้านไม่ถือสาหรอก ไม่โกรธไม่เคืองคุณหรอกไม่ไปตอบโต้หรอก ไม่จองเวรจองภัยคุณหรอก คุณจะด่าก็ด่าไปเถอะดูดีนะ ทำไมไม่ตอบ ถ้าคุณอยากด่านะ ส่วนคนที่เขารู้เขาเห็น แต่เขาก็เฉยเมย ดีไม่ดีเขารู้ด้วยนะว่า อันนั้นมันดี อาตมาว่าพวกนี้น่าสงสาร รู้ว่าดีนะ แต่เขาก็เฉยเมย อาตมาถือว่าน่าสงสาร เขาไม่รู้ จะไปว่าเขาก็ไม่ได้ แต่ที่รู้นะ แต่ทำไมไม่เอาชีวิตคุณเกิดมาต้องการอะไร ถ้าคุณไม่รู้ก็แล้วไป ตอนที่คุณก็รู้ดี โศกเป็นอย่างไร ดี แล้วทำไมคุณไม่เอา อาตมาขังใจอยู่เหมือนกัน ซ่องอยู่ในถ้ำ เออ ทำไมไม่มีปฏิภาณ ไหวพริบ แล้วคุณเกิดมาจะเอาอะไร? ถ้าคุณมองไม่เห็นอะไรดีเลยก็แล้วไป ฟังชั่นใหม่ฟังเข้าใจใหม่ ก็คิดว่าเห็นว่าดีก็คงคิดว่าดี แต่คงดียังไม่พอที่จะจะมาเอา เพราะฉะนั้นก็อยู่ที่เรา เราก็ต้องทำดีให้เขาเห็นจนกว่าจะเข้าตาเขา จนรู้ว่าดีขนาดนี้ต้องมาเอาแล้ว ตอนนี่เพราะว่าเราบกพร่องเขายังไม่มาเอา เราดีอยู่แต่ยังไม่ถึงขีดความดีที่เขาจะมาเอา เพราะงั้นเราช่วยกัน ให้ดีขึ้นไปอีกกว่านี้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓

ชาวโศกเป็นพวกโลกุตระบุคคล

รายละเอียด : คือ สังคมเขาก็ต้องการอย่างนี้ (แบบชาวโศก) แต่เขาทำไม่ได้หากประเทศไทยมีผู้บริหารประเทศที่เข้าใจอันนี้ ของพระพุทธเจ้าอย่ามาเข้าใจว่าอันนี้เป็นของโพธิรักษ์ โพธิรักษ์ไม่มีน้ำยาอะไรที่จะมีความรู้ขนาดนี้ เรื่องสาธารณโภคีแต่เป็นของพระพุทธเจ้า แล้วเมืองไทยเป็นเมืองพุทธ คนไทยมีอนุสัยของโลกุตระธรรม ผังรามา แม้ยังไม่มีใครขุดคุ้ย แต่สมณะโพธิรักษ์ก็ขุดคุ้ยขึ้นมา ขอยืนยันว่าชาวโศกเป็นพวกโลกุตระบุคคล เป็นแดนโลกุตระ แดนคิวิไลซ์ (อย่างนายธเนศ วรากุลนุเคราะห์ ร้องเพลงแดนคิวิไลซ์)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ชาวโศกเป็นลัทธิพุทธ

รายละเอียด : ลัทธินี้แปลว่า ความรู้ ความเชื่อถือ อยู่ในคน ย่อมเป็นธรรมชาติธรรมชาติที่จะมีลัทธิหรือความรู้ความเชื่อถือ เป็นแต่เพียงว่าใครจะมีความรู้มีความเชื่อถือไปอย่างไรก็แล้วแต่ทำนอง เพราะฉะนั้นลัทธิมันไม่หายไปหรอกจากโลก โดยเฉพาะ อาตมากับชาวโศกนี้เป็นลัทธิพุทธ แล้วเมืองไทยเป็นเมืองพุทธ เพราะฉะนั้นคุณพยายามเปิดดวงตา ไขจิตอย่ามีติดอยู่อย่างเดิม อย่าปิดประตูใส่กลอนของคุณ เปิดแง้มเปิดตาขึ้นดูบ้าง เพื่อจะได้เห็นแสงสว่างอะไร ไม่อย่างนั้นคุณ จะจมอยู่ในความมืดอยู่ตลอดไป ยิ่งโลกหรือสังคมศาสนาพุทธที่มีคนอย่างคุณอยู่นี้ จำเป็นที่สุดที่จะต้องมิลัทธิอย่างนี้ที่คุณหมายถึงนี่ลัทธินี้ โศกนี่ เป็นลัทธิที่สัมมาทิฐิเป็นโลกุตระ จึงจำเป็นที่จะต้องมี ยิ่งมีคนอย่างคุณมากลัทธินี้ยิ่งจะไม่หายไปแน่ ไม่อย่างนั้นพุทธต้องสูญไป

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ชาวโศกได้ประโยชน์ธรรมะของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ซึ่งเรื่องนี้ศาสนาพุทธได้ फैนไปไกล ซึ่งแทบจะเรียกว่าไปไหนมาสามวาสองศอกพูดกันไม่รู้เรื่อง เขาฟังอาตมาแล้วก็บอกว่าไม่เข้าใจ เขาฟังแต่เรื่องศาสนา เทวนิยมสากลทั่วไปมีแต่ดีแต่ชั่ว แต่ของพระพุทธเจ้านั้นมีกิเลสและลดกิเลสหมด ดับสุขดับทุกข์ ดับนรกสวรรค์ ดับภพชาติ นี่คือศาสนาพุทธ อาตมาพูดไปก็เลยเหมือนกับคนบ้า พูดอยู่ได้คนอื่นเขาไม่เห็นรู้เรื่องเลย อาตมายังมีพวกที่บ้าด้วยกันอยู่กับอาตมากลุ่มหนึ่งพวกชาวโศกเป็นต้น เขาก็ได้ประโยชน์ธรรมะของพระพุทธเจ้านี้

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ชาวไร่ ชาวนา ชาวสวน รวยไม่ได้ แต่ต้องมีปัญญา

รายละเอียด : ถ้าจะมาเป็นภกติกกรม เอาคนมาเป็นภกติกกรมจึงจะต้องอยู่ในฐานของแบบคนจนตามในหลวงรัชกาลที่ ๙ เพราะว่าชาวไร่ชาวนาชาวสวนรวยไม่ได้ ไม่มีสิทธิ์รวยแล้วไม่ต้องทำตัวแบบนั้น ต้องมีปัญญาที่ว่าเราจะไปรวยทำไม มันเป็นเศษกระดาษ เรารวยผลผลิตทางพืชพรรณธัญญาหารนี้ อุดมสมบูรณ์ นอกจากจะอุดมสมบูรณ์แล้วรวย เย้ยธนบัตรเอาของไปแจกเลย ไม่เอาธนบัตรด้วย เกินนี้เราก็ไม่ให้ เราก็กินบ้าง ให้เท่าที่เราให้ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓

ชีวิตจุดติ

รายละเอียด : ๑. เกลียด ๒. เกลียดซัง
หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๗, พุทธเป็น
อเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๒๔

ชีวิตจามิ

รายละเอียด : รังเกียจ, เกลียด
หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๐๐

ชีนะ

รายละเอียด : ๑. เป็นผู้ชนะอย่างจริง เป็นผู้สูญเสียกิเลส
ตัณหา อุปาทานอย่างเกลี้ยงเกลา เป็นผู้อยู่จบพรหมจรรย์ของ
ศาสนาพุทธที่เดียว ๒. ผู้ชนะ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๙๙, ทางเอก
ภาค ๓ หน้า ๑๑

ชีวหาวิญญาน

รายละเอียด : ๑. ความรับรู้ที่อาศัยลิ้น ๒. ความรับรู้เมื่อ
รับมาจากทางลิ้นแล้วร่วมปรุงแต่งด้วยกิเลสในใจ
หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๒๐, ถอดรหัสอัตตา
อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๐๕

ชีวหาสัมผัส

รายละเอียด : ความกระทบที่มาสัมผัสทางลิ้น
หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๒๐, ถอดรหัสอัตตา
อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๐๖

ชีวหาสัมผัสชาเวทนา

รายละเอียด : ความรู้สึกที่เกิดจากการแตะต้องทางลิ้น
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า
๑๑๔

ชีพ หรือ ชีวะ

รายละเอียด : แยกเป็น ๒ คือ พืชนิยาม กับ จิตนิยาม
ที่มา ที่ไป : รายการวิดิโอรายการธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๑
สิงหาคม ๒๕๖๒

ชีวะ

รายละเอียด : ความเป็นชีพ, ความมีชีวิต
คำอธิบาย : คือ แยกได้ว่าเป็นพืช ไม่มีสุข ไม่มีทุกข์
ไม่มีรัก ไม่มีชัง ไม่มีกรรมวิบาก ไม่มีการจงใจจงกรรม ไม่มี
รักกันข้ามชาติ เป็นความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘
วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒
หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๒

ชีวะระดับจิต

รายละเอียด : อ่านอาการของจิตที่มันยังมีชีวิตอยู่คุณจะต้อง
รู้ความเป็นชีวะ ชีวะระดับพืช หรือชีวะระดับจิต คุณต้องมี
ความรู้สึกระดับพืชระดับจิต คุณทำให้ระดับจิต drop ลงมา ก็จะมี
ลักษณะของพืช ความรู้สึกนี้เอาพยัญชนะมาเรียกที่จริงพืช
ไม่มีความรู้สึกไม่มีเวทนาไม่มีวิญญาน แต่มีสัญญากับสังขาร
ความรู้สึกมันจะมีสุข ทุกข์ แบบอื่นมันไม่มีความสุข ความทุกข์
มันไม่มีวิญญาน ไม่ใช่ธาตุจิตวิญญาน มันต่ำกว่าจิตวิญญาน
ที่มา ที่ไป : รายการวิดิโอรายการธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

ชีวิต กินใช้ด้วยความโง่

รายละเอียด : คือ คนที่กินใช้อย่างหรุหรวา ฟุ่มเฟือย
แล้วยังอวดอ้างไขว่รวย
ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา
ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ชีวิตของพ่อครูสมณะโพธิรักษ์ ป.๑ ถึง ป.๖

รายละเอียด : ทุกคนผ่านชีวิต ต้องผ่านชีวิตที่เป็นเด็ก
หลงปู่ก็ผ่านชีวิตที่เป็นเด็กมา แต่ชีวิตที่เป็นเด็กของหลวงปู่
ค่อนข้างจะไม่เหมือนใคร เพราะว่าชีวิตเด็กของหลวงปู่เป็น
เด็กที่แม้เป็นเด็กก็เอาแต่ทำงานไม่ค่อยเล่นอย่างใครเขา
ไม่ค่อยทำ มีแต่หาเรื่องงาน หาเรื่องที่จะเป็นงานมาทำ หรือไม่
ก็ไปหาเงิน รับจ้างหาเงิน หลวงปู่เป็นเด็กอยู่ที่นั่นแหละ ตกฟาก
อยู่ที่ศรีสะเกษ อายุขวบ ๒ ขวบ ลุงเอาไปเลี้ยงเป็นลูก ลุงเป็น
หมอ ก็ไปอยู่หนองคาย เรียนโรงเรียนวัดหายโคก ที่หนองคาย
เรียนอยู่ ป.๑ ป.๒ ก็ย้ายเพราะสงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดตาม
ลุงก็ได้หอบหิ้วกันไป มียายตัววายแล้วเกิดมาแล้ว นายตุ้ยอยู่
ในห้อง ลุงย้ายจากเป็นแพทย์ที่หนองคาย แล้วไปเป็นแพทย์ที่
สกลนคร ย้ายไปได้หนึ่งชั่วโมงลุงก็บอกว่าไม่ไหวแล้วมีลูกหลาย

คน เลียบบอกว่าแกกลับไปอยู่กับแม่ก่อนเถอะ ตอนนั้น ๖ ขวบกว่าลุงก็ส่งคืนให้แม่ แม่ยังขายของอยู่ที่ศรีสะเกษอยู่เลย คุณยายก็บอกว่าอยู่ห่างพี่น้อง ตระกูลที่อุบล หลวงปู่เป็นเชื้อสายเจ้าเมืองของเมืองอุบลฯ เลย ยายก็เลยบอกว่าไปกับยาย กลับไปบ้านเรา อย่างไรจะตายเพราะระเบิดลงทุกวัน ก็เลยกลับมาที่อุบลฯ ยายก็บอกว่า อยู่ในจังหวัดมันมาทั้งระเบิดกันทั้งในจังหวัดมากกว่าข้างนอก ยายก็บอกว่า ไปอยู่ที่จริง ๆ คืออำเภอพิบูลย์ คือทวดของหลวงปู่เป็นเจ้าเมืองพิบูลย์ พี่ชายทวดหลวงปู่มาเป็นเจ้าเมืองอุบล น้องชายก็เป็นเจ้าเมืองพิบูลย์ ยายก็บอกว่าไปอยู่พิบูลย์ เอะ แต่แม่บอกว่าทำมาหากินสู้อยู่ที่วารินฯ ไม่ได้ เพราะว่ามีรถไฟอยู่ที่วารินฯ รถไฟไปไม่ถึงพิบูลย์ แม่ก็เลยขอยายว่า ขออยู่ค้าขายทำมาหากินที่นี่เถอะ แม่ยังแข็งแรงคล่องแคล่วทำมาหากิน ส่วนพ่อก็ไปเป็นทหารเกณฑ์ในสงครามโลก หลวงปู่จึงเป็นเด็กและโตอยู่ที่วารินฯ โรงเรียนเทศบาลวารินฯ จบ ป.๔ ที่นี่ แล้วไปต่อ ม.๑ ในจังหวัดอุบลฯ แล้วก็ต้องไปเรียน ม.๒ ที่พิบูลย์ ที่วัดกลาง จบ ม.๓ ที่พิบูลย์ ม.๔ มาเรียนโรงเรียนสิทธิธรรมวิทยาที่อำเภอวารินฯ เสร็จแล้วไปเรียน ม.๕ ไปเรียนที่อุบลวิทยาคม จบ ป.๕ แล้วไปเข้า ม.๖ ที่โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช เรียนตก ม.๖ เลยอยู่ที่โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช ๒ รุ่น เลยมีเพื่อนเยอะ เรียน ม.๖ ซ้ำ ๒ ปี

ที่มา ที่ไป : รายการพ่อครูให้อิโวกาเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ ปี ๒๕๖๒ ที่บ้านราช วันเสาร์ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๒

ชีวิตของพ่อครูหลังจบ ม.๖

รายละเอียด : จบ ม.๖ แล้วก็ไปเรียน ม.๗ เข้ากรุงเทพฯ ที่โรงเรียนสตรีบุตร แต่ไปเรียน ม.๘ โรงเรียนเทพวิทยาก็ตกเขาๆ แผนกวิทย์ ตกสองปี แต่ปีที่ ๓ นี้จะซ้ำอีกก็เบ้อ๊ ก็เดินเลาะไปมาจะไปเรียน โรงเรียนเก่าก็อย่างไรไม่รู้ ก็เลยจะไปเรียนศิลปะไปเรียนวนที่เพาะช่าง ศิลปากร ไปรู้จักอาจารย์รุ่นแรกๆ ตั้งแต่เป็นอนุปริญา ยังไม่ได้ประกาศปริญญาเลย เรียนโรงเรียนเพาะช่างก็ทำงานเลี้ยงตนเองส่งหนังสือพิมพ์เป็นต้น หาเงินเลี้ยงตัวเองไป ลงเรียนในมหาวิทยาลัยก็เป็นแต่เพียงชื่อ ไม่ได้ไปเรียนกับเขาสักเท่าไรนัก

ที่มา ที่ไป : รายการพ่อครูให้อิโวกาเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ ปี ๒๕๖๒ ที่บ้านราช วันเสาร์ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๒

ชีวิตคืออะไร

รายละเอียด : ชีวิตคือการดิ้นตอกแตก สัตว์เดรัจฉานตั้งแต่สัตว์เซลล์เดียวก็ดิ้นตอกแตกกันทั้งนั้น แต่ถ้าหมายถึงคน

ชีวิตคืออะไร มันยาว ชีวิตก็คือสิ่งที่เกิดมาแล้วได้สภาพมาจนกระทั่งมาเป็นคน จนกระทั่งมาได้พบธรรมะ พบโลกุตระธรรมด้วยนี่แหละชีวิตมนุษย์เดินมาดีแล้ว มาถึงคราวที่ได้มาพบพระพุทธศาสนาโลกุตระธรรม ซึ่งมันเป็นเรื่องยากไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะฉะนั้นคำว่าชีวิต เข้าใจเลยว่าคุณอยากไปตัดชีวิตอะไรง่ายๆ เลย ตราบใดที่คุณยังไม่บรรลุนิพพานแล้วปรินิพพานเป็นปริโยสานไป คุณจะยังตกค้างไปในความเป็นชีวิตตลอดไปอีกเป็นล้านๆ ปี ขอยืนยัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

ชีวิตต้องสู้ของสมณะโพธิรักษ์ขณะเป็นฆราวาส

รายละเอียด : สมัยก่อนอาตมารับสอนเด็กหลายโรงเรียน ทำงานหนักเลย ได้ค่าชั่วโมงมากนะ ๓๐ บาทต่อชั่วโมง ก็เลยมีแรงทำงานมากเลย ต้องเลี้ยงน้องหลายคนออกมาเช่าบ้านเดือนละ ๗๐๐ บาท อยู่สี่แยกวิชัย จบออกมา ก็บรรจุทำงานเงินเดือน ๗๕๐ แต่บ้านเช่า ๗๐๐ บาทต่อเดือนเลี้ยงน้อง ๖ คนก็ทำได้ เรื่องจริง ส่งน้องไปเรียนอเมริกาได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ธรรมะคือเครื่องถ่วงดุลยุคทุนนิยมเคออส วันพุธที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ชีวิตที่ประเสริฐ

รายละเอียด : ชีวิตนั้นสั้นนัก ชีวิตนั้นน้อยนัก หากคนประมาทชีวิต ไม่คิดศึกษา ไม่คิดสังวรตน ไม่คิดบำเพ็ญตน ปล่อยให้ล่องไป โดยระเริงอยู่กับโลก ก็ตาม เผลอตัว เผลอใจ ไม่มีสติ ปล่อยให้ตามความเคย ความเป็นเดิมๆ ก็ตาม ย่อมทำให้ชีวิตหลงไป จากการตั้งใหม่ ผู้ใดได้ศึกษาปฏิบัติธรรมะ มีสติสัมปชัญญะ รู้ตนเอง ทำขณะแต่ละขณะ ให้สังวรระวัง ระลึกได้ถึงกุศล ทำตนให้มีกายกรรมก็ดี วาจากรรมก็ดี มโนกรรมก็ดี ให้สุกสุกล อยู่ในขณะทุกขณะได้ ผู้สังวรตน มีสติรู้ตน กระทำตนได้ เช่นนั้นๆ แล ชื่อว่า เป็นผู้ยังชีวิต ให้สูงสุดดี หรือ ใช้ชีวิตที่น้อยนี้ ให้มีการก้าวหน้า ไปสู่ความเจริญความประเสริฐ อย่างถูกต้อง ตามที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้สอนเรา เพื่อก้าวเดินไปสู่ ความเป็นที่สุดแห่งผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ด้วยโพธิปักขิยธรรม ๓๗ ประการ โดยมีสติ มีธัมมวิชัย มีวิริยะ พากเพียร กระทำตนดังกล่าวนี้ เทอญ ชีวิตอันน้อยนี้ จักเดินไปสู่ที่หมาย สมกับความเป็นมนุษย์ ผู้มีจิตสูงได้ จริงแท้

ที่มา ที่ไป : สมณะโพธิรักษ์ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๘

ชีวิตที่สูงที่สุดที่สุดในโลกก็ย

รายละเอียด : มาเข้าสู่คำที่อยากจะพูด คือชีวิตของคนทุกคน เกิดมาแล้วเราอยากจะไปสู่ที่สูงที่สุดของคน แล้วคนที่เข้าใจว่า ชีวิตที่สูงที่สุดที่เราจะไปถึงได้มันคืออะไรอย่างนี้แหละ คนที่มุ่งหมายจะต้องได้ลาก ยศ สรรเสริญ ขนาดนี้ก่อน จะต้องมีการครอบครัวยุติเป็นสุขอย่างนี้ก่อน คนที่เขาารู้สึกว่า ความหมายของชีวิตเป็นเช่นนั้น เขาก็อยู่ในโลกก็ย แต่พวกคุณนี่ไม่ แตกต่างจากคนที่มีความคิดแบบนั้นจึงมาหาหาความหมาย แต่ไม่ใช่สุดท้ายก็ได้กระดาษแผ่นเดียวนะ ที่นี่ไม่มีกระดาษ ที่วิทยากร เชียงกูลแต่งกวี เขาบอกว่าฉันเขยาร์ฉันเขยาลาฉันทั้งฉันจึงมาหาความหมาย ฉันหวังอะไรมากมายแต่สุดท้ายให้กระดาษฉันแผ่นเดียว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

ชีวิตที่ไร้ค่า

รายละเอียด : อยู่เฉยๆ ไม่ทำงานอะไรมันก็ไร้ค่า นอกจากอยู่บ้านเฉยๆ นอกจากไร้ค่าแล้วหนักแผ่นดินด้วยนะ เพราะว่าอาศัยแผ่นดินต้องรับน้ำหนักเราอยู่นะ เสร็จแล้วยังไม่พอ ยังกินพืชยังกินอากาศยังกินอาหาร ในโลกเขาไปด้วย แม้จะใช้สตางค์ซื้อก็ตามคุณก็กินอาหารของโลกเขา ยิ่งพวกที่กินอาหารของโลกหยาบๆ คายๆ กินเหล็กกินผา กินคือช้โกง เขาก็ยิ่งไร้ค่ามากยิ่งขึ้น ไร้ค่าจนกระทั่งเป็นคนกินประเทศ ภูมิปัญญาหรือความเฉลียวฉลาดของคนจะรู้จักว่ามนุษย์มีค่าหรือไม่มีค่า อยู่หนักแผ่นดินหรือว่าอยู่อย่างมีประโยชน์คุณค่าแก่โลก อย่างชาวอโศกเป็นลูกพระพุทธเจ้าอดมาสอนสังฆธรรมเหล่านั้นแท้จริง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ชีวิตรูป

รายละเอียด : คือ ชีวิตินทรีย์ รู้ความมีชีวิตอยู่ของกิเลส ชีวิตต้องมีความเป็นกับความตาย ถ้ายังเป็นอยู่ ก็เรียกว่า ยังมีพลังงานของชีวิตที่เรียกว่า อินทรีย์ หรือพลังงานสูงสุด เรียกว่า พละ หากมีชีวิตอยู่ ก็เรียก ชีวิตินทรีย์ สูงสุด เป็นชีวิตพละก็เราไม่เรียกเท่าไร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ชีวิตวรรณะ ๙ ทฤษฎีของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : คือพระพุทธเจ้าท่านมีทฤษฎีที่สอนให้คนมาเป็นชีวิตวรรณะ ๙ ก็จบแล้ว เป็นคนเลี้ยงง่าย นี่แหละมีอยู่ มีกินอย่างนี้ มันเกิด มีอยู่ มีกินแล้วไม่แย่งชิง ทะเลาะวิวาท อุดมสมบูรณ์ สุขสบาย ชีวิตสบายๆ หลายคนเข้ามาสัมผัส อยู่ที่นี่แล้วดีดี แต่ทำไมไม่มา บอกไม่ได้ ตอบไม่ถูก ดี บอกว่าอยากมา แล้วอยากทำอะไรไม่มา ใครไปบังคับเอาไว้ แต่บอกว่า ติดตรงนั้นตรงนี้ เหตุผลมีเยอะ แต่ละคนเหตุผลเป็น กระบุงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ชีวิตินทรีย์

รายละเอียด : ๑. อินทรีย์แห่งชีวิต คือพลังงานแห่งความเป็นชีวิต ๒. ชีวิตรูป ๓. พลังงานชีวิต

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๘๓, ๑๘๒, ๑๘๔

ชีวิตินทรีย์ของกิเลส

รายละเอียด : ชีวิตความเป็นกิเลส

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๘๒

ชีวิตไม่ได้ฟังธรรมก็ตกต่ำ

รายละเอียด : เชื่อไหมว่าคนไม่ได้ศึกษาธรรมะแม้จะศึกษาธรรมะก็ยังไม่ง่ายเลย กิเลสมันเพิ่มตลอดเวลา อยากได้ อยากมีอยากเป็น หรือไม่ก็โทษะ ราคะโทษะเมหะเจริญอยู่ ตลอดทุกเวลามากหรือน้อย ขนาดมาศึกษาธรรมะแล้วก็ไม่ใช้หยุดง่าย ๆ เลย มาศึกษาดี ๆ จะรู้ว่าหากชีวิตไม่ได้ฟังธรรม ก็ตกต่ำ เกิดมาชาติหนึ่งสะสมกิเลสตกนรก

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

ชีชมทรัพย์

รายละเอียด : เราควรมองผู้มีปัญญาใดๆ ที่คอยชี้โทษ คอยกล่าวคำตำหนิ (นิกคัยหาวิทิง เมธาวิทิง) ขนบอยู่เสมอ ไปว่า... คนนั้นแหละ คือ ผู้ชีชมทรัพย์ ควรคบบัณฑิตที่เป็น เช่นนั้น เมื่อคบหากับบัณฑิตชนิดนั้นอยู่ ย่อมมีแต่ดีแต่ดีอย่างเดียว ไม่มีเลวเลย (เพราะว่าเมื่อคบบัณฑิตเช่นนั้น มีแต่คุณที่ประเสริฐ โทษที่ลามกย่อมไม่มี เสโย โหติ น ปาปิโย)

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ ข้อ ๑๖

ชีขุมทรัพย์เอาที่พอเหมาะ

รายละเอียด : คุณก็รู้อยู่แล้วว่าอันพอเหมาะเป็นอย่างไร ถ้าหากไม่ชีขุมทรัพย์เสียเลย มันก็ไม่มีใครมาชีได้เลย ชีเหนียวตาย หมักขุมทรัพย์ไว้คนเดียวไม่บอกให้คนอื่นรู้ หากว่าควร จะชีให้เขาบ้างก็ไม่ชีก็กลายเป็นใจดำ ก็เอาที่พอเหมาะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

ชีบอกสภาวะสังขธรรม

รายละเอียด : โภททัญญะคือคนโง่ อัญญาโภททัญญะคือคนโง่คนแรกที่เริ่มมีญาณปัญญาของพุทธ ซึ่งในพระพุทธรูปเจ้านั้น ชื่อแต่ละคนๆ เป็นชีบอกสภาวะที่แท้จริง แม้ชื่อสิริ-มหายา พ้อชื่อสุทโธนะ ยโสธราพิมพา พระราหุล ชื่อต่างๆ บอกสภาวะของสังขธรรม สภาวะธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๕ วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

ชุมชนคนจนสำเร็จด้วยภูมิปัญญา

รายละเอียด : ถ้าคนไทยเราได้สนใจธรรมะพระพุทธเจ้า แล้วทำความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจ เศรษฐกิจพอเพียงก็ดี เศรษฐกิจแบบคนจนก็ดี ชาติทุนของเราคือกำไรของเราที่ดี ซึ่งเป็นคำตรัสของในหลวงทั้งนั้น อาตมาเอามาขยายความแล้ว พาทำมาตั้งแต่ต้นทำงานศาสนา มา ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๓ อาตมา เริ่มทำชุมชนชาวอโศกที่เป็นสาธารณโภคี เป็นชุมชนคนจน จนกระทั่งเดี๋ยวนี้สำเร็จได้กันอย่างที่คนเข้ามาในนี้ มีเป็นสมาชิก มีภูมิปัญญาเรื่องนี้ได้อย่างดี เข้าใจเศรษฐศาสตร์เศรษฐกิจแบบคนจนเรียบร้อยเลย หมดความสงสัยเพราะมีจิตวิญญาณที่เป็นผู้ที่เข้ากระแสโลกุตระของพระพุทธเจ้าอย่างแท้จริง เพราะฉะนั้นจึงไม่เป็นทาสโลกธรรมไม่ต้องไปแย่งลาภ ยศ สรรเสริญ ก็น่าจะเข้าใจได้ชัดเจน ไม่แย่ง มีน้อยก็อยู่ได้หรืออย่างเก่งคือไม่ต้องมีเลยส่วนตัว อาศัยกับส่วนกลาง จะขอเบิก มีให้ก็ใช้ ไม่มีให้ก็ไม่เอา ประหยัดไม่สุรุ่ยสุร่ายไม่ฟุ่มเฟือยและไม่ตายหรอก และไม่ได้หมายความว่าจะไม่เจริญมีความเจริญด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

ชุมชนชาวอโศก

รายละเอียด : ชาวอโศกได้ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติที่เป็นสัมมา แล้วมีวิมุตติญาณทัสสนะมาพอสมควร มารวมกันจนกระทั่งเป็นกลุ่มคนมีศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะได้ประมาณนี้ เป็นชุมชนชาวอโศก เป็นชุมชนจริงๆ มีสมาชิกประจำ ชุมชนของชาวอโศกมีมากกว่า ๑๐ ชุมชน ชุมชนที่มีสมาชิกเกิน ๑๐๐ คน มีรูปธรรมมีวัฒนธรรมสังคัม มีความเป็นอยู่สาธารณโภคี มีสาธารณธรรม ๖ มีวรรณะ ๔ ยืนยันได้ตามธรรมะพระพุทธเจ้า อาตมาเอาสาธารณธรรม ๖ วรรณะ ๔ มาที่บ้านสังคัมมนุษย์กลุ่มคน ที่มีเศรษฐศาสตร์แบบนี้มีรัฐศาสตร์แบบนี้สังคมศาสตร์แบบนี้ เป็นบวร บ้าน วัด โรงเรียน ร่วมกันอยู่ มีทั้งเด็กทั้งผู้ใหญ่คนแก่คนพิการ คนติดเตียง ก็ดูแลกันไป นี่แหละวัฒนธรรมอย่างนี้ที่เราเป็น มีน้ำใจ ในที่สุดท้ายก็ไปร่วมกันเผา สะดวกสบายไม่ต้องมากเรื่อง แม้จะไม่หรูหราฟูฟ่า้อครฐานอะไร แต่ก็ไม่ได้น่ารังเกียจอะไร อยู่กันอย่างเป็นสุข คำว่าความสุขคำนี้ก็ขอยืม ภาษาของโลกมาใช้ มันเป็นรูปสโมสฺโย คือมีความสุขอย่างมีสัมมาทิฐิ สุขอย่างเป็นสังคัมที่สัมมา ไม่ใช่เป็นสังคัมที่ไม่เข้าเรื่อง แล้วก็ช่วยพัฒนากันไปมีเมตตาทายกรรม วชิกรรม มโนกรรม สาธารณธรรม ๖ แล้วก็มหัศจรรย์ที่เรียกว่า ศีล อย่างต่ำนี้ศีล ๕ เครื่องครัดบ้าง ไม่เคร่งครัดบ้าง เครื่องครัดจัดไปก็มี ศีล ๕ ก็รู้กันจริงได้ประโยชน์จากศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ไม่ได้ลงรายละเอียดตอนนี้ อธิบายพอเป็นตัวอย่าง

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

ชุมชนชาวอโศกถือว่าเป็นชุมชนที่หายากในโลก

รายละเอียด : จริงนะ สังคัมอย่างชุมชนชาวอโศกถือว่าเป็นสังคัมที่หายากในโลก แม้แต่ในประเทศไทย ก็มีกลุ่มพวกเรานี้แหละ ที่มีสังคัมชุมชนดำเนินชีวิตอยู่ โดยเฉพาะถึงขั้นสาธารณโภคี ซึ่งไม่มีที่ไหนในโลกหรอก มีชาวอโศกในประเทศไทยกลุ่มนี้เท่านั้น ไม่มีคนไหนอีกในโลก ซึ่งเรื่องนี้อาตมาเข้าใจว่าเขาเข้าใจไม่ถึงคำว่าคุณวิเศษ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของมนุษย์และสังคัมความเป็นเศรษฐิกิจะดับ สาธารณโภคีซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ แม้แต่นักเศรษฐศาสตร์อาตมาก็ว่ายังไม่มีความพอ ยังไม่เข้าใจ ยังไม่เห็นว่ามันเป็นยอดของระดับเศรษฐศาสตร์ที่เป็นไปได้ possible มันไม่ใช่ Idealism ไม่ใช่เป็นแค่คึกคะนอง มันเป็นไปได้หรือ เป็นไปได้ และเป็นไปได้อย่างสุขสบายด้วยสุขสำราญ เป็นคนจน พุดได้เต็มปาก

ชุมชนชาวอโศกถือว่าเป็นชุมชนที่หายากในโลก – ชุมชนที่มีชีวิตใฝ่ธรรมตลอดเวลา

ว่าเป็นคนจน เราไม่ได้มาหลอกลวงตลบตะแลงตอแหลชาวโลก เราจนจริงๆ เข้าใจว่าคนจนคืออะไร คนจนคือคนไม่สะสมทรัพย์สินเงินทอง แล้วก็ไม่ได้เจตนาจะสะสม

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓

ชุมชนชาวอโศกที่ราชอาณาจักรอโศก จนได้ที่แล้ว จนลงตัวแล้ว

รายละเอียด : การศึกษาเรื่องของเศรษฐกิจสังคมมีการชีวิตอย่างไร ได้ประสิทธิภาพอย่างไร ยกตัวอย่างเช่น พูดด้วยภาษาต่างๆ ชุมชนชาวอโศก ที่ราชอาณาจักรอโศก จนได้ที่แล้ว ฟังไหวไหมนี่ จนลงตัวแล้ว ที่ว่าจนลงตัวคือ เป็นสังคมโดยองค์รวมแล้ว รายได้ที่หมุนเวียนแต่ละวันแต่ละเดือนแต่ละปี จากที่เราผลิตแล้วก็เกิดรายได้ เราไม่ได้กักตุนนะเราไม่ได้สะสม ให้แก่ตัวเองมาเป็นของตัวเองของตัวของตน ไม่ต้องไปพูดถึงว่านอกจากสะสมเป็นของตัวเองแล้วยังเอาของตัวเองไปออกดอกปันผล อาลววดตึงตูดให้แก่ตัวเองอีกรอบไม่พูดเลย อโศกไม่ทำ มีแต่เมื่อมีแล้วผลิตมีส่วนเกินขึ้นมา เอามากินใช้อาศัยมีเหลือยังแจกจ่ายแจกงาน จะขายก็ขายถูกที่สุด ดีไม่ดีไปแจก ยิ่งโควิด ยิ่งแจกเก่งกว่าเก่า นี่คือพฤติกรรมในโลกในสังคมจริงๆ ประเทศไทยจะมีอันนี้ ประเทศอื่นจะมีหรือไม่มีนะ ประเทศอื่นมีบ้างแต่ไม่เข้มข้นอย่างนี้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ชุมชนชาวอโศกผู้ไม่มีความเศร้าหมอง

รายละเอียด : พูดมาว่าอาดมาเป็นผู้ที่ไม่มีความเศร้าหมองเลย คุณคนนี่เก่งที่มองว่าอาดมาไม่มีความเศร้าหมองเลยอันนี้อาดมาไม่รู้ว่าความเศร้าหมองเป็นอย่างไร โดยเฉพาะความเครียดก็บอกว่ามีเครียด อาดมาก็ไม่รู้ว่าความเครียด อาการมันเป็นอย่างนี้ เพราะว่าอาดมาไม่รู้จักระบายเครียด ก็มีแต่เรื่องสนุกเบิกบานสำราญใจไม่เห็นมีเรื่องเศร้าหมอง คนเขาทุกข์เขาวุ่นวายเขามีเรื่องราวอะไรต่ออะไรเราก็เห็นใจเขา ถ้าหากจะช่วยเขาก็ช่วยเท่าที่ทำได้ แต่คนเขาเป็น แต่เราไม่ได้เป็น อาดมาไม่มีความเศร้าหมอง อาดมาจึงมาระลึกรู้ว่าชาตินี้เกิดมา ตั้งชุมชนก็ชื่อว่าชุมชนชาวอโศก เป็นชาวที่ไม่มีความเศร้าหมอง มันเป็นอย่างนั้นก็จริงเป็นผู้ที่ไม่มีความเศร้าหมอง อาการเศร้าเราก็ต้องการรู้ว่ามันเป็นความไม่เบิกบานร่าเริง

ไม่ชุ่มชื่น อาดมาก็ว่าใจเรานั้นก็เป็นใจเราเต็มๆ ใจเราสะอาดสว่าง แต่ไปทำใจหม่นหมองแว้งๆ แหว่งๆ น้อยๆ ทำใจน้อยน้อยใจ ก็ใจเราไปทำมันทำไม มันอ้อยหรือใจ ทำใจน้อยนี้มันมาก ทำใจเศร้ามันมากทำใจโหดมันมาก หรืออู้แล้วก็ทำไปทำไม ก็ทำใจในใจให้ได้อย่างที่เข้าทำ ไม่ต้องทำอะไรไม่เข้าทำอย่างที่ถามไป สรุปแล้วการปฏิบัติธรรมอยู่ที่การมนสิการ การทำใจในใจตามที่เราเข้าใจไว้ดีแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

ชุมชนชาวอโศกมีกองกลางเป็นสาธารณโภคี

รายละเอียด : คือพระอรหันต์ ไม่มี จะอยู่กับกองกลาง สร้างสรร เป็นคนขยันหมั่นเพียร ไม่ใช่เป็นคนแฝงกิน เป็นคนขยันหมั่นเพียร สร้าง สรร แม้จะรู้ว่าเราเสียสละ เราทำงานมีผลผลิตเยอะแยะ แต่เราเอาเข้ากองกลางหมดเลย เรากินน้อยใช้น้อย ไม่ริษยาคนอื่น ใครจะตะกตะกิน อยากรู้ก็ไปถามดูก็เรื่องของเขา เราลดลงมาเรื่อยๆ ดีกว่า แค่นี้ก็พอ แต่ไม่ได้มาทรมาน สังขารร่างกายนะ จะเห็นได้ว่าร่างกายก็แข็งแรงดูดี จะเห็นได้ว่า ชาวอโศก ลงพุงน้อย

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ชุมชนชาวอโศกเป็นชุมชนที่มีธรรมะ ของพระพุทธเจ้าจริง

รายละเอียด : เป็นสังคมในระดับอนาคามีภูมิขึ้นไปจะมีคนที่มีความบังเป็นสภิกาคามี ก็เข้าใจไม่เป็นไร ๑. ก็สู้ได้แต่ใจไม่เก่ง หรือ ๒. วิบากไม่สู้ วิบากมีเหลือบ้าง มาแหงก็ใจอ่อนกับวิบาก กับไม่เอาจริงกับวิบากก็เลยแพ้ แต่ถ้าเอาจริงแล้ว ก็ชนะ เฮอร์เซ็นคนที่จิตใจชาวอโศกเป็นคนระดับอนาคามีเป็นต้นไปถึงพระอรหันต์ เพราะฉะนั้นสังคมชาวอโศกจึงสร้างเศรษฐกิจในระดับ สาธารณโภคีสำเร็จในยุคนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ยอดคนอาภัพที่มีระดับของศาสนาพุทธ วันศุกร์ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

ชุมชนที่มีชีวิตใฝ่ธรรมตลอดเวลา

รายละเอียด : อาดมาทำให้เกิดสังคมที่เป็นชุมชนมีชีวิตใฝ่ธรรมสำนึกในธรรมะตลอดเวลา พวกเราเตือนกันตลอดเวลา

อันนี้ใช้ได้ ชีวิตไม่สูญเปล่า คนอยู่ข้างนอกจะจมไปกับโลกีย์ จมไปกับกิเลสตลอดเวลา อยู่ในนั้นได้ประโยชน์ได้กำไร เพราะฉะนั้นถึงบอกว่ามาอยู่เถิด ใครที่พอจะมาอยู่ได้แล้ว ต้องมีศีลจึงมาอยู่กับเราได้ คนที่ยังไม่มีศีล ไม่ถือศีลก็มาอยู่กับเราได้ยาก

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

ชุมชนที่ไม่ตกเป็นทาสสังคมนิยมย่นพิสูจน มาถึง ๕๐ ปี

รายละเอียด : ซึ่งสิ่งนี้อาตมายืนยันมั่นใจว่าอาตมาเป็นจริงและพิสูจน์ยืนยัน ว่าอาตมาเป็นผู้รู้เป็นผู้เข้าใจอธิบายได้ นำทางปฏิบัติได้ มีผลตามที่อาตมาอธิบายได้ด้วย สอบทานจากพระไตรปิฎกได้ด้วย อย่างนี้คุณยังไม่ยอมรับอาตมา ผู้ไม่ยอมรับอาตมาว่า อาตมาปฏิบัติถูกต้องตามพระพุทธเจ้า คือคนอวิชชา แปลไทยว่าคุณยังงออยู่ คนที่เห็นอาตมายืนยัน ปฏิบัติมาถึง ๕๐ ปีแล้วจนเกิดเป็นกอบเป็นกำเป็นหมู่เป็นกลุ่ม เป็นมรรคผล แม้ที่สุด เป็นชุมชนที่ไม่ตกเป็นทาสของสังคมนิยมว่าทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านการเมือง ทางด้านสังคมก็ไม่เป็นทาส เขาเป็นอย่างไรเราก็ไม่ได้รับผลกระทบ อาตมายืนยันความจริงอันนี้เขาก็ไม่รู้สึกสะอิดสะเอียน น่าจะเห็นนะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

ชุมชนอาริยะ คนบรรลุดธรรม

รายละเอียด : อาตมาไม่รู้เรื่องหรือไม่ได้ฟังธรรม อาตมาแสดงธรรมะทำให้เกิดความประสพผลสำเร็จพอสมควร ทำให้เกิดโลกุตระธรรมขึ้นมา ซึ่งมันหายไปจากสังคมนิยมแล้ว ก็รู้จักโลกุตระธรรมรับโลกุตระธรรม เอาไปปฏิบัติจนเกิดมรรคผลได้ เกิดเป็นคนที่เป็นพระอาริยะเกิดชุมชน ที่อาตมาพูดโดยไม่กระดากปาก ว่าเป็นชุมชนอาริยะ เป็นชุมชนคนบรรลุดธรรม ถึงขั้นโดยคารวมแล้วเป็นถึงขั้นอนาคามี มีคุณธรรมถึงขั้น สาธารณโภคี ซึ่งมันเป็นการพิสูจน์ธรรมะที่ยิ่งใหญ่มาก แต่คนยังไม่ค่อยเข้าใจไม่มีภูมิปัญญามารู้อันสิ่งเหล่านี้ ยังไม่รู้จักคุณค่าของพฤติกรรมมนุษย์ ที่เกิดในสังคมนิยมที่มีเศรษฐกิจที่หยุดยอ รัฐกิจก็หยุดยอ สังคมก็หยุดยอ นี้ไม่ได้พูดหลงเลอะ แต่พูดตามความจริง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

ช่วง lock down โควิดชาวอโศกอยู่กัน อย่างสุขสำราญ

รายละเอียด : ที่โรงเรียนผู้นำอย่างภาพให้เห็น แม้จะ โควิด จะปิดสถานที่ ส่วนไหนเหมือนกับครอบครัว แต่ละแห่ง แต่ละแห่ง โรงเรียนผู้นำก็เหมือนกับครอบครัวใหญ่มีผู้อยู่เป็น ชุมชน ๑ เท่าที่อยู่ ก็คงอยู่กันอย่างสำราญเหมือนกับที่ราชธานี อโศก ปิดก็เหมือนกับครอบครัวอยู่ในนี้ คนที่เข้ามาตักอยู่ในนี้ ในขณะที่ไปไหนไม่ได้เพราะว่าถูกกำหนดไม่ให้เคลื่อนย้าย ออกจากที่แล้วลือคดวาว ใครอยู่ที่ไหนก็อยู่ที่นั่น ก็มีคน ต่างประเทศคนต่างจังหวัดต่างถิ่นที่ตักอยู่ในราชธานีอโศก ตอนนั้นก็มิใช่ไม่น้อย ก็เลยอยู่กันอย่างสุขสำราญไปเลย แต่ละ คนจะรู้สึกอย่างไรคงได้ถามกันคนที่ตักค้างอยู่ในช่วงโควิด มีทั้งคนที่อยู่ต่างประเทศแล้วมาเมืองไทย มีคนต่างประเทศ จริงๆ มีคนต่างชาติ แล้วก็คนไทย ที่ไปอยู่ต่างประเทศแล้ว ก็กลับมาในช่วงระยะเวลาที่พอได้อยู่ที่นี้ เมื่อตอนท้ายหายไป แล้วคงจะได้ ก่อนจะไปก็สัมภาษณ์ไปหน่อยว่าเป็นอย่างไร ตักอยู่ที่นี้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งจะกี่วันก็เดือนก็ปีก็ยังไม่รู้เลย จะเกิดความรู้สึกอย่างไรได้รับความรู้อย่างไรคงจะได้เปิดเผยกัน

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโออุ๋นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ช่วงปัจจุบันยาวะกับยามะ

รายละเอียด : อาตมาพูดของอาตมา อาตมาใช้ของ อาตมา คุณคือคุณแล้วคุณจะเข้าใจ อย่างอาตมาใช้ของ อาตมามันยังไม่ได้หรอก คุณก็พูดถูกแล้ว คุณเข้าใจก็ยังไม่ได้ แล้วจะมาใช้อาศัยอีกมันเป็นความเป็นไปไม่ได้เลย คุณเข้าใจ แต่คุณก็ยังสับสน ไม่เข้าใจ เริ่มเข้าใจ สภาวะที่เป็นอย่างที่คุณนั้น พูดอย่างหนึ่งสภาวะก็อย่างหนึ่ง คุณเข้าใจ แต่ก็ยังไม่ได้ ก็เลยไม่แมน หากทำได้ก็ไม่สงสัย ก็หัดทำปัจจุบันที่ตัวเอง พยายามที่จะไม่เอาจุดเล็ก เข้าใจความหมายของคำว่าปัจจุบัน ที่ได้ ปัจจุบันจะมีความต่างกับอีก ๒ คำคือคำว่าอดีตกับอนาคตก ก็ต้องทำให้ได้ว่าสภาวะของอดีตกับสภาวะของ อนาคตกนั้นมันไม่ใช่ปัจจุบัน เพราะฉะนั้นปัจจุบันของคุณจะ ทำให้มันยาว ยาวะ ให้มันยาวมีความต่อเนื่องของปัจจุบันไป เช่นคุณสนใจลูกแดงโมคุณก็แดงโมแดงโมแดงโมแดงโมแดงโมของคุณต่อไปอีกหลายวินาทีเป็นนาทีเป็นชั่วโมงก็แดงโมไม่ไปไหน อันนี้ก็ยาวไปเรื่อยๆ หรือคุณจะไม่ให้มันยาวก็เป็นช่วงๆ ยามะ ช่วงหนึ่งสักสองวิ หัววิ แล้วไม่ต่อกก็จบ แต่ถ้าต่อกก็เป็น ยามะ ถ้าไม่ต่อกก็เป็นยามะ เท่านั้นเอง นี่เขาก็ไปเถียงกันในวินัย

ช่วงปัจจุบันยวาระกับยามะ – ข้าชองให้หยุดเร็วให้มีปัจจุบันเร็วที่สุด

ภิกษุจะเอายาไว้กับตัวเองได้ไม่เกิน ๗ วันก็เป็นยามะ แต่สิ่งที่เก็บได้เกิน ๗ วันก็คือ ยวาระ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

ช่วงวิกฤติโควิดปฏิบัติงานภายในที่เป็นประโยชน์ที่ควรทำ

รายละเอียด : เราก็ปฏิบัติงานเราออกไปปฏิบัติสัมพันธ์กับข้างนอกไม่ได้มันเป็นข้อจำกัดในเหตุการณ์มันบังคับให้เราไปทำไม่ได้ เราก็ทำกรรมกิริยาภายในของเราแหละ งานภายในของเราที่มันจะต้องทำอยู่แล้ว เราก็ทำงานนะ ต้องคิดให้ดี ก็ยิ่งดีเราก็ยังมีเวลาจะทำงานส่วนตัวส่วนในของเราให้เต็มที่ งานจัดสร้างสรรงานผลิตอะไรที่ก่ออะไรของเรา ไม่มีอะไรก็เข็ด บัดกวาดดูทำ ๕ ส. ในบ้านตัวเองเลย จะซ่อมแซมจะแก้ไขตามที่เราประสาช่าง ก็เป็นโอกาสที่เราจะต้องได้ทำไม่ต้องเกี่ยวข้องกับคนอื่น เราก็ทำในสิ่งที่ควรทำ มันก็เป็นประโยชน์ไม่ใช่จะสิ้นไร้ไม้ตอก อัน্তুที่เราจะทำอะไรไม่ได้ มีเรื่องราวเยอะแยะไปที่เราจะต้องทำ ไม่มีอะไรจะทำก็นอน พักผ่อน พักผ่อนพอแล้วก็ลุกขึ้นมาหาเรื่องทำ หางานที่ควรทำ จะเป็นประโยชน์เป็นสิ่งที่รังสรรค์ เราก็ทำกันไป

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ่มออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ช่วงแสวงหา ๖ ปี ไม่ใช่การปฏิบัติธรรม

รายละเอียด : เราเป็นผู้เชื่อว่า โชติปาละ ได้เคยกล่าวกับพระสุคต พระนามว่า กัสสปะ ว่า การตรัสรู้เป็นของได้โดยยาก ท่านจะได้จากโพธิมณฑลที่ไหน โพธิญาณท่านได้ยากอย่างยิ่ง ด้วยผลแห่งกรรมนั้น เราได้บำเพ็ญทุกกรกิริยาเป็นอันมาก สิ้นเวลา ๖ ปี เราได้ถูกบูรพกรรมตักเตือน (บุพพกัมเมนะ โจทิต) จึงแสวงหาโพธิญาณโดยทางผิด เรามีได้บรรลุมรรคตรัสรู้โดยทางนั้น บัดนี้เราเป็นผู้สิ้นบาปและบุญ (บุญญาบาปปริกขีโณ) เป็นผู้ไม่มีอาสวะ... ฯลฯ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๒ ข้อ ๓๙๒, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ช่วยประกาศสิ่งที่ถูกต้องไปเกี่ยวกับโลกตระ

รายละเอียด : อันนี้คงจะจริงแก่ใจอะไรไม่ได้แล้วตกกระไดพลอยโจน แต่ไม่รู้จะทำอย่างไร ไม่มีฤทธิ์ ไม่มีอำนาจ ไม่มีประสิทธิภาพตัวเองพอเพียงที่จะดึงตัวเองขึ้นมาอย่างไม่ได้เลย ตัวเองก็ต้องจมอยู่อย่างนั้น อย่าไปว่าจะไปช่วยศาสนาองค์รวมให้ดีขึ้นได้ ตัวเองยังดึงออกมาจากตรงนั้นไม่ได้เลย ผู้ใดที่ปลื้มออกมาได้คนนั้นคือคนเก่งขึ้นมาได้นั้นก็ต้องช่วยกันดำเนินสิ่งที่ถูกต้อง ช่วยประกาศสิ่งที่ถูกต้องไปให้ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสันติธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ช่วยอะไรก็ไม่ดีเท่ากับให้ชีวิตพัฒนาเป็นอรหันต์

รายละเอียด : ช่วยอะไรไม่ดีเท่ากับให้มีชีวิตเป็นมนุษยชาติแล้ว มันจะวนอยู่กับความสุขทุกข์ ตีๆ ช้ำๆ รวยๆ จนๆ ขอบๆ ชังๆ เป็นคู่สองอยู่อย่างนั้นกระทั่งค่อยๆ ลดได้มาเป็นอรหันต์ แล้วก็ใครจะไปข้างไหนก็แล้วแต่ยังมีข้างเรียกว่า อันตา แปลว่าส่วนปลายข้างใดข้างหนึ่ง ที่พระพุทธเจ้าใช้อธิบายในธัมมจักกัปปวัตตนสูตร อธิบาย กาม กับ อัตตคนก็เข้าใจได้ยาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ข้าชองให้หยุดเร็วให้มีปัจจุบันเร็วที่สุด

รายละเอียด : อาตมาก็พูดแล้วนะว่าอาตมาอยู่กับปัจจุบันที่จุดลงไป จึก แล้วยกขึ้นเลยนะ เข็มแหลมปัจจุบันจุดลงไปแล้วยกเลยอาตมามีอยู่ในปัจจุบันเท่านั้น เพราะฉะนั้นไม่ได้ยึดมั่นถือมั่นอะไร ไม่ยึดยวาทว่าสองจุดสามจุดนี้ แต่ไม่ใช่ว่าจุดไปแล้วไม่รู้เรื่อง สัญญามีอยู่ มันก็ยังไม่แก่ที่ไม่ต่อเนื่องกันบ้างแต่ก็ฝึกอยู่ว่า ให้สัญญาแก่กันจำได้หมายรู้แก่กันขึ้นได้มากขึ้น แต่อาตมาจะฝึกให้หยุดเร็ว ให้มีปัจจุบันที่เร็วที่สุด อันนี้อาตมาข้าชอง ความจำไม่มีปัญหาหรอก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

ชาตาน

รายละเอียด : อบาย

หนังสืออ้างอิง : คำนุญคือบาป หน้า ๒๓๕

ชาตาน

รายละเอียด : ชาตานก็คือตัวกูว่ะ ชาตานกับตัวกูมันไม่ต่างกัน เทวดากับชาตานมันอันเดียวกัน เทวดาคือตัวสุข ชาตานคือตัวสัตว์นรกตัวทุกขมันตัวเดียวกัน หนึ่งเขาไม่รู้ว่ามีมันเป็นตัวเดียวกัน เขาไม่อยากแยก เขาเอาแต่ความสุข อย่านให้

ชาตานมวอแว เขาไม่เกี่ยวเลย ชาตานจะมาอย่างไรเขาก็หนี เขาก็หลบเลี่ยง หรือใช้พลังงานที่มีแต่ดี ไม่ศึกษาพลังงานชั่ว เขาก็เลยทำได้ ใช้พลังงานมีเท่าไรร์ ดิดชาตานทิ้ง หนีไปไกล จากชาตานไปเสพอยู่ที่วังแห่งความสุข แต่ไม่ได้ทำชาตานให้หายไป ไม่ได้เรียนรู้จักชาตาน ไม่ได้รู้จักหัวใจชาตาน ทำร้าย หรือฆ่าชาตานเด็ดชั่วหัวใจของชาตานให้ดับสนิทไปเลยไม่เป็น เพราะฉะนั้นจึงไม่มีจบ

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช ภายนี้คือวิญญูณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ฉา

รายละเอียด : เผา ไหม้ ไฟ เฟ่ง ทำให้สูญสิ้นไป
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๓๙

ฉาน

รายละเอียด : พลังงานไปเผา มีอำนาจมีฤทธิ์เหนือกว่า
กิเลสที่เป็น รากะ โทสะ โมหะ คนนั้นก็มีความสามารถที่จะ
ทำการอภิสังขารที่เป็นปญญาภิสังขาร
ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ฉาน

รายละเอียด : ๑. เฟ่งเผา ๒. เฟ่ง, ความคิด, เผา ๓. การ
เฟ่งจิตอ่านรู้และเกิดการทำลาย หรือเผาอกุศลจิตที่ได้อันนั้น
ลงไปสำเร็จ ๔. ทำจิตให้ปราศจากนิรวณ ๕ ได้ ๕. ความเริ่มก่อ
ไฟในขั้นปฐมและเผาไหม้ลงจนสูญสิ้นเรียบร้อยในขั้นสุดท้าย
๖. จิตสงบเพราะได้เผาอิรวณ ๕ สมบูรณ์แล้ว ๗. ไฟปัญญา
๘. จิตที่ไม่มีกิเลสอิรวณ ๕ ในขณะนั้นๆ, จิตไม่มีกิเลสอิรวณ
อยู่ในภพก็ได้ จิตตื่นเปิดทวารขึ้นสู่วิถีทุกทวารก็ได้, สภาพที่
ผู้นั้นมีสติสัมปชัญญะควบคุมใจตนอยู่พร้อมด้วย และสามารถ
ทำใจตนให้ปราศจากนิรวณ ๕ ได้ ๙. การเฟ่งและเผากิเลส
๑๐. ความสามารถในการปฏิบัติไตรสิกขา หรือปฏิบัติจรณะ ๑๕
หรือหลักธรรมอื่นๆ จนกระทั่งจิตพัฒนาเป็นฉาน นั่นคือเกิด
อภิจิตเจริญขึ้นๆ หรือกิเลสลดลงๆ จนกระทั่งไม่มีกิเลสใน
ในจิต ๑๑. อาการของจิตที่ทำงานเฟ่งพิจารณาวิจัยไตรตรอง
ตัดสินตัวตนของกิเลสได้ แล้วทำการกำจัดหรือเผากิเลสใน
สำเร็จไปตามลำดับ ๑๒. ไฟ, กองเพลิงใหญ่
คำอธิบาย : ฉานแปลว่าไฟพลังงานของจิตเป็นไฟที่มี
ฤทธิ์อำนาจสูงกว่าไฟรากะ ไฟโทสะ ไฟโมหะ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๔๓, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๑๔๖, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๒, ๓๓๙, สมมติ
พุทธ หน้า ๒๖๙, ฐานขังสุข รู้จักขังสัตว์ หน้า ๑๔๕, ธรรมที่
เป็นพุทธ หน้า ๒๕๑, คนคืออะไร? หน้า ๒๑๑, ๒๑๖, ๒๑๗,
อีคิวโลกุตระ หน้า ๗๕, เปิดโลกเทวดา หน้า ๕๓, พุทธเป็น
อเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๐๐, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร
ฉบับ ๒๖๕

ฉาน ๑ ฉาน ๒ ฉาน ๓ ฉาน ๔

รายละเอียด : ฉาน ๑ มีวิตกวิจารณ์ ปิติ สุข เอกัคคตา
วิตกวิจารณ์คือ ถ้าเข้าใจฐานจิต ตักกะ วิตกกะ สังกัปะปะ
แยกกิเลสออกจากจิตให้ได้ จะมีจิตแผ่ปนเป็นรากะโทสะ ก็มี
ทฤษฎีมีวิธีการกำจัดกิเลสให้ได้กิเลสนี้ก็ลดได้ ก็คือตักกะ
ตัวที่จิตตำริแล้วมีกิเลสผสมก็จัดการกิเลสให้ลดลงพฤติกรรมก็
ดีขึ้นเรียกว่า วิจารณ์ จาระ แปลว่าพฤติกรรม อาการของจิต เราทำได้
ยิ่งขึ้น กิเลสที่ทำให้มันไม่มี เรียกว่า วิ เจริญมากยิ่งขึ้น
วิ มีความหมาย ๒ อย่าง ๑ จัดการสิ่งที่ไม่ควรมีไม่ให้มี ได้แล้ว
ก็ให้มีสิ่งที่เจริญสิ่งที่ดีมากยิ่งขึ้น วิ จึงเป็นเทวดาที่ยอดเลย
เป็นทเวคือ ลักษณะ ๒ ลักษณะ แล้วเรารู้จักด้วยปัญญา
แยกใช้ภาวะคู่กันได้ ทำให้มันไม่ ปฏิเสธทำลาย แล้วทำให้มันมี
ทั้งไม่ ทั้งมี นี้ จะสำเร็จผลทั้งคู่ มีดีมากยิ่งขึ้น ไม่ หมดลงไป
หมดลงไป แยกยาก วินั้นแยกยาก เพราะเป็นทเวแท้ๆ มันจะ ควิ
หรือ เทว คือตัว ท คือตัวพลังงาน ท คือพลังงานหนุ่มแน่นแข็ง
ทน ทหาระ คือแข็งแรงหนุ่มแน่น สรูปแล้ว สามารถที่จะกำจัด
กิเลสได้จริงสั่งสมเป็นพหูสูตก็เป็นจิตที่สะอาดแล้วตักผลึก
สะสม การตักผลึกของจิตสะอาดสั่งสมลง มากเข้าๆ ก็แข็งแรง
เป็นผลึก ปึกแผ่น แน่นหนาเรียกว่าตั้งมั่นแข็งแรง จิตตั้งมั่น
อันนี้แหละเรียกว่าสมาธิ ฉาน ๑, ๒ ไม่ต้องวิตกวิจารณ์มากแล้ว
เพราะการรู้จักแล้วรู้จักได้เก่งรู้จักได้เร็วขึ้น มีประสิทธิภาพ
รู้ได้เร็วขึ้นทำได้เร็วยิ่งขึ้นรู้ทั้งวิตกและวิจารณ์ พฤติกรรมของจิต
สมรรถนะของจิตมันดียิ่งขึ้นเก่งยิ่งขึ้นเร็วยิ่งขึ้นมันก็ไม่ต้อง
ไปกังวลเพราะมันทำได้จนกระทั่งเป็นอัตโนมัติทำได้เร็ว
เราก็จะมีปิตินดีที่เราทำได้เรียกว่ามีความเจริญ ปิติ ลดลงเป็น
อุปกิเลส ปิติ ลด ฉาน ๓ ก็จะเหลือแต่ความสุข สุขคือดี ข คือ
ว่าง มันก็ลดลงเหลือแค่สุข กับเอกคตาหรือเรียกว่าภาวะสงบ
แล้วอุเบกขาก็จะเข้ามา พลังงานของอุเบกขาก็จะเริ่มต้นที่
ฉานที่ ๓ แล้วยิ่งเจริญเป็นฉาน ๔ แม้จะอาการยินดีในว่างก็
จะลดลงๆ เฉย ไม่มีแม้แต่ยินดีกลางๆ ไม่ผลึกไม่ดูดีจึงเรียกว่า
อุเบกขา ปริสุทธา ปริสุทธิอยู่ ทำยิ่งขึ้นก็เก่งยิ่งขึ้นปริโยทาดา
อุเบกขาก็ยิ่งเก่งยิ่งเรามีสมรรถนะสูงไม่ต้องทำอะไรมาก มุทุ
ภูตธาตุ ทำให้เกิดอุเบกขาที่เก่งยิ่งขึ้นก็เป็นแรงที่เสถียรสถิตย์
เป็นแกนของจิตที่เป็นบัสสัทธิไม่ใช่สมณะ เป็นอปปนนา
พยัปปนนา เจตโสภินโรปนา แนบแน่น แน่นแน่น บักมัน เป็น
๓ ตัวของสังกัปะปะ ๗ สั่งสมทั้งความเร็วไวคล่องแคล่วเรียกว่า

กายปาคุญญา มีรูปนามที่คล่องแคล่วของเวทนาสัญญาสังขาร ในกระบวนการสามเส้าเร็วไว มีผลสำเร็จที่เก่งขึ้นๆ ทำอย่างนี้ได้ เป็นพหูสูต แล้วมีสัมประสิทธิ์ของวิริยะสติปัญญา สามเส้าเป็นตัวหนุนเสริมทำให้เจริญขึ้นอีก มีวิริยะไม่ถอย เก่งเตือนสติที่รับรู้ได้เร็วทำงานได้เร็วด้วยปัญญาเป็นตัวประธาน ปัญญาเป็นตัวฉลาดรู้รอบ สามเส้า วิริยะ สติ ปัญญา เป็นสามเส้าที่เป็นสัมประสิทธิ์ทำให้เสริมความเจริญมากยิ่งขึ้น ฉาน ๑ ลดลงก็เป็นฉาน ๒ เหลือ ปิติ สุขแล้วเอาก็คคตา เป็นฉาน ๔ ปิติ สุขหมดไปเหลือแต่เอาก็คคตา กับปัญญา เป็นจิตเป็นหนึ่งอย่างยิ่ง เป็นเอกัคคะ อัคคะ แปลว่ายิ่งใหญ่ ยอด เลิศ ไม่ใช่เอกธรรมแต่เป็นเอกัคคตาธรรม ถ้าเอกธรรมมีแต่ธรรมะ ๑ ที่นั่งหลับตา ไม่ยุ่งอะไรกับใครมันต่างกันคนละความหมาย ต่างคนลักษณะ ต่างคนละสภาวะ ถ้าไม่รู้ ลิงคะ อากาเร เพศที่ต่างกัน ที่กำลังอธิบายความแตกต่างกันคุณก็ไม่ชัดเจนคุณก็แยกไม่ออกว่าเราจะทำพลังงานจิตของเรามันถูกต้องตามพระอนุสาสนีของพระพุทธเจ้าตามคำสอนพระพุทธเจ้าหรือเปล่านั้นหลงร่องลงรอยตามคำสอนพระพุทธเจ้าหรือเปล่าถ้าไม่ถูกมันก็ได้เรื่องแต่ถ้ามันถูกมันก็ได้ผล มันก็เป็นธรรมะเป็นสวากขาตธรรมของพระพุทธเจ้า เป็นสัมมาทิฏฐิสัมมาปฏิบัติ สัมมาปฏิเวท หลักการพยัญชนะบอ ก ศรัทธาวิริยะสติสมาธิ ปัญญา หรือ หิริโอตตปปะพหุสูตวิริยะสติปัญญา จะเกิดเสริมหนุนกัน เป็นหิริโอตตปปะ เป็นพหูสูตวิริยะสติปัญญาที่มากยิ่งขึ้น ฉาน ๑ วิตกวิจารณ์ลดลง ไม่ใช่ให้หยุดคิดหยุดนึกไม่ใช่เลยแต่ยิ่งคิดยิ่งนึกได้เร็วยิ่งเป็นอัตโนมัติมากยิ่งขึ้นสำหรับวิตกวิจารณ์แล้วรู้จักการลดละปล่อยวาง ปิติ เรารู้แล้วเราเพิ่มขึ้นพลังงานในตัวเพิ่มขึ้นปิติมันก็ไม่ต้องไปปลุกดันมันก็จะจางลงไป ไม่เสียแคลอรี่ต้องไปใช้พลังงานกับตรงนี้ ก็จะมีพลังงานไปทำสิ่งที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น จนกระทั่งพลังงานชั้นที่ ๓ ที่ ๔ จึงเป็นพลังงานอุเบกขาพลังงานที่สงบของความวางเฉยมากยิ่งขึ้น ฉาน ๔ สุดท้ายจึงจบด้วยอุเบกขา ความเป็นอุเบกขา คือความไม่ใช่ว่าไม่รู้อะไรแล้วก็วางเฉย แต่รู้ยิ่งรู้จริงรู้ครบรู้ล่องรู้รอบ เวทนามีเร็ว สัญญาก็เร็วสังขารปรุงแต่งก็เร็ว ไม่เบื่อนด้วยนะ เป็นอภิสังขาร ปรุงแต่งอย่างเจริญยิ่งเลย ไม่ใช่ไม่นึก ไม่คิดไม่ทำงานอะไรเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตือโสภณ วันอาทิตย์ที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

ฉาน ของพระพุทธเจ้านั้นปฏิบัติด้วยจรณะ ๑๕ และวิชา ๘

รายละเอียด : ที่ว่าท่านน่าจะได้อ่านคู่มือมนุษย์ของท่าน

พุทธทาส อาตมาก็ว่าท่านพุทธทาสน่าจะได้อ่านหนังสือคนคืออะไรทำไมสำคัญนักของสมณะโพธิรักษ์ ได้... ยังมีอีกหลายเล่ม คู่มือมนุษย์อาตมาก็อ่าน อ่านจนวิจารณ์ว่าท่านผิดตรงนั้นตรงนี้เมื่อวิจารณ์เสร็จหนังสือเล่มนั้นก็ผิดไปเยอะ เพราะศึกษาพุทธศิปมัตต์ อ่านจนเขียนหนังสือเล่มหนึ่งเล่มนี้พิมพ์ออกมามีวิจารณ์ท่านพุทธทาสเยอะ ก็ปรากฏมีคนไปเห็นในที่เก็บหนังสือท่านพุทธทาส อยู่ในหมวดที่เขาตำเรา หมวดนี้วิจารณ์เรา หมวดนี้เขาชมเขยเรายกย่องเข้าใจเรา ปรากฏว่าหนังสือเล่มนี้เข้าไปใส่ไว้ในหมวดเขาตำเรา ไม่ใช่วิจารณ์ ยกย่องชมเขยไม่ต้องพูดเลย อย่างนี้เป็นต้น ซึ่งอาตมาก็ทำมาตั้งแต่ท่านพุทธทาสยังไม่ตาย หนังสือเล่มนี้ก็ยังมีอยู่เล่มที่วางนี้ ไม่ได้ปิดบังอะไรกัน เป็นแต่เพียงว่าอาตมาก็เคารพท่านเป็นกันแต่ท่านบวชก่อน มีสัมมาคารวะในการวิจัยวิจารณ์ ในการตำหนิติเตียนท่านตามควร เอาเถอะคุณพยายามทำความเข้าใจให้ดีๆ ก็จะทำให้ความบรรลุไปเป็นลำดับ คุณจะเข้าใจว่า อ้อมมันมีสูงขึ้น ที่ถูกขึ้น และมันมีที่ไม่ถูก อันนี้เป็นเรื่องจริง ธรรมะพระพุทธเจ้า เป็นลำดับอันน่าอัศจรรย์ ถ้าคุณบรรลุทีละลำดับจะเห็นทางที่ถูกต้อง จริย ปฏิบัติไปเกิดคุณอ่านหนังสือคู่มือมนุษย์ของท่านพุทธทาส แล้วเอาหนังสือคนคืออะไรทำไมสำคัญนักของพระโพธิรักษ์ไปอ่านบ้างอ่านหลายๆ เที้ยว ก็เอาความหมายของฉาน เอาละ ใน sms มีอันนี้หมดแล้ว เป็นประเด็น เข้าเรื่องเลย เรื่อง ฉาน เรื่องฉาน เป็นเรื่องยิ่งใหญ่ ฉานวิสัยเป็นเรื่องอินโดย ที่มี ๔ อย่าง ในสมัยไหนก็ตาม ยุคไหนก็ตามจะมีคนปฏิบัติฉาน ฤาษี อาฬารดาบส อุทกดาบส ก่อนหน้านั้นก็มีฉาน โดยคำว่าฉานของเขาแปลว่าเพ่ง เป็นสมถะ เป็นแบบทั่วไปเป็นแบบสามัญที่เข้าใจกันง่ายๆ เป็นเรื่องสามัญเป็นเรื่องของสาธารณะ ไม่ใช่เรื่องพิเศษไม่ใช่เรื่องโลกุตระ ฉานทั่วไป เข้าปฏิบัติการแปลว่าเพ่งจนจิตเป็นสมาธิ ในพจนานุกรมเล่มนี้ แปลฉาน ว่า การเพ่งจนใจเป็นสมาธิ หรือเพลิง ไฟ ก็อันเดียวกัน กับอีกอันหนึ่งคือเพ่งจนเป็นสมาธิ คุณปฏิบัติเพ่งคือทำฉานแบบทั่วไปโลกีย์แบบเทวนิยม ทำกันทั่วโลกเมื่อไหร่เมื่อไหร่ก็เพ่งเป็นสมถะวิธีเพื่อให้จิตรวมกันเป็นจิตที่หนึ่ง เป็นวิธี hypnotize สะกดจิตตัวเอง คนที่เรียนสะกดจิตมาจะรู้ว่านี่คือการสะกดจิต ไม่ได้เกิดการแยกแยะวิจัย ไม่ได้เกิดการนึกคิด ทำให้จิตมันรวมกันอย่างเดียว หนึ่งๆ แน่นๆๆๆๆ ยิ่งๆ ขึ้น เท่านั้นๆ and the เท่านั้นๆ ไม่มีอื่นเลย สำเร็จ แล้วคุณก็เข้าใจว่าอย่างนี้คือฉานนี้แหละผิดจากของพระพุทธเจ้า ส่วนฉานของพระพุทธเจ้า ยิ่งเกิดฉานยิ่งจะแจ้งยิ่งจะสว่างยิ่งจะรู้รอบยิ่งรู้กว้าง รู้จักกายกรรมวจีกรรมมโนกรรม ยิ่งรู้สังขารทั้งหลายแหล่ รู้การ

ฉาน ของพระพุทเจ้าฯ - ฉาน ทั้ง ๔ จะเกิดต้องมี...

ปรุงแต่งในโลกที่มีมนุษย์เขาสัมผัสกันแล้วรู้จักกัน ก็รู้เท่าทันเป็นโลกะวิพชุตเจณ แล้วสามารถเข้าร่วมสัมผัสร่วมทำงานร่วมกัน ช่วยกันได้ด้วยมากยิ่งขึ้นๆ ก็คือมีฉานที่แข็งแรงยิ่งขึ้น ที่เกิดของพระพุทเจ้านั้นไม่ได้เกิดจากการ พง์ จิตไปสู่กลืน หรืออะไรอย่างหนึ่งวิธีปฏิบัติไม่ใช่อย่างนั้น ฉานของพระพุทเจ้านั้นปฏิบัติด้วย จรณะ ๑๕ วิชชา ๘ พังอีกสองที่ ของพระพุทเจ้า ฉาน ๑ ๒ ๓ ๔ จะเกิดได้ด้วยการปฏิบัติจรณะ ๑๕ และ วิชชา ๘ ร่วมกัน ทำให้เกิดอธิจิตหรือฉาน หรือแม้แต่ไม่ถึงฉาน ก็เกิด ศรัทธา หิริ โอตตปปะ พหุสุต วิริยะ สติ ปัญญา ก็เกิดที่จิตใจ ตั้งแต่ศรัทธาก็เกิดที่จิต หิริโอตตปปะเกิดที่จิต พหุสุตก็อยู่ในจิต วิริยะ สติ ปัญญาอยู่ในจิต ฉาน ๑, ๒, ๓, ๔ ก็จิตทั้งนั้น แล้วมีปัญญาเข้าร่วมเป็นยาคำ เป็นตัวช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีวิชา ๘ ได้แก่ ๑. วิปัสสนาญาณ ๒. มโนมยทธิญาณ ๓. อิทธิวิธีญาณ ๔. ทิพพโสตญาณ ๕. เจโตปริยญาณ ๖. ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ๗. จุตูปปาตญาณ ๘. อาสวักขยญาณ พระพุทเจ้าสอนทุกอย่างมา แต่เหตุ อะไรที่มาอย่างไม่มีเหตุผลอย่างนั้นเป็นมิจฉานาภิภูติ ลัทธินอกพุท ๓ ในตติยตสนสูตร ไม่มีเหตุ เกิดมาจากของเก่า แล้วกรรมเปลี่ยนแปลงไม่ได้การปฏิบัติฉาน จะเกิด ฉานของพระพุทเจ้าเกิดจากการปฏิบัติมรรคมืองค์ ๘ ก็ได้ แต่มันยาก เพราะพยัญชนะยากกว่า เอาที่จรณะ ๑๕ มีฉาน ๑, ๒, ๓, ๔ อยู่จะปฏิบัติให้เกิดฉาน ๑, ๒, ๓, ๔ เกิดจากการปฏิบัติศีล เป็นตัวหลัก เป็นตัวที่จะเพิ่ม ถ้าศีล ๑ ข้อก็เกิดฉานที่กำกับเกี่ยวกับสัตว์ อธิจิตจะเกิดอีกก็เกิดจากศีลข้อที่ ๒ จะเกิดข้อที่ ๓ เกี่ยวกับ กามคุณ ๕ ก็มีนัย ควบคุมไว้ ศีลควบคุมคนละเรื่องคนละบริบท ศีลที่ปฏิบัติการและก็จะเกิดอธิจิต จะเกิดได้ ต้องปฏิบัติตรงกับอปปณณกรรม ๓ หลักปฏิบัติที่ไม่ผิด ๓ ข้อ นี้คุณต้องปฏิบัติอย่างมีการสำรวมอินทรีย์ ๖ นะ ตา หู จมูก ลิ้น ใจ ต้องเปิดตารับรู้ไม่ใช่หลับตา ตื่นชวาคริยานุโยคอยู่ตลอด ต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งที่คุณสัมผัสสัมพันธ์เกี่ยวกับของกิน ของใช้ กับของกินของใช้ มันจะเกิด กามหรือเกิดอึดติดกับของกินของใช้ คุณก็ต้องเรียนให้ครบ เพราะฉะนั้น หากคุณไม่มีอปปณณกะ เป็นปณณกะ ก็ผิด คุณไม่มี ๓ ข้อนี้ในการปฏิบัติ คุณก็ผิดหมดเลยไม่ใช่ศาสนาพุท การจะนั่งหลับตาปฏิบัติ การที่ไม่มีการสำรวมตาหูจมูกลิ้นกายภายนอกเอาแต่สำรวมใจ อย่างเดียว หรือไม่เกี่ยวข้องเลยกับสิ่งที่สัมผัสทางตาหูจมูก ลิ้นกาย จะเป็นของกินของใช้อะไรไม่เกี่ยว นั่งสะกดจิตเข้าไป เตี่ยปัญญาจะบึงทุกอย่างจะโผล่ขึ้นมาเอง บึงบึงขึ้นมาหรือบึง

สว่างอย่างที่ท่านพุททาสบอกไม่มีแบบแผนก็เข้าป่าเข้ารกไป ไม่มีที่ไปที่มาเลยก็เป็นมิจฉานาภิภูติ ๓ ข้อนี้เป็นลัทธิ ๓ อย่างที่ผิด ๑. ปุพเพตเหตุวาทะ ถือว่าเหตุเก่าพาเกิด มาจากกรรมเก่าวิบากเก่า ๒. อิศรมิฆมานเหตุวาทะ สิ่งที่เกิดมานั้นเกิดมาจากพระเจ้าทั้งนั้นมิใช่ผู้ยิ่งใหญ่สั่งการเป็นลัทธิของพระเจ้า ๓. อเหตุอปัจจยะวาทะ คือไม่มีเหตุไม่มีปัจจัย ลัทธิเชื่อว่าทั้งหมดไม่มีเหตุปัจจัยเกิดปุปขึ้นมาได้เลย อันนี้เป็นมิจฉานาภิภูติ ทั้ง ๓ จากพระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ ข้อ ๕๐๑ (ตติยตสนสูตร) อาตมาต้องยืนยันด้วยหลักฐานจากพระไตรปิฎกด้วยเป็นเรื่องใหญ่ แม้แต่ในของอรรถกถาจารย์ก็มีบ้าง แต่เอาของพระพุทเจ้าเป็นหลัก อาตมาไม่ได้ปฏิเสธของอรรถกถาจารย์ หรือผู้รู้บ้างที่มั่นใจ ในพระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐนั้นบันทึกไว้ไม่หมด พระไตรปิฎกมีอีกหลายฉบับ อันนี้มีแค่ ๔๕ เล่ม พระไตรปิฎกของมหายานมี ๓๐๐ เล่ม มีคนเคยเอามาให้ แต่อาตมาไม่ไหว ๔๕ เล่มนี้ก็ยังไม่ค่อยไหว ๓๐๐ เล่มนี้ ก็ไม่ไหวมีมากเยอะแยะ เพราะฉะนั้นแค่ ๔๕ เล่มนี้เราก็ใช้ประมาณหนึ่ง ไม่ต้องถึงครึ่ง ให้คุณมีสภาวะจริงเกิดขึ้นแล้วที่เป็นสัมมาทวิภูติสัมมาปฏิบัติสัมมาปฏิเวธ รับรองว่าไม่ต้องถึงขั้นนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

ฉาน ทั้ง ๔ จะเกิดต้องมี...

รายละเอียด : มาสู่ ฉาน ๔ ในจรณะ ๑๕ มันเป็นเรื่อง ลึกซึ่งที่ต้องอธิบายกัน เมื่อเริ่มต้นจากฉาน ๔ ในจรณะ ๑๕ นี้แหละเป็นของศาสนาพุท ของพวกฤๅษีเดียรฉัตรต่างๆ ที่เต็มโลกในพวกสากลทั้งหลายแหล่งที่เขาเป็นกันอยู่ในที่เขาหลับตา และเป็นฉาน แต่ฉานของพระพุทเจ้านั้น จะต้องเป็นฉาน ในจรณะ ๑๕ หรือบางทีก็ใช้ในมรรคมืองค์ ๘ แต่อธิบายยาก ไม่มีคำว่าฉานในมรรคมืองค์ ๘ แต่ในจรณะ ๑๕ มีคำว่า ฉานอยู่ในจรณะ ๑๕ ฉาน ทั้ง ๔ จะเกิดต้องมี ลัทธิกรรม ๗ อปปณณกรรม ๓ และมีศีลเป็นตัวกำหนด อย่างเรื่องความเป็น สัตว์ทั้งหลาย ศีลข้อที่ ๑ คือสัตว์ เกี่ยวข้องกับสัตว์ เพราะ ฉะนั้นคุณเกี่ยวข้องคุณสัมพันธ์กับสัตว์ ตั้งแต่สัตว์เดรัจฉาน ทั้งหลายแหล่ง คุณก็สัมผัสกับมันเกี่ยวกับมัน จิตของคุณเห็น สัตว์เหล่านั้น คุณมีฉาน ๔ คุณสัมผัสสัตว์พวกนั้นคุณก็เฉยๆ เช่น บางคนเห็นนกมีหูหนุมมีปีก มันบินอยู่ก็เฉยๆ เห็นกิ้งก่า จิ้งจกก็เฉยๆ จิตของคุณก็มีฉาน ๔ ตอนนั้นในศาลาแห่งนี้ เต็มไปด้วยแมงเม่า ออกอากาศก็เห็นถ่ายภาพออกอากาศไปก็

เห็นแมงเม่าบินว่อน โดยเฉพาะที่จึ มีไฟ มันจะเต็มเลย อาตมาอยู่ห่างจากไฟ เพราะฉะนั้นก็ไม่มากเท่าไร แต่ที่ใกล้ดวงไฟนี้เต็ม แมงเม่ามันชอบไฟ มันก็ตายกับไฟนี้แหละ มีอึอ่างน้อยมากินแมงเม่า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธรศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ฅมาน บุญ

รายละเอียด : บุญมันเป็นลึ้งร้ายกาจ เอาไปทำไมมันเป็นธรรมมาวุธฆ่ากิเลส คุณก็เข้าใจคำว่าบุญไม่ได้ พลังงานที่จะสร้างบุญ ถ้าคุณเข้าใจสภาวะความหมาย ฅมาน คุณก็เข้าใจผิดไปหมายความว่าถึงการสะกดจิตแล้วเย็นสบาย ฅมาน คือไฟ จนกระทั่งจะหลุดไปจากพจนานุกรมแล้ว ฅมาน ยังกดี ยังมีอยู่ในพจนานุกรม ของพระอุดม คุณาการ กับ ของ ดร.จำลอง สารพัดนึก ก็ยังแปลฅมานว่า คือ ไฟ แต่ก็ยงดี ฅมาน = การเพ่งโดยใจเป็นสมาธิ, แปลว่าเพลิง แปลว่าไฟ เอาไว้ทางท้ายเขาไม่เข้าใจแล้วว่าเป็นเพลิงเป็นไฟ อาตมาก็บอกว่าการเพ่งในใจนี้คุณทำแบบเดียวกับเตียรถึย ฅมานเพ่งสมถะ แต่ฅมานของพระพุทธรเจ้าทำให้เกิดอุณหภูมึ เป็นพลังงานที่มีแรงฤทธิ์ จนกระทั่งสลายพลังงานของกาม พลังงานปฏิฆะ โทสะ มันสลายได้เลย เป็นพลังงานฆ่าพลังงานแล้ว มีฤทธิ์นะ ไม่ใช่ลึ้งที่ไปเพ่งเย็นๆ ไม่ใช่เลย พอฅมาน พลังงานนี้เผา พลังงานสราคะ สโทสะ สโมหะ เผาจนกระทั่งมันจางคล้ายจนกระทั่งมันเหลือน้อย จนกระทั่งมันดับแล้วก็เผาแล้วเผาอีก จนกระทั่งมันลึ้งเชื้อ เผาภายนอกจนกระทั่งเข้าไปในภายใน จนกระทั่งไม่มีอะไรจะให้เผา หมดลึ้ง แล้วก็ตรวจสอบด้วย ญาณ มีญาณตรวจสอบอึกเยอะ เตวิชโซ เจโตปริยญาณ ๑๖ โสฬสญาณ สอดด้วย ๗๓ ญาณ อย่างนี้เป็นต้น ซึ่งพระพุทธรเจ้าท่านตรัสรู้แล้วก็บันทึกไว้หมดแล้ว แต่แค่สอดด้วย โสฬสญาณก็เหลือกินแล้วแต่ก็ใช้กันหรือเปล่า คุณใช้กันหรือเปล่า คุณรู้แต่ตัวนงตึนง นี้ไม่ได้เถียงกันเพื่อจะทะเลาะกัน ต่างคนต่างแสดงความเห็นความรู้อความเข้าใจกันเท่านั้นเอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธรศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

ฅมานของพระพุทธรเจ้า

รายละเอียด : ฅมานของพระพุทธรเจ้า คือ การทำกิเลส ออกจึเรียกว่า ฅมาน เผากิเลสเป็นจรณะ ๑๕ เกี่ยวกับ คีลข้อ ๑ คนเกี่ยวกับสัตว์ คุณจะไปทำร้ายมันจะไปฆ่าแกงมัน

ก็ไมรู้เรื่องเลย อปัณณกรรม ๓ คุณไม่เคยปฏิบัติ ส้ารวมอินทริย ๖ โภชนะมัดตัญญูตา คุณจะเกี่ยวข้องกับมันแล้วเอา มาบริโภคอุปโภค เกี่ยวกับสัตว์คุณละอายหรือไม่คุณมีความซีโลภหรือไม่ ฅมานของพระพุทธรเจ้าเกิดจากคึลเกิดจากการปฏิบัติ อปัณณกรรม ๓ เกิดลัทธิธรรม ๗ ปฏิบัติอย่างหลังตามันทำให้เกิดความเย็นไม่เกิดไฟในการเผากิเลสไม่เป็นฅมาน แต่ ฅมาน คือ ไฟ เผากิเลส เขาไมรู้จักกิเลส รู้จักแต่การดับ แต่การทำฅมานคือเผากิเลสทำให้เกิดวิราคานุบัสสิเผากิเลส จนดับเห็นนิโรธานุบัสสิ สมณะโพธิรักษ์ได้เห็นลึ้งใดแล้วเอามาพูด มันหมดแล้วจึประกาศได้ว่าเป็นอรหันต์ พวกเราอยากเป็นอรหันต์ แต่พวกเขาไม่เอาเขาจะไปนั่งหลังตาแล้วเป็นอรหันต์ พวกนั้นจึน่าสงสาร อรหันต์ไม่มีทรอกอย่างนั้น ต้องมาทำอย่างนี้คือ รู้จักกิเลสลด กิเลสเพิ่ม หมดกิเลสจึจริงเป็นพระอรหันต์ พวกเขาจึ่านนทุกอย่างที่ท่านสอนแต่เขาจะทำอย่างอาจารย์เขาทำแบบเดิมเขาจึเป็นพวกที่ไกลจากวิเวก และจมไปด้วยกิเลสไมใช้ผู้ไกลจากกิเลส

ที่มา ที่ไป : รายการวิถึอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ฅมานของพระพุทธรเจ้าตึนอยู่ในตึน

รายละเอียด : เรื่องอจินไตย อาตมาไมได้คิดเรื่องอจินไตย อาตมามีฐานะ ที่จะมิวสิยเข้าถึงอจินไตยอันนั้นง เช่น ฅมานวิสิย อาตมาก็มีความจึจริง ความรู้อของฅมาน กรรมวิบาก อาตมาก็มีความรู้อความจึจริงนั้น อาตมาไมสามารถลวงรู้อไปถึงพุทธรวิสิย อจินไตยที่อาตมารู้อก็เท่าที่มีบารมีในพุทธรวิสิย ฅมานวิสิยอาตมาก็มีความจึจริงมาพูด จนสรุปได้ว่าฅมานหลังตาเป็นของฤาษี ส่วนฅมานของพระพุทธรเจ้าเกิดจากจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ เกิดจากการปฏิบัติคึล แล้วมีอปัณณกปฏิบัติ ๓ เกิดลัทธิธรรม ๗ ทำให้เกิดฅมาน ๑, ๒, ๓, ๔ ไปตามลำดับ เหตุบึจจึยเกิดฅมานเกิดจาก ปฏิบัติคึล แล้วมีอปัณณกปฏิบัติ ๓ ไมใช้ไปนั่งหลังตาไมรู้เรื่องโภชนะมัดตัญญูตา ไมตึนทางกายกรรม วจึกรรมแต่จะเอาแต่มนอกกรรมก็สอดตกกันทั้งนั้น ทำเป็นเอาตึนในหลัง แต่ของง พระพุทธรเจ้าตึนอยู่ในตึนแม้แต่การ ส้ารวมจิต ไมได้ส้ารวมเป็นการกดขมทั้งนั้น นึงไปจนกระทั่งไมรู้เรื่องเลย ถ้าอยากรู้ออะไรก็จึงพยายามออกมาจากฅมานลึกลึ้นมาสู่ฅมานที่ตึนกว่านั้น ฅมาน ๔ ของคุณไมมีประลัทธิภาพอะไรเลยต้องใช้ที่ฅมาน ๑

ที่มา ที่ไป : รายการวิถึอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓

ฅานของพระพุทเจ้ามีศีลเป็นหลัก

รายละเอียด : ฅาน ของพระพุทเจ้า คุณจะต้องมีศีล เป็นหลัก ศีลข้อที่ ๑ ไม่ฆ่าสัตว์ เป็นผู้ที่มีความเอ็นดูปรารถนา ดีหวังประโยชน์ต่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ คุณได้ตั้งข้อนี้แล้วปฏิบัติ ๓ อย่างนี้ ส้ารวมอินทรียทั้ง ๖ ที่จะเกี่ยวข้องเมื่อสัมผัสกับ สัตว์ คนก็คือสัตว์ชนิดหนึ่ง คุณมีความเมตตาปรารถนาดีหวัง ประโยชน์ต่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ ไม่มีความชัง คุณได้ปฏิบัติอย่าง นั้นใหม่เมื่อสัมผัสแล้วทั้งทวารทั้ง ๖ สัมผัสด้วย รส กลิ่น เสียง สัมผัส ตา คุณได้เรียนรู้อตถกิลเลส กาม กิลเลสอิตตาใหม่ คุณได้ ศึกษาใหม่ ถ้าศึกษาก็เกิดที่ ศรัทธา หิริ โอตตปปะ ทำได้ก็ จะเกิด พุสุต วิริยะ สติ ปัญญา แล้วจะเกิดฅาน ๑, ๒, ๓, ๔ มีอุเบกขา ๕ จิตสะอาตที่ตกผลึกจึงเกิดเป็นจิตตั้งมั่น อเนญชา สมบูรณ์แบบ

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๓

ฅานของพระพุทเจ้าลิมตา

รายละเอียด : หากไม่สัมมาทิฐิแล้วปฏิบัติได้จะไม่ มีทางได้ฅานของพุทเลย ฅานของพระพุทเจ้าไม่หลับตา ฅานของพระพุทเจ้าจะปฏิบัติลิมตาแล้วมีสัมผัสทั้ง ๖ ตาหู จมูกลิ้นกายใจทำงานร่วมกัน แล้วก็มีการปฏิบัติเป็นลำดับอัน น้าอศรรย เบื้องต้นก็ศีล ๕ เป็นขั้นต้น ข้อที่ ๑ เกี่ยวกับสัตว์ ข้อที่ ๒ เกี่ยวกับพืชกับของ ข้อที่ ๓ เกี่ยวกับตาหูจมูกลิ้นกาย กามคุณ ๕ คือฐานข้างนอก แล้วก็ใจ นี้คือเบื้องต้น ศีล ๕ ผู้ที่ปฏิบัติหน้าหลับตา ไม่พยายามปฏิบัติให้มีเบื้องต้นท่ามกลาง บั้นปลาย มาเรียนรู้ กระทบสัมผัสทางตาหูจมูกลิ้นกาย ก็ จะเกิดไฟ รากะโทสะโมหะ ไฟรากะคือศีลข้อ ๓ ไฟโลภะ คือศีล ข้อ ๒ ไฟโทสะคือศีลข้อ ๑ ก็ต้องเรียนรู้อาการกิลเลสเหล่านั้น จริงๆ แล้วก็กลดมาเป็นเบื้องต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทศาสนาตามภูมิ บ้านราช ฅานวิสัยของอรหันต์และโพธิสัตว์ วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

ฅานของพุท

รายละเอียด : คือฅาน ๑, ๒, ๓, ๔ ไม่ได้เกิดด้วยการนั่ง หลับตา สะกดจิต เฟ่งนั้น เฟ่งนี้แต่เกิดจาก จรณะ ๑๑ หลักนี้ โดยเฉพาะสัทธรรม คุณต้องมีความเชื่อมั่น เชื่ออย่างมีความ เข้าใจ มีรายละเอียดพิสูจน์แล้วด้วย ศรัทธา แล้วจึงเกิดจิต มี หิริ โอตตปปะ ลักษณะของจิตที่มีความละอาย หิริ มันเกิดในจิต

ของคุณจริง แม้คุณจะไม่รู้พยัญชนะ คุณก็ต้องทำให้เกิด อาการจิตที่มีความละอายจริงๆ ละอายจนกระทั่งแข็งแรงก็เป็น โอตตปปะ มันไม่เอาจริงๆ เหมือนเด็กจับไฟไหม้มือ มันก็กลัว ที่จะจับ มันเกิดอาการนั้นของจิต ผลสำเร็จของคุณจึงจะเกิด ถ้าไม่อย่างนั้น มันไม่เกิดจริงหรอก เมื่อคุณพิสูจน์ได้จริง ก็ทำ ฅานสำเร็จ สมบูรณ์แบบ สังสมจิตสะอาตตกผลึกเป็นสมาธิ

ที่มา ที่ไป : รายการท้าววัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ฅานของพุท ฅาน ๑, ๒, ๓, ๔ เกิดจาก

รายละเอียด : ๑. ศีลเป็นตัวตั้ง ๒. อปณณกปฏิบัติ ๓ มีล้ารวมอินทรีย ๖ โภชนะมัดตัญญูตา ชาคริยานุโยคะ การไป หลับตาก็ไม่เอาลิมตานี้ยังต้องให้ตื่นมีสติสัมปชัญญะปัญญา รู้ เต็มเลย ชาคริยา ต้องพากเพียรตื่นเต็ม อย่าว่าจะไปนั่งหลับตา เลย ๓. จิตจึงมี ศรัทธา หิริ โอตตปปะ พุสุต วิริยะ สติ ปัญญา ต้องมีสติปัญญา รู้ว่า กระทบอันนี้ เป็นเรื่องของบาปอกุศลที่จะ เกิดความละอายกลัวเลยไม่เอาไม่ทำ ก็ประพตติตาม เกิดเป็น พุสุตเป็นคนเจริญเป็นปัญญาชน เห็นผลมีสติสมาธิปัญญา ๔. สังสมลงเป็น ฅาน ๑, ๒, ๓, ๔ ๕. โดยมีวิชา ๘ เป็นน้าดำรู้มา ตั้งแต่ตลอดสายตั้งแต่สังวรศีลล้ารวมอินทรีย โภชนะมัดตัญญูตา ชาคริยานุโยคะ แล้วมีศรัทธา หิริ โอตตปปะ พุสุต วิริยะ สติปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

ฅานของพุทไม่ต้องเข้าไม่ต้องออก

รายละเอียด : อาตมาพุทโดยพันอจินไตยไม่ได้เดาไม่ใช่ ติดอยู่แบบคนยังไม่พัน อาตมายืนยันได้เอามาขยายความได้ เพราะทำแล้วมีอยู่ในตัวแล้ว ฅานก็ดี สมาธิก็ดี มีอยู่ในตัว แล้วมันก็ไม่ต้องเข้าต้องออก ฅานก็ไม่ต้องเข้าฅานไม่ต้องออก ในพระสูตรหนึ่งใช้คำว่า วุฒฐาน ภิกษุณีธัมมทินนาเถรีได้ ทักท้วงว่า ของพระพุทเจ้าไม่มีการเข้าหรือออกหรอก การออก คือการลวงพันไปแล้ว ไม่ใช่เข้าแล้วก็ออกแล้วก็เข้าแต่มันเป็น ลักษณะเดียวมันลวงพันไปแล้ว วิตกมะ ออกจากกาม ออกจาก อิตตา ออกจากความสกปรกไม่ใช่การวกไปเวียนมามันไม่ใช่ นี่คือพยายามอธิบายเป็นภาษาไทยง่ายๆ ให้เข้าใจลักษณะ ธรรม เป็นจิตสะอาตที่ตกผลึกเป็นสมาธิ สมาธิไม่ใช่ของง่ายๆ ที่แนะนำ แต่มันเป็นอุตตริมนุสสรธรรมมันเป็นคุณวิเศษ แต่ที่ พุทกันทั่วไปนั้นมันไม่ใช่คุณวิเศษ ฅานพุทออกแล้วไม่ต้อง

เข้าอีกพระอรหันต์ได้เห็นท่านพระสารีบุตรมาแต่ไกล จึงกล่าวว่า อาวุโสสารีบุตร อินทรีย์ของท่านผ่องใสหนัก สีหน้าของท่านผ่องใส วันนี้ ท่านพระสารีบุตรอยู่ด้วยวิหารธรรมอะไร? ท่านพระสารีบุตรตอบว่า อาวุโส ดังเราจะบอก เราเข้าเนวสัญญานาสัญญายตนฅาน เพราะล่วงอาภิกขุญญายตนฅานเสียได้โดยประการทั้งปวงอยู่ อาวุโส เรานั้นมิได้คิดอย่างนี้ว่า เราเข้าเนวสัญญานาสัญญายตนฅานอยู่ หรือว่าเข้าเนวสัญญานาสัญญายตนฅานแล้ว หรือว่าออกจากเนวสัญญานาสัญญายตนฅานแล้ว ฯลฯ [ว่าด้วยเนวสัญญานาสัญญายตนฅาน เล่ม ๑๗ ข้อ ๕๑๖] ไม่ใช่เข้าแล้วค่อยออก คือ ออกแล้วผ่านไปเลย ล่วงพ้นไปเลย ไม่ใช่เข้าแล้วต้องออก

ที่มาที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

ฅานของศาสนาหลับตา

รายละเอียด : ฅานที่ท่านแปลว่าเป็นพลังงานไฟเพลิง แต่เดี๋ยวนีเราว่าทำฅานคือการเพ่งจดจ่ออยู่กับภิกขุณ ถือว่าอย่างนั้นคือสมาธิคือฅาน เป็นจิตที่หยุดนิ่งเป็นหนึ่ง แต่มันไม่ได้เรียนรู้กิเลส ไม่ได้เรียนรู้ที่จะละดับกิเลสจนกิเลสหายไป

ที่มาที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ฅานของสมณะโพธิรักษ์

รายละเอียด : อาตมาเป็นคนมีฅานอยู่ตลอดเวลาคือ มีลักษณะจิตเป็นพลังงานที่ได้สร้างมาแล้วทำได้แล้ว เป็นไฟที่เผากิเลส โลภะโทสะโมหะ เผาได้ เพราะฉะนั้นในชีวิตของอาตมา จิตจะเป็นฅานอยู่ตลอดเวลา ราคะโทสะโมหะมากระทบปั๊บ ไหม้เลย จะเอาพลังงานราคะโทสะโมหะใส่อาตมากระทบอาตมาก็ร่วงผลอย อย่างกับปลิงที่ มาถูกร่างกายเราที่ ได้ทาน้ำมันหมองไว้ มันกระทบก็อ่อนผล็อยเลย หลุดไปเลย มันไม่กล้าแตะะ มันเป็นความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ของสิ่งที่เป็นธรรมะ ที่พระพุทธเจ้าท่านค้นพบ ลักษณะฅานที่เข้าใจกันอยู่ เป็นสิ่งที่คุณไปทำจิตในจิตเป็นมณฑลารชนิตหนึ่ง แล้วคุณก็ไปนั่งหลับตาสะกดจิตให้จิตเป็นสมณะ หยุดๆ แต่ฅานเป็นพลังงานอุดหนุนธาตุ ไฟ ไฟ เรารู้อาร้อน แต่ไฟฅานไม่ใช่ร้อนแบบโลกๆ ไฟฅานไม่ได้ทำอะไรอื่นนอกจากเผาราคะโทสะโมหะ ไฟฅานไม่ทำหน้าที่อื่นละเอะอะ นอกจากมาเผากิเลสอย่างเดียว พอไฟฅานเผากิเลสเรียบร้อยเรียกพลังงานสุดท้ายว่า บุญ กำจัดกิเลสเสร็จเป็นผลของบุญ หากทำไม่ได้สำเร็จหมด

ก็ได้แค่ส่วนแห่งบุญ บุญญาภิกขุเช่นได้แค่โสคาบันไม่ได้ อรหันต์ อรหัตตะ คือสุด อรหะ กับ อันตะ พอเผาได้ส่วนหนึ่ง เรียกว่าส่วนแห่งบุญก็เป็นโสคาบัน ได้สูงกวานั้นเป็นสภิกขุ เป็นอนาคาข ก็สุด อันตะ อาตมาพูดพญชณะเหล่านี้เป็นภาษาสภาวะ แล้วฅานนั้นได้แล้วได้เลย ไม่ต้องเข้าไม่ต้องออก แบบฅานฤาษี แต่เดี๋ยวนีเราอยู่กับฅานฤาษีเต็มไปหมด อาตมาหยิบเอาฅานที่เป็นของพระพุทธเจ้า เป็นอินโดย

ที่มาที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ฅานวิสัยของอรหันต์และโพธิสัตว์ วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

ฅานคืออะไร?

รายละเอียด : ฅานคือไฟ พลังงานทางจิต ผู้ที่สร้างพลังงานทางจิต ทำให้มีประสิทธิภาพเพื่อเผาไฟราคะโทสะโมหะ ยังดีที่มีพญชณะยืนยันว่าไฟราคะโทสะโมหะ ฅานก็แปลว่าไฟ ในพจนานุกรมบาลีก็แปลว่าไฟ แต่เขาไม่ใช่แล้ว ไปแปลว่าความเพ่ง ใ้เพ่งน้ำมันเพี้ยน คำว่าเพ่งนี้เพี้ยน ฅานไม่ได้เพ่ง แต่ฅานคือคุณต้องขัดเจนนองแท้โยนิโสมนสิการ ต้องรู้ความเป็นฅาน ว่าเป็นสภาวะสร้างพลังงานให้แกจิต เข้าไปสลายไฟราคะ โทสะโมหะได้

ที่มาที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ฅานวิสัยของอรหันต์และโพธิสัตว์ ศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

ฅานตามแบบทั่วไป

รายละเอียด : ฅานตามแบบทั่วไป คือ ฅานที่ยึดถือตามแบบเทวนิยมทั้งหลายจะไม่สามารถเผา (เผาเปติ) กิเลสเป็นบุญได้เลย เพราะฅานตามแบบทั่วไปของเทวนิยม จะเป็นฅานที่ไม่ใช่พลังงานไฟ แต่จะเป็นพลังงานเย็นที่เป็นสมถจิต ยิ่งๆ ขึ้น จะเป็นพลังงานยิ่งนึ่ง ยิ่งจับตัวแน่นเข้าๆ ยิ่งหยุด ยิ่งแข็ง ยิ่งอึด ยิ่งไม่แคล่วคล่อง ยิ่งช้า ยิ่งเฉื่อย ยิ่งเย็น ไม่มีไฟทำงาน ยิ่งไม่รู้โลภกว้าง ยิ่งมีมีโลกวิฑู ฅานตามแบบทั่วไปของเทวนิยม ไม่มีปัญญารู้ในความเป็นกายที่ครบทั้งรูปนาม โดยเฉพาะมีนามเป็นสำคัญ

ที่มาที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

ฅานทั้ง ๔

รายละเอียด : ฅานทั้ง ๔ คือ การเพ่งเผากิเลสจนเกิดสภาวะจิตแน่น่ง สงบจากกิเลสโดยอาศัย รูปธรรมเป็นอารมณ์

๑. ปฐมฉาน (ฉานที่ ๑) มีวิตก วิจารณ์ ปีติ สุข เกิดจากวิเวกอยู่
๒. ทุตติยฉาน (ฉานที่ ๒) ไม่มีวิตก วิจารณ์ มีปีติ สุข เกิดจาก
สมาธิอยู่ ๓. ตติยฉาน (ฉานที่ ๓) ปีติสิ้นไป ได้สุขด้วย
นามกาย (จิต) มีสติ มีอุเบกขาอยู่ ๔. จตุตถฉาน (ฉานที่ ๔)
ละสุข ละทุกข์ ดับโสมนัส โทมนัสก่อนๆ ได้ มีอุเบกขาเป็น
เหตุให้สติบริสุทธิ์อยู่

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๔ สามัญญผลสูตร
ข้อ ๑๒๗, ๑๓๐, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนา
ตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

ฉานที่เป็นพุทท

รายละเอียด : ฉานที่เป็นพุททคือเป็นฉานอีกแบบหนึ่ง
ซึ่งเป็นฉานโลกุตระ สามารถรู้จัก รู้แจ้ง รู้จริง ตัวตนกิเลส
ที่เป็นสังขาร (รูปนามของตน) ฉานจึงจะเป็นพลังงานจิต
ที่ถึงขั้นมีประสิทธิภพทำให้เกิดบุญได้จริงแท้ นั่นคือกำจัดกิเลส
สำเร็จจริง พลังงานอะไรที่ยิ่งใหญ่ขนาดนิวเคลียร์ ก็ไม่สามารถ
ทำลายกิเลสได้ พลังงานฉานที่สามารถทำลายกิเลสได้จึง
ยิ่งใหญ่มาก

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-
ศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

ฉานที่ไม่ใช่พุทท

รายละเอียด : ฉานที่ไม่ใช่พุทท คือ ฉานที่ยังเป็นฉาน
โลกีย์หรือเป็นของเทวนิยม นั้นแบบหนึ่ง ไม่สามารถเผากิเลสได้
เพราะไม่มีปัญญาที่รู้จัก รู้แจ้ง รู้จริงตัวตนกิเลสของตน (สังขาร)

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-
ศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

ฉานพุททบรรลุแล้วไม่ต้องเข้า/ออกอีก

รายละเอียด : พระอรหันต์ได้เห็นท่านพระสารีบุตรมา
แต่ไกล จึงกล่าวว่า อวูโสสารีบุตร อินทรีย์ของท่านผ่องใสนัก
สีหน้าของท่านผ่องใส วันนี้ ท่านพระสารีบุตรอยู่ด้วยวิหาร
ธรรมอะไร? ท่านพระสารีบุตรตอบว่า อวูโส ดังเราจะบอก
เราเข้าสัญญาเวทิตนโรธ เพราะลวงแนวสัญญาญาณสัญญา
ตนฉานเสียได้โดยประการทั้งปวงอยู่ อวูโส เรานั้นมิได้คิด
อย่างนี้ว่า เราเข้าสัญญาเวทิตนโรธอยู่ หรือว่าเข้าสัญญา
เวทิตนโรธแล้ว หรือว่าออกจากสัญญาเวทิตนโรธ ฯลฯ

ที่มา ที่ไป : ว่าด้วยสัญญาเวทิตนโรธ เล่ม ๑๗ ข้อ
๕๑๗, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ฉานยอมไม่มีแก่ผู้ไม่มีปัญญา ปัญญาย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่มีฉาน

รายละเอียด : ฉานที่เขาทำกัน เป็นฉานในภพชาติ
เกิดในสภาวะหนึ่งหลับตา แต่ของพระพุทธเจ้านั้นเกิดในขณะ
ลืมตา ฉาน จะเกิดได้ก็ต้องมีตัวปัจจัย เหตุปัจจัย ฉาน ๑ ข้อ
ต้นที่สุด จะเกิดได้เมื่อเกี่ยวข้องกับสัตว์โดยมีศีลเป็นตัวกำหนด
ศีลข้อที่ ๑ คือเกี่ยวข้องกับสัตว์ ถ้าเราจะเกี่ยวข้องกับสัมพันธ
กับสัตว์ เราจะต้องรู้จักว่าสัตว์นี้เป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตาย
ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น จะต้องอยู่กันด้วยการเอ็นดู ด้วยการ
กรุณา ไม่ใช่จะฆ่าแกงทำร้ายกัน ต้องหวังประโยชน์เพื่อสัตว์
ทั้งปวงอยู่นะ ฉาน ต้องมีปัญญา ปัญญา กับ ฉาน อยู่ ที่ใด
หนึ่ง ฉานหนึ่ง อปัญญา สละ ปัญญา นตถิ อฉายโต ยัมหิ
ฉานัญจะ ปัญญา จ ส เว นิพพานสันติเก ฉานยอมไม่มีแก่
ผู้ไม่มีปัญญา ปัญญาย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่มีฉาน ฉานและปัญญา
มีอยู่ในผู้ใด ผู้หนึ่งแล อยู่ในที่ใดสันนิพพาน (พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕
ข้อ ๓๕) ฉานกับปัญญา เหมือนเหรียญสองหน้า แต่อันเดียว
กันเลย ฉาน ของพระพุทธเจ้า นั้นคือผู้มีปัญญา ผู้ไม่มีฉาน
ไม่มีปัญญา และปัญญาไม่ใช่ไปนั่งหลับตา ฉาน และปัญญา
มีอยู่ในผู้ใดผู้หนึ่งใดสันนิพพาน เพราะฉะนั้นเรื่องของฉานกับ
ปัญญาจึงไม่ยาก ถ้าคุณมีก็จะเข้าสู่ สัมโพธิ์ปรายนะ ได้ แต่
ทุกวันนี้แค่เจอกับปัญญาแยกไม่ออก มีแต่ความรู้ดีกับชั่ว
กับดีไม่รู้จักกิเลส ประพฤติตามแบบโลกียะนั้นไม่รู้จักกิเลสมี
แต่สะกดจิต มีแต่ทำความทึบ ความมืดดำให้แก่ธาตุรู้ ก็ไม่รู้
จักกิเลสจึงไปอยู่กับความมืดดำ คุณลืมตา มีแสงสว่าง คุณมี
ตาหูจมูกลิ้นกายรับรู้ทั้ง ๖ ทวาร แล้วคุณก็ต้องรู้ให้ครบ ยังมี
โลกที่เกิดจากการสังขารกับ ๖ ทวารกับสิ่งต่างๆ อีกเยอะแยะ
ที่คุณจะต้องรู้จัก แล้วคุณไปนั่งดับทวาร ดับเข้าไปมืดเข้าไป
แน่นเข้าไป มันเดินทางคนละทิศทางเลย พุดยังงี้เขาถึงจะ
สะดุ้งสะเทือนว่าไปนั่งหลับตาสะกดจิตนั้นเป็นโมฆะมันยิ่ง
เป็นเดียดถึยที่หนักเข้าไปใหญ่เลยก็จมไปเป็นอาหารดาบส
อุทกดาบส แล้ว ก็ได้แต่สุภิกงหา นึกว่ามีมืดดำนี้แหละน่ามี
น่าได้นำเป็น พุดไปผู้มีปฏิภาณก็น่าจะรู้ได้เล็กได้แล้วให้มา
ศึกษาดีๆ เอาของพระพุทธเจ้าไปปฏิบัติ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ฉานฤๅษีกับฉานพุทท

รายละเอียด : ข้อตัดสินว่าฉานฤๅษีกับพุททตรงที่ฉาน
ไหนเกิดจากองค์ของศีลกับปัญญาคือฉานพุทท หากฉานไม่

ประกอบด้วยศีลกับปัญญาไม่ใช่ฉานของพุทธ ไปนั่งหลับตาแล้วจะเกิดฉาน ฉาน ๔ มันดับต้องถอยจากฉาน ๔ จึงรู้สึกได้ สบายเรียกว่าสุข ตีใจเป็นปิติ ก็มีวิตกวิจารณ์ พอดถอยมาสู่ฉาน ๒, ๑ ก็นึกคิดอะไรได้อันนี้เป็นของพวกมิจจาทิฏฐิ เป็นของฤทธีเป็นแบบหนึ่งที่อยู่ในโลก อาตมาก็เคยหลงทำได้ชาตินี้ก็เคยทำมา มันเป็นลิงลมชั่วพอง พระพุทธเจ้าก็เคยผ่านพบกับ อาฬารดาบส อุทกดาบส

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ฉานวิสัย

รายละเอียด : ผู้จะมีฉานวิสัย จึงคิดเอาไม่ได้ ผู้มีฉานจะไม่ใช้แค่คิดเอาเดาเอาด้วยเหตุผล แต่จะเป็นผู้พ้นจากความเป็นฉาน ไม่ต้องไปคำนึงไม่ต้องไปกังวลอะไร จริงๆ แล้วจะแปล วิสัย ว่า มันเป็นไป เป็นไปได้แล้วเลิกแล้วจบแล้วมันจบแล้วเรื่องฉาน คำว่า ฉาน ขออธิบายแทรกเลย คำว่า ฉาน เป็นเรื่องที่คนคิดเอาไม่ได้ เป็นเรื่องเหนือกว่าการคาดคิด จึงเป็นเรื่อง อจินไตย ผู้ที่มีฉานที่เป็นแบบพุทธ เพราะฉานนี้เป็นภาษาโลกๆ แต่สภาวะของมัน มันเป็นสภาวะโลกุตระ แต่ฉานเป็นภาษาโลกๆ ชาวโลกโลกียวิสัยก็เข้าใจ ฉาน อย่างนั้นทั่วไปเลย ส่วนผู้เข้าใจ ฉาน ได้แล้วมี ฉานจริง อย่างอาตมามีฉาน อาตมาจึงได้พยายามอธิบายความเป็นฉาน แก่พวกเราฟัง อาตมาเป็นคนมีฉานอยู่ตลอดเวลาเป็นฉานแบบพุทธ แต่ฉานแบบโลกียต้องไปนั่งหลับตาแล้วเข้าฉานออกฉานของพุทธไม่มีเข้าไม่มีออก มันเป็น วิสัย มันสุดวิสัยทั้งปลายทั้งต้นแล้ว มันเป็นในตัวเป็นเช่นนั้นเอง ตถตา เป็นฉานที่ได้โดยไม่ยากไม่ลำบากซึ่งฉานทั้ง ๔ อยู่ตลอดเวลา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชฉานวิสัยของอรหันต์และโพธิสัตว์ ศุกรที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

ฉานวิสัยของพุทธสาวก

รายละเอียด : ๑. ฉาน ของพุทธจะเกิดจะมีได้ต้องปฏิบัติด้วย โพธิปักขิยธรรม ๓๗ อันสัมมาทิฏฐิ ซึ่งไม่ใช่ฉานที่ หลับตา ช่มจิต สะกดจิตเข้าไปในฌานค์ เหมือน ฉานโลกียะ สามีญทั่วไปที่รู้กันที่ปฏิบัติกันเป็นสาธารณะดาษตื่นอยู่เต็มโลก ย้านะ! ไม่ใช่ ฉานหลับตา ๒. ฉาน ของพุทธเป็นโลกุตรธรรม เป็น อาริยธรรม ที่ผู้มีสัมมาทิฏฐิแล้ว กำลังปฏิบัติให้จิตตนออกจากความเป็น ตัวตน ออกจากความเห็นแก่ตัว-

ออกจากกาม-ออกจากโลก ที่เป็นโลกียภูมิ (เนกขัมมะ) จนกระทั่งจิตของตนเกิด สัมมาสมาธิ บรรลุ วิมุติ ที่เป็น ความหลุดพ้น ออกจาก โลกียภูมิ เข้าไปสู่ โลกุตรภูมิ ได้สำเร็จเต็มบริบูรณ์สัมบูรณ์ ผู้ เข้าฉาน หรือ เข้า (อุบาสติ) สู่วิสัยเป็นฉาน ของพุทธจึงเป็นผู้ ออกจาก (เนกขัมมะ) กาม-ออกจากความเห็นแก่ตัว-ออกจากโลกที่เป็นโลกียภูมิ ซึ่งเป็น เนกขัมมะที่มีสภาวะกันจริงๆ ได้แท้ ซึ่งไม่ใช่ หลับตาเข้าฉาน แค่นั้นนี่คือ การเข้าฉานของพุทธ คือเข้าถึง สุนฺณธาตุ ซึ่งเป็นการออกจากอกุศลธาตุ (ความมีสภาวะ) แล้ว เข้าถึงโลกุตรธรรม ฉานของพุทธ ผู้ เข้าฉาน ได้สำเร็จจริงแล้ว จึงไม่มี ออกจากฉาน จะเป็นผู้มีความเป็น ฉาน อันได้แก่ จิตที่ออกจากกาม-ออกจากความเห็นแก่ตัว-ออกจากความเป็นตัวตน-ออกจากโลกที่เป็นโลกียภูมิ (เนกขัมมะ) ได้สำเร็จอย่างเที่ยงแท้ (นิจจัง) ยั้งยืน (ฐวัง) ตลอดกาล (ัสสตัง) ไม่เปลี่ยนเป็นอื่น (อวิปริณามธัมมัง) ไม่มีอะไรมาหักล้างได้ (อสังหริง) ไม่กลับกำเริบ (อสังกุปปัง) ฉาน ของพุทธจะไม่ใช้การปฏิบัติให้จิตของตน เข้าไปอยู่ในภพ...ซึ่งชาวพุทธทุกวันนี้ยังพากันหลงผิดหนักจัดคือหันกลับ เข้าไปขมจิตให้แน่นหนึบ อยู่ใน รูปภพ และใน อรูปภพ ๓. ฉาน ของพุทธเป็น ฉาน ที่มีในภาวะของคนผู้มีชีวิตสามัญ สัมมา ทำอาชีพของตนอยู่ตามปกติ เพียงแต่พยายามให้เป็น สัมมาอาชีพ ๕ สัมมากรรมันตะ ๓ สัมมาวาจา ๔ สัมมาสังกัปปะ ๓ ๔. คำว่า ฉาน เป็นภาษาที่ใช้เรียกภาวะความเป็นลักษณะของ การกระทำในใจ (มนสิการ) ให้เกิดขึ้นผลสำเร็จของ ฉาน เรียกว่า เอกัคคตา ซึ่ง เอกัคคตา นี้แปลกันว่า ความมีอารมณ์เป็นหนึ่ง...กาย (สังขารของความเป็นธรรม ๒ ที่เป็นโลกีย) กายคต (สิ่งที่ดำเนินไปในกาย) กายกลิ (สิ่งที่ เป็นโทษในกายคือกิเลส) กายทาห (ความเร่าร้อนแห่งกายคือ ตัณหา) กายตปน (การยังกายให้เร่าร้อน) กายทุกข (ความเป็นทุกข์ของรูปและนาม) กายทุจฺจล (ความประพฤติชั่วหยาบทางกาย) กายโปภ (ความกำเริบไปทางผิดของกาย) กายวิพฺนทน (ความดิ้นรนทางกาย) กาย ที่ยังไปในทางบาปทางอกุศล ที่จะต้องกำจัดธรรมะ ๒ ให้เหลือหนึ่ง หรือเป็นหนึ่ง คือเป็น เอกัคคตา...ทำบรรลุผลธรรมแล้ว รูปนามที่เหลือก็รวมตัวกันเป็น กุศลจิต เรียกว่า กายปัสสัทธิ (ความสงบจากกิเลส ดับกิเลสออกไปจากจิตได้ จิตใจก็สงบ ก็เหลือรูปกับนาม (ธรรมะ ๒) ที่สงบจากกิเลส)

หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๒๐๗-๒๑๒

ฉานสมาบัติ

รายละเอียด : ยังชีพไว้ด้วยอากัปภิกิริยาอย่างใดๆ ก็ไม่มี
กิเลสนิรณัน ๕ จริ่งๆ แท้ๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๓

ฉานหลับตาแบบเดียรฉัตรยัตติตั้งแต่ต้นทาง

รายละเอียด : แต่เขาเข้าใจวิโมกข์ได้จากการทำฉาน
หลับตา ไปนั่งหลับตาปิดหู ผิดตั้งแต่ต้นทางเลย ก็เหมือน
พระพุทธเจ้าตรัสถามพราหมณ์ว่าอาจารย์ท่านสอนอย่างไร
๑. อินทริยภวานาสุต (๑๕๒) [๔๔๕] พอนั่งเรียบร้อยแล้ว พระ
ผู้มีพระภาคได้ตรัสถามดังนี้ว่า ดูกรอุตตระ พราหมณ์
แสดงการเจริญอินทริยแก่สาวกหรือเปล่า ๆ อ. แสดง พระโคตม
ผู้เจริญ ฯ พ. ดูกรอุตตระ แสดงอย่างไร ด้วยประการใด ๆ
อ. ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ ในเรื่องนี้ ท่านพราหมณ์
แสดงการ เจริญอินทริยแก่สาวกทั้งหลายอย่างนี้ว่า อย่าเห็น
รูปด้วยจักขุ อย่าได้ยินเสียงด้วยหู เมื่อเป็นเช่นนี้
คนที่เจริญอินทริยแล้วตามคำของพราหมณ์ ต้องเป็น
คนตาบอด ต้องเป็นคนหูหนวก เพราะคนตาบอดไม่เห็นรูป
ด้วยจักขุ คนหูหนวกไม่ได้ยินเสียงด้วยโสต เมื่อพระผู้มีพระ
ภาคตรัสแล้วอย่างนี้ อุตตรมาณพ คิษย์พราหมณ์
นั่งนิ่ง ก่อเขิน คอดอกก้มหน้า ชบเซา หมดปฏิกฎาน ฯ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสานธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓

ฉานหลับตาในภพ

รายละเอียด : ฉานหลับตาในภพ คือ ผู้มีธาตุรู้ที่ยังเป็น
เจโก ก็คือ ผู้ยังไม่มีธาตุรู้ที่เรียกว่า ปัญญา ยังไม่มีฉานแบบพุทธ
มีแต่ฉานหลับตาในภพ ไม่ใช่ฉานที่เดินทางสู่ ฆาครณะ ที่เป็น
ความตื่นแต่เป็นฉานที่เดินทางเข้าสู่ เสยยะ ที่เป็นการนอน
ก็ยิ่งเป็นการปฏิบัติเพื่อเดินทางเข้าสู่ความหลับซึ่งไม่ใช่ฉานที่
เกิดจาก จรณะ ๑๕ วิชา ๘ อันเป็นพุทธคุณของพระพุทธเจ้า
จึงไม่ใช่ฉานที่เป็นความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าอยู่ชัดๆ ซึ่งเป็น
ฉานนอกศาสนาพุทธจึงไม่มีปัญญาที่พ้นสักกายทิฏฐิได้

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-
ศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

ฉานาภิสังกิเลสชาติญาณ

รายละเอียด : ญาณหยั่งรู้กิเลส รู้ฉานตามที่เป็นจริง
หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๕๑

ฉานเกิดจากจรณะ ๑๕

รายละเอียด : ฉานเกิดจากจรณะ ๑๕ เป็นวิชาจรณ
สัมปันโนของพระพุทธเจ้าที่ออกมาประกาศสิ่งที่เป็นการ
ขัดแย้งกับเดียรฉัตรยัตติ แต่ไหนแต่ไร ถ้าหากพระพุทธเจ้าไม่เกิด
ไม่มีวิชาจรณะเกิด ไม่มีฉานของพุทธเกิด เมื่อ ๒,๕๐๐ กว่าปี
ผ่านไปมีความเสื่อมของศาสนาพุทธจนกระทั่ง ฉานโลกุตระ
หมดไป แยกไม่ออกว่าฉานโลกุตระกับฉานโลกียะต่างกัน
อย่างไร อดมากก็ต้องนำมาพื้นประกาศ ดีที่มีวิชาจรณะ ๑๕
อยู่ ตั้งแต่ สังวรศีลสำรวมอินทริยโภชนมัตตัญญุตาศาคริยานุ
โยคะ เกิดศีลธรรม ๗ ฉาน ๔ วิชา ๘ เกิดเป็นฤทธิ์อำนาจ
ทางจิต มโนเมยทธิ สามารถทำให้กิเลสละอายหรือเราละอาย
ต่อกิเลส กิเลสของเราละอายต่อปัญญาของเรากิเลสก็หลีกไป
เลยหรือเกรงกลัว ไม่มาเลย ห่างไกลเลย มันจะเกิดคุณสมบัติ
อย่างนั้นจริงๆ เลย เป็นฉาน อย่างสมิตตา ด้วยจักขุ ญาณ
ปัญญา วิชา แสงสว่าง ไม่ใช่ยิ่งฝึกลงยิ่งไม่รู้จะไรยิ่งขึ้น
แต่ของพุทธนั้นยิ่งฝึกลงยิ่งคล่องแคล่ว ว่องไว รู้เร็วปรับเร็ว
เหมาะสมแก่การงาน อย่างสุขุม ละเอียดลึกซึ้งทำลายกิเลส
ได้จริง ไม่ใช่ไปทำให้เกิดความเชื่อบื้อความท้อในจิต

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

ฉานเป็นพลังงานที่สร้างขึ้นแล้วเผากิเลส

รายละเอียด : แม้แต่ฉานหากไม่เกิดฉาน บุญก็ไม่มี
บุญเป็นพลังงานที่รวมผลของฉาน ฉานเป็นพลังงานที่สร้างขึ้น
แล้วเผากิเลส เผาเสร็จก็เรียกว่าบุญ เผาเสร็จก็เรียกว่าบุญ
เมื่อหมดกิเลส บุญก็หายไป บุญไม่มี ซึ่งมันไม่จ่ายเลยที่จะเข้าใจ
ไม่จ่าย แต่เข้าใจไหม? เก่งจัง เข้าใจสิ่งที่ไม่จ่ายได้ เขาก็นอนบุญกับ
บาปอีก ไม่เข้าใจความจบไม่มีนิพพานไม่มีสูญ ไม่มีดับเด็ดขาด
บุญไม่มีคู่ เอกังสะ one way traffic ไม่มีโค้งงอ ไม่มีองศา
กลับ ไปเดียวๆ ไปตรงเลย นิวเคลียร์ฟิชชั่น ตรงหายไปเลย

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ซิวัด บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๓ เมษายน ๒๕๖๓

ฉานเป็นมรรคบุญเป็นผล

รายละเอียด : บุญกับฉานก็ต้องมีมาด้วยกัน หากไม่มี
ฉานมาก่อนบุญไม่เกิด เพราะฉานเป็นพลังงานจิต คนที่
สามารถเรียนรู้ธรรมะของพระพุทธเจ้า เรียนรู้จรณะ ๑๕
ถ้าเรียนรู้ไม่มีจรณะ ๑๕ ฉานไม่มี คนที่จะมีฉาน ๑, ๒, ๓, ๔
ของศาสนาพุทธ จะต้องมีจรณะ ๑๑ มีศีลเป็นข้อหลัก

ที่มาที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตือศอก
วันอาทิตย์ที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

ฉานเผากิเลสได้เสร็จถือว่าการเผากิเลสขาดไป เรียกว่าบุญ

รายละเอียด : เหมือนกับอธิบายคำว่าบุญ บุญไม่มี
กลับมา บุญมันทำงานหน้าที่เดียว มันเป็นพลังงานของฉานที่
ทำสำเร็จ เมื่อเผากิเลสสำเร็จได้หมดสิ้น แล้วเกิดในทุกปัจจุบัน
ในปัจจุบันใดที่ผู้ปฏิบัติธรรมพลังงานที่เป็น ฉาน เผากิเลสได้
เสร็จก็ถือว่าการเผากิเลสขาดไป เรียกว่าบุญ หากยังไม่ขาด
ก็เรียกว่ายังเป็นเสขบุคคล ถ้าหมดเลยก็อเสขบุคคล อธิบาย
ลักษณะพวกนี้บุญไม่มีภาวะ ๒ บุญมีแต่เพียงภาวะเดียวทำ
หน้าที่เสร็จแล้วก็สูญ

ที่มาที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

ฉานเหมือน รมภ. ป้องกันตัวตลอดเวลา

รายละเอียด : เป็นผู้ใดโดยไมยากไม่ลำบากซึ่งฉาน
ทั้ง ๔ อาตมามีฉานในตัวตลอดเวลา ผู้ที่ยังไม่บรรลุพระอรหันต์
ก็ต้องสร้าง ฉาน ทำใจในใจให้เป็นไฟฉาน กำจัดกิเลส ราคะ
โทสะโมหะ ต้องทำใจในใจให้ได้ให้เป็น จนกระทั่งได้โดย
สบายๆ เป็นอัตโนมัติ อาตมาผ่านมาหมดแล้ว ฉานทั้ง ๔
มีประจำตัวอัตโนมัติ ฉานนั้นเผากิเลสหมดแล้วด้วย เป็น
พลังงานที่เหมือนกับที่เรา มี รมภ. ป้องกันตัว พลังงานฉาน
ไม่ให้ศัตรูราคะโทสะโมหะเข้ามาตอแย เป็นพลังงานที่อยู่ใน
ตัวเอง พุดเป็นปุคลาธิษฐานที่จริงเป็นธรรมาธิษฐาน ผู้มีฉาน
แล้วก็ไม่ต้องเข้าไม่ต้องออก มีอยู่แล้ว แต่ผู้ที่จะต้องไปหลับตา
แล้วทำฉานนั้นเป็นสิ่งที่ผิดไปจากพุทธ พลังงานไฟฉานคือ
พลังงานสลายราคะโทสะโมหะ ให้ได้โดยไมยากไม่ลำบากซึ่ง
ฉานทั้ง ๔

ที่มาที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

ฉานแบบสัมมาทิฐิ

รายละเอียด : คือ ผู้ทำจิตเป็นพลังงาน ไฟพิเศษ ที่
สามารถเผาไหม้ ไฟราคะ-ไฟโทสะ-ไฟโมหะ ได้อย่างรู้จักรู้แจ้ง
รู้จริง สภาวะธรรม

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๒๙๙

ฉานโลกีย์

รายละเอียด : ฉานโลกีย์ คือ ฉานที่ได้แต่กดข่มกิเลสไว้
หรือมีวิธีชะลอกิเลส ไม่ให้มันออกฤทธิ์ชั่วระยะหนึ่งได้เร็วบ้าง
นานบ้างเท่านั้นแล้วหลงกันว่า กิเลสหมดสิ้นหรือกิเลสดับสนิท
อาจกดข่มได้นานมาก ๆ จนถือว่านิรันดร คือ กิเลสมีอยู่นิรันดร
เหมือนอาหารตาส อุทกตาส ไม่รู้ว่าอีกนานเท่าไรจะ
ออกมา เขาไม่ได้ล้างกิเลส แต่กิเลสมีนิรันดร เขาหลงว่ามัน
ไม่มีแต่มันมีไปนิรันดร

ที่มาที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-
ศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

ฉานโลกุตระ

รายละเอียด : สภาวะจิตที่เกิดจากไตรสิกขาอันปฏิบัติ
อย่างเป็นองค์รวม, สภาวะจิตที่เกิดจากการปฏิบัติสัมมาบรรค
ทั้ง ๗ องค์ ภายใต้กรอบของศีลที่แต่ละคนกำหนดสมาทาน
ตามฐานะของตน เจริญพัฒนาเป็นอธิจิต แข็งแรงขึ้นตามลำดับ
สั่งสมลงเป็นสัมมาสมาธิ

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๕๖

ฉานโลกุตระทำไม่เป็นอินโดย

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าท่านสมบูรณ์ด้วยอนุตตริยะ ๖
นี้ไปแล้วพ้นไปแล้ว อีกอันหนึ่ง ฉานโลกุตระทำไม่เป็นอินโดย
คำว่าอินโดยคือคิดเอาเดาเอาไม่ได้ คนที่ไม่มีความรู้ถึงขั้นฉาน
เรียกว่าฉานวิสัยก็จะเป็น อินโดยอยู่ ขณะนี้ความรู้ของด้าน
พุทธ จะไม่มีความสามารถรู้ ฉานของพุทธ เพราะมันเป็น
อินโดย ส่วนฉานของโลกียะไม่ใช่อินโดย เพราะใครก็ทำได
นั่งสะกดจิตให้หนึ่ง ตื่นๆ ใครก็เข้าใจ ศาสนาอื่นก็ทำกันได้
ฉานโลกุตระ เอาคำว่าโลกุตระมากำกับ ให้ชัดเจนว่าฉาน
โลกียะไม่ใช่อินโดย ก็แค่ลืมหัดปฏิบัติยังไม่เข้าใจกันเลย
ทุกวันนี้เอาตมาอธิบายไว้ดีมากแล้ว ฉานของพระพุทธเจ้า
เกิดจากจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ ถ้าไม่มีจรณะ ๑๕ เป็นเหตุ เป็น
อุปนิสัย เป็นปริชาโร เป็นเหตุเป็นองค์ประกอบแล้ว ไม่ใช่ฉาน
ของพระพุทธเจ้า ฉานของพระพุทธเจ้าจึงเป็นอินโดย ที่เขา
รู้ไม่ได้ เพราะแม้แต่อดีตอภิปุททา ๓ ซึ่งอยู่ในจรณะ ๑๕
เขาก็เป็นผู้ที่ไม่ได้มีความถูกต้องนี้ของพุทธแล้ว หากไปปฏิบัติ
โดยไม่มีสรวมอินทรีย์ ๖ ไม่มีการปฏิบัติสรวมอินทรีย์ ไม่มี
การประมาณในการกินการใช้ไม่มีการประกอบกตสันตืออยู่
ก็ไปหลับตาเอาทำฉาน ๑, ๒, ๓, ๔ ปิดหูปิดตา แล้วก็พากเพียร
ให้หลับลงไปไม่ใช่พากเพียรให้ตื่น เป็นทางตรงกันข้ามกับความ

เป็นจริงของพระพุทเจ้าหมดเลย เขาถึงไม่มี ฅานของพระพุทเจ้า ที่บอกว่าฅานลิมตาเป็นของพระพุทเจ้าก็ไม่ใช่เรื่องที่จะปฏิบัติได้ง่ายๆ แม้จะฟังกันเข้าใจ อาตมาก็ยังรู้สึกว้าตัวเองยังพูดได้ไม่เก่งไม่สมบูรณ์ยังบกพร่องอยู่เลย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๓

ฅาปก

รายละเอียด : ผู้เฒ่า ผู้จุดไฟ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๓๙

ฅาม, ฅาปน

รายละเอียด : เฒ่า

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุท หน้า ๒๕๑

ฅาย

รายละเอียด : จงเฒ่า จงเพ่ง จงตริก จงก่อไฟ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค๓ หน้า ๓๓๙

ฅายภ

รายละเอียด : นั่งฟังธรรมพระพุทเจ้ากลางไตร่ตรองเพ่งพินิจ เพ่งเฒ่าไปด้วยในบัดเดียนั้นแล้วก็บรรลุธรรม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๔๔

ญัตติจตุตถกรรมอุปสัมปทา

รายละเอียด : คือ การบวช โดยที่มีคณะสงฆ์ เป็นผู้อนุมัติการบวช และการบวชวิธีนี้ พระอุปัชฌาย์หรือไม่มีอุปัชฌาย์ หากคณะสงฆ์รับรองก็เป็นการบวชที่ถูกต้อง

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๕๐

ญาณ

รายละเอียด : ๑. รู้แจ้ง เห็นแจ้งในสัตว์ทั้งตัวเองและผู้อื่น รู้ว่าหมุนอยู่ เวียนเกิด เวียนตายอยู่ เกิดๆ ตับๆ อยู่ ต่อสู้ทุกข์อยู่อย่างใดด้วยความรู้แจ้งเห็นจริงตามนัยนี้ ๒. รู้ คือสติปัญญา ๓. ผู้กำลังเปลี่ยนความเห็นเก่า เปลี่ยนความเชื่อเก่า หรือไม่ก็มีความเห็นเดิมแล้วก็มาเห็นแจ่มแจ้งชัดจริงยิ่งขึ้น ๔. การรู้ ๕. มีญาณทัสสนะจริง เป็นสัมมาญาณะแท้ ๖. เกิดปัญญา เกิดฉลาด เกิดหายโง่ เกิดรู้ทันความหลงได้ ๗. ความรู้

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๕๙, ๔๐๐, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๓, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๘, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๑๓, ๑๕๖, ๑๘๓

ญาณ ๕ อย่าง

รายละเอียด : เกิดขึ้นเฉพาะตน เมื่อเจริญสมาธิอันหาประมาณมิได้ ๑. สมาธินี้มีสุขในปัจจุบัน และมีความว่างดี เป็นวิบากต่อไป ๒. สมาธิ ที่จะมีความสุข (แปลว่าว่างนี้แหละดี) สมาธิเป็นอาริยะ ปราศอาภิส แม้แต่สุขโลกีย์ ๓. สมาธินี้ อสตับุรุษเสพไม่ได้ ไม่มีสิทธิ์จะได้รับธรรมรสอันนี้ ๔. สมาธินี้ละเอียด ประณีตอันได้มาด้วยความสงบรำงับและมีใช้บรรลุได้ด้วยการขมธรรมะที่เป็นข้าศึกหรือห้ามกิเลสด้วยจิตที่เป็นสังขาร ๕. เราย่อมมีสติเข้าสมาธินี้ได้ เรามีสติออกจากสมาธินี้ได้ การเข้าออกไม่ได้ไปหลับตาทำ แต่การเข้าออกคือจิตเข้าไปดูอารมณ์ที่เป็นสมาธิ ไม่ได้หลับตาปฏิบัติแต่ลืมตาปฏิบัติ เช่นอารมณ์อุเบกขา เนกขัมมลิตอุเบกขาเวทนา เป็นฐานนิพพาน หลับตาสมาธินั้นเลิกไปเลยของศาสนาพุทธขอยืนยันเลยว่ามันไม่ใช่ของศาสนาพุทธเลย สมาธิของพระพุทธเจ้าต้องปฏิบัติมรรคมงคล ๗ ปฏิบัติทุกขณะการทำงานอาชีพการพูด การคิด ไม่ใช่ไม่ทำการงานอาชีพอะไรเลยไม่คิดไม่พูดเอาแต่นั่งสมาธิ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

ญาณ ๗

รายละเอียด : ทำงานให้ได้มีผล ตั้งแต่ข้อที่ ๑ รู้จักกิเลส ทำกิเลสลด วิติกมกิเลสลดได้แล้ว เป็นตัวอย่างที่เราทำผ่านมาแล้วที่มันกลุ้มรมุรเร็ว กิเลสตัวเก่าออกไปแล้ว ก็มีกิเลสตัวใหม่ที่ยังทำไม่ได้ ก็รู้ตัวนี้ ก็รู้ว่าอ้อ การปฏิบัติอย่างนี้ มันมีกิเลสอยู่ รู้กิเลสจริงทำให้กิเลสจางคลายลดลงไปได้จริง นี่คือความรู้ คือญาณ อธิบายไปอย่างนี้ใครเคยมีสภาวะบ้าง ผ่านสภาวะอย่างนี้ๆ พากเพียรปฏิบัติ อย่างนี้แหละเป็นการศึกษาระมมะ พระพุทธเจ้าไม่ใช่ไปนั่งหลับตาสะกดจิตไป นำสงสารหลงผิดไป จนยึดถือกันอย่างนั้นทั่วบ้านทั่วเมือง กระแสหลักทั้งหมดก็ยึดถืออย่างนี้หมด เป็นไปได้ได้อย่างไร ในตำราพระไตรปิฎก ก็ยังอยู่ เพี้ยนไปได้ได้อย่างไร นี่คือความเสื่อมของคน เสื่อมจากศาสนา เสื่อมจากธรรมะของพระศาสดา คำสอนก็อย่างเดิม แต่คนได้ผิดเพี้ยนไป คำสอนธรรมะพุทธเจ้า มีศีลแล้วก็เจริญ อธิจิต ทำให้จิตมันลดกิเลสลงไปด้วยการเกิด ญาณ ๗ มันชัดเจน ญาณที่ ๑ ญาณที่ ๒ รู้ความจริงก็ลดลงไปอีก ทำให้มันควบแน่น อาเสวนาภาวนา พุทธิกัมมัง คำขึ้นไปขึ้นไปก็ยิ่งชัดเจน อย่างนี้เองไม่ใช่ไปนั่งหลับตาสะกดจิต แต่มาทำอย่างนี้ กัจจติกิเลสทำให้กิเลสลดละจางคลายอย่างนี้ เราก็ทำซ้ำซ้อนอย่างนี้ เป็นการทำตามลำดับมีศีลข้อที่ ๑ เป็นต้น ก็สัมผัสกับสัตว์ เราก็เกิดจิต ไม่มีความมุงร้าย มีแต่ความหวังประโยชน์ มีความเอ็นดูสัตว์ เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น แต่ก่อนนี้มันมาทำร้ายเรา เราฆ่ามันแน่ ดีไม่ดีเราจงใจเจตนาฆ่ามันเลย ฆ่ามันมากินเลย หรือฆ่ากินเล่นคะนองเลย นักฆ่ามือหนึ่งแบกอาวุธใหญ่ล้มช้างได้ ถ้าเก่งก็ตัวต่อตัวลิเอาปืนไปทำไม มีปืนแรงร้ายมันก็ตายสิ เพราะฉะนั้นเมื่อผู้ใดสามารถที่จะเข้าใจ อธิบายญาณ ๗ ก็เข้าใจ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

ญาณ ๗ หรือทิวฏฐิที่นำบุคคลออก

รายละเอียด : ๑. รู้จักปริยภูฐานกิเลสกลุ้มรมุร คือกิเลส นีวรณ ๕ (ยังวิวาทกันด้วยหอกคือปากอยู่) แม้ยังละปริยภูฐาน

กิเลสไม่ได้ ก็รู้ ไม่มีที่จะไม่รู้จักปริยภูณั้น และย่อมมีทิวฎฐิตั้ง
ปณิธานจิตไว้เพื่อไปสู่การตรัสรู้สัจจะทั้งหลาย ๒. อาริยสาวก
เมื่อได้รับความระงับเบาะตะตน (ลภามิ ปัจจิตตัง สมถัง ลภามิ
ปัจจิตตัง นิพพุตตินติ) ย่อมเสพศุน (อาเสวนา) ทำให้มีผลเจริญ
(ภาวนา) ย่อมทำให้มากในทิวฎฐินี้ (พหุสิกัมมัง) ๓. อาริยสาวก
เชื่อมั่นในทิวฎฐิเช่นนี้ ไม่ทั่วไปกับสาธารณะปุถุชน หรือไม่อาจ
หาทิวฎฐิเช่นนี้ได้จากลัทธิอื่นนอกธรรมวินัยนี้เลย ๔. อาริยสาวก
ผู้ถึงพร้อมด้วยทิวฎฐิ มีธรรมตาของผู้สำนึกรีบออกจากอาบัติ
เปรียบเหมือนกุมารอ่อนนอนหงาย ที่ถูกถ่านไฟด้วยมือหรือ
ด้วยเท้าแล้ว ก็ชักหนีเร็วโดยฉับพลัน นี้ญาณที่ ๔ เป็น
อาริยะ เป็นโลกุตระ ไม่เป็นของตาชด้นทั่วไปกับพวกปุถุชน.
๕. อาริยสาวกถึงความชวนชววยในกิจใหญ่น้อยที่ควรทำ. ของ
เพื่อนสพรหมจารีโดยแต่อย่างไร ถึงอย่างนั้นความเพ่งเล็งกล้า
ในอธิศีลสิกขา อธิจิตสิกขา และอธิปัญญาสิกขาของอาริยสาวก
นั้นก็มิอยู่ เปรียบเหมือน แม้โคลูกอ่อนย่อมเล็มหญ้ากินด้วย
ซ้ำเลื่องดูลูกด้วย ฉะนั้น ฯลฯ ๖. มีพลัง (พลตายะ) ถึงพร้อมด้วย
ทิวฎฐิ กระทำใจกำหนดด้วยจิตทั้งปวง (มนสิคตวา สพฺพเจตโส)
เจียโสตพึงธรรมวินัยของตถาคตอันบัณฑิตแสดงธรรมให้ได้
ประโยชน์อยู่. ๗. เข้าถึงพลังได้ความรู้อัตถะ ได้ความรู้ธรรม
อย่างปราโมทย์ด้วยธรรม (คือ นิยายิกธรรม หรือเป็นทิวฎฐิที่นำ
ออกซึ่งบุคคลผู้กระทำตาม ให้ไกลจากข้าศึก (กิเลส) มืองค์ ๗
เพื่อตรวจสอบดีแล้วแก่ผู้แจ้งในผลโสตาบัน

ที่มาที่ไป : โกลัมพิสสูตร เล่ม ๑๒ ข้อ ๕๔๓, ๕๕๐,
ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ญาณกับสมาธิอะไรเกิดก่อน

รายละเอียด : พระพุทธองค์ทรงเป็นไซ้ เจ้ามหานาม
ศากยะทูลถามว่า ญาณเกิดแก่ผู้มีใจเป็นสมาธิ หากเกิดแก่ผู้ที่มี
ใจไม่เป็นสมาธิไม่ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ สมาธิเกิดก่อน ญาณ
เกิดทีหลัง หรือว่าญาณเกิดก่อน สมาธิเกิดทีหลัง พระอานนท
จึงจุพระหัตถ์ออกไป และกล่าวจะเจ้ามหานามศากยะว่า
คุณมทานามะ พระผู้มีพระภาคตรัสศีลที่เป็นของพระเสขะ
ไว้ก็มี ตรัสศีลที่เป็นของพระอเสขะไว้ก็มี ตรัสสมาธิที่เป็นของ
พระเสขะไว้ก็มี ตรัสสมาธิที่เป็นของพระอเสขะไว้ก็มี ตรัส
ปัญญาที่เป็นของพระเสขะไว้ก็มี ตรัสปัญญาที่เป็นของพระ
อเสขะไว้ก็มี คุณมทานามะ มีศีลที่เป็นของพระเสขะเป็นโชน
คุณมทานามะ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ เป็นผู้มศีล ฯลฯ สมทาน
ศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย คุณมทานามะนี้เรียกว่า ศีลที่
เป็นของพระเสขะ คุณมทานามะ ก็สมาธิที่เป็นของพระเสขะ

เป็นโชน คุณมทานามะ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ สัจจากาม
 ฯลฯ เข้าจตุตถฌานอยู่ คุณมทานามะ นี้เรียกว่าสมาธิที่เป็น
ของพระเสขะ คุณมทานามะ ก็ปัญญาที่เป็นของพระเสขะ
เป็นโชน คุณมทานามะ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ รู้ชัดตามความ
เป็นจริงว่า นี้ทุกข์ ฯลฯ นี้ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ คุณ
มทานามะนี้เรียกว่า ปัญญาที่เป็นของพระเสขะ ฯ

ที่มาที่ไป : ลักกสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ ข้อ ๕๑๒,
ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ญาณของพระโสตาบัน ๗

รายละเอียด : หลังจากฆ่ากิเลสหายาบ (เวตีคกมกิเลส)
อบายภูมิ ๔ แล้วเกิดญาณ (รู้แจ้งธรรม) ของพระโสตาบัน ๗
อย่าง ๑. รู้แล้วละ (ญาณที่ ๑) คือ กำลังเรียนรู้กิเลสกลาง
(ปริยภูฐานกิเลส) นิวรรณ์ ๕ เพื่อละกิเลสนั้นแต่ยังมีทะเลาะ
วิวาทกันด้วยหอกปาก (มุขสตัดติ) อยู่ ๒. ทำให้มาก (ญาณที่ ๒)
คือ เสพศุน (อาเสวนา) ทำให้เกิดผลเจริญ (ภาวนา) ทำให้มาก
(พหุสิกัมมัง) กระทั่งระงับดับกิเลสตนได้ ๓. เชื่อมั่นธรรมวินัยนี้
(ญาณที่ ๓) คือ ชัดเจนว่าการปฏิบัติอื่นนอกธรรมวินัยนี้
ไม่สามารถดับกิเลสสิ้นเกลี้ยง ไม่เป็นโลกุตระ ๔. ผิดรีบแก้
(ญาณที่ ๔) คือ รีบแก้ไขความผิดของตน เหมือนเด็กอ่อน
นอนหงาย มือเท้าถูกถ่านไฟเข้าแล้ว ก็รีบชักหนีเร็วพลัน
๕. ทำกิจตน-กิจท่าน (ญาณที่ ๕) คือ ทั้งศึกษาในอธิศีล-
อธิจิต-อธิปัญญา ทั้งชวนชววยกิจใหญ่น้อยของเพื่อนเหมือน
วัวแม่ลูกอ่อนเล็มหญ้ากินด้วยซ้ำเลื่องดูลูกด้วย ๖. มีกำลัง
(ญาณที่ ๖) คือ มีอำนาจในตน มีกำลังจิตแยกแยะถูกผิดได้ชัด
รู้ตนว่ามีผล ได้บรรลุแล้ว ๗. ปลื้มใจในผล (ญาณที่ ๗) คือ
ได้รู้ธรรม รู้แก่น ปลื้มใจในผลที่ตนได้ เห็นผลสุขที่จะมียิ่งขึ้น
ยิ่งเข้าใจชัดสมบูรณ์

ที่มาที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ โกลัมพิยสูตร
ข้อ ๕๔๓-๕๔๔

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลึกล

ญาณทัสสน, ญาณทัสสนะ

รายละเอียด : ๑. มีปัญญารู้แจ้งแทงตลอด ๒. มีปัญญา
เกิดขึ้นในจิตแล้วที่เดียว ๓. ความรู้แจ้ง เห็นจริง ที่จะรู้ยิ่งๆ
๔. ความรู้ยิ่ง เห็นจริง ๕. ความรู้แจ้งเห็นจริง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๘๗, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๒๐๖, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๗๙, สมาธิพุทธ
หน้า ๓๓๒, วิถีพุทธ หน้า ๔๓

ญาณทัสสนะ ๓

รายละเอียด : คือปัญญาความรู้แจ้งเห็นตามเป็นจริงในอารยสัจ ๑. สัจญาณ (ปัญญาหยั่งรู้จริงในอารยสัจ) ๒. กิจจญาณ (ปัญญาหยั่งรู้กิจในอารยสัจ) ๓. กตญาณ (ปัญญาหยั่งรู้การทำกิจแล้วในอารยสัจ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๕ ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ข้อ ๑๖

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตสิก

ญาณทัสสนะวิสุทธิ

รายละเอียด : เป็นธาคูรูที่รู้ชอบ รู้แจ้งอย่างบริสุทธิ์ ชื่อตรง ผุดผ่อง เทียงธรรม ไม่เอนเอียง เบียงเบนเข้าข้างใครเลยแม้ตัวเอง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๔๓

ญาณทัสสนะวิเศษ

รายละเอียด : ปัญญาชั้นพิเศษหรือปัญญาที่แทงทะลุ สัจจะ

หนังสืออ้างอิง : อิติวโลกุตระหน้า ๒๕๐, ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๒๘

ญาณทัสสนะอันมีปริวิภูมิก์ ๓

รายละเอียด : ๑. สภาพหมุนรอบเชิงซ้อน ๒. ญาณทัสสนะที่รู้เห็นความเป็นจริงในอารยสัจ ๔ ครอบปริวิภูมิก์ ๓ ได้แก่ สัจญาณ กิจจญาณ กตญาณ ด้วยอาการ ๑๒

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๒๘

ญาณที่ ๓

รายละเอียด : รู้ดีว่าเป็นสิ่งพิเศษไม่เหมือนใครเป็นของวิเศษ ลัทธิอื่นไม่มี ลัทธินี้แหละเป็นอารยธรรม ลัทธินี้ชัดเจนกว่า ปัญญามันรู้ มันเห็นความแตกต่างมันมั่นใจเลยว่า อย่างที่เคยผ่านไปอย่างนี้ยังไม่ซ้ำ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บบบ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

ญาณที่ ๔

รายละเอียด : ผู้ที่สามารถที่กระทำได้ผ่านมาแล้ว เป็นความรู้จริงแล้ว เป็นผู้ที่ได้ในตัวเองสามารถออกจากสิ่งที่

ผิดพลาดไปเอาตัวเองออกจากอาบัตินี้ไม่ใช่แค่ปลงอาบัตินิสารภาพกราบแค่นั้น แต่ออกจากอาบัตินั้นหลุดพ้นจากสิ่งที่เป็นทุกข์ในปัจจุบัน ความเป็นสุขปฏิบัติได้แล้ว พอได้แล้วก็เหมือนกับเด็กที่เอามือหรือเอาเท้าไปถูกถ่านไฟเผา เด็กไม่เป็นประสาถิ่นนอนตื่นเปรียบเหมือนกุมารอ่อนนอนหงายเท้าถูกไฟเข้าก็ชักทำออกไปทำผิดพลาดจากศีลจากสิ่งที่เราหลุดพ้นมาได้ไปเบือนมือเลิกใหม่ ความสกลปรกมาแต่เราเราก็จะรีบสลัดออก รู้จักคุณค่าความสะอาดของสิ่งที่เราได้กำจัดกิเลสออกไปได้ นี่คือนิยามที่ ๔ ที่เป็นโลกุตระของพระพุทธเจ้าเป็นความรู้ที่เป็นของจริง ชัดเจน ไม่ทั่วไปกับพวกปุถุชน ปุถุชนนั้นไม่รู้เรื่องพวกมิจฉาทิฐิที่ไม่รู้ไม่มีความจริงของญาณที่ ๔ ว่าเราเดี๋ยวนี้มีหิริโอตตัมปะมีคุณสมบัติของจรณะ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บบบ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

ญาณปฏิโลม

รายละเอียด : การเพ่งรู้ การพยายามผลาญเผา ย้อนทวนกลับไปกลับมา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๓๕

ญาณวิทยา (epistemology)

รายละเอียด : ปรัชญาที่เกี่ยวกับการกำเนิดธรรมชาติวิธีการ และขอบเขตของมนุษย์

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๙๐

ญาณสัมปยุต

รายละเอียด : มีปัญญาความรู้แจ้งอยู่ด้วย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๐๔

ญาณแท้

รายละเอียด : คือ ต้องลืมตาโพล่งๆ กระทบทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ จับอาการจิตต่างๆ ได้ และรู้อาการนั้นๆ ได้ว่าเป็นกิเลสโดยจับ ปรมัตถสังขจะหรือปรมัตถธรรม อ่าน อาการ ลิงคะนิमित จับจิตเจตสิกของเราได้ สิ่งที่ถูกรู้ก็เป็นนามธรรม มีเครื่องหมาย มีนิमित ให้รู้ว่า อย่างนี้กิเลสนะ กิเลสสายไหนละ อ้อ นี้โลภมูล นี้โทสมูล นี้โมหมูล

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๗๔

ญาติปริญาญา

รายละเอียด : ๑. ความรู้รอบในสิ่งนั้น สภาพนั้นโดยครบถ้วน ๒. ความหยั่งรู้ในความเป็นธาตุฐุที่เกิดที่เป็นนั้นๆ ของตน ๓. รู้รอบสิ่งที่จะต้องรู้นั้นครบองค์รวมแล้ว

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๐, อีคิวโลกุตระ หน้า ๖๘, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๕

ญาติพลี

รายละเอียด : พลีคือการยอมเสียสละ เสียทรัพย์สิน เสียสละ กำลังแรงงานหรือเสียสละอะไรก็แล้วแต่ แม้แต่

เสียสละภาษีให้แก่วัฐก็เป็นการพลี พลีจะมีจิตวิญญาณร่วมด้วย มีความพอใจ มีความเต็มใจที่จะสละ พลี ถ้าคุณไม่มีจิตเต็มใจให้เขาไม่เรียกพลี เพราะฉะนั้นคนที่พลีชีวิต เขาถึงยกย่องกัน แม้แต่ศาสนาอื่นก็ยกย่อง พลีชีวิตเพื่อพระเจ้า พลีชีวิตเพื่อมนุษยชาติ ก็จะได้รับคามยอมรับ นับถือในทุกชนชาติ ตรงกันหมดอันนี้ พลีชีวิตเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ญาติพลี ผู้พลี ยอมเสียสละแก่ญาติก็ตีประมาณหนึ่ง ก็เพื่อแม่ญาติ แต่ถ้ายิ่งกว่าญาติ คนอื่นๆ ที่เราควรพลี ควรจะช่วยเหลือเขา เพราะเรามีความรู้ความสามารถมากกว่า อดีตพลี

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

รู้หนัด

รายละเอียด : ไม่ตั้งอยู่

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คนซังสัตว์ หน้า ๑๒๑

ฐานธรรมะของตะวันตกเป็นเทวนิยม ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

รายละเอียด : ถ้ายังตัดสินไม่ได้ แต่อาตมาว่าความคิดของจีนไม่น่าจะเป็นความคิดอย่างนี้ ขอภัยต้องพูดให้ชัดขึ้นไปอีกว่า ถ้าเป็นความคิดของอเมริกาอาตมาไม่ค่อยแน่ใจว่าเป็นไปได้ แต่ถ้าเป็นความคิดของจีนอาตมาเชื่อแน่ว่าทางเอเชียไม่มีความคิดเช่นนี้ มันเป็นฐานธรรมะ ฐานธรรมะของเอเชียกับทางธรรมะของตะวันตก ทางตะวันตกเป็นฐานของเทวนิยม ๑๐๐% จะมีคนที่นับถือศาสนาเทวนิยมมากกว่าอยู่ตลอด ส่วนโลกุตรทางเอเชียเป็น อเทวนิยมแต่เป็นโลกุตรและไม่เป็นโลกุตร โลกุตรมันจะมีน้อยกว่าโลกียะ เทวนิยม ยุคไหนๆ ก็เหมือนกัน เหมือนธรรมดาคุณเป็นสัตว์เซลล์เดียวกับสัตว์ที่มีเซลล์จำนวนมากในมนุษย์อันไหนน้อยกว่ากัน พวกอเวไนยสัตว์สอนไม่ได้ก็มีมากกว่าแล้ว จะเป็นเวไนยสัตว์จึงเหลือน้อยกว่ามาก พระพุทธเจ้าถึงบอกว่าเมื่อจิ้มลงไปดินได้ติด ขี้เล็บมาคนที่รู้โลกุตรก็มีเท่านั้น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓

ฐานะ ๕

รายละเอียด : คือ สภาพที่ทุกๆ คนในโลกเลียงไม่พ้นฐานะเหล่านี้ ๑. เรามีความแก่เป็นธรรมดา ๒. เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา ๓. เรามีความตายเป็นธรรมดา ๔. เรามีการพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น ๕. เรามีกรรมเป็นของตน (กัมมัสสโกมหิ) เราเป็นทายาทแห่งกรรม (กัมมทายาทอ) มีกรรมเป็นกำเนิด (กัมมโยนิ) มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ (กัมมพันธอ) กรรมเป็นที่พึ่ง (กัมมปฏิสรโณ) ทำดี ทำชั่ว เราเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ฐานสูตร ข้อ ๕๗

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพหูสูตร

ฐานะสมณะโพธิรักษ์สมัยพุทธกาล

รายละเอียด : อาตมาก็เคยบอก บอกไปแล้วก็ไม่

อยากบอก เพราะว่าบอกไปแล้วคนไม่เชื่อและทำให้ศรัทธาตกอาตมาก็ไม่มีปัญหาหรือเชื่อหรือไม่เชื่อ ปัจจุบันนี้อาตมาเป็นโพธิรักษ์ แล้วอาตมาก็ทำงานทางศาสนาพุทธเต็มที่ คุณก็ติดตามฟังดูตรวจสอบตามพระไตรปิฎก ที่เป็นหลักฐานสูงสุด ยิ่งรู้ภาษาบาลีเป็นภาษาที่ตายแล้วคืนไม่ได้ ท่านแปลเป็นภาษาไทยมา ฉบับที่ท่านแปลมาก็ดี ไม่ว่าจะฉบับฉบับจุฬาลงกรณ์ฯ มหามกุฏฯ ก็ใช้ได้ อาตมาใช้ฉบับหลวงเป็นหลัก ออกตีพิมพ์เป็นครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๐๐ รัฐบาลช่วยกันทำเลย เรียกว่าเป็นฉบับหลวง อาตมาก็ใช้ฉบับนั้นเป็นหลักตรวจสอบตีๆ จะบอกไปอีก ว่าอาตมาอธิบายความเป็นพระสารีบุตร และอาตมาก็เคยอธิบายยืนยันเคยบอกกับคนว่า มีคนถามว่า ท่านเป็นพระสารีบุตรมาเกิดใช้ใหม่ อาตมาก็บอกว่าใช่ อาตมาก็ขยายความพระสารีบุตรด้วยอธิบายอย่างชัดเจน หลายนัยเลย นัยยะหนึ่งอาตมาบอกว่า เป็นสารีบุตร แต่ใครอย่ามาเข้าใจว่า อาตมาเป็นพระสารีบุตรเพราะว่าพระสารีบุตรตายไปแล้วตั้งแต่ยุคพระพุทธเจ้าโน่น ตายก่อนพระพุทธเจ้าด้วย เพราะฉะนั้น มาเกิดในร่างนี้ไม่ใช่พระสารีบุตร ร่างนอนตายไปแล้ว หรือ แม้แต่จะเป็นนามธรรมของพระสารีบุตรมาเกิดเป็นอาตมาก็ไม่ใช่นามธรรมของพระสารีบุตรองค์นั้น ถ้าใครว่าอาตมาเป็นพระสารีบุตรพระองค์นั้น บอกว่าเป็นนามธรรมของพระสารีบุตรแท้ๆ เต็มๆ เลยมาเกิด คุณดูถูกอาตมา ว่าอาตมาไม่เจริญเลย คิดดูสิ ถ้าเกิดตั้งไม่รู้กี่ครั้งแล้วตั้งแต่ตอนโน้นจนถึงตอนนี้ เกิดมาไม่รู้กี่ครั้งแล้วไม่เจริญเลย ยังเป็นพระสารีบุตรอย่างเดิมอยู่ (คุณดูถูกอาตมามาก) ซึ่งมันไม่ใช่อาตมาไม่ใช่พระสารีบุตรอันนั้น นี่คือรายละเอียดของสัจจะ เพราะฉะนั้นอย่าไปศึกษาอย่างนั้น เราทำความเข้าใจเป็นแต่เพียงเป็นฐานศึกษาปฏิบัติว่าทุกอย่างปฏิบัติมาแต่เหตุและต่อเนื่องกันไปหมด ถ้ายึดมันเป็นอันเดิม คุณประนิพพานไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ฐานโส

รายละเอียด : ตั้งอยู่ในช่วงขณะ

หนังสืออ้างอิง : กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๐

ฐิต

รายละเอียด : ๑. ตั้งมั่น ๒. ทำให้ซ้ำของ แข็งแรง มั่นคง
ทรงตัวให้ได้

หนังสืออ้างอิง : สมานพิพิธ หน้า ๒๖๙, อีคิวโลกุตรระ
หน้า ๒๒๘

ฐิติ

รายละเอียด : ๑. ตั้งมั่น มั่นคง ถาวร ยั่งยืน ไม่เปลี่ยนแปลง
ไม่หวั่นไหว ๒. ความตั้งอยู่ ความทรงอยู่ ความเป็นอยู่
ความหยุดอยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๕๔, ๓๘๐

ฐิติธาตุ

รายละเอียด : ธาตุจิตต์นี้เกิดเป็นอาการของความ
ตั้งมั่น-ความมีพลังงานลักษณะชนิดนั้นๆ มั่นคง

หนังสืออ้างอิง : นิยามแห่งชีวิต หน้า ๗๘

ฐิติบุคคล

รายละเอียด : ไม่เสื่อม ไม่ทรุดต่ำกว่าเก่า แต่ก็ไม่ได้
แก่ผู้ ทรงอยู่ หรือผู้ หยุดอยู่ที่เก่าเท่าเก่า ไม่มีจิตเจริญตัวใหม่
ผลเพิ่มขึ้นอีกเลย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๙

ดอกบัว ๔ / บุคคล ๔

รายละเอียด : ๑. บัวพิน้ำ จะบานในวันนี้ อุคฆฏิคฺคณฺณ (ผู้ฟังหัวข้อธรรม ก็บรรลุมรรคผล) ๒. บัวปริ่มน้ำ จะบานในวันพรุ่งนี้ วิปจิตฺตณฺณ (ผู้ฟังบรรยายธรรมพิสดาร ก็บรรลุมรรคผล) ๓. บัวในน้ำ จะขึ้นมบบานในวันมะรืน เนยยะ (ผู้หมั่นฟังธรรม ใต้ถอม พิจารณาแยกกาย คบหามิตรดี ก็บรรลุมรรคผล) ๔. บัวใต้น้ำ จมโคลนตมไม่อาจพิน้ำขึ้นมบบาน ปทปฺระมะ (ผู้ฟังพุทธพจน์ก็มาก บอกลอนก็มาก แต่ไม่บรรลุมรรคผลในชาตินี้)
 ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ ปาสวาลิสฺสูตฺต ข้อ ๓๒๓, พระไตรปิฎก เล่ม ๓๖ จตุกกนิกาย ข้อ ๑๐๘
 หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตฺต

ดอกฟ้ากับหมาวัด

รายละเอียด : อาตมาแต่งเป็นเพลงเลย แยกว่าเพลงดอกฟ้ากับหมาวัดต้องเอื้อมเอาศีลมาปฏิบัติให้เกิด อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา อธิวิมุติ เป็นความเจริญ เป็นความรู้ของพระพุทธรเจ้า ได้มรรคผล ศีล สมาธิ ปัญญา เจริญจริงๆ ขอยืนยันรับรองเลย
 ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ซิวัด บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ดอกไม้จะบานมันก็บานของมันเอง

รายละเอียด : ก็ค่อยๆ บอกกันไป เขาเรียกภาษาฝรั่งว่า error ตกหล่นบ้าง ค่อยๆ พุดไป ไม่ต้องหนักใจหรอก ก็มีเล็กๆ น้อยๆ บ้าง ค่อยๆ พุดด้วยดี พวกนี้จริงๆ ลึกๆ เขาก็รู้แต่มันเสพติดกิเลสมาก คนเรามันทนได้ยากก็ละเมิด แล้วเขาไม่จริงจิงกับธรรมะอะไรมากมาย เขายังไม่เห็นโทษจนคิดจะเลิก แต่เขายังเกรงใจไปสูบล้างห้องน้ำ เราค่อยๆ รู้ไปค่อยๆ เป็นไป อย่าใจร้อน ดอกไม้มันจะบาน มันก็บานของมันเอง อย่าไปบีบไปบีมัน
 ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ซิวัด บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ดับตัณหา

รายละเอียด : จะดับตัณหาดับที่เวทนาจะให้ไม่มีอาการ ต้องทำให้วิญญาณไม่หยั่งลง ต้องทำให้นามรูปไม่มี วิญญาณ

ไม่หยั่งลงก็ไม่มื่ออะไรเกิด ในปรมัตถ์ในภาษาจิตของเราที่ว่างจากกิเลส อะไรเกิด ชาติ ชรา มรณะ โสกะ ปรีทเวชะ ทุกชะ โทมนัส อุปายาสะ จิตวิญญาณที่เป็นปฏิจสมุปบาท ต้องเรียนนามรูป ต้องมีการกระทบ จึงเกิดผัสสะ เวทนา ในเวทนามีตัณหา อุปาทานตัณหาเป็นตัว dynamic เป็นตัวเคลื่อนไหว ส่วนตัวอุปาทานเป็นตัว static ตัวหนึ่ง เป็นธรรมะ ๒ ธรรมะ ๒ เหล่านี้ในข้อ ๖๐ มี ๓ ชุด คือ ๑. ผัสสะ ๒. นามรูป ๓. วิญญาณ ผัสสะ คือ การกระทบของนามกับรูป นามกับรูปคือ สิ่งที่อยู่กับสิ่งที่ถูกรู้ วิญญาณก็คือ เวทนา กับ ผัสสะ หากไม่มีผัสสะก็ไม่ได้ ต้องมีผัสสะ หากไม่มีผัสสะ เวทนามีไม่เกิด วิญญาณก็ไม่มีเกิด นามรูปก็ไม่มีเกิด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

ดับทุกข์ดับสุข

รายละเอียด : คนไม่ศึกษาธรรมะพระพุทธรเจ้าก็ไม่รู้ว่าต้องดับทั้งสุขและทุกข์ เขาจะดับแต่ทุกข์ แล้วเขาหลง เขาไม่รู้ว่าสุขทุกข์คือตัวเดียวกัน ศาสนาพุทธจึงแยกกันไม่ได้ ต้องดับทั้ง ๒ อย่างคือสุขและทุกข์ สมณะฟ้าไทว่า ทุกข์คือสิ่งที่เจริญตาเจริญใจในโลกนั้นแหละ แสดงว่ามันคือสุขนั้นแหละ พ่อครูว่า ต้องแยกนามแยกรูปให้ได้ แยกทุกข์แยกสุขให้ได้ แล้วทำกันให้ถูก จิตที่ถูกรู้คือกิเลสถูกทำลายไป ก็เหลือติด จิตสะอาด ต้องรู้ให้ได้ว่าคือธาตุรู้ที่รู้ความจริงตามความเป็นจริง
 ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

ดับสุขดับทุกข์ด้วยปัญญาในปัจจุบัน คือพระอรหันต์

รายละเอียด : เกิดมาเป็นชิวะเป็นคน เป็นสัตว์ ตั้งแต่เซลล์เดียว จนเป็นปัจจุบันนี้ของทุกคน ถ้าคุณไม่สามารถที่จะดับความสุขความทุกข์ได้ ด้วยปัญญาอันยิ่ง ด้วยสามารถปัจจุบันนี้เลย แล้วก็ทำจนกระทั่ง ทุกอย่างที่จะมาสัมผัสเกี่ยวข้องกับเรา เราสามารถไม่ให้เกิดความทุกข์ความสุขได้ทุกอย่างเลยเท่าที่คุณจะอยู่ในโลกนี้ ก็ชาติที่คุณต้องพิสูจน์ที่จะมาเกี่ยวข้องกับเรา เราก็หมดความสุขความทุกข์ได้ คุณจึงจะชื่อว่าอรหันต์ หมดความสุขความทุกข์ที่อยู่กับโลกเขา

สัมผัสกับตัวเราก็ไม่สุขไม่ทุกข์ได้ทุกสิ่งสัมผัสกับเรา อย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

ดับเหตุ ทุกอย่างดับ

รายละเอียด : ผู้ทำดับได้ แล้วก็ต้องรู้ว่าดับคืออะไร คือ นิโรธ ดับ ถ้าจะดับ นิโรธ คุณอย่าไปดับตัวนิโรธ พระพุทธเจ้า ท่านไม่ได้ดับตัวอื่น แต่ให้ดับตัวเหตุสำคัญ แล้วมันจะตาย ไม่มีเหตุปัจจัยมันก็สูญ ท่านให้ดับเหตุ ดับเหตุ ทุกอย่างดับ เหตุนี้มันไม่ใช่ตัวตรงเป็นอีกอันหนึ่ง แต่ไม่แยกกัน เหตุไม่แยกจากผล พระพุทธเจ้าฉลาดจะฆ่าคุณแต่ไม่ฆ่าคุณหรอก แต่ไปฆ่าชีวิตินทรีย์ พอชีวิตินทรีย์คุณหายตายไปคุณก็ไม่เหลือแล้ว ตัดเสบียงอาหาร มันจึงเหลือสิ่งที่เหลือ สิ่งที่ย่ำหมดไป เมื่อคุณเกิดเป็นมนุษย์ คือผู้มีจิตสูง จิตดี มีมาร เทวดา มนุษย์ หรือพรหม มนุษย์คือมีทေးที่สูง แต่มารคือมีทေးที่ต่ำ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันเสาร์ที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

ดับโลกหมดโลกทั้ง ๔

รายละเอียด : คือ ไม่หมุนเวียน ไม่หมุนไปกับโลกไหน เมื่อพ้นมาตั้งแต่โลกอบาย โลกกามคุณ โลกธรรม โลกอัตตา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ดาวดิงส์

รายละเอียด : คือเป็นภพแก้ว หรือชาติแก้ว ไม่ใช่ ภพ ชาติ ที่เกิดมา อาการ อันเป็นอาการจริงแท้ของมนุษย์ คือ อาการ ๓๒ มันเป็นอาการเกินกว่า อาการ ๓๒ (ทวัตติงสาการ) ของมนุษย์มนาจริง มันเป็นรสของอุปาทาน พระพุทธเจ้าทรงเรียกว่า สุขัลลิกะ ที่แปลว่าสุข เท็จ (สุข+อลิกะ) ก็คือเท็จ แปลว่าเท็จ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ดาวเคราะห์

รายละเอียด : คือดาวเคราะห์นั้นจะมีกี่ดวงก็แล้วแต่ จะมีวงโคจรอยู่กันอย่างเป็นระบบ ดาวเคราะห์ จะรวมตัวกันอย่างน้อย ๙ ดวง เต็ม รูป ภาพ อย่าง ๓ ดวง ๖ ดวง ไม่ถือว่า

เป็นระบบดาวเคราะห์ ถ้าเป็นดาวเคราะห์จะรวมกันอย่างน้อย ๓ ๓ ๓ เป็นวงจรของดวงดาวกลุ่มหนึ่ง ที่มากกว่าดาวเคราะห์ ก็เป็น กาเล็กซี่ เป็นจักรวาลน้อย จักรวาลใหญ่ ซ้อน ๓ ๙ ไปอีกหลายชั้น

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ดำริชอบ

รายละเอียด : ๑. ความนึกคิดที่จะลด ที่จะละ ที่จะออกจากกาม ออกจากจากพยาบาท ออกจากความเบียดเบียน ออกจากสิ่งที่วิเคราะห์พิจารณาแล้วว่าไม่ดี ๒. นึกคิดสร้างในจิต เพื่อให้หลุดออกอยู่

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๔๑๕

ดีและชั่ว ในศาสนาพุทธ

รายละเอียด : อย่างโลกียะอันนี้คือดีอันนี้คือสูงศาสนา ทุกองค์ก็พยายามสอนให้ดีให้มันคงให้ยืนหยัด อายตกลงมา ชั่วอย่าตกต่ำ รักษาสถานะอันนี้ แต่พระพุทธเจ้าท่านค้นพบว่ามันไม่ได้ ดีให้ตายยังไปก็ต้องวนเข้ามาหาความชั่ว เพราะฉะนั้นศาสนาพุทธจึงไม่ถือดีและชั่วหมด พระพุทธเจ้าตรัสรู้ไม่เอาดีและชั่วเป็นหลัก ไม่ได้ขัดแย้งเรื่องดีและชั่ว ดีก็ดี ชั่วนั้นอย่าไปเป็น แต่มันไม่ถาวร แล้วมันก็ไม่จบ มันไม่ยั่งยืนเลยว่ คนๆ นี้จะไม่เอาเรื่องนั้นเป็นตัวหลัก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

ดิโลกุตระ

รายละเอียด : คือ ศาสนาพระพุทธเจ้าก็เข้าใจธรรม ด้วยเป็นสมมุติสัจจะ ต้องให้ดีตามโลกเขาที่เขาอมรับนับถือ แต่พอดีไปครั้งหนึ่ง ไปถึงโลกุตระที่ชัดเจนขึ้นมาแล้วก็กลายเป็นโลกียะไปหมด ก็เลยกลายเป็นมีแต่โลกุตระ มันก็เลยเป็น ลูกศรคนละชั่ว เขาก็งเพราะฉะนั้น ก็ค่อยๆ อธิบายมา รับได้ เขาก็รับ รับไม่ได้ท่านก็จะพูดโลกุตระไปหาสูญห้อยและเร็ว เต็มกับบอกว่ามาเป็นคนจนเต็มกับบอกว่ามาสูญแล้วท่านก็ทำได้ด้วยนะ นอกจากทำได้แล้ว ทำให้สังคมกลุ่มมีพฤติกรรม วัฒนธรรมทำได้ด้วย วัฒนธรรม สังคมศูนย์ มีหมดมีจน อาชีวะ ๕ นี่เป็นโลกโลกุตระ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

คุณอำนาจโลก จะเปลี่ยนไปหลังโควิด

รายละเอียด : มีคนคาดว่าคุณอำนาจโลก จะเปลี่ยนไปหลังโควิด หมายความว่าขณะนี้ก่อนจะเกิดโควิด ประเทศไทยมีอำนาจครองอำนาจ เป็นการใช้อำนาจเบ่งข่ม มันจะชี้โก่งเล่ห์เหลี่ยม เขาก็ทำให้ได้อำนาจได้เปรียบคนอื่น เป็นแนวคิดโลกีย์ แต่ของพระพุทธเจ้าสอนเรา แนวคิดโลกุตระ เราเข้าใจวิธีการเขา เราเห็นว่าเลวทราม แต่ตรงกันข้ามกับคุณ คุณจะเอาเปรียบแต่เราจะเสียสละ เสียเปรียบต่างๆ ที่รู้ เสียสละเต็มใจเสียให้ ผู้จะเสียสละผู้นั้นจะต้องเป็นคนที่มีกินมีใช้ เป็นคนที่มีเศรษฐกิจดีแล้ว หมายความว่าชีวิตของคุณ สังคมหมู่กลุ่มของคน ต้องมีกินมีใช้แล้วไม่เดือดร้อน ตั้งแต่ไม่เป็นที่ พลังงานสร้างสรรค์ของคนมีผลผลิตเกินอาศัยกินใช้ พอ แล้วมีเหลือแล้วได้แจกจ่ายผู้อื่นด้วย นี่คือของจริง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ดำเป็นบุญ

รายละเอียด : อาตมาดำให้เกิดบุญเป็นไฟฉานสลายกิเลสได้ พุทธตรงนี้ ไม่มีใครนิยามคำว่าบุญอย่างอาตมาหรอก ในยุคนี้ขอยืนยัน อาตมาว่าอาตมาเป็นไก่ตัวพี คำว่าบุญนี้ ลึกซึ่งละเอียดจนกระทั่งต้องตั้งคอล์มน์เปิดยุคบุญนิยมในหนังสือพิมพ์เราคิดอะไร ก็เพื่อยืนยันคำว่าบุญ อาตมาเห็นว่า คำว่าบุญนี้สำคัญมาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ตกรรก

รายละเอียด : ไม่กลัวตกรรกมี ๔ แบบคือ ๑. เพราะไม่เชื่อ ๒. ไม่รู้ว่า นรกรมีจริง ก็ไม่กลัวนรกเลย ๓. เพราะกิเลสมากจนด้านต่อการทำทายนรก ๔. คนหลงผิดตนเอง ว่าตนไม่ตกรรกแล้ว ทั้งๆ ที่ ดับเหตุ การตกรรกของตนไม่ได้ ๕. บรรลุอารยธรรมไปตามลำดับ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๑๓

ตถ, ตถะ

รายละเอียด : ๑. ของจริง, ความจริง ๒. ความจริงแท้ๆ

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๘, อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๗๕, ๒๒๒, รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๒๑๐

ตถตา

รายละเอียด : เป็นเช่นนั้นเองแล้ว ตีคกงที่แล้วโดยอัตโนมัติ นี่เป็นสัจจะของพระพุทธเจ้าที่เราต้องปฏิบัติให้เข้าถึง ตถตา ให้ได้ ระดับสาวก เป็นตถตา

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๖๙

ตถตา, ตถัตตตา

รายละเอียด : ๑. เป็นอัตโนมัติ ๒. ความจริง ๓. มันเป็นเช่นนั้นเอง ๔. เป็นได้อย่างนั้นจริง ๕. เป็นเช่นนั้นเอง ๖. ความ เป็นเหมือนเช่นนั้น

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๓๖, ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๒๙, ๓๑, อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๗๔, ๒๘๐, รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๒๒๒

ตถตาความหมาย ๓ นัยยะ

รายละเอียด : ตถตา ความหมายของตถตา แปลว่าเป็นเช่นนั้นเอง มันมีความหมายอยู่ ๓ นัยยะเข้าใจความหมายว่าเป็นเช่นนั้นเองอย่าง เก๊ อย่างไม่เข้าใจเรื่อง อย่างไม่เป็นสภาวะที่ไม่ควรแปลเช่นนั้น ก็คืออะไรๆ ก็เป็นเช่นนั้นเอง ท่านมัน ก็คอยาว เบ็ดมันก็คอสัน ฟักทองเครือเล็กลูกเบ้อเร่อ มะม่วง

ก็ต้นเบ้อเร่อลูกเล็กๆ เข้าใจอย่างนี้คุณก็ไม่ต้องปฏิบัติอะไร แต่สบายใจนะคุณก็ปล่อยวางเป็นเช่นนั้นเอง มันเป็นสมณะในการไม่รับผิดชอบไม่ศึกษา คุณก็จะได้สมณะปลดปล่อยปลดพั่งแต่คุณก็โง่ดักดานเลย แต่คุณสบาย แบบนั่งหลับตาสะกดจิต เสร็จแล้วคุณไม่รู้จักเหตุ ไม่รู้การดับเหตุ ไม่รู้ว่าเหตุนั้นหมดยังมีมันว่างอาการว่างเป็นอย่างไร ที่ว่างนี้ไม่ใช่ปล่อยวางอย่างทิ้งๆ อย่างที่เช่นนั้นเองแบบผ่านๆ คนโง่ทำเป็นเช่นนั้นเองในสภาวะของ มรรค อารยธรรมแท้ๆ ก็เป็นการจะเอ่อกับสังขธรรม มันเป็นเช่นนั้นเองหรือ ต้องสัมมาทิฎฐิเป็นเช่นนั้นเองหรือ กิเลสมันเป็นเช่นนั้นเองหรือ จิตมันรู้จักจางคลาย จิตมันบางจิตมันดับเป็นเช่นนั้นเอง ทุกขั้นตอนที่คุณเริ่มต้น รู้จัก สังขธรรม จะเอ่อกับสังขธรรม นัยยะไหนก็แล้วแต่ไอ้โหม่มันเป็นเช่นนั้นเองหรือนี่คือเริ่มต้นของ มรรค สังขธรรม ตถตา ตถตา มันก็เป็นเช่นนั้นเองอย่างไม่เปลี่ยนแปลง เป็นนิพพาน เป็นศูนย์ คุณจะเอาอะไรมาคลุกคลีเกี่ยวข้องกับมันก็เป็นศูนย์ของมันสะอาดบริสุทธิ์ ปริโยธตา มุฑู กัมมัญญา ปภัสสรออยู่อย่างนั้น นิจจิง (เที่ยงแท้) ธูวัง (ถาวร) สัสตัง (ยืนนาน) อวิปริณามธัมมัง (ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหริัง (ไม่มีอะไรหักล้างได้) อสังกุปปัง (ไม่กลับกำเริบ) เป็นอย่างนั้นเองถาวรมันคงแน่นอน ตลอดกาลนาน จบ

การแปล เป็นเช่นนั้นเองตถตาได้ ๓ นัย นัยแรก เก๊ นัยสอง กำลังจะเอ่ ปฏิบัติ นัยที่ ๓ ได้สมบุรณแบบ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓

ตถาคตา

รายละเอียด : คือ ตถาคต เป็นเช่นนั้นเอง ระดับพระพุทธเจ้า

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๖๙

ตถาคตา

รายละเอียด : ผู้ดำเนินไปชอบแล้ว ต้องเป็นผู้บรรลุถึงความสำเร็จในการดำเนินชีวิตชอบระดับพระพุทธเจ้า

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๒๕๙

ตถาคตโพธิสัทธา

รายละเอียด : เชื่อกับความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า, เชื่อในปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๖, ๑๓๙

ตถาคตไม่สามารถปลดเปลื้องให้พ้นทุกข์

รายละเอียด : คือ มีเพียงสองอย่างประกอบกัน
๑. ตถาคต เป็นเพียงแต่ ผู้บอกทาง ไครถามทาง แล้วก็บอกให้
๒. บุคคลทั้งหลายต้องพึ่งตนเอง ปฏิบัติด้วยตน จึงจะพ้นทุกข์ได้เอง

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรมบ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ตถังค

รายละเอียด : องค์กรนั้น, ส่วนนั้น, ช่วงขณะ, ช่วงคราว, ช่วงเวลา

หนังสืออ้างอิง : กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๘

ตถังคนิพพาน

รายละเอียด : ๑. นิพพานเป็นช่วงๆ เป็นคราวๆ ไป
๒. สภาวะจิตที่มีหยุดมีพักลงได้ จิตว่างลงได้ เป็นช่วงๆ เป็นโอกาส หมายถึงเอาอาการปล่อยวางได้ด้วยอำนาจปัญญา

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๙๕, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๖๒

ตถังคปหาน

รายละเอียด : ๑. ประหารกิเลสได้เป็นคราวๆ ให้จิตหยุดทำงานตรงสังขารให้ได้ ๒. กำจัดส่วนนั้นเป็นส่วนๆ ไปได้ คือกำจัดส่วนที่เรารู้แจ้งชัดแล้วว่าเป็นเหตุสำคัญ คือตัดหาอุปาทาน เป็นต้น ๓. มีการกระทำการฆ่ากิเลสโดยจงใจ โดยตั้งใจในจิตของตนได้เป็นช่วงๆ เป็นคราวๆ คือไม่ตลอดไป ๔. เป็นการปฏิบัติไปตามลำดับ แบ่งไปที่ละองค์ ทีละส่วน แต่ละขณะ แต่ละคราว ไม่ใช่ปฏิบัติอย่างรวบ เหมารวมไปหมด ไม่แบ่งสัดส่วนเป็นเบื้องต้น เบื้องกลาง เบื้องปลาย

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๘๑, ๑๐๙, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๘๙, กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๘

ตถังควิมุตติ

รายละเอียด : ๑. ถึงซึ่งวิมุตติ มีความบริสุทธิ์แห่งจิตจิตปราศจากกิเลสเป็นห้วงๆ คราวๆ จิตแต่ละดวงพบวิมุตติเป็นคราวๆ ไม่คบกับกิเลส คือกิเลสขาดจากจิต ไม่ไปร่วมทำงานกับจิตดวงนั้นๆ ๒. เริ่มทำวิมุตติได้เป็นครั้งเป็นคราว ๓. จิตดวงหนึ่งไม่ผสมคลุกเคล้ากับกิเลสเป็นครั้งคราว เป็นจิตของตัวเอง บริสุทธิ์ผุดผ่อง เป็นดวงๆ การถึงวิมุตติลักษณะนี้จึงเป็นไปในตัวคนทุกคน เกิดได้ มีได้ แม้รู้ตัว แม้ไม่รู้ตัว ๔. ทำได้จริงตั้งแต่ฝันจิต อดจิตได้บ้าง ไม่ได้บ้าง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๘๑, ๑๐๙, ๕๑๕, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๒๔

ตทา

รายละเอียด : ในกาลนั้น

หนังสืออ้างอิง : กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๘

ตน

รายละเอียด : คือ พญัญชนะ ต + น ซึ่ง ต ก็คือ นั้น, เขา, มัน คือความมี ส่วน น ก็คือ ไม่, หามิได้ คือความไม่มีรวมความแล้ว ตน มีทั้ง ความมี และ ความไม่มี เป็น ธรรมะ ๒ ที่ต้องเรียนรู้อย่าง สมมุติ ที่ คน สมมุติกัน เมื่อสภาวะของคำว่า ตน คือ สภาพของสิ่งที่มีตั้ง ขึ้น-ปรากฏขึ้น เมื่อถึงขั้นชิวะ ก็มีอัตตา เป็น ตัวตน

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ่อีก เล่ม ๑ หน้า ๓๗๑

ตรรก, ตักกี

รายละเอียด : คิดคาดรู้ หรือนึกตาม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๕๐

ตรรกศาสตร์

รายละเอียด : ศาสตร์ที่ได้แต่รู้เหตุผลเพียงเข้าใจแต่ยังไม่ได้ ยังเป็นไม่จริง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒

ตรวจสอบตนแหลมคมหรือเลอะเทอะ

รายละเอียด : อาตมาพูดไปแล้วถ้าโกหกก็ได้บาปได้นรกเองเว็จของตัวเองจะทำไปทำไม อาตมารู้ก็จะไม่ทำ แล้ว

อาตมาก็ไม่ทำได้แล้วด้วย หากอาตมาไม่รู้อาตมาก็ทำหรือแม่ แต่หลงเข้าใจผิดก็ต้องทำมันก็เป็นเรื่องของอาตมาก็สมน้ำหน้าตัวเองไม่รู้แล้วบอกว่ารู้แล้วก็ทำไปเรื่อยๆ ไม่รู้แล้วก็หลงว่าไม่รู้ถูกแล้วเราก็หลงว่าเราถูก ใครจะไปช่วยได้ก็ตัวเองทั้งนั้น ดันหุ้ริง อาตมาก็ต้องตรวจสอบความละเอียดพวกนี้ว่าเราอย่าเปลวไปนะ เปลวไปตัวเองก็ยิ่งตายลูกเดียว แล้วหนักหนาเข้าจะเลอะเทอะ จะเห็นได้ ดูต่อไปในอนาคตว่าอาตมาจะเลอะหรือไม่หรือจะยิ่งแหลมคมขึ้น แต่มันจะมีลิม อายุมากขึ้นก็จะลิม แต่ลิมกับเลอะไม่ใช่อันเดียวกันนะ อาตมาไม่เลอะแต่แน่นอนลิมได้สัญญาไม่เที่ยง แต่เลอะสัญญาวิปริต วิปลาส วิปลาส เป็นชั่วคราว แต่วิปริตถาวรเลย นัยละเอียดของพยัญชนะที่สื่อให้รู้สภาวะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ตรวจอารมณ์

รายละเอียด : จงระวังอารมณ์ก่อนงาน จงปรับอารมณ์ก่อนพูด จงปรับอารมณ์ก่อนทำ เราจะมึสติ และฝีกวิจยธรรมด้วยความวิริยะ พากเพียรกระทำ รู้กายกรรม รู้จิกรกรรม โดยเฉพาะ จิตวิญญาณ ที่ให้กายก็ดี ให้จิตก็ดี กระทำนั้น จิตวิญญาณเป็นตัวสั่ง เป็นตัวบงการ เราจะต้องตรวจอารมณ์ของจิตวิญญาณ ให้ดี ว่าจิตวิญญาณนั้น มีกิเลส ตัณหา อุปาทาน อยู่เท่าใด ฝีกปรีอโดยแท้จริง มีสติรู้ตัวทั่วพร้อม รู้กรรมของกาย รู้กรรมของวาจา และตรวจอารมณ์ รู้กรรมของจิต วิเคราะห์วิจยจิต ว่ามีกิเลส เห็นกิเลส รู้กิเลส และมีวิธีดับกิเลส หรือ ลดกิเลสได้จริง ผู้ใดกระทำอยู่เช่นนี้ๆ เองๆ นั่นคือ ผู้ปฏิบัติธรรม โดยทฤษฎีของพระพุทธเจ้า โดยแท้

ที่มา ที่ไป : สมณะโพธิรักษ์ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๘

ตรัสรู้

รายละเอียด : ๑. การเกิด การตายทางวิญญาณของพระพุทธเจ้า ๒. เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความหลุดพ้น เพื่อความหมดอาสวะ ๓. ความสามารถเข้าขั้นมีวิชา หรือความสามารถของจิตมีทั้งความฉลาดและทั้งทำงานถึงขั้นลดละกิเลสได้จริง ขึ้นบรรลุมรรคผล ๔. ความรู้หรือปัญญาที่บรรลธรรมของพุทธ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๑, อีคิวโลกุตระ หน้า ๖๘, เปิดโลกเทวดา หน้า ๗๕

ตลาดบวรในราชธานีโคก

รายละเอียด : เราจะมึสินค้าทั้งสินค้าแห้ง สินค้าสด แจกฟรีได้ สำหรับสินค้าสดทั้งแห้งมีทุกระดับเป็นตัวอย่างของแจกฟรีก็มีประจำ ของขายต่ำกว่าทุนก็มีประจำขายเท่าทุนก็มีประจำ ขายเกินทุนบ้างก็มี ที่เราทำได้เพราะพอมืออยู่เหลือกินเหลืออยู่ เราจึงได้เสียสละได้ขาดทุนได้เพราะเรามีเหลือกิน ชีวิตของเรามีแรงงานมีความรู้ความสามารถผลิตกินอาศัยเหลือ ร้อยคนพันคนหมื่นคน มีพลังงานมีพลเมืองมาก เราจึงจะผลิต ในสิ่งที่สำคัญ สิ่งที่เป็น สิ่งที่เป็นสาระเป็นเหตุปัจจัยของชีวิต ที่ต้องอาศัยนี้แหละ ก็จะเป็นตลาดหรือเป็นสถานที่ๆ มาพักผ่อนรื่นรมย์ ให้คนไปคนมา เป็นสังคมที่หมุนเวียนอย่างอบอุ่นน่าอยู่น่าไปนำมา เด็กๆ หรือผู้ใหญ่ หมู่บ้านราชธานีโคก = อาตมาทำสวนน้ำพวกนี้ไม่ได้ตั้งใจให้เด็กๆ มาพักผ่อนเล่นน้ำ ตั้งใจจะให้ผู้ใหญ่มา แต่ผู้ใหญ่ก็ยังไม่กล้า จะมาอาบน้ำอาบทำก็มาเลย เหมือนหาดทราย ที่นี้หาดทราย ริเวอร์ราชฯ คนข้างนอกก็มาขายได้ พวกเราเองก็มาขายได้ ช่วยดูแลอย่าให้ขายสิ่งที่เป็นพิษ สิ่งที่เป็นสิ่งมอมเมาๆ สิ่งที่ไม่สมควรก็บอกกัน พยายามจะรักษาเป็นตลาดที่ขายสิ่งที่ดี สิ่งที่เหมาะสมก็มาขายเป็นตัวอย่างเขาอยู่กันอย่างเป็นสัดส่วน พวกเราจะได้จัดสรรกันไป ขายต่ำกว่าราคาท้องตลาดก็ได้ จะสูงกว่าราคาตลาดเขาบ้างก็ได้ แต่ก็พยายามให้ต่ำกว่าราคาตลาดให้ได้เสมอจนลดลงจนเท่าทุน ขายเท่าทุนก็อยู่ได้ อาตมาจะแนะนำให้นิดหน่อย คุณไปซื้อของแล้วเอามาขายในตลาดนี้ แล้วก็มากินข้าวกินน้ำที่บ้านราช เสร็จแล้วพุงนี้คุณก็เอามาขายใหม่ แต่ก็กินอยู่ในนี้ แนะนำให้ ก็พอมือให้อาศัยกินได้อยู่ ถ้ามันไม่มีไม่พอเขาก็จะพูด ไม่มาทำ ไม่มาช่วยปลูกแล้วมากินเขาก็จะว่าเอง แต่ถ้ายังมีเหลือเขาก็ไม่ว่าหรอก เอาสิ เห็นไหม อย่างนี้แหละดี อาศัยใช้สอยกินอยู่มีชีวิต ในสิ่งที่สร้างทำขึ้นมา เป็นพี่เป็นน้อง ไม่คิดมาก ไม่มีเรื่องมากอะไร ก็อยู่กันกินช่วยกันทำ ช่วยกันกินไป มันขาดแคลนก็ช่วยกันสร้าง อาตมาว่าถ้าจะมีคนขึ้นมาอยู่กันอย่างอุ่นหนาฝาคั่ง จะมีแผ่นดินให้ปลูกสร้างหรือแม้แต่จะมาสร้างบ้าน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

ตักกะ

รายละเอียด : คือ ความคิดแทนของสังกัปะ ๗ เลย ของความขบคิด ความรู้ วิจย วิจาร แล้วล้างสิ่งที่ไม่ดีออกไปหมด ซึ่งเป็นพฤติกรรมทั้งหมดเลย ที่เรียนรู้แล้วก็จัดการกิเลสออก

หมดจนกิเลสหายไปเป็นหน้าที่ของการทำใจในใจ ของผู้ที่สามารถมณสิการ ทำให้กิเลสออกไปให้หมด ก็ต้องมีธาตุฐิ มีปัญญาดานอย่างยิ่ง ฐิรายละเอียดของเจตสิก รูป นิพพาน ต่างๆ ฐิในกระบวนการเวทนา ๑๐๘ ทำการแยก ทำให้กิเลสออกไปหมดจนเป็นอุเบกขา สังขมเป็น อเนกชา จิตมีสมาธิ ตั้งมั่น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีฐิวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ตักกาวจรา

รายละเอียด : วิสัยตรรกะ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๒

ตักกี

รายละเอียด : การนึก

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๘๐

ตักกีโหดวิมังสิ

รายละเอียด : ๑. เป็นนักคิด นักคาคคะเนเดาเอา ๒. เป็นนักตรรกศาสตร์ หรือนักทฤษฎี ได้แต่คิด ได้แต่ดันเดาเอา คาคคะเนเอาด้วยมันสมอง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๓๗, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๔๐

ตักโก

รายละเอียด : ความตริก

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๑๑๕

ตัณหา

รายละเอียด : ๑. อยากได้ อยากมี อยากเป็น ๒. ความอยาก, ความต้องการ ๓. ความทะยานอยาก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๗๒, คนคืออะไร? หน้า ๓๙๖, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๔๘, คำบุญคือบาป หน้า ๒๑๙

ตัณหา ๓

รายละเอียด : กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา เริ่มต้นอ่าน กามตัณหาเป็นอย่างไร กำจัดกามตัณหา เป็นเช่นนี้

จนกระทั่งหมดก็เหลือภวตัณหา กิลดรูปของตัณหาที่มันเป็นภายใน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่านั่งหลับตาไม่มีกามาวจร มียังมีอวจรกับภพกาม แต่ก็เลสกามของเราไม่มีแล้วหยาบเหลือแต่กิเลสสะริกอยู่ภายในที่เป็นรูป รูปคือสิ่งที่แรงภายในเรา เราฐิของเราจนมันบางเบาเป็นอรูไปเรื่อยๆ หมดแล้วก็เหลือแต่อรูที่น้อยลงเรื่อยๆ คุณก็ทำให้หมดจนหมดรูปภพอรูปภพลินไป คุณก็เหลือแต่ตัณหาที่เป็นวิภวตัณหา

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ตัณหา ๓ ความต้องการความใคร่มุ่งหมาย

รายละเอียด : ๑. กามตัณหา (ใคร่อยากในกามภพอันอาศัยรูปภายนอก) ๒. ภวตัณหา (ความใคร่อยากได้รูปภพและอรูภพ ภายใน) ๓. วิภวตัณหา (อยากได้ความไม่มีภพ หรืออยากพ้นไปจากภพ, หรือปรารถนาสิ่งที่ไม่ใช่ภพเพื่อตน เป็นตัณหาแห่งอุดมการณ์ที่อาศัยไว้เพื่อดำเนินความดีไปเช่นนั้นเอง) ศึกษาเป็นไปเพื่ออาศัยวิเวก วิราคะ นิโรธ อันน้อมนำไปเพื่อความปลดปล่อย (วิเวกนิสลิตัง วิราคนิสลิตัง นิโรคนิสลิตัง โวลสัคคปริณามิง)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ข้อ ๓๗๗, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ตัณหาของพระอรหันต์

รายละเอียด : วิภวตัณหา คือตัณหาที่ไม่มีภพ กามภพ รูปภพ อรูปภพหมด แต่เป็น ตัณหาที่เป็นตัณหาอุดมการณ์ ตัณหาของพระพุทธเจ้า ตัณหาของพระอรหันต์ ตัณหาคือความต้องการความอยากใช้ภาษามาซ้ำเท่านั้นเอง แต่เป็นตัณหาที่ไม่มีกิเลสแล้วไม่มีภพชาติแล้ว เป็นความปรารถนาดีที่จะทำสิ่งที่ดี ถ้ายทอดสิ่งที่ดี เอาสิ่งที่ได้ดีแล้วมาเปิดเผย สิ่งที่ไม่ดีออกไปหมดแล้วเหลือแต่สิ่งที่ดีเอาไว้ให้ๆ ก็เอาสิ่งที่ดี มาแจกจ่าย มาสถาปนาลงไปใมนุษย์ชาติ ก็วนอยู่อย่างนี้

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ตัณหาสูตร / อาหารของโพชฌงค์ ๗

รายละเอียด : อาหารของวิชชาและวิมุตติคือ โพชฌงค์ ๗ อาหารของโพชฌงค์ ๗ คือ สติปัฏฐาน ๔ อาหารของสติปัฏฐาน ๔ คือ สุจริต ๓ อาหารของสุจริต ๓ คือ ส้ารวมอินทรีย์ อาหารของส้ารวมอินทรีย์ คือ สติสัมปชัญญะ อาหารของ

ต้นหาสูตร / อาหารของโพชฌงค์ ๗ – ตั้งชื่อที่เหมาะสม

สติสัมปชัญญะคือ ทำใจโดยแยบคาย อาหารของทำใจโดยแยบคายคือ ศรัทธา อาหารของศรัทธาคือ ฟังสังฆธรรม อาหารของฟังสังฆธรรมคือ คบหาสัตบุรุษ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎกฉบับหลวง เล่ม ๒๔ ข้อ ๖๒
หนังสืออ้างอิง : ๔ ๕ ๗ ๘ ของชาวอารยันะ โพธิปักขิยธรรม

ต้นหาอุดมการณ์

รายละเอียด : ส่วนเจตนาอัน กามตัณหา ภวตัณหา มหตคามตัณหา ภวตัณหา คือ รูปภพ อรูปภพ ล้างรูปภพ ล้างอรูปภพหมด ก็หมดภพ ๓ หมดแล้วก็เป็นวิภวภพ เป็นต้นหาอุดมการณ์เป็นต้นหาที่หมดภพชาติหมดอัตตา ก็มีแต่ความอยากความประสงค์ความต้องการเหมือนอย่างอาดมา ประสงค์ต้องการยังไม่ยอมตาย ยังอยากอธิบาย จนกระทั่งเขาบอกว่าอยากอวดเป็นพระอรหันต์อยากอวดเป็นพระโพธิสัตว์ อาตมาไม่ได้ไป ระริกกระริอะไร ไม่ได้ไปอยาก พุดด้วยพยัญชนะ แต่จิตของเราไม่ใช่ ไม่มี อาตมาบอกอวด แต่ไม่มีจิตสาธุเจตจิต ไม่ใช่อยากอวดโอ้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ต้นตรมชฌิตตตาเจตสิก

รายละเอียด : มีใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๔๓

ต้นระ วิสัตโต

รายละเอียด : ผู้เกี่ยวข้องในวิญญานนั้น
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๑๙

ต้นทิ

รายละเอียด : ความเกียจคร้าน
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๓๒

ต้นตนที่สะอาดคือไม่มีกิเลส

รายละเอียด : ในมหาสุญญตสูตร ไม่มีตัวธาตุกิเลส ธาตุชาตานตัวไม่ตีมารวม เมื่อไม่มีธาตุตัวไม่ตีในใจเรา นั่นแหละคือต้นตนที่สะอาด คุณต้องอาศัยมันจนกว่าจะปรินิพพานเป็นปริโยสานคุณจะต้องมีธาตุรู้ตัวนี้ แล้วธาตุรู้ตัวนี้ปราศจากกิเลสทุกอย่างละเอียดสนิทเลย นั่นคือเป้าหมายจุดสำคัญที่จะต้องรู้ชัดเจนและทำให้ถึงตรงนี้

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ต้นเขาคือพระเจ้าของตัวเอง

รายละเอียด : คือที่เขาชั่วแต่ที่จริงแล้วไม่ใช่อยู่ที่พระเจ้า เขาก็คือ ตัวเขาก็คือ พระเจ้าของตัวเอง เขาทำชั่วเอง เขาก็มีความทุกข์ความเจ็บป่วยเอง เขาพยายามรักษาป้องกันไม่ให้มีที่ที่จะเจ็บป่วย เขาก็รอดตัวของเขาไป สุดท้ายแล้วก็คือตัวเองทั้งนั้น ไม่ใช่พระเจ้าเป็นตัวบันดาลหรือพระประสงค์อะไรทั้งนั้นหรอก ขอภัยเป็นวิชาการนะอย่าหาว่ายากจนเข้ม เวนนิยมก็ขอภัย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ต้นเรา

รายละเอียด : คือ เป็นเจ้าของๆ เวทนา สัญญา สังขาร ต้นเราเป็นผู้มีความรู้ ความรู้อย่างนี้ เรียกว่า เวทนา ความรู้อย่างนี้ด้วยข้อสัญญา ความรู้อย่างนี้เรียกว่า สังขาร อย่างนี้เป็นต้นก็แจกออกมาอีก

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบาย รายการสามะปีชีวิต ปฐม-อโศก ครั้งที่ ๗/๑ วันจันทร์ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

ต้นจิตพุทธภูมิสู่อาริยธรรม

รายละเอียด : ตั้งจิตพุทธภูมินี้เขาบอกว่าแม้แต่ยังไม่เป็นอาริยะก็ตั้งแล้ว เป็นโพธิสัตว์โลกีย์ก็ได้เขาก็ตั้งไป ระดับไหนก็ตั้งจิต เสร็จแล้วเราก็พากเพียรบำเพ็ญ ศีล สมาธิ ปัญญา เจริญขึ้นไปได้ การตั้งจิตเพื่อที่จะเจริญไปสู่อาริยธรรมมันไม่เสียหายอะไรหรอก

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓

ตั้งชื่อที่เหมาะสม

รายละเอียด : อาตมาปางนั้นคนที่ชื่ออะไร อาตมาใช้ชื่อตัวนี้ ว่าคือใครอย่างไรในประคาคณมาสั่งสมบารมีมา อาตมา รู้แล้วใช้ แม้แต่ที่ชื่อที่อาตมาตั้งให้เป็นชื่อที่เหมาะสมกับคนนั้นไม่ใช่เรื่องแกล้งหรือมุขขึ้นมา เหตุปัจจัยที่คนที่มีจริงทำจริง ก็จะเป็นอย่างนั้น ที่ไม่มีเหตุปัจจัยจริงก็จะไม่ได้ อาตมาใช้ คำศัพท์ว่าเห็นข้างซ้ายข้างขวาข้างเดียวกันแตก พยายามให้รู้สึกที่ตัวเองถ่อมตัวไว้จะได้ไม่พลาดท่าเสียที

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปะชีวีต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ตั้งตนอยู่ในคุณอันสมควรก่อน แล้วสอนผู้อื่นจะไม่มัวหมอง

รายละเอียด : คนที่ได้ประโยชน์ตนเองนั้นคือคนที่ทำให้กิเลสตัวเองลด ไม่ได้หมายความว่าประโยชน์ตนเองอย่างทั่วไปที่เป็นวัตถุ ไม่ใช่อย่างนั้น ประโยชน์ตนคือกิเลสลด ต้องทำกิเลสตนเองให้หมดไปซะก่อนถึงจะช่วยคนอื่น พระพุทธเจ้าจึงสอนว่า ตั้งตนอยู่ในคุณอันสมควรก่อนแล้วสอนผู้อื่นจะไม่มัวหมอง หมายความว่าตัวเองจะต้องมีหลักตั้งต้นอันสมควรก่อน ตัวเองจะต้องมีหลัก จะต้องเป็นผู้ที่มีฐานะ เป็นผู้ที่มีที่ยืน ที่ยืนที่ติ ก็คือความจริง ความจริงที่ตัวเองจะสอนเขาว่าให้ลดกิเลส แล้วตัวเองนี่ลดได้บ้างหรือยัง ตนเองยังลดไม่ได้เลยจะสอนคนอื่นแจ๋วๆ คนอย่างนี้ก็มียอู๋ เต็มไปหมดแหละ โดยที่ไม่รู้ความจริง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ตั้งตนเพื่อความลำบาก อกุศลธรรมย่อมเสื่อม

รายละเอียด : เมื่อเราอยู่ตามสบาย (ยถา สุขัง โข เม วิหโรโต) อกุศลธรรมย่อมเจริญยิ่ง กุศลธรรมย่อมเสื่อม แต่เมื่อเราเริ่มตั้งตนเพื่อความลำบาก (ทุกขายะ ปนะ เม อุตตนาหัง ปทพโต) อกุศลธรรมย่อมเสื่อม กุศลธรรมย่อมเจริญยิ่ง

ที่มา ที่ไป : เทวทหะสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๑๕, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ตั้งตนในคุณอันสมควรก่อน

รายละเอียด : บุคคลพึงยังตนนั้นแลให้ตั้งอยู่ในคุณอันสมควรก่อน พึงพรั้มสอนผู้อื่นในภายหลัง บัณฑิตไม่พึงเศร้าหมอง หากว่าภิกษุพึงทำตนเหมือนอย่างที่คุณพรั้มสอนคนอื่นไซ้ริ ภิกษุนั้นมีตนอันฝึกดีแล้วหนอ พึงฝึกตน ได้ยินว่าตนแลฝึกได้ยาก ตนแลเป็นที่พึ่งของตน บุคคลอื่นไรเล่าพึงเป็นที่พึ่งได้ เพราะว่าบุคคลมีตนฝึกฝนดีแล้ว ย่อมได้ที่พึ่งอันได้โดยยาก

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ ข้อ ๒๒, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ตั้งปณิธานทำเหตุปัจจัยครบจะเป็นผู้ชายได้

รายละเอียด : คือให้บวชให้ดีจริงๆ เขาพูดถึงลักษณะมาตุ หากกุศลถึงขีดเพียงพอจะได้ อโยยอยาก แต่ตั้งเจตนาได้ เจตนา

เป็นผู้ชาย แต่อย่าอยาก เป็นคำพูดของอาตมาพูดไว้แต่ไปเข้าใจสภาวะให้ดี มีเจตนาคือมุ่งไปข้างหน้า ตั้งเป้าไว้ก็ได้ เจตนาตั้งปณิธานไว้ แต่อย่าไปเสริมพลังงานในขณะทุกการกระทำกรรมต่างๆ อย่าไปใส่ความอยากในการกระทำ รู้ว่าเราควรทำสิ่งนี้ประกอบกรรมกายวาจาใจ ให้เต็มกรอบเต็มรอบ พลังงานตามเหตุปัจจัย ไม่ต้องเติมความอยากได้อย่างเป็น... ไม่ต้อง คุณทำให้เหตุปัจจัยมันครบ ถ้าคุณมี ๓ ก็ต้องทำอีก ๑ ให้เป็น ๔ จะต้องสร้างเหตุปัจจัยที่จะต้องได้มาอีกหนึ่งให้ได้ เมื่อได้เพิ่มมาอีก ๑ มันก็จะได้ ดีไม่ดีเหตุปัจจัยที่ทำมามันเกินกว่า ๑ คุณก็ได้เกินกว่าที่ตั้งเป้าไว้ด้วยซ้ำไป เพราะฉะนั้นคุณอยากได้ ๔ คุณมี ๒ ก็ต้องสร้างให้ได้อีก ๒ ต้องสร้าง ๑ กับ ๑ ให้เป็น ๒ ถ้าสร้างได้ ๑ กับ ๑ ครบคุณก็ได้ ๔ หรือสามารบได้เกินกว่านั้นก็สามารบเป็น ๕ ได้ อยู่ที่กรรมกิริยา ปัจจุบันนี้ของคุณ สรูปแล้วมีเจตนาได้แต่อย่าอยาก พยัญชนะมันยาก กว่าที่จะหาคำพยัญชนะมาสื่อสารให้ฟังได้ เราไปปฏิบัติ ก็เกิดผลเป็นจริงตามกรรมของเราที่ทำถูกต้อง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ธรรมะคือเครื่องถ่วงดุลยุคลุมนิยมเคออส วันพุธที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ตั้งเป็นสังฆราชา (ขอตายดีกว่า)

รายละเอียด : อาตมาไม่ต้องการเป็นใหญ่ แม้อาตมาตายไปแล้วเถรสมาคมก็ยังอยู่ แล้วจะมีเถรสมาคมที่ผิดๆ นี้ต่อไป มันแก้มไม่ได้ อาตมาได้แต่ทำสิ่งที่ถูกต้อง คนเห็นว่าดี มารับเอง ไม่ต้องกลัวว่าอาตมาจะไปแย่ง มีข้อหาว่าจะตั้งตนเป็นสังฆราชา อาตมาขอตายดีกว่าให้เป็นสังฆราชา อาตมาไม่เอา ลากยศสรรเสริญ อาตมาทำงานธรรมะอย่างเดียวไม่ต้องกลัวว่าอาตมาจะไปแย่งลาภ ยศ สรรเสริญ สุข อาตมาไม่เอาทั้งสุข ทุกข์อาตมาข้ามพ้นแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปะชีวีต สันตือโสภ วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

ตั้งใจจะเป็นพระพุทธเจ้าที่ไม่มีคู่วิบาก

รายละเอียด : จริงๆ ต้องตัด แล้วมันมีวิบากกันมากจริงๆ อย่างอาตมาตั้งใจว่าอาตมาจะเป็นพระพุทธเจ้าที่ไม่มีคู่วิบากเลย คล้ายๆ กับพระเยซูท่านไม่มีคู่เลยท่านมาประกาศ ธรรมะประกาศศาสนา อาตมาก็จะเป็นพระพุทธเจ้าแบบนั้น แต่ว่าไม่ใช่แบบเทวนิยมแต่เป็นแบบอเทวนิยมเป็นศาสนาพุทธ จะเป็นพระพุทธเจ้าแบบที่ไม่มีคู่วิบากแบบนั้น เหมือนกันกับคุณ

คนนี่จะเป็นคนที่ตัดคู่เวรคู่กรรม มันเป็นเรื่องจริงมาก แต่แต่ละคนที่เกิดมาในชาตินี้ คุณไม่มีคู่เวรคู่กรรมคู่บารมีอะไรมาแต่ชาติก่อนดี อย่าไปดิ้นรนมันสบายแล้ว ยกตัวอย่าง ดร.ชิตตะวัน เคยถามอาตมาว่า ทำไมหนูไม่มีคนมาจับเลย หนูก็หน้าตาไม่ใช่เซ่เหร่อะไรนักหนา ทำไมไม่มีคนมาจับ อาตมาก็ว่ามันกุศลหนักหนาแล้วอย่าไปรบกวนหาที่ ไม่มีใครมาจับก็ดีแล้วมันเป็นบารมีสูง อย่าไปอยากมีอย่างคนอื่นเขาเลย สบาย สบม ธมต ปกต หห มชยลล สบายมากธรรมตาปกติหายห่วงไม่เชื่ออย่าลบหลู่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

ตั้งใจทำเป็นแหล่งอาหารที่ดีที่สุดในโลก

รายละเอียด : อาตมามองไปที่หัวมัน หัวใหญ่อะไรกันนักกันหนา น่าชื่นชมจริงๆ อาตมาก็พยายามชักชวนกันให้พวกเราเป็น กลีกรแข็งขันเป็นกระดูกสันหลังของชาติไทยจะเรื่องอำนาจเพราะไทยเป็นชาติกสิกรรม ตั้งใจทำ มันจะเป็นแหล่งอาหารของโลกที่ยิ่งใหญ่ ยิ่งกว่าการสร้างอาวุธได้เก่งยิ่งใหญ่มากๆ นี่แหละอาหารมนุษยชาติ แล้วเราก็เน้นที่การกสิกรรมไม่ได้เน้นไปหาปลาคัสต์ว่ ไม่ได้เน้นไปหาประมง เพราะฉะนั้นพลังงานก็จะมารวมเป็นหนึ่งเดียว สร้างกสิกรรมแผ่นดินยังมีอีกเยอะที่จะทำได้ยังขยายพอที่จะทำได้ หรือดีไม่ดีกว่าก็ไปเช่าต่างประเทศ เมืองลาวบ้าง มีเยอะ ที่ใกล้กับประเทศไทย พม่าเขมรได้ทั้งนั้น สร้างผลผลิตทางพืชพรรณธัญญาหารแล้วเอาไปเลี้ยงโลก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

ตั้งใจพูดให้เข้าใจให้ผู้หลงผิด

รายละเอียด : อาตมาก็เอาสัมมาทิฐิ ๑๐ มาขยายความตั้งใจจะพูดให้เข้าใจ ให้ผู้ที่หลงผิด ให้ผู้ที่ออกนอกทางออกนอกรัดไปแล้ว ต้องทำให้กระเทือน เขาก็ติดแน่นก็ต้องเขย่าให้ขาดจากความยึดถืออันนั้นให้ได้ แสดงให้หนักย้ำซ้ำซากอย่างไรก็ต้องทำ พูดไว้ในอาหาร ๔ คนที่ติดยึดแล้วเหมือนกับโจรขี้ร้าย พระราชาเห็นว่าต้องเอาไปฆ่า ด้วยหอก ๑๐๐ เล่ม เข้ากลางวันเย็นก็ยังไม่ตาย พระราชามาเจอ เจ้าหน้าที่ก็บอกว่ามันยังไม่ตายอีก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

ตั้งใจมาฟื้นฟูธรรมะของพระพุทธเจ้าที่เป็นเนื้อแท้โลกุตระธรรม

รายละเอียด : ที่อาตมาพูดว่าอาตมามาทางนี้แล้วไม่มีความคิด วอกแวก ไม่มีความคิดกลับไปทางโน้นแล้วตั้งใจทำอะไร ก็มาตั้งใจจะฟื้นฟูธรรมะของพระพุทธเจ้าที่เป็นเนื้อแท้เป็นโลกุตระธรรม อาตมาก็ไม่มีภาษาอื่นที่จะยืนยัน ก็ต้องใช้โลกุตระธรรม ซึ่งมันแตกต่างจากโลกียธรรมที่เขาเป็นกัน เข้าใจไม่ได้ก็ไม่รู้จะว่อย่างไร หากเข้าใจก็จะรู้ว่าโลกุตระธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นอย่างนี้คือ ท่านตรัสไว้ในอาถิสสูตรว่า ต่อไปในอนาคตธรรมะที่เป็นโลกุตระ ท่านใช้คำที่ว่านี้ในอาถิสสูตรว่า ต่อไปธรรมะโลกุตระจะหายไป กลองอานกะ เป็นกลองเดิมก็เหมือนชื่อว่าพุทธศาสนา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

ตั้งใจให้คนที่แสวงหาบรรลุลोकุตระธรรม

รายละเอียด : สมณะโพธิรักษ์ตั้งใจให้คนที่แสวงหาบรรลุลोकุตระธรรมท่านชอบจริงๆ คนที่แสวงหาโลกุตระธรรมให้เข้ามา คุณทั้งสิ่งที่คุณยึดถือมาฟังสมณะโพธิรักษ์ หากเข้าใจไม่ได้ก็พยายามเข้าใจให้ได้และเอาไปปฏิบัติให้ได้ผลอย่างที่ท่านพูดคุณก็จะเปรียบเทียบเลยสิ่งที่ได้สมาธิที่คุณได้ อย่างนั้น ศีล สมาธิ ปัญญา ที่คุณได้อย่างนั้นเทียบให้เลยว่า จะไม่เหมือนกันถ้าคุณมีปัญญาสอดคล้องกับโลกุตระคุณก็จะมาทางนี้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ตาทิพย์

รายละเอียด : เห็นด้วยปัญญาอันยิ่ง เพราะจิตบริสุทธิ์ ที่สามารถเหนือมนุษย์ธรรมดาจริงๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๑๓

ตาทิพย์ โสตทิพย์

รายละเอียด : คำว่า ตาทิพย์ หรือ โสตทิพย์ ไม่ได้หมายถึงอย่างที่เขารู้สึกซึ่งละเอียด แม้จะอยู่ไกลก็เห็นได้ แม้เสียงจากไกลๆ ก็ได้ยินได้ วิจัย เสียงที่ได้ยินว่าอย่างไรเป็นสภาพสอง จะรู้เสียงสอง รูปสอง กลิ่นสอง รสสอง สัมผัสสอง แยกออกว่าอันหนึ่งเป็นของแท้ อันหนึ่งเป็นของเทียม นี่คือนตาทิพย์ หูทิพย์ จมูกทิพย์ ลิ้นทิพย์ เพราะ

แยกออกว่าอันใดที่อันใดก็ แต่เขาไม่เข้าใจประเด็นเป้าหมาย สาระที่พระพุทธเจ้าหมาย ก็ไปเรียนตามเดียรถีย์ไปหมด อาตมา เอาของจริงมาอธิบายให้ฟังญาณรู้เสียงที่ ๒ อันหนึ่งแท้ อันหนึ่งเก๊ สามารถแยกกิเลสปนมากับเสียง

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโอวิทยุธรรม บ้านราช เศรษฐกิจ ที่ดีที่สุดในโลก วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

ดาทิพย์เห็นผี/มาร (กิเลส) - เห็นเทพ (ธรรมะ)

รายละเอียด : ดาทิพย์เห็นผี/มาร (กิเลส) - เห็นเทพ (ธรรมะ) อ่านรู้อาการผี-อาการเทพ อ่านกันที่ นามรูป ๑. รู้ด้วยอาการ (สภาวะขณะนั้นของจิตกุศล-อกุศล) ๒. ลิงคะ (หรือ เพศ คือความต่างกันของนัยยะต่างๆ) ๓. นิमित (เครื่องหมาย ชี้บอกสภาวะจิต) อุทเทศ (การยกหัวข้อเท่านั้นให้รู้/ไม่ถึงกับต้องนิเทศ) ดูกรอานนท์ ธรรมทั้งสองเหล่านี้ รวมลง เป็นอย่างเดียวกับเวทนา โดยส่วนสอง (เทว ธมฺมา ทวเวยะ เวทนายะ เอก-สโมสธนา ภวนฺติ ฯ)

ที่มา ที่ไป : มหานิทานสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๐, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ตายกับมีชีวิต ความรู้สึกเดียวกัน

รายละเอียด : ทั้งตอนมีชีวิตและตายลงไป สิ่งที่เราเกิด ในความรู้สึกนั้นเหมือนกัน ความรู้สึกที่เป็นๆ กับความรู้สึกที่ ตายไปแล้ว เป็นความรู้สึกอันเดียวกัน เรานอนหลับก็ความรู้สึกตอนตื่นมาก็เป็นความรู้สึกเดียวกัน ตอนมีชีวิตกับตอนตาย จะเป็นความรู้สึกเดียวกัน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ตายห่าตายโหงเรียนรู้การทำใจในใจ

รายละเอียด : ทำใจ สรูปแล้วมันจะตายด้วยอะไรก็แล้ว แต่ จะตายห่าตายโหงก็แล้วแต่ โดนฆาตกรรมหรืออุบัติเหตุ ตายห่าคือตายจากโรค ตายโหงคืออุบัติเหตุ ก็มีสองอย่าง ง่าย จะทำอย่างไร คุณต้องเรียนรู้เรื่องการทำใจในใจ แล้วก็ ต้องรู้เหตุผล รู้ว่า ความตายเป็นธรรมดาจะตายอย่างไรหรือ ตายอย่างไรก็แล้วแต่ มันคือความตายมาถึงแล้วหนอ เรายัง ไม่ตาย แต่เราสัมผัสคนที่เขาตายคนใกล้ชิดก็ตาม คนที่ห่าง ไปหน้อยก็ตาม เราก็เห็นความจริงให้ได้ว่าต้องทำใจอย่างไรก็ ทำปัญญาให้แจ้ง ทำความเข้าใจให้ทะลุ คนก็ต้องตาย คนนี้

เขาตายแล้วนะ บางคนตายด้วยท่าบางคนตายโหง แต่เรายัง ไม่ตาย เราก็คงต้องตายไม่อย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อไหร่เมื่อนั้น หรือไม่มี ทำคือไม่มีโรคก็ตายได้เหมือนกัน ถึงเวลาตายอย่างไร ก็ไม่รู้ อย่างคุณสุเทพเขาก็มีโรคประจำตัว แต่เขาก็ไม่ได้ทราบมา ะไรนอนหลับไปแล้วก็ตายไปเลย ก็ตีสบายๆ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ตายแล้วเกิดเป็นมนุษย์เท่าขี้เล็บที่มลงไปในแผ่นดิน

รายละเอียด : จริงๆ แล้วตายไปแล้ว พระพุทธเจ้าตรัส ไว้ตายไปแล้วจะกลับมาเกิดเป็นคนอีกหรือจะขึ้นสวรรค์ได้นั้น เป็นส่วนน้อย ส่วนใหญ่แล้วลงนรก ที่เกิดเป็นสวรรค์นั้นเป็น มนุษย์เท่ากับขี้เล็บที่มลงไปในแผ่นดินเท่านั้นแหละ ที่ได้มาเกิด เป็นเทวดาและมนุษย์มีเท่านี้ นอกนั้นในปฐพีนรกทั้งนั้นเลย แล้วนรกก็ไม่มีเต็ม นรกของใครของมัน อีกอย่างจิตวิญญาณ ไม่กินเนื้อที่ไม่ซ้อนกัน มันไม่มีที่อยู่ก็เลยไม่เต็ม สัตว์ที่จู้จี้* (เคลื่อน) จากมนุษย์แล้วกลับมาเกิดในภูมิแห่งมนุษย์ มีส่วน น้อย... ส่วนที่จู้จี้จากมนุษย์ไปเกิดในนรก เกิดในภูมิเดียรัจฉาน เกิดในปิตติวิสัย (เปรต) ย่อมมีมากกว่าโดยแท้ (* สัตว์ที่จู้จี้ นั้น หมายถึง โอบปาดกสัตว์)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ ข้อ ๒๐๖

ตายแล้วไปไหน

รายละเอียด : เมื่อตายร่างกายแตกดับไปแล้ว ก็ยิ่ง จมลงไปมืดหลงอยู่เฉพาะกับจิตเจตนเท่านั้นที่เป็นอยู่จริงจัง เพราะตาหูจมูกลิ้นกายภายนอกได้สลายสิ้นไปหมดแล้ว จึงจม โดดเดี่ยวเดียวตายอยู่ชนิดไม่มีหูให้โง่ ไม่มีหัวให้เงย คงมีแต่ต้น ขลุ่ยขลุ่ยอยู่กับ อัดตาของจิต ไปไหนไม่ได้อีกนานตามระยะเวลาแห่งวิบากบาป ซึ่งตนต้องใช้หนี้บาปตามความหนักและ นานเท่าที่ กรรม ได้ทำมาจริง จนกว่าจะครบช่วงวาระของบาป ก็ได้ใช้หนี้เวรไป ซึ่งดินอยู่ในโลกหรือในภพของจิตเท่านั้นที่ ออจรร (ซึ่งอยู่อาศัยท่องเที่ยวเป็นไป) ได้ ตามที่พระพุทธเจ้า ตรัสรู้คือ เอกจรัญ (เป็นไปอย่างเดี่ยวเดียวตาย) แม้จะเป็นการ ไปของตัวเองไกลแสนไกลถึงไหนต่อไหนได้ (ทุรังคมัง) ก็ไม่พ้น เอกจรัญ คือ เที่ยวไปเป็นไปอย่างเดี่ยวเดียวตาย นั่นก็คือ

ท่องเที่ยวไปหรืออาศัยอยู่ (อวจร) ในจิตตนเท่านั้น ดันรณกระสันอยากร้อนร่าเท่าที่กิเลสของใครมีมากน้อยจริงเท่าใด มันก็อัดแน่นดินเป็นนรกอยู่ ไม่มีทางได้ระบายออกสู่อากาศเลย กล่าวคือ กิเลสตัณหาอุปาทานที่มี และไม่ได้ระบาย มันก็อัดแน่นดินดินร่าร้อน อยาก เสพรสสุข ด้วยการสัมผัสเสียดสีทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ตามความหลงยึดที่อวิชชาว่าจริง อย่างที่เคยได้สัมผัสทางกายสัมผัสภายนอกเหมือนชีวิตเป็นๆ แล้วก็ยังมีจิตยึดมั่นอยู่ ซึ่งในตอนมีร่างกายนั้นเป็นทางระบาย มันก็หลงเสพรสหลงติด ยึดไว้ด้วยอวิชชาว่าจริง สัญญาที่ยังมีอุปาทาน มันจึงสำคัญมันหมายไว้จริงๆ ว่า นั่นคือสิ่งที่ควรได้ควรเสพ ควรยึดควรติด จึงยึดจึงติดอยู่ คนตายไปแล้วมีแต่ จิต ไม่มีร่างกาย ทวาร ๕ ไม่มีแล้ว เมื่อมันไม่มีทวาร ๕ ภายนอก ที่จะให้กิเลสออกมาสัมผัสกามคุณ ๕ คือ ตาหูจมูกลิ้นกาย บำเรอกิเลสของตน ซึ่งมันยังอัดแน่นอยู่ในใจมีอยู่จริง มันก็ดันรณร่าร้อนเป็นนรกแท้ๆ ของผู้ดับกิเลสกามยังไม่สิ้นอนุสัยของกาม (กามาอนุสัย) อนาคามี ตายไปแล้วจึงไม่มี นรก เพราะดับนรกในกามภพได้จริง ถ้าเป็นอนาคามีภูมิ ตายกายแตกดับไป อนาคามีทำ นิโรธ จากกิเลสตามธรรมที่เป็นพุทธ ซึ่งวิธีพุทธนั้นมีผัสสะเป็นปัจจัยจนกระทั่งสามารถดับกามกิเลสใน กามาวจร ได้อย่างสัมมาทวิปฏิ จึงไม่มีนรกจาก กามภพ ด้วยประการฉะนี้ แต่คนที่ยังไม่ถึงภูมิอนาคามีอย่างสัมมาทวิปฏิ เมื่อกายแตกตายไปแล้ว ตกอยู่ในรูปภพ-อรุภพ จะเหมือนเด็กไร้เดียงสา เพราะยังอวิชชาอยู่เมื่ออยากเสพรสเพราะกิเลสอัดแน่น คุณก็ดันพราดๆ อยากร่าๆ เหมือนเด็ก ที่กิเลสไร้เดียงสานั้นแหละ ดันอาละวาดปั่นป่วนอยู่ในภพนั้น คนตกนรกเป็นจริง เพราะยังมีกิเลสจริง เช่นนี้เอง

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๗๗-๑๘๐

ดำหนิ

รายละเอียด : แม้แต่คนชั่วเราก็ช่วยรับใช้เขาด้วยการดำ ดำหนิแรงๆ ก็ดำ หนิของภาษาเป็นอย่างนั้นไม่ได้ไปทำเรื่องเลวร้ายอะไร ดูแรงๆ ดำแรงๆ โดนทุจริตโดนความชั่วอกุศลของใคร ถ้าสังคมมีคนชั่วคนผิดเป็นคนทุจริตอกุศลมาก พุทธความจริงออกไปกระทบ มันพูดเบาๆ ก็แรง เพราะมันเยอะมันกระแทก ที่นี้พูดแรงก็กระทบแรงกระแทกให้หลุดได้ง่ายขึ้น ทุกวันนี้ทำไม้อาตมาพูดแรง ตอบโต้ไหม? อาตมากำลังดี

ที่มา ที่ไป : รายการภาวนาคือปัญญา วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ดำหนิคนอื่นได้ต้องเป็นคนที่ยอดเยี่ยม

รายละเอียด : คือ คนที่จะดำหนิคนอื่นได้จะต้องเป็นคนที่ยอดเยี่ยม คนที่ชมคนอื่นมากๆ นั้นจะไปเก่งอะไร คนชมคนก็ชมได้ การดำหนิแล้ว เขาไม่มาทำร้าย ไม่มาฆ่าเราก็ตีแล้วดำหนิแล้วเขาก็ยังนั่งอยู่ ตอนนั้นแล้วเขาก็ไม่ได้มาทำร้าย เขายังนั่งอยู่เป็นผีมือของอาตมา เรื่องดำหนิพูดไปแล้วเหมือนผ้าชุบน้ำมันไหม้ๆ ไฟบนหัว ต้องรีบเอาออก ความผิดต้องรีบบอกกัน ทุกวันนี้เวลาน้อยมากเลย ข้อจำกัดที่อาตมาจำเป็นจำนน แต่ ธัมมชโย ไม่อาจหาญดำหนิหรือคนละปากฟ้ากับอาตมาเลย สรุปแล้ว ต่างคนต่างก็มีความเห็นกันไปก็เลือกเอาที่ชอบ ที่ชอบกันเถอะ ส่วนใครจะมีฉันทะเอาอันไหนก็เป็นธรรมดาของมนุษย์โลก พระพุทธเจ้านี้ ยกตัวอย่างขนาดเลยแล้วก็บอก ผู้อื่นมีคติที่ไม่นรกก็เต็ยัจฉาน จริงๆ ก็เป็นเรื่องของความต่างกัน ศึกษาแล้วก็บอกความต่างกันเท่านั้นเอง ถ้าไม่ศรัทธา อาตมาก็ไม่เป็นไร คุณก็ฟังอย่างแสดงไปเรื่อยๆ เพราะมันจะไม่ตรงกับทวิปฏิของคุณ แต่ถ้าฟังอาตมาด้วยดีอย่ามีคติ คุณก็จะมีปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ดำหนิพุทธนานาสังวาส

รายละเอียด : เราก็ไม่ได้ดำหนิศาสนาอื่น เราดำหนิในศาสนาพุทธแม้พุทธนกริต เต็ยรเถ็ยเราไม่ไปต่อแยะเขาแต่ต่อแยะกับพุทธนานาสังวาส เป็นพุทธร่วมกันแต่มีความเห็นต่างกันเราก็ดำหนิแล้วดำหนิอีก กับพวกที่เราถือว่าเป็นชาวพุทธร่วมกัน ส่วนท่านผู้ใดที่ไม่ได้ถือเราเป็นพุทธเป็นนิกายคนละรูปนามคนละ ๒ ไม่แล้ว เขาอยู่กับพวกโน้นเลย เรามี ๒ นี้ไม่เอาพวก ๒ เขาเอาพวก ๑ เทวนิยม มีแต่กายไม่มีจิตแต่เขาตีกาย ๒ ไม่ออก แยกรูปนามไม่ออก แยกความเป็นเทวไม่ได้เลย เขาได้แต่ตามคำสอนของพระเจ้าคือเทวนิยมไม่หมดสุขหมดทุกข์ อย่างดีก็มีแต่ดีกับชั่ว แต่ดีไม่เที่ยงชั่วก็ไม่เที่ยง ท่านพุทธทาสท่านเข้าใจว่าชั่วและดีก็อปรียทั้งนั้นมันก็มากไป อปรีย ปรียะ คือ ที่รักแต่มันไม่เป็นที่รักทั้งนั้นแหละความชั่วความดี คุณก็ไม่ต้องไปรับความชั่ว ความดีก็ต้องอาศัย เพราะในฐานะที่คุณมี คุณอย่างน้อยก็ต้องอยู่โลกียะ คุณก็อยู่กับเขา คุณก็อยู่กับโลกียะของคนดี คนชั่วเราไม่เอาก็แล้วไป ก็มีขึ้นตอน แต่ถ้าไม่มีขึ้นตอนกันเลยชั่วและดีอปรียทั้งนั้นแล้วคุณก็จะอยู่กับใคร มันไม่เป็นขึ้นตอนไม่เป็นลำดับ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๒

ดึงเดือนพวกที่นั้งหลับตาปฏิบัติฉาน

รายละเอียด : คือ สมณะโพธิรักษ์ขอและบอกจริง
เดือนพวกที่นั้งหลับตาปฏิบัติฉานตรงนี้คุณไปหลับตาปฏิบัติ
ฉานนั้นโม่หะจากศาสนาพุทธเพราะไม่ได้อยู่ในวิชาจรณ-
สัมปันโน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ดิฎฐิ

รายละเอียด : พัก, การนอน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๕๔

ดิณณัง สังคคิ ผัสโส

รายละเอียด : ความประชุมแห่งธรรม ๓ ประการ
เรียกได้อย่างสั้นๆ ว่าผัสสะ ๓ ได้แก่ รูปหรือภาวะ นาม และ
วิญญาณ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๒๔

ดิตภพสัมภคคกาย

รายละเอียด : เอาภพง่าย ๆ ภพบันเทิงเริงรมย์สนุกสนาน
ดิตภพกับเขา คนอื่นเขาก็ดิตสนุกสนานอย่างนี้ เช่นสมมุติ
ว่าเขาเล่นดนตรีคนนั้นคนนั้นก็ชอบมันอยู่ในภพ สัมภคคกาย
ภพที่ร่วมบริภคคร่วมกัน มีความเห็นร่วมกัน มีความดิตยิด
เสมอสมานกัน ลักษณะเดียวกัน คล้ายกัน ก็เป็นภพเป็นชาติ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ดิตสัด

รายละเอียด : ดวงวิญญาณจะเอาจากไหนมาเกิดขึ้น
อย่าไปคิดเลย เริ่มต้นเป็นสัตว์เรียกว่าเป็นจิตนิยาม จะไม่จบ
ไม่ตายไม่หมดดิตภพง่าย ๆ มันจะสั่งสมวิบากวนเวียน ก็จะ
เป็นไตรจฉาน หมุนเวียนขึ้นมาแล้วจะมีคู่วิบากกัดกันรักกัน
แล้วก็จะมีการดิตยิด จะดิตอะไร ภาษาศัพท์ไทยเรียกชัดเจน
ว่า ดิตสัด ดิต กับ พยาบาท เรียกว่าดิตสัดนี้แหละ มันจะดิต
เรื่องสมสู่ แล้วก็ต่อเผ่าพันธุ์ แล้วก็ดิตถือลูกยิดถือตระกูลของ
ตัวเองอีกมากมาย คุณอย่าไปนับเลยว่าคุณมาจากไหน มันอยู่

ในสิ่งที่ว่าง จิตวิญญาณมันไม่กินเนื้อที่ คุณจะไปนับมันทำไม
ว่ามาจากไหน จะมาจากไหนไม่รู้มาจากไหนก็ช่างหัวมัน
คนมาเรียนรู้จิตวิญญาณของคุณนี้แหละไม่สำคัญ พระพุทธเจ้า
สอนอย่าไปทำนาคนอื่น ให้ทำนาตนเอง ทำนาตนเองแล้ว
ก็จบ นาของคนอื่นก็ของคนอื่นอย่าไป่วนวายกับนาของคนอื่น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ดิตอัดตาไม่มีปัญญาปลออยวาง

รายละเอียด : พวกที่ดิตอยู่กับอัดตาไม่มีปัญญา
ปลออยวางก็เลยมีอยู่ ปัญญาั้นไม่มีประสิทธิภาพสามารถปรับ
ปลออยวางเล็กสูญได้ แต่ความเป็นปัญญาของเขาไม่เกิด พลังงาน
ชนิดที่เป็นพลังงานปัญญามันไม่เกิดมันก็ไม่มีประสิทธิภาพ
มาสลายหรือวางปลออยมันไม่มี นอกจากไม่มีปัญญาแล้วยัง
หลงสร้างภพชาติใหม่ใส้จิตแล้วสร้างอย่างอาจารย์มั่น ที่จริงมี
เยอะกว่าที่เอามาอ่านให้ฟังนะ มีเทวดาชนิดนั้นชนิดนี้ หรือ
แม้แต่เป็นพญายมอย่างที่เขาอ่านให้ฟัง คุณเองตามพยายาม
อย่างนั้นได้หรือไม่ ก็ไม่ได้ คนอื่นร่วมด้วยไม่ได้ แต่คนที่มี
สัมภคคกาย สนุกสนานบันเทิงตนมาที่ไว้ แต่ต่างคนต่าง
นิมาณกายเนรมิตของตนเองทั้งนั้น แต่พูดกันรู้ เช่นธรรมกาย
บอกว่าใส้ๆๆ ก็บอกกันว่าใส้ๆๆ แล้วบอกว่าตรงกันหมด
แต่สัมผัสด้วยตาหูจมูกลิ้นกายด้วยกันไม่ได้ เพราะไม่รู้จัก รู้แจ้ง
รู้จริง ความเป็นตัวตน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

ดิผู้ควรติ ชมผู้ควรชม

รายละเอียด : บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ
เป็นบัณฑิตเฉียบแหลม เป็นสัตบุรุษ ย่อมคุ้มครองตนให้
ประกอบไปด้วยคุณสมบัติ เป็นผู้หาโทษมิได้ ทั้งนักปราชญ์
ไม่ดิเตียนและย่อมประสบบุญเป็นอันมาก ธรรม ๔ ประการ
เป็นโฉน คือ... ๑. ไคร์ควรวญสืบสวนรอบคอบแล้ว กล่าวดิเตียน
ผู้ที่ควร ดิเตียน (นิคคัณเห นิคคหารหัง) ๒. ไคร์ควรวญสืบสวน
รอบคอบแล้ว กล่าวสรรเสริญผู้ที่ควรสรรเสริญ (ปัคคัณเห
ปัคคหารหัง) ๓. ไคร์ควรวญ สืบสวนรอบคอบแล้ว ยังความไม่
เลื่อมใสให้เกิด ในฐานะที่ไม่ควรเลื่อมใส ๔. ไคร์ควรวญ สืบสวน
รอบคอบแล้ว ยังความเลื่อมใสให้เกิด ในฐานะที่ควรเลื่อมใส

ที่มา ที่ไป : ขตสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๓ ข้อที่ ๓
ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ติรัจฉานโยนิ

รายละเอียด : ๑. เติรัจฉานในร่างของคน ๒. ผู้ที่โง่งง, ผู้ที่หลงผิดในความฉลาด

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๑๕, ๔๓๓

ติสิ่งที่ควรติ ชมสิ่งที่ควรชม

รายละเอียด : คือให้แต่ละคนตัดสินเองว่าอะไรเป็น อรรถมาที่ อะไรเป็น อรรถมาที่ เหตุที่เขาไม่ติใคร นั่นคือ ๑. ไม่รู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด เพราะเขาไม่มีปัญญาว่าอันนี้ถูก อันนี้ผิด เขาก็รู้ว่าอันนี้แหละถูกแล้วเขาก็ยึดของเขา เขาไม่รู้อีก อันหนึ่งว่าถูกหรือผิด เขาก็ติไม่ได้ ๒. เพราะไม่กล้า ซึ่งเขาพอรู้ อยู่ว่าอันไหนถูกอันไหนผิด แต่เพราะกลัวเขาโกรธ ซึ่งโกรธ เพราะเขาเสียลาภยศสรรเสริญ เราก็กลัวถูกว่า เราจะต้องเป็นคนที่ไม่มีความดี ต้องรักษามาดีไว้ รักษาตัวตัวเอง โดยไปเข้าใจ ว่าอย่าไปว่าใคร ๓. เพราะเป็นพวกเดียวกัน, เป็นอย่างเดียวกัน, เชื่ออย่างเดียวกัน, เห็นอย่างเดียวกัน แล้วจะไปว่าได้อย่างไรกัน ๔. เพราะรู้อย่างไม่สมควรจะติ ซึ่งเป็นคุณธรรมของผู้นั้น จะด้วย ยังไม่มีข้อมูลหรืออะไรก็แล้วแต่ ถ้าจะติก็ต้องติด้วยศีล ติด้วย เมตตา พวกนี้สูงกว่าคนที่ไม่กล้าตำหนิ อันนี้ปราชญ์ไม่ตำหนิ (อนวัชชะ) ๕. ไม่รู้ว่าพระพุทธเจ้าสอนว่าให้ นิคคัณเหนิคหารหัง ปัคคัณเหปัคคาหารหัง (ตำหนิสิ่งที่ควรตำหนิ สรรเสริญในสิ่งที่ ควรสรรเสริญ) หรือเปลวไป แม้เคยรู้มาแต่ว่าลืมไปเปลวไป และ ที่เขาว่าพ่อครูว่าไปติเขาทำไม ซึ่งเขาก็กำลังตำหนิอยู่นั่นเอง

ที่มา ที่ไป : รายการเรียนอิสระ (ตามสำนัก) โดย พ่อครูและ ส.ฟ้าไท เรื่องสมาธิต้องมีสัมมาทิฐีก่อน วันศุกร์ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖

ติที่ถึงสภาวะไม่เรียนรู้จะจมอยู่ในถ้ำนานแสนนาน

รายละเอียด : แล้วเรียกว่าตายเสียก่อนตาย (พ่อครูว่า... พญัญชนะมีเยอะ แต่สภาวะก็อีกเรื่องแล้วจะมีคนจมอยู่กับ พญัญชนะอีกเยอะ) แต่ก็ยังติว่าคนที่ถึงสภาวะไม่เรียนรู้เลย จะจมในถ้ำนานแสนนาน ไกลแสนไกลจากวิเวก อยู่ที่นานไกล และก็จะจมลงในที่หลงด้วย พุดให้ตกใจนะ จะตกใจบ้างไหมนี่ เสียตายหอกที่แทงไม่เข้า ทุกวันนี้ก็ไม่เสียตายหอก ยอมเสียสละ ยอมลงทุน) ชีวิตมนุษย์ดำรงอยู่ได้โดยอาศัยเหตุคืออวิชชา ความโง่ความอยากความยึดมั่นถือมั่นว่ามีตัวตน มีของๆ ตน และกระทำไปตามแรงแห่งอวิชชา

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ติรณปริญาญา

รายละเอียด : ๑. ความรู้รอบในการพิจารณาวินิจฉัย ตัดสินให้ลึกลงไปอีกในรายละเอียดต่างๆ ๒. ความหยั่งรู้ถึงขั้น พิจารณา หรือได้วิจัยรู้ลึกละเอียดเข้าไปในธาตุรู้ชั้นๆ ยิ่งขึ้น ๓. รู้ตัวตนของกิเลสภายในจิต ๔. รู้รอบสิ่งที่ต้องแยกแยะ พิจารณาไตร่ตรองรู้และตัดสิน

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๐, อีคิวโลกุตระ หน้า ๖๘, เปิดโลกเทวดา หน้า ๕๖, ชีวิตนี้มีปัญหา/ เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๕

ตัจฉโต

รายละเอียด : ๑. มันไม่มีแก่นที่เที่ยงแก่กันแต่ทำอะไรยืนยง จริงหรือ? มันไร้แก่นสาร มันไม่ใช่สิ่งที่พึ่งนิรันดรอะไร อย่าไป หลงอยู่เป็นอันขาด ๒. มันก็ล้วนไม่ใช่สิ่งที่จะหลงยึดเป็น แม่นมั่น เป็นแก่นเป็นก้อนที่นอนแนง นิ่งๆ หาได้ไม่ ๓. เป็น ของไร้ประโยชน์ ๔. ไม่มีแก่นสาร ไร้ประโยชน์จริงๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๑๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๔๒, ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๑, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔๔

ตู๋ปั่นสุขเป็นพฤติกรรมกับกาลเทศะ

รายละเอียด : เรื่องตู๋ปั่นสุข เป็นพฤติกรรมของ มนุษยชาติที่ได้เกิดการเข้าใจว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่น่ากระทำ พฤติกรรมอย่างนี้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมกับกาลเทศะ คนที่มีฐานะที่จะทำได้ขนาดที่เขาไม่ได้เป็นคนร่ำรวยไม่ได้เป็นคน ที่เหลือเฟือก็มักกระจัดกระใจ คนบางคนไม่ได้ทำเอง แต่ ก็เอาของไปร่วมด้วย มันเป็นเรื่องจิตใจที่ต้องช่วยกันอย่าให้ อุดตาย มันเป็นเรื่องสำคัญที่สุดนะ มันเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่มาก เลยจริงๆ พฤติกรรมอันนี้ของสังคมมนุษยชาติ อาตมาภาคภูมิใจที่เมืองไทยเรามีพฤติกรรมวันนี้ในประเทศไทย ต่างประเทศ เขาเชื่อว่ามีน้อย ประเทศไทยนั้นออกไปจากจิตใจตัวเอง ไม่ว่า จะฐานะไม่ดีไม่ร่ำรวยเขาก็ทำ บางคนก็เอาโลงศพมาทำด้วย มีแนวคิดเอาโลงศพทำตุ๋นอาหารให้กินเพื่อให้เตือนว่าคนเราจะ ต้องตายนะ กินได้อยู่ได้ก็ต้องมีตายนะ ให้มีการศึกษาระลึกรู้ จุกคิด เป็นพฤติกรรมที่ยิ่งใหญ่ ถ้าเผื่อว่าเกิดพฤติกรรมอย่างนี้ นานถึงปี มันจะติดนิสัยนะ จะกลายเป็นนิสัยเลยจะไปเป็น พฤติกรรมสังคมเลย ก็เลยทำไปอย่างชินเลยทำไปทั้งปี คนสมัย พุทธกาลคนรวยหรือเศรษฐีเขาจะแสดงออกด้วยการสร้าง

โรงงาน มีการแบ่งปันนี้แหละคือการแสดงออกของเศรษฐกิจนี้แหละเกิดภาวะอย่างนั้นมันดี นี่ดูสิดูนี่เอาไปตั้งข้างถนนเลยทำง่าย ๆ มันเป็นเรื่องที่น่ายกย่อง มันดีจริงๆ ประหลาดมีใจเผื่อแผ่ แบ่งกันใช้ไม่ให้อดตาย เมื่อเหตุการณ์ยังไม่เกิด จะมีคนรื้อรถ คนอดอยาก คนขอทาน พอมาถึงในยุคนี้ คนในยุคนี้พวกนี้สบายเลยไม่ต้องเดือดร้อนเลย เพราะงั้นก็ไม่ต้องไปนึกถึงเลย คนที่มีศักดิ์ศรีไม่เหมือนคนเรานี้ก็ยังคงแบ่งปันกัน สุขยอด

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ต่ออายุขัย

รายละเอียด : อาศัยพืช เป็นเครื่องอาศัยอยู่แต่ปรุงแต่งเป็นกุศล อาศัยธาตุพืช เป็นเครื่องอยู่ไม่สุขไม่ทุกข์ไม่คิดไม่ผลึก แต่ก็มิธาตุที่เข้ามาปรุงแต่งตามที่ควรเรียกว่ากัมมัญญาตามเหมาะสมๆ ไม่เวอร์เกิน ไม่น้อยไปไม่มากไปได้สัดส่วนพอดี ถ้าจะให้มันก้าวหน้าไปในทางสัมประสิทธิ์ ให้มีอัตราก้าวหน้าไปในทางเจริญคุณก็ทำไป ก็อยู่ที่สมรรถนะของสัมประสิทธิ์ของคุณ อย่างอาตมาที่มันหมดขนาดแล้ว อายุขัย แต่อาตมาพยายามต่ออายุด้วยสัมประสิทธิ์สร้างสัมประสิทธิ์ให้ชีวิตยืนยาวเพิ่มขึ้นๆ ไป มันก็พอได้ ก็ดูกันไปว่าอาตมาจะพยายามใช้สัมประสิทธิ์นี้ไปอีกนานเท่าไร

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช ภายนี้คือวิญญาน วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ต่างคนต่างตั้งใจ

รายละเอียด : คุณตั้งใจแค่เป็นพระอรหันต์แล้วจะไม่ต่อพุทธภูมิก็เป็นเรื่องของคุณ แต่จะไปว่าคนที่เขาต่อไม่ได้ก็เป็นเรื่องของเขา เราไม่ได้ว่าอะไรคุณจะทำอย่างนั้นก็เอา ต่างคนต่างตั้งใจจะทำอย่างไรก็ทำอย่างนั้นก็แล้วกัน ถ้าว่ายึดถือมันจะไม่สวย

ที่มา ที่ไป : รายการวิดิอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓

ต่างออกความคิดเห็น ปฏิบัติร่วมกันจะไปได้ไกลและยั่งยืน

รายละเอียด : ต่างคนต่างออกความคิดเห็นกัน ต่างคนต่างมีความเข้าใจอย่างไรก็เอามาแชร์กัน แบ่งแจกกันรู้ เรียบจบคิด แล้วก็เอาไปปฏิบัติประพฤตร่วมกันแล้วจะเกิดผลต่อ

มวลมนุษยชาติให้เกิดเป็นปีกแผ่น นี่เป็นสัจจะที่อาตมาว่าจะไปได้ไกลจะไปได้จริง ยิ่งยืนไปได้จริงๆ เพราะฉะนั้นก็ขออย่าว่ามาศึกษาธรรมะเถอะ ใครจะหาว่าอาตมาเป็นคนคลั่งไคล้ พระพุทธเจ้า เป็นคนคลั่งไคล้ศาสนาพุทธ ก็ยอม crazy and crazy คลั่งไคล้หลงไหลศาสนาพุทธ ก็ไม่เป็นไร เป็นศัพท์ที่เขาว่าประชดประชัน แต่เราไม่ได้หลงไหลอย่างคลั่งไคล้ เราชัดเจนในความจริง ชัดเจนในสัจจะ ชัดเจนในสิ่งที่ได้ที่เป็นที่มียั่งยืนๆ (มีอัญญา) ไม่ได้หลงไหลคลั่งไคล้อะไรเลย ไม่ได้เป็นคนอย่างที่เขาหมายมาจะประชดประชันอะไรแตกดันเรา

ที่มา ที่ไป : รายการวิดิอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๓

ต้นธาตุต้นธรรมของตนเอง

รายละเอียด : คุณทำใจในใจ หากทำมโนการเป็นคุณก็จะสร้างใจสร้างกายสร้างชีวิต ตามที่คุณปรารถนาจะให้เป็นที่เรียกว่ามันเป็นต้นกำเนิด คุณเป็นต้นธาตุต้นธรรมของตัวเองนะเป็นต้นตระกูลของธรรมะในตัวเอง เป็นสิ่งที่ทรงไว้ของใครก็ของใครของผู้ที่ทรงไว้ซึ่งสภาวะธรรม แล้วก็จัดการให้สะอาดบริสุทธิ์ เป็นสิ่งอาศัยเป็นประโยชน์คุณค่าไม่มีโทษแก่ใครๆ เลย นี่เป็นการทรงไว้ หรือว่าคุณจะแยกธรรมะที่ปรุงแต่งหรือนี้ให้แตกเป็นธาตุตุเป็นธาตุดินน้ำไฟลมไปเลย คุณก็หมดทุกอย่างธรรมะก็ไม่ทรงอยู่ไว้อัตภาพ ก็ไม่มีชื่อว่าคุณไม่เหลือเลย เป็นธาตุดินน้ำไฟลมไปเลย นั่นคือสูงสุดของความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า แต่ถ้าคุณบรรลุแล้ว คุณทำได้ทำให้จิตทั้งหมดเลยที่คุณสัมผัสสัมผัสพันธ์เกี่ยวข้องกับอะไรทั้งหมดอะไรมาสัมผัสคุณก็ทำให้เป็นอตุได้ ตายแล้วคุณก็สามารถแยกจิตของคุณให้เป็นอตุได้สูญแล้วสูญเลยจะกลับมาอีกไม่ได้ พระโพธิสัตว์ยังไม่สูญเลยที่เดียวยังต่อไปได้อีก ไม่เป็นไรลึกซึ้งรู้ไว้เข้าใจไว้ อาตมาพูดได้เพราะว่าอาตมา มีสภาวะนั้นแล้วเอามาอธิบายในพระไตรปิฎกไม่มีอธิบายไว้ฉบับสยามรัฐยังไม่เห็นว่าใครอธิบายไว้ อาตมาอาจอ่านไม่เจอก็ได้ อาตมามั่นใจว่าที่พูดไม่ผิด

ที่มา ที่ไป : รายการวิดิอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

ต้องการให้ชาวอโศกศึกษาธรรมะ

รายละเอียด : อาตมาไม่ต้องการอะไรอยู่แล้ว ถ้าจะบอกว่าต้องการก็ให้ใส่ใจศึกษาธรรมะ ก็ไม่ใช่ว่าจะต้องนั่งเฝ้า นั่งจ้องอยู่ที่อาตมา ทุกอย่างสร้างสังคมสร้างพฤติกรรมสังคม

ต้องการให้ชาวอโศกศึกษาธรรมะ - ต้องมาฟังอาตมาจะได้เกิดสัมมาทิฐิ

ให้คนได้เลือก มีเสนาสนะ มีกลุ่มบุคคลมีอาหารมีสถานที่ มีครบสมบูรณ์แบบ ก็ต้องการให้มีพวกมารวมกันอยู่ในเสนาสนะ อันสมควรมีมิตรดีสหายดีสังคมสิ่งแวดล้อมดี เครื่องอาศัยต่างๆ
ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

ต้องตัดวิบากอย่าเอามาเชื่อมโยง

รายละเอียด : พุดไปหลายทีแล้วทำไมจะรักกันนักกันหนากับแมวหมา ให้เอาออกไปจากหมู่บ้านนี้ ถ้าไม่มันคุณก็ไปกับแมวหมา ออกไปจากหมู่บ้านราชธานีไป ถ้าคุณจะไม่อยู่ ต้องแยกหมาแมวออกไปข้างนอกถ้าคุณจะไม่อยู่ที่นี่ ต้องเอาหมาแมวออกไปไม่ใช่ว่าอาตมาไม่เมตตาไม่ใช่คนใจเหี้ยมใจโหดอะไรเพราะว่าเราเองอยากจะตัดวิบาก เพราะว่าวิบากมันเยอะมากมาย ตอนนี้นั้นมีความจำเป็นต้องตัดวิบาก อย่าเอามันมาเชื่อมโยง เป็นการรักษาประโยชน์ให้คุณ ทุกคนเขาก็ทำได้เขาก็ไม่เอาแล้วถ้าคุณจะเป็นเชื้อให้จูงนำ คุณก็ยังเลี้ยงได้คนนั้นก็เลี้ยงได้ต่อไป แล้วมันจะทำอย่างไรกับบ้านนี้เมืองนี้ มันก็ไม่เด็ดขาด สรุปถ้าคุณจะไม่เลี้ยงแมวคุณก็ไปเลี้ยงกันข้างนอกจะเลี้ยงกันข้างในนี้ก็พุดกันไม่รู้เรื่อง ก็พุดมาหลายทีแล้วนะ พุดเป็นภาษาอีสานว่า เอาไปโลด อย่านั่นมันก็เลี้ยงตัวเองไปตามวิบากของมัน แมวมันก็มีวิบากของมัน เอาไปปล่อยในที่ๆ ควรปล่อย มันก็จะช่วยตัวเองไปตามวิบากของมัน มาเจอกับคุณคุณก็อย่าไปสร้างวิบากร่วมกับมัน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ต้องปฏิบัติตั้งแต่เบื้องต้นเกี่ยวกับสัตว์เกี่ยวกับข้าวของที่เป็นทุจริต

รายละเอียด : ส่วนวัตถุนั้นอย่าไปทุจริต อย่าไปเอาสิ่งที่ไม่ใช่ของเรา เราเป็นเจ้าของเรา อย่าไปโกงอย่าไปปล้นจี้ไปแย่งชิง ไปโลภ ไม่เอามาเป็นของเราแล้ว เรากลับจะให้ของเราไปให้แก่เขาให้มากๆ อย่างนี้ก็เป็นการทรยศกันอยู่ อยู่ในสภาพของข้อ ๒ อทินนาทาน จะต้องเป็นผู้ให้ไม่ใช่ผู้เอา เรื่องที่เป็นผู้ให้ไม่ใช่ผู้ที่เขาเนีย ไม่ใช่เรื่องเล่นเลย อาตมาว่าเป็นเรื่องที่เขาใจยากยิ่งกว่าเรื่องของสัตว์ เรื่องของสัตว์ ไม่ฆ่าแกงไม่ทำร้ายกัน แม้ที่สุดเขาก็หวังประโยชน์เพื่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ มันยังง่ายกว่า เรื่องวัตถุนั้นมันจะเป็นเราเป็นของเรา เราจะสะสมเราจะหวงแหวน ทรัพย์สิน เรายังยึดถือเป็นเราเป็นของเรา หรือเรายังโลภมาก มันซ่อนอยู่เยอะ มันไม่กล้าไม่มี ทั้งๆ ที่คุณไม่

เป็นไรหรอกอยู่ในสังคมเราสาธารณโภคี คุณมีหมื่นล้านก็เอามาเข้ากองกลาง แล้วคุณอยู่ที่นั่นอาศัยใช้สอยๆ เชื่อไหมว่าคุณมีหมื่นล้านเอามาเข้ากองกลางโดยเฉพาะกับอโศก คุณจะใช้กองกลางนี้ยังไม่มีใครต้านคุณ เพราะคุณให้ตั้งหมื่นล้าน พวกเราจะมคนละหมื่นล้านที่ไหนมาเข้ากองกลาง ไม่ต้องหมื่นล้านหรอก ร้อยล้านก็พิสูจน์เลยถ้าคุณเอามาให้ อโศกไม่มีใครมาบริจาคให้เป็นร้อยล้าน ไม่มี ตั้งแต่อาตมาทำงานมา ๕๐ ปี คนที่จะมาบริจาคให้ร้อยล้านไม่มี ๕๐ ล้านก็ยังมี ที่เดียวนอกจากที่ยังหมุนไปหมุนมา เป็นก้อนเป็นกองเป็นกำไม่เคยมี
ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบุณออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

ต้องผัสสะเห็นมีของจริง

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นใน วิชา ๕ วิปัสสนาญาณ คือญาณที่รู้แจ้งเห็นจริงมี ปัสสติ ตัว ปัสสะแปลว่าเห็น ต้องผัสสะเห็นมีของจริงตามวิธีของพุทธเจ้าให้เกิดเวทนา ถ้าไม่มีเวทนาการเรียนอะไรไม่ได้เลยมีแต่สิ่งเพื่อผืนว่างเปล่าไม่ได้เรื่องจะต้องมีผัสสะ เวทนา แล้วแยกเวทนาออกเป็น ๑๐๘ แยกเป็นเคหสิตะ เนกขัมมะ ทำกิเลสออกได้เรียกเนกขัมมะ ต้องศึกษาจากอาจารย์ผู้รู้จริงๆ ขอภัยอย่างเช่นอาตมา จะทำให้ลตกิเลสได้จริงๆ เหมือนของพวกเรา ลตกิเลสได้จริงๆ ที่พุดนี้ไม่ได้อวดอ้าง อวดดี แต่พุดความจริงให้ฟังแต่คนเขาหมั่นใ้ก็ขอพุดความจริงให้ฟังจริงๆ เรื่องที่เป็นผลด้วยเขาก็หาว่าเป็นคนอวดอ้างอวดดี อาตมาไม่เอาอวดแล้วใครจะว่าไงก็ช่าง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ต้องมาฟังอาตมาจะได้เกิดสัมมาทิฐิ

รายละเอียด : อาตมาเป็นสัตบุรุษและก็พุดอธิบาย โยนิโสมนสิการ ท่านทั้งหลายจะต้องมาฟังอาตมา จะได้เกิดสัมมาทิฐิว่าให้โยนิโสมนสิการเป็นอย่างไรหรือ ในปัญญาวุฑฒิ ๔ ท่านต้องยืนยันว่าได้คบหาสัตบุรุษ สัมปรีสังเสวะ แล้วคบหาต้องไปฟังคำเทศน์คำบรรยาย โดยเฉพาะคำว่ามนสิการ ผู้ที่เป็นสัตบุรุษแท้จะเข้าใจถูกต้องอธิบายโยนิโสมนสิการได้ถูกเมื่อฟังเข้าใจโยนิโสมนสิการได้แล้ว คุณจึงจะปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ปฏิบัติธรรมได้ประโยชน์ได้มรรคผลตามธรรมะสมควรแก่ธรรม ถ้าไม่อย่างนั้นไม่มี ธรรมานุธรรมปฏิบัติไม่อย่างนั้นก็เป็นมิจฉาปฏิบัติ เพราะว่าโยนิโสมนสิการไม่จริง โยนิโสมนสิการไม่สัมมาทิฐิไม่ถูกต้อง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ต้องมีจรรยา ๑๑ แล้วจะมีฌานอีก ๔

รายละเอียด : พวกหลับตาปฏิบัติหมดสิทธิ์ที่จะมีฌานของพระพุทธเจ้า เข้าฌานเป็นฤๅษีนอกรัตนพุทธ ฌานพระพุทธเจ้าต้องมีกระบวนการ ๑๑ นี่เป็นเหตุปัจจัยให้เกิด ฌานศีลเป็นข้อกำหนด ต้องมีการปฏิบัติที่ไม่ผิดอภินนทกปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติผิดไปจาก ๓ ข้อนี้ก็ไม่ใช่พุทธ ต้องมีการสำรวมอินทรีย์ทั้ง ๖ คนไปสำรวมอินทรีย์เดียว สำรวมแต่ใจไม่มีอีก ๕ ทวารนั้นก็ไม่ครบนั้นไม่ใช่การสำรวมอินทรีย์ที่จะมีโภชนะมัตตัญญูตา ซาครยานุโยคะ สำรวมอินทรีย์จะบอกว่า หรือไม่ ๖ แต่มันต้อง ๖ กับโภชนะมัตตัญญูตานี้ก็ต้องเกี่ยวข้องกับเครื่องอุปโภคบริโภคก็ต้องเปิดทวารทั้ง ๖ ตาหูจมูกลิ้นกายต้องได้บริโภคนะ ถ้าไม่ได้บริโภคนะคุณก็ไม่มีโภชนะมัตตัญญูตาก็ปฏิบัติไม่ครบไม่ถูก ตาหลับแล้วก็ผิด สำรวมอินทรีย์ทั้ง ๖ แล้วไม่ได้ปฏิบัติโภชนะมัตตัญญูตา แล้วก็ไปอยู่ในภพที่ไม่ตื่นไม่ใช่ซาครยานุโยคะ ไม่ใช่คนอื่นเป็นคนหลับลอยในภพ เพราะฉะนั้น ฌานจะเกิดได้เมื่อมีเหตุปัจจัยที่เป็นจรรยาเป็นข้อกำหนด ฌานที่เกิดโดยไม่มีเหตุปัจจัย ที่พูดนี้ก็ไม่ใช่อานของพุทธ เป็นชานอ้อย ชานหมาก อาตมาเคยขยายความไปแล้ววันนี้เอาให้ละเอียด ฌานจะเกิดได้ต้องมีจรรยา ๑๑ ตั้งแต่ศีลเป็นข้อกำหนดแต่นั้นหลังตาคุณก็ไม่เกี่ยวกับศีล ศีลข้อ ๑ เกี่ยวกับสัตว์ คุณจะไปนั่งหลับตาแล้วจะไปเจอกับสัตว์อย่างไร อาตมาเคยนั่งหลับตาปฏิบัติต่ออยู่ที่วัดอโศการามยุงทะเลมาเกาะเต็มตัว แต่เราก็ไม่รู้เรื่องเพราะตัดภพภายนอกอยู่แต่ภพภายในเป็นฌานฤๅษี แต่พอลืมตาออกมา รู้สึกยุ่งทำไมมันกัดเต็มไปหมดมีตุ่มแดงเต็มไปหมด คันยับ แต่ว่าตอนนั่งเข้าไปอยู่ในภพ ไม่รู้สึกว่ามีอะไรมากัดหรือ มันต่างกันอย่างชัดเจน ถ้าศีลปฏิบัติตามหลัก ๓ ข้อที่ไม่ผิดนี้จึงจะถูก ถ้าไม่มี ๓ ข้อนี้ก็ปฏิบัติผิดไปจากพุทธ เป็นปณณกะคือผิด ต้องอภินนทกะ คือไม่ผิด ถ้าไม่มี ๓ ข้อนี้ ปณณทกปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติที่ผิด ถ้ามี ๓ ข้อนี้จึงจะเป็นอภินนทกปฏิบัติ ตาต้องตื่นรับรู้ต้องตื่นรับเสียงจุกต้องรับกลิ่นลิ้นต้องตื่นมารับรส กายสัมผัสเย็นร้อนอ่อนแข็ง ต้องตื่นมารับรู้จึงจะเป็นการตื่นครบ ๓ ข้อ ผ่าน ๓ ข้อนี้แล้วจิตก็จะเกิดผลที่เรียกเป็น สัทธรรม ๗ ศรัทธาหิริโอตตปปะพหุสุตวิริยะสติปัญญา มี ๗ ภาวะของอาการของจิต เรียกว่า เจตสิก ๗ ศรัทธา จะเกิดความเข้าใจความเชื่อถือ ความรู้เป็นอย่างไรหรือ? เช่นศีลข้อ ๑ สัตว์นี้ ถ้าเราไปเกี่ยวข้องทำให้

มันเจ็บปวดทำให้มันรักมันซึ่งมันก็ผูกพันนะ เราอย่าไปเกี่ยวข้องกับมัน มันก็อยู่ส่วนมัน มันมีวิบากของมัน สัตว์ทั้งหลายก็ไปตามวิบาก เราอย่าไปเลี้ยงสัตว์ อย่าเอาสัตว์มาใช้ อย่าไปฆ่าสัตว์อย่าไปทำให้มันรัก ถ้ามีความรักกับสัตว์ ซึ่งกับสัตว์มันก็ผิดทั้งนั้น เป็นความผูกพัน ถ้าไปนิพพานแล้วจะไปยุ่งอะไรกับสัตว์ไปก่อวิบากทำไม วิบากที่มีเก๋ก็เยอะแยะแล้ว ตัดมันให้ได้ลดมันให้ได้ แต่ไปเพิ่มมันอีก แล้วคุณจะไปนิพพานหรือเปล่า ถ้าคุณจะไปนิพพานแล้วเรื่องความเป็นสัตว์นี้ สัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ตั้งแต่สัตว์เซลล์เดียวจนเป็นสัตว์ล้านเซลล์ที่เป็นคน คนนี้แหละที่เป็นตัวสำคัญ ถ้าจะไปนิพพานต้องวางอุเบกขา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตือโคก วันอาทิตย์ที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

ต้องมีรูปมีนามมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับภาวะจิต เจตสิก รูปนิพพาน อันนั้นแหละสำคัญ

รายละเอียด : เพราะเราเองไม่มีปัญหาเรื่ององค์ประกอบของเปลือกผ้าผอนที่อาศัย ไม่ใช่เรื่องใหญ่ เรื่องเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับจิตเจตสิก รูปนิพพาน อันนี้สำคัญ ต้องมีรูปมีนามมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับภาวะจิต เจตสิก รูปนิพพาน อันนั้นแหละสำคัญ ต้องเข้าใจให้จริงเลย สภาวะของเนื้อหาสาระจิตเจตสิกต่างๆ ซึ่งถูกรู้เรียกว่ารูป แล้วก็ไล่เรียงไปตามความละเอียดเป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ กับ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล. แล้วก็นิพพานเป็นโลกุตระธรรม ๘ เนื้อหาของพระโสดาปัตติมรรคเป็นขนาดไหน สกิทาคามีมรรค เป็นขนาดไหน สกิทาคามีผลเป็นอย่างไร อนาคามีมรรค อนาคามีผล มันมีเขตมีเนื้อหาที่มีพยัญชนะที่พอรู้ร่วมกันได้ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ทั้งนั้นเอามาใช้อามายืนยันแล้วเราก็มารู้ของเรา แต่ละคนเพราะว่าจิตวิญญาณรู้ได้ด้วยตน จิตวิญญาณของตนจะให้คนอื่นรู้แทนไม่ได้ ถึงได้ก็ไม่รับรองกัน แล้วจะต้องเชื่อถือกันอีกอย่างเช่นพระพุทธเจ้าท่านรับรองว่าจิตคนนี้เป็นอย่างนี้ หรือผู้ที่สามารถรู้จริงๆ ไม่ง่าย อาตมาไม่อยากให้ใครมารับบอกว่าคนนี้เป็นอย่างนี้ไม่ทำ ให้คุณรู้ของคุณเองแล้วก็เอาไปเปรียบเทียบกับของคนอื่น อย่าให้อาตมาไปชี้บ่งว่า คนนี้เป็นอย่างนี้ ไม่เอา แบบนี้ไม่มีประสิทธิภาพที่ดี เป็นประสิทธิภาพที่หลอกกันได้ ครอบงำกันได้ อาตมาไม่ชอบ อย่างนั้นไม่ดี ให้เขาใช้ปัญญาความสามารถของแต่ละคนเอง

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโถงออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

ต้องมีใครๆ ร่วมรับรองจึงได้ชื่อว่า สัจจะ - ต้องไปตามลำดับอันนำอัสจรรย์

ต้องมีใครๆ ร่วมรับรองจึงได้ชื่อว่า สัจจะ

รายละเอียด : การรับรองผู้อื่นต้องมีภายนอก ต้องมีผู้อื่นต้องมีใครๆ ร่วมรับรองจึงได้ชื่อว่าสัจจะ ถ้าไม่มีคนอื่นรับรองเลยแค่คุณคนเดียว ถ้าคนเดียวจริงๆ ไม่มีแม้แต่สองคนก็เยอะ รับรองแค่ ๒ คน คนก็ยังเชื่อยากเลยต้องคบคุ้นต้องอยู่กับอย่างนี้ นานๆ จึงจะรู้ว่ารายละเอียดว่าตัวจริงนะ ข้อบกพร่องเขาจะมีบ้าง อย่างอาตมารับรองคนเป็น พระอรหันต์ ตอนนั้นขามชีวิตอยู่ที่ปฐมอโศก คนก็เถียงไม่ได้นะ ไม่ได้เหมือนเป็นคนฉลาดปราดเปรียวแต่เป็นผู้สะอาด เป็นผู้บริสุทธิ์ แล้วคุณว่า เป็นผู้บริสุทธิ์อย่างไรบ้าง นี่ถ้าพูดถึงใคร ผู้ที่รู้จักจะนึกออก อย่างนี้เป็นต้น (สู่แดนธรรม...ว่ามีญาติธรรมบางท่านสร้างไม้บรรทัดพิเศษไปวัดคุณยายท่านนี้ เขาก็เชื่อไม้บรรทัดของพ่อท่าน) เราไปบังคับใครไม่ได้เหมือนอาตมานี้แหละ คนเอาไม้บรรทัดมาวัดอาตมา และจะเชื่อได้ง่ายๆ อาตมาไม่ได้เดินตามไม้บรรทัดเท่าไร คนจะเชื่ออาตมานี้ไม่ง่าย จะเชื่ออาตมานั้น ต้องมีปัญญาจริง ต้องฟังต้องติดตาม บางคนก็ต้องนานมาก จึงเชื่อแล้วละ ขนาดนี้แล้วละ เราต้องยอมแล้ว ไม่ได้หรอก ขนาดนี้ แล้วก็ไม่มีใครได้เห็นขนาดนี้ เขาก็จะจำนาน อาตมาถึงต้องแสดง สัจจะทีละเอียด ลออีกมากมาย อีกนาน ที่จริงเขารับรองก็ดี แต่ไม่ได้เอียงให้เขารับรองนะ แต่ถ้าเขารับรองมันก็ดี ถ้าเขาไม่รับรอง มันก็ไม่ได้อยู่อย่างนั้น อาตมาจึงพยายามที่จะสร้างสัจธรรมต่อไปจนเขาจำนรรับรองมากที่สุด เท่าที่จะทำได้ ก็ต้องฝืน ฝืนไปก็ได้อะไรหลายอย่าง พิสูจน์สัจธรรม พิสูจน์ทฤษฎี ที่สุดแม้กระทั่งในยุคนี้ มนุษย์ในยุคนี้เป็นได้ ตามทฤษฎีนี้ ตรวจสอบตามพระไตรปิฎก อาตมาก็ต้องอ้างอิง ยืนยันให้ได้มากที่สุด ก็มีทั้งอาตมาตรวจเอง และคนอื่นตรวจให้ด้วย ขอขอบคุณที่ส่งมาให้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตอโศก วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย

รายละเอียด : ในวิโมกข์ ๘ ท่านกำชับที่ประโยคที่ว่า ต้องมีการสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย บุคคลบางคนในโลกนี้ มิได้ถูกต้องซึ่งวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย สำเร็จอิริยาบถอยู่ แต่อาสวะของผู้นั้นสิ้นไปแล้ว เพราะเห็นด้วยปัญญา บุคคลนี้เรียกว่า ปัญญาวิมุตติ (กตโม จ ปุคฺคโล ปญฺญาวิมุตฺโต อิเธกฺโขจ ปุคฺคโล น เหวโช อฏฺฐ วิโมกฺเข กาเยน ผุสฺติวา วิหริติ ปญฺญาเย จสฺส ทิสฺวา อาสวา ปริกฺขณา โหนฺติ อโย วุจฺจติ ปุคฺคโล ปญฺญาวิมุตฺโต ฯ)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๙ ข้อ ๔๑

ต้องหาสัตบุรุษให้เจอ

รายละเอียด : ตรงนี้เป็นเป้าประเด็นสำคัญที่สุดเลย คุณต้องหาสัตบุรุษให้เจอ ถ้าใครในโลกนี้ไม่เห็นสัตบุรุษที่แท้หรือผู้อยู่ในฐานะครู ถึงตรงนี้อาตมาขออธิบายความผิดของประเทศไทย ในประเทศไทยได้เรียนรู้ธรรมะมากี่นานก่อนที่อาตมาจะเกิดก็มีครูอยู่ในฐานะที่จะสอนจนกระทั่งอาตมาเกิดแล้วอาตมาก็ปรากฏตัวในสังคม วงการศาสนา แล้วประกาศตัวเองว่าเป็นสัตบุรุษ ไม่ได้แค่ฐานะครู แน่นนอนสัตบุรุษต้องอยู่ในฐานะครูแน่นอน มาประกาศว่าตัวเองเป็นสัตบุรุษ ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งฐานะครูที่ประกาศตัวเองก่อน แล้วคนเขาก็เชื่อคนอยู่ในฐานะครูนั้นที่ไม่ใช่สัตบุรุษ เมื่ออาตมาประกาศตัวเองเป็นสัตบุรุษ ถ้าเพื่อว่าผู้ที่อยู่ในฐานะครูอยู่ก่อนนั้นเป็นผู้ที่ถูกต้อง ก็จะต้องตรงกับสัตบุรุษที่จริงนะ นอกจากสัตบุรุษนั้นไม่จริง เป็นสัตบุรุษเก๊ มีจกาทิภูฏี แน่นนอน ผู้ที่อยู่ในฐานะครูถ้ามันขัดแย้งกัน อันหนึ่งต้องถูกอันหนึ่งต้องผิด ถ้ามีความขัดแย้งกัน

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ่มออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ต้องเลือกรฐานขึ้นใหม่ไปสู่อันใหม่ที่จะทำให้เป็นปกติ

รายละเอียด : ก็ต้องเลือกรฐานขึ้นใหม่ไปสู่อันใหม่ที่จะทำให้เป็นปกติ ถ้ามันยังไม่ราบเรียบไม่มีผลไม่มีดูผลก็ก็ต้องเป็นอย่างนี้เป็นธรรมดาธรรมชาติปฏิบัติไปตามลำดับภาษาที่พูดสื่อให้เข้าใจสภาวะ เมื่อมีสภาวะแล้วก็จะอธิบายให้เป็นภาษาเข้าใจกันได้ ผู้ที่มีสภาวะจะเข้าใจกันทันที

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ต้องไปตามลำดับอันนำอัสจรรย์

รายละเอียด : คือ กามทั้งหลายในโลกไม่เป็นอันที่รชนละได้ง่ายก็เพราะคุณหนีจากกามมาก่อน ซึ่งมันล้างได้ง่ายที่ไหน มันไม่ง่าย บอกแล้วมันได้ขั้นต้นคุณก็ยังไม่ได้เลย คุณปล่อยให้หาจกก็ขึ้นไปไม่ได้ คุณต้องไปตามลำดับอันนำอัสจรรย์ เพราะฉะนั้นคุณทำผิดลำดับอันนำอัสจรรย์นี้แล้ว คุณก็เป็นโฆฆะไปเลย สมณะโพธิรักษ์เอาพระไตรปิฎกมาเปิดเอาคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นหลักเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

ถวายของไปให้ผู้ที่ไม่สมควร

รายละเอียด : ถวายของไปให้ผู้ที่ไม่สมควร คือ ถวายเนื้อสัตว์แต่ภิกษุสาวกพระพุทธเจ้ากับพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นของไม่สมควรก็บาปแล้ว ทำให้เกิดความอรร้อยอีก แล้วก็ให้เขาติตรสเนื้อสัตว์อีกก็บาปอีกทำบาปกับคนธรรมดาที่บาปประมาณหนึ่งแต่ไปทำบาปกับพระพุทธเจ้าจะบาปที่ซับซ้อนในบาปข้อที่ ๕ นี้บาปที่สุด ไม่มีอะไรยิ่งใหญ่เท่าแล้วในการเรื่องการทำบาปกับการกินเนื้อสัตว์ แม้เอามาถวายสมณะโพธิรักษ์ท่านก็ไม่ยินดีรับเลย

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการวิทยาริยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

ถะ

รายละเอียด : ตกตะกอน สมณะเหมือนตกตะกอนอยู่กันถั่ง จนกลายเป็นก้อนหิน เป็นฟอสซิล แข็งโป๊ก ดีไม่แตก

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

ถัมปะ

รายละเอียด : ๑. คือด้าน ๒. คือด้านยึดมั่นถือมั่น ไม่ยอมอนุโลม ไม่แก้ไข ไม่ถ่ถอน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๖, ๔๓๓, สมานิพุทธ หน้า ๓๖๗

ถามธาดู

รายละเอียด : สภาพต่อจากปรักกมธาดูไปอีก เป็นสภาพมีเรี่ยวแรง มีกำลัง มีความแข็งแรง มีแรงต้านทาน มีอินทรีย์มีพลังขึ้นที่เดียว มีสภาพมีตนเกือบครบตัว มีทุนรอน เพราะก่อนเกิดสะสมการเกิดมามากแล้วเท่ากับนักวิ่งผลัดคนที่ ๕ รับช่วงทางไกลมาได้ไกลจะครบรอบขึ้นไปแล้ว เป็นตัวมีผล เห็นความชนะขึ้นมารอมร่อ ไม่มีใครต้าน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๕๙

ถินมิทระ

รายละเอียด : ๑. ความง่วงงุน ความเซื่องซึม ความหรีผล็อยของจิต ๒. ความหลับ ความหรีลง ความสะลึมสะลือ ๓. จิตหรี ๔. สภาพซึมเซา, สภาพกระด้าง ท้อแท้ มึนชา

เจื้อยเจุย

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๐๔, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๙๖, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๔๐, สมานิพุทธ หน้า ๒๕๔

ถึงพร้อมด้วยศีล ๓

รายละเอียด : ศีลข้อ ๑ คือศีลอันเป็นอาริยะ ต้องเข้าใจด้วย เช่นไม่ฆ่าสัตว์ คุณต้องอ่านจิตว่ามีหิริโอตตปปะหมามีจิตชอบ รัก หรือชังหรือไม่ถ้ามีจิต ทั้งรักทั้งชัง ที่ดูทั้งผลักคุณจะมีผลคลาย เกี่ยวกับสัตว์ คุณพบสัตว์ก็จะมีผลคลายอย่างอาตมาว่า ศีลข้อ ๒ สัมผัสของก็จะรู้ว่าไม่ใช่ของเราไม่เอา ไม่ถือวิสาสะ ศีลข้อ ๓ สัมผัสแล้วเกิดกิเลสคุณก็ต้องรู้กามคุณ ๕ ก็เรียนรู้ตามศีลเป็นขั้นตอน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

ถือศีลแบบมิจฉาปฏิญญิ

รายละเอียด : ปฏิบัติศีล แต่ปฏิบัติแบบมิจฉาปฏิญญิว่า ศีลจะควบคุมกายกับวาจาเท่านั้น ส่วน สมานิ ก็ไป หลับตาปฏิบัติต่างหาก ศีล-สมานิ-ปัญญา ไม่ได้ ปฏิสังเคราะห์ (synthesis) กันเลย แยกกันไปทำคนละส่วน จิตวิญญานก็ จิต อยู่ที่ วิญญาน ไป ส่วน พยัญชนะ ก็อยู่ที่ บัญญัติ ไป สภาวะกับพยัญชนะ ไม่มีโอกาสร่วมรู้-ทำสัมพันธ หรือร่วมสังเคราะห์อะไรกันเลย จิตวิญญาน นั้นคือ เทว ในตัวคนคือ ธรรมะ ๒ คือ สภาวะของธาตุรู้ ที่ตนรู้ตนได้ แต่ เทวนิยม เป็นเหมือนวัตถุ ตนเองคิดอะไรไม่เป็น ตัว เทว ในตัวคนนั้น เป็นได้แค่ ลูกทาสแห่งแห่งความรู้ที่สำเร็จรูป เท่านั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

ฎปารบุคคล ๔

รายละเอียด : บุคคลผู้ควรสร้างสอุปไว้เคารพ ๑. พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ๒. พระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้า ๓. สาวกของพระพุทธเจ้า (พระอรหันต์) ๔. พระเจ้าจักรพรรดิ (ฝ่ายบุญฤทธิ์)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ มหาปรินิพพาน สูตร ข้อ ๑๓๔

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

ถ่วงดุลโลก

รายละเอียด : คือ ชาวอโศก อยู่ในสังคมโลกโลโก้ จะต้องสู้หรือต้องต้านทานแรงเสียดทานของโลกก็ย่น้อย่างหนัก

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๕๔

ถ่อมตนไว้

รายละเอียด : ทำความถ่อมตนรู้ตัวเองไว้ดีๆ อย่าไปทำ เป็นแบบไม่รู้ว่าเป็นอย่างไรอย่างนั้นจะเสีย

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

ถ่อมตัวไว้ไม่หลงตัวเอง

รายละเอียด : ก็ได้ตามจริงแต่ละคน อาตมาไม่เก่งจะ บอกแต่ละคนได้ เราอย่าไปหลงตัว เราพยายามถ่อมตัวไว้ แต่อย่าถ่อมผิด ให้รู้ความจริงตามความเป็นจริงสมมุติว่าเรามีรอย เราก็บอกว่าเราได้ ๘๐ อีก ๒๐ นี้เราจะทำแต่ว่าเราไม่รู้หรือว่า เราก็อพรู้แต่เรายังไม่แน่ใจนะอีก ๒๐ นี้ก็เพื่อไว้ไม่อย่างนั้น เราก็อพลาดถ้าได้อย่างนี้มันเป็นการเพื่อพ้อหรือระมัดระวัง ไม่อวดดีไม่ท้อ แหม มีอยู่ ๒๐ ไปออกท่าทาง ๓๐, ๔๐ พวกนี้ หลงตัวเองคำกำไรเกินควร

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

ถ่ายทอดมาจากพระพุทธเจ้าทุกพระองค์

รายละเอียด : ไม่เข้าใจผิดเพี้ยนสับสนที่บอกว่าเดี่ยว ก็รู้เองเดี่ยวก็ได้รับถ่ายทอดมา พวกเราคงจะไม่ง ได้มาจาก พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ถ่ายทอดมาจากพระพุทธเจ้าทุก พระองค์ แต่พระพุทธเจ้าไม่อยู่แล้วเราก็คือเป็นตัวเราเองมาได้ตั้งแต่ สัมสมเป็นปัจเจกตั้ง ๑. ปัจเจกตั้ง ๒. ปัจเจก ๓. สยงอภิญญา ๔. ปัจเจกสัมมาสัมพุทธะ ๕. สยัมภู ปัจเจกตั้ง มาจากคำว่า ปัจจะ กับ อตตะ เรียกว่าอัตตะของเรานี้ได้เริ่มมีปัจจะ ปัจจะ คือแสงสว่าง ปะ+อัจจะ รู้จัก อัจกลับ มัย เป็นเครื่องให้ แสงสว่างเป็นตะเกียง หรือว่า ถาดน้ำมันแล้วมีไส้ เรียกว่า อัจกลับ เคยได้ยินไหม? อัจจะ นี้แปลว่า สว่าง พยัญชนะ ก จ ต ฎ ป คำตันวรรคทั้ง ถ วรรค จ เป็นวรรค แสงสว่างหรือ ปัญญา จ ฉ ช ฌ ย เป็นวรรคแห่งแสงสว่าง แสงสว่างก็คือรู้ ไม่มีติดตาไม่โง่ สว่างเป็นความรู้เป็นธาตุรู้ เพราะฉะนั้นผู้ที่มา ศึกษาถูกต้อง สัมมาทิฏฐิแล้ว ก็จะเริ่มเกิดแสงสว่าง เกิดเริ่มรู้

เกิดเริ่มเข้าใจก็เริ่มรู้ความจริงเกิดขึ้น เห็นเป็นสิ่งที่บอกทาง รู้เป็นวิญญานเป็นธาตุรู้ ไตยนั้นก็ทางเสียง ได้กลิ่นได้รส ได้แตะต้องกระทบสัมผัส โภกฐิพพะ ก็มีอยู่ ๕ ทวารนอกที่จะ รู้ครบ นัยต่างๆ นี้ก็ต้องอธิบายขยายความไป ยกเหตุปัจจัย มาอธิบายเป็นตัวอย่าง สำหรับผู้ที่จะต้องใช้ตัวอย่างมาอธิบาย สู่แดนธรรม..นิมนต์ขยายความต่อพ่อครูว่า...ปัจเจกตั้งเป็นความรู้ด้วยตนเองเมื่อรู้ด้วยตัวเองก็เป็นปัจเจก สรุปมาเป็น ๑ เป็น ของตัวเอง ปัจจะ ส่วนปัจเจกในระดับต้นส่วนล่าง ส่วนปัจเจก สัมมาสัมพุทธะเป็นระดับพระโพธิสัตว์ เมื่อมีปัจเจกแล้วก็ สัมสมปัจเจกไปเป็น สยงอภิญญา ความรู้ยิ่งในระดับปกตินะ สัมสมลงไป จนเป็นเอง สยง เป็นเองภายใน อย่างอาตมา มาปรากฏในโลกยุคนี้เป็นของอาตมาเองไม่มีอาจารย์ไม่มีครู ไม่มีผู้ที่จะสอน เป็นของตัวเองมาล้วนๆ แล้วก็มาพูดเองใน ท่ามกลางสังคมพุทธที่ไม่มีใครรู้หรือรู้จักผิด ก็ต้องมาหักล้าง ความผิดนั้นมันก็ยาก ก็ต้องทำ อาตมาประกาศยืนยันว่า อาตมาเป็นสยงอภิญญา อาตมายังไม่ใช่ปัจเจกสัมมาสัมพุทธะ ไม่ถึง ๕ ชั้นนี้

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกวาลีก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

ถ้อยคำดี ๆ แต่เป็นของชั่วสำหรับใครบ้าง

รายละเอียด : ถ้อยคำดีของบุคคล ๕ จำพวก ย่อมเป็น ถ้อยคำชั่วของอีกฝ่าย ๑. ถ้อยคำปรารภศรัทธา เป็นถ้อยคำชั่ว แก่ผู้ไม่มีศรัทธา ๒. ถ้อยคำปรารภศีล เป็นถ้อยคำชั่วแก่ผู้ทุศีล ๓. ถ้อยคำปรารภพาสุสัจจะ เป็นถ้อยคำชั่วแก่ผู้ได้สดับน้อย ๔. ถ้อยคำปรารภจาคะ เป็นถ้อยคำชั่วแก่ผู้ตระหนี่ ๕. ถ้อยคำ ปรารภปัญญา เป็นถ้อยคำชั่วแก่ผู้ทรมปัญญา ฯ

ที่มา ที่ไป : ทุกถาสสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ข้อ ๑๕๗, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาดามภูมิ

ถ้าคุณทิ้งธรรมะก็จะมีที่พึ่ง

รายละเอียด : คือก็จิตของมนุษย์ไม่หยุดที่จะเอาชนะ ไม่หยุดที่จะแย่งชิง ไม่หยุดที่จะ ต้องทำ เพราะฉะนั้นที่ทำการ อยู่ในวงการการค้าขายก็ดี จนถึงการทำลาภยศก็ดี วงของการ สร้างอำนาจบาตรใหญ่ก็ดี แม้แต่วงการ เสพ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส เสพรสอร่อย เสพความสนุกสนานก็ดี ประชงแต่งกันอยู่ ไม่หยุดกันมหาศาล พุดอีกก็ได้แต่มันเมื่อยแล้วพอสรุปอีกที ถ้าคุณทิ้งธรรมะคุณก็จะมีที่พึ่ง อาตมาเห็นด้วย อย่าหวังจะ เอาจากนักการเมืองที่ไม่มีธรรมะ แต่ที่ว่าศาสนาไม่สามารถให้

ความเป็นธรรมกับประชาชนได้ อันนี้คุณตั้งทิ้งเลยจะไม่มีที่พึ่งนะ คุณก็จะอ้างกว้างว่าแห้ว หมดทางไม่ได้ ต้องมีที่พึ่ง ได้มากหรือน้อยก็แล้วแต่ แล้วเราก็ก็นับประมาททุก ๐.๐๐๐๑ ของวินาที

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตโศก วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ถ้าคุณยึดว่าเป็นเราคุณเจ็บ

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นการเรียนรู้พวกนี้แหละ เมื่อก่อนอธิบาย หัวใจ หทัยรูป มันไม่ใช่ก้อนแห่งรูปหัวใจ ที่ถ้ามมา แห่งก้อนหัวใจออกมานั้น อาตมาแยกกายแยกจิต ตั้งแต่เล็บ มันรู้ง่าย หัวใจก็คล้ายกัน เหมือนกัน หัวใจนั้น เป็นกายหรือไม่ใช่กายของเรา ถ้าเชื่อว่าหัวใจนั้น มันยังยึดว่าเป็นเรา คุณเจ็บ หาก你不ยึดว่าเป็นเราแล้ว คุณไม่เจ็บ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง อยู่ข้างนอกเข้าใจได้ง่ายแต่หัวใจมัน อยู่ภายใน ถ้า你不ยึดถือว่าหัวใจเป็นอวัยวะของเรา มันเป็น อุปกรณ์ที่เราอาศัยใช้สอยในร่างกายของเราเท่านั้น คุณไม่เจ็บ แต่ถ้าคุณยึดว่าเป็นเรา คุณเจ็บ ขนาดมันไม่ใช่เรา ลูกเรา ลูกเจ็บคุณเจ็บ เจ็บกว่าลูกด้วย อย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโง่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

ถ้าผิดวินัยมีบทลงโทษ แต่ถ้าหากผิดศีล ไม่มีบทลงโทษ

รายละเอียด : เรามีกรณีไปวางระเบิดใคร คุณคนนี้ไป เอาข้อมูลมาจากไหน ก็ขอยืนยันว่า คำว่ากฎระเบียบวินัย หรือศีลเป็นหลักเกณฑ์ หลักเกณฑ์ที่ไหนเขาก็ต้องมีใช้ แล้ว หลักเกณฑ์ที่คนใช้กัน มันมีหลักเกณฑ์ที่มีนัยยะสำคัญ ๒ อย่าง ๑ หลักเกณฑ์ อย่างบังคับกันเลย มันก็เป็นธรรมชาติ สภาพ บังคับหรือมีเกณฑ์บังคับ กฎเกณฑ์ที่บังคับกับ ๒ กฎเกณฑ์อีก อย่างไม่บังคับเลยคือเป็นศีล ศีลกับวินัยนั้นวินัยมีการบังคับ ถ้าผิดวินัยมีบทลงโทษ แต่ถ้าหากผิดศีลไม่มีบทลงโทษ ใครจะผิดศีลก็ผิดของใครของมันตามวิบาก คุณจะดีไม่ได้อยู่ที่วิบาก จัดสรร ศีลไม่มีใครตัดสิน ไม่มีใครมาปรับอาบัติ ศีลไม่มีบทลงโทษเป็นสมมุติสังจะ ศีลเป็นปรมาตถสังจะ ถ้าหากปฏิบัติ ถูกก็ได้ความถูกนั้นมันเป็นสังจะ ส่วนกฎเกณฑ์ที่เป็นสมมุติสังจะของโลก อย่างอโศกเรามีกฎเกณฑ์ กฎเกณฑ์อย่างต่ำ ที่สุดถ้าใครจะเข้ามาอยู่ในที่นี้ ต้องไม่กินเนื้อสัตว์ ประพฤติ ศีล ๕ จะบรรลุนหรือไม่บรรลุนต้องมาปฏิบัติกายวาจาตามสิ่งที่ สมมุติจะต้องทำกันได้ แต่ใจนั้นคุณจะไม่บรรลุนหรือไม่บรรลุนก็เป็น

ส่วนตัวของคุณ นอกนั้นสูงไปกว่านั้นอีก หากคุณทำอันนี้ได้ จะรู้ว่าเพิ่มอริศีลอย่างไร คีล สังเคราะห์ต้นถื่อว่าเป็นหลัก ถ้าคุณจะทำมาก็ต้องทำตาม แต่ถ้ามาแล้วละเมิดและทะเขา ก็ไม่ให้อยู่ ซึ่งเป็นสิทธิ อาตมานั้นก็คิดได้ว่าชาวอโศกนี้ ทำไมมันไม่เหมือนกับที่อื่น หมู่บ้านที่อื่นเขาไม่ต้องซื้อพื้นที่นะ แต่ชาวอโศกที่ต้องมาซื้อหมดเลยต้องจ่ายสตาจ์ซื้อพื้นที่ของ หมู่บ้าน เห็นไหม อาตมาก็ไม่อ้อเลย ก็นึกอยู่ทำไมพวกเรา ถึงอภัพจึงเลยทำไมหมู่บ้านอื่นไม่ต้องซื้อที่เขาก็มีเขตพื้นที่ หมู่บ้านของเขาเอง เป็นพื้นที่ส่วนตัวหรือพื้นที่สาธารณะแต่ ของชาวอโศกไม่ต้องมาซื้อ แถมมีที่สาธารณะคนอื่นเขาก็มา บุกรุก เราจะไปใช้อาศัยที่สาธารณะนั้นก็ไม่ได้หน่อย ไปโน่นเลย เออ อโศกนี่มันถูก แหม จะต้องเสียสละ สูดยอดเลย แม้แต่ ที่ๆ เรามีต้องหาสตาจ์ซื้อมาเป็นที่ดินส่วนกลางไม่เป็นที่ของใคร ด้วยเป็นของสาธารณะเป็นของทุกคน แต่ต้องซื้อจากอะไรอื่น ของเขา แต่เราก็ก็นึกปัญหาเราก็ก็นึกใช้อาศัยเป็นประโยชน์ แต่ต้องทำขนาดนั้นนี่คืออโศก ทดสอบยิ่งใหญ่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

ถ้ารับปากทำนสมณะว่าจะตามไปฟังธรรม แต่ไม่ได้ไปจะตกนรกไหม

รายละเอียด : คุณไม่ได้ไปก็ไม่ได้ประโยชน์จากที่คุณ จะได้ไปนรกมีอยู่เท่าไรหรือคุณก็ตกเท่านั้นแหละถ้าคุณไปได้ ประโยชน์คุณก็จะหลุดพ้นนรก แต่นี่คุณยังไม่ได้ไปก็ยังมีนรก ตามนั้น ก็นรกเท่าที่คุณยังมี แต่คุณไม่ได้ไปฟังธรรมที่จะล้าง นรก เรื่องโกหกนี้คุณไม่ได้มีเจตนา แต่ถ้าคุณไปโกหกเล่นคุณ ก็พ้นนรกจากการโกหก แต่ถ้าไม่มีเจตนามันมีเหตุปัจจัยจริงๆ ก็เพราะเป็นสิ่งที่จะต้องทำก่อนไม่มีเจตนาจะโกหก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

ถ้าล้างแต่กามไม่ล้างอัตตา ก็ไปไม่ได้ไกล มันจะถ่วงกันอยู่

รายละเอียด : ถ้าล้างแต่กามไม่ล้างอัตตา ก็ไปไม่ได้ ไกลมันจะถ่วงกันอยู่ ต้องล้างกามล้างอัตตา สุดท้ายหมด กามก่อน ต้องรู้ว่า ความเป็นกามคือภายนอก ทั้ง ๕ ทวาร หมดแล้วก็เหลือ ๑ ทวารใน ก็ไปแจก ๕ ทวารในอีก แจกรูปภพ อรูปภพ จนกระทั่ง ไปแจกอัสวะ อนุสัยอีก ความเข้าใจถึง นัยละเอียดๆ มันเยอะ พระพุทธเจ้าสมณโคตม ก็สอนมาจน

เมื่อแล้ว ท่านเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว จนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายจะปรินิพพานแล้วท่านก็รู้ตัวท่าน ท่านก็เจตนาสอน เพราะของท่านนี้ท่านรู้แล้วว่า ท่านเป็นพระพุทธเจ้าที่จะทำงานกับคนชั่ว หรือในยุคคนชั่วถึงขั้นสุดท้ายแล้ว คือยุคนี้แหละ เพราะฉะนั้นครั้งนี้ท่านจะทำอุทธะหรือโลกุตระธรรมให้แก่ออกได้ โดยยุคสมัยของท่านต่ำสุดแล้ว ท่านก็เคยเป็นโพธิสัตว์ เคยเป็นพระปัจเจก ซ้อนอีกทีหนึ่ง มาเป็นพระปัจเจกที่สามารถทำให้อายุของศาสนาของท่านอยู่ได้นาน เป็นหมื่นปี เป็น ๘ หมื่นปี ถ้าเป็นเลข ๙ ก็เป็นปัจเจกสัมมาสัมพุทธะเป็นสมัยแล้วจะอธิบายยาก

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

ถ้าเราออกเอาไปเท่าไรก็จะสะอาดมากขึ้น ถ้าคุณยังรักตัวเงินอยู่มันก็ยังมิใช่โคล

รายละเอียด : คนอยู่ร่วมกัน มีความขยันและสมรรถนะมันก็ได้ ๒ คน ๓ คน ๔ คนก็ได้เพิ่มขึ้นอีก ตัวเองกินน้อยใช้น้อยแต่เราทำมากมีผลผลิตเหลือ เหลือเกินกินกินใช้ สัจจะของความพอเพียงโดยใช้เท่าที่มันพอจริงๆ ไม่ต้องไปเปลืองผลาญมาก เราก็จะเหลือไว้ไม่ให้ขาดของเท่านั้น ถ้าเราออกเอาไปเท่าไรก็จะสะอาดมากขึ้น เราไม่ได้เอาออกมันก็ไม่สะอาด ใช้ปัญญาชนะความสะอาด มันจะเหลือ ซี้โคล มิใช่คำว่าสกปรก คำว่าสกปรกของซี้โคลคืออะไร ถ้าคุณยังรักตัวเงินอยู่มันก็ยังมิใช่โคล คุณก็เอาไว้แค่ระดับซี้โคลมันไม่สกปรกเท่าไรหรอก แต่ยังมีซี้โคล แล้วใครมันซี้ไว้? รักษาไว้ ซี้โคล แต่ซี้ใครจริงๆ ก็ซี้ตัวเอง เห็นสนุกไหมภาษา อาตมาใช้ภาษา สื่อให้เป็นธรรมะนะ เสียบใครเสียบมันนะ ถ้ารู้ตัวก็แล้วแต่ใคร ถ้าใครไม่มีเลยและจะต้องเสียบก็สบายใช้ใหม่ละ ใครจะเหลืออยู่สิ่งหนึ่งบาท ๕ บาท ๑๐๐ บาท ล้านบาทก็แล้วแต่ มันก็เป็นของจริง ที่เราจะต้องเกิด

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

ถ้าไม่จัดการมันก็เป็นเรื่องของวิบากบาป

รายละเอียด : ใครไปอุ้มคนผิดก็เป็นมารศาสนาด้วย ตำรวจไม่จัดการกับคนอุ้ม ตำรวจก็เป็นมารศาสนาอีก ที่นี้ไม่ได้จับ ถ้าไม่จัดการมันก็เป็นเรื่องของวิบากบาป ก็ติดค้าง

ไปอย่างนั้นแหละ ถ้าหากจัดการไปถูกชำระความได้รับผิดแล้วรับวิบากเสีย อย่างนั้นอย่างนี้ คุณก็จะลดลงไปเอง มันจะบวกลบคุณหารกันไปตามลำดับของมันเอง

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ่มออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

ถ้าไม่ช่วยกันก็คือไม่ใช่คนต่ำกว่าคน

รายละเอียด : คนเรานี้เกิดมาแล้ว เรามีประโยชน์แก่กันและกัน โดยเฉพาะคนใกล้ชิด คนที่เราได้อาศัยพึ่งพากันอาศัยกินอาศัยใช้ อาศัยอยู่ใกล้ชิดด้วยกันนี้ มันยิ่งจะต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การใจดำแก่กันมันไม่ควรหรอกมันควรจะช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างแท้จริง ในประตาทังโลกนี้ คนเป็นสัตว์ประเสริฐ มีพืช วัตถุ ดิน น้ำ ไฟ ลมเราก็ควรจะช่วยเหลือคนก่อนช่วยสัตว์ช่วยพืชก่อนดินน้ำไฟลม ก็เป็นภาษาที่พูดนี้คงจะไม่ใช้เรื่องที่จะไม่เข้าใจ มันเป็นเรื่องธรรมดา เพราะฉะนั้นคนเจ็บคนป่วยเขาไม่ยอมเป็น เขาเจ็บเขาป่วย มันเป็นเรื่องของไตรลักษณ์เป็นเรื่องของธรรมชาติสัตว์โลก สัตว์โลกมันช่วยกันไม่เป็น มันช่วยกันบ้างเหมือนกันนะสัตว์โลกสำหรับสัตว์ที่สมองพัฒนามากหน่อย ก็ช่วยกันเท่าที่ช่วยได้ แต่คนนั้นช่วยได้เยอะมีปัญญา มีความเฉลียวฉลาดเยอะ ก็ต้องช่วยกัน ถ้าไม่ช่วยกัน ก็คือไม่ใช่คน ต่ำกว่าคน ใครอยากจะทำกว่าคนก็ไม่ต้องช่วย ถ้าใครคิดว่าควรช่วยกัน คนเจ็บคนป่วยยิ่งเขาติดเตียง... นี่คนตาบอดเป็นเบาหวาน มันจะต้องช่วยสิ ต้องช่วยกัน ไม่น่าช่วยกันไม่ใช่คน แรงพอเปล่า? แรงพอหรือยัง อาตมาว่ามันแรงแล้วนะพูดอย่างนี้ จริงนะ ที่นี้บอกว่ามีอานิสงส์อะไรก็เป็นความรู้ปัญญาของมนุษยชาติ อานิสงส์ก็เป็นประโยชน์ที่ได้ช่วยคน จะช่วยให้เขาทำอย่างไร แม้แต่จะช่วยเหลือเขา เขาจะตาย

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ่มออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

ถ้า

รายละเอียด : คำว่า ถ้า นี้ หมายถึง สิ่งที่ดีดีอยู่ภายนอก แม้แต่ผีที่ร่างกายก็คือถ้า มิใช่เรื่องดี ให้ติดตามไปก็ขอให้คุณเปิดใจฟังให้ดีจะเข้าใจได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ท

ทมะ

รายละเอียด : ๑. ต้องชม ต้องฝืน ๒. แม้จะต้องชมฝืน ๓. การฝึก การข่มใจตนเอง การควบคุมใจตนเอง การบังคับใจตนเอง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๑๒, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๗๑, สมมติพุทธ หน้า ๔๘๗

ทรงวินัย

รายละเอียด : รู้ทั้งกฎของสังคัมและศีลวินัยของศาสนา รวมถึงมารยาทสังคัมและสมมุติสังคัม มีอนุโลม ปฏิโลมกับสังคัมอย่างพอเหมาะ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๕๓

ทรถ

รายละเอียด : คือ ความกระวนกระวายทั้งปวงอรหันต์แล้วก็ยังมิ ทรถ แต่มีจุดบางเบา ดีไม่ดีใช้เป็นทหารเลย คือ เป็นความแข็งแรง อยู่อย่าง ทหระ คือ ผู้แข็งแรง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ทรัพย์ที่เหนือธนบัตร

รายละเอียด : เพราะเรามีสมรรถภาพกับขยัน นั่นคือทรัพย์ที่เหนือธนบัตร ที่จะเอาไปสั่งสมใส่คลังไว้ แต่คลังของเราคือความรู้ความขยันกับสมรรถนะ ความรู้ความสามารถกับความขยันก็ทำงานทุกวันทุกวัน แล้วเราก็ใช้สิ่งที่มีสมรรถนะ จะใช้ความรู้ความสามารถไปสร้างอะไร ไม่ทำสิ่งที่ไร้สาระอบายมุขต่างๆ ไม่ได้ประโยชน์อะไรมีแต่ทอดมีแต่ความสูญเสียเปล่าเราไม่ไป เราเก็บคืนเขาหมดเลยความโง่ ความสูญเสียเหล่านั้น เอมารวมเป็นพลังงานเป็นพฤติกรรมสร้างสิ่งที่ดี อย่างบนโต๊ะนี้

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ทรัพย์แท้คือสมรรถนะและความขยัน

รายละเอียด : พวกเรามีความรู้ในเรื่องการจัดสรร เศรษฐกิจส่วนตัว เศรษฐกิจส่วนรวม คนที่มีปัญญาเห็นแก่ตัว

น้อยจนไม่เห็นแก่ตัวเลยก็จะตัด เคี้ยวไปตัดเศษไปจากตัวเรา คนที่มีศุนย์นี้ตัดง่าย คนที่มีเหลือก็ตัดยาก หากยังมีกิเลส มากก็จะตัดไม่ไหว นี่คือทุกข์ทั้งสิ้น คนที่ไวใจหมูกุ่ม ไวใจ พฤติกรรมสังคัม ทรัพย์แท้คืออะไร?... คือสมรรถนะและความขยัน

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

ทรัพย์แท้ ๆ ของมวลมนุษยชาติ

รายละเอียด : คนเรามีความรู้ความขยันหมั่นเพียรค่าว่า ความรู้คือรู้อะไรคืออะไรแล้วหรือว่าทำอย่างไร ทำอย่างไร ถึงจะเกิดผลตามที่เราต้องการ ที่เรารู้องค์ประกอบ แล้วเราก็ทำพลาดเพียงทำตามความรู้นั้น มันคือทรัพย์ อาตมาได้อธิบาย ว่ามันคือทรัพย์ในตัวคนที่ตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้ ใครก็ปล้นเอาไปไม่ได้ นี่เป็นสุดยอดแห่งทรัพย์ นี่เป็นทรัพย์แท้ๆ ของมวลมนุษยชาติ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ทฤษฎีของพุทธ รู้จักข้างทั้งตัว

รายละเอียด : อาตมาคิดตามแล้วสงสารเขา มันข้างข้าง จับตักแดน ไม่สรุปแบบทฤษฎีของพุทธ ที่รู้จักข้างทั้งตัว จับอะไรต่ออะไรได้ยังเป็นองค์รวม ในมุมมองของอาตมานะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ทฤษฎีงาน

รายละเอียด : งานตามทฤษฎี ๑๙ ข้อ ๑. มีคนที่ดี ๒. มีงานที่ดี ๓. มีความรู้ความสามารถ ๔. มีเวลาหรือโอกาส ๕. มีทุนที่เหมาะสม ๖. มีสุขภาพ และกำลังที่ดี ๗. มีความขยัน อุตสาหะ บากบั่น ๘. มีหลัก มีระเบียบ มีเป้าหมาย ๙. มีการจัดสรร และจัดโครงการ ๑๐. มีการแบ่งงาน และประสานหน่วยงาน ๑๑. มีกะจิตกะใจ มีความใส่ใจ ขวนขวาย ไม่ดูตาย ๑๒. มีการปรับการเข้าใจกัน ให้เกิดความสามัคคี อยู่เสมอ ๑๓. มีการขัดเกลา ปฏิบัติละกิเลสเสมอ ๑๔. มีความเห็นดี ยินดี ๑๕. มีความเห็นจริง ซาบซึ้ง เชื่อมั่น ๑๖. มีสติ

ปฏิภาณ ปัญญา ๑๗. มีสมาธิ ฌาน อุเบกขา ๑๘. มีความเสียดสะทั้น ๑๙. มีพลังน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (เอกภาวะ ที่มี วิมุตติ เป็นพลัง)

หนังสืออ้างอิง : สรรคศาสตร์คน หน้า ๗-๘

ทฤษฎีนิพพานทฤษฎีพระอาริยะ

รายละเอียด : ต้องให้มาพิสูจน์ว่าเป็นสังคมาสารณ โภคิอย่างไร แน่นนอนหากไม่มีนิพพาน ไม่มีอาริยะสร้างสังคมาสารณ โภคิไม่ได้ ยุคพระพุทธเจ้าสร้างได้แต่ในวงการสงฆ์ ยังไม่สามารถทำได้ในวงการฆราวาส แต่ในยุคนี้สามารถทำได้ ไม่ใช่ว่าอาตมาเก่งกว่าพระพุทธเจ้า แต่เพราะว่ามีคนละบริบทคนละยุคสมัย ยุคนี้ไม่ใช่ยุคของทาส ในยุคของพระพุทธเจ้าเป็นยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่ในยุคนี้คนใช้สิทธิได้เต็ม ไม่ใช่สังคมาทาส ไม่ใช่สมบูรณาญาสิทธิราชย์แล้ว เพราะฉะนั้นทุกคนมีสิทธิ์เข้าถึง บุคคลที่สามารถเข้าถึงได้ ถึงทฤษฎีสังคมาสารณ โภคิ จริงๆ แล้วก็คือทฤษฎีนิพพานทฤษฎีพระอาริยะเอามาประกาศ พวกคุณก็ปฏิบัติตามทฤษฎีนี้ได้ผลจึงมารวมตัวเป็นสังคมานิพพานมีพระอาริยะใจ นี่คือ ความจริงที่คนๆ นี้เข้าใจพยัญชนะสภาวะไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ทฤษฎีบุญนิยมเอาจากภายใน การให้ไปเป็นการเจริญ

รายละเอียด : สรุปว่า ถึงอย่างไรการคิดเรื่องเศรษฐกิจของ CLMV เขายังคิดอยู่ในทฤษฎีของทุนนิยม เขายังไม่ได้มาคิดตามทฤษฎีของบุญนิยม เพราะฉะนั้นเขาจึงหนักหนาสาหัส เขาพึ่งพาแต่เรื่องการส่งออก เอาของคนอื่นมาใช้ภายใน การคิด GDP ของเขาที่บอกว่าภายในของเขาผิดเพี้ยนไปพึ่งพาทนภายนอกมันจึงเป็นกบฏ พวกทุนนิยมจะเข้าใจได้ยากเรื่องนี้ เพราะเขาเอาแต่เอาของคนอื่นมาเป็นตัวถูกของกู เขาว่าได้จากภายนอกเป็นการเจริญ มาให้เรานี้เราเจริญ แต่ของเราเราไม่เอาจากภายนอก เราเอาจากภายในให้ไปได้นี้ก็เจริญให้ได้น้อยก็เจริญน้อยให้ได้มากเท่าไรก็เจริญมากขึ้นเท่านั้น เขาได้เปรียบทางสังคมเขาถือว่าเขาเจริญแต่เราว่าเราเสียสละให้แก่สังคมเป็นการเจริญ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ทฤษฎีวิทยาศาสตร์ทางจิตวิญญาณที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก

รายละเอียด : สูตรที่ไม่มีใครล้มล้างได้นี้รันคร ที่ละเอียดยิ่งกว่า อรูป ทางฟิสิกส์ใดๆ และละเอียดยิ่งกว่าความรู้นามธรรมใดๆ ทั้งหมด ๑. คนจิตตสย ครัทธา นั้นพระพุทธเจ้าจำเป็นต้องระบุเป็นเงื่อนไขให้ ครัทธานุสรี ต้องสัมพันธ์วิโมกข์ ๘ ด้วยกาย ๒. คนจิตตสย ปัญญา พระพุทธเจ้าไม่จำเป็นต้องระบุว่าให้สัมพันธ์วิโมกข์ ๘ ด้วยกาย เพราะสายปัญญานั้นเมื่อสัมพันธ์วิโมกข์ แล้วก็ปฏิบัติ โพธิปักขิยธรรม ๓๗ ไปได้ โลกุตระตั้งแต่ปฏิบัติ ภายในกาย ได้ผล คำว่า กาย จึงต้องมี รูปทั้ง ๒๘ มหาภูตรูป ๔ ต้องมีสัมพันธ์อยู่เสมอในการปฏิบัติ จึงจะเรียนรู้อุปาทายรูป ๒๔ ทั้งหมดได้ครบ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป ๑๔๐-๑๔๒

ทวัตติงสาการอาการ ๓๒

รายละเอียด : สมองไม่ได้สังจิตใจ จิตใจคนอาศัยสมองเป็นเครื่องทำงาน เป็นสรีระ ทวัตติงสาการ อาการ ๓๒ สมองก็เป็นหนึ่งในทวัตติงสาการ มีอาการทำงาน จนกว่าจะไม่มีชีวิตร่างกายก็จะขับออก สิ่งที่ไม่มีชีวิตในร่างกาย อาการ ๓๒ ไม่ว่าจะดับไตไส้พุงแม้กระทั่งน้ำเสลดขี้ก้อนขี้แค้น จนกระทั่งถึงเลือดน้ำเหลืองอะไรต่างๆ อย่างผู้หญิงมีเลือดที่จะเป็นไข่ ที่จะเกิดเป็นคน เกิดเป็นชีวิต แต่เมื่อชีวิต เลือดที่เป็นก้อนไขมันเสียไม่ได้รับการผสมมันหมดอายุมันเสียมันก็จะขับออก ก็จะกลายเป็นของเสีย จะมากับสิ่งที่เลี้ยงคือเลือดด้วย ก็ไหลออกเป็นเลือดระดู ที่เป็นอตุแล้ว ในพจนานุกรมภาษาบาลีแปลคำว่า อตุว่า เลือดระดูด้วย ไม่เป็นพืชไม่เป็นสัตว์ด้วยเกิดเป็นดินน้ำไหลม เลือดระดูของผู้หญิงจึงเรียกว่าเป็นอตุอย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ทศพิธราชธรรม ๑๐

รายละเอียด : ทศพิธราชธรรม ๑๐ คือคุณธรรม ๑๐ ประการของผู้ปกครองบ้านเมือง ๑. ทาน (การแบ่งปันให้) ๒. ศีล (การไม่ทำชั่วทางกาย วาจา ใจ) ๓. ปริจจาคะ (การสละออกเต็มที่ ไม่สะสม, การบริจาค) ๔. อาชชวะ (ความซื่อตรง) ๕. มัททวะ (ความอ่อนโยน) ๖. ตปะ (ความเพียรเพากิเลส) ๗. อักโกธะ (ความไม่โกรธ) ๘. อวิหิงสา (ความไม่เบียดเบียน) ๙. ขันติ (ความอดทน) ๑๐. อวิโรธนะ (ความไม่ประพฤติผิดธรรม, ความเที่ยงธรรม ไม่คลาดธรรม)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๘ มหาสังฆคก
ข้อ ๒๔๐

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

ทหระ (ทหาร)

รายละเอียด : คือ ผู้แข็งแรง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ทอดผ้าป่าทอดกฐินบาปทั้งสิ้น

รายละเอียด : การทอดผ้าป่านั้นทุกวันนี้ได้บาป เพราะ
ว่าผ้าป่า คือผ้าที่ไม่มีเจ้าของ เป็นผ้าบังสุกุล เขาทิ้งแล้วไม่มี
ราคา เดี่ยวนี้ผ้าป่าก็เอาผ้าใหม่มา มีเจ้าของผ้านั้นด้วย ทำลาย
พระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า การทอดกฐิน สมัยโบราณ
สมัยพระพุทธเจ้าหาผ้าได้ยาก ก็เลยต้องทำสังคหะที่มีขนาดใหญ่
เอาผ้ามาต่อกัน เพราะเป็นผ้าบังสุกุล เป็นผ้าที่ไม่มีใครเป็น
เจ้าของ เป็นผ้าที่เขาทิ้งแล้วได้เป็นเศษเล็กเศษน้อยก็เอามา
ต่อกัน หรือผืนใหญ่ก็เอามาต่อกัน แต่เมื่อนางวิสาขาเข้าไป
เห็นเขาก็เลยสงสารภิกษุ ก็เลยขออนุญาตพระพุทธเจ้า ว่าจะให้
ผู้มีฐานะหาซื้อผ้าที่ดีเป็นไตรจีวรเอามาถวาย เอามาทอดให้แก่
ภิกษุสงฆ์ แล้วสงฆ์ก็ไปกรานกฐินเอง จุดมุ่งหมายคือการหา
ผ้ามาให้พระนุ่งเพราะว่าผ้ามันไม่พอ แต่ยุคนี้ถ้ามันเหลือเพื่อ
การทอดกฐินก็บาปไปอีกเพราะเป็นการผิดเพี้ยนวินัยของพระ
พุทธเจ้า ไปเป็นวิธีการหาเงิน แล้วพระที่หาเงินด้วยการทอด
ผ้าป่าหรือทอดกฐินได้บาปด้วยกันทั้งสิ้น วินัยพระพุทธเจ้าและ
อาตมาตั้งแต่ทำงานศาสนามาตอนแรกก็พยายามจะทำ
ตามให้ถูกประเพณีถูกพระธรรมวินัยแต่มันเป็นไปไม่ได้เลย
ก็เลยเลิกประเพณีนั้น เพราะว่าผ้าเดี่ยวนั้นมันเหลือเฟือกองทั้ง
ละเทะ ถึงไม่มีความจำเป็นในจุดนี้ ในยุคพระพุทธเจ้านั้นไม่มี
อุตสาหกรรมทอผ้า ผ้าจึงมีน้อยไม่พอกินพอใช้จึงลำบาก แต่
ในยุคนี้มันหมดสมัย เป็นกาละนี้ที่ไม่ใช่ยุคพระพุทธเจ้าแล้ว
เพราะฉะนั้นเรื่องนี้เลิกได้ไม่เสียหาย แต่ไม่เลิก เอาไปแปลง
ทำลายพระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

ทักษิณียบุคคล

รายละเอียด : ๑. บุคคลผู้ควรได้รับของทาน เป็นผู้ควร
ได้รับอนุเคราะห์ปัจจัย ๔ [ถึงแม้จะเป็นศัตรูก็ตาม] ๒. ผู้

พากเพียรปฏิบัติธรรมอย่างเอาจริง ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตาม
คำสอนที่ตนเข้าใจได้แม้จะผิดจากพุทธ แต่ก็เป็นผู้มีกน้อย
สันโดษ เป็นต้น

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ้งสุข รู้คุกซึ้งสัตว์ หน้า ๑๗๒-๑๗๔

ทักษิณียบุคคล ๗

รายละเอียด : คือผู้ที่ควรได้รับของทำทาน เพื่อผลอัน
เจริญ ๑. อุภโตภาควิมุต (ผู้หลุดพ้นทั้งสองส่วน) ได้สัมพัส
วิโมกข์ ๘ ด้วยกาย (เจโตวิมุต) และกิเลสสิ้นเกลี้ยงด้วย
ปัญญา (ปัญญาวิมุต) ๒. ปัญญาวิมุต (ผู้หลุดพ้นด้วยปัญญา)
ไม่ได้สัมพัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย แต่กิเลสสิ้นเกลี้ยงด้วยปัญญา
๓. กายสักขี (ผู้มีกายบริสุทธิ์เป็นหลักฐาน) ได้สัมพัสวิโมกข์ ๘
ด้วยกายอาสวะบางอย่างสิ้นแล้วด้วยปัญญา ๔. ทิฎฐิปัตตะ
(ผู้หลุดพ้นด้วยความเห็นถูกต้อง) รู้ชัดตามจริงในอารยสัจ ๔
ด้วยปัญญา ประพฤติดีแล้วด้วยปัญญาอาสวะบางอย่างสิ้น
แล้วด้วยปัญญา ๕. สัทธาวิมุต (ผู้หลุดพ้นด้วยศรัทธา) อาศัย
ศรัทธาความเชื่อมั่นเป็นตัวนำรู้ชัดตามจริงในอารยสัจ ๔ ด้วย
ปัญญา ประพฤติดีแล้วด้วยปัญญา อาสวะบางอย่างสิ้นแล้ว
ด้วยปัญญา ๖. ธัมมานุสारी (ผู้ตามระลึกถึงธรรม) อาศัยอำนาจ
ของปัญญาที่แก่กล้า อบรมอาริยมรรคอันมีปัญญาเป็นตัวนำ
ปฏิบัติแล้ว เพื่อให้บรรลุโสดาปัตติผล (ถ้าผู้นี้บรรลุผลแล้ว
จะกลายเป็นทิฎฐิปัตตะ) ๗. สัทธานุสारी (ผู้ตามระลึกถึง
ศรัทธา) อาศัยอำนาจของศรัทธาที่แก่กล้า อบรมอาริยมรรค
อันมีศรัทธาเป็นตัวนำปฏิบัติแล้ว เพื่อให้บรรลุโสดาปัตติผล
(ถ้าผู้นี้บรรลุผลแล้วจะกลายเป็นสัทธาวิมุต)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๖ สัตตกนิทเทศ
ข้อ ๑๔๙

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

ทันสมัยใหม่เสมอ

รายละเอียด : เห็นใหม่ที่เราเห็นทันสมัยใหม่เสมอจริงๆ
ไปก่อนเขาๆ เขามาก็ค่อยยืนยันเราเป็นได้ตั้งนานแล้วจำ
กว่าเขาจะมาถึง เราก็คงไปก่อนแล้ว เราขยับไปเรื่อยๆ ต่อไปชาว
อโศกจะมีสิ่งที่ยืนยันต่อโลกยิ่งกว่านี้ ที่อาตมาอธิบายยังไม่ได้
ก็คือเรื่องของ โควิด นี้แหละ มันนำสมัยล้ำสมัยมาก อาตมา
ยังพูดไม่ออกเลยว่า โควิดมันทำอะไรบ้าง ต้องขอบคุณโควิด
มันช่วยได้มากเลยอาตมาทำมา ๕๐ ปียังสู้ โควิดทำมาไม่ถึง
๒ ปีเลย ตั้งแต่ปี ๑๙ มาถึง ปี ๒๐ แล้วนะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ทัศนคติ

รายละเอียด : คือ ความคิดความเป็นธรรมดา เป็นความคิดองค์รวมหรือเป็น จิต อคติมนคติ เป็น concept ธรรมดา ทัศนคตินั้นยังอยู่ในกรอบของโลกียธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

ทัศนสนา

รายละเอียด : การดูรู้เห็น การทำความเข้าใจชัด

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๔๗๗

ทัศนสนาบุตรริยะ

รายละเอียด : การเห็นแจ้งรู้แจ้งที่ยอดเยี่ยม คือเห็นแจ้ง สัจธรรมในตนนครบ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๑๒

ทั้งรู้และทำ มันจะต้องมี ๒

รายละเอียด : พวกเราที่เอาตมาพาทำให้เกิดจากความจริงของกายกรรมวจีกรรม โดยเฉพาะมนกรรมที่เป็นธาตุรู้และก็ได้ทั้งความรู้และทั้งทำได้ เป็นประสิทธิผลที่สมบูรณ์ได้ขึ้นมาทั้งคู่ ๒ สภาพ ทั้งรู้และทำ มันจะต้องมี ๒ ความเป็นสองบาลีบอกว่า เทว อ่านอย่างไทยก็เทวะ อ่านอย่างบาลีก็ เตวะ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกราถิก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

ทั้งสิ้นของพรหมจรรย์

รายละเอียด : การมีมิตรดี สหายดี สังคมสิ่งแวดล้อมดี นั้น เท่ากับ มีทั้งสิ้น หรือ เป็นทั้งสิ้นของ พรหมจรรย์ คำว่า มิตรดี นั้น มีความหมาย ที่สามารถจะพา ให้เราเจริญ เราเป็นไป เพราะเป็นทั้งตัวอย่าง เป็นทั้งครูอาจารย์ เป็นทั้งผู้ช่วยที่จะเป็นแบบฝึกหัด เป็นทั้งตัวอย่าง ในด้านลบ-ด้านบวก ถ้ามีสิ่งแวดล้อม ที่มีองค์ประกอบสมเหมาะสมควร เป็นไปด้วยดี ในการที่จะช่วยเหลือ ทั้งในด้านทำให้ลด ในสิ่งที่ควรลด ควรเลิกควรเว้น ทำให้เพิ่ม ในสิ่งที่ควรเพิ่มควรพูน ควรทำให้ยิ่ง สิ่งแวดล้อมอย่างนั้น เราเรียกว่า สัปบายะ เป็นการเจริญและการศึกษา เราจะได้จากมิตรดี-สหายดี สังคมสิ่งแวดล้อมดี นี้เอง เป็นการศึกษา ทั้งปริยัติปฏิบัติ จึงจะถึงซึ่งปฏิเวธ ปริยัตินั้น มีทั้งบอกกล่าว แสดง พูด ชี้แจง อธิบาย สมัยนี้มีอ่านด้วย ดังนั้น การอ่าน ก็เป็นการสื่อที่สามารถทำให้เราเข้าใจ

เช่นเดียวกันกับ การอธิบาย หรือการพูดการฟัง สมัยโบราณ การอ่านไม่มี แต่สมัยนี้ การอ่านมีอยู่ ดังนั้น ถ้าศึกษา ขาดการอ่าน ก็เท่ากับเรบกพร่อง ก็เท่ากับเราเป็นผู้ที่ประมาท หรือขาดโอกาสไป ดังนั้น ถ้าเราจะได้ปริยัติที่ครบครัน เราก็ต้องมีการอ่าน อ่านสิ่งที่จะเสริมหนุน ให้เราได้เจริญปฏิบัติ แล ถึงซึ่งปฏิเวธ สื่ออื่นก็มีอีก ซึ่งเป็นเครื่องเสริมหนุน เป็นสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เราได้เกิดความสมบูรณ์ เพราะเรามีมิตรดี-สหายดี สังคมสิ่งแวดล้อมดี ทั้งที่อยู่นั้นก็ สัปบายะ อาหาร ซึ่งเป็นความรู้ เป็นการศึกษา ทั้งอาหารปาก อาหารกาย ทั้งอาหารที่เป็นอาหาร อาริยะ อาหารการศึกษา อาหารทางวิญญาณ บุคคลก็เป็นมิตรโดยตรง ที่เป็นทั้งมิตรผู้หวังดี เป็นครูบาอาจารย์ เป็นตัวอย่างอันดี นำพา ชักจูง ช่วยเหลือ ดูแล เอาใจใส่ ทั้งเพื่อนฝูง ทั้งพี่น้อง มิตรสหายที่แท้จริง เป็นบุคคลสัปบายะ และทั้งธรรมะที่เราเองมุ่งหมาย เป็นสิ่งที่ต้องการ ความเจริญมีได้ ถ้าเราศึกษา ถ้าเราเอาใจใส่ แม้ว่าที่อยู่จะเป็นสัปบายะ บุคคลจะเป็นสัปบายะ อาหารจะเป็นสัปบายะ ธรรมะจะเป็นสัปบายะ โดยตัวมันเองก็ตาม ถ้าผู้ปฏิบัติ ผู้ศึกษานั้น ทำผิดพลาด ไม่เอาใจใส่ ไม่ชวนชววย ความเจริญของผู้นั้น ก็ยอมไม่เกิดได้ ดังนั้น การศึกษา จึงต้องรู้ตัวอย่างยิ่ง แม้จะมีมิตรดี สหายดี สังคมสิ่งแวดล้อมดี เป็นทั้งสิ้นของพรหมจรรย์อยู่ เราก็จะไม่พบพรหมจรรย์นั้นได้ ถ้าเราไม่ขยัน เราไม่ชวนชววย เราศึกษาไม่ถูก หรือ เราเป็นคน ปล่อยปละละเลย เหมือนช้อนอยู่ในขามแกงจืดใด เราก็จะไม่รู้รสของธรรม ไม่ได้ประสบธรรม ฉะนั้น

ที่มา ที่ไป : สมณะโพธิรักษ์ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

ทั้งหมดทั้งสิ้นของพรหมจรรย์มีอะไร

รายละเอียด : ๑. มีมิตรผู้มี ภูมิรู้ ตรงกัน ประารถนาดีต่อกัน (กัลยาณมิตรโต) ๒. มีมิตรดี ผู้มีความร่วมมือ ร่วมประโยชน์ดี (กัลยาณสหาโย) ๓. มีสังคมสิ่งแวดล้อมดี (กัลยาณสัมปวงโก) นี้เป็นทั้งสิ้นของพรหมจรรย์ (คือ ทั้งสิ้นของศาสนา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๙ ข้อ ๕, ธรรมอธิบาย จากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ทั้งหมดในชีวิตคือรูปนามชั้น ๕

รายละเอียด : ในชั้น ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นี่แหละรวมแล้วทั้งหมดของชีวิตทั้งชีวิตก็คือรูปนามชั้น ๕ นี่แหละแล้วก็ต้องเรียนรู้ด้วยรูป ๒๘ นาม ๕ เวทนา สัญญา เจตนาผัสสะ มนสิการแต่ไปนั่งหลับตาแล้วไม่มีผัสสะ มนสิการก็ไม่มีการทำใจในใจก็ไม่เกิดเพราะจะไม่มีผัสสะเมื่อ

ไม่มีผัสสะก็ไม่มีโนสัญเจตนา เมื่อไม่มีโนสัญเจตนาเป็นเจตนาไปในทางกามตัณหา เจตนาล้างกามตัณหา เหลือวิภวตัณหา กามโลกมีอยู่แต่เราเหนือกามโลกแล้ว ไม่ใช่กามโรคจะอาตมาอธิบายโดยสภาวะ เอาพยัญชนะที่เขามีก่อน เป็น technical terms ก็เอามาอธิบายได้ อาตมาไม่ได้จับเปรียญ ๙ ไม่ได้จับดอกเตอร์ ไม่ได้มีอสังการ คนไม่เชื่อถือ ไม่ได้แม้แต่ภรรยา จิตวาก็เลยเป็นอย่างนี้แต่ว่าอาตมาก็ยืนยันว่าอาตมามีความรู้ ตั้งแต่ชาติเก่าก่อนรับมาจากพระพุทธเจ้ามาคนก็ฟังแล้วก็บอกว่าไม่มีใครรับรองมันก็เป็นจริงไม่มีใครรับรอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

ทาง ๒ สาย

รายละเอียด : ๑. ทางไปสู่ความเป็นอาริยะ (อลมรียา)
๒. ทางไปสู่ความไม่เป็นอาริยะ (นาลมรียา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๒๖๓-๒๖๔, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ทางนี้ทางเดียว ทางอื่นไม่มี

รายละเอียด : ทางมีองค์แปดประเสริฐกว่าทาง (หรือมรรค) ทั้งหลาย ธรรมอันพระอาริยะเจ้าฟังถึง ๔ ประการ ประเสริฐกว่าสังขจะทั้งหลาย วิราคะธรรมประเสริฐกว่าธรรมทั้งหลาย... ฯลฯ ทางนี้เท่านั้น เพื่อความหมดจดแห่งทัศนะ ทางอื่นไม่มี (เอเสวมัคโค นัตถัญญ) เพราะเหตุนี้ท่านทั้งหลายจงดำเนินไปตามทางนี้แหละ เพราะทางนี้เป็นที่ยังมารและเสนามารให้หลง ด้วยว่าท่านทั้งหลายดำเนินไปตามทางนี้แล้ว จักทำที่สุดแห่งทุกข์ได้

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ ข้อ ๓๐, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ทางสายกลาง

รายละเอียด : ทางสายกลางนี้ก็เป็นที่เขามาบัญญัติเป็นไทย จากคำว่ามัชฌิมาปฏิปทาแล้วไปแปลกันว่าทางสายกลาง ทาง คือวิธีปฏิบัติต่างๆ วิธีปฏิบัติกลางๆ ไม่เอียงไปทางไหน แต่หากไม่ชัดเจนในสภาวะก็อธิบายไม่ออกหรือหากมีไว้ให้เห็นกับจุดหมายคือกลาง กลางคือจุดหมายกับทางคือมีไว้ให้เห็น คำหนึ่งคือ กลาง (มัชฌิมา) ส่วน ทาง คือปฏิปทามัชฌิมาปฏิปทา คือสูตรคือบัญญัติ ข้อปฏิบัติให้เดินทางนำพาคุณไปสู่ความ กลาง แต่ไปเข้าใจ กลาง คือ แคทาง อย่าเข้า

ข้างนั้นข้างนี้ แต่ได้แต่เดินกลางๆ ไป ไม่รู้ข้างนั้นข้างนี้ ก็อาศัยทางสายกลางเดินไป เหมือนในอาหาร ๔ ผัวเมียคนหนึ่งเดินทางไปในทางโลกก็เลยไปสู่นิพพาน ไปกับลูก พอเดินไปๆ แล้วอาหารมันหมด ตายละหว่า ผัวเมียเอาตัวรอดด้วยการฆ่าลูก แล้วเอาเนื้อลูกทำเป็นเนื้อเค็ม พกกินไป เพื่อจะไปสู่จุดหมายที่ต้องการ ฆ่าลูก แล้วเอาเนื้อเป็นเสบียงอาหารให้ตัวเองกิน นำทางเพื่อเดินไปสู่นิพพาน พอฆ่าลูกเสร็จก็ยังไม่พอกินไปๆ ก็รำพึงรำพันว่าลูกเราไปไหน เมา ต้องการไปนิพพาน แต่หลงเลอะไม่รู้ตัวตัวเองฆ่าลูกแล้ว งามาย กินเนื้อลูกแต่บอกว่าลูกเราไปไหน อุทานณ์คำเปรียบเทียบของพระพุทธเจ้านั้นเป็นเรื่องสุดซึ้งซึ้ง เห็นว่าเขาเห็นแก่ตัวขนาดไหนสรุปได้อย่างนั้น นอกจากเห็นแก่ตัวแล้วโง่งมงามาย เมา ก็เอ็งฆ่าลูกเอ็ง แล้วก็กินเนื้อลูก เพื่อยังชีวิตตัวเองเพื่อจะเดินทางไปสู่นิพพานมันโง่งมโง่งมขนาดนั้นแล้วมันจะไปถึงนิพพานไหมนี้ มันโง่งมหลงลืมเลอะเทอะ จนถึงขนาดนั้น คำเปรียบเทียบของพระพุทธเจ้านี้สุดยอด ในอาหาร ๔ ที่พระพุทธเจ้าเปรียบ กวฬิงการาหาร เหมือนพ่อแม่มกินเนื้อบุตร สรุป คนที่หลงทางสายกลาง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยะธรรม บ้านราช ศิลปะในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญา มัชฌิมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ทางเจริญสูงสุดของอเทวนิยมและเทวนิยม

รายละเอียด : การศึกษาถึงอาหาร ๔ ทำให้รู้ ชีวิตจะเจริญจะดีหรือยังอัตภาพให้ดีขึ้นประเสริฐสุดสูงสุดคือพระพุทธเจ้า ทางเทวนิยมผู้ที่สูงที่สุดก็คือพระเจ้า แต่ทางอเทวนิยมก็คือพระพุทธเจ้า จะอยู่ต่อเป็นคนที่ดีที่สุดต่อไปก็ได้ แต่จะจบปรินิพพานเป็นปริโยสานก็ได้ นี่คือสูงสุดจะมีก็ได้สูงสุด จะไม่มีก็ไม่มีได้เด็ดขาดได้เลย สูงสุดเลยในความ เป็นสัตว์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

ทางเสื่อมของนักบวช ๔

รายละเอียด : เมื่อนักบวชไม่ได้ถึงพร้อมด้วยวิชา (ความรู้แจ้ง) ไม่ได้ถึงพร้อมด้วยจรณะ (ความประพฤติ) จึงกระทำทางเสื่อม ๔ ประการนี้เป็นลำดับ ๑. หอบบริวาร (ของใช้สอย) เข้าไปสู่ราวป่า ตั้งใจว่า จะอาศัยกินผลไม้ที่หล่น ๒. ถือเสียมและตะกร้าเข้าไปสู่ราวป่า ตั้งใจว่า จะอาศัยกินเหง้าไม้และผลไม้ ๓. สร้างเรือนไฟ (ที่ทำพิธี) ไว้ใกล้บ้านเรือน

หรือนิคมแล้วกระทำบูชาไฟอยู่ ๔. สร้างเรือนมีประตู ๔ ด้านไว้ที่ทางใหญ่ ๔ แพร่ง แล้วพำนักอยู่ด้วยตั้งใจว่ามีท่านผู้ใดเดินทางมาจากทิศทั้ง ๔ นี้ จะเป็นสมณะหรือพราหมณ์ก็ตามเราจะบูชาท่านผู้นั้น ตามสติกำลัง

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ อัมพวันสูตร ข้อ ๑๖๓-๑๖๖

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุทธสุตติก

ทางเอกเป็นหนังสือดิบๆ ที่อาดมาเขียนตั้งแต่ตอนใหม่ๆ เขียนไปตามพยัญชนะตามอากรมณ์

รายละเอียด : ก็เขาบอกกันไว้หน่อยนึงว่าทางเอกเป็นหนังสือดิบๆ ที่อาดมาเขียนตั้งแต่ตอนใหม่ๆ เขียนไปตามพยัญชนะตามอากรมณ์ ยังไม่แก่งเรื่องสมมุติทางสื่อสารทางอักษรก็ยังไม่แก่ง เอาสภาวะที่เป็นคั้นๆ มาใส่ มันก็จะไม่ตรงกับสมมุติเขาบ้าง โดยวิธีการผันอักษรต่างๆ เช่นท่านประยูรท์สมเด็จพุทธโฆษาจารย์ชัดอาดมา ไปไม่เป็นเลย ท่านชัดถูกท่านบอก แยกอักษรไม่ถูกหลักไวยากรณ์ season ก็แยกว่าลูกทะเล season แปลว่าฤดูกาล ก็ถูกของท่าน ฤดูกาลจะไปเป็นลูกทะเลได้อย่างไร นี่คือสองกับหนึ่ง

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตร วันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

ทาน

รายละเอียด : ๑. มีการให้ เป็นความประเสริฐขั้นง่าย ๆ ต้นๆ ๒. การให้ออกไป การสลละออกไป การไม่เอาเข้ามาเป็นของตัวเป็นที่สุด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๑๑, สมมติพุทธ หน้า ๓๐๙

ทานกับอสังกาสัตว์

รายละเอียด : ทานคือการให้ กรรมกิริยาการให้ อสังกาสัตว์มันไม่กำหนดรู้เรื่องอะไรเลย ส่วนจิตจะให้อสังกาสัตว์ส่วนอสังกาสัตว์คือสัตว์ที่ไม่กำหนดรู้เรื่องอะไรเลย ดับสังกาสัตว์หนึ่งไม่คิดไม่นึกไม่กำหนดรู้ไม่ทำการทำงานเพราะฉะนั้น อสังกาสัตว์ท่านไม่เรียกว่า อเวทนา หรือเวทนา ท่านเรียกอสังกาสัตว์ หรืออสังกาสัตว์ ก็หมายถึงผู้ที่ไม่มีการกำหนดรู้ อสังกาสัตว์มันนั้นมีการกระทำกำหนด เป็นผู้ที่ไม่มีการกำหนดรู้อะไร คือคนผู้นั้นยังมีจิตวิญญาณแต่ไม่ทำการ ทำการจิตไม่ให้อสังกาสัตว์ให้มันดับบื้ออยู่อย่างนั้นเรียกว่าอสังกาสัตว์ อสังกาสัตว์ท่านถึง

เอามาอธิบายคู่กันกับ เนวสังกาสัตว์สังกาสัตว์ ถ้าเนวสังกาสัตว์สังกาสัตว์สังกาสัตว์ก็เป็นแบบโลกีย์

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ทานต้องฆ่าไ้หวัง ไ้หวังตายแน่

รายละเอียด : ผู้ใดเป็นแม่ตัวจริง มาตา เป็นพ่อตัวจริง ปีตา อาตมาเกิดมาในชาตินี้มาพร้อมทั้งความเป็นปีตา มาพร้อมทั้งความเป็นมาตา มาตา เป็นนักรบพ่อลูกอ่อน กระเตงลูกมือหนึ่งจับดาบรบ พร้อมทั้งลูกกระเตงเป็นพ่อลูกอ่อน มาชาตินี้เหนื่อย แม่ไม่มาช่วยเลย การทำนสิกการ ทำใจในใจ ทานอย่างไรถึงจะมีผล ทำทานต้องทำใจในใจ แต่ก็พากันทำ ทานเสร็จแล้ว อ้าว อธิษฐานตั้งใจ อิมานี นั่นคือทานล้มเหลว ทานของพระพุทธเจ้ามันจะต้องฆ่าพ่อฆ่าแม่ไม่ให้มีไม่ให้มีสัตว์โอปปาติกะ สวาเปกโข อย่าไปหวัง ทานต้องฆ่าไ้หวัง ไ้หวังตายแน่

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

ทานทางใจ

รายละเอียด : ทานความสวย ความงาม (รูป) ความไพเราะ (เสียง) ความหอม (กลิ่น) ความอรร้อย (รส) ความต้องใจชอบใจในการกระทบสัมผัสเสียดสี (สัมผัส) และความชอบความซัง (อารมณ์ทางใจ) ออกไปจากจิตที่ยึดอยู่ ยิ่งอยากเสพอยู่ ออกไปจากจิตให้ได้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๘๓

ทานที่ถูกต้องตามสังฆกรรม

และต้องทำใจในใจให้เป็น-ให้แล้ว จบเลย

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสพระธรรมไว้ว่าทานอย่าว่าแต่จะเอาของแลกเปลี่ยนกับคืนมาเลยแม้แต่จิตของเราก็ไม่ตั้งคำว่าเราจะต้องการอะไรมาให้แก่ตน อันนี้แหละ คือจะต้องเรียนรู้อากการของใจ อากการของจิต แล้วก็รู้ว่าจิตของเรามันเป็นไปตามอัตโนมัติของอวิชชา เป็นไปตามความอยากได้ ตีใจชื่นใจที่จะได้เปรียบได้มาก ซึ่งมันเป็นอสังกาสัตว์ มันไม่ใช่ธรรมะที่ถูกต้อง เพราะฉะนั้นเราจะต้องชัดเจนในฐานะที่เราเป็นลูกพระพุทธเจ้า ต้องชัดเจนและต้องทำใจในใจให้เป็น

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกวรลักร วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

ทานที่บริสุทธิ์

รายละเอียด : ให้ เสียสละ การให้ ในสัมมาทิฐิ ๑๐ คำแรก ทินนัง เป็นคำที่ ๓ ของทานทินนังคือให้แล้วจบแล้ว แล้วจิตคุณให้โดยมีสาเปกโชหรือไม่ให้แล้วยังมีเชื้อยึดเป็นเรา เป็นของเราหรือไม่ คุณจะต้องมาตอบแทนบุญคุณละลึกบุญคุณ อันนี้ยังไม่บริสุทธิ์ทานที่บริสุทธิ์คือต้องให้อย่างขาดไม่มีหวังอะไรตอบแทน คนมีจจาคิทิฐิให้แล้วยังหวังตอบแทน แล้วยังผูกพันกับผู้เป็นเจ้าของ ให้ไปแล้วจะต้องเอาคืน เขาจะเป็นคนต้องการแล้วจะต้องตอบแทน ให้ไป ๕๐๐ ต้องตอบแทน ๕๐๐ แล้วต้องมีดอกเบียดด้วยนะ คิน ๖๐๐, ๗๐๐ ดีไม่ดีทบตันด้วยนะหากมีสาเปกโชคือไม่บริสุทธิ์ อดีตทินนังคือทานแล้วไม่มีความต้องการอะไรตอบแทนเลย ยังไม่พอ ปฏิพัทธเปกโช ยังผูกพันกับสิ่งที่เราให้เขาเป็นเราเป็นของเราอีก ยังไม่พอ มีการสังฆมเป็นกองสมบัติของเราสันนิธิเปกโช สังฆมเป็นธนาคารกองสมบัติ ยังไม่พอ ข้ามชาติไปเป็นข้าของกษัตริย์ต่อไปอีก ไม่เคยปล่อยวางเลย เอ็งจะมีอิตตา อิตตนิยาไปถึงไหน ทานไม่ปล่อยวาง ทานยังมีตัวกูของกู

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา บ้านราช เนื้อแท้ ประชาธิปไตยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ทานที่มีผลเป็นบุญ เป็นโลกุตระ

รายละเอียด : การปฏิบัติทานก็ดี ศีลก็ดี อธิปัตติทินนัง อธิปัตติฐิฐัง อธิปัตติหุตังก็ตาม แต่ทานทุกวันนี้ไม่ได้เกิดผล มีแต่ทำทานแล้วต่อภพชาติมีสาเปกโช แม้แต่ทานข้อแรก ซึ่งทุกศาสนาเขาก็มีการทาน แต่การทานที่จะมีอานิสงส์ถึงขั้นโลกุตระมีแต่ในศาสนาพุทธ แล้วทุกวันนี้มีจจาคิทิฐิกันไป จนอาตมาว่า อาตมาอีกแหละที่เป็นผู้อธิบายสัมมาทิฐิข้อแรก ในสัมมาทิฐิ ๑๐ ทานที่มีอานิสงส์ถึงขั้นเป็นบุญ ในทานสูตร ก็ว่าไว้มีผลมากไม่มีอานิสงส์ หรือมีผลมากอานิสงส์มาก ของพระพุทธเจ้าถ้าทำทานถูกต้องจะมีทั้งอานิสงส์มากและผลมาก มีผลมาก คือทำทานแล้วทำจิต โยนิโสมนสิการ ทำได้ชัดเจนถูกต้องต้องแท้ ทำจิตให้สูญ เลิก ไม่มีภพชาติต่อเลย ไม่มีสาเปกโช ทานังเทติ ตายไปแล้วจะได้ผลไปถึงชาติหน้า อิม เปจฺจ ปริภุญชิสฺสามิติ (ให้ข้ามภพชาติ) ทานัง เทติ นี้คือ ในทานสูตรมีผลมากแต่ไม่มีอานิสงส์ มีอานิสงส์หมายถึงผลทางโลกุตระ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ทานที่มีมิจจาคิทิฐิ

รายละเอียด : ยังมีความหวังให้ทาน สาเปกโช (มุ่งหวัง) ทานัง เทติ

มีจิตผูกพันในผลให้ทาน ปฏิพัทธจิตโต (ผูกพัน) ทานัง เทติ มุ่งการสังฆมให้ทาน สนนิธิเปกโช (สังฆม) ทานัง เทติ ให้ทานด้วยคิดว่า เราตายไปจักได้เสวยผลทานนี้ ปริภุญชิสฺสามิติ (ให้ข้ามภพชาติ) ทานัง เทติ

ทุกวันนี้เอาตมาพูดเด็ดขาดไม่ประนีประนอมแล้ว ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓

ทานที่ให้แล้วมีผล

รายละเอียด : คือ การทานที่ทำให้กิเลสลด (อดีตทินนัง) เป็น past perfect tense สมบูรณ์กรรม ทานที่ให้แล้วแต่คุณทานเสร็จแล้วไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีอานิสงส์ในการปฏิบัติทุกวันนี้ เพราะทานไม่รู้จักรักการทำจิตในจิต หรือ ทำใจในใจ คุณทำใจในใจไม่เป็น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ทานที่ไม่เข้าเกณฑ์ศาสนาพุทธ

รายละเอียด : คือ ทานที่ไม่ให้ไปหลงติดยึดในวัตถุ ทานที่เลวร้าย คือ ทานซึ่งโกงแล้วซื้อโลก ทานแล้วฉลาด หลอกเก่งมาก สอนทานก็ดี ทำทานก็ดี ตัวเองได้รับผลตอบแทนตั้งแต่วัตถุคืนมา ลาก ยศ สรรเสริญ โลภียสุข คนพวกนี้ทำทานไม่ได้เข้าหลักเกณฑ์ของศาสนาพุทธเลย เพราะมีภพชาติ มีกุศล ออกุศลเต็มไปหมด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ทานมัย

รายละเอียด : บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๓๐๙

ทานสูตร

รายละเอียด : สา. ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อะไรหนอเป็นเหตุเป็นปัจจัย เครื่องให้ทานเช่นนั้นแล ที่บุคคลบางคนในโลกนี้ ให้แล้วมีผลมาก ไม่มีอานิสงส์มาก อะไรหนอเป็นเหตุเป็นปัจจัย เครื่องให้ทานเช่นนั้นแล ที่บุคคลบางคนในโลกนี้ ให้แล้วมี

ทานสูตร – ทานแล้วดีเป็นกุศล

ผลมาก มีอานิสงส์มาก พ. ดุรสารีบุตร บุคคลบางคนในโลกนี้ ยังมีความหวังให้ทาน (สาเปกโข ทาน์ เทติ) มีจิตผูกพันในผลให้ทาน (ปฏิพทจิตโต ทาน์ เทติ) มุ่งการสั่งสมให้ทาน (สนุนิเปกโข ทาน์ เทติ) ให้ทานด้วยคิดว่า เราตายไปจักได้เสวยผลทานนี้ (เปจจ ปริภุญชิสฺส-สามิติ ทาน์ เทติ) ...ให้ทานแล้วมีผลมาก ไม่มีอานิสงส์มาก

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ข้อ ๔๙ ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ทานสูตร

รายละเอียด : ทำทานแล้วได้สภาวะของ เทวดา ๖ อย่าง พรหม ๑ อย่าง อันที่ ๑ จาคุมหาราชิกา (ท้าวภูเวร ท้าววิรุฬหก ท้าวธรรฐ ท้าววิรูปักษ์) คือ ทำทานแล้ว ๑) ยังมีความหวังให้ทาน สาเปกโข (มุ่งหวัง) ทาน์ เทติ ๒) มีจิตผูกพันในผลให้ทาน ปฏิพทจิตโต (ผูกพัน) ทาน์ เทติ ๓) มุ่งการสั่งสมให้ทาน สนุนิเปกโข (สั่งสม) ทาน์ เทติ ๔) ให้ทานด้วยคิดว่า เราตายไปจักได้เสวยผลทานนี้ ปริภุญชิสฺสสามิติ (ให้ข้ามภพชาติ) ทาน์ เทติ อันที่ ๒ ดาวดึงส์ คือ ทำทานเพราะว่าเห็นว่าเป็นความดี อันที่ ๓ ยามา คือ ทำทานเพราะเพื่อเป็นประเพณี อันที่ ๔ ดุสิต คือทำทานเพราะเห็นว่า สมณะหุงหาอาหารเองไม่ได้ อันที่ ๕ นิมมานรติ คือทำทานเพราะทำตามฤาษีใหญ่ๆ อันที่ ๖ ปรนนิมิตวตฺตี ทำทานเพราะว่า อยากได้ปลื้มใจ (อตุตมมตาโสมนสฺส) อันที่ ๗ สหายแห่งพรหม คือทำทานอย่างมี จิตตาลงการ จิตตปริกษา (ต้องทำบุญญาภิสังขาร ทำทานเพื่อลดกิเลส) สรุปว่าเมื่อทำการทานต้องรู้จักจิตใจตัวเองว่าตั้งไว้อย่างไร จิตใจเรายังมีความอยากได้ภพชาติ จิตใจเรายังต้องการได้สิ่งตอบแทนซึ่งเป็นการสร้างภพชาติทั้งนั้น อาตมาเคยเอาทานสูตรจากพระไตรปิฎก

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช ทานและบุญที่ฆ่าตัวตนและของๆ ตน วันอาทิตย์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : ทานสูตร เล่ม ๒๓ ข้อ ๔๙

ทานอย่างนิพพาน

รายละเอียด : ที่จริงแล้วคุณจะไปคิดได้ผลตอบแทน ทำไมพระพุทธเจ้าสอนให้ทานแล้วอย่าไปมี สาเปกโข ถ้าไปคิดแล้วมันไม่ได้ทาน คุณทานไปแล้วคุณก็ต้องการกลับมาก็คือเป็นภพชาติ ถ้าทานไปแล้วก็ไปเลยไม่ต้องคิดถึงเลย ๐ และคุณทานอย่างนิพพาน หายไปเลยไม่ต้องไปคิดว่าเราทำทาน แม้แต่ที่แม้แต่ห้องแม้แต่ลูกแม้แต่พ่อแม่ไม่ต้อง มันเป็นเรื่องสังคัมประเพณีวัฒนธรรมก็ทำไป

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ทานแล้วปิดประตูมีภพชาติ จึงจะมีอานิสงส์การปฏิบัติธรรม

รายละเอียด : อาตมาพูดแล้วเหมือนตัวเองรู้คืออยู่คนเดียว คนอื่นมีอาจารย์ใหญ่โตที่เขาเคารพนับถือกันทั่วประเทศแล้วโพธิรักษ์เป็นใคร มันก็นำให้เขารู้สึก โพธิรักษ์เป็นใคร โผล่มา ใหญ่อะไรนักหนา ครูบาอาจารย์เขาใหญ่กันมาเป็นร้อยปีแล้ว เขาสอนกันมาอย่างนี้ทั้งนั้น อาตมาก็บอกตรงๆ อาตมาพูดจริงทำจริงรู้จริง พวกปฏิบัติจริง มาอย่างนี้ด้วย ตั้งแต่สัมมาทิฏฐิข้อที่ ๑ อาตมาก็ไม่เห็นสำนักไหนเขาสอน สัมมาทิฏฐิข้อที่ ๑. คือการทำทาน ทำทานมีผลของโลกุตระเขาไม่ได้สอนเลย คือ ทานแล้วจิตลดกิเลส ไม่โลภมาก ไม่มีภพชาติ ปิดประตูสาเปกโข ไม่หวังอะไรตอบแทนเลย จะไปพูดถึง ๑. ยังมีความหวังให้ทาน สาเปกโข (มุ่งหวัง) ทาน์ เทติ ๒. มีจิตผูกพันในผลให้ทาน ปฏิพทจิตโต (ผูกพัน) ทาน์ เทติ ๓. มุ่งการสั่งสมให้ทาน สนุนิเปกโข (สั่งสม) ทาน์ เทติ ๔. ให้ทานด้วยคิดว่า เราตายไปจักได้เสวยผลทานนี้ ปริภุญชิสฺสสามิติ (ให้ข้ามภพชาติ) ทาน์ เทติ (๔ ข้อนี้เป็น ทานโลกิยะ)

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

ทานแล้วมีผลลดกิเลส

รายละเอียด : ทานที่ให้แล้ว มีผล (ให้กิเลสลด) (อติ. ทินนัง) ทานแล้วต้องมีผลลดกิเลส แต่เขาสอนกัน ทานแล้วต้องได้อะไรกลับมา ทานแล้วให้เฉพาะญาติฉันนะ เธอไม่ใช่ญาติฉันนะ ทำไมซีเหี้ยมใจไม่กว้างเลย เปรตอื่นก็ไม่ให้วิจารณ์ให้หน้าใจไป คือมันละอะเทอะกันมาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

ทานแล้วดีเป็นกุศล

รายละเอียด : การทานคือการให้ แต่หากให้อย่างมีสาเปกโข มีความหวังอยู่ ทานอย่างนี้ไม่มีอานิสงส์มาก แต่หากทานแล้วทำใจในใจไม่มีสาเปกโข อันนี้เป็นทานอย่างมีอานิสงส์ ลดกิเลสได้ คือ อติทินนัง แต่ทุกวันนี้มีแต่ทานอย่างสาเปกโข นัตติทินนัง คือ ทำทานแล้วกิเลสเพิ่มขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓

ทยาก

รายละเอียด : ผู้ให้
หนังสืออ้างอิง : ป่ากับพุทธศาสนา หน้า ๙๒

ทำการประยุทธ์

รายละเอียด : คือ ทำสงคราม ทำการรบ ทำการต่อสู้
หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๕

ทำความเข้าใจให้ดีถึงลักษณะของโยนิโสมนสิการ

รายละเอียด : ผู้ที่ไม่มีความรู้ความเห็นความเข้าใจได้ดี
ใน ๗ ข้อนี้ก่อนไปปฏิบัติมรรคมีองค์ ๘ ก็ล้มเหลวหมด ไม่พบ
แสงอรุณก็ไม่มีสิทธิ์เห็นพระอาทิตย์ ต้องทำความเข้าใจให้ดีถึง
ลักษณะของโยนิโสมนสิการ อยู่ในสัมมาทิฎฐิ ๒ ข้อ ปรโตโฆษะ
กับ โยนิโสมนสิการ ปรโตโฆษะต้องฟังผู้อื่น อย่าไปหยิ่งผยอง
ว่าตัวเองรู้แล้วเจริญแล้วเข้าใจแล้วเป็นอาจารย์ใหญ่แล้ว ฟังบ้าง
ว่าคนอื่นเขาพูดถึงโยนิโสมนสิการว่าอย่างไร ต้องฟัง ฟังให้ดี
เลยจะได้เข้าใจว่าที่จริงเรายังทำโยนิโสมนสิการไม่ตรง ยังไม่
ถูกต้องนะเนี่ย อาตมามองไปในบรรดาเถรสมาคม ในบรรดา
อาจารย์ต่างๆ มีเยอะที่ยังโยนิโสมนสิการไม่ได้ ยังทำไม่ถูกต้อง
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ทำคุณอันสมควรก่อน แล้วสอนผู้อื่นจึงไม่มัวหมอง

รายละเอียด : โภติสัตว์ผู้เพื่อผู้อื่นจะมีความผิดอยู่ที่ว่า
คนที่ตัวเองยังไม่มีคุณสมบัติ แล้วก็อวดดีไปเพื่อผู้อื่น อวดดีไป
ทำเพื่อผู้อื่น พระพุทธเจ้าท่านสอนว่า ทำคุณอันสมควรก่อน
แล้วสอนผู้อื่นจึงไม่มัวหมอง เพราะฉะนั้นคนที่หลงตัวเอง
ไม่เข้าใจคำสอนพระพุทธเจ้า ก็ทำนอกคำสอน ไปสอนผู้อื่นโดย
ที่ตนเองยังไม่มี คุณจะไปแจกอะไรกับเขา จะไปให้อะไรแก่เขา
คุณมีของตนเองแล้วหรือ คุณจะแจกเนื้อคุณมีเนื้อหรือยัง
คุณจะมีเนื้อมาจากไหนไปเอาเนื้อควายมาแจกเอาเนื้อวัว
มาแจก คุณก็ต้องมีเนื้อของคุณเอง แล้วเนื้อของคุณดีหรือเปล่า
เนื้อของคุณสะอาดบริสุทธิ์หรือเป็นเนื้อเน่า เป็นเนื้อที่มีพิษ
ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโออุณออนไลน์ วันจันทร์ที่
๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

**ทำคุณอันสมควรให้ตัวเองก่อน
แล้วค่อยสอนผู้อื่นจึงจะไม่มัวหมอง**

รายละเอียด : เป็นผู้ที่ไม่ดูแลตัวเองเลยแสดงว่าไม่มี

ปฏิภาณ ของตัวเองอยู่แท้ๆ ก็ไม่เข้าใจปล่อยให้รักและอับทึบ
บ้านตัวเองก็ไม่เข้าใจก็ไม่วู้แล้วจะไปทำความสะอาดความดี
งามของบ้านคนอื่นที่อื่นมันจะเข้าทำหรือ มันก็ต้องดูให้ถ้วนทั่ว
ดูของเราดูของเขา ที่จริงพระพุทธเจ้าท่านสอนว่าทำคุณอัน
สมควรในตัวเองก่อนแล้วค่อยสอนผู้อื่นจึงไม่มัวหมอง เราจะ
ไปสอนคนอื่นก็ควรทำตัวเองให้ได้ก่อนจะเป็นทำอะไรก็แล้ว
แต่ทำความสะอาดทำความดีงามทำคุณพิเศษอะไรให้แกตัว
เองทำของตัวเองก่อนได้แล้วเราจึงไปเพื่อแผ่ไปสอนไปบอกไป
แนะนำผู้อื่นมันก็จะไปของถูกต้องมันก็จะไม่เป็นการอวดดี
เพราะว่ามันมีความดีไปแจกเขาจริงๆ ไม่ใช่แค่อวดดี มันควร
จะเป็นเช่นนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๙ มีนาคม ๒๕๖๓

ทำงานครบ ๕๐ ปี

รายละเอียด : ๘ พ.ย. ๖๓ ถึงจะทำงานครบ ๕๐ ปี
ทำงานมาจนปานนี้แล้วก็มีคนทีพอเข้าใจรู้ได้แล้วก็เป็นตัวจริง
ของจริง สิ่งนี้เขาควรสะดุดใจ อาตมาสอนโลกุตระธรรมมาเพียง
๔๐-๕๐ ปีก็ยังมีมนุษย์โลกุตระแต่ละบุคคลจริง มีอาริยบุคคล
จริง มันมีคนลดกิเลสได้จริง กิเลสคือการไม่หลงโลกียะ ละเว้น
ปล่อยโลกียะ โลกียะคือ ลาภยศสรรเสริญโลกียสุข ก็ทั้งลาภ
ยศสรรเสริญมาจริงๆ วางมา ปล่อยมา ลดมา ไม่ได้มุ่งหน้าไป
ร่ำรวยแย่งชิงเอาพลังงานในชีวิตเรามามีเวลา ๒๔ ชั่วโมงเท่ากัน
ทุกคน แต่ก่อนนี้ ๒๔ ชั่วโมงเป็นฟืนเป็นไฟที่จะไปล่าลาภยศ
สรรเสริญ แต่ก่อนตื่นขึ้นมาจะไปเอาที่เหน็ด ไปหาทางได้ลาภ
ยศสรรเสริญโลกียสุข แต่บัดนี้ สบายๆ ศึกษาไปลดไปเรื่อยๆ
แล้วมันก็เกิดความจริงความรู้ที่ลึกซึ้งซับซ้อน แต่ละคนก็ได้มา
ตามลำดับ แต่ก่อนนี้ลดไม่ได้พร่องไม่ได้ จะต้องเต็มจะต้อง
รวยด้วยลาภยศสรรเสริญทุกวินาที แต่เดี๋ยวนี้เห็นความหยุด
ความวางความสงบเป็นความพอดี สำหรับชีวิตนี้มีเหตุปัจจัยที่
พอเหมาะพอดี จึงวางไปได้แล้วมาอยู่กับหมู่กลุ่ม ที่เป็นหมู่กลุ่ม
ที่มีทัศนคติหรือมีสัมมาทิฎฐิ เป็นทิฎฐิสามัญญตา ตรงกัน
ร่วมกันก็มา จนกระทั่งมารวมหมู่รวมกลุ่ม มากผู้มากคน
ขอฝากชีวิตไว้กับคนกลุ่มนี้ ที่อื่นก็สัมพันธ์ด้วยข้างนอก เราก็
สัมพันธ์เราไม่ตัดสัมพันธ์ แต่ชีวิตที่สำคัญอยู่ที่นี้ เป็นตาย
ฝากชีวิตไว้กับคนกลุ่มนี้ จิตจริงๆ มันเป็นอย่างนั้นเลย ...เคย
เป็นอย่างนั้นบ้าง (ยกมือครบเลย) ขอบคุณที่ยกมือบอกความ
จริง คนที่ไม่อยากยกเพราะขี้เกียจมาก หรือ อึดตาใหญ่ ถาม
หน่อยยกให้ก็ไม่ได้ ขี้เกียจจนกระทั่งระวังเถอะ ระวังแก้วตา

ขึ้นขณะ อาตมายังขยัน ยังไม่ชี้เกียจ ยังเต็มใจ ยังสมัครใจ พากเพียร เพื่อที่จะสาธยายธรรมะ แม้ว่าอายุจะมากขึ้นก็ยังไม่อยากจะจบ ยังจะต่ออายุไปอีกเพื่อจะได้สาธยาย เพราะรู้สึกว่ายังน้อยไป โลกุตระธรรมที่ได้พยายามแจกแจง แจกยากจริงๆ หรือไม่ก็แจกหวยเสียเลย หรือแจกกระตาศชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ก็มาเอาแน่เลย อาตมาก็ไม่มีสิ่งเหล่านี้ไปแจก เป็นความซับซ้อนลึกซึ้งที่เป็นลึทธิหมายา

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช จรณะวิชาที่พาเป็นคนจนอยู่เหนือคนรวย วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

ทำงานแบบไม่มีปิติ

รายละเอียด : คุณไปช้า อืดเข็นอืด ไม่มีปิติ มันก็จะฝักรากอยู่ตรงนั้นเคลื่อนไม่ออก ปิติ เป็นตัวขับเคลื่อนที่ดี ถ้าเพื่อว่าคุณไม่มีปิติขับเคลื่อน คุณทำอะไรก็ไม่ไปไม่เจริญ สติ ธัมมวิจย วิริยะ เป็นสามเส้า ที่คุณต้องพากเพียรแยกแยะให้ได้ แยกแยะได้ คุณก็จะเข้าใจ คุณก็จะเห็น คุณก็จะรู้ คุณก็จะเจริญ คุณก็จะมีความตั้งใจเป็นปิติ ปิติ เป็นอาหารตัวที่จะกระตุ้นให้เกิดการเดินอยู่เสมอ คนที่แห้งเหี่ยว ไม่ตื่นเต้น ไม่มีปิติ ก็มีแต่จมกับจม จมมากเข้าก็เน่า ไม่เน่าก็แห้งๆ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

ทำจิตของตนให้เป็นอย่างพีชะได้สำเร็จ จึงไม่สร้างวิบากต่อไป

รายละเอียด : จิตที่เป็นจิตพีชะไม่สามารถสร้างวิบากต่อไป ในรายละเอียดเหล่านี้ พระพุทธเจ้าท่านเสอาตบวิสุทธิ ฐุรอบถ้วนครบ จึงบอกแก่พวกเราผู้ที่ศึกษาตาม อาตมาเป็นโพธิสัตว์เข้าใจสิ่งเหล่านี้เอามาบอกให้ทราบ แล้วให้พวกเราไปเรียนรู้ถึงสภาวะจิต ที่มันมีอาการอย่างนี้ สภาวะที่ต้องไปเกี่ยวข้องสภาพที่ไปดูไปดูผลึกต่างๆ ก็รู้ได้ด้วยตนเอง เราจึงสามารถที่จะรู้สภาวะของธาตุ อุตุ ธาตุพีชะที่มีดูตมีผลึกบ้าง พีชะก็มีดูตมีผลึกบ้าง แต่ไม่ได้รุนแรงเหมือนจิตนิยามก็รู้ขนาดของพีชะ จึงทำจิตของตนให้เป็นอย่างพีชะได้สำเร็จ จึงไม่สร้างวิบากต่อไป จิตที่เป็นจิตพีชะไม่สามารถสร้างวิบากต่อไป แต่จิตที่เหลือที่เป็นพลังงานจิตนิยามนั้นมันก็มีแต่ความสะอาด ประเสริฐ ก็ช่วยทำงานทำกรรมกิริยาเป็นประโยชน์ได้หมดเลย

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกราถิ์ วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

ทำจิตในจิต มนสิการให้มันเป็นพีชะให้ได้ให้เป็นอุตุให้ได้ ถ้าคุณทำไม่ได้คุณไม่ได้เป็นพระอรหันต์

รายละเอียด : คุณแยกกายที่เป็นอุตุ กายที่เป็นพีชะ กายที่เป็นจิตแล้ว คุณจะทำจิตคนทั้งนั้นทุกคนให้เป็นพีชะหรือเป็นอุตุเป็นจิตที่เราต้องเรียนรู้ จิตในจิต แล้วทำจิตในจิต มนสิการให้มันเป็นพีชะให้ได้ให้เป็นอุตุให้ได้ ถ้าคุณทำไม่ได้คุณไม่ได้เป็นพระอรหันต์ นี่เป็นความรู้ที่ย่นย่อสรุปเข้าเป้า การไปนั่งหลับตาไม่มีผัสสะพวกนี้น่าสงสารน่าเวทนา ออกนอกทิศทาง ศาสนาพุทธไปไกล พวกที่นั่งหลับตาจะสะดุ้งสะเทือนหรือไม่ อาตมาพูดก็แสนสงสาร ขออภัยก็ ดีหัวทิ้งเลย ใอนั่งหลับตานี้ ขออภัย มันชักเฟื่องว่าใช้ภาษาในใจว่า kick it out เลยนะ เรียกว่า ตีตออกไปได้เลย ตีตทิ้งไปได้เลยนั่งหลับตา ศาสนาพุทธไม่ใช่ศาสนาที่นั่งหลับตาเลย นั่งหลับตาก็หมดความเป็นกาย หากเข้าใจผิดอีกว่ากายคือภายนอกอย่างเดียวไม่เกี่ยวกับจิต ก็มีจิตปฏิสนธิแบบเลย

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

ทำจิตให้อยู่ในฐานของพีชะ

รายละเอียด : ผู้ที่สามารถทำจิตให้อยู่ในฐานของพีชะ ตา หู จมูก ลิ้น กาย สัมผัสกับภายนอกสัมผัสกับพีชะกับสัตว์ ดินน้ำไฟลม สัมผัสแล้วก็รู้ความจริงตามความเป็นจริงเห็นหมด ไม่รักไม่ชัง ไม่สุขไม่ทุกข์ ไม่ผลึกไม่ดูต ดูอะไรสมควรที่จะสัมพันธ์กันเกี่ยวข้องกันก็สัมพันธ์กันอย่างมีประโยชน์ เช่น คนกับคนสัมผัสอะไรที่ควรจะเป็นประโยชน์แก่กันและกันก็ทำ คนสัมผัสกับพีชะอะไรจะช่วยเหลือกันก็ช่วย พีชะไม่เป็นพิษภัย ไม่มีพยาบาทไม่รักไม่ชังไม่มีดูตไม่มีผลึกทำลายกันได้ ในที่สุดอาศัยกันได้ เอามาเป็นอาหาร เอามาเป็นกวฬิงการอาหาร เสร็จแล้วเราก็คืออาศัยซึ่งกันและกัน

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันเสาร์ที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

ทำจิตให้เป็นอุตุให้เป็นพีชะไม่ได้ ก็หมดสิ้นทางที่จะเป็นอรหันต์

รายละเอียด : มันลึกซึ้งจนอาตมาเอามาภาษา กับสภาวะ มาแยกแยะให้ฟังตั้งแต่คำว่า กายะ เริ่มตั้งแต่สักกายะ คือสังโยชน์ข้อที่ ๑ สักกายะต้องรู้คือต้องมีความรู้เรื่องกาย ต้องรู้ความเป็นกายกับจิต แยกกายแยกจิตให้ชัดเจน เมื่อใดเป็นการเมื่อใดไม่เป็นกายเป็นอุตุนิยามเมื่อใดไม่เป็นกายแต่ยังมีชีวะแล้ว

ยังอยู่ในตัวเราได้ ไม่ทุกข์ไม่สุขไม่มีบาปไม่มีบุญเป็นพีชนิยามนี้ต้องรู้สภาพจริงของสิ่งนั้น มันมีอยู่ในตัวเรา เช่นเล็บบันเป็นพีชะ ชีวะ อยู่ในตัวเราแต่ไม่มีบาปไม่มีบุญมันก็อยู่ที่ตัวเรา เล็บบันในเข้าไปอีก อันนั้นเป็นจิตเป็นชีวะแล้วนะเกินพีชะแล้วหรือเมื่อใดเล็บบัน จะทำให้เป็นอุตุนิยามเมื่อใด ซึ่งเป็นกรรมฐาน ๕ ผมขนเล็บบันหนึ่ง ที่เมื่อมาบวชแล้วจะต้องเรียนรู้เรื่องนี้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ หากไม่เข้าใจถ่องแท้ไม่มีทางบรรลุนิพพานหรอก เพราะทำจิตให้เป็นอุตุให้เป็นพีชะไม่ได้ ก็หมดเส้นทางที่จะเป็นอรหันต์ คำว่า กาย ไม่ใช่กาย มีชีวะไม่มีชีวะ เป็นพีชะหรือจิต แยกอุตุ พีชะ จิต กาย คำว่า กายมันมีเหลือมยุมันมีชีวะกับไม่มีชีวะ ทุกวันนี้แต่เข้าใจคำว่ากายไม่มีชีวะเลย เป็นเพียงภายนอก กายไม่เกี่ยวกับจิตอะไรอย่างนี้เป็นต้น นี่คือเห็นใหม่ทว่าทฎฐิมันผิดแล้ว ถ้าคุณเข้าใจอย่างนั้นคุณจะทำจิตได้อย่างไร ว่า พระอรหันต์ยังไม่ตายแล้วมันมีจิตใจที่เป็นพีชะในตัวเรา แม้แต่บางอย่างมันเป็นอุตุในตัวเรา อย่างเล็บบันตัดออกเมื่อไหร่มันก็เป็นอุตุยังไม่ตัดออกมันก็เป็น พีชะ อย่างชีโคล มันอยู่ภายนอกเป็นคราบโคล คุณล้างออกไปคุณก็เฉยๆ ไม่มีปัญหาอะไร บางอย่างมันอยู่ใกล้ชิดติดเลยแต่มันล้างไม่ออกมันก็เป็นชีโคล หรือผิวหนังสิ่งที่ติดติด ที่อาตมาเคยพูดกับพวกเรว่า นาคิดคนว่าชีโคล มันชีของใครติดอยู่กับเรา ที่จริงมันชีของเราชีโคล คือสิ่งที่ต้องชำระ นี่ภาษามันลึกซึ้งแต่มันยังติดอยู่ที่เรา เพราะฉะนั้นใครที่ไม่ออกมันผลออกไปด้วยชีโคลเต็มไปเลยก็แล้วไปไม่เอาออก ผู้ที่จะเอาออกก็เอาออกจริงๆ มันเป็นของที่ควรทิ้งออกไปแล้ว มันเป็นอุตุด้วย เราไม่ต้องอาศัยแล้ว เป็นอบายหรือสิ่งที่ทิ้งไปได้ อย่างนี้เป็นต้นแล้วสิ่งที่จำเป็นต้องอาศัย เราไม่ยึดเป็นเรา แต่ต้องอาศัยแล้วอาศัยได้ด้วยเป็นประโยชน์ด้วยไม่เจ็บไม่ปวดแล้วก็ไม่มีวิบากอาศัยได้ พีชะ เส้นทางนิพพาน เป็นฐานพระอรหันต์เป็นฐานที่พระพุทธเจ้าสอน คุณจะต้องสร้างจิตลักษณะของพีชะไว้อาศัยให้ได้ ถ้าหากอาศัยไม่ได้คุณไม่ได้เป็นหรือพระอรหันต์ตัวนี้แหละสำคัญมาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

ทำดีจนฉวยไม่ยาก

รายละเอียด : แต่เดี๋ยวก็กกลับไปสู่ความจริง แต่คนที่พยายามทำดีต่อไปนั้นยาก อาตมาถึงบอกว่า มาทำเป็นตัดจริตดี อาตมาว่าตัดไปเถอะ ดัดอย่าให้ขาดวินาทีเลย ดัดให้ติดตลอดจนตาย แต่แล้วก็เกิดมา ดัดต่ออีก จำไว้ ก็จะมีปัญหาอะไร จริงๆ แล้วมันดีใหม่ละ ดัดจริตอย่างนี้ มันสุจริตจริงๆ

ทำไปสิ มันแปลกอะไร ก็ต้องพยายามรักษา อนุรักษ์สถาปนา รักษาผลสิ่งสมอาเสวนาภาวนาพหุสัมมัง เกิดปัญญา สัญญา จะเป็นตัวตัดสิน มันดี ดีถาวรเลย ตัวอย่างนี้แม้ผลอดตัวไม่ผลอดตัวก็ดี เป็นอัตโนมัติ ใครจะมาเปลี่ยนแปลงไม่ให้ดีมันก็ไม่ไป คนอื่นจะมีแรงกระแทกอะไรให้เปลี่ยนแปลงจากดี ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ นิจจัง (เที่ยงแท้) ฐวัง (ถาวร) สัสตัง (ยืนนาน) อวิปริณามธัมมัง (ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหริัง (ไม่มีอะไรหักล้างได้) อสังกุปปัง (ไม่กลับกำเริบ)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ทำดีด้วยใจดำหาด้วยความปรารถนาดี

รายละเอียด : ทำดีด้วยหัวใจมันมีความหมายในตัว มันลึกซึ้ง อาตมาเอาตัวเองเป็นหลักจะมาว่าอาตมาทำดีด้วยหัวใจ อาตมาก็ดำดำด้วยความปรารถนาดี ต่าหาหนักๆ ให้เห็นสิ่งที่ไม่ดีสิ่งที่ทุจริต ที่เขาหลงมกมายตั้งแต่อายุ ๓๖ ปี อาตมาก็รู้ตัวเองแล้วได้ออกมาและไม่เคยหันหลังกลับ ไม่เคยแฉก ออกมาแล้วเดินหน้ามาทางนี้จนถึงทุกวันนี้ตั้งแต่อายุ ๓๖ จนถึงปานนี้ สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันถึงความจริงที่อาตมาเองอาตมามีมาตั้งแต่เดิม อาตมาจึงเชื่อกรรมวิบากก็จะพูดถึงเรื่องทำดีด้วยหัวใจ ตอนนี้นำสิ่งที่มีมารอบค้าย พวกสามล้อสมัยก่อน เขาอยู่เฉลิมไทย จะไปสนามหลวงหรือจะไปโอเดียน เขาก็ต้องบอกว่าไปสนามหลวงก่อน ต้องไปตั้งหลักที่สนามหลวง ถ้าไม่อย่างนั้นไปไม่ถูก อาตมาก็คล้ายๆ กัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

ทำตัวเองก่อนแล้วจึงค่อยสอนผู้อื่นจะไม่มัวหมอง

รายละเอียด : คือ ผู้ที่จะช่วยให้อาตมาแข็งแรงได้ที่สำคัญมาก ผู้จะช่วยให้อาตมาแข็งแรงได้ คือ คุณต้องทำสุขภาพของคุณเองให้แข็งแรง เมื่อคุณสุขภาพแข็งแรง คุณจะได้อะไรมาช่วยอาตมาไป มันง่าย ๆ ไม่ได้ยากอะไร หรืออย่างน้อยคนทำให้ตัวเอง สุขภาพแข็งแรง จะได้ว่าทำอย่างไร ถึงจะแข็งแรง จะได้อะไรมาช่วยอาตมาไป เพราะฉะนั้น คำสอนของพระพุทธเจ้าบอกว่า ทำตัวเองก่อนแล้วจึงสอนผู้อื่น จะไม่มัวหมอง ไม่มัวหมอง คือ ไม่เสียหาย ไม่เศร้าหมอง ไม่เปื้อนเปรอะเลอะเทอะ ไม่ผิดเลย เพราะฉะนั้น ทำตัวเองให้ดีก่อน แล้วจึงสอนผู้อื่นจึงจะไม่มัวหมอง การทำความผิดนี้ มันแยกว่าความมัวหมองนะ อย่าไปว่าถึงผิดเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันติอโศก
วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ทำทานที่มีผลมากกว่า

รายละเอียด : ทานที่บุคคลถวายให้พระอรหันต์ผู้เดียว บริโภค มีผลมากกว่าทานที่บุคคลซื้อเชิญให้พระอนาคามีร้อย ท่านบริโภค ทานที่บุคคลถวายให้พระอรหันต์ร้อยท่านบริโภค มีผลมากกว่าทานที่บุคคลถวายให้พระอรหันต์ผู้เดียวบริโภค ทานที่บุคคลถวายให้พระปัจเจกพุทธเจ้ารูปเดียวบริโภค มีผลมากกว่าทานที่บุคคลถวายให้พระอรหันต์ร้อยรูปบริโภค ทานที่บุคคลถวายให้พระปัจเจกพุทธเจ้าร้อยรูปบริโภค มีผลมากกว่า ทานที่บุคคลถวายให้พระปัจเจกพุทธเจ้ารูปเดียวบริโภค ทานที่บุคคลถวายให้พระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าบริโภค มีผลมากกว่าทานที่บุคคลถวายให้พระปัจเจกพุทธเจ้าร้อยรูปบริโภค ทานที่บุคคลถวายให้ภิกษุสงฆ์มีพระพุทธรูปเป็นประมุข บริโภค (หรือที่เรียกว่า สังฆทาน) มีผลมากกว่าทานที่บุคคลถวายให้พระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าบริโภค การที่บุคคลสร้าง วิหารทาน ถวายสงฆ์ผู้มาจากจาตุรทิศ มีผลมากกว่าทานที่บุคคลถวายให้ภิกษุสงฆ์มีพระพุทธรูปเป็นประมุขบริโภค... การที่บุคคลมีจิตเลื่อมใสถึงพระพุทธรูป พระธรรมและพระสงฆ์เป็นสรณะ มีผลมากกว่าทานที่บุคคลสร้าง วิหารทาน ถวายสงฆ์อันมาจากจาตุรทิศ การที่บุคคลมีจิตเลื่อมใสสมาทาน ลิกขาบท คือ งดเว้นจากปาณาติบาต ฯลฯ มีผลมากกว่าการที่บุคคล มีจิตเลื่อมใสถึงพระพุทธรูป พระธรรมและพระสงฆ์เป็นสรณะ การที่บุคคลเจริญเมตตาจิตโดยที่สุตแต่เพียงเวลา สุตตมของหอม มีผลมากกว่าการที่บุคคลมีจิตเลื่อมใสสมาทาน ลิกขาบท และการที่บุคคลเจริญอนิจจังสัญญาแม้เพียงเวลา ลัดนิ้วมือ มีผลมากกว่าการที่บุคคลเจริญเมตตาจิตโดยที่สุต แต่เพียงเวลาสุตตมของหอม

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ข้อ ๒๒๔, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ทำธรรมะ ๒ ให้เป็น ๐

รายละเอียด : ทำ เทว ธัมมา ให้เป็น เอกธัมม ได้สำเร็จ ที่สุดทำ เอกธัมม ให้เป็น ๐ จึงจบ ความเป็น เทว หรือ เทว ธัมมา คือ ธรรมะ ๒ ถูกรู้จักผู้แจ้งรู้จริง ด้วย ปัญญา สัมบุรณ แบบ พุทธจึงเป็นศาสนาที่มี นิพพาน หรือมี ๐ คือ สุญญ หรือ บรรลุ อนัตตา ด้วย ปัญญา แท้จริงอยู่เพียงศาสนาเดียวในโลก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

ทำบุญแต่ได้บาป ๕

รายละเอียด : ทำบุญแต่ได้บาป ๕ ลำดับ (ย่อมประสบ บาป มิใช่บุญ เป็นอันมาก) ๑. ผู้นั้นกล่าวอย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลายจงไปนำสัตว์ชื่อโน้นมา (อุทิส, อุทิสสะ คือ เจาะจง เจตนามุ่งหมาย ไปที่สัตว์ชื่อนั้น) ๒. สัตว์นั้นเมื่อถูกเขา ผูกคอเข้ามา ย่อมได้เสวยทุกข์โทมนัส ๓. ผู้นั้นพูดอย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลายจงไปฆ่าสัตว์นี้ ๔. สัตว์นั้น เมื่อกำลังถูกเขาฆ่า ย่อมเสวยทุกข์โทมนัส ๕. ผู้นั้นยังตลาคตและสาวกตลาคต ให้ยินดีไปด้วยเนื้อ เป็นการไม่ควร ย่อมประสบบาปมิใช่บุญ เป็นอันมาก (ตลาคต วา ตลาคตสาวก วา อุทิสสุส ปาถัง อารภติ โส อิมหิ ปญฺหิ ฐาเนหิ พหุํ อปฺปญฺญํ ปสวตฺติ)

ที่มา ที่ไป : ชิวกสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๓ ข้อ ๖๐, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ทำพลี ๕ อย่าง

รายละเอียด : ๑. ญาติพลี (บำรุงญาติ) ๒. อดีตพลี (ต้อนรับแขก) ๓. ปุพฺเปตพลี (บำรุงญาติผู้ตายไปแล้ว คือ ทำบุญอุทิศกุศลให้) ๔. ราชพลี (บำรุงราชการ คือบริจาคทรัพย์ ช่วยชาติ) ๕. เทวดาพลี (บำรุงเทวดา คือทำบุญอุทิศให้เทวดา)

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒, พระสุตตันตปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๑ อาภยสูตร

ทำมาหากินอย่างสาธารณโภคี

รายละเอียด : คือผู้เป็นที่มีสัมมาอาชีพสูงสุด สัมมาอาชีพพหุมีจนา ๕ มีจนาชีพ ๕ ข้อ ที่เป็นมีจนาฯ ผู้ที่ยังมีอาชีพ ถ้อย่างนี้ไม่พหุมีจนาชีพ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานพุทธาภิเษก วันเสาร์ ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ทำลายศาสนา

รายละเอียด : การสวดมนต์ผิดๆ เป็นการทำลายศาสนา ให้บรรลัษจักรอย่างมหาศาล ในยุคพระพุทธรูปไม่มีการสวด เป็นหมู่ตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปต่อหน้าฆราวาส จะสวดกันเป็นหมู่ เฉพาะสังคีตในเฉพาะหมู่สงฆ์เท่านั้น หรือสังคายนาสวดเดี่ยว และไม่สวดด้วยทำนองหรือลากด้วยเสียงอันยาวอย่างสมัยนี้ พระพุทธรูปไม่ได้พาทำเลย แต่ยุคนี้ได้ผิดเพี้ยนไปไกล ที่พูด ตรงนี้เขาอาจจะงง เพราะครูบาอาจารย์ก็ไม่เคยสอนบอกเขา เกี่ยวกับเรื่องนี้เลย เนื่องจากครูบาอาจารย์เขาไม่ประสีประสา

ในเรื่องนี้เลย การเอาคำสอนพระพุทธเจ้ามาสวดลากด้วยเสียงอันยาวและใส่ทำนอง มันเหมือนลัทธิศาสนาอื่นที่เขามีศาสนาเทวนิยมต้องอาศัยอันนี้ เขาไม่รู้โทษภัย แต่ศาสนาพุทธรู้โทษภัยอันนี้ และรู้อย่างละเอียด โดยสัจจะแล้ว การเอาบทสวดมนต์คำสอนของพระพุทธเจ้ามาสวดก็เป็นเรื่องดี ไม่ใช่เรื่องเสียหาย ถ้าทำถูกต้องตรงกับพระวินัย เพราะการสวดนั้นมีประโยชน์ในตัวเองคือรักษาคำสอนของพระพุทธเจ้าไว้ด้วยการสวดสังคีตและสวดสังคายนานี้ แต่ทุกวันนี้ความสำคัญของการสวดในประโยชน์ข้อสวดท่องจำไว้เพื่อรักษาคำสอนนี้ ลดลงไปเยอะเพราะมีการบันทึก มีหนังสือ เครื่องมือเทคโนโลยีมากมาย

หนังสืออ้างอิง : การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า ๕๑-๕๓

ทำลายศาสนาทำลายคำสอนของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ทานไม่มีผลไม่ได้ อานิสงส์ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ ยัญธัญก็ไม่มีผลปฏิบัติ ปฏิบัติไตรสิกขา ก็ไม่ได้ผลตาม ศีล สมาธิ ปัญญา มันไม่ได้เข้าเกณฑ์ของพระพุทธเจ้าเลย คุณจะปฏิบัติศีลก็ต้องเข้าไปอ่านถึงจิต ไม่ใช่ปฏิบัติอย่างที่สอนกันแค่ว่าคือการสำรวจกายวาจาส่วนสมาธินั้นก็ไปนั่งหลับตา นี่แหละไปฝึกกรรมของพระพุทธเจ้าฝึกสังขารของพระพุทธเจ้าหมด ทำลายศาสนาทำลายคำสอนของพระพุทธเจ้าหมดเลย ซึ่งมันไม่ถูก ศีล สมาธิ ปัญญา นั้นแยกกันไม่ได้ เพราะว่าปฏิบัติศีลแล้วก็ต้องมีการอ่านจิต อย่างเช่นศีลข้อที่ ๑ คุณจะไปเกี่ยวข้องกับสัตว์ เกี่ยวข้องกับคนก็มีเมตตาเกื้อกูลไม่ทำร้ายทำลายหวังประโยชน์เพื่อสัตว์ทั้งปวง อยู่จริงไหม เกื้อกูลกันจริงไหมหรือว่าคุณเองก็ต้องฆ่าต้องเบียดเบียน ดีไม่ดีไปกินเนื้อมันอีกเขาบอกว่าอร่อยดี ดูโทรทัศน์เห็นคนที่เขาไม่ประสีประสาเขาก็ไปจับปูจับปลาเอามากิน กินกันสดๆ พวกที่อยู่ในทะเลจับปลาอะไรมากิน วันนั้นก็จับปลาหมึกเป็นๆ มากิน หรือว่าจับปลามาแล้วเนื้อกินสดๆ ไม่ได้รู้เขารู้เรา เขาก็มีชีวิตไอ้เราก็มีชีวิตก็ไม่รู้ จึงเป็นเรื่องที่ยากซึ่งคนในชาวพุทธก็ยังพูดกันไม่รู้เรื่องเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

ทำสมาธิ (ฌาน) แบบทั่วๆ ไป (meditation)

รายละเอียด : การนั่งหลับตาสะกดจิตเข้าไปหยุดคิดหยุดไม่ให้มีนิมิต หรือหยุดนิ่งอยู่ในภวังค์

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๙, ๗๖

ทำสักการะก่อนในเขตบุญภายนอกศาสนาพุทธ

รายละเอียด : คนที่มีความเลื่อมจนตกต่ำถึงขั้นสิ้นความเคารพในศาสนาพุทธแล้ว จึงไม่เคารพสักการะพุทธก่อน เช่น ถ้าเจอสิ่งที่เป็นพุทธพร้อมกับเจอสิ่งที่คนผู้นี้ได้หันไปศรัทธาเลื่อมใสใหม่นั้นเข้า เขาก็จะสักการะสิ่งที่เขาได้ศรัทธาเลื่อมใสใหม่นั้นก่อนที่จะเคารพสิ่งที่เดิมเป็นพุทธ หรืออาจจะไม่เคารพสักการะสิ่งที่เดิมเป็นพุทธนั้นเลยก็ได้

หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๘๖ หน้า ๔๙

ทำอย่างไรจะหายโมโห

รายละเอียด : คำว่าโมโหคำนี้เป็นภาษาบาลี มาจากคำว่าโมหะ แล้วเข้าใจเพี้ยนว่าโมหะคือโทษะ โมโหหรือโมหะคือ ปนกันแยกกันไม่ออกเท่าไร โมหะนี้ ยังวุ่นวาย จับแพะชนแกะสับสนวุ่นวาย ยังแยกอะไรไม่ออก หากแยกออกจะแยกได้สองอย่างคือโลกะกับโทษะ หรือทาง กามกับทางอิตตา สองอย่าง เป็นคู่ทเวะใหญ่ เรียนรู้ให้ลดลงจนสูญ คุณก็จะหมดเมื่อรู้สิ่งที่ถูกต้องว่าอันนี้คือทเวะ แยกเป็นกามกับอิตตาได้ เรียกว่าโลกะกับโทษะ เมื่อแยกเป็นสองตระกูลได้ก็พ้นโมหะแล้วทำให้โลกะโทษะ หรือกามกับอิตตาหมดมันก็จะสูญ โมหะคือ ยังแยกอะไรไม่ชัด แยกได้ชัดก็จะเจอสอง ตั้งแต่กาม กับปฏิฆะ หรือกามกับโทษะ หรือแยกสอง โลกะกับโทษะ ชอบกับชัง ผลักกับดูด หากดูดก็คือโลกะ กาม ส่วนผลักคือโทษะ ชัง ลักษณะคู่นี้แหละ เรียนรู้ให้ละเอียด จับคู่ที่หยาบก่อนทำแล้ว ก็จะละเอียดขึ้นด้วยแล้วก็จะครบ อย่าไปเรียนทีละเยอะๆ เรียนทีละคู่ๆ แล้วก็จะเจริญไปสู่ภาวะทั้งหมด

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

ทำอย่างไรชาติหน้าจะไม่เป็นผู้หญิง ไม่เป็นกะเทย

รายละเอียด : อย่าทำทุจริตอย่าทำผิด โดยเฉพาะเรื่องเพศ ทำให้ดีๆ ทุจริตผิดอะไรก็แล้วแต่ทำให้ตรงโดยเฉพาะเรื่องเพศ เพราะว่าเรื่องเพศคือเรื่องกลับไปกลับมา ไม่เป็นผู้หญิงก็อย่าไปทำผิดพลาดล้ำสอน ไปผิดเพศเป็นกะเทยนี้ อีกนาน ไม่ได้ไปว่ากะเทยแต่กะเทยเขาทำตัวเองแล้วมันจะเสียเวลา อย่าเป็นอันขาด อย่าไปยินดี อย่าไปพยายามเลย คุณเป็นผู้หญิงอยากเป็นผู้ชายในชาติหน้าคุณก็ต้องพยายามศึกษาคุณลักษณะ ไม่ใช่เอาจิตร่างกายทำให้เหมือนผู้ชายนะ ทำให้เป็นผู้หญิงจะทำจิตวิญญาณให้เด็ดเดี่ยว ทำจิตวิญญาณ

ทำอย่างไรชาติหน้าจะไม่เป็นผู้หญิง - ทำไมพ่อครูรู้ว่าตนเองเป็นอรหันต์

ให้เข้มแข็งเด็ดเดี่ยวในเรื่องเพศเรื่องผู้หญิงผู้ชาย ถ้ามีคู่ก็มีคู่ไปตามฐานะ ผู้หญิงไม่มีคู่ได้ก็ต้องเป็นผู้หญิงนี้แหละไม่ต้องอยากทำท่าทีให้เหมือนผู้ชาย ยิ่งจะกลายเป็นเหมือนกะเทยไปไม่ต้อง ทำเป็นผู้หญิงนี้แหละแล้วศึกษาสัจจะจะทำให้ถูกต้องแล้วจะได้เป็นผู้ชายเมื่อมีภูมิธรรมถึงจะได้เกิดเป็นผู้ชาย

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ทำวันชาติ

รายละเอียด : ทำวันชาติ คือ ไม่ต้องทำอีกมี ๐ (ศูนย์) แล้ว ไม่ต้องมี ๐ (ศูนย์) อีก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒

ทำในสิ่งที่ดีกว่าด้วยความมั่นใจ

รายละเอียด : ก็สำเนียงส่อภาษา กิริยาส่อสกุลก็ฟังและการแสดงออกของคนก็ไม่มีปัญหา อาตมาไม่ได้อยู่ในสเปคของเขา เขาก็อยู่ของเขาไป สำหรับอาตมาไม่ถูก เขาก็เลยคนอะไรจะไม่เห็นอยู่ในแบบที่เขาคิดว่าควรเป็น ก็มองกันไว้ วิจัยวิจารณ์กันมา ก็ขอบคุณ อาตมาก็เป็นตามที่เขาเชื่อมันเป็นสิ่งที่ดี จะไม่ทำในสิ่งที่เห็นว่าเสียหายไม่ดีเพราะว่าอาตมาชัดเจนว่าไม่ควรจะทำในสิ่งที่ไม่ดี ทำในสิ่งที่ดีกว่า ส่วนใครจะมองเห็นว่าที่อาตมาทำดีที่อาตมามั่นใจว่าดีเป็นไม่ดี ก็นั่นเป็นความเห็นต่างกันได้ ไม่พลาดมีปัญหาอะไร จะมากก็แสดงความเห็นมา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

ทำในใจคืออะไร

รายละเอียด : มนสิการ อยู่ในอีกหลายอย่าง มนสิการเป็นหัวใจหลักของศาสนาพุทธ ถ้าเข้าใจมนสิการหรือการทำใจในใจไม่ได้ ทำใจในใจคืออะไร คือคนที่เรียนธรรมะพระพุทธรเจ้าแล้วจะต้องมาอ่านจิตตัวเอง สามารถรู้อาการใจของจิต แล้วจัดการเรียกว่าอภิสังขาร จัดการใจของเรา ทำให้ใจของเรานี้แหละ เราจะรู้ใจของเราตาม สังกัปปะ ๗ พอจิตเริ่มมีการสัมผัสให้รู้ พอรู้แล้วเป็น ตักกะ เริ่มเห็นเริ่มรู้ตัวจิตที่ดำริขึ้นมาให้อ่านจิตให้ทัน อ่านแล้วทำการธรรมวิชัยสัมโพชฌงค์ว่าจิตที่ดำริมีกามร่วมดำริหรือไม่ มีพยาบาทร่วมหรือไม่

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ้นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ทำให้จิตใจตนเองเป็นไปได้ตามหลักธรรม พระพุทธรเจ้าได้จริง

รายละเอียด : มันจึงเกิดปรากฏการณ์จริงของสังคมมนุษยชาติในชาวอโศกในโลกยุคนี้ เราก็นิยมนประกาศไปเขาก็หาว่าอวดตัวตนโอหัง แต่พวกเรารวยอวดยิ่งกว่าอาตมาแล้วมาชื่นชมกันอีก พวกฟุ้งเพื่อเอร็ดอ่อยสนุกสนาน แต่ทางนี้ไม่มาทำชาวกันเลย เขาไม่มีรสชาติอย่างนี้ คำว่ารสชาติ คือเวทนามันมีรสชาติมันได้บำเรออย่างนี้แล้วเกิดรสชาติ ได้บำเรอกิเลสอุปาทาน ตัณหา ได้รสชาติ แล้วคุณก็ไม่รู้จักรสชาติ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ยอดคนอาภัพที่มีระดับของศาสนาพุทธ วันศุกร์ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

ทำไมพ่อครูรู้ว่าตนเองเป็นอรหันต์

รายละเอียด : อันนี้ก็จริงไม่เห็นสำนักไหนอาจารย์ไหนอธิบายแยกแยะ เนกขัมมะ และเคหสิตอุเบกขา เขาไม่เข้าใจไม่รู้ว่ามีความสำคัญ ฐานนิพพาน ตรงนี้แหละอาการอยู่ตรงนี้แหละ อุเบกขาเคหสิตอุเบกขาแล้วคุณก็ทำให้เปลี่ยนเป็นเนกขัมมลิตอุเบกขาได้ เข้าใจอุเบกขา ๒ นี้ชัดเจนซึ่งเป็นมโนปริจาร ๑๘ ในเวทนา ๑๐๘ อันนี้เป็นตัวชี้บ่งผู้ที่จะบรรลุเป็นพระอรหันต์ ถ้าไม่เข้าใจชัดเจนในเวทนาโดยเฉพาะอันหนึ่งเป็นของโลกียะเป็นของเคหสิตแล้วทำให้กิเลสออกได้ก็เป็นเนกขัมมะ ฐานเป็นอุเบกขาเป็นฐานปลายของจิตที่เป็นฌานอุเบกขามืออัครธรรม ๕ ประการ ปริสุทธา ปริโยธตา มุทุกัมมัญญา ปภัสสรา รู้จักทางภาษาและสภาวะธรรมที่เราทำได้เป็นจริงอย่างนี้ ผู้ปฏิบัติธรรมมาพระพุทธรเจ้าอย่างสัมมาทิฐีสัมมาปฏิบัติและสัมมาปฏิเวธและเราบรรลุธรรมดีไม่ดีก็สามารถทะลุแยกแยะได้ ในพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ พระพุทธรเจ้าก็สอนให้รู้ตัวเอง อย่าปฏิบัติและสับสนปนเป มันก็จะไปได้เรื่องอะไร มันก็จะต้องสามารถแยกแยะจัดกรอบขอบเขตชัดเจนได้ มันก็ไม่สับสนก็จะรู้จักลำดับ ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดลึกซึ้ง พระพุทธรเจ้าท่านตรัสว่าเป็นลำดับอันน่าอัศจรรย์ จะเป็นพระอรหันต์ต้องรู้สิ่งเหล่านี้หลักฐานก็มีในพระไตรปิฎกก็มี แม้แต่พระอาจารย์ต่างๆ ไม่ได้มาพูดถึงแต่ในพระไตรปิฎกก็มี อาจารย์บางท่านก็หยิบมาพูดถึงบ้าง แต่ผู้ที่ไม่เห็นความสำคัญไม่เข้าใจก็ไม่ได้หยิบมาพูดหรือ ผู้ที่จะหยิบมาพูดก็มีน้อย มีบันทึกไว้ในคำสอนในข้อเขียนข้อบรรยายของตัวเองที่ได้จากพระพุทธรเจ้าจากพระไตรปิฎกมา เหมือนอย่างอาตมาเห็นความสำคัญมากต้องเอามาขยายความ มีคน

บอกว่าอาตมาารู้ได้อย่างไรว่าตัวเองเป็นพระอรหันต์ อาตมาก็รู้สิ อาตมาารู้ใจตัวเองรู้อาการใจตัวเอง อาตมาก็ดูตามความหมายของภาษาบัญญัติที่พระพุทธเจ้าท่านบอกไว้

ก็ยืนยันในหลักฐานของผู้เฝ้ามารวบรวมไว้ในพระไตรปิฎก ก็ยืนยันอ้างอิง

เอามาอธิบายให้คนเข้าใจและปฏิบัติตามได้มีผลที่เป็นได้ อย่างเช่นชาวโศก สิ่งเหล่านี้ใครๆ ก็มาแข่งยาก เกิดเป็นหมู่ กลุ่มชาวโศกมีพฤติกรรมสังคม สังคมมีศีลสังคมมีวรรณะ ๘ สังคมเป็นสราถเนยธรรม ๖ อย่างนี้เป็นต้น เอาธรรมะพระพุทธเจ้าจึงยืนยันถึงขั้นสาธยายโกศ ซึ่งมันเป็นไปได้ง่าย ที่ไหนแต่จรงๆ คุณมีภูมิปัญญาภูมิมาตรวจสอบไม่ได้ทำทหายอวดอ้าง อวดคืออะไร เป็นเอหิภัสลโกเชื้อเชิญให้มาพิสูจน์ได้ แม้ตอนนั้นก็พิสูจน์ได้ ขออย่าคิดว่าอูเบกขา พวกกันเข้าใจกันทั่วไป แต่ไม่เข้าใจลึกซึ้ง เพราะว่ามันแหละเป็นฐานนิพพาน พื้นฐานของนิพพานอาการจิตแบบนี้ จิตว่างจากกาม จิตว่างจากอัตตา จิตกลางๆ เป็นมัชฌิมา ก็มีคนถามมาอีก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

ทำไมเรียกกามคุณ ไม่เรียกว่ากามโทษ

รายละเอียด : ก็คนไม่เรียนรู้ธรรมะพระพุทธเจ้า คนทั้งหลายหลงอวิชาจึงไปเห็นว่ามันเป็นคุณ คุณแปลว่าดี พระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นมาจึงเรียก กามนั้นว่าเป็น กามาทีนวะ นี้คือคำสอนของพระพุทธเจ้าแต่ปุถุชนคนโง่จะเรียกว่ากามคุณ เหตุที่เรียกเพราะว่ามันโง่ ใครยังโง่ ยังหลงอยู่กับกามคุณ พอได้ยินพระพุทธเจ้าสอนว่า กามนั้นไม่เป็นคุณ กามนั้นมันเป็นโทษ แล้วไปหลง ในอนุพุพพิถา ก็สอนว่า ๑. ทาน การสละ การให้ ๒. ศีล การชำระขัดเกลา ด้วยเจตนาตนเอง ๓. สัจจะ (สวรงค์) ๔. กามานัง อาทิณัง โอการัง สังกิเลสัง โทษของกาม ความต่ำทรามของกาม ความเศร้าหมองของกามทั้งหลาย... ๕. เนกขัมเม อาณิสสัง อาณิสสังการออกจากกาม ถ้ายังไม่เจอ คำสอนของพระพุทธเจ้าคุณก็จะจมอยู่ในอวิชา ที่จะเรียกกาม นั้นว่าเป็นกามคุณ...สว่างหรือยัง ชัดเจนหรือยังว่าทำไมเรียก กามคุณ ผู้ที่ไม่ได้ยีนคำสอนพระพุทธเจ้า ว่า กามนี้ เป็นเรื่อง เบื้องต้นที่จะต้องศึกษาก่อน ก็ทำผิด ผิดเพราะไม่มีศีลเบื้องต้น ไม่มีการสำรวมอินทรีย์ ไม่มีการประมาณในการกินใช้ ไม่ตื่น จากกิเลส จะต้องตื่นมาเป็นผู้ศึกษาที่คืออภินิหารปฏิบัติ ๓ ข้อ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ชองอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

วิทยุ

รายละเอียด : ๑. เห็นแล้ว พบแล้ว ๒. ได้เห็น

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๓๑๔, ยอดนิยายของ โลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๒๘

วิทยุกาล

รายละเอียด : ๑. เวลาที่พบ, เวลาที่เห็น ๒. ในกาละ ที่เห็นอยู่โทนโทหัตถ์

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๗๕, ๑๒๘

วิทยุธรรม

รายละเอียด : ๑. ผู้มีธรรมอันเห็นแล้ว, ธรรมที่เป็น ปัจจุบัน [หมายถึงภาวะที่เกิดในขณะปัจจุบัน] ๒. รู้, เข้าใจ, ได้เห็นชัดเจนด้วยภาวะที่รู้จักรู้แจ้งรู้จริงอยู่หลุดๆ ในธรรมนั้นๆ ซึ่งต้องเป็นปัจจุบัน

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๒๗, ๑๒๘

วิทยุธรรมนิพพาน

รายละเอียด : ๑. ได้เห็นธรรมถึงขั้นนิพพานในปัจจุบัน นั้นชัดเจนอยู่หลุดๆ ๒. วิทยุที่บัญญัติว่าบรรลุนิพพานในปัจจุบันด้วยการเปลือเปลืออยู่ด้วยกามคุณ ๕

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๒๘, ๒๘๘

วิทยุธรรมนิพพานวิทยุ

รายละเอียด : คือ ต้องทำ นิพพานใน ขณะปัจจุบัน สීමตาเป็นสามัญคนที่มีความครบครัน วิทยุธรรม แปลว่า สิ่งที่มีมองเห็น, สภาวะหรือเรื่อง ที่เห็นได้ คือ ปัจจุบัน, ชีวิตนี้, ชาตินี้, ทันเห็น, จำพวกวัตถุ, ด้าน รูปร่าง ส่วน นิพพานวิทยุ นั้นแปลว่า ความรู้เรื่องนิพพาน

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๔๒๔

ทฤษฎีธรรมสุขวิหาร

รายละเอียด : เป็นสภาพที่วางทุกข์ได้เฉยต่อทุกข์ได้อยู่จริงๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๓๕

ทฤษฎีธรรมิกัตถประโยชน์ ๔

รายละเอียด : คือธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขในปัจจุบัน ๑. อุฏฐานสัมปทา (ถึงพร้อมด้วยความขยันทำงาน) ๒. อารักขสัมปทา (ถึงพร้อมด้วยการรักษาทรัพย์ที่ได้มาโดยสุจริต) ๓. กัลยาณมิตตตา (รู้จักคบคนดีเป็นมิตร) ๔. สมชีวิตา (เลี้ยงชีพอย่างพอดีพอเหมาะ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ อุชชยสูตร ข้อ ๑๔๕

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุทธสติก

ทฤษฎีปาทาน

รายละเอียด : คือ ยังติดยึดในความรู้ความเห็น

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๒๓

ทฤษฎีวิกรม

รายละเอียด : คือ การพูดสาธยายความจริง เพื่อยืนยัน แดงความจริงให้ชัดเจน ซึ่งเป็นการแสดงความเห็นแย้ง ชี้แจงความเห็นที่ไม่ตรงกัน

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๘๖

ทฤษฎีฐานะ, ทฤษฎีฐานะ

รายละเอียด : อาสวะ หรืออนุสัยที่เป็นทฤษฎี

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๖๑

ทฤษฎี

รายละเอียด : ๑. ความเห็น ความเข้าใจ ๒. ความเห็น หรือภูมิรู้ ๓. ความเห็น ๔. ทฤษฎี, หลักกัทธิ, ความเชื่อถือ ๕. ความเห็น ความเชื่อ ๖. ชาติรู้ที่เป็นความเห็น ความเข้าใจ ๗. ความรู้, ความเห็น, ความเข้าใจ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๔๑, ๔๘๕, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕๐, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๗๗, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๖๐, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๒๐, ๖๐, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๓๘, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๗๙, ๒๘๗

ทฤษฎี ๒

รายละเอียด : โลกนี้โดยมากอาศัยความเห็น (ทฤษฎี)

๒ อย่างนี้ คือ ๑. ความเห็นว่าเที่ยงแท้ ๒. ความเห็นว่าขาดสูญ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๗ ปาลิเลยยสูตร

ข้อ ๑๗๙-๑๘๐

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุทธสติก

ทฤษฎี ๖๒

รายละเอียด : ทฤษฎี ๖๒ เป็นเรื่องทฤษฎี (ความเห็น) หรือทฤษฎีที่ยึดแตกต่างกันตั้งแต่ครั้งพุทธกาล โดยมูลเหตุแห่งทฤษฎี ๖๒ อย่างนี้ บุคคลถืออย่างใด ย่อมยึดอย่างนั้น ย่อมมีคติ (ความเป็นไป) อย่างนั้น ย่อมมีภพ (แดนเกิด) เบื้องหน้าอย่างนั้นๆ ตถาคตย่อมรู้มูลเหตุเหล่านั้นชัด ทั้งรู้ชัดยิ่งกว่านั้น จึงไม่ยึดมั่นความรู้ของตนนั้น จึงรู้ความเกิดขึ้น ความดับไป คุณและโทษของเวทนา (ความรู้สึกรับรู้) ทั้งหลาย ทั้งรู้ขอบข่ายเรื่องออกจากเวทนาเหล่านั้นตามความเป็นจริง ตถาคตจึงหลุดพ้น เพราะความไม่ยึดมั่นถือมั่น ทฤษฎี ๖๒ จำแนกออกเป็น : ความเห็นที่กำหนดชั้นในอดีต ๑๘ (บุพพันตักัปิกทฤษฎี ๑๘) ก. สัสสตทฤษฎี ๔ คือความเห็นที่ ๑. อตตาทิเยง โลกเที่ยง ด้วยมูลเหตุ ๔ อย่าง ๑. เพราะระลึกอดีตชาติได้หลายแสนชาติ ๒. เพราะระลึกอดีตชั้นที่เคยอาศัยอยู่ได้ถึง ๑๐ สังวัฏฏะ-วิวัฏฏะกัป (ช่วงกาลยาวนานที่โลกเสื่อมจนพิเนาศ กระทบถึงโลกฟืนขึ้นเจริญขึ้นมาใหม่) ๓. เพราะระลึกอดีตชั้นที่เคยอาศัยอยู่ได้ถึง ๔๐ สังวัฏฏะ-วิวัฏฏะกัป ๔. เพราะเป็นนักตรรกะ (นักคิด) แสดงเหตุผลความเข้าใจของตนตามที่คิดค้นได้อย่างนี้ว่า อตตาทิเยง โลกเที่ยง คงที่ ตั้งมั่นดุจภูเขา ส่วนสัตว์โลกก็เที่ยงต่อการตาย-การเกิดเป็นธรรมดา ข. เอกัจจสัสสติกทฤษฎี ๔ คือมีความเห็นว่า อตตาทิเยงบางอย่างเที่ยง บางอย่างไม่เที่ยง โลกบางอย่างเที่ยง บางอย่างไม่เที่ยง ด้วยมูลเหตุ ๔ อย่างคือ ๕. เพราะเคยเป็นมหาพรหม (ภาวะยิ่งใหญ่ มีอำนาจมาก) มาก่อน ตามระลึกถึงอดีตชั้นที่เคยอาศัยอยู่ในกาลก่อนนั้นได้ แต่กาลหลังจากนั้นระลึกไม่ได้ จึงมีทฤษฎีว่าบางอย่างเที่ยง บางอย่างไม่เที่ยง ๖. เพราะเคยเป็นเทวดาขิททาปโทสิกะ (ภาวะรื่นรมย์สนุกสนาน) มาก่อน ตามระลึกถึงอดีตชั้นที่เคยอาศัยอยู่ในกาลก่อนนั้นได้ แต่กาลหลังจากนั้นระลึกไม่ได้ เพราะสติหลงลืม จึงมีทฤษฎีว่าบางอย่างเที่ยง บางอย่างไม่เที่ยง ๗. เพราะเคยเป็นเทวดาโมโปโทสิกะ (ภาวะเพ่งโทษกัน) มาก่อน ตามระลึกถึงอดีตชั้นที่เคยอาศัยอยู่ในกาลก่อนได้ แต่กาลหลังจากนั้นระลึกไม่ได้เพราะมัวแต่เพ่งโทษกัน จึงมีทฤษฎีว่าบางอย่างเที่ยง บางอย่างไม่เที่ยง ๘. เพราะเป็นนักตรรก (นักคิด) แสดงเหตุผล

ความเข้าใจของตนตามที่คิดค้นได้อย่างนี้ว่า อัตตาที่เป็นตา หู จมูก ลิ้น กาย เป็นของไม่เที่ยง ไม่ยั่งยืน ไม่คงทน ต้องผันแปร เป็นธรรมดา ส่วนอัตตาที่เป็นจิต ใจ วิญญาณ เป็นของเที่ยง ยั่งยืน คงทน ไม่ผันแปรเป็นธรรมดา จึงมีทิวฎฐิว่าบางอย่างเที่ยง บางอย่างไม่เที่ยง ค. อันตานั้นตักทิวฎฐิ ๔ คือมีความเห็นว่าเป็นโลกที่มีที่สุด โลกไม่มีที่สุด ด้วยเหตุผล ๔ อย่างคือ ๙. เพราะบรรลเจโตสมาธิ (จิตที่ตั้งมั่น) จึงรู้ว่าโลกนี้มีที่สุด เป็นลักษณะกลมโดยรอบ (โลกทั้งด้านบน ด้านล่าง ด้านขวาง มีขอบเขตจำกัด) ๑๐. เพราะบรรลเจโตสมาธิ แต่สำคัญว่าโลกนี้ไม่มีที่สุด (โลกทั้งด้านบน ด้านล่าง ด้านขวาง ไร้ขอบเขตจำกัด) ๑๑. เพราะบรรลเจโตสมาธิ แล้วสำคัญว่าโลกด้านบนและด้านล่างมีที่สุด แต่โลกด้านขวางไม่มีที่สุด ๑๒. เพราะเป็นนักตรรกะ (นักคิด) แสดงเหตุผลความเข้าใจของตนตามที่คิดค้นได้อย่างนี้ว่า โลกนี้มีที่สุดก็มิใช่ ไม่มีที่สุดก็มิใช่ ง. อมราวิกเขปิกทิวฎฐิ ๔ คือมีความเห็นดินได้ไม่ตายตัว ด้วยมูลเหตุ ๔ อย่าง คือ ๑๓. เพราะไม่รู้ชัดตามความเป็นจริง จึงไม่กล้าพยากรณ์ (คาดการณ์) เพราะกลัวการกล่าวเท็จ ได้แต่กล่าววาจาดีไม่ได้ ไม่ตายตัวว่า เรามีความเห็นเป็นอย่างนี้ก็มิใช่ อย่างนั้นก็มิใช่ อย่างอื่นก็มิใช่ แม้ไม่ใช่ก็มิใช่ แม้มิใช่ไม่ใช่ก็มิใช่ ๑๔. เพราะไม่รู้ชัดตามความเป็นจริง จึงไม่กล้าพยากรณ์เพราะเป็นอุปาทาน (กิเลสความยึดมั่นถือมั่น) แก่ตน จึงกล่าววาจาดีไม่ได้ไม่ตายตัวว่า อย่างนี้ก็มิใช่ ฯลฯ ๑๕. เพราะไม่รู้ชัดตามความเป็นจริง จึงไม่กล้าพยากรณ์เพราะกลัวการถูกซักถาม จึงกล่าววาจาดีไม่ได้ไม่ตายตัวว่า อย่างนี้ก็มิใช่ ฯลฯ ๑๖. เพราะเป็นคนโง่เขลา งมงาย จึงกล่าววาจาดีไม่ได้ไม่ตายตัวว่า อย่างนี้ก็มิใช่ ฯลฯ จ. อธิจจมุขุปันนิกทิวฎฐิ คือมีความเห็นว่าเป็นโลกเกิดขึ้นเองด้วยมูลเหตุ ๒ อย่างคือ ๑๗. เพราะอดีตเคยเป็นเทวดาสัญญัตตวิ (ภาวะที่ไม่มีสัญญา) ครั้นปัจจุบันตามระลึกถึงความเกิดสัญญาก็ได้แต่เบื้องหน้าเท่านั้น นอกนั้นระลึกไม่ได้ จึงมีทิวฎฐิว่าอัตตาและโลกเกิดขึ้นเองลอยๆ ๑๘. เพราะเป็นนักตรรกะ (นักคิด) แสดงเหตุผลความเข้าใจของตนตามที่คิดค้นได้อย่างนี้ว่า อัตตาและโลกเกิดขึ้นเอง ไม่มีเหตุปัจจัย ความเห็นที่กำหนดขึ้นในอนาคต ๔๔ (อปรันตกับปิกทิวฎฐิ ๔๔) ฉ. สัญญัตตทิวฎฐิ ๑๖ คือ มีความเห็นว่าเป็นอัตตาหลังจากตายแล้ว อนาคตมีสัญญา (ความทรงจำ) ด้วยมูลเหตุ ๑๖ อย่างคือ ๑๙. เพราะเห็นว่า อัตตาที่มีรูป ยั่งยืน มีสัญญา แม้หลังจากตายแล้ว ๒๐. อัตตาที่ไม่มีรูป ยั่งยืน มีสัญญา ๒๑. อัตตาทั้งมีรูป ทั้งไม่มีรูป ยั่งยืน มีสัญญา ๒๒. อัตตาทั้งมีรูปก็มิใช่ ทั้งไม่มีรูปก็มิใช่ ยั่งยืน มีสัญญา ๒๓. อัตตามีที่สุด ยั่งยืน

มีสัญญา ๒๔. อัตตาไม่มีที่สุด ยั่งยืน มีสัญญา ๒๕. อัตตาทั้งมีที่สุด ทั้งไม่มีที่สุด ยั่งยืน มีสัญญา ๒๖. อัตตาทั้งมีที่สุดก็มิใช่ ทั้งไม่มีที่สุดก็มิใช่ ยั่งยืน มีสัญญา ๒๗. อัตตามีสัญญา อย่างเดียวกัน ยั่งยืน มีสัญญา ๒๘. อัตตามีสัญญาต่างกัน ยั่งยืน มีสัญญา ๒๙. อัตตามีสัญญาเล็กน้อย ยั่งยืน มีสัญญา ๓๐. อัตตามีสัญญาหาประมาณมิได้ ยั่งยืน มีสัญญา ๓๑. อัตตามีสุขอย่างเดียว ยั่งยืน มีสัญญา ๓๒. อัตตามีทุกข์อย่างเดียว ยั่งยืน มีสัญญา ๓๓. อัตตามีทั้งสุขทั้งทุกข์ ยั่งยืน มีสัญญา ๓๔. อัตตามีทุกข์ก็มิใช่ สุขก็มิใช่ ยั่งยืน มีสัญญา ๓๕. อัญญัตตทิวฎฐิ ๘ คือมีความเห็นว่าเป็นอัตตาหลังจากตายแล้ว ไม่มีสัญญา ด้วยมูลเหตุ ๘ อย่าง ได้แก่ ๓๕. เพราะเห็นว่า อัตตาที่มีรูป ยั่งยืน ไม่มีสัญญาหลังจากตายแล้ว ๓๖. อัตตาที่ไม่มีรูป ยั่งยืน ไม่มีสัญญา ๓๗. อัตตาทั้งมีรูป ทั้งไม่มีรูป ยั่งยืน ไม่มีสัญญา ๓๘. อัตตาทั้งมีรูปก็มิใช่ ทั้งไม่มีรูปก็มิใช่ ยั่งยืน ไม่มีสัญญา ๓๙. อัตตามีที่สุด ยั่งยืน ไม่มีสัญญา ๔๐. อัตตาไม่มีที่สุด ยั่งยืน ไม่มีสัญญา ๔๑. อัตตาทั้งมีที่สุด ทั้งไม่มีที่สุด ยั่งยืน ไม่มีสัญญา ๔๒. อัตตาทั้งมีที่สุดก็มิใช่ ทั้งไม่มีที่สุดก็มิใช่ ยั่งยืน ไม่มีสัญญา ๔๓. อัตตาสัญญัตตวิ ๘ คือมีความเห็นว่าเป็นอัตตาหลังจากตายแล้วมีสัญญาก็มิใช่ ไม่มีสัญญาก็มิใช่ ด้วยมูลเหตุ ๘ อย่าง ได้แก่ ๔๓. เพราะเห็นว่า อัตตาที่มีรูป ยั่งยืน มีสัญญาก็มิใช่ ไม่มีสัญญาก็มิใช่ หลังจากตายแล้ว ๔๔. อัตตาที่ไม่มีรูป ยั่งยืน มีสัญญาก็มิใช่ ๔๕. อัตตาทั้งมีรูป ทั้งไม่มีรูป ยั่งยืน มีสัญญาก็มิใช่ ๔๖. อัตตาทั้งมีรูปก็มิใช่ ทั้งไม่มีรูปก็มิใช่ ยั่งยืน มีสัญญาก็มิใช่ ๔๗. อัตตามีที่สุด ยั่งยืน มีสัญญาก็มิใช่ ๔๘. อัตตาไม่มีที่สุด ยั่งยืน มีสัญญาก็มิใช่ ๔๙. อัตตาทั้งมีที่สุด ทั้งไม่มีที่สุด ยั่งยืน มีสัญญาก็มิใช่ ๕๐. อัตตาทั้งมีที่สุดก็มิใช่ ทั้งไม่มีที่สุดก็มิใช่ ยั่งยืน มีสัญญาก็มิใช่ ๕๑. อัจเจททิวฎฐิ ๗ คือมีความเห็นว่าเป็นอัตตาหลังจากตายแล้ว อนาคตย่อมขาดสูญ พินาศ ไม่เกิดอีก ด้วยมูลเหตุ ๗ อย่าง ได้แก่ ๕๑. เพราะเห็นว่า อัตตานั้นสำเร็จด้วยมหาภูตรูป ๔ (ธาตุดินน้ำไฟลม) มีปีตามารดาเป็นแดนเกิด หลังจากตายแล้วย่อมขาดสูญ พินาศ ไม่เกิดอีก ๕๒. เพราะเห็นว่า ยังมีอัตตาอื่นอีกที่เป็นทิพย์ (นามธรรม) มีรูป เป็นกามาวจร (เทวดา ๖ ชั้น คือภาวะจิตเสพสุข ๖ ชั้น) บริโภค-กาวฬิงการอาหาร (เสพอาหาร) อยู่ หลังจากตายแล้วย่อมขาดสูญ ฯลฯ ๕๓. เพราะเห็นว่า ยังมีอัตตาอื่นอีกที่เป็นทิพย์ มีรูปสำเร็จด้วยใจ มีอวัยวะน้อยใหญ่ครบ มีอินทรีย์ (อำนาจควบคุมได้) ไม่บกพร่อง หลังจากตายแล้วย่อมขาดสูญ ฯลฯ ๕๔. เพราะเห็นว่า ยังมีอัตตาอื่นอีกที่เข้าถึงอากาสนัญญายตนะ

มีอารมณ์ว่าอากาศหาที่สุดมิได้ เพราะลวงพันรูปสัญญา (รูปผาน การกำหนดรู้รูป) เพราะดับปฏิขสัญญา (กำหนดรู้ การกระทบใจ) เพราะไม่ใส่ใจในอนัตตสัญญา (การกำหนดรู้ อารมณ์ต่างๆ) หลังจากตายแล้วย่อมขาดสัญญา ฯลฯ ๕๕. เพราะ เห็นว่า ยังมีอรรถาอื่นอีกที่เข้าถึงวิญญาณัญจายตนะ มีอารมณ์ ว่าวิญญาณหาที่สุดมิได้ เพราะลวงพันอากาศัญจายตนะ ได้โดยประการทั้งปวง หลังจากตายแล้วย่อมขาดสัญญา ฯลฯ ๕๖. เพราะเห็นว่า ยังมีอรรถาอื่นอีกที่เข้าถึงอากาศัญจายตนะ มีอารมณ์ว่าอะไรน้อยหนึ่งก็ไม่มี เพราะลวงพันวิญญาณัญจาย ตนะได้โดยประการทั้งปวง หลังจากตายแล้วย่อมขาดสัญญา ฯลฯ ๕๗. เพราะเห็นว่า ยังมีอรรถาอื่นอีกที่เข้าถึงเวทัญญา นาสัญญาตนะ มีอารมณ์ว่ากำหนดรู้หมดสิ้นไม่ว่าสัญญา ใดๆ อื่นๆ เพราะลวงพันอากาศัญจายตนะได้โดยประการ ทั้งปวง หลังจากตายแล้วย่อมขาดสัญญา ฯลฯ ๖. ทฤษฎีธรรม นิพพานทฤษฎี ๕ คือมีความเห็นว่าสภาพบางอย่างเป็นนิพพาน (ภาวะกิเลสสิ้นเกลี้ยง) ในปัจจุบัน (โดยยังไม่ได้สัมผัสนิพพาน ที่ถูกต้องแท้จริง ซึ่งมีพร้อมทั้งสัมผัสภายนอกและสัมผัส ภายใน) เป็นธรรมอย่างยิ่งของสัตว์ผู้ปรากฏอยู่ด้วยมูลเหตุ - ๕ อย่าง ได้แก่ ๕๘. เพราะเห็นว่า อตตานั้นเอบอ้ม พรั่งพร้อม เพลิดเพลินด้วยกามคุณ ๕ (คือรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ที่น่าใคร่น่าพอใจ) เป็นอันบรรลุนิพพานในปัจจุบันที่เป็นธรรม อย่างยิ่งของสัตว์ผู้ปรากฏอยู่ ๕๙. เพราะเห็นว่า กามทั้งหลาย แปรปรวนเป็นอื่น เป็นทุกข์ หากอตตานั้นสังัดจากกาม สังัด จากอกุศลธรรม บรรลุณานที่ ๑ (ปฐม-ณาน) มีวิตก (คิด) วิจารณ์ (พิจารณา) ปิติ (อิมใจ) สุข (สบายใจ) เกิดจาก วิเวก (สังัดจากกิเลส) จึงเป็นอันบรรลุนิพพานในปัจจุบัน ๖๐. เพราะเห็นว่า ณานที่ ๑ นั้นยังเป็นอตตาทที่หยาบด้วยวิตก วิจารณ์อยู่ หากอตตานั้นบรรลุณานที่ ๒ (ทุติยณาน) ไม่มีวิตก ไม่มี วิจารณ์ มีปิติและสุขเกิดจากสมาธิอยู่ จึงเป็นอันบรรลุนิพพาน ในปัจจุบัน ๖๑. เพราะเห็นว่า ณานที่ ๒ นั้นยังเป็นอตตาทที่หยาบด้วยปิติอยู่ หากอตตานั้นบรรลุณานที่ ๓ (ตติยณาน) มี สติเป็นสุข มีอุเบกขาอยู่ จึงเป็นอันบรรลุนิพพานในปัจจุบัน ๖๒. เพราะเห็นว่า ณานที่ ๓ นั้นยังเป็นอตตาทที่หยาบด้วย สุขอยู่ หากอตตานั้นบรรลุณานที่ ๔ (จตุตถณาน) ไม่มีทุกข์ ไม่มีสุข มีอุเบกขาให้สติบริสุทธิ์อยู่ จึงเป็นอันบรรลุนิพพานใน ปัจจุบัน ๖. ดูก่อนนิกษุทั้งหลาย สมณะและพราหมณ์เหล่าใด กำหนดขันธส่วนอดีตก็ตาม กำหนดขันธส่วนอนาคตก็ตาม มีความเห็นตามขันธทั้งส่วนอดีตทั้งส่วนอนาคต บรรลุขันธ ทั้งส่วนอดีตทั้งส่วนอนาคต กล่าวคำแสดงทฤษฎีหลายชนิด

ด้วยเหตุ ๖๒ ประการนี้ เขาเหล่านั้นเว้นผัสสะ (สัมผัสอยู่จริง) ในขณะที่ปัจจุบัน ทั้งภายนอก ทั้งภายใน) แล้วจะรู้สึกได้ นั้นไม่ เป็นฐานะที่จะมีได้เลย

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ พรหมชาลสูตร ข้อ ๒๖, ๕๐, ๘๙

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธศาสตร์

ทฤษฎีของเถรวาท

รายละเอียด : ถ้าไม่มีใครสืบทอด เช่น เถรวาทเข้าใจว่า ตายแล้วสูญเป็นอุจเจททฤษฎีชนิดหนึ่ง แล้วจะมีพระโพธิสัตว์มา เกิดที่ไหนอีก เป็นอรหันต์แล้วมาเกิดอีกมันมีที่ไหน เขาก็เป็น สิ่งที่น่าเห็นใจเพราะเขาศึกษาผิด เมื่อเราพูดเขาก็งงว่าอะไรจะ ยังไม่ใช้หรือ ปิดประตูให้คนๆ นี้เลยปฏิบัติพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์คือผู้ที่มีอรหัตผลแล้ว โสดาบันเป็นอรหัตผล ชั้นที่ ๑ เป็นโพธิสัตว์ สกิทาคามีเป็นผู้ที่มีอรหัตผลเพิ่มมากขึ้น ในกามภพบ้าง จนเต็มในชาติหนึ่ง หมดเลย กามภพ ไม่เหลือ แล้วกิเลสกาม ก็ถึงเรียกว่ารูปภพ อรูปภพ เป็นอนาคามี ก็ต้องรู้สภาวะกิเลสระดับ หยาบ กลาง เหลือรูป อรูป ก็ต้องรู้ สภาวะเหล่านั้นเป็นลำดับอย่างแท้จริง แล้วจะพูดถูก อาตมา มีสภาวะเอามาพูด ตามความรู้ของอาตมาจริงๆ แล้วที่บันทึกลง อยู่ในพระไตรปิฎก อาตมาก็ยังไม่เจอที่บอกว่า พระโพธิสัตว์ ระดับ ๑-๙ ไม่เคยเห็นนะ แต่อาตมาขอยืนยันว่าอาตมาไม่ได้ โม่เม เป็นเรื่องจริง เป็นเรื่องถูกต้อง เป็นเรื่องที่เอามาปฏิบัติ ตามได้เลยนะ ถ้าคุณเข้าใจแล้วก็ทำตามนี้ รับรองคุณจะได้เจริญ ตาม อาตมาพูดนี้เป็นความจริงที่มันไม่มีในพระไตรปิฎกนี้ ทั้งหมด พระไตรปิฎกฉบับนี้พระมหากัสสปะเป็นประธานใน การสังคายนา จึงเป็นเชิงเถรวาทตามพระมหากัสสปะ เป็น ชาวเจโต ศรัทธา

ที่มา ที่ไป : รายการข่าวตรุษเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ทฤษฎีของเถรวาทเมืองไทยเป็นอุจเจททฤษฎี

รายละเอียด : ในพุทธคุณ ๙ มีจรรณะ ๑๕ มีปัญญา คุณต้องทำให้ถึงขั้นสูงสุดที่ท่านตัดเกรดเอาไว้ ที่พระอรหันต์ กิเลสคุณหมดอย่างถาวรทำให้ตัวเองตายแล้วสูญแยกจิตให้ เป็นอูตฺธาตฺได้ ตายแล้วทำให้ไม่เกิดอีกได้ หรือจะเกิดอีกก็ได้ อันนี้อาตมาเอามาเปิดเผยกับสังคมในยุคนี้ที่เป็นเถรวาทใน เมืองไทยเขาจะเอาอาตมาตาย บอกว่าจบเป็นพระอรหันต์แล้ว เกิดได้อีก เขาก็จะเอาอาตมาตาย แต่เดี๋ยวนี่เงิบไปเลยไม่กล้า

แย้งอาตมาแล้ว เพราะว่ามันเป็นเรื่องลึกซึ้งละเอียด อาตมาก็ขยายความยืนยันหลักฐานตามพระไตรปิฎกไม่รู้ต่อกี่สูตร มีพยัญชนะ พระบาลีมีหลักฐานตำนานก็เลยจำนนต่อสิ่งที่อาตมาพูด เพราะว่าเถรวาทโดยเฉพาะในเมืองไทยไม่รู้จักพระโพธิสัตว์ ถ้าหากว่าเป็นมหายาน เถรวาทคือ หินยานคือ ยานเล็ก คนจำนวนน้อย ส่วนมหายานนั้นไม่ติดใจเรื่องการเวียนตายเวียนเกิด แต่เถรวาทเป็นอุจเฉททฤษฎี เข้าใจว่า อรหันต์ตายแล้วสูญ เกิดอีกไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

ทฤษฎีคตสัมปยุตต์

รายละเอียด : จิตที่มึนเห็นผิด ประกอบอยู่นั่นเอง แผลหามากกว่า

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๑๔

ทฤษฎีอุชุง กโรติ

รายละเอียด : ทำความเห็นให้ถูกต้อง หรือเกิดสัมมาทฤษฎีเพิ่มขึ้นๆ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๗๖

ทฤษฎีธัมมิกัตถะ (ประโยชน์ปัจจุบัน)

รายละเอียด : ๑. อุฏฐานสัมปทา (ถึงพร้อมด้วยความหมั่น) ๒. อารักขสัมปทา (ถึงพร้อมด้วยการรักษาให้ดี) ๓. กัลยาณมิตตตา (ความมีมิตรที่พึ่งพาไป...) ๔. สมชีวิตา (การเลี้ยงชีพอย่างเรียบร้อยราบรื่น ใจสงบ เบิกบาน มีสัมมาอาชีพ พันมิจฉาชีพ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ข้อ ๑๔๔, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ทฤษฎีปัตตะ

รายละเอียด : ๑. เป็นผู้เห็นแจ้งในทุกข์ สมุทัย นิโรธคามินีปฏิปทา ธรรมทั้งหลายที่พระตถาคตประกาศแล้ว ผู้เห็นชัดแล้ว ดำเนินไปดีแล้วด้วยปัญญา สิ่งที่ตนติด ตนหลง ตนยึด บางอย่างนั้นดับเหตุได้ รู้ผลแห่งการพ้นทุกข์ชัดแล้วในสิ่งนั้น เรื่องนั้น ๒. บทแห่งการกระทำของเราเป็นเหตุปัจจุบันนี้ๆ อยู่ที่เดียวที่ถูกต้องด้วย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๖๖, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๕๗

ทฤษฎีปาทาน

รายละเอียด : คือ ยึดด้วยความเห็นที่ยังผิดของตน จนมีรสตามที่ตนยึดจึงเกื้ออยู่

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ่อ๊ก เล่ม ๑ หน้า ๑๔๘

ทฤษฎีวิปลาส

รายละเอียด : คนผู้ยังอวิชชา (ความไม่รู้อาริยสัจจะ) อยู่ เพราะความรู้ ความเห็น ความเข้าใจ ทฤษฎี ลัทธิ ปัญญาที่แท้จริงของคนผู้นั้นยึดถือผิดไปจากสัจจะขั้นปรมาตม ผิดไปจากความจริงขั้นโลกุตระ ผิดไปจากอาริยสัจของพระพุทธเจ้า ที่ตรัสรู้ ไม่เชื่อตามความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า มีความรู้ ความเห็น ความเข้าใจ ทฤษฎี ลัทธิ ปัญญาที่แท้จริงแตกต่างไปจากทางนิพพานที่แท้

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๓๖

ทฤษฎีสัมปทา

รายละเอียด : ความถึงพร้อมด้วยทฤษฎี

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๓๒

ทฤษฎีสามัญญตา

รายละเอียด : มีความเห็น ทฤษฎีสามัญญตา มีความรู้ ความเห็นเข้าใจเสมอสมานกันได้ คนนี้เข้าใจระดับนี้เป็นระดับน้องคนนั้นเข้าใจระดับนั้นเป็นระดับพี่ คนนี้เป็นระดับอา น้า คนนี้เป็นระดับป้าระดับลุง คนนี้เป็นระดับพ่อระดับแม่ คนนี้เป็นระดับตาระดับปู่ ก็ว่าไป พอเข้าใจกันนะ มันก็มีหลากหลาย ก็รวมกันอยู่อย่างอบอุ่น ได้ทั้งผู้ที่จะช่วยกันอธิบายช่วยกันพาทำ จนไม่ต้องอธิบายไม่ต้องจับมือทำ ทำเอาเองได้ชิมชั๊บเอาเองได้ มันก็ต่างคนต่างปรุงแต่งอาหาร

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูบวชมาอย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

ทฤษฎีเถรวาทกับมหายานเกี่ยวกับพระโพธิสัตว์

รายละเอียด : มหายานก็เข้าใจโพธิสัตว์ผิดเป็นสัสต-ทฤษฎีเป็นนรีนรอยู่ในพุทธเกษตร พระพุทธเจ้าตายแล้วไปกองรวมกันกองโตเลยที่นั่น สัสตตะไม่มีสูญส่วนทางเถรวาทอุจเฉททฤษฎี เอาแต่อรหันต์ไม่มีโพธิสัตว์อาตมาก็ทำทั้งอรหันต์

และโพธิสัตว์ อธิบายว่าโพธิสัตว์ก็คือพระอรหันต์เป็นผู้ที่มีโพธิแล้ว ก็เลยโดนเข้าใจผิด เพราะทางเมืองไทยอธิบายกันว่าพระอรหันต์ตายแล้วก็ต้องสูญ อัจฉาทิฏฐิ อาตมาอธิบายว่าโพธิสัตว์ก็คือพระอรหันต์ที่ต่อภพภูมิเป็นพระโพธิสัตว์ เขาตัดสินกันว่าพระโพธิสัตว์คือผู้ที่มีอารยภูมิเป็นปฏุชนเพราะว่าถ้าเป็นพระอาริยะตั้งแต่พระโสตาบันก็ต้องเกิดอีกเพียงแค่ ๗ ชาติได้สูงสุด สัตตักขัตตปุรมโสตาบัน แล้วก็จะไปเป็นพระอรหันต์ เป็นพระอรหันต์ตายแล้วก็ต้องสูญอีก เพราะฉะนั้นเป็นพระโสตาบันแล้วจะกลายเป็นโพธิสัตว์ไม่ได้เพราะว่าจะเกิดอีกได้แค่ ๗ ชาติก็หมดแล้ว ก็เลยซับซ้อนสับสนวนวายกันไปหมด อาตมาเอาสัจจะมาอธิบาย ผู้ที่ฟังด้วยดียอมได้ปัญญา สุตสุสัง ลภเต ปัญญัง ฟังให้ตั้งใจจะเข้าใจว่าเราเข้าใจผิดมานาน ต้องขอบคุณพระโพธิรักษ์ ผู้ที่เข้าใจสภาวะแล้วนำสภาวะนั้นมาแจกแจงอย่างนี้ อธิบายขนาดนี้ ไม่ได้พูดอย่างมั่วซั่วพูดไปเรื่อยด้วย เขาจะไม่รู้เขี้ยวหรือ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

ทฤษฎีชุกรกรรม

รายละเอียด : ๑. การทำให้ถูกต้องอย่างเข้าใจ ๒. บทแห่งการกระทำของเราเป็นปัจจุบันนั้นๆ อยู่ที่เดียวที่ถูกต้องด้วย หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๒๑, ๔๕๗

ทฤษฎีปาทาน

รายละเอียด : ๑. การยึดถือในทฤษฎี ๒. สภาวะที่ผู้วิชชาหลงยึดจากสภาพทฤษฎี ขอนไชลิกเข้าไปเป็นสภาพอุปาทาน กระทั่งเป็นตัวตน ๓. สภาวะที่ยึดในทฤษฎี ๔. การยึดทฤษฎี (ความเห็น ความรู้ ความเชื่อของตน) เป็นตัวตน ๕. ความยึดติดที่เกี่ยวกับความเห็น ความรู้ ความเชื่อ ศักดิ์ศรี หรือความถือตัว การเอาแต่ใจตน ๖. การยึดมั่นในทฤษฎี ๗. หลงยึดความรู้ ความเห็น ๘. ยึดทฤษฎีเป็นตนอยู่

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๔, ๓๓, ๓๔, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๕๓, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๖๕, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๒๓, ๑๔๘, ๒๙๔

ทฤษฎี ธัมเม, ทฤษฎี ว ธัมเม

รายละเอียด : ธรรมที่บุคคลมองเห็นในโลกขณะนี้ หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๐๒-๓๐๓

ทิพพิโสต

รายละเอียด : ความเก่งที่สามารถรับรู้เสียง ๒ ของมนุษย์ คือรู้จักรวมอันแฝงซ่อนอยู่ในเสียงสามัญนั้นว่ามีกิเลสอะไร ประกอบอยู่ในนั้น เช่น รากะ โกะระ พยาบาท เสียง ๒ หรือ หุทิพย์แบบพุทธต้องเป็นไปเพื่อละกิเลส หน่ายคลายโลภภัย หรือเพื่อนิพพาน

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๐๒-๑๐๓

ทิพพิโสต (โสตทิพย์)

รายละเอียด : คือ รู้จักเสียงสอง เสียง ๑ หมายถึงเสียงที่เป็นสัจจะ เสียง ๒ หมายถึงเสียงที่เป็นองค์ประกอบที่เกิดจากกิเลสอยู่ในสิ่งที่พูดมันมี ๑ คือสัจจะ ๒ คือกิเลสที่ติดอยู่ด้วยกัน ผู้ที่มีโสตทิพย์สามารถฟังแล้วจะรู้ว่ามื่ออะไรแฝงอยู่จิตไม่บริสุทธิ์ไม่มีหนึ่งเดียว จิตมี ๒ คือมีตัวตนกิเลส คือมานะอุปกิเลสต่างๆ หยาบ กลาง ละเอียด แคไหนก็แล้วแต่ ผู้ที่มีประโยชน์ก็จะแยกแยะได้ อย่างเก่งก็ละเอียดยังไม่เก่งก็แยกได้อย่างหยาบ ท่านเทียบเหมือนผู้ได้ยินจากระยะไกลก็แยกแยะได้ว่าเป็นเสียงกลอง เบิงมวง หรือตะโพน แม้เสียงมาไกลๆ ก็แยกได้ ถ้าของตนเองก็แยกของตัวเองเสียก่อนแล้วจึงไปแยกเสียงคนอื่นได้ หากแยกของตนเองไม่ออกแล้วจะไปแยกของคนอื่นมันอวดดีเกินไป มันจะมีสำเนียงส่อภาษากริยา ส่อสกุล น่าจะคือท่าทาง คีตะคือสัมผัสเสียงสำเนียง วาทิตะคือคำที่เลือกสรร คนที่แสดงออกมา คนรับฟังที่มีทิพพิโสตญาณ เห็นด้วยตาเห็นท่าทางก็แยกออก ได้ยินเสียงสำเนียงก็แยกออก ได้ยินคำพูดที่เลือกมาพูดก็แยกได้ว่ามีกิเลสปนมาหรือไม่อย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ทิพย

รายละเอียด : ความประกอบไปด้วยความสูงชัน หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๒๙

ทิพเพน วัณณณ

รายละเอียด : วรรณะทิพย์ หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๐๑

ทิพเพน สุขชน

รายละเอียด : สุขทิพย์ หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๐๑

ทิพเพน อายุณา, ทิพเพน อายุณา

รายละเอียด : ๑. เป็นผู้ได้อายุ หรือสร้างอายุให้แก่ตนได้
อย่างไมยาก เป็นผู้มียายุทิพย์และอายุชั้นสูงสุดด้วย ๒. อายุ
ทิพย์

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๗๓, คำบัญญัติ
บาป หน้า ๒๐๑

ทิศทางชีวิตที่ควรจะเป็น

รายละเอียด : คือทิศทางชีวิตที่ต้องพยายามหาสิ่งที่
ประเสริฐ สิ่งที่สำคัญสำหรับจิตวิญญาณ ความรอบรู้ที่ควร
จะใส่ ควรเติมให้แก่จิตวิญญาณให้แก่ความรู้ของเรา ในโลก
มีแต่แสงหาความรู้ที่เป็นความรู้เพิ่มอุปาทาน เพิ่มต้นหา
เพิ่มภพชาติ มันก็เลยยิ่งเพิ่ม โศกะ ปรีทเวะ ทุกข โทมนัส
อุปายาส เพราะเขาไม่รู้ เพราะความไม่รู้ก็เลยเพิ่มสิ่งที่ไม่ควร
เพิ่ม ไม่รู้ว่าอวิชา ความไม่รู้นี้ แต่รู้ว่าทุกอย่างมันคือสังขาร
ปรุงแต่งอยู่กับเรา วินาทีแต่ละนาที แต่ละชั่วโมงแต่ละวัน
แต่ละเดือนแต่ละปี มันก็ปรุงแต่งไปโดยไม่รู้อสังขาร ๓

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

ที่สุดแห่งโลกอยู่ที่ไหน

รายละเอียด : คือคุณก็เป็นเช่นโลทิตส ไปถามพระพรหม
ว่าที่สุดแห่งโลกอยู่ที่ไหน พระพรหม ก็ตอบว่าเรานี้แหละใหญ่
ก็บอกว่าไม่ได้ถามว่าใครใหญ่ แต่ถามว่า ที่สุดแห่งโลกอยู่ที่ไหน
ถามต่อหน้าบิรารด้วย พระพรหมก็ตอบว่า เรานี้แหละใหญ่
ถามอยู่สามครั้ง ก็ยังตอบว่าเรานี้แหละใหญ่ พระพรหมก็เลย
ลากเข้าไปหลังม่านบอกว่า มาถามเราได้อย่างไร เราไม่รู้หรือ
ให้ไปหาพระพุทธรูปเจ้า นั่นแหละท่านรู้ที่สุดแห่งโลก สมณะ
โพธิรักษ์ว่า การอธิบายธรรมะพวกนี้ สนุกก็สนุก ไม่รู้มันก็ไม่รู้
งมงันก็งมงัน ถ้าฉลาดจริงแล้วสนุกมันก็สนุก อย่างท่าน อธิบาย
เรื่องพระพรหม ชำนี้แหละใหญ่ หรือแม้แต่เรื่อง อัญญาธาตุ
หากว่า อาตมาไม่ได้เอามาขยายก็จะไม่เข้าใจกันหรือ อัญญา
ธาตุ ซึ่งมีตำนานต้น บุคคลเรื่องราว มีอัญญาโกณฑัญญะ
ท่านก็เริ่มต้นด้วย การเทศน์ เปิดเผยโลกุตรธรรม เรื่องอนัตตา
พอเทศน์อนัตตาเสร็จ แม้แต่สูตรแรกก็ตาม ัมมจักกัปปวัตตน
สูตร ความสุดโต่งทั้ง ๒ ด้าน พออนัตตลักขณสูตร ก็ สูญญาตา
สองสูตรนี้ โภณฑัญญะ ต้องเข้าใจทางปฏิบัติเพื่อเข้าสู่ความ
เป็นกลาง ถ้าเข้าใจเพียงทางสายกลางใน มัชฌิมาปฏิปทา
คุณก็จะไม่มีอัญญาธาตุหรือ ได้แต่ตีตพิน สลายมันหย่อน

สลายมันตึงไป ก็ต้องให้พอดอย่างนี้เป็นต้น ก็ได้แต่เล่นพิณสะนะ
ไปตลอดกาล คุณไม่ได้เรื่องอะไร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันติอโศก
วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ที่อาตมาพาทำทุกวันนี้ มาถึงทุกวันนี้ มันเป็นเรื่องที่เป็นได้ยาก

รายละเอียด : สรุปลแล้วสิ่งต่างๆ ที่อาตมาพาทำทุกวันนี้
มาถึงทุกวันนี้ มันเป็นเรื่องที่เป็นได้ยาก มันเป็นเรื่องที่เป็นได้ยาก
ทนได้ยาก สละได้ยาก ชนะได้ยาก ๔ อย่างนี้ มันยาก ๔ ยาก
แต่มันได้ เพราะฉะนั้นได้มาเพียงเท่านี้ อาตมาพอใจ ยิ่งพูด
ได้เลย...ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไปพูดอย่างโลกๆ เลยกว่าอาตมามีแต่
กำไร พูดเป็นล้านวนโลกๆ นะ ต่อไปอาตมามีแต่กำไร แล้ว
พวกเราช่วยอาตมาทำให้คนจะได้มาเป็นอย่างนี้มาเป็น
อารยบุคคลมาเป็นชาวโลกุตระอย่างนี้ มันสุดยอดแห่งสมบัติ
สุดยอดแห่งมหาสมบัติ เป็นมหากุศลมหาสมบัติที่ไม่มีอะไร
ตีเท่า มันได้เป็นนามธรรม แต่มันมีวัตถุตามมาด้วยคือได้บุคคล
มาด้วยใช้ใหม่ ได้นามธรรม มีจิตวิญญาณและบุคคลตาม
จิตวิญญาณนั้นด้วย

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่
๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

ที่เขาฝึกสมาธิกัน

รายละเอียด : แม้แต่คนป่วย มันปวดก็รู้ว่าปวด แต่ว่าไอ้
ที่ป่วยเนี่ย จิตเรา ไปคิดว่ามันปวดเอง ไปอย่างนั้น อธิบายกัน
เอง ไม่เคยมีเลยอธิบายอยู่ในวงการศาสนาพุทธที่ไปนั่งสมาธิ
แล้วก็พูดกันอยู่เนี่ย สายพระสมาธิสายพระปฏิบัติเนี่ยไม่มีคำ
อธิบายอยู่ในพระไตรปิฎก ไม่มีใครอธิบาย ไม่มีเลยซักอรรถกถา

ที่มา ที่ไป : การสนทนาธรรมกับพ่อครู สมาธิพุทธ
เร็วจีและนั่งสนทนา บ้านราช วันพฤหัสบดีที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒

ที่เที่ยงคือวิชาจรณะสูงประเสริฐสุด

รายละเอียด : ทุกวันนี้ก็เถอะแม้แต่กษัตริย์ก็ต้องไหว
นักบวช แต่กษัตริย์แต่งตั้งนักบวชนะ อะไรอย่างนี้เป็นต้น
เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้เป็นความเป็นไปตามโลกโลกีย์ที่เป็น
สมมุติสังขจะ เพราะฉะนั้นไม่เที่ยง แต่ที่เที่ยงคือวิชาจรณะสูง
ประเสริฐสุด อันนี้ไม่แปรเปลี่ยน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ทุกกฎ

รายละเอียด : กรรมที่ทำชั่ว (ที่ไม่ได้กำหนดเป็นวินัย) แล้วก็ตั้งสมลงเป็นเป็นผลของกรรม (เรียกว่าวิบาก) ซึ่งโดยธรรมนั้นทุกกฎบางอย่างควรสารภาพผิด ควรขอโทษ ควรแก้ อาบัติก็ปลงอาบัติเสีย

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๖

ทุกข

รายละเอียด : ต้องทน หรือสิ่งที่ทนได้ยาก

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๙๑

ทุกขขันธุ์

รายละเอียด : ๑. ทุกข์รวบยอดเพราะความประชุมอยู่ของขันธุ์ ๒. ทุกข์รวบยอดเพราะการประชุมแห่งขันธุ์ ๕ อันยังอาศัยชีวิตอยู่

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๙, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๑๓

ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา

รายละเอียด : ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ หมายถึง มรรคมืองค์ ๘

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๕๒

ทุกขนิโรธ อัญญาณัง

รายละเอียด : ไม่รู้ความดับทุกข์

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ้งสุข รู้คุกซึ้งสัตว์ หน้า ๖๐

ทุกขวิญญาณ

รายละเอียด : ความทุกข์ที่ปรุงที่แต่งแล้ว

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๙๒

ทุกขสมุทเย อัญญาณัง

รายละเอียด : ไม่รู้เหตุให้เกิดทุกข์

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ้งสุข รู้คุกซึ้งสัตว์ หน้า ๖๐

ทุกขอารยสัจ

รายละเอียด : ๑. ทุกข์ร้ายที่แท้จริง ๒. ทุกข์ที่หลงแสงเงา โลภกี้ยารมณ หรือหลงสะสมโลกกี้ยารมณกันไปอย่างไม่รู้จักจบสิ้น

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๗๐, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๘๘

ทุกขัง

รายละเอียด : ๑. ทุกข์ ๒. ความไม่ดี ความไม่เจริญแท้ ความตกต่ำ ความไม่สนใจหมาย อากาที่ทนได้ยาก เป็นความลำบาก เป็นสิ่งที่ทรมาน เป็นของที่น่าเบื่อหน่าย

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๑๘, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๑๓

ทุกขายะ อัดตานัง ปทหติ

รายละเอียด : ตั้งตนอยู่บนความลำบาก

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๕๙

ทุกขินทริย

รายละเอียด : น้ำหนัก หรือความเข้มข้นของอารมณ์ ทุกข์ที่เกี่ยวข้องทั้งภายนอก ภายในว่าจัดจ้าน ปานกลาง หรือบางเบา

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๑๘

ทุกขเวทนา

รายละเอียด : ๑. การรับรู้ในสิ่งที่ต้องทน เช่น เจ็บ เป็นต้น ๒. โทมนัส ๓. อารมณ์ทุกข์ เป็นความรู้สึกไม่สบาย รวมๆ ไปทั้งนอกและใน

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๑๗, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๑, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๑๘

ทุกขเวทนีโย สัมผัสโส

รายละเอียด : สัมผัสเป็นที่ตั้งแห่งทุกขเวทนา

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๐

ทุกขโต

รายละเอียด : ๑. ด้วยความเป็นทุกขัง [ทุกข์] ๒. โดยความเป็นทุกข์

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๙๓, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๒๒, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๙๔, วิถีพุทธ หน้า ๕๐

ทุกข์

รายละเอียด : ทุกข์ คือ อากาการของจิตที่ทนได้ยาก มันไม่ต้องทน หรือไม่ทน มันก็ว่าง ไม่ต้องทนเลยแม้นิดแม้หน่อย หากมี ก็รู้ว่า มีอยู่ แต่ทนไม่ยากไม่ต้องทนกับทนได้นิดหน่อย ก็ต้องรู้ได้ด้วยตน ด้วยอาการ ลิงค ความต่างของเครื่องหมาย ที่จะหมัดกับเหลือน้อยน้ำมันยากจะแยกได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒

ทุกข์ ๑๐

รายละเอียด : ทุกข์ ๑๐ คือ สภาไม่สบายกาย ไม่สบายใจ ทนได้ยาก มี... ก. ทุกข์ที่เลี้ยงไม่ได้ (กายิกทุกข์ อันเกิดจากกาย) ๑. สภาทุกข์ (ทุกข์เองตามธรรมชาติ เกิด แก่ ตาย) ๒. นิพัททุกข์ (ทุกข์ประจำชีวิต ร้อน หนาว หิว กระจาย ปวดอุจจาระ ปวดปัสสาวะ) ๓. อาหารปริเยฎฐิทุกข์ (ทุกข์ในการหากินเลี้ยงชีพ) ๔. พยาธิทุกข์ (ทุกข์จากความเจ็บ ป่วย) ๕. วิปากทุกข์ (ทุกข์จากผลกรรม เลี้ยงวิบากเก่าไม่ได้) ๖. ทุกขันธ์ คือ ทุกข์รวบยอดเพราะการประชุมแห่งขันธ์ ๕ อันยังอาศัยมีชีวิตอยู่ มี รูป (กาย) เวทนา (ความรู้สึก) สัญญา (กำหนดจำ) สังขาร (ปรุงแต่ง) วิญญาณ (ความรู้) ข. ทุกข์ที่ เลี้ยงได้ (เจตสิกทุกข์ อันสามารถดับได้แท้) ๗. ปกิณกทุกข์ คือ ทุกข์จรแห่งกิเลส ได้แก่ ความโศก ปริเทวะ (คร่ำครวญ) ทุกข์ โทมนัส (เสียใจ) อุปายาส (คับแค้นใจ) เช่น เมื่อพรากจากคน ที่รัก หรือสิ่งอันเป็นที่รัก เป็นต้น ๘. สันตปาทุกข์ (ทุกข์ร้อน รุ่มใจอันเนื่องมาจากกิเลส ไฟราคะ ไฟโทสะ ไฟโมหะแผดเผา) ๙. สหคตทุกข์ (ทุกข์จากพัวพันไปด้วยกันกับโลก เช่น ลม ยศ สรรเสริญ โลภียสุข) ๑๐. วิวาหมุลกทุกข์ (ทุกข์จากเหตุทะเลาะ วิวาทกัน, ทุกข์มีสงครามวิวาทะเป็นรากเหง้า)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๐ อชิตมาณวกปัญหา นิทเทส ข้อ ๖๘ พระวิสุทธิมคค์ ปัญญาภิเทศ หน้า ๖๑๗-๖๒๑ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุธสุดลึก

ทุกข์ของหญิง ๕

รายละเอียด : ทุกข์ของหญิง ๕ อย่างที่จะได้รับ คือ ๑. หญิงสาวไปสู่ตระกูลสามี ย่อมพรากจากญาติของตน ๒. หญิงย่อมมีระดู (ประจำเดือน) ๓. หญิงย่อมมีครรภ์ ๔. หญิง ย่อมคลอดบุตร ๕. หญิงย่อมบำเรอชาย

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๘ อาเวณิกสูตร

ข้อ ๔๖๒-๔๖๖

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุธสุดลึก

ทุกข์ที่เลี้ยงไม่ได้

รายละเอียด : การปวดปัสสาวะ อุจจาระไปปลดทุกข์ เสียก็หาย

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ทุกข์ที่เลี้ยงไม่ได้

รายละเอียด : คือ ทุกข์เจ็บป่วยได้ใช้ สุขภาพไม่ดี มันเป็นทุกข์ที่เลี้ยงไม่ได้ ไม่มีใครอยากได้หรอกแต่มันก็เข้าไป ถึงตัวเพราะมันเป็นเรื่องกรรมวิบาก เขาไม่ได้เรียนรู้อกรรมวิบาก เมืองไทยเรียนรู้อกรรมวิบาก สุดท้ายก็จำนเรื่องกรรมวิบาก เราก็อพยายามแก้ไขวิบาก แก้ไขกรรมของเราไป

ที่มา ที่ไป : รายการพทุธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ทุกข์อริยสัจไม่ใช่ทุกข์ทางร่างกาย

รายละเอียด : อันนี้ก็คินะ ถ้าผู้ใดมีความเข้าใจว่าเรารู้ทุกข์รู้ความเจ็บปวด ที่จริงคำว่าทุกข์อริยสัจมันไม่ใช่ทุกข์ทางร่างกาย แต่เอาเถอะ คุณรู้ทุกข์ก็รู้ว่ามันมีคู่กับสุข ถ้าคุณเกิด ญาณปัญญา มันก็จะบรรเทาจากที่มีอาการมากมันก็จะบรรเทา ลงดีไม่ตีจะหายเลยด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓

ทุกคนเป็นครูของเรา

รายละเอียด : ผู้มีมิตรดีสหายดีจะเร็ว ทั้งผู้สูงผู้ต่ำเรา ผู้ต่ำกว่าเรา ก็จะช่วยเราได้ในบางเหลี่ยม อย่าไปหลงว่าตน รู้หมดรู้อบอย่างนั้นจะช้า บางทีเด็กไม่เพียงสาแสดงเราก็เลย เห็นความโค้งของเราเลย เด็กคนนั้นสอนเรา เด็กมันชื่อสะอาด เราก็อ่านของตนเองออก เราแท้ๆ ยังโค้ง ยังสู้เด็กสะอาดกว่า เราไม่ได้เลย เขาไม่รู้มากแต่เขาชื่อตรง แต่ละคนได้จากเด็กไม่ น้อย แล้วเด็กที่ชื่อตรงต่อสิ่งที่ดีจะเป็นครูของเรา เด็กมีความ ชื่อสัตย์มีความชื่อตรงจริงจังของเขาจะให้ประโยชน์แก่เราเยอะ

ที่มา ที่ไป : รายการพทุธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

ทศกริยาไม่ใช่กริยาที่ทรمانนะ แต่เป็นกริยาที่ไม่ดี

รายละเอียด : เทียบเคียงให้ฟังพระพุทธเจ้าท่านก็ลงมอมข้าวพอง เมื่อเกิดมาเป็นเจ้าชายลัทธิตถะกึ่งๆ ไปตามโลกที่มีจารีตมีวัฒนธรรมก็เป็นไปตามเขา เมื่อบวชก็เป็นเดียรฉัตร ออกป่า เขาทำทศกริยาต่างๆ ที่เป็นกริยาไม่เข้าทำ ทศกริยาไม่ใช่กริยาที่ทรمانนะ แต่เป็นกริยาที่ไม่ดี แต่การไปนั่งตะปู ยืนขาเดียว อดข้าว ก็ใช้ด้วย เป็นสารพัดที่มีอยู่ในสัมมาทิฐิ ไม่อยู่ในครรลองคลองธรรมของพระพุทธเจ้ามันอยู่นอกกริต ท่านก็ไปทำมาหมด อาตมาอยู่ในชาตินี้ปางนี้ อาตมาก็ยังไปหลงกับเขาอยู่เหมือนกับพระพุทธเจ้าไปหลงอยู่ ๖ ปี แล้วท่านก็ระลึกของเก่า ท่านไม่ได้ตรัสรู้หรือ ที่จริงพระพุทธเจ้าท่านตรัสรู้แล้วท่านมีสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ก่อนมาถึงชาตินี้ก่อนจะมาประสูติเป็นเจ้าชายลัทธิตถะ ท่านได้บรรลุมแล้ว มีสัมมาสัมโพธิญาณหมดแล้ว ในชาติที่เป็นเจ้าชายลัทธิตถะ ท่านไม่ได้ปฏิบัติธรรมอะไร ท่านไม่ได้ปฏิบัติธรรมเลย ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๖ ก็นั่งระลึกของเก่าว่าเป็นอย่างนี้เองหรือธรรมะต่างๆ เป็นอย่างนี้ ท่านก็ระลึกได้เลยแล้วก็เอามาสาธยาย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๓

ทุกวันนี้มีคนรับธรรมชาวอโศกได้เพิ่มขึ้น

รายละเอียด : ผู้เข้าใจก็เข้าใจที่อาตมาพูด เขียนมานี้ก็เข้าใจ อาตมาถึงว่าทุกวันนี้ก็มีคนรับได้และก็มีเพิ่มขึ้นนะไม่สูญเปล่า ได้ประโยชน์เพิ่มอีก ก็เลยมีกำลังใจฝืนสังขารจะไม่ยอมตายง่าย อาตมาฝืนสังขารได้ทุกวันนี้ยังแอ๊คเต้นพุทเวิร์คให้ดูได้นะ ไม่เหมือนคนแก่ แต่อยู่ในจิวรนี้ทำไม่ได้ไม่เข้าทำ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ยอดคนอาภัพที่มีระดับของศาสนาพุทธ วันศุกร์ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

ทุกสิ่งต้องพราจากกัน

รายละเอียด : ดีไม่ดีพวกคุณไม่ได้ร้องหรือเพราะพวกคุณตายก่อน แต่อย่าเพิ่งตายก่อนเลย ร้องก็ร้อง อาตมาตายก่อน พุดไปก็สิริมหาบายา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ศิลปะในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญา มัชฌิมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ทุกอย่างในโลกต้องมีคู่

รายละเอียด : ทุกอย่างต้องมีคู่ มีการเปรียบเทียบจึงจะชัดเจน ถ้าไม่มีสิ่งเปรียบเทียบกับก็จะไม่ชัดเจนอธิบายยาก เรียนรู้ไม่ได้ ต้องมีสิ่งที่ชัดเจนมาให้ต้องมีตัวต้องมีตัวมาทำให้ ถ้าไม่เช่นนั้นมันไม่ได้ ขอภัยยกตัวอย่าง ยกตัวอย่าง ผู้ที่ดำยกตัวอย่างมาเทียบกับอาตมาว่า อันนั้นไม่ใช่อาตมาว่าใช่ ก็คืออาตมายกตัวอย่าง อาตมาชาว ทางนั้นคือดำ (มหาบัวก็ดี ธัมมชโยก็ดีหรือองค์อื่นๆ ก็ตาม) และละไว้ในฐานที่เข้าใจยังไม่อยากจะพูด ยังไม่อยากจะหัก มันพุดไปไม่ดีเหมือนกับอาตมาไม่มีปฏิภาณรู้ว่า สิ่งที่จะควรจะยกเว้นก็ไม่ยกเว้น เป็นใครก็ให้ละไว้ในฐานที่เข้าใจกันเองก็แล้วกัน ใครแค้ไหนฉลาดผิดบ้าง ถูกบ้างก็ไม่รู้นะ สรุปแล้ว ถ้าเชื่อว่าอาตมาถูก สิ่งที่ดีตรงกันข้ามกับอาตมา หรือแม้จะไม่ตรงกันข้ามก็ค้านแย้งประมาถ ไหนก็แล้วแต่ มันก็คือสิ่งที่ไม่ตรงลงตัวเป็นหนึ่งเดียวกัน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

ทุกเข จ สุขสัจญญโน

รายละเอียด : วิปัสสนาในของที่เป็นทุกข์ว่าเป็นสุข หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๓๙

ทุกเข อัญญาณัง

รายละเอียด : ไม่รู้ทุกข์ หนังสืออ้างอิง : รู้คนซ่งสุข รู้คุกซ่งสัตว์ หน้า ๖๐

ทุกคติภัย

รายละเอียด : ภัยที่จะไปสู่รอกทางเสื่อม หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๗๑

ทุกคติ ๒ อย่าง

รายละเอียด : คือ ดำที่สุด สำหรับผู้ตกต่ำที่สุด มี ๒ ทางเท่านั้น ทางอื่นไม่มี ๒ ทางเท่านั้น ได้แก่ นรก กับ เดรัจฉาน หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๓๙

ทฎจลลละ

รายละเอียด : ความชั่ว ความไม่ดี ความไม่งาม หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๔๒

ทฤษฎี

รายละเอียด : ๑. เห็นได้ยาก ๒. เห็นตามได้ยาก
หนังสืออ้างอิง : อธิวโลกุตร หน้า ๘๑, รัฐคนข่งสุข รัฐคูก
ข่งสัตว์ หน้า ๒๒, พุททเป็นนอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๓๖

ทฤษฎีสภา

รายละเอียด : เห็นตามได้ยาก
ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสถิตธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

ทฤษฎีนิยามเสรี

รายละเอียด : คือขอพูดด้วยภาษาก่อนว่า ทฤษฎีนิยาม ไม่มี
เสรี มีแต่ความเห็นแก่ตัว เป็นแต่แก่พวกพ้อง ตามระดับของ
ความรัก ๑๐ มิติ เห็นแก่ตัวตั้งแต่สองคนเท่านั้น เห็นแก่ตัว
น้อยลง ก็ขยายไปให้ลูก มิติที่สูงมันไปก็ไปหาญาติ แล้วมิติที่
สูงขึ้นไปก็เพื่อสังคม นี่ก็เป็นการเห็นแก่ตัวที่น้อยลง เห็นแก่
ผู้อื่นมากขึ้นๆ มันก็ไม่ได้เป็นผู้ที่หมดความเห็นแก่ตัวหรือ
ขยายไปถึงเป็นแก่ประเทศตัวเอง เป็นชาตินิยม เป็นรัฐนิยม
เห็นแก่จักรวาลนิยม หรือทั่วไปไม่ได้กำหนดเป็นชาตินี้ประเทศ
นี้ แต่เผยแพร่ไปหมดให้ทั้งโลก ทั่วจักรวาลอย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ทฤษฎีไปสะ

รายละเอียด : บำรุงยาก คือคนที่ไม่ศึกษาฝึกฝน ดื้อดิ่ง
พัฒนาอยาก
หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๘๒

ทฤษฎีภาระ

รายละเอียด : เลี้ยงยาก คือกินยาก อยู่ยาก ไปยาก
มายาก นั่งยาก นอนยาก เป็นคนติดมากยึดมาก เจ้าศเจ้าอย่าง
เรื่องมาก อะไรก็ไม่ค่อยถูกใจเลือกนั้นเลือกนี้วนวายไปหมด...
หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๘๒

ทฤษฎีโพธ, ทฤษฎีโพธา

รายละเอียด : ๑. รู้ตามไม่ได้ง่าย ๆ ๒. ฟังเห็นได้ยาก
๓. รู้ตามได้ยาก ๔. รู้กันได้ยากยิ่ง
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๕๕, ๕๓๘, อธิว
โลกุตร หน้า ๘๑, รัฐคนข่งสุข รัฐคูกข่งสัตว์ หน้า ๒๒, ๑๒๔,
พุททเป็นนอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๓๖

ทฤษฎีผล

รายละเอียด : คือ ความอ่อนแอ พ่ายแพ้ ท้อแท้แล้ว
หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๑๗

ทฤษฎีกรรม

รายละเอียด : ผู้ทำงานอันมีหน้าที่เชื่อมโยงสัมพันธ์
หรือผู้เป็นตัวแทนทำหน้าที่
หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร
ฉบับ ๒๕๖ หน้า ๔๖

ทฤษฎีคัมภีร์

รายละเอียด : ไกลแสนไกลถึงไหนต่อไหน
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๗๗

ทฤษฎีนิพพาน

รายละเอียด : ทูเร นิพพาน คือ ห่างไกลจากนิพพาน
ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสถิตธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ทฤษฎีวิเวกา

รายละเอียด : ทูเร วิเวกา แปลว่า ไกลจากวิเวกคนไกล
จากวิเวก
ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการวิถีสถิต-
ธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

ทฤษฎีนิสสิโต

รายละเอียด : เครื่องอาศัย ๒ อย่าง
หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๓๔๗

ทเว หรือ เทวะ

รายละเอียด : แปลว่า ๒ อวิชชาคือดี ๒ นี้ไม่แตก พอค
ที่แยก ๒ นี้ออกได้ จึงเป็นรูปเป็นนามเป็นกาย แยกออกแล้ว
เป็น กายะ เป็นรูปเป็นนาม รูปนามก็คือเราเอง ๑. สิ่งที่ถูกรู้
๒. ตัวรู้ตัวประธาน พ่อครูว่า...คุณจะมีคุณนามรูป พระพุทธเจ้า
ท่านสรุปเอาไว้ในอาหาร ๔ วิญญาณาหาร คุณแยกวิญญาณ
ไม่ได้ คุณทำจิตในจิตของคุณให้เป็น ๒ เป็นนามกับรูป
นามกับรูปนี้ของคุณนะ รูปวัตถุแม้แต่รูปพีชะ เช่น อาหาร
ข้างนอก มันไม่มีจิตนิยามมันไม่รู้ตัวมัน วัตถุดินน้ำไฟลมมัน

ก็ไม่ว่าตัวมัน มันไม่มี ๒ แม้จะเป็น พีชะ มันก็ไม่มีนามไม่มี ๒ เป็นธาตุรู้ในระดับพีชะ มันรู้ในตัวมันเท่านั้น มันรู้ภายนอกไม่ได้เลย รู้ภายนอกไม่ได้ รู้ได้แต่ตัวมันเอง ถ้าเป็นจิตนิยามแล้ว ถึงจะรู้นอกรู้ใน มีทั้งนอกและใน เมื่อเป็นจิตนิยามมันอกมีใน จึงมีกายภายนอกและมีกายในกาย แล้วก็แยกกันไม่ออกนะ ทั้งกันไม่ได้ด้วย หากแยกได้ นี่เป็นภาษาสิริมหาสมา ยาแยกกัน ไม่ออกแต่แยกกันได้ด้วย แยกรู้ แยกดู ดูกลับไป ดูกลับมา ดูสองหน่วย ดูสองข้าง สูงที่สุดต้องรู้ ๒ ข้าง ข้างนี้กับข้างนี้ ๒ ข้าง ก็ชัดเจน พอแยกเป็น ๓ ข้างก็จะเป็น ๒ เหมือนกัน ๔ ข้าง จะเป็นคู่เหมือนกัน คุณรู้ ๒ แล้วก็รู้ ๓ รู้ ๔ รู้ ๕-๖ แต่ให้รู้ทีละ ๒ แล้วคุณจะชัดเจน แล้วก็รู้ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ รู้เลยไป หากคุณไม่จับคู่ก็จะไม่รู้หมดเลย ยิ่งมากเท่าไร ก็เอ้อเลย ก็จะไม่รู้อะไรของมันวะ เพราะฉะนั้นคุณต้องรวบรวมรู้ทีละ ๒ ถ้าคุณไม่รู้ทีละ ๒ ให้ชัดเจนว่านี่แหละคือ ๒ แยกเป็น ๒ ชัดเจน จะบอกคำขาวตชั่วสูงต่ำใหญ่เล็กอะไร ก็แล้วแต่ก็เป็น ๒ คุณก็จะชัดเจนทุกอย่างในทุกอย่าง หรือมากที่สุดเท่าที่คุณจะมากได้ เท่าที่คุณจะมีภูมิธรรม ไม่อย่างนั้น ก็รู้ไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

ท้าวสักกะความหมายทางธรรมาธิฐานแท้ๆ คือของตนเอง

รายละเอียด : อาตมาขออธิบายส่วนตัว ท้าวสักกะตาม ความรู้ของอาตมา ท้าวสักกะ เป็นบุคลาธิฐานขึ้นมาแทน เพื่อสำหรับคนที่ยังต้องอาศัยตัวตนบุคคล ถ้าหากเรานามธรรมแท้ๆ มันจะยากเขาจะไม่เข้าใจก็ต้องใช้สิ่งเหล่านี้แทน ซึ่งท้าวสักกะ ความหมายทางธรรมาธิฐานแท้ๆ นัยยะ คือของตนเอง ของใครก็ตาม เช่นเป็นธรรมะของพระพุทธเจ้า เป็นธรรมะที่มาอธิบายแบบบุคคลเป็นบุคลาธิฐาน แบบเป็นรูปร่างเป็นเรื่อง

ที่ฟังแล้วก็เข้าใจเป็นตัวตนให้รู้ไปก่อน สำหรับคนที่ต้องอาศัย แบบนี้ หากใช้ธรรมาธิฐานไปหมดก็ป่วยการเขาไม่เข้าใจ ก็ต้องอาศัยแบบนี้ เช่นคำว่าสักกะ แปลว่าเป็นใหญ่ก็คือ เป็นใหญ่ในตัวตนของตัวเอง หรือของคนอื่นก็เปรียบเทียบไป เช่นพระพุทธเจ้าก็เป็น ท้าวสักกะของพวกคุณแน่ สรุปแล้ว ท้าวสักกะคืออันเดียวกับพระเจ้า ของศาสนา god ถ้าอยู่ในตัวเองก็คือ ท้าวสักกะของตน คืออำนาจหรือพลังงานจิตของเราที่เป็นใหญ่อยู่ในตัวเรา คืออะไรอย่างไร สัมมาทิวณฐิมีการทำได้มีอำนาจมีน้ำหนักเท่าไร ของจริงในจิตวิญญานเราจริงๆ แล้วตัวตนในรูปร่างหน้าตาของท้าวสักกะไม่มีหรือ เป็นนามธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓

ท้าวสักกะเทวราชคือผู้ใหญ่ในโลก ของจิตวิญญาน

รายละเอียด : อันนี้ก็เกินภูมิอาตมาเหมือนกัน ตอบพอ ได้แต่ไม่ยืนยันว่าจะตอบถูกหมด อาตมาตอบได้ว่าท้าวสักกะ เทวราชเป็นอย่างไร แต่ไม่ยืนยันว่าถูกหมด แต่ว่าอาตมา อธิบายบุญอธิบายกายนั้นขอยืนยันว่าถูกหมด อาตมาเข้าใจ อย่างนี้ สักกะ โดยพยัญชนะ สักกะคือตัวตน ตัวเราของเรา สักกายะ กายคือรูปนามคือภาวะคู่ รูปนาม เป็นองค์ประกอบ ที่จะเป็นตัวตน เอารูปนามสองสภาพมาจับตัวตน มาแยก ธาตุรู้กับอีกสิ่งหนึ่งที่เรารู้สัมผัส สัมพันธ์ กันแล้วจะค่อยมี องค์ประกอบมีการขยายตัวต่อไปมีการสังขารกันไปเรื่อยๆ ที่นี้ ท้าวสักกะเทวราชคือผู้ที่เป็นใหญ่ในโลกของจิตวิญญาน เทวราช คือ เทวะ ของราชาที่ชื่อว่า สักกะ เป็นพระราชาของ เทวะทั้งหลาย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียรยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

๑ง

รายละเอียด : คือ ๑. จุดหมายปลายทาง ๒. ธงคือสิ่งที่จะต้องยึดถือไว้แล้วต้องดำเนินไปต้องถือธงไปด้วยนะ ชูธงไปจนกว่าจะเอาไปปักถึงที่หมายสุดท้าย ธ.ธง นี้หมายถึงพระเจ้าแผ่นดิน หมายถึงทุกอย่างที่เป็นความทรงอยู่ในเราคือจะอาศัยแม้ที่สุดเป็นพระอรหันต์แล้วยังต้องมีธงยังจะต้องอาศัยถ้าเคลื่อนไหวก็เป็น ธมม หรือ ธรรมะไป ธรรมะเป็นคำบาลี มี ม.ม้า ๒ ตัว ถ้าเป็นสันสกฤตก็มี ร.เรือ ๒ ตัว

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บบบ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

ธรรม

รายละเอียด : ๑. ทรงอยู่ ๒. สภาพที่ทรงอยู่นั้นๆ หรือสภาพที่กล่าวถึงนั้นมีอยู่ เป็นไปได้ ๓. ภาวะที่ยังมี, ภาวะที่ยังทรงไว้, ภาวะที่ยังทรงอยู่ และต้องเป็นฝ่ายดีเท่านั้น

คำอธิบาย : ธรรม หมายถึง สิ่งที่ทรงไว้เป็นแก่นชีพหรือสมบัติ หรือเป็นคุณค่าในตัวเรา (หนังสือคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? เล่ม ๑ หน้า ๔๕)

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คนซังสัตว์ หน้า ๑๒๑, คนคืออะไร? หน้า ๔๗๑, คำบุญคือบาป หน้า ๒๗๔, คนจะมีธรรมะได้อย่างไร? เล่ม ๑ หน้า ๔๕

ธรรม ๕ ที่ทำให้อยู่ผาสุก

รายละเอียด : ๑. ถึงพร้อมด้วยศีล ไม่ติเตียนผู้อื่นเพราะอริศีล (ต้องมีอริศีลเรื่องนั้นๆ แล้ว จึงจะติได้) ๒. เฟื่องดูกรรมของตนเอง ไม่เฟื่องโทษผู้อื่น ๓. ไม่มีชื่อเสียง ย่อมไม่สะดุ้ง* เพราะไม่มีชื่อเสียงนั้น (*ไม่สะดุ้ง = โน ปริตตสสติ) ๔. ได้โดยไม่ยาก โดยไม่ลำบาก ซึ่งฉานทั้ง ๔ ๕. กระทำให้แจ้งซึ่งเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ อันหาอาสวะมิได้

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ข้อ ๑๐๖, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ธรรมกถึก

รายละเอียด : ผู้แสดงธรรม, ผู้เทศนา, ผู้สอนธรรม, ผู้สืบทอดเนื้อหาธรรมที่เป็นพุทธ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๘, ๑๔๔

ธรรมกาย, พรหมกาย

รายละเอียด : ๑. ผู้ตื่น ตื่นจากฝัน ๒. ผู้มีกายอันเป็นธรรมสูงสุด หรือพรหมสูงสุด ๓. กาย คือองค์ประชุมของรูปนามที่สะอาดบริสุทธิ์จากกิเลสจริง

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๔๐, คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๘๗ หน้า ๔๔

ธรรมคุ้มครองโลก ๒

รายละเอียด : ธรรมฝ่ายขาว ๒ อย่างนี้ย่อมคุ้มครองโลก ๑. ความละเอียดต่อการกระทำผิด ๒. ความเกรงกลัวต่อการกระทำผิด หากไม่มีธรรม ๒ อย่างนี้คุ้มครองโลก โลกจะถึงความล่าช้าอันเกี่ยวเนื่องดิรัจฉาน

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ ปฐมปณิณาสกข์ ข้อ ๒๕๕

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตถิก

ธรรมจักขุ

รายละเอียด : ๑. ตาทิพย์ ๒. ดวงตาแห่งธรรม

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๐๐, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๘

ธรรมชาติ ๕

รายละเอียด : คือ พระพุทธเจ้าท่านสอนนิกายที่มาบวชใหม่จะมีมูลกรรมฐาน ๕ ให้พิจารณาก่อนอุปัชฌาย์จะสอนให้แยกกาย แยกจิต

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

ธรรมชาติ

รายละเอียด : ๑. สภาพที่มีอยู่ คือยังไม่สูญ ยังมีใช้สภาพไม่มี ๒. ธรรมะที่หมายถึงสภาพที่ยังมีอยู่ ยังไม่ดับสนิท ๓. ชาติที่มีอยู่ในธรรม

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๗๑, ๔๘๗, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๑

ธรรมดาของสังฆธรรม

รายละเอียด : ธรรมดาของสังฆธรรม คือ ความเป็นหนึ่งเดียว ดูเหมือนแยกตัวตน แต่ก็คือสังฆธรรมที่นำเสนอว่าอันนี้ตั้งขึ้นไหน ก็แยกให้รู้ไปวันนี้ตั้งขึ้นไหนก็ว่าไปแจกแจงให้รู้ ทั้งลำดับชั้นตอนความมากความน้อยความต่ำความสูง ความเจริญความเสื่อมหากไม่เพ่งโทษว่าไปพุดยกตนข่มคนอื่นก็เป็นธรรมชาติธรรมดาของสังฆธรรมพูดความดีก็ต้องเหนือกว่าความชั่วเหนือกว่าความชั่วมากต้องข่มเยอะ เหนือกว่าสูงก็ต้องข่มมาก เลี้ยงไม่ออกที่จะต้องสื่อสังขะ ทุกวันนี้สมณะโพธิรักษ์ยากมากที่ต้องพูดตรงๆ พุดแฝงยิ่งยากก็เห็นใจท่านผู้ฟัง คนเรามีสามัญสำนึกว่าอย่าไปอวดสิ่งที่ตัวเองมีตัวเองดีมันเป็นคุณธรรมชั้น ๑ ระดับหนึ่ง อย่าไปอวดให้คนอื่นเห็นเอง รู้เองซึ่งมันก็จริงในระดับหนึ่ง แต่มันดีจนกระทั่งขนาดบอกแล้วบอกอีก คนที่เข้าใจยังไม่เข้าใจไม่ตีแม่แต่คนที่เข้าใจแล้วบอกไปแล้วนี่ คนเขาเข้าใจแล้วนะก็ยังไม่เชื่อ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

ธรรมดาธรรมชาติของจิตวิญญาณมนุษย์ต้องมี ๒

รายละเอียด : มันมีอยู่สองขั้ว เจตกับปัญญา หรือศรัทธากับปัญญา ต่างกันอย่างไรบ้าง มันลึกซึ้งซับซ้อนละเอียดมาก แล้วต้องมี ๒ สายนี้เป็นธรรมชาติธรรมดาของจิตวิญญาณมนุษย์ อาตมาก็ไม่รู้จะว่าอย่างไร มันเป็นแก่นแกน แกนเจตคือแกนศรัทธาก็เป็นลักษณะหนึ่ง แกนปัญญาก็อีกลักษณะ มีลักษณะของมันอีกเยอะอาตมาก็ไม่เก่งจะอธิบายให้ละเอียดตลอดได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสันติธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ธรรมทำให้ผาสุก ๕

รายละเอียด : เหตุ ๕ อย่างที่ทำให้เป็นอยู่ผาสุกร่วมกัน ๑. เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศีล ไม่ติเตียนผู้อื่นด้วยอธิศีล (ศีลชั้นสูง) ๒. เป็นผู้เพ่งดูตน ไม่เพ่งโทษผู้อื่น ๓. เป็นผู้ไม่มีชื่อเสียง ย่อมไม่สะดุ้งเพราะความไม่มีชื่อเสียง ๔. เป็นผู้ได้โดยไมยาก ไม่ลำบาก ซึ่งฉาน ๕. เป็นผู้กระทำให้งั่งซึ่งเจโตวิมุต ปัญญาวิมุต อันหาอาสวะ (กิเลสที่หมักหมมในสันดาน) มิได้

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ อานันทสูตร ข้อ ๑๐๖

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติ

ธรรมนิยาม

รายละเอียด : ความเป็นไปอันมีระเบียบแน่นอนของธรรมชาติ ซึ่งแบ่งได้เป็น อุตฺ พิชะ จิต กรรม ธรรม

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๒

ธรรมนิยาม ๓

รายละเอียด : คือ ไตรลักษณ์โลกีย์ (การเกิดขึ้น การตั้งอยู่ การดับไป = สามัญลักษณ์ของโลกีย์) ที่เป็นสามัญของคนชาวโลกีย์ธรรมดาเท่านั้น

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๗/๑

ธรรมนิยาม ๕

รายละเอียด : ๑. อุตฺ คือพลังงานสามัญวัตถุทางฟิสิกส์ เช่นความร้อน แสงเสียงแม่เหล็ก เป็นพลังงานของมหจักรวาลของเอกภพ เป็นสามัญทั่วไป พลังงานเหล่านี้ไม่เป็นชีวิต แม้จะพลังงานวิเศษเท่าใดก็ตามก็ไม่ใช่ชีวิต เช่น พลังงานนิวเคลียร์ พลังงานนาโน เราจับหยิบมาใช้ได้ไม่ใช่ว่า แม้สูงส่งแรงมีอำนาจพิเศษเท่าใดก็ไม่ใช่ชีวิต เรียกว่าแค่คุณหาตุเท่านั้น ๒. พิชะ หรือพิช เป็นพลังงานในระดับที่ปรับตัวสูงกว่าอุตฺ สามารถพัฒนาอัตโนมัตินของตนเองได้ สามารถให้เกิดหรือดับเองได้ มันสามารถสังเคราะห์เองได้แล้วก็ดับไปตามกำหนดได้ แต่ไม่มีความรู้สึก ไม่เจ็บปวด ไม่สุขทุกข์ ไม่ดีใจเสียใจ จึงไม่มีบุญหรือบาป ใครบอกว่าไปพรากพิช ก็บาปสิ คนที่พุดเช่นนี้ยังไม่เข้าใจรายละเอียด มันไม่มีโลกโกรธหลง มันมีอัตโนมัตินมันมีสัญญาของมันเองว่าจะเอาธาตุอันไหนมาสังเคราะห์หรือสังขารได้ ๓. จิตนิยาม หรือวิญญาณ อันนี้พัฒนาตนสังเคราะห์มาเป็นขั้นที่มีวิญญาณ เรียกว่าพลังงานที่มีวิญญาณครอง หรือกรรมครอง เรียกว่า อุปาทินกสังขาร มีกรรมบาปกรรมบุญ เช่นสัตว์เดรัจฉาน ตั้งแต่สัตว์ชั้นต่ำเซลล์เดียวไป มันก็มีของมันชื่อ แล้วพัฒนามาเป็นสัตว์ชั้นสูง เป็นเดรัจฉาน เป็นคนคนที่เวียนตายไปเกิดเป็นเดรัจฉานไปใช้วิบากก็เป็นได้เป็นจริง สัตว์พวกนี้มีเวทนา มีวิญญาณ มีรักมีชัง มีโลภ โกรธหลง มีมากน้อยตามระดับ สัตว์ชั้นต่ำก็มีน้อย สัตว์ชั้นสูงก็ยังมีมาก แค่นมาก รักมากก็ได้ ถ้าไม่ศึกษาธรรมะก็จะไปตามพลังงานไปตามกรรม จิตนิยาม จะเรียนรู้กรรมได้ มีกรรมด้วย ผู้ที่เรียนรู้เรื่องกรรมได้ เรียกว่า เวไนยสัตว์ รู้ว่ากรรมนี้พาเกิด พาเป็นไปแต่ละศาสนาก็อธิบายไปตามภูมิ แต่พุทธเรียนรู้เรื่องชาติตัวที่สองนี้แหละ สัตว์ที่เป็นจิตนิยามนี้แบ่งเป็น เวไนยสัตว์และ

อเวไนยสัตว์ พวกอเวไนยฯ คือพวกที่สอนเรื่องกรรมวิบากไม่ได้ ซึ่งแม้เป็นชาวพุทธแต่ไม่สนใจเรื่องกรรมวิบาก แย่งชิงทุจริต โดยไม่ใส่ใจสังขารกรรม ก็วนเวียนไปตกนรกเยอะ แม้พระพุทธเจ้า ก็เป็นเพียงผู้ชี้ทาง ไม่มีใครเก่งแก้กรรมได้ แต่มีบางคนเก่งกว่า พระพุทธเจ้าบอกว่าแก้กรรมได้ คนนี้น่ากลัวจริงๆ เลย แล้วคนพวกนี้รายนะไปแก้กรรมวิบาก ๔. ธรรมนูญฯ เป็นผลของกรรมหรือการกระทำ ทำชั่วทำดีทางกาย วาจา ใจ ซึ่งเวไนยสัตว์คือสัตว์ที่สอนให้ละชั่วทำดีได้ อาจจะถูกขัดขวางบางศาสนาได้เป็นนิสัยที่สะสม แต่จะไม่ถึงขั้น วิสัย ของพุทธเท่านั้นจะทำถึงวิสัยได้ เวไนยสัตว์ระดับกัลยาณชน ก็ทำดีละชั่ว แต่ไม่รู้โลกุตระ ส่วนเวไนยสัตว์ระดับรู้โลกุตระจะรู้จักตัวกิเลส แล้วมีวิธีดับกิเลสได้ ดับชาติได้ ให้ชาติตัวนี้ตายจริง นี่คือศาสนาพุทธมีตัวนี้ที่พิเศษ สามารถดับตัวชาติไม่ให้เกิดขณะที่ยังมีชีวิตอยู่เป็นๆ นี้แหละ ก็จะเรียนรู้ได้จากชาติที่เกิดจากกรรม โดยเฉพาะที่เกิดจากใจนี้แหละ ใจเป็นประธานของทุกอย่าง ๕. ธรรมนูญฯ คือสิ่งทรงไว้ โดยเฉพาะในจิต จิตที่เป็นอกุศลจิตก็ฆ่าให้ตายไปเลย ไม่ทรงไว้ซึ่งอกุศลจิตหรืออกุศลธรรม ไม่ให้ตั้งหรือทรงไว้ ให้เหลือแต่กุศลธรรม เป็นการทรงไว้ซึ่งนามธรรม แม้จะเหลือเล็กน้อยเท่าใดก็รู้ ให้ดับหมดไม่กลับกำเริบอีกสุดเลยก็ได้ ยืนยันได้ว่ามันไม่เกิดอีก นี่คือพลังงาน ๕ อย่าง เราต้องดับชาติในธรรมะ ธรรมะพระพุทธเจ้าคือธรรมะที่ดับชาติ ถ้าไม่ดับถึงชาติก็ไม่ถึงโลกุตระ สิ่งที่ทรงอยู่ก็มีแต่สัตว์ประเสริฐไม่มีสัตว์ชั้นเลวเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม เรื่อง รู้แจ้งชาติ ๕ ถึงธรรมาธิปไตย วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๖

ธรรมนูญฯ ๕ รู้จากผู้รู้ระดับพระพุทธเจ้า หรือสยงอภิญญา

รายละเอียด : จิตคือธาตุรู้ คือสิ่งหนึ่งที่เกิดจากภาวะมนุษย์กับสัตว์ สัตว์ไตรภพสัตว์เชลล์เดียวเป็นสัตว์ที่มีจิตหรือเรียกว่า จิตนิยาม เริ่มมีธาตุรู้ซึ่งมันต่างกับกับพินนิยาม อุดุนิยาม ๓ สภาพนี้อีกเหมือนกัน หรือทั้งธรรมนูญฯ ๕ อย่างนี้เดาเอาไม่ได้ จะมาเที่ยวได้สุรุ้เจอยๆ ไม่ได้ต้องรู้จากผู้รู้ ระดับพระพุทธเจ้าหรือสัตบุรุษ อย่างน้อยก็ต้องเป็นสยงอภิญญา อย่างอาดมา อาตมาไม่ได้อธิบายเรื่องธรรมนูญฯ ๕ ซึ่งต่างกับกับธรรมชาติ นิยามคือการกำหนด กำกับกรอบความรู้ลงไป ส่วนธรรมชาติเป็นค่ากลางๆ นิยามก็คือ definition การกำหนดความหมายอยู่ในกรอบขอบเขตหนึ่ง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓

ธรรมนูญฯ

รายละเอียด : คือคำสอนก็กล่าวเป็นคำสอน แล้วอธิบายคำสอนนั้นๆ ไป ผู้สอนก็สอนอธิบายได้ที่ละคน ธรรมนูญฯ อย่าเอามาสดสอนพร้อมกันตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ธรรมนูญฯ ใช้นามาสอนทีละคนได้ และห้ามนำคำสอนมาสดโชว์พร้อมกัน ซึ่งก็มี วินัย ห้ามแล้ว ขึ้นทำก็ อาบัติ ทุกคำกล่าว กล่าวหนึ่งคำ อาบัติหนึ่งตัว กล่าวมากขึ้นไปก็คำ ก็อาบัติไปตามจริง กล่าวเท่าใด ก็อาบัติเท่านั้น ยิ่งกล่าวมากก็ยิ่งอาบัติมาก

หนังสืออ้างอิง : การสดมณต์ของพระพุทธศาสนา หน้า ๒๗

ธรรมนูญฯตรา

รายละเอียด : คือ สัญลักษณ์เพื่อให้เกิดพลังรวมนำพากันไปสู่จุดหมายปลายทางของชาวโคก คือ เบิกบาน แจ่มใส มัธยมล์ สุภาพ สงบ หมดความอยาก ล้นความเสพ

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๘๗

ธรรมนูญธรส

รายละเอียด : คนไหนไม่ชอบฟังซ้ำฟังวน ก็ไม่มีสิทธิ์ปฏิบัติแหงทะเลรอบธรรมะพระพุทธเจ้าได้ ก็จะไม่เห็นความสำคัญ ส่วนคนที่ฟังแล้วยิ่งซ้ำแล้วก็ขยายซ้ำวน เห็นแง่มุมที่ออกไป ฟังแล้วจึงเกิดธรรมธรส มีความพิสดารหลากหลายของธรรมะแง่มุมต่างๆ ของธรรมะมันก็ยิ่งจะขึ้นใจ คนที่ไม่เข้าใจธรรมะองค์ประกอบรายละเอียดอย่างที่ว่านี้ก็ยาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ธรรมนูญธรส วิมุติธรส

รายละเอียด : อธิบายไปซ้ำๆ จนบางคนบอกว่ารู้แล้วรู้แล้ว แต่ถ้าปฏิบัติแล้วจะเข้าใจไม่เบื่อหรืออกมันมีนัยยะที่สัมผัสกับเรื่องนั้นเรื่องนี้ เราก็จะเข้าใจมากขึ้นได้แล้วปฏิบัติ ยิ่งตัวเองมีความรู้และเอาไปปฏิบัติได้ผล มันจะเห็นที่มันละเอียดขึ้นไปอีกไม่มีเบื่อง่ายๆ ในที่สุดคุณเป็นพระอรหันต์ คุณจะสบายแล้ว ก็จะไม่เบื่อหรืออก ธรรมะพระพุทธเจ้าโลกุตระแล้วไม่มีวันเบื่อ แม้แต่เป็นพระอรหันต์ก็มี ธรรมธรส มีวิมุติธรส ไม่มีธรสอื่นเท่าเทียมเลย เป็นความมหัศจรรย์ในความมหัศจรรย์ ๘ ข้อ มหาสมุทรไม่มีธรสอื่นเทียบเท่า มีธรสเดียวคือธรสเค็ม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ธรรมลักษณะ ๗ ประการของเวทนา

รายละเอียด : ๑. รู้จักเวทนา ๓ ๒. รู้เหตุเกิดเวทนา (เพราะผัสสะเกิด) ๓. รู้ความดับเวทนา (เพราะผัสสะดับ) ๔. รู้วิธีดับเวทนา ๕. รู้สัทธาของเวทนา ๖. รู้อำนาจของเวทนา ๗. รู้นิสสรณะของเวทนา (นำออกเสียซึ่งฉันทราคะ ฯลฯ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๘ ข้อ ๔๓๘, ธรรมมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ธรรมล้างอธรรม ๖

รายละเอียด : การปฏิบัติธรรมให้มาก ให้เกิดผลย่อมล้างกิเลสได้ ๑. เมตตา (เห็นใจมีจิตคิดช่วยเหลือ) มากขึ้น จะละพยาบาทได้ ๒. กรุณา (ลงมือช่วยเหลือ) มากขึ้น จะละความเบียดเบียนได้ ๓. มุทิตา (ใจยินดีขณะช่วยเหลือ) มากขึ้น จะละความไม่ยินดีได้ ๔. อุเบกขา (วางใจเฉยเมื่อทำดีนั้นแล้ว) มากขึ้น จะละกระทบกระทั่งขัดเคืองได้ ๕. เห็นอสุภะ (ความสกปรกของกาย) มากขึ้น จะละความกำหนัดได้ ๖. เห็นอนิจจังสังขยา (กำหนดรู้ความไม่เที่ยง) มากขึ้น จะละการถือเอาถือเราได้

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๓ มหาลาหุโลวาหสูตร ข้อ ๑๔๕

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธอรรถสติก

ธรรมวิจยสัมโพชฌงค์

รายละเอียด : คือ ธาตุรู้ของตัวเอง ที่มันมีประสิทธิภาพอีกชนิดหนึ่งที่เรียกว่า ธรรมวิจย ที่เป็นโพชฌงค์เป็นองค์แห่งความตรัสรู้ สามารถที่จะรู้แยกแยะรู้เลยว่าความเป็นภาวะ ๒๘ เป็นอย่างไรแล้วปฏิบัติ ในรูป ๒๘ คือ ลักษณะของจิตวิญญาณ ในมิติต่างๆ แ่งเชิงต่างๆ ความเป็นจิต มันมีวิจิตรพิสดารต่างๆ มากมาย จะสามารถแยกแยะรู้สิ่งเหล่านี้ในวิญญาณ วิญญาณ คือ ภาษารวมของธาตุรู้ทั้งหมด แล้วยกแยกแยะได้เป็น ๒๘

ที่มา ที่ไป : รายการวิดิอภิชัยธรรม บ้านราช เวทนาดอกเดียวปลิดวิญญาณ ตอนที่ ๒ วันอาทิตย์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

ธรรมวินัยนำอัครจริย ๘ / มหาสมุทรรนำอัครจริย ๘

รายละเอียด : ๑. ธรรมวินัยนี้มีการศึกษาไปตามลำดับ กระทำไปตามลำดับ ปฏิบัติไปตามลำดับ มิใช่บรรลอรหัตผลโดยตรง เสมือนมหาสมุทรลาด ลุ่ม ลีกลงไปโดยลำดับไม่โกรกชั้นเหมือนแหวน ๒. สวางไม่ล่องละเมิดลิกขาบทที่ทรงบัญญัติ

ไว้แม้เพราะเหตุแห่งชีวิต เสมือนมหาสมุทรเต็มเปี่ยมอยู่เสมอไม่ล้นฝั่ง ๓. สงฆ์ไม่อยู่ร่วมกับผู้ทุศีล เน้าใน ชุ่มด้วยกิเลสประชุมกันยกวัตร (ห้ามร่วมทำกิจวัตรและสังฆกรรม) ทันที่ เสมือนมหาสมุทรไม่เคลื่อนด้วยซากศพ คลื่นย่อมซัดซากศพเข้าหาฝั่งให้ขึ้นบกโดยพลัน ๔. กษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ ศูทร บวชในธรรมวินัยนี้ ละชื่อและตระกูลเดิม นับเป็นสมณศากยบุตรทั้งนั้น เสมือนแม่น้ำใหญ่หลายสาย ไหลไปถึงมหาสมุทรย่อมละชื่อและโคตรเดิมหมดนับเป็นมหาสมุทรนั้นเทียว ๕. ภิกษุจำนวนมาก แม้บริณพพานดับสูญไปแล้วสภาวะแห่งนิพพานก็ไม่มีพร่องหรือเต็มเลย เสมือนบรรดาแม่น้ำและสายฝนไหลไปรวมที่มหาสมุทร มหาสมุทรก็ไม่มีพร่องหรือเต็มเลย ๖. ธรรมวินัยนี้มีวิมุตติรสเดียว เสมือนมหาสมุทร มีรสเค็มรสเดียว ๗. มีรัตนะ (ของมีค่า) มากมาย ในธรรมวินัยนี้ เช่น สติปฏิฐาน ๔, สัมมปธาน ๔, อิทธิบาท ๔, อินทรีย์ ๕, พละ ๕, โพชฌงค์ ๗, อาริยมรรคมีองค์ ๘ เสมือนมีรัตนะมากมายในมหาสมุทร เช่น แก้วมุกดา แก้วมณี แก้วไพฑูรย์ แก้วประพาฬ สังข์ คีลา เงิน ทอง ทับทิม มรกต ๘. ธรรมวินัยนี้เป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตใหญ่ๆ คือ พระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี พระอรหันต์ เสมือนมหาสมุทรเป็นที่อาศัยของสิ่งมีชีวิตใหญ่ๆ คือ ปลาตมิ ปลาตมิวงคลา ปลาตมิรมิงคลา พวกอสูร นาค คนธรรพ์

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ปหาราทสูตร ข้อ ๑๐๙

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธอรรถสติก

ธรรมวินัยวิปริต

รายละเอียด : คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคล แสดงพฤติกรรมหรือกิจกรรม หรืออธิบายศีล อธิบายวินัย อธิบาย พุทธธรรมไม่ตรงสัจธรรม ไม่ตรงกับความจริงที่ควรจะเป็น ทำให้ธรรมวินัยบิดเบือนผิดเพี้ยนไป ซึ่งเป็นเรื่องเสียหายร้ายแรงมาก เพราะเป็นเหตุให้ศาสนาเสื่อม ภาษารวมสมัยใช้ว่า ธรรมวินัยวิปริต

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๔๗

ธรรมสามมี

รายละเอียด : คือเจ้าของธรรมะคือพระพุทธเจ้า ธรรมะจึงเป็นของพระพุทธเจ้าเอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

ธรรมะ

รายละเอียด : คือ สิ่งที่ทรงไว้ ก็ทรงไว้ ทั้งความรู้อันทั้งพลังงาน ที่ตกหนักหนักกันไว้ ซึ่งมีทั้งแรงปัญญา เจตที่รู้จัก ดีชั่ว ถูกผิด บาปบุญ คุณโทษ ควรไม่ควร ซึ่งเป็นความสมบูรณ์ของธาตุจิตวิญญาณหรือจิตนิยามที่สูงสุด เป็นโลกุตระ ที่รู้จักกรรม รู้จักธรรม รู้จักสิ่งที่ควรทรงไว้ ใช้ปัญญาใช้ปัญญาทำ เพื่อให้เกิดการทรงไว้ ดูดไว้ ได้แน่น ได้เร็ว และสลัดออก ปลดปล่อย ปลงวางก็ไว

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๖๑

ธรรมะ

รายละเอียด : คือ ธรรมะเป็นคำกลางๆ ที่แปลว่า สิ่งดีงาม ถ้าเริ่มไม่มีสิ่งดีงามก็แปลว่า จะมีอะไร คนเราควรอยู่กับสิ่งที่ควรให้มีธรรมะเพิ่มขึ้นต้องรู้ว่าธรรมะคือความดีงามที่ทำให้เจริญขึ้น

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบาย รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอโศก ครั้งที่ ๗๑

ธรรมะ ๑

รายละเอียด : คือ สิ่งที่ดีได้ คือ เหตุแห่งทุกข์ คืออกุศลจิต ที่เป็นสิ่งที่เลวร้ายในความเป็นมนุษย์

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๑๗

ธรรมะ ๒

รายละเอียด : ศาสนาพุทธถ้า ธาตุรู้ พัฒนาเจริญขึ้นๆ เข้าชั้น ฉลาด ที่เป็น ความฉลาด เรียกได้ว่า ปัญญา นั้นต้องเกิดอย่างมี สัมผัส ของ รูปกับนาม ต้องมี กาย ซึ่งนั่นก็คือ ธรรมะ ๒ ที่มีปฏิกริยาต่อกันอยู่ ไม่ใช่ ธาตุตัวเดียว แต่มีอยู่ ๒ เป็น เทวะ เสมอ จะเป็น ธาตุตัวเดียว หรือเป็น ธรรมะเดียวที่ชอบใช้คำเรียก เบี้ยวบาลี กันไปว่ามัน ผุดเกิด หรือมีอะไร โผล่ขึ้นเอง โดยไม่มี เหตุ ไม่มีที่มาที่ไป ไม่มีอิทัปปัจจยตา ไม่มีสัมผัสภายนอก เชื่อมต่อเข้ามาภายใน ความเห็นแบบนี้ไม่ใช่สัมมาทิฐิ แบบพุทธ หรือแม้มีผัสสะภายนอกก็เถอะ แต่การปฏิบัติไม่มี ธรรมวิจยในธรรมะ ๒ (เทว ธัมมา) แล้วจัดการฆ่าเฉพาะ กิเลส ใน ธรรมะ ๒ ด้วย ปทาน ๕ ให้เหลือแค่ ธรรมะ ๑ ไม่ได้ ก็ไม่ใช่ ปัญญา ที่รู้จักู้แจ้งรู้จริง ความจริง ตามความเป็นจริง (พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๐ : ทูเยนะ เวทนีเย

เอกโมสธนา ภวันติ) พุทธแท้ที่สัมมาทิฐิหากเอาจริงเป็นผู้ปฏิบัติจะสามารถกำจัดกิเลสใน ธรรมะ ๒ ให้ดับสำเร็จลงได้เหลือ ธรรมะ ๑ บริบูรณ์ด้วย ปทาน ๕ อย่างเป็นลำดับลาด ลุ่ม เรียบ ไม่ขรุขระ เหมือนฝั่งทะเล (พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ข้อ ๑๐๙ ปหาราทสูตร) ธรรมะ ๑ เป็นประธานคือ ปัญญา ส่วนอีก ธรรมะ ๑ เป็น ตัวกิเลส เราจึงจะเห็น ตัวกิเลส มาให้กำจัดเพราะมันของตนเองทั้ง ๒ ภาวะทั้งประธานทั้งกิเลส (ธรรมะ ๒ = เทว)

หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะ ได้อย่างไร หน้า ๒๙

ธรรมะ ๒

รายละเอียด : ผู้ปฏิบัติต้องใช้ กาย เป็นฐานปฏิบัติ แล้วก็ปฏิบัติให้เกิด ธรรมะ ๑ (เอกัคคตธรรม) ให้ได้ ด้วยการวิจยธรรม อย่างสำคัญ (ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์) จึงจะสามารถเลือกเฟ้น อากาโร ที่เป็น ตัณหา เหตุแห่งทุกข์ได้ถูก ภาวะที่ตรงแท้ในตน เรียกว่าต้อง มีความรู้ความเห็นที่ว่าตัวตนของตนโดยมีผัสสะ (คือไม่ใช่แค่รู้ ทิฐิ-ตรรกะ) (พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๐) โดยมี ผัสสะ มี ที่ตั้ง-หลักแหล่ง อัน สัมผัส ๖ ได้แก่ เวทนา นั่นเอง และในพระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๕๙-๙๐ ด้วยที่พระองค์เน้นไว้ชัด

คำอธิบาย : ดูกรอานนท์ ธรรมทั้งสองเหล่านี้รวมเป็นอันเดียวกันกับเวทนา โดยส่วนสอง ด้วยประการดังนี้แล ฯ ก็คำนี้ว่า เพราะผัสสะเป็นปัจจัยจึงเกิดเวทนา เรากล่าวอธิบายดังต่อไปนี้ จักขุสัมผัส โสตสัมผัส ฆานสัมผัส ชิวหา สัมผัส กายสัมผัส มโนสัมผัส เมื่อไม่มีผัสสะโดยประการทั้งปวง เพราะดับผัสสะเสียได้เวทนาจะพึงปรากฏได้บ้างไหม ฯ ไม่ได้เลย พระเจ้าข้า ฯ เพราะเหตุฉะนั้นแหละ อานนท์ เหตุ นิทาน สมุทัย ปัจจัยแห่งเวทนา ก็คือผัสสะ นั่นเอง ฯ ก็คำนี้ว่า เพราะนามรูปเป็นปัจจัยจึงเกิดผัสสะ เรากล่าวอธิบายดังต่อไปนี้ ดูกรอานนท์ เธอพึงทราบความข้อนี้โดยปริยายแม้นี้ เหมือนที่เราได้กล่าว ไว้ว่า เพราะ นามรูปเป็นปัจจัยจึงเกิดผัสสะ ดูกรอานนท์ การบัญญัตินามกาย ต้องพร้อมด้วยอาการ เพศ นิमित อุเทศ เมื่ออาการ เพศ นิमित และอุเทศ นั้นๆ ไม่มี การสัมผัสเพียงแต่ชื่อในรูปกายจะพึง ปรากฏได้บ้างไหม ฯ ไม่ได้เลย พระเจ้าข้า ฯ ดูกรอานนท์ การบัญญัติรูปกาย ต้องพร้อมด้วยอาการ เพศ นิमित อุเทศ เมื่ออาการ เพศ นิमित อุเทศนั้นๆ ไม่มี การสัมผัส โดยการกระทบ จะพึง ปรากฏในนามกายได้บ้างไหม ฯ ไม่ได้เลย พระเจ้าข้า ฯ ดูกรอานนท์ การบัญญัตินามก็ดี รูปกายก็ดี ต้องพร้อมด้วยอาการ เพศ นิमित อุเทศ เมื่ออาการ เพศ นิमित

อุเทศนั้นๆ ไม่มี การสัมผัสเพียงแต่ชื่อ ก็ดี การสัมผัสโดยการกระทบ ก็ดี จะพึงปรากฏได้บ้างไหม ๆ ไม่ได้เลย พระเจ้าข้า ๆ

ดูกรอานนท์ การบัญญัตินามรูปต้องพร้อมด้วยอาการ เพศนิमित อุเทศ เมื่ออาการ เพศ นิमित อุเทศนั้นๆ ไม่มี ผัสสะจะพึงปรากฏได้บ้างไหม ๆ ไม่ได้เลย พระเจ้าข้า ๆ เพราะเหตุ นั้นแหละ อานนท์ เหตุ นิทาน สมุทัย ปัจจัยแห่งผัสสะ ก็คือ นามรูป นั้นเอง ฯ...

หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะ ได้อย่างไร? หน้า ๑๑๗-๑๑๘

ธรรมะ ๒ ยิ่งใหญ่ที่สุดในการปฏิบัติธรรม

รายละเอียด : อาตมาก็เคยอธิบายให้ฟัง เบื้องต้นง่าย ๆ ก็แยกธรรมะ ๒ เทวธัมมาให้ออก เบื้องต้นก็คือ กุศลธรรม อกุศลธรรม ทำดีกับทำชั่ว สองอย่าง แล้วก็ต้องเลือกอยู่กับใจอย่างไร ก็ต้องอยู่อย่างรู้จักเทวะรู้จักสอง คำว่าเทวะ จึงยิ่งใหญ่ที่สุดในการปฏิบัติธรรม ถ้าคุณไม่รู้จักชื่อว่าไม่รู้จักสภาวะ ๒ และแยกแยะสภาวะ ๒ ให้ออกโดยเลือกเพียง ๑ หรือเรียนรู้อะไรจาก ๑ จนถึง ๐ ด้วย จะรู้จักถึงขั้นอนุตุนิยาม ทำจิตอย่างนี้ จิตเราถึงขั้นอนุตุนิยาม มันไม่มีชีวิตินทรีย์ จิตอย่างนี้ของเรา ยกตัวอย่างเช่น จิตของใครที่ เรื่องของจิตที่ยังมีชีวิตินทรีย์ ของความเป็นอบายมุข จิตของคุณก็จะแล่นไปวิ่งไปวิ่งมากับอบายมุข คุณก็จะนึกถึง อาลัยอาวรณ์ มันมีฤทธิ์เดชมีรส มีชาติมีสุขมีทุกข์มีการกังวล แต่ถ้าจิตของคุณไม่มีชีวิตินทรีย์หมดกำลังของชีวิตเป็นอนุตุนิยากับอบายมุข คุณก็จะรู้ว่าจิตของเราตาย ไม่มีชีวิตไม่มีอินทรีย์เป็นอนุตุนิยามแล้ว จิตของเรากับอบายมุข อย่างผู้หญิงไม่ติดเหล้า จิตก็ตายกับเหล้า ผู้ชาย จิตใจไม่ติดกับลิปสติก ก็เลิกเรื่องลิปสติกของผู้ชายก็ตายไปแล้วกับเรื่องลิปสติก นี่ยกตัวอย่างง่าย ๆ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓

ธรรมะ ๒ เป็นเทวะ

รายละเอียด : คือ โพชฌงค์ ๗ กับมรรคมืองค์ ๘ เป็นเทวะ เป็นธรรมะ ๒ คู่ที่แยกกันไม่ได้ โพชฌงค์ ๗ ขาดมรรคมืองค์ ๘ ก็ไม่ค่อยดีหรอก มรรคมืองค์ ๘ เต็มๆ ไม่มีโพชฌงค์ ๗ ก็ไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีพระพุทธานุภาพ มรรคมืองค์ ๘ ไม่เกิด และโพชฌงค์ ๗ ก็ไม่เกิด เพราะว่าพระพุทธานุภาพขึ้น มรรคมืองค์ ๘ โพชฌงค์ ๗ จึงเกิดขึ้น มรรคมืองค์ ๘ และโพชฌงค์ ๗ ที่เป็นองค์รวมก็คือ โพธิปักขิยธรรม ๓๗ โพชฌงค์ ๗

และมรรคมืองค์ ๘ อย่าแยกกัน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ธรรมะ ๒ ในศาสนาพุทธ

รายละเอียด : เพราะพุทธจะปฏิบัติด้วยทฤษฎี ธรรมะ ๒ หรือ เทวะ นี้แล อย่างลาด ลุ่ม ลึก ไปตามลำดับ จึงจะรู้จัก รู้จริงจากความเป็น เทวะ ทั้งหลาย ได้เป็นลำดับๆ จนหมดสิ้น กระทั่งถึง เทวะ สูงสุด ที่เรียกกันว่า พระเจ้า ได้จริง ความรู้ที่วิเศษยิ่งใหญ่ โลกุตระจะเห็นแล ที่ พยัญชนะ ใช้คำว่า ปัญญา ส่วน สภาวะ ก็เป็นเนื้อแท้ใน โลกุตระ ซึ่ง สภาวะ ที่ ปัญญาสามารถ รู้ ได้นั้นไม่ใช่อะไร คือ ธาตุรู้ที่วิเศษยิ่งใหญ่ ที่คนทุกคนถ้าเรียนรู้อย่างสัมมาทิฏฐิจะสามารถ หยั่งรู้ ความเป็น เทวะ ทั้งหลายทั้งหมด แยกแยะได้ ดี เทวะ แยกออกไปเป็น ธรรมะหลากหลายได้ จึงเป็น ความรู้ ชั้นโลกุตระ และ จุดสำคัญที่ตัดแยก แยกออกเป็นแกนหลักตัวยิ่งใหญ่ของการ เรียนรู้ จิตวิญญาณ ทั้งหลายได้หมดต่อไป ก็คือ เวทนา นี้เอง เป็นฐาน แกนสำคัญ ที่ทำแล้วช่วยแก้ปัญหาทั้งตนเอง และ สังคมได้แท้จริงไปทันที

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

ธรรมะ ๓ เสร็จ

รายละเอียด : คือ เมื่อตา, หู, จมูก, ลิ้น, กาย, ใจ นี้ ๑. สัมผัส กับรูปหรือเสียง, กลิ่น, รส, โผฏฐัพพะ, ธรรมารมณ์ (สิ่งที่ถูกรู้=object) นี้ ๒. ซึ่งตนเองก็มี นาม (consciousness) ที่เป็นประธาน (subject) ของเราเองด้วยนี้ ๓. ก็มี ธรรมะ ๓ เสร็จ นี้เกิดเต็มสภาพของความเป็น วิญญาณ ธรรมะ ๓ เสร็จ นี้ก็คือ เมื่อ นาม (ธาตุรู้ = consciousness ซึ่ง รวมเรียกว่า วิญญาณ นั้นเอง) นี้ ๑ สัมผัสกับ รูป (object) นี้ ๒ ซึ่งตนเองก็มี นาม (ปัญญา = ธาตุรู้แบบพุทธที่เป็นโลกุตระ ที่ยังไม่สัมผัส เป็นภาษาอื่นนอกจากบาลีที่บัญญัติว่า ปัญญา นี้เท่านั้น) อีกส่วนหนึ่ง ที่เป็นประธาน (subject) ในตนเองด้วยนี้ รวมเป็น ๓ เสร็จ เกิด เต็มสภาพของความเป็น วิญญาณ แต่สัตว์ที่ยังไม่มี ธาตุรู้ เข้าชั้น ปัญญา ยัง อวิชชา อยู่จะยังไม่สามารถ รู้ ก็เป็น ธรรมดาสามัญของ ธาตุรู้ ที่เกิดในสัตว์ จิตนิยาม ทุกตัว

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๒๘-๓๒๙

ธรรมะของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : คัมภีร์ (ลึกซึ้ง) ทุทสา (เห็นตามได้ยาก) ทูรนูโพธา (บรรลुरूตามได้ยาก) สันดา (สงบระงับอย่างสงบ พิเศษแม้จะวุ่นอยู่) ปณินดา (สุขุมประณีตไปตามลำดับไม่ข้ามขั้น) อตักกาวจรา (คาดคะเนต้นตอได้) นิปุณา (ละเอียดลึกซึ้ง ถึงขั้นนิพพาน) ปณทิตเวทนิยา (รู้แจ้งได้เฉพาะผู้เป็นบัณฑิต บรรลุแท้จริงเท่านั้น)

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

ธรรมะของพระพุทธเจ้าช่วยโลก

รายละเอียด : การสร้างเศรษฐกิจที่ยั่งยืนถาวรที่สุด เมืองไทยเป็นเมืองพุทธ ถ้าคนไทยที่บริหารอยู่ เข้าใจพุทธ แล้วเอาพุทธไปทำอย่างที่ว่า ทำให้คนเป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ ประเทศไทยจะยอดเยี่ยม ธรรมะของพระพุทธเจ้าไม่ได้ขัดแย้งกับโลก ส่งเสริมโลก แต่เชื่อว่าธรรมะอย่ามายุ่งกับโลก อันนี้เป็นความเข้าใจผิด อาตมาถือว่า อาตมาไปช่วยสังคม ประเทศชาติ ช่วยโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ถ้ามีคนมากพอในอนาคต พวกเราจะไปบริหารประเทศ เมืองไทยจะเจริญที่สุด แต่ตอนนี้มันยังไม่มากพอ เราก็บริหารไปตาม สัจจะ ไปตามลำดับ สักวันหนึ่ง เขาก็จะมาเจริญ คิดว่าไม่น่าจะเกินอีก ๕๐ ปี ชาวอโศก คงมีมากพอ จะไปทำงานในสังคม บริหาร ประชาชนจะมาถึงไปเองให้ไปสมัคร ส.ส. แล้วพวกเราจะได้เข้าไปบริหาร จะเป็นตัวอย่างให้แก่โลก เพราะเป็นคนไม่มีทุจริตคอร์รัปชัน เป็นคนรับใช้สังคม มนุษยชาติ อย่างแท้จริง บริสุทธิ์ใจ คิดดูสิ ถึงแม้ลดกิเลสไปตามลำดับ พระโสดาบันก็กิเลสน้อยลง พระสกิทาคามีก็น้อยลงไปอีก ไม่ใช่เป็นคนที่มานั่งด่ากันโง่กันทุกวันนี้ สกิทาคามีก็ยิ่งเข้าใจ อนาคามี ก็ยิ่งดี ไม่ใช่เรื่องของคน ไม่ใช่มนุษย์ แต่เป็นเรื่องของมนุษย์ที่จะบริหารสังคมประเทศชาติ ให้เจริญ แต่เขาเข้าใจเป็นเรื่องลึกลับเป็นเรื่องพิสดาร เป็นเรื่องมหัศจรรย์ magical เลอะเทอะ แต่เป็นเรื่องที่โลกต้องการ การลงสมัครไม่ต้องหาเสียง คนมาเชิญก็ไปหาเสียงแทน ไม่ต้องลงทุนด้วย คุณอยากได้ก็เลือกไปได้แล้วดีไม่มีดีทำงานฟรี คุณจะเลี้ยงเอาไว้ไหม คนประเภทนี้ คุณไม่อดอยากหรือกรอกรัฐบาลเขาก็เลี้ยงไว้อยู่แล้ว เงินเดือนที่รัฐบาลให้ก็เหลือกินเหลืออยู่แล้ว เป็นพระอรหันต์ กินน้อยใช้น้อยอยู่แล้ว ค่าตัวนักการเมืองมันแพงมาก เหลือกินเหลือใช้ สบาย ปฏิบัติทานเมชีวิกา ชีวิตให้เขาเลี้ยงดูไว้ได้เลย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ธรรมะของพระพุทธเจ้าถ้าศึกษาเข้าแก่น ปลอดภัยทุกอย่าง

รายละเอียด : พอโควิดมันมา เราก็เป็นเช่นนั้นอยู่แล้ว เราจะปิดก็ปิดได้ เราจะเปิดก็เปิด แม้เขาจะเปิด แล้วเราก็เปิดตาม ก็ไม่เห็นมีปัญหาอะไร แน่แน่นอนเขาจะเปิดก็ต่อเมื่อเขาคิดว่าปลอดภัย จากโทษภัย เพราะฉะนั้นการศึกษาธรรมะของพระพุทธเจ้า ถ้าศึกษาเข้าไปถึงแก่นจริงๆ แล้ว ปลอดภัยทุกอย่าง โลกจะเป็นอย่างไร อย่างที่พระพุทธเจ้าบอกว่า โลกถูกเป็นไฟอยู่อย่างนี้ ยังจะมัวเริงมยอะไรกันอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ธรรมะของพระพุทธเจ้าทำให้คน เป็นพระอาริยะ ๔ ระดับได้จริง

รายละเอียด : คุณเองก็พยายามพากเพียรช่วยกันจะได้ช่วยมนุษย์อื่นได้ ก็ทำอย่างอาตมา ทำอย่างไรก็ต้องมีคุณธรรมที่ไม่มีอัตตามานะ เป็นภาษาที่บอกอุปกิเลส มีมานะอัตตา หลงตนอยากใหญ่อยากแบ่ง เราศึกษาธรรมจะเห็นลักษณะจริง ขนาดอาตมาไม่ใหญ่เท่าธร เท่าธรรมิ์ เขามีพลเมืองมาปราศรัยมากกว่าอาตมา มากขนาดอาตมานี้ แค่นี้ ยังเหนื่อยแทบจะตายเลย แล้วทำอย่างโน้นแลกลเอาโลภก็เอาตมาทิ้งมาแล้ว แล้วจะให้ทำอีก ก็โง่ซ้อใครจะโง่ซ้อจะกโลกก็โง่ซ้ออีกก็เรื่องของเขา อาตมาลดละมาแสดงตัวยืนยันความจริงว่าธรรมะของพระพุทธเจ้าทำให้คนหมดจริง เป็นอย่างไรก็เป็นอย่างอาตมา แล้วพยายามรักษาชีวิตให้ยืนยาวเพื่อให้เห็นกายกรรม วจรกรรม อยากรู้ เข้ามาในหมู่จะมีบุคคลทุกระดับ พระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ พระพุทธเจ้าสอนแล้ว อยู่กับหมู่มิตร สหายดี สังคมสิ่งแวดล้อมดีเป็นทั้งหมดทั้งสิ้นของพรหมจรรย์ อธิบายยาก แต่ของจริงมันมี พยายามชวนชวนทำให้ได้มาก จนคุณสามารถที่จะรับเอาได้หรือได้รับมากเท่าไร คุณก็พยายามหาทางเอา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

ธรรมะของพระพุทธเจ้าเป็นธรรมะที่ไม่มีชาติ

รายละเอียด : ดีแล้วละรู้ตัว มันก็เป็นอาการที่มาปฏิบัติ

ธรรมะจะรู้ว่าการตามจริงเรื่องความเป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องกิเลส ธรรมะไม่ใช่ธรรมชาตินะ แม้แต่พยัญชนะคำว่าธรรมะ กับธรรมชาติก็ไม่เท่ากันแล้ว ธรรมะของพระพุทธเจ้าเป็นธรรมะที่ไม่มีชาติ รู้จักชาติแล้วดับชาติได้ด้วย จนกระทั่งมีนิพพานอย่างนี้เป็นต้น ดับภพชาติตั้งแต่เป็นสัตว์เซลล์เดียว หากคุณรักจะมีชีวิตอยู่เป็นมนุษย์ก็เป็นมนุษย์ที่ดี ไม่ทำบาปทั้งปวงมีแต่กุศลจิตสะอาดบริสุทธิ์ผ่องแผ้วหมดแล้วเป็นผู้ที่มีวรรณะ ๔ มีสราณียธรรม ๖ จะเกิดมาอีกเมื่อไหร่ก็มีแต่ประโยชน์กับมนุษยชาติไม่มีโทษเลย มีแต่คุณถ่ายเดียวเป็นผู้หมดทุกข์หมดสุข ศาสนาพุทธนี้หมดทุกข์หมดสุข สุขกับทุกข์เป็นอารมณ์เดียวกัน จิตมีมาน ๔ อุเบกขาเป็นฌานถาวร คืออรหัตต์ ปริสุทธา ปรีโยทาทา มุทุ กัมมัฏฐา ปภัสสรา บริสุทธิ แม้จะสัมผัสเกี่ยวข้องกับสังขารโลกที่ปรุงแต่งจิตก็ยังมีบริสุทธิ์ชาวเมือง ยังคงสะอาดอยู่เช่นเดิมไม่เปลี่ยนแปลง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓

ธรรมะของพระพุทธเจ้าไม่เป็นหมัน

รายละเอียด : มันก็เห็นจริง มันทำให้เอาตมาทำงานนี้ ธรรมะของพระพุทธเจ้าไม่เป็นหมัน พอเห็นก็รู้ว่าคนนี้อยันยัน ได้มรรคผล คนนี้ปฏิบัติอยู่ดีเป็นผู้ที่สบาย เป็นคนเจริญเป็นคนไม่มีโทษภัยต่อสังคม เป็นคนที่มีความค่าประโยชน์ต่อสังคม แล้วตัวเองก็สบายใจ ยังมีสิ่งที่จะพัฒนาตัวเอง สลเลขตัวเอง มีภูตะ มีศีลสมาธิปัญญาของตัวเองที่เจริญขึ้น ถ้าจบแล้วก็ไม่สะสมอะไรแล้วก็มีแต่ยอดขยัน คนในอโคกนี้ ไม่สะสมแล้วเป็นคนศูนย์จริงๆ มีชีวิตอยู่ในอโคก เป็นคนไม่สะสมแล้วไม่กังวลไม่คำนึงถึงว่าจะมีเงินมีทองมีสมบัติอะไร อยู่ในอโคกนี้มีตัวจริงตัวบุคคล แล้ววันหนึ่งก็มีแต่ วิริยารัมภะ ตื่นมาก็มีเวลาทำงานถึงเวลานอนก็นอน ตื่นเช้าก็มาทำงาน จนกว่าจะถึงวันตาย มันจบแล้วนะ อปจยะ วิริยารัมภะ สัจจะของพระพุทธเจ้าชัดเจนเหลือ ๒ ข้อสุดท้ายเป็นคนที่มีสมบุรณ์แบบแล้ว ก็คือคนอปจยะ วิริยารัมภะมันเป็นความเจริญความประเสริฐเป็นเครื่องซึ่งความเจริญความประเสริฐของคน ตอนนี้มีโควิตมา ต้องตั้งกระท่อมบันลูนุช ดีไม่ดีในอนาคตกอาจจะจัดที่ลงไปในตลาดลงไปแจกผักกัน จริงเอาตมาว่าถ้าใครขยันไม่ต้องทำอะไรเลย ผักตาไ้กึ่งนี้เยอะเลย ดองแล้วก็ใส่กระทงเอาไปแจกตามตลาด มันยังมีเยอะจริงๆ แหม เอาไม่ยราบยักษ์มาลองดูไหม

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้ออู่ออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

ธรรมะชาติโลกชาตมนุษย์ไม่ได้

รายละเอียด : มีคนแนะนำให้อโคกมุ่งสอนธรรมะมุ่งด้านศาสนา สมณะโพธิรักษ์ว่าขอขอบคุณที่แนะนำให้เอาแต่ธรรมะ เอาตมาก็เอาแต่ธรรมะเสมอ เพราะจะไม่ได้ร่วมงานกับทางราชการ หรือทางภายนอกเท่าไร นอกจากจะสำคัญถ้าต้องออกไปประท้วง ซึ่งงานสัมพันธ์กับคนภายนอก ไปร่วมช่วยเหลือคนที่ทุกข์ภัยขภัย มีทุกข์ภัยก็ต้องไป ก็ต้องทำอย่างนี้ เป็นต้น แต่ท่านผู้ที่เข้าใจไม่ยอมให้เราไปวุ่นวายยุ่งกับเรื่องโลก ความหมายที่ชัดเจนก็คืออย่างนั้น อยากให้เรามุ่งแต่ทางธรรมะ ธรรมะมันก็ชาติโลกชาตมนุษย์ไม่ได้ มันชาติสังคมไม่ได้ ธรรมะคือเรื่องของมนุษย์ คือเรื่องของสังคม ธรรมะไม่เกี่ยวกับสังคมไม่เกี่ยวกับมนุษย์นั้น พวกมิชฌาภิภูฏี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันติอโคกวันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ธรรมะคือชีวิต

รายละเอียด : เอาตมาเกิดมาชาตินี้พูดแล้วไม่รู้ก็แล้ว มันรู้แล้วว่าชีวิตเกิดมาเพื่ออะไรชีวิตเกิดมาเพราะว่าวิชาที่นี้อาตมารู้แล้วว่าชีวิตเกิดมาด้วยความโง่ แล้วก็เลยไม่เอาแล้วชีวิตแบบนั้น ชีวิตที่จะไปแบบโง่ๆ ไม่เอา แล้วก็มาศึกษาจนกระทั่งหมดวิชา เอาตมาพูดสบายๆ ว่าหมดวิชา ก็บรรลอรหัตต์ ยิ่งชัดเจนเลย ตั้งแต่เอาตมาอายุ ๓๖ ปี ออกมาทำงานทางนี้ก็ชัดเจนในตัวเอง อันนี้แหละคือชีวิตที่ดีที่สุดธรรมะคือชีวิตเราเคยท่องกันมาจนถึงบอกว่า ธรรมะคือคุณภาคนั้นไม่ใช่แต่ที่จริงแล้วธรรมะคือชีวิต ธรรมะไม่ใช่เพียงคุณภาคนั้นแต่ธรรมะคือชีวิตเลย เพราะฉะนั้นผู้ที่ชัดเจนว่าชีวิตถ้าขาดธรรมะไม่เข้าใจธรรมะ ไม่รู้ธรรมะ ไม่เอาธรรมะมาปฏิบัติจนบรรลอรหัตต์ได้ธรรมสมบุรณ์หมดวิชานั้นแหละถึงจะเต็มชีวิตเลย ที่นี้หมดวิชาแล้วเป็นพระอรหัตต์เต็มชีวิตเลย ถ้าเมื่อใดยังไม่หมดวิชายังไม่เป็นพระอรหัตต์ยังไม่เต็มชีวิตได้หรือยังไม่มีธรรมะยังไม่เต็มชีวิตชัดเจนชัดเจน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

ธรรมะชั้นสูง

รายละเอียด : ถ้าคนฟังไม่ค่อยเข้าใจแต่ก็ยกให้ว่าเป็นธรรมะชั้นสูงเป็นอย่างนั้นก็ดี แต่ถ้าคนฟังไม่เข้าใจแล้วก็ตีทั้งเลย เขาเรียกว่าตาที่บอด sixth sense คนนี้บอด เขาไม่รู้ว่ามีดีหรือไม่ดีหรือไม่ถูกก็ตีทั้งเลย คนนี้ขาดทุน เพราะว่าคุณยังไม่

รู้เลยว่าดีหรือไม่ดี แล้วถ้าเป็นคนดีสูงสุดคุณก็ไปดีทั้งด้วยคุณจะได้อะไร คุณก็ได้ตามที่คุณรู้ ถ้าสูงกว่าน้ำมันไม่ใช่แล้วคุณก็ดีทั้งเลย คุณก็ได้เท่าที่คุณรู้ คุณบอกว่าไม่ใช่มันทำไปแต่ถ้าอันนั้นมันสูงเกินกว่าที่คุณจะรู้ ถ้าคุณดีทั้งเลยอะไรก็ได้
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ธรรมะทวนกระแส

รายละเอียด : คุณเข้าใจเชื่อมั่น ผู้ให้ฟังเข้าใจเชื่อมั่น อาตมาเอาพระไตรปิฎกมายืนยัน มีมากมีผลจริง มีพฤติกรรมจริง เอาพระสูตรไหนมาอ้างอิงยืนยันได้ เกรสภาคยืนยันอย่างอาตมาไม่ได้ อันนี้อาตมามั่นใจ พาพวกเราปฏิบัติธรรมแล้ว ก็ยืนยันได้ทั้งทั้งที่เป็นธรรมะทวนกระแส เป็นธรรมะที่ยาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

ธรรมะที่ทำให้อยู่ผาสุก ๕ ประการ

รายละเอียด : อานนท์ แล้วตรัสต่อไปว่า ดูกรอานนท์ ภิกษุเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศีลด้วยตนเอง ไม่ติเตียนผู้อื่นเพราะอริศีล เป็นผู้ใส่ใจตนเอง ไม่ใส่ใจผู้อื่น เป็นผู้ไม่มีชื่อเสียง ย่อมไม่สะดุ้งเพราะความไม่มีชื่อเสียงนั้น เป็นผู้ได้ตามความปรารถนา ได้โดยไม่ยาก ไม่ลำบาก ซึ่งฉาน ๔ อันมีในจิตยังเป็นเครื่องอยู่สบายในปัจจุบัน และย่อมกระทำให้แจ้งซึ่งเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ อันหาอาสวะมิได้ เพราะอาสวะทั้งหลายสิ้นไป ด้วยปัญญาอันยิ่งเองในปัจจุบัน เข้าถึงอยู่ด้วยเหตุเพียงเท่านั้นแล ภิกษุสงฆ์พึงอยู่เป็นผาสุก ดูกรอานนท์ อนึ่งเราย่อมกล่าวได้ว่า ธรรมเครื่องอยู่เป็นผาสุกอย่างอื่น ที่ดีกว่าหรือประณีตกว่าธรรมเครื่องอยู่เป็นผาสุกเช่นนี้ ย่อมไม่มี ฯ ธรรมะที่ทำให้เป็นอยู่ผาสุก ๕ ประการ ๑. ถึงพร้อมด้วยศีล ไม่ติเตียนผู้อื่นเพราะอริศีล ๒. เฟื่องดูกรรมของตนเอง ไม่เฟื่องโทษผู้อื่น ๓. ไม่มีชื่อเสียง ย่อมไม่สะดุ้งเพราะไม่มีชื่อเสียงนั้น ๔. ได้โดยไม่ยาก โดยไม่ลำบาก ซึ่งฉานทั้ง ๔ ๕. กระทำให้แจ้งซึ่งเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ อันหาอาสวะมิได้ (พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ข้อ ๑๐๖) *ไม่สะดุ้ง = โน ปริตสฺสตี ทั้ง ๕ ข้อคือ ศีล สมาธิ ปัญญา คือไตรสิกขา ขยายเป็นจรณะ ๑๕ วิชชา ๘

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ข้อ ๑๐๖

ธรรมะที่เป็นสาระ

รายละเอียด : ฟังแล้วพิจารณาและปฏิบัติอย่างสัมมา-ปฏิภาณจะเกิดปัญญา ธรรมะที่เป็นสาระไม่ใช่ธรรมะที่เป็นอสาระ ผู้ที่มีสาระคือผู้ที่รู้จักสาระ ผู้ที่ไม่มีสาระคือผู้ที่ไม่รู้จักสาระ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ยอดคนอาภัพที่มีระดับของศาสนาพุทธ วันศุกร์ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

ธรรมะนิยาม ๕ เป็นกรรมกริยาของพระอรหันต์

รายละเอียด : อุตฺ พิชะ จิต จิตอรหันต์คือทำจิตเป็น พิชะ ได้ อุตฺได้ โดยการทำความกริยา ที่เป็นอุตฺ พิชะ จิต กรรมธรรมะ เป็นธรรมนิยาม ๕ ชัดเจนกว่า คำว่าชิวะก็อธิบายได้ไม่ครบ ๕ อาตมาอธิบาย อุตฺ พิชะ จิต ไปบ้างแล้ว จิตจะมีภาวะทำได้ทั้งอุตฺ พิชะ จิต กรรมจะทำความ ทำมนสิกโรติ หรือมนสิการ ทำใจในใจเราให้เป็นอุตฺ พิชะ ได้ในเหตุปัจจัยที่เราสัมผัสอยู่ในโลก เราก็มสัมผัสมันมันมีอยู่ในโลก แต่จิตใจเราหลุดพ้นจริงๆ ก็ไปทำที่กรรมแล้วก็ทรงไว้ซึ่งธรรมะ เป็นจิตที่เหนือ เป็นพระอรหันต์ก็ทรงไว้ในจิตที่เป็นอรหันต์เอาไว้ใช้งาน ธรรมะแปลว่าทรงไว้ กรรมแปลว่าการกระทำ กรรมกับธรรมะเป็นรูปกับนามที่คู่กัน กรรมเป็น dynamic เป็นตัวนามธรรม ธรรมะเป็นตัวรูปธรรมเป็นตัว static เป็นรูปกับนาม

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยารายธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

ธรรมะพระพุทธต้องมีอ้างอิงยืนยัน

รายละเอียด : สรุปว่านักการเมืองนี่แหละคือนักธรรมะที่ยิ่งใหญ่ ทำเพื่อบ้านเพื่อเมืองมีโลกุตระมีโลกานุกัมปามีโลกวิทู เอามาทำงานกับมนุษยชาติ ตั้งใจฟังให้ดีอย่าไปรังเกียจจริงอน ที่สอนกันอยู่นี้ก็ดีขึ้นมากันเยอะแล้ว อยากให้คุณนั่นแหละดีให้ยิ่งกว่าอาตมาถ้าทำได้จริง นี่ไม่ใช่พูดเล่น ถ้าคุณสามารถดีจริงๆ เลยได้คุณธรรมสูงกว่าอาตมายิ่งดีเลยจะได้ช่วยกัน เพราะคนดีจะได้ทำงานเพื่อมนุษยชาติไม่ใช่มานั่งจับผิดกัน ส่วนคนที่มานั่งจับผิดอะไรกันนั้นยังมีจิตใจที่เป็นบาปให้มาศึกษาให้ดีๆ แล้วลดละเสียสละ (ก็พอดีอาตมาไปติเตียนมหาบัวมากไปหน่อยก็เลยโกรธกันใหญ่) ก็ขออภัยที่อาตมาจะต้องใช้สิ่งที่จริงในมหาบัวเป็นปรากฏการณ์จริงในโลกยุคนี้ที่เป็นจริงมีจริง อาตมาก็อาศัยเป็นตัวอย่างเพื่อที่จะได้หยิบมาเป็นข้อยืนยันอธิบายขยายความ ไม่อย่างนั้นก็จะไม่มีการอ้างอิง ธรรมะพระพุทธต้องมีอ้างอิงยืนยัน อาตมา

ก็เลยต้องใช้วิธีนั้นก็ต้องขอร้องเพื่อสัจธรรมเพื่อความรู้ที่เป็นความจริงที่มันมีสิ่งที่ยืนยันได้ต้องมีที่อ้างอิง พระพุทธเจ้าก็ตรัสยืนยันบ้างพูดแล้วต้องมีที่อ้างอิงยืนยัน หากว่าพูดแล้วไม่มีที่อ้างอิงยืนยันสัมผัสรับรู้กันไม่ได้เป็นเอหิภัสลโก

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

ธรรมะพระพุทธเจ้า ๒,๕๐๐ กว่าปีสูญหายไปมาก

รายละเอียด : อาตมาว่าพูดไปแล้วก็น่าเห็นใจ คนที่ไม่ค่อยเข้าใจไม่รู้เรื่องธรรมะพระพุทธเจ้า น่าเห็นใจเขา เพราะมันยาก คัมภีรา (ลึกลับ) ทุททัสสา (เห็นตามไต่ยาก) ทุรุโธธา (บรรลुरूตามไต่ยาก) สันดา (สงบระงับอย่างสงบพิเศษ แม้จะวุ่นอยู่). ปณีตา (สุขุมประณีตไปตามลำดับ ไม่ข้ามขั้น) อตักกาวจา (คาดคะเนต้นเดาไม่ได้) นิปฺพนา (ละเอียดลึกถึงขั้นนิพพาน) ปณฺทิตเวทนียา (รู้แจ้งได้เฉพาะผู้เป็นบัณฑิต บรรลุแท้จริงเท่านั้น) แต่ถ้าไม่พูดไม่อธิบายจะไปรู้ได้อย่างไร ขนาดที่อธิบายแล้วก็ยังขนาดนี้ ไม่อย่างนั้นมันก็สูญไปเลย ๒,๕๐๐ กว่าปี สูญหายไปเยอะแล้ว อาตมางมขึ้นมาเปิดเผยมาพื้นใหม่

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

ธรรมะพระพุทธเจ้ามีลักษณะ

รายละเอียด : คัมภีรา (ลึกลับ) ทุททัสสา (เห็นตามไต่ยาก) ทุรุโธธา (บรรลुरूตามไต่ยาก) สันดา (สงบระงับอย่างสงบพิเศษแม้จะวุ่นอยู่) ปณีตา (สุขุมประณีตไปตามลำดับไม่ข้ามขั้น) อตักกาวจา (คาดคะเนอันเดาไม่ได้) นิปฺพนา (ละเอียดลึกถึงขั้นนิพพาน) ปณฺทิตเวทนียา (รู้แจ้งได้เฉพาะ ผู้เป็นบัณฑิต บรรลุแท้จริงเท่านั้น (พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔) แม้รู้ล่วงหน้าเป็น อนาคตังสญาณ อยู่ได้บ้าง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔

ธรรมะพระพุทธเจ้ารู้เองไม่ได้

รายละเอียด : คือ การเลือกให้ถูกมันย่นเวลาได้ อาตมาบอกได้ว่า อาตมาถูก ส่วนคุณเป็นผู้มาตามฟัง สรุปย่อว่าต้องมาตามฟัง ผู้ที่อยู่ในฐานะของครู หรือ สัตบุรุษ ธรรมะ พระพุทธเจ้ารู้เองไม่ได้ คุณต้องรู้ตามพระพุทธเจ้าหรือรู้ตามสัตบุรุษ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตอโคก วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ธรรมะพระพุทธเจ้าสุดยอด

รายละเอียด : มืองค์ประกอบมีสถานที่ เสนาสนะ บุคคล ที่เป็นมิตรดีสหายคืออยู่ร่วมกันแล้วมีเครื่องอาศัยเรียกว่าอาหาร เครื่องกินเครื่องใช้ก็ดี เครื่องอาศัยทางพฤติกรรมต่างๆ นานา คำว่าอาหารนั้นกว้าง เป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันอยู่ อิทัปปัจจยตา ต่อเนื่องถ่ายทอดอะไรกันอยู่ เข้าไปในร่างกายก็เรียกว่าอาหาร ผัสสะอยู่ก็เรียกว่าอาหาร แต่ที่มันต่อเนื่องเป็นจิตเจตสิก เป็นเวทนา เป็นสัญญา ก็เรียกว่าอาหาร ที่สุดถึงขั้นวิญญูณคือ ธาตุวิญญูณ ก็เป็นอาหาร ธรรมะพระพุทธเจ้าสุดยอดอย่างนี้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ธรรมะพระพุทธเจ้าเป็นเศรษฐศาสตร์ที่สมบูรณ์แบบ

รายละเอียด : ธรรมะพระพุทธเจ้าเป็นเศรษฐศาสตร์ที่สมบูรณ์แบบ คือ การเอาธรรมะพระพุทธเจ้ามาฝึกจิต แก่ไขจิตวิญญูณ ก็ไม่แย่งชิง เป็นผู้ที่ยินดีเสียสละ เป็นผู้ที่ยินดีเป็นผู้ที่จะมักน้อย สันโดษ เป็นผู้ที่สร้างสรรและแจกจ่ายผู้อื่น อย่างมีปัญญาว่าตัวเองเป็นคนมีประโยชน์ เป็นคนสร้างได้มากแล้วก็ใช้น้อย เอาไว้น้อย นอกนั้นเอาไว้สะพัดให้คนอื่น พวกเราไม่เป็นภาระแก่ผู้บริหารบ้านเมือง ช่วยบริหารบ้านเมืองโดยอัตโนมัติ มีพฤติการณ์ของการเป็นอยู่ ทำมาหากิน ทำการงานอยู่ในสังคมซึ่งไม่เป็นภาระแก่ผู้บริหารประเทศเลย ช่วยผ่อนหนักเป็นเบา เพราะแม้แต่ประชากรคนอื่นก็มีความเป็นโลกียะ แล้วพวกเราก็ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นเพื่อเจือจานเสียสละ ซึ่งเป็นคุณสมบัติคุณธรรมที่สุดยอดพิเศษ นี่เป็นเรื่องของพระพุทธเจ้าที่สูญยอด

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

ธรรมะสองของนานาสังวาส

รายละเอียด : อาตมาไม่ได้ตั้งความหวังไว้ว่าจะได้ แต่ว่าก็เห็นว่าน่าจะมากก็บอกไป แต่จะมาหรือไม่ก็แล้วแต่เขาจะขอบอกนิตหนึ่ง ถ้ามพวกคุณก็ได้ คณะแพทย์วิถีธรรม โดยแหวกกว้าง กับคณะอโคกโดยแหวกกว้าง ใครมากกว่ากัน แหวกรอบเล็กแน่น ก็ไม่น่าจะผิดอะไร ส่วนแหวกกว้างนี้ก็แน่นนอน

ค่าเฉลี่ย แต่ที่นี้ถ้ามองให้ลึกอีกทีนะ แก่นแกนจริงๆ นี่มีทั้ง แนวลึก แนวสูง แนวเจริญ กับแนวยังไม่สูงไม่ลึก หรือกรอบ ขอบเขตมวลปริมาณ จริงๆ อีก จะดูการจัดกระจายกับ ความแน่น ก็ยังเชิงชั้นมีนัยสำคัญที่ต้องพิจารณาอีก สรุปแล้ว ไม่เสียหายทั้งอโศก ไม่เสียหายทั้ง แพทย์วิถีธรรมแต่กำลัง ศึกษาในเชิงละเอียดซ้อนต่างกัน แต่ไม่เสียทั้งคู่ แต่มีนัยที่ได้ แน่นกับไม่แน่น กว้างหรือแคบกว่า หรือการกระจายหมู่ใหญ่ กับกระจายหมู่ไม่มาก แพทย์วิถีธรรมจะเรียกหมู่ใหญ่ของ ชาวอโศกได้ไหม ชาวอโศกโพธิรักษ์เป็นหัวหรือว่าหอมเขียว เป็นหัว แต่หอมเขียวใหญ่กว่านะ เพราะอโศกคือมวลของ แพทย์วิถีธรรม แต่กิจกรรมกิจการไปเน้นที่แพทย์วิถีธรรม ส่วนอโศกก็มีกิจกรรมของชาวอโศกเอง แต่ชาวอโศกมีแดน มีกลุ่มเยอะกว่า แพทย์วิถีธรรมตอนนี้มีกลุ่มเดียว สอง แพทย์ วิถีธรรมมีสถานที่ แต่ในหมู่กลุ่มสถานที่ยังไม่เป็นหลัก เพราะ แพทย์วิถีธรรมยังไม่มีนักบวช ยังไม่ครบพุทธบริษัท ๔ อโศก ถือว่ามีครบพุทธบริษัท ๔ แม้มีนักบวชหญิงถือศีล ๑๐ แต่ คุณธรรมมากกว่าศีล ๑๐ ถามคุณที่เขียนมาทำไมไม่ยกฟัง ทั้งๆ ที่อาตมาอธิบาย หรือชาวอโศกอธิบายมันไม่ใช่สาระแท้ หรือใจ แล้วคุณรู้ว่าสาระแท้อันไหนลึกกว่ากัน คุณเทียบเอง ไม่ได้ด้วย ต้องให้ผู้รู้ที่มากเทียบอีกว่าใครสูงกว่าใคร คุณเอง บอกว่าอันนี้เข้าใจดีแล้วตัดสินว่าอันนี้สูง แต่คุณจะบอกว่า อันนี้สูงกว่ายังไม่ได้ ต้องถามผู้สูงกว่าอีกว่าจริงๆ อันไหน สูงกว่า แล้วจึงตัดสินได้ แต่คุณต้องรู้ว่าจะให้ใครตัดสิน ให้ ๑. หอมเขียว ๒. อาตมา คุณจะให้ใครตัดสิน ให้หอมเขียว ตัดสินว่าหอมเขียวสูงกว่าคุณก็อยู่กับหอมเขียว คุณเห็นว่า อาตมาสูงกว่าจะมาอยู่กับอาตมาก็มา นานาสังวาส เป็น หลักเกณฑ์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในเรื่องของคุณทุกสิ่งทุกอย่างในเรื่อง การแบ่งแยกความแตกต่างที่ยิ่งใหญ่ที่สุด จัดเป็นทวนนิยม อเทวนิยม แบ่งรูป แบ่งนาม แบ่งกายแบ่งจิต แบ่งทေး อเทวะ ทุกมุมทุกเหลี่ยมแล้วคุณจะต้องเข้าใจจริงๆ ว่าสุดท้าย อะไร ก็แล้วแต่ ไม่ได้เป็นอิสระเสรี ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัย ทั้งกรรม และกาละ ว่าอะไรจะใหญ่กว่ากัน ในกาละไหน ในกรรมไหน เพราะฉะนั้นใครสามารถเข้าใจกรรมและกาละถูกต้องลงตัว คนนั้นก็ได้รับประโยชน์สูงสุด ก็ขอถามทั้งทำยว่า คุณอยู่กับ หอมเขียวหรือเปล่าหรืออยู่คนเดียว ถ้าอยู่ส่วนตัวก็แล้วแต่เถอะ ก็ว่าไป แต่ถ้าคุณอยู่กับหอมเขียวก็ไม่อยู่กับอาตมา หรือว่าคนที่ อยู่กับอาตมา ก็แล้วแต่

ที่มาที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

ธรรมะสองฝ่าย ฝ่ายไหนเป็นของจริง

รายละเอียด : คุณก็ต้องเรียนรู้ทั้งสองฝ่าย เป็นคำสอน พระพุทธเจ้าเลยว่าคุณต้องไปฟังทั้งสองฝ่าย อะไรที่คุณเห็นว่า ดีคุณก็ตัดสินเอง คุณตัดสินผิดคุณก็ผิด คุณตัดสินถูกคุณก็ถูก อันนี้เป็นส่วนตัวไม่มีใครตัดสินให้คุณหรือ พระพุทธเจ้าท่าน ให้อิสระเสรีภาพ คุณก็ตัดสินเอง ใช้ความรู้ของคุณเอง เท่าที่ทำได้ ตัดสินถูกก็ดีไปตัดสินผิดก็ผิด นี่แหละสำคัญ คุณไปถามฝั่งหนึ่งเขาก็ว่าของเขาถูกของเขาดี ครั้นไปถาม อีกฝั่งหนึ่งเขาก็ว่าของเขาถูกของเขาดี ไม่ใช่ความเห็นแก่ตัว แต่เป็นความมั่นใจของตัวเองถูก อาตมาไม่มีความเห็น แก่ตัวแต่มั่นใจในของตัว ทางอีกฝ่ายหนึ่งเขาก็มั่นใจของเขา มั่นบังคับกันไม่ได้ พระพุทธเจ้าตอบจบด้วยคำว่า ความเห็น ของเธอกับความเห็นของเรามันเห็นกันคนละอย่าง จบ อย่า ทะเลาะกัน คุณเห็นอย่างนั้นก็เอาของคุณไปของเราทำ ของเราไป แล้วอนาคตข้างหน้าคุณก็จะช่วยคนที่มาเห็นตามคุณ คนไม่เห็นตามคุณก็ช่วยไม่ได้ ช่วยกัน ถ้าสมมุติว่า อย่างนี้คือ นรกคุณก็พาไปลงนรก อย่างนั้นคือสวรรค์เขาก็พาไปสวรรค์ ก็เท่านั้นเอง พวกชาติธรรมก็ชอบแบบชาติธรรม พวกมาไซค์ธรรมก็ อีกแบบ แต่พวกชอบเบาๆ นิ่มๆ แบบโรแมนติกอิสต์ ก็ไปกันสิ มีชาติธรรมกับโรแมนติกอิสต์ก็ตีคนละแบบ แต่ถ้าไม่ติดทั้ง สองอย่างก็เข้าใจเขาก็เป็นบุญ ก็เป็นผู้ชี้ คุณก็บอกคุณก็ลบ เราไม่มีทั้งบวกและลบ แต่เราไม่ใช่กะเทยนะ กะเทยคือผู้หลง ว่าตนเอง ไม่รู้ว่าเพศไหน ตกลงจะเอาเพศไหนรูปร่างเป็น ผู้ชายแต่ใจเป็นผู้หญิงรูปร่างเป็นผู้หญิงแต่ใจเป็นผู้ชาย

ที่มาที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

ธรรมะสองอย่างรวมเป็นอันเดียวกันกับเวทนา

รายละเอียด : ดูรอาหนนท์ ธรรมทั้งสองเหล่านี้ รวมลง เป็นอย่างเดียวกับเวทนา โดยส่วนสอง ด้วยประการดังนี้ ๙ ๑. เพราะผัสสะเป็นปัจจัยจึงเกิดเวทนา เมื่อไม่มีผัสสะโดย ประการทั้งปวง เพราะดับผัสสะเสียได้ เวทนาจะพึงปรากฏได้ บ้างไหม ๙ ๒. เพราะนามรูปเป็นปัจจัยจึงเกิดผัสสะ การบัญญัติ นามกาย ต้องพร้อมด้วยอาการ เพศ นิमित อุเทศ การสัมผัส ผัส เพียงแต่ชื่อในรูปกาย จึงจะปรากฏขึ้นได้ และการจะบัญญัติ รูปกาย จึงต้องพร้อมด้วยอาการ เพศ นิमित อุเทศ การสัมผัส ผัส โดยการกระทบ จึงจะพึงปรากฏในนามกายได้ ๙ การบัญญัติ นามกายก็ดี รูปกายก็ดี ต้องพร้อมด้วยอาการ เพศ นิमित อุเทศ เมื่ออาการ เพศ นิमित อุเทศนั้นๆ ไม่มี การสัมผัสเพียง

แต่ชื่อก็ดี (อริวิจจนสัมผัสโล) หรือการสัมผัสโดยการกระทบ
ก็ดี (ปฏิขัมผัสโล) จะปรากฏไม่ได้ และการบัญญัตินามรูป
ต้องพร้อมด้วยอาการ เพศ นิमित อุเทศ การสัมผัสเพียง
แต่ชื่อในนามกาย จึงจะปรากฏขึ้นได้ เพราะเหตุนี้แหละ
เหตุ นิทาน สมุทัย ปัจจัยแห่งผัสสะ ก็คือ นามรูป นั้นเอง ฯ...
ฯลฯ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก มหานิทานสูตร เล่ม ๑๐
ข้อ ๖๐, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ธรรมะสามมี

รายละเอียด : ธรรมะสามมี คือ พระพุทธเจ้าท่านมี
ความรู้นี้ ท่านเป็นเจ้าของความรู้ไม่ใช่ความรู้ที่ไหนแต่เป็น
ของท่านเอง

คำอธิบาย : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ธรรมะอาริยะ

รายละเอียด : ธรรมะอาริยะ คือ มาถึงทุกวันนี้แล้ว
โลกุตระ หรือธรรมะอาริยะที่แท้จริง มีคนบรรลุทางธรรม
แท้จริงของพระพุทธเจ้า สัมมาทิฎฐิ เมืองไทยเป็นเมืองที่มี
พุทธศาสนาตั้งแต่ประเทศจนเดี๋ยวนี้ เป็นเมืองที่มีเชื้อของ
โลกุตระ ติดเนื่องมาที่นี้ เป็นอินจีนไทยที่ไม่ต้องมาเป็นที่นี้

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามาปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

ธรรมะเป็นเรื่องซ้ำแต่แปลกใหม่ในธรรมะที่ลึกซึ้ง

รายละเอียด : คือ อาตมาพูดธรรมะมาเป็นเรื่องซ้ำ
หมดเลย ไม่ใช่เรื่องใหม่เป็นธรรมะที่ซ้ำ แต่มีมุมเหลี่ยมที่ลึก
เข้าไปเรื่อยๆ มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ส่วนคนที่
เก็บรายละเอียดลึกซึ้งไม่ได้ เขาก็บอกว่า วนซ้ำอยู่นั้นแหละ
แต่โลกเขาหาสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ แต่ธรรมะนั้นซ้ำ แต่แปลก
ใหม่ในธรรมะที่ลึกซึ้งขึ้นไปอีก คนที่รับไม่ติดก็ตีทิ้งไป ก็เป็น
ธรรมดา ธรรมดา ไม่มีปัญหา ขนาดซ้ำๆ ฟังไม่รู้ก็ทักว่าจะ
เข้าใจเรื่อง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ธรรมะให้พร ๕

รายละเอียด : ๑. มีอายุพะ คือ มีอิทธิบาท เป็นเครื่อง

แสดง ๒. มีวรรณะ คือ มีศีลผุดผ่อง เป็นเครื่องแสดง ๓. มีสุชะ
คือ มีผิวน ๔ เป็นเครื่องแสดง ๔. มีโภคะ คือ มีพรหมวิหาร ๔
เป็นเครื่องแสดง ๕. มีพละ คือ มีวิมุตติหลุดพ้น เป็นพลัง
แสดง

คำอธิบาย : ในบรรดา พร ทั้ง อายุ-วรรณะ-สุช-
โภคะ-พละ นั้น ล้วนเป็น ความประเสริฐ ให้แก่ชีวิต จะมี พร
หรือได้ความประเสริฐหรือไม่ ก็ดูที่มี อิทธิบาท เป็นเครื่อง
แสดงอยู่โทโทในตัวผู้บรรลุพรนั้น คือ ผู้มีอายุ (อายุหา) จะ
เห็นปรากฏได้ว่า ผู้นั้นมีความพอใจในการทำงานในชีวิต (ฉันทะ)
มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงานในชีวิต (วิริยะ) มีความเอาใจ
ใส่ในการทำงานในชีวิต (จิตตะ) มีความพิจารณาไตร่ตรองในการ
งานในชีวิต (วิมังสา)

ที่มา ที่ไป : จักรวัตติสูตร เล่ม ๑๑ ข้อ ๕๐, ธรรมา-
ธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ธรรมาธิปไตย

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าท่านมีอธิปไตยจนมีธรรมา-
ธิปไตยที่ยิ่งใหญ่ ธรรมาธิปไตยนี้แหละก็คือประชาธิปไตย
เป็นไปเพื่อประชาชน พหุชนหิตายะ (เพื่อหมู่มวลมหาชนเป็น
อันมาก) พหุชนสุขายะ (เพื่อความสุชของหมู่มวลมหาชนเป็น
อันมาก) โลกานุกัมปายะ (รับใช้โลก ช่วยโลก) เป็นพญัชนะ
ระบุมที่ชัดเจนว่าทำประโยชน์เพื่อประชาชน คำว่าสุชเป็นเรื่อง
ซับซ้อนไม่ใช่ความสุชแบบโลกียะ แต่เป็นสุชโลกุตระ วุปลโมสุช
หรือปรมังสุชชิ่ง ยิ่งกว่าสุชโลกียะทางโลก ต้องเข้าใจสภาวะจึง
ต้องเข้าใจความสุชที่ไม่ใช่ความสุชที่เกิดจากกามคุณโลกธรรม
อึดตา ต้องรู้อย่างปัจจัดตั้งเวทิตัพโพวิญญูหิตจะรู้อย่างเข้าใจ
เห็นเอง

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๒

ธรรมารมณ

รายละเอียด : ๑. รสรู้สึก ๒. อากาการรับรู้ หรือความรู้สึก
๓. รสของความคิด ๔. วิญญาณของจิต คือตัวรับรู้ หรือรับรส
ของจิต ๕. อารมณนี่เป็นธรรมชั้นละเอียดจริง ๖. รัสสที่เกิดใน
จิต ๗. เป็นธรรมที่ไม่ควรไปลึงสู่ ไปยึดเสพแช่อ้อมอยู่ ๘. รัสธรรม
๙. ธรรมที่เป็นอารมณ์เชิงพรหม

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๑๑, ๑๓๙, ๑๔๑,
๑๔๒, ๑๔๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๙๖, ๒๒๗, ทางเอก ภาค ๓
หน้า ๓๐๙

ธรรมารมณ

รายละเอียด : คือความรู้สึก เวทนา ความรู้สึกที่มันทรงไว้ เรียกว่าธรรมะ มันเป็นพยานะที่บอกความเป็นอยู่ มันคู่กับมโน ธรรมารมณที่หยาบ ซึ่งจะพึงทราบชัดด้วยมโน เกิดจากธรรมายตนะกับมนายตนะ สัมผัสก็เกิดอารมณ์อยู่ที่ใจ คือธรรมารมณ ใจคืออะไร ใจคือ ภาษาไทย ถ้าจะบอกตรงๆ ภาษาบาลีคือจิต จิตคือธาตุรู้ ธาตุรู้ที่มีบทบาท กรรมกริยา ขยายกรรมกริยาของจิตเรียกเจตสิก จิตที่มีอาการต่างๆ ก็เอามาแจกแจง มีเท่าไรก็ดวง พระอภิธรรมก็แจกเป็นเจตสิกอีก ก็ดวงไป เอามาอธิบาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓

ธรรมาวุธ

รายละเอียด : คือ สันติ อหิงสา ชื่อสัตย์ บริสุทธิ์

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๖๘

ธรรมเป็นที่หนึ่ง

รายละเอียด : ธรรมทาน ชนะทานทั้งปวง รสแห่งธรรม ชนะรสทั้งปวง ยินดีในธรรม ชนะความยินดีทั้งปวง

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ ธรรมคาถา ธรรมบท ข้อ ๓๔

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตสิก

ธรรมเป็นที่อยู่แห่งพระอาริยะ ๑๐ (อาริยวาส ๑๐ อย่าง)

รายละเอียด : ธรรมเป็นที่อยู่แห่งพระอาริยะ ๑๐ ประการ ๑. ภิกษุในธรรมวินัยนี้เป็นผู้ละองค์ ๕ ได้แล้ว (คือ นิรอรณ ๕ อันได้แก่ กามฉันทะ พยาบาท ถีนมิทธะ อุทธัจจกุกกุกจะ และ วิจิกิจฉา) ๒. ประกอบด้วยองค์ ๖ (เรียกว่า ฉพิงคสมันนาคโต อันได้แก่ เห็นรูปด้วยจักขุ... ฟังเสียงด้วยหู... ดมกลิ่นด้วยจมูก... ลิ้มรสด้วยลิ้น... ถูกต้อง โภภุสัพพะด้วยกาย... รู้แจ้งธรรมด้วยใจ แล้วเป็นผู้ไม่ตีใจ ไม่เสียใจ มีอุเบกขา มีสติ มีสัมปชัญญะอยู่) ๓. รักษาแต่อย่างเดียว (เรียกว่า เอการักโข คือเป็นผู้ประกอบด้วยใจ อันรักษาด้วยสติ) ๔. มีธรรมเป็นที่พักพิง ๔ ประการ เรียกว่า จตุราปัสเสโน คือ ๑) พิจารณาแล้วยอมเสพ ๒) พิจารณาแล้วยอมอดกลิ่น ๓) พิจารณาแล้วยอมอดวัน ๔) พิจารณาแล้ว

ยอมบรรเทา ๕. มีปัจเจกสังจะบรรเทาได้แล้ว (เรียกว่า ปนุณณปัจเจกสังจโจ คือการบรรเทาได้แล้ว กำจัดออกแล้ว สละได้แล้ว คลายได้แล้ว ฟันได้แล้ว ละได้แล้ว สลัดได้เฉพาะแล้ว อันได้แก่ สังจะว่า โลกเที่ยงบ้าง-ไม่เที่ยงบ้าง โลกมีที่สุดบ้าง-ไม่มีที่สุดบ้าง ชีพก็อันนั้นสรีระก็อันนั้นบ้าง ชีพเป็นอัน-สรีระเป็นอันบ้าง สัตว์เมื่อตายไปยอมเป็นอีกบ้าง-ยอมไม่เป็นอีกบ้าง สัตว์เมื่อตายไปยอมเป็นอีกก็มี-ไม่เป็นอีกก็มีบ้าง สัตว์เมื่อตายไปยอมเป็นอีกก็หาได้-ยอมไม่เป็นอีกก็หาไม่ได้บ้าง) ๖. มีการแสวงหาอันสละเสียแล้วด้วยดี (เรียกว่า สมวยสัฏฐุสโน ได้แก่

ละการแสวงหากามและภพ แต่แสวงหาพรหมจรรย์ ได้แล้ว) ๗. มีความดำริไม่ขุ่นมัว (เรียกว่า อนาวิลสังกับไป ได้แก่ ละความดำริในกาม พยาบาท และวิหิงสาได้แล้ว) ๘. มีกายสังขารอันสงบระงับแล้ว (เรียกว่า ปัสสัททกายสังขารโร คือ บรรลุจตุตถฌาน ไม่มีทุกข์ ไม่มีสุข เพราะละสุขละทุกข์และดับ โสมนัสโทมนัสก่อนๆ ได้ มีอุเบกขาเป็นเหตุให้สติบริสุทธิ์อยู่) ๙. มีจิตหลุดพ้นแล้วด้วยดี (เรียกว่า สุวิมุตตจิตโต คือจิตเป็นธรรมชาติ หลุดพ้นแล้วจากราคะ โทสะ โมหะ) ๑๐. มีปัญญาอันหลุดพ้นแล้วด้วยดี (เรียกว่า สุวิมุตตปัญโญ คือ ย่อมรู้ชัดว่า ราคะ โทสะ โมหะเราละได้แล้ว ตัดรากได้ขาดแล้ว ทำให้เป็นเหมือนตาลยอดด้วน ทำให้ไม่มี มีอันไม่เกิดอีกต่อไปเป็นธรรมดา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ อริยวสสูตร ข้อ ๑๙-๒๐

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตสิก

ธรรมโลกุตระยุคพระพุทเจ้ากัษุคปัจจุบัน

รายละเอียด : คือ พระพุทธเจ้าท่านบอกว่าท่านแสดงธรรมที่เป็นโลกุตระธรรม คนจะฟังได้นั้นมีเพียงดินที่ติดปลายเล็บขึ้นมาเท่านั้น แล้วโพธิรักษ์จะมีน้อยกว่านั้นขนาดไหน ผู้ที่พอฟังรู้เรื่องมันคนละรุ่น คนละยุคเลย ติดตามและปฏิบัติให้ดีจะเห็นได้มากยิ่งขึ้น เพราะมันเป็นนามธรรมที่เป็นโลกุตระธรรมด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม สันติอโศกวันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อัมมวิจยสัมโพชฌงค์

รายละเอียด : ความหยั่งรู้ถึงขั้นสามารถเดินทางเข้าไปสู่การตรัสรู้ได้ตามฐานานุฐานะ หรือถึงขั้นมีการบรรลุธรรม ได้มรรคได้ผลเป็นลำดับๆ

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๖๘

ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ เป็นตัวที่จะทำให้เกิดปัญญา อย่างยิ่ง

รายละเอียด : การปฏิบัติธรรมที่ไม่มีธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ จึงพากันหลงผิด ว่า ไปทำสมาธิแล้วจะไปนิพพาน แล้วก็ไปนั่งหลับตาสมาธิไม่คิดไม่นึกว่ามีวิจยเลย ไม่มีสัมผัสภายนอก สติก็มีแต่สติอยู่ภายในใจ สติที่เต็มคือมีทั้งๆ ที่ จมูก ลิ้น ภายใจ ภายนอกตื่นเต็ม ซากริยา สัมผัสรู้ รูปรสกลิ่นเสียงสัมผัส โผฏฐัพพะ ทุกทวาร ที่จริง โผฏฐัพพะคือ ตา หู จมูก ลิ้น ภายข้างนอกทั้งหมด ก็จะมี รูป เสียง กลิ่น รส มี ๔ เสร็จแล้ว โผฏฐัพพะเป็นตัวเดียวกับกาย กับใจ การอธิบายอุปาทายรูป ปสาทรูป มันมี วิสยรูป ๔ ที่เป็นตัวกระทบสัมผัสแล้วมีตัวกาย ตัวใจ ก็เลยเหลือ ๙ โผฏฐัพพะ ภาย ใจก็คือตัวเดียวกัน หากไม่มี โผฏฐัพพะ ภาย ใจ ก็ไม่มีการกระทบสัมผัส กายก็คือจิต มโน วิญญาณ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ยอดคนอาภัพที่มีระดับของศาสนาพุทธ วันศุกร์ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

ธัมมมัง อุตตมัง

รายละเอียด : ธรรมอันสูงสุด

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๐๘

ธัมมัญญตา

รายละเอียด : การรู้แจ้ง การรู้ยิ่งในชั้นเชิง ปฏิภาณ ในทุกสิ่งทุกอย่างเท่าที่ผู้รู้จะยิ่งจะใหญ่มากน้อยตามความมีความเป็นจริง การรู้แจ้งในสิ่งที่ควรรู้อย่างซึ่งผู้ไม่มีภูมิรู้ไม่สามารถรู้ การรู้แจ้งในความถูกต้องในเหตุ

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๓๗๙

ธัมมัญญตา

รายละเอียด : ธัมมัญญตา คือ เอาสภาพธรรม ส่วนตาที่ เต็มทำทำให้เป็นค่านามเท่านั้นเอง ก็ธรรมะ อัญญะ มีอัญญะ ทุกอัน อัญญะ คือ ความหมายความรู้ของโลถูตระ อัญญะโดย พยัญชนะแปลว่าอื่น ต่างหากไปเลย แล้วโลกียะเขาไม่ใช่คำว่า อัญญะ หากมันแตกต่างจากตัวเขา เขาไม่เอา แต่อันอื่นที่ว่านี้ อัญญะแปลว่าอื่น แต่ไม่ใช่อื่นของทั้ง แต่อันของพิเศษ ของวิเศษ เป็นอูตระเหนือโลก ความรู้อัญญะธาตุ ที่เอาตามอธิบายให้ฟังว่า ในประดาคนของพระพุทธเจ้า สมณโคดมท่านเริ่มประกาศ ศาสนากับปัจจุวัคคีย์ โภณฑัญญะสามารถรู้ได้คนแรก เพราะ

ว่ามีธาตุรู้ที่นอกเหนือจากโลกียธาตุ อันนี้เป็นของใหม่เป็น ความรู้ต่างโลกคนละดวงดาว ความรู้ความเข้าใจในธรรมะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ธัมมัสสวนมัย

รายละเอียด : บุญสำเร็จด้วยการฟังธรรม

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๓๐๙

ธัมมานุสัมมปฏิบัติ

รายละเอียด : ๑. ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ๒. การ บรรลุธรรมไปตามการปฏิบัติธรรมที่ถูกหลัก, การบรรลุธรรม-สมควรแก่ธรรม

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๓๔, เปิดโลก เทวดา หน้า ๑๑๗

ธัมมานุสารี

รายละเอียด : ท่านไม่เรียกสายปัญญา เพราะปัญญา เป็นคำใหญ่ ไม่ได้ใช้ปัญญาอนุสารี แต่ใช้คำว่าธัมมานุสารี เป็น แกนตามหาสาระธรรมะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริชธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ธัมมานุสารี

รายละเอียด : บุคคลสัมผัสวิโมกข์อันละเอียด คืออรุณ สมาสติสว่างรูปสมาสติด้วยกายอยู่ แต่อาสวะบางเหล่าของ ผู้นั้นสิ้นไป เพราะเห็น (อริยสัจ) ด้วยปัญญา อนึ่ง ธรรม ทั้งหลายที่พระตถาคตประกาศแล้ว ย่อมควรซึ่งความพินิจ โดยประมาณด้วยปัญญาของผู้นั้น อีกประการหนึ่งธรรมเหล่านี้ คือ สัทธินทรีย์ วิริยินทรีย์ สตินทรีย์ สมานินทรีย์ ปัญญินทรีย์ ย่อมมีแก่ผู้นั้นบุคคลนี้เรากล่าวว่า ธัมมานุสารีบุคคล.

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริชธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ธัมมานุสารี

รายละเอียด : ธัมมานุสารีก็จะมาเป็น ทิฏฐิปัตตะ ธัมมานุสารีคือคนผู้ตามหาแก่นสาร นิพพานเป็นแก่นสาระ ในมุลสูตร สายศรัทธาก็จะได้มาต้องเสริมบารมีให้ตัวเองจน ก้าวหน้าเป็นทิฏฐิปัตตะ คือ ความเข้าถึงด้วยปัญญาตามความ

เห็นความรู้ ไม่ใช่บรรลุด้วยสมณะ แต่บรรลุด้วยปัญญาสัมมาทิฐิ ส่วนธัมมานุสสารีนั้นตรงเลย มาทิฐิปฏิบัติส่วนสายศรัทธาก็จะมาเป็นกายสักขี เพราะสายศรัทธาจะเอาแต่ภายในไม่ออกมาภายนอกเพราะไม่ชัดเจนในคำว่ากาย กาย แยกข้างนอก ออกบ้างไม่ออกบ้าง ไม่เอาภาระเต็มที่ไม่ทำภายนอกภายใน ให้สมดุลก็จะเอียงโต่งไปด้านภายใน ก็จะช้า เป็นธรรมดาธรรมชาติจนกว่าจะชัดเจน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ธัมมานุสสารีมีปัญญาเร็วกว่าเพราะมีโพชฌงค์ ๗

รายละเอียด : จะเป็นธัมมานุสสารีหรือสัทธานุสสารี อยู่ที่มรรควิจยสัมโพชฌงค์หรือไม่ ธัมมานุสสารีทำได้เร็วกว่า สัทธานุสสารี มีในแตกต่างตรงที่ ธัมมานุสสารีจะมีปัญญาเร็วกว่า เพราะมีโพชฌงค์ ๗ มีธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ ได้ดีกว่าคล่องกว่า มีสติสัมโพชฌงค์ ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ วิริยสัมโพชฌงค์ เก่งกว่า จากนั้นก็มี ปิติ ปีสัทธิ สมาธิอุเบกขา เจริญตามหลักสามนี้ ๓ ตัวนี้ ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์เป็นตัวสำคัญที่สุด สายปัญญาเก่งธัมมวิจย สายศรัทธาไม่เก่งธัมมวิจย เพราะฉะนั้นปัญญา ๖ ปัญญา ปัญญินทรีย์ ปัญญาพละ แล้วมีสามเส้า คือธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ สัมมาทิฐิ มักคังคะ จะเกิด ปัญญา ปัญญินทรีย์ ปัญญาพละ ก็ต้องมีกระบวนการอีก ๓ เส้า คือ ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ สัมมาทิฐิ มักคังคะ เพราะฉะนั้นจะปฏิบัติ มรรค ด้วย สัมมาทิฐิ ต้องเป็นประธาน แล้วต้องมี ธัมมวิจย เป็นคู่ dynamic static สองอันทำงานอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ธัมมานุสสารีเป็นสายปัญญา

รายละเอียด : โดยแก่นจิริต เรียกว่าพุทธิจิริต ไม่ได้เรียกปัญญาจิริต ธัมมานุสสารีคือ ผู้ที่มีปัญญาเป็นแกนหลัก สืบทอดสายตรงของพระพุทธเจ้าเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ธัมมเทศนามัย

รายละเอียด : บุญสำเร็จด้วยการแสดงธรรม

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๐๙

ธัมโมหเว รักษติ ธัมมจาริง

รายละเอียด : อาศัยธรรมนี้เลี้ยงชีพให้ได้จริง ๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๕๔

ธาตุ ๗

รายละเอียด : คือ ๑. อากาศธาตุ ๒. สุภาธาตุ ๓. อากาศธาตุ ๔. วิญญาณัญญาธาตุ ๕. อากิญจัญญาธาตุ ๖. เนวลัญญาธาตุ ๗. สัญญาเวทิตนโรธธาตุ

ที่มา ที่ไป : พระสูตรตันตปิฎก เล่ม ๘ สังยุตตนิกาย นิทานวรรค หน้า ๑๔๗

ธาตุความเพียร ๗

รายละเอียด : วายามะ ๗ ธาตุแห่งความพยายามคือ สภาวะขั้นตอนของความเพียรภายในจิต ๑. อารีพภธาตุ (ดำริ) ความเพียรเป็นเหตุปรารถ (ริเริ่ม) ๒. อรัณธาตุ ตั้งต้นเพียร, ปรารถดำริ ๓. นิกกมธาตุ (เพียรไม่หยุดยั้ง, พยายามดำริ) เพียรเป็นเครื่องก้าวไป ๔. ปรักกมธาตุ (บากบั่นมุ่งมั่นเพียร, บากบั่นดำริ) ความเพียรก้าวไปข้างหน้า ๕. ฌมธาตุ (เรี่ยวแรงเพียรแข็งแกร่ง, ดำริมีกำลัง) ความเพียรเป็นกำลัง ๖. ธิตธาตุ (ความเพียรตั้งมั่น, ดำริ ตั้งมั่น) ความเพียรเป็นเครื่องทรงไว้ ๗. อุปัทถกมธาตุ (ความเพียรในจิตสำเร็จบริบูรณ์) ดำริสำเร็จเต็มรูป เหมือนลูกศรจะออกจากแฉ่ง พยายามที่จะกระทำให้เกิดกรรมออกมา

ที่มา ที่ไป : อรรถกถาแปลเล่ม ๓๐ กายสูตร หน้า ๑๙๔, อรรถกถาแปล เล่ม ๓๕, จิตตอุปาทกัณฑ์ หน้า ๓๘๕, อดีตการสูตร เล่ม ๒๒ ข้อ ๓๐๙, สมมติพุทธ สังกัปปะ หน้า ๓๕๙-๓๖๐

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

ธาตุปัญญา

รายละเอียด : ธาตุปัญญา คือ ธาตุรู้สามารถสัมผัสว่า อันนี้แหละ คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม มันมีลักษณะอาการจริงที่คุณทำ เวทนาในเวทนาให้เป็นเวทนาที่ไม่มีเวทนา หมายความว่า เป็น อทุกข์ขมสุข ไม่มีความสุขไม่มีความทุกข์ กลางๆ นิวตรอน ก็จบ จบอยู่ตรงนี้ ศาสนาพุทธจบอยู่ตรงที่ไม่มีสุขไม่มีทุกข์ แก่นอุเบกขาจึงเป็นแกนที่ยิ่งใหญ่ ต้องเรียนรู้เวทนา ๑๐๘

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ธาตุรู้

รายละเอียด : คือธาตุวิญญาณหรือธาตุจิตนั้นที่พึ่งมีในมหาจักรวาลและเป็นจิตวิญญาณที่ยั่งยืน ความจริงที่ยิ่งใหญ่ที่สุด เป็นจิตวิญญาณที่เก่งกาจที่สุด ทั้งเป็นเจ้าของความรู้สุดยอด ทั้งเป็นเจ้าของ ความจริงสุดยอด จึงเป็นวิญญาณที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด ไม่มีจิตวิญญาณใดไหน ในที่ใดอีกที่จะเทียบเท่า

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๐๙

ธาตุรู้ของโลกุตระ

รายละเอียด : สามเส้า คือ ญาณ ปัญญา วิชา

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริทธิธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

ธาตุรู้คืออดีต

รายละเอียด : ความรู้สึกจริงๆ ตามจริงของเวทนา เป็นเวทนาที่ไม่ปรากฏตัวตน รู้สึกความจริงอย่างเป็นธรรมดา เป็นปกติ รวมเป็นอันเดียวกันกับเวทนาที่เป็นส่วน ๒ คือ มีธาตุรู้ เรารู้อะไร? รู้ ๐ ก็ได้ รู้ ๑ ก็ได้ แต่ธาตุรู้ก็เป็น ๑ ก็รู้ว่าตัวเองมี ๒ คือ มีธาตุรู้กับ ๐ หรือ ๑ จะอนุโลมให้เป็น ๑ ก็ได้ ที่จริงลึกๆ ลงไปกว่านั้นก็คืออดีตเวทนาของเราไม่เป็นอดีตเลย จะว่าอดีตเราไม่สวยเวทนามิใช่ มันมีเวทนาอยู่ แต่มันไม่เป็นอดีตของเราเลย แต่จะว่าอดีตของเราไม่ต้องสวยเวทนามิใช่ ต้องมีธาตุรู้อยู่ รับรู้อยู่ เพราะฉะนั้นอดีตของเราเรามีเวทนาเป็นธรรมดา

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริทธิธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ธาตุรู้ทำงานตามหน้าที่แต่ละชื่อ

รายละเอียด : เวทนา ๑๐๘ ก็เกิดจากเหตุปัจจัยต่างๆ เราก็จะรู้จักธาตุรู้เหล่านั้น ที่มันทำงานตามหน้าที่ของแต่ละชื่อ แต่ละชื่อ เวทนามิทำงานอย่างนี้ สัญญาก็ทำงานอย่างนี้ชื่อนี้ สังขารก็ทำงานอย่างนี้ชื่อนี้ กายิกเวทนามิทำงานอย่างนี้ตามองค์ประกอบอย่างนี้ชื่อนี้ จิตเวทนามิทำงานอย่างนี้ชื่อนี้ อาการอย่างนี้ ความสุขความทุกข์ไม่สุขไม่ทุกข์ก็ทำงานอย่างนี้ชื่อนี้ อย่างนี้ชื่อนี้ แล้วจะมีดีกรีอย่างนี้ ความสุขข้างนอกหยาบ ความทุกข์ข้างนอกหยาบ มามีภายในเป็นโสมนัสโทมนัสก็มีอย่างนี้ ไม่มีอาการสุขอาการทุกข์ เป็นอุเบกขาหรืออุเบกขินทรีย์ เป็นอินทรีย์ ๕ มีฤทธิ์ ก็มีขนาดของมัน มันก็ต้องมีเหตุปัจจัย

เหตุปัจจัยภายนอกเรียกว่าสุขทุกข์ เหตุปัจจัยข้างในเรียกว่า โสมนัสโทมนัส ถ้าเป็นกลางๆ เรียกว่าอุเบกขา

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช กายนี้คือวิญญาณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ธาตุแกนหลักภูตรูป

รายละเอียด : วันวันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ที่บรรราชธานีอโศก วันนี้เราก็คงจะได้เห็นหิน หรือ ศิลากองแข็ง ศิลากองแข็ง ก็ขึ้นมาเป็นสัญลักษณ์ ซึ่งจริงๆ แล้วมีคนถามเหมือนกันว่าขึ้นมาทำไม ขึ้นมาให้มันมีหิน ก็ที่มันน้ำกับดินกับโคลนกับทรายเท่านั้น พวกเราชาวอโศกไม่ค่อยจะเน้นธาตุลม เราจะไปเน้นธาตุดินน้ำลมไฟ เราไม่ไปเพื่อหลงธาตุโลหะ เพชร แก้ว เราจะเน้นธาตุแกนหลักมหาภูตรูป หินคือธาตุดิน น้ำก็แน่นอนเราทำน้ำตักน้ำโดนแม่น้ำ เราใหญ่แค่แม่น้ำมูลก็พอใจแล้ว ไม่ใหญ่เท่าแม่น้ำโขงแม่น้ำฮวงโหแม่น้ำมิตซึชิชิบปี เราไม่อยากเท่านั้น เราใหญ่ประมาณแค่แม่น้ำมูลแค่แม่น้ำโขงเราก็สู้ไม่ได้หรอกก็เอาแค่นี้แหละ แม่น้ำมูล บุ่งไหมเราก็ทำคลองที่เล็กกว่าบุ่งไหมอีก คลองถอยหลังเข้า เราก็ทำขึ้นมาด้วยมือของเราเอง ต้นไม้เราก็พยายามปลูก อีกสัก ๑๐ ปี ๒๐ ปี บรรราชธานีจะเขียวกว่านี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ธารณะ

รายละเอียด : ภาวะมีอยู่ เป็นอยู่ ทรงไว้อยู่

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๔

ธิติ

รายละเอียด : มีการกระทำความเพียร มีความตั้งใจ ประพฤติแน่วแน่ ก่อปัญญา สร้างความเก่งกล้าโดยการทรงไว้ในกิจอันตั้งงามนั้นๆ อยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๓๐

ธิติธาตุ

รายละเอียด : สภาพเข้าเขตความเป็นตัวเป็นตน ทรงสภาพอย่างนั้นๆ ได้แน่ ได้มันแล้วเป็นความตั้งมั่น เป็นตัวพลังงานของความเป็นอย่างนั้นๆ เป็นธาตุรู้ที่รู้ตัวรู้สภาพว่าเป็นอะไรอย่างไรได้แล้ว นับว่าเป็นความรู้ชนิดหนึ่ง ได้แล้ว เพียงแต่ยังเกิดการมัจจุไม่ครบรอบแห่งความพยายามสุดท้าย

เท่านั้น แต่ก็แน่ใจได้ว่าเป็นไปอย่างนี้แน่ๆ มันคง เกิดแน่ เป็นแน่เท่ากับนักวิ่งผลัดคนที่ ๖ นำหน้ามาลี้ว มันใจว่าชนะ แน่ๆ เป็นตัว ได้ตัวผู้ชนะ ซี้ตัวผู้ชนะได้แล้ว

หนังสืออ้างอิง : สมานทิพพร หน้า ๓๕๙

ฎคดี ๑๓

รายละเอียด : คือองค์คุณเครื่องกำจัดกิเลส ๑. บังสุกุลิกังคะ (ถือใช้ผ้าบังสุกุลเป็นวัตร) ๒. เตจิวริกังคะ (ถือครองผ้าสามผืนเป็นวัตร) ๓. ปิณฑปาตีกังคะ (ถือเที่ยวบิณฑบาตเป็นวัตร) ๔. สปรทานจาริกังคะ (ถือบิณฑบาตไปตามลำดับเป็นวัตร) ๕. เอกาสนิกังคะ (ถือนั่งฉันที่นั่งแห่งเดียวเป็นวัตร คือฉันวันละมื้อเดียว) ๖. ปัตตปิณฑกิกังคะ (ถือการฉันเฉพาะในบาตรเป็นวัตร) ๗. ขลุปัจฉาภัตติกังคะ (ถือห้ามภัตที่เข้ามาถวายภายหลัง คือ ลงมือฉันแล้วไม่รับเพิ่มอีก) ๘. อารัญญกิกังคะ (ถืออยู่ป่าเป็นวัตร) ๙. รุกขมุสิกังคะ (ถืออยู่โคนไม้เป็นวัตร) ๑๐. อัปภิกาสิกังคะ (ถืออยู่ท่ามกลางแจ้งเป็นวัตร) ๑๑. โสสานิกังคะ (ถืออยู่ป่าช้าเป็นวัตร) ๑๒. ยถาสันถติกังคะ (ถืออยู่ในที่พักแล้วแต่เขาจัดให้เป็นวัตร) ๑๓. เนลัชชีกังคะ (ถือการนั่งเป็นวัตรคือยืน เดิน นั่ง แต่ไม่นอน)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๘ ฎตถวรรค ข้อ ๑,๑๙๒

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

ฎรวา

รายละเอียด : ความเอาการเอางาน ไม่ทอดธุระ

หนังสืออ้างอิง : สมานทิพพร หน้า ๔๘๖

ฎว

รายละเอียด : ยั่งยืน

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตอ อนัตตอ นิรัตตอ หน้า ๑๕๘

ฎวัง

รายละเอียด : ๑. คงที่, ถาวร ๒. ความยั่งยืน

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตอ อนัตตอ นิรัตตอ หน้า ๒๙, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๗๖, รู้คนขงสุข รู้คูกขงสัตว์ หน้า ๖๕, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๓

ฎต

รายละเอียด : ศิลที่ทำได้ปกติก็เคร่งเครียดลิ่งที่ทำได้ เรียกว่าเคร่งครัดคือไม่ต้องเคร่งเลยเป็นปกติธรรมดาสามัญ ไม่เคร่งเลย หายเคร่ง ไม่ต้องเคร่งเลย คนที่มีศีล ๑๐ แล้วไม่ต้องใช้เงินทองได้แล้วก็ต้องเคร่งเลย ไม่เห็นจะยุ่งยากอะไรเลย สบายมากไม่ต้องใช้เงินไม่ต้องสะสมเงินไม่ต้องมีเงินในตัวเองเลย เสื้อผ้าหน้าแพรก็มีแค่ ๓-๔ ชุด ไม่ต้องไปทอดอ้าง ไม่ต้องไปโชว์ แต่นี้ก็เหลือแหล่ หอบไว้ข้อเสียพื้นที่ใส่ตู้แมลงสาบมากินอีก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

น ปโหติ

รายละเอียด : ไม่พอเหมาะได้

หนังสืออ้างอิง : ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗/๑

น มัญญติ

รายละเอียด : ไม่สำคัญมันหมาย

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๙

น โหติ

รายละเอียด : ๑. ไม่มี ๒. ไม่เกิดอีก หรืออะไร ก็ไม่มี
ไม่เป็นอีก ๓. ไม่มีการเกิดอีก

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คนซังสัตว์ หน้า ๑๐๒, คนคือ
อะไร? หน้า ๕๔๓, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๘๓

นปุงสกสิงค์

รายละเอียด : ความเป็นกลางที่ไม่มีเพศ

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๑๑๗

นรก

รายละเอียด : ๑. ทุกข์ร้อน ๒. อบายภูมิ ๓. ทุกข์ในจิต
(อริยสัง)...

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๒, ๓๑๓, ทางเอก
ภาค ๓ หน้า ๒๑๔

นรก ตอนตาย

รายละเอียด : ทำไม นรก ตอนตาย จึงร้ายหนักยิ่งกว่า
นรก ตอนเป็นๆ ตอนตายกายแตกตายไป (กายัสสะเภท)
ยิ่งเป็นสัตว์นรกแท้ๆ ที่ทุกข์ทรมานแท้ๆ จริงยิ่งกว่าตอนเป็นๆ นี้
นับเป็นก็เท่า ต่อก็เท่าไม่ได้เลย เพราะตอนตายไปแล้ว ไม่มี
ร่างกายนั้น ไม่มีทางออก ไม่มีทางชะลอ ไม่มีทางเลี่ยง ไม่มี
ทางบรรเทา ไม่มีทางหลบไปไหนเลย จึงต้องอยู่กับทุกข์ของ
กิเลสมันเป็นจริง มันก็จะอาละวาด อยู่ในจิตอย่างมีตบอด
ไม่มีช่องอันเสี่ยงเลย ตอนชีวิตเป็นๆ มีครบกายทวารนั้น คนที่
เกิดกิเลส ก็หาทางบำบัดบำเรอได้ ไม่อึดอัน ไม่กักเก็บ ไม่แรง
ไม่หนัก เพราะได้บำเรอกิเลสตรงที่อยาก

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๑๕

นรกปหาสะ

รายละเอียด : คือสนุกสนานเป็นนกรื่นเริงบันเทิงธุรกิจ
ที่บานปลายออกไปจนสุดกัน ไม่สามารถยับยั้งกันได้แล้ว

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑
หน้า ๑๙๙

นรกอยู่ที่ความอยาก

รายละเอียด : คุณหลงสวรรค์อย่างไรตอนเป็นตอนตาย
ก็ไปเป็นวิมานลอยอย่างนั้นได้ก็เป็นจริงเท่าที่พลังงานคุณได้
สร้างไว้เสร็จแล้วหมดฤทธิ์หมดอำนาจคุณก็ไปตกเป็นนรก
เพราะว่านรกนี้มันอยู่ที่อยาก หากคุณอยากได้สวรรค์มาก
เท่าไร นรกก็ลึกเท่านั้น คุณอยากได้สวรรค์ ๘๐ ปีแต่ตกนรก
เป็น ๘๐๐ หรือ ๘,๐๐๐ ปี สวรรค์นี้คิดเดี่ยวแต่นรกมันเยอะ
กว่าเทียบกันไม่ได้เลย เพราะความติดยึด สวรรค์นั้นคือ
ของปลอมมันมีนึกเดี่ยวแต่นรกเป็นของจริง จิตหรือว่านรก
หรือว่าทุกข์ พระพุทธเจ้าจึงตรัสไว้เป็นอารยสังข์เป็นสังข์จะ
ความจริง ส่วนสวรรค์นั้นพระพุทธเจ้าบอกว่าเป็น สุขลลิกะ
เป็นของเก้ ของเท็จ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

นรกและสวรรค์คือมายาทั้งคู่

รายละเอียด : สภาวะของสวรรค์ก็รู้สึกอย่างหนึ่ง นรกก็
รู้สึกอย่างหนึ่ง ความหมายที่ทดแทนกันได้สวรรค์ก็คือความสุข
นรกก็คือทุกข์ ถ้าเผื่อว่าเอาคำว่าสุขแล้วคำว่าทุกข์จะเข้าใจง่าย
กว่าสวรรค์และนรก เพราะคำว่าสวรรค์และนรกนั้น สวรรค์เป็น
ความหมายของภพ แต่ภพเป็นเรื่องรูปสถานที่ แต่สุขกับทุกข์
เป็นเรื่องของนามจิตใจความรู้สึกในความรู้สึกทุกข์และสุข สุข
ก็คือสวรรค์ ทุกข์ ก็คือนรก ศาสนาพุทธไม่มีทั้งสวรรค์และนรก
เพราะสวรรค์และนรกคือมายาทั้งคู่ไม่ใช่ของจริงเลย ผู้ใดรู้จัก
ความสุขที่เราไปติดในอบายมุขมีความสุขในอบายมุขก็ต้องมี
ความสุขในอบายมุข ติดกาม ติดรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัส ก็ต้องมี
ความทุกข์ หรือจะไปหลงว่าเป็นความสุขอยู่กับรูปรสกลิ่นเสียง
สัมผัส เพราะฉะนั้นเราดับความสุขความทุกข์ ก็หมดทั้งอบาย

หมดทั้งกาม หมดทั้งรูป อดรูปเลย เป็นลำดับละเอียดขึ้นไป
ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

นวังคสัตถุศาสน์ ๙

รายละเอียด : คือคำสอน ๙ อย่างของพระพุทธเจ้า
๑. สุตตะ (แสดงเนื้อความของพระสูตรต่างๆ) ๒. เคยยะ (เป็นร้อยแก้วบ้าง เป็นคาถาร้อยกรองบ้าง ปนกัน) ๓. เวยยาकरणะ (เป็นร้อยแก้วล้วนๆ) ๔. คาถา (ประพันธ์โดยผู้เป็นร้อยกรองล้วนๆ) ๕. อุทาน (คำความที่พระพุทธเจ้าทรงเปล่งด้วยความเบิกบาน) ๖. อิติวุตตกะ (พระสูตรที่อ้างว่าพระพุทธเจ้าตรัสไว้
อย่างนี้) ๗. ชาดก (พระพุทธเจ้าตรัสเรื่องราวในอดีตชาติ ๕๔๗ เรื่อง) ๘. อัปภูตธรรม (พระสูตรว่าด้วยเรื่องอัศจรรย์ที่ไม่เคยมีมา) ๙. เวทลละ (พระสูตรที่เป็นไปด้วยการถามและตอบ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ธรรมวิหาริสุตต
ข้อ ๗๓

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตสิก

นอกจากขยันและสมรรถนะแล้ว ยังมีกำลังของกรรม ๓

รายละเอียด : ก็ยังอีกที่ว่าชาวโศกขอให้ทำความยินดี
ทำความชอบมาหากสิกรรมให้มาก ผู้ใดทำได้ มันจะมีพลังงาน
เข้ามาช่วยสร้าง สร้างการผลิตพืชพรรณธัญญาหาร ขณะนี้ใน
บ้านราช มีที่ดินมากพอที่พอเราจะทำผลผลิตให้ได้มากกว่านี้
ทั้งความขยันทั้งสมรรถภาพ นอกจากขยันและสมรรถนะแล้ว
ยังมีกำลัง กำลังของกายกรรม วชิกรรม มโนกรรม พลังงาน
ทั้งหมด นอกจากจะเป็นความรู้ความสามารถ กับความขยัน
แล้ว ยังมีกำลังอีก เล้าหนึ่งเป็นเล้าที่ ๓ เพราะฉะนั้นกำลัง
คุณก็มี ความรู้คุณก็มี มีความขยันมี ก็มาใช้เกิด ที่ดินเรายัง
มีเหลือในบ้านราชนี้ยังมีที่ดินเหลืออีก ถ้ามันเจริญจริงไม่ยราพ
ยักษ์จะไม่ขึ้น ในแผ่นดินราชธานีโศกนี้ ไซ้ใหม่ ถ้าเราเจริญ
จริงไม่ยราพยักษ์ก็ไม่เหลือ แล้วเราก็จะใช้ อย่างน้อยก็ปล่อยให้
ตาไถ่ขึ้น ผักโขมขึ้น ผักบุ้ง โสน ก็ขึ้นแทน แต่ที่แทนที่จะ
เป็นพวกนั้นมันเป็นไม่ยราพยักษ์ เราก็เอาไม่ยราพยักษ์มาทำ
ประโยชน์อะไรไม่ได้ เราก็ส่งทูต ที่จะไปทำการช่วยเหลือเขา
ให้เขา ไม่ใช่เป็นทูตที่ไปเอาเปรียบเขาไปจ้องจะหาวิธีการหา
กำไรทุจริตเขา

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘
มิถุนายน ๒๕๖๓

นักการเมืองต้องมีธรรมะที่สัมมาทิฐิ เป็นอาริยบุคคล

รายละเอียด : ที่พูดเรื่องการเมือง คุณก็ยังไม่เข้าใจไม่ได้
ว่าการเมืองคืออะไร คุณแยกธรรมะกับการเมืองออก ซึ่งเป็น
ความผิดที่มหันต์ คนที่แยกธรรมะออกจากการเมืองคนนั้น
เป็นมิจฉาทิฐิบุคคลทำให้สังคมบ้านเมืองฉิบหาย เพราะว่า
นักการเมืองไม่ได้มีธรรมะ แล้วนักการเมืองมันจะไปเจริญได้
อย่างไร บ้านเมืองก็จึงได้ฉิบหายเพราะความคิดที่ผิดอย่างนี้
เพราะฉะนั้นต้องให้นักการเมืองมีธรรมะเป็นธรรมะที่เป็น
สัมมาทิฐิจนเป็นอาริยบุคคลเป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี
อนาคามี อรหันต์เลย ถ้าหากนายกรัฐมนตรีก็คือเป็นพระ
อรหันต์บ้านเมืองจะดีมาก แต่คนเข้าใจผิดว่าฆราวาสเป็นพระ
อรหันต์ไม่ได้ อย่างนี้เป็นต้น อาตมาพูดไปแล้วก็อย่างที่เข
เข้าใจผิดกัน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

นักบวช ฆราวาส ทำกิเลสออก

รายละเอียด : นี่คือหัวใจศาสนาพุทธเลย ทำอย่างนี้ได้
แยกกิเลสออก ว่าอันนี้คืออาการกิเลสเราก็คือทำเนกขัมมะ ทำให้
กิเลสออกได้ เขาพูดด้วยศัพท์ว่า ออกบวช บวชแล้วทำกิเลส
ออกไม่ได้ก็ได้แต่รูปแบบ แต่แม้บวชหรือฆราวาสแต่ทำกิเลส
ออกได้ทำเนกขัมมะได้จนเป็นจิตอุเบกขาฐานนิพพานได้เสมอๆ
ก็บรรลุอรหันต์

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

นักประชาธิปไตย

รายละเอียด : ศาสนาพระพุทธเจ้ามีทฤษฎีหลักคือ
ไตรสิกขา เป็นนักประชาธิปไตยที่ ยืนนานตราบนานเท่านาน
forever ด้วยจิตที่สะอาดไม่มีอคติ ไม่มีความขี้เกียจ มีแต่ความ
เอ็นดูเกื้อกูลที่เป็นอธิปไตย ที่เป็นพลังงาน เป็นอำนาจที่แรงกล้า
จากหัวใจที่บริสุทธิ์จึงทำประชาธิปไตยนี้ให้แก่ผู้อื่นได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๒

นักประชาธิปไตยของไทยที่แท้จริง

รายละเอียด : นักรัฐศาสตร์จะมาเรียนรู้อีโนวาคต เขา
จะเข้าใจว่า นักประชาธิปไตยของไทยที่แท้จริง คือ ชาวโศก

นั่นเอง นักรัฐประหารของประเทศไทยตัวงานแท้ ประการด้วยความสงบเรียบร้อย ชะนะมาแล้วหลายรัฐบาลด้วย อยู่ในเมืองไทยนี้เอง เขาก็ว่าของเขา แต่ทางสังคมประเทศจะไม่พูดถึงกองทัพธรรมชาวอโศก เขาจะพูดถึง กปปส. จะพูดถึงพันธมิตร เขาจะไม่พูดถึงชาวอโศก ไม่พูดถึงกองทัพธรรม เพราะพวกเราเป็นพวกปิดทองในล้าไส้พระ ชาตินี้ต้องเป็นอย่างนี้จริงๆ อาตมาไม่ได้น้อยใจ ไม่ได้เสียใจ มันเป็นเรื่องจริงอย่างนั้น ถ้าไม่เป็นอย่างนั้น ไม่ใช่รู้ไว้เสียด้วย พวกเราไม่ใช่พวกปิดทองหลังพระ แต่เป็นพวกปิดทองในล้าไส้พระ ลึกกว่าหลังพระอีก อยู่ข้างใน ไม่มีใคร ไม่เห็นได้ง่ายๆ ในโลกีย์เทวนิยม ปัญญาไม่มี เขาจะไม่ได้ พระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ที่เป็นครู ต้องขอภัยไม่ใช่ยกตนข่มท่าน แต่กำลังขยายความรู้ วิชาการ ความรู้ ความจริงให้ฟัง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโศก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นักรบของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ในโยธาวิสูตร เล่ม ๒๑ ข้อ ๑๘๑ บอกว่า นักรบอาชีพผู้ประกอบด้วยองค์ ๔ ๑. อยู่ในสมรภูมิที่ดี (เป็นผู้สมมาทานศีล) ๒. ยิงลูกศรได้ไกล (เห็นรูปที่เป็นอดีตปัจจุบันและอนาคตทั้งภายนอกและภายใน หยาบ ละเอียด ไกลหรือไกล) ๓. ยิงไม่พลาด (เห็นแจ้งอารยสัจ ๔ นี้ ทุกข์สมุทัยนิโรธมรรค) ๔. ทำลายข้าศึกได้มาก (กองอวิชาทั้งหลายพินาศไป) นี่คือนักรบของพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

นักสร้างภาพ

รายละเอียด : คนเราจะสร้างภาพให้ตัวเองโดยการทำสิ่งที่ดีงาม เขาจะสร้างภาพเขาจะเจตนาสร้างภาพเพื่อให้คนยอมรับนับถือ เขาจะสร้างภาพอย่างนั้นมันแล้วใหม่ มันแล้วอย่างไร คนจะพยายามเจตนาตั้งใจที่จะทำดี ใครจะอยากให้เราเห็นว่าเราทำดีก็ไม่ใช่ไร แต่เราทำกรรมทุกวินาที ทุกกรรมกิริยาที่เราทำมันเป็นเรื่องที่จริงๆ มันควรจะอนุโมทนาให้กับเขาจะสร้างภาพอย่างที่ดีมันก็ดีแล้ว ทำไมจะต้องไปว่าเขา แต่ถ้าเขาทำไม่ดีมันก็ไม่ดี หรือเจตนาจะสร้างภาพแล้ว จะบ้าเหวออาตมาขอวิจยวิจารณ์ คนเราช่างหาเรื่องมาตำมาว่า กระแนะกระแหน จะตำหนิคนต่างๆ นานา อย่างนั้นเป็นจิตใจที่เลวทราม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒

นักเรียนชาวอโศกไม่เคยมีใครตกยุคหรือไม่ทันโลก

รายละเอียด : การที่จะใช้เงินเก่งใช้โทรศัพท์เก่งมันไม่เก่งจริงหรอก ไม่ต้องห่วงหรอกว่าเราจะใช้ไม่เป็นมันไม่ให้เกิดความฟุ้งเฟ้อเกิดความเสียประโยชน์อะไรหลายๆ อย่างก็ยังไม่ถึงวัยที่จำเป็นจะต้องใช้ขนาดนั้น การใช้สื่อสารอะไรต่างๆ ที่เราจะใช้มันก็พอแล้วเงินก็ไม่ต้อง ก็สมควรแก่ฐานะ ก็อยู่มานี้ตั้ง ๒๐ กว่าปีมาแล้วทำโรงเรียนมา นักเรียนชาวอโศกไม่เคยมีใครตกยุคหรือไม่ทันโลกไม่มี แต่ก็กลัวกันจริงว่าจะไม่ทันโลก

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓

นักเรียนสัมมาสิกขาของชาวอโศกต้องทำนาเป็น

รายละเอียด : ซึ่งเป็นเรื่องสามัญของคนไทยโดยเฉพาะพวกที่ไม่กินเนื้อสัตว์และก็นคนควรจะกินเนื้อสัตว์ แต่เราก็ไม่ไปพูดมากพูดมาขนาดนี้อ่อนใจสบายใจแล้ว เราได้แรงบันดาลใจเรื่องมังสวิรัตเรื่องไม่กินเนื้อสัตว์มา ตั้งแต่บวชมา ก่อนบวชก็เริ่มมาแล้วเพราะว่าอาตมากินมังสวิรัตตั้งแต่ก่อนบวชจนถึงมาบวชจนมาถึงทุกวันนี้ ๕๐ กว่าปีแล้วเพราะฉะนั้นผักพืชพืชพรรณธัญญาหารจึงเน้นและพยายามสอนแม้กระทั่งสร้างไปตั้งแต่ชีวิตของเด็กให้ลงไปปลูกพืชผักอย่างน้อยต้องทำนาเป็น จะเห็นได้ว่าโรงเรียนของสัมมาสิกขาของชาวอโศกเด็กๆ ทุกคนได้ลงแปลงนาได้ลงทำนาจะทำอะไรก็แล้วแต่ ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งที่พอทำได้จะเป็นการชุกการไถก็ตาม ตั้งแต่ต้นกล้าถอนกล้า การปักดำ จนกระทั่งเก็บเกี่ยว แม้กระทั่งที่สุดพืชที่จะมาทำเป็นอาหาร พริกมะเขือข่าตะไคร้อะไรต่างๆ ที่พูดไปเมื่อกี้ เป็นผักกาดผักคะน้าหรือเป็นผักพื้นบ้าน ที่บ้านราชฯ อาตมานั้น ผักตาไถ้ เขาเรียกผักเบ็ญ หรือเรียกอีกหลายชื่อ มันมีเยอะจริงๆ แล้วก็กินดีโดยเฉพาะเอาไปตองคนมีฝีมือเอาไปตองอาตมาว่าขึ้น ๑ อาตมามาตั้งชื่อให้ใหม่ว่าผักกินดี ก็พยายามแนะนำมา แม้แต่ในบ้านราชฯ ก็ไม่ค่อยจะกินกันเท่าไรเพราะว่ามันมีผักอื่นอุดมสมบูรณ์ อันนี้เขายังไม่ชินก็เลยไม่กิน แต่ถ้าไม่มีอะไรก็กินกันได้มันก็กินดีอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

นัจจะ คีตะ วาทีตะ

รายละเอียด : ทำทาง สู้มเสียงลำเนียง คำพูด
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๐๙

นัตถัญญู

รายละเอียด : ๑. ไม่มีทางอื่น ๒. ไม่เป็นอื่น
หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๗๓, ปากับพุทธ-
ศาสนา หน้า ๑๕๒

นัตถิ

รายละเอียด : ไม่มี
หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๓๕๓, ทางเอก ภาค ๓
หน้า ๑๖๔, ๒๖๗

นัตถิ ทินนัง

รายละเอียด : ๑. ทานที่ให้แล้วไม่มีผล ๒. ทำทานกัน
อย่างไม่มีผลโลกุตระ
หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๑๒, คำบุญคือบาป
หน้า ๑๗๔

นัตถิ ปัญญา สมาอาภา

รายละเอียด : แสงสว่างให้สว่างแคไหนก็เทียบเท่า
ปัญญามิได้
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๙๖

นัตถิ ปีตา

รายละเอียด : ปีตาไม่มี
หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๑๓

นัตถิ ปโร โลโก

รายละเอียด : โลกหน้าไม่มี
หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๑๓

นัตถิ มาตา

รายละเอียด : มารดาไม่มี
หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๑๓

นัตถิ ยัญญัง

รายละเอียด : ยัญญ์บูชาแล้วไม่มีผล
หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๑๒

นัตถิ สัตตา โอปปาติกา

รายละเอียด : สัตว์ที่เป็นอุปปาติกะไม่มี
หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๑๓

นัตถิ สันติ ปริง สุขัง

รายละเอียด : ไม่มีสุขอื่นใดจะเทียบเท่าสุขที่เป็นไป
อย่างสงบ อย่างเย็น อย่างไม่ติดดิน อย่างไม่ทะเลาะเบาะแว้ง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๐๑

นัตถิ สุกต ทุกกฏานัง กัมมานัง ผลัง วิปาโก

รายละเอียด : ผลวิบากของกรรมที่ทำชั่วทำดีไม่มี
หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๑๒

นัตถิ หุตัง

รายละเอียด : สังเวทที่บวงสรวงแล้วไม่มีผล
หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๑๒

นัตถิ อยัง โลโก

รายละเอียด : โลกนี้ไม่มี
หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๑๓

นัตถิ อุปมา

รายละเอียด : ๑. เปรียบไม่ได้กับอะไร เป็นภาวะที่
เปรียบกับอะไรไม่ได้อีกแล้ว, ไม่มีอะไรจะเปรียบ ๒. สิ้นสุด
การเปรียบเทียบ
หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ้งสุข รู้คุกซึ้งสัตว์ หน้า ๑๙๒, ๑๙๗,
ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๓๙

**นัตถิ โลเก สมณพราหมณา สัมมัคคตา
สัมมาปฏิปันนา เย อิมัญจ โลกัง ปรัญจ โลกัง
สยง อภิญญา สัจฉิกัตวา ปเวเทนตีติ**

รายละเอียด : สมณพราหมณ์ทั้งหลายผู้ดำเนินชอบ
ปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้ โลกหน้าได้แจ่มแจ้งเพราะรู้อย่าง
ด้วยตนเองในโลก ไม่มี
หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๑๓

นัตถิกทฎฐิ

รายละเอียด : ๑. ความเห็นที่ว่าอะไรๆ ก็ถือว่าไม่มี,
อะไรๆ ก็ไม่มีจริงหรอก ๒. ความเห็นว่าอะไรไม่จริง แม้แต่
บาปบุญก็ไม่มีจริง ๓. คือมัจฉาทฎฐิ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๓๙, ๕๕๐, ถอดรหัส
อิตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๓, ทางเอก ภาค ๓ หน้า
๕๔๐

นัตถิฉานัง อปปัญญัสสะ นัตถิปัญญา อฉายิน ยัมहि ฉานัญจ นิพพาน สันติเก

รายละเอียด : ฉานยอมไม่มีแก่ผู้ไม่มีปัญญา ปัญญา
ยอมไม่มีแก่ผู้ไม่มีฉาน ฉานและปัญญาด้วยมีในผู้ใด ผู้
นั้นปฏิบัติใกล้นิพพาน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๗๐

นัตถิทินนัง

รายละเอียด : ทำทานแล้วจิตคุณไม่มีผล หรือมีผลมาก
แต่ไม่มีอานิสงส์ในการล้างกิเลส นี่คือการประเด็น คุณทำ
ทานได้ผลกุศล แต่ไม่ได้ล้างกิเลส คือไม่ได้อานิสงส์ ทำ
ทานแล้วจิตคุณไม่หยุด ไม่จบ ทานไปแล้ว หวังจะได้
อะไรตอบแทนมาให้แก่ตน นี่คือการทำทานไม่หมด
ทำทานยังต้องการสิ่งตอบแทน คุณไม่ต้องอยาก
ได้ ไม่ต้องอยากเลย ทำทาน ๕ ได้กุศล ๕ ทำ
ทาน ๑๐ ได้กุศล ๑๐ เรียกค่าของมัน ทำทาน ๑๐๐
ได้กุศล ๑๐๐ ไม่หกตกหล่นไม่ระเหิดไม่ระเหย
นั่นเป็นกุศล กุศลเป็นสิ่งที่จะเป็นสมมุติ
สะสมให้คุณใช้ตลอดจนกว่าจะปรินิพพาน เป็น
ปริโยสาน พระพุทธเจ้าท่านจึงไม่สันโดษ ในกุศล
เป็นพระพุทธเจ้า และยังสร้างกุศลไปเรื่อยๆ ยังไม่พอ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นัยที่ต่างกันระหว่างเทวนิยมกับอเทวนิยม

รายละเอียด : เทวนิยมไม่สามารถสลายจิตวิญญาณได้
เขารู้ตัวเขาเหมือนกันว่าเขาสลายไม่ได้ เขาจึงเชื่อ
ว่าจิตวิญญาณนิรันดรไม่มีสูญสลาย พระเจ้าเป็น
เจ้าของวิญญาณนิรันดร ตายแล้วสูงสุดก็ไปอยู่กับ
พระเจ้า พระเจ้าเป็นเจ้าของจิตวิญญาณ ซึ่งพระ
พุทธเจ้านั้น สามารถพิสูจน์เลยได้ว่าพระเจ้านี้
ไม่ได้มาเป็นเจ้าของจิตวิญญาณเรา เพราะเรา
สามารถสลายจิตเป็นปริโยสานให้ปรินิพพานเป็น
ปริโยสานได้แยกธาตุเป็นศูนย์ได้ในความเป็น
จิตนิยาม เรียกว่ามีปรินิพพาน นี่คือนัยสำคัญ
ที่ต่างกันระหว่างเทวนิยมกับอเทวนิยม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

นัยละเอียดของศีลข้อ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕

รายละเอียด : คุณคนนั้นไปเข้าใจมุสาเป็น
นวัจกรรม ซึ่งนวัจกรรม นั้นเป็นเรื่องขยาย
ออกมาจากกายกรรมด้วยซ้ำไป กายกรรม
ในศีลข้อ ๑ ๒ ๓ เป็นองค์รวมใหญ่ ศีลข้อ ๔
เป็นนวัจกรรม ศีลข้อ ๕ เป็นมโนกรรม
คุณบรรลุ ๑ ๒ ๓ ก็ควบคุมนวัจกรรมได้
ล้างกิเลสออกได้ จิตก็จะมีคุณสมบัติ
ตั้งแต่ว่าเกี่ยวกับสัตว์หรือโทษที่เกี่ยวกับ
สัตว์ แล้วก็เกี่ยวกับโทษที่เกี่ยวกับวัตถุ
พืช ในข้อ ๒ แล้วจึงมาเกี่ยวกับตาหูจมูก
ลิ้นภายในข้อ ๓ จริงๆ แล้วในข้อ ๓
ตาหูจมูกลิ้นภายในนี้แหละ มันก็ไปเป็น
สภาวะของการสัมผัสแล้วก็เกิดปฏิกิริยา
กิเลสเกิดกับสัตว์ กับวัตถุและพืช
ในข้อสองที่เป็นพืชธาตุ อุดธาตุ
ส่วนข้อ ๑ เป็นจิต ส่วนข้อ ๓ เป็นตัว
ไปยึดถือกับสัตว์ ซึ่งก็มี ๒ อย่าง
คือกับผลึก รักกับชัง เมื่อมาถึงวัตถุ
กับพืชก็มีทวารหรือสุจริต เป็นวัตถุ
ดินน้ำไฟลมหรือพืชทวารหรือสุจริต
ส่วนข้อที่ ๓ ตาหูจมูกลิ้นภายในเกี่ยว
ข้องกับทั้งสัตว์วัตถุและพืช ตากระทบ
สัตว์ วัตถุ เพชรนิลจินดาแก้วแหวนเงิน
ทองหรือกระทบกับพืช พืชกับวัตถุ
คุณจะทำสุจริตหรือสุจริต สัตว์นั้น
จะว่าไปแล้วมันทั้งกว้างทั้งลึก มีทั้ง
ทวาร สุจริต มีทั้งเมตตาหรือใจร้าย
จึงเป็นองค์ประกอบที่เยอะ หยาบ
เรียนรู้อันต่างๆ นานา คนที่มีหยาบ
อย่างนี้ก็ต้องล้างของใครของมัน พอได้
ระดับหนึ่งแค่เหลือทวารกับสุจริตเท่า
นั้นกับสัตว์ เพราะว่าสัตว์นั้นมีทั้ง
จงเวระจงกรรมมีรักมีชังข้ามชาติ
แต่ตัวติดกับพืชมันไม่มี แต่เราต่าง
หากจงเวระจงกรรมข้ามชาติ ติดแต่
โมมาไม่รู้ที่ชาติ รักแต่โมมาไม่รู้ที่ชาติ
ชังแต่โมมาไม่รู้ที่ชาติ แต่งโมมันก็ไม่
รู้เรื่องหรอก คุณเป็นผู้ที่มีจิตใจ
ไม่เข้าเรื่องเองของคุณเอง จะค่อยๆ
รู้นัยยะที่เป็น ๒ หรือเรารู้ว่าสัมผัส
แล้วไม่มีผลก็ไม่ดี คุณก็เป็นเช่น
นั้นของมันเอง เราเกี่ยวข้องกับมัน
เราจะทำประโยชน์กับมันได้ไหม
อย่างเช่นสัตว์นั้นพระพุทธเจ้าจบ
ที่คำว่า หวังประโยชน์เพื่อสัตว์ทั้ง
ปวงอยู่ในศีลข้อที่ ๑ สัตว์ทั้งปวง
อย่างไรไปอยู่กับมัน หวังประโยชน์
กับมันแล้วปล่อยมันไปตามยถากรรม
ตามวิบาก นอกจากที่เราแน่ใจว่าเรา
จะช่วยสัตว์พวกนั้นได้ ช่วยอะไร
อย่าไปช่วยให้มันติดกับในเรื่องวนเวียน
วิภวสงสารอีก ติดครัดติดชัง ไปสร้าง
ความรักความชังให้มันอีก หมา
มันไม่รู้เรื่องก็ไปสร้างความรักความ
ชังให้มัน อย่างอาตมาเคยมีหมา
มาที่บ้าน ก็เอาไปให้ห้องภาพ
สุวรรณผล็ย เขาก็ตอนมันแล้วก็
เลี้ยงมัน จนกระทั่ง กว๊วยเตี้ย
หากไม่ปรุงแต่งมันไม่กินนะ
ขนมปังถ้าไม่ทาเนยไม่ทาแยมมัน
ไม่กินนะ นั่นคือไปสร้างอะไรใส่
ความยึดติดปรุงแต่งให้มันเสีย
หมาหมดเลย

คนนี่แหละทำ ไปหลอกล่อสัตว์เอามันมาใช้ ให้ความรักความผูกพันกับมัน คุณเอ๋ย มันก็อยู่ของมัน มันก็เกิดเป็นสัตว์ การไปรักมันไม่ได้หมายความว่าเราหวังประโยชน์เพื่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ คุณไปผูกพันกับมันเอง นี่คือนัยยะละเอียดลอบ ที่จะไปล้างความติดยึด ให้ความเป็นสัตว์ก็ดี ยิ่งความเป็นวัตถุ ความเป็นพืช มันไม่มีความรู้สึกต่างๆ เหมือนสัตว์เลย คุณคนเดียวแท้ๆ บ้า ไปยึดติดไปผูกพันมัน เสร็จแล้วอยากได้สิ หรืออยากจะผลักก็ทำลาย มันก็ทำลายได้ง่าย เพราะว่ามันไม่มีความโต้ตอบ หรือว่าคุณจะได้เป็นของฉัน ก็เกิดการทำอะไรไม่เหมาะสมก็เกิดการทุจริต ไม่สมคูล หรือไม่เสียสละ ถ้าสมคูลก็จะดีหน่อย ถ้าเราเสียสละซะ ก็จบ เพราะเราเป็นผู้เสียสละ เราเป็นเจ้าของ เราไม่ได้เป็นลูกหนี้ แต่คุณไม่เสียสละ คุณไปเอาเปรียบมา คุณไปได้เปรียบมา คุณกลายเป็นลูกหนี้ คุณไปได้เปรียบมาไปเอาเปรียบมา คุณกลายเป็นลูกหนี้ แต่คุณไม่เอาคุณเสียสละด้วยความเต็มใจ แล้วไม่คิดดอกเบี่ยเลย ให้ไปเลย นอกจากให้ไปแล้วยังไม่ยึดติดเป็นเราเป็นของเรา ไม่มีสาเปกโขอีก เป็นความลึกซึ้งของพระพุทธเจ้า เราก็มิเป็นทั้งลูกหนี้และเจ้าหนี้ โหสิกรรมหมดเลย นี่คือธรรมะที่สุดยอดของพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

นั่งสมาธิศีลจะบริสุทธิ์เอง นอกกริต ชี้ตู้คำสอนของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าสอนไว้ตรงไหนหนอ นี่ชี้ตู้คำสอนพระพุทธเจ้า เขาไปนั่งนั่งปิดหูปิดตาไม่คิดนึกอะไรแล้วจะผิตศีลได้อย่างไร แต่ศีลต้องมีเหตุปัจจัย ศีลข้อที่ ๑ เหตุปัจจัยเกี่ยวกับสัตว์ ศีลข้อที่ ๒ เหตุปัจจัยเกี่ยวกับข้าวของอย่าไปทุจริต ศีลข้อที่ ๓ เกี่ยวกับรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัส ศีลข้อที่ ๔ เกี่ยวกับบวจา ศีลข้อที่ ๕ เกี่ยวกับจิตใจ ที่ไปมาติดยึด หยาบ กลาง ละเอียด แต่นี่ไม่มีเหตุปัจจัยอะไรมากระทบแล้วจะบอกว่าศีลนั้นมีเอง ก็เป็นการสอนที่ออกนอกกริตของศาสนาพุทธ ชี้ตู้เอา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

นั่งสมาธิหลับตามีความสามารถเอามาใช้ได้ ๔ นัย

รายละเอียด : ๑. พักผ่อน คนเข้าใจแล้วก็จะใช้ในการพักผ่อนแต่ถ้าไม่เข้าใจก็อาจจะเป็นติดได้ มันสบายจริงๆ น่าดีใจไม่ขึ้น เตียวก็อยากจะไปนั่งสบายอยู่อย่างนั้นยิ่งนั่งก็ยิ่งติด

ยิ่งติดก็ยิ่งนั่งแล้วจะขาดโลกวิทู แม้โลกานุกัมปาก็ไม่มี โลกุตระก็ไม่มีอยู่เหนือโลกไม่ได้ ได้พักผ่อนแบบสงบจิต มีอุปการะมาก

๒. ศึกษาเพิ่มทักษะในเจโตสมถะ และใช้ตรวจอ่าน ภาวะจิตต่างๆ ในวัจค์ เมื่อสงบแล้วมันก็จะใช้สัญญาในการคิดกำหนดรู้ที่ผ่านมาจริงหรือไม่อย่างไร ก็ทบทวนได้ เราใช้ความจำศึกษาเปรียบเทียบได้ อาศัยการระลึกของเก่า ทุกวันนี้เอาตมาก็ยังอาศัยเลย เข้าไปในภพแล้วเพื่อการนอนพักก็ตามจะใช้นึกคิดอะไรก็ทำได้ระลึกใช้สัญญาตรวจสอบได้

๓. เอื้อให้ปฏิบัติเตวิชโซ (ทบทวน) ได้อย่างดี อันนี้เจตนาเอาของเก่ามาตรวจสอบลงบัญชีอย่างตั้งใจเลย เหมือนพ่อค้าแม่ค้าตรวจสอบเช็คสต็อกดูว่าอันไหนขายได้แล้ว อันไหนขายไม่ได้ เราทำให้อะไรก็ได้ดับไปหรือไม่ แล้วมันเกิดอีกหรือไม่ มันดับสนิทหรือยังจนมันดับสนิท ดับอาสวะสิ้น กระทบกระแทกกระเทือนอย่างไรมันก็ไม่เกิดกิเลสอีกเลย เตวิชโซ ต้องใช้ในการตรวจสอบไม่งั้นเราจะรู้ได้อย่างไรในการตรวจสอบ ธรรมะพระพุทธานั้นให้ตรวจสอบไปตามลำดับ มันชัดเจนเป็นลำดับอันนั้นอาศัยจรรยแล้วไม่เสียเวลามากวนไปมาซ้ำแล้วซ้ำอีก ได้หัวก็ลืมหางกลับมาอีกก็ลืมหัวอีก ไม่ใช่ มันต้องเสร็จจบไปตามลำดับ จึงไม่ย้อนไม่ซ้อนไม่ซ้ำ ได้แล้วจึงสมบูรณ์แข็งแรงยิ่งขึ้นถาวร

๔. สร้างพลังทางจิต ที่จะนำไปทำฤทธิ์ต่างๆ (แต่ฤทธิ์ในพุทธศาสนา หมายถึง ฤทธิ์ที่ระงับ ดับกิเลส เพื่อไปสู่ nirvāṇa-วิมุติ-วิโมกข์-นิพพาน) ข้อนี้สำหรับผู้รู้แล้วก็จะไม่ทำ ผู้ที่รู้แล้วก็ทำตามควร ผู้ที่ทำให้เป็นนั่งหลับตาก็จะฟังชานมันยังคิดไปอยู่ มันก็เป็นได้จริงๆ ก็ไม่เป็นไรไม่ต้องไปกังวล เรียนรู้สิ่งที่เป็นกิเลสแล้วลดกิเลส กิเลสออกหมดแล้วเหลือแต่จิตคุณใสสะอาด จิตจะแคล่วคล่อง มุทุกตถาตุ แล้วคุณก็จะรู้ว่าหากเร็วมันไม่ได้ก็จะหัดช้าบ้าง เร็วจนคนอื่นไม่ทัน ก็ไม่สอคล้องไม่ได้เรื่องอะไร คุณก็จะรู้ว่าคุณควรช้าลง คุณจะปรับตัวให้ได้พอเหมาะสมควร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

นั่งหลับตาจะเกิดแต่สัญญา

รายละเอียด : ไม่มีปัญญาเกิด ปัญญาจะเกิดต้องมีเหตุปัจจัยภายนอกพร้อมด้วยตลอดเวลา นั่งหลับตาจะมีแต่ทัญญู ๖๒ ไม่มีปัจจุบันธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชปฏิบัติธรรมกับอาหารในพระสูตรต่างๆ วันพุธที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

นั่งหลับตาทำสมาธิ

รายละเอียด : นั่งหลับตาปฏิบัติไม่มีกิจขุบัญญัติญาณวิชาอาโลกะ มันอยู่ในทวารใจทวารเดียวเป็นภพชาติ จะเก่งให้ตายอย่างไรก็ตื่นอยู่ใน อดีต ๑๘ อนาคต ๔๔ พระพุทธเจ้าก็ตรัสไว้ในพรหมชาลสูตรพระสูตรแรกเลยแต่อ่านพระไตรปิฎกกันไม่แตก สรุปอีกที่ นั่งหลับตาไม่ใช่ของศาสนาพุทธเลยเป็นมิจฉาทิปฏิบัติ ๖๒ ข้อ ได้แค่นั้น ระลึกตามขั้นนี้ อดีต อนาคต ได้ ๑๘ กับ ๔๔ ไม่ได้ขั้นนี้ปัจจุบัน ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มีปฏิญญาธรรมนิพพานทิปฏิบัติ หมายความว่า มีปัจจุบันชาติ เพราะฉะนั้นหลับตาตีทั้งได้เลย ไม่ใช่ลัทธิของชาวพุทธ ในการคิดการพูดการทำปฏิบัติมรรคทั้ง ๗ องค์ปฏิบัติสั่งสมเป็นสัมมาสมาธิ เป็นสมาธิก่อนพระพุทธเจ้าไม่ใช่สมาธิของแต่ละที่ที่ นั่งหลับตาปฏิบัติเป็นหลัก ส่วนสมาธิของพระพุทธเจ้านั้นลืมตาปฏิบัติมันเป็นสมาธิที่สัมมา

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

นั่งหลับตาสมาธิเห็นแสงสว่างนานาคืออุปาทานทั้งสิ้น

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นการหลับตาของพุทธนั้นหลับตาแล้วก็คือดำ หลับตาแล้วก็คือมืด ไม่มีแสงสว่างหรอก เพราะฉะนั้นแม้คุณหลับตาลงก็มีแสงสว่าง พวกนั่งหลับตาสมาธิ จะเห็นแสงสว่างทั้งนั้น แสงสว่างสีต่างๆ เล่นแสงสว่างต่างๆ นานานั้นคืออุปาทานทั้งสิ้น ของศาสนาพุทธนั้นหลับตาก็มืด ลืมตาก็สว่าง ลังจะของพุทธนั้นจึงรู้จักกลางวันกลางคืน กลางคืนก็มืด กลางวันก็สว่าง ไม่ได้เป็นคนวิปริต รู้หลับตาหรือลืมตา เพราะฉะนั้นจึงเป็นผู้รู้รอบ ส่วนพวกหลับตานั้น เป็นพวกหลงไหล หลงเลอะ เอาความมืดไปในการหลับตาแล้วทำแสงสว่างในการหลับตาอีกพวกนี้หลงไหล แต่ของพระพุทธเจ้านั้นรู้จักกลางวันรู้จักกลางคืน รู้ความจริงตามความเป็นจริง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๓

นั่งหลับตาเป็นประโยชน์เพื่อตรวจสอบदेविषโซ

รายละเอียด : ดันหา ๓ กามตันหา ภาวัตตันหา วิชาตันหา หากไม่มีผัสสะ ไปตัดลัดขั้นตอนไปนั่งหลับตา ก็มืด แต่การนั่งหลับตาก็เพื่อตรวจสอบเดविषโซ ถ้าไม่ใช้การเดविषโซก็ไม่ต้องจำเป็นก็นั่งหลับตา อาจจะหลับตาเพื่อตรวจดูความหมายของธรรมะบ้างก็ได้ ที่ได้ปฏิบัติแล้ว อะไรที่มันดับได้แล้วอะไรที่ยัง

ไม่ได้ดับ หมตอาสวะหรือยัง เป็นต้น ก็ใช้ ไม่ต้องเกี่ยวข้องกับตาหุจมุกลึ้นกายไป concentrate ที่จิต แต่ธรรมดแล้วต้องลืมตาปฏิบัติ อย่างมีวิชา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

นั่งหลับตาเป็นลัทธิครองโลก

รายละเอียด : ต้องมี อุปถนอกรรม ๓ จึงจะเป็นการปฏิบัติที่ไม่ผิด พิจารณาในอาหารในคำข้าวก็สามารถบรรลุธรรมได้ ปฏิบัติธรรมให้เป็นคนตื่น อย่าไปหลับอยู่ในภพ ตื่นออกมาข้างนอกเลย เรียกว่าชาคริยา มีธาตุรู้ ๒๕ ชาติ รู้ ชาคริ ๒๕ ชาติ ตื่นออกมาทางกายกรรม วชิกรรม มโนกรรม ต้องเพียรให้ตื่น หากว่าเอาแต่ไปหลับอยู่ข้างในมันคนละทิวทัศน์เลย พูดอย่างหนักหนาสาหัสว่าอย่าไปนั่งหลับตาเลย มันออกนอกริต เลิกได้แล้ว อาตมาจึงต้องเหนื่อยไปอีกนาน สงสัยต้องเหนื่อยจนตายเพราะเขาไม่เปลี่ยนทิวทัศน์ เพราะมันเป็นลัทธิครองโลก มันเป็นคนความดีที่ยังอยู่ในภพ ในโลกียะ เลิกไม่ได้ทั้งหมด คนที่จะมารู้ธรรมะพระพุทธเจ้าจึงมีส่วนหนึ่งเท่านั้นเป็นคนจำนวนน้อย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

นั่งหลับตาไกลจากวิเวกเป็นสัมภเวสีไม่ได้ออกจากถ้ำ

รายละเอียด : พวกคุณนั่งหลับตาก็ไกลจากวิเวก ในกุฏิสุทนต์นทเทส อาตมาว่าครบ ตั้งแต่ผู้ไกลจากวิเวกไปหลงในป่าซ่องอยู่ในถ้ำ แล้วก็นั่งหลับตาก็ อาตมาว่าอธิบายละเอียดได้อีก คนที่จมอยู่ในถ้ำก็จะไม่แสวงหาที่เกิด เหมือนกับคนที่จมในการนั่งหลับตา ยึดในป่า เป็นเดิยธีย์ อาตมาจะพูดให้ตายอย่างไรเขาก็จมอยู่ในถ้ำ เป็นสัมภเวสีที่ไม่ได้ออกจากถ้ำ เขาก็เป็นคนที่จะพายเรือแล้วไม่แก้เชือก เชือกมัดอยู่ที่ฝั่ง เขายายจำพายๆ เป็นอย่างนั้น ก็ดูน่าสงสาร เป็นอุทาหรณ์ที่จะชัดเจนขึ้น เหมือนกับพระพุทธเจ้ายกตัวอย่างพ่อแม่กินเนื้อบุตร วัวไม่มีหนัง คนเขาช่วยหิวปีกกกลับก็วิ่งลงหลุมนรกอีก ฟังแล้วมันชัดเจนทำไมใจ วิ่งไปลงหลุมนรกใหม่ คนที่ไม่รู้จักเจตนา ที่เป็นอาหารข้อที่ ๓ ก็ยังไม่เท่าไรนะ เขาอยากขึ้นจากนรก แต่ตณหามันจะพาไปลงนรก อาตมาพูดกลับกันแต่พวกคุณก็เข้าใจได้ ก็ยังไม่เท่าอันที่ ๔ วิญญาณาหาร ไม่รู้จักนามรูปแยกไม่เป็น จมอยู่กับวิญญาณเหมือนหนอนกินชี แล้วคนก็ไป

ชี้ให้ ว่าขึ้นมาเถอะ แล้วมาล้างตัวจากสิ่งสกปรกก็ไม่เอา จะจมอยู่กับสิ่งนั้น จมอย่างไม่มีรู้ อย่างว่าแต่แยกนามรูปเลย คุณรู้ได้ พยัญชนะภาษาเป็นได้ แยกเป็น ๒ คุณก็พอเข้าใจได้เหมือนกัน static dynamic แต่ไม่เข้าใจถึงขั้นที่ว่าแรงเคลื่อนน้ำมันเป็นนามธรรมมันเป็นธาตุฐึ้นะ ธาตุฐึ้นก็ต้องเป็นธาตุฐึ้นที่เข้าใจในรูปต่างๆ รูปเป็นธาตุ เป็นพีชะ เป็นจิตนิยามก็มีกรรมจัดการ เราตีแตกธรรมะ ๒ เทวธัมมา พังไม่เป็น อาตมาอธิบายธรรมะ เขาฟังไม่เป็นหรือ เขาไม่รู้ว่าคุณทำอะไร แล้วจะให้อาตมาไปพูดภาษาที่ไม่ใช่ธรรมะ อาตมาก็ไม่พูดไม่ไหวมันยาวมากจะใช้เวลา นาน จะต้องไปยกตัวอย่างแม่น้ำร้อยสาย ไม่ใช่แม่น้ำ ๕ สาย

นั่งเจโตสมณะ

ที่มาที่ไป : รายการ ทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูวชมาย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๑๑

นั่งแล้วเอาตาเข้าไปดูข้างใน

ที่มาที่ไป : การสนทนาธรรมกับพ่อครู สมาธิพุทธเร็วจีและนั่งสนทนา บ้านราช วันพฤหัสบดีที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒

นาค

ที่มาที่ไป : หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๔๑, สมาธิพุทธ หน้า ๒๘๘, ๒๘๙

นาถกรณธรรม ๑๐

ที่มาที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ ข้อ ๓๕๗ และเล่ม ๒๔ นาดสูตร ข้อ ๑๗

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุดธสุตติก

นาน, นานา

ที่มาที่ไป : หนังสืออ้างอิง : ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๖

นานัตตกายา

ที่มาที่ไป : หนังสืออ้างอิง : ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๖

นานัตตัญญา

ที่มาที่ไป : หนังสืออ้างอิง : อธิวโลกุตระ หน้า ๑๗๐, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๔๕, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๓๕

นานัตตัญญาณัง

ที่มาที่ไป : หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุดธสุตติก

อรรถาต่าง ๆ ใดๆ ทั้งหลายทั้งสิ้น ให้ความต่าง ให้ความหมาย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๒๕

นานัตตสัญญาโน

รายละเอียด : สัญญาที่ต่างกันอีกอย่างหนึ่ง

หนังสืออ้างอิง : ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๕

นानาวิธิละกามด้วยการช่ม ปราบ ย่ำยี (วิกขัมภนโต กามะ ปริวัชเชติ)

รายละเอียด : กามทั้งหลายเปรียบด้วย (เนื้อติด) โครงกระดูก เพราะอรรถว่าเป็นของมีความยินดีน้อย ย่อมเว้นขาดกามโดยการช่มไว้ กามทั้งหลายเปรียบด้วยชิ้นเนื้อ เพราะอรรถว่าเป็นของสาธารณะแก่ชนหมู่มาก ย่อมเว้นขาดกามโดยการช่มไว้ กามทั้งหลายเปรียบด้วยคบเพลิง เพราะอรรถว่าเป็นของตามเผา กามทั้งหลายเปรียบด้วยหลุมถ่านเพลิง เพราะอรรถว่าเป็นของให้เร่าร้อนมาก ย่อมเว้นขาดกามโดยการช่มไว้ กามทั้งหลายเปรียบด้วยเพราะอรรถว่าเป็นของปรากฏชั่วเวลาน้อย...ฯ ผู้เห็นอยู่ว่าความฝัน กามทั้งหลายเปรียบด้วยของข่อยยืม เพราะอรรถว่าเป็นของเป็นไปชั่วคราวที่กำหนดฯ ผู้เห็นอยู่ว่า กามทั้งหลายเปรียบด้วยต้นไม้มีผลตก เพราะอรรถว่าเป็นของให้กิ่งหักและให้ต้นล้ม ย่อมเว้นขาดกามโดยการช่มไว้ กามทั้งหลายเปรียบด้วยตาบและมืด เพราะอรรถว่าเป็นของพัน กามทั้งหลายเปรียบด้วยหอกหลาว เพราะอรรถว่าเป็นของที่มแทง ย่อมเว้นขาดกามโดยการช่มไว้ กามทั้งหลายเปรียบด้วยห้วง เพราะอรรถว่าเป็นของน่าสะพรึงกลัว กามทั้งหลายเปรียบด้วยกองไฟ เพราะอรรถว่าเป็นดังไฟกองใหญ่ให้เร่าร้อน ย่อมเว้นขาดกามโดยการช่มไว้ แม้ผู้เจริญพุทธานุสสติ ย่อมเว้นขาดกามโดยการช่มไว้ แม้ผู้เจริญธัมมานุสสติ ย่อมเว้นขาดกามโดยการช่มไว้ แม้ผู้เจริญสังฆานุสสติ แม้ผู้เจริญสีลานุสสติ... แม้ผู้เจริญจาคานุสสติ... ผู้เจริญเทวตานุสสติ ผู้เจริญอานาปานัสสติ... ผู้เจริญมรณานุสสติ... ผู้เจริญกายคตาสติ... ผู้เจริญอุปปมมานุสสติ แม้ผู้เจริญปฐมฌาน... เจริญทุติยฌาน... เจริญตติยฌาน. เจริญจตุตถฌาน... เจริญอากาสาณัญจายตนสมาบัติ... ผู้เจริญวิญญาณัญจายตนสมาบัติ... ผู้เจริญอาภิกขุญญายตนสมาบัติ... ผู้เจริญเนวสัญญานาสัญญายตนสมาบัติ ย่อมเว้นขาดกามโดยการช่มไว้ ย่อมเว้นขาดกามโดยการช่มไว้

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๙ ข้อ ๑๒, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

นानาวิธิละสังโยชน์และอาสวะ

รายละเอียด : ๑. อาสวะที่พึงละได้ด้วยการเห็น (ทัสสนา ปหาตัพพา) ๒. อาสวะที่พึงละได้ด้วยการสำรวมสังวร (สังวรฯ) ๓. อาสวะที่พึงละได้ด้วยการเลือกเฟ้นสิ่งโสภณ (ปฏิเสวนา) ๔. อาสวะที่พึงละได้ด้วยการอดทนข่มฝืน (อิทิวาสนาฯ) ๕. อาสวะที่พึงละได้ด้วยการหลีกเลี่ยง (ปรีวัชชานาฯ) ๖. อาสวะที่พึงละได้ด้วยการบรรเทา (วิโนทนาฯ) ๗. อาสวะที่พึงละได้ด้วยการอบรมให้เจริญผล (ภาวนา)

ที่มา ที่ไป : สัพพาสวะสังวรสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ ข้อ ๑๒-๑๘, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

นानาสังवास

รายละเอียด : คือ เป็นพุทธเหมือนกัน แต่เข้าใจต่างกัน (น.๓๖๐) นานา แปลว่า แตกต่าง มีอะไร ต่างกัน, สังวาส แปลว่า อยู่ร่วมกัน คือยังเป็นพุทธอยู่ร่วมกัน, นานาสังवास คือ สงฆ์ที่ยังยึดถือหลักธรรมวินัยเดียวกัน แต่เกิดทิฏฐิต่างกรรมต่างกัน อุเทศต่างกัน ศीलสิกขาไม่เสมอกัน

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๗๑

นานาสังवास

รายละเอียด : คือ การยึดถือความเห็น การอธิบายสิ่งที่ศาสนาพุทธที่แตกต่างกัน ยึดถือต่างกันคือต่างคนต่างทำ นานาสังवास เห็นอะไรเป็นธรรมาก็ทำตามที่พระพุทเจ้า ตรัสรู้พระพุทเจ้าแสดงว่า ผู้ที่เป็นนานาสังวาสก็แยกกันฟัง คุณเห็นควรพอใจอย่างนั้นว่าเป็นธรรมาก็ ไปฟังอันนี้ไม่เป็นธรรมาก็ไม่ต้องฟัง ส่วนพวกอื่นพวกที่เห็นต่างเขาก็ฟังอีกแบบ ต่างคนต่างอยู่ก็สบาย ไม่ต้องไปทะเลาะกัน เคียงกัน แต่มีสิทธิ์ที่จะปฏิเสธโกสนา ก็หมายความว่า ฟังได้ที่เขายึดถืออย่างนี้ ก็มีสิทธิ์ที่จะประท้วง แแย้งอย่างแรงๆ ตรงๆ แแย้งเต็มที่ ได้ ปฏิเสธโกสนาในนานาสังวาส มีวินัยให้ค้ำแแย้งอย่างแรงๆ ได้เลยท่านไม่ได้ห้าม แแย้งแรงๆ ได้แต่อย่าให้ผิด ใครก็ต้องเชื่อว่าที่ตนแแย้งไปจะถูก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

นานาสังवास

รายละเอียด : คือ เป็นพุทธร่วมกันแน่นอน (สังวาสเดียวกัน) สงฆ์หมู่ใหญ่ก็เป็นพุทธ เราก็คือเป็นพุทธ ก็อิสระทั้งคู่

เพียงแต่มีความแตกต่างกัน (นานา) จริง เป็นต้นว่ามีศีล ไม่เสมอสมากัน (ศีลไม่เป็นสี่สามัญญา) คือ ถือศีลกัน คนละอย่าง สงฆ์หมู่ใหญ่ถือศีล คือ วินัย ๒๒๗ ส่วนเรา ชาวโอศก ถือศีลคือ จุลศีล ๒๖, มัชฌิมศีล ๑๐, มหาศีล ๗ เป็น ศีล ๔๓ มีกรรม (การกระทำ) หรือการประพฤติต่างกัน เราไม่นิยมกินเนื้อสัตว์ สงฆ์หมู่ใหญ่นิยมกินเนื้อสัตว์ สงฆ์โอศก ไม่นิยมใช้เงิน สงฆ์หมู่ใหญ่นิยมใช้เงิน เราไม่มีเครื่องนาวิชา สงฆ์หมู่ใหญ่มีเครื่องนาวิชา เราไม่นิยมสวดมนต์อย่างเทวนิยม สงฆ์หมู่ใหญ่นิยมสวดมนต์อย่างเทวนิยม ฯลฯ อุเทศต่างกัน คือ หัวข้อธรรมต่างๆ ยกขึ้นมาสถายาย อธิบายขยายความ แตกต่างกันไป เช่น ศีล ก็อธิบายต่างกัน สมาธิ ก็อธิบายต่างกัน ปัญญา ก็อธิบายต่างกัน วิมุตติ ก็อธิบายแตกต่างกัน แม้แต่คำว่า บุญ คำว่า กาย คำว่า ปัญญา คำว่า โลกุตระ คำว่า อาริยะ หรืออริยะ โดยเฉพาะคำ บาลี ต่างๆ มากมาย อธิบายขยายความแตกต่างกัน ดังนั้นเป็นต้น ตรวจสอบกันดีๆ เกิด เราจึงเป็น นานาสังวาส กันจริงๆ ตามพระวินัยของ พระพุทธเจ้า ทรงบัญญัติไว้ถูกต้องที่สุดแล้ว เป็นจริงแล้ว

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๕๗-๓๕๘

นานาสังวาส

รายละเอียด : สิ่งเหล่านี้เป็นกลเม็ดพูดกลับไปกลับมา ที่เขาใช้กันมานาน สิ่งเหล่านี้ก็ให้ฟังทั้งสองฝ่ายแล้วตัดสินเอง นานาสังวาสกัน มีประเด็นที่จะค้านจะว่ากันแรงๆ ก็ทำไป แต่อย่าทำให้ถึงเป็นคดีความฟ้องร้องขึ้นศาล อันนี้เป็นวินัยของพระพุทธเจ้าเรื่องนานาสังวาส อาตมาปฏิบัติตรงตามพระพุทธเจ้าทุกอย่าง ทุกวันนี้ก็ใช้ มุขสตี ปฏิภาณโกสนา ค้านอย่างแรงอย่างจัง แต่ไม่ฟ้องร้อง ไม่ทะเลาะเบาะแว้งไม่ตีรันฟันแทง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๓

นานาสังวาสตัดสินเองด้วยธรรมวาที

รายละเอียด : ก็เป็นความเห็นของใครก็ของใคร ส่วนใคร จะเห็นว่าความเห็นของใครจะผิดจะถูกต้อนั้นก็แล้วแต่ มันเป็นนานาสังวาส ก็ไปฟังทั้งสองฝ่าย แล้วตัดสินกันเองว่า อันไหนเป็นธรรมวาที คุณนั่นแหละเป็นคนตัดสินเอง คนอื่น เขาก็ว่ากันไป อาตมาก็พูดตามพระพุทธเจ้าตรัสไว้ก็แล้วกัน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓

นานาสังวาสอย่าเอาของพระพุทธเจ้า มาพูดเล่นบาป

รายละเอียด : คืออย่าทำบ้า พูดเล่นไม่ต้องเอาของ พระพุทธเจ้ามาพูดเล่นพูดหัว เป็นคำสำคัญนะ นานาสังวาส สมณะก็ดี พระก็ดี มาเรียกตนเองว่าพระ หรือสมณะนี้ หรือ จะกล้ำพูด พูดเล่นพูดหัวกันได้อย่างไร ไปพูดกับคนที่ถือสา ไม่ได้นะ กรรมเป็นอันทำบาปกินหัว

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

นานาอัตตา

รายละเอียด : คือ อัตตาต่างๆ นานัตตะ ที่นั่นมันแยก ออกเป็นภาษาไทย

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวีต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นาบุญ

รายละเอียด : ทำประโยชน์ตอบแทนแก่โลกคืน ใครไป หว่านพืชหรือหว่านอะไรลงไปที่ท่าน ท่านก็จะออกผลประโยชน์ คืนมายังโลกเสมอ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๙๑

นาม

รายละเอียด : ๑. ความรับรู้, ความรู้สึก, รส ๒. สิ่ง ที่เรียกว่า อนัตตา คือสัมผัสแล้วก็วางไปตามสภาพนั้นๆ ๓. ตัว ที่เข้าไปรู้ เป็นตัวที่เข้าไปยึดอะไรต่ออะไรได้เร็วสุด (ยิ่งเป็นจิต ยิ่งยึดอย่างเก่งที่สุด) มีฤทธิ์ มีแรง มีความเก่งได้ตามระดับ ของมันๆ ๔. สภาวะธรรมที่เป็นผู้รู้ หรือเป็นตัวรู้ ๕. สภาพตัวรู้ ๖. สิ่งที่รับรู้ได้

คำอธิบาย : คือ ธาตุผู้รู้

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวีต ปฐมอศก ครั้งที่ ๗๑ วันจันทร์ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๘, ๕๙, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕๓, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๕, สมาธิพุทธ หน้า ๒๕๒

นาม ๕

รายละเอียด : ถ้าคุณไม่รู้จักนาม ๕ ไม่รู้จัก เวทนา สัญญา เจตนา ผัสสะ มนสิการ เมื่อเกิดเจตนาจึงมีผัสสะ แล้วถึงจะทำงานกับจิตเรียกว่ามนสิการทำใจในใจ จัดการใจ จัดการใจนั้นแหละมาเกี่ยวข้องกับชีวิตทั้งหมดเรียกว่ารูป ๒๘

เริ่มตั้งแต่ดินน้ำไฟลม มหาภูตรูปสรูปไว้หมดแล้ว คือสิ่งที่มีในโลกเป็นดินน้ำไฟลมแล้วก็มีเราที่มีประสาท ทั้ง ๖ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ แล้วมาทำงานกระทบสัมผัสใจเป็นตัวกลางเป็นตัวรู้ ก็จะมีตาหูจมูกลิ้นกายกับรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะสัมผัสทางภายนอก เพื่อให้ใจเป็นตัวกำหนดรู้ แล้วมันก็รวมอยู่กันหมดทั้ง ๕ ทวาร ตา หู จมูก ลิ้น กาย รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ใจอยู่ร่วมกับ ๕ คู่นี้ ท่านก็เลยเรียกสิ่งนี้ว่ามันมีอยู่ ๙ เพราะมันมีใจรวมอยู่ในโน้น อยู่ช้อนอยู่กับผัสสะ ช้อนอยู่กับกาย กับโผฏฐัพพะ เห็นความเป็นของพระพุทธรเจ้าใหม่ พวกเรียนอภิธรรมจะงงว่าทำไมมีอยู่ ๕ คู่เป็น ๑๐ และทำไมบอกว่ามีแค่ ๙ ซึ่งมันช้อนอยู่ที่กายหรือ โผฏฐัพพะ ตาหูจมูก ลิ้นกายแล้วก็มีโผฏฐัพพะ กายมันมีทั้งนอกและใน กายมันมีทั้งรูปและนาม เพราะฉะนั้นความผิดเพี้ยนความเสื่อมไปในความรู้เสื่อมไปจนถึงทุกวันนี้ศาสนาพุทธโดยเฉพาะคำว่ากายมันไม่มีนามแล้ว มันมีแต่มหาภูตรูป มันไม่มีความรู้สึกเลย

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันเสาร์ที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

นาม ๕

รายละเอียด : มีนาม ๕ มาจัดการ คือ ๑. เวทนา ๒. สัญญา ๓. เจตนา ๔. ผัสสะ ๕. มนสิการ ในตัวเราต้องมีนาม ๕ เรียนรู้ประพัตติด้วยผัสสะ ด้วยมนสิการ หากไม่มีผัสสะปฏิบัติสัมผัสเหลวโหมะจากศาสนาพุทธ คนหลับตาในภพไม่มีผัสสะ ๖ ก็โหมะจากศาสนาพุทธ เขาไม่รู้เรื่อง เหมือนฆ่าด้วยหอก็ร้อยเล่ม ฆ่า เทียง เย็น ก็ไม่ตาย เขาก็ยังมีวิญญาณ คือด้าน ฆ่าหรือทุบหัว สอนให้มารู้จักรูปนาม วิญญาณ ให้ปฏิบัตินาม ๕ รูป ๒๘ ตีไม่แตก จมอยู่อย่างนั้นตลอดกาลนาน มันน่าสงสารคนเหล่านี้ ใช้นาม ๕ โดยมีผัสสะ แล้วมนสิการใจเราเป็น รู้เวทนาเป็นตัวหลัก แล้วมีสัญญาใช้กำหนดชัดเจนเป็นตัวทำงาน กำหนดรู้รูปนาม นอกใน อตตตา กิเลส มรรคมีองค์ ๘ โพธิปักขิยธรรม ๓๗ ที่จะล้างกิเลส สัญญาเป็นตัวกำหนดรู้ทั้งนั้น สัญญาตัวสำคัญมากที่จะพัฒนาเป็นปัญญาก็ทำงานกันไป สัญญาเป็นตัวทำงาน ปัญญาเป็นตัวประธานความรู้ ก็กำหนดรู้ รูปนามวิญญาณ กำหนดรู้ทุกอย่าง แล้วก็มาสร้างความคิด เรียกว่าวิเวก ไปตามลำดับ วิเวก ๓ ที่พระพุทธรเจ้าท่านตรัสไว้ใน คุหฺฏฐกสูตรนิตเทส ชาวพุทธทุกคนนี้เป็นผู้ที่ไกลจากวิเวก เพราะช่องในถ้ำ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยารัตนธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

นาม ๕

รายละเอียด : นาม ๕ เวทนา สัญญา เจตนา ผัสสะ มนสิการ ในพระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ วิภังคสูตร สูตรแรก หากไม่มีนาม ๕ ปฏิบัติธรรมครบ ไม่มีรูป ๒๘ ทั้งดินน้ำไฟลม และอุปาทายรูป ๒๔ คุณปฏิบัติอย่างไรก็ได้ไม่เป็นพระอรหันต์ แยกไม่ออกไม่เข้าใจ แล้วคุณจะรู้จักกิเลสและไม่เป็นกิเลส ได้ครบบริบูรณ์ได้อย่างไร พระพุทธเจ้าจึงยกให้ว่าดับอาสวะบางอย่าง ยิ่งไปนั่งหลับตาปิดทวาร ๕ จะได้ก็อย่างกันภายใน ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

นาม ๕ ประการ

รายละเอียด : เวทนา สัญญา เจตนา ผัสสะ มนสิการ นาม ๕ นี้แหละ พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ ข้อ ๑๔ สภาวะ ๕ นี้แหละเวทนาสัญญาเจตนา เป็นนามธรรมตัวแท้ที่จะต้องเรียนรู้โดยมีสัญญาเป็นตัวกำหนดเข้าไปทำการเลย ตั้งแต่การกำหนดรู้ สำคัญมันหมายถึงในสิ่งที่มันเป็นอย่างนั้นกำหนดสิ่งที่เป็นตัวการปฏิบัติ สัญญา อ่านเวทนา พออ่านเวทนาได้แล้ว เจาะเวทนา ในเวทนาจะมีต้นหา มีผัสสะแล้วมีเวทนามีต้นหา ตามปฏิจสุมุขบาท ผัสสะ เวทนา ต้นหา อุปาทาน ต้นหาเป็นตัวเคลื่อนที่เป็น dynamic ส่วนอุปาทานเป็นกิเลส ตัวคงที่ static เท่านั้นเอง อ่านตัวนี้อ่านยาก อ่านตัวต้นหา ทำลายต้นหาทั้งหมดอุปาทานไปด้วย มันจะหมด มันจะเข้าใจไปเรื่อยๆ ไม่ใช่เป็นตัวปฏิบัติจะเป็นตัวผลของการปฏิบัติ ตัดต้นหาได้อุปาทานก็ลดลงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

นาม ๕ รูป ๒๘ พระอภิธรรมเขาไม่ได้เรียนนะ นาม ๕ เขาเรียน แต่รูป ๒๘ เขาไม่ได้เรียนและไม่รู้ที่ทำ

รายละเอียด : นาม ๕ รูป ๒๘ พระอภิธรรมเขาไม่ได้เรียนนะ นาม ๕ เขาเรียน แต่รูป ๒๘ เขาไม่ได้เรียนและไม่รู้ที่ทำ เขาไปรู้เจตสิกย่อยๆ เลย เขาจะไม่ทำงานเกิดผลได้ผล เป็นหม่อมวลมมนุษยชาติอยู่ร่วมกันด้วยสราณียธรรม ๖ เป็นหมู่มิตรสหายดีสังคมสิ่งแวดล้อมดี ล้วนแต่เป็นคนที่มีความยินดีไม่ว่าจะอยู่มุมไหนของโลกก็แล้วแต่จะรวมกันอยู่ที่นั่น มีสถานที่ที่เป็นสปปายะ ๔ มีบุคคลมิตรสหายดี สังคมสิ่งแวดล้อมดี มีอาหารมีเครื่องอาศัยครบพร้อม มีธรรมะสปปายะ ๔ ต้องอยู่

อย่างนี้ชัดเจนอย่างนี้ เข้ามาแล้วก็ต้องมีศีล อย่างน้อยศีล ๕ มีศีลแล้วก็ต้องเรียนรู้อัตตาสภาวะของอัตตาคืออะไร

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

นาม ๕ ใช้ในกรรม คิดพูดทำ

รายละเอียด : กรรมในการพูด การทำ การคิด เอานาม ๕ ไปใช้ บทต้น คือเวทนา บท ๒ คือสัญญา บท ๓ คือ เจตนา บท ๔ คือผัสสะ บท ๕ คือมโนการ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

นามกาย

รายละเอียด : ๑. อารมณในจิต ๒. องค์ประชุมในความเป็นนาม ๓. องค์ประกอบที่ยังประชุมกันอยู่ของจิตวิญญาณ ๔. องค์รวมอยู่ในใจที่หมายเน้นเข้าไปหากายวิญญาณภายใน ยิ่งๆ ขึ้นจนถึงที่สุดของภายใน ๕. ความเป็นรูปของนามธรรม หรือนามธาตุ ๖. องค์รวมหรือองค์ประกอบของนามกับนาม โดยเฉพาะ เป็นการเน้นหนักในข้างฝ่ายนาม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๐๐, ฐิตชังสุข ฐิตชังสัตว์ หน้า ๒๐๒, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๘๔, คำบุญ คือบาป หน้า ๑๔๗, ๑๘๑, ๑๘๔, ๒๒๒

นามขันธ์

รายละเอียด : ๑. สิ่งที่แปรปรวนง่ายกว่ารูปโดยจริง ๒. ได้แก่ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๘๒, คนคืออะไร? หน้า ๖๐

นามธรรม

รายละเอียด : คือ สิ่งที่อธิบายได้ยาก จิตวิญญาณเป็นนามธรรม กิเลสเป็นนามธรรม เราก็คงต้องรู้จักกิเลส ให้จริงแล้ว ทำให้กิเลสลด ให้มันจางคลายมันหายมันดับไป เราก็นั่นนั ก็นั่น เข้าใจมาจนถึงปัญญามีสัญญา เป็นธาตุรู้ที่ใช้คู่กันอย่างสำคัญ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

นามธรรม

รายละเอียด : ๑. อารมณที่ปรุงเป็นรสชาติในจิตซ่อนอยู่

กับรูปจิต หรือรูปจิต ๒. จิต, ความรู้ ฐิติของตนเองในตนเอง และเห็นเองในความรู้สึกของตนเอง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๒๗, คำบุญ คือบาป หน้า ๒๙๐

นามธรรมกลับไปกลับมาไม่ตายตัว

รายละเอียด : เพราะมันพูดกลับไปกลับมาได้ทันทีทันใดเลย ผู้ใดไม่แม่นจริงๆ จะมองแล้วสับสน ต้องศึกษาให้ดีถึงจะจับสภาวะได้แม่น ผู้พูดที่พูดกลับไปกลับมาพูดเร็วโดยไม่ได้อธิบายซ้ำซ้อนมันก็น่ารำคาญ ถ้าหากอธิบายซ้ำ มันไม่เก่งเหมือนพระพุทเจ้าที่ท่านตรัสสอนละเอียดซ้ำแล้วซ้ำอีกมันจึงไม่สับสน แต่คนเรามันใจไม่เย็นเท่าพระพุทเจ้าก็พูดไว้อย่างละไว้ในฐานที่เข้าใจ ทุบทุบ เมื่อเป็นนามธรรมแล้วมันจะกลับไปกลับมา ถ้าหากเอารูปที่เป็นวัตถุข้างนอกมันจะไม่กลับไปกลับมา รูปนั้นมันตายตัวมันมาเป็นเวทนาไม่ได้ มันเป็นธาตุก็คือธาตุแล้ว แต่นามที่ยังเป็น กิ่งนามกิ่งรูป เตี้ยวกก็เป็นตัวรู้เตี้ยวกก็เป็นตัวถูกรู้ เมื่อไหร่จะหยิบมาพูด ผู้พูดเจตนาจะหมายถึงตัวใดที่จะต้องชัดเจน ปัญญาตัวนี้จะต้องแหลมคมแม่นยำเป็นธาตุธาตุจริง หากไม่มีภูมิรู้จะสับสนกำหนดผิด จะไปกันไม่รอด ศึกษาให้ดีจะเกิดมุกทุกธาตุ เป็นจิตที่ละเอียดเร็วไวและเร็วมากที่สุด sensible ฐิตสถานะก็เร็วเปลี่ยนแปลงสถานะก็เร็ว มันจัดการเปลี่ยนแปลงสถานะตัวเองได้เร็วด้วย รู้ก็ชัดเจนตามรู้ตามเห็นความเข้าใจไวเร็วด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ซู้วัด บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

นามรูป

รายละเอียด : ๑. ความเป็นรูปของนามธรรมหรือนามธาตุ ๒. นามเมื่อถูกรู้ เป็นนามกับรูป ไม่ใช่รูปกับรูป ๓. ภาวะของนามที่ถูกรู้ (เป็นรูป) อยู่ภายในจิตตนเอง รู้ตนเองอยู่ในภายใน

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๘๔, ๒๑๒, ๒๒๑

นามรูป

รายละเอียด : จะสลับไปสลับมา รูปที่เราจัดการมีตั้งแต่ดินน้ำไฟลมภายนอก เป็นเหตุปัจจัยเข้ามาปรุงแต่งกันอยู่ภายใน แล้วเราก็มามากภายในก็คือตัวนาม สิ่งที่ถูกรู้ภายในเรียกมันว่า รูป สิ่งที่ถูกรู้คือรูป นามที่ไปรู้ซ่อนคือนามที่ลึกลงเข้าไปอีก เป็นภูมิธรรมปัญญาธาตุรู้ซึ่งขึ้นเรื่อยๆ ก็สลับไปสลับมา ก็ไปเป็นตัวใหม่ ตัวที่ถูกรู้แล้วก็เจริญพัฒนาขึ้นมาเราก็ไปเป็นตัวรู้ขึ้นมาใหม่อีก นามจะไปรู้ตัวใหม่อีก ตัวใหม่ที่ถูกรู้

นามรูป - นามรูป ๔

รู้มันก็เป็นรูปอีก ไปเรื่อยๆ สลับไปสลับมา ลักษณะพวกนี้ไม่ใช่เรื่องที่จะรู้กันได้ง่ายๆ ไม่เข้าใจกันได้ง่ายๆ อาตมาอธิบายในหนังสือ คนคืออะไรทำไมสำคัญนัก การสลับ รูปเป็นนาม นามเป็นรูป คนตามได้ยาก แต่ก็รู้ว่าทำไมมันต้องเขียนต้องอธิบาย อธิบายไปถึงตรงนี้ก็แล้วแต่ภูมิ หลายคนหาว่าอาตมาผิด นามก็นามสิ รูปก็รูปสิ นามจะกลายเป็นรูปได้อย่างไร เขาเข้าใจไม่ได้หากวิญญูญาณไม่ปรากฏไม่มีนามรูปให้ศึกษาชาติ ชรา มรณะ ก็ไม่ปรากฏ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

นามรูป

รายละเอียด : นามรูป คือกาย กายคือนามรูป และสำคัญที่นามแต่ไม่ขาดรูป กายเป็นภาวะ ๒ อย่าง มีภายนอกกับภายในไม่ขาดกัน ผู้ใดเข้าใจคำว่ากายไม่ได้ โดยไปเรียนศาสนาพุทธผู้ที่มาบวชมาศึกษาแล้ว พระพุทธเจ้ามีพระวินัยข้อต้นให้พระอุปัชฌาย์ต้องสอนพระบวชใหม่ให้แยกกายแยกจิตให้ได้ ถ้าหากแยกกายแยกจิตยังไม่สัมมาทิฐิ ก็อย่ามาบวชเลย บวชก็โมฆะ ท่านก็ให้พิจารณาว่าดี คือผมขนเล็บฟันหนังผม ก็แยกได้ เมื่อใดเป็นกาย เมื่อใดไม่เป็นกาย เมื่อใดเป็นจิต เมื่อใดเป็นพีชธาตุ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

นามรูป ๓๓

รายละเอียด : นามรูป ๓๓ ก็คือนาม (ตัวที่เข้าไปรู้) และรูป (สิ่งที่ถูกรู้) เกิดเพราะวิญญูญาณ (ความรับรู้) เป็นปัจจัย (เหตุ) - นาม ๕ คือตัวผู้รู้ หรือสภาวะที่เข้าไปสัมผัสกับรูปนั้นๆ นามเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่าง ไม่อาจรู้ได้ด้วยตา หู จมูก ลิ้น กาย แต่รู้ได้ด้วยใจ ๑. เวทนา (ความรู้สึก) ๒. สัญญา (ความกำหนดหมาย ความจำ) ๓. เจตนา (ความจงใจ ความมุ่งหมาย) ๔. ผัสสะ (ความกระทบสัมผัส) ๕. มนสิการ (ความทำใจในใจ) คือสิ่งที่ถูกรู้ หรือสภาวะที่นามเข้าไปรู้ถึงนั้น รูปเป็นวัตถุภายนอกที่มีรูปร่างก็มี เป็นจิตภายในที่ไม่มีรูปร่างก็มี ได้แก่ มหาภูตรูป ๔ คือรูปที่เป็นวัตถุภายนอก ๑. ปฐวีธาตุ (ธาตุดินที่มีสภาวะแค้นแข็ง) ๒. อาโปธาตุ (ธาตุน้ำที่มีสภาวะเอิบอาบ) ๓. เตโชธาตุ (ธาตุไฟที่มีสภาวะร้อน) ๔. วาโยธาตุ (ธาตุลมที่มีสภาวะเคลื่อนที่) - อุปาทายรูป ๒๔ คือรูปที่อาศัยเกิดจากมหาภูตรูป : ก) ปสาทรูป ๕ (รูปที่มีประสาทเป็นตัวรับรู้อารมณ์) ได้แก่

๑. จักขยตนะ (ตามีประสาทตาเป็นภาวะเชื่อมต่อกับสิ่งที่ถูกรู้) ๒. โสตายตนะ (หูมีประสาทหูเป็นภาวะเชื่อมต่อกับสิ่งที่ถูกรู้) ๓. มานายตนะ (จมูกมีประสาทจมูกเป็นภาวะเชื่อมต่อกับสิ่งที่ถูกรู้) ๔. ชิวหายตนะ (ลิ้นมีประสาทลิ้นเป็นภาวะเชื่อมต่อกับสิ่งที่ถูกรู้) ๕. กายายตนะ (กายมีประสาทผิวหนังเป็นภาวะเชื่อมต่อกับสิ่งที่ถูกรู้) ข) โคจรรูป หรือ วิสัยรูป ๔ (สภาพเป็นอยู่ของรูปที่ถูกรู้) ๖. รูปายตนะ (รูปที่ถูกรู้สัมผัสเชื่อมต่อกับตัวรู้) ๗. สัททายตนะ (เสียงที่ถูกรู้สัมผัสเชื่อมต่อกับตัวรู้) ๘. คันธายตนะ (กลิ่นที่ถูกรู้สัมผัสเชื่อมต่อกับตัวรู้) ๙. รสายตนะ (รสที่ถูกรู้สัมผัสเชื่อมต่อกับตัวรู้) (หมายเหตุ... โผฏฐัพพายตนะ ผัสสะข้อนี้ไม่ได้นับ เพราะผัสสะเป็นนาม ไม่ใช่เป็นรูป) ค) ภาวรูป ๒ (รูปที่ปรากฏเครื่องชี้ความแตกต่าง) ๑๐. อิตถินทรีย์ (ภาวะของความเป็นหญิง) ๑๑. ปุริสินทรีย์ (ภาวะของความเป็นชาย) ง) หทัยรูป ๑ (รูปที่เป็นจิตใจ จิตวิญญูญาณ) ๑๒. หทัยวัตถุ (ที่ตั้งของจิตใจ เกิดที่ใดก็ตั้งอยู่ที่นั่น) จ) ชีวิตรูป ๑ (รูปที่มีชีวิตความเป็นอยู่) ๑๓. ชีวิตินทรีย์ (ภาวะความประพฤติดที่เป็นไปอยู่) ฉ) อาหารรูป ๑ (รูปที่เป็นอาหาร) ๑๔. กวพิงการอาหาร (อาหารที่ค้ำจุนชีวิต) ข) ปริจเฉทรูป ๑ (รูปที่กำหนดตัดรอบขอบเขต) ๑๕. อากาศธาตุ (สภาวะช่องว่าง ความว่างเปล่า) ฉ) วิญญูติรูป ๒ (รูปที่เป็นการเคลื่อนไหวสื่อความหมาย) ๑๖. กายวิญญูติ (การเคลื่อนไหวกายสื่อความหมาย) ๑๗. วจีวิญญูติ (การกล่าววาจาสื่อความหมาย) ฎ) วิการรูป ๓ (รูปที่แสดงอาการผันแปรไป) ๑๘. ลหุตตา (สภาวะความเบา ความรวดเร็ว) ๑๙. มหุตตา (สภาวะความแหวว ความไม่กระด้าง) ๒๐. กัมมัณญุตตา (สภาวะความควรแก่การงาน) ฎ) ลักษณะรูป (รูปที่เป็นลักษณะอาการต่างๆ) ๒๑. อุปจยะ (ความก่อตัว ความสังสม) ๒๒. สันตติ (ความสืบต่อความเจริญ) ๒๓. ชรตา (ความชรา ความเสื่อม) ๒๔. อนิจจตา (ความไม่เที่ยง ความแตกสลาย)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๔ ฐปวิภคิตี ข้อ ๕๑๕, ๕๓๘, พระไตรปิฎก เล่ม ๓๕ ปัจจยาการวิภังค์ ข้อ ๒๕๙, (พจนานุกรมพุทธศาสตร์ (ป.อ.ปยุตโต) ฉบับประมวลธรรม)

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก

นามรูป ๔

รายละเอียด : ๑. รู้ด้วย อาการ คือ รู้จักรู้แจ้งรู้จริง สภาพหรือความเป็นไปเป็นอยู่ของจิตขณะนั้น ๒. รู้ด้วย ลิงคะ คือ รู้จักรู้แจ้ง ความจริงนานาว่า อะไร ต่าง จากอะไร ได้จริงแท้ ๓. รู้ด้วย นิमित คือ ความจริงต่างๆ นั้นมี เครื่องหมายแสดง

ลักษณะ แจ่มชัดให้เรา ๔. รู้ด้วย อุเทศ คือ ผู้เรียนปรียัตมา ย่อมได้รับการชี้แจง ให้เห็นให้เข้าใจ การอ้างอิงยกอะไรต่ออะไรขึ้นมาแสดง การอธิบายหัวข้อธรรมต่างๆ ซึ่งเป็นแผนที่นำทาง เป็นหลักอ้างอิงยืนยัน เป็นการทำให้ชัดเจนชัดแจ้งในความหมายของธรรมต่างๆ

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๘, พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๐

นามรูปกับวิญญาณหาร

รายละเอียด : ผู้ใดเห็นว่าหอกแทงร้อยเล่มแทง รู้สึกเจ็บได้ กำหนดรู้วิญญาณหารได้ คนใดเข้าใจคำว่านามรูปเท่านั้นแหละจะเรียนรู้วิญญาณได้ เท่านั้นละศาสนาพุทธ เห็นใหม่นามรูปไม่ใช่เรื่องง่ายเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ฌานวิสัยของอรหันต์และโพธิสัตว์ วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

นามรูปคือสภาวะของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : มาจบที่รู้ นามรูป ผู้ที่สามารถรู้นามรูปได้ ผู้ปฏิบัตินี้มีความรู้นามรูปได้ จบ ไม่มีความรู้อะไรที่ยิ่งขึ้นไปกว่านี้อีกแล้ว เพราะฉะนั้นถ้าใครที่เข้าใจไม่ถ้วนรอบ เข้าใจสั้นๆ อ้อเรารู้นามรูปได้ก็จบ ตามที่พระพุทธเจ้าท่านตรัส คุณไม่จบหรือ คุณก็จะได้แต่ความรู้ว่า นามรูป ฟังดีงั้นนะ จริงนามรูป ที่พระพุทธเจ้าตรัส แต่นามรูปของคุณ อันเดียวกับที่พระพุทธเจ้าตรัสมัย ไม่ใช่ ต้องมีคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าที่คุณเข้าใจ แล้วคุณต้องมีสภาวะของคุณ สภาวะของคุณไม่ใช่ของพระพุทธเจ้า คุณต้องรับผิดชอบของคุณ แล้วคุณต้องทำสภาวะของคุณ ในนามรูปนี้แหละให้สมบูรณ์ แต่ก่อนจะสมบูรณ์ถ้าคุณไม่เริ่มต้นมีความรู้ที่นามรูป คือ กาย

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

นามสกุลเกี่ยวกับความจน

รายละเอียด : เรามีนามสกุลเกี่ยวกับความจนหลายอย่าง ความเข้าใจเรื่องความ มาจน นั้นเป็นคุณสมบัติอันประเสริฐเลิศยอดของชาวพุทธ คนมาจนทำตนให้เป็นคนจนจะมีปฏิภาณปัญญา เราก็จนจริงๆ ไม่ได้จนเล่นๆ ด้วย คือว่ามีก็สละออก จนกระทั่งไม่มีสะสมเป็นของตนเองเลย

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

นายตเก เนว อัญญาปฏิเวโ

รายละเอียด : ๑. มิใช่จะบรรลुरूแจ้งแทงทะลุสูงสุดกัน อย่างพรวดพราด ๒. ไม่บรรลुरूพรวดพราด

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๕๘, ๓๖๕

นาลัง

รายละเอียด : ไม่ควร

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๗๑

นาลัง อภินิเวสาย

รายละเอียด : ไม่ควรจะหลงอย่างนั้น คือไม่ควรจะหลงถือเอาความยิ่งใหญ่ใดๆ เป็นประโยชน์จนไม่ยอมปล่อยวาง

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๗๑

นาวาบุญนิยมหมายถึงสิ่งที่กอบกู้มนุษยชาติ สัตว์โลก

รายละเอียด : มันมีทั้งหลักฐานเรื่องราวเหตุปัจจัยสมุทัย คนนี้เขามองว่าเป็นเรือนาวาบุญนิยม เหมือนเรือโนอาห์ มีความลึกซึ่งหมายถึงสิ่งที่กอบกู้มนุษยชาติสัตว์โลก เรือโนอาห์มีทั้งสัตว์ทุกชนิดเลยเข้าไปได้หมดเลยไปรวมกันช่วยไปหมดเลย สัตว์โลก เมื่อน้ำท่วมก็อยู่รอดอยู่ในเรือนี้ครบหมด ทุกสัตว์เล็ก สัตว์น้อยสัตว์ใหญ่ สัตว์ใดที่ไม่มีโอกาสไม่มีสิทธิ์เข้าไปอยู่ในเรือโนอาห์ ขึ้นเดียวกับผู้ที่ไม่มีบารมีไม่มีสิทธิ์เข้ามาอยู่ในนาวาบุญนิยม ผู้ที่เข้ามาอยู่ได้มีสิทธิ์มีส่วนได้มาอยู่ในเรือโนอาห์จะรอด นอกนั้นน้ำท่วมโลกตายหมด เป็น อจินไตย ผู้ที่มีปัญญา จะเข้าใจดี เข้าใจแล้วจะเอามาพูดอธิบายยังไม่ใช่ง่ายๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

นาสัญญา

รายละเอียด : คือสัญญาที่กำหนดรู้ต่างๆ ต้องให้สัญญา รู้ให้หมด ไม่ใช่เราที่ไม่รู้ไม่รู้ ก็ไม่ใช่ไม่ได้ต้องรู้ทุกตัวเลย ให้พื้นแนวสัญญานาสัญญายตนะ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นิ

รายละเอียด : ๑. ไม่ ๒. ไม่มี, เข้า, ลง, ออก, ที่ต่ำ, ต่ำที่สุด, หลังที่สุด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๖๓๓, ทางเอก
ภาค ๓ หน้า ๒๓๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๙

นิกมธาคู, นิกมธาคู

รายละเอียด : ๑. ความพากเพียร ๒. สภาพต่อจาก
อารมณ์ธาตุไปอีก เป็นความพยายามที่ไม่หยุดยั้ง เป็นการก้าว
ต่อไปของจิต บทบาทนั้น ทิศทางนั้นก้าวออกไป ต่อออกไป
ให้ได้ เหมือนคนวิ่งผลัดที่รับช่วงต่อคนที่ ๓ ต่อไป ซึ่งจวนจะ
พาสู่ครึ่งสภาพนาพาไปอีก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๓๓, สมมติพุทธ
หน้า ๓๕๙

นิกขมมานา, นิกขมันตัง, เนกขัมเม

รายละเอียด : ความพยายามทำความออกๆๆ ให้ได้,
การออกจากกาม, การออกบวช, การออกจากสิ่งที่เราติด

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๔๖๘

นิกาย

รายละเอียด : คือ การแตกแยกกันไปเป็นคนละพวก
คนละหมู่ คนละกลุ่ม เข้ากันไม่ได้อีก สมานกันไม่ได้เลย
จะเข้าหมู่นี้ก็ต้องสึกจากหมู่นั้น ออกมาเข้าหมู่นี้ใหม่

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๗๗

นิกขมตี

รายละเอียด : ออกไป

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔๖

นิกคหกรรม

รายละเอียด : คือ กรณี ว่าความ ตัดสินความข้างเดียว
การกล่าวความ ต้องมีหมู่สงฆ์ พร้อมหน้าบุคคล พร้อมหน้า
วัตถุ พร้อมหน้าธรรมวินัยไม่สมบูรณ์ ก็คือ ไม่พร้อมหน้า
ไม่เป็นสัมมุขาวินัย

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๘๔

นิกคัยหาวาที เมธาวี

รายละเอียด : ชมผู้อื่นและยกตัวเอง ก็เป็นจริงได้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๔๐

นิจจะ

รายละเอียด : คงที่อยู่แค่นี้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๐๘

นิจจัง

รายละเอียด : ๑. เทียง, แท้ ๒. เทียงแท้, ความเที่ยงแท้
๓. มีความเสถียร เทียงแท้

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นรีตตา หน้า ๑๙,
๒๙, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๗๖, รู้คนซังสุช รู้คูกซังสัตว์ หน้า ๖๕,
ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๓, ๑๔๕

นิจฉาตา

รายละเอียด : ไม่มีความอยาก

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๙๔

นิตยภัตเงินเดือนของพระเป็นเรื่องเสื่อม ในศาสนาพุทธ

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นศาสนาพุทธที่จะมาเป็นพระ
ภิกษุเป็นอะไรต่ออะไรกัน แต่ละองค์ๆ ตั้งแต่พระ เจ้าอาวาส
จนกระทั่งถึงเป็นพระครู เป็นเจ้าคุณ เป็นเจ้าคุณชั้นนั้นชั้นนี้
จนถึงเป็นสมเด็จพระสังฆราช มีเงินนะ มีค่านิตยภัต เป็นศัพท์ที่เท่ง นะ
แต่ค้านแย้งกับที่พระพุทธเจ้าบัญญัติซึ่งเป็นการทำลายความ
เป็นพระ สำหรับการไปตั้งเงินเดือน ก่อนมาบวชนี้มีค่า นัตถิ ๕
อามะ ๘ ถามนะ เป็นราชปัดโต เป็นข้าราชการหรือเป็นคน
ที่เป็นคนมีเงินเดือนหรือเปล่า ถ้ายังมีเงินเดือนอยู่มาบวชเป็น
พระไม่ได้ แต่เสร็จแล้วเมื่อบวชเป็นพระกลับมามีเงินเดือน
เรียกว่า โยนคำสอนของพระพุทธเจ้าทิ้งทะเลไปเลย ตั้งนิตยภัต
เป็นพระครูมีรายได้ พระครูชั้นราชชั้นธรรมชั้นเทพมีเท่านั้น
เท่านั้น สมเด็จพระสังฆราชมีเท่านั้น สังฆราชมีเท่านั้นก็เรียบร้อย ซึ่งเป็น
เรื่องเสื่อมหมดเลยของศาสนาพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓

นิตทารมตา

รายละเอียด : หลงติดในการหลบนอน

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๔๔

นิทสสติ

รายละเอียด : เห็น

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๐๘

นิทาน

รายละเอียด : ๑. ความเป็นมา ๒. เป็นเรื่อง ๓. เรื่องราว, นิยาย, นวนิยายของคนของสัตว์

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๑๗, รู้คนซึ้งสุข รู้คุกซึ้งสัตว์ หน้า ๙๖, รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร เล่ม ๒ หน้า ๑๔

นิทาน ผิดศีลข้อ ๔

รายละเอียด : บาบหมต มากหรือไม่มากกว่ากันก็แล้ว แต่นิทานหนักหรือเบา ไปนิทานคนมีศีลสูงคุณธรรมสูงก็บาบขึ้น นิทานพระพุทธรูปก็บาบมากกว่าไปนิทานพระทั่วไป

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

นิบาต

รายละเอียด : การตกลงไป การต่ำลงไป

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๖๕

นิปยุณ

รายละเอียด : ๑. มีฝีมือ รู้ละเอียดให้ชำนาญและต้องดับ (กิเลส) จนสำเร็จ ๒. เชี่ยวชาญละเอียดลเอียดสุด ๓. ละเอียด

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๑๖, ๕๓๙, รู้คนซึ้งสุข รู้คุกซึ้งสัตว์ หน้า ๑๔๗

นิปยุณา

รายละเอียด : ๑. มีฝีมือเข้าขั้นภูมินิพพาน ๒. ละเอียด ยิ่งถึงขั้นนิพพาน, ละเอียดลเอียดอย่างชำนาญ สำเร็จเข้าขั้นนิพพาน, รายละเอียด อย่างละเอียด ๓. ฉลาดยิ่ง ชำนาญยิ่งในความลึกล้ำแห่งนัยสำคัญ ๔. สำเร็จถึงขั้นนิพพาน ๕. ละเอียด สุกวิเศษ ๖. ละเอียดเกินกว่าจะพูดจะบอกกันได้

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๘๑, รู้คนซึ้งสุข รู้คุกซึ้งสัตว์ หน้า ๒๒, ๑๕๗, ๑๙๔, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๖๗, ๑๓๖, คำบุญคือบาป หน้า ๑๘๔, ๑๙๙

นิปเปสิก

รายละเอียด : การสะดุ้ง การตกใจ

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๓๙๙

นิปเปสิกตา

รายละเอียด : ๑. การเล่นกล หรืออุบายโก่ง ๒. ยังกระทำ

การทำงาน หรือเลี้ยงชีพด้วยการมอบตนอยู่ในทางผิด หรือร่วมทำงานที่มีส่วนทุจริต ๓. การมอบตนในทางที่ผิด ๔. ยังมอบตนในทางผิด เช่น ตนสุจริตแล้ว แต่ตนก็ยังยอมรับใช้คนเลวคนผิดอยู่

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๓๙๓, ๓๙๙, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๖๑, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๓๘

นิพัตติ

รายละเอียด : คือการรู้ไม่ให้กิเลสหยั่งลงได้ มีคุณวิเศษสามารถเอากิเลสออกหรือไม่ให้กิเลสเข้าสำเร็จก็เป็น นิพัตติ เป็น โอปปาทิกโยนิ เป็น การเกิดทางจิตวิญญาณที่คุณสามารถทำได้ในใจมนสิการโรติ ก็สามารถทำใจในใจของคุณไม่ให้กิเลสออก หรือไม่ให้กิเลสเข้า จนฆ่ากิเลสสมบุรณ์แบบสมมุติว่าเรื่องใดเรื่องหนึ่งฆ่ากิเลสเสร็จ ก็มีคุณสมบัติอันเป็นอรหันตะในแต่ละอย่าง คุณติดบหุรี ก็ฆ่ากิเลสติดบหุรีเสร็จจบ ก็เป็นอรหันต์ในเรื่องการติดบหุรี คุณติดอะไรอื่นอีกติดหมากเมา ติดความสุข ติดความอร่อย ก็ล้างกามคุณ ๕ ได้ เป็นอนาคามี เหลือรูป อรูป ก็ล้างได้อีก ตรวจจิตว่ามันยังมีอาการนิดน้อยกับ ไม่มี เก่ง หรือ ไม่เก่ง คุณจะมีภูมิแยกได้ชัดเจน มี หรือ ไม่มี ถูกต้องหรือไม่ก็ตาม ก็ทำได้เป็นการสิ้นอาสวะ ถ้าคุณนึกว่ามันหมด แต่มันมันเหลืออยู่ ถ้าธาตุขุของ คุณไม่สามารถรู้ความเหลืออยู่นี้ได้ แต่คุณมีอนุสัยยังเหลือคุณก็ต้องปฏิบัติให้มีความเก่ง ของแวนขยาย อันนี้อีก จนรู้ว่ามันยังเหลือนะ ไม่หมด จนกระทั่งล้างอีก หมอดอนุสัยอีกก็ถือว่า เป็นอรหันต์ สมบุรณ์ที่สุดก็เป็นอุกโตภาควิมุตติ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราชธานีอโศก วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

นิพพาน

รายละเอียด : ๑. จบได้จริง หมดสิ้น ไม่มีอีก จบรอบไปเลย สนิทจริงได้เลย ๒. ผู้หยุด ผู้ห้ามเฉพาะตนเองได้อย่างเก่ง ๓. จิตไม่ปรุงแต่งกับสิ่งนั้นๆ เรื่องนั้นๆ แม้จะกระทบสัมผัสกับสิ่งนั้นเรื่องนั้นอยู่ รู้ อยู่ เห็นอยู่ชัดๆ เป็นปัจจุบันขณะนั้นอยู่ที่เดียว ก็เฉยว่าง ไม่หวั่นไหว ไม่มีสุข ไม่มีทุกข์ ไม่มีอาวรณ์ ไม่มีนิเวรณกับสิ่งนั้น เรื่องนั้น ๔. ตาย, ดับกิเลส, เย็น, พันทุกข์ ๕. ความดับสิ้นไม่มีตัวตนของกิเลสเสถียรสนิท ๖. ความตายสนิท หรือดับสนิทของกิเลส, ความไม่มีกิเลส ๗. ดับสิ้นอิตตา

คำอธิบาย : นิพพาน คือ ลักษณะหลุดพ้นจิตเลยไม่ต้องมีอะไรที่ต้องทำอีกไม่ต้องมีเครื่องมีจะต้องเอาไปทำ

อีกมันจบในตัว ทำงานที่ล้างกิเลสซ้ำแล้วซ้ำอีกไม่ใช่ นั่นก็จบ กิเลสก็จบ จบหมด งานที่จะล้างกิเลสถ้าเป็นพระอรหันต์ก็ล้าง มากหน่อยพระสภิกาคามีพระอนาคามีก็หมดกิเลสพอดี ก็ต้อง พุดย้าซ้ำซากไปอธิบายไปเรื่อยๆ รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช (๒/๐๘/๒๕๖๒) นิพพาน คือ ไม่มีความสุข ไม่มี ความทุกข์ (รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒)

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๒๗, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๖๓, คนคืออะไร? หน้า ๕๒๓, ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นිරัตตา หน้า ๑๕๐

นิพพาน

รายละเอียด : ไม่ใช่อยู่ที่ตีหรือชิว แต่นิพพานอยู่ที่สุข หรือทุกข์ เรื่องตีชิวถูกผิดเป็นเรื่องสมมุติของชาวโลกสมมุติสัจจะ เราเป็นคนหนึ่งของชาวโลก โลกเขาสมมุติว่าอันนี้เป็นเรื่องถูก หรือผิด อันนี้ตีหรือชิวเราก็อนุโลมตามเขา แต่สุขทุกข์นั้นเป็น ปรมาัตต์ มันจิตของเราเป็นเอง มันไม่ใช่เรื่องของวัตถุโลก ไม่ใช่ เรื่องขององค์ประกอบสังขารโลก มันเป็นสิ่งขารจิตของเรา สุข ทุกข์ ทำให้สามารถพิจารณาถึงความยึดถือของตัวเองในความ สุขทุกข์นั้น เหมือนจับใจได้ ทำให้อាកการ หวือ (ภาษาอีสาน) จะขึ้นลงของอารมณ์ จะหาถูกผิดตามอารมณ์ลดลงได้ สุขทุกข์ เป็นเรื่องเวทนามส่วนตนคนเดียวไม่เกี่ยวกับใคร ของตนเองแท้ๆ เป็นปัจเจกที่ตั้ง ที่ตนเองจะต้องชัดเจน

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

นิพพาน

รายละเอียด : คือ ทำ ธรรมะ ๒ ให้เป็น ธรรมะ ๑ (ปungลิงค์) ได้จริง และทำได้ยิ่งไปถึงขั้นเป็น ๐ (นปungสกลิงค์) เป็นผู้ จัดการ (อภิสังขาร) ความเป็น ธรรม (ทรงอยู่) ให้สลาย สูญ ไปได้แท้ นั่นคือ ทำให้เป็น อธรรม ด้วยพลังงาน บุญ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๔๑

นิพพาน (นิโรธอาริยสังข)

รายละเอียด : ความตายที่ไม่เกิดอีก (กิเลสไม่เกิด สุขทุกข์ไม่เกิด อารมณ์โลกียก็ไม่เกิด) ธรรมชาตินั้นหมดอำนาจ ที่จะทำให้เกิดอีกได้เด็ดขาด

หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๑๑๗

นิพพาน ๓

รายละเอียด : ได้แก่ สุนฺญตนิพพาน อนิมิตตนิพพาน และ อัปปณหิตนิพพาน

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๖๖, ๓๖๗

นิพพานของพระพุทธเจ้าลืมนตา

รายละเอียด : ธรรมะเข้านิพพานของพระพุทธเจ้านั้นไม่ได้ปฏิบัติ ด้วยการนั่งหลับตาแบบไม่รู้เรื่องอะไร นิพพานของ พระพุทธเจ้านั้นลืมนตา รู้จักโลก อยู่กับโลก เกี่ยวข้อง กับโลก สัมพันธ์กับโลก ทำงานร่วมกับโลก มีประโยชน์คุณค่าต่อโลก อย่างมาก รับผิดชอบต่อโลกอย่างแท้จริง เพราะเป็นจิตที่มีโลกุตระจิต แล้วก็มีความรู้ ความเป็นโลกต่างๆ เท่าที่บารมีคนจะรู้ได้ แล้วก็อยู่กับเขายังมีประโยชน์คุณค่า ช่วยเหลือเพื่อพ่าย ไม่ขมแบ่ง กัน นี่คือนิพพานทุกัมปา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

นิพพานต้องลืมนตา

รายละเอียด : คุณไปเวียนผัสสะไม่มีเวทนาให้ศึกษาอ่าน พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ [๘๗] ดูกรภิกษุทั้งหลาย สมณพราหมณ์ เหล่าใดมีทิฏฐิวา นิพพานในปัจจุบัน ย่อมบัญญัติว่า นิพพาน ปัจจุบันเป็นธรรมอย่างยิ่งของสัตว์ผู้ปรากฏอยู่ด้วยเหตุ ๕ ประการ เขาเหล่านั้นเวียนผัสสะแล้วจะรู้สึกได้ นั่นไม่พื้นฐานที่จะมีได้ วิธีหลับตาทำสมาธินั้นเป็นของทั่วไปสาธารณะ ที่ปฏิบัติกันอยู่ แต่ของพระพุทธเจ้านั้นเป็นของเฉพาะวิสามัญ ต้องศึกษาเฉพาะ ไม่เช่นนั้นเป็นไปไม่ได้เลย เพราะหลับตานี้เอาตามไม่ได้ไป ลงโทษไม่ได้ไปชมแต่ต้องดำหนิแล้วดำหนิอีกเราจะดำหนิแล้ว ดำหนิอีกอานนท์ เหมือนช่างปั้นหม้อที่ทำกับดินที่ยังเปียกอยู่ ดินที่แข็งแล้วจะไปทำอะไรได้ นี่ทุบไปทุบมากก็เจ็บมือเหมือนกันนะ โขขณังค์ ๗ มรรคมีองค์ ๘ ในมรรคมีองค์ ๘ ชัดเจนว่า จะต้องปฏิบัติในขณะที่ทำการงานอาชีพเลี้ยงชีพคุณจะทำงาน เลี้ยงชีพอะไรก็ได้แล้วแต่ คุณจะมาเป็นสมณะภิกษุก็คืออาชีพ จะต้องศึกษาตนเองให้บรรลุแล้วค่อยสอนคนอื่นเขา อาชีพอื่น ของคนเรา อันไหนที่พระวินัยไม่ได้ห้ามเราก็กทำถูกต้องตามฐานะ เพราะฉะนั้นต้องมีอาชีพต้องมีการงาน ภายนอก การกระทำ ทุกอย่าง การงานทุกด้าน ภายนอกทุกอย่าง วจีกรรม มีการ คิดสังกัปปะ เป็นคนธรรมดาไม่ได้หาสถานที่ ไปกดข่มแต่ ทำการงานเหมือนคนสามัญทั่วไปของใครแต่ละคนให้เป็น

ล้มมาอาชีพร ละเว้นจากมิจฉาชีพ ๕ เป็นต้น มิจฉา ๓ ของ กัมมันตะ มิจฉา ๔ ของวาจา มิจฉา ๓ ของสังกัปปะ ก็ต้อง เข้าใจ จะไม่หลงรายละเอียด การปฏิบัติธรรมะของพระพุทธเจ้า ไม่ได้ไปหลับตาปฏิบัติเลยมีกรรมกรงานอาชีพรธรรมดาอยู่ใน มนุษย์เพราะพูดจาก็ได้ การนึกคิดก็ทำได้ ไม่ใช่ไปไม่ได้คิด อะไรซะ มันต้องคิดไตร่ตรองอ่านให้ลึกลงไปถึงจิตในจิตเลย อ่านตักกะแล้ววิจยแยกกิเลสให้ออกแล้วทำกิเลสลดลงๆ เรียบร้อย ตักกะนี้ก็สุดยอดเป็นวิตักกะ เพราะที่ไม่ให้มี วิที่ แปลว่าไม่กับวิที่แปลว่ายอด ไม่มีก็สามารถทำให้ไม่มีได้ตกลง สุดยอดแล้วจบกิจพิเศษ วิสุทธิ สะอาดบริสุทธิ์แล้ว วิตักกะ เป็น ผลโดยการปฏิบัติสังกัปปะ ๗ ตักกะวิตักกะสังกัปปะ dynamic เมื่อทำได้สะสมลงก็ตกผลึกใสจิต เป็นอปปนา พยัปปนา เจตโสภณินโรปนา เป็นรูปนาม เป็นปัสสัทธิกับปัญญา เสร็จ แล้วก็สำเร็จเป็นวจีสังขารที่อยู่ใจ ถ้ามันยังไม่เคยตั้งชื่อก็ยังไม่มื่อธิวจนสัมผัสโส ถ้ามีชื่อเรียกแล้วจะเป็นภาษาบาลีหรือ ไทยกก็ตามก็จะเห็นว่าวจีสังขาร ยังไม่ออกมาเป็นคำพูดนะเป็น แค่คำพูดในใจว่าวจีสังขาร วจีสังขารกับพฤติกรรมมันมีความ ต่างกันอย่างไรกับพยัญชนะ ๒ คำนี้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโสภ วันศุกร์ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

นิพพานธรรม

รายละเอียด : คือ คนที่มีจิต มีคุณสมบัติ เฉยๆ-กลางๆ คือจิตมีอยู่ แต่มีความรู้สึกกลางๆ เฉยๆ คือ อุเบกขาเวทนา (ยังไม่สูญเสีย) ชีที่ เวทนา ไม่สุข-ไม่ทุกข์; ไม่มีสวรรค์-ไม่มีนรก เพราะจิตไม่ยึดเอาอะไรเป็น ของตัวของตน แล้ว

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๔๒

นิพพานธาตุ

รายละเอียด : ความรู้แจ้งเห็นจริง คือสภาวะตรัสรู้ คือ สภาวะที่เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๔๒

นิพพานธาตุทำได้ตลอดเวลา เป็นอรหัตต์

รายละเอียด : พวกนี้เคยหิตะอย่างหนึ่ง เนกขัมมลิตะ อย่างหนึ่ง ต้องอ่านอาการจิตที่เราทำได้นะ ถ้าเราทำให้เป็น เนกขัมมลิตะอุเบกขาได้ นั่นแหละคือ ฐานนิพพาน เวทนาเป็น กรรมฐานอย่างนี้ คุณทำใจในใจให้เป็นเนกขัมมลิตะอุเบกขา

นี้แหละมันเป็นตัวรวม รวมตัวแล้วประพฤติให้เกิดมีอาการ ของนิพพานธาตุ ทำให้ได้อย่างนี้ตลอดกาลตลอดเวลาเลย คุณก็เป็นพระอรหัตต์นี่คืออาการของพระอรหัตต์ มีคนถาม อาตมาว่า รู้ได้ไงว่าตัวเองเป็นพระอรหัตต์ ก็รู้ตรงที่อาตมา ทำเนกขัมมลิตะอุเบกขา เป็นฐานนิพพานได้ ที่พูดนี้ไม่ได้เอา มาจากตำราเล่มไหนเอามาจากของตัวเอง อธิบายเป็นภาษา คนง่ายๆ ให้ฟังเอามาจากสภาวะไม่มีตำราเล่มไหน หรือ อาจจะมีแต่พยัญชนะคำคนละอย่างสำหรับผู้รู้เหมือนกัน ก็อธิบายได้ แต่คงจะไม่ตรงกันทีเดียวเพราะภาษาโวหารมัน คนละอย่าง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

นิพพานัง ปรมัง สุขัง

รายละเอียด : ๑. นิพพานนั้นมันยิ่งกว่าสุข ๒. นิพพาน เป็นสุขอย่างยิ่ง หรือยิ่งกว่าสุขของโลกีย์

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๔, ถอดรหัส อัตตา อนัตตา นีรัตตา หน้า ๑๕๐

นิพพานังปรมังวทันติ พุทธา

รายละเอียด : แต่อาตมาพูดนี้ นิพพานังปรมังวทันติ พุทธา อาตมาเป็นผู้รู้ เพราะฉะนั้นจะพูดอะไรก็แล้วแต่มัน พาไปหานิพพานทั้งหมด นิพพานังปรมังวทันติ พุทธา คำพูด ที่อาตมาพูดนี้จะพูดอย่างไรก็พูดไปหานิพพานอย่างยิ่งไป เรื่อยๆ แต่คุณเข้าใจไม่ได้ คุณจะไปเข้าใจว่าเจริญจนกถาพูด อะไรก็ไม่ได้ทั้งนั้น แล้วจะให้พูดอะไร (วะ) มันก็ต้องพูดเรื่อง พวกนี้แต่เพียงสื่อให้ฟัง ว่าเป็นองค์ประกอบให้อาศัย แต่ต้อง ไปหาสูญหานิพพาน แต่หากไม่มีอะไรอาศัยก็จะเอาอะไรมาสื่อ คุณเชื่อแต่อย่าเชื่อ ขณะนี้คุณกำลังเชื่อโดยไม่มีชื่อ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓

นิพพานเป็นความรู้ ลัด คัด สั้น

รายละเอียด : เพราะนิพพานเป็นเรื่องความรู้ ลัด คัด สั้น สามารถแยกธาตุจิตตนให้สลายไปเป็นอุตุได้ก่อนจบแล้ว กรรมก็หมดไป วิบากหมดไป ก็ตามมาเล่นงานไม่ได้แล้ว กรรม วิบากตีตามหาเราก็ไม่เสียหาย แต่กรรมวิบากชั่วเหมือน หมาไล่เนื้อมันจะมาแก้แค้น อันนี้ต่างหากที่ควรระวัง พอเรา เลิกอึดภาพ หมาไล่เนื้อก็ตามมาไม่ทัน ไม่ได้หมายความว่า

นิพพานเป็นความรู้ ลัด คัด สั้น – นิमित (เทพนิมิต)

ก่อนกุศลหายไปนะ ก่อนกุศลของพระพุทธเจ้ายังอยู่ ทุกวันนี้ก็ยังมีอยู่ ให้คนได้อาศัยใช้อยู่ ก่อนกุศลของแต่ละคนก็ยังมีเหลือให้คนอื่นใช้ ถ้ารู้รหัสร่วมกันก็เอามาใช้ได้ นี่เป็นสัจจะที่ต้องค่อยอธิบาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

นิพพานเป็นพุทธวิสัย

รายละเอียด : นิพพานเป็นภาวะที่เดาไม่ได้ เป็นพุทธวิสัย เพราะพระพุทธเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้ตัวนิพพาน พ้นจากความไม่รู้ยิ่งกว่ารู้ ยิ่งกว่า วิ พุทธวิสัยนั้น ยิ่งกว่าวิ จะว่าสุดยอดก็ได้แต่คือหมดไม่เหลือ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชฌานวิสัยของอรหันต์และโพธิสัตว์ วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

นิพพานแบบมิจฉานิพพาน

รายละเอียด : นิพพานแบบมิจฉานิพพาน คือ การมีไม่สุขไม่ทุกข์เหมือนกันแต่กดข่มไว้ เป็นการทำให้จิตวิญญาณไม่สุขไม่ทุกข์ แต่ไม่มีผัสสะถึงไม่มีนิพพานของพุทธ คุณจะบอกว่าไม่ทุกข์ไม่สุข แต่เป็นการกดข่ม จะกดข่มเก่งอย่างไรก็ไม่ได้เรียนรู้จากผัสสะที่เกี่ยวข้องกับโลกเป็ดย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

นิพพานในคธ

รายละเอียด : หยั่งลงสู่นิพพาน
หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๘๗ หน้า ๔๘

นิพพิทา

รายละเอียด : ความเบื่อหน่ายในสิ่งที่เป็นโลกีย์
หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๖๖

นิพพิททุกข์

รายละเอียด : ทุกข์ที่ยังรบกวนอยู่เนื่องนิตย์ คือหนาว ร้อน หิว กระจาย ปวดอุจจาระ ปวดปัสสาวะ
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๙

นิมมาน

รายละเอียด : เนรมิต การสร้างไว้ การประดิษฐ์ไว้
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๕๗

นิมมานนรติ

รายละเอียด : การถึงที่สุดแห่งความสูงสุดจริงในการมี คือเป็นผู้สร้าง การบรรลุจริง พระผู้สร้าง พระผู้เนรมิต
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒๐

นิมมานนรติ, นิมมานนรติ

รายละเอียด : ๑. จิตที่ได้ปรุงแต่งกำหนดหมายลงไปใจ แล้วก็หลงใคร่ หลงติด หลงกำหนดเป็นสัญญา เป็นอสาვეลงไปเลย ๒. การเนรมิตจากกิเลส
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๕๗, คำบุญคือบาป หน้า ๒๐๙

นิมมิต

รายละเอียด : ซึ่งเนรมิตสร้างขึ้น
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๕๘

นิมมินาติ

รายละเอียด : สร้าง ทำ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๘๔

นิมิต

รายละเอียด : ๑. เครื่องหมาย เหตุ คำมูล หรือสิ่งแสดงตัวตน ๒. สิ่งแทนทางสัญลักษณ์ ก็เกิดปัญญา รู้แจ้งแทงทะลุ ๓. ผัน ๔. เครื่องหมายบอกทาง ๕. สื่อที่แสดงให้รู้ ๖. สิ่งที่มาตาม เครื่องหมายตาม ความหมายตาม ๗. กำหนดเครื่องหมาย, เครื่องหมาย ๘. เครื่องหมายที่กำหนดรู้นามธรรมนั้นเอาเอง จำไว้เอง ๙. เครื่องหมายบ่งบอกลักษณะ ๑๐. เป็นอาการของรูปกายหรือนามกายที่เกิดขึ้นมาจากการสัมผัสกันของธรรม ๒
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕๔, ๒๕๕, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๙๓, ๕๒๔, สมาธิพุทธ หน้า ๒๑๑, ๒๓๒

นิมิต (เทพนิมิต)

รายละเอียด : ๑. การทำงานของจิต (ไม่หลับในภวังค์) ไม่มีกิเลสร่วมด้วย ๒. ผันที่เป็นการรู้เห็นเรื่องอดีตหรือคำนวณ

ผล คณะผล ซึ่งอาจจะรู้อนาคตได้อย่างถูกต้องอย่างแท้ได้เป็นเงื่อนไข

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๑๖, ๒๓๐

นิมิตของพระอรหันต์สายดับ

รายละเอียด : พระอรหันต์สายดับเขาก็จะนอนหลับเงียบเลยหนึ่งไม่มีภาพไม่มีเรื่องอะไรเลย สายดับหรือสายเจโต
ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

นิมิตของพระอรหันต์สายปัญญา

รายละเอียด : ส่วนสายปัญญาจะไม่ดับหรือดับไม่เก่ง นอกจากจะฝึกก็ได้แต่ไม่ฝึกก็ไม่ดับ แต่ไม่มีกิเลสทำให้คิดฟุ้งซ่าน เพราะฉะนั้น ฝันจึงเป็นเนื้อหาที่ปรุงธรรมชาติที่พระพุทธานุเจ้าใช้บัญญัติเป็นบุคลาธิษฐาน ว่าคุยกับเทวดา เทวดาตัวใหญ่ เทวดาตัวเก่ง เทวดาผู้มีรังสีใหญ่ มาปรากฏคุยกันต่างๆ นานาจึงมีเยอะเยอะใช้ภาษาเรียกว่าเทวดาแต่ละชั้น อย่างเช่นพระพุทธานุเจ้าก็คุยกับเทวดาเหมือนกันแล้วก็ได้เรื่องราวออกมาได้ธรรมะออกมา
ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

นิมิตเครื่องหมายนำจะดีในปีใหม่ปี ๖๓

รายละเอียด : ปีใหม่ก็มีนิมิตมีเครื่องหมายบอกเค้าให้เห็นว่านำจะดี ไม่ว่าจะผ่านทางด้านของสังคม สังคมใกล้ๆ ราชธานีโอศก พอมองเห็นไหม? จะมีอะไรต่ออะไรตามเข้ามา มีจุดที่มีคนสนใจ จากปรากฏการณ์จริงจากตัวตนบุคคลต่างๆ จากภาคกลางภาคใต้ภาคเหนือ ภาคอีสานเองไม่ต้องพูด มาชนต้นไม้ชนอะไรเต็มหอบกันไป มันก็จะมีทั้งด้านของสิ่งที่อาศัยใช้สอย เครื่องกินเครื่องอยู่ เราเองเราผลิตเครื่องใช้ไม่ค่อยเก่งอุตสาหกรรมเราไม่ค่อยเก่ง เราผลิตกลีกรกรรม ผลิตเครื่องกินให้แก่ง ก็มีเค้ามีรากฐานสื่อแสดงยืนยันชัดเจน
ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ศูนย์ถนองถนอง ๕๐ ปีโพธิกิจ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

นิตย

รายละเอียด : ๑. แน่นนอนแล้ว ๒. เทียง ๓. เทียงแท้แนใจจริง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๐๔, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๗๓, ๔๐๕

นิตยมิจนาทิจุ

รายละเอียด : ผู้เที่ยงแล้วที่จะไม่ได้มรรคผล
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๔

นิตยตายโก, นิตยตายุกา

รายละเอียด : ๑. มีอายุแน่นอน หรือเป็นผู้กำหนดเกิดกำหนดดับได้เองเด็ดขาด ๒. ผู้กำหนดอายุตามเจโตปริยญาณเอาเองได้แน่นอน ๓. มีอายุแน่นอน
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๙๖, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๙๗, คำบุญคือบาป หน้า ๒๐๑

นิตยโพธิสัตว์

รายละเอียด : ผู้มีจิตบรรลุลแล้ว เป็นพระโพธิสัตว์แท้เที่ยงแท้ต่อการได้สู่พุทธภูมิ แต่ยังไม่แน่ว่าจะได้ขึ้นเป็นพุทธะในชาตินี้หรือไม่เช่นกัน อาจจะอีกชาติหน้า หรือหลายชาติ การดำเนินหรือเป็นไป ก็เหมือนกับภูมิจิตของพระอาริยเจ้าที่หมายจะบรรลู่เป็นอรหันต์เช่นกัน โดยนัยเดียวกัน
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๔๘

นิตยโพธิสัตว์

รายละเอียด : ชัดเจนจะเกิดต้องมาเปิดฉากในยุคหนึ่งได้โดยไม่ต้องมีใครมาเป็นอาจารย์อย่างเช่นอาดมาเกิดมาในยุคนี้อาดมาก็ประกาศศออยู่ว่าโพธิสัตว์ผู้พ้ออยู่ที่ไหน มาหาหน่องหนอยแต่โพธิสัตว์ผู้พ้อเกิดมาต้องสะสมได้มวลงมากกว่าอาดมาอีก แต่อยู่ไหน มวลงเป็นรูปธรรม มวลงมีตัวตนบุคคลเลย มีพฤติกรรมสังคมมีองค์ประกอบ สัปปายะ ๔ อย่างพร้อมมูล ยืนยันได้มีการปกครอง รัฐศาสตร์แบบนี้ เศรษฐกิจแบบนี้ สังคมแบบนี้ ซึ่งความรู้นี้เป็นสากลเขาก็ศึกษากัน ของเราก็มาศึกษากันสิ เป็นสิ่งพิเศษเป็นเรื่องมหัศจรรย์ เศรษฐศาสตร์ก็มหัศจรรย์มาก รัฐศาสตร์ก็มหัศจรรย์มาก บริหารโดยไม่ต้องบริหารเพราะว่าพวกคุณเลี้ยงง่ายบำรุงง่าย มัคน้อย ใจพอ เพราะฉะนั้นเลี้ยงง่ายจริง กินอยู่ไปมา ง่ายกว่ากันเยอะ บริหารทางเศรษฐกิจก็ง่ายเป็นเศรษฐกิจที่วิเศษง่าย ไม่ต้องวุ่นวายมากมายเงินทอง ต้องคิดบัญชีต้องคิดวิธีการหมุนเวียนอะไร ไม่ต้องมากเลยพวกเราสบายๆ ไม่ต้องคิดหนักใจ นักบัญชีการเงินมาทำงานที่นี้เบากว่าทำงานทางโลกไม่รู้ก็ต่อ มาที่นี้ไม่ซับซ้อน ไม่ยาก คนเกิดมาในยุคนี้เป็นคนอาภัพ ไปเห็นสัตว์ได้ต้นโพธิ์เป็นโพธิ์สัตว์ก็เลยน่าสงสาร ก็เลยเป็นคนอาภัพ เจริญไม่ได้ อาตมาขออธิบายซ้ำอีก อาตมาว่า อาตมาเกิดมาอาภัพ เพราะคนส่วนใหญ่เขา

เห็นอาตมาไม่ใช่คนจริงๆ ไม่ใช่ อกัปปะ ตัวจริง ไม่ใช่ ภัพพะ ที่ควรมีควรเป็น เขาก็เห็นเป็นอกัปปะ ทั้งที่มันใช่ เขาก็เลย อากั๊พ เป็นภาษาสิริมหามายา กำลังอธิบายให้รู้ความจริง ชัดเจนเต็มรูป

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

นิยตโพธิสัตว์ก็ยังมีสิทธิ์ที่จะรีไทร์กลางทางได้

รายละเอียด : อาตมาตั้งใจจะเป็นปัจเจกสัมมาสัมพุทธะ หากว่าไปไม่ไหวแล้วไม่ประกาศศาสนาหยุดเลิก ก็ปรินิพพาน เป็นปริโยสานไปไม่ได้เป็นพระพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งในโลก แต่ความไม่เที่ยงอนิจจตา อาตมาว่าเอาเถอะถึงปัจจุบันธรรม เมื่อเป็นปัจเจกสัมมาสัมพุทธะแล้วอาตมาจะตัดสินของ อาตมาเอง ว่าอาตมาจะเป็นพุทธเจ้าดีหรือไม่เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งดีหรือไม่ดี อย่ามายุ่งกับอาตมา เห็นความไม่เที่ยงที่ยาวไหม ขนาดเป็นสยัมภู เป็นปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วแต่ก็ยังไม่เที่ยง เห็นอนิจจตาไหม เพราะ ฉะนั้นความจริงอยู่ที่ปัจจุบัน แผลมเล็กคือความจริง ตอนนี้อยัง ไม่ใช่ความจริงนั้นเลย เห็นไหมลักษณะของอนิจจตา ที่ท่าน ตรัสไว้ใน ลักษณะรูป ๔ ถ้ายังไม่ถึงปัจเจกสัมมาสัมพุทธะแล้ว จะไปเป็นพระพุทธเจ้าได้อย่างไร ผู้ที่เป็นถึงพระโพธิสัตว์มหา โพธิสัตว์ย่อมจะซื่อสัตย์สุจริตยิ่งกว่าแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ศิลปะ ในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญาวิชฌิมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

นิยตินิยาม

รายละเอียด : ลัทธิที่มีความเชื่อว่าการกระทำทุกอย่าง ของมนุษย์หรือเหตุการณ์ทั้งหลายที่เกิดขึ้นอยู่ในโลกได้ถูก กำหนดไว้แล้ว หรือมีผู้กำหนดแน่นอนแล้ว

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๒๕

นิยาม ๕

รายละเอียด : คำตรัสของพระพุทธเจ้ามีหลักที่นิยาม ๕ อุตฺ พิชะ จิต กรรม ธรรมะ พืชก็มีกรอบของมันระดับหนึ่ง จิตก็มีกรอบของมันระดับหนึ่ง พลังงานชีวะคือพืช เมื่อมาเป็น สัตว์ในระดับจิตนิยามก็พัฒนาขึ้น แล้วจิตนิยามขึ้นอยู่กับกรรม พืชยังไม่เป็นกรรมไม่มีเวทนา ยังไม่มีสุขมีทุกขไม่จงเเวรจงภัย จงกรรมไม่ก่อเรื่องเป็นชาติหน้า แต่สัตว์มีชาติหน้า rebirth

มีแล้ว สะสมกรรมวิบาก นี่คือความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ถ้าไม่มีพระพุทธเจ้าตรัสรู้ นี่ เมีนเสียเกิดอย่าคิดถึง ไม่มีทางที่ จะรู้อะไรได้ เพราะฉะนั้นต้องชัดเจนในนิยาม ๕ อุตฺ พิชะ จิต กรรม ธรรมะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๒

นิยาม ๕

รายละเอียด : นิยาม ๕ แห่งพลังงานสังขารในโลก คือ การกำหนดธรรมชาติของสรรพสิ่ง ๑. อุตฺนิยาม (กำหนด ธรรมชาติของอุตฺ, ส่วนที่เป็นพลังงานวัตถุ พลังค์ ๗๗) ๒. พิชฺนิยาม (กำหนดธรรมชาติของพืช, ส่วนที่เป็นพลังงาน ชีวะ พืชพันธุ์) ๓. จิตฺนิยาม (กำหนดธรรมชาติของจิต, ส่วน ที่เป็นจิต เวไนย-อเวไนย ให้เกิดกรรมตามอุปปาติกะพาเป็น) ๔. กรรมนิยาย (กำหนดธรรมชาติของกรรม, บทบาทหรืออาการ กิริยาแห่งสัตว์ เวไนย-อเวไนย อุปปาติกะสัตว์) ๕. ธรรมนิยาม (กำหนดธรรมชาติของธรรม, สภาวะทั้งหมดของทุกสรรพสิ่ง)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๗๖ จิตตูปปาทกัณฑ์ ข้อ ๘๑-๘๒, อรรถจากวิสุทธิมรรค

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก

นิยาม ๕

รายละเอียด : นิยาม ๕ อุตฺนิยาม พิชฺนิยาม จิตฺนิยาม กรรมนิยาม ธรรมนิยาม ธรรมะ คือ ทรงไว้อย่างอาศัย ไม่ใช่ ทรงไว้อย่างปักมั่น ดึงดูดเป็นอัตโนมัติแตกสลาย นිරันดร อันนั้นไม่ใช่ นี่ก็ต้องค่อยๆ ศึกษาธรรมะที่เป็นโลกุตระธรรม ให้รู้ว่า อาศัยคืออะไร นิสัยคืออะไร วิสัยคืออะไร อนุสัยคืออะไร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

นิยาม ๕

รายละเอียด : อุตฺไม่รู้เรื่องกรรม พิชะไม่รู้เรื่องกรรม มีจิตนิยามรู้เรื่องกรรม ควบคุมกรรม กรรมคือ dynamic ธรรมะ คือ static เมื่อปฏิบัติแล้ว จะทรงไว้ จิตคุณจะมีจิตตั้งมั่น เป็นธรรมะ ก็จะเป็นแกนของการทำกรรม รอพัฒนาจิตให้เป็น จิตที่เจริญ แล้วจิตก็จะเป็นตัวกรรมแล้วสะสมไปเป็นธรรมะ พืชกับอุตฺเรียนไม่ได้หรอก แม้แต่สัตว์เดรัจฉานอเวไนยสัตว์ก็ เรียนไม่ได้ ต้องเป็นเวไนยสัตว์จึงเรียนรู้อพัฒนาโลกุตระได้ เป็น ผู้ทรงธรรม จบด้วยการกระทำ ไม่มีบาป ไม่มีโทษภัย มีแต่ดี

อย่างเดียว ไม่มีบาป ไม่มีบุญ คำว่าไม่มีบาปไม่มีบุญเป็นเรื่องลึกลับ ลังคมพุทธทุกวันนี้ไม่รู้ว่ อรหันต์ คือ คนไม่มีบาป ไม่มีบุญ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

นิยามพรรคการเมือง

รายละเอียด : เป็นนิสรภาพที่ไม่มีอัตตา แล้วก็มีปัญหา นอกนั้นก็มีความขยันเสียสละแล้วก็เป็นผู้มีโลกวิทู ประชาธิปไตยที่แท้จริงนายกรัฐมนตรีนี่ไม่ใช่ตามนิตินัยของพรรคใด แต่มีอิสระเสรีภาพขึ้นอยู่กับประชาชนเป็นหลักเพราะจะเป็นผู้รับใช้ประชาชนจริงแท้จริงใจอย่างมีสมรรถภาพ จนประชาชนเห็นความจริงที่มีจริงของนายกฯ ผู้นั้น ส่วนพรรคการเมืองคือคณะของประชาชน (ทั้งพฤติการณ์และนิตินัย) เมื่อกฎหมายไม่ได้ระบุพรรคการเมืองที่เป็นพฤติการณ์ก็เป็นอย่างเช่นชาวอโศกก็เป็นพรรคการเมืองที่เป็นพฤติการณ์ ไม่ได้เป็นพรรคการเมืองทางนิตินัย เรียกว่าพรรคอะไร พรรคอโศก พรรคบุญนิยม ที่นี้พรรคการเมืองจริงๆ นิยามพรรคการเมืองคือ คณะของประชาชนที่ประชาชนใช้วิจารณ์ญาณอย่างอิสระเสรี และมีความรอบรู้เห็นความจริงในสมรรถนะของนายกฯ ของประชาชนเอง แล้วสนับสนุนให้คะแนนนายกฯ ผู้นั้น อย่างบริสุทธิ์ใจ ของมวลประชาชนเอง ไม่ได้ขึ้นกับเงินทอง ไม่ได้ขึ้นกับอำนาจ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับใครมาล่อหลอก ตัวเองต้องเป็นคนตัดสิน ยินดีเองพอใจเอง ความเป็นประชาธิปไตยจริงๆ พุดไปแล้วรู้สึกตัวตัวเองยังไม่เก่งที่จะให้นิยามจริงๆ คมชัดลึกได้มากกว่านี้ได้แค่นี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

นิร

รายละเอียด : ไม่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๓๖

นิรมานกาย

รายละเอียด : ภายในสิ่งที่ถูกรู้กับธาตุรู้เป็นนิรมานกาย กำหนดเองอยู่ในอดีต กับอนาคตในภพภวังก์ ไม่ได้ออกมาอยู่ข้างนอกที่เป็น กามภพเป็นองค์รวม รูปภพ อรูปภพ ของคุณ แต่ละคนก็นิรมานกายเอาเองสร้างขึ้นมา แล้วเอามายืนยันกับคนอื่น ขณะที่อยู่ขณะนั้น ก็ยืนยันกับคนอื่นไม่ได้ แต่เขาบอก

กันว่า ส่งให้คนอื่นที่รับได้ตรงกัน ก็มีที่เล่นฤทธิ์เดชตรงกัน นิรมานกาย คือ การที่สร้างขึ้นมาเอง จริงหรือไม่จริง ก็ไม่รู้ แต่คุณมีได้ ยิ่งหลงว่าเป็นจริง ก็สร้างจริง เช่น รสอร่อย คุณดื่ม น้ำอันนี้มีรสหวาน มัน เค็ม อร่อย จังเลย รสหวาน มัน เค็ม ก็เป็นธาตุแท้ หวานอย่างนี้ ขนาดนี้ก็เป็นรสแท้ของมัน แต่อร่อยนี้ไม่ใช่ตัวแท้ มันไม่ใช่เวทนาแท้ เวทนาแท้ คือ หวานอย่างนั้นๆ คนอื่น ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ร้อยพันหมื่นแสน มาแตะรับรสดู ก็จะได้รสเดียวกัน หากประสาทปกติ ก็ได้รับรสอันนี้เท่ากันเหมือนกันหมด มันคือของแท้ แต่คนที่ชอบ ไม่ชอบ อร่อย และไม่อร่อย อันนี้ต่างหาก ที่เป็นรสแท้ มันรสไม่จริงนี่คือความละเอียดเพราะฉะนั้นจะยืนยันก็ต้องมีคนรับรองกันว่า มาแตะด้วยกันรสนี้ ชิมดู ตรงกัน จึงถือว่าอันนี้เป็นสัจจะ มีปัจจุบัน คนอื่นร่วมรับรู้ สัมผัสได้ด้วย แต่หากคุณสัมผัสอยู่คนเดียว แต่ละคน สัมผัสอยู่คนเดียว แล้วเอามาพุดกัน ต่างคนก็เป็น สัมผัสกาย แต่ต่างคนต่างมีนิรมานกายทั้งหมด เป็นอภิสมาณกาย คือไม่ได้เห็นด้วยกันเลย แต่หากว่าสัมผัสภายนอกร่วมกันก็สัมผัสเดียวกันหมด แต่ภายในจิตของคุณ ต่างคนต่างปั้น คุณก็บอกอร่อย ไม่อร่อย รวมกัน เป็นอย่างไร คุณก็พุดกันไป แต่ต่างคน ต่างไม่เห็นของแท้ที่สัมผัสทางตา หู จมูก ลิ้น กาย เป็น ปัจจุบันสัมผัสไม่มีนี้แหละ คือความเป็นปัจจุบันที่เป็นทิวภูฏิกาละที่ต้องมี จักขุ ญาณ ปัญญา วิชา อาโลก แสงสว่างทุกคนมีการสัมผัสทวารทั้ง ๕ เหมือนกัน ข้างนอกมี ๕ ทวาร จักขุ โสต มาน ชิวหา โภฏฐัพพะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตอโคก วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นิรมานกายเป็นการอุปาทานสร้างสิ่งที่เป็นภพภูมิของพรหมขึ้นมาเอง

รายละเอียด : ยุคไหนก็มีความรู้ เทวดา มาร พรหม ก็เป็นเรื่องของเทวนิยมทั้งนั้นที่เขาู้กัน เป็นเรื่องของนิรมานกาย เป็นการอุปาทานสร้างสิ่งที่เป็นภพภูมิของพรหม ขึ้นมาเอง แม้แต่สวรรค์ สวรรค์ ๖ ชั้นก็เป็นภพภูมิ ศาสนาพุทธรู้จักภพภูมิ เทวดา มาร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

นิรมานกาย

รายละเอียด : นิรมานกาย คือ ไม่มีจริง ปั้นเอาเอง แล้วก็บริโภคร่วมกันเป็นสัมผัสกายในอภิสมาณกาย คือ ไม่มีจริง

หอรกเป็นแต่ของตนเองเท่านั้น คนอื่นสัมผัสของคนอื่นไม่ได้ เพราะต่างคนต่างไม่เห็นของใคร อภิสมานกาย คุณเห็นของคุณคนเดียว สัญญาญาณิจจانی ซึ่งเป็นเรื่องมีจกาทิฏฐิ แต่สัญญาญาณิจจانیที่เป็นสัมผัสมาทิฏฐิเป็นของพระพุทธรเจ้าใน จุฬวิญญูสูตร ข้อ ๔๑๙

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายพ่อครู รายการวิทยุธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

นิรมิต, นิमित, นิรมินาติ

รายละเอียด : ๑.ทุกอย่างเกิดขึ้นด้วยการสร้าง ทำ ผลิต ประกอบขึ้นมาจากเหตุ จากสภาวะที่มีอาการ มีเครื่องหมายรู้ของจริงนั้นๆ ได้ ๒. ทำ, สร้าง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๖๙, คำบุญคือบาป หน้า ๒๓๙

นิรยวินิบัติ

รายละเอียด : จิตที่เราร้อนเพราะตกถล่มลึก จมอยู่ในอบายและโลกีย์ทั้งหลาย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๓๕

นิรยะ

รายละเอียด : ๑. สัตว์นรก, สัตว์นรกในร่างของคน ๒. ดินนรกกระสันนอยาก

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๑๕, ๔๓๐, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๖๐

นิรุตติทิฏฐิ

รายละเอียด : ความเห็นที่ปฏิเสธการมีตัวตน

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๙

นิรัตตา

รายละเอียด : ๑. ไม่มีตัวตนแบบปฏิเสธตัวตน ๒. การปฏิเสธความมีตัวตน หรือไม่ยอมรับความมีตัวตน ๓. ความไม่มีอัศจรรย์ ๔. ผู้ยังไม่มีความรู้ ยังไม่รู้แจ้งเห็นจริงความเป็นอัศจรรย์ของตนในตนเลย แต่ก็เชื่อปากใจเสียแล้วว่าอะไร ก็ไม่มีตัวตน ๕. ความไม่มีตัวตนที่คนมีจกาทิฏฐิผู้นั้นไม่ได้รู้จัก รู้แจ้งรู้จริงความเป็นอัศจรรย์ใดๆ เลย หรือไม่มีของจริงที่เป็นอัศจรรย์ให้เราสัมผัสเลย สิ่งที่มาถึงอัศจรรย์หรืออาตมอันของผู้

ยึดถือชนิดนี้ได้แต่พูดกันไปลอยๆ ไม่มีตัวตนของรูปแม่ตัวตนของรูปใดๆ ที่เขาเคยพบเคยเห็นเคยสัมผัสของจริงแต่เขาก็ยึดถือความไม่มีสิ่งนั้นจริงๆ ถึงขั้นบูชาเคารพสิ่งที่เขายกขึ้นเป็นปรมาตมมันนั้นจริงนั้นก็เห็นอยู่ไหนไหนว่าเป็นตัวตนที่เขายึดว่ามีอยู่อย่างนิรันดรด้วยซ้ำ

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๓, ๓๕, ๗๗, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๓๘, ๑๗๖

นิรุตติทิฏฐิ

รายละเอียด : ทิฏฐิที่หลงยึดได้ ความไม่มีตัวตน เข้าแล้ว

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๔๒

นิรันดร

รายละเอียด : ความไม่รู้จักหมด ไม่รู้จบ ไม่มีที่สิ้นสุด ได้จริง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๙๖

นิรามิส

รายละเอียด : ๑. สภาพที่ไม่เกี่ยวกับเครื่องหล่อ สิ่งหลอกของโลก หรือไม่มีอามิสแล้ว ๒. ละล้างอามิสให้หมด ๓. ไม่ยึดติดอามิส ไม่หลงว่าจะได้ลาภ ยศ สรรเสริญ โลกียสุขยิ่งขึ้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๗๗, คนคืออะไร? หน้า ๔๐๓

นิรามิสสุข

รายละเอียด : สุขที่ได้จางคลายหรือสงบจากอกุศลเหตุ

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตร หน้า ๒๗๐

นิรุตติ

รายละเอียด : พร้อมทั้งรู้ภาษา รู้บัญญัติ รู้สมมุติโลกได้แท้จริงและมากพอ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๓

นิรุตติปฏิสัมพันธ์ศึกษา

รายละเอียด : คือ ผู้รู้แจ้งภาษา คารม ตัวหนังสือ อักษรพยัญชนะ รู้จักภาษา ที่จะเอามาใช้พูดอธิบายขยายความ

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๗๑

นิรุทธา

รายละเอียด : ๑. อยู่เหนือ ๒. ไม่ถูกครอบงำ ไม่ถูกแผ่ฤทธิ์เหนือ ไม่เป็นเบียดเบียนตนเอง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๖๔, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๑๓

นิวารณ์ ๕

รายละเอียด : คือ กิเลส ๕ อย่างที่กั้นจิตไม่ให้บรรลุธรรมสภาพแห่งการติดข้องใจทั้งนั้น (สิ่งทำให้ปัญญาทุรพล หรือปัญญาถอยถ่วงถ่วงลง, สิ่งกั้นจิตไม่ให้บรรลุกุศล) ๑. กามฉันทะ ความพอใจในกาม, ใคร่อยากในกามภพ (เปรียบเหมือนหนี้) ๒. พยาบาท การปองร้ายผู้อื่น (เปรียบเหมือนเป็นโรค) ๓. ถีนมิทธะ จิตหรี ง่วงซึม หดหู่, จิตหดหู่ หดแน่น เชื่องซึม ไม่แจ่มแจ้ง ไม่แว่วไว (เปรียบเหมือนเรือนจำ) ๔. อุทธัจจกุกกุกจะ ความฟุ้งซ่าน กระจายกระเจิง (เปรียบเหมือนความเป็นทาส) ๕. วิจิกิจฉา ความลังเลสงสัยในการหลุดพ้น ฯลฯ (เปรียบเหมือนทางไกล ทางกันดาร)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๙ ภาสกรสูตร ข้อ ๓๕๗, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาดตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุทธสุตติก

นิवाद

รายละเอียด : การพูดต่อมตน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๕๘

นิสรณปทาน

รายละเอียด : คือ สลัดคืน เหมือนกับเอายาหม่องทาหน้าแห้งไปลูยน้ำ ปลิงมาเกาะเรานั้นก็จะดูดเลือด พอมาเจอยาหม่องที่ขาเรา ปลิงมันแสลง แพ้ ปลิงก็หลุดไปเลย มันไม่กล้าเกาะเลย กิเลสมาเจอเราก็ค่อยไปเลย ไม่กล้าเข้าใกล้ มี ราศีรังสี ของธรรมฤทธิ์ คุณวิเศษของจิตแบบพระพุทเจ้า ที่จะมีพลังงานแห่งบุญ มีพลังงานของจิตที่เป็นอำนาจชนิดหนึ่ง กิเลสเข้าหน้าเราไม่ติดนี้ คือความสงบสุดท้ายที่ดี เป็นนิสรณปทาน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นิสรณนิพพาน

รายละเอียด : รู้สภาพจิตที่เป็นทุกขุบายก็สลัดออกได้บิบบันท์ เป็นการงานนิพพานให้เกิดขึ้นได้อย่างเชี่ยวชาญนั่นเอง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๖๓

นิสรณปทาน

รายละเอียด : ๑. การประหารแบบจับขวางออกไปทันที หรือแบบแตกหักลงไปทันที ไม่ยืดยาด ไม่รีรอ ไม่ช้าชะเสียเวลามาประนีประนอมกันอยู่ เลิกตัดสวาทขาดกันลงอย่างรวดเร็ว ๒. ปทานสำเร็จถึงขั้นเป็นผลสำเร็จที่ได้รับ, กิเลสออกไปแล้ว, เรารอดพ้นหรือหลุดพ้นเสร็จได้จริง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๒๔, คำบุญคือบาป หน้า ๒๔๘

นิสรณวิมุตติ

รายละเอียด : ๑. วิมุตติเพราะสลัดได้เร็ว เก่ง เยี่ยมชำนาญขึ้นมาก ๒. ทำงานได้เก่งขึ้น สนุกขึ้น เร็วขึ้น

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๑๕, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๒๔

นิสรณะ

รายละเอียด : ๑. ทั้งบุญนั้นคืนไป คือไม่ยินดียินดีร้ายกับบุญนั้น ทำแล้วทำนให้กับโลกเท่านั้น ทำไม่ต้องการอะไรตอบแทน ๒. การรอดพ้น ๓. สลัดออก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอกภาค ๒ หน้า ๒๐๕, ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นีรัตตา หน้า ๕๑, คำบุญคือบาป หน้า ๒๔๕

นิสสัย

รายละเอียด : ๑. อนุสัยที่สะสมเพิ่มขึ้นๆ ปรุงแต่งกันหรือหมักดองกันเข้า แตกตัวออกไป เพิ่มขึ้นๆ ขึ้นเป็นตัวของตนเอง ๒. จิตใจของเรามีความเคยชินเป็นลักษณะเฉพาะตนอย่างใดก็อย่างนั้น เป็นอย่างนั้นอยู่เสมอๆ

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๗๙, ๒๗๗

นิสัย

รายละเอียด : ๑. บทบาทของใจ ๒. จิตใจของเรามีความเคยชินเป็นลักษณะเฉพาะตน อย่างใดก็อย่างนั้น เป็นอย่างนั้นอยู่เสมอๆ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๕๘, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๗๗

นิสัย วิสัย อนุสัย

รายละเอียด : สยะ แปลว่าตัวเรา อาศัยก็คือตัวเรา

ใช้งาน แล้วใช้งานได้เก่งเรียกนิสัย คือรู้แล้วสละตัวเราไม่เอา แล้วไม่มีตัวตนแล้ว สูงกว่านั้นคือวิสัย ยิ่งกว่านิสัย เป็นอมต-บุคคล สูงไปกว่านั้นคืออนุสัย เป็นอรหัตต์แล้วจะรู้เองได้ อธิบายไปอย่างไรก็จิ้นไทย คุณก็ได้ฟังไว้ (แต่ขอฝากไว้ก่อน โอฬาร)

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

นิเวศน์

รายละเอียด : แปลว่า การกลับมาหรือที่อยู่อาศัย บ้านเรือนการตั้งภูมิลำเนา

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

นิเวส

รายละเอียด : ที่อาศัย สถานที่ บ้าน เคหา

หนังสืออ้างอิง : สมานิตพุทธ หน้า ๑๗๑

นิโรธ

รายละเอียด : คือ การดับอัตตา (กิเลส) ให้สนิทหมดเกลี้ยง ต้องรู้ ต้องเห็น สภาวะจริง ของเราให้ชัดๆ แล้วละล้างดับสิ่งที่ป็นอัตตา ให้ละเอียดยลออก จิตจะอยู่เหนือ อัตตาจริงๆ จะพ้นอวิชชา เป็นวิชาชา

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๙๐

นิโรธคามินิปฏิบัติ

รายละเอียด : ดับความเป็นคามินิปฏิบัติที่มันเป็นทุกข์ หรือดับความมีแนวทางประพฤติอย่างชาวโลก

ที่มา ที่ไป : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๖๗

นิโรธที่เป็นแค่อกาสธาตุ

รายละเอียด : นิโรธหรือนิพพานในความสัมพันธ์

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๓๐๐

นิโรธธรรม

รายละเอียด : ความดับของกิเลส

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๑๗

นิโรธพุทธ

รายละเอียด : ดับนิวรณ์ได้สนิทและเด็ดขาดถาวร ทุกขณะโดยไม่หลับ ไม่อยู่ในภวังค์ ไม่ต้องมีสติควบคุมฝึกอีก

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๒๖

นิโรธมีสองแบบ

รายละเอียด : ๑. มิจฉานิโรธ ดับเหมือนกัน แต่ว่าดับโลกีย์ดับธาตุรู้ที่ไปรับรู้สิ่งอื่น ไม่ได้รับรู้สิ่งนั้น สิ่งนั้นคืออะไร สิ่งนั้นคือกิเลส ๒. สัมมานิโรธ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๒

นิโรธฤๅษี

รายละเอียด : ทำให้ไม่รู้ๆ ลงไป คือหมดความจำ ลึ้นความกำหนดรู้กันเลย ไม่รู้เรื่อง-รู้ราวอะไร

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๒๐

นิโรธสมาบัติ

รายละเอียด : ผู้มีการดับได้เสมอๆ หรือผู้เข้าถึงการดับได้อย่างต่อเนื่องกันอยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๙๒

นิโรธอริยสัจ, นิโรธอารยสัจ

รายละเอียด : ๑. กิเลสดับ ๒. การวางขาด หรือดับเฉพาะกิเลสหายาบ กลาง ละเอียดยลลงได้ที่จิตสนิทด้วยปัญญาอันยิ่ง และดับชั่ว ดับความไม่คืนนั้นในจิตของตนเองด้วย ๓. ดับสุขดับทุกข์สนิท

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๕๓, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๔๑, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๙

นิโรธานุปัสสี

รายละเอียด : ๑. ตามเห็นซึ่งดับไม่เหลือ ๒. ตามเห็นความดับ (ตัวตน) ๓. ตามเห็นความดับสนิทเฉพาะตัวตนของอกุศล ๔. ตามเห็นความดับของอกุศลจิต ๕. ตามเห็นความดับของกิเลสนั้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๕, อธิคุณฤๅษี หน้า ๒๕๐, ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๔๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔๕, ๓๐๗, คนคืออะไร? หน้า ๓๗๒, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๕

นั่งเฉยนึกว่าได้นิพพาน แต่มีอวิชชานุสัยอยู่

รายละเอียด : บุคคลอาศัยตาและรูป ฯลฯ - มโนและธรรมารมณ์ เกิดมโนวิญญาณ ความประจวบของธรรมทั้ง ๓ เป็นผัสสะ (ติดณ ลังคติ ผัสโส) เพราะผัสสะเป็นปัจจัย ย่อมเกิดความเสวยอารมณ์ เป็นสุขบ้าง เป็นทุกข์บ้าง มิใช่ทุกข์ มิใช่สุขบ้าง ฯลฯ อัน อทุกขมสุขเวทนา ถูกต้องแล้ว ย่อมไม่ทราบชัดความตั้งขึ้น (สมุทัยัญจะ) แห่งเวทนานั้น ไม่รู้ความดับไป (อัสตังคัมภัญจะ) แห่งเวทนานั้น ไม่รู้คุณโทษแห่งเวทนานั้น (อัสสาทัญจะ-อาทีนัญจะ) และไม่รู้ที่สลัดออก (นิสสรัญจะ) แห่งเวทนานั้นตามความเป็นจริง จึงมีอวิชชานุสัยนอนเนื่องอยู่ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข้อที่บุคคลนั้นยังไม่ละราคานุสัยเพราะสุขเวทนา ยังไม่บรรเทาปฏิฆานุสัยเพราะทุกข์เวทนา ยังไม่ถอนอวิชชานุสัยเพราะ อทุกขมสุขเวทนา ยังไม่ทำวิชาให้เกิด เพราะไม่ละอวิชาเสีย แล้วจักเป็นผู้กระทำที่สุดแห่งทุกข์ในปัจจุบันได้ นั้นไม่ใช่ฐานะที่มีได้ ฯ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๘๒๒, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

นั่งแบบอรหันต์

รายละเอียด : ผู้หนึ่งจะทางกาย วาจา ใจ ไม่ใช่ผู้หนึ่งแบบไม่พูดไม่คิด ไม่ใช่ แต่นั่งคำนี้เป็นภาษาสังขารมลิกซึ่งหนึ่งหมายถึงไม่มีอะไรกวนในจิตแล้ว จิตเป็นประธาน จะแสดงกายกรรมออกมา กายกรรมก็เป็นผู้หนึ่ง จะเป็นลีลาท่าทางประกอบ พูดจาด้วย นั้นจะคีตะวาทีตะ ผู้รู้จักนั้นจะคีตะวาทีตะ มาครบก็เรียกกายกรรม แต่ถ้ากายกรรมไม่ออก ก็เรียกว่ามีแต่ วจกรรม ไม่มีท่าทางกิริยากรรมมีแต่วาจา แต่ก็มีใจเป็นประธาน อย่างเขาถือว่ากันว่านั่งไม่กระตุกกระตัก มีแต่เสียงกับริมฝีปากเสียงออกไปเบาๆ เขาเชื่อกันว่าสุขภาพ อย่างนั้นมันก็ง่าย ๆ สุดโต่ง แต่หนึ่งๆ ที่ว่าคือหมดกิเลสที่จะบันดลออกมากทางกาย... วาจา ก็คือในใจไม่มีกิเลส คือผู้หนึ่ง ไม่ใช่พระอรหันต์ก็ได้ ผึกได้เป็นครั้งคราวจนสุดได้เป็นอัตโนมัติชำนาญ อรหันต์คือไม่มีทางผิดพลาดที่จะแสดงกายกรรมวจกรรมออกมาเพราะว่าประธานคือจิตแข็งแกร่งเป็นไดนามิก พลังงานตัวที่จะเป็นตัวงานหลัก มันสั่งออกมาให้พูดทำกายกรรม ไม่มีกิเลสเข้ามาร่วม

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ซู้ต สันตือโคก วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

นี่คือความเห็นของคนที่ไม่เข้าใจไม่ได้

รายละเอียด : นี่คือความเห็นของคนที่ไม่เข้าใจไม่ได้ ยังมี

อีกเยอะที่ไม่แสดงออก คนที่อดไม่ได้ก็จะโต้ตอบออกมา คนที่เขาแรงกว่านี้ไม่โต้ตอบก็มี หรือไม่แรงกว่านี้ หรือแรงอยู่แต่เขาไม่โต้ตอบก็มี มันไม่มีปัญหาหรอก มันเป็นเรื่องมาอาตมาไม่ได้สงสัยอะไร มันเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก รู้ได้ยาก และคนรู้ได้และเข้าใจเชื่อถือได้ อย่าไปหวังง่าย ๆ อาตมาไม่ได้หวังง่าย ๆ เลย อาตมาทำงานมาถึง ๕๐ ปี ได้ประมาณนี้

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบุณออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

นเหวโซ

รายละเอียด : อันนี้เป็นประเด็นที่สำคัญมากเลย ท่านแปล ความเป็นการสัมผัสจากปัญชนะบาลีคำว่า น เหวโซ แล้วก็สัมผัสวิโมกข์ ๘ คำว่า น เหวโซ ท่านไปแปลว่า ไม่สัมผัสที่จริง นเหวโซ นี้หมายถึงว่าไม่ต้องไปกล่าวอีกว่าต้องสัมผัส เพราะว่าท่านสัมผัสวิโมกข์ ๘ มาแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการวิถึอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

นโยบายการค้าชาวโศก

รายละเอียด : นโยบายการค้าชาวโศก ๑. ชายถูก ๒. ไม่ฉวยโอกาส ๓. ขยัน อุตสาหะ ๔. ประณีต ประหยัด ๕. ซื่อสัตย์ เสียสละ
หนังสืออ้างอิง : สรรค่าสร้างคน

น่าชื่นใจ คนฟังธรรมะโลกุตระได้เป็นประโยชน์

รายละเอียด : กิติ น่าชื่นใจ คนฟังธรรมะโลกุตระได้เป็นประโยชน์และก็มีเกิดจิตที่มีศรัทธามีความยินดี ผลักดันให้เราปฏิบัติก็เป็นภาวะที่ได้ประโยชน์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

น้อมรับคำตำหนิ

รายละเอียด : เอาละ เป็นความคิดเห็นของคุณก็น้อมรับไปห้ามความคิดเห็นคุณไม่ได้ แต่ว่าอาตมาทำพวกนี้ ไม่ได้ทำมาเพื่อที่จะเป็นโลกีย์ ที่บอกว่าไร้สาระนั้นอาตมาว่ามีสาระอยู่นะเพราะว่าอาตมาทำธรรมชาติ ไม่ได้ปรุงแต่งเรื่องอะไรที่เป็นแสงสีเสียงอะไร ไปหาอะไรต่ออะไรโลกีย์ พัฒนาทำธรรมชาติให้สะอาด ให้คนตั้งแต่เด็กถึงผู้ใหญ่ยินดีในดินน้ำไฟลม ยินดีในแม่น้ำ ภูเขา ต้นหมากรากไม้ เสียงนก เสียงลม อะไร

ต่างๆ นานาพวกนี้ แม้ที่สุตมันจะให้ประโยชน์ จะเกิดการหมุนเวียนเป็นสภาพดินน้ำไฟลมที่สะอาด เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีประโยชน์ต่อชีวิตไม่ได้มีโทษต่อชีวิตเลยอะไรอย่างนี้ ซึ่งมันซ่อนอยู่ อาตมายังไม่เก่งอธิบาย ก็น้อมรับคำตำหนิของคุณ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

น้ำชาล้นถ้วย อาการกายไม่สงบจิตไม่สงบ

รายละเอียด : ไม่มอบตนในทางที่ผิด โดยออกมาจากสังคมเก่าไม่มอบตนในทางที่ผิด ถือว่าเรามีกายสงบ จิตสงบไหม? พ่อครูว่า มีสิ แล้วคุณต้องมารักเคารพมาเกรงกลัวชัดเจนเลย ถ้ามาอย่างไม่เคารพไม่เกรงกลัว มาอย่างอาบน้ำ กลัวเปียก แล้วคุณก็ไม่ได้อาบน้ำฉันใดก็ฉันนั้นคุณมายังไม่มีความรักไม่มีเคารพไม่มีเกรงกลัว ดีไม่ดีมาตั้งเป้าลองของไว้เลย ดูซิ เอ็งจะพูดอย่างไรจะว่าอย่างไร อย่างนั้นไม่เข้าทำแน นั่นกว่าจะใกล้เคียงกับที่ซำรู้ไหม อย่างนั้นกายไม่สงบ จิตก็ไม่สงบ ตั้งทำมาเป็นศัตรูมาเป็นคู่แข่ง มาจับผิด ๑๐๐% คุณเข้ามาอย่างนี้ คุณต้องเทน้ำออกจากถ้วยชามออกให้หมดแล้วมารับ ไม่ใช่มาอวดดี ไม่ใช่มาแสดงตัวเต็มถ้วยเป็นน้ำชาเต็มถ้วย ไม่ใช่อย่างพวกคุณมาด้วยความรักความเกรงกลัวความละอายเอาถ้วยชามน้ำทั้งมา คุณก็ได้ แต่ขนาดนั้นก็ยังไม่ง่ายเพราะชามันมีอยู่ ถ้วยร่วอีก มีสารพัด คนที่มีกายสงบจิตสงบ ภายรวมถึงภายนอกชัดเจน จิตก็แนบภายใน จิตกับกายแยกกันไม่ได้ เน้นให้รู้มีนัยสำคัญเท่านั้น ให้รู้ว่าเป็นจิต เน้นจิตแต่ทั้งกายไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓

น้ำตาไหล อูพเพงคาปิตี

รายละเอียด : มันเป็นจิตที่เกิดเมื่อกระทบสัมผัสแล้วเรามีสิ่งที่จิตใจที่สุดยอดซาบซึ่งประทับใจก็จะมีน้ำตาไหล อูพเพงคาปิตี มากไปก็ไม่ดี พยายามรู้ว่ามันดีแล้วก็อย่าให้มันมากมันแรงเกินต้องบรรเทามัน ถ้าหากมันแรงเกินก็จะกลายเป็นคนขี้ร้องไห้ ขี้แย อะไรนิดอะไรหน่อยก็ร้องไห้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช ปฏิบัติธรรมกับอาหารในพระสูตรต่างๆ วันพุธที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

น้ำไหลไปหาน้ำ น้ำมันไหลไปหาน้ำมัน

รายละเอียด : คุณมีความเข้าใจมีปฏิภาณรู้ว่าต้องสอนเด็กพวกเรา ไม่ใช่เด็กข้างนอกที่เดียว คนจะมาอยู่ที่นี้เป็นเรื่องน้ำไหลไปหาน้ำ น้ำมันไหลไปหาน้ำมัน เด็กที่ได้มาเรียนที่นี้ ถ้าไม่ใช่ น้ำที่ จะต้องอยู่กับน้ำ น้ำมันที่จะต้องอยู่กับน้ำมัน มันก็อยู่ไม่ได้หรอกแต่ถ้าอยู่ได้มันเป็นไปแล้วก็ไม่ต้องไปกังวลมาก ไม่ต้องคิดมาก ตามปฏิภาณที่คุณระมัดระวังคุณก็รู้ว่าอะไรควรอะไรไม่ควรขนาดไหน ขนาดนี้ก็ดีแล้ว แต่อย่าถามเพิ่มให้ละเอียดอีก เดียวมันจะจัดกันไป ทำดีแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓

บทพิสูจน์มรรค พิสูจน์ผลของคนจริง

รายละเอียด : อานนท์! เราไม่พยายามทำกะพวกเธออย่างทะนุถนอม เหมือนพวกช่างหม้อทำแก้ม้อที่ยังเปื่อยก-ยังดิบอยู่ อานนท์! เราจักขนาบแล้วขนาบอีก ไม่มีหยุด อานนท์! เราจักช้ำโทษแล้วช้ำโทษอีก ไม่มีหยุด ผู้ใดมีมรรคผลเป็นแก่นสาร ผู้นั้นจักทนอยู่ได้

ที่มา ที่ไป : พุทธพจน์ จากพระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๓๕๖, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

บทพิสูจน์สาธารณโภคี

รายละเอียด : เป็นการพิสูจน์ระบบสาธารณโภคี ที่ไม่เกิดทะเลาะวิวาทแย่งชิง มันเก่งแล้วนะใครทำได้ก็ทำ สมณะโพธิรักษ์ธรรมะ ๕๐ ปีตั้งแต่เริ่มต้นชุมชนชาวโคกมีสาธารณโภคี ตั้งแต่ต้นจนถึงทุกวันนี้ ทุกวันนี้พวกเราทำเป็นรูปธรรมมาก ยิ่งขึ้นเป็นสิ่งที่ยืนยันกับสังคมโลกได้ แต่เขาไม่มีปัญหาที่จะรู้ที่จะเห็นความสำคัญ บริหารนักรู้ในโลก นักวิชาการ นักศึกษา เขาจะได้อ่านศึกษามาเอาอันนี้อย่างใกล้ชิด มาขยายผลกับสังคม ยังไม่ถึงมีบ้างมาทำ thesis ทำวิจัย ทำวิทยานิพนธ์บ้าง แล้วคนที่เข้าใจจริงก็เอาตัวเองมาอยู่มาทำวิทยานิพนธ์เอาความรู้ บางคนก็มาคบคุ่นมาอยู่ก็มี บางคนไม่ถึงก็มาขออาศัยเพื่อได้ปริญญาแล้วก็ไปได้ปริญญาโทปริญญาเอกไปได้ เป็นเครื่องมือทำมาหากินลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ก็มี มันซับซ้อนในนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

บรมภาวะอาริยะสุดประเสริฐ ๕ ประการ

รายละเอียด : อาตมาสรุป ๕ ภาพ อิศระเสรีภาพ ภราดรภาพ สันติภาพ สมรรถภาพ บุรณภาพ แต่ฝรั่งเศสเขามี ๓ ภาพ คือ อิศระเสรีภาพ ภราดรภาพ เสมอภาค ของพวกเรามี อิศระเสรีภาพ ภราดรภาพ สันติภาพ สมรรถภาพ บุรณภาพ เต็มบ้องเลย ทุกวันนี้เห็นว่าธรรมะพระพุทธเจ้ามีผลสำเร็จได้อย่างนี้ อาตมาเข้าใจ อาตมานิยามคำต่อนี้ขึ้นมาจากหมายถึงอะไร เป็นบรมภาวะอาริยะสุดประเสริฐเลยที่คนควรได้ อาตมาเข้าใจแล้วพาพิสูจน์มีคนที่บรมภาวะสุดประเสริฐ ๕ ประการนี้ ไม่สูญเปล่าไม่ฟุ้งซ่านคิดลอลม แต่มีผู้ที่ได้เป็นได้มีปรากฏการณ์จริง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓

บรรยายภาคตอนโควิด-19 เกิดมาเรียก new normal

รายละเอียด : คำว่า normal ก็หมายความว่ามันเป็นปกติ พระอรหันต์ทุกองค์มีความเป็น normal ปกติอะไรจะขึ้นลง อะไรจะไปจะมาจะเดือดร้อนวุ่นวายท่านก็ปกติ normal กลางๆ ตัวเองไม่ได้สะดุ้งสะเทือนอะไร ถ้าเห็นว่ามีสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ เขาก็พูดถึงตอนนี้อย่างบรรยายภาคตอน โควิด มาเรียกมาใช้ว่า new normal ขณะนี้จะหมายถึงอันนี้ ลึกซึ่งเข้าไปถึงว่าแล้วมันอะไร อาตมาก็ขอเจาะเอาสาระของโควิดคือว่าเมื่อมันเกิดขึ้นมาทำให้สังคมต้องเดือดร้อน ต้องเปลี่ยนแปลง น้ำมัน ต้องขาดทุน ราคา น้ำมัน จากเคยขายได้ถึง ๓๗ บาทต่อลิตร ขาดทุน -๓๗ บาท คุณจะขายเขาคุณต้องลดราคาให้อีก มันตกต่ำถึงขนาดนั้น นี่คือฤทธิ์ของโควิด ขณะนี้ พวกคนรวยอย่างนี้ว่าไม่ถึงคราว ถ้าหากโควิดอยู่ไปอีกเป็นปีถึงปี นี้ถึงประเทศบรูไน ประเทศเล็ก ๆ คนไม่ถึงล้าน มีพลเมืองไม่ถึงล้าน มีน้ำมันมากมายเทียบเท่ากับประเทศใหญ่ๆ หลายประเทศเพราะฉะนั้นเขามีโอกาสของคำมีอะไรของเขาเออะเอะ เด็กเกิดมาแต่ละคนมีเงินเดือนทุกคน ทุกคนมีเงินเดือนของตัวเองทั้งหมด สมมุติว่าคุณไปเป็นประชาชนที่นั่น คุณจะรู้สึกมีสุขไหม สุขเป็นทองคำเลยนะ มันจะทำให้คนต้องชวนชวยใหม่ เมื่อไม่ชวนชวยแล้วจะมีกรรมกริยาใหม่ ไม่ จะมีความขยันหมั่นเพียรไม่ จะสร้างสมรรถนะให้ตัวเองใหม่... ไม่ อาตมาว่า คนเหล่านั้น อาตมาฟังๆ ชาวว่า ประเทศเหล่านั้นจะมีการจ้างคนจากต่างประเทศไปทำงาน ซึ่งแน่นอนทำไปเถอะเขามีเงินจ้าง มีเงินมากมายก่ายกอง คนที่เป็นสมาชิกของประเทศก็เลยสบายๆ เขาจะสร้างอะไรจะมีอะไรก็มีทุนรอน เจริญสบายไป อาตมาว่า ถ้าชีวิตอาตมาไปตกอยู่ในที่นั่น อาตมาว่า อาตมาเป็นคนไร้คุณค่า มันไม่สามารถที่จะรู้โลกเขาเป็นอย่างไร ควรจะสร้างอะไร ควรจะเกิดมาสมรรถนะประโยชน์อะไรอย่างไร อาตมาว่า ไม่มีประโยชน์เลย ขอภัยที่เอาเหตุปัจจัยของบรูไนมาเป็นองค์ประกอบ พูดเป็นวิชาการ อันนั้นเขาทำประเทศเขาให้เป็นได้ แต่อันนี้มันคือทรัพยากรประเทศทำให้เขาเป็นอย่างนั้น อาตมาว่าน่าสงสาร ถ้าเขาตกอยู่ในประเทศอื่น เป็นอย่างพวกโรฮิงญา

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓

บรรลุล

รายละเอียด : เลิก, ปล่อย, ไม่ยึดที่เป็นอกุศลธรรม
พ้นชั่ว พ้นผิด ห่างความต่ำขึ้นมาให้ได้จริงๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค หน้า ๑๕

บรรลุลธรรม

รายละเอียด : คือเป็นผู้อยู่เหนือ (อุตตระ) ทั้งโอฬาริก-
อิตตาทั้งมโนมยอิตตา ทั้งอรุปัตตา ไม่ยึดมั่น ถือมั่น เป็นตน
เป็นของตน ได้ยังยืน ตลอดไปถึงขั้นนิรันดรกันจริงๆ ไม่ลับหู
ลับตา โดยมี หู ตา จมูก ลิ้น กาย ใจ สัมผัสอยู่ ยืนย่นอยู่แท้

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ้อีก เล่ม ๑
หน้า ๒๐๘

บรรลุลธรรมแล้วทำจิตเป็นอุตุได้

รายละเอียด : อุตุ คือ ที่ไม่มีชิวะเลย แม้ตัวเราบรรลุล
ธรรมแล้วเอาจิตส่วนหนึ่งที่เป็นอุตุได้ ก็มีสภาพเป็นดินน้ำ
ไฟลม มันก็ปรุงแต่งในร่างเรา แต่เราทำจิตให้เป็นดินน้ำไฟลม
ไม่เป็นชิวะได้ เวลาตายจิตเราก็เป็นดินน้ำไฟลมไม่จับตัวกันอีก
แต่ถ้าเป็นพืชพรรณธัญญาหารที่เป็นชิวะ มันไม่มีความทุกข์
ความสุขมันไม่มีความดูดความผลึก จนถึงขั้นจางเวร มันไม่ดูด
อย่างผูกพันไม่ยอมปล่อย่างๆ มันเห็นว่าใช้พอสมควรก็ปล่อย
สลายได้ ไม่มีการจองเวรชาติแล้วชาติเล่าเหมือนกับที่หนังสือ
ที่บอกให้ลูกแก้แค้นแทนพ่อ

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

บรรลุลผลด้วยอุปถัมภ์กรรม ๓

รายละเอียด : อุปถัมภ์กรรม ๓ หากทำถูกต้องสัมมา-
ทิฎฐิแล้วจึงจะบรรลุลผล ถ้าหากไม่ปฏิบัติตามอย่างนี้แล้วไปนั่ง
หลับตาไม่เกี่ยวข้องอะไรกับการกินการใช้ ไม่ได้สังวรตาหูจมูก
ลิ้นกายใจไม่ตื่นรู้ แต่เอาแต่หลับเอาหลับเอาโก้โหมะลิ จะรู้สึก
ตัวตื่นขึ้นใหม่จะเป็นโจรปล้นศาสนาที่ถูกฆ่าถูกแทงด้วย
หอกร้อยเล่มเข้ากลางวันเย็นก็ยังไม่ตาย ทำไมหนั่งเหนียวจึง
เมื่อไหร่จะสะดุ้งสะเทือน เมื่อไหร่จะเปลี่ยนเล็กจากสิ่งที่ติดยึด
เสียที่ ซึ้งอยู่ในถ้ำอยู่นั้นแหละ

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

บรรลุลเองไม่ได้

รายละเอียด : แต่ถ้าเกิดว่าไม่ได้ฟัง คุณก็จะวนเวียนอยู่
นั่นแล้วจนกระทั่งไม่รู้แล้ว ไม่ต้องไปหวังเลยจากการบรรลุลเอง
พระพุทเจ้าก็ไม่มีตัวเลขที่จะบอกได้ว่าคุณจะวนเวียนตกอยู่ใน
โลกก็สุขทุกข์ชานานเท่าไร เพราะฉะนั้นก็เลยไม่ต้องไปพูด
ถึงดีกว่าไม่หวังดีกว่า แสงหาสัตบุรุษให้ได้ก็แล้วกัน หรือผู้
อยู่ในฐานะครู

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

บริขาร

รายละเอียด : เครื่องใช้ที่จำเป็นที่สุดสำหรับช่วยชีวิต
พอเป็นไป

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๘๖

บริขารของพระในยุคปัจจุบัน

รายละเอียด : บอกว่าพระทุกวันนี้คุณคนเห็นว่า ถ้าพระ
นอนห้องแอร์ไม่ใช่พระ อาตมาก็นอนห้องแอร์ แต่ถ้าอากาศ
ไม่สมควรนอนก็ไม่นอนแอร์ ตามควรที่เขาเห็นว่าควรจะทำ
ก็ทำ หรือโอโฟนี่อาตมาไม่รู้เรื่อง ไม่ใส่ใจจะมีก็ใช้เป็น
ประโยชน์อาตมาไม่ได้ดูถูกหรอก แต่อาตมาว่ามันเป็นส่วนเกิน
ของอาตมา อาตมาไม่เอาภาระเรื่องนี้ ไม่เป็นบริขารสำหรับ
อาตมา คนอื่นเขามีเขาก็ช่วยพอแล้วเหลือแล้ว ขับริดเก้ง
ชื้อบุหรี อาตมาไม่สูบบุหรี แม้แต่ตอนเป็นพระราชาภิเษกไม่สูบ
พยายามหัดสูบแต่ก็ไม่ติด ทำยากที่จะติด มันหมดไปจากจิต
จริงๆ เลย มันล้างสะอาดจนไม่ติดเลย อาตมาเคยเป็นลิงลม
อมข้าวพองเห็นเขาสูบก็คิดว่าเท หัดเข้าไปก็ไม่ติด จึงรู้สังขธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

บริจาคอย่างเหมาะสม

รายละเอียด : ชาวอโศกจะเข้าใจการบริจาคและบริจาค
กันอย่างพอเหมาะพอควร ชาวอโศกดำเนินมาเกือบ ๕๐ ปี
แล้วไม่เดือดร้อนเรื่องเงินทอง พอเป็นพอไปเลย แล้วเกิดสังค
ม บวร สังคมศาสนาพุทธเจ้าอย่างมีประสิทธิภาพด้วย จนกระทั่ง
ถึงขั้นสาธารณโภคีเลย แล้วคนที่อยู่ในชุมชนชาวอโศกทำงาน
แล้วเสียภาษีให้กองกลาง ๑๐๐% ด้วย เพราะเข้าใจธรรมะ
พระพุทเจ้า มาปฏิบัติธรรมให้จิตวิญญาณชาวอโศกเข้าใจ
ธรรมะพุทเจ้าได้ จึงบริจาค ๑๐๐ เปอร์เซนต์ พิสูจน์ธรรมะ
พระพุทเจ้าในสาธาณธรรม ๖ พุทธพจน์ ๗ อาตมาศึกษา

ธรรมะพระพุทธเจ้า อ้างอิงหลักฐานเป๊ะ แต่ที่ผิดพระวินัยทั้งรับบริจาค กฐิน ผ้าป่า พวกกันสร้างบาปสร้างเวรให้แก่ตัวเอง เป็นการทำร้ายตัวเองและศาสนา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

บริสุทธิ์คุณ, พระบริสุทธิ์คุณ

รายละเอียด : ๑. การทำได้ การมีจริง การเป็นจริงที่จริงจัง ๒. ความสงบ ความสะอาด ความหยุด ความไม่สะเทือน หวั่นไหว ความไม่มีทุจริต ความละเลิกปล่อยวาง ความหลุดพ้นจากกิเลสทั้งหลาย หลุดพ้นจากความทุกข์ร้อน อารมณ์ใดๆ ๓. มีความบริสุทธิ์ บริบูรณ์ได้ทั้งๆ ที่มีกรรม มีกิริยา มีอิริยาบถ ชีวิตการงาน มีกำลังการป้องกันกำจัดกิเลสได้มากขึ้น ๔. ความไม่มีกิเลส ความสงบจากกิเลส ความสะอาดจากกิเลส ความไม่สะเทือนหวั่นไหวต่อกิเลส ความเสียสละ สะอาด ความไม่ติด ความวางใจ ความหลุดพ้นทุกข์ สภาพหมดความติดติดันก่อโลกีย์ ๕. ไม่มีโลภะ โทสะ โมหะ ไม่มีอคติใดอันเป็นอกุศล เพียงน้อยนิดร่วมระคนหรือประกอบอยู่ในทุกขณะ ทุกดวงจิต ๖. จิตที่มีคุณลักษณะสะอาดปราศจากกิเลส ซึ่งเป็นคุณธรรมของพระพรหมในตรีมูรติ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๖๙, ๘๕, ๙๑, ๒๑๖, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๕๓, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๕๐

บริหารพัฒนาสังคมด้วยเศรษฐศาสตร์ พระพุทธเจ้า

รายละเอียด : เรื่องเศรษฐกิจ อาตมาเข้าใจความเป็นเศรษฐกิจเศรษฐศาสตร์ ตามความรู้ของอาตมาที่มีมาจากพระพุทธเจ้า จริง อาตมาเป็นนักศึกษาเศรษฐศาสตร์ของคณะเศรษฐศาสตร์แต่ไม่ได้ปริญญาสักใบมาเลย ก็ไม่ได้ถือว่า ได้เรียนได้ใบอะไรรับรองมา แต่อาตมาได้จากของพระพุทธเจ้า เป็นความรู้ของพระพุทธเจ้า แล้วก็เอามาใช้จริง เอามาบริหารพัฒนาสังคม จนเกิดชุมชนชาวอโศกให้ประชาชนอยู่ในแต่ละชุมชน คือ เศรษฐกิจที่ถึงขั้นสาธารณโภคี เป็นเศรษฐกิจที่สูงสุดแล้วในกระบวนของมนุษยชาติ พัน มิจจาชีพ ๕ ก็มันตะ ๓ สังกัปะปะ ๓ วาจา ๔ โดยเฉพาะคนมิจจาชีพ ๕ และอยู่กันอย่าง พันกุหนา ไม่มีโกง ไม่ลปนา ไม่หลอกลวง เนมิตกดา เสี่ยงบาปเสี่ยงบุญเสี่ยงกุศลอยู่ ก็ไม่มี แม้จะไม่เสี่ยงแต่นิปปะลิกตา มอบตนในทางที่ผิดยังไปรับใช้คนที่โกง

ที่เอาเปรียบเอารัศอยู่ทางโลกอยู่วันนี้ก็ไม่มี พันมิจจาชีพข้อที่ ๔ ข้อที่ ๕ นี้สุดยอดเลยถือว่าทำอาชีพอย่างที่ว่ามียรายได้ทำงานแล้วยังมีเอาค่าตัวให้แก่ตัวเองหรือไม่ นี่ก็ยังมีมิจจาชีพเลยของพระพุทธเจ้า พวกเราไม่เป็นมิจจาชีพแม้แต่ข้อที่ ๕ ไม่มีการใช้ลามแลกแลกเลย ทำงานฟรี ให้แก่กงกลาง ซึ่งอาตมาว่าทำได้ยอดเยี่ยมแล้วที่อื่นทำไม่ได้ แต่ว่าอาตมาทำได้จึงภาคภูมิใจมากกว่า ธรรมะพระพุทธเจ้ามีประสิทธิภาพในยุคนี้เป็นยุคของความเสื่อมของศาสนาหนักและจัด จนกระทั่งมันจะไม่เหลือเชื้อแล้ว ก็ยังสามารถที่จะพิสูจน์ได้ถึงขั้นนี้ ซึ่งเป็นขั้นที่สูงสุดแล้ว สูงสุดจนกระทั่งในโลก ประเทศไหนก็แล้วแต่เขาทำไม่ได้อย่างชาวอโศก หรือประเทศไทย มีเศรษฐกิจถึงขั้นทำงานให้แก่ส่วนกลาง ๑๐๐% ทำงานเสียภาษี ๑๐๐% รายได้ของตัวเองเอาเข้ากงกลางหมด ๑๐๐% เลย พุดไปเมื่อไหร่ก็รู้สึกว้ายิ่งใหญ่เมื่อนั้น พุดแล้วเขาก็จะหาว่าอวดโอ่น่าหมั่นไส้ แต่มันเป็นของดีน่าจะบอกให้รู้กันทั่วโลก ให้มนุษย์มาศึกษาให้ดีๆ จะได้เกิดการขัดเกลาให้เกิดการไม่เห็นแก่ได้ไม่เห็นแก่ตัว จนกระทั่งมาเป็นคนแบบนี้ สร้างสรร เสียสละ แล้วอาศัยอยู่อาศัยกิน ในแต่ละวันแต่ละวันก็ขาดทุนให้แก่สังคม แล้วก็เข้าใจตามที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ได้ตรัสไว้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

บริหารแบบคนจน ชาวอโศกชัด

รายละเอียด : คนที่จนแล้ว จนอย่างพอดี จนอย่างสบายแล้ว ไม่มีผู้ที่เป็นรัฐาธิปไตย ยิ่งใหญ่มีอำนาจรัฐ พระเจ้าแผ่นดินหรือประธานาธิบดีประเทศไหนหรือที่พุดที่ตรัสเหมือนกับประเทศไทย ที่บอกว่าต้องบริหารแบบคนจน ต้องอยู่ในฐานที่มาขาดทุน เราเสียนี้แหละคือเราได้เป็นเครื่องบ่งชี้พระปรีชาญาณของผู้นำประเทศ แต่คนก็อาจเข้าใจไม่ชัด ในหลวงตรัสอย่างนี้แต่ข้าราชการบริวาร นักบริหาร พอรู้ แต่ไม่มีทฤษฎีที่จะมาทำตนเองให้เป็นอย่างนี้ เราจะต้องมาจน เป็นอย่างนี้ในหลวงตรัส เขาไม่ชัด แต่ชาวอโศกเราชัด ทำจนสำเร็จได้ด้วยจนพันมิจจาชีพ ๕ ได้แท้จริง ทำงานไม่ต้องมีรายได้เลย ซึ่งเป็นเรื่องเหลือเชื่อจะเป็นไปได้หรือ เป็นได้ทำได้ ไม่ใช่แค่ ๑ คน ๒ คน ๕ คน แต่ทำเป็นสังคม ให้มีวัฒนธรรมสังคมเขาทำไม่ได้หรอก เราก็เป็นคนเหมือนคุณทุกคน แต่ทำได้ ในยุคเดียวกันด้วย มีวัตถุประสงค์ร่วมกันในสังคม globalization เหมือนกันหมด คุณอยากได้อะไรหรือหมิวจากทั่วโลกเหนือมากินก็ได้ ถ้าคุณกินเหนือนะ หรืออยากกินผักของชาวอโศกก็สั่งมาได้เราจะส่งให้

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช เศรษฐกิจ
ที่ดีที่สุดในโลกอยู่ที่นี้ วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

บริโภคนิยม

รายละเอียด : เครื่องช่วยชีวิตที่นำเข้าไปส่วนในของ
ร่างกาย เป็นปัจจัยแห่งชีวิตแท้ๆ ก็มีเพียงอาหารกับยารักษาโรค
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๘๒

บวชเพื่อเลี้ยงตนไม่ใช่บวชเพื่อนิพพาน

รายละเอียด : อุปัชฌาย์เดี๋ยวนี้ไม่มีความรู้เหล่านี้กลายเป็น
เป็นอุปัชฌาย์เปิดอุปัชฌาย์เต่า ไม่มีภูมิ แยกไม่ได้ก็ไม่มีทาง
เป็นโลกุตระ เป็นนิพพาน บวชทุกวันนี้เพียงเลี้ยงตัวไม่ใช่เพื่อ
นิพพาน บวชแล้วได้เปรียญ ได้ ดร. เอาไปใช้หากินเลี้ยงตน
หรือไม่หากินโดยสีกออกไปก็อยู่ในฐานะของภิกษุ ใช้วุฒิของ
ตัวเอง เลื่อนขั้นฐานะ เป็นโลกียะ มีพระที่พยายามปฏิบัติ
โดยไม่ไปเกี่ยวข้องกับตำแหน่งของเขา ตั้งใจเป็นพระปฏิบัติ
เสร็จแล้วนำสงสารที่อาจารย์สอนการปฏิบัติเหล่านี้กลายเป็น
เตียรถีย์หมดแล้ว ตั้งแต่พาออกป่า เอากายไปทำกายวิเวก
นำร่างกายออกป่า เพราะไม่รู้จักกาย เข้าใจว่ากายคือร่างคือ
สรีระ ไม่ได้เข้าใจว่ากายเป็นสิ่งที่เป็นจิตหรือไม่เป็นจิต

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

บวชแล้วต้องการนิพพานโดยต้องแยกกายแยก จิตได้

รายละเอียด : ศาสนาพุทธจะต้องรู้เรื่อง กาย วาจา ใจ
ต้องรู้ความเป็นนามรูป นามรูปคือสองสภาพ คือ กาย หรือ
ทေး ถ้าไม่มีความรู้ในนามรูป แยกกายแยกจิต แยกไม่ออก
ไม่เข้าใจในความเป็นกายความเป็นจิต เมื่อมาบวชแล้วต้องการ
นิพพาน แต่ทุกวันนี้ไม่ใช้กันแล้ว พุดไปก็อย่างนั้น ผู้สนใจตั้งใจ
แสวงหาศึกษาให้ดีจึงฟังอาตมาพุดหากแยกกายแยกจิตไม่เป็น
ไม่มีทางบรรลุธรรมโลกุตระธรรมของพระพุทธเจ้าเลย ผู้มาบวช
อุปัชฌาย์ต้องให้กรรมฐาน ๕ พิจารณา ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ผม
กีฬาวนอย ทั้ง ๕ อย่างเป็นภายนอก ในอาการ ๓๒ ส่วนอื่นๆ
เป็นอาการภายใน เอามาแยกกายแยกจิตไม่ได้ ส่วนข้างนอก
เอามาแยกกายแยกจิต ให้แยกให้เข้าใจ เมื่อใดมันไม่มีความเป็น
กาย เมื่อไหร่มันไม่ใช่กาย แต่มันเป็นพีชะ เมื่อไหร่มันเป็นจิต
ต้องแยกออก เรียกว่าแยกกายแยกจิตออก หากแยกไม่ออก
คุณเรียนศาสนาพุทธให้ตายก็ไม่มิลิทธิบรรลุเป็นอรหันต์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

บวร

รายละเอียด : คือ บ้านวัด-โรงเรียน ครบ ๓ เล้า = บวร
จึงเป็นสังคมหมู่กลุ่มชุมชน ที่มีการเรียนรู้และการสังเคราะห์
(การรับเอา, รวบรวมไว้) และ การสังขาร (การแยกแยะ
ปรับปรุง) ที่บริบูรณ์สมบูรณ์ได้แท้จริง สังคมชุมชน บวร
นอกจากครบครันด้วยการศึกษา อย่างมีการจัดทำกันเองแล้ว
ก็ยังมี การไหลแทรกซึมซับ (osmosis) ของ ธรรมะ ของ การ
ศึกษา อยู่อย่างอัตโนมัติ แต่ ธรรมะ หรือ การศึกษา ของ
สังคมนั้นต้องดีถึง ขั้นมีคุณภาพเข้มข้นสูงเพียงพอจะ
มีการไหลถ่ายเท ซึมซับแทรก (osmosis) ของ ธรรมะ ของ
การศึกษา ที่ซึมลึก ได้ ถ้าไม่มีคุณภาพเข้มข้นสูงเพียงพอ
เกิดการถ่ายเท ไหลซึมซับแทรก (osmosis) ของ ธรรมะ ของ
การศึกษา ไม่ได้ หรือถ้า ธรรมะ หรือ การศึกษา ของสังคมนั้น
ย่ำแย่ มีคุณภาพต่ำ ก็ยิ่งจะกลับเกิดการถ่ายเทไหลแทรกซึมซับ
(osmosis) สู้กันในแบบเลวร้ายนั้นแหละหนักยิ่งขึ้นได้ เช่นกัน
จึงต้องสร้าง สังคมหมู่กลุ่ม หรือประเทศให้เป็น สังคมหมู่กลุ่ม
ที่เป็น โลกาุตร ให้ได้ จึงจะมี ธรรมะ ที่เป็น โลกาุตร ซึมซับ
แทรกซ้อนมี osmosis ในสังคมนั้นๆ จริง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๔๔๙

บวรชาวอโศก ทำได้และเป็นจริง

รายละเอียด : สิ่งเหล่านี้จะเกิดเป็นบวร วัดนี้ก็คือ
คุณธรรม ใครเข้ามาในราชธานีอโศกเขาจะถามว่าวัดอยู่ที่ไหน
พุดกันไปว่าเราจะเอาครอบครัวมาอยู่วัด เขาก็จะงง แต่ที่
ราชธานีเอาครอบครัวมาอยู่วัดได้ เขาก็จะว่าพุดถูกหรือเปล่า
แล้วจะอยู่อย่างไร แล้วพระจะอยู่อย่างไร มีผิวเมียมีคู่จะอยู่
อย่างไร มันเป็นเรื่องศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่มาก บวร บ้าน วัด
โรงเรียน ที่อื่นก็ใช้ภาษานี้แหละ แต่เขาทำไม่ได้ละเอียดและเป็น
จริงอย่างชาวอโศก บ้านคือสังคมหมู่กลุ่มที่อยู่ร่วมกัน วัดหมายถึง
คุณธรรมหมายถึงศาสนา ก็อยู่แทรกไปในนี้ตลอดเวลาเลย
เราสังวร คีลสมาธิปัญญา มีพระ ๑๕ วิชชา ๘ อยู่ตลอดเวลา
ไม่ได้ทำเล่นเป็นครั้งคราวแต่ตลอดเวลาเท่าที่เราจะทำได้
แต่ละคนก็อยู่กันอย่าง osmosis จะซึมหากันอย่างละเอียด
เป็นเรื่องยิ่งใหญ่ โรงเรียนคือการศึกษาเราไม่ตกหล่นแม้หลักสูตร
ของทางกระทรวงเราก็เป็น ร.ร. ตามนิตินัย เราทำได้แต่ ประถม

มัธยม อาชีวะ เราก็ดูอย่างนี้ก็คิดแล้ว เป็นนิตินัย แต่จริงๆ เรามีการศึกษา อย่างว่าแต่นิตินัย แต่พุดตินัยที่เราศึกษาตลอดเวลา คือของจริง จะเป็นแบบ home school พวกเราก็มียุอยู่แล้ว การศึกษาพวกเราไม่ใช่ไปเอารับรองถึงขั้นปริญญาเอกคือตามทีโลกต้องการ การศึกษาไม่ต้องอย่างนั้นก็ได้ไม่มีรับรองเลยก็ได้ แต่เรามีคุณธรรมมีความสามารถมีสมรรถนะมีความรู้ความสามารถทำได้ การศึกษายกตัวอย่างเช่นกสิกรรม เป็นเกษตรศาสตร์บัณฑิต โยมเปลี่ยน เกษตรศาสตร์บัณฑิต พอให้ได้ไหม ได้ ได้ไม่ได้ก็เก็บผลงานกินอยู่ทุกวันนี่เงินไม่หมดหรือแม้แต่ใคร ก็แล้วแต่ อาจารย์ชาติน ไม่ได้มีปริญญาทางเกษตรศาสตร์ แต่ไปมีปริญญาทางการศึกษา แต่เรื่องของเกษตรศาสตร์ปลูกกะหล่ำปลีหัวใหญ่ได้ ปลูกกะหล่ำใบใหญ่โตได้ บรอกโคลีดอกใหญ่โต อะไอย่างนี้เป็นต้น หรือใครต่อใคร พวกเราที่ไม่ได้กล่าวชื่อ เยอะแยะที่ทำกันในชาวโศก ผู้ที่ทำอยู่ยังไม่วางเลย ต้นเข้ามาทำจนถึงเย็น เข้านอนแล้วต้นเข้ามาทำอีก เป็นพืชพรรณธัญญาหารจากผลจากดอกใบราก อุดมสมบูรณ์ ไม่มีอะไรก็กิน ตาไก่ เยอะแยะ ผักบุงผักตาไก่ ผักบวบอายุกินกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

บวรราชธานีโศก

รายละเอียด : เปิดเป็นสถานที่รับมนุษย์แล้ว ให้มนุษย์มาสัมผัส สิ่งที่ดีที่ควรเป็นเสนาสนะสี่ปายะ เป็นบุคคลสี่ปายะเป็นอาหารสี่ปายะ เป็นธรรมะสี่ปายะ ในสี่ปายะ ๔ สถานที่ก็เป็นสถานที่ควรจะต้องมาสัมผัสมาอยู่กับสิ่งแวดล้อม ดินน้ำไฟลมบ้านช่องเรือนชานมีเนเวศวิทยา เป็นสิ่งที่น่าอยู่ บุคคลก็เป็นคนที่น่าอยู่ร่วม บุคคลสี่ปายะ มีสิ่งที่อาศัยตั้งแต่อาหารการกิน อาหารสี่ปายะ นี่ก็คือ สิ่งบริโภคอุปโภค เรื่องของการอุปโภคเราไม่ค่อยเก่งเครื่องใช้ไม้สอยเสื้อผ้าหน้าแพรเครื่องไม้เครื่องมือทางอุตสาหกรรมยังไม่เก่ง แต่ไม่เป็นไรมาเน้น บริโภค เน้นอาหารนี้แหละ เน้นเครื่องกิน เราไม่เก่งทางอุตสาหกรรมไม่เป็นไร อย่างที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ตรัสว่าเราไม่ต้องไปเก่งทางอุตสาหกรรมก้าวหน้ามาก ในหลวงรัชกาลที่ ๙ สร้างเรือใบลำหนึ่ง นอกนั้นก็ไม่ได้ทำอะไรมากมายในเรื่องอุตสาหกรรมเครื่องมือ แต่ทำเรื่องกสิกรรมทำมากโดยเฉพาะในสวนจิตรลดา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓

บัญญัติบุคคล ๔ จำพวก

รายละเอียด : ๑. บุคคลผู้ได้เจโตสมณะ แต่ไม่ได้โลกุตระ บุคคลผู้ได้เจโตสมณะในภายใน แต่ไม่ได้ปัญญาที่เห็นแจ้งในธรรม กล่าวคืออริปัญญา เป็นโฉน บุคคลบางคนในโลกนี้ ได้สมาบัติที่สหระคด้วยรูป หรือสหระคด้วยอรูป แต่ไม่ได้โลกุตระมรรค หรือโลกุตระผล บุคคลอย่างนี้ชื่อว่า เป็นผู้ได้ เจโตสมณะในภายใน แต่ไม่ได้ปัญญาที่เห็นแจ้งในธรรม กล่าวคือ อริปัญญา ๒. บุคคลผู้ได้โลกุตระ แต่ไม่ได้เจโตสมณะ บุคคลผู้ได้ปัญญาเห็นแจ้งในธรรม กล่าวคืออริปัญญา แต่ไม่ได้เจโตสมณะเป็นภายใน เป็นโฉน บุคคลบางคนในโลกนี้ เป็นผู้ได้โลกุตระมรรค หรือโลกุตระผล แต่ไม่ได้สมาบัติที่สหระคด้วยรูป หรือสหระคด้วยอรูป บุคคลอย่างนี้ชื่อว่า เป็นผู้ได้ปัญญาที่เห็นแจ้งในธรรม กล่าวคืออริปัญญา แต่ไม่ได้เจโตสมณะเป็นภายใน ๓. บุคคลผู้ได้เจโตสมณะ และได้ทั้งโลกุตระ บุคคลผู้ได้เจโตสมณะเป็นภายในด้วย ได้อริปัญญาอัมมิวิปลสหาด้วย เป็นโฉน บุคคลบางคนในโลกนี้ เป็นผู้ได้สมาบัติที่สหระคด้วยรูป หรือ สหระคด้วยอรูป เป็นผู้ได้โลกุตระมรรค หรือโลกุตระผล บุคคลอย่างนี้ชื่อว่า เป็นผู้ได้เจโตสมณะเป็นภายในด้วย ได้ปัญญาที่เห็นแจ้งในธรรม กล่าวคืออริปัญญาด้วย ๔. บุคคลผู้ไม่ได้เจโตสมณะ และไม่ได้ทั้งโลกุตระ บุคคลผู้ไม่ได้เจโตสมณะเป็นภายในด้วย ไม่ได้ปัญญาที่เห็นแจ้งในธรรม กล่าวคือ อริปัญญาด้วย เป็นโฉน บุคคลบางคนในโลกนี้ ไม่เป็นผู้ได้สมาบัติที่สหระคด้วยรูป หรือสหระคด้วยอรูป ไม่เป็นผู้ได้โลกุตระมรรค หรือโลกุตระผล บุคคลอย่างนี้ชื่อว่า เป็นผู้ไม่ได้เจโตสมณะเป็นภายในด้วย ไม่ได้ปัญญาที่เห็นแจ้งในธรรม กล่าวคืออริปัญญาด้วย

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๖ ข้อ ๑๐, ๑๓๗, ๒๕๒, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

บัญญัติภาษา พญฺชนกะกับสภาวะ

รายละเอียด : นี่เป็นบัญญัติภาษาพญฺชนกะที่ได้รู้มา แต่ที่พูดกันนี้ คำว่าสังขาร วิญญาณ นามรูป แคร้นนามรูป พระพุทธเจ้าก็ตรัสว่า คุณฐึ้นนามรูป คุณฐึ้นวิญญาณเลยนะ เท่ากับคุณจะรู้แยก เวทนา สัญญา สังขารขันธิ์ เจตสิก ๓ อย่างนี้ได้แล้วไปรู้ เวทนาในเวทนา แล้วรู้สัญญาที่ต่างกันของคนที่ยึดถือ รู้สังขารที่ยึดถือต่างกันได้อีก รู้สภาพที่แตกต่างกัน ได้เรื่อยๆ ไม่ใช่พูดตามบัญญัติพระพุทธเจ้าเท่านั้น แต่ค่อยๆ รู้สภาวะและเอามาอธิบายได้เป็นคู่หนึ่งเรียกว่ารูปนามวิญญาณแยกเจตสิกต่างๆ ได้ ไม่ต้องไปอธิบายเจตสิกอื่นใด มาแยกที่เวทนานี้ โดยเฉพาะแยก เคหสิตเวทนากับเนกขัมมสิตเวทนาได้

รู้จักความต่างระหว่างเนกขัมมะกับเคหสิตเวทนาได้ เป็นหัวใจยอด เหมือนกับแบ่งเขตระหว่างเกาหลีเหนือกับเกาหลีใต้ มีนัยต่างกันจริงแล้วมีตัวรู้ รู้ได้แล้วอยู่ร่วมกันได้ แต่คนจะเห็นต่างได้ ต้องไม่กลัวเหนื่อย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

บัณฑิต

รายละเอียด : คือ ผู้มีภูมิธรรมปัญญาแท้ มีวิชา ของพระพุทธรเจ้า รู้ยิ่ง รู้จริงถึงปรมัตถธรรม สามารถวิเคราะห์ วิจัย แยกแยะ ความจริง ตามความเป็นจริง ของจิตเจตสิก ขึ้นรูปนิพพานได้

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๗๕

บัณฑิตเวทนียา

รายละเอียด : ๑. บัณฑิตแท้ถึงจะรู้ ๒. รู้จริงได้เฉพาะบัณฑิตเท่านั้น, รู้ได้เฉพาะบัณฑิตจริง

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๒๒, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๖๗, ๑๓๖

บัพพชาชนียกรรม

รายละเอียด : คือ การขบออกจากหมู่
หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๗๘

บาป

รายละเอียด : ๑. ชั่ว ๒. ตกนรก, ตายไปขอมไปในทางเสื่อม ไม่ไปทางเจริญ ๓. การกระทำที่เกิดจากกิเลส หรือกระทำลงไปแล้วกิเลสเกิดในจิตใจ (ทำชั่ว ทำผิดไม่บาปก็ได้ แต่ก็ไม่น่าจะทำถ้าเป็นผลเสียต่อผู้อื่น ต่อสังคม ต่อตนมากไปกว่าควร)

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๒๖, รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๒๑๖, ๒๑๘

บาป

รายละเอียด : คือ เป็น จิตชั่ว ซึ่งเป็น กรรม ที่จะ ทำเป็น โยนทิ้งไปดื้อๆ ไม่ได้ เพราะมันเป็นโทษเป็นภัยที่ คนอื่นเขาเดือดร้อนเขาก็ยึดพยาบาทอยู่ที่เขาไม่ยอมทิ้ง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๔๙๒

บาป ๕ ประการของการฆ่าสัตว์

รายละเอียด : บาป ๕ ประการของการฆ่าสัตว์ คือ บาปจากน้อยไปหามาก จากหยาบไปหาละเอียด บาปมาตามลำดับ จนถึง คิดฆ่า ลงมือฆ่า ฆ่าตายสำเร็จ ตายเสร็จแล้วเอาเนื้อสัตว์นั้นนำไปทำอาหารถวายสาวกของพระพุทธรเจ้า และพระพุทธรเจ้า เจตนาจะให้สาวกของพระพุทธรเจ้าและพระพุทธรเจ้ายินดีในเนื้อสัตว์ มีเจตนาร้ายแรงมากเลยเพราะฉะนั้น ข้อ ๕ จะมีความหนักของบาปมาก

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

บาปกับบุญ

รายละเอียด : บาปกับบุญ เป็นโลกุตระสามารถหมดไปจากโลกได้ แต่กุศลอกุศลเป็นโลกียะไม่สามารถหมดไปได้จากโลก ทำบาปบุญหมดก็บุญญาบาปปริกขิโณ อรหัตตผล เต็ดขาดของพระโสดาบันในอบายมุขก็ตาม เต็ดขาดไม่มีเกิดอีกแน่นอนตายสนิทไม่มีเวียนมาอีกเลย อันนั้นก็เป็นของแท้ที่คุณเป็นอรหันต์ ในอรหัตตผลของโสดาบัน เป็นผลที่ไม่ลืกลับแล้วสมบูรณ์แล้ว แต่มันยังไม่จบก็ยังไม่ใช่ อันตะ ไม่ถึงที่สุดได้อรหัตตผล

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

บาปกับบุญลบล้างกันไม่ได้

รายละเอียด : คือเรื่องบาปเรื่องบุญหรือเรื่องกุศลอาตมาไม่ใช่คำว่าบุญคู่กับที่จะอธิบายนี้ ในเรื่องนี้ใช้คำว่าบาปกับกุศล ทำบุญก็ฆ่าบาป แล้วไม่เกิดบาปอีก ทางเดียว oneway ฆ่ากิเลสได้ อกุศลก็หมด กุศลกับอกุศลมันลบล้างกันได้แต่บาปกับบุญลบล้างกันไม่ได้ บาปจะมาฆ่าบุญให้เป็นบาปอีกไม่ได้ บาปไม่มีสิทธิ์จะฆ่าบุญ บาปมีหน้าที่ให้บุญฆ่าได้อย่างเดียว แต่บุญกับกุศลนี้สลับไปสลับมาพลิกไปพลิกมาได้ คุณทำอันนี้ดีแล้วก็กลับไปทำชั่วอีกคุณก็สามารถกลับแก้ไขตัวเองให้เป็นดีใหม่เป็นกุศลได้ แต่กิเลสของพระพุทธรเจ้านั้น ฆ่ากิเลสตายแล้วจะเกิดกิเลสอีกไม่ได้ กิเลสตัวนี้ฆ่าตายอย่างจริงจังแล้วจะเป็น นิจจัง (เที่ยงแท้) ฐวััง (ถาวร) สัสตัง (ยืนนาน)

อวิปริณามธัมมมัง (ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหริัง (ไม่มีอะไรหักล้างได้) อสังกุปปัง (ไม่กลับกำเริบ) ก็เลสตัวนั้นหมดสิทธิ์ที่จะมาเกิดอีกเลยเพราะมันทำได้อย่างเป็น เจโตวิมุตติ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

บาปบุญ

รายละเอียด : เป็นคำที่ลึกลับซึ่งมากคำว่าบาปเอาไปใช้แทนสิ่งที่ไม่ดี ไม่งาม แม้ที่สุดคำว่าบาปเป็นความไม่ดีงามที่ไม่รู้จักหมด แต่ก็เข้าใจได้ว่าเป็นถึงขั้นจบเป็นพระอรหันต์จะไม่ทำบาปอีกเลย พระพุทธเจ้ามีบัญญัติไว้เลยว่าสัพพะปาปัสสะอะกะระณัง จะทำอะไรก็ไม่เกิดบาปอีกเลยสำหรับพระอรหันต์จริงๆ แล้วจะเป็นเช่นนั้นจะมีประธานความรู้รอบกรรมกริยาของตัวเอง ท่านมีใจเป็นประธานแล้ว ไม่มีอกุศลที่จะไปทำบาปอีกแล้วเลยในจิต เป็นสัจจะจริงถ้าไม่จริงก็ไม่ใช้สัจจะ ไม่ทำสิ่งชั่วออกมาเป็นกายกรรมวจีกรรมจริง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ที่บวรปฐมมอโคก ครั้งที่ ๖๕ วันจันทร์ที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒

บาปสมาจาร

รายละเอียด : ลักษณะที่ห้ามหรือแนะนำให้งดเว้น
หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๑๐๔

บาปอกุศล

รายละเอียด : คำว่า บาป หมายถึง จิตที่มีกิเลส คำว่า อกุศล หมายความว่ากรรมกริยา เป็นไปในทางโลกีย์เป็นสมมุติ ส่วนคำว่าบาป ใครทำบาปคือสะสมกิเลส หากใครทำไม่ดี ใครเห็นก็รู้ แต่บาปคนไม่ค่อยรู้รายละเอียดของจิต คนไม่ค่อยรู้แต่อกุศลเป็นเรื่องรู้ง่ายคนรู้กันได้ง่าย บางที่ไม่เหมือนกับความยึดถือของโลกด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

บารมี

รายละเอียด : ๑. ผู้ที่มีสิ่งที่ดีได้สั่งสมจนมีในตัวจริง ๒. การพอกพูนสิ่งดี คือกุศลกรรมไว้มากมายถึงขั้นออกฤทธิ์ออกเดช

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๓๐๖

บารมี ๑๐

รายละเอียด : คือ คุณความดีซึ่งที่กระทำสั่งสมมา ๑๐ อย่าง (อดีตชาติสำคัญที่พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญ เรียกว่า พระเจ้า ๑๐ ชาติ) ๑. ทานบารมี (พระเวสสันดร) ๒. ศีลบารมี (พระภริทัตต์) ๓. เนกขัมมะบารมี (พระเตมีย์) ๔. ปัญญาบารมี (พระมหาสถ) ๕. วิริยะบารมี (พระมหาชนก) ๖. ขันติบารมี (พระจันทกุมาร) ๗. สัจจะบารมี (พระวิรุระ) ๘. อธิษฐานบารมี (พระเนมิราช) ๙. เมตตาบารมี (พระสุวรรณสาม) ๑๐. อุเบกขาบารมี (พระนารทะ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๘ มหานิบาตชาดก ข้อ ๓๙๔-๑,๐๕๑ พระไตรปิฎก เล่ม ๓๓ สโมธานกถา ข้อ ๓๖
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลึง

บิณฑบาต

รายละเอียด : อาหาร (ที่คนถวายให้ด้วยศรัทธา)
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒๖

บุคคล ๔ จำพวก

รายละเอียด : ๑. อุกมตัตถุญญ (ผู้บรรลุมรรคผลได้เพียงท่านยกหัวข้อขึ้นแสดงเท่านั้น) ๒. วิปญฺจิตถุญญ (ผู้บรรลุมรรคผลได้โดยการจำแนกเนื้อความให้พิสดาร) ๓. เนยยะ (ผู้บรรลุมรรคผลเป็นขั้นๆ ไป โดยอุทเทส (หัวข้อ) โดยไต่ถาม โดยทำไว้ในใจโดยแยกคาย โดยการสมาคม โดยคบหา โดยสนิมสนมกับกัลยาณมิตร) ๔. ปทปรมะ (ผู้ฟังพุทธพจน์ก็มาก กล่าวก็มาก จำทรงไว้ก็มาก บอกสอนผู้อื่นก็มาก แต่ไม่มีการบรรลุมรรคผลในชาตินี้เลย) พอจะเข้าใจโลกีย์ธรรม แต่เป็นอเวไนยที่ไม่เข้าใจโลกุตระ. หรือเข้าถึงธรรมดาระดับโลกุตระได้ยาก

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๖ ข้อ ๑๐๘, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

บุคคล ๗

รายละเอียด : อาตมาได้นำเอาบุคคล ๗ ซึ่งแยกแยะของความเป็นมนุษย์ เป็นสองแแกน คือ แแกนศรัทธา กับ แแกนปัญญา เอามาบรรยายให้ฟัง ซึ่งสองแแกนนี้เป็นเรื่องสัจจะที่แยกไม่ออก

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานพุทธาภิเษก วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

บุคคล ๗ จากพยัญชนะ

รายละเอียด : มาเข้าสู่บุคคล ๗ อ่านจากพยัญชนะ พระไตรปิฎก เล่ม ๑๓ ข้อ ๒๓๐ พระไตรปิฎก เล่ม ๓๖ ข้อ สัทธานุสारी [๔๖] สัทธินทรีย์ของบุคคลใดผู้ปฏิบัติเพื่อทำให้แจ้งซึ่งโสดาปัตติผล (มรรค) มีประมาณยิ่ง อบรมอริยมรรค มีสัทธาเป็นเครื่องนำมา มีสัทธาเป็นประธานให้เกิดขึ้น หนึ่ง ผู้นั้นมีแต่เพียงความเชื่อความรักในพระตถาคต บุคคลนี้เรียกว่า สัทธานุสारीบุคคล ผู้ปฏิบัติเพื่อทำให้แจ้งซึ่งโสดาปัตติผล ชื่อว่าสัทธาวิมุต พ้อครุว่า สายนี้ ๗ ขึ้นจึงจบ ถึงอุกโตภาควิมุตี อัมมานุสारी [๔๕] ปัญญินทรีย์ของบุคคลใด ผู้ปฏิบัติเพื่อทำให้แจ้งซึ่งโสดาปัตติผล มีประมาณยิ่ง บุคคลนั้นย่อมอบรมซึ่งอริยมรรคอันมีปัญญา เป็นเครื่องนำมา มีปัญญาเป็นประธานให้เกิดขึ้น พินิจธรรมของตถาคตด้วยปัญญา บุคคลนี้เรียกว่า อัมมานุสारी บุคคล ผู้ปฏิบัติแล้ว เพื่อทำให้แจ้งซึ่งโสดาปัตติผล ชื่อว่าอัมมานุสारी บุคคลผู้ตั้งอยู่แล้วในผล ชื่อว่าทิวฏฐิปัตตะ พ้อครุว่า สายนี้ ๔ ขึ้นจึงจบ ถึงอุกโตภาควิมุตี อาตมาไม่ได้ไปชม แต่มั่นเป็นการ อธิบายของอาตมาเป็นสายปัญญา พ้ออธิบายไปเขาก็มาฟัง อาตมา การฟังคือการจองเวร อาตมาก็โดนจองกฐิน ได้ถูกขังยามยามตีเมื่อไรก็ถูกทอด ลงกระทะเลเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

บุคคล ๗ จำพวก

รายละเอียด : กิจที่ควรทำด้วยความไม่ประมาท ย่อมมี แก่ภิกษุนี้ คือ ๑. อุกโตภาควิมุตบุคคลเป็นโฉน ดุกรภิกษุทั้งหลายบุคคลบางคนในโลกนี้ ถูกต้องวิโมกข์อันละเอียด คือ อรูปสมบัติล่วงรูปสมบัตินี้ด้วยกายอยู่ และอาสวะทั้งหลายของผู้นั้นสิ้นไป เพราะเห็น (อริยสัจ) ด้วยปัญญา บุคคลนี้เรากล่าวว่า อุกโตภาควิมุตบุคคล ดุกรภิกษุทั้งหลาย เราย่อมกล่าวว่า กิจที่ควรทำด้วยความไม่ประมาท ย่อมไม่มีแก่ภิกษุนี้ เพราะ กิจที่ควรทำด้วยความไม่ประมาท ภิกษุนี้ทำเสร็จแล้ว และ ภิกษุนี้เป็นผู้ไม่ควรเพื่อจะประมาท ๒. ดุกรภิกษุทั้งหลาย ก็ปัญญาวิมุตบุคคลเป็นโฉน ดุกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ ไม่ได้ถูกต้องวิโมกข์อันละเอียด คือ อรูปสมบัติล่วงรูปสมบัตินี้ด้วยกายอยู่ แต่อาสวะทั้งหลายของผู้นั้นสิ้นไป เพราะ เห็น (อริยสัจ) ด้วยปัญญา ดุกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลนี้เรากล่าวว่า ปัญญาวิมุตบุคคล กิจที่ควรทำด้วยความไม่ประมาท

ย่อมไม่มีแก่ภิกษุนี้ ข้อนี้เพราะเหตุไร เพราะกิจที่ควรทำ ด้วยความไม่ประมาท ภิกษุนี้ทำเสร็จแล้ว และภิกษุนี้เป็น ผู้ไม่ควรเพื่อจะประมาท ๓. ดุกรภิกษุทั้งหลาย ก็กายสักขี บุคคลเป็นโฉน ดุกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ (ย่อม) ถูกต้องวิโมกข์อันละเอียดคือ อรูปสมบัตินี้ ล่วงรูปสมบัตินี้ ด้วยกายอยู่ และอาสวะบางเหล่าของผู้นั้นสิ้นไป เพราะเห็น (อริยสัจ) ด้วยปัญญา บุคคลนี้เรากล่าวว่า กายสักขีบุคคล กิจที่ควรทำด้วยความไม่ประมาท ย่อมยังมีแก่ภิกษุนี้ ข้อนี้ เพราะเหตุไร ดุกรภิกษุทั้งหลาย เพราะเราเห็นผลแห่ง ความไม่ประมาท ของภิกษุเช่นนี้ว่า โฉนหนอท่านผู้เมื่อเสพ เสนาสนะที่สมควร คบหากัลยาณมิตร ทำอินทรีย์ให้เสมออยู่ พึงกระทำที่สุดแห่ง พรหมจรรย์ ให้แจ้งชัดด้วยปัญญาอันยิ่ง เองได้ ในปัจจุบันถึงอยู่ ๔. ดุกรภิกษุทั้งหลาย ทิวฏฐิปัตบุคคล เป็นโฉน ดุกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ ไม่ได้ถูก ต้องวิโมกข์อันละเอียด คืออรูปสมบัตินี้ ล่วงรูปสมบัตินี้ด้วยกาย อยู่ แต่อาสวะ บางเหล่าของผู้นั้นสิ้นไป เพราะเห็น (อริยสัจ) ด้วยปัญญา หนึ่ง ธรรมทั้งหลายที่ตถาคตประกาศแล้ว เป็น ธรรมอันผู้นั้นเห็นแจ้งด้วยปัญญาประพฤติดีแล้ว เรากล่าวว่า เป็นทิวฏฐิปัตบุคคล กิจที่ควรทำด้วยความไม่ประมาท ย่อม ยังมีแก่ภิกษุนี้ เพราะเราเห็นผลแห่งความไม่ประมาทของ ภิกษุนี้เช่นนี้ว่า โฉนท่านผู้เมื่อ เสพเสนาสนะที่สมควร คบหา กัลยาณมิตร ทำอินทรีย์ให้เสมออยู่ พึงทำซึ่งที่สุดพรหมจรรย์ ให้แจ้งชัดด้วยปัญญา อันยิ่งด้วยตนเองในปัจจุบัน แล้วเข้าถึง อยู่ ๕. ดุกรภิกษุทั้งหลาย ก็สัทธาวิมุตบุคคลเป็นโฉน ดุกร ภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ ไม่ได้ถูกต้องวิโมกข์อัน ละเอียด คืออรูปสมบัตินี้ ล่วงรูปสมบัตินี้ด้วยกายอยู่ แต่อาสวะ บางเหล่าของผู้นั้นสิ้นไป เพราะเห็น (อริยสัจ) ด้วยปัญญา หนึ่ง ความเชื่อในพระตถาคตของผู้นั้นตั้งมั่นแล้ว มีรากหยั่ง ลงมั่นแล้ว บุคคลนี้เรากล่าวว่าเป็น สัทธาวิมุตบุคคล กิจที่ ควรทำด้วยความไม่ประมาท ย่อมยังมีแก่ภิกษุนี้ เพราะเรา เห็นผลแห่งความไม่ประมาทของภิกษุนี้เช่นนี้ว่า โฉนท่านผู้เมื่อ เสพเสนาสนะที่สมควร คบหากัลยาณมิตร ทำอินทรีย์ให้ เสมออยู่ พึงทำซึ่งที่สุดพรหมจรรย์ให้แจ้งชัดด้วยปัญญาอันยิ่ง ด้วยตนเองในปัจจุบัน แล้วเข้าถึงอยู่ ๖. ดุกรภิกษุทั้งหลาย ก็อัมมานุสारीบุคคลเป็นโฉน ดุกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคน ในโลกนี้ ไม่ได้ถูกต้องวิโมกข์อันละเอียด คืออรูปสมบัตินี้ ล่วงรูปสมบัตินี้ด้วยกายอยู่ แต่อาสวะ บางเหล่าของผู้นั้นสิ้นไป เพราะเห็น (อริยสัจ) ด้วยปัญญา หนึ่ง ธรรมะทั้งหลายที่

ตถาคตประกาศแล้ว ย่อมควรซึ่งความพินิจ โดยประมาณ ด้วยปัญญาของผู้หนึ่ง อีกประการหนึ่ง ธรรมะเหล่านี้ย่อมยังมี แก่ผู้หนึ่งอยู่ คือ สัทธินทรีย์ วิริยินทรีย์ สตินทรีย์ สมานินทรีย์ ปัญญินทรีย์ บุคคลนี้เรากล่าวว่าเป็น อัมมานุสาร์บุคคล กิจที่ควรทำด้วยความไม่ประมาท ย่อมยังมีแก่ภิกษุแม้นี้ เพราะเราเห็นผลแห่งความไม่ประมาทของภิกษุนี้ว่า โฉนท่านผู้นี้ เสพเสนาสนะที่สมควร คบหากัลยาณมิตร ฯลฯ ๗. ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็สัทธานุสาร์บุคคลเป็นโฉน ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ ไม่ได้ถูกต้องวิโมกข์อันละเอียด คือ อรูปสมบัตินี่ด้วยกายอยู่ แต่อาสวะ บางเหล่าของผู้หนึ่งสิ้นไป เพราะเห็น (อริยสัจ) ด้วยปัญญา อนึ่ง บุคคลนั้นมิเพียงความเชื่อความรักในพระตถาคต อีกประการหนึ่ง ธรรมะเหล่านี้ย่อมยังมีแก่ผู้หนึ่งอยู่ คือ สัทธินทรีย์ วิริยินทรีย์ สตินทรีย์ สมานินทรีย์ ปัญญินทรีย์ บุคคลนี้เรากล่าวว่าเป็น สัทธานุสาร์บุคคล กิจที่ควรทำด้วยความไม่ประมาท ย่อมยังมีแก่ภิกษุแม้นี้ เพราะเราเห็นผลแห่งความไม่ประมาทของภิกษุนี้ว่า โฉนท่านผู้นี้ เสพเสนาสนะที่สมควร คบหากัลยาณมิตร ทำอินทรีย์ให้เสมออยู่ พึงทำซึ่งที่สุด ฯลฯ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๓ ข้อ ๒๓๑-๗, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

บุคคล ๗ สองสาย

รายละเอียด : จะอธิบายบุคคล ๗ บุคคลสองสายคือ สายศรัทธากับสายปัญญา หากเข้าใจกันได้ จะทำงานร่วมกัน เป็นผลอาศัยจนแก่ ทำ ๒ ให้เป็น ๑ ได้ เป็น ๐ ได้ ๐ ก็คือ infinity จะเป็น ๒ ๓ ๔ ๕ เก่งได้เรื่อยๆ ทำได้เรื่อยๆ เลย อาตมาก็ทำกับผู้ที่เข้าใจกันได้ เกิดประโยชน์ด้วยกันพูดกันรู้เรื่อง ได้ประโยชน์ร่วมกันเข้าไปหากัน ผู้ที่เขายังไม่ได้ก็จะค่อยๆ มาเติม จะมีคนค่อยๆ เพิ่มขึ้นจะค่อยๆ รู้ แต่ก่อนอาตมาถูกแอนตี้ ถูกหาว่าเป็นพวกนอกรีตมาทำลาย จนเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยมีใครมาว่าเท่าไร แต่ก็พิเศษหลงเหลืออยู่บ้างหรือเขายึดมั่น หมูที่ผิด ไม่ได้รู้เรื่องเก่า แต่เป็นคนรุ่นใหม่ อายุ ๓๐ กว่า เขาก็ยังสนใจธรรมะ เขาก็จะฟังทางโน้นไป โดยที่มีครูอาจารย์ นำไปทางโน้น มาฟังอาตมาก็ไม่เข้าใจเพราะยึดถืออย่างโน้น แล้ว จะหาว่าอาตมาทำลายศาสนาอีก นำสงสาร คนจะมา ฟังอาตมาเรื่องคือ ๑ ไม่มีอคติ จะต้องศึกษาสองฝ่ายใจเป็น กลางไม่มีอคติ แล้วจะได้ ไม่เช่นนั้น ไปยึดทางไหนก็ยาก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

บุคคล ๗ สายศรัทธากับสายปัญญา

รายละเอียด : เริ่มต้นที่สายศรัทธา จะยาวยึดอยู่กับ อุปาทาน อุปาทานแปลว่าความติดความยึด จะเสียเวลานานมากๆ คือความหลงยึดถือ ยึดถือความไม่มี ว่า มีสายศรัทธา ยึดถือความไม่มี ว่ามี สายปัญญา จะรู้แจ้งว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่มี มี มีอาศัย พระพุทธเจ้าอาศัยอยู่ในความ มีของชีวิตพระชนม์ชีพ ๔๕ ปี แล้วท่านก็ปรินิพพานเป็น ปรีโยสาน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

บุคคลทึบนิ่ง

รายละเอียด : บุคคลผู้ให้ การให้ต้องละลด ปลดปล่อย ไม่จริง ตั้งแต่วัตถุกาน อภัยทาน จนถึงธรรมทาน

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๖๖

บุคคลที่พัฒนาไม่ได้

รายละเอียด : คนเราหากรู้ข้อดีหรือความชั่วของตนเองนิดหนึ่งก็คือเราจะได้พัฒนาขึ้นนิดหนึ่ง แต่คนเราหากรู้ว่าตนมีความชั่วอะไรบ้างนี่ก็เป็นคนแย่ที่สุด ทั้งที่ความชั่วของเขาเกือบจะไม่มีเลย อาตมาเองทุกวันนี้ก็ยังรู้สึกตัวเอง มีความด้อยอยู่ คุณรู้ความด้อย ๑ ก็จะได้แก่หนึ่ง อันนี้คุณมีหนึ่งก็รู้หนึ่ง คุณมีร้อยก็รู้ว่าร้อย แต่คุณนั้นก็ว่าคุณไม่มีความด้อยเลยด้วยซ้ำ จบเห่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

บุคคลที่เป็นสายศรัทธา

รายละเอียด : คือปล่อยให้มันเกิดเอง อย่างนี้จะช้า นานกว่าสายปัญญา การปล่อยให้มันเกิดเองคือสายศรัทธา คุณจะออกจากโลกต้องไม่ให้จมไปกับกฎแรงดึงดูดของโลก ดังนั้น หากอยากเปลี่ยนโลก ต้องเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงตัวเองก่อน โดยเริ่มต้นจาก ความอยาก ความรู้ และความรู้สึก ความอยากคือ dynamic ความรู้คือ static ส่วนความรู้สึกคือ ตัวกลาง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒

บุคคลสหาวิมุตติ

รายละเอียด : คือ แม้ว่าพระพุทธเจ้า ไม่ได้เกิดในยุคนี้ ถ้าผู้ที่เกิดศรัทธาในลัทธิบรูณะ ผู้ที่มีอยู่ก็จะเกิดศรัทธาได้เหมือนกัน คนที่มาบวช ต้องการทำให้สุดแห่งพรหมจรรย์ ต้องการบรรลุเป้าหมาย พรหมจรรย์ คำว่าปัจจุบันจึงต้องกำกับไว้เสมอ เข้าถึงอยู่คือมีอยู่ในปัจจุบัน สำเร็จ อริยาบถ อยู่เข้าถึง อยู่ วิหริต เป็นอยู่อย่างนั้นอยู่ไม่ได้ไปไหน ไม่ได้ ออกๆ เข้าๆ แต่มีอยู่ตรงนี้ อยู่ๆ เป็นคนอยู่เป็น ไม่ใช่คนอยู่ไม่เป็น นี่คือนักสหาวิมุตติ ที่เขาบอกว่า ไม่ต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยการ เป็นคำพูดที่ไม่ถูกต้อง แต่ที่จริงแล้ว มีอยู่แล้ว สัมผัสอยู่แล้ว คบหากับกัลยาณมิตรอยู่แล้ว หากว่าไม่ล้มตาก็อยู่ในสังคม คนตาบอด แต่เป็นคนตาดีอยู่ในสังคม สามีญ อยู่ในเสนาสนะ คบหากับกัลยาณมิตร แล้วก็ทำอินทรีให้เสมออยู่ อินทรีมี พละ กับ พลังงานของจิต ที่จะเจริญขึ้นเป็นพลังงานทางปัญญา พลังงานฌาน พลังงานบุญ มีปัญญา สร้างพลังงาน ฌาน พลังงานบุญ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันติอโศกวันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

บุคคลสปปายะ

รายละเอียด : คือ คนดี ตั้งแต่ กัลยาณชน บัณฑิต ลัทธิบรูณะ ไปจนถึง อาริยชน มีคนอย่างนั้นในโลก จึงคบหา คบคู้ นั้งใกล้ เงี้ยโสตลดับ ศึกษาอบรม อยู่รับใช้ อย่างห่างครู อาจารย์ คลุกคลีเกี่ยวข้องกับคนอย่างนี้ไม่มีทางเสียหาย

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๘๘

บุคคลสายเจโตสายปัญญา

รายละเอียด : สายศรัทธาจะไปหากายสักขีในนี้จะมีบุคคลอยู่ ๒ คนชื่อว่าซาบซึ่งกับสมณะผืนฟ้าสมณะผืนฟ้าสายเจโต ส่วนสมณะ ซาบซึ่งจะสายปัญญาสมณะผืนฟ้าทิวลิปตตะก็จะไปกายสักขีได้ส่วนท่านซาบซึ่งจะไม่ไปกายสักขีจะไปหา ปัญญาวิมุตติแล้วไปอุกโตภาควิมุตติเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

บุคคลาธิษฐาน, บุคคลาธิษฐาน

รายละเอียด : ธรรมะที่ยกเอาบุคคลหรือรูปธรรมมาเป็นหลักในการอธิบาย

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๙๙

บุคคลเจ็ดแยกปฏิบัติวนเวียน

รายละเอียด : มีเรื่องบุคคล ๗ ที่มีคนแยกแยะให้ว่ามี การปฏิบัติที่วนเวียนไปมาอีก จนช้านานก็เป็นไปได้อีก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

บุคคลิกหลุกหลิกรวดเร็ว แต่สงบไม่มีกิเลสกวาน

รายละเอียด : ผู้ที่ทำได้แล้วอย่างเป็น มุทุกตธาตุ จึงทำได้ตลอดเวลาที่ยังไม่ตายตลอดที่ยังมีลมหายใจเข้าออกอยู่ ไม่ใช่ไปนั่งอยู่กับที่ ไม่ต้องไปนั่งขัดสมาธิตั้งกายตรงคางสติอยู่กับที่ แต่เคลื่อนไหวอยู่ไหนก็ทำได้ทั้ง กายกรรม วชิกรรม มโนกรรม ก็ยังเป็น กายปาคุญญตา จิตปาคุญญตา จิตคล่องแคล่ว เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณก็คล่องแคล่ว ร่างกาย กายกรรมก็คล่องแคล่ว วชิกรรมก็คล่องแคล่ว พุดก็เร็วไวได้ สื่อได้เร็ว แต่สงบ ไม่มีกิเลสกวานเลย ทั้งกายกรรม วชิกรรม มโนกรรม อาตมาพูดซ้ำๆ แล้ว คิดว่าก็คงจะพอฟังตามได้ เพราะไม่ได้พูดเร็วเกิน ศึกษาให้ดี อย่างที่คุณอ้างมา อาตมาเข้าใจ อาตมาผ่านสภาวะที่คุณว่ามาแล้ว แล้วสภาวะที่ดีกว่าคุณพูดนั้นมียุคอีก ในยุคนี้อาตมาก็ต้องทำงานอย่าง ที่อาตมาทำได้นี้แหละ ที่มีบุคคลิกหลุกหลิก ต้องปรับตัวเร็วไว แต่คุณเอาภาษาไม่ตีว่าหลุกหลิก แต่คนที่เข้าใจแล้วจะไม่คิดเช่นนั้น เพราะอาตมานั้นเคยเกิดเป็นลิงมาหลายร้อยชาติ ติดเป็นवासนามานาน จนปัจจุบันนี้ก็ลดลงไปเยอะแล้ว มันติดเป็นवासนา คือมันอยู่ในตัวเรา วาสะ แปลว่าอยู่ วาสนะ อาศัยอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

บุญ

รายละเอียด : คือ การชำระกิเลสออกไปให้หมด จนหมดตัวหมดตนกรรมกิริยาใดๆ ไม่เป็นไปเพื่อ การชำระกิเลส ไม่เรียกว่า บุญ

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๕๒๖

บุญ

รายละเอียด : พลังงานที่สร้างขึ้นมากในปัจจุบันเท่านั้น พลังงานนี้มันมีหน้าที่กำจัดกิเลสเสร็จ บุญก็หมดไปด้วย เสร็จหน้าที่แล้วไม่มีบุญอีก มันกำลังจะเป็นบุญก็คือเป็น ฌาน เป็นพลังงานไฟฟ้า พลังงานฌาน เผากิเลส เมื่อเผาหมดก็คือหมดบุญ บุญข้อ ๑ คือ ฌาน ๑ บุญข้อ ๒ คือ ฌาน ๒

บุญข้อ ๔ เป็นฉาน ๔ ทำเสร็จเป็นอุเบกขาแล้วบุญก็หายจ้อย ฉานเป็นปัญญา ปัญญาเป็นฉาน ก็เลยใช้ฉานเป็นพลังงาน เป็นฉาน ๑ ๒ ๓ ๔ โดยไม่ยากไม่ลำบากในฉานทั้ง ๔ แต่ บุญหายไป บุญหมด พระอรหันต์จึงเป็นผู้ที่หมดบุญ บุญหมด บุญอุปปาปปริกขีโน ยังดีที่มีพญชนะบาลีให้ยืนยันไม่เช่นนั้น อาตมาพูดเขาจะหักคออาตมาเลย

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

บุญ

รายละเอียด : บุญ คือ สิ่งไม่ตีมันเป็นอาวุธแต่มัน ต้องฆ่าสิ่งที่เป็นตัวร้ายคือฆ่ากิเลสอย่างเดียว บุญไม่ทำหน้าที่ อย่างอื่นเลยนอกจากฆ่ากิเลส มันต้องมีสิ่งนี้เกิดมาฆ่ากิเลส เป็นสิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้มนุษย์สามารถสร้างพลังงานบุญใน จิตใจตนเองสามารถมีประสิทธิภาพฆ่ากิเลสได้ บุญคือนักฆ่า แล้วมันไม่มีอะไรอื่นอีกด้วย บุญไม่ทำหน้าที่อย่างอื่นเลย นอกจากฆ่ากิเลสเสร็จจบก็เลิกหรือแม้แต่ฆ่าไม่ได้มันก็เลิก ในปัจจุบันทุกปัจจุบัน คือ เป็นพลังงานที่สร้างได้ยากมาก อุณหธาตุ มีพลังงานไปสลายไฟระคะ โทสะ โมหะได้ ผู้ที่ จะสร้างพลังงานบุญ ต้องทำฉานก่อน ฉานเผาเสร็จ บุญก็ สมบูรณ์ ฉานของพุทธไปนั่งหลับตาทำเอา ไม่มีฉานของพุทธ ต้องมีจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ คือ การชำระกิเลส ทำให้จิตในจิต ของตนล้างกิเลสได้ ทำให้เกิดบุญ กรรม กาย วาจา ใจ เป็น พฤติกรรมของจิต คือ ๑) รู้กิเลส ๒) ล้างกิเลสได้ ฆ่ากิเลสได้ ก็เป็นบุญ บุญทำในปัจจุบัน พอเสร็จก็ไม่ตกค้างที่ไหน บุญ หรือ ฉาน ก็ไม่ตกค้างที่ไหน แต่ฉานกับบุญมีประเด็นต่างกัน สำคัญมาก คือ องค์ประกอบ ที่ต้องมีการกริยาปฏิบัติประพฤติ เพื่อให้เกิดไฟฉานสลายกิเลสได้ เสร็จจบก็เรียกว่าบุญ ไฟฉาน กับบุญจึงเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ บุญเกิดต้องมีฉานร่วมด้วย และสำคัญอีกอย่างหนึ่งบุญคือต้องมีปัญญาเป็นความฉลาด ด้านโลกุตระไม่ใช่ความฉลาดแบบเนโก โลภีญ์ บุญต้องเป็น ความฉลาดระดับโลกุตระเท่านั้น ต้องมีไฟฉานทำให้บุญสลาย เสร็จไปเรียบร้อยแล้ว ถ้าบุญชำระกิเลสจบแล้วก็ยังไม่สำเร็จสักที ต้องกลับมาบุญอีกก็ไม่ใช่นิพพาน (รายการพุทธศาสนาตาม ภูมิ บ้านราช ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒)

คำอธิบาย : บุญ คือ วิบัติ, กุศล คือ สมบัติ (พ่อครู ๒๖.๗.๖๒)

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบาย รายการสำมะปีชั้วต ปฐมอ- อโศก วันจันทร์ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๙๙, คำบุญคือบาป หน้า ๑๑๓, คนคืออะไร? หน้า ๔๒๘, คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/ เราคิดอะไร ฉบับ ๒๘๖ หน้า ๔๙

บุญ

รายละเอียด : พลังงานที่ใช้ชำระกิเลส เป็นเครื่องมือฆ่า เป็นวิบัติ เป็นตัวทำความเสื่อมให้แก่กิเลส สันตาทันปุนาติ วิโสเทติ คือเครื่องชำระกิเลสจากจิตสันตทานให้หมดจด บุญไม่ได้มีการสะสม บุญไม่ได้เป็นสมบัติ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

บุญ

รายละเอียด : การทำ ทาน ที่ไม่เกิด บุญ ก็เพราะคน ผู้นั้น ทำใจในใจ (มนสิกรโตรี) ของตนเองไม่ถ่องแท้ เพราะมี การทำใจในใจของตน เป็นอย่างอื่นที่ไม่ กำจัดกิเลสหรือกำจัด บาป จึงไม่เป็น บุญ เลย ไม่ได้ บุญ นั้นเอง จะทำทานวัตถุ จะให้ กำลังแรงงาน จะให้ความรู้ ให้ความคิด ให้ความเห็น ถ้าทำ แล้วไม่เป็นการกำจัดกิเลสหรือกำจัดบาป ก็ล้วนไม่เป็น บุญ หรือไม่ได้บุญเลย บุญ ไม่ใช่ การได้ บุญ มีแต่ การเสีย ออก ไปๆๆ ต่างหาก บุญ ไม่ทำ สมบัติ เต็ดขาด บุญ มีแต่ทำ วิบัติ บุญ เสร็จหน้าที่แล้ว บุญ ก็ไม่มี บุญ คือ การลด-การทำให้หมด ไป จน สูญ แล้วก็ไม่มีอีก บุญ ไม่ใช่ การมีขึ้น-การได้อะไรมา ไม่มีได้ มีแต่เสีย บาปหรือกิเลส คือตัวการทำชั่วทำทุกข์ จึง ต้องกำจัดตัวนี้ไปให้สิ้นจากจิตใจ จึงจะมีแต่ดี และไม่มีทั้งทุกข์ ทั้งสุข เมื่อ บาปหรือกิเลส หมดจากจิตใจ พลังหรืออำนาจที่ เรียกว่า บุญ ก็เสร็จกิจ พลังงาน ที่คือ บุญ ก็หมดไป หายไปทันที

หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๓๖-๓๗

บุญ

รายละเอียด : คือ วิบัติ เพราะฉะนั้นผู้ที่ทำบุญทำแล้ว ทำใจในใจไม่มีสแปกโซ ไม่ให้มีจิตต่อภพชาติ ทำแล้วจบ ให้คือให้ กายให้ วชิให้ ก็จบตัด ไม่มีฉันไม่มีเธอ ไม่มีเขา ไม่มีเรา จบอย่างนี้คือ เป็นการทำความที่สูญภพ สูญชาติ เป็นการทำความที่ได้โลกุตระเต็มคือ ดับภพ ดับชาติ ดับบุญ ดับบาป หมดเลย ไม่มีบุญไม่มีบาป คำว่าบุญนี้จึงยิ่งใหญ่ มากเลย มันต่างจากกุศล

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

บุญ

รายละเอียด : คือองค์ประกอบที่ต้องมีการกริยาปฏิบัติ ประพฤติเพื่อให้เกิดไฟผานสลายกิเลสได้ เสร็จจบก็เรียกว่า บุญ ไฟผานกับบุญจึงเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ บุญเกิดต้องมีผานร่วมด้วย และสำคัญอีกอย่างหนึ่งบุญคือต้องมีปัญญา เป็นความฉลาดด้านโลกุตระไม่ใช่ความฉลาดแบบเนโก โลกีย์ บุญต้องเป็นความฉลาดระดับโลกุตระเท่านั้น ต้องมีไฟผาน ทำให้บุญสลายเสร็จไปเรียบร้อย ถ้าบุญชำระกิเลสจบแล้วก็ยังไม่สำเร็จสักที ต้องกลับมาบุญอีกก็ไม่ใช้ในพพาน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช สภาวะของวิชาจรณสัมปันโน วันศุกร์ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

บุญ

รายละเอียด : คือ เป็นพลังงานที่สร้างเพื่อทำลายกิเลส ถ้าทำลายกิเลสหมดจด บุญก็ไม่มี ไม่เกิดอีกเลย บุญมีหน้าที่ ทำร้ายบาป ในจิตของมนุษย์เท่านั้น เป็นพลังงานในปัจจุบัน ที่สร้างขึ้นมาเพื่อทำลาย กิเลสอาสวะ บาปไม่มี บุญไม่มีเป็น สุตยอดโลกุตระ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

บุญ

รายละเอียด : คือ การชำระกิเลสลงได้ นั่นคือ เผาไหม้ กิเลส ให้ละลดหมดสิ้นไปจากจิตจนกระทั่งสำเร็จเสร็จสิ้น เป็นจบกิจ แล้วความเป็นบุญ ก็จะไม่มีหรือไม่เกิดในคนผู้นั้นอีก คนสะสม บุญ ไม่ได้ บุญ ไม่ใช่ สมบัติ ที่จะสะสม แต่ บุญ เป็น พลังงานที่ทำวิบัติ คือทำความฉิบหายให้แก่กิเลสที่มีอยู่ในจิต สันดานให้หมดไปสิ้นเกลี้ยง เมื่อ บุญ ทำหน้าที่สำเร็จเสร็จลง บุญจะไม่มีในคนผู้นั้น หรือ บุญ ไม่มีเหลืออยู่ในคนผู้นั้นอีก เช่น อรหันต์ทุกองค์ คือ ผู้หมดสิ้นบุญสิ้นบาป (บุญญาปาปปริกขีโณ)

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๒๒

บุญ

รายละเอียด : เป็นอาวุธกำจัดกิเลส แต่ทางโน้นเขาไม่ได้สอนกับแบบนี้เขาก็จะยาก ถึงบอกว่าน่าสงสารที่สอนกัน แล้วเขาไม่เข้าใจว่า ไม่มีเครื่องมือประหารกิเลส คุณก็เข้าใจบุญ เป็นกุศลทั้งหมดเลย เครื่องประหารกิเลสคุณหายไปหมดเลย ศาสนาพุทธทุกวันนี้ แล้วคุณจะไปฆ่ากิเลสได้อย่างไร หาก

ไปเข้าใจบุญที่เป็นเครื่องมือประหารกิเลสกลายเป็นกุศลอีก ก็เท่ากับคุณไปจับโจร แล้วคุณก็เอาปืนเอามีดไปให้โจร คุณเอา อาวุธที่จะประหารโจรไปให้โจรอีก ก็เจ๊งสิ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

บุญ

รายละเอียด : บุญ คือ บุญญะ บุญเป็นคำของพระ พุทธเจ้า เป็นของศาสนาพุทธศาสนาเดียวแต่คนอื่นเอาไปใช้ ศาสนาอื่นก็เอาไปใช้จนกระทั่งนักบวชของเขาได้ชื่อว่านักบุญ ทั้งที่เขาไม่มีความรู้คำว่า บุญ คำว่า บุญ เป็นเรื่องลึกซึ้งสูงสุด เข้าใจไม่ได้ครบง่าย ๆ มันมีมิติสำคัญเยอะมากในคำว่าบุญ

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการวิถีอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

บุญ

รายละเอียด : บุญ คือ พลังงานชั้นโลกุตระอารยบุคคล เท่านั้นจึงจะสร้างพลังงานนี้ขึ้นในจิตของตนเองได้และเป็น แคนในปัจจุบันนี้เท่านั้น บุญ จึงไม่มีอยู่ในสถานที่ในบุคคล ใครจะได้บุญเป็นอันมาก หรือจะมีบุญเป็นอันมาก ก็เป็นการ ชำระกิเลสออกไป คือ สูญเสียส่วนของจิตที่เป็นอกุศลไปแท้ๆ และเป็นกันอยู่ในปัจจุบันนี้เท่านั้นจบกาลที่เป็นปัจจุบัน นั้นไปแล้ว ไม่มีบุญตกค้างอยู่ในที่ใดในบุคคลใด แม้ในจิตใด บุญไม่ใช่โลกีย์ธรรม เป็นโลกุตระธรรม จึงยากที่ใครๆ จะเข้าใจบุญ ได้ง่าย ๆ เพราะไม่ใช่เรื่องตื้นๆ ผู้ยังมีแต่ภูมิโลกีย์ธรรมเต็มรูป จึงไม่สามารถรู้จักบุญ

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

บุญกิริยาวัตถุ ๑๐

รายละเอียด : คือ เรื่องของการทำบุญ (เครื่องชำระ กิเลส) ๑๐ วิธี ๑. ทานมัย (ชำระกิเลสด้วยการให้ - การสละ ออก, บุญสำเร็จด้วยการให้ - การสละออก) ๒. สีลมัย (ชำระ กิเลสด้วยการชำระล้างกิเลสออก, บุญสำเร็จด้วยการชำระล้าง กิเลสออก) ๓. ภาวนามัย (ชำระกิเลสด้วยการทำผลเจริญให้จิต ทำบุญให้เกิดผลเจริญ, บุญสำเร็จด้วยการทำผลเจริญให้จิต) ๔. อปจายนมัย (ชำระกิเลสด้วยการอ่อนน้อม, บุญสำเร็จด้วยการ อ่อนน้อม) ๕. เวยยาวัจจมัย (ชำระกิเลสด้วยการช่วยชวนชวาย เอาภาระการทำงาน, บุญสำเร็จด้วยการช่วยชวนชวาย เอาภาระ

การทำงาน) ๖. ปัตติทานมัย (ชำระกิเลสด้วยการให้ที่เป็นส่วนแห่งบุญให้ผลแก่กัน ยิ่งขึ้นๆ เป็นการแบ่งส่วนแห่งความดีให้แก่ผู้อื่น) ๗. ปัตตานุโมทนา มัย (ชำระกิเลสด้วยการยินดีที่ได้ชำระกิเลส หรือได้บุญแล้ว แม้ผู้อื่นกระทำ, บุญสำเร็จด้วยการยินดี ที่ได้ชำระกิเลสหรือได้บุญแล้ว แม้ผู้อื่นกระทำ) ๘. ธัมมัสสวนมัย (ชำระกิเลสด้วยการฟังธรรม, บุญสำเร็จด้วยการฟังธรรม) ๙. ธัมมเทศนามัย (ชำระกิเลสด้วยการแสดงธรรม, บุญสำเร็จด้วยการแสดงธรรม) ๑๐. ทิฏฐชุกัมม (ชำระกิเลสด้วยการทำความเห็นให้ถูกต้อง, การทำความเห็นให้ถูกต้อง)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ สังคหิสูตร ข้อ ๒๒๘, อรรถกถาแปลเล่ม ๑๖ สังคหิสูตร หน้า ๓๑๒, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตถิก

บุญคือฆ่ากิเลส และไม่ได้ฆ่าอย่างอื่นด้วย

รายละเอียด : วิชาของแต่ละคนแตกต่างกันไป เป็นคนที่ตั้งใจทำไปเถอะมันจะได้ถ้วนเต็มไปเอง ทำดียังไม่ได้ดีก็ทำดียังไม่มากพอ ไม่เสียหลายหรอกแม้แต่เป็นกุศลแต่ยังคงต้องทำให้เป็นบุญด้วย หมายความว่าทั้งดีและทำให้กิเลสลดชัดเจนนะ บุญคือสามารถจะทำให้กิเลสในจิตให้มันลดได้เรียกว่าบุญ กุศลนั้นคือดีเป็นโลกีย์ก็เป็นกุศล โลกุตระก็เป็นกุศล ส่วนบุญนั้นทำการละกิเลสแล้วไม่ได้สะสม ไม่เป็นสมบัติ มีแต่วิบัติทำเดียว คือฆ่ากิเลส และไม่ได้ฆ่าอย่างอื่นด้วย ไม่ทำผิดพลาดด้วย การทำผิดพลาดคือทำบุญไม่สมบูรณ์ก็เป็นวิชา แต่ถ้าทำให้ชัดเจนก็ตัดกิเลสได้ ฆ่ากิเลสได้ อำนาจที่ฆ่ากิเลสได้เรียกว่าบุญ มันไม่ใช่จะรู้กันได้ง่ายๆ คำว่าบุญนี้ คำว่าบุญนี้ อธิบายยังไม่หมดนะยังมีนัยยะที่ลึกซึ้งอีกมากมาย นี่ก็กำลังเขียนหนังสือรวมเปิดยุคบุญนิยม ยังไม่เสร็จ แก๊ไขแล้ว แก๊ไขอีก ตอนนี้น่าจะได้หนังสือสองเล่ม หนังสือเป็นไอ้ใบเสียงดัง ยังมีประโยชน์อยู่

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

บุญคือนักฆ่าตัวประหารกิเลส

รายละเอียด : คุณธรรมอันนี้เข้าไปสะสมเป็นบุญ คือพลังงานที่ทำนั้นเป็นพลังงานผาน ๑ ๒ ๓ ๔ พลังงานผาน คือ อุณหธาตุ ทำงานเผากิเลส เผาตัวเป็นโทษภัยของจิตเจตสิกต่างๆ ตัวไหนก็แล้วแต่ที่เราตั้ง คีล แล้วจัดการมันเผามันๆ (เตี้ยวกก็ได้กินมัน) เพราะฉะนั้นผานเผา เป็นผลสำเร็จเรียกว่า

เป็นบุญ บุญนี้เกิดตามหลังผาน ผานคือพลังงานที่เผา ผาน ๑ ๒ ๓ ๔ เผาเสร็จเรียกว่าบุญญะ ถึงเรียกว่านักฆ่า ตัวประหารตัวเพชฌฆาต เป็นตัวประหารให้คอขาด ตายเสร็จจบหมดสิ้นชีวิตอย่างถาวร เพราะฉะนั้นตัว บุญ จึงทำงานฆ่ากิเลส เป็นตัวจบแล้วก็ไม่มีตัวตนแสดงตัวอีก ซึ่งอาตมาขยายความไม่รู้จักที่แล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

บุญคือเครื่องชำระกิเลสจากจิตสันดานให้หมดจด

รายละเอียด : คำจำกัดความของคำว่าบุญคือ สันดานังปุนาติ วิโสเทติ บุญคือเครื่องชำระกิเลสจากจิตสันดานให้หมดจด บุญไม่ได้มีการสะสม บุญไม่ได้เป็นสมบัติ บุญนั้นสะสมไม่ได้ ใครจะบังอาจไปสะสมบุญ ไม่ได้เลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช จรณะวิชาที่พาเป็นคนจนอยู่เหนือคนรวย วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

บุญคู่กับปัญญาที่แหลมคม

รายละเอียด : อาตมาว่าถ้าฤทธิ์แรงของโควิดยังอยู่ สงครามโลกยังไม่เกิดหรือเพราะ โควิดมัน แหม่นในสิ่งที่จะทำลาย คล้ายบุญที่จะทำลายเฉพาะกิเลสไม่ overlap ไม่ทำลายสิ่งอื่นเลย บุญคู่กับปัญญาที่แหลมคม จะชัดแหม่น ก็จะได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

บุญญาวุธ

รายละเอียด : อาวุธอันเป็นบุญของชาวโคก ๗ ระดับ ๑. อาหารมังสวิรัต ๒. ตลาดอารยะ ๓. กลกิธรรมไร้สารพิษ ๔. สุขภาพบุญนิยม ๕. การศึกษาบุญนิยม ๖. การสื่อสารบุญนิยม ๗. การเมืองบุญนิยม

หนังสืออ้างอิง : สรรคาสร้างคน

บุญต่างกับกุศล

รายละเอียด : ผู้ที่ทำบุญถูกต้องของความเป็นพุทธ ทุกวันนี้หาไม่ได้เลย แต่ทุกวันนี้เข้าใจบุญว่าคือกุศล กุศลคือสมบัติสะสมอาศัยไว้ดี พระพุทธเจ้าบอกว่าเราไม่สันโดษในกุศล เราหมดบุญ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

บุญนี่คือเครื่องประหารตัวตน – บุญส่งให้คนตายไม่ได้

บุญนี่คือเครื่องประหารตัวตน

รายละเอียด : ประหารของๆ ตน คุณยังไม่มีนะ แต่บุญจะฆ่าคุณประหารคุณ โทษนะบุญนี้ นักฆ่ามือหนึ่ง เป็นนักฆ่าตัวตน นักฆ่าของๆ ตน นักฆ่ากิเลสโลภโกรธหลง พังแล้วรู้สึกว่าจะประหลาดใหม่ พวกคุณก็คงจะไม่ประหลาดแต่ มันเป็นเรื่องใหม่ จริง ใช้พยัญชนะคำว่าบุญ เดี่ยวจะได้เทศน์เรื่องทานที่ไม่มีบุญ หรือรักษาศีลที่ไม่ได้บุญ ก็มีทานกับศีลเป็นตัวภาคปฏิบัติที่ยิ่งใหญ่ ทำทานถือศีลก็มีแบบที่เป็นบาปก็ได้ ต้องเอาที่สภาวะเป็นหลัก

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช ทานและบุญที่ฆ่าตัวตนและของๆ ตน วันอาทิตย์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

บุญบาปกับสัตว์

รายละเอียด : ทำบุญแต่ได้บาป ๕ ลำดับ (ย่อมประสบบาป มิใช่บุญ) ๑. ผู้หนึ่งกล่าวอย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลายจงไปนำสัตว์ชื่อโน้นมา (อุทิส, อุทิสสะ คือ เจาะจงมุ่งหมายไปที่สัตว์ชื่อนั้น) ๒. สัตว์นั้นเมื่อถูกเขาผูกคอตานมา ย่อมได้เสวยทุกข์โทมนัส ๓. ผู้หนึ่งพูดอย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลายจงไปฆ่าสัตว์นี้ ๔. สัตว์นั้น เมื่อกำลังถูกเขาฆ่าย่อมเสวยทุกข์โทมนัส ๕. ผู้หนึ่งยังตลาคตและสาวกตลาคต ให้นินทาไปด้วยเนื้อ ย่อมประสบบาปมิใช่บุญเป็นอันมาก (ตลาคต วา ตลาคตสาวก วา อุทิสส ปาณ อารภติ โส อิมหิ ปญฺหิ ฐาเนหิ พหุ อปฺปญฺญํ ปสวตฺตติ) ทำบุญแต่ได้บาป ๕ ลำดับ (ย่อมประสบบาป มิใช่บุญ) ๑) ผู้หนึ่งกล่าวอย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลายจงไปนำสัตว์ชื่อโน้นมา (อุทิส, อุทิสสะ คือ เจาะจงมุ่งหมายไปที่สัตว์ชื่อนั้น) ๒) สัตว์นั้นเมื่อถูกเขาผูกคอตานมา ย่อมได้เสวยทุกข์โทมนัส ๓) ผู้หนึ่งพูดอย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลายจงไปฆ่าสัตว์นี้ ๔) สัตว์นั้น เมื่อกำลังถูกเขาฆ่าย่อมเสวยทุกข์โทมนัส ๕) ผู้หนึ่งยังตลาคตและสาวกตลาคต ให้นินทาไปด้วยเนื้อ ย่อมประสบบาปมิใช่บุญเป็นอันมาก (ตลาคต วา ตลาคตสาวก วา อุทิสส ปาณ อารภติ โส อิมหิ ปญฺหิ ฐาเนหิ พหุ อปฺปญฺญํ ปสวตฺตติ) ชิวกสูตร เล่ม ๑๓ ข้อ ๖๐ คนสังฆวิบากมากกว่าคนฆ่าเพราะคุณเป็นนาย ดีไม่ดีให้ค่าจ้างเป็นเนื้อนิดหน่อยแก่คนฆ่า แต่นอกนั้นของคนสังฆบาปจึงเพิ่มเติมมากขึ้น ข้อที่ ๕ นี้ดูเบา แต่หนัก สัตว์ตายแล้วเอาสัตว์ไปทำอาหาร อาหารอย่างประณีตเยี่ยมเลย ประดูแต่งหลอก มาประเคนพระพุทธเจ้าและสาวกเพื่อให้ท่านยินดี เป็นกับปิยะ จะมาลากภิกษุสาวกพระพุทธเจ้าตึงลงไปติดอาหารอย่างนี้ด้วย คุณปรารถนาเจตนาดีหรือเจตนาร้าย คุณนึกว่า

เจตนาดีอยากให้ติดอาหารเนื้อสัตว์นะ เนื้อสดก็ไม่เอาแต่ปรุงแต่งมาให้ติด จริงๆ แล้วเป็นอกกับปิยะไม่ควรเลย บาปแล้วคนสังฆวิบากมากกว่าคนฆ่าเพราะคุณเป็นนาย ดีไม่ดีให้ค่าจ้างเป็นเนื้อนิดหน่อยแก่คนฆ่า แต่นอกนั้นของคนสังฆบาปจึงเพิ่มเติมมากขึ้น ข้อที่ ๕ นี้ดูเบา แต่หนัก สัตว์ตายแล้วเอาสัตว์ไปทำอาหาร อาหารอย่างประณีตเยี่ยมเลย ประดูแต่งหลอก มาประเคนพระพุทธเจ้าและสาวกเพื่อให้ท่านยินดี เป็นกับปิยะ จะมาลากภิกษุสาวกพระพุทธเจ้าตึงลงไปติดอาหารอย่างนี้ด้วย คุณปรารถนาเจตนาดีหรือเจตนาร้าย คุณนึกว่าเจตนาดีอยากให้ติดอาหารเนื้อสัตว์นะ เนื้อสดก็ไม่เอาแต่ปรุงแต่งมาให้ติด จริงๆ แล้วเป็นอกกับปิยะไม่ควรเลย บาปแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : ชิวกสูตร เล่ม ๑๓ ข้อ ๖๐

บุญมีเพียงภาวะ ๑ ทำหน้าที่เสร็จแล้วหายไป

รายละเอียด : เช่น บาป กับบุญ พอคุณมีบาปก็ต้องมีบุญ ก็บอกว่าไม่มีบุญแล้วก็ต้องไปมีบาปวนเวียนอยู่แค่นั้นเลยไม่รู้ว่าคุณบุญนี่ไม่มีที่จะไปบาปอีก บุญมีหน้าที่ฆ่าบาปอย่างเดียวแล้วก็จบหมดเรื่อง บุญจะไม่วนไปมีบาปอีกเลยบุญเป็น one way traffic มีเดินหน้า หน้าที่เดียวทำงานฆ่ากิเลส ทำเดียวแล้วไม่เหลือเชื้อไม่เหลือเศษอะไรอยู่อีกเลยทำหน้าที่นั้นเสร็จแล้วก็หายไปเลย ผู้ที่ไม่รู้ความจริงอันนี้ก็เลยแปลคำว่าบุญด้วยความรู้ของเขา ว่าบุญคือความหมายของสภาวะโลกียะทวะ มีสอง แท้จริงแล้วบุญมีเพียงภาวะ ๑ ทำหน้าที่เสร็จแล้วหายไปเลยศูนย์ บุญเกิดในปัจจุบัน บุญเป็นพลังงานที่ผู้ที่สามารถนำพลังงานจิตให้เป็นพลังงาน ฌาน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

บุญส่งให้คนตายไม่ได้

รายละเอียด : ตอบ ไม่ได้ บุญไม่ได้ส่งให้คนตาย บุญคำนี้ในภาษาของศาสนาพุทธ แปลว่าเครื่องชำระกิเลส ที่เติมหน้าตัดมาให้ความหมายเปรียบเทียบไว้กับกิโยตินไว้ตัดคอคนหรือเครื่องประหารหัวสุนัขที่เอาไว้ตัดหัวคนของเปาปู้จิ้น มันคือเครื่องมือฆ่าคน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓

บุญเป็นนักฆ่าพลังงานฉานเป็นอาวุธ

รายละเอียด : ไม่ต้องเปรียบเทียบ มันเป็นอย่างนั้นเลยอย่างที่คุณพูด บุญ เป็นนักฆ่าใช้พลังงานฉานเป็นอาวุธฆ่าพลังงานโลภะโทสะโมหะ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓

บุญเป็นพลังงาน

รายละเอียด : พลังงานที่กำจัดกิเลสได้นั้นแหละบุญ กำจัดชนิดไหนก็มีส่วนแห่งบุญ กำจัดหมดสิ้นอาสวะแล้วก็หมดบุญ พระพุทธเจ้าหรือพระอรหันต์ทุกองค์เป็นผู้สิ้นบุญสิ้นบาป ผู้ใดไม่เข้าใจความหมายและสภาวะจริงของบุญ คนก็จะยิ่งอยากได้บุญ หาบุญมาใส่ตัว คนนั้นเป็นคนงมงายไม่รู้เรื่อง บุญเป็นเครื่องมือฆ่าแล้วเอามาไว้ทำไม ไม่ได้ฆ่าอะไร นอกจากฆ่ากิเลสแก่ตัวเอง แสดงว่าตนเองมีกิเลสอยู่ จึงเอาเครื่องมือฆ่ามาไว้กับตัว ถ้าหากทำถูกวิธี กิเลสนั้นก็มาอยู่ในตัวคุณอีกแล้ว บุญมีลักษณะจริงที่ทำหน้าที่เสร็จแล้ว ก็จบกิจไม่มีอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

บุญเป็นพลังงานชำระกิเลส

รายละเอียด : บุญเป็นพลังงานที่ไม่หมุนเวียน เป็นพลังงานที่ใช้ชำระกิเลสในทุกปัจจุบันเท่านั้น ทำลายกิเลสหมดจดแล้วไม่มีบาปให้ทำอีกบุญก็จะไม่มีเลยเรียกว่าสิ้นบุญสิ้นบาป คำว่า อปัญญาภิสังขาร คนที่ไม่มีภาวะสังขารมโลภุตรธรรมจะไปแปลอปัญญาภิสังขารว่าสังขารเป็นบาปอีก คนที่ไปแปลอย่างนั้นก็รู้แล้วว่าเขายังไม่มีสภาวะโลภุตรธรรม ถ้าหากว่าต้องวนเวียนเป็นบาปอีกก็จะไม่มีกิเลสสูญนิพพาน ไม่มีเลย บุญมีหน้าที่ตัดกิเลสอย่างเด็ดขาดกิเลสแล้วจบ จึงมีการสิ้นบุญสิ้นบาป พระพุทธเจ้าบอกว่าเราเป็นผู้ที่สิ้นบุญสิ้นบาปแล้ว ท่านได้ตรัสพยัญชนะอย่างนี้เลย แม้แต่พระอรหันต์พระโมหราชว่า อาตมาสิ้นบุญสิ้นบาปแล้ว (ปุญญาปบาปริกขีโณ) คนที่เข้าใจสภาวะธรรมถึงขั้นสิ้นบุญสิ้นบาปแล้วไม่ได้ก็ยังไม่ใช่อรหัตตผล ไม่รู้จักนิพพาน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต สันตอศอก วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

บุญเป็นอาวุธฆ่ากิเลส

รายละเอียด : บุญ ไม่ใช่สิ่งที่คนควรจะมีเพราะว่าเป็น

อาวุธที่ฆ่ากิเลส อาตมาก็ไม่รู้จะอย่างไรเพราะว่าศาสนาพุทธนั้นได้ผิดเพี้ยนไปจนเสื่อม จึงต้องพูดอย่างหนักหน่วงและยาก เปิดคอลัมน์หนังสือเราคิดอะไร ชื่อ เปิดยุคบุญนิยม จนกระทั่งหนังสือปิดไปแล้ว ก็กำลังจะรวมเล่มคอลัมน์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

บุญแบบสัมมาทิฐิ

รายละเอียด : บุญเกิดได้เพราะคุณมีฉาน ฉานเป็นพลังงานไฟ พลังงานอุณหภูมิต่ำ พลังงานทำลายไฟ รากะโทสะโมหะ ซึ่งก็เป็นของร้อน ฉานก็เป็นของร้อนยิ่งกว่า ทำลายรากะ โทสะ โมหะได้ ทำลายได้ก็เป็นบุญ บุญเป็นตัวจบของกิเลส รากะ โทสะ โมหะ หมดแล้วก็ อปัญญาภิสังขาร จากนั้นก็ต้องปรุงแต่งมีกรรมกิริยาทำงานอยู่ก็ทำงานสั่งสมเป็นความตั้งมั่นไม่หวั่นไหว เป็นอเนกชาภิสังขาร

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

บุญไม่มีอดีต ไม่มีอนาคต บุญเป็นปัจจุบันเท่านั้น

รายละเอียด : บุญนี้ภาษาคำว่า ปุญญะ ระบุถึงสภาวะธรรมที่อาตมาอธิบายยังขยายความยากมากเลยที่จะเข้าใจตรงนี้ให้ถ้วนรอบ บุญไม่มีอดีต บุญไม่มีอนาคต บุญเป็นปัจจุบันเท่านั้น กรรมที่เป็นปัจจุบันคือบุญ แล้วก็ปัจจุบันที่เล็กที่สุด สั้นที่สุด น้อยที่สุด จึกเดียวกับจบแล้วบุญ บุญนี้คือ พลังงานจิตที่ตัดขาดกิเลสได้ ชำระกิเลสได้ บุญต่อเนื่องจากฉาน

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

บุญไม่มีใครขอใครได้ บุญไม่มีใครแจกใครได้

รายละเอียด : บุญไม่มีใครขอใครได้ บุญไม่มีใครแจกใครได้ บุญเป็นอาการของพลังงานจิตผู้ที่ทำให้เกิดพลังงานที่มันสามารถกำจัดกิเลสได้ ขณะที่ทำให้พลังงานจิตรู้จักกิเลสแล้วก็ชำระกิเลสลงไป กิเลสก็จางคลายลงไปเรื่อยๆ กิเลสจางคลายลงไปเรื่อยๆ นี้เรียกว่า ฉาน พอกำจัดกิเลสลงไปเรื่อยๆ ได้เท่าไรก็ได้ก็เรียกว่าได้ส่วนบุญ ได้ส่วนที่ถูกชำระได้กำจัดไปเท่านั้นเท่านั้นเรียกว่า ปุญญาภาคิยา ได้ส่วนแห่งบุญที่ได้กำจัดกิเลสไป หากกำจัดกิเลสได้หมดสิ้นในเรื่องนี้เรื่องนั้นก็บุญ การชำระกิเลสด้วย ฉาน สำเร็จผลจบเรียกว่า บุญ เป็นผู้ที่ทำบุญจบเป็นผู้ที่ทำบุญสำเร็จ เป็นผู้ที่ทำบุญได้จริงนี่คือนิยามคำว่า บุญ ทุกวันนี้เข้าใจคำว่าบุญหมายถึงเรื่องกุศล

บุญไม่มีใครขอใครได้ฯ - บ้านในราชธานีอโศก

หมายถึงเรื่องสมบัติ หมายถึงคุณงามความดีที่เราได้ทำคุณงามความดีแล้วก็ได้เป็นสมบัติเป็นกุศล เพื่อที่จะให้เป็นเครื่องอาศัยในชีวิตในวิบาก ของอัฐภาพซึ่งมันไม่ใช่ บุญคือชื่อของพลังงาน ที่ทำหน้าที่กำจัดกิเลส เสร็จ เรียกว่าบุญ ต่อจากฉาน

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้ออื้อออนไลน์ วันจันทร์ที่

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

บุพเพกตเหตุวาทะ

รายละเอียด : คือ ลัทธิที่มีการยึดถือว่า ทุกคนมีวิบากกรรมเก่า มีสิ่งเก่าที่ได้กระทำไว้แล้วเป็นเหตุ เมื่อมีเหตุอย่างนี้แล้ว ก็ต้องเป็นไปตามนี้ ตายแบบนี้ อายุเท่านี้ แก่ไขไม่ได้

หนังสืออ้างอิง : สังขะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๗๒

บุพเพนิวาสานุสติญาณ

รายละเอียด : ๑. การระลึกย้อนไปเพื่อรู้ว่าแต่ปางก่อนๆ ที่เราจะเกิดมาเป็นคน เป็นร่าง เป็นกาย เป็นแท่งนี้ ก่อนหน้านั้น เราได้เกิดมาเป็นร่าง มีกายเป็นอะไร (ก็เท่านั้น ไม่มีประโยชน์ทางธรรมอันเป็นที่สุดได้เลย)... ๒. การระลึกได้ หยั่งย้อนไปได้ ไกลๆ ช้ำมชาติ ช้ำมภพ ช้ำมช่วงชีวิต ช้ำมร่างกายชั้นนี้ไปได้มากๆ ชีวิต ๓. การระลึกย้อนทวนอดีตมา รู้ มาเห็น มาเข้าใจ ๔. ญาณระลึกชาติเก่าก่อนได้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๗๙-๑๘๐, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๕๙

บุชาไฟ

รายละเอียด : จุดไฟเป็นสื่อบูชากัน แล้วก็อ้อนวอน ร้องขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ลดบันดาล

หนังสืออ้างอิง : ป่ากับพุทธศาสนา หน้า ๕๒

บ้าน วัด โรงเรียน เป็นเรื่องลึกซึ้งยิ่งใหญ่อ

รายละเอียด : ที่นี่ก็มีผู้ที่มีความบริสุทธิ์ด้วยอาชีพ ก็จะมารวมกันอยู่เป็น บวร บ้าน วัด โรงเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่ลึกซึ้ง

ยิ่งใหญ่ ทางด้านสำนัก องค์กรหลายๆ ที่เขาก็พยายามจะทำ บ้าน วัด โรงเรียนเหมือนกัน แม้แต่ต่างประเทศ ก็เข้าใจบ้าน วัด โรงเรียนพยายามจะทำ ไม่ง่าย ในนัยยะลึกซึ้งละเอียด มันจะต้องมีแกนของธรรมะเป็นหลัก บ้านหมายถึงสังคมส่วนรวม ที่เป็นเสนาสนะสัปปายะ บุคคลสัปปายะ อาหารสัปปายะ ธรรมะสัปปายะ นั่นคือคำว่าบ้าน มีสถานที่ที่มีบุคคลเหมือนอย่างนี้สถานที่ของราชธานีอโศก เป็นต้น แล้วก็ยังมีบุคลากร มีบุคคล มีสมาชิกอยู่อย่างนี้ แล้วก็เครื่องอาศัยอาหารคือเครื่องอาศัย เป็นอาหาร ๔ จนเป็นเครื่องอาศัยที่เป็นวัตถุ วัตถุภายนอกอื่นๆ สมบัติต่างๆ อาศัย ซึ่งเราก็จะเห็นว่า พวกเราเข้าใจ ว่าจริงๆ แล้วมันไม่สำคัญเท่าไร อาหารที่เรา กินใช้

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

บ้านในราชธานีอโศก

รายละเอียด : ส่วนมากจะมาสร้างบ้านเรือน แต่บ้านสร้างแล้วคนก็ไม่เข้ามาอยู่ ควรจะมาอยู่ให้อบอุ่นให้เกิดสังคมอบอุ่น อ้อ มีคนอยู่อย่างอบอุ่นสนุกสนาน ให้เป็นตัวอย่างของพฤติกรรมสังคม อย่างว่าแต่สร้างบ้านหลังเล็กเลย หลายคนสร้างบ้านใหญ่โตมโหฬาร เราไม่อยากให้สร้างบ้านใหญ่โตเท่าไรหรือหาก แต่กิเลสประจำตัวก็บอกว่าฉันมีเงิน ขอแข่งเอาไว้ใครไม่มีเงินแล้วไปกู้หนี้ยืมสินเข้ามาไปสร้างใหญ่โต ไปกู้หนี้ยืมสินมาทรมานตัวเองทำไม เอาเถอะ คุณมีเงินทองของคุณ บ้างจะสร้างใหญ่โตก็แล้วไป แต่ให้เอื้อเฟื้อคนอื่นนะ ใหญ่โตแล้วอยู่กันอย่างหลวมหลวมไม่ดี ให้คนอื่นอาศัยอยู่ด้วยก็ดี สร้างใหญ่โตแล้วกินที่เปล่าๆ ไม่เผื่อแผ่คนอื่นไม่ดี จะติดแอร์ที่บ้านก็อย่าเพิ่งเลย ที่นี่หมู่บ้านคนจนไม่ใช่หมู่บ้านคนรวย อย่าเพิ่งติดแอร์หรือรถสบายที่นี้ สบายเย็น ดีเป็นคำถามที่จะได้รู้กัน ที่จริงด้วยปัจจุบันปัญญาสำนึกขณะมันก็น่าจะพอรู้อยู่แล้วไปเอาแต่ถามเผื่อคนอื่นบ้างก็ว่าไป

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

ป (บุคคล)

รายละเอียด : สิ่งที่เกิดแรก นำมาก่อน
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๓๙

ปกิณกทุข

รายละเอียด : ๑. ทุขจร คือ โศก ปริเทวะ ทุขทโมนัส อุปายาส พรากจากคนหรือสิ่งอันเป็นที่รัก เป็นต้น
๒. ทุขจรแห่งกิเลส คือ โศกะ ปริเทวะ ทุข ทโมนัส อุปายาส

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๙, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๑๓

ปชหติ

รายละเอียด : ละ
หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๗

ปชานนาติ

รายละเอียด : รู้ชัด, ค้นพบ, หยั่งรู้, เห็นความแตกต่างตามความเป็นจริง

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๒๙

ปฎิ

รายละเอียด : ๑. มักยกยกย้อน มันทวนกลับไป ไกลกลับมา ๒. ทวน, กลับกัน, ตอบ, เฉพาะ, มุ่งยัง, ตรงกันข้าม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๔๙, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๙

ปฏิโกสนา

รายละเอียด : หมายความว่าฟังได้ที่เขายึดถืออย่างนี้ก็มีสิทธิ์ที่จะประท้วง แแย้งอย่างแรงๆ ตรงๆ แแย้งเต็มที่ได้ ปฏิโกสนา ในนานาสังวาส มีวินัยให้ค้านแแย้งแรงๆ ได้เลย ท่านไม่ได้ห้าม แแย้งแรงๆ ได้แต่อย่าให้ผิด ใครก็ต้องเชื่อว่าที่ตนแแย้งไปจะถูก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปฏิโกสนา

รายละเอียด : คือ พระพุทธเจ้าให้ตำหนิอย่างแรงได้ ท้วงอย่างแรงได้ดังๆ ได้ ว่ามากๆ หนักๆ ได้ อย่างสมณะ โภธิกรัษฏ์ว่าตัวท่านเองพูดตำหนิแรง คนก็เลยหาว่าไปว่าเขาไปเรื่อยๆ แต่คือการตำหนิสิ่งผิด เพราะเขามาทำลายศาสนา ท่านก็ต้องตำหนิแรง คนข้างนอกไม่ค่อยเข้าใจ เกิดมาในชาตินี้ เห็นศาสนาถูกทำลาย ถูกทำให้ผิดเพี้ยนเอาไปบู๊บู๊ยำ เอาไปค้าขาย เอาธรรมะพระพุทธเจ้าไปทำยิ่งกว่า คือเอาธรรมะไปทำมาหากิน เทียบเคียง คือ มันเลวร้าย สำหรับผู้ที่ใช้ธรรมะพระพุทธเจ้าหากิน แล้วหากินอย่างไม่ประมาณทำและทะเลาะอย่างไรก็เอา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปฏิคคณ

รายละเอียด : รับเอา
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๐

ปฏิคาหก

รายละเอียด : ผู้รับ
หนังสืออ้างอิง : ปากับพุทธศาสนา หน้า ๙๒

ปฏิขัมผัส, ปฏิขัมผัสโส

รายละเอียด : ๑. การกระทบใจเพราะสัมผัส ๒. สัมผัส แล้วหลงไปสับสนปลายข้างไม่ชอบใจ ๓. การสัมผัสโดยการกระทบ, สัมผัสด้วยการกระทบ ๔. สัมผัสกัน

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๐, ๑๖๒, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๕๗, ๒๗๕, รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร เล่ม ๒ หน้า ๑๓

ปฏิขัมผัสโส

รายละเอียด : มีการกระทบสัมผัส แล้วหากไม่มีชื่อสภาวะนั้นก็รู้แต่สภาวะ แต่ถ้าตั้งชื่อผู้รู้ ผู้ศึกษาตั้งไว้ เป็นทุกข์ เป็นสุข มันมีเหตุก็ได้ล้างเหตุ หมดทุกข์ก็หมดสุขด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

ปฏิมะ

รายละเอียด : ๑. ความไม่สนใจเต็มที่ เสพสมบมิสม ยังไม่เต็มยั้งไม่อ้อมถึงใจ ๒. เวทนาไปในข้างไม่ชอบใจ ๓. อาการของความขัดเคือง ความขื่นเคียด ความขัดใจ ความกระทบใจ แล้วไม่พอใจ ๔. ความขื่นเคียด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๖, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๘๘, ๕๐๐, สมานิปุทธ หน้า ๒๔๔

ปฏิจสมุบบาท คือ ทฤษฎีระบบสมัยใหม่

รายละเอียด : ท่านได้แจ้งเหตุปัจจัยปฏิจสมุบบาท ตลอดสาย ข้อ ๕๘ ไส้เหตุปัจจัยของขรามรณะคือ ภพชาติ ขรา มรณะ หยดไว้ที่เวทนา แล้วสรุปไว้ว่า เหตุ นิทาน สมุทัย ปัจจัย แห่งต้นเหตุ คือ เวทนานั่นเอง เหตุ นิทาน สมุทัย ปัจจัย ในความรู้สมัยใหม่เรียกว่า system analysis มี input process output outcome กับ impact เหตุคือ input นิทานคือ process ออกมาเป็น output สมุทัย เป็น outcome คือ สมุทัยปัจจัย แล้วมีผลคือ impact ความรู้ของพระพุทธเจ้า มีมาก่อนกว่า ๒,๕๐๐ ปีมาแล้ว ในอันนั้นก็หมายความว่า เพราะ เวทนาดับไป ต้นเหตุจะพึงปรากฏได้ไหม? ก็ชี้ให้เห็นว่าจะดับต้นเหตุต้องดับที่เวทนา คนที่ไม่มีผัสสะ ไม่มีเวทนาปฏิบัติ จะมีต้นเหตุที่โหนมาให้ปฏิบัติ มีแต่ต้นเหตุปลอมๆ นั่งหลับตา แล้วเป็นต้นเหตุในความจำ ไม่ใช่ต้นเหตุจริง เป็นการเพ้อฝันเอาอดีตมาคิดเอาอนาคตมาคิด ก็ปั้นได้ อุปาทานได้ในภพจะคิด เอาอย่างไรก็ได้ จะปั้นเป็นนางงาม จะเป็นผู้ร้าย จะเป็นพระเอก ก็อยู่ในความคิด ไปทำทำไม่เสียเวลา คนไม่รู้ก็เสียเวลาไป ข้อ ๕๙ เพราะอาศัยเวทนาจึงเกิดต้นเหตุ จึงเกิดการแสวงหา ไปถึงเกิดเรื่องในการป้องกันแล้วสรุปว่า เหตุ นิทาน สมุทัย ปัจจัยแห่งการแสวงหาคือ ต้นเหตุ ต้องมาจับตัวใจได้คือต้นเหตุ นั้นเอง ข้อนี้แสดงความเกิดของ ต้นเหตุ (กามต้นเหตุ ภวต้นเหตุ วิภวต้นเหตุ) ดับต้นเหตุได้การแสวงหาก็ไม่เกิด การถือมึดถือไม่ ทัะเลาะกันก็ไม่มี ต้องดับเวทนาในส่วนที่เป็นต้นเหตุ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

ปฏิจสมุบบาท

รายละเอียด : ปฏิจสมุบบาท คือ การเริ่มต้นที่อวิชชา คนสัมผัสแล้วก็สังขารทั้งนั้น แล้วไม่รู้ว่ามันมีสังขาร ๓ กาย วิจิ มโน แล้วให้เรียนรู้ สังขาร มันมีอะไรปรุงแต่ง เป็นอนุสสุตเหตุ คือ กิเลส หรือเรียกว่า ต้นเหตุ เรียกอุปาทานก็ได้ ก็จับอาการ

ต้นเหตุให้ได้เป็น กายกสิ เป็นสิ่งปรุงแต่ง เป็นกิเลส เป็นตัว โทษภัย ตัวสำคัญที่ต้องจัดการหากจับอาการกายกสิไม่ได้ ก็ไม่ได้เรียนรู้ ตัวเหตุที่ต้องกำจัด สัมผัสแล้วพยายาม แยกให้ออก ตัวเหตุคือ ตัวกิเลสมันมาผสมรวมในการปรุงแต่ง เช่น เราสัมผัส แล้วจะเกิดภาวะ ๒ สัมผัสทางตา อันนี้ คือ อันนี้ แยก ไทย จีน สัมผัสอันนี้ก็รู้เหมือนกันหมดเป็นสภาวะจริง ส่วนพยัญชนะ จะเรียกนั้นก็ภาษาใครภาษามัน แต่หากว่ามีอารมณ์ร่วมด้วย อันนี้สัมผัสแล้วชอบ สัมผัสแล้วไม่ชอบ สวยไม่สวย ดีไม่ดี อะไรก็แล้วแต่มีภาวะซ้อนเป็นทေး ทေးแปลว่า ๒ มันแบ่งแยก ก็อันนี้คือ อันนี้ สัจจะมีหนึ่งเดียว ถ้ารู้ก็ไม่ต้องปรุงแต่ง ไม่มีสังขาร หากว่าปรุงแต่งสังขาร ว่าอันนี้ชอบหรือไม่ชอบก็แล้วแต่ ยึดถือว่าอันนี้สวย หรือไม่สวย อันนี้ดี อันนี้ไม่ดี แต่ที่จริงแล้ว ดีหรือไม่ดี ควรหรือไม่ควรมันเป็นเหตุผลที่ควรจะต้องรู้ว่าอันนี้ ควรมี ควรใช้ ควรร่วมด้วย หรือไม่ร่วมด้วย เพราะในชีวิตก็ต้อง สัมผัสสิ่งเหล่านี้แล้วต้องเลือกหรือละเว้น หรือเอามาแต่สิ่งที่ พอเหมาะพอควร

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโคก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปฏิจสมุบบาท

รายละเอียด : ปฏิจสมุบบาทเพราะว่าเพราะเหตุนี้จึง เป็นผลนี้ ต่อไปจนกระทั่ง คำต้นแล้วก็คำจบ คำต้นคืออวิชชาที่ รู้คำต่อมาคือสังขาร วิญญาณ นามรูป आयตนะ ผัสสะ เวทนา (สังขารกับเวทนาอาการคล้ายกันแต่มีมิติต่างกัน สังขารหยาบ แต่เวทนาละเอียดที่ความรู้สึก สังขารมีเหตุปัจจัยมีองค์ประกอบ เยอะ แต่ไปอ่านที่ความรู้สึกแล้วทำตรงนี้ นี่เป็นกรรมฐานของ ศาสนาพุทธแยกเวทนาที่มันมีเหตุอะไรจึงเกิดความรู้สึกโดยเฉพาะมาแยกความสุขความทุกข์ภาวะ ๒)

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปฏิจสมุบบาท ๑๑

(สิ่งที่อาศัยกันเกิดห่วงโซ่แห่งทุกข์)

รายละเอียด : ๑. เพราะอวิชชาเป็นปัจจัยโง่ๆ จึงก่อ สังขารโง่ๆ ๒. อาศัยสังขาร (๓) เป็นปัจจัยแก่ วิญญาณ ๖ ๓. อาศัยวิญญาณ เป็นปัจจัยแก่ นามรูป ๕ ๔. อาศัยนามรูป เป็นปัจจัยแก่ आयตนะ ๖ ๕. อาศัยอายตนะ เป็นปัจจัยแก่ ผัสสะ ๖ ๖. อาศัยผัสสะ เป็นปัจจัยแก่ เวทนา ๖ ๗. อาศัย เวทนา เป็นปัจจัยแก่ ต้นเหตุ ๖ ๘. อาศัยต้นเหตุ เป็นปัจจัยแก่

อุปาทาน ๔ ๙. อาศัยอุปาทาน เป็นปัจจัยแก่ ภพ ๓ (กามภพ, รูปภพ, อรูปภพ) ๑๐. อาศัยภพ เป็นปัจจัยแก่ ชาติ ๕ (ชาติ สัญชาติ โลกกันติ นิพพัตติ อภินิพพัตติ) ๑๑. อาศัยชาติ เป็นปัจจัยแก่ ชรา มรณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกขะ โทมนัสสะ และ อุปายาสะ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ ข้อ ๒, ธรรมอธิบาย จากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ปฏิจสุมุปาบท ๑๑ (หลังสภาวะอรหัตต์)

รายละเอียด : ปฏิจสุมุปาบท ๑๑ (หลังสภาวะอรหัตต์)

๑. เมื่อดับอวิชชา จึงใช้สังขารบุญญาภิสังขารเพื่อผู้อื่น ๒. มีบุญญาภิสังขาร จึงอาศัยวิญญาณที่บริสุทธิ์ไปรู้จริง ๓. มีวิญญาณ จึงอาศัยรู้นามรูปอื่นๆ ได้ถูกสมมุติสัจจะ ๔. มีนามรูป จึงอาศัยเพียงอายตนะนิพพาน (อายตนะ ๒) ๕. มีอายตนะนิพพาน จึงอาศัยเป็นอยู่กับผัสสะเพื่อผู้อื่น ๖. มีผัสสะ จึงมีเวทนาที่เป็นเพียงรับรู้สมมุติสัจจะ ๗. อาศัยเวทนา จึงมี วิภวตัณหา (ตัณหาอุคคการณ) ๘. อาศัยวิภวตัณหา จึงมี สมาทาน (ไม่ใช่อุปาทาน) ๙. มีสมาทาน จึงมี ภพที่อาศัยทำงานอย่างโพธิสัตว์ ๑๐. มีภพ จึงมี ชาติ (การให้เกิดขึ้นเฉพาะแต่กุศลกิจ) ๑๑. มีชาติ จึงมีเพียง ชรา มรณะ และทุกขที่เสียดไม่ได้ (ส่วน โสกะ - ปริเทวะ - และ อุปายาสนั้น ไม่มีแล้ว)

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

ปฏิจสุมุปาบท (อนุโลม) ๑๑

รายละเอียด : คือการอาศัยกันและกันเกิดขึ้น (เป็นไปตามลำดับ) ๑. เพราะอวิชชา (ความหลงผิดไม่รู้กิเลส) เป็นปัจจัย (เหตุ) จึงมีสังขาร (สภาพปรุงแต่งกายวาจาใจ) ๒. เพราะสังขารเป็นปัจจัย จึงมีวิญญาณ (ความรู้แจ้งอารมณ์จิต) ๓. เพราะวิญญาณเป็นปัจจัย จึงมีนามรูป (ตัวรู้และตัวถูกรู้) ๔. เพราะนามรูปเป็นปัจจัย จึงมีสฬายตนะ (อายตนะ ๖ ภาวะเชื่อมต่อระหว่างรูปกับนาม ๖ ภาวะ ของ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ) ๕. เพราะสฬายตนะเป็นปัจจัย จึงมีผัสสะ (สัมผัส) ๖. เพราะผัสสะเป็นปัจจัย จึงมีเวทนา (ความรู้สึก) ๗. เพราะเวทนาเป็นปัจจัย จึงมีตัณหา (ความดิ้นรนปรารถนา) ๘. เพราะตัณหาเป็นปัจจัย จึงมีอุปาทาน (ความยึดมั่นถือมั่น) ๙. เพราะอุปาทานเป็นปัจจัย จึงมีภพ (ที่อาศัย ได้แก่กามภพ รูปภพ และอรูปภพ) ๑๐. เพราะภพเป็นปัจจัย จึงมีชาติ (การเกิด - กิเลสเกิดบทบาทใหม่ในกรรม) ๑๑. เพราะชาติเป็นปัจจัย จึงมีชรา (ความแก่) มรณะ (ความตาย) โสกะ (ความเศร้าโศก)

ปริเทวะ (คร่ำครวญรำพัน) ทุกข์โทมนัส (เสียใจ) อุปายาส (ความคับแค้นใจ) กองทุกข์ทั้งมวลนั้นย่อมเกิด ด้วยประการฉะนี้

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๔ มหาขันธกะ ข้อ ๑ และเล่ม ๑๖ เทคนาสุตตร ข้อ ๒

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

ปฏิจสุมุปาบทสามเส้า

รายละเอียด : นามรูปนี้มีสามเส้า จะรู้กัน อายตนะ ผัสสะ เวทนา สามเส้านี้ปฏิจสุมุปาบท มีผัสสะอายตนะก็เกิดแล้วศึกษาเวทนา หากอายตนะผัสสะนามรูป สองตัวนี้สัมผัสกันก็เกิดอายตนะ คือ นามรูป อายตนะ ผัสสะ พออายตนะ ผัสสะ เวทนา พอผัสสะก็เกิดอายตนะเกิดเวทนา วิญญาณ นามรูป อายตนะ ผัสสะ เวทนา เพราะฉะนั้นตัวจบ พระพุทธเจ้าท่านสอนให้อ่าน อาหาร ๔ วิญญาณมีนามรูปปัจจัยให้เกิดวิญญาณ วิญญาณเป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป จบ หากเข้าใจ สามเส้า วิญญาณต้องเรียนรู้จักนามรูป จึงมีวิญญาณให้เกิดเรียนรู้ หากไม่มี ๒ อย่างนั้นไม่มีวิญญาณเกิดหรอก ที่นี้ก็แตกวิญญาณออกเป็นเวทนา สัญญา สังขาร คุณก็เรียนครบ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปฏิญญาต

รายละเอียด : อันรู้...เฉพาะแล้ว

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๒๙

ปฏินิวัตติ

รายละเอียด : การหักกลับหรือหวนกลับ

หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๗๗

ปฏินิสัคค, ปฏินิสัคคะ

รายละเอียด : ๑. หักวางหัดปล่อย แม้แต่สวรรค์ที่ได้แล้ว มั่นคง ไต่ขั้นสู่ความสูง ความดี ที่เราจะรู้ได้อีกเสมอๆ ๒. การไม่ยึดไว้อย่างตายคา ตายฝั่งแบบยังงี้ แม้ความถูกความดี มีการเปลื้องแล้วเปลื้องอีกๆ มีการสำรวจอย่างรู้ อย่างจริง อย่างถูก อย่างแท้ ๓. ต้องไม่ยึดติดในอะไร เสร็จเป็นที่สุด ในตัวจิต ๔. การสลัดคืน ๕. เป็นสภาพกลับคืน ตีกลับ วน

๖. คีน คือไม่เอาสวรรค์นั้น ๗. สัจจะย้อนสภาพ ๘. กลับไปปรุงอนุโลมตามโลกเขาดูได้ยิ่งกว่าขึ้นไปอีก ๙. ย้อนกลับไปสังขารยิ่ง ๑๐. ความสลัดกลับ ๑๑. สภาพย้อนกลับไปมา ๑๒. การเวียนกลับ, ลักษณะตีกลับ เป็นประสิทธิภาพของพระอาริยะในขั้นต่อจากนิโรธ ๑๓. การเวียนกลับไปอย่างมีอำนาจอยู่เหนือสิ่งนั้นแท้จริง เพราะจิตเป็นโลกุตระจิตแล้ว ขณะกิเลสนั้นได้แล้ว ๑๔. ทวนซ้ำทำการกำจัดนั้นๆ อีกรๆ ๑๕. สภาพหมุนรอบเชิงซ้อน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๓, ๔๖, ๒๕๖, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๐๗, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๕๔, ๔๓๔, สมมติพุทธ หน้า ๔๔๐, คนคืออะไร? หน้า ๓๖๒, ๓๗๓, ๕๑๖, วิถีพุทธ หน้า ๑๒๕, ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๐๑, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๑๖

ปฏินิสสัคคะ

รายละเอียด : คือการสลัดคืน เป็นอุปการะทั้งตนและท่านจะสามารถช่วยเหลือคนอื่นได้อีกมาก ซึ่งเป็นประโยชน์ตนและท่านได้อย่างสมบูรณ์ เช่น เราอยู่เหนือโลกอบาย (วิมุตติ) แม้ต้องลงไปช่วยคนที่ยังจมอยู่ในอบายมุข เราก็ไม่มีความอึดอัด ชัดเคือง ผลักไส ไม่อ่อนยุ่ยปวกเปียก เปื่อยละลายเน่ากับเขา เพราะถอนอนุสัยแล้ว (อรหัตผล) จิตใจก็สบาย สะอาด เบิกบาน แจ่มใส เหมือนน้ำใสในกลุ่มโคลนเน่า ไม่อึดอัดอดทน จึงจะกู้ชีวิตเขา ช่วยเขา ออกจากกลางเตาหลอมเหล็ก คือนรก หรือกองบาปกรรมนั้นได้ ก็จะเป็นประโยชน์ตนประโยชน์ท่าน อันสัมพันธสร้างสรรศาสนาไปได้สูง ไปได้มากมาย แล้วก็มฤตยูที่จะทำน้ำโคลนเน่าให้ใสสะอาดขึ้น จึงเกิดการกู้ศาสนาได้ ดังนั้น ปฏินิสสัคคะ (การสลัดคืน) ก็คือการเป็น โพธิสัตว์ นั่นเอง หรือ โพธิสัตว์ ก็คือ การปฏินิสสัคคะของพระอรหันต์ นั่นเอง โพธิสัตว์ กับ อรหันต์ ไม่แยกกัน (การเป็น อรหันต์ ก็คือ การเป็น พระโพธิสัตว์ ในตัวจึงเป็นอุภยัตถะ)

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๙๐-๙๑

ปฏินิสสัคคะ

รายละเอียด : ความสลัดซับซ้อนยกย่อนของการเรียนรู้อะไรจริงด้วยการ สัมผัสรสสุรสทุกข แล้วปฏิบัติโลกียะให้เป็นโลกุตระ

หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๗๖

ปฏินิสสัคคานุปัสสี

รายละเอียด : ๑. ตามเห็นตามสลัดคืน (สู่สามัญปกติ) ความไม่ยึดแม้สวรรค์ ความไม่ยึดไว้ แม้ความถูกความดีว่าเที่ยง ว่าจะต้องเป็นของเรา ว่าจะต้องไม่บกพร่อง ไม่แปรปรวนหรือไม่พราวจากกันเป็นที่สุด จนเห็นได้ชัดแท้ๆ ๒. ตามเห็นความสลัดกลับ ๓. ตามเห็นความสลัดคืน [สู่สามัญปกติ] ๔. ตามเห็นว่าตนได้ทำซ้ำ ทำทบทวนจนเห็นแจ้งชัดว่าไม่เหลือแล้วสวรรค์ที่เกิดจากโลกียธรรม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๕, ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๒๘, อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๔๐, ๒๕๐, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๐๗

ปฏิบัติ

รายละเอียด : การลงมือกระทำตามโดยควรแก่จริตอัธยาศัย

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๘๒

ปฏิบัติกับทุกข์มีหน้าของน้ำตาอยู่

รายละเอียด : ธรรมสมาทานที่มีทุกข์ในปัจจุบันแต่มีสุขเป็นวิบากต่อไปเป็นไหน? ดูกรภิกษุ บุคคลบางคนในโลกนี้เป็นผู้มีราคะกล้าโดยปกติ ย่อมเสวยทุกข์โทมนัสอันเกิดแต่ราคะเรื่อยๆ เป็นผู้มีโทสะกล้าโดยปกติ ย่อมเสวยทุกข์โทมนัสอันเกิดแต่โทสะเรื่อยๆ เป็นผู้มีโมหะกล้าโดยปกติ ย่อมเสวยทุกข์โทมนัสอันเกิดแต่โมหะเรื่อยๆ บุคคลนั้นถูกทุกข์บ้าง โทมนัสบ้างถูกต้องแล้ว เป็นผู้มีใบหน้าองด้วยน้ำตาาร้องไห้อยู่ แต่ประพตติพรหมจรรย์บริบูรณ์บริสุทธิ์ เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก เขายอมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ธรรมสมาทานนี้ เรากล่าวว่า มีทุกข์ในปัจจุบันแต่มีสุขเป็นวิบากต่อไป.

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ ข้อ ๕๑๘, เล่ม ๑๑ ข้อ ๕๑๘, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ปฏิบัติจรณะ ๑๕ ด้วยศีลทำให้เกิดปัญญา

รายละเอียด : ปฏิบัติแล้วจะเป็นผู้ที่เข้าใจทางปฏิบัติ อปัลลณกปฏิปทา ๓ เริ่มต้นทำศีลก็จะมาปฏิบัติด้วยหลัก ๓ อย่าง ถ้าคุณไปปฏิบัติโดยไม่มีหลัก ๓ อย่างนี้ คุณก็นอกกริตปฏิบัติศีลแล้วต้องมีการสำรวจมอินทรีย์ มีโภชนมัตตัญญูตามิชาคริยานุโยคะ สำรวมอินทรีย์ไม่ใช่แค่ทวารใจ แต่ต้องมีทวารทั้ง ๖ ครบ แล้วคุณจะต้องรู้สิ่งที่กินใช้เรียกว่าโภชนะ คุณจะ

ต้องเรียนรู้ จะต้องเอาการกินการใช้ เครื่องกินเครื่องใช้ อาหาร สิ่งที่จะต้องอาศัยก็คือ ของกินของใช้ในชีวิต คุณจะต้องสัมผัส สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องกินเครื่องใช้ คุณสัมผัส กับสิ่งเหล่านี้แล้วมันจะเกิดกิเลส คุณต้องเรียนรู้กิเลสที่เกิด จากเครื่องกินเครื่องใช้ที่คุณมี มันไม่ได้ห่างไกลไปจากชีวิตเลย การปฏิบัติธรรมไม่ต้องไปหนีเข้าป่าไม่ต้องไปหาที่นั่นหลับตา สงบ ไม่ต้อง อยู่กับของกินของใช้ อยู่กับการงานการทำอาชีพ ทุกอย่างก็มันตะ อยู่กับการพูดอยู่กับการคิด ไม่ต้องไปหยุด งานอาชีพการกระทำเลย ไม่ต้องหยุดพูดหยุดคิด

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปฏิบัติจรรยา ๑๕ ตามลำดับ

รายละเอียด : พอศีลแล้วก็จบตรงศีลเพราะเขาไม่มี อปถนบกปฏิบัติ ๓ สำรวมอินทรีย์ โภชนมัตตัญญูตา ชาคริยา- นุโยค เขาไม่ฟังไม่ตื่นรับรู้ เขามอยอยู่ในถ้าในความมืดไม่รับรู้ อชาคริยา เพราะเขาไม่มาอยู่กับโภชนะของกินของใช้ แล้ว ปฏิบัติกับของกินของใช้ โดยสำรวมอินทรีย์ทั้ง ๖ ตาหูจมูก ลิ้นกายกระทบของกินของใช้ นี่แหละเรียนรู้ ตั้งแต่ กวฬิง- การารอาหาร ผัสสะอันนี้แล้วรู้เจตนาในอาหารการกิน คุณก็จะ รู้จักวิญญาณนามรูป แล้วก็เรียนนามรูปเป็นธรรมะ ๒ ในผัสสะ แล้วอ่านเจตนา เจาะเจตนาจนถึงกามตัณหา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปฏิบัติจรรยา ๑๕ ตามลำดับจะเกิดฉาน ๔ จนถึงวิชชา ๘ ตามลำดับ

รายละเอียด : จรรยา ๑๑ ข้อแรกให้ปฏิบัติตรงศีลแล้ว ปฏิบัติไม่ผิด ๓ แล้วจิตเกิดสังขาร ๗ มีตัวพลังงานที่ทำให้ กำจัดกิเลสจนจิตสะอาด เกิดฉาน ๑ ๒ ๓ ๔ ทำให้สังขาร ๗ เจริญขึ้น หากก้าวหน้าเรียก ฉาน ๑ ๒ ๓ ๔ ฉานคือไฟ พลังงาน อุณหภูมิมืดฤทธิ์แรงร้อนละลายไม่ใช่ทำให้จับตัว ฉานคือไฟ แต่พวกเทวนิยมฉานของเขาจะเย็นนิ่งแข็งเป็น ก้อนหยุด แต่ฉานของพระพุทธเจ้ามีความร้อนละลายไพเราะคะ โทสะโมหะเลย ฟุ้งนั่งหลับตาก็ไม่มีการรู้ระคะโทสะโมหะ มีแต่ จับตัวกันเป็นก้อน ไม่แยกแยะออกได้ แต่ของพุทธนี้แยกแยะ ละเอียดลเอียด ทุกเม็ด ละอองธุลีมันต่างกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปฏิบัติจรรยา ๑๕ ศีลข้อ ๑

รายละเอียด : ปฏิบัติศีลข้อที่ ๑ เกี่ยวข้องกับสัตว์ ก็เรียนรู้ เวทนาเมื่อสัมผัสกับสัตว์จากการสำรวจอินทรีย์ทั้งตาหูจมูก ลิ้นกายใจ ก็เกิดเวทนา คุณจะกินจะใช้ออยู่กับสัตว์ทั้งหลาย จะฆ่าสัตว์มากิน มันไข่หรือ คุณต้องพิจารณาแล้วคุณต้อง เกี่ยวข้อง แล้วคุณก็ต้องมาเรียนรู้ความตื่น ชาคริยา ความ ตื่นอย่างมีสติเต็ม มีสติทางกายภายนอก วจกรรม มโนกรรม มีสติคือความตื่นรู้ตัวทั่วพร้อมมีสติเต็ม หากคุณไปหลับตาและ บอกว่ามีสติ คุณก็ทิ้งไปอีกตั้ง ๒ กรรม ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ที่เป็นภายนอกแท้ ทางวาจา คุณทิ้งหมด เอาแต่ภายใน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปฏิบัติจริงรสร้อยไม่ยึดติด

รายละเอียด : เอาความจริงมาถามหรือเปล่า ก็ขอบอก ให้ฟัง อย่าไปวิตกกังวลอะไรเลย ก็เรียนรู้ดีๆ เรียนรู้แล้ว คุณก็พยายามปฏิบัติให้ไปจริง คุณก็จะรู้ว่ารสร้อยมันค่อยๆ บรรเทา ค่อยๆ ไม่ติดยึด อย่างอาดมาทุกวันนี่อะไรค่อยๆ ไม่ค่อยอาดมาไม่รู้เรื่องกับเขาเลย เขาทำมาก็กินไป อะไร ควรกินก็กินหมด อะไรไม่ควรกินอาดมาก็กินบ้างพอสมควร มันอย่างนั้น มันก็รู้ว่าอะไรควรเอาธาตุ มาใส่ร่างกาย ซึ่ง จริงๆ เขาก็คัดเลือกมาแล้ว มีแต่สิ่งที่ดีๆ มาให้ บางที ตอนนี้ กำลังขาดธาตุนี้เขาก็เอามาให้ออาดมาก็กิน ตอนนั้นขาดธาตุนี้แกเลื้อ ก็หนักมาทางนั้น ก็ว่าไป ไม่มีปัญหาอะไร เจตนาดีกัน ทั้งนั้น อาตมาก็อยู่ไป

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓

ปฏิบัติตั้งมั่นแข็งแรงแม้ที่เปลอาก็ไม่เกิด

รายละเอียด : มากเท่าที่คุณรู้เองตั้งใจเอง คุณก็เพื่อพอ ไว้สิ ธรรมชาติก็กระทบสัมผัสอยู่แล้ว อันนี้กระดิกๆ ก็ต้อง ทำซ้ำอีก สัมผัสแล้วไม่มีที่เปลอาก็ไม่เกิด ที่เราไม่ตั้งใจก็ไม่ เกิดอย่างแรงอย่างเบาทุกมุมเหลี่ยมเท่าที่ คุณก็มั่นใจสั่งสมใน ทุกปัจจุบัน เป็นอดีตด้วยหลัก ๓๖ ๓๖ ๓๖ เป็นเวทนา ๑๐๘ ในทุกปัจจุบันสั่งสมให้ได้ผลอย่างนั้นภาวนาใหม่ในทุก ๓๖ อดีต ปัจจุบันอนาคต สำหรับภายนอกคุณสัมผัสแล้วอุเบกขา ทุกปัจจุบัน สั่งสมเป็นอนาคต แล้วก็อนาคตก็สั่ง อดีตกับปัจจุบัน ไม่ได้ คุณจะรู้โดยสภาวะของคุณเอง อย่าประมาทเพื่อพอไว้ สะสมอเนกขารภิกษิงขาร

ปฏิบัติตั้งมั่นแข็งแรงฯ – ปฏิบัติธรรมมรรคมีองค์ ๘ฯ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

ปฏิบัติธรรม

รายละเอียด : ปฏิบัติแล้วเราต้องอ่านจิตของเรากระทบสัมผัสแล้วเราต้องอ่านจิตในจิต แล้วทำจิตในจิตของตน ให้จิตมีมุกุฎฐาตุ สัมผัสรู้แล้วแยกแยะได้เร็ว มีธรรมวิชัยสัมโพชฌงค์เร็ว แยกกิเลสได้จัดการกิเลสทันที จัดการกิเลสได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้กิเลสลดลงได้ด้วยปัญญา การกดข่มมันเป็นอัตโนมัติของแต่ละคนทุกคน ถ้าไม่กดข่มกิเลสรับรองเรี่ยราด ไม่ว่าจะขี้โลกอยากได้ราคา หรือโกรธ มันออกมาประจานเต็ม คนกดข่มตามธรรมชาติของมนุษย์ สัตว์เดรัจฉานมันไม่สงวนท่าที ก็เอาออกมาก็เรื่องของสัตว์ แต่คนยังมีองค์ประกอบต่างๆ ไม่ได้ปล่อยออกมาหมดหรอก ไม่ว่าจะมีความโกรธ ความโลภหรือราคะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

ปฏิบัติธรรม ต้อง เปิดตา เปิดหู...

รายละเอียด : คือ การเจริญอินทรีย์ภาวนาของพระอารยยะอันไม่มีวิธีอื่นยิ่งกว่ามันย่อมต่างกันกับลัทธิอื่นดังที่พระพุทธเจ้าท่านมีในพระสูตรนี้ ดูกรอุตตระ ปาราสิริยพราหมณ์ แสดงการเจริญอินทรีย์แก่สวากหรือเปล่านั้น อุตตระ : แสดงพระโคตมผู้เจริญ พระพุทธเจ้า : ดูกร อุตตระ แสดงอย่างใดด้วยประการใด อุตตระ : ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญในเรื่องนี้ ท่านปาราสิริยพราหมณ์ แสดงการเจริญอินทรีย์แก่สวากทั้งหลายอย่างนี้ว่า อย่าเห็นรูปด้วยจักขุ อย่าได้ยินเสียงด้วยโสทร พระพุทธเจ้า : ดูกรอุตตระ เมื่อเป็นเช่นนี้ คนที่เจริญอินทรีย์แล้วตามคำของปาราสิริยพราหมณ์ต้องเป็นคนตาบอดต้องเป็นคนหูหนวก เพราะคนตาบอดไม่เห็นรูปด้วยจักขุ คนหูหนวกไม่ได้ยินเสียงด้วยโสทร เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสแล้วอย่างนี้อุตตระมานพ ศิษย์ปาราสิริยพราหมณ์หนึ่งนั่งเก้อเขิน คอตก ก้มหน้า ชบเซา หมดปฏิภาณ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๘๕๔, ธรรมมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ปฏิบัติธรรมผิด ทรมานในป่า

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าตรัสไว้ชัดเจนว่า ท่านเองมีวิบาก คือในปางหนึ่ง ชาติปางก่อนท่านชื่อว่าโชติपालะ

ท่านไปว่าพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าองค์นั้นชื่อพระกัสสปะนี่แหละ ตอนนั้นพระพุทธโคตมพระองค์นี้เป็นนายโชติपालะ นายโชติपालะไปละลาบละลั้งว่าพระพุทธเจ้ากัสสปะในปางโน้นว่า จ้างก็ไม่ได้เป็นพระพุทธเจ้าหรอก ก็เลยบาป ท่านเล่าให้ฟังว่า เพราะเราไปว่าพระพุทธเจ้าองค์นั้น จึงมีเศษบาปมีวิบาก ต้องไปใช้หนี้บาปอยู่ในป่าถึง ๖ ปี ที่พระพุทธโคตมต้องทรมานอยู่ในป่านั้นแหละ ไปปฏิบัติผิดๆ หลงทางปฏิบัติผิดอยู่ ๖ ปี ฟังให้คั้นะที่พระพุทธเจ้าท่านบำเพ็ญ ๖ ปีในป่านั้นคือเศษบาปที่ท่านต้องไปรับทุกข์ทรมานอยู่ในป่าถึง ๖ ปี ๖ ปีไม่ใช่งานบรรลู่ ท่านก็ทรงบอกไว้ชัด เราไม่บรรลู่สัมมาสัมโพธิญาณด้วยทางนั้น การอยู่ป่า ๖ ปีนั้นเป็นทางผิด นี่ท่านตรัสไว้ เป็นการปฏิบัติหลงทางทั้งสิ้น ผู้สืบทอดศาสนาพุทธเข้าใจศาสนาพุทธผิดทางปฏิบัติก็ผิด แบบอย่างการดำเนินชีวิตก็ผิด เป็นคนไม่รู้จักเศรษฐกิจเศรษฐศาสตร์แบบพุทธ ไม่รู้จักรัฐศาสตร์ ไม่รู้จักสังคมศาสตร์ ไม่รู้จักศึกษาศาสตร์...

หนังสืออ้างอิง : สาธารณโภคีเศรษฐกิจชนิดใหม่ หน้า ๑๒๖-๑๒๗

ปฏิบัติธรรมมรรคมีองค์ ๘ คือหัวใจของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : ก็ต้องเห็นความจริงให้ได้ อะไรยังไม่ตายก็ทำที่เหลือที่เรายังไม่ตายนี้ ควรจะเรียนรู้อรรถมะโลกุตรจะควรจะต้องให้จิตตัวนี้มันประเสริฐเป็นจิตที่เข้าถึงโลกุตรธรรมเป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ ถ้าคุณเป็นพระอรหันต์แล้วก็ไม่ต้องมาให้เอาตมาอธิบายหรอกแต่คุณยังไม่เป็นคุณก็จะต้องมาพยายามมาฟัง เพราะเป็นความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าเกิดมาเป็นคนเอาอันนี้ให้ดีที่สุด มาเรียนรู้อรรถมะให้เป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ดีที่สุดอย่างอื่นคุณจะทำไปเป็นชาติ แม้แต่ชาตินี้คุณจะเรียนรู้อรรถมะให้เป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี คุณก็จะต้องทำมาหากินเหมือนคนอยู่ทางโลกต้องทำสัมมาอาชีพ สัมมากรรมมันตะสัมมาวาจา สัมมาสังกัปปะ ว่าการปฏิบัติธรรมไม่ได้แยกจากสิ่งเหล่านี้ การปฏิบัติธรรมพระพุทธเจ้ายังทำงานอาชีพยังทำกิจการงานอยู่ยังพูดจาคิดว่าอยู่ ไม่ใช่ไปนั่งหลับตาสะกดจิตอยู่ที่ใดๆ ศาสนาพุทธไม่เคยสอนอย่างนั้น การสอนอย่างนั้นเป็นเรื่องนอกรีต ปฏิบัติมรรคมีองค์ ๘ คือหัวใจศาสนาพุทธ ปฏิบัติในขณะที่มีสัมมาอาชีพกัมมันตะ คือการกระทำต่างๆ วาจา คือการพูดอยู่ สังกัปปะคือการคิด แต่นี้ให้ไปหยุดคิด หยุดพูด หยุดการกระทำ หยุดการอาชีพ อันนั้นเป็นเรื่องนอกรีต เอาตมาพูดแรงๆ นี้ หอกเอาตมาหักไม่รู้ก็ร้อยด้ามแล้วแต่ไม่รู้สึกเลย

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามาปะชีวีต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ปฏิบัติธรรมยอมได้ประโยชน์ตน และประโยชน์ท่าน เหมือนแม่โคลูกอ่อน

รายละเอียด : อาริยสาวกถึงความชวนชวย ในกิจใหญ่ น้อยที่ควรทำอะไรของเพื่อนสพรหมจารีโดยแท้... ถึงอย่างนั้น ความเพ่งเล็งกล้าในอธิศีลสิกขา อธิจิตสิกขาและอธิปัญญาสิกขา ของอาริยสาวกนั้น ก็มีอยู่ เปรียบเหมือนแม่โคลูกอ่อน ย่อมเล็มหญ้ากินด้วยซ้ำเลื่องลูกด้วย ฉะนั้น

ที่มา ที่ไป : พุทธพจน์ เล่ม ๑๒ ข้อ ๕๔๗

ปฏิบัติธรรมอยู่ในชีวิตปกติ

รายละเอียด : ปฏิบัติธรรมด้วยการทำเรื่องแบบนี้ ไม่ต้องไปนั่งหลับตาไม่ต้องไปหาสถานที่ ปฏิบัติธรรมที่จะต้องหยุดงานไม่ต้อง คุณอยู่ในชีวิตปกติเลย และคุณก็มีอินทรีย์ ทั้ง ๖ มีตาหูจมูกลิ้นกายใจอยู่ตลอดเวลา เมื่อมันผัสสะ เมื่อมันกระทบกับอะไร เรียกรวมๆ ว่า เครื่องกินเครื่องใช้ โภชณะ ท่านยับยั้ง เครื่องกินเครื่องใช้ ธนบัตรก็เครื่องใช้ อาหารการกินก็เครื่องกินเครื่องใช้ ยา ก็เครื่องกินเครื่องใช้ บ้านเรือนก็เป็นเครื่องใช้เครื่องนุ่งห่มก็เป็นเครื่องใช้ ก็รวมอยู่ เพียงเท่านั้นในโภชเนมัตตัญญูตา จงมีชีวิตอยู่กับสิ่งเหล่านี้ให้ สำคัญอยู่กับสิ่งเหล่านี้คุณอยู่กับมัน แล้วคุณต้องรู้จักใช้คำศัพท์ ภาษาโบราณ ที่แปลว่ารู้จักประมาณในเครื่องอาศัย รู้จัก ประมาณในเครื่องกินเครื่องใช้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

ปฏิบัติธรรมะปฏิบัติกับรูป ๒๘ กับ นาม ๕

รายละเอียด : ปฏิบัติธรรมะปฏิบัติกับรูป ๒๘ กับ นาม ๕ คือ มีผัสสะจึงทำ มนสิการได้ เมื่อผัสสะ ก็จะเกิด เวทนาต้องใช้สัญญากำหนดรู้ เจตนาในจิต หากเจตนาทาง กามก็ให้มันลด ลดได้แล้ว ก็ทำที่รูปภพ อรูปภพ ต่อสำเร็จ เป็นวิเวกัตถนา เป็นัตถนาของพระอรหันต์ เป็นัตถนาของ พระพุทธเจ้า คนไม่รู้สภาวะก็จะบอกว่าไปบอกว่าพระพุทธเจ้า มีัตถนาได้อย่างไร พุทธภาษาลิริมหามายาคคนที่รู้สภาวะแล้ว จะไม่สับสน ต้องรู้ทั้ง ๒ อย่าง เช่น นิพพาน มันก็มี ๒ อย่าง แล้วก็ไม่มี ๒ อย่าง นี้แหละ นิพพาน คือ ไม่มีความสุข ไม่มี ความทุกข์ เวทนา สัญญา เจตนา ผัสสะ มนสิการ คือ นาม ๕

ที่ต้องใช้ปฏิบัติ ส่วนชั้นนี้มีรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มีบทบาทร่วมกับเวทนาที่เป็นกรรมฐาน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปฏิบัติธรรมแนวอโคตปุระดุจเกลียวเชือกที่แข็งแรง

รายละเอียด : พุทธาภิเษกสุดยอดปาฏิหาริย์จริงแท้ เพราะในปาฏิหาริย์ ๓ อนุศาสน์ปาฏิหาริย์ เป็นเลิศ จึงมีผู้เข้าถึง ธรรมฟังรายการเมื่อคืน ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติธรรมในแนว พ่อครู มีมรรค ๘ องค์ ครบโดยเฉพาะสัมมาอาชีวะ เปรียบดุจ เกลียวเชือกที่แข็งแรงสามารถฉุดดึงให้ข้ามพันวิญสงสารได้

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปฏิบัติธรรมแบบนั่งหลับตา

รายละเอียด : เป็นการสะกดจิต แล้วก็นั่งให้สงบหยุด อันนั้นมันเก่า โบราณโบราณ เป็นคนโบราณฝึกมา แต่ของ พระพุทธเจ้าตรัสรู้มันเป็นอย่างใหม่เป็นของประเสริฐวิเศษ ไม่ใช่ พระพุทธเจ้าจะคิดไม่ออก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

ปฏิบัติธรรมแยกธรรมะ ๒ เป็น ๑ และ ๐

จุดสุดยอดของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : แล้วคนที่ไม่รู้จักอาหาร ๔ อาหารอันที่ ๔ คือไม่รู้จักวิญญาณ แยกนามรูปไม่ได้ แม้เป็นชาวพุทธมา นั่งปฏิบัติธรรมก็ไม่ชัดเจน ไม่รู้ นามรูปเป็นภาวะ ๒ เรียกว่า เป็นเทวดา แล้วเราก็ตีแตกแยกแยะภาวะ ๒ ที่เป็นเทวดา จนสามารถทำให้ ๒ นี้ให้เป็น ๑ แล้วจาก ๑ ทำให้เป็น ๐ ได้ สำเร็จ นี่คือ จุดสุดยอดเลยของศาสนาพุทธ ถ้าไม่อย่างนั้นไม่รู้ นามรูปก็หมดทางที่จะปฏิบัติธรรมะเช่น ในเวทนา ๒ แยกเป็น เคหลิตะกับเป็นเนกขัมมะ คู่หนึ่ง ในเวทนา ๑๐๘ ทุกวันนี้ไม่รู้ เรื่องกันหรือ พวกเราพอรู้เรื่องและบางคนก็ยังไม่แน่ชัดที่จะ มีสภาวะ ชัดมัย ใครเมื่อพูดถึงเคหลิตเวทนากับเนกขัมมลิต-เวทนาแล้วแยกได้บ้าง ยกมือ (ไอ้โห! เยอะอย่างนั้น) นี่คือจุด สำคัญของการปฏิบัติธรรมะพระพุทธเจ้าเรียกว่า ธรรมทั้งสอง เหล่านี้ รวมเป็นอันเดียวกันกับเวทนา โดยส่วนสอง (เทว ธมมา ทวเณน เวทนาย เอกสโมสธมา ภวนุติ ฯ) เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๐ อันนี้หัวใจศาสนาพุทธ ถ้าทำอันนี้ได้เป็นอรหันต์

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

ปฏิบัติธรรมในการกินอาหาร

รายละเอียด : เบญจกามคุณ หรือกามคุณ ๕ เพราะฉะนั้นคนที่ไปนั่งหลับตา ทุกคนก็ต้องกินอาหาร แล้วจะต้องมาปฏิบัติในการกินอาหาร ไม่ใช่ปฏิบัตินั่งหลับตา นั่งหลับตาไม่ใช่ศาสนาพุทธ พุทธอีกก็ปีเขาถึงจะรู้เรื่อง กินอาหารนี้แหละถึงจะมีการให้คุณปฏิบัติ แล้วไปนั่งหลับตา ปิดทวารทั้ง ๕ ตาหูจมูกลิ้นกายก็ไม่ได้ปฏิบัติ คุณอยู่นอกศาสนา ไม่ได้เดินอยู่ในรอบรั้วศาสนาพุทธนะ เดินอยู่คนละฟากฟ้า ห่างไกลจากวิเวกไกลแสนไกล หลับตา อาตมาไม่ได้ชี้ดูหาเรื่อง พุทธสัจจะให้ฟัง จะมีผู้ปฏิบัติการหลับตามาฟังอาตมาสักครั้งคนใหม่นี้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียรยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปฏิบัติธรรมในป่า

รายละเอียด : เมื่อพระอุบาลีทูลขอเข้าไปปฏิบัติในป่า พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า ดูกรอุบาลี เสนาสนะ คือ ป่า และราวป่า อันสงัด อยู่ลำบาก ทำความวิเวกได้ยาก ยากที่จะอธิษฐานในการอยู่ผู้เดียว ป่าทั้งหลายเห็นจะนำใจของภิกษุผู้ไม่ได้สมาธิไปเสีย ดูกรอุบาลี ผู้ใดพึงกล่าวอย่างนี้ว่า เราเมื่อไม่ได้ สมาธิ จักสร้อยเสพเสนาสนะ คือ ป่าและราวป่าอันสงัด ผู้นั้นจำต้องหวังข้อนี้ คือ จักจมลงหรือฟุ้งซ่าน

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ ข้อ ๙๙
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๙๗

ปฏิบัติปหาน ๕ ให้จบเป็นปกติธรรมดา

รายละเอียด : (ถาม) ผมเคยปฏิบัตินั่งหลับตามาก่อนบวชตอนเล่นไสยศาสตร์ ทำอยู่ ๘ ปี จนมาบวช ตอนต้นๆ ก็มานั่งหลับตาอยู่บ้าง เป็นลึกลับมอมข้าวพอง (พ่อครูตอบ) คุณก็ปล่อยได้มาบ้างกระมังมันยังไม่หมด ราศี กัมมันตภาพรังสี ทุกวันนี้ไม่ต้องเรียน สมณะหอก ให้เรียนปัสสัทธิเลยปัสสัทธิเป็นความสงบยังมีสติสัมปชัญญะปัญญา ตื่น ชาคิริยา ถ้าเข้าใจแล้วไม่ต้องทำการสมาธิก็ได้ทำการปัสสัทธิ วิกขัมภนปหาน ก็ทำสมณะช่วยบ้าง ตักตบหานก็ทำได้วิปัสสนาแล้ว ทำได้ดีเป็นสมุจเฉทปหาน ทำได้แล้วก็ทวนแล้วทวนเล่าปฏิบัติปัสสัทธิจนสูงสุดเป็นนิสรณปหาน คือไม่ต้องทำอีกแล้วสมบูรณแล้ว

จบแล้วทำได้เป็นปกติธรรมดา นิสระไม่ต้องรบอีก อาตมาแปลตามสภาวะ ไม่ได้แปลแต่ตามพยัญชนะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

ปฏิบัติมรรคทั้ง ๗ ทำให้เกิดสัมมาสมาธิ

รายละเอียด : สัมมาสมาธินั้นเกิดจากการปฏิบัติมรรคทั้ง ๗ องค์ที่รวมไปแล้วทั้งหมดของชีวิตคุณจะต้องทำอาชีพ ทำกรรมกรียาต่างๆ ที่จะต้องพูด คุณจะต้องคิดรวมไปหมดแล้วเป็นแต่เพียงว่าคุณจะต้องรู้ว่าถ้าจะปฏิบัติเราก็ต้องมีสัมมาทิฐิ ๑๐ เป็นตัวเงื่อนไขอะไรเงื่อนไขอันนี้แหละที่ยิ่งใหญ่ สัมมาทิฐิ ๑๐ เพราะฉะนั้นอธิบายสัมมาทิฐิ ๑๐ อาตมาอธิบายทุกวันนี้บอกว่าเป็น สาสวะ ๑๐ ก็ใช่ เพราะมาถึงตรงนี้แล้ว แต่ก่อนนี้พูดหัวข้อ มรรคมองค์ ๘ ปฏิบัติมรรค ๗ องค์ มีสัมมาทิฐิเป็นประธาน แล้วก็ต้องปฏิบัติในขณะที่ทำงานอาชีพ การกระทำ ขณะพูดขณะคิด แล้วก็ทำด้วยการมีสติและความเพียร เป็นองค์ประกอบที่ช่วยกับสัมมาสมาธิ โดยสติโดยวามะ ช่วยกันทำให้อาชีวะเป็นสัมมา ช่วยให้กัมมันตะเป็นสัมมา ช่วยให้อาชีวะเป็นสัมมาช่วยให้สังกัปปะเป็นสัมมา แล้วก็ได้ผล จิตสะอาดตกผลึกเป็นสัมมาสมาธิ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

ปฏิบัติมรรคทั้ง ๗ องค์

รายละเอียด : ศาสนาพุทธนั้นไม่ได้เป็นนั่งหลับตาปฏิบัติ แต่ปฏิบัติมรรคทั้ง ๗ องค์ การพูดการจากการคิดการทำอาชีพ มีไหวพริบปฏิภาณที่มีพลวัตของจิต มุฑูฏธาคู จิตของเรามีปฏิภาณแววไว อ่านทันอ่านออก ถ้ามีธรรมวิจยสัมโพชฌงค์ว่า มันเป็นจิตที่มีกิเลสแยกกิเลสออกได้ แล้วก็รู้วิธีที่จะลดกิเลสด้วยปัญญาด้วยวิปัสสนา เห็นว่ามันจรมา มันไม่เที่ยง แล้วก็ เป็นเหตุเป็นเหตุแห่งทุกข์และเป็นหลงว่าเป็นความสุข ปัญญา นั้นมีประสิทธิภาพมีอินทรีย์พละเข้มข้นขณะสิ่งที่ไม่จริง มันจะยืนยันความจริงให้ไปล้มล้างความยึดถือของความสุข ความทุกข์ ผู้ที่ปฏิบัติเป็นปัจเจกตั้งเวทิตัพโพวิญญูหิตจะรู้ว่า จิตตัวเองสัมผัสด้วยความจริง จนกระทั่งมันหมดกิเลสอันนั้น จนมันตายอย่างลึบตามันแหละ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโคก วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

ปฏิบัติมรรคมืองค์ ๘

รายละเอียด : ถ้าหากดีทั้งสมณะโพธิรักษ์แล้ว จะปฏิบัติมรรคมืองค์ ๘ ให้เกิดสัมมาสมาธิไม่ได้เพราะว่า สัมมาทิภาปฏิบัติเป็นประธาน ของมรรคมืองค์ ๘ สมาธิจึงเป็นผลจากการปฏิบัติมรรคทั้ง ๗ องค์ ในมหาจักรตาริสกสูตร พระพุทธเจ้าให้ปฏิบัติตั้งแต่สัมมาทิภา เป็นองค์ประธาน แล้วจะมีสัมมาสติ สัมมาวายามะ เป็นองค์ห้อมล้อมสัมมาทิภา เพื่อไปปฏิบัติสังกัปปะ วาจา กัมมันตะ อาชีวะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปฏิบัติลืมนตาที่เป็นปัจจุบันธรรม

รายละเอียด : ปฏิบัติลืมนตาที่เป็นปัจจุบันธรรม คือ การลืมนตาปฏิบัติจึงรู้ชัดเจนนอกการกิเลสที่เป็นนามธรรมแล้ว เราก็รู้ว่าได้ปฏิบัติให้กิเลสลดลง จนกิเลสมันตาย มันหมด ขณะที่สัมผัสอยู่กับปัจจุบันก็รู้เลยว่า กิเลสไม่มี ยังลืมนตาที่แหละเป็นปัจจุบันธรรม เป็นธรรมะที่จริงที่สุด ยิ่งกว่าอดีต ยิ่งกว่าอนาคต ปฏิบัติลืมนตาหลายๆ นี่แหละ แล้วก็ทำให้มันลดลงไปได้เลย เป็นปัจจุบันทันสมัยที่สุด เป็นความเจริญศิวิไลซ์หรืออารยชนที่ได้คุณสมบัติเป็นธรรมะที่บรรลุป็นความรู้สึกลับ เป็นนิพพาน เป็นวิมุตติ จะเรียกด้วยบัญญัติภาษาก็ได้ นิพพานก็ได้ หลุดพ้นจากโลก หลุดพ้นจากอตตตา โลกก็มี กามภพ รูปภพ อรูปภพ หรือเรียกโอฬาริกอตตตา มโนมยมัตตา อรูปอตตตา ซึ่งบัญญัตินี้หมายถึงสภาวะธรรมอย่างไร ก็สามารถดับได้จนหมดเรียบริ้อย

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

ปฏิบัติศีลข้อ ๓ ตามลำดับจนหมดสังโยชน์

รายละเอียด : ศีลข้อที่ ๓ เกี่ยวกับ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส กามคุณ ๕ คุณต้องรู้ว่าตัวนี้เป็นตัวที่ทำให้จมอยู่ในโลกทั้งหลายที่เป็นโลกโลกียโลกของกามคุณ โลกกามารมณ์ กามฉันทะกามตัณหา เพราะฉะนั้นเป็นขั้นต้นขั้นที่หยาบ อันนี้ต้องให้ได้ก่อนแล้วคุณถึงจะรู้มีความรู้มีธาตุมารู้รายละเอียดพวกนี้ หมดไป จบไป จึงจะเหลือแม้แต่เป็นรูปราคะเศษส่วนของกาม แต่มันไม่เอาแล้วข้างนอกภายนอกมันหมดรสหมดกามรส มันเฉย มันกลางไม่กระตือกระต้า แต่ระริกระรี่อยู่ในภายใน จมกับสัญญา เป็นความเคยชินเป็นสัญชาตญาณเก่าๆ แต่สิ่งใหม่ที่กระทบสัมผัสอยู่กับปัจจุบันนี้ ถ้าเป็นพระอนาคามี หมดกามภพ คุณสัมผัสคุณก็เฉยหมดสัมผัสเสียดี

นั่นคือพระอนาคามีแท้ มันก็เหลืออยู่แต่ของตนเอง ประงกันนั้นแหละ อาตมาใช้ภาษาว่าขยาชี้ ประงเป็นรสของตนเอง ไม่เกี่ยวกับคนอื่นหรอก นี่มันชาติจริงๆ จะเป็นอย่างนี้แล้ว ก็ไปล้าง รูปราคะ ที่ยังมีเสฟไปเรื่อยๆ ได้แล้วก็มานะ นึกว่าตนเองได้ดี ไปแข่งข่มผู้อื่น อวดอ้าง กัลลลงๆ หมดมานะเหลือเศษน้อยก็ล้างอุทธัจจะ หมดแล้วก็หมดอวิชา ก็ขัดเจเนขึ้น ไป หมดสังโยชน์

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปฏิบัติศีลข้อที่ ๑

รายละเอียด : ต้องไม่ยุ่งเกี่ยวกับสัตว์ พวกเราไม่ว่า สัตว์เล็กสัตว์น้อยสัตว์ใหญ่ไม่กินไม่เลี้ยง ได้เป็นสมาธิอย่างสูงเลยเป็นความตั้งมั่นของผล อธิ ชั้นวิมุตติญาณทัสนะ พุดแล้วก็ชัดเจนพวกเราไม่มีจิตที่จะไปอะไรกับสัตว์เล็กสัตว์น้อยสัตว์ใหญ่ ยิ่งสัตว์ใหญ่เราไม่เกี่ยวข้องได้เลย ไดโนเสาร์เราก็มีแต่รูปปั้น รูปปั้นข้างก็มีฮิปโปก็มี เราจะเกี่ยวกับจุลินทรีย์ มันกว่าจะพัฒนามาก็อีกไกล กว่ามันจะพัฒนามาเราก็ปรินิพพานเป็นบริโธสานไปแล้ว ไม่นั้นก็ไม่ได้ จะไปกินยาเข้าไปจะไปฆ่าเชื้อโรคฆ่าจุลินทรีย์ ไม่ได้ พยาธิก็ไม่ต้องถ่าย สัตว์จุลินทรีย์ก็ไม่ได้ นี่พวกเซนสุดโต่ง เขาไม่กินยาให้จุลินทรีย์มันฆ่าเราตายไปพร้อมกับมันเลยพวกเขาเป็นอย่างนั้นจริงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

ปฏิบัติศีลพรตให้ได้โลกุตระ

รายละเอียด : ต้องรู้ว่าปฏิบัติอย่างไรจึงจะเกิดผล เป็นปรมัตต์เป็นโลกุตระ เป็นการละกิเลสและตัวตน ต้องรู้เป็นสัมมาทิภาปฏิบัติให้ชัดเจน รู้ว่าจิตของตนได้รับผลว่าเป็นผลที่จิตของเราได้ลดกิเลส ปฏิบัติและจิตใจลดกิเลสจริง ทาน ศีล สะอาดจากกิเลส ได้ผลเป็นเหตุ เกิดผลเจริญในจิตใจ เกิดจาก สุกตทุกภวานัง ทุกกรรมได้บันทึกผลเป็นวิบาก นี่คือสัมมาทิภาปฏิบัติข้อที่ ๔

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

ปฏิบัติศีลให้เกิดสมาธิ ปัญญา

รายละเอียด : การอบรมศึกษาฝึกฝนเป็นขั้นๆ ไปตามศีล ที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ คือลงมือปฏิบัติศีล จากสำรวม

ปฏิบัติศีลให้เกิดสมาธิ ปัญญา - ปฏิบัติเกี่ยวข้องข้างนอกตามลำดับ

ทางกายกรรมภายนอก แล้วเกิดผลทางจิตเป็นอธิจิตไปตามศีล อันมีกำหนดขั้นตอน ข้อ ๑-๒-๓-๔ ฯลฯ... เป็นต้น ศีลข้อที่ ๑ นั้นสัตว์แต่ละตัวเขาก็มีวิบากของเขา เรามีหน้าที่ช่วยเขาในสิ่งที่ดี ถ้าเขาจะร้ายก็อย่าไปส่งเสริม บอกความร้ายในสิ่งที่เขามีแล้ว ให้เขาจัดการความร้ายเอาออกให้ได้ เมื่อพูดถึงความร้าย คนที่มีอัตตามานะก็จะโกรธ เมื่อยจริงๆ ไม่มีทางเลี่ยง ขี้บ่นน้ำบ่นบกกี้ไม่ได้ ขี้บ่นอากาศก็ตกมาบนบกกี้ ผิดไปหมด แยกรูปแยกนาม = ต้องให้ปฏิบัติทีละคู่ เทวะ แยกรูปแยกนาม รูปกับนามคือ ๑ สิ่งที่เป็น object กับ ๒ สิ่งที่เป็น subject subject คือตัวรู้ object คือตัวที่ถูกรู้หรือถูกกระทำจัดการ เราต้องจัดการกับจิตของเราเองแล้วเราก็เป็นธรรมชาติ ๒ แต่ศาสนาเทวนิยมแยกเทวะไม่ออกแยกธรรมชาติ ๒ แยกรูปแยกนามไม่ออก โดยเฉพาะตนเองนั้นมีธรรมชาติ ๒ แต่ไม่รู้ หนึ่งเลย เอาตัว ๒ นี้เป็นหนึ่งเดียว แต่ตีไม่แตก แยกไม่ออกก็เลยไม่รู้ว่ามีอะไรหลากหลายมากมายเยอะเยอะ ทีละคู่แยกได้เป็นล้านๆ คู่ คุณก็จะรู้ทุกอย่างเลย แต่เรารู้ทีละคู่จึงเรียกว่าเป็นลำดับอย่างลาดลุ่ม แต่เทวนิยมตีไม่แตกจึงกลายเป็นเทวะคู่ เป็นหนึ่งแล้วก็ไม่รู้หนึ่งนี้เลย แล้วยกให้ ๑ นี้เป็นยอดสูงสุดอยู่ไหนก็ไม่รู้ บันทึกออกมาเรียกว่าตำรา แล้วให้ผู้ประกาศ (prophet) ประกาศ แล้วอย่าไปแก้ไขเปลี่ยนแปลงต้องเชื่ออันนี้หมด แยกแยะวิจัยไม่ได้ ทำตามทุกอย่างหมด ควบคุมอิสระเสรีภาพ ศาสนาเทวนิยมจึงเป็นศาสนาทาส ๑๐๐ เปอร์เซนต์ (เป็นทาสพระเจ้า) คำสั่งพระเจ้าต้องทำตาม เป็นอาชญา command บังคับ ขอร้องพูดนี้ไม่ได้ว่าหรือดูแคลน แต่สาธยายวิชาการความจริง แต่ถึงเวลาแล้ว โลกกำลังแสวงหาความรู้มีอยู่ อเทวนิยมแยกตัวเองออกได้ ทำให้ตัวเองเป็นหนึ่งก็ได้ ทำให้เป็น ๐ ก็ได้ พระอรหันต์โพธิสัตว์ก็อยู่กับ ๑ หรือ ๐

ที่มา ที่ไป : รายการวิดิอาร์ยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

ปฏิบัติสมาธิ

รายละเอียด : ต้องปฏิบัติจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ เป็นวิชาจรณสัมบันโน เป็นพุทธคุณของพระพุทธเจ้าที่ตรัสรู้มา เพราะหากไม่มีพระพุทธเจ้าก็ไม่มีความวิชาจรณสัมบันโน ไม่มีวิชา ๘ แต่เพราะว่าพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นมาจึงมีความวิชาจรณสัมบันโนจึงมีจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ ขึ้นมา ผู้ไม่ปฏิบัติตรงตามวิชาจรณะ ปฏิบัติผานก็เป็นแบบนอกรีต ต้องปฏิบัติจรณะ ๑๕ และเกิดวิชา ๘ วิชชา ๘ เป็นตัวช่วยเป็นตัวรู้ให้เกิดผาน ๔ ผาน ๔ คือชำระกิเลส

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

ปฏิบัติหนืออกป่าเข้าถ้ำ

รายละเอียด : ปฏิบัติหนืออกป่าเข้าถ้ำ คือ เป็นการย้ายยืนยันโดยพระสูตร คุหัญฐกสูตรตนิทเทศที่ ๒ นี้ เพื่อย้ำให้เห็นว่า ศาสนาพระพุทธเจ้าไม่ใช่ให้ไปปฏิบัติหนืออกป่าเข้าถ้ำ ไม่ให้ไปนั่งหลับตาสะกดจิต เพราะจะไม่มีนิพพานเลย มันผิดมันไกลจากวิเวก

ที่มา ที่ไป : รายการวิดิอาร์ยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปฏิบัติหมดอวิชา

รายละเอียด : เรายังไม่ถึงก็ว่าพระพุทธเจ้าหลอกเมื่อไหร่ถึงแล้วก็จะรู้ว่าพระพุทธเจ้าไม่หลอกหรือเราเองเป็นอวิชาเอง จิตใจยังไม่บรรลุนิจิตใจยังไม่เจริญถึงขั้น แม้หมดกามแล้วจะต้องเหลือข้างใน ข้างนอกไม่แล้ว อาจจะมีนิดๆ หน่อยๆ มันไม่มีอะไรยกๆ ยักๆ จนกระทั่งมันไม่ยกยักแล้ว เห็นเป็นเรื่องที่ดีไม่ดี จะไปชิงเขาว่าเขาชมเขาดูถูกเขา แต่ใจตัวเองยังไม่หมด นี้เป็นรูปราคา อรูปราคา หมดรูปราคา อรูปราคาก็เหลือเศษเป็นมานะ หมดมานะ เหลือเศษฐิละของก็เก็บเล็กน้อยอีก จนหมดสิ้นอาสวะ หมดอุทธัจจะ หมดอวิชา จนกระทั่งมันไม่เกิดอีกนานๆ มากกระทบอีกก็ไม่ป้ออีกๆ พิจารณาแน่นอนไม่มีอาการอารมณ์สัมผัสแต่ต้องอย่างไรก็ดีไม่ตีทำลายด้วย มาแรงๆ ก็ไม่เป็นไร ที่เปลอกก็ไม่เป็นไรมา ย้วยวนก็ไม่เป็นไร

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปฏิบัติอานาปานสติ

รายละเอียด : มีสติ ตลอดเวลาที่มีลมหายใจเข้าลมหายใจออก แล้วทำงานมีสติปฏิฐาน ๔ สัมมปปธาน ๔ อธิธิบาท ๔ ให้เจริญโพธิปักขิยธรรม ๓๗ (ครบถ้วน)

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

ปฏิบัติเกี่ยวข้องข้างนอกตามลำดับ

รายละเอียด : แต่ของพุทธะของพระพุทธเจ้านี้เกี่ยวกับข้างนอกมาตามลำดับ เริ่มต้นตั้งแต่เกี่ยวข้องสัมผัสกับสัตว์

กับคนโดยเฉพาะคนนี้แหละ เราจะเกิดความโกรธความโลภ เกิดความหลงอะไรหรือไม่ เรียนให้ดี มันมีองค์ประกอบซึ่ง จะมีตัวกิเลสไปปรุงแต่งร่วม ให้เลือกตัวปรุงแต่งนี้ออกไปแล้ว เข้าใจให้ได้ว่ามันไม่เป็นตัวจริงมันเป็นมายามันเป็นตัวหลอก มันเป็นอาคันตุกะ มันอยู่ในไหนก็ไม่รู้มันมาจากไหนก็ไม่รู้ เรา ต้องเห็นความจริงว่าไม่เชื่อมันหรือมันไม่มี เราต้องเห็นด้วย ปัญญาว่าเอ็งอย่ามาหลอกข้า มันก็จะพ่ายแพ้ความจริงมันก็จะลดน้ำหนักลงจนมันไม่มีในจิตไม่เกิดในจิต ก็ศึกษาพิสูจน์ ความจริงไป ตั้งแต่องค์ประกอบประชุมกันเป็นสังขาร หยาบๆ ขึ้นหยาบ โลก เขาเห็นว่าเป็นเรื่องหยาบเป็นเรื่องเสียหายเสีย เวลาทุนรอนแรงงานเลอะเทอะ ด้วยการไม่มีประโยชน์คุณค่า อะไรดีไม่ได้เสีย เสียเปล่า ไม่ได้เกิดคุณค่าประโยชน์ เสื่อมด้วย ร่างกายเสื่อมชีวิตเสื่อม พฤติกรรมที่อยู่กับสังขมก็เสื่อม

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช กายนี้คือวิญญาน วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปฏิบัติเป็นลำดับนำอัครรรย์

รายละเอียด : ปฏิบัติเป็นลำดับนำอัครรรย์ คือ การปฏิบัติภายนอกก่อน ตา หู จมูก ลิ้น กาย ๕ ทวาร สัมผัสแล้ว เกิดกิเลส อ่านกิเลสจากเวทนาในเวทนา นี่คือการมฐานของ ศาสนาพุทธ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปฏิบัติเองรู้แทนกันไม่ได้

รายละเอียด : คุณต้องปฏิบัติเองแล้วก็มีจิตที่อ่านรู้หยัง รู้เอง ไม่มีทางที่จะรู้แทนกันได้ คุณต้องค่อยๆ เรียนรู้ไปจากการปฏิบัติ เพราะฉะนั้นการปฏิบัติที่สมบูรณ์แบบ จะต้อง มี สूरียเปยยาล ๗ ต้องมีมิตรดีสหายดี สังคมสิ่งแวดล้อม เป็น สัปปายะ ๔ อย่างชาวชุมชนอโศกมีครบแล้ว คุณไปตะโกนอยู่ ข้างนอกมันก็ไม่ครบ มาสิ มันจะได้ครบมันเป็นทั้งหมดทั้งสิ้น ของพรหมจรรย์มันเป็นองค์ประกอบชัดเจนอยู่แล้ว ผู้ใดเข้ามา แล้วก็จะได้เร็ว แต่อยากเร็ว แต่ไม่ทำให้ครบบริบูรณ์มันก็ยาก บางคนมาได้แต่ใจไม่มา ไม่มีอะไรเป็นเรื่องห่วงใยอะไรเลย สบายแล้วมาได้แต่ไม่มาที่ตัวเอง เพราะฉะนั้น พวกเรานั้นผู้ที่มีศีลมีธรรมมีฐานมีพื้นแล้วก็มา แต่ถ้ายังไม่มีฐานไม่มีพื้นเลย อย่าเพิ่งมา อันนี้เป็นคำตรัสของพระพุทธเจ้า ผู้มีศีลแล้วที่ยัง ไม่ได้มาจงมา ผู้ยังไม่มีศีลอย่าเพิ่งมา ขนาดพระพุทธเจ้า ยังตรัสอย่างนั้นแล้วอาตมาจะไหวหรือหากไม่มีศีลแล้วมา

อาตมารับมือก็ไม่ไหว มีศีล ๕ เป็นหลักไม่มีอบายมุข ไม่กิน เนื้อสัตว์มาถึงศีล ๕ เป็นพื้นฐาน แล้วเจริญเป็นศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ จุลศีลมีขณิกศีลเป็นต้นไป

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปฏิบัติให้ถึงสัมมาทิฏฐิ ๑๐ ข้อที่ ๕ และข้อ ๖

รายละเอียด : ข้อที่ ๕ อย่างโลภ ข้อที่ ๖ ปโรโลโก รู้จักโลกที่หมุ่นเวียนไม่ไปหาโลกุตระ ชาวเวทนิยจะวนอยู่ใน โลกเก่าโลกเกียะ ไม่รู้จักโลกโลกุตระคืออะไร ปฏิบัติธรรมและ จิตของเราออกจากโลกเก่าบ้างไหม ปโรโลโก คือโลกอื่นโลก ต่างจากโลกเก่านี้แหละ เป็นโลกที่แยกไปมีอัญญา อัญญา หรือมีปรนนิมิต อยู่ในโลกต่างดาวเราอยู่ในโลกโลกเกียะคือโลกนี้ นี่พูดเป็นรูปธรรมไม่ใช่ว่ามีลูกโลกอีกโลกหนึ่ง แต่ก่อนอยู่ในโลก โลกเกียะละเทะ เป็นลูกน้องให้เขาปั้นหัว พยายามจะเป็นนาย ทางโลกในโลกเกียะรวยในลาภ ยศ สรรเสริญ โลภียสุข สังสม วนเวียนในโลกเกียะหลงว่าได้ลาภ ยศ สรรเสริญ โลภียสุขยิ่งใหญ่ ซาติหนักก็ต้องยิ่งใหญ่ แต่ที่เรารู้ตัวแล้วไม่เอา เลิกทางนั้น มาปฏิบัติประพฤติเพื่อที่จะล้างกิเลสเก่าที่เราไปโลภมา เป็น โรคด้วยนะ อยู่ในโลกเก่าก็เป็นโรค เรามารักษาโรค ที่เป็นเชื้อ โรคโลกเกียะ จนเป็นอารยบุคคลเป็นโสดาบัน สกทาคามี อนาคามี อรหันต์ อาตมาไม่มีพูดเล่นนะว่าพวกเรานี้เป็นอาหารกัน หลายคน แต่ไม่รู้ตัววน เพราะมันไม่ชัด วน ได้แล้วสะอาดแล้ว ก็ทำเลอะใหม่ แม้ชาวอโศกนี้แหละมีเยอะ ไม่รู้ที่จบ ไม่รู้ที่สุด แล้ว ยังไม่แมน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

ปฏิบัติไปตามลำดับศีลสมาธิปัญญา

รายละเอียด : เมื่อเข้าอาตมาก็ว่าจะมาอธิบายเรื่องปฏิบัติ ไปตามลำดับศีลสมาธิปัญญา ทำให้ได้เป็นผล แล้วทำให้มาก ทำให้บ่อย ให้จิตสะอาดสิ้นอาสวะเป็นอุเบกขา องค์ธรรม ๕ ปริสุทธา ปริโยธตา มุทุ กัมมัฏฐา ปภัสสร่า ทำอุเบกขาให้ ดีขึ้น แล้วมาทำงานกับใครก็ไม่เกิดกิเลสอคติ ทำแล้วมีแต่ดี แล้วมีเหตุปัจจัยให้ปฏิบัติเพิ่มขึ้นอีก เหตุปัจจัยที่เราไม่มีจาก ของผู้อื่น ให้เขาได้รู้ตัวได้รับประโยชน์ว่ามันเป็นกิเลสสมควรจะ ละเลิก ทำไปอีกได้อีกก็ยิ่งเก่งขึ้นอีก กัมมัฏฐาก็ยิ่งเจริญขึ้น จิตก็ยิ่งสะอาดแข็งแกร่งผ่องใสประภัสสร่าสูงขึ้นอีก คุณธรรม ของอุเบกขา ๕ ประการนี้ จะเจริญ ขึ้น พระพุทธเจ้าตรัสไว้

ปฏิบัติไปตามลำดับศีลสมาธิปัญญา - ปฏิภาณ

ชัดเจนเอาสิ่งนี้มายืนยันได้เลยในผู้ปฏิบัติเคยมีลักษณะนี้ในตัวเองหรือไม่ อย่าว่าแต่ขณะนี้เลย แยกเคสเหลือดูเบกษาในมโนปริจาร ๑๘ ทางตาหูจมูกลิ้นกายใจ ๖ ทวาร กระทบกับอะไรก็ตามทางตาหูจมูกลิ้นกาย ก็เกิดความสุข ทุกข์ ไม่สุข ไม่ทุกข์ ก็ได้ ๓ ประเด็น รวมเป็น ๑๘ ประเด็น ในโลกก็มีความสุข ความทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์ ได้ทั้ง ๑๘ อย่างนี้ เราทำอยู่ในสภาพปัจจุบัน ปฏิบัติ นี้แหละ หรือไม่เป็นปัจจุบันแต่มันเป็นปณิธิ ประเด็นนี้ static กับ ปฏิบัติ dynamic เกิดอาการหรือไม่ ถ้าไม่รู้จักอาการก็พูดกันไม่รู้เรื่อง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

ปฏิบัติ

รายละเอียด : คือ วิธีปฏิบัติหรือทางปฏิบัติ คือ ทางปฏิบัติ หรือ วิถีทางประพตติ เป็น เหตุ ที่ทำไปสู่ ผล ได้สำเร็จ
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ้อีก เล่ม ๑ หน้า ๔๔ และ หน้า ๔๕

ปฏิบัติ

รายละเอียด : ปฏิบัติ คือ ทางปฏิบัติที่จะทำให้ไปสู่จิตที่เป็นกลาง มัชฌิมา แต่เขาไปแปลรวมว่าทางสายกลางนั้นไม่ใช่ แต่ทางหรือวิธีการคนต้องศึกษา เพื่อให้จิตเข้าสู่มัชฌิมาคือ ไม่มีทั้งอดีต ไม่มีทั้งกาม คือ คนหมดกิเลสไม่มีทั้งกามทั้งอดีต ๑. ให้ประพตติ ให้ดำเนินชีวิตตามทางนั้นกันมาแล้ว ๒. ข้อควรกระทำ, แนวทางประพตติ ๓. ข้อปฏิบัติ ๔. ข้อปฏิบัติ, ทางปฏิบัติ, ทางดำเนิน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๖๗, คนคืออะไร? หน้า ๓๕๗, รู้คนซึ่งสุข รู้คนซึ่งสัตว์ หน้า ๑๔๘, คำบุญคือบาป หน้า ๔๗

ปฏิบัติ ๔

รายละเอียด : คือ แนวทางปฏิบัติธรรม ๔ แบบ ๑. ทุกขาปฏิบัติ ทันธาภิญญา (ปฏิบัติลำบาก ทั้งรู้/บรรลุได้ช้า) ๒. ทุกขาปฏิบัติ ขิปปาภิญญา (ปฏิบัติลำบาก แต่รู้/บรรลุได้เร็ว) ๓. สุขาปฏิบัติ ทันธาภิญญา (ปฏิบัติสะดวก แต่รู้/บรรลุได้ช้า) ๔. สุขาปฏิบัติ ขิปปาภิญญา (ปฏิบัติสะดวก ทั้งรู้/บรรลุได้เร็ว)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ ปฏิภาทวารคข้อ ๑๖๑, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

ปฏิบัติทวนตรียะ

รายละเอียด : การปฏิบัติที่ยอดเยี่ยม คือปฏิบัติมรรคมีองค์ ๘ สมดุลสมบูรณ์

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๑๒

ปฏิบัติสัทธินิพพาน

รายละเอียด : เก่งเพราะสงบราบรื่นได้เสมอ ชำนาญขึ้นจนเก่งขึ้นอีก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๖๒

ปฏิบัติสัทธินิมุต, ปฏิบัติสัทธินิมุตติ

รายละเอียด : ๑. นิมุตติได้เก่งขึ้น ฐีสที่สงบอย่างนิพพานชัดขึ้น ๒. ทำจนได้เก่งขึ้น สนธิขึ้น เร็วขึ้น

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๑๕, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๒๔

ปฏิบัติจิตโต

รายละเอียด : หมายความว่ามั่นมีจิตผูกพัน จิตปฏิบัติยังมีจิตผูกพัน ยังมีเพื่อคนนั้นคนนี้ ยังมีภพชาติยังมี ๒ มี ๓ มี ๔ อยู่ ยังมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่ เป็นภพชาติมีตัวมีตนมีสถานที่มีบุคคลอะไรก็ตามแล้วแต่มีก็จะมากหรือน้อย ส่วนสาเปกโขอยู่ในเวทนาอยู่ในสัญญาเลย ต้องกำหนดรู้ว่าเราจะไม่มีอะไรต่อเลย ไม่มีอะไรไม่เป็นอะไรต่อเลยต้องให้จิตใจขาดจากการมีอะไรต่อ ปฏิบัติที่นี้คือต่อ แต่อันนี้ไม่มีต่อเลย ไม่มี action reaction ตัดเลยไม่มีหวัง เพราะฉะนั้นถ้าคุณฝึกตรงนี้ได้มั่นไม่แก่งมั่นก็จะมาได้อันนี้ ไม่แก่งมากมั่นก็ไปโน่นเลย เก่งมาก ๆ มั่นก็ได้อันนี้ เพราะฉะนั้น หัดแก่ง อย่าไปต่อ ที่จริงมั่นมีข้อที่จริงไม่อยากจะพูดหรอก มั่นซ้อน (ก็อย่าให้มีโอ้อวด โอ้อวดตายแน่) คุณต้องเข้าใจว่าความหวังคืออะไร นั่นแหละ คุณต้องเข้าใจอาการจิตหวังคืออะไร แล้วคุณต้องทำจิตมนสิการให้ได้ เมื่อจิตไม่มีสภาพอย่างนั้น มั่นก็เสร็จที่เราทำได้ เราทำไม่ได้ มั่นก็ ต้องแต่ง หรือหยาบเป็นแห่งเป็นก้อน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ปฏิบัติ

รายละเอียด : ๑. ยังมีส่วนที่ทวนไปวนมาอยู่ตามสมมุติ ๒. มีส่วนเปรียบได้ ซึ่งเปรียบเทียบกันได้ ซึ่งคล้ายคลึง เท่าๆ กัน ความคล้ายคลึงที่ตัดเทียมกัน ความเหมือนกัน คำตอบ ๓. ส่วนที่ทวนไปทวนมา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๔๗, ๕๐๗,
ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๘๒

ปฏิภาค

รายละเอียด : มีความรอบถ้วน มีความลึกซึ้งไม่พรวามัว
ไม่สับสนในชั้นในเชิง สลับซับซ้อน ไม่ลืมนำลึกลับหลังเร็ว และ
มีทั้งความรวดเร็ว คล่องแคล่วในการคิดการรู้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๓

ปฏิรูปการ

รายละเอียด : ความกระทำการเหมาะสม

หนังสืออ้างอิง : สมานีพุทธ หน้า ๔๘๖

ปฏิวิรติ

รายละเอียด : ความเว้นขาด

หนังสืออ้างอิง : สมานีพุทธ หน้า ๑๑๖

ปฏิสนธิ

รายละเอียด : จุดเริ่มตามลำดับแห่งการเกิด

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๒๘๐

ปฏิสภาวะ

รายละเอียด : ที่พึ่งที่อาศัย

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๖๖

ปฏิสรณ

รายละเอียด : ต่างเป็นที่พึ่งซึ่งกันและกัน ตอบกันไป
แทนกันมา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๘๒

ปฏิสังยุตต

รายละเอียด : ร่วมเกี่ยวข้องกัน

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๖๗

ปฏิสังเคราะห์

รายละเอียด : คือ มีการกระทบ มีการสะท้อน แล้ว
สังเคราะห์กันทวนกลับไปกลับมา จะลด จะเพิ่ม จะขัดเกลา

กัน จะเกิดการปรับตัว จนสุดท้ายจะลงตัวในสภาพหนึ่ง

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๓๖

ปฏิสังเวท

รายละเอียด : ๑. ผู้ทราบชัดจริงๆ ๒. จิตจะทั้งรู้ ๓. กำหนด
รู้อย่างสำเนียงอยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๐, ๔๓, ธรรมที่เป็น
พุทธ หน้า ๒๘๓

ปฏิสนธการ คนโศกก่อนด้วย ใจคิวนเจลียวฉลาด ให้เขายินดี

รายละเอียด : ที่ไม่ตอบเพราะไม่รู้ว่าจะเป็นไปได้หรือไม่
ไม่ได้ เอาคนข้างในเถิด คนที่เป็นชาวโศก มาให้ตีและประพุด
ที่ตีมีปฏิสนธการ มีใจคิวนเจลียวฉลาด ที่จะประสาน
สามารถทำให้คนเขายินดี คนที่จะเข้ามาอยู่ในสังคมชุมชน
บ้านราชฯ อย่างที่คนมาทำมาหากินรับจ้าง เขาอยู่กันมาเป็น
สิบปีก็ยังมียังไม่กล้าเข้ามาอยู่ในนี้ เขารู้หมดว่าดีทั้งนั้นแต่เขา
ไม่กล้าอยู่ เพราะเขาเองเขาไม่ถึง เขาบอกว่าเขาอยู่ไม่ได้ ที่นี้
พูดให้ชัดก็คือมันสูงเกินกว่าที่เขาจะอยู่ เขารู้นะ ซึ่งมันมีสัจจะ
ความจริงอยู่ นี่เป็นเรื่องที่เป็นเครื่องขี้บ่ง ไม่เห็นบอกความ
จริงที่เราทำธรรมะพระพุทธรเจ้ามันเกิดอะไรขึ้น มันเกิดสิ่ง
ประเสริฐขึ้นอย่างนี้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

ปฏิสัมพันธ์

รายละเอียด : เกี่ยวเนื่องสอดร้อยกันไปตลอด

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๘๙

ปฏิสัมพันธ์ของจรณะ ๑๕ วิชา ๘ เป็นเนื้อแท้ของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : อาตมาได้ตั้งใจว่าจะพยายามอธิบายความ
ปฏิสัมพันธ์ของจรณะ ๑๕ วิชา ๘ เป็นเนื้อแท้ของศาสนาพุทธ
รวมทั้งหมดสาระแท้ๆ อยู่ตรงนี้ ถ้าเข้าใจอันนี้ให้ดีๆ หาก
เข้าใจไม่ตีไม่มีสัมมาทิฐิตั้งนี้ ก็ไม่มีมรรคผล ไม่มีเนื้อแท้
ของศาสนาพุทธ ต้องถึงพร้อมด้วยศีล เอาสมมุติว่า ได้ไม่มา
แห่งหนึ่ง จะเอาส่วนหนึ่งมาทำไม่จัมพิน เหมือนกับเอาศีลมา
ก้อนหนึ่ง จะเอาจากก้อนไม้ก้อนหนึ่งจรณะ ๑๕ วิชา ๘ จะเอา

ศีลมาข้อหนึ่ง แต่ศีลมีตั้งเยอะแยะ จุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีล
อาตมาก็พูดไปเขาน่าจะสะดุดว่า เขาไปหลงแต่วินัย ๒๒๗
ไม่มีศีล ศาสนาพุทธทุกวันนี้ไม่มีศีลแล้ว มีแต่เครื่องงานวิชา
เต็มไปหมดเลย มีแต่การจุกเทียนจุดธูปบูชาไฟ วิธีการรด
น้ำมนต์มันไม่ใช่ศาสนาพุทธเลย ให้ศีลเป็นประจำ มีคำสรุปของ
การให้ศีลว่าศีลจะพาให้เกิดความสุขและสันนิพพาน เสร็จแล้ว
ไม่เกิด ให้ศีลแล้วมีศีล ๕ ศีล ๘ แต่ไม่ได้เน้นให้เกิดศีลสมาธิ
ปัญญา ไม่ได้อธิบายว่าศีลจะมีปฏิสัมพันธ์กับสมาธิ ปัญญา
วิมุตติ ไม่ได้ตัดขาดกันเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

ปฏิสัมพันธ์

รายละเอียด : ความรู้จริงที่แตกฉาน
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นිරิตตา หน้า ๑๖

ปฏิสัมพันธ์ ๔

รายละเอียด : คือความรู้แตกฉาน ๔ ด้าน ๑. อดีต-
ปฏิสัมพันธ์ (รู้แตกฉานในเนื้อหาสาระ) ๒. ธรรมปฏิสัมพันธ์
(รู้แตกฉานในธรรมะ) ๓. นิรุตติปฏิสัมพันธ์ (รู้แตกฉานใน
ภาษา) ๔. ปฏิภาณปฏิสัมพันธ์ (รู้แตกฉานในไหวพริบ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ สัจเจตนิยวรรค
ข้อ ๑๗๒

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตถิก

ปฏิสัมพันธ์ญาณ

รายละเอียด : รู้แจ้ง รู้จบ รู้วางเป็นสำคัญ และรู้กาย
เวทนา จิต ธรรม โดยเฉพาะที่เกิดในตนทุกครั้งครา ทุกขณะ
เสมอ เมื่อรู้จริงเพิ่มขึ้นไปที่ใดก็สั่งสม-สัมภิกาญาณให้แก่ตน
ที่นั่น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๔๕

ปฏิสัมพันธ์

รายละเอียด : ปฏิสัมพันธ์คือหลักเร้นออกจาก เช่น
พระพุทธเจ้าขอพักไปนอน นี่ก็คือหลักเร้นแล้ว หรือจะเร้น
หลักเร้นเป็นเวลา ท่านหลักเร้นประท้วงพวกนั้น ไปอยู่กับข้าง
กับลิงเป็นต้น คำว่าหลักเร้นก็คือหยุด นี่อาตมาจะหลักเร้นให้
หรือคนอื่นให้หลักเร้น ก็ให้พักนอนไม่ทำงานกับสังคมก็ทำ
หรือแม้แต่ท่านพอบรรลธรรมแล้วท่านก็เสวยวิมุตติอยู่ ๔๙ วัน

ก็เป็นการทบทวนตนเองทบทวนทุกอย่างเพื่อจะประมวล
ความรู้ ดิ่งขึ้นมา เอาไปใช้กับสังคม สรูป หลักเร้นคือพัก
ไม่ทำงาน

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปี่ชีวิต สันตโคก วันศุกร์ที่
๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปฏิเวธ

รายละเอียด : ๑. ทวนแล้วทวนเล่า ทั้งทำ ทั้งพิจารณา
ตรวจสอบแก้ไข ไตร่ตรองให้เกิดมีจริง ให้ตรงถูกกับปริยัติ
๒. การได้รับผลแห่งการปฏิบัตินั้น ๓. เกิดผลจากการปฏิบัติ
๔. สภาวะที่ปากเพียรชวนให้ทะเลาะลงวงเข้าไปให้ถึงพุทธ
หทัยจับเอาพระพุทธานุภาพที่ใจ มายึดที่ใจได้ถูกต้อง
เป็นพุทธคุณแท้ๆ [ปฏิบัติ แปลว่า ทวนแล้วทวนเล่า เวธ
แปลว่าการเจาะ การแทง] ๕. การบรรลุธรรมอย่างรู้แจ้งแทง
ตลอด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๙๕, ทางเอก
ภาค ๓ หน้า ๓๙๔, สมาธิพุทธ หน้า ๘๒, คนคืออะไร? หน้า
๓๕๘, อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๒๘

ปฏิเวธธรรม

รายละเอียด : ๑. เป็นอธิปัญญาที่เกิดรู้แจ้งตามหลัง
ปฏิบัติ ๒. รู้แจ้งในตน สัมผัสสภาวะแท้ๆ ในตน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕๕, ๘๐

ปฏิเสวนา

รายละเอียด : ๑. การลงมือประพฤติ กระทำ จะต้องมึ
สิ่งมีอะไร ร่วมด้วย จึงจะต้ององค์ประกอบที่ได้พิจารณาดีแล้ว
นั้นๆ ว่าเหมาะสมด้วย เราจะอาศัยอันนี้สัมผัส สัมพันธ์อยู่
ทำอยู่กับสิ่งนี้ สภาพนี้แหละ ทำสิ่งนั้น งานนั้นไปด้วย
ประพฤติธรรมไปด้วย คบสิ่งนั้น ทำอยู่กับสภาพนั้น กิจกรรม
นั้นนั้นแหละไปด้วย เป็นการประพฤติธรรมทวนไปทวนมา
ซ้ำซากอยู่ ๒. หัดเสพคุณ ๓. ได้เสพคุณ

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๔๗๗, ทางเอก ภาค ๓
หน้า ๑๕๗, ๓๔๐

ปฏิโลม

รายละเอียด : ๑. หมุนทวนกลับทิศ ๒. ย้อนทวนลำดับ
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นිරิตตา หน้า
๑๕๓, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๘๕, เปิดโลกเทวดา หน้า ๖๙

ปฏิไสถ

รายละเอียด : ๑. ทวนกระแส จะกลับกันเสมอกับความ รู้สึกของคนโลก ๒. สนวนทาง, สนวนทางกัน ๓. ทวนกระแสใจ ๔. ทวนกระแสโลกีย์ ๕. ตรงกันข้ามกับกระแสโลกีย์

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๗๐, รัฐคนซังสุข รุ้คูกซังสัตว์ หน้า ๑๓๙, วิถีพุทธ หน้า ๗๖, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๑๘, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๗๕, พุทธเป็นอเทวนิยม อย่างนี้ หน้า ๘๗

ปฐมภณาน

รายละเอียด : การพิจารณาคิดค้นหาเหตุผลหรือที่เรียกว่าวิตถกวิจจาร หรือมีธรรมวิจยั หรือมีสันตริณะอยู่ในจิตเสมอๆ ติดต่อกันอยู่อย่างนั้นๆ เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความหลุดพ้น เพื่อความหมดอาสวะ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๑

ปฏิวิธาคู

รายละเอียด : ๑. ดิน ๒. ธาตุดินอันเป็นมหาภูตรูปใหญ่ หยาบกว่าอัน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๘, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๐๕

ภาณานของสมณะโพธิธิริกะ

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นจึงเป็นอุดมคติเป็นภาณานที่อุดมคติ ถ้าเราเข้าใจภาณานอุดมคตินี้ จะเป็นตัวตนบุคคล เราเขาจริงหรือไม่ ก็ไม่ต้องไปคิด แต่ภาณานนั้นดีใหม่ ดีสุดๆ เลย ก็เอาอันนี้เป็นตัวหลักก็แล้วกัน แต่เป็นจริงไม่ได้อย่างนั้น อาตมาไม่เอาหรือภาณานอย่างโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร แม้ว่า จะเป็นพระพุทธานุเจ้าก็ขอเป็นสมัยเดียว ไม่ขอเป็นสมัยที่ ๒ สร้างศาสนาและ หรือไม่แน่ อาตมาอาจจะไม่ได้สร้างศาสนา แม้จะบรรลุแล้วเหมือนพระพุทธานุเจ้า แต่ก็จบ ตอนนั้นก็อยู่ที่ อนิจจตา อาตมาอาจจะไม่ประกาศศาสนาเลยในโลก แต่ อาตมาบรรลุพระสมมาสัมโพธิญาณเท่ากับพระพุทธานุเจ้าแล้ว เป็นพระโพธิสัตว์ ตัวเองไม่ตัดสินใจประกาศศาสนาในโลกในยุคใดยุคหนึ่ง ปรีณิพพานเป็นปรีโยสถานเลย ก็เป็นสิทธิของ อาตมา ก็ไม่ต้องไปคิดไม่ต้องกังวลเรื่องเหล่านี้ มันเป็นเรื่อง ส่วนตัวของแต่ละบุคคล อาตมาก็ยังแบ่งรับแบ่งสู้ อาตมาตั้งใจ จะไปเป็นพุทธานุเจ้า อย่างน้อยได้สัมมัญ แล้วก็ปรีณิพพานเป็น ปรีโยสถานไป แต่ก็ได้ช่วยศาสนาพุทธมามากมายจนเมื่อยหน้าคูด

แล้ว มันหมดความเบือรำคาญแล้ว แต่ก็เบือ เป็นสิทธิของเรา ศาสนาพุทธมีสิทธิเป็นสิทธิของเจ้าของตัวเองทำได้ตัดสินใจ เอาเอง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ภาณานเป็นพระพุทธานุเจ้าองค์ที่ชีวิตไม่มีคู่เลย

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นความจริงมันก็จะ เป็นความจริง ความจริงก็คือผู้ที่จะต้องมียู่เป็นอยู่ ศึกษา มา เป็นโพธิสัตว์ระดับ ๗ จึงค่อยรู้เรื่องพวกนี้ อาตมาจึงบอกว่า อาตมาจะสำเร็จเป็นพระพุทธานุเจ้าองค์ที่ชีวิตไม่มีคู่เลย ส่วน พระสมณโคดมยังมีคู่อยู่ ขอภัยไม่ได้ข่ม แต่เพื่อพิสูจน์อันนี้ พระสมณโคดมท่านต้องการเอาแค่นี้ก็ปรีณิพพานเป็นปรีโยสถาน ไปได้แล้ว ก็ไม่มีปัญหาอะไร แต่ว่าอาตมาจะทำจะพิสูจน์อีก พระพุทธานุเจ้าสมณโคดมท่านก็พิสูจน์มาแล้ว ท่านก็ทำมาเมื่อย แล้ว ท่านจะปรีณิพพานแล้วท่านเอาแค่นี้ เอาแค่อายุ ๘๐ ปี ก็พอแล้ว จบ ทำงานมา ๔๕ ปีจบ พระอาณนทอาราธนาแล้ว อาราธนาอีก ท่านก็ไม่เอาแล้ว ก็เพราะว่าเราทำนimitแก่เธอ มาตั้ง ๑๖ ครั้ง เธอยังไม่อาราธนาเรา ครั้งนี้เราตัดสินแล้วเธอ อย่างมาอาราธนาให้ยาก นั่นก็คืออาศัยนimitเป็นเครื่องตัดสินว่า พอแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ภาณานไปให้ถึงพระสมมาสัมพุทธเจ้า

รายละเอียด : มันไม่ยออาตมาจึงเห็นใจ ว่ามันไม่มี อะไรดีกว่านี้ ก็ต้องสอนแนะนำกันปลูกฝังไว้ นับเป็นสิ่งที่ ประเสริฐที่สุดในความเป็นมนุษย์ที่พระพุทธานุเจ้าท่านตรัสรู้ อาตมาจึงพยายามทำอันนี้ ก็ต้องรับผิดชอบ กระทั่งรับหน้าที่ สืบทอดจากพระพุทธานุเจ้า อาตมาก็เป็นผู้ที่รับ พุดไปแล้วคนที่ ไม่เชื่ออาตมาเขาก็จะหมั่นไส้ ต้องอธิบายความจริงพูดความจริงไปบ้าง ว่าอาตมารับปากมาจากพระพุทธานุเจ้าสมณโคดม แล้วคนก็หมั่นไส้ ต้องมาสืบทอดอันนี้ต้องมารับผิดชอบที่ พุทธานุเจ้าท่านฝากฝังเอาไว้แล้ว ปรีณิพพานเป็นปรีโยสถานไปแล้ว อาตมาก็จะต้องเซ็นตัวเองให้ถึงพระสมมาสัมพุทธเจ้าเพราะ มีภาณานนั้น ก็ต้องรับผิดชอบกับพระพุทธานุเจ้า เกิดในยุคนี้ มากี่มาเปิดเผย พระพุทธานุเจ้าได้ตรัสไว้แล้วในสัมมาทิฏฐิข้อที่ ๑๐ อาตมาเป็นสยงอภิญญา เขาก็ไม่เชื่อ ภายหลังเขาก็คงจะเห็น หลักฐานที่อาตมาพยายามอธิบายธรรมะว่าเป็นโลกุตระเป็น

ปณิธานไปให้ถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้า - ปทปรมบุคคล

อย่างนี้ พอเข้าใจขึ้นมาผู้ที่เกิดปฏิภาณปัญญาเข้าใจได้ ก็จะไม่เชื่อถือ ฟังอาตมาเพิ่มขึ้น ก็ไม่ง่ายหรอกเพราะมันลึกซึ้ง คัมภีรา (ลึกซึ้ง) ทุททัสสา (เห็นตามได้ยาก) ทุรฺนุโพธา (บรรลุรู้ตามได้ยาก) สันตา (สงบระงับอย่างสงบพิเศษ แม้จะวุ่นอยู่). ปณิตา (สุขุมประณีตไปตามลำดับ ไม่ข้ามขั้น) อตฺถกาวจรา (คาดคะเนค้นเดาไม่ได้) นิปฺภูนา (ละเอียดลึกถึงขั้นนิพพาน) ปณฺทิตเวทนียา (รู้แจ้งได้เฉพาะผู้เป็นบัณฑิต บรรลุแท้จริงเท่านั้น) (พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔)

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔

ปณิหิตญาณ

รายละเอียด : รู้ได้โดยนาม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๘๓

ปณิหิตนิพพาน

รายละเอียด : ๑. เป็นสภาพจุดเริ่มของการหมดสิ้น การหลุดพ้นแท้ๆ เป็นผู้เริ่ม มีนิพพานที่ตั้งลงที่จิต ๒. อรหันต์ ผู้ที่ตายแต่ตั้งจิตต่อพุทธภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๗, ยอดนิยาย ของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๕๓

ปณิตา

รายละเอียด : ๑. ละเอียดลุ่มลึก ๒. สุขุมประณีต ๓. ตี, ยิง, เลิศ ๔. ละเอียดสุขุมยิ่ง ๕. ละเอียดลออ เรียบร้อย งดงาม ๖. ลึกซึ้งสุขุม ๗. สุขุมประณีตเกินกว่าจะพูดได้ครบ

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๘๑, รู้คนขงสุข รู้คูกขง สัตว์ หน้า ๒๒, ๑๕๗, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๖๗, ๑๓๖, คำบุญคือบาป หน้า ๑๘๔, ๑๙๔

ปณิตา

รายละเอียด : ละเอียดสุขุมเกินกว่าจะเดา อตฺถกาวจรา เตาไม่ได้ ต้องทำเองสังเกตเองเป็นเอง นิปฺภูนา ก็ไม่รู้จะแปลเป็น ภาษาไทยว่าอย่างไรมันละเอียดสุขุมไปแล้วละเอียดมาหมด แล้ว นิปฺภูนา แปลว่าละเอียดลึกซึ้งถึงนิพพาน ต้องบัณฑิตแท้ๆ ไม่ใช่บัณฑิตไปสอบเอาจากสำนักดักคิลาหมาวิทยาลัยอะไร เป็นความเจริญความเฉลียวฉลาดแท้ๆ จริ่งๆ เกิดความเป็น บัณฑิต ด้วยความรู้ที่เกิดจริงเป็นจริงเองเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

ปถวิ

รายละเอียด : ดิน, สสารส่วนที่แข็งเป็นก้อน เป็นกลุ่ม ทั้งหมดทั้งหลาย

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๔

ปทปรม, ปทปรมะ (บัวได้ดม)

รายละเอียด : ๑. เป็นผู้ที่น่าสงสารที่สุด ถือว่าเป็นคน ต่ำที่สุด เป็นคนหลง เป็นคนหนาไปด้วยกิเลส ๒. ผู้มีบพเป็น อย่างยิ่ง, ผู้ได้อย่างสูงสุดเพียงถ้อยคำ แต่ไม่เข้าใจความหมาย ของถ้อยคำนั้นลึกซึ้งแท้ ถูกตรงแท้ ๓. บุคคลที่ฟังพุทธพจน์ ก็มาก กล่าวก็มาก จำทรงไว้ก็มาก บอกสอนก็มาก แต่ไม่มีการบรรลุผลในชาตินั้น ไม่มีจิตเจริญตัวใหม่ผลิตเพิ่มขึ้น อีกเลย ๔. ผู้ไม่สามารถเข้าถึงเนื้อแท้ขั้นปรมาตถิในความเป็น ชาติ ของชีวิตตนได้ จึงไม่สามารถบรรลุธรรมในชาตินี้ของชีวิต ๕. ผู้มีบพเป็นอย่างยิ่ง หรือเก่งยิ่งยอดในลักษณะทั้งหลายแต่ ไหนๆ ก็ถูกจัดไว้ในฝ่ายคนผู้ไม่บรรลุผล จึงไม่จำเป็นต้อง กล่าวถึงคนที่ไม่เก่งยิ่งยอดใดๆ คนที่ไม่รู้เรื่องของศาสนาพุทธ หรือยิ่งเป็นคนโง่เง่า ไม่เฉลียวฉลาด จำไม่เก่ง กล่าวก็ไม่ได้ บอกสอนใครก็ไม่เป็น หรือจะเรียนรู้ง่ไม่เก่งขนาดไหนก็ตาม แต่ไม่บรรลุผล ๖. ผู้มีบพ (คือถ้อยคำ) เป็นอย่างยิ่ง

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๔๓๑, ๔๓๒, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๓, ๒๙, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๘๒, เปิดโลก เทวดา หน้า ๑๑๓, ปากับพุทธศาสนา หน้า ๖๓

ปทปรมบุคคล

รายละเอียด : คือ บุคคลที่ไม่สามารถบรรลุธรรมจริง คือแม้รู้ธรรมะมาก รู้พุทธพจน์มาก จำทรงได้มาก แต่ไม่บรรลุ ธรรมเป็นอาริยะ ก็ยังคือบัวได้โคลน (ปทปรมบุคคล) อยู่ นั้นเอง

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๗๖

ปทปรมบุคคล

รายละเอียด : ๑. เป็นผู้ฟังพระพุทพจน์ก็มาก กล่าวก็ มาก จำทรงไว้ก็มาก แถมบอกสอนเขาอยู่ก็มาก แต่ตนเองไม่มีการบรรลุผลในชาตินี้เลย ๒. บุคคลที่จัดว่าเป็นบัว

เหล่าที่ ๔ ได้แก่บัวใต้โคลนตม แม้เป็นผู้แตก-ฉาน จำ หรือ
สาธยายพระพุทพจน์ได้มากมาย แต่ไม่ได้บรรลุธรรมแม้ใน
ชาตินั้น ๓. คนระดับ ๔ ที่ใครก็สั่งสอนให้บรรลุไม่ได้ในชาตินี้
๔. ผู้รู้เก่งเยี่ยมแค่ บท คือพยัญชนะหรือถ้อยคำ (ผู้มีบทเป็น
อย่างยิ่ง) หมายความว่า ผู้ฉลาดที่เรียนรู้ได้ดีได้เก่งแค่คำสอน
ได้แค่เปลือก แค่พยัญชนะ แต่ไม่ได้แก่น ไม่ได้อรรถะ ไม่ได้
เนื้อแท้เนื้อธรรม ไม่ได้บรรลุธรรม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๖, คนคืออะไร?
หน้า ๔๓๖, ถอดรหัสอัสตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๘๑,
พุทพเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๔๔

ปทาน

รายละเอียด : ๑. การถึงที่สุดแห่งความสูงสุดจริงในการ
ไม่มี คือเป็นผู้ให้ การบรรลุจริง พระผู้ประทาน ๒. มีแต่ให้
ให้อย่างยิ่ง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๑๙, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๙๔

ปธาน

รายละเอียด : ความพากเพียร

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทพ หน้า ๑๘๕

ปปัญญจรามตา ออย่ายินตีในความเนิ่นช้า

รายละเอียด : สรุปแล้วก็คืออย่าประมาทอย่าผัดผ่อน
โทษแม้มีประมาณน้อยก็อย่าประมาทจงกำจัดเสียไม่อย่างนั้น
มันจะกลับคืนกลับมาอีกได้ อย่าประมาท จงเร่งเดินทางไกล
สู่จุดหมาย เมื่อคุณได้แน่นอนแล้ว เมื่อคุณได้ทิศทางได้เวลา
ได้โอกาสครบ ก็จงอย่าช้าคุณอย่าอยู่ในปปัญญจรามตา
อย่าไปรีรีบับันเทิงใจกับความเนิ่นช้า อย่าอารามะ อย่าไป
หลงเริงอยู่กับความเนิ่นช้า

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บบบ. เพื่อ
ฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูบวชมาอย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์
ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปภัสสรา

รายละเอียด : ๑. ผ่องแผ้ว รุ่งเรือง ฉายแสงโชติช่วง
ชัชวาลเรื่อยไป ๒. คุณลักษณะจิตรู้แจ่มแจ้งเจิดจ้า ๓. ไสสว่าง
สะอาด สงบ กระจายอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด ๔. จิตบริสุทธิ์ผ่องแผ้ว
ตลอดกาล แม้จะอยู่ในสภาพใด

หนังสืออ้างอิง : สมธิพุทพ หน้า ๑๓๕, คนคืออะไร?
หน้า ๓๐๕, เปิดโลกเทวดา หน้า ๕๕, กำไร-ขาดทุนแท้ของ
อารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๕

ปมาท

รายละเอียด : จิตปักมั่นจนไม่ระวางดีเลวกันแล้ว
จิตไม่ใส ทำไปโดยไม่ชัดเจนเพราะเมาดน ดันทุรัง แดกดัน
ประชดประชัน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๓๓

ปมาทะ

รายละเอียด : ประมาท

หนังสืออ้างอิง : สมธิพุทพ หน้า ๓๖๗

ปมาทัญฐาน

รายละเอียด : ตั้งอยู่ในความประมาท

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๖๗

ปมาทัญฐานา

รายละเอียด : ฐานะแห่งผู้ประมาท

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๓๑

ปมุข, ปมุชะ

รายละเอียด : ๑. ประมุข ๒. หัวหน้าของใจ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทพ หน้า ๖๔, ๑๓๒

ปิริฎาเสยยะ

รายละเอียด : ถ้าใครจะกล่าวอวดตัวเองว่า ท่านหลุดพ้น
ท่านอวดทั้งทางกาย อวดทั้งทางวจีอย่างไร ก็จงติดตามเข้าไป
นั่งใกล้ๆ เข้าไปคอยรับใช้ คบหา เคารพยกย่องเยี่ยมเยียน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๕๕

ปรี

รายละเอียด : ๑. ไฉย อื่นๆ ๒. อื่น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๓, อีคิวโลกุตระ
หน้า ๓๕, รู้คนขงสุข รู้คูกขงสัตว์ หน้า ๕๕

ปรทัตตวิวกเปรด

รายละเอียด : ๑. มีชีวิต ๒. เป็นผู้ที่ได้รับได้ คือสัตว์ที่ยังมี

ปรทัตตฺฐิวกเปรต - ปรม้งสุขัง

ชีวิตไม่ตายแต่มีฐานะกึ่งหนึ่ง ปรทัตตฺฐิวกเปรตอื่นที่ไม่ใช้ในตัวเรา แล้วก็ไปเข้าใจกันว่าเปรตคือจิตวิญญาณที่ตายไปแล้วไม่มีร่างกาย (เข้าใจผิด)

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปรนิมมิตวสวัตตี

รายละเอียด : ๑. การถึงที่สุดแห่งความสูงสุดจริงในการมี คือ เป็นผู้สร้าง การบรรลุจริง พระผู้สร้าง พระผู้เนรมิต ๒. คือเจ้าของผู้สุขทุกข์อยู่กับทรัพย์ คือจิตวิญญาณที่กักกอด หลงคืออกตใจที่ตนเองมี ตนเองได้ สามารถเก็บสีกกายะ สร้าง อัตตา ยึดใส่ตน ได้อย่างมากมุล

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒๐, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๕๘

ปรปฏิพัทธา เม ชีวิกา

รายละเอียด : คือ มีชีวิต อาศัยให้ผู้อื่นเลี้ยงไว้ เป็น หรือตาย ก็เป็นหน้าที่ผู้อื่นเขาจะเลี้ยงเราไว้ ตามที่จะให้ เป็น ให้ อยู่ ก็สุดแต่แต่เขา จะอนุเคราะห์เราไว้

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ่อีก เล่ม ๑ หน้า ๙๐

ปรบุคคลานัง

รายละเอียด : ๑. บุคคลอื่น ต่างหากจากใจที่เป็นบุคคล เดิมอันเราเคยเป็นด้วยใจ ๒. บุคคลอื่น, บุคคลที่ต่างกัน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๓๙, อีคิวโลกุตระ หน้า ๓๔, ๓๕, ๒๒๗, ๒๒๘, ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๑๐

ปรม

รายละเอียด : ๑. สูง ยอดที่สุด ๒. ยิ่ง ยอด หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๓๗, สมมติพุทธ หน้า ๔๐๖

ปรมทิวฐฐัมมนิพพานูปัตโต

รายละเอียด : บรรลุนิพพานในปัจจุบันซึ่งเป็นธรรม อันยิ่ง เป็นทิวฐฐฐฐที่หลงยึดว่าผู้เสพกามคุณ ๕ เป็นนิพพานในปัจจุบัน

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๙๙

ปรม้ง สุขัง

รายละเอียด : ๑. บรมสุข คือยิ่งกว่าสุขที่โลกเขาเสพ ๒. มันยิ่งกว่าสุข มันมีสภาวะ หรือมีรสยิ่งกว่าสุขอย่างโลกๆ เขามี ๓. สุขบรมสุขพิเศษยิ่ง ๔. สุขอย่างพิเศษซึ่งเป็นความสุข เพราะสงบจากสุขจากทุกข์ที่เป็นโลกีย์แล้วสนิท ๕. ยิ่งกว่าสุขโลกีย์, สุขพิเศษยิ่งกว่าสามัญโลกีย์ปุถุชน, ยิ่งกว่าสุขแบบโลกๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๔, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๗, อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๖๓, เปิดโลกเทวดา หน้า ๕๕, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๐๙

ปรม้ง สุขังแปลแบบโลกียะและโลกุตระ

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นคนจะสามารถรู้ว่าอาการ ความสุขและเขาบอกว่าเป็นความสุขอย่างยิ่ง ปรม้งสุขังเขา แปลว่า สุขอย่างยิ่ง ก็เลยยิ่งชื่นชอบ เสพสุขอยู่ในความสุขไป กันใหญ่เลย ซึ่งมันไม่มี ที่จริงเขายืมภาษามาว่าเป็นความสุข เท่านั้น ขอยืมภาษามาใช้ ปรม้งสุขัง แปลว่า ยิ่งกว่าสุข ถ้าตาย ยังหลอกอีกก็แปลว่าสุขอย่างยิ่ง แต่ถ้าไปอย่างโลกุตระก็คือ ยิ่งกว่าสุข คือมันมีความว่าง สุ แปลว่า ดี ข แปลว่า ว่าง มีความสุขความทุกข์อยู่มันไม่ดี ว่างๆ นี่แหละดีว่าเป็นจิตว่าง กลางๆ เป็นจิตอุเบกขาไม่มีสุขไม่มีทุกข์ ไม่มีกาม ไม่มีอัตตา เข้าไปหาธัมมจักกัปปวัตตนสูตร การแสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เพราะว่ามันเป็นตัวเนื้อใหญ่ กามคืออยากภายนอก อัตตาคืออยากภายใน ก็คือสุข ทุกข์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

ปรม้ง สุญญัง

รายละเอียด : แม้ทุกสิ่งทุกอย่าง (คือ สุญ) หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๖๔

ปรม้งสุขัง

รายละเอียด : ปรม้งสุขัง คือ นิพพานนี้ยิ่งกว่าสุขเพราะ สุขทุกข์เป็นโลกีย์ โลกุตระไม่สุขไม่มีทุกข์ นั่นคือ โลกุตระ สมบูรณ์แบบ อทุกขมสุข หรือ อุเบกขา เป็นคำไวพจน์กันได้ กลางๆ นั่นแหละเป็นฐานการตั้งเส้นพระนิพพาน คือ อาการ

จิตนี้ วิธีทำให้เกิดนิพพานนั้นเป็นเหตุลิตอุเบกขาหรือเป็นเนกขัมมลิตอุเบกขา เป็นการทำให้ใจอย่างสมาธิหรือมัจฉาทิฎฐิ ถ้าเป็นมัจฉาทิฎฐิก็เป็นเหตุลิตะ หากเป็นสัมมาทิฎฐิก็เป็นเนกขัมมลิตอุเบกขา

ที่มา ทิป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโคก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปรมาตถธรรม

รายละเอียด : ๑. หยั่งเข้าหาแก่น ๒. จิตวิญญาณเป็นธาตุที่ไม่มีตัวตน ไม่มีสี ไม่มีรูปร่าง ไม่มีรูปทรง ไม่ใช่วัตถุ ไม่ใช่สิ่งของแห่งก้อน ๓. จะต้องละเอียดลอลองสูงส่งไปถึงความจริงขั้นสุดยอด ๔. ได้แก่ จิต เจตสิก รูป นิพพาน ๕. ธรรมอันมีประโยชน์อย่างสูงที่จะไปถึงนิพพาน ๖. สิ่งจริงโดยความหมายสูงสุด ๗. นามธรรมที่เป็นประโยชน์สูงสุดชั้นโลกุตระ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๘๕, สมาธิพุทธ หน้า ๒๕๑, ๔๐๖, คนคืออะไร? หน้า ๑๔๔, อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๔๓

ปรมาตถปฏิบัติ

รายละเอียด : ๑. มีข้อปฏิบัติหรือแนวทางปฏิบัติจนได้ประโยชน์ที่เป็นความจริงแท้อย่างยิ่งถึงขั้นสูงสุดอันมนุษย์ควรจะได้จะเป็น ก็คือความเป็นอาริยนุคคล ๒. ทางดำเนินที่พาบรรลุนิพพาน

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๑, พุทธเป็นอนาถานิยมอย่างนี้ หน้า ๑๑

ปรมาตถประโยชน์

รายละเอียด : รู้แจ้งเห็นจริงในสิ่งที่เป็นประโยชน์แท้ประโยชน์จริง นับเป็นประโยชน์ขั้นสูงไปจนถึงขั้นปลายสุดไม่ใช่ประโยชน์ที่เป็นแค่โลกียธรรมหรือโลกธรรม แต่เป็นประโยชน์ที่เป็นโลกุตระทีเดียว

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๑

ปรมาตถสัจจะ

รายละเอียด : ๑. จิตแท้ๆ ไม่มีใครเลย ไม่มีเรา ไม่มีเขามันสูญเปล่าจากเราจากเขา ๒. ความแท้จริงที่เป็นสาระเนื้อหาอันถูกที่สุด ยิ่งที่สุดตามเป้าหมาย ๓. ความจริงอันเป็นที่สุดความจริงที่เป็นธรรมอันสูงสุด ความจริงที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่สุด ความจริงที่เป็นแก่นสาร เนื้อหาที่สุด ความจริงที่มีคุณค่า

สูงสุด ความจริงที่เป็นความจริงอย่างยิ่งแน่แท้ ไม่แปรปรวนอีกความจริงที่เป็นนามธรรมสูงสุดที่เป็นได้ และรู้ได้ก็ในจิตวิญญาณของมนุษย์เท่านั้น ๔. ความจริงที่ลึกซึ้งถึงเนื้อแท้ขั้นสูง, ความจริงที่เป็นประโยชน์สูงสุด, ความจริงที่แท้จริงอย่างยิ่งขั้นอาริยะ, ความจริงที่เป็นความรู้แจ้งเห็นจริงขั้นแยกกิเลสจากจิตได้ และฆ่ากิเลสได้ถูกตัว, ความรู้แจ้งสภาวะจริงภายในจิต เจตสิก รูป (ถึงขั้นรูปจิต อรูปจิต) และนิพพาน ๕. สัจจะสูงสุดที่เป็นเป้าเป็นแก่นที่ต้องแม่นยำ เป็นยอดไม่เหลือไม่ล้ำ ๖. ความจริงขั้นสูงระดับเรียนรู้อัจฉิ เจตสิก รูป นิพพาน ๗. ความจริงสูงสุด ๘. ความจริงอันสูงส่งประเสริฐสุดยอด, ความจริงที่เป็นผลเป็นประโยชน์สูงสุดชั้นโลกุตระของชาวอนาถานิยม ๙. สิ่งที่มีจริงเป็นจริงตามความจริงแท้ขั้นสูงสุด, ความจริงที่มีเนื้อแท้ขั้นสูงจนถึงขั้นสุด ๑๐. สิ่งที่เป็นจริงอันมีคุณค่าประโยชน์อย่างยิ่ง, ความจริงที่เป็นสิ่งสูงสุด ๑๑. ความจริงอันสูงส่งมีจริงเป็นจริงปรากฏอยู่จริง เป็นไปได้จริง ได้รับผลนั้นจริงอยู่เป็นปัจจุบันนี้ ๑๒. จริงโดยปรมาตถ์, ความจริงโดยความหมายสูงสุด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๖๒, สมาธิพุทธ หน้า ๔๑๗, คนคืออะไร? หน้า ๒๖๖, ๓๗๒

ปรมาตถะ

รายละเอียด : ๑. ประโยชน์อย่างยิ่ง, จุดหมายสูงสุด, ประโยชน์สูงสุด (ตามความหมายแท้จริงก็คือนิพพาน) ๒. ประโยชน์ยิ่งกว่าสามัญโลกียะ

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๑๗๖, คำบุญคือบาป หน้า ๒๖๗

ปรมาตถ์ (ปรม + อัตถ)

รายละเอียด : ๑. เนื้อหาสาระที่สูง ที่ดีเยี่ยม ๒. แม้ทุกสิ่งทุกอย่าง ๓. สาระแท้ๆ สูงสุด เรียนรู้กายเราจิต เจตสิก แยกนาม แยกนาม ทางทะเล นิพพาน ทำให้นิพพานเกิดกับตัวเราจริงๆ ๔. ยอดของแก่นแท้ หรือเนื้อหาสาระที่สูงสุด ๕. เนื้อแท้ของความจริงอย่างยิ่ง, แก่นแท้ประโยชน์ที่จริงอย่างยิ่ง ๖. สิ่งที่เป็นที่แท้จริง ขั้นสูง จนถึงสูงที่สุดแห่งที่สุด ๗. ประโยชน์สูงแท้ดีแท้ เลิศแท้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๓๗, ๒๐๘, ๒๒๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๗๓, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๗, วิถีพุทธ หน้า ๑๑๐

ปรมาตมน์

รายละเอียด : คือ อรูปอัตตา (อัตตาที่ไม่มีรูป หรือจิตวิญญาณที่ไม่มีกาย-มีแต่นาม-ไม่มีรูป) ใหญ่อยู่หนึ่งเดียวแท้ๆ ยิ่งๆ สุดๆ ที่มีแต่ ปรมาตมน์หรือบรมอัตตา แค่นั้น ไม่มีหรือไม่รู้จักรู้แจ้งรู้จริงความเป็น โอฬาริกอัตตา-มัชฌิมอัตตา-อรูปอัตตา อันมี ต้น-กลาง-ปลาย ตามลำดับแห่งสัทธรรมเลย เพราะ เทวนิยมยึดมั่นถือมั่นใน อัตตาเดียวเดี่ยวโดด เด็ดขาด ถ้าเป็น เทพผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดแห่งที่สุดแล้ว (ปรมาตมน์) แยก ๒ ไม่ได้เลย ไม่ยอมมี ๒ เทวะ ไม่ยอมมีพระเจ้าอื่น ไม่ยอมรับพระเจ้าองค์เล็กองค์น้อยใดๆ ยึดมั่นถือมั่น พระเจ้าองค์เดียว ไม่ยอมมีพระเจ้าอื่น หรือมี ๒ เทวะไม่ได้ นี่คือ ลัทธิ เทวนิยมที่ถือพระเจ้าองค์เดียวเดี่ยวแท้ เพราะยึด เทว เป็น ตัวตน อยู่หนึ่งเดียว ธรรมะ จึง เป็น ตัวตน ไปหมด แยกเป็น ธรรมะ ๒ ไม่ได้ ยึดเป็นแค่ สภาวะ (ธรรมะที่ปรากฏ) ๑ เดี่ยว เป็น พยัญชนะ (บัญญัติ) ไม่ได้ ความยึดมั่นถือมั่น นี่จึง ลึกลับอยู่หนึ่งเดียวที่ไม่สามารถวิจยแยกแยะออกมารู้รายละเอียดกันได้ จึงคงอยู่เป็น หนึ่งเดียววันรันดร์ ตามความยึดถือของ เทวนิยม ถาวรความเป็น อัตตาหนึ่งเดียว จึงอยู่ยงคงกระพัน วันรันดร์ ก็เป็นจริงตามที่เขายึดมั่นถือมั่นกัน ไม่แปลกเลย

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๖๒-๓๖๓

ปรสตุตตานํ ปรปุคคลานํ

รายละเอียด : สัตว์อื่น บุคคลอื่น

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๗๔

ปรสตุตตานัง

รายละเอียด : ๑. สัตว์อื่น, สัตว์ที่ต่างกัน ๒. เธอยอมกำหนดรู้ใจของสัตว์อื่น คือต่างหากจากใจที่เป็นสัตว์เดิมอันเราเคยเป็น ด้วยใจ

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๓๔, ๓๕, ๒๒๗, ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นිරัตตา หน้า ๑๑๐, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๓๔

ประกาศกของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ชาวโคก เป็นผู้ที่มาสืบทอดศาสนาพุทธ มาสาธยายขยายความ เอาของพระพุทธเจ้ามาขยายมาประกาศไว้ ถ้าจะว่าก็เป็นผู้ที่แทนตัวพระพุทธเจ้ามาประกาศ ถ้าจะว่าจริงๆ แล้วอาตมาก็คือผู้ที่เป็นประกาศกของพระพุทธเจ้า

ตัวแท้ ยืนยัน พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในสัมมาทิฏฐิข้อที่ ๑๐ เป็นสัจจะอภิญญาผู้นั้นจริงๆ เป็นความรู้ของตัวเองที่เอามาประกาศประกาศโดยมั่นใจโดยไม่ได้เก้อเขินไม่ได้อวดโอ้อวด แต่ยืนยันตัวเองว่าเป็นจริงอย่างนี้ ถ้าอาตมาอธิบาย แม้สัมมาทิฏฐิ ๑๐ มั่นเป็นมัจฉาอย่างไรมันเป็นสัมมาอย่างไร แยกความแตกต่างแยกความหมายของมัน ทินนังยัญจันท์ถูกเป็นอย่างไร หุตัง... ถ้าอาตมาอธิบายอย่างนี้ไม่ถูก อธิบายไม่ได้ เอาไปปฏิบัติไม่ได้ ก็เป็นสัจจะอภิญญาแท้ แต่อาตมามั่นใจว่าไม่แท้ เป็นแต่เพียงอึดอึดใจอย่างเดียวกับที่อธิบายไม่เก่ง อธิบายไม่ละเอียดไม่ครบพอแต่ก็พอรู้ได้ใช้ไหม อยากให้มีสัจจะอภิญญาตัวพี่มาช่วยอธิบายหน่อย อยู่ไหน? แต่อาตมามีน้องชายที่เขาวัว (เขาเป็นพระพุทธเจ้า แล้วบอกว่าอาตมาเป็นพระสารีบุตร) เขาก็ว่าให้อาตมาทำงาน ตอนนี้อยู่ที่เมืองกาญจนน์ อายุอ่อนกว่าอาตมาปีหนึ่ง

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ประกาศนานาสังวาส

รายละเอียด : กับคณะสงฆ์ใหญ่เพราะว่าก็จะไปคลุกคลีเกี่ยวข้องกับได้อย่างไร มันเนาพะกันอยู่อย่างนั้น อาตมาก็ประกาศตามธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า มันจำเป็น ประกาศนานาสังวาส ในวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๑๘ ประกาศ ณ วัดหนองกระทุ่มที่ศาลาการเปรียญ ต่อหน้าพระสงฆ์ ๑๘๐ รูป ประกาศแยกตัวนานาสังวาส ยังมีลายลักษณ์อักษรเสร็จเรียบร้อย

ที่มา ที่ไป : รายการล้าแม่บั้งชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓

ประกาศศาสนาพุทธครั้งแรกกับพราหมณ์ทั้ง ๕

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าท่านนั่งระลึกชาติในยาม ๒ ยาม ๓ พบว่าเราเป็นพระพุทธเจ้าครบแล้วก็จะมาประกาศตัวแล้วก็หาคนจะประกาศจะไปประกาศกับใครที่ฟังแล้วรับรู้ได้ว่าเราเป็นพระพุทธเจ้า ก็ระลึกถึงอาฬารดาบสอุทกดาบสที่เป็นเดียรถีย์ได้ฉาน ๗ ฉาน ๘ ก็พบว่าเสียไปแล้ว ก็นึกถึงโกณฑัญญะ ที่ตอนที่พยากรณ์ไว้ก็ยังมีหนุ่ม แต่ตอนนี้แก่แล้วมีพราหมณ์หนุ่มอีก ๔ รูปอยู่ร่วมด้วย ทั้ง ๕ คน ตัดใจว่าต้องนั่งหลับตาออกป่า แต่พระพุทธเจ้าท่านก็เห็นว่าไม่ถูกก็ปลื้มมาทั้ง ๕ ก็บอกว่าล้มเหลวแล้วพระสมณโคดม ความเห็นก็แยกกันจนกระทั่งพระพุทธเจ้าระลึกได้ก็เดินทางมา จากตัวเองตรัสรู้แล้วรู้ว่าพราหมณ์ ๕ รูปอยู่ไหนก็เดินไปหา กว่าจะมาถึง ๒

เดือนก็มาเจอกัน พอมาพบ ทั้ง ๕ ก็บอกว่ามาแล้ว ใครอย่าต้อนรับนะ แต่เข้ามาแล้วก็ต่างคนต่างรับรู้อริขันธ์ของพระพุทธเจ้า ก็เงอะๆ งะๆ บางคนก็อ่อนน้อม เป็นอจินไตย คือจริงๆ แล้วทั้ง ๕ องค์ก็มีบารมีร่วมกันมาแล้ว เป็นกรรมวิบาก อาตมาไม่มีความรู้อธิบายละเอียดได้ มาถึงก็ท่านก็ว่าเราบรรลุเป็นพระพุทธเจ้าแล้ว ทั้ง ๕ องค์ก็ไม่เชื่อท่านก็ทวนว่าที่เราเคยอยู่ร่วมกันมาเราเคยพูดไหมว่าเราเป็นพระพุทธเจ้า ตอนนั้นเราไม่ชัดไม่แน่ใจหรอก แต่ตอนนี้เราพูดจริงว่าเราเป็นพระพุทธเจ้าแล้ว ทั้ง ๕ องค์ก็มีปฏิภาณรู้ได้ โดยเฉพาะโกณฑัญญะก็เคยพยากรณ์ไว้ด้วย ท่านก็เลยเทศน์ ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร พอเทศน์จบ โกณฑัญญะก็เกิดอัญญาธาตุเป็นธาตุใหม่ ธาตุโลกุตระ อัญญาะยังไม่เป็นพหูพจน์นะ แปลว่าอันอื่นที่แตกออกมาไม่ใช่อันเก่า เป็นความรู้เพิ่มเติมเป็นพหูพจน์ เป็นอัญญา จากนั้นก็มาเป็นภัญญา ชัญญา ปัญญา

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา บ้านราช เนื้อแท้ ประชาธิปไตยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ประกาศอธิบายโลกุตระธรรม

รายละเอียด : คือ สมณะโพธิรักษ์มาเกิดยุคนี้เอาโลกุตระธรรมมาประกาศอธิบาย ได้พวกคุณมาเท่านั้นที่โพธิรักษ์เอ่ยทำไม่มีกุศลขนาดนี้ มีคนมาสนใจมีคนมานั่งล้อมเกิน ๕ คน นั่งเก้าอี้ก็พูดธรรมะไป อธิบายว่าแต่ตอนตื่นเลยตอนนอนก็อยู่กับธรรมะ มันคือไม่รู้จะอยู่กับอะไร มันอยู่กับธรรมะมันก็สบายดีแล้วมันก็เจริญดี ทบทวนธรรมะอย่างนอนนี้สบาย ทบทวนธรรมะไป ตอนหลับก็หลับ ไม่หลับก็ทบทวนธรรมะไป ก็ได้รายละเอียดที่เคยลืมไป (บางอย่างตั้งขึ้นมาไม่ได้) ก็ตั้งขึ้นมาได้เอาออกมาอธิบายเอาไว้ แต่ก่อนท่านต้องลูกลมโน้ต เคียวนี้ก็ปลอยมัน จำได้ก็จำได้ จำไม่ได้ก็ไม่ได้ บางอย่างทีละเอียด ลึกซึ้งมันก็หลุดง่าย แต่ไม่เป็นไรสักวันหนึ่งก็ตั้งขึ้นมาได้มีเท่าไรก็เท่านั้น ที่พระพุทธเจ้าตรัสวันนี้แล้วก็มีเถรวาทะส่วนใหญ่จะเป็นของพระสารีบุตรอธิบายไว้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

ประกาศอรหันต์

รายละเอียด : ตอบก่อนว่าอาตมารู้อธิบายว่าอาตมาเป็นอรหันต์ บอกประกาศทางโทรทัศน์ไปปี ๒๕๕๘ ว่าอาตมาเป็นอรหันต์ ที่พุทธาภิเษกศาลือโคก อาตมาไม่ใช่หนักเอา แต่เป็นอย่างจริงมันใจู๊ รู้ว่ามันใจคนเป็นอรหันต์เป็นอย่างไร คนเป็น

อรหันต์เพราะมีปัญญาู๊ใจตัวเองอ่านใจตัวเองออกู๊จักเวทนา ๑๐๘ เป็นต้น แยกเนกขัมมมลิตเวทนา เคหสิตเวทนา ทำเนกขัมมมลิตเวทนาให้เป็นเนกขัมมมลิตอุเบกขาเวทนาได้ทำเป็น อาตมาทำเป็น และมีจิตอุเบกขา สังสมอุเบกขาเป็นปริสุทธา ปรีโยทาทา มุฑุกัมมัญญา ปกัสสรา จิตที่มีปริสุทธา ปรีโยทาทา มุฑุกัมมัญญา ปกัสสรา ผู้ใดทำได้โดยไม่ยากไม่ลำบากก็เป็นฌาน ๔ อาตมาทำได้จึงรู้ว่าตัวเองเป็นอรหันต์ แล้วฌานของอาตมาทำได้โดยไม่ต้องไปนั่งหลับตาทำด้วย ฌานเกิดจาก จรณะ ๑๕ วิชชา ๘

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ประกาศโลกุตระ

รายละเอียด : ศาสนาพุทธมีมา อาตมาเกิดยุค ๒,๕๐๐ กว่าปีนี้ มันได้เสื่อมไปแล้วสำหรับโลกุตระ จะว่าไม่มีก็ไม่มีแล้วแต่ยังมีอยู่ในตำราในหลักฐาน ยังมีอยู่ในบัญญัติ ภาษา อาตมาขึ้นมาข้ามชาติมายุคนี้ก็เลยติดตัวมา มีโลกุตระก็เอามาประกาศเอามาอธิบายยืนยันว่า ที่ท่านพากันทำที่ท่านเทศน์มันผิด จึงได้มายืนยันอยู่อย่างนี้ ตั้งแต่มาบวชก็ยืนยันเรื่องนี้มา ๕๐ ปี เขาก็ยังไม่เชื่อกันส่วนใหญ่ ก็มันเป็นธรรมดา

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานพุทธาภิเษก วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ประคบบระหงมไม่ให้อู้จักทุกข์

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าพระราชบิดานั้นก็ป้องกันไม่ให้อะไรมากระทบกระเทือนมาแผ้วพานไม่ให้เกิดความทุกข์เลย จนไม่รู้จักความทุกข์ พระพุทธเจ้าถูกพระราชบิดาประคบบระหงมไม่ให้อู้เลยว่ลักษณะความทุกข์เป็นอย่างไร ไม่ว่าจะ เป็นความทุกข์ที่อย่างหยาบอย่างโลกีย์เป็นอะไรก็ไม้อู้จัก ก็ไม่สามารถป้องกันได้เพราะท่านเป็นพระพุทธเจ้าท่านบรรลุเป็นพระพุทธเจ้าแล้วในปางที่เป็นเจ้าชายสิทธัตถะจะต้องเป็นรูปเป็นพระพุทธเจ้าแล้ว ท่านก็รู้อธิบายได้ ก็ไปเห็นนิมิตไปเห็นสัญญาณจากการเจ็บ การแก่ การตาย กับอาการนักบวช ผู้ที่หาทางบรรลุไม่ต้องแก่เจ็บตาย ท่านก็เกิดปฏิภาณทันที พระพุทธเจ้าบอกกับองคฺลิมาลว่า เราหยุดแล้ว แต่เธอยังไม่หยุด เพราะองคฺลิมาลก็รู้อธิบายได้ทันที พระพุทธเจ้าเห็นเทวทูตทั้ง ๔ แก่เจ็บตายนักบวชก็รู้อธิบายแล้ว ที่จริงแล้วท่านมีของเก่าที่ท่านได้บรรลุธรรมมาแล้ว กระทั่งวันเพ็ญเดือน ๖ วิสาขบูชา ท่านจึงระลึกขึ้นมาได้หมด ครบ ถึงได้รู้อธิบายทุกอย่างในสิ่งเหล่านี้ก็ชัดเจนหมด รู้ว่าตัวเองเป็นพระพุทธเจ้าที่มีสัมมาสัมโพธิญาณ

ประคบบระหงไม่ให้อู้จกทุกข - ประชาธิปไตยคนจะศีกษาในอนาคต

สัฒมาสัฒโพธิญาณ คืออะไร อาตมาเป็นพระโพธิสัตว์ระดับ ๗ รู้ดี แล้วพยายามสั่งสมสัฒมาสัฒโพธิญาณให้เป็นระดับ ๘ ระดับ ๙ จึงสามารถพูดด้วยความจริงใจ อธิบายให้ฟังได้ ชัดเจนและละเอียด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

ประชาธิปไตย

รายละเอียด : คือ การรับใช้มวลมนุษยชาติ และการรับใช้โลกอย่างแท้จริง (โลกานุกัมปา) ซึ่งเป็นลักษณะการเสียสละอุทิศตนรับใช้ประชาชน

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๕๕๓

ประชาธิปไตย

รายละเอียด : ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบต้องไม่มีตัวตน ให้อิสระเสรีภาพสมบูรณ์ไม่มีอคติ หรือว่ามีปัญหาหรือสามเส้าของอาตมาให้ไว้ตั้งเยอะเยาะ ที่จริงมีประมาณ ๓ อันหนึ่งต้องมีกษัตริย์ มีประชาชน มีปัญหา / อีกอันก็มีอิสระเสรีภาพ มีความไร้อคติ มีปัญญา / อีกอันก็ขยันรับใช้ มีแต่ให้ไม่มีอคติ / แค่นั้นสามเส้านี้ ศึกษาและปฏิบัติให้จริงจะเป็นประชาธิปไตยที่สุดยอดในโลก สามเส้าสามหน่วยนี้ อาตมาว่า ขอให้ มีสภาวะที่จริงนี้ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

ประชาธิปไตย ๒ ขา

รายละเอียด : อันนี้เป็นความลึกซึ้งของอาตมาที่กำลังขยายความว่าประชาธิปไตยต้องเป็นประชาธิปไตย ๒ ขา ต้องมีความเกี่ยวเนื่องกับจิตวิญญาณแล้วมีการสืบทอดจิตวิญญาณสายกษัตริย์ ซึ่งสุดยอดทั้ง วิญญาณ สรีระ กฏมณเฑียรบาล แม้จะเปลี่ยนวงศ์ราชชะ จะเปลี่ยนมาเป็นวงศ์กษัตริย์อื่นก็ตาม กษัตริย์วงศ์ไหนก็ตามก็ต้องขยายทอดตามกฏมณเฑียรบาลทั้งนั้น อันนี้ซับซ้อนลึกซึ้งมาก เพราะฉะนั้นสายประชาธิปไตย ขาเดียวเล็อกจากประชาชนนี้ ถึงเรียกประชาธิปไตยขาเดียว ใครขึ้นมาก็ได้ใครมีแทคติทางทุนนิยมใช้ทุนอำนาจวิธีการใด จะเอาชนะ เหมือนกับสหรัฐอเมริกา ไม่ใช่เป็นอย่างอังกฤษที่เดียว สหรัฐอเมริกา เป็นตัวอย่างประชาธิปไตยขาเดียวที่ตกต่ำที่สุดแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

ประชาธิปไตย ๓ เส้า

รายละเอียด : คือ เป็นประชาธิปไตยที่ดีแท้ ๓ เส้า สำคัญคือ กษัตริย์ ประชาชน ความรู้ทางจิตวิญญาณที่เป็นโลกุตระ หรือ อิสระเสรีภาพ ความไม่มีอคติ ความรู้ทางจิตวิญญาณที่เป็นโลกุตระ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๖๑

ประชาธิปไตยคนจะศีกษาในอนาคต

รายละเอียด : ประชาธิปไตยที่มีคุณสมบัติ ๕ ยิ่งใหญ่สุด สังคมชาวโศกเป็นประชาธิปไตยแบบนี้ คนจะตามศึกษาในอนาคต หากอาตมาอายุถึง ๑๐๘ ความรู้นี้จะกระจายทั่วโลก เพราะทุกวันนี้เขาแสวงหาจุดสมบูรณ์ของความเป็นประชาธิปไตยที่แท้ ขอยืนยัน ไทยเราเป็นได้แล้วตามฐานะของไทย ตอนนั้นก็ฝ้ายค้ำค้ำไป แต่ก็ขอยกย ต้องพูดตรงๆ ก็ค้ำไม่สำเร็จหรอก เพราะว่ามวลของประชาชนที่เห็นดีเห็นด้วยมันมากพอ แต่ทุกวันนี้คนขยันทำงานทำพลังงานหาเลี้ยงให้แก่ตนเองลงทุนลงแรงมากใช้เวลานานทำเต็มทีคือ ทูรอน เวลา แรงงาน สามอย่างนี้คือ องค์กรประกอบ cyclic order อย่างหนึ่ง ทูรอน แรงงาน เวลา ไปแย้งกันไม่ได้ เวลาทุกคนมีเท่ากัน แรงงานของใครของมัน ทูรอนของใครของมัน ของไทยก็ใช้อย่างของไทย หลักสำคัญ ๔ อย่างคือ ๑. อย่าเป็นหนี้ ๒. มีพลังงานสมรรถนะเลี้ยงตัวเองให้ได้พึ่งตัวเองให้รอด ๓. ทำให้มากเกินกว่าตัวเองกินใช้ ๔. ไล่แจก ให้มันรู้ไปไล่แจกแล้วคนจะไม่รู้จักค่าของคุณประโยชน์ที่เราได้ช่วยเหลือเขา ไม่อยากพูดว่าจะกตัญญูเรียกร้องให้เขาตอบแทน เราไม่เรียกร้อง แต่ให้เขามีคุณธรรมของเขาเอง เราไม่เรียกร้องการตอบแทนบุญคุณ หากคุณไม่รู้สึกรู้จริง หรือถูกบังคับมาก็อย่ามาตอบแทนเลย ยิ่งถูกหลอกล่อมาก็ไม่เข้าท่า ไม่มีศักดิ์ศรีเลย ฟังแล้วเห็นใหม่ ความชัดเจน สรุปมาที่ประชาธิปไตยที่มีคุณสมบัติ ๕ ตั้งแต่อิสระเสรีภาพนี้สุดยอด อย่างชาวโศกนี้มาเองนะ มากันโดยอิสระเสรีภาพไม่ไปหลอกล่อบังคับใครเห็นดีเห็นงามมา มาแล้วต้องเป็นคนมีวรรณะ ๙ มี ศีลสมาธิ ปัญญา

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา บ้านราช เนื้อหาประชาธิปไตยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ประชาธิปไตยที่นำศึกษา

รายละเอียด : ตอนนี้อยู่เรียบเรียงหนังสือเกี่ยวกับประชาธิปไตยไทยที่นำศึกษา ไม่ได้ทำใหญ่โตอะไร แต่เรามีสิทธิ์จะเสนอความเห็นของเราไป แน่ใจว่าเรามีประชาธิปไตยที่เป็นตัวอย่างที่เป็นไปได้ยืนยันได้ เทียบเคียงกับทางโลกที่เขาอธิบาย แต่เขาเข้าใจยังไม่ตรงในความหมายของประชาธิปไตย เหนื่อยแต่ไม่มีอะไรที่ติกว่านี้แล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

ประชาธิปไตยที่สุดยอด

รายละเอียด : คือ ตอนนี้อยู่เมืองไทย เป็นตัวอย่างของประชาธิปไตยแบบไทยๆ ที่สมณะโพธิรักษ์ว่าเอาตาม concept พระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นประชาธิปไตยที่สุดยอดเลย สุดยอดถึงขั้นประชาธิปไตย ของพระพุทธเจ้านี้ ผู้ที่เข้าใจแล้วจะเต็มใจทำงานให้แก่สังคมเพื่อประชาชน เพื่อส่วนรวมทำงานฟรีให้แก่สังคม อย่างชาวอโศกพวกเรา ทำงานฟรีอยู่ในนี้ เป็นสาธารณโภคี เป็นประชาธิปไตยที่สุดยอด เพราะว่าสมาชิกของสังคมเสียภาษีให้แก่รัฐ ๑๐๐% นี้สุดยอดเลยนะ ซึ่งไม่มีประเทศไหนในโลกทำได้ แต่มีประเทศไทยทำได้ เราคนไทยชาวอโศกทำอยู่ทุกวันไม่ได้เสแสร้งทำอย่างลงตัว ไม่ได้วุ่นวายเดือดร้อนลำบาก เป็นสาธารณโภคีที่ลงตัว ทุกวันนี้ชาวอโศกแต่ละชุมชนเป็นสาธารณโภคีที่ลงตัวเป็นสุดยอดคคอมมูนคอมมิวนิสต์ก็สู้ไม่ได้ประชาธิปไตยก็สุดยอด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

ประชาธิปไตยที่แสดงถึงอำนาจประชาชนประเทศไทยได้ทำสำเร็จสวยงามที่สุดในโลก

รายละเอียด : สรุปลแล้วโลกทั้งโลกก็ไม่ว่าประชาธิปไตยที่ดีประชาธิปไตยที่แท้จริง ประชาธิปไตยที่แสดงถึงอำนาจประชาชนประเทศไทยได้ทำสำเร็จสวยงามที่สุดในโลกยังดำเนินต่อไปเป็นประชาธิปไตยหรือไม่ แม้ตอนนั้นแต่ยังไม่ได้เลือกตั้งพลเอกประยุทธ์บริหารมา ๔-๕ ปี เรากียืนยันว่าเป็นประชาธิปไตยแล้ว แต่สุดท้ายก็ต้องหาวิธีการให้เลือกตั้ง เลือกตั้งนั้นพลเอกประยุทธ์ไม่ได้ลงไปเลือกตั้งเลย แต่ก็ได้เป็นนายกฯต่อไปอีก นี่คือการยืนยันว่าเป็นประชาธิปไตยที่สวยงามที่สุดของประเทศไทย แม้แต่ตอนนี้นายกรัฐมนตรีก็ไม่ได้ไปอยู่ในพรรคไหน พรรคการเมืองก็มาสนับสนุนเอง นี่คือนิสัยสุดยอดแล้วของประชาธิปไตยไม่มีประเทศไหนเทียมเท่า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ประชาธิปไตยนี้คือไม่มีความรุนแรง

รายละเอียด : จิตวิญญาณต่างกันจิตวิญญาณของความ เป็นประชาธิปไตย อาตมาเข้าใจความเป็นประชาธิปไตย ภาษาที่ว่าประชาธิปไตยคืออำนาจของประชาชน ระบบ ระบบอบก็แล้วแต่ ประชาธิปไตยอำนาจเป็นของประชาชนมันคืออย่างไร คืออย่างนี้ ประชาธิปไตยนี้คือไม่มีความรุนแรง เอาตัวนี้ขึ้นมาเป็นตัวต้น ประชาธิปไตยที่เป็นสังคมประชาธิปไตยที่ดี ที่เจริญ จะไม่มีความรุนแรง มีความสุภาพ สงบ ไม่ทำลายเด็ดขาด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ประชาธิปไตยมีคุณวิเศษ ๕ ประการ

รายละเอียด : สรุปลักษณะประชาธิปไตยแล้วใช้บัญญัติกำหนดไว้ ๕ ตัวคือ ๑. มีอิสระ ๒. มีทาน ๓. มีปัญญา (ปัญญา กับเมกก็ต่างกัน) ๔. อนุกัมปา ๕. อนุตตา ประชาธิปไตยที่มีคุณวิเศษ ๕ ประการนี้เกิดจากคนที่มีคุณธรรมคุณวิเศษ การมีอิสระการทานอย่างไม่มีสาเปกโช ซึ่งความเป็นจริงทำได้แล้วมีปัญญา แบบโลกุตระไม่ใช่ความฉลาดแบบโลกียทางโลก เทวนิยมใช้กัน แต่นี้เป็นความเฉลียวฉลาดความรู้แบบโลกุตระ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา บ้านราช เนื้อหา ประชาธิปไตยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ประชาธิปไตยสมบูรณ์แบบเป็นคนไม่มีอึดตา

รายละเอียด : ประชาธิปไตยมีร่วมกันทั้งทางความเป็น เศรษฐกิจ ความเป็นรัฐกิจความเป็นสังคมกิจ เป็นทั้ง ๓ อย่างเลย มันเป็นหมดเลย เหมือนร่วมกันอย่างมีน้ำใจ อย่างมีจิต ไม่มีอึดตา ทำอะไรก็ไม่มีตัวกูของกูไม่มีพรรคพวกกูของกู ไม่มีอคติไม่ลำเอียงให้ใคร แม้แต่หมู่ฝูงญาติพี่น้อง มันเอาสัจจะเป็นหลักไม่เอาอย่างอื่นเป็นหลัก คนที่จะมีประชาธิปไตยสมบูรณ์แบบจึงเป็นคนที่ไม่อึดตา สุดยิ่งใหญ่มาก ศาสนาพุทธสอนเรื่องอึดตา เพราะฉะนั้นศาสนาพุทธนี้แหละเป็น ประชาธิปไตยที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก เพราะศาสนาพุทธรู้จัก ความเป็นอึดตา ศาสนาอื่นเป็นเทวนิยมอึดตาไม่แตกแยกอึดตาไม่ออกแยกอาตมันไม่ได้ เพราะฉะนั้นเขาจะไม่รู้จักการแยกเป็น โอฟาริกอึดตา มโนมยอึดตา อรูปอึดตา เขาไม่เข้าใจแยกแยะไม่ได้ แม้แต่ชาวพุทธก็แยกไม่ได้ง่าย ๆ ได้แต่พยัญชนะ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูบวชมาอย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

ประชาธิปไตยสูงสุดจริงๆ จิตใจจะเป็นเยี่ยม

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นที่ต่างจากที่พูดก็ฟังไว้ ที่มันไม่ใช่ มันก็ต่างกัน ประชาธิปไตยต้องเป็นอย่างนี้ ประเทศไหนเป็น ประเทศไทยเป็นได้ เป็นประเทศที่ไม่รุนแรง ไม่ใช้การทำลายใช้ความสงบและก็ไม่ทำร้ายเด็ดขาด ยิ่งประชาธิปไตยสูงสุดนั้น ประชาธิปไตยสูงสุดจริงๆ จิตใจจะเป็นเยี่ยม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ประชาธิปไตยเมืองไทยสวยที่สุด

รายละเอียด : แต่เมืองไทยสรุปว่า ประชาธิปไตยของเมืองไทยสวยที่สุด นี่ไม่ได้พูดเล่น ไม่ได้หลงตัว แต่พูดเอาทฤษฎีหลักเกณฑ์ของพระพุทธเจ้ามาตัดสิน ธรรมะของพระพุทธเจ้าเป็นโครงสร้างทฤษฎีหลัก พระพุทธเจ้ายิ่งใหญ่ในยุคของท่าน ธรรมานุญของท่าน จุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีล ในทวีปอินเดีย เจ้าแคว้นใดๆ ก็ยอมให้ท่านหมดเลย

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา บ้านราช เนื้อหาประชาธิปไตยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ประชาธิปไตยแท้ๆ คือชาวโศก

รายละเอียด : ประชาธิปไตยแท้ๆ คือชาวโศก แต่เขามองไม่ออก เขาว่าพรรคของพวกมันคือพรรคโศก โศกเป็น common noun ใครก็ตามก็มาเป็นสมาชิกชาวโศกได้ กฎระเบียบพื้นฐานมีนิดเดียว ๑ มีศีลห้า ๒ ไม่รับประทานเนื้อสัตว์ ๓ ไม่มีอบายมุขแค่นั้นแหละก็มาเป็นสมาชิกชาวโศกได้นอกนั้นเขาก็จะพาคุณให้เจริญอย่างนี้เป็นต้น กฎเกณฑ์ไม่ได้ยากไม่ได้มากอะไร ที่อื่นประเทศอื่นเขามีกฎเกณฑ์มากกว่านี้ ตามกฎหมายเขา คือมันเกินกว่าคาดคะเน ว่ามันจะเป็นไปได้หรือยังโน้นอย่างนี้ แต่มันเป็นจริง พวกเรานี่จึงเป็นบุคคลและเป็นสังคมที่เรารู้มีจิตเป็นประธานตามทฤษฎีของพระพุทธเจ้ามา เมื่อคุณสมบัติของจิตไปถึงขั้นนี้ได้มันจึงเป็นองค์รวมได้ถึงขั้นนี้ สาราณียธรรม ๖ สาธารณโภคี วรรณะ ๔ เสียภาษีร้อยเปอร์เซ็นต์ เป็นคุณสมบัตินี้ เป็นคนมักน้อยสันโดษถ้าคุณอยู่ในนี้ไม่เป็นคนมักน้อยจะอยู่ไม่ได้ ที่นี้ไม่ได้

พามากมาก พาให้มักน้อยแล้วยังเสียสละอีก เสียสละกาม เสียสละรูป อรูปอีก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

ประชาธิปไตยแบบโลกุตระ เป็นไปด้วยปัญญา

รายละเอียด : ก็ให้เป็นไปด้วยปัญญาไม่ได้เป็นการบังคับอย่าถึงขั้นเชิงขวน เปรี้ยว ไปเฉยๆ การประพุดของพวกเขา คือ การสร้างประชาธิปไตยแบบโลกุตระ ให้จิตเป็นประธาน ความรู้เป็นประธาน เกิดความศรัทธาเกิดความเห็นดีเห็นงามเองไม่ได้ถูกบังคับ การไม่ถูกบังคับนี้แหละเป็นเงื่อนไขของความหมายประชาธิปไตยอย่างยิ่ง คำว่าถูกบังคับเป็นความหมายของลักษณะเผด็จการ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

ประชาธิปไตยไทยเป็นประชาธิปไตยที่มีแก่นแท้โลกุตระธรรม

รายละเอียด : อันนี้ก็ดี อาตมาเอาอันนี้มาอ่านจะได้เป็นการศึกษา อาตมาก็มั่นใจแบบเมืองไทยก็เป็นประชาธิปไตยแน่นอนและต่างกับจีนตรงที่ว่า จีนไม่มีกษัตริย์ เป็นประชาธิปไตยที่ไม่มีกษัตริย์ที่อาตมาพูดยืนยันมั่นใจว่า ประชาธิปไตยของไทยเป็นประชาธิปไตยที่มีแก่นแก่น มีแก่นแท้ของโลกุตระธรรม ซึ่งโลกุตระธรรมสูงสุดมันเหนือทั้งความเป็นคอมมิวนิสต์เหนือทั้งความเป็นประชาธิปไตย ไม่มีภาษาเรียกหรือภาษาที่เรียกว่าระบอบประชาธิปไตย เป็นอธิปไตยที่รู้แจ้งในความเป็นโลกและความเป็นอตตตา ซึ่งเป็นความรู้ทางโลกุตระธรรมที่ทางเทวนิยมไม่รู้เรื่อง แยกโลก แยกอตตตาไม่ออก และโลกกับอตตตาเป็นความเป็นอยู่จริงของมนุษย์และสังคม

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓

ประชาธิปไตยสองขา

รายละเอียด : คือประชาธิปไตยที่มีกษัตริย์ที่ดีที่สุด ดีกว่าประชาธิปไตยขาเดียวหรือไม่มีขาละ ประชาธิปไตยที่มีกษัตริย์ที่มีทศพิธราชธรรม มีพระจริยวัตรอันประเสริฐ วิเศษ เป็นอาริยเป็นโลกุตระธรรม เป็นพระโพธิสัตว์ ประชาชนก็เคารพยกย่อง นับถือ เกิดบุญ บุญ จงรักและภักดี เช่นพระมหากษัตริย์ รัชกาลที่ ๙

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๕๕๗

ประณามคาถา

รายละเอียด : คือ คำประพันธ์ขึ้นมาโดยใครๆ ก็ได้
เพื่อสวดสรรเสริญคุณพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์

หนังสืออ้างอิง : การสวดมนต์ของพระพุทฺธศาสนา หน้า ๔

ประนีประนอม

รายละเอียด : คือ การยัดยูน การอนุโลม ศาสนาพุทธ
ที่มันเลวมันชั่วมันตกต่ำเพราะว่า ยัดยูน หรือประนีประนอม
ลงไปกับเขา อนุโลมลงไป เลยกดได้ถุนไปเลย ตกไปหาบ่อน้ำ
หน้าละเลย เพราะคำอนุโลมคำเดียว แล้วตัวเองก็ไม่สามารถที่
จะทำความจริงที่คุณก็พอรู้ว่า อันนี้ถูก คุณก็เลยอนุโลมตาม
เขาไป คุณก็ต่ำตามเขาไปเรื่อยๆ เลยกอดคอดลงต่ำกันไปด้วยกัน
ที่พูดนี้ขอยืนยันว่า พูดถูกต้องไม่ได้ใส่ไคล้ ไม่ได้ใส่ความ
มันเป็นอย่างนั้นเลยทั้งนั้น มันจำเป็น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ประพฤติพรหมจรรย์เพื่อคนนับถือ?

รายละเอียด : ภิกษุทั้งหลาย! พรหมจรรย์เราประพฤติ
มิใช่เพื่อ... หลอกหลวงคนให้มาเคารพนับถือ (น ชนกุหนัตถัง)
มิใช่เพื่อเรียกคนมาเป็นบริวาร (น อิติ มังชโน) มิใช่เพื่ออานิสงส์
เป็นลาภสักการะและเพื่อเสียงสรรเสริญ มิใช่เพื่อจะได้เป็น
เจ้าลัทธิ หรือค่านลัทธิอื่นใดให้ลุ่มไป มิใช่เพื่อให้มหาชนเข้าใจ
ว่า เราได้เป็นผู้พิเศษอย่างนั้น ก็หาไม่ได้ ภิกษุทั้งหลาย! ที่แท้
พรหมจรรย์นี้เราประพฤติเพื่อสำรวจ เพื่อละ, เพื่อคลาย
กำหนด, เพื่อดับทุกข์สนิท ฯ

ที่มา ที่ไป : พรหมจริยสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑
ข้อ ๒๕, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ประภัสสร

รายละเอียด : ๑. มีอาการแจ่มใส ผ่องแผ้วโชติช่วงชัชวาล
๒. ลักษณะอาการเด่นฉาย รุ่งโรจน์ โชติช่วงชัชวาลอยู่ได้
เห็นได้กันแจ่มชัด

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธหน้า ๒๓๙, ๒๔๖

ประยุทธ์

รายละเอียด : คือ แปลว่า รบ ต่อสู้ สงคราม

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๕๑๕

ประหารหอกเล่มเดียวก็ทุกข์

รายละเอียด : เมื่อเขากำลังถูกประหารอยู่ด้วยหอก
แม่เล่มเดียว ก็จะเป็นเช่นนั้นเขาจะทุกข์ในแต่ละดอก เมื่อเขา
กำลังถูกประหารอยู่ด้วยหอก continuing แม่ถูกประหาร
ด้วยหอกเล่มเดียวก็ทุกข์อยู่เท่าที่ปัจจุบันมันยาว เจ้าหน้าที่
อาจกระแทกๆ หอกอยู่อย่างนั้นตลอดชั่วโมง ก็ทุกข์กับหอก
เล่มเดียว ๑ ชั่วโมงก็ทุกข์อยู่กับแรงกระแทก กระแทกแล้ว
กระแทกอีกเป็นร้อยครั้งเขาก็จะทุกข์อีกเป็นร้อยครั้ง ด้วยหอก
๑ เล่มเดียว ๑๐๐ เล่มก็คูณเข้าไปสิ ๑๐๐ กระแทกด้วยหอก
๑๐๐ เล่ม เหตุการณ์ที่มันมีพลังงานเคลื่อนที่ พลังงานกรรม
กิริยา กรรมกับกาละ คือ การกระทำกับกาละ มันก็เกิดอันใด
อันหนึ่งขึ้นมา เจ็บปวดก็คือความเจ็บปวด

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันจันทร์ที่
๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ประเด็นคือทางสายกลาง

รายละเอียด : เดินตามมรรคมืองค์ ๘ ถือเป็นทาง
สายกลางถูกต้อง มรรค แปลว่า ทาง มรรคมืองค์ ๘ คือทาง
สายกลาง หรือว่าคือทางปฏิบัติไปสู่ความเป็นกลาง มรรค
แปลว่า ทาง แต่ถ้าเข้าใจกันไม่ละเอียดพอ ไปบอกว่า มัชฌิมา
ปฏิบัติแปลว่าทางสายกลางแล้วไม่ได้แปลเข้าไปสู่มัชฌิมา
เลยก็ไม่ถูก ปฏิบัติแปลว่าทาง วิธีปฏิบัติ แล้วเราก็ปฏิบัติตาม
ที่เราเข้าใจก็เกิดผลถึงความเป็นกลาง ละทุกข์ได้คือความเป็น
กลาง ก็คือละสุขได้ด้วย เหตุแห่งสุขก็คือตัวทุกข์ ตัวต้นทาง
เลย ต้องดับเหตุที่ต้องการได้ความสุข เหตุมันก็คือต้องการได้
ความสุข ทุกคนไม่รู้มีวิชาที่ต้องการได้สุขทั้งนั้นไม่มีใคร
ต้องการได้ความทุกข์ เมื่อดับเหตุแห่งทุกข์หมด สุขทุกข์ก็หมด
ไปด้วย นี่คือนิสัยที่ศาสนาเทวนิยมไม่รู้ แล้วกลายเป็นศาสนา
สุขนิยม เพราะดับทุกข์ไม่เป็น แต่ศาสนาพุทธดับความทุกข์เป็น
สุขจึงหมดเกลี้ยงไปด้วย เมื่อดับสุขไม่เป็นก็หลงแต่สุขนิรันดร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
ยอดคนอาภัพที่มีระดับของศาสนาพุทธ วันศุกร์ที่ ๖ ธันวาคม
๒๖๒๕

ประเด็นสำคัญมากของศาสนาโลกิยะ

รายละเอียด : เรื่องการหลับตา กับการลืมหัดทำสมาธิ เป็นประเด็นสำคัญมากศาสนาโลกิยะ เทวนิยม หลับตาปฏิบัติ ทั้งสิ้นมีมาประจำโลก เป็นของเดี่ยวยุติ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา ก็ไม่เห็นพระให้นั่งหลับตากันเต็มป่า หากว่าการทำแบบนั้นมัน บรรลุแล้ว พระพุทธเจ้าจะเกิดมาทำไม เขาสอนกันเต็มไปหมด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ประเด็นหลักของปัญญาวิมุตติ

รายละเอียด : คือ อาสวะสิ้นหมดแล้ว ๒ ลืมตาปฏิบัติ มีสัมพัลวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย คนบอกว่าปัญญาวิมุตติไม่มีการ สัมพัลวิโมกข์ ๘ ด้วย กาย คุณพูดปากเปล่าเท่านั้น เพราะว่า ท่านสัมมาทิฐิแล้ว อาสวะท่านสิ้นแล้ว ถ้าไม่ลืมหัด อาสวะ สิ้นไม่ได้ ปฏิบัติไม่ลืมหัด ปฏิบัติให้ตายอย่างไร พระพุทธเจ้า ไม่รับว่าเป็นพระอรหันต์ อาสวะบางอย่างอาจจะลดได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตืออโคก วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ประเทศที่ไม่มีคุณธรรม จะมีฤทธิ์เดชของโควิดเล่นงาน

รายละเอียด : ก็มาพูดถึงเหตุการณ์ที่มันเป็นอยู่ขณะนี้ เรื่องโควิด เป็นเหตุการณ์ที่ต้องร่วมสมัย อาตมายังเห็นโควิด แสดงบทบาทแสดงฤทธิ์อำนาจขณะนี้ ยิ่งเห็นชัดเจนเลยว่า ผู้ที่มีคุณธรรม หรือประเทศที่ไม่มีคุณธรรม จะโดน ฤทธิ์เดช ของโควิดเล่นงานเอา

ที่มา ที่ไป : รายการวิดิอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ประเทศไทยขณะนี้กำลังเป็นผู้นำในระบอบ ประชาธิปไตยของโลก

รายละเอียด : ใครจะเห็นว่าอาตมาหลงตนเองก็ตามใจ แต่อาตมาว่าไม่ได้หลงตนเอง ว่าประเทศไทยขณะนี้กำลัง เป็นผู้นำในระบอบประชาธิปไตยของโลก เพราะเราเริ่มเป็น ประชาธิปไตยที่มีรูปร่างเป็นโลกุตระ ผ่านมา ๗๐ ปีแล้ว โดย มีในหลวงรัชกาลที่ ๙ ได้ทรงพระเจริญวัตรมา ๗๐ ปี ก็ปลุก ผิงประชาธิปไตย เพราะท่านเป็นเบอร์ ๑ ของประเทศ เป็น รัฐฐาธิปัตย์ของประเทศ ไม่ใช่แบบการเลือกตั้งที่ใช้อำนาจ เงินทอง หรืออำนาจอื่นที่ทำให้ตนเองได้อำนาจปกครอง

เหมือนอย่างอเมริกา เป็นประชาธิปไตยขาเดียว ก็ชัดเจนว่า มันเกิดอะไรขึ้นนี่ยังจะบีบเงินดอลลาร์มาอีกซึ่งมันไม่มีทาง เลือกเขาก็ต้องทำอย่างนี้ บอกไปเขาก็ไม่ฟังหรอก จะเกิดเงิน ดอลลาร์เพื่อ มันจะไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ใช่เจ้าอื่นจะไม่ รู้เรื่อง (อย่างน้อยเงินหยวนจะยอมไหม) หรืออะไรก็แล้วแต่ ที่เวเนซุเอล่า เงินเพื่อเป็นเศษกระดาษ

ที่มา ที่ไป : รายการวิดิอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

ประเทศไทยจะเป็นสาธารณโลกิยะที่มีระดับ

รายละเอียด : คือถ้าจะให้จริงต้องมาปฏิบัติธรรมให้จริง แล้วมาเป็นคนจน เป็นคนมีความรู้ ความสามารถ เหมือน อย่างพวกเรา อาตมาว่า ถ้าเพื่อว่ารัฐบาลไทยเข้าใจและ สนับสนุนชาวอโศก สนับสนุนทฤษฎีที่อาตมาพาทำแบบของ พระพุทธเจ้าแล้วประเทศไทย เข้าใจ อย่างที่พวกเราชาว อโศกเข้าใจ ประเทศไทยจะเป็นสาธารณโลกิยะที่มีระดับอย่าง ของเราชาวอโศก ไม่ได้กังวลเรื่องเงินทองเลย ตั้งแต่เข้ามา อยู่จนถึงทุกวันนี้จนหลายคนก็ตายแล้วเผา แล้วมันก็สบายๆ ชีวิตก็มี วรรณะ ๙ เลี้ยงง่าย (สุภระ) บำรุงง่าย ปรับให้เจริญ ได้ง่าย (สุโปสะ) มักน้อย กล้าจน (อัปปิจจะ) ใจพอ สันโดษ (สันตญูฐิ) ชัดเกลากิเลส (สัลลชะ) เฟ่งทำลายกิเลส มีศีลสูงอยู่ ปกติ (ฐตะ ฐตงค์) มีอาการนำเลื่อมใส (ปาสาทิกะ) ไม่สะสม ไม่กักเก็บออม (อปจยะ) ตรงข้าม อวรรณะ ๙ ขยันเสมอ, ระดมความเพียร (วิริยัมภะ) จึงเกิด สาราณียธรรม ๖ เมตตา ภาวกรรม เมตตาจักรม เมตตาโมกรรม ลากธัมมิกา ศีลสามัญญตา ทิฐิสามัญญตา

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ประเทศไทยยอดยิ่งยวด

รายละเอียด : ประเทศไทยยอดยิ่งยวดเพราะมีคุณธรรม ของพระพุทธเจ้า...ขณะนี้กำลังอธิบายการเมืองประเทศไทยที่ มีการเมืองยอดยิ่งยวดดีที่สุดในกำลังรวมหมวดธรรม ๕ ๑. คำว่า อิศระ ๒. คำว่าทาน ๓. คำว่าปัญญา ๔. คำว่าอนุภัมปายะ ๕. คำว่าอนัตตา ๕ คำนี้ต้องขยายความให้ฟังแล้วทำให้ตัวเอง มีคุณสมบัติมีคุณธรรม หรือเรียกว่าคุณวิเศษว่าท่านอย่างไร ถึงจะเป็นโลกุตระ อิศระมันสุดยอดแล้ว เราเป็นอิสระจริงๆ ไม่ได้ตกเป็นทาสของใครเลย แม้แต่ทาสโลก ทาสอวดตา ทาสนามธรรม หมดเลย คือ เป็นอิสระไม่เป็นทาสสิ่งใดๆ

และเป็นผู้มีปัญญา ปัญญาที่กำลังเขียนเป็นเล่มหนึ่งเลย เป็นปัญญา ๘ ซึ่งลึกซึ้งมากสำหรับคำว่าปัญญาเดี๋ยวนี้เอาคำว่าปัญญาไปใช้เล่นแทน เจโก จนปัญญาหมดทำเนาและเป็นเจโก เจโก ยังมีดีชั่ว รวยดี จนชั่ว แต่โลกุตรระนี้รวยชั่วจนดี ศึกษาให้ดีๆ จะเป็นสภาพสิริมหาอายุเหมือนกับการพูดกลับไปกลับมาอะไรจริงกันแน่อะไรไม่จริงกันแน่

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ประโยชน์การกินมือเดียว ๕

รายละเอียด : กินมือเดียว (เอกาสนโภชนัง) มีอานิสงส์ คือ ๑. มีความเจ็บป่วยน้อย (อัปปาพาทัง) ๒. มีความลำบากกายน้อย (อัปปาตังกั) ๓. มีความเบากายเบาใจ (ลหุภูฐานัง) ๔. มีกำลัง (พลัง) ๕. อยู่อย่างผาสุก (ผาสุวิหารัง)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ กกจูมสูตร ข้อ ๒๖๕

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุดรสสุตติก

ประโยชน์ของการจงกรม ๕

รายละเอียด : จงกรม คือ การเดินไปมาโดยมีสติกำกับ ไม่ให้กิเลสครอบงำได้ มีประโยชน์..... ๑. อดทนต่อการเดินทางไกล ๒. อดทนต่อการบำเพ็ญเพียร ๓. มีความเจ็บป่วยน้อย ๔. อาหารที่กิน ดิบ เคี้ยว ลิ้มแล้ว ย่อยได้ดี ๕. สมารถที่ได้เพราะการเดิน ตั้งอยู่ได้นาน

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ จังกมสูตร ข้อ ๒๙

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุดรสสุตติก

ประโยชน์ของการนั่งหลับตาในศาสนาพุทธ

รายละเอียด : นั่งหลับตาใช้ประโยชน์ในศาสนาพุทธเพียงแค่วิถีไซ คือการตรวจจอบ วิถีไซบุพเพนิวาสนุสสติญาณ (การย้อนระลึกถึงการเกิดกิเลสเก่าก่อน มารู้หรือระลึกจะจนหายโง่จากอวิชชา) จุตูปปาตญาณ (รู้เห็นการเกิด-การดับของจิตที่ดับเชื้อกิเลส แล้วเกิดเป็นสัตว์เทวดา หรืออารยสัตว์). อาสวัชชญาณ (ญาณที่รู้การหมดสิ้นอาสวะของตน)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

ประโยชน์ของการบัญญัติสิกขาบท ๑๐

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติข้อศีลข้อวินัย

อาศัยอำนาจประโยชน์ ๑๐ ประการ คือ ๑. เพื่อความรับว่าดีแห่งสงฆ์ ๒. เพื่อความสำราญแห่งสงฆ์ ๓. เพื่อชมนุคคลผู้ก่อ (อายุ) ยาก ๔. เพื่อความอยู่สำราญแห่งภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รัก ๕. เพื่อป้องกันอาสวะ (กิเลสที่หมักหมมในสันดาน) อันจะบังเกิดในปัจจุบัน ๖. เพื่อกำจัดอาสวะ อันจะบังเกิดในอนาคต ๗. เพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส ๘. เพื่อความเลื่อมใสยิ่งของชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว ๙. เพื่อความตั้งมั่นแห่งพระสังฆธรรม (ธรรมของคนดี) ๑๐. เพื่อถือตามพระวินัย (ข้อบังคับ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑ ทุติยปาราชิกกัณฑ์ ข้อ ๔๔

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุดรสสุตติก

ประโยชน์ของการลืมนตาปฏิบัติ

รายละเอียด : ประโยชน์ของการลืมนตาปฏิบัติ คือ ศาสนาพุทธต้องมีกฎธรรมนิพพานที่ปฏิบัติได้อย่างจักขุมา ปรินิพพุตติ โดยมีจักขุ ฌาน ปัญญา วิชชา อาโลโก (แสงสว่าง)

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการสำมะปีชีวิต

ประโยชน์ของข้าวยาคุ ๑๐

รายละเอียด : ข้าวยาคุ คือ ข้าวต้มที่ทำอย่างชดได้ ต้มได้เป็นอาหารเบาๆ ท้อง มีประโยชน์ ๑๐ อย่าง ๑. ให้อายุ ๒. ให้ผิวพรรณ ๓. ให้ความสุข ๔. ให้กำลัง ๕. ให้ปฏิภาณ ๖. กำจัดความหิว ๗. บรรเทาความกระหาย ๘. ทำลมในท้อง ให้เดินคล่อง ๙. ล้างลำไส้ ๑๐. ย่อยอาหารใหม่ที่เหลืออยู่ใน (ข้าวยาคุที่ปรุงด้วยข้าวสาร ถั่วเขียว งา เป็นยารักษาโรคลมในท้องด้วย)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๕ เกสัชชขันธกะ ข้อ ๔๙, ๖๑

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุดรสสุตติก

ประโยชน์ตน

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่าเป็นการทำให้กิเลสลดลง การที่เราหยุดทำชั่วประพฤติดีก็ได้ประโยชน์ แต่ถ้าถึงปรมาตถ์ก็ทำให้เรากิเลสลดได้ อันนี้คือประโยชน์ตนที่สำคัญ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

ประโยชน์ตนประโยชน์ท่าน

รายละเอียด : คือคำที่สมณะโพธิรักษ์สอนว่า ประโยชน์ตนประโยชน์ท่าน อันเดียวกันอาจมาคิดว่าเป็นคนละอย่างกัน ก็เป็นการยึดถือคนละอย่าง ท่านก็อธิบายว่า ประโยชน์ตน คือ การลดละกิเลส เมื่อกิเลสตัวเองน้อยลง ก็ช่วยคนอื่นได้มาก ก็เป็นอันเดียวกัน แต่เราเข้าใจ แต่เพียงภาษา ก็ยึดภาษา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ประโยชน์ท่าน

รายละเอียด : คือ สะสมบำเพ็ญบุญบารมีต่อไป มากเท่าไรก็แล้วแต่ จะทำงานด้วยความรู้ มีโลกวิทู มีความรู้รอบเท่าทันโลกธรรม ได้มากมาย ไม่ยินดี ยินร้าย ว่าง สิ่งไม่เคยพบไม่เคยเห็น ก็ได้ผ่าน ก็ได้พบ มีสติปัญญา (มีสัมปญญาญาณ) มีโพธิญาณ กว้างขวางมากขึ้น ซ้อนลึกลงไปใต้นั้นอีก ก็จะทำงานได้มาก เป็นประโยชน์ก้าวหน้าสูงส่งยิ่งขึ้นไปอีก

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๙๒

ประโยชน์สูงประหยัดสุด

รายละเอียด : สรุป motto ขยายความ economy ว่า ประโยชน์สูงประหยัดสุด นี้คือเพลงอาริยะหมายเลข ๑ economy หมายถึงการประหยัดแต่เราสูงกว่านั้น หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าสอนเราคือ จรณะ ๑๕ วิชา ๘ นี้เป็นความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า จะใช้อันนี้เท่านั้นทั้งหมด ๑. ถึงพร้อมด้วยศีล ๒. คุ้มครองทวารอินทรี ๓. ประมาทในโภชนา ๔. ประกอบความดี ๕. ศรัทธา (เชื่อมั่น) ๖. หิริ (ละอายต่อบาป) ๗. โอตตปปะ. (สะดุ้งบาป) ๘. ทางตลอดในพหุสูต ๙. ปราภวความเพียร (อรัทธาวิริโย) ๑๐. สติอันเป็นอาริยะ ๑๑. ปัญญา ๑๒. ปฐมฌาน ๑๓. ทุตติยฌาน ๑๔. ตติยฌาน ๑๕. จตุตถฌาน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒

ประโยชน์อันคนพึงได้พึงถึง

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าทรงหมายถึง ธรรมะของพุทธ ที่เป็นเนื้อแท้ของพุทธโดยเฉพาะ

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๗

ประโยชน์และโทษของการสวดมนต์

รายละเอียด : เนื่องจากการสวดมนต์มันสร้างความติดยึดได้หนัก สลับซับซ้อน เพราะ... ๑. เป็นแบบต้นๆ ของสมาธิโลกีย์ต้นๆ มืองค์ประกอบง่ายๆ เป็นแบบสามัญสากลที่มีประจำโลก เด็ก หนุ่มสาว ผู้ใหญ่ ผู้แก่ ทำได้ทั้งนั้นทำงานกว่าหลับตาสมาธิสะกดจิต...ต่างกันคนละซั้วกับสมาธิโลกุตรระของพุทธที่สัมมาทิฐิ ๒. ทำให้ได้พักผ่อนอย่างดียิ่ง สงบสบาย หยุดพลังงานที่ทำงาน บำบัดพลังที่เหน็ดเหนื่อยมาคนจึงเห็นง่าย รู้ง่าย ทำงาน หากไม่ทำซ้ำๆ ซากๆ อยู่เสมอก็จะเรื้อรัง จึงหยุดทำซ้ำไม่ได้เด็ดขาด ถ้าหลงติดอยู่ตรงนี้ก็แค่นี้ มันก็ไม่หมดความติดยึดอย่างนิรันดรที่วิเศษแบบพุทธแน่นอน เพราะการสวดมนต์มันจะได้การสวดเป็นกิลินเท่านั้น ซึ่งเป็นแค่ โลภียสมาธิ และกลายเป็นติดยึด การสวดมนต์ เป็นนิรันดรแทน ๓. มันบันเทิงใจ รื่นเรใจ เป็นอบายมุข ๔. มันสร้างสมาธิได้ แต่เป็นสมาธิที่ยึดติดเป็นอุปาทานแน่น ซึ่งยังไม่ใช่สมาธิแบบพุทธเด็ดขาด ๕. เรียกแขกสายศรัทธาได้มาก เพราะมันต้นๆ เห็นง่าย ๖. ทำให้สร้างบิรวารเป็นกลุ่มก้อนได้เร็ว ๗. กลายเป็นเรื่องขลังที่ลึกลับ ๘. ไม่ใช่อนุสาสนีปาฏิหาริย์ จะทำให้ผู้คนหลงนับถือ เช่น ผู้มีอิทธิปาฏิหาริย์หรืออาเทศนาปาฏิหาริย์บ้าง ๙. เป็นมนต์ขลัง นัยไสยศาสตร์เดรัจฉานวิชาที่เพ็งเกิดเพ็งเป็น

หนังสืออ้างอิง : การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า ๔๕-๔๗

ปรักกมธาดู

รายละเอียด : ๑. ความบากบั่น ๒. ความบากบั่นของการเกิดของจิตนั้นต่อจากนิกมธาดู เป็นความมุ่งมั่น เป็นความพากเพียร อุตสาหะก้าวหน้าไปให้ได้ยิ่งขึ้นให้เข้าร่องเข้ารอบก็เท่ากับนักวิ่งผลัดคนที่ ๔ โถมกำลังตั้งใจ พยายามเป็นไปเพิ่มขึ้นให้ยิ่งๆ สูสภาพครั้งตัวแล้ว เลยกครั้ง รุกไปข้างหน้าซัดขึ้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๓๒, สมาธิพุทธ หน้า ๓๕๙

ปรัชญา ๓ เส้าตามลำดับเป็นนามธรรม

รายละเอียด : ยังไม่ได้ทำจริงเลย เป็นแต่เพียงความคิด จึงเรียกว่าแนวของตรรกะ แนวของเหตุผล ตรรกะเป็นแค่ปรัชญาไม่ใช่เข้าถึงญาณวิทยา ไม่ไปถึงสิ่งที่เป็นปรากฏการณ์วิทยา ญาณวิทยาคือ epistemology ได้ทดลองบ้างแล้ว ส่วน phenomenology นั้นสูงกว่าญาณวิทยาคือ epistemology

phenomenology คือเป็นตา ที่เป็นปรากฏการณ์ทำสำเร็จ แล้วอย่างเช่นชาวโคกถือว่่าเป็น phenomenon มีคณะ มีปรากฏมมีพฤติกรรมมีวัตถุมีสิ่งแวดลอมทุกอย่างประกอบ มีธาตุรู้รองรับว่าอินต้อย่างนี้อาศัยอย่างนี้ เป็นโลกุตระที่ต่าง จากโลกียรสที่เราเคยติด อากาการจิตมันติดมันอรร้อยแต่ตอนนี้ เฉยๆ ไม่ดูดีไม่ผลัก กลางๆ เฉยๆ คุณต้องอ่านปรากฏการณ์ เหล่านี้ของจิตให้ออกไม่ใช่หลงผิด พุดไปก็เป็่นนามธรรม จริงๆ ยากมากแต่มันเป็่นจริง มันจึงเป็่นสิ่งที่ยากมากธรรมะ พระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ประวัติละ

รายละเอียด : ๑. ประโยชน์ท่าน ๒. ประโยชน์แก่ผู้อื่น
หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คูกซังสัตว์ หน้า ๑๗๘, คำบุญ คือบาป หน้า ๒๖๖

ปรับปวาท

รายละเอียด : ช่มชี่คำโต้แย้งของคนพวกอื่น
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๓๗

ปริมมรณา

รายละเอียด : หลังจากการตาย
หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๘๓

ปราชญ์ทางศาสนาพุทธไม่ตื่นจากหลับตา

รายละเอียด : สมานธิของพุทธทำสมาธิอยู่ทุกกลมหายใจ ลืมตา สร้างสมาธิจากจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ แต่นั่งหลับตา ไม่มี ส้ารวมอินทรีย์ โภชนเมตต์ตัญญุตตา ซาคริยานุโยคะ ไม่ตื่น ไม่ พากเพียร มีแต่นั่งหลับ เจิงกระบังเลย อันนี้คือ อปัณณกรรม ๓ หมายความว่าเป็่นธรรมะที่ผิด ถ้าไม่มี ๓ ข้อนี้ ผิด ต้องมี ๓ ข้อนี้ ไปนั่งหลับตาไม่มี ๓ ข้อนี้ นั่นคือผิดศาสนาพุทธ แล้วเมื่อไหร่ ผู้ที่ใ้รับการยอมรับทางศาสนาว่าเป็่นปราชญ์เป็่นบัณฑิต เมื่อไหร่จะตื่นเสียที หากไม่มีจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ ก็ไม่มีพุทธคุณ ของศาสนาพุทธ มีแต่เดียรถีย์คุณไม่ใช่พุทธคุณเป็่นเรื่องที่ ใช้พยัญชนะภาษาคำความมาใช้สื่อ คนนี้เก่งกว่าเจริญจน สัตว์เจริญจนก็สื่อสารกันเพียงเสียงร้องไปมา แต่คนนี้ เอามา ประดิษฐ์เป็่นคำมากไม่รู้ที่ภาษาเป็่นล้านภาษาเลย สร้างได้เก่ง ในโลกนี้มีที่ใ้กัันอยู่ทุกวัน ๑๐๐-๒๐๐ ภาษา บางประเทศใ้

หลายภาษา สื่อกันเก่งสื่อกันได้ ก็เลยเอามาพูดกันปากเป็ญปาก และ อาตมาก็รู้แต่ภาษาไทย เอาภาษาอื่นมาประกอบบ้าง ภาษาบาลีภาษาอังกฤษก็ใ้เดือนกึ่งก็ ภาษามาลีก็มีตำรา พอดูใ้

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานพุทธาภิเษก วันเสาร์ ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปรัมมาส

รายละเอียด : ๑. การถูกๆ แต่ๆ การจับต้อง การ ลูบลำ การจับฉวย การยึดมั่น การกอดรัดลึงลัมผัสอันเป็่นภย, โรครติดต่อ ๒. ดูหมิ่นดูแคลน ๓. ไม่สามารถ คือไม่สามารถ บรรลุมรรคผล ๔. ลูบคีล ลูบพรต คล้ำคีล คล้ำพรต กอดคีล กอดพรต

หนังสืออ้างอิง : สมานธิพุทธ หน้า ๒๔๐, ๔๘๓

ปริกขารา

รายละเอียด : องค์ประกอบ
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็่นพุทธ หน้า ๑๓๓

ปริกคห

รายละเอียด : ค้นหาจนได้ตัวการ
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็่นพุทธ หน้า ๓๐๑

ปริกชีณา

รายละเอียด : หมดไป ลินไปแล้ว
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็่นพุทธ หน้า ๒๔๗

ปริขาโร

รายละเอียด : องค์ประกอบ
หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็่นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๘๘

ปริคคห

รายละเอียด : ใ้ใ้ข้างใน, จับยึดใ้ได้, สมบัติ, ความ กรุณา, การสงเคราะห์ [แม้แต่แปลกันว่่า ภรรยา]
หนังสืออ้างอิง : ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๖

ปริจจ ปชานาติ

รายละเอียด : ต่างจากที่เคยรอบรู้ยึดถือมาแต่เดิม
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๗๔

ปริเฉท

รายละเอียด : การกำหนดที่เที่ยงแท้แน่นอน, ขอบเขตจำกัด, เขต, การแบ่ง, การแบ่งเขต, การจำกัดวง

หนังสืออ้างอิง : ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๖

ปริญญา ๓

รายละเอียด : การกำหนดรู้ผัสสะด้วย ปริญญา ๓

๑. ญาตปริญญา หมายถึง ความรู้รอบในสิ่งนั้นสภาพนั้นโดยครบถ้วน และ ในสิ่งนั้น ที่ว่านั้นก็จะต้องรู้ ผัสสะ ชื่อของสัมผัส (อวิชจนสัมผัส) การกระทบใจเพราะสัมผัส (ปฏิขัมผัส) สัมผัสเป็นที่ตั้งแห่งสุขเวทนา (สุขเวทนีโย สัมผัสโส) สัมผัสเป็นที่ตั้งแห่งทุกขเวทนา (ทุกขเวทนีโย สัมผัสโส) สัมผัสเป็นที่ตั้งแห่งทุกขมสุขเวทนา (อทุกขมสุขเวทนีโย สัมผัสโส) สัมผัสอันเกี่ยวข้องกับกุศลจิต (กุศลโส ผัสโส) สัมผัสอันเกี่ยวข้องกับอกุศลจิต (อกุศล ผัสโส) สัมผัสอันเกี่ยวข้องกับอัพยาจิต (อัพยาจิต ผัสโส) สัมผัสอันเกี่ยวข้องกับกามาวจรจิต (กามาวจร ผัสโส) สัมผัสอันเกี่ยวข้องกับรูปาวจรจิต (รูปาวจร ผัสโส) สัมผัสอันเกี่ยวข้องกับอรูปาวจรจิต (อรูปาวจร ผัสโส) สัมผัสอันเกี่ยวข้องกับสัญญาหรือความปราศจากอตตะ (สัญญาโต ผัสโส) สัมผัสอันเกี่ยวข้องกับสภาพที่ไม่มีอะไรมาทำให้แปดเปื้อน (อนิมิตโต ผัสโส) สัมผัสอันเกี่ยวข้องกับสภาพที่ปลอดจากความต้องการทุกอย่างแล้ว (อัปปณิหิตโต ผัสโส) สัมผัสอันเกี่ยวข้องกับโลกียะ (โลกีโย ผัสโส) สัมผัสอันเกี่ยวข้องกับโลกุตระ (โลกุตโร ผัสโส) สัมผัสอันเกี่ยวข้องกับอดีต (อดีตโต ผัสโส) สัมผัสอันเกี่ยวข้องกับอนาคต (อนาคตโต ผัสโส) สัมผัสอันเกี่ยวข้องกับปัจจุบัน (ปัจจุปันโน ผัสโส)

๒. ตีรณปริญญา หมายถึง ความรอบรู้ในการพิจารณา, วินิจฉัย, ตัดสินให้ลึกลงไปอีกในรายละเอียดต่างๆ กระทั่งเห็นแจ้งจริงในความไม่เที่ยง-ความเป็นทุกข์-เป็นของลำบาก-เป็นเสียด-เป็นอุบาทว์-เป็นภัย-เป็นอุปสรรค-เป็นของไม่ยั่งยืน-เป็นของว่างเปล่า - เป็นของไร้ประโยชน์ - เป็นของสูญ - เป็นโทษ - เป็นของไม่มีแก่นสาร-เป็นมูลแห่งความลำบาก-เป็นดังเพชรฆาต-เป็นของปราศจากความเจริญ - เป็นของมีอาสวะ - เป็นของอันเหตุปัจจัยปรุงแต่ง - เป็นเหยื่อมาร-เป็นของมีชาติ-เป็นของมีชรา - เป็นของมีพยาธิ - เป็นของมีมรณะ - เป็นของมีโสกะปริเทวะ ทุกข์ โทมนัสและอุปายาส-เป็นของมีความเศร้าหมอง-เป็นเหตุเกิดแห่งทุกข์ - เป็นของดับไป - เป็นของชวนให้อร่อย - เพลิดเพลิน-เป็นผลร้าย-เป็นการรอดพ้น ฯลฯ ถ้าพิจารณาหรือวินิจฉัยหรือตัดสินตามเกณฑ์ต่างๆ ดังที่ท่านว่าไว้แล้วได้จริง

อย่างดีแล้ว ก็จะได้เข้าหรือได้จุดแท้ที่จะกำจัด (ปหาน) อันเป็นหน้าที่สำคัญในการปฏิบัติธรรมของศาสนาพุทธ ๓. ปหานปริญญา หมายความว่า ความรู้รอบในการกำจัด, การเลิก, การทิ้ง, การสละ, การละ, การจากไป ต้องลงมือทำจริงๆ ให้ได้ผลกันขึ้นมา เป็นการกำจัดที่ถูกต้องตามทฤษฎีของพระพุทธเจ้า เมื่อลงมือทำลงไปก็จะรู้จริงเห็นจริงในความเป็นผลที่ได้กระทำนั้นๆ ปริญญา ๓ นี้ เป็น อาริยมณี ของผู้ปฏิบัติที่ต้องมีต้องเกิดขึ้นในตัวผู้ปฏิบัติจริง ไม่เช่นนั้นก็จะไม่พ้นความสงสัยอยู่ร่ำไป และไม่มั่นอกมั่นใจในการปฏิบัติของตนว่า ถูกต้องแท้จริง และการปฏิบัติเป็นไปได้อย่างไร มีมรรคมะผลจริงหรือ?

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๙ ข้อ ๖๐, ๖๒, ๖๓

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัส นิพพาน, อตตะ, อนัตตา, นිරิตตา หน้า ๔๙-๕๒

ปริญญา ๓

รายละเอียด : ปริญญา คือ การกำหนดรู้กิเลสรอบถ้วน ๓ อย่าง, การกำหนดรู้ แยกแยะด้วย ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์

๑. ญาตปริญญา (กำหนดรู้ตัวกิเลสเมื่อผัสสะ, กำหนดรู้กิเลสให้เป็นที่อันรู้ก่อน) กำหนดรู้ด้วยให้เป็นที่อันรู้แล้ว เพื่อเป็นอันรู้จักสิ่งนั้นแล้ว เช่น รู้ว่าขณะนี้คือ ทุกขเวทนาในขณะที่กำลังต่อสู้อยู่กับกิเลส มีไฟทุกข์เสวยอารมณ์ในขณะที่อดทนขมใจ ฯลฯ

๒. ตีรณปริญญา (กำหนดรู้แยกแยะพิจารณากิเลส) กำหนดรู้ชั้นพิจารณา แยกแยะ เห็นความจริง ในอีกด้านของมัน เช่น รู้โดยความเป็นโทษ พิจารณาเห็นโดยความเป็นของไม่เที่ยงเป็นทุกข์ เป็นอนัตตา เช่น เวทนาไม่เที่ยง มีความแปรปรวนไปเป็นธรรมดา ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน ฯลฯ

๓. ปหานปริญญา (กำหนดรู้การลดละเลิกกิเลส, รู้ด้วยการละออกแล้วจึงรู้ เช่น ทุกข์) กำหนดรู้ด้วยการละ, กำหนดรู้ถึงขั้นละได้, กำหนดรู้โดยตัดทางมิให้ฉันทราคะเกิดมีในสิ่งนั้น คือ รู้ว่าสิ่งนั้นเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา แล้วละอนิจจสัญญาในสิ่งนั้นเสียได้

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๙ คุหัญจกสูตรนิกาย ข้อ ๖๒, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก

ปริญญะ

รายละเอียด : ๑. สภาพกำหนดรู้ ๒. ควรกำหนดรู้, พึงกำหนดรู้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๓๕, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๕

ปริตตั้ง, ปริตรตั้ง

รายละเอียด : ๑. ส่วนน้อย ๒. ความประมาทให้เหมาะ กับตน มีขอบเขตจำกัดให้ตน ตรงกันข้ามกับ อัปปรมาณ หรือ อัปปมัญญา ซึ่งหมายถึงไม่มีประมาทหรือ ประมาทไม่ได้ ๓. ขนาดจำกัด

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๐๓, ๒๔๑, ๓๔๓

ปริตรตาภาพรหม

รายละเอียด : ยังมีประมาณ หรือมีจำนวน หรือมีค่าน้อยอยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๐๓

ปริตรตาสุภา

รายละเอียด : แม้มีประมาณน้อย ก็เป็นคุณงามความดีที่เพิ่มขึ้นจริงขึ้นมา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๐๖

ปรินิพพาน

รายละเอียด : คือ สุตยอติวิชาที่พระพุทธรเจ้าค้นพบ คือ ที่สุดแห่งที่สุดของคนคือปรินิพพานสูญชีวิตหมดเชื้อที่จะหมุนเวียนอีก เลิกวิภังการ หมดสันตติ ไม่มีอะไรต่อเชื่อมผลงานส่วนที่เป็นตัวเป็นตน เป็นสภาพสุดท้าย ก็ต้องสูญสลายเลิกไป

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๘๗

ปรินิพพาน

รายละเอียด : ๑. ไม่มีอะไรทรงอยู่อีก หรือเหลืออีกเลย สูญสิ้นเกลี้ยงสนิทจริง ๆ ๒. ทั้งไม่มีกิเลสสาละ ทั้งคนผู้นี้สิ้นลมหายใจ (ตาย) ลง ทั้งไม่มีการหมุนเวียนมาเข้าท้องแม่อีกแล้ว สำหรับผู้นั้นด้วย เป็นการดับรอบหมดเป็นชาติสุดท้ายกันไปจริงๆ ๓. ไม่เกิดไม่ตายเป็นที่สุดแห่งที่สุด, เลิกเกิดเวียนวนในวิภังการ ๔. ไม่มีธาตุชั้นธิดีๆ อีกแล้วเด็ดขาดในมหาจักรวาลไหนๆ... ความหมุนเวียนของธาตุของชั้นธิดีจบสิ้นเด็ดขาด ไม่มี การเวียนวนมาเกิดเป็นสัตว์โลกอีก ไม่ว่าในจิตหรือนอกจิต หรือแม้ในมหาเอกภพ จึงจบสูญสนิทสมบูรณ์... ธาตุและชั้นธิดีของผู้นั้นได้ดับสิ้นเกลี้ยงทั้งรูปธาตุและนามธาตุ ไม่เหลือเศษไหนส่วนใดแห่งธิดีละเองที่ยังชื่อว่า มี อีกเลย ๕. ดับสิ้นรอบ ไม่เหลือกาย ไม่เหลือจิตอีก

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๗๓, ๔๗๔, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๑๑, ๑๗๗, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๓๖, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๒๑

ปรินิพพานเป็นปริโยสาน

รายละเอียด : ปรินิพพานเป็นปริโยสาน คือ การแยกกายแยกจิต ถ้าแยกเป็นธาตุธาตุไม่ได้ คุณไม่มีปรินิพพานเป็นปริโยสาน ตายแล้วกลับมาเกิดอีก ก็ต้องเป็นชีวะ

คำอธิบาย : ปรินิพพานเป็นปริโยสานคือพระอรหันต์สามารถทำให้จิตตัวเอง ตาย ปรินิพพานเป็นปริโยสานได้ ทำให้จิตของท่านเป็นอุตุนิยามได้เลย ดิน น้ำ ไฟ ลม รวมตัวไม่ติด ไม่เป็นแม่แต่ชีวะ คือ ปรินิพพานเป็นปริโยสาน ทำอภิปภา อตมมันให้สูญไปได้เด็ดขาดเลย แยกธาตุหายไปแล้ว รายการวิถียรยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียรยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

ปรินิพพานเป็นปริโยสาน

รายละเอียด : โดยธรรมชาติความไม่เกิด อย่างที่เรียกว่า ปรินิพพานเป็นปริโยสาน ทำจิตให้แยกธาตุเป็นธาตุธาตุหมดเลย นี่เป็นความตรัสรู้ของพระพุทธรเจ้า ซึ่งเราจะรู้ด้วยคนตั้งแต่เป็นๆ นี่แหละเราทำจิตให้ไม่เป็นทุกข์ไม่เป็นสุข

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

ปริย

รายละเอียด : ๑. รอบ ๒. ให้รอบถ้วนครบดี

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๕๕, ๑๕๗

ปริยญาณ

รายละเอียด : ๑. ให้รู้รอบแทงทะลุให้ถ้วน ๒. รู้ย้อยรอบ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๔๒, ๑๕๐

ปริยัติ

รายละเอียด : ๑. เป็นการฟังมาจากครูคนอื่นอีกทอดหนึ่ง ถ่ายทอดกันต่อๆ มา ๒. การศึกษาให้รู้ และเข้าใจในพระไตรปิฎก ๓. ทำความเข้าใจในศาสตร์ของพระพุทธรเจ้าเป็นเบื้องต้น ให้รู้จักบัญญัติต่างๆ และรู้ความหมายของบัญญัติต่างๆ หรือรู้คำจำกัด-ความต่างๆ ให้สัมพันธ์ปฏิสัมพันธ์ไปตามลำดับ

แห่งฐานะของแต่ละบุคคล

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๘๒, สมมติพุทธ
หน้า ๘๒, รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตว์ หน้า ๘๖

ปริยฐานกิเลส

รายละเอียด : ๑. คือสัตว์นรกขนาดกลาง ๒. กิเลส
ขนาดกลาง ๓. กิเลส อุปกิเลส วิปัสสนูปกิเลส ขนาดกลาง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๕, ทางเอก
ภาค ๓ หน้า ๕๑, คนคืออะไร? หน้า ๕๕๘

ปริวัชชณา

รายละเอียด : ๑. เว้นรอบขาดถ้วน ๒. ครบรอบ เว้นรอบ
แล้ว ๓. การได้รู้จักสิ่งทีควรเลิก ควรเว้น ควรตัดขาดมาแล้ว
ดังนั้นเรากีมาประพฤติ เลิกละ เว้น ตัดขาดให้จริงง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๔๐, สมมติพุทธ
หน้า ๒๒๗, ๔๗๗

ปริวัณณ

รายละเอียด : สภาพหมุนรอบเชิงซ้อน
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๑

ปริวัณณ ๓

รายละเอียด : สำญาน คือการเข้าถึงความจริง เข้าถึง
ความรู้ กิจญาน คือการนำความรู้ ทีได้รู้แล้วไปปฏิบัติจน
กลายเป็นหน้ที่ กตญาน คือเป็นความรู้ทีเกิดจากการปฏิบัติ
แล้วนำไปขยายผล จนกิเลสเบาบาง เข้าถึงความว่าง และ
ความหลุดพ้น
หนังสืออ้างอิง : สำจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๓๗

ปริส

รายละเอียด : บริษัท หมุกกลุ่ม คนรวมกัน ทีประชุม
ชุมนุม
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๘๐

ปริสสารัชชภัย

รายละเอียด : ภัยทีสะทกสะท้านในการเข้าสังคัม
หนังสืออ้างอิง : ธรรมทีเป็นพุทธ หน้า ๗๑

ปริสัญญาตา

รายละเอียด : การรู้แจ้ง หรือการรู้อยู่ในบริษัท ในหมู่
กลุ่ม ในคนรวมกัน ในทีประชุม ในชุมนุม
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๘๐

ปริสัทธ

รายละเอียด : ๑. บริสัทธ ๒. คุณลักษณะบริสัทธหรือ
สะอาด
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๒๓๙, คนคืออะไร?
หน้า ๓๐๒

ปริสัทธจิต

รายละเอียด : จิตสะอาดจริง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๖๔

ปริสัทธจิตตานัง ปรมโฆทานันปิตตานัง

รายละเอียด : จิตของผู้บรรลุนั้นๆ แท้ๆ บริสัทธอยู่จริง
ถึงซึ่งความเป็นผู้มีจิตผ่องแผ้วอย่างยั้งแท้
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๖๓

ปริสัทธา

รายละเอียด : ๑. บริสัทธอยู่ตลอด ๒. จิตสะอาดบริสัทธ
๓. ความบริสัทธจากกิเลสนิรวณ
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๓๕, เปิดโลกเทวดา
หน้า ๕๕, กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ
๒๖๕

ปริหาน

รายละเอียด : ตกต่ำ เสื่อมถอย
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๔๑

ปริเฉท

รายละเอียด : คือ การจัดหมวดหมู่ การจัดองค์รวม
ทีเป็น ๐ ได้ ล้างกิเลสได้ ก) วิญญูติรูป ๒ = ๑๖ กายวิญญูติ ๑๗
วจิวิญญูติ ไหวให้รู้ ข) วิการรูป = ๑๘ ลหุตตา ๑๙ มุกตา ๒๐
กัมมัญญา
ที่มา ทีไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราชธานีอโศก
วันจันทร์ที ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปริเฉทรูป

รายละเอียด : กรอบของกระบวนการของการปฏิบัติ มีตั้งแต่ ๓ เล้า ลดมาเหลือ ๒ มีจิตเป็นประธาน มีรูปกับนาม หรือบวกับลพ ก็เรียนรู้พลังงาน อิตถิภาวะ กับปฐิสภาวะ แล้วลดพลังงาน อาการ อิตถิภาวะ ให้เหลือปฐิสภาวะ คุณเหลือ ๑ ก็พ้นทุกข์แล้ว ยิ่งทำ ๑ ให้กลายเป็น ๐ ได้ คุณก็บรินิพพาน เป็นปรีโยสานได้ คุณทำได้สูงสุดเลย ทำสูงสุดได้คือสภาวะมันสูญ มันว่าง มันกลาง มันไม่มี ไม่บวก ไม่ลพ ไม่คุด ไม่ผลึก ไม่ทุกข์ไม่สุขกลางๆ อาการมัน ภาษาพยัญชนะมีอยู่แค่นี้ ว่าง กลาง เฉย แล้วคุณก็อาศัยอาการนี้ อยู่ คุณทำได้สำเร็จ แต่ละเรื่อง แต่ละกลุ่มเรียกว่าปริเฉท คุณทำความว่างได้ก็จบ สิ่งที่คุณได้นั้นมันจะเป็นกายวิญญูติ วจิวิญญูติ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริชธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปริเฉทรูป

รายละเอียด : ปริเฉทรูป คือ จักรอบของการปฏิบัติ ปริเฉทรูปต้องกำหนดกรอบในการปฏิบัติ หากไปคว้ออะไร มาทำหกดก็ไม่ได้ หากจะรู้ไปหมดหลายอย่าง รูปต้องรู้อันนี้ เสียก็จะรู้ก็รู้ก็รู้ก็รู้ไม่ไหว จะต้องตอบให้มันชัดเจน จึงจะพิจารณากระบวนการ ตากระทบรูปเกิดกิเลสอย่างไรก็จัดการ ปริเฉทรูป เมื่อจัดการได้ก็จะควบคุมได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

ปริเฉทรูป ๑ คือ อากาศธาตุ

รายละเอียด : รูปที่กำหนดจะให้ว่าง เรียกว่าเป็นแต่ละกรอบที่คุณจะต้องทำงาน ต้องจำกัด อย่าไปเลอะมากมาย เอาแต่พฤติกรรม คีล ข้อ ๑ ก่อน คนก็มีวิบากต่อกันมากมาย อย่าเอาไปมีกับสัตว์อีก ต้องตีกรอบการเรียนรู้อย่าให้มันมี นอกนั้นอีก เช่น คีลข้อ ๑ เกี่ยวกับสัตว์เท่านั้น ก็ต้องหัดจำ อีกว่า สัตว์เดรัจฉานทั้งหลาย ก็ไม่ต้องไปเกี่ยวข้องกับมัน เอาแค่คนนี้ก็เพียงพอแล้ว มันมีวิบากต่อกันมากมายแล้ว และถ้าฉลาดก็เอาคนที่เกี่ยวข้องกับมัน ซึ่งมันมีคู่อาฆาตกับคู่รัก ที่แฉ่ง ที่มีวิบากต่อกันแรงๆ ก็มีแล้ว ก็แรงพอๆ กัน หรือแรงน้อยลง ก็เอาพอประมาณ ตัวแรง ก่อนที่ใกล้ ที่เดือดร้อน ที่ห่าง อยู่ยุ่งมาก มันไม่ทำอะไรหรอก ก็ปล่อยมันไปก่อน เอาตัวนี้ ก่อนรวมพลังมาจัดการตัวนี้ก่อน เราชูจักจัดปริเฉทรูป ก่อน ในปริเฉทรูปก็มาเป็นวิญญูติรูป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช

วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปริเฉทรูปในรูป ๒๘ เรียนรู้กรอบปฏิบัติ จนถึงขั้นว่าง

รายละเอียด : ข. ปริเฉทรูป ๑ = ๑๕. อากาศธาตุ = รูป ที่กำหนดจะให้ว่าง ปริเฉทรูปต้องมีการกำหนดบริบทของการปฏิบัติออกเป็นส่วนๆ กรอบๆ เช่น คีล ๕ หรือคีล ๘ เป็นต้น ก็ต้องเรียนรู้ปฏิบัติจิตของตนถึงขั้นว่าง อากาสัญญาตนะ วิญญูณัญญาตนะ อากิญจัญญาตนะ อรูปฌาน เป็นการตรวจสอบ อากาสัญญาตนะเป็นตัวรูป วิญญูณัญญาตนะ เป็นธาตุวิญญูณเป็นตัวรู้ ก็อยู่ในที่ว่างในอากาส แล้วตรวจอีก ว่ามีไหม ส่วนที่มันเหลือเศษชนิดหนึ่งน้อยหนึ่ง ที่มันยังหลงเหลือ ตรวจอีก ในอรูปฌาน ๔ ตรวจสอบความละเอียด ของฌาน ซ้ำอีกตรวจสอบด้วยธาตุรู้ เนวสัญญานาสัญญาตนะ ต้องไม่มีอะไรที่ไม่รู้ไม่ได้ ต้องรู้ทั้งหมด กำหนดนาคัตตัญญา ให้ครบถ้วน ไม่มีอะไรที่จะหลงเหลือ หลุด ที่จะไม่รู้ รู้ครบ เป็นสัญญาเวทิตนโรธ เอาสัญญาเป็นตัวกำหนดรู้ตรวจสอบ สมบูรณ์ด้วยนิโรธ นิโรธจะรู้ได้ด้วยการตรวจสอบเวทนา เวทิตตังแปลว่า เคล้าเคลียอารมณ์ นิโรธหรือไม่ ตรวจสอบ ทางทะเลสมบูรณ์ด้วยอดีต ๓๖ ปัจจุบัน ๓๖ อนาคต ๓๖ นี้คือ เวทนา ตัวสุดท้ายในเวทนา ๑๐๘ อดีต ๓๖ คือ สามารถปฏิบัติ ธรรมในปัจจุบัน เวทนาเกิดมาในปัจจุบันสัมผัสเป็นปัจจัยเกิด เวทนา รู้จักกิเลสมากระทบก็ทำให้กิเลสนี้เป็นศูนย์ กิเลสหมด จิตเป็น ๐ กิเลสก็ ๐๐๐ จิตไม่มีกิเลส กิเลสก็ ๐ กิเลสไม่มี ทำทุกปัจจุบันกระทบสัมผัสมีเวทนาจักทำได้ ทุกเวทนาที่ทำใน ทุกปัจจุบัน ก็จะเป็นอดีตที่เป็น ๐ ตลอด อดีตที่แข็งแรงปัจจุบัน แข็งแรง อนาคตที่จะมาสัมผัสอีกเท่าไรๆ ก็มาเลย มาทุก ปัจจุบันทำได้ ๐ อย่างเรียกว่า มีสวัสดิติ มีอำนาจเหนือจิต เป็น ผู้ที่สามารถทำอะไรได้เก่งชำนาญ เป็น ปรีสุทธา ปรีโยทาดา มุทุ กัมมัฏญา ปภัสสรเป็นอุเบกขาที่มีความชำนาญอย่าง เต็มรูป อเนญชาภิสังขาร อาตมาเอาสภาวะมาขยายความ ด้วยพยัญชนะภาษาของพระพุทธเจ้า ผู้ที่ศึกษาให้ดีจะฟังแล้ว เข้าใจ อาตมาอธิบายไม่ได้มั่ว อาตมาอธิบายอย่างมีหลักฐาน หลักกรรม ชัดเจน สมบูรณ์แบบเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

ปริเทว, ปริเทวะ

รายละเอียด : ๑. ความตัดไม่ขาด ๒. ความรำไรรำพัน อยู่กับความเสียใจ

ปริทเว, ปริทเวะ – ปริโตโฆษะ คืออะไร

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๐๑, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๑๘

ปริโยทปนา

รายละเอียด : ความฟ่องแผ้วใสสะอาด
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๘๐

ปริโยทปีต

รายละเอียด : ทำให้สะอาด
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๐๒

ปริโยทาท

รายละเอียด : ๑. ขาวฟ่อง ๒. ฟ่องแผ้ว ๓. คุณลักษณะ ยืนยันความหมดจดดีเยี่ยม ๔. สะอาด

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๒๓๙, ถอดรหัสอดีตตาอนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๑๑, คนคืออะไร? หน้า ๓๐๒, คำบุญคือบาป หน้า ๒๘๐

ปริโยทาทา

รายละเอียด : ๑. ความฟ่องแผ้ว ๒. จะสัมผัสอะไร อยู่ก็ไม่เปื้อนเปรอะ ยังผุดฟ่องอยู่ได้ ๓. คงความบริสุทธิ์ผุดผ่องอยู่ตลอด แม้จะกระทบสัมผัสโลกีย์ใดๆ ๔. แม้กระทบกระทั่งสัมผัสสัมพันธ์กับเหตุปัจจัยใดๆ ก็ยังความบริสุทธิ์ผุดผ่องคงที่อยู่

หนังสืออ้างอิง : อีควิลอกุตระ หน้า ๒๒๘, สมานิพุทธ หน้า ๑๓๕, เปิดโลกเทวดา หน้า ๕๕, กำไร-ขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๕

ปริโยทเปติ

รายละเอียด : จิตยังคงรักษาความสะอาด (จากกิเลส) ได้อย่างหมดจด เพราะจิตนั้นได้ฝึกฝนชำระล้าง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๐๒

ปริโยसान

รายละเอียด : ๑. ที่สุด ๒. ตายดับสิ้นเกลี้ยง เป็นท้ายสุดแห่งที่สุด ๓. สุดท้ายปลายสุดแห่งท้ายสุด ๔. บทสุดท้าย ๕. สุดท้ายที่ท้ายสุด

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๔, คำบุญคือบาป หน้า ๑๗๐, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๕,

ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๒๑, คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๘๗ หน้า ๔๗

ปรุ้งแต่งทางโลกีย์เป็นแกนโลก

รายละเอียด : คนที่ไม่ประสีประสาฟังแล้วก็อาจจะงมงายว่ามันเกี่ยวอะไรกัน สำคัญอะไรกันพูดไปมันจะจริงหรือ? คุณจะหลงมกาก็หลงไปเถอะ จะไปอ่อยเท่าการได้ลาภยศ รฐพรสกินเสียงสัมผัสอะไรอ่อย มีการปรุ้งแต่ง มอมเมา ปลุกเร้า ไม่หยุดหย่อนหรือ ความปรุ้งแต่งทางโลกีย์ไม่มีหมดไปจากโลก มันเป็นแกนของโลก

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปรโต

รายละเอียด : ๑. มันพร้อมที่จะเป็นอื่นไปทุกขณะแห่งเสี้ยววินาที และมันก็เป็นอื่นไปทุกเสี้ยววินาทีจริงๆ ๒. มันเป็นสิ่งอื่น ส่วนอื่น บุคคลอื่น ตัวตนอันอื่น อันต่างหาก ๓. เป็นอื่นไปทุกขณะ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๑๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๖๒, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔๔

ปรโตโฆษะ

รายละเอียด : ปรโตโฆษะ คือ ต้องเปิดจิตรับฟัง อย่าอคติที่สมณะโพธิรักษ์อธิบายแล้วเอาไปโยนโสมนสิการทำใจในใจให้ต้องแท้แยกกายลงไปในเรื่องที่เกิดโทษ ที่จะแก้ไข เป็นสุริยะเปยยาลข้อที่ ๗ ท่านเป็นมิตรดี สหายดีของทุกคน ถ้าตอนนี้มีพระพุทเจ้า เข้าไปพบพระพุทเจ้า แต่ตอนนี้มาพบมาฟังท่าน (สมณะโพธิรักษ์) หากฟังคนที่ไม่สัมผัสมาทักท้วงจะไม่ตรงทางไปตลอดสาย ท่านบอกเส้นทางที่ถูกตรง ท่านมากอบกู้ ฟังแล้วลองทำบ้าง คุณทำแบบเดิมมานานแล้วเท่าไร ถ้าทำแล้วมันถูกก็จะเป็นอรหันต์กันแล้วหากเป็นอรหันต์ ๒ คน ๕ คน ๑๐๐ คน ๑,๐๐๐ คน ก็มาเป็นสังคมาริยะ เอาหลักต่างๆ ของพระพุทเจ้ามาตรวจสอบ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปรโตโฆษะ คืออะไร

รายละเอียด : ปรโตโฆษะคือ คุณจะต้องฟังผู้อื่น และผู้อื่นที่คุณฟังนั่นคือ ลัทธิหรือผู้ที่อยู่ในฐานะครูที่คุณจะ

ต้องฟัง อย่าเพิ่งอวดคิดว่าตัวเองเป็นสัตบุรุษ อย่าเพิ่งอวดคิดว่าตัวเองเป็นครู จะต้องศึกษาให้จริงจนกระทั่งแน่ใจว่าคุณเป็นสัตบุรุษ อยู่ในฐานะครูที่สัมมาทิฐิที่จะสืบทอดอธิบายธรรมะพระพุทธเจ้าได้ ถ้าคุณเป็นคนมีจกาทิฐิแล้ว แล้วคุณก็หลงคิดว่าตัวเองสัมมาทิฐิ เมื่อคุณกระจายธรรมะนั้นออกไปก็เท่ากับเผยแพร่ทำลายธรรมะพระพุทธเจ้า เพราะว่าคุณไม่มีจกาทิฐิ ก็เอามีจกาทิฐินั้นไปแพร่ไป

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันพุธที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ปรโตโมษะ

รายละเอียด : ๑. รับฟังคำแนะนำสั่งสอนจากผู้อื่น
๒. เปิดใจรับความรู้คนอื่นบ้าง, รับฟังผู้อื่น, รับเอาวิธีปฏิบัติอื่น
๓. ยอมรับฟังผู้อื่นที่ยึดถือไม่เหมือนตน

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๑, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๖, ๒๓๓, คำบุญคือบาป หน้า ๑๘๐

ปรโลก

รายละเอียด : คือ โลกอื่น โลกที่เป็นดวงดาวโลกุตรชน ซึ่งมีความคิดรวบยอด (concept) ค่านิยม (values) รสนิยม (taste) แม้ธรรมนิยาม ๓ คือ ไตรลักษณ์ คือ โลกต่างดาว ซึ่งมีปัจจัยตลัษณ์ของโลกุตระ ที่รู้จัก รู้จริง ความเป็นไตรลักษณ์ อันสลับซับซ้อนลึกซึ้ง อีกแบบยิ่งกว่า คนโลกีย์ธรรมดา

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๗๒

ปรโลก, ไปรโลก

รายละเอียด : ๑. ภาพหน้า, โลกใหม่อีกโลกหนึ่ง
๒. โลกใหม่ หรือโลกอื่น คือโลกุตระ ๓. โลกอื่น ๔. โลกหน้า
๕. โลกโลกุตระ ที่จิตใจเลิควนเวียน หรือเลิกความเป็นโลกที่หมุ่นที่วนที่เวียนเป็นสุข-เป็นทุกข์อยู่กับลาภ ยศ สรรเสริญ กาม อัตตา

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๒๑, ๑๑๕, ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๒, รู้คนซ่งสุข รู้คุกซ่งสัตว์ หน้า ๕๕, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๒๕

ปลงชีวิต

รายละเอียด : ปลงชีวิต คือ ตัดทำลายชีวิตินทรีย์ ตัดความสืบทอด ต้องอาบัติปาจิตตีย์

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒

ปลงอายุสังขารของการแต่งเพลง

รายละเอียด : มานิมนต์เมื่ออาตมาปลงอายุสังขาร การแต่งเพลงของอาตมาไปแล้ว มันก็คงจะไม่ขึ้นอีก เพลงสุดท้ายในชาตินี้ที่อาตมาแต่งคือ เพลงสมรรถภาพ มาเถอะมาอย่าช้าอยู่ไหนรีบมาคว้ามืดพำและจอบเสียม ที่จริงแล้วอาตมาอยากจะทำเพลง ๕ ภาพ ๑. อิสระเสรีภาพ ๒. ภราดรภาพ ๓. สันติภาพ ๔. สมรรถภาพ ๕. บูรณภาพ อาตมาแต่งเสร็จไป ๔ เพลง ขาดแต่บูรณภาพ ก็เคยคิดหลายทีพยายามจะแต่ง แต่มันเมื่อยมาก มันต้องตั้งอกตั้งใจ แต่เดี๋ยวนี้แม้แต่ตัวโน้ตก็ลืมไปมาก จะมาอายุให้อาตมาแต่งอีก ก็เอาเถอะเดี๋ยวนี้มีพวกเราขึ้นมาแต่งได้ดี เขาแต่งมาเหมาะสมกับคนรับได้มากด้วย ของอาตมาแต่งนี้หลายคนเขาบอกเพลงปราบเซียน เขาบอกว่ายาก มีแพลตฟอร์ม ชาร์ปมาก ขนาดนายเต้เอาเพลงอาตมาไปเรียบเรียง เขาก็ไปถามปฏิพลว่าไปอย่างไร นี่หักศอกเลย ปฏิพลก็ว่าอย่าไปคิดมาก ให้ตามตัวโน้ตท่านไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

ปลดเกษียณ

รายละเอียด : อาตมาเคยบอกว่าสังคมอโศกที่อาตมาพัฒนาทำมา ๕๐ ปีนี้อาตมาบรรลุผลแล้ว ก็จะปลดเกษียณ แม้จะปลดเกษียณก็ยังอยู่เป็นโรมโพธิ์โรมไทโร ดูนที่รองลงไป ช่วยเลี้ยงลูกเลี้ยงหลาน สอนลูกสอนหลานรุ่นน้องที่ต่อไปอีก

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

ปลดแอกออกมาเป็นอิสระเสรีภาพ

รายละเอียด : คุณเพียงเดาเหมือนรู้ว่าอาตมารู้ล่วงหน้า แต่อาตมารู้มาตั้งนานแล้วรู้มาตั้งแต่อดีตผ่านยุคสมัยมาแล้ว อดีตอนาคตก็อันเดียวกันทั้งนั้นแหละมันวนเวียนไปมา มันก็เป็นอยู่ที่ต้องรู้สิ เพราะฉะนั้นอาตมาจึงไม่ไปหลงไหลได้ปล้มกับระบบโลกเขา เขาจะเป็นอย่างไรอย่างไร ก็ต้องดึงคนที่เคยหลงไหลอย่างพวกคุณ แล้วก็เลยไม่ไปหลงไหลตามเขา ให้เป็นคนอิสระ ไม่ได้ถูกเขาดึงไม่ได้เป็นทาสเขา ไม่ถูกโลกจูงจุมกไปก็เลยมาอยู่อย่างนี้ ไม่ใช่มาเป็นทาสอาตมา ใครรู้สิกว่ามาเป็นทาสอาตมาไหม? ไม่ใช่ อาตมาบอกให้พวกคุณปลดแอก

ปลดแอกออกมาเป็นอิสระเสรีภาพ – ปสาทรูป โคจรรูป รวมโณฏฐัพพะฯ

ปลดเชือกจูงจุมงมาเป็นอิสระเสรีภาพ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓

ปลาช, ปลาสะ

รายละเอียด : ๑. ยกตนเทียบเท่า ๒. ยกตนขึ้นเท่าเทียบ
ท่าน ยกตนชมท่าน ตนไม่เสมอเขาจริง ไม่เหนือเขาจริง
แต่หลงยกตนยึดตน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๖, ๔๓๓

ปลิวโผ

รายละเอียด : เครื่องผูกพันที่ก่อให้เกิดความทุกข์กังวล

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒๗

ปลีกวิเวก

รายละเอียด : ปลีกวิเวก คือ เขาก็หมายเอาแต่แค่
ร่างกายหลบหนีไปอยู่ป่า โคนไม้ ป่าเขา ป่าช้า เอาทั้งร่างกาย
ไปก็ถือว่า คือ การปลีกวิเวก โดยสัจจะแล้วกายต้องมีทั้ง
รูปนาม ไม่ใช่มีแต่ร่างกาย การไปเอาร่างกายไปอยู่ ป่า เขา ถ้า
แต่ถ้าในป่าเขาถ้ำนั้นจิตใจของคุณเต็มไปด้วยกาม เต็มไปด้วย
ลาภ ยศ สรรเสริญ มีกิเลสโหยหาอาภรณ์แล้วไปอยู่ป่าเขาถ้ำ
กิเลสอยู่กับคุณเป็นเพื่อนสองแล้ว คุณจะไปวิเวกกายที่ไหน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปวัตตกาล

รายละเอียด : ระยะเวลาแห่งการดำเนินติดต่อไป,
การยึดยาว เป็นเวลาเพิ่ม ดำเนินสภาพนั้นต่อไป

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๒๗, ๒๗๗

ปวัตตมังสะ

รายละเอียด : ปวัตตมังสะ คือ สัตว์ที่สัตว์ฆ่ากันเอง
เดนสัตว์กิน หรือสัตว์ตายเอง

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการวิถีอารย-
ธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

ปวารณา

รายละเอียด : คือแปลว่า ยอมให้ว่ากล่าวตักเตือน
กันได้ ให้ผู้ใดว่ากล่าวตักเตือนได้หมด ต่ว่าได้ด้วย ส่วนมหา

ก็หมายความว่า ขยายออกไปเป็นสมาชิกเป็นมวลเยอะกว่ากัน
เป็นงานมหาปวารณา จึงไม่ได้หมายความว่าต้องภิกษุเท่านั้น
แน่นอนว่ามีภิกษุเป็นแกน แล้วก็ยังมีภิกษุอื่น ลิกขมาตุด้วย
และฆราวาสร่วมกัน ฝึกลดตัวตนให้ใครว่ากล่าวได้ ตัวเอง
อย่าแสดงตัวตนว่า ข้าใครอย่าแตะ ให้มาฝึก

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปิวิเวก

รายละเอียด : ๑. ไม่กระเพื่อม ไม่วุ่นไหว ๒. หัดอดทน
ไม่เป็นผู้ตื่นรนเดือดร้อน เป็นผู้สงบเรียบร้อย ร่ารื่นให้ได้ด้วย
กำลังแห่งความอดทน และด้วยปัญญาที่ลดโลภ ลดขัดเคือง
ทุกข์นอก ทุกข์ใน ๓. เป็นผู้สงบระงับ ๔. ความสงบร่ารื่น
๕. ความสงบสงัด หมายถึงวิเวก ๓ อันได้แก่ กายวิเวก จิตวิเวก
และอุปธิวิเวก ๖. จิตสงบจากกิเลส

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๙๔, ๒๒๔, ๓๐๗,
ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๓๘, ปากกับพุทธศาสนา หน้า ๑๙,
คำบุญคือบาป หน้า ๙๙

ปิวิเวกะ

รายละเอียด : คือ สงบกาย สงบใจ ใจสงบ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๔๒

ปสาทรูป ๕

รายละเอียด : ตา หู จมูก ลิ้น กาย

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๘๗

ปสาทรูป โคจรรูป รวมโณฏฐัพพะ เป็น ๙

รายละเอียด : ในปสาทรูป โคจรรูป มีรวมกัน ๙ ส่วน
รูปเสียดกลืนรส จะต้องสัมผัสภายนอก จึงจะเกิดการรับรู้
เรียกว่าเกิดสัมผัส โณฏฐัพพะแล้วจะเกิดความรู้ทางจิตเรียกว่า
เวทนา ที่ใจ เพราะฉะนั้นกายกับใจเป็นการรับรู้ ๔ ทวาร
ส่วนโณฏฐัพพะ คือรวมหมด กายกับใจรวมเป็นหนึ่ง กาย
กับใจไม่รวมกันคือร่างคนตาย ก็ไม่รับรู้รูปรสกลิ่นเสียงสัมผัส
กายจะต้องมีใจอยู่เสมอ พูดอย่างนี้จะชัดเจน พระพุทธเจ้า
ท่านตรัสว่า ตถาคตเรียกกายว่า จิต มโน วิญญาณ เป็นเรื่อง
ซับซ้อนลึกซึ้ง ทุกวันนี้ชาวพุทธทั้งหลายเข้าใจว่ากายนี้คือ
ร่างภายนอกเท่านั้นไม่เกี่ยวกับใจเลย อันนี้เป็นมิจฉาทิฐิที่

เป็นโมฆะสำหรับศาสนาพุทธ จบ จบตรงที่ว่าโมฆะ จบตรงที่ว่าคุณไม่มีมรรคผลไม่มีประโยชน์ทางศาสนาที่จะศึกษาความเป็นโลกุตระธรรมของพระพุทธเจ้าได้เลย ซึ่งเป็นเรื่องที่ลึกซึ้งละเอียดมาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ปฏิบัติธรรมกับอาหารในพระสูตรต่างๆ วันพุธที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปหฺรติ

รายละเอียด : ๑. ประหัตประหาร ๒. ประหาร

หนังสืออ้างอิง : ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๕, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๗๒

ปหาน

รายละเอียด : ๑. อันควระละ ๒. ฆ่า ๓. กำจัด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๓๑๙, คนคืออะไร? หน้า ๓๗๑, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นวัตกรรม หน้า ๑๘, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๔๕, รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตว์ หน้า ๗๐, เปิดโลกเทวดา หน้า ๒๗

ปหาน ๕

รายละเอียด : ๑. วิกขัมภณปหาน (ละด้วยการข่มใจใช้เจตนาหน้า) ๒. ตหังคปหาน (ละได้เป็นครั้งคราว ใช้ปัญญาอบรมจิต) ใช้ปัญญาเป็นหลัก ๓. สมุจเฉทปหาน (ละได้ด้วยการตัดขาด สลัดออกได้เก่ง) ๔. ปฏิปัสสทธิปหาน (ละได้ด้วยการสงบระงับทวนไปมา) ๕. นิสสรณปหาน (สลัดออกได้เองทันที เก่งจนเป็นปกติ)

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๑ ข้อ ๖๕

ปหานปธาน

รายละเอียด : ๑. เปลี่ยนไป ทำลายไป ๒. พากเพียรละหรือกำจัดเหตุที่ทำให้มีชาติ คือ ตัณหา อุปาทานนั่นเอง ๓. ปฏิบัติกำจัดสิ่งที่จะต้องกำจัดให้ได้เสมอจนกระทั่งหมดแล้วยังจะต้องปฏิบัติอีกจนสัมบูรณ์ ๔. พากเพียรกำจัด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๐๓, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นวัตกรรม หน้า ๔๙, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๘๗, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๑๘

ปหานปริญญา

รายละเอียด : ๑. ความรู้ที่หาวิธีทำลายเหตุที่เป็นตัวร้าย ๒. ความรู้รอบในการกำจัด, การเลิก, การทิ้ง, การสละ, การละ, การจากไปอันต้องลงมือทำจริงๆ ให้ได้ผลกันขึ้นมา ๓. เพียรเผากิเลสที่นั่นจนได้ ๔. ครอบสิ่งที่จะต้องประหารนั้นแล้ว

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๖๘, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นวัตกรรม หน้า ๕๑, เปิดโลกเทวดา หน้า ๕๖, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๕

ปหาราทสูตร

รายละเอียด : จากพระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ข้อ ๑๐๙ ปหาราทสูตร พระพุทธเจ้า ได้ตรัสถึงความสัมบูรณ์ได้สุดยอดครบ ๘ ข้อใหญ่ พุทธเจ้าตรัสว่า ดูกรปหาราทะ ภิกษุทั้งหลาย ย่อมอภิมรณในธรรมวินัยนี้ ปหาราทะ : ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ในธรรมวินัยนี้ มีธรรมที่น่าอัศจรรย์อันไม่เคยมีมาสักเท่าไรที่ภิกษุทั้งหลายเห็นแล้ว จึงอภิมรณอยู่ พระพุทธเจ้า : มี ๘ ประการ ปหาราทะ ๘ ประการ เป็นไหน? ดูกรปหาราทะ มหาสมุทราต (อนุปปพพนิโน) ลุ่ม (อนุปปพพโณ) ลึกลงไปโดยลำดับ (อนุปปพพภาโร) หาได้โกรกชั้นเหมือนแหวนไม่ (นายตเกเนว ปปาโต) ฉนใด ในธรรมวินัยนี้ก็ฉนนั้นเหมือนกัน มีการศึกษา (สิกขา) ไปตามลำดับ มีการกระทำ (กิริยา) ไปตามลำดับ มีการปฏิบัติ (ปฏิบัติ) ไปตามลำดับ มิใช่ว่าจะมีการบรรลุผลโดยตรง (นายตเกเนว อัญญาปฏิเวโส) ดูกรปหาราทะ ข้อที่ในธรรมวินัยนี้มีการศึกษาไปตามลำดับ (อนุปปพพสิกขา) มีการกระทำไปตามลำดับ (อนุปปพพกิริยา) มีการปฏิบัติไปตามลำดับ (อนุปปพพปฏิบัติ) มิใช่ว่าจะมีการบรรลุผลโดยตรง (นายตเกเนว อัญญาปฏิเวโส) นี่เป็นธรรมที่น่าอัศจรรย์อันไม่เคยมีมา ประการที่ ๑ (ปฐม อัจฉริโย อภิกุตธัมโม) ในธรรมวินัยนี้ ที่ภิกษุทั้งหลายเห็นแล้ว จึงอภิมรณอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ข้อ ๑๐๙

ปหิต

รายละเอียด : กระตือรือร้น

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๔๒

ปัคคะ

รายละเอียด : ต้องประทับประคองปากเพียรใหม่อีก

ต้องไม่หลงสุขเพียงเท่านั้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๑๔

ปัจจัย

รายละเอียด : เหตุ, รากฐาน, เครื่องอาศัย, หันไปพึ่ง, สิ่งสนับสนุน, ของที่จำเป็น, วิถีทาง, เงื่อนไข, เหตุผลสำหรับ, วิธี, ความเชื่อ, ความมั่นใจ, ความเชื่อถือหรืออาศัย

หนังสืออ้างอิง : ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๖

ปัจจัยอาการ

รายละเอียด : อาการที่เป็นปัจจัยแก่กันและกัน

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๙๖

ปัจจัยะ

รายละเอียด : แสงสว่าง ความรู้ กับตัวเรา อดีตเรา ต้องเข้ามาทำให้ได้เป็นตัวเราเองเสียก่อนเริ่มต้นอัญญาธาตุ เริ่มต้นเป็นพระโสดาบันจากศีลข้อที่ ๑ ก่อนศีลข้อที่ ๒ ศีลข้อที่ ๑ เรื่องเกี่ยวกับสัตว์นั้นหยาบกว่า ศีลข้อที่ ๒ เกี่ยวกับพืชเกี่ยวกับข้าวของ ส่วนข้อที่ ๓ ตาหูจมูกลิ้นกายนั้นหยาบกว่า ๒ ข้อแรกอีกเรื่องของกามคุณ ๕

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๑ วันจันทร์ที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

ปัจจัยัตต

รายละเอียด : เฉพาะตน

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๙๑

ปัจจัยัตตลักษณะ

รายละเอียด : ๑. ธรรม ที่ไม่มีชาติของปรมาตถสัจจะ ๒. ลักษณะเฉพาะตน, ลักษณะเฉพาะของสิ่งอย่างนั้นก็ต้องเป็นอย่างนั้นตรงตามสัจจะ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๙๑, ๑๒๕

ปัจจัยัตตัง

รายละเอียด : ๑. รู้ได้ที่ตน เฉพาะตนจริงๆ ๒. ต้องเป็นผู้รู้ตนเอง มีสภาวะที่เป็นจริงแล้วตนก็รู้ของตนเอง ๓. เมื่อตนลองทำ ประพฤติพิสูจน์จริงๆ ตามคำสอนตามหลักการที่ถูกต้องแล้ว เราจะแจ้งที่ตนรู้ได้ที่ตนว่าบุญกุศลแท้ๆ คืออะไร ๔. เป็นธรรมที่จะเห็นได้แท้ รู้ได้แน่ๆ มั่นใจได้จริงในตัวผู้บรรลุเอง ประสบกับกายและใจตนเอง ต้องเห็นเนื้อจับตัวมันที่

ตนเองพึงมี พึ่งเป็น พึ่งได้จริงๆ ๕. รู้แจ้งถึงจริงในตนเอง ๖. เฉพาะตนเมื่อมีเอง ๗. เฉพาะตัว ๘. ภาวะเฉพาะตัว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๘๗, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๐๗, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๗๔, สมมติพุทธ หน้า ๒๑๗, คำบุญคือบาป หน้า ๔๒, ๒๗๒, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๗๕, คนคืออะไร? หน้า ๒๖๘

ปัจจัยัตตัง ปัจเจก สยงอภิญญา ปัจเจกสัมมาสัมพุทธะ สัมมาสัมพุทธะ

รายละเอียด : เริ่มจากปัจจัยัตตัง ปัจจะคือแจ้งสว่าง รู้ได้ด้วยตนเอง หมายความว่าตัวเองสัมผัสและต้องตัวเองเกิดขึ้นในตัวเองเรียกว่าปัจจัยัตตัง แล้วก็มาเป็นปัจเจก จากปัจเจกแล้วก็จะมาเป็น สยงอภิญญา จากนั้นก็จะมาเป็นปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้า มี ๕ ชั้น ปัจจัยัตตัง ปัจเจก สยงอภิญญา ปัจเจกสัมมาสัมพุทธะ สัมมาสัมพุทธะ จะมาเป็นสมณพราหมณ์ในข้อที่ ๑๐ ของสัมมาทิฐิ ที่รู้ที่ชัดจริง เพราะสัมมาทิฐิทั้ง ๑๐ ข้อ แนนอนผู้ที่เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ สยงอภิญญาก็จะต้องรู้ถูกต้องตั้งแต่ข้อหนึ่งของสัมมาทิฐิ จนถึงข้อที่ ๔ ว่าคืออะไร แล้วก็เอามาอธิบาย เอามาขยายความ เป็นส่วนแห่งบุญ (บุญญาภคิยา) ให้ผลวิบากแก่ชนธ (อุปปเวปภกา).

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปัจจัยัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูติ

รายละเอียด : ๑. รู้แจ้งของตนด้วยตนเอง ๒. เป็นผู้ฉลาดเอง เจริญปัญญาที่ตนเองแท้ๆ รู้ยิ่ง รู้จริง รู้ชัดแท้ๆ ไม่พรั่มัว ไม่หลง ไม่สับสน ไม่วน ๓. บรรลุความจริงนี้ด้วยตนเอง รู้แจ้งเห็นจริงโดยไม่ต้องไปเชื่อใคร ๔. จะรู้ได้ด้วยตนเองเฉพาะตน ๕. รู้แจ้งสัมผัสจริงได้ด้วยตนเองในตนเอง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๐๑, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๙, รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๑๖๑, ๒๐๘, วิถีพุทธ หน้า ๑๑๐

ปัจจัย ๔

รายละเอียด : ๑. อาหาร สักแต่ว่าเป็นอาหารแท้ๆ ๒. ที่อยู่ที่สักแต่เป็นที่อยู่พออาศัย ๓. เครื่องนุ่งห่ม ที่สักแต่ว่าเครื่องนุ่งห่มพออาศัยประโยชน์จำเป็น ๔. ยารักษาโรค ที่ต้องใช้เมื่อมีโรค

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๘๑

ปัจจัย ๔ เน้นอาหารและยารักษาโรค

รายละเอียด : สิ่งที่เป็นปัจจัย ๔ เราควรจะเน้น ไม่ต้องเน้นอะไรอย่างอื่นมาก ถ้าทำตามคำสอนพระพุทธเจ้าที่บอกว่าปัจจัย ๔ เป็นสิ่งสำคัญ เราก็ก็นำมาใช้ในการสร้างปัจจัย ๔ ในพืชพรรณธัญญาหาร อาหาร เครื่องนุ่งห่มก็ไม่ต้องไปฟุ้งเฟ้อที่อยู่อาศัยก็พอประมาณ เอาเรื่องอาหารกับยา ๒ อย่างนี้เมืองไทย ทำให้ดีจ้ะ พัฒนาการในเรื่องของเภสัชในเรื่องของยาสมุนไพร ยาที่ใช้พืชพรรณธัญญาหารควรจะวิจัยในเรื่องพวกนั้นมากกว่าความรู้ทางด้านเทคโนโลยี เรื่องเทคโนโลยีจะเอามาวิจัยวิจารณ์ร่วมกับสมุนไพร แล้วพัฒนาให้เกิดคุณค่าของพืชพรรณธัญญาหารที่เป็นยาให้มีคุณภาพดีได้ อาตมาว่ามาเน้นกลีกรวมกับเภสัช ยารักษาโรค จับสองอย่างนี้ให้ดี อย่างอื่นไม่ต้องวุ่นวายให้มาก เครื่องนุ่งห่มไม่ต้องไปวุ่นวายอะไรมากแต่เราควรระวังในการทำเรื่องแฟชั่นเครื่องนุ่งห่มนี้ มันโก่งราคา หลอกพวกหนุ่มสาว แต่พวกเรานั้นหลุดพ้นจากวงจรพวกนี้แล้วเราก็ก็นั่งไม่คอยรู้สึก แต่ของเขายังบ้ากันอยู่เลย เราไม่ต้องไปเสียเวลาทูลรอน สันโดษมันก็น้อยลงมา รู้จักสละแก่นสารของสิ่งที่เราจะไปร่วมสร้าง ในสิ่งที่ไม่ต้องเพื่อเกิน ชีวิตของคนมีสิ่งอาศัยใช้สอยก็เพียงพอแล้ว ไม่ต้องไปคิดเรื่องยานดาวเทียมที่จะต้องออกไปต่างดาว คุณจะไปหาออกไปทำไมโลกนี้คุณยังอยู่ไม่พอหรือจะอยู่อีกกี่ปีก็ชาติ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓

ปัจจัยข้อที่ ๑ เพื่อให้เกิดปัญญา

รายละเอียด : คือ อาศัยพระศาสนา หรือเพื่อนพรหมจรรย์รูปใดรูปหนึ่ง ผู้ตั้งอยู่ในฐานะครู ซึ่งเป็นที่เข้าไปตั้งความละเอียด ความเกรงกลัว ความรักและความเคารพไว้อย่างแรงกล้า

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัจจัยข้อที่ ๑ เพื่อได้ปัญญา

รายละเอียด : ภิกษุในธรรมวินัยนี้ อาศัยพระศาสนา หรือเพื่อนพรหมจรรย์รูปใดรูปหนึ่งผู้ตั้งอยู่ในฐานะครู ซึ่งเป็นที่เข้าไปตั้งความละเอียด ความเกรงกลัว ความรักและความเคารพไว้อย่างแรงกล้า ดูกรภิกษุทั้งหลาย นี่เป็นเหตุเป็นปัจจัยข้อที่ ๑ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา ฯลฯ เพื่อความบริบูรณ์แห่งปัญญาที่ได้แล้ว ผู้ที่เข้าใจจริงจะเกิดหิริโอตตปละ ถ้าหากเรา

เข้าใจธรรมะผิด แต่ว่าผู้รู้คนไทยที่ได้ยินอาตมาพูด เขาคงไม่รู้สึกไม่เข้าใจว่าตนเองเข้าใจผิด รู้สึกสะอึกสะอื้น ในบรรดาผู้รู้ทั้งหลายในสังคมศาสนาพุทธทุกวันนี้ อาตมาจึงต้องยืนยันว่าอาตมาเป็น สยงอภิญญา ตามที่พระไตรปิฎกได้พูดเอาไว้ในสัมมาทิฐิข้อที่ ๑๐ คนอื่นอ่านเจอเขาก็ไม่มีการสะอึกเพราะไม่มีอะไร เขาไม่รู้เรื่อง แต่อาตมาไม่รู้เรื่อง ว่าเราอยู่ตรงไหนหรือนี่เราถ้าไม่ใช่เราแล้วจะใครหนอ ๒,๕๐๐ กว่าปีมาแล้ว ผู้ที่ฟังด้วยดีจะสะอึกที่อาตมาพูด ว่า ช่างพูดได้ชี้ตัวตัวเองหรือเข้าทำเหมือนกันหนอ ผู้ที่ได้ทำแล้วรู้สึกถูกแต่พอรับรู้ได้ก็จะละเอียดเข้าไปตั้งความละเอียดความเกรงกลัว ความรัก ความเคารพไว้อย่างแรงกล้า คนที่จะมีภูมิอย่างที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้มันไม่ง่ายเลย ถ้าหากเป็นได้อาตมาจะสบายกว่านี้ แต่นี่ไม่ง่ายเลย เพราะฉะนั้นถ้าไม่เกิดอาการนี้คุณก็จะไม่ได้ปัญญา ถ้าเขาเข้าใจจะสะดุ้ง รู้สึกเลย มันน่าสงสารคนทุกวันนี้ที่ยึดถืออุปาทานผิดไปไกล แต่อาตมาก็ไม่ท้อจำเป็นจะต้องมาพูดขยายความ อาตมาไปอีกนานเท่าไรก็สบาย มีพระไตรปิฎกเป็นหลักฐานอ้างอิงยืนยันได้ เชื่อกันว่าอาตมาอายุ ๑๕๑ ปีก็ยังไม่หมด

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปัจจัยข้อที่ ๒ ข้อที่เป็นเหตุให้เกิดปัญญา

รายละเอียด : คือ เมื่อพบครูแล้วเข้าไปหาแล้วได้ถาม สอบถามเป็นครั้งคราว ถึงภามิต เนื้อความแห่งภามิตนี้เป็นอย่างไร แล้วเปิดเผยข้อที่ยังไม่ได้เปิดเผย และทำให้แจ้ง ข้อที่ยังไม่ได้ทำให้แจ้งอีกทั้งบรรเทาความสงสัยในธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัจจัยข้อที่ ๒ เพื่อได้ปัญญา

รายละเอียด : เธออาศัยพระศาสนา หรือเพื่อนพรหมจรรย์รูปใดรูปหนึ่ง ผู้ตั้งอยู่ในฐานะครู ซึ่งเป็นที่เข้าไปตั้งความละเอียด ความเกรงกลัว ความรัก และความเคารพไว้อย่างแรงกล้านั้นแล้ว เธอเข้าไปหาแล้วได้ถาม สอบถามเป็นครั้งคราวว่าข้าแต่ท่านผู้เจริญ ภามิตนี้เป็นอย่างไร เนื้อความแห่งภามิตนี้เป็นอย่างไร ท่านเหล่านั้นย่อมเปิดเผยข้อที่ยังไม่ได้เปิดเผย ทำให้แจ้งข้อที่ยังไม่ได้ทำให้แจ้ง และบรรเทาความสงสัยในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความสงสัยหลายประการแก่เธอ ดูกรภิกษุทั้งหลาย นี่เป็นเหตุเป็นปัจจัยข้อที่ ๒ ย่อม

ปัจจัยข้อที่ ๒ เพื่อได้ปัญญา - ปัจจัยข้อที่ ๔ เพื่อได้ปัญญา

เป็นไปเพื่อได้ปัญญา ฯลฯ เพื่อความบริบูรณ์แห่งปัญญาที่ได้แล้ว ฯ พ่อครูเทศน์ออกอากาศไปเขาก็ไม่ฟัง มันไกลแสนไกลจากวิเวก ซึ้งอยู่ในถ้ำ ภายนอกมีทั้งภายนอกและภายใน แยกกันไม่ออก สามารถแสดงออกอย่างแคล่วคล่องว่องไว แต่จิตใจสงบคือปราศจากกิเลส ภายนอกจะแรงจะเร็วจะดังอย่างไร วัฏกรรมก็อย่าให้พูดคำหยาบหรือส่อเสียดเพื่อเจ้า ให้เป็นคำที่จริง ไม่ปด ภายวิญญูตวิจิวิญญูต แต่สงบ ไม่ใช่ทำกายวาจาให้แข็งทื่อ แล้วจิตสงบเขาก็ให้หยุดคิด ไปอ่านดูของอาจารย์บูรพา ผดุงไทย การสงบเป็นฌาน สมาธิคือหยุดคิด แล้วปัญญาจะโผล่ขึ้นมาเองอธิบายไปอย่างนั้น แทนที่จะทำให้เกิดปัญญาคือจิตไม่มีกิเลสแล้วจิตก็จะสงบ แต่ไปนั่งสงบแล้วจะเกิดปัญญา เขาเข้าใจ อธิศีล อธิจิต ปัญญาจะเกิดตาม ที่จริงปัญญาเป็นธาตุรู้ที่รู้ไปตลอดการปฏิบัติศีลปฏิบัติจิต ครบถ้วนปัญญาบริบูรณ์ก็เรียกว่า ปัญญา ปัญญาเป็นยาคำ ไม่ได้ละไปจากทุกๆ อริยาบถทุกอย่าง ศีลคือข้อต้นของจรณะ ๑๕ ปัญญาคือข้อที่ปลายของ วิชา วิชาคือปัญญา แม้ในจรณะ ๑๕ ปัญญาก็อยู่ที่ข้อ ๑๑ ฌานต้องมีปัญญา ฌานไม่มีปัญญาไม่มี ฌานคือพลังงานที่เราสร้างพลังงานขึ้นมา ละลายพลังงานไฟราคะ ไฟโทสะ ไฟโมหะได้

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปัจจัยข้อที่ ๓

รายละเอียด : คือเธอฟังธรรมแล้วนั้นย่อมยังความสงบ ๒ อย่าง คือ ความสงบกาย และความสงบจิตให้ถึงพร้อม

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัจจัยข้อที่ ๓ เพื่อได้ปัญญา

รายละเอียด : เธอฟังธรรมนั้นแล้ว ย่อมยังความสงบ ๒ อย่าง คือ ความสงบกายและความสงบจิต ให้ถึงพร้อมคุณวิเศษทั้งหลาย นี่เป็นเหตุเป็นปัจจัยข้อที่ ๓ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา ฯลฯ เพื่อความบริบูรณ์แห่งปัญญาที่ได้แล้ว ฯ พ่อครูว่า... กายสงบ จิตสงบ คือกายที่มีกิเลสน้อย กายหมายถึงครบทั้งภายนอก ครบทั้งภายในกระทบสัมผัสภายนอกอย่างไร กิเลสของคุณก็ไม่เข้ามารวม แม้ในปัจจุบันที่ทำได้ชั่วคราว เป็นตักขณิกานัน ชั่วครั้งชั่วคราวก็ยังดี เรารู้ว่ากิเลสมันมี

เรามีประสิทธิภาพธาตุรู้ รู้ว่ากิเลสโผล่หน้า หากปัญญามีฤทธิ์มากกว่ากิเลส เจอหน้ากันปั๊บ กิเลสมันก็หลบเลย นี่คือประสิทธิภาพของปัญญา แล้วคุณต้องมารักเคารพมาเกรงกลัวชัดเจนเลย ถ้ามาอย่างไม่เคารพไม่เกรงกลัว มาอย่างอาบน้ำกลัวเปียก แล้วคุณก็ไม่ได้อาบน้ำฉันใดก็ฉันนั้นคุณมายังไม่มีความรักไม่มีเคารพไม่มีเกรงกลัว ดีไม่ดีมาตั้งเป้าลองของไว้เลย ดูซิ เอ็งจะพูดอย่างไรจะว่าอย่างไร อย่างนั้นไม่เข้าท่าแน่ นี่กว่าจะใกล้เคียงกับที่ขำรู้ใหม่ อย่างนั้นกายไม่สงบ จิตก็ไม่สงบ ตั้งทำมาเป็นศัตรูมาเป็นคู่แข่ง มาจับผิด ๑๐๐ เปอร์เซนต์ คุณเข้ามาอย่างนี้ คุณต้องเทน้ำออกจากถ้วยชามอกให้หมดแล้วมารับ ไม่ใช่มาอวดดี ไม่ใช่มาแสดงตัวเต็มถ้วยเป็นน้ำชาเต็มถ้วย ไม่ใช่ อย่างพวกคุณมาด้วยความรักความเกรงกลัวความละอาย เอาถ้วยชามอกทั้งมา คุณก็ได้ แต่ขนาดนั้นก็ยังไม่จ่ายเพราะชามันมีอยู่ ถ้วยร่วอีก มีสารพัด คนที่มีกายสงบจิตสงบ กาย รวมถึงภายนอกชัดเจน จิตก็เน้นภายใน จิตกับกายแยกกันไม่ได้ เน้นให้รู้มีนัยสำคัญเท่านั้น ให้รู้ว่านี่คือจิต เน้นจิตแต่ทั้งกายไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปัจจัยข้อที่ ๔ เพื่อได้ปัญญา

รายละเอียด : เธอเป็นผู้มีศีล สำรวมระวังในปาติโมกข์ถึงพร้อมด้วยอาจารย์และโคจรมีปกติเห็นภัยในโทษแม้มีประมาณน้อย สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลายคุณวิเศษทั้งหลาย นี่เป็นเหตุเป็นปัจจัยข้อที่ ๔ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา ฯลฯ เพื่อความบริบูรณ์แห่งปัญญาที่ได้แล้ว ฯ ปฏิบัติแล้วจะเป็นผู้ที่เข้าใจทางปฏิบัติ อดทนอดกลั้น ๓ เริ่มต้นทำศีลก็จะมาปฏิบัติด้วยหลัก ๓ อย่าง ถ้าคุณไปปฏิบัติโดยไม่มีหลัก ๓ อย่างนี้ คุณก็นอกกริต ปฏิบัติศีลแล้วต้องมีการสำรวมอินทรีย์ มีโภชนาเมตตัตถุญตา มีชาคริยานุโยคะ สำรวมอินทรีย์ ไม่ใช่แค่ทวารใจ แต่ต้องมีทวารทั้ง ๖ ครบ แล้วคุณจะต้องรู้สิ่งที่กินใช้เรียกว่าโภชนะ คุณจะต้องเรียนรู้ จะต้องเอาการกิน การใช้ เครื่องกินเครื่องใช้ อาหารสิ่งที่จะต้องอาศัยก็คือ ของกินของใช้ในชีวิต คุณจะต้องสัมผัสสัมพันธ์เกี่ยวข้องอยู่กับการใช้ เครื่องกินเครื่องใช้ คุณสัมผัสกับสิ่งเหล่านี้แล้วมันจะเกิดกิเลส คุณต้องเรียนรู้กิเลสที่เกิดจากเครื่องกินเครื่องใช้ที่คุณมี มันไม่ได้ห่างไกลไปจากชีวิตเลยการปฏิบัติธรรม ไม่ต้องไปหนีเข้าป่า ไม่ต้องไปหาที่นั่งหลับตาสงบ ไม่ต้องอยู่กับของกินของใช้ อยู่กับการงานการทำอาชีพทุกอย่างกัมมันตะ อยู่กับการพูด

อยู่กับการคิด ไม่ต้องไปหยุด งานอาชีพการกระทำเลย ไม่ต้องหยุดพูดหยุดคิด

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปัจจัยข้อที่ ๕ เป็นเหตุให้เกิดปัญญา

รายละเอียด : คือ เป็นผู้ได้ยิน ได้ฟังมาก ทรงจำไว้คล่องปากมันใจ ทางตลอดด้วยดี ด้วยทวิภูฏี ซึ่งธรรมทั้งหลายอันงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด ประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถทั้งพยัญชนะ บริสุทธิ์ บริบูรณ์สิ้นเชิง ดุริยทุกขทั้งหลาย นี้เป็นเหตุเป็นปัจจัย ข้อที่ ๕ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา เพื่อความบริบูรณ์แห่งปัญญา ได้แล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณาครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัจจัยข้อที่ ๖ เป็นเหตุให้เกิดปัญญา

รายละเอียด : คือเธอย่อมปรารถนาความเพียรเพื่อละอกุศลธรรม เพื่อความพร้อมมูลแห่งกุศลธรรม เป็นผู้มีความบากบั่นมั่นคง ไม่ทอดธุระในกุศลธรรม ดุริยทุกขทั้งหลาย นี้เป็นเหตุเป็นปัจจัย ข้อที่ ๖ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา เพื่อความบริบูรณ์แห่งปัญญาที่ได้แล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณาครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัจจัยข้อที่ ๗ เป็นเหตุให้เกิดปัญญา

รายละเอียด : คือเธอเข้าประชุมสงฆ์ ไม่พูดเรื่องต่างๆ ไม่พูดเรื่องไม่เป็นประโยชน์ ย่อมแสดงธรรมเองบ้าง ย่อมเชื่อเชิญผู้อื่นให้แสดงบ้าง ย่อมไม่ดูหมิ่นการนั่งอย่างพระอาริยะเจ้า ดุริยทุกขทั้งหลาย นี้เป็นเหตุเป็นปัจจัยข้อที่ ๗ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา เพื่อความบริบูรณ์แห่งปัญญาที่ได้แล้ว สมณะโพธิรักษ์กล่าวว่า พระอาริยะบางรูปไม่ถนัดพูดก็มี บางรูปก็ถนัดพูดก็มี ถ้าหากถามท่าน ท่านก็ตอบได้เท่าที่ท่านตอบได้ อย่างพระอัสสชิ เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณาครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัจจัยข้อที่ ๘ เป็นเหตุให้เกิดปัญญา

รายละเอียด : คือ เธอพิจารณาเห็นความเกิดขึ้น และความเสื่อมในอุปาทานชั้น ๕ รูปเป็นดัง ความเกิดขึ้นแห่งรูป

เป็นดังนี้ ความดับแห่งรูปเป็นดังนี้ เวทนา เป็นดังนี้ สัญญา เป็นดังนี้ สังขารทั้งหลายเป็นดังนี้ วิญญาณเป็นดังนี้ ความเกิดขึ้นแห่งวิญญาณเป็นดังนี้ ความดับแห่งวิญญาณเป็นดังนี้ ดุริยทุกขทั้งหลายนี้เป็นเหตุเป็นปัจจัย ข้อที่ ๘ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญาอันเป็นเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ที่ยังไม่ได้ เพื่อความงอกงาม ไพบูลย์ เจริญ บริบูรณ์แห่งปัญญาที่ได้แล้ว สมณะโพธิรักษ์ว่า เวทนาเป็นนามธรรมแต่เมื่อเวทนาถูกรู้ ก็คือ รูปสรูป คือ ปัญญา คุณต้องรูรูรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณแล้วมันเกิด คุณทำให้มันดับได้ด้วยความจริง อุปหัจจะ คุณก็ชัดเจนในความเกิดดับไม่ได้ หมายความว่าดับแบบร่างกายเกิดดับ สัตว์ไตรภพก็มีเกิดดับแบบนั้นได้ คนไม่รู้มิจจาทวิภูฏีก็เกิดดับแบบนั้นได้ แต่ความเกิดดับนี้เป็นความเกิดดับ ของสิ่งที่เราต้องการให้มันดับ ไม่ให้มันเกิด สิ่งที่จะให้มันเกิดอยู่อาศัย แล้วมันมีที่จับว่า เมื่อมันจับ เราก็กทำให้มันสลายแยกธาตุไปเลย แยกเป็นธาตุ ดิน น้ำ ไฟ ลม ซึ่งในโลกนี้ มันก็มี ดิน น้ำ ไฟ ลมเป็นฐานของทุกอย่างในวัตถุธาตุ เมื่อมีชีวะขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณาครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัจจัยชีวิตการปฏิบัติธรรม

รายละเอียด : ปัจจัยชีวิตการปฏิบัติธรรม คือ ไม่ต้องมีอะไรมาก ปัจจัยชีวิตมีแต่จะพอที่อาศัย ๑. เลี้ยงสังขารร่างกาย ๒. เป็นองค์ประกอบ เป็นบริวาร เป็นเหตุที่จะมาร่วมทำงานใช้เป็นเครื่องอาศัยทำงานบ้าง เป็นอะไรก็แล้วแต่ มาร่วมมันพอเหมาะพอดีคุณก็ใช้เพื่อปฏิบัติงาน เพื่อทำงานเป็นองค์ประกอบ ก็ไม่ต้องไปมีมากไม่ต้องไปหามากเกิน ไม่ต้องไปกอบโกยไม่ต้องไปเหน็ดเหนื่อย มันก็สบาย ทำตามเหตุปัจจัยที่เราทำงานแล้วมันก็มีอะไรต่ออะไรไป

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันตือโสภ วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปัจจัยต่อเนื่องการเกิด การดับกิเลส

รายละเอียด : เพราะผัสสะเป็นปัจจัยจึงเกิดเป็นเวทนา หากดับผัสสะได้ เวทนามก็ไม่เกิด มันซ้อน หากคนพาชื่อจะไปดับผัสสะ ดับเวทนาคือดับความรู้สึกไปหมดเลย แต่ความจริงไม่ใช่ ผัสสะมี แต่คุณดับส่วนที่ผัสสะแล้วเกิดเวทนา มันเกิดคู่กัน ผัสสะก็เกิดกิเลส เวทนามก็เกิดกิเลส คุณต้องทำให้มันดับไม่ปรากฏ เพราะนามรูปเป็นปัจจัยให้เกิดผัสสะ นี้แหละตัว

ปัจจัยต่อเนืองการเกิดฯ - ปัจจุบันธรรมชาติพระพุทเจ้าไม่เป็นหมัน

สำคัญเพราะผู้นี้ เข้าใจว่าปฏิบัติธรรมต้องมีนามรูป ทำไมท่าน ไม่เรียกรูปนาม ทำไมเรียกนามรูป เพราะเมื่อมีผัสสะมีเวทนา นามมันก็จะเกิด แล้วเราก็มีสัญญากำหนดตามรูปรูปภายใน จิต เจตสิก รูป แล้วก็เรียนรูรูปรูปตัวนี้ ก็เลสตัวนี้ จัดการกิเลส ก็เป็นนิพพาน อภิธรรมทำไมเอารูปมาไว้ภายใน จิต เจตสิก รูป นิพพาน ก็จะไม่สับสน จะเข้าใจทำไมต้องเรียงพยัญชนะ อย่างนี้ ก็เพราะเหตุนี้ เพราะนามรูป เป็นปัจจัยจึงเกิดผัสสะ หากไม่มี อากาโร ลิงค นิमित อุเทศ ผัสสะก็ปรากฏไม่ได้ ถ้าไม่มี อากาโร เพศ นิमित อุเทศ เมื่อไม่มีผัสสะ อากาโรก็ไม่มี เพศหรือ ลิงคก็ไม่ปรากฏ เพศคือความแตกต่างกัน เพศ ก็มีเพศชาย เพศหญิง อิตถิลิงค ปุงลิงคเป็นต้น แต่ไม่มีผัสสะก็เรียนรู้ไม่ได้ เมื่อมีวิญญาณจึงเกิดนามรูป วิญญาณมีเจตสิก ๓ คือ เวทนา สัญญา สังขาร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

ปัจจัยทำให้เกิดสัมมาทิฐิ

รายละเอียด : ๑. ปรโต จ โฆโส จ (การได้ฟังสั่งจะ มุมอื่นจากผู้รู้อื่น ๆ หรือจากบัณฑิตอื่น จะไม่ติดยึดแต่ภูมิรู้ เดิมๆ ของตน) ๒. โยนิโส จ มนสิกาโร (ปรับใจ ปฏิบัติกระทำใจ ให้ละเหตุแห่งการเกิดกิเลสที่ใจ กระทำใจละให้เป็น ให้ถ่องแท้ ให้หยั่งลงไปถึงแดนเกิด คือ สมุทัย ที่ใจ) สัมมาทิฐิย่อมมี เจโตวิมุตติ มีปัญญาวิมุตติ เป็นผล เป็นอนาถิงค โดยมืองค ๕ คือ สัมมาทิฐิอันมีศีลอนุเคราะห์แล้ว อันมีสุตะอนุเคราะห์แล้ว สากัจฉาอนุเคราะห์แล้ว สมถะอนุเคราะห์แล้ว และวิปัสสนา อนุเคราะห์แล้ว

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ ข้อ ๔๙๗ ธรรมาธิบายจากพ่อครูสมณะโพธิรักษ์ รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดสัมมาทิฐิ ๒ อย่าง

รายละเอียด : การทำมนสิกาโรติหรือทำใจในใจ จึงเป็น หัวใจของการปฏิบัติธรรม สัมมาทิฐิ ถ้าไม่มีปรโตโสสะ ไม่มี สัตบุรุษผู้รู้จริงรู้แจ้งจริงๆ ผู้รู้จักโยนิโสมนสิการอย่างถ่องแท้ แยกคายละเอียดลงไปถึงที่เกิดจริงฯ ถึงจะพูดได้ถูก คุณจะไม่ได้ โยนิโสมนสิการไม่ได้ คุณจะได้โยนิโสมนสิการต้องเปิดใจ ปรโตโสสะ เพราะฉะนั้นเหตุปัจจัยของการเกิดสัมมาทิฐิ ๒ อย่าง ก็คือ ปรโตโสสะ กับ โยนิโสมนสิการ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยารัตนธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปัจจุบัน

รายละเอียด : คือ จะต้องมีแสง อาโลก มีจักขุ ตา หู จมูก ลิ้น กายมี คนอื่นร่วมรับรู้ด้วยว่านั่นมันเป็นสังขารนั่นมัน เป็นธรรมชาติ

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต สันตโคก วันศุกร์ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

ปัจจุบันคนเสื่อมพระไตรปิฎกไม่เสื่อม

รายละเอียด : ทุกวันนี้สองพันห้าร้อยกว่าปี ยึดถือการ นั่งหลับตาแบบเดียรถีย์หมด อาตมาไม่ได้ดูถูก แต่เห็นที่คุณทำ มันผิด แต่อาตมาเห็นถูก ที่คุณทำผิดมา ก็เอาพระไตรปิฎก มายืนยันอธิบาย ที่คุณว่าไม่เสื่อม ที่จริงเสื่อม ตัวคนเสื่อม จากศาสนา แต่ว่าพระไตรปิฎกไม่เสื่อม พระอรธรรคากำทำให้คน เข้าใจผิดเพี้ยนไปมากเลย อาตมาเอามาอธิบายได้โดยไม่ต้อง อาศัยอรธรรคากาจารย์ อาศัยบ้างที่รับรู้ตรงกันก็เอามาใช้ไม่ตรง ก็ดีทั้ง อาตมาเอาตัวเองเป็นใหญ่ ใครจะหาว่าอาตมาหลง ตนเองก็ไม่เป็นไร อาตมาว่าอาตมาเป็นไก่ตัวพี่ หากคนถูกกว่า ไม่มี พูดแล้วเหมือนอวดตึกตักตักตน อาตมาต้องพูดต้อง บรรยายเช่นนี้ อาตมาขยายเข้าหาเนื้อ จะใช้ภาษาที่แรงเหมือน หยาบก็ใช้บ้าง ขอภัยที่ต้องใช้เพื่อสื่อให้เข้าหาสาระแก่นแท้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ฌานวิสัยของอรหันต์และโพธิสัตว์ วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปัจจุบันต้องมีทิฐิฐกาละ

รายละเอียด : คือ ต้องมีธรรมะเป็นปัจจุบัน ต้องมี จักขุ ญาณ ปัญญา วิชา อาโลก (มีแสงสว่าง) ร่วมกันกับผู้อื่นเห็น ยืนยันกันได้ตั้งแต่สองคนขึ้นไป หากคุณคิดคนเดียวเห็นอยู่ คนเดียว รู้อยู่คนเดียว ไม่มีใครรับรองว่าอันนี้เป็นความจริง กับคุณได้เลย มันเป็นสัญญาญาณนิจจาณี เทียบอยู่กับสัญญาของตนเองเท่านั้น ไม่มีใครรับรองจริงก็ได้ ไม่จริงก็ได้ จะตัดสินว่าจริงไม่ได้หรอก จะตัดสินว่าจริง ต้องมีคนรับรองอีกอย่างน้อย ๑ คนเปิดโลกออกมา แต่ถ้าจริงแล้ว ไม่ต้องแค่นั้นคนหรือ คนอื่นเข้ามาพร้อมกันได้ด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตโคก วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัจจุบันธรรมชาติพระพุทเจ้าไม่เป็นหมัน

รายละเอียด : อาตมาภูมิใจที่นำธรรมะสร้างสังคม

มนุษยชาติให้มีพฤติกรรมสังคมเป็นอยู่อย่างนี้ได้ ตามพระพุทธเจ้าสอนจะเป็นสาราณียธรรม ๖ จะเป็นวรรณะ ๙ เอามาเทียบเคียงเอามาวัดเอามายืนยัน แสดงว่าธรรมะพระพุทธเจ้าไม่เป็นหมัน พวกเราเรียนรู้ได้แม้แต่ปัจจุบันนี้ ที่มนุษย์ได้เสื่อมไปจากคุณงามความดีโดยเฉพาะความดีโลกุตระ แต่ก็ยังเป็นได้ก็ยิ่งภาคภูมิใจที่นำธรรมะพระพุทธเจ้ามาบอกกล่าวและพวกเราจึงได้ผลจริง อาตมาชีวิตนี้ไม่สูญเปล่า หากว่าอาตมาจะไปหาเงินหาทองได้ลาภยศสรรเสริญเป็นเศรษฐีเหมือนทางโลก อาตมาก็จะเสียดายตายเลย เมื่ออาตมาตั้งแต่อายุ ๓๖ ก็ตั้งใจเลย อย่างนั้นก็ไปเสียเวลาตั้ง ๓๖ ปีให้โลกเขาพาเป็นไปอาตมาถนัดทางศิลปะบันเทิง หากอาตมาอยู่จริงๆ จะมีสำนัก (รับรองว่า แกรมมี่ หรืออาร์เอส จะไม่ได้เกิด ถึงเกิดก็ต้องมาอยู่ใต้อาตมา) อาตมาเอาจริง เพราะอาตมาถนัดทางสื่อสารมวลชนขนาดอาตมาออกมาทางนี้ยังมีทีวีของตัวเองเลย หนังสือก็มีจนกระทั่งเขาไม่นิยมแล้วหนังสือ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

ปัจจุบันมันต้องลืมนิด

รายละเอียด : การปฏิบัติปัจจุบันต้องลืมนิด แล้วสัมผัสมีจักขุ ญาณ ปัญญา วิชชา อาโลก (แสงสว่าง) จึงจะเกิดปัญญาแท้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปัจจุบันศาสนาพุทธหลงผิดอย่างเก่า เหมือนตอนพระพุทธเจ้ายังไม่ได้ประกาศศาสนา

รายละเอียด : ถ้าคนเตี้ยนี้ถูกครอบงำให้เป็นลิงลม ข้าวพองออกป้าออกปฏิบัติในป่า ศาสนาพุทธอายุยืนมาถึง ๒,๕๐๐ กว่าปี ตอนนี้ก็เลยหลงผิดไปยังเก่าเหมือนตอนที่พระพุทธเจ้ายังไม่ได้ประกาศศาสนาอีก อาตมาต้องมาเกิดมารับผิดชอบ ที่จะต่ออายุศาสนาไปให้ถึง ๕,๐๐๐ ปี อาตมาสืบทอดจิตวิญญาณเป็นพระโพธิสัตว์ ต่อภูมิธรรมไปเพื่อเป็นพระพุทธเจ้าต่อไปในอนาคต ก็รู้ความจริงลึกๆ มาตั้งแต่พระโสธาบัน สกิทาคามี อนาคตามี อรหันต์ ก็มีความเป็นโพธิสัตว์ ๑. โสธาบันโพธิสัตว์ ๒. สกิทาคามีโพธิสัตว์ ๓. อนาคตามีโพธิสัตว์ ๔. อรหันต์โพธิสัตว์ ๕. อนุโพธิสัตว์ ๖. อนิยตโพธิสัตว์ ๗. นียตโพธิสัตว์ ๘. มหาโพธิสัตว์ ๙. พระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

ปัจจุบันเป็นความจริงที่ทรงอิทธิพลสูงสุด

รายละเอียด : ปัจจุบันเป็นความจริงที่ทรงอิทธิพลสูงสุด คือ อดีตไม่ใช่ความจริงเท่าปัจจุบัน อนาคตก็ยังไม่ใช่ความจริงเท่าปัจจุบัน ถ้ายังปัจจุบันต่อเนื่องคือ จุกๆๆ ปัจจุบันยังไม่ทิ้ง แต่เวลาปัจจุบันมันยิ่งเร็วกว่าจุด เพราะมันเร็ววินาทีหนึ่งสามแสนกิโลเมตรต่อวินาที เป็นความเร็วของแสงแต่ความเร็วของจิตนั้นยิ่งกว่าแสง ปัจจุบันจึงเป็นความจริงที่สุด คนไปนั่งหลับตามีแต่อดีตกับอนาคตเท่านั้น ปัจจุบันจะต้องมี จักขุ ญาณ ปัญญา วิชชา อาโลก ต้องมีแสงสว่างมีการดำเนินไปของโลก หากไม่มีการกระทบสัมผัสไม่สามารถรู้อะไร อยู่ในภพแข็งทื่อ ไม่เอาประสาทมารับรู้มันก็ไม่อะไร เหมือนคนตายเหมือนท่อนไม้ส่วนคุณแข็งทื่อ ช่างนอกไม่รับรู้แต่ปรุงภายในก็เป็นนิรมานกายเป็นอดีตของคุณ ของๆ คุณ คนที่ ๒ คนอื่นๆ ไม่ได้ร่วมรับรู้กับคุณ แต่ถ้าสัมผัสร่วมกัน ร้อยคนพันคน ก็รู้ร่วมกันได้บอกกันร่วมกันได้ นี่คือความจริงทุกคนสัมผัสด้วยกันจะเป็นภาษาคนละภาษาก็แล้วแต่แต่เป็นสิ่งที่สภาพจริงเหมือนกันหมด สัมผัสด้วยตา หู จมูก ด้วยลิ้นด้วยกาย แต่จะเอาแต่ภายใน มันไม่ใช่ความจริงไม่ใช่ของปัจจุบันนั่งหลับตาปฏิบัติไม่มีภายนอก เลยโมฆะจากการปฏิบัติธรรมะพระพุทธเจ้า เพราะไม่มีรูปร่าง ไม่มีภายนอก ภายในพร้อมกัน มีแต่ภายในจะถือว่าเป็นความจริงไม่ได้ไม่มีปัจจุบัน ไม่มีสัมผัสนอก ไม่มีภายใน คุณก็พูดกับใครไม่รู้เรื่อง จะไปสมมุติเป็นอนาคตจะปรุงแต่งเป็นอะไรอีกก็ได้ วิมานต่างๆ นานาก็ได้ สมมุติของคุณเองยิ่งกว่าฝันก็ได้สารพัด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปัจจุปันโน ผัสโส

รายละเอียด : สัมผัสอันเกี่ยวเนื่องกับปัจจุบัน หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนาคต นิรุตตา หน้า ๕๐

ปัจฉิมโอวาท

รายละเอียด : คำตรัสสั่งและสอนประโยคสุดท้ายของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเป็นคัมภีร์ที่สั้นที่สุด เป็นความละเอียดที่สั้นที่สุด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๘๗

ปัจเจก (ป + อัจจ + เอก)

รายละเอียด : ๑. เฉพาะตัวผู้เดียว ๒. ความสว่างเป็นสุดแท้ เป็นเรื่องจริง เรื่องเดียว ไม่ผิดกับที่พระพุทธองค์หมายถึง เป็น ส + อัจจ จริง ๓. เป็นของตนเอง, เป็นของเฉพาะตน, เฉพาะตน ๔. ผู้มีธรรมที่เป็นพุทธเริ่มชั้นอารยธรรมเกิดขึ้นเป็นสมบัติของตนแล้ว ๕. ผู้เริ่มมีโลกุตระธรรมเป็นของตนไปตามลำดับ แต่ยังคงพึ่งอารยะองค์อื่นในภูมิที่สูงกว่าจากผู้เป็นพี่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๕, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๐๑, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๔๑, ๑๔๒, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๔๗

ปัจเจกบุรุษ

รายละเอียด : ผู้มีความจริงขั้นปรมาตมเป็นของตนแล้ว
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๔๑

ปัจเจกพุทธ

รายละเอียด : ผู้มีโลกุตระภูมิสมบูรณ์แล้วในตนเอง
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๒

ปัจเจกภูมิ

รายละเอียด : คือ เป็นภูมิที่ไม่ได้อยู่ในฐานะของสาวกภูมิ ที่จะต้องมีครูอาจารย์ เป็นปัจเจกผู้ ที่รู้ได้ด้วยตนเอง
หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๓๓

ปัจเจกภูมิ

รายละเอียด : ตนมีความรู้นั้น, มีความรู้ชนิดนั้นในตนเอง
หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ้งสุข รู้คุกขังสัตว์ หน้า ๙๐

ปัจเจกสัมมาสัมพุทธะ

รายละเอียด : ปัจเจกสัมมาสัมพุทธะ คือ เป็นโพธิสัตว์ระดับ ๙ ที่มีสัพพัญญูเท่ากับพระพุทธเจ้า แต่ไม่ได้ชื่อว่าสัมมาสัมพุทธองค์ใดองค์หนึ่งในโลก เพราะไม่ประกาศศาสนาขึ้นในโลกเท่านั้น แล้วท่านก็ปรินิพพานเป็นปริโยสานไปไม่ประกาศก็ไม่มีในทำเนียบพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในกัปไหนก็แล้วแต่หายสาบสูญไปเลย แต่ผู้มีภูมิเท่ากันจะมากเกิดพร้อมกันเป็นไปไม่ได้เพราะท่านก็รู้กันแล้ว จะเกิดมาซ้อนกันทำไม ปัจเจกสัมมาสัมพุทธะท่านเกิดมาหลายครั้งได้ เพราะอภัพเรื่องบารมี

เรื่องคน ประกาศศาสนาไม่ได้เพราะไม่พร้อม ท่านก็ปรินิพพานเป็นปริโยสานไปเลยดีกว่า เพราะผู้ที่ประกาศศาสนาต้องมีบารมีที่มีพระอัครสาวกครบพร้อม ก็เป็นของตัวเองบำเพ็ญบารมีมาร่วมกัน พระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้าจะต้องมีมวลจำนวนนั้น ไม่ได้มากเกิดพร้อมกันในยุคนี้ท่านก็ประกาศไม่ได้

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการวิทยุอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

ปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

รายละเอียด : ปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นมีสัมมาสัมโพธิญาณเท่ากัน แต่ไม่เท่าพระพุทธเจ้าสมบูรณนั้น แต่บอกว่าไม่เท่าก็เท่า ปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้าบางองค์ ท่านมีสัมมาสัมโพธิญาณเท่ากัน แต่เผยแพร่ศาสนาก็ทำงานศาสนาพุทธมาทั้งนั้นจนชาติสุดท้ายที่ท่านจะปรินิพพานเป็นปริโยสาน ท่านก็ปรินิพพานเป็นปริโยสานไปเอง ทั้งที่ท่านมีสัมมาสัมโพธิญาณเท่ากับพระพุทธเจ้าทุกองค์ แต่ท่านไม่ได้ประกาศศาสนา ไม่ได้ประกาศกับโลกว่า นี่คือศาสนา นี่คือธรรมะของพุทธะแล้วให้คนมารับพุทธะนี้ไป ท่านไม่ได้ทำ แต่ท่านก็ทำมาตลอดที่เป็นโพธิสัตว์ปางสุดท้ายเท่านั้น ที่ท่านไม่ประกาศ ท่านเลยไม่มีชื่อให้คนรู้ว่า ท่านเป็นพระพุทธเจ้า แล้วท่านก็ปรินิพพานเป็นปริโยสาน ไม่ต้องการแม้แต่ชื่อติดในทำเนียบโลกว่าเป็นพระพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งสุดยอดแห่งความไม่มีตัวตนยิ่งกว่าพระพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปัญญาปัญญา

รายละเอียด : ความเก่งเด่นพิเศษในปัญญา ๕ อย่าง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๒๕

ปัญญาศีล

รายละเอียด : การรักษาศีล ๕ เป็นหลักเกณฑ์อันดีงาม เป็นกฎอันประเสริฐปฏิบัติให้แกชีวิต อย่างน้อย ๕ ข้อ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๒๔

ปัญญาติปถ

รายละเอียด : ครรลองแห่งปัญญา
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๖๙

ปัญญา

รายละเอียด : คือ ความรู้ ความฉลาด ที่เกิดจาก อัญญาธาตุ มีเฉพาะของ พุทธ เท่านั้น

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๗๖

ปัญญา

รายละเอียด : คือ คนมีความฉลาดแบบโลกุตระ คือ ความฉลาดไม่ต้องใช้เล่ห์เหลี่ยม และฉลาดที่ย่อมเสียเปรียบฉลาดที่เต็มใจเสียสละ เพราะมีปัญหาแก้

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๖๘

ปัญญา

รายละเอียด : คือ ปัญญาจะเกิดได้ต้องมืองค์ ๖ ปัญญา ปัญญินทรีย์ ปัญญาพละ จะมีได้ต้องมี ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ สัมมาทิฎฐิ มัคคังคะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปัญญา

รายละเอียด : ความรู้ที่เข้าข่ายโลกุตระที่จะมืองค์รวมเกือบทั้งหมด ส่วนสัญญา ก็ใช้กำหนดรู้ อยู่ภายในภายนอกก็ได้ คุณหนึ่งหลับตาปฏิบัติจะใช้แต่สัญญาระลึกได้แต่อดีต ระลึกได้ถึงอนาคตก็ตาม เกิดความนึกคิด ย้อนขั้นธ่เก่าหรือสร้างขั้นใหม่อนาคต พระพุทธเจ้าก็ได้ตรัสไว้ อนาคตเราจะสร้างใหม่อย่างไรก็ประมวลได้ ๔๔ ถ้าไม่ยึดมั่นถือมั่น ก็อาศัยได้อดีต ๑๘ อนาคต ๔๔

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียรธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปัญญา

รายละเอียด : คือ การรู้ดี รู้ชั่ว รู้กุศล รู้อกุศล ก็เกิดจากการปฏิบัติศีล

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๐๗

ปัญญา

รายละเอียด : คือ จาก จรณะ ๑๕ มีปัญญาอีก ๘

เรียกว่า วิชชา ๘ ก็คือปัญญา ปัญญาที่สูงกว่า ปัญญาเรียกว่า วิชชา ในจรณะ ๑๕ มียาคำของปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปัญญา

รายละเอียด : ปัญญา คือ พลังงานที่ไปสลายกิเลสไป ฆ่ากิเลส เราจะรู้ว่าปัญญามันมีประสิทธิภาพขนาดนี้มีฤทธิ์เดช สลายกิเลสเราจะเห็นว่า ปัญญา หรือ บุญนี้ หรือฌาน แล้วมันถึงจะทำลายพลังงานของกิเลสนี้ได้ ทำลายด้วยพลังงานปัญญา ความจริงรู้ว่า เอ็ง (กิเลส) อย่ามาเสนอหน้า พลังงานจิตเรารู้ทันที่มีประสิทธิภาพให้พวกนี้ไม่เสนอหน้า แม้มันจะมีอยู่เต็มโลก มันอยู่กับเรา แต่มันไม่กล้ามาต่อแยะ มาใกล้รัศมีเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียรธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปัญญา

รายละเอียด : ปัญญา คือ ปัญญาไม่ได้เกิดจากการหลับตา พระพุทธเจ้าไม่เคยสอนให้เกิดปัญญาในขณะที่หลับตา สมาธิของพระพุทธเจ้าไม่ใช่สมาธิหลับ แต่เป็นสมาธิลืมตา เกิดปัญญา ถ้าเป็นสมาธิหลับตาไม่มีปัญญามีแต่สัญญาอย่างเดียว ไม่มีปัญญาเกิดในโลกที่หลับตา

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต สันตือโคก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปัญญา

รายละเอียด : มันต้องเติมความรู้ต้องมีความรู้เข้ามาทั้งนอกและในมีความละเอียด ทั้งตาหูจมูกลิ้นกายโดยเฉพาะใจ อย่างลึกซึ้ง มันถึงจะเต็ม รู้พอขนาด รวมให้สร้างพลังงานฌาน พลังงานไฟ ที่จะเผากิเลสในแต่ละระดับได้

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๑ วันจันทร์ที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

ปัญญา

รายละเอียด : ต้องเกิดจากศีลเป็นตัวตั้ง แล้วจะเกิดปัญญา ต่อเมื่อปฏิบัติอธิจิต แล้วจะเกิดอธิวิมุติ ละกิเลสออก จิตใจจึงจะสะอาด ฉลาดรู้เป็นปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียรธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

ปัญญา

ปัญญา

รายละเอียด : คือ คำว่าปัญญา จึงเป็นความฉลาดที่รู้
อะไรที่เป็นความจริง การรู้ความจริงของขั้น ๕ รู้ว่า นี่คือ
เวทนา รู้ว่านี่คือสัญญา ลักษณะอย่างนี้ อย่างนี้ อาการของ
ความเป็นสัญญาเป็นอย่างนี้ เวทนาเป็นอย่างนี้ รูป คือสิ่งที่
ถูกรู้ มหาภูตรูป อุปาทายรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ
ที่เป็นนามอย่างนี้

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอาจริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัญญา

รายละเอียด : คือเกิดได้จากผู้ที่มีต้นปัญญา คือ พระ
ศาสดา ตัวเองไม่ได้นั่งหลับตา แล้วจะเกิดปัญญาขึ้นมา อย่างมา
พูดให้ชัดแย้งคำสอนพระพุทธเจ้า คุณต้องฟังศาสดา คุณต้อง
ฟังสัตบุรุษ คุณจะไปเกิดเองไม่ได้ อดดี เพราะฉะนั้น คนที่
บอกว่าปัญญา นี่เป็นข้อที่ ๑ หากไปนั่งหลับตา สงบแล้วปัญญา
จะโผล่ขึ้นมา ไปนั่งคิดนึกในใจอะไรต่ออะไรต่างๆ อย่างนี้
ไม่เรียกว่าปัญญา นี่คือการอธิบายผิดคำสอนของพระพุทธเจ้า
ไม่ได้สอนตามคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่พูดนี้อาตมานั้นพยายาม
ยืนยันตามหลักของพระพุทธเจ้านะ คุณอ้างอิงได้อย่างอาตมา
มาใหม่ นี่พูดเพื่อที่จะให้ไม่ต้องเสียเวลา เสียแรงงานไปทำ
อย่างนั้น อาตมาเห็นใจ และเข้าใจอยู่ก็ไม่อยาก ให้เสียเวลา
แรงงานอย่างนั้น ก็ทำให้มันถูกเสีย เมื่อทำไม่ถูกก็จะมาขัดแย้ง
กับของพระพุทธเจ้า มันเป็นบาปด้วย นี่ไม่ได้ตู่นะ แต่เป็นบาป

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอาจริยธรรม สันติอโศก
วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัญญา

รายละเอียด : คือจึงเป็นตัวที่เกิดผลมาจากการปฏิบัติ
จรณ ๑๕ ปัญญา จึงไม่ได้เกิดจากการนั่งหลับตา สะกดจิต
ไม่ใช่เลย เห็นโทษภัย กายกิลิ ตัวโทษภัย จับตัวนี้ประการ
กำจัดได้ ก็เกิดความสงบ เกิดความบรรลู่ เกิดความเจริญ
จึงจะเป็นปัญญา รู้ อาการ ลิงค นิमित สิ่งจัดการได้ด้วย
ปัญญา โดยที่ปัญญานั้นก็คือฉาน ฉานอยู่ที่ไหนปัญญาอยู่ที่
ที่นั่น ปัญญาอยู่ที่ไหน ฉานอยู่ที่นั่น นัตถิ ฉานัง อะปัญญัส
สะ นัตถิ ปัญญา อะฉายิโน นัตถิ ฉานัง อปัญญัสสะ ปัญญา
นัตถิ อ ฉายโต ยัมหิ ฉานัญจะ หัญญา จ ส เว นิพพาน
สันติเก ฉานยอมไม่มีแก่ผู้ไม่มีปัญญา ปัญญายอมไม่มีแก่
ผู้ไม่มีฉาน ฉานและปัญญามีอยู่ในผู้ใด ผู้นั้นแลอยู่ในที่ใกล้

นิพพาน (พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ ข้อ ๓๕) ฉานเหมือนไฟ
ไหม้ไหม้ทำลาย ราคะ โทสะ โมหะ แต่การไปแปลฉาน
คือ เฟ่งหนึ่งนี้ผิด ยิงดีที่มีพจนานุกรมบางเล่ม แปลฉานว่า
เป็นไฟ กองใหญ่ บางเล่มแปลฉานว่า เป็นเพียงการเฟ่งหนึ่ง
มันได้ผิดเพี้ยนไปหมดแล้ว ฉานเป็นพลังงานร้อน พลังงาน
ทำลาย พลังงานเผา ถึงจะเผาพลังงานเหมือนกันคือ พลังงาน
ราคะ พลังงานโทสะ พลังงานโมหะ ให้หมดได้จริง

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอาจริยธรรม สันติอโศก
วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ ข้อ ๓๕

ปัญญา

รายละเอียด : เป็นความรู้ หรือความเฉลียวฉลาดแบบ
โลกุตระ เฉพาะในศาสนาพุทธเท่านั้น

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๔๐๓

ปัญญา

รายละเอียด : คือ เป็น ชาติรู้ ที่เป็น อุดตริมนุสสรธรรม
(ธรรมะ ซึ่งเหนือความเป็นปุถุชนสามัญขึ้นไปเป็นพิเศษจริง)
เพราะเป็น อัญญธาตุ (ธาตุ อื่น ที่ไม่ใช่แค่ธาตุสามัญของ
ปุถุชน) แต่เป็น ธาตุใหม่ ที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบ จึงมี
เครื่องมือมาใช้งาน ที่เป็น สมบัติ ใหม่ เป็น นวัตกรรม ที่มีใน
ศาสนา พุทธ เฉพาะ ผู้อยากได้อย่างมี สมบัติ นี้ก็ต้อง
ต่อเชื้อ เอา จากเชื้อที่เป็น เชื้อแท้ของความเป็นปัญญา จริง
จึงจะได้ เพราะไม่ใช่ ความรู้หรือความฉลาดเฉลียว แบบเก่า
ที่เป็นแค่ DNA โลภี๋ย หรือแบบปุถุชนคนสามัญทั่วไปจริงๆ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๕๐๖-๕๐๗

ปัญญา

รายละเอียด : เป็นความเข้าใจและอยู่เหนือโลก
ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอาจริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒

ปัญญา

รายละเอียด : คือ ความรู้ขั้นโลกุตระ จึงเป็น ความรู้ขั้น
อาริยะ ทั้งรู้ ทั้งดีแตก เทว ไม่เหมือน ความรู้ ทั่วไปที่สากลโลก
ปุถุชนมีกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

ปัญญา

รายละเอียด : เป็นธาตุรู้ที่ยิ่งใหญ่ ที่เข้าใจกันไม่ได้ง่าย ๆ แม้แต่ในชาวพุทธ ไม่ง่าย มันเป็นธาตุรู้ที่ยิ่งกว่าสัญญา ๑. มันเป็นธาตุรู้ที่เกิดจาก อัญญา ๒. มันเป็นธาตุรู้ที่รู้รอบ รู้ลึกซึ่งซับซ้อน รู้รอบถ้วน เป็นต้น มันรู้ทั้งรูปทั้งนาม หยาบ กลาง ละเอียด โดยเฉพาะมันรู้พร้อมทั้งภายนอกและภายใน สัญญาก็รู้ได้ ภายใน ภายนอกจะไม่รู้ ภายนอกได้อย่างฉาบฉวย การกำหนด สัญญาเป็นเรื่องความเร็ว ปัญญาเป็นธาตุที่เร็วและรอบถ้วน ปัญญาเป็นธาตุรู้ที่รู้ได้ยากมาก กว่าปัญญาจะเกิดได้อย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

ปัญญา

รายละเอียด : ปัญญา คือ ธาตุรู้จะไม่เป็นไปตามโลก เขาเป็น เป็นธาตุโลกุตระ ปัญญาเป็นโลกุตระ สติเป็นอธิปไตย ปัญญาจะเป็นโลกุตระจัดการธาตุจิตให้อยู่ได้มีสวัสดิ์ทิโก ยังจิต ให้เป็นไปตามอำนาจได้ ทำได้อย่างคล่องไว มุฑกุตธาตุ ทำได้ อย่างกายมูฑกุต กายปาคูญญุต กายกัมมัญญุต

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

ปัญญา

รายละเอียด : ปัญญา คือ ธาตุรู้โลกุตระซึ่งเป็นธาตุรู้ ชนิดอื่น (อัญญาธาตุ) ที่มันเกิน มันพ้นไปจากความรู้แคโลกีย- สัจจะ คนละทิศทางเป็นธาตุใหม่ที่แตกออกจากกระเปาะเก่า ออกมาสู่โลกใหม่ เช่น คนทางโลกมุ่งไปรวย ทางนี้บอกมุ่ง มาจน มันสวนทางกัน คนหนึ่งมาเอามี คนหนึ่งมาเอาไม่มี เป็นสองทิศทาง

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ- ศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

ปัญญา

รายละเอียด : ปัญญา คือ ปัญญาตั้งแต่ศีลข้อ ๑ จะต้อง มีปัญญาเรื่องอะไรก็คือเรื่องของสัตว์ เรื่องศีลข้อที่ ๒ เกี่ยวกับ ข้าวของเกี่ยวกับวัตถุ พิษะและอตุข้าวของที่ไม่ใช่สัตว์ เรายืนยัน แต่ละหลัก ไม่ได้พูดเลอะๆ หลวมๆ แต่เป็นเรื่องที่อธิบายได้

ถูกบรรลุถึงขั้นไหน จนถึงที่สุดได้เลย ความรู้เหล่านี้เกิดจาก การปฏิบัติธรรมทั้ง ๑๑ ข้อนี้ มันเป็นความจริงที่เราได้รู้ความ จริงนี้ จากแต่ก่อนมันคลุมเครืออำพรางมิดมัว หรือมันเข้าใจ ไปคนละเรื่อง แต่มันเปลี่ยนมาเป็นอย่างนี้แล้วไม่ใช่อย่างมิดมัว และคลุมเครือแต่มันชัดเจนจริงๆ เพราะว่ามันเป็นฤทธิ์เดชของฌาน ทำให้เกิดความชัดเจน แจ่มแจ้ง เป็นเนื้อตัวของความจริง ไม่มีอะไรบัง ไม่มีอะไรปิดอำพราง มีแต่เนื้อสดๆ แท้ๆ ของ ความจริง ที่จริงขึ้นด้วยอำนาจของฌานทั้ง ๔

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ- ศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

ปัญญา ปัญญินทรีย์ ปัญญาผล

รายละเอียด : จะรู้จะเห็นของตนเองจะแน่ใจของตัวเอง จะเห็นความดีที่แท้ ความดีที่ไม่แท้ได้จริงขึ้นๆ ชัดขึ้นๆ มันแน่น ขึ้น แน่นแน่นขึ้นเรื่อยๆ

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๒๓๙

ปัญญา ๓

รายละเอียด : การเกิดปัญญา (ความรู้) มี ๓ อย่างคือ ๑. จินตามยะปัญญา (ปัญญาสำเร็จด้วยความคิดทบทวน) ๒. สุตมยะปัญญา (ปัญญาสำเร็จด้วยการฟังบัณฑิต) ๓. ภาวนา- มยะปัญญา (ปัญญาสำเร็จด้วยการกระทำจนเกิดผล, ปัญญา สำเร็จด้วยการอบรมจิต จนเห็นแจ้งรู้จริง ในผลการปฏิบัติที่ ละได้ของตน)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ สังคีตสูตร ข้อ ๒๒๘, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตสิก

ปัญญา ๔

รายละเอียด : ปัญญา ที่แท้ที่คนควรได้คือ ปัญญา ที่เกิดจาก ๔ ข้อนี้ ๑. สัมปยุตสังเสวะ นั่นคือ คบหาสัตบุรุษ ๒. สัทธัมมัสสวนะ นั่นคือ ฟังคำสั่งสอนของสัตบุรุษ ๓. โยนิโส- มนสิการ นั่นคือ การทำใจในใจได้อย่างถ่องแท้ ๔. ธัมมานุ- ธัมมปฏิบัติ นั่นคือ ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๓๔

ปัญญา ๘

รายละเอียด : ๑. พบสัตบุรุษหรือเพื่อนพรหมจรรย์ รูปใดรูปหนึ่งผู้ตั้งอยู่ในฐานะครู นี่เป็นเหตุเป็นปัจจัยข้อที่ ๑

ยอมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา ๒. ตั้งความละเอียด ความเกรงกลัว ความรัก และความเคารพไว้อย่างแรงกล้าแล้ว เธอเข้าไปหาแล้วไต่ถาม สอบถามบรรเทาความสงสัยในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความสงสัยหลายประการแก่เธอ นี่เป็นเหตุเป็นปัจจัยข้อที่ ๒ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา ๓. เธอฟังธรรมนั้นแล้ว ย่อมยังความสงบ ๒ อย่าง คือ ความสงบกายและความสงบจิตให้ถึงพร้อม ดุริยภิกขุทั้งหลาย นี่เป็นเหตุเป็นปัจจัยข้อที่ ๓ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา ๔. มีศีล ล้ำรวมระวังในปาติโมกข์ ถึงพร้อมด้วยอาจารย์และโคจรมีปกติเห็นภัยในโทษแม้มีประมาณน้อย สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย ดุริยภิกขุทั้งหลาย นี่เป็นเหตุเป็นปัจจัยข้อที่ ๔ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา ๕. เธอเป็นพหูสูตร ทรงจำสูตระ สังสมสูตระ เป็นผู้ได้ยินได้ฟังมากทรงจำไว้ คล่องปาก ชื่นใจ ทางตลอดด้วยดีด้วยปฏิสนธิซึ่งธรรมทั้งหลายอันงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด ประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถ ทั้งพยัญชนะ บริสุทธิบริบูรณ์สิ้นเชิง ดุริยภิกขุทั้งหลาย นี่เป็นเหตุเป็นปัจจัยข้อที่ ๕ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา ๖. เธอยอมปรารภความเพียรเพื่อละอกุศลธรรม เพื่อความพร้อมมูลแห่งกุศลธรรม เป็นผู้มีความบากบั่นมั่นคง ไม่ทอดธุระในกุศลธรรม ดุริยภิกขุทั้งหลาย นี่เป็นเหตุเป็นปัจจัยข้อที่ ๖ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา ๗. ไม่พูดเรื่องไม่เป็นประโยชน์ ย่อมแสดงธรรมเองบ้าง ย่อมเชื่อเชิญผู้อื่นให้แสดงบ้าง ย่อมไม่ดูหมิ่นการนั่งอย่างพระอาริยเจ้า ดุริยภิกขุทั้งหลาย นี่เป็นเหตุเป็นปัจจัยข้อที่ ๗ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา ๘. เธอพิจารณาเห็นความเกิดขึ้นและความเสื่อมในอุปาทานชั้น ๕ ว่า รูปเป็นดังนี้ ความเกิดขึ้นแห่งรูปเป็นดังนี้ ความดับแห่งรูปเป็นดังนี้ เวทนาเป็นดังนี้... สัญญาเป็นดังนี้... สังขารทั้งหลายเป็นดังนี้... วิญญาณเป็นดังนี้ ความเกิดขึ้นแห่งวิญญาณเป็นดังนี้ ความดับแห่งวิญญาณเป็นดังนี้ ดุริยภิกขุทั้งหลายนี่เป็นเหตุเป็นปัจจัยข้อที่ ๘ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญาอันเป็นเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ที่ยังไม่ได้เพื่อความมอกขาม ไพบูลย์ เจริญ บริบูรณ์แห่งปัญญาที่ได้แล้ว ฯ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรมบ้านราชวันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ข้อ ๙๒ ปัญญาสูตร

ปัญญา ข้อที่ ๒

รายละเอียด : เธออาศัยพระศาสดา หรือเพื่อนพรหมจรรย์รูปใดรูปหนึ่ง ผู้ตั้งอยู่ในฐานะครู ซึ่งเป็นที่เข้าไปตั้งความละเอียด ความเกรงกลัว ความรัก และความเคารพไว้

อย่างแรงกล้าแล้ว เธอเข้าไปหาแล้วไต่ถาม สอบถามเป็นครั้งคราวว่าข้าแต่ท่านผู้เจริญ ภาษิตนี้เป็นอย่างไร เนื้อความแห่งภาษิตนี้เป็นอย่างไร ท่านเหล่านั้นยอมเปิดเผยข้อที่ยังไม่ได้เปิดเผย ทำให้แจ้งข้อที่ยังไม่ได้ทำให้แจ้ง และบรรเทาความสงสัยในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความสงสัยหลายประการแก่เธอ ดุริยภิกขุทั้งหลาย นี่เป็นเหตุเป็นปัจจัยข้อที่ ๒ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา ๓. เพื่อความบริบูรณ์แห่งปัญญาที่ได้แล้ว ฯ ต้องไต่ถามสอบถามเป็นครั้งคราวอย่างมากไป ถามจึง ถามเช้า กลางวัน เย็นกลางคืนอีก แม้แต่ผู้ที่ได้ฟังคำอธิบายขยายความแล้วยังบรรลุหมดหรือไม่ก็ยังไม่ได้ เพราะฉะนั้นปัญญาที่ได้ฟังจากศาสดาฟังจากครู มันก็ต้องเอาไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป็นปัจเจกตั้ง บัจเจก สยงอภิญญา สยัมภู ปัญญาไม่ใช่นฉลาดเฉโก แบบพระศาสดาใดๆ หากไม่ใช่เนื้อหาของโลกุตระ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช ศิลปะในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญามัชฌิมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปัญญา ข้อที่ ๓

รายละเอียด : เธอฟังธรรมนั้นแล้ว ย่อมยังความสงบ ๒ อย่าง คือ ความสงบกายและความสงบจิต ให้ถึงพร้อม ดุริยภิกขุทั้งหลาย นี่เป็นเหตุเป็นปัจจัยข้อที่ ๓ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา ๔. เพื่อความบริบูรณ์แห่งปัญญาที่ได้แล้ว ฯ ถ้าไม่รู้ว่ากายคืออะไรจิตคืออะไรและสงบคืออะไร สงบเขาหมายถึงว่าเอาตัวเองออกไป แล้วไปเดินผู้เดียว อยู่ผู้เดียว บินหบาต ผู้เดียว นอนผู้เดียว อย่างที่ท่านตรัสไว้ในวิเวก ๓ ในคฤหัสถ์ สุตตนิเทศ ผู้ช้องในถ้ำแล้วคุณก็ออกไป แล้วถือวาคือ กายวิเวก ออกไปนั่งสมาธิก็เป็นมิจฉา ไม่สัมมา เดี่ยวนี้พระปา ทั้งหลายทำกัน ไม่มีภายนอกแล้วจะไปรู้จักเลสจะไปรู้ชั้น ๕ จะไปทำการอภิสังขารได้อย่างไร อุปธิวิเวก คุณจะไปได้หรือ คุณจะไปรู้ชั้น ๕ หรือ คุณจะไปทำกันอภิสังขารได้หรือ ไม่มีการได้อุปธิวิเวก อุปธิคือชั้น ๕ อภิสังขาร รูปข้างนอกก็ไม่เรียน เวทนามก็ไม่มีแยก จิตก็ไม่ได้แยก สัญญา สังขารไม่ได้แยก นั่งหลับตาไม่มีธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ นั่งหลับตาซึ่งเป็นโมฆะจริงๆ ต้องมาค่อยๆ ศึกษา ปฏิบัติแล้วได้สัมมาผลของตัวเอง ถึงจะรู้จักว่าสงบกายสงบจิตคืออะไร หลับตาแล้วกระทั่งให้ลมหายใจหมดลงไป นั่งลงไปจนลิ้มไปหมดแล้วจะเกิดปัญญาขึ้นมา อย่างนั้นมันจะเกิดได้อย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช ศิลปะในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญามัชฌิมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปัญญา ช่วย สมาธิ

รายละเอียด : ต้องมี ปัญญา จึงจะช่วยให้เกิด สมาธิ
ที่มา ที่ไป : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๗๙

ปัญญากับเจโก

รายละเอียด : เป็นผู้มีปัญญา ปัญญาที่กำลังเขียนเป็นเล่มหนึ่งเลย เป็นปัญญา ๘ ซึ่งลึกซึ้งมากสำหรับคำว่าปัญญา เต็มวันเฝ้าคำว่าปัญญาไปใช้เล่นแทน เจโก จนปัญญาหมดทำหน้าและเป็นเจโก เจโก ยังมีดีชั่ว รวยดี จนชั่ว แต่โลกุตระนี้ รวยชั่วจนดี ศึกษาให้ดีๆ จะเป็นสภาพสิริมหายาเหมือนกับการพูดกลับไปกลับมาอะไรจริงกันแน่อะไรไม่จริงกันแน่

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปัญญากับเจโก

รายละเอียด : ปัญญากับเจโก โลกียะมีแต่ความรู้เจโก อยู่กับภพยศสรรเสริญโลกียะสุขไม่ออกมาได้ ออกมาได้ต้องมีปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปัญญาของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : คือความรู้ที่เกิดเองไม่ได้ คนปุถุชน หรือสายโลกีย์ทั้งหมดจะมีปัญญาเองไม่ได้ ต้องอาศัยพระศาสดา หรือครูที่เป็นสัตบุรุษที่สัมมาทิฐิ เราจึงเรียกพระพุทธเจ้าว่าเป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ พระองค์ถือว่าเป็นต้นทางของธรรมะ เป็นธรรมะสามิ คนอื่นไม่มีสิทธิ์มีความรู้เช่นนี้ มีแต่พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ หรือสัตบุรุษที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบตามได้ ความรู้นี้เป็นผู้สืบทอดจากสัตบุรุษก็ตรงกัน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียรธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัญญาของพุทธ

รายละเอียด : คือ เป็นความรู้อันยิ่งที่ไม่ใช่ความรู้แบบโลกีย์ ผู้อยู่ในโลกีย์ไม่มีปัญญามีแต่เจโก ความรู้แบบโลกีย์ที่เขาู้กันทั่วไปมันเป็นความรู้อีกชนิดเลย แค่นี้ก็ต้องแยกให้ชัดเจนรู้ไม่ได้ก็ไม่มีความที่จะเดินต่อ ไม่มีทางที่จะปฏิบัติธรรมให้บรรลุไปหาโลกุตระได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปัญญาข้ามชาติ

รายละเอียด : การจะเกิดปัญญาเองเป็นไปไม่ได้เอาตมาเองปัญญาที่มีในชาตินี้ ได้มาจากชาติก่อนๆ ไม่ได้มีครูบาอาจารย์สำนักต่างๆ ที่ได้เรียนรู้อาตมาในชาตินี้ เป็นความรู้ของอาตมาที่ดูจะขัดแย้งกับเขากับมหาเถรสมาคม เขาเป็นโลกียเทวนิยม พออาตมาพูดโลกุตระเป็นเทวนิยม ก็เลยขัดแย้งกับเขา เขาก็เลยจะจัดการเอา แต่อาตมาเป็นผู้มีสังขารแล้ว คงทนเหนียวฆ่าไม่ตายเหมือนพระโมคคัลลานะ ใครจะฆ่าอย่างไรก็ไม่ตาย นี่เป็นธรรมาธิษฐานไม่ใช่ปุคคาธิษฐานที่พูดในพระไตรปิฎกว่า พระโมคคัลลานะใครฆ่าก็ไม่ตายขึ้นมาได้ทุกที่เป็นคนอมตะฆ่าไม่ตาย ถ้าจะตายก็ตายของตนเอง นี่เป็นธรรมาธิษฐาน ถ้าใครสังเอด ตั้งแต่อาตมาบรรยายธรรมะตั้งแต่นั้นจนถึงบัดนี้ก็ถึง ๕๐ ปีแล้ว เพราะว่าพูดธรรมะมาตั้งแต่เป็นฆราวาส นุ่งกางเกงขาสั้นใส่เสื้อคอกลมชั้นแรกที่อภิปรายพูดกับรัฐธรรมนูญอื่นๆ เลย ตั้งแต่ยังไม่บวช โจนหัว ใส่เสื้อคอกลมอาตมาไขความให้ฟัง สมัยโน้น อาตมาเป็นดาราโทรทัศน์ที่เขารู้กันทั่วบ้านทั่วเมืองนะ ตอนนั้นมีแค่ ๒ ช่อง กำลังจะมีช่องสี่ของช่อง ๓ ที่จะเกิด ตอนนั้นเดินสุขุมไม่มองใคร เดินช้าๆ ใครเห็นก็ต้องสะดุด เขาก็จะหาว่าบ้าไปแล้ว ซึ่งตรงกันข้ามกับความเห็นของคน อาตมาเคร่งครัดจริงจัง ไม่มีอะไรให้หัว นอกจากธรรมะ สบาย ไม่ได้ไปวุ่นวายอะไรกับโลก ผู้ที่เข้าใจธรรมะหรือเข้าถึงธรรม มันจะแยกออกกว่าโลกียะเป็นเรื่องไร้ค่าที่ต้องไปแย่ง เพราะฉะนั้นผู้ที่เห็นจึงจะออกนอกขั้วมมะ หรือออกปฏิบัติธรรมแม้จะไม่ได้เข้าพิธีบวช ก็เรียกว่าออกนอกขั้วมมะ ออกนอกขั้วมมะ คือ ไม่เอาแล้วที่จะไปแย่งลาภ ยศ สรรเสริญโลกียะสุข เข้าใจเห็นว่าแบบนั้นมันเสียเวลาไร้สาระ ไม่ต้องไปแย่งอะไรกันหรอก ถ้าจะทำมาหากินก็ทำเอาได้ไม่ยากอะไร คนที่จะเลิกจากการไม่ไปอยู่กับโลก ที่เป็นตา หู จมูก ลิ้น กาย ภายนอก เป็นกามคุณ ๕ พอถึงอนาคามี จนเป็นอรหัตต์ไม่ยินดีในกามคุณ ก็จะอยากออกจากโลกเขามา แต่ถ้ามีสัมมาทิฐิแล้วก็ไม่ต้องออกจากโลกออกจากสังคัม จะแยกได้ชัดเจนว่าอย่างไรคือโลกียะอย่างไรคือโลกุตระ แต่คนชัดเจนไม่ยินดี ยินร้ายก็ไม่จำเป็นต้องไปรับผิดชอบกับลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ก็เห็นแล้วว่ามันไร้สาระ นอกจากคนติดกองลาภ กองยศถาบรรดาศักดิ์ แม้จะไม่ได้มียศทางราชการทางสังคัม มันก็เป็นฐานะอย่างหนึ่งเหมือนกัน เป็นยศที่คนเขายกให้ตามสมมุติที่สำคัญคือยังไม่เข้าใจการเสพสุข แม้ทุกวันนี้ศาสนาพุทธก็ยังไม่รู้จักว่าจริงๆ แล้ว จะต้องไม่มีสุข ดับสุข ถ้าใครดับสุขได้หมดคุณก็หมดทุกข์ คุณก็เป็นพระอรหัตต์ แต่เขายังไม่รู้จักสุข สุขกับทุกข์เป็นอันเดียวกัน เป็นสิริมหายาเป็นเหรียญสองหน้า

ปัญญาข้ามชาติ - ปัญญาตามที่โลกเขาใช้กัน

แล้วแยกกันไม่ออกหรือสุขกับทุกข์ ศาสนาพุทธจึงไม่เอาเลย ความสุขความทุกข์ อุทุกข์มสุข เป็นแนกขั้มมลิตอุเบกขา แต่เขาไม่เข้าใจความไม่สุขไม่ทุกข์ได้ ก็ทำด้วยวิธี เคหลิตอุเบกขา ช่มจิตให้มันปรุงแต่ง เขาก็พอจะเข้าใจตรงนี้ พยายามทำวิธีการสะกดจิตเพื่อไม่ให้จิตใจไปนึกคิด ซึ่งมันจะไม่ได้เรียนรู้ศีลสมาธิ ปัญญา แล้วล้างออกจากกิเลสเป็นลำดับ พอได้ที่มันก็ล้างออกหมด ก็รู้โลกุตระ แยกแยะโลกียะกับโลกุตระได้ ก็สมบูรณ์ จบเป็นพระอรหันต์ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัญญาความรู้ที่เป็นโลกุตระ

รายละเอียด : คนที่จะแยกกายแยกจิตออก มันไม่ใช่ธรรมดาของสามัญความรู้ ความรู้โลกียะไม่มีสิทธิ์ ความละเอียดลออของอุตุนิยาม พินนิยาม จิตนิยาม กรรมนิยาม ธรรมนิยาม ความรู้โลกที่ต่างจากความรู้โลกุตระอย่างมีนัยยะสำคัญจริงๆ ซึ่งอาตมาก็กำลังเขียนความรู้ที่เป็นโลกุตระ ที่บัญญัติเรียกว่า ปัญญา ปัญญาไม่ใช่เจโกหรือเจคะ นี่เป็นพยัญชนะที่บงบอกระบุสังขารที่จะเป็นลักษณะของความรู้ความฉลาด เฉลียวฉลาด ขนาดไหนก็อยู่ในกรอบขนาดนั้นเรียกว่าโลกียะ ออกจากโลกียะไม่ได้ หรือ synonym ของมันคือเทวนิยม ออกจากกรอบเทวนิยมไม่ได้ เริ่มมีธาตุตัวใหม่ คืออัญญาธาตุ ธาตุพลังงานจิตที่อาตมาได้ขยายสู่ฟุ้ง จากตำนานของพระพุทธเจ้าสมณโคดม

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปัญญาจะต้องประกอบด้วยสิ่งเกิดจริงเป็นจริง

รายละเอียด : ไม่ใช่เป็นสัญญา มีรูปนาม มีตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ รู้ประกอบควรหรือไม่ควร วางได้หรือวางไม่ได้ นี่เป็นความรู้ ปัญญาไม่ใช่สัญญา แค่ปัญญากับสัญญาคนก็เข้าใจกันได้ยาก ฟังอาตมาให้ดีๆ เพราะธรรมะนั้นคัมภีรา (ลิกซึ้ง) ทุกทศสา (เห็นตามได้ยาก) ทุรนูโพธา (บรรลุรู้ตามได้ยาก) สันดา (สงบระงับอย่างสงบพิเศษ แม้จะร่วนอยู่) ปถเิดา (สุขุมประณีตไปตามลำดับ ไม่ข้ามขั้น) อตักกาวจรา (คาดคะเนต้นเดามิได้) นิปฺภนา (ละเอียดลึกถึงขั้นนิพพาน) ปถนทิตเวทณียา (รู้แจ้งได้เฉพาะผู้เป็นบัณฑิต บรรลุแท้จริงเท่านั้น)

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔

ปัญญาจะหลุดพ้นต้องควบคู่กับฉาน ๔

รายละเอียด : ปัญญาจึงไม่ใช่เรื่องง่าย ปัญญาต้องควบคู่กับฉาน ๑ ๒ ๓ ๔ คุณจะหลุดพ้นต้องเป็น ฉาน ๔ ปัญญาจึงต้องถึงขั้นฉาน ๔ ไม่ใช่แค่ฉาน ๑ ๒ ๓ อย่างนี้เป็นต้น แข็งแรง เห็นไหม ฉานอยู่ที่ไหนปัญญาอยู่ที่นั่น ฉานไม่มี ปัญญาไม่มี ปัญญาไม่มีฉานไม่มี คำตรัสของพระพุทธเจ้าชัดเจน นัตถิ ฉานัง อะปัญญัสสะ นัตถิ ปัญญา อะฉาโย

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓

ปัญญาชัดเจน หมดกามแล้วกระทบกระทบแตกอย่างไรก็ไม่เกิดกิเลส

รายละเอียด : มันชัดเจนทุกอย่างตั้งแต่ภายนอกภายนอกคือภายนอกภายในก็คือภายในปรุงแต่งกันอยู่ภายนอกปรุงแต่งกันอยู่ภายใน ปรุงแต่งกันอยู่ในกามภพมันมีกิเลสกามใหม่ หมดกามแล้วกระทบกระทบกระทบกระทบกระทบกระทบกระทบยิ่งกว่า ๖๐๐ เล่มอย่างไรก็ไม่เกิดกิเลส ไม่ต้องถึงร้อยเล่มหรือ ๑ เล่มก็เจ็บแล้วทุกข์แล้วเห็นทุกข์แล้ว พระพุทธเจ้าจึงกล่าวว่าข้อ ๑ เล่ม ก็ทุกข์มากแล้วจะกล่าวไปถึง ๑๐๐ เล่ม ดีไม่ดีสามร้อยเล่ม เข้ากลางวันเย็นมันก็ยังบื้ออยู่อีก เหม็ดคำลิวว่า

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปัญญาญาณวิชา

รายละเอียด : ต้องเกิดปัญญาในการปฏิบัติศีล อปถนกรรม ๓ ในฉาน ๔ ต้องมีปัญญาเป็นธาตุรู้โลกุตระประกอบไปด้วยเสมอ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

ปัญญาตามที่โลกเขาใช้กัน

รายละเอียด : ฉลาดโลกียะก็ใช้คำว่าปัญญาไปเรียก คำว่าปัญญาจึงถูกดึงไปใช้เลอะเทอะ แล้วไปอินตีในคำว่าปัญญา แต่คำว่าเจโกหายไปหมด คนฉลาดเดี๋ยวนี้ไม่เรียกว่าคนมีเจโก แต่ไปเรียกปัญญาหมด เพราะรู้คำว่า เจโก เป็นคำไม่ดี มันไม่มีศักดิ์ศรี ส่วนปัญญานั้นมีศักดิ์ศรีก็เลยเอาปัญญานั้นไปใช้แทนหมด คนหลงพยัญชนะก็เอามาใช้เลอะเทอะหมด

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

ปัญญาต่างจากเจโก

รายละเอียด : คำว่าปัญญา คือ ธาตุรู้ที่เป็นของศาสนา พุทธ และศาสนาอื่นก็เอาไปเรียกใช้ความฉลาดแบบอื่นด้วย คำว่าปัญญา ไปดูเอา คำว่าปัญญาต่างจากเจโกที่เป็นความฉลาดโลกีย์ สรุปแล้ว ความฉลาดโลกีย์คือที่เรียกด้วยพยัญชนะว่าเจกาหรือเจโก ความฉลาดอีกตระกูลหนึ่งเรียกว่า ปัญญา เป็นของมนุษย์ดาวคนละดวงต่างกันมีความหมายต่างกัน แต่คนเอาภาษาดาวโลกุตระไปใช้สุมสุมทำโดยใช้กับดาวโลกียะ คำว่าปัญญาถึงเสียหมดเลย เอาไปทำลายหมดเลย ก็เลยไม่มีความเข้าใจ ไม่มีความรู้ได้ว่าโลกุตระหรือปัญญามันคืออะไร เอาไปใช้ผิดเองตัวเองก็ไม่เข้าใจถึงสภาวะเพราะไปทำลายภาษาด้วยตัวเอง เอาคำว่าปัญญาไปเรียกอย่างนั้นหรือเอาคำว่าบุญไปเรียกของตัวเองว่าเป็นกุศลของตัวเอง ซึ่งบุญไม่ใช่กุศลมันคนละเรื่องกันเลย กุศลเป็นสิ่งมี แต่บุญเป็นสิ่งที่ทำลายเป็นสิ่งที่ไม่มี อย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปัญญาต้องมีอัญญาธาตุ

รายละเอียด : คำว่ากาย เป็นตัวสำคัญมาก ก่อนถึงกาย พุทถึงสมาธิก่อนคำว่า สมาธิ เขาไปออกปานั่งหลับตาสมาธิ มันมีเป็นแกนของโลกเลย ฝ่ายเทวนิยมจะอยู่อย่างนั้น ไม่มีความเฉลียวฉลาดมีปัญญา จะไม่มีปัญญาได้ง่ายๆ ปัญญาต้องเริ่มมีอัญญาธาตุ เป็นธาตุที่แยกออกจากตระกูลของโลกียะเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปัญญาที่สมบูรณ์

รายละเอียด : จะถือว่าเป็นปัญญาสมบูรณ์คือหลังจากต้องปฏิบัติมรรคมืองค์ ๘ ครบ แล้วเกิดผล เกิดผลรู้อบ รู้จนเป็นวิมุตติญาณทัสนะเป็นต้น ทั้งศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ แล้วถึงขั้นวิมุตติญาณทัสนะ นี่คือคุณสมบัติของปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสอนธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม

ปัญญาที่เป็นโลกุตระ

รายละเอียด : ผู้ที่สามารถมีปัญญา กำหนดรู้ต่างๆ ได้ เป็นเรื่องที่เป็นโลกุตระที่แท้จริง ปัญญาคือความฉลาดที่เป็นโลกุตระที่แท้ ไม่ได้เป็นความฉลาดแบบโลกีย์ที่เรียกว่า เจกา

หรือเจโก เพราะบาลีสองคำนี้ เจกาหรือปัญญา มันหมายถึงความฉลาด ๒ ชนิด คำว่าปัญญาของพระพุทธเจ้าหมายถึงความฉลาดที่เป็นโลกุตระ ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ความฉลาดนั้น เป็นความรู้ที่ฉลาดออกจากโลกโลกีย์ แต่ชาวโลกีย์ทั้งหลาย เทวนิยมทั้งหมด ไม่มีปัญญามีแต่ เจโกอย่างเดียวนั้นแต่ความฉลาดทางโลกีย์อย่างเดียว ไม่ได้ออกจากโลกโลกีย์ ถึงไม่มีปัญญา แต่ขโมยเอาพยัญชนะคำว่าปัญญาไปเรียกคำว่าฉลาด

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสอนธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

ปัญญาที่ใช้ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : คือธรรมะทั้งหมดของพระพุทธเจ้าใช้ปัญญาทั้งนั้น กระบวนการทุกกระบวนการ เป็นเรื่องพุทธพิสัย เป็นเรื่องอจินไตยใช้ใหม่ ก็ใช้ เป็นเรื่องพุทธพิสัยเป็นเรื่องอจินไตยที่เดาไม่ได้ แต่จะตามรู้เป็นลำดับไปได้เบื้องต้นท่ามกลาง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสอนธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

ปัญญาธิคุณ, พระปัญญาธิคุณ

รายละเอียด : ๑. การรู้จักที่จะทำอะไรจึงจะลดโลภะ โทสะ โมหะได้ และการรู้เห็นจิตที่มันลดจนมันหมดได้จริงๆ ๒. ความรู้แท้ คือวิชา คือนามธรรม คือธาตุจิต ธาตุวิญญาณ ๓. จิตที่มีคุณลักษณะสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นคุณธรรมของพระนารายณ์ (พระวิษณุ, พระราม หรือพระกฤษณะ ตามแล้วแต่ปาง) ในตรีมูรติ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๖๙, ๘๗, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๕๑

ปัญญานันรู้ชัด วิญญาณันรู้แจ้ง

รายละเอียด : พระมหาโกฏฐิตาม : ปัญญาและวิญญาณธรรม ๒ ประการนี้ ปะปนกัน หรือแยกจากกัน? ท่านผู้มีอายุอาจแยกออกแล้วบัญญัติหน้าที่อันต่างกันได้หรือไม่? พระสารีบุตรตอบ : ปัญญาและวิญญาณ ธรรมสองประการนี้ ปะปนกัน ไม่แยกจากกัน ผมไม่อาจแยกออก แล้วบัญญัติหน้าที่อันต่างกันได้ เพราะ... ปัญญารู้ชัด (ปชานาติ) สิ่งใด วิญญาณก็รู้แจ้ง (วิชานาติ) สิ่งนั้น วิญญาณรู้แจ้ง (วิชานาติ) สิ่งใด ปัญญาที่รู้ชัด (ปชานาติ) สิ่งนั้น ฉะนั้น ธรรม ๒ ประการนี้ จึงปะปนกัน ไม่แยกจากกัน ผมไม่อาจแยกออกแล้วบัญญัติ

ปัญญานันธุ์ชาต วิญญาณันธุ์แจ่ง - ปัญญาวิมุตติ

หน้าทีอันต่างกันได้

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ ข้อ ๔๙๔, ธรรมมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ปัญญาปาน

รายละเอียด : การแต่งตั้ง, การประกาศให้รู้, การค้นพบ
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๖๙

ปัญญาพละ

รายละเอียด : ๑. กำลังของปัญญา ๒. ปัญญาผล
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๗๑, ๒๓๖

ปัญญาพาให้หลุดพ้นจากกิเลส

รายละเอียด : ก็จะมีความรู้เรียกว่าปัญญาจะพาให้เรา
รู้ว่าเราติดในโลภก็แล้วเราก็ทำออก เรียกว่าเนกขัมมะ แล้วเราก็หลุดออกมาได้จริง จนกระทั่งมีกาลเวลาตกผลึก จนกระทั่งชัดเจนแล้วเราก็ไม่เอา เราก็เห็นใจโลกเขาอย่างไม่ได้ข่มแบ่งไม่ได้ไปซ้ำเติมอะไรเขาหรอก แต่ก็บอกให้รู้ว่ามันยังต่ำ มันยังไม่เจริญนะมันยังจะทุกข์ร้อน ก็มีวิธีการพูดสิ่งที่ต้องกตีกัดข่มก็ข่ม นิคคัณหะ แต่ไม่กัดไม่ข่มคืออะไรมันยาก แต่ผู้สามารถรู้กายวิญญูติ วจวิญญูติหรือมโน อากาการเคลื่อนไหวของนัจจะ คีตะ วาทิตะ ก็จะอ่านออกกว่า อากาการเคลื่อนไหวอย่างนี้มันเป็นโลกียะอยู่ อากาการเคลื่อนไหวอย่างนี้มันเป็นโลกุตระอยู่ ก็จะอ่านที่ใจของเรา อากาการมันจะกลับกันเลย ดูเหมือนแรงเหมือนโกรธมีแรง แต่ใจไม่มีเลยมีแต่สงสาร อย่างนี้คนอ่านไม่ได้ มันเป็นสภาวะสิริมหาบายา อ่านอากาการ ตามด้วยอากาการอย่างกาลามสูตร แล้วมาตีความที่เราเป็นอย่างนั้น คนนั้นก็นำเสนอ คนนั้นยึดถือตามอากาการ บอกว่าอากาการอย่างนั้นคืออากาการโภธ อากาการเป็นโลกียะอยู่ เขาก็ตีความตามอากาการ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

ปัญญามี ๓ ระดับ

รายละเอียด : สุตมยปัญญา จินตามยปัญญา ภาวนามยปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันติอโศก วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัญญามือองค์ ๖

รายละเอียด : ปัญญามือองค์ ๖ คือ ปัญญา ปัญญาปริย ปัญญาพละ ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ สัมมาทิฏฐิ องค์แห่งมรรค

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันติอโศก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปัญญา จัสส ทิสฺวา อาสฺวา ปริกฺขีณา โหนติ

รายละเอียด : อาสวะทั้งหลายของบุคคลนั้น ลื่นไปเพราะเห็นด้วยปัญญา

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๕

ปัญญารู้จักสงสารแล้วละสงสาร

รายละเอียด : ละความเวียนว่ายตายเกิดจากโลกของ
อบายมุข กาม โภคะธรรม ชุมชนชาวโคกเป็นชุมชนที่ไม่มี
อบาย แม้กามหยาบๆ กามจัดจ้านอย่างโลกียก็ไม่มี มีเหลือ
ในระดับสภิกาคามีบุคคล มีกามเหลือบ้าง อนาคตมีเยอะ
กามไม่จัดจ้านแล้ว เหลือแต่รูปราคะอรุปราคะที่พวกคุณอ่านยาก
มันไม่มีปัญหาจริงๆ นอกจากระริกระรี่แล้วมีวิบาก ก็เลยยอม
มัน แต่ถ้าสู้กับวิบากก็ไปได้ พวกเราฐานะเข้าสู่อนาคตมีแต่
ไม่สู้วิบาก ถ้ามันมีอะไรสู้ให้ตาย อย่าไปแต่งงานอย่าไปวันวาย
เรื่องนี้ อยู่เป็นโสดให้ได้ไม่ตายหรอก คนโสดของชาวโคกจึงมี
เยอะ จนถูกหาว่าพวกนี้จะทำให้คนสูญเสียพันธุ์ อาตมาจึงบอกว่า
อาตมาไม่เถียงกับคุณหรอก อาตมาให้คุณมาปฏิบัติก่อน
คุณจะลดอันนี้ได้จนไม่ต้องไปแต่งงานก็แล้วกัน แล้วก็สบาย
เป็นพระอรหันต์คุณทำได้ เขาก็ไม่เถียง พวกเรานี้อาตมาเคย
พูดไปมากหลายที่แล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ยอดคนอาภัพที่มีระดับของศาสนาพุทธ วันศุกร์ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปัญญาวิมุตติ

รายละเอียด : ๑. ปัญญาที่รู้นั้นเกิดก่อนตัวจิตตัวใน
จิตตัวในตามรู้ที่หลัง ๒. รู้แจ้งแทงตลอดทั้งที่เกิด ตั้งอยู่ ดับ
รู้ทั้งผลอย่างชัด ๓. ผู้เข้าใจชัด มีญาณ มีปัญญาจริง ไม่หลงทาง
และไม่หลงยึดอย่างงมงาย คล้ายๆ แน่ ทั้งมีวิมุตติได้แล้วเพราะ
อาศัยปัญญาอันมีความสิ้นรอบลงไปอุปการะกันและกัน
เบื้องต้น ชั้นกลาง บั้นปลายอย่างดี ๔. ปัญญาที่หลุดพ้น

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๙๑, ทางเอก ภาค ๑
หน้า ๒๒๖, รู้คนขิงสุข รู้คนขิงสัตว์ หน้า ๒๐๒, ทางเอก ภาค ๒
หน้า ๓๖๗

ปัญญาวิมุตติ

รายละเอียด : คือผู้ไม่ต้องถูกต้องวิโมกข์ ๘ อันละเอียด เพราะท่านมีกายเป็นปกติ สนิมตาอยู่แล้ว คนสนิมตามีกายอยู่แล้ว แต่คนหลับตาสี ต้องบอกเขาให้สนิมตามามีกาย นี่คือคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่า หลับตาไม่ครบกาย ศาสนาพุทธต้องมีกาย บรรลุไม่มีกายไม่ได้ เพราะฉะนั้นต้องสนิมตาปฏิบัติ ผู้สนิมตา ไม่ได้เป็นคนสติตก ไม่บ้าเป๋อ ก็ต้องมี ตา หู จมูก ลิ้น กาย กระทบสัมผัส ต้องรู้ใช้ใหม่ เมื่อได้สัจจะของท่านสมบูรณ์แล้วจะยึดก็ได้ ไม่ยึดก็ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตือโสภณ วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัญญาวิมุตติคือผู้ที่เป็นตัดเกเรตว่าอรหันต์

รายละเอียด : เรียกว่าเป็นอรหันต์ได้แล้วเพราะคนนี้สามารถปริณิพพานเป็นปริโยสานได้ กายสักขียังไม่สามารถรู้จัก อัตตาตัวเองเต็ม ไม่รู้จักโอฬาริกอัตตา มโนมยอัตตา รูปอัตตา ได้ครบชัด ทำกามภพ หมตเหลือรูปภพอรูปภพก็ดับได้อีก

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปัญญาวุฒิ ๔

รายละเอียด : ต้องมีการสัมผัสสัมพันธ์กับหมู่กลุ่มกับข้างนอกด้วย ไม่ใช่ไปเกิดจากการนั่งหลับตาทำสมาธิให้สงบสนิทแล้วปัญญาจะโผล่ขึ้นมาเอง อันนี้น่าสงสารมันห่างไกลจากสัมมาทิฐิ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ไม่รู้ที่พระสูตร ไม่ว่าจะปัญญา ๖ หรือปัญญาวุฒิกก็ตาม ๑. สปัปฺริสสังเสวะ (รู้จัก คบบัณฑิต คบหาสัตบุรุษ). ๒. สัทธัมมัสสวนะ (ฟังสัทธรรม) ๓. โยนิโสมนสิการ (กระทำลงในใจโดยแยบคาย)... ๔. ธัมมานุธัมมปฏิบัติ (ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม) ก็ได้แต่เตือนไป ท่านก็ไม่เจี่ยหูฟังสักนิดกันเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ปฏิบัติธรรมกับอาหารในพระสูตรต่างๆ วันพุธที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ ข้อ ๒๔๘

ปัญญาวุฒิ ๔ (ความเจริญด้วยปัญญา)

รายละเอียด : คือธรรมที่เป็นไปเพื่อความเจริญแห่งปัญญา ๑. สปัปฺริสสังเสวะ (คบหาสัตบุรุษผู้ที่มีความคิดเห็นถูกต้อง, รู้จักคบบัณฑิต) ๒. สัทธัมมัสสวนะ (ฟังคำสั่งสอน

ของคนดี, ฟังสัทธรรม) ๓. โยนิโสมนสิการ (ทำใจในใจอย่างแยบคายพิจารณาถึงสิ่งที่เกิด, การกระทำลงในใจโดยแยบคาย) ๔. ธัมมานุธัมมปฏิบัติ (ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ อาบัติติภยวรรค ข้อ ๒๔๘, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

ปัญญาสัมปทา

รายละเอียด : ถึงพร้อมด้วยปัญญา

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๑๖๘

ปัญญาสูตร

รายละเอียด : จะมีปัญญาได้ ประเด็นสำคัญต้องได้รับการถ่ายทอด รู้เองไม่ได้ เกิดเองไม่ได้ หลากๆ อาจารย์ที่อยู่ในสำนักนั่งหลับตาจะบอกว่าปัญญาจะเกิดเอง คุณต้องมีสมาธิก่อน เขาไปเอาศีลสมาธิปัญญามาใช้ โดยเข้าใจผิดๆ ว่าต้องนั่งสมาธิให้เกิดสมาธิก่อนให้จิตนิ่ง อย่าไปคิดนึก ถ้าหากคิดมันจะไม่เกิดปัญญา ต้องโผล่ขึ้นมาเอง ซึ่งความจริงไม่ใช่เลย ปัญญาจะเกิดได้พัฒนาได้ต้องมีผัสสะ ต้องมีมรรคมีองค์ ๘ ต้องมีทิวัจจสัมโพชฌงค์ต้องมีสัมมาทิฐิ จะเกิดปัญญา แล้วก้าวหน้าเป็นปัญญินทรีย์แล้วก้าวหน้าเป็นปัญญาพละได้ จะต้องมิมวิัจจสัมโพชฌงค์ ต้องมีสัมมาทิฐิ เป็นองค์แห่งมรรค

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ชองอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปัญญาสูตร

รายละเอียด : คือเหตุปัจจัย ๘ ประการเพื่อเป็นที่เกิดแห่งการได้ปัญญา เหตุปัจจัยข้อที่ ๑ อาศัยพระศาสดาหรือเพื่อนพรหมจรรย์รูปใดรูปหนึ่ง ผู้ตั้งอยู่ในฐานะครุที่มีความรักความเคารพ ย่อมเป็นไปเพื่อปัญญา เหตุปัจจัยข้อที่ ๒ อาศัยการเข้าไปหาผู้อยู่ในฐานะครุที่มีความรัก ความเคารพ เข้าไปหาแล้วไต่ถาม สอบถาม เรื่องภาษิตนี้ เนื้อความแห่งภาษิตนี้ ท่านก็จะเปิดเผย ทำให้แจ้ง ข้อที่สงสญที่ยังไม่ได้ทำให้แจ้งและบรรเทาความสงสัยในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความสงสัยหลายประการได้ เหตุปัจจัยข้อที่ ๓ เมื่อเธอฟังธรรมนั้นแล้วย่อมยังความสงบ ๒ อย่าง คือความสงบกาย และความสงบจิตให้ถึงพร้อม เหตุปัจจัยข้อที่ ๔ เธอเป็นผู้มีศีล สำรวมระวางในปาติโมกข์ ถึงพร้อมด้วย อาจารย์และโคจรมีปกติเห็นภัย

ปัญญาสูตร – ปัญญาสูตร ข้อที่ ๑

ในโทษแม้มีประมาณน้อย สมาทานศึกษาอยู่ในลักษณะบททั้งหลาย เหตุปัจจัยข้อที่ ๕ เธอเป็นพหูสูต ทรงจำสูตระ สังสมสูตระ พหูสูตไม่ใช่แค่จำได้มาก แต่เพราะว่ามีปัญญาแท้แล้ว เข้าใจแล้ว พวกจำได้มากรู้มา เรียนมาก ก็เป็นปทปรมบุคคลได้ สอนคนก็มากแต่ไม่ได้บรรลุ เป็นบัวใต้ตม ใต้ตึก สอนคนอื่นให้บรรลุก็มี น่าสงสารเป็นบัวใต้ตึก เป็นผู้ได้ยิน ได้ฟังมากทรงจำไว้คล่องปากขึ้นใจ ทางตลอดด้วยดี ด้วยทวิปฏิ ซึ่งธรรมทั้งหลาย อันงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลางงามในที่สุด ประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถทั้งพยัญชนะบริสุทธิ บริบูรณ์สิ้นเชิง เหตุปัจจัยข้อที่ ๖ เธอยอมปรารถนาความเพียรเพื่อละอกุศลธรรม เพื่อความพร้อมมูลแห่งกุศลธรรม เป็นผู้มีกำลัง มีความบากบั่นมั่นคง ไม่ทอดธุระในกุศลธรรม เหตุปัจจัยข้อที่ ๗ เธอเข้าประชุมสงฆ์ ไม่พูดเรื่องต่างๆ ไม่พูดเรื่องไม่เป็นประโยชน์ ย่อมแสดงธรรมเองบ้าง ย่อมเชื่อเชิญผู้อื่นให้แสดงบ้าง ย่อมไม่ดูหมิ่น การนึ่งอย่างพระอาริยเจ้า เหตุปัจจัยข้อที่ ๘ เธอพิจารณาเห็นความเกิดขึ้นและความเสื่อมในอุปาทานชั้นที่ ๕ ว่า รูปเป็นดังนี้ ความเกิดขึ้นแห่งรูปเป็นดังนี้ ความดับแห่งรูปเป็นดังนี้ เวทนาเป็นดังนี้ สัญญาเป็นดังนี้ สังขารเป็นดังนี้ วิญญาณเป็นดังนี้ ความเกิดขึ้นแห่งวิญญาณเป็นดังนี้ ความดับแห่งวิญญาณเป็นดังนี้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ข้อ ๙๒

ปัญญาสูตร

รายละเอียด : คือ ข้อ ๙๒ ดูกรภิกษุทั้งหลาย เหตุ ๘ ประการปัจจัย ๘ ประการนี้ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญาอันเป็นเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ที่ยังไม่ได้ เพื่อความมุงองามไพบุลย์ เจริญบริบูรณ์ แห่งปัญญาที่ได้แล้ว ๘ ประการเป็นไฉน ๑. ดูกรภิกษุทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้ อาศัยพระศาสดา หรือเพื่อนพรหมจรรย์รูปใดรูปหนึ่งผู้ตั้งอยู่ในฐานะครู ซึ่งเป็นที่เข้าไปตั้งความละเอียด ความเกรงกลัว ความรัก และความเคารพไว้อย่างแรงกล้า ดูกรภิกษุทั้งหลาย นี่เป็นเหตุเป็นปัจจัยข้อที่ ๑ ย่อมเป็นไปเพื่อปัญญา ฯลฯ เพื่อความบริบูรณ์ แห่งปัญญาที่ได้แล้ว สมณะโพธิรักษ์ว่า ครูในที่นี้ คือ สัตบุรุษ เช่น สยงอภิญา ผู้มีภูมิของตนเองมาแต่ชาติก่อน ชาตินี้เอง อาตมามีภูมิแล้ว ได้ข้ามชาติมา ในชาตินี้ก็ไม่ได้ไปรับจากใคร แต่ไม่ได้เป็นสยงภูมิอย่างพระพุทธเจ้านะ อาตมาเจียมตัวเป็นโพธิสัตว์ระดับ ๗ บุรุษ คือ คน แล้วมี สต คำว่า สต คือ ๗

อธิบายขยายไปอีก ๗ คือ พลังงาน หากเป็นรูปธรรม พยัญชนะชัดๆ คือ โพธิสัตว์ระดับ ๗ เลข ๗ เป็นเริ่มเล่าที่ ๓ พลังงาน ISH คือเล่าที่ หนึ่ง I คือ ฉัน S สูตรพลังงานลักษณะผู้หญิง H เป็นพลังงานลักษณะผู้ชาย ๗ เริ่มเล่าที่ ๓ แม้มีหน่วยเดียว แต่ควบคุมพลังงานอีก สองเล่าได้ หากเพิ่มเป็น ๘ เป็น ๙ จะเป็นสามเล่าที่ครบ ซ้อนไปเรื่อยๆ หากเป็น ๑๐ ก็เป็นตัวแทนพระอรหันต์ก็เป็น ลิบ เป็นตัวศูนย์ที่จับถ้าไม่จับคุณก็เป็น ๑๑ (เรียก ลิบหนึ่ง ไม่ให้ออกเสียงใกล้เคียงกับลิบเจ็ด) ก็อีก ๑ ขึ้นมาเป็น ๗ ซึ่งเป็นพลังงานที่แข็งแรง จาก ๓ ก็คือ พลังงานสามเล่า ววงวน หากพลังงานนี้ไม่ลดไม่เพิ่มจะอยู่ไปนรันดร หากว่ามันมีตัวต้าน resistant ก็จะไม่ลดไม่เพิ่มแต่ถ้ามีแรงเพิ่มทศนิยมเพิ่มจะอยู่ไปอีกนาน ยิ่งพลังงานที่เป็น ๔ ก็ยังไม่แรงพอ ยังไม่แน่ใจ ถ้าเป็นพลังงานระดับ ๕ จะเป็น + ๒ ก็จะไม่ค่อยมั่นใจ มันต้องเป็น ๖ ถ้าเป็น ๖ แล้วจะกลายเป็นสองเล่า ระดับคุณเขาถึงเรียกพลังงานระดับคุณว่าเป็น coefficient ถ้าผู้ใดทำ ๖ ให้เป็น ๗ ได้ ก็มีแรงดันมหาศาลที่จะควบคุม ๖ นี้ให้ไปเป็น ๘ เป็น ๙ ขึ้นไปอีกเล่าหนึ่งได้ไว จึงเป็นอัตราการก้าวหน้าขึ้นสัมประสิทธิ์ coefficient พอ พอเข้าใจนะ อาตมาพยายามอธิบายเป็นภาษาไทย เป็นเชิงคณิตศาสตร์ พลังงานที่มันหดขึ้นมาเป็นลักษณะอย่างไร พลังงาน ๖ เป็นสองเล่า ยิ่งพลังงาน ๗ เกินจากสองเล่า ๖ ยิ่ง ๘ ก็เก่งใหญ่ ๙ ครอบงำกำลังเป็น ๓ ยกกำลัง ๒ คือ เอา ๓ x ๓ เป็น ๙ แต่ถ้า ๓ + ๓ ก็ได้แค่ ๖

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม สันตโคศ วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัญญาสูตร ข้อที่ ๑

รายละเอียด : ดูกรภิกษุทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้ อาศัยพระศาสดา หรือเพื่อนพรหมจรรย์รูปใดรูปหนึ่งผู้ตั้งอยู่ในฐานะครู ซึ่งเป็นที่เข้าไปตั้งความละเอียด ความเกรงกลัว ความรักและความเคารพไว้อย่างแรงกล้า ดูกรภิกษุทั้งหลาย นี่เป็นเหตุเป็นปัจจัยข้อที่ ๑ ย่อมเป็นไปเพื่อได้ปัญญา ฯลฯ เพื่อความบริบูรณ์ แห่งปัญญาที่ได้แล้ว อาตมาอยู่ในฐานะครู หากคุณไม่ได้ฟังจากสัตบุรุษที่ตั้งอยู่ในฐานะครู ที่พูดโลภตระให้ฟัง ผู้มีโลภตระจึงถือว่าเป็นครูแล้วก็ถ่ายทอดสิ่งที่ตนเองมีเท่านั้น อย่าไปโอ้อวดเกินกว่าที่ตนเองมี ถ้าจะบอกก็ต้องบอกว่าเป็นของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่ของตัวเอง ไม่งั้นเดียวเขาจับได้ว่าไม่จริงถ้าบอกว่าเป็นของตัวเองแล้วตัวเองมีไม่จริง ซึ่งลึกซึ้งมากเลย ต้องอาศัยผู้ที่อยู่ในฐานะของครูที่เราจะไปตั้งความ

ละอาย ละอายต่อบาป ละอายต่อสิ่งที่ไม่ดีงาม กับพระ พุทธเจ้าเป็นต้น กับครูเป็นต้น เหมือนกับพ่อแม่ที่เราไม่ต้อง อาย เรามีความผิดความบกพร่องก็ไปถามพ่อแม่ถามครูถาม พระศาสดา ไปเปิดเผยความโง่ ไปเปิดเผยความไม่รู้ของตน แล้วก็ละอาย แต่ไม่ต้องอายครูอายศาสดาที่จะไปเปิดเผย แต่หากอายครูก็จะไปรู้อะไร มีคำพังเพย อายครูบรู๊วิชาอาย ภรรยาบมีบุตร แต่ภาษาว่า เข้าไปตั้งความละอาย คุณละอาย ที่ตัวเองมีบาป แต่อย่าละอายกับครูกับพระศาสดา เป็นภาษา สิริมหามายาพูดสลับไปสลับมา แต่พวกเราไม่สับสนเข้าใจ แล้วไม่สับสน ซึ่งเป็นที่เข้าไปตั้งความละอาย ความเกรงกลัว ความรักและความเคารพไว้อย่างแรงกล้า มันจะไม่ค่อยกล้า เข้าหาครูหาศาสดา เพราะอายที่ตัวเองมีบาป แต่ไม่ต้องอาย สู้กับความอายเข้าไปหาครูหาพระศาสดา ที่เคารพรักอย่าง แรงกล้า นี่เป็นข้อที่ ๑ เป็นเหตุปัจจัยข้อที่ ๑ ที่ย่อมนำไป เพื่อปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ศิลปะ ในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญามัชฌิมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปัญญาสูตร ข้อที่ ๑ ใน ๘ ข้อ

รายละเอียด : คือการเข้าไปหาบุคคลที่ตั้งอยู่ในฐานะครู อย่างมีความละอาย เกรงกลัว ด้วยความรัก ความเคารพ สมณะ โภธิรักษ์ กล่าวไว้ว่าพระพุทธเจ้าไม่ได้เกิดในยุคนี้ ก็ต้องหาคนที่เรารู้ว่าเป็นที่ยอมรับว่าเป็นคนในฐานะครูแต่ละ คนตัวเองก็ต้องมีเครื่องมือตัดสิน คุณชอบใครเป็นครู ใครชอบ ลางเนื้อชอบลางยา ใครชอบคนไหน ก็ยกให้เป็นครู ไม่ได้แย่งกัน หรือหา อาตมาก็มีผู้ที่จะฟังอาตมา เห็นว่า อาตมาควรจะเป็นครู คุณก็มา แล้วคุณก็ไม่ไปฟังสิ่งที่คุณไม่เอา ไม่เป็นครู คนที่เขาไป อย่างโน้นไปเอาอย่างโน้นเป็นครูก็ไม่มาเอาทางนี้ มันก็ไม่แปลก จุดสำคัญมันอยู่ที่ว่า แล้วคนไหนจะเป็นครู ตามที่พระพุทธเจ้า บอกไว้อย่างสัมมาทิฐิ อันนั้นคือ สัจจะ อันนี้ก็คือตัวใครตัวมัน จริงๆ แล้วก็ไปเชื่อคนอื่น คนอื่นแนะนำบ้าง คุณก็ต้องฟังเขาบ้าง แต่ถ้าคุณเชื่อตัวเองก็ไม่ใช่ไร คุณก็เลือกเอา คุณอยากเชื่อ อันนั้นก็ไปทำอันนั้นก่อน จนกระทั่งคุณสุดท้าย รู้อันนั้นจบ ถ้าอันนั้นมันเป็นความจริง คุณก็จบอยู่นะ แต่ถ้าอันนั้น มันยังไม่ใช่ความจริง มันก็ไม่จบจริง คุณก็จะรู้ว่ามันยังไม่ใช่คุณ ก็ต้องตามหาอันใหม่อยู่ดี แล้วคุณก็ต้องไปเสียเวลา ก็เท่านั้น

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันติอโศก วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัญญาสูตร ข้อที่ ๒ เมื่อเข้าหาผู้เป็นฐานะครูแล้ว สอบถามภาษิตเป็นครั้งคราว

รายละเอียด : คือ หากคุณแน่ใจว่าผู้นั้นอยู่ในฐานะของ ครูแล้ว ควรจะต้องเข้าไปตั้งฐานะของความละอาย ตั้งความ เกรงกลัว แล้วให้ความรัก เคารพอย่างแรงกล้า ฟังดูเหมือนว่า พระพุทธเจ้าสั่งให้ทำแบบนี้ แต่ไม่ใช่หรือ ศาสนาพระพุทธเจ้า ให้อิสระ เสรีภาพ ในวิชาจรรยาสัมปณโณ เริ่มจาก สังวรศีล และอปณณกกรรม ๓ มามี สัทธรรม ๗ ศรัทธา มีความเชื่อ ความเข้าใจ คุณเป็นเอง รู้เข้าใจ อันนี้พูดแล้วรู้เรื่องเข้าใจนะ เชื่อ ถ้าคุณมีคุณลักษณะอย่างนี้จริง ฟังแล้วรู้ คนที่พูดรู้เรื่อง จริตภูมิธรรมที่เข้ามาที่ มารับรู้ได้ มีจิตอย่างนี้ ส่วนคนที่ไม่มี ภูมิธรรม ไม่มีสนทนอย่างนี้ คุณก็ไปฟังที่อื่น ก็แยกกันไป ไม่แย่งกันดี ไม่อย่างนั้นก็มาทางนี้หมด อาตมาทำไมไหวหรือ คุณฟังแล้วเข้าใจ มีความเชื่อคุณก็จะมาฟัง คุณจะเป็นอย่างนี้ คุณจะรัก คุณจะเคารพอย่างแรงกล้า รักครูผู้นี้ เคารพครูผู้นี้ อย่างแรงกล้า อย่างจิตแต่ละคนมันไม่มี ใครทำเกินกว่า ความเป็นจริงของตนหรือ มันจะเป็นจริงตามนั้น อันนี้ข้อที่ ๑ เนื้อความของปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันติอโศก วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัญญาสูตร เล่ม ๒๓ ข้อ ๙๒

รายละเอียด : คือว่าด้วยเหตุ ๘ ประการ ปัจจัย ๘ ประการนี้ย่อมนำไปเพื่อได้ปัญญาอันเป็นเบื้องต้นแห่ง พรหมจรรย์ เพื่อความสงบงามไพเราะ เจริญบริบูรณ์

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัญญาสูตรว่าด้วยปัจจัยทำให้เกิดปัญญาข้อที่ ๑ ครูผู้เป็นสัจอภิญญา

รายละเอียด : ผู้ที่เข้าใจจริงจะเกิดทิริโอดดับปะ ถ้าหากเราเข้าใจธรรมะผิด แต่ว่าผู้รู้คนไทยที่ได้ยินอาตมาพูด เขาคงไม่รู้สึกละอายใจ ว่าตนเองเข้าใจผิด รู้สึกสะอิดสะอายน ในบรรดาผู้รู้ทั้งหลายในสังคมศาสนาพุทธทุกวันนี้ อาตมาจึง ต้องยืนยันว่าอาตมาเป็นสัจอภิญญา ตามที่พระไตรปิฎกได้ พูดเอาไว้ ในสัมมาทิฐิข้อที่ ๑๐ คนอื่นอ่านเจอเขาก็ไม่มีการ สะอิดเพราะไม่มีอะไร เขาไม่รู้เรื่อง แต่อาตมาไม่รู้เรื่อง ว่าเราอยู่ ตรงนี้หรือนี้เรา ถ้าไม่ใช่เราแล้วจะใครหนอ ๒,๕๐๐ กว่าปีมาแล้ว ผู้ที่ฟังด้วยดีจะสะอิดที่อาตมาพูดว่า ช่างพูดได้ซื่อตัวเอง

หรือเข้าทำเหมือนกันหนอ ผู้ที่ได้ทำแล้วรู้สึกดูถูก แต่พอรับรู้ ได้ก็จะละอาย เข้าไปตั้งความละอายความเกรงกลัว ความรัก ความเคารพไว้อย่างแรงกล้า คนที่จะมีภูมิอย่างพระพุทธรเจ้า ตรีสไว้มันไม่ง่ายเลย ถ้าหากเป็นได้อาตมาจะสบายกว่านี้ แต่นี่ ไม่ง่ายเลย เพราะฉะนั้นถ้าไม่เกิดอาการนี้คุณก็จะไม่ได้ปัญญา ถ้าเขาเข้าใจจะสะดุ้ง รู้สึกเลย มันน่าสงสารคนทุกวันนี้ที่ยึดถือ อุปาทานผิดไปไกล แต่อาตมาก็ไม่ท้อ อาตมาจำเป็นจะต้อง มาพูดขยายความไปอีกนานเท่าไรก็สบาย มีพระไตรปิฎก เป็นหลักฐานอ้างอิงยืนยันได้ เชื่อใหม่อาตมาอายุ ๑๕๑ ปี ก็ยังไม่หมดโลกุตรธรรมของพระพุทธเจ้า นั่นใครที่เป็นปุถุชน เป็นทวนนิยมเป็นคนโลกีย์ จะรู้เองไม่ได้เลย จะต้องได้ยินจาก พระศาสดาหรือได้ยินได้ฟังจากผู้ที่อยู่ในฐานะของครู ได้ยิน จากสัตบุรุษ เพราะฉะนั้นผู้ที่ยังไม่ได้พบสัตบุรุษ ไม่ได้ยิน จากสัตบุรุษก็เป็นห่วงตลอดเวล ไม่ได้รับอาหารที่จะทำให้เกิด โภชนงค์ต่อไปเลย พระพุทธเจ้าตรีสไว้อาหารเป็นอารยสัจ อาหารเป็นโภชนงค์ ๗ เพราะอันนี้เป็นอาหาร สติปัญญาฐาน ๔ โภชนงค์ ๗ เป็นอาหาร แต่พวกคุณไปกินอาหารที่เป็นนิวรรณ์ ๕ อยู่ตลอดเวลา แล้วยังเล่นทุจริต ๓ เป็นอาหารอีก ไม่พอยังไม่ สรรวมอินทรีย์ทั้ง ๖ อีก ดีไม่ดีไปนั่งหลับตาอีกทั้ง ๕ ทวารเลย ปิดทวารอีก แล้วจะบอกว่าบรรลอรหัตต์ตรงทวารใจอย่างเดียว นี่แหละ นั่งจนตูดแข็งตูดด้าน พูดอย่างไรก็ไม่เคลื่อนไหวไม่คลาย พูดอย่างไรก็ไม่รู้สึกทว่าศาสนาพุทธไม่ได้ไปนั่งหลับตาอยู่อย่าง นั้น พูดไปเถอะ มีหูหรือเปล่าคน มีหูก็เหมือนกับเป็นหูกระต๊อ หูหื้อไอ หูที่ไม่ได้มีแก้วหุ้มประสาทรู ไม่ได้มีรูหูด้วยเข้าไป ก็เลยไม่เข้า หรือมีรูหูก็เข้าหูขวาทะลุหูซ้าย

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปัญญาหรือเจกตาหรือเจกา

รายละเอียด : คำว่า ปัญญา อาตมาก็พยายามเน้นย้ำว่า มันคืออะไรกันแน่ ตอนนี่เขียนเป็นหนังสือ เขียนไปจนกระทั่ง คอมพิวเตอร์มันรวน เขียนต่อไปไม่ได้ ก็ให้สมณะช่วยแก้ไขคำ ว่าเจกตา หรือเจกา แปลว่าความฉลาด แต่ก่อนมีคำนี้คำเดียว ที่ใช้กันอยู่ในสังคมชุมชน เมื่อพระพุทธเจ้ามาอุบัติจึงมีคำว่า ปัญญาขึ้นมา หมายถึงความฉลาดที่เป็นโลกุตระ ไม่ใช่ความรู้ ความฉลาดที่เป็นโลกีย์ แล้วก็เอามาใช้ พอใช้แล้วคนก็ซุกกลาม เหมือนเล่นกับหมา หมาก็เลียปาก เล่นกับสาก สากก็ต่อยหัว ได้เข้ามาใกล้ผู้ที่สูงผู้ที่เจริญก็ซุกกลาม ภาษาไทย คำว่าลาม คำว่าปัญญาถูกลาม คำว่าเจโกก็เลยเท่ากับปัญญา ดีเสมอ

กันเลย ดีไม่ดีจะเกินเลยหน้าปัญญาไปอีก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปัญญาเกิดจะปล่อยวาง

รายละเอียด : วัวไม่มีหนัง อุทาหรณ์ของพระพุทธเจ้า สูดยอดเลย เปรียบเทียบให้เห็นสภาวะที่สลับซับซ้อนหลายชั้น แต่จริงที่สุดชัดที่สุด ถ้าใครมีตัวปัญญาเกิดเลย จะปล่อยวางจะ กลัวจะเห็นว่าเป็นของไม่น่าได้ไม่น่ามีไม่น่าเป็น ถ้าเกิดสภาวะ จริงอย่างนั้นไม่ใช่ใครมาบันดาลใจ คุณต้องรู้สึกเองละอายก็ตี กลัวก็ตี หิริโอตตปปะ เช่น กามฉันทะ ยินดีในการเสพกาม รุปรสกลิ่นเสียงสัมผัส หรือหยาบๆ คืออบายมุข ยินดีเสพรส อบายมุข สิ่งเสพติดการพนันทุจริตขี้โกง รสชาติจัดจ้านของ ละคร ไม่ถึงพริกถึงขิงก็ไม่สนุก สรูปก็คือ กามรุนแรงขั้นต้น เป็นเบื้องต้นของกามฉันทะ เลิกกามฉันทะได้ พันอบายก็เป็น พระโสดาบัน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปัญญาเกิดต้องปฏิบัติลิมตา

รายละเอียด : การปฏิบัติหลับตาไม่ได้เรียนรู้อาสนาพุทธ ศาสนาพุทธแม้แต่บรรลุมานที่ ๔ แล้วก็ไม่นั่งหลับตา เป็น พระโสดาบันก็ได้หลับตาปฏิบัติ พระสัททกาคามี อนาคามี อรหัตต์ ก็ไม่ได้นั่งหลับตาปฏิบัติ ต้องลิมตาอย่างมีปัญญา ปัญญาจะเกิดได้ต้องมี ปัญญา ปัญญินทรีย์ ปัญญาพละ ต้อง มีมัคคังคะ มีสัมมาทิฐิ ธัมมวิจยสัมโพชนงค์ ต้องมีมัคคังคะ ปฏิบัติมรรคมืองค์ ๘ ขณะทำงานอาชีพ ในขณะที่ทำการมการ ะทำการงานกัมมันตะ ในขณะที่พูด ในขณะที่มีวาจา ในขณะที่ นึกคิดอยู่ แต่การทำมานั่งหลับตาทำสมาธิ แล้วบอกอย่า ไปคิด แล้วจะเกิดปัญญา มันคนละขั้วกับของพระพุทธเจ้าเลย ที่จะต้องมีกรรมกรงานมีอาชีพมีมรรคมืองค์ ๘ มีสัมมาทิฐิ ธัมมวิจยสัมโพชนงค์ คุณจึงจะเกิดภูมิปัญญา แต่เขายึดถือ ผิดๆ ไปนั่งหลับตา (อาตมาขออภัย อ.บูรพา ผดุงไทย ที่เขียน อยู่ในหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์) เป็นการเผยแพร่สิ่งที่ผิด เราก็ดูดี ในฐานะเป็นชาวพุทธด้วยกัน เมื่อเขาไปเผยแพร่ผิดเรามีความ เห็นต่างก็ต้องท้วงอย่างปรารถนาดีไม่ต้องการไปชมหรือไป ทำลาย อยากให้พิจารณาศึกษาดีๆ หากว่าไปเผยแพร่สิ่งที่ผิด ของศาสนาพุทธมันเท่ากับทำลายศาสนาพุทธ ต้องได้ฟังจาก สัตบุรุษ ผู้อยู่ในฐานะครู แต่ที่เขาฟังและทำตามกันมามันผิด

มาตลอด คุณมนสิการมาเหมือนกัน แต่พากันทำใจในใจอย่าง
อโยนิโสมิถองแท้ไม่แยบคาย ไม่ถูกต้อง ไม่ลงไปถึงที่เกิด
มนสิการไม่เป็นปวระ ในมูลสูตร ๑๐ ข้อที่ ๒ คุณไม่มีแดนเกิด
ที่ต้องไปจัดการกิเลส คือที่หทัยรูป แม้แต่ในจิตก็ไม่ถูกต้อง
และก็มีจักษุอีก ก็เลยไปใหญ่เลย เอาแพะมาชนกะ
ชนกับช้างกับม้ากับแมงหวี่และไปหมด (ขอภัยพูดเหมือนดูถูก
แต่พากันไปใหญ่แล้ว อาตมาอ่านแต่ของ อ.บูรพา) แต่หาก
อาตมาได้อ่านของคนอื่นๆ ก็ไม่ได้อ่านเท่าไร เวลาที่มีในชาติ
นี้ก็เลยไม่ค่อยได้ศึกษาของคนอื่น อาตมาเป็นไก่ตัวพี ที่เจาะ
กระเปาะไข่ออกมา เจาะกรอบของอวิชชาออกมาได้ก่อนเพื่อน
นอกนั้นไม่ได้เจาะออกมาเลย อวิชชายังหุ้มอยู่ พูดสัจจะ ไม่ได้
ดูถูกชมเบ่งยกด้วยกตณ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
ฉนวนวิสัยของอรหันต์และโพธิสัตว์ วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม
๒๕๖๒

ปัญหาเป็นของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : ก็ค่อยๆ เรียนไป แม้แต่คำว่าบุญ คำว่า
บาป เรื่องของโลกุตระ ปัญหาเป็นเรื่องเฉพาะของศาสนาพุทธ
อาตมากำลังเขียนหนังสืออยู่ ๒ เล่ม เรื่องของการเมือง ๑ เล่ม
กับเรื่องของปัญหา ๘ อีก ๑ เล่ม ก็คงจะได้พิมพ์ออกมา
แจกกัน เขียนเสร็จแล้วก็เอามาอธิบายกันไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปัญหาเป็นยาดำอยู่ในทุกอิริยาบถ

รายละเอียด : กายต้องมีทั้งภายนอกและภายในแยก
กันไม่ออก สามารถแสดงออกอย่างแคล่วคล่องว่องไว แต่จิตใจ
สงบคือปราศจากกิเลส กายกรรมจะแรงจะเร็วจะดังอย่างไร
วิกรรมก็อย่าให้พูดคำหยาบหรือส่อเสียดเพื่อเจ้อ ให้เป็นคำ
ที่จริง ไม่ปด กายวิญญูตวิจิวิญญูติ แต่สงบ ไม่ใช่ทำกายวาจา
ให้แข็งทื่อ แล้วจิตสงบเขาก็ให้หยุดคิด (ไปอ่านดูของ อ.บูรพา
ผดุงไทย) การสงบเป็นฌานสมาธิคือหยุดคิด แล้วปัญญา
จะไพล่ขึ้นมาเองอธิบายไปอย่างนั้น แทนที่จะทำให้เกิดปัญญา
คือจิตไม่มีกิเลสแล้วจิตก็จะสงบ แต่นี่ไปนั่งสงบแล้วจะเกิด
ปัญญา เขาเข้าใจ อธิศีล อธิจิต ปัญญาจะเกิดตาม ที่จริงปัญญา
เป็นธาตุรู้ที่รู้ไปตลอดการปฏิบัติศีลปฏิบัติจิต ครบถ้วนปัญญา
บริบูรณ์ก็เรียกว่า ปัญญา ปัญญาเป็นยาดำ ไม่ได้ละไปจาก
ทุกๆ อิริยาบถทุกอย่าง (สู่แดนธรรม ผมเคยเข้าใจว่า ศีลกับ

ปัญญาทำให้เกิดสมาธิ) พ่อครูว่า ศีล คือข้อต้นของจรณะ ๑๕
ปัญญาคือข้อที่ปลายของ วิชชา วิชชาคือปัญญา แม้ในจรณะ ๑๕
ปัญญาก็อยู่ที่ข้อ ๑๑

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๙
ธันวาคม ๒๕๖๒

ปัญหาเลือกเฟ้นมิตรที่ดี เลือกงานที่ดี

รายละเอียด : คำว่าสันโดษจึงหมายความว่าถึงสภาพเป็น
ผู้ที่สบายแล้ว ตัวเองคนเดียวนี้แหละอยู่กับใครๆ ก็เป็นเพื่อน
เป็นมิตรดี สหายดี สังคมสิ่งแวดล้อมดีได้ มีปัญญาเลือกเฟ้น
มีปัญญารับที่จะเชื่อมโยงกันไปร่วมงานกันไปทำประโยชน์
ร่วมกันไป ผู้ใดที่ยังทำไม่ได้ก็ยังไม่ได้ ผู้ที่ร้ายกับเราทำร้ายเรา
ก็ห่างไว้ แต่ไม่ต้องไปทำร้ายเขา เพราะแต่ละคนเขามีวิบาก
ของเขาให้รับวิบากกันไป เราไม่ต้องไปแสกับเขา ก็ปล่อยเขา
ไปตามยถากรรม แม้แต่สัตว์เดรัจฉานต่างๆ มันพูดกับเราไม่รู้
เรื่องเมื่อเกิดมาเป็นสัตว์ทั้งหลายก็ปล่อยเขาไปตามยถากรรม
สัตว์มันแก่งอย่างไร อยากรู้คุณก็ไม่สามารถสอนสัตว์ให้มันเป็น
พระอรหันต์ได้หรอก แต่คนนั้นก็สอนให้เป็นพระอรหันต์ให้ได้
ก็แล้วกันซึ่งก็ไม่ง่ายได้เป็นบางคนเพราะฉะนั้นถ้าไปเสียเวลา
กับสิ่งพวกนั้นมันเปล่าประโยชน์มันสูญเปล่าไม่ได้เรื่องเอาสิ่ง
ที่ได้ประโยชน์ดีกว่า คนที่เป็นมิตรสหายดีเป็นผู้ที่พูดกันรู้เรื่อง
ไปด้วยกันได้แต่นี้พูดกันอย่างไรมันก็ไม่รู้เรื่องหรือก็ปล่อยมัน
ไปตามยถากรรม คุณแก่งก็ไปสอนเขาทำอีกเขาหรือไปด่าเขา
แต่ระวังเถอะไปด่าเขา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

ปัญหาเห็นคุณค่าในการทานมังสวิรัต

รายละเอียด : หากเรากินมังฯเราจะได้ขาย เราจะได้
ประโยชน์ ยังไม่ได้เกิดปัญญาที่เห็นคุณค่าของการกินมังสวิรัต
เห็นโทษภัยของการกินเนื้อสัตว์ว่ามันเป็นบาปเวรภัยอย่างไร
เป็นเรื่องเกี่ยวกับจิตวิญญาณ เกี่ยวกับวิภูสงสาร เกี่ยวกับ
สัตว์โลกมนุษยชาติ คนยังไม่เข้าใจอย่างที่อาตมาอธิบายขยาย
ความนี้ ต้องค่อยๆ เป็นไปให้เขาศึกษา ให้เข้าถึงจิตวิญญาณ
จะได้เป็นแกนของสังคมมนุษยชาติ โลกโลกุตระที่อาตมาพา
ทำได้ขนาดนี้ก็ดี ปลุกฝังไว้ในมนุษยชาติเท่าที่ได้ก่อนที่อาตมา
จะตาย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

ปัญญาแบบโลกุตระ

รายละเอียด : อะไรทำให้เขากลับเปลี่ยนความรู้สึกความเข้าใจความฉลาด จะเรียกว่าปัญญาก็ใช่ ถ้ายังเป็นปัญญาที่เป็นความฉลาดแบบโลกุตระ แต่ถ้าเฉโก ฉลาดอย่างปุถุชนโลกีย์ แต่ทุกวันนี้เขาก็ไม่ใช้กันแล้วคำว่าเฉโก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

ปัญญาโลกุตระ

รายละเอียด : คือ เป็นปัญญาโลกุตระที่สมณะโพธิรักษ์ กำกับไว้เลย จริงๆ ไม่ต้องกำกับความเป็นปัญญาเองก็เป็นโลกุตระอยู่แล้ว ก็คำว่าปัญญาเป็นพยัญชนะที่ตั้งขึ้นมา เรียกความเฉลียวฉลาด ชนิดของโลกใหม่ เป็นโลกโลกุตระ ไม่ใช่ความฉลาดแบบโลกเก่า หรือโลกนี้มันเป็นที่ของโลกใหม่ ปรโลก หรือโลกอื่น จากโลกที่ปุถุชนเขารู้กันดี มันทวนกระแสกันมีความยินดีต่างกัน มันมายินดีในความจนอย่างจริงจัง ไม่ใช่ทำเล่น มาเป็นคนจนดีกว่าคนรวยนั้น ดีกว่าจริงๆ มาเป็นคนขยันเป็นคนเสียเปรียบ เราเห็นว่าการได้เปรียบนั้นมันโง่ การเสียเปรียบนั้นมันฉลาด ยอมเสียเปรียบทุกอย่าง ที่ไม่ใช่เสียฐานะเป็นคนเสียเปรียบให้แก่มนุษย์ชาติ คือ เรามีสิทธิ์ที่จะเสียให้แก่มนุษย์ชาติ เรียกเต็มๆ ว่า มีสิทธิ์จะเสียสละ ให้แก่มนุษย์ชาติ เราไม่ต้องได้ เราไม่ต้องเอา เราไม่ต้องซัดซ้อมมาเป็นของเรา แต่เราให้แก่ผู้อื่นได้ ปัญญาโลกุตระถึงเป็นความเฉลียวฉลาดที่ทวนกระแสความคิดสามัญของโลกปุถุชน คนสามัญ เพราะเขาจะต้องได้ ลาภ ยศ สรรเสริญ โดยเฉพาะได้เสพลोकียสุข ส่วนโลกุตระนั้นจะศึกษาความสุข ความทุกข์จนกระทั่งไม่ต้องมีสุขเลย ไม่ต้องเสพลุสุขเลยเป็นอุเบกขา ไม่สุข ไม่ทุกข์ เลิกเลย เป็นจุดสูงสุดของมนุษย์ชาติที่ความรู้ของพระพุทธเจ้า ตรัสรู้เรียนรู้และปฏิบัติตามแล้วทำให้ได้ ทำได้แล้วจะรู้ธรรมรส วิมุติรส คนไม่สุข ไม่ทุกข์แล้วมันอย่างนี้เอง สมณะโพธิรักษ์ก็ได้ อย่างนี้ ใครเชิญแย่งจากท่านเอาไปได้เลย ท่านพูดได้สบายเพราะว่า บอกไปแล้วว่าเป็นใคร เป็นพระอรหันต์เป็นพระโพธิสัตว์ก็รู้สิ่งเหล่านี้มาแล้วก็พูดได้สบาย ก็คือความเฉลียวฉลาดที่มันนอกกรอบจากตัวปุถุชนคนทั้งหลาย เขาคิดดีเห็นดีอย่างปุถุชน อันนี้เห็นดียังทวนกระแสกันนี้คือ ปัญญาโลกุตระ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปัญญาโลกุตระ

รายละเอียด : คือ ปัญญาผู้จักกิเลส ความเฉลียวฉลาดที่ตักจับตัวกิเลสได้แล้วมีการปราบกิเลสได้ นั่นคือ ปัญญาของโลกุตระ คำว่าปัญญา จึงไม่ใช่เฉโกโลกีย์ แต่อันนี้มันผิดเพี้ยนไปแล้ว คนที่ฉลาดเฉโกเขาไม่เรียกแล้วเพราะรู้ดีว่าเฉโก เป็นความเฉลียวฉลาดแบบต่ำ โลภียะ ก็เลยเอาคำว่าปัญญามาเรียกแทน ทั้งที่ตัวเอง ไม่มีปัญญาโลกุตระเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปัญญาโลกุตระของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : เขามองว่าชาวอโศกจะมีนิพพานอะไรได้ง่ายจัง เพราะชาวอโศกมีปัญญา ปัญญา ธาตุรู้ที่เป็นโลกุตระธรรม เป็นเรื่องบารมีของชาวอโศกและเป็นเรื่องความจริงที่เอาตามาจะมาประกาศปัญญาโลกุตระของพระพุทธเจ้า พวกเราเอาความรู้ที่นั่นแหละเมื่อฟังความรู้มีปัญญาตรงกัน ก็เลยมายินดีแล้วมาปฏิบัติ มีฉันทะเป็นมูล มนสิการเป็นแดนเกิด ก็เลยมาสู่แดนเกิดแล้วมีผัสสะเป็นปัจจัย มีเวทนาเป็นที่ประชุมลง และปฏิบัติจากเวทนานั้นให้เป็นสมาธิเป็นประมุข โดยมีสติเป็นอธิปไตย มีปัญญาเป็นอุตระ แล้วก็เกิดวิมุตติเป็นสภาวะจนมีอรหันต์ เป็นตัวที่หยั่งลงเป็นอมตะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปัญญินทรีย์

รายละเอียด : ๑. มีอินทรีย์ มีพลัง ที่มีปัญญา ๒. ปัญญินทรีย์ ๓. จะเห็นความดีที่แท้ ความดีที่ไม่แท้ได้จริงขึ้นๆ ซัดขึ้นๆ ๔. อินทรีย์แห่งความรู้ ๕. กำล้างความฉลาด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๔๐, สมาธิพุทธ หน้า ๑๑๔, ๒๓๙, เปิดโลกเทวดา หน้า ๙๓, ปากับพุทธศาสนา หน้า ๑๔๔

ปฐมฐาน

รายละเอียด : ๑. ตัวจิตที่กำลังเป็นเช่นนั้นอยู่จริง หรือปรุงแต่งอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่จริง คืออาณาน คือรูป คือกาย ๒. สิ่งที่เกิดขึ้นแก่ตนแล้ว ๓. จุดตั้งต้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๑, ๕๒, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๘๗

ปณิธิเวทเนีย

รายละเอียด : ๑. รู้จริงได้เฉพาะบัณฑิต ๒. รู้ยิ่งเห็นจริงได้เฉพาะบัณฑิตจริงที่ทั้งรู้ทั้งถึงความจริงนั้นเท่านั้น

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๓๙, อีคิวโลกุตระ หน้า ๘๑

ปณณกปฏิบัติ

รายละเอียด : คือ ข้อปฏิบัติที่ผิดอีก ๓

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปิดตานูโมทนา

รายละเอียด : บุญสำเร็จด้วยการอนุโมทนาในส่วนบุญหรือในความเป็นส่วนแห่งบุญ ให้ผลแก่ขั้นนี้

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๓๐๙

ปิดตาทนมาย

รายละเอียด : บุญสำเร็จด้วยการให้ที่เป็นส่วนแห่งบุญ ยิ่งๆ ขึ้น

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๓๐๙

ปัน

รายละเอียด : แล้ว เสร็จ ล่วงแล้ว ถึงแล้ว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๐๑

ปัสสดี

รายละเอียด : ๑. เห็น ๒. เห็นอยู่

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๙๓, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๐๘, ๒๐๙, ๒๑๔, ๒๑๕, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๙๘, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๑๓

ปัสสดี

รายละเอียด : คือ มีประสาทสัมผัสครบ แล้วต้องสัมผัสอย่างเห็นๆ รูปก็เห็นด้วยตา หูก็ได้ยิน จมูกก็ได้กลิ่น ลิ้นรับรสสัมผัส

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสวรรคต บ้านราช ผู้ไม่รู้นามรูปก็คือโจรปล้นศาสนาที่ฆ่าไม่ตาย วันอาทิตย์ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓

ปัสสัทธิ

รายละเอียด : ปัสสัทธิ คือ สงบเป็นความสงบแบบโลกุตระ ๑. การรู้แจ้งธรรมะนั้นๆ มาเรื่อยๆ ระวังดับ หรือตัดกิเลสต้นเหตุ ๒. มีความสงบใจดีจริง เป็นความสงบเพราะความดีดีต้นของกิเลสมันหยุดลง ดับลงแท้ๆ ซึ่งจะไม่ใช่ว่าสงบเพราะได้อยู่ในที่เงียบๆ หรือสงบเพราะไม่มีอะไรกวน หรือสงบเพราะตนไม่ต้องมีบทบาทการงานอะไรแล้ว แต่สงบเพราะความทุกข์ลดจากใจ ความชั่ว ความบาปอกุศลที่เคยยึด เคยติดได้เบาบางลง ลด หลุดออกจริงๆ ๓. ความสงบ ๔. ความสงบ ราบรื่นที่เนื่องมาจากการลดอกุศล นิวรณ์ ๕. ความสงบจากกิเลส ๖. อารมณ์สงบจากกิเลสหรือสงบจากความเป็นสัตว์โลกีย์

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๔๙, คนคืออะไร? หน้า ๒๖๖, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๙๖, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๓๐, เปิดโลกเทวดา หน้า ๖๖, กำไร-ขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับที่ ๒๗๐

ปัสสัทธิ

รายละเอียด : ปัสสัทธิ แปลว่า เห็น อิทธิ เป็นความเก่ง เป็นความสามารถ ในขณะที่มันสงบอย่างเห็นๆ สัมผัสอยู่ ไม่ใช่สงบแบบหลับตาลงไป เป็นคุณสมบัติขั้นพิเศษของจิต ที่สงบอย่างปราศจากกิเลส

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปัสสัทธิกับสมาธิต่างกัน

รายละเอียด : ทำสมาธิคือความสงบนิ่งไปนั่งนิ่งๆ ที่อยู่เป็นของเดิรถึยนอกศาสนาพุทธ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา ก็ไปเจอกับพวกเหล่านี้ จะหัก จะไปตีทิ้งก็จะมีใครมาให้สอน ท่านจึงต้องอนุโลมปฏิบัติโลมค่อยๆ ดึงขึ้นมา ให้มารู้จักสมาธิของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่จิตตั้งมั่นแบบมีกิเลส ไม่ใช่แข็งที่อึดจิตตั้งมั่นของพระพุทธเจ้านั้น เร็วไว คล่องตัว เป็นกาย-ปากุญญาตา หรือจิตปากุญญาตา คือมีเวทนาสัญญาสังขารหมวดเจตสิกพวกนี้ไวคล่องเลย แล้วลึมหินดูโลกเข้าใจหมดเลย นั่นคือสมาธิที่ตั้งมั่น เกิดได้ด้วยจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ คือสมาธิของพระพุทธเจ้าซึ่งจะต้องเริ่มต้นด้วยศีลเป็นหลัก ศีลข้อที่ ๑ เป็นต้น แล้วปฏิบัติให้ถูกอย่าไปปฏิบัติผิด โดยปฏิบัติอย่างมี สวรรคตวิริย โภชนะมัตตัญญูตา ชาคริยานุโยคะ

ด้วยศีลเป็นหลักศีลข้อที่ ๑ สัมผัสกับสัตว์ก็ต้องพิจารณา จะกินจะใช้เป็นโภชนาณัตตัญญูตา เป็นการปฏิบัติอย่างตื่นลึมตา ไม่ใช่หนีเลยเป็นชาคริยา ซึ่งไม่ใช่ทั้งเบื้องกลางเบื้องปลาย เบื้องต้น ของพระพุทธเจ้าไม่ต้องไปนั่งหลับตาปฏิบัติ ของพระพุทธเจ้าปฏิบัติศีลแล้วเป็นสมาธิเป็นปัญญาเป็นวิมุติปฏิบัติ อธิศีลให้เกิดอธิจิต ให้เกิดอธิปัญญา อธิวิมุติ ไม่ใช่ไปนั่งหลับตาปฏิบัติ ไม่มีแม้แต่เบื้องต้น เบื้องต้นก็คือศีลข้อที่ ๑ แล้วทำให้เกิดอธิจิตเป็น เป็นอธิปัญญา อธิวิมุติ อธิจิตจะตกผลึกตั้งมั่นลงเป็นสมาธิ อาตมาไม่ได้พาคุณมานั่งหลับตาเลย พวกคุณมีสมาธิไหม? นี่แหละสมาธิของพระพุทธเจ้า ทำผิดมาไกลแสนไกลไกลจากวิเวก จนไม่รู้จะทำอย่างไร จนกระทั่งเป็นคนทีเอาไปฆ่าด้วยหอกร้อยเล่ม ในตอนเช้าในตอนกลางวัน ในตอนเย็น พวกคุณก็ไม่ตาย จมอยู่ในถ้ำ จมอยู่ในที่ติด ไม่สะดุ้งสะเทือน ไม่ตาย ทำอย่างไรก็ไม่รู้สึกรู้สา ไม่ได้มีเวทนาไม่ได้มีวิญญานไม่ได้มีความรู้เหมือนกับคุณค่าง่อนดินก่อนหิน ฆ่าด้วยหอกร้อยเล่มฆ่าด้วยก่อนดิน ไม่รู้จักรูปร่างไม่รู้จักริถุญญาน ไหนอาหารข้อที่ ๔ ไม่รู้จักรูปร่างเหมือนก่อนดินก่อนหินฆ่าด้วยหอกร้อยเล่ม เช้ากลางวันเย็นก็เหมือนกับฆ่าก่อนหินมันไม่ตาย อย่างนั้นจริงๆ เพราะคุณไม่รู้จักริถุญญานไม่รู้จักรูปร่างเลย ยิ่งพูดรูป ๒๘ นาม ๕ ก็ไม่รู้เรื่องจบเห่เลยปฏิบัติไม่รู้รูป ๒๘ นาม ๕ จับเวทนาได้ในเวทนา ๑๐๘ เป็นกระบวนธรรมของศาสนาพุทธแล้วเลิกสุข ทุกข์ เป็นอุเบกขาได้ เป็นฐานนิพพาน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช จรณะ ๑๕ พาให้เกิดสมาธิและอุปธิวิเวก วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์

รายละเอียด : ความสงบจากกิเลสตามพุทธวิธี
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๙๓

ปัสสัทธิสมาธิ

รายละเอียด : ผู้ทำให้สงบระงับลงได้
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๐

ปัสสัทธิกายสังขารัง

รายละเอียด : ๑. กายสังขารระงับ ๒. ปฏิบัติกายสังขารให้สงบระงับ [ท่าองค์ประชุมของรูปกับนามให้สงบระงับจากกิเลส มีผลแท้จริง]

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๘๓, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๗๔

ปัสสัทธิจิตสังขารัง

รายละเอียด : จิตสังขารระงับ
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๘๓

ปัสสัทธิ

รายละเอียด : ประสบ
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๑๑

ปัสสัทธิตุง

รายละเอียด : การเห็น
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๙๓

ปัสสัทธิโต

รายละเอียด : ๑. เห็นอยู่ ๒. เห็นอยู่ มองอยู่ ดูอยู่ คือสัมผัสอย่างเข้าใจแจ่มๆ ท้วทั้งกาย ทั้งใจ เป็นการรู้ เห็นอยู่อย่างชัด ไม่ได้คลาย ไม่ได้จางหายไปไหน มิใช่เห็นแล้วก็ไม่รู้เรื่อง หรือเห็นแล้วก็จำไม่ได้ สลัดทิ้งไปเสีย อย่างนั้นไม่ใช่ แต่มันเห็นยิ่งและเห็นอยู่จริงๆ
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๙๓, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๑

ปาจิตติย มุสาวาท วรรคข้อที่ ๔

รายละเอียด : คือ การสวดมนต์ที่ละเมียดวินัยปาติโมกข์ ก็คือ การนำเอาธรรมบท (ธรรมะของพระพุทธเจ้า แต่ละบท แต่ละบท) ที่ท่านตรัสไว้ดีแล้ว มาสวดพร้อมกัน ตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ให้อนุปลัมบันฟัง
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๓๕

ปาฏิหาริย์

รายละเอียด : คือ ความน่าอัศจรรย์ ยกตัวอย่างผู้ที่ปฏิบัติธรรมตามศีลได้ เริ่มต้นศีลข้อที่ ๑ ไม่ฆ่าสัตว์ คนนี้ไม่ฆ่าสัตว์หยุดฆ่าสัตว์เลยเด็ดขาด นี่คือนิพพาน
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปาฏิหาริย์ ๓

รายละเอียด : ดุกร เกวัญภูษะ เราทำให้แจ้งด้วยปัญญาอันยิ่งด้วยตนเองแล้ว จึงได้ประกาศให้รู้ ปาฏิหาริย์ ๓ อย่างเป็นไฉน? คือ ความน่าอัศจรรย์ (ปาฏิหาริย์) ๓ อย่างนี้คือ ๑. อิทธิปาฏิหาริย์ (แสดงฤทธิ์ได้น่าอัศจรรย์, แสดงฤทธิ์ทางใจไปทั่วทั้งพวก คันธาริ) ๒. อาเทศนาปาฏิหาริย์ (ดักทายใจได้น่าอัศจรรย์, หยั่งรู้จิตคนอื่น ไปทั่วทั้งพวกมณิกา) ๓. อนุสาสนีปาฏิหาริย์ (สอนธรรมมีผลจริงได้น่าอัศจรรย์, สอนวิชา ๘ ให้ถึงปัญญาสัมปทา) ตถาคตทรงเห็นโทษภัยจึง อัดอัด (อัญญาภิยามิ) ระอา (หรายามิ) เกลียดชัง (ชิกฺขจามิ) ในอิทธิปาฏิหาริย์และอาเทศนาปาฏิหาริย์ แต่ทรงยกย่องให้สอน ให้ทำใจ ให้เข้าถึงอนุสาสนีปาฏิหาริย์

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ เกวัญภูษะสูตร ข้อ ๓๓๙-๓๔๑, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

ปาณ

รายละเอียด : ๑. ความมีชีวิต ๒. การเกื้อหนุนชีพให้ เป็นไป ๓. ให้เป็นตัวเป็นตนมีชีวิตชีวา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๓๘, ๗๗, ๘๕

ปาณา

รายละเอียด : เยื่อใย พลังงานแห่งชีวิต วิญญาณอันลึกซึ้ง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๓๗

ปาณาติปาตา เวมณี

รายละเอียด : เจตนาตวันจากปาณาติปาต

หนังสืออ้างอิง : สมภาวิพุทธ หน้า ๑๑๗

ปาตุมภาวะ

รายละเอียด : ๑. ตัวจริงอันเป็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นๆ ๒. การปรากฏตัวจริง ๓. ปรากฏการณ์ ๔. สภาพอันปรากฏอยู่ไหนไหน ๕. ภาวะยังมีที่ปรากฏอยู่ ๖. สิ่งปรากฏจริง หรือของจริงที่สัมผัสได้จริง ๗. สิ่งที่เป็นปรากฏการณ์อันมีของจริง ๘. ปรากฏการณ์อันเป็นของจริง ๙. ภาวะที่ปรากฏอยู่จริง

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๕, ๘๑, ๑๒๓, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๔๓, ๒๔๗, วิถีพุทธ หน้า ๔๔, รู้คนซังสุข รู้คนซังสัตว์ หน้า ๑๙๙, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๘๓,

พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๕๐ คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/ เราคิดอะไร ฉบับ ๒๘๗ หน้า ๕๐

ปาตุมุตญาณ

รายละเอียด : รู้เห็นเป็นจริง

หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๑๒๗

ปาตุมัจจะ

รายละเอียด : ๑. ความจริงที่ปรากฏ ๒. มีของจริง

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๔๑, คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๘๗ หน้า ๕๐

ปาตุมัจจะ ปาตุมภาวะ

รายละเอียด : คือ เป็นสิ่งที่ปรากฏจริง เป็น phenomenology มีสิ่งจริงให้สัมผัสศึกษาได้

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๕๔๔

ปาปกัง ทิฏฐิคิดัง

รายละเอียด : ๑. ทิฏฐิชั่วช้า, ความเห็นชั่วช้า ๒. ความเห็นผิดชั่ว, ความเข้าใจอย่างผิดบาป ๓. ทิฏฐิบาป

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๖๕, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๘๓, วิถีพุทธ หน้า ๑๑๘

ปายะ

รายละเอียด : ความเจริญ ดี

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๖

ปาร

รายละเอียด : ผัง นิพพาน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๓๘

ปาราชิก

รายละเอียด : ๑. ขาด จาก หรือให้ออกจากพระ ให้พ้นจาก โดยจะเข้าบวชในพุทธศาสนาไม่ได้อีกไปเลยทีเดียว ๒. ถือว่าเป็นคนหัวขาด ถือว่าถูกฆ่าจากศาสนาพุทธไปเลย ถูกจับสึกจากศาสนาแล้ว จะมาบวชอีกอย่างไรก็ไม่เอา ไม่รับ ถือเป็นคนหมดทำ หมดน้ำยาจริงๆ ที่จะปฏิบัติธรรมในพุทธศาสนาให้ได้ดี ให้ได้เจริญ ๓. เท่ากับมีโทษตายจากศาสนาพุทธไปชาติหนึ่ง

ปาราชิก - ปาราชิกในเรื่องเงินทอง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๔๒, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๓๙, ถอดรหัสอัธตดา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๐๙

ปาราชิก

รายละเอียด : ปาราชิก การลงโทษในสังคมาปริยบุคคล เป็นโทษที่ร้ายแรงที่สุดที่ต้องขับออกจากหมู่ไม่ให้ร่วมด้วยเลย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโคก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปาราชิกมุสาวาทะ

รายละเอียด : แม้ตัวเองสำคัญตนว่าตัวเองบรรลุทั้งๆ ที่ตัวเองไม่ได้บรรลุแล้วประกาศตัวเองว่าบรรลุก็ยังไม่มีความผิด ไม่มีอาบัติใดๆ แต่ผู้ประกาศว่าตัวเองเป็นโดยที่รู้ว่าตัวเองไม่ได้เป็น ผู้นี้เป็นปาราชิก มุสาวาทะ ฉะนั้นก็มีการช้อนๆ อยู่เป็นเชิง ไม่ประกาศโดยตรง ก็แล้วแต่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

ปาราชิกและพรหมทัณฑ์

รายละเอียด : เป็นพระเป็นเจ้าบวชแล้ว ชำนาญก็ตัดไปเลยปาราชิกไม่ให้มาใกล้ศาสนาเลย แม้แต่ทำผิดเรื่องเพศ ปาราชิกของศาสนาพุทธ ชาตินั้น แต่เดี๋ยวนี้ไม่เข้าใจแล้วว่าปาราชิกเป็นโทษที่แรงที่สุด ลงโทษไปทั้งชาติเลย คุณทำปาราชิก ๔ ข้อใดข้อหนึ่ง ชาตินี้ทั้งชาติจนกว่าคุณจะตาย ก็ไม่ให้คุณได้มีสิทธิ์มารับธรรมะ คุณจะแสวงหาส่วนตัวเป็นเรื่องของคุณ แต่ถ้าเผื่อว่า หมู่ใหญ่รู้ว่าตนเองอยู่ในกระแสที่จะได้รับศาสนาพุทธให้โล่งออกไปเลย ในตำนานที่แผงมา พระโมคคัลลานะเป็นผู้รู้ ก็บอกให้ลากออกไปเลย เอาไปทิ้งข้างนอก ผู้ที่ปาราชิกแล้ว คือปาราชิก เป็นโทษที่หนักมากกว่าพรหมทัณฑ์ นี้อยู่ในหมู่ได้แต่จะไม่มีใครบอกใครสอน จนกว่าคุณจะทำน้อมน้อมถ่อมตนลงมามีภูมิธรรมเพียงพอ ก็รับเข้ามาในหมู่ แต่ถ้าไม่ก็เกือบเป็นนานาสังวาส พรหมทัณฑ์ คือพวกไม่มีพวก แต่ถ้าคุณมีหมู่อยู่ในระดับนานาสังวาสไม่เป็นไร แต่ถ้ามากเกินไปเป็นนิกายก็อ่อนนทรียกรรม

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ปาราชิกในเรื่องเงินทอง

รายละเอียด : ในวงการศาสนาพุทธปาราชิกในเรื่องเงิน

ทองมีเยอะมาก แล้วมันทำศาสนาไม่บริสุทธิ์ศาสนาไม่ยืนนาน อาตมาจึงภาคภูมิใจในชาวอโศกที่พระภิกษุก็ดี แม้แต่สิกขมาตุ เรื่องเงินทองไม่ได้สะสมเงินทอง ทำมาได้ ๓๐-๔๐ ปี มันไม่ใช่เรื่องลำบากอะไรที่ทำไม่ได้เลยมันเป็นเรื่องวิเศษด้วยซ้ำ อาตมาเมื่อตอนบวชอยู่ในวงการศาสนาพุทธกระแสหลักได้ ๕ ปีอาตมาก็บอกว่าไม่ไหวเลย โดนรังแกต่างๆ นานาก็เลยประกาศนานาสังวาส บวช ๒๕๑๓ พอ ๒๕๑๘ ก็ประกาศนานาสังวาสต่อหน้าเจ้าคณะอำเภอเจ้าคณะจังหวัดที่วัดหนองกระทุ่ม เขาก็รับรู้ส่งเรื่องไปยังเถรสมาคมว่าชาวอโศกเป็นอย่างนี้ เราไปไหนมาไหนก็เป็นชาวอโศก แต่วันร้ายคืนร้ายท่านก็ดึงเรากลับคืนไปอีก ซึ่งผิดหลักเกณฑ์พระธรรมวินัย คืออาตมาต่อว่าแรง ชัดเกล้า เขาแรง เขาเลยตีอาตมาและชาวอโศกให้ตายไปเลย ทำงานศาสนาไม่ได้อีก เขาก็พยายามละเมิดวินัย เอาทั้งธรรมยุติและมหานิกายมารวมกัน อาตมาเข้าไปร่วมด้วยเลยตัดสินเอาตามที่เขาว่ากัน ผิดข้อคณะปุระกะ เขาแม้แต่ปาราชิกเรื่องผู้หญิงก็มี เรื่องเงินทองก็มีเยอะแล้วไม่ได้เอาจริงจัง อาตมาก็อยู่ร่วมด้วยไม่ได้ จึงได้ประกาศนานาสังวาส ตั้งแต่ ๒๕๑๘ พอมาถึง ๒๕๓๒ ก็กลับมาฟ้องร้องเราให้ฆราวาสมาตัดสินเราอีก ได้เอาหลักเกณฑ์ตามกฎหมายมา ตามกฎหมายเราก็ผิดสิ เพราะคนออกกฎหมายมาเองเมื่อปี ๒๕๐๕ ออกกฎหมายมาเองว่าให้อำนาจพระสังฆราชสั่งให้สึกได้ภายใน ๗ วันถ้าไม่สึกก็ผิดกฎหมาย หากปาราชิกก็มีสภาพเป็นสมิ ก็หนักกว่าพรหมทัณฑ์ ที่ให้อยู่ในนี้ได้แต่ไม่สั่งสอน เป็นการลงโทษที่หนักแล้ว แต่สมินั้นตัดจากศาสนาเลย ๑ ชาติ ไม่เอื้อให้ฟังธรรมะเลย แม้เข้ามาในรัศมีที่ฟังธรรมได้ก็ต้องให้ออกไป หยุดเทศน์จนกว่าเขาจะออกไปเลย แต่ว่าเดี๋ยวนี้เขาไม่ได้ทำเช่นนั้นเลย แถมเอาให้ไปเป็นมัททายกด้วย มันจะไปเซ็ดได้อย่างไรอย่างนี้ คลุกคลีเน่าเหม็นกันอยู่อย่างนี้ อาตมาจึงอยู่ด้วยกันไม่ได้ต้องประกาศลาออกมา แต่เขาก็ฟ้องร้องมา เราปล่อยให้คุณย้าย แต่ศาลก็ให้แต่ติดคุก ๒ ปีรองอาญา พันสองปีแล้วเราก็ทำของเราได้ อาตมาไม่ได้หยุด หรือตันทุรังแต่ทำมาได้ตลอดไม่ได้หยุดหย่อนก็ยังตำหนิอยู่นั้นแหละด้วยกุศลเจตนา ไม่ได้อกุศลเจตนา แล้วพยายามประมาณว่าขนาดนี้ได้ มันมีผลหลายชั้นเพราะอาตมาตำหนิอย่างมีหลักฐานมีสิ่งอ้างอิง ใครจะมาลบล้างด้วยใครจะมาต่อต้านหรือใครจะมาขัดแย้งยาก คำว่าแย้งยากเพราะอาตมาอยู่ในหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องทั้งนั้น ก็เลยหาคนที่มาแย้งยาก มันเป็นเรื่องสำคัญ สำหรับคนที่เขารู้ นอกจากคนที่เขาไม่รู้จะแย้งอาตมาก็ด้วยไม่รู้ ทำเป็นอวดดี ส่วนผู้รู้จริงๆ แล้วก็จะไม่แย้งอาตมาหรอก เพราะถ้ายืนยันด้วยพระไตรปิฎกเล่มเดียวกัน

ทุกวันนี้ถึงไม่อ่านหมดก็พอได้ ขนาดรวบรวมธรรมพุทธสวดลึก
เอาบทไหนมาก็พอได้ ตั้งแต่หมวด ๑ ถึงหมวด ๑๐๘
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

ปารี

รายละเอียด : โดยรอบ เต็ม ครบ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๙๕

ปารีจริยานุตตริยะะ

รายละเอียด : การบำรุงอันเยี่ยม
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๑๒

ปารีปาเจติ

รายละเอียด : ทำให้แก่โดยรอบ ทำให้สูงโดยรอบ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๘๕

ปารีสัชชา

รายละเอียด : ผู้ติดอยู่เต็มตัว ผู้ติดอยู่โดยรอบ ผู้ยังหลง
ตกแต่ต่าง หลงประดับประดาอยู่ครบครัน ผู้ถูกหุ้มไว้แล้วเต็มรอบ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๙๕

ปารีสุทธิศีล ๔

รายละเอียด : คือศีลเป็นเครื่องทำให้ความประพฤติ
บริสุทธิ์ ๑. ปาฏิโมกขสังวรศีล (ปฏิบัติสำรวมในพระปาติโมกข์)
๒. อินทริยสังวรศีล (ปฏิบัติสำรวมในอินทริย์ ๖) ๓. อาชีวะ-
ปารีสุทธิศีล (ปฏิบัติตั้งตนเว้นการเลี้ยงชีพที่ผิด, เลี้ยงชีพตัวอย่าง
ชอบธรรม) ๔. ปัจจัยสันนิทศีล (ปฏิบัติพิจารณาการบริโภค
ปัจจัย ๔, พิจารณาทบทวนปัจจัยต่างๆ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ ศีลสูตร ข้อ ๑๒,
คัมภีร์วิสุทธิมรรค
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสวดลึก

ปารีหาน

รายละเอียด : ความเสื่อม ความเสื่อมลง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๙๐

ปารุชก

รายละเอียด : ผลไม้ มีมะพร้าว ลิ่นจี่ เป็นต้น นั่นคือ

ความหมายของวัฏธรรม นามธรรม คือกามคุณหรือโลกียรส
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๔๘

ปารุชกวัน, ปารุสกวัน

รายละเอียด : แดนที่อุดมด้วยผล หรือสวนที่มีผล
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๔๘

ปาสาทิโก

รายละเอียด : คือ มีอาการที่น่าเลื่อมใสตามที่พระองค์
ทรง เป็น ทรงมี พฤติ อยู่ตามวรรณะ ๙ หรือ กถาวัตถุ ๑๐
หรือ ตามหลักตรวจธรรมวินัย ๘
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๙๐

ปาหุณเวยยบุคคล

รายละเอียด : ผู้ควรต้อนรับ, ผู้อันควรแก่การต้อนรับ,
ผู้ซึ่งควรต้อนรับ, ผู้ควรให้การต้อนรับ, ผู้ควรเพื่อของต้อนรับ,
ผู้ควรสักการะในฐานะอาคันตุกะ, ผู้มีคุณงามความดีที่น่ารัก
น่าเคารพน่าบูชาที่น่ารักน่านับถือ ควรแก่การชวนชายจัดถวาย
ของต้อนรับเป็นแขกหรืออาคันตุกะที่น่าต้อนรับ เป็นที่น่าภูมิใจ
อยากให้ไปเป็นแขกที่เราจะได้ต้อนรับ
หนังสืออ้างอิง : ฐิติขังสุข ฐิติขังสัตว์ หน้า ๑๗๓

ปิดบังไว้แล้ว

รายละเอียด : คุณไปนั่งหลับตาปฏิบัติ คนอื่นไม่รู้
ด้วยก็คือปิดบังไว้แล้ว ทั้ง กาย วาจา ใจ นรชนนั้นก็เลยหมก
อยู่กับแบบที่เรียกชื่อโรคกิเลสแตกตัวมากมายเลย กิเลส คือ
เครื่องหมกตองในอาสวะของคุณ มันแตกตัวขยายตัวน้ำหมก
กิเลสของคุณเจริญมาก ก็หยั่งลงในที่หลง หัวจิ้มตั้งในที่หลงๆ
ไม่มีทางไปทางที่ถูกเลย ๑. ผู้ที่คิดว่าการปฏิบัติธรรมต้องเข้าป่า
ก็ผิดแล้ว ก็ไกลจากวิเวก ๒. แล้วก็ไม่ได้คิดว่าการนั่งในถ้ำหลับตา
คือ การฝึกปฏิบัติธรรมอีกก็ยิ่งผิด ไม่มีภายนอกเลยก็ห่างไกล
จากวิเวกไปอีก กายวิเวกไม่จำเป็นต้องเอาร่างกายที่มีสัมผัส ๖
นี้ออกไปจากผัสสะบันไดขั้นแรก ก็ไม่มีแล้ว แต่คุณนึกว่า
โดดเก่ง โดดไปขั้นที่ ๒ ที่ ๓ เลย ขาด่างเลยโดยสัจจะของ
พระพุทธเจ้า และคุณก็ตื่นทึ่ง ฟังสมณะโพธิรักษ์ให้ตี จะได้
มาตันสุรังมาทางดี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปิดบ้านราชด้วย ๓ ประเด็น

รายละเอียด : คือที่จำได้ให้หม่องเขียนว่า ปิดราชธานี
อโศก น้ำไม่ไหลไฟไม่ดับ ไม่ต้องรับโควิด-19 หมายความว่า
ก็หมายความว่าราชธานีอโศกมีการปิด นัยสำคัญ
ปิดอะไร คือ ๓ ข้อยส์ น้ำไม่ไหลคือปิดน้ำ น้ำก็ไม่ไหล
น้ำตก น้ำโดน แต่ไฟไม่ดับ ไฟฟ้ามีใช้ ไฟในครัว ไฟฟืนมีใช้
แต่โควิด-19 อย่าเข้ามานะ ไม่ต้องรับ แต่เราไม่มีสิทธิ์
ไปห้ามเขา เพราะฉะนั้นมันจะมาด้วยคนที่นำมาเป็นพาหะ
นำเชื้อนี้มาก็ตรงนี้แหละ เราคงต้องเข้มงวดกับคนที่จะนำเชื้อ
มาเพราะว่า โควิดมันมาตามอากาศเราไม่ต้องรับมัน แต่มัน
อยู่ในอากาศ ๔ ชั่วโมง ไม่มีอะไรมาตาย แต่อยู่กับคนก็มาได้
หลายชั่วโมง หลายอาทิตย์จนตาย แต่ถ้าอยู่ในอากาศ ยิ่งเข้า
มาอยู่ในบรรยากาศที่นี้ อากาศที่นี้แจ่มใส อาตมาก็อธิบายยาก
บรรยากาศที่นี้เป็นคุณสมบัติดี เชื้อโรค มันเป็นธาตุไม่ดี
มันอยู่กับธาตุดีไม่ได้หรอก เพราะว่าไม่ใช่บรรยากาศของมัน
พวกแบคทีเรียพวกของเน่ามันไม่อยู่แต่แบคทีเรียที่ดี ๆ ก็จะอยู่
กับองค์ประกอบสังขารปรุงแต่งที่สะอาดมันก็เป็นธรรมดา
แบคทีเรียดีแบคทีเรียขาว มันก็อยู่กับองค์ประกอบที่เหมาะสม
ของมัน อันนี้ก็เป็นนัยสำคัญที่จะเป็นไปตามธรรม เราก็เอา
รูปธรรมง่าย ๆ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓

ปิดประตุนิพพาน

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นจรณะ ๑๕ จึงนำมาเป็น
หลักทฤษฎีของธรรมะของพระพุทธเจ้าทั้งหมด เพราะฉะนั้น
ถ้าผู้ใดเข้าใจจรณะ ๑๕ ไม่ได้ ทำจรณะ ๑๕ ไม่สัมมาทฎฐิ
ปิดประตุนิพพาน โดยเฉพาะพระพุทธเจ้าท่านบอกไว้ชัดเลยว่า
ไม่มีอุปถัมภ์ธรรม ๓ ไม่มีธรรมสามข้อนี้ คุณปฏิบัติธรรมไม่ได้
ไม่มีอุปถัมภ์ธรรม ๓ ไม่มีสัจธรรมอินทรีย์ โภชนมัตตัญญุตตา
ชาคริยานุโยคะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

ปิดติโก

รายละเอียด : หมายความว่าผู้ที่มีสติในตัวนั้นแหละ
เป็นเครื่องทำตัวเองให้เสื่อมลง หรือมีดีเป็นอาพาธ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๓๙

ปิดมห

รายละเอียด : ๑. ผู้มีคุณลักษณะของพรหมขนาดหนึ่ง
อันเป็นพรหมคุณที่ยิ่งใหญ่ ๒. เป็นพ่ออึ้ง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๙๔, ทางเอก
ภาค ๓ หน้า ๔๒๗

ปิดติ

รายละเอียด : ๑. ได้ยินดี ๒. ความดีใจ ปลื้มใจ พูใจ
๓. อากาเรดีใจ อิ่มใจ อิ่มเอมใจ เปรมใจ ๔. เวทนาไปข้างขอบใจ
๕. รู้ดี เห็นดี ยินดี ๖. จะเห็นดี รู้ดี ได้ดีขึ้นไปเรื่อยๆ ๗. ความ
ชื่นชม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๔๙, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๓๐๐, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๘๘, ๕๐๐, ๕๓๐,
คนคืออะไร? หน้า ๑๘๗, สมมติพุทธ หน้า ๒๓๘

ปิดวิสัย

รายละเอียด : เป็นผู้ทำความรื่นเริง ยินดี ปริตาให้แก่ตน
แล้วอย่างเก่ง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๓๘

ปิดโร

รายละเอียด : ยังมีลักษณะสำคัญของความเป็นพรหม
อยู่โดยอัตโนมัติ มันเป็นคนธรรมแฝงฝังอยู่ในใจสัตว์โลก
ผู้เป็นพ่อ ผู้เป็นแม่ คือยังมีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา
ในลูกของตน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๔๐

ปิยภระณะ

รายละเอียด : ความรักกัน

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๐๒, วิถีพุทธ หน้า ๑๐

ปิสุณาย วาจา ยเวรมถิ

รายละเอียด : งตเว็นจากการพูดส่อเสียด

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๑๖

ปิสุณาวาจา

รายละเอียด : พูดส่อเสียด

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๑๕

ปีติ

รายละเอียด : ๑. ความดีใจ, ความยินดี ๒. ความยินดี
ชื่นชม อิ่มใจ

หนังสืออ้างอิง : อธิวโลภุตระ หน้า ๗๙, เปิดโลกเทวดา
หน้า ๖๖

ปีติ กับ ฉันทะ

รายละเอียด : ปีติ มันมีความยินดีปลาบปล้ำ มันมี
อาการที่ขึ้นอกขึ้นใจ ดีไม่ขึ้นอกขึ้นใจอย่างแรง ปีติ มี ๕ อย่าง
๑. ขุททกาปีติ (ปีติเล็กน้อย) ๒. ขณิกาปีติ (ปีติชั่วขณะ)
๓. โลกกันติกาปีติ (ปีติเป็นพักๆ) ปีติชัดขึ้นแรงขึ้น ๔. อุพเพงคาปีติ
(ปีติแรงกล้า โลดลอย) ยกตัวอย่างเตะบอลเข้าโกลได้เป็นต้น
สักวันจะช็อคตายได้ คนเชียร์หน้าจอก็เคยมีตายได้ ๕. ผรณาปีติ
(ปีติซาบซ่าน) (จากคัมภีร์วิสุทธิมรรค) ฉันทะ เป็นความพอใจ
ยินดีกลางๆ ที่มีเสมอ มีอยู่ในใจ หรือเป็นคนต้องมีความยินดี
อยู่ในใจ นั่นคือจะต้องมีฉันทะ ถ้าคนไม่มีฉันทะไม่มีความ
ยินดีในใจ เป็นคนแข็งๆ ซ้ำๆ จืดๆ เป็นคนไม่มีกำลังไม่มีความ
กระตือรือร้นที่จะเกิดอะไร เชื่อยๆ รอวันตาย ฉันทะ ในมูลสูตร
เป็นตัวตั้งต้นที่จะมีจะเป็นอะไรต่อไป ถ้าไม่มีตัวเริ่มต้นเป็น
ความยินดีพอใจ เช่น คุณจะมาศึกษาธรรมแต่คุณไม่มีความ
ยินดีไม่มีฉันทะ ก็ยากที่จะรู้และก็จะยากยิ่งที่จะเกิดปัญญา ผู้ที่
จะเกิดปัญญาได้จะต้องมีความแรงกล้าในปีติ แรงกล้าใน
ความเคารพความรัก หิริ โอตตปปะ มีความละเอียดที่จะเริ่มมี
ปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บบบ. เพื่อ
ฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ชั่งอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่
๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : คัมภีร์วิสุทธิมรรค

ปีติสัมโพชฌงค์

รายละเอียด : ๑. ยินดี อิ่มเอมใจในสัมมาอาริยผล เป็น
ความยินดีที่ได้โลกุตรธรรม ๒. ยินดีเพราะสนใจในวิภวตัณหา
ระดับโลกุตระ ระดับปรมาตต์

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๙๒

ปุงลิ่งค์

รายละเอียด : ปุริสินทรีย์ เป็นเอกคคจิต = เอกบุรุษ

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๑๑๗

ปุญญา, ปุญญา

รายละเอียด : ๑. ชำระ พอก ๒. เครื่องชำระกิเลส
ความฟ่องแผ้วแห่งจิต ความสะอาดจากกิเลสในจิต ความสุข
เพราะจิตสงบจากกิเลสอกุศล, ธรรมชาติอันชำระ ๓. บุญ
๔. การชำระกิเลส ยังมีสิ่งที่ต้องชำระคือกิเลส คือบาป

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๘๘, สมาธิพุทธ
หน้า ๔๘๑, รู้คนซึ้งรู้ศุภกษัตริ์ หน้า ๑๘๒, คำบุญคือบาป
หน้า ๒๘๘

ปุญญาณะ

รายละเอียด : ผู้มีบุญอันกระทำแล้ว

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๕๗

ปุญญาภิรียา, ปุญญาภิรมะ

รายละเอียด : การกระทำ หรืออาการของนามธรรมถึง
ขั้นอภิสังขาร ทำการชำระกิเลสลงได้

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๕๗

ปุญญาชยะ

รายละเอียด : ความสิ้นไปแห่งบุญ [อรหัตตผล]

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๕๗

ปุญญาปาปริกษิโน

รายละเอียด : ๑. ลิ่นบุญลิ่นบาป [อรหัตตผล], หมดลิ่น
บุญ หมดลิ่นบาป ๒. ลิ่นบุญลิ่นบาป (ไม่ใช่ผู้มีบุญมากอย่าง
ที่บางคนเข้าใจ)

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๕๗, ๒๗๓, รวมคน
จะมีธรรมะได้อย่างไร เล่ม ๒ หน้า ๒๓

ปุญญาปาปริกษิโน

รายละเอียด : ปุญญาปาปริกษิโน คือ หมดลิ่นบุญหายไป
แล้ว บุญก็หาย บาปก็หาย พระอรหันต์ คือ คนไม่มีบุญไม่มีบาป
ในพจนานุกรม แปลคำว่า บุญ ความหมายสุดยอดเลยศาสนา
พุทธเป็นศาสนาที่ไม่มีบุญไม่มีบาป อุดุนิยาม ไม่มีบุญไม่มีบาป

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปุญญาปาปริกษิโน

รายละเอียด : คือ พระอรหันต์ดับสุขดับทุกข์ ไม่มีบาป
ไม่มีบุญแล้ว มีจิตอมตะจะเกิดอยู่ในโลกอีกก็ได้แต่ไม่เวียนไป

บุญญาปาปริกษิโณ - บุญญา

สุโลกียะ ไม่มีสำนักไหนจะมาเน้นย้ำเรื่องนี้ เน้นว่าให้หมดบุญหมดบาปเป็นอรหันต์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

บุญญาปาปริกษิโณ

รายละเอียด : บุญญาปาปริกษิโณ คือ พระอรหันต์รู้จักทำใจในใจให้เป็นพีชะได้จึงไม่สุข ไม่ทุกข์ หมดบาปหมดบุญ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

บุญญาภาค, บุญญาภาคิยา, บุญญาภาคิยา

รายละเอียด : ๑. เป็นส่วนแห่งบุญ ๒. ผู้ปฏิบัติตามทฤษฎีมรรคมงคล ๘ จนเป็นสัมมาทิฐิแท้ๆ ถูกๆ อยู่ ๓. ส่วนแห่งบุญ, ส่วนของบุญ, ส่วนบุญ

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๙๓, ๒๙๘, อีคิวโลกุตระ หน้า ๙๘, รู้คนขงสุข รู้คุณขงสัตว์ หน้า ๕๘, คำบุญคือบาป หน้า ๕๗ หน้า ๒๗๐

บุญญาภาคิยา

รายละเอียด : บุญญาภาคิยา คือ ส่วนบุญ ส่วนบุญคือส่วนที่เสียไปกิเลสได้ถูกกำจัดคือส่วนบุญ บุญทำให้กิเลสตายไปได้ส่วนหนึ่ง สมมุติว่า บุญมี ๑๐๐ ทำกิเลสออกไป ๑๐ ก็เหลือส่วนที่เหลือถือว่าผู้ทำกิเลสออกไปได้ คือ เสขบุคคล

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต สันตโศก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

บุญญาณะ

รายละเอียด : สำเร็จด้วยบุญ
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๕๗

บุญญาวันตุ

รายละเอียด : ผู้มีบุญ [คืออาริยบุคคลตั้งแต่โสดาบันขึ้นไป]
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๕๗

บุญญา

รายละเอียด : ไม่มีบุญญา ไม่มีพหูพจน์นะ มีเดี่ยวถ่ายเดี่ยวเส้นเดี่ยวตรงเดี่ยวไม่มีโค้งไม่มีสองเลย เป็นตัวกำจัด

กำจัดเสร็จแล้วหายไปเลย กำจัดไม่เสร็จก็ต้องสร้างพลังงานนี้ขึ้นมาใหม่ จนสามารถสร้างได้เก่งเรียกว่าทำฌาน ได้โดยไม่ยากไม่ลำบากซึ่งฌานทั้ง ๔ จนเก่งจนชำนาญ จนเป็นบุญสำเร็จเกลี้ยง บุญก็ไม่ต้องทำอีกแล้ว แต่ฌานชำนาญมาก ก็เอาพลังงานที่กำจัดตัวที่ควรกำจัดมาใช้งานได้ในชีวิตประจำวัน พระอรหันต์พระโพธิสัตว์ก็ต้องใช้ฌาน แม้พระโพธิสัตว์พระพุทธเจ้าก็ต้องใช้ ฌาน แม้อรูปฌานในฌาน ๘ ก็เข้าใจแล้วใช้ตรวจสอบได้ เข้าใจได้เป็นลำดับ เป็นฌาน ๘ ด้วย พระพุทธเจ้าปรีณิพพานเป็นปรีโยสาน พระอนุรุทธก็ตรวจสอบฌานของพระพุทธเจ้าจิตของพระพุทธเจ้าที่ปรีณิพพานเป็นปรีโยสาน ท่านก็ทำฌานเป็นฌาน ๑ ๒ ๓ ๔ ท่านจบที่ฌาน ๔ ปรีณิพพานตรงฌาน ๔ ไม่ใช่ปรีณิพพานฌาน ๘ เป็นรายละเอียดที่เราไม่จำเป็นต้องลงก็ได้แต่รู้ก็ได้ ผู้ที่ถึงฐานแล้วมันจะใช้ได้ทำเป็นเอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

บุญญา

รายละเอียด : คือเป็นไม้สุดท้ายของฌาน เป็นไม้เด็ดจี้ก็คือองค์รวมของฌานเด็ดขาดจบคำว่า บุญ คือ ตัวจบมันก็หาย บุญเป็นหน้าที่ไขว้ไขว้ ฝีมือนั้น แต่กว่าจะมาเป็นพลังงานที่มีประสิทธิภาพให้คุณพ้นชาติ ฌานทำแทบตาย ฌานสร้างพลังงานรวมมาจนกระทั่งได้ยอดพลังงาน น้อคสุดท้ายเด็ดขาด เสร็จ บุญเป็นไม้สุดท้ายเด็ดขาด อาตมาขยายความคำว่า บุญ มีนิยามสำคัญอย่างไร ซึ่งมันไม่ง่ายเลยที่จะเข้าใจคำว่าบุญ แต่ชาวพุทธเอาคำว่าบุญมาทำละละ แม้แต่ปัญญา ก็เอามาทำเสียละ ความรู้อะไร รู้บุญนี้แหละ หากมีความรู้คำว่า บุญ อย่างผิดเพี้ยน ประโยชน์คำว่า บุญอย่างเป็นกุศลไม่มีอย่างเด็ดขาด กุศลไม่มีตาย มีแต่ปรีณิพพานยกเลิกไป

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

บุญญา

รายละเอียด : เป็นพลังงาน ที่อาริยบุคคลสร้างขึ้นที่จิตสร้างพลังงานขึ้นมาในปัจจุบันนั้น บุญนอกปัจจุบันไม่มี บุญนอกจากปัจจุบันไม่มี บุญเกิดได้ในปัจจุบันเท่านั้น จบปัจจุบันในกาลใดไม่มีบุญอยู่ ถามว่าบุญจะสะสมได้ไหม...สะสมไม่ได้เลย คนที่ยังหลงสะสมบุญอยู่นั้นคือคนที่มตายอยู่ตลอดเวลา ยังเข้าใจบุญใหม่ เข้าใจบุญไม่ได้แล้วจะมาสร้างบุญได้อย่างไร.. ก็ไม่ได้ ผู้ที่สร้างบุญให้เกิดได้ ก็ต้องรู้จักบุญที่ถูกต้องแท้จริง

ว่ามันหมายถึงสภาวะทำอะไรอย่างไร หมายถึงสภาวะที่เกิดในจิต ปัจจุบัน พลังงานที่สร้างขึ้นมาทำอะไรสร้างขึ้นมาล้างกิเลส กำจัดกิเลส บุญนี่เป็น one way traffic บุญนั้นเดินทางเดียว ฆ่ากิเลสอย่างเดียว นอกจากอย่างอื่นไม่ทำเลย ไม่แะทำอะไรเลย มีหน้าที่เดียว เอ็งเสนะ หนึ่งเดียว เอกเดี่ยว ฆ่ากิเลสหน้าที่เดียวไม่มีหน้าที่อื่นเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

ปฎิญญา หรือบุญ

รายละเอียด : ตัวเอกที่เรียกว่า ปฎิญญา หรือบุญ แล้วก็พลังงานที่ไม่ตกค้างเป็นสมบัติเลย เป็นพลังงานเกิดในปัจจุบันที่ผู้ใดมีภูมิธรรมสามารถสัมผัสปรุงแต่งขึ้นมาสร้างตอนนี้ได้ ระเบิดนิวเคลียร์ที่เรียกว่าบุญของพระพุทธเจ้า เกิดอย่างเป็นนามธรรมสร้างได้แล้วทำปฎิบัติใช้งานทันที แม้ใช้งานได้แล้ว สู้กิเลสไม่ได้ก็มี สู้กิเลสได้บางส่วนก็ทำให้กิเลสดับสูญได้หมดเกลี้ยงเลยก็มีจบ คุณก็หายไปเมื่อกิเลสหมด トラบไตที่มีกิเลสบุญก็เอามาใช้ได้ บุญเกิดอยู่ในปัจจุบันเท่านั้น และดับไปในปัจจุบัน ความลึกซึ้งของคำว่า บุญไม่ใช่จะธรรมดา ความหมายคำว่าบุญได้ผิดเพี้ยนไปมากแล้ว บุญจึงกลายเป็นสมบัติไม่เป็นวิบัติ บุญเป็นเครื่องยนต์ที่จะสร้างสิ่งสะสม มันก็เลยคนละเรื่องคนละจุดหมายคนละหน้าที่กัน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

ปฎิญญาภิสังขาร

รายละเอียด : คือ การปรุงแต่งเพื่อขัดเกลา ชำระกิเลส จึงมีได้ทั้ง ดีเทียบ คำว่า กล่าวได้ กล่าวแก้ กล่าวแย้ง แจกแจง อธิบาย ชมเชย ยกย่อง ตามแต่อารยชนนั้นๆ จะประมาณและเห็นควร

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๕๓

ปฎิญญาภิสังขาร

รายละเอียด : ๑. การปรุงที่เป็นแต่ฝักฝ่ายดี เป็นเรื่องเพื่อผู้อื่น เป็นมหากุศล ๒. ปรุงให้ผู้อื่นล้วนเป็นสิ่งที่ควรทำ เป็นบุญอันแท้จริง ๓. การสังขารที่เป็นบุญ คือชำระกิเลสในสันดานได้จริงไปตามลำดับ ชั้นปรมาตม์

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๙, ๒๕๔, คำบุญ คือบาป หน้า ๕๗, ๒๙๐

ปฎิญญาภิสังขาร

รายละเอียด : คือสามารถจัดการให้กำจัดกิเลสได้ ด้วยบุญ บุญเป็นตัวร้ายเป็นนักฆ่า บุญไม่ใช่สิ่งที่น่าได้นำมาเป็นเลยในมนุษยชาติ มันมีกิเลสจึงต้องจำเป็นต้องสร้างพลังงานให้เกิดบุญแล้วบุญก็คือการฆ่ากิเลส คือการทำพลังงานให้เป็นไฟโลกุตระ อุดมธาตุโลกุตระ เรียกไฟนั้นว่าฌาน ไฟฌาน ก็จะทำหน้าที่เผา ฌาปนกิจ แปลว่ากิจเผาเสร็จ ฌานแปลว่าเผา พอมันเผาเสร็จ กิริยาของการเผาจบนั้นแหละ เผากิเลสลดไป ได้หมดคือจบบุญ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ปฎิญญาภิสังขารที่ได้ผลสำเร็จ

รายละเอียด : จัดการ (อภิสังขาร) ชำระกิเลสในจิต สันดานหมดสิ้นไปได้สะอาดหมดจด

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๗๐

ปฎิญญาภิสังขาร

รายละเอียด : การหลั่งไหลแห่งบุญ, ผลของบุญ
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๕๗

ปฎิญญาวุธ หมายเลข ๑

รายละเอียด : ปฎิญญาวุธ หมายเลข ๑ คือ สมณะโพธิรักษ์ได้พูดเรื่องการกินเนื้อสัตว์ตั้งแต่ก่อนบวชแล้วนำเรื่อง มังสวิรัตินี้เป็นปฎิญญาวุธหมายเลข ๑ ตั้งแต่ต้นจนมาบัดนี้ติดลมแล้วในประเทศไทย คือ ติดตลาดแล้ว ติดสังคม สังคมรู้สึกว่าจะมีแนวโน้มเห็นดีเห็นงามแล้วก็พากันเลิกกินเนื้อสัตว์กันเพิ่มขึ้น แล้วก็ก้าวหน้าไปเป็นเรื่องๆ เป็นเรื่องของมนุษย์ผู้มีจิตเจริญ

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการวิถีอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

ปฎิญญัตติ

รายละเอียด : บุญฤทธิ, อิทธิอันสำเร็จด้วยบุญ [ฤทธิที่ชำระกิเลสลงได้ เป็นวิชาข้อที่ ๒ คือมนโหมยิทธิ ไม่ใช่ฤทธิ

ทางโลกียะ]

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๕๗

บุญเขตต

รายละเอียด : ขอบเขตของบุญ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๕๖

บุญโลก

รายละเอียด : โลกุตระ, โลกที่เกิดด้วยอานุภาพแห่งบุญ
[ไม่ใช่โลกที่เกิดขึ้นด้วยอานุภาพแห่งกุศลเท่านั้น]

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๕๗

บุญปাপปริกขิณ

รายละเอียด : ผู้หมดบุญหมดบาป มีพระพุทธเจ้าทำได้ มีพระอรหันต์ทำได้ แต่ว่ากุศลไม่มีหมด ขนาดพระพุทธเจ้าแล้วก็ยังไม่สิ้นโทษในกุศล ขนาดเป็นพระพุทธเจ้าแล้วท่านก็ยังไม่หยุดเลย ถ้าเข้าใจคำว่าบาปและบุญถูกต้อง ทำให้ถูกต้องก็เป็นอรหันต์ได้ในชาติใดชาติหนึ่ง อาจจะเป็นชาตินี้ก็ได้ถ้าถูกต้องสัมมาทิฐิ ก็เป็นพวกใกล้ต่อนิพพาน หากไม่สัมมาทิฐิ ก็จะไม่รู้จักที่ล้นชาติ แม้จะเป็นผู้รู้ทางศาสนา ใช้ความรู้ทางศาสนาหากินอยู่ ที่จริงก็เป็นบาป ทำให้ศาสนาพระพุทธเจ้านั้นคนเข้าใจผิดไปจากสิ่งที่ถูกต้อง สอนให้คนพากันผิดก็เป็นบาป ทำให้ผิดไปจากสัจจะพระพุทธเจ้ามา นำสงสาร เขาไม่รู้ตัว อย่างเช่นธัมมชโย นำสงสารมาก

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

ปุตโตศิเว ทนังปาเท สามีภริยาหัตถ

รายละเอียด : คือเงินผูกขา ลูกผูกคอ สามีภรรยาผูกมือ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

บุญ

รายละเอียด : ๑. นอกจาก ต่างหาก คนละฝ่าย หรือ แปลว่า หนา ใหญ่ ๒. ยิ่งหนา ยิ่งที่บอยู่ ๓. หนา, อ้วน, มาก ใหญ่ ๔. มาก, หนา, โต, ใหญ่, อ้วน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๕๓, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๒๙, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๒๒, รู้คนชั่ว รู้คนดี หน้า ๑๕๕

บุญชน

รายละเอียด : ถ้าเผื่อว่าเราไม่เรียนรู้และกำจัดกิเลสพวกนี้ มันก็มีแต่สะสม หนาขึ้นเรียกว่า บุญชน คนที่บุญชนนี้ไม่รู้ตัวตัวเองมีกิเลสหนาอยู่ทุกวินาที เต็มราคะโทสะโมหะหนาไปเรื่อย เพราะเขาไม่ระมัดระวัง ขนาดเราระมัดระวังยังไม่ค่อย พวกที่ไม่ปฏิบัติหน้าสงสาร แล้วเขาไม่รู้ตัวสะสมความ โลก สะสมราคะโทสะอยู่ตลอดเวลาเลย เขาไม่รู้ นำสงสารไหมนี้คุณเห็นใจโพธิสัตว์ไหม โพธิสัตว์รู้เห็นจริงๆ มันนำสงสารอาตมาไม่ได้พูดเล่นนะว่า อาตมาสงสารคนที่เป็นอย่างนี้พูดอยู่ตลอดเวลา ที่ทำอยู่นี้ก็เหนื่อยนะ มันก็ยากด้วยแล้วทำไม่มันถึงต้องตั้งจัง แต่มันก็ต้องทำเพราะไม่มีอะไรดีกว่านี้

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

บุญชน, บุญบุคคล

รายละเอียด : ๑. คนผู้หนาใหญ่ไปด้วยการหลงยึด ลักกายะ ๒. คนอีกพวกหนึ่ง เป็นพวกที่หนา และก็หนาไปด้วยอารมณ์ทุกข์ อารมณ์แค้น อารมณ์ธรรมเต็มอื้ออยู่นั่นเอง ๓. ผู้ไม่มีปัญญาตรัสรู้ ๔. คนที่มีกิเลส ตัณหาอยู่ ต่างอย่างกัน เยอะแยะ หลากหลายแง่หลายเรื่อง ๕. คนผู้มาก หนา โต ใหญ่ อ้วนไปด้วยกิเลสอยู่ตลอดเวลา ๖. คนที่กิเลสอ้วน กิเลสหนา ไม่ว่าจะเป็นกิเลสชอบหรือกิเลสชัง ๗. คนที่ต้องการกิเลสด้วยความไม่รู้แท้ๆ ๘. ผู้ที่ยังไม่รู้จักรู้แจ้งรู้จริงธาตุที่เป็นองค์แห่งการรู้ ฐานหรือสิ่งที่รองรับการรู้ เป็นธาตุที่มีชีวิตในตนซึ่งเป็นสัตว์ชั้นจิตนิยม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๗๙, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๕๓, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๐๐, ๓๒๙, รู้คนชั่ว รู้คนดี หน้า ๑๕๕, พุทธเป็นอนิเวศนียมอย่างนี้ หน้า ๑๕๙, คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๘๖ หน้า ๔๕

บุญชน

รายละเอียด : บุญชน คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ กระทบกับอะไรแล้วก็เกิดความสุขความทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์ก็ได้ ในทวาร ๖ จะเกิด ๑๘ อย่างนี้ ในบุญชนเป็นธรรมตาอย่างนี้เป็นเคหสิตเวทนา

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปุถุชน

รายละเอียด : ปุถุชน คือ บุคคลที่ยังมีกิเลสหนาไม่มีสิทธิ์ทำบุญได้ แต่จะทำบุญได้ต้องทำจนจะทำจนได้ต้องมีจรรยา ๑๕

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสตร์ตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

ปุถุชนเต็มไปด้วยอวิชชา

รายละเอียด : ปุถุชนเต็มไปด้วยอวิชชา คือ ผู้อยู่กับโลกีย์ธรรมก็ใคร่อยากได้บุญ โดยหลงว่าบุญคือ กุศลอันเป็นโลกีย์ธรรมแท้ๆ นั้นแหละที่มีกันเต็มทีของแต่ละคนจึงต่างอยากได้บุญ ซึ่งเป็นอุปาทานด้วยความหลงเมา โมหะสุดเหวี่ยงในวงการศาสนาพุทธ โดยเห็นว่าหรือเข้าใจว่า บุญเป็นกุศลแน่นอนสนิท จึงต่างกอบโกยบุญ สะสมบุญ เมื่ออยากได้บุญเพราะหลงผิดว่าเป็นสมบัติ ก็มีวิธีปฏิบัติธรรมที่บาสีว่า สีสพต คือ วิธีปฏิบัติโดยยึดมั่นถือมั่นเป็นสัจพตูปาทานแน่นอนสนิท แล้วก็ปรุงแต่งวิธีเพื่อให้คนปฏิบัติที่จะได้บุญไปสารพัด และทะเลเป็นบาปกันในทุกวันนี้ นี่แหละคือ กายกิลิ คือ กลุ่มหรือกองของจิตที่เป็นโทษ ลิงชั่วช้าที่อยู่ในกายตัวแท้

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสตร์ตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

ปุณาติ

รายละเอียด : ๑. ขำระ, ทำให้สะอาด ๒. ขำระกิเลส, ขำระกิเลสในใจตนลงได้

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๑๘๒, คำบุญคือบาป หน้า ๒๖๕, ๒๖๗

ปุพพ

รายละเอียด : แรก เก่า ก่อน เบื้องต้น มาก่อนสิ่งอื่น
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๐๒

ปุพพวิเทห

รายละเอียด : ยังเข้าใจอนิจจัง อนัตตาอันชัดลึกแท้ และเห็นทุกข์อันละเอียดสุขุมยังไม่ได้ เรายังมีเชื้อของอดีต

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๐๓

ปุพพันต, ปุพพันตะ, ปุพพันตา

รายละเอียด : ๑. ส่วนอดีต ๒. อดีต

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๖๒,

ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๔๗

ปุพพันตกับปิกทิมูลิ

รายละเอียด : ผู้เวียนว่ายอยู่ในภพที่เป็นอดีต

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๖๓

ปุพพันตาปรันต

รายละเอียด : ทั้งส่วนอดีตและส่วนอนาคต

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๗๖

ปุพพันตาปรันเต อัญญาณัง

รายละเอียด : ไม่รู้ทั้งในส่วนอดีตและอนาคต

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๖๑

ปุพพันเต อัญญาณัง

รายละเอียด : ไม่รู้ในส่วนอดีต

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๖๑

ปุพพเปตพลี

รายละเอียด : ไปพลี ไปเสียสละแก่เปรต ที่เขาสามารถรับได้อันนี้เข้าใจผิดเพี้ยน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปุพเพกัมเมน จิตฺโต

รายละเอียด : บุรพกรรมตกเดือนแล้ว

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๐๘

ปุพเพตปุญญาตา

รายละเอียด : คือ พลังงานที่คุณได้ฆ่ากิเลสสำเร็จแล้ว แต่เขาไปแปลว่าบุญเก่าที่ทำมาก่อนแล้วเข้าใจว่าบุญเก่าเป็นสมบัติ แต่เราอธิบายบุญเก่าคือสูญไปแล้ว มาถึงปัจจุบันอันนี้เป็นอุปการะ ๐ เป็นสิ่งอุปการะ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ซิวัด สันตือโสศก วันศุกร์ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

ปุพเพตเหตุวาท (กรรมเก่าเพียงแท้)

รายละเอียด : ๑. ความเชื่อที่ถือว่าสิ่งใดก็ตามที่ได้ประสบจะเป็นสุขก็ตาม เป็นทุกข์ก็ตาม มิใช่สุขมิใช่ทุกข์ก็ตามล้วนเป็น

เพราะกรรมเก่าได้ทำไว้แต่ปางก่อนอันเที่ยงแท้ ไม่มีทางแก้ไข ให้เปลี่ยนแปลงได้ ๒. ลัทธิเชื่อกกรรมเก่า

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๒๕, ๑๘๒

บุพเพนิวาส

รายละเอียด : การได้อยู่ได้เป็นร่วมกันมาก่อน

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๐๘

บุพเพนิวาสานุสติญาณ, บุพเพนิวาสานุสสติญาณ

รายละเอียด : ๑. การระลึกชาติของตนเองได้ ๒. ญาณ ปัญญาระลึกย้อนอดีต รื้ออะไรต่างๆ ในอดีตที่เคยเป็นมาได้ หลายอย่างต่างประการ ๓. ความรู้ในสิ่งที่ได้ผ่านมา

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๕๔, ๒๗๖, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๙๐

บุพเพนิวาสานุสสติญาณ

รายละเอียด : คือ พระพุทธองค์ตรัสรู้ใต้ต้นโพธิ์ แล้ว ย้อนระลึกทบทวน รายละเอียดการเกิดสภาพวิญญูณต่างๆ ของตนในอดีต ทั้งดีและชั่วมีลักษณะอาการอย่างไร ตั้งอยู่หรือดับไปด้วยเหตุใด ท่านพยายามระลึกเพื่อให้รู้ว่า เราตั้งต้นชาติแรกเป็นสัตว์โลกนี้เมื่อไร ระลึกไปเท่าไรๆ ก็ไม่ถึงที่สุด เริ่มแรกเกิดจริงๆ พระองค์ระลึกถึงที่ต้นไม่ได้ หาที่ต้นไม่เจอ ระลึกย้อนชาติ เคยเกิดเป็นใคร ทำอะไรได้ดี ตกยาก เป็นขอทาน เป็นคนกระจองอก เป็นคนดี คนเจริญ คนรวย เป็นนักรบ เป็นกษัตริย์ เป็นสัตว์ ระลึกไปร้อยชาติ พันชาติ หมื่นชาติ แสนชาติ หลายแสนชาติ เพราะทำอกุศล อย่างนี้ จึงเป็นอย่างนี้ ทำกุศลอย่างนั้นจึงได้อย่างนั้น คล้ายๆ กับการ ตรวจบัญชีครั้งสุดท้ายว่า บุญบารมีที่ได้สร้างสั่งสมมา ขนาดนี้ พอจะตัดสินปฏิญาณตนได้หรือยังว่า เป็นพระพุทธเจ้า

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๙๙

บุพเพนิวาสานุสสติญาณ

รายละเอียด : การย้อนระลึกถึงการเกิดกิเลสเก่าก่อน มารู้หรือยั้งจะจนหายโง่จากอวิชา

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

ปฐิสภาวะ

รายละเอียด : ผู้หญิงเมื่อมีปฐิสภาวะ ก็เกิดเป็นผู้ชายได้ ถ้ายังเป็นสองก็จะเป็นผู้หญิง หนึ่งนี้สิ้นสูญสิ้นทุกซ์ เทวะเป็นสภาวะคู่เมื่อทำให้เป็นหนึ่งได้เราก็กเลือกสุขที่เป็นโลกุตรระวุปลโมสุข ไม่ใช่สุขโลกียะบำเรอกิเลส แต่สุขเพราะหยุดบำเรอ แต่ที่สภาวะเป็นหนึ่งไม่มีคู่ไม่มี ๒ ไม่มีอะไรบำเรอ แม้สัมผัสด้วยรสทางลิ้น คุณก็สัมผัสได้รู้ถึงรสแท้ไม่ใช่รสเทียม ได้ยินเสียงก็เป็นเสียงจริง ไม่มีอ้อรอยชื่นใจสนุก มัน กลิ่นและเสียงก็เป็นอย่างนี้สัมผัสเย็นร้อนอ่อนแข็งก็เป็นเช่นนี้ มันไม่มีเวทนาที่เป็นรสแก้อัสสาทะ รสโลกียะ ต้องแยกรสโลกียะกับรสโลกุตรระออก เป็นแนกขมมะ กับเคหลิตะ คำว่าสองนี้จึงยิ่งใหญ่ที่สุด

ที่มา ที่ไป : รายการลัษณะปฐิวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

ปฐิสุตตมะ

รายละเอียด : ภาวะที่ดีสุด

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๙๑

ปุโร

รายละเอียด : สิ่งที่ตั้งลงไปเป็นสมบัติในตนแล้วก่อนอื่น, พื้นฐาน, สิ่งที่มีแล้วในตนก่อนคนอื่น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๘๔

ปุโรหิตา

รายละเอียด : สิ่งที่มีแล้วในตนมาก่อนนั่นเอง หรือทำประโยชน์เกื้อกูลผู้อื่นด้วยสิ่งที่มีแล้วในตนก่อนเขา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๘๔

ปุโรหิตาพหรม

รายละเอียด : การวางความยึดมั่นกันจริงๆ การคลายความติดกันแท้ๆ การเกิดความรู้แจ้งในความหลงเมากันถึงๆ การเกิดความเข้าใจในความมืดบอด ความโง่มงาย ความไม่รู้ของตนกันยิ่งๆ ขึ้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๗๖

ปโมทย

รายละเอียด : รื่นเริง เบิกบาน ยินดี

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๔๓

ปโร, ปร

รายละเอียด : อื่น ช้างบน ช้างหลัง ไปเบื้องหน้า สูง ต่ำ มากกว่า ต่าง ศัสตรา

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๘๑

ปโหติ

รายละเอียด : ๑. ส่งเสริมกันช่วยกันมีสัดส่วนอย่างพอเหมาะ ๒. พอเหมาะยิ่ง ๓. พอเหมาะได้

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๖๗, คำบุญคือบาป หน้า ๓๐๖, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๑

ปโหติ

รายละเอียด : อาตมาพยายามพูดให้ง่ายชัดๆ ซ้ำๆ ให้เห็นว่าคำว่าเหมาะสมหรือสมควรพญชณะคำนี้บาลีคือ ปโหติ คือเหมาะสมพอเหมาะพอควรลงตัวอย่างดีที่สุดเลย ที่ในหลวงท่านใช้คำกลางๆ ว่า พอเพียง มันเหมาะสมที่คุณจะเอาแค่นี้แหละตามเหตุปัจจัยตามกาลตามฐานะ เป็นองค์ประกอบที่ได้ประมาณนี้ ก็ช่วยกันไปพุงกันไป คนที่เสียสละสามารถทำได้แข็งแรงกว่ามีมากกว่าก็ช่วยพุงกันไปช่วยกันไป มันเป็นธรรมดาธรรมชาติที่คนที่มีความแข็งแรงมากก็ช่วยผู้ที่มีน้อยกว่าแข็งแรงน้อยกว่าก็เป็นธรรมดา ไม่ควรใจดำไม่ควรเห็นแก่ตัวไม่ควรเอาเปรียบเอาไรด์ เสียสละ เป็นคนที่ได้เสียสละมากกว่า

สรุปแล้วเราเป็นผู้ที่ได้เสียสละมากกว่า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ปา

รายละเอียด : ปา คือ แปลว่า ถ้วน ไม่ผิดด้วยพญชณะ แต่ความหมาย หรือ อัดตะหมายควมว่าไม่ใช่แบบพุทธ พระไปอยู่ป่าอยู่ถ้วนมันผิดจากศาสนาพุทธ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

ป้องกันไม่ให้ผิดไปจากศาสนาพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : คุณคนนี้รู้ดี ในเมืองไทยมันได้ผิดเพี้ยนไปๆ จากของสมัยพระพุทธเจ้า เอาของเตียรถีย์เอาของผีมาผสมกัน หนักกว่าสมัยของพระพุทธเจ้าเลย เถรสมาคมเป็นอย่างนั้น อาตมาว่า เมื่อมาทำแล้วยืนยันว่าปฏิบัติประพฤติสอนโฆษณาอยู่ถือว่าเป็นพระพุทธศาสนาต้องดูแล อาตมาต้องป้องกันต้องพยายามที่จะไม่ให้ผิดไปจากพระพุทธศาสนาของพระพุทธเจ้าตามที่อาตมาเห็นควรต้องทำมาจะไม่ดูตายอันนี้เห็นต่างจากคุณ ที่บอกว่าช่างมันเถอะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

ผม

รายละเอียด : ผม คือ ผมที่ยาวออกมาแล้ว ยังไม่ตัดออกจากตัวเรานั้นก็เป็นชิวะอยู่มีอาหารไปเลี้ยงก็ยาวได้เพราะมันไม่เจ็บปวด ไม่ร้กไม่ช้ก ไม่ผลัก ไม่คุด ผม ขน เล็บ ฟัน ผิวหนัง ส่วนข้างนอก มันจะไม่รับรู้ ต้องแยกอันนี้ให้ออก ถ้าแยกอันนี้ออกได้จึงจะสามารถทำจิตให้เป็นจิตไม่สุข ไม่ทุกข์ จิตวิญญูณของเรา ทำให้จิตวิญญูณเราเป็นพีชะ พระอรหันต์ รู้จักการทำใจในใจให้เป็นพีชะได้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

ผม

รายละเอียด : ผมที่ตัดออกไปเป็น อุดู หมดความเป็นชิวะ, ผมที่อยู่กับตัวเรายาวไปมีประสาทน้ำเลี้ยงให้ยาว แต่ไม่มีความรู้สึก ไม่เรียกว่า กาย แต่เป็น พีชะ, ผมที่อยู่กับตัวเรายาวไป ใช้มือกระตูกผม จะมีความรู้สึก (เวทนา) ร่วมด้วย มีประสาทรู้สึก ผมเป็นจิตนิยามแท้ๆ

หนังสืออ้างอิง : รายการวิดีโออารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง

รายละเอียด : คือ เป็นกรรมฐานของอุปัชฌาย์ให้ภิกษุบวชใหม่ฝึกสามารถแยกได้เหมือนกันหมด อธิบาย เล็บ เล็บส่วนที่ยาวออกมาไม่มีจิตมาร่วมไม่ใช่กาย เป็นพีชนิยาม มีสัญญาที่สังขารอยู่ เล็บส่วนที่ตัดออกไปแล้วเป็นอุดูไม่ยาวขึ้นได้อีก เล็บส่วนที่ไม่มีความรู้สึก ไม่ใช่กายของสัตว์แล้ว ส่วนที่เป็นพีชะแล้วไม่เรียกกาย ไม่รู้สึก เจ็บ ปวด ร้ก ช้ก ไม่มีวิบาก ผูกพัน จอจเวรไปถึงชาติหน้าได้ ไม่มีบาปไม่มีบุญ คนกินได้ไม่มีวิบาก เป็นการแยกกายแยกจิตอย่างนี้ เรื่องจิตมันจะผูกพัน จอจเวรจอจกรรมร้ก ช้ก ได้ จึงอย่าไปสร้างวิบากกับจิตนิยาม

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบาย รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอโคก ครั้งที่ ๗๑ วันจันทร์ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง

รายละเอียด : ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง คือ มันอยู่ภายนอกมันไม่ใช่ของเราแล้ว ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ไม่ใช่ของเราแล้ว

ก็ไปยึดถือว่าเป็นของเรา มันมีชิวะต่อเนื่องกับชีวิตของเรา ทั้งที่มันเป็นแค่พีชะไม่ใช่จิต ผู้ที่ไม่สามารถแยกอุดู พีชะ จิต หากแยกไม่ได้คนนี้เป็นอรหันต์ไม่ได้ เพราะว่าแยกกิเลสจากจิตไม่ได้ มันเป็นจิตรวมกับอุดู พีชะ จิต

คำอธิบาย : คือ มันอยู่ข้างนอกในสรีระเรา ในส่วนที่สัมผัสแล้วไม่เจ็บ ไม่ปวด ไม่รู้สึกไม่มีเวทนา เส้นผมก็ตามที่งอกออกมา ไม่มีความรู้สึกไม่มีเวทนาแล้วที่ไม่มีแล้วนั้นแหละ ไม่ใช่กายของเรา ถึงจะติดอยู่กับตัวเรากก็ตาม ผมมันยังมีชิวะ มันก็เป็นพีชนิยามเท่านั้น ไม่เจ็บ ไม่ปวด ไม่มีเวทนา และไม่มีบาป ไม่มีบุญ ไม่มีพยาบาทจอจเวร ไม่มีความร้ก ไม่มีความช้ก นี้คือ พลังงาน ๕ อุดุนิยาม พีชนิยาม จิตนิยาม กรรมนิยาม ธรรมนิยาม

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตอโคก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

ผรณาปิติ

รายละเอียด : คือ ความเบิกบานร่าเริงหรือร้เนิงในธรรม

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๕๑

ผรุสวาทะ

รายละเอียด : คำหยาบ คือคำที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นคำที่นิยมยกย่องของชาวบ้าน ไม่เป็นคำดีสมของชาวเมือง ไม่เป็นคำของหมู่กลุ่ม ไม่เป็นคำของผู้ดี ไม่เป็นคำที่ถูกต้องตามสมัย ไม่ถูกต้องตามกาลเทศะ

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๗๕

ผรุสวาย วาจา ย เวรมณี

รายละเอียด : งตเว้นจากการพูดคำหยาบ

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๑๖

ผลกรรมตามสนอง ๘

รายละเอียด : ๑. ผลกรรมแห่งกรรมการฆ่ามนุษย์และสัตว์ เบาที่สุดคือ มีอายุสั้น ๒. ผลกรรมแห่งการลักทรัพย์ เบาที่สุดคือ ทรัพย์สมบัติพินาศ ๓. ผลกรรมแห่งการประพฤติ

ผิดในกาม เบาที่สุดคือ มีศัตรูและถูกปองร้าย ๔. ผลกรรมแห่งการพูดเท็จ เบาที่สุดคือ ถูกกล่าวด้วยคำไม่จริง ๕. ผลกรรมแห่งการพูดส่อเสียด เบาที่สุดคือ แตกจากมิตร ๖. ผลกรรมแห่งการพูดคำหยาบ เบาที่สุดคือ ได้ฟังเสียงที่ไม่น่าพอใจ ๗. ผลกรรมแห่งการพูดเพ้อเจ้อ เบาที่สุดคือ ได้รับคำที่ไม่น่าเชื่อถือ ๘. ผลกรรมแห่งการเสพของมีนเมาให้โทษ เบาที่สุดคือ ความเป็นบ้า

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ สัพพทสุตตรข้อ ๑๓๐

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพหูสูตร

ผลของการทำทาน

รายละเอียด : คนที่ทำทานมากๆ ผลการทำทานทำให้มียศศักดิ์สูงมีฐานะที่ดีได้ แต่จิตวิญญูณแล้วร้ายก็ได้ จิตวิญญูณมีกิเลสหนักก็ได้ เห็นไหมมันไม่เกี่ยวกัน อานิสงส์ไม่เกี่ยวกัน มันเป็นผล ส่วนอานิสงส์นั้นเป็นผลของโลกุตระ ถ้าทำให้กิเลสลดได้ก็เป็นอานิสงส์ ท่านอธิบายว่า บางการกระทำท่านมีผลมากแต่ไม่มีอานิสงส์มาก หรือบางอย่างมีผลมากและมีอานิสงส์มากด้วย ได้ผลลดกิเลสด้วย ในการทำทานบางอย่างพระพุทธเจ้าตรัสว่ามีผลมากแต่ไม่มีอานิสงส์ หรือมีผลมากมีอานิสงส์มาก ต่างกันอย่างไร มีอานิสงส์นั้นเป็นโลกุตระ ส่วนเป็นผลนั้นเป็นโลกียะ ส่วนกุศลก็ไม่ใช่ผลแน่นอน เป็นธรรมดาโลกีย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผลของทานที่เป็นกุศลและอานิสงส์

รายละเอียด : คือ ถ้าทำทานมากๆ ได้อยู่เป็นผลของกุศลแต่ไม่เป็นอานิสงส์ทำทานมากๆ ได้กุศลเป็นธรรมชาติ ธรรมดาคงเสียสละวัตถุมากๆ คุณเสียสละแรงงานมากๆ แต่คุณไม่ได้ทำให้ได้ลดกิเลสคุณไม่มีอานิสงส์เลย คนที่ทำทานไม่มากแต่ลดกิเลสเป็น ลดกิเลสได้มาก คนที่ปฏิบัติธรรมมีอานิสงส์มีคุณประโยชน์คุณค่าทางธรรมอย่างคนมาที่นี้เสียสละหมดตัวไม่มีวัตถุทาน ก็ทานแรงงาน เสียสละแรงงานหรือว่าอธิบายธรรมทาน หรือว่าทำธรรมทานหรือแม้แต่ตนเองไม่ได้ อธิบายแต่ตนเองเป็นคนประพฤติ กายกรรม วชิกรรม มโนกรรม ประพฤติเป็นธรรม เป็นคนมีคุณค่าทางธรรม เป็นคนมีความสงบ เป็นคนมักน้อยสันโดษ มีคุณค่าทางโลกุตระ คนไหนมาสัมผัสเขาก็สัมผัสได้ เขามีปัญญาปัญญาก็จะรู้ก็เป็นการใช้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผลของนรกคือความไม่เจริญ

รายละเอียด : เข้าใจก่อนที่เราทำอย่างนี้ดี ถ้าไม่ดีเขาจะเรียกว่าได้ผลนรกก็คือความทุกข์ ผลนรกคือความตกต่ำ ผลของนรกคือความไม่เจริญ อยากได้หมายความว่าไม่เจริญ อยากได้ใหม่ก็ไม่อยากได้ ไม่อยากทำ ไม่อยากตกต่ำ ความไม่เจริญความตกต่ำนั้นแหละคืออนรก เราทำอย่างนี้แล้วผลมันจะตกต่ำเป็นนรก เราก็อำทำ เรารู้ว่าเราทำอย่างนั้นมันจะตกนรก เราทำอย่างนั้นมันจะตกต่ำเข้าใจใหม่ เอาไว้แค่นี้ก่อน หากว่ายาวมากจะสับสน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

ผลของปฏิจจสมุปบาท ๔

รายละเอียด : คือผลของการอาศัยกันและกันเกิดขึ้น ๑. ตถตา (เป็นจริงเช่นนั้นเอง) ๒. อวิตถตา (ไม่คลาดเคลื่อน) ๓. อนัญญตตา (ไม่เป็นอย่างอื่น) ๔. อิทัปปัจจยตา (มีผลสัมพันธ์สืบต่อตามเหตุปัจจัย)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ อาหารวรรค ข้อ ๖๑

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพหูสูตร

ผลของสาราณียธรรม

รายละเอียด : ๑. สาราณียะ (รู้จักระลึกถึงกัน คำนึงถึงคนที่ควรเอื้อ) ๒. ปิยภระณะ (รักกันสัมพันธ์ดี-ปรารถนาดีต่อกัน มิติสูงขึ้น) ๓. ครุภระณะ (เคารพกัน รู้จักฐานะ รู้จักคุณวุฒิ) ๔. สังคหะ (สงเคราะห์เกื้อกูลช่วยเหลือกัน) ๕. อวิวาทะ (ไม่วิวาทแตกแยกกัน) ๖. สามัคคียะ (พร้อมเพรียงกัน มีพลังรวมยิ่งใหญ่) ๗. เอกีภาวะ (เป็นปึกแผ่น มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน)

ที่มา ที่ไป : โกสัมพีสสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ข้อ ๒๘๒-๒๘๓

ผลธรรมที่เป็นกุศล

รายละเอียด : ความดีงามที่ให้วัตถุและให้พฤติกรรมทางกายทางใจที่เป็นประโยชน์เพื่อผู้อื่นซึ่งเป็นคุณธรรมชั้นโลกียะ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๖๕

ผลธรรมที่เป็นบุญ

รายละเอียด : ต้องชำระกิเลสของตนได้ ชำระกิเลสได้ คราใดก็คือมรรคผลซึ่งเป็นคุณธรรมชั้นโลกุตระ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๖๕

ผลสำเร็จ ภูมิใจของสมณะโพธิรักษ์ในชาตินี้

รายละเอียด : อาตมาประสบผลสำเร็จภูมิใจที่เกิดมาในชาตินี้เป็นสมณะโพธิรักษ์ ทำให้พวกคุณเข้าใจธรรมะ พระพุทธเจ้าได้เข้าใจโลกุตระธรรมได้ แล้วพวกคุณก็บอกว่า มีทำได้ทั้งอบายมุข ทั้งกามคุณ มาอยู่ที่นี้ก็เรียนรู้ รูป อรูป กายนอกคือกาม กายในคือรูป อรูป ก็ขยับเข้ามา อาตมา ถึงบอกว่าในชุมชนชาวอโศกคือชุมชนพระอนาคามีเป็นต้นไป มีเสนาสนะคือสถานที่สิ่งแวดล้อม มีบุคคล มีตรีศูตยาศัย มีอาหารเครื่องอาศัย มีทั้งสถานที่ บุคคลเครื่องอาศัย มีทั้งสัตว์ และวัตถุ สัตว์เครื่องอาศัยอาตมาไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยว เพราะฉะนั้น คุณอย่าไปเลี้ยงสัตว์ใดๆ ให้มันไปตามวิบากของมันเราไม่ต้อง ไปสร้างวิบากร่วมกับมันเลยไม่ว่าจะเป็นทางความรักหรือความชัง แต่วิบากเก่าก็ทำให้มันหมดเสียก่อนเกิด เกี่ยวกับคนที่ สัมผัสสัมผัสกันแต่ละคูวิบาก ไม่ว่าจะทางความรักหรือ ความชัง ให้มันขาดเสียหน่อย จะมากหรือน้อยก็ให้เห็นความจริงจนกระทั่งเห็นเป็นผู้ที่ร่วมเกิดแก่เจ็บตาย ไม่ใช่ผู้ที่จะต้อง มาร่วมรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัส ร่วมสัมผัส ลภยศสรรเสริญสุข ไม่ใช่ แต่เป็นผู้ที่ร่วมเกิดแก่เจ็บตายร่วมกันไปในทางที่จะทำงาน ให้แก่ผู้อื่น เราเองขาดให้ได้ก็แล้วกัน หากแยกไม่ได้ก็เป็นคู่ ชี้อุทกกับหู ชี้อุทกจะกินหูก่อนใจ อาตมามีวีจีสัจจะว่า ถ้าหากว่า อาตมาตายแล้วพวกเราจะร้องให้กันใหม่...ร้อง ก็เลยยังไม่ตาย แต่ห้ามไม่ได้หรือ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช ศิลปะ ในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญาหมัชฌิมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ผลสำเร็จของวาระ ๙ หรือ สาราณียธรรม ๖

รายละเอียด : คือสมณะโพธิรักษ์ทำงานกับสังคมมา ก็ต้องการมนุษยชาติให้เป็นแบบนี้แหละ เป็นแบบที่อาตมาว่า อาตมาเข้าใจ และพระพุทธเจ้าพาเป็น เป็นผลสำเร็จของ วาระ ๙ หรือสาราณียธรรม ๖ อันนี้ใช้อธิบายได้ชัดเจนเลย มาเป็นอย่างไร มาเป็นคนวาระ ๙ เลี้ยงง่าย (สุภระ) บำรุงง่าย ปรับให้เจริญได้ง่าย (สุโปสะ) มักน้อย กัลยาณ (อัปปิจะ) ใจพอ สันโดษ (สันตมูลี) ชัดเกลากิเลส (สัลলেখะ) เฟ่งทำลาย กิเลส มีศีลสูงอยู่ปกติ (ฐตะ ฐตงค์) มีอาการน่าสัมผัสใส

(ปาสาทิกะ) ไม่สะสม ไม่กักเก็บออก (อปจยะ) ตรงข้าม อรรถนะ ๙ ขยันเสมอ ระดมความเพียร (วิริยารัมภะ) เลี้ยงง่าย เพราะพวกเราอาจจนถึงขั้นสาธารณโภคีใน สาราณียธรรม ๖ มีคำว่า สาธารณโภคี อยู่ใน ข้อ ๔ ลากธัมมิกา

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผลิตผลของชาวอโศก

รายละเอียด : เท่าที่เราทำได้ เราไม่เอาแรงงานทุรนทุราย ไปสร้างสิ่งที่ไร้สาระมอมเมา แต่เราสร้างเผื่อแผ่คนโลกียะ ด้วย การสร้างพืชผักผลไม้เช่นในตอนนี้มี บวบเหลี่ยม (บักลอย) ไม่ใส่สารเคมีไม่ใส่ยากันแมลงอะไรแต่ไม่ค่อยมีแมลง มาเจาะไชอะไร เพลี้ยก็ไม่ลง มันเป็นไปได้อย่างไร ธรรมดา พวกนี้แสวงหาอะไรก็ได้ มียามันก็ไม่กล้า แต่ทำไมอันนี้ไม่ลง มันบាយให้เรา มันเป็นไปตามธรรม เพราะอะไรเพราะว่า สิ่งเหล่านี้มันแข็งแรง พืชพวกนี้มันแข็งแรง เพลี้ยไม่กล้าเข้า เพราะว่าพวกนี้มันแข็งแรงกัดไม่เข้า มันเป็นสิ่งที่สูงมันไม่กล้า คนละฐานะอันนี้มันเป็นของดีเกินฐาน มันเห็นของพวกนี้ดี เกินฐานมองไม่ออก อะไรวะ อันหนึ่งมีสารพิษมาก มันก็ไม่เอา มีสารพิษน้อยมันก็เอา แต่อันนี้ไม่มีสารพิษเลยมันดูไม่ออก มันงามเกิน เหมือนพวกเรานี้ พวกเรางามอย่างสะอาดสะอาด ไม่มีเครื่องโสโครก นางงามชายหล่อ เพราะฉะนั้นพวกแมลง หน้าโง่งทั้งหลายมันไม่กล้ามากินหรือกมันไม่รู้จักของดี นี่คือ ความหลุดพ้น ความสะอาดที่สิ่งสกปรกมันไม่กล้ามาลงเอง มันกลายเป็นพวกนั้นเป็นอวิชชามันไม่รู้ว่าเป็นสิ่งที่ดีที่สุด มันข้ามขั้นไปแล้ว มันมีกำแพงไร้สภาพกินเอาไว้ มันมองไม่รู้ สิ่งสะอาดที่สุดนี่คือสิ่งที่สกปรกที่สุด กลับซั้วกันเลย เพราะ ฉะนั้นสิ่งที่สกปรกที่สุด คนมองสิ่งที่สะอาดที่สุดไม่ได้เพราะ มันมีกำแพงไร้สภาพอยู่ข้างหนึ่ง ดวงตายังผ่านกำแพงไร้สภาพ ไม่ได้เป็นตาถั่วตาบอด เขามองสิ่งที่สวยงามบริสุทธิ์ไม่ได้ แต่พวกที่อยู่ตรงนั้นมองทะลุสิ่งนี้ได้สว่างขยายเลยให้เห็นว่า เชื้อโรคสกปรกโลกอบายเห็นชัดเลย ไม่กล้าเข้าไปใกล้

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

ผลิตภัณฑ่มวลรวมของสมณะโพธิรักษ์

รายละเอียด : GDP ที่เป็นโดเมสติคเป็นของภายในเรา เพราะฉะนั้นเราเองสร้างของเราเอง ฟังพาดตนเองรอด กินเหลือ มีเกินกินกินใช้ นี่คือ domestic ที่เป็นผลผลิต gross เนื้อแท้ ที่เป็นสิ่งผลิตซื้อขายในประเทศไทยก็มีการสะสมอย่างใช้ไม่ได้

เหลือเพื่อ เราก็กินเอาส่วนเหลือเพื่อในประเทศเรา ถ้าจะไปเกี่ยวข้องกับประเทศอื่นสินค้าไปขายให้แก่ประเทศอื่น เราขายให้ต่ำกว่าขายในประเทศ นี่คือเศรษฐกิจเราเจริญ ในประเทศเราก็อายุขนาดนี้แล้วแบ่งกันแบ่งใช้เราก็ออกกินพอใช้ เราจะขายให้ต่างประเทศเราก็อายุให้ต่ำกว่าราคาในประเทศ หรือว่าแจกต่างประเทศได้นี่คือประเทศเจริญทางเศรษฐกิจ แต่ถ้าประเทศใดที่ของตนเองในประเทศตนเองก็ไม่พอกินพอใช้ ต้องไปเอาเปรียบเอารัด ใช้อำนาจบาตรใหญ่ใช้การขู่โก่งด้วยแทคติกต่างๆ เอาเปรียบจากประเทศอื่นขึ้นมาให้แก่ประเทศไทย อันนั้นถือว่าเป็นเศรษฐกิจดีขึ้นมา เป็นประเทศที่มี GDP ดี อย่างนั้นมันไม่ใช่ รายได้มวลรวมของคุณ เอาของคนอื่นมารวมเป็นโดเมสติค ขี้โกง คุณเอาของภายนอกมารวมได้อย่างไร มาตีกันว่าเป็นของภายใน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

ผลไม่สุกให้สุกเอง

รายละเอียด : คนเราจะให้เข้าใจอย่างรวดเร็วบีบบังคับเอา มันไม่ได้ เราจะให้ผลไม่สุกเราก็นวดเอาบีบบังคับก็ไม่ได้ อยากให้กล้วยสุกเอามาบีบเอามันก็เน่าเลย ต้องบ่มไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ผักสวนครัวคือผักที่เอาไปทำอาหารเป็นประจำ

รายละเอียด : ดี...อาตมาขยายความคำว่าผักสวนครัวคือผักที่เอาไปทำอาหารเป็นประจำใครชอบอะไรก็ปลูกไปกิน จะทำผักคอนโดก็ได้ ปลูกสูงขนาดไหนก็ประมาณดู รดน้ำข้างบนก็ไปถึงข้างล่าง ประหยัดด้วย แล้วมันก็ดูเอาไว้มตามดินคือประหยัดที่สุดแล้วประหยัดมาก ทำที่ชายคาบ้าน ชายคาละ ๑๐แถว ก็ปลูกผักคอนโด จะสวยด้วยนะ ทำรอบๆ บ้าน อยู่ชั้นบนแล้วก็ฉีดน้ำให้ชั้นบนสบาย อาตมาว่าความคิดนี้น่าทำนะ ใครทำแล้วเอามาโชว์ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ผังภาพทักษิเนยบุคคล ๗

รายละเอียด : สัทธานุสาารีเป็นบุคคลสายศรัทธา อัมมานุสาารี เป็นบุคคลสายปัญญา ก็มี ๒ สายเป็นสังฆะมาแต่ไหนแต่ไร แกนศรัทธากับแกนปัญญาที่นี้แกนศรัทธา นี้แหละ แกนศรัทธา จะเห็นได้ว่าแกนศรัทธา แกนศรัทธาซ้ำ

แกนปัญญาเร็ว เร็วกว่ากันเยอะเลย ลองดูตาม pattern แกนศรัทธาต้องเติมปัญญาทางอัมมานุสาารี เติมสัมมาทิฐิมาเรื่อยๆ ก็ได้ปัญญาสัมมาทิฐิที่สูงขึ้น แม้แต่สายศรัทธา หากไม่มาได้ปัญญาจะวนอยู่ที่สัทธาวิมุตติ อยู่อย่างนั้นนานแสนนานแสนนานแสนนานเลย ศรัทธา แล้วคุณก็หลงว่ามีมุตตินะ (ไปถามอาจารย์มั่น มหาบัว) ไปถามสายที่หนึ่งหลับตาบอกว่ามีสัทธาวิมุตติ เขาสงบสบาย แต่เมื่อลืมตาขึ้นมาเหมือนวัวไม่มีหนัง เหมือนคนที่จิ้งจอกจะวิ่งลงนรก เหมือนคนเอาไปฆ่าด้วยหอกร้อยเล่ม เข้ากลางวันเย็นก็ยังไม่ตายนั่งหลับตาบ๊ออยู่นั่นละ ไม่เปลี่ยนแปลง เขามีสัทธาวิมุตติ จงกว่าจะได้ปัญญาทางสายปัญญา ก็จะได้ปัญญามากขึ้นเรื่อยๆ แม้ที่สุดได้สัทธาวิมุตติ ไม่ติดแล้วก็คลายก็ไปได้ทางอัมมานุสาารี หากคุณเป็นสัทธานุสาารีแล้วพยายามได้ปัญญาจากอัมมานุสาารี ไม่ไปติดใจในสัทธาวิมุตติ จะเร็ว แต่หากติดในสัทธาวิมุตติก็จะวนอยู่ในวงวน สัทธานุสาารีกับสัทธาวิมุตติอีกนานนนาน แต่ถ้าคุณเกิดปัญญามากขึ้นคุณก็จะเจริญขึ้นเป็นอัมมานุสาารี จะมีปัญญา อัมมานุสาารีท่านไม่ใช่คำว่าปัญญาอนุสาารี เพราะเกรงใจศรัทธา ให้ใช้ภาษากลางๆ ว่า อัมมะ จริงๆ โลกุตระคือปัญญา จะมีปัญญาธาตุที่สามารถเผากิเลส ฉานโลกุตระไม่ใช่ฉานโลกีย์ ฉานโลกีย์มีแต่เฟ่งกิเลสกตๆ หนาหนักแน่นดีแตกแยกขึ้นยิ่งจมนานยิ่งดีแตกยาก ตื่นเสียทีๆ แดคออกแล้วฟ้าก็งามดูเปลวทองไม่เกิน ๑๐ นาที เลื่อนขึ้นไป จากอัมมานุสาารี ก็เคลื่อนมาที่ทิฐิปัตตะ แปลว่าบรรลุสัมมาบรรค เป็นความเจริญขึ้นมาเรื่อยๆ พอทิฐิปัตตะแล้ว ถ้าเป็นสายปัญญา อัมมานุสาารีเริ่มต้นเลยไม่ใช่เริ่มที่สัทธานุสาารีพอมเติมอัมมานุสาารีก็เป็นทิฐิปัตตะแล้วตรงไปหาปัญญาวิมุตติเลย แล้วก็ไปอุกโตภาควิมุตติเลย ปัญญาวิมุตติก็เป็นอรหัตต์แล้วไม่ต้องผ่านกายสักขีเพราะมีการแยกเขตชัดเจนตั้งแต่ต้น มีพื้นสักกายทิฐิ รู้คำว่ากายได้ชัดเจน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ผัสสกาย

รายละเอียด : องค์รวมของการสัมผัส
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๓๕

ผัสสนิโรธ

รายละเอียด : ภาวะของผัสสะ ไม่มี มาก่อนที่จะดับหรือความดับของผัสสะ (ผัสสะดับอยู่ก่อนแล้ว ไม่มีผัสสะโดยประการทั้งปวง)

หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร เล่ม ๒ หน้า ๙

ผัสสะ

รายละเอียด : ๑. กระทบผัสสะ ๒. ความสัมผัส, ความกระทบ ๓. สัมผัส ๖

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๒๒, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๗๗, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๘, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๑๔

ผัสสะ

รายละเอียด : คือ การกระทบของนามกับรูป นามกับรูปคือ สิ่งที่อยู่กับสิ่งที่ถูกรู้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช เวหนาดอกเดี่ยวพลิตวิญญาณ ตอน ๑ วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

ผัสสะ

รายละเอียด : ผัสสะคือ เป็นปัจจัยตัวสำคัญที่จะต้องทำ ถ้าไม่มีผัสสะไม่มีฐานแห่งการปฏิบัติหรือแม้แต่ในนาม รูป ๒๘

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตอโคก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผัสสะจากการทำงาน

รายละเอียด : คือ การปฏิบัติงานคุณจะมีผัสสะมากระทบ ทำให้อ่านกิเลสได้ ลดกิเลสได้ ก็ได้ทำบุญ แต่กุศลนั้นได้อยู่แล้ว ขณะทำงานก็ได้ลดกิเลสไปด้วยได้ทั้ง ๒ ด้าน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราชธานีอโศก วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผัสสะทำให้เกิดการศึกษา

รายละเอียด : ก็ต้องมีผัสสะ จึงจะเกิดการศึกษาได้ ถ้าไม่มีผัสสะก็ไม่เกิดการศึกษา ทางตาหูจมูกลิ้นกายใจก็ต้องรู้ให้ครบ ฉะนั้นคนที่นั่งหลับตาไปเรียนรู้จิตให้เป็นสมาธินั้นไม่ใช่พุทธ เป็นของนอกพุทธ ที่ท่านบอกว่านอกพุทธก็คือไม่มีสัมผัสทั้ง ๖ ไม่มีการสำรวมอินทรีย์ทั้ง ๖ โภชนะมัดตัญญูตาชาคริยานุโยคะ จะต้องสัมผัส ๖ ออกมารับรู้ทางทวารทั้ง ๖

แล้วก็พิจารณาในเครื่องกินเครื่องใช้ โภชนะมัดตัญญูตา โดยการตื่นทั้งกายกรรมวจีกรรมและมนกรรม ไม่ใช่ไปตื่นอยู่แต่ภายในจิตตื่นสว่างอยู่อย่างนั้น มันไม่ใช่อธิจิตต้องตื่นครบเป็นชาคริยานุโยคะอย่าให้ไปดับอยู่ในจิตอย่างเดียวจะต้องตื่นชาคริ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสานธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

ผัสสะมี ๒ สภาพ

รายละเอียด : คือ คุณต้องมีผัสสะ มี ๒ สภาพมีอายตนะเกิดขึ้นมา เป็นปฏิภิกิริยาเชื่อมสัมพันธ์ คุณต้องดูว่าสัมผัสสัมพันธ์กัน เกิดปฏิภิกิริยา ตัวนี้เรียกว่า อัตตา คุณต้องรู้ทุกตัว หยาบ กลาง ละเอียดเล็กขนาดไหนคุณต้องรู้ให้หมดไม่รู้ไม่ได้ ถ้ายังไม่พันเนวสัญญานาสัญญายตนะ จะเรียกว่า ฉาน จะเรียกว่า อัตตาก็แล้วแต่ เนวสัญญานาสัญญายตนะคือ เนวสัญญายตนะฉาน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผัสสะเป็นปัจจัยมนสิการเป็นแดนเกิด

รายละเอียด : เวหนากำลังจะปรากฏเป็นที่ประชุมอยู่จิตก็เริ่มเคลื่อน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ที่บวรปฐมอโศก ครั้งที่ ๖๕ วันจันทร์ที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒

ผัสสะในอาหาร ๔ กวฬิงการาหาร

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าตรัสเรื่องอาหาร ๔ ที่กำลังอธิบายกันอยู่ในพระไตรปิฎกอาหาร ๔ พระพุทธเจ้าก็เน้นให้ศึกษา สิ่งที่เป็น กวฬิงการาหาร อาหารคือข้าวคือสิ่งที่กินเข้าไปช่วยเลี้ยงชีพแล้วให้เรียนรู้โภชนะมัดตัญญูตา ประมาณในการกินการใช้ เมื่อไปผัสสะอาการกิเลสมันเกิดตอนนี้แหละ โภชนะมัดตัญญูตาเป็นหลักปฏิบัติที่ไม่ผิดของศาสนาพุทธเรียกว่า อปฺปนณกปฏิบัติ มีการสังวรศีลสำรวมอินทรีย์ทั้ง ๖ แล้วเรียนรู้เรื่องอาหารประมาณในการกินสำคัญ แล้วก็เป็นคนอย่างนี้เป็นคนชาคริยา เป็นคนเปิดทวารทั้ง ๖ ตาหูจมูกลิ้นกาย ตื่น ไม่ใช่ไปหลับ ไม่เอาทวารทั้ง ๖ เอาแค่อินเดียวแล้วไปหลับเข้าไปอีก ไม่ใช่ชาคริยา ทั้ง ๓ ข้อนั้นพวกที่นิ่งหลับตาปฏิบัติผิดทั้ง ๓ ข้อ ไม่มีทั้ง ๓ ข้อเลย พวกที่นิ่งหลับตาปฏิบัติจึงน่าสงสาร อาตมาพูดอย่างย่ำหัวตะปุดอกแล้วตอกอีก แต่ก็ไม่ใช่

แต่งออกกลับอีก เหมือนกับพระราชทำให้เอนักโทษประหารไปฆ่าตอนเช้า พอเจอปนักงานก็ว่าฆ่าแล้วตอนเช้า แต่มันก็ยังอยู่ก็เอาไปฆ่าอีกเอาหกร้อยเล่มแทงเลย ก็พอเจอตบเย็นก็ถามอีกว่าตายแล้วหรือ พนักงานก็บอกว่ายังไม่ตายพระเจ้าข้า ก็ให้เอาไปฆ่าอีก เช้ากลางวันเย็น ทั้งวันฆ่าด้วยหกร้อยเล่มมันก็ไม่ตาย ฉันทก็ฉันทนั้นที่เอาตมาพูดฆ่าแล้วฆ่าอีกไม่กระเทือนไม่รู้สึกรู้สึก นี่คือ อาหารข้อที่ ๔ คือ ไม่รู้จักรูปนาม ไม่รู้จักภาวะ ๒ อาจารย์อื่นเขาก็สอนกัน แต่ไม่รู้เรื่อง จึงเกิดคนร้ายที่ฆ่าอย่างไรก็ไม่ตาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

ผัสสะไม่แน่ใจอย่าไปลอง

รายละเอียด : ลองกินพริกกับปูน มันเย็นเสียไม่มี ไม่เอาอีกแล้ว เอายาฉุนมาผวนๆ ใส่ปากมันแสบรสยาฉุน อาตมาเคยลอง เคยเห็นจับกังจะมวนไว้ในปากตุยไว้ เขาไม่ติดหมากนะแต่ติดยาฉุน (สู่แดนธรรมว่า...ที่ว่ามา เราต้องไปลองกับผัสสะใหม่) พอครวว่า ลองหมากลองพริกก็ได้บุหรีก็ได้ แต่ติดมาอย่าว่าอาตมานะ หากไม่แน่ใจจริงๆ แล้วอย่าไปลอง คุณต้องแน่ใจจริงๆ จริงๆ จริงๆ จริงๆ เชื่อก่อน ทำปัจจุบัน ๓๖ สิ่งสมลงเป็นอดีต ๓๖ ให้มีสองหน่วยใน ๓ อย่างแข็งแรงดังที่สุดอนาคตอีก ๓๖ จะมาอีกเท่าไร ๗๒ นี้ฆ่าได้ อนาคต ๓๖ มาเท่าไร คุณแน่ใจ ๗๒ นี้คุณได้เปรียบแน่นอนตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติ สัมมาทวิปฏิถึงเมื่อไหร่ก็จบ ไม่ต้องลองก็จบได้ แต่คุณไปลองแล้วคุณเองเสี่ยงอยู่ก็ช่วยไม่ได้นะจะ ตัวใครตัวมันนะจะคุณไม่ต้องลอง ทำเข้าไปทำเข้าไปมันก็มีวันจบเองใช้ไหมไม่ต้องลอง มาทำตามสูตร ตามทฤษฎีพระพุทธเจ้า ไปเตี๋ยวไม่ต้องลอง ขาดให้เด็ด เด็ดให้ขาด ธรรมชาติมันจะมาหาคุณเอง คุณไม่ต้องห่วงหกรอกไม่ต้องเรียกร้อง ธรรมชาติมันจะมาลองคุณเอง เมื่อนั้นนะดี แต่คุณไปทดลองเอง ตัวใครตัวมันอย่าหาว่าไม่ห้ามไม่บอก แต่ถ้าสั่งจะแล้วมันจะมาลองเราเองไม่ต้องกลัว ในวิบากทั้งหมดนี้ มันห้ามไม่ได้ ห้ามมันไม่ได้ อจินไตยในระหว่างกรรมวิบาก

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญูณ วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ผาสุวิหารัง

รายละเอียด : มีความผาสุกด้วย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๔๓

ผิดกฎหมายเขาไม่ให้แต่งกายลอกเลียนแบบพระ

รายละเอียด : ก็เป็นธรรมดาที่ท่านที่พิมพ์มาให้อาตมาใจเกรงใจ ไม่อยากที่เอาของที่เขาวาดได้หยาบคายมา อาตมาก็บอกเอามาเถอะอาตมาจะกลั่นกรองเอง มันหยาบ อาตมาก็จะใส่น้ำตาล ใส่ผงชูรสเสริมไปเอง เอามาเถอะ อันไหนที่ไม่ไหวจริง ขนาดที่พูดไอ้ทำไอ้กรวยก็เหนียวๆ แต่อันหยาบกว่านั้นก็ไม่ได้พูดไปหกรอก พูดเพียงให้คนจินตนาการได้ คำว่าพระของคุณไปบูลย์ เขาว่าอย่างนี้เหมือนตรงไหน ไม่ต้องพูดถึงรูปเจตนาไม่เหมือนเขาอยู่แล้ว เพราะว่าผิดกฎหมายเขาไม่ให้แต่งกายลอกเลียนแบบพระ เช่น เขาโกนคิ้วเราก็ไม่โกน ส่วนโกนหัวเราก็โกนเหมือนกัน นุ่งห่มผ้าเขาก็สีเหลือง เราก็มาสีแบบทางนี้ แม้แต่การนุ่งห่มสภาพการครองผ้า แบบธรรมยุติแบบมหานิกายก็เป็นแบบหนึ่ง อาตมาก็ห่มอีกแบบหนึ่ง เราก็มาออกแบบเป็นของเราเอง ยิ่งชุดนี้รับรองมหานิกายไม่กล้า นุ่งห่มอย่างอาตมานั่น

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

ผิดพระธรรมวินัย

รายละเอียด : อาตมาไม่ได้ผิดกฎหมายเลยแต่เถรสมาคมเข้าใจผิด เข้าใจว่าอาตมาผิดธรรมวินัย แต่จัดการไม่ได้เลยไปให้ศาลตัดสินตามโลกๆ เช่นเขาฟ้องว่าอาตมาแต่งเลียนแบบอันนี้เจตนาแต่งตัวเลียนแบบ อันนี้เจตนาแต่งตัวให้ถูกต้องสรุปแล้วเป็นวิบากของอาตมาที่ต้องมาเจอวิบากแบบนี้ แต่ห้ามด้วยกฎหมายหรือธรรมวินัยไม่ได้ ทนายหรือผู้ช่วยคดีความให้อาตมาไม่ได้จ้างมาเลย มีทนายความมาเสนอตัวว่าความ ๕๐ คน เราก็เลยขอคุณรับมาเป็นคณะให้คุณทอไป ทอเปาต์มาเป็นหัวหน้าคณะ ตัดสินมาให้แพ้อาตมาก็แพ้ว เราเลยได้เป็นสมณะจริงๆ แล้วไม่ได้เป็นพระ เพราะอาตมาเป็นสมณะเขาไล่มาให้เป็นสมณะไม่ได้เป็นพระอย่างที่คิดว่า อาตมาไม่เป็นเจ้าลัทธิ อาตมาเอามาจากพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ฝึ

รายละเอียด : คือจิตใจเรา เรียกสั้นๆ ว่าจิตวิญญูณ คือในใจเรามีธาตุรู้เราฐันคือใจทั้งนั้น ตัวนี้แหละถ้ามันรู้อะไรที่ผิดๆ เราเรียกจิตอย่างนั้นว่าเป็นผี แม้แต่คิด ชนคิดคือกับแม็กกับพอกก็เป็นผี ชี้เกี่ยชี้คร้านก็เป็นผี แล้วก็ละเอียดกว่านี้

ผี - ผู้ชองอยู่ในถ้ำ

ไปที่มันเป็นเรื่องที่ไม่ดีจิตเราคิดไม่ดี จิตเรามีความตั้งใจที่ไม่ดี เป็นผีทั้งนั้นอยู่ในใจเรา

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะเปีชีวัด ที่บวรปฐมมโศก ครั้งที่ ๖๕ วันจันทร์ที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒

ผีกระสือ ผีปอบ ผีกองกอย

รายละเอียด : ผีเหล่านี้ล้วนแต่เป็นผีหลอกทั้งนั้น เป็นของเก๊ หลงว่าผีหลอกคือไป ทางนรกแล้ว ถ้าเทวดาเก๊ เทวดาหลอก อันนี้กินลึก อาตมาพูดได้เลยว่า พวกเรามีเทวดากันเกือบทั้งหมด ในคนจะมีธรรมะได้อย่างไร ฉบับที่ ๓ เล่ม ๓ ทำนอ่านทวนมาถึงหน้า ๑๒๘ พูดถึงอุปาทาน และทำนอธิบายถึงเรื่องสวรรค์เทวหรือนรก มันไม่ใช่ของแท้ มันเป็นของเก๊ เป็นรศหลอก คือรศเก๊ ที่แต่ละคนอุปาทานเอง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผีมารอยู่ที่ตาหูจุมกลินกาย

รายละเอียด : เมื่อคุณสามารถลดกามคุณ ๕ ได้จริง ก็เป็นพระสภิกษาคามี ไล้ไปหาอนาคามี พันภพภูมิที่กระทบสัมผัสต่างๆ จุมกลินกาย หมดอำนาจ ตาหูจุมกลินกายผีมารอยู่ที่ตาหูจุมกลินกายไม่ใช่ผีมารอยู่บายนะ หมุนสมองให้ทันสมัย มาอยู่ที่กามคุณ ๕

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช ภายนี้คือวิญญูณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ภูฏฐัสสะ โลกธัมเมหิ จิตตังยัสสะ น กัมปติ

รายละเอียด : จิตไม่หวั่นไหวแม้สัมผัสโลกธรรมอยู่
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๙๘

ผุฏฐะ

รายละเอียด : ชับสัมผัส
หนังสืออ้างอิง : อธิวโลกุตระ หน้า ๘๘

ผุดเกิด

รายละเอียด : การเกิดแบบโอปปาติกะ คือเกิดผุดขึ้นมาและโตเต็มตัวในทันใด ได้แก่ สัตว์นรกต่างๆ และเทวดาต่างๆ ตาย และการตายชนิดนี้ก็ไม่ต้องมีเชื้อหรือซากของจิตปรากฏ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๙๘

ผุสนา

รายละเอียด : ความแตงต้อง
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๖๒

ผุสิตะ

รายละเอียด : การสัมผัส
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๘๓

ผุสุดิ

รายละเอียด : สัมผัส, ถูกต้อง
หนังสืออ้างอิง : กำไร-ขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๖

ผู้กอบกู้ศาสนาพุทธยุคนี้

รายละเอียด : เห็นได้ชัดเลยว่าที่เขาปฏิบัติการออกนอกทางพระพุทธเจ้าไกลแสนไกล ไม่มีทางที่จะบรรลุอะไรเลย อาตมารู้ตัวเองว่ามีอายุชัยแค่ ๗๒ ปีแล้วก็จะตาย แต่เห็นแล้วก็รู้สึกว่าจะไม่น่าจะตาย ต้องปรับบวาทะ ไม่ได้แปลว่าถกเถียงนะ แต่ว่าผู้ที่มีวาทะทำให้เป็นอื่น เปลี่ยนไปจากศาสนาพระพุทธเจ้าไปหมดแล้ว ต้องทำให้กลับมาให้เห็นจำนงอธิบายให้ได้เสียก่อน อาตมาจึงต้องมาทำหน้าที่นี้แทนพระพุทธเจ้าในยุคนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

ผู้ชองอยู่ในถ้ำ

รายละเอียด : คือ ผู้มีอันทุจริตทั้งปวง อันความกระวนกระวายทั้งปวง (ทรถ) อันความเร่าร้อนทั้งปวง อันความเดือดร้อนทั้งปวง อันอภิสังขารคือ อกุศลธรรมทั้งปวง บังไว้คลุมไว้ หุ้มห่อไว้ ปิดไว้ ปิดบังไว้ ปกปิดไว้ ปกคลุมไว้ ครอบงำไว้แล้ว เพราะฉะนั้นจึงชื่อว่าเป็นผู้ชองอยู่ในถ้ำ เป็นผู้อันกิเลสมากปิดบังไว้แล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผู้ชองอยู่ในถ้ำ

รายละเอียด : ผู้ชองอยู่ในถ้ำ คือ พระพุทธเจ้าตรัสว่า ความพอใจ ความกำหนัด ความเพลิน ความปรารถนา ในรูป

ความเข้าไปถือ ความเข้าไปยึดในรูป อันเป็นความตั้งมั่น ความถือมั่น ความนอนตามแห่งจิต เกี่ยวข้องอยู่ในความพอใจ เพราะฉะนั้น จึงเรียกว่า สัตว์ คำว่า สัตว์ เป็นชื่อของผู้เกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้น จึงชื่อว่า เป็นผู้ชองอยู่ในถ้ำ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผู้ข้ามโอฆะสงสารได้แล้ว เป็นอย่างไร

รายละเอียด : เราไม่พักอยู่ (อปปติภูจฺจ) เท่ากับยังเพียรต่อไป เราไม่เพียรอยู่ (อนายุหัง) เท่ากับพักหรือไม่ต่ออายุอิทธิบาท เราเป็นผู้ข้ามห้วงโอฆสงสารได้แล้ว (โอฆมตรินติ) เมื่อใดยังพักอยู่ (สันติภูจฺจ) เมื่อนั้นยัง จม อยู่โดยแท้ เมื่อใดยังเพียรอยู่ (อายุหามิ) เมื่อนั้นยัง ลอย อยู่โดยแท้ เราไม่พัก เราไม่เพียร ข้ามโอฆะได้แล้วอย่างนี้แล ฯ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๕ ข้อ ๒, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช

ผู้จะถึงนิพพาน

รายละเอียด : คือ ศาสนาพุทธไม่ได้ไปติดอยู่ที่ความสุข ทำให้มีแต่ความสุข ไม่ใช่! แม้แต่การอธิบายว่าต้องอาศัยความสุข เป็นบันไดแล้วถึงจะหมดทุกข์ อธิบายได้ แต่คนจะเข้าใจคำว่าสุขนี่ก็คือ สิ่งที่ยังมีอยู่ ยังเป็นฐานอาศัย ความจริงความสุขมันก็ไม่มี ความทุกข์มันก็ไม่มี ผู้นั้นจึงจะถึงนิพพาน ซึ่งไม่ได้ยินได้ฟังอาจารย์สำนักไหน ยินหยัด ยินย่นอย่างนี้ การอธิบายธรรมะนี้เป็น การอธิบายในระดับขั้นนิพพานตามที่เขาวาทาน (สมณะโพธิรักษ์) มาว่า ท่านไม่รู้จักนิพพาน แต่นิพพานของพระพุทธเจ้าแต่ละองค์ที่เขายึดถือ ก็คนละแบบกันแต่นิพพานที่พระพุทธเจ้าแบบที่ท่านเชื่อนั้นเป็นแบบนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผู้จะรู้จักโลกุตระธรรมมีชาวพุทธเท่านั้น

รายละเอียด : ผู้ใดใส่ใจฟังธรรมเห็นธรรมะเป็นเรื่องสำคัญในชีวิตเป็นผู้ที่มีสาระในชีวิตผู้รู้ค่าในชีวิตตัวเอง ใส่ใจสนใจศึกษาเรื่องปฏิบัติ คุณจะเกิดมาชาติใดก็แล้วแต่ได้ร่างเป็นมนุษย์ จะเป็นพุทธศาสนิกชนของศาสนาไหนก็ตาม แต่

คนไม่เอาถ่านในศาสนาที่คนนับถือพ่อแม่ปู่ย่าตายายนับถือคุณไม่ใส่ใจคุณไม่เอาเรื่องเอาราว ชีวิตของคุณมันไม่มีทางเจริญได้หรอก แต่ก็อาจจะมียกเว้นบางคน คือพ่อแม่พี่น้องนับถืออย่างนั้นมาแล้วตัวเองก็เห็นว่ามันไม่ค่อยได้เรื่อง แต่คุณก็มีของคุณเลยว่าอันนี้คือธรรมะ คุณจะต้องเข้าใจว่าเป็นสิ่งจะสั่งธรรมเป็นเรื่องสำคัญสำหรับชีวิตมันพาให้ตนเองเจริญได้ให้ดีขึ้นได้ ถ้าเข้าใจโลกุตระธรรมแล้วจะชัดเจนในเรื่องศาสนา ถ้าเข้าใจสั่งธรรมโลกุตระธรรมเป็นชาวพุทธจะเป็นคนมีศาสนา ถ้าเป็นคนไม่มีศาสนาเลยจะไม่มีทางมาเป็นโลกุตระธรรมโดยเฉพาะศาสนาอื่นที่เป็นเทวนิยมทั้งหลาย ผู้จะรู้จักโลกุตระธรรมมีชาวพุทธเท่านั้น ชาวพุทธที่สืบมาแล้วก็จะชัดเจนว่าเราก็คำว่าเป็นเช่นนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

ผู้ชนะทั้งโลกได้เพราะเขาแพ้เป็น

รายละเอียด : ฟัง แล้วสิ่งที่ไม่ตีก็แก้ไขสิ่งที่ติดอยู่แล้วก็ทำให้ตีมากยิ่งขึ้น คืออย่างนี้พวกเราก็จะติงกันบอกกัน ผู้ใดผู้ที่ศึกษาเล่าเรียนได้ลัดอวดตา อาตมาถึงบอกว่าตัวที่จบสุดยอดคือผู้ที่ยอม ตัวยอมแพ้ได้ จบเลย ผู้ที่จะชนะโลกทั้งโลกได้ก็เพราะว่าเขาแพ้เป็น ยอมแพ้ได้ ถ้าเขาจะไม่แพ้เลย เขาจะไม่ชนะเลยในโลกนี้ เคยได้ยินไหมว่าใครเขาบอกว่า ผมสะกดคำว่าแพ้ไม่เป็น... คนหน้าเหลี่ยมคนสำคัญ นี่มันเป็นเรื่องจริงเป็นเรื่องอดีตตามนะ ยอมแพ้เถอะ อาตมาอยู่รอดมาได้ด้วยการยอมแพ้ทุกวันนี้ แพ้ก็แพ้ชะตากรรม ดวงใจทรงความมั่นคง เพลงนี้แต่งขณะอายุไม่ถึง ๒๐ ดั่ง ตั้งแต่เป็นเด็กส่งหนังสือพิมพ์ พุดแล้วก็ระลึกถึงความหลัง ชีวิตอาภัพ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ผู้ซึ่งมุมทรัพย์

รายละเอียด : เราควรมองผู้มีปัญญาใดๆ ที่คอยชี้โทษคอยกล่าวคำตำหนิ (นิกคัยหฺวาทิง เมธาวิง) ขนาบ อยู่เสมอไปว่า... คนนั้นแหละ คือ ผู้ซึ่งมุมทรัพย์ ควรคบบัณฑิตที่เป็นเช่นนั้น เมื่อคบหากับบัณฑิตชนิดนั้นอยู่ ย่อมมีแต่ดีถ้อยเดียวไม่มีเลวเลย (เพราะว่าเมื่อคบบัณฑิตเช่นนั้น มีแต่คุณที่ประเสริฐ โทษที่ลามกย่อมไม่มี - เสโยโย โหติ น ปาปิโย)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ ข้อ ๑๖, ธรรมมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ผู้ตั้งใจ โลกมีผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ โลกไม่ว่างจากพระอรหันต์

รายละเอียด : คนที่เป็นพระอาริยเจ้ารู้จักความสุขความทุกข์ของสิ่งที่ตัวเองไม่มีความสุขความทุกข์แล้วตั้งแต่บอบายมุขเกี่ยวข้องกับบอบายมุขในโลกก็ไม่มีสิ่งที่เป็นความสุขความทุกข์ที่เขาปรุงแต่ง อย่างหยาบเยอะแยะ คนไปเสียเงินเสียทองเสียเวลากับสิ่งเหล่านี้เยอะแยะแต่เราไม่ ไม่ทำแล้วกลางๆ เฉยๆ ไม่สุขไม่ทุกข์กับเขาจริง คนที่อ่านสภาวะนี้ออก รู้ตัวเองว่าเราเองหลุดพ้นมาจากโลก บอบายนั้นๆ ก็เริ่มพูดหลุดพ้นเป็นพระโสดาบัน เมื่อขึ้นไปเป็นพระสกิทาคามี ไล่ไป หมดหยาบแล้วละเอียดที่คุณคิดอีก ก็รู้ตัวเองว่า มีสุขทุกข์มีดีมีชั่วหาแสวงหาอีกก็ทำการหลุดพ้นอีกมาเป็นลำดับๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

ผู้ดีเตียนและสรรเสริญ ๔

รายละเอียด : บุคคล ๔ จำพวกนี้ มีปรากฏในโลก ๑. พวกกล่าวดีเตียนผู้ที่ควรดีเตียน ตามความเป็นจริง โดยการอันควร แต่ไม่กล่าวสรรเสริญผู้ที่ควรสรรเสริญ ตามความเป็นจริง โดยการอันควร ๒. พวกกล่าวสรรเสริญผู้ที่ควรสรรเสริญ ตามความเป็นจริง โดยการอันควร แต่ไม่ดีเตียนผู้ที่ควรดีเตียน ตามความเป็นจริง โดยการอันควร ๓. พวกไม่กล่าวดีเตียนผู้ที่ควรดีเตียน ตามความเป็นจริง โดยการอันควร ทั้งไม่สรรเสริญผู้ที่ควรสรรเสริญ ตามความเป็นจริง โดยการอันควร ๔. พวกกล่าวดีเตียนผู้ที่ควรดีเตียน ตามความเป็นจริง โดยการอันควร ทั้งกล่าวสรรเสริญผู้ที่ควรสรรเสริญ ตามความเป็นจริง โดยการอันควร บุคคลจำพวกที่ ๔ นี้ เป็นผู้งามที่สุด ประณีตที่สุด เพราะมีความงามอย่างยิ่ง คือเป็นผู้รู้จักกาลอันควรที่จะดีเตียน รู้จักการอันควรที่จะสรรเสริญ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ ไปติยสูตร ข้อ ๑๐๐
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

ผู้ตื่น

รายละเอียด : คนผู้ตื่นจากที่ต้องจมอยู่กับความเป็นคนโลภก็

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๑๗

ผู้ต้องการแก่นธรรม ๕

รายละเอียด : ความต้องการทำที่สุดแห่งกองทุกข์ (นิพพาน) อุปมาเหมือนผู้ต้องการแก่นไม้ ๕ จำพวก ๑. ผู้ยินดีในลาภ สักการะ สรรเสริญ อุปมาเหมือนผู้ตัดเอากิ่งไม้ไปไม้ไป ๒. ผู้ยกตนในความถึงพร้อมแห่งศีล อุปมาเหมือนผู้ถากเอาสะเก็ดไม้ถือไป ๓. ผู้ยกตนในความถึงพร้อมแห่งสมาธิ อุปมาเหมือนผู้ถากเอาเปลือกไม้ไป ๔. ผู้ยกตนชมผู้อื่นด้วยญานทัสนะ อุปมาเหมือนผู้ถากเอากระพี้ไม้ไป ๕. ผู้มีใจโตวิมุติอันไม่กำเริบ อุปมาเหมือนผู้ตัดเอาแก่นไม้ไปได้

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ จุฬสาโรปมสูตร ข้อ ๓๕๕

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

ผู้ทำ “อนัตตา” ได้นั้นแท้

รายละเอียด : คือผู้สูงสุด (อันติมะ, ultimate) เท่านั้นเท่านั้น สำหรับ จิตนิยาม ที่มีความเป็นที่สุดแห่ง มนุสโสในโลก อนัตตา จึงเป็น จุดสำเร็จ ของชีวิตแต่ละคน ในความเป็นคนผู้ที่ไปสู่ สูง สู สุด ได้ เรยกให้พระพุทธเจ้าเป็นผู้สูงสุด ที่ทรงรู้ทรงมี เพราะเป็นผู้ทรงค้นพบ อนัตตา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

ผู้ที่ซ่องในถ้ำ

รายละเอียด : มัจฉาทิฎฐิที่ปฏิบัติวิเวก
ที่มา ที่ไป : รายการสามะบิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผู้ที่จะกำจัดกิเลสได้

รายละเอียด : ผู้ที่จะกำจัดกิเลสได้ คือ ผู้ที่ต้องมีฉานหรือสามารถสร้างจิตให้เป็นพลังงานที่เรียกว่าไฟ มีประสิทธิภาพเผากิเลสได้ ฉานที่ไม่สัมมาทิฎฐิตามความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าจะกำจัดกิเลสไม่ได้จริงแท้

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

ผู้ที่จะต้องมิลักษณะที่เหนือกว่า

รายละเอียด : ก็มาแสดงตัวสิ หากเป็นผู้ที่จะต้องมิลักษณะที่เหนือกว่า ต้องมีหมู่กลุ่ม มีธรรมะที่วิจิตรพิสดารกว่า จะมีการเขียนมีหลักฐานที่ครบกว่าก็เอามาแสดง บอกว่าตัวเอง

เป็นแต่ไม่มีอะไรอ้างอิงยืนยันก็ไม่ได้ (ผู้แดนธรรมว่า... หากเขาบอกว่าเขาเป็นพื้ก็คงไม่มาหาห้องให้ห้องไปหาพื้) ก็ห้องยังไม่รู้จักพื้ จะให้ห้องไปหาที่ไหนก็ต้องให้พื้มาหาที่นั่นแหละ สถานที่บอกอะไร ก็จะได้ไปศึกษาจะไปเรียนรู้อะไรอย่างนี้เป็นอยู่อย่างนี้ไม่มีสิ่งแวดล้อมมีชีวิตสร้างสรรค์อะไรอย่างนั้นมันก็จะได้เข้ารูปเข้าเรื่องบ้าง นี่พูดกันไม่ได้รู้เรื่องเลยบอกว่าตัวเองเป็นมันง่ายไปแล้วไม่มีหลักฐานอ้างอิง พูดอย่างมีหลักฐานอ้างอิงยืนยันได้ แม้ที่สุดอ้างอิงจากพระพุทธเจ้าอ้างอิงจากพระไตรปิฎก บอกมาว่ามืออย่างนี้ไง นี่ไม่ได้อวดดีทำทายนะ พูดกันอย่างนี้เป็นสัจจะสาระ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

ผู้ที่จะมีศีลจะต้องมีสติ มีความรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา

รายละเอียด : ศาสนาพุทธยึดเพี้ยนไปจนเข้าใจผิดบอกว่าศีลนั้นควบคุมกายวาจาเท่านั้น อยากควบคุมจิตใจก็นั่งหลับตาแยกไปเลยนี่คือความผิดเพี้ยน ซึ่งไม่ใช่ ศีลสมาธิ ปัญญาที่อยู่ด้วยกัน เกิดด้วยกันแยกกันไม่ได้ ปฏิบัติศีล สัมผัส ตาหูจมูกลิ้นกาย แล้วมีใจร่วมรู้ไปตลอด และมีปัญญาเป็น ยาคำแทรกอยู่ตลอด อยู่ร่วมไปตลอดกาลนาน เราต้องรู้ว่าเรามีศีลอยู่หรือไม่ ผู้ที่จะมีศีลจะต้องมีสติ มีความรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา รู้ตัวอยู่ตลอดเวลาว่า ตาหูจมูกลิ้นกายเราระทบกับอะไร ตาเราระทบกับกลอย (บวบเหลี่ยม) ยาวสวย อาตมาเกิดมาตั้งแต่เด็กจนกระทั่งเดี๋ยวนี้ จริงๆ ไม่ได้พูดเล่นยังไม่เคยเจอ บักกลอย งามใหญ่ขนาดนี้ เท่าที่เคยเจอมีแต่ลูกเล็กๆ แต่ที่ลูกเตี้ยแถมเต็มหม้อเลย พูดไปก็อาหาร อาตมาเอาธรรมะพระพุทธเจ้ามาขยายความอธิบายต่างๆ นานา บอกแล้วว่าเท่าที่อาตมาอธิบายไปแล้วนี่ผู้ที่เข้าใจแล้วจะเอาจุดไหนสำคัญจุดไหนไปทำให้ครบ คู่ รูปนาม รูปนามเป็นตัวสำคัญ พระพุทธเจ้าก็สรุปลงไปว่าที่สำคัญคือวิญญาณธาตุ วิญญาณของเราเป็นตัวที่จะศึกษา วิญญาณหรือจิต หรือมโน หรือจริงๆ ก็คือทေး ทေးนี้แหละคือคำยิ่งใหญ่ คำว่าทေး คือคำยิ่งใหญ่ เป็นธาตุที่มีธาตุรู้อยู่ในนั้นเป็น ๒ คำว่าทေး พยัญชนะแปลว่า ๒ อ่านว่า เตะ ในศาสนาจึงมี ๒ ในสภาพของมนุษยชาติ รู้เรื่อง ๒ นี่เป็นเรื่องยิ่งใหญ่ อันหนึ่งเป็นปรมาตม์ อันหนึ่งเป็นสมมุติ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

ผู้ที่จะมีสัมมาทิฐิ

รายละเอียด : ผู้ที่จะมีสัมมาทิฐิคือ ๑. ต้องมีปรโตโฆษะ ๒. ต้องมีโยนิโสมนสิการ คนที่มีสัมมาทิฐิแล้วจะมีปรโตโฆษะ แม้เขาจะพูดธรรมะผิดด้วยตัวเองเป็นผู้ตัดสินพิพากษาเองก็เป็นธรรมดา ธรรมชาติ เท่าที่เรามีภูมิตัดสินว่าอันนี้ถูก อันนี้ผิด อันนี้ดี อันนี้ไม่ดี หรือเป็นกลาง ก็เป็นได้ ๓ อย่าง คนที่เก่งมากก็รู้อันไหนผิด อันไหนถูก คนที่เก่งจะรู้ได้มากขึ้น แบบกลางๆ ตัดสินไม่ได้ก็แสดงว่าไม่เก่ง ถ้าเก่งก็จะตัดสินได้มากกว่าใครๆ ก็เป็นไก่อตัวพื้ อยู่ในสังคมยุคใดก็แล้วแต่เป็นไก่อตัวพื้ สำหรับพระพุทธเจ้า ท่านบอกว่าท่านเป็นไก่อตัวพื้ อาตมาเกิดมาในยุคนี้มายืนยันว่ารู้ธรรมะพระพุทธเจ้าถูกต้อง และพูดถึงที่ถูกต้อง ไม่พูดถึงผิด ไม่เคยพูดถึงที่ไม่จริง พูดจริงตลอดเวลา พูดอะไรออกไป บางคนก็บอกว่าอวดตัวตนมากไป แต่พูดอย่างไม่มีกิเลสด้วย ก็พูดความจริง และขอยืนยันว่าเป็นความจริงที่ไม่มีกิเลสซ่อนอยากอวดโอ่ตัวเองอย่างนั้นอย่างนี้ ซึ่งคนฟังแล้วจะเชื่อโดยสนิทโดยไม่มีเรื่องแย้งเลย หรือบางคนมีแย้งนิดหนึ่งว่าจะจริงหรือ ทั้งหมดหรือ บางคนไม่เชื่อเลยบอกว่าพูดเกินไป คนเหล่านี้ก็มีหลากหลาย ไม่มีปัญหามันเป็นธรรมดาไม่ถึงสาพูดอย่างแข็งก็คืออย่าไปแคร์อะไรเป็นธรรมดา ธรรมดา คนที่ซังน้ำหน้า พูดอะไรก็ขวางหูเขาทั้งนั้น เพราะเขาเองไม่ชอบน้ำหน้า ไม่เชื่อน้ำมนต์ไม่ศรัทธาอะไรเลยก็เป็นอย่างนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันติอโศก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผู้ที่จะมีสัมมาทิฐิ

รายละเอียด : สัมมาทิฐิ ๑๐ คุณต้องพบสมณพราหมณ์ทั้งหลาย เป็นผู้ดำเนินชอบ-ปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้-โลกหน้า ให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้ยิ่งด้วย ตนเอง ในโลกนี้มีอยู่ (อตฺถิ โลเก สมณพราหมณา สัมมคคตา สัมมาปฏิปันนาเย อิมัญฺจ โลกัง ปรีญฺจ โลกัง สยงฺ อภิญญา สัจฉิกัตวา ปเวเทนตฺติ) คนนั้นต้องมีสังขยอภิญญา สยง แปลว่าของตนเริ่มแต่ปัจจัดตั้ง มาเป็นปัจเจก แล้วเป็นสังขยอภิญญา พอมากขึ้นก็เป็นสังขยอภิญญา คือ ปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเป็นสัมมาสัมพุทธเจ้า อาตมาพูดความจริง ไม่ได้พูดเท็จจວດอ้าง แต่คนไม่เชื่อ เพราะเขาอวิชาเต็มสมอง อวิชาเต็มทิฐิ เต็มความยึดติดอุปาทานทั้งหมดเลย แล้วเขาก็หนีบถ้อยอย่างผิดๆ อาตมาจึงยาก ผู้ไม่สัมมาทิฐิจึงเชื่อว่าอาตมาเป็นสังขยอภิญญา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ปฏิบัติธรรมกับอาหารในพระสูตรต่างๆ วันพุธที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

ผู้ที่ทำกายวิเวก

รายละเอียด : ผู้ที่ทำกายวิเวก คือ ทางง่าย ๆ คือ เอาร่างกายทั้งร่างออกไปอยู่ไกล ในป่าช้า ที่เงียบสงบ ไกลจากผู้คน สังคม แล้วถือว่านี้เป็นขั้นที่ ๑ ของกายวิเวก นี่คือถูกในเบื้องต้นต้นๆ แต่ถ้าให้ครบต้องมิจิตร่วมด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโคศก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

ผู้ที่ทำให้เกิดสิ่งที่เป็นโลกุตระ

รายละเอียด : แม่ก็ทำให้เกิดสิทธิ์ณะ แม่ทำให้เกิดอิตถะที่มี สิทธะ เป็นสิ่งที่สำเร็จได้จริง อิตถะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียรธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

ผู้ที่นั่งเจโตสมาธิ

รายละเอียด : ในพระไตรปิฎก เล่ม ๙ พรหมชาลสูตร ยืนยันไว้ชัดได้แต่อดีต ๑๘ และอนาคต ๔๔ และในอนาคต ๔๔ ก็มีทิวฏฐธรรมนิพพานทิวฏฐิ ๕ น้อยด้วย ก็ต้องมาขยายความให้ชัด ทิวฏฐธรรมนิพพานทิวฏฐิที่เป็นมิจฉาทิวฏฐินั้น เพราะฉะนั้นต้องปฏิบัติผิวิธีแน่ เพราะถ้าปฏิบัติถูกต้องจะต้องเป็นทิวฏฐธรรมนิพพานทิวฏฐิ มันเป็นคำเดียวกันแต่มีฉาฉานั้นเป็นทิวฏฐิที่มีฉาฉาอย่างหนึ่ง ทิวฏฐิอีกอย่างหนึ่งเป็นสัมมา คนนั้นจะต้องมีปัญญาตัวเอง คำว่า กาม ไม่มีสงสัยกันหรือ คนหลงเสพกามคุณ ๕ แล้วถือว่านี้เป็นนิพพานก็มีอยู่ในกามสูตร คนว่านี้เสพกามให้ถึงที่สุดแล้วจะบรรลุนิพพาน เขาก็หลงเชื่อว่ากการเสพกามทำให้ถึงนิพพาน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโคศก วันศุกร์ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

ผู้ที่มีโรธแล้วดับกิเลสแล้วเชื่อในสิ่งที่ตัวเองได้แล้ว

รายละเอียด : ผู้ที่มีโรธได้แล้วดับกิเลสไม่มีกิเลสแล้ว แต่ผู้นั้นยังมีตัวเองอาศัย เป็นผู้ที่ไม่มีแล้วกิเลสไม่เกิดอีก เต็ดชาต นิจจิง (เที่ยงแท้) ธวัง (ถาวร) สัตตัง (ยืนนาน) อวิปริณามธัมมัง (ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหริง (ไม่มีอะไรหักล้างได้) อสังกุปบิง (ไม่กลับกำเริบ) เป็นอย่างนั้นเองตถตาเลยคุณถึงจะรู้ความจริงได้ ตถตามันเป็นเช่นนั้นเอง ผู้ที่มีความรู้เองเป็นเองอย่างนี้เอง เป็นความจริงแบบนั้นซึ่งผู้นั้นจะไม่เชื่อใครแม้แต่พระพุทเจ้า แต่เชื่อที่ตัวเองเป็นของตัวเองได้แล้ว สูดยอตอาตมาอธิบายธรรมะที่พูดขยายความนี้อาตมาอธิบายจาก

สภาวะที่อาตมามี แล้วตีมากที่เมื่ออาตมาอธิบายไปแล้วในพระไตรปิฎกก็มีด้วย บางคนก็เห็นกับตาว่าพระไตรปิฎกมีแล้วก็เอามาขยายความได้ อาตมาเห็นแล้วก็รู้สภาวะได้เลย บางอย่างอาตมาก็มีสภาวะก่อนแต่ยังไม่เห็นในพระไตรปิฎกไม่เจอหัทส เจอก็ยังสบายใจและพยายามจำเอาพระไตรปิฎกเล่มนี้อันนี้มา คำว่า เชื่อ คำไทยว่า โดยไม่ต้องเชื่อใคร? เป็นการเชื่อที่ได้เห็นจริงด้วยตัวเองโดยไม่ต้องเชื่อใคร นบญาอะไร? อาตมามาชาตินี้หัวเดียวกระเทียมลีบจริง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ผู้ปฏิบัติธรรมทางศาสนาพุทธมาเจริญดีลดกิเลส นิพพานนั้นสุดยอต

รายละเอียด : คนที่หาเหตุผลมาแก้ตัว ว่าไม่มีเวลาปฏิบัติธรรมนั้นเป็นคนน่าสงเวซ เป็นคนที่น่าเศร้าใจอย่างมากเลย เป็นคนที่หลงอยู่ในโลกโลกีย์ อย่างหน้ามืดตาบอด ไม่รู้ว่าสาระสำคัญของมนุษยชาตินี้เป็นอย่างน้อยแม้ ในทางโลกีย์ ผู้มาศึกษาปฏิบัติธรรม ทางโลกีย์ก็คือคนมาเจริญมาดี ยิ่งศาสนาพุทธอย่าว่าแต่ดีเลย รู้จักทางลดกิเลส รู้จักทางนิพพาน เกิดเป็นคนแล้วนี่นะ ได้เรียนรู้อลดกิเลส แล้วก็ได้นิพพานมันสุดยอตแล้ว ในการเกิดมาเป็นคนๆ หนึ่งในโลกตั้งแต่เริ่มเป็นสัตว์เซลล์เดียว จนพัฒนามาเป็นสัตว์เดรัจฉาน สะสมวิบากกว่าจะได้เกิดมาเป็นคนผ่านมาไม่รู้กี่ล้านชาติ สะสมอวิชชาทำให้เกิดเป็นคนแล้วคนก็สะสมทุกข์ สัตว์มันก็ทุกข์ แต่มันไม่โง่เหมือนคน มันไม่ต้องมาสนใจเรื่องลาภยศสรรเสริญโลกียสุข สัตว์เดรัจฉานไม่มีความสุขเท่าคนเพราะไม่โง่เท่าคน คนที่อวิชชาที่ว่านี้ พระพุทเจ้าท่านตรัสรู้ก็บัญญัติคำศัพท์ว่าวิชชาคือโง่บรมมหาโง่

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียรธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๒-๓

ผู้ที่มาอยู่ที่นี้ชัดเจนมาอยู่เพื่อตั้งใจปฏิบัติธรรม

รายละเอียด : ที่จริงมันมีพวกนี้ได้คนที่จะแอบแฝงมา เขาก็สบาย มีเวลาว่างก็ออกไปข้างนอกออกไปประเริงของเขาไปมานั่งกินนอนกินอยู่ในนี้ คนที่เขาทำแบบนี้ เป็นความผิดของเขา ที่มันเป็นความเลวทรามเรียกว่าเป็นบาปอย่างหนาอย่างมาก คือไม่ได้มาเป็นประโยชน์อะไรไม่ได้มาศึกษาธรรมะอะไร มาแฝง อยู่แฝง ทำที่บ้างอะไรเล็กๆ น้อยๆ แต่จริงๆ ไม่ใช่เจ้าตัวเขาจะรู้ตัวเองที่พูดไปนี้ แต่ผู้ที่มาอยู่ที่นี้ มีความชัดเจน

มาอยู่อย่างตั้งใจปฏิบัติธรรม โดยเฉพาะมีความสำนึกว่าเราจะอยู่ไปอย่างกินแรงเพื่อนเอาเปรียบเอาไรด์ ไม่น่า การเอาเปรียบเอาไรด์ด้วยกัน ต่างคนต่างเอาเปรียบเอาไรด์กัน มันก็ไม่บาปเท่าไร แต่มาเอาเปรียบเอาไรด์ผู้ที่ทำไม่ได้เอาเปรียบเอาไรด์ใครแล้ว หรือผู้ที่มาปฏิบัติตนเพื่อจะไม่เอาเปรียบเอาไรด์ใครแล้วมันบาปมาก บาปหนักกว่ากัน ราคาของบาปมันสูงยิ่งไปเอาเปรียบพระอรหันต์ เอาเปรียบพระพุทธเจ้าจะบาปอีกเท่าไร ก็ขอบอกธรรมะไปอย่างนี้ก็แล้วกัน เป็นวิบากอาตมาที่ไปตำหนิแก่เขา มีปฏิกริยากลับมา หากทำก็เป็นวิบากมากที่ทำก็เสียสละไป ก็ได้รับวิบาก เพราะว่าคู่วิบากจะสะท้อน action reaction แต่เมื่ออาตมาเจตนาทำก็ต้องมีวิบาก เป็นการเสียสละชนิดหนึ่งของพระโพธิสัตว์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

ผู้ที่มีความจริงมาก เป็นผู้ที่ทำให้ความพอดีได้

รายละเอียด : ผู้ที่มีความจริงมาก เช่น มีมากแล้วจะเบิกบานมากจนรำชาาก็ไม่ใช่ ก็มีความเบิกบานพอดีพอดีได้เป็นผู้ที่ทำให้ความพอดีได้ ไม่ใช่ไปตามเหตุปัจจัยอย่างนั้นอย่างนี้ แต่เป็นความรู้จักความพอเหมาะพอดี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ผู้ที่มีธรรมทานอยู่ในตัว

รายละเอียด : คุณพรพิชัยอยู่ ชมร. เขาเป็นผู้ที่มีธรรมทานอยู่ในตัว พรพิชัย ชัดเจนเป็นกัณฑ์ธรรมะที่ไม่มีตัวตนไม่ได้ทำอะไรเพื่อตัวเอง อาตมาอธิบายไปผู้ที่มีปฏิภาณปัญญาจะเข้าใจ เป็นผู้ที่ไม่ได้ระลึกรู้ถึงตัวเองทำเพื่อคนอื่นตลอดสังคมต้องการสิ่งนี้คนประเสริฐที่ไม่มีอัตตาตัวตนไม่มีตัวเองไม่เห็นแก่ตัว ทำงานเพื่อผู้อื่นเสียสละเพื่อผู้อื่นตลอดเวลา พูดให้สวยก็คือรับใช้ผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผู้ที่มีปฏิภาณไหวพริบก็น่าจะดูออกว่า มันต่างจากเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แต่มีนัยยะ

รายละเอียด : ต้องดูองค์รวมแห่งการปฏิบัติ คนที่ปฏิบัติเพื่อแสดงออกในความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่คนอื่น ผู้ที่มีปฏิภาณไหวพริบก็น่าจะดูออกว่ามันต่างจากเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แต่มีนัยยะ

หาเสียง ให้เขามานับถือให้เขามาเลือกตัวเอง ให้เราได้แต่มีเพื่อหวังผลประโยชน์ตอบแทนจากการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มันก็ต้องดูพฤติกรรม ผู้ที่จะรู้ต้องมีภูมิปัญญาไหวพริบรู้ว่าพฤติกรรมแบบนี้คนนี้ทำแล้วมันมีลักษณะที่สำเนียงส่อภาษากริยา ส่อสกุล พฤติกรรมมันก็บอกว่ามันเป็นเชิงสะอาดหรือหาเสียงหาคะแนนให้ตัวเอง คนที่จะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยไม่ต้องการสิ่งตอบแทน ถ้าผู้ที่มีไหวพริบดีมันก็ไม่ยากหรอก ถ้ามองอาตมาว่าจะแบ่งเขตอย่างไร ก็ตอบไม่ได้ แตกต่างกันตรงไหน ชีตเส้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

ผู้ที่มีอกุศลกรรมหลุดพ้นแล้วจะรอดพ้นวิบาก

รายละเอียด : ก็เป็นเรื่องที่เป็นอจินไตย กรรมวิบากที่พระพุทธเจ้าตรัสไปหมายถึงกรรมวิบาก ผู้ที่ไม่มีกรรมไม่มีวิบาก เป็นพุทธะวิสัยที่ท่านตรัส ท่านก็รู้อจินไตย อาตมาไม่รู้ยิ่งกว่านั้น มันมีหลายสิ่งที่ลึกซึ้ง ผู้ที่มีวิบากหลุดพ้นจากสิ่งนั้นแล้ว ซึ่งเกิดจากกรรมที่เราได้สั่งสมวิบาก มันก็เป็นกรรมจะเป็นกุศล อกุศลก็แล้วแต่ โดยเฉพาะอกุศลที่เขาได้หลุดพ้นแล้วมันยังงัย ก็ไม่เป็นอันนี้อย่างประมาท เราไม่รู้ได้ในปัจจุบันแต่มันเป็นจริง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓

ผู้ที่รู้จักแล้วจะไม่กินเนื้อสัตว์เด็ดขาด

รายละเอียด : ละการฆ่าสัตว์ มันจะเข้าใจลึก อย่ายไปทำอะไรเกี่ยวเนื่องกันเลย สัตว์ทั้งหลายตั้งแต่เซลล์เดียวเราก็เกี่ยวข้องกันอย่างอื่นที่ไม่ใช่สัตว์เรามีทำประโยชน์ได้อีกเยอะแยะ จริงๆ แล้วสัตว์เกือบทั้งนั้นยังมีวิบากร่วมกัน แต่เป็นแต่เพียงว่าชาตินี้เกิดมายุคนี้เวลานี้ด้วยกันมันก็ไปตามวิบากพลัดพรายไป คนหนึ่งไปอยู่ขั้วโลกเหนือคนหนึ่งไปอยู่ที่ราชอาณาจักร เพราะฉะนั้นร้อยปีหรือไม่ถึงร้อยปีมันก็ไม่มาเจอกันก็ผ่านไปชาติหนึ่ง ชาติต่อๆ ไปมาใหม่ คิดไปไม่ไหว อจินไตย ผู้ที่รู้จักชัดอย่างที่อาตมาพูดแล้วจะไม่กินเนื้อสัตว์เด็ดขาดและจะไม่ไปทำอะไรเกี่ยวกับสัตว์ต่างๆ ละการฆ่าสัตว์ เว้นจากการฆ่าสัตว์ วางทณณะ วางศาสตรา ทณณะคืออาวุธไปทำร้าย เช่น ไม้หน้าสาม แต่ศาสตราคืออาวุธ ร้ายแรงขึ้นไปอีกกว่า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

ผู้ที่รู้ที่สามารถแยกสัจจะ

รายละเอียด : คือ การชอบหรือไม่ชอบ ชอบหวาน หรือ ไม่ชอบหวาน อันนี้เป็นของเก้ ของใครของมันมีสมณะโพธิรักษ์ พยายามแยกสัจจะเหล่านี้ให้ฟัง นอกนั้นไม่มีผู้รู้ที่แยกสัจจะ เหล่านี้ให้ฟัง จึงไม่มีนิพพาน นิพพานถึงไม่มีรสของความ สุข ความทุกข์ ไม่มีรสของความชอบ ความชัง สัมผัสแล้ว ก็รู้ความจริง ตามความเป็นจริงไม่เดือดร้อน สบาย ไม่รักไม่เกลียด รู้ความจริง ตามความเป็นจริง เหมือนคนอื่นเขารู้ ส่วนคนอื่น เขาดูแล้ว เขาจะมีความคิด ความผลัด เขาจะเป็นความทุกข์ ความสุข ก็ขึ้นอยู่กับตัวใครตัวมัน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผู้ที่สงบกายสูงสุด

รายละเอียด : ความสงบกาย คือผู้ที่มีจิต มุทุ ภูตธาตุ จิตดีที่สุด เหมือนลูกช่าง กินน้ำจั้น หรือลูกช่างนอนวัน หนึ่งเลย แม้เร็วจ้งเลย นี่คือการสงบกาย สงบจิต ทั้งกาย ทั้งจิตนะสองอย่าง อยู่เป็นอันหนึ่ง อันเดียวกัน เพื่อความเป็น น้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อความเป็นเอกธรรมในความเป็น หนึ่งของกาย และใจนี้ จึงเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่ที่สุด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโศก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผู้ที่สอนโลกุตระธรรม

รายละเอียด : (ราคานี้แพงกว่าประธานาธิบดีได้ไหม นี่พูดเป็นวิชาการไม่ได้ยกตัวยกตนนะ) สรูปแล้วพระพุทธเจ้า มีหมดแล้วในยุคโน้น พญานะชองอาจไม่เหมือนในยุคนี้ อาตมา จึงได้นำมาทำได้ มีรูปแบบทำงานปริสาธาณโภคี กินใช้ อยู่ร่วมกันกับส่วนกลางอย่างนี้ ต่อไปถ้าเผื่อว่ายิ่งขยายผล สาธาณโภคีเป็นหมู่บ้าน หลายหมู่บ้านจนเป็นตำบลสาธาณโภคีได้ ตำบลนี้มี ๕ หมู่บ้าน แต่ทั้ง ๕ หมู่บ้านเป็นสาธาณโภคีหมด อันนี้ได้แล้วนะชาวอโศกมีมากกว่า ๕ หมู่บ้านแต่ กระจัดกระจายกัน ถ้าหากรวมกันเป็นปีกแผ่นแน่นเหนียวจะ ยิ่งดี อันจะเป็นตัวอย่างของโลก เข้ารอบ ๑๐ หมู่บ้านขึ้นไป มี cyclic ของตนเองแล้ว ถ้ามี ๑๒ ถือว่ามี cyclic order ที่จะประสานกับภายนอกได้ connection relative ขยายไป อีกนี้เป็นเช่นนั้นเป็นสัจจะที่พุทธปรุธรรมนามธรรมที่ขยายตัว อาตมาไม่มั่งงสงสัยหรืออโศกดีไม่มีแตก มีแต่ขยายตัว เพราะ ความเข้าใจของโลกจะมาเอาแบบเหตุการณ์ ๑๓ หมู่ปากัน แล้ว พูดกันให้หมายถึงคุณธรรมแบบนั้น ที่ประชาชนโลกต้อง

มาช่วยคนที่ตกทุกข์ได้ยาก คนที่ได้รับพิษภัยก็ต้องมาช่วยกัน อย่างนี้ ของเราช่วยได้แต่ไม่เก่งไม่มาก พูดไปก็เหมือนเตี้ย อุ่มค่อมยังไม่สง่าผ่าเผย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริชธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๒

ผู้ที่สูญเสียคือผู้ที่สูง

รายละเอียด : มันซ้อนอยู่ที่มีบารมีแต่อย่าหลงว่าตัวเอง มีบารมีมาก อย่าหลงเป็นอันขาด ถ้าคุณไม่หลงว่ามีบารมีมาก บารมีจะช่วยให้คุณ คุณหลงว่ามีบารมีมากเมื่อไหร่พลาดมานั้น จำไว้ อย่ายึดตัวตน

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาน วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ผู้ที่หยาบได้อย่างละเอียดยิ่ง

รายละเอียด : ผู้ที่ฉลาด (เจก) ในการหลบเข้าไปซบซ้อน ซ่อนความหยาบร้ายของตน อยู่ในความฉลาด (เจกตา) ที่ทั้ง หลอก ทั้งหลง ทั้งเล่ห์อยู่อย่างลึกอย่างลับในภายในใจของตน หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๖๙

ผู้ที่หลุดพ้น

รายละเอียด : คือผู้ที่ไม่ต้องไปเสียเวลาไม่ต้องไปเสีย แรงงานเสียทุนรอน อาตมาสรุปชีวิตคนคือ ๑. เวลา เวลาเป็น ของโลก มันผ่านไปแต่ละลมหายใจเข้าออกเสียไปโดยเปล่า ๒. แรงงาน แรงงานก็คือของเรา ๓. เสียทุนรอนสมบัติอะไร ที่ต้องไปร่วม นี่คือการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของมนุษย์ ๑. สูญเสียเวลา ๒. สูญเสียแรงงาน ทั้งร่างกายแรงความคิดไป อยู่กับสิ่งไร้สาระ ๓. ไปได้ซี้ซยะอะไรก็ไม่รู้ ไม่ใช่เหตุปัจจัยของ ชีวิต ซี้ซยะ ดีไม่ดีไปสร้างของเป็นพิษภัยแก่ชีวิตให้แก่มนุษย์ อย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ พัดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

ผู้ที่อยู่เหนือกาม

รายละเอียด : พวกเราได้ยินคำสอนของพระพุทธเจ้า ตื่นขึ้นมา เรียกว่าละหน่ยคลายจากอวิชชา เริ่มต้นจากกาม เป็นเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ ผู้ที่พ้นแล้วจากกามนี้ไม่ได้หนี จากกาม ภาษาเรียกว่ากาม แต่คุณไม่มีกาม คุณไม่ได้ใคร่ อยากมัน แต่คุณไม่ได้หนีจากมัน มันยังเป็นกายอยู่ มันยังเป็น ภายนอก มันยังอยู่กับเรา แต่เราไม่มีกิเลสแล้ว พระอนาคามี

ขึ้นไปอยู่กับกาม แต่กามไม่มี มีกาย แต่กามไม่มี มีภายนอก มีภายใน เพราะฉะนั้นการปฏิบัติธรรมจึงไม่เคยหนีไปจากกาย
ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ชั่งอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่
๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ผู้ที่อยู่ในฐานะครู ยุคต่อมาที่ไม่มีพระพุทธรูปเจ้า

รายละเอียด : เมื่อไม่มีพระพุทธรูปเจ้า ก็เหลือแต่ครูแล้ว แต่ผู้ที่อยู่ในฐานะของครู ถ้าหากโลกยุคไหน สมัยไหน ไม่มีพระอาริยะครู ไม่มีผู้ตั้งอยู่ในสถานะของครูอย่างแท้จริง ที่มีภูมิอาริยะธรรม หรือ โลกุตระธรรม ก็มีเองไม่ได้ เพราะฉะนั้นครูที่ไม่ใช่ศาสดาสามารถที่จะได้ธรรมะที่เป็นพุทธธรรมแท้ เป็นโลกุตระธรรม อย่างอาดมานำมาประกาศบอกว่าอาดมาเป็น สยงอภิญา ฟังแล้วก็จะยิ่งชัดเจนว่า อาดมาไม่ได้พูดเล่น ลอยลม อย่างไม่มีหลักฐาน ไม่มีสาระแก่นแท้ มันชัดเจน คุณก็จะยิ่งเชื่อถือว่า อาดมาพูดนี้ เป็นสารีบุตรที่แท้ เป็นลูกที่ นำแก่นสาระ สารี ผู้ที่มีสาระ แก่นแท้ของศาสนาพระพุทธรูปเจ้า เป็นสารีบุตรที่แท้พูดกับพวกเรา พวกคุณ ก็จะหลงไปเป็น ตัวตน บุคคล เราเขา อาดมาเป็นอาริยะธรรม ปรมัตถธรรมแท้ ไม่ได้หมายถึงตัวตนบุคคลเราเขาเลย พูดกลับไปอีก ถ้าอาดมา จะเป็นสารีบุตร อย่างที่เคยเกิดมาใน ยุคพระพุทธรูปเจ้าแล้ว มาเกิดในยุคนี้ อาดมาก็คือผู้ที่มีแก่นแท้สาระที่ได้มา จะเป็น ตัวจริงมา หรือ แม้จะเป็นตัวจริงมา ก็จะต้องมีสาระที่แท้ นั้น มาใช้ใหม่ เพราะเอาปรมัตถ์ ร่างกายตัวร่างพระสารีบุตรสมัย พระพุทธรูปเจ้า ก็ตายไปตั้ง ๒ พันกว่าปีแล้ว แต่สาระแก่นสารที่มีเชื้อแท้ อันถูกตรงเอามาแจกแจงเป็นเนื้อแท้ เหมือนอาดมาเป็นเภสัชกร มีอายุคนนั้น พอมาตอนนี้ เกิดมายุคนี้ ก็เอามา นี้ติดตัวเองมา ก็มาแจกจ่ายนี้แก่พวกเรา แล้วยาที่อาดมาแจก กินแล้วบรรลุนิพพาน กินแล้วรักษาโรค ก็เลยให้หายได้ตามจริง พิสูจน์แล้วได้ผลจริง ทำให้กิเลสลดละได้จริงอันนี้แหละ เป็น ลัจจะ ปัญญาอันที่ ๑ สรูป คือผู้มีอัญญาธาตุได้ปัญญาอันเป็น เบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ โดยได้รับฟังจากพระพุทธรูปเจ้า หรือ ผู้ที่ต้องอยู่ในฐานะครู ได้มาด้วยความรัก ความเคารพ ความ ละอาย ความเกรงกลัว อันที่ ๑ ย้ำอีกทีว่า ต้องได้มาจากพระ ศาสดา คุณจะไปมาเองไม่ได้ ต้องได้มาจากผู้ที่อยู่ในฐานะของ ครู แม้ไม่ใช่พระศาสดา ก็ต้องมีสาระอย่างแท้จริง ไม่ใช่ตัวตน บุคคลเราเขาที่เป็นสารีบุตรจริง ถ้าจะเรียกทางเทวนิยม ก็เป็น พระบุตร แต่ของศาสนาพุทธเรานั้นชัดเจนว่า เนื้อหาสาระแท้ แล้วก็เนื้อหาสาระของธรรมะที่ไม่ตาย มีองค์ประกอบ

ขึ้นอยู่กับกาลเทศะในโลกยุคแต่ละกาลองค์ประกอบไม่ เหมือนกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโคก
วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผู้ที่เป็นปัญญาวิมุตติ

รายละเอียด : ผู้ที่อาสวะดับสิ้นหมดนับเป็นพระอรหันต์ ได้ขั้นต้น ปัญญาวิมุตติ คุณต้องเรียนรู้รายละเอียดของอนุสัย จนหมดอนุสัย เป็นอุกโตภาควิมุตติ คุณจึงจะเป็นพระอรหันต์ สมบูรณ์แบบเป็นบุคคลที่ ๗ ในทักษิณียบุคคล

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยะธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผู้ที่แยกกายแยกจิตได้

รายละเอียด : ผู้ที่สามารถแยกกรรมนิยาม ๕ ได้ แล้ว ทำกาย ทำจิตของตนให้เกิดอุตฺธาตุ พืชธาตุ จากจิตธาตุ ของตนโดยกรรม โดยธรรม หรือโดยสังขธรรม โดยสังขธรรม โลกุตระธรรมของพระพุทธรูปเจ้าจึงสามารถที่จะแยก และทำให้ เป็นไปตามที่แยกได้สมบูรณ์แบบ พระอรหันต์คือผู้ที่แยก ธาตุจิตของตัวเองให้เป็นอุตฺธาตุได้แล้ว ถึงจะสามารถตาย แล้วไม่เกิดอีก พอสามารถสลายจิตนิยาม ของตนเอง ให้เป็น ดิน น้ำ ลม ไฟ เป็นอุตฺธาตุได้ ก็หมดความเป็นชีวะแม้แต่ พืชธาตุ อาตมาตั้งจิตต่อ อุปนิทตั้ง จิตตั้ง มาเป็นโพธิสัตว์ต่ออีก กายนี้ พระพุทธรูปเจ้าว่า กายจะเบื่อน่ายในร่างกายนี้ ทำได้ง่าย แต่กายคือจิต มโน วิญญาณนี้เบื่อน่ายได้ยาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโคก
วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผู้ที่ไกลจากวิเวก

รายละเอียด : สมณะโพธิรักษ์อธิบายวนไปวนมา ผู้เอาร่างตัวเองออกไปเข้าถ้ำ ไม่มีมิตรดีแล้วไปสะกดจิตตัวเองให้ ไม่มีสัมผัสภายนอก ขาดจากภายนอก ก็เป็นปัจจุบันแบบ มิจจาภิภูฏี เป็นเตียรถีย แม้แต่อาณาปานสติ พระพุทธรูปเจ้า ก็เตือนว่าให้เหลือลมหายใจอยู่เป็นครั้งสุดท้ายอย่าให้ขาด พระพุทธรูปเจ้าตรัสว่าจะต้องสัมผัส วิโมกข์ ๘ ด้วยกาย การไม่มี กายก็เป็นมิจจาภิภูฏี ไม่มีสิทธิ์จะบรรลุนิพพานของพระพุทธรูปเจ้า เลยอย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชู้ว บ้านราช วันจันทร์ที่
๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผู้ที่ไปนั่งหลับตาปฏิบัติ

รายละเอียด : ผู้ที่ไปนั่งหลับตาปฏิบัตินั้นไม่ได้ทำ
อภิญญาปฏิบัติ ๓ เลย ซึ่งเป็นความเสื่อมเป็นความผิด ไปทำ
ฉานแบบไม่มี ๓ ข้อนี้ ก็เป็นสมาธิ เป็นปัญญาที่มีจกาทิฐฐิ
อาตมาพูดไปเมื่อไหร่พวกที่นั่งหลับตาจะรู้สึกสักที ใช้หอกแทง
ไปไม่รู้ที่รอบแล้วไม่สะดุ้งสักทีเลย พระราชา ให้เอาไปฆ่าด้วย
หอกร้อยเล่มเข้ากลางวันเย็น เขาก็ยังไม่ตาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ผู้ที่ไปเอาอาจารย์ออกป่ามันเสื่อมทั้งหมดทั้ง ๔ ข้อ

รายละเอียด : ในสมัยนั้นคนเขาเข้าใจว่าอาจารย์ที่มี
วิชาจะณะจะต้องอยู่ป่า พวกนั้นบอกว่าแบบนั้นจะพาบรรล
นิพพาน เขาเข้าใจอย่างนั้นจริงๆ ศาสนาพุทธเพิ่งเริ่มต้นนะ
พระพุทธเจ้าก็พยากรณ์ไว้ก่อนว่าออกมามันแหละเสื่อม ข้อนี้
ยังรักษาวินัยพระพุทเจ้าอยู่เนี่ยยังไม่ได้พรากพิชเป็นหัวหน้า
นรกเลย ข้อที่ ๑ นี้ยังดีที่มีพระวินัย นี่เป็นความเสื่อมแต่ยังก็
ส่อรอยไรๆ เห็นว่าจะเสื่อมยังงี้ก็ยังมีมังสวิริติ ไม่ใช่ไปหา
ลูกศร หาหอกหาดาบเข้าป่าไปด้วย นั่นก็ไปล่าสัตว์กิน... ดินะ
ยังไม่มี ที่จริงแล้วคำว่าบำเรอท่านผู้ถึงพร้อม อาตมาคิดว่า
สภาวะไม่น่าจะเป็นอย่างนั้น มันน่าจะแปลว่าผู้ที่หลงไปอย่างนี้
ไปเจอใครเขาก็จะรู้ว่าเป็นผู้ที่มีจระณะแล้วก็มอตนเป็นลูกศิษย์
เจอใครในป่าก็นึกว่าเป็นผู้ที่มีจระณะสมบัติวิชาสมบัติและ
มอตนเป็นลูกศิษย์ นี่คือทางเสื่อมข้อที่ ๒ อย่าลืมน่าสำคัญ
คือพระพุทเจ้าอย่างนี้คือความเสื่อมเพราะฉะนั้นอย่างนี้คือ
ออกป่าทั้งนั้นออกมาหมดทั้ง ๔ ข้อเลย ออกจากป่าแต่ไป
สร้างเรือนไฟ คือการใช้อัคคียันต์ ใช้ไฟเป็นสื่อ แสดงว่าผู้ที่
เข้าไปหาอาจารย์ในป่าแล้วไปบำเรอผู้ใดก็แล้วแต่ ไปมุขมิบว่า
ผู้นั้นคือมีวิชาจะณะแน่นอน ผู้ที่ไปเอาอาจารย์ออกป่ามัน
เสื่อมทั้งหมดทั้ง ๔ ข้อ ประเด็นอยู่ที่มันเป็นพระป่า อาตมาเห็นใจ
พระพุทเจ้ามากเพราะท่านเองต้องเข้าป่าแล้วไปสอนพระ
ในป่า แล้วในยุคนี้ปฏิบัติก็อยู่ในป่ากัน เป็นยุคที่ยังไม่เจริญ
อะไรหรอก พระราชวังกับภูเขาศิษย์ก็อยู่ใกล้กัน ที่พระเจ้า
อชาตศัตรู บอกว่าไม่สบายใจ ก็เลยให้หมอชิวโกมารักจ
พาไปเข้าเฝ้าพระพุทเจ้า ตอนนั้นมืดแล้ว ก็เลยยกทัพไปเลย
ช้าง ๕๐๐ ม้า ๕๐๐ ไปถึงก็บอกว่าไหนพระพุทเจ้านั่งอยู่ไหน
เห็นแต่ภิกษุนั่งอยู่ เสมอกันหมด ก็เลยระแวงว่าถูกหลอกมา
ฆ่าหรือเปล่า องค์กรประกอบบริบทต่างๆ ผู้ที่มีปฏิภาณจะเข้าใจ
ว่า เป็นความหมายอะไร ไม่ได้ไกลจากป่าเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ผู้นำ

รายละเอียด : ผู้นำคือผู้ที่ทำในสิ่งที่ดีเห็นว่าดีแล้วนะ
ได้แล้ว แล้วก็พาคนอื่นทำตามที่ตัวเองได้นี่คือ ผู้นำ ผู้นำที่
ไม่ดีแล้วจะนำผู้อื่นให้ดีมันไม่ทั้ง ไม่สำเร็จ ผู้นำจริงๆ คือ ต้อง
ทำได้แล้ว แล้วก็พาผู้อื่นให้ทำดี ด้วยวิธีอย่างไร นั่นคือผู้นำ
และสิ่งสำคัญที่ผู้นำตระหนักเพื่อที่จะนำลูกน้องไปสู่ความสำเร็จ
คืออย่าให้ผิดเพี้ยน มีแต่ความจริง ต้องตรวจสอบความจริง
ทั้งการพาปฏิบัติ กับจุดหมายที่เป็นผลสำเร็จ อย่าให้ผิดเพี้ยน
จะให้ไม่มีเหตุปัจจัยที่จะทำให้คนอื่นได้อีก เป็นอำนาจของลาภ
ยศ สรรเสริญเป็นกิเลส อย่าให้เรามีกิเลส อย่าให้เหตุปัจจัยมา
ทำให้เราหลุด หรือว่าเพี้ยนออกจากทางที่ถูกต้องและผลที่จริง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผู้นี้เป็นผู้ที่เจริญ เป็นคนประเสริฐ

รายละเอียด : คนที่เห็นความสำคัญของการฟังธรรม
เป็นคนี่เจริญมากเลย นี่ไม่ได้พูดยกยอ แต่ว่ามันเป็นเรื่อง
เป็นจริงอย่างนั้นที่จะมีโอกาสได้ฟังธรรมจากผู้รู้ แล้วเราก็ได้
ฟังแล้วเราก็ไปทำให้เกิดผลกับเรา ผู้นี้เป็นผู้ที่เจริญ เป็นคน
ประเสริฐ

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ่มออนไลน์ วันจันทร์ที่
๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ผู้บรรลุความสุขความทุกข์

รายละเอียด : คือผู้ที่พูดกันเข้าใจความสุขความทุกข์นั้น
ผู้ที่บรรลุแล้วเห็นจริง แม้ว่าในโลกมีอบายที่คนในสังคมต้อง
เกี่ยวข้องถึงจะมีความสุข แต่พวกคุณไม่ต้องเกี่ยวข้องวุ่นวาย
เลย มันมีอยู่ในโลก เตี่ยวันนี้โลกอบายมีเยอะเลย ประดูแต่งหลอก
กันยิ่งขึ้น แต่ผู้หลุดพ้นเรื่องนี้แล้วไม่เป็นเหยื่อ เตี่ยวันนี้เราก็มี
จิตเฉยๆ ไม่สุขไม่ทุกข์กับโลกอบายแล้ว เมื่อหลุดพ้นอบายภูมิ
พวกนี้แล้วในโลกก็มีอยู่จัดจ้าน อย่างที่เราไม่ได้ไปติดยึด
มันก็มีอยู่กับโลก ผู้ที่ชัดเจนในจิต เจตสิก ทำความหลุดพ้น
ถูกต้องตามสัมมาทิฐฐิของพระพุทเจ้าจะรู้โลกของอบาย
กามคุณ โลกธรรม อตตดา มีสภาวะธรรมที่เป็นโลกุตรธรรมจริง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผู้บรรลุลหกรรม

รายละเอียด : อนัตตา จึงเป็นสภาวะเป้าหมายแท้ ผู้บรรลุลหกรรมสูงสุดก็คือ ผู้ทำ อนัตตา ให้เกิดในจิตตนสำเร็จ แล้วเห็นด้วย ปัญญา ผู้นี้ก็คือ ผู้บรรลุลหกรรม สูงสุด จบกิจ ผู้เข้าถึง อนัตตา แล้ว จะเรียกว่าเป็นผู้บรรลุลหกรรม บรรลุนิพพาน บรรลุมุติ บรรลุนิโรธ บรรลุสัญญาตา บรรลุทุกสรรพสิ่ง บรรลุ อรหัตตผล บรรลุเป็นอรหันต์ เป็นผู้พ้นทุกขอาริยสัง ๖๗ ะไรต่างๆ ก็ว่าไป ก็คือผู้จบกิจ พญฺชนะนั้น เรียนกันจบ ตำรา จบนักธรรม จบปริญญา กันมากมายเท่าไรก็ได้ คนนั้น ติดอยู่ที่พญฺชนะ หรือติดอยู่ที่ภาษา หรือติดอยู่ที่บัญญัติ กันมากเหลือเกิน ศึกษากันหัวฟูหัวฟุ้ง จบปริญญาเอก จบเปรียญ ๙ กันมาก แต่ไม่มีผลลึกลงไปถึง สภาวะ หรือไม่มี ผลลึกลงไปถึง เนื้อแท้ของสังขารธรรม นั้นๆ กันสักเท่าไร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

ผู้บรรลุลหกรรมของพระพุทธเจ้าคือครูจริง ๆ

รายละเอียด : ผู้ที่เป็นครูจริงๆ ไม่ใช่ครูเก๊ ต้องเป็นผู้ที่ บรรลุลหกรรมพระพุทธเจ้า อย่างน้อยเป็นครูอนุบาล เรียกว่าพระ โสดาบัน ครูชั้นประถมคือพระสภิกาคามี ครูที่เป็นชั้นมัธยม ก็เป็นพระอนาคามี ครูอุดมศึกษา ก็คือ พระอรหันต์ อย่างนี้ เป็นต้น ต้องอาศัยนะ ถ้าไม่อาศัยพระศาสดา ไม่อาศัยครูที่เป็น ครูจริงๆ ซึ่งเป็นที่เข้าไปตั้งความละอาย รู้ว่าคนนี้เป็นครูแล้ว รู้ว่าเราเองมีกิเลสเต็มตัว ก็เข้าไปหาครู ไปตั้งความละอาย ไม่ใช่ไปตั้งความอวดดี เพราะตัวเอง กิเลสเต็มตัว อรหันต์ ไม่มีกิเลสแล้ว หรือแม้แต่พระโสดาบัน ก็ถือว่าเป็นครูเป็นผู้รู้ กิเลสระดับหนึ่งแล้ว สภิกาคามี ก็เป็นครู สูงขึ้นไป ก็เข้าไปตั้ง ความละอาย คนที่มีความละอาย คือมีเทวธรรม คือเป็นเทวดา คนที่ไม่ละอายต่อกิเลส ผู้ที่ไม่มีกิเลส เราเป็นผู้ที่มีกิเลสเรา ก็ต้องละอายต่อท่าน พระโสดาบันก็ละอาย พระสภิกาคามี ก็ละอายมาก พระอนาคามี ก็ละอายยิ่งกว่า พระอรหันต์ ก็ละอายอย่างมาก เข้าไปตั้งความละอาย ความเกรงกลัว ความรัก ซึ่งคำว่า ความรัก ไม่ใช่ความรักมิติตื้นๆ คือ ความรัก และความเคารพอย่างแรงกล้า รักอย่างเคารพบูชา ไม่ใช่ความ รักอย่างซีหามา ตื้นๆ ความรัก มิติที่ ๑ ๒ ที่ ๓ เป็นความรัก ที่สูง ระดับ ๗ ขึ้นไป หมายความว่าปัจจัยที่ ๑ นั้นจะต้องไป อาศัย พระศาสดา อาศัยเพื่อนพรหมจรรย์ที่ตั้งอยู่ในฐานะครู ด้วยจิตใจเรา ต้องไปอย่างอ่อนน้อมถ่อมตน อยู่กับคนที่ฐานะ มีกิเลสน้อย ถ้าเป็นพระอรหันต์ ก็ยิ่งต้องละอายต่อท่าน

เป็นความเกรงกลัวความรัก และเคารพ อย่างแรงกล้า เคารพ อย่างเต็มๆ หากจะเคารพเป็นครูอาจารย์ ต้องเคารพอย่างเต็ม ซื่อสำคัญว่า อาจารย์นั้นแน่หรือเปล่า เป็นอาจารย์ที่คุณแน่ใจ หรือเปล่าจริงหรือเปล่า เราเลือกแล้ว หรือว่าเราเลือกเพราะ รู้ว่า อันนี้เป็นอาจารย์ใหญ่ อาจารย์กลาง อาจารย์น้อย ก็เลือก ตามความจริง ปัจจัยข้อที่ ๑ นี้ ยืนยันว่า คุณจะได้ปัญญา ปัญญา เป็นธาตุวิภูษิตที่เป็นของพระอาริยะ หรือโลกุตระของพระ พุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโศก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผู้บรรลุลหกรรมของพุทธแล้วย่อมมีชีวิตเป็นไป เพื่อรับใช้มวลมนุษยชาติ คือ

รายละเอียด : พุทฺชนหิตายะ เป็นประโยชน์แก่หมู่ชน ทั้งหลาย พุทฺชนสุขายะ เกิดเป็นสุขแท้แก่หมู่ชนทั้งหลาย โลกานุกัมปายะ เป็นไปเพื่อรับใช้อนุเคราะห์โลก ดูกรภิกษุ ทั้งหลาย เราพ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวง ทั้งที่เป็นของทิพย์ ทั้งที่เป็น ของมนุษย์ แม้พวกเธอก็พ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวง ทั้งที่เป็น ของทิพย์ ทั้งที่เป็นของมนุษย์ พวกเธอจงเที่ยวจาริกไป เพื่อ ประโยชน์แก่มหาชน (พุทฺชนหิตายะ) เพื่อความสุขแก่มหาชน (พุทฺชนสุขายะ) เพื่ออนุเคราะห์แก่การดูแลต่อชาวโลก (โลกา- นุกัมปายะ) เพื่อประโยชน์ เกื้อกูล และความสุขแก่มวลมนุษย์ (อัตถายะ หิตายะ สุขายะ เทวมนุสฺสานัง) และ... พวกเธอ อย่าได้ไปร่วมทางเดียวกันสองรูป จงแสดงธรรมงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด จงประกาศพรหมจรรย์พร้อม ทั้งอรรถทั้งพยัญชนะ ให้ครบบริบูรณ์ บริสุทธิ์ สัตว์ทั้งหลาย จำพวกที่มีรูป คือกิเลสในจักขุเหลืออยู่น้อย ยังมีอยู่ เพราะไม่ได้ พังธรรมยอมเสื่อม ผู้รู้ทั่วถึงธรรมจักมี ดูกรภิกษุทั้งหลาย แม้เราก็จักไปยังตำบลอรุเวลาเสนาณิคม เพื่อแสดงธรรม

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๔ ข้อ ๓๒ ธรรมาธิบาย จากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ผู้บรรลุลหกรรมพึงบอกผู้อื่น

รายละเอียด : โลหิจจพราหมณ์ มีทิฏฐิล้ำมากกว่า ผู้บรรลุล แล้วไม่พึงบอกแก่ผู้อื่น เพราะคนอื่นจะทำอะไรแก่อีกคนหนึ่ง ได้ การบอกแก่คนอื่นจัดว่าเป็นความโลภที่เป็นบาป เปรียบ เหมือนคนตัดเครื่องพันธนาการเก่าออกแล้ว กลับทำเครื่อง พันธนาการใหม่... ฯลฯ. พระพุทธองค์ตรัสว่า เป็นมิฉฉาทิฏฐิ ย่อมมีคติ ๒ คือ นรกหรือกำเนิดเดิยรัจฉาน อย่างไรอย่างหนึ่ง

(พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๕๘) อาตมากำลังพูดอยู่ตอนนั้นก็จิตว่าง คุณมีกล้องส่องดูได้เลยขยายดูก็ล้วนเท่า ว่าอาตมาจิตว่าง ส่วนจิตว่างกับความนึกคิดนั้นต่างกัน ยิ่งมีความนึกคิดได้รวดเร็วแว่วไวด้วย ไปอ่านดูใหม่เลย พระอรหันต์หลายรูปก็บอกว่าตัวเองเป็นอรหันต์ อย่างพระพักกฤษณะเป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๕๘

ผู้บรรลุเป็นผู้เข้าถึงเป็นผู้สำเร็จในความเป็นวิชชาและจรณะ

รายละเอียด : สรุปลีกที่ว่าสาระแก่นสารของพุทธศาสนาแท้ๆ เป็นเนื้อแท้ของคุณธรรมคุณวิเศษ ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกพระองค์ก็คือข้อนี้แหละ อาตมาก็อธิบายแล้วในพุทธคุณ ๙ ก็มีแก่นนี้แสดงถึงเนื้อหาสาระ ของความเป็นเนื้อหาศาสนาพุทธแท้ นอกนั้นเป็นแต่เพียงศักติ เป็นอสังการ เป็นเครื่องประกอบ มันไม่ใช่แก่นแท้ เช่น อระหะโตะสุคะโต โลกะวิทูมันก็รู้โลกไม่ใช่ตัวเนื้อแก่นของวิชาและจรณะ ผู้บรรลุเป็นผู้เข้าถึงเป็นผู้สำเร็จในความเป็นวิชชาและจรณะ ความประพฤติและความรู้ วิชาก็คือความรู้จรณะคือความประพฤติ สูงสุด ไล่ไปจนถึงผู้ที่จำแนกทำได้ไม่มีใครยิ่งกว่า ก็เป็นเครื่องประกอบ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

ผู้บริหารประเทศถ้าเข้าใจมาศึกษาเศรษฐศาสตร์ของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ผู้บริหารประเทศถ้าเข้าใจความเป็นคนจนและศึกษาเศรษฐศาสตร์ของพระพุทธเจ้า สมณะโพธิรักษ์ รู้จักความจนแล้วพาดนมาจน ถ้าหากผู้บริหารประเทศไทยเป็นพุทธศาสนิกชนเข้าใจธรรมะพระพุทธเจ้าและพากันมาจนเป็นการแก้ปัญหาเศรษฐกิจอย่างสมบูรณ์แบบ สำเร็จด้วยท่านพูดแล้วสบายใจทำงานกับชาวอโศกประมาณนี้ ที่ฟังท่านไม่รู้เรื่องเข้าใจไม่ได้พูดให้ตายยังไงเขาก็ไม่มาเอาเขาปิดประตู นอกจากคนที่แสวงหาไม่ได้ปิดประตู ฟังท่านเข้าใจแล้วเข้ามาเป็นมวลงอย่างชาวอโศก มีอีกได้จะเกิดได้บ้าง เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องใหญ่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผู้บำเพ็ญตนถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

รายละเอียด : คือ คนที่คิดและรู้สูงสุด คือ ผู้บำเพ็ญตนถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมณะโพธิรักษ์บำเพ็ญเพื่อไปเป็นระดับนั้น แต่ตอนนักระดับ ๗ จะไปให้ถึงระดับ ๙ ท่านมีแค่นี้คิดมายุคนี้เป็นสยงอภิญญาได้เอาความรู้ ความสามารถมาช่วยกันจนเกิดสังคมกลุ่มสาธาณโภคี ๔๐ กว่าปีจนถึงทุกวันนี้

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผู้ปฏิบัติผิด

รายละเอียด : ผู้ปฏิบัติผิด คือ พระพุทธเจ้าท่านว่า ผู้ปฏิบัติผิดไปอยู่ในภพ จะมีทิศไปสองทิศคือไม่จมก็ลอย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผู้ป่วยที่พยายามง่าย ๕

รายละเอียด : ๑. ย่อมทำความสบาย (ไม่เบียดเบียนตน) ๒. รู้จักประมาณในสิ่งสบาย (พอดี) ๓. กินยา ๔. บอกอาการป่วยตามความเป็นจริง แก่ผู้พยาบาลที่ปรารถนาประโยชน์ ๕. เป็นผู้อดทนต่อทุกขเวทนาที่เกิดขึ้น

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ข้อ ๑๒๓, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ผู้พยาบาลที่ดี ๕

รายละเอียด : ๑. ย่อมเป็นผู้สามารถเพื่อจัดยา ๒. ทราบสิ่งสบาย และไม่สบาย นำสิ่งไม่สบายออกไปนำสิ่งสบายเข้ามาให้ ๓. มีเมตตาจิตพยาบาล ไม่เพ่งอามิสพยาบาล ๔. ไม่รังเกียจเพื่อนำออกซึ่งอุจจาระ ปัสสาวะ อาเจียนหรือน้ำลาย ๕. สามารถเพื่อชี้แจงให้ผู้ป่วยสมทาน อาจหาญ ร่าเริง ด้วยธรรมมีกถา โดย กาลอันสมควร

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ข้อ ๑๒๔, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ผู้พ้นทุกข์อาริยสัง

รายละเอียด : ผู้พ้นทุกข์ที่แท้จริงตามที่พระพุทธเจ้าประทานความรู้ของพระองค์มาให้ ที่เป็นโลกุตระ

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๘๘

ผู้พันทฤษฎีโลกีย์

รายละเอียด : ผู้ได้บัพติศมาธรรม (เวทนา) ที่กิเลสมันต้องการ (ซึ่งก็คือบำเรอด้วยลาภ, ยศ, สรรเสริญ, โลกียสุข)

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๘๘

ผู้มากอบกู้ศาสนาพุทธ

รายละเอียด : สมบัติของพระพุทธเจ้านั้นไม่ใช่ไปดับหลับตาอย่างนั้น นั่นจะว่าเป็นอนุบาลก็ยิ่งสูงไปต้องเป็นเตรียมอนุบาล นั่งหลับตาสมาธิมันไม่ใช่ของพุทธ พุทไม่รู้ก็ทีแล้ว ที่นั่งหลับตาสมาธิก็เป็นของเดียรฉัตรที่มีมันมีอยู่อย่างนั้นของเขา อาจจะยกให้เป็นมหาวิทยาลัยนั่งหลับตาเป็นการนั่งหลับตาสมาธิแต่มันก็ไม่ใช่ของพุทธเลย ของพุทธนั้นไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับเรื่องหลับตาเลย เป็นของแถมเท่านั้น แต่กลับเข้าไปเอามาเป็นสาระ มันเป็นของเคียง ไม่ต้องก็ได้ แต่กลับเอามาเป็นแก่น เอามาทำเป็นความผิดเพี้ยนไกลลิบลิบ ท่านผู้นั่งหลับตาเป็นหลักทั้งหลายเอ๋ยฟังอาตมาพูดแล้วจะสะเทือนลึกลับใหม่ จะสะดุ้งลึกลับใหม่ ขอฝากไว้เอาไปตรวจสอบในพระไตรปิฎกให้ดี อ่านพระไตรปิฎกให้แตก เรามีหลักฐานอ้างอิงยืนยันจากพระไตรปิฎก อันอื่นคุณก็ไม่เชื่อนะ แต่มาบอกว่าอาตมาเป็นพระอรหันต์เป็นพระโพธิสัตว์ อาตมาเป็นผู้มากอบกู้ศาสนาคนก็จะยิ่งไม่เชื่อมันได้ ไม่ใช่ไปตรวจสอบกับพระไตรปิฎกตามที่อาตมาพูดให้ฟัง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะพีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ผู้มีกิจการค้าก็มีส่วนผสมโลกียะ

รายละเอียด : ผู้ที่มีกิจการค้าก็ใช้แบบชาวอโคกบ้างกับข้างนอกบ้างก็มีส่วนผสมโลกียะกับโลกุตระไป ก็อยู่ในพวกที่มอบตนในทางที่ผิดยังไม่สมบูรณ์ หากสมบูรณ์แล้วมาอยู่ในชาวอโคกทำงานฟรี ไม่เอาลาภแลกลาภ สดลึกลับซึ่งเลย แล้วคนจะมีไหม มี ในชาวอโคก แม้ในยุคนี้ ยืนยัน พิสูจน์ได้เป็น phenomenon ไม่ใช่แค่ philosophy หรือ epistemology เป็นปรากฏการณ์วิทยาเลย พิสูจน์จริงได้ เขาอาจจะบอกว่าเป็นแค่ลึกลับ มาทำดราม่า ใก๊ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓

ผู้มีกิเลสมากปิดบังเอาไว้

รายละเอียด : การรู้จักเลส เราจะต้องเข้าใจตั้งแต่ตอนเป็นๆ สามารถรู้ตั้งแต่โลกของ อบายมุข ลองสัมผัสแล้วไม่ติดยึดเป็นความสุข ความทุกข์ ในสิ่งที่เกี่ยวพันอยู่เรียกว่าเป็นสิ่งที่ต้องอยู่ ก็จะต้องอยู่อย่างนั้น ยิ่งไปข้องด้วยวิชา เพราะมีกิเลสมากแล้วปิดบังไว้ คนมีกิเลสปิดบังทั้งนั้นไม่มีใครเอากิเลสมาเปิดหรอก โดย ๑. ไม่รู้จักเลสตัวเองก็เปิดไม่ได้ ๒. แม้จะรู้ว่ากิเลสตัวเองก็ทนได้คิดว่า ไม่มาก พระพุทธเจ้าตรัสไว้ชัดเจนว่าเป็นผู้มีกิเลสมากปิดบังเอาไว้แล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผู้มีปฏิภาณ ๓ จำพวก

รายละเอียด : คำว่า มีปฏิภาณ ความว่า บุคคลมีปฏิภาณ ๓ จำพวก คือ บุคคลมีปฏิภาณเพราะปริยัติ ๑ บุคคลมีปฏิภาณเพราะปริจจาคา ๑ บุคคลมีปฏิภาณเพราะอธิคม ๑ ๑. บุคคลบางคนในพระศาสนานี้ เล่าเรียนพระพุทธรูป พจนานุกรม คติ ศาสนะ เวชยการณะ คณา ฯ นี้ปฏิภาณเพราะปริยัติ ๒. บุคคลบางคนในพระศาสนานี้ เป็นผู้ใต้อาณัติในประโยชน์ของตน ในประโยชน์ที่ควรรู้ ในลักษณะ ในเหตุ ในฐานะ และอฐานะ. ญาณของบุคคลนั้น ย่อมแจ่มแจ้งเพราะอาศัยการใต้อาณัติ บุคคลนี้ชื่อว่า ผู้มีปฏิภาณเพราะปริจจาคา ๓. บุคคลบางคนในพระศาสนานี้ เป็นผู้ใต้อบรมธรรมทั้งหลาย คือ สติปัฏฐาน ๔ สัมมัปปธาน ๔ อิทธิบาท ๔ อินทรีย์ ๕ พละ ๕ โพชฌงค์ ๗ อริยมรรคมีองค์ ๘ สามัญญผล ๔ ปฏิสัมภทา ๔ อภิญญา ๖ บุคคลนั้นรู้ธรรมดา รู้ธรรม รู้จรูติ ฯลฯ ญาณในอรรถในธรรมและในจรูติทั้ง ๓ นี้ ชื่อว่า ปฏิภาณปฏิสัมภทา บุคคลผู้ใต้อาณัติ เข้าถึงพร้อม ฯลฯ ประกอบแล้วด้วยปฏิภาณปฏิสัมภทานี้ บุคคลนั้นเรียกว่า ผู้มีปฏิภาณ บุคคลใดไม่มีปริยัติ ไม่มีปริจจาคา ไม่มีอธิคม ญาณอะไรเล่า จะแจ่มแจ้งแก่บุคคลนั้น.

ที่มา ที่ไป : เล่ม ๒๙ ข้อ ๔๐๖ ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ผู้มีปัญญาคือผู้อยู่เหนือทุกสิ่ง

รายละเอียด : เมื่อเราสามารถจัดการจิตใจเราได้ จิตใจเราก็จะทำให้เป็นประโยชน์ในการใช้งานได้ แต่ถ้าเราไม่สามารถควบคุมได้ ให้จิตใจ ทำแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ไม่ทำสิ่งที่เป็นโทษ ถ้าทำได้ จิตมันก็เป็นนายเรา นั่นแหละเรียกว่าเป็นกิเลส

ผู้มีปัญญาคือผู้อยู่เหนือทุกสิ่ง – ผู้มีศีลมีจิตเอ็นดูปราณีกรณา

เราจะต้องเป็นนายของจิต จะมีสติและมีปัญญา ปัญญาคือ นายแท้ๆ ปัญญาเป็นผู้อยู่เหนือ เป็นอตุตตะ สติเป็นอธิปไตย ในมุลสูตร ๑๐ ผู้มีปัญญาคือผู้อยู่เหนือกับสิ่งที่คุณอยู่ด้วย ไม่มีอะไรเป็นนายเราเพราะเรามีปัญญาอยู่เหนือ เราก็จะมีธัมมวิชัย ปัญญาคือธัมมวิชัย ปัญญา ปัญญินทรีย์ ปัญญาพละ ธัมมวิชัย สัมโพชฌงค์ เป็นการวิจัยอย่างมี โพธิ์เพื่อความตรัสรู้ วิจัย อย่างมีปัญญา องค์แห่งโพชฌงค์ ๗ มีสติ ธัมมวิชัย วิริยะ เป็นองค์ธรรมที่ใช้ทำงาน สติมีเสมอ รู้นอกในเสมอ วิจัย คือ เทียบคู่ สองอย่าง จะเทียบได้เร็วมุกุฏธาคู เทียบอะไรดีกว่า อะไร อะไรควรกว่าอะไร บางที่เราเรียกคำว่าดีว่าเป็นภาษาโลก แต่ภาษาธรรมเรียกว่าควร อะไรควรกว่า ดีหรือชั่วขึ้นกับเหตุ ปัจจัยองค์ประกอบ มากไปอันนี้ยังไม่ดียังไม่ควร แต่มากขนาดนี้ อันนี้ดีอันนี้ควร อย่างนี้เป็นต้น มันขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ มันไม่เที่ยง อย่าไปยึดมันถือมันในอันไหน นี่เป็นรายละเอียด ที่ละเอียดมาก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ พาดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ชองอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ผู้มีมรรคผลจะทนอยู่ได้

รายละเอียด : คือ คนที่ไม่มีภูมิจรรมาอยู่ที่นี่นิดๆ หน่อยๆ ก็อยู่ไม่ได้ก็จะออก แล้วเขาก็ออกไปแล้วบางคนอยู่ ไม่ได้ แต่คนที่อยู่ได้เพราะมีภูมิจรรมา คนที่ทนไม่ได้อยู่ไม่ได้ หนีออกที่นี้ ผู้มีมรรคผลจะทนอยู่ได้ ไม่มีมรรคผลก็ทนอยู่ไม่ได้ เพราะเป็นดินแดนพระอาริยะอยู่ คนที่ไม่มีภูมิจรรมาที่แท้จริง อยู่ไม่ได้มันไม่ได้แปลว่าใครที่มีความจริงที่ใจเรารู้สึกจะอยู่ได้ ถึงยังงี้ก็จะอยู่ที่นั่นจะถูกกระทบกระเทือนก็รู้สึกได้ว่าตัวเรา ถูกว่าโดนกระทบอึดตามานะ โดนกระทบกิเลสแต่ก็ยังคิดว่า ก็จะไม่อยู่ พุดไปนี่คงถูกหลายคนบ้าง มากบ้างน้อยบ้างก็ แล้วแต่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผู้มีมรรคผลจะทนอยู่ได้

รายละเอียด : คนที่จะอยู่ที่นี้ (อโคก) ได้พระพุทธเจ้า ตรัสไว้ว่าผู้มีมรรคผลจะทนอยู่ได้ ผู้ที่ยังไม่มีมรรคผลก็จะ ทนขนาดว่าปฏิบัติธรรมะ หน้าหนองน้ำตาอยู่อดทนไปแต่มี จิตสำนึกรู้ว่าที่นี้ดีจะร้องห่มร้องไห้หน้าหนองน้ำตา ต้องทนเอา ถ้าคนมีความรู้สึกมีเซนส์ลึกลง จะไปไหนก็ไม่ได้ แล้วที่นี้สุดยอด

แล้วแม้แต่หน้าหนองน้ำตาอยู่ก็อยู่ได้ ส่วนคนที่มีความแข็งแรง ไม่กินเนื้อสัตว์มีศีล ๕ แค่นี้สบายแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผู้มียศสูงทางโลกุตระธรรม

รายละเอียด : คือ ผู้เสียสละมากขึ้น ผู้มีก้น้อยยิ่งผู้หมด ความเห็นแก่ตัวลงไปยิ่งเรื่อยๆ จนที่สุด หมดตัว หมดตน อย่างแท้จริง และคือผู้มีปัญญา ที่เที่ยงแท้ ไร้อคติใดๆ ช่วย ปวงชนได้ ก่อความซื่อสัตย์แท้ให้แก่โลก

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๓๙

ผู้มีศีลมีจิตเอ็นดูปราณีกรณา

รายละเอียด : แต่ก่อนคุณไม่มีความละเอียดต่อการฆ่า การทำร้ายเลย ไม่หวังดีต่อสัตว์ทั้งปวง แสดงว่าเราเองไม่ได้ เป็นผู้มีศีล ไม่มีอริจิตที่เป็นจิตเจริญ พอรู้ตัวเราเริ่มเข้าใจ สัมผัส กับสัตว์แล้วกระทบ มีจิตเอ็นดูปราณีกรณาหวังประโยชน์ต่อ สัตว์ทั้งปวงอยู่ อย่างว่าแต่ฆ่าเลย แม้แต่จะไปต้อนกันไม่ให้ทำ อะไรก็ไม่ทำหากทำดี แต่สัตว์มันเป็น งูจะไปกินเขียดจะไป ทำมอย่างไร จะเอาแดงโมให้งูกิน ไม่ให้กินเขียด เราต้องมี ปฏิภาณรู้ว่ามันเป็นวิบากของเขา สิ่งเหล่านี้เป็นความเข้าใจ เป็นปฏิภาณปัญญาที่ละเอียดลึกซึ้ง แม้แต่ที่สุดเราเห็นสัตว์คน เขาทำร้ายกัน บางที่เราทำเป็นไม่เห็นไม่รู้ไม่ชี้ เพราะเรารู้ว่า เป็นวิบากเขาต้องฆ่ากันเอง เราอย่าไปร่วม อันนี้เป็นอจินไตย ลึกซึ้ง หรือแม้ไม่ลึกซึ้ง แต่ว่าคุณเห็นว่าเขาจะฆ่ากัน แต่เราไป ช่วยไม่ได้ก็จะรู้ บางคนรู้ตัวเองว่าช่วยได้ก็จัดการไม่ให้เขาฆ่า กันได้ ออกแรงหน่อยบางทีก็ต้องทำ ก็ช่วยได้ แต่ถ้ามันรู้ตัว ชื่นเข้าไปแหมมก็ตาย พวกนั้นก็จะไม่ทำ เราไม่มีสิทธิ์ขัดขวาง ไม่ใช่ที่เราเห็นแก่ตัวไม่มีน้ำใจ แต่ไม่ใช่ เราประมาทแล้วเรา ไม่ใช่ฐานะจะไปช่วยเขามันมีความจริงใจว่าเราช่วยได้ แต่เราต้อง เจ็บตัวหน่อย เขาก็จะช่วยก็มีน้ำใจหน่อย บางคนมีน้ำใจช่วย เขารอด แต่ตัวเองตาย ก็เป็นน้ำใจอย่างมากไม่ใช่ของเสียนะ แม้จะช่วยเขารอดแต่ตัวเองเสียสละชีวิตตาย เขาไม่ได้เลวลงนะ แต่จะหาน้ำใจอย่างนี้ไม่ใช่่ง่ายๆ แล้วเราไม่ยุแหย่ ประมาทเอง ตามฐานะ ซึ่งมันมีในโลก คนไม่อยู่ในฐานะนั้นก็ไม่ต้องทำ หากทำแล้วแยก็จะไม่ดี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ผู้มีสรรเสริญสูงทางโลกุตรธรรม

รายละเอียด : คือ ผู้แสวงสันติภาพได้ชัด ผู้ประกาศเผยแผ่ความพ้นทุกข์ ได้แจ้งกระจ่าง ผู้ล้วนแล้วแต่ความหมดความสูญ จงคนสู่การปลดปล่อย หรือคลายอยากได้มาก ช่วยคนให้อิสระเสรีได้จริง โน้มหน้า ก่อค่านิยมให้คนรู้จักมักน้อย ประหยัด ได้ลึกซึ้ง ดีสุด พากคนเป็นสุขเย็น ด้วยความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างกลมกลืน และมีความสงบ สุขภาพได้แท้

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๓๙

ผู้ยึดมั่นถือมั่นแตกเป็นนิกายเกิดอนันตริยกรรม

รายละเอียด : แต่กระนั้นพุทธก็มีนิกาย แต่นิกายนั้นทั้งหมดไม่มีใครไปล้มล้างพระไตรปิฎกเป็นแต่เพียงความเห็นแตกต่างกันไปแยกกันไปของแต่ละเจ้าสำนักเท่านั้นสูงสุดเรียกว่านานาสังวาส ส่วนผู้ที่ใจจัดกว่านั้นก็มีความยึดมั่นถือมั่นเกินไปก็แตกเป็นนิกาย เพราะฉะนั้นผู้ใดทำให้เกิดนิกายก็เกิดอนันตริยกรรมของแต่ละคน ผู้ใดที่ยึดถือว่าตัวเองเป็นนิกายก็เกิดอนันตริยกรรมของคุณไป เพราะฉะนั้นอย่าเอาค่านิกายมาใส่อาตมาเป็นอันขาดอาตมาไม่ยอมรับ ไม่เป็นด้วย ส่วนคุณเองจะมีความเห็นอย่างไรก็แล้วแต่อาตมาไม่เกี่ยวเมื่อจะยืนยันพระไตรปิฎกเรื่องนี้เรื่องเดียวกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓

ผู้รู้

รายละเอียด : ๑. คนผู้ที่รู้ความเป็นพุทธ, คนผู้รู้ธรรมะที่เป็นพุทธอย่างถูกต้องแท้จริง หรือรู้อย่างสัมมาทิฎฐิ ซึ่งมีใช้ผู้ที่รู้จะไว้อย่างใดหรือผู้ฉลาดเฉลียวอื่น จบดอกเตอร์ เป็นอัจฉริยะ เป็นปราชญ์ซึ่งเป็นความรู้ต่างๆ สารพัดอันมีใช้รู้แจ้งจริงในพุทธธรรม ๒. ผู้รู้จักรู้แจ้งรู้จริงอารยสัจ ๔ รู้แจ้งจริงคนโลกีย์ คนโลกุตระ

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๑๗

ผู้รู้ทันสิริมหาทายา

รายละเอียด : คือ การตีความเป็นสภาพสภาวะ ๒ ใครตีความได้ตรง อันนั้นเป็นผู้รู้ทัน สิริมหาทายาว่าจะเอาหน้าไหนตามเหตุปัจจัยไขอันใด คนไหนจับได้ทันคนนั้น เป็นคนฉลาดที่เป็นจอมสิริมหาทายา เหมือนนักมายากลที่รู้ทันความเร็วที่เปลี่ยนไป เปลี่ยนมาจะเอาหน้าไหนก็ได้จนคนอื่น

จับไม่ได้ติดคนไหนจับได้คนนั้นเป็นสิริมหาทายา มุมนี้เอาตมาเอามาเปิดเผยซึ่งเป็นความลึกซึ้งมาก คนที่เกิดภูมิปัญญาถึงขั้นมีสิริมหาทายา จิตในแต่ละคุ่มมากคู่เข้า คนนั้นเป็นสิริมหาทายา ยอดขึ้นเรื่อยๆ ต้องรู้ทันความเร็วความคิด ของจิตที่มันเปลี่ยนไปเปลี่ยนมามี ๒ แบบ ๑. เปลี่ยนไปเปลี่ยนมาแบบคนขี้โกง เป็นนักมายากลเหมือนกัน ๒. แบบสิริมหาทายารู้ทันนักเล่นกล และเป็นคนจริงที่จะมาปราบนักมายากล

ที่มา ที่ไป : รายการลამะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผู้รู้ธาตุอื่นจากโลกคนแรกขอศาสนาพุทธ

รายละเอียด : อาตมา อธิบายเรื่องอัญญาสวัตโกโณทัญญู อาตมาว่า ไม่มีใครมาอธิบายขยายได้ชัดเจนอย่างอาตมาหรอก ก็คือโกณทัตถุญะเป็นผู้ที่มีธาตุรู้อื่นอื่นจากโลกคนแรกของศาสนาพุทธ เกิดการทวงโง่ โง่คือไม่รู้โลกุตรธรรม แต่โกณทัตถุญะมีธาตุรู้อื่นนี้ อัญญาเป็นคนแรกต่อมาก็เป็นอัญญา เป็นพหูพจน์ จนเป็นปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

ผู้รู้สาระว่าเป็นสาระผู้รู้เป็นผู้มีสาระ

รายละเอียด : ผู้ไม่รู้จักสาระไปเข้าใจสิ่งไร้สาระว่ามีสาระคือผู้ไร้สาระ ยิ่งเรียนยิ่งโง่ยิ่งโตยิ่งเข่อ ผู้รู้แล้วมาเรียนที่พระพุทธเจ้าท่านสอนสร้างสัจจะเลย ไม่เสียเวลาแรงงานทวนรอบกับสิ่งไร้สาระ เอาเวลาแรงงานทวนรอบสามอย่างนี้เป็นสิ่งในโลกสูญเสียอันยิ่งใหญ่

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช เศรษฐกิจที่ดีที่สุดในโลกอยู่ที่นี้ วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

ผู้รู้เองมี ๓ ระดับ

รายละเอียด : ความรู้เริ่มจาก บัจจัตตัง รู้ได้ด้วยตนเองสมมาเป็นปัจเจก ไปเรื่อยๆ จนมากพอขึ้นกลางคือสยง-อภิญา จากนั้นบำเพ็ญต่อไปเป็นปัจเจกสัมมาสัมพุทธะ เพื่อเข้าไปหาการเป็นพระพุทธเจ้าจึงเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คำว่าสยงอภิญา น่าเห็นใจที่เขารู้ได้ยาก เพราะว่าเขาไปเข้าใจว่าผู้รู้ต้องเป็นพระพุทธเจ้าเท่านั้น แท้จริงแล้วผู้รู้เองนั้นมีหลายระดับตั้งแต่ สยงอภิญา ปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

ผู้สันโดษ

รายละเอียด : สันตุฎฐิ น้อยที่สุด คือ คุณย์ คุณจะมีธาตุรู้คือตัวตนกับคุณย์ คุณทำส่วนได้ คุณก็จะรู้ว่าคุณย์เป็นอย่างไร คุณย์อันนี้น้อยที่สุดไม่ไป ไม่ไปบอก ไปน้อยกว่าคุณย์ก็ไม่เอา มากกว่าคุณย์ก็ไม่เอา ตอนนีตัวใครตัวมันน้อยเกินคุณย์ก็ไม่เอา จนกระทั่งคุณสามารถชัดเจนว่าเรา คุณย์นี่คืออะไร คุณย์ได้สนิทแข็งแรง มั่นคง ตั้งมั่น เพราะฉะนั้นจึงทำให้คุณจะต้องเรียนรู้ว่า เวทนาในเวทนา ทุกปัจจุบันคุณต้องลืม ให้เป็นคุณย์ทุกปัจจุบัน ทำความคุณย์ คุณย์ได้สะสมเป็นฐานของอดีต ทำได้ในทุกปัจจุบัน สังสมเป็นอดีตที่คุณย์อนาคตจะมาอีกเท่าไรก็ตาม จะมาทางทวารทั้ง ๖ เป็นความสุข ความทุกข์ ความเฉย เป็นมโนปริจาร ๑๘ ทำเวทนาเคหสิตะอาการโลกีย์ เราไม่พินมัน ทำให้คุณย์ได้ เกิดจิตบริสุทธิ์ ปราโยทตา มุทุ กัมมัญญา ปภัสรา บริสุทธิได้แข็งแรง รวดเร็วสุดยอด คุณก็จะรู้ตัวจบได้ในตัวเอง คนที่เข้าใจปัจจุบัน ๓๖ แล้วสังสมตกผลึกเป็นอดีต ๓๖ อย่างแข็งแรง มั่นคง อดีตกับปัจจุบัน ๒ ตัวเป็นคู่หู ที่อนาคตมาอย่างไรก็สู้ไม่ได้ ปัจจุบันกับอดีตนี้แข็งแรง อนาคตเข้ามาไม่ถึงรัศมีหรรอก เพราะฉะนั้นอนาคต ๓๖ ปัจจุบัน ๓๖ อดีต ๓๖ จึงคุณย์หมด

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒

ผู้หญิงผู้ชายกับความเป็นพระโพธิสัตว์

รายละเอียด : แต่ถ้าจริงๆ แล้ว ถ้าผู้เป็นพระโพธิสัตว์ กวนอิมจริงๆ ถ้าหากท่านจะคลายปณิธานแบบพระอวโลกิตศวรรเพราะว่ากวนอิมก็คือพระอวโลกิตศวรร ถ้าจะคลายความเป็นผู้หญิง ไปเป็นผู้ชาย ท่านก็เป็นผู้ชายแล้วท่านก็ตรัสรู้ปรินิพพานเป็นปริโยสานไปเลยก็ได้ ไม่มีปัญหาเพราะว่าท่านมีภูมิจรรรมมากพอ หลังวิบากไปในชุนนั้นก็มาเป็นองค์ใหม่เป็นผู้ชายแล้วก็จะปรินิพพานเป็นปริโยสาน แค่อรหันต์ก็ปรินิพพานเป็นปริโยสานได้แล้ว แต่ถ้าสยัมภู คือเป็นพระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว แต่ไม่ประกาศศาสนา เป็นพระโพธิสัตว์วิหิงษ์มานานแล้วจนกระทั่งเมื่อไหร่ไม่รู้ก็เท่านั้นเองจริงหรือไม่ จริง แต่เป็นโพธิสัตว์ระดับยอดด้วย ก่อนพระพุทธเจ้ามาไม่รู้ก็องค์แล้ว เพราะว่าท่านทำงานมา รื้อขนสัตว์ยังไม่หมดโลกเสียที

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ผู้หญิงสนใจธรรมะมากกว่าผู้ชาย

รายละเอียด : เพราะอะไรทำไมผู้หญิงสนใจ ทำไมผู้หญิงหรือผู้ชาย เพราะว่าผู้หญิงมีทุกข์มากกว่าผู้ชาย ผู้ชายมีทุกข์น้อยกว่าจึงประมาทเลินเล่อ ไม่ตื่นรนไม่แสวงหามากเท่าผู้หญิง

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช ทานและบุญที่ฆ่าตัวตนและของๆ ตน วันอาทิตย์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

ผู้หญิงอยากเกิดเป็นผู้ชาย

รายละเอียด : การละกิเลสก็เป็นอรหันต์แต่จะเป็นเพศหญิงเพศชายนั้นเป็นสมมุติเท่านั้นเอง แล้วก็สมมุตินั้นหากลงตัวเป็นผู้ชายก็ทำประโยชน์อย่างนี้ได้มากกว่า ผู้หญิงก็ทำประโยชน์อีกอย่างได้มากกว่าคนจะชอบแบบนี้ หากชอบจุกจิก ละเอียด ผู้ชายออกไปนอกบ้าน ผู้หญิงก็อยู่ในแวดวงในบ้านอย่างนี้เป็นต้น นี่ก็เป็นความซับซ้อน ผู้หญิงอยากจะเป็นใหญ่อย่างนั้นอย่างนี้จะเท่าเทียมกับผู้ชายอย่างไรก็ว่ากันไป ซึ่งจะต้องศึกษาแล้วก็จะรู้ว่ามันเป็นสัจจะ ที่เราต้องรู้สัดส่วนของการผสมส่วน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

ผู้หญิงเป็นพระพุทธเจ้าไม่ได้

รายละเอียด : สรุปรว่าพระอวโลกิตศวรรจะมีตัวตนจริงหรือไม่ตัวตนจริง ก็ได้ จะเป็นเจ้าแม่กวนอิมหรือไม่ก็เขาว่าอย่างนั้นโดยอวตารมาเป็นปางหนึ่ง ซึ่งคิดคือ ผู้หญิงเป็นพระพุทธเจ้าไม่ได้เป็นหลักการของศาสนาพุทธ แต่ก็สามารถเป็นผู้ที่เป็นพระโพธิสัตว์ สามารถที่จะช่วยเหลือมนุษยชาติได้ยิ่งใหญ่ ถ้าหาก กวนอิมคือ อวตารของพระอวโลกิตศวรรคือคนที่ยังไม่ยอมตายไม่ยอมพัฒนา แต่เอาภาคที่เป็นผู้หญิงก็มาใช้งาน บางคนว่าหากเป็นผู้หญิงก็เป็นพระพุทธเจ้าไม่ได้ก็เลยเป็นพระโพธิสัตว์กวนอิมก็แล้วกัน ยิ่งใหญ่ที่สุดแล้ว ไม่เป็นไรศึกษาธรรมะพระพุทธเจ้าให้จริงก็แล้วกันเพราะคนนั้นอาจจะรักสภาพความเป็นผู้หญิง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ผู้อมตะ

รายละเอียด : ผู้ไม่มีกิเลสตนตายอีกแล้ว

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๗๔

ผู้อยู่ใกล้นิพพาน

รายละเอียด : นัตถิ ฌานัง อปปัญญัสสะ ปัญญา นัตถิ อฌายโต ยัมหิ ฌานัญจะ ปัญญา จ ส เว นิพพานสันติเก ฌานย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่มีปัญญา ปัญญา ย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่มีฌาน ฌานและปัญญามีอยู่ในผู้ใด ผู้นั้นแล อยู่ในที่ใกล้นิพพาน

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ ข้อ ๓๕, ธรรมมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ผู้อยู่ในฐานะครู

รายละเอียด : ปัญญาหรือความรู้ที่เป็นโลกุตระของศาสนาพุทธจะต้องได้ยินจากพระศาสดาเอง หรือได้ยินจากพระสาวกเพื่อนพรหมจรรย์ผู้ที่มีภูมิธรรมแท้ตั้งอยู่ในฐานะครู ผู้ที่จะตั้งอยู่ในฐานะครูจะต้องเป็นสัตบุรุษ จะต้องเป็นผู้ที่มีสัมมาทิฐิ จะต้องเป็นผู้ที่มีธรรมะอันเป็นสัมมาปฏิบัติ สัมมาปฏิบัติจริงๆ ถูกต้องแท้ๆ ถึงจะชื่อว่าผู้ที่ตั้งอยู่ในฐานะครู

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ซึ่งอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ผู้อันกิเลสมากปิดบังไว้แล้ว

รายละเอียด : คือ ผู้อันกิเลสมากปิดบังไว้แล้วคือ อันความกำหนัด ความซัดเคือง ความหลง ความโกรธ ความผูกโกรธ ความลบหลู่ ความดีเสมอ ความริษยา ความตระหนี่ ความลวง ความโอ้อวด ความถือ ความแข่งดี ความถือตัว ความดูหมิ่น ความเมา ความประมาท ปิดบังไว้แล้ว อันกิเลสทั้งปวง อันความเดือดร้อนทั้งปวง อันอภิสังขาร คือ อกุศลธรรมทั้งปวง บังไว้ คลุมไว้ หุ้มท้อไว้ ปิดไว้ ปิดบังไว้ ปกปิดไว้ ปกคลุมไว้ ครอบงำไว้แล้ว เพราะฉะนั้นจึงชื่อว่า เป็นผู้ซึ่งอยู่ในถ้ำ เป็นผู้อันกิเลสมากปิดบังไว้แล้ว ผู้ที่นั่งอยู่ในที่นี้ใครเป็นผู้ที่เติมไปด้วย สิ่งเหล่านี้ หนักหนา สาหัส คือ คนผู้ไกลจากวิเวก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผู้อุกโตภาคิวิมุติ

รายละเอียด : คือแน่นอนต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตือโสภ วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผู้เกี่ยวข้องอยู่ในถ้ำคือผู้มีวิชา

รายละเอียด : ที่นี้มาขยายความลงไป ในโลกนี้เราจะเกี่ยวข้องอย่างไร เกี่ยวข้องด้วย ลาก ยศสรรเสริญ สุข สุขที่เกี่ยวข้องกับกาม ได้เลิกละมันมาได้บ้างหรือยัง ผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ในถ้ำคือผู้มีวิชา ไม่เคยได้ยินจากศาสดา ไม่เคยได้ยินเพื่อนพรหมจรรย์ ที่เป็นผู้ที่ตั้งอยู่ในฐานะครู

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ซึ่งอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ผู้เข้าถึงบรรลุลุทธิธรรมอยู่อย่างไม่รวย แต่ต้องอยู่ในระบบ

รายละเอียด : สิ่งอย่างนั้นมันเป็นจริง ผู้ที่เข้าถึง ที่เข้าถึงบรรลุลุทธิธรรม อาตมากล่าวมานี้ เป็นสภาวะที่คนมีความรู้สึกการเป็นคนไม่ต้องสะสมอะไรเลย อุปจยะ ความรวยเราก็เข้าใจว่ามันคืออะไร คนสะสมมีอะไรเป็นของตนเองมากก็รวยเราก็อยู่อย่างไม่รวยเลย แต่ต้องอยู่ในระบบ ระบบนั้นต้องมีกลุ่มหมู่ มิตรดีสหายดีสังคัมสังเวดลลอมดี อยู่กันอย่างสาธารณโภคีจริงๆ ถ้ามีสาธารณโภคีและมีหมู่กลุ่มมิตรสหายดีสังคัมสังเวดลลอมดีพร้อมจริงๆ แล้ว คนที่มีความจริงที่เรานึกถึงจิตวิญญาณแล้วไม่มีตัวมีตนแล้วไม่มีของตัวของตนแล้ว พระพุทธเจ้าตรัสว่า มันเป็นการหยั่งรู้สภาวะนี้เรื่องนี้มันรู้จริงๆ ของเราเองโดยไม่ต้องเชื่อผู้อื่นเลย เคยเชื่อพระพุทธเจ้ามาตอนนี้ไม่ต้องเชื่อแม้แต่พระพุทธเจ้าเพราะมันเชื่อเพราะเราเป็นเองอยู่มันเป็นคำตอบของตัวเองที่สุดแล้ว จบแล้ว ไม่มีใครจะมาตอบเราอีกแล้ว มันรู้สุด รู้จบ รู้แจ้ง รู้จริง คนจะรู้ความจริงอย่างที่ว่านี่เป็นความรู้เกิดในจิตใจของเราเองจริงๆ จึงเป็นผู้ที่ชื่อว่าบรรลุลุทธิธรรมแท้ๆ ของพระพุทธเจ้าจริงๆ นอกจากจะใช้เศรษฐกิจบุญนิยมแล้ว เศรษฐกิจที่ถึงขั้นสาธารณโภคีจบเลย แต่ต้องไม่กดข่มนะ หากกดข่มเสแสร้งก็ไม่จริง พยายามกดข่มไว้แต่จิตไม่เกิดญาณปัญญา ไม่รู้ความสูญที่แท้จริง ที่เราได้ลดละหมดกิเลสหมดอาสวะ มันไม่มีจริง ก็ไม่ได้ ความจริงที่พูดโดยภาษานี้ พวกเราทุกคน ก็พยายามเข้าใจให้ถึงสภาวะจริงให้ได้ แล้วเราก็ดูของเราที่แหละ ของคนอื่นดูไม่ซัดเท่าของเราเองหรอก หากเรามีแล้ว เราก็มั่นใจในหมู่ เราเป็นอย่างนี้หมู่ก็เป็นอย่างนี้ มันจะรู้กันและมั่นใจในกันและกัน นี่คือความจริงอันนี้อาตมามั่นใจแล้วก็เห็นว่าเมื่อมีความจริงนี้เกิดแล้วก็จบ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ผู้เบิกบาน

รายละเอียด : ผู้ที่หมดสิ้นโศก ปรีทเว ทุกข โทมนัส อกุปายาส

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๑๘

ผู้เป็นอมตบุคคล

รายละเอียด : คือ จะต้องให้เกิดขึ้น ไม่ได้ต้องการ ให้เสื่อมลงไป หรือแม้ที่สุดต้องการเกิดหรือต้องการตาย พระอรหันต์ สามารถทำความตายของตัวเองให้จบ ให้ต่อเนื่อง ได้ หรือจะให้จบเป็นปรินิพพานเป็นปรีโยสานได้อย่างสนิท

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผู้เป็นอรหันต์รูปไม่บำเรอจิตรู้ความจริง ตามความเป็นจริง ก็จบ

รายละเอียด : สัมผัสอะไรก็รู้ความจริงตามความเป็นจริง นายนิดหรือไม่ายนิด เป็นอนาคามีหรืออรหัตตมรรค ผู้ที่เป็น อรหันต์แท้จริงนั้น พวกอรุณพวกนี้จะต้องเข้าใจเท่าทันแล้ว ก็ต้องไม่ให้มีแม้แต่ อรูปนิตหนอย ที่จะบำเรอจิตเรา เรา รู้ความจริงตามความเป็นจริงแล้วก็จบ เพราะฉะนั้นคุณไม่มี ความสุขความทุกข์ได้นี้เป็นศูนย์ ถ้ามีความสุขอยู่นิดหนึ่งก็ไม่สุข นิดหนึ่ง เพราะฉะนั้นไม่ต้องสุขเลย กลางๆ อกุเบกขา ปรีสุทธา ปรีโยธาดา มุทุ มีความแว่วไวในการปรับ ก็มีัญญา ปกัสสรฯ ยิ่งแข็งแกร่ง เป็นเพชรที่น้ำหนึ่งสุดยอดเลย อย่าเป็นอย่างหนึ่ง หรืออย่างสอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

ผู้เป็นอรหันต์แล้วทำจิตให้เป็นไปในอำนาจได้

รายละเอียด : กายคือภายในอย่างสำคัญ แต่สัมพันธ์ กับภายนอกเท่าไรก็อยู่ที่เราประมาณเรามีจิตที่มี วัตตตี ยังจิตใจให้เป็นในอำนาจได้ ผู้ที่เป็นอรหันต์แล้วทำจิตให้เป็น ไปในอำนาจได้แล้วเราจะสัมพันธ์เท่าไรก็เกี่ยวข้องเท่าไรก็ได้ เรียกว่าอสังสัคคะ สังคณิกะ จะไม่เกี่ยวข้องเลยก็ได้จะเกี่ยวข้อง เท่าไรก็เอาตามประมาณ เราเป็นผู้ที่สบายเราเลือกได้ มาปฏิบัติธรรมแล้วจะเข้าใจสิ่งเหล่านี้ แล้วจะรู้ว่าชีวิตเราเป็น ชีวิตที่เหนือ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

ผู้เริ่มด้วยศรัทธาจึงจะได้ปัญญาอย่างสัมมาทิฐิ

รายละเอียด : ผู้ที่เริ่มด้วยศรัทธาจึงจะได้ปัญญาอย่าง สัมมาทิฐิเพิ่มขึ้น เรียนรู้ปฏิบัติมีสัมผัสก็จะเกิดจิต จิตของเรา เกิดกิเลส พอสัมผัสอะไรแล้วกิเลสมันเกิด ก็รู้มันเป็นกิเลส กิเลสเกิดในขณะปัจจุบัน มีสัมผัสที่เป็นความจริง แต่ถ้าไป หลับตาแล้วเป็นอดีตกับอนาคตมันไม่ใช่ปัจจุบัน มันไม่ใช่ความ จริงๆ อดีตก็เป็นเรื่องเก่าที่ระลึกขึ้นมาเฉยๆ อนาคตก็ยังไม่ เป็นสิ่งที่ไม่ได้เกิดขึ้น พระพุทธเจ้าจึงสรุปทิฐิ ๑๘ อย่างในอดีต ส่วนอนาคตมีตั้ง ๔๔ ละเมอเพื่อออกไป พระพุทธเจ้าไม่เอา การปฏิบัติทั้งอดีตและอนาคต ท่านเอาที่ปัจจุบัน ทิฐิธรรม นิพพานทิฐิ ผู้ที่แสวงหาเปิดใจรับฟังอาตมาบ้าง จะได้รับความ รู้เพิ่ม ต้องมีปรีโตโฆชะ ค่อยๆ เชื้อก็ศรัทธา แล้วนำมาปฏิบัติ แต่ถ้าปฏิบัติคือผิดข้อ ๑ สัมผัสกับสัตว์แล้วคุณเกิดจิตกับสัตว์ หรือคนก็ตาม สัมผัสแล้ว หมายถึงหรือไม่ใช่ ไม่ได้ใช้อาวุธ ละการฆ่าสัตว์ เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ วางทณทะ วางศาดธา มีความละเอียด มีความเอ็นดู มีความกรุณาหวังประโยชน์แก่อกุล แก่สัตว์ทั้งปวงอยู่ จิตเราไม่เป็นเช่นนั้น ก็จะละเอียดยิ่ง มีความ ละอายสูงขึ้นก็เรียกว่า โอตตปปะ จิตเปลี่ยนแปลงได้ ลตกิเลสที่ เป็นโทสะมูล หรือ พยาบาทะ จนไม่มีกิเลสพวกนี้ ก็เป็นพหูสูต

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผู้เริ่มเรียนรู้“ธรรมะ ๒

รายละเอียด : ธรรมะ ๒ ของความเป็น จิตวิญญาณ จะเริ่มรู้ความเป็น จิตวิญญาณ ไป ตั้งแต่ต้นได้ ก็จะมีจักรู้แจ้ง รู้จริงจาก ของจริง - ความจริง ของตนในตนนี้แหละ ตั้งแต่ต้น เป็นลำดับ ลาด ลุ่ม ลึก ลงไปอย่างน่าอัศจรรย์ จึงสามารถเรียนรู้ จิตวิญญาณ ซึ่งก็คือความเป็น เทว ได้บริบูรณ์และสมบูรณ์ ครบสูงสุดสุดได้ด้วย ปฏิจจสมุบาท บ้าง ด้วย โภธิปักขีย- ธรรม ๓๗ บ้าง ด้วย จระณะ ๑๕ วิชชา ๘ บ้าง หรือด้วยสูตร นานาต่างๆ มากมายของพระพุทธเจ้านั้นแล ตามแต่ใคร ใช้เหมาะ ซึ่งรวมลงในหลักการศึกษายุทธคือ ไตรสิกขา อันมี ศีล-สมาธิ-ปัญญา นี้เอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

ผู้โดยยอมก่อนผู้นั้นขณะก่อน ผู้ใดจะเอาชนะเขาตลอดกาลผู้นั้นยังโง่ดักดาน

รายละเอียด : นอกจากจะไม่ทำทั้งกายกรรม มโนกรรม

วจิกรรมแล้ว ไม่ฆ่าสัตว์เว้นขาดการฆ่าสัตว์ เข้าไปถึงจิตก็มี ความละเอียด จะทำร้ายสัตว์เล็กสัตว์น้อยก็ละเอียด อย่างว่าถึง สัตว์ใหญ่อย่างว่าถึงคนเลย เพราะฉะนั้นคนที่มิจิตอย่างนี้แล้ว เขาทำร้ายเรา นี่ ใครจะมาทำร้ายเราก็ไม่ตอบได้ เขาทำร้ายก็ ทำไปเราไม่ตอบได้ เหมือนอย่างพระโมคคัลลานะเขาจะมาฆ่า ท่านก็ไม่ได้ทำอะไรมากให้เขาฆ่าก็ตาย ชุบตัวเองมาใหม่ เพราะ ท่านชุบตัวเองได้ พวกนั้นก็ว่าไม่ตายก็มาฆ่าอีก มันเป็นคำสอน ตัวอย่างที่ลึกซึ้งมากเลยโมคคัลลานะ ถูกฆ่าตายท่านก็ฟื้น ก็กลับมา ฆ่าใหม่ไม่จบ จนท่านก็ว่าแม่ไม่ตอบได้ก็ไม่หยุด ท่านก็ตรวจดู พบว่ามีอนันตริยกรรม ฆ่าพ่อแม่ตาบอด หลอกเอาเข้าป่าแล้วฆ่า อนันตริกรรมร้ายแรงมาก สุดท้าย ท่านก็ยอมให้เขาฆ่า ท่านก็เลยตายเพราะถูกฆ่า หากท่านไม่มี ภูมิมะลึกได้ ท่านก็ต้องต่อสู้ แม้กระทั่งต่อสู้ด้วยการไม่ตาย แหวงด้วยหอกร้อยเล่ม เข้าเที่ยงเย็นก็ไม่ตาย แต่สุดท้ายก็เห็น ได้ว่า ผู้ที่สูงที่สุดคือผู้ที่ยอม จำไว้ ผู้โดยมก่อนผู้นั้นชนะก่อน ผู้ใดจะเอาชนะเขาอยู่ตลอดกาล ผู้นั้นยังงอยู่ดักดาน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

ผู้ใดเอาแต่ใจตัวเองเอาตามอัตตาตัวตนเป็นเสรี ที่ไม่เสรีแล้ว

รายละเอียด : แต่ถ้าสัตว์ที่มี ish ตัวของกู มี i มี self แล้ว ตัวตนมาแล้ว ก็เริ่มไม่ยอมแล้ว ยิ่งเป็นคน โอ้โฮ ยิ่งไม่ ยอมใหญ่เลย ยึดมั่นถือมั่น เลยเข้าใจว่าเสรีภาพเป็นธรรมะ ที่จริงคุณยึดถือจะเอาอย่างใจคุณจึงเรียกว่าเสรี เอาแต่ใจ ผู้ใดที่เอาแต่ใจตัวเองเอาตามอัตตาตัวตน เป็นเสรีที่ไม่เสรีแล้ว ไม่เสรีโดยเสรีแล้ว จบ เป็น independent ก็เลสใหญ่ที่สุด ก็คือตัวตนนี้แหละ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓

ผู้ไกลจากวิเวก

รายละเอียด : พระผู้มีพระภาคตรัสว่า นรชนเป็นผู้ช้อย อยู่ในถ้ำ เป็นผู้อันกิเลสมากปิดบังไว้แล้ว นรชนเมื่อตั้งอยู่ ก็หยั่งลงในที่หลง นรชนเช่นนั้น ย่อมอยู่ไกลจากวิเวก ก็เพราะ กามทั้งหลายในโลก ไม่เป็นของอันนรชนจะได้โดยง่าย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๙ ข้อ ๓๐

ผู้ได้เจโตสมณะ / อธิปัญญา ๔

รายละเอียด : ๑. ผู้ได้เจโตสมณะในภายใน แต่ไม่ได้ อธิปัญญาเห็นแจ้งในธรรม ๒. ผู้ได้อธิปัญญาเห็นแจ้งในธรรม แต่ไม่ได้เจโตสมณะในภายใน ๓. ผู้ได้เจโตสมณะในภายในด้วย ได้อธิปัญญาเห็นแจ้งในธรรมด้วย ๔. ผู้ไม่ได้เจโตสมณะใน ภายในด้วย ไม่ได้อธิปัญญาเห็นแจ้งในธรรมด้วย

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๖ จตุกกนิตเทศ ข้อ ๑๗๗

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

ผู้ไม่บรรลุนิพพาน

รายละเอียด : คือผู้ที่จะต้องศึกษากับความจริงทุกอย่าง เมื่อไปนั่งหลับตา คุณก็ไปอยู่กับตัวเอง ความรู้ก็มีอยู่ในตัวเอง จะเรียนรู้อะไรก็เรียนรู้อันได้แต่ของตัวเอง เพราะไม่มีอะไรจากผู้อื่น ไม่มีปรโตโทษะเลย ก็นั่งหลับตาเข้าไปก็นั่งหลับเข้าไปในวงค์ เข้าภพ จมอยู่ในรู้น้อย่างเก่า แล้วก็ไปหลงฟังชานใหม่เองไป ติดอดีต ๑๘ อย่าง หรือ ก็คิดฟังชานไปในอนาคตมากมาย ก็ได้แค่ ๔๔ ภูมิจวนอยู่แค่นั้น ก็ไม่ได้งอกเงย สัตบุรุษที่แท้ ก็จะ สอนว่าอย่าไปนั่งหลับตา การปฏิบัติหลับตา ไม่มีรูปนามไม่มี ภายนอก ไม่สัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย เป็นคนปฏิบัติไม่ครบ ความเป็นกาย

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต สันตือโสภณ ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

ผ้าป่า กลุณิ ผิตพระธรรมพระวินัย

รายละเอียด : สาธุที่เลิกจารีตประเพณีที่ทำลายศาสนา เป็นเรื่องผิตภัธรรมวินัยไปไกลๆ เลย ทั้งในความหมายต้น และลึก ทั้งผ้าป่าและกลุณิ ไปหมายเอาเงิน โดยเฉพาะพระภิกษุ ถ้าหากมีทอดผ้าป่าทอดกลุณิก็จะได้เงินทอง นอกนั้นก็พฤติกรรม ทางธรรมได้อกุศลได้บาปทำลายศาสนา ถ้าเลิกผ้าป่ากลุณิ ไปเสียทุกวันนี้ศาสนาพุทธจะดีขึ้นอีกเยอะ กลุณิทำได้แค่ครั้ง เดียวต่อปี ส่วนผ้าป่าทอดได้ตลอดปี การหาเงินจากกลุณิผ้าป่า คือบาป พระพุทธเจ้าไม่ได้ให้พระไปร่นวายเกี่ยวกับการหาเงิน ขนาดตอนแรกเริ่มเราทำกับพวกเราเองยังกลายเป็นทวนิยมได้ เป็นเรื่องเลอะเทอะก็เลยเลิกทำ มาจนถึงบัดนี้ แต่สมัยก่อน ทำเพื่อหาผ้ามาทำจีวรเท่านั้นเอง เพราะว่าผ้ามันหายาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

ฝัน

รายละเอียด : การทำงานของจิตในขณะหลับ เพราะไม่มีสติควบคุมและมีกิเลสร่วมด้วย

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๑๖

ฝัน

รายละเอียด : เมื่อนอนหลับมันจะมีภพภูมิ ภาพเรื่อง ลีลาของสิ่งที่เกิดมาจากความจำเรียกว่าสัญญาเป็นคลังความจำ แต่ละชาติของเรามีเยอะ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ฝันของปุถุชนคนไม่ปฏิบัติธรรม

รายละเอียด : คนที่ไม่ปฏิบัติทำฝันก็จะละเทะนอกจากเขาจะมีกิเลสแรง อยากให้เป็นอย่างนั้นอย่างนั้นก็สร้างเรื่องไปตามใจตนเอง สุขบ้างทุกข์บ้างไปละเทะไปตามเรื่องตามราวซึ่งมันก็เป็นอำนาจของกิเลสเข้าซ้อน เพราะฉะนั้นปุถุชนความฝันคือเรื่องราวของความจำที่อยู่ในคลังความรู้ ความจำเป็นธาตุฐิที่ขึ้นมาทำงาน มันไม่มีของใหม่หรืออก ตอนนอนหลับไปไม่มีของใหม่ มีแต่ของเก่าทั้งนั้นเลย หรือจะเป็นอันใหม่คุณก็ฟุ้งซ่านเอง คิดเองมีอะไรเอง อยากจะเป็นอย่างนั้นอย่างนั้นไปในอนาคต ซึ่งมันยังไม่ถึง คุณก็ฟุ้งซ่านคิดเพื่อเจอไปก็ปรุ่งแต่งไป อนาคตจึงมีมากกว่าอดีต ที่พระพุทธเจ้าสรุปไว้ว่าอดีตมี ๑๘ อนาคตก็มี ๔๔

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ฝันของพระอรหันต์

รายละเอียด : ภาพที่เกิดฝันอรหันต์ภาพเหล่านี้ก็ไม่มีกิเลสปน แต่มันจะมีความทรงจำเก่าๆ ขึ้นมาต่างๆ นานาเยอะเหมือนกัน ท่านเรียกธาตุที่เกิดตอนฝันของพระอรหันต์ว่า คินห์นิमित

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ฝันเป็นเรื่องของสัญญา

รายละเอียด : คือการฝันบางครั้งเป็นเรื่องฟุ้งซ่าน ในฝันเป็นเรื่องของสัญญาที่เอามาอย่าละเทะไปไม่เป็นระบบ ดีไม่ดีมีร้ายแรง จนทุกขร้อนในฝันมากมาย ทรมาทรรรมก็มี เพราะฉะนั้น ผู้ที่ศึกษาให้ดีแล้วก็จะห้ามเรื่องเลวร้ายพวกนี้ แม้แต่ในสัญญาเป็นสิ่งที่เกี่ยวกับความจำของเรา เราก็ไม่ให้มันมาเกิดขึ้น แม้แต่ในตอนนอนหลับ ในสัญญาความจำเก่าๆ ที่เราเคยผ่านมาได้ ก็ค่อยๆ ศึกษาไป

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ฝึกแบบสมถะและปัญญาของการตื่นนอน

รายละเอียด : อันนี้มันลึกซึ้งเรื่องนี้ลึกซึ้ง การไม่ให้ตื่นสาย ต้องไม่ติดการนอน ให้ตื่นแต่เช้าตามนิสัย สร้างนิสัยก่อน หัดตื่นโดยไม่มีความรู้อะไร ฝึกให้ตื่นแต่เช้า จะเห็นความเป็นประโยชน์ ความดีงามของการตื่นเช้า นี่แบบสมถะ ถ้าฝึกอย่างปัญญาแล้ว จะเรียนรู้ถึงจุดสำคัญของคนที่ติดการนอนการหลับก็คือ อาตมาพยายามใช้ภาษาที่มัน ง่ายง่าย ง่วงๆ งัวเจียงสะลึมสะลือ หัดตื่นก็ตื่นให้สว่างเลย แล้วหลับก็ดับให้เร็ว ตื่นก็ตื่นสว่างเลย เป็นผู้รู้ผู้ตื่นผู้เบิกบานเต็มๆ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พจนานุกรมความหมายทางศาสนาพุทธและศิลป์

รายละเอียด : พจนานาคคืองู เขาก็มาแต่งองค์ทรงเครื่องใส่ลายกนกให้ห้วนมัน ใส่เกล็ดเข้าไปตกแต่งเข้าไป งูคือสัตว์ที่ขี้เลื่อยนอน หลับ ดิต เพราะฉะนั้นขยายความกันว่า ผู้มาปลอมตัวบวชคือพจนานาค ปลอมตัวมาเป็นคนแต่ตัวเองคือพจนานาคคืองู พอเสร็จแล้วยังไม่ได้บวช มาขอบวชก็เรียกว่า นาค เป็นผู้ขอบวชได้ฐานะนาค อยู่มาวันหนึ่งก็ไปนอนหลับ ก็เลยกลายเป็นงูนอนเลื้อยอยู่ในห้อง คนเข้ามาดูก็รู้ว่ามันเป็นงูเป็นนาค มันจะมาขอบวชปลอมตัวมาบวช ฉะนั้นจึงมีคำถามที่อุปัชฌาย์จะซักถามผู้จะบวช ว่าเป็นนาคปลอมตัวมาบวชหรือเปล่า นัตถิกันเต. หากโกหก ก็ได้บวช แต่อำมะกันแต่ก็รับว่าเป็นก็ได้บวช นี่คือเรื่องที่ถูกกันมา สรูปก็คือเป็นผู้ที่ไม่ได้ตั้งใจมาบวชปลอมตัวมาบวชก็ไม่ให้บวชคนนั้นไม่ได้ตั้งใจจริงไม่ได้สมเหมาะสมควรที่จะบวชเป็นเดียรถีย์ใส่ศิกมา เท่านั้นเอง พจนานาคคืองูทรงเครื่องที่นักศิลปินเขียนหงอนเขียนลายให้บอกว่าเป็นงูใหญ่ที่มีฤทธิ์มาก จะเป็นผู้ที่มัลักษณะนิสัยที่เลวที่ไม่เหมาะสมจะบวชได้ จบที่ มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

พญายมทูต

รายละเอียด : พญายม คือสังขธรรมของกรรมของตัวเอง พาให้คุณตายพาให้คุณตกต่ำ จะสั่งให้คุณไปนรกไปสวรรค์ก็ได้ สวรรค์กับนรกก็เป็นภพชาติทั้งนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

พต

รายละเอียด : ๑. อากาการกาย ๒. บำเพ็ญ ๓. การบำเพ็ญประพฤติ การฝึกหัด การปฏิบัติ การทำจริง ๆ ตัวพฤติกรรม ๔. ทำจริง ๆ ประพฤติตนให้เป็นการอบรมตน บำเพ็ญตนให้ได้สม่าเสมอ ๕. พรต

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๘๒, ๑๔๕, สมมติพุทธ หน้า ๒๔๐, คนคืออะไร? หน้า ๔๘๘

พตปรามาส

รายละเอียด : เป็นแค่อาการประพฤติ เป็นแค่จารีต

แบบอย่าง ลักแต่ว่าทำตามๆ กัน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๘๑

พบสัตว์บุรุษ

รายละเอียด : ธรรมดาธรรมชาติของชีวิตจิตวิญญาณ มันคือวิชาตัวง้อ เมื่อมีแล้วมันก็ต้องเกิดวนเวียนไปตามวิบาก ถ้าเกิดคุณก็จะเกิดไปตามวิบาก แล้วหัดมาพบสัตว์บุรุษ ท่านก็สอนให้ไปตามลำดับขั้น ศิล สมาธิ ปัญญา ตั้งแต่สัตว์เกี่ยวข้องกับสัตว์เกี่ยวข้องกับคนอื่น แล้วให้รู้ว่า สัตว์โดยเฉพาะคน มันพาไปเราไปติดไปยึดในอบายมุขต่างๆ เราก็ต้องมาเรียนรู้ ฆ่าจิตตัวนี้ อ่านกาย อ่านอาการลิงคนนิมิต อ่านอาการจิตออก เรารู้ว่ามันเกิดอาการโกรธ แต่ใจเรา ใจมันอยู่ในร่างกาย มันไม่มีที่อื่นมันไม่มีที่ปลายทาง ไม่มีที่สมอง ไม่ใช่ที่หัวใจห้องที่ ๔ ตามอภิธรรมเขาสอน มันไม่ใช่ มันคืออาการ เราจับอาการนั้นได้ที่ไหนที่นั่นคือหทัยรูป แล้วก็มันมีอาหาร ก็พิจารณาอาหาร กวฬิงการาหาร มันไปติดยึดกามภพ แล้วเรียนรู้กิเลสตัวนี้คือกามตัณหา รู้ตามธรรมชาติ ของกินของใช้ที่สัมผัสสัมผัสสัมผัสกับสัตว์กับคนเกิดกิเลสก็อ่าน จะชอบ จะเอร็ดอร่อย คนก็เช่นกัน มีรัก มีชอบ มีโกรธ มีชัง มีราคะ มีโทสะ มีแค้นนี้แหละ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พยัญชนะ (ถอดรหัสตัวอักษร)

รายละเอียด : ฉัพพรรณรังสี ตัว ฉ ฉิ่ง แปลว่า ๖ สะกดด้วย พ พาน ๒ ตัว ฉัพพ พ.พาน คือตัวไดนามิก คือตัวพฤติกรรม ป พ พ ภ ม ตัว พ เป็นตัวกลางของพฤติกรรมที่เป็นแกนแข็งแรงที่สุด เหมือนกับตัว ท ทหารที่เป็น static ส่วน พ เป็น dynamic เอา พ มันเป็นตัวกลางของ ฉ คือพลังงาน ๖ จะเป็น ๖ ใหญ่ก็เรียก พ จุฬา เป็นเศววรรค ย ร ล ว ส ห พ เป็นตัวที่ ๗ เป็นตัวพลังงานใหญ่สุดของเศววรรค เอามาใส่ใน ฉพ เป็น ๖ เต็มที่ แต่ถ้าไม่ ๖ เต็มที่ ฉัพพ ก็เต็มที่เหมือนกัน ฉัพพรรณรังสี ขยายไปเป็นสิ่งที่ขยายแสงออกไป อธิบายรูปธรรม แล้วก็สี่เป็น ๗ สี ฉัพ คือ ๗ ส่วน ภ คือ ๗

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บบบ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ศูนย์แดนทองฉลอง ๕๐ ปีโพธิ์กิจ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

พยัญชนะ (ถอดรหัสตัวอักษร)

รายละเอียด : อ คือภาษาไทย ออ แต่ภาษาบาลีว่า
อะ เขาไม่มี ออ ในบาลี คนไปอ่านแบบไทยแบบฝรั่ง บาลี
ไม่มี กอ มีแต่ กะ อยากจะรู้ อาตมาว่ามันลึกเกินไปหรือเปล่า
ย เป็นพลังงานเศษวรรค เป็นพลังงานที่มันเป็นตัวที่นอกจาก
ระบบ แต่เป็นตัวสำคัญเริ่มเกิดในตัวมันเอง ย ร ล ว ส ห พ อ
เศษวรรค พวกนี้มีความหมายของมันในตัว พยัญชนะต่างๆ จะ
แทนพลังงานรูป และพลังงานนาม เศษวรรคเป็นพลังงานนาม
เป็นส่วนใหญ่ แต่มีรูปที่ทำเสร็จ ย คือพลังงานตัวแรกของ
ทุกอย่าง ร ล เกิดเป็นสามพลังงาน cyclic ว ส ห เป็นวงวน
อีกอันหนึ่ง อีก cyclic สามตัวนี้ก็เกิด พ เป็นพยัญชนะที่เกิด
ในตัววรรค วรรคที่ ๑ ก ข ค ง วรรคที่ ๒ จ ฉ ช ฌ ญ
วรรคที่ ๓ ฎ ฐ ฑ ฒ ณ วรรคที่ ๔ ต ถ ท ธ น วรรคที่ ๕
ป ผ พ ภ ม เศษวรรค ย ร ล ว ส ห พ อ ฬ หมายถึง ทุกสิ่ง
ทุกอย่าง เช่น โอสาร เป็นต้น ใหญ่ที่สุดมาเล็กก็ จูฬ เป็น
อจินไตยที่ยากมาก เพราะว่ามันยิ่งใหญ่จริงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโคก วันพุธที่
๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

พยัญชนะ (ถอดรหัสตัวอักษร)

รายละเอียด : ส เป็นพลังงานในระดับที่ ๕ เอาตัวที่ ๕
ของเศษวรรคมาเรียก ย ร ล ว ส เป็นพลังงานเกิน ๔ ทำงาน
ที่เต็มที่สุดเรียกว่าพลังงานระดับ ๕ พลังงานครึ่งหนึ่งของ ๕
แล้วเป็นพลังงานที่จะไปต่อได้อย่างดี เรียกว่า ๕ พลังงาน
ระดับ ๕ เหนือชั้นกว่าครึ่งหนึ่งแล้ว ถือว่าสัมโพธิปรายนะ
มีแต่เจริญไปสู่ที่สูงที่สุดได้ ส.เพาะพุทธ ๕ คือพระโสดาบัน
แล้ว ๖ ๗ ๘ ไปอีก พ่อครูว่า... พอ ๕ เป็นตัวที่เลยจากครึ่งไป
แล้ว เราจึงเอาตัว ส ที่เป็นพลังงานเศษวรรค ไปรวมกับกับ ม
ตัว ม คือจิต มนะ มโน นี่แหละ มนะ แปลว่าจิต แต่มันไม่ใช่
จิตแต่มันยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นจิต มนะ ม คือตัวที่ ๕ ของ ป ผ
พ ภ ม ทำให้เจริญขึ้น ป มีผัสสะ แล้วทำเจริญเป็น พ เป็น ภ
แล้วสูงสุดก็เป็น ม นี่คือสภาวะของวรรคนี้ สมะ ก็เท่ากับ
ตัวงานที่เอา ส.เสื่อ เป็นพลังงานเศษวรรคในสังขยาเลข ๕
มาใช้ ควบกับจิต จิตมีพลังงาน สัมประสิทธิ์ขั้นที่ ๕ พร้อม
ที่จะสลายก็ได้พร้อมที่จะอยู่เหนือก็ได้ ก็เป็นสมณะ ณ ตัวนี้
ท่านมาใช้ตัว น หนู แต่ใช้ ณ เณร ตัว ณ อยู่ในวรรค ฎ ฐ ฑ ธ ณ
กึ่งหนึ่งของพยัญชนะวรรคที่ ๔ ท่านจึงเอาไว้ใช้ร่วมกับ สมะ
กึ่งเดียว ณ เณร สมณะจะได้สลายได้ง่าย แต่ถ้าสมณะ ก็สูงไป
จะสลายได้ยากกว่า ถ้าแปล น ว่าไม่มีก็ไม่ได้ ต้อง ณ นี่คือ

ในขณะนั้นหรือ ณ ขณะนั้น ข แปลว่าว่าง ณ แปลว่ายังอยู่นะ
ขณะนี้ ขยายพยัญชนะสู่สภาวะตามที่อาตมามีภูมิ ที่เข้าใจใน
พยัญชนะต่างๆ เดียวนี้ก็ต้องเอามาขยายอธิบายให้ฟังได้เยอะ
พอสมควรต่อไปจะเยอะขึ้นกว่านี้ เพราะอาตมายังขัด ความรู้
เต็ม อาตมามีความรู้เหล่านี้กล่าวมาแล้วมาในชาตินี้ก็เอามาใช้
อาตมาจึงไม่สงสัยว่าทำไมอาตมาจำพยัญชนะบาลีพวกนี้
มาได้ตั้งแต่เด็ก ก ข ค ง อะไรวางนี้ อาตมาจำได้คล่องปรืด
เพราะว่าสภาวะของเก่ามาแล้ว ติดตามให้ตีพยัญชนะเหล่านี้
จะสื่อถึงสภาวะให้พวกเรารู้ได้มากกว่านี้เพราะว่ารากฐาน
ของภาษาไทยมาจากภาษาบาลี ภาษาไทยเอามาร่วมกับ
ภาษาบาลีจึงกลายเป็นภาษาที่พัฒนามาแล้ว ส.เพาะพุทธ...
ข แปลว่า ว่าง ส่วน ณ คือให้มันมีอยู่ตอนนั้น ถ้าเราจะแปล
ขณะ ว่า ในตอนนั้นว่างอยู่หรือจะแปลว่าอะไรดีครับ พ่อครูว่า...
พร้อมจะสลายสูญเลยขณะที่มันมีอยู่แต่พร้อมสลายสูญเลย
พอปิดฉากบ๊ีบก็สลายไปเลย ขณะมันอยู่ในปัจจุบันนั้นเลย
เมื่อปัจจุบันหมดขณะก็หายไปเลย ขณะนี้มันอยู่ในปัจจุบัน
เร็วยิ่งกว่า สมยะหรือสมัย ยิ่ง สมยะ นี่เยอะเลย เอ็งก็สมัยยัง
นี่โอ้โฮ สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่ไหน
ส.เพาะพุทธว่า... ยาวไปเป็นนมหารวดเลย สมัยยาวกว่า ขณะ
จึงไม่แปลกแปลประโยคพระพุทธรเจ้าตรัสไว้ว่า ขณะอย่าล่วง
เลยไปเสีย ถ้าบุคคลที่ปล่อยให้ขณะล่วงเลยไป เขาจะพากัน
ยึดเย็บอยู่ในนรกเศร้าโศกอยู่ วิธีที่จะทำให้เราไม่ยึดเย็บอยู่ใน
นรกคือให้เราบำเพ็ญขณะให้เป็น ใน ปทาน ๕ ท่านจึงใช้
ตทั้งคปทาน ต ท กับวิกขัมภนะ กับสมุจเฉท และปฏินิสสรณะ
ตทั้งคะ ก็คือ ต กับ ท ส.เพาะพุทธว่า... พ่อท่านอธิบาย
พยัญชนะไปสู่สภาวะ บางอันก็ผ่านหูไปแล้วแต่ทำให้เราชัดเจน
มากยิ่งขึ้นที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นคือคำว่าสุข สุ แปลว่าดี ข คือว่าง...
คือ ว่างนั้นแหละดี พ่อครูว่า... แม้แต่ สุด คือไปนั้นแหละดี
แม้จะหยุดอยู่ว่างอยู่ก็ดี สุข ก็ดี สุด ก็ดี ส.เพาะพุทธว่า...
ว่างนั้นแหละดี หากจำเป็นต้องไป สุด ก็ไปนั้นแหละดี พ่อครู
ว่า สุขุม ก็ไปเดินทางนั้นแหละดี ส.เพาะพุทธว่า...เราจะเข้าถึง
ธรรมได้ต้องทำให้เกิดความสุขคือความว่างแล้วมีการดำเนิน
ไปที่ดี

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตโคก
วันอาทิตย์ที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

พยัญชนะ (ถอดรหัสตัวอักษร)

รายละเอียด : จง กม แปลว่า เดิน เป็นสันสกฤตว่า
จงกรม จัง คือการเดิน จ คือธาตุฐู ัง กม คือทำ หรือ จัง กับ ก

กับ ม เป็นพยัญชนะตัวต้นตัวปลายของพยัญชนะทั้ง ๕ วรรค รากเหง้าของภาษาบาลี วรรคที่ ๑ ก ข ค ฆ ง วรรคที่ ๒ จ ฉ ฌ ญ วรรคที่ ๓ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ วรรคที่ ๔ ต ถ ท ธ น วรรคที่ ๕ ป ผ พ ภ ม เศษวรรค ย ร ล ว ส ห พ อ สระชีวิตเริ่มต้น ก็มี ก ตัว กก ตัว เกิด สุตท้าย ม คือจิตวิญญาณที่จะแตกเป็นธาตุรู้อย่างอื่นไปได้สูงสุดก็ตอนนี้แหละ มม มมังการ มนะ ก็ผันไปได้สารพัด ก็รู้จักใช้ควบคุมจัดการได้ทุกอย่าง ส่วนพลังงาน เศษวรรค คือ ประสิทธิภาพของไดนามิก cyclic ของการปรุงแต่งการเกิดเป็นองค์รวมสภาพตัวตนขึ้นมา ก็ อ พยัญชนะ รากเหง้าเหล่านี้มันมีความหมายในตัวมันเอง อาตมาก็ยังตั้งขึ้นมาได้ไม่หมด คนเขาอยากจะทำพจนานุกรมแต่อาตมาก็ยังไม่รับรองว่าจะช่วยขยายความอธิบายให้ดีขึ้นจนถึงขั้นเป็นตำราได้ แต่ก็ค่อยๆ ขยับไป สักวันอาตมาถึง ๑๒๐ หรือ ๑๕๐ ก็คงจะมีทางได้พจนานุกรมเล่มนี้ออกมาได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

พยัญชนะ (ถอดรหัสตัวอักษร)

รายละเอียด : ย ร ล คือ สามเส้าของ cyclic คุณก็ทำลายละนี้ได้ โดยมีพลังงาน ย ตัว ลัย คือ ล กับ ย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๒

พยัญชนะ

รายละเอียด : อักษรตัวแรกคือ ก ที่เป็น กัญญาหรือ กัญญา อันหมายถึง พลังงานเพศหญิง ยังเป็น เวทนา ที่เป็น เพศหญิง ยังเป็น ตัวให้กำเนิด อยู่ ก็จะต้องปรับสร้างให้เป็น เวทนา เพศชาย แต่หนึ่งเดียวเท่านั้น อย่างถาวรยั่งยืนอีก จนสำเร็จ ซึ่งเป็นเรื่องของ สัตว์โอปปาติกะ

หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๓๓-๑๓๔

พยัญชนะ (ถอดรหัสตัวอักษร)

รายละเอียด : รส ตัวนี้เป็นเศษวรรค ย ร ล ว ส ห ตัวที่ ๒ กับตัวที่ ๕ ของเศษวรรค ๕ นี้มากกว่า ๔ แต่ ๔ สองอันเป็น ๘ ตัว ๕ ถึงเป็นตัวกลางของ ๔ กับ ๘

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสถาปัตยกรรม บ้านราช ศิลปะในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญาผสมผสาน วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

พยัญชนะ (ถอดรหัสตัวอักษร)

รายละเอียด : ตอนนี้อยากบอกว่า อนุ คือ น้อยเล็กละเอียด สย คือตัวตน สย ตัวนี้เป็นตัวต้นที่สุด เป็นตัวพลังงานที่น้อยที่สุด อาศัยพยัญชนะ ส กับ ย ส คือ เศษวรรค ตัวที่ ๔ เป็นตัวที่มีพลังงานของตัวเองแล้วและยังมีพลังงานพิเศษ ส คือ สี่ ย คือ รายงานตัวแรกของเศษวรรค ย ร ล ว ส ห พ อ สย เป็นตัวตนที่สลายได้ง่ายที่สุด หรือยากที่สุดสำหรับปุถุชน มันจะมีตัวตนอยู่ ๓ คำ สย สว สก พยัญชนะ สย เป็นตัวที่ละเอียด สว เป็นตัวกลาง สก เป็นตัวต้น หยาบใหญ่ จึงเรียนรู้สักกายะ เป็นตัวตนหยาบก่อนเป็นตัวต้น แล้วล้างสักกะ ขึ้นต่อมาคุณค่อยมาศึกษา สวะ ที่ต้องมาเรียนรู้ เมื่อถืออธิบาย อภัพพะ อภัพพะ แต่อันนี้คืออสวะ กับอสวะ ล้างสวะที่หยุดสับสนนี้ให้ตี สย คือตัวปลายสุด จะศึกษาอนุสยะก็เอาไว้หลังก็แล้วกัน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

พยัญชนะ

รายละเอียด : ผู้พันวิสัย สย แปลว่าตัวตน วิสยะ แปลว่า ไม่ใช่ตัวตนหรือเป็นตัวตนอย่างยิ่ง วิ แปลได้สองด้าน คือ สูดยอดกับต่ำตื้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ฌานวิสัยของอรหันต์และโพธิสัตว์ วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

พยัญชนะ (ถอดรหัสตัวอักษร)

รายละเอียด : หากมีวิชาแล้ววิญญาณคือธาตุรู้ของ ชั้นที่ ๕ ที่มนุษย์จะอาศัยอาศัยนี้แหละ สก สว สย ๓ คำนี้ หมายถึงตัวตนทั้งหมด คำว่า สย เป็นคำที่เป็นตัวตนลึกซึ้งละเอียดเล็กที่สุด ที่พระอรหันต์เจ้าจะอาศัย สย พระอรหันต์เจ้าจะไม่อาศัย สว และไม่อาศัย สกเริ่มศึกษารธรรมะพระพุทเจ้า จะเริ่มรู้ตัว สก ตัวหยาบที่สุดแล้วศึกษา สก ลงไปถึง สว ดับอาสวะสิ้นแล้ว อาสยะคืออาศัย ก ว ย คำว่า สก สว สย ย เป็นตัวละเอียดสุด ว เป็นตัวที่ ๔ ของเศษวรรค ย ร ล ว ใหญ่แล้วมีพลังงาน coefficient ก เป็นตัวแรกของพยัญชนะ สักกายะ รูปร่างของสักกะ ตัวธรรมะ ๒ ของรูปร่าง พระโสตาบันต้องเรียนรู้สักกายะ แล้วต้องเข้าใจกายคือเหตุปัจจัย ๒ อย่างของตนและแยกรูปร่างได้ จิตเราตัวที่ถูกรู้เรียกว่ารูป ตัวธาตุรู้เป็นประธานคือนาม

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสถาปัตยกรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

พยัญชนะ (ถอดรหัสตัวอักษร)

รายละเอียด : อนุสัยกับอาสวะ อนุสัยนั้นลึกกว่าอาสวะ อนุ กับ อาส คำว่า สยะ กับ สวะ อนุสัยนี้ สย ย กับ ว เป็น พยัญชนะเศววรรคทั้งคู่ ย ร ล ว ตัว ว ตัวที่ ๔ หยาบกว่า ย ที่เล็กละเอียดกว่า การเกิดตัวตนนั้น ยะ เกิดก่อน แล้ววน สามเส้า ก็ต้องตีแตกแยกออกมาเป็น ว ผู้ที่จะเล็กลงๆ ถึง ย ตัว สยะ จึงสูญได้เร็วกว่า สวะ มีอีกตัวหนึ่งคือ ลักกะ คือ หยาบกว่าเป็นก้อนแท่ง ก เป็นตัวแรกของพยัญชนะเลย นี่คือ พยัญชนะสี่สภาวะต่างๆ ละเอียดลึกซึ่งมากค่อยๆ อธิบาย ไปแล้วทำไมยังพินความรู้อย่างหมดไม่ได้ ในพยัญชนะทั้งหมด เข้าใจได้หมดทุกตัวแต่เรามาใช้ทั้งหมดยังไม่ได้อีก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พยัญชนะ

รายละเอียด : การแยกกาย แยกกาม แยกกรรม ออก พยัญชนะคล้ายกันนะ การกระทำที่เป็น กาม แล้วก็เกี่ยวข้องกับสองสภาพกาย มีภายนอกภายใน เมื่อสัมผัสกันก็เกิดมาด้วยความรู้สึกเจ็บรู้สึกปวด รู้สึกกร๊กร้าง อย่างแรง เป็นจิต แต่ถ้าไม่แล้ว ไม่รู้สึกเจ็บปวด ไม่จองเวรจองกรรม มีแต่ตัวตนของพืชเท่านั้นเอง ไม่ได้ก็ไม่มีการ ผลัก ไม่มีโทษะ มีแต่ราคะ มีแต่ตัวที่ราคะนี่ก็คือ ราคะ ก็คือราก พอกจาก รากก็มาเป็นราคะ กะ คืออกก ต้น กอ เสร็จแล้วได้ก็เป็นการเคลื่อนที่เป็น ค มาเป็น ราคะ กะ ตัวต้น ข คือว่าง เป็นสองธาตุ ธาตุมีกับภาพที่ว่าง มาเป็น ค คือสามไม่ว่างแล้ว เป็นราคะ เอา อะกับอาใส่ อะสั้นกว่าอา รักนี้ไม่ลงราก อาตมารัก ไม่ลงราก แต่จะตายด้วยราก หรือเปล่า? มันโอ อาเจียน รากไม่ออก หากรากไม่ออกก็ตาย ต้องรากออกจะไม่ตาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พยัญชนะ (ถอดรหัสตัวอักษร)

รายละเอียด : ตัวปัญญา เอา ป.ปลา มา วรรคที่ ๕ ป พ พ ภ ม ปัญญา ฌัญญา พัญญา ภัญญา สุตท้าย มัญญา ตัวสุดท้าย เป็นตัวจิตที่ฉลาดเฉลียวที่จะใช้พลัง เป็น มมัง อากาศที่สมบูรณ์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พยัญชนะ

รายละเอียด : นัตถิ มาจาก น กับ อัตถะ ที่แปลว่า เนื้อแท้ สาระ อุปมาคือการเปรียบเทียบ อะ อา อิ สามเส้า มีสั้นมียาว แล้วมี อิ สามเส้าคือเส้าที่ยังไม่ได้ตัดสิน เพิ่งจะเริ่มมีตัวรู้ อะ ต่อมาอา ต่อมาอิ มาครบสามเส้า อะ อา อิ แล้ว มา อิ แล้วมี อุ อุ สำหรับบาลีก็มีโอ ส่วนของไทยมี เอะ เอ แอะ แอ เอีย เอียอีก ของบาลีมี อะ อา อิ อี เอ โอ อี้ ก็มีแค่ ๗ ตัว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พยัญชนะ (ถอดรหัสตัวอักษร)

รายละเอียด : คำว่า วิสัย มันสูงขนาดไหน? คำว่าอาศัย นิสัย วิสัย อนุสัย ๔ คำนี้ สย คือตัวตน ใช้พยัญชนะ ส กับ ย ตัว ย คือเศววรรคตัวต้นเลย พลังงานตัวนี้จะถอนเมื่อไหร่ ก็หมดเมื่อนั้น ส คือ พลังงานเศววรรค ออกมาพัน cyclic order ตัวที่ ๓ ออกมาเป็น ๔ ๕ ย ร ล ว ส ตัว ส เป็นพลังงาน ตัวที่ ๕ เป็นตัวกึ่งกลางของพลังงานสูงสุด สูงสุดคือ ๔ ตัว ๕ เป็นพลังงานครึ่งของ ๔ ที่ใช้งาน ส เป็น dynamic ส่วน ย เป็น static

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริชธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓

พยัญชนะ ส ย

รายละเอียด : ตอนนั้นก็ขอบอกว่า อนุ คือ น้อยเล็ก ละเอียด สย คือตัวตน สย ตัวนี้เป็นตัวต้นที่สุด เป็นตัว พลังงานที่น้อยที่สุด อาศัยพยัญชนะ ส กับ ย ส คือ เศววรรค ตัวที่ ๔ เป็นตัวที่มีพลังงานของตัวเองแล้วและยังมีพลังงาน พิเศษ ส คือ ลี ย คือ รายงานตัวแรกของเศววรรค ย ร ล ว ส ห พ อ สย เป็นตัวตนที่สลายได้ง่ายที่สุด หรือยากที่สุดสำหรับ ปุถุชน มันจะมีตัวตนอยู่ ๓ คำ สย สว สก พยัญชนะ สย เป็น ตัวที่ละเอียด สว เป็นตัวกลาง สก เป็นตัวต้น หยาบใหญ่ จึง เรียนรู้สักกายะ เป็นตัวตนหยาบก่อนเป็นตัวต้น แล้วล้างลักกะ ขึ้นต่อมาคุณค่อยมาศึกษา สวะ ที่ต้องมาเรียนรู้ เมื่อก็อธิบาย อภัพพะ อาภัพพะ แต่อันนี้คืออาสวะ กับอสวะ ล้างสวะที่ใหญ่ สับสนนี้ให้ตี สย คือตัวปลายสุด จะศึกษาอนุสยะก็เอาไว้ ที่หลังก็แล้วกัน

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะเปี๊ยะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

พญฺญชณะที่สอนกันมาผิดเพี้ยน

รายละเอียด : ความรู้ของศาสนาพุทธเป็นความรู้ใหม่ที่มิได้เป็นอันเก่า ทุกวันนี้เรียนพญฺญชณะกันจนจบดอกเตอร์เปรียญ ๙ ก็แล้ว แต่ก็เรียนแต่พญฺญชณะที่สอนกันมาผิดเพี้ยนไกลไปจากพญฺญชณะโดยเฉพาะพญฺญชณะคำที่สำคัญ คำว่ากาย คำว่าจิต คำว่าบุญ คำว่าบาป คำว่าสมาธิ คำว่าฌาน ก็แปลผิด แล้วจะปฏิบัติให้เข้าหาสภาวะที่เป็นสังขธรรมได้อย่างไร ผิดหมดเลย อาตมาต้องเอามาอธิบาย พวกคุณ สะดุดใหม่ พวกช่างนอกที่เขามัวไหวพริบจะสะดุด กายก็พูดไม่เหมือนเขา บุญบาป สมาธิก็พูดไม่เหมือนเขา

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พญฺปปนา

รายละเอียด : ๑. ความแน่ ๒. แน่วแน่ขึ้น ๓. แนบแน่น
หนังสืออ้างอิง : สมานิตพุทธ หน้า ๑๑๕, ๒๕๐, ปากับพุทธศาสนา หน้า ๑๔๕, อธิคุณโลกุตรหน้า ๑๔๐, รู้คนซึ่งสุขรู้คู่กษัตริย์ หน้า ๖๔

พญฺยทุกข์

รายละเอียด : ทุกข์เพราะอวัยวะเจ้าการทำหน้าที่ไม่เป็นปกติ ต้องเจ็บไข้ได้ป่วย
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๙

พญฺยาบาท

รายละเอียด : ๑. คือสภาพของโทษะ การมุ่งร้าย การปองร้าย การหมายมั่นจะทำไปแต่ในทางไม่ดี ๒. เป็นการมุ่งร้าย เป็นการปองร้าย เป็นการหมายมั่นที่จะทำไปแต่ในทางไม่ดี จะทำแต่ในทางหยาบๆ ขึ้น ๓. ความรู้สึกนึกคิดที่ผูกใจโกรธ มุ่งที่จะทำร้าย ทำลาย ล้างแค้น อาฆาต เหตุผลใหญ่ของความพยาบาท ก็คือ ความโกรธที่ไม่ได้สมใจอยากหรือสมกามนั่นเอง ๔. ปองร้าย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๓๓, ๔๑๘, สมานิตพุทธ หน้า ๓๖๓, ๓๖๗

พญฺยาบาทจิต

รายละเอียด : ปองร้ายเขา คือจิตที่พยาบาท
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๙๙

พญาบาทสังกัปปะ

รายละเอียด : ความดำรินึกคิดโกรธแค้น พญาบาทเป็นความลำบากที่หลงสร้างอัตตา
หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๖๐

พญาบาทสังกัปปิ

รายละเอียด : ดำริในพญาบาท
หนังสืออ้างอิง : สมานิตพุทธ หน้า ๑๑๔

พญฺยาม

รายละเอียด : คือ เพียรกระทำ แล้วก็มี สติ ประกอบเป็นตัวสำคัญ จะตื่นรู้ทั้งภายนอก ภายใน ทั้งอารมณ์ รู้ตัวทั่วพร้อมทุกอย่าง เอามาอย่าให้ตก อย่าให้หล่น รวบรวมให้ครบ ทำอย่างไรก็ทำตาม สัมมาทิฏฐิ ก็ทำตามทิฏฐินั้นให้สำเร็จผลออกไป ตลอดเวลาที่กระทำจะต้องอ่านต้องวิจัย ตรวจสอบ เสมอ จึงเรียกว่า ธัมมวิจยอยู่ตลอด จึงเป็นองค์สำคัญในสัมมาทิฏฐิองค์ ๓ แรก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณาครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พญฺยามที่สุดแล้ว

รายละเอียด : อธิบายด้วยความรู้ความสามารถ ทำใจจะอธิบายไปแล้วจะให้คุณเข้าใจทันทีได้ อย่างว่า ขนาดพระพุทธรเจ้าอธิบายไปแล้ว โลหิตร้อนพุ่งออกจากปากไป ๖๐ ลาลึกขาบทไป ๖๐ คนได้ผลเป็นพระอรหันต์ ๖๐ คน ได้แก่ ๑ ใน ๓ ตัวเราก้เท่านั้นขนาดพระพุทธรเจ้ายังได้ ๑ ใน ๓ เราได้ ๑ ใน ๑๐,๐๐๐ ก็ยังดิ้นะ ตั้งใจฟังให้ดีๆ วันนี้เป็นวันพุธ วันศุกร์ เจอกัน ขยายบุคคล ๗ อีก ให้พอสมควร ก่อนที่จะถึงวันพุทธานิเชก เป็นพื้นฐานเอาไว้ แล้วจะได้อธิบาย ปัญญา ๘

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

พญฺยามปฏิบัติ ประพฤติ ให้มันได้จริง เป็นจริง แล้วจะรู้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องไปเชื่อใคร

รายละเอียด : พุดไปก็อยู่ในพฤติกรรมที่เราเข้าใจกัน และพยายามปฏิบัติ ประพฤติ ให้มันได้จริง เป็นจริง แล้วจะรู้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องไปเชื่อใคร อปรปฺปจฺยยา ญาณเมวสุสเอตถ โหติ ฯ

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ่มออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

พร

รายละเอียด : สิ่งประเสริฐจากการปฏิบัติ ธรรมที่เป็น พุทธ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๐

พรต

รายละเอียด : ธรรมนิยมที่ใช้ปฏิบัติกัน

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๖๒

พรปีใหม่ของสมณะโพธิรักษ์มอบแก่ลูกหลาน

รายละเอียด : ผู้อยู่ขอให้อยู่แข็งแรงมั่นคงดี แล้ว พากเพียรพัฒนาตัวเองมั่นคงต่อไป ผู้ที่มีศีลยังไม่ได้มา จงมา เชิญมา โปรดมา มาเถิดมาอย่าช้า อยู่ไหนรีบมา มาเอาพร้า จอบเสียมที่นี้ก็ได้ไม่ต้องแบกมา ทำไมเราเน้นจอบเสียม เพราะเราเน้นการกสิกรรมพืชพรรณธัญญาหาร เราไม่เน้นที่ ปีนผาหน้าไม้ เราเน้นสิ่งที่กินที่ใช้ เราทำให้มันเจริญงอกงาม งดงาม

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน ครั้งที่ ๗ ลู่แดนทองฉลอง ๕๐ ปีโพธิกิจ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

พรสวรรค์

รายละเอียด : คือ มีความรู้เดิมของท่านติดตัวมาแต่ ปางไหน แต่พรสวรรค์ ทรงธรรมแท้ เข้าขั้นเป็นอาริยะ ระดับ โสตาบัน สกิทาคามี อนาคามี ถึงขั้นนิยต เทียงแท้แล้ว เป็นของจริง เป็นสังฆธรรมแท้ก็ยิ่งแน่แท้ สามารถตกทอดติดตัว ข้ามภพ ข้ามชาติมาได้ ไม่มีหายไปไหน

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๕๓๐

พรสวรรค์

รายละเอียด : สมัยโบราณนักแต่งเพลงต้องเป็นผู้ที่อายุ ยาวอายุมากแล้ว ต้องคร่ำหวอดอยู่ในวงการดนตรี ต้องเป็นผู้ที่ ทรงคุณวุฒิ สมัยโบราณแต่งเพลง แต่สมัยนี้ได้ก็อายุ ๑๐ ขวบ ก็แต่งแล้วเพลงอะไรของเขาก็ไม่รู้ไม่ต้องมีหลักการอะไรไม่ ต้องเข้าใจลีลาของศิลปะดนตรีการอะไรก็แต่ง แต่สมัยโบราณ

สมัยอาตมา คนที่แต่งตั้งแต่อายุน้อยๆ อย่างเช่นอาตมาเป็น พรสวรรค์พิเศษอันนี้ก็พูดตรงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พรหม

รายละเอียด : พรหมหรือพราหมณ์ หมายถึง จิตบริสุทธิ์ บริบูรณ์ หมดสิ้นอนุสัยอาสวะ จึงหมายถึง อรหันต์ด้วย

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๙๒

พรหม

รายละเอียด : ๑. มาจากคำว่า พรหมะ หมายความว่า ใหญ่ มาก ลึก สูง โด ๒. ผู้ยิ่งใหญ่ เป็นจิตวิญญาณที่มีอำนาจ ที่สูงสุดเหนืออื่นใด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๗๒, ป่ากับพุทธ- ศาสนา หน้า ๑๔๖

พรหมจรรย์

รายละเอียด : ๑. มีความประพฤติอันประเสริฐ มีพฤติ- การณ์เป็นพรหมจริงๆ แท้ๆ ๒. พฤติกรรมตั้งพรหม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๐๕, สมมติพุทธ หน้า ๓๑๔

พรหมจรรย์, พรหมจรรย์

รายละเอียด : ๑. พฤติกรรมของพรหม ๒. ประพฤติธรรม อันประเสริฐ เป็นกรรมฐานเท่านั้นก็เพียงพอ

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๕๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๘๓

พรหมจรรย์วาโส

รายละเอียด : อันเป็นที่อยู่ได้ของพลังงานวิญญาณที่สามารถศึกษา พัฒนาได้จนถึงขั้นพรหม หรือขั้นจบสูงสุด ทางศาสนา

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๒๖๓

พรหมชาลสูตร

รายละเอียด : รูปคือภาวะที่ถูกรู้ object นามคือภาวะ ตัวประธานรู้ subject รูปกับนามต้องคู่กันเสมอแล้วก็ศึกษา

แยกแยะสิ่งที่ถูกรู้ก็คือองค์ประชุมเสมอ นั่นคือกาย มันมีกาย ในกาย กายในกาย กายในกาย ท่านก็เอามาให้เรียนแค่ ๔ คู่ กายในกาย ๑ กายในกายตัวที่ ๒ ก็คือเวทนา กายในกาย ตัวที่ ๓ ก็คือจิต กายในกายตัวที่ ๔ ก็คือธรรม กายในกาย ตัวที่ ๑ ก็มีคู่มีรูปกับนาม มีสองเสมอขาดกันไม่ได้ ไม่มีกาย ก็ขาดการเรียนรู้ ไม่มีภายนอก ขาดไปตั้ง ๕ ทวารไปเรียนรู้ แค่ทวารเดียว พวกนี้ในในวิญญู ซึ่งหนักกว่าเวทนา หนักกว่า น่าสงสารนะ วิญญูนี้เป็นกับปี คือเขาไม่รู้เรื่องเวทนา เพราะ ฉะนั้นเขาจะไม่รู้เรื่องสงสารมันเป็นเรื่อง กับ ที่ใหญ่กว่าเวทนา สงสาร หมดลิตีที่ที่จะรู้เลย เวทนา คือ ธาตุที่ที่จะต้องรู้ให้ได้ ไม่มีเวทนาไม่มีฐานในการปฏิบัติ ในพระไตรปิฎก เล่ม ๙

พระสูตรแรกเลยพรหมชาลสูตร พระพุทธเจ้าสอนชัดเจน ถ้า ไม่มีเวทนาไม่มีฐานในการปฏิบัติ เวทนาจะเกิดได้ต้องมีสัมผัส เป็นปัจจัย ความรู้สึกไม่มี เพราะฉะนั้นคำว่าความรู้สึกคำนี้ มันได้ผิดเพี้ยนไปไกล นิโรคคือไม่มีความรู้สึก ก็แยกความรู้สึก นี้ไม่ได้อีก พระพุทธเจ้าสอนเรื่องสริมหามายามันไม่ขาดกัน ลักกอย่าง พุคอันนี้ต้องรู้ว่าอีกอันหนึ่งมันต้องมีอยู่ด้วย นิโรค ต้องมีการตื่น นิโรคแปลว่าดับแล้วก็ต้องมีตื่น นิโรคแปลว่าดับ ดับของพระเจ้าต้องมีรู้ รู้ยัง รู้จบด้วย รู้ในระดับญาณ วิชชา ปัญญา รู้อะไรดับ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

พรหมชาลสูตร

รายละเอียด : พระสูตรแรกที่บอกถึง อดีต ๑๘ อนาคต ๔๔ ที่เป็นมัจฉาทิฎฐิ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

พรหมทัณฑ์

รายละเอียด : พรหมทัณฑ์ คือ การลงโทษในสังคม อาริยะ คือ การไม่พูดกันเลย ไม่ชอบใจ ก็ไม่ต้องพูดกัน ไม่ต้อง เกี่ยวข้องกัน ลักษณะไม่พูดกันเลยไม่ต้องเกี่ยวข้องกัน คุณจะ เป็นอย่างไรไม่ต้องพูดกัน ต่างคนต่างทำฉันไม่เกี่ยว พรหมทัณฑ์ อยู่กับหมู่ แต่เป็นหมาหัวเน่า คุณจะตีจะชัวยังไง ไม่แนะนำ สั่งสอน ให้คุณศึกษาเอาเอง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันตือโคก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

พรหมปริตตา

รายละเอียด : นิดน้อย
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

พรหมปาริสาชชา

รายละเอียด : มีความหลงยึดมั่น มีความหลงเสพ มีความหลงติด มีความมัวเมาใจอารมณ์พรหม
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๗๕

พรหมลิขิต

รายละเอียด : คือ เทียงตามดวงพรหมลิขิต ศาสนาพุทธ เชื่อสิ่งที่เป็นกรรมอดีต เชื่อวิบากเหมือนกัน เราจะได้ดี หรือ ตกยาก ผิวพรรณดี ผิวพรรณทราม ก็มีล้วนเป็นจริงอย่างนั้นบ้าง เกิดมาตอนแรกก็เป็นไปตาม พรหมลิขิต ตามทุนเดิม แต่ ทุกคนมีสิทธิ์แก้กรรม กรรมเป็นของๆ ตน ทุกคนสามารถที่จะปรับปรุงกรรม กระทำสิ่งที่เป็น บุญ บาป ดี ชั่ว ฉลาด โง่ ชี้เกียจ ขยัน หรือจะฝึกหัดอย่างไรให้ได้เป็นกรรมใหม่ มีอนาคต ใหม่ได้ อดีตกรรมไม่ได้หมายความว่า อดีตจะต้องเที่ยง อดีต ก็ไม่เที่ยง ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงได้ด้วย กรรมปัจจุบัน ปัจจุบัน ทำกรรมอะไรลงไป ก็เป็นเหตุปัจจัยไป บวก ลบ คูณ หาร กับ กรรมอดีต หรือวิบากอดีต ทำให้เปลี่ยนแปลงได้ ฉะนั้น อดีต ปัจจุบัน อนาคต ก็ไม่เที่ยง

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๗๓

พรหมวิหาร ๔

รายละเอียด : มีความกรุณาถึงลงมือทำ ที่เขาไปอธิบาย พรหมวิหาร ๔ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา อธิบายแล้ว ไม่รอบ มันไม่เต็ม เมตตาคือต้องการให้เขาพ้นทุกข์ กรุณาคือ ต้องการให้เขาเป็นสุข มุทิตาคือยินดีเมื่อเขาเป็นสุข อุเบกขา ก็คือเฉยๆ ก็คือเฉยๆ จริงๆ นะ เมตตาก็มีจิตแล้ว เห็นเขามี ความสุขหรือเห็นเขาติดสุข หรือทุกข์อยู่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

พรหมวิหาร ๔ อัปมัญญา ๔

รายละเอียด : ที่อยู่ของจิตพระเจ้า หรือ...อัปมัญญา ๔ คือธรรมอันเป็นที่อาศัยอย่างประเสริฐ คือธรรมอันควรแผ่ไป

อย่างไม่มีขอบเขต ๑. เมตตา เห็นทุกข์คนอื่นอยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ (เห็นใจมีจิตคิดช่วยเขา, ปรารถนาดีอยากให้เขามีสุข/พ้นทุกข์) ๒. กรุณา พยายามช่วยให้คนอื่นพ้นทุกข์ (ลงมือช่วยเหลือเขาไม่ดูตาย ลงมือสร้าง-ช่วยให้เขาพ้นทุกข์) ๓. มุทิตา ลงมือช่วยสำเร็จ เขาพ้นทุกข์ได้ ยิ่งพ้นทุกข์พ้นสุขได้แล้วยิ่งดี (ใจยินดีขณะช่วยเหลือเขาอยู่, ยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี-พ้นทุกข์) ๔. อุเบกขา เมื่อลงมือช่วยสำเร็จแล้วก็วางอุเบกขา (วางใจเฉยเมื่อได้ทำดีนั้นแล้ว เป็นฐานอาศัย วางใจเป็นกลาง ไม่ติดยึดว่าเป็นความดีของเรา หรือผลสำเร็จนั้นเกิดจากเรา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ สังคิติสูตร ข้อ ๒๓๔, พระไตรปิฎก เล่ม ๓๕ ข้อ ๗๔๑, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสตุลิก

พรหมโลก

รายละเอียด : พรหมโลกที่เขาหมายกันเป็นภพชาติ แต่ผู้ปฏิบัติหมดภพชาติ พรหมโลกจะมีที่ชั้น ๒๐ ชั้นแรกที่มีรูปนามไปได้หมด เข้าใจพรหมโลกที่เขายึดถือกันเช่นที่ว่ามา ๒๐ ชั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระ

รายละเอียด : ผู้จะช่วยเหลือตนถนอ หลกิลเลส ล้างอุปาทานให้แก่ผู้คน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๑๔

พระขีณาสพตายกายแตกแล้ว

ต้องสูญ ต้องพินาศหมดทันทีหรือ?

รายละเอียด : ยมกะภิกษุเกิดทิฏฐิอันชั่วช้า (ปาปกังทิฏฐิ) ว่าพระขีณาสพเมื่อตายกายแตกไปแล้ว (กายสสเสกขา ปรัม มรณา) ย่อมขาดสูญ ย่อมพินาศ ย่อมไม่เกิดอีก ภายหลังพระสารีบุตรช่วยเหลือทิฏฐิอันชั่วช้าอันของยมกภิกษุ โดยแสดงให้เห็นถึง รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ดับไป ถึงแล้วซึ่งการตั้งอยู่ไม่ได้แห่งชั้นนั้น ฯลฯ (คือ กิเลสอุปาทานในชั้นที่ตายดับสูญไป หรือ กิเลสตายขาดสนิท กิเลสเท่านั้น ที่ไม่เกิดขึ้นมาอีกเลย อย่าไปเหมาว่าร่างกายจะไม่เกิดอีก)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๗ ข้อ ๑๙๘-๒๐๔, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

พระถึงข่มขี้และลูกศิษย์

รายละเอียด : อาตมาไม่ไปพยากรณ์องค์ไหน จะเป็นอรหันต์ไม่ว่าจะเป็นพระถึงข่มขี้หรือขุนหงอคง ตามนิยายตำนานจีน เราศึกษาเอาข้อที่พระถึงข่มขี้ไปเอาคำสอนพระพุทธเจ้า แล้วก็เก็บรวบรวมเผยแพร่ให้ศึกษา เอาอันนั้นสิ พระถึงข่มขี้จะเป็นอย่างไร ขุนหงอคงจะเป็นอย่างไรไม่ต้องไปละลาบละลั้งทำน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

พระที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่น่าไปคลุกคลี เกี่ยวข้องกับเลยมันสกปรก

รายละเอียด : อาตมายังไม่มีภูมิปัญญาถึงขั้นนั้น ไม่ได้ตรวจสอบหรอก เป็นแต่เพียงว่า รังเกียจ รังเกียจว่า โอ... พระที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่น่าไปคลุกคลีเกี่ยวข้องกับเลยมันสกปรกมันมีความคิดอย่างนั้น แล้วมันก็เห็นว่าไม่ผิดหรอกมันจริง จนกระทั่งอาตมาได้อนุโลมว่า ยอมบวช เพราะตอนนั้นคิดไม่บวชจะอยู่วัดโคศการามแล้ว แต่เสร็จแล้วไปทำงานคนมันไม่ยอมรับเราไม่มีสมมุติของความเป็นพระเป็นฆราวาส ดีไม่ดีเป็นฆราวาสประหลาดโกนหัว รุ่งกางเกงขาสั้นรองเท้ายากไม่ใส่ ใส่เสื้อคอกลม คนก็ว่าบ้า คนมันต้องอยู่กับสมมุติ เราก็สบายๆ มักน้อยสันโดษ แต่คนทั้งโลกบอกว่าอะไรจะมาขึ้นเวที คนอื่นเขาผูกเนคไทใส่เสื้อนอก แต่นี่ใส่เสื้อคอกลมบางๆ ขึ้นมานั่งพูดกับเขา หัวก็โล้นอีกต่างหาก คนอื่น ๓-๔ คนเขาใส่เสื้อนอกผูกเนคไททั้งนั้น คนสามัญธรรมดาเขาจะไปรู้ลึกซึ้งอะไร ก็บอกว่าเอาคนบ้ามาพูด

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

พระนิยตโพธิสัตว์

รายละเอียด : คือ ผู้มีจิตบรรลุแล้ว เป็นพระโพธิสัตว์แท้ มีอรหันตคุณ สั่งสมไปตามลำดับๆ เทียงแท้ต่อการได้สูพุทธภูมิ การดำเนินหรือเป็นไปก็คล้ายกับการจะไปเป็นพระอาริยเจ้าที่หมายจะบรรลุพระอรหันต์เช่นกัน โดยนัยเดียวกัน เป็นแต่ว่า ภูมิธรรมมีจุดสูงสุดคนระดับชั้น การบำเพ็ญของพระนิยตโพธิสัตว์นั้นจะต้องเวียนตายเวียนเกิดอีกนานนับชาติ วัฏฏะลึกซึ้งยิ่งใหญ่มาก มาเกิดเป็นมนุษย์อีกบ้าง เกิดเป็นเทพบ้าง พรหมบ้าง และซบซ้อนกลับไปอยู่ในรูปของสัตว์เดรัจฉานบ้าง (แต่ภูมิธรรมของท่านไม่ได้ต่ำ เช่น เดรัจฉาน) ตามคุณธรรมและตามวาระ เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์อีกนั้น ท่าน

ก็จะไม่ติดหนักกับโลกียะ เหมือนคนธรรมดามากนัก หรือไม่
มัวเมา ไม่ติดอยู่นาน เป็นเพียงอยู่เพื่อสාරอกกรรม

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๙๕

พระบุตร

รายละเอียด : พระบุตรคือเป็นปกาศกประกาศคำสอน
พระเจ้า แต่ก็ไม่เคยเห็นพระเจ้า เพราะว่าศาสนาเทวนิยม คนที่
ตายทุกคนตายไปแล้วต้องอยู่กับพระเจ้า แล้วแต่พระบัญชาของ
พระเจ้า แต่ไม่เคยเห็นพระเจ้า อทิสมาทนาย พระบุตรยังไม่เคย
เห็นพระเจ้าเลย พระบุตรเป็นปกาศกประกาศคำสอนพระเจ้า
แต่ก็ไม่เคยเห็นพระเจ้า เขาไปตีความว่า พระบุตรมีคนเดียว
ของแต่ละศาสนาก็มาประกาศศาสนาของพระเจ้า จริงๆ แล้ว
ไม่ใช่หรอก ความรู้นั้นไม่ใช่ของพระเจ้าแต่เป็นความรู้ของตนเอง
แต่ไม่สามารถรู้ได้ว่าตนเองมีความรู้นี้เอง แต่เขาคิดว่าตัวเอง
เป็นตัวแทนพระเจ้ามาประกาศ เลยเป็นศาสนาคลุมเครือ ตัวเอง
ยังไม่รู้ว่าเป็นความรู้ของตัวเอง คือ ศาสดาเทวนิยมเป็นผู้ไม่รู้
แม้กระทั่งตัวเองหรือไม่รู้แม้กระทั่งความรู้ของตัวเองไม่ใช่ของใคร

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระปกัตตตะ

รายละเอียด : พระไม่บริสุทธิ์ เพราะไม่ได้ปลงอาบัติ

หนังสืออ้างอิง : การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า
๕๗

พระประสงค์ของพระเจ้า

รายละเอียด : คือ เป็นส่วนของเทวนิยม ก็บอกว่าพระ
ประสงค์ของพระเจ้า จะมีความทุกข์ทรมานเจ็บป่วยก็เป็นพระ
ประสงค์ของพระเจ้า เขาก็เบาใจเหมือนกัน เขาก็สบายใจได้
ทนได้เพราะเป็นความประสงค์ของพระผู้เป็นเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระปัจเจก

รายละเอียด : ๑. ผู้รู้เอง แบบของตนเองซึ่งไม่เหมือน
พระพุทธเจ้า ๒. ผู้สามารถบรรลุพุทธธรรมได้ด้วยตนเองจริง

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๒๒๙, คนคืออะไร?
หน้า ๑๒๘

พระปัจเจกพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : (พูดกับสมณะ) เขาู้กันได้ยาก
ปัจเจกพุทธเจ้า จะรู้ก็ต่อเมื่อ ผู้เป็นพระโพธิสัตว์ที่สามารถรู้ถึง
ภูมิพระปัจเจกพระพุทธเจ้าเอามาพูดให้ฟังเท่านั้น ถึงแปลกๆ
กันว่าพระพุทธเจ้าที่สอนคนไม่ได้เพราะท่านไม่บอกใคร เลย
ไปตีความผิดว่าท่านสอนคนไม่ได้ ก็ขนาดเป็นปัจเจกสัมมา
สัมพุทธเจ้ายังสอนคนไม่ได้แล้วมันจะอย่างไร เพราะฉะนั้น
ท่านไม่ได้บอกใครเลยแต่พระโพธิสัตว์ ที่มีภูมิโดยเฉพาะเป็น
พระพุทธเจ้าเอามาพูด แน่แน่นอนพระพุทธเจ้าก็ต้องรู้พระปัจเจก
สัมมาสัมพุทธเจ้าก็มาประกาศ คนก็ได้รู้ด้วยบัญญัติ พระพุทธเจ้า
สัมมาสัมพุทธะ ก็มาบอกว่าคนนี้เป็นปัจเจกสัมมาสัมพุทธะ
แม้ว่าท่านจะปรินิพพานเป็นปริโยสานไป พระปัจเจกสัมมา
สัมพุทธเจ้ามีความต่างจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างเดียว
เท่านั้นคือท่านไม่ได้ประกาศศาสนาเอง แต่ท่านมีภูมิธรรม
เท่ากับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบด้วย
ตัวเองเรียบร้อยแล้ว แต่ท่านไม่ประกาศศาสนาของท่านต่อ
โลกมนุษย์จึงไม่มีใครรู้จักท่าน ท่านไม่ได้ประกาศศาสนาเลย
ไม่มีทำเนียบว่าเป็นพระพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่ง ไม่ได้ขึ้นใน
ทำเนียบเลย ไม่ให้โลกรู้เลย เป็นเรื่องส่วนตัวของตัวเองเป็น
เรื่องส่วนตัวจริงๆ แต่พระพุทธเจ้าท่านอธิบายได้อย่างพระ
โพธิสัตว์ ผมนี่ก็อธิบายได้ ส่วนผมจะไปถึงขนาดนั้นได้หรือไม่
แต่ผมตั้งใจจะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประกาศศาสนา
องค์ใดองค์หนึ่ง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พระปัจเจกสัมมาสัมพุทธะ

รายละเอียด : ผู้สูงกว่าสังข์ อภิญา เป็นผู้มีสัมมา
สัมพุทธะเฉพาะตนแล้ว (แต่ก็มีใช้สอนคนอื่นไม่ได้) ซึ่งยังมีใช้
ถึงขั้นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๔๑, ๑๔๔

พระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้า

รายละเอียด : คือ ผู้ทรงสั่งสมบารมีมาอย่างสัมมาทิฏฐิ
ผ่านการเป็น พระอาริยะมาทุกลำดับจาก ๑. โสดาบัน
๒. สกิทาคามี ๓. อนาคามี ๔. อรหันต์ ๕. อนุโพธิสัตว์ ๖. อนินตย-
โพธิสัตว์ ๗. นิยตโพธิสัตว์ ๘. มหาโพธิสัตว์ ๙. ท่านได้บรรลุ
เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงความผู้มีสัมมาสัมโพธิญาณ
ด้วยพระองค์เอง จริงนั่นเอง ซึ่งพระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้า

ก็ทรงมี พระสัพพัญญุตญาณเท่ากับ สัมมาสัมพุทธเจ้า เพียงแต่ท่าน ไม่ได้ประกาศพระองค์เองต่อมนุษย์ ต่อหน้ามนุษย์ในโลก

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ่อ๊ก เล่ม ๑ หน้า ๒๓๐

พระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้า

รายละเอียด : คือผู้มีภูมิถึงพระพุทธเจ้าแต่ไม่ได้ประกาศพุทธศาสนาเป็นของตนเอง เนื่องจากไม่ได้อุบัติมาเพื่อประกาศพุทธศาสนาให้แก่โลก ท่านได้เป็นพระพุทธเจ้าเฉพาะตน (ปัจเจก) แล้วปรินิพพาน ในภพภูมิของพระองค์เอง จริ่งๆ นั้นพระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านเกิดเป็นพระโพธิสัตว์อุบัติมาในโลกนับชาตินับกัลป์ไม่ถ้วน ได้สอนคน ได้รู้ข้อสงสัย ตามภูมิพระโพธิสัตว์มากมาย กว่าท่านจะพัฒนาขึ้นมาถึงขั้นพระพุทธเจ้า ก็ต้องมีภูมิอาริยะ ตั้งแต่โสดาบันขึ้นไปตามลำดับ แล้วสอนคนตามสั่งจะที่ท่านเป็น ตนมีจะมากหรือน้อย จะเก่งหรือไม่เก่ง ก็เป็นเรื่องของแต่ละท่าน เป็น แต่ว่า ยุคสมัยที่เกิดเป็นพระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านไม่ได้อุบัติมาประกาศศาสนาพุทธในโลกมนุษย์ให้ปรากฏที่สุดเท่า่นั้น

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๐๒-๒๐๓

พระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนคนได้

รายละเอียด : พระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นไม่ใช่ไม่สอนคนแต่ว่าสอนคนมากมายจนเหนื่อยแล้ว แต่ไม่ได้ขึ้นทำเนียบเท่านั้นเอง ท่านไม่มีตัวตนนั้นเอง ถ้าจะบอกว่าผู้ที่ประกาศเป็นพระพุทธเจ้านั้นมีตัวตนมากกว่าก็ได้ อาตมาที่พูดนี้เป็นคำสัทธาภาษา เอมุมโหนมาไซร์ก็เด่นทั้งคู่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

พระป่า

รายละเอียด : พระป่า คือ ผู้ที่มีความซ่อง คำว่า ซ่อง ซ.ไซ่ นี่เป็นภาษาที่แปลจากบาลีว่า คุณาสยงสัตโต แปลว่าสัตว์ผู้ซ่องอยู่ในถ้ำ คุณาสยง แปลว่า ถ้ำ สัตโต แปลว่า สัตว์ แปลว่า สัตว์ผู้ซ่องอยู่ในโลกียะ

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการวิดีโออาริธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

พระป่า

รายละเอียด : พระป่า คือ คำว่าพระป่านั้นไม่ใช่ของศาสนาพุทธ เพราะว่าพระป่าแปลว่าเถื่อนผู้ใดที่ไปยึดติดไปซ่องอยู่ในป่า โคนต้นไม้ เขา ซอกเขา ถ้ำ ป่าช้า ป่าช้า ที่แจ้ง ลอมฟาง แล้วเป็นผู้ที่สังัดด้วยกายอยู่ คือ เดินผู้เดียว อยู่แต่ผู้เดียว (บาลีว่าเอกะ) นั่งผู้เดียว นอนผู้เดียว เข้าบ้านบิณฑบาตผู้เดียว กลับผู้เดียว ยืนผู้เดียว นั่งในที่เร้นลับผู้เดียว อธิษฐาน จงกรมผู้เดียว เป็นผู้เดียว เทียวอยู่เปลี่ยนอริยาบถ อยู่ประพฤติ อยู่รักษาให้เป็นประโยชน์ เรียกว่า วิเวก

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการวิดีโออาริธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

พระพรหม

รายละเอียด : ๑. ผู้บริสุทธิ์จากกาม, ผู้มีมานอย่างน้อย ก็เป็นอุบัติเทพ ๒. พระผู้สร้างจิตตน คือสามารถในการทำให้ใจ (มนสิกรโธติ) ของตนเอง หรือสร้างวิญญานของตนเองให้สะอาดบริสุทธิ์จากกิเลสได้จริง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๐๘, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๕๑

พระพุทธรูป

รายละเอียด : คือ สิ่งเคารพบูชาแทนพระพุทธเจ้า ศาสนาพุทธนับถือกรรม นับถือพระรัตนตรัย จงบูชาพระพุทธด้วยธรรมบูชา อย่าบูชาพระพุทธด้วยอามิสบูชา อย่าจตุรูปเทียนบูชา (อัครศิโย) อย่าเอาดอกไม้ของหอมมาบูชา (วัตถุอนามาส) อย่าใช้น้ำทำพิธีบูชา อย่าทำน้ำมนต์ (สิญจนัญญ) และอย่าอธิษฐานโดยอ้อนวอนขอให้พระพุทธรูปหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์บันดาล ให้ได้สิ่งนั้นสิ่งนี้ เพราะพุทธไม่ใช่ศาสนาที่มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์บันดาลบันดาลแบบศาสนาที่นับถือพระเจ้า เทพเจ้า ซึ่งเป็นเทวนิยม

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๔๙

พระพุทธรูป ๓ ปาง

รายละเอียด : คือ พระพุทธรูปธรรมนิมิต สมเด็จพระพุฒิชิต อริวิชา และองค์สมานัตตดา หรือองค์ปรองดอง แต่อาตมาไม่ได้เป็นผู้ปั้นเอง คุณแสงศิลป์เป็นผู้ปั้น

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

พระพุทธองค์ออกป่าไม่มีในพระไตรปิฎก

รายละเอียด : แล้วสำนักต่างๆ มีเยอะ มีช่องโหว่ทัศนคติของตัวเองหลายช่อง โทษทัศนัธรรมะเนี่ย นอกจากบุญนิยมที่วีแล้วนอกนั้นไปแนวเดียวกันหมด สายยึดมั่นถือมั่นหลับตาเข้าป่า แม้จะอยู่ในเมืองก็ยอมรับพระป่า ยอมรับว่า การปฏิบัติจะต้องนั่งหลับตาเข้าป่า ออกไปจุดองค์ออกป่าเขาถ้ำ ล่องไพร ซึ่งไม่เคยมีในพระไตรปิฎกเลยว่า พระล่องไพร ไปเจอเสือสิงห์ กระทิงแรดผีแสงเทวดา ในพระไตรปิฎก ๔๕ เล่มไม่มีเลย ไม่รู้ไปเอามาจากไหน พุตกันเป็นตุเป็นตะ ยิ่งกว่าเรื่องเพชรพระอุมาของพนมเทียน ซึ่งเป็นนวนิยายที่ยาวที่สุดในโลก เขียนมา ๒๐-๓๐ ปี ต่อกัน ไม่รู้จบหรือยัง ไม่ค่อยได้อ่าน (เขาเป็นคนมีปฏิภาณปัญญาได้)

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พระพุทธานิพนธ์นิมิต ปางตรีลักษณ์ ลักษณะ ๓ ประการ

รายละเอียด : ๑. โลกุตระคือ จิตบรรลุนิพนธ์ อยู่เหนือโลกีย์ จิตหลุดพ้น จากความเป็น ทาส ลาภ ยศ สรรเสริญ โลกียสุข ทั้งด้านกามและด้านอัตตา ๒. โลกวิทู คือ รู้เท่าทันโลกีย์ รู้แจ้งจริงในความเป็นโลกีย์ที่ตนเคยหลงตกเป็นทาส และปฏิบัติตนจนสามารถบรรลุนิพนธ์ มีจิตโลกุตระหลุดพ้นอยู่เหนือสิ่งที่ตนเคยหลงตกเป็นทาสได้อย่างถาวรเที่ยงแท้ ๓. โลกานุกัมปาคือ ความเอ็นดูต่อสัตว์โลก ความเกื้อกูลต่อมวลมนุษย์ในโลก มีจิต เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ช่วยคนให้พ้นทุกข์อารยสังฆ์

หนังสืออ้างอิง : สังขะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๔๙

พระพุทธานิพนธ์นิมิต ปางตรีลักษณ์ องค์ใหญ่

รายละเอียด : ประดิษฐานอยู่ ณ ชุมชนราชธานีอโศก จ.อุบลราชธานี หน้าตักกว้าง ๖.๓๑ เมตร สูง ๗.๑๒ เมตร หน้า ๓.๗๕ เมตร องค์พระหนัก ๑๖๐ ตัน ฐานที่นั่งหนัก ๑๒๔ ตัน อุณาโลมเป็นหินหยกขาวจากอินเดีย ภายในอุณาโลมบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ๑๕๑ องค์

หนังสืออ้างอิง : สังขะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๔๘

พระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ท่านตรัสไว้ว่าท่านเป็นไก่ตัวผู้ที่เจอะออก

มาเป็นคนแรกในโลกนี้ที่ไม่มีโลกุตระ คนทั่วไปก็วนอยู่อย่างนี้และทำแก่ง เรื่องมนุษย์และสังคม ท่านบรรลุมุตเพราะมนุษย์นี้แหละเป็นผู้สร้างโลก แต่เมื่อมนุษย์มาเป็นมนุษย์ที่มีธาตุรู้ มนุษย์ก็เลยควบคุมโลก มนุษย์ก็เลยสร้างโลก สามารถรู้โลกวิทูรอบๆ จนสามารถดับโลกหมดเลย จนกระทั่งจบหมดไม่มีเลยโลกไม่เกิดในโลกอีกเลย ดับโลกสำหรับตัวเองทำได้เลย อวิชชาก็จมอยู่ในโลก หมุนเวียนอยู่กับความสุขและทุกข์ ความทุกข์แล้วสุข

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้า และพ่อครูผู้น้อย ไม่ทำงานบริหารทางโลก

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าจึงสร้างคนสร้างจิตวิญญาณให้เป็นคนชนิดนี้ ก็เป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวเองและมนุษยชาติ ยิ่งใหญ่ที่สุด เกิดมาเป็นพระพุทธเจ้าก็ไม่ทำงานบริหารประเทศตัวเองแล้ว มาทำงานนี้เงินสิ้นพระชนม์ เป็นงานที่ยิ่งใหญ่ อาตมาถึงบอกว่าไปเสียเวลาทางโลกถึง ๓๖ ปี เมื่อรู้ตัวแล้วก็รีบมา ถึงบ้านนี้แล้วก็ดี ก็ภูมิใจที่เกิดมาเป็นคนในชาตินี้แล้ว ได้ทำสิ่งที่ประเสริฐ ขนาดพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นมาเป็นมนุษย์เหมือนกันเมื่อรู้ตัวท่านก็ไม่เอาทางโลกแล้ว ก็มาทำสิ่งที่ตลอดพระชนม์ชีพจนสิ้นพระชนม์ไป ก็เป็นเรื่องเดียวกัน เป็นเรื่องยิ่งใหญ่เรื่องธรรมะ คนโง่จริงๆ จึงไม่เอาธรรมะ จะเห็นได้ว่าคนโง่มากเลยในโลก โง่ที่ไม่รู้จักสาระแท้ๆ ของชีวิตก็คือธรรมะ โดยเฉพาะธรรมะที่เป็นโลกุตระธรรมสุดยอด แม้แต่เป็นโลกียธรรม ทางโลกเขามีสวดคำที่เป็นโลกธรรมเป็นทวนนิยาม ก็ยังดี ยิ่งเป็นทางโลกุตระแล้วยิ่งดี เพราะมันละเอียดลึกซึ้ง พุดตามสังขะ ไม่ได้ยกตัวข่มใคร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าคือสุดยอดของนักประชาธิปไตย

รายละเอียด : คือ สังคมที่เป็นประชาธิปไตย อาตมา ยืนยันว่าพระพุทธเจ้านี้คือสุดยอดของนักประชาธิปไตย คนก็ฟังไม่เข้าใจบอกว่าเป็นประชาธิปไตยได้อย่างไรในยุคนั้นไม่มีความรู้เรื่องประชาธิปไตย ก็ใช่ มนุษยชาติต่างๆ ยังไม่มีความรู้เรื่องประชาธิปไตยเพราะโลกในยุคนั้นยังไม่มีประชาธิปไตย มีแต่ราชาธิปไตย สมบูรณาญาสิทธิราชย์กันทั่วโลก เป็นสังคมทาส แต่มีประชาธิปไตยแล้วพระพุทธเจ้าพาทำประชาธิปไตย พระพุทธเจ้านี้แหละคือองค์ธรรมะประชาธิปไตยและออก

ธรรมนูญของท่านผู้เข้ามาเข้ารีตเข้าหมู่ของพระพุทธเจ้า เช่น ภิกษุ เป็นต้น ภิกษุคือนักประชาธิปไตยของศาสนาพุทธในยุคนั้น คนยุคนั้นภิกษุหรือพุทธศาสนิกชนที่ใส่ใจศึกษาตามพระพุทธเจ้าความเป็นประชาธิปไตยแล้ว ยิ่งภิกษุก็คือจริง ภิกษุมานี้ ญาติปริวัตรตั้งปทายะ โภคชนธปทานะ แล้วมาเดินทางของพระพุทธเจ้าเป็นสาธารณโภคี สาธารณโภคีนี้แหละคือสุดยอดประชาธิปไตย ผู้อยู่ในนี้เสียภาษีร้อยเปอร์เซ็นต์ พุดไปแล้วไม่รู้ ก็ที่สุดยอดหรือจะเป็นคอมมิวนิสต์ ก็คอมมิวนิสต์ที่สุดยอด เสียภาษีให้แก่ส่วนกลาง ๑๐๐% ไม่มีตัวตน ไม่มีของตัว ยุคนี้พระพุทธเจ้าทำได้ สงฆ์ภิกษุของพระพุทธเจ้า ญาติปริวัตรตั้งปทายะ โภคชนธปทานะ ไม่มีสมบัติส่วนตัวจริงๆ จะมีพวกภระตะ บ้างเล็กน้อย องค์กรรวมเป็นไปได้อย่างแท้จริง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าค้นพบวิธีไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิด

รายละเอียด : ผู้ที่มีมรณสัจจะ กำหนดรู้การอยู่การตาย ก็จะมีชีวิตเป็นธรรมดา อย่างศาสนาพุทธของเรามีการเวียนเกิดเวียนตาย rebirth เวียนเกิดเวียนตายมาไม่รู้กี่ชาติแล้ว เราเรียนรู้การเกิดการตายเป็นธรรมดาที่จะต้องเกิดต้องตาย พระพุทธเจ้าถึงได้ตรัสรู้แล้วสอน การหมุนเวียนว่ายตายเกิด ท่านก็ค้นพบวิธีไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิด ให้ชิวหรือวิญญูณ ไม่เวียนว่ายตายเกิด หากจะตายจากชาตินี้แล้วปรินิพพานเป็นปริโยสานได้ โดยที่สามารรถเรียนรู้ อุดู พิเศษ จิต ทำให้จิตธาตุเราเป็นอูดูได้ พระอรหันต์ตายไปแล้วจะปรินิพพานเป็นปริโยสานก็ทำให้จิตกลายเป็นอูดูธาตุ หมดความเป็นพิษนิยามจิตนิยามธาตุจิตของเราก็สลายไปเลย ขณะเป็นๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าตรัสรู้

รายละเอียด : เรื่องสุขเรื่องทุกข์ พระพุทธเจ้าไม่ได้ตรัสรู้เรื่องดีชั่ว เพราะดีชั่วนี้รู้กันมากก็รู้กันหมด เทวนิยามหรือว่าศาสนาทุกศาสนาสอนเรื่องดีเรื่องชั่วทั้งนั้น แต่ศาสนาพระพุทธเจ้าสอนเรื่องสุขเรื่องทุกข์ แล้วให้เลิกจากความทุกข์ความทุกข์ให้ได้ นี่คือนิยามของศาสนาพุทธ นี่คือหัวข้อที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ด้วยปัญญาอะไร เป็นปัญญาโลกุตระ ปัญญาที่ไม่เหมือนคนในโลกที่ใครๆ จะมี เพราะฉะนั้นในโลกนี้ไม่มีใครมีปัญญาเหมือนพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าค้นพบอันนี้

แล้วเลิกสุขเลิกทุกข์ เพราะฉะนั้นเทวนิยามไม่มีทางสิ้นความสุขสิ้นความทุกข์ และจะหลงความสุขความทุกข์อยู่อย่างนั้น เพราะความสุขความทุกข์เป็น dualism สุขความทุกข์เป็นเหมือนเหรียญสองด้าน เหมือนคู่ที่แกะออกจากกันไม่ออก คนหลงความสุขแต่ความทุกข์นั้นมันก็ติดอยู่กับคนนั้นแหละ ด้วยคุณทำที่เป็นไม่รู้ มันแยกไม่ออก แต่เขาดีสองอันนี้ไม่แตกแยกอันนี้ก็ไม่ได้ ศาสนาพุทธที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ที่มันทั้งหมดเลยทั้งสุขทั้งทุกข์ ไม่เอาไว้ทั้งสอง หมดทั้งสุขและทุกข์ ก็จบ หมดทั้งสุขและทุกข์นี่คือหัวใจศาสนาพุทธ ตรัสรู้จะไร ตรัสรู้ความสุขความทุกข์ มีปัญญาอะไร ปัญญาความสุขความทุกข์

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยารายธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าตรัสเกี่ยวกับมืออาหาร

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าตรัสเกี่ยวกับมืออาหาร คือ คนที่มาบวชแล้วกินวันละมือไม่ตาย ถ้ากำหนดให้กินวันละมือ ยังไม่เคยเห็นในพระไตรปิฎก ภิกษุจงฉันวันละ ๒ มือ เห็นมีแต่ฉันวันละมือเดียว ที่นั่งแห่งเดียว สอนอยู่อย่างนั้น ไม่เคยให้กิน วันละ ๒ มือ กำหนดมือเพื่อที่เราจะได้รู้ว่ามันพอมือหนึ่งมืออาหารจะเข้าไปเลี้ยงร่างกายมันพอ คนที่มาหัดกิน ๑ มือ ส่วนมากมันจะท้องตึงกลัวไม่พอ ใส่เข้าไป อืดอืดเลยพอนานๆ ไปเข้า ก็ค่อยลดลงจะพอดี จะเป็นอย่างนั้นทั้งนั้นแหละ ตอนใหม่ๆ กินมือเดียว เมื่อมันชินแล้วก็รู้แล้วว่ากินเท่านี้ก็พอ วันละ มือ ก็พอ พวกเราแม้แต่ พระราชาไม่ใช่เป็นภิกษุ ก็กินวันละ ๑ มือ สบายๆ ยิ่งคุณไม่ติดรส ติดยศศักดิ์ กิน ๑ มือ ก็พอแล้วสบายๆ ไม่ต้องติดในรูป รส กลิ่น เสียงสัมผัส กินเพื่อกันตายเฉยๆ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต สันตือโคก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าทรงค้นพบ

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าทรงค้นพบ คือ ความเที่ยงอันเป็นโลกุตรธรรม โลกียะไม่มีทางเที่ยง ตกต่ำแล้วก็สูงขึ้น แล้วก็ตกต่ำ ไม่แน่นอนไม่มั่นคง ไม่ตั้งมั่น ไม่เที่ยงแท้ เป็นอย่างนั้น เป็นธรรมดา ธรรมชาติ เป็นสิ่งจะ พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้จุดที่ทำให้เที่ยงแท้ได้อย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยารายธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าทรงทำ

รายละเอียด : เมื่อเห็นวาลิ่งไต่ที่มีประโยชน์ก็ทรงทำ พุทฺชนหิตายะ พุทฺชนสุขายะ โลกานุกัมปายะ ชีวิตมีเท่านี้ แค่นี้ พุทฺชนหิตายะ พุทฺชนสุขายะ โลกานุกัมปายะ เท่านี้ ชีวิต มีสามเล่า เท่านี้

ที่มา ที่ไป : การสนทนาธรรมกับพ่อครู สมมติพุทธ เร็วจีและนั่งสนทนา บ้านราช วันพฤหัสบดีที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าท่านมีประชาธิปไตย

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าเอาคนมาเข้ารัดแล้วคนก็มาเป็นคนไม่มีพิษภัยกับใคร ไปเป็นหมู่มุขใหญ่ก็ไป เจ็บสงบเหมือนตอนพระเจ้าอชาตศัตรูไปพบ พระพุทธเจ้าบอกว่าถ้าเอาคนของพระเจ้าอชาตศัตรูมาเป็นคนดีมาบวชแล้วจะเอาคืนไปไหม พระเจ้าอชาตศตรูบอกว่ายกให้เลยยิ่งดีเลยมีแต่จัดส่งเสริมสรรเสริญ ช่วยเหลือคนอย่างไม่ต้องใช้อำนาจบังคับใช้ยศศักดิ์อย่างพระพุทธเจ้า มันยิ่งใหญ่มากยิ่งมีคุณธรรมทางโลกุตรธรรมยิ่งมีความสูงส่ง

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าท่านแบ่งเป็นสายสังฆานุสารี กับธัมมานุสารี

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าท่านแบ่งเป็นสายสังฆานุสารี ธัมมานุสารี ท่านไม่ใช้คำว่าปัญญาก่อนเพราะเป็นคำสูง ใช้คำว่าธัมมานุสารี คำว่าอนุสารีคือ ใช้เป็นฐานดำเนินสละ ผู้ที่เป็นสังฆานุสารีก็จะไปได้สังฆาวิมุต ซึ่งสังฆานุสารีเป็นผู้ที่มีจิตภาวนาได้ง่ายแล้วก็หลงมิชฌานิมิโยคะเดี๋ยวนี้ก็มีเต็มอยู่ในสังคมไทย ในพุทธศาสนิกชน ส่วนธัมมานุสารี ศึกษาอย่างถือว่ามีสัมมาทิฐิ พระพุทธเจ้าไม่ได้ใช้คำว่าปัญญาก่อนก่อนจะมีปัญญาต้องมีสัมมาทิฐิก่อน ที่ตรงที่ถูกต้อง พอเริ่มไปธัมมานุสารีก็จะบรรลุทิฐิปัตตะ คือ เข้าถึงตามทิฐิของตนเอง หากเป็นสัมมาทิฐิก็บรรลุเป็นสัมมาทิฐิ ทิฐิปัตตะปฏิบัติให้ดีจะเป็นปัญญาวิมุตติเลย ส่วนสายเจโตก็จะปฏิบัติไปเป็น สังฆานุสารีก็จะไปเป็น สังฆาวิมุตติ วายวนเวียน จากสายเจโต ก็หลงเป็นเขวากตอีกนาน เพราะฉะนั้นสรุปแล้วพอธัมมานุสารีไปเป็นทิฐิปัตตะได้ปัญญาวิมุตติเลย ส่วนสังฆานุสารี ไปเป็น กายสักขี คือ อาสวะบางอย่างสิ้นได้แต่ปัญญาวิมุตติ หมดสิ้นอาสวะ เหลืออนุสัย หากหมดอนุสัยด้วยก็เป็น อุกมโตภาควิมุตติ บรรลุทั้งเจโต เป็นได้ทั้งไม่เหลือ

อนุสัย ปัญญาที่จบได้สุดไม่เหลืออนุสัย เรียกว่าอุกมโตภาควิมุตติ นี้คือบุคคล ๗ อธิบายคร่าวๆ ให้ฟัง ผู้ที่มีปฏิภาณปัญญา น่าจะสะดุดกันว่า เอ...โพธิ์ริกษ์ไปเอามาจากตำราเล่มไหนมาพูด เอาตมาเอามาจากตัวเองเอาจากสภาวะตัวเอง คือมันมั่นใจ และหยิบของจริงเอามาพูด เป็นนามธรรมที่เป็นของตัวเอง เป็นความรู้ที่ตัวเองเป็นของตัวเองแล้วมาพูด

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าท่านให้ปรับวาทะ

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าท่านให้ปรับวาทะ บางทีก็ไปแปลว่าชนกันเลย บางทีก็แปลว่าปรับวาทะให้ตรงกันที่จริง มันคือสภาพปรับวาทะแล้วให้สงบให้ดี ให้เรียบร้อย ให้สธรรมให้ร่วมกัน ปรับวาทะ แน่นนอน เราไปบังคับให้สิ่งที่ต่างมาเป็นเหมือนกันเลยไม่ได้ให้เป็นอย่างเดียวกันเลยไม่ได้ มันต้องมี ๒ มันต้องขัดแย้งกันอยู่ แต่จะทำอย่างไร จะทำให้ผู้ที่เขาเอง เขาก็เห็นแย้งเรา จำนวน จำนวนอย่างเรียบร้อย อย่างอโศกเรา เขาจำนวนนะที่เขาแย้งเราอยู่ เขาจำนวน ถ้าเขา โดยเฉพาะกระแสหลักเขาจะสงบ เราก็อยู่ร่วมกันได้อย่างเรียบร้อยสบายไป แต่ก็มีผู้ที่ยังไม่ยอมหยุดแย้งอยู่ ก็เป็นธรรมดา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าท่านให้ศึกษาสิ่งสำคัญ ศึกษาที่เวทนา

รายละเอียด : ประมัตต์แปลว่ายิ่งใหญ่ ต้องรู้สองอย่างควบคู่กันไป ถ้าไปทำการศึกษาดียวๆ ไม่มีสองผดหมด ต้องมีสอง แม้จิตก็ต้องมี สอง เรียกว่า เทวธัมมา ธรรมะสอง พระพุทธเจ้าท่านให้ศึกษาสิ่งสำคัญ ศึกษาที่เวทนา รวมลงที่เวทนา ในมูลสูตร ๑๐ ท่านตรัสว่า เวทนาเป็นที่ประชุมลงเป็นสโมสธนา

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้านักประชาธิปไตย

รายละเอียด : คือ คนจนยกตัวอย่างง่ายที่สุด พระพุทธเจ้าเป็นกษัตริย์อยู่ในกองบัลลังก์ เป็นพระเจ้าแผ่นดิน เป็นพระเจ้าแผ่นดินแต่ละรัฐ แต่ละแคว้นในทวีปอินเดีย ทุกรัฐก็ยอมรับหมดเลยท่านเป็นเจ้าของแห่งลัทธิ เจ้าของแห่งกฎหมายคือ

พระธรรมวินัยของท่าน ท่านจะไปที่รัฐไหน ประเทศไหน ก็ประกาศธรรมวินัยของท่านได้ พระเจ้าแผ่นดินในยุคหนึ่งที ประกอบด้วยแคว้นเล็กแคว้นใหญ่ก็แล้วแต่ก็ยอมให้ท่านหมด นี่เป็นความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ที่เรียกว่า ประชาธิปไตย สมณะโพธิรักษ์แปลประชาธิปไตยอย่างสั้นที่สุดสรุปที่สุดให้ฟังนี้แหละ พระพุทธเจ้านี้แหละ เพราะฉะนั้น ธรรมนุญ ธรรมวินัย คือ ธรรมนุญตั้งแต่ศีล คำสอนวินัยต่างๆ คือกฎหลักถ้าใครทำ ความเข้าใจแล้วยึดถือ ศีล และวินัย ที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ ผู้นี้ก็เป็นคนของรัฐนี้ ประเทศนี้ รัฐพุทธ ประเทศพุทธ รัฐของพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้านั่งตรัสรู้ระลึกได้เพราะท่านมีแล้ว

รายละเอียด : จริงๆ แล้วไม่มีใครรู้ว่าวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ พระพุทธเจ้านั่งตรัสรู้ที่ท่านลืมตาหรือหลับตาก็ไม่มีใครบอก ท่านระลึกถึงสัญญา เอาจากคลังความจำ แต่ท่านจะลืมตาหรือหลับตาก็ไม่ได้ให้ความสำคัญ แล้วที่ท่านระลึกได้ก็เพราะว่าท่านมีแล้ว เพราะฉะนั้นคนที่นั่งหลับตาเข้าไป คุณยังไม่มีสวดภาวนา นั่งระลึกให้ตายก็เอาสวดภาวนามาระลึกไม่ได้ แต่ถ้าเป็นสภิกษาคามีก็เอาสมาธิระลึกได้ อนาคตมีก็ได้ อรหันต์ก็ทำได้ เป็นความจำอยู่ในคลังความจำอยู่ในเซฟของคุณเปิดออกมาดูได้ อ้อ ชุกไว้ในชอกไหน แต่ถ้าคุณไม่มี เปิดเซฟออกมาก็มีแต่ซี่แมงสาป ซี้หยากไย่ มันไม่มีหรืออาจมาว่า ว่าให้หนักแล้วนะ คนที่โง่งมงายอยู่กับการนั่งหลับตา พุดขนาดนี้ก็หนักก็แรงแล้วนะ ทำไมยังบื้อขนาดนี้ ก็ว่าแรงแล้วนะ ทำไมโง่งงเท่าตุนอยู่อย่างนี้ อาจมาไม่ได้ อวดเก่งอวดดี หรืออยากอวดเก่ง แต่อาจมาว่าอาจมาเข้าใจถูก ท่านไปหลงผิดแล้วพาพุทธศาสนิกชนงมงายตามเต็มไปหมด น่าสงสาร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าบอกตายแล้วให้เผาเร็วที่สุด

รายละเอียด : ชาวอโศกเราก็ได้มาทำในเรื่องของงานศพนี้ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่าเมื่อคนตายแล้วให้รีบเผาให้เร็วที่สุด ไม่ควรรอแม้แต่ญาติที่ยังเดินทางไม่ถึง เพราะว่าเมื่อก่อนนั้น ศพมันเน่าเร็วไม่มียาอะไรช่วย พระพุทธเจ้าถึงบอกว่าตายแล้วให้เผาเร็วที่สุดไม่รอแม้แต่ญาติที่เดินทางมายังไม่ถึง ประเด็น

งานศพ ทุกวันนี้เป็นเรื่องออกนอกกริต คนรวยก็อยากจะอวดอ้างทำงานศพกันให้หรูหราใหญ่โต โอ้อ้อ อะไรต่างๆ นานาใช้เวลานานเพื่อยืนยันอ้างอิง ก็เลยไปกันใหญ่ สิ่งเหล่านี้พูดไปก็เท่านั้น เพราะว่ามันไปห้ามไม่ได้มันเป็นอย่างนี้ มันก็เป็นอย่างนี้ ก็ปางที่ชาติของพระพุทธเจ้าก็ต้องมาล้าง ศาสนาพุทธมาล้างสิ่งเหล่านี้ ชาวอโศกทำได้ ตายเข้าเผาบายก็ได้มีเวลาให้เผาเลย จบ ศาสนาของอิสลาม ก็นิยมฝังไม่นิยมเผา คริสต์ก็ตามอิสลามก็ตามไม่ต้องรอช้า พระศาสดาเขาก็ชัดเจนระดับหนึ่ง แต่ของพระพุทธเจ้าเผาเลยจบไปเลย นี่เป็นวิธีการทำงานศพ ทุกวันนี้เป็นเรื่องนอกกริต ล้มล้างจุดมุ่งหมายของพระพุทธเจ้าเป็นการฝืนเป็นการกบฏต่อพิธีการพิธีกรรมของพระพุทธเจ้ากำหนด ที่ทำกันเกินเลย ให้เอาตมาว่าไปอีกจะหนัก

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าประกาศศาสนาอย่างไรประนีประนอม

รายละเอียด : คือ พระพุทธเจ้าประกาศศาสนาพุทธ ๒,๕๐๐ ปี กว่าปีที่แล้วคนเขานั่งหลับตาปฏิบัติกรรมทั้งหมด พระพุทธเจ้าจึงไม่ตีแรง หากตีแรงเขาเอาตายเลยศาสนาพุทธจะไม่ได้สร้างขึ้น ก็เลยต้องประนีประนอมมา แต่อาจมาเกิดมาในยุคนี้พูดกับวงการศาสนาพุทธที่เป็นพุทธศาสนิกชน แต่พระพุทธเจ้าทำให้เลิกการปฏิบัติหลับตา ซึ่งมันไม่ใช่ศาสนาพุทธแต่เป็นเพียงว่าท่านไม่ได้ปฏิเสธนั่งหลับตา ถ้าจะใช้การนั่งหลับตาเป็น เทววิโซ นั่งหลับตาเพื่อพักผ่อนบ้างก็เป็นประโยชน์ หรือนั่งหลับตาเพื่อที่จะพิจารณาอะไรก็ได้ มันก็สงบดี แล้วมันก็พิจารณาได้เงิบๆ ดี เป็นการทบทวน เป็นการทำความละเอียดของธรรมะบ้าง หลับตานึกคิดถึงข้างในจิต มันก็คิดได้ ไม่มีอะไรบวมนมันก็สะดวกดี ก็เป็นประโยชน์ ในอีกด้านหนึ่ง ถ้าหากสัมผัสมาทิวฐิแล้ว ก็จะเข้าใจ เอาไปทำประโยชน์คุณค่า แต่ไม่ได้ไปปฏิบัติ ฌาน หรือสมาธิด้วยการนั่งหลับตานี้คือประเด็น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าปรีณิพพาน

รายละเอียด : คือ พระพุทธเจ้าท่านก็วางหมดเป็นอุเบกขาเพราะว่าเป็นจุดศูนย์กลางของทุกอย่างไม่มีบวก ไม่มีสลับปรีณิพพานต้องบอกว่าออกจากอุเบกขา พยัญชนะจะบอกว่า

เข้าหรือออกก็ไม่มีปัญหา แต่คือ เป็นพลังงานที่ไม่มีพลังงาน จับตัวกันแล้วหมดการรวมตัวกันแล้วในธาตุขีวะของตัวเองหมด จะใช้พยัญชนะคร่อมไปมา

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปีชีวิต บ้านราชธานีโอศก วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าพยากรณ์

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าพยากรณ์ไว้ว่าโลกุตรธรรม จะสูญไปจากศาสนาพุทธ ใน อาถิสสูตร เล่ม ๑๖ ข้อ [๖๗๒] พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของท่าน อนาถบิณฑิกเศรษฐี เขตพระนครสาวัตถี... พระผู้มีพระภาคได้ ตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย เรื่องเคยมีมาแล้ว ตะโพนชื่ออานกะ ของพวกกษัตริย์ผู้มีพระนามว่าทสารหะได้มีแล้ว เมื่อตะโพน แตก พวกทสารหะได้ตอกลิ้มอื่นลงไป สมัยต่อมาโครงเก่า ของตะโพนชื่ออานกะก็หายไป ยังเหลือแต่โครงลิ้ม แม้ฉันใด ดูกรภิกษุทั้งหลาย พวกภิกษุในอนาคตกาล เมื่อเขากล่าว พระสูตรที่ตถาคตกล่าวแล้ว อันลึกมีอรรถ อันลึก เป็นโลกุตรระ ประกอบด้วยสัจธรรมอยู่ จักไม่ปรารถนาฟังจักไม่เข้าไป ตั้งจิตเพื่อรู้ และจักไม่สำคัญธรรมเหล่านั้น ว่าควรเล่าเรียน ควรศึกษาแต่ว่าเมื่อเขากล่าวพระสูตรอันนักปราชญ์รจนาไว้ อันนักปราชญ์ร้อยกรองไว้ มีอักษรอันวิจิตร มีพยัญชนะอันวิจิตร เป็นของภายนอก เป็นสาวกภิกษุ อยู่ จักปรารถนาฟังด้วยดี จักเงี้ยวไล่ตลงสดับ จักเข้าไปตั้งไว้ซึ่งจิตเพื่อรู้ และจักสำคัญธรรม เหล่านั้น ว่าควรเรียน ควรศึกษา ฯ ในข้อ [๖๗๓] ดูกรภิกษุ ทั้งหลาย พระสูตรเหล่านั้น ที่ตถาคตกล่าวแล้วอันลึก มีอรรถ อันลึก เป็นโลกุตรระ ประกอบด้วยสัจธรรม จักอันตรธาน ฉะนั้นเหมือนกัน เพราะเหตุดังนี้ เธอทั้งหลายพึงศึกษา อย่างนี้ว่า เมื่อเขากล่าวพระสูตรที่ตถาคตกล่าวแล้ว อันลึก มีอรรถอันลึก เป็นโลกุตรระ ประกอบด้วยสัจธรรม อยู่ พวกเราจักฟังด้วยดี จักเงี้ยวไล่ตลงสดับ จักเข้าไปตั้งไว้ซึ่งจิต เพื่อรู้ และจักสำคัญธรรมเหล่านั้นว่า ควรเรียน ควรศึกษา ดังนี้ ดูกรภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายพึงศึกษาอย่างนี้แหละ ฯ

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก อาถิสสูตร เล่ม ๑๖ ข้อ ๖๗/๒-๖๗/๓

พระพุทธเจ้ามีธรรมะไม่ได้ นอกไปจากความเป็นมนุษย์

รายละเอียด : อาตมาว่า ในธรรมะพระพุทธเจ้ารวมทั้ง เรื่องของเศรษฐกิจสังคมมนุษย์ชาติทั้งหมดด้วยพระพุทธเจ้า

มีธรรมะที่ไม่ได้นอกไปจากความเป็นมนุษย์ ในสังคมก็มีเรื่อง เศรษฐกิจการเมือง หรือจะบอกว่ามีเรื่องของธรรมะก็ต้องมี แนนอน เราก็เข้าใจอย่างที่เขารู้ใจ อาตมาไม่มีปัญหาหอรอก อาตมาเข้าใจได้ ไม่ใช่จะมีธรรมะอยู่ในกรอบแค่นี้จิตใจดี แต่ธรรมะก็รู้เรื่องแม้แต่บายมุขก็รู้เรื่อง แม้แต่เรื่องสากล ของโลกคุณก็ไม่รู้เรื่องเป็นการรู้แค่ความแคบอยู่ในกะลาครอบ ก็ไปมีจินตนาการความลึกซึ้งในนั้นอีกเป็นนิรมลกาย เป็นสิ่ง เพื่อพวกเป็นอนาคต

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้ามีอยู่ ๓ สาย

รายละเอียด : พระพุทธเจ้ามีอยู่ ๓ สาย สายปัญญา ใช้เวลา ๒๐ อสงไขย เศษแสนกัปป์ สายศรัทธา ใช้เวลา ๔๐ อสงไขย เศษแสนกัปป์ สายวิตักกะ ใช้เวลา ๘๐ อสงไขย เศษแสนกัปป์ อสงไขยนั้นนานนับชาติไม่ถ้วนเลยเป็นล้านๆ ล้านๆ ชาติไม่ต้องนับเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าอรุณ ฐิตะ สมิติ ปัญญา เป็นสูตรสำเร็จที่ยิ่งใหญ่

รายละเอียด : ประชาธิปไตยมีอิสระเสรีภาพจนเลยเถิด เหมือนกับไทยถูกว่า ทำตามอย่างใจได้คือไทยแท้ แต่แท้จริง ไม่ใช่คนไทยไม่ใช่ถึงขนาดนั้น แต่ตอนนั้นเห็นชัดจนเลยว่า อเมริกันตามใจเป็นอิสระเสรีภาพสำคัญยิ่งกว่าสุขภาพอีก อย่างนี้เป็นต้นไปกันใหญ่เลย เพราะฉะนั้นในความรู้ต่างๆ พวกนี้พระพุทธเจ้าท่านรู้รอบรู้ทั่วจะรู้จบ เราเองเป็นชาวพุทธ เราเชื่อแล้วก็จริงใครศึกษาจะเห็นจริงว่าพระพุทธเจ้าท่านตรัสรู้ อย่างรู้จริงๆ ในเรื่องของจิตมนุษย์ ใครจะมีแนวคิดออกไป อย่างไม่ต่าง เห็นแก่ตัวแบบไหนก็แล้วแต่ท่านรู้แจ้งหมดเลย แล้วท่านก็พยายามเอามาพิสูจน์ทฤษฎีนี้อย่างเป็นทางการขึ้นตอน จนกระทั่งได้สูตรสำเร็จคือ สมิติ ปัญญา หรือมีจระณะ ๑๕ วิชชา ๘ เป็นสูตรสำเร็จ นี่แหละเป็นสูตรที่ยิ่งใหญ่ที่สุด คือ สมิติ ปัญญา หรือจระณะ ๑๕ วิชชา ๘ เป็นสูตรสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ เอามา ให้ปฏิบัติประพัตกันแล้วจะประสบผลอย่างที่ว่าอโคกประสบ ผลได้ มีศีลเป็นตัวหลักแล้วก็ปฏิบัติด้วยอภินิหารปฏิบัติ ๓ ไม่ใช่ไปนั่งหลับตา การนั่งหลับตากับ อภินิหารปฏิบัติ ๓ มันคนละโลกเลย ใครที่ไปพาไปนั่งหลับตามันค้านแย้งกับ

อภินิหารปฏิปทา ๓ ยังกับฟ้ากับกันเหวเลย เป็นเครื่องชี้บ่งว่า ศาสนาพุทธนั้นถูกเข้าใจผิดไปอยู่ในกันเหวแล้ว ของพระพุทธเจ้า นั้นเป็นฟ้า เพราะฉะนั้นจึงผิดไปหมดเลยในการปฏิบัติให้เกิด สัจธรรม ก็ไม่มี เพราะไม่ได้เดินตามศีลและปฏิบัติกัน ไม่มีองค์ ๓ สำรวมอินทรีย์ โภชนะเมตตัญญุตฯ ชาคริยานุโยค มันก็ไม่มี ฌาน ๔ แบบพุทธไม่มี มีแต่ฌานแบบฤษีที่ออกป่า เขาถ้าไม่มีสัจธรรม ๗ เลย ศรัทธา หิริ โอตตปปะ พหุสูต วิริยะ สติ ปัญญา เขาไม่มีปัญญาหรรคมี่แต่ เจโก วิริยะก็ไม่มี สติ ก็ไม่ครบกายวาจาใจ มีแต่สติภายใน ศึกษากันไปแค่นั้น

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าร่างกายผ่องใส ๒ ขณะ

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าร่างกายผ่องใส ๒ ขณะ คือ พระอานนท์ถามพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็ถามว่า... อานนท์ ภายตถาคตจะดูผ่องใสนี้เป็นเรื่องจริง ทำไม ผ่องใสมีนัยยะอะไรบ้างที่จริงท่านก็ผ่องใสอยู่เรื่อยๆ แต่ที่ผ่องใส มากขนาดคือ ขณะที่จะจิตมีปีติ ๑. ปีติจากการตรัสรู้ ๒. ปีติจากการได้หยุดทำงาน จะปรินิพพาน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะพีชีวิต สันติอโศก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าศึกษาความเป็นมนุษย์ เป็นล้านๆ ชาติ ล้านๆ คน

รายละเอียด : สรุปแล้วพระพุทธเจ้าที่ท่านไม่ได้มาแก้ัง ไม่ได้มาตัดจิตตรัสรู้อะไรเลย ท่านศึกษาความจริงจากความเป็น มนุษย์มาไม่รู้กี่ล้านๆ ชาติ ศึกษาแต่ความเป็นมนุษย์ ไม่ใช่แค่ ๑ คน ๒ คน ๓ คนแต่ไม่รู้กี่ล้านๆ คน แล้วแต่ละ สังคม สังคมต่างๆ ก็ไม่เหมือนกันทีเดียว ศึกษารายละเอียด ต่างๆ พวกนี้มาจนไม่รู้กี่ล้านชาติ อาตมาเป็นโพธิสัตว์รู้ดี อาตมาศึกษามาอย่างนั้น อย่างที่พระพุทธเจ้าท่านได้ศึกษามา อาตมาไม่ได้เป็นพระพุทธเจ้าแต่เป็นโพธิสัตว์ระดับ ๗ ศึกษา มาอย่างนี้ถึงได้รู้อย่างนี้เข้าใจอย่างนี้ ที่อาตมารู้และเข้าใจ จนกระทั่งสามารถพาคนมาเป็นอย่างนี้ มันเป็นไม่ได้ง่าย ๆ นะ ไม่ได้หวงแหน ใครจะลอกเลียนเอาอย่าง ใครจะแก้ังทำให้เป็น อย่างที่อาตมาพาทำไม่ได้รังเกียจเลยเฉยเลย เฉยเลย ไม่ได้ หวงแหนไม่เคยรังเกียจจริงนอน อยากให้เป็นอยากให้ทำจริง ๆ แล้วมันจะยอดเยี่ยมเลยสังคมมนุษย์โลก มันมีประโยชน์อย่างยิ่ง

ต่อมนุษย์โลก มันเป็นสังคมนี่ที่ไม่เปลี่ยนแปลงแล้ว เมื่อไหร่ ในยุคไหนๆ ก็ดีจริงๆ ใหม่อยู่เสมอไม่เก่าเลย อกาลโก ไม่ว่า จะยุคไหนก็ไม่ใช่ไม่เปลี่ยนแปลงไม่มีอะไรแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ มันเป็น สังคมนี่ที่ยั่งยืนสูงสุด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าศึกษาจากตำรา

รายละเอียด : คุณเชื่อว่าพระพุทธเจ้าศึกษาจากตำรา นั้นคุณผิดไปไกลแสนไกลพระพุทธเจ้าจะไม่ศึกษาจากตำรา เพราะพระพุทธเจ้าตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง อาตมาขอยืนยัน ความคิดนั้นเป็นของพระพุทธเจ้าแท้ ของคนอื่นที่สอนกันมา มีแต่เก่าก่อนนั้นพระพุทธเจ้าไม่ได้เอาเลย ท่านไม่ได้อ่านตำรา ของใครเลย อันนี้เป็นความเห็นที่ผิดขอยืนยันว่าคุณเข้าใจผิด ไม่เช่นนั้นจะมีคำว่า พระพุทธเจ้าตรัสรู้เองตรัสรู้ชอบด้วย พระองค์เอง ไม่จำเป็นต้องถึงขั้นพระพุทธเจ้าหรือ สยง- อภินิหารอย่างอาตมา ก็มีความรู้ของตัวเองขึ้นมาแล้ว สยง แปลว่าของตนเอง เป็นผู้ที่เรียนรู้ตามศาสนาพระพุทธเจ้ามา เมื่อถึงขีดความรู้หนึ่งก็เป็นของตนเอง ที่จริงไม่ใช่ของตนเอง แต่สืบสานมาจากพระพุทธเจ้าองค์ก่อนๆ แต่ก็จะเป็นเจ้าของ สะสมเป็นของตนเองไปเรื่อยๆ จากปัจจัยตั้งเป็นปัจเจกจาก ปัจเจกไปเป็นปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้าจากนั้นก็พระสัมมา- สัมพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าศึกษาเรื่องมนุษย์กับสังคม

รายละเอียด : อาตมาจะสรุปเข้าเป้าว่า พระพุทธเจ้า เกิดแล้วเกิดเล่าไม่รู้กี่ล้านๆ ชาติ ท่านไม่ได้เกิดมาศึกษา อะไร ท่านศึกษาแต่เรื่องของมนุษย์กับสังคมความเป็นมนุษย์ กับความเป็นสังคม ความเป็นมนุษย์ย่อเข้าไปหาภาษาธรรมะ คือ อตตฯ เป็นสังคมคือโลก แล้วก็ดูอำนาจคืออธิปไตย อำนาจของสังคมคือโลกโลกาธิปไตย อำนาจของมนุษย์แต่ละ คนเรียกว่าอติปไตย แล้วก็ดูอำนาจที่ดีที่สุดคือธรรมะ ธรรมาธิปไตย ที่เป็นโลกุตระคือธรรมะ มีอิสระที่สุด เป็น ธรรมะที่มี อิสระ ทาน ปัญญา อนุภัมปา (รับใช้โลก) เป็น ธรรมะที่ไม่มีตัวตน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะพีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าสมณโคดม

รายละเอียด : คือ ผู้ที่เกิดมาเปิดเผยตนเองว่าเป็นพระพุทธเจ้า ท่านเกิดปริวิตกจะประกาศธรรมนี้ ร้อนถึงสัทมบดีพรหมว่าฉิบหายแล้วหนอ เป็นบุคลาธิษฐาน รูปเนื้อหาคือพระเมตตา ก็เกิดมาในภาวะแหว่เดียวที่ปริวิตกว่าสอนไปแล้วมันจะไหวหรือ ก็เลยเกิดปฏิภาณว่าผู้มีอุสฺสในดวงตาน้อยยังมีอยู่ ก็คงไม่เสียของก็สอนเพราะพระทัยของพระสมณโคดมแท้ๆ จึงประกาศพระพุทธศาสนาพวกเราจึงได้รอด พุทธภาษาเทวนิยม คือ ได้ขึ้นเรือโนอาห์นี้คือ พระมหากรุณาธิคุณของพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

พระพุทธเจ้าสมณโคดมสถาปนาศาสนาพุทธ

รายละเอียด : ธรรมะในการเป็นพระพุทธเจ้าก็คือศาสนาพุทธ ไม่เหมือนของเดียรถีย์หรือของศาสนาอื่นใด แล้วท่านก็มาประกาศสอน กับปัญจวัคคีย์ ประกาศแล้วปัญจวัคคีย์ก็รับได้ จนเกิดเป็นพุทธศาสนาขึ้นในโลก ซึ่งตอนนั้นพุทธศาสนาได้สูญไปแล้วในโลก พระพุทธเจ้าสมณโคดมก็มาสถาปนาขึ้นมาใหม่ เป็นศาสนาพุทธ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าสมณโคดมสอนไปไม้กำมือเดียว

รายละเอียด : คืออาตมาขยายความมาก พระพุทธเจ้าสมณโคดมสอนไปไม้กำมือเดียวไม่ได้ขยายความมาก อจินไตยต่างๆ พระสมณโคดมเป็นพระพุทธเจ้าแล้ว ท่านก็เป็นโพธิสัตว์ช่วยศาสนามานานมากแล้ว จนกระทั่งคนเจริญ จนกระทั่งเสื่อม จนกระทั่งมาถึงเหลือน้อยที่สุดในปางที่เกิดเป็นสมณโคดม จนตอนที่ได้เป็นพระพุทธเจ้าสมณโคดมแล้ว ท่านก็จะรีไทร์แล้วไม่สอนคนแล้ว จะเสียของเปล่า ตายดีกว่า ท่านจะไม่ประกาศศาสนา เสร็จแล้วก็สัทมบดีพรหม สหะ คือ ร่วม พรหม คือ พระเมตตาให้ท่านประกาศศาสนา เราไม่ได้ติดใจว่าพระพรหมต้องมีรูปร่างเป็นตัวตน แต่เป็นธรรมาธิษฐานที่ใช้ภาษาแบบบุคลาธิษฐาน ศิลปิน ก็ว่าพระพรหมสี่หน้า (อาตมาก็ว่าพระพรหมเวลานอน จะนอนอย่างไร)

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าสมณโคดมเป็นพระพุทธเจ้าองค์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุด

รายละเอียด : จริงๆ ไม่ใช่ พระสมณโคดมสอนให้เป็นแค่อรหันต์เพราะท่านเอง พระสมณโคดมเป็นพระพุทธเจ้าที่ผ่านการเป็นปัจเจกสัมมาสัมพุทธะมาเยอะ ท่านปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้าองค์ที่ยิ่งใหญ่ เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าองค์สมณโคดมจึงเป็นพระพุทธเจ้าองค์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ท่านจึงมี มาฆบูชาครั้งเดียวเล็กนิดเดียวครั้งเดียว เพราะว่าสอนคนที่งัดที่สุดชั่วที่สุดได้ขนาดนี้ก็เก่ง ถ้าคนที่ฉลาดแล้วจะไปสอนได้ยากอะไรมีมาฆบูชา ๑๐๐ ครั้ง พระพุทธเจ้าบางองค์มีมาฆบูชา ๑๐๐ ครั้ง มันก็ยิ่งแสดงว่าปัญหามันน้อย ก็ได้มากไม่มีปัญหาอะไร แต่ว่าจริงๆ แล้วพระพุทธเจ้าที่ยิ่งมีมาฆบูชาหลายๆครั้งสู้พระพุทธเจ้าที่มีมาฆบูชาน้อยครั้งอย่างพระสมณโคดมมีครั้งเดียวไม่ได้ ท่านไม่มีปัญหาอะไรท่านจะสอนแค่นี้จะสอนแค่นี้ไปไม้กำมือเดียวอรหันต์เท่านั้นนอกนั้นก็ไม้อ้อ ที่ถามว่าใครจะสืบทอด ก็ไปมีทั้งโพธิสัตว์และพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ขึ้นมาต่อเชื้อ ในยุคพระพุทธเจ้าก็มาต่อเชื้อ ในยุคพระโพธิสัตว์จะมาต่อเชื้อ พระโพธิสัตว์แต่ละองค์ท่านเกิดมากับพระพุทธเจ้าไม่รู้กี่องค์แล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าสอนหมดสุขหมดทุกข์

รายละเอียด : อาตมาก็พูดของอาตมาว่า พระพุทธเจ้าสอนให้ดับสุขดับทุกข์ เพราะว่าคนคิดว่าสุขมันเป็นอย่างหนึ่ง ความทุกข์มันเป็นอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งความจริงมันไม่ใช่ มันเป็นเรื่องสริมหาหมายาเป็นเรื่องทเวะ เป็นเรื่องยิ่งใหญ่มาเลย ความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าที่รู้ว่าความสุขความทุกข์มันอันเดียวกัน ไปยังหลงทุกข์อยู่ก็จะหลงสุข ใครยังหลงสุขอยู่ก็จะหลงทุกข์ สวรรค์และนรกของพระพุทธเจ้าไม่มี พระพุทธเจ้าหมดนรกและสวรรค์ หมดสุขหมดทุกข์ เป็นอุเบกขา คือ อทุกขมสุข เพราะฉะนั้น จิตที่ไม่เอียงโต่ง ไปข้างใดข้างหนึ่งนี้แหละสุดยอด พุทธมาถึงแล้วก็เอาฉบับนี้มา จะต้องอธิบายกันอีกหลายปี มีอยู่สองข้อ ข้อ ๔๓, ๔๔

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าสอนเรื่องกรรม

รายละเอียด : คือ พระพุทธเจ้าสอนว่า กรรมเป็นของๆ ตัวเอง ๑. กัมมัตสโกมหิ (มีกรรมเป็นสมบัติแก่ของตน)

พระพุทธเจ้าสอนเรื่องกรรม - พระพุทธเจ้าสอนไม่ให้กินเนื้อสัตว์

๒. กัมมทายาท (มีกรรมเป็นทายาทรับมรดกของตน)
๓. กัมมโยนิ (มีกรรมเป็นแดนเกิด หรือพากำเนิด) ๔. กัมมพันธ
(มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ พันธุ์เทพ พันธุ์มาร) ๕. กัมมปฏิสรโณ
(มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัยแท้ๆ)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๕๘๑

พระพุทธเจ้าสอนโลกุตระธรรมแต่มีโลกียธรรม เป็นฐาน

รายละเอียด : อาตมานำพาศาสนาในยุคนี้ ยุคกึ่งศาสนา
พุทธของพระสมณโคดม ซึ่งแทบจะไม่เหลือเชื้อของศาสนา
พุทธแล้ว ถ้าอาตมาไม่สถาปนาโลกุตระธรรม เนื้อแท้ของศาสนา
พุทธ เนื้อแท้ของศาสนาพุทธคือโลกุตระธรรม โลกียธรรม
พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ไม่ได้สอนโลกียธรรม แต่มันก็มีโลกีย
ธรรมเป็นพื้นฐาน ท่านสอนโลกุตระ ท่านสอนเรื่องความทุกข์
เรื่องเหตุแห่งทุกข์ เรื่องความดับทุกข์เรื่องทางปฏิบัติเพื่อไปสู่
ความดับทุกข์ ท่านสอนอารยสังข์เป็นเนื้อแท้ของศาสนาพุทธ
ที่บอกว่าพระพุทธเจ้าสอนโลกียะด้วยนั้นเป็นพื้นฐานของคน
ต้องรู้จักโลกียะ ต้องให้คนรู้บ้าง พูดเป็นฐาน ผู้ใดที่แม้แต่กุศล
โลกียะ ก็ไม่ทำ แค่กุศลโลกียะยังไม่พอกเพียรทำก็ไม่ต้องมา
ศึกษาศาสนาพุทธ เพราะศาสนาพุทธเนื้อความดีความชั่ว
เหนือกว่ากุศลและอกุศล เพราะศาสนาพุทธเหนือกว่าที่พูดถึง
สุขถึงทุกข์ กุศลอกุศลเป็นโลกียธรรม ความสุขความทุกข์เป็น
เรื่องของโลกุตระธรรม ศาสนาเทวนิยมไม่รู้จักความสุขความทุกข์
ไม่รู้จักการดับความสุขความทุกข์ เป็นศาสนาที่ติดในความสุข
นิรันดร ไม่มีการรู้จักขั้นตอนของความสุขความทุกข์ ไม่มี
สมณะ ๔ เหล่า ไม่มีพระโสดาบัน สกิทาคามี อานาคามี อรหันต์
เลย ไม่ได้เรียนรู้ อารยสังข์ ๔ ความหมายแค่นี้ที่เรารู้ได้ว่าจะอะไร
เป็นศาสนาพุทธอะไรไม่เป็นศาสนาพุทธ ไม่รู้จักอารยสังข์ ๔ คือ
ไม่รู้จักศาสนาพุทธ ไม่ได้ตั้งใจเรียนรู้อารยสังข์ ๔ นั่นคือยังไม่ใช่
พุทธ กว้นเวียนในโลกียธรรมธรรมดา จะเอาคำสอนศาสนา
ไหนกว้นเวียนในโลกียธรรม ทำดีละชั่ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าสอนในฐานะบุตร

รายละเอียด : คนที่ตะกละ ชีโลก มันก็หลงเพราะฉะนั้น
จงมาศึกษาให้ดีๆ พระพุทธเจ้าสอนในฐานะบุตรสอนว่าให้ คือ

ให้อยาไปมีภพชาติ อย่าไปสร้าง ความหวัง สาเปกโจ

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะบีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าสอนให้คนลดความเห็นแก่ตัว และเห็นแก่ส่วนรวม

รายละเอียด : ที่นี้พระพุทธเจ้าเหนือชั้นกว่าวิธีการ
อย่างนั้น คือ พระพุทธเจ้าสอนให้คนลดความเห็นแก่ตัว
ลดกิเลสตัวที่เป็นอยู่ในฐานของจิต ลดความเห็นแก่ตัวแล้วก็จะ
มีความเห็นแก่ผู้อื่นเห็นแก่ส่วนรวมและทำได้จริง เพราะฉะนั้น
คนที่เป็นสมาชิกของพระพุทธเจ้ามีสัมมาทิฐิจึงเกิดผลลด
กิเลสได้จริง จนถึงขั้นสูงสุดของการลดกิเลส หมดกิเลสไป
ส่วนหนึ่งส่วนนอก ส่วนหยาบเป็นพระอนาคามี หมดข้างนอก
ไปบ้างเป็นพระสกิทาคามี เริ่มต้นเล็กได้เป็นพระโสดาบัน
เป็นจริงได้ในสังคมที่มีอารยบุคคล ๔ จึงเกิดค่าของความเป็นจริง
ของจิต ที่ไม่มีตัวตนไม่เห็นแก่ตัวไม่เห็นแก่ได้ เป็นคนวรรณะ ๔
มีคุณธรรมวรรณะ ๔ ด้วยความเป็นจริงจึงเกิดมวลชนที่มา
รวมกันเป็นอารยบุคคลรวมกันที่มีคนทำมากน้อยลดหลั่น
กันไปแต่มีสัมมาทิฐิ มีทิฐิสามัญญตา และมีหลักเกณฑ์ที่
พระพุทธเจ้าวางไว้คือศีล สมาธิ ปัญญา ที่จะปฏิบัติไปสู่จุด
เป้าหมายเดียวกันคือนิพพาน คือความหมดตัวตน จึงเกิด
สังคมกลุ่มหมู่ สังคมกลุ่มหมู่ที่มารวมกันแล้วมีความเห็นแก่ตัว
น้อยมีวรรณะ ๔ จึงเป็นคนเลี้ยงง่ายบำรุงง่าย เป็นคนจนก็ได้
ไม่ต้องไปร่ำรวยอะไรก็ได้ มีใจที่พอเพียง เป็นคนขัดเกลา
ตัวเองจากสิ่งที่ยังขัดเกลาไม่ได้ มีหลักเกณฑ์ในการขัดเกลาที่
สูงขึ้น ฐณะ จนอาการต่างๆ พัฒนาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ให้นำเลื่อมใส
ปาสาทิกอ แล้วก็เป็นคนจนไม่สะสมอะไร แต่เป็นคนยอดขยัน
ปรารถนาความเพียร มือปจยะ และวิริยารัมภาวะเป็น ๒ ตัวสุดท้าย
ของวรรณะ ๔ ผู้ที่เรียนรู้ปฏิบัติตามทฤษฎีพระพุทธเจ้าจะเป็น
คนมีวรรณะ ๔

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าสอนไม่ให้กินเนื้อสัตว์

รายละเอียด : ประเด็นนี้หากคนเข้าใจก็จะไม่ขัดแย้งเลย
ว่าพระพุทธเจ้าสอนให้ไม่กินเนื้อสัตว์ ตรง ประเด็น ชาวบ้าน
ชาวช่องเขา ว่า อเจลกะ ไปตะโกนโหวกโหวก ว่าพระสมณ
โคดมฉันเนื้อสัตว์ทั้งๆ ที่รู้ มันให้บริสุทธิ์ด้วยส่วน ๓ ก็ไป
ตะโกนฟ้องชาวบ้านว่าพระพุทธเจ้าฉันเนื้อสัตว์ เพื่อดิสเครดิต

พระพุทธเจ้า ว่าถ้าหากท่านฉันเนื้อสัตว์ก็ไม่ฉันนับถือ (เล่ม ๑๕ ข้อ ๑๐๒) ครั้งนั้น ในเวลาเช้า พระผู้มีพระภาคทรงครองอันตรวาสก ทรงถือบาตรและจีวร เสด็จเข้าไปยังนิเวศน์ของสีหเสนapati ประทับนั่งบนอาสนะที่ปูไว้พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์ก็สมัยนั้น นิครนถ์เป็นจำนวนมาก พวกนี้ประคองแขนคร่ำครวญตามถนนต่างๆ ตามสี่แยกต่างๆ ในกรุงเวสาลีว่า วันนี้ สีหเสนapatiฆ่าสัตว์อ้วนพีปรุงเป็นภัตตาหารถวายพระสมณโคดม พระสมณโคดมทั้งที่รู้ทรงฉันอุทิศมังสะที่เขาอาศัยตนทำฯ ลำดับนั้น บุรุษคนหนึ่งเข้าไปหาสีหเสนapatiกระซิบบอกว่า พระเดชพระคุณได้โปรดทราบ นิครนถ์เป็นจำนวนมากเหล่านี้ พวกนี้ประคองแขนคร่ำครวญตามถนนต่างๆ ตามสี่แยกต่างๆ ในกรุงเวสาลีว่า วันนี้ สีหเสนapatiฆ่าสัตว์อ้วนพีปรุงเป็นภัตตาหารถวายพระสมณโคดม พระสมณโคดมทั้งที่รู้อยู่ทรงฉันอุทิศมังสะที่เขาอาศัยตนทำฯ เขาจะทำอาหารเนื้อสัตว์มากก็เป็นเรื่องของเขาแต่พระพุทธเจ้าจะฉันหรือไม่ฉันก็เป็นเรื่องของท่าน แต่เขาเอาตรงนี้มาตีกิน มันมีเนื้อความว่าเอาเนื้อสัตว์มาถวายพระพุทธเจ้า แต่พวกนิครนถ์ไปโพนทะนาเพื่อจะติสเครติตพระพุทธเจ้าว่าท่านเป็นคนฉันเนื้อสัตว์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าหลับตาหรือลืมตานั่งบรรลุโพธิญาณ

รายละเอียด : เรื่องหลับตานี้มันเป็นประเด็นนะ หลับตานี้ไม่ได้หมายความว่าหลับตาเฉยๆ แต่หมายถึงทำให้จิตเข้าไปอยู่ในภพภายในคุณตตภพภายนอก คุณจะหลับตาหรือไม่หลับตา แต่ถ้าคนไม่รับรู้ภายนอกเลยคือหมายความว่าคุณหลับตาในความหมายหยาบๆ ความหมายอันลึกซึ้งคือคุณไม่ได้ใส่ใจในตาหูจมูกลิ้นกาย ไปเอาความรู้สึกไปอยู่ในภพภายใน อันนี้คือการปฏิบัติเชิงหลับตา ที่ถามมานี้พระพุทธเจ้าจะหลับตาหรือไม่หลับตาไม่มีปัญหา แม้แต่ลืมตาอาตมาสามารถทำจิตเข้าไปภายในไม่รับรู้ภายนอกก็ทำได้ ไม่เกี่ยวกับภายนอกก็ทำได้ไม่ต้องถึงพระพุทธเจ้าหรอก จะบอกว่าพระพุทธเจ้าหลับตาหรือลืมตากิไม่รู้ ถ้าหลับตาก็สบายๆ ตอนนั้นเป็นตอนกลางคืนด้วย จะนั่งหลับตาก็ได้ ในวันเพ็ญเดือน ๖ ๑๕ ค่ำยามหนึ่ง ยามสองยามสาม จะหลับตาหรือลืมตากิไม่มีปัญหาอะไร รายละเอียดจริงๆ อาตมาก็เข้าใจว่าคนไม่เข้าใจได้ง่ายๆ หรือกอย่างของพระพุทธเจ้าท่านนั่งระลึก จะหลับตาหรือไม่ก็ได้ แล้วท่านก็ระลึกถึงของเก่าบุพเพนิวาสานุสติญาณ ท่านก็ระลึกถึงว่าท่านเป็นใครมาจากไหน ปฏิบัติมาแล้วก็ชาติแล้วอย่างไร

ท่านก็รู้ว่าท่านเคยผ่านมาแล้วจุตูปาตญาณเคยมีมาอย่างนั้น ถ้าเคยทำอย่างนั้น เป็นพระโพธิสัตว์มาจนบรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณแล้วท่านก็รู้ของท่าน ท่านถึงชัดเจนเมื่อตรวจสอบตัวเองว่าจะทำงานตรวจสอบโลกแล้วว่าจะต้องประกาศหรือไม่ประกาศ ก็เหมือนเปิดตำรา ท่านก็ตรวจภูมิธรรมของท่านแล้วเอามประกาศตามลำดับ นี่เป็นการขยายรายละเอียด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าองค์ต่อไปในอนาคต

รายละเอียด : คือคนบางคนตั้งจิตเกิดในยุคพระศรีอาริย์คือพระพุทธเจ้าองค์ต่อไปในอนาคต จริงๆ แล้ว คำสอนก็เป็นอย่างเดียวกันกับของพระสมณโคดม ไม่ได้มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด ใครที่คอยแต่จะเง้อว่า จะไปเกิดในยุคของพระศรีอาริย์ คือคนที่กำลังทิ้งสิ่งที่ดีๆ ในปัจจุบันไปหาสิ่งที่ดียุ่ที่หน้าจะได้ในอนาคต เป็นความฝันที่ไม่ได้อยู่ในความเป็นจริง ทั้งที่ต่อไปเกิดในยุคพระศรีอาริย์ ก็ไม่ได้เป็นคำสอนที่พิเศษแตกต่างจากคำสอนของพระสมณโคดม

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม สันติอโศก วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าอธิบายมีระดับชั้น

รายละเอียด : เรียนรู้ให้ดีๆ ให้แม่นๆ ตอนเป็นโสดาบันจะขึ้นเป็นสกิทาคามีก็ต้องให้ชัดให้ดีให้ถูกให้ตรงประมาณ มันรู้ได้เข้าใจได้ไม่ไหวไม่ได้อะไรเลย ได้กิโมไม่รู้ไม่ได้กิโมรู้อย่างนี้ก็ไม่เข้าท่า ไม่งั้นพระพุทธเจ้าท่านจะมาอธิบายอย่างนี้เป็นอย่างนี้มีระดับชั้น อธิบายไปทำไมมานั่งหลับตาไม่กระพริบเลยอ่านธรรมะให้เยอะเยอะทำไม ผู้ที่เขาทิ้งธรรมะพระพุทธเจ้าซึ่งพระพุทธเจ้าอธิบายรายละเอียดเยอะเยอะ แต่เขาก็ดีทิ้งให้หมดเลยก็แล้วแต่ยึดถืออย่างไรว่ากันไป

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าอนุโลมปฏิโลมในยุคแรก

รายละเอียด : คุณเข้าใจถูก เช่นเดียวกับพระพุทธเจ้าท่านอนุโลมปฏิโลมในยุคแรกที่ท่านเผยแผ่ศาสนา มันก็มีแต่เดียวทั้งนั้น หากไม่อนุโลมไม่เอาคนพวกนั้นเลยมันก็จะได้ใครมันเป็นสังฆกรรมต้องทำเช่นนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าอุบัติปริวิตกว่าไม่คุ้มจะเสียของ

รายละเอียด : ขนาดพระพุทธเจ้าเมื่อท่านอุบัติขึ้นมาในโลก ก็ตรวจดูว่า คนจะมีภูมิธรรมรับได้ไหม แสดงธรรมะออกไปคนจะรับฟังไม่ได้จะเสียของหรือไม่ เมื่อตรวจดู ก็ดูเหมือนว่าไม่คุ้ม แวบหนึ่งเวลาเท่าคู้แซนเข้าออก ก็ปริวิตว่าไม่คุ้ม พอปริวิต พระพรหมก็สะเทือนบัลลังก์ ว่าท่านไม่ต่อเชื่อมศาสนากับบรรลัจักร ก็เลยรวมตัวกันมา มากันหมด เรียกว่าสัทมบดีพรหมให้เปิดเผยธรรมะ ท่านก็ตรวจดูว่ายังมีปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ รับได้อยู่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าเกิดมาแล้วมากมาย ระลึกไม่ได้ถึงองค์แรกเป็นอินโดยเป็นพุทธวิสัย

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าสมณโคดมก็ไม่ใช่ว่าจะเป็นเจ้าของศาสนาพุทธเป็นคนแรกหรอกแต่ได้รับมาจากพระพุทธเจ้าองค์อื่นก่อน เพียงว่า ท่านก็ตอบว่าเราไม่รู้ที่ต้นพระพุทธเจ้าองค์แรกเป็นอย่างไร ก็ไม่ทราบได้ เพราะว่าพระพุทธเจ้าเกิดมาแล้วมีจำนวนมากมายกว่าเม็ดทรายในมหานที หากมีแต่นั่งหอนงค์แรก ก็เหมือนกับคนถูกลูกศรยิงแล้วก็ไปหาว่าคนยิงอยู่ที่ไหนก่อน มันก็ตายก่อนสิ ไม่รู้ก็ไม่เป็นไร ส่วนพระพุทธเจ้า องค์ที่จะระลึกชาติได้ ไปถึงองค์แรกเลย มันเป็นอินโดยที่เป็นพุทธวิสัยไม่ใช่เรื่องเล่น คิดไปหัวแตกเจ็ดเสี่ยงเป็นนามธรรม แบ่ง anatomy ให้เป็น ๗ เสียงได้อย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
ธรรมะคือเครื่องถ่วงดุลยุคทุนนิยมเคออส วันพุธที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าเทศนาให้ภิกษุ ๑๘๐ รูป

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าเทศนาให้พระภิกษุ ๑๘๐ รูป มี ๖๐ รูปบรรลัธรรมเป็นอรหันต์อีก ๖๐ รูป กระอักโลหิตอีก ๖๐ รูป ลาลึกษา ถ้าเป็นพวกเราจะเลือกเอาอะไรระหว่าง ลาลึกษา กับกระอักเลือด แน่นนอนคนกระอักเลือด คือหนักสู้ ยอมดีกว่าหนักไม่สู้แน่

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าเทศน์อนุப்புพิกถาสอนพระยสะ

รายละเอียด : สอนพระยสะ ที่เดินมาบ่นว่าที่นี้วุ่นวายหนอ พระพุทธเจ้าก็บอกว่าที่นี้ไม่วุ่นวายแล้วท่านก็เทศนาโปรดเทศน์ อนุப்புพิกถา ให้รู้ ๑. ทาน การสละ การให้ ๒. ศีล การชำระชัศตเกลา ด้วยเจตนางดเว้น ๓. สักคะ (สวรรค์) ๔. กามานัง อาทินวัง โอการัง สังกิเลสัง โทษของกาม ความต่ำทรามของกาม ความเศร้าหมองของกามทั้งหลาย... ๕. เนกขัมเม อานิสังสัง อานิสังสการออกจากกาม พอครู่ที่ว่าท่านก็ให้รู้ว่าสวรรค์มันของเก๊ เป็นโทษของกาม ให้รู้อย่าไปติดภพชาติ ติดตั้งแต่บាយ กามคุณ ลากยศสรรเสริญ พระยสะมีบารมี รูปรสกลิ่นเสียงก็ไม่ติด ลากยศสรรเสริญก็ไม่ติด เป็นลูกเศรษฐี พอได้ฟังเทศน์แล้วก็เข้าใจเลย พูดถึงตรงนี้ก็เลยนึกถึงคุณไพศาล พี่ชมคลที่บอกว่าผมอ่านพระไตรปิฎกมากมายทำไมไม่บรรลุพระยสะ ในยุคนี้เอาตมาต้องประกาศเองว่าเป็นอรหันต์จริง แต่คนก็ไม่เชื่อกัน เอาตมาบอกเพื่อให้เปรียบเทียบไม่ใช่वादดี वादเบงไม่มีสาธุจิตไม่ได้อยากवाद แต่เขาไม่เชื่อ แต่ไม่เป็นไรคนเชื่อไม่มีอคติมากมีบารมีก็ฟังได้ คนไม่มีอคติตามานะเยอะก็ฟังได้ บางคนก็ว่าต้องอาศัยเวลานานหน่อยนะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช ศิลปะ
ในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญาวิชฌิมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าเป็นนักวิทยาศาสตร์

รายละเอียด : ผู้ปฏิบัติเรียนรู้อบรมนิยามแล้วก็ทำให้เกิดการเป็นธรรมนิยาม พระอรหันต์สามารถทำให้จิตเป็นอุตุได้ในจิตนะ ทำให้จิตเป็นจิตได้อุตุได้ พิเศษได้ ให้ทรงอยู่เป็นธรรมะ โดยกรรมการกระทำ แม้ในที่สุดทำให้ตายเป็นปรินิพพานเป็นปริโยสานก็ทำให้จิตแยกธาตุเป็นดินน้ำไฟลมได้ เป็นนักวิทยาศาสตร์ของพระพุทธเจ้าที่สามารถทำจิตของตัวเองให้มันเป็นอย่างนั้นได้จริงๆ จึงเป็นผู้ที่สามารถปรินิพพานเป็นปริโยสานได้ ถ้าผู้ไม่มีความรู้จะเข้าใจอย่างที่เอาตมาพูดนี้ไม่ได้เลยนะ ถ้าไม่รู้ว่าจะอุตุเป็นอย่างไร พิเศษเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร หากเอาตมาไม่พูด ในวงการศาสนาก็ไม่รู้กันได้เลย จะเข้าใจไม่ถึงหรือพอไม่เข้าใจก็ปฏิบัติไม่ได้ ขนาดที่เอาตมาพูดนี้พวกเราสามารถเข้าใจ เราต้องปฏิบัติถึงขนาดทำให้จิตของเราเป็นอุตุธาตุได้ คุณก็ต้องศึกษา ต้องเกี่ยวข้องกับโลกต่างๆ เช่นโลกอบาย ที่คุณเคยเป็นเคยมี ถ้าไม่เคยเป็นเคยมีก็เอาอย่างที่ยากที่สุดของคุณนั่นแหละ ปฏิบัติธรรมนั้นมันก้าวหน้าอย่างไรแต่ก่อนอย่างนี้มันจะต้องเสพติดอยู่ไปคลุกคลีเกี่ยวข้อง แล้ว

ได้เป็นสวรรค์เป็นนรกกันอยู่เดี๋ยวนี้มันไม่มีแล้วเดี๋ยวนี้มีทริโอดตปปะ เข้าใจแล้วมีศรัทธามีปัญญาเข้าใจแล้วไม่สุขไม่ทุกข์กับมันแล้ว ถึงสัมผัสเดี๋ยวนี้ก็มีความสุขไม่ทุกข์ นั่นคือจิตใจของคุณหลุดพ้นมาจากโลกที่ต่ำของคุณเป็นโลกอบายมุขมันมีไหมละคุณตรวจสอบตัวเองว่ามันมีไหม คุณจะรู้ว่าเช่นนี้เองคือจิตใจมันเป็นอตุแล้ว ไม่ปรุงแต่งกับมันแล้ว มันจะรู้จักความจริงตามความเป็นจริงเป็นธาตุจิตที่สัมผัสแล้วก็รู้เข้าใจอันนี้เป็นพีชอันนี้เป็นอตุ แม้พีชเป็นพีชตัดจากต้นมันจะว่ามันเป็นพีชก็ได้แล้ว หมดชิวะแล้ว เป็นอตุ มีแต่จะสลายเป็นอตุหากไม่มีเหตุปัจจัยให้มันไปต่อได้บางอย่างก็อาศัยน้ำอาศัยอากาศก็แล้วแต่พีชบางชนิด แต่ถ้าไม่มีเหตุปัจจัยมันก็สลายเป็นอตุไป แต่ถ้ามันยังมีเหตุปัจจัยอยู่มันต่อเนื่องอยู่ยังมีรากก็ยังมีต้นก็ยังมีใบก็ยังมีมันก็เจริญตามลักษณะของพีชของมันหากทำจิตให้เป็นพีช จิตก็ไม่สุขไม่ทุกข์ นี่เป็นเกณฑ์ของศาสนาพุทธที่พระพุทธเจ้าตรัสให้เรากำหนดให้เป็น พีชได้ อันใดที่แยกได้เป็นอตุก็ทำได้ อันใดทำให้เป็นพีชได้ก็อาศัยทั้งอตุทั้งพีชได้ ก็สำเร็จมีกรรมมีธรรมะเป็นอรหันต์ พระพุทธเจ้าเป็นนักวิทยาศาสตร์ระดับสุดยอด แล้วทำได้จริงๆ ที่อาดมาพูดนี้อาดมาสิ่งเหล่านี้เอาของของตัวเองมาขยายให้ฟังให้ชัดเจนเป็นภาษาที่ง่าย เพราะฉะนั้นพระอรหันต์จะต้องมีความเป็นจริงอย่างนี้ อาตมาจนถึงบอกว่าอาดมาเป็นพระอรหันต์ พูดอธิบายสภาวะที่ไม่สุขไม่ทุกข์แล้วแล้วก็อาศัยชีวิตนี้มีอยู่เป็นอยู่เท่านั้นเองเรื่องดีชั่วนั้นเข้าใจแน่นอนแล้วเรื่องความสุขความทุกข์นั้นไม่มีแล้ว อาตมาเป็นอย่างนี้จึงอธิบายได้ชัดเจน เรียนรู้และปฏิบัติได้อย่างนี้คุณก็เป็นพระอรหันต์ ถ้าทำได้อย่างที่อาดมาพูด เพราะอาดมาเป็นอรหันต์พูดความเป็นอรหันต์ อธิบายความเป็นอรหันต์ให้ฟัง คนที่ไปนั่งหลับตาปฏิบัติอย่างไม่สัมมาทิฐินั้นไม่ได้อย่างอาดมาหรอก นั่นเป็นอรหันต์แท้ แล้วก็จะหาว่าอาดมาไปว่าเขา จะไม่ว่าได้อย่างไร เพราะมันผิดและเขาพูดกันผิดๆ แล้วจะมาห้ามอาดมาไม่ให้ด้านไม่ให้ตำหนิแต่อาดมาไม่หยุดหรอก จะบอกว่ามีเขามีสถูกศิษย์ลูกหา อาตมาก็ไม่มีปัญหาแต่อาดมาต้องช่วยคน คนไม่มีภูมิอย่างอาดมาคุณทำอย่างอาดมาไม่ได้หรอกจริงๆ นี่ไม่ได้พูดชมอะไร อาตมาต้องทำหน้าที่ของอาดมา พระพุทธเจ้าเป็นนักวิทยาศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่มากแยกธาตุที่อยู่ในตัวจิตใจคนแล้วจัดการควบคุมได้ด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าเป็นมนุษย์

รายละเอียด : พระพุทธเจ้า มีพุทธคุณเท่าไรเรามาใช้ปฏิบัติ เรารู้แต่ว่าพระพุทธเจ้ามีตัวจริงมีธาตุกระดูกแคลเซียมที่อยู่นานเหลืออยู่ ตกอยู่ สองพันกว่าปีแล้ว ก็ยังเหลืออยู่มันยืนยันว่า พระพุทธเจ้าเป็นมนุษย์ธรรมดาจริงๆ มันสื่อแสดงความจริงอันนี้ชัดเจน ไม่ใช่เป็นแบบพระเจ้าเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตนสัมผัสไม่ได้ อันนี้เป็นคนๆ หนึ่งเหมือนเรา มีอาการ ๓๒ เหมือนเรา แต่ท่านได้บำเพ็ญบารมีมาจนเป็นพระพุทธเจ้าให้ศึกษาแล้วอยากเป็นอย่างท่าน อาตมาก็อยากเป็นอย่างท่านจนบำเพ็ญเป็นโพธิสัตว์ระดับ ๗ ใครจะที่เลิกไปก่อนก็มีไม่ยอมเป็นพระพุทธเจ้าแล้วก็มี บางองค์เป็นแค่อรหันต์ยังไม่เป็นโพธิสัตว์เลยส่วนมากตั้งใจต่อ เพราะว่ามันไม่มีความทุกข์ความสุขแล้ว มีความเที่ยงของการทำกุศลไปนำหน้าอีกตั้งเยอะแยะ เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สืบทอดศาสนา กตัญญูต่อกฎที่ต่อพระศาสนา อรหันต์น้อยคนที่จะบรินิพพาน เป็นปริโยสาน เป็นสิทธิของแต่ละคน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันติโคก วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าเป็นองค์แรกที่มาเปิดโลกโลกุตระ

รายละเอียด : อาตมาไม่ใช่คนแรกที่มาเปิดโลกโลกุตระ พระพุทธเจ้าเป็นองค์แรกที่มาเปิดโลกโลกุตระ อาตมาไม่ใช่คนแรก ก่อนที่อาดมาจะมาเกิด ก็มีพุทธสาวกเกิด มีที่รูปก็ไม่มี อาตมาไม่ใช่คนแรก และไม่ใช่เป็นคนที่สองด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าเป็นไก่อตัวพีช ยังไม่มีใครรู้ ยังไม่มีใครบอก ใครเสนอทางเลย

รายละเอียด : ต่างกัน พระพุทธเจ้าเป็นไก่อตัวพีช ยังไม่มีใครรู้ยังไม่มีใครบอกใครเสนอทางเลย เสนอวิธีปฏิบัติ แต่ท่านเป็นผู้ที่บอก แล้วท่านก็บอกว่าจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระเป็นอย่างไร ท่านก็เป็นผู้มาเปิดเผย สาวกคือคนที่เชื่อถือและปฏิบัติตามบรรลุตาม เหมือนกับพวกคนที่อาดมาพาทำ ถ้ามีไก่อตัวพีชยิ่งกว่าอาดมาเปิดทางให้คุณเข้าใจแล้วไปดำเนินตาม แล้วก็เกิดผลจนเป็นหมู่เป็นพวกแก๊งพวกเราอาดมาก็คล้ายๆ กับพระพุทธเจ้าพวกคุณก็มาฟังตามมาปฏิบัติตามมีพฤติกรรมสังคมจนกระทั่งเกิดหมู่กลุ่มที่เป็นพฤติกรรม

สาธารณโภคี อาตมาว่ามันเป็นที่สุดแห่งที่สุดของศาสนาพุทธ ประชาธิปไตยก็ต้องการสาธารณโภคีแต่เขาทำไม่ได้ทำไม่ถึง คอมมิวนิสต์ เขาก็ต้องการสาธารณโภคีแต่เขาทำไม่ได้ทั้งนั้นแหละ อันนี้แหละอาตมาว่าเป็นสิ่งที่ยืนยัน อาตมายังไม่อยากตายง่ายๆ จะอยู่ดูไปอีกหลายสิบปี เพื่อดูซิว่าพวกคุณจะมาอดทนมาทำเสแสร้งมาทำเป็นอยู่ มาทำเป็นสาธารณโภคี เราอยู่ไม่มีอะไร เราอยู่ยังอดทนไม่ไหวแล้วจะออกไป สุดท้ายก็ ร้อยหรือลงเรื่อยๆ สุดท้ายก็เหลือแต่อาตมากับคุณรัก รักพงษ์ จะรู้กันไป ว่ามันจะเป็นอย่างนั้นไหม หรือไม่ต้องถึงขนาดนี้หรอก พวกเราจะอยู่เหลือไม่กี่คนดูซิว่ามันจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง อาตมาว่าสังคมโลกทุกวันนี้มันต้องการสังฆธรรมแล้วเขาก็ควรทำเช่นนั้น โควิดก็มาช่วย อาตมาก็มีความหวังแต่เราก็ไม่หวัง ไม่ต้องไปสร้าง สาเปกโขใสจิต เราก็ทำดีที่สุดตามเหตุปัจจัยไป คุณเห็นแจโอ ก็ศึกษาอยู่ที่พุทธวจนะนี้แหละปฏิบัติไป ก็ยินดีอนุโมทนาสาธุกับคุณอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าแยกแยะทำลายธาตุรู้สี่กตอนเป็น ๆ

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าจึงมาพิสูจน์ ว่าไม่ใช่เรื่องของพระเจ้าเป็นเรื่องของเราเองเรามีสิทธิ์สามารถพิสูจน์ได้ด้วยกรรมด้วยการกระทำใจของตนเอง ทำอัตตาทำจิตตนเอง วิญญาณเป็นภาษาใหญ่รวมแตกเป็นจิต มโน แล้วแจกเป็นเจตสิกต่างๆ แจกเป็นเวทนา เมื่อมาถึงเวทนามก็เป็นเจตสิกที่ต้องแยกแยะและทำลาย ทำลายธาตุรู้สี่กตองเป็น ๆ รู้สึกหรือไม่รู้สึก จนกระทั่งเป็นพีชะ ไม่รู้สึก แต่เป็นชีวะ ที่ไม่รู้สึกที่เป็น ธาตุรูป ไม่รู้สึก พอเป็นธาตุนามนี้รู้สึกได้ ทำให้เป็นพีชะ ไม่รู้สึกได้แต่เป็นชีวะ เช่น ผมขนเล็บฟันหนังก็เป็นชีวะแต่ไม่รู้สึก ผมมันยาวออกมาทุบมันก็ไม่รู้สึกไม่เจ็บ ตัดออกก็ไม่รู้สึก ทุบก็ไม่รู้สึก ตัดแล้วไม่มีเลือดไหลออกมา เล็บยาวออกมาตัดออกก็ไม่เลือดไหล ขนก็เช่นกัน ฟัน กรอส่วนที่ไม่มีประสาทออกได้ ไม่รู้สึกด้วย แต่ถ้าลึกลงไปถึงจุดหนึ่งก็รู้สึก ขน ผิวหนัง ผิวหนังส่วนหน้าภายนอกก็ไม่รู้สึก เล็บก็เช่นกัน ผมก็เล็กๆ ยาวๆ เล็บนี้แยกง่ายที่สุด ส่วนใด เราจะใช้พยัญชนะเรียกว่า ไม่ใช่กายเราแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ สู่แดนทองฉลอง ๕๐ ปีโพธิกิจ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์

รายละเอียด : คือ ท่านสามารถแยกแยะรายละเอียดพลังงาน ๕ อย่างนี้ได้ พระโพธิสัตว์เรียนตามพระพุทธเจ้า สืบทอดมา เพราะฉะนั้นในศาสนาพุทธแยกพลังงานจิต คนนี้เป็นจิตนิยาม เป็นสัตว์มีจิตนิยาม ซึ่งมันวิเศษไม่รู้ ศาสนาพุทธมาเรียนรู้ ความรัก ความสุข ความทุกข์ แล้วให้เข้าใจความจริงว่า จิตใจที่ยังยึดถือในความทุกข์ ความทุกข์ อยู่ นั่นแหละมันจะพาให้เรา มีพลังงานศักยภาพ เกี่ยวข้องกับใครอย่าง เป็นพิษภัย แต่ถ้าสามารถทำให้จิตของเรา ไม่มีความทุกข์ ไม่มีความรัก ความชังได้ คนใด สัตว์ใด ก็เห็นเป็นเพื่อนทุกข์ เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันทั้งสิ้น เราก็จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันด้วยประโยชน์ หวังประโยชน์เพื่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ หรือหวังประโยชน์เพื่อมวลมนุษย์ ใจของเราไม่มีความรัก ไม่มีความชัง ไม่มีความสุข ไม่มีความทุกข์ ได้แล้วจริงๆ นี่คือการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ที่เอาความสำคัญจุดนี้มาปฏิบัติ แล้วล้างอวิชชาที่ยังยึดถือความสุข ความทุกข์ ยึดรัก ยึดชัง ออกไปจากจิตได้หมด ผู้ที่เรียนรู้ได้จริง ก็เป็นพระอรหันต์ ไม่เกิดความสุข ความทุกข์ ไม่เกิดความรัก ความชัง ตลอดไปนิรันดรเลยเป็นผู้บรรลุอรหันต์แล้ว นี่คือการสำคัญ ของศาสนาพุทธ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันตือโคก ครั้งที่ ๖๔ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

พระพุทธเจ้าได้เห็นความเสื่อมของศาสนา ด้วยการสวด

รายละเอียด : แล้วการสวดนั้นลึกซึ้งมาก พระพุทธเจ้า ได้เห็นความเสื่อมของศาสนาด้วยการสวด สวดอะไร ก็เอา สวดไปเป็นเครื่องหากินเลี้ยงชีพ เหมือนกับศาสนาอื่นเขาทำ ถ้าไม่ทำมันก็ไม่มื่ออะไร พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสประเด็นว่าไม่ให้ทำมีพระวินัย มุสาวาทวรรค ข้อที่ ๔ อย่าให้สมณะสองรูปขึ้นไป เอาธรรมบทไปสวดพร้อมกันต่อหน้าฆราวาส แต่เขาทำ เป็นพระแสนรูปล้านรูปสวดพร้อมกันเลย พระพุทธเจ้าท่าน ก็นำเอาไว้แล้ว จะให้เอาไปเป็นอาชีพหากิน ไม่ให้เอาบทมนต์ เป็นเครื่องหากินแล้วสวดแบบไม่รู้เรื่องด้วย ไม่ได้เอาบทมนต์ มาปฏิบัติพระพุทธรูปท่ามาแสดงถึงความเสื่อมแต่เขาไม่เข้าใจเลย เพราะฉะนั้นก็ละเมิดกันไปนี่คือความเสื่อมจริงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พระพุทธเจ้าไม่ปรับอาบัติในฝัน

รายละเอียด : ความฝันมันไม่จริง อย่าไปยึดมั่น คือมันเรื่องความฝัน เป็นความเพ้อเจ้อ เป็นกิเลสสารพัดที่มันสมมุติขึ้นมาต่างๆ นานา บ้าบอ พระพุทธเจ้าจึงไม่ได้ปรับอาบัติในฝัน เพราะว่า ถือว่ามันเป็นเรื่องที่ไม่เข้าเรื่องอะไร มันไม่มีจริง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พระภิกษุรับนิมนต์แล้วไม่มา

รายละเอียด : ในสมัยพระเจ้าปเสนทิโกศลทรงพิโรธพระภิกษุมารับนิมนต์แล้วไม่มา จึงเสด็จไปกราบทูลพระพุทธเจ้า แต่พระพุทธเจ้าไม่ทรงติเตียนภิกษุ ๆ จึงไม่ได้คิดคิด ไม่ได้บิณฑบาตตามอาราธนาก็ไม่คิดคิด

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

พระมหากษัตริย์เป็นเทวนิยามหรือไม่

รายละเอียด : คือ ไม่ใช่เทวนิยามแต่เป็นสัจจะความจริงของโลกที่เราจะต้องรู้ว่าพระมหากษัตริย์ไม่ใช่อยู่ จะไปเป็นได้ง่ายๆ คนจะเป็นได้ ต้องมีคนยอมรับนับถือว่าเป็นรัฐาธิปัตย์ เป็นผู้ใช้อำนาจในรัฐ เป็นพระเจ้าแผ่นดิน เป็นกษัตริย์ หรือ เกษตร แปลว่า ขอบเขต คือ อยู่ในขอบเขตที่ผู้ที่รับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นแผ่นดิน ข้าวของ ดินน้ำไฟลม พืชพรรณธัญญาหาร จนกระทั่ง ถึง สัตว์ ถึง คน อยู่ในแผ่นดินนี้ เป็นของท่านนี่ เป็นภาษาสามัญเก่า สมัยใหม่กษัตริย์ก็ไม่ควรจะยึดเป็นเราเป็นของเรา นี่เป็นคำสอนของศาสนาพุทธไม่ควรจะยึดถือเป็นเราเป็นของเรา แต่ควรจะดูแลเหมือนกับเราเป็นพ่อในครอบครัว กษัตริย์ เป็นเหมือนพ่อในครอบครัว ก็ต้องรู้ว่านี่เป็นสมบัติของเราทั้งหมดแล้วเราก็ต้องช่วยดูแลจัดสรร เป็นพ่อเป็นผู้ใหญ่กว่าในบ้าน เพราะฉะนั้นจะต้องเป็นผู้ช่วยเหลือ ลูกหลานในบ้านทุกคนเท่าที่จะทำได้ ด้วยวัตถุ ด้วยพลังงาน ด้วยความรู้ ด้วยพระเมตตา ด้วยอะไรทั้งหมด กษัตริย์ที่มีทศพิธราชธรรม เป็นกษัตริย์ที่ดี ช่วยเหลืออยู่ อย่างพระมหากษัตริย์ไทย อยู่อย่างมีทศพิธราชธรรม ทรงงานอย่างที่เราเห็นมาตลอด แต่ละองค์มีจริยวัตรให้ศึกษา พูดยังเป็นสัจจะ แต่พระมหากษัตริย์องค์ใดที่มีข้อบกพร่อง บางองค์ก็ผ่านไปแต่สิ่งดีที่ท่านทรงเป็นเราก็ยอมรับมันก็คือสิ่งนั้น ข้อบกพร่องท่านก็เป็นกรรมวิบากของท่านเราไม่มีหน้าที่ๆ จะไปจัดสรร เราถือว่าเราได้ยกไว้สำหรับพระมหากษัตริย์ แม้แต่กฎหมายก็ออกยกเว้นให้แล้วเพื่อจะได้

เป็นอภิสิทธิ์ชนหนึ่ง เป็นศิลปะชนิดหนึ่งของสังคมโลก ไม่เช่นนั้นเราไม่มีช้อยกเว้น มันก็เลยไม่มีเรียงลำดับ เป็น ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ลำดับในโลกจะไม่ มี ผู้ที่จะเป็นกษัตริย์ก็รู้ว่าท่านเป็นเบอร์หนึ่งที่ต้องทรงทศพิธราชธรรม หรือจะเจริญยิ่งกว่าทศพิธราชธรรม อย่างพระมหากษัตริย์ของเรา โดยเฉพาะรัชกาลที่ ๙ ทรงงานตลอด ๗๐ พรรษาจะได้เห็นพระจริยวัตรของพระองค์อย่างยอดเยี่ยมเลย แม้แต่ต่างประเทศเขาก็ยอมรับในพระจริยวัตร ครองราชย์ ๗๐ พรรษา นานที่สุดในกระบวนการของกษัตริย์ที่มีบันทึกเอาไว้ในโลกนี้ นอกจากจะครองราชย์ ๗๐ ปีแล้วยังมีพระจริยวัตรทั้ง ๗๐ ปีอย่างน่าเคารพนับถือบูชาอีกต่างหาก มีคนบอกว่าท่านทรงงานอย่างไม่หลับไม่นอนเลยในบางครั้ง แม้แต่ทรงพระประชวรก็ยังทรงงานเพื่อประชาชนเป็นความจริงในพระราชหฤทัยของท่านที่แสดงออกมามาก คนถึงเคารพนับถือท่าน

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบาย รายการสำมะปีชีวิต ปฐม-อโศก ครั้งที่ ๗๑

พระมหากัสสปะ

รายละเอียด : พระมหากัสสปะ คือ พระมหากัสสปะ ท่านอยู่ในป่าเป็นหลัก จนกระทั่งถือว่าเป็นอาจารย์ใหญ่ของสายพระป่า

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการวิถีอาริยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

พระมหาศาล

รายละเอียด : คือ พระผู้มี ลาม ยศ สรรเสริญ สุข เหลือเฟือยิ่งกว่าพรവാส เป็นผู้มีความประพฤติ นิสัย ความเป็นอยู่ ไม่ได้แตกต่างจากพรവാส ปุถุชนคนอื่นๆ ทั้งหลายเลยแม้แต่น้อย ซ้ำกลับหลง ยึดถือ เป็นอาชีพที่มีอภิสิทธิ์ แสนจะได้เปรียบที่มีโลกียลาม ง่ายตาย

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๑๐-๑๑๑

พระราชดำรัสของในหลวง ร.๙

รายละเอียด : นำสงสารสังคมประเทศชาติที่เป็นเมืองพุทธแท้ๆ ในหลวงเราเป็นพระโพธิสัตว์เอาค่าเหล่านี้มาตรัสคนก็ไม่กระตือรือร้น ใช้คำว่าเศรษฐกิจพอเพียงคนก็ยากเข้าใจ ใช้คำว่าขาดทุนของเราคือกำไรของเรา ก็ยังไม่เข้าใจ นักเศรษฐศาสตร์ นักบริหารของประเทศก็ไม่กล้า จะพากันมาขาดทุนนั้นแหละ

คือเรากำไร ถ้าให้มาจนนี้แหละคือการเจริญ การให้พาไป รวยมันเป็นความเสื่อมไม่เจริญ จริงๆ แล้วที่พูดนี้ไม่ต้องเป็น ประเทศเจริญ ในหลวงท่านได้ตรัสอย่างชัดเจน เราไม่ต้องเป็น ประเทศเจริญ แต่เราก็พอมีพอกินพอใช้ของเรา เพราะอะไร GDP เราไม่ต้องเอาจากประเทศอื่นมาเป็นของเรา เราไม่ต้อง ไปขูดรีดเอาเงินจากประเทศอื่น ถึงจะเป็น GDP ที่แท้ นักเศรษฐศาสตร์ก็เข้าใจไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

พระวรกายของพระพุทธเจ้าฝั่งใต้ ขณะตรัสรู้ใหม่ๆ

รายละเอียด : คือ ยังเสวยวิมุตติสุขอยู่ พระวรกายของ พระพุทธองค์ฝั่งใต้สดใสมีราศี เพราะยังไม่ได้หยั่งวิภาตถกหา ลงไป จิตขณะนั้นบริสุทธิ์สะอาด ว่างเปล่งปราศจากเจตสิก-สังขาร จึงผ่องแผ้วสดใสทั้งจิต ทั้งกาย

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๗๑

พระวรกายของพระพุทธเจ้าฝั่งใต้ ขณะทรงปลงอายุสังขาร

รายละเอียด : คือ เมื่อพระพุทธองค์ ทรงสร้างศาสนา ได้มั่นคง ตามที่ปรารถนาแล้ว ก็หยุดงาน จบภารกิจ ไม่ติด ทำงานอะไร พระองค์ก็ปล่อยวาง งานทุกสิ่งทุกอย่างในจิต ทรงปลงอายุสังขาร สังขาร วิสังขารใดๆ ก็ปล่อยวางจิต เพียง สักแต่รู้ว่ามี ก็สบายๆ ปล่อยปล่อย ปลงวาง เรียกว่า วิโมทจย เป็นจิตอุเบกขาญาณ เป็นจิตที่ซื่อสัตย์ สุขุม ประณีต ขาวรอบ ผ่องแผ้ว บริสุทธิ์ สะอาด ที่สุด พระวรกายของพระพุทธองค์ ก็กลับผ่องแผ้วสดใสขึ้นอีก

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๗๑

พระวินัยของพระพุทธเจ้าเลย ให้บิณฑบาต เลี้ยงตนด้วยปัสัแข็ง จนกว่าชีวิตจะหาไม่

รายละเอียด : ไม่เห็นจะต้องนำถาถมเลย ควรจะเปิดเผย หากไปปิดบังอยู่คนเดียวก็ตายคนเดียวสิ มันเป็นอย่างไรหาก เปิดเผยว่าตัวเองไม่สบายเป็นโรคภัย บางทีถึงขั้นเป็นโรคร้ายๆ ที่เรียกว่าเราจะต้องบอก แล้วก็ต้องให้เขาเห็นด้วยซ้ำไป บางที เป็นโรคในที่ๆ เราไม่อยากให้ใครเห็นเป็นที่สงวนด้วยซ้ำ เรายัง ต้องบอกยังต้องให้เขาดูเลย ใช่ไหม ไม่บอกใครก็เป็นอึดตา

มันต้องพึ่งพาอาศัยกัน หากถือสาอย่างนั้น อาตมาก็ไม่ต้อง ให้ใครเอาข้าวเอาน้ำให้ก็ต้องหากินเองหมด พระพุทธเจ้าท่าน ท่านลึกซึ้ง ท่านไม่ให้ออกไปท่านไม่ให้ไปอยู่ป่า ท่านให้อยู่ กับสังคมให้บิณฑบาต เลี้ยงตนเองด้วยปัสัแข็ง จนกว่าชีวิต จะหาไม่ นี่เป็นพระวินัยของพระพุทธเจ้าเลย ให้บิณฑบาต เลี้ยงตนด้วยปัสัแข็ง จนกว่าชีวิตจะหาไม่เลยเพราะอะไร ไม่ให้ สะสมด้วย แม้แต่ข้าวเมล็ดหนึ่ง ฉันเสร็จแล้วคว่ำบาตรเททิ้ง หมดล้างบาตร พຽนี้เข้าบิณฑบาตใหม่ บิณฑบาตถ้าไม่มีใคร เขาใส่ให้ก็อด หรือไม่มีใครใส่คว่ำบาตรคุณก็ต้องตายหรือสึก ออกไป อย่างนี้เป็นต้น ท่านผู้ภิกษุวินัยข้อนี้ไว้เพื่อให้คนที่บวช แล้วเป็นภิกษุ ไม่สะสมข้าวเมล็ดหนึ่งไม่สะสมเงินทองแม้แต่ บาทหนึ่ง ไม่ต้องซื้อขาย คุณจะต้องพึ่งพาคนอื่น ปรปักษ์พาทา-เมชีวิกา ต้องพึ่งพรวัส แล้วพรวัสต้องพึ่งพาทาภิษุผู้บวช เอาสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่พรวัสเขาให้ ก็มีสิ่งที่เป็น ทายกฯ ปฎิคาหก เป็นผู้ให้ผู้รับแก่กันและกันมันจะต้องสัมพันธ์กัน ขาดกันไม่ได้ อันหนึ่งอันเดียวกันไม่ได้มันต้องมี ๒ เสมอ มัน ลึกซึ้งนะ แม้แค่นี้ก็ซึ่งมากการบิณฑบาต เลี้ยงตนไม่ให้สะสมไว้ ให้ซื้อขาย มีเงินไปซื้อของกินไม่ได้เลย เป็นเรื่องลึกซึ้งซับซ้อน สะอาดบริสุทธิ์จริงๆ เลยพึ่งพาธรรมะ ถ้าคนไม่มีธรรมะ คนไม่เคารพนับถือคุณก็ตาย แต่มันไม่ตายง่ายๆ หรือ คนมัน มีเมตตากัน คนที่ไม่มีคุณงามความดีอะไรเลยคนก็ยิ่งเลี้ยงไว้ ยิ่งมาบวชมีคุณงามความดีอยู่บ้างไม่ต้องกังวลหรือไม่ว่าตาย ง่ายๆ หรือ มันเป็นเรื่องที่พิสูจน์ความจริงอย่างเป็นความจริง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

พระวิหารพันปี (เชิงสัญลักษณ์)

รายละเอียด : คือ จากพื้นดินจนถึงยอดเจดีย์กลางโดม สูงรวม ๓๒ เมตร มี ๖ ชั้น แต่ละชั้นแสดงระดับของอารยบุคคล หรือการเข้าถึงโลกุตระธรรม โดยเริ่มจาก กัลยาณชน ชั้นแรกสุด/ โศตรภูบุคคลชั้นที่ ๒/ โสตาบันในชั้น ๓/ สกิทาคามีในชั้นที่ ๔/ อนาคามีในชั้นที่ ๕/ และอรหันต์ในชั้นที่ ๖

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๓๕ หน้า ๑๓๖

พระวิหารพันปีเจดีย์พระบรมสารีริกธาตุ

รายละเอียด : คือ เป็นศูนย์รวมจิตวิญญาณของชาว อโศกทั่วประเทศ เป็นสิ่งสูงค่าอันประมาณมิได้ของชาวอโศก

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๓๖

พระศิวะ

รายละเอียด : พระผู้ปราบ, ผู้กำจัด เป็นการรักษาป้องกันไม่ให้มารมาเป็นตัวรุกราน

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๕๒

พระสยามเทวาธิราช**เป็นนามธรรมที่เป็นประชาธิปไตย**

รายละเอียด : อาตมาก็ว่าเมืองไทยยังเป็นอย่างนี้อยู่ เป็นสังคมนี่เป็นอินโดย (จิตวิญญาณของ ผบ.ทพ. พลเอก อภิรักษ์กับนายท. ตู ทำไม่เข้ากันได้) แล้วชัดเจนว่าต้องช่วยกันอย่างไรทำให้ประเทศไทยเจริญอย่างนี้ต้องมี ๒ พลึงต่างคนต่างทำหน้าที่ ๒ พลึงนี้ให้ดี แล้วประเทศไทยจะไปอีกนาน (พลเอกอภิรักษ์เป็น ผบ.ทพ. อีกปีเดียว) เชื่อว่าประเทศไทยมีพระสยามเทวาธิราช เป็นนามธรรมชนิดหนึ่ง ที่มีจริงเป็นจริงในประเทศไทย พระสยามเทวาธิราชเป็นนามธรรมที่เป็นประชาธิปไตย ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านมีบารมี สยามเทวาธิราชคือบารมี เป็นฉัพพรรณรังสีของพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ศูนย์ทองฉลอง ๕๐ ปีโพธิกิจ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

พระสารีบุตร

รายละเอียด : พระสารีบุตร เป็นบุตรของพระพุทธเจ้าที่นำเอาธรรมะของพระพุทธเจ้า หรือเป็นพระบุตรที่นำเอาธรรมะของพระเจ้าของศาสนาพุทธ เป็นสังฆธรรมมาประกาศ เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า อาตมาอธิบายชัดเจนทุกอย่างก็มี คนดูอาตมาว่าเป็นพระสารีบุตรที่เกิดในชาติก่อนๆ อาตมาก็ยืนยันว่าเป็นสารีบุตรแต่ไม่ใช่เป็นสารีบุตรแบบตัวตนบุคคลเราเขาที่คุณเข้าใจอย่างนั้น อันนี้เป็นเรื่องยากมากเลยอาตมาก็จะค่อยๆ ขยายความ อาตมาไม่ได้ยึดถือตัวตน มันเหตุปัจจัยมันเปลี่ยนไปแล้วถ้าหากไปยึดมันเป็นเรื่องของเราอยู่ อาตมาเลิกเป็นเช่นนั้นแล้วคุณก็จะยึดถือก็เชิญคุณเลย

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

พระสูตรว่าด้วยอาหาร ๓

รายละเอียด : วันนี้อาตมาจะทวนเรื่องอาหาร อาหาร ๓ จาก ๓ เล่ม ปุตตมังสสูตร อวิชาสูตร อาหารสูตร เล่ม ๑๖

ข้อ ๒๔๐ ปุตตมังสสูตร เล่ม ๒๔ อวิชาสูตร เล่ม ๑๙ อาหารสูตร หากเข้าใจอาหาร ๔ สมบูรณ์แล้ว เข้าใจการปฏิบัติก็บรรลุวิชา วิมุติทั้งนั้น อวิชาสูตร หรืออาหารสูตรก็ตาม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

พระอนาคามี

รายละเอียด : คือ จะไม่มีปฏิฆะ จะไม่มีพฤติกรรมที่จะไปเสพกามเลย กามราคะกิริยาภายนอกไม่มี สามารถอยู่เหนือโลก ตา หู จมูก ลิ้น กาย มีผัสสะ อะไรมายั่วเย้า หลอกล่อ กระทบกระแทกสัมผัสอยู่ตามธรรมชาติ ผู้ที่เป็นพระอนาคามีจะอยู่เหนือโลกได้อย่างสบายๆ แล้วรู้เท่าทันแม้อาการ กาม ปฏิฆะ ก็ไม่มี ไม่เกิดจริงๆ เห็นได้ รู้ได้ ทางกาย ทางใจ เพราะมโนหรือใจนั้นยิ่งยอด หลุดพ้นแล้ว

หนังสืออ้างอิง : สังขะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๑๗-๑๑๘

พระอนาคามี

รายละเอียด : ผู้หมดกามราคะสังโยชน์
คำอธิบาย : พระอนาคามี คือ จะกระทบสัมผัสกับอะไรก็สบายแล้วแต่ภายในที่เป็นรูปธรรม อรูปธรรม เป็นรูปภพ อรูปภพ ของเราล้างของเราเอง อนาคามีไม่เป็นพิษภัยต่อโลกเลย

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๑๐

พระอนิยตโพธิสัตว์

รายละเอียด : คือ ผู้ตั้งจิตปรารถนาจะเป็น พระโพธิสัตว์ที่จะได้เต้าขึ้นเป็น พระพุทธเจ้า และตั้งใจบำเพ็ญตนตามศีลตามจริยของโลกกุตระภูมิ แต่ยังไม่เที่ยงแท้ว่า จะเป็นผู้ได้ข้ามภูมิไปถึงพุทธภูมิหรือเปล่า อาจอยู่แค่โลกิยภูมิหรืออยู่แค่โลกุตระภูมิก็ได้ หรืออาจจะขึ้นถึงเขตพุทธภูมิ มีภูมิเลยชั้นอรหัตต์ สำหรับตนจบแล้วก็ได้เป็นแต่ว่า ยังไม่แน่นอน ยังไม่มีภูมิถึงขั้นเที่ยงแท้พอที่จะได้เป็น พระพุทธเจ้าเท่านั้น ดังนั้นพระอนิยตโพธิสัตว์ ที่เลิกบำเพ็ญบางรูป ที่ได้แต่ละชั้นบ้าง ไม่ได้สักชั้นบ้าง จึงอาจจะเป็นผู้ที่มีจิตต่ำกว่า ปุณฺชนธรรมดาบางคนก็ได้ อาจจะสูงกว่าสมณะบางองค์ก็ได้เช่นกัน แต่ก็คือผู้ที่ยังไม่เที่ยงแท้ต่อพุทธภูมิ

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๙๕

พระอนุสาสนี

รายละเอียด : คำสอนพระพุทธเจ้า
หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ้งสุข รู้คุกซึ้งสัตว์ หน้า ๙๔

พระอย่างสมมุติ

รายละเอียด : พระที่เพียงมีเครื่องหมายที่มองเห็นได้ด้วยตา คือ นุ่งห่มจีวร โกนหัว และได้ผ่านพิธีที่เรียกว่าบวชมาแล้วเท่านั้น แต่แท้จริงในตัวผู้นั้นยังไม่มีคุณธรรม หรือไม่มีจิตใจสูงพอ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๐

พระอรหันต์

รายละเอียด : ๑. ผู้จะทำนิพพานให้ตนเองเมื่อใดก็ได้เท่านั้น แต่จะทำหรือไม่ทำแค่นั้นเอง ๒. ผู้ออกไปแล้วจากกามจากภพ ผู้พ้นไปแล้วจากทุกข์ที่เกี่ยวกับตัวตนของเราอย่างสิ้นจบ ๓. ผู้ละวางได้แล้ว ๔. ผู้ที่ดับกิเลสส่วนตนจนสิ้นอาสวะแล้ว และขยับช่วยสัตว์โลกอยู่

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๑๖, ๓๕๑, ๓๕๕, ๔๒๗, ๔๖๖

พระอรหันต์

รายละเอียด : สามารถทำให้จิตเป็นพีชธาตุ แล้วอาศัยไม่เอาจิต ไปสังขารโลก ตัดตั้งแต่โลกอบาย โลกกาม โลกรูป โลกอรุปรกัตัดได้ จึงสามารถดับความเป็นโลก เป็นธรรมเป็นธาตุได้เฉพาะตน อรหันต์ทำให้จิตเป็นพีชได้ ไม่มีสุขทุกข์ ทำนุทำแต่สุจริต ไม่ทำบาปทำแต่ดี หากมีชีวิตอยู่ ส่วนสิ่งสูงสุดท่านหมดแล้ว ไม่มีบาป ไม่มีบุญ ยังมีกรรมก็มีแต่กุศล คนมีชีวิตแบบนี้กรรมก็ริยาไม่มีบาป เลยมีแต่กุศล ทำแล้วไม่ยึดตัวตนอีก ไม่เป็นภัยเป็นโทษมีแต่ประโยชน์ต่อผู้อื่นมีแต่คุณ ถ้ายึดตัวเดียว นี่คือการรู้ของพระพุทธเจ้าที่ทำให้คนเป็นอรหันต์จบแล้ว หากจะศึกษาต่อไปเป็นพระพุทธเจ้าอย่างอาตมาก็เชิญ แต่คุณมีสิทธิ์ตายไปปริณิพพานเป็นปริโยสานก็ทำได้ แต่จะเรียนต่อเป็นโพธิสัตว์เป็นพระพุทธเจ้าก็เชิญ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

พระอรหันต์ พระโพธิสัตว์

รายละเอียด : พระอรหันต์ พระโพธิสัตว์ คือ ผู้ที่ทำได้ อย่างมีสัมมาทิฐิ มีสัมมาปฏิบัติ สัมมาปฏิเวธด้วย จึงจะทำได้ ที่ติดเลย ทำได้อย่างที่ต้องการให้เป็น คนนั้นเป็นผู้ที่เป็นพระอรหันต์และพระโพธิสัตว์ เริ่มรู้สมบุรณ์ โพธิสัตว์ก็รู้มากกว่า พระอรหันต์ไปตามลำดับ ก็จะมีจิตเลย คุณภาวะจิตว่ามันเกิดขึ้นมาตั้งแต่รูปที่ ๑ จนถึงรูปที่ ๒๘

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันตโคก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระอรหันต์กับเรื่องอจินไตย

รายละเอียด : มีคนแย้งว่า องค์คุณทำอะไรไม่โหดร้ายแต่เป็นอรหันต์ได้ พระเจ้าอโศกมหาราชทำไมฆ่าคนอื่นเยาะแยะแล้วบอกว่าเป็นโพธิสัตว์ระดับสูง อาตมาก็ยังไม่เก่งที่จะขยายความมันซับซ้อนหลายชั้นมากเลย เหมือนกับผู้ที่อาตมาเคยพยากรณ์ว่าเป็นอรหันต์ แต่คนที่เขาเคยถูกคนนี้ตบเอา เขาก็บอกว่าเป็นพระอรหันต์ทำไมไม่โหดเขา เขาก็ว่าไม่เชื่อ เป็นต้น มันมีเหตุการณ์หรือแรงอะไรอย่างหนึ่ง ยกตัวอย่างพระเจ้าอโศกสังหารพราหมณ์แล้ว มันเป็นเรื่องลึกซึ้ง คนที่เลวร้ายทำลายศาสนานี้บาปหนักมาก ถ้าจะว่าแล้วพระเจ้าอโศกมหาราชจัดการให้เขาหยุดเสีย ที่ถูกฆ่าเพราะคุณทำบาปทำลายศาสนา ท่านก็เสียสละท่านก็ยอมรับวิบากแต่ฆ่าเพื่อรักษาศาสนาให้สะอาดขึ้น หากปล่อยให้นับถือศาสนาบาปมาก อจินไตยพวกนี้ ก็อย่าไปดูท่านเลย อย่าไปฟังโทษท่าน มันเป็นวิบาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระอรหันต์ก็มีความไม่อยาก

รายละเอียด : คำว่า พระอรหันต์ยอมไม่ปรารถนาความหมดจดด้วยมรรคอื่น คือ พระอรหันต์ผู้มีปัญญาเป็นเครื่องจำกัด ย่อมไม่ปรารถนา ไม่ยินดี ไม่ประสงค์ ไม่รัก ไม่ชอบใจ ซึ่งความหมดจด ความหมดจดพิเศษ ความหมดจดรอบ ความพ้น ความพ้นพิเศษ ความพ้นรอบ ด้วยทางอื่น คือ ด้วยทางอันไม่หมดจด ด้วยปฏิบัติอันผิด ด้วยทางอันไม่นำออกจากทุกข์ เว้นจากสติปัญญา ๔ สัมมปธาน ๔ อิทธิบาท ๔ อินทรีย์ ๕ พละ ๕ โพชฌงค์ ๗ อริยมรรคมีองค์ ๘ เพราะฉะนั้นจึงชื่อว่า พระอรหันต์ยอมไม่ปรารถนาความหมดจดด้วยมรรคอื่น

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๙ ข้อ ๒๒๒ ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

พระอรหันต์ขึ้นไป เป็นผู้รู้ตัวเอง

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นพระอรหันต์ขึ้นไป เป็นผู้รู้ตัวเอง และมีสวัสดิโก มีอำนาจเหนือจิตตัวเองมีความสมบูรณ์แบบแล้ว ซึ่งเป็นคนที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่าเป็นผู้ที่เรียนจบ จะเกิดอีกก็ชาติก็ได้ และอรหันต์ก็เกิดได้ แต่ยังไม่ปรินิพพานเป็นปริโยสานอยู่เป็นอมตบุคคลจะเกิดต่ออีกซึ่งสามารถเป็นโพธิสัตว์ได้ ไม่เป็นอุจเฉทิกิฏฐิ แบบเทวนิยมหรือแบบชาวพุทธที่เป็นอุจเฉทิกิฏฐิว่า ถ้าวางกายนี้ตายไปแล้ว แม้จะเป็นพระอรหันต์ตายแล้วต้อง ๐ นี่ก็เป็นอุจเฉทิกิฏฐิเป็นพวกตาย ๐ ที่จริงจะตายสูญหรือไม่สูญนั้นพระอรหันต์ยังสามารถที่จะไม่ตาย ๐ ได้ แต่พวกที่เป็นอุจเฉทิกิฏฐิจะเห็นว่า ไม่ได้ ถ้าตายขาดลมหายใจเป็นพระอรหันต์แล้วคุณตายแล้วต้อง ๐

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

พระอรหันต์ขึ้นไป สัมผัสภายนอกแล้วไม่มีกิเลส

รายละเอียด : คือ ถ้าจะเรียกกันว่า ความจริงต้องมีทั้งภายนอก และภายใน ภายนอกก็มี ตา หู จมูก ลิ้น กาย พระอรหันต์ขึ้นไป สัมผัสทางภายนอกแล้วไม่เกิดกิเลสเลย แต่ท่านก็ความใคร่อยากจะทำงานนี้ มีกรรมกิริยา ปรารถนา จะทำงานร่วมกับที่สัมผัส ท่านก็ทำงานด้วยความปรารถนา ไม่ใช่อยู่เฉยๆ ไม่คิดไม่อยาก ไม่มีความประสงค์ ไม่มีความปรารถนา ไม่มีพลังงานอะไรที่จะทำงานได้เลย อยู่กลางๆ เฉยๆ อย่างนี้มันก็ไม่ได้ทำงานอะไร จะทำงานจะต้องมีเจตนารมณ์ มีความมุ่งหมาย มีพลังงานพุ่งออกไปจะเป็นอย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต ปฐมอโศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พระอรหันต์จริงต้องกล้าประกาศ

รายละเอียด : จะไปบอกได้อย่างไรก็ไม่รู้ไม่ชัดเจน ไม่มีจริงในตนเอง คนที่เขียนนี้ไปรับรองเองเป็นอรหันต์เดาตัวเองก็ไม่กล้าพูดจริงๆ พูดแต่เพียงว่าชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย เพราะรู้ว่าในพระวินัยห้ามอวดสิ่งที่ไม่มีในตนก็เลยไม่กล้าเดี่ยวจะอาบัติปาราชิกก็จะไม่กล้า คนที่มีในตนจะปกปิดทำไม่ปาราชิก คนที่ไม่มีในตนก็ต้องไม่กล้า คนที่มีความเข้าใจอย่างนี้ ก็เหมือนกัน เขาไม่กล้าบอกเพราะว่าตัวเองไม่มีแต่ถ้าบอกว่าไม่มีก็อายเขาจึงพูดกับเพื่อนว่าผู้ที่มีเขาไม่บอก ผู้ที่บอกคือผู้ไม่มี ใครสอนวะ พระพุทธเจ้าสอนไว้อย่างนั้นหรือ ถ้าพระอรหันต์ไม่ประกาศไปทั่วก็เลยทำให้ศาสนาพุทธฉิบหาย

เพราะว่าก็เดกันไปทั่ว ต้องเป็นจริงคนจริงมีจริงมาพิสูจน์กัน อย่าเอาแต่เข้าใจตัวเอง เลยไม่กล้าเข้ามาหาความจริงอยู่แต่ถูกหลอก โง่ เฝิงๆ มั่นน่สาบสาร พยายามตั้งหลักหาความจริง หน้อยอย่าไปมกยอยู่กับคนที่เขาหลอกอยู่ตลอดเวลาเลย ตื่นเสียบ้าง ตื่นรู้ความจริงเสียบ้าง อาตมาทำงานมาตั้ง ๕๐ ปี ยังไม่ค่อยตื่นเลย แต่เดี๋ยวนี้ก็ยังรู้สึกว่าจะตื่นมาบ้าง (สิบตรี ยังไม่ถึงสองบั้งสามบั้ง)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

พระอรหันต์จะเกิดอีกก็ได้จะไม่เกิดก็ได้

รายละเอียด : อรหันต์ก็เลี้ยงได้ไม่มีทุกข์ ๔ ชนิด ส่วนอีก ๖ ชนิดแม้แต่พระพุทธเจ้าก็เลี้ยงไม่ได้ ก็รู้ว่าทุกข์เท่านั้นที่เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไป แล้วสามารถดับทุกข์ส่วนที่เลี้ยงได้เป็นพระอรหันต์ แล้วพระอรหันต์จะมีภูมิธรรมที่พิเศษตรงที่ว่า อยู่ในชีวิตแล้วไม่ทุกข์ นอกจากจะไม่ทุกข์และไม่ทำชั่วไม่ทำบาป ไม่ทำเสียหาย ทำแต่ดีอย่างเดียวถ้าจะอยู่ จะเกิดอีกก็ได้ อรหันต์จะเกิดอีกก็ได้ จะปรินิพพานเป็นปริโยสาน ตายแล้วก็แยกธาตุเป็นธาตุธาตุไปเลยไม่ต้องวนเวียนว่ายตายเกิดอีก นี่คือสุดยอดแห่งศาสนาพุทธที่รู้จักความเป็นจิต เจตสิก รูป นิพพาน หรือรู้จักจิตวิญญาณ หรือรู้จักความเป็นทวะสภาพ สองที่รู้รูปนาม แยกสภาพสอง

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโถงออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พระอรหันต์ตายด้วยสูญญตนิพพาน

รายละเอียด : ส่วนพระอาริยเจ้าเป็นพระอรหันต์ก็ตายด้วยสูญญตนิพพาน ตายอย่างสงบ แต่บางองค์ก็ตั้งนิมิตของท่าน นิมิตนิพพาน นิมิตคือเครื่องหมาย เพราะฉะนั้นผู้ที่มีฐานบุคคลหรือมีบารมีมีฐานะ อย่างอาตมาตั้งสร้างนิมิตเพื่อจะก้าวหน้าไปเป็นอย่างนี้ ก็ตั้งเพื่อจุดหมายก้าวไปแต่ละก้าวก็ตั้งเป็นนัยละเอียดหากว่ารู้ผิดนึกว่าตัวเป็นอรหันต์แต่ทำจิตผิดเป็นอรหันต์ผิดๆ อย่างที่อาตมาเคยบอกเป็นพระอรหันต์ก็แต่บอกว่าตัวเองเป็นชาติสุดท้าย แล้วก็จะเป็นไปตามสัจจะ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๕

พระอรหันต์ตายแยกธาตุจิตเป็นดิน น้ำ ลม ไฟ

รายละเอียด : ที่นี้ประเด็นที่ว่าพระองค์สอนไม่ให้มาเกิดอีก อันนี้พระพุทธเจ้าสอนให้ดับความเกิดให้ได้ เพราะฉะนั้น

ก่อนจะดับความเกิดได้จนกระทั่งถึงร่างกายไม่เวียนว่ายตายเกิดเลย อาตมาอธิบายไปจนหมดครบไม่รู้ที่รอบแล้ว ว่าผู้ที่พระอรหันต์สามารถแยกจิตแยกธาตุจิตของตัวเอง เมื่อตายลงไป ก็แยกธาตุจิตออกเป็นดินน้ำไฟลมไปเลย จิตธาตุนั้นก็ไม่รวมตัวมาเกิดเป็นชีวะอีกจริงๆ เพราะมันหมดสิทธิ์ที่จะมารวมตัวกันเป็นเชื้อที่จะติดยึดเหมือนจิตนิยาม พระพุทธเจ้าท่านให้แยกแยะลักษณะ อุดุนิยาม พิชนิยาม จิตนิยามแล้วมาเป็นกรรมนิยาม ธรรมนิยาม ศาสนาที่ไม่มีความรู้เหล่านี้ไม่รู้จักรู้กรรม ศาสนาพุทธนั้นกรรมเป็นใหญ่กรรมเป็นเรื่องสุดยอดผู้ใดทำกรรม ทางกายทางวาจาทางมน แล้วก็ทำมนทำจิตตนเองได้โดยทำจิตแยกธาตุเป็นอุดุนิยามได้ จึงบริบูรณ์สุดจบ เพราะฉะนั้นความจริงแล้วผู้ที่บรรลุอรหันต์แล้ว เป็นคนอมตะตายก็ได้ไม่ตายก็ได้เกิดอีกก็ได้ไม่เกิดอีกก็ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พระอรหันต์ที่สมบูรณ์

รายละเอียด : อนุชาภิบาลสังขาร เป็นการสั่งสมฐานจิตที่ไม่มีกิเลสแล้ว ก็ทำอาเสวนา ภาวนา พุทธิกัมมัง ทำซ้ำๆ อย่างที่ทำให้ไม่เกิดกิเลสนี้แหละ ทำอย่างนั้นอย่าให้ผิดทำให้หลายๆๆ เป็นการรักษาผลเป็นอนุรักษณาปธาน พวกเพียรรักษาผล ของพระพุทธเจ้าทำซ้ำทำซ้ำทำให้มากไม่รู้กี่ขั้นจึงจะเป็นพระอรหันต์ที่สมบูรณ์

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

พระอรหันต์ผู้รู้จักจุดสูญจบ

รายละเอียด : ผู้ที่หยุดแสวงหาทางโลกแล้วก็มาทางนี้คนทางโลกแสวงหา อยากได้อะไรอยากมีอยากเป็นอะไรต่างๆ นานาสารพัด อยากมาเป็นอรหันต์ดีกว่า ถ้าจะอยาก แล้วจะเป็นได้อย่างไร อาตมาว่าถ้าคนไหนชัดเจในเรื่องนี้ ถ้าเราจะไปเก่งรวยนฉลาดเป็นดอกเตอร์อย่างโลกเขาเป็นอาตมาว่ามันเยอะไม่จบหรอก คุณเกิดมาแต่ละชาติก็ได้เป็นแล้วก็เบื่อ แล้วก็อยากเป็นอย่างอื่นก็หมุนเวียน ได้เป็นแล้วก็ลืมไปว่าได้เป็นวนเวียนซ้ำไม่รู้กี่ซ้ำ บำเรอกิเลสแล้วก็จำไม่ได้อีก แต่ละโลกแต่ละยุคก็ต่างกันไป ไม่จบ มาอยากเป็นอรหันต์จะไปสู่ความหมดอยาก สูญ ไม่ต้องอยากจะเป็นอะไรอีกเลย อรหันต์คือผู้รู้จักจุดสูญ อย่างอาตมาจุดสูญแล้ว แล้วก็สอนให้คนอื่น

รู้จักจุดสูญตามเป็นขั้นตอน เมื่อเป็นอรหันต์แล้วจะรู้สูญจบแล้วก็จะมิภพภูมิสูงขึ้นไปเป็นพระพุทธเจ้า คุณก็จับตัวเองได้เมื่อเป็นอรหันต์แล้ว อรหันต์คือ ผู้รู้จัก จิต เจตสิก รูป นิพพาน จัดการจิตของเรา ให้เป็น ธาตุ เป็นอุตธาตุได้ ให้เป็นพืชธาตุได้ ทำจิตให้เป็นพืช ธาตุ ทำได้จริงๆ เป็นพืชได้ก็ไม่สุขไม่ทุกข์แล้ว หากทำให้เป็นดินน้ำไฟลมไปเลย ก็ไม่เวียนกลับมาเกิดอีกเลย นี่คือความรู้ของพระพุทธเจ้า ศาสนาพุทธ ยิ่งใหญ่อย่างนี้ จึงมีอรหัตผล มีบริณิพพาน ศาสนาเทวนิยมตีไม่แตกหอกจิตที่เป็น ๒ ที่เป็นรูปเป็นนาม เป็นกายเป็นจิต เขาว่าแยกกายแยกจิตก็นั่งหลับตา แล้วถอดกายทิพย์ เห็นร่างของตัวเองนั่งอยู่นี้แหละคือว่าวิชาถอดกายถอดจิต

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ฌานวิสัยของอรหันต์และโพธิสัตว์ วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

พระอรหันต์พระโพธิสัตว์ผู้สืบทอดพุทธศาสนา

รายละเอียด : อาตมาขอยืนยันว่าอาตมาพูดความจริงไม่ได้มี สาธุจิต เอาความจริงมายืนยัน คนอย่างอาตมาไม่มีแล้วในยุคนี้ที่จะมาเปิดเผยสัจธรรม อาตมาเป็นโพธิสัตว์จะเกิดในชาติไหนก็ตั้งจิตเป็นโพธิสัตว์ อาตมาเป็นอรหันต์แล้วเป็นโพธิสัตว์ก็คือผู้สืบทอดศาสนาทำความรู้จากที่ได้รู้จบของตัวเองเป็นอรหันต์จบแล้วก็รู้เพิ่มเติมไปอีกจนกว่าจะรู้จบอีกทีหนึ่งคืออรหันต์สัมมาสัมพุทธะ ส่วนพระอรหันต์ธรรมดารู้ประจำขั้นตอน อรหันต์ใน พระโศดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ อรหันต์ในอนุโพธิสัตว์ อรหันต์ในอนิยตโพธิสัตว์ อรหันต์ในนิยตโพธิสัตว์ อาตมายังไม่มีอรหันต์ของมหาโพธิสัตว์ อาตมากำลังทำอรหันต์นิยตโพธิสัตว์ จนกว่าจะเป็นอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้า อาตมายังไม่เคยได้ยินใครมาพูดเรื่องโพธิสัตว์ ๙ ระดับนี้ อาตมาก็เอามาพูดเพราะว่าเป็นความจริงของอาตมา อดีตอาตมาผ่านมาหมด โพธิสัตว์ ๙ ระดับ ๑. โศดาบันโพธิสัตว์ ๒. สกิทาคามีโพธิสัตว์ ๓. อนาคามีโพธิสัตว์ ๔. อรหันต์โพธิสัตว์ ๕. อนุโพธิสัตว์ ๖. อนิยตโพธิสัตว์ ๗. นิยตโพธิสัตว์ ๘. มหาโพธิสัตว์ อาตมายังไม่ถึงมหาโพธิสัตว์ตอนนี้ยังทำอรหันต์ในระดับนิยตโพธิสัตว์แล้วก็จะทำอรหันต์ในมหาโพธิสัตว์จึงจะไปถึงขั้นสุดท้ายเป็น ๙. พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พระอรหันต์รูปชาติแล้วแต่อาศัยภพชาติทำงานอยู่

รายละเอียด : ในพระพรหมโลกียะ ก็มีโลกธรรมอยู่เป็นภพชาติ รูป อรูปของเขาจริงๆ ไม่เข้าใจภพชาติ ที่ว่าพระอรหันต์มีโลกธรรมชั้นละเอียด คำว่าพรหมคือภพชาติที่อาศัย พระอรหันต์รูปชาติแล้ว แต่อาศัยภพชาติทำงานอยู่ อย่างอาดมาตายแล้วถ้าหากยังไม่เลิกก็ต้องมาอาศัยภพ อยู่กับโลกธรรมเขา เราอาศัยโลกธรรมไปสอนโลก จากที่เรามีอาริยทรัพย์ เผยแพร่ แจกให้เขาไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

พระอรหันต์หรือพระโพธิสัตว์เป็นคน ๒ โลก

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นพระอรหันต์หรือพระโพธิสัตว์จึงเป็นคนสองโลก เป็นคนที่รู้จักโลกนี้ดีทุกอย่างแล้วก็อยู่กับโลกนี้ ช่วยเหลือโลกนี้ ให้เป็นผู้ที่อยู่เหนือโลก ออย่าไปทำร้ายโลก จะไปทำร้ายสัตว์โลก ออย่าไปทำชั่วทำบาป จึงเป็นสัพพปาปัสสอรณัง จึงไม่มีการทำบาปทำชั่วทั้งปวง มีแต่ทำกุศลสิ่งที่ดีสิ่งทีประเสริฐ ส่วนตัวเองนั้นหมดแล้วทำแต่ดีคือหมดการทำชั่วแล้วทำแต่ดี ๒. ไม่เป็นสุขไม่เป็นทุกข์ ไม่ได้ทำเพื่อนี้ ไม่ได้ทำเพื่ออะไรเลยแต่เพื่อปัจจุบันธรรม เพื่อสัตว์โลกทั้งหลายเพื่อมวลมนุษยชาติ พืชพรรณธัญญาหารไม่เกี่ยวกับคำว่าบาป แต่สัตว์โลกทั้งหลายมีกรรมมีวิบากเชื่อมโยงกันติดต่อกันสัมพันธ์

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พระอรหันต์เป็นตัวแห่งก้อนที่ทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นถ่ายเดียว

รายละเอียด : ผู้ที่ปฏิบัติธรรมถึงขั้นพระอรหันต์ตัวตนหมด ตัวตนจริงที่เป็นจริง จะยังมีประสิทธิภาพยังมีความรู้ความสามารถตามบารมีแต่ละคน แล้วก็สร้างสรรธรรมะที่เป็นตัวแห่งก้อน พระอรหันต์เป็นตัวแห่งก้อนที่ทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นถ่ายเดียวเลย ศาสนาพุทธเสื่อมกลายเป็นศาสนาออกป่า เขาถ้า มันไกลคนละเรื่องกับศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธและยิ่งกิเลสหมดยิ่งทำงานเก่งเอาใจใส่กับสังคมทำงานกับสังคม รู้จักบ้านเมืองรู้จักสังคมมีประโยชน์ต่อสังคมดียิ่งขึ้นๆ อย่างนี้ต่างหากคือศาสนาพุทธ

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พระอรหันต์เป็นผู้หมดประโยชน์ตน

รายละเอียด : ตรงที่กิเลสหมดแล้ว หมดแล้วเลิกหมดแล้วจบไม่ต้องปฏิบัติอีก จึงเรียกว่าจบกิจ เพราะธรรมะของพระพุทธเจ้านั้น เมื่อหมดสิ้นไปแล้ว เป็นเรื่องที่จบแล้วจบเลยเที่ยงแท้ถาวรยั่งยืนตลอดกาลนิรันดร นี่เป็นสุดยอดของศาสนาพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระอรหันต์เป็นเช่นนั้น

รายละเอียด : คือขณะเป็นๆ คุณก็ใช้ธาตุพีชะ ไม่ทุกข์ไม่สุข แล้ว ก็อาศัยความเป็นพีชะ ไม่สุข ไม่ทุกข์ แล้วทำงานอยู่ในโลกไป แล้วเราก็แยกธาตุให้เป็นธาตุได้ คนนี้ก็เป็นอรหันต์ผู้ที่เข้าใจ อุดุนิยาม พิชนิยาม จิตนิยาม ทำให้เป็นพีชะได้ อุดุได้ พระอรหันต์ก็เป็นเช่นนั้น ทั้งนั้นทำได้ก็จบ ชีวิตก็สบาย พุดให้ฟังนี้ ฟังดูง่ายๆ แยกแยะให้ฟัง ไปสำนักอื่นมีให้ฟังอย่างนี้ หรือไม่ อาตมาพูดด้วยภาษาธรรมยุตสมัย ให้พวกคุณฟัง เป็นภาษาสมัยนี้ คนที่พูดว่าดับได้ ง่ายๆ แบบสมณะวิธีมันก็มี อาจารย์สมณะ ก็จะทำอย่างนั้น อาตมาเป็นทางวิปัสสนา ดับได้โดยแยก แดกละเอียด จิตได้ในอุดุนิยาม กรรมนิยาม ธรรมนิยาม ได้ดังแท้จริง นิยาม ๕ ไปถามพวกเขาไม่รู้หรือ อธิบายอย่างอาดมาไม่ได้ เขาก็เล่นแต่วิธีสมณะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม สันติอโคท วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พระอรหันต์แจ้งในเจโตวิมุตติ ปัญญาจิต

รายละเอียด : กระทำให้แจ้งซึ่งเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ อันหาอาสวะมิได้ อาตมาก็เป็นแล้วมีแล้ว สรีระร่างกายมี พยาธิทุกข์มาไม่กี่วันนี้ก็หายแล้ว ก็เลยได้มาเทศนา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

พระอรหันต์ในระดับอุกโตภาควิมุตติ

รายละเอียด : พระอรหันต์ในระดับอุกโตภาควิมุตติ คือพระอรหันต์เจ้าขึ้นไปอาศัยพีชธาตุพระอรหันต์ไม่มีความทุกข์ ความสุขได้อย่างไรถาวรเมื่อไหร่ ก็ไม่มี จิตใจมีแต่อุเบกขา อยู่ นั่น นิรันดร พระอรหันต์เต็มรูปแล้ว โดยเฉพาะเป็นพระอรหันต์ในระดับอุกโตภาควิมุตติแล้ว ก็ไม่มีสุข ไม่มีทุกข์ไม่มีบาป ไม่มีบุญด้วยความจริงทั้งหมดของจิตวิญญาณไม่มี บาปบุญไม่มี

ทุกข์สุขไม่มี มีแต่พลังงานสะอาด พลังงานที่รู้จักความเป็นมนุษย์ รู้จักการช่วยโลก โลกานุกัมปา ช่วยโลกทำประโยชน์ให้แก่มนุษย์ เพราะจิตใจที่เป็นโลกุตรระลึกล้นสุด นี่คือ สภาทั้งหลายที่ท่านขยายความ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

พระอรหันต์ไม่ใช่เรื่องลึกลับ

รายละเอียด : โลกุตระนั้น เปิดให้รู้ความสุขความทุกข์ และเรื่องความสุขความทุกข์กับความทุกข์ความทุกข์ ดับภพดับชาติดับสวรรค์ดับนรก เป็นเรื่องลึกลับซึ่งเป็นเรื่องยาก ถ้าสามารถรู้จักจิตในจิต เวทนาในเวทนา ถ้าสามารถอ่านอาการออกอ่านอาการเป็น ว่ามันยังมีอาการแสวงรสสุขรสทุกข์ คือมันยังไม่สลาย ทำให้ไม่สบายได้ ไม่มีรสของความสุขไม่มีรสของความทุกข์ได้ คนที่สามารถอ่านจิตตัวเองแล้วทำจิตตัวเองได้นั้นแหละคืออาริยะบุคคลจนเป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์ไม่ใช่เรื่องลึกลับ เป็นเรื่องรู้จักจิตในจิต แล้วทำให้จิตใจของเราลดกิเลสจนจิตใจไม่มีความสุขไม่มีความทุกข์ จิตใจไม่สุขไม่ทุกข์ทำโดยไม่ลดกิเลสก็ได้ โลกียะเขาก็ทำด้วยการกดขี่ ก็ได้ โดยวิธีต่างๆ มันก็ทำได้ง่าย ทำได้ทนทำได้นานก็เป็นได้แต่มันไม่ใช่ทางของศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธต้องลดตัวเหตุแห่งทุกข์แล้วเข้าใจให้ได้ว่าความทุกข์ความสุขมันเป็นอนัตตามันไม่เป็นจริงหรือมันเป็นตัวหลอก อารมณ์สุขอารมณ์ทุกข์ เพราะฉะนั้นก็เรียนรู้ไปเป็นลำดับตั้งแต่เรียนรู้ความเป็นสุขเป็นทุกข์ในโลกของอบายเรียนรู้แล้วเราก็เข้าใจ คนที่เข้าใจแล้วก็เลิกมาได้ ป่วยการไปเสียเวลาจะต้องไปมีความสุขความทุกข์ไปมีรสชาติในเรื่องของโลกอบาย หหมดสุขหมดทุกข์พ้นโลกอบายจริงๆ และก็เลิกความสุขความทุกข์ในโลกกาม โลกอัตตา รูปโลก อรูปโลก อ่านให้ชัด

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต สันตือโคก วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

พระอวโลกิตศวร

รายละเอียด : คือ เป็นโพธิสัตว์สูงถึงขั้นไม่ทำบาปทั้งปวงแล้ว ก็ยังรู้จักความดี ความไม่ดี ที่ท่านจะทรงไว้แต่ดีสิ่งไม่ดีท่านไม่ทรงไว้ จะรู้มาก มีมาก แล้วท่านจะยึดธาตุอัตภาพตัวเอง ช่วยคน ช่วยสัตว์โลก ให้มีพลังนานเท่าที่ท่านท่านจะมีสมบัติ ก็เป็นคุณค่าสูงสุดที่ท่านมอบให้แก่โลก

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๙๓

พระอวโลกิตศวรคือพระโพธิสัตว์ใหญ่

รายละเอียด : ท่านเป็นโพธิสัตว์ระดับใด...พระอวโลกิตศวรตามตำนานที่ได้เล่ากันมา คือพระโพธิสัตว์ใหญ่ มีปณิธานสูงยิ่ง แล้วท่านก็เป็นโพธิสัตว์มานาน แน่แน่นอนว่าท่านก็ต้องใหญ่กว่าอาดมาแล้วท่านจะไม่ประนีประนอมเป็นปริโยสานได้ง่าย เพราะว่าท่านมีปณิธานจะสอนให้คนในโลกมนุษย์ชนเป็นพระอรหันต์ให้ได้หมดเสียก่อนและท่านจึงจะประนีประนอมสุดท้าย

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

พระอาริยะก็อาจเตะคนได้ ถ้า...

รายละเอียด : เป็นการป้องกันตัวเองถ้าจะมี ไม่ได้เตะด้วยโทสะ ไม่เตะด้วยโทศร้ายหรืออก พุดไปตอนนั้นก็เป็นการเหตุการณ์ขลุมนคนจะทำร้ายท่านนั่นเอง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

พระอาริยะของเราก็มีกันแค่นี้ ก็สบายใจแล้ว

รายละเอียด : นัตถิทินนัง แปลว่าท่านแล้วไม่มีอนิสงส์ ไม่มีผลทางโลกุตรระ อาริยะของศาสนาพุทธเลย เขาก็สอนกันเต็มในวงการศาสนาพุทธอาจารย์ส่วนใหญ่ก็สอนกันอย่างนี้ คนที่มาอย่างชาวอโศก เรามีจำนวนน้อย อาตมาประสบผลสำเร็จแล้วได้แค่นี้ก็เหลือ สบายใจมากกว่านี้ ใครจะมาเพิ่มก็ยิ่งดีใจของอาดมาไม่ได้ชี้โลก อะไรได้มากกว่านี้เป็นสองเท่า สามเท่า ห้าเท่า นั้นเท่า ก็ดีทั้งนั้น แต่มันจะได้ไหมละ ก็ไม่ได้ประหลาดอะไร คนมากก็ได้เป็นพระอาริยะ มันก็ดีเป็น คุณธรรมของพระพุทธเจ้าที่ตรงที่ถูกต้อง อาตมาเอาของพระพุทธเจ้ามาทำให้ถูกต้อง ได้ผล ก็ประสบความสำเร็จ ทำงานช่วยมนุษยชาติได้เจริญขึ้น ดีขึ้น ทั้งคุณภาพ ทั้งปริมาณมากขึ้นก็ดี ไม่ได้ประหลาดอะไร

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พระอาริยะที่มีในโลก

รายละเอียด : พระอาริยะที่มีในโลกคือบุคคลที่มีสภาพของจิตที่ล้างกิเลสออกได้หมด สะอาดบริสุทธิ์แล้ว จึงเป็นจิตตัวที่เราถือว่าเป็นจิตสะอาดบริสุทธิ์ที่เราได้ล้างกิเลสออกไปแล้ว ก็สะอาดบริสุทธิ์จริง ตรวจสอบแล้ว ตรวจสอบอีกนั่นแหละ เป็นสุดยอดของจิตสะอาดที่ตกผลึกลงเป็นของเรามีกิเลสอีก

ก็เรื่อง ก็ตกผลึกไป เราก็เป็นพระอาริยะที่อยู่ในโลก เขาตก เป็นทาส แต่เราก็หลุดพ้นจากความเป็นทาสเหล่านั้นออกมา แล้วจิตตกผลึกตั้งมั่น จิตเป็นสมาธิ จึงไม่ใช่เรื่องพื้นๆ จิตนั้น พ้นจากจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ คุณสมบัติของจิตก็เชี่ยวชาญ ชำนาญขึ้น ทั้งปริมาณก็มากขึ้นรวมกันขึ้นมาเป็นจิตบริสุทธิ์ ปริโยทิตาเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพทั้ง ๒ ด้าน ทั้ง สมรรถนะความสามารถ quantity and quality

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ- ศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

พระเจ้า

รายละเอียด : ๑.เหตุ หรือต้นเหตุ หรือปฐมเหตุ ๒. พระ ผู้สร้างจิตตน คือสามารถในการทำใจในใจ (มนสิการัตติ) ของ ตนเอง หรือสร้างวิญญานของตนเองให้สะอาดบริสุทธิ์จากกิเลสได้จริง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๑๔, ยอดนิยายของ โลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๕๑

พระเจ้าคือคุณเอง

รายละเอียด : ศาสนาเทวนิยมพระเจ้าไม่มีทางทำได้ จำนน จิตวิญญานนิรันดร แล้วก็อย่างไร สุดท้ายก็ไปอยู่กับ พระเจ้า ก็ไปติดพระเจ้าในความสมมุติ พระเจ้าคืออะไรก็คือ คุณเอง พระเจ้าคือใครพระเจ้าคือคุณเอง คุณไปอยู่กับคุณเอง นี้แหละ แต่คุณอยู่กับคุณเองแล้ววิบากมันเป็นอย่างไร ถ้าคุณ ไม่ได้ทำวิบากของคุณจนหมดสิ้นวิบากบาป ไม่เหลือวิบาก บาปเลย มีแต่วิบากกุศลให้คุณอาศัย มีแต่วิบากที่ไม่มีบาปแล้ว มีบาปที่ไม่มีกรรมแล้ววิบากมีแต่วิบากดีที่เป็นกุศลกับพลังงาน วสวัตติ อำนาจที่จิตของคุณเป็นไปในอำนาจได้ คุณก็ทำจิต ของคุณให้เป็นอยู่ในอำนาจดีได้

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

พระเจ้าตามความหมายของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : คือ พลังงานแห่งกรรม ตัวตนที่จับต้องได้ พระเจ้าเป็นพลังงานที่สะสมก่อตัวมาจากกรรมกระทำที่เรา สัมผัสได้

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๐๙

พระเจ้าไม่มีฤทธิ์อำนาจ มั่นอยู่ที่ตัวเรา

รายละเอียด : อาตมาเคยวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องพระเจ้า พระเจ้าปรารถนาดีต่อมนุษย์แล้วทำไมต้องปล่อยให้ทำชั่ว พระเจ้าทำได้ทุกอย่างแล้วทำไมต้องปล่อยให้มนุษย์ทำชั่ว พระเจ้าปรารถนาดีต่อมนุษย์ทุกคน แล้วทำไมต้องปล่อยให้ ทำชั่ว แล้วมีอะไรที่อยู่เหนือกว่าพระเจ้า ก็คือชาตาน พระเจ้า ไม่รู้จักชาตาน ชาตานเป็นคู่แข่งของพระเจ้าที่สำคัญ แล้ว ชาตานดูเหมือนจะทำสำเร็จผลมากกว่าพระเจ้า ยิ่งในยุคนี แล้วชาตานทำสำเร็จกว่าเอาคนไปเป็นนายทุน เอาคนไปขี่โกง เป็นนักการเมืองเป็นนักธุรกิจขี่โกงเอาเปรียบเอาไรด์ พระเจ้า เป็นผู้ที่ให้สุจริตไม่ขี่โกงมีเจตนาดีทั้งนั้น แต่ว่าผู้ชาตานไม่ได้ ชาตานเอาคนไปเป็นคนหน้าเลือดออกทำร้ายกัน เย้ยหยัน พระเจ้าใหญ่ สรูปแล้วพระเจ้าไม่มีฤทธิ์อำนาจอะไรมั่นอยู่ที่ ตัวเรา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยะธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

พระเถระ

รายละเอียด : พระเถระคือผู้ที่เกิดในยุคพระพุทธเจ้า อาตมานี้เกิดในยุคพระพุทธเจ้าเป็นพระเถระ พอพูดอย่างนี้ เขาก็หมั่นไส้อีก เอาความจริงมาพูดก็เลยยิ่งหนักเข้าไปใหญ่ อาตมาก็เลยหมดทางที่จะช่วยเขาเลย เพราะเขานั้นปิดประตู เชื้อปิดประตูนับถือ ยิ่งพูดขัดเท่าไรยิ่งไม่เชื่อ ยิ่งมาอวดตัว ว่าเป็นตัวเนื้อแท้ เขาก็ยังไม่เอา บอกว่าเป็นไก่ตัวพี่ก็พูดหมด ยุคนีไม่มีใครมาเปิดอย่างนี้ อาตมาเป็นผู้เจาะกะเปาะไขออก มาก่อนใคร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

พระเทวทัตจะได้เป็นปัจเจกในอนาคต

รายละเอียด : พระเทวทัต คือ พระเทวทัตมีพยากรณ์ ว่าจะได้เป็นปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคตแต่ท่านมี อนันตริยกรรม แม้ท่านจะมาก่ออีกหลายครั้ง แต่ไม่มีบารมี มีสาวกที่จะเกิดศาสนาได้ ก็เลยปรินิพพานเป็นปริโยสานไปเลย แต่พระเทวทัตสร้างบารมีต่อไปไม่ได้สูงสุดได้แค่ปัจเจกสัมมา- สัมพุทธเจ้า ต่อไปเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการวิถีอาริ- ธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

พระเทวทัตไม่ได้ฉันเนื้อสัตว์

รายละเอียด : พระเทวทัตไม่ได้ฉันเนื้อสัตว์ คือพระพุทธานุชาตเจ้าไม่ฉันเนื้อสัตว์ พระเทวทัตก็ไม่ได้ฉันเนื้อสัตว์ แต่พระเทวทัตอยากจะจัดระเบียบ ยุคสมัยพระพุทธานุชาต ทวีปอินเดียเขารู้กันหมดแล้ว รู้ว่าคนไม่ควรกินเนื้อสัตว์ แล้วจะไปออกกฎระเบียบทำไมอีกเจาะช่องให้คนอื่นเขาบ้าง พระพุทธานุชาตไม่ใช้วิธีการบังคับ แต่ในยุคสมัยนี้เกือบจะคำสั่งแล้ว อาตมาไม่ได้สั่งเป็นกฎระเบียบมาอยู่กับพวกเราต้องไม่กินเนื้อสัตว์นะ ก็ยังมีพวกเราที่ยังทานเนื้อสัตว์กันอยู่ คุณออกไปข้างนอกก็รับประทาน แต่มาในนี้คุณก็ไม่รับประทานเท่านั้น สำหรับคนที่เขายังทานเนื้อสัตว์เราเข้าไปว่าเขาไม่ได้ มันเป็นอิสระเสรีภาพ ก็ให้พากเพียรไป คุณมาที่นี้ก็ให้เกียรติเราแล้ว ไม่เอาเนื้อสัตว์เข้ามารับประทานอยู่ในนี้คุณไปรับประทานส่วนตัวก็เรื่องของ คุณ แต่คนที่ไม่รับประทานด้วยใจของเขาที่เป็นกุศลเต็มรูปของเขา

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการวิทยารัตนธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

พระแท้

รายละเอียด : ผู้ที่มีจิตเกิดใหม่จากคน หรือเป็นพระที่แปรเปลี่ยนมาจากชาติคน เกิดจริงๆ เกิดในจิต เกิดแบบผุดเกิดในลักษณะโอบปาดิกกำเนิด เกิดโดยอาศัยกรรมและเป็นผู้ที่จะไม่เวียนว่ายไปตกนรกอีกเป็นอันขาด มีแต่จะสูงขึ้น

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๑

พระโพธิสัตว์

รายละเอียด : คือ ผู้ที่มี โภธิ (ความรู้ที่พระพุทธานุชาตตรัสรู้) ในตนกันจริงๆ อันเป็นความรู้ชั้นโลกุตระ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๗๘

พระโพธิสัตว์

รายละเอียด : คือ เป็นผู้รู้ตัว รู้ชั่ว แล้วเลิกชั่ว ทำดีได้สมบูรณ์ด้วยใจที่สะอาด ปล่อยวาง ไม่ติดยึด ไม่ติดดี เพราะชั่วกับดีจะไม่แยกจากกัน พระโพธิสัตว์ จึงเข้าใจ และพยายามสอน พยายามค้นหาวิธีการทำอย่างไร จะช่วยคนชั่ว ให้ดีขึ้น (หรือคนสัตว์) นั่นคือ ต้องรู้ประมาณและรู้จักขณะเวลา โอกาสว่าจะช่วยเหลือใคร เมื่อไร อย่างไร แค่นั้น จึงจะพอเหมาะพอดี ดังนั้น ก็เป็นเรื่องจำเป็นที่พระโพธิสัตว์ ต้องเรียนรู้ ศึกษา

ฝึกฝนให้มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการกล้าแสดงออก บอกสอน ท้วงติง ตีเตือน

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๑๓-๑๑๔

พระโพธิสัตว์

รายละเอียด : พระโพธิสัตว์ คือ ท่านผู้บำเพ็ญเพียรศึกษาเรื่องของมนุษย์ความเป็นมนุษย์กับความเป็นสังคม แล้วก็ช่วยมนุษย์ช่วยสังคมให้เหมาะสมตามยุคตามสมัย (กาลัญญา) ใช้สัจปฐิธรรม ๗ การช่วยมนุษย์นี้ไม่มีใครมาจ้างวาน ไม่มีใครมาให้ค่า ไม่มีใครมาให้รางวัล ตีไม้ตีจะได้รับการต่อว่า ถูกถล่มทลายด้วยซ้ำไป ผู้ตั้งจิตบำเพ็ญปรารถนาไว้ว่าจะปฏิบัติพากเพียร เอาอนุตรอรหันต์สัมมาสัมพุทธานุชาตที่เดียว

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๒๔

พระโพธิสัตว์กับพระอรหันต์

รายละเอียด : โภธิคือความรู้ที่จำกัดแต่ไม่ได้เห็นอกเห็นใจไปจากความรู้เรื่องโลกุตระ คำว่า โภธิ หมายถึง ความรู้ทางโลกุตระ คือบรรลุสัมมาสัมโพธิญาณ ส่วนอรหันต์ มาจาก อระหะ + อันตะ อระหะ คือไม่ลืกลับ อันตะคือที่สุด อะไรไม่ลืกลับ คือความไม่รู้เรื่องกิเลสที่ทำให้เราอยู่ติดโลก ติดอัตตา ความรู้เรื่องโลก ไม่ลืกลับ อัตตาก็ไม่ลืกลับ แล้วแบ่งความรู้โภธิจากโลกอบาย เช่นเราติดฝัน เป็นอบายเป็นโลก ที่ต้องวนเวียนความสุขความทุกข์ จะมีความโทษภัยเสียหายไม่รู้ฉันชอบฉันผิด ฉันติดหมากติดพริกกินหมากกินพริก ก็ติดไม่รู้ว่ามีมันเป็นอบาย คนพวกนี้ไม่รู้โลกไม่รู้อัตตา อัตตา เป็นตัวตนภายในก็เลยไม่รู้ที่สุดของความเป็นโลกความเป็นอัตตา ไม่อระหะ คือไม่หมดความลับ แจ้งสว่างแล้วหลุดพ้นด้วย ไม่มีโลก ไม่มีอัตตา กับอันนี้แล้วก็เป็นผู้จบไปเป็นรอบๆ แห่งโภธิ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชผานาลัยของอรหันต์และโพธิสัตว์ วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

พระโพธิสัตว์ชั้นสูง

รายละเอียด : คือ พระโพธิสัตว์ ที่ไม่ติดใจในโลกธรรม ไม่มีสภาพของโลกียะเลย ไม่มียินดีในสรรเสริญ ไม่มียินร้ายกับทุกข์ นินทา กล่าวร้าย เจยได้ วางได้ เป็นอัทภาพ ที่สุภาพ

สุญญาพ สุญตวิหาร เป็นเมตตาวิหาร เป็นเมตตาทที่ไม่ต้องการอะไรแลกเปลี่ยน มีความเป็นพรหมอย่างสมบูรณ์

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๙๒

พระโพธิสัตว์มีลูกจำนวนพันเป็นอนnek

รายละเอียด : มีแต่การสร้างมิตรดีสหายดีสร้างลูกหลานไปเรื่อย เป็นลูกจริงหลานจริงทางจิตวิญญาณ พระโพธิสัตว์ก็มีลูกจำนวนพันเป็นอนnek นี้อยู่ในนี้ก็ยังไม่ถึงพันทีเดียว วันนี้พันกว่า นีปลูกเสกข หรือพุทธานิเชกข จะได้ถึง ๑,๐๐๐ ก็ยากเลยตอนนี้ถึงพันกว่าแล้วก็หวังใจว่า อย่าเพิ่งไปหวังสาเปกไซว่า จะมากกว่านี้ขึ้นไปอีกในครั้งหน้า พุทธานิเชกข ปลูกเสกข ไปข้างหน้าก็จะเป็นการวัดมวลผู้ที่สนใจ ผู้ที่จะตั้งใจมาเอา คุณที่มากคุณก็ได้ ได้ถ่ายเดียวเลย อาตมาไม่เอาอะไรจากคุณแน่นอน คุณก็มาเอาได้ แล้วก็พยายามให้ได้ ถ้าได้ไปแล้วมันก็ดี

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช กายนี้คือวิญญาณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พระโพธิสัตว์ยุคนี้

รายละเอียด : อาตมาเกิดมาปี ๒๔๗๗ พระเจ้าแผ่นดินรัชกาลที่ ๗ อาตมาก็มาในยุคพระเจ้าแผ่นดินรัชกาลที่ ๘ ก็เห็นว่าท่านยังไม่ได้ทำอะไรมาก สำหรับรัชกาลที่ ๙ ก็รู้จักมากที่สุด ถึงรู้ว่ารัชกาลที่ ๙ ท่านเป็นพระโพธิสัตว์แน่นอนอย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นองค์อื่นไม่ได้ อาตมาไม่ได้ไปศึกษาประวัติศาสตร์อะไรมากมาย แล้วก็ไม่ได้คิดเที่ยวไประบุนั่นนั่น อันนี้ คนที่อาตมาระบุนา แม่แต่ระบุนาคานธี ก็คือลักษณะอย่างนี้แหละอย่าไปยึดติดในตัวตนบุคคลเราเขา แม่แต่จะเป็นคนละศาสนาคนละเชื้อชาติก็แล้วแต่ แต่พฤติกรรมต่างๆ อย่างคานธี อาตมาก็พยายามดูทั้งพฤติกรรมทางกายกรรมวจีกรรมและพอที่จะทราบทางมนกรรมบ้าง แม่แต่อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ คนยิ่งยากที่จะเข้าใจว่าเป็นโพธิสัตว์ เพราะว่าในทางธรรมมันมีให้ใช้เป็นองค์ประกอบในการที่จะวินิจฉัย อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ ไม่ค่อยได้ แต่อาตมาก็อธิบายได้ยาก กรรมวิบากเป็นเรื่องอินไตย แน่ใจว่าพฤติกรรมทางจิตวิญญาณของไอน์สไตน์ ที่อาตมาประมาณแล้วก็ให้ได้คำตอบว่า ประมาณนี้เป็นโพธิสัตว์ เพราะว่าบวกลบคุณนหารแล้ว ในด้านดี รู้ลึกถึงโลกุตระ ถึงได้บอกไม่ได้ แม่แต่มหาดมคานธีก็มีรายละเอียดเยอะกว่า อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ ก็ยิ่งรู้ยากกว่า ยิ่งเป็นในหลวงรัชกาลที่ ๙ ก็ยิ่งใช่ แล้วก็ยังมีอะไรอีกมากมายเยอะกว่านี้อีก

อาตมาเกิด ในหลวง ร.๙ ทรงครองราชย์ ๒๔๘๙ อาตมาก็อายุ ๑๑ ปี อาตมาทำอะไรเหมือนผู้ใหญ่เยอะแล้วนะ ทำงานทำการ อาตมาไม่ได้ขอเงินแม่ใช้รอกหาเงินใช้เอง เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันตโคก วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พระโพธิสัตว์เรียนรู้ไม่รู้ที่ชาติ

จึงรู้รายละเอียดสัจจะจริง

รายละเอียด : สรุปลแล้วพระพุทธเจ้าถึงสรูปใช้คำว่าเรื่องเมถุนธรรมมีน้ำเป็นที่สุด น้ำที่ว่าเป็นเชื้อที่มีตัวสเปิร์มเอาไปผสมเป็นพันธุ์ไป มีน้ำเป็นที่สุด ผู้ที่ลึกลงไปอีกพูดรายละเอียดเป็นวิชาการ โรงงานสร้างตัวสเปิร์ม ผู้ที่หยุดโรงงานสร้างสเปิร์มแล้วมันจะหยุด มันจะไม่สร้างตัวสเปิร์มแล้วไอ้ น้ำที่จะนำพาสเปิร์มก็จะแห้งและขึ้นไป ยากที่จะมีไปอีก เพราะฉะนั้นจึงป่วยการ รสก็ไม่นำพาจะให้ทำ พวกนี้โรงงานก็หยุดไป มันจะเป็นธรรมชาติธรรมชาติดิจของของมันจะหยุด เพราะฉะนั้นคุณจะมาบังคับให้มันสร้างโรงงานคุณเหนื่อยมาก คุณยากมากเลย ฟังขึ้นใหม่ ไม่ต้องทดสอบหรือคุณจะรู้ แต่พระโพธิสัตว์จะได้เรียนรู้ไปอีกไม่รู้ที่ชาติจึงจะรู้รายละเอียดพวกนี้ตามสัจจะจริง เพราะฉะนั้นจึงไม่สงสัย ผู้ที่ยังต้องทดสอบอยู่คือผู้ที่ยังสงสัย ผู้ที่จบแล้วไม่สงสัยจะไปทำให้เมื่อทำไม่มันเสียแคลลอรี่

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พระโสดาบัน

รายละเอียด : พระโสดาบัน เป็นพระอารยเจ้าขั้นต้นเป็นผู้ที่ยังมีภุมิน้อย ยังไม่รู้อะไรมากมายยังมีมุขสติ พุดทิมแทงกัน พุดกระแทกให้สะดุด แต่การให้ร้ายป้ายสีพระโสดาบันไม่มี พระโสดาบันก็ช่วยคนได้แล้วประมาณหนึ่ง พระโสดาบันที่มีความเฉลียวฉลาดมีความรู้ธัมมวิจยเก่งก็สามารถให้ความรู้ให้ประโยชน์ได้ แต่แน่นอนที่พระโสดาบันก็ยังไม่เก่งเท่าพระสกิทาคามี พระสกิทาคามีก็ยังไม่เก่งเท่า พระอนาคามี พระอนาคามีก็ยังไม่เก่งเท่าพระอรหันต์... ไปจนถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงเก่งที่สุด ก็ต้องมีขั้นตอนที่จริงไปตามลำดับ อาจจะมีบางสิ่งบางอย่างเป็นปฏิภาณเก่งกว่าในบางมุม

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๘๒

พระโศดาลัยที่ฆ่ากิเลสอบายมุขตายแล้ว จะไม่มีกิเลสอบายมุขกลับคืนเกิดอีก

รายละเอียด : พระโศดาลัยที่ฆ่ากิเลสอบายมุขตายแล้ว จะไม่มีกิเลสอบายมุขกลับคืนเกิดอีก แม้แต่พระสัททาคามี แต่สัททาคามีมันมีเยอะกำหนดได้ยาก มันเป็นภพภูมิของ กามาวจร อย่างหยาบกลางละเอียดก็อยู่ในภพภูมิ กามาวจร หมดกาม จึงเป็นอนาคามี ๑๐๐% แต่มันมีเหลือม จะตัดเคี้ยว ของสัททาคามีกับอนาคามียาก มันจะมีรอยต่อของสัททาคามี อนาคามีอยู่จะตัดขาดทันทีเลยไม่ได้ ก็ฆ่ากิเลสในรูปภพกับ อรูปภพอีกแล้วกิเลสน้อยเป็นสัททาคามีก็เป็นอรูปไป จนกระทั่ง มีรูปเป็นตัวแข็งแรง มี wall บังเกอร์บัง ไม่ให้สัททาคามีภูมิเข้ามาได้ ก็เป็นพระอนาคามีสูงขึ้นไปหาอรหัตตมรรค อรหัตตผลไป นี่มันเป็นรายละเอียดของลำดับที่มหัศจรรย์มันเป็นนามธรรม ทั้งนั้นเลยถ้าเราไม่มีสภาวะของ เบื้องต้น ท่ามกลาง บั้นปลาย มาตามลำดับ จะเข้าใจได้ยาก อาจจะพอเข้าใจ คนที่ถนัด พญานาคจะเข้าใจได้เหมือนกันแต่สภาวะนั้นจะไม่ค่อยตรง มันจะต้องทำสภาวะจึงจะชัดเจน คนที่เก่งสภาวะ พญานาคจะไม่ค่อยเก่งแต่ทำสภาวะได้ดี จนกระทั่งเป็นอรหัตต์แล้วก็ไม่รู้ตัวว่า คุณจบพระอรหัตต์แล้วหรือ อย่างพระสารีบุตร ลูกศิษย์ตัวเอง บรรลุอรหัตต์แล้วทำไมไม่รู้

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

พระโศดาลัยยังมีและเลื่อมเลียบเคียงเรื่องเงินทอง

รายละเอียด : ก็ยังมีอยู่สำหรับพระโศดาลัยยังเป็นได้ ยังมีและเลื่อมเลียบเคียงเรื่องเงินทองเป็นได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

พระโศดาลัยเป็นนักประชาธิปไตยที่แท้จริง

รายละเอียด : แม้แต่แค่ฐานพระโศดาลัยก็จะเป็นนัก ประชาธิปไตยที่เป็นจริง แล้วก็ทำประชาธิปไตยได้ดีเพราะว่า มีอธิปไตยที่เหนือโลกไประดับหนึ่งแล้ว แล้วผู้ที่เป็นโศดาลัย จริงๆ ก็จะมีความเป็น สัมโพธิ์ปรายณะ โศดาลัยเลยนิตะ เป็นต้นไป เข้ากระแสแล้ว อวินิปาตธรรมแล้ว เทียงเลย นิตะ จิตตั้งมั่น สัมโพธิ์ปรายณะ ของจริงต้องไม่ตกต่ำ ถ้าตกต่ำ ก็ไม่ใช่ของจริงถ้าคุณรู้สึกว่าได้แล้วมันเสื่อมก็ไม่ใช่ของจริง มันเป็นของปลอมของปลอมก็จะมีเสื่อม ของแท้ก็จะมีเสื่อม ไปสู่ที่สูงที่สุด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

พระไตรปิฎก

รายละเอียด : พระมหากัสสปะนี้รวบรวมคณะพระ อรหัตต์ ๕๐๐ รูป ท่านได้ช่วยกันรวบรวมพระคัมภีร์ คำสอน ของพระพุทธเจ้ามาเป็นหลักเรียกว่า พระไตรปิฎกฉบับเถรวาท นี้แหละ คือเป็นลักษณะปา เียงไปข้างปา คำสอนของพระพุทธเจ้ามีได้มีพระไตรปิฎกเพียงแค่ ๔๕ เล่ม พระไตรปิฎกของ มหายานมีตั้ง ๓๐๐ กว่าเล่ม

หนังสืออ้างอิง : สาธารณโภคีเศรษฐกิจชนิดใหม่ หน้า ๑๒๕-๑๒๖

พระโศดาลัยปิดติผล

รายละเอียด : ยิ่งกว่าเอกราชทั่วทั้งแผ่นดิน. ยิ่งกว่า สวรรคาลัย ยิ่งกว่าอธิปไตยใดในโลกทั้งปวง... คือ พระโศดาลัย ต้องรู้จักอาการสวรรคต์ อาการนรก อาการทุกข์ อาการสุข ต้องล้างมันทั้งสองอย่าง รู้สิ่งที่มีเรากทำให้มันหายไป เรามีการเปรียบเทียบ อาศัยสวรรคต์ไม่ต้องอาศัยสวรรคต์เลย เลิกสวรรคต์ไม่มีนรกไม่ต้องอาศัยเลยเรียกว่ายิ่งกว่าสวรรคาลัย ยิ่งกว่าอธิปไตยใดในโลกทั้งปวง อธิปไตยคือพลังอำนาจ เป็น พลังอำนาจที่ชนะทุกอย่างเหนือกว่าทุกอย่าง แต่โรคอบายมุข เราพ้นแล้วอบายมุขมันจะมีอยู่ที่ไหนเรากก็เหนือเป็นอธิปไตย เหนือกว่ายิ่งกว่า หมดสุขหมดทุกข์ หมดสิ่งที่เราจะไปคลุกคลี เกี่ยวข้องแต่เข้าไปอยู่ในนั้นได้ แต่ฤทธิ์เดชของอบายมุขพวก นรกที่มันหยาบ ไม่ระคายตัวเรา ไม่สามารถทำอะไรตัวเราได้ เลย สรุปแล้วเราสูญเสียได้มีก็ได้ ทำให้ปรากฏก็ได้ทำให้สูญเสียได้ มีเป็นล้านก็ได้ ถ้าเก่งก็ไปได้เรื่อยๆ เจริญขึ้นก็สามารถมีกับเขา ได้มากเพราะมีศูนย์เป็นฐานแล้ว จะมีมากเท่าไรก็จบที่ศูนย์ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พระไตรปิฎกพยายามรักษาพญานาคแปด ไม่ให้ผิด

รายละเอียด : อาตมายังชมเชยพระไตรปิฎกที่พยายาม รักษาพญานาคแปดไม่ให้ผิด นี่ก็เป็นบุญคุณมาก ก็มีผิดเพี้ยน นิดหน่อยแต่มันก็พยายามเห็นใจเขา อย่างมนสิการ ก็ไปแปลว่า ไม่สำคัญมันหมายถึง อธิษัตติง อรูปสัจญ์ ปัสสตี ในวิโมกข์ ๘ ข้อ ๒ เขาก็ไปแปลว่าไม่สำคัญมันหมายถึงในอะไร ก็แจ้งลิ แล้ว

ท่านก็ได้ใช้คำว่า อรูปสัณฺณู ก็ละไว้ในฐานที่เข้าใจว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีการกำหนดเป็นตั้งแต่ รูป อรูป ชัดเจนกำหนดเห็นสัมผัสภายนอก และแม้แต่สัมผัสภายใน ก็ต้องสัมผัสด้วย เพราะคำว่า บัณฑิตอยู่ข้างหน้า ต้องกำหนดรูปร่าง และอรูป ทั้งภายนอกและภายใน ผู้ที่ไม่มีสภาวะก็แปลไปตามพยัญชนะ อาตมาก็เห็นใจ เขาไปแปลว่า ผู้ไม่สำคัญในรูป หากไม่สำคัญ ในรูปในนามจะไปศึกษาอะไร

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

พระไตรปิฎกเป็นพระธรรมคำสอนหลักยืนยันทัน

รายละเอียด : อาตมายึดถือพระไตรปิฎกเป็นพระธรรมคำสอนที่เป็นหลักฐานยืนยันทัน ใครไม่ยอมรับนับถือพระไตรปิฎกนี้ก็ไม่เป็นไร คุณจะไปนับถือพระไตรปิฎกและหมิ่นกันแล้วแต่คุณเถอะ แต่ถ้าเล่มเดียวกันก็พยายามตกลงทำความเข้าใจกันก็ขัดแย้งกันได้แน่นอน มีความเห็นไม่ตรงกันทั้งหมดหรอกก็แย้งกันไปสวนแย้งกันไปกันมา ต่างคนต่างออกความเห็นการวิจัยวิจารณ์กัน ปฏิภาณโกสนา ค้านกันอย่างแรง ค้านให้คอแตกก็เรื่องของ คุณ แต่อย่าเกิดอาการอารมณ์ที่สำคัญคืออย่าไปฟ้องร้องกัน อย่าทำให้เกิดอธิกรณ์อย่าไปฟ้องร้องกันเท่านั้นเอง เอาผิดกันทางอธิกรณ์ไม่ได้ไปก้าวล่วงกันทางอธิกรณ์ไม่ได้จะไปลงโทษกันถึงขั้นอุกโกศนาก็ไม่ได้ ลงมือลงไม้ไม่ได้จะแย้งกันด้วยคำพูดยกเหตุผลมาข่มขู่กันแรงอย่างไรก็ได้ไม่ถึงกับต้องด่ากันอย่างหยาบคาย พระพุทธเจ้าอธิบายเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องของนานาสังวาส อาตมาก็ทำตามพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓

พระไตรปิฎกเป็นหลักฐานยืนยันทันในการทำงานศาสนา

รายละเอียด : อาตมาทำงานมาด้วยจิตตัวนี้ อาตมารู้ว่าเราเกิดมาหัวเดียวกระเทียมลีบไม่เหมือนกับกระแสดหลักทั้งหมดเลย กว่าจะบุกบั่นมาได้ถึงขนาดนี้จนกระทั่งเขายอม ถ้าไม่มีพระไตรปิฎกอาตมาไม่รอด (ลูกไม่รอดแน่ๆ) แต่มีพระไตรปิฎกลูกถึงรอดมาได้เป็นหลักฐานยืนยันทัน แล้วก็ดีที่ว่าคนไทยยังยอมรับนับถือพระไตรปิฎกฉบับนี้แหละฉบับสยามรัฐคนอื่นเขาตะแบงไม่เอาอยู่แล้ว แต่ต้องขอบคุณผู้รู้ที่แปลมาพยายามไม่ให้ผิดพยัญชนะ รู้บ้างไม่รู้บ้าง ที่ใช้นี้ฉบับหลวงแปลมาถึง พ.ศ. ๒๕๐๐ นี้สมบูรณ์แล้ว เป็นฉบับหลวง ตอนหลัง

มี ทางมหาจุฬาลงกรณกับของมกุฏราชวิทยาลัย มาแข่งกัน มีหลักฐานจากพระพุทธเจ้าหลายอย่างที่ไดมาจากพระไตรปิฎก ถ้าไม่มีพระไตรปิฎกจะไม่รู้เลย มีพยัญชนะที่สัมผัสแล้วเราก็รู้ได้เลยเอามาขยายได้ ซึ่งมันเป็นเรื่องที่ไม่รู้จะบอกอย่างไรมันมีในตัวของตัวเอง ยกตัวอย่าง อธิบายเรื่องสมาธิ ฌาน หรือ กาย บุญ ในพระไตรปิฎกก็ไม่ได้ขยายอย่างนี้ แต่มีโดยปริยายก็เอามาอ้างอิงยืนยัน แม้ไม่ตรงเป๊ะ แต่ก็เอามาอธิบายได้ เข้าได้ แล้วอธิบายให้พวกเราไปพิสูจน์ด้วยตัวเอง จริ่งๆ แล้วในพระไตรปิฎกก็ได้ขยายความหมาย เช่นมูลกรรมฐานให้แยกกายแยกจิต หรือไม่ต้องเอาอะไรก็แล้วแต่ ธรรมนิยาม ๕ อุดุนิยาม พินนิยาม จิตตนิยาม กรรมนิยาม ธรรมนิยาม ในพระไตรปิฎกไม่มีด้วยซ้ำไป มีแต่ธรรมะนิยาม ส่วนนิยามทั้ง ๕ นี้ มีอยู่ในอรรถกถาอาจารย์ เอามาจากคัมภีร์วิสุทธิมรรค อาตมาก็ยอมรับว่า อันนี้ไม่ใช่ของท่านพุทธโฆษาจารย์แต่เป็นของพระพุทธเจ้าขอยืนยันทัน พออาตมาเห็น อุดุนิยาม พินนิยาม จิตตนิยาม กรรมนิยาม ธรรมนิยาม มันครบแล้ว แต่ท่านอธิบายไม่เหมือนกับที่อาตมาอธิบายเท่าไรแต่มันใจเหมือนกับที่ว่า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พระไม่ส่งเสริมให้คนมีคู่

รายละเอียด : คือ การเป็นพระเป็นเจ้าไปส่งเสริมให้มีแฟนหรือส่งเสริมให้คนแต่งงานกันไม่ควรจะไปส่งเสริมมันเป็นอาบัติ สังฆาทิเสสด้วยไปส่งเสริมให้คนเป็นคู่เป็นเมียกันเป็นอาบัติที่หนักรองจากปาราชิกเลยเพราะว่าการเป็นโสดนี้ พระพุทธเจ้าก็ยังตรัสว่า การเป็นโสดเป็นความคิดของบัณฑิต การไปคิดมีคู่เป็นความคิดของคนไปไปสู่ความเศร้าคนที่ฉลาดเรียกว่าบัณฑิตคือคนโสด

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบาย รายการสำมะปีที่ชีวิต ปฐมอโศก ครั้งที่ ๗๑

พรากไม้ชุ่มด้วยยาง

รายละเอียด : ถูกต้อง เราพรากไม้ที่ชุ่มด้วยยางออกจากรูน้ำก่อน ไม้ชุ่มด้วยยางคือกิเลสเหนียว แล้วก็แช่น้ำอีกก็ไม่มีวันแห้งได้ก็ต้องพรากไม้ที่ชุ่มด้วยยางออกจากรูน้ำก่อน ก็คือแทนที่จะอยู่กับหมู่ก็ไปปฏิบัติกับตัวเองก่อน แต่ระวังจะไปอยู่ในที่ส่วนตัวแล้วไปคลุกคลีกับหมู่ที่มีฉันทาภิภูฏ ก็แย่งแย่งจืดจาง ถ้าอย่างนั้นก็มาอยู่กับหมู่ดีกว่า มิตรดีสหายดี สังคมสิ่งแวดล้อมดี จะช่วยป้องกันได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

พราหมณ์คหบดี

รายละเอียด : พราหมณ์ผู้ครองเรือน หมายถึงนักบวชที่เป็นคหบดี มีสิ่งที่จะต้องครอบครองรักษาตั้งแต่ทรัพย์สิน วัตถุสมบัติไปจนถึงตลอดชีวิต เวียงวัง ผู้ครองเรือน เมื่อได้ยอมรับเต็มรูปแล้ว ผู้ประเสริฐ พระ หรือพราหมณ์ครองเรือนได้ สะสมร่ำรวยได้
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๓๖

พราหมณ์ธรรม

รายละเอียด : ธรรมแห่งพราหมณ์ หรือหน้าที่ของพราหมณ์ กฎของพวกพราหมณ์เป็นหน้าที่ หรือกฎที่ตั้งขึ้นโดยค่อยๆ แปรเปลี่ยนมาเรื่อยๆ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๓๔

พราหมณ์มหาศาล

รายละเอียด : พราหมณ์มหาศาล พราหมณ์ผู้มีทรัพย์สินเงินทอง พราหมณ์ผู้มีหลักฐานสมบัติวัตถุมาก
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๓๕

พราหมณ์รูป

รายละเอียด : รูปแห่งพราหมณ์ มีความเป็นพราหมณ์แค่รูป เหมือนๆ กันกับพระภิกษุที่มีความเป็นพระ แค่หุ่นเหลือ โคนหัว ดังนั้นเป็นต้น
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๓๗

พราหมณ์วัชฏก

รายละเอียด : พราหมณ์ช่างไม้
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๓๗

พราหมณ์วาจนก

รายละเอียด : การบอกคัมภีร์พระเวทโดยพราหมณ์หรือหอสวดมนต์ของพราหมณ์
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๓๕

พราหมณ์วาณิช

รายละเอียด : พราหมณ์ผู้เป็นพ่อค้า
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๓๗

พราหมณ์, พรหมวาส

รายละเอียด : ยังมีเชื้อของพรหมอยู่ ยังมีการสืบเชื้อสายของพรหมอยู่ ไม่ว่าจะสืบๆ ต่อๆ กันมารูปไหนก็โหมเน้นว่าเป็นเทือกเถาเหล่ากอของพรหมกันทั้งนั้น เรียกว่ามันมีแต่ความเป็นพรหมจรรย์ อยู่ มันมีเพียงผิวๆ แต่ๆ อยู่ ดังกลิ่นหอมร่ำพรหมอยู่แต่แค่ลมๆ ลอยๆ ก็ยังเอาก็ยังเรียกว่า พรหมวาสคือยังมีคำว่า พรหม ร่วมด้วย
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๓๑

พราหมณ์ถูกโกนหัว คือถูกไล่ออกไป

รายละเอียด : พุทธโกนหัว พราหมณ์ไว้ผม หากพราหมณ์ถูกโกนหัว คือถูกไล่ออกไปนั่นเอง
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พราหมณ์และพุทธเป็นอันเดียวกัน

รายละเอียด : ที่จริงแล้วพราหมณ์และพุทธเป็นอันเดียวกัน แม้แต่พระเวทต่างๆ ที่ท่องกันมาก็อันเดียวกัน เนื้อหาสาระผิดเพี้ยน ไปทางเวทนิยมไปแล้ว แต่ที่จริงพยัญชนะอันเดียวกัน
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓

พราหมณ์ญญาตา

รายละเอียด : ความเป็นพราหมณ์หรือการปฏิบัติเครื่องเป็นประโยชน์ก็ก่อกุลให้เกิดความเป็นพรหม
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๓๘

พรแสวง

รายละเอียด : คือ ความรู้ที่ต้องพากเพียงสั่งสมเอาในชาติใหม่นี้
หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๕๓๐

พฤติกรรม คำสอนอ้างอิง เกิดมรรคผล

รายละเอียด : ขอยืนยันว่าอาตมาพูดเป็นสัจธรรมเอา สัจธรรมมาอธิบายขยายความ นึกไม่ออกว่ามีใครอธิบายแบบนี้หรือไม่ อรรถกถาจารย์ต่างๆ ผู้เกี่ยวข้องกับทางศาสนาต่างๆ เขาเจอกันมัย อาตมาประกาศตนเป็นสัจจะอภิญญาไม่ได้ประกาศ

เพราะอยากอวด แต่เป็นการยืนยันความจริงเปิดเผยความจริง แล้วแสดงตัวความจริงออกไป ทั้งตัวเอง พฤติกรรม คำสอน สิ่งอ้างอิง เกิดมรรคผล เกิดหมู่กลุ่ม เหาธรรมะพระพุทธรูปเจ้า มาตราตรวจสอบอีก แม้ยุคนี้มีน้อยคนจะมารับธรรมะได้ก็ยังมี ทำได้ถึงขั้นเป็นสังคมาภิกษุธรรม ๖ เมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตาโมกกรรม ลาภธัมมิกา ศีลสามัญญตา ทิฏฐิสามัญญตา นี่คือนิยามธรรมที่ยืนยันความจริงว่าทำได้นะ ซึ่งไม่ง่าย จุดไหนของโลกที่ทำได้นี้ ลาภธัมมิกา กินใช้ ร่วมกันเป็นสาธารณโภคี มีที่นี้ในประเทศไทย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

พฤติกรรมของผู้หญิงที่ควรประมาณ...

รายละเอียด : คือ ส่วนประกอบกระดูกกล้ามเนื้อของผู้หญิงไม่เท่ากันกับผู้ชายต้องทำให้สมดุลส่วน แต่กายกรรม ทำที่กาย ทำที่คำพูด ก็ไม่ต้องแข่งกระโดดกระเดก หรือจิตใจ ก็ไม่ต้องเลยก็ทำตามจริง แต่จิตไม่มีใครเห็น จิตควรจะให้ แข็งแรงเป็นอย่างดีผู้ชายเลยก็ยิ่งดี แต่กายภายนอกก็ต้อง ประมาณ หรือกายวิญญูติไม่เกินความเป็นหญิง ไม่ดูแข็ง กระด้างเกิน ต้องให้พอเหมาะ

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบาย รายการสามะปีชีวิต ปฐมอโคก ครั้งที่ ๗๑

พฤติกรรมสังคมาภิกษุธรรมะพระพุทธรูปเจ้า

รายละเอียด : ถ้าคนที่ไม่มียศในจิต จิตไม่ซัง กลางๆ หรือจิตที่มีความเข้าใจและชื่นชอบ ก็มาจะเห็นว่าที่นี่ยศของดีเยอะ ที่ว่าของดีนี้พูดอย่างเหมือนคุณตัวหลงตัว แต่ไม่ใช่ เป็นเรื่องจริงเพราะอาตมาเอาธรรมะพระพุทธรูปเจ้ามาปลูกฝังให้พวกเรา เรียนรู้ปฏิบัติมันก็เลยได้ จนกระทั่งเป็นพฤติกรรมสังคมา

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

พฤติกรรม วุฒินัย สัจจนัย

รายละเอียด : พฤติ หมายถึงความประพฤติ อากาการกายกรรม วจีกรรม มโนกรรมของแต่ละคน เรียกว่า พฤตินัย พฤตินัยแต่ละคนจะมีคุณวุฒิ มีการศึกษา ความเจริญ วุฒิ ขนาดไหนอย่างไรแค่ไหน แล้วความเจริญมีแบบโลกียะ กับโลกุตระ สัจจนัยคือ นัยยะที่เป็นสัจจะสองอย่าง สัจจะของโลกียะกับโลกุตระ สัจจะของโลกุตระเป็นปรมาตถสัจจะจาก

ของโลกียะเป็นสมมุติสัจจะ เป็นสัจจะที่ร่วมกับโลก แต่ สัจจะที่เป็นโลกุตระนั้น เป็นสัจจะเฉพาะที่ทวนกระแส เป็นสัจจะที่ยิ่งเข้าไปถึงปรมาตถ์ ไปถึงจิตเจตสิกต่างๆ แล้วคคิเลสได้ การกระทำไม่มีกิเลสในตัวบุคคลเป็นอรหัตต์ได้จริงเป็น คุณสมบัติที่เป็นคุณวิเศษของศาสนาพุทธ ของคนที่ลตคิเลส ได้จริงนั้นเป็นพระอรหัตต์จริงนั้น จะเป็นคนที่เห็นแก่ผู้อื่น ทั้งหมดเลยไม่มีตัวตนทำงานเป็น พุชชนิตายะ (เพื่อหมู่มวล มหาชนเป็นอันมาก) พุชชนสุชายะ (เพื่อความสุชของหมู่มวล มหาชนเป็นอันมาก) โลกานุกัมปายะ (รับใช้โลก ช่วยโลก)

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

พฤติกรรม

รายละเอียด : ความประพฤติของชาวพุทธ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๑

พฤติกรรมสัจจะ

รายละเอียด : คือเวลาการดำเนินชีวิต คบคูน อยู่ร่วมกัน สัมผัสสัมพันธ์กันนานยิ่งนาน สามารถยืนยันเป็นที่รู้จักได้ แน่แท้

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๕๐

พลัง

รายละเอียด : ๑. พลังในตน ๒. มีฤทธิ์แรง ๓. กำลังแรง จะได้รับวิมุตติเป็นพรให้แก่ชีวิต

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๕๑, คนคืออะไร? หน้า ๔๙๐, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๐

พลัง ๔

รายละเอียด : กำลัง ๔ ได้แก่ ปัญญาพลัง วิริยพลัง อเนวิชชพลัง สังคหพลัง

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๗๑

พลังกำลังวิมุตติ

รายละเอียด : คือ พลังที่ไม่มีลักษณะของโลก โกรธ หลง หรือ คือพลังงานแห่งความสงบ สุภาพ สามัคคี

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๘๓

พลังของปัญญา

รายละเอียด : ปัญญาเป็นความฉลาดที่มีพลัง พลังนั้นเรียกว่า ปุญญะ จะเป็นพลังบุญ พลังของบุญ ปัญญาทำให้เกิดพลังงานของบุญ ปัญญาเป็นนาม ปุญญะคือรูป เป็นเครื่องหั้นกิโยติน ถ้าเป็นเปาบุ้นจิ้นก็คือเครื่องประหารหัวสุนัข ศาสนาพุทธทุกวันนี้กลับกลายเป็นนิยมนการหลับตา ออกป่าเขาถ้ำ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

พลังงาน ๓ อธิปไตยอยู่กับโลก

รายละเอียด : ผู้ที่รู้จักสามารถใช้พลังงาน เรียกว่า อธิปไตย พลังงานนอกเรียกว่าโลกาธิปไตย พลังงานของตัวเอง เรียกว่าอัตตาธิปไตย พลังงานของธรรมชาติเรียกว่าธรรมาธิปไตย ก็สามารถจัดการพลังงานอธิปไตยเหล่านี้อยู่กับโลก ไปด้วยโลกจัดการกับตัวเอง อัตตาธิปไตย จนควบคุมอัตตาตัวเองได้ สามารถทำให้อัตตาตัวเองสะอาดผ่องแผ้ว ไม่มีกิเลสมากวนเลยจิตเราก็เป็นของตัวเอง เราเป็นเจ้าของจิตตัวเอง เป็นจิตที่ดี เป็นจิตที่สะอาด ไม่มีอกุศลจิต

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

พลังงานของฌาน

รายละเอียด : ฌานเป็นไฟ เป็นพลังงานธาตุ ฌานคือปัญญา ปัญญาคือฌาน ฌานไม่มีปัญญาไม่ได้ ปัญญาไม่มีฌานไม่ได้ ก็จะมีสภาพพลังงานที่เราทำถูกต้องมีประสิทธิภาพ เข้าไปรู้จิตในจิต เข้าไปรู้เวทนาในเวทนา แยกเวทนาออก แยกตัณหาออกจากเวทนาได้ ไฟ เข้าไปแยก เทวะ แยกคู่สองออก ไอ้ อันนี้คือตัณหา แยกตัณหาได้ แล้วจึงทำลายตัณหา เหมือนตำรวจจะไปจับโจรผู้ร้าย ต้องจับให้ถูกตัวของโจรไม่ใช่จับแพะมาเข้าคุก มันผิดตัวผิดตน ตำรวจต้องไปหาตัวจริงเลยตัวแท้เลย ยิ่งไปจับตัวการใหญ่ได้เลย แต่ถ้าหากไปจับได้แค่ลูกน้องของมันมา ก็ไม่รู้จัก ผู้บงการ ได้แต่ลูกน้องระดับลิวลิว แต่ลิวลิวไม่เคยเห็นหัวหน้าใหญ่ จางซูเหลียง นิยายเรื่องเล็บครุฑของพนมเทียนเลย

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

พลังงานของโพธิสัตว์

รายละเอียด : เป็นพลังงานที่จะมีธรรมะสะสมไปส่วน

ธรรมะที่ไม่ดีก็จะทิ้งห่างไปเรื่อยๆ ก็จะไม่ออกฤทธิ์กับเราจะเป็นพลังงานที่นำพาเราไปลี้ว

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

พลังงานจิตที่มีฤทธิ์แรง

รายละเอียด : ทะลุฟ้ากำแพง ภูเขาไปได้ไม่ติดขัด เหมือนไปในที่ว่าง ยิ่งกว่าแสง ยิ่งกว่าเสียงทะลุไป แต่ก็มีอะไรกันได้นั้นขนาดหนึ่งไม่ให้ออกไปได้ แต่นี่ยิ่งกว่าแสงเสียง ทะลุทะลวงไปได้ยิ่งกว่าแสงเสียง เป็นพลังงานจิตที่มีฤทธิ์มีแรงมาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พลังงานจิตนี้มันซับซ้อน

รายละเอียด : คนที่สงสัยก็ถามว่าเป็นไปได้อย่างไรท่านก็ไม่ได้อธิบายให้เขาฟัง มีหลักฐานในพระไตรปิฎก ซึ่งมันเป็นเรื่องของพลังงานจิตนี้มันซับซ้อน อย่างนี้ก็อย่างนี้ แต่ถ้าทำในขณะที่ลืมตาเลยนะ ขณะลืมตานี้ แล้วเราก็งงง อย่างอาตมาสะกดจิตก็ลืมตา อาตมาเคยสะกดจิตให้คนไม่ปวดฟัน แต่มันก็ได้พลังงานนี้อย่างมากก็ ๗ วันอยู่ได้ แล้วรีบไปหาหมอฟัน หมอฟันเขาจะไม่ทำเมื่อมีอาการปวด ก็เลยบอกมาให้เขารับไป ทำจะได้แก้ไขรากฐานให้เอาเชื้อโรคทำให้เสร็จอย่างนี้เป็นต้น ความซับซ้อนลึกซึ้งพวกนี้ จะรู้ไปจะว่ามีประโยชน์ก็มี แต่เป็นประโยชน์ที่ไกลเกินไป เอาสามัญที่เราเป็นทุกข์เป็นสุขอยู่กับสิ่งที่เราเกี่ยวข้องเป็นสามัญนี้ดีกว่า อันนี้เป็นฤทธิ์แรงที่ไกลเกินไปไม่เกี่ยวกับปัจจุบันสามัญประจำวันเท่าไรหรือหอก เมื่อคุณมีฐานะที่จะต้องทำก็ค่อยศึกษาก็ได้รายการ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พลังงานฌาน

รายละเอียด : พลังงานฌาน คือ พลังงานที่สร้างขึ้นและมีประสิทธิภาพไฟฌาน ฌานแปลว่าไฟ ยิ่งโชคดีที่พจนานุกรมยังมีติดไว้บ้างเกือบหายไปหมดแล้วจากพจนานุกรมซึ่งทั่วไปเขาแปลฌานว่าเป็นการเพ่ง เช่น การเพ่งจนใจเป็นสมาธิ แปลว่าเพลิง แปลว่าไฟ ฌาน คือ ไฟ ไปอธิบายว่า เพ่งคือ เพ่งพิจารณา ก็เพ่งพิจารณาจนจิตเกิดไฟสมาธิ เกิดฌานเกิดปัญญา ล้างกิเลสได้ด้วยปัญญา ด้วยความรู้เฝ้า เป็นไฟเฝ้า

ราคา โทสะ โมหะ มันต้องมีประสิทธิภาพสูงกว่าจึงจะสลายได้
เมื่อสามารถสลายได้ ถาวร กับ บุญ ก็คืออันเดียวกัน

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

พลังงานที่เรียกว่า จิตกับพลังงานที่เป็นวิญญาณ ต่างกันอย่างไร

รายละเอียด : คือ วิญญาณเป็นความหมายพลังงาน
รวมทั้งหมด เวทนา สัญญา สังขาร ทำงานร่วมกัน เรียกว่า
วิญญาณ

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบาย รายการสำมะปฐิวัต ปฐม
อโศก ครั้งที่ ๗๑ วันจันทร์ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

พลังงานธรรมนิยาม ๕ เป็นความรู้ของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : ขณะที่เป็นจิตวิญญาณ อาศัย พืชจิต
สร้างความเจริญให้แก่ตัวเองได้ พืชจะทำความเจริญ มันก็
เจริญได้เท่าไร ก็เอาเท่านั้น มันไม่ไประรานเบียดเบียนใคร
นี่คือสิ่งที่พระพุทธเจ้าท่านรู้จัก พลังงานของอตุ พลังงานของ
พืช พลังงานของจิตอาตมา รู้จักทำให้พลังงานตน เป็นพืชชะ
สลายแล้ว พลังงานที่เหลือ ก็เอามาสร้างสรรค์ และเป็น
พลังงานที่สามารถที่จะแยกพืชให้เป็นอตุ ปรีนิพพาน เป็น
ปรีโยสานได้ ไม่มีแม้แต่ธาตุที่จะเป็นพืชธาตุอีก จิตนิยามนี้
แน่นอนทำให้เป็นพืชได้ แม้ยังไม่ปรีนิพพานเป็นปรีโยสาน
จะเกิดมาเป็นชีวิตอีกก็ได้ อย่างอาตมาตั้งจิตเกิดต่ออีก มีจิต
วิญญาณที่เป็นส่วนเกินเป็นของดี ควบคุมได้ รู้ดีประเสริฐเป็น
ประธาน เพราะฉะนั้นจะรู้จักความจริงของโลก ความจริงของ
วัตถุ ดินน้ำไฟลม ความจริงของพืชพรรณธัญญาหาร ความจริง
ของสัตว์โลก ความจริงของมนุษย์ชาติความจริงของอารยะที่
สุดยอด จึงอยู่อย่างมนุษย์ อารยะที่สูงสุด ช่วยโลกเขาไป
จนกว่าเราจะปรีนิพพานเป็นปรีโยสาน นี่คือ ความตรัสรู้ของ
พระพุทธเจ้าที่สามารถทำให้อตุภาพใดๆ ที่เกิดมาเป็นอตุภาพ
แล้วเป็นชีวิตเป็นจิตนิยามแล้ว ตั้งแต่สัตว์เซลล์เดียว จนกระทั่ง
กลายเป็นสัตว์หลายล้านเซลล์ จนกระทั่งเป็นมนุษย์ แล้วก็
มนุษย์ที่ร้ายกาจ จนมารู้ว่าความคิดเป็นอย่างไร จนกระทั่งรู้ว่า
ควรจะเป็นจิตนิยามที่ดี ตีจนกระทั่งยังมีความสุขทุกข้ออยู่กับ
ลาภ ยศ สรรเสริญโลกียสุข แม้จะถึงขั้นเป็นพระศาสดา พอจะ
เข้าใจว่า อย่าไปมีทรัพย์สินมาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโศก
วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พลังงานบวกลบนี้ที่สูงสุดเอามาใช้ได้ $E = mc^2$

รายละเอียด : เป็นความสำคัญมากในความเป็นรูป นาม
ในความเป็นชีวิต ตั้งแต่ไม่ว่าจะเป็นอตุนิยามคุณก็ต้องมี ๒
อตุนิยามที่จับตัวเป็นหนึ่งเดียวกัน กำลังจะแยกบวกก็ไม่บวก
ลบก็ไม่ลบก็อีกเรื่องหนึ่ง แต่ถ้ามาเป็นนิวเคลียสมีพลังงานใน
ตัวของมันมีบวกมีลบ ทางวิทยาศาสตร์ทางวัตถุการศึกษาได้
ใช้พลังงานบวกลบนี้ที่สูงสุดเอามาใช้ได้ $E = mc^2$ เขาก็ใช้กัน
อยู่ทั่วไปแล้วก็อาศัยอย่างนี้ตลอดทุกวันนี้ พลังงานทางวัตถุ
เอาไปทางทำลายหรือทางสันติภาพก็ได้แต่คนมีจิตไม่ดีก็เอาไป
ในทางทำลาย

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่
๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

พลังงานบุญ

รายละเอียด : คือการปทานอย่างเด็ดขาดก็ใช้พลังงาน
ที่ปทานอย่างเด็ดขาดก็คือพลังงานบุญ ต้องทำความเข้าใจ
คือ ปัญญา เพราะฉะนั้นคนทั่วไปมีความเฉลียวฉลาด แต่ถ้า
ฉลาดไม่ชัดเจน ในคำว่าบุญก็ทำไม่รู้แล้ว แล้วสร้างฉานผิตๆ

ที่มา ที่ไป : รายการท้าวตริเข้า งานมหาปวารณา
ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พลังงานปัญญาความรู้แจ้งเห็นจริง

รายละเอียด : คุณจะโกรธตลอด ไม่มีเลิกเลยคุณทำไม่
ได้หรอก มันต้องพักยก ในขณะที่พักยกมันก็ฝังในอนุสัย แต่ถ้า
มันเกิดไปเรื่อยๆ คุณก็จะเห็นโทษภัยของความโกรธ ความ
โกรธไม่ได้ทำให้เกิดความสุขเลย มีพวกมาโซคิส พวกชาติส
มันชอบความรุนแรง เพราะฉะนั้นยาก คนที่ยังไปติดความ
รุนแรง ติดความแข็ง ยังยากอยู่ ต้องมาเรียนรู้จริงๆ แล้วจะ
เลิกกันได้ มันจะเกิดปัญญาพิจารณา เรียกว่าปัญญา เรียกว่า
ความรู้แจ้งเห็นจริง เห็นความจริงตามความเป็นจริงเรียกว่า
ปัญญา แล้วปัญญานี้แหละจะเป็นตัวพลังงานที่สุดยอด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พลังงานสัมประสิทธิ์

รายละเอียด : พลังงานสัมประสิทธิ์คือธรรมฤทธิ์
อันยิ่งใหญ่ที่เป็นพลังงานของคนรวมกันแล้วเรียกว่า พลังงาน
สัมประสิทธิ์ทางคณิตศาสตร์ สัมประสิทธิ์เป็นพลังงานระดับสูง
มีพลังงานทดเพิ่มก้าวหน้าในระดับคุณชั้น คุณชั้นไปเรียกว่า

พลังงานสัมประสิทธิ์ - พลังปัญญา

พลังงานสัมประสิทธิ์ให้เจริญก้าวหน้าขึ้น พลังงานวัตถุเขาก็ทำได้ พลังงานทางนามธรรม ทางจิตใจเราก็ทำได้ คนทำได้ มันเป็นนามธรรมซึ่งพลังงานทางวัตถุก็มีการวัดค่าไว้หมด แต่ของนามธรรมทางจิต มันยากมากที่จะวัด ยิ่งเป็นตัวงานที่ไม่เป็นกิเลสก็เป็นพลังงานที่ไม่เป็นกิเลส กิเลสก็เป็นพลังงานแล้วต้องแยกออกเรียกว่า อกุศลจิต กับพลังงานของจิต บริสุทธิ์ที่แยกออกจากกันให้ได้ด้วย ถ้าแยกได้แล้วเราถึงจะทำได้ถูก ถ้าเราแยกไม่ได้เราก็อำนาจไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

พลังงานสัมประสิทธิ์ (coefficient)

รายละเอียด : คือ เป็นพลังงานทางจิต เป็นความสามารถของคน ที่จะสร้างประสิทธิภาพจิตของตนให้ยิ่งยวดที่สุด สูงสุด มากสุดเท่าที่แต่ละคน จะศึกษาฝึกฝนปฏิบัติพิสูจน์ความจริงนี้ได้

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๓๖

พลังงานสัมประสิทธิ์ที่ได้มาจากพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : เป็นพลังงานทดสอบสามารถปฏิบัติสังฆะบรรณะพลังงานชีวิตให้ทรงอยู่ได้แล้วก็เจริญไปได้จริง ต่ออายุขัยไปได้ด้วย มันยิ่งใหญ่จะเรียกว่าเป็นยาอายุวัฒนะก็ได้เป็นสุดยอดยาอายุวัฒนะ อาตมาอายุ ๗๒ ก็ครบอายุขัยแล้ว แต่ก็เริ่มทำมาตั้งแต่อายุก่อน ๗๒ ตั้งใจจะอยู่ให้นานกว่า ๗๒ ทำมานานมันก็เลยเลย ๗๒ มาได้จนเลยมา ๑ นักษัตร ตอนนั้นกำลังจะ ๘๖ แล้ว ยังรู้สึกว่าการกำลังขากี้ไม่ได้ค่อย มันเป็นการพิสูจน์พลังงานทางจิตที่มีประสิทธิภาพเอามาใช้ต่างๆ ได้แล้วเอามาใช้ ก็พิสูจน์ไป โครงสร้างที่จะทำให้อายุยืนยาวมีจริงปฏิบัติ ๘ อ. เป็นต้น อาตมาเชื่อว่าพวกเราจะมีอายุยืนยาวได้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ที่บวรปฐมมโศภครั้งที่ ๖๕ วันจันทร์ที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

พลังงานอภิสังขาร

รายละเอียด : จะต้องทำพลังงานจิตอย่างไรจึงจะเป็นพลังงานที่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดพลังงาน ลด รากะ สลายรากะ ทำลายรากะ โทสะ โมหะ มันทำลายได้จริงๆ คุณจะต้องรู้จัก แล้วต้องรู้พลังงานในจิตแล้วคุณก็ต้องสร้างพลังงานนี้เรียกว่าอภิสังขาร คนธรรมดาปุถุชนก็อภิเหมือนกัน แต่เอา

กิเลสมาปรุงแต่ง สำหรับปุถุชนคนทั่วไป เป็นธรรมดาธรรมชาติมีความโง่เอากิเลสมาปรุงแต่งใส่จิตใจให้หนาขึ้นจึงเรียกว่า ปุถุ แปลว่า หนา โต ใหญ่ มาก อ้วน คือลักษณะที่มันพองขึ้นมากขึ้นใหญ่ขึ้นโตขึ้น ไม่มีหยุด คนไม่รู้ปุถุชนอวิชชา ธรรมดานึกให้ดีๆ ชีวิตตั้งแต่เด็กจนโต คุณก็ต้องต้องการความสุขใช้ใหม่ความสุขคือการบำเรอกิเลส แต่คุณก็ต้องได้ความทุกข์นั้นแหละ เพราะกิเลสมันหนาขึ้น คุณก็ได้เสพกิเลสชอบใจพอใจเมื่อไรปุบเป็นกิเลสหนาขึ้น คุณก็สะสมความทุกข์มากขึ้นทันทีมีอวิชชาอยู่ตลอดเวลา เพราะว่าไม่รู้จักรักศาสนาพุทธ ตลอดเวลาคุณแสวงหาแต่ความสุข แต่คุณก็ได้ความทุกข์ทุกวินาทีลมหายใจเข้าออก คิดค้นใหม่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ฌานวิสัยของอรหันต์และโพธิสัตว์ วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

พลังจิตให้แข็งแรงมีภูมิคุ้มกันตนเองได้

รายละเอียด : คือ ไม่ตกเป็นทาส พลังจิตหรือพลังงานอื่นที่เราสัมพันธ์ ด้วย เท่านั้น จึงนับเป็น ความอิสระเสรีภาพสำหรับตนแล้ว สัมบูรณ์ ไม่ว่าจะ เป็น พลังงาน ของ อุดุนิยาม-พีชนิยามจิตนิยาม-กรรมนิยาม-ธรรมนิยาม ก็รู้จักรู้แจ้งรู้จริง และเรียนรู้ให้สามารถ อยู่เหนือ (อูตระ) สิ่งใดสิ่งนั้นๆ ได้แท้จริงมาตามลำดับ หยาบ-กลาง-ละเอียด พยายามให้ได้จนหมดสิ้นเมื่ออาสวะ ของตนหมดสิ้น ก็ชื่อว่า อรหันต์ ดังนั้น จิตที่ดับอึดตาใหญ่ภายนอก (โอฬาริกอึดตา) ได้ และสามารถดับอึดตากกลาง (โมหนมยอึดตา) - อึดตาลึกสุด (อรุณ อึดตา) ซึ่งลึกสุดลึกในตัวตน (อนุสัย) ใดๆ หมดสิ้นเกลี้ยงจริง จึงหมดสิ้น อวิชชา (ซึ่งจะหมดไปตามลำดับจนสิ้น อวิชชาสวะ ก่อน และที่สุดแห่งที่สุดก็สิ้น อวิชชานุสัย กันทีเดียว ครบ อุกโตภาควิมุตติ จริง) ความเป็นตัวตนคือ อึดตาหรืออาตมัน ก็สิ้นเกลี้ยง ความอยู่เหนือพลังงานตัวตนและพลังงานอื่น จึงอยู่ที่เราจะจัดสรรเลือกเฟ้นจะร่วมด้วยอย่างมีประสิทธิผลก็เป็นอันบริบูรณ์ เป็น อิสระเสรีภาพ ที่อยู่เหนือ อึดตา ต่างๆ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๖๕-๓๖๖

พลังปัญญา

รายละเอียด : พลังปัญญา คือ เป็นพลังปัญญาที่สูงสามารถดับกิเลสแล้วดับเลย ทำอย่างวิปัสสนา ลดกิเลสได้จริงตัวปัญญาจึงเป็นตัวยิ่งใหญ่ ปัญญาไม่ใช่ธาตุรู้สามัญ เป็นธาตุรู้

วิเศษสุดยอด ปัญญาจึงเป็นพลังงานไฟ เผากิเลสได้เรียกว่า ปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต สันตือโคก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

พลังปัญญาคือ

รายละเอียด : เป็นพลังงานที่ศักดิ์สิทธิ์มาก ปัญญาเป็นบาสที่เป็นโลกุตระ เตี้ยวนี้เอาไปใช้เรียกแบบเงโกที่มีความเห็นแก่ตัว แต่ปัญญานั้นตรงกันข้ามมันรู้ตัวเอง ละอายที่มีความเห็นแก่ตัวเอง โลกโมโหสัน มันละอาย มีหิริโอดตั้ปะปัญญาจะมีความฉลาด พลังงานล้างอึดตา วางอึดตาไปได้ตามลำดับ โสตาบัน วางได้ระดับหนึ่ง สกิทาคามี อนาคตามี อรหันต์ก็วางได้หมด เป็นโพธิสัตว์จะรู้จักโลก โลกวิทู มากยิ่งขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

พลังพิเศษทางนามธรรมเป็นแกนของพุทธที่เป็นโลกุตระในเมืองไทย

รายละเอียด : เมืองไทยมีทฤษฏีองค์รวมคือ พุทธศาสนา ในพุทธศาสนาเมืองไทยมีทั้งโลกียะและโลกุตระ โดยเฉพาะแกนของพุทธที่เป็นโลกุตระมีอยู่มันก็เลยมีพลังพิเศษทางนามธรรม พลังทางพฤติกรรมพลังทางมนุษย์ที่พวกเราชาวโคกก็เป็นมนุษย์ที่มีคุณธรรมอันนี้ ก็มีพฤติกรรมอันนี้อยู่ในสังคมจริง มันก็เป็นพฤติกรรมที่ออกไป สังเคราะห์สังขารอยู่ในสังคมโลก เป็นเรื่องจริงที่เกิด พุดถึงตรงนี้ สบายใจที่ชีวิตชาตินี้เกิดมาได้ทำสิ่งที่เป็นคุณค่า ไม่เสียเวลาเปล่า เสียเวลาไป ๓๖ ปีเมื่อรู้ตัวตั้งแต่บัดนั้นจนถึงบัดนี้อาตมาถือว่าทำงานได้สมบูรณ์ สรุปล้ให้คะแนนตัวเองไปแล้วเรียกว่า จบแล้วอาตมา approved ไปแล้ว ผ่านแล้วจบดอกเตอร์แล้วผ่านทุกอย่างตัวเองรับรองเอง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียรธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓

พลังสังคหะที่ยิ่งกว่าสังคหะ

รายละเอียด : ๑. ทาน ให้ธรรมะเป็นทาน ชนะการให้ทานทั้งหลาย. ๒. เปยยวัชชะ. การอบรมสั่งสอนบ่อยๆ ให้แก่คนซึ่งใจต้องการ แก่ผู้เงียโสตกลงสดับ นี้เลิศกว่าการพูดถ้อยคำอันไพเราะ. ๓. อัถตจริยา การชักชวนให้คนมีศรัทธาสัมปทา

มีศีลสัมปทา มีจาคะสัมปทา มีปัญญาสัมปทา นี้ประพุดติเป็นประโยชน์กว่า ๔. สมนัตตตา ความสมานอึดตาซึ่งกันและกัน (ปรองคอง คือ อัญญมัญญ์) โสตาบันเสมอโสตาบัน, สกิทาเสมอสกิทา, อนาคตามีเสมออนาคตามี, อรหันต์เสมออรหันต์

ที่มา ที่ไป : เล่ม ๒๓ ข้อ ๒๐๙ ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

พลี

รายละเอียด : การยอมเสียสละ เสียทรัพย์สิน เสียสละกำลังแรงงานหรือเสียสละอะไรก็แล้วแต่ แม้แต่เสียสละภาษีให้ แก่รัฐก็เป็นการพลี พลีจะมีจิตวิญญาณร่วมด้วย มีความพอใจ มีความเต็มใจที่จะสละ พลี

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียรธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

พลีให้เปรต

รายละเอียด : ต้องรู้การผ่อนปรน ต้องละ ต้องปล่อย ต้องยอมให้เปรตเก่าเปรตเก่าให้ญาติ ให้ราช ให้ผู้เป็นแขกหรือ และให้แก่จิตเทวดา

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๗๕

พลเอกประยุทธ์อยู่ในแกนโพธิสัตว์หรือเปล่า

รายละเอียด : ในสถานการณ์โควิดชาวโคกเอาตัวรอดด้วยธัมมาธิปไตย วิถีพุทธ เศรษฐกิจพอเพียง อยากทราบว่า สังคมโลกและประเทศจะใช้วิธีไหนเอาตัวรอดหลัง COVID-19 ใช้อันนี้แหละใช้แบบศาสนาพุทธนี้แหละมันเป็นไปได้โดยที่ว่า ในหลวงรัชกาลที่ ๙ เราเป็นพระโพธิสัตว์และท่านก็ใช้ธรรมะของศาสนาพุทธ แต่ท่านเป็นในหลวงเป็นพระเจ้าแผ่นดินของประเทศที่มีคนหลายศาสนา ฟังความนี้ให้ดีๆ ท่านเป็นพระเจ้าแผ่นดินของประเทศที่ประชากรของพระองค์มีคนหลายศาสนา เพราะฉะนั้นท่านจะไปลงความเห็นเอาแต่ของพุทธเต็มทีเลยไม่ได้ ดูไม่ได้ ท่านก็ไม่ทรงปฏิบัติอย่างนั้น ก็เป็นหน้าที่ของอาตมาที่จะต้องขยายสังขาร คุณธรรมพวกนี้ ติดตามไป เป็นเรื่องที่อาตมารับผิดชอบต้องทำหน้าที่นี้ ประเทศไทยจะไปด้วยอะไร ไปด้วยอันนี้ ขณะนี้ประเทศไทยมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นผู้นำพาสังคมประเทศชาติไป พลเอกประยุทธ์เป็นทหารในยุคนี้ ที่มีคุณสมบัติมีคุณธรรม จะบอกว่าพลเอกประยุทธ์นี้เป็นโพธิสัตว์หรือเปล่า ทำงานเพื่อมวลประชาชนหรือเปล่า? อาตมาพูดอย่างนี้ไปแล้ว คงมีคำตอบ

ในใจของคนกันว่า พลเอกประยุทธ์นี้ทำงานเพื่อประชาชนหรือเปล่า พลเอกประยุทธ์ทำงานเป็นนายกรัฐมนตรี ก็มีรายได้ตามอัตรา คนทำงานมีรายได้ตามเท่าที่ควร ไม่มีการใช้ความฉลาดแกมโกงที่จะหารายได้เพิ่มอีก คนซื้อสตั๊ดแบบนี้แล้วก็ใช้ชีวิตอยู่ขนาดนี้เป็นชีวิตพอเพียงเท่านั้นก็พอ ไม่ต้องไปทำที่เห็นแก่ตัวเองไม่ต้องทำเลยไม่ คนอย่างนี้เป็นคนซื้อสตั๊ดสุจริต เป็นคนที่อยู่ในแกนของธรรมะ คำว่าโพธิสัตว์ เนื้อแกนลึกซึ้งๆ ก็คือผู้รับใช้ผู้อื่น โพธิสัตว์ ผู้เพื่อผู้อื่น ส่วนอรหันต์นั้นผู้เพื่อตน

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

พวกกะเทยหลงกิเลสอย่างลึก

แล้วติดอยู่อย่างไม่รู้ธรรมะเลย

รายละเอียด : อาตมาถามหลายที่แล้วคุณอยู่ทางนี้แล้วจะกลับไปเป็นทางโน้นอีกไหม ไปแย่งลาภยศสรรเสริญโลภียสุขอีกไหมเขามีความสุขของเขาเยอะนะที่เขาประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่ๆ พยายาม ครีเอท ดีไซน์ออกมา เป็นความสุขแบบใหม่ๆ แกะกล่องมีเยอะ โดยเฉพาะพวกกะเทยนี้มัน design อีกเยอะจริง เขาบอกว่าแสนสุขกรี๊ดกร๊าด เลยพวกกะเทย ทั้งความเป็นอยู่ทั้งเสื้อผ้าทั้งสังคมของเขา เป็นความซับซ้อนของสังขารธรรมคือ พวกที่ไม่รู้จักความสุขความทุกข์ไม่รู้จักสังขารธรรม ไม่รู้จักเครื่องปรุงแต่ง ไม่รู้จักการปรุงแต่งที่ซับซ้อน ของตัวเองไม่รู้ที่ขึ้นพวกกะเทยนี้จะซับซ้อน เรื่องการประดิษฐ์ประคอยประดับประดาปรุงแต่ง จนเวอร์ไม่รู้ก็เวอร์ มันหลงกิเลสอย่างลึกแล้วติดอยู่ไม่รู้ธรรมะเลย มีแต่โลกกับโลกๆ ซับซ้อนโลก เพราะอะไร เพราะว่ากะเทยนั้นติดในเรื่องกิเลสพวกนี้มากไม่รู้ที่ชาติสักที่ชาติ จนสลบกลับไปกลับมาจนไม่มีธรรมชาติเลยไม่รู้ตัวผู้ตัวเมีย ไม่รู้ธรรมะ ๒ มันซับซ้อนอีกไม่รู้เท่าไร

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พวกกายสักขี

รายละเอียด : อาสวะบางอย่างหมด แต่น้อยอยู่ในคำอนุโลม พระพุทธเจ้าตรัสถึงผู้ที่มีบารมีพอศึกษา ก็ไม่หลงอาจารย์ที่มีบารมีมา ไม่ได้พบอาจารย์ที่เป็นสตนบุรุษ ก็เลยไปนั่งหลับตาปฏิบัติ ก็ได้อาสวะบางอย่างหมดได้ แต่เป็นบารมีเก่าคุณไม่ได้ของใหม่เลย อันนี้ก็รู้ยาก อย่าไปย่อนแย้งคำสอนพระพุทธเจ้าโดยท่านสอนไปตามลำดับอย่างน่าอัศจรรย์

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

พวกติดแป้น

รายละเอียด : พวกติดแป้นก็หยุดไม่พัฒนาตนต่อ แบบนี้อีกล้านชาติก็ไม่ตจะตกต่ำด้วยก็ต้องพัฒนาขึ้นไปมันจะมีเครื่องรับประกันได้ว่าจะไม่ตกต่ำสูงเกินไปเท่าไรก็มีเนื้อหาสาระที่แท้จริง มันยังเป็นสัตว์จะป้องกันไม่ให้งต่ำได้หากไม่เอาสูงเสียที่เอาแต่แค่นี้พื้นฐานแค่นี้สักวันหนึ่งก็ต้องหลุดไปแน่นอน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

พวกทุนนิยม

รายละเอียด : เศรษฐศาสตร์ของโลก ที่ชี้โลกเห็นแก่ได้เห็นแก่ตัวเป็นนักเศรษฐศาสตร์ บอกว่าตัวเองร่ำรวย ตัวเองได้เปรียบมากๆ ทำวัตถุอะไรออกมาหรือแม้แต่จะทำกับข้าวทำอาหารพืชพรรณธัญญาหารให้ผู้อื่นก็ต้องขายจะต้องแลกด้วยธนบัตรและสมบัติอะไรก็แล้วแต่ ได้วัตถุอะไรต่างๆ ขึ้นมา ก็จะต้องให้ได้มาก ตีราคาแล้วจะต้องได้เกินกว่าราคาข้าวพืชพรรณธัญญาหาร มันเป็นคิดของพวกทุนนิยม แนวคิดคนเป็นบาปคนที่ไม่รู้จักสังขารที่แท้จริง แล้วไปหลงในสิ่งที่แลกกลับคืนมาว่าเราเป็นผู้ที่ได้ ที่จริงนั้นเราเป็นผู้เสีย เอาไปแลกกลับคืนมา

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรวาลิก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

พวกมิจฉาทิฎฐิ

รายละเอียด : เขาให้หยุดหยุดหยุดคิด มันคนละเรื่องกันเลย พวกที่มิจฉาทิฎฐิ อาชีพก็ไม่ทำ การกระทำอะไรทำกิริยาอะไรก็ไม่ทำ พุทก็ไม่พูด คิดก็ไม่ให้คิด แล้วบอกว่าสงบแล้วไว้คุณจะตะโกนว่าสงบดังขนาดไหนจิตใจคุณก็ไม่สงบหรอกมันไม่ถูกต้อง ฟังไม่ขึ้นหรอก เพราะคุณเข้าใจผิด คุณปฏิบัติผิดต้องมาปฏิบัติศีลและมีหลัก ๓ ประการนี้ ถ้าไม่มี ๓ ประการนี้ผิด รู้ตัวบ้างไหมไปนั่งหลับตาแล้วมันจะไปมีสำรวมอินทรีย์ชี้หมาอะไร อยู่แต่อินทรีย์ทวารเดียว ทั้งไปอีก ๕ ทวารอินทรีย์โขทเนมัตตัญญาตาไม่เกี่ยวเลย สำรวมไม่ได้แปลว่าปิดทวารอินทรีย์ แต่นั่งปิดไปหมดเลย ไปผูกมัดมันด้วย สรูปแล้วเข้าใจผิดปฏิบัติผิด ก็ไม่เริ่มศีลได้

ที่มา ที่ไป : รายการท้าววัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

พวกมีลักษณะ

รายละเอียด : พวกมีลักษณะ คือ เป็นพระแบบป่าเถื่อน มงมาย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

พวกหลับตาสมาธิ

รายละเอียด : พวกหลับตาสมาธิคือ ผู้ปฏิบัติ มิจฉาทิฎฐิปฏิบัติธรรมไปไม่ได้ พวกหลับตาสมาธิ ไม่เชื่อว่า ผู้ติดยึดพวกนี้ จะกระตือรือร้น แต่จะมีผู้ฟังไปจนกระทั่ง ฟังไปๆ ก็ค่อยๆ เข้าใจตามรู้ ตามจะเข้าใจได้ เลยเชื่อว่าจะเป็นเช่นนั้น จะไม่เสียหายสูญเสียไป ส่วนผู้ปิดประตูฉลาดแล้วเอาแต่ประตูโง่มาประตูเดียวก็หมดทางจะช่วย ไม่มีโปรดโทษะ ไม่มีการฟัง แม้แต่ผู้ที่เราเองเชื่อว่า ผู้รู้ก็ปิดประตูสัสมาธิทิฎฐิเลย เพราะโปรดโทษะก็ไม่เกิดโยนิโสมนสิการก็ไม่เกิด คุณปิดประตูแล้วไม่รับฟัง เช่น ไม่รับฟังสมณะโพธิรักษ์ จะโยนิโสมนสิการไม่ได้และไม่ได้ลงไปถึงที่เกิดไม่ได้มรรคผล (ภาษาแบบบังคับ คือ คุณต้องมาฟังสมณะโพธิรักษ์)

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

พวกหลับตาในภพ เป็นการขังอยู่ในถ้ำ

รายละเอียด : ลึกซึ่งซบซ้อนไปลงในป่าเขาถ้ำที่เป็นวัตถุแต่ติดอยู่ในนั้นทุกอันเลย แม้แต่เกาะยึดติดอยู่ที่ผี ท่านก็ว่าขังอยู่ในถ้ำ ไม่เอาอะไรเพราะปวดผี ไม่รับรู้อะไรใครจะมาเอาอะไรให้ก็ไม่เอา เพราะปวดผี จะอธิบายเรื่องสายหลับตาเป็นผู้ขังอยู่ในถ้ำ ไกลแสนไกลจากวิเวก หากประเทศไทยชัดเจนในเรื่องนี้เลิกนั่งหลับตาแล้วมาศึกษาศึกษาโพธิปักขิยธรรม ๓๗ ศีลสมาธิมรรคมีองค์ ๘ ศึกษาพิจารณาเป็นขั้นตอนของศีลสมาธิปัญญาไปตามลำดับขั้น แล้วก็รู้จักกิเลสไปที่ละลำดับทำตามตามลำดับ ประเทศไทยจะนำโลกจริงๆ สงสารโลกเขาจริงๆ ก็ค่อยๆ เป็นไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

พวกเราจะต้องเป็นกลุ่มชนที่มีอายุ ๑๐๐ ในโลก

รายละเอียด : อาตมาลูกมากก็พูดเลยว่า พวกเราจะต้องเป็นกลุ่มชนที่มีอายุ ๑๐๐ ในโลก คนอายุ ๑๐๐ อยู่อย่างไรจะอยู่ติดเตียง หรือว่า ๑๐๐ แล้ว ปรารถนาริยาแล้วคล่องว่องไว

ทำงานยังกับหนุ่มอายุ ๕๐-๖๐ จะมีให้เห็นมัยน้อย ขนาดอายุ ๑๐๐ ยังเหมือนอายุ ๕๐ ๖๐ ๗๐ อย่างนี้เป็นต้น เป็นอมตบุคคลพร้อมที่จะตาย เราสามารถกำหนดปริโยสานได้ หรือยังไม่ตายปรินิพพานเป็นปริโยสานยังจะอยู่ต่อไปอีก (แอบๆ ถามหน่อยซิ)

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

พวกไกลจากวิเวก

รายละเอียด : คือ เป็นอาการของพวกหลง ออกป่าเขา ถ้ำ คือ พวกไกลจากวิเวก คนกิเลสหนาไม่เปิดเผยแล้วคนพวกนี้อีกนานจะบรรลุดุธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

พหิตระ, พหิตธัง, พหิตธา

รายละเอียด : ๑. นอกภายนอก ๒. ภายนอก ๓. ภาวะภายนอก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๕๑, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๕๘, คำบุญคือบาป หน้า ๑๓๐, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๗๔

พหิตธา จ สัพพนิมิต เตหิ จิตตัง วิวิตตัง โหติ

รายละเอียด : จากการยืนยันอยู่กับเหตุเค้ามูล เครื่องหมายทั้งหลาย รู้กันได้เป็นภายนอกด้วยที่เดียวว่าจิตเป็นผู้สังัด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๕๘

พหิตธา รูปานิ

รายละเอียด : รูปทั้งหลายภายนอก

หนังสืออ้างอิง : ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๔

พหิตธา รูปานิ ปัสสติ

รายละเอียด : ๑. รูปภายนอกที่เห็นอยู่ ๒. การกำหนดรู้จนกระทั่งเห็นรูปภายนอก

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๕๘, ๒๔๖, ๒๔๗

พหุชนสุขายะ

รายละเอียด : คือ ช่วยมวลมหาชนให้เป็นสุข สงบ สบาย

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๓๓

พหุชนนิตาย พหุชนสุชาย พหุชนอิตถาย

รายละเอียด : พระอรหันต์ ก็คือคนเป็นๆ ที่มีการงาน เพื่อตัวเองน้อยที่สุด (และที่แท้ก็ไม่ใช่เพื่อตัวเองเลย ถ้าผู้นั้น รู้แจ้งสัมพัทธภาพได้จริงๆ) แต่มีการงานเพื่อผู้อื่นมากที่สุด มีค่าที่สุด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๗๑

พหุชนนิตายะ

รายละเอียด : ๑. สร้างประโยชน์แก่ปวงมหาชน ๒. เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ปวงมหาชนโดยแท้ ๓. สร้างประโยชน์แก่กุลมวลมนุษย์ทั้งหลาย ปวงประชาทั้งมวล ๔. เป็นประโยชน์แก่กุลแก่กุลมวลมนุษย์ทั้งหลาย ๕. เต็มใจชวนชวายแก่กุล ก่อประโยชน์เพื่อมวลมนุษยชาติ ๖. มีประโยชน์คุณค่าต่อผู้อื่น ต่อมนุษยชาติทั้งหลาย ๗. ทำประโยชน์เป็นอันมากแก่ปวงชนทั้งหลาย ๘. เป็นประโยชน์คุณค่า เสียสละแก่กุลมวลมนุษยชาติ ๙. ประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติอันมาก ๑๐. สร้างประโยชน์แก่มวลชนเป็นอันมาก ๑๑. เป็นประโยชน์ต่อมวลชนในโลก ๑๒. มีประโยชน์ต่อสังคมได้เป็นอันมาก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๕๗, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๖๒, สมานิตพุทธ หน้า ๑๘๘, ๓๑๔, ๓๑๖, คนคืออะไร? หน้า ๒๕๗, ๕๓๒, รู้คนซังสุข รู้คนซังสัตว์ หน้า ๕๑, อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๖๖, ๑๙๗, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๘, ปากับพุทธศาสนา หน้า ๑๘

พหุชนนิตายะ พหุชนสุชายะ โลกานุกัมปายะ

รายละเอียด : คือ เป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษย์ทั้งหลาย และ ให้ความสุขแก่มวลมนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้อนุเคราะห์โลกอยู่

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๔๖๘

พหุชนอิตถายะ

รายละเอียด : นำปวงชนทั้งหลายไปสู่สารลัจจะที่แท้
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๓๒

พหุธา

รายละเอียด : ทำให้เป็น ทำให้ได้หลายจิตมากๆ จิตตาม ที่เห็นดี

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๙๓

พหุธาปี หุตวา เอโก โหติ

รายละเอียด : เกิดธรรม ๒ ที่สามารถทำให้เป็นธรรม ๑
หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๘๑

พหุสิกัมมัง

รายละเอียด : พหุสิกัมมัง คือ ทำอื่กๆ ทำให้มากๆ
ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

พหุสัจจะ

รายละเอียด : ความรู้แท้จริง รู้ในสัจจะมากขึ้น แงทะลุ ในสัจธรรมทั้งหลายมากยิ่งขึ้นไปได้เรื่อยๆ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓

พหุสูต ๕

รายละเอียด : ผู้มีความรู้และบรรลุปุทธธรรมไปตาม ขั้นตอนลักษณะพหุสูต ๕ (พาหุสัจจะ) ๑. ได้ยินได้ฟังมาก (พหุสสุตา) ๒. ทรงไว้ได้มาก (ธตา) ๓. คล่องปาก (วจสาปริจิตา) ๔. เจนใจ (มนसानุเปกขิตา) ๕. แหงตลอดอย่างดี ด้วยทฤษฎี หรือด้วยความเข้าใจ (ทัญญูญา สุปญฺญิวธา)
ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ข้อ ๘๗
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๗

พอเป็นตัวกลางของในหลวงรัชกาลที่ ๙

รายละเอียด : เราสามารถเป็นคน ที่ ใจพอ ในหลวงรัชกาลที่ ๙ คำว่าพอมาใช้เป็นตัวกลาง เป็นตัวสำคัญมากเลย ที่จะต้องเรียนรู้สิ่งใดของคน บางคนมีหมื่นล้านก็ยังไม่พอ มีลูก ๒๐๐ คนหรืออย่างไร ก็ไม่ใช่ ใจที่รู้จักพอ มีเท่านี้เราก็พอ อยู่กับหมู่ แม้ไม่มีเราไม่ต้องสะสมเลยก็พอ แล้วมันไม่สบาย หรืออย่างไร สบายจะตาย ที่จริงเราก็ควรจะดูแลรับผิดชอบบ้าง ตอนนีเราไม่ต้องดูแลอะไรเลยตัวล่อนจ้อนมันก็มากไป ก็ต้องช่วยกันบ้าง อย่างน้อยก็ช่วยเก็บงำไม่ให้หกตกหล่น ไม่ควรจะมีสุรุษสุร่ายฟุ่มเฟือยให้เอาภาระกันบ้าง หากเราไม่ช่วยกันดูแล ไม่ช่วยกันเลยปล่อยลอยชายไปลอยชายมา เราช่วยกัน เราก็เป็นคนมีกรรมเป็นกุศลความชำนาญก็เกิดประโยชน์ก็เกิด วิชาที่ดี คนที่ขยันหมั่นเพียร คุณเองคุณก็ได้ดีของคุณไม่มีใครไปแย่งคุณได้เลย ไปแย่งวิชากันไม่ได้ วิชากรรมวิชา มันแย่งกันไม่ได้ เราเป็นทายาทของกรรม

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ พอครบวชมาย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

พอเพียง

รายละเอียด : พอเหมาะพอดี

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

พัฒนาการจากพืชจนถึงมนุษย์

รายละเอียด : พืชนี้สังเกตได้มันจะเกาะอยู่กับที่กับพื้นดินหรือตรงนั้นตรงนี้ พอหลุดจากที่เคลื่อนย้ายได้เป็นสัตว์ตั้งแต่สัตว์เล็ก จนเป็นสัตว์ใหญ่เคลื่อนที่ไปเองไม่อยู่กับที่จากน้ำไปบกแล้วก็สามารถบินไปในอากาศ ก็ได้กว่าจะมาเป็นจิตนิยามที่เป็นสัตว์ที่เรียกว่า มนุษย์ มันหลายเชิงชั้นปรุงแต่งจนกว่าจะมาเป็นมนุษย์การได้เกิดเป็นมนุษย์จึงยากแสนยาก

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

พัฒนาของสัตว์ธานุสารีสู่อัมมานุสารีตามลำดับ

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นผู้ที่นั่งหลับตา เรียงแต่ภายใน พระพุทธเจ้าท่านใจดีบอกว่าคุณที่อาสวะบางอย่างก็คือสายหลับตา จนกระทั่งไปบรรลุกายสักขี ตั้งแต่สัตว์ธานุสารีมาเป็นสัตว์ธานุสารี พอเริ่มมีปัญญาทำไปถึง อัมมานุสารีพออัมมานุสารี ที่เป็นสายของศรัทธา กับอัมมานุสารีของสายปัญญา สายศรัทธาจะรู้ได้ยากได้ช้ากว่าเมื่อได้รับปัญญาเพิ่มขึ้นสายศรัทธาไม่ใช่สายปัญญาแม้จะได้รับการปัญญาแต่ก็ยังไม่เก่งพอ เพราะไม่ถูกกับจริตของตนเอง แต่ก็ต้องพยายามให้ได้ปัญญา แม้ได้มาแล้ว อัมมานุสารี ก็จะเป็นพระอรหันต์ได้ ศรัทธาอยู่ที่ไหนปัญญาต้องอยู่ที่นั่น หากไม่เต็มปัญญาแรก อัญญาธาตุก็จะวนแค่สัตว์ธานุสารี สัตว์ธานุสารีอีกนานเท่านั้น สัตว์เซลล์เดียวกว่าจะมาเป็นอาริยะนั้นนาน มากจึงมีจำนวนน้อยกว่าโลกียะโลกุตระเป็นส่วนหนึ่งส่วนน้อยเท่านั้นเมื่อไหร่ก็เป็นส่วนน้อย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พัฒนามาเป็นจิตตั้งแต่สัตว์เซลล์เดียว

รายละเอียด : เมื่อพัฒนาขึ้นมาเป็นจิต ขอแถมให้มาเป็นจิตแล้วตั้งแต่สัตว์เซลล์เดียวก็จะวิวัฒนาการจนกระทั่ง

มาเป็นมนุษย์ ในทางฮินดูจะเป็นมนุษย์แคระ แล้วก็มนุษย์ลิงที่ขึ้นมาก้อยๆ พัฒนาขึ้นมาจนเป็นอเวไนยสัตว์ มนุษย์ที่สอนไม่ได้จะอยู่นานมากวนเวียนอยู่ในนรกสวรรค์นานมากเป็นเทวนิยมโลกียะนาน จนกว่าสามารถ ถ้าได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าหรือสัตบุรุษก็จะเข้าใจ จะสามารถมาสู่โลกุตระจิตนิยามเป็นอเวไนยสัตว์สอนโลกุตรภูมิได้ไปได้เร็วขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พากเพียรต่ออายุขัยใช้สัมประสิทธิ์ ๘ อ.

รายละเอียด : อาตมาอายุ ๘๗ ในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓ เต็ม ๘๖ ในวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๓ ผ่านมาตั้งหลายนักขัตตอายุ ๓๖ สามนักขัตต ออกมาทำงานศาสนาตั้งแต่บัดนั้นจนวันนี้ ๓๖ ผ่านไป ทบไป ๓๖ ผ่านเต็มก็อายุ ๗๒ เลยจาก ๗๒ มาเป็น ๘๖ เลยมาอีก ๑๔ ปี หากว่าไปถึง ๙๖ ปีก็จะเลยไปถึงอีกหนึ่งนักขัตต อาตมาพยายามให้ตัวเลขอายุ ๑๐๐ ตัวเลข ๑๕๑ เป็นตัวเลขตกกระไดพลอยโจน ก็หม่ออาริย์แสบบอกว่าแกจะอายุยืน ๑๕๐ ปี อาตมาก็เลยบอกว่าเอา ๑๕๑ ตัวเลข ๑๕๑ ก็เกิดมาด้วยประการฉะนี้ ซึ่งอาตมาพูดจริงๆ อาตมาไม่เชื่อว่าอาตมาอายุ ๑๕๑ ได้หรอก ทุกวันนี้มาถึงทุกวันนี้ยังรู้สึกว่าต้องไปอีกเท่าไร อีก ๖๕ ปี เจ้าประคุณอภัย เพื่อนรักคนหนึ่งก็ตายไปแล้ว สุเทพ วงศ์คำแหง อายุเท่ากัน เพราะฉะนั้นอาตมาก็เห็นว่า ถ้าหากอาตมาอยู่ได้ถึง ๑๐๐ ปี อาตมารู้ว่าอายุขัยของอาตมาแค่ ๗๒ ปี แต่ก็ต่ออายุขัยมาพยายามพากเพียรต่ออายุขัยใช้สัมประสิทธิ์ มี ๘ อ. ช่วยกันทั้งจิตทั้งกายก็ทำได้มาพอสมควรเพื่อจะพิสูจน์สัมประสิทธิ์ เพื่อพิสูจน์ธรรมะพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

พาศิษย์บุญนิยม

รายละเอียด : หลักการของพาศิษย์บุญนิยม ๑. สร้างเครดิต เหนือ เครดิต (จ่ายสด งดเชื่อ) ๒. หากต้องยืม ก็เป็นไปอย่างเกื้อ ไม่มีดอกเบีย ๓. มีความซื่อสัตย์ จริงใจ มีน้ำใจ
หนังสืออ้างอิง : สรรค่าสร้างคน

พาน

รายละเอียด : ๑. ช่อง ติด วัน ๒. ช่อง เครื่องร้อยรัด
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๖๓๓, ทางเอกภาค ๓ หน้า ๓๐๐

พาหุสัจจะ หรือ พหุสูตร

รายละเอียด : ผู้บรรลุตัจจะ ไม่ใช่แค่รู้ปริยัติ แต่เป็นความรู้ขั้นปฏิบัติ ที่เกิดผล บรรลุตธรรมนั้นๆ หมายถึง ผู้ลดกิเลสได้จริง ขอให้ลดกิเลสได้ ก็ถือว่าเป็นพหุสูตร

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๘

พาหุสัจจะกับพหุสูตรความรู้กับความจริง

รายละเอียด : พาหุสัจจะ เอาคำว่าสัจจะมาเป็นตัวยืนยันความจริง พุ หรือพหูแปลว่ามาก สูตร แปลว่า ความรู้ แต่ความรู้กับความจริงที่คุณจะเอาอันไหน ก็เอาความจริงกันอธิบายไป เอาตามหลักฐานซักไซ้ไล่เลียงไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พิจารณาไตรลักษณ์

รายละเอียด : นี่แหละจะต้องพิจารณาไปตามคำสอนพระพุทธเจ้าให้ชัดเจนเลยว่า มันเป็นไตรลักษณ์ มันไม่เที่ยง มันเป็นเหตุแห่งทุกข์ มันไม่ใช่ตัวตนมันไม่มีตัวจริง เพราะฉะนั้น รสอร่อยหรือรสอาหารที่เป็นอัสสาทะแล้วมันไม่เที่ยง มันไม่คงที่ บางทีเขาซึ่งดวงวัดมาเลยอย่างเก่า แต่ทำไมวันนี้มันถึงไม่ค่อยอร่อย หรือปรุงเองด้วยซ้ำ มันก็เกี่ยวกับจิตของคุณเองที่ไปยึดถือบางทีมันก็แข็ง กินมันก็ไม่อร่อย อะไรก็ได้ ทำให้แข็ง มันเป็นเหตุปัจจัยมันไม่เที่ยงมันไม่ใช่ของแท้ มันเป็นเหตุแห่งทุกข์ ความลึกซึ้งอันนี้ลึกซึ้งมากเลย เพราะถ้าคุณสนใจคุณก็สุขคุณไม่สนใจคุณก็ทุกข์ นี่สรุปเข้าเป้า แล้วสุขทุกข์มันไม่มีจริง มันมายา เพราะฉะนั้นศาสนาพุทธจึงดับทุกข์ดับทุกข์หมดเลย รู้เลย แล้วไม่ใช่ไปอยู่ป่าแล้วไม่สุขไม่ทุกข์ ไม่ใช่ แต่อาการเวทนาความรู้สึกของคุณไม่มีอาการสุขไม่มีอาการทุกข์ ไม่มีอาการโสมนัสไม่มีอาการโทมนัส ไม่มีเลยจริงๆ จิตของคุณต้องเป็นอาการกลางอย่างนั้นจริงๆ เลย ไม่ใช่ไปนั่งมันเป็นมันมีแต่คนไม่รู้ว่ามันมีมันเป็นเข้าใจไม่ได้ ไม่ใช่ คุณต้องเข้าใจให้ได้ว่ามันมีนะ แล้วเดี๋ยวนี้ทำให้มันไม่มีได้ คุณจะเปรียบเทียบเองได้ แต่ก่อนมันมีคืออย่างนี้ แล้วตอนนี้มันไม่มี มันต่างกันของคุณเอง ลิงค หรือเพค ที่มันไม่เหมือนกัน คำว่าเพค หรือ ลิงค ทำความแตกต่าง ลิงค เป็นภาษาบาลี เพค ก็เป็นภาษาบาลี มันต่างกัน ความต่างกันคือมันไม่เป็นอันเดียวกัน จนมันไม่มีเลย หรือมันมีเหลือหนึ่ง มันก็แยกกันยาก ก็เคยอธิบายพูดมาไม่รู้กี่ที คุณต้องอ่านอาการที่เป็นนามธรรมละเอียดลออพวกนี้ให้ชัดเจนไปเรื่อยๆ แต่ก็ไม่ต้องไป ฮึดฮัดว่าเราไม่รู้

ให้เรียนรู้ไปจากของจริงที่คุณเกี่ยวข้องในชีวิตสามัญ แล้วคุณก็มีสติสัมปชัญญะ รับรู้ และศึกษามีธรรมะวิจัย ว่าเราลดลงแล้วนะ ตัวธาตุรู้คือ ปัญญาที่ มันมีฤทธิ์เข้าใจ ว่าแต่ก่อนมันมีแต่ตอนนี้มันจางคลาย ก็จะเป็น วิราคานุปัตสสี จนมันดับ นิโรธานุปัตสสี อ่านในปัจจุบัน รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสที่สัมผัสอยู่ในเหตุในปัจจุบัน ตอนที่มันมีแต่โมกฏน้ออยู่กินยังไม่หมดลูกเลย ขนาดลูกนี้ทำ ทำไมขึ้นนี้มันหวานทำไมขึ้นนี้มันจืด ขึ้นนี้มันฉ่ำดีเช่นนี้ไม่ฉ่ำเลย ขึ้นนี้มันขาวแดงๆ นี่มันแดงแจ๊ด แม้แต่ในลูกเดียวกัน คุณก็รู้ในรายละเอียดพวกนั้นเลย มันก็เป็นอย่างที่มีเป็น คุณก็รู้ความจริงตามความเป็นจริงนี้แล้วจิตใจคุณก็ไม่วูบวาบไม่ผลึกไม่ซัง จิตของคุณนิ่งกลาง คุณจะสามารอ่านอาการจิตที่คุณเป็นกลาง ในจิตนี้ จิตของคุณไม่ไปไม่มา ไม่มีอันตา ไม่ไปข้างนี้ ไม่ไปข้างนั้น เป็นอาการนิ่งอยู่ตรงกลาง ไม่ไปทางกาม ไม่ไปทางอัตตา เลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

วิธีการปฏิบัตินอกกริต

รายละเอียด : เขาไปมีวิธีมากมาย กลายเป็นรัฐพิธี ออกนอกกริตไปไกล อาตมาสงสาร ไปฟังพระสวดมนต์เป็นนายยกองคมนตรีก็นั่งให้พระสวดไปเกิด บางคนก็พงกแล้วพงกอีก เห็นใจสงสาร พาออกนอกกริตทรมานทรมานกันจริงๆ สงสารศาสนาพุทธที่ทำการทรมานมนุษย์จะรู้ตัวจะลดละเลิกกรากันบ้างไหม มาเป็นชาวอโศกนี่ สบม ธมม ปกต หห จจ มชยลล

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

พิสูจน์พลังงานสัมประสิทธิ์ของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : อาตมาพยายาม พิสูจน์ พลังงานสัมประสิทธิ์ของพระพุทธเจ้า ตอนที่อาตมาถึงขั้นจะเรียกว่า ดัดจริตก็ได้ สร้างเป็นสูตรวิทยาศาสตร์เลยนะ $E = C (mc^2 + A)$ โอนส์ไตร์ค้นพบ $E = mc^2$ พลังงานที่เขาใช้กันคือ มวล m กับ c คืออัตราเร่งต่างๆ ที่ยกกำลัง ก็คือ A จะบวกไปอีกก็ A ก็แล้วแต่ บวกมันมากแล้วก็จะเป็นการคูณ และเป็นการยกกำลังก็เอาไปอยู่ข้างนอกวงเล็บ $E = C (mc^2 + A)$ อย่างนี้เป็นต้น คนยังไม่ค่อยเข้าใจหรอก เหมือนกับสูตรของโอนส์ไตร์ก่อนตายเขายังเขียนไว้เป็นจดหมายให้ลูกสาวเลย ให้เปิดตอนพ่อตายไปแล้ว ก็ยังไขความจริงใจออกมาพูด คือเขาจะอธิบายให้เข้าใจถึงคุณธรรมแบบนามธรรม $E = mc^2$ แต่แกอธิบาย

ไม่ได้ เสร็จแล้วเขาเอา $E = mc^2$ ผ่าเอาไปใช้ทางโลกและเป็นทางทำลายด้วย หากจะไปใช้ในทางสร้างสรรค์ก็ได้เหมือนกัน แต่กลายเป็นว่าเอาไปใช้ในทางทำระเบิดไปฆ่าเขา พลังงานที่ใช้เอาไปทำจรวดออกนอกโลกก็เอามาใช้ เพราะฉะนั้นมันอยู่ที่เจตนา เอาไปใช้ดีหรือใช้เลว แต่ของเราเป็น นามธรรม หรือแม้ขั้นวัตถุธรรม เราจะต้องเป็นแต่ดี ไม่ไปหาร้าย เพราะงั้นจึงสร้างแต่วิญญูณที่ไม่ได้มีเจตนาร้ายงดเว้นตัดขาดจากเจตนาร้ายได้จริงๆ ซึ่งเป็นคุณวิเศษคุณธรรมอันวิเศษที่สร้างได้ ศาสนาพุทธเราสร้างได้จริงๆ แล้วพวกเราเอาตามา ศาสนาพุทธที่มันได้เสื่อมาจากโลกุตระธรรม ธรรมของพระพุทธเจ้ามาตั้ง ๒,๕๐๐ กว่าปีแล้วขึ้นมาพื้น ซึ่งมันมีรากฐานเดิม ได้แล้วแต่มันยังซับซ้อนเพราะมันมีมวลใหญ่ กระแสหลักเป็นองค์ประกอบ เอาตามมีหัวเดียวกระเทียมลีบ ซึ่งเขามีอะไรหุ้มไปหมดเลยแต่โพธิธิ์ก็ไม่มีอะไรหุ้มไว้เลย มันมีเหตุปัจจัยอีกมากมาย ไม่ได้ห่อหุ้ม พยายามจะพิสูจน์ ให้ได้นานที่สุด ให้ได้ผลจริงที่สุด ถ้าหากเอาตามาทำไม่ถูกต้อง ไม่เป็นจริง ก็จะไปไม่ได้ ไม่รอดหรอก แต่ถ้ามันเป็นจริง ก็ต้องรักษาคุณภาพให้ได้มากที่สุด เป็นแก่นเป็นแก่นไปในมนุษยชาติให้แก่โลกไปในที่สุด ซึ่งทุกวันนี้ก็เห็นรูปรอยแล้วเห็นใหม่ เข้าใจใหม่ ชัดจริงหรือเปล่า คงจะเข้าใจแล้วก็ชัดจริงได้ เอาเถอะ พิสูจน์ไป ไปบังคับให้คนเข้าใจมันทำไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พิสูจน์สัมประสิทธิ์ต่ออายุขัย

รายละเอียด : ก็ทำไป เอาตามพยายามฟังสังขารร่างกาย พยายามสร้างพลังงานให้ชีวิตและร่างกายนี้ไม่ให้ทรุดเสื่อมจนกระทั่งตายวันตายพรุ่ง เป็นการพิสูจน์ธรรมะพระพุทธเจ้า พิสูจน์สัมประสิทธิ์ด้วย เป็นปาวุทธานิยาม ต่ออายุขัย ถึงเวลาตายแล้วก็ยอมตายมันจึงเป็นเรื่องมหัศจรรย์

ที่มา ที่ไป : รายการลุ่มะปิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พีชธาตุ

รายละเอียด : ส่วนที่ไม่มีเวทนาเจ็บก็ไม่มีปวดก็ไม่มีชอกก็ไม่มีช้ำก็ไม่มี ทุกข์ไม่มีสุขไม่มี ตัวนี้แหละเป็น พีชธาตุ ซึ่งเป็นชีวะ ให้อาหารเลี้ยงมันก็อยู่ไปได้ หากเจ็บถ้าออกจากร่างกายเท่านั้นแหละไม่ใช่ตัวเราแล้ว คนติดยึดก็ยังไม่บอกว่าเป็นกายของข้า ของกูๆ ยังยึดอยู่เป็นของตน มันไม่ใช่แล้วเพราะ

ฉะนั้นตัวที่ไม่มีเวทนาอ่านเวทนาไม่รู้รู้สึกสุขหรือทุกข์เป็นชีวะก็ตาม ติดอยู่ที่ร่างกายเราก็คือตาม ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เป็นต้น อ่านลิขิตของตัวเองกระทบสัมผัสเมื่อไหร่ก็อ่าน อันนี้ไม่ใช่กายมันไม่ทุกข์ไม่สุขมันคือกาย พีชธาตุพีชพรรณธัญญาหารไม่ทุกข์ไม่สุขอะไร ไม่มีผลึกไม่มีคูด มันคูดเอาแต่เลี้ยงร่างกายมันมันไม่เป็นโทษภัยกับคนอื่น มีแต่ตัวตน แล้วใครจะมาทำมันก็ยอมอย่างเดียว พีชพีชธาตุ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พีชธาตุ

รายละเอียด : พีชธาตุเป็นชีวะที่ฐานนิพพาน ฐานอาศัยฐานสำคัญ คือจิตที่ไม่มีบาปไม่มีบุญ อนุญญาภิสังขารแล้วมีแต่ต่อเนญชา หมดบาปหมดบุญแล้วฆ่ากิเลสหมดแล้วบาปหมดแล้ว พีชธาตุ จึงไม่มีบาปไม่มีบุญมีแต่กุศล กุศลเป็นโลกียะยังไม่ใช่โลกุตระ บาปบุญเป็นโลกุตระเมื่อสำเร็จแล้วบาปบุญก็หาย โลกุตระแล้วสมบุรณ์แบบแล้วเป็น ปุญญาปาปริกษิโณ เพราะฉะนั้น อันท้าย วิญญาณาหาร พระพุทธเจ้าก็บอกว่า คุณจะต้องรู้นามรูป แยกรูปแยกนามหรือแยกกายแยกจิตได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พิชนิยาม

รายละเอียด : ชีวะที่ไม่มีวิญญาณครอง ไม่มีกรรมครอง

คำอธิบาย : คือ พิชนิยามนั้นกึ่งหนึ่งเป็นชีวะ มีสัญญา กับสังขาร ไม่มีเวทนา ไม่มีวิญญาณ หากใครสามารถทำจิตตนให้มีคุณลักษณะเป็นพีช ไม่มีสุขไม่มีทุกข์ ไม่บาป ไม่มีบุญได้ ก็เป็นอรหันต์ คนถามว่า ทำไม่สมณะโพธิธิ์รู้ได้อย่างไรว่าตนเป็นอรหันต์ ก็เพราะสามารถทำจิตตนเองให้เป็นพีชได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๓๓

พิชนิยาม

รายละเอียด : พิชนิยาม คือ มีพลังงานความเป็นชีวะจับตัวกัน รวมตัวกันเป็นกลุ่มของธาตุ มันก็สังเคราะห์ สังขารกันเป็นชีวะ ทางฟิสิกส์วิทยาศาสตร์เค้าก็ศึกษาแยกออกมีชีววิทยา แต่เขาก็จะไม่รู้ละเอียดลออเท่าของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้ารู้ไปถึงจิตนิยาม ชีวะของพืชต่างกันอย่างไรรัก

พีชนิยาม – พีชะ มันไม่ทุกข์ไม่สุขฯ

ชีวะของสัตว์ ชีวะในระดับของพีชแตกต่างจากวัตถุอย่างไร
อุตุนิยมอย่างไร พระพุทธเจ้าท่านก็ให้แยกจิต แยกจิตก็คือ
แยกกายหากไปพูดข้างนอกเขาจะงง แยกกายจะไปแยกจิตได้
อย่างไร ความรู้ของชาวพุทธทุกวันนี้ผิดเพี้ยนไป เข้าใจว่าจิตนี้
ไม่ใช่กาย เพี้ยนไปเลยว่า กายคือ วัตถุ ดิน น้ำ ไฟ ลม อย่างเดียว
ไม่มีจิตไปร่วมคือ กายนี้คือเจิ้งเลย สุธัญญเลย คนที่เข้าใจว่า
กายคือ วัตถุอย่างเดียว ไปไม่รอดไม่เข้าใจศาสนาพุทธ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

พีชนิยาม

รายละเอียด : นิยาม คือ การเริ่มเป็นชีวิต แต่เป็นชีวิต
ที่เป็นธาตุกำเนิดแก่สัญญา กับสังขารในชั้น ๕ ก็มีพลังงาน ดิน
น้ำ ไฟ ลม วิทยาศาสตร์ สามารถแยกแยะเอามาใช้งานได้

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบาย รายการสำมะปี่ชีวิต ปฐม-
อโคก ครั้งที่ ๗๑ วันจันทร์ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

พีชะ

รายละเอียด : พีชะ คือ เป็นพลังงานที่เป็นรูป ไม่เป็น
พลังงานจิตนิยามก็ไม่บันทึกอะไร ไม่มีวิบากที่ต้องเวียนวน
๑. เชื้อ, คำมูล ๒. พีช, พลังงานชีวะที่ไม่มีความรู้สึกหรือ
ไม่มีอารมณ์ (ไม่มีเวทนา) มีแต่สัญญากับสังขาร ไม่มีบาป
บุญ ดี ชั่ว ไม่รู้จักกรรม ไม่สั่งสมวิบาก เป็นพลังงานที่เป็น
อรุณ ไม่เป็นพลังงานจิตนิยามก็ไม่บันทึกอะไร ไม่มีวิบากที่
ต้องเวียนวน

คำอธิบาย : พีชะ คือ ไม่ใช่กาย เพราะไม่มีความสุข
ความทุกข์ ไม่มีความรู้สึก แต่มันมี ชีวะต้องเลี้ยงดูมันอยู่จึงมี
ชีวิต ต้องเรียนรู้อาการจิต แล้วทำจิตให้เป็นพีชนิยาม มีธาตุ
รู้ทำงานเป็นชีวะ อะไรที่ไม่ใช่กาย แต่มันอยู่กับตัวเรา คุณทำ
จิตให้เป็นพีชธาตุ แล้วคุณก็ไม่มีความสุขไม่มีทุกข์ ไม่ไประราน
ไม่ไปเบียดเบียนใครเลย ต้องทำใจให้มีคุณลักษณะนี้ ถ้าทำใจ
ในใจไม่ได้แบบนี้ ก็เป็นอรหันต์ไม่ได้ (รายการวิทยุอารยธรรม
บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒) พีชะ คือ ไม่มี
เวทนา ไม่มีวิญญาณ มีสังขารกับสัญญา (รายการสำมะปี่ชีวิต
บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒, รายการสำมะปี่ชีวิต
บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒)

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-
ศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๙๕, เปิดโลกเทวดา
หน้า ๑๒-๑๕

พีชะ

รายละเอียด : พลังงานที่มีสมบัติถึงขั้น ชีวะ ได้แก่
พลังงานที่เรียกว่า พีชะ และ จิต พลังงานในความเป็น พีชะ
แม้จะเป็นพลังงานที่มีสมบัติเข้าขั้น ชีวะ (ความเป็นชีพ, ความ
มีชีวิต) แต่ ชีวะ ที่อยู่ในขอบเขตของ พีชะ นี้ก็คือ พลังงาน
ชีวะที่ไม่มีความรู้สึกหรือไม่มีอารมณ์ ภาษาบาลีว่า ไม่มีเวทนา
เช่น ไม่มีสุขทุกข์ ไม่มีรักชัง ไม่มีเจ็บปวด ไม่มีรสอร่อย ไม่มี
เปล็ดเพลินสนุกสนาน ไม่มีเศร้าสลดรันทด มีแต่ สัญญา กับ
สังขาร สัญญา ก็คือ ความกำหนดรู้ เช่น พลังงานชีวะในต้นไม้
มีการกำหนดรู้ธาตุที่มันต้องการหรือไม่ต้องการ ตามความ
จำเป็นที่ต้องเป็นสมบัติของมัน สังขาร ก็คือ การปรุงแต่ง เช่น
พลังงานชีวะในต้นไม้ สามารถปรุงแต่งพลังงานในชีวะของมัน
ใช้พลังงานสังเคราะห์ธาตุต่างๆ ในชีวะของมัน พีชะ ยังไม่มี
บาป ไม่มีบุญ ไม่รู้จักบาปบุญคุณโทษ ไม่รู้จักดีชั่ว ไม่รู้จัก
กรรม ไม่สั่งสมวิบาก

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๓

พีชะ

รายละเอียด : พีชะปรุงแต่งกันด้วยธาตุต่างๆ ตามที่
มันมีความแตกต่างกันไป เป็นสังขารของแต่ละอย่างแต่ละชื่อ
แต่ละสมมุติแต่ละเรื่องของมัน ก็เป็นตระกูลของมันเป็นหมวด
หมู่ของมันไป

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช กายนี้คือวิญญาณ
วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พีชะ

รายละเอียด : นั่นคือพีช มาเรียกเป็นไทยว่าพีชผักผลไม้
เป็นชีวะแล้วมีตัวเองเป็นประธานในตัวเองสามเส้า มีธาตุบวก
ลบ และประธาน พีชก็มีเพศผู้เพศเมียผสมพันธุ์วนเวียน
พีชต่างกับสัตว์ตรงที่พีชไม่มีทุกข์ไม่มีสุขไม่มีบาปไม่มีบุญ ไม่มี
วิบากบาปวิบากบุญ เพราะฉะนั้นคนกินพีชไม่มีวิบาก ที่จะ
จองเวรจองกรรมไม่ว่าจะรัก ผูกพันติดตัมไม่มีแม้แต่ตัวเองรัก
ตัวเองผูกพันตัวเอง มันหมดพลังเหนียวที่ผูกสลายแล้วเสื่อม
ก็กระจายแยกธาตุเป็นธาตุ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พีชะ มันไม่ทุกข์ไม่สุข นี่เป็นเกณฑ์ของการตรัสรู้
เป็นอรหันต์ หมดสุขหมดทุกข์

รายละเอียด : กายต้องมี ๒ ถ้ามันไม่ใช่กายแล้วมันมี

๑ เป็น พีชะ มั่นไม่ทุกข์ไม่สุข นี่เป็นเกณฑ์ของการตรัสรู้เป็นอรหันต์ หมดสุขหมตทุกข์ เอาตรงนี้ไม่สำคัญ ในจิตของคุณจะไปยึดถือสิ่งใดก็แล้วแต่ เป็นเราหรือไม่เป็นเรา ถ้ายึดเป็นเราก็คือเป็นกาย ถ้าไม่เป็นเรามันไม่เป็นกาย

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

พีชะจิตของพระอรหันต์

รายละเอียด : คุณสมบัติของ พีชะธาตุ พระพุทธเจ้า ก็เอามาใช้ทำจิตของเราให้เป็นพีชะ ในเป็นๆ นี้ เอาไว้อาศัยพระอรหันต์ก็อาศัย ความเป็นพีชะ เพราะยังไม่ได้สลายร่างกาย หากสลาย อาการ ๓๒ ก็แยกเป็นอตุ ดินน้ำไฟลม ไม่มีธาตุจิตเหลือ จะมีเศษพีชะเหลือนิดหน่อยไม่รวมตัวกันอีกได้ เป็นการสลายไปเลย เมื่อปริณิพพานเป็นปริโยสาน ลึ้นรอบสุดท้ายของพระอรหันต์ที่จะตาย ๐ หรือพระปัจเจกพระพุทธเจ้าพระพุทธเจ้าที่จะตาย ๐ อรหันต์รู้แล้วทำได้ อรหันต์ทุกองค์ ปริณิพพานเป็นปริโยสานได้ จะเป็นพระอรหันต์ นิพพานได้ ถ้าผู้ที่ยังไม่ถึงขั้นอรหันต์ ก็จะเป็นได้แค่อาสวะบางอย่างสิ้น มาดูอาสวะบางอย่างสิ้น ในพระไตรปิฎกจะมีที่เล่ม ๓๖ กับเล่ม ๑๓ อาตมาอธิบายจากสภาวะของตัวเอง ใครจะเชื่อหรือไม่เชื่อก็เลือกเอา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พีชะไม่เบียดเบียนใครเป็นสภาพอิสระ

รายละเอียด : พอพลังงานที่สูงขึ้นเป็นพีชะ พีชะ มั่นต้องมีตัวเองแล้วมี ISH I คือตัวเรา S คือ she H คือ he ลบคือ she บวกคือ he พีชะมีแล้วแต่มันไม่รู้ตัวมันหอรอกมันไม่รู้อัตตาตัวเอง แต่มันก็เป็นอัตตาส่วนหนึ่งแล้ว มันมี SH เอา ๒ ส่วนนี้มารวมกันเกิดตัวเอง พยายามไม่เบียดเบียนใครเป็นสภาพอิสระ เจอธาตุอันนี้เอา ธาตุอันนี้ไม่เอา แยงเขาได้ก็เอามันไม่แยงหอรอกมันดูเอา เป็นพลังงานอตุที่มันดูเอา มันก็ไม่ไปแยงจากพีชะเท่าไรหอรอก มันก็จะแยงจากอตุเป็นหลัก เป็นดินน้ำไฟลม เป็นตัวเองได้ ได้ไม่พอกก็ซบซิดไปก็ร่วงโรยเหี่ยวแห้งตาย หากพัฒนาขึ้นไปก็เป็นพัฒนาเป็นพีชะชนิดที่ต้นเป็นพีชะที่มันมีอะไรในตัวเองเคลื่อนไหวได้เป็นพีชะได้น้ำจะมีเยอะ เคลื่อนไหวตัวเองได้ พีชะบนบกเช่นพวกไมยราพเป็นต้นซึ่งมันมีรายละเอียดเยอะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พึงสละเพื่อรักษา

รายละเอียด : การสละชีวิตได้นี้เป็นธรรมของสัตบุรุษ สัตบุรุษทั้งหลายย่อมมีปฏิญาณเป็นสัจจะโดยแท้ ดูกรพระราชอา ผู้ประเสริฐสุด พระองค์จึงทรงสมบูรณด้วยธรรมข้อนั้นเกิดนรชนพึงสละทรัพย์เพราะเหตุแห่งอภัยอะนัประเสริฐ เมื่อจะรักษาชีวิตไว้พึงสละอภัยอะ เมื่อระลึกถึงธรรมพึงสละทั้งอภัยอะ ทั้งทรัพย์ และแม้ชีวิตทั้งหมด.

ที่มา ที่ไป : เล่ม ๒๘ ข้อ ๓๘๒ ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

พีชะ (พีชานิยาม)

รายละเอียด : มีชั้น ๓ คือ รูปชั้น สัญญานชั้น สังขารชั้น ไม่มีกรรมวิบาก พีชยังมีวิญญานสืบทอดชาติข้ามชาติไปได้ พีชสืบทอด DNA ของอรุปรุเท่านั้น ซึ่งความเป็นพีชนั้นๆ หมดพลังงานที่จะหมุนวนชีวะต่อไป พีชก็จับลิ้น DNA ที่เป็นแค่พีชานิยาม พีชจึงยังไม่มีพลังงานแห่งอัตตา ข้ามชาติอย่างจงเวรจงกรรมกันไม่ได้ รักโกรธกันไม่เป็น ที่สำคัญยิ่ง คือ ยังไม่มีสุข ไม่มีทุกข์ ที่พุทธศาสนาศึกษาเป็นโลกุตระ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

พีชะคืออาหารของคนของมนุษย์ที่ดีที่สุด

รายละเอียด : พวกเราน่าจะภาคภูมิใจว่าพวกเราเป็นคนที่มีศีลตั้งแต่ศีลข้อที่ ๑ ไม่มีการบกพร่องไม่มีการละเมิด พวกเราเป็นคนมีศีลจริงๆ สังวรศีลระวังจริงๆ อยู่ในเครื่องกินเครื่องใช้ที่เราทำอยู่ที่สังวรศีลตลอดจริงๆ พยายามตื่นรู้เข้าไป หลงหลับไหล ตรงกันกับปัจจุบัน ๑๕ แล้วก็มีความเชื่อว่ามีศรัทธาจริงๆ ว่าเราเป็นคนมีศีลเราเป็นคนดี ไม่ใช่ว่าถือศีลเท่าๆ ไก่ๆ เติ้งๆ ไม่ใช่ แต่ถือศีลแล้วจะเป็นคนดีเป็นคนบริสุทธิ์ เป็นคนเจริญขึ้นมามีจิตที่เมตตาสัตว์จริง คุณจะมีจิตเมตตาอย่างไรก็แล้วแต่ คุณจะรู้ตัวเอง ก็อยู่กับสัตว์เป็นเพื่อนทุกข์ไม่ใช่พูดแต่ปากแต่สัตว์ใจสัตว์เล็กสัตว์น้อย ก็มีความเอ็นดูหวังประโยชน์ต่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ ไม่ทำร้ายมันจริงๆ ไม่ละเมิดกันแม้กระทั่งว่า ไม่ต้องกินเนื้อสัตว์เลย กินแต่พีชะ ก็มันใจว่า มันไม่ใช่เรื่องเสียหายอะไรเลย กินแต่พีชะก็อยู่ได้ แล้วจริงๆ ก็จริงด้วย เพราะว่าพีชะคืออาหารของคนของมนุษย์ที่ดีที่สุด เพราะฉะนั้นพวกเรานี้ทำแล้ว โลกทั้งโลกเขาก็จะค่อยๆ เข้าใจว่าพวกนี้มันเป็นความรู้ที่ เฝิ่นๆ ตื้นๆ หรือที่จริงมันเป็นความรู้ที่ลึกมาก เป็นคนไม่กินเนื้อสัตว์ ที่มันสำคัญก็คือไม่กิน

เนื้อสัตว์แล้วเรารู้ได้ว่าเราตั้งใจในเนื้อสัตว์หรือไม่ เพราะว่าเราไปตั้งใจในรูรสกลิ่นเสียงสัมผัส ไปตั้งใจในอุปาทานต่างๆ เราไม่มีทางอุปาทานไม่มีทั้ง กาม รูปรสกลิ่นเสียงสัมผัส ไม่ติดเลยอันนี้ต่างหาก คือปรมัตถสังขจะที่สุดยอดที่เราไม่กินเนื้อสัตว์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓

พืชที่ยิ่งใหญ่คือข้าวส่งออกนอก เป็นสินค้าที่ต่างประเทศต้องการอย่างยิ่ง

รายละเอียด : ข้าวเป็นพืชที่ยิ่งใหญ่ ข้าวคุณปลูกให้ดีแล้วอย่าขายราคาแพง ปลูกให้คุณภาพดีปริมาณมาก ขายให้ถูกให้เป็นราชาข้าวของโลกให้ได้ อาตมาว่าเน้นจุดเด่นนี้ให้ได้พยายามเน้นแล้วต้องสอน สอนชาวนาให้รู้จักว่าคุณทำนานี้คุณมีเกียรติ จะให้เหรียญให้ honour เหรียญเกียรติยศ ขออภัยแม้แต่ทางด้านสถาบันก็ให้เหรียญตั้งตระกูลขึ้นเป็นตระกูลใหญ่ที่เป็นอาชีพชาวนาเลย เป็นคุณหญิงคุณนายชาวนา ให้เลยแล้วก็ต้องสอนให้ความรู้ว่า อย่าหลงว่าฉันไฮโซนะ ชาวนานะทำนาให้ดี วิจัยการทำนาให้มีคุณภาพปริมาณที่ดี พัฒนาให้เป็นเมืองข้าว มีข้าวส่งออกนอกเป็นสินค้าที่ต่างประเทศต้องการที่สุด อาตมาว่ามันไม่ใช่ง่ายๆ หรอก ข้าว ถ้ามันเหลือคุณก็เอามาทำให้มันเหมือนหญ้า เอามาหว่านให้มันขึ้นหมดเลย ตกกลงไม่ต้องทำนา เพราะข้าวมีไปทั่วมันเหมือนหญ้าถึงเวลาคุณก็ไปเกี่ยวเอาเหมือนในสมัยพระพุทธเจ้ายุคสมัยก่อนที่มีข้าวสาธิตให้คนกินเต็มไปหมด อยู่ไหนก็มีข้าวกินเต็มไปหมดในประเทศไทย อยู่ที่ไหนก็มีข้าวเต็มไปหมดเลย หอมข้าวเต็มประเทศเลย นี่คิดแบบฟุ้งซ่านนะ เป็นนโยบายที่ดี คำว่าพอเราสันโดษด้วยการมีข้าว เราไม่ต้องไปคิดว่ามีทองคำมีเพชรพลอย เราจะมีข้าวแล้วมีพืชพรรณธัญญาหาร ยังน่าคิดว่าเราจะไปมีทองคำเราจะไปมีเพชรพลอย แต่เอาเถอะทองคำมันก็มีไม่น้อยหน้าน้อยตาหรอกมีพอสมควร ไม่ต้องไปม่งาย ที่จะต้องไปพิมพ์ธนบัตรออกไปมากในโลก อย่าอย่างไม่มีลิมิตเหมือนกับเงินดอลลาร์อเมริกาทำอย่างทุกวันนี้ ทำไม่ถึงบอกว่าคุณโลกมันจ้านน ให้อเมริกาพิมพ์กระดาษเปื้อนสีแล้วตีราคาเมืองไทยก็ให้ราคาตั้ง ๓๐ กว่าบาทอะไรกันหนักันหนา อาตมาว่าไปเป็นทาสน้ำเงินเขา ไม่เข้าเรื่อง หากเราสันโดษเรามั่นใจว่าใจพอ มีอยู่มีกิน ไม่ต้องไปเอาคุณค่าของเงินมาก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓

พืชเป็นธาตุรู้ไม่มีกรรมครอง ไม่มีบุญบาป

รายละเอียด : ก็อย่าไปรวมกันมันต้องแยกกัน ทำความเข้าใจให้ได้ว่าเวทนาคืออะไรตั้งแต่รูป รูปคือสิ่งที่ถูกรู้ รูปจะเกิดมาถ้าเป็นธาตุธาตุมันไม่มีวิญญาณธาตุร่วมด้วย มีธาตุจิตร่วมด้วยมันก็เป็นดินน้ำไฟลม เพราะเริ่มมีชีวิตมีชีวะเข้ามันก็มีธาตุรู้ที่เข้าไปกำหนดเป็นสัญญาสังขารเป็นพืช เป็นพืชที่มันไม่มีชีวิตอยู่เมื่อตัดออกมาแล้ว เช่นน้ำเต้า แดง ส้มโอ พวกนี้เป็นพืชเป็นชีวะ อาตมาก็แยกแยะขยายให้ฟังแล้วว่าอุตุนิยาม พืชนิยาม จิตนิยามเป็นอย่างไร พืชเป็นธาตุรู้ที่ไม่มีกรรมครอง ไม่มีบาปไม่มีบุญ ไม่มีการจงใจจงกรรม ไม่มีการยึดมั่นถือมั่น ก็ยึดพอสมควรให้ตัวมันอยู่ได้ หากมันหาธาตุมาปรุงแต่งตัวเองไม่ได้ก็เสื่อมสลายไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

พืชไม่มีวิบาก สัตว์เป็นจิตนิยาม มีวิบาก

รายละเอียด : ที่ถามมา ก็เคยอธิบายไป พืชไม่มีวิบาก ไม่มีกรรม ไม่มีบาปไม่มีบุญ ไม่มีกุศลอกุศล แต่สัตว์ตั้งแต่เริ่มเซลล์เดียว เป็นจิตนิยามไม่ใช่พืชนิยาม มีวิบาก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พืชไม่ไปรุกรานใคร

รายละเอียด : คือพระพุทธเจ้าจับเอาคุณสมบัติของพืชที่ไม่ไปรุกรานใคร เป็นจิตที่มีประโยชน์ คุณค่ามาก เรียบรู้แล้วเลิกพลังงานเบียดเบียนด้วยพลังงานปัญญา พลังงานปัญญาเป็นพลังงานที่ยิ่งใหญ่ ร่วมมือกับพลังงานญาณ ฌานเป็นพลังงานไดนามิก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พุทธ

รายละเอียด : ๑. ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานสดใสอยู่ ๒. ผู้รู้แจ้ง ผู้พ้นพิเศษ ผู้จบอย่างรู้ ผู้หลับอย่างตื่น ผู้ไม่หลับไหล ดับตั้งนิ่งจมอยู่อย่างไม่รู้โลกไหนๆ ๓. ผู้เบิกบาน แจ่มใส ที่มีรู้ ที่มีตื่น อยู่จริง คือผู้ถึงพุทธแท้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๗๗, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๙๙, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๒๔

พุทธ ธรรม สงฆ์

รายละเอียด : สัมมาทิฏฐิ ก็คือ ความรู้ความเข้าใจในความเป็น พุทธ-ธรรม-สงฆ์ ที่ถูกต้องแท้จริง พุทธ คือ ศาสนาที่เป็น อเทวนิยม ธรรม ของพุทธคือ โลกุตตรธรรม สงฆ์ คือ อาริยบุคคล

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๖๕

พุทธกระแสหลักปฏิบัติมิจฉาทิฏฐิ เพื่อไปสู่ความสงบ

รายละเอียด : แต่เขาให้หยุดพูดหยุดคิด มันคนละเรื่องกันเลยกับพวกที่มิจฉาทิฏฐิ อาชีพก็ไม่ทำ การกระทำอะไรทำก็ทำอะไรก็ไม่ทำ พูดก็ไม่พูด คิดก็ไม่ให้คิด แล้วบอกว่าสงบแล้วว๊วย คุณจะตะโกนว่าสงบตั้งขนาดไหนจิตใจคุณก็ไม่สงบหรือมันไม่ถูกต้อง ฟังไม่ขึ้นหรอก เพราะคุณเข้าใจผิด คุณปฏิบัติผิด ต้องมาปฏิบัติศีลและมีหลัก ๓ ประการนี้ ถ้าไม่มี ๓ ประการนี้ผิด รู้ตัวบ้างไหมไปนั่งหลับตาแล้วมันจะไปมีสำรวมอินทรีย์ชี้หมาอะไร อยู่แต่อินทรีย์ทวารเดียว ทั้งไปอีก ๕ ทวารอินทรีย์ โภชนะมัดตัณญาไม่เกี่ยวเลย สำรวมไม่ได้แปลว่าปิดทวารอินทรีย์ แต่นี่ปิดไปหมดเลย ไปผูกมัดมันด้วย สรูปแล้วเข้าใจผิด ปฏิบัติผิด ก็ไม่เริ่มศีลได้

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

พุทธกระแสหลักปฏิบัติเดียรถีย์นอกรีต

รายละเอียด : คนหลับตากับลืมตา คนไหนมีตบอดกว่ากันก็ต้องคนหลับตา เชิญไปเรียนกับพวกตบอด ขอภัยพูดแรง พูดชดนะก็เลยแรกปฏิบัติธรรมะพระพุทเจ้าเขาก็ปฏิบัติไปเพื่อคนตบอด พระพุทเจ้าตรัสไว้ใน อินทรีย์ภาวนาสูต... เขาสอนกันก็เหมือนกับเอาอะไรไปทิ่มตาให้บอด ทำให้หูหนวกขนาดนั้นเขาก็ยังไม่สะดุ้งสะเทือนเลย ที่อาตมาต้องพูดเนี่ย ศาสนาพุทธทุกวันนี้ไปนับถือกัน นั่งหลับตากันแต่เรื่องไม่เป็นเรื่อง เดียรถีย์นอกรีต อาตมาพูดไปเท่าไรโทรทัศน์ที่เขาพานั่งหลับตาจะเลิกไหม ไม่เลิก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

พุทธกระแสหลักหลงผิด ยึดถือสิ่งผิด นั่งหลับตา นำสงสาร

รายละเอียด : ซึ่งอาตมาอธิบายเอาของพระพุทเจ้า

มาอธิบายยืนยันแต่คนนอกนอกรีต ลืมธรรมะพระพุทเจ้าไปหมดแล้วไปนั่งหลับตา พระพุทเจ้าจะไปสอนยากอะไรถ้านั่งหลักการและได้นิพพาน ก็พานั่งหลับตากันหมด ทั้งศาสนาพุทธเลยมันก็จบแล้ว แต่นี่สอนละเอียดลเอียดละเอียดหมด ทำตั้งเยอะแยะ อาตมาเอามาแยกแยะไม่เท่าไรเลย เขาก็ว่าเอาอะไรมาพูดอาตมาก็เอาของพระพุทเจ้ามาพูดยังไม่หมดเลยนะนี่ ซึ่งเขาได้หลงผิดไปยึดถือสิ่งที่ผิด จนกระทั่งไปไกลเลยจึงนำสงสาร

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

พุทธกระแสหลักหากปรับปรุงอนุเมทนา

รายละเอียด : คุณเอามาที่ยังไม่ครบ แต่คงมีมากกว่านี้ ทุกวันนี้ศาสนากลายเป็นอาชีพทำมาหากินของคนชนิดหนึ่ง กลุ่มบางคนก็ไปอาศัยวิธีการเลี้ยงชีวิต บางคนก็ไปอาศัยเรียนให้ได้เปรียญธรรมทางพุทธศาสนาได้รับเสื้อแล้วก็ใช้สิ่งใดเป็นเครื่องชีวิตไปค้าขายพุทธธรรมที่เป็นอะไรให้แก่ชีวิตน่าสังเวชใจ สงสาร มันเป็นอย่างนั้นมันเป็นหลักเป็นกระแสหลักอาตมาพูดแรงพูดตรงพูดจริง หากปรับปรุงก็อนุเมทนาสาธุ หากเขาอยู่ในกลุ่มนั้นก็ต้องถูกครอบงำ สวดมนต์อวยพร รตนน้ำมนต์ เป็นเครื่องงานวิเศษ มันยังต้องไปอย่างนั้นกับเขาก็จะยากทุกวันนี้อาตมาก็เลยให้คนมาปฏิบัติทางนี้เสียว่ากันว่ากันไปคุณยังไม่มีการมีพอจะไปว่าเขาก็ปล่อยไปประมาณว่าไปตามฐานะที่พอได้ซึ่งอาตมาก็ประมาณอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓

พุทธกับพราหมณ์เนื้อแท้แก่นแท้อันเดียวกัน

รายละเอียด : แต่ความเข้าใจคนได้ผิดเพี้ยนกลับไปกลับมา อัมพัฏฐะ เป็นลูกศิษย์ของโปกขรชาติพราหมณ์ก็เรียนพระเวทย์มาทั้งนั้น ศาสนาพุทธกับศาสนาพราหมณ์นั้นมันหมุนเวียนไปมา เนื้อแท้แก่นแท้อันเดียวกัน แต่ความเข้าใจคนได้ผิดเพี้ยนกลับไปกลับมา พญชชนะอันนี้ก็ไปเอาเนื้อหาอีกอย่างหนึ่ง เนื้อหาอย่างนี้ก็ไปเอาพญชชนะอีกอย่างหนึ่ง สำหรับเป็นสิริมหายา กลับไปกลับมา สมมติของเดียรถีย์ก็ไปยึดถือว่าเป็นสิ่งที่ถูกในยุคนั้น อาตมาว่ามันเป็นมิจฉาสมาธิของพระพุทเจ้าไม่เป็นเช่นนั้นก็ต้องมาอธิบาย ก็คือพราหมณ์กับพุทธสลับไปมา ในยุคพระพุทเจ้าบอกว่าอันนั้นเป็นของคนหนุ่มสาวหนุ่มสาว ผู้ที่หนุ่มสาวนั้นไม่ใช่พุทธ มันเป็นคนของพวก

ที่มุมผม มันไม่ใช่พวกโกนหัวใช้ผ้าบังสุกุลย้อมน้ำฝาด แล้วพวกพราหมณ์นั้นมียะอะเหมือนกับในยุคนี้ พระมหาศาลก็มีเยอะ สมณะนั้นมียะอะเดียวอโศก เหมือนกันมันล้อเลียนกัน เพราะฉะนั้นเขาก็จะว่า ว่าพวกโกนหัวนุ่งผ้าย้อมน้ำฝาดว่าเป็นพวกนอกรีต เป็นพวกสมณะโล้นเป็นพวกสมณะน่างรังเกียจ เขาโกนหัวแล้วเอาขี้เถ้ามอม แล้วไล่ออกจากเมืองเนรเทศไปที่ยกเอาความเสื่อมมา ตอนนั้นศาสนาพุทธยังเพิ่งเริ่มต้น พระพุทธเจ้ายังอยู่นะ ยังไม่เสื่อม แต่พระพุทธเจ้าท่านได้ตรัสถึงความเสื่อมไว้แล้ว ก็เอาพระเวทย์เอาเนื้อหาสาระความรู้ของศาสนาพุทธมานั้นแหละ บัญญัติเป็นศาสนาพุทธแต่เขาเข้าใจผิดแล้ว ศีลก็เข้าใจอีกอย่างสมาธิก็เข้าใจอีกอย่างปัญญาก็เข้าใจอีกอย่าง อย่างที่เราสอนนี้แหละสมาธิเราก็สอนสมาธิอีกอย่าง ปัญญาอีกอย่างแต่เขาก็อีกอย่าง วิธีปฏิบัติก็ต่างกันแล้วผลที่ได้ก็ต่างกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พุทธกัปปี

รายละเอียด : คือ ความรู้เรื่องพุทธศาสนาขององค์พระพุทธเจ้าสมณโคดม จึงยังจะต้องฟื้นคืนชีพความเป็นสัมมาทิฏฐิ-สัมมาปฏิบัติ-สัมมาปฏิบัติ-สัมมาปฏิบัติของศาสนาพุทธขึ้นมา สืบทอดความเป็นพุทธต่อไปอีกให้ได้

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ่อ๊ก เล่ม ๑ หน้า ๓๑๔

พุทธการกกรรม

รายละเอียด : ธรรมะที่ทำให้เป็นพระพุทธเจ้า

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๑๙

พุทธคุณ

รายละเอียด : ๑. คือปัญญาธิคุณ ซึ่งหมายเอาตัวจิต ปัญญาที่จะต้องรู้จริง รู้แจ้ง รู้ถูก รู้ตรง รู้ตัวจิตที่โลภะ โทสะ โมหะน้อยลง ๒. ความบริสุทธิ์ในมลทินกิเลสต่างๆ บริสุทธิ์ในความทุกข์ คือไม่มี-ความทุกข์ ๓. พระบริสุทธิ์คุณ พระปัญญาธิคุณ พระกรุณาธิคุณเท่านั้น ไม่ใช่คุณพิเศษอย่างอื่นจริงๆ ๔. มีคุณลักษณะเป็นพุทธแท้ๆจริงๆ มีปัญญาธิคุณ มีกรุณาธิคุณ มีบริสุทธิ์คุณ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๖๘, ๒๙๓, ๓๐๓, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๙

พุทธคุณ ๒

รายละเอียด : ๑. อุตตहितสมบัติ (ความถึงแห่งประโยชน์ตน, ทรงบำเพ็ญประโยชน์ส่วนพระองค์เอง เสร็จสิ้นสมบูรณ์ แล้ว พระคุณข้อนี้มุ่งเอาพระปัญญาเป็นหลัก เพราะเป็นเครื่องให้สำเร็จพุทธภาวะ คือ ความเป็นพระพุทธเจ้า และความเป็นอตตนาถะ คือ พึ่งตนเองได้ ๒. ปรีติปฏิบัติ (การปฏิบัติเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น, ทรงบำเพ็ญพุทธจริยาเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น พระคุณข้อนี้มุ่งเอาพระกรุณาเป็นหลัก เพราะเป็นเครื่องให้สำเร็จพุทธกิจ คือ หน้าที่ของพระพุทธเจ้า และความเป็นโลกนาถะ คือ เป็นที่พึ่งของชาวโลกได้

ที่มา ที่ไป : เจ้าคุณปยุตโตเรียบเรียง ธรรมอธิบาย จากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

พุทธคุณ ๙

รายละเอียด : คือ คุณของพระพุทธเจ้า ๙ ประการ ๑. อรหัง (เป็นพระอรหันต์ผู้ไกลจากกิเลส) ๒. สัมมาสัมพุทธโธ (ตรัสรู้ถูกต้องโดยพระองค์เอง) ๓. วิชาจรณสัมปันโน (ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ (ความประพฤติ)) ๔. สุกโต (เสด็จไปแล้วด้วยดี) ๕. โลกวิทู (ทรงรู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง) ๖. อนุตตโร ปุริสทัมมสารถิ (เป็นสารถิฝึกบุรุษที่ควรฝึกได้ ไม่มีใครยิ่งกว่า) ๗. สัตถา เทวมนุสสานัง (เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย) ๘. พุทโธ (เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม) ๙. ภควา (เป็นผู้จำแนกธรรมสั่งสอน)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ มหานามสูตร ข้อ ๒๘๑

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลัทธิ

พุทธคุณ ๙

รายละเอียด : สภาวะของวิชาจรณสัมปันโน พุทธคุณ ๙ มีข้อเดียวที่คนอื่นทำได้ คือ วิชาจรณะ สัมปันโน แล้วทำไมจะได้ฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้ แต่ต้องทำตามลำดับ นอกนั้นเป็นคุณสมบัติของพระพุทธเจ้าทั้งนั้นเลย ๑. อรหัง เป็นพระอรหันต์ คือ เป็นผู้บริสุทธิ์ ไกลจากกิเลส ทำลายกำแพงสังสารจักรได้แล้ว เป็นผู้ควรแนะนำสั่งสอนผู้อื่น ควรได้รับความเคารพบูชา เป็นต้น ๒. สัมมาสัมพุทธโธ เป็นผู้ตรัสรู้ชอบเอง ๓. วิชาจรณสัมปันโน เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชา คือ ความรู้ และจรณะ คือ ความประพฤติ ๔. สุกโต เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว คือ ทรงดำเนินพระพุทธจริยาให้เป็นไปโดยสำเร็จผลด้วยดี พระองค์เองก็ได้ตรัสรู้สำเร็จเป็นพระพุทธเจ้า ทรงบำเพ็ญ

พุทธกิจก็สำเร็จประโยชน์ยิ่งใหญ่แก่ชนทั้งหลายในที่ๆ เสด็จไป และแม้ปรินิพพานแล้ว ก็ได้ประดิษฐานพระศาสนาไว้เป็นประโยชน์แก่มหาชนสืบมา ๕. โลกวิทู เป็นผู้รู้แจ้งโลก คือ ทรงรู้แจ้งสภาวะอันเป็นคติธรรมตาแห่งโลกคือสังขารทั้งหลาย ทรงหยั่งทราบอริยาศัยสันดานแห่งสัตว์โลกทั้งปวง ผู้เป็นไปตามอำนาจแห่งคติธรรมตาโดยด่องแท้ เป็นเหตุให้ทรงดำเนินพระองค์เป็นอิสระ พ้นจากอำนาจครอบงำแห่งคติธรรมตานี้ และทรงเป็นที่พึ่งแห่งสัตว์ทั้งหลายผู้ยังจมอยู่ในกระแสโลกได้ ๖. อนุตตโร ปริสทมมสารถิ เป็นสารถิฝึกบรูษที่ฝึกได้ ไม่มีใครยิ่งกว่า คือ ทรงเป็นผู้ฝึกคนได้ดีเยี่ยม ไม่มีผู้ใดเทียมเท่า ๗. สัตถา เทวมนุสสานัง เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ๘. พุทฺโธ เป็นผู้ตื่นและเบิกบานแล้ว คือ ทรงตื่นเองจากความเชื่อถือและข้อปฏิบัติทั้งหลายที่ถือกันมาผิดๆ ด้วยทรงปลุกผู้อื่นให้พ้นจากความหลงมกมายด้วย อนึ่ง เพราะไม่ติดไม่หลง ไม่ห่วงกังวลในสิ่งใดๆ มีการดำเนินประโยชน์ส่วนตนเป็นต้น จึงมีพระทัยเบิกบาน นำเพ็ญพุทธกิจได้ถูกต้องบริบูรณ์ โดยถือธรรมเป็นประมาณ การที่ทรงพระคุณสมบูรณ์เช่นนี้และทรงบำเพ็ญพุทธกิจได้เรียบร้อยบริบูรณ์เช่นนี้ ย่อมอาศัยเหตุคือความเป็นผู้ตื่นและย่อมให้เกิดผลคือทำให้ทรงเบิกบานด้วย ๙. ภควา ทรงเป็นผู้มีโชค คือ จะทรงทำการใด ก็ลุล่วงปลอดภัยทุกประการ หรือ เป็นผู้จำแนกแจกธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช สภาวะของวิชาจรณสัมปันโน วันศุกร์ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

พุทธคุณ ๙

รายละเอียด : ในพุทธคุณ ๙ เช่น อรหังสัมมา เป็นพระอรหันต์ คือ ผู้ไกลจากกิเลส อรหันต์ คือ ไม่ลี้ลับลึกลับ สัมมาสัมพุทธโธ ตรัสรู้ถูกต้องโดยพระองค์เอง ไม่ได้มาจากใคร ท่านค้นพบและศึกษาจากพระพุทเจ้ามาแต่ละชาติจึงรู้อเอง สูดยอด เริ่มตั้งแต่ปัจเจกตั้ง จนเป็นปัจเจกเป็น สยงอภิญญา สยัมภู อย่างเช่นอาดมาอยู่ในฐานะ สยงอภิญญา จะไล่รู้ไปตามลำดับขั้น เป็นการบอกถึงลำดับคุณธรรมเนื้อแท้จรณะ ๑๕ วิชา ๘ วิชาจรณสัมปันโน

สุคโต แปลว่า ไปดีแล้ว ถ้ายังไม่ฝึดพลาดไม่มีไม่ตีมีแต่ดีไปที่ไหนไปอย่างไร ไม่มีการบกพร่องในความไม่ตีเลย เรียกว่า สุคโต โลกะวิทู รู้จักโลก รู้จักอัตตา ตัวเองนี่แหละไปรู้โลก ตัวเองคือภายใน อนุตตโร ปริสทมมสารถิ ทำได้แล้วก็เป็น ผู้ที่เอามาสอนเอามาฝึกเอามาให้คนทำคนให้บรรลุตามไปได้

ยิ่งกว่าใครๆ (เป็นกระหมือหนึ่ง) สูดยอดแล้ว สามารถสอนคนไม่ได้หมายความว่าเนรมิตให้คนเป็นได้เลย แต่ก็มาสอน ทำให้คนสามารถเรียนรู้และบรรลุเป็นพระอาริยะได้

สัตถาเทวมนุสสานัง เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เทวดาก็ดีมนุษย์ก็ดี จะต้องค่อยๆ เรียนรู้สภาวะความเป็นเทวดา ความเป็นมนุษย์ อย่างละเอียดลออ จะแยกกายแยกสัญญาให้พัง กายอย่างหนึ่ง สัญญาอย่างหนึ่ง แล้วกายของ ผู้ที่มีความรู้อย่างตรง ก็จะต้องค่อยๆ เข้าใจตรงกัน ไม่สลับซับซ้อน แต่มันสลับซับซ้อนหมุนรอบเชิงซ้อนกันอย่างไม่รู้ที่ขึ้น ยาก อาตมาก็พยายามจะเก็บ โดยที่ท่านตรัสเรื่อง กายที่ต่างกัน กายอย่างเดียวกัน ไว้อธิบายเรื่องวิญญานฐิติ ๗ และ สัตตาวาส ๙ พุทธโธ. ภควาติ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถิอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พุทธคุณ ๙ บรรลุวิชาและจรณะ

รายละเอียด : วิชาจรณสัมปันโน ย้ำว่าเป็นความรู้ของพระพุทเจ้า ในพุทธคุณ ๙ พระพุทเจ้าไม่ได้บรรลุอะไร แต่บรรลุวิชาและจรณะ ทวนพุทธคุณ ๙ อระหังสัมมา สัมพุทธโธภะคะวา วิชาจรณสัมปันโน สุคะโตโลกะวิทู อนุตตะโรปริสตะทัมมะสารถิ สัตถาเทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

พุทธคุณ ๙ เป็นพระอรหันต์คือจิตไม่มีกิเลส

รายละเอียด : ๑. เป็นพระอรหันต์ มีคนว่าอาดมาประกาศ อรหันต์ทำไม ประกาศได้อย่างไร ก็อาดมาเป็นอรหันต์ แล้วเขาก็ว่ารู้อได้อย่างไร อาตมาก็ต้องรู้ อาตมาไม่รู้อจะประกาศได้อย่างไรเพราะอาดมาว่าอาดมาเป็นอรหันต์ แต่เขาฟังไม่ขึ้น เขาปิดประตูเชื่อ ปิดประตูรับฟัง อาตมาก็รู้ว่าอาดมาเป็นอรหันต์ ก็คืออาดมาไม่มีกิเลส จิตอาดมาไม่มีกิเลส เขาก็มองเห็นว่าเอ็งไม่มีกิเลสหรือ? รู้อได้อย่างไร อาตมาก็ต้องรู้สิ ไม่รู้อจะพูดได้อย่างไร ก็ต้องรู้ตัวเอง อย่างที่อาดมาสอนแล้ว พวกคุณก็ทำตามได้ แต่คนอื่นนั้นไม่ได้ทำอย่างที่อาดมาสอน เขาปิดประตู เขาไปสอนแต่การนั่งหลับตาสะกดจิตก็ไม่รู้กาย รู้จิต แค่นี้คุณก็ปิดประตูแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

พุทธชีวศิลป์

รายละเอียด : คือ ศาสนาพุทธคือศาสตร์แห่งศิลปะ เพื่อชีวิตอันเป็นมงคลอุดม

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๕๒๗

พุทธธรรมตามลำดับถึงสังขยอภิญญา

รายละเอียด : คือเริ่มต้นความมีประโยชน์ที่เป็นโลกุตระ ให้แก่ตนเริ่มต้นเกิดผลให้เกิดส่วนตน เป็นปัจเจกตั้งเวทิตัพโพ- วิญญูหิตี แล้วสั่งสมเป็นปัจเจกบุคคล แข็งแรงขึ้น จนกระทั่ง ปัจเจกมีมากจนถึงขั้นสังขยอภิญญา มีติดตัวข้ามชาติเป็นของ ตัวเอง สังขยอภิญญาแม้ข้ามชาติมาชาตินี้ก็มิใช่ของตัวเองโดยไม่ต้องมีครูบาอาจารย์แม้ไม่มีพระพุทธรูปเจ้าในยุคนี้ ครูบาอาจารย์ ที่ยังสังขยอภิญญาเหนือกว่ามีพุทธธรรมที่มากกว่าไม่มี เป็นผู้ที่ มีมากกว่าใครๆ เป็นไก่อตัวพี เป็นไก่อตัวพีเป็นพีคนโตทางพุทธ- ศาสนาในยุคนี้ สมณะโพธิรักษ์เป็นคนนั้น นี่แหละคือสิ่งที่ เรียกว่า สังขยอภิญญา เป็นความรู้เรื่องโลกนี้ โลกหน้า โลกียะ โลกุตระแล้ว เอามาอธิบายได้อย่าง สัจฉิกัตวา ให้คนมาปฏิบัติ ตามจนเกิดผลเป็นสังคมโลกุตระที่ยืนยันได้ถึงขั้นสาธารณโภคี สาราณียธรรม ๖ เมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตามโนกรรม ลาภธัมมิกา ศิลสามัญญตา ทิฏฐิสามัญญตา มีพุทธพจน์ ๗ สาราณียะ ปิยกรณะ คุรุกรณะ สังคหะ อวิวาทะ สามัคคียะ เอกีภาวะ เป็นผู้ที่อยู่ในร่องในรอยตามอย่าง พระพุทธรูปเจ้าสอน เอามาเป็นเครื่องพิสูจน์ตรวจสอบได้ตรงตาม คำสอนพระพุทธรูปเจ้าเป็นไปได้ดี ในยุคนี้มีสังขยอภิญญาจริงมา ประกาศมีความรู้ของตัวเองข้ามชาติ มายืนยัน แล้วเมื่อประกาศ ไปแล้วว่าเป็นสังขยอภิญญาที่ประกาศไปแล้วเอาธรรมะพระ พุทธรูปเจ้ามาขยายความให้คนอื่นรู้ตาม ปเวเทนตติ แล้วมีผู้รู้ ตามปฏิบัติตาม เกิดสังคมกลุ่มหมู่ มีพฤติกรรมโลกุตระ ถ้าใน ยุคนี้ถ้าไม่มีสังขยอภิญญา มาประกาศสังขยอภิญญาจะไปรอด หรือไม่ ไม่รอดมีแต่ผ่านน้อยห้อยหู เราพูดได้อย่างสบายใจ เพราะว่าทำได้อย่างเป็นกลุ่ม หากบ้างก็ทำไม่ได้เป็นกลุ่มอย่างนี้ พระอรหันต์ที่ยังไม่มีบารมีตามข้อที่ ๑๐ ก็ทำงานยังไม่ สมศักดิ์ศรี แต่ว่าอาตมาทำงานสมศักดิ์ศรี สังขยอภิญญานะ ทำไมอาตมาต้องมา มันเป็นหน้าที่ มันเป็นเรื่องที่ต้องเป็น born to be มันต้องเกิดต้องเป็นอย่างนี้ ไม่มีมันก็ไม่ใช้โลกนี้ ถ้าไม่มีโพธิรักษ์มาเกิดยุคนี้ ในศาสนาพุทธนี้มันก็ไม่ใช้มัน ต้องอย่างนี้ อาตมาจึงเป็นสมณะผู้นั้น สังขยอภิญญาผู้นั้น born to be สังขยอภิญญา

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ- ศาสนาตามภูมิ

พุทธบริษัท พุทธมามกะ พุทธศาสนิกชน

รายละเอียด : ผู้ที่สนใจใฝ่ใจจริง หรือ ผู้ที่มีภูมิมีบารมี ถึงขั้นมาบวช เป็นนักบวชหญิงนักบวชชาย ถึงแม้ว่าจะไม่บวช ก็สนใจธรรมะเป็นฆราวาสอยู่ก็ตามฐานะวิบากบารมี ก็สนใจ ก็เป็นอุบาสกอุบาสิกาเป็นพุทธบริษัท ๑ เหมือนกัน ในพุทธ- บริษัท ๔ พุทธบริษัท นับได้ว่าเป็นผู้ที่ก้าวเข้าสู่กระแสน้อย ก็เป็นโสดาปัตติมรรค จึงเรียกว่าเป็นพุทธบริษัท ตามปรมาัตถ์ ไม่ใช่แค่สมมุติง่ายๆ คนที่ยังไม่สนใจธรรมะสักเท่าไร สำหรับ ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นชาวพุทธก็จะเรียกว่าเป็น พุทธศาสนิกชน บอก ว่านับถือศาสนาอะไรก็จะบอกว่านับถือศาสนาพุทธ แต่ไม่เคย เกี่ยวข้องเลย ไม่เอาถ่านเรื่องศาสนาจะทำมาหากินอย่างเดียว จะไปวัดวา ก็เพื่อล่าลาภยศให้พระเจ้าบันดาลอะไรให้ ส่งเสริมคน ให้ตัวเองด้วยลาภยศสรรเสริญ ทั้งที่ศาสนาพุทธมันไม่ใช่อย่าง นั้น เนื้อแท้ของศาสนาพุทธเลยจะต้องมี โภคชนธำปหายะ วาง ทรัพย์ศฤงคารบ้านช่องเรือนชานออกไป ซึ่งก็เลยพูดกันไม่ค่อย รู้เรื่อง เพราะฉะนั้นพุทธศาสนิกชนจึงได้ชื่อว่าเป็นพุทธศาสนา แต่ชื่อ เมื่อสูงขึ้นกว่าพุทธศาสนิกชน ก็เป็น... พุทธมามกะ คือ ผู้ที่เข้าไปแสดงตัวเองว่าเป็นชาวพุทธ ไปแจ้งกับพระเจ้า ขอเข้า ถึงพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์บ้าง เป็นพุทธมามกะ เช่น เข้าไปเปล่งกล่าว พุทธังสระระณังคัจจามิ ธัมมังสระระณังคัจจามิ สังฆังสระระณังคัจจามิ ก็แสดงว่าตัวเองขอเข้าถึงพระพุทธรูป พระธรรมพระสงฆ์เป็นที่พึ่งตามจาริตประเพณี ส่วนพุทธบริษัท ก็ต่างกับกับ พุทธมามกะ พุทธศาสนิกชน พุทธบริษัท ๔ มีอุบาสก อุบาสิกา นักบวชหญิง นักบวชชาย เป็นผู้ที่มีความ ลึกซึ้ง อุบาสกอุบาสิกาถือศีล ๘ ก็ต้องถือศีล ๕ ได้ผ่านศีล ๕ มาถือศีล ๘ แต่นี่ส่วนใหญ่ไม่ได้ผ่านการถือศีล ๕ แต่บอกว่า มาถือศีล ๘ ตามจาริตประเพณี ถือศีล ๕ ก็ตามรูปแบบเท่านั้น อย่างไรก็ตามแต่ศีล ๘ เลย แม้มาบวชเป็นเณร หรือเป็นภิกษุณี แต่จะรู้จักการปฏิบัติศีล ๕ หรือไม่ จะรู้จัก ศีล สมาธิ ปัญญา หรือไม่ อย่างคนศีล ๑๐ สามารถบรรลุพระอรหันต์ได้เลย ไม่ได้เดือดร้อนเรื่องบ้านช่องเรือนชาน เรื่องญาติ อาตมาพอใจ ยินดีตัวเอง พอใจตัวเองมีฉันทะในตัวเอง มีปิตินตัวเอง ไม่ใช่ ปิตินที่เป็นอุปกิเลส แต่พูดพยายุชนะ ยินดีพอใจมีฉันทะที่เอา ธรรมะมาเปิดเผยได้ผล จนคนปฏิบัติตามได้เป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ พระอาริยะได้เลย เป็นพุทธ- อาริยะ ไม่ใช่แค่พุทธมามกะ บรรลุธรรมสมควรแก่ธรรมได้จริง

จนสำเร็จผลให้เกิดชุมชนพุทธ เป็นหมู่กลุ่มสังคมเป็นหมู่บ้าน เป็นสังคมกลุ่มจริงๆ ที่มีวัฒนธรรมมีศีล สมาธิ ปัญญา มีความเป็นอยู่ มีพฤติกรรมสังคมจากชุมชนนั้น เป็นชุมชนที่มีศีล ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่คนแก่อยู่อันชุมชนก็มีศีลทั้งนั้น อย่างน้อยศีล ๕ เป็นพื้นฐาน คู่กันที่ศีล ๕ เราก็ชำระกิเลสกันจริงๆ ไม่ใช่แค่ทำตามจารีตประเพณี มีแต่ไม่รู้เจตนา นั่งตบยุงอยู่ก็ยังไม่เจตนา แม้แต่ศีลข้อที่ ๒ ไปทุจริตเอาของที่ไม่ใช่ของเรา หรือ ละเมิดเพศ อย่างในชาวโศกหากมาละเมิดเพศก็เอาเรื่องกัน ชำระกัน ให้ปลงอาบัติหรือให้ทำอะไรก็ได้ก็เอา อย่างที่เราปฏิบัติกันมา เป็นชุมชนที่มีศีลจริงๆ ปฏิบัติการจริงๆ ได้มรรคผลจากศีล เป็นอธิจิต มีอธิปัญญา อธิวิมุติ ตามลำดับได้จริงๆ ผลจากการปฏิบัติศีล

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พุทธบุตร

รายละเอียด : เมื่อเราล้างตัวตนล้างเผ่าพันธุ์มีเป็นตระกูลเดียวกันคือพุทธบุตร สุตยอดเลยไม่ขยายความต่อรายละเอียดจากอันนี้แล้วเป็นลูกพุทธเจ้าด้วยกัน ถอดตัวตนถอดตระกูลออกไปไม่ว่าจะเป็นคนบ้านไหน เหนือใต้ ออก ตก หรือแม้แต่ต่างประเทศ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ซิวัด บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

พุทธปาฏิหาริย์

รายละเอียด : ความมหัศจรรย์ทางความรู้ยิ่ง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๖๕

พุทธพจน์ ๗

รายละเอียด : เกิดจากจิต ๗ ลักษณะ ๑. สาราณียะ (รู้จักระลึกถึงกัน คำนึงถึงคนที่ควรเอื้อ) ๒. ปิยภระณะ (รักกัน สัมพันธดี ประรณานาดีต่อกัน) ๓. ครุภระณะ (เคารพกัน รู้จักฐานะ รู้จักคุณวุฒิ) ๔. สังคหะ (สงเคราะห์เกื้อกูลช่วยเหลือกัน) ๕. อวิวาทะ (ไม่วิวาทแตกแยกกัน รู้รักสามัคคี) ๖. สามัคคิยะ (พร้อมเพรียงกันมีพลังรวมยิ่งใหญ่) ๗. เอกภวะ (เป็นปึกแผ่น มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ข้อ ๒๘๓

หนังสืออ้างอิง : สังขะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๕๑๖

พุทธพจน์ ๗ กับ วรรณะ ๔

รายละเอียด : นี่ก็คือพุทธพจน์ ๗ ที่ชัดเจน คุณสมบัติ ๗ ตัวนี้คือจิตวิญญาณเราจะมี สาราณียะ ปิยภระณะ ครุภระณะ (เคารพกัน) สังคหะ (เกื้อกูลกัน) อวิวาทะ (ไม่วิวาทกัน) สามัคคิยะ เอกภวะ (เป็นปึกแผ่น) เป็นสุดยอดทางเศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์ ยิ่งผนวกกับวรรณะ ๔ เลี้ยงง่าย (สุภระ) บำรุงง่าย, ปรับให้เจริญได้ง่าย (สุโปสะ) มักน้อย, กล้าจน (อัปปิจจะ) ใจพอ สันโดษ (สันตมูลิ) ชัดเกลากิเลส (สัลลละ) เฟงทำลายกิเลส มีศีลสูงอยู่ปกติ (ธุดะ, ธุดงค์) มีอาการนำเสื่อมใส (ปาสาทิกะ) ไม่สะสม ไม่กักเก็บออม (อปจยะ) ตรงข้าม วรรณะ ๔ ขยันเสมอ, ระดมความเพียร (วิริยารัมภะ) มี ๐ นี้แหละไม่ต้องมีมากมีน้อยกว่านี้ไม่เป็นเตี้ยอ้วนค่อม มันใจว่าเป็นคน ๐ ได้ก็ใช้ตามฐานะหน้าที่ เงินผ่านมือเอาให้หมดหรือเอาไว้แต่มีได้ไว้เพื่อบำเรอตนก็ได้ เป็นคุณสมบัติที่แท้จริงของมนุษยชาติที่เป็นไปได้เป็นคนดีที่พอ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

พุทธภาวะ

รายละเอียด : ความปรากฏอยู่จริงของพุทธ
หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๒๑

พุทธภูมิ (เชิงสัญลักษณ์)

รายละเอียด : คือ เสาโค้งจำนวน ๑๖ ต้น ซึ่งห่อหุ้มด้วยแผ่นสแตนเลสหนา รวมกันเป็นรูปโดมครึ่งวงกลม ทำหน้าที่คล้ายซ็องล้อธรรมจักร เสาโค้งนี้ยังคงแทนความหมายของ อานาปานสติ ๑๖ เจโตปริยญาณ ๑๖ และวิปัสสนาญาณ ๑๖ รองรับเจดีย์โพธิปักขิยธรรม ๓๗ ที่บรรจุพระพุทธรูปบรมสารีริกธาตุ ประดิษฐานอยู่บนยอดสุดของวิหารพันปี ซึ่งถือว่าเป็นชั้น พุทธภูมิ (ครบรูปนาม)

หนังสืออ้างอิง : สังขะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๓๘

พุทธภูมิ

รายละเอียด : ๑. ในภูมินี้จะมีผู้มุ่งมาดปรารถนาที่จะปฏิบัติตนเพื่อโพธิ หรือความรอบรู้โดยถือว่าเป็นโพธิกิจ และ พุทธกิจเพื่อชีวิตของศาสนาพุทธโดยแท้ เป็นภูมิที่มีวิภวภูมิกว้างไกล รวมเอาทั้งโลกุตรภูมิ และอบายภูมิเข้าไว้ด้วยกัน

๒. ภูมิที่สูงกว่าอบายภูมิ โลกีย์ภูมิ โลกุตระภูมิ ภูมินี้จะมีผู้มุ่งมาด-ปรารถนาที่จะปฏิบัติตนเพื่อโพธิ หรือความรอบรู้โดยถือว่าเป็นโพธิกิจ และพุทธกิจเพื่อชีวิตของศาสนาพุทธโดยแท้

๓. คือภูมิของพระนียตโพธิสัตว์ พระปัจเจกโพธิพุทธเจ้า หรือพระปัจเจกสัมมาสัมพุทธ และพระอนุตรอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสูงสุด

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๒๐, ๑๒๑, ๑๔๕

พุทธมีทั้งความจริงวิญญานและปรัชญา

รายละเอียด : คำว่าแก่นของปรัชญาไม่ได้หมายถึงความรู้โพธิ ปรัชญา philosophy เป็นความรู้มีเหตุผล ที่นักศาสนาทางเทวนิยม เขาเข้าใจว่า religion คือศาสนาจะต้องมีเรื่องวิญญาน spirit mental ไม่ใช่แค่ปรัชญาเท่านั้น เขาก็เลยบอกว่าศาสนาพุทธมันชอบกล บางคนก็บอกว่าศาสนาพุทธเป็นปรัชญา แต่บางคนก็ว่าศาสนาพุทธไม่มีวิญญาน ถ้ามีวิญญานเป็นศาสนา แต่บอกว่าศาสนาพุทธไม่มีวิญญานก็ไม่ใช่ศาสนา บอกว่ามีแค่ปรัชญา แต่ที่จริงแล้วศาสนาพุทธมีทั้งความจริงของวิญญานและปรัชญาด้วย รู้จักวิญญานดีมากด้วย เพราะว่าศึกษาเพราะมีสิ่งหนึ่งมีสิ่งนี้ มีเหตุจึงมีผลตามมา พิสูจน์ยืนยันทั้งรูปและนามละเอียดลึกซึ้ง แก่นของปรัชญาคือเข้าไปถึงจิต แก่นของเหตุผล เข้าถึงจิต จิตที่ชัดเจนเหตุผลแล้ว จิตก็จะรู้จักเหตุ ประเด็นหลักจุดสำคัญของเหตุที่ศาสนาพุทธศึกษา คือเหตุทำให้ทุกข์ เรียกว่าอารยสัจจะ เป็นสัจจะความจริงนี้ ประเด็นของศาสนาพุทธคือแก้เหตุที่ทำให้ทุกข์ แล้วเป็นผู้ไม่มีทั้งทุกข์และสุข ถ้าเสร็จผล เพราะรู้ว่าทุกข์กับสุขอันเดียวกันดับทุกข์ได้สุขก็หมดไปด้วย จึงเรียกปฏญญาปาปปริกษิโณ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ประชาธิปไตยไทย เกิดมาเพื่อให้ศึกษา วันอาทิตย์ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

พุทธมีเวทนา

รายละเอียด : พุทธมีเวทนา คือ เวทนามันเป็นจิตที่ฉลาดที่สามารถทำให้เกิดอุตุได้ พิษะได้ เมื่อทำให้เกิดพิษะนี้ทำให้เป็น ๑ ทำให้เป็นอุตุทำให้เกิด ๐ ปรินิพพาน ถ้าเป็น ๑ ก็คือการพันทุกข์ธรรมดา แต่ถ้าเป็น ๐ นี้คือ ปรินิพพานเป็นปริโยสาน

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามาปะชีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

พุทธวิสัย

รายละเอียด : พุทธวิสัยเป็นวิสัยของพระพุทธเจ้าอาตมา

ยังไม่ถึงพระพุทธเจ้า เพราะฉะนั้นความรู้ในระดับพระพุทธเจ้าที่เป็นวิสัยที่อาตมายังไม่ล่วงรู้ได้ก็ต้องเป็นอจินไตย อาตมาไม่ต้องไปคิดให้เสียเวลา เพราะยังไม่ใช้วาระไม่ใช่ฐานะที่เราจะเข้าไปศึกษา ละลาบละลั้ว อาตมาอยู่ในฐานะของผู้ที่มีฉานวิสัย และมีฐานะที่รู้กรรมวิบากส่วนหนึ่งไม่น้อยและรู้โลกจินตา

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามาปะชีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓

พุทธวิสัย หรือ อนุตตริยะ

รายละเอียด : พุทธวิสัย นั้นแม้แต่ โพธิสัตว์ ระดับสูงขึ้นไป ๙ ผู้มี ญาณ ๖๗ อันเป็น ญาณพระสาวก ได้แล้ว แต่ยังไม่เป็น อนุตตริยะ ๖ ครอบถ้วนบริบูรณ์ ญาณ ๗๓ ที่พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ทรงมีสัมบูรณ์กัน พระโพธิสัตว์ก็สามารถบำเพ็ญเพื่อบรรล อนุตตริยะ ๖ นี้ได้ จึงจะมีภูมิสูงสุดเป็น พระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์ใดองค์หนึ่งบ้าง อนุตตริยะ ๖ นั้น ได้แก่ ๑. อินทริยปโรปริยัตติญาณ (ความรู้ที่หยั่งรู้ความยิ่งและหย่อนของสัตว์ทั้งหลาย) ๒. อาสยานุสยญาณ (ความรู้ที่สามารถสร้างโลกุตระธรรมให้ตกผลึกแทนกิเลสอันนอนเนื่องของสัตว์ทั้งหลาย) ๓. ยมกปาฏิหาริญาณ (ความรู้ที่แสดงปาฏิหาริย์เช่นที่เขาแสดงได้ไม่ด้อยกว่าใคร) ๔. มหากรุณาสมบัติญาณ (ความรู้ที่ทรงเข้าถึงความเป็นพระมหากรุณาอันหาที่สุดมิได้) ๕. สัพพัญญุตญาณ (ความรู้บรรลสูงสุดที่สุดในความเป็นพระพุทธเจ้า) ๖. อนาวรณญาณ (ความรู้ที่หยั่งรู้ไม่มีที่สุด อันไม่มีอะไรสามารถมากั้นบังไม่ให้รู้ได้)

หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๙๙

พุทธวิสัยตามขนาดโพธิสัตว์

รายละเอียด : พุทไปแล้วก็ถึงจุดของ ปฏิจจสมุปาบาท ที่พระพุทธเจ้าบอกว่ารู้ยิ่งด้วยตนเองแล้วไม่ต้องเชื่อใคร เชื่อความจริงอันนั้นมันชัดเจน ที่จริงก็ต้องเชื่อพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าค้นพบก่อน แต่ตอนนี้พระพุทธเจ้าก็ (พระพุทธเจ้าเถอะ) ตรงกันก็ไม่มีปัญหาเลยมันตรงกัน มันไม่ต้องเชื่อใครอีกแล้ว มันจบในตัวของมันเอง แล้วท่านก็ตรัสต่อมาอีก อธิบายความไปถึง อาตมาก็มีพุทธวิสัยตามขนาดโพธิสัตว์ อจินไตย มี ๔

พุทธวิสัยของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
ฉานวิสัยของผู้ได้ฉาน
วิบากแห่งกรรม
ความคิดเรื่องโลก (จักรวาล เอกภพ)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ ข้อ ๗๗

พุทธศาสนา

รายละเอียด : คัมภีรา (ลึกลับ) ทุททัสสา (เห็นตาม
ไต้ยาก) ทูรนูโพธา (บรรลู้ตามไต้ยาก) สันตา (สงบระงับ
อย่างสงบพิเศษ แม้จะวุ่นอยู่). ปณินดา (สุขุมประณีตไปตาม
ลำดับ ไม่ข้ามขั้น) อตักกาจรา (คาดคะเนค้นเดาไม่ได้) นิปุณา
(ละเอียดลึกถึงขั้นนิพพาน) บัณฑิตเวทนียา (รู้แจ้งได้เฉพาะ
ผู้เป็นบัณฑิต บรรลู่แท้จริงเท่านั้น)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔

พุทธศาสนา

รายละเอียด : พุทธเป็น อเทวนิยม (Atheism) ไม่ใช่
เทวนิยม (Theism) พุทธเป็นศาสนาพันธุ์ใหม่ (Alien species)
คือ พันธุ์อเทวนิยม

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๗-๘

พุทธศาสนามี ๒ ชนิดใหญ่ๆ

รายละเอียด : ทุกวันนี้พุทธศาสนามี ๒ ชนิดใหญ่ๆ
ชนิดหนึ่งก็อย่างที่ส่วนใหญ่เขายึดถือกันแน่นเลย อาตมาก็
เชื่อว่าเขาจะยึดถือกันจนตายไปข้างหนึ่ง ตายแล้วชาติหน้าเขา
จะยึดถือต่ออีก อย่างที่อาตมาเอามาประกาศเอามาอธิบาย
สาธยายแล้วยืนยันว่าอันนี้เป็นของพระพุทธเจ้า เขาก็ยืนยันว่า
ของเขาเป็นของพระพุทธเจ้า อาตมาก็ยืนยัน มันก็เลยเป็น
๒ อย่าง ก็เลยเป็นพระพุทธเจ้าคนละองค์

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช เศรษฐกิจ
ที่ดีที่สุดในโลกอยู่ที่นี้ วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

พุทธศาสนาหรือเทวนิยม

ต้องรู้สภาวะสองตลอดเวลา

รายละเอียด : สำหรับอเทวนิยมหรือพระพุทธเจ้าเรียนรู้
ทั้ง ๒ อย่าง เพราะมันต้องรู้ทั้งสองอย่าง เพราะว่าพุทธศาสนา
หรือว่าอเทวนิยมต้องเรียนรู้ทေး ทေးคือสอง ต้องรู้สองครบ
ตลอดเวลา ไม่ใช่รู้เดียว

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๖ เมษายน ๒๕๖๓

พุทธสายปัญญาแท้

รายละเอียด : เรื่องบอกว่าที่วัดทั้งหลายเคร่งครัดดี
เขาไม่ทำอาหารเย็นเลี้ยง แต่ของเราเป็นบวร มีวัดด้วย มีบ้าน
มีโรงเรียนอยู่กันอย่างที่คุณเข้าใจยาก เขาปฏิบัติแบบตัดแบ่งส่วน
ชาวศรัทธาต้องแบ่งส่วน เป็นขาดๆ มันจะเชื่อมโยงกันยาก
สำหรับสายศรัทธา ถ้าสายศรัทธามาทำอย่างสายปัญญาละเทะ
หมดเลยเป็นขี้พะท้องเสียเลย ก็ทำอย่างนั้นก็ดีแล้วเขาต้องเป็น
สัตเป็นส่วน จะมาทำอย่างพุทธที่เป็นสายปัญญาแท้ๆ เดียรถีย์
เป็นสายศรัทธาโดยตรง ศรัทธาจึงหนักไปทางเดียรถีย์เยอะ ซึ่ง
มันยากจะเข้าใจ ให้ฟังดีๆ สัทธาจริตพุทธจริต วิตักจริต หรือ
แม้แต่แยกแยะให้ฟังเป็นบุคคล ๗ ศึกษาให้ดีๆ แล้วจะเข้าใจ

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พุทธสาระ

รายละเอียด : เนื้อแท้ของพุทธ

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๓๘๕

พุทธอภิปัญญา

รายละเอียด : ความรู้ ความรับทราบกันได้ด้วยกิริยาจิต
คือขั้นไม่ไขว่ข้องอยู่กับรูป ไม่ใช่หลงอยู่กับโคม ไม่ใช่มเพ่งอยู่
แต่กับสีแสง ไม่ใช่เมาเพื่ออยู่แต่กับภาพ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๙๘

พุทธะ

รายละเอียด : ๑. ผู้รู้แจ้งจริง ๒. รู้, ตื่น, เบิกบาน

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๔๔, ๑๖๔, ๒๐๘

พุทธันดร

รายละเอียด : คือ กาลยุคที่จะหมดยุคหมดช่วงระหว่าง
หนึ่งของศาสนาพุทธที่สมณโคดมทรงสร้างไว้

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๑๔

พุทธันดร

รายละเอียด : ช่วงกาลที่ไม่มีพุทธศาสนา

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๖๑

พุทธานุสติ

รายละเอียด : ให้ระลึกนึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า หรือพุทธคุณ และระลึกถึงคุณของนิพพาน หรือความสงบราบรื่นอันยิ่งๆ ใดๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๘๘

พุทธาภิเษก

รายละเอียด : ๑. ทำให้เกิดเป็นพุทธ หรือบรรลุถึงความ เป็นพุทธ ๒. ทำให้เกิดพุทธถูกตรงโดยเฉพาะ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๘, ๑๐๓

พุทธจริตกับศรัทธาจริต

รายละเอียด : สายศรัทธาปัญญาชนะภาษาสื่อสภาวะ ออกมาจะค่อนข้างยาก ก็สายของมนุษย์ชาติมันมีเทวนิยม กับอเทวนิยม หรือต้นตอเลยมันคือสายศรัทธากับสายปัญญา หรือเรียกพุทธจริตกับศรัทธาจริต เวลาเริ่มได้ธรรมะท่านไม่ เรียกปัญญา ก็เรียกธัมมานุสारी ก็ค่อยๆ ติดตามฟังปัญญาชนะ กับสภาวะเป็นธรรมะสอง ผู้ที่เปรียญ ๙ ก็ดี ดอกเตอร์ก็ดี ทางธรรมะนั้นนะ หรือศึกษากันอยู่ทั่วไปในกระแสหลักหมู่ใหญ่ ก็ยากมากที่จะชัดเจนในสภาวะ แล้วหลงติดปัญญาชนะ สายพุทธจริตไม่ใช่สายศรัทธา ก็ต้องมาสู่ ธัมมานุสारी ก็ยังไม่ค่อยได้ ได้แต่ปัญญาชนะบัญญัติ เต็มวันก็มีกันเยอะที่ยิ่งใหญ่ อยู่ตอนนั้นก็ มี แม้แต่คำว่าบุญ คำว่าปัญญา คำว่ากาย คำว่า สมาธิ เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พุทธนิมิต

รายละเอียด : อธิปัญญาสิกขา : เกิดจากสิกขา ๓

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๕๔

พุทธูปบาทกาล, พุทธูปปาตกาล, พุทธูปปาตกาล

รายละเอียด : ๑. กาลอันควรเกิดศาสนาพุทธ ๒. เวลาที่จะอุบัติความเป็นพระพุทธเจ้าขึ้นมาในโลก ๓. กาลที่พระพุทธเจ้าอุบัติขึ้น

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๒๐, คำบุญ คือบาป หน้า ๑๐๕, ๑๐๘

พุทธูปาทกาล

รายละเอียด : เรียกว่า พุทธูปาทกาล ตรวจสอบมนุษย์ อีกก็ยังมีผู้ที่มีสติในดวงตาน้อย คือมีกิเลสเบาบาง ที่พอจะช่วยให้บรรลุธรรมได้ ไม่ใช่มีกิเลสหนาทั้งหมดเลย ตรวจสอบแล้วก็โอ้โฮ มันไม่มีใครกิเลสเบาเลยแล้วจะไปเทศน์อย่างไรมันเสียของหมด แต่ว่าตรวจดูอีกทีแล้ว พุทธูปาทกาล เป็นพุทธวิสัย ก็ตรวจสอบดูอีกที พอมีคนที่มีสติใน ดวงตาน้อย กิเลสน้อยพอบรรลุได้มีอยู่ พอคุ้มไม่เสียของ ที่เดียวหรือ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกวรลัทธิ วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

พุทธเป็นประชาธิปไตยที่สุดยอด

รายละเอียด : ผู้ที่เป็นโลกุตระจะไม่แข่งจำนวนกับ โลภียะหรืออก มันเป็นส่วนน้อย ประชาธิปไตย รวมหัวเอา มวลมาก เอนามเบอร์มาชนะก็ไม่ใช่ประชาธิปไตย การเลือกตั้ง ก็ใช้เล่ห์เหลี่ยมสารพัด เป็นค่ายกลต่างๆ จนกระทั่งสามารถ กำหนดให้ชนะได้ส่งเสาไฟฟ้าไปลงเลือกตั้งก็ยั้งชนะ ใช้เงิน เป็นหลักเลย ตกเขียวไปตลอดเวลา เป็นเล่ห์กลวิธีที่ไม่ซื่อสัตย์ ประชาธิปไตยจึงเป็นเรื่องลึกลับซับซ้อนยากมากที่จะเข้าใจ ไทยเป็นรากฐานของศาสนาพุทธ แล้วพุทธเป็นประชาธิปไตย ที่สุดยอด ประเทศไหนก็แล้วแต่ในโลก ทุกวันนี้ศาสนาพุทธ มีอยู่หลายประเทศแต่ไม่มีประเทศไหนรุ่งเรืองเท่าของประเทศ ไทย ประเทศไทยมีโลกุตระธรรมที่เป็นแก่นแกน มีมวลมาก มีชุมชนสังคมมีธรรมะที่ละเอียดลออโดยเฉพาะชาวอโศก พุดไปแล้วก็เข้ายกย่องตัวเอง แต่มันเป็นสังขจะเสี่ยงไม่ออกก็ ต้องขอบอกความจริง ใครไม่เชื่อก็ไม่มีปัญหา ก็จบตรง อัตตา ของเทวนิยม ยังไม่เข้าใจความเป็นอัตตาตัวเอง แต่ถ้าเป็น อเทวนิยมก็เริ่มเข้าใจอัตตาขึ้นมา

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

พุทธเราเป็นเจ้าของจิตวิญญาณของเราเอง

รายละเอียด : ศาสนาพุทธเราเป็นเจ้าของจิตวิญญาณ เราเองไม่ใช่พระเจ้าเป็นเจ้าของ เราเรียนรู้อัจฉริยะจะเป็นอย่างไร จะอยู่อย่างอาตมาเป็นโพธิสัตว์ก็ทำได้พูดได้ อธิบายแยกจะให้ ฟังได้อย่างแท้จริงอยู่ได้ ให้อยู่ได้ จะอยู่ไปอีกก็ไม่ทำชั่วทำบาป อะไรให้ถึงที่สุดก็ทำได้ โพธิสัตว์ทำไปจนถึงเป็นพระพุทธเจ้า

เป็นพระพุทเจ้าสมัยเดียว ไม่มีพระเจ้าองค์ไหนที่กลับมาเป็นพระพุทเจ้า ๒ สมัย ก็จะมีปริณิพานเป็นปริโยสานทุกพระองค์ ซึ่งสุดยอดแห่งสุดยอดแห่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์นามธรรมทางจิต

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

พุทธแบบทิเบตมีแนวสัสตทิฎฐิ

รายละเอียด : ผู้ที่ยึด ทางจีนทิเบต ได้หัวน เดิมแท้ๆ ไปจมกับได้หัวนทิเบต ก็เลยยึดเอาทางโน้น โดยเฉพาะทางทิเบตเป็นการยึดถือวัจนตร สัสตทิฎฐิ ดาไลลามะตายไปแล้ว ก็ไปตามหาว่าไปเกิดที่ไหนก็เอาองค์เก่ามาเป็นดาไลลามะอีก ก็เป็นองค์เดิม อีกไม่เคลื่อนไปเป็นองค์อื่นอีกเลย แล้วมันจะเจริญขึ้นไปได้อย่างไร แล้วผู้ที่เป็นดาไลลามะเป็นองค์เก่า ไม่เป็นองค์ใหม่เลย อย่างอาดมาใครจะมาเป็นพระสารีบุตร นั้นอาดมาว่าอย่างนั้นไม่เจริญ จะให้อยูอย่างนั้นก็รอบก็รอบ ก็จะเป็นสารีบุตร อาตมาเจริญกว่าสารีบุตรแล้วรูปก็ไม่ใช้นาม ก็ไม่ใช่แล้วแล้วจะให้อาดมาเป็นสารีบุตรอีก (ดูถูกอาดมา) เป็นเรื่องของความไม่เที่ยงความไม่ยึดมั่นถือมั่นอย่างแท้จริง ต้องเอาปัจจุบัน ปัจจุบันอาดมาเป็นโพธิรักษ์ระดับ ๗ หรือ ๘ แล้วก็ยังไม่รู้ แต่ไม่เป็นไร ๗ ไปก่อนก็ได้ ธรรมะ ไปถึง ๘ ก็ไม่เป็นไร เรียบอก ๗ แต่เราพูดไปมันเป็น ๘ ก็ไม่เป็นไร สภาวะมันเจริญก็ใช้ได้อย่าให้มันเสื่อมก็แล้วกัน สรุปแล้วพวกที่ไปยึดถือได้หัวนทิเบตทางโน้นเขาจะเป็นสัสตทิฎฐิ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๒

พุทธไม่เอาทั้งสุขและทุกข์

รายละเอียด : แต่ของพุทธก็ต้องแยกออก ให้เป็นแฝดก็แยกออก มีอาการ ลิงค ที่ต่างกัน ต้องแยกออกให้ได้เป็น ๒ เช่นสุขกับทุกข์ นี่คือโลกุตระ แต่ติดกับชั่วเป็นโลกียะ ก็เอาดีไว้ก่อนอย่าเอาชั่วเลย แต่สูงกว่านั้นเป็นสุขกับทุกข์ไม่เอาทั้งสุขและทุกข์เลย อันนี้สุดยอด

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

พุทธโธ

รายละเอียด : เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้ว

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๒๒

พุดพาสุนิพนพานอย่างยิ่ง

รายละเอียด : ต่อมาว่าพระพุทเจ้าจนาจานกถาหรือไม้ออาดมาก็อธิบายไปแล้วว่าไม่ได้พุดเจ้าจนาจานกถา แต่คุณต่างหากเข้าใจเจ้าจนาจานกถาคนละอย่างกับอาดมา อาตมาไม่ได้พุดเจ้าจนาจานกถาพุดอย่าง นิพนพานังปรมมังวทันตพุทธา อาตมาพุดคำใดก็พาไปสุนิพนพานอย่างยิ่ง อาตมาเป็นผู้พุดคำใด มันก็พาไปสุนิพนพานอย่างยิ่งทั้งนั้น แต่คุณต่างหากที่ไม่เข้าใจแล้วไม่เข้าใจแม้แต่คำว่าเจ้าจนาจานกถา อาตมาไม่ได้พุดคำว่าเจ้าจนาจานกถาเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓

พ่อครูทำงานเพื่อมนุษยชาติ

รายละเอียด : อาตมานั้นความรู้ทางโลกหรือความรู้ทางธรรม เอามาใช้มาก ความรู้ทางโลกเอามาใช้เท่าที่มี ความรู้ทางรัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ความรู้ทางสังคมศาสตร์ มี ปางนี้ชาตินี้หลงปู่ไม่ได้มาทำหน้าที่บริหารทางโลก จะมาบริหารทางรัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ทางสังคมศาสตร์นั้นไม่ต้องไป มาทำสังคมทางธรรมนี้ ผสมผสาน เป็นสังคมบวร สังคมบ้านวัดโรงเรียนที่ลึกซึ้งกว่าสังคมทั่วไป สรุปแล้วเป็นงานยาก งานที่หนัก เพราะว่าต้องผสมผสานต้องทำงานเพื่อมนุษยชาติ ให้มนุษยชาติเกิดทั้งความทำงานความสามารถ มีความเจริญทางจิตวิญญาณแล้วอยู่ร่วมกันอย่างเป็นคนชั้นสูง อารยชาติ อารยบุคคล หรืออารยสังคม ก็จึงได้ยาก

ที่มา ที่ไป : รายการพ่อครูให้โอวาทเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ ปี ๒๕๖๒ ที่บ้านราช วันเสาร์ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๒

พ่อครูพากล่าวสัจจวาจาบูชาพระบรมสารีริกธาตุ

รายละเอียด : อิติปิโส ภควา อรหัง สัมมา สัมพุทโธ วิชชาจรณสัมปันโน สุคโต โลกาวิทู อนุตตโร ปุริสทัมมสารถิ สัตถา เทวมนุสสานัง พุทโธ ภควาติ ขอยอบนอบหมอบกราบคารวะ ด้วยสุดเกล้าสุดเศียรสุดกระหม่อมของเหล่าข้าน้อยนี้ เกลือกถูกรองรับอยู่ใต้ละอองผงคลีแห่งธุลีฟ้าพระบาท ของสมเด็จพระผู้เป็นพระอนุตตรสัมมาสัมพุทเจ้า พระผู้มีพุทธคุณดังกล่าวข้างต้น อย่างสุดเทิดสุดบูชายิ่ง เหล่าข้าน้อยทั้งหลาย ขอน้อมรำลึกเทิดทูนพระคุณอันหาที่สุดมิได้ ณ กาลกุสมัย ๙ มิถุนายนนี้ เหล่าข้าน้อยทั้งหลาย ขอตั้งปณิธานต่อพระมหาบรมสารีริกธาตุ ณ บัดนี้ว่า เลือดและวิญญาณของเหล่า

พ่อครูพากล่าวสัจจวาจาฯ – พ่อครูเป็นผู้ใหญ่บ้านฯ

ข้า่น้อยทั้งหมดนี้ ขอถวายอุทิศแด่พระพุทธศาสนาไปตราบดิน ลิ่นฟ้า จนกว่าข้า่น้อยแต่ละคนจะปรินิพพาน ขอได้โปรดรับ ปณิธานนี้ ด้วยสุดเกล้าสุดเศียรสุดกระดูกหม่อมของเหล่าข้า่น้อย ทั้งหลายเกิดเทอญ.

ที่มา ที่ไป : พิธีบูชาพระสารีริกธาตุ วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

พ่อครูสมณะโพธิรักษ์เป็นสังข์อภิญญา

รายละเอียด : อาตมาเป็นสมณพราหมณ์ เป็นผู้ดำเนิน ชอบ-ปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้-โลกหน้า ให้แจ่มแจ้ง เพราะ รุ้ยิ่งด้วย ตนเอง ในโลกนี้ มีอยู่ (อัตถิ โลเก สมณพราหมณา สัมมัคคตา สัมมาปฏิบัติป็นนา เย อิมัญ จ โลกัง ปรัญ จ โลกัง สยง อภิญญา สัจฉิกัตวา ปเวเทนตติ) ผู้ใดที่ยังไม่เห็นว่าเป็นสังข์อภิญญา ผู้นั้นก็ยังไม่เห็นว่ามีผู้รู้ เพราะโลกนี้มีผู้รู้ ผู้เดียว ไม่มีผู้อื่นหรือ มีผู้อื่นไม่ได้ เพราะสิ่งนี้เป็นธัมมสามัญ เป็นการสืบทอดมาคล้ายๆ กับเป็นพระบุตร พระพุทธเจ้าก็เหมือนพระเจ้า พระบุตรก็มีหนึ่งเดียวไม่มีคนที่สอง นอกจาก ศาสนาแต่ละศาสนาก็อ้างอิงว่าเป็นของตนเองเท่านั้น เขาก็แข่งกันแย้งกัน แต่ของศาสนาพุทธจะไม่มีแข่งแย้งอย่างนี้ ศาสนาพุทธจึงจะไม่มีสงครามศาสนา ศาสนาพระเจ้ามีสงครามศาสนา แต่ศาสนาอเทวนิยมไม่มีสงครามศาสนา เกิดมาก่อนศาสนา เทวนิยมด้วย แต่ทุกวันนี้ก็ไม่มีสงครามศาสนา ถ้ามันชัดเจน มันต้องจริงถ้าไม่จริงไม่ได้ อาตมาถึงบอกว่า เอนา ให้อายุ ยืนยาวไปกับอาตมาด้วยอย่าเพิ่งรีบตายไป อยู่ไปอีกอย่างน้อย ลิบกว่าปี ให้อาตมาถึงร้อยก่อน คุณจะทำไรก็ได้แล้วแต่ ถ้าอยู่ได้ต่อไปอาตมาก็จะบอกให้ดูไปอีกให้ถึง ๑๑๒ ปี หรือ ๑๐๘ แล้วก็ ๑๒๐ เป็นทีละนักษัตร แล้วไปเป็น ๑๓๒ ไป ๑๔๔ แล้วก็คงจะไม่เอาอีก เสวยวิมุติสุขอีก ๗ ปี ก็เป็น ๑๕๑ ปี เจตนา ตั้งเอาไว้มันจะถึงหรือไม่ถึงก็ไม่รู้ ถ้าอาตมาทำถึง ๑๕๑ ปี มีผู้รับช่วงต่อไป แต่ถ้า ๑๕๑ ก็ต้องตาย ต้องกลับมาเกิดอีกแล้ว จะต้องเร็วไม่ช้าหรือเพราะไม่อยากให้มันขาดช่วง กว่าอาตมา จะโต เดียงสา มาทำงาน ก็ต้องเสียเวลาอีก รีบเกิด อย่างน้อย ก็ ๒๐ ปี จะสอนคนก็คนไม่ยอมรับเด็กหรือ ต้องพันนิตินาจะ ก็พอได้ ในยุคนั้นเขาจะรับพระอรหันต์ ๗ ขวบ ๘ ขวบ เขาไม่รับหรือ ขนาดมาประกาศ ๓๖ ก็ยังไม่ค่อยรับ ออกมาจาก จอมายาเขาก็ยังรับได้ยาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓

พ่อครูเกิดที่จังหวัดศรีสะเกษ แรม ๘ ค่ำ เดือน ๗

รายละเอียด : เจริญธรรมลูกๆ หลานๆ เอ๊ย ขณะนี้ เวลา ๗.๑๐ น เวลาใกล้จะถึงเวลาที่คนๆ หนึ่งจะอุบัติขึ้นมาในโลก ประมาณนี้ แม้มิได้บอกเวลาตรงเพราะไม่ได้ดู นาฬิกาไม่มีนาฬิกากันหรือ ในยุคนั้นนาฬิกาหายาก ดูเอาตามพระยากล่องระฆัง ตามพระว่าไปเท่านั้นเอง แม่บอกแต่เพียงว่า คลอดตอนที่ เห็นหลังโง่ พระกลับจากบิณฑบาต มันทึกไม่น่าจะถึง ๘.๐๐ น.นะ ก็คงจะประมาณนี้ ๗ โมงกว่า คือหลังบ้านเป็นวัด ทะลุไปถึงวัดเลยหลังบ้าน ต่อกับวัดเลย เกิดที่จังหวัดศรีสะเกษ ก็เลยไม่รู้ว่าจะเวลาตกฟากจริงๆ เวลาเท่าไร แต่ก็เอาเถอะไม่เป็นไร ที่สำคัญก็คือวันนี้ วันศุกร์ ขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๗ อาตมาก็เกิดเดือน ๗ แต่วันเกิดอาตมานั้น อาตมาเกิดแรม ๘ ค่ำ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ (สูแดนธรรมว่า แรม ๘ ค่ำต้องนับไปอีกหลังข้างขึ้น)

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกราช วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

พ่อครูเน้นสังคัม ผู้คน ธรรมะ

รายละเอียด : พ่อครูเน้นการสอนจริงๆ สร้างจริงๆ บั้นจริงๆ จนมีสังคัมชุมชนคนจน พยายามจะให้เกิดเป็นตำบล เป็นหมู่บ้าน ได้เป็นหมู่บ้านบ้างแล้ว แต่กระจายไป ถ้าเป็นทาง นิตินัย รวมหมู่บ้าน ให้เกิดตำบล อย่างน้อยต้องมี ๗ หมู่บ้าน ๘ หมู่บ้าน มีคนคิดอ่าน แบ่งบ้านราชฯ ได้หลายหมู่บ้าน ก็เป็น ตำบลบุญนิยม เราเน้นวัฒนธรรมพฤติกรรมแบบนี้สังคัมแบบนี้ ซึ่งก็จะมีการบริหารเป็นการบริหารปกครองตามระบอบทางโลก เข้ามาอย่างมีบทบาทร่วม มีกรอบวิธีของโลกมารวม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓

พ่อครูเป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยมีเป้าหมาย นำพาไปสู่นิพพาน

รายละเอียด : ไม่ได้แกล้งเอาใจ แต่เป็นจิตจริง ถ้าจะว่า ไปอาตมาเป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยมีเป้าหมายนำพาไปสู่นิพพาน อาตมาทำได้เป็นผลสำเร็จ ไม่ได้พูดอย่างกระดากปากหรือ เชนอายุ มันได้ผลมีผลสำเร็จ ในทฤษฎีของพระพุทธเจ้าเอา มาอธิบายแล้วประพฤติแล้วได้มรรคผลจนเป็นรูปธรรมสังคัม เห็นชัดเลยในสภาพสังคัม ไม่ว่าจะเอาพระสูตรไหนของพระ พุทธเจ้ามาจับก็ใช่ ยืนยันชัดเจนเลย พยายามที่จะยึดยึด

ทำเป็นว่าตรงกับพระพุทธเจ้าเลยมันก็ไม่ใช่ พิสูจน์ได้เลย แม้ในยุคนี้ก็ได้ทำตามคำสอนพระพุทธเจ้าเพราะฉะนั้นโลก จึงไม่ว่างจากพระอรหันต์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

พ่อแม่ทางจิตวิญญาณ

รายละเอียด : เรื่องมาตาปิตาเขาเข้าใจว่า เป็นบุญคุณ พ่อแม่ที่คุณมีตัวตน แต่ที่จริงคือพ่อแม่ทางจิตวิญญาณ ตัวเราเองเป็นพ่อเป็นแม่ ไม่ได้หมายถึงพ่อแม่แบบตัวตนบุคคลเขา ไม่ใช่ แต่เป็นความรู้เช่นศีลเป็นแม่ ปัญญาเป็นพ่อ เราก็ต้องทำศีลให้เป็นแม่ ปัญญาเป็นพ่อ แล้วร่วมกันสร้างอธิจิต จิตเจริญจิตเกิด เป็นโอปปาติกะชั้นเจริญ อาตมาสมาจะจริง ๆ มาอธิบายไม่ได้เอาจากตำราไหนมาอธิบาย จะตรงหรือไม่ตรง ตามอาจารย์วาทที่สอนกันมา ก็แล้วแต่ อาตมาไม่ใช่อาจารย์วาท แต่อาตมาเป็นเถรวาท อาตมาเป็นเถระ อาตมาที่พูดนี้พูดด้วยความ เป็นเถระไม่ได้พูดด้วยความ เป็นอาจารย์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

พันธกิจ ๕ เพราะมีกำลัง ๔

รายละเอียด : ๑.ปัญญาพลัง (กำลังคือ ปัญญา) ๒.วิริยาพลัง (กำลัง คือความเพียร ขยัน) ๓. อนุวัชพลัง (กำลัง คือ การงานปฏิบัติไม่ถด) ๔. สังคหพลัง (กำลังคือ การสงเคราะห์ ช่วยผู้อื่น) พระพุทธเจ้า ตรัสไว้ดีแล้ว ดีจริงๆ สวากขาตธรรม แม้ในยุคไหน กาลไหน ก็ยังปฏิบัติธรรมะ ตรงพระพุทธเจ้า สอนอยู่ โลกก็จะไม่ว่างจากพระอรหันต์ อรหันต์ คือสุดยอด ไม่ลี้ลับ ทำได้จริงตลอดกาลนาน

ที่มา ที่ไป : รายการลัทธิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พันธกิจอาชีพทั้ง ๕ ข้อ

รายละเอียด : อาตมาเข้าใจความอาชีพที่สัมมาที่สุด ๕ ประการ ไขความแล้วเอามาให้พวกเราปฏิบัติ จนพันธ มิจอาชีพ ทั้ง ๕ ข้อนี้ได้มันยิ่งใหญ่ นะ เอาละ ข้อ ๑ กุหนา ลปนา ไม่เท่าไรหรอก แค้โกงกับทุจริต คนก็เข้าใจง่าย กุหนาคือ หลอกทุจริต ทั้งกายวาจาใจ ลปนาคือหลอกลวง หนักไปใน ภาษาคำพูด พฤติกรรมกายรูปหยาบน้อยลงนี้เป็นพวกนักธุรกิจ นักการเมือง ส่วนข้อ ๑ โกงต้อๆ หยาบๆ แต่ข้อ ๒ มีเชิงฉลาด

เฉโก หลอกด้วยคำพูด เช่นนักธุรกิจ นักการเมือง อันนี้เนียน หลอกซ่อนพรางลวง ก็เลยกินได้เยอะ ส่วนข้อ ๑ คนรู้ง่าย ก็กินไม่ได้มาก เนมิตกตา คือ การเลี้ยงโชค การยังไม่ได้เป็น ตัวจริง ยังไม่เป็นโชคอย่างแท้จริงก็คือผู้ที่ปฏิบัติอยู่รู้จักหลัก ปฏิบัติแล้ว เริ่มต้นรู้จักปฏิบัติว่าจะต้องมี ศีล สมาธิ ปัญญา ปฏิบัติไปตามลำดับ เพราะฉะนั้นก็จะบรรลธรรมตามลำดับ จนหมดมิจอาชีพข้อที่ ๓ มีอาชีพบริสุทธิ์ข้อ ๓ เนมิตกตา เริ่มรู้สึกปฏิบัติเริ่มรู้ธรรมปฏิบัติด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา พันจาก มิจอาชีพมาได้เรื่อยๆ จนกระทั่งได้ด้วยตัวเองบริสุทธิ์ได้ครบ ของตัวเองพันธมิจอาชีพข้อที่ ๓ แต่หลายคนพันธแล้วยังมอบตน อยู่ในทางผิด เป็นทาสนายทุน ไม่ใช่ทาสของนายทุนโดยตรง ก็เป็นโดยอ้อมไปทำงานอาชีพไปรับใช้รับจ้างนายทุน เกี่ยวข้อง อยู่กับนายทุนทั้งหลายแหล่ ไม่มาอิสระจริง จะค้าจะขายจะทำ อะไรก็ไม่ได้อยู่ในแวดวงคนบริสุทธิ์ด้วยกัน ยังมอบตนในทาง ที่ผิด มันก็ละเอียดซ้อน แม้แต่ชาวโคกก็ยังมิที่ไปมอบตัวใน ทางที่ผิดมีแฝงอีกเยอะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓

พันธมิจอาชีพ

รายละเอียด : หลุดพ้นจากความรู้ ความเห็นผิดขั้นต้น หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๓๕

พันธมิจอาชีพ ๕

รายละเอียด : พวกเราพันธมิจอาชีพ ๕ ซึ่งที่อื่นไม่เคย เห็นใครยืนยันได้เด็ดขาด อย่างที่พวกเราพากัน พันมิจ อาชีพ ๕ ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓

พันธวิจิกิจ

รายละเอียด : ๑. สัมผัสรู้ชนิดหมดสงสัย ๒. ไม่หลงเหลือ ความเคลือบแคลงสงสัยใดๆ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๐๑, เปิดโลกเทวดา หน้า ๔๕, ๔๖

พันธสัฏกายทิฏฐิ

รายละเอียด : ๑. ตัวตนกิเลสของเรา ลดได้จริง ๒. หลุด พันจากกิเลส (คือตัวตนกิเลส) ตัวนั้นเป็นขั้นต้น หรือขั้นหยาบ

พันธักกายทิฎฐิ – พันเนวสัจญานาสัจญายตนะ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๐๒, ธรรมที่เป็นพุทธ
หน้า ๒๓๕

พันธักกายทิฎฐิ

รายละเอียด : พันธักกายทิฎฐิ คือ การพันธักโยชน
ข้อแรกของโลกุตระภูมิจึงจะเป็นผู้มีปัญญาที่สามารถรู้จัก รู้แจ้ง
รู้จริง ตัวตนของกิเลสในตน (สัkkาย) แท้จริง คือ มีรู้ที่พันธัก
กายทิฎฐิ

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-
ศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

พันธักโยชน

รายละเอียด : พันความเป็นสัตว์

หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร
ฉบับ ๒๘๗ หน้า ๔๙

พันธักสัตตปรามาส

รายละเอียด : ๑. ผู้ปฏิบัตินั้นต้องมีสัมมาทิฎฐิและ
ปฏิบัติมีผล คือพันธักภาพที่เราปฏิบัติศีลพรตอย่างเหาะๆ
แหะๆ พันสภาพปฏิบัติแค่รูปศีล คำลา-พรต เหลาะๆ แหละๆ
ไม่เพ่งเพียรถึงขีด ๒. ศีลหรือพรตที่เราปฏิบัติได้ผลจริง ไม่ใช่ได้
แค่ลุ่มๆ คลำๆ

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอิตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๖๒,
คนคืออะไร? หน้า ๔๐๒

พันธักวิชา

รายละเอียด : คือ รู้จักรู้แจ้งรู้จริงที่สุดแห่งที่สุด ของ
ความจริงอันยิ่งใหญ่ ครอบครัน หรือเป็นผู้หลุดพ้นจากความไม่รู้
ในสรรพสิ่งทั้งปวง ชนิดที่สัมผัส ของจริง ทั้งหมด พุทธจริง

เป็นศาสนาที่สามารถสัมผัส ปรมาตมัน หรือ ปรมัตตา
(ปรม+อิตตา) ได้ถึงสาระอันยิ่งใหญ่ที่เป็นแก่น ของ อิตตา
เรียกว่า ปรมัตถ (ปรม+อิตถ) อย่างเป็นจริง ที่มี ความเป็น
จิตวิญญาณ อันครบถ้วนด้วย ตรีมูรติ (ผู้สร้าง-ผู้รักษา-ผู้ทำลาย)
ที่สมมุติกันว่าเป็น พระพรหม คือ ผู้สร้าง พระนารายณ์หรือ
พระราม คือผู้รักษา พระศิวะหรืออิศวร คือ ผู้ทำลาย อย่างมี
สภาวะ จิตวิญญาณ จริงๆ รongรับ ที่ คน สัมผัส กันได้แต่ครบ
ลัจจะ ๒ ประการ ยืนยงในโลก

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๔๓๔-๔๓๕

พันธักอิตตานุทิฎฐิ

รายละเอียด : ๑. ตัวตนกิเลสของเราถึงขั้นหมดได้จริง
๒. หลุดพ้นจากตัวตนของกิเลสต่างๆ ได้จนหมดความเป็น
ตัวตนทุกตัวตน

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๐๒, ธรรมที่เป็นพุทธ
หน้า ๒๓๕

พันธักเนวสัจญานาสัจญายตนะ

รายละเอียด : ความซัดชนิดหนึ่งน้อยหนึ่งก็ไม่มี เอาให้ซัด
ต้องผัสสะให้เรียนรู้ไปเรื่อยๆ ไม่ต้องไปแสวงหาหอรอก จะมี
อยู่ในชีวิตเวลาทำแล้วตกหล่นก็อย่าฮึดฮัด ทำไปจนรู้ได้จริง
จะเกิดญาณ ปัญญา กำหนดรู้จิตตนว่ามั่นหมดแล้ว พันเนว
สัจญานาสัจญายตนะ จะใช่ก็ไม่ใช่ จะไม่ใช่ก็ไม่ใช่ ก็ได้ฝึกฝน
ลดตัวตนต่างๆ จนมันไม่มีแล้ว มีแต่ดับ ไม่เกิดอีก แม้กระทบ
ก็ทำซ้ำ ทุกปัจจุบัน เรียนรู้จบด้วยเวทนา ๑๐๘ มี ๓๖ ๓๖ ๓๖
ทุกปัจจุบัน ก็ได้ฝึกฝน สรรวมสังวรก็ได้ผล

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริชธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒

ฟังด้วยดียอมเกิดปัญญา

รายละเอียด : การตั้งชื่อคำว่า กำจัดรูปและนามก็ชักชอบกล ถ้าหากไปกำจัดรูปและนามก็ไม่รู้จักวิญญาณ คุณก็มองข้ามไปทั้งหมดเลย พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่าถ้าผู้ใดมีความรู้เรื่องวิญญาณ มีความรู้เรื่องรูปนามก็จะรู้ทุกอย่าง ต้องใช้เป็นธรรมะ ๒

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

ฟังด้วยดียอมเกิดปัญญา

รายละเอียด : สุตสูตสัง ลภเต ปัญญัง ออย่ามาตั้งใจจับผิดอาตมา ฟังแล้วจับผิดอาตมา ให้ฟังด้วยดีฟังด้วยความเข้าใจ หากว่าเขาฟังธรรมอย่างฟังโทษไม่มีทางเข้าใจหรอก ก็จะมีหาทางแย้งมาสารพัด อะไรก็แย้งได้ หาทางแย้งได้หมด ไม่มีอะไรที่จะแย้งไม่ได้หรอก ถ้าหยุดแย้ง เข้าใจความจริงปฏิบัติตามความจริงให้ได้คุณก็จะจบ หากไม่หยุดแย้งคุณก็ไม่มีทางจบเหมือนกันกับคณะพวกนักการเมืองที่กำลังหาทางแย้งอยู่ในทุกเหลี่ยมมุมมันไม่จบหรอก มันจะแย้งกันไปจนตายไปข้างหนึ่ง คนที่ยังเหลือก็แย้งกันไปต่อ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

ฟังไม่ได้ศัพท์จับไปกระเดียด

รายละเอียด : ไม่รู้ชัดจริงอะไรเลย ต้องระวังบางที่เกิดวิบาก เห็นว่าคนถูกเป็นผิด กรรมเป็นอันทำ ทำไปแล้วไม่ใช่เอาอย่างลบ ลบไปแล้วหาได้ไม่ใช่

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ที่บวรปฐมอโศก ครั้งที่ ๖๕ วันจันทร์ที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒

ฟ้ำบักัน globalization

รายละเอียด : คือ ยุคนี้เป็นยุคที่ข่าวสารถึงกันทั่วโลก เป็นการสื่อสารความจริงที่เกิดประโยชน์มากมายตั้งแต่เหตุการณ์กรณี ๑๓ หมูป่าเป็นรูปธรรมความจริงใจเป็นพฤติกรรม แต่น้ำท่วมครั้งนี้คนหลายแสนคนตีไม่ตีจะเป็นล้านคน เหตุปัจจัยเยอะกว่าพฤติกรรมที่ช่วยงานนี้ การได้ช่วยเหลืองานนี้จึงเป็นอัตราการก้าวหน้าของพฤติกรรมสังคมที่เจริญขึ้นอย่างเห็นทันตา คนละไม้คนละมือ เป็นพฤติกรรมตัวอย่างที่ขยายผลมาเยอะ อันนั้นก็ต้องเป็นเหตุเหมือนบังคับให้ช่วยกัน เหตุการณ์มันไม่น่าจะเกิดแต่มันก็เกิดแต่เราไม่ได้ไปบังคับมัน บังคับมันไม่ได้มันเกิดแล้ว เราต้องช่วยกันพฤติกรรมที่ไม่ดูตาย พฤติกรรมที่มีน้ำใจ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความจริงอย่างนี้ ถึงอย่างไรก็ตาม การไปช่วยคราวนี้ก็ยังไม่ถึงขั้นที่ว่า ผู้ที่ไปช่วยก็เอาตัวไปช่วยจนตัวเองตาย ตัวเองเดือดร้อน ก็ไม่เกิดอย่างนั้นมืออย่างน้อยของเราก็ช่วยได้ ก็พลาดอันนั้นก็รู้แล้ว ก็มีราชการเบื้องสูงก็มาช่วยแล้ว นี่คือการแสดงออกที่เป็นความเจริญทางด้านจิตวิญญาณของสังคมมนุษยชาติของประเทศไทย ปัญญาชนทั่วโลกรับรู้ข่าวสารถึงกันด้วยความจริง เป็นยุคฟ้ำบักัน globalization แท้จริง

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบาย รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอโศก ครั้งที่ ๗๑

ภควโต สาวกสังโฆ

รายละเอียด : พระโสดาปัตติมรรค ชื่อว่าอาริยสงฆ์ หรือ อาริยบุคคล นับเข้าเป็นอาริยสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๓๙

ภพ

รายละเอียด : ๑. แดนเกิด ๒. ความเป็น, ความมี
๓. ภาวะที่เกิดจริง เป็นจริงของสัตว์โลก ๔. แดนว่างๆ อันไม่มี
ที่สุดที่จิตเข้าไปอาศัยอยู่ในแดนนั้น ๕. สถานที่อยู่
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๑๕, ๓๙๐, ๔๑,
อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๑๐, เปิดโลกเทวดา หน้า ๕๕

ภพในโลก

รายละเอียด : ภพในโลก คือ มี ๓ ภพ กามภพ รูปภพ
อรุภพ
ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-
ศาสนาดามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

ภยากติ

รายละเอียด : ยิ่งกลัวๆ เกรงๆ แม้ความรับรู้ที่จะได้รู้
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๐๘

ภว

รายละเอียด : ๑. ความเป็นภพ ๒. ความเป็น, ความมี
๓. ภาวะที่เกิดจริง เป็นจริงของสัตว์โลก
หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๕๑, คนคืออะไร?
หน้า ๓๙๐, ๔๑๓

ภวตัณหา

รายละเอียด : ๑. ผู้อยากรู้ภพ รู้ชาติอยู่ อยากรู้การเกิด
การตายของสิ่งที่ละเอียดเล็กน้อย ผู้ใต้อยิ่งของใจ ยิ่งรู้ยังไม่พอ
ยิ่งรู้ไม่แจ่มแจ้ง ชัดแม่นยำ ทรงสภาพ ก็เป็นของแน่นอนย่อมต้อง
อยากรู้ต่อไปอยู่นั่นเอง ๒. สนองใจ ๓. คือรูปจิต อรูปจิตของ
ทุกๆ คน ใครหลงยึด หลงให้มีฤทธิ์บังการเรดั่งอธิบายมานี้
ทั้งลืมตาหลับตาก็ล้วนเป็นภวตัณหาทั้งสิ้น มันเป็นตัวตนอีก
ชนิดหนึ่งที่ไม่ใช่กาม แต่มีความอยากได้ อยากมี อยากเป็นอยู่

ในตัวทุกๆ คนจริง ๔. ตัณหาในภพ เป็นการเสพอีกภพหนึ่ง
เป็นภพทวารใจ ๕. กิเลสในภพของจิต, ตัณหาที่สร้างในจิต
ในภวังค์จิตเองตรงๆ, อยากขึ้นมาในจิต ๖. สภาพที่สร้างรูป
(สิ่งที่ถูกรู้) อยู่แต่ภายในจิต ภายในภวภพ (ภวังค์) แล้วก็
เสพสม เป็นสุขเป็นทุกข์อยู่เพียงในจิต ๗. ความอยากได้ภพ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๒๘, ๑๕๖, ๑๘๘,
๒๒๗, ๓๘๖, ๓๘๙, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๖๓, ทางเอก ภาค ๓
หน้า ๑๙๐

ภวติ (โหด)

รายละเอียด : มี, เป็น, เกิด
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๗,
คนคืออะไร? หน้า ๕๔๔

ภวภพ

รายละเอียด : ๑. ทวารจิต ๒. ภวังค์, ในภพภายใน
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๑๔, คนคืออะไร?
หน้า ๓๗๕, ๓๘๙

ภวภูมิ

รายละเอียด : โลกใจ
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๓๖

ภวราคะ

รายละเอียด : ราคะในทวารในตรงๆ คือจิต
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒๓

ภวังค์จิต

รายละเอียด : อากาณภายในจิต
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๘๖

ภวังค์

รายละเอียด : ๑. จิตเริ่มทิ้งร่างกายของตนเอง ปล่อย
ให้ร่างกายอยู่อีกส่วนหนึ่ง จิตไปมุ่นอยู่กับจิต ไปรับรู้อยู่
แต่กับทวารจิตทวารเดียว หรือแม้ในจิตจะไม่รู้เรื่องราวอะไร
๒. จิตที่ไม่เปิดรับอะไรต่ออะไรเต็มๆ ที่ตามสามัญของคนตื่นปกติ

ไปจนถึงไม่เปิดรับอะไรเลย จิตจะมีความสนใจอยู่ในขอบเขตที่ตนเองกำหนดให้แก่ตน และจะมีกิเลส ตัณหา อุปาทานอยู่เต็ม เช่น คนละเมอ, คนทรง ๓. หลับใน เป็นสภาพตัดความรู้สึกข้างนอกสิ้น หลบไปรู้สึกอยู่ข้างใน ๔. เข้าสู่ภพ ๕. องค์ของภพ องค์แห่งภพภายใน [คือรูปภพ อรูปภพ]

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๐๙, ๒๑๐, ๒๑๖, ๒๓๒, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๙๒, รู้คนซึ่งสุข รู้คุกซึ่งสัตว์ หน้า ๑๓๒, ๑๓๗, ๑๔๓

ภวังค์คณาน

รายละเอียด : การหัดดับให้ตนเอง หรือหัดรู้ให้แจ้ง ตอนหนึ่งๆ นั้น ก็ทำเสริมก็จะนิ่งแน่ชัด

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๘๐

ภวันตดู

รายละเอียด : ถึงที่สุดแห่งภพ, ไม่เกิดอีก

หนังสืออ้างอิง : กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๒

ภวันติ

รายละเอียด : ๑. กลายเป็น ๒. เป็นไป ๓. ภวาทะที่พัฒนาจากเดิมกลายเป็นภวาทะที่เป็นที่มีภวาทะใหม่

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๐๘, ๑๒๑, ๒๗๘

ภวาสวะ

รายละเอียด : ๑. ขาดจากอาสวะกิเลสที่เป็นกามชั้นละเอียดที่เกิดจากรูป ที่แปรมาจากนามอันคือการเสพกามทางจิต ๒. จิตที่ยังหลงยึดเกาะเป็นภพอยู่ในรูปจิต และอรูปจิตที่ละเอียดลึกซึ้งลงไป ๓. อาสวะในภพ ๔. อาสวะที่เป็นกิเลสในภพ ๕. อาสวะของภพซึ่งเป็นกิเลสในภพชั้นปลาย

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๒๗, ๓๑๐, ๔๐๔, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๙๙, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๓๙

ภวิสสติ

รายละเอียด : ต้องเป็น [ภวาทะที่เจริญยิ่งขึ้นไปถึงขีดถ้วนรอบแล้วด้วยเหตุปัจจัยครบ]

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๗๘

ภวเนตติ

รายละเอียด : การนำไปสู่ภพ

หนังสืออ้างอิง : กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๒

ภัตตสัมมโท

รายละเอียด : ความเมาอาหาร

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๓๒

ภันเต

รายละเอียด : คือ ผู้บวชก่อน ตามสมมุติสังจะ

หนังสืออ้างอิง : สังจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๗๓

ภัพพ อภัพพ อาภัพพะ อาภัพ

รายละเอียด : เรื่องนี้เกินกว่าความพันทุข์มันเป็นนัยยะสำคัญที่บอกความจริงให้รู้ ลิงค ที่มีความแตกต่าง ๓ นัย ภัพพ แล้วก็มาเป็น อภัพพ แล้วก็ อาภัพพะ ภาษาไทยก็ตัด พ.พาน อันหลังทิ้งก็เป็น อาภัพ ที่นี้รากศัพท์แท้ๆ ภัพพ ก็แปลว่า ควรมี ควรเป็น ภัพพ ก็มาจากคำว่า ภพ ชาตินั้นแหละ เพราะฉะนั้นเมื่อเกิดแล้วมีแล้ว เราก็ต้องอาศัย ภพอาศัยชาติอยู่ ภพชาติที่เราควรจะอยู่มันก็ควรเป็นภพชาติที่ดีใช่ไหม ปัจจุบันคุณมีภพอาศัย ภพเป็นรูปและมีชาติเป็นนาม เป็นเทวะ หรือเป็นกาย static และ dynamic เป็นสภาพ ๒ เราเกิดเราก็ควรเป็นคนที่ดีควรมีควรเป็นอย่างไร เป็นอารยยะ หรือเป็นโพธิสัตว์ก็ควรเป็นได้ ก็เป็นลี หรือเป็นพระพุทธรูปเจ้า ยิ่งควรเป็นใหญ่เลย อย่างอาดมาพากเพียรสั่งสมบารมีเพื่อเป็นพระพุทธรูปเจ้า ภัพพ แปลในฐานะ เป็นสิ่งที่มีสิ่งที่เป็นไม่ใช่สิ่งที่เป็นที่ปรินิพพานเป็นปริโยสาน ยังมียังเป็น ก็ควรจะเป็นคนที่มีที่เป็นอย่างแท้จริง ก็สั่งสมบารมีให้เป็นพระอารยบุคคลจนกระทั่งเป็นพระอรหันต์ เป็นพระโพธิสัตว์ สูงที่สุดจนเป็นพระพุทธรูปเจ้า ก็เป็นคนที่ดีควรมีควรเป็น อาตมาก็ปฏิบัติให้ควรมีควรเป็นจนเป็นพระโพธิสัตว์ระดับ ๗

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ภัตตาคารมตา

รายละเอียด : ๑. พุดอย่างหลงเพลินในการพูด ๒. ยังหลงติดในการคุย หรือหลงติดในการพูดสอน

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๒๕๕, คนคืออะไร? หน้า ๓๔๔

ภาค

รายละเอียด : แปลว่า ส่วน ปุญญา แปลว่าชำระ ทุกอย่าง
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

ภาระกับควมรับผิดชอบ

รายละเอียด : คุณก็ประมาณแล้วคุณมีข้อมูลต่างๆ
นานา อาตมาไม่รู้ข้อมูลไม่รู้องค์ประกอบชีวิตของคุณที่มีอะไร
เป็นภาระ เป็นสิ่งที่ต้องจัดการให้มันเป็นไป ให้มันลดลงให้
มันน้อยลง เป็นการลดภาระ การลดภาระไม่ใช่หมายถึงไม่รับ
ผิดชอบ ที่ควรรับผิดชอบก็ต้องรับผิดชอบ คุณต้องรู้ว่าควมรับ
ผิดชอบที่ต้องรับผิดชอบ กับที่ว่า แสเกินไป ต้องรู้ให้ชัด แล้วจะ
รู้ว่าเหลือภาระอะไรที่ต้องทำให้แก่ตัวเอง มันจะค่อยๆ ลดลง
เราก็จะได้มารวมอยู่กับหมู่ที่พาให้เจริญขึ้นแน่นอนอยู่เจริญขึ้น
แน่กับหมู่ มาแล้วลดลงได้ เราก็จะได้ช่วยเหลือผู้อื่นได้มากขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

**ภาราหเวปญจขันธ์า ขันธ์ทั้ง ๕ นี้
นำเบื้อหน้าห่านะแต่เราเข้าใจ**

รายละเอียด : ใครจะตั้งใจเป็นอย่างนี้บ้าง ตายอย่าง
ปรินิพพานเป็นปริโยสาน ตายสูญ เลยกเลิไป หรือใครจะต่อ
ภพภูมิอีก ยกมือเพียบ ทำไม? ไม่เบื้อหรือ พระพุทธเจ้าสอน
ให้เบื้อหน้าห่านะ รูปนามขันธ์ ๕ นี้หน้าเบื้อหน้าห่านะทำไม เป็น
สภาพสิริมหายามันหน้าเบื้อนะแต่ไม่เบื้อ ภาราหเวปญจขันธ์า
ขันธ์ทั้ง ๕ นี้หน้าเบื้อหน้าห่านะแต่เราเข้าใจ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘
มิถุนายน ๒๕๖๓

ภาว

รายละเอียด : ความมี
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๓

ภาวกรรม

รายละเอียด : ภพของกรรม คือความเป็น ความมีอัน
เกิดด้วยกรรม

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๔๘

ภาวนา

รายละเอียด : คือ การเกิดผล แต่เขาไปเข้าใจผิดเป็นการ
ท่องบ่นไปอีก แปลว่า การเกิดผล จิตบริสุทธิ์สะอาดจึงมีได้
ทำทุกปัจจุบัน การกระทำทุกปัจจุบันก็เกิดอุเบกขา ๕ ก็เกิดจาก
การมีความรู้ในเวทนา ในกระบวนการเวทนา ๑๐๘ มีปัจจุบัน
๓๖ ก็กระบวนการ ๓๖ ปฏิบัติให้กิเลสดับสูญ ก็ทำซ้ำอาเสวนา
เกิดอนาคตใหม่อีกเป็น ๓๖ ทุกปัจจุบันมี ๑. ได้กระทำจนมีผล
รอบถ้วน ทำกันจนรอบอันเป็นความจบแห่งบทกัมมัฏฐานแต่
ละฐานๆ ไป ๒. ทำให้มีให้เป็นที่แล้ว ๓. ความเป็นผล ความ
ปรากฏผล ความเกิดของผล ความมีผล ๔. การทำให้เกิดขึ้น
ให้มีขึ้น ๕. การเพ่งเพียรให้ประสบการณเกิดผล ๖. ทำให้เกิด
มรรคเกิดผล ๗. การทำให้มีขึ้น, การทำให้เกิดขึ้น, การทำให้
เป็นผลเจริญขึ้นๆ ๘. ทำให้เกิดผลนั้นให้ได้อยู่ๆ ๙. ทำให้เจริญ
ขึ้น, เจริญพัฒนา

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-
ศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๕๕, สมาธิพุทธ
หน้า ๒๒๗. หน้า ๔๗๖, คนคืออะไร? หน้า ๒๐๑, ๒๐๑,
ถอดรหัสอดีต อนัตตา นรีตตา หน้า ๓๔

ภาวนา

รายละเอียด : การเกิดผล ยิ่งจะนั่งหลับตาอย่างไม่มีทาง
เกิดภาวนาในทางพุทธศาสนา ต้องลืมตามปฏิบัติด้วยมรรคทั้ง
๗ องค์ แล้วจะเกิดสัมมาสมาธิ ผลของสัมมาสมาธิจะเกิด
จากการปฏิบัติมรรคทั้ง ๗ องค์ ปฏิบัติขณะในการทำงาน
อาชีพ ในขณะที่ทำการงานต่างๆ สัมมากัมมันตะในขณะที่
พูดอยู่ สัมมาวาจาในขณะที่คิดอยู่ สัมมาสังกัปปะโดยที่มี
สัมมาทิฐิเป็นประธาน และมีสัมมาสติ สัมมาวายามะ เป็น
คู่หูของสัมมาทิฐิ ช่วยสัมมาทิฐิปฏิบัติ ๔ อย่างนี้ การทำ
อาชีพการทำงาน การพูด การคิด อยู่ให้เกิดสัมมาตลอดเวลา
ให้ได้ ให้เป็นสัมมาทิฐิให้ได้ตลอด

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๒
วันจันทร์ที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

ภาวนาภิก

รายละเอียด : การเกิดผล การบรรลุถึงเป้า การเป็น
การได้ภาวนานั้นแล้วในตน การมีพฤติกรรมแห่งความเจริญ
นั้นๆ แล้ว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๕๗

ภาวนาปธาน

รายละเอียด : ๑. ทำให้เกิดขึ้น ๒. พากเพียรทำให้เกิดมรรคเกิดผลให้ได้ ๓. การเกิดผลที่ได้จากการปฏิบัติ ต้องตรวจดูผลเสมอและสร้างเพิ่มผลให้ได้เสมอ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๐๔, ถอดรหัสอิตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๔๙, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๘๗

ภาวนามยปัญญา

รายละเอียด : ๑. ปัญญาที่แจ้งผล ที่ได้รับรู้ ได้เข้าใจเพิ่มที่หลุดได้ เลิกได้อันเกิดกับตัวกับตนจริงๆ ๒. ความรู้ที่รู้ของจริง หรือรู้สภาพจริงนั้นๆ ของตนที่ตนปฏิบัติเกิดผลธรรม ๓. ปัญญาที่เห็นความรู้ที่รู้การเกิดผลซึ่งได้ปฏิบัติมาจนเกิดผล ๔. ปัญญาเกิดแต่การปฏิบัติที่มีผลสำเร็จ ๕. ความรู้ที่รู้แจ้งจากผลที่เกิดขึ้น ๖. ความรู้ที่รู้จากการปฏิบัติจนเห็นของจริง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕๕, ถอดรหัสอิตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๔๒, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๒๔, เปิดโลกเทวดา หน้า ๔๖, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๑๓, วิถีพุทธ หน้า ๔๖

ภาวนามัย

รายละเอียด : ๑. บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา ๒. ทำให้เกิดผลได้จนสำเร็จ

หนังสืออ้างอิง : สมานีพุทธ หน้า ๓๐๙ ปากับพุทธศาสนา หน้า ๖๒

ภาวะรูป ๒

รายละเอียด : ๑. อิตถิตตภาวะ, อิตถินทรีย์ (ญ) ๒. ปุริสสัตตภาวะ, ปุริสสินทรีย์ (ช) ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ต้องถือว่า มีอันหนึ่งเป็นที่หนึ่ง อันหนึ่งเป็นที่สอง คนที่ไม่ได้ศึกษาจะไม่รู้มันต้องมีภาวะ ๒ ที่ไม่เท่ากัน แต่ถ้ามีทิวฎฐิว่า ทุกอย่างต้องเสมอภาคกันเท่ากัน มันไม่ได้ เมื่อเป็นภาวะ ๒ แล้ว ต้องทำให้เป็น ๑ ให้ได้

ที่มาที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ภาวะสัจจะ

รายละเอียด : ๑. ของจริงปรากฏ ๒. ความจริงที่ปรากฏ
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๕, เปิดโลกเทวดา หน้า ๔๑

ภาวะ

รายละเอียด : ๑. ของจริง, ของจริงอันเป็นสิ่งปรากฏ, ความปรากฏ ๒. ความเป็น, ความเป็นความมี, ความเป็นความมีจริง, ความปรากฏ ๓. สิ่งที่ปรากฏ

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอิตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๗, ๓๑, ๑๐๐, อีคิวโลกุตระ หน้า ๖๙, ๗๑, ๗๓, ๑๗๕, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๐๔, ๑๐๕, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๘

ภาวะ ๒ มีลักษณะ ๒ อย่าง

รายละเอียด : ภาวะ ๒ มีลักษณะ ๒ อย่างลักษณะหนึ่งเป็นอิตถิภาวะ ลักษณะหนึ่งเป็น ปุริสภาวะ เป็นบวกรเป็นลบบมี static กับ dynamic อันหนึ่งเป็นลักษณะของ สังขิตตังจิตตัง อันหนึ่งเป็นสภาพวิกขิตตังจิตตัง อันหนึ่งเป็นลักษณะของ นิวเคลียร์ฟิวชั่น (สังขิตตังจิตตัง) อีกอันหนึ่งเป็นลักษณะของ นิวเคลียร์ฟิชชั่น (วิกขิตตังจิตตัง) มีจุดต่างกัน เราก็เข้าใจ เรียนรู้ให้เข้าใจสภาวะที่ว่าไว้ สังขิตตังจิตตัง อันหนึ่งเป็นสภาพวิกขิตตังจิตตัง ลักษณะของ ๒ อย่างนี้ ถ้าหากปฏิบัติแบบแต่ ละที่ออกนอกกรีต มันมีทฤษฎีผิดกับทฤษฎีถูกของพระพุทธเจ้า ปฏิบัติทฤษฎีผิด ก็จะได้เป็น ถินมิทระ อุทธัจจกุกกุงจะ อยู่ในภพ หนึ่งหลับตาสะกดจิตทำฌาน ซึ่งอยู่อย่างนั้นมันคนละโลกกับฌานของพระพุทธเจ้าเลย ฌาน ของพระพุทธเจ้านั้น มีชาครียา ต้องฝืนต้องฝึก เป็นอนุโยคะ ให้เป็นคนชาคระชาครียา คือคนตื่น ว่าไปตามไวยากรณ์

ที่มาที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันเสาร์ที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

ภาวะ ๒

รายละเอียด : ภาวะ ๒ คือ อิตถิภาวะ และ ปุริสภาวะ
ที่มาที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ภาวะรูป ๒

รายละเอียด : คือ สัมผัสแล้วจะเป็นรูปที่รวม แล้วแยกได้เป็น ๒ จากการกระทบ ก็เรียกเป็นทวะ หรือเป็นกาย เรียกว่า ภาวะรูป กับนาม ตัวที่ถูกรู้ object กับตัวรู้ คือ subject มันปรุงแต่งกันอยู่ ความร้อน แสง เสียง แม่เหล็ก ไฟฟ้า มันก็ปรุงแต่งกันอยู่อย่างนี้เป็นอตุ จนพัฒนามาเป็นชีวะที่เป็นพืชชะก็ยังมีเวทนา ไม่มีวิญญาณ เป็นสังขาร ที่ไม่มีวิญญาณครอง

ภาวะรูป ๒ - ภูมิธรรมชั้น ๘ สมมุติ

อนุปาทินกสังขาร เป็นชีวิตระดับพีชธาตุ แต่ว่าจิตนิยาม มีการสัมผัสแล้วเกิดภาวะ ๒

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ภาวะรูป

รายละเอียด : ภาวะรูป คือ เกิดจากการสัมผัสแล้วเกิดสภาวะเรียกว่า ภาวะรูป ๒ ภาวะ ๒ นี้แหละเป็นธรรมตาธรรมชาติ ของสังขารต้องเรียนรู้ภาวะ ๒ จะเกิดอิตถิภาวะ กับปฐิสภาวะ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต สันตือโคก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

ภาเวติ

รายละเอียด : เจริญ

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอิตถา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๘๘

ภิกษุอยู่ป่า ๕

รายละเอียด : ภิกษุ ๕ จำพวกที่ถือการอยู่ป่า คือ ๑. พวกโง่เขลา หลงมงาย (มันหัตตดา โมมูหัตตดา) ๒. พวกปรารถนาลามก (เลวทราม) ถูกความปรารถนาลามกครอบงำ (ปาปิจโจ) ๓. พวกวิกลจริตจิตฟุ้งซ่าน (อุมมทา) ๔. พวกเข้าใจว่าพระพุทธและสาวกสรรเสริญ (วิถนนิโต) ๕. พวกอาศัยความมักน้อย (อปปิจจะ) ความสันโดษ (สันตุญฐิ) ความขัดเกลา (สัลলেখะ) ความเรียบง่าย (ปริเวกะ) ความมีประโยชน์แห่งการอยู่ป่า (อิทหมญฐิตา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๘ อุปาธิปัญจกะ ข้อ ๑๑๙๑

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

ภูฏานอโศกโมเดล

รายละเอียด : ภูฏานอโศกโมเดล คือ ประเทศภูฏานประกาศเป็นประเทศยากจน เหมือนชาวอโศกเป็นคนจน ซึ่งเขารู้ตัวว่าเป็นประเทศยากจนแล้วก็สนองพระราชดำริแบบคนจน ก็ไปทำให้สังคมประเทศเขาให้มีเศรษฐกิจแบบคนจนแบบที่ชาวอโศกประพฤติตนเป็นคนจน ขอยืนยันว่าอาตมาประสบผลสำเร็จที่พาพวกเรามาจนได้ ถ้าพวกคุณไม่เจออาตมาปานนี้ก็ไปรวย บางคนก็มีเป็นร้อยล้าน ก็ไม่ได้พูดเล่นนะ

มีความรู้ ความสามารถมาก และไม่หวังหากจะมีเงินมาก ทำอย่างสุจริตด้วย พวกเราทำอยู่กี่คน แต่พวกเราก็ไม่สะสม ก็อย่าไปเสียตาย เมื่อต้องตายจากมันไปถ้ามีเยอะจากมันก็ต้องเป็นทุกข์ แต่พวกเราตายไปก็ไม่ทุกข์มีก็ไม่ยึดถือเป็นเรา เป็นของเรา เอาเข้าส่วนกลาง หรือให้ใครจะจำเป็น เป็นกิจที่สมบูรณ์จริงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ภูมิคุ้มกันลอยตัวจากกลียุค

รายละเอียด : ผู้มีปัญญาเข้าใจ เป็นตัวยิ่งใหญ่ จะช่วยคนอื่นได้ต้องมีอนัตตาไม่มีตัวตน แล้วต้องทานอย่างมีอิสระ พยัญชนะ ๕ อันนี้ปัญญาชนจะค่อยมาเข้าใจในอนาคต จะไปสร้างให้ตนมีคุณธรรม มีเนื้อแท้มากยิ่งขึ้น สัตว์โลกคือมนุษย์ เป็นสัตว์โลกที่ยิ่งใหญ่ฉลาดสุดแต่โลกจะมีกลียุค เตือดร้อน โกลั่มาทุกที แต่ขณะนั้น คนที่ยอดที่จะเก็บกวาด คนที่หลุดพ้นจากกลียุค ลอยตัวจากกลียุค ไฟกลียุคไหม้ไม่ตาย คนพวกนี้มีความหนักแน่น ภูมิคุ้มกัน อยู่ยงคงกะพัน เรียกว่า ตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้ แค่วัสดุไม่มีเรื่องมาแผ้วพาล เรื่องบาปอกุศลภัยพวกนี้ ผู้มีบารมีจะหลุดพ้นได้ง่าย อย่างพระพุทธเจ้าใครจะทำร้ายได้ เก่งอย่างพระเวทที่ดมอมเมาข้างให้มาทำร้ายก็ไม่สำเร็จ รอดมา สุดท้าย ก็ได้แค่สะเก็ดหินมาถูกพระบาทหือเลือดเท่านั้นเองทำได้แค่นั้นเป็นอนิจนโดยที่มีบารมีคุ้มกันเป็นกำแพงไร้สภาพที่หุ้มกันท่านไว้จริงๆ ไม่มีรูปร่าง ในชีวิตอาตมาก็มีเรื่องเหล่านี้ยืนยันบ้าง ไม่ได้ทำทหาย แต่ก็ไม่มีการมาทำร้ายอาตมาถึงขนาดนั้น มีแต่หอกปาก สูงสุดก็โดน แก้วน้ำตา แสบเสียไม่มี ใครจะเตะจะถีบอาตมาก็ไม่เคยเจอ ไม่เคยโดนตีโดนตบ มีแต่ครูที่ดี เพราะไม่ได้ทำการบ้าน แต่อาตมาก็หลบเหลี่ยมครูอาจ ร.ร. เบญจम्मหาราช แก่เป็นนักฟ้อนส่งตีฟ้อนส่ง อาตมาทำการบ้านไม่ทัน แต่อาตมานั่งหน้าห้องสูต้า เป็นทริคของอาตมา สูต้าแปลว่าทำได้ แต่ใครหลบแกเอก่อนเลย

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา บ้านราช เนื้อหา ประชาธิปไตยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ภูมิธรรมชั้น ๘ สมมุติ

รายละเอียด : ผู้ที่มาปฏิบัติกับสมณะโพธิรักษ์ ผู้นั้นสามารถปฏิบัติได้ พัฒนาได้ ในยุคนี้มีภูมิธรรมถึงขั้น ๘

สมมุติ สมมุติถึงชั้น ๘ ได้ ท่านก็จะรู้แล้วผู้ที่มี คุณธรรม เป็นโลกุตระธรรมของพระพุทธเจ้า ระดับ ๘ ก็จะเป็นเหมือนกัน จะไม่ได้ขัดแย้งกัน สมมุติว่าจะเป็น ผู้อายุุน้อยกว่ามาบวชทีหลัง แต่มีภูมิธรรมข้ามหน้ากว่าท่าน ก็จะเคารพในฐานะ ผู้บวชก่อน ผู้รู้ก่อน แล้วก็จะช่วยท่านอย่างแท้จริง แล้วเราก็จะเห็นว่าเป็น ผู้ช่วย ผู้ที่มีภูมิธรรมเหล่านี้ สอนคนบอกคนได้ ปฏิบัติตามได้ บรรลุธรรมได้ ก็จะมารวมตัวเป็นกลุ่ม เป็น เอกภวาระ เป็น ปีกแผ่น เป็นปรากฏการณ์ที่เป็นหมู่

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

ภูมิธรรมองค์ประกอบพุทธในไทย

รายละเอียด : อย่างเอาตัวมาช่วยคนทางนามธรรมเจตสิก ซึ่งยากละเอียด อาตมาปางนี้ไม่เก่งทางวัตถุ รูปธรรม แต่เป็น นามธรรม แจกอาริยทรัพย์นามธรรม ทางรูปธรรมนั้นหลายคน รวมกันช่วยสร้างวัตถุรูปธรรมเกือบแจกจ่าย ในเมืองไทยมี คนมีภูมิธรรมองค์ประกอบพุทธอยู่จริง ตั้งแต่ในหลวง ร.๙ ข้าราชการบริวาร ประชาชน จนสหประชาชาติเขาสามารถเข้าใจ รู้สิ่งประเสริฐอันนี้ จึงต้องรับรองให้รางวัล ท่านก็ได้ทางรูปธรรม ส่วนอาตมาทางนามธรรมยากกว่าหลายชั้น ก็คงไม่ตายตอน ๘๙ ต้องลากสังขารไปอีกเพื่อพิสูจน์ธรรมะทางนามธรรม ตามเกณฑ์นิมิตก็ ๑๕๑ แต่ตัวเองก็ไม่เชื่อเท่าไร ทุกวันนี้มี โรคกระเพาะทางคอ จะทำให้หายใจไม่ได้ก็ตาย

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา บ้านราช เนื้อแท้ ประชาธิปไตยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ภูมิปัญญาชำแรกจิตที่เห็นความหลง

รายละเอียด : ก็พากเพียรกันไป อะไรก็ไม่ดีเท่ากับ ธรรมะ คนที่ไม่ชัดเจนลึกซึ้งจริงๆ ก็จะฟังไม่ค่อยขึ้น ไม่ค่อย จะขัดแย้งบอกว่าดี แต่ความซาบซึ่งจิตใจความลึกซึ้งที่เห็นว่า เราก็คือชีวิตคน แล้วที่ท่านพูดว่า อะไรก็ไม่สำคัญเท่าธรรมะ มันสำคัญเท่าก้วยเดี่ยววอ่อยๆ สำคัญเท่ากับธนบัตรเป็นบั้งหรือ จะสำคัญเท่าพวกนี้หรือ ซึ่งมันยากมันซ่อนๆ กว่าจะมีภูมิปัญญา ที่ชำแรกจิต เข้าไปเห็นว่านี่เรานั้นหลง เงินทอง ข้าวของ ทรัพย์สมบัติ หลงรสอร่อยทางหูตาจุมกลิ่นกาย ที่ได้สัมผัส เสียตีสีรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัสและเกิดรสชาติ ซึ่งคนติดมาก่อน ทุกคน แล้วก็จม เรียกว่า ดำกฤษณนาอยู่ในรสชาติพวกนี้ (มีเด็กๆ มากกราบพ่อครู) แม้แต่เด็กๆ พวกนี้เขาก็มีการซึมซับ ออสโมซิสเข้าไป เดี่ยวนี้มันมีสิ่งย้วย้อมมอมเมาเยอะ แต่เด็ก พวกนี้ก็จะมีการซึมซับโดยไม่รู้ตัวมันละเอียดกว่า absorb แต่ osmosis นี้จะซึมลึกละเอียดเนียนแบบไม่รู้ตัว ฉะนั้นการอยู่ ร่วมกันเป็นหมู่กลุ่ม เป็นคณะเป็นสังคมเป็นสิ่งแวดล้อม มิตร สหายดีสังคมสิ่งแวดล้อมดีเป็นทั้งหมดทั้งสิ้นของพรหมจรรย์

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ภูมิสูงกว่า

รายละเอียด : ผู้มีภูมิสูงกว่าผ่านมาแล้วก็ต้องรู้ใน ภูมิที่ตนผ่านมาแล้ว อาตมาไม่มีปัญหาเพราะอาตมามีภูมิ พระโสดาบันสภิกาคามีอนาคามีอรหันต์แล้ว ไม่ได้พูดเล่นก็มี ลิทธิ์พูดทุกอย่าง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

มงคล ๓๘

รายละเอียด : มงคล ๓๘ คือความดีความเจริญอันสูงสุด ๓๘ ประการ ๑. ไม่คบคนพาล (อเสวนา จ พาลานัง) ๒. คบหาบัณฑิต (บัณฑิตานัญจ เสวนา) ๓. บูชาบุคคลที่ควรบูชา (บูชา จ บูชนยานัง) ๔. อยู่ในที่อันสมควรอยู่ (ปฏิรูปเทสวาโส จ) ๕. มีการทำบุญ (ชำระกิเลส) สะสมไว้ก่อน (บุพเพ จ กตบุญญา) ๖. ตั้งตนไว้อย่างถูกต้อง (อึดตสัมมาปณิธิ จ) ๗. เป็นผู้รับฟังใส่ใจศึกษามาก (พาหุสัจจะ) ๘. มีศิลปะฝีมือยอดเยี่ยม (ลีปัญจะ) ๙. มีวินัยศึกษาดีแล้ว (วินโย จ สุกิขิต) ๑๐. กล่าวแต่ถ้อยคำที่ดี (สุภาสิตา จ ยา วาจา) ๑๑. บำรุงบิดามารดา (มาตาปิตุอุปัฏฐานัง) ๑๒. ช่วยเหลือบุตร (ปุตตสังคหะ) ๑๓. ช่วยเหลือภรรยา (ทารสังคหะ) ๑๔. ทำงานไม่ให้คั่งค้าง (อนากุลา จ กัมมันตา) ๑๕. ทำทานเสียสละ (ทานัญจะ) ๑๖. ปฏิบัติธรรม (ธัมมจริยา จ) ๑๗. ช่วยเหลือญาติ (ญาติกา นัญจะ สังคโห) ๑๘. ทำงานที่ไม่มีโทษ (อนวัชชานิ กัมมานิ) ๑๙. งดเว้นการทาบาบ (อารตี วิรตี ปาปา) ๒๐. เหนียวร่างกาย วาจาใจออกจากของมอมเมาให้โทษ (มัชชปาณา จ สัญญโม) ๒๑. ไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย (อัปมาโท จ ธัมเมสุ) ๒๒. มีความเคารพ (คารโว จ) ๒๓. มีความถ่อมตน (นิวาโต จ) ๒๔. ยินดีพอใจความมักน้อย (สันตญูสี จ) ๒๕. มีความกตัญญู (กตัญญา) ๒๖. พังธรรมตามกาลอันควร (กาลณะ ธัมมัสถนัง) ๒๗. มีความอดทน (ขันตี จ) ๒๘. เป็นผู้วางง่ายสบาย (โสวจัสตตา) ๒๙. พบปะเยี่ยมเยียนสมณะ (สมณานัญจะ ทัสสนัง) ๓๐. สนทนาธรรมตามกาลอันควร (กาลณะ ธัมมสภาจัจฉา) ๓๑. เพียรเผาผลาญกิเลส (ตโป จ) ๓๒. ประพฤติพรหมจรรย์ (พรหมจริยัญจะ) ๓๓. เห็นอริยสัจ คือความจริงอันประเสริฐสุดของชีวิต (อริยสัจจานะ ทัสสนัง) ๓๔. กระทำให้แจ้งในนิพพาน (นิพพานสัจฉิกิริยา จ) ๓๕. จิตไม่หวั่นไหว แม้สัมผัสโลกธรรมอยู่ (มุจฺฐัสสะ โลกธัมเมหิ จิตตัง ยัสสะ น กัมปติ) ๓๖. จิตไม่เศร้าโศก ไร้ธุลีหมอง (อโสกัง) ๓๗. จิตปราศจากธุลี อันคือกิเลสแม้เล็กแม้น้อย ไร้ธุลีเริง (วิรชัง) ๓๘. จิตเกษมสุขสบายปลอดภัย (เขมมัง) หากเทวดา (ผู้มีใจสูง) และมนุษย์ (ผู้มีใจประเสริฐ) ทำมงคลเช่นนี้แล้ว จะเป็นผู้ไม่พ่ายแพ้ต่อข้าศึกกิเลสทุกหมู่เหล่า ย่อมถึงความสวัสดิ์ในทุกสถาน

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ มงคลสูตร ข้อ ๓๑๘
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสาลี

มงคล ๓๘ ข้อที่ ๓๖ คือ อโศกะ

รายละเอียด : ข้อที่ ๓๖ คืออโศกะ ก็ ถ้าเป็นเรื่องกัลยาณชนจากนั้น เป็นอริยชน อรหันต์ แล้วโพธิสัตว์ แต่ก่อนไม่ได้พูดถึงขั้นโพธิสัตว์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

มงคลอันอุดม

รายละเอียด : ความประเสริฐที่มีปัญญายังอันสูงสุด
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๕

มท

รายละเอียด : ๑. ความมัวเมา หรือความหลงที่เหลื่ออยู่ หรือความคิดซึ่งความยินดีนั้นก็คือ การได้ยินดีแล้วว่าดี หรือการได้เห็นแล้วว่าดี การได้รู้ละว่าดีแล้ว ๒. คั้นเคี้ยวเป็นน้ำมันมาเป็นความแรงจัดยิ่งขึ้นๆ เป็นความเข้มข้นมากขึ้นๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๔๔, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๑๙

มทะ

รายละเอียด : ๑. มัวเมา ๒. ยิ่งมัวเมา ยิ่งเข้าใจผิดวนลึกลงยิ่งแข็งข้อดื้อรั้น ยิ่งทำให้สิ่งที่ไม่ถูก ไม่ดี เป็นหนักขึ้น มากขึ้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๖, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๓๓, สมานีพุทธ หน้า ๓๖๗

มนภูมิ

รายละเอียด : ใจเป็น ใจเกิดได้ตามขั้นนั้นๆ
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๐๖

มนสิ

รายละเอียด : ใจในใจ, ใจที่ใจ
หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๘, ๒๙, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๙๗

มนสิการ

รายละเอียด : คือ ในการทำใจในใจให้จิตของคุณเป็น

พีชธาตุ มีธาตุจิตรู้ คุณเป็นโลกุตระเลยให้จิตมันมือภิสังขาร
ปรุ้งแต่งอยู่อย่างพีชะ ถ้าจิตของคุณทำให้เกิดพีชธาตุได้
ถาวรเลยคุณเป็นพระอรหันต์ เป็นธาตุอุเบกขา ยิ่งปฏิบัติ
ฉาน ๔ ได้อย่างโดยไม่ยาก ไม่ลำบากเลยนั้นแหละคุณบรรลุ
อรหันต์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

มนสิการ

รายละเอียด : คือการทำใจในใจ ทำให้ดีๆ เจตนาแต่
อย่าอยาก อย่าไปสร้างอาการหวังใส่จิต อย่าสร้างพลัง ส่าเปกโช
ว่าจะหวังได้อะไรตอบแทน

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๕๔๔

มนสิการ

รายละเอียด : ๑. เอาใจใส่ฟังจิตแน่นแน่ว เดินจิตตามไป
๒. ทำใจในใจ ๓. งานทำใจในใจ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๐๘, ๕๐๖, อีคิว-
โลกุตระ หน้า ๒๙

มนสิการ

รายละเอียด : ทำใจในใจมีมรรคผลโลกุตระ ไม่มีมรรค-
ผลของโลกุตระ เป็นแต่เพียงคนโลกียะ หากทำโลกุตระไม่ได้
ก็ทำใจในใจไม่เป็น เหมือนกับปุถุชนทุกคนไม่ต้องมีความรู้แบบ
เรา คุณ ก็ได้กุศลในการทำงาน ถ้าเป็นลักษณะการกระทำกุศล
คนชาติไหนศาสนาไหนก็ทำได้ ได้กุศลเหมือนกันหมด

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

มนสิการ

รายละเอียด : เป็นตัวจุดที่จะให้เกิดผล เป็นจุดโยนิโสฯ
เป็นจุดทำให้เกิด เป็นแดนเกิด จุดนี้ถ้าใครหาจุดนั้นในจิตวิญญาณ
หทัยรูปของคุณไม่เจอ อ่านจิตเจตสิก มันไม่มีตัวตนไม่มี
ที่อยู่ไม่มีรูปร่าง แต่คุณต้องใช้สัญญาในการกำหนดรู้ และ
การกำหนดโดยไม่มีเหตุปัจจัยไม่มีของจริงสัมผัสทางทวาร ๕
ก็โหมะ ต้องกำหนดรู้ขณะปัจจุบัน มีเวณามีสังขารอย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

มนสิการ

รายละเอียด : มนสิการ คือ การทำใจในใจ เป็นเรื่อง
ใหญ่สำหรับศาสนาพุทธเลย แต่คนไม่เห็นความสำคัญของ
การทำใจในใจ มนสิการ หากเป็นกิริยา คือ มนสิการโรติ
อันหมายถึง เป็นการทำให้ใจในใจ คือ ทำใจของเราเอง ทำเป็น
ทำใจของเราได้ ทำให้เป็นใจหมอง ทำให้เป็นใจใส ไม่ต้องไป
ให้มันหมอง ทำให้ได้เป็นอัทธโนมัต ทำใจใสไม่มีหมอง โยนิโส
มนสิการ เป็นคำใหญ่ที่รู้จักจิตหรือ มนะ ต้องทำมนสิการะ
คือ กระทำที่จิต

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันตอศก วันพุธที่
๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

มนสิการคือทำใจในใจ ให้โยนิโสฯ คือลงไปถึงที่เกิด

รายละเอียด : เอานะให้ทำไปเรื่อยๆ โยนิโสมนสิการ
ที่คุณคนนี้บอกโยนิโส คือทำใจในใจ ส่วนมนสิการคือแยกคาย
ไม่ใช่ มนสิการคือทำใจในใจ ให้โยนิโสฯ คือลงไปถึงที่เกิด
มนสิการหรือมนสิการะคือการทำใจในใจ มนสิการโรติคือคำกิริยา
ก็ค่อยๆ ทำไปเรื่อยๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

มนสิการโรติ

รายละเอียด : ๑. สถาปนาขึ้นที่ใจ ๒. ทำใจในใจ ๓. ทำใจ
ในใจของตน, ทำจิตในจิต, ทำจิตใจให้เป็น

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๘๔, รู้คนซังสุข รู้คุณ
ซังสัตว์ หน้า ๑๓๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๙, ๑๘๒, ๓๐๖

นายตนะ กับ ธัมมายตนะ

รายละเอียด : คือ เป็นคู่ชายตนะภายใน มน คือใจ
ใจเราก็ทำงาน มีอายตนะ ก็คือสัมผัสกัน หากต่างคนต่างอยู่
สภาพธาตุ ๒ รูปนามไม่ทำอะไรกันเลย อะไรจะปรุ้งกับอะไร
ก็ได้ มันของตนเอง ไม่เกี่ยวกับทวารภายนอกด้วย มันเป็นการ
ปรุ้งธรรมในธรรม ในจิตอันนั้นที่เรียก ศัพท์หนึ่งว่า คุยกับเทวดา

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต ปฐมอศก ครั้งที่ ๘๑
วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

มนุษยชาติที่เจริญ

รายละเอียด : มนุษยชาติที่เจริญ คือ เป็นคำรวมของ

คนไทยว่ามีพฤติกรรมรวมเป็นชาติโดยเหนือกว่าประเทศอื่น ๆ เป็นชาติโดยที่ทุกวันนี้พ่อครูว่าเมืองไทยเรียบร้อยมาก เมืองไทยตอนนี้เป็นเมืองที่มีความสุขเป็นอันดับ ๑ อย่างกรุงเทพฯ เป็นเมืองที่คนจะมาท่องเที่ยวเป็นอันดับหนึ่งเท่ากับลอนดอน เท่ากับสิงคโปร์ ทางด้านเศรษฐกิจก็ดี การเมืองก็ดี โดยเฉพาะสังคม มีวัฒนธรรม มีศิลปะ มีพฤติกรรมความเป็นอยู่ของสังคมอะไรต่างๆ นานา คนเขาเห็นดีเห็นงามที่จะมาสัมผัสเข้ามาเรียนรู้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

มนุษย์

รายละเอียด : ๑. ผู้มีใจสูง ๒. สัตว์มีใจสูง ๓. สัตว์โลกที่มีใจสูงกว่าสัตว์โลกทั่วไป มนุษย์เป็นสัตว์สังคม เป็นสัตว์ที่อยู่เป็นหมู่กลุ่มเป็นสัตว์ใจสูงใหญ่ และสัมพันธ์กันทั่วโลกด้วย จะเห็นได้ว่ามนุษย์ทั่วโลกทุกวันนี้พยายามสัมพันธ์กัน แม้จะมีข้อจำกัดคนละชาติคนละประเทศก็มีการยึดถือเป็นตัวเรา เป็นของเรา แต่เขาก็พยายามไม่ให้มีขอบเขตขีดคั่น การพึ่งพาอาศัยกัน มันเป็นเรื่องยิ่งใหญ่ของมนุษย์โลก มนุษย์จะต้องสัมพันธ์กัน มีลัทธิ มีทางออกหนีไปอยู่ปลีกเดี่ยวออกไปไกลไม่เกี่ยวกับสังคมที่เป็นสังคมส่วนใหญ่ไปเป็นสังคมเล็กๆ น้อยๆ อยู่กันอย่างมักน้อยสันโดษ ลัทธิที่เป็นแบบนี้ก็มี แต่พระพุทธเจ้าไม่ทรงสอนไม่ยกย่องไม่เอา เพราะมันเป็นการฝืนความจริงของมนุษย์

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาดามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๓๖, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๘, คำบุญคือบาป หน้า ๒๐๑

มนุษย์ชมพูทวีป

รายละเอียด : ไม่ได้หมายถึงว่านอกจากจะได้ร่างมาครบ ก็ต้องประกอบไปด้วย สุรภาโว องค์ประกอบของสภาวะที่พร้อมที่สัปายะ ๔ จะต้องมีส่วนที่ ดี มิตรดี สหายดี สังคมสิ่งแวดล้อมดี มีบุคคลที่ดีมีสิ่งอาศัยที่ดี มีธรรมะที่ดี สัปายะ ๔ ต้องมีด้วย ถ้าไม่มีจะยากมาก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูวชมาย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

มนุษย์ชมพูทวีป ๓

รายละเอียด : มนุษย์ชมพูทวีป (คือมนุษย์ผู้เจริญในธรรมะ) ประเสริฐกว่าพวกมนุษย์อูตตรกฐทวีป และ เทวดาชั้นดาวดึงส์ ด้วยฐานะ ๓ ประการ ๑. เป็นผู้กล้า ๒. เป็นผู้มั่งคั่ง ๓. เป็นผู้อยู่ประพฤติพรหมจรรย์อันเยี่ยม

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ฐานสูตร ข้อ ๒๒๕ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุดธสุตลิก

มนุษย์ดาวดึงส์

รายละเอียด : มี สุขทิพย์ อายุทิพย์ คือทิพย์คือนิรมลกาย สร้างมาเองเป็นสัญญาตนใจจانی ตัวเองกำหนดเอง พุดกับคนอื่นเหมือนรู้เรื่อง อาหารใกล้ๆ กันก็พอรู้เรื่องแต่ต่างคนต่างกายต่างกันสัญญาต่างกันโมเมกันไป กายต่างกันสัญญาอย่างเดียวกันยังพอพุดกันรู้เรื่อง เช่น พุดกันว่าจิตใจไม่มีนิรวัน ๕ ก็พอพุดตรงกัน แต่พอไปทำแล้วอย่างพวกเราจิตใจก็ไม่มีนิรวัน ๕ แต่พวกนั้นก็ทิ้งหลับตาเขาก็ไม่มีนิรวัน ๕ แต่ในองค์รวมรูปนามอย่างนั้น แต่ของเราต้ององค์รวมรูปนามแบบสิมดา รูปนามเป็นสิ่งที่ถูกรู้กับสิ่งที่รู้เป็นกายเป็นธรรมะ ๒ แล้วนิรวัน ๕ ของเราก็ไม่เกิด แต่ของเขาต้องไปนั่งหลับตา รูปนามของเขาก็ต้องนั่งสงบ หยุด อยู่ในสมณะ แล้วนิรวัน ๕ ของเขาก็ไม่มี กายคนละอย่างแต่ไม่มีนิรวัน ๕ อย่างเดียวกัน เป็นสัตตาวาส ข้อที่ ๒

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

มนุษย์ต้องมิดธรรมะ

รายละเอียด : จะเป็นเรื่องเศรษฐกิจการเมืองก็เป็นเรื่องสังคมมนุษยชาติ จะเรียกว่าเศรษฐกิจการเมืองก็เป็นเรื่องของธรรมะ ธรรมะนี้ยิ่งใหญ่ที่สุด เขาบอกว่าอย่าเอาธรรมะมาวุ่นวาย คนที่พุดอย่างนี้เป็นคนที่ไม่มีความปัญญาญาณ อย่าเอาธรรมะไปยุ่งกับเรื่องโน้นเรื่องนี้ แม้แต่วงการโจร วงการทุจริตก็ต้องเอาธรรมะไปช่วย เอาศีลธรรมเอาสิ่งที่ดีตามสิ่งที่ต้องแก้ไขได้ ธรรมะของพระพุทธเจ้านั้นเป็นธรรมะโลกุตตรธรรมที่เหนือชั้นกว่าโลกียธรรม อย่างชัดเจน ชับซ้อน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

มนุษย์นานใหม่กับการรู้โลกุตตรธรรม

รายละเอียด : เป็นมนุษย์แล้วจะมีอัตภาพมีกรรมเข้าร่วมสัตว์ก็เริ่มมีกรรมเข้าร่วมแล้ว จิตนิยามมีการเข้าร่วมแล้วแต่

มันไม่รู้เรื่องมันเป็นเครื่องจักร มันไม่สามารถ ควบคุมให้กรรม เป็นกุศลลอกกุศล มันก็ไม่รู้เป็นไปตามวิบากของมัน นานกว่า จะพัฒนาจาก สัตว์เครื่องจักรมาเป็นสัตว์มนุษย์ แม้เป็นมนุษย์ ก็อีกนานกว่าจะรู้โลกุตรธรรม สามารถที่จะควบคุม พลังงาน เหล่านี้ แยกพลังงานเหล่านี้ได้ว่าเป็นธาตุ พืช หรือ จิต ซึ่งเกิด จากกรรมทำให้เกิดได้แล้ว ให้ตั้งอยู่เป็นธรรมชาติ ทรงไว้ ผนึ่งไว้ รวมไว้ กรรมเป็น dynamic ธรรมะเป็น static

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

มนุษย์ผู้เจริญ

รายละเอียด : ตัวชีวิตมาจาก กรรม ที่มี คุณธรรม

มนุษย์พยายามสร้างหุ่นยนต์

รายละเอียด : ทุกวันนี้มนุษย์พยายามจะสร้างหุ่นยนต์ แล้ว ให้หุ่นยนต์มันมีชีวิตเอง เหมือนพืช พืชมันกำหนดธาตุ กำหนดพลังงาน มาปรุงแต่งตัวมันเอง ให้เป็นพืชชนิดต่างๆ ซึ่งก็เกิดจากตัวธาตุละเอียดตั้งแต่วัตถุ ดิน น้ำ ไฟ ลม ที่เป็น อุดมผสมส่วนกันได้ที่ ได้เหตุปัจจัย แล้วก็เกิดเป็นพลังงาน ชีวะชั้นมาระดับหนึ่ง ทางวิทยาศาสตร์ก็พยายามศึกษาตั้งแต่ Protoplasm Cytoplasm แยกตัวออกมาเป็นสัตว์ เป็นต้น ซึ่งในความรู้เหล่านี้คุณ ก็ศึกษาจนรู้ดี กันได้เยอะขึ้นมากเรื่อยๆ กว่าจะพัฒนาระดับพืชมาเป็นระดับจิตตั้งแต่สัตว์เซลล์ เดียวสัตว์เครื่องจักร

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

มนุษย์พืช

รายละเอียด : คนผู้ที่พลังงานชีวะไม่มีในตัวเขา ไม่มี คุณภาพประสิทธิภาพถึงขั้นจิต ชั้นวิญญานแล้ว

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๓

มนุษย์พืช

รายละเอียด : จะได้ชัดเจนที่สุดแม้แต่ที่สุดคนเป็นมนุษย์ พืชแล้วไม่มีสิทธิ์ที่จะฟื้นขึ้นมา เป็นจิตนิยามหรือเป็นสัตว์อีก แล้ว เป็นมนุษย์พืชแล้วก็เท่ากับพืชธรรมดา คนที่จิตวิญญาน พลังงานตกลงไปถึงขั้นเป็นพืชแล้ว พืชนิยาม ถ้าเราปล่อย ให้ตาย จะเรียกว่าซากก็ตามไม่ให้มีชีวะต่อ ไม่บาป พุดไปแล้ว เหมือนอัมหิต ก็ลูกฉันพ่อฉันเป็นคนแต่ตอนนี้ไม่ใช่คนที่

เป็นจิตนิยามแล้วมันเป็นพืช อาศัยร่างเก่าร่างของคนแต่ว่า พลังงานจิตพลังงาน พืช พลังงานไม่เป็นจิต แล้วเป็นพลังงาน ชีวะพืชไปหาธาตุ มันก็เหมือนพืช เราไปทำลายหรือที่เราปล่อย ให้ตาย พุดให้ร้ายแรงว่าเหมือนฆ่า เอาสายออก ไม่บาปหรือก หมอนายแพทย์ก็ดี ญาติโกโหติกา อย่าไปเสียใจอะไรมากมาย จนเกินจะไปโกรธคนนั้นคนนั้นว่าทำให้ตาย ขนาดพืชมนุษย์ เราร่างกายเป็นร่างเก่าเป็นร่างคนแต่พลังงานที่อยู่ในร่างนี้ มันไม่มีวิญญานครอง ไม่มีกรรมวิบาก จะเป็นบาปเป็นบุญ เป็นกุศลลอกกุศลไม่มี ก็เหมือนกับทำลายพืช เพราะฉะนั้นกินพืช ตัดพืชมากินตัดพืชตัดอะไรต่ออะไรมันถึงไม่บาปอะไรหรือ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันติอโศก วันอาทิตย์ที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

มนุษย์วรรณะ ๙ ของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : เศรษฐกิจอย่างนี้ในอนาคตเป็นของ ศาสนาพุทธเป็นมนุษย์วรรณะ ๙ เราจะยืนยันพิสูจน์กับโลก ได้เลยว่านี่คือคนมีประโยชน์ ประเทศมีประโยชน์เป็นสังคม มีประโยชน์ แม้จะเป็นประเทศเล็กมีพลเมืองไม่มาก แต่มี พลังงานสร้างสรรค์ มีผลผลิตที่สำคัญและจำเป็นให้แก่โลกเขา อาหารการกินนี้เราไม่ขายแพง ข้าวก็ตีอาหารการกินก็ตีถ้าหาก ขายแพงคนจนหรือคนรวยก็ต้องซื้อกินกันทั้งคู่แล้วใครจะ ตายก่อน ก็ต้องคนจนตายก่อนเพราะว่ามันแพงเพื่อคุณจะมี จำนวนมากในโลกไม่มีความซับซ้อนอยู่ในสังคม เราต้องทำให้ คนจนพึ่งได้ คนรวยแล้วไม่ต้องเป็นห่วงเขาหรือ เขาจะชี้เหนียว ไม่ซื้อกินก็ตามใจเขาสี มีเงินแต่ไม่ซื้อกินให้ออดตายก็ช่าง แต่คนจนสิ เราจะต้องเกื้อกูลเผื่อแผ่ เพราะฉะนั้นคำว่าความ เกื้อกูล อนุเคราะห์สงเคราะห์ผู้อื่นจึงยิ่งใหญ่ที่สุด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

มนุษย์อปรโคยานทวีป หรือ มนุษย์อมรโคยานทวีป

รายละเอียด : ผู้หลงสร้างแต่อนาคตอันไกลที่ไม่รู้จักถึง สักที หรือผู้หลงสร้างแต่อนาคตอันไกลที่ไม่พบจุดถึงสักจุด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๖๖

มนุษย์อุตรกรูทวีป

รายละเอียด : เป็นผู้ไม่มีทุกข์ หรือไม่มีอกุศลจิตอย่าง สะอาดสนิทแล้ว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๙๖

มนุษย์โลกุตระ

รายละเอียด : มีความยินดีกับสภาพที่มักน้อย (อัปปีจจะ) ใจู้จักพอ (สันตุญญี, สันโดษ) สงบ (ปวิเวก) ไม่เอาอีกแล้ว สวรรค์ มีความรู้ที่จะไม่ก่อความเป็นภพ (อสังสัคคะ) ไม่สะสม (อปจยะ) ชยันอุตสาหะเสมอ (วิริยารัมภะ) แต่มีประเด็น แปลกแยกอยู่ที่ ความชยัน ปัญญา (ฉลาดที่ไม่ใช่โลกียะเพราะฉลาดแบบโลกุตระ) ด้วยการใช้สัปปุริสธรรม ๗ กับมหาปเทศ ๔ อยู่อย่างสมดุลที่พอเหมาะดี

หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๒๙๑-๑๓๑

มนุษย์โลกุตระ

รายละเอียด : มนุษย์โลกุตระ คือ มีมนุษย์มีคน มีพฤติกรรมของคนในบ้านราช ซึ่งเป็นรายละเอียด ทางวัตถุ และสถานที่ มันเป็นตัวอย่างของมนุษย์อีกแบบหนึ่ง คือ มนุษย์โลกุตระ มนุษย์อุตรกฐทวีป มนุษย์อมโรโคยาน มนุษย์ชมพูทวีป ที่พระพุทธเจ้าท่านแบ่งตระกูลใหญ่ทั้งจิต ทั้งกาย ทั้งสังคัม มนุษยชาติ ซึ่งอาดมายังไม่ได้เรียบเรียง แต่สภาวะนั้นอธิบายได้

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

มนุษย์โลกุตระนานมากแสนยาก

รายละเอียด : กว่าจะทำได้เป็นโลกุตระเป็นมนุษย์ที่สามารถจัดการจิตนิยามของตัวเอง จึงได้ชื่อว่าเกิดมาเป็นมนุษย์นี้ยากแล้ว จะเป็นมนุษย์ที่เป็นโลกุตระก็นานมากแสนยาก ต้องวนเวียนอยู่ในโลกโลกียะ เก่งสุดก็เป็นพระศาสดาทงโลกียะ ก็ตกต่ำลงไปได้วนเวียนสูงขึ้นมาก็ได้ กว่าจะมารู้โลกุตระเที่ยงแท้แล้วก็สามารถสลายธาตุได้เลย สลายอัฐภาพหรือสลายธาตุชิวะ มาเป็นอุตุเลย เลิกเลย อัฐภาพก็หายไป ปรินิพพานเป็นปริโยสานเลย นี่เป็นความรู้ของศาสนาพุทธที่พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ตรัสรู้ อาตมาเป็นพระโพธิสัตว์ระดับ ๗ ทำได้มาตามลำดับแล้ว ก็จะพัฒนาต่อไป จะมีความรู้ที่ละเอียดครบประเสริฐสุดเท่าที่เป็นจิตนิยามที่จะสูงสุดได้ก็คือระดับ พระพุทธเจ้าทุกพระองค์

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

มนุษย์โส

รายละเอียด : หมายถึงความก้าวสูงขึ้นไปของจิตโดยตรง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๖๑๘

มมังการ

รายละเอียด : ความเห็นแก่ตัว ยังมีกรียตติดอยู่ในจิต
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๑๑

มย้ง, มย

รายละเอียด : ความเข้ามาหาตน เข้ามาหาจิต
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๘๐

มรณสติ

รายละเอียด : คือมีสติรู้ว่าตายอย่างไร คือตายอย่างไร ไม่ตาย ตายอย่างมรณะ หรือตายอย่างอระณะ (กิเลสตาย) ผู้อระณะคือผู้ตายที่ไม่ตาย เรียกอระณะว่าอมตะ คืออมตบุคคล [๒๓๖] ดูกรภิกษุทั้งหลาย กายคตาสติอันชนเหล่าใดไม่บริโภคแล้ว อมตะชื่อว่าอัน ชนเหล่านั้นไม่บริโภคแล้ว ดูกรภิกษุทั้งหลาย กายคตาสติอันชนเหล่าใดบริโภคแล้ว อมตะชื่อว่าอันชนเหล่านั้นบริโภคแล้ว คุณก็จะรู้จักมรณะ (การตาย) ตายอย่างร่างกายตาย ตายอย่างกิเลสตาย ตายอย่างคนที่ไม่ยอมตาย คืออมตบุคคล แต่เป็นผู้ที่รู้จักตาย ในมุลสูตรในความหมายคำว่า สติ ตามอนุสสติ สติจึงเป็นสิ่งที่ต้องเข้าใจอย่างละเอียดเลยว่า มีกายคตาสติ มรณสติ อาณาปานสติ ซึ่งไม่ใช่อนุสสติ พ่อครูตั้งข้อสังเกตให้ฟังว่า อันนั้นตามรู้ แต่อันนี้ตามเป็น อย่างอาณาปานสติคุณก็ต้องตามเห็นต้องมี สติรู้ลมหายใจเข้าออก แล้วคุณก็ต้องเป็นมรณสติให้ได้ มีสติรู้ การตาย ต้องรู้ว่าตายอย่างไรที่คุณจะทำได้ จนเป็นอมตบุคคล ถ้าคุณมีจิตวิญญานทำได้แล้วคุณจะไม่กลัวตายหรือ การตายก็คือสภาวะอย่างหนึ่งเท่านั้นเอง แคร่ร่างกายตาย ถ้าคุณมีจิตวิญญานที่เข้าใจการตายดีพอ จนกระทั่งสามารถควบคุมและทำมันได้ ว่าเป็นวิญญานที่มีหลักประกันตั้งแต่ไสตวันเป็นต้นไป คุณจะทำบาปน้อยลง เพราะคุณชำระกิเลสเป็น คุณจะไม่ค่อยกลัวตายทางร่างกาย เพราะคุณทำตายเป็นตายแบบอสังกุปป์ ไม่กลับกำเริบไม่ฟื้นอีก ทุกลมหายใจเข้าออกคุณก็รู้ว่าปฏิบัติอย่างไร ตามเห็นความสงบ อุปสมะคือสงบที่ไม่ใช่สงบหยาบ แต่สงบอย่าง สันตา ปณิตา นิปปุณา (ละเอียดลึกซึ้งอย่างนิพพาน) สงบอย่างไม่มีตัวนิวชานให้ไม่สงบเลย มีองค์คุณอุเบกขา (ปริสุทธา ปริโยธิตา มุทุ กัมมัฏฐา ปกัสสรา) สว่างแจ่มอยู่ตลอดเวลา ไม่มีมืดสักเวลา แม้แต่นอนหลับก็ไม่มืด คือสว่างด้วยปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม โดยพ่อครู และ ส.เพาะพุทธ เรื่อง อนุสสติ ๑๐ อย่างไรให้ถึงอรหัตต์ วันเสาร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๖

มรณสัญญา

รายละเอียด : เลี้ยงตัวเองไม่รอดหรือใจ ก็ลองอดตาย ดูบ้าง มรณสัญญา กำหนดรู้ความตายมันจะตายคราวนี้ โควิด จะเอาตายก็ตายลองดูซิ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

มรณสัญญาอันเราเจริญแล้ว

รายละเอียด : จิตวิญญาณที่ได้อบรมมรณสัญญาจะ เข้าใจถึงอิทัปปัจจยตา ของการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสาร ปฏิภูลคือของไม่น่ารัก ของน่าเกลียด เหมือนอุจจาระของน่าทิ้ง ถ้าตายแล้วไม่มีความรู้ที่จะทำการปรินิพพานเป็นปริโยสาน มันก็เป็นปฏิภูล พวกเราปฏิบัติธรรมศึกษาพวกนี้มาด้วยแต่ เรายังไม่ได้เน้นตรงนี้ ตรงที่ความตาย เรื่องความตายอาตมา ยังไม่ได้พูดมากเท่าไรไม่ได้เน้นชัดเจนเท่าไร ไปพูดถึง เรื่องเวทนาเยอะ อธิบายสัญญา เอาสัญญา ๑๐ มาอธิบาย เล็กๆ น้อยๆ ไม่ได้ขยายความมากมาย นี่ มรณะ เรื่องของการ บอกว่ามรณสัญญาอันเราเจริญแล้วหมายความว่าเรามีความรู้ เรามีความเข้าใจ สรุปรจริงๆ ก็คือเราบรรลุธรรม มรณสัญญา การเรียนรู้การกำหนดรู้ความตายที่เจริญแล้ว มันรู้มันเข้าใจมัน บรรลุธรรมว่าความตายคือความตาย มันเกิดเกือบตาย ตายๆ เกิดๆ แล้วก็มาลงตาย แล้วแม้แต่ที่สุตศาสนาพุทธก็สอนเรื่อง ตายให้มันเป็นที่สุดเลย ตายจนกระทั่งปรินิพพานเป็นปริโยสาน แยกธาตุอัตภาพของตัวเองหรือวิญญาณของตัวเองหายสูญไป เลย ธาตุนั้นแตกแยกเป็นธาตุเป็นดินน้ำไฟลมไปเลยไม่จับตัว มาเป็นชีวะไม่แม้แต่พืช

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

มรณะ

รายละเอียด : ตาย หมตพฤติการณ (หมตพฤติการณะ) พักการต่อสู์ ดับไม่จริง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕๗

มรติ

รายละเอียด : ตาย

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๗๘

มรรค

รายละเอียด : ๑. ทาง ๒. รู้ทาง ๓. ทางปฏิบัติ ๔. ทางเดิน อันจะพาไปสู่นิพพาน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๓๐๗, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๕๗, คนคืออะไร? หน้า ๒๙๘, เปิดโลกเทวดา หน้า ๗๗

มรรค ๘ (เชิงสัญลักษณ์)

รายละเอียด : คือเสาทุกต้นในชั้นล่างสุดของวิหารพินปี มีความสูง ๘ เมตร เป็นรหัสธรรมของมรรค ๘ หรือหนทาง แห่งการหลุดพ้น ๘ ประการ ได้แก่ สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากรรมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๓๗

มรรคความหมาย ๒ อย่าง

รายละเอียด : หมายถึงอย่างเดียวกันได้แค่หนึ่ง รู้ แต่อีก อันหนึ่งรู้แล้วปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วเกิดผลลัพท์ละกิเลสได้อย่างนี้ เป็นต้น เขาจะได้ผลไปตามลำดับ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๕

มรรคญาณ

รายละเอียด : รู้เห็นการก้าวไปได้สู่อารยภูมิในจิต

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๕๖

มรรคปฏิบัติ

รายละเอียด : แนวทางที่จะประพฤติปฏิบัติ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๐๖

มรรคผล

รายละเอียด : คือ อากาศสภาวะจริง แล้วลดละโลก โภจร หลง ลดละโลกธรรม ลดละโลกียรสได้จริง โดยเฉพาะ กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม ไม่อยากอีกแล้วจริงๆ จะรู้ตัว รู้จิต ไม่มีโลก ไม่มีความวณเวียน (สังสารวัฏ) ในเหตุปัจจุบันนี้แล้ว ดับโลกสนธิ จึงจะเหนือโลก

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๓๕

มรรคผลของผู้ฝึกฝน

รายละเอียด : ผู้ที่ได้ศึกษาฝึกฝนและปฏิบัติได้ละเอียดลออไป ได้มรรคได้ผล มีสังวรปธาน ประหารปธาน ภวานาปธาน ได้ผลและกิริกาผล อาเสวนา ภาวนา พหุสัททิมังไปเรื่อยๆ รู้ด้วยปัญญา ปัญญาพระโสดาบันรู้ว่าเราทำกิเลสลดได้และเราก็ทำ รักษาผล ปัญญาที่ ๒ อาเสวนา ภาวนา พหุสัททิมัง

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

มรรคผลของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : การกระทำในปัจจุบันจนเกิดเป็นสังคมาสารณโภคคืออย่างนี้ยังมองไม่ออก ยังไม่รู้ว่าเป็นผลเป็นมรรคผลของศาสนาพุทธ ที่เป็นชาวโศกนี้อยู่กันอย่างสบายทุกวันนี้ ก็เพราะได้รับอานิสงส์จากการปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้ามา (รู้ไว้ชะด้วย) ได้มาไม่ใช่เพราะคุณไปแย่งลาภยศสรรเสริญกับเขาและคุณปฏิบัติพุทธอย่างสม่ำเสมอถึงใจได้มีความสุขอย่างนี้ ความสุข คำนี้ก็ขอยืนยันว่าเยี่ยมคำว่า สุข มาใช้เท่านั้นคำว่าสุขนั้นแปลว่า ว่างนั้นแหละดี สุข แปลว่า ดี ข แปลว่า ว่าง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

มรรคองค์ ๘, มรรค ๘, มรรคมีองค์ ๘

รายละเอียด : ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่เมื่อปฏิบัติถูกต้องตรงพุทธแล้ว จิตจะเกิดญาณ เกิดปัญญา เกิดวิชา เพราะไม่ได้หนีจากความเป็นคนหรือสังคมามนุษย์ หลักปฏิบัติของศาสนาพุทธคือ มรรคมีองค์ ๘ ไม่ใช่หนึ่งสะกดจิต สัมมาสมาธิ ข้อที่ ๘ ของมรรค ๘ ไม่ใช่หนึ่งหลับตาสมาธิ แต่ สัมมาสมาธิ นั้นปฏิบัติมรรคทั้ง ๗ องค์ ข้อ ๑ ถึงข้อ ๗ สัมมาสมาธิเป็นข้อที่ ๘ อันนี้พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ชัดในพระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๒ ถึง ๒๕๑

หนังสืออ้างอิง : สารณโภคพิเศษธุรกิจชนิดใหม่ หน้า ๑๒๗

มวลประชาชนร่วมกันต่อสู้ด้วยความสงบจริง

รายละเอียด : เหตุการณ์นี้เป็นเหตุการณ์ของประเทศชาติซึ่งเป็นเรื่องยิ่งใหญ่ สรูป จิตวิญญาณหรือปัญญาของคนประชาชนคนไทยมีจิตวิญญาณที่มีปัญญาได้ร่วมกันทำรูปแบบของประชาธิปไตยที่เข้ามาเอาอำนาจอธิปไตยของมวล

ประชาชนมาร่วมกันต่อสู้ด้วยความสงบเอาความจริง โดยมีปรัชญาว่ายาวให้เป็นเย็นเรื่อยไปไขความจริงออกมาให้มากที่สุดเป็นอาวุธหลักเลย ยาวให้เป็นเย็นเรื่อยไป ยาวนานใช้เวลาเป็นปี้อาตมาจำได้ออกไปตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๔๙ กว่าที่จะจบก็ ๒๕๕๗ เป็นเวลา ๘ ปีออกไปตั้งแต่ ๒๕๔๙ จบเรียบร้อย ๒๕๕๗ ไขใหม่แล้วก็หายกตัญจน์มา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

มห

รายละเอียด : ๑. อย่างสูง อย่างละเอียดยิ่ง ๒. ยิ่ง ยอดเยี่ยม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๔, ๖๒๙

มหคตจิต

รายละเอียด : จิตที่มันเป็นไปทางดีขึ้น เจริญขึ้น พัฒนาขึ้น ก้าวไปสู่ความสูงยิ่งๆ ขึ้น สู่ความสุดยิ่งๆขึ้นเรื่อยๆ

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๑๘๙

มหรคตะ กับ อมหรคตะ

รายละเอียด : เราทำได้หรือไม่ได้เจริญขึ้นหรือไม่เจริญขึ้น มีเจริญมากขึ้นได้หรือไม่มากขึ้น ก็เป็นมหรคตะ กับอมหรคตะ มหรคตะ หมายความว่า มันมากขึ้นยิ่งใหญ่เจริญขึ้น มหะคือมาก อัคคะคือเลิศ จิตก็จะเจริญ หรือคุณยังทำไม่ได้ก็เป็นอมหรคตะ ก็รู้ว่าเราจะอยู่ที่เท่าหรือเสื่อมกว่าเท่าหรือเราทำได้ยิ่งขึ้นมากกว่าเท่าเป็น มหรคตะ ก็ทำให้เจริญขึ้นจนกระทั่งมีคู่สุดท้าย ในการปฏิบัติคือ สอตุรังจิตตั้ง กับอนุตตริงจิตตั้ง

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

มหรสพ

รายละเอียด : ทุกสิ่งทุกอย่างทั้งหลายทั้งปวงอันมากมาย ซึ่งเป็นของหลอกล่อมมอมเมาจริงๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๕๑

มหัคค

รายละเอียด : ลึกซึ้ง ชับซ้อนละเอียดอ่อน ประณีตยิ่ง มากมาย หลากหลาย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๔๙

มัทคต, มหคต, มัทคตตะ

รายละเอียด : ๑. จิตที่เป็น และไปสู่สูง ๒. รู้ว่าจัดการกับกิเลสในจิตได้ดีขึ้น ดำเนินไปด้วยดีสูงขึ้น อีกได้ ๓. จิตเจริญยิ่งขึ้นก็รู้ว่าจิตเจริญยิ่งขึ้น ๔. จิตสูงขึ้นไป ได้อีก ๕. ยังไม่เป็นเอกัคคตา, จิตเจริญขึ้น จิตไปสู่

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๗๕, ๕๕๕, อีคิว-โลกุตระ หน้า ๒๒๙, สมานิพุทธ หน้า ๓๐๒, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๐๔

มัทคตจิต

รายละเอียด : จิตที่ยังไม่รู้จักจบ จิตที่ยังไม่มีหยุด จิตที่ยังไม่ดับดับหมดเกลี้ยง ที่ยังมีการไปอย่างสูงอย่างละเอียด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๔

มัทปผลา

รายละเอียด : ๑. ผลสูง ผลมาก ๒. เป็นการทำให้เห็นให้เกิดผลมากยิ่งขึ้น ๓. มีผลมาก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๑๒, ๒๔๑, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๒๑

มหาจิตตารีสกสูตร

รายละเอียด : ทฤษฎีอันเอก ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงค้นพบเป็นวิธีการสร้าง สัมมาสมาธิของพระพุทธานุชา โดยตรงด้วยมรรค อันเป็นโลกุตระเป็นพระสูตรแห่งสัมมาอาริยมรรคมีองค์ ๘ อย่างพิสดาร ที่มีความสำคัญมากในพระพุทธานุชา

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๖๗

มหาทานของพระเวสสันดร

รายละเอียด : อาตมาสัญญายังไม่ค่อยกำหนดร่วมรู้ขนาดไหน อย่างพระเวสสันดร ทำทานอย่างหมดยกหมดยกเลย มันก็กลับไปเป็นมีของเป็นตัวเป็นตนมีขึ้นมีอันอีก มันก็กลับไปหาความหยาบอีกที่ ไม่ได้ตัดยึดอย่างพระเวสสันดร แม้ลูกเมีย ให้ได้หมด ถึงให้แล้วจิตของพระเวสสันดรก็ต้องว่างไม่มีสาเปกโขอีกนะ ไม่มีอาลัยอาวรณ์ ไม่มีตั้งๆ อีกด้วยนะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

มหานิสังสา

รายละเอียด : ๑. เป็นประโยชน์ใหญ่ ประโยชน์จริง ๒. เกิดประโยชน์สูงมากขึ้น ๓. เป็นของดีมีประโยชน์มาก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๑๒, ๒๔๑, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๒๑

มหาปัญญาที่ใหญ่ยิ่ง

รายละเอียด : ๑. บุคคลในโลกนี้เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ ก่อผลแก่ชนหมู่มาก เพื่อสุขแก่ชนหมู่มาก ยังประชุมชนมากให้ตั้งอยู่ในธรรมที่ควรรู้ เป็นอาริยะ ได้แก่ ความเป็นผู้มีกัลยาณธรรม ความเป็นผู้มีกุศลธรรม ๒. บุคคลนั้นเมื่อจำนงเพื่อตริกวิตกใด ย่อมตริกวิตกนั้น เมื่อไม่จำนงเพื่อตริกวิตกใด ย่อมไม่ตริกวิตกนั้น เมื่อจำนงเพื่อตริกวิตกที่พึงตริกวิตกใด ย่อมตริกวิตกนั้นได้ เมื่อไม่จำนงเพื่อตริกวิตกที่พึงตริกวิตกใด ย่อมไม่ตริกวิตกที่พึงตริกวิตกนั้น เป็นผู้ถึงความชำนาญแห่งใจในคลองแห่งวิตกทั้งหลาย (เจโตวิปลัตตะ) ด้วยประการดังนี้

ที่มา ที่ไป : เล่ม ๒๑ ข้อ ๓๕ ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

มหาปเทศ ๔

รายละเอียด : คือ ๑. สิ่งใดไม่ห้ามว่า ไม่ควร แต่สิ่งนั้นเข้ากับสิ่งไม่ควร ชัดกับสิ่งควร สิ่งนั้นจึงไม่ควร ๒. สิ่งใดไม่ห้ามว่า ไม่ควร แต่สิ่งนั้นเข้ากับสิ่งควร ชัดกับสิ่งไม่ควรสิ่งนั้นจึงควร ๓. สิ่งใดไม่อนุญาตว่าควร แต่สิ่งนั้นเข้ากับสิ่งไม่ควร ชัดกับสิ่งควร สิ่งนั้นจึงไม่ควร ๔. สิ่งใดไม่อนุญาตว่า ควรแต่สิ่งนั้นเข้ากับสิ่งไม่ควร สิ่งนั้นจึงควร

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๕๕๘

มหาปเทศ ๔

รายละเอียด : สิ่งใดที่เราไม่ได้ห้ามไว้ว่า สิ่งนี้ไม่ควร หากสิ่งนั้นเข้ากับสิ่งที่ไม่ควร ชัดกับสิ่งไม่ควร สิ่งนั้นไม่ควรแก่เธอทั้งหลาย

สิ่งที่เราไม่ได้ห้ามไว้ว่า สิ่งนี้ไม่ควร หากสิ่งนั้นเข้ากับสิ่งไม่ควร ชัดกับสิ่งที่ไม่ควร สิ่งนั้นควรแก่เธอทั้งหลาย

สิ่งใดที่เราไม่ได้อนุญาตไว้ว่า สิ่งนี้ควร หากสิ่งนั้นเข้ากับสิ่งที่ไม่ควร ชัดกับสิ่งไม่ควร สิ่งนั้นไม่ควรแก่เธอทั้งหลาย

สิ่งใดที่เราไม่ได้อนุญาตไว้ว่า สิ่งนี้ควร หากสิ่งนั้นเข้ากับสิ่งไม่ควร ชัดกับสิ่งที่ไม่ควร สิ่งนั้นควรแก่เธอทั้งหลาย

มหาปเทศ ๔ – มหาศีลธรรมนุญของพุทธ

คุณก็ต้องประมวลเอาเองตัดสินใจเอาเองว่าอันไหนควรหรือไม่ควร รายละเอียดที่ลึกซึ้งพวกนี้ก็อยู่ที่แต่ละคนที่จะต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบความรอบรู้พิจารณาจริงๆ อาตมาก็ใช้จริงๆ แล้วทุกคนใช้โดยสามัญมีมากมีน้อยก็แล้วแต่ตามจริงของแต่ละคน พระพุทธเจ้าเอาความจริงมาตรัสเท่านั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๕ ข้อ ๙๒

มหาภิเนษกรมณ

รายละเอียด : การเสด็จออกบวชของพระพุทธเจ้าช่วงที่ยังไม่ตรัสรู้

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๐๗

มหาภูตรูป ๔

รายละเอียด : รูปหยาบที่เกี่ยวข้องจากภายนอกทั้งหมด คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๕๘

มหา มารดา

รายละเอียด : พระผู้สร้าง หรือผู้ให้ ผู้ก่อกำเนิดแท้ๆ จริงๆ เป็นแม่ยัง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๒๗

มหายาน

รายละเอียด : คือ สภาพพระที่ปกครองศาสนาในเมืองไทย เป็นสภาพ มหายาน มีแต่เรียนๆ มีวิชาความรู้โน่นนี่ ต่างๆ นานา มีปริญญาตรีทางศาสนา หลายใบเป็นพระนักพัฒนา ช่วยคนอื่น เพื่อสร้างบัลลังก์ สร้างวัง สร้างเวียง สร้างวัดตู่เก้ง ร่ำรวย คนก็ให้ค่า ให้ยศ ให้ตำแหน่ง แล้วก็ได้เป็นพระบริหารปกครองเป็นพระสังฆาธิการ แต่ตัวเองไม่มีวิมุตติ ก็กลายเป็นสิ่งหลอกระบบอย่างนี้ กลายมาเป็นระบบโลก เป็นระบบ มหายานในเมืองไทย มหายาน เป็นสายปัญญา การปฏิบัติหนักไปทางธัมมานุสारी จะเจริญเป็นทิวลิปตัดตะจากนั้นก็ จะเจริญไปเป็นปัญญาวิมุตติ โดยไม่จำเป็นจะต้องไปจดจำหลัก วิโมกข์ ๘ (สภาวะจิตหลุดพ้น ๘ ขั้นตอน) สายปัญญา หรือ ธัมมานุสारी ปฏิบัติลืมนตาจะเดินไปตามหลักวิโมกข์ ๘ จะมี วิโมกข์ ๘ เป็นอัตโนมัติ จึงไม่ต้องเข้าออกใน วิโมกข์ ๘ มหายาน เนื้อหาจะรู้จะความรู้ ที่แท้ ถูกต้องจริงๆ ของพระพุทธเจ้า นั่น พระไตรปิฎกของมหายานมีมากกว่าของเถรวาท มีแต่เนื้อไม่แท้

พุ่งเพื่อ เกินเลยเอาของใครๆ มาใส่ปลอมปน ก็มีมากกว่าจึง ร้อนออกยาก เชื้อถือได้ยาก

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๙๓ และ หน้า ๙๕

มหาวิทยาลัยขยะวิทยา

รายละเอียด : การศึกษาขยะวิทยา คือ ในอนาคตจะเป็น สถานทีของการศึกษาขยะวิทยา ที่ขยะแหล่งรวมที่สันตติโคก เป็นหลักเป็นตัวอย่าง ถ้ามีมหาวิทยาลัย อาตมาก็จะตั้งในนั้น จะมีทั้งนักวิทยาศาสตร์วิจัย มีทั้งเรื่องของพาณิขย์ชั้นเยี่ยมเลย ถ้าจะตั้งคณะขยะวิทยา จะมีแผนกต่างๆ สารพัดตั้งไม่รู้กี่แผนก จะต้องเรียนเพื่อมารวมกันจัดการขยะอย่างครบวงจร คนก็ยังไม่กระตือรือร้น ถ้าอยู่สักวันจะเกิดหรือคนอื่นจะเอาไปทำ ก่อน จะรวบก่อน (สมไทย วงษ์พาณิขย์ ตอนนี้มีสาขาหลาย ร้อยแห่ง เขาว่า มองไปทางไหนมีแต่เงิน ตอนนั้นเงทองแดง กันตั้งแต่ผู้จัดการและพนักงานก็มาช่วยกัน)

ที่มา ที่ไป : รายการลัจจะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

มหาศีล

รายละเอียด : เป็นศีลองค์รวมศาสนา ไม่ใช่ของบุคคล ในศาสนาพุทธต้องไม่มีเดรัจฉานวิชาทั้งหมดในมหาศีล ถือว่าเป็นศาสนาที่สมบูรณ์ดีบริสุทธิ์สมบูรณ์แบบ อาตมาภาคภูมิใจ ในชาวโคกไม่ว่านักบวชหรือฆราวาสก็ไม่มีเดรัจฉานวิชา จึง ขึ้นป้ายว่าเป็นแผ่นดินพุทธ เพราะว่าที่นี่ไม่มีเดรัจฉานวิชาไม่มี ไสยศาสตร์ รู้แจ้งรู้จริงดี ไม่หลง ไม่มีไสยศาสตร์ ไม่มีเดรัจฉาน วิชาเป็นสาระลัจจะที่สมบูรณ์แบบอย่างนี้เป็นต้น เพราะว่า บริสุทธิ์ในมหาศีล จุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีล พระพุทธเจ้า ลำดับไว้ว่า แม้ข้อนี้ก็ เป็นศีลของเธอประการหนึ่งภิกษุทั้งหลาย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๒

มหาศีลธรรมนุญของพุทธ

รายละเอียด : อาตมาภาคภูมิใจที่เอามาให้พวกเราปฏิบัติ เช่นกลายเป็นบุคคลที่มีศีล ไม่ว่าจะวัยไหน ปฏิบัติศีลกันทั้งนั้น มากหรือน้อย แล้วมาอยู่ในนี้มันมีสนามแม่เหล็กของศาสนา พุทธ อย่างน้อยศีลห้าคุณจะทำปฏิบัติศีลสูงขึ้นไปได้ แม้แต่มหาศีล เป็นเดรัจฉานวิชา พวกเราไม่ทำแล้วก็สะอาด แต่ในวงการ ศาสนาพุทธทั่วไปก็ทำพวกนี้หมด จึงได้เสื่อม นี่เป็นธรรมนุญ ของศาสนาพุทธแต่พระไม่รู้เรื่อง จึงเสื่อม ไม่เรียนไม่เอากะ

วงการสงฆ์ก็ไม่ว่า โดยเฉพาะมหาศีลเป็นเรื่องของสังคมสงฆ์เลย เขาละเมิดหมด ไม่ประสีประสา พุดไปแล้วก็ทำให้เขาอาจเกลียด น้ำหนักก็ดูว่าเอาๆ ก็เห็นใจแต่ไม่รู้จะทำอย่างไรต้องพุดลัจจะ
ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

มหาสุญญตสูตรหรือจูปสุญญตสูตร

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นแคะจะดับอะไรก็แยกไม่ถูก ในมหาสุญญตสูตรหรือจูปสุญญตสูตร ไปอ่านดีๆ ว่าการดับ ต้องดับหรือไม่มีหรือว่าง จากอันหนึ่งมีอันหนึ่ง ตลอดจบ ไม่ใช่ ไม่มี หหมดดับไม่มีแล้ว แต่ต้องรู้ว่าอะไรมี
ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

มหาอำนาจทางกสิกรรม

รายละเอียด : อาตมามั่นใจเลยว่าประเทศไทยเราจะเป็นมหาอำนาจทางกสิกรรม ก็ย้ายถิ่นมาเรื่อยๆ เกษตรมี ทั้งปศุสัตว์มีทั้งประมง เราเอากสิกรรม อันหมายถึงพืชพรรณ ธัญญาหารเท่านั้น เราไม่ออกไปยุ่งเกี่ยวกับสัตว์ เรารู้แล้วว่าเกี่ยวกับสัตว์เป็นเรื่องวิบาก เราไม่เอาไปฆ่าแกงไปเลี้ยงแล้วไปฆ่าเขากิน คนหนอนคน เลี้ยงเขามาฟุ่มพุกไว้ดีแล้วฆ่ากิน คนเราไม่เข้าใจเรื่องชีวิต ชีวิตสัตว์โลกมันมีวิบากต่อกัน คนเขาไม่เข้าใจก็ทำ เราเข้าใจแล้วก็ไม่ทำให้เกิดวิบากต่อไปอีก
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

มหาเอกัคคตารมณ

รายละเอียด : อารมณที่เอกอัครมหายิ่งใหญ่
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๓๓

มหิจฉดา

รายละเอียด : ความเป็นผู้มักมาก ไม่รู้จักพอ ไม่มีจิตใจที่จะมีน้อยลง ไม่ได้พยายามที่จะมีน้อยลง
หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๘๘

มหิจฉะ

รายละเอียด : ๑. ความมักมาก ๒. มักมาก หรือไม่กล้าจน คือคนยังโลก ยังรวยไม่เสร็จ ยังกอบโกย ๓. ความมักมาก มักใหญ่ กล้ารวย

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๘๘, พุทธ-เป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๓๑, วิถีพุทธ หน้า ๘๓, คำบุญคือบาป หน้า ๗๐

มหโต อัตถายะ

รายละเอียด : การทำกิจการงาน มีแก่นสาร มีประโยชน์ อันเป็นประโยชน์ใหญ่ ประโยชน์มาก
หนังสืออ้างอิง : สมานีพุทธ หน้า ๓๐๒

มองเพี้ยนเรื่องสี่จิวร

รายละเอียด : เขาก็มองได้เท่านี้ แค่นี้คุณมองอาตมาเพี้ยนเลย คุณนั่นแหละเพี้ยน นี่สี่เหลียงหรือ หว่าอาตมาห่มเหลียงไม่ใช่ อาตมาไม่ได้เคยห่มเหลียงเลย มีห่มสี่แก่นขนุนบ้างในยุคแรกๆ ที่บวชที่วัดโคศคาราม แต่อาตมาก็มาห่มสี่ ย้อมน้ำฝาด สีนํ้าตาลมาตลอด เอาแค่ห่มเหลียง คุณว่าอาตมาเพี้ยน อาตมาก็ว่าคุณเพี้ยนก่อน เรื่องสี่จิวร
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

มองโลกในแง่ร้าย

รายละเอียด : มองโลกในแง่ร้าย คือ คนหาความสุขใส่ตัวเองมันจะไม่มีความสุขหรอก การมองโลกในแง่ร้าย มันมีทั้งความร้ายและความดี ก็ต้องมองให้จริง เราไม่ต้องมองแง่ร้าย และดี เรามองแต่แง่ความจริง พิจารณาความจริงว่ามันไม่ดี มันบกพร่อง หรือมันดี ภูมิไม่ดีเอามากๆ มันไปทางร้าย ก็พิจารณาความจริงไม่ต้องไปตั้งเป้าไว้ก่อนจะร้ายหรือดีก็ต้องมีความรู้
ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโสภ วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

มักชะ

รายละเอียด : ๑. ลบหลู่คุณท่าน ๒. ลบหลู่คุณท่านชั้น ลิมคุณที่เขามิ ลดค่าความเป็นผู้มีประโยชน์ของเขาเอง ๓. ลบหลู่คุณอีกฝ่ายหนึ่งลงไปหมดจนกระทั่งมองไม่เห็นคุณงาม ความมีส่วนถูกส่วนดีของอีกฝ่ายหนึ่งไปเลย
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๖, ๔๑๙, ๔๓๓, สมานีพุทธ หน้า ๔๓๙

มักน้อย

รายละเอียด : อับปิฉะคือคนกล้าจน มีน้อยก็ได้แล้ว

เป็นจิตจริง มนุษยชาติที่มักน้อยเป็นคน classic เป็นเกณฑ์ของความเป็นมนุษย์ชนิดนี้ สูงขึ้นไปเรื่อยๆ จากมักน้อย มีน้อยๆ จนๆ ก็ได้อย่างชาวอโศกไม่ต้องอยากมีมาก ดีไม่ดีบางคนไม่สะสม มีอะไรใช้สอยผ่านมือ มีมากก็เข้ากองกลาง แจกจ่ายกัน แบบนี้คือเศรษฐกิจสุดยอด

ที่มา ที่ไป : รายการสามะพีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

มักน้อยมีน้อยก็พอ

รายละเอียด : ไม่มีเลยก็ยังอยู่ได้ไม่มีทรัพย์สินศฤงคารส่วนตัว ไม่มีบ้านช่องเรือนชานส่วนตัว เป็นอนาคาริกชนอยู่กับหมู่ที่ ใครเป็นคนอย่างนี้ยกมือสิ เราไม่เป็นหมาหัวเน่าถึงขนาดเขาไม่ยอมให้อยู่ใกล้ๆ อย่างนี้ก็ยาก แต่ไม่ถึงขั้นหมาหัวเน่าก็อยู่ได้ พักบ้านโน้นบ้านนี้จะกินจะอยู่กับส่วนกลางสบายอยู่แล้ว นี่เป็นรายละเอียดของสังคมาสารณโกศลสังคมาที่กินใช้ร่วมกัน ต่างคนต่างขยันหมั่นเพียรสร้างสรร ใครสร้างสรรมาก แต่เรากินน้อยใช้น้อยก็ไม่ได้ขาดทุนอะไร คุณจะสร้างสรรมากแล้วเอาเข้ากองกลางกินใช้ร่วมกัน ไม่ต้องไปคิดหอกวิบากจะจัดสรรของมันเอง ไม่ต้องเป็นห่วงกังวลว่าไม่ได้ลงบัญชีไว้ เราทำได้ ๕,๐๐๐ เรากินแค่ ๒๐๐ ไม่ต้องลงบัญชีว่าของเรา ๔,๘๐๐ ไม่ต้องเลย เสียเวลา วิบากจะจัดสรรของมันเองตามสังขารมสบายจะตาย ข้อสำคัญต้องรู้ตัวจริงๆ ว่า อันนี้คุณกินใช้มากกว่า หรือคุณทำงานเข้ากองกลางมากกว่า อันนี้เป็นสิ่งที่ควรคำนึงควรตรวจสอบตัวเอง ว่าอยู่ไปยิ่งเป็นหนี้หรือไม่

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูบวชมาอย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

มักคจิต

รายละเอียด : มีปัญญาที่เข้าจุดสูงสุดของแต่ละรอบแต่ละเรื่อง แม้ยังทำไม่ได้ก็ตาม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๐๖

มักคังคะ

รายละเอียด : ๑. องค์แห่งมรรค ๒. สมบูรณ์ด้วยองค์มรรค

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๓๖, เปิดโลกเทวดา หน้า ๕๐, สมาธิพุทธ หน้า ๓๓๓

มักคานัญจันคิโก เสฏฐิ

รายละเอียด : ทางมืองค์ ๘ ประเสริฐกว่าทางทั้งหลาย
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๘๗

มังกุ

รายละเอียด : ๑. เกื้อยาก ๒. ลักษณะเกื้อๆ ยากๆ ๓. เกื้อเงิน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๐๑, คำบุญคือบาป หน้า ๑๗๓, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๒๖, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๐๙

มังสวิริติ เป็นภาษาบาลี มังส กับ วิริติ แปลว่า งดเว้นเนื้อสัตว์

รายละเอียด : ใช้ มังสสวิริช ไม่มีในพระไตรปิฎก มีแต่ มังสวิริติ เป็นภาษาบาลี มังส กับ วิริติ แปลว่า งดเว้นเนื้อสัตว์ ไม่ได้เรียกโดยภาษา แต่มีพยัญชนะอันนี้ในพระไตรปิฎก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

มัจฉริยะ

รายละเอียด : ๑. ตระหนี่ ๒. ตระหนี่ความไม่ยอมให้ที่ไม่ยอมให้แม้กระทั่งความร่วมมือ หรือที่สุดแม้เงินไม่ยอมให้ความร่วมมือ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๖, ๔๓๓, สมาธิพุทธ หน้า ๓๖๗

มัจฉริยะ ๕ (ความตระหนี่)

รายละเอียด : ๑. อาวาสมัจฉริยะ (ตระหนี่ที่อยู่) ๒. กุลมัจฉริยะ (ตระหนี่ตระกูล) ๓. ลาภมัจฉริยะ (ตระหนี่ลาภ) ๔. วัฒนมัจฉริยะ (ตระหนี่วรรณะ) ๕. ธัมมมัจฉริยะ (ตระหนี่ธรรม)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ข้อ ๒๗๓

มัชชะ

รายละเอียด : ๑. เมฆ ๒. สิ่งมอมเมา

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๘๖, วิกิพุทธ หน้า ๘๗

มัชฌิมคิล

รายละเอียด : อธิศีลละเอียดขึ้นเป็นตัวอย่างไรให้จุลศีล หากคุณมีหลักจุลศีล ขยายเป็นอธิศีล อธิจิต อธิปัญญา อธิวิมุติ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๒

มัชฌิมา

รายละเอียด : คือ ความเป็นกลางของจิต คือ ไม่มีสุข
ที่เป็นสุขัลลิกะ ในโลกแห่งกามคุณ ๕ และไม่มีทุกข์ที่เป็น
ความลำบากของอตตะ (อตตทกิลมณะ) แล้ว

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑
หน้า ๕๒

มัชฌิมา

รายละเอียด : ๑. พอดี สมควร ๒. รู้จักความปานกลาง
ความเหมาะสมตามควร ๓. กลาง, สมดุล ๔. ตัวความปานกลาง
ความพอดีตัวนี้จึงละเอียด สุขุม สดุดยักนัก ๕. เหมาะสมลงตัว
ดีแล้ว ๖. กลาง, ความเป็นกลาง ๗. ใจเป็นกลาง ๘. กลาง,
ตรงกลาง, ท่ามกลาง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๘๘, ๒๒๔, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๔๕๘, ๔๘๒, คนคืออะไร? หน้า ๔๙๐, รู้คนซึ่งสุข
รู้ทุกข์ซึ่งสัตว์ หน้า ๒๑, ๒๐๕, คำบุญคือบาป หน้า ๔๗

มัชฌิมา

รายละเอียด : มัชฌิมาคือ เป็นกลางๆ เป็นความหมาย
ที่สุดยอด ปฏิบัติคือวิธีปฏิบัติ แต่เขาไปแปล มัชฌิมาปฏิบัติ
ว่าทางสายกลาง ก็เลยเข้าใจไม่ชัดเจน เข้าใจหลวมๆ ปฏิบัติ
แปลว่าทาง ก็เลยรวมกันเป็นทางสายกลาง ที่จริงมันไม่ใช่
มันคือ วิธีปฏิบัติให้สู่ความเป็นกลาง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

มัชฌิมาปฏิบัติ

รายละเอียด : มัชฌิมาปฏิบัติเขาแปลกันว่าเป็นทาง
สายกลาง เขาไม่รู้ว่าเขาแปลผิด เขาก็เลยปฏิบัติไม่ได้ ก็ดูแต่
ในทาง จริงๆ แล้วไม่ใช่ทาง ต้องเรียนรู้ทำจิตให้ไม่เป็น ๒ เลย
กลางนี่คือไม่มีทั้งข้างนี้ ทั้งข้างนั้น นี่คือกลาง แล้วข้างอะไร
ที่ต้องเรียนคือ กาม กับ อตตะ ต้องเลิกกามเป็นตัวต้น กามหมด
จะอยู่เหนือกาม แต่จะอยู่กับรูป อรูปต่อ ไม่ได้หนีจากกามคุณนะ
แต่กระทบลาภยศสรรเสริญสุข เราก็อยู่เหนือมันได้ แล้วเรา
ไม่ได้หลงเป็นทาสกับมัน มีก็ได้ ไม่มีก็ได้ อย่างนี้เป็นต้น ถ้าไม่
เรียนรู้ทำให้เป็นกลาง มัชฌิมะ คือ ปราศจากกาม อตตะ
นี่ต่างหาก ไม่ใช่แค่ทางเดิน แต่เป็นวิธีปฏิบัติ หรือดับกิเลสที่ไป

หลงกามอตตะจนหมดได้ ทำหยาบให้ลดลงๆ ต้องทำคู่กันนะ
กามกับอตตะ จนเหลืออันนี้หน่อยๆ อากิญจัญญายตนะ เหลือ
นิดหน่อยก็ต้องเอาให้หมดไม่มีเวสัฏฐยานาสัญญายตนะ
ไม่มีข้างใดเลยอันนั้นคือมัชฌิมะ เขาเข้าใจไม่ได้เป็นสภาวะ
อย่างนี้จึงได้แต่เพียงภาษา มัชฌิมาปฏิบัติ อย่าให้โต่งไปทาง
ไหนเหมือนพินสามสาย อย่าให้มันตั้งไปอย่าให้มันหย่อนไป
เทียบเคียงเป็นปรัชญาไปโก้ๆ เท่านั้น แต่ไม่ได้ปฏิบัติถึงจุดที่
จะบรรลุได้ ต้องกระทบวัตถุแล้วเกิดนามธรรมเหล่านี้จึงไม่มี
อาการของกาม ไม่มีอาการของอตตะ หมตสญญ คนนี้คือผู้ที่
มีมัชฌิมะ โดยวิธีปฏิบัติคือมัชฌิมาปฏิบัติ มัชฌิมาแปลว่า
กลาง ปฏิบัติแปลว่า ทางปฏิบัติ หรือ วิธีปฏิบัติ ใช้ภาษาที่
แปลว่าทางสายกลางก็พูดหวัดๆ มันไม่ชัดมันไม่สื่อความตรง
ความแม่นยำอะไรเลยทีเดียว ที่ถูกต้องทางปฏิบัติหรือวิธีปฏิบัติ
ให้เกิดผล ผลนั้นจะเป็นกลาง จิตจะหมดกิเลส กิเลสกามก็ดี
กิเลสอตตะก็ดีต้องเรียนรู้ กิเลส กามคือ มีภายนอกและมี
ภายใน คำว่า กามคือกามคุณ ๕ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ต้อง
สัมผัสกามคุณ ๕ จึงปฏิบัติได้ หากว่าปฏิบัติโดยไม่เอากลับมา
ค้นหาทั้งไปเลยทั้ง ๕ ทวารแล้วไปนั่งหลับตา คุณจะเอากลาง
มาจากไหน กลางตั้งแต่หยาบๆ ภายนอกคุณยังไม่รู้จักตัวเอง
คุณจะไปรู้กลางที่ละเอียดเล็กๆ บางๆ ของนามธรรม คุณจะ
รู้ได้อย่างไร ความเป็นกลางของอารมณ์ที่มันกลาง ตั้งแต่ตา
กระทบรูป คุณก็เกิดกามหรืออตตะ ไม่ใช่กระทบรูปข้างนอก
แล้วไม่มีอตตะ แต่คือคุณไปรับรู้มันแล้วมีกิเลสปรุงไปกับลาภ
ยศสรรเสริญสุข คุณลดกามก็คือลดอตตะ ลดจนหมดกาม
เหลืออรูปรูปรู ก็ไม่ได้หมายความว่าไม่ใช่กาม รูปคือราคะที่
เหลือจากกาม อรูปคือราคะที่เหลือจากกาม รูป คนที่ปฏิบัติ
ไม่เป็น ทั้งกามก็ไปนั่งหลับตาอยู่ภายในพวกนี้คือพวก กิลมณะ
อตตทกิลมณะ ปฏิบัติลำบากแล้วไม่มีผลอะไร ปฏิบัติไม่มีขั้นตอน
คุณจะไปยอตนุญา คุณก็กระโดดขึ้นไปอยู่ยอตนุญาเลย
ไม่เดินไปขั้นต้นกลางปลายแล้วไปถึงยอด ไม่ได้เรียนรู้ขั้นต้นว่า
มีขวากหนามอะไรคุณไม่เอา จะเอาบนยอดเบาบางเล็กน้อยเลย
คุณจะเป็นกังฟูวิชาตัวเบากระโดดขึ้นไปเลยคุณทำได้หรือ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

มัชฌิมาปฏิบัติคือ กลางหรือความว่าง

รายละเอียด : ที่นี้คำว่า ว่าง ขอขึ้นต้นด้วยคำว่า มัชฌิมา
ปฏิบัติ คือ กลาง หรือ ความว่าง ว่างจากสองข้าง คือ อันตา
ภาษาบาลี ข้างหนึ่งคือกาม อีกข้างหนึ่งคืออตตะไม่ใช่เราเดิน
ไปในทางกลางๆ ที่มีกามกับอตตะก็อยู่ระหว่าง ๒ อันนี้แล้ว

จะไปถึงไหน มันไม่ใช่เอาแต่เดินเดินๆ อยู่ทางสายกลางแล้วมันคืออะไร ที่จริงคำว่าทาง เป็นซินโนนิม (synonym) เป็นไวพจน์กับคำว่า วิธีปฏิบัติ หรือพระบาลีบอกว่าปฏิบัติธรรม ปฏิปทา แปลว่า ทางเดินหรือวิธีปฏิบัติ ที่นี้ทางเดินหรือวิธีปฏิบัติ ก็คือทฤษฎีต่างๆ จรณะ ๑๕ หรือว่า อภินิหารปฏิบัติ ๓ ต้องเข้าใจความหมายของสิ่งเหล่านั้น อย่างละเอียดดี ในกระบวนการกระบวนการธรรมต่างๆ แล้วเอามาปฏิบัติให้ได้ เมื่อปฏิบัติถูกต้องเป็นสัมมา เข้าใจถูกเป็นสัมมาทิวฏฐิ แล้วมาปฏิบัติก็เป็นสัมมาปฏิบัติอีก มรรคผลก็จะเกิด มรรคผลเกิดก็คือ เราจะได้ มันจะมีส่วนสุดโต่ง หรืออันตาอยู่สองอย่าง ข้างนอกเรียกว่ากามข้างในเรียกว่าอัตตาทำข้างนอกที่หยาบ ลตกิเลสภายนอกคือ กามาวจร ลตได้จนหมดกาม ก็จะเหลือแต่ข้างใน รูปาวจร กับ อรูปาวจรตัวแรก คือ รากะคู่กับกาม กามรากะ เรียกอุปรากะ อุปรากะเป็นภวภพ เป็นกามภายใน กามรากะเป็นคู่ไวพจน์

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

มัชฌิมาแปลว่า ความเป็นกลาง ไม่ใช่ทางสายกลาง

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นในสภาวะที่เป็น รูปรากะเราก็ล้างจนจิตเราไม่มีผัสสะไม่มีดูตในรูปรากะ เบบางแล้ว มันก็ยังมีเชื้อกามหรือรากะอยู่ใน อันตา คือปลายข้างหนึ่งหรือฝ่าย มันก็หมดกาม เต็มก็หมดกามอัตตา หมดกามหมดอัตตา ภาษาว่ากลาง ไม่มีข้างกามข้างอัตตา นี่คือสภาวะเป็นกลาง ก็จะกลางไปเรื่อยๆ น้อยลงไปอีก ก็ทำตัวน้อยที่เหลือน้อยให้หายไปอีก จนหมดกาม เหลือรูปรากะ อรูปรากะ ก็ต้องรู้หยาบกับละเอียด เป็นคู่กันไป อันตา ทีละคู่ ก็จะเล็กลงไปอีก จนเหลืออรูป จนหมดเลย แยกไม่มีกับน้อยที่สุด ยากมาก แต่คุณสูงมากแล้ว ฐานจิตคุณเหลือที่น้อยที่สุดกับจบที่ความไม่มี ก็ไม่เป็นพิษภัยกับใคร คุณจะตัดสินสุดท้าย ได้ไม่ได้ก็อยู่ที่คุณ คุณจะตอบตัวคุณเอง คุณทำไปจริงๆ แล้วก็รู้ความจริงว่า มันวนอยู่ได้ เราเนี่ย ยังมีวนอยู่ในโลก เมื่อหมดโลกไม่วนอีกก็จบ มันก็สูญ ก็กลาง เพราะฉะนั้น มัชฌิมา แปลว่า ความ เป็นกลาง จึงไม่ใช่แปลว่าทางสายกลาง ไปตีความว่าเป็นทางคือวิธีปฏิบัติอยู่อย่างนี้เดินอยู่ในทาง แล้วจะไปไหนจะ ไม่รู้ทิศรู้ทาง ไม่รู้ที่จบไปอยู่ที่ไหน แล้วฝั่งนี้รู้ที่จบไปไหนก็คือที่จบไปตามลำดับของ ๒ นี้ มันจะหมดไปเรื่อยๆ เมื่อหมดทั้ง ๒ ข้าง มันก็ว่างก็กลาง จากหยาบก็เป็นละเอียดลงไป เห็นไหม แต่อธิบายนี้ก็ยังไม่ยากเลย

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

มัญญา หรือ มัญญุต

รายละเอียด : ความสำคัญมันหมายถึงอะไรๆ จนเป็นปัญญา ความรู้แบบพุทธ เรียกว่า ปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยารัตนธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

มัตถนะ

รายละเอียด : ประกอบกัน ตกแต่งกัน
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๕

มัตต

รายละเอียด : ประมาณ, ความกำหนดให้พอประมาณ กะให้พอควร ดูให้พอดี กะประมาณค่อนข้างไปข้างน้อย สักว่า
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๘๐

มัตตัญญุต

รายละเอียด : ๑. ทำความรู้ให้แก่ตนในเรื่องรู้จักประมาณ รู้จักกำหนด จำกัด ๒. ประมาณให้ไปทางน้อยไว้เสมอ ๓. การประมาณ ๔. รู้จักประมาณ, ประมาณการ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๐, ๑๕๓, สมมติพุทธ หน้า ๒๕๕, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๕๔, ๘๘

มัททติ

รายละเอียด : หัตถ์ (กิเลส)
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๐๒

มัตถิมาปฏิปทา

รายละเอียด : อาตมานี้เกิดมาจะมาทำงานจะมาจัดการ ทำลายสิ่งที่ผิด โดยเฉพาะสิ่งที่ผิดในศาสนาพุทธ อาตมาเองมีคิดว่า ว่าทำไมได้แต่แต่ที่ว่า ใช้อาตมาเกิดมาที่ว่า มาตำหนิสิ่งที่ผิด เพราะมันผิดมากจึงต้องกอบกู้ การกอบกู้จึงต้องบอก เหมือนหมอมือคนไข้โรคเยอะ ก็ต้องบอกว่ามีโรคอะไรบ้างมีหมดเลย ตั้งแต่โรคช้ำลากซี่เกลื่อนจนถึงโรคโควิด ก็ต้องบอกให้รู้โรคแล้วจะได้รักษา

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

มันเกิดจากเรา เราเป็นเรามี กัมมโยนิ

รายละเอียด : มนุษย์ไม่ใช่จะต้องมาเบียดเบียนมาเช่นฆ่ากัน แต่มาพึ่งพากันมันสุดยอด สุดยอดจริงๆ สุดยอดแล้วใครจะทำร้ายเรา ใครจะเบียดเบียนเรา เรารู้ว่ามันไม่ดีแต่เขาทำกับเรามันไม่ดี เราไปบังคับเขาไม่ได้ หรือแม้แต่ที่สูติวิบากเขาจะต้องมาแก้แค้นเรา เราก็ต้องจำนนให้เขา จำนนต่อวิบากที่เราทำไว้เอง เอาทุกอย่างมารวมที่ตัวเองทั้งนั้นแหละ อยู่ดีๆ เป็นขึ้นมาไม่ได้หรอก มันเป็นในตัวเรานี้แหละเป็นตัวก่อเอง จะเป็นวิบากอดีตวิบากเก่า หรือจะเป็นวิบากใหม่ในปัจจุบันนี้ มันก็เป็นวิบากของเราเองทั้งนั้นแหละไม่มีใครมาทำให้เราหรอก อย่าไปโทษใครเลย ไม่ต้องไปลงโทษใครเลย เพราะฉะนั้นมันเป็นเพียงสมมุติทั้งนั้นแหละ จริงๆ แล้วมันเกิดจากเรา เราเป็นเรามี กัมมโยนิ เราเป็นผู้ทำ เราเป็นผู้ให้เกิด โยนิ แปลว่าผู้เกิด การเกิดใดๆ เราเป็นเจ้าของกรรมเราทำเอง เป็นเอง อย่าไปพูดถึงสิ่งที่มีชีวิตเลย แม้แต่สิ่งที่ไม่มีชีวิต กำแพง คุณไปตบกำแพง ชัดพัว เจ็บมือ แล้วก็บอกว่ากำแพงทำให้เราเจ็บมือทำไม แต่ก็คุณเองนั่นแหละไปทำเอง กำแพงไม่ได้ทำให้คุณเจ็บมือ กำแพงมันอยู่เฉยๆ ถ้ามันเจ็บมันก็ต้องร้องเจ็บนะ ตอนนั้นกำแพงมันไม่มีความรู้สึกไม่มีเวทนา เหมือนกับพืชไม่มีเวทนา เจ็บมันก็ไม่ร้อง ไม่มีผลสะท้อนอะไร

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

มันใจว่าทำถูกแล้วก็วาง

รายละเอียด : คุณมันใจว่าทำถูกแล้วก็วาง คนอื่นเข้าใจไม่ได้เป็นพ่อแม่ปู่ย่าตายายก็เข้าใจไม่ได้ก็ไม่มีอะไร ถ้าเราแน่ใจแล้ว ถ้ายังไม่มันใจมาที่ราชธานีมาเติมที่นี่ คนที่มีมีเยอะที่เข้าใจ แล้วก็จะได้รับความมันใจไป พยายามหาศึกษาความมันใจไม่มีปัญหาหรอกแต่เรียนไว้ก็ได้เหตุบังจ้ายได้ความรู้ที่จะเอามาทำงาน ถ้าไม่หนักหนาสาหัสไม่ถึงขั้นที่จะต้องออกมาเรียนได้ก็ดี แต่ถ้าเพื่อว่าไม่เอาแล้วไม่อยากจะเรียนไม่สนใจก็มาเลยก็ได้ไม่เป็นไร อย่างคนเยอะเยอะไปที่ไม่ได้เรียนจบอะไร อย่างบิลเกตส์ก็ไม่ได้จบปริญญาตรีแล้วก็รวยละ จบ ป.๔ เป็นเจ้าสัวในเมืองไทยเยอะไป สำเร็จงานสำเร็จผล ไม่มีปัญหาหรอกตั้งใจทำสิ่งที่ดี ยิ่งตอนนั้นแล้วอาตมาว่าสังฆธรรม ไม่ได้ติดอยู่กับลาภยศสรรเสริญโลกียะแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓

มาช่วยกันทำให้สังคมเจริญ

รายละเอียด : หลวงปู่ต้องอาศัยพวกเรา คนที่มีความรู้ตรงกันอันเดียวกัน ความชำนาญชัดเจนอันเดียวกันก็จะช่วยกันได้ดีใช่ไหม ได้ถูกต้อง จะได้ทำงานช่วยสังคมที่เป็นสังคมประเสริฐ สังคมเจริญแบบนี้ ซึ่งโลกทั้งโลกตอนนี้กำลังโน้มเอียงภาษาสมัยใหม่เรียกว่ามี trend มาเอาอย่างที่เราเป็นเรียกว่า civilization แต่อังกฤษเขาไม่มีโลกุตระธรรมเป็นเทวนิยมแต่คำว่าความเจริญทางภาษาอังกฤษเรียกว่า civilized เราก็เจริญเราก็ไม่มีปัญหาอะไร เราเจริญแบบโลกุตระมันก็คือความเจริญของความเป็นมนุษย์ เจริญจนเกินความเป็นโลกียะ

ที่มา ที่ไป : รายการพ่อครูให้โอวาทเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ ปี ๒๕๖๒ ที่บ้านราช วันเสาร์ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๒

มาตา ปิตา สัตตา โอบปาดิกา

รายละเอียด : คือ คำว่าแม่ที่นั่นไม่ใช่แม่ที่คลอดลูกมาหรือแม่อกไข่ หรือ แดกตัวออกมาไม่ใช่แต่เป็นสัตว์ทางจิตวิญญาณ เปลี่ยนจากสมมติเทพเป็นอุบัติเทพ จนเป็นวิสุทธิเทพ อธิบายแล้วปฏิบัติได้ตามนั้นอะไรเป็นคู่ มีศีลกับปัญญา ช่วยกันทำให้เกิดอธิจิต เป็นแม่เป็นพ่อ เหมือนล้างมือด้วยมือล้างเท้าด้วยเท้า หรือโพชฌงค์เป็นพ่อ มรรค ๘ เป็นแม่ ร่วมกันทำให้เกิดสัตตโอบปาดิกะ เป็นอาริยะได้จริงๆ โดยมีสองนี้ได้ หรือ มีสติปัญญา ๔ กับโพชฌงค์ ๗ ทำให้เกิดจิตวิญญาณใหม่ได้ หรือ ปฏิจจสมุปบาท มี อวิชาแล้วมีสังขาร มีกาย วชิ สังขาร เป็นสังขารโลกียะ พอมาเป็นสังขารโลกุตระ เป็นปญญาภิสังขาร อปญญาภิสังขาร อเนญชาภิสังขาร อธิบายแล้วคนเอาไปลดกิเลสได้จริง ทำได้ก็บังจัตตัง เป็นคนเจริญมาเป็นคนจนคือเจริญ ไม่ใช่คนรวยคือ คนเจริญ

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบาย รายการสำมะปีที่ชีวิต ปฐม-อโศก ครั้งที่ ๗๑

มาน

รายละเอียด : ใจ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๕๗

มานะ

รายละเอียด : มานะกิเลส เป็นลักษณะอย่างไร การป้องกันตัวเองไว้ให้เป็นคนดีคือมานะกิเลสตัวหนึ่ง คำว่ามานะ แปลว่าความถือดี คนเราที่เห็นว่าอันนี้ดี เราก็เอาดีนั้นให้ได้ แล้วเราก็นั่งดีถือดีมีไว้เป็นตัวเป็นตน ยึดถือไว้แล้วก็เอาไปพาด

คนอื่นอันนี้จะเสีย เรายึดถือของตนได้เป็นมานะกิเลสดี แต่อย่ายึดถือมานะเป็นตน ซ้อนไปอีก เราดี แต่อย่ายึดถือว่าเป็นเราจนเกินไป จนคนอื่นเขาทำไม่ดีก็จะเป็นชดเชยเราเอง เอาจริงเอาจังแข็งจนเกินไป จนเขาทำอะไรไหว จนเขารับไม่ได้ จนเขาร่วมไม่ได้ มันก็ไม่ได้ประโยชน์ ก็ต้องดูอินทรีย์พลังของแต่ละคน หย่อนให้เขาหน่อย เขายังดีอย่างที่เราร้องการไม่ได้ก็ต้องอนุโลมปฏิโลม ถ้าอาตมามีมานะกิเลสถือยึดดีดี จะต้องเอาดีอย่างนี้ให้ได้ตามใจอาตมาไม่เหลือพวกคุณสักคนหรือเพราะอาตมาต้องให้ได้เป็นอรหันต์เท่าอาตมาให้ได้ อย่างนี้มันเป็นไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นเรารู้ฐานะของบุคคลแต่ละฐานะ เรามีเกณฑ์ขั้นต่ำอย่างไรเราก็ช่วยเขาอย่าให้ต่ำกว่ามาตรฐานนี้ให้ได้ เขาเจริญขึ้นได้ก็ดีถ้าไม่ได้ก็ค่อยๆ ช่วยกัน ถึงเรียกว่าให้มีปฏิญญาสามัญญตา ศีลสามัญญตา ไปตามลำดับ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริชธรรม บ้านราช จรณะวิชาที่พาเป็นคนจนอยู่เหนือคนรวย วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

มานะ

รายละเอียด : ๑. สภาพที่ยังยึดดี มุ่งดี หมายถึง ตรึงเอาคืนนั้นไว้ไม่ยอมปล่อย ๒. ใจ ๓. ตัวตน ๔. ถือตัว ๕. ถือตัวถือตน เป็นใหญ่ ยึดมั่นเข้าไว้โดยไม่รู้จักรู้เท่าไม่ว่ากรณีใดๆ ยังเป็นเรา ยังเหลือภาพที่ตนเองสวยโดยไม่รู้เท่ารู้ทัน ๖. สภาพยังมีการยึดถือถือตัว ตั้งแต่ถือตัวที่เห็นแก่ตัวหยาบๆ เลวๆ ๗. จิตของตนยึดความเห็นความได้ ยึดปัญญา ยึดความเป็นของตน ๘. การยึดจิตของตน หรือการยังเห็นแก่ตัวคือเห็นแก่จิต ๙. ความเห็นสูง, ความปรารถนาสิ่งสูง ๑๐. ความทะเยอทะยานอยากในความสูง คือสภาพที่ยังยึดดี มุ่งดี หมายถึง ตรึงเอาคืนนั้นไว้ไม่ยอมปล่อย

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๗๔, ๕๐๘, ๕๐๙, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๕๗, ๓๕๕, ๔๘๓, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๖, ๔๐๒, สมานิตพุทธ หน้า ๒๔๖, ๓๖๗

มานะสังโยชน์

รายละเอียด : ดื้อถือดีในความรู้ที่ตนมี
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๘๕

มานะอิตตา

รายละเอียด : มองได้ชัดเจนดีนะหากให้อาตมาไปสอนเด็กเล็กก็จะยากหน่อย เพราะต้องมีอุปสรรคมากหน่อย ผู้ที่จะฟังธรรม อาตมาว่าหากมีมานะอิตตา จะเป็นสมณะสิกขมาตุ

คนอื่นแสดงธรรมก็มองชม จะฟังแต่อาตมา แบบนี้คนนี้เข้ามันเป็นมานะอิตตาเสียเวลามากเลย เพราะฉะนั้นอย่าเลยอย่าไปคิดเช่นนั้น แม้แต่เด็กๆ แม้แต่ใครต่อใครก็แล้วแต่ มาให้คิดเตือนใจให้ข้อคิดให้ความรู้ที่ซื่อๆ เด็กลงๆ นี้มีความซื่อสัตย์ไม่เพียงสาดีมากเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

มานุสสุตตมะ

รายละเอียด : จิตวิญญาณที่เป็นผู้หลงอยู่กับความเป็นมนุษย์อันสูงอันพิเศษ คือ ติดยึดอยู่กับความสูง ความเลิศของตน ผู้ใดยึดมาก ยึดน้อย สูงมาก สูงน้อยเท่าใดก็เป็นตามสภาวะธรรมที่ยึดนั้นๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๐๓

มายา

รายละเอียด : ๑. รู้จักแม่ที่เป็นธรรมมาธิษฐานให้ชัดๆ คือมายาจริงๆ ๒. มารยา สิ่งไม่ใช่สังขารธรรม ไม่ใช่ความดีลงตัว เป็นที่สุดถูกแท้ บริสุทธิ์แท้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๖๙, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๓๓, สมานิตพุทธ หน้า ๓๖๗

มายา สาธุเยยะ ถัมภะ สารัมภะ

รายละเอียด : มายา สาธุเยยะ ถัมภะ สารัมภะ คือ ทั้ง ๔ ตัว คือ ตลบตะแลง หลอกหลวง

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริชธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

มาร

รายละเอียด : ซาตาน, อุกุศลจิต

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๕๒

มาร ๕

รายละเอียด : คือ ตัวการที่เป็นอุปสรรคขัดขวางไม่ให้ทำดี ๑. กิเลสมาร (กิเลสทั้งปวงล้วนเป็นมาร, มารคือ กิเลส) ๒. ฆนธมาร (ฆนธ ๕ ทุกข์เจ็บป่วยเป็นมาร, มารคือ เบื้องขันธ เช่นติดรูปขันธ) ๓. อภิสังขารมาร (จิตปรุงแต่งชั่วอย่างยิ่งเป็นมาร, มารคือ อภิสังขารที่ปรุงแต่งโดยมาร - หรือสร้างก่อให้เกิดความหลงผิด ฯลฯ) ๔. เทวปุตตมาร (ทำที่เป็นผู้มีจิตใจสูงที่แท้

เป็นมาร, มารคือ เทพบุตรลงโลก) ๕. มัจจุมาร (ความตาย ทำให้หมดโอกาสทำดีเป็นมาร, มารคือ ความตาย)

ที่มา ที่ไป : อรรถกถาแปล เล่ม ๒๑ หน้า ๓๐๑ คัมภีร์
วิสุทธิมรรค

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

มารยา (มายา)

รายละเอียด : ความเป็นมารแท้ๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๒๒

มารยาท

รายละเอียด : อาจารย์ [ความประพฤติ]

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๘

มารสิ้นหมดมี ๔ ชั้น

รายละเอียด : การสิ้นมารมี ๔ ชั้น ๑. ชีณนริยะ ๒. ชีณปิติวิสยะ ๓. ชีณตริจนาจนโยนิ ๔. ชีณาปายทุกตวินิปาตะ เทวดาเขาหมายใจว่าเป็นภพสวรรค์ แต่แท้จริงไม่มีภพนรก สวรรค์ แม้แต่พรหม สมมุติก็พูดกันได้ คุณก็มีจริง ดิคนรก อยากจะขึ้นเป็นพรหม แต่ปฏิบัติกรรมกิริยาเป็นนรก แต่ใจก็ อยากจะเป็นพระพรหมเป็นความบริสุทธิ์ เป็นเทวดา ๓ ชั้น ๓ อย่าง เทวดาสมมุติ เทวดาอุบัติ เทวดาวิสุทธิ คือสมมติเทพ อุบัติเทพ วิสุทธิเทพ สมมติเทพอาตมาแปลว่า สมมุติไปเป็น การมีภพของโลกียะธรรมดา อุบัติเทพ คือ เริ่มจะมีภูมิปัญญา เกิดเป็นเสขบุคคล เป็นเทวดาชั้นที่บริสุทธิ์ขึ้น เมื่อถึงวิสุทธิเทพ ก็คือเป็นพระอรหันต์เป็นเทวดาชั้นพระอรหันต์ สมมติเทพ นั้นแหละรวมหมดโลกียะ ส่วนอุบัติเทพ วิสุทธิเทพ ก็เป็น อริยบุคคลไปเป็นลำดับ อุบัติเทพคือ พระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี วิสุทธิเทพก็คือพระอรหันต์ ก็อธิบายกันคนละอย่าง กับของเขา ฟังเขาพูดไปพูดมาวิสุทธิเทพก็อยู่ในโลกีย์ เขาก็ บอกว่าเทวดาบริสุทธิ์ เพราะว่าเขาไปเข้าใจโลกเทวดาเป็นโลกีย์ ไปหมดเลย มันไม่ไป ปรโลโก เป็นโลกอื่น โลกที่มีอยู่ยัง อัญญา อัญญาธาตุ ธาตุรู้ที่เป็นธาตุรู้ตัวใหม่ที่ออกจากโลกโลกียะ ออกได้เพราะคุณล้างสิ่งที่เป็นเชื้อโรค เชื้อกิเลส ล้างกำจัดได้ จริงนี้เป็นโลกุตระ แต่ในโลกีย์ไม่มีทฤษฎีไม่มีการล้างกิเลสได้ เพราะไม่รู้จักตั้งแต่ตัวที่ ๑ คือ กาย เป็นสังโยชนข้อที่ ๑ สักกายะ สักกะ แปลว่าตัวเรา กายคือรูปนาม ไม่รู้จักตัวตนที่เป็นกิเลส สักกายะคือรู้จักตัวตนที่เป็นกิเลสของตัวเอง คุณจะปฏิบัติต้อง รู้จักรูปนามหรือจิตวิญญาณ ใช้ศัพท์เรียกมัน มันไม่ได้เป็นจิต-

วิญญาณจริงเป็นจิตวิญญาณแท้ แต่พฤติกรรมมันก็เป็นการอยู่ในจิตวิญญาณของเราต้องอ่านตัวนี้ ถ้าอ่านตัวนี้ไม่ออก ไม่พิน สังกโยชนข้อที่ ๑ สักกายะทิวฐิ ไปไหนไม่รอดหรอก ทุกวันนี้ เขาเข้าใจกายว่าเป็นวัตถุอย่างเดียวไม่มีจิตเข้าไปร่วมเลย นั้นแหละไปไม่รอดแล้วผิดแล้วไปไม่ได้ โลกเทวดาโลกของมาร โลกของพรหมไปไม่ออก เพราะฉะนั้นพระพุทธรเจ้าท่านทรงรู้ ชัดเจน อาตมาเป็นโพธิสัตว์ก็เอามาขยายความให้ฟัง อาตมาก็ให้พวกคุณรู้จักเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เทวดาโลก มารโลก พรหมโลก ให้รู้ท่านก็ให้รู้ภูมิธรรมของพระพุทธรเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

มาลา

รายละเอียด : ดอกไม้ที่มีรูปร่างต่างๆ งดงาม

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๕

มาอยู่ในสังคมที่ดีอย่างนี้แล้วมากินแรงมันบาป เป็นอัตราคูณยกกำลังนะ

รายละเอียด : ก็ไม่ควรจะทำต่อไป ควรจะรู้ บอกกัน รู้ว่าเป็นใครอย่างไรก็ควรจะไปบอกเพื่อนกันด้วยความเมตตา บอกว่ามันเป็นเรื่องที่ทำกรรมแล้วมันเป็นวิบากเป็นผล ถ้าอยู่ในนี้ในหมู่สาธารณโกศคนดี เราเคยอธิบายแล้วว่าคนที่มากินอะไร กินส่วนของคนที่เสียสละอย่างบริสุทธิ์ใจยิ่งสูงเท่าไร ยกตัวอย่างคุณกินแรงพระพุทธรเจ้า กับคุณกินแรงภิกษุ สักรูปหนึ่งคุณจะบาปก็ต่อ กินแรงของพระพุทธรเจ้าในแรง ในขณะเดียวกันกับภิกษุรูปอื่น มาอยู่ในสังคมที่ดีอย่างนี้แล้ว มากินแรงมันบาปเป็นอัตราคูณยกกำลังนะ อย่ามาทำเลย จะอะไรกันนักหนา มาอยู่ในนี้เขาให้คุณฝึกฝนก็ตื่นักหนา แต่ไม่ดีที่ไปทำบาปเป็นภัย จะไปชดใช้ในอนาคตชาตินี้อาจจะได้อาศัยขนกรกรรมอยู่ไป เมื่อต่อไปจะต้องลำบากลำบาก อยู่ในที่ถ้าเปลี่ยนเป็นโอกาสที่ดีจะทำดีแล้ว เป็นโอกาสที่เรา จะลดไม่ใช้มาพอกพูนกิเลสให้มันหนาขึ้นใส่ตัวเอง จะโงะโงะ กันนักกันหนาถ้าคุณอยู่ไม่ได้ดีก็จะได้ชั่วเยอะ ถ้าไม่ได้ดี เป็น อริยะก็จะ เป็น อเวจีหนัก มันสลบกันหัวทาง ตั้งใจดีๆ เตือน ด้วยความหวังดีอย่าทำ หยุต เลิกถ้าอยู่ไม่ได้ จะต้องรับไม่ รับแล้วอยู่ไม่ได้ควรออกไปอยู่ข้างนอก ยังจะมีบาปน้อยกว่า นี้แนะนำ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

มาไซคิส

รายละเอียด : ระวังคนนี่จะเป็นมาไซคิส มีแรงกว่า
ชาติสร์มะนะ ระวังจะไปยืนตียืนร้ายกับการถูกด่ามากนั้ก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๓

มิจฉัตตะ

รายละเอียด : ความผิดไปจากมรรคผล, ความผิดไป
จากอาริยะ

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๔๒,
๑๔๔

มิจฉัตตะ ๑๐

รายละเอียด : มิจฉัตตะ ๑๐ (ภาวะที่ผิด ความเป็น
สิ่งที่ผิด) คือภาวะที่ผิดที่ทำให้ไม่บรรลุมรรคผล ๑. มิจฉาทิฏฐิ
(ความเห็นผิด) ๒. มิจฉาสังกัปปะ (ความดำริผิด) ๓. มิจฉาวาจา
(วาจาผิด) ๔. มิจฉากัมมันตะ (การงานผิด) ๕. มิจฉาอาชีวะ
(การเลี้ยงชีพผิด) ๖. มิจฉาวายามะ (ความพยายามผิด)
๗. มิจฉาสติ (การระลึกผิด) ๘. มิจฉาสมาธิ (จิตตั้งมั่นผิด)
๙. มิจฉาญาณ (ความรู้ผิด) ๑๐. มิจฉาวิมุต (ความหลุด
พ้นผิด)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ มิจฉัตตสูตร
ข้อ ๑๐๓

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลัทธิ

มิจฉา

รายละเอียด : ๑. มันไม่ไปทางหมด-ทางสูญ มันยังไม่
หมดการเสพ ๒. ผิด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๖๓, ทางเอก ภาค ๓
หน้า ๑๖๐, สมานิพุทธ หน้า ๓๕๖

มิจฉา ปณินิตัง จิตตัง

รายละเอียด : ตั้งจิตสู่อุทิศไว้ผิด

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๓๕๒

มิจฉากัมมันตะ ๓

รายละเอียด : ได้แก่ ปาณาติปาตา อทินนาทานา
กาเมสุมิฉาจารา

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๙๒

มิจฉาชีพ ๕

รายละเอียด : อาชีพข้อแรก ๑. กุหนา อาชีพทุจริต
เลวร้ายขึ้น โกง ทุจริตสารพัดทางกายวาจาใจครบเครื่อง เลวที่สุด
มีใหม่ในประเทศไทย... มีเยอะด้วย ๒. ลปนา อาชีพที่ไม่ทำทาง
กายกรรมไม่ดีแต่ภาษาเล่ห์เหลี่ยมคดโกงหลอกล่อ ทุจริตด้วย
ทางภาษา กุหนาครบเครื่องกาย วาจา ใจ แต่ลปนาคือทุจริต
ทางวาจา ๓. เนमितตกตา ก็เริ่มเล็กกุหนา ลปนา ปฏิบัติศีลสมาธิ
ปัญญาหลุดพ้นมาได้เรื่อยๆ แปลว่ามีโชค ผู้ที่บรรลุได้ก็เป็น
โชคของเขา ๔. นิปเปลีกตา หมอดมิจฉาชีพแล้วสำหรับตัวเอง
ในการประพฤติปฏิบัติกับคนอื่นไม่มีมิจฉาชีพแล้ว มิจฉาชีพ
เฉพาะตนเอง ยังมีลาภยศเงินทอง ไม่ได้โกง ไม่ได้ทุจริตอะไร
แล้ว แต่ยังมอมบตในทางผิด ผู้ไม่รับใช้คนผิดก็เข้ามาอยู่ใน
อโคก หากยังรับใช้คนผิดอยู่ก็ไม่พ้น นิปเปลีกตายังใช้แรงงาน
ยังใช้เครื่องมือ รับจ้างคนที่ทำผิดอยู่ ก็ยังไม่พ้นมิจฉาชีพ ข้อ
ที่ ๔ ข้อที่ ๕. พ้นมิจฉาชีพ มารับใช้ชาวอโคกอยู่กับชาวอโคก
แต่ยังรับรายได้อยู่ยังไม่พ้นมิจฉาชีพข้อที่ ๕ ลาภเนลาภังนิชิ-
คิงสนดา สุดยอดใหม่ โลกสมัยนี้ทำได้ สมัยพระพุทธเจ้าทำ
กับขรราวาสไม่ได้ เพราะเป็นยุคที่อยู่ในสมบูรณาญาสิทธิราชย์
เป็นยุคทาส เป็นยุคที่พระเจ้าแผ่นดินเป็นเจ้าของทรัพย์สิน
หมด ยังมีนายทาสยังมีเจ้าของ บุคคลที่จะใช้แรงงานอีก ไม่รู้
เรื่องสิทธิมนุษยชน พระพุทธเจ้าจึงได้ประกาศสาธารณโภคี
กับโลกกับสังคมขรราวาสไม่ได้ ได้แต่ผู้ที่มาบตบตบเข้ารีต มา
อยู่ในศาสนาพุทธคือมาบวช หรือไม่บวชเป็นพุทธศาสนิกชน
ก็ต้องอยู่ในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ตัดไม่ขาด ยังเกี่ยวโยง
อยู่กับวงการขรราวาสภายนอก

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานพุทธาภิเษก วันเสาร์
ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

มิจฉาชีพ ๕ ข้อ

รายละเอียด : ๑. การโกง ทุจริต คอร์รัปชั่น (กุหนา)
มีในวงการเมือง ๒. การล่อลวง หลอกลวง (ลปนา) มีใน
นักธุรกิจ การเมือง ๓. การตลบตะแลง (เนमितตกตา) ยังเสี่ยง
ยังไม่แน่แท้ ๔. การยอมมอมบตในทางผิด อยู่คณะผิด
(นิปเปลีกตา) ๕. การเอาลาภแลกลาภ (ลาภเนลาภัง
นิชคิงสนดา)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๗๕ มหา-
จิตตาริสกสูตร

มัจฉาทิฎฐิ

รายละเอียด : ๑. ความเห็นที่ยังไม่ถูกต้อง จะเป็นได้ผู้
ได้ฟัง ได้รับทราบ ๒. ยังเข้าใจผิด ๓. เข้าใจไม่ถูก, ยังเข้าใจผิด,
ความเห็นผิด, เห็นเพี้ยนจากพุทธไปแล้ว ๔. ความรู้ ความ
เห็นผิดขั้นต้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๐๕, ทางเอก
ภาค ๓ หน้า ๑๘๐, คนคืออะไร? หน้า ๒๔๖, ๓๔๔, ๓๕๔,
๕๔๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๓๕

มัจฉาทิฎฐิ ๑๐

รายละเอียด : ๑. ทานที่ให้แล้ว ไม่มีผล (ไม่เห็นการลด)
(นัตถิ ทินนัง) ๒. ยัญพิธี (พิธีการ) ที่บูชาแล้ว ไม่มีผล (นัตถิ
ยัญญิง) ๓. สังเวช (เสวย) ที่บวงสรวงแล้ว ไม่มีผล (นัตถิ
หุตัง) ๔. ผลวิบากของกรรมที่ทำดีทำชั่วแล้ว ไม่มีผล (นัตถิ
สุกตะทุกกเกฏฐานัง กัมมานัง ผลัง วิปาโก) ๕. โลกนี้ ไม่มี
(นัตถิ อยยัง โลโก) ๖. โลกหน้า ไม่มี (นัตถิ ปโร โลโก) ๗. ไม่มี
ปัญญาเห็นมารดา (นัตถิ มาตา) จึงเห็นว่า แม่ ไม่มี ๘. ไม่มี
ปัญญาเห็นบิดา (นัตถิ ปิตา)... จึงเห็นว่า พ่อ ไม่มี ๙. ไม่มี
ปัญญาเห็นสัตว์อุบัติขึ้นเอง (นัตถิ สัตตา โอปปาติกา) ๑๐. ไม่รู้
เห็นสมณพราหมณ์ทั้งหลาย เป็นผู้ดำเนินชอบ-ปฏิบัติชอบ
ซึ่งประกาศโลกนี้-โลกหน้า ให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้ยิ่งด้วยตนเอง
ในโลกนี้ (นัตถิ โลเก สมณพราหมณา สัมมัคคตา สัมมา-
ปฏิบัติปณา เย อิมัญจ โลกัง ปรัญจ โลกัง สยยัง อภิญญา
สังจิกัตวา ปเวเทนตตี)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๕ ธรรมมา-
ธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

มัจฉาทิฎฐิ กายวิเวก จิตวิเวก

รายละเอียด : ผู้ใส่ใจธรรมะพระพุทธรเจ้าจริงคือผู้ฉลาด
ก็สงสารผู้อยากได้ธรรมะแต่มีมัจฉาทิฎฐิ น่าสงสาร แม้แต่วิเวก
ก็ไกลจากวิเวก เข้าใจ กายวิเวกไม่ได้ จิตวิเวกก็ไปนั่งหลับตา
อีกไม่เอาภายนอก หากผู้ใดเอาภายนอกจะเกิดรูปผาน ๔
อรุปผาน ๔ ตามที่พระพุทธรเจ้าตรัสไว้ครบ ทำผานก็เป็น
มัจฉาผาน หลงมัจฉาจนเป็นอรหันต์แก้หมด เหมือนดูถูก
เขานะ เขาเคารพกันทั้งบ้านเมือง คือมันออกจากภายนอก
ไม่มีรูป ๒๘ ไม่มีผัสสะ ไม่มีโคจรรูป

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช เศรษฐกิจ
ที่ดีที่สุดในโลกอยู่ที่นี่ วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

มัจฉาทิฎฐิ ผัสสาหารหลงทุกข์คือสุข

รายละเอียด : ไม่ใช่แม่โค แต่คุณนั้นแหละสมมุติตัวเอง
เป็นคนไร้หนังหุ้ม คุณต้องกำหนดรู้ความแสบ แล้วคุณไป
หลงว่าแสบคือสุข บอกว่าสิ่งสัมผัสนั้นคือความสุข มันไม่มี
ความสุขหรอก มันมีแต่ทุกข์ที่เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไป คนไม่มีแต่
หนังหุ้ม ก็มีแต่ทุกข์ที่เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไปรู้บ้างไหม ขนาดนี้
พระพุทธรเจ้าท่านกำหนดอย่างนี้ก็ยังไม่ว่ามันมีทุกข์อยู่
ทั่วไปเลย แต่คนก็ยังตามืดตาบอดไม่รู้รู้สึกรู้สา อ้อ ทุกข์หรือ
อรร้อยจะตายไป สวจะตายไป สนุกจะตายไป มันน่าสมน้ำหน้า
ไหม มันไม่รู้จริงๆ เพราะคุณไม่ได้เรียนรู้ ผัสสะ คุณอาศัย
ผัสสะนั้นแหละเป็นทุกข์ มันเหมือนโค คุณนั้นแหละไม่มีหนัง
ยืนอยู่มีเนื้อแดงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

มัจฉาทิฎฐิ เรื่องกายวิเวก จิตวิเวก อุปธิวิเวก

รายละเอียด : เจ้าประคุณเอยอดคืออย่างไร จะไปเปิดตา
พระพุทธรเจ้าไปเบิกเนตรพระพุทธรเจ้า พุดแล้วเหมือนตลกออก
นอกกลุ่มนอกทางไปไกล ไม่มีทางที่เขาจะได้แม้กระทั่งกายวิเวก
กายวิเวกของเขาคือเอาร่างกายออกป่า เป็นมัจฉาทิฎฐิตั้งแต่
ข้อที่ ๑ นานตออกสู่ป่าเน่กว่ากายวิเวกแล้ว ข้อที่ ๒ กายวิเวก
ก็นั่งสมาธิ ถ้าหากนั่งสมาธิเป็นเดวิดโซ ก็ได้ แต่ต้องเข้าใจ
คำว่าผาน คำว่า อธิจิต คุณไม่ต้องนั่งหลับตาหรอก สัมมา
มีภายนอกก็มีจิตวิเวกได้ หากสัมมามีกายภายนอกด้วย
ในคุหัทฐกสูตรนินทเทส อธิบายไว้ตอนท้าย มีภายนอกด้วย
แต่จิตวิเวกไม่มีภายนอกก็เลยช้อยอยู่ในถ้ำอันไกลแสนไกล
ยิ่งอุปธิวิเวกก็ปิดประตูเลยเพราะว่า อุปธิวิเวกคือ ชั้น์ คือ
อภิสังขาร ก็ทำไม่เป็นก็เลิกเลย นี่คือผู้ที่ไกลจากวิเวก วิเวก
นั้นไม่ได้แปลว่าบัสสัทธิ วิเวกแปลว่าสงบ ใช้คำไทยว่า สงัด
พอเข้าใจคำว่าสงัดเป็นสงบก็แยะ สงัดคือเจียบเสียง สงัด ไม่ได้
ทำความหยุดสงบเรียบร้อยหมด สงัดคือหลีกเลี่ยงเงินออกจาก
ความอึกทิกวุ่นวาย

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๔
ธันวาคม ๒๕๖๒

มัจฉาทิฎฐิกับกายวิเวก

รายละเอียด : คุณอยู่อย่างนี้ คุณหยั่งลงในที่หลงไป
เรื่อยๆ คำสอนพระพุทธรเจ้าต้องสงัดจากกามเป็นเบื้องต้น
แห่งพรหมจรรย์ แต่กายวิเวกเขาเอาตัวเองออกสู่ป่า หนีผัสสะ

ทางตาหูจมูกลิ้นกาย ออกป่าข้ามหิมนำอยู่แต่ผู้เดียว ปฏิบัติหลับตาอีก อนาคตามจิตพ้นจากกิเลสตาม แม้กระทบอยู่ลึมตาอยู่ แต่ไม่ได้เห็นเข้าป่าเขาถ้ำที่ไหนเลย พวกออกป่า เขาหนีจากผัสสะ แต่ว่าที่จริงเขาหนีจากผัสสะแต่เขานึกว่าเขาหนีผัสสะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

มัจฉาทิฎฐิของเถรวาทเกี่ยวกับการตาย

รายละเอียด : สุตศึกษาแล้วจะรู้ว่าจะสูญสลายก็ได้ จะต่ออีกก็ได้ เวียนเกิดอีกได้ แต่เถรวาทเขาก็ไม่เข้าใจ เขาก็ยึดแต่ว่าตายแล้วสูญไม่เวียนกลับมาเกิดอย่างเดียวกัน แต่เอาตามมีความรู้จากความจริงว่า เป็นพระโพธิสัตว์เป็นพระอรหันต์แล้วกลับมาเกิดอีกได้ เป็นชั้นๆ โพธิสัตว์ ๙ ระดับ ๑. โสดาบันโพธิสัตว์ ๒. สกิทาคามีโพธิสัตว์ ๓. อนาคตามีโพธิสัตว์ ๔. อรหันต์โพธิสัตว์ ๕. อนุโพธิสัตว์ ๖. อนิยตโพธิสัตว์ ๗. นียตโพธิสัตว์ ๘. มหาโพธิสัตว์ ๙. พระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ว่าเถรวาทหรือชาวพุทธในเมืองไทยไม่เชื่ออย่างนี้ หากเชื่อว่าตายแล้วสูญอย่างเดียวเป็นพระอรหันต์ แล้วตายแล้วต้องสูญสลายอย่างเดียวไม่กลับมาเกิดอีกแล้ว อันนี้ถือว่าเป็นทิฎฐิที่เป็นอุจเฉททิฎฐิ ถือเป็นมัจฉาทิฎฐิอย่างหนึ่งที่เป็นอุจเฉททิฎฐิ ส่วนสัตตทิฎฐิคือตายแล้วไม่มีสูญคืออนันตรอยู่กับพระเจ้า นี่คือความคิดของพวกเขาเถรวาท พระพุทธเจ้าแยกความเห็นต่างๆ ที่เป็นมัจฉาทิฎฐิคืออดีต ๑๘ อนาคต ๔๔ ความเห็น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

มัจฉาทิฎฐิคำว่ากายในคนไทย

รายละเอียด : คำว่า กาย ตามที่สุตตันตปิฎกตามคำเดียวนี้แหละในศาสนาพุทธ ภาษาไทยแปลว่าร่าง แปลเป็นวัตถุภายนอกที่ตินน้ำไฟลม และเข้าใจผิดว่ามันไม่เกี่ยวกับจิตเลย นี่คือมัจฉาทิฎฐิในคนไทย กาย แปลว่าตินน้ำไฟลมไม่เกี่ยวกับจิตเลย เป็นความเข้าใจผิดอย่างมหันต์เลย ผิดอย่างตั้งกาลเลยว่ามีใครเข้าใจผิดว่ากายนั้นคือตินน้ำไฟลมโดยที่ไม่เกี่ยวกับจิตเลย คนนั้นปิดประตูเป็นพระอรหันต์เลย เพราะว่าเป็นมัจฉาทิฎฐิที่จบเห่เลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

มัจฉาทิฎฐิว่านั่งขัดสมาธิจะได้บรรลุธรรม

รายละเอียด : แม้ว่าคุณพากเพียรให้ตายอย่างไร แต่ถ้าคุณมัจฉาทิฎฐิ คือความเห็นความเข้าใจก็เป็นมัจฉาแล้ว คุณเข้าใจว่าปฏิบัติตามอย่างพระพุทธเจ้าคือนั่งขัดสมาธิแล้วจะบรรลุธรรม นั่นแหละคือมัจฉาทิฎฐิ ต้องให้คุณเป็นพระพุทธเจ้าก่อนแล้วนั่งขัดสมาธิจะได้ตรัสรู้ หรือรู้ธรรมะที่เกิดซึ่งมันเป็นไปได้เลย เป็นไปไม่ได้ คือพระพุทธเจ้าที่ท่านนั่งหลับตาแล้วท่านก็ระลึกถึง ระลึกได้ของที่ตัวเองเคยมีเคยเป็นแล้วได้แล้ว เรียกว่าในความจำในสัญญา ท่านก็นึกเอาสัญญาขึ้นมา เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้ธรรมะบรรลุธรรมมาตั้งนานแล้ว จนกระทั่งตั้งแต่บรรลุพระอรหันต์ อนุโพธิสัตว์ อนิยตโพธิสัตว์ นียตโพธิสัตว์ มหาโพธิสัตว์ ปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้า พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

มัจฉาทิฎฐิสายนั่งหลับตา

รายละเอียด : ลักกายทิฎฐิ ก็จะต้องรู้กาย รู้กายของตนในตน ไม่ใช่ไปรู้กายของคนอื่นไม่ใช่รู้อย่างผิดเพี้ยนๆ อย่างพันวิจิทธิกา ในสังโยชน์ ๓ สังโยชน์ ๓ ต้องมีกายต้องเรียนรู้อย่างต้องมีกายเป็นหลัก เริ่มต้นด้วยกายคือข้อ ๑ เลย ใครผู้ใดไม่มีทิฎฐิเป็นสัมมา กาย ไม่มีไปนั่งหลับตาตั้งแต่สังโยชน์ข้อที่ ๑ ก็ไม่ชะ ไม่มีสิทธิ์ที่จะบรรลุธรรม นั่งหลับตาปฏิบัติเขาเข้าใจกาย ก็เป็นแต่เพียงภายนอก เตี้ยๆ ด้วย กายคือร่างกายด้วย ในมัจฉาทิฎฐิสายนั่งหลับตาเข้าใจอย่างนั้น จึงมีความผิดที่ไกลจากวิเวกและเข้าใจปฏิบัติมีแต่เพียงหนึ่งไม่มีภายนอกแล้ว นั่งหลับตาปฏิบัติเข้าไปอยู่ภายใน แล้วมันจะไปลงตัวกันได้ อย่างไม่มันจะมีผลสำเร็จได้อย่างไร บอกว่าให้เดินไปทางนี้ แต่เขาก็เดินไปทางโน้น เขาก็บอกว่าใช่ทางนั้นแหละทางที่คุณว่านั่นแหละ แต่เขาไปเดินอีกทางหนึ่ง เขาก็บอกว่ามาเดินทางนี้ทางตรงนี้ เขาบอกว่าใช่ๆ แล้ว อย่างที่คุณว่า นี่เป็นความเข้าใจว่า มันใช่แต่ไม่ใช่ ที่เขาเดินที่บอกว่าทางที่ใช่มันไม่ใช่มันคนละทาง แต่เขาก็บอก พอเราบอกว่าทางนี้ เขาก็บอกว่าทางนั้นแหละใช่แล้ว นี่แหละเป็นความเข้าใจที่นึกว่าถูกในผิด มันก็เลยยิ่งยากใหญ่เลย ถ้าเขาเข้าใจว่ามันต่างกัน มันก็จะมีหวัง ใ้อหวังตายแน่ ต้องฆ่าใ้อหวังด้วยนะ ซ่อนนะ อย่างนี้มีหวังคือฆ่าใ้อหวังให้ตาย เพราะถ้าฆ่าใ้อหวังไม่ตายคุณมีสาเปกโขซ้อนอีกนะ

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

มิจฉาทิฎฐิสุตต

รายละเอียด : บุคคล ฐู (ชานาติ) เห็น (ปัสสตี) จักขุ ด้วยความเป็นของไม่เที่ยง (อนิจจโต) จึงจะละ มิจฉาทิฎฐิ ได้ (จักขุของอนิจจโต ชานโต ปัสสโต มิจฉาทิฎฐิ ปหิยติ) บุคคล ฐู เห็น รูป ด้วยความเป็นของไม่เที่ยง (อนิจจโต) จึงจะละ มิจฉาทิฎฐิ ได้ บุคคล ฐู เห็น จักขุวิญญาน ด้วยความเป็นของไม่เที่ยง (อนิจจโต) จึงจะละ มิจฉาทิฎฐิ ได้ บุคคล ฐู เห็น จักขุสัมผัส ด้วยความเป็นของไม่เที่ยง (อนิจจโต) จึงจะละ มิจฉาทิฎฐิ ได้ บุคคล ฐู เห็น สุขเวทนา ทุกขเวทนา หรืออทุกขมสุขเวทนา ที่เกิดขึ้นเพราะ จักขุสัมผัส เป็นปัจจัย ด้วยความเป็นของไม่เที่ยง (อนิจจโต) จึงจะละ มิจฉาทิฎฐิ ได้ บุคคล ฐู เห็น หู ด้วยความเป็นของไม่เที่ยง (อนิจจโต) จึงจะละ มิจฉาทิฎฐิ ได้ บุคคล ฐู เห็น จมูก ด้วยความเป็นของไม่เที่ยง (อนิจจโต) จึงจะละ มิจฉาทิฎฐิ ได้ บุคคล ฐู เห็น ลิ้น ด้วยความเป็นของไม่เที่ยง (อนิจจโต) จึงจะละ มิจฉาทิฎฐิ ได้ บุคคล ฐู เห็น กาย ด้วยความเป็นของไม่เที่ยง (อนิจจโต) จึงจะละ มิจฉาทิฎฐิ ได้ บุคคล ฐู เห็น ใจ ด้วยความเป็นของไม่เที่ยง (อนิจจโต) จึงจะละ มิจฉาทิฎฐิ ได้ บุคคล ฐู เห็น ธรรมารมณ ด้วยความเป็นของไม่เที่ยง (อนิจจโต) จึงจะละ มิจฉาทิฎฐิ ได้ บุคคล ฐู เห็น มโนวิญญาน ด้วยความเป็นของไม่เที่ยง (อนิจจโต) จึงจะละ มิจฉาทิฎฐิ ได้ บุคคล ฐู เห็น มโนสัมผัส ด้วยความเป็นของไม่เที่ยง (อนิจจโต) จึงจะละ มิจฉาทิฎฐิ ได้ บุคคล ฐู เห็น สุขเวทนา ทุกขเวทนา หรืออทุกขมสุขเวทนา ที่เกิดขึ้นเพราะ มโนสัมผัส เป็นปัจจัย ด้วยความเป็นของไม่เที่ยง (อนิจจโต) จึงจะละ มิจฉาทิฎฐิ ได้ เมื่อบุคคลฐูอยู่อย่างนี้ เห็นอยู่อย่างนี้ จึงจะละ มิจฉาทิฎฐิ ได้

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัส นิพพาน-อิตตา-อนัตตา-นิรัตตา หน้า ๙๓-๙๔

มิจฉาทิฎฐิเรื่องวิญญานของภิกษุสาตี

รายละเอียด : ภิกษุสาตีมีทิฎฐิอันลามกเห็นปานนี้เกิดขึ้นว่า เราย่อมรู้ทั่วถึงธรรมตามที่พระผู้มีพระภาคทรงแสดง ว่า วิญญานนั้นนั่นแหละ ย่อมท่องเที่ยว แล่นไป ไม่ใช่อื่น ภิกษุเหล่านั้นปรารถนาจะปลดปล่อยภิกษุสาตีจากทิฎฐินั้น จึงซักไซ้ไล่เลียสบสวนว่า ท่านอย่ากล่าวอย่างนี้ ท่านอย่ากล่าวต่อพระผู้มีพระภาค การกล่าวต่อพระผู้มีพระภาค ไม่ดีเลย เพราะพระผู้มีพระภาคมิได้ตรัสอย่างนี้เลย ดูกรท่านสาตี วิญญานอาศัยปัจจัยประชุมกันเกิดขึ้น พระผู้มีพระภาคตรัสแล้วโดยปริยายเป็นอเนก ความเกิดแห่งวิญญานเว้นจากปัจจัยมิได้มี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : มหาตตมหาสังขยสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ ข้อ ๔๔๐

มิจฉาทิฎฐิเรื่องอรหันต์ตายแล้วสูญ

รายละเอียด : เขาเข้าใจเป็นมิจฉาทิฎฐิว่า อรหันต์ตายแล้วต้องตายสูญกลับมาเกิดอีกไม่ได้ แล้วเป็นโสดาบันเกิดตายอีกไม่เกิน ๗ชาติต้องเป็นอรหันต์ แต่โพธิสัตว์ต้องบำเพ็ญนานมาก หากเป็นโสดาบันก่อนก็เป็นโพธิสัตว์ไม่ได้ ก็เลยยกให้โพธิสัตว์เป็นปุถุชน บำเพ็ญไปอีกนานแล้วจะได้เป็นพระพุทธเจ้าเอง ซึ่งไม่เป็นขั้นเป็นตอนที่จะสามารถเป็นพระพุทธเจ้าได้เลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ฌานวิสัยของอรหันต์และโพธิสัตว์ วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

มิจฉาทิฎฐิแบบอุทเททิฎฐิของเถรวาท

รายละเอียด : เถรวาทเข้าใจว่า อรหันต์ตายแล้วสูญ ซึ่งหากเข้าใจเช่นนี้ศาสนาพุทธก็ไม่มีใครมาสืบทอดลี ศาสนาอายุไม่กี่ร้อยปีก็หายไปหมดแล้ว ด่วนหมดแล้ว นี่คือพวกอุจเฉททิฎฐิ คือพวกที่ทำลายศาสนาพุทธ เป็นมิจฉาทิฎฐิแบบอุจเฉททิฎฐิ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

มิจฉาทิฎฐิในฌาน

รายละเอียด : ของการปฏิบัติมิจฉาทิฎฐินั้นอยู่ในภพไม่รู้ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ปิดทวารทั้ง ๕ แล้วเขาก็ไปมีภพมีชาติ คือไม่มีกามภพ มีแต่ภพในภวังค์หนึ่งเดียวแล้วก็มีนิรมานกาย สัมโภคกาย อภิสมานกาย เสพเองอยู่ในภพมาถึง ฌาน ซึ่ง ฌานของพระพุทธเจ้ากับแบบที่มิจฉาทิฎฐินั้นมันคนละอย่างกัน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันตอโศก วันศุกร์ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

มิจฉาทิฎฐิ ๓

รายละเอียด : ไม่มีแบบแผนก็เข้าป่าเข้ารกไป ไม่มีที่ไปที่มาเลยก็เป็นมิจฉาทิฎฐิ ๓ ข้อนี้เป็นลัทธิต ๓ อย่างที่ผิด ๑. ปุพเพตเหตุวาทะ ถือว่าเหตุเก่าพาเกิด มาจากกรรมเก่า วิบากเก่า ๒. อิศรมิมานเหตุวาทะ สิ่งที่เกิดมานั้นเกิดมาจาก

พระเจ้าทั้งนั้นมีผู้ยิ่งใหญ่สั่งการเป็นลัทธิของพระเจ้า ๓. อเหตุ-
อปัจจัยะวาทะ คือไม่มีเหตุไม่มีปัจจัย ลัทธิเชื่อว่าทั้งหมดไม่มี
เหตุปัจจัยเกิดปฏิกิริยาขึ้นมาได้เลย อันนี้เป็นมัจฉาทิฎฐิทั้ง ๓ จาก
พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ ข้อ ๕๐๑ (ติตถยตนะสูตร) อาตมาต้อง
ยืนยันด้วยหลักฐานจากพระไตรปิฎกด้วยเป็นเรื่องใหญ่ แม้แต่
ในของอรรถกถาจารย์ก็มีบ้าง แต่เอาของพระพุทธเจ้าเป็นหลัก
อาตมาไม่ได้ปฏิเสธของอรรถกถาจารย์หรือผู้รู้บ้างที่มั่นใจ
ในพระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐนั้นบันทึกไว้ไม่หมด พระไตรปิฎก
มีอีกหลายฉบับ อันนี้มีแค่ ๔๕ เล่ม พระไตรปิฎกของมหายาน
มี ๓๐๐ เล่ม มีคนเคยเอามาให้แต่อาตมาไม่ไหว ๔๕ เล่มนี้
ก็ยังไม่อ่านไม่ค่อยไหว ๓๐๐ เล่มนี้ก็ไม่ไหวมีมากเยอะแยะ
เพราะฉะนั้นแค่ ๔๕ เล่มนี้เราก็ใช้ประมาณหนึ่ง ไม่ต้องถึงครึ่ง
ให้คุณมีสภาวะจริงเกิดขึ้นแล้วที่เป็นสัมมาทิฎฐิสัมมาปฏิบัติ
สัมมาปฏิเวธ รับรองว่าไม่ต้องถึงขั้นนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันอาทิตย์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

มัจฉาผล

รายละเอียด : ๑. ผลแก้ ซึ่งไม่ใช่โลกุตระ ๒. ผลไม่ถูก
ตามธรรม

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๒๗ หน้า ๑๖๔

มัจฉามรรค

รายละเอียด : ๑. หลงทาง ๒. ทางดำเนินชีวิตที่ผิด
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๕๙, วิถีพุทธ
หน้า ๘๗

มัจฉาวิชชา ๕

รายละเอียด : คือ การค้าขายที่ผิด ชาวพุทธไม่ควร
กระทำ ๑. คำขายศาสตรา (สัตตวณิชชา) ๒. คำขายสัตว์เป็น
(สัตตวณิชชา) ๓. คำขายเนื้อสัตว์ (มังสวณิชชา) ๔. คำขายของ
เมา (มัชชวณิชชา) ๕. คำขายยาพิษ (วิสวณิชชา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ วนิชขสูตร ข้อ
๑๗๗

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

มัจฉาวาจา

รายละเอียด : คำพูดที่ชั่ว ไม่ได้
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๗๓

มัจฉาวาจา ๔

รายละเอียด : ได้แก่ มุสา ปิสุณา ผรุส สัมผัสปลาปะ
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๙๑

มัจฉาวิมุตติ

รายละเอียด : ความหลุดพ้นที่มีความผิดเพี้ยนไปจาก
แบบพุทธ
หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๖๙

มัจฉาสังกัปปะ

รายละเอียด : ความดำริในกาม ดำริในพยาบาท ดำริ
ในความเบียดเบียน
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๖๗

มัจฉาสังกัปปะ ๓

รายละเอียด : ได้แก่ กามวิตก พยาบาทวิตก วิหิงสา-
วิตก
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า
๙๑

มัจฉาอาชีพะ ๕

รายละเอียด : คือ ๑. การโกง ทูจริต คอรัรัปชั่น (กุหนา)
มีในกิจการเมือง ๒. การล่อลวง หลอกลวง (ลปนา)
ในนักธุรกิจ-การเมือง ๓. การตลบตะแลง (เนमितตกตา)
ยังเสี่ยง ยังไม่แน่แท้ ๔. การยอมมอบตนในทางผิด อยู่ขณะผิด
(นิเปสิกกตา) ๕. การเอาลามาแลกลาม (ลาภณะ ลามัง
นิชิตังสนตา)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๗๕ มหา-
จัตตารีสกสูตร

มัจฉาอาชีพะ ปหาย

รายละเอียด : ละมัจฉาอาชีพะ
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๑๘

มิตต

รายละเอียด : ความผูกพันเกี่ยวข้องกับคนอื่น ๆ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๔๔

มิตรดี

รายละเอียด : สัตบุรุษแท้ ผู้บรรลธรรมที่จริง
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๖๕

มิตรดี สหายดี อย่างแสงอรุณ ๗

รายละเอียด : ไปสะสมสิ่งไมควร ไม่มีที่พึ่งเป็นมิตร
สหายดี อย่างแสงอรุณ ๗ นี้ หากเขาไม่มีความยินดีใน
พระพุท พระธรรม พระสงฆ์ ไม่มีมิตรดีสหายดี คีลของเขา
ก็จะไม่บริสุทธิ์เพราะเป็นไปตามกิเลสไม่มีอะไรป้องกัน ไม่ได้
ปลงอาบัติ ไม่มีมิตรดีสหายดีก็ไม่ได้ปฏิบัติศีล อตตาก็โต ทิวฏฐิต
ผิดเพี้ยนไป เข้าใจตามความเห็นของตนเอง ความประมาท
ก็มีเยอะ การทำใจในใจโยนิโสมนสิการก็ผิดเพี้ยนไปไกลเลย
ครบบริบูรณ์ ก็เป็นไป อย่างพวกชาวอโศกก็มีเช่นนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

**มิตรสหายดี สังคมสิ่งแวดล้อมดี
เป็นทั้งหมดทั้งสิ้นของพรหมจรรย์**

รายละเอียด : เกิดปัญญา พังอาตมาแล้วก็เกิดความ
เข้าใจ ดูทั้งหมดหมู่มีพฤติกรรมสังคมมีการปฏิบัติอย่างไร
จนเกิดปฏิภาณเห็นว่าศีล ๕ ของเรานี้ยังหยาบเหลือเกิน
ก็หมายความว่าต้องเห็นว่าคนอื่นต่างๆ ไม่ใช่ว่าเฉพาะอาตมา
แต่ศีล ๕ ของพวกเราชาวชุมชนที่ร่วมกันอยู่ในนี้ เทียบได้เลย
ว่าศีล ๕ เราช่างแยกว่าเขา แยกว่าหมู่เขาจริง มิตรสหายดี
สังคมสิ่งแวดล้อมดีเป็นทั้งหมดทั้งสิ้นของพรหมจรรย์ นี้แหละ
คือสนามแม่เหล็กที่เราเป็นเหล็กอ่อนแห่งหนึ่ง เข้ามาอยู่ในนี้
พลังงานของสนามแม่เหล็กมันจะจับเราจะช่วยเรา ปรับตัวเรา
เลย แม้แต่แก้ววัตถุเป็นเหล็กอ่อนเข้าไปในสนามแม่เหล็กมันก็จะ
จัดเรียงตัวเหนียวตัวให้ออกตกให้ได้เลย อย่างที่เหล็กอ่อนอันนั้น
แข็งคือไม่ได้จะต้องเป็นไปตามสนามแม่เหล็กทันที นั่นเป็น
เรื่องของวัตถุ คนก็มีนัยยะที่จะมีสนามแม่เหล็กของสังคมเช่น
เดียวกัน เพราะฉะนั้นสังคมนสิ่งแวดล้อมที่ดีจึงมีอิทธิพลอย่าง
มากที่คนจะต้องเข้ามาอยู่ในที่นี้แล้ว อยากจะเจริญในธรรม
สังคมนจะช่วยคุณเจริญในธรรมได้อย่างดีเพราะมันมีพลังมีอะไร
ต่างๆ เยอะแยะ อันนี้ก็แนะนำไม่ใช่พูดอ่อยให้คุณเข้ามา แต่
พูดแนะนำว่าพวกที่เข้ามาก็อยากจะเจริญ อย่าไปอยู่กับทาง
โลกที่มีนหลกมันอ่อยว่าอย่างนั้น ไปหลงคารมมัน นี้แหละ
ฉลาดน้อย แปลไทยเป็นไทยว่าไง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ทานและ
บุญที่ฆ่าตัวตนและของๆ ตน วันอาทิตย์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

มีลักษณะ

รายละเอียด : คนที่ยังไม่เจริญ
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๘

มีสติวัน

รายละเอียด : จิตที่ยังมีโลกหรือกาม หรือความยินดี
รื่นเริง บันเทิงใดๆ นั้นแหละเจือปนอยู่เป็นนิสัย
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๔๘

มี ๙ ลักษณะของฌานที่เป็นสมาธิพุทธแท้

- รายละเอียด : ๑. สมาหิตะ จิตเต (จิตตั้งมั่นเป็นสมาธิ)
- ๒. ปริสุทเธ (จิตบริสุทธิ์ สุกสภาวะ ไม่มีอะไรที่จะแอบแฝง)
- ๓. ปริโยทาทะ (ผ่องแผ้ว อย่างแข็งแรงอยู่กับผัสสะ)
- ๔. อนังคณะ (ไม่มีกิเลสเครื่องเศร้าหมอง)
- ๕. วิคตูปักกิเลส (ปราศจาก
แม้แต่อุปกิเลส)
- ๖. มุทุภูเต (แหววไวด้วยจิตหัวอ่อนดัดง่าย
แก้ไขไว)
- ๗. กัมมณียะ (ควรแก่การทำงานอันไม่มีโทษ ไม่มีกิเลส)
- ๘. สฐิตะ (จิตถึงความตั้งมั่น)
- ๙. อเนญชุปัตตะ (จิตตั้งมั่นไม่
หวั่นไหว)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๑๓๑, ธรรมมา
ธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

มี-ไม่มี สองทิวฏฐิตระขำที่ไมควรเข้าไยัดมัน

รายละเอียด : พระกัจจานะถาม พระพุทธเจ้าข้า
ที่เรียกว่า สัมมาทิวฏฐิตะ สัมมาทิวฏฐิตะ ดังนี้ ด้วยเหตุเพียงเท่าไรหนอ
จึงจะชื่อว่าสัมมาทิวฏฐิตะ ๕ [๔๓] พระผู้มีพระภาคได้ตรัสว่า ดูร
กัจจานะ โลกนี้โดยมากอาศัยส่วน ๒ อย่าง (ทวยนิสสิโต...
เยภุชเยน) คือ ความมี ๑ ความไม่มี ๑ ก็เมื่อบุคคลเห็นความ
เกิดแห่งโลก (โลกสมุทัง) ด้วยปัญญาอันชอบตามเป็นจริงแล้ว
(ยอมเห็นว่า) ความไม่มีในโลก ย่อมไม่มี เมื่อบุคคลเห็นความ
ดับแห่งโลก (โลกนิโรธ) ด้วยปัญญาอันชอบตามเป็นจริงแล้ว
(ยอมเห็นว่า) ความมีในโลก ย่อมไม่มี (โลกอัตถิตตา น โหติ)
โลกนี้โดยมากยังพัวพันด้วยอุบายอุปาทานและอภินิเวส แต่
พระอารยสาวกยอมไม่เข้าถึง (น อูเปติ) ไม่ถือมั่น (นอุปาทิยติ)
ไม่ตั้งไว้ซึ่งอุบายและอุปาทานนั้น อันเป็นอภินิเวสและอนุสัย
อันเป็นที่ตั้งมั่นแห่งจิตว่า อตตตาของเรา (นาทิวฏฐิต อตตตา เมติ)
ดังนี้ พระอารยสาวกยอมไม่เคลือบแคลงสงสัยว่าทุกขนั้นแหละ
เมื่อบังเกิดขึ้น ย่อมบังเกิดขึ้น ทุกขเมื่อดับ ย่อมดับ พระอารย
สาวกนั้นมีญาณหยั่งรู้ในเรื่องนี้โดยไม่ต้องเชื่อผู้อื่นเลย
ด้วยเหตุเพียงเท่านี้แล กัจจานะ จึงชื่อว่าสัมมาทิวฏฐิตะ ๕

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก กัจจานโคตตสูตร เล่ม ๑๖ ข้อ ๔๒-๔๔, ฉันทสูตร เล่ม ๑๗ ข้อ ๒๓๔, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาดามภูมิ

มีความกรุณา

รายละเอียด : มีความกรุณา คือ เป็นการช่วยทำสิ่งที่จะเจริญ เห็นเขาเป็นทุกขตักยาก เห็นเขาเสื่อมเราก็อยากช่วยเราก็มีความกรุณา กรุณาเราลงมือช่วย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

มีคุณอันสมควรก่อนจึงสอนผู้อื่นได้

รายละเอียด : เราต้องมีคุณอันสมควรก่อนจึงสอนผู้อื่นได้ เหมือนเห็นคนตกน้ำแล้วจะช่วย แต่หากเราว่ายน้ำไม่แข็งไปช่วยเราก็ตายไปด้วยเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ประชาธิปไตยไทย เกิดมาเพื่อให้ศึกษา วันอาทิตย์ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

มีธาตุจริงของโลกุตระจึงเข้าใจได้

รายละเอียด : ธาตุที่จะเข้ากับโลกุตระต้องมีจึงเข้าใจได้ แม้แต่คนไทยที่ไม่มีธาตุโลกุตระก็เข้าใจไม่ได้ เราก็ตูความจริงว่านี่ของจริง คนก็มีที่ไม่เชื่อ แต่เราก็ต้องบอกไป เขาก็อยากรู้คนที่ม่ใจบริสุทธิ์ แต่เขาไม่เชื่อว่าคนอย่างนี้จะบริสุทธิ์ใจได้ แต่มีคนที่เขาเคารพนับถือก็ว่าบริสุทธิ์ใจ คนที่เขาตัดสินแล้วว่าไม่ใช่เขาก็ว่าทำมาหากินของเขาดีกว่า ตัวใครตัวมันไปตามที่ชอบที่ชอบ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

มีนิพพาน มีอมตะ

รายละเอียด : ผู้ที่จบแล้วจึงมีนิพพานมีอมตะ เรียกว่าอุปธิวิเวก ส่วนกิเลส ชั้นธ อภิสังขาร ก็ไม่รู้จัก เรียกอุปธิ แต่ถ้าวินัยดีแตกอุปธิ จีบกิเลสในชั้นธ ๕ ได้ไปทำที่เวทนา

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

มีมิตรดี ย่อมหวังได้อย่างนี้ คือ

รายละเอียด : ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุผู้มีมิตรดี ย่อม

เจริญอริยมรรคอันประกอบด้วยองค์ ๘ ย่อมกระทำให้มากซึ่งอริยมรรคอันประกอบด้วยองค์ ๘ อย่างไรเล่า? ดูกรภิกษุ ท. ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ย่อมเจริญสัมมาทิฐิ อันอาศัยวิเวก อันอาศัยวิราคะ อาศัยนิโรธ น้อมไปในการสละ ย่อมเจริญสังกัปปะ ฯลฯ... ย่อมเจริญสัมมาสมาธิ อันอาศัยวิเวก อันอาศัยวิราคะ อาศัยนิโรธ น้อมไปในการสละ ดูกรภิกษุ ท. ภิกษุผู้มีมิตรดี ย่อมเจริญอริยมรรคอันประกอบด้วยองค์ ๘ ย่อมกระทำให้มากซึ่งอริยมรรค อันประกอบด้วยองค์ ๘ อย่างนี้แล.

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก สุริยเปยยาล เล่ม ๑๔ ข้อ ๑๓๐, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาดามภูมิ

มีศีลที่สูงเคร่งขรึ้น

รายละเอียด : เรียกว่า ฐตะ จนเกิดผล อากาณนำเลื่อมใส ผู้ที่เป็นปราชญ์จะรู้ กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม ก็นำเลื่อมใส

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

มีส่วนบุญ

รายละเอียด : คือ มีส่วนที่คุณได้เสียไปแล้ว หากจะวนไปมีอีกก็ไม่จบ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

มุขสดี

รายละเอียด : คือ การมีปากหอม มุขคือปาก สดีแปลว่าอาวุธ สดี ภาษาบาลี ส่วนสันสกฤตเขียนสตรี ยังทึ่มแแทงกันอยู่เป็นอิตถิภาวะ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

มฤจิตุกัมมญุตญาณ

รายละเอียด : ญาณของตนที่มองเห็นความปล่อยวาง หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๑๙

มุต

รายละเอียด : ได้รู้สึกด้วยกลิ่น รส รู้จริงได้ด้วยสัมผัส หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๒๘

มุตติ

รายละเอียด : ความรู้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๔๒

มุตติตา

รายละเอียด : คือ ความชื่นชมยินดีให้ความสำเร็จของผู้อื่น เห็นว่าดีแล้วที่ผู้อื่นพ้นทุกข์ได้เรียบร้อย

หนังสืออ้างอิง : สมานีพุทธ หน้า ๔๗/๓ ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๙๒

มุตติตาจิตยินดีด้วย

รายละเอียด : แล้วเรายังมีมวล มีประชากรมีพลเมืองคนละแ่งเชิงคนละมิติ ก็เลยมีสภาพรวมที่ยิ่งชัดเจน ก็จะมีคนเข้าใจมากยิ่งขึ้น อาตมาไม่ได้หลงระเริงที่เขายกย่องเชิดชูความดี อาตมาก็ไม่ ไม่ได้ตื่นตื่นอะไรมากมาย จิตใจก็สงบ รู้ความจริงตามความเป็นจริงและก็มีมุตติตา คือเข้าใจแล้ว ยินดีเห็นดีกับคนที่เข้าใจดีแล้วก็ได้ทำสิ่งที่ดีนี้ เรียกว่ามุตติตาจิตยินดีด้วย แต่ก็ไม่ได้ไปวูบวาบอะไร ยินดี ลักษณะของมุตติตาจิตเป็นลักษณะที่เข้าใจยากเหมือนกัน พยายามอธิบายด้วยภาษาต่างๆ ก็คงจะเข้าใจได้ดีขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

มุต

รายละเอียด : มุต เป็นคุณสมบัติลำดับที่ ๓ ของจิต ถ้าอุเบกขา ๕ คือฐานนิพพาน คือจิตว่างของพระพุทธเจ้ามีคุณสมบัติ ๕ อย่างนี้ มุต เป็นคุณสมบัติพิเศษของจิตเร็วไว หนึ่ง ทั้งเจโตทั้งปัญญา แล้วเขาแปลว่า อ่อน เขาพยัญชนะแปลว่า อ่อน คือ ประสิทธิภาพของจิตใจทั้งเร็วทั้งไว ทั้งนี้ อาตมาแปลตามสภาวะ ไม่มีอรรถกถาคณไหนแปลอย่างนี้ อาตมายืนยันว่าแปลอย่างถูกต้องไม่ได้แปลผิด มุต คือ ประสิทธิภาพของจิต มันจะยิ่งดีขึ้นแก่ขึ้น เพราะจิตเป็นมุตฤทธาตุ เป็นจิตที่เป็นจิตหัวอ่อน ไวทั้งปฏิกิริยาปัญญา เจโตก็ไว ปรับได้ง่ายตามที่มีปัญญา วสวัตติ ยังจิตให้เป็นไปในอำนาจได้เร็วปรับปรุงได้เร็ว จะปรุงแต่งกับโลกเขา สัมผัสเกี่ยวข้องกับพวกเขาเหมือนอย่างกับมีกิเลส อย่างอาตมาเหมือนอย่างอวดแสดงตัวเหมือนยกตัวตน อาตมาพูดไปเป็นลิริมหามายา โลกเขามองว่ามีกิเลสอวดแสดง อวดอวดตัว ว่าคนนั้นคนนี้ เขาก็ตำหนิได้ จะว่าอาตมามุมไหนก็ได้ แต่อาตมาไม่มีย่างที่เขาติเขาเข้าใจไม่ได้ก็ว่าไป ทำไปไม่มีอูกุศลอย่างที่เขาสื่ออาตมา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

มุต ๒ ข้าง

รายละเอียด : มุต เขาแปลว่าจิตอ่อน ฟังแล้วอ่อนใจ ที่จริงไม่ได้เป็นอย่างนั้น มันยังเร็วหัวอ่อนปรับไว คุณก็ฟังความสองข้าง ของอาตมากับของคนอื่น คุณจะช่วยอะไรก็ไม่มีการบังคับ เป็นอิสระเสรีภาพ มุตนี้เร็ว แต่ทางโน้นมุตไม่มุต นี่มุต เร็วนะ ใช้พยัญชนะซ้อน แต่เข้าใจสภาวะใช้ใหม่ที่อาตมาพูดแต่อย่าไปติดยึดภาษาบัญญัติมาก แต่ไม่ใช่มีหลักฐานอ้างอิงยืนยันอาตมาพูดอย่างมีหลักฐานอ้างอิงยืนยัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

มุต

รายละเอียด : แวไว ยืดหยุ่นได้

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๐๓

มุตตา

รายละเอียด : บั่นแตงได้

คำอธิบาย : คือ จิตที่ทั้งเร็วไว ปรับตัวได้เร็วไว มีทั้งอดีตภาวะ ปุริสภาวะในตัว static กับ dynamic เป็นฐานจิตที่มีบวก ลบ ทั้งสองอย่างทำงานได้ดี ได้เร็วมากไม่ใช้สูญหายไปไหนแต่ยังมี ปายคุญญา ยิ่งมีความแคล่วคล่องว่องไว รู้ก็เร็ว ปรับจิตก็เร็วมีฐานจิตที่เป็นตัวต่อศรัทธา ปรับตัวได้เร็ว มีความรู้ปฏิบัติปัญญาได้เร็วทั้ง ๒ ด้าน มีประสิทธิภาพเร็วไว ทำได้ตั้งใจ ทำได้ดี เร็วตามต้องการ มุฑาธาตุ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราชธานีอโศก วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๐๓

มุฑาธาตุ

รายละเอียด : ๑๖ กายวิญญูติ ๑๗ วจวิญญูติ ไหวให้รู้รวมทั้ง นัจจะ คีตะ วาทิตะ ภาษา คือ กายวิญญูติ ส่วนวจวิญญูติ ก็มีแค่ คีตะ กับ วาทิตะ ไม่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของสระอื่น เอาแต่เสียง กับ คำพูด กายวิญญูติ กับวจวิญญูติ จะรวมกันด้วยเสมอกับจิต แล้วที่นี้เราก็มาจัดการกับจิตให้จิตของเรานี้แก่ขึ้น สามารถทำจิตให้รุนแรงมากๆ นั้นแล้วคือ กิเลสมันแรงแล้วจะชนะ ศาสนาไม่เอา ต้องให้เบาได้แล้ว

คนขายยอม แต่ถ้าแรงแล้วขณะนั้นไม่เก่ง แรงแล้วคนยอมแพ้นั้นไม่เก่ง แต่ถ้าเบาแล้ว เอาความสงบ สบายความรุนแรงแล้วขณะนั้นเก่งกว่า เพราะฉะนั้นทำความเบาให้ได้มีฤทธิ์ สบายความแรงได้ นั่นคือเก่ง ลหุ เบา คุณต้องเอาให้เก่ง ลหุให้เก่ง ไม่ใช่แรงเก่ง ต้องลหุให้เก่ง เร็ว กับ ช้า มุกุ จิตไว เร็ว มุกุ นี้มีภาษาไทย แปลว่า อ่อนแต่แท้จริงเป็นธาตุรู้ ที่มีการปรับตัวให้เร็ว มีปฏิภาณไหวพริบได้เร็วด้วย ถ้าจิตเปลี่ยนแปลง static ธาตุของตนได้เร็วก็ได้ด้วยเป็นธาตุเจโต ถ้าเปลี่ยนทางปฏิภาณไหวพริบ เร็ว เราก็คิดว่า เป็นปัญญาในมุกุแล้วก็ต้องสมดุลกันด้วยจะเก่ง หากไม่สมดุลก็เอียงๆ ไปทางศรัทธา หรือปัญญา ก็ไปไม่ออก ต้องสมดุลกัน มุกุจึงเป็นตัวกลาง ทำความเร็ว ทำความช้า รับหรือไม่รับอย่างนี้เป็นต้น เอาหรือไม่เอา เป็นศูนย์ หรือมีมากตามต้องการได้ ยังจิตให้เป็นไปในอำนาจได้ ต้องการให้ได้ตามประสงค์ มุกุธาตุ จึงเป็นตัวที่จัดการควบคุมความเป็น ๒ เป็นความเหนือกว่าความเป็น เทวะ เป็นผู้สร้างทุกอย่างเลยตัวนี้ มุกุธาตุ สร้าง ๒ ทั้งรูป และนาม ทั้งวัตถุ และจิต สร้างทั้งกาย สร้างทั้งจิต คำว่า เทวะ ๒ จึงเป็นภาษาทุกอย่างเลยในมหากัรวาลที่จะสามารถจัดการกับมหากัรวาลได้ ธาตุที่มี ความรู้ ทางเทวะ แล้ว สามารถควบคุมจัดการได้ มันก็มี อุตุ พีชะมันก็ไม่เก่งในการจัดการ ต้อง จิตนิยาม จึงสามารถจัดการได้ พีชะจัดการตัวเองให้เป็นพีชะ แต่อุตุ มันอาศัยแต่ภายนอก จัดการมันรวมกันจนเป็น fusion แต่ fission มันไม่สามารถดูออกมาได้เลยมันรับ ได้แก่ fusion อื่น เศษออกไปเป็น fission เป็น isotope ก็เอามาใช้ไม่ได้ พลังงาน วัตถุก็ได้แค่นี้ อุเบกขา ๕ ประการ มุกุ ก็เป็นตัวกลาง ปริสุทธา ปริโยทตา มุกุ กัมมัฏฐา คือฐาน ที่ประกอบด้วย กรรมกรงานร่วมกับสิ่งอื่นๆ จะทำงานจะร่วมกับอะไร ก็ยังบริสุทธิ์ อยู่เหนือกว่า ปริสุทธา ปริโยทตา อีก สำหรับปภัสสร จะทำงานได้อย่างประเสริฐ วิจิตรพิสดารได้ยิ่งกว่า รวมเป็น พลังงานประสิทธิภาพของ มุกุฏาตุ ธาตุ คือ จิตวิญญาณ สรูป มุกุ สามารถจัดการเป็น กัมมัฏฐาได้ จึงแปลว่า การงานอันเหมาะสม มีความจริงใจ ซื่อสัตย์ ไม่ทำอะไรที่เป็นเรื่องร้าย มีแต่เรื่องดี คำนวณให้ได้เหมาะสมที่สุดในทุกกรรม การงาน ทำแล้วก็จิตใจประภัสสรมากยิ่งขึ้น ถ้ามีเหตุการณ์ มีอะไรเพิ่มขึ้นมันก็มีประสิทธิภาพเสริมเข้าไปอีก เจริญขึ้น ประภัสสร อย่างสะอาดบริสุทธิ์ที่สุดมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอีกเรื่อยๆ อาตมาก็สร้างประภัสสร จนกว่าจะเป็นพระพุทธรเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

มุกุฏาตุ

รายละเอียด : ละเอียดอ่อน สุขุม คล่องแคล่ว แว่วไว
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๒๖๘

มุกุฏาตุธาตุ

รายละเอียด : คือ ธาตุที่ละเอียดอ่อน รู้ก็ไวเร็ว ยึดก็เร็ว แรง ปล่อยก็เร็วไว ตามฐานะของแต่ละคน ก็ได้ฝึกหัด ได้สร้างสมให้เกิดประสิทธิภาพนั้นได้จริงในตน จนเป็นนิสัย เป็นวิสัย
หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๖๑

มุกุฏาเต

รายละเอียด : จิตที่ยิ่งแว่วไว
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๗๘

มุมมองต่างกัน ตัดสินตามคำสอน ของพระพุทธเจ้าเป็นหลัก

รายละเอียด : อัมพพัฏฐะก็ศึกษาไตรเวท แย้งกันไปมา โดยมุมมองต่างกัน ยุคนั้นเห็นว่าสิ่งถูกลึงหนึ่งไม่ถูก อีกยุคหนึ่งก็เห็นว่าสิ่งนี้ไม่ถูกลึงนี้ถูก ก็ตัดสินตามหลักมหาปเทศ เอาจองค์ประกอบที่เห็นควร อันนี้ไม่ควร ก็เอาคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นหลักมีข้อห้ามหรือขออนุญาต สิ่งใดที่ห้ามไว้ ก็ไม่ทำ อะไรอนุญาตก็ทำเท่าที่ห้ามไม่ห้ามและอนุญาต แต่ ถ้าไม่มีท่านอนุญาตหรือห้ามไว้เราก็เอางองค์ประกอบมาตัดสินเอง ท่านไม่ได้ห้าม แต่สิ่งนี้ไม่ควรเข้ากับสิ่งไม่ควร แต่ขัดกับสิ่งควร สิ่งนั้นก็สมควร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓

มุสาวาทา เวมณี

รายละเอียด : เจตนางดเว้นจากการพูดเท็จและวจีทุจริต
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๑๖

มุ่งมั่นด้านกลไกกรรม

รายละเอียด : พีชพรรณธัญญาหารเหมือนแกลิ่งชาว อโศก ดูสวยสมบูรณ์เพราะเราเอาใจใส่มุ่งหมายตั้งใจพัฒนา สร้างภูมิปัญญาเอาใจใส่จริงๆ ทุกอย่างโถมลงไป อันนี้แหละจะ กอบกู้โลก ผู้ที่เห็นดีเห็นด้วยก็มาร่วมไม่ร่วมมือกัน คนที่ชอบทำงานกลไกกรรมเป็นชีวิตจิตใจ อาตมาอนุโมทนาสาธุ ร้อนเขา

ก็ไม่รู้ร้อนหนักเขาก็ไม่รู้หนัก เบื่อเขาก็ไม่รู้เบื่อ วันทั้งวัน ตากแดด ไม่รู้สึก ลืมไปเลย อะไรอย่างนั้นทำไปดีจึงเลย เป็นไปในผู้ที่ยืนดีในสิ่งเหล่านั้น ชาวโคกเข้าใจและมีมากขึ้นเรื่อยๆ ก็ดี ประเทศอื่นๆ ต่างๆ เขาจะไม่มีเหตุปัจจัยเหมือนอย่างประเทศไทย ประเทศไทยนี้อยู่ในพิภคของโลกที่ อุดหนุนมีน้ำดินครบพร้อมองค์ประกอบได้สัดส่วน พร้อมทั้งจะปลูกพืชพรรณธัญญาหาร เราจะไม่เก่งทางอุตสาหกรรมเราจะเก่งทางภิกษกรรม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

มูลกรรมฐาน

รายละเอียด : มูลกรรมฐาน คือ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง พระพุทธเจ้าให้แยกกายแยกจิตออกจากกัน พระภิกษุในสมัยนี้ไม่สามารถแยกได้แล้ว ตรงไหนเป็นกาย ตรงไหนเป็นจิต แต่เขาแยกกายแยกจิต ตอนนั่งสมาธิให้แยกจิตออกไปเห็นว่าตัวเองกำลังนั่งสมาธิ เขาวางนี้คือ คนเก่งที่สามารถแยกกายแยกจิตได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

มูลกรรมฐาน ๕

รายละเอียด : มูลกรรมฐาน ๕ คือ พระพุทธเจ้าให้อุปัชฌาย์สอนมูลกรรมฐานให้แยกอุตุนิยาม พินนิยาม จิตนิยาม แล้วปฏิบัติกรรมนิยามให้ถูก แล้วทรงไว้ซึ่งธรรมะ คุณเป็นสัตว์เป็นจิตนิยาม คุณต้องทำจิตให้เป็นอุตุนิยาม พินนิยาม ทำสภาพจิตให้เป็นพินนิยาม เป็นอุตุนิยาม ต้องทำให้ได้จริงๆ ผู้ที่สามารถทำจิตวิญญาณตัวเอง แยกธาตุให้เป็นอุตุนิยาม คนนั้นแหละคือพระอรหันต์ ตายแล้วก็แยกธาตุเป็นอุตุนิยามไปหมดเลย ก็ไม่มีอัตภาพเหลือ ไม่มีชีวะเลยได้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโคก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

มูลกรรมฐาน ๕

รายละเอียด : คือ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ประเด็นแยกกาย แยกจิต เมื่อมาบวชแล้วอุปัชฌาย์จะให้กรรมฐาน ๕ ให้รู้จักแยกกายแยกจิตเป็น ว่าอันนี้เป็นอุตุนิยาม อันนี้เป็นพินนิยาม อันนี้เป็นจิตนิยาม แยกจิตนิยามได้ให้เป็นกรรมนิยามทรงไว้ซึ่งธรรมะ

คำอธิบาย : มูลกรรมฐาน ๕ คือ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง (รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒)

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

มูลกรรมฐาน ๕ แยกกายแยกจิต

รายละเอียด : มูลกรรมฐาน ๕ แยกกายแยกจิต คือ การแยกกายแยกจิตที่มั่นปรุงแต่งกันอยู่ คือ จิตเป็นอุตุนิยาม พินนิยาม จะเข้าใจว่าอาการเหมือนนี้เป็นอุตุนิยาม อาการเหมือนนี้เป็นจิต เมื่อนี้เป็นกรรม เมื่อนี้เป็นธรรมะ จะเข้าใจสภาวะของทั้ง ๕ นิยามนี้ เมื่อเข้าใจแยกแยะเข้าใจสังขารและธรรมทั้งหลาย มั่นปรุงแต่งกันด้วย อุตุนิยาม พินนิยาม จิต กรรม ธรรมะ คนจะเข้าใจนิยาม ๕ ต้องเป็นผู้มีนิพพาน ศาสนาพุทธหากไม่รู้เรื่องนิยาม ๕ ไม่มีทางเป็นพระอรหันต์

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโคก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

มูลกา

รายละเอียด : ๑. เป็นต้นคำ ๒. แรกเริ่ม

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๔ หน้า ๗๗

มูลสูตร

รายละเอียด : มี ๑. มีฉันทะ เป็นมูล-รากเหง้า (มูลกา)... ๒. มีมนสิการ เป็นแดนเกิด (สัมภวะ)... ๓. มีผัสสะ เป็นเหตุเกิด (สมุทัย)... ๔. มีเวทนา เป็นที่ประชุมลง (สโมสธนา) ๕. มีสมานะ เป็นประมุข (ปมุขะ)... ๖. มีสติ เป็นใหญ่ (อธิปไตย = พลังอำนาจ)... ๗. มีปัญญา เป็นยิ่ง (อุตระ = เหนือ). รู้จริงตามจริงยิ่งยอด ๘. มีวิมุตติ เป็นแก่น (สาระ) หลุดพ้นสุดยอดที่จะรู้ยิ่ง ๙. มีอมตะ เป็นที่ยังลง (โอคธา) = สอุปาทิเสสนิพพาน ๑๐. มีนิพพาน เป็นที่สุด (ปริโยสาน) = อนุปัตติเสสนิพพาน คุณปฏิบัติจนเกิดวิมุตติก็หยั่งลงเป็นอมตบุคคล คือคนที่ตายก็ได้เกิดก็ได้ อย่างอาดมาจะตายก็ได้ จะเกิดก็ได้ ตายคือปรินิพพานเป็นปริโยสานเลยตายแล้วไม่มีเกิดอีกเลย ทำจิตให้เป็นอุตุนิยามไปหมด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ปฏิบัติธรรมกับอาหารในพระสูตรต่างๆ วันพุธที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ ข้อ ๕๘

มโน

รายละเอียด : ส่วนมโน คือธาตุสิกข์ของจิต ธาตุละเอียด ลึกของจิต ผู้ที่สามารถจับรายละเอียดของความลึกอันนี้ได้ เรียกว่า มโน คนพูดว่า มโน แต่ไม่ได้เรียนรู้ลึกๆรายละเอียด พวกนี้หรือ ผู้ที่ศึกษา มโน ได้ง่าย ๆ ต้องรู้มาแต่ชั้นหยาบ ชั้นกลาง จึงเรียนรู้ชั้นมโนได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓

มโน อสรีรัง

รายละเอียด : จิตไม่มีรูป ไม่มีร่าง
หนังสืออ้างอิง : สมานิตพุทธ หน้า ๒๓๒

มโนกรรม

รายละเอียด : ๑. งานของจิต อันเป็นการงานของจิต
๒. ประธานการกระทำ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๐, คนคืออะไร? หน้า ๔๑๙

มโนคติ (concept)

รายละเอียด : การยึดถือในความคิดเห็น
หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๖๑

มโนปวิจารย์

รายละเอียด : ประเด็นสำคัญที่สุดที่จะต้องแยกให้ได้ คือ เคหสิตะ เรียกว่า มโนปวิจารย์ หรือพฤติหรืออาการของจิต อย่างนี้เรียกเคหสิตะ แล้วก็ต้องเข้าใจ เรียนรู้เนกขัมมะ คือ ผู้ที่จะมาเรียนออกจากความเป็นเคหสิตะ เรียกว่า เนกขัมมะ ออกจากโลกเก่าโลกโลกีย์ที่คนเขาติดยึด หลุดออกมาเรียกว่า เนกขัมมะ ออกจาก เคหสิตะ ๑๘ ความหมาย ตั้งแต่ แยกกายแยกจิต แยก กายอีกเวทนากับเจตสิกเวทนา แยกเป็น ๒ คือ กายอีกเกี่ยวกับภายนอก เจตสิก เกี่ยวกับ ภายใน

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

มโนปวิจารย์ ๑๘

รายละเอียด : เวทนา ๖ เกิดจากตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ที่ไปกระทบ เวทนา ๑๘ เวทนา ๖ กระทบแล้วเกิด สุข ทุกข์

ไม่สุขไม่ทุกข์ก็เป็นเวทนา ๑๘ ต้องอ่านพฤติกรรมของมัน เป็นมโนปวิจารย์ ๑๘ ที่เป็นสองฝ่าย คือ เนกขัมมะลิตเวทนา กับเคหสิตเวทนา ฝ่ายละ ๑๘ ก็เป็นเวทนา ๓๖ เคหสิตะ คือ คนที่ไม่ได้เรียนรู้ลึดกิเลส ก็มี ๑๘ เวทนานี้เป็นสามัญ เราต้องมาเรียนรู้ออกจากสุขจากทุกข์ ออกจากโสมนัสโทมนัส หรืออุเบกขาที่เป็นโลกีย์

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

มโนปวิจารย์ ๑๘ ของเวทนา

รายละเอียด : มโนปวิจารย์ ๑๘ ของเวทนา คือ มีตั้งแต่ อารมณ์สุขทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์ที่เกิดจาก ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ คือของทวาร กระทบแล้วเกิดความสุข ความทุกข์ เกิดความไม่สุขไม่ทุกข์ก็ได้ ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ รวมแล้ว เป็น ๑๘ เวทนา นี้แหละให้เรียนรู้อันนี้แหละ มันกระทบสัมผัส ด้วยอวิชา เกิดสังขารปรุงแต่งก็เป็นโลกีย์ เรียนรู้แยกแยะอันนี้ แยกแยะแล้วก็สามารถแยกอารมณ์แท้กับอารมณ์เทียมที่ ปรุงแต่งด้วยโลกีย์มีกิเลส สสังขาริกัง มีตัวการมาปรุงแต่ง คือ กายกสิ คือ กิเลสอาการกิเลสแล้วกำจัดกิเลสให้หมดไป จากจิต จะเหลือแต่เวทนาแท้ ความจริง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโศก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

มโนปวิจารย์ ๑๘

รายละเอียด : มโนปวิจารย์ ๑๘ คือ เวทนานี้สำคัญที่สุด ที่มโนปวิจารย์ ๑๘ ถ้าแยกเคหสิตเวทนา กับ เนกขัมมะลิตเวทนา ไม่ได้ ก็ไม่มีจุดที่นักปฏิบัติธรรมจะได้เป็นพระอรหันต์ไม่ได้ มีคนรู้ จิต เจตสิก เวทนา ๑๘ อย่างไร เวทนาทางทวาร ๖ แล้ว มีสุข ทุกข์ อุเบกขา เป็น ๑๘ หากไม่เข้าใจอาการ ลิงคะ นิमित ๒ สิ่งนี้ก็จบเห่ ปฏิบัติอะไรไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

มโนปุพพังคมา

รายละเอียด : ๑. จิตใจนั้นเป็นผู้นำทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นประธาน ๒. ใจเป็นใหญ่ เป็นประธานมาก่อนสิ่งอื่น ๓. ใจ เป็นก่อน

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๔๗, ๕๖๑, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๕๔

มโนปุพพังคมา ธรรมา

รายละเอียด : ๑. จิตวิญญาณเป็นประธานในธรรม ทั้งปวง ๒. ใจ หรือจิตนี้แหละเป็นประธานสิ่งทั้งปวง

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๑๙๓, กำไร-ขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๒

มโนปุพพังคมา ธรรมา มโนเสฏฐา มโนมยา

รายละเอียด : ๑. วาจา การงาน อาชีพของผู้ใดจะมี จะเกิดได้ก็ย่อมมาแต่จิตของนั้นๆ เอง ๒. จิตวิญญาณเป็น ประธานของสิ่งทั้งปวง ทุกอย่างสำเร็จด้วยจิต-วิญญาณ ๓. ใจ เป็นประธาน ใจหรือจิตจะรับรู้ก่อน แล้วจึงจะสั่ง-ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงไปยังรูป ยิ่งกายจริงๆ ๔. ในธรรมนั้นมีนาม คือใจ เป็นใหญ่ เป็นประธาน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๒, ๒๔๘, สภาอิ พุทธ หน้า ๖๖, คนคืออะไร? หน้า ๔๑๙, ๕๔๗

มโนปโทสิกะ

รายละเอียด : คือ การสวดแล้ว ทำให้ผู้ฟังเกิดยึดความ ขลัง หลงว่ามีอำนาจพิเศษฤทธิ์เดชกลับสารพัดที่จะได้ ที่จะ ช่วยให้เราสนใจสารพัด ตามที่อยากได้ ซึ่งมันไม่มีจริง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๙๖

มโนปโทสิกะ

รายละเอียด : คือ จิตใจเป็นอวิชาเป็นโทษต่อตนเองอยู่ก็ ไม่รู้ตัว คือความมุงร้ายด้วยใจ ใจตัวเองแท้ๆ มุงร้ายตนเองด้วย ใจตัวเอง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๘๘

มโนมย

รายละเอียด : ๑. สร้างขึ้นมาได้สำเร็จทางใจอย่างน่า อัศจรรย์ ๒. มีรูปเกิดแต่ใจ, สำเร็จกันที่ใจ, การเกิดทางใจได้ สำเร็จ ๓. สำเร็จได้ด้วยจิต

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๗๑, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๘, ๒๙, เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๐

มโนมยกาย

รายละเอียด : กายที่ทำด้วยใจ, องค์ประชุมที่สำเร็จ ด้วยใจ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๗๘

มโนมยอัตตปฏิลาโก

รายละเอียด : ๑. ก่อตัว บั่นตนได้สำเร็จในจิต ๒. ผู้ สามารถปั้นรูป บั่นร่างให้ปรากฏแม้แต่ในจิตของตนเองได้ สำเร็จ หรือรูปที่ปั้นแล้ว บั่นเล่าขึ้นจนสำเร็จได้ด้วยจิตเท่านั้น โดยเฉพาะ ๓. มีความเก่งที่จะปั้นรูป บั่นร่างดูเป็นตัว เป็นตนได้ สำเร็จได้แค่นี้ก็จะทำบางคนที่ปั้นเป็นตัวตนบุคคล สัตว์ มนุษย์ สิ่งของ ๔. การเข้าครองหรือได้อัตตาที่สำเร็จ ด้วยใจ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๗๖, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๓, ๓๐๒, ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๖๔

มโนมยอัตตา

รายละเอียด : คือ รูปหรืออัตตาที่สำเร็จด้วย จิตวิญญาณ ของตน ก็มี เฉพาะตน ที่ตนยึดมั่นถือมั่นยิ่งสุดๆ เท่านั้น ของใครก็เป็นส่วนตัวของตนเฉพาะตนในตน และเป็นทั้ง อรูป อัตตาอย่างยิ่ง (ตัวตนที่เป็นรูปไม่มีรูปแล้ว) มี อัตตา ของตน ผู้เดียว แม้จะยึดเองในตนที่ถึงขนาดเป็น โอฬาริก อัตตา แต่เป็นจิตภายในจิต คือ ตนใหญ่ยิ่ง-ยิ่งใหญ่สุดๆ (ปรมาตมัน, ปรมัตตา, บรมอัตตา) ในภายในของตนเท่านั้น

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๗๘

มโนมยั้ง

รายละเอียด : หมายถึงเฉพาะในใจอันเป็นของเรา เท่านั้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๘๐

มโนมยา

รายละเอียด : ๑. จิตใจนั้นเป็นตัวต้นทำให้เกิด ตัวทำให้ สำเร็จ ๒. ทุกอย่างสำเร็จได้ด้วยจิตวิญญาณ ๓. ใจเป็นผู้เป็นไป

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๔๗, รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๑๙๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๕๔

มโนมยิทธิ

รายละเอียด : มโนมยิทธิ คือ อำนาจทางจิต ๑. ฤทธิ์ ทางใจ ๒. การทำได้สำเร็จในบทบาททางใจอย่างเก่ง อย่าง วิเศษ ๓. มีอินทรี หรือมีอำนาจทางจิต ๔. กระทำจิตให้เกิด

ให้ดับได้โดยความสามารถของเราเองจริง มีความสามารถยิ่ง
ในการกระทำทางใจ โดยเฉพาะทำให้กิเลส ตัณหา อุปาทาน
ดับสิ้น หลุดพ้นไปหมดจากใจ จะมีใช้กระทำฤทธิ์เดช
เดรัจฉานวิชาเลอะเทอะเป็นอันขาด ๕. การบันดาล บันดาลให้
มีรูปมีตัวเกิดขึ้นมาด้วยพลังอันแก่ของใจ คือบันดาล บันดาล
ให้มีกายอื่น ตัวอื่นจากกายนี้ มีรูปมีตัวเกิดขึ้นด้วยพลังฤทธิ์
เดชอันแก่ของใจ มีหู ห้ว แขน ขา ตับ ไต ไส้พุง ผมขน มีร่าง
มีกายมีเนื้อตัวไม่บกพร่อง ๖. ทำจิตแก่่ง หยุดจิตได้จริง วางจิต
ได้สำเร็จ แม้ขณะรู้ๆ ทำงานเป็นปกติ มีสัมผัสอยู่ แต่หยุดจิต
จากโลภะ โทสะได้แท้ๆ ทั้งๆ ที่จิตเปิดรู้อยู่เต็มทั่วทุกทวาร
๗. มโน + มย + อิทธิ มโน = ใจ, มย = ทำให้เป็นจนได้แล้ว,
อันเป็นแล้วในเรา, อิทธิ = เก่งยิ่ง ๘. ฤทธิ์ทางใจตามอนุสาสนี-
ปาฏิหาริย์ของพุทธ คือจิตที่สามารถกำจัดกิเลสได้ถูกตัวตน
ของมันจริง ๙. ความมีฤทธิ์ของจิตที่ประสบความสำเร็จในการ
กำจัดกิเลสลงได้จริงจนมีการตายของกิเลสในจิต จิตจึงเกิดใหม่
ได้สำเร็จเรียกว่า การผุดเกิด (โอปปาติกโยนิ) เมื่อกิเลสตาย
ลงในจิต จิตใหม่ก็เกิด เป็นการถอดจิตอยู่ในจิต เป็นการ
เปลี่ยนสภาพจากจิตเดิมสู่ภาวะใหม่อีกแบบหนึ่ง เพราะกิเลส
ก็เหมือนจิต กิเลสตายเท่ากับจิตเกิดใหม่ เปรียบเสมือนชักไส้
ออกจากหญ้าปล้อง เสมือนงูลอกคราบจะนั้น

คำอธิบาย : ปัญญาที่สามารถหยั่งรู้ ฤทธิ์แห่งวิชา
ของตน กำจัดกิเลสตนได้จริง (หนังสือคนจะมีธรรมะได้
อย่างไร? เล่ม ๑ หน้า ๑๔)

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๖๒, ๒๖๗, ๕๔๘,
ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๗, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๘๐, ๒๕๗,
๓๐๓, เปิดโลกเทวดา หน้า ๒๗, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร
หน้า ๑๐๐, ๑๐๑

มนโณมยิ อัดตปฏิลาลโก

รายละเอียด : การเข้าครองหรือได้ตัวตนที่สำเร็จด้วยใจ
[เป็นมนโณมยิอัดต]

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๔๓

มนโณวิญญาน

รายละเอียด : ๑. ความรับรู้ที่อาศัยใจ ๒. ความรับรู้เมื่อ
รับมาจากทางใจแล้วร่วมปรุงแต่งด้วยกิเลสในใจ

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัดตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า
๑๐๕, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๒๐

มนโณสัญเจตนา

รายละเอียด : ๑. ความมุ่งมาดปรารถนาในจิต ในของ
เขาผู้นั้นจะมีอย่างนี้และเท่านี้ ๒. จิตสำคัญมั่นหมายมุ่งหมาย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๕๑, รู้คนขงษ์
รู้คุกขงษ์สัตว์ หน้า ๑๐๑

มนโณสัญเจตนาที่พันกิเลส

รายละเอียด : โลกจะมีสิ่งหลอกมากมาย ผัสสาหาร
เราเล็งมงายชัดเจนสว่างแจ้ง ไม่ถูกหลอก เราหยุดแล้วแต่
เธอลังยังไม่หยุด ทุกวันนี้ฟ้าบ่กัน เราผัสสะได้หมด แต่เรา
ไม่เป็นทาสแล้ว เราจึงอยู่กับตัวเราโดยเป็นคนที่มี มโน-
สัญเจตนาที่พันกิเลส มีจิตวิญญานที่สะอาดบริสุทธิ์ เพราะ
เรารู้จักนามรูป รู้เจตนา ๓ ๑. กามตัณหา ๒. ภวตัณหา
๓. วิภวตัณหา เราก็กเลิกล้มตัณหาอย่างกามอย่างโลกที่เราติด
ยึดไว้ เราฉลาดมีวิชาครบ เราก็กเลิกล้มอยู่กับโลกเขา เจตนา
เราไม่เป็นทาสกาม ทาสโลก ที่จะไปใคร่อยาก เราจะเป็นอยู่
มีเครื่องกินใช้พออาศัยสมบูรณ์ มีเขตความพอ แล้วไม่ต้องไป
กะตึกะต่า มีอัปปัจจะ สันตุภฏฐิ ปวิเวกะ รู้จักวิเวก ๓ กาย จิต
อุปธิ สบาย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช เศรษฐกิจ
ที่ดีที่สุดในโลก วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

มนโณสัมผัส

รายละเอียด : ความกระทบที่มาสัมผัสทางใจ

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๒๐, ถอดรหัสอัดตตา
อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๐๖

มนโณสัมผัสสชาเวทนา

รายละเอียด : ความรู้สึกที่เกิดจากการแตะต้องทางใจ

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัดตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า
๑๑๘

มนโณเสฏฐา

รายละเอียด : ๑. จิตใจนั้นประเสริฐที่สุด วิเศษที่สุด
๒. จิตวิญญานเป็นที่ประเสริฐ เจริญได้แท้ ๓. ใจเป็นตัว
ประเสริฐสุด

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๔๗, รู้คนขงษ์
รู้คุกขงษ์สัตว์ หน้า ๑๕๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๕๔

ยถภูตตะ

รายละเอียด : ผัสสะใดมันเกิดก็เกิดตามเหตุตามปัจจัย มีผลออกมาตามความจริงที่เป็นจริง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๑๕

ยถากกรรม

รายละเอียด : คือ กรรม ที่เป็นไปตาม ยถา มีชีวิต มีกรรม ๓ ที่เป็นไปกับเหตุปัจจัยห้อมล้อมนั้นแหละ ย่อมใจ ครอบงำทำให้ใจจมซึมซับซึมซึ้ง โดยไม่รู้ตัว

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๑๓

ยถาภูตญาณ

รายละเอียด : ๑. ความจริงแท้ ๒. เกิดความรู้ ความเข้าใจ ชัดแจ้งขึ้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๓, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๒

ยถาภูตญาณทัสสนะ

รายละเอียด : ๑. รู้ความจริงของสิ่งที่ได้สัมผัส รู้ตามความเป็นจริงมีจริงอยู่ ๒. เราเป็นผู้รู้เหตุ รู้ผล รู้ความเป็นจริงตามเหตุ ตามปัจจัยที่แท้จริง ๓. ปัญญารู้แจ้งความจริงตามความเป็นจริง ๔. ความรู้ยิ่งในของจริง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๒๒, ๒๑๔, ๓๒๑, เปิดโลกเทวดา หน้า ๖๖

ยถาภูตัง อุตตานัง อวิกิตตา

รายละเอียด : ด้วยความจริงตามความเป็นจริง

หนังสืออ้างอิง : สมานิปุทธ หน้า ๒๒๐

ยถาวาที ตถาการิ

รายละเอียด : ๑. พูดอย่างไร ทำได้อย่างนั้น ๒. พูดอย่างไรทำอย่างนั้น ทำอย่างไรพูดอย่างนั้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๙๒, สมานิปุทธ หน้า ๔๓๑

ยถาสูขัง วิหระติ

รายละเอียด : ๑. อยู่ตามสบายๆ, ปล่อยตนตามสบาย ๒. ปฏิบัติสบายๆ อยู่ ตามที่กิเลสมันต่อรอง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๕๙, ๔๙๐, ๔๙๑

ยถาสูขังโขเมวิหระโต

รายละเอียด : ถ้าเรายังอยู่ตามสบาย เสพสุข อกุศล-ธรรมจะเจริญยิ่งขึ้น กุศลธรรมจะเสื่อม เพราะฉะนั้นคุณต้อง ออกจากความสบายสิ่งที่คุณยึดติดแล้วเมื่อเราเริ่มตั้งตนเพื่อ ความลำบาก เพราะฉะนั้นคุณเห็นอะไรที่คุณจะต้องลำบากที่ คุณทำได้ทีทนมไม่ได้คุณก็คงไม่เอา เอาที่คุณทำได้ มันลำบาก บ้าง ทนเถอะ อยู่กับหม่มิตรดี สหายดี พาให้ลำบาก แต่ไม่ได้ ตกต่ำ เป็นสิ่งที่เป็นกุศล ทั้งนี้ทำให้เต็มที่แล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

ยถอดเศรษฐกิจ

รายละเอียด : เขาว่าเป็นอาริยะกันง่ายจังเห็นแต่ทำงาน กันวุ่นๆ แต่ชาวโศกทำงานเป็นกัมมัฏญตา ไม่ใช่ทำการงาน วุ่นๆ กัมมัฏญตาเป็นความคล่อง ภายกัมมัฏญตาเป็นความ คล่องของ เวทนา สัญญา สังขาร จึงทำงานได้อย่างเหมาะสม ไม่เป็นพิษเป็นภัย ทำได้อย่างดีเหมาะสมสมควร นี่เป็นยถอด เศรษฐกิจ เพราะเป็นการทำงานมีงานทำไม่ตกงาน แล้วงานนี้ ไม่ต้องพูดถึงรายได้แลกเปลี่ยน เพราะทำงานแล้วใครมี เรี่ยวแรงก็ทำ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ยอมโง่ ก็ยังดีอยู่นิดว่า ยอมโง่

รายละเอียด : อาตมาก็ห้ามได้อย่างไร เป็นธรรมดา คุณก็เชื่อของคุณอยู่ ไม่มีปัญหาอะไร ยอมโง่ ก็ยังดีอยู่นิดว่า ยอมโง่ หรือถือว่าผมฉลาดจะเชื่ออย่างเดิมก็ไม่ใช้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

ยังจิตเป็นวสวัตติ

รายละเอียด : แต่ถ้ามีพลังงานจิตนิยามร่วมกันอยู่กับ พืชนิยาม พลังงานจิตยังเป็นผู้ที่บงการจิตให้เป็นพืชๆ แล้วทำให้เกิดอตุได้ อตุได้แล้วก็ทิ้งๆ ไม่ต้องไปเกี่ยวกับอตุ เพียงแต่อาศัยพืชๆ ได้อยู่อย่างสงบสบาย หรือจิตคุณมีวสวัตติ ยังจิตให้เป็นไปในอำนาจได้คุณก็ควบคุมจิตได้ คุณไม่หวั่นออกไปทางอกุศลอะไรเลย ไม่ให้ไปก็ไม่บาปอะไรเลย บุญคุณก็จบแล้ว เพราะกิเลสของคุณจบหมดแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช ภายนี้คือวิญญูณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ยังจิตคือวิธีปฏิบัติธรรมเพื่อให้ลดกิเลส

รายละเอียด : ยังจิต (พิธีการปฏิบัติ) ที่บูชาแล้ว มีผล (อรรถิ ญาณรู้) ท่านก็แปลว่าสังเวทที่บวงสรวงแล้วมีผล ก็เป็นสำนวนโบราณของเดิรถีย์ จริงๆ แล้วก็คือวิธีปฏิบัติธรรมเพื่อให้ลดกิเลส เพราะฉะนั้นวิธีการน้อยเท่าไรที่จะปฏิบัติธรรมให้สูงสุดสำคัญในการกำหนดวชิกรรม มโนกรรมแล้วอ่านกิเลสให้ออก วิธีปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วตากระทบรูป หูกระทบเสียงนี้แหละคือวิถีของพระพุทธเจ้า และอ่านให้ทันอ่านเวทนาในเวทนา แยกเวทนาออก ตัณหาเกิดจากเวทนาเป็นปัจจัย ตัณหาทำให้เกิดเวทนา อ่านออกจากตัณหาได้ก็ล้างตัณหาเสีย กำจัดตัณหา อาการตัณหาเป็นอย่างไรเป็นกามตัณหาอย่างนี้เป็นต้น ล้างให้หมดหมดกามตัณหาก็กเลือนวตัณหาที่เป็นรูป อรูปก็ล้างให้หมดจนไม่เหลือตัณหาเลย เป็นวิภาตตัณหาก็จบ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

ยามา

รายละเอียด : เผื่ออยู่แล้ว รวบรวมไว้แล้ว ครอบรอบแล้ว หรือมีผล

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๒

ยาอายุวัฒนะต่ออายุชัยทางนามธรรม

รายละเอียด : อันนี้เป็นความรู้ที่อาตมาคิดได้ อาตมาว่าเป็นจริง อาตมาพิสูจน์จากพลังงานชีวิตของตนเอง อาตมานี้มีอายุชัยจริงๆ ๗๒ ปีจะต้องตาย แต่มาได้พลังงานความรู้ coefficient นี้ก่อน ๗๒ อาตมายังไม่แก่พอจะเรียกชื่ออีกหลายอย่าง หากทำได้จะเป็นยาอายุวัฒนะต่ออายุชัยทาง

นามธรรม อาตมาพิสูจน์แบบอาตมา ตอนนี่เลย ๗๒ มา ๑ นักษัตรก็เป็น ๘๔ ปี แล้วก็เลย ๘๔ มาได้ ๑๒ ปีแล้ว หากเลยไปอีกเป็น ๙๐ ก็เพิ่มไปอีก ๖ ครั้งหนึ่งของนักษัตร เอาไว้ลอง ตอน ๙๐ ดูสิว่าอาตมาจะหนุ่มกว่านี้ไหม หากหนุ่มกว่านี้ สูตรนี้อาตมาว่าเข้าทำนะ จากนั้นก็หวังว่าจะได้เพิ่มเป็น ๙๖ เป็น ๒ นักษัตร หากไปได้อีกนักษัตรเป็น ๑๐๘ ทั้งโลกจะเหล่มาที่เรา เพราะอาตมาไม่ใช่คนที่อยู่ในหลุมก็เป็นที่มีผลงานที่เขารับกันได้ และเป็นผลงานที่ใช้ได้จริง

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา บ้านราช เนื้อหา ประชาธิปไตยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ยาอายุวัฒนะทางนามธรรม

รายละเอียด : ถ้าอาตมาเย็นเย็นไปได้ สามารถสร้างหลายคนก็คงพอจะเชื่อ อาตมาตอนนี้รักษาชั้นนี้พยายามทำงาน จะเรียกว่าทำงานมาก อาตมาก็ไม่ได้ไปลงน้ำหนัก เรื่องการลงแรงที่หนักมาก ก็เป็นการทำงานอยู่ในฐานข้างใน จิตวิญญูณปรุงแต่งสร้างสรรทำอะไรไปในทางนามธรรมมากกว่ารูปธรรม ก็พอทรงได้ ถ้าเผื่อว่าพลังงานขององค์กรวมของแกนจิตของอาตมา มันมีประสิทธิภาพสูงขึ้นมาอีก จนกระทั่งมันสดขึ้นมาอีก สดขึ้นมาได้อีก ธาตุจิตของอาตมาก็จะก้าวหน้าขึ้นไปได้อีก ๑๒๐, ๑๓๐ มันก็จะขึ้นไปได้อีก อาตมาก็พยายามสร้างสรรสัมประสิทธิ์ให้แก่ธาตุจิตของอาตมา อาตมาไม่เก่งในการบอกรายละเอียดของสัมประสิทธิ์ให้พวกคุณได้ชัดเจนกว่านี้ อยากขยายนะแต่มันยังไม่ได้ ไม่รู้จะขยายอย่างไร อาตมาว่ามันโดดเด่นย่นชาตินี้ไม่มีผู้ที่เป็นพี่มาช่วยเลย มันก็เลยอยู่อย่างนี้แหละ

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช ภายนี้คือวิญญูณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ยินดีต้อนรับใครต่อใครที่มีศีล

รายละเอียด : อดีตเขาอยู่กับเครื่องบินเป็นแอร์โฮสเตส จากนั้นก็เปลี่ยนอาชีพมาอยู่ที่ที่คุณผึ้ง พิมพ์เพชรรุ่ง เปลี่ยนจากอาชีพแอร์โฮสเตสมาเป็นชาวโศกไปก็อย่างนี้แหละ แล้วก็ยินดีต้อนรับใครต่อใครที่มีศีลมาที่นี้ต้องมีศีลนะ ถ้าไม่มีศีลอย่าเพิ่งมาอย่างน้อยศีล ๕ คุณมาที่นี้ต้องสมาทาน แม้คุณไม่สมาทานแล้วต้องทำได้อย่าละเมิดแม้ทางกาย

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะเป็ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ยินดีที่จะรับฟังความเห็นแย้ง

รายละเอียด : คนที่ยังเห็นแย้งอยู่ จะแสดงความเห็นออกมาก็ขอบคุณด้วยซ้ำ ยินดีที่จะรับฟังความเห็นแย้ง ยิ่งขยายความเอาหลักฐานมาด้วยยิ่งดีแต่ถ้าไม่มีหลักฐานมาด้วยก็ยังไม่รับฟังดี ใครจะตำหนิมาอย่างไร เราจะทนต่อการพิสูจน์ใหม่ บางทีคำหยาบเกินไป เราก็ไม่กล้าพูดออกอากาศก็จะบอกเป็นนัยๆ ว่าคำนี้หยาบนะ คุณว่าคุณปฏิบัติว่าเราไม่ได้ปฏิบัติ ซึ่งการปฏิบัติของเรากับของคุณนั้นก็ต่างกัน เดียวจะได้อธิบาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

ยินดีเปิดรับคนเพิ่ม

รายละเอียด : หมูกลุ่มชาวโศกถึงบอกว่ามารวมกันอยู่นี้จะปฏิบัติได้เร็ว ถ้าแยกกันอยู่นี้จะปฏิบัติได้ช้า พูดไปใครเห็นดีได้ก็มา เปิดรับอยู่ มาอยู่ร่วมกันไม่ต้องกลัวหรอกว่ามันจะหนาแน่น ขอให้มันหนาแน่นเถอะ และพวกเราก็ช่วยกันหาที่เพิ่มใจ ถ้าคนมาติดใจ คุณก็จะเข้าใจเรื่องการแชร์ เรื่องที่จะมารวมกันเสียสละรวมกันเป็นส่วนกลาง อาตมาไม่จนทาง คนไม่สิ้นไร้ไม้ตอกหรืออก เพื่อคนมีคนไม่มีก็แชร์มาเป็นส่วนกลาง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ยินดีโลกุตรแตกต่างจากยินดีแบบโลกๆ ทั่วไป

รายละเอียด : ยินดีโลกโลกุตรที่เคยยินดีที่จะเลิกจากโลกีย์ ยินดีในหนึ่ง ละครเป็นอธิบายมุข ยินดีออก เรียกว่าเนกขัมมะ อย่าไปติดอรรถยมนั้นเลย พอที่เถอะ เลิก คุณมีสติสัมปชัญญะ ปัญญา หรือว่าอันนี้ควรหยุดได้แล้วนะ ไปยินดีไปเกี่ยวข้อง ไปคลุกคลีเกี่ยวข้อง สัมผัสสัมพันธมีชีวิตร่วมกับมันอยู่ในนี้ ถ้าไม่มีมันแล้วจะโหยหาดีนรนเดือตร้อน มันไม่ขาดไม่หลุด จากโลกีย์เสียที หากมีปัญญาอย่างนี้แล้วยับยั้งหยุดไม่ต่อ อาการไปติดยึดตรรกโลกีย์ ไม่สัมผัสผู้ที่เกี่ยวข้อง สนุกสนานเกี่ยวข้อง สัมพันธ์เกี่ยวข้อง เลิกมา ตัดขาด หยุด คุณเข้าใจอย่างนี้แล้ว มีความคิดอย่างนี้ คือคุณจะเริ่มมายินดี โลกุตรมาพอใจทางนี้ดีกว่าดีใจโลกีย์อย่างนั้น จิตคุณมีอาการอย่างนั้นจริงคือความจริง แต่คุณเข้าใจภาษาอย่างที่ว่าอาตมาเทศน์ แต่จิตคุณยังไม่ทำจริง ต้องพยายามให้รู้ว่าอันนั้นมันไม่น่ามีไม่น่าเป็น ไม่น่าไปเกี่ยวข้องกับมันน่าจะเลิกละ ทำจิตให้มันหยุดมันขาด มันหลุด จางคลาย หยุดความติดข้องโดยร่าง โดยการ

เกี่ยวข้อง สัมผัสทางภายนอก ตา หู จมูก ลิ้น กาย สัมผัสเกี่ยวข้อง มีชีวิต มีงานการ มีการสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกันอยู่ไม่ต้องตัดก็ได้ ช่างนอกก็สัมผัสอยู่ แต่ทำแต่ใจเรา ทำใจเราห่าง ล้างรา เลิก ไม่เกิดรส ไม่เกิดความยินดี อยากจะไปทำมันเห็นว่าควรเลิก ควรตัด ควรปล่อยมันไป เราอย่าไปเกี่ยวข้องกับมัน มันเป็นสิ่งไร้สาระ มันไม่มีประโยชน์คุณค่า มันไม่ใช่ความเจริญอะไร คุณจะต้องให้ความรู้ปัญญา ปัญญา รู้ปัจจัยความหมายต่างๆ เหล่านี้มาแย้ง มาต้านมาเห็นความหมายว่า มันเลิกได้แล้วนะ มันเป็นสิ่งไร้สาระ ไม่คุ้มค่าแก่ชีวิต ที่จะไปเสียเวลา แรงงาน ทุนรอน ขาดมาได้นั้นแหละคือความหลุดพ้น ขาดมาได้นั้นแหละคือความสบาย ครบแล้วนะอย่างนี้คือความยินดีโลกุตระยินดีออกจากความทุกข์เกี่ยวข้องที่จะเห็นว่าเราจะต้องไปแย่งเงินอยู่เราไม่พอใช้หรือเราใช้น้อยเท่าที่เราใช้ก็มีเหลืออยู่แล้วนะ ไม่พอหรือ ทำไม่ต้องมาทำ อย่างนั้นมาอยู่กับหมู่น้อยลงไปเรื่อยๆ มันดีกว่าไหม ก็พิจารณาความจริงของตัวเองเราจะมาอยู่ได้ไหม

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ยึดปัจจุบันที่เล็กที่สุด

รายละเอียด : เราไม่ได้ยึดมันถ้อมมันว่าอดีตหรืออนาคตถูกหรือผิด เรายึดปัจจุบัน ปัจจุบันที่มีองค์ประกอบที่เหมาะสมที่สุดทุกอย่างไม่เที่ยงอย่าไปยึดมันถ้อมมันตามเหตุปัจจัย องค์ประกอบ อาตมาอยู่กับปัจจุบันที่เล็กที่สุดเล็กนิดเดียวนั้นก็ยากที่จะเข้าใจกันก็มีองค์ประกอบอะไรที่อาตมาตัดสินใจได้ด้วย ความจริงใจด้วยภูมิปัญญาที่มีเห็นว่าอันนั้นมันดีที่สุดก็ตัดสินใจอันนั้นก็จบไปยึดมันถ้อมมันไม่ได้ อาจจะมีผิดอาตมาว่าอาตมาอาจจะตัดสินใจผิดก็ได้หรือถูกก็ได้ แต่แน่นอนเรามีความจริงใจ เราไม่ต้องการให้เกิดสิ่งที่ตัดสินใจแล้วมันไม่ดี ตัดสินสิ่งนี้ต้องดีแน่นอน แต่แน่นอนเราไม่หลงตัวเองว่าเราถูกหมดเราตัดสินใจนั้นถูกหมดแต่เราจริงใจว่าเราไม่ผิด เราจริงใจไม่ให้เกิดแต่ถ้ามันผิดมันก็เป็นเรื่องสุดวิสัย เก่งเท่าไหนใครก็อยากเก่งที่สุด ใครก็ไม่อยากผิดใช่ไหมแต่มันสุดวิสัยก็จบ จะลงโทษคนที่สุดวิสัยจะไปทำตั้มยำกุ้งก็ตามใจไม่ว่ากัน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓

ยึดสัญญาเพียง ทิฐิวาเป็นสัจจะจึงมีมากมาย

รายละเอียด : ชนสองพวกยึดมั่นอยู่ในทิฐิของตนๆ

ถือนั้นทิวแล้วปฏิญาณว่าพวกเราเป็นผู้ฉลาด ได้วักกล่าวกัน และกันเพราะทิวว่าเป็นผู้โง่ เรา (ตถาคต) ไม่กล่าวทิวนี้ว่าเป็นสัจจะ เพราะเหตุว่าสัตว์ยึดทิวของตนว่า สิ่งนี้เท่านั้นจริง (สิ่งอื่นตรงข้าม เปล่าตาย ไม่เป็นจริง) สัจจะหลากหลายต่างๆ กัน นั้นมิได้มีเลยในโลก สัจจะมีอย่างเดียวเท่านั้นมิได้มีสองอย่าง แต่ที่ไปเห็นว่ามีมากมายก็เพราะสัญญากำหนดว่าเที่ยงแท้แน่นอนเท่านั้น (น เหวะ สัจจานิ พหู นิ นานา อัญญัตระ สัญญาเยะ นิจจา นิ โลก)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ ข้อ ๔๑๙ จุฬวิยหุตสูตร และ เล่ม ๒๙ ข้อ ๕๑๙-๕๔๙ ธรรมอธิบายจาก พ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ยึดอย่างไม่ยึดมั่นถือมั่น

รายละเอียด : คือ การยึดในสิ่งที่ควร ตอนนี้ควรยึดทำ ตอนนี้ควรวางได้ ยึดไว้ก็ไม่ได้ประโยชน์ ทำไม่ไหวเราก็ปล่อย ยึดหรือไม่ยึดก็ประมาณเอาตามควร

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบาย รายการสำมะปี่ชีวิต ปฐม-อโศก ครั้งที่ ๗๑

ยึดอายุชัยได้ด้วย ๘ อ.

รายละเอียด : ก็นึกถึงสุเทพ สุเทพแก่กว่าอาตมา ๑๐ วันตายไปก่อนแล้ว อาตมาจะขอทำงานต่อ พยายามพิสูจน์ coefficient ที่จะทำให้ยึดอายุชัยได้มาว่าอาตมาไม่ได้หลงผิด อาตมาว่าได้ยึดอายุชัยตัวเองมาได้ถึงเกินนักษัตรแล้ว ที่จริงอายุชัยอาตมา ๗๒ ปี หากปล่อยก็ไปแล้ว ไม่มาถึงตอนนี้ แต่ตอนนี้ก็พยายามใช้ของพระพุทธเจ้านี้แหละก็พยายามแยกเป็นภาษาไทยถึงกระบวนการของการยึดอายุชัยได้ ๘ อ. ก็พยายามทำ ทุกคนก็ช่วยกันพิสูจน์ก็ดีขึ้นอาตมาพิสูจน์มาตั้งแต่อายุ ๗๒ ปีเป็นต้นมาตั้งแต่เริ่มต้นเข้าทางธรรมะอายุ ๓๖ ปี มาได้อีก ๑ ส่วนแล้วจาก ๓๖ มาเป็น ๗๒ ก็ได้แล้ว ตอนนี้เป็นไปอีก ๓ ถ้าได้อีก ๓๖ ปีก็จะเป็น ๑๐๘ ปี ถ้า ๑๐๘ นี้ได้อีก อาตมาก็คิดว่า สังขารร่างกายควรหนุ่มกว่านี้ แต่ถ้า สังขารร่างกาย เสื่อมกว่านี้คงจะยาก จาก ๑๐๘ คงไม่ถึง ๑๔๔ แต่ ถ้า ๑๐๘ แล้ว fresh up ดีขึ้นก็น่าจะถึง ๑๔๔ พอถึง ๑๔๔ ก็มีโมเมนตัมของชีวิตไปอีก ๗ ปี ๑๕๑ ปี จาก ๑๑๔ ปีก็ไม่ใช้ coefficient แล้ว นี่เป็น pattern ที่อาตมาเขียนไว้ ชัดไว้เป็นรูปสามเหลี่ยมคนไม่เข้าใจ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ยืนยันความเป็นอรหันต์

รายละเอียด : อาตมารู้ว่าตัวเองเป็นอรหันต์ได้อย่างไร พูดเป็นภาษาธรรมดานะ อาตมารู้ได้ว่าอาตมาเป็นอรหันต์ เพราะว่าอาตมาอ่านใจตัวเองเป็น อ่านใจตัวเองออกถึงอาการจิตเจตสิกรูปต่างๆ กามจิต รูปจิต อรูปจิตต่างๆ นอกจากจุดที่มีกิเลสก็รู้ แล้วเราก็อ่านใจของเราไม่ให้มีกิเลสได้ จิตที่จะแบ่งโลกุตรระแบ่งโลกียะ เราก็อ่านใจ เห็น ซึ่งทุกวันนี้เขาไม่รู้จัก เขาแบ่งไม่เป็นจิตใจแบบโลกุตรระเป็นอย่างไรเขาอธิบายไม่ได้ ด้วยโลกียะเป็นอย่างไร แบ่งมโนปวิจาร ๑๘ ๑๘ อาตมายังชี้ค นำมาอธิบายให้พวกเราเข้าใจแล้วปฏิบัติได้ด้วย แล้วความเป็นอุเบกขา ๕ บริสุทธา ปรีโยทาทา มุฑุ กัมมัฏฐา ปภัสสรอาตมาก็เอามาอธิบายยืนยัน แม้แต่ศึกษารูปนาม ศึกษาวิชา จรณะ ๑๕ จรณะ ๑๕ วิชา ๘ แบ่งเป็น ศีล สมาธิ ปัญญาเป็นอย่างไรชัดเจน อาตมาก็เอามาอธิบายตามที่มีความสามารถ เก่งเท่านั้น และพยายามจะอธิบายให้ดีขึ้นอีก ในความเป็นปฏิจตุสมุปบาทเป็นอย่างไร อวิชชาและมีสังขารเป็นวิญญาน ต้องเรียนรู้เรื่องนามรูป นามรูปจะเกิดได้ต้องมีเวทนา ก็ศึกษา ขยายเวทนา เป็นเวทนา ๑๐๘ ก็จรรู้จักกายสังขาร วชิสังขาร มโนสังขารอย่างชัดเจน แล้วเราก็อ่านถึงภพชาติ แม้แต่ชาติ ๕ ชาติ สัญชาติ โลกกันตะ นิพพัตติ อภินิพพัตติ อาตมาก็ชัดเจน เอามาขยายให้ฟังแยกโลกียะแยกโลกุตระ ถ้าสามารถจะแยก เคาสิตเวทนากับเนกขัมมสิตเวทนา เราก็จะสามารถทำนิพพัตติ อภินิพพัตติได้ หยั่งลงจนถึงที่สุดเป็นอรหันต์ผล อาตมาชัดเจน เอามาอธิบายได้ และอธิบายไปยังชัดเจนในตนเอง แม้ในยุค กิ่งพุทธกาลมันเสื่อมไปแล้วอาตมาก็เอามายืนยันได้ อาตมาเป็นสังข์อภิญญา เป็นสัตบุรุษผู้ที่เป็นโกตวัพเพจากระเปาะ ไข่ออกมาได้ แล้วเอาธรรมะพระพุทธเจ้ามาประกาศอธิบายได้ ถ้าเป็นโพธิสัตว์ด้วยกันก็จะอธิบายได้เหมือนกัน ถ้าเป็นผู้ที่ในยุคนี้ก็ต้องทำได้ยิ่งกว่าอาตมา มีหม่กลุ่มมีผู้ที่บรรลุตธรรม อธิบายโลกุตรระชัดเจนได้เด่นกว่าอาตมาใช้ไหม แต่นี้ก็ไม่เห็น มีใคร อาตมาก็ไม่ได้มาหลงตัวตนอยู่คนเดียว ว่าตัวเองเล่นคนเดียวไม่มีใครเหนือ ก็เหนือได้แต่อยู่ที่ไหนละในยุคนี้ กาละนี้อยู่ที่ไหน ที่พูดไม่ใช่ทำหายแต่พูดความจริงให้กันฟัง รู้จักจิตเจตสิกต่างๆ กิเลสมีหรือไม่มีแล้วมันใจว่าจะอยู่ให้นานๆ เพื่อให้พวกคุณหรือใครๆ ก็แล้วแต่พิสูจน์อาตมา พิสูจน์เลย เอาตำรา มากาง วัดไปเลย ยืนยันเทียบอาตมากางพระไตรปิฎกไล่เลย อาตมาเพิ่งเห็นจริงว่าสัตบุรุษอธิบายสัจจะพระพุทธเจ้ายังมีอยู่ トラบไตยังมีผู้ปฏิบัติปฏิบัติชอบอยู่ トラบนั้นโลกไม่ว่าง จากพระอรหันต์ ก็เข้าใจเห็นจริงพิสูจน์ดู อรหันต์เป็นอย่างนี้

ไม่ได้ปิดบังไม่ได้อำพราง แต่ก็ค่อยๆ เปิดเผย ขณะนี้ในพวกเราก็มีอรหันต์เป็นๆ อนาคตมี อรหันต์จริงๆ ก็มีหลายระดับชั้น

๑. อรหันต์ในพระโสดาบัน
๒. อรหันต์ในพระสกิทาคามี
๓. อรหันต์ในพระอนาคามี
๔. อรหันต์ในอรหันต์
๕. อนุโพธิสัตว์
๖. อนิยตโพธิสัตว์
๗. นียตโพธิสัตว์
๘. มหาโพธิสัตว์
๙. พระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช จรณะ-วิชาที่พาเป็นคนจนอยู่เหนือคนรวย วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

ยืนยันด้วยชีวิต

รายละเอียด : คือ หลักระหว่าง หลักระหว่าง หลักระหว่าง ที่ชัดว่า เป็นสัจจะ เป็นแก่นจุดหนึ่งจุดเดียว เพื่อไม่ให้เสียธรรมก็ต้องยืนยันด้วยชีวิต ด้วยทุกอย่าง

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๓๖

ยุคกิ่งพุทธกาล

รายละเอียด : ในประเทศไทยเป็นประเทศพุทธศาสนาจะมีรูปนามของธรรมะพระพุทธรูปเจ้าในยุคนี้ ศาสนาพุทธได้เสื่อมไปมากแล้ว เสื่อมจนกระทั่งไม่เหลือเชื้อของโลกุตรระในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทำเป็นรูปธรรมก่อน อาตมาก็ขยายนามธรรม เพื่อที่จะเติมโลกุตรธรรมให้เป็นความยาวยืนต่อไปถึง ๕,๐๐๐ ปีของพุทธกับของสมณโคดม

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

ยุคกิ่งพุทธกาลคนเสื่อม

รายละเอียด : นี่มันเป็นยุคที่มีความซับซ้อน ลึกลับจนกระทั่งประมาณไม่ได้เลย เรื่องนี้ พระพุทธรูปเจ้าท่านได้ตรัสถึงความแก่งกาจของกิเลสตัณหา มันแก่งกาจทำให้คนติดช่ายทำให้คนติดอยู่ในช่าย ตามพรมหมชาลสูตร คนตกอยู่ในช่ายแหเหมือนลิงถูกช่ายแห ยิ่งดึ้นยิ่งพัน มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ คนที่ติดอยู่ในช่ายนี้ เดียวมันมันเป็นจริงอย่างนั้น ในยุคกิ่งพุทธกาลคนได้เสื่อมไปถึงที่ แม้แต่ในผู้ดูแลศาสนาพุทธเอง ก็ไปห้ามหรือไปว่าเขา เขาก็ถูกว่าเปล่า จะแก้ตัว อาตมาว่าแก้ไม่ได้ เขาจะยอมรับก็ยอมรับยาก เพราะว่ามันต้องจำนน ต้องเป็นอย่างนั้นไปจนกว่าจะผ่านกาละ เพราะฉะนั้นในขณะนั้นมันไม่มีทางแก้เป็นอย่างอื่นเลย นอกจากต้องระวังตัวอย่าประมาท

ระมัดระวังเท่าที่มันจะประมาณได้ แล้วกาลเวลา จะทำให้อันนี้เปลี่ยนแปลงไปได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

ยุคของพระพุทธรูปเจ้าไปประกาศศาสนาพุทธยาก

รายละเอียด : พระพุทธรูปเจ้ามาประกาศศาสนาพุทธในดงคนเสื่อม ฉันทเดียวกับอาตมากำลังมาพูดธรรมะพระพุทธรูปเจ้าอยู่ในดงคนเสื่อมของศาสนาพุทธ เป็นแต่เพียงรากฐานของศาสนาพุทธมีตำราอยู่ก็สบายขึ้น แต่ของพระพุทธรูปเจ้าท่านยากกว่าอาตมาเพราะมันไม่มี ท่านเป็นเจ้าของตำรา แต่ของอาตมานั้นตำราเป็นของพระพุทธรูปเจ้ามีแล้วทุกอย่าง เป็นแต่เพียงยกขึ้นมายืนยันเท่านั้นเอง อาตมาก็ค่อยยังชั่ว เบากว่าพระพุทธรูปเจ้าเยอะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓

ยุคนี้ก็ยังมีโพธิสัตว์ ที่มาร่วมทำงานฝึกฝนอยู่ด้วยกับอาตมา

รายละเอียด : ใช่ มีเยอะด้วย เป็นโพธิสัตว์ก็เยอะ ไม่มีปัญหาอะไร ช่วงนี้ศึกษาดีๆ ติดตามดีๆ และจะเข้าใจ แม้แต่ในยุคนี้ก็ยังมียุคโพธิสัตว์ที่มาร่วมทำงานฝึกฝนอยู่ด้วยกับอาตมา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

ยุคนี้คนที่แสวงหาทำได้แม้ในฆราวาส

รายละเอียด : ส่วนคนที่ไม่ติดยึดคนที่แสวงหาแสวงหาแล้วเจอจริงๆ ได้จริงๆ อย่างพวกคุณก็ได้มาเป็นของจริง อาตมายืนยัน จะเอาหลักธรรมพระพุทธรูปเจ้าหมวดใดพระสูตรใดมายืนยัน เอาสาราณียธรรม ๖ มายืนยัน กลายเป็นสังคัมที่อยู่กันอย่างเมตตา สาราณียธรรม ๖ เมตตาภาวนากรรม เมตตาจิตกรรม เมตตาโมกกรรม ลาภธัมมิกา ศีลสามัญญุตตา ญาณสามัญญุตตา ในยุคนี้ทำได้แม้ในฆราวาส ตอนสมัยพระพุทธรูปเจ้ายังทำไม่ได้ เพราะว่าเป็นยุคของสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่ในยุคนี้คนรู้จักสิทธิมนุษยชนแล้ว คนมามีสิทธิ เพราะมันมีอิสระมาได้ พิสูจน์ครบถ้วน พิสูจน์วรรณะ ๙ มาแสดงธรรมคนก็มาฟังกันเต็มๆ แม้จะไม่ใช่ยุคโควิด ยุคปกติก็มากันเต็ม ไม่ใช่มาฟังก็กระริบกระร่อย ค่อยๆ หายไปก็ไม่ใช่ กลายเป็นว่าเริ่มต้นก็ยังมีไม่มาก แต่เมื่อจบแล้วก็กลับมีมากกว่าเดิมอีก อันนี้เป็นสัจจะ ใครจะ

ว่าอาตมาหลงตัวหลงตน อาตมาทำงานมา ๒๐ กว่าปี มีคนรู้จักคนเข้าใจ เปลี่ยนวิถีชีวิตมารับเอาสิ่งนี้จนกระทั่งเกิดเป็นชาวอโศก เกิดเป็นชุมชนชาวอโศกเป็นหมู่บ้านเป็นชุมชนกระจายอยู่ทั่วประเทศขณะนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

ยุคนี้คนหลงพยัญชนะแต่ไม่เก่งสภาวะ

รายละเอียด : อัมพัฏฐมานพก็คือนักศึกษา เหมือนยุคนี้ก็คือพระ มีสำนักต่างๆ ยุคพระพุทธเจ้าก็คือพรหมณ์เรียนไตรเวท แต่ความรู้ของพุทธกับพรหมณ์ก็สลับกันไปมา จนสับสน สับสนในเรื่องพยัญชนะกับสภาวะ ผู้ที่ติดใจศึกษาแต่พยัญชนะมากๆ แต่สภาวะไม่ค่อยได้ ไม่ค่อยรู้ ไม่ค่อยได้ปฏิบัติแล้วไปหลงพยัญชนะในยุคนี้มีเยอะ แม้แต่ผู้ที่โด่งดังที่ถูกยอมรับในประเทศก็เก่งแต่พยัญชนะ แต่ไม่เก่งสภาวะจริงๆ แล้ว สภาวะกับพยัญชนะนี้ อาตมาอธิบายธรรมะมาถึงวันนี้แล้ว สภาวะกับพยัญชนะคือ ๒ ภาษาบาลีคือ เทว ฉะนั้นผู้ที่เรียนรู้ธรรมะโดยที่แยกเทว แยกสภาวะ พยัญชนะ แล้วไม่ชัดเจนว่า อะไรเมื่อไหร่ที่เป็นสภาวะของสภาวะ เมื่อไหร่เป็นพยัญชนะ กำหนดไม่แม่นยำเหมือนนักเล่นกล เดียวมีเดียวไม่มีเหมือนกันเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓

ยุคนี้ต้องพูดความจริง ดีมากที่มีพระไตรปิฎกเป็นหลักฐาน

รายละเอียด : ไม่รู้จะทำยังไงอาตมาเกิดมาในยุคนี้ต้องพูดความจริง คือมันยุคนี้เขาไม่มีความรู้ของโลกุตรจะมีแต่ความรู้โลกียะ อาตมาก็จำเป็นที่จะต้องมาพูดมาบอก มันก็เลยเป็นความขม เหมือนอาตมารู้้อยู่คนเดียว คุณเขามีครูบาอาจารย์มาเป็นร้อยปีเชื่อถือกันมารับช่วงกันมา แล้วก็โพธิวัชรเป็นใครหัวเดียวกระเทียมลีบ สำนักของตัวเองก็ไม่มี ครูบาอาจารย์ของตัวเองก็ไม่มี โผล่มาไม่มีศิษย์ที่ศิษย์น้อง แล้วก็มาพูดอยู่คนเดียวหัวเดียวกระเทียมลีบ ใครเขาจะไปเชื่อถือ ดีมากที่อาตมามีพระไตรปิฎกเป็นหลักฐานยืนยันอ้างอิงมาจึงรอดตัวได้ ถ้าไม่อย่างนั้นอาตมาไม่รอด นัยของพระไตรปิฎกที่เขาแปลกันไม่ออกมาก็เลยต้องมาแปลซ้ำซ้อน มันก็เลยไปหักล้างที่เขาเชื่อถือกันมามีความเจริญได้หลายชั้นมันก็เลยย้อนแย้งกับเขาไปใหญ่ ความรู้สภาพหมุนรอบเชิงซ้อน อาตมาใช้ ปฏินิสสัค-

คานุปัสสี หรือคัมภีรราวภาโส เหมือนกันหอย วนเวียนซ้ำๆ แต่ว่ามันมีชั้นที่สูงขึ้นเรื่อยๆ เขาก็บอกว่าอาตมาพูดแค่ซ้ำกับเขา เพราะเขามีความรู้แค่ระดับเดียวชั้นเดียว เมื่ออาตมาพูดซ้ำๆ แล้วเขาก็มาซ้ำๆ เขาก็เข้าใจไม่ได้ หว่าพูดไม่ตรงกับเขา แล้ววนเวียน ก็เลยยิ่งหน้ามืดเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ยุคนี้เรียกตัวเองว่าสมณพราหมณ์

รายละเอียด : แต่ในยุคนี้มาใช้คำว่าพระภิกษุ พออาตมามาได้เป็นสมณพราหมณ์ สุดแท้เลย แต่เขากลับบอกว่า ใ้ไหนไม่ใช่พุทธๆ ไม่ใช่ไร พอตกลงกับมหาจรวัย ซึ่งเป็นกรรมการของเถรสมาคมคนหนึ่ง มาตกลงกับอาตมา ว่าตกลงจะให้อาตมาเรียกตัวเองว่าอะไร ก็เอานักกฎหมายมา มหาจรวัยเป็นนักกฎหมายด้วย ก็เปิดกฎหมายเลย คำในกฎหมายห้ามเรียกตัวเองว่าภิกษุว่าพระว่านักพรตว่านักบวช แต่คำว่าสมณพราหมณ์ไม่มี ในกฎหมายไม่ห้ามไว้ เขาก็บอกว่าให้เรียกตัวเองว่าสมณพราหมณ์ก็แล้วกันอาตมาก็ตกลง ก็เรียกสมณะ พอมาตกลงเสร็จ ประกาศ เราก็ดูตกลงกับกรรมการศาสนาแล้วนะ แล้วก็เจ้าคุณที่ร่วมโทรศัพท์คุยกันกับมหาจรวัยปรึกษากันว่าจะใช้คำนี้ ก็เท่ากับว่ากรรมการมหาเถรสมาคมกับมหาจรวัยตกลงกันเสร็จเรียบร้อย ตกลงเราเรียกตัวเองว่าสมณพราหมณ์ เมื่อประกาศสมณพราหมณ์มีหาระแบบเต็มเลย มาเอาคำว่าสมณพราหมณ์ไปได้อย่างไร เพราะว่าสมณพราหมณ์มันหมายถึงอรหันต์นะ อ้าว... แล้วกัน เราได้มาแล้วนะ ทุกอย่างมันเป็นสังฆธรรมเราไม่ได้ไปดั้นร่นไม่ได้ไปแย่งชิง มันก็เป็นของมันเอง เหมือนกันกับยุคพระพุทธเจ้านั้น ตอนนั้นเขาก็เอา อัมพัฏฐสูตร มาอ่านให้ฟัง ซึ่งจะได้เห็นประวัติศาสตร์ ตำนาน ซึ่งจะย้อนไปถึงยุคไหนเลย คำสอนที่เรียกว่าพระเวท อันเดียวกัน ของพรหมณ์กับของพุทธอันเดียวกัน แต่ว่าตีความกลับกันคนละอย่าง สมณพราหมณ์ก็มีพระเวทคืออันเดียวกันกับของพุทธ แต่ตีความกันไปคนละเรื่องเหมือนทุกวันนี้ เพราะฉะนั้น อัมพัฏฐมานพ ก็จะเป็นตัวละครที่มาแสดงต่อ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓

ยุคพระพุทธเจ้า ยุคปัจจุบันกับการนั่งหลับตา

รายละเอียด : ยุคพระพุทธเจ้าเป็นพวกปฏิบัตินั่งหลับตา

ทั้งนั้น พระพุทธเจ้ามาเปิดฉาก แต่อาตมานี้พระพุทธเจ้าท่านทำมาก่อนแล้ว แต่ยุคพระพุทธเจ้าท่านเปิดใหม่เลย แต่ท่านค่อยทำค่อยประนีประนอม ทำแรงไม่ได้เขามียะเยอะ พวกต่างศาสนาอาตมาไม่ไปยุ่งด้วยมาก แต่พวกชาวพุทธอาตมาทำเต็มที่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

ยุคพระพุทธเจ้ามีแต่นั่งหลับตาสมาธิ

รายละเอียด : คนที่ไปนั่งหลับตาจะได้แต่เจโตสมาธิ ในยุคพระพุทธเจ้ามีแต่นั่งหลับตาสมาธิ ท่านดีทั้งไม่ได้ต้องอนุโลม ท่านเป็นองค์แรกมาเปิดเผยอันนี้ แต่อาตมาพูดอยู่ในวงการของศาสนาพุทธมีพื้นฐานมีหลักฐาน อาตมาไม่ไว้หน้าตีแรงเลย มันต่างกันคนละบริบทกับพระพุทธเจ้า อดีตมันผ่านไปแล้ว อนาคตก็ยังไม่ถึง แล้วมันจะจริงได้อย่างไร เห็นใหม่ว่า ความจริงมันอยู่ที่ปัจจุบันเท่านั้น ถึงได้พูดกับพวกเรา อาตมายืนอยู่ที่จุดปัจจุบันที่เล็กที่สุด นอกนั้นก็เป็นที่ไปตามเหตุปัจจัย อนาคตกับอดีต ไม่มีความจริง ถ้าหากไปทำงานกับความไม่จริงมันจะได้ผลอะไร มันก็ได้ผลไม่จริงเป็นของหลอก ต้องทำงานกับความจริง ถ้าหลับตาปี แต่อดีตกับอนาคต ๖๒ ความเห็น อดีต ๑๘ อนาคต ๔๔ ในพระไตรปิฎกเล่มหนึ่งของพระสูตร พรหมชาลสูตรว่าไว้ เจโตสมาธิจะไม่มีผัสสะ ก็ไม่เกิดเวทนาเป็นฐานแห่งการปฏิบัติเสียเวลากับของปลอมอดีต อนาคต

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ยุคสมัยมีสิ่งเปรียบเทียบเท็จจะสมบูรณ์

รายละเอียด : สรุปแล้ว ต้องให้เขาทำ เพราะเป็นยุคสมัยมันต้องมีสิ่งที่เปรียบเทียบจึงจะสมบูรณ์ ถ้าไม่มีคู่เปรียบเทียบเลย ภาษาการมีคู่เทียบกับการไม่มีคู่เทียบภาษาคำหนึ่งคือนัตถิอุปมา หากไม่มีการเปรียบเทียบก็ไม่ว่าความจบ หากว่าเปรียบเทียบแล้วตัดสินไม่ได้คุณก็ไม่จบ นัตถ แปลว่าไม่คุณไม่จบ คุณต้องเปรียบเทียบแล้วจบได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ยุคติ, ยุติ

รายละเอียด : ๑. การจบ การหยุด ๒. ถูกแล้ว, เหมาะควรแล้ว, ประกอบแล้ว, จบแล้ว, ตกลงแล้ว ๓. หยุด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๔๐, คนคืออะไร? หน้า ๓๖๗, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๑๒

ยุทธวิธีการชุมนุม (strategies)

รายละเอียด : ๑. สุภาพ สงบ และเรียบร้อย ๒. ไม่มี ความรุนแรง ๓. เสนอ ความรู้ และความจริง ๔. ไม่หยาบ ไม่ผิด กล่าวคำแรง เสียงดัง เท้าโตก็ได้

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

ร (อรห)

รายละเอียด : ความตั้งอยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๖๑

รณ

รายละเอียด : ๑. ความยินดี ความกำหนด ๒. กำหนดใคร่ อยากร ๓. รสอร่อย รสสุข รสสนุก ความเพลินของทุกสรรพสิ่งในโลกีย์ ๔. หลงรสโลกีย์

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๓, ๒๕๗, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๐๘, ๓๑๙

รณรงค์ให้ปลูกผักสวนครัว

รายละเอียด : อาตมาหิบบทความที่ดูเหมือนจะไม่น่าสนใจแต่ต้องบอกว่าเป็นความเหมาะสมกับยุคสมัยนี้อย่างมากเลย แม้แต่จะผ่านมาตั้งวันที่ ๒๑ เมษายนที่ผ่านมาแล้วแต่มาถึงวันนี้ยิ่งทันสมัยใหม่เสมอ อาตมาก็ขอขยายความเพิ่มเติม ผักสวนครัวหมายความว่าอะไร ผักที่เอามาทำกับข้าวกับน้ำกินกันอยู่ทุกวันนี้คือผักสวนครัวที่กินเป็นประจำที่เป็นอาหารผักพืชหรือว่าอาหารที่กินเป็นประจำ ส่วนมากคนที่กินอาหารจะไม่ค่อยกินอาหารแปลกไปสักเท่าไร กับข้าวแกงโดยเฉพาะแม่ครัวพ่อครัวหรือลูกก็ตามทำอาหารกินกันก็จะมีความรู้ความสามารถวนเวียนเดิมๆ ก็จะวนเวียนอยู่อย่างนั้นซึ่งมันก็จะมีความเป็นอาหารของพวกกลุ่มสังคมอีสานกลุ่มนี้จะกินสิ่งนี้ ทางเหนือกลุ่มนี้จะกินสิ่งนี้กลุ่มนี้กินอาหารแบบนี้ ถ้ากลาง ภาคใต้ใกล้ๆ กันก็จะคล้ายๆ กันต่างกันไปที่ตามพื้นที่ๆ มันจะมีอะไรต่าง วัตถุประสงค์ต่างกัน วัฒนธรรมต่างกันบ้าง แต่ก็จะมีเหมือนกัน

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

รวมตัวเป็นสัตว์เซลล์เดียวสะสมวิบากตน

รายละเอียด : จบเป็นพระอรหันต์คุณสมบัตินี้เป็นพระอรหันต์ อรหันต์ซึ่งเกิดเท่าไรก็ได้ รู้จักจิตวิญญาณที่อยากให้เป็นอุตุธาตุ เป็นพืชธาตุ ด้วยกรรมหรือทรงไว้ธรรมนิยาม static กรรมคือ dynamic จบอรหันต์สามารถทำจิตให้เป็นอุตุนิยามได้ และแยกหมดทุกข์หมดโศก แล้วแยกธาตุจิตของ

ตัวเองให้เป็นดิน น้ำ ไฟ ลมเป็นมหาภูตธาตุรูปได้เลย มันไม่จับตัวกันอีก จะจับตัวกันอีกก็พลังงานฟิสิกส์ดิน น้ำไฟ ลมแล้วแต่มันจะจับตัวทำปฏิกิริยากัน และความเป็นอัตตา ish ของตัวเองก็อยากไปแล้ว สามเส้า สภาพอติภาวะ ปุริสภาวะก็แยกตัวไม่จับตัวกันอีก แล้วมันจะเกิดกันอีกก็เป็นของใหม่ อัตตาใหม่ กรรมวิบากของผู้ใดผู้ใดก็สลายยกเลิก ปรินิพพานเป็นปริโยสานแล้วก็เลิก จะรวมตัวกันเป็นสัตว์เซลล์เดียวใหม่ก็ต้องเริ่มสะสมความเป็นวิบากของตัวตน จนกระทั่งสะสมความเป็นพระอาริยะก็ของคุณเองทั้งสิ้น

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

รวยได้ไม่นาน ๔

รายละเอียด : ตระกูลใดถึงความใหญ่ในทรัพย์สินสมบัติแล้วจะตั้งอยู่ได้ไม่นาน เพราะ ๑. ไม่แสวงหาของที่หายไป ๒. ไม่ซ่อมแซมของคร่ำคร่า (ของเก่าแก่ชำรุด) ๓. ไม่รู้จักประมาณในการกิน ๔. ตั้งบุตรหรือสตรีที่ละเมียดศีลเป็นพ่อบ้านแม่เรือน

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ อภิญาวารรค ข้อ ๒๕๘

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุธสุตติก

รสชาติมันมีอยู่สองอย่างคือรสแท้กับรสแก้

รายละเอียด : เสียงคุณได้ยินอย่างไร ไทย จีน แยก ฝรั่งเศสได้ยินเสียงเหมือนกันหมด แต่คนหนึ่งชอบ เสียงนี้ดี คนหนึ่งไม่ชอบ รูปอย่างนี้เสียงกลิ่นรส อย่างนี้ชอบไม่ชอบ ใจก็บั่นเอง ชอบไม่ชอบแต่ละคน อย่างนี้เป็นต้นก็มีอยู่ ๒ ก็มาเรียนรู้อรรถในข้อเวทนาในเวทนา คือหัวใจศาสนาพุทธอยู่ตรงนี้ได้ตามชอบก็สุข ไม่ได้ตามชอบก็แฉงชิง ข่าแค้นกัน มันเป็นอทิปปัจจยตาศาสนาพุทธให้รู้เหตุแล้วเลิกเหตุ แค้นนี้ก็พอ เรามีกระบวนการสาราณียธรรม ๖ วรรณะ ๙ เป็นคนจนสุขสำราญเบิกบานใจ คนจนที่คนไม่เชื่อว่ามาจน พอถึงฤดูสังคมาบากยากเย็นพวกนี้ไปแจกอีก คนจะมาช่วยที่นี้ไม่เอาอีก ไปช่วยคนอื่นอีกนี่พูดเรื่องจริงนะ มันมหัศจรรย์ประหลาด แล้วเป็นเรื่องดีมหัศจรรย์ดีนะ ไม่ใช่บ้าๆ บอๆ เป็นอทิปปาฏิหาริย์อาเทศนาปาฏิหาริย์นะ แต่เป็นจริงอนุสาสน์ปาฏิหาริย์ยืนยันได้ เป็นคนจนมีเศรษฐกิจรับใช้สังคม ไม่ใช่คนแฉงชิงเศรษฐกิจกับ

ประชาชน ชาวโศกจะมีจำนวนเท่าไร รวมทั้งหมดจะถึงแสนใหม่ อาตมาทำได้เกินเป้าเกินคาดแล้ว เกินกว่าผลที่คาดว่าจะได้ ตามหลักของทฤษฎีนิยามเขาอาตมาทำได้เกินคาดที่จะได้แล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ยอดคนอาภัพที่มีระดับของศาสนาพุทธ วันศุกร์ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

รสตามสัจจะกับรสชอบไม่ชอบ

รายละเอียด : ประสาทเราไม่ได้เสียก็รู้อรรถของมัน เรื่องรสก็ตามสัจจะของความเป็นจริง จะเป็นไทยเป็นแขกเป็นฝรั่งก็มีรสเดียวกัน จะมีชื่อเรียกตามภาษาของแต่ละประเทศก็แล้วแต่ว่ากันไป มันคือของจริง ส่วนความชอบหรือไม่ชอบก็อยู่ที่แต่ละคน สภาวะธรรมพวกนี้ปฏิบัติเรียนรู้ทำใจในใจให้ออกจริงๆ ให้ลดและจริงๆ แล้วเกิดปัญญาญาณ จนมีพลังปัญญาล้างสิ่งเหล่านี้ ไม่ใช่ไป กดข่มไว้ จนเกิดความชินและชำนาญ ไม่เกิดอาการชอบไม่ชอบได้เหมือนกัน แต่มันไม่ใช่ของพระพุทธรเจ้า มันเป็นอัตโนมัตินี่แต่ก่อนพวกคุณก็เป็นคนช่างนอกไม่ได้เข้ามาปฏิบัติธรรม คุณมีกิเลสโลกโกรธหลง แล้วคุณจะไปปล่อยออกไปเรียกรวดใหม่ ก็ไม่ คุณก็กดข่มเป็นธรรมดาธรรมชาติดูอยู่แล้ว ไม่ต้องฝีกพรอก กดข่ม รู้แล้วว่ากดข่มเป็นอย่างไร คุณก็ทำเพิ่มขึ้นฝีกเอาไม่ได้ยากอะไร แต่มันต้องมีพลังงานด้วยความจริงด้วยปัญญา มันเป็นตัวแฝง อาคันตุกะมันเป็นตัวกิเลส รู้มันจนมันยอมแพ้มันสลายไป ล้างมันด้วยปัญญา รับประทานอาหารให้ได้ธาตุอาหารอันนี้ เอาอันนี้ไปอย่างที่ว่าท่านปัจเจกชน ก่อนฉัน ฉันเพื่อเลี้ยงฉัน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๕

รสสวรรค์หรือรสนรก ล้วนเป็นรสเก้

รายละเอียด : คือ รสเก้ที่แต่ละคน อุปาทานเองแล้วหลงยึดว่ามีจริงเอง ของแต่ละคนนั้นขึ้นเองจนเป็น อาการที่ ๓๓ (ดาวดิงส์) ที่แต่ละคนตนเองปั้นขึ้นมาหลงเองลงๆ แล้งๆ ของใครของมัน ซึ่งไม่ใช่รสแท้ แต่เป็นรสเก้ แท้ๆ ต่างหาก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

รสแท้

รายละเอียด : คือจิตหรืออารมณ์เป็นหนึ่ง คือรสของความเป็นจริงเดียวกันทุกคน ตรงกัน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

รห, รโห

รายละเอียด : ลับ, อย่างลับๆ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔๓

รหัสธรรมของวิหารพันปี (เชิงสัญลักษณ์)

รายละเอียด : คือ ตัวอาคารชั้นล่างสุด ลอยสูงเด่นจากพื้นดินถึง ๘ เมตร เปรียบเสมือนอาคารที่ลอยอยู่บนเหนือโลกธรรมชาติ และเหนือแรงดึงดูดของโลก เป็นรหัสธรรมแทนโลกุตระธรรม อารยธรรมมืองค์ ๘ เป็นธรรมะที่ช่วยให้มนุษย์หลุดพ้นจากโลกียวิสัย อยู่เหนือแรงดึงดูดของกิเลสทั้งหลายทั้งปวง

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๓๕

รองเท้ารัดส้นใช้พลังงานน้อยลง เป็นการปรับตัว

รายละเอียด : อาตมาก็เพิ่งมาใส่รองเท้าหุ้มข้อมาปี ๒ ปีนี้แหละแต่ก่อนก็ไม่ได้ใส่ เพิ่งมาใส่ตอนนี้ คนเห็นหลายคนก็รับไม่ได้ ผู้ไม่รับไม่ได้ ไม่รับไม่ใส่รองเท้า แต่โพธิรักษ์ใส่รองเท้า ผู้ไม่ได้ ก็ไม่มีปัญหาอะไร เขาเข้าใจลึกๆ ย่อยๆ ไปอาตมาก็ไม่ได้ไปติดอกติดใจอะไรมากมาย แต่ทำมันบางขึ้นทุกทีนะ ก็เลยใส่รองเท้า ใส่หนักเข้า เขาก็ให้ใส่รองเท้าหุ้มส้น หากใช้รองเท้าคับมันก็ต้องใช้พลังงานในการหนีบ หากเป็นรองเท้าที่รัดส้นด้วยมันก็ใช้พลังงานน้อยลง ก็เป็นไปในเรื่องสรีระที่ควรสงวน เอาสรีระไปใช้ประโยชน์อื่น ก็เป็นการปรับตัวไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ระดับ ๕ ขั้นตอนตามลำดับของความเป็นเจ้าของธรรมะโลกุตระ

รายละเอียด : เกิดมาในชาตินี้แล้วมารู้สึกจริงๆ ว่าชีวิตเรามีคุณค่าที่ได้นำคุณค่าอันสุดยอดอันประเสริฐของพระพุทธรเจ้าเอามาแก้ไข เอามาประกาศขึ้นมาใหม่ ที่ใช้คำว่าประกาศขึ้นมาใหม่ก็เพราะว่าสัจจะของพระพุทธรเจ้าความจริงคือโลกุตระธรรมมันได้เสื่อมหายไปหมดแล้วจากคนไทยจากพุทธศาสนิกชนคนไทย มันก็เลยจำเป็นที่จะต้องพยายาม

นำสิ่งเหล่านี้มาประกาศไปสถาปนาลงไปในมนุษยชาติ ในพุทธศาสนิกชนโดยเฉพาะคนไทยใหม่ เพราะมันไม่มี มันหายไปมันลบเลือนไปจนแทบจะไม่เหลือร่องรอยโลฏตระ อาตมาจึงชัดเจนในตัวเองว่าตัวเองเป็น สยงอภิญา สัมมัตตคา สัมมาปฏิปันนา เป็นภิกษุผู้ปฏิบัติปฏิบัติชอบที่จะได้มา ประกาศโลกนี้โลกหน้าที่รู้ได้ด้วยตนเอง รู้ได้ด้วยตนเองภาษา บาลีคือ สยงอภิญา ไม่ใช่รู้ได้ด้วยตัวเองอย่าง สยัมภู ที่เป็น แบบพระพุทธเจ้าเป็นเจ้าของธรรมะโลกุตระ เป็นธรรมะสามี เป็นเจ้าของ แต่อาตมานี้เป็นเจ้าของในระดับโพธิสัตว์ คือ มีมาด้วยตนเองในตนเอง คำว่าโดยตนเองในตนเอง คำว่า ตนเองนี้เริ่มจากปัจเจกตั้ง ปัจจะคือแจ้งสว่าง รู้ได้ด้วยตนเอง หมายความว่าตัวเองสัมผัสและต้องตัวเองเกิดขึ้นในตัวเอง เรียกว่าปัจเจกตั้ง แล้วก็มาเป็นปัจเจก จากปัจเจกแล้วก็จะมาเป็น สยงอภิญา จากนั้นก็จะเป็นปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้า มี ๕ ชั้น ปัจเจกตั้ง ปัจเจก สยงอภิญา ปัจเจกสัมมาสัมพุทธะ สัมมาสัมพุทธะ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ระดับของศรัทธา

รายละเอียด : คือศรัทธา มี ๓ ระดับ เชื่อถือ เชื่อฟัง เชื่อมั่น เชื่อถือ ก็เชื่อแต่ยังไม่ปฏิบัติตาม แต่เชื่อฟังนี้ เชื่อแล้วก็ปฏิบัติตาม เชื่อมั่น ปฏิบัติตามได้ผลแล้วจึงเชื่อมั่น ศรัทธา ต้องประกอบด้วยปัญญา แต่คนที่ศรัทธาที่ไม่ได้ประกอบด้วย ปัญญามีเยอะ ศรัทธา กับปัญญา ในสังฆธรรม ๗ มี ศรัทธา หิริ โอตตปปะ พาหุสัจจะ วิริยะ สติ ปัญญา ศรัทธา กับปัญญา เป็นหัวใจของ สังฆธรรม ๗

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ระบบบุญนิยม

รายละเอียด : คนจะต้องหันมาเอาที่ระบบ บุญนิยม เพราะอะไร อาตมาเอาคำนี้มาตรงกันข้ามกับทุนนิยม ๑. คน ทุกข์มากขึ้น สาหัสมากขึ้น เอรัดเอาเปรียบกันมากขึ้น มีวิธีการเอาเปรียบกันมากขึ้น ไม่รู้ลึกลับซ่อน ไร้ความไว้วางใจ หวาดระแวงกันมากขึ้น ทำร้ายกันรุนแรงยิ่งขึ้น ทุจริตหยาบ คายยิ่งขึ้น ยกตัวอย่าง อย่างอเมริกา ซับซ้อน หยาบคายอย่าง ให้คนอื่นเข้าใจว่าตนเองเป็นผู้ให้ประโยชน์คุ้มครองผู้อื่น แต่แท้จริงเป็นเล่ห์เหลี่ยมที่กวาดเอาของโลกมา ๒. ทรัพย์สินของ

โลกร่อยทรอลง ขาดแคลน ไม่พอกันจริงๆ ๓. ไม่มีทางเลือกอื่น ที่ดีกว่านี้แล้ว ๔. มีตัวอย่างของสังคมที่โปรดในทิศทางนี้ ให้ดู เป็นการยืนยัน ได้แล้วจริงๆ คือชาวอโศก เป็นพวกที่แก้ปัญหา เศรษฐกิจตก ๕. ระบบบุญนิยมเป็นระบบที่ยั่งยืนจริง พิสูจน์ ได้ด้วยกาละ จนคนต้องเชื่อในที่สุด ๖. กิเลสคนแรงมากขึ้น ๗. บุญนิยมดีจริงเป็นจริงได้ โลกทั้งโลกแสวงหาทฤษฎีหรือ ระบบอะไรที่จะเป็นระบบที่ทำให้เศรษฐกิจสังคมของโลกดี คุณค่าพวกเราเศรษฐกิจดีหรือเศรษฐกิจแย่ มีคนจนหรือคนรวย คนจน แต่เศรษฐกิจดี ตรงกับในหลวงรัชกาลที่ ๙ ตรัสให้มาเป็นแบบคนจน จนอย่างมหัศจรรย์อุดมสมบูรณ์ มีประโยชน์ คุณค่าต่อมนุษย์อื่น จนอย่างสุขสำราญเบิกบานใจ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ระบบสังคมมนุษย์

รายละเอียด : ระบบสังคมมนุษย์ คือ ระบบที่เป็นอยู่ ร่วมกัน มีศีลสามัญญตา ทิฏฐิสามัญญตา เป็นคุณของ สาธารณโภคี ยิ่งใหญ่จริงๆ ไม่ได้คำนึงว่าขยะเป็นวัตถุระจอก แต่เป็นพญาอินทรีย่นะ ไม่ใช่แบบเก็ของอเมริกันนะ แต่พญาอินทรีย่นะจริงๆ หรือ พญาแร้ง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

ระบบสาธารณโภคีเห็นเงินเป็นกระดาษชำระ

รายละเอียด : พวกเราที่ชัดเจนและอยู่ในระบบสาธารณ โภคีเห็นเงินเป็นกระดาษชำระเลยไม่ต้องวุ่นวายเรื่องเงิน เงินใช้ในการชำระหนี้พวกเราไม่เป็นหนี้ก็เลยไม่ไปวุ่นวาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓

ระบบสาธารณโภคี

รายละเอียด : ระบบสาธารณโภคี คือ เป็นระบบที่ สุด ยอดในโลก ส่วนตนของชาวอโศกจะมีเงินส่วนตน ๐ รายได้ เท่าไรได้มาก็เอาเข้ากองกลางหมด คงคลังของคุณ ๐ เงินที่ จะใช้อยู่กินก็กับส่วนกลาง เป็นระบบสาธารณโภคีที่ สุด ยอด ของโลกแล้ว ชุมชนไหนมีหลักบริหารเงินทองทรัพย์สิ้นถึง ชั้นสาธารณโภคี เลยคอมมิวนิสต์เลยจากประชาธิปไตย ทั้ง คอมมิวนิสต์และประชาธิปไตย ก็ต้องการให้เอาเข้ากองกลาง ให้มากที่สุด ต้องการให้คนเสียภาษีด้วยความเต็มใจไม่ต้องฝืน

ไม่ต้องบังคับ แต่เขาก็บังคับกันอยู่ ก็มีคนที่โง่งอยู่ แต่ของชาวพุทธนี่ยินดีเสียภาษีร้อยเปอร์เซ็นต์เข้ากองกลาง นี่คือผลสำเร็จที่เป็น absolute แล้วสูงสุดจบแล้ว จะเรียก ultimate ก็ได้

ที่มา ที่ไป : รายการสามะพีชีวิต สันติอโศก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

ระบบสาธารณสุขโลกสุดยอดแห่งเศรษฐศาสตร์ การเมือง และสังคม

รายละเอียด : วัตถุประสงค์ที่เราพยายามทำขึ้นมาในที่นี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในการใช้สอยไม่ได้เอามาเพื่อค้าขายหาเงิน เท่าที่เรามีเรี่ยวแรง แล้วก็มีความลึกซึ้งซับซ้อนมากที่นี้เป็นระบบสาธารณสุขโลกทุกคนเป็นแรงงานฟรี ถ้าให้แต่ละคนออกไปต่างสร้างงานเท่าที่คุณทำอยู่ที่นี่ แล้วก็เก็บรายได้เป็นของตนเอง แล้วก็รวมกันเป็นก้อนนั้นมานั้นแหละคือก้อนนี้ ก็บอกว่าได้มาจากไหนก็ได้มาจากพวกคุณที่มาทำงานฟรีแต่ไม่เอาเข้าส่วนตัว เอาเข้ากองกลาง นี่แหละคือสาธารณสุขโลกที่ยิ่งใหญ่ที่สุด (ที่คอมมิวนิสต์จะต้องร้องให้ ยกมือไหว้ว่าเป็นพ่อของเศรษฐศาสตร์) คาร์ล มาร์กซ ไม่น่าจะตายก่อนเลยน่าจะพบโพธิ์รักษ์ก่อน แต่เขาเป็นสายเทวนิยม ไม่ได้มาทางพุทธ ศาสนาพุทธนี่สุดยอดแห่งเศรษฐศาสตร์-การเมือง-สังคมศาสตร์ พร้อมครบแต่คนยังไม่เข้าใจ อาตมาก็พยายามจะขยายความ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช จรรยาวิชาที่พาเป็นคนจนอยู่เหนือคนรวย วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

ระยะทางพิสูจน์ม้ากาลเวลาพิสูจน์คน

รายละเอียด : เศรษฐกิจที่เป็นตัวอย่างเช่นชาวอโศกเป็นเศรษฐกิจที่ดีงาม แล้วรักษา แล้วทำให้เจริญได้ดีกว่านี้ อาตมายังไม่เก่งอธิบายรายละเอียดทั้งหมดอย่างชัดเจน พวกคุณก็ฉลาดช่วยอธิบายอยู่ อาตมาก็พยายามฉลาดอธิบายพวกคุณก็พยายามช่วยอธิบาย หลายคนมีแง่มุมที่ฉลาดและเข้าใจได้ดีกว่าอาตมา สามารถอธิบายได้ดีกว่าอาตมา แต่ละคนก็ช่วยกันอย่างนี้แหละเพื่อให้คนอื่นได้รับประโยชน์ต่อ คนได้รู้ความจริงก็มาร่วมกันในสาระที่ตรงกันได้เป็นปีกแผ่น มันก็จะยังมีอำนาจมีฤทธิ์เดชเป็นพลังช่วยคนอื่น คนอื่นก็จะเอาตามโลกทั้งโลกกำลังพุ่งมารู้จุดนี้กัน บางคนมาบ้างแล้วบางคนยังไม่รู้ตัวบางคนก็เป็นสายเจโต หรือสายศรัทธาถูกนำมา บางคน

สายปัญญา รู้แล้วแต่ยังไม่มา อย่างนี้มีหมด นัยยะต่างๆ เพราะฉะนั้นต้องอาศัยกาลเวลาพิสูจน์คน ระยะทางพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน อาตมาถึงต้องหนักหนาเห็นดีเห็นชอบต่อเวลาตามอายุชัย ตัวอย่างที่จะเกิดในโลกเรื่องเศรษฐกิจที่ยิ่งใหญ่จะเกิดที่ประเทศไทย เป็นเศรษฐกิจอย่างสำคัญ ไม่ใช่เศรษฐกิจที่เข้าใจกันอย่างที่โลกเขาเข้าใจ ลึกซึ้งซับซ้อนมาจนแค่นี้ก็ยังไม่เข้าใจไม่ได้ สร้างเศรษฐกิจด้วยความจนเขาก็ยังยากจะเข้าใจ ที่มีความลึกซึ้งซับซ้อนอีกหลายชั้นจึงต้องอาศัยเวลา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

รักขส (รากษส)

รายละเอียด : จิตวิญญาณที่มั่นคงกำหนดขึ้นด้วยอารมณ์ที่ไม่ใช่จิตชั้นสูง ไม่ใช่อารมณ์อันประเสริฐ หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๕๕

รักษาประโยชน์ตน

รายละเอียด : คือ ปฏิบัติให้เจริญในกุศลธรรมให้ยิ่งๆ ขึ้น หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิ์รักษ์ ภาค ๔ โพธิ์รักษ์ โพธิ์กิจ หน้า ๔๙๔

รักแบบยกย่องเชิดชูบูชากับรักแบบกาม

รายละเอียด : คืออย่างพวกเรา (ญาติธรรม) อยากรักสมณะโพธิ์รักษ์ รักมี ๒ แบบ รักแบบยกย่องเชิดชูบูชากับรักแบบกาม อย่างบางคน อาตมา (สมณะโพธิ์รักษ์) อย่างกามก็มีเขาก็ต้องรู้ว่าไม่ควร พยายามหยุด รักอย่างเชิดชูบูชาก็มีแต่ก็ไม่ต้องยึดมั่นถือมั่น แต่ก็ควรต้องมี เพราะเราควรต้องมีคนที่เรารักเคารพบูชา แม้จะมีตัวตนหรือไม่มีตัวตน พระพุทธเจ้าไม่มีตัวตนแล้วขณะนี้ แต่เราก็เคารพบูชาเชิดชู หรือผู้ที่มีคุณค่า คุณงาม ความดี ที่เราควรที่จะรักเชิดชูบูชา เพื่อที่จะเอาอย่างตาม เป็นตาม เดินทางตาม ท่านจะสอนให้เราเดินทางตาม เพื่อให้เป็นอย่างนั้น แม้แต่เป็นได้ที่สุด แล้วเราก็ไม่ควรเอาที่ เราเป็น เราได้แล้ว ดีกว่าเขาเอาไปชมเขาเอาไปเบ่งเอาไปทำร้ายเขา ไม่ทำ มันก็จะมีสภาวะซับซ้อนกันอย่างนี้ตลอดเวลาเยอะแยะมากมาย

ที่มา ที่ไป : รายการสามะพีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

รัชกาลที่ ๙

รายละเอียด : รัชกาลที่ ๙ คือ ท่านมีพลังงาน bomb of love แสดงออกมาที่ท่านสวรรคตแต่ท่านสมณะโพธิรักษ์ จะตายไปคนจะไม่ฮือฮา ท่านไม่เสียใจ ไม่แปลกใจ เพราะท่านจะไม่ตีตนเทียบเท่าในหลวงรัชกาลที่ ๙ สิ่งที่มีมันจะเกิด จะเกิดตามจริงท่านมีหน้าที่ทำความจริงให้ดีที่สุดอย่างไร ท่านพยายามสร้างสัมประสิทธิ์ให้มากงานจะเป็นสิ่งซึ่ง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันตโคก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

รัชกาลที่ ๙ ตรัสพ่อยุ่พอกิน

รายละเอียด : มาเข้าเรื่อง เราแก้ปัญหาเศรษฐกิจ นักแก้ปัญหาเศรษฐกิจอย่าไปยุ่งกับคนไปรวย รวยไปมันเป็นบาป รวยไปมันไม่ได้ดีอะไรกับสังคม ต้องมีพ่อยุ่พอกินอย่าง ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ท่านตรัสเอาไว้แหละ พ่อยุ่พอกิน ไม่ต้อง รวย เราก็รวยพอสมควรท่านตรัสไว้ชัดเจน จะบอกว่ารวยก็ไม่ รวยแต่มันพอมือเหลือ รวยก็คือพอมือเหลือไม่ได้ขาดแคลน ไม่ได้ ขัดสนอะไร พอจะแบ่งพอจะแจกกันได้ตามฐานะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

รัชกาลที่ ๙ เป็นทางรูปธรรม สมณะโพธิรักษ์เป็นทางนามธรรม

รายละเอียด : เมืองไทยมีสิ่งนี้ ในหลวงรัชกาลที่ ๙ เป็นทางรูปธรรม อาตมาเป็นทางนามธรรม ไม่ใช่เรื่องลบลู่ หรือหมิ่นพระบรมเดชานุภาพและเป็นเรื่องลัทธิธรรม เรื่องการ บำเพ็ญบารมีจริงๆ แล้วก็พยายาม ในหลวงท่านอายุถึง ๘๙ พรรษา อาตมาวันนี้จะต้องให้ยาวกว่านี้อีกหลายปี ทั้งๆ ที่ อาตมาจะอายุสั้นกว่านี้ด้วยซ้ำแต่พิสูจน์ทางลัทธิธรรม ทุกคนก็ ช่วยกันให้อาตมาอายุยืนยาว อาตมาไม่ได้ผลาญพร้าทำลายมี แต่ให้ประโยชน์คุณค่า ค่าเห็นอย่างนั้นค่าก็ช่วยคนก็อาจจะ เข้าใจผิดมีบางคนหาว่ามาแย่งลาภยศสรรเสริญสุขและต่อนี้ ดีขึ้นแล้วเข้าใจว่าอาตมาไม่ได้ไปแย่งพวกนี้หรือ อาตมารู้แล้ว ลาภ ยศ สรรเสริญ ก็ชี้หมู่ชี้หมา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

รัชกาลที่ ๙ เป็นพระโพธิสัตว์

รายละเอียด : คำว่าโพธิสัตว์เป็นเรื่องอินไตย วิสัยของ ฌาน วิสัยของความเป็นพุทธ วิสัย นี้สูงกว่านิสัย สูงกว่าอาศัย

คนธรรมดาที่อาศัยสิ่งที่ตัวเองรู้ตัวเองเข้าใจทำชีวิตให้เป็นไป ตามนั้น อาศัยไป จนเป็นนิสัย คำว่านิสัยก็สูงกว่าอาศัย ส่วน วิสัยก็สูงขึ้นไปอีก โพธิสัตว์มีชั้นพุทธวิสัย ฌานวิสัย มีกรรม มีวิบาก จึงชัดเจนเรื่องโลกจินตาคืออินไตย ๔ ความคิดของ โลกตัวเองเข้าใจโลก อยู่กับโลกอย่างดีไม่เป็นโทษเป็นภัยกับ โลก โดยทำอัตตาตัวเองจิตวิญญาณตนให้มีปัญญา หลุดพ้น แล้วตัวเองก็อยู่กับโลกเขาได้ พุดกับโลกจินตาคือเขาจะคิดจะ พุดจะทำอย่างไรก็เข้าใจเขาโดยไม่เป็นโทษภัยกับเขา จริงๆ แล้วในหลวงท่านทรงมีวิสัยแห่งพุทธอย่างเห็นๆ เลย แล้วมี วิสัยของความเป็นฌานอย่างเห็นๆ ด้วย ท่านมาในปางนี้ ท่าน ก็ทรงมีสัมภาระวิบาก แต่มีภาวะโพธิสัตว์ที่เข้าใจเห็นได้อย่าง ชัดเจนตลอด ๗๐ พรรษาที่ทรงพระเจริญวัตร แต่คุณเห็นไม่ได้ เอง ท่านทรงความเป็นธรรมิกราชด้วยรูปธรรม ช่วยหรือชนสัตว์ มา ๗๐ พรรษาชัดเจน อาตมาเห็นเต็มๆ จึงพุดและยืนยันว่า ในหลวงรัชกาลที่ ๙ เป็นโพธิสัตว์ พุดอย่างมั่นใจจริงใจอย่างรู้ ไม่ใช่หนึ่งเดา มุขเล่นไม่ใช่ แต่อย่างชัดเจนมั่นใจว่าทรงทำความ เป็นโพธิสัตว์ภูมิ แต่คนไม่เข้าใจ คนรู้ได้ยาก อาตมาในฐานะ โพธิสัตว์ก็รู้ได้ ก็เอามายืนยันเอามาขยายความอธิบาย ให้ผู้ที่ ตามศึกษาพยายามเรียนรู้ศึกษา ก็จะได้รู้ตามไป ทรงงานตลอด ๗๐ พรรษาไม่ได้ยึดเหยียดแต่ให้ความรู้ ทำให้ดู พาปฏิบัติ พาสอน อธิบาย นำไปไปก่อน ๗๐ พรรษา จนสวรรคตไป ผู้รู้มี ดวงตาเห็นจะเห็น เศรษฐกิจเมืองไทยเกิดจากพระจริยวัตรของ ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทุกวันนี้ใช้คำพุดว่า ดำเนินตามศาสตร์ พระราชา ขานรับคำพุดนี้ ยอมรับ และกระทำกันอยู่ คนไทย ที่มีดวงตามีปัญญาที่รับได้มาก ชาวอโศกที่รับได้ ได้เศรษฐกิจที่ เป็นโลกุตระที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงงานโลกุตระ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช เศรษฐกิจ ที่ดีที่สุดในโลกอยู่ที่นี่ วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

รัฐชิต

รายละเอียด : ครบรอบแล้ว, ย่อมแล้ว, กำหนดแล้ว, ยินดีแล้วตามมีตามได้เพราะหมดเหตุ หมดปัจจัย ถึงอย่างไร ก็ต้องจบ ต้องพอลงเสียที่หนึ่ง หรือต้องแล้ว ต้องสำเร็จกิจนั้น ลงเสียที่หนึ่ง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๓๓

รับจ้าง

รายละเอียด : คือ มีสิ่งแลกเปลี่ยน ยิ่งได้มาก ยิ่งต่ำ ตาม จำนวนที่ได้ เอามาหน่อยก็จบ คุณค่า ของตนลงน้อย ยิ่ง เอามามากก็ยิ่งลบ คุณค่า ของตนมากตามๆ มากขึ้นๆ นั้นๆ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๔๘๘

รับผิดชอบศาสนาพุทธให้ไปถึง ๕,๐๐๐ ปี

รายละเอียด : อาตมาก็น่าจะเจริญภาษาอังกฤษแค่นี้ คนกระจอกๆ ยังพูดภาษาอังกฤษเก่งกว่าอาตมา แต่ว่าอาตมา ไม่ได้เห็นเป็นความต่ำต้อย จะต่ำต้อยหรือสูงส่งอาตมาก็ไม่มี ปัญหาสำหรับตัวอาตมาแล้ว ก็ทำงานเพื่อที่จะสร้างสรรค์ให้เกิดโลกุตระธรรม พากเพียรอยู่ทุกวันนี้ให้มันเกิดสัจจะหยั่งลง ให้มีมากขึ้น ให้มีความเป็นจริงมากขึ้นให้มากพอ เพราะ อาตมารับผิดชอบศาสนาพระพุทธเจ้าให้ไปถึง ๕,๐๐๐ ปี ถ้าหากปล่อยปละละเลยไม่มีเนื้อแท้อยู่ในศาสนาพุทธ ก็ยัง ว่างใจไม่ได้ อาตมาถึงบอกว่า ต้องเผื่อให้พอไม่อย่างนั้นไม่ไหว มันจะไปถึงหรือดูแล้ว เพราะฉะนั้นต้องไม่ประมาท ต้องเผื่อ พอไว้มันจะเกิน ๕,๐๐๐ ปีก็ไม่เสียหาย แต่มันไม่พอ อาตมา ผิดนะ เพราะอาตมาเอง เป็นผู้รับผิดชอบเรื่องนี้มา พูดแล้วก็เหมือนกับบอวดตัวตน หลายคนก็จะหมั่นไส้เอา ไม่เป็นไร อาตมาก็พูดความจริงของอาตมาเอง ไม่มีอะไรไม่จริง แต่คน เข้าใจไม่ได้ เขาเข้าใจของเขา อย่างนั้นอาตมาจะไปบังคับเขา ได้อย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยารัตนธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

รับใช้

รายละเอียด : คือ ไม่รับสิ่งแลกเปลี่ยน แลกเอาคืน คำมาคำก็ยิ่งลดลง ทำงานเพื่อผู้อื่นบริสุทธิ์เท่าใดๆ ค่ายิ่งสูง มากเท่านั้นๆ ยิ่งไม่รับค่าตอบแทนเลย ยิ่งหาค่าบมิได้

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๔๘๘

รับใช้ไม่ใช่รับจ้าง

รายละเอียด : คุณสมบัติของคน แล้วสมาชิกของสังคม นั้นๆ มีอิสระการทานอย่างจริง มีปัญญาโลกุตระจริงมี อนุกัมปา คือส่งเสริมรับใช้ผู้อื่น รับใช้อย่างบริสุทธิ์ใจไม่ใช่ รับจ้าง เห็นดีไม่มีใครบังคับ ทำทานอย่างบริสุทธิ์ และจบสุด ถึงอนัตตา

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา บ้านราช เนื้อหา ประชาธิปไตยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

รากของมนุษย์

รายละเอียด : คีล ๕ เป็นแก่นแท้หรือราก (root) ของ มนุษย์ การมีคีล ๕ จึงเป็น การเกิดราก-การหยั่งราก (rootage) ในคน เพราะมนุษย์คือสัตว์ที่มีจิตสูงแท้จริง

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๓

รากไม้ที่ชุ่มด้วยยางจากน้ำ

รายละเอียด : เรามีคีลเป็นตามลำดับ เหมือนไม้ที่ชุ่ม ด้วยยางสดๆ แช่อยู่ในน้ำ จะทำให้แห้ง จะไปสีไฟมันไม่ขึ้นไม่ได้ ต้องทำให้แห้งก่อน อย่างน้อยต้องเอาออกจากน้ำ มันจะสดไป นาน พรากไม้ที่ชุ่มด้วยยางออกจากน้ำ เป็นรูปธรรมก่อน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

ภาวะ, ราโค

รายละเอียด : ความกำหนด

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๑๘

ภาวะ โทสะ โมหะ

รายละเอียด : โทสะกับโมหะนั้นะ มันไม่ต้องอาศัยเลย ในชีวิตนี้ โมหะคือความสับสนวุ่นวาย ที่นี้คุณเองคุณตัดโมหะ มาอยู่กับหมู่ตัดโมหะได้ง่าย บอกเคล็ดลับ คุณอยู่กับหมู่เอาหมู่ เป็นหลักโมหะหายไป อยู่กับหมู่ โทสะ คุณอ่านอาการมันให้ได้ อาการโทสะตั้งแต่หยาบถึงละเอียด ถึงละเอียดขนาดไหนมัน ไม่มีประโยชน์เลย คุณอ่านให้เจอเลยถ้าเจออาการของโทสะ อาการกลางอาการละเอียดนิดน้อยขนาดไหนก็แล้วแต่ เอาจัน ออกหยุดมันได้ทันทีเลย คุณไม่ต้องไปหาเหตุผล คุณไม่ต้อง ไปต่อแยะอะไรกับมันเลยตัดออกไปจากจิตให้ได้เลย อาตมามี โศลกสอนไว้เยอะเลย ส่วนภาวะกับโลกะ มีประโยชน์ ภาวะ ตัดได้ก่อน ภาวะเป็นรส โลกะเป็นตน หมตรภาวะแล้ว เหลือตน คุณหมตรภาวะ รูปรภาวะ อรูปภาวะ คุณจะมีตน กามภพ หมตร แล้วเหลือรูปภพ อรูปภพ นี้แหละคือตน ที่จะมีรายละเอียด เรียนรู้ไปหาอนุสัย สรุปลั้วภาวะ โมหะ มาอยู่กับหมู่ฝากตน กับหมู่ก็หมตรโมหะได้ โทสะ หยาบกลางละเอียดอย่างไรเอา ออกไปได้เลย แต่ภาวะ โลกะนี้เรามีอาศัย แต่เราอาศัยไว้เพียง เพื่อช่วยผู้อื่น พูดไม่ใช่แค่ภาษาแต่เป็นจิตที่สะอาดปราศจาก กิเลสจริงๆ เราจะเรียนรู้สภาวะหมตรตัดตัวตนจริง

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยารัตนธรรม บ้านราช จรณะวิชา ที่พาเป็นคนจนอยู่เหนือคนรวย วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

ราคาสินค้าลดลงเป็นความเจริญ

รายละเอียด : หากราคาสินค้าลดลงมันเป็นความเจริญแล้วเราก็อยู่ได้อย่างอุดมสมบูรณ์ อยู่อย่างกระแทยกแตกกัน ถ้าจะขายก็ขายอย่างถูกๆ นั่นคือเศรษฐกิจที่เจริญในความเห็นของอาตมา ไม่ใช่มองอย่างนายทุนหรือนายทุนนิยมว่าถ้าค้าขายแล้ว นายทุนจะได้ส่วนเกินเยอะขึ้นได้เปรียบเยอะขึ้นอย่างนั้นถือว่าเป็นการเฟื่องฟู มันเป็นการมองคนละฐานกันเลย

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ราชอาณาจักรไอศอกกลายเป็นที่ทำมาหากินของชาวบ้าน

รายละเอียด : คือพวกเราชาวไอศอก เกือบได้ จนทุกวันนี้ พวกที่ทำงานในนี้มีชาวบ้าน พวกเราทุกคนในนี้ ทำงานไม่มีใครมีรายได้ส่วนตัว เอาเข้ากองกลาง แต่เมื่อมีคนข้างนอกเป็นชาวบ้านมาทำงานในนี้ ไม่ว่าจะเป็นที่ไหนของชาวไอศอก คนข้างนอกมาทำงานภายในชาวไอศอก ที่เราทำงานแบบนั้นไม่ไหว หรือเขามาช่วยเราก็จ่ายเงินให้เขาเป็นค่าทำงาน กลายเป็นที่ทำมาหากินของเขา ทุกวันนี้ ก็มีคนหาเลี้ยงชีพอยู่ในนี้ ๑๐ ปี ๒๐ ปี ตั้งแต่ตั้งราชอาณาจักรไอศอก เขาก็ทำมาตลอด ฐานะเขาก็ดีขึ้น คนมีเงินทองซื้อเครื่องไม้เครื่องมือ ซื้อเครื่องกลหนักเป็นของตัวเองก็ได้ รายได้จากการทำงานอยู่ที่นั่นแหละ แต่พวกเราก็ยังอยู่ในฐานะเดียวกัน คือจนอย่างเดิม ไม่ได้มีฐานะที่มากขึ้น ดีขึ้น เหมือนกับคนงานที่ทำงานอยู่ในนี้

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ราชอาณาจักรไอศอกพยายามให้มี ๗๗๗ คน

รายละเอียด : คือ สิ่งพิเศษของพระพุทธเจ้าในยุคนั้น เป็นยุคที่กิเลสหนักหนาสาหัส แต่สมณะโพธิรักษ์ก็ยังเอาสาธารณโภคีของพระพุทธเจ้ามาอธิบายมาให้คนรับรู้ แล้วคนพวกเราก็เข้าใจ แล้วก็มาปฏิบัติประพฤติกายอยู่ในแวดวงสาธารณโภคีกันอย่างนี้เป็นหมู่บ้านซึ่งก็ไม่ง่าย ประกาศไปพยายามให้ราชอาณาจักรไอศอกมี ๗๗๗ คน ตอนนั้น ๕๐๐ ก็ยังไม่ถึง ได้สัก ๗๗๗ คนมันจะเกิดรูปธรรม พฤติกรรมสังคมที่สร้างสรรค์ที่จะมีอะไรให้แกสังคมเด่นชัด มีรูปธรรม นี้มีแค่นี้ก็แค่นี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ราชอาณาจักรไอศอกเป็นเมืองหลวงของชาวไอศอก

รายละเอียด : อะไรบกพร่องสัลดะอะตมามีกายกรรม วจกรรมบกพร่อง อาตมาเคยเป็นคนสุขภาพเรียบร้อยอาตมาทำได้เมื่อก่อนแต่ตอนนี้ขอทำตามกาลสมัยเหตุปัจจัยเถอะ ถ้าหากว่า อาตมาจะรักษามาตมก็จะได้รับความนิยมชมชอบเยอะ แต่มาเยอะอาตมาก็ไม่ไหว ทุกคนก็ช่วยอาตมาได้ขนาดนี้ ถ้ามามากเกินไปมันไม่ไหว ไม่ได้แก้ตัวมันเป็นเรื่องจริง ขนาดนี้ ก็พอเป็นไป ถึงว่าอยากได้คนพวกเรามารวมกันให้มากขึ้น เช่น ตอนนั้นคนมาใช้บริการที่ร้านจิตอาสาของเรามากมายจนเราต้องปิดถึง ๒ วันต่อสัปดาห์ พุดแต่ว่า อาตมา จะสร้างราชอาณาจักรไอศอกเป็นเมืองหลวงของชาวไอศอกไม่ไปสร้างที่อื่นหรือก่อสร้างที่นั่นแหละ มันไม่ไหวหรือก่อสร้างที่อื่นมันไม่ทันการ ต้องสร้างที่นั่นแหละ พุดถึงแล้วเปลี่ยนสถานที่ที่อยู่ น้ำท่วมเขาไม่เอาแล้ว แต่เราก็มานำให้ดีขึ้น เหตุปัจจัยองค์ประกอบต่างๆ คำว่า ของภายในเรา เข้าใจให้ชัด เลือดเนื้อของเราไม่เอาของคนอื่นมาตีรวมด้วย เราจะมีผลผลิตของภายใน ทั้งคุณภาพดีปริมาณมากเพื่อแผ่แจกจ่ายแจกจ่ายออกไปอีกได้ไหม ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

ราชอาณาจักรไอศอกเป็นแดนสร้างคนที่ยิ่งใหญ่

รายละเอียด : คือการอยู่ที่นั่นไม่ได้พาให้เราต่ำ มีแต่พาให้เจริญ เพราะฉะนั้นทำความเข้าใจใหม่ดีกว่าที่นั่นไม่ว่าใครทั้งนั้น ผู้ใหญ่ ก็ตาม นักเรียนก็ตาม เด็กก็ตาม พยายามจะช่วยให้เป็นผู้ที่ได้พบแต่สิ่งที่ดี ได้ฝึกฝนแต่สิ่งที่ดี ได้ ทำแต่สิ่งที่ดี ทำกันอย่างจริงจัง ทำกันอย่างตั้งใจ อย่างพยายามเลย ไม่ได้รับจ้าง ทำกันด้วยใจบริสุทธิ์ ทุกอย่างทำให้ดี ทำความเข้าใจให้ดีๆ อย่างนี้แล้วจะรู้สึกได้ว่าไอโห ที่นั่นเป็นแดนสร้างคนที่ยิ่งใหญ่ เป็นสังคมที่พัฒนาคนที่ยิ่งใหญ่ ถ้าเราเห็นคุณค่าอย่างนี้แล้วเราก็จะมีใจ ไม่อยากจะไปหรอก อยากจะอยู่ที่นั่นจริงๆ เห็นความจริงอันนี้ให้ได้ นี่พูดความจริง ถ้าเห็นไม่ได้เราก็ไม่เกิดภูมิปัญญา เราก็เห็นว่านี่เป็นที่บังคับ ไม่ได้ตั้งใจเรา เป็นกิเลส เห็นแต่ตัว สำคัญ เราไม่ต้องไปตามใจเรามากกว่า ไม่ต้องไปตามใจที่อยากได้ ตั้งใจเราเลย และเราก็ทำตามผู้อื่นได้ โดยมีพวกมีผู้รู้ที่จะจัดสรรให้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ราชอาณาจักรโคกแดนไม่สุขไม่ทุกข์ ตามสั่งจะพระพุทเจ้า

รายละเอียด : ตามก่อน ที่คุณมาศึกษาที่นี้บางคนหลายสิบปีมันพันทุกข์กันบ้างหรือไม่ ได้ แต่ยังไม่หมด แต่พันมาได้ตามลำดับ รู้ทุกข์ด้วย แล้วที่นี้แดนทุกข์หรือแดนสุขมีคนตอบว่า แดนสุข อีกคนตอบว่าแดนไม่สุขไม่ทุกข์ แดนสุขก็เป็นเพียงคำอนุโลมเรียกกันตามสังคม ตามที่เขาเข้าใจว่าขนาดนี้ เป็นฐานอนุโลมจริงๆ แล้วคือไม่สุขไม่ทุกข์คือขั้นสมบูรณ์ สั่งจะของพระพุทเจ้าตรัสรู้คือตรัสรู้ทุกอริยสัจ คำว่าหมดทุกข์หมดสุขเป็นอรหันต์ ศาสนาพุทธมีเท่านี้ เอ๊ะเจ้าจะเอ๊ะจะเจ้เท่านี้รวมแล้วหมดสุขหมดทุกข์ แต่มันมีองค์ประกอบต่างๆ เยอะกว่าจะรู้ความไม่สุขไม่ทุกข์ ความรู้โลก รู้ตัดตา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

ราชพลี

รายละเอียด : เสียสละให้แก่ราชาให้แก่ราชการส่วนกลาง สังคมประเทศชาติ จะสละข้าวของเงินทอง เครื่องใช้ก็ตามหรือแรงงานเช่นทุกวันนี้มีจิตอาสา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

รายได้จากการท่องเที่ยวที่มาโคกมันเป็นบาป

รายละเอียด : ค่อยๆ รู้ไป แต่อัตมาก็ไม่โทษผู้บริหารเสียทีเดียว เพราะมันมีความซับซ้อน จะมีคนต่างชาติคนไหนจริงจังจะมาลงทุนให้กับเมืองไทยไม่มีหรอก ถ้ามีเขาก็เอามาบริจาคให้แล้ว อีกอันหนึ่งก็คือรายได้จากการท่องเที่ยว ที่เป็นรายได้หลัก เพราะฉะนั้นที่นี้เราไม่มีการให้ใครมาเที่ยวที่นี้แล้วเราจะไปหาเงินจากเขา มันเป็นบาปเป็นการรีดนาทาเร้นเอาเปรียบเอารัดยิงบาปซ้ำบาปซ้อน เราให้มาได้ จะได้ให้การศึกษาเขา คำว่านักท่องเที่ยวคำว่าคนเที่ยวเป็นคำไม่ดีไม่ใช่คนดี มันจะหลงระเริงไม่เข้าทำอะไรเป็นเรื่องไร้สาระไม่รู้จักกาลเวลา ไม่รู้จักประโยชน์ ท่องเที่ยวก็ไปท่องเที่ยวดินน้ำไฟลมและความประพฤติของมนุษย์ ไปที่ดินน้ำไฟลมสัตว์และพืชและความประพฤติของมนุษย์ เท่านั้นแหละ ไปที่ไหนก็มีเท่านั้น ศึกษากลุ่มหมู่ของคนใกล้ซัดนี้ให้รู้ก่อนแล้วค่อยขยายแตกออกไป แต่นี่ขยายไปรู้จักพวก New Guinea Papua New Guinea ไปดูพวกชั่วโลกเหนือ ซึ่งพวกเราเองก็ยิ่งดูกันไม่ทั่วเลย อย่าไปหลงผิดหลงเพื่ออะไรมากมาย ก็ขอสรุปว่า

ไม่ได้ติดตื้ออะไรเลย รายได้จากการท่องเที่ยว เราให้เขามารับสารประโยชน์แล้วเราจะให้เขารู้เลยว่าเรามีแต่เสียสละให้เขา เราไม่ได้เอาอะไรจากเขาเลยอย่างนี้ถึงจะแน่ถึงจะดีจริงๆ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นที่แท้จริง ถ้าหากเอา เขาเป็นเยอะเลยมาแล้วเราจะได้ชุดรีดเขา พุทก็น่าเกลียดแล้ว ทำจริงๆ จะได้เรื่องอะไร ศึกษาให้ดีๆ ค่อยๆ เป็นไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

รายได้องค์รวมภายในประเทศ หรือ GDP

รายละเอียด : GDP เขาไปอธิบายว่าเป็นรายได้องค์รวมภายในประเทศ แต่ไปเอาเปรียบเอาสินค้าไปขายให้ได้กำไรจากต่างประเทศหลายๆ แล้วบอกว่ารวมเป็น GDP ของประเทศไทย ซึ่งคำว่าโดเมสติกันหมายถึงภายใน คนที่มี GDP รายได้องค์รวมเจริญของพวกเรา เช่นชาวโคกไม่ได้กำไรจากภายนอก เราเสียสละให้แก่ภายนอก อันนี้ GDP แท้ของเศรษฐกิจหรือเศรษฐศาสตร์แท้ที่ถูกต้อง แต่ที่เขาพูดกันเป็นความผิดเพี้ยนไปเพราะเอาของต่างประเทศมาเป็นรายได้ของตนเอง ภายในประเทศ คุณเอาของข้างนอกไปเอาเปรียบเอารัดจากต่างประเทศ เก๋มันก็เป็นสมบัติลัดกันชม คุณเก่งก็แย่งชิงมาได้มาก แล้วมาพูดเล่นๆ ว่าเป็น GDP ซึ่งมันไม่ใช่เป็นของภายในของคุณ แต่ของชาวโคกเป็น GDP แท้ ประเด็นนี้คนก็เข้าใจยาก แม้แต่ ดร. ทางเศรษฐศาสตร์ฟังแล้วจะไม่เข้าใจ ขอให้อย่าทุจริตและลดความได้เปรียบ มาให้ได้มากๆ นายทุนมักจะเอาเปรียบซึ่ง มันเป็นบาป ๑. อย่าทุจริต ๒. ลดความได้เปรียบลงมาบ้าง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันเสาร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ราชกิจของธรรมดา

รายละเอียด : คือใครจะมารักเรา มาซังเรา เป็นนิยายเราไม่เกี่ยวทั้งนั้น ส่วนคนอื่นจะมารัก มาซัง เราต่อก็คือขมข้างเดียว เราก็รักษาสถานะอย่าให้มันเกิดอะไรขึ้นอีก ก็จะเป็นคุณธรรม คนสมบัติ เป็นอำนาจ ราชกิจของธรรมะที่จะกันไม่ให้พวกที่จะมารักหรือจะมาทำร้ายเรามาได้ยากขึ้น หรือทำร้ายไม่ได้ ก็จบที่ทำลายไม่ได้ แต่คนเขาจะอยากทำร้ายหรืออยากรัก ห้ามไม่ได้หรอก

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ราลี, ราตี, ราตี

รายละเอียด : กอง ก้อน กลุ่ม ผุง หมู่ พวก ประชุมกัน หรือรวมกันเข้า มีมากจนเห็นชัด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๐๕

รำลึกถึงพลเอกปรีชา เขี่ยมสุพรรณ ผู้เสียชีวิต

รายละเอียด : ทำไมว่าไม่ไปเกิดที่ไหนไกลหรือ พลเอก ปรีชาเป็นคนรักบ้านรักเมืองรักพี่รักน้องเป็นโพธิสัตว์ อาตมา กำลังเขียนถึงพลเอกปรีชา กำลังคิดว่า จะเขียนให้สั้น บอกอยากมาอยู่บ้านราชฯ แต่รักครอบครัว ครอบครัวยังยาก ก็เลย ต้องตามใจลูกเมียจนกระทั่งสุดท้ายก็เสียชีวิต จิตวิญญาณ ที่ฝังอยู่ในจิตลึกลง พวกนี้ไม่ต้องห่วงหรือ และคุณธรรมมี พอที่จะมาอุบัติ ณ ที่นี้ได้ แล้วมันจะไปไหนเสีย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารีธรรม บ้านราช ทานและ บุญที่ฆ่าตัวตนและของๆ ตน วันอาทิตย์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

รำลึกถึงอดีตการงานทางโลกและสุเทพ วงศ์กำแหง

รายละเอียด : โทรทัศน์ของเมืองไทยเปิดครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ ตอนนั้นอาตมายังเรียนอยู่เพาะช่าง ปี ๓-๔ อาตมา จบปี ๒๕๐๐ ที่อาตมาทำงานโทรทัศน์แล้ว พอพูดถึงตรงนี้ก็นึกถึงสุเทพ ลั่นชีวิตไปเมื่อเช้าวันนี้ สุเทพ วงศ์กำแหง รู้จัก กับอาตมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๔ เป็นนักร้องเหมือนกัน มาสมัคร ร้องเพลงเหมือนกันตอนนั้นกลุ่มที่ร้องเพลงจะมี ๓ กลุ่มใหญ่ๆ แต่กลุ่มที่ ๓ ของ คุณไพฑูริย์ บุตรชั้น เกิดที่หลังนิดหน่อย กลุ่มสุนทราภรณ์เป็นกลุ่มใหญ่ กับของคุณล้วน ควันธรรม ซึ่งเป็นไม้เบื่อไม้เมากับกลุ่มสุนทราภรณ์ ดาว ๒ ดวงอยู่ด้วยกัน ไม่ได้ก็เลยตกลงกัน ล้วนก็เลยยอมลาออกจากกรมประชาสัมพันธ์ออกมาเป็นศิลปินเดี่ยว เขาเป็นศิลปินเดี่ยวคนแรก สำหรับคุณล้วน ควันธรรม แต่งเพลงเองร้องเองขายแผ่นเสียงเองแล้วก็มีเมียหลายคน นักร้องหลายคน เดียวนี้ก็ยังเหลืออยู่ คือคุณวิโรจน์ ควันธรรมเป็นลูกของพี่เล็ก คณะวงดนตรี ซึ่งเป็น น้าหรืออะไรของเมียของ สุเทพ วงศ์กำแหง นี้แหละ มีลูกชาย กับคุณล้วน มีชื่อนายแหลม หรือหลิม แม่ของวิโรจน์ ควันธรรม อาตมาก็ชักเลือนๆ อยู่กันมาเกี่ยวข้องกันมา อายุตอนนี้ ๘๖ ปี แล้วก็ล้มไปบ้าง พอครูพูดไปตามภาพที่ insert ตอนทำงานอยู่ สถานีโทรทัศน์ช่อง ๔ บางขุนพรหม วิทยุของประเทศไทยมี อยู่ ๓ สถานีตอนนั้น ๑. สถานีกรมประชาสัมพันธ์ ๒. สถานี ๑ ป.ณ. ๓. สถานีรักษาดินแดน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

รำลึกอดีต ปี ๓๒-๓๓

พ่อท่านให้สร้างภูเขาน้ำตกปฐมมโศก

รายละเอียด : เราก็มักการสร้าง monolith เป็นแท่งหิน แท่งเดียว ที่ปฐมมโศกเอาไปตั้งไว้กลางปฐมมโศก เดียวนั้นก็ตั้ง ไว้อย่างนั้น แล้วสลัก เน้นเนื้อ ให้เหนือกว่ามาก เน้นลาก แม้ ยากกว่าแล่น เน้นจริง ให้ยิ่งกว่าแค่น เน้นแก่น ให้แน่นกว่า กว้าง พอครูสมณะโพธิรักษ์ ๒๕๓๓ ปิดทองไว้ตอนนั้นทองดำ ไปแล้ว ก็พยายามสร้าง monolith โดยที่นั้นก็ว่าจะสร้างตึกสูง ทำเป็นรูปแท่งหิน ภายในเป็นอาคารอยู่อาศัยได้ แผ่นดินนาไม่ คำว่าโม มาจาก monolith แต่คงไม่เป็นแล้วละ เดียวนั้นก็เพลา ความคิดแล้ว แต่สร้างภูเขาน้ำตกให้เกิดธรรมชาติ อย่างน้ำตก นั้นตกแล้วทำให้น้ำแตกกระจายตัวทำ oxygen ให้แก่อากาศ ไหลเวียนให้มาก เรียกว่า circulation เกิดบรรยากาศเหล่านี้มี ประโยชน์แก่ชีวิตที่เราอาศัย แผ่นดินเราตีประกอบดินน้ำไฟลม มีปุ๋ยสะอาดอีก ผักพืชที่ปลูกได้ดีมาก เหตุมันถูกต้อง ปุ๋ยแล้ว ไถจึงเลยเรียกปุ๋ยไถ ดินว่างๆ อย่าผลอนะ เป็นไถ ปลูกผักก็จะ ได้กินอาศัย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

รูป

รายละเอียด : คือสิ่งที่ถูกรู้ รูปทั้งหมดมี ๒๘ คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม ๔ เรียกว่า มหาภูตรูป เป็นอตุณิยามธรรมดา ดินน้ำไฟลม เป็น ธาตุวัตถุธรรมดา พอเริ่มต้น อุปาทายรูป ๒๔ ก็เรียกที่ชื่อว่า ก. ปสาทรูป ๕ ๑. จักขุ (ตา) ๒. โสตะ (หู) ๓. ชานะ (จมูก) ๔. ชิวหา (ลิ้น) ๕. กายา (กาย) ๖. โคจรรูป วิสัยรูป ๔ ๑. รูปะ (รูป) ๒. สัททะ (เสียง) ๓. คันธะ (กลิ่น) ๔. รสะ (รส) ๕. โผฏฐัพพะ (สัมผัส) รูปนอกกับใจ มันทำงานร่วมกันจึงเรียก มันเต็มๆ ไม่ได้ จึงรวม กาย ก็ฐโผฏฐัพพะได้ด้วยด้วยกัน เป็น ๑ ทำให้รวม ปสาทรูป กับโคจรรูป เป็น ๙ อย่าง หากว่าไม่ได้ มีสองอย่างนี้ทำงานร่วมกันก็จะอยู่แต่ในภพใน เป็นเรื่องของ อดีต ๑๘ อย่าง อนาคต ๔๔ อย่าง ถือว่าไม่ใช่ความจริงที่ครบ เป็นความจริงพิการ ไม่เต็มเต็ง ต้องมีปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันนี้ ไม่มีอดีต อนาคต ถือว่าไม่ใช่ความจริงที่ครบ เป็นอดีตมาใช้ ครบ อาตมาใช้ครบ อยู่กับปัจจุบันได้มากกว่า ผู้หลับตาปฏิบัติ นั้นมีแต่อดีตกับอนาคต ไม่เป็นการสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย อย่างครบ สมบูรณ์ ซึ่งจะปฏิบัตินั้นจะต้องสัมผัสทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย และมีแสงสว่างจากภายนอกมากกระทบสัมผัส ทำให้คนอื่นเขารู้ร่วมกันได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

รูป ๒ ส่วน

รายละเอียด : ๑. มหาภูตรูป (คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม รูปกาย
ภายนอก) ๒. อุปาทายรูป (รูปที่อาศัยมหาภูตะไปอยู่ในใจ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๘๓ ธรรมมา
ธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

รูป ๒๘

รายละเอียด : รูป ๔ คือ มหาภูตรูป ดิน น้ำ ไฟ ลม รูป ๒๘
จะมี ตา หู จมูก ลิ้น กาย กับ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส
คุณมีใจเป็นกลาง มันร่วมรู้ทั้งหมด ทั้งภายนอก และภายใน
เมื่อสัมผัสก็จะเกิดรู้ต้องมันนอกและมีใน ๕ คู่ แต่ภายนอก
โผฏฐัพพารมณ์ รับนอกใน แทนใจไปเลย จึงหักออกเสีย ๑
โผฏฐัพพารมณ์ ไม่ใช่ใจแต่แทนใจ แล้วสัมผัสกับ รูป รส กลิ่น
เสียง สัมผัส หักออก ๑ เหลือ ๙ นับอุปาทายรูปมาเกิด ภาวรูป
ให้เกิดรู้ คือ สิ่งที่ปรากฏ มี ๒ เป็น ปุริสภาวะ หรือ อิตถิภาวะ
อีก ๒ เป็น ๑๑ ก็รู้จัก ภาวะจิตให้ชัด หทัยรูป รูปตัวนี้คือ
นามนะ อีก ๑ เป็น ๑๒

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริชธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

รูป ๒๘ นาม ๕

รายละเอียด : ไม่เกิดนี่นะ สรูปสั้นๆ คุณต้องแยกจิต
เรียนรู้จิตให้ออก แล้วคุณต้องแยกจิตแล้วก็ทำจิตให้เกิดและทำ
จิตให้ดับ จิต แยกเป็นเจตสิกต่างๆ แล้วแยกละเอียดถึงเวทนา
เจตสิก ซึ่งเป็นตัวแรกของขั้น ๕ ขั้น ๕ รูป แล้วเป็นเวทนา
ตัวแรก แล้ว ซึ่งเป็นสัญญา สังขาร วิญญาณ ตัวแรกคือเวทนา
เราจะศึกษาพระพุทธเจ้าก็ให้แยกรูปแยกนามเป็นรูป ๒๘ นาม ๕
ในนาม ๕ ตัวแรกก็เป็นเวทนา เพราะฉะนั้นตัวเวทนาจึงเป็น
ตัวสำคัญเป็นพื้นฐานเป็นกรรมฐานหลัก และกรรมฐานของการ
ปฏิบัติธรรมของพุทธนั้นคือเวทนา ผู้ที่บำเพ็ญสมาธิปฏิบัติไปใน
ทางเวทนิมในทางสะกตจิต ไปในทางเตียรถีย์ ก็ไปมีสิ่งที่เป็น
กรรมฐานเป็นกถิลิน ๔๐ เป็นอะไรที่จะเอาจิตไปเพ่งก่อนและ
จิตมันจะได้หยุด เรื่องของสมณะ การสะกตจิตทางวิทยาศาสตร์
ก็เหมือนกันให้เพ่งรูปภายนอกเลย อาตมาเรียนสะกตจิต

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

รูป คือ สิ่งที่ถูกรู้

รายละเอียด : เขาก็ถูกรู้เป็นนิรมานกายของเขาแต่ละคน
คนที่หลับตาแต่ละคนเขาก็คิดไปเองพวกนี้พวกมโนเอาเอง
ทั้งนั้นต่างคนต่างมโน หลับตาก็มีพวกๆ หนึ่งแต่พวกไม่มี
บางพวกก็มี อันเนื่องมาจากคำว่าปัจจุบัน... พวกที่หลับตาเขา
ก็ถือว่าเป็นปัจจุบันของเขาแต่พระพุทธเจ้าบอกว่าเป็นอนาคต

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโตโสภ วันพุธที่
๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

รูปกาย

รายละเอียด : ๑. องค์ประชุมในความเป็นรูป ๒. รูปที่
เป็นภาวะที่ถูกรู้จากภายนอกประกอบกันอยู่ทั้งภายใน
๓. องค์รวมหรือองค์ประชุมของรูปกับนาม เป็นการเน้นหนัก
ไปในข้างฝ่ายรูป ๔. องค์ประชุมของธรรม ๒ ที่ผู้มีภาวะหรือมี
สิ่งนั้นได้ถูกรู้เห็นภาวะนั้นหรือสิ่งนั้นได้ (นี่คือรูป) โดยธาตุรู้
ได้แก่จิต-มโน-วิญญาณ (นี่คือนาม)

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คนซังสัตว์ หน้า ๒๐๒, คำบุญ
คือบาป หน้า ๑๘๑, ๒๒๒ รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร เล่ม ๒
หน้า ๑๙

รูปขั้น ๓

รายละเอียด : ๑. คือก่อนไม้ที่ถูกตัดโคนออกมาแล้ว
จากต้นของมันซึ่งมีแต่นับวาระจะแห้งเหี่ยว ผุพัง หรือเน่าเปื่อย
ลงไป ๒. สิ่งที่เกาะยึดติดกันอยู่นานมากกว่านามโดยตรง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๐๖, ทางเอก ภาค ๒
หน้า ๒๘๒

รูปฌาน

รายละเอียด : ๑. ความสงบระดับต้นแบบเจโตสมณะ
๒. การที่จิตในฌานขั้นที่เพ่งเพียรจนถึงจุดตถฌานนั้นถูกยกขึ้น
จากนามให้เป็นรูป ๓. จิตละเอียดขั้นหนึ่ง ถ้าเทียบขนาดก็เล็ก
เหลือเกินที่ได้ย่อยลงๆ เป็นลำดับ ผู้ที่จะพันทุกขทั้งปวงได้คือ
ผู้ที่ละวางตัณหาขั้นต้นมีกามตัณหา ผู้ที่บรรลुरुูปฌานแล้ว คือ
ผู้ที่ดับกามตัณหาแล้ว เป็นผู้ไม่ข้องอยู่ในกามภพ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๘๖, ๒๔๑, ๓๘๖

รูปฌาน ๔

รายละเอียด : รูปฌาน ๔ ของพุทธ (ต่อสู้เพ่งเผากิเลส
จนจิตไร้นิวรณ์) คือการเพ่งเผากิเลสจนเกิดสภาวะจิตแน่วแน่

รูปฌาน ๔ – รูปพรหม อรูปพรหม เข้าใจเป็นตัวตน

สงบจากกิเลส โดยอาศัยรูปธรรมเป็นอารมณ์ ๑. ปฐมฌาน (ฌานที่ ๑) มีวิตก วิจารณ์ ปิติ สุข เกิดจากวิเวกอยู่, ยังควาวิตก วิจารณ์ มีปิติและสุขอันเกิดจากจิตหลักออก ๒. ทุติยฌาน (ฌานที่ ๒) ไม่มีวิตก วิจารณ์ มีปิติ สุข เกิดจากสมาธิอยู่, ละวิตก-ละวิจารณ์ได้แล้ว แต่ยังคงค้างอยู่ในปิติและมีสุขอันเกิดจากจิตตั้งมั่นมีสมาธิ คือจิตคล้ายกิเลสลง ๓. ตติยฌาน (ฌานที่ ๓) ปิตินั้นไป ได้สุขด้วยนามกาย (จิต) มีสติ มีอุเบกขาอยู่, ปิติจางลงจนสิ้นไป มีอุเบกขา มีสติ มีสัมปชัญญะ เสวยสุขด้วยนามกาย ๔. จตุตถฌาน (ฌานที่ ๔) ละสุข ละทุกข์ ดับโสมนัส โทมนัส ก่อจนได้ มีอุเบกขาเป็นเหตุให้สติบริสุทธิอยู่ จิตเป็นมัชฌิมา เป็นกลางอยู่)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ สามัญญผลสูตร ข้อ ๑๒๗-๑๓๐

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุทธสติก

รูปธรรม

รายละเอียด : ๑. ได้แก่รูปขันธ์ทั้งหมด (แก่รูป ไม่ถึงนิพพาน) ๒. มีรูปร่างของชีวิตพุทธศาสนาอยู่ ซึ่งประกอบด้วย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และพุทธบริษัท รวมทั้งวัตถุทางโลก อากาศทางโลก อากาศทางธรรมที่พุทธศาสนิกชนทั้งหลายร่วมกันสังเคราะห์ประกอบขึ้นเป็นอยู่

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๘๗, ๔๗๘

รูปธาตุ ๒๘

รายละเอียด : คือ (มหาภูตรูป ๔, อุปาทายรูป ๒๔) และนามธาตุ ก็ศึกษาด้วย นาม ๕ (เวทนา, สัญญา, เจตนา, ผัสสะ, มนสิการ) หรือความเป็น ธรรมนิยาม ก็ศึกษาด้วย อุดุนิยาม, พีชนิยาม, จิตนิยาม, กรรมนิยาม, ธรรมนิยาม ส่วนความเป็นธรรม ก็ศึกษาทั้ง กุศลธรรม-อกุศลธรรม ที่เป็นทั้ง โลเกียธรรม-โลกุตรธรรม รอบถ้วนกระบวนการ สัมบูรณ์กระบวนการ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๖๒

รูปนาม

รายละเอียด : รูปนาม คือ เป็นภาวะ ๒ ที่ต้องแยกให้รู้ แต่จะแยกกันเด็ดขาดนะไม่มี ถ้าหากรูปกับนามแยกขาดกันนั้นคือ ปรินิพพานเป็นปริโยสาน รูป ก็ดิน น้ำ ไฟ ลม นามก็เป็นดิน น้ำ ไฟ ลม พระอรหันต์ทำจิตให้เป็น ดิน น้ำ ไฟ ลม ไปเลย พระอรหันต์ตายไปแล้ว คุณก็บูชาอยู่กับซากศพ ก็คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม ไม่มีพระอรหันต์อยู่ตรงนั้นเลย เหมือนกับเสื้อ

ตัวหนึ่งของพระอรหันต์ตายแล้วท่านก็ถอดเสื้อทิ้งไว้ คุณก็เอาเสื้อมากราบไหว้พระอรหันต์อยู่ที่นั่น ซึ่งไม่มีหรือคุณก็กราบเสื้อกับขี้แห้ง ขี้โคล อรหันต์จะใส่เสื้อใส่จู้วก็เหมือนกัน ไม่ว่าพระวาสาหรือพระก็เหมือนกัน คือ เครื่องนุ่งห่ม คุณก็ได้แต่กราบเครื่องนุ่งห่ม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

รูปนาม ๒ สิ่งที่ถูกรู้กับสิ่งที่ธาตุรู้

รายละเอียด : เรื่องธัมมจักกัปปวัตตนสูตรที่พระพุทธเจ้าเทศน์ แบ่งเป็น ๒ เพราะว่าเทวนิยามนั้นตีไม่แตกมันเป็น ๑ ตลอดเวลา ตีไม่ออกใน เวทนา สัญญา สังขารเป็น ๑ เดียว ไม่แยกธาตุรู้ ตีไม่แตกแยกไม่ออก แต่พอมารู้ว่ามันมี ๒ / ใน ๒ มี ๑ / มี ๑ ใน ๒ ตัวนี้ เข้าใจกันได้ยาก ถ้าใครเข้าใจอันนี้อย่างชัดเจนแล้วไปรอด วิญญาณนั้นเราต้องสามารถแยกกับนาม เป็น ๒ ได้ เราเป็นธาตุรู้ ไปรู้อีกสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่หยาบๆ ภายนอก สัมผัสทาง ตาหูจมูกลิ้นกาย ดินน้ำไฟลม เป็นพืชพรรณธัญญาหารเป็นสัตว์ตัวตนบุคคลเราเขา ก็มีสิ่งที่ถูกรู้กับตัวธาตุรู้คู่กันไปตลอดเรียกว่ารูปนาม ถ้ารู้เกิดก็มีรูปนาม ๒ เกิดธาตุ ๒ วิญญาณนั้นต้องมีรูปกับนาม ตัวใครก็ตาม อัดตาหรืออัดภาพของใครก็ตามต้องแยกกับนามออกได้ รูปจะเกี่ยวกับอีกสิ่งหนึ่ง นามคือตัวเรา วิญญาณเป็นชื่อเรียก รวมใหญ่ นาม ๕ เวทนา สัญญา เจตนา ผัสสะ มนสิการ เป็นนามหลักเลยที่จะใช้ในการศึกษาเรียนรู้กระบวนการของจิต รูปนั้นมีกระบวนการ ๒๘ แต่ว่านามนั้นมี ๕ มีเวทนา สัญญา เจตนา ผัสสะ มนสิการ ในเล่ม ๑๖ ข้อ ๑๔ นาม ๕ เป็นตัว ชี้ชัดชัดเจนว่า ถ้าเผื่อนักปฏิบัติธรรม ไม่มีกระบวนการ ๕ นี้ โหมะจากศาสนาพุทธ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

รูปพรหม

รายละเอียด : จิตผู้เกิดในรูปภพ หมายถึง ชีวิตที่เกิดอย่างบั้นอากาศ (ความนึกคิด) เป็นตัว

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๘๕

รูปพรหม อรูปพรหม เข้าใจเป็นตัวตน

รายละเอียด : พรหม ๒๐ ชั้น ๔ ชั้นคือรูปพรหม อีก ๑๖ ชั้นคืออรูปพรหม แต่เขาเข้าใจเป็นตัวตนเรานี้แหละใหญ่ๆ ใหญ่แค่ปริลัสชา ชั้นบิหารทุกวันนี่ ก็เสียอะ หลงตนว่าใหญ่

ว่ารู้ ชำนาญใหญ่ในพวกเราที่ยังมีครูอาจารย์ แม้เป็นลูกศิษย์ ก็มีมหาพรหมที่ใหญ่กว่า ๒ อันแรกอีก เป็นพรหมมีตัวตน เป็นนามธรรมอย่างยิ่ง ช่มเบ่งกันสูงไปอีก ก็มีราศี อภามีแสงนามธรรมซับซ้อนไปอีก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

รูปภพ

รายละเอียด : ภพภายในจิตอันเป็นที่เกิดของผู้เสพในภวังค์ (ประกอบอยู่ในจิต) จิตชั้นบนอากาศ บันลมๆ แล้งๆ (ความนึกคิด) เป็นต้น

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๘๕, ๒๐๐, ๔๐๗

รูปภพ

รายละเอียด : คือส่วนเหลือของกาม ถ้ารูปภพไม่มีกามแล้วมีแต่มานะ อุทัจจะ อวิชา เป็นกิเลสของอัตตาตัวทำ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

รูปภูมิ

รายละเอียด : ๑. ภูมิภายในจิต อันเป็นที่เกิดของผู้เสพนภวังค์ (ประกอบอยู่ในจิต) ๒. ดินแดนแห่งการปั้นนามขึ้นมาเป็นรูป หรือดินแดนแห่งความคิดฝันปรุงนั่นเอง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๑๐, ๔๐๗

รูปมยอัตตา

รายละเอียด : ป็นรูปในใจเป็นตัวตน

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๘๖

รูปราคะ

รายละเอียด : ความติดใจในรูปภพ ในอุปทายรูป ๒๔

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

รูปราคะ อรูปราคะ

รายละเอียด : รูปราคะอรูปราคะ กิเลสระริกระรี่ในจิตเกี่ยวกับภายนอกช่วยอธิบายด้วยคะ คือศาสนาพุทธนั้นไม่ได้หลับตาเลย คุณกระทบสัมผัสตาหูจมูกลิ้นกาย คุณก็ทำสงบจากกิเลสได้แล้ว ก็เหลือภายในเป็นรูปราคะอรูปราคะ เรียกว่าภวตัณหาคุณก็ทำกิเลสที่เหลือ เรียนรู้กิเลสสัมผัส ไม่ได้ว่า

ปฏิบัติแบบไม่สัมผัสกับทุกสัมผัส สัมผัสกระทบสัมผัส แต่กิเลสกำมันไม่เกิดแล้ว หยาบอย่างนี้ไม่มี เหลือแต่ภายในรูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทัจจะ ลึกลงไป รูปราคะ อรูปราคะ เป็นพระอนาคามีก็ได้หนึ่งหลับตาปฏิบัติ กระทบสัมผัสเกี่ยวกับโลกสามัญนี้แหละ แต่กิเลสพวกนี้ไม่มีแล้วมันเล่นงานท่านไม่ได้แล้ว ก็เรียนรู้ภายในต่อไป ศาสนาพุทธจึงไม่มีโอกาสใดที่ปฏิบัติในตอนหลับตา เพราะว่าถ้าปฏิบัติสัมผัสได้ หลับตามันก็ได้ไม่มีปัญหาอะไรหรอก มันยิ่งสบาย พระอรหันต์เมื่อหลับตาก็มีตัวอย่างเดียว แม้แต่หลับตาแล้วจะมีแสงสีอะไร มันก็ไม่ใช่ภาวะของพระอรหันต์ เป็นอุปาทาน เพราะหลับตาแล้วคือไม่มีแสงเข้าตา แต่คุณยังรู้สึกมีแสงสีสว่างภายใน เป็นอุปาทานทั้งนั้นพวกหลับตาปฏิบัติ หลับตาไปแล้ว จะเกิดแสงสีแดง สีม่วง สีเขียว ขยายเล่นเลย หรือจะเป็นความใส แสงใสที่ใช้อย่างธัมมชโยสอน ก็เป็นอุปาทานทั้งนั้น เป็นสิ่งที่ไม่จริง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชู้ต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

รูปรูป

รายละเอียด : ๑. รูปภายนอก คือมหาภูตรูป ไม่มีวิญญาณรวม จึงไม่ใช่กาย ๒. การกระทบสัมผัสของรูปกับรูป มีแต่พลังงานทางฟิลิกส์เท่านั้นเกิดขึ้น ไม่มีพลังงานทางจิตหรือทางวิญญาณเกิดเลย

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๘๑, ๒๑๒, รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร เล่ม ๒ หน้า ๒๑

รูปสัญญา

รายละเอียด : กำหนดรู้ภาวะที่ถูกรู้

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๓๕

รูปานัง อตินิขณา ยิตตัตตะ

รายละเอียด : การยึดมั่นจัด ไม่นุโลม เอาเป็นเอาตาย เพราะความเพ่งยึดต่อสิ่งที่ได้นั้นๆ จนเกินไป

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๔๗

รูปาวจร

รายละเอียด : คือ มีการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้แต่ภายในจิต เรียนรู้รูปอยู่ในจิต

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชู้ต บ้านราชธานีโคก วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

รูปาวจรจิต

รายละเอียด : จิตตัวรสที่ปรุลงอยู่

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๘๖

รูปาวจรโร ผัสโส

รายละเอียด : สัมผัสอันเกี่ยวเนื่องกับรูปาวจรจิต

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๐

รูปปี มโนมโย

รายละเอียด : รูปที่สำเร็จด้วยจิต

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๔๙

รู้ความจริง ตามความเป็นจริง

สิ่งเกินจริงเป็นมายา

รายละเอียด : เมื่อมาล้างอุปาทานก็จะรู้ว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเพราะตัวเองหลงมาชาติใดในมายา สิ่งสัมผัสทางตาหูจมูกลิ้นกาย คนไทยจีนแขกฝรั่งกระทบสิ่งนั้นสิ่งนี้ แล้วถ้าเป็นพระอรหันต์ด้วยกันหมด ไม่ว่าจะเป็นชนชาติใด กระทบสัมผัสนั้นรู้สิ่งนั้นตามความเป็นจริงจะรู้เหมือนกันหมด ไม่มีเวทนาซ้อน ไม่มีอะไรเป็นภาวะสอง เป็นหนึ่งเดียวกันหมด รู้ความจริงตามความเป็นจริง สิ่งที่มีรู้เกินความจริงนั้นเป็นภาวะของมายาทังนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

รู้ความจริงของตัวเอง มีความจริงที่ดี

เป็นโลกุตระธรรมที่เจริญ

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นเราก็คิด ตัวเราเป็นสักกะ เพราะสักกะมันแปลว่าตัวเรา เราจะเป็นใหญ่ในตัวเราแค่ไหน รู้ความจริงให้ได้ว่าตัวเราที่มีความเป็นจริง แล้วอย่าหลงตัวเอง รู้ความจริงว่าตัวเองมีดี มีความจริงที่ดีเป็นความรู้เป็นโลกุตระธรรม เจริญ ใน สัจธรรม อะไรแค่ไหนก็แล้วแต่ อย่างเช่นอาตมาเป็นพระโพธิสัตว์ระดับ ๗ มากี่รู้ความจริงของอาตมา แล้วอย่าหลงอย่าไปหลงตัว อย่างที่พูดไปแล้ว บอกไปแล้วว่า ให้อ่อนนุ่มต่อมตน เป็นคนรับใช้ อย่าไปหลงเป็นอันขาดให้อ่อนนุ่มต่อมตนเป็นคนรับใช้ อาตมา อ่อนนุ่มต่อมตน แต่ลักษณะที่อาตมาแสดงออก อาตมาต้องแสดงในสภาพเป็นศิลปิน ศิลปินนี้แสดงอะไรเอาไปให้เหมาะสมให้เข้าองค์ประกอบเพื่อสื่อสารให้คนได้รับความเข้าใจ สื่อสารให้รับรู้

ความเข้าใจที่เต็มสภาพ แต่ตัวเองหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ จะบอก ว่าศิลปินนี่คือนักจอมมายา จอมตราบมา จอมนักแสดงตัว ก็ให้แสดงให้เขารู้ สื่อสารให้เขาเห็นให้เขาเข้าใจ แต่ตัวเองไม่ได้เป็นอย่างนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

รู้ความจริงตามความจริงต้องลืมนตา

รายละเอียด : ความเห็นที่ถูกต้องลืมนตามีจักขุ ญาณ ปัญญา วิชชา อาโลก เห็นครบครัน ภายนอกภายในแล้วรู้ว่าโลกคือโลก อัตตาคืออัตตา เข้าใจชัดความเป็นโลก ความเป็นอัตตา แล้วมีอำนาจในความเป็นโลก เรียกว่าโลกาธิปไตย มีอำนาจในความเป็นอัตตา อัตตาธิปไตย อำนาจคือความมีสติรู้ครบ (๓ ถึงธัมมาธิปไตย)

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ชั่งอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

รู้จัก รู้แจ้ง

รายละเอียด : ก็รู้จัก รู้แจ้งว่าอาการเป็นอย่างไร จิตของเราที่ไม่มีเชื้ออาการอารมณ์ของกาม แล้วก็มีความรู้ที่ลึกซึ้ง รู้จักความเป็นอัตตา แล้วก็รู้ว่าความเป็นอัตตาในตัวเรามีอยู่เพียงแต่ยังไม่ตายก็อาศัยอัตตาอยู่บ้าง สักแต่ว่าอัตตา ใช้อัตตาให้จิตวิญญาณไม่มีอัตตาไม่มีกาม อาศัยสอนคนอื่นให้ไม่มีกาม ไม่มีอัตตาได้ด้วย ได้แล้วก็เผื่อแผ่ให้แก่ผู้อื่น ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ใช่ง่ายเลยไม่ใช่เรื่องที่จะพูดกันเล่นๆ เป็นเรื่องสุดยอด

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานพุทธาภิเษก วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

รู้จัก รู้แจ้ง รู้จริง

รายละเอียด : รู้จัก คือ มันสัมผัสทุกแง่มุม รู้แจ้ง ชัดเจน และเป็นจริงด้วย ไม่ผิดเพี้ยนไปจากความจริงที่จริง ไม่มีภาษาอื่นแล้วภาษาจริง

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช ภายนี้คือวิญญาณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ฐิติวิตินทรีย์ของจิต

รายละเอียด : คุณก็จะรู้ฐิติวิตินทรีย์ ความเป็นชีวิต ของจิต มันตายไม่เหลือชีวิต แต่พืชคุณก็รู้ที่อยู่ในขณะที่คุณปฏิบัติ

ธรรม จิตของคุณยังไม่ปรินิพพาน เป็นปริโยสาน ปัญญาของคุณมีกำลังแข็งแรง รู้ความจริงอันนี้ที่คุณทำได้ คุณก็จะรู้สึกโอ้โฮ เราสามารถดับความสุข ความทุกข์ได้ขนาดนั้นนะ สัจจะของพระพุทธเจ้าอยู่ตรงนี้เอง ไม่มีความสุข ไม่มีทุกข์ เป็นอุเบกขา อุทกขมสุข คุณได้ของวิเศษ คุณได้ความยอดเยี่ยม ยอดอุตตริมนุสสรธรรมได้คุณวิเศษที่วิเศษยอดแล้ว คือจิตที่ไม่มีมีความสุข ความทุกข์ สัมผัสอันนี้ แต่ก่อนมันมีแต่ความสุขหรือมันมีแต่ความทุกข์เอาออก คนที่บอกมีแต่ความสุขไม่เห็นทุกข์เลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

รู้ด้วยปัญญาเข้าใจอย่างอิสระเสรีภาพ

รายละเอียด : ดีที่รายงานผลมาแม้ว่าจะมีจำนวนน้อย พวกเรานั้นมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรโลก ๗,๐๐๐ ล้านก็กล่าวกันมาหลายปีแล้ว พวกเราตั้งตัวเลขไว้ ๗๗๗ คน ก็ออกไป มันเป็นเรื่องอิสระเสรีภาพไม่ใช่เรื่องที่จะมาหามวลปริมาณเยอะๆ อย่างที่เขาทำ ไม่ว่าจะด้านศาสนา ด้านการค้า ด้านการเมือง ที่เขาทำการโฆษณาหาเสียงหาพวก มีเยอะ แต่พวกเราไม่ได้ใช้วิธีนั้นเลยจริงๆ ให้รู้ด้วยปัญญามีปฏิภาณปัญญาเอง เห็นเองรู้เองเข้าใจเองแล้วมาอย่างอิสระเสรีภาพ ซึ่งอาตมาสรุปผลได้สูงสุดรวมทั้งเรื่องของความเป็นสังคมเศรษฐกิจที่เป็นประชาธิปไตยเป็นการเมืองรวมได้มี ๕ คำอิสระ ทาน ปัญญา อนุภัมปา อนัตตา

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

รู้ด้วยสัญญา

รายละเอียด : กำหนดหมายรู้ หรือสำคัญมั่นหมายรู้
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๘๘

รู้ทั่วถึงคุณของธรรม ๒

รายละเอียด : การรู้ทั่วถึงคุณของธรรม ๒ อย่างนี้
๑. ไม่สันโดษในการกุศลธรรม ๒. ไม่ย่อหย่อนในความเพียร จะทำให้แจ้งซึ่งที่สุดแห่งพรหมจรรย์อันยอดเยี่ยม

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ ปฐมปณณาสกข์ ข้อ ๒๕๑

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลึกลับ

รู้ทั้งสองสภาพคือทั้งพยัญชนะและสภาวะ

รายละเอียด : อาตมาอธิบายสภาวะธรรมต่างๆ ผู้ที่ติดตามให้ดีๆ อาตมาไม่ได้อธิบายเหมือนอาจารย์ต่างๆ จะไม่เหมือน เพราะอาตมาเองขอภัยต้องพูดความจริง อาตมาเข้าใจสภาวะเข้าใจพยัญชนะพวกนั้นแล้วรู้ทั้งสองสภาพทั้งพยัญชนะและสภาวะ เรียกพยัญชนะตัวนี้คือสภาวะอย่างไร มารู้ตัวนั้นแล้วเอามาขยายความจริงเป็นพยัญชนะต่อไปอีกที่เขาใช้กันฟุ่มเฟือย และอธิบายเข้าไปให้ถึงสภาวะ พยายามอธิบายให้พวกเราเข้าใจไปถึงสภาวะ พยัญชนะจะมีความกว้างและหลากหลายมาก ส่วนสภาวะมันเป็นตัวจริงตัวแท้ก็ต้องอธิบายดึงเข้าหาสภาวะต้องทำอย่างนี้อยู่ตลอดเวลา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓

รู้ธรรมแล้วไม่ต้องเชื่อใครอีก

รายละเอียด : คำว่า ไม่เชื่อใครๆ ธรรมที่รู้ด้วยตนเอง อันประจักษ์แก่ตนเองว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งหมดมีความดับไปเป็นธรรมดา จึงไม่เชื่อต่อใครๆ อื่น ซึ่งเป็นสมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร หรือพรหม สมจริงดังที่ พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรสารีบุตร เธอยอมเชื่อหรือว่า สัทธินทรีย์ วิริยินทรีย์ สตินทรีย์ สมานินทรีย์ ปัญญินทรีย์ ที่บุคคลเจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว เป็นธรรมชาติหยั่งลงสู่อมตะ มีอมตะเป็นเบื้องหน้า มีอมตะเป็นที่สุด? ท่านพระสารีบุตร กราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ในข้อนี้ ข้าพระองค์ไม่ถึงความเชื่อต่อพระผู้มีพระภาค ว่า สันธินทรีย์ ฯลฯ ปัญญินทรีย์ ที่บุคคลเจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว เป็นธรรมชาติหยั่งลงสู่อมตะ มีอมตะเป็นเบื้องหน้า มีอมตะเป็นที่สุด. พระสารีบุตรทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ สัทธินทรีย์เป็นต้นนั้น ชนเหล่าใดยังไม่รู้ ไม่เห็น ไม่ทราบ ไม่ทำให้แจ้ง ไม่ถูกต้องแล้วด้วยปัญญา ชนเหล่านั้นยอมถึงความเชื่อ ต่อชนอื่นในข้อนั้นโดยแน่นอน ส่วนว่าสันธินทรีย์เป็นต้นนั้น ชนเหล่าใดรู้ (ญาติ) เห็น (ทิฏฐิ) ทราบ (วิทิต) ทำให้แจ้ง (สัจฉิกต) ถูกต้องแล้วด้วยปัญญา (มุสิต) ปัญญาเย) ชนเหล่านั้น ไม่มีความเคลือบแคลงสงสัย (นิกกงขา) ในข้อนั้นว่า สัทธินทรีย์... ปัญญินทรีย์ ที่บุคคลเจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว เป็นคุณชาติหยั่งลงสู่อมตะ (อมโตคค์ โหติ) มีอมตะเป็นเบื้องหน้า (อมตสมปรายน) มีอมตะเป็นที่สุด (อมตปริโยสานนติ) ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ สัทธินทรีย์เป็นต้นนั้น ข้าพระองค์ไม่มีความทราบ ทำให้แจ้ง ถูกต้องแล้วด้วยปัญญา ข้าพระองค์ไม่มีความเคลือบแคลงสงสัยในข้อนั้น (พระ ภ. ตรัสว่า ถูกละ ถูกละ)

ที่มา ที่ไป : เล่ม ๒๙ ข้อ ๔๐๗ ธรรมนูญอธิบายจากพ่อครู
รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

รัฐพยัญชนะและทำสภาวะศุขให้ได้เป็นอรหันต์

รายละเอียด : ผู้ที่มีสภาวะแล้ว จะรู้พยัญชนะเหล่านี้
เอามาสื่อให้รู้สภาวะชัดเจน โดยพยัญชนะผู้ตั้งมาแต่เดิม ตั้งแต่
พระพุทธเจ้าก็มีความหมายเหล่านี้ สุดท้ายตอนนั้นมันก็เพี้ยน
ไปก็เลยยากขึ้น นอกจากยากแล้ว ผิดไปเลยกลับความหมาย
ไปคนละเรื่องละทะเลเลย ก็ต้องดึงกลับมาสู่ความถูกต้องใหม่
เป็นงานที่ยากมากที่สุด เป็นงานที่มนุษย์จำเป็น มนุษย์จะต้อง
รู้สิ่งที่เป็นสัจจะเหล่านี้ ไม่งั้นก็ปรินิพพานยาก เป็นคนดีสูงสุด
ไม่ได้เป็นพระอรหันต์ไม่ได้ต้องมีความรู้พวกนี้ แต่จะเป็นพระ
อรหันต์ก็ไม่ต้องรู้มากขนาดนี้ รัฐพยัญชนะให้ตีเอาพยัญชนะ
ไปปะปะให้ได้ ทำสภาวะธรรมให้ ๐ ให้ได้คุณก็เป็นอรหันต์ เป็น
พระอรหันต์แล้วจะรู้พยัญชนะเพิ่มแล้วก็ได้ ปรินิพพานเป็น
ปริโยสานได้มีสิทธิ์แยกธาตุจิตเป็นธาตุธาตุได้หมดเลย มีทุกขีด
ชั้นตอนในสมัยพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

รัฐพยัญชนะไม่รู้สภาวะ

รายละเอียด : เขามีพยัญชนะแต่ไม่ได้เรียนรู้ พยัญชนะ
ก็โหมเมกันไป จบเปรียญ ๙ จบดอกเตอร์ นามรูปปริเฉทญาณ
ข้อที่ ๑ ของโสฬสญาณ ญาณที่ ๒ ปจยปริคคญาณ ก็ไล่กันคล่อง
ปรืดเลย พูดไปแล้วเหมือนคนถูกเขาว่าเขา แต่อาตมาเอาความจริง
มาพูดแต่เขาก็ไม่รู้เหมือนคนตาบอดจูงคนตาบอดไปคูหนึ่งใบ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

รัฐพักรู้เพียรตามพอเหมาะ

รายละเอียด : พวกเรารู้จักพักรู้จักเพียร ให้พอเหมาะ
ควรพัก พัก ควรเพียร เพียร เราไม่พักอยู่ (อัปปติภูจฺจ) เท่ากับ
ยังเพียรต่อไป เราไม่เพียรอยู่ (อนายูหัง) เท่ากับพักหรือไม่ต่อ
อายุอิทธิบาท เราเป็นผู้ข้ามโอฆสงสารได้แล้ว (โอฆมตริณติ)
เมื่อใดเรายังพักอยู่ (สันติภูจฺจามิ) เมื่อนั้นเรายังจมอยู่โดยแท้
เมื่อใดเรายังเพียรอยู่ (อายุหามิ) เมื่อนั้นเรายังลอยอยู่โดยแท้
เราไม่พัก เราไม่เพียร ข้ามโอฆะได้แล้วอย่างนี้แล ๗

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : (พระไตรปิฎก เล่ม ๑๕ ข้อ ๒)

รู้ว่าคุณแต่อาตมาไม่ได้ถือสา

รายละเอียด : บวชมานาน ๕๐ ปี อาตมาว่า คุณไม่รู้
ไม่ใช่อาตมาไม่รู้ คุณใช้ศัพท์คำสำคัญคำนี้แทน คำที่คุณใช้แทน
หมายถึงความต่ำอาตมาก็คงไม่ค่อยรู้ แต่อาตมารู้สิ่งที่เจริญ
อาตมาก็เอาสิ่งที่เจริญมาพูดมาบรรยาย ยิ่งบรรยายคุณก็ยังไม่
รู้ นอกจากไม่รู้แล้วก็ไปกระทบ ไปยืนยันทั้งคุณ ทั้งคณะ
ของคุณ ครูบาอาจารย์ของคุณ ความรู้ความเข้าใจของคุณ
มันก็ไปหมหรือไปตำหนิ วิचारวิจัยว่า ทางของคุณมันผิด คุณก็
เลยด้วยความมีอัตตมานะ ติดยึดมาก คุณก็เลยเป็นอย่างที่เป็น
ตรวจสอบให้ดี อาตมาเอาวิชาการมาพูด วิจัยวิจารณ์ให้ฟัง
คุณก็จะถือสาถึงขอภัย มันเป็นวิชาการที่ต้องพูดให้ฟัง แต่คุณ
ยังไม่เข้าใจอาตมาไม่มีตัวตนรู้สึกว่าคุณมาด่าว่าอะไร รู้ว่าคุณ
ใช้คำด่า หากอาตมาแปลมาก็รู้ว่าคุณด่าแต่อาตมาไม่ได้ถือสา
อธิบายสังขารให้ฟัง ตั้งใจศึกษาให้ดี คุณจะแสดงอะไรมา
ก็ขอเชิญได้เลยอาตมาก็ได้สาธยายธรรมให้เป็นประโยชน์แก่
คนอื่น จะเข้าใจ และผู้ที่มีสำนึกในความรู้สึกดีจะรู้สึกดีทีเดียว
ฟังที่อาตมาหยิบตัวอย่างที่คุณทำมา อาตมาก็หยิบสิ่งที่คุณทำ
มาเอามาสาธยาย เอามาอธิบายขยายความตอบกันให้เข้าใจ
ก็ให้เห็นสิ่งที่จริงซับซ้อนหลายอย่าง ก็จะได้ประโยชน์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันอาทิตย์ที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

รัฐหลบเป็นปีกรู้หลักเป็นหางกับเชื้อโรค

รายละเอียด : แผ่นดินนี้ทั่วโลกเป็นเอกราชทั่วทั้ง
แผ่นดินในอบายมุข ที่อุ้ยหนีเชื้อโรค พูดกับมันก็ไม่รู้เรื่องหรอก
มันจะเอาเราตายทำเดียว เราก็เป็นตัวเป้า เราตัวใหญ่มันเป็น
ตัวเล็กด้วยมันเข้ามาเราไม่เห็นไม่รู้ทันมันเสร็จมันเลย เพราะ
ฉะนั้นเราต้องรู้หลบเป็นปีก รู้หลักเป็นหาง อย่าไปอวดดี
กับมัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

รัฐเวทนา

รายละเอียด : รู้จักอาการของจิตในภาวะของสุขเวทนา
หรืออาการจิตในภาวะของทุกขเวทนา หรือรู้อาการของจิตใน
ภาวะของอุเบกขเวทนา

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๔๘๗

รู้เองโดยไม่ต้องเชื่อผู้ใด

รายละเอียด : คุณก็ต้องล้างไปเรื่อยๆ ตั้งแต่ข้อต้น แล้วคุณจะได้รู้สภาวะอาการของอุปกิเลสต่างๆ นี่ไปเรื่อยๆ จนไปถึงข้อสุดท้าย ปมาทะ คุณจะรู้เองโดยไม่ต้องเชื่อผู้ใด คำนี้สำคัญนะจะรู้เองโดยไม่ต้องเชื่อผู้ใด คำนี้ พระบาลีว่า อะไร คุณจะเชื่อตัวเองโดยไม่ต้องเชื่อผู้ใดเลย ปฏิบัติเลยจะรู้ว่า อาการอย่างนี้เองเป็นอาการไม่ประมาท มันจะต้องระมัดระวัง อย่างนี้ สังวรแล้วก็รู้ว่าอย่างนี้ไม่ประมาทเป็นอย่างนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓

รู้แต่ความเป็นอรหันต์

ไม่รู้ความเป็นโพธิสัตว์มันจะช้า

รายละเอียด : ผู้ที่เอามาให้แก้ต้นแล้วก็คิดว่าสิ่งที่ดี ที่ประเสริฐ ที่เป็นโลกุตระนั้น พวกนี้จะศึกษาแล้วจะช้า รู้แต่ความเป็นอรหันต์ไม่รู้ความเป็นโพธิสัตว์มันจะช้า ผู้ที่จะสร้าง แต่ความเป็นอรหันต์แล้วช้าโรคนี่ช้า ไม่ได้หอรอกต้องรู้ทั้งสอง อาตมาต้องพารู้ทั้งสองส่วน ที่อาตมาอธิบายยังไม่แก่ คือ มัชฌิมาปฏิปทา มันมี ๒ ส่วน ๒ ส่วนพระพุทธเจ้าท่านใช้ พญชชนะว่า อันตา อันตาส่วนหนึ่งคือ กาม อันตาส่วนหนึ่ง คือ อตตะตา ซึ่งเราจะต้องปรับให้มันได้สัดส่วนทั้ง ๒ ส่วนนี้ ให้เข้ามา

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

ร่วมโพธิ์

รายละเอียด : ร่วมโพธิ์ คือ ร่วมเงาของพระพุทธศาสนา ร่วมเงาของพุทธธรรม ที่เป็นสิ่งที่มีประโยชน์แก่เรา เรียกว่า ร่วมโพธิ์ศรี หมายถึงง่ายๆ ใครที่ปฏิบัติถูกต้องก็ได้พึ่งร่วมโพธิ์ศรี ใครปฏิบัติไม่ถูกต้องก็ได้พึ่งร่วมโพธิ์ศรี ก็พยายามเชื่อมโยงไปถึง แม้แต่โรคทางโลกเขา ตอนนี้มีความรู้อันนี้แล้วก็ปล่อย อาตมาก็ไม่มีความรู้จริงเท็จอันนี้ เขาเรียกไวรัส COVID-19 คือ Corona Virus Disease 2019 ก็เลยเป็น COVID-19

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ร่วมทำกับมดหุ้มส่วนกลาง

รายละเอียด : ก็พึ่งกัน แล้วก็ปฏิบัติกันไป คนที่ไม่ปฏิบัติ ตามกันก็ไปห้ามกันไม่ได้หรอก สุดท้ายจะไปบังคับกันเราก็คง

ไม่ทำ จะทำอย่างไร การเห็นร่วมกันกับส่วนกลางส่วนใหญ่ไม่เอาอำนาจความเห็นของตัวเองเป็นเอกนี้ มันเป็นความดีงาม ถ้าเอาแต่ความคิดของตัวเองเป็นเอกมันเป็นความไม่ดีงาม ถ้าเราเป็นเอก ตายคนเดียวอยู่คนเดียวหน้าคนเดียวก็ไม่เป็นไร ช่างมันเถอะ ตอนนี้อยู่กับหมู่ก็ไม่เอาตัวเองเป็นเอก อันนี้เป็นเรื่องที่ไม่ได้ลืกละอะไร อันนี้เป็นสภาพที่อยู่กับส่วนรวม แล้วไม่เห็นแก่สภาพส่วนรวมมันก็ผิดแล้ว เพราะไม่ใช่เรื่องที่คุณจะเป็นจะตายคนเดียว แต่นี่อยู่ร่วมกับเพื่อนฝูง คุณก็น่าจะร่วมทำกับมดหุ้มมดฝูงบ้าง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ร่าง

รายละเอียด : สรีระ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๑๐

ร่างกาย

รายละเอียด : ๑. สังขาร ส่วนหนึ่งของมนุษย์ ๒. องค์ประชุมของโครงสร้างภายนอกรวมทั้งองค์ประกอบภายใน คือ มีจิตร่วมอยู่ด้วย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๖๖, คำบุญคือบาป หน้า ๒๒๓

ร่างกายสมณะโพธิรักษ์ ผ่องใส

รายละเอียด : ร่างกายสมณะโพธิรักษ์ ผ่องใส คือ อาตมาผ่องใสตลอดเวลาเพราะอาตมาพยายามทำให้เกิด coefficient พลังงานสัมประสิทธิ์ที่อาตมาพยายามเพิ่มพลังให้ แก่ตัวเองเสมอ ที่ใช้พลังงานสัมประสิทธิ์ภาษาทางวิทยาศาสตร์ ก็มี endorphin พลังสารสุข ให้แก่ร่างกายให้ตัวเองผ่องใส ซึ่งมาจากจิต จิตทำได้หรือไม่ พวกเราฟังก็น่าจะทำให้แก่ตัวเอง ทุกคน ทำได้ก็ทำ ก็เรียนรู้ไปฝึกฝนไป ทำจิตใจก็คือ มนสิการ การทำใจในใจ นี่เป็นเรื่องใหญ่สำหรับศาสนาพุทธเลย แต่ คนไม่เห็นความสำคัญของการทำใจในใจ พญชชนะบอกว่า มนสิการ เป็นกิริยา คือ มนสิการโรติ เป็นการทำใจในใจ คือ เราทำใจของเราเองทำเป็นทำใจของเราได้ ทำให้เป็นใจหมอง ทำให้เป็นใจใส ไม่ต้องไปให้มันหมอง อาตมาก็ทำ ทำได้เป็น อัตโนมัตินี่เดียว ทำใจใสไม่มีหมอง คนที่ทำใจเป็นคือคนที่มี ธรรมะของพระพุทธเจ้า ถึงขั้นที่ยังจิตให้อยู่ในอำนาจ การยัง จิตให้เป็นไปในอำนาจได้ วสวัตติ คือ ผู้มี วสวัตติโก ผู้ยังจิต

ตนให้เป็นไปตามอำนาจจิตได้ ชาวอโศกเป็นผู้ไม่โศกใครยังมี
อาการโศกเศร้าในชีวิต ยังไม่ใช่ตระกูลนี้จริง ยังมีแชมเศร้า
แชมโศกอยู่ คุณยังแอบเศร้าแอบโศกอยู่ แฝงโศกอยู่ใครจะ
เอาชื่อนี้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตืออโศก วันพุธที่
๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

ร่างกายสรีระ

รายละเอียด : ร่างกายสรีระ คือ พ่อแม่ให้ร่างกายเรา
มาเกิดจริงทางร่างกายสรีระ DNA แต่จิตวิญญาณเป็นของตน

ไม่เกี่ยวกับพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย จิตวิญญาณของใครก็ของใคร
ไม่มีการต่อเชื้อ เราเป็นทายาทของกรรมของเรา กัมมโยนิ
กัมพันธู เผ่าพันธุ์ของกรรมจึงเป็นของเราเท่านั้น จะชั่ว จะดี
จะเลว จะเป็นโลกุตระ จะเป็นโลกียะไปอีกนานเท่าไร ของ
เราเองทั้งนั้น สิ่งสมลงเป็นเผ่าพันธุ์ ยิ่งเป็นเผ่าพันธุ์ที่เป็น
อวิชาเป็นสัตว์นรกมีมากเท่าไร ก็สะสมเข้าไป คนในโลก
ไม่ได้เรียนรู้ เรื่องกิเลสจึงสะสมกิเลสต่อพันธุ์ของตัวเอง เป็น
เผ่าพันธุ์กิเลสไปทุกหนที่ วินาที ตลอดกาลเลย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตืออโศก ครั้งที่ ๖๙
วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

ฤทธิ์ ในพระพุทธศาสนา

รายละเอียด : คือ ฤทธิ์ที่ ระงับ ดับกิเลส เพื่อไปสู่ นิโรธ วิมุตติ วิโมกข์ นิพพาน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอโศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ฤทธิ์กองกิเลสเท่าภูเขา แต่ก็เดินได้เหมือนไม่มีอะไร

รายละเอียด : ผุดขึ้นหรือต่ำลงไปในพื้นที่ก็ต่ำไป ได้เหมือนน้ำ เดินบนน้ำเหมือนเดินบนแผ่นดิน คู่กัน ต่ำผุดต่ำไปในแผ่นดินแข็งๆ หรือต่ำไปในภูเขาได้ หรือจะนำมีถ่วงจำเพาะคนละระดับเราไปเดินก็จมแต่นี้เดินบนน้ำได้สบาย ยิ่งกว่าแมงมุม ยกตัวอย่างแมงมุมมาประกอบ ที่จริงเรามีอิทธิวิญญาณ สามารถที่จะมีฤทธิ์พลังกองกิเลสเท่าภูเขาเราก็เดินผ่านไปได้เหมือนมีที่ว่างไม่ติดไม่สัมผัสอะไรเลย กองภูเขาเราก็ไม่มีปัญหาเหมือนเดินไปในที่ว่างหรือจะไปอยู่ด้วยต่ำลงไปขึ้นมาก็ได้ เดินบนน้ำไม่แตกเหมือนเดินบนแผ่นดิน น้ำหนักมากกว่าน้ำมันก็จม แต่เราเดินเหมือนกับเดินบนแผ่นดิน เปรียบเทียบกับวัตถุมนอย่างนั้นก็หมายความว่า ในดินแดนของโลกที่เป็นโลกอบายมุขก็ตามโลกของกามคุณก็ตาม เราเดินไปสิ่งเหล่านั้นสำหรับเราก็ไม่ติดเราลอยตัวอยู่เหนือสิ่งเหล่านั้นหมดเลย เดินบนน้ำเหมือนเดินอยู่บนดิน ถูกมันดูดลงไปก็ไม่ได้เราจะอยู่ร่วมกับมันก็ได้ไม่ขึ้นไม่ลงไม่หายไป

จากกันเกี่ยวข้องกันอยู่แต่ไม่เกี่ยวข้อง เกี่ยวข้องแต่ไม่เกี่ยวข้อง ไม่หยั่งลงในที่หลงเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ฤทธิ์ของโควิดทำลายความยึดมั่นถือมั่น

รายละเอียด : หรือแม้แต่เชิงอื่นหลายอย่างที่แสดงออกให้เห็นจากฤทธิ์ของโควิด แม้แต่เงินก็สำคัญลดลง แม้แต่น้ำมันก็สำคัญลดลง อะไรอย่างนี้เป็นต้น มันแกร่งจริงๆ คนอื่นจะเห็นอย่างนี้ด้วยหรือเปล่าว่า ที่มีความยึดมั่นถือมั่นนั้นไม่ใช่ซะ พวกคุณรู้สึกอย่างนั้นไหม หรือแม้แต่จะเรื่องอาวุธก็ตาม รู้สึกว่ามันลดความสำคัญลงมา มันทำให้เอาตมาเห็น จากที่เขาถ่ายภาพจากดาวเทียม

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบุณออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ฤๅษี เดียรฤๅษี

รายละเอียด : คือ หลีกหนีผู้คน ไปอยู่กับความสงบ เงียบ ความสุขสงบ แบบนั่งนิ่งๆ เป็นอวิชา ไม่ใช่วิชา และการนั่งสะกดจิต ดับจิต หลับตา

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๗๗ และ หน้า ๘๔

ลตกิเลสกาหม

รายนลละเอียต : กามาตอมาก็ลตละได้เหมือนอบายมุข เรืองเพคเรืองผู้หญิงผู้ชาย มันจะหมตรสชาตจรงจ จนเฉยๆ ก็ จะเห็นแต่เสี่ยเวลาเสี่ยแรงงาน ไม่เห็นจะเกคตอะไร มันจะเห็น จรงเป็นจรงเลยจะลตลงๆ ก็จลตกาหม

ที่มา ที่ไป : รายนการสำมะปีชีวีต บ้านราช วันจันทรที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ลตกิเลสตามลำดับจากนอกสู้ในกับศีลข้อที่ ๑ ด้วยนาม ๕

รายนลละเอียต : ตอ้งปฏิบัติ ศีลข้อที่ ๑ ปฏิบัติการเก็ยข้อง กับสัตว์สัฒผัสกับสัตว์และคุณก็จตอ้งรับรู้มีเวทนามีสัญญา กำหนดหมายรู้เจตนา แล้วก็ทำใจในใจ เพราะคุณมีนาม ๕ คุณมีเวทนา มีสัญญา มีเจตนา มีผัสสะ มีมนสิการ ก็ทำใจ ในใจได้ เมือคุณมีผัสสะมีเวทนา เกคเวทนามีสัญญาก็กำหนด หมายอ่านเจตนาให้ออก จิตคุณมีเจตนา ๓

ที่มา ที่ไป : รายนการทำวัตรเช้า วันอาทิตยที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ลตกิเลสได้เราจะเป็นนักการเมืองที่ดี อย่างอาดมาสร้างนักการเมืองให้แกสังคม

รายนลละเอียต : พุดไปคนสับสนุ่นวายเพราะไม่รู้จักกิเลส ตัวเองหลงในลาภยศก็เป็นกิเลส มาได้เป็นตัวกูของกูก็ค้อ ลาภยศเป็นตัวหลัก สรรเสริญ นินทาก็มีแค่นี้ เพราะฉะนั้น คนเรียนรู้ลตกิเลส ลตกิเลสได้เราจะเป็นนักการเมืองที่ดี อย่าง อาตมาสร้างนักการเมืองให้แกสังคม ทุกวันนี้คุณไม่ยอกจะ ไปเล่นการเมืองหรอก เพราะเข้าไปก็จจะไปวุ่นวาย ตอ้งไปตอสู้ กับพวกเสี่ยสิงห์กระทิงแรตมันหนักมันไม่ไหว ทนตอการ กระทบสัฒผัสไม่หวาดไม่ไหว เราก็อยู่กับพวกเรานี้แหละแล้วก็มี การเมืองที่ควบคุมได้ อาตมาเป็นนักการเมืองเบอร์หนึ่งของ ชาวอศก ด้รับเลือกตอ้งโดยไม่ต้องเลือก เลือกให้เป็นนายกษ ณะอาดมาเป็นนายกษ เป็น นายกษ ที่จรงค้ว่า นายก เป็นค้า กลางๆ จรงจ มัน นายกอก มันคือนายกจะ แปลว่าผู้นำ อาตมา เป็นผู้นำเป็นหัวหน้านำพาสู้ความสงบร่มเย็นในการเป็นอยู่ สร้างสรรที่ดี มีการกระจายผลผลิตออกสู้สังคม หรือใช้กิน อยู่ในสังคมเราอย่างดี และเพียงพอมีการเผยแพร้จำหน่าย

แจกแกคคนอื่นภายนอก มันเป็นคุณสมบัติของมนุษย์ธรรมดา ที่รู้ความจรงแล้ว มันอยู่ทีจิตที่โลกกอบโกยตะกละตะกลาม หวงโลภมาก อะไร ก็จตอ้งได้เยอะมาก โดยเฉพาะถูก ลอ้หลอกว่าจะตอ้งเป็นธนบัตริเป็นเพชรเป็นทองเป็นวัตตุที่ มันแพง แปรรูปเป็นทรัพย์สินได้มากขึ้นเขาก็สะสมๆ กอบโกย ให้มาก จนทุกวันนี้วิธีการที่จะเป็นเจ้าของมันเปลี่ยนแปลง ไปมากอย่างเช่นระบบหุ้น มันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเลย เมือเราลตละความโลกความเห็นแกได้ ไม่ยัดถือว่าธนบัตริเป็น ของสำคัญอะไร แม้แต่สิ่งที่เป็นวัตตุจรง เป็นเพชรเป็นทอง เป็นวัตตุที่มีคุณสมบัติที่หายาก ตีราคาแพงตามแต่นิยม ตาม แต่ตั้งราคาเท่านี้เอง พระพุทธเจ้าสอนว่าสิ่งเหล่านันมันไม่ใช่ บัจจยชีวีต บัจจยจำเป็นชีวีตค้ออาหาร อาหารที่สำคัญที่สุดค้อ อาหารการกิน กวฟิงการหาร นอกนันอย่ามาเรียกวาบัจจย เต็ยวันเพี้ยนไปขนาดเป็นพระเป็นเจ้าก็วามาถวายบัจจยหรือ ที่จรงมันเป็นวัตตุอนามาสเป็นอสรพิษเป็นค้ตรูไม่ใช่บัจจย บัจจยนั้นเป็นข้าวฝ้ายบ้าน มีบริขารมืองค้ประกอบที่อาคัย

ที่มา ที่ไป : รายนการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกรที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

ลตขนมลตกิเลสกาหมได้

รายนลละเอียต : ตัวสำคัญค้อการกินนี้แหละจะเป็นขนม หรืออาหารก็แล้วแต่ ยิ่งขนมนี้แหละตัวดี ลตกิเลสกาหมได้ นักหนา อ่านอารมณ์อาการที่เป็นเวทนาแล้วดูตณหาที่เป็น เหตุให้ดี ฟังธรรมะและปฏิบัติให้ดี

ที่มา ที่ไป : รายนการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันจันทรที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ลตความโกรธ

รายนลละเอียต : ลตความชอบ ความไม่ชอบ ในจิตเราก็ สงบความโกรธนั้นลงไป ความโกรธมันชั่ว ความโกรธมันไม่ตี ไปสั่งสมให้มันช้านานแล้วชินกับความโกรธขึ้นเรื่อยๆ มันก็ไมตี ก็ตอ้งพยายามหยุดอาการโกรธ อย่าทำอาการนั้น พยายาม ทำความเข้าใจว่าอาการอย่างนี้มันเป็นอาการที่เป็นอาการ โกรธแล้วทำให้มันไม่โกรธ แล้วก็เข้าใจด้ยปัญญาว่าไม่มีความ โกรธนี้เป็นอย่างไร อ่านมัน มันสบายตีกว่า ความโกรธมันร้อน มันไม่สงบ จิตมันก็จะเกคตความประทับใจขึ้นมว่ามันตีกว่านะ

ถ้าไม่มีความโกรธ มันจะเห็นด้วยปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

ลดตัวกูของกูได้ก็เข้าข่ายสาธารณโภคี

รายละเอียด : ข้อความอันนี้ที่เอามาอ่านเป็นหลักฐาน ยืนยันว่าสังคมมนุษย์แสวงหาและได้ทดลองปฏิบัติตนจริง เอาชีวิตจริงมาทำ เงินทองข้าวของสมบัติก็เอามาเสียสละเอา มาเข้ากองกลางจริง เอาชีวิตจริงๆ ของเรากล้าได้กล้าเสียทำจริงๆ นี่มันถึงขั้นนี้แล้วจะว่าไป แล้วเขาก็ยืนยันว่ามีสังคมอื่น ในประเทศต่างๆ ยังมีอยู่ เขายังไม่ได้สำรวจจริง เพราะอะไร เพราะสังคมที่มีส่วนกลางสูงสุดถึงสาธารณโภคีเอามารวมกัน ส่วนกลางหมด มันเป็นอุดมคติเป็นอุดมการณ์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในมนุษยโลก กำลังจะเริ่มเข้าใจกันได้ มนุษย์ในสังคมโลกกำลังเข้าใจ เพราะฉะนั้นก็เลยยังไม่มีการสำรวจ ก็เลยยังมีกลุ่มน้อยจริงๆ แล้วก็ยังมีกลุ่มน้อยที่บริสุทธิ์สะอาดจริงๆ เหมือนยอดพีระมิด สะอาดบริสุทธิ์จริงๆ ก็มีจำนวนหนึ่ง นอกนั้นก็จะเป็นค่อยๆ จางลงไป เชื่อมโยงต่อเนื่องเป็นลูกกระพอนเป็นขั้นบันได เป็นธรรมชาติเหมือนพีระมิด ซึ่งมันเป็นสภาพที่เต็มบริบูรณ์ ไม่ใช่มีแต่เสียสละได้เต็มที่ แล้วก็ไม่มีตัวเชื่อมต่อกัน ข้างล่างทำให้เกิดช่องว่าง พวกที่จนอยู่ข้างบนไม่ถึงแย่งพวกอยู่ข้างล่าง แต่พวกข้างล่างอยากเป็นคนอย่างนี้แล้วเกิดช่องว่าง มันก็เลยไม่เชื่อมต่อ ข้างล่างอยากเกิด พวกไม่อยากเกิดก็จมอยู่เบื้องล่างก็แล้วแต่ จะมีจำนวนมากแน่นอน ก็มีโลกีย์ที่ยังจมปลักอยู่ในกันบังของโลกีย์ ถ้าเกิดช่องว่าง ก็จะไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีการตั้งขึ้นไปได้ แต่ถ้ามันไล่ระดับขึ้นมาเป็นขั้นบันได มันก็จะเป็นตัวที่ สิ้นไหลเลื่อนเหมือนบันไดเลื่อนขึ้นไปได้อย่างแท้จริง สังคมไทยเราทำได้อย่างนี้ เชื่อไหมว่าชาวโคกนี้จริง ที่มีสาธารณโภคีไม่ได้ยินดียินร้ายจะมีของตัวเอง เอาเข้ากองกลางหมด มีชีวิตกินใช้กับส่วนกลางเบิกมาใช้เหลือก็คืน มีการงานที่จะต้องใช้เงินก็เบิกมาใช้เหลือก็คืน สบายใจจะตายไม่ต้องไปถือไว้ เขาเบิกแล้วไม่หักทำเท่าที่มี เครื่องใช้มันเก่า มันเสียเราก็ซ่อม ซ่อมเราก็เกิดความรู้ความชำนาญ มันไม่ได้เสียหายอะไรเมื่อเราได้ซ่อม เราก็เกิดความชำนาญได้ของมาใช้อีก ใช้ไม่ได้ซ่อมไปซ่อมมามันพัง ขอเบิกซื้อใหม่เลย เบิกค่าซ่อมไม่ให้ ซ่อมไปซ่อมมามันพังก็เลยเบิกซื้อใหม่ มันจำเป็นต้องใช้ก็ว่าไปสิ มันเป็นเหตุการณ์เป็นสังขารจริงใจจะขออย่างก็ทำ เราก็ไม่มีเจตนาว่าซ่อมให้มันพังแล้วจะได้ไปเบิกใหม่ เราก็ไม่มีความคิดร้ายนั้น แต่ถ้าเป็นกรรมที่คิดร้ายอย่างนั้น

มันก็เป็นจริง คนคิดอะไรอย่างนั้นมันก็เป็นคนแล้ว พวกเราศึกษาแล้วกรรมดีกรรมชั่วคิดดีคิดชั่ว คุณอยากคิดชั่วแล้วก็ทำชั่วคนก็ทำไปสิ แล้วใครได้อะไร เรื่องเงินทองข้าวของเป็นเรื่องปลีกย่อย เรื่องจริงของคนต่างหากคุณคิดและคุณทำนี่ต่างหาก มันเป็นเรื่องกรรมเป็นของๆ ตน กรรมตัวจริงอันนี้ต่างหาก เป็นตัวสำคัญ เพราะฉะนั้นที่พูดอธิบายสาธยายนี้แหละเป็นสังขารของพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ทานและบุญที่ฆ่าตัวตนและของๆ ตน วันอาทิตย์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

ลพนา

รายละเอียด : ๑. การทุจริตทางปาก ทุจริตทางคำพูด วาจา ทุจริตทางการเจรจา เช่น การล่อลวง การมดเท็จ การกล่าวทุจริตผิดสังจะอยู่แห่ง ทั้งที่รู้ๆ หรือไม่รู้จักตาม ๒. การล่อลวง ๓. ทุจริตที่เป็นบาปทางคำพูด ๔. การหลอกลวง หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๖๑, สมถิพุทธ หน้า ๑๑๘, ๓๙๓, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๓๘, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๗๖

ลก

รายละเอียด : ๑. ความสนใจ การได้รับการสัมฤทธิ์ผลในสิ่งนั้นๆ ๒. ได้รับ สมใจ บรรลุ สำเร็จ อันเป็นที่มาของคำว่าโลภะ หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๓๓, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๓

ลหุฏฐานัง

รายละเอียด : มีความเบากาย กระจ่ปรี่กระจ่เปร่า แคล่วคล่อง หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๔๓

ลหุตตา

รายละเอียด : คือ ความเบาพระพุทเจ้าเจตนาให้ผู้ที่ทำได้ เบาได้ดี เรียกว่า สุภาพ สุภาวะ พระพุทเจ้าเจตนาให้คนมาหาความเบาให้มาก ไปทำความแรงมันไม่ตี กระทบมาก อาตมาจำเป็นต้องแรง จำเป็นต้องตั้งด้วยความจำนน ไม่ใช่ว่าพวกคุณหรอกเพราะว่าพวกคุณยังหนาอยู่ ก็เลยยังต้องแรงขนาดนี้ยังไม่เข้าเลย ยังไม่กระเทือนสังคมในยุคนี้มันเกิด hard rock แล้ว ไม่อย่างนั้นไม่ถึงใจ อาตมาไม่ใช่ไปดูถูกแต่ว่าต้องทำ ขณะนี้พวกหนั่งหนายังไม่ค่อยเข้าถ้าไม่แรงขนาดนี้

เข้าไม่ถึงพระพุทธเจ้าท่านให้ผู้ที่ทำได้ เบาได้ดี เรียกว่า สุภาพ
สุภาพะ อาตมาแรง หากคนแยกไม่ได้ก็จะถือสาว่า หยาบอย่าง
นี้ไม่ใช่หรือห็นต์ อรห็นต์จะต้องพูดเบาๆ หรือไม่พูดเลย

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราชธานีอโศก
วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

ลหุตา มุทุตา

รายละเอียด : ลหุตา คือ เบา มุทุ คือ จิตแหวไว หัวอ่อน
ไม่กระด้าง จะปรับ ทางเจตสิกปรับได้ไว ปัญญาปฏิภาณรู้ทัน
รู้เร็ว แล้วจิตที่ดีสามารถกำหนดทำให้เบาขนาดนี้ จิตเราเร็วไว้
ทำงานได้ขนาดนี้จึงเป็นคุณสมบัติของกัมมัฏญญา การงานที่
คุมด้วยอัญญา ควบคุมด้วยจิต อัญญาที่วิเศษ เป็น
กัมมัฏญญา เป็นสภาวะที่เหมาะสมแก่การงาน ทำการงานได้
ดีที่สุด เพราะว่าจัดการได้ดีแล้ว จะทำการงานได้ดี เพราะว่า
สามารถควบคุมจิตของเรา จะทำให้แรงให้เบาเท่าไรก็ได้
แล้วแต่เจตนาจะทำให้เบา อย่าให้มันแรง จนกระทั่งเบียดเบียน
จนกระทั่งไปทำร้ายทำลายไปทำคามเสียให้มันเกิด จะต้องให้
มันได้คุณค่าประโยชน์ แรงก็ต้องให้แรงอย่างได้ขนาดมีคุณค่า
ประโยชน์ จึงใช้คำว่า ลหุตา เป็นตัวกำหนด ส่วน มุทุตา คือ
ปรับได้อย่างดี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

ลหุตา มุทุตา กัมมัฏญญา

รายละเอียด : คือการจัดการรูปได้อย่างดี อะไรที่ วิ คือ
ไม่ กับ อย่างยิ่ง วิการ คืออย่างหนึ่งคือฆ่าผีร้ายเลย พอฆ่าตาย
แล้วเกิดเป็นเทพบุตรสุดยอดจิตที่สะอาดจึงมี ลหุตา มุทุตา
กัมมัฏญญา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

ละครมนุษย์ชาติผู้สร้างพล็อตเรื่องคือพระเจ้า

รายละเอียด : ละครของมนุษย์ชาติมีอยู่ตลอดให้ดู
อาตมาถือว่าประเทศไทยมีตัวละครมีเรื่องราว มีเหตุปัจจัยของ
เรื่อง จะพูดโดยโลกๆ ง่าย ผู้สร้างพล็อตเรื่องก็คือพระเจ้า หรือ
ธรรมชาติ เหตุปัจจัยสร้างพล็อตเรื่องขึ้นมา พล็อตเรื่องสวย
แต่ความเป็นจริงจะไม่ได้เป็นไปตามนั้น แม้ว่าพระอรหันต์ก็ตาม
มาทำก็ไม่ได้เป็นไปตามนั้น เพราะว่าคนมันแก่งและมีมาก
ตัวแปรมันมีเยอะ เข้ามาทุกปัจจุบันมันก็ต้องปรับให้ได้ขนาดนี้

มีอยู่ทุกปัจจุบัน ต่อไปที่ต้องปรับเปลี่ยนเพราะฉะนั้นการที่จะ
มาจัดสรรสิ่งเคราะห์ห่อองค์ประกอบทุกอัน solution ออกมา
แต่ละพฤติกรรมสังคมมันไม่ง่ายเลย ความไม่เที่ยงนี้ มันเร็วกว่า
จุดแห่ง ๐.๐๐๐๑ ของวินาทีมันเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา ความเร็ว
ของความเปลี่ยนแปลง มันเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตอโศก
วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ละชั่วประพฤดีไม่ใช่โอวาทปาติโมกข์

รายละเอียด : ละชั่ว ประพฤดี ทำจิตให้ผ่องใส แค่นี้
ไม่ใช่ของศาสนาพุทธ สัพพปาปัสสอกรณัง คือไม่ทำบาป
อีกแล้ว เพราะบุญได้ทำลายบาปไปหมดแล้ว ไม่ทำบาป
ทั้งปวง ไม่ทำบุญอีกแล้วด้วย กรรมทุกกรรมจึงมีแต่กุศล
กุศลสลับสัมปทา กุศลเป็นโลกียะ เป็นสิ่งอาศัย กุศลไม่มีสูญ
อกุศลก็ไม่สูญ แต่บาป บุญ นั้นสูญ ปุญญาปาทปริกษิโณ คือ
พระอรหันต์ขึ้นไป คือสูญสิ้นบาปสูญสิ้นบุญ อรหันต์ทุกองค์
ไม่ทำบาปไม่ทำบุญ ทำแต่กุศลที่ดี เพราะฉะนั้น สามข้อนี้เกิด
จากการสัจจิตปริโยทปนัง ทำจิตให้บริสุทธิ์ผ่องใส บริสุทธิ
ปริโยทตา มุทุ กัมมัฏญญา ปภัสสรา การละชั่วประพฤดี
ไม่ใช่โอวาทปาติโมกข์ แปลแคโลกียะธรรมดา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

ละทิวฐิ ๓

รายละเอียด : ทิวฐิ (ความเห็น) ที่ไม่ดี ๓ อย่างนี้ละได้
ด้วย ๑. เห็นความไม่เที่ยง (อนิจจตา) จึงละมิจจาทิวฐิ (ความ
เห็นที่ยึดผิด) ได้ ๒. เห็นทุกข์ (ทุกขตา) จึงละสักกายทิวฐิ
(ความเห็นที่ยึดว่ากิเลสตัวการใหญ่เป็นตัวเรา) ได้ ๓. เห็นความ
หมดตัวตน (อนัตตา) จึงละอัตตาทิวฐิ (ความเห็นที่ยึดเป็น
ตัวตน) ได้

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๘ มิจจาทิวฐิสสูตร
ข้อ ๒๕๔-๒๕๖

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก

ละอายกิเลส

รายละเอียด : เมื่อคุณเกิดกิเลสแล้วก็ฆ่ากิเลสด้วย
ความเพียร จนกระทั่งเป็นผลเป็นพหูสูตไปเรื่อยๆ ได้ผลอย่างนี้
ก็ยังมี วิริยะ สติ ปัญญา แข็งแรงจริงจึงเป็นอิทธิบาท ๔
มี ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา มี วิริยะ สติ ปัญญา มีอินทรีย์

พละ ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา ในจรรยา ๑๕ ไม่มี คำว่าสมาธิ เพราะวามสมาธิที่เป็นผลของจรรยา ๑๕ วิชชา ๘ หากปฏิบัติตนออกจากจรรยา ๑๕ วิชชา ๘ ไม่มีสมาธิของพุทธเกิด สรุปรูปว่าเป็นศีลสมาธิปัญญาที่เป็นกระบวนการที่สั้นลงซึ่งก็คือ จรรยา ๑๕ วิชชา ๘

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ลักษณะรูป ๔ ของพระอรหันต์

รายละเอียด : การเรียนรู้ธรรมขั้นจิตวิญญาณแล้ว ก็มาสัมพันธ์กับอันนอก สัมพันธ์กับดิน น้ำ ไฟ ลม สัมพันธ์ กับอันอื่นๆ เป็นตัวตนบุคคล คนต่างๆ สัตว์ต่างๆ ว่าสิ่งต่างๆ พืชต่างๆ เข้ามาพร้อม ร่วมสังขารปรุงแต่งอยู่ด้วยกัน อย่างไม่ เป็นพิษเป็นภัย อย่างไม่ทำลายแต่ช่วยกัน ให้เกิด สิ่งที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และมีแต่ไปเรื่อยๆ เจริญไปเรื่อยๆ ไม่มีจบมีใหม่ สิ่งที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่แล้วเจริญไปเรื่อยๆ ไม่มีเสื่อมเลยมีใหม่... ไม่มี ศาสนา พุทธไม่ได้ปฏิเสธความเสื่อมไม่ได้ปฏิเสธความดับไป แต่ต้องมีพลังงานเติมอยู่เสมอ เพราะฉะนั้นเราจะต้องสร้างพลังงาน เติมอยู่เสมอให้เจริญ ศาสนาพุทธจึงละเอียดถึงขั้นสามารถที่จะสร้างพลังงานให้เติมให้เกิดเรียกว่า อุปจยะ ถ้าไม่เกิดไม่ดับ เรียกว่าสันตติ เพราะสงบอยู่สันตติ สันตติ สงบอยู่แต่พร้อม ทำงานเรียกว่า ตี ตัว สันตติคือสงบ แต่พร้อมนะ พร้อมรบ พร้อมสันตติ เพราะฉะนั้นจะให้เกิดเลย อุปจยะ ถ้าไม่ให้เกิดแม้ ไม่ให้เกิดอยู่เฉยๆ ก็จะไม่เกิดก็เสื่อมในตัวมันเอง ชรตา

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช ภายนี้คือวิญญาณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ลักษณะรูป ๔

รายละเอียด : ๑. อุปจยะ ความเกิดอยู่เจริญขึ้นไป ๒. สันตติ ความเชื่อมต่อบริเวณ ๓. ชรตา เคลื่อนไปสู่ความ เสื่อม ๔. อนิจจตา เคลื่อนไปเสื่อม ความเจริญ ลักษณะรูป ๔ คือ จะให้เกิดก็เกิดได้ จะให้ต่อก็ตอได้ จะให้ไม่เกิด ไม่ต่อก ี่ได้ เป็น โมเมนตัม ถ้ามีอะไรมาทำลายมันก็เร็ว ถ้าไม่มีอะไร มาทำลายมันก็จะชะลอช้าไปอีกได้ แต่ถ้ามี อนิจจา เป็นตัวคุม สูดท้าย เป็นสิ่งที่พระโพธิสัตว์รู้ดี จะเอาเกิดหรือตายก็อยู่ที่ การตัดสินใจของโพธิสัตว์ที่จะรู้ดี อย่างบางเรื่อง เมื่อบอกว่า อีกเดี๋ยวบอกว่าไม่เอาแล้ว โพธิสัตว์ต้องซื้อสัตย์ มันมีข้อมูล เปลี่ยนแปลงใหม่ ก็ยังไม่ทันบอกคน ก็เปลี่ยนแปลงแล้ว คนที่ ไปยึดมั่นถือมั่นบอกว่าไม่อยู่กับร่องกับรอย คนนี้ก็ไม่ใช่ศรัทธา

แต่ถ้ายกให้แล้ว คนที่เป็นโพธิสัตว์ที่ตัดสินใจให้เปลี่ยนแปลงเร็ว เป็นสิริมหาบายา เดียวกับบอกว่าเอา ไม่เอา เดียวกับบอกว่ามี หรือไม่มี ทำให้มี หรือ หายไปก็ได้ แล้วจะเอาอะไรแน่ เพราะ ฉะนั้น สัจจะแท้ของโพธิสัตว์ คือซื้อสัตย์ สุจริต ปราบปรามชาติ ไม่มีความปรารถนาร้ายอะไร แต่ไม่มีเวลา ไม่มีโอกาส บางทีก็ ไม่ได้อธิบายให้ฟัง แต่ก็ไม่ได้มีอกุศลจิต ไม่มีอกุศลเจตนา มีแต่ อกุศลเจตนาทั้งสิ้น โพธิสัตว์บางองค์ทำเร็ว แต่ว่าอธิบายเหตุผล ไม่ได้ แต่ดูแล้ว เหตุปัจจัยองค์ประกอบขนาดนั้น ตัดสินใจ จะเอาอันนี้ ก็มีประสิทธิภาพที่ถูกต้อง ไม่ถูกต้อง ผิดพลาด ได้เหมือนกัน โพธิสัตว์ก็ได้ให้หมายถึงจะชนะตลอดแพ้กี้ได้ แต่แพ้กี้ แพ้ชะตากรรม เอาใหม่ได้ สีขายังรู้พลาดนักปราชญ์ ๒ ขา ก็ต้องเซบียง สรุปรูป จบลักษณะรูป ๔ จึงเป็นสุดจบของ รูป ๒๔ มีอำนาจ อนิจจตา สูดท้าย คุณจะเปลี่ยนแปลงเอง ถ้าหากไม่เปลี่ยนแปลงปล่อยให้เกิด ชรตา คือ โมเมนตัม เป็นพลังงานเฉื่อย ไปหา ๐ แต่ถ้า คุณจะให้มันเสื่อมเร็วขึ้น ก็สามารถเบรคได้เร็ว เหมือนเครื่องบินที่ลงทำให้มันหยุดเร็วได้ แม้มันจะมีแรงเฉื่อยไปอีก ๕ กิโลเมตร แต่คุณสามารถทำให้เหลือเพียงแค่ ๒ กิโลเมตร หรือ ๑ กิโลเมตร ได้มีเป็น ประสิทธิภาพ แต่ถ้าคุณจะไปปล่อยไปมันเกิด ชรตา แต่ อนิจจตา ฟ้าหลังฝนสามารถเปลี่ยนแปลงได้อีก จึงเป็นสิ่งที่คุณสามารถ ยังจิตให้เป็นไปในอำนาจได้ คุณยังไม่ทัน ก็ไปหาอนิจจตา คุณไม่เอาก็จบ แต่ถ้าเอาก็เปลี่ยนใหม่ได้ ซึ่งถือว่า สูงสุด เป็นผู้ที่ ยังจิตให้เป็นไปในอำนาจได้ พอชัดขึ้นใหม่ จบด้วย ลักษณะรูป ๔

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ลักษณะ ๕ ของอนัตตา

รายละเอียด : ๑. พรโต (ความเป็นอื่น แปรปรวนไป) ๒. อนัตโต (ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน) ๓. วิตโตโต (แผ่ผ่านไป, เคลื่อนไปๆ อยู่เสมอ) ๔. ตุจจโต (ไม่เป็นแก่น, ไร้ประโยชน์) ๕. สุนฺณฺญโต (เป็นสูญ, ว่างเปล่า)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๙ ข้อ ๖๓ ปริยญา ๓ กำหนดรู้ผัสสะ-เวทนา

ลักษณะกามเมถุน ๓

รายละเอียด : ๑. เป็นเรื่องของชาวบ้าน (คามธัมมิง) ๒. เป็นมรรยาทของคนชั้นต่ำ (วสธัมมิง) ๓. ชั่วหยาบ (ทฎจลลิง)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑ ข้อ ๒๐, ธรรมอธิบาย จากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ลักษณะกามเมถุน ๖

รายละเอียด : ๑. เป็นเรื่องของชาวบ้าน ๒. เป็นมรรยาทของคนที่ต่ำ ๓. ขี้หยาบ ๔. มีน้ำเป็นที่สุด ๕. กระทำในทีล็บ ๖. เป็นของคนคู่

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑ ปฐมปาราชิกกัณฑ์ ข้อ ๒๐

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

ลักษณะของคน ๔ ประการ ของคนที่มีเศรษฐกิจดีที่สุดใน

รายละเอียด : ๑. ไม่เป็นหนี้ ๒. เลี้ยงตัวเองรอด ๓. ทำให้เหลือเกินกินกินใช้ ๔. เอาไปแจกจ่ายเกื้อกูลช่วยเหลือผู้อื่น เป็นประโยชน์เพื่อผู้อื่น นี่แหละคือคนที่มีเศรษฐกิจดีที่สุดใน เพราะฉะนั้นคนที่มีลักษณะ ๔ ประการนี้จะไม่รวยเพราะมีการแจกจ่ายแก่คนอื่น แล้วมั่นใจในตัวเองว่าไม่ขาดแคลน

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยารายธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ลักษณะของจิตที่เป็นพีชะ

รายละเอียด : คือ จิตเป็นธาตุรู้ระดับ พีชะ พีชะมีแต่สัญญา กับ สังขาร ไม่มีเวทนา ไม่มีวิญญาณ เราสามารถทำจิต मनสิการไม่มีกิเลสที่เป็นบาป ไม่ทำบาป จิตเราก็คือพีชะ ไม่มีบาป ไม่มีบุญ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ลักษณะของทุนนิยม

รายละเอียด : นี่เป็นการยืนยันเป็นเรื่องชัดเจน เป็นเครื่องชี้ชัดว่า เศรษฐกิจของเราดี ไม่ใช่เรื่องความร่ำรวย เศรษฐกิจเราจะร่ำรวยด้วยการเอาจากคนอื่นมากมาย มีแต่อัตราการพัฒนาการรวยการได้เปรียบเขาไปได้เรื่อยๆ มากกว่าเขาเรื่อยๆ อันนั้นเป็นเรื่องของคนในโลก คนที่ตะกละตะกลาม คนที่มีใจไม่พอคนไม่สันโดษ คนแบบนี้อยู่ในโลกก็เป็นคนที่น่ารังเกียจผู้ที่มีจิตใจแบบนี้ แล้วลักษณะของทุนนิยมมีลักษณะอย่างนี้ทั้งนั้น เพราะฉะนั้นลักษณะของทุนนิยมนี้เป็นลักษณะความเลวร้าย ลักษณะสังคมที่เสื่อม มันก็ต้องแย่งชิงกัน ทะเลาะเบาะแว้งกัน จิตใจเมตตาเกื้อกูลเพื่อการไม่มีหนี้ก็น้อยลงๆ อัตราการแย่งชิงเพิ่มขึ้นเพิ่มขึ้น ความขาดแคลนก็เพิ่มขึ้นเพิ่มขึ้นเป็นจิตใจที่เลวทรามไปเรื่อยๆ พวกเรานี้ได้มาศึกษาสังขาร จะไม่มีความคิดนิยมแบบนั้น ถ้าผู้ใดยังมี

ความคิดแบบนี้ แสดงว่าไม่มีความเจริญก้าวหน้าไม่เป็นคนที่มีความรุดหน้า ๙ ที่จะต้องเป็นคนเลี้ยงง่ายอยู่อย่างสบายๆ ไม่ใช่ไปแย่งชิงกันตะกละตะกลาม ต้องการที่จะร่ำรวยแสวงหา ผลได้เพิ่มขึ้นๆ มีอัตราการได้ ให้แก่ตัวเองทวีขึ้น ไม่ใช่ เราจะต้องรู้ว่าชีวิตของเราที่เราสร้างสรร เราทำงานมีผลผลิตของการทำงานของเรา นี่ พอกินพอใช้ของเราไหม พอกินพอใช้แล้วเหลือมีส่วนเหลือส่วนเกินพอที่จะแจกจ่ายเจือจานผู้อื่นได้ไหม เรามีส่วนเหลือส่วนเกินแล้วเราซื้อเหี่ยวหรือเปล่า เรามีส่วนเหลือส่วนเกินแล้วซื้อเหี่ยว ก็แล้ว มีส่วนเหลือส่วนเกินแล้วจะต้องเอาส่วนเหลือส่วนเกินนั้นแหละไปให้ผู้อื่น แล้วจะต้องแลกเปลี่ยนมาด้วยอัตราการแลกเปลี่ยนที่ได้มาก ไม่มีจำกัด ได้มากเท่าไรยิ่งถือว่าเป็นความเจริญ ถือเป็นชีวิตที่ก้าวหน้า ความคิดอย่างนี้เป็นความคิดชั่ว เป็นความคิดคนที่ไม่พัฒนา เป็นคนตกต่ำ เป็นคนหลงนรก เป็นคนเสื่อม

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยารายธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ลักษณะของธรรมะที่เป็นโลกุตระ

รายละเอียด : พูดถึงธรรมะแล้วยังมีผู้มาเข้าใจธรรมะเอาธรรมะโลกุตระที่ คัมภีรา (ลึกลับ) ทูทัสสา (เห็นตามได้ยาก) ทุณุโพธา (บรรลุรู้ตามได้ยาก) สันตา (สงบระงับอย่างสงบพิเศษ แม้จะวุ่นอยู่) ปณินตา (สุขุมประณีตไปตามลำดับไม่ข้ามขั้น) อตักกาวจรา (คาดคะเนต้นเตาไม้ได้) นิพฺพนา (ละเอียดลึกถึงขั้นนิพพาน) บัณฑิตเวทนียา (รู้แจ้งได้เฉพาะผู้เป็นบัณฑิต บรรลุแท้จริงเท่านั้น) (พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔) เราก็ยังได้บัณฑิตมาไม่น้อยในยุคนี้ ที่เอาตมาทำให้พวกเราเป็นบัณฑิตที่แท้จริงได้ในสังคม มันเป็นการช่วยประเทศชาติทั้งการเศรษฐกิจรัฐกิจ สังคมกิจ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔

ลักษณะของพุทธ ผู้ที่ได้สูงสุดแล้ว ก็จะช่วยผู้อื่นให้ถึงนิพพาน

รายละเอียด : ถ้าได้ไปแล้วคุณก็เป็นคนดีคุณก็ไปถ่ายทอดต่อไป เพราะศาสนาพุทธนั้นได้แล้วไม่ใช่ได้แล้วก็ไม่ไปถ่ายทอดให้ใครเลย ได้แล้วเฉยๆ ไม่ใช่ ลักษณะของพุทธได้แล้วต้องเป็นประโยชน์ท่านต่อไป แม้จะเป็นพระอรหันต์ที่ไม่ปรารถนาพุทธภูมิ ไม่ต่อภพต่อภูมิ ในช่วงระยะเวลาที่ท่านยังไม่ปรินิพพานเป็นปริโยสาน พระอรหันต์แต่ละองค์ท่านก็ทำ

ประโยชน์จนกระทั่งอายุท่านอาจจะสั้นกว่าปกติก็ได้ แต่ท่านตั้งใจจะเป็นพระอรหันต์สุดท้ายแล้วเกิดและตายชาตินี้ท่านไม่ต่อเป็นสัญญาตนิพพาน อนิมิตตนิพพาน อัปปนิหิตนิพพาน สูญอย่างเดียวท่านก็ทำเพราะท่านจะสูญอยู่แล้ว ไม่เป็นปัญหาอะไรท่านไม่ต่อแล้วท่านก็จบ มันไม่ขัดกับตัวท่านเอง ไม่ขัดกับผู้อื่นท่านก็ทำงานเต็มที่ เต็มที่ได้เท่าไรก็เท่ากับสมรรถนะของท่าน

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช ภายนี้คือวิญญูณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ลักษณะของพุทธธรรม ๘ ของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : คือ ๑. ลึกซึ้ง (คัมภีร์) ๒. เห็นตามได้ยาก (ทุททสา) ๓. บรรลุรู้ตามได้ยาก (ทุรฺนุโพธา) ๔. สงบระงับอย่างพิเศษ แม้จะวุ่นอยู่ (สันตฺตา) ๕. สุขุมประณีตไปตามลำดับไม่ข้ามขั้น (ปณฺตีตา) ๖. คาคคะเนตฺตเนตฺตาเอาไม่ได้ (อตฺตกฺกาจฺรา) ๗. ละเอียด ลึกซึ้งชั้นนิพพาน (นิปฺปฺณา) ๘. รู้แจ้งได้เฉพาะผู้เป็นบัณฑิต บรรลุแท้จริงเท่านั้น (ปณฺตีตเวทนียา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔, ธรรมอธิบาย รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอโศก ครั้งที่ ๗๑

ลักษณะของวิญญูณ ๗

รายละเอียด : ๑. ทูรงคมัง (ไปได้ไกล) ๒. เอกจรง (ไปแต่ผู้เดียว) ๓. อสรีรัง (ไม่มีรูปร่าง) ๔. คุหาสยง (มีจิตเป็นที่อาศัย) ๕. อนิทฺสสนง (มองไม่เห็น) ๖. อนันตง (ไม่มีที่สุด) ๗. สัพพโต ปภัง (แจ่มใสโดยประการทั้งปวง)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ เภววิญญูสูตร ข้อ ๓๕๐ พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ จิตตวรรค ข้อ ๑๓

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

ลักษณะของศาสนาพุทธ ๔

รายละเอียด : ๑. สัจธรรม (เป็นความจริง) ๒. สัลเลขธรรม (เป็นการขัดเกลากิเลส) ๓. นิยยานิกธรรม (ทำให้พ้นทุกข์ได้จริง) ๔. สันติธรรม (สงบเรียบร้อยราบรื่นง่ายงาม)

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ สาสวะ-อนาสวะ หน้า ๔๑๖

ลักษณะของสังคมาที่เศรษฐกิจดี

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นเศรษฐกิจดีไม่ได้หมายความว่าทุกคนร่ำรวย สร้างให้มีคนร่ำรวยแข่งกันมากๆ ไม่ใช่ สังคมเรายังมีคนจนมากๆ ฟังให้ตื่นนะ สังคมเรายังมีคนจนมากๆ แต่

เป็นคนจนที่ขยันหมั่นเพียร มีความรู้ความสามารถ แล้วก็ทำงาน สร้างสรรผลผลิตโดยเฉพาะผลผลิตที่เป็นพืชพรรณ ธัญญาหาร ที่เป็นของกิน เป็นอาหาร กวฬิงการอาหาร แนนอนไม่ว่าจะเป็นคนชาติไหน เด็กผู้ใหญ่คนแก่ทั้งนั้น ต้องกินเอาธาตุอาหารพวกนี้ไปเลี้ยงสังขาร นี่แหละเป็นหนึ่ง ทำให้มีคุณภาพเต็มไปด้วยธาตุอาหารสารอาหารที่ดี อย่าให้มีสารพิษ เป็นอาหารที่ดีมีคุณค่าที่สมบูรณ์ครบครัน และอย่าขายแพงที่สุดแล้วแจกจ่ายกันไต่ยั้งดี ผู้ใดที่สามารถคว้าตำแหน่งของการเป็นผู้ผลิตพืชพรรณธัญญาหาร แล้วก็แจกจ่าย โดยรายได้ที่จะแลกเปลี่ยนกลับคืนมาน้อย ถึงขั้นศูนย์ไม่เอาเลยแจกฟรีไปได้ แต่เราก็กักขังสถานะความเป็นอยู่ของเรายังไม่เดือดร้อนไม่ขัดสน มีกินมีใช้อุดมสมบูรณ์ ลักษณะอย่างนี้คือสังคมาที่มีเศรษฐกิจดี เงินคงคลังไม่ต้องพูด มีส่วนกลางเป็นสาธารณโภคี ส่วนบุคคลนั้น ๐๐๐ จะใช้ก็ไปเบิกกองกลางถ้าเหลือก็คืน

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ลักษณะของสิริมหามายา

รายละเอียด : ลักษณะที่เหมือนกับชายชวาเข้าชากวนกลับไปกลับมา จึงเป็นลักษณะของภาษาที่เราใช้เรียกอยู่ว่า สิริมหามายากลับไปกลับมา เดี่ยวก็มีเดี่ยวกี่ไม่มี เดี่ยวกี่ใช้เดี่ยวกี่ไม่ใช่ เดี่ยวอาจจะมาช่ายหรือชวาอย่างนี้แหละ แต่มันมีนัยยะสำคัญอยู่คือว่า มันเจริญขึ้น มันถูกต้องมันมีอัตราการก้าวหน้าที่เจริญขึ้นอย่างแท้จริง มันก็ต้องรู้จักสภาวะธรรมของความเจริญก้าวหน้าคืออย่างไร ปัญญาดีมันอาจจะต้องแค่นั้น ช่ายชวา กลับไปกลับมา คำชวา สูงต่ำ อะไอย่างนี้เป็นต้น มีหรือไม่มีอะไรก็แล้วแต่ เป็นภาษาคู่ ภาษาทေး หรือเป็นภาษา กายะ เรียกว่าเป็นธรรมะ ๒ อย่างละเอียดลึกซึ้งติดตามให้ต็ย

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

ลักษณะของอนัตตา ๕

รายละเอียด : เป็นสภาวะของความว่างหมดตัวตนแล้ว คือ ๑. พรโต (เป็นอื่นทุกขณะ) ๒. อนัตตโต (ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตนของเรา) ๓. วิวิตตโต (สังคมาเลสทั้งปวง) ๔. ตุจฺจโต (สิ้นแก่นสารจบประโยชน์) ๕. สูญญโต (สูญว่างเปล่าไม่มีอะไรเลย)

ที่มา ที่ไป : พระวิสุทธิมคค์ ปัญญาเทศ หน้า ๖๒๘-๖๒๙

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

ลักษณะฐานอาศัยของพระอรหันต์

รายละเอียด : คือ ฐานอาศัยของพระอรหันต์ พระอรหันต์สามารถจัดการวิการรูปได้เท่าที่มีบารมี เท่าที่เห็นควร อย่างอาตมาสามารถทำได้เท่าที่มีบารมีจึงสามารถทำกรรมกิริยาเท่านี้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราชธานีโคกวันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

ลักษณะประชาธิปไตยของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : อาตมาพยายามพิสูจน์ประชาธิปไตยของพระพุทธเจ้า ในยุคนั้นยังไม่มีคำนี้ มีแต่ ธรรมาธิปไตย อัตตาธิปไตย โลกาธิปไตย แต่สภาวะมันมี ลักษณะของประชาธิปไตยของพระพุทธเจ้า คือ มีสาราณียธรรม ๖ กับวรรณะ ๔ เป็นตัวหลักทฤษฎียืนยันให้เกิดองค์รวมของมนุษยชาติจะอยู่กันอย่างเรียบร้อยสมบูรณ์แบบ มีคุณสมบัติของสาธารณโภคีอย่างชาวอโศกเป็น ซึ่งคนเขายังไม่เข้าใจไม่ชัดเจนว่าสาธารณโภคีคืออะไร

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา บ้านราช เนื้อหาประชาธิปไตยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ลักษณะปริศนากับอดีตภาวะ

รายละเอียด : เป็นสภาวะของปริศนากับอดีตภาวะ เด็ดเดี่ยวหนักแน่น อดีตภาวะ ก็ไม่แน่นอนหรือหลวมๆ ง่อนแง่น คู่กันเด็ดเดี่ยวกับหนักแน่น มันก็มีตรงกันข้ามระหว่าง อดีตภาวะกับปริศนาระนี้ไม่ได้ว่าผู้หญิงนะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ธรรมะคือเครื่องถ่วงดุลยุคทุนนิยมเคออส วันพุธที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ลักษณะรูป ๔ สุตท้ายในรูป ๒๘

รายละเอียด : รูป ๔ = ๒๑. อุปจยะ ความเกิดอยู่เจริญขึ้นไป ๒๒. สันตติ ความเชื่อมตอสืบเนื่อง ๒๓. ชรตา เคลื่อนไปสู่ความเลื่อม ๒๔. อนิจจตา เคลื่อนไปเลื่อมเจริญ คือ สุตท้ายจบก็จะเป็นลัจจะ ๔ ตัวที่จะเหลือสุตท้าย ผู้ที่มีชีวิตอยู่ก็จะอยู่กับ อุปจยะ กับ สันตติ เราจะให้เกิดหรือไม่ให้เกิด ถ้าจะให้เกิดก็มีแต่สิ่งที่ดีที่เจริญขึ้นไปตลอดเวลา เราจะไม่มีบาปทั้งปวงที่จะออกจากกรรมของเรามีแต่ที่อยู่ตลอดเวลาเกิดอยู่มีกรรมกิริยาก็มีแต่กุศล หากไม่เกิดก็อยู่เฉยๆ จะสันตติหรือไม่

จะต่อหรือไม่ต่อ หากว่าไม่รู้สันตติ ก็ชรตาก็เลื่อมก็อยู่กับชรตา อนิจจตา เป็นลักษณะธรรมของไตรลักษณ์สุดท้ายเกิดขึ้น ตั้งอยู่เสื่อมไปไม่เที่ยง ชรตา = เลื่อม อนิจจตา = ไม่เที่ยงคนที่ ไม่สามารถควบคุมไตรลักษณ์ก็จะจมอยู่กับความเลื่อม จมอยู่กับความอนิจจตา จมอยู่กับความเลื่อมตลอดเวลา ผู้ที่สามารถ รู้จักลักษณะ ๔ และสามารถควบคุมทุกอย่างได้หมด จะอธิบายเป็นภาษาที่ สิริมหามายา อนิจจตา ก็เป็นความไม่เที่ยงที่ดีไม่สันโดษในกุศลมีแต่ความเจริญอย่างเดียวเคลื่อนไป เคลื่อนไป เพราะฉะนั้นเคลื่อนไปสู่ความเลื่อมไม่มี ถ้ายังอยู่ก็มี แต่เกิดความเจริญอยู่ตลอดเวลา อุปจยะ สันตติ จะต่อหรือไม่ ต่อก็เป็นผู้ที่ควบคุมสันตติเอง จะต่อไปก็มีแต่ความเจริญไม่มีความเลื่อมเพราะมีความรู้แจ้งในลักษณะของ อุปจยะ สันตติ รู้แจ้งชรตา รู้แจ้งอนิจจตา จึงจัดการสิ่งที่เป็นรูปนาม กำหนด รูปนามให้เป็นสิ่งที่ต่ออย่างเดียวกันไม่มีความเลื่อมเลย เป็นพระเจ้า ตัวเองเป็นผู้กำหนดจิตวิญญาณเองเป็นอมตบุคคล ในมูลสูตร ข้อที่ ๙ สมณะฟ้าไท ในรูป ๒๔ เราต้องมีผัสสะ มีประสาทครบ ตาหูจมูกลิ้นกาย ใจ เปิดตาหู กระทบผัสสะก็รู้สึกได้ ก็เกิดเกิดจะรู้มันได้อย่างไร ชีวิตมันเกิดที่ไหน ก็อยู่ที่ใจนั่นแหละ เราก็คิดว่าชีวิตของกิเลสมันเกิดอยู่ตรงไหนมีอะไรเป็นปัจจัย ควบคุมอาการเคลื่อนไหวของกายของใจ โดยอยู่ในฐานของ ลักษณะรูป ๔ ผู้ที่รู้จักรูปรู้จักนามตามที่พระพุทธเจ้าท่านบอกรูปนามนี้แหละเป็นตัวขี้บ่งของจิตวิญญาณ เพราะฉะนั้นผู้ที่ รู้จักรูป ๒๘ และรู้นามอีก ๕ คือเวทนา สัญญา เจตนา ผัสสะ มนสิการผู้รู้รูป ๒๘ นาม ๕ คือ ผู้ที่พระราชามีส่งไปฆ่า เป็นผู้ที่มีความประเสริฐแล้ว แต่ถ้าไม่ใช่แล้วไม่รู้รูปนามไม่รู้ จิตวิญญาณ แล้วยังรู้ผิดๆ อีก พระราชาก็เอาไปฆ่าไม่ตาย เป็นอมตะที่ต่อต้านตั้งต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

ลักษณะศาสนาพระพุทธเจ้าจะต้องมีชาคริยา

รายละเอียด : เมื่อเราสามารถทำให้เป็นคนดี ไม่ใช่เป็นคนหลับหรือหนึ่งหลับจมอยู่อย่างนั้น ลักษณะศาสนาพระพุทธเจ้าจะต้องมีชาคริยา ไม่ใช่ไปนั่งนิ่ง ค้างลงไป ปฏิบัติผิด ไม่มีตา หู จมูก ลิ้น กายให้สำรวจ... มันผิด เกี่ยวกับการอุปโภค บริโภคที่เราต้องใช้ แล้วก็พิจารณาให้มันเหมาะสม เป็นอกุศล ที่มันทุจริตก็ทำให้เป็นสุจริตให้เป็นกุศล

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันเสาร์ที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย นั่นคือเพื่อประชาชน

รายละเอียด : ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยนั่นคือเพื่อประชาชน เพราะฉะนั้นคนที่จะทำระบอบประชาธิปไตยที่ดีจะต้องเป็นคนที่ไม่มีตัวตนเป็นคนไม่มีอดีตเป็นคนมีอิสระเสรีภาพ เป็นคนเสียสละทำงานเสียสละเพื่อมวลชนประชาชนนี่คือคนไม่มีตัวตน มีอิสระเสรีภาพ นี่คือนิยามของคนที่จะมาทำประชาธิปไตยได้ดี ประชาธิปไตยนั้น คนจะต้องมีบารมี มีคุณธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ลักษณะอเทวนิยมของพุทธศาสนา

รายละเอียด : ๑. พลังอำนาจของ อเทวนิยม คือ กรรม ๒. อเทวนิยม เชื่อ อนิจจัง-ทุกขัง-อนัตตา ๓. อเทวนิยมสามารถดับภพชาติได้อย่างสนิทบริบูรณ์ ๔. อเทวนิยม เชื่อว่า กรรมวิบากไม่เที่ยงแท้ตายตัว (กรรมปัจจุบันสามารถเปลี่ยนพรหมลิขิต เปลี่ยนดวงชะตาได้) ๕. สุขของ อเทวนิยม เป็นสุขแบบโลกุตระ ๖. โลกของ อเทวนิยม รู้รอบถึงขั้น ดับวิภูสงสาร ๗. อเทวนิยม มีลักษณะเข้าถึงขั้น อาริยะ - ที่สุดในความเป็นคนคือ นิพพาน-ทางปฏิบัติไปสู่ นิพพาน คือ สัมมาอาริยมรรคมีองค์ ๘ - วิชชา ๘ คือ ความรู้เฉพาะที่พาไปสู่ นิพพาน ๘. ศาสดาของ อเทวนิยม เป็นคนปกติสามัญแท้ๆ ๙. คุณวิเศษของ อเทวนิยม คือ อนุศาสน์ปาฏิหาริย์ ๑๐. ที่พึ่งของ อเทวนิยม คือ กรรม (พระรัตนตรัย)

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร

ลัทธิที่ปราศจากมรรคมีองค์ ๘

รายละเอียด : ดูกรสุภัททะในธรรมวินัยใดไม่มีอริยมรรคประกอบด้วยองค์ ๘ ในธรรมวินัยนั้นไม่มีสมณะที่ ๑ สมณะที่ ๒ สมณะที่ ๓ หรือสมณะที่ ๔ ในธรรมวินัยใดมีอริยมรรคประกอบด้วยองค์ ๘ ในธรรมวินัยนั้นไม่มีสมณะที่ ๑ สมณะที่ ๒ สมณะที่ ๓ หรือสมณะที่ ๔ ดูกรสุภัททะ ในธรรมวินัยนี้ มีอริยมรรคประกอบด้วยองค์ ๘ ในธรรมวินัยนี้เท่านั้นมีสมณะที่ ๑... ที่ ๒... ที่ ๓... หรือที่ ๔ ลัทธิอื่นๆ วางจากสมณะผู้รู้ทั่วถึงก็ภิกษุเหล่านั้นพึงอยู่โดยชอบ โลกจะไม่พึงวางจากพระอรหันต์ทั้งหลาย ฯ

ที่มา ที่ไป : มหาปรินิพพานสูตร เล่ม ๑๐ ข้อ ๑๓๘ ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ลัทธินอกพุทธศาสนา

รายละเอียด : ๑. ปุพเพตเหตุวาท (ลัทธิเชื่อว่า...กรรมเก่าเที่ยงแท้) ๒. อิสสรนิมมานเหตุวาท (ลัทธิเชื่อว่าพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่หรือเทพเจ้าเป็นผู้เสริมสร้างบันดาลให้) ๓. อเหตุ-อปัจจัยวาท (ลัทธิเชื่อในสิ่งเหนือเหตุปัจจัย)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ ข้อ ๕๐๑, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข

รายละเอียด : ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข คือ เปรียบเหมือนใบไม้ ผลไม้ สีเขียว เหลือง สวยงามหอม ชุ่ม ไสว ศาสนาที่หาแก่นมิได้ แม้แต่กระทั่ง ปัญญา ก็ไม่ได้ เหลือแต่เปลือก แคสมาก็เป็นมิจจาสมาธิ ศีลเป็นสะเก็ดก็ไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ลาภัมมิกา

รายละเอียด : ลาภโดยธรรม

หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๒๙

ลาภานุตตริยะะ

รายละเอียด : ลาภอันเยี่ยม

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๑๒

ลาภณ ลากัง นิชิตัง สนตา

รายละเอียด : ๑. ยังทำงานรับรายได้แลกกับแรงงานหรือรับแลกแลกแลกอยู่ ๒. คือขั้นจะยังชีพอยู่ แม้แต่การเอาลาภต่อลาภ หรือยังจะอยากได้สิ่งใดๆ มาตอบแทนด้วยประการทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดในอะไรมาแลกเปลี่ยนหรืออยากได้อะไรมาตอบแทนให้ตน ๓. การเอาลาภต่อลาภ

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๓๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๖๒, สมมติพุทธ หน้า ๑๑๘, ๓๙๓

ลำดับของการล้างกาม ตัณหา ๓ ภพ ๓

รายละเอียด : เจตนา ก็มีสาม กามตัณหา ก็ล้าง กามตัณหา หหมดแล้วก็เหลือ ภวตัณหาคือรูป ก็ล้างรูป หหมดรูป

ก็ล้างอรุปรจนหมดก็หมดกมล ๓ คือ กาม รูป อรูป ก็เหลือ วิภวตัณหา ก็ยังเหลือความอยากความต้องการความประสงค์ แต่เป็นความประสงค์ที่ไม่มีภพชาติแล้ว เป็นความรู้ที่สูญยอด อย่างอาตมาปรารถนา อาตมาเอาสภาวะมาอธิบาย คนที่ไม่มีสภาวะได้แต่ภาษา ก็แปลกลับไปกลับมาว่าวิภวตัณหาคือ ตัณหาที่ไม่มีกามไม่มีภพ แล้วคืออะไรก็ไม่รู้

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญูณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ลำดับขั้นตอนของการลด ละการติดยึด

รายละเอียด : กิเลสแล้วรู้สึกว่ามีหิริ สิ่งที่ดีกว่าตัวเอง เป็นหิริ แต่ ๔ ตัวนี้ ศรัทธา หิริ โอตตปเปะ พหุสุต คุณมีแต่ศรัทธา ไม่ได้เกิดความรู้สึกละเอียดต่อสิ่งที่ตัวเองยึดถือ เป็นเรื่องที่น่าละเอียดจมอยู่ในนรกสิ่งต่ำ จมอยู่ในวงไฟวงเหล้า จมอยู่ในสิ่งเสพติด ติดในลาภยศสรรเสริญ หรือติดในรสชาติ รสชาติทางตาหูจมูกลิ้นกายใจ รสกามคุณ ๕ เป็นต้น ชับซ้อนเรื่องเพศ ในรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัส มันเป็นเรื่องที่ซับซ้อนจะต้องกลับมาอยู่ในสัตว์โลก แต่รูปทางตาหูจมูกลิ้นกาย กามคุณ ๕ มันต้องเรียนรู้ก่อนแล้วเลิกเป็นขั้นตอน เพราะฉะนั้นลำดับของการที่เราจะต้องรู้รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส กามคุณ ๕ คุณยังมีกามฉันทะอยู่ จะต้องเป็นผู้เสื่อมจากกามฉันทะ ผู้ที่ทำลายกำจัดกามฉันทะได้ คุณยังไม่รู้ลำดับลำดับเลย ยังไม่รู้เลยแล้วคุณจะไปออกจากรูปภพ อรูปภพ มันเป็นเรื่องที่ผิดจากกาลเทศะฐานะ หากยังไม่ออกจากกามได้ ออกจากกามได้เป็นอนาคามี

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียรยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

ลำดับชั้นภูมิของจิต

รายละเอียด : ตั้งแต่ อบายภูมิ อบายภูมิ มี ๔ คือ ๑. นิริยะหรืออนรก ๒. ตีรัจฉานโยนิ ๓. ปิตวิสัย ๔. อสุรกาย คำว่า สุระ แปลว่า ครอบ กล้าแข็ง เต็ม ถ้าอสุระ ก็คือ ไม่มีความกล้าหาญทางจิตวิญญูณ ถ้าอธิบายรูปธรรมก็คือ ไม่ครบสุรภาโว ไม่ครบชมพูทวีป ไม่มีอาการ ๓๒ ครบ ในรูปธรรม ถ้าในนามธรรมก็คือความอ่อนแอ ไม่กล้าทำดี ไม่กล้าประพฤติธรรม ไม่กล้าเข้าใกล้ ฝัไม่กล้าเข้าเขตสายลิวจัน ๕. มนุสโส อันนี้เป็นภูมิกลาง ที่มีสุรภาโว สติมันโต อิทธิพรหมจรรย์วาโส เป็นมนุษย์ชมพูทวีป ไม่ได้หมายถึงอูตรกฐทวีป หรือดาวดึงส์ ในภูมิดาวดึงส์นี้ไม่ได้มีความเป็นมนุษย์ หมายถึงผู้มีคุณธรรมก็คือสบายตามกุศล มนุษย์อูตรกฐทวีป ก็คือจิต

ไม่หมายเอาอาการ ๓๒ หมายเอาแค่อารมณ์ และดาวดึงส์ก็หมายถึงเอาที่จิต แต่ชมพูทวีปนี้หมายถึงเอามนุษย์ ๖. จตุมหาราชิก คือ ใช้เงินมาซื้อ มาล่าความใหญ่โตทั้งสี่ทิศ เขาเขียนรูป มีสี่มือสี่หัว เป็นยักษ์ แย่งชิงเขามา พอได้มาก็เป็นสุข ตั้งแต่กามาวจรที่เป็นอบาย อย่างพวกที่บริหารประเทศตอนนี้ แปลงตัวเป็นมาร แล้วหลอกคนอยู่ทุกวันทั้งนักธุรกิจ ข้าราชการ นักการเมือง ทำชั่วโดยแนบเนียนหลอกเขา ทั้งทุจริตโกงกินโหดร้าย เอาเปรียบเอาเปรียบมากมาย นั่นแหละผีใหญ่เป็นจตุมหาราชิก ๗. ดาวดึงส์ คือ ๓๓ ชีวิตคนมีแต่อาการ ๓๒ แต่หลงหลอกให้มีอีกอาการคือ อาการ ที่ ๓๓ ไปหลงเสพ เป็นอาการหลงเสพติดในกามาวจร ๘. ยามา แปลว่าเวลา คือจะต้องให้ได้เสพ เป็นทวดาได้นานเท่าที่ต้องการ อยู่ไปตลอดกาลนาน ต้องการบำบัดให้ไม่ขาดตอน พยายามสั่งสมยามา ๙. ดุสิต แปลว่า พัก แม้จะต่อเนื่องอย่างไรก็ต้องมีการพักยก งานเลี้ยงต้องมีวันเลิก การสงบ โดยโลกีย์ก็มีพักยกหยุด เรียกว่า เคหะลิต-อุเบกขา (อภยภฤติ) ซึ่งธรรมดาคะจะนอนหลับ หาสุข แสงหาไปเรื่อยๆ จะแสวงหาสุขให้ทุกอย่าง ว่างๆ ปากก็หาอะไรมาอมหาอะไรมาดม หาอะไรมาจุน ตลอดเวลา คุณหาอะไรมาบำเรอความต้องการ ที่ไร้สาระมากมาย ถามตัวเองบ้างว่าตนกำลังทำอะไร บางอย่างเลอะเทอะ มาทำสิ่งดีกว่านี้เถอะเราไปเสียเงินให้เขาและซื้อเลี้ยง ทำเล็บที่หนึ่งเป็นพันบาทเลย ไร้สาระ ซึ่งเศรษฐศาสตร์มองตื้นๆ ว่าเงินสะพัด แต่เวลาแรงงานที่เสียไปก็ไม่คุ้ม การและซื้อเลี้ยงยังเป็นประโยชน์แต่การเล่นหวนนั้น ไร้ประโยชน์กว่าอีก ที่จริงการและซื้อเลี้ยงยังมีประโยชน์ แต่การแต่งเล็บพันที่เล็บนั้นเสียเวลา แรงงานแรงคิด ขอวิจารณ์เต็มเหนี่ยว มากมายไม่รู้ก็อย่าง คนเราไม่รู้สาระชีวิต คนรู้สาระว่าเป็นสาระคนนั้นมีสาระ ๑๐. นิมมานรดี คือเนรมิตเอง สร้างเอง มีเงินก็เนรมิตเอง จ้างเทวดามาล้าง ล้างให้ได้ นี่คืออำนาจที่สร้างเอา ๑๑. ปริณิมิตวตวัตติ คือมีอำนาจให้คนกลัวเกรง จนคนอื่นมาสร้างมาทำให้หมด ลีบเอ็ดภูมินี้ท่านเรียกว่า กามาวจรภูมิ จากนั้นเป็นพรหม คือความใหญ่ ถ้าเป็นปรมาตมแล้วจิตวิญญูณพรหมไม่มีสรีระ แต่ถ้าไปทางเทวนิยมก็ไปพูดว่าพรหมเป็นรูปร่างสรีระ ๑. รูปพรหม ๑.๑ ชั้นที่ ๑ พรหมปาริสัชชาภูมิ ๑.๒ ชั้นที่ ๒ พรหมบุโรหิตาภูมิ ๑.๓ ชั้นที่ ๓ มหาพรหมภูมิ ๑.๔ ชั้นที่ ๔ ปริตรตาภูมิ คือมีแสงน้อย ๑.๕ ชั้นที่ ๕ อัปมาณาภูมิ คำว่า อัปมาณา คือหาที่สุดมิได้ ไม่มีขีดชั้น ๑.๖ ชั้นที่ ๖ อาภัสราภูมิ เขาแปลว่าแสง ๑.๗ ชั้นที่ ๗ ปริตตสุภาภูมิ ๑.๘ ชั้นที่ ๘ อัปมาณสุภาภูมิ คำว่า สุภา คือดีงาม น่าพึงใจ เป็นความงาม สิ่งดี ๑.๙

ขั้นที่ ๔ สุกกัณหาภูมิ อันนี้เป็นหัวหน้าใหญ่เลย แปลว่า พวกมี
 รัศมีเป็นลำงามกระจางจ้า นี่เขาแปลเป็นรูปธรรมเลย คนอ่าน
 ก็คิดว่าเป็นตัวตน บุคคล เราเขา เพราะยังไม่ถึงภูมิปัญญาที่ยัง
 เข้าใจไม่ถูกเลย ๑.๑๐ ขั้นที่ ๑๐ เวทียผลภูมิ ๑.๑๑ ขั้นที่ ๑๑
 อสัณณีสัตตาภูมิ ของพระพุทธเจ้าท่านไม่มี อสัณณีสัตว์
 ถ้าสัมผัสมาทัญญูแล้วจะไม่มึนนี้ แม้ไปหลงผิดสิ่งที่มีอายตนะ แต่
 ไม่สามารถเรียนรู้อายตนะ มีอายตนะ อย่างอสัณณีสัตว์ คือรู้หมด
 แล้ว เหมือนอุปถัมภ์คือจบการเรียนรู้อายตนะแล้ว ส่วนอสัณณีสัตว์
 ไม่ต้องไปทำการกำหนดหมายอีกแล้ว เพราะไม่ต้องมณสิการ
 อีก จบกิจแล้ว แต่ในความหมายนี้ท่านไม่เข้าใจเลยแปลไป
 มุมกลับ ว่าไม่มีการเอาใจใส่ ไม่มณสิการ อมณสิการไปอีก
 ๑.๑๒ สุกทวาราส คืออนาคามีโดยตรงเลย ถ้าใครมีคุณธรรม
 ขั้นนี้แล้ว แต่ก็ไปยึดติดอยู่ เช่นอนาคามีตายแล้วก็ไม่กลับมาเกิด
 อยู่กับจิตวิญญาณ แล้วปรินิพพานในภพโน้นเลย
 ตั้งจิตอย่างนั้นได้เลย ไม่เกิดอีกได้ แต่มันจะนานมาก เพราะ
 ถ้าสุกทวาราสเต็มๆ อนาคามีเต็มๆ ก็จะทำได้ พระพุทธเจ้า
 เป็นสายปัญญาธิกะ รู้ว่าเป็นอย่างไร แต่ท่านไม่ไปแช่ใน
 สุกทวาราส นี้ ใช้อาศัยได้ แต่ไม่แช่ ไม่ติด ๑.๑๒.๑ ขั้นที่ ๑๒
 อวิหาสุทวาราสภูมิ ๑.๑๒.๒ ขั้นที่ ๑๓ อตปปาสุกทวาราสภูมิ
 แปลว่า ผู้ไม่ทำความเดือดร้อนแก่ใคร ๑.๑๒.๓ ขั้นที่ ๑๔
 สุกทวาราสภูมิ คือเหล่าผู้ตั้งงามนำทัสนา ๑.๑๒.๔ ขั้นที่
 ๑๕ สุกทวาราสภูมิ คือเหล่าท่านผู้มีทัสนาแจ่มชัด (ทัสนา
 คือความรู้ มีจิตเป็นฐานความคิดที่ดี ชัดเจน) ๑.๑๒.๕ ขั้นที่ ๑๖
 อภินิรุทธสุทวาราสภูมิ เหล่าท่านผู้ไม่มีความด้อยหรือเล็กน้อย
 กว่าใคร อาตมาเคยแปลว่าผู้ไม่เป็นน้องใคร คือเป็นพี่ตลอดกาล
 เป็นผู้สูงสุด ๒. อรูปพรหม ๒.๑ ขั้นที่ ๑๗ อากาสนัญญาตนภูมิ
 ๒.๒ ขั้นที่ ๑๘ วิญญาณัญญาตนภูมิ ๒.๓ ขั้นที่ ๑๙ อากัญญา
 ญาณัญญาตนภูมิ ๒.๔ ขั้นที่ ๒๐ เหวลัญญาณาสัญญาตนภูมิ
 ที่มา ที่ไป : ตอบปัญหาพหุภาคีให้บริสุทธิ์ ตอน ๒
 งานพุทธาภิเษก ศาลือโคก วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๘

ลำดับผ่านของสายปัญญาและเจโต

รายละเอียด : ผู้ที่คนมีปัญญาก็จะเข้าใจไปเรื่อยๆ เป็น
 ธาตุละเอียดของปัญญาที่เป็นโลกุตรปัญญา ได้ปัญญามากก็จะ
 เพิ่มเป็น อัมมานุสาร์ไปเรื่อยๆ จากสัทธานุสาร์ หรือสัทธาวิมุตติ
 เริ่มมีปัญญาพอมมาเป็นอัมมานุสาร์ เต็มตัว แม้เต็มตัว
 สายศรัทธาก็จะช้ำอยู่นั่นเอง แม้จะมาเข้าสู่สายอัมมานุสาร์
 ก็ไม่เหมือนปัญญาแท้ อัมมานุสาร์ จะตรงทางทัญญูปัตตะ จะ
 เจริญหาปัญญาวิมุตติ วิงหาอุกโตภาควิมุตติจบเลย # สายปัญญา

ผ่าน ๓-๔ ขั้นตอน ถึงอุกโตภาควิมุตติ จาก ๒ ไป ๔ ไป ๖
 แต่บางท่านอาจแวะไป ๕ ก่อนแล้วค่อยไป ๖ # สายเจโต
 ต้องผ่านทั้ง ๖ ขั้นตอน จาก ๑ ไป ๓ มา ๒ ไป ๔ ไป ๕ ไป ๖
 และมาซ้ำที่จะต้องซ้ำในจิตตัวเองอีก คือ ๑, ๓, ๕

หมายเหตุ : บุคคล ๗ ระดับ ได้แก่ ๑. สัทธานุสาร์
 ๒. อัมมานุสาร์ ๓. สัทธาวิมุตติ ๔. ทัญญูปัตตะ ๕. กายสักขี
 ๖. ปัญญาวิมุตติ ๗. อุกโตภาควิมุตติ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
 วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ลิงค

รายละเอียด : ลิงค คือ ความแตกต่างของสภาวะกาย
 ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
 วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ลิงค หรือ เพศ

รายละเอียด : คือ รู้ความแตกต่าง ระหว่างอดีต ปัจจุบัน
 อนาคต หรืออดีตกับอนาคตมันต่างกันอย่างไรไม่ต้องพูด
 กันเลย เพราะฉะนั้นเมื่อมาเทียบกับปัจจุบัน อดีตกับปัจจุบัน
 หรืออดีตกับอนาคตคุณก็จะรู้ความต่าง เสร็จแล้วมาเทียบกัน
 เลย เมื่อเทียบอดีตกับปัจจุบันอดีตมันยังจริงกว่าอนาคตกับ
 ปัจจุบัน แต่ปัจจุบันนี่ลึกลับที่สุด

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต สันตือโคก วันศุกร์ที่
 ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

ลิงค, ลิงค, ลิงค

รายละเอียด : ๑. ความแตกต่าง ความยังไม่เป็นอันหนึ่ง
 อันเดียวแท้ หรือเพศ ๒. ให้รู้ถึงสภาวะธรรมที่แตกต่างของคุณ
 และอกุศล ๓. ที่แตกต่างกัน ๔. เพศ, ภาวะซึ่งมีความต่าง
 ๕. ความต่างที่แยกได้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕๔, ธรรมที่เป็น
 พุทธ หน้า ๑๒๔, ๒๔๖, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๖

ลิงลมอมข้าวพอง

รายละเอียด : ๑. การละเล่นอย่างหนึ่งของไทยซึ่งผู้เล่น
 เป็นลิงลมนั้นจะต้องใช้ฝ่ามือปิดตาแล้วคุกเข่าหมอบคว่ำหน้า
 ให้เพื่อนที่ร่วมเล่นโยกโคลงเขย่าไปมาจนแมง ผู้เล่นร้องเพลง
 ลิงลมอมข้าวพอง กัน เมื่อถูกโยกโคลงได้ก็จะเหมือนคนเมา
 มึนๆ งงๆ ไม่เป็นตัวของตัวเองเต็มที่ โชซัดโชเซไปวิ่งไล่จับคน

ลึงลมอมข้าวพอง – ลืมตาปฏิบัติอยู่กับปัจจุบัน

อื่นอย่างเมามง งงๆ จนกว่าจะจับได้ใคร คนนั้นก็ไปเป็นลึงลมแทน ๒. เป็นคำเปรียบเทียบกับที่แสดงให้เห็นภาวะที่หลงแล้วไหลไปตามกระแส ถูกกระแสโลกครอบงำตามเหตุปัจจัยตามวิบากของแต่ละคน ไม่เว้นแม้แต่พระพุทธองค์ช่วงก่อนที่จะตรัสรู้ ๓. ช่วงชีวิตที่ยังหลงเมา หลงโลกก็ไปกับสังคัมโลกในยุคนั้นซึ่งเป็นไปชั่วระยะที่ยังไม่ถึงเวลาจะกลับมาสู่ความเป็นปัจเจกแห่งตน เป็นการเกิดของรูปรายนอกตามสมมุติสัจจะเท่านั้น ยังไม่ใช่การเกิดของใจภายในแท้ๆ ของตนตามปรมาตถสัจจะ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๙๕, ๙๖, ๑๔๘, ๑๔๙

ลึงลมอมข้าวพอง

รายละเอียด : อาตมาได้ความว่างมาแต่ชาติก่อนๆ แต่ชาตินี้ถูกครอบงำลึงลมอมข้าวพอง จนมาฝันแล้วก็ทำทวนจนรู้ว่าได้ จนถึงวาระที่วานั้น คือโล่ง มันก็เป็นจุดตัดคลื่นนั้นของตัวเองเพียงเหมือนพระพุทธเจ้าที่ท่านบรรลุธรรมมาตั้งแต่ก่อนแล้ว ตอนแรกท่านก็ทำแบบเตียรถีย์ สุตท้าย ๑๕ คำ เตือน ๖ ท่านก็ตัดคลื่นได้ว่าท่านเป็นพระพุทธเจ้า ของอาตมานั้นก็ไม่ได้รู้สึกว่าคุณเป็นพระพุทธเจ้า คุณจะบอกว่ามันเบากว่า มันโล่งเบาสบายกว่าอุเบกขาก็ถูก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓

ลึงลมอมข้าวพอง

รายละเอียด : ลึงลมอมข้าวพอง คือ การหลงไปกับโลกีย์ชั่วคราว เช่น พระพุทธเจ้าท่านหลงทางไป ๖ ปี ต้องไปใช้วิบากที่ท่านไปว่าพระกัสสปะพระพุทธเจ้าในชาติก่อน แต่ชาตินี้ของท่านหลงไป ก็รู้ตัว ก็ได้มาเป็นพระพุทธเจ้า แล้วก็สอนบอกคนอื่น

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

ลีโอนาร์โด ดา วินชี หากสัมมาทิฐิจะเป็นชาวพุทธ

รายละเอียด : ลีโอนาร์โด ดา วินชีเขาวางแผนชีวิตการตายของเขา สมณะโพธิรักษ์ กล่าวว่า การตายแล้ว ก็วางแผนในการตายให้สงบ ให้ดี ให้มันเข้าท่า ก็ดี แต่จริงๆ แล้ว วิบากของเรามันจะพาเราเป็น พาเราตายจริงๆ แล้วเรามีพลังงานจิตที่ตั้งใจแล้ว ใช้กำลังใจนั้นมาทำให้เราเป็นไปตามที่เราต้องการ

มีส่วน ถ้าเรามีอำนาจทางจิตเพียงพอ ทำให้เป็นไปได้อย่างที่ต้องการได้ สรุปแล้ว และลีโอนาร์โด ดา วินชีเป็นคนที่ยพยายามพากเพียร ด้วยความไม่รู้ ไม่ได้มาทางสายตรงของพุทธ แต่ก็หาทางเจริญ ที่จะจัดการกับจิตวิญญาณของตัวเอง มาทำจิตวิญญาณของตัวเองให้ได้ได้เท่าที่ควร จะทำมาเรื่อยๆ ก็จะไม่ไหลเลื่อนมาทางโพธิสัตว์ ถ้าได้รับรู้ทิศทางที่สัมมาทิฐิ ลีโอนาร์โด ดา วินชีก็จะเป็นชาวพุทธไล่ขึ้นมาเลยในความฉลาดที่ดา วินชีเขาได้พยายามสั่งสมไว้มากแล้ว มันจะช่วยให้เขาทำได้เร็วขึ้น จะมาทางพุทธได้ดีขึ้น มีฐานในการปฏิบัติ

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ลืมตาปฏิบัติ เห็นกิเลสจริง

รายละเอียด : ปฏิบัติอย่างมีสติเต็ม อย่าไปนั่งหลับตา หลีกเลี่ยงปฏิบัติไม่เจอเวทนาตัวจริงมีแต่ของปลอม ลืมตาปฏิบัติ เห็นของจริง หลุดๆ ที่มันกำลังเกิด พิจารณาทันทีเดี๋ยวนั้น จะเห็นมันกำลังลดละจางคลายเลย วิจารณ์ปุ๊บสัส จะเห็นเลยว่ามันไม่เที่ยงเพราะมันลดได้ มันไม่เที่ยง ถ้ามันเพิ่มขึ้นได้ มันเป็น รากะโทสะโมหะ เป็นความเจริญของกิเลส แต่ถ้าทำให้มันลดได้มันก็ไม่เที่ยง แต่มันไม่เที่ยงเพราะจางคลายแล้วก็ดับไป เห็นอาการอย่างที่อาตมาว่า

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ลืมตาปฏิบัติอยู่กับปัจจุบัน

รายละเอียด : จะครบพร้อมทั้งอดีต ปัจจุบัน อนาคต สามารถตรวจสอบ ภายในอดีตและในอนาคตที่เราใช้ซันด์ นึกคิด แม้ที่สุดจะมีผู้ปรุงแต่งใหม่ยังไม่เคยมีในตัวเราเองเลยก็ได้ จากอดีตก็ได้ จากอนาคตก็ได้ ปัจจุบันนี้ก็ผลิดขึ้นใหม่ให้เรา รู้ ไม่มีอดีต หรืออนาคต ที่เราเคยผ่านมา หรือทำได้ เราก็จะดูอะไรต่ออะไรครบพร้อม สรุปแล้วผู้ที่ไม่รู้ปัจจุบัน ไม่อยู่กับปัจจุบัน ครบพร้อมทั้ง ตา หู จมูก ลิ้น กาย แล้วก็กระทบกับสิ่งที่อยู่ภายนอก รับรู้ทางทวารทั้ง ๖ จะต้องมีแสงสว่างจากพระอาทิตย์มาถึงโลก หรือใช้แสงจากแหล่งอื่น เช่น ไฟฟ้าก็ได้ กระทบวัตถุแล้วเข้าสู่ตา ประสาทตาไปสู่ สมองที่จะรับรู้ และมีจิตวิญญาณ เป็นตัวพิจารณา เป็นตัวรับรู้ เป็นตัวทำงาน มีสมองเป็นอุปกรณ์ ให้วิญญาณทำงาน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

ลูกพระพุทเจ้า

รายละเอียด : อาตมาก็พูดและคำคล้ายๆ กับพระพุทเจ้าแต่เขาก็บอกว่าลอกเลียนพระพุทเจ้า อาตมาก็ว่า อาตมาเป็นลูกพระพุทเจ้า แต่มันไม่ตรงกับที่เขาเรียนรู้เขาเข้าใจ เขาก็บอกว่าไม่ใช่ เขาไปยึดมั่นถือมั่นในความรู้ที่ผิดไปแล้ว เช่นการออกป่า เป็นต้น ในอัมพวัสสูตตรท่านยืนยันไว้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

ลูกศิษย์อรหันต์แก้อาจารย์ก็อรหันต์แก้

รายละเอียด : อาจารย์เป็นของแก้ ส่วนลูกศิษย์ก็ต้องเป็นของแก้เหมือนกันทำไมต้องพูดความจริง ถ้าไม่บอกก็จะมีข้อแม้ว่าคนเขารู้แล้วก็ไม่กล้าบอกเหมือนอย่างเช่นอาตมาบอกตัวในขณะนั้นก็กล้าบอก บอกความจริงอย่างมีหลักฐานเหตุผลด้วยอธิบายได้ด้วยยืนยันต้องตามพระไตรปิฎกเอาคำสอนพระพุทเจ้ามายืนยันด้วยการนั่งหลับตานั่นไม่ได้อยู่ในจรรยา ๑๕ หลับตามันไม่ใช่ อปฺปนณฺณกรรม ๓ มันไม่ใช่ ผิดไปจากศาสนาพุทธ เอาแต่หลับตาไม่ได้สังวรสำรวมอินทรีย์ทั้ง ๕ ไม่ได้เกี่ยวกับการประมาณในการกินการใช้ ไม่ได้รู้รูปรสกลิ่นเสียงสัมผัส มันผิดไป จากจรรยา ๑๕ ซึ่งเป็นพุทธคุณของพระพุทเจ้า ถ้าผู้ใดฟังแล้วมีสติปัญญาผู้ก็จะหยุด ถ้าไม่หยุดคุณก็จะมีแต่จม มีกิเลสมากบังไว้แล้วตั้งอยู่ จมลงในความหลงเป็นผู้ซึ่งอยู่ในถ้ำไกลแสนไกลจากวิเวก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓

ล้างกามและอัตตาคือเกิดความเป็นกลาง

รายละเอียด : การเดินทางสายกลางก็เลยเหลือแต่ทางแล้วทางสายกลางเป็นอย่างไร เขาไปอธิบายว่าทางสายกลางคือ

ไม่สุดโต่งไปข้างนี้หรือข้างนี้ ท่านก็สอนไว้ชัดเจนในอัมมจักกัปปวัตตนสูตร ข้างหนึ่งคือกาม ข้างหนึ่งก็คือ อัตตา หากเป็นกลาง นั้นมีกามก็เดินกลางๆ มีอัตตาก็เดินกลางๆ เดินไปในทางนี้แหละ ไป ทางนี้คือทางกันดาร มีเสบียงให้ตัวเองกินก็หมดแต่ยังไม่ถึงเป้าหมาย ตัวเองมีกามเท่าไร มีอัตตาเท่าไร แล้วก็ล้างกามล้างอัตตา จนหมดทั้ง กามและอัตตาก็คือเกิดความเป็นกลาง ก็ไม่เข้าใจไปนั่งหลับตาแล้วไม่รู้ทั้งรู้ กามและอัตตา ศาสนาพุทธทั้งศาสนาพุทธก็เลยจมลงหยั่งลงในที่หลงหนักเข้าไปใหญ่นี้คือการไม่ชัดเจนในความหมายของคำสอนพระพุทเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

ล้างสิ่งโง่เง่า อาหาร ล้างได้หมด

รายละเอียด : เครื่องอาศัยนี้เป็นสุดยอดเลย ซึ่งจะล้างสิ่งโง่เง่า ในสิ่งที่อาศัยที่เรียกว่าอาหาร ล้างได้หมดเลย ถ้าไม่เช่นนั้นก็จะกลายเป็นคนที่ ๑. กินเนื้อลูกแต่ไม่รู้สิกรู้สา ๒. จะเป็นคนที่เหมือนวัวถูกลอกหนังออกหมดเลย เดินไปก็สเปบวดร้อนตลอดเวลาไม่รู้สิกรู้สาโง่ตลอดเวลาเหมือนคนกินเนื้อที่โง่ไม่รู้สิกว่าตัวเองกำลังกินเนื้อลูก แล้วบอกว่าลูกที่น่ารักของฉันหายไป สเปบวดอยู่กับโลกเมื่อสัมผัสกับโลกเป็นวัวที่ไม่มีหนัง ก็ไม่รู้ตัว หรือว่า ๓. เป็นคนที่มีคนแข็งแรงมากดึงให้หนีออกจากหลุมถ่านเพลิงเวจีก็ยั้งดินร่นลงหลุมอเวจี ๔. แม้แต่ที่สุตเป็นโจรใหญ่สร้างบาปกรรมมหาศาล พระราชาผู้ก็เลยบอกให้เอาไปฆ่าด้วยหอกร้อยเล่ม เข้า กลางวัน เย็นก็ไม่ตาย เดี่ยวนี้ก็ยังไม่ตาย โอโห! คุณเข้าใจแค่ไหน อาตมาเอามาพูดซ้ำซากหลายที เข้าใจกันไหม

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

วงการเพลงเป็นอบายมุข

รายละเอียด : สุเทพกับอาตมาอย่างเข้ามาในวงการเพลงพร้อมกัน อายุเท่ากันเวลาเดียวกัน บ้วนเปี่ยนกับพีโสล ไกรเลิศ ส่วนอาตมาอยู่กับคุณล้วน ควันธรรมมากกว่า ก็สนิทกัน แต่ที่ห่างกัน อาตมามาเป็นสมณะแล้วว่า ว่าพวกนี้เป็นอบายมุข เป็นเครัจฉานวิชา บางคนไม่มองหน้าอาตมาเลย ขนาดเป็นเพื่อนกัน แต่มันเป็นสังฆธรรมก็เลยต้องพูด

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๓

วงวนจิตวิญญาณ

รายละเอียด : ๑ ๒ ๓ เป็นวงวนธรรมคาถารมชาติตั้งแต่พลังงาน จนถึงจิตวิญญาณ ซึ่งมี หญิงชาย และจิตวิญญาณ เรียกว่าวงวน หรือโลก cyclic order จะอยู่อย่างนี้แต่ไหนแต่ไร ผู้ใดมีพลังพิเศษแยกจากวงวนนี้ได้เรียกว่าออกจากโลกียะ จุดแรกออกสู่โลกุตระ มา ๔ แล้วต้องพยายามสร้างพลังงาน เป็น ๕ เป็น ๖ จาก ๖ ต้องออกมาจากคู่จุดตั้งสองเส้าให้ได้ เป็น ๗ เป็นพลังงานโลกุตระที่แหวกออกมาเป็นเส้าสุดท้าย เป็น ๘ พลังงาน ๗ เป็นพลังงานตัวหลักของวงวน ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐ จึงเป็นพลังงานที่เร็วที่สุดตรงที่สุดสมบูรณ์ที่สุดของ cyclic order ของอันนี้ เขาก็ใช้วงวนตัวเลขเหล่านี้ ทำเป็นพลังงานนิวเคลียร์ฟิวชั่นฟิชชั่น ประมาณที่ไอน์สไตน์ค้นพบ $E = mc^2$ ส่วนอาตมาคิดได้ทางนามธรรมเป็นการขยายผลจากไอน์สไตน์ว่าไว้ อาตมาก็มาบวก A (A คือ mc^2) นั้นเอง เมื่อบวกไปหลายๆ อันก็เป็นคุณ จากหลายคุณก็เป็นยกกำลัง เป็นปฏิภาคทวีไปได้เรื่อยๆ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา บ้านราช เนื้อแท้ ประชาธิปไตยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

วงนัตถะ

รายละเอียด : ความหมายแห่งถ้อยคำที่จะสื่อ, ความหมายแห่งถ้อยคำให้เจ้าตัวรู้ที่อยู่ในภายในก่อนจะใช้ออกมาเป็นวจีกรรมภายนอก ก็มันนัตถะภายนอก

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๗๙

วงนภะ

รายละเอียด : ๑. คำที่แตกต่างกัน, ชนิดของคำ ๒. การทำคำพูด, สิ่งที่เหมาะสมคำพูดที่อยู่ในใจ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๗๙, ๒๘๐

วงนเสสะ

รายละเอียด : ส่วนที่เหลือของถ้อยคำ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๗๙

วงจิตตะ

รายละเอียด : ถูกควบคุมคำพูด

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๗๙, ๒๘๐

วงจิตวิญญาณ

รายละเอียด : ถ้ามีการเคลื่อนไหวภายนอกมากมีแต่ปากพะงาบๆ มีแต่เสียงมีแต่ วงจิตวิญญาณ เงียบ นิ่งสงบ ไม่มีลีลาอะไรมากมายมีแต่เสียง ทำทางไม่มีการเคลื่อนไหว ไม่มีเหมือนกับหุ่น ที่ปากพะงาบๆ พูดได้ เหมือนเช็ดหุ่นกระบอก ก็เป็นแค่ วงจิตวิญญาณ การเคลื่อนไหวที่มีเสียง ให้ฟังไม่มีภายนอกมา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

วงจีสังขาร

รายละเอียด : ๑. พฤติกรรมที่เจ้าตัวรู้แจ้งอยู่ในใจ รู้ชัดแล้วมีการสังขาร มีการปรุงแล้ว อาจปรุงจนเต็มตัวเต็มที่แล้วแต่ยังไม่ออกมาเป็นพฤติกรรมให้ผู้อื่นได้รู้ ได้ยิน ได้เห็น ได้เข้าใจตามเท่านั้น ๒. ความปรุงขึ้นจนออกมาเป็นภาษาพูด ๓. การจัดแจงหรือการตกแต่งกันของรูปกับนามซึ่งรวมกันอยู่เป็นนามรูปกับนามกายภายในใจ อากการปรุงแต่งกันอยู่ของจิตในจิตเท่านั้น ยังไม่ออกมาเป็นกรรมเป็นคำพูดที่เป็นเสียงพูดภายนอก ๔. องค์รวมหรือองค์ประชุมของภาษาสัมผัสเสียงสำเนียง

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๓๗๒ ปากกับพุทธศาสนา หน้า ๑๔๕, คำบุญคือบาป หน้า ๒๗๙ คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๕๗ หน้า ๕๐

วชิษฐ์เจตนา

รายละเอียด : ความตั้งใจด้วยถ้อยคำนั้นๆ
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๘๐

วร

รายละเอียด : เพื่อจะทำให้เราก้าวหน้า หรือประเสริฐขึ้นได้
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๐๓

วรรณทิพย์

รายละเอียด : เป็นสภาพบอกระดับฐานะของอารมณ์จิต วิสัยจิตที่เน้นเอาฝักฝ่ายรูปฝ่ายนอก ฝ่ายศักดิ์ศรี ฝ่ายปริมาณ และปรารถนาที่สุดที่จะต้องให้ดีเลิศที่สุดเท่าที่จะได้มาเสมอ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๕๐

วรรณะ

รายละเอียด : ๑. ยศ ชั้นฐานะ จะได้รับศีลเป็นพรให้แก่ชีวิต ๒. ชั้นหรือองค์ประกอบที่บอกศักดิ์ฐานะ
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๐, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๐๖

วรรณะ ๙

รายละเอียด : คือเป็นคนสมบูรณ์แบบแล้วเลี้ยงง่าย สุภระ สุโปสะ เป็นคนเจริญง่าย บำรุงง่ายพัฒนาง่าย พุดกันรู้เรื่อง เป็นคนสมบูรณ์แบบตรงที่เป็นคนมาจน มักน้อยแล้วก็มิใจพอ สันตญฺฐิ ใจไม่ไปกระตือรือร้นอยากไปแย่งชิงเอาเปรียบใคร มิใจก็พอ พอที่ตัวเองสร้างสรรหรือหม่กลุ่มเราแบ่งกันกินกันใช้ก็พออยู่แล้ว อย่างนี้เป็นต้น มันมีความลงตัวมีความเป็นจริง ไม่ได้เสแสร้ง เป็นไปตามอัตโนมติของสังขธรรมที่คนพวกเรามีจริง แล้วก็ไม่ประมาท เป็นคนขัดเกลาตัวเองอยู่ทั้งกายกรรมมีสิ่งบกพร่องก็ขัดเกลากายกรรม วจีกรรมที่บกพร่องก็ขัดเกลาวจีกรรม โดยเฉพาะที่มีมโนบกพร่องยังมีกิเลสยังมีสิ่งไม่ดี ก็ขัดเกลาตัวเอง มีศีลเลขาธรรม มีธุดะขัดเกลาศีลสมาธิปัญญามีวิมุติ ธุดะ ศีลแต่ละข้อพัฒนาตัวเองให้เจริญขึ้นจนกลายเป็นคนที่มีอาการที่ตีครบ ปาสาทิกอ กายกรรมก็ดูดีดูงาม วจีกรรมก็ดูดีดูงามมโนกรรมก็ดูดีดูงาม จนสุดท้ายจบไม่สะสม เป็นคนไม่สะสม อปจยะ แล้วเป็นคนขยันอยู่เสมอ ปรารถนาความเพียรขยันอยู่เสมอ ไม่ใช่เกียจ เป็น

ธรรมตาธรรมชาติของคน คนเจริญ อันนี้ควรทำอันนี้ควรพัก อันนี้ควรเพียรก็ทำ ตอนนั้นกลางวันตอนนั้นกลางคืน ก็หลับก็นอนก็พัก กลางวันก็ทำงาน รู้จักเวลาพัก-เพียร

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

วรรณะ ๙ ของสายปัญญา กับสายศรัทธา

รายละเอียด : สายศรัทธาไม่ค่อยเข้าใจวรรณะ ๙ หรืออกสายศรัทธา อปจยะ ไม่สะสมได้มากกว่าสายปัญญา อย่างอาตมานี้ ทางสายพวกเซน มักน้อยยิ่งกว่าเราไม่ใส่เสื้อผ้าเลย เขาพอสันโดษยิ่งกว่าเรามาก แม้แต่ขัดเกลานี้สิ พวกเราขัดเกลาจังเลยนอกใน ชัดจั่ง ชัดหนัก สัลเลขาธรรม เราดูรายละเอียดของศีลมากกว่า เป็นระดับเป็นขั้นเป็นตอนดีกว่า ปาสาทิกอ อันนี้กลับไปกลับมาเขาจะเห็นอาการนำเลื่อมใสอย่างโน้นต้นง่าย ๆ สงบสภาพเรียบร้อยไม่ว่าใคร ทางนี้วิจยวิจารณ์ดำแหลก ดำแรง ไม่บันยะบันยัง ปาสาทิกอ อันโน้นดู นำเลื่อมใสกว่าทางเรา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

วรรณะ ๙ ข้อ

รายละเอียด : แน่นนอน สังคมที่มีวรรณะ ๙ หรือแต่ละคนที่เข้าใจและมีคุณสมบัติที่เป็นวรรณะ ๙ ก็มีส่วน้อยนั้น แน่นนอน วรรณะ ๙ ยืนยันเนื้อพุทธแท้ได้อย่างไร อาตมาก็ยืนยันมาหลายที่ อธิบายไปบ้างแล้วก็ยังไม่ค่อยเข้าใจ ก็มาถามกันอีกว่ายืนยันเนื้อพุทธแท้กันอย่างไร ก็ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ทั้ง ๙ ข้อนั้นแหละ คุณลักษณะ ๙ ข้อนั้น ถ้ามี ก็แสดงว่า ศาสนาพุทธเกิดอยู่ มีอยู่ เป็นเครื่องแสดง วรรณะ นี้แปลว่าคุณสมบัติขั้นสูง คนที่มีคุณสมบัติขั้นสูง ๙ ชนิดนี้ วรรณะ ๙ เลี้ยงง่าย (สุภระ) บำรุงง่าย, ปรึบให้เจริญได้ง่าย (สุโปสะ) มักน้อย, กล้าจน (อัปปิจจะ) ใจพอ สันโดษ (สันตญฺฐิ) ขัดเกลากิเลส (สัลเลขา) เฟ่งทำลายกิเลส มีศีลสูงอยู่ปกติ (ธุดะ, ธุดงค์) มีอาการนำเลื่อมใส (ปาสาทิกะ) ไม่สะสม ไม่กักเก็บ ออม (อปจยะ) ตรงข้าม อวรรณะ ๙ ขยันเสมอ, ระดมความเพียร (วิริยารัมภะ)

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑ ปฐมปาราชิกกัณฑ์ ข้อ ๒๐

วรรณะ ๙ สาราณียธรรม ๖ มีคนจริงเป็นได้

รายละเอียด : แต่เป็นคนจนที่จะรวยก็รวยได้ แต่ไม่ยอมรวย ไม่ต้องรวย เป็นคนจนนี้แหละดี เข้าใจชัดเจนแล้วก็ทำตนเองให้เป็นคนจน รวยได้แต่ทำตนให้เป็นคนจน มีบารมีด้วย มีความรู้ความสามารถที่จะรวย แต่มาเป็นคนจนสมัครใจเป็นคนจน เป็นคนจนแต่ขยันหมั่นเพียรมีความรู้ความสามารถสร้างสรรทำงาน จึงมีผลผลิตมีผลได้ มีสิ่งสมควรสร้างไม่สร้างสิ่งที่ไม่ควรสร้าง เช่นไม่สร้างอาวุธ ไม่สร้างสิ่งมอมเมา ไม่สร้างสิ่งที่เป็นพิษอะไรอย่างนี้เป็นต้น เป็นคนสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์คุณค่าให้แก่สังคม เป็นคนที่พากันมาสร้างสิ่งที่มีมนุษย์จะอาศัยใช้กินใช้สอยอย่างประเสริฐ ไม่ไปทำลายไม่ เป็นพิษเป็นภัย ไม่มอมเมากัน เป็นผู้ที่มีความรู้ความฉลาดแบบโลกุตระที่แท้จริง จึงนำพาหมู่กลุ่มทำงานขยันสร้างสรรไม่สะสม มีวรรณะ ๙ อยู่อย่างสาราณียธรรม ๖ วรรณะ ๙ และ สาราณียธรรม ๖ เป็นสองหลักสูตรที่ยิ่งใหญ่ มีคนจริงเป็นไปได้อยู่กันอย่าง เมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตามโนกรรม ลากธัมมิกา ช่วยกันสร้างสรรผลิต เราอยู่ในส่วนของกสิกรรม กสิกรรมเป็นที่ ๑ อุตสาหกรรมการเป็นรอง คุณกินอุตสาหกรรมไม่ได้หรอก คุณจะอาศัยให้ชีวิตอยู่ได้กับ กสิกรรมกับพืชพรรณธัญญาหาร คุณจะเก่งเทคโนโลยีอย่างไร มันก็เป็นภาระเท่านั้น ไม่พารอดได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

วส

รายละเอียด : อิทธิพล

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๗๒

วสวัตติ

รายละเอียด : คือการทำจิตให้เป็นไปในอำนาจได้

ที่มา ที่ไป : รายการส่ามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙

วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วสวัตติโก

รายละเอียด : วสวัตติโก คือ ความสามารถยั้งจิตให้เป็นไปในอำนาจได้ การทำจิตให้เป็นไปในอำนาจได้จึงทำมโนกรรม กายกรรม วจีกรรมได้ เพราะจิตเป็นประธานจึงสามารถควบคุม กายกรรม วจีกรรม จิตวิญญานมีอำนาจแล้ว

จะให้ เป็นธรรมะอย่างไร เป็นธรรมะดี ไม่ทำกรรมชั่ว หรือเป็นธรรมะชั้นความสุข ความทุกข์เป็นโลกุตระ จนศาสนาพุทธนั้นดับทุกข์ดับทุกข์ที่เป็นภาวะคู่ตัวสำคัญที่ยิ่งใหญ่มาก

ที่มา ที่ไป : รายการส่ามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

วสิปปิดโต

รายละเอียด : อำนาจสามารถถึงชำนาญแล้วจริง

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๑๔

วสิ

รายละเอียด : ๑. ข้าของแคล้วคล่อง ๒. จิตที่คล่องแคล่ว แคล้วคล้าขึ้น ๓. ความแคล้วคล่อง ชำนาญ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๑๙, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๔๕, อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๖๕

วสิ ๕

รายละเอียด : คือ ความเชี่ยวชาญชำนาญ ๕ ประการ ๑. อาวัชชนาวสิ (ชำนาญในการคำนึงถึง) เช่น ฌาน ๒. สมาปชชนาวสิ (ชำนาญในการเข้าถึง) ๓. อธิฐานนาวสิ (ชำนาญในการอธิษฐาน) ๔. วุฒฐานนาวสิ (ชำนาญในการออกจาก) ๕. ปัจจเวกชนาวสิ (ชำนาญในการพิจารณา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๑ มหาวรรค ญาณกถา ข้อ ๒๒๕

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

วัฏฏภิตโตดาบัน

รายละเอียด : พระโสดาบันที่หลงระเริง ยินดีอ้อมเอมเสพอยู่แต่ใน ภูมิ ที่ตนได้นั้น ภพ แคที่ตนถึงเท่านั้น ไม่เครื่องขึ้นไม่เพียรเพิ่มขึ้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๙

วัฏฏะ

รายละเอียด : ๑. ความวนของอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ไม่มีที่สิ้นสุด ๒. การเคลื่อน ซึ่งจะคงบรรจบวนเวียนกันอยู่ ๓. ผู้เข้าใจความวนของสิ่งที่ยังเกิดอยู่ ๔. หมุนเวียนอยู่ในภูมิที่สูงเท่านั้น ๕. หลงวนอยู่กับการติดอยู่กับการเสพ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๔๖, ๓๗๑, ๔๔๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๑๓

วิถีสงสาร, วิถีสงสาร

รายละเอียด : ๑. ความมวนอยู่ในภพ ๒. วงเวียน หรือวงวน ๓. ความมวนเวียนเกิด ตับๆ แต่ไม่ดับสนิท ไม่หยุดความมวนจนยังยืนล้มบุรณ

หนังสืออ้างอิง : อธิวโลกุตรระ หน้า ๘๒, ๒๗๒, วิถีพุทธ หน้า ๕๑

วัฒนธรรมการแต่งกายทั้งชายและหญิงของไทยหายไปก่อนไป

รายละเอียด : ยกตัวอย่างแฟชั่นจากตะวันตกจากอเมริกาจากฝรั่งเศส พอเราเอาแต่แฟชั่นไทยรับรองว่าตัดรายได้รายจ่ายลดลงไปได้มากที่สุด คนไทยไม่ได้ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย ผู้ชายผู้หญิง เข้าไปอินเดียเลยยังรู้เลยว่าชุดอินเดียมีไปฟิลิปปินส์ก็รู้ว่าชุดฟิลิปปินส์ เข้าไปพม่าเขาก็มี ไปที่ลาวยิ่งชัดเจนชุดของประเทศลาว แต่เข้ามาเมืองไทย จะหาชุดไทยชุดอย่างไร ผู้ชายกับผู้หญิงที่เป็นชุดวัฒนธรรมไทยของไทยเสร็จแล้วก็เอามาทำโชว์แฟชั่นเดินอยู่นานๆ ที่ว่าแต่งชุดไทยนะแต่สามัญปกติชุดอะไรก็ไม่วู้ เป็นแฟชั่นของเขาหมด มันหายไปเลย นี่คือการเป็นไทยหายไป เพราะว่าไม่ได้มีความพอใจในสิ่งที่เรามีอยู่ เป็นอยู่จริง มันไม่ภาคภูมิใจเลย เอาละมันจะยาวกว้างเกิน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓

วัฒนธรรมจริง ๆ ของสงกรานต์คือรดน้ำดำหัว

รายละเอียด : จริงๆ แล้วโดยวัฒนธรรมจริงๆ มันเป็นอย่างนี้ เรื่องการสงกรานต์รดน้ำดำหัว ที่มันเป็นประวัติศาสตร์ที่เดี๋ยวนี้ลืมเลือนจนกระทั่งไม่เข้าใจแล้ว การรดน้ำดำหัววันสงกรานต์คือรดน้ำมันมีน้อย เพราะฉะนั้นก็เลยแสดงความกตัญญูต่อกัน มันร้อน น้ำจะอาบก็ไม่ค่อยมี ก็เสียสละน้ำคนละจอกๆ เอาไปรดน้ำดำหัว ผู้ที่ควรจะบูชาเคารพ ผู้ใหญ่ก็ไม่เคียดร้อนอะไรมากมายไม่เสียหายอะไรมากมาย มันเป็นวัฒนธรรมที่สวยงามที่สุดเลย ไปรดน้ำดำหัวตอนแรกก็รดน้ำดำหัวผู้ที่ควรเคารพในบ้านในเมือง ก็เป็นคนที่มีเกียรติ เข้ามาในหมู่บ้านก็เห็นว่าผู้ที่ควรเคารพย่อลงมาจากส่วนใหญ่ เคารพในหมู่บ้าน ก็ไปรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในบ้าน ก็เท่านั้น ผู้ที่ได้รับความเคารพได้รับการรดน้ำดำหัวก็เป็นผู้ที่มีเกียรติ ก็เลยกลายเป็นตัวอย่างว่าฉันมีเกียรติ รดน้ำคนนั้นคนนี้ว่ามีเกียรติก็เลย

เลอะ หน้าเขาก็เลยมารดกันเล่นเลย ก็เลยฉิบหายลิ เพราะมันหน้าแล้งน้ำไม่มี เพิ่มเติมทำแค่น้อยๆ เอาน้ำไปรวมกันคนละเล็กคนละน้อยใสในถังใหญ่ขันใหญ่ ให้ผู้ที่เราเคารพนับถือได้อาบได้ใช้ อย่างบริบูรณ์เป็นการแสดงความเสียสละกตัญญูกตเวทที่เป็นวัฒนธรรมที่งดงามมาก แต่มันกลายเป็นเรื่องฉิบหายวายป่วง หน้าเข้าเล่นกันละ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

วัฒนธรรมมนุษย์ทางเอเชีย

รายละเอียด : เมื่อเขา (ฝรั่ง) มาเห็นวัฒนธรรมทางเอเชียมีอยู่กันอย่างครอบคลุมใหญ่เลี้ยงดูกันในบ้านในเรือนมีทั้งปู่ทั้งย่า ทั้งตา ทั้งยาย ทั้งทวด ทวดของทวด ถ้ายังไม่ตายนะดูแลช่วยเหลือกันเขาไม่เห็นแม่แต่เด็กๆ ไปจูงทวดเดิน เขาน้ำตาไหลเลยเพราะเขาไม่มีหลานจูงใจยายพฤติกรรมเหล่านี้มีเรื่องทีลึกลับซึ่งกว่านี้อีกเยอะ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

วัฒนธรรมไทยการลงแขก

รายละเอียด : คือ เป็นการร่วมมือกันมาลงแขก เป็นเรื่องสังคมที่สุดยอดเยี่ยม เป็นเรื่องสังคมที่สุดยอดเยี่ยมกับสิ่งที่ดีงามพร้อมกันให้มันสำเร็จลุล่วง เป็นวัฒนธรรมไทยการลงแขก อันยอดเยี่ยมมาร่วมกันทำงานนี้ให้สำเร็จเสร็จสิ้นไป แบ่งเบาคนละนิดคนละหน่อยแล้วก็ไปลงแขกช่วยกัน มันเป็นวิธีการที่ทำให้เกิดความไม่หนักที่สำคัญคือมีจิตสามัคคีร่วมมือร่วมใจ อันนี้ถือเป็นคุณค่าอย่างยิ่งเลย เป็นความเจริญที่แท้จริงที่จิตวิญญาณมีการพัฒนาการไม่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ผู้อื่นมีภูมิปัญญารู้จักคุณค่าอันควรกระทำ แล้วก็กระทำสิ่งที่ประโยชน์คุณค่าต่อมวลมนุษยชาติ ไม่เฉพาะบุคคล แต่โดยส่วนรวมอันเป็นคุณค่าสำหรับมนุษย์ทุกๆ คน ซึ่งเป็นคุณธรรมที่พิเศษของมนุษยชาติ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

วัฒนโธ

รายละเอียด : ชนิด ผิว รูปที่เห็นได้ภายนอกที่แตกต่างจากอีกอย่างหนึ่ง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๓๓

วัตถุประสงค์ ๕

รายละเอียด : พระท้าวตติยการุณทำสังฆเภท (สงฆ์แตกแยก) แสร้งทูลขอวัตถุประสงค์ ๕ กับพระพุทธเจ้า เพราะวัตถุประสงค์ ๕ เป็นไปเพื่อความมกน้อย สันโดษ ชัดเกลา กำจัดกิเลส เป็นอาการนำเสื่อมใส ไม่สะสม และปรารถนาความเพียร คือ

๑. ให้ถือปฏิบัติอยู่ป่าตลอดชีวิต ภิกษุใดอาศัยบ้านอยู่ ต้องมีโทษ
๒. ให้ถือปฏิบัติเกี่ยวกับเขตตลอดชีวิต ภิกษุใดยินดีกนิมนต์ ต้องมีโทษ
๓. ให้ถือปฏิบัติผ้าบังสุกุล (ผ้าทิ้งแล้ว) ตลอดชีวิต ภิกษุใดยินดีคบตีจีวร (ผ้าที่โยมถวาย) ต้องมีโทษ
๔. ให้ถือปฏิบัติอยู่โคนไม้ตลอดชีวิต ภิกษุใดอาศัยที่มุงบัง ต้องมีโทษ
๕. ให้ถือปฏิบัติไม่ฉันปลาและเนื้อสัตว์ตลอดชีวิต ภิกษุใดฉันปลาและเนื้อ ต้องมีโทษ แต่พระพุทธเจ้าทรงไม่อนุญาต รับสั่งว่า ๑) จะอยู่ป่าก็ได้ อยู่บ้านก็ได้ ๒) เที่ยวอยู่ป่าก็ได้ ยินดีกนิมนต์ก็ได้ ๓) ใช้ผ้าบังสุกุลก็ได้ ยินดีคบตีจีวรก็ได้ ๔) อนุญาตอยู่โคนไม้ ๘ เดือนเท่านั้น ๕) อนุญาตให้ฉันปลาและเนื้อที่บริสุทธิ ๓ อย่างคือ ๑) ไม่ได้เห็น ว่าเขาฆ่า ๒) ไม่ได้ยิน ว่าเขาฆ่า ๓) ไม่สงสัยรังเกียจ ว่าเขาฆ่ามา

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๗ สังฆเภทขันธกะ ข้อ ๓๘๔

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุธสุตติก

วัตถุประสงค์ ๗

รายละเอียด : คือหลักปฏิบัติที่ทำให้เป็นผู้มีจิตใจสูงยิ่ง (เป็นท้าวสักกะจอมเทพ หรือ พระอินทร์) ๑. เลี้ยงบิดามารดา ตลอดชีวิต (มาตาเปตปิโร) ๒. อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในตระกูล ตลอดชีวิต (กุลเชฏฐฐาปาจยิ) ๓. พุดจาสุภาพตลอดชีวิต (สันตวาจา) ๔. ไม่พุดส่อเสียดตลอดชีวิต (อปิสุนวาจา) ๕. ยินดีในการสละ แจกจ่ายทานตลอดชีวิต (โอสถสัคครโต ทานสังวิภาครโต) ๖. พุดคำสัตย์ตลอดชีวิต (สัจจวาจา) ๗. ไม่โกรธตลอดชีวิต (อโกธโน) แม้ความโกรธเกิดขึ้น ก็รีบกำจัดโดยทันที

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๕ ปฐมเทศสูตร ข้อ ๙๐๖

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุธสุตติก

วันครบรอบวันบวชของสมเด็จพระโพธิธิราช

รายละเอียด : คือ วันที่ ๗ วันที่อาตมาบวช วันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๓ ถึงวันนี้ครบ ๔๙ ปีเต็ม ขึ้นปีที่ ๕๐ เป็นโพธิธิราชที่ได้ทำมา ทำหน้าที่โพธิธิรักษา รักษาโพธิธิรักษา

ความตรัสรู้ ความรู้ที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ รักษามาได้ ๔๙ ปี วันนี้ ก็ขึ้นปีที่ ๕๐ เข้าเขตครึ่งศตวรรษ ครึ่งของร้อยปีนี้ ไม่น้อยเหมือนกันนะ มากกว่า ๔๘ อาตมาทำงานมาถึงปีนี้แล้ว พุดมาก่อนปีนี้แล้ว อาตมาพบความสำเร็จแล้วได้ทำงานมา รู้สึกว่ามี ผลงานที่ตัวเองได้ทำเพื่อสังคมคนจน อันนี้เป็นผลงานที่ตัวเองได้ทำเพื่อสังคมคนจน อันนี้เป็นผลสำเร็จที่อาตมาถือว่ายิ่งใหญ่ ทำให้เกิดสังคมคนจนที่มีหมูกุ่มสังคมชุมชนหมู่บ้านเป็นสังคม เป็นหมู่บ้านมีวัฒนธรรม มีพฤติกรรมของความเป็นอยู่ที่เป็นชีวิตจรรยา จรรยา แต่อุดมสมบูรณ์ ฟังดูแล้วขัดแย้งหรือไม่ จนแต่อุดมสมบูรณ์ ดูเหมือนจะขัดแย้งกัน คำว่าจน หมายถึง ความขาดแคลนความไม่มี ความแห้งแล้ง แต่นั่นจนแต่อุดมสมบูรณ์มันเป็นอย่างไร มันมหัศจรรย์ จนแต่อุดมสมบูรณ์นี่คือ ความมหัศจรรย์ มหัศจรรย์ยิ่งกว่านั้น คือคือความจนอย่าง สุขสำราญ เบิกบานใจ คนจนทั่วไปเขาเดือดร้อน ลำบาก ลำบอบ กันทั้งนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วันครบรอบวันบวชของสมเด็จพระโพธิธิราช

รายละเอียด : วันที่ ๗ ก็จะเป็นวันที่ครบวันบวชของอาตมา อาตมาบวชวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๓ ถ้าถึงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ก็จะครบ ๔๙ ปี ถ้าถึงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ก็จะเต็ม ๕๐ ปี อีกไม่กี่วันก็จะเริ่มเข้าปีที่ ๕๐ แล้วทำงานศาสนา หรือบวชมา ๕๐ ปีเต็มไม่น้อยเลยนะ ครึ่งร้อย วันนี้อายุ ๘๕ ปี ๔ เดือน ๒๙ วัน ทำโพธิธิจมา ๔๙ ปี ๑๑ เดือน ๒๑ วัน อายุย่างเข้า ๘๖ ไปเรื่อยๆ ท่านผองไทก็ ๘๘ ปีแล้ว นำหน้า อาตมา ตอนนั้นก็ทำผองไทอายุมากกว่า อยู่องค์เดียวในบรรดาสมณะชาวอโศก

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วันตายของพระสารีบุตร

รายละเอียด : ถ้าเราจะไปยึดถือเอาความสำคัญเป็นวันตายของพระสารีบุตร ก็เป็นวันตาย ก็ตามจริง เขากำหนดวันนั้นกัน มันก็ตรง ๑๕ ค่าเดือน ๑๒ ก็จบไป ไม่ต้องไปยึดมั่นถือมั่นอะไรมาก ใช้เป็นเหตุปัจจัยในการศึกษา คนฉลาดก็เป็นประโยชน์ในการศึกษา ไม่ใช่ใช้เป็นความยึดมั่นถือมั่น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๔ เป็นนานาชาติสิ่งแวดล้อม

รายละเอียด : ตั้งแต่วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๔ มาเริ่มต้นวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๔ เราก็เป็นนานาชาติสิ่งแวดล้อมกับสงฆ์ใหญ่มาตั้งแต่บัดนั้น ซึ่งสงฆ์ใหญ่ตอนแรกก็ยอมรับว่าโคกเป็นนานาชาติ มีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรจากเถรสมาคมเลย เคยมีคำถามผ่านทางกรมรถไฟ มีหนังสือไปถามเถรสมาคม อธิบดีธนู แสงศักดิ์ เป็นอธิบดีกรมการศาสนา เป็นผู้ตอบผู้อำนวยการรถไฟไปว่า พระอโศกไม่ได้อยู่ใต้การปกครองของเถรสมาคม เราไม่ใช่พระในเถรสมาคม เพราะหากเป็นก็จะได้ลดราคาค่าโดยสารครึ่งหนึ่ง แต่ของเราไม่ได้ลดราคา จ่ายเต็มราคาเท่าขบวนทุกวัน เราขึ้นรถไฟก็เต็มราคาขึ้นเครื่องบินก็เต็มราคา แต่ขึ้นรถเมล์นั้นเขาก็งดเว้นให้บ้าง เป็นประชาชนที่มีจิตวิญญาณ ส่วนทางราชการใช้แต่บัญญัติ แต่ทางรถเมล์นั้นไม่ว่าจะเป็นกระบี่หรือคนขับรถ รถเมล์นี้เขาจัดที่นั่งให้เลยหากเป็นสมณะ แต่รถเมล์บางคันเขาเก็บเงินพระผ้าเหลืองเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

วันนี้กับความตั้งใจของสมณะโพธิรักษ์ จะอายุ ๑๕๑ ปี

รายละเอียด : ก่อนขึ้นมาวันนี้อยากสารภาพกับคนทั่วไปว่าตั้งใจเทศนาธรรมะพระพุทธเจ้าตั้งใจจะอายุ ๑๕๑ ปี แต่วันนี้มีความรู้สึกจริงๆ ว่ารู้สึกเปลี่ยว มันน่าจะพอ อย่างเราอายุ ๘๖ ปี อาตมาก็รู้สึกเปลี่ยว รู้สึกว่ายังไม่รู้ ท่านได้แสดงธรรมมา บรรยายธรรมะโดยเฉพาะเอาโลกุตระธรรม อารยธรรมพระพุทธเจ้า มาสถาปนา แต่ในวงการศาสนาพุทธที่มันหมดไปแล้วขอยืนยันว่าโลกุตระธรรมหมดไปจากสถาบันหรือวงการศาสนาพุทธแล้ว อาตมาเอามาสถาปนาลงไปเอามาปฏิบัติให้ทุกคนเข้าใจแล้วเอาไปปฏิบัติ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วันนี้วันที่ ๕ มิถุนายนเป็นวันสำคัญในปัจจุบันขณะนี้

รายละเอียด : วันนี้วันที่ ๕ มิถุนายนเป็นวันสำคัญ เขาว่าอย่างนั้นนะสำหรับวันนี้ วันที่ปัจจุบันขณะนี้ วันนี้จะมีจันทร์ปราศาสีเทา (เงามัว) เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ ที่ดวงอาทิตย์ดวงจันทร์และโลกโคจรมาอยู่ในแนวเดียวกัน โดยมีโลก

อยู่ตรงกลาง ดวงจันทร์ต้องกลายเป็นสีเทาเพราะดวงจันทร์โคจรเข้าไปในเงามัวของโลกบางส่วน เป็นวันสิ่งแวดล้อมโลก (World Environment Day) เป็นวันข้าว และชาวนาแห่งชาติ แสดงว่าโลกเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ ดวงอาทิตย์ก็อย่าทำเป็นใหญ่ ดวงจันทร์ก็อย่าทำเป็นจุกจิกจู้จี้ เป็นอติภาวะกับปฐพีภาวะ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

วันที่ ๕ มิถุนายนเป็นวันคล้ายวันเกิดสำหรับชาวอโศก

รายละเอียด : อาตมาก็อยากจะเน้นเลยสำหรับวันนี้ เป็นวันคล้ายวันเกิดสำหรับชาวอโศก

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

วันวิสาขบูชา

รายละเอียด : อันนี้ควรย้ำว่า วิสาขบูชา ท่านไม่ได้ปฏิบัติธรรมแต่ท่านทวนระลึกถึงตัวเองว่าท่านเป็นใครได้สั่งสมบารมีมา แล้วท่านก็รู้ว่าท่านได้ครบสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว จึงมาประกาศตนว่าเป็นพระพุทธเจ้า ที่ไปปฏิบัติ ๖ ปีในป่าเป็นเรื่องที่ทางผิด ที่ท่านงมงายกันทุกวันที่ไปยึดติดความรู้ดีเถียรี้ กระแสหลักทุกวันนี้หลงออกป่า นั่งหลับตาปฏิบัติธรรม อาตมาก็พูดไปเขาไม่ฟังกันไม่มีโปรดโฆสะ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา บ้านราช เนื้อหาพระราชพิธีโดยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

วันสงกรานต์ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๓

ที่ราชธานีอโศกสองปีต่างกัน

รายละเอียด : วันนี้วันจันทร์ที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๓ ที่บวรราชธานีอโศก วันสงกรานต์นี้ นะ ทำไมไม่สงกรานต์ วันสงกรานต์เขาอาบน้ำกันแต่ทำไมมันเจ็บจังเลย เขาสาตในไลน์ ดีไม่เสียน้ำจริง ดี ที่จริงวันนี้วันขายตลาดอารียะวันแรกนะที่ตลาดอารียะนี่คนเป็นพันเป็นหมื่นมากันครึกๆ จากต่างจังหวัดก็มา ชื่อข้าวของกันสนุกสนาน ดูภาพเปรียบเทียบ วันที่ที่จอดไม่มีรถ วันโน้นที่ไม่มีให้รถจอด นี้ ๑๓ เมษายน สองปีที่ต่างกัน ที่จริงอาตมามองไปในแง่ดี มันเป็นเรื่องดีอะไรหลายอย่าง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๓

วันอาสาฬหบูชาเป็นความรู้ในประเทศไทย

รายละเอียด : ส่วนอาสาฬหบูชาเป็นความรู้ของประเทศไทย ของสังคมพุทธประเทศอื่นเขาไม่สำคัญเท่าไร ค้นพบว่าเกิดภิกษุองค์แรก เทศน์กัณฑ์แรก มีสงฆ์โกณฑัญญะเกิดเป็นสงฆ์องค์แรก คือวันอาสาฬหบูชา ๑๕ ค่ำเดือน ๘

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา บ้านราช เนื้อหาพระราชพิธีไทยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

วันอโศกรำลึก

รายละเอียด : วันอโศกรำลึก เป็น... ๑. วันส่วนตัว ๒. วันเจียบ ๓. วันอิม ๔. วันเล็ก-วันน้อย ๕. วันอบอุ่น ๖. วันอิสระ ๗. วันสะอาด ๘. วันสูญเสีย ๙. วันให้ ๑๐. วันง่าย ๑๑. วันสดชื่น ๑๒. วันรวมกัน ๑๓. วันจริงใจ ๑๔. วันรัก ๑๕. วันเล็ก ๑๖. วันกตัญญู ๑๗. วันระลึกถึงคุณบรรพชน

หนังสืออ้างอิง : สรรค่าสร้างคน

วันเกิดพ่อท่านไม่ได้จัด

มันเป็นเรื่องประเจิดประเจ้อในสังคมเขา

รายละเอียด : ก็คงจะไม่ได้จัดอะไรมั้ง เท่าที่ดูๆ เราก็ไม่อยากจะทำอะไรให้ดูเหมือนจะรู้สึกเป็นการแสดงอะไรออกที่มันเป็นเรื่องประเจิดประเจ้อในสังคมเขา อาตมาก็ว่าเราไม่น่าจะเอาตัวตนไปแสดงออกให้มีลักษณะอย่างนั้นในเหตุการณ์โลกในเหตุการณ์บ้านเมืองที่มันเป็นอย่างนี้ เราก็จะเอาตัวตนไปแสดงว่าฉันสำคัญอย่างนั้นอย่างนี้เกินไป อาตมาก็คิดว่ามันน่าจะผ่านๆ ไป ก็ต้องยกให้เขาบ้าง เราก็ทำเป็นไม่ต้องมีต้องทำก็ได้ ถ้าเผื่อว่าดูแล้วก็อีก ๒๐ กว่าวัน จะถึงวันนั้น มันก็ไม่ควรจะรีบร้อย ไม่น่าจะจัดงานได้ทันอีก ๒๐ กว่าวันกว่าจะถึงวันงาน อโศกรำลึกคือวันที่เราจะจัด มันไม่น่าจะร่ารื่น ถ้าจะทำ

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ้มออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

วันโกนหัว

รายละเอียด : ๗-๘ วันโกนหัว เอาวันโกนเล็ก ๗ วันโกนที่ก็เลยไม่ยาว ผมสั้นเรียบร้อยดี อาตมาเอาอย่างสุทธิชัย หยุ่น หรือดอกเตอร์มโน แต่อาตมายังมีผมอยู่นะ ไม่หัวล้านมาก ล้วนอย่างบางๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

วางทุกข์กับดับทุกข์

รายละเอียด : คำถาม วางกับดับ มันจะมีพยัญชนะต่างกัน วาง เป็นคำที่บอกลักษณะของ dynamic ถ้าดับนี้เป็นลักษณะหยุด static ลักษณะของสายสมณะ ถ้าวางเป็นลักษณะของสายปัญญาความรู้จริงตามความเป็นจริงและวางมันเกิดปัญญาแล้ววาง คำว่าวางด้วยพยัญชนะไม่ใช่เรื่องเล่นๆ ภาษาบาลีว่า มลจิตต หรือมลจิตตะ แปลว่าวางปล่อยปล่อยคุณที่มีของตัวเอง อากาการวางปล่อย โดยรู้แล้ววางปล่อย คุณก็จะเข้าใจ ตัวนี้ แต่ถ้าเผื่อว่าคุณดับ เป็นได้สองอย่าง ดับอย่างสะกดจิตสมณะ ดับได้ เพราะฉะนั้นอันนี้แหละคือ กายมันจะมี ๒ กายสะกดจิตให้ดับ ก็ได้ หรือคุณไม่สะกดดับ แต่คุณสามารถรู้ก็ได้ทั้งคู่ เพราะฉะนั้นก็รู้ทั้ง ๒ อย่าง ผู้รู้ทั้ง ๒ อย่าง แล้วรู้ว่าตนเองไม่ได้สะกด ไม่ได้ข่ม แต่เราวางด้วยปัญญาวางด้วยการกำหนดรู้จริงๆ ไม่ได้กดข่มเลย หรือเรากดข่มบ้างแล้วใช้ปัญญามากก็หมดไปแต่ต้องอาศัยสะกดช่วย น้อยหรือมากก็แล้วแต่ แล้วแต่บารมีของแต่ละคน ผู้ใดมีญาณปัญญาสามารถรู้รายละเอียดเหล่านี้ก็สามารถปฏิบัติได้ ผู้ใดที่ยังไม่มีปฏิภาณปัญญาละเอียดเหล่านี้ก็ไม่สามารถรู้อย่างที่อาตมาวิเคราะห์วิจัยนี้ได้ ศึกษาให้ดีแล้วจะมีญาณปัญญาสามารถแยกแยะรายละเอียดต่างๆ นานา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓

วางรากฐานของสังคมดีสู้วิกฤติ COVID-19 ได้

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นถ้าคนไม่เข้าใจจุดสำคัญจุดนี้เลย แล้วก็ทำตัวอยู่ตัวคนเดียว แบบนั้นอกริตนอกทางไกลลิบเลยจากพุทธ อย่างเช่นเหตุการณ์ที่กระเทือนไปทั่วโลก COVID-19 นี้ลึกมาก ทำให้แต่ละสังคมแต่ละประเทศชาติต้องปิดประเทศปิดตัวเอง ซ้อนๆ ทยอยๆ ปิดทั้งประเทศ ปิดทั้งแต่ละรัฐ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน มันเอาหนักเลยนะ แล้วก็เดือดร้อนลิ เพราะไม่วางรากฐานของสังคมให้ดีจริงๆ อย่างชาวอโศกเราจะรู้สึกขอบคุณวัฒนธรรมของชาวอโศกที่ได้สร้างสรรค์สาธารณโภคีมา จะรู้สึกเลย อาตมาอธิบายคำว่าสาธารณโภคียังไม่เก่ง แต่พวกเราจะรู้สึกเลยว่าสภาพของสาธารณโภคีเนี่ยมัน อ้อหรือ... คนอยู่เป็นคนอโศกตั้งแต่อ่อนแต่อกจะไม่รู้สึกเท่าไร คนนอกๆ เข้ามาอยู่ที่หลังจะรู้สึก โดยเฉพาะเหตุการณ์ COVID ก็ไม่จำเป็นต้องตกอยู่ในนี้ ก็เลยจำเป็นต้องอยู่ในอโศกจะรู้สึกเลยว่านี่เป็นอย่างไร อย่างคนเดนมาร์ก นี่จะกลับก็กลับไม่ได้ (พูดถึงคุณอ้อย-อ้อมพร บริงไช) สังคมที่มีระบบที่สูญยอด

อาตมายอมรับว่าอาตมาอธิบายขยายความคุณสมบัตินั้น คุณวิเศษของความเป็นสาธารณโภคียังไม่แก่ เป็นคุณวิเศษเป็นคุณสมบัตินั้นที่ลึกซึ้งวิเศษสุดจริงๆ ของมนุษยชาติ สังคมไหนทำอย่างนี้ได้ สังคมนั้นจะรู้สึก ถ้ามีปฏิภาณปัญญาเข้าใจ เพราะฉะนั้น คนที่ไม่เคยเข้ามาอยู่ในนี้แล้วมาอยู่ อย่างคุณอ้อย เข้ามา จะเข้าใจจะเห็นเลยจะรู้สึกเลย เมื่อถูกเหตุการณ์จะต้องปิดๆ ถ้าปิดเข้าไปอย่างนี้แล้วเรากอดอยู่ที่ไหนจะรู้สึกเลย ถ้าไปตกอยู่ในที่ๆ ตัวเองโดดเดี่ยวจริงๆ จะเป็นอย่างไร ตอนนั้นแทบจะตายเลยนะ แยกเลย จะอึดอัด เพราะฉะนั้นเขาจะทนไม่ได้เขาจะละเมิด แต่ของเราไม่ละเมิดหรอก เขาจะละเมิดกฏเกณฑ์ต่างๆ นานา อาตมาก็เห็นใจคนที่เขาเคอร์ฟิวแล้วก็ยังต้องทำมาหากิน อาตมาก็เห็นใจทั้งผู้บริหารประเทศต้องมีมาตรการ คนที่จำเป็นก็จำเป็น ต้องเห็นใจ แต่ก็ไม่มีจะทำอะไรต้องเสียสละให้กับเพื่อนๆ ส่วนใหญ่ แต่ของพวกเราควรจะทำอย่างไรก็ได้ เพราะเราก็ไม่เป็นไรสักอย่าง สบาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

วาจา

รายละเอียด : ๑. พุด ๒. เป็นพฤติกรรมทางกายที่ผ่านทวารปากออกมาเพื่อสื่อ เพื่อถ่ายทอดความคิดของคนตามเจตจำนงของผู้พูด ๓. พุดอยู่, การพุด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๒๔, สมมติพุทธ หน้า ๓๗๒, คนคืออะไร? หน้า ๒๕๓, ๓๔๑

วาตะ

รายละเอียด : ๑. การกล่าว ๒. บัญญัติ ๓. คำพูดคำจา

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ้งสุข รู้คูกซึ้งสัตว์ หน้า ๑๖๔, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๐๙, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๕

วาทีตะ

รายละเอียด : ๑. การออกสำเนียงหรือทำนองออกมาใดๆ เพื่อให้คนชอบเรียงรมย์ในสำเนียง ในทำนองนั้น ๒. ภาษา คำพูดที่ตกแต่งขึ้นมาใช้, ภาษาที่สรรหามาเสนอ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๓๐, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๕, ๘๕

วายามะ

รายละเอียด : ๑. มาจาก ว + อาย + อาม ว = พฤติกรรม,

อาย = ประโยชน์, อาม = ความตกลง การยอมรับ จึงเป็นพฤติกรรมแห่งประโยชน์แท้ๆ จริงๆ ๒ เมื่อมีธาตุรู้ ก็ต้องทำให้เกิดพฤติกรรมให้ได้ไปเรื่อยๆ ๓. ความพยายาม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๗๒, สมมติพุทธ หน้า ๓๕๖, คนคืออะไร? หน้า ๔๙๒, ถอดรหัสอดีต อนัตตานิรัตตา หน้า ๙๐

วายามะ ๗

รายละเอียด : ๑. อารัมภธาตุ (ดำริ) ความเพียรเป็นเหตุปรารภ (ริเริ่ม) ๒. อารัมภธาตุ (ปรารภดำริ) ๓. นิกมมธาตุ (พยายามดำริ) เพียรเป็นเครื่องก้าวไป ๔. ปริกมมธาตุ (บากบั่นดำริ) ความเพียรก้าวไปข้างหน้า ๕. งามธาตุ (ดำริมีกำลัง) ความเพียรเป็นกำลัง ๖. อิทธิธาตุ (ดำริตั้งมั่น) ความเพียรเป็นเครื่องทรงไว้ ๗. อุปกมมธาตุ (ดำริสำเร็จเต็มรูป เหมือนลูกศร จะออกจากแฉ่ง พยายามที่จะกระทำให้เกิดกรรมออกมา) เป็นพลังงานทางจิตที่ละเอียดมาก และคนที่เรียนรู้สั่งกับปะ ๗ ก็เป็นพลังงานเช่นเดียวกับ วายามะ ๗ นี้คือฟิสิกส์ทางจิต-วิญญาณ ไม่ใช่แค่พยัญชนะ แต่ถ้าใครทำได้จริงจะมีพลังงาน หากใครสั่งสมอกุศลก็จะตกเป็นอนุสัย อย่าไปทำ ถ้าคุณไม่รู้จักร่างการล้างการวาง คุณก็มีแต่สั่งสม คิดแต่ชั่วก็แยเลย คิดแต่ดีก็ดีกว่า แต่ก็ยังสะสมเป็นอุปาทานได้ เรามาล้างชั่วแล้วทำแต่ดี แม้คุณวางดีไม่เป็นก็ไม่เป็นไร แต่ว่าถ้าวางทั้งดีและชั่วได้ก็สามารถปรินิพพานได้

ที่มา ที่ไป : รายการสงครามสังคม เรื่อง...โปรดอย่าถามว่าจะชนะเมื่อไหร่? วันเสาร์ที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๖

วาส

รายละเอียด : ๑. มีร่วมอยู่ หรือรวมๆ ปนๆ อยู่ ๒. ที่อยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๓๒, สมมติพุทธ หน้า ๑๕๘

วาสนาชาติปางก่อนเป็นอินโดย

รายละเอียด : พระอานนท์จะแจกสลากให้พระอรหันต์ ให้ไปกินนิมนต์ พอไปเจอพระรูปนี้ ท่านก็เรียกพระอานนท์ว่า อาวุโส ว่ามาทำไม พระอานนท์ก็บอกว่าจะมาหาพระอรหันต์ ให้ไปกินนิมนต์ไปฉัน ในวันพรุ่งนี้ ๒๐ รูป ท่านพระอรหันต์ก็บอกว่าเราไปด้วยคนหนึ่ง บอกเขานิมนต์ ๒๐ รูป เราไปด้วย พระอานนท์ก็บอกว่าเขาจะบอกว่าต้องการแต่พระอรหันต์ท่านก็บอกว่าเราเป็นพระอรหันต์ พระอานนท์ก็ไม่เชื่ออะไรจะมีมานะ

อรรถาธิบายคือตัวยิ่งใหญ่จะเอาชนะคะคานอยู่เรื่อยจะเอาให้ได้
อย่างนี้และเป็นพระอรหันต์ได้อย่างไร พระอรหันต์ท่านก็ไม่เชื่อ
ท่านก็บอกว่า ให้ใส่ชื่อเราไปด้วย สามครั้งพระอรหันต์ก็ไม่ใส่
ชื่อ แล้วพระอรหันต์ก็ไปทูลถามพระพุทธเจ้าว่าพระรูปนี้เป็น
พระอรหันต์จริงหรือไม่ เป็นพระอรหันต์หรือยัง พระพุทธเจ้าก็
บอกว่าท่านเป็นอรหันต์แล้ว พระพุทธเจ้าได้เล่าถึงในชาติปาง
ก่อนของท่านว่าท่านเกิดมาเป็นลูกเจ้าลูกนาย เป็นคนสูงศักดิ์
มาหลายชาติก็เลยติดเป็นवासนามาอย่างนี้ มีมานะอวดตา ซึ่ง
อจินไตยต่างๆ น้อยๆ ที่เข้ากับยุคกาล ซึ่งก็ยากจะเข้าใจกันได้
เช่นบอกว่าตนเองเป็นพระอรหันต์เป็นพระโพธิสัตว์แล้ว
แล้วใครจะเชื่อ ขนาดพระอรหันต์ยังไม่เชื่อเลย แล้วคุณจะทำ
เก่งกว่าพระอรหันต์หรือ ก็ต้องเห็นใจเขาละ แล้วเขาก็ยังมี
ความเห็นว่าเป็นพระอรหันต์แล้ว บอกใครไม่ได้อีก ซึ่งก็ไม่ตรงกับ
บุคลิกเขาอีกต่างหาก อาตมาทำงานไม่ได้เรียบร้อยแต่ก็สนุก
ก็ใช้เวลานี้ ซึ่งมันเป็นลักษณะด้วยเป็นवासนาด้วยเคยพูดไปแล้ว
ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสื่อสารธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

วาโย

รายละเอียด : ลม คือ สสารที่พัด ที่โบก ที่ดัน ที่ไหว
ไปมาได้ นั่นคือธาตุลม (วาโยธาตุ)

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๔

วาโส

รายละเอียด : ที่อยู่

หนังสืออ้างอิง : ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๖

วิ

รายละเอียด : ๑. ไม่, ยิง, พิเศษ, ยิงขึ้น, สูงขึ้น, เจริญ
ขึ้น ความหมายฝ่ายลดคือ ไม่ ความหมายฝ่ายเพิ่มคือ ยิง
๒. ใหญ่ยิ่งขึ้นพิเศษ ไม่มีอะไรจะยิ่งใหญ่ไปกว่า ๓. วิเศษ, ดียิ่ง,
ไม่, ต่าง, แยก, กลับกัน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๔๔, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๔๖๕, อธิคุณโลกุตระ หน้า ๑๕๒

วิกษัมปนะ แปลว่า การข่ม

รายละเอียด : วิกษัมปนะ แปลว่า การข่มเหมือนกัน
สมณะคือความสงบที่ถูกข่มไว้สนิทเลย วิกษัมปนะคือการเอา

มาปฏิบัติ เพราะฉะนั้นคุณข่มไว้บ้างช่วยคุณ แต่ให้ปัญญา
พลังประสิทธิภาพของปัญญา ปัญญา มันแหลมลึก สัมมปป-
ปัญญา อภิปัญญาที่ยิ่ง เป็นพลังงานของปัญญา คือ ฉาน
นี้แหละ ซึ่งจะมีความรู้ตั้งแต่วิตกวิจารณ์ลึกซึ้งในเรื่องของ
สังกัปปะ ๗

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ่มออนไลน์ วันจันทร์ที่
๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

วิกษัมภนพาน

รายละเอียด : ๑. กำจัดด้วยการข่ม หรือการทิ้งไปคือ
ซึ่งเป็นการอุปการะทำให้สงบลงก็ช่วยบรรเทาได้ ๒. การละ
นิรวณได้ด้วยการข่มไว้ ซึ่งยังมีการใช้กำลังกดข่ม ยังฝืน
ยังต้องเคร่งครัดข่มฝืนอยู่ในการปฏิบัติ

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอวดตา อนัตตา นිරิตตา หน้า ๔๙
กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๔

วิกษัมภนพาน

รายละเอียด : คือ ก็เป็นการกดข่มไว้ ปุณฺชนคนทั่วไป
ก็ทำกันด้วยมารยาท ถ้าหากปล่อยกิเลสออกไปหมดก็เข้าคุก
อยู่ตลอดเวลาแหละ มันเป็นไปได้มันจะต้องมีตัวช่วยน้อย
เสมอ มันเป็นการอุปการะขาดไม่ได้ เป็นผู้อุปการะอยู่เสมอ ทำให้
สำเร็จ เต็ดขาด เป็น สมุจเฉท ทำซ้ำทำทวน เหตุปัจจัยใหม่
ก็ทำใหม่ ตามทฤษฎีนี้เป็นปฏิบัติสัทธา

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา
ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วิกษัมภนพาน

รายละเอียด : คือกดข่ม ของพุทธไม่ได้อิงกาย แต่ให้
เป็นตัวประกอบ ไม่ใช่เป็นตัวเอง ให้เป็นตัวเสริมธรรมดาสามัญ
ซึ่งมันไม่ถาวร มันเป็นตัวประกอบเท่านั้น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙
วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วิกษัมภณวิมุตติ

รายละเอียด : ๑. มีวิมุตติเท่าที่ทำได้ แต่ยังต้องฝืน
ต้องข่มอยู่ ๒. ทำได้จริงตั้งแต่ฝืนจิต อุดจิตได้บ้าง ไม่ได้บ้าง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๑๕, ทางเอก ภาค ๓
หน้า ๒๒๔

วิกษ์มณะ

รายละเอียด : เป็นวิธีการกดขี่ได้ผลเป็นสมณะ ในการปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้าไม่มีวิกษ์มณะกดขี่ได้ด้วย แต่ต้องมีปัญญาชำระกิเลสไปได้สะอาดหมดจดไปเรื่อยๆ จึงเรียกว่าสร้างปัญญาให้เกิดผลจากปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

วิกขิตต, วิกขิตตะ, วิกขิตต

รายละเอียด : ๑. จิตพุ่งซ่าน ๒. จิตที่ดีขึ้นกว่าเก่า คือจิตที่ไม่ต้องการให้มีทุกข์นั้น ก็พ้นไปแล้ว ไม่มีได้แล้ว ลดลงได้บ้างแล้ว ๓. จิตพุ่งซ่านก็รู้ว่าจิตพุ่งซ่าน ๔. จิตมีกิเลสส่วนนั้นๆ ยังรบกวนอยู่ ก็รู้ว่าจิตมีกิเลสส่วนนั้นๆ รบกวนอยู่ ๕. ใจพุ่งซ่าน ๖. จัดการกับกิเลสในจิตได้บ้างแล้ว แต่ก็ยังยุ่งยากใจอยู่ก็รู้ ๗. จิตซัดเจ้ากิเลสเข้าไปแล้ว แต่มันยังซ่านกระเซ็น ยังเจ้าล่อเจ้าหลอกแก่งอยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๓๔, ๑๔๔, ๑๕๑, ถอดรหัสอัถตา อนัตตา นวัตกรรม หน้า ๑๑๑, อีคิวโลกุตระ หน้า ๓๕, ๒๒๙, คนคืออะไร? หน้า ๒๗๕, คนคืออะไร? หน้า ๒๗๕-๕๕๕

วิกการรูป

รายละเอียด : คือสภาวะจิตต้องทำจิตให้เบาที่สุดให้ได้
ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปีชีวิต บ้านราชธานีโสภณ วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

วิกการรูป ๕

รายละเอียด : กายลหุตา กายมุทุตา กายกัมมัฏญตา กายวิญญุตติ วิญญุตติ
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๙๙

วิกการรูปในรูป ๒๘

รายละเอียด : วิกการรูป = ๑๘. ลหุตา ๑๙. มุทุตา ๒๐. กัมมัฏญตา วิกการรูป มี ๕ อย่าง ลหุตา แปลว่าเบา มุทุ แปลว่าอ่อน ซึ่งอธิบายยาก อาตมาแปลว่าจิตหัวอ่อนคือจิตทางเจโตปรับง่าย ให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ตามที่ควรเป็นได้ง่าย และมีปัญญาที่จะรู้ทันได้เร็ว ส่วนกัมมัฏญตา คือ ความรู้มาควบคุมกรรมให้เป็นกรรมกระทำที่เหมาะสมควรประเสริฐ ลหุ แปลว่าเบา คือ ผู้ที่สามารถจัดการกับรูปได้ วิ แปลว่าประเสริฐอย่างยิ่ง ไม่ให้มายุ่งการกรรมกรงานต่างๆ คือกิเลส เราต้องทำให้มัน

ออกให้หมด ที่จะต้องใช้คือญาณปัญญาเป็นจิตที่สะอาด เป็นความรู้โลกุตระ ก็คงต้องทำให้ดี อะไรที่ท่าออกไปควรทำให้เบาอย่าให้มันหนัก อาตมาแสดงธรรม (ท่านสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต) ท่านแปลคำว่า มุทุ ว่าจิตนุ่มหรือจิตอ่อนนุ่ม) มุทุภูตธาตุคือจิตที่ไว จิตดีมีสภาพเร็ว เบาท้องอาตมาใครฟังบางที่ว่าแรง เพราะฆ่าด้วยหอกร้อยเล่มเข้ากลางวันเย็นมันก็ยังเหนียว แล้วจะไปทำเบาขนาดนี้ ขนาดใช้ขวานฟันแล้วมันก็ยังจามไม่เข้าเป็นอย่างนี้ยังไม่ตาย ฟังให้ดีกว่านี้คือ ลหุอย่างยิ่งแล้ว อาตมาเป็นจอมยุทธ์ที่มีวรยุทธ์ ยิ่งกว่าลี้ลิมขวง เขาไม่รู้ว่าแสดงอะไรออกไปมีบาดคอแล้ว เป็นจอมยุทธ์ที่ใช้อาวุธได้อย่างลหุตา และเหมาะสม กัมมัฏญตาได้ดีที่สุด จึงทำกายวิญญุตติวิญญุตติได้เหมาะสมที่สุด ยอดวิการรูป ๕ อาตมาอธิบายไปด้วยการเอาตัวเองเป็นหลัก เชื่อที่อาตมาพูดไหม? คนอื่นเขาไม่เชื่อหรอก มุทุ คือจิตเล็กแว่วไวปรับได้มีคุณพิเศษบริสุทธิ์ ปรีโยทตา มุทุ กัมมัฏญตา ปกัสสรา หากไม่มีสภาวะอธิบายไม่ออกหรอก แต่จิตใจอาตมามีคุณสมบัติ ๕ อย่างนี้ คุณสมบัติของใจเบิกบานร่าเริงผ่อนคลายไม่ได้หมองมัวเลย พูดความจริงสู่ฟัง เอาตัวเองมาเย็นเย็น ยกตัวอย่างว่า ธรรมะพระพุทธเจ้าเป็นธรรมะที่อกาลิโก ถ้ามีการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบได้ โลกไม่ว่างจากพระอรหันต์ อาตมาเป็น สมณพราหมณ์ทั้งหลาย เป็นผู้ดำเนินชอบ-ปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้โลกหน้าให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้ยิ่งด้วย ตนเอง ในโลกนี้ มีอยู่ (อัตถิ โลกสมณพราหมณา สัมมัคคตา สัมมาปฏิปันนา เย อิมัญ จ โลกัง ปรัญ จ โลกัง สยง อภิญญา สัจฉิกัตวา ปเวเทนตีติ) อาตมาทำอย่างนั้นจริงๆ โดยมั่นใจว่าอาตมาไม่ได้พูดออกนอกกริตนอกรอยจากที่พระพุทธเจ้าตรัส พูดโดยมีหลักฐานอ้างอิง คุณก็ฟังเอาว่าตรงไหม จับผิดเอา ใครที่ไม่มีอคติฟังดูจะเข้าใจได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

วิกกาล (ไม่ฉันทเวลาวิกกาล)

รายละเอียด : ไม่ฉันทเล่น ไม่ฉันทจับ ไม่ฉันทอื่นอีก จากมือจากครั้งที่ได้กำหนด
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๗๐

วิกตูปกิเลส

รายละเอียด : ปรากฏจากอุปกิเลส
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัถตา อนัตตา นวัตกรรม หน้า ๑๑๑, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๒๘

วิจักขณ

รายละเอียด : ความมีปัญญา เครื่องสอดส่อง วิจัย วิจาร
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๔๘๖

วิจัย

รายละเอียด : คือแยกแยะพฤติกรรมของตนเอง ปุณฺชน
ตักกะ ดำริมา ก็ไม่ได้แยกแยะ มันมาทั้ง กระบวนการกิเลส
พร้อม

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา
ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วิจาร

รายละเอียด : คือ พฤติกรรม เอามาแยกแยะโดยจาระ
ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา
ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วิจารเจตสิก

รายละเอียด : รู้สภาพอาการตัวเองที่มันเป็นพฤติกรรม
ของมัน มันเป็นตัวนั้น ตัวที่กำลังเป็นอยู่นั้น คือตัวพฤติ
บทบาท ตัวเป็น

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๗๒

วิจิกิจฉาจิต

รายละเอียด : ๑. การยังมีความไม่ชัดเจนในความ
ของตน ยังเป็นความไม่ตัดสินใจในตน ยังไม่รู้จริงจนแน่ใจ มันใจ
ชัดใจ บึกใจ แจ่มใส ๒. ความสงสัย ๓. ความสงสัย คลุมเครือ
ลึกลับ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๓๕, สมมติพุทธ
หน้า ๒๓๘

วิชา

รายละเอียด : ๑. มีแต่ความรู้แจ้งที่ถูกต้อง หหมดความ
หลง หหมดความสงสัย หหมดสิ่งพราง ๒. รู้ชัดรู้แจ้ง จับสังขาร
ได้ รู้สังขารได้เช่นนี้ และเรียกว่าเป็นผู้รู้ที่สุด ๓. ความรู้ ๔. รู้ได้,
ความรู้ชนิดพิเศษที่พาเจริญ ประเสริฐแท้ ทั้งพาพันทุกข้ออย่างดี
พิเศษที่คนประเสริฐพึงพันจริง ๕. ความรอบรู้, ความรู้ยิ่ง
เห็นจริง ๖. ญาณสัมบูรณ์ ๗. ความรู้ประเสริฐ (อัญญาธาตุ)

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๙๒, ทางเอก ภาค ๓
หน้า ๗๐, คนคืออะไร? หน้า ๑๕๖, ๒๖๕, ๕๑๓, ถอดรหัส

อิตตา อนัตตา นีรัตตา หน้า ๗๕, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๑๒

วิชา

รายละเอียด : คือ ความรู้ของศาสนาพุทธ แต่ วิชา คือ
ความรู้ทางโลก ตักกะในตำรา แต่ วิชา คือ สูดยอดความรู้
ที่มา ที่ไป : รายการสามะปฐวีต ปฐมอศก ครั้งที่ ๘๑
วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วิชา ๓

รายละเอียด : ความรู้แจ้งอันพาสู่ความพ้นทุกข์หมด
กิเลส ๑. ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ (รู้ระลึกเรื่องที่ผ่านมาชาติ
ต่างๆ ของกิเลสตนได้) ๒. จุตูปปาตญาณ (รู้การเกิดและดับ
ของกิเลสต่างๆ ของตนได้) ๓. อาสวักขยญาณ (รู้ความหมด
สิ้นไปของกิเลสตนได้)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๓ สันทกสูตร ข้อ
๓๑๐

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

วิชา ๓ ของผู้เสขบุคคล

รายละเอียด : วิชา ๓ คือ เอามาตรวจสอบ ระลึก
ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ
วิชา ๓ ของผู้เสขบุคคล ได้มรรคผลแล้วก็จะเอามาตรวจสอบ
ระลึกถึงสิ่งที่เราได้ปฏิบัติมาเรียกว่าปุพเพนิวาสานุสสติญาณ
ผ่านมาแล้วมันมีอะไรบ้างที่เราได้กระทำมา และที่ระลึกผ่าน
ปฏิบัติผ่านมาแล้ว ได้เกิดจตุปปาตญาณ มีญาณอะไรที่เกิด
การดับ หรือพัฒนาเคลื่อนจุดสูงขึ้น จนสูงสุดถึงดับอาสวักขย
ญาณ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียรยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

วิชา ๓ จะได้ผล

จะต้องปฏิบัติได้ ๕ วิชามาก่อน

รายละเอียด : วิชา ๓ อยู่ในวิชา ๘ สามอย่าง เป็น
วิชา สำหรับตรวจสอบผลที่ได้ จะได้ผลต้องปฏิบัติได้ ๕ วิชา
มาก่อน วิชา ๘ ได้แก่ ๑. วิปัสสนาญาณ ๒. มโนมยิทธิญาณ
๓. อิทธิวิธีญาณ ๔. ทิพโสตญาณ ๕. เจโตปริยญาณ ๖. ปุพเพ
นิวาสานุสสติญาณ ๗. จุตูปปาตญาณ ๘. อาสวักขยญาณ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียรยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

วิชา ๘

รายละเอียด : วิชา ๘ คือ ความรู้แจ้งในกิเลส ๘ ข้อ
 ๑. วิปัสสนาญาณ (ความรู้แจ้งเห็นจริง หรือ รู้ความจริงในเหตุที่มี
 ความจริงเกิด รู้กิเลสตายจริง อกุศลดับจริง) ๒. มโนมยิทธิญาณ
 (ความมีฤทธิ์ทางจิต ที่จิตสามารถ เนรมิต ความเกิดอย่างใหม่
 ขึ้นมาได้) ๓. อิทธิวิธญาณ (จิตมีอำนาจในการบรรลु จัด
 ทำลายกิเลสได้หลากหลายวิธี) ๔. ทิพพโสตญาณ (สามารถ
 แยกแยะการได้ยินสิ่งที่ละเอียดลึกซึ้ง เช่น กิเลสปะปนมา
 กับคำรำลือ กับเสียงที่เกินกว่าคนธรรมดา เขาจะรู้แน่ๆ ได้)
 ๕. เจโตปริยญาณ (กำหนดรู้ความแตกต่างในจิตชั้นอื่นๆ ของ
 ตนได้รอบถ้วน) ๖. ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ (การย้อนระลึก
 ถึงการเกิดกิเลสเก่าก่อน มาสู่อริยสัจ จนหายโง่ออกจาก
 อวิชชา) ๗. จุตูปปาตญาณ (รู้เห็นการเกิด การดับของจิต
 ที่ดับเชื้อกิเลส แล้วเกิดเป็นสัตว์ เทวดา หรือ อาริยสัตว์)
 ๘. อาสวักขยญาณ (ญาณที่รู้การหมดสิ้นอาสวะของตน)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๑๓๓ พระ
 ไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๑๒๗-๑๓๘ รายการสำมะปัฐีวัต สันตโตศก
 วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

วิชา ๘ เป็นยาคำของจรณะ ๑๕

รายละเอียด : วิชา ๘ เป็นยาคำของจรณะ ๑๕ คือ
 ในจรณะ ๑๕ มีวิชา ๘ เป็นยาคำตลอดแล้วทำผลสำเร็จได้
 ถึงวิชาข้อสุดท้าย อาสวักขยญาณ ญาณที่รู้ว่าเราสิ้นอาสวะ
 แล้ว คุณจะเกิดสมาธิในจรณะ ๑๕ ไม่มีพยัญชนะ คำว่า สมาธิ
 แต่จะเกิดต่อเมื่อเป็น อรหันต์ จิตเป็นสมาธิสมบูรณ์ เรียกว่า
 สมาหิตี สังสม ปริสุทธา ปรีโยทาทา มุทุ กัมมัฏฐา ปกัสนรา

ที่มา ที่ไป : รายการวิธอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
 ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

วิชา ๘ เป็นอนุสาสนีปาฏิหาริย์

รายละเอียด : เข้าใจวิชา ๘ กลายเป็นเรื่องอาเทศนา-
 ปาฏิหาริย์ อิทธิปาฏิหาริย์ไปอีกเลอะเทอะไปใหญ่ ไม่เป็น
 อนุสาสนีปาฏิหาริย์เลย อาตมาพูดไปเขาก็ไม่กล้าเถียง เพราะ
 ว่าอาตมาเปิดตำรายันให้ ผู้ที่เถียงคือผู้ไม่รู้ก็เลยเถียง อย่าง
 ต้อๆ โง่งๆ เถียงอย่างไม่มีหลักเกณฑ์ไม่รู้ ถ้าเป็นผู้รู้เขาไม่กล้า
 เถียงหรอก เพราะว่าอาตมาไม่ได้พูดเอาเองพูดอย่างมีหลักฐาน
 อ้างอิงยืนยัน ทั้งในตำราและพระไตรปิฎกที่ยืนยัน ทั้งมีตัว
 บุคคลที่มาเรียนรู้ รับรู้ แล้วก็เข้าใจเชื่อถือตามว่าเป็นของพระ
 พุทธเจ้าจึงและปฏิบัติได้มรรคผลจริงด้วยเป็นหลักฐานยืนยัน

เพราะฉะนั้นทุกวันนี้ก็เลยค่อยยังชั่วหน่อยเขาเฉยๆ ผ่าน
 หลังโควิดไปแล้ว มันจะมีการพิสูจน์ตามทฤษฎีหลักที่เราจะให้
 เข้าหลักธรรมะ ๙ สาราณียธรรม ๖ มันจะเป็นชุมชนที่มี
 สาราณียธรรม ๖ มีวรรณะ ๙ เพราะฉะนั้นก็จะยิ่งยืนยันชัดเจน
 เลย เขาก็จะแย้งไม่ได้ ยิ่งจะแย้งยาก แต่ก็น่าสงสารเขา แม้เขา
 จะรู้กัน ผู้รู้รู้แล้วว่าจริงด้วยนะ แต่เขาตกกระไดพลอยโจนไป
 แล้ว เขาขึ้นมาจากหล่มนั้นไม่ได้ ชาตินี้เขาก็ตายไปอย่างนี้ แต่
 เขาก็รู้ว่ามันเป็นไปไม่ได้ มันสุดวิสัยแล้ว ก็เลยต้องยอมจำนนไป
 ก็ต้องเข้าใจเขาเห็นใจเขา มันเปลี่ยนไม่ได้หรอก

ที่มา ที่ไป : รายการวิธอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
 ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๕๖๓

วิชา ๘ และคำอธิบาย

รายละเอียด : ๑. วิปัสสนาญาณ (ความรู้แจ้งเห็นจริง -
 หรือรู้ความจริงในเหตุในเหตุที่มีความจริงเกิด รู้กิเลส ตายจริง
 อกุศลดับจริง) มีปัญญามีความฉลาด รู้เห็นจริงๆ เลย เห็นด้วย
 ตา ได้ยินด้วยหู ได้กลิ่นทางจมูก ลิ้นสัมผัสรส สัมผัสเสียดสี
 ๒. มโนมยิทธิญาณ (ความมีฤทธิ์ทางจิต ที่จิต สามารถ เนรมิต
 ความเกิด อย่างใหม่ขึ้นมาได้) สามารถทำให้สิ่งที่ไม่มีที่รู้เห็น
 หายไปได้ ทำให้สิ่งที่ไม่มีสติเลย ทำให้ตื่นขึ้นมาได้เหมือนเนรมิต
 สำเร็จด้วยจิต ทำให้จิตที่มืด ให้เจริญขึ้นมาได้ ๓. อิทธิวิธญาณ
 (จิตมีอำนาจในการบรรลุขจัดทำลายกิเลส ได้หลากหลายวิธี)
 มีวิธีทำอย่างมโนมยิทธิ นี้แหละทำให้ได้หลากหลายมากขึ้น
 ๔. ทิพพโสตญาณ (สามารถแยกแยะ การได้ยินสิ่งที่ละเอียด
 ลึกซึ้ง เช่นกิเลสปะปนมากับคำ รำลือ กับเสียงที่เกินกว่าคน
 ธรรมดา เขาจะรู้แน่ๆ ได้) แม้เรื่องละเอียดบางเบาสูยากไกลก็รู้
 ได้ชัดแยกออก ทำถูกสภาวะไปผิดพลาด มีทิพยในการรู้้อย่าง
 แยกคาย สุขุม ละเอียด ต้องการให้ได้อย่างนี้ ต้องการทำลาย
 อันนี้ ไต่แก่งขึ้น ๕. เจโตปริยญาณ (กำหนดรู้ความแตกต่าง
 ในจิตชั้นอื่นๆ ของตนได้รอบถ้วน) จะมีความรู้ ตามหลัก ๑๖
 อย่าง ๑) สรราคจิต (จิตมีราคะ) ๒) วิตราคจิต (จิตไม่มีราคะ)
 ๓) สโทสจิต (จิตมีโทสะ) ๔) วิตโทสจิต (จิตไม่มีโทสะ) ๕) สโมหจิต
 (จิตมีโมหะ) ๖) สัคโมหจิต (จิตไม่มีโมหะ) ๗) สังขิตต์จิตต์ (จิต
 เกร็ง จับตัวแน่น หด คมเคร่งอยู่) ๘) วิกขิตต์จิตต์ (จิตกระจาย
 ดิ้นไป ฟุ้ง จับไม่ติด) ๙) มหัคคตจิต (จิตเจริญยิ่งใหญ่ขึ้น) ทำให้
 เจริญทางปริมาณ (มหะ) และคุณภาพ (อัคคะ) ๑๐) อมหัคคต-
 จิต (จิตไม่เจริญขึ้น) คุณสมบัติ ๑๑) สอตุตรจิต (จิตมีดีแต่ยังมี
 ตี้อย่างนี้ ยังไม่จบ) ๑๒) อนตุตรจิต (จิตไม่มีจิตอันสูงยิ่งกว่า)
 ๑๓) สมาหิตจิต (จิตตั้งมั่นเป็นประโยชน์ดีแล้ว) แกนสมาธิ

คือบวก แกนวิมุตติ คือลบ ๑๔) อสมาหิตจิต (จิตยังไม่ตั้งมั่น ไม่เป็นประโยชน์) ๑๕) วิมุตตจิต (จิตหลุดพ้น) ๑๖) อวิตตจิต (จิตยังไม่หลุดพ้นสิ้นเกลี้ยง) (พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๑๓๕) ๖. ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ (การย้อนระลึกถึงการเกิดกิเลสเก่าก่อน มารู้วริยสังจะจนหายโง่จากอวิชชา) ๗. จุตูปปาตญาณ (รู้เห็นการเกิด การดับของจิตที่ดับเชื้อกิเลส แล้วเกิดเป็นสัตว์ เทวดา หรือ อาริยสัตว์) ๘. อาสวักขยญาณ (ญาณที่รู้การหมดสิ้นอาสวะของตน) (พตฎ เล่ม ๙ ข้อ ๑๒๗ ๑๓๘) ตรวจให้ชัด จนมันไม่เกิดเด็ดขาด นิจจัง (เที่ยงแท้) ธูวัง (ถาวร) สัสตัง (ยืนนาน) อวิปริณามธัมมัง (ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหิรัง (ไม่มีอะไรหักล้างได้) อสังกุปปัง (ไม่กลับกำเริบ) เมื่อนั้นจึงจะเรียกว่า อาสวักขยญาณ ญาณที่สิ้น อาสวะแล้ว ตรวจสอบแล้ว คุณจะตัดสินใจเองได้ โดยมีภาวะจริง ไม่ใช่ไปนั่งคิดเอาเอง เพื่อฝัน อาสวะเป็นอย่างไร อาสวะคือ กิเลสมันยังเหลืออยู่ ใช้พยัญชนะเรียกเหมือนตัวไวรัส แบคทีเรียเล็กมาก หมักคอง อยู่กันบังจิต พอได้รับเชื้อก็แตกตัวออกมากอีกหรือว่ามันสิ้นไปแล้ว หรือเชื้อเล็กน้อยก็ไม่มีแล้วอาศัยจิตที่หมดอาสวะอยู่นี้แหละ คืออนุสัย คือ อาศัยอันนี้ไป เป็นของเหลือน้อยที่สุดแล้ว ในพระอรหันต์เจ้าที่มีสภาวะผู้หมดอาสวะ คือ ปัญญาวิมุตติ ส่วนอุภโตภาควิมุตติ หมดอาสวะ อนุสัย แต่อนุสัยที่เหลือเป็นของดี สก สว สย สามตัวนี้ สก คือ ตัวใหญ่ ตัวตนใหญ่ สย คือตัวกลาง สว คือ อาสวะ ที่เป็นตัวบางเบา เอาเศษวรรคมาเรียก ยังมีพลังงานเหลือ เราก็ต้องกวาดให้หมด สก สว หมดแล้ว เหลือแต่ สย ยังไม่ปรินิพพาน เป็น ปริโยสาน ก็อาศัย อนุสัย ย. คือ พลังงานต้นของเศษวรรคอาศัยตัวนี้ ก. คือตัวงาน ต้นของพยัญชนะ สก คือ ตัวใหญ่ที่สุด สว คือ มีเศษหมักคอง ส่วน สย. นี้หมดแล้ว เหลือเพียงอาศัยอยู่ อนุ แปลว่า น้อย อาเน แปลว่า น้อยพ่อ อนุแปลว่า น้อย เขาเรียกคนน้อยว่า อนุภรรยา ภรรยาหลายคน แต่บอกว่า มีเมียน้อย นี้ คือ คนต่อแหล คนเลว พวกนี้มากในกามก็อย่างนี้

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๑๓๕ พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๑๒๗ ๑๓๘

วิชา ๙

รายละเอียด : ๑. ฉาน คืออาการของจิตที่ทำงานเพ่งพิจารณาวิจัยไตร่ตรอง ตัดสิน ตัวตนของกิเลส ได้ แล้วทำการกำจัดหรือเผา กิเลส นั้นๆ ๒. วิปัสสนาญาณ คือความประจักษ์ของจิตที่มีประสิทธิภาพใน การรู้จักรู้แจ้งรู้จริง ปรมัตถธรรม

ทั้งหลาย ทั้งรูปทั้งนาม ทั้งกายทั้งจิต ทั้งสมมุติสังจะทั้งปรมัตถสังจะ ๓. มโนมยทธิ คือความมีฤทธิ์ของจิตที่ประสบความสำเร็จ ในการกำจัดกิเลสลงได้จริง จนมี การตาย ของกิเลสในจิต จิตจึงเกิดใหม่ ได้สำเร็จ ๔. อิทธิวิธี คือความเก่งเยี่ยมหน้าอัศจรรย์ หลากหลายแบบที่พาพ้นทุกข์อาริยสังได้แท้ เป็นต้นว่า ๑) จากหนึ่งทำให้เกิดขึ้นมากมายก็ได้ ๒) จากสิ่งที่มีอยู่มากมายทำให้ลดลงเป็นหนึ่งเดียวก็ได้ ๓) หรือกิเลสมากมายทำให้ลดลงได้จริงๆ ๔) ทำให้ความเป็นสัตว์นรกหายไปจากตนก็ได้ ๕) หรืออยู่ในกองกิเลสโลกีย์ในสังคมที่หนาเท่าภูเขา เราก็ตะลุไปมาได้ไม่ติดขัด ๖) การบรรลุโลกุตระนั้นมันประหลาดมหัศจรรย์ราวกับ... คนดำดินได้ คนเดินบนแผ่นดินน้ำได้ ๗) เมื่อบรรลุหลุดพ้นมันช่างเบากายเบาใจราวกับเหาะลอยไปได้เหมือนนก ๘) มหัศจรรย์ราวกับเราเอื้อมไปจับพระจันทร์ ลูกคำพระอาทิตย์ที่แสนร้อนด้วยฝ่ามือได้ ๙. ทิพโสต คือความเก่งที่สามารถรับรู้เสียงสองของมนุษย์ เสียงสามัญมณมีกิเลสอะไรประกอบอยู่ในนั้น เช่น มีราคะ มีโกธะพยาบาท ซอนบังโดยไม่ปรารถนาจะให้ใครล่วงรู้ หรือตนเองไม่มีปัญญาจะหยั่งรู้ ๖. เจโตปริยญาณ คือจิตใจตนเองนั่นเองที่มีประสิทธิภาพ มีความเก่งกำหนดรู้จิตวิญญาณของตนได้ ว่าจิตตนตื่นหรือเลวลง ตนมีราคะก็รู้ว่าตนมีราคะ ตนมีโทสะก็รู้ว่าตนมีโทสะ ตนมีโมหะก็รู้ว่าตนมีโมหะ... ๗. ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ คือการตรวจสอบทบทวนอดีตหรือสิ่งที่ผ่านมาแล้ว ๘. จุตูปปาตญาณ คือความสามารถหยั่งรู้ การเกิด การตาย ของกิเลส ผู้ปฏิบัติ จะสามารถเห็น ความเกิดจริง ตายจริง ด้วยปัญญาอันยิ่ง ๙. อาสวักขยญาณ คือความรู้สูงสุดยอดที่สามารถรู้ว่า อาสวะของตนสิ้นไปแล้ว สนิทแล้ว เป็นอันว่าตนจบกิจ เป็นผู้มีนิพพานสมบุรณ์ เป็น อรหันต์เต็มตัว ทุกคนจะต้องพ้นอวิชชา เกิด วิชา หรือ อธิปัญญา เจริญตามลำดับถึงข้อสุดท้าย

คำอธิบาย : ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ สามประการหลังนี้คือ เดวิซโซ ต้องทำให้ประจำ ส่วนห้าอย่างแรก เป็นสิ่งที่จะเกิด เป็นผลจากการทำจรณะ ๑๕ ทำมาน (วันนี้ ๒ มกราคม ๒๕๕๘)

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๐๔-๑๑๕

วิชาจรณสัมปันโน

รายละเอียด : วิชาจรณสัมปันโน คือ พุทธคุณของ ศาสนาพุทธ ศาสนาอื่นใดในโลกไม่มี ของชาวพุทธเท่านั้น ไปนั่งหลับตาปฏิบัติก็ไม่ถูกต้อง ซึ่งเดี๋ยวนี้มีเต็มไปหมด พระพุทธเจ้ายังไม่ประกาศศาสนาพวกหลับตาปฏิบัติมีฉาภิภูริ

ก็มีเต็มไปหมด เมื่อพระพุทธเจ้าได้ประกาศศาสนา ฌานเกิดจากจรณะ ๑๕ วิชา ๘ หากไม่มีจรณะ ฌานไม่เกิด
 ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วิชาจรณะมันเที่ยงแท้ไม่ขึ้นอยู่กับยุคสมัย

รายละเอียด : วิชาจรณะไม่เกี่ยวข้องด้วยอะไรทั้งนั้น ที่เป็นสมมุติสังขจะ จะเป็นชาติโคตรกิเลสมานะจารีตประเพณีใดๆ เป็นค่านิยมใดๆ ไม่เกี่ยว พระพุทธเจ้าท่านอธิบายชัดเจนจรณสมบัติ วิชาสมบัติไม่เกี่ยวกับสิ่งเหล่านั้น ซึ่งมันเป็นไปตามยุคสมัยแต่ว่าวิชาจรณะมันเที่ยงแท้ไม่ขึ้นอยู่กับยุคสมัยที่นี้อัมพภูมิมานพชักรู้ว่าไปไม่รอดแล้วเรา อย่างไรก็ตามให้ลึกไปอีกว่า (ชักรู้ตัวว่าคะแนนลดแล้ว)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

วิชาจรณะเป็นสมบัติของบุคคลเป็นคุณวิเศษ

รายละเอียด : เรื่องวิชาจรณะไม่อ้างโคตร ชาติ มานะมันควรแก่เราหรือไม่ควรแก่เราไม่ต้องอ้างสิ่งเหล่านั้นเลยอ้างไปทำไมมันเป็นสมมุติ แต่วิชาจรณะเป็นสมบัติของบุคคลมันเป็นคุณวิเศษ วิชาสมบัติ จรณสมบัติไม่เกี่ยวกับการอ้างโคตร ตระกูลประเพณี (กิเลส)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

วิชาจรณะเหลือแค่การสวดเท่านั้น ในศาสนาพุทธทุกวันนี้

รายละเอียด : พุทธมาถึงตรงนี้แล้วจะรู้ว่าวิชาจรณะเหลือแค่การสวดเท่านั้นในศาสนาพุทธทุกวันนี้ ถ้าไม่มีการสวดมนต์อย่างเดียวศาสนาพุทธไม่เหลืออะไร ไม่มีเลย คุณจะไปนิมนต์พระไปงานที่บ้าน งานทำบุญงานขึ้นบ้านใหม่งานคนแก่คนตาย จะเชิญพระไปที่บ้านก็มีแต่การสวดทั้งนั้น แต่เชิญพวกเราไปก็มีแต่เทศน์อธิบายธรรมให้ฟัง แต่เขาไม่มีศรัทธาธรรมะเขาสาธยายไม่เป็น จะมีพระบางรูป อย่างท่านปัญญานันทะ นิมนต์ท่านไปท่านก็บรรยายธรรมะอย่างเดียว หมดเวลาท่านก็ยังไม่หยุดอธิบายยังไม่จบ หรือองค์ไหนที่เทศน์เป็นก็เทศน์ นอกนั้นก็สวดอย่างเดียว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

วิชาลัยบรรดาบัณฑิตบุญนิยม

รายละเอียด : คือ การจัดอบรมธรรมะในหลักสูตร ลัด คัด สั้น ซึ่งปรัชญาการศึกษาที่ยกระดับจากปรัชญาของสัมมาสิกขา (ศีลเด่น เป็นงาน ชาญวิชา) ขึ้นมาอีกระดับหนึ่งคือ ศีลเต็ม เข้มงาน สืบสานวิชา และเรียกหลักสูตรอบรมธรรมะระยะสั้นว่า วิชาลัยบรรดาบัณฑิตบุญนิยม หรือเรียกสั้นๆ ว่า ว.บ.บ. โดยเริ่มการเรียนการสอนระหว่างวันที่ ๗-๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๘๕

วิชาการของพระพุทธเจ้าเลิศยอดกว่าทุกศาสตร์

รายละเอียด : เขาว่าเขารู้ แต่ทำไม่ได้ เขาก็ต้องมา ยอมรับสิว่า อันนี้ดี แล้วส่งเสริมแนะนำเชิดชูเพื่อให้คนอื่นปฏิบัติอย่างนี้ตาม ถึงแสดงว่าเขาชัดเจนไม่โกง แต่เขาไม่เข้าใจจริงๆ ถึงรู้อ้างแต่กิเลสมานะอัตตา เห็นแก่พรรคพวกก็ไม่ยอมรับ ไม่กล้าประกาศต่อสังคมโลก เพราะเขาไม่ฉลาดพอ เขาจริงพอ กิเลสทำให้คนโง่ หากฉลาดจริง สิ่งที่ดีสิ่งที่ดีประเสริฐก็ต้องยกย่อง ก็จะไม่ปิดบัง ยิ่งเป็นคนไทยด้วย แล้วคนไทยทำได้ มีหลักเกณฑ์ มีวิชาการของพระพุทธเจ้ายืนยันอ้างอิงได้อย่างชัดเจนด้วย ที่พูดนี้ขอยืนยันว่าตรงกับของพระพุทธเจ้าทุกอย่าง สุดยอดของความฉลาดคือล้างกิเลสได้หมด อันนี้คือเป้าหมายแท้ เป้าหมายที่ยิ่งใหญ่ สุดยอด เลิศยอดกว่าทุกศาสตร์

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช เศรษฐกิจที่ดีที่สุดในโลกอยู่ที่นี้ วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

วิญญูติ

รายละเอียด : วิญญูติคือการเคลื่อนไหว มันต้องมีการเคลื่อนไหว หากไม่มีการเคลื่อนมันก็จะไม่สามารถศึกษามันได้ มันจะไม่สามารถรู้ได้ คุณต้องมีสิ่งเหล่านี้ แล้วจะเกิดอาการทางเวทนาให้ศึกษา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

วิญญูติรูป ๒

รายละเอียด : จะมีวิธีการรูป ซึ่งจะมี ๕ มีวิญญูติรูป ๒
 ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

วิญญูติรูป ๒ ในรูป ๒๘

รายละเอียด : ข. วิญญูติรูป ๒ = ๑๖. กายวิญญูติ ๑๗. วจิวิญญูติ ไหวให้รู้ เมื่อสามารถทำจิตได้แก่ก็ทำให้การเคลื่อนไหวของกาย วจิ สามารถควบคุมได้ จะรู้เท่าทันการเคลื่อนไหวของเราที่แสดงกายวิญญูติ ที่เราแสดงวจิวิญญูติอย่างรู้ๆ เท่าทันว่าเราแสดงออกไปมีกิเลสหรือไม่อย่างอาตมาหยิบเลือกเอาหน้าจะ คีตะ วาทิตะ มาพูด อาตมาเลือกนะไม่ใช่ไม่เลือก แต่เลือกคำอธิบายออกไป วจิวิญญูติคือ วาทิตะ กับ คีตะ มีสัมพันธ์เสียงสัมพันธ์กับคำพูด กาย วจิ คล่องแคล่วด้วยหมวดแห่งจิตเจตสิกคือ เวทนา สัญญา สังขารคล่องแคล่ว

ที่มา ที่ไป : รายการศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

วิญญาณ

รายละเอียด : ๑. ตัวรู้ ความรับรู้ที่เกิดจากตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ๒. รับรู้ ชับซาบ สอดส่อง แล้วปล่อยวางให้เป็นที่สุดตามภูมิแห่งจิตนั้นๆ อยู่อย่างแท้จริง ๓. ธาตุที่รับรู้อะไรต่ออะไรทั้งหมด ๔. ตัวธาตุรู้ ตัวความรู้ ตัวที่รู้สึกอารมณ์อยู่ [แต่ไม่ใช่เป็นตัวเป็นตนแห่งกัณฑ์แห่งแท้] ๕. เป็นอนุหนึ่งของจิต ๖... ความรับรู้รวมยอด หรือด้านสุดท้ายของจิต ๖. ความได้รู้ที่ก่อเกิดกับตน และได้ผนึกแล้วผนึกอีกจนมีรูป เป็นการเก็บสั่งสมไว้ติดต่อกันมาเป็นเวลายาวนานตราบปัจจุบัน ๗. ความรับรู้ขั้นสุดยอดที่ปรุงแต่งขึ้นมาจากเวทนา สัญญา สังขาร ก็มาเป็นวิญญาณ ๘... รู้ลงเป็นองค์รวม เทียบได้กับเลขานุการกรม ๘. ภาวะที่ทำหน้าที่รู้ ๙. ธาตุรู้ในร่างคนเป็นๆ ของเราที่ยังไม่ตายจากชีวิตนี้ไปอันประกอบด้วยวิญญาณทางตา วิญญาณทางหู วิญญาณทางจมูก วิญญาณทางลิ้น วิญญาณทางกายและวิญญาณทางใจ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๔ ๑๖ ๔๗, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๘, สมมติพุทธ หน้า ๔๔๖, รู้คนขงสุข รู้คุกขงสัตว์ หน้า ๑๑๐, คำบุญคือบาป หน้า ๑๒๓

วิญญาณ

รายละเอียด : คือ ธาตุรู้ ที่มีองค์ประกอบของ รูปขันธ์-เวทนาขันธ์-สัญญาขันธ์-สังขารขันธ์ รวมกันขึ้น เป็น วิญญาณขันธ์ และวิญญาณ คือ ธาตุรู้ ก็ก่อเกิด มาจาก กรรมนิยาม-ธรรมนิยาม ที่มี ธรรมะ ๒ ทั้งหลาย ทั้งมวลที่ประดามีในมหาจักรวาลนั่นเองที่สามารถก่อเกิด เป็น จิตนิยาม มาโลดแล่น

เป็นสัตว์-เป็นมนุษย์ อยู่ในโลกใบนี้ ให้เราได้เรียนรู้จนสามารถจะเกิด หรือ จะดับ ได้อย่าง เป็นจริงสูงสุด-จบสุดสนิท ไม่มี การ ก่อเกิด ขึ้นมาได้อีก เด็ดขาด ยกเลิก วิบาก แก่ กันและกัน ที่จะก่อทุกข์ก่อสุขแก่กันและกันอีกนี่แล้วได้ อย่างสมบูรณ์แบบ ที่สุดด้วยความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๑๐

วิญญาณ

รายละเอียด : ก็คือเวทนา กับ ผัสสะ หากไม่มีผัสสะก็ไม่ได้ ต้องมีผัสสะ หากไม่มีผัสสะ เวทนาจึงไม่เกิด วิญญาณก็ไม่เกิด นามรูปก็ไม่เกิด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช เวทนาดอกเดียวผลิตวิญญาณ ตอน ๑ วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

วิญญาณ ๖

รายละเอียด : เพราะวิญญาณ (ความรู้) เป็นเหตุ จึงมีนาม (ตัวที่เข้าไปรู้) และรูป (สิ่งที่ถูกรู้) ๑. จักขุวิญญาณ (ความรู้วิญญาณ) ๒. โสทวิญญาณ (ความรู้ทางหู) ๓. ชานวิญญาณ (ความรู้ทางจมูก) ๔. ชิวหาวิญญาณ (ความรู้ทางลิ้น) ๕. กายวิญญาณ (ความรู้ทางร่างกาย) ๖. มโนวิญญาณ (ความรู้ทางใจ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ พุทธวรรค ข้อ ๒, ๑๖

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธศดล็ก

วิญญาณคือ กาย คือนามรูป

รายละเอียด : วิญญาณนี้คือ องค์ประกอบรวมทั้งหมด รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณคือกาย คือนามรูป

ที่มา ที่ไป : รายการวิดิอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

วิญญาณ จิต มโน

รายละเอียด : วิญญาณคือองค์รวมทั้งหมดมีทั้งรูปเวทนา สัญญาสังขาร รวมทั้งหมดเรียกว่าวิญญาณ จิตก็เป็นภายในเข้ามาเป็นหลัก ส่วนจิตนั้น แยกย่อยเป็นเจตสิก คือ การงานของจิต แล้วก็แยกรูปแยกนามออกเป็นเจตสิก เจตสิกมี ๕๒

จิต ๘๙ หรือ ๑๒๑ อาตมายังไม่ไปลงรายละเอียด แม้ผู้ที่ปฏิบัติจิตภายในคนก็ต้องมีภายนอกสัมผัสอยู่ แต่คุณไปสำคัญมันหมาย ไปเน้นที่การจัดการภายใน ส่วนภายนอกมันก็ต้องรู้ด้วย หากอยู่กับสิ่งภายนอกอันใดอันหนึ่ง อยู่กับบรอกโคลี ก็อยู่กับบรอกโคลี คุณจะเปลี่ยนไปเป็นทับทิม เปลี่ยนไปเป็นกล้วยเปลี่ยนเป็นแตงโมแล้วคุณก็ต้องรู้ว่ามันเปลี่ยนแปลงคุณเปลี่ยนจากฐานตัวนี้ที่มาร่วม พิจารณาร่วมวิจัย ถ้าคุณเอาให้จับที่ละเอียด คุณก็จะได้เป็นลำดับ คำว่ามโน คือในภายใน เป็นฐานละเอียดกว่าวิญญาณ ถูกต้องที่ถามมา

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

วิญญาณฐิติ

รายละเอียด : ๑. ความหลงยึดจิตในจิต ๒. ความดำรงอยู่ของวิญญาณ หรือความรู้แจ้งอารมณ์ที่ยังมีการเป็นอยู่ ๓. ขณะที่มิวิญญาณปรากฏอยู่ต่างๆ ตั้งอยู่ให้เห็นเห็นหลังๆ ขณะนั้นด้วยการมีรูปกับนามสัมผัสกันเป็นสัมผัส ๓ วิญญาณ จึงเกิดให้เห็น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๒๕, ถอดรหัสอตตดา อนัตตดา นิรัตตดา หน้า ๑๘๒, รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร เล่ม ๒ หน้า ๑๗

วิญญาณฐิติ ๗

รายละเอียด : คือการดำรงอยู่ของวิญญาณ (ความรับรู้) ๗ จำพวก ๑. พวกมีกาย (นามกาย) ต่างกัน มีสัญญา (กำหนดหมาย) ต่างกัน เหมือนพวกมนุษย์ เทวดาบางพวก เปรต (วินิปาติกสัตว์) บางพวก ๒. พวกมีกายต่างกัน แต่มีสัญญาอย่างเดียวกัน เหมือนเทวดาพวกพรหมกายิกา (มีเมตตาผาน) ผู้เกิดในภูมิปรหมผาน ๓. พวกมีกายอย่างเดียวกัน แต่มีสัญญาต่างกัน เหมือนเทวดาพวกอาภัสสระ (จิตสว่างใส) ๔. พวกมีกายอย่างเดียวกัน มีสัญญาอย่างเดียวกัน เหมือนเทวดาพวกสุภกัณหา (รู้ทั้งสว่างทั้งมืด) ๕. พวกเข้าถึงอากาศานัญญาณะ (ความว่างไม่มีที่สุด) ๖. พวกเข้าถึงวิญญาณัญญาณะ (ความรับรู้ไม่มีที่สุด) ๗. พวกเข้าถึงอากัญญาณะ (ความไม่มีอะไรไว้เลย)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ จิตตสูตร ข้อ ๔๑

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

วิญญาณฐิติ ๗

รายละเอียด : ก็ต้องเรียนรู้ว่าจิตเป็นอย่างไรถ้าจิตทั้งหมดความเป็นสัตว์ เข้าใจสัตตาวาส ๙ แล้วก็ไปปฏิบัติในขณะที่ปัจจุบันมีวิญญาณฐิติ ๗ ใน วิญญาณฐิติ ๗ จึงไม่มี อสังขยสัตว์กับเนวสัญญานาสัญญาณะ เพราะว่ามันรู้แค่อกัญญาณะจับแล้ว วิญญาณฐิติคือปฏิบัติขณะมีปัจจุบันที่สัมผัสที่ตั้งอยู่ตรงนี้ การสัมผัสมีตามิถาณปัญญามีวิชามีอาโลก ปฏิบัติอยู่ขณะนี้แล้วคุณก็จะรู้สภาวะธรรมที่เป็นผาน ๔ และอรุพผานอีก ๓ จบในวิญญาณฐิติ ๗ อย่างนี้เป็นต้น มันลึกซึ้งละเอียดล่อเห็นใจพวกเรา มันไม่ใช่ง่ายๆ แต่ก็ถึงเวลาวาระที่จะอธิบายก็อธิบายบ้าง ว่ามันมีจริงในศาสนาพระพุทธเจ้า ก็เรียนรู้ๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

วิญญาณฐิติ ๗ กับสัตตาวาส ๙

รายละเอียด : คำว่า สัตว์คือยังไม่พ้นสัตตาวาส ๙ คำว่าเนวสัญญานาสัญญาณะ คือได้พ้นหลุดพ้นมาได้เรื่อยๆ กระทั่งเหลือที่สุด ก็คือ เนวสัญญานาสัญญาณะสัตว์ เนวสัญญานาสัญญาณะสัตว์ เป็นสัตว์ตัวที่ ๙ ในสัตตาวาส ๙ ส่วนอสัญญสัตว์นั้นเป็นสัตว์ตัวที่ ๕ ในสัตตาวาส ๙ เพราะในโลกียะดับสัญญาได้เป็นอสัญญสัตว์ จะไม่สามารถรู้อกัญญาณะเนวสัญญานา ได้เลย แต่ไปนั่งหลับตาแล้วได้ เขาว่าได้ อากาสาวิญญาณัญญา ได้ความว่างจากการสร้างภพว่าง ให้ดับ นิดหนึ่งน้อยหนึ่งก็ไม่มี แล้วสร้างภพ จะว่ารู้ก็ไม่ใช่ ว่าไม่รู้ก็ไม่ใช่ เป็นเนวสัญญานาสัญญาณะ เขาก็จับ คา อยู่เช่นนั้น นี่คือสัตตาวาส ๙ ส่วนวิญญาณฐิติไม่มีอสัญญสัตว์ ไม่มีเนวสัญญานาสัญญาณะ วิญญาณฐิติ คือ เรียนรู้ในขณะที่มีวิญญาณตั้งอยู่ แล้วจุ่มกลืนกายเกิดกระทบต่างๆ ภายนอกแล้วเกิดวิญญาณ วิญญาณที่พระพุทธเจ้าท่านให้เรียนไม่ใช่ให้ไปเรียนวิญญาณสัมผัสเวสีล่องลอยไป หรือว่าคุยกันในสัญญานั้นไม่เอา มันไม่จริง สามารถปั้นสร้างได้เองเนรมิตเองได้ เรียกว่านิรมานกาย มันละเอียดละเอียด มันไม่ใช่ของจริง ของจริงต้องสัมผัสอยู่เป็นปัจจุบันทางตาหูจุ่มกลืนกาย ต้องเรียนอันนี้จึงจะสามารถดับความเป็นสัตว์ได้เรียกว่า วิญญาณฐิติ ๗ นี้ได้ครบ คุณก็สามารถหมดความเป็นสัตว์ได้ครบวิญญาณฐิติ ๗ กับสัตตาวาส ๙

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

วิญญาณฐิติ ๗ วิโมกข์ ๘ สัตตवास ๙

อนุப்புพวิหาร ๙ แบบพุทธานุสสและแบบฤาษี

รายละเอียด : วิญญาณฐิติ ๗ มี ๗ ตัวที่ ๗ คือ อากิญจัญญายตนะ ไม่มี แม่นิวสัจญานาสัจญายตนะหรือ สัจญญาเวทยิตนโรธ ส่วนวิโมกข์ ๘ ไม่มีอสัจญญีสัตว์ และสาม ข้อต้น คนเข้าใจผิดว่าเป็นฌาน ๑ ๒ ๓ ๔ มันไม่ใช่ แต่มัน เป็นการกำหนดหมายให้รู้ว่ามีรูป มีนอก มีใน มีรูป มีนามคือ วิโมกข์ ๓ แล้ว ๔ ข้อต่อมาก็คืออรุปฌาน วิโมกข์ ๘ จึงเป็นเรื่องของสัมมาทิฏฐิทั้งหมด วิญญาณฐิติ ๗ ก็เป็นสัมมาทิฏฐิ สัมมาปฏิบัติ วิโมกข์ ๘ ก็สัมมาปฏิบัติ ส่วนสัตตवास ๙ นั้น ผู้ที่สามารถปฏิบัติวิญญาณฐิติ ๗ ปฏิบัติวิโมกข์ ๘ ได้ ก็จะลดความเป็นสัตว์ กำจัดความเป็นสัตตवास ๙ ได้ จนหมดไป ไม่มีความเป็นสัตว์ได้ ส่วนอนุப்புพวิหาร ๙ เป็นสัมมาทิฏฐิ ไม่มีมิจฉาทิฏฐิ แต่เขาก็ทำให้เป็นมิจฉาทิฏฐิจนได้ ไปเข้าใจปนเปกกับ วิโมกข์ ๘ สัตตवास ๙ ซึ่งมันมีที่ซ้ำกันอยู่บ้าง แล้ว อนุப்புพวิหาร ๙ ก็มีสัจญญาเวทยิตนโรธด้วยเหมือนกับวิโมกข์ ๘ อาตมากำลังอธิบายอันไหนแบบพุทธานุสสอันไหนแบบฤาษี ขยายความอยู่ ในอนุப்புพวิหาร ๙ เป็นที่เขาเข้าใจผิด คือ ยกตัวอย่าง อาฬารดาบส อย่างอุทกดาบสไปอรุปฌาน ๘ ไม่มี สัจญญาเวทยิตนโรธ ไม่มีสัมมาทิฏฐิเป็นไปนั่งหลับตาทั้งหมด ต่อมาอาฬารดาบส ก็เป็นมิจฉาทิฏฐิมันไม่เป็นอนุப்புพวิหาร ๙ ไม่มีสัจญญาเวทยิตนโรธ เพราะฉะนั้นอนุப்புพวิหาร ๙ เป็น สัมมาทิฏฐิเท่านั้นแต่คนก็ไปปฏิบัติ อย่างเช่น อาฬารดาบส อุทกดาบส ผิดไปเป็นแบบอรุปฌานอรุปฌาน ไม่เป็นวิโมกข์ ๘ ตั้งแต่ ๑ ๒ ๓ ก็ไม่ถูก ไม่ได้เกี่ยวข้องกับอรุปฌาน ๘ นั้น เป็น แต่เพียงอธิบายให้รู้เรื่องรูปเรื่องนามอธิบายให้รู้เรื่องภายนอก ภายใน ปฏิบัติธรรมต้องมีภายนอกภายในเสมอ แล้วไปเข้าใจ ว่าวิโมกข์ ๘ เป็นการนั่งหลับตาทำสมาบัติ เขายึดถือแบบนั้น เป็นมิจฉาสัจญญาแบบนี้แล้วแก้ไขก็ยากจังเลย พูดอย่างไรก็ไม่ กระตืออง กลายเป็นบุคคลทำลายศาสนา กลายเป็นโจรร้าย ทำลายศาสนาที่อาตมาต้องแทงด้วยหอกเข้ากลางวันเย็น หอก อาตมาไปไม่รู้ก็ร้อยเล่มแล้ว มันได้หักเป็นแสนๆ ล้านเล่มแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓

วิญญาณฐิติ ๗ และสัตตवास ๙

รายละเอียด : เรื่องของวิญญาณฐิติ ๗ และสัตตवास ๙ ก็รวมความเป็นสัตว์ไว้ในนั้น สัตตवास มีกายต่างกันสัจญญา ต่างกัน กายต่างกันสัจญญาอย่างเดียวกัน กายอย่างเดียวกัน

สัจญญาต่างกัน กายอย่างเดียวกันสัจญญาอย่างเดียวกัน อสัจญญีสัตว์ สัตว์ทั้ง ๕ เขาก็ศึกษากันมีทั้งแบบสัมมาทิฏฐิและมิจฉาทิฏฐิ พวกเราก็จะเห็น กายต่างกันสัจญญาต่างกัน กายต่างกัน สัจญญาอย่างเดียวกัน กายอย่างเดียวกันสัจญญาต่างกัน กายอย่างเดียวกันสัจญญาอย่างเดียวกัน ส่วน อสัจญญีสัตว์ คือ พวกที่มิจฉาทิฏฐิ เพราะฉะนั้นผู้ที่เข้าใจสัตว์ทั้ง ๕ อย่างนี้แล้ว ก็จะเข้าใจว่า ถ้าคนที่เข้าใจเรื่องกายเรื่องสัจญญาแล้ว ก็จะเข้าใจเลยว่แต่ละคนแต่ละคนจะเห็นความเป็นมนุษย์ก็ตีเห็นความเป็น เทวดาก็ตีเห็นความเป็นสัตว์นรกเป็นมารต่างๆ นานา เป็น มนุษย์หรือเป็นพวกเทพบางเหล่า พวกสัตว์วินิปาตบางเหล่า หากเป็นสัมมาทิฏฐิก็จะพูดกันรู้เรื่องอีกอย่าง แต่หากไม่สัมมาทิฏฐิก็จะไปคนละอย่างต่างคนต่างนิรมานกาย ต่างคนต่างอยู่ในภพชาติของตัวเองเลย ความเป็นมนุษย์ความเป็นเทพความเป็น เทวดาคือความเป็นสัตว์อะไรก็ต่างกันไปหมดไม่มีอะไรเสมอๆ เป๊ะหมด อาจจะคล้ายกันมากที่สุดพูดกันรู้เรื่องเท่านั้นแหละ นอกนั้นต่างกันหมด นี่คือ กายต่างกันสัจญญาต่างกัน ส่วนอันที่ ๒ นั้นสัตว์บางจำพวกมีกายต่างกันแต่มีสัจญญา อย่างเดียวกัน มีสัจญญาที่กำหนดหมายให้จิตใจไม่มีนิรวรณเขาก็ ทำจิตใจให้ไม่มีนิรวรณ แต่วิธีของมิจฉาทิฏฐิเขาก็ไปทำการ นั่งหลับตาจิตของเขาก็ไม่มีอาการของนิรวรณได้ ตรงกันสัจญญา อย่างเดียวกันแต่เขาได้ร่วมกระทำที่ต่างกันเพราะเขาหลับตา แล้วอยู่ในภพมีอินทรีย์เดียว แต่ของพุทธานุสสนั้นมีทั้ง ๖ อินทรีย์เลย ตาหูจมูกลิ้นกายใจ แต่ไม่มีนิรวรณ เพราะฉะนั้น กาย จึงต่างกัน แต่สัจญญานั้นไม่มีนิรวรณเหมือนกันได้อันที่ ๓ เป็น อากัสรา กาย อย่างเดียวกันแต่สัจญญานั้นต่างกัน อย่างเช่น พวกกรรมกาย ไสออย่างเดียว ภาษาใ้ๆๆ ไสมากใ้่น้อยก็ แล้วแต่ แต่ก็ใสออย่างเดียวกันหมด แต่จริงๆ แล้วการกำหนด ความใสของแต่ละคนไม่เท่ากันหรือ ไม่เหมือนกันเลย แนวลึคนามธรรมนั้นคนละอย่าง ไสของกรรมกายกับใสของทางมหาบัว จะเห็นชัดเจนเลยว่ามันต่างกัน เพราะว่าใสของทางมหาบัว จะเอียงไปในทางกายอย่างเดียวกันสัจญญาอย่างเดียวกัน พวก หลวงตาบัวใสอาจารย์มันจะเป็นพวกกายอย่างเดียวกันสัจญญา อย่างเดียวกันมันดับดำมืดดีดดีดอย่างเดียวกันเลย อย่างภิกษุ สุกภิกษุ เป็นท้าวหรือเป็นพรหมสุกภิกษุ หมายความว่า มันน่าจะได้อันนี้แหละเป็นความดับความดำ เป็นสุภา แปลว่า นำได้ นำมี นำเป็น ก็คือแปลว่างาม อะไร? ก็คือภิกษุหะ คือ ความมืดความดำเขาก็ได้อันนั้นไป ส่วนพวกกรรมกายนี้ เอาแต่ใส เป็นพวกมืดตาใส มืดยิ่งกว่า สุกภิกษุ เพราะว่า ถูกหลอกแม้กระทั่งจะต้องปิดบัญญัติเลยเอามาให้กรรมกาย

ทั้งหมด ก็เอาไปบอกครอบครัวชื่อว่า ปิตบัญชีแล้ว แล้วจะเอาอะไรกิน พ่อแม่จะไปปิตบัญชีแล้วลูกก็บอกว่าเอาอะไรกิน ชื่อ เขาก็บอกว่าได้เองๆ อาจารย์ไม่ใหญ่บอกว่าเดี่ยวจะรวยเอง ใช้ภาษาอย่างเท่ลอกซ้อนลอก ที่จริงแล้วอาจารย์ใหญ่มาก แต่ก็ทำภาษาว่าถ่อมตนเป็นอาจารย์ไม่ใหญ่ โรงเรียนฝึนในฝึน ที่จริงเป็นการฝึนบ๊อบ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

วิญญานฐิติ ๗ - วิโมกข์ ๘ - สัตตาวาส ๙ - อนุปปพวิหาร ๙ เมื่อมีสัมมาทิฏฐิ สัมมาปฏิบัติ จึงมีสัมมาปฏิเวธ

รายละเอียด : เขาก็ไปปฏิบัติแบบนั่งหลับตา สรุบบแบบ มีสูตรเดียว เพราะฉะนั้นคุณจึงเป็นสัตว์ทั้ง ๙ สัตตาวาส ๙ ของพระพุทธเจ้าต้องลืมนตาปฏิบัติ วิญญานฐิติ ๗ - วิโมกข์ ๘ - สัตตาวาส ๙ ก็ลืมนตาปฏิบัติแล้ว ยิ่งอนุปปพวิหาร ๙ ก็ยังต้องลืมนตา แล้วคุณจะมีความจบ หากปฏิบัติอย่างสัมมาทิฏฐิแล้วจะรู้จักวิญญาน แล้ววิญญานฐิติ ๗ จะจบที่ อากิญจัญญายตนะ คือวิญญานเปิดรู้ ไม่จำเป็นจะต้องไปรู้ เนวสัญญานาสัญญา ที่จะต้องไปกำหนดอะไรต่างๆ นานา แต่รู้มาตามลำดับเมื่อมาถึงอากิญจัญญายตนะ คุณมีความบรรลุ ความไม่มีกิเลส คือ อากาธานัญญายตนะ แล้วจิตวิญญานคุณก็สะอาด วิญญานญายตนะ เพราะฉะนั้นก็ไม่มียอะไรอีกแล้วที่คุณจะปฏิบัติ ก็จบวิญญานฐิติ ๗ ส่วนวิโมกข์ ๘ มีสัญญาเวทิตนโรธ เพราะฉะนั้นจึงเรียนรู้อันต้นของวิโมกข์ ๘ ต้องมีรูป มีนาม มีภายนอก ภายใน มีรูป ๓ ข้อต้น แล้วมาปฏิบัติ ฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ ข้อต้นคือบอกประเด็นในการปฏิบัติว่าต้องมีรูป มีภายนอก ภายในแล้วมีรูป ตา หู จมูก ลิ้น กาย ต้องกระทบสัมผัส ส่วนอันหลังของวิโมกข์ ๘ ซึ่งมีสัญญาเวทิตนโรธจึงจะสมบูรณ์ สัตตาวาส ๙ ถ้าลืมนตาปฏิบัติแล้ว จะไม่เป็นสัตว์เลย จะพ้นจากความเป็นสัตว์มาที่ละลำดับ แต่ถ้าไปหลับตาปฏิบัติ คุณจะหลับตาปฏิบัติให้ตายอย่างไร ก็คงความเป็นสัตว์ทั้ง ๙ นี้ อยู่เต็มรูปเลย อนุปปพวิหาร ๙ คุณปฏิบัติอย่างสัมมาทิฏฐิ สัมมาปฏิบัติก็จะจบที่สัญญาเวทิตนโรธ นี่คือ อาตมาหยาบ หัวข้อต่างๆ มาอธิบายเปรียบเทียบกัน คนที่ไม่ชัดเจนจะอธิบายไม่ได้หรอก มันจะยุ่งยิ่งกว่ายุ่งตักมันจะสับสน อะไรไปหมดเลย เพราะว่าเป็นรายละเอียดของปรมัตถธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

วิญญานฐิติ ๗

รายละเอียด : เป็นคำสอนพระพุทธเจ้า ต้องศึกษา ในขณะที่มีวิญญานตั้งอยู่ ฐิติ แปลว่าตั้งอยู่ต้องมีวิญญาน วิญญานคือธาตุที่พร้อมด้วยทั้งตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ถ้าไปหลับตา ก็ออกนอกกริต ศาสนาพุทธแล้ว ไม่ได้ศึกษา วิญญานฐิติ ๗ เพราะว่าวิญญานแบบนั่งหลับตามีแต่สัญญา เป็นสัมภเวสีหรือเป็นวิญญานที่คิดเอา เป็นวิญญานอยู่ในการสร้างภพชาติ วิญญานเป็นธาตุที่ครบพร้อมทั้งตาหูจมูกลิ้น กายใจนี่คือวิญญาน ปฏิบัติธรรมะพระพุทธเจ้านี้ แม้แต่ วิญญานฐิติ ๗ มันก็บอกไว้แล้วว่าไปนั่งหลับตาปฏิบัติ มันสูญแล้ว สูญญ อาตมาจำเป็นมากต้องพูดซ้ำซากในเรื่องนี้ เพราะเขายึดมันถือมันว่าพระปฏิบัติจะต้องไปนั่งหลับตาทำสมาธิ ทำตามทำความรู้ในจิตเจตสิกต่างๆ แล้วจะบรรลุนิพพาน ซึ่งมันตรงกันข้ามเลย อาตมาบอกอย่างนั้นมันตรงกันข้ามกับนิพพาน จะปล่อยให้เขาไปแล้วโดยไม่มีวันได้ขึ้นมาเลยหรืออาตมาก็ไม่ใช่คนใจดำอำมหิตที่จะปล่อยให้เขาไปอย่างนั้นได้ (เขาจะรำคาญก็จำเป็น)

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

วิญญานธาตุ

รายละเอียด : ๑. ธาตุจิต ๒. ตัวรู้ในจิตคน
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๑๕, คนคืออะไร? หน้า ๑๕

วิญญานมาจากอวิชา

รายละเอียด : คุณอย่าไปคิดให้มันหัวแตกเลยวิญญานมาจากไหน คุณจะรู้ไปทำไม คุณก็มีวิญญาน คุณเรียนรู้อิญญานของคุณให้ได้แล้วทำให้แจ้ง ดับวิญญานให้ได้ก็แล้วกัน ให้รู้แจ้งรู้จริงในวิญญานให้ได้ แล้วคุณจะไม่สงสัย ว่าวิญญานจะมาจากไหน พระพุทธเจ้าเองก็ยิ่งตรัสว่าท่านเองก็ไม่มีที่ต้นตอบได้แต่ว่า วิญญานนี้มันมาจากอวิชา มันมีปัจจัยคือสังขารทำให้เกิดวิญญาน มันก็วนเวียนอยู่อย่างนั้น อวิชาทำให้เกิดสังขาร สังขารทำให้เกิดวิญญาน คนไม่รู้ก็วนเวียนอยู่อย่างนี้สังขารคือการปรุงแต่ง วิญญานเป็นตัวที่รวมกันปรุงแต่ง ท่านแบ่งเป็นชั้น ๕ วิญญานชั้นนี้เป็นองค์รวม มี รูป เวทนา สัญญา สังขาร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

วิญญานมีอากิญจัญญายตนะ

รายละเอียด : เป็นแนวสัจญานาสัจญายตนะไม่ได้ เพราะว่าในว่าแนวสัจญานานั้นมีธาตุที่เป็นสัมมาทิฏฐิร่วม แต่ผู้ที่หลับตานั้นไม่มีเลย ดับมืดมากกว่า วิญญานฐิติ ๗ จึงไม่มีแนวสัจญานาสัจญายตนะ และไม่มีอัสถุญีสัตว์ จบแค่อากิญจัญญายตนะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

วิญญานยึดเป็นตัวตนจึงมีจกาทิฏฐิ

รายละเอียด : พระผู้มีพระภาคตรัสถามว่า ดูกรสาติ ได้ยินว่าเธอมีทิฏฐิอันลามกเห็นปานนี้เกิดขึ้นว่า เราย่อมรู้ทั่วถึงธรรมตามที่พระผู้มีพระภาคทรงแสดงว่า วิญญานนั้นนั่นแหละ ย่อมท่องเที่ยว แล่นไป ไม่ใช่อื่น ดังนี้ จริงหรือ? สาติ ภิกษุทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ย่อมรู้ทั่วถึงธรรมตามที่พระผู้มีพระภาคทรงแสดงว่า วิญญานนั้นนั่นแหละ ย่อมท่องเที่ยว แล่นไป ไม่ใช่อื่น ดังนี้ จริง. พระผู้มีพระภาคตรัสถามว่า ดูกรสาติ วิญญานนั้นเป็นอย่างไร? สาติภิกษุทูลว่า สภาวะที่พูดได้ รับรู้ได้ ย่อมเสวยวิบากของกรรมทั้งหลายทั้งส่วนดี ทั้งส่วนชั่วในที่นั้นๆ นั่นเป็นวิญญาน. (มีจกาทิฏฐิ)

ที่มา ที่ไป : มหาตตนาสังขยสูตร เล่ม ๑๒ ข้อ ๔๔๒ ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

วิญญานอาศัยปัจจัยใด ๆ เกิดขึ้น ก็ถึงความนับด้วยปัจจัยนั้น ๆ (เป็นสัมมาทิฏฐิ)

รายละเอียด : ดูกรภิกษุทั้งหลาย วิญญานอาศัยปัจจัยใดเกิดขึ้น ก็ถึงความนับด้วยปัจจัยนั้นๆ วิญญานอาศัยจักขุและรูปทั้งหลายเกิดขึ้น ก็ถึงความนับว่า จักขุวิญญาน วิญญานอาศัยโสตและเสียงทั้งหลายเกิดขึ้น ก็ถึงความนับว่า โสตวิญญาน... วิญญานอาศัยฆานะและกลิ่นทั้งหลายเกิดขึ้น ก็ถึงความนับว่าฆานวิญญาน... วิญญานอาศัยชีวหาและรสทั้งหลายเกิดขึ้น ก็ถึงความนับว่าชีวหาวิญญาน... วิญญานอาศัยกายและโผฏฐัพพะทั้งหลายเกิดขึ้น ก็ถึงความนับว่า กายวิญญาน... วิญญานอาศัยมโนและธรรมารมณ์ทั้งหลายเกิดขึ้น ก็ถึงความนับว่ามโนวิญญาน... เปรียบเหมือนไฟอาศัยเชื้อใด ๆ ติดขึ้น ก็ถึงความนับด้วยเชื้อนั้นๆ ไฟอาศัยไม้ติดขึ้น ก็ถึงความนับว่าไฟไม้ ไฟอาศัยป่าติดขึ้น ก็ถึงความนับว่าไฟป่า ไฟอาศัยหญ้าติดขึ้น ก็ถึงความนับ ว่าไฟหญ้า ฯลฯ

ที่มา ที่ไป : เล่ม ๑๒ ข้อ ๔๔๔ มหาตตนาสังขยสูตร ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

วิญญานอาหารกำหนดรู้นามรูป

รายละเอียด : ปุตตมังสสูตร ข้อสุดท้ายจะรู้จักวิญญาน เมื่ออารยสาวกกำหนดรู้วิญญานอาหารได้แล้วก็เป็นอันกำหนดรู้นามรูปได้แล้ว เมื่ออารยสาวกมา กำหนดรู้นามรูปได้แล้ว เรากล่าวว่า ไม่มีสิ่งใดที่อารยสาวกจะพึงทำให้อยิ่งขึ้นไปกว่านี้อีกแล้ว ๕ ให้เรียนรู้รูปนาม เรียนรู้วิญญานผืนในข้อที่ ๑ หากดีไม่แตกแยกไม่ออกก็เหมือนกินเนื้อบุตรตัวเอง เหมือนกับคนทุกวันนี้ไม่กินเนื้อบุตรหรืออก แต่กินเนื้อสัตว์อยู่ ยังไม่รู้เรื่องว่ากินเนื้ออยู่ คำว่ากินเนื้อ มังสะ ยังเป็นคนที่ไม่มีความรู้

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาน วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

วิญญานัง

รายละเอียด : ๑. ความหรือสภาพอย่างหนึ่งอยู่ที่จิตที่จิตรู้ได้ชัดแจ้ง ๒. สิ่งๆ หนึ่งที่เป็นสภาวะรู้แจ้ง ๓. ธาตุรู้หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๘, ๔๙

วิญญานัง อนัตตา

รายละเอียด : ๑. วิญญานไม่ใช่ตัวตน, วิญญานไม่มีตัวตน หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๓๗, ๑๕๘

วิญญานัง อนิทสนัง อนันตัง สัพพโต ปภัง

รายละเอียด : ๑. ไม่มีวก ไม่มีวน ไม่มีคด ไม่มีโค้ง ไม่มีกลับหลัง และไม่มีเลื้อนถอย เอาเลยจริงๆ เป็นขั้นสุดท้าย จะมีแต่ความรุ่งเรือง สว่างไสว พุ่งไปให้ตรงยิ่งๆ ขึ้น และเก่งกล้าใหญ่กว้างไปเรื่อยๆ จริงๆ ๒. จะรู้แจ้งเห็นจริงทุกสภาพ ตรงสภาพที่หมาย แจ่มสว่างทะลุโล่ง ไม่มีที่กั้น ไม่มีที่สุดสำหรับผู้ใดผู้ถึงจริงๆ นั้น แต่ก็ไม่ใช่จะรู้จะเห็นกันได้ง่ายๆ และจะนำมาชี้ให้ใครรู้ด้วย เห็นตามได้นั้นไม่ง่ายเลย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๓๕, ๕๕๖

วิญญานัญญาตนะ

รายละเอียด : ๑. สภาพจิตวิญญานแท้ๆ บริสุทธิ์แน่แท้ สมบูรณ์สุด ๒. การรู้ตัวว่าเป็นตัวของตัว ณ ขณะนั้น คือกลับมาสัมผัสตนอีก แต่ก็ไม่มีรูป ไม่มีร่าง มีแต่ความรู้สึก และก็ยังมั่นคงอยู่กับสภาพว่าง หนึ่ง โปร่งตลอด สว่างไสวอยู่อย่างเดิมมันได้ด้วย ๓. ตัวรู้ ตัววิญญานของอากาศธาตุ

หนังสืออ้างอิง : สมานิตพุทธ หน้า ๒๗, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๐, คนคืออะไร? หน้า ๑๙๔

วิญญานัสสะ นิโรธนะ

รายละเอียด : ๑. เพราะได้ดับสิ่งที่มันแฝงชีวิตอยู่ในความหรือสภาพอย่างทีกล่าวนี้ทั้งหมด ๒. เพราะธาตุรู้ที่ปรุงเป็นโลกียะอยู่ทั้งหลายทั้งปวงได้ดับลงสิ้นแล้วจากสิ่งๆ นี้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๘ ๔๙

วิญญานแบบสัมภเวสี ล่องลอย

รายละเอียด : วิญญานาหาร หากไม่รู้รูปนาม แยกสภาพสองไม่ได้ รูปนาม อันหนึ่งเป็นตัวธาตุอันหนึ่งเป็นตัวถูกรู้ แยกเจตนาภามัตถหา ภวัตถหา คือรูป อรูป ก็ล้าไปเป็นคู่ๆ ตามลำดับ คุณก็จะมีความที่ศึกษารูปนามคือวิญญาน แต่วิญญานที่เขาเรียนเป็นวิญญานแบบสัมภเวสี ไม่ได้มาเรียนรู้อะไรที่เกิดจากการสัมผัสแล้วเกิดวิญญานในปัจจุบันนั้น วิญญานสัมภเวสีก็ไปนึกถึงวิญญานล่องลอยเป็นอดีตอนาคตไปเหมือนภิกษุ สาดิ หรือเหมือนคณะเทวนิยม ไม่มีผัสสะนั้นหลับตาแล้วมีนิยายในภพ (เหมือนอย่างที่เขาของอาจารย์มันมาอ่าน) แต่ไม่เข้าสู่ฐานแห่งการปฏิบัติที่เป็นกามคุณ ๕ ไล่มาตั้งแต่ พ่อแม่กินเนื้อลูก มาจนกระทั่งวิญญานวิญญาน คือ ใจใหญ่ที่ทำลายศาสนา แล้วพระราชาก็เอาไปฆ่า คือ เจ้านายใหญ่ของศาสนาให้เอาใจไปฆ่าด้วยหอกร้อยเล่ม เข้ากลางวันคืนก็ยังไม่ตาย เดี่ยวนี้ก็ยังไม่ต้องตาย แสดงถึงจมอยู่กับบาปของศาสนาอีกนาน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

วิญญานในรูป ๒๘

รายละเอียด : ในรูป ๒๘ คือลักษณะของจิตวิญญาน ในมิติต่างๆ แ่งเชิงต่างๆ ความเป็นจิตมันมีวิจิตรพิสดารต่างๆ มากมาย จะสามารถแยกสิ่งเหล่านี้ในวิญญาน วิญญานคือ ภาษารวมของธาตุรู้ทั้งหมด แล้วแยกแยะได้เป็น ๒๘

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

วิญญานไม่รู้ที่ต้น ที่ดับจบ

รายละเอียด : เมื่อคุณจบแล้วรู้จักวิญญานดีแล้ว จิต-

วิญญานที่จะดับให้ดับหมดได้พระพุทธเจ้าเองท่านก็ยังไม่รู้ที่เกิดที่ต้น แล้วคุณจะไปรู้เกินกว่าพระพุทธเจ้าทำไปทำไม ไปถามสิ่งที่พระพุทธเจ้าท่านกับบอกแล้วว่าเราไม่รู้ที่ต้น แต่เรารู้ที่ดับที่จบ เพราะฉะนั้นศาสนาพุทธจึงเรียนสิ่งที่ดับ ไม่ใช่เรียนสิ่งที่เกิด เทวนิยมเรียนแต่สิ่งที่เกิดและสิ่งที่ดับไม่รู้ก็เลยเป็นนिरันดร นักข่าวก็คิดว่ามีแต่ชาติเดียวแล้วไปอยู่กับพระเจ้าจบเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

วิญญานสืบทอดทาง DNA ไม่ได้

รายละเอียด : วิญญานคือธาตุรู้ เป็นนามธรรม ออกไปจาก DNA เดิม เพราะฉะนั้นวิญญานสืบทอดทาง DNA ไม่ได้ (พ่อแม่ปู่ย่าตายายก็สืบทอดทางสรีรพันธุ๋กันไป) กรรมพันธุ๋สืบทอดทาง DNA ไม่ได้ กรรมพันธุ๋สืบทอดทางสรีรธาตุ ทางวัตถุธาตุไม่ได้ กรรมใครกรรมมัน เราต้องเป็นทายาทของกรรมเราเท่านั้น การจะไปอุทิศส่วนกุศล บังสุกุลเป็นแบ่งให้ แบ่งบุญให้ไม่ได้ (๑. กัมมัธสโกมหิ ๒. กัมมทายาโท ๓. กัมมโยนิ ๔. กัมมพันธุ ๕. กัมมปฏิสรโน)

ที่มา ที่ไป : พ่อครูสมณะโพธิรักษ์ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ราชธานีอโศก

วิญญานัญญาตนสัญญา

รายละเอียด : การกำหนดรู้จิตสะอาดผ่องใส

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๓๔

วิฐฐาน (วิตถาร)

รายละเอียด : พวกที่ไม่เข้าร่องเข้ารอย พวกทำอะไร ออกนอกกลุ่มนอกทาง ทำในสิ่งที่ผิดฐานะ ผิดความจริง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๘

วิตก

รายละเอียด : คือตัวจิตที่ดำริขึ้นมา ตักกะเริ่มดำริ จิตดำริได้ คิดได้ คิดนี้เป็นพฤติกรรมของนามธรรม จาร คือ พฤติกรรมของรูปธรรม วิตก พฤติกรรมของความคิด จาระคือ พฤติกรรมของ static ทางรูป

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วิตกวิจารณ์

รายละเอียด : ๑. การพยายามทำสภาพจิตให้ขาดจากความไม่มีสังขารจิต ไม่มีนิรวณลงได้นั่นเอง กำลังรู้ กำลังเห็น กำลังตรวจสอบดู กำลังระวัง กำลังคุม-เคร่งอยู่กับอารมณ์ หรือจิตที่เป็นอยู่ เป็นได้ในขณะนั้น ๒. จดจ้อง ติดตาม เฟ่งแทง แยกแยะให้รู้จักกุศลลาธัมมากับอกุศลลาธัมมาให้ได้ ๓. มีปัญญาอ่านสภาพอกุศลจิต หรืออกุศลจิตออก แล้วก็ทำจิตใจให้ละล้างจางคลายจากอกุศลจิตได้ และมีการลดละอกุศลจิตได้จริงๆ มีปัญญารู้เห็นเป็นจริงอยู่ ๔. อารมณ์ของสังขาร ๕. ลักษณะเคร่งคุม ต้องพยายามระวังหรือกังวลกลัว ๖. การประคองจิตเข้าหาอารมณ์ให้ปราศจาก (นิรวณได้ ๗ อากาโร) หรือพฤติกรรม (ของปริยญา ๓) ๗. พฤติกรรมของจิต เป็นคุณลักษณะหนึ่งในความเป็นฌาน ๘. ความตรีกตรองไตร่ตรองพิจารณาอารมณ์

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๓๘, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๗๕, คนคืออะไร? หน้า ๑๔๙, ๑๖๗, ๑๖๘, ๑๘๔, อีคิวโลกุตระ หน้า ๗๒, ๗๓, เปิดโลกเทวดา หน้า ๖๕

วิตกวิจารณ์แก่ง ดำริแก่ง ใช้ฌาน ๑ เป็นเอก

รายละเอียด : ขอดถามพวกคุณ ขณะนี้อาตมาใช้ฌาน ๑ หรือ ๒ หรือ ๓ หรือ ๔ อาตมาใช้ ฌาน ๑ เป็นเอก แต่ใช้ทั้ง ๔ แต่ตอนนี้ใช้ ฌาน ๑ มาก วิตกวิจารณ์แก่ง ดำริแก่ง จึงปรุงแต่งที่แรง เสร็จแล้วฌาน ๒ ก็ปรุงแต่งลดลง มีปีติ เหลือสุข เอกัคคตา ฌาน ๓ ก็ปีติลดน้อยลง ขณะนี้อาตมามีปีติเลี้ยงด้วยนะ ปีติ อาตมาใช้เลี้ยงตอนนี้มีอุพเพกขาปีติ แต่อาตมาไม่ได้ติด แต่อาศัยอุพเพกขาปีติ แต่ไม่ใช่อุพเพกขาปีติ ถึงกระโดดโลดเต้น ก็ใช้พอสมควร อยู่ในสัดส่วนพอเหมาะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยารัตนธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓

วิตกเจตสิก

รายละเอียด : ตัวรู้ที่เข้าไปรู้อาการของจิตตัวเอง
หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๗๒

วิตกโต

รายละเอียด : ๑. มันไม่หนึ่ง ไม่มีหยุด มันมีแต่เคลื่อนไป แผลไป กระจายไป จะไปสำคัญมันหมายถึงเหยงในโลก ยืนยง อยู่เป็นอย่างเก่า เป็นอันเก่าอยู่อย่างนี้เหมือนเดิม ไม่แปรปรวนนั้นไม่มีเลย ๒. มันจะเดินทางไป มันมีแต่การแผ่กระจายออกไป หรือเคลื่อนไป อยู่เสมออยู่ ๓. ขยายออกๆ แผ่ออกไป

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๑๘, สมานิพุทธ หน้า ๑๔๒, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔๔

วิตกก

รายละเอียด : ๑. ไตร่ตรอง ๒. ตรึก ๓. จัดการกำจัดกิเลสในความดำริ

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๒๔๔, เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๗, คำบุญคือบาป หน้า ๒๙๙

วิตกกะ

รายละเอียด : คือ การวิเคราะห์ วิจัยในความคิด อะไรที่จะไม่มีในตักกะก็ไม่ให้มี อะไรจะให้มีไม่มีในจาระก็ไม่มี

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วิตกกจริต

รายละเอียด : พวกสายปัญญาจะสั่งสมฌานด้วยวิธีนึกคิด ไคร่ครวญ วิเคราะห์

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๖๙

วิถีชีวิตของชาวอโศก

รายละเอียด : เราไม่มีแฟน ไม่มีของปรุงแต่งแบบโลกๆ ที่มอมเมาประติษฐ์ประดอย ประดับประดาไว้สาระกันมากมาย หรือเราแค่เรื่องเนื้อแท้ๆ เป็นปัจจัยเป็นอาหารของชีวิต เป็นสิ่งที่ต้องอาศัย เป็นปัจจัย ๔ หรือบริวารสำคัญ สิ่งที่พุ่งเพื่อพุ่งเพื่อเสียเวลา ยิ่งไปสร้างระเบิดยิ่งไปสร้างปืนปิดประตูเลย ชาวอโศกไม่ไปบ้าทำ หรือจะไปทำสิ่งฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้ออะไร ยกตัวอย่างง่ายๆ จะไปสร้างแพชั่น เอาอะไรไม่รู้มาต่อหัวต่อหางแล้วไปเดินแพชั่นกัน จะบ้ากันไปถึงไหน ดูแล้วก็ทุเรศฯ ขอดภัยอาตมาพูดชัด เขาไม่รู้สักทุเรศตัวเองนะ แต่อาตมาารู้สักทุเรศจัง ผู้หญิงฟังแล้วจะรู้สึกมากใช้ไหม เคยทุเรศตัวเองมาบ้างไหม ใครเคยยกมือบ้างสิ กล้าหาญยอมรับความจริง มันนำทุเรศตัวเองฟังให้ดี ใช้ภาษาพญชนะมาอธิบายสภาวะ ทำให้ดูแล้วแต่ก่อนเราโง่งนะ ไม่รู้ว่าทำทุเรศก็ไม่ว่าเรื่อง เมื่อเรารู้สภาวะโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ก็จะนึกว่าอะไรก็ไม่ว่า นอกจากเด็กเล็กๆ จะเห็นได้ว่าความอวิชชาความโง่งของเรา แต่ก่อนคนเราโง่ง... เต็มวันก็โง่งอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการท้าววัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

วิถีพอเพียงแต่ไม่สันโดษในกุศล

รายละเอียด : วิถีพอเพียงมีความหมายกว้างลึก ไม่ใช่พอเพียงก็ทำเข้าขามเย็นขามข้าวสารรอกหม้อ ไม่ใช่ คือสำหรับเราเองรู้จักพอ แต่ความขยันและสมรรถนะของเราเราเพิ่มเติมที่เราทำขยายเพิ่มเติม ความสามารถสมรรถนะของเราเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ไม่พอไม่หยุดหยอก พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่าเราไม่สันโดษในกุศล เพราะฉะนั้นในเรื่องของกุศลเราไม่มีพอหรอก แต่ใจเราพอ ใจเราแค่นี้ ซ่อนลึกซึ่ง อย่างอโศกเราศึกษามามีสภาพพวกนี้ ทุกวันนี้เรามีกินมีใช้ เรามีชีวิตที่จะสะสมสมบัติ แทนจะไม่อยากได้อยากเป็นมากมายเกินไปมันจะได้เพิ่มขึ้นเล็กๆ น้อยๆ ตามฐานะเราทำสร้างสรรมันก็ต้องเพิ่มพูนบ้าง แต่เราก็สบาย เราก็จะเห็นว่าเรารวย ทั้งๆที่เราไม่ได้สะสมมากนัก สมมุติว่าชาวอโศกบางคนมีกักตุนเอาไว้ของของตัวเองสัก ห้าหมื่น แต่เราก็ทำงานเกินกว่าห้าหมื่นเป็นแสนได้ เราสมบรูณ์นะเราใจพอสันโดษได้ ยังมี ๖๐,๐๐๐ มีเกินเป็นแสนแล้วก็อุดมสมบรูณ์จริงๆ แต่คนซีโลกใจไม่พอเขามีแสนล้านเขาก็ยังรู้สึกว่าเขามีน้อยนะ ยิ่งต้องหาเพิ่ม คือจิตมันจะต่างกันลิบเลยคนละทิศ จิตพวกนี้ไม่ศึกษาธรรมะจะไม่มีทางรู้แล้วไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

วิสุทธิเสนาบดี

รายละเอียด : ย่อมกำจัด
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๒๐

วิธมติ

รายละเอียด : ทำลาย
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๒๐

วิธมถ

รายละเอียด : จงทำลาย
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๒๐

วิธมันติ

รายละเอียด : ย่อมทำลาย
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๒๐

วิธีการ ความเข้าใจความรู้ให้คนมีความรู้ปฏิบัติ

รายละเอียด : คือให้เรียนรู้วิธีการ หรือความเข้าใจความรู้ แล้วก็พากันให้คนเข้าใจ ให้คนมีความรู้แล้ว ก็มาปฏิบัติ ประพฤติ มีวิธีจนเกิดผลสำเร็จลงตัว จิตใจก็สงบ ก็พอใจ เลี้ยงง่าย บำรุงง่าย มักน้อย สันโดษ แล้วก็ขัดเกลาตัวเอง ในสิ่งที่บกพร่อง ตัวเองสัสเลอะ ขัดเกลาตัวเองให้มากยิ่งขึ้น ตามที่เรามีความรู้ที่พระพุทธเจ้าสอนตามหลักของ ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ ให้สูงขึ้น เจริญขึ้น มีศีลสูงขึ้น เจริญขึ้นมี อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา มีอาการกิริยา กาย วาจาใจ ที่น่าเลื่อมใส ปาสาทิกะ แล้วจะเป็นคนที่จบ จบด้วยความไม่สะสม แต่เป็นคนยอดขยัน อดเปรี้ยว วิริยารัมภะ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วิธีการจัดการความเกลียดที่มีต่อคน

รายละเอียด : เราต้องมองหน้าเขาให้มากเราต้องมองสิ่งที่ดีงาม ในคนไม่มีความชั่วไปหมดจนไม่มีความดีเลยไม่ได้ มันมีความดีงามอยู่มองหาความดีงามของคนที่เราเกลียดชังหน้าให้ได้ มองเห็นความดีงามคุณค่าของเขาให้ได้ แล้วเราจะศรัทธาจะค่อยยังชั่วในความไม่อยากมองหน้า กิเลสความชังก็จะลดลง อย่างน้อยที่สุดเขาก็เป็นคนที่เป็นอย่างที่ให้แก่เรา เป็นตัวอย่างอะไร เขาชั่วให้เราเห็น ก็เป็นความดีงามอย่างหนึ่ง เขาเสียสละมากช่วยให้เราเห็น ขอบคุณเขา คุณก็จะคลายความไม่อยากมองหน้า ไม่อยากสัมผัส ยิ่งมองเห็นคุณค่า เขาชั่วให้เราเห็น ก็เป็นความดีชนิดหนึ่ง เขาจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม (อย่างอาตมาอนุโลมให้หยาบไปกับคน) ไม่ใช่ไม่รู้จะทำชั่วโดยไม่เจตนา แต่ท่านทำชั่วโดยเจตนา ไม่บาเรอกิเลสตน ที่ท่านจะบอกว่าฝืนใจก็ได้ แต่ได้โดยไม่อยากลำบากซึ่งฉาน ๔

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชู้วิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

วิธีการอ่านกิเลส

รายละเอียด : สำคัญที่สุดคือคุณต้องอ่านอาการกิเลส ที่มันทำตัวเป็นจิต เป็นตัวเรา เป็นเจ้าของเราเลยเป็นเจ้าของเจ้าของมันคือกิเลสนี้แหละ อ่านอาการกิเลสนี้แหละให้ออก มันเป็นนามธรรมจิตของเรามันเป็นนามธรรม อ่านให้ออก ตั้งแต่จับตัวมันให้ได้ตั้งแต่หยาบๆ เป็นราคะโทสะหรือขี้โลภหรือโกรธ หลงนั่นคือมันแยกยากมันโง่ หลงไหลมัวเมาก็อย่าให้มัวเมาหลงไหลมัวมลาย ไม่มีความตื่นต้นไม่มีความมลาย

วิธีการอ่านกิเลส – วิธีปฏิบัติลดกามลดอัตตา

ที่สำคัญคือที่อาการความติดกับความพลัก อาการโกรธกับอาการรัก อาการทั้งสองนี้ให้ชัดแล้วให้มันลดลงจนไม่โกรธเลย นี่เป็นทำให้ได้ก่อนมันไม่มีประโยชน์อะไรในอาการความโกรธ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

วิธีการเห็นแก่ผู้อื่น

รายละเอียด : การมีกายกรรมที่แสดงออกเป็นความเห็นแก่ผู้อื่น วิธีการเห็นแก่ผู้อื่นมโนกรรมถ้าเห็นว่าเป็นอาการไม่เห็นแก่ตัวเห็นแก่ผู้อื่นคุณเข้าใจแคไหนทำเต็มที่เลยแล้วมันจะค่อยๆ ลึกซึ่งค่อยๆ ชัดเจนขึ้นจะเป็นสัจจะขึ้นไปเรื่อยๆ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ซิวัด บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

วิธีตรวจนิพพาน

รายละเอียด : ตั้งแต่อบายภูมิต่ำสุดแล้ว คุณต้องตรวจความรู้สึกต้องรู้ว่า ในความรู้สึกซึ่งมันมีความต่าง ลิงค เพศ มัน ๐ ไม่ติดไม่พลักแล้วสูญเที่ยงแท้ด้วย เราก็อยู่ในโลกเขาสูญไม่ได้ในอบายมุขเราก็อยู่กับเขากับสัมผัสกับเขาแต่จิตใจเราก็เป็น ๐ คุณอ่านเวทนาของคุณได้จริงๆ มันหยุดได้จริง ๐ ได้จริงคุณก็ทำได้ที่สุดยืนยันได้ทุกคน เอามายืนยันกันได้เลย โลกอบายเขาตะลิดติดซึ่งกันอยู่ แต่เราก็สูญ คุณก็ต้องรู้อ่านจิตใจตนเองว่าคุณติดหรือไม่ติดก็อ่านสภาวะยืนยัน เราไม่มีแล้ว ตรงกันกับคนอื่นอย่างไรมันก็เป็นผู้ที่สูงขึ้นไปจากอบายภูมิก็จะพูดกันรู้เรื่องหมดเลย มันต้องผัสสะจริง ผัสสะสิ่งที่มีอยู่ในโลกคุณไม่ต้องกลัวหรอกในโลกมันจะหยาบขึ้นตลอดเวลา เพราะฉะนั้นมันจะมีให้คุณสัมผัสตลอดเวลา ไม่ต้องแสวงหาด้วยมันจะวิ่งมาหาคุณ เดี๋ยวนี้กดนมมือถือมันก็จะมา คุณไม่ยอมสัมผัสมันก็จะได้ด้วยเข้าไป สัมผัสมันแกะแล้วคุณจะรู้ว่าเป็นอย่างไรคุณจะไม่โกหกตัวเอง ถ้าคุณไม่โกหกตัวเองคุณก็สบาย แต่ถ้าคุณโกหกตัวเอง ทำเป็นเราไม่เสพรอก แต่ก็ รุนวายไม่จบ แต่คนที่ไม่แล้วจริง มันเสียเวลาเสียแรงงานมันไม่เข้าทำ เสียแคลอรี มันจะชัดเจนจริงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ซิวัด สันตโคก วันศุกร์ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

วิธีปฏิบัติกำจัดกิเลส

รายละเอียด : วิธีปฏิบัติกำจัดกิเลส คือ ต้องมี ศิลพรต ที่กำจัดกิเลสได้ นั่นคือ ไตรสิกขา (อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา)

จึงจะเกิดฉานแบบพุทธได้ แล้วไม่ใช่รู้กันง่ายๆ ที่จะรู้จริงๆ ผู้แล้ว เข้าใจจะต้องมาปฏิบัติอย่างนี้ ทีละลำดับ ตั้งแต่ศีลสมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสนะ จึงเป็นฉานแบบพุทธ

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

วิธีปฏิบัติขัดเกลากิเลส

รายละเอียด : ศีล สมาธิ ปัญญา ก็ไม่รู้เรื่องซึ่งผลของการปฏิบัติที่เรียกว่า ญาณจึง เขาก็แปลกกันไม่รู้เรื่อง เขาแปลกกันว่าสังเวทที่บวงสรวงแล้ว ที่จริงก็คือการปฏิบัติทานกัถิ การปฏิบัติศีลกัถิในข้อ ๑ และข้อ ๒ ของสัมมาทิฐิ ๑๐ ที่ทำแล้วปฏิบัติแล้ว ญาณจึง มันมีผลใหม่ก็คือหุตั้ง คือพยัญชนะก็อยู่ในภาษาโบราณ ภาษาที่อาจจะไม่ค่อยรู้เรื่องอาตมาก็ขยายเป็นภาษาไทย หมายถึงว่า วิธีปฏิบัติ ปฏิบัติต่างๆ มันได้ขัดเกลากิเลสใหม่ในข้อ ๓ นี้ก็ต้องอ่านดู มันลดละจางคลาย วิราคะนุปลัสสิ นิโรธานุปลัสสิ หรือไม่ แล้วแล้วคุณถึงจะปฏิบัติธรรมะได้ถูก ถ้าหากไม่เข้าใจในสัมมาทิฐิ ๑๐ ข้อที่ ๑... ๒... ๓ ปฏิบัติไม่ถูกแล้วจะไปปฏิบัติข้ออื่นได้อย่างไร ขนาดข้อต้นเป็นประธานก็ยังไม่รู้เรื่องแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

วิธีปฏิบัติที่สุดพิเศษในศาสนาพุทธ

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าทรงค้นพบวิธีปฏิบัติที่สุดพิเศษ ที่มีจุดเริ่มต้น และมีขั้นต่อไป จนถึงที่สุดจบได้จริง ครอบรอบถ้วน หมด ติดกัก ไม่มี ความสะดุดชะงัก เพราะลาค ลุ่ม ลึกไปสู่ที่สูงที่สุดแห่งความสุข เป็นลำดับได้สัมบูรณ์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

วิธีปฏิบัติลดกามลดอัตตา

รายละเอียด : ฉะนั้นวิธีปฏิบัติใด คุณก็ศึกษาวิธีปฏิบัติงานเพื่อเรียนรู้เรื่องของกามและอัตตาใน ๒ เรื่องนี้ในอัมมจักกัปปวัตตนสูตรบอกไว้ แล้วก็ลดกาม ลดอัตตา ลดกามลดอัตตา จนหมดกามหมดอัตตาถึงจุดเป็นกลาง ถ้าแปลว่าทางสายกลางก็จะเป็นแต่เพียงมีถนน แล้วก็เดินไปตรงกลางถนน ก็ยังมี กาม อัตตาเต็มบ้อง เหมือนที่พระพุทธเจ้าตรัสถึงพ่อแม่ ลูกเดินไปในทางไกลกันดารไม่มีจุดหมาย จะไปนิพพานเมื่ออาหารหมดก็เลยต้องฆ่าลูกกินกลางทางนี่คือพวกความโง่ของ

พวกที่เดินทางสายกลางจะเป็นอย่างนี้ นานเข้าหมดอาหารก็ต้องฆ่าลูกกิน เสร็จแล้วก็บ่นหาลูกที่รักของฉันไปไหน (แต่เอ็งฆ่ากินจนเป็นขี้ไปหมดแล้วถามหาอีก) ทำชั่วขนาดเห็นแก่ตัวฆ่าลูกเพื่อประโยชน์แก่ตัวเองยังไม่รู้จัก

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓

วิธีระงับความอาฆาต ๕

รายละเอียด : ธรรมอันเป็นที่ระงับความอาฆาต (ผูกใจเจ็บ) คือ ๑. พึงเจริญเมตตา (คิดช่วยเหลือ) ในบุคคลนั้น ๒. พึงเจริญกรุณา (ลงมือช่วยเหลือ) ในบุคคลนั้น ๓. พึงเจริญอุเบกขา (วางใจเที่ยงธรรมเป็นกลาง) ในบุคคลนั้น ๔. พึงไม่ระลึกถึง (อสติ) ไม่ใส่ใจ (อมนสิกาโร) ในบุคคลนั้น ๕. พึงนึกถึงความเป็นผู้มีกรรมเป็นของๆ ตน เป็นทายาทแห่งกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึงทำกรรมดีหรือชั่วก็ตาม จะเป็นทายาทของกรรมนั้น

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ อาฆาตวินยสูตร ที่ ๑ ข้อ ๑๖๑

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสตุลิก

วิธีละกามด้วยการตัดขาด

(สมุจเจตโต กามะ ปริวชเชติ)

รายละเอียด : ย่อมเว้นขาดกามโดยการตัดขาดอย่างไร? แม้บุคคลผู้เจริญโสดาปัตติมรรค ย่อมเว้นขาดจากกามอันให้ไปสู่อบาย โดยการตัดขาด (โสดาปัตติมคฺคํ ภาเวเนโตปิ อปายคมนิเย กามะ สมุจเจตโต ปริวชเชติ) แม้บุคคลผู้เจริญสกทาคามีมรรค ย่อมเว้นขาดกามส่วนหยาบโดยการตัดขาด (สกทาคามีมคฺคํ ภาเวเนโตปิ โอพาริเก กามะ สมุจเจตโต ปริวชเชติ) แม้บุคคลผู้เจริญอนาคามีมรรค ย่อมเว้นขาดกามอันเป็นส่วนละเอียดโดยการตัดขาด (อนาคามีมคฺคํ ภาเวเนโตปิ อณฺุสทคเต กามะ สมุจเจตโต ปริวชเชติ) แม้บุคคลผู้เจริญอรหัตตมรรค ย่อมเว้นขาดจากกามโดยอาการทั้งปวง โดยประการทั้งปวงหมดสิ้น มิได้มีส่วนเหลือ โดยการตัดขาด. ย่อมเว้นขาดจากกามโดยการตัดขาดอย่างนี้ (อรหตฺตมคฺคํ ภาเวเนโตปิ สพุเพน สพุพํ สพุพธา สพุพํ อเสสํ นิสฺเสสํ สมุจเจตโต กามะ ปริวชเชติ ฯ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๙/๑๒, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

วิธีละอาสวะ ๗

รายละเอียด : คือ กิเลสที่หมักหมมในสันดาน ละได้ด้วย... ๑. การเห็นแจ้ง (ทัสสนา) ๒. การสำรวมระวัง (สังวร) ๓. การพิจารณาแล้วเสพ (ปฏิวเสนา) ๔. การอดทนอดกลั้น (อิริยวาสนา) ๕. การเว้นออกทั้งหมด (ปรีวิชชานา) ๖. การบรรเทา (วิโนทนา) ๗. การอบรมฝึกฝนให้เกิดผล (ภาวนา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ สัพพาสวสังวรสูตร ข้อ ๑๑

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสตุลิก

วิถีล้างกิเลสในปัจจุบันชาติด้วยปัญญา

อย่างไม่กดข่ม

รายละเอียด : ญาติธรรมชาย : ทำอย่างไรจะได้พระอรหันต์เร็วขึ้น. พ่อท่าน : ก็ทำที่ตัวเอง ทำความเข้าใจกับคำอธิบาย ทำความเข้าใจกับที่สาธยายอธิบายให้ได้จริงๆ แล้วก็เอามาตรวจสอบกับความเป็นจริงของตัวเอง ที่มันมีทั้งที่เรารู้สึก ทั้งองค์ประกอบ หรือว่ากาย ทั้งความรู้สึก หรือว่าเวทนา. แล้วก็เจาะเข้าไปที่จิตของเรา ว่าเหตุปัจจัยจิตนี้ รู้จักเจโตปริยญาณ ๑๖ จิตในจิตของเราว่าเรามีกิเลสอย่างนี้ เหตุปัจจัยอย่างนี้ มันเป็นจริง ปัจจัยของกิเลสของเรา จะเป็นราคะโทสะอย่างไรอย่างไร กับอะไรอะไรอะไรอยู่ แล้วเราก็มีชีวิต มีพฤติกรรมจริงไปสัมผัสกับมันอยู่ เกิดเมื่อไหร่ก็อ่านมันให้เห็น. แล้วก็พิจารณาความจริงในขณะที่สัมผัสจริง เห็นนี้แหละ ปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้าต้องเป็นทิวฐธรรมนิพพานทิวฐิตี ต้องเป็นการปฏิบัติแล้ว มีความจริงในปัจจุบันชาติ เป็นทิวฐกาล ในขณะที่สัมผัสจริง เห็นมันจริง แล้วก็เรียนรู้ความจริงที่มันเกิดจริงๆ ในขณะที่สัมผัส เราจะจึงจัดการกับตัวจริงของกิเลสที่มันเกิดในขณะที่นั้นจริงๆ. แล้วเราก็ได้ทำ เราได้กดข่มก็กดข่มจริง แต่กดข่มมันไม่ถาวร เราได้พยายามพิจารณาด้วยปัญญาว่าไอ้พวกนี้ มันมาเล่นงานเรา มันเป็นผู้เป็นมายา มันหลอก มันไม่ใช่ตัวจริงมันไม่เที่ยงหรือ มันเป็นตัวเหตุแห่งทุกข์ เอ็งมาหลอกข้า เอ็งมันไม่มีตัวตนจริงหลอก ทำความเข้าใจของปัญญาให้ได้ว่า เราต้องเกิดอ่านจริงๆ ต้องทำจริงๆ ต้องทำจริงๆ ไม่ใช่ได้แต่บัญญัติ ภาษา สัมผัสจริงๆ. เพราะฉะนั้นการปฏิบัติไปนั่งหลับตาไม่มีผัสสะจริงๆ มันโหมะ ต้องมาสัมผัสสะจริงแล้วเห็น อ่านในขณะที่ปฏิบัติ พิจารณาเห็นด้วยปัญญา อันยิ่ง ปัญญาจะเป็นพลังงานจัดการ เพราะเวลาปัญญาเกิดเปิดสมรรถนะ เกิดประสิทธิภาพของตัวปัญญาจริงๆ โอ้ยมันรู้

หน้าอย่างนี้เอง อย่างพระพุทธเจ้าท่านตรัส เราได้เจอกับตัวเอง แล้วมาร เราได้หักเรื่อนยอดของมาร นี่ท่านก็พูดเป็นภาษา เป็นรูปธรรม หรือว่าเป็นบุคคลาธิษฐาน แท้จริงเป็นนามธรรมที่ท่านเจอแล้ว แล้วท่านก็ได้จัดการด้วยภูมิปัญญาของท่าน ให้กิเลสหักยอดเรื่อนยอดของมารพังทลายไปหมดแล้ว เราก็ปฏิบัติอย่างนั้น อย่างพระพุทธเจ้า เห็นด้วยญาณปัญญาลึกๆ. ใช้ภาษาก็ได้เท่านี้ ต้องปฏิบัติเอง เป็นปัจเจกตั้งจึงจะเห็น แล้วมันก็เห็นความจางคลาย ใจความไม่แข็งที่มันจะเจริญขึ้น มันเป็นความไม่เที่ยงที่มันลดจางคลายลง หรือมันไม่เที่ยงแล้ว มันยังไม่จางคลายแล้วมันดับ ดับได้สำเร็จจริง ก็เป็นตัวสำเร็จจริงเลย อย่างนี้เป็นต้น ต้องปฏิบัติให้อ่านออกอย่างนั้น แล้วจะต้องเกิดญาณปัญญาหยั่งรู้ จิต เจตสิกต่างๆ อย่างที่พูดจริงๆ เลย แล้วเราจะรู้ว่าเราปฏิบัติธรรมเนียได้มรรคได้ผล ถูกต้องจริง. นี่การอธิบายของพระอรหันต์นะ ตามที่พวกคุณ เชื่อ ว่าอาตมาเป็นพระอรหันต์ และอาตมาอธิบายจริงๆ ไม่รู้ว่าแต่ละคนฟังแล้วจะเข้าใจแค่ไหนก็แล้วแต่ อาตมาเอาสภาวะต่างๆ มาอธิบาย ไม่ได้อ่านตำรามาให้ฟังหรอก สภาวะจริงๆ มาขยายความเป็นภาษาไทย เป็นภาษาพวกเรารู้กันฟัง..... คนที่ได้ ที่บรรลุสังขาร (ความจริง) นั้น เพราะเขาจริง แต่มีข้อแม้ว่า ผู้นั้นต้องใช้ปัญญาวิจัยอย่างแนชัดแล้วว่า สภาพที่ เราจะเอาจริงนั้น ต้องเป็นความจริงที่ตีจริง ถูกต้องจริงแน่แท้ (พ่อครูสมณะโพธิรักษ์)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓

วิธีเลิกสิ่งยึดติดให้เกิดสุข

รายละเอียด : เป็นวิธีของพระพุทธเจ้าคือให้เลิกมันจาก สิ่งที่ทำให้เกิดความสุข เราก็ต้องรู้ว่าอะไรที่เราวนเวียน เป็น คำกริยาที่ทำเรียกว่า อกาย มันควรเลิกได้แล้ว เราควรจะเลิกได้แล้ว เช่น สร้างแต่อาวุธมาฆ่าคนมันบาปมหาศาล ตำมาก เลิกได้แล้ว ผู้ที่สร้างอาวุธอยู่ทุกวันนี้เขา จะฟังเข้าหูไหม

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

วิธีแก้งวง ๘

รายละเอียด : ๑. ตั้งสัญญา (กำหนดหมายรู้) ไว้ในใจ ให้มากๆ ๒. ตรีกตรองพิจารณาธรรม ตามที่ได้ฟังมาแล้ว ได้เรียนมาแล้วด้วยใจ ๓. สาธยายธรรมตามที่ได้ฟังมาแล้ว ได้

เรียนมาแล้วโดยพิสดาร ๔. ยอนช่องหูทั้งสองข้าง เอามือลูบตัว ๕. ลุกขึ้นยืน เอาน้ำล้างหน้า เหลียวดูทิศทั้งหลาย แหงนดูดาว ที่ส่องสว่าง ๖. ทำใจถึงอาโลกสัญญา (กำหนดหมายรู้แสง สว่าง) ทำจิตให้เกิดแสงสว่างขึ้น ๗. อธิษฐาน (ตั้งจิต) จงกรม (เดินไปมาโดยมีสติกำกับไม่ให้กิเลสครอบงำได้) ๘. กระทำ สัทไสยา (นอนตะแคงขวา มีสติสัมปชัญญะ กำหนดหมาย เวลาตื่น ตื่นแล้วลุกขึ้นทันที ตั้งใจว่าจะไม่เสพสุขในการนอน)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ โมคคัลลานสูตร ข้อ ๕๘

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก

วิธีแก้จันมี ๒ แบบ

รายละเอียด : คือ ๑. แก้งจันโดยให้ทุกคนรวย ๒. แก้งจัน โดยให้ทุกคนจนอย่างสุข สวรรค์ เบิกบานใจ สุขภาพแข็งแรง ชยันสร้างสรร เสียสละ แก้งจัน แบบไหนประเสริฐกว่ากัน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วินสฺสติ

รายละเอียด : พินาศ คือถูกทำลายจนนิพพาน

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๔๒

วินัย ๒๒๗ ข้อ

รายละเอียด : เป็นเรื่องข้อห้าม เป็นสิ่งที่ละเมิดแล้ว มีบทลงโทษ ซึ่งเป็นเรื่องของสังฆะที่พระพุทธเจ้าแยกไว้ชัดเจน อยู่แล้ว

คำอธิบาย : วินัย คือ เป็นความผิดแต่ละข้อ ไม่ได้ ลำดับ แต่ท่านก็เอาไปเรียงลำดับ หยาบ ถึงละเอียด วินัย ๒๒๗ ข้อ หยาบสุด ปาราชิก ๔, สังฆาทิเสส ๑๓, อนินยตตะ ๒, นิสสัคคิยปาจิตตีย์ ๓๐, ปาจิตตีย์ ๙๒, ปาฏิเทสนียะ ๔, เสขิย-วัตร ๗๕, อธิกรณสมณะ ๗, รวมเป็นวินัย ๒๒๗

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-ศาสนาตามภูมิ รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒

วินิบาต

รายละเอียด : ตกต่ำ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๑๔

วิบาก

รายละเอียด : ๑. ผลกรรม ๒. ผลแห่งการกระทำของตน
๓. ผลของกรรมที่ตนได้สั่งสมไว้, ผลกรรมที่ตนสั่งสมมา
๔. ผลแห่งกรรม, ผลของกรรม

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๑๑๘, ธรรม
ที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔๘, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๕,
๑๗๘, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๕

วิบากกรรม

รายละเอียด : ผลที่เป็นสิ่งเก่าของตนทำไว้ ขณะนี้เรา
หมายถึงร่างกายอันนั้น มันเป็นของเราที่เราเคยหลงสร้าง
เคยสะสม เคยให้อาหาร เคยก่อ เคยบำรุงมันไว้ มันก็เป็น
วิบากกรรมของเรา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๔๘

วิบากกรรมของอนันตริยกรรม

รายละเอียด : ถ้าวิบากกรรมของอนันตริยกรรมนี้หมด
เป็นอาริยชนได้ พระเจ้าอชาตศัตรูนี้หมดวิบากก็เป็นพระพุทธ-
เจ้าได้ในอนาคต พระพุทธเจ้ายังตรัสเลยว่า หากว่าพระเจ้า
อชาตศัตรูไม่มีอนันตริยกรรมจะฟังธรรมะพระพุทธเจ้ารู้เลย
แต่เพราะเขามีวิบากกรรมไปฆ่าพ่อของเขา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๒

วิบากกรรมเป็นเรื่องอจินไตย

รายละเอียด : คือเรื่องที่ไม่คิดไม่ออกคิดไม่ไหวยากเพราะ
วิบากแต่ละคน เกิดมาไม่รู้ที่ล้านชาติแล้วว่าจะจะเป็นสัตว์เซลล์
เดียวที่พัฒนามาเป็นล้านๆ เซลล์ กว่าจะมาเป็นคนดี สามัญ
จากคนแย่ๆ แล้วจะมาเป็นคนดี ดีจนสูงมาระดับสอนได้ เป็น
โลกีย์สอนได้ดี จนเลยเข้ามาเป็นโลกุตระ แค่นี้ก็ยังมีเลย
พระพุทธเจ้า ถึงบอกว่า อายุของคนหรือสัตว์อย่าไปเรียกเลย
เกิดมาอายุ ๑๐๐ ปี ๒๐๐ ปี อายุน้อยนัก ฟังในชาดก คนอายุ =
๘ หมื่นปี คุณคิดไม่ออกหรือจะอยู่กันอย่างไร ๘ หมื่นปี
อย่าไปคิดดีกว่า องค์ประกอบเหตุปัจจัย ก็จะต่างกัน พุทไป
คนในยุคนี้ ก็ไม่สามารถอายุ ๘ หมื่นปีได้หรอก มันเป็นไปได้
ไม่ได้หรือเอาแค่นี้ อย่างอาตมาจะเอา ๑๕๑ ไหวหรือไม่ไหว
ยังไม่รู้เลย ก็พยายามเผยแพร่สิ่งที่มีความค่า

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วิบากของการแสดงธรรม

รายละเอียด : ตอบไปแล้วว่ามีวิบาก แสดงออกเชิง
กระทบผู้อื่นทำให้เขาไม่ชอบใจ แม้จะเป็นสิ่งที่ดีสิ่งที่ถูกต้อง
อย่างเช่นอาตมาแสดง แสดงออกซึ่งเป็นสังฆธรรม แต่ว่ากระทบ
เขา เขายึดถือผิดเขาก็ไม่ชอบใจก็เป็นวิบาก เรื่องกรรมวิบาก
เป็นเรื่องลึกซึ้งซับซ้อนมาก แต่จำนน และในสังฆธรรม ก็เป็น
วิบากที่ไม่แรงและไม่เหมือนกับอกุศลกรรม อกุศลจิต มันบาป
แรงบาปหนัก แต่อกุศลกรรมในอกุศลจิตก็เบาว่าเมื่อไหร่ แต่
ถ้ากรรมเป็นอกุศลกรรม แต่จิตเป็นกุศลจิต ก็เบาว่าที่อกุศล
ทั้งกรรมทั้งจิต ถ้าดีสุด กรรมก็ต้องเป็นกุศล จิตก็ต้องเป็นกุศล
อาตมาจิตเป็นกุศลแน่นอนแต่กรรมก็อาจเป็นอกุศลได้ เพราะ
อกุศลอาตมาไม่ได้หยาบคายเลวร้าย ไม่ได้ทำทางกายกรรมไป
ทุบตีเขา มันก็มีแต่ทางวาจา ว่าไปแล้วก็ต้องใช้สำเนียงภาษา
ที่มันดูรุนแรง โดยเฉพาะ แรงๆ กระทบทุจริตใครก็แรงแล้ว
ยิ่งลงน้ำหนักซ้ำแล้วซ้ำอีกก็ยิ่งแรง ก็ถือว่ามิวิบากอกุศลบ้าง
คำว่ากุศลกับบุญก็สำคัญ อาตมาไม่มีบาปแต่จะเป็นอกุศลที่
เป็นโลกีย์บ้าง บาปเป็นโลกุตระ กุศลอกุศลเป็นสมมุติของโลก
เป็นโลกียะ แต่บาปกับบุญเป็นโลกุตระ นัยซับซ้อนอาตมาค่อย
อธิบายไปเรื่อยๆ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

วิบากของประเทศไทย

รายละเอียด : อาตมาเห็นว่า เมื่อเกิดมามีชีวิตแล้วถ้าคุณ
รู้ตัว อะไรก็ตาม ไม่ดีไปกว่าธรรมะ ถ้ายังคุณทั้งธรรมะหลงผิด
ไปเลย ยิ่งนรกหมกไหม้ไปหนักหน้าเลย เข้าใจไหมตรงนี้
มันน่าสงสารคนที่ไม่ใส่ใจในธรรมะ ก็ไม่เห็นใจที่ทำหน้าที่
น่าสนใจก็ไม่ค่อยมี แต่ตอนนั้นมันมีแล้วนะ อาตมาประกาศ
เกือบ ๕๐ ปีแล้ว แต่ก็ยังไม่ค่อยเข้าใจกันเพราะว่ามีวิบากของ
ประเทศ เกรสภาค มลบลพลูอาตมาไว้ เขาก็ต้องเชื่อถือ
เกรสภาค พวกมันไม่เจริญ ไม่ขึ้นจากนรก นี่มันเป็นลักษณะ
อย่างนี้ ผู้ที่ไม่รู้ตัวก็ทำสิ่งที่ไม่ดีโดยที่ตัวเองไม่รู้ตัว น่าสงสาร
อาตมาเองมาทำงานชาตินี้ มีวิบาก เป็นคนอากัฏ แต่ไม่ได้
ท้อแท้เลยขอยืนยัน แต่หนักจริงๆ เหนื่อยหนักลำบาก มันก็
ต้องลำบากเพราะว่ามาเป็นผู้ที่เข้ามาทำงานนี้ก็ต้องรับผิดชอบ
รับผิดชอบในฐานะมาจริงๆ ก็ต้องทำ ที่จริงก็ทำมาแล้ว อาตมา
บอกแล้วอาตมายินดี ปีติ พอใจนะ ที่ทำให้เกิดมรรคผลจริง
ทำให้คนมีสัมมาทิฐิ สัมมาปฏิบัติสัมมาปฏิเวธพอสมควร ได้
สมควรแก่กรรมขนาดนี้ แล้วก็ไปปลุกฝัง หยั่งลงซึ่งโลกุตระธรรม

เป็นหลักเป็นฐานเป็นชุมชนเป็นสังคมธรรมะ เป็นสังคมโลกุตระ เป็นสังคมมีวาระ ๙ สารานีธรรม ๖

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วิบากทุกข์

รายละเอียด : แม้จะเห็นเหนื่อย ลำบากลำบากอย่างไร ก็ยังดีที่วิบากของตัวเองไม่มีอะไรมาก ร่างกายทุกอย่าง จะมีพวกจุกจิกแบล็บๆ ตรงนั้น ตรงนี้บ้างแล้วก็มีการไอ แต่ก็ยังดีที่มีไอและไม่เจ็บคอ แต่เหนื่อย ตอนเช้าไอเยอะ ซีโครง ซักรู้สึกนิดหน่อย แต่ก็ไม่มาก แก้ววิบากไม่ได้ ก็ต้องจำนน เอาวิบากนี้ไปแก้บกาละที่เราต้องรับวิบากทุกข์ไปก่อน เอาไปใช้หนี้ มันเสี่ยงไม่ออกต้องใช้นี้ เพราะไม่มีทางเลือกถึงไม่ อึดอัดขัดเคืองลำบากใจ ไอก็ไอ บางทีก็บ่นบ้างนิดๆ หน่อยๆ แต่ไม่ได้ตั้งใจ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

วิบากพระพุทเจ้า

รายละเอียด : เหมือนพระพุทเจ้าท่านเคยเล่าว่าท่าน เห็นชาวประมงเขาจับปลาได้เยอะท่านมีใจยินดี ในการที่เห็น คนเขาจับปลาได้เยอะ อากาการที่ไปยินดีที่เขาจับปลานั้น มันเป็น ความชั่ว วิบากนั้นทำให้ท่านปวดหัว ท่านก็บอกว่าเป็นวิบาก แห่งการอวิชชาที่ติดตัวในสมัยก่อนมาจนถึงบัดนี้ ไปยินดีที่เขา จับปลามา ท่านเองท่านรู้กรรมวิบาก ท่านจะเจ็บมากหรือน้อย ก็เรื่องของท่านแต่ท่านบอกเล่าเรื่องวิบากกรรมของท่าน คุณรู้ อยู่แล้วคุณก็รู้ว่าจิตเราไปยินดีกับสิ่งที่มันไม่ดี คุณก็ใช้ปัญญา ให้ฉลาด อากาการที่ยินดีมันคืออย่างไรก็อยากให้เกิดอาการ อย่างนั้นของจิตเรา ไปยินดีทำไม อากาการยินดีกับสิ่งที่ไม่ดีมัน ก็ผิด คุณก็ต้องบอกตัวเองว่ามันยังเกิดอาการนี้เพราะมันยังไ้ มันอยากไปยินดีในสิ่งที่ไม่น่ายินดีก็ไ้อยู่อย่างนั้น ฉลาดสักทีสิ คุณเคยจะบอกตัวเองได้ว่าอย่าไปยินดีในสิ่งไม่ดี คุณทำความเข้าใจไปแล้วก็จะไม่ยินดีในสิ่งที่ไม่ดีได้เรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง อะไร ไม่ใช่แค่เรื่องหอย ในสิ่งที่ไม่น่ายินดีต่างๆ นานาเราก็รู้ ความจริงของจิตเราว่าไปยินดีอยู่ แต่คนไม่ได้ปฏิบัติธรรมก็ จะไม่เรียนรู้วิธีปฏิบัติ คุณมาเรียนรู้คุณจะรู้และปฏิบัติจริงคุณ จะได้ แต่คนไม่ได้เรียนรู้แบบนี้ก็ปฏิบัติไม่ได้เลย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโคก วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

วิบากเป็นเพราะเหตุอันนี้นั้น

รายละเอียด : อาตมาก็ไม่สามารถไปทราบกรรมวิบาก ได้ง่ายๆ เป็นเรื่องจินตไทย แต่ก็พอรู้ คนที่ศึกษาธรรมะดีๆ จะเข้าใจว่า วิบากเป็นเพราะเหตุอันนี้นั้น อย่างพระพุทเจ้า ท่านทราบว่าวิบากอันนี้เป็นเพราะเหตุอันนี้ได้ อาตมาก็พอรู้ แต่ไม่อยากจะแสดงอะไรแบบนี้ ไม่ถนัดไม่เก่ง

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

วิบากเรื่องสัตว์เลี้ยง

รายละเอียด : ไม่ต้องไปเลี้ยงหรือ สัตว์ทุกตัวมันมี วิบากของมัน คนก็มีวิบากของคน แคเราสัมผัสสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกันคนจัดการให้มันเรียบร้อยเถอะ สัตว์นั้นมันมีวิบาก ของมันอย่าไปยุ่งกับมันเลย เดี่ยวเราต้องไปเกี่ยวกับมันอีก เรื่องวิบากของสัตว์นี้ มันเป็นจินตไทย กรรมวิบากจึงอธิบาย ได้ยาก คุณจะต้องไปชั่งกันอีกในชาติต่อไป คนที่จะต้อง เกิดมาแล้ว ต้องมาเกี่ยวข้องกัน ต้องมาแก้แค้น ต้องมารัก ต้องมาชัง ต้องมาใช้หนี้วิบาก อะไรกันอยู่นั้น มันก็หนักหนา สาทัสแล้ว คุณจะเพิ่มหน่วยแห่งสัตว์ที่จะต้องมาเป็นภาระกัน อีกทำไม พอเข้าใจไหม แค่นี้ก็ควรจะไปลดปลงวิบากที่เรา มีให้อภัยกัน คนนั้นเป็นหนี้ ชังกัน คนนี้รักกัน ก็ปล่อยไป ปล่อยวาง เลิกรัก เลิกชังคนด้วยกันนี้ เลิกรักเลิกชังกันให้เกิด จิตอุเบกขา สบายๆ ให้เป็นเพื่อน เป็นพี่ เป็นน้อง เป็นผู้ที่ จะเกื้อกูลกัน ไม่ต้องไปริษยากัน ไม่ต้องไปแก่งแย่งกัน ช่วยกัน อย่างนี้แหละเป็นจุดสำคัญ เป็นเป้าหมายของความเข้าใจ และ ปฏิบัติให้ได้ ซึ่งชาวโคกพอทำได้ ปฏิบัติมา

ที่มา ที่ไป : รายการท้าวตราช งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วิบากเหมือนหมาล่าเนื้อ

รายละเอียด : แม้วิบากจะเป็นอกุศลเราไม่สร้างอกุศล ต่อ สร้างแต่กุศล หมาไล่เนื้อไล่ไม่ทัน อัตรการก้าวหน้าของ พระอาริยะโดยเฉพาะพระอรหันต์ขึ้นไปมีแต่อัตรการก้าวหน้า แบบทาบหัว วิบากเหมือนหมาไล่เนื้อก็จะวิ่งไล่ไม่ทัน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

วิบากไปสัมผัสสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสัตว์

รายละเอียด : เรื่องเอาแมวมาเลี้ยงในชุมชน พุดจริงๆ ก็

ให้เขาพาแมวออกไปเลี้ยงข้างนอก อย่าไปเลี้ยงมัน เป็นวิบากของคุณ ไม่ใช่ว่ามันจะตื่นนะ มันไม่ตี วิบากไปสัมผัสสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับใคร วิบากกับคนด้วยกันนี้ก็ยากฉิบหายแล้วแล้วจะไปเพิ่มเอาสัตว์มาเติมอีก เอาแมว หมู หมาอีก แล้วคุณจะปฏิบัติธรรมเพื่อหลุดพ้นหรือเปล่า หรือเพื่อจะผูกพันถ้าเพื่อจะผูกพัน ก็ต้องออกไปข้างนอก แต่ถ้าตั้งใจ จะเลิกความผูกพันก็ทิ้งแมว แล้วปฏิบัติอยู่นี้ แต่ถ้าคุณไม่ก็ไปกับแมวเลย ต้องเด็ดขาดอย่างนี้ เอาสัตว์จะมาพูดที่บ้านราชก็ขัดอย่างนี้ (ตอนนี้หมาก็ยังอยู่ที่บ้านราช)

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชวัต ปฐมมโศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วิปจิตัญญบุคคล

รายละเอียด : ผู้ที่ไม่จำแนกเนื้อความแห่งภษิตโดยย่อให้พิสดารสู่ฟังก็บรรลุได้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๖๓

วิปริตจากธรรมวินัย

รายละเอียด : คือ ผู้ที่ไม่ทำตามวินัย ไม่ทำตามคำสอนของพระพุทธเจ้า มีพฤติกรรม ที่ไม่ตรงธรรม ไม่ตรงวินัย ออกจากจารีต ตกหล่นไปจากธรรมวินัย เป็นผู้แสวงบุญนอกพุทธ เช่น ผู้ที่หลงมกภายในไตรปิฎกวิชา พระรับเงินรับทอง สะสมวัตถุสมบัติ เป็นบุคคลที่วิปริตจากธรรมวินัยและเป็นเหตุทำให้ประชาชนเข้าใจธรรมวินัยวิปริตอีกด้วย

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๔๗

วิปาส

รายละเอียด : กิริยาที่ถือโดยอาการวิปริตผิดจากความ เป็นจริง, ความเห็นหรือความเข้าใจคลาดเคลื่อนจากสภาพที่เป็นจริง มีดังนี้ ก. วิปาสด้วยอำนาจจิตและเจตสิก ๓ ประการ คือ ๑. วิปาสด้วยการกำหนดสำคัญผิด เรียกว่า สัญญาวิปาส ๒. วิปาสด้วยองค์รวมธาตุรู้คือจิต เรียกว่า จิตตวิปาส ๓. วิปาสด้วยอำนาจการเห็นผิด เรียกว่า ทิฏฐิวิปาส ข. วิปาสด้วยการประกอบเจตสิกทั้ง ๓ ไปถึง ๔ ประการ คือ ๑. วิปาสในของที่ไม่เที่ยง ว่าเที่ยง ๒. วิปาสในของที่เป็นทุกข์ว่าเป็นสุข ๓. วิปาสในของที่ไม่ใช่ตน ว่าตน ๔. วิปาสในสิ่งอสุภะว่าสุภะ (เขียนว่าพิปาส ก็มี)

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-ศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๘๒, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๕๐, ๒๘๖

วิปาส ๒ ประเภท

รายละเอียด : หากปฏิบัติผิดก็วิปาส คือ มีกิริยาที่ถือโดยอาการวิปริตผิดจากความ เป็นจริง, ความเห็นหรือความเข้าใจคลาดเคลื่อนจากสภาพที่เป็นจริง มีดังนี้ ก. วิปาสด้วยอำนาจจิต และเจตสิก ๓ ประการ คือ ๑. วิปาสด้วยอำนาจสำคัญผิด เรียกว่า สัญญาวิปาส ๒. วิปาสด้วยอำนาจคิดผิด เรียกว่า จิตตวิปาส ๓. วิปาสด้วยอำนาจเห็นผิด เรียกว่า ทิฏฐิวิปาส ข. วิปาสด้วยยึดเอาวัตถุเป็นที่ตั้ง ๔ ประการ คือ ๑. วิปาสในของที่ไม่เที่ยง ว่าเที่ยง ๒. วิปาสในของที่เป็นทุกข์ว่าเป็นสุข ๓. วิปาสในของที่ไม่ใช่ตน ว่าตน ๔. วิปาสในของที่ไม่งาม ว่างาม (เขียนว่า พิปาส ก็มี)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

วิปาส ๓

รายละเอียด : คือ ทิฏฐิวิปาส สัญญาวิปาส และ จิตตวิปาส

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๔๗

วิปาส ๓

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นความวิปริตของทิฏฐิวิปริตของสัญญาวิปริตของจิตนี้มันก็จะวิปาสไป เป็นวิปาส ๓ เป็นความคิดความอ่านความเข้าใจออกไป มี ๓ นัยยะ ทิฏฐิสัญญา จิต

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสอนธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๓

วิปาส ๔

รายละเอียด : เพราะสัญญาวิปาส (ความจำหรือการกำหนดคลาดเคลื่อน) หรือจิตตวิปาส (ความคิดคลาดเคลื่อน) เกิดแปรปรวนผิดปกติจากความ เป็นจริง คือ ๑. ในสภาพไม่เที่ยง ว่าเที่ยง (อนิจเจ นิจจัง) ๒. ในสภาพเป็นทุกข์ ว่าสุข (ทุกเข สุขัง) ๓. ในสภาพไม่ใช่อัตตา ว่าอัตตา (อนัตตนิ อัตตา) ๔. ในสภาพไม่ตั้งงาม ว่าตั้งงาม (อสุภ สุภัง)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ วิปาสสูตร ข้อ ๔๙ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลึ

วิปัสสนาด้วยยัตถิเอาวัตถุเป็นที่ตั้ง

รายละเอียด : ข. วิปัสสนาด้วยยัตถิเอาวัตถุเป็นที่ตั้ง ๔ ประการ คือ ๑. วิปัสสนาในของที่ไม่เที่ยง ว่าเที่ยง ๒. วิปัสสนาในของที่เป็นทุกข์ ว่าเป็นสุข ๓. วิปัสสนาในของที่ไม่ใช่ตน ว่าตน ๔. วิปัสสนาในของที่ไม่งาม ว่างาม (เขียนว่า วิปัสสนา ก็มี)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

วิปัสสนาด้วยอำนาจจิต

รายละเอียด : ก. วิปัสสนาด้วยอำนาจจิต และเจตสิก ๓ ประการ คือ

วิปัสสนาด้วยอำนาจสำคัญผิด เรียกว่า สัญญาวิปัสสนา

วิปัสสนาด้วยอำนาจคิดผิด เรียกว่า จิตตวิปัสสนา

วิปัสสนาด้วยอำนาจเห็นผิด เรียกว่า ทิฏฐิวิปัสสนา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

วิปัสสนา

รายละเอียด : ความคลาดเคลื่อน

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๗๔

วิปัสสนา

รายละเอียด : ๑. เฟงพิจารณาให้รู้ความแท้จริง จริงๆ ถึงต้นตอจริงๆ ว่าในโลกนี้ อะไรๆ มันก็มีแต่รูปกับนามเท่านั้น มันเกิดแล้วก็แปรเปลี่ยนไป ไม่มีหยุดได้ วกวนอยู่นั่นเอง เมื่อรู้แจ้งเห็นจริงแล้วก็จะพาไปสู่ความพ้นทุกข์เป็นขั้นสุดท้าย แน่นนอน ๒. หัดเฟง หัดใช้สติตรวจค้นหาความจริงให้รู้แจ้งให้ได้ ๓. รู้แจ้ง ๔. มีสติ รู้จักเหตุผล รู้จักความสมควร หรือรู้สึก รู้สำนึก รู้ตัวตน-เห็นชัดนั้นแน่ๆ หรือเกิดความฉลาด เกิดรู้อย่างขึ้น ๕. การใช้สติเฟงอ่าน เฟงพิจารณาตามรู้, การอ่าน การพิจารณาเพื่อ-ให้รู้แจ้งแทงละเอียด ๖. เฟงให้ได้ถึงความแท้จริง ให้เห็นแจ้งเข้าใจชัดทะลุ ๗. ความรู้จักแจ้ง รู้จริงในปรมัตถธรรมทั้งหลาย หรือผลของไตรสิกขานั้นเอง ๘. การเห็นที่ไม่สามัญ คือเห็นถึงขั้นวิสามัญ หรือเห็นอย่างไม่มีธรรมดา

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๗๑, ๑๗๔, ๒๔๙, ๒๕๑, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒๕, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๖๘, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๙๘, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๖

วิปัสสนาญาณ

รายละเอียด : ๑. ความแจ่มแจ้งที่ได้จากการทำวิปัสสนา ๒. ยถาภูตญาณทัสสนะ คือมีการเข้าใจ การรู้เห็น การสัมผัส สัมผัสของจริงที่เกิดที่เป็นนั้นๆ พร้อมทุกด้านด้วยความฉลาด [ปัญญา, ญาณ] ๓. แจ้งในสภาพของการแยกกับกับแยกนามของเราออกให้อยู่คนละส่วน ต่างส่วนก็ต่างอยู่ ไม่มาคน ไม่มารวม ไม่มาปนปรุ่งกัน หรือไม่มีการสังขารเลยนั้นมันเป็นสภาพอย่างนี้ สุขอย่างนี้ สงบอย่างนี้ เห็นได้ดังนี้ แจ้งได้ดังนี้ คือ ความแจ่มแจ้งที่ได้จากการทำวิปัสสนา ๔. ความรู้อย่างที่สามารถรู้จักรู้แจ้งรู้อย่างสัมผัสสภาพนั้นจริงๆ [รู้อย่างเห็นๆ สัมผัสอยู่จริงๆ หรือเห็นจริงอย่างวิเศษยิ่งที่เขาร่วมกันว่าตาทิพย์, ตาใน หรือตาธรรม (ธรรมจักขุ)] ๕. ความประจักษ์ของจิตที่มีประสิทธิภาพในการรู้จักรู้แจ้งรู้อย่างปรมัตถธรรมทั้งหลาย ทั้งรูปทั้งนาม ทั้งกายทั้งจิต ทั้งสมมุติสัจจะและปรมัตถสัจจะ ๖. ปัญญาที่สัมผัสเห็นนามธรรมจริง ๗. การสัมผัสอย่างเห็นแจ้งภาวะจริงนั้นๆ เป็นการรู้แจ้งขั้นญาณพิเศษซึ่งเป็นการรู้สัมผัส เจตสิก รูป (นามธรรมที่ถูกรู้) นิพพานกัน ได้จริง และเป็น การรู้อย่างวิเศษ คือรู้อย่างอาริยะหรือรู้แจ้งโลกุตระธรรม ๘. ปัญญาที่รู้เห็นชนิดสัมผัสของจริงขั้นปรมัตถธรรมซึ่งเป็นวิชาข้อที่ ๑ ของวิชา ๘

คำอธิบาย : ปัญญาที่สามารถหยั่งรู้จิต เจตสิก รูป นิพพาน ของตน (หนังสือคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? เล่ม ๑ หน้า ๑๘)

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๕๓, ๑๗๒, ๒๖๘, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๙๗, ๑๐๐, คำบุญคือบาป หน้า ๑๓๐, ๒๙๐, กำไรขาดทุนแท้ของอาริยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๕

วิปัสสนาญาณ

รายละเอียด : ต้องเกิดขณะมีการกระทบจากภายนอก มีธาตุรู้ เกิดความรู้เมื่อสัมผัสทุกทวารทั้ง ๕ ครบ ถึงจะเรียกว่าเป็นผู้ปฏิบัติครบสมบูรณ์ การปฏิบัติธรรมมาพระพุทธรู้จักจะต้องไม่ขาดจาก จักขุ ญาณ ปัญญา วิชา อาโลก อาโลกคือ มีแสงสว่างของโลกอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

วิปัสสนาญาณ

รายละเอียด : คือความรู้ รู้อย่างมีผัสสะ รู้อย่างลึกลับ

มีการเห็น วิปัสสี วิปัสสนา เป็นคำที่ต้องให้เกิด เกิดญาณ รู้แล้วก็เอาไปปฏิบัติ เกิดฤทธิ์ทางใจ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วิชาและจรณะของศาสนาพุทธ วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

วิปัสสนาญาณ ๑๖ (โสฬสญาณ)

รายละเอียด : คือความรู้แจ้งเห็นจริงตามลำดับของการ วิปัสสนา ๑. นามรูปปริจเฉทญาณ (รู้แจ้งแยกแยะนามรูป) คือญาณที่จำแนกรู้รูป-รู้นาม และนามธรรมก็เปลี่ยนเป็น รูป ให้ถูกจับมารู้อีกที่ ๒. ปัจจัยปริคคหญาณ (รู้แจ้งเหตุปัจจัยแก่กันของนามรูป) คือญาณที่รู้ปัจจัยของการก่อเหตุให้เกิดเป็น ปัจจัยของอะไร ตามมา ให้เกิดเวทนาอีก ๓. สัมมสนญาณ (รู้แจ้งนามรูปเป็นไปตามไตรลักษณ์) คือญาณรู้เห็นรูป-นาม ของกิเลสต้นเหตุ ซึ่งยังวางอยู่อย่างเกิดขึ้น-ตั้งอยู่-ดับไป ไม่เที่ยง ๔. อุทยัพพยานูปัสสนาญาณ (รู้แจ้งความเกิดและดับ) คือญาณตามเห็นความเกิด-ความเสื่อมไปของกิเลส ของชาติ เวทนาสุขทุกข์ต่างๆ ๕. ภังคานุปัสสนาญาณ (รู้แจ้งว่าทุกสิ่ง ต้องเสื่อมสลาย) คือญาณตามเห็นความสลายไปของสังขาร ธรรม-ต้นเหตุปรุงแต่งทั้งหลาย ๖. ภยตูปัญฐานญาณ (รู้แจ้งภัย อันน่ากลัวของกิเลส) คือญาณอันพึงเห็น กิเลสสังขาร เป็นภัย อันน่ากลัว... เพราะล้วนแต่ต้องสลายไป ๗. อาทีนวานุปัสสนา ญาณ (รู้แจ้งโทษชั่วของกิเลส) คือญาณอันคำนึงเห็นโทษ. ต่อเนื่องมาจากการเห็นภัย ๘. นิพพิทานุปัสสนาญาณ (รู้แจ้ง ในความเบื่อหน่ายกิเลส) คือญาณเห็นความน่าเบื่อ-หน่ายใน กิเลส เพราะล้าหนักเห็นทั้งโทษและภัย ๙. มุญจิจุกกมยตาญาณ (รู้แจ้งการปลดปล่อยกิเลสออกไป) คือญาณรู้เห็นการปล่อย ปล่อยไปเสียจากโทษ-ภัยเหล่านั้น (อตัมมยตา) ๑๐. ปฏิสังขานุปัสสนาญาณ (รู้แจ้งทบทวนว่ากิเลสออกจริงไหม) คือญาณ พิจารณาทบทวนถึง. การปฏิบัติที่ปลดปล่อยได้ ก็ทำซ้ำอีก จนสำเร็จยิ่งขึ้น ๑๑. สังขารูปกขาญาณ (รู้แจ้งความเป็นกลาง ปราศจากกิเลส) คือญาณอันเป็นไปโดยความเป็นกลางวางเฉย ต่อสังขารปรุงแต่งทั้งหลาย ๑๒. สังขานูโลมิกญาณ หรืออนูโลม ญาณ (รู้แจ้งในอารยสัจ ๔ ทั้งอนูโลม ปฏิโลม) คือญาณอัน เป็นไปโดยอนูโลมต่อชาวโลก ต่อสมมุติสัจจะทั้งหลาย โดยใช้ สัมปปริสธรรม ๗. ที่รู้จักประมาณสัดส่วนต่างๆ ๑๓. โคตรกฏญาณ (รู้แจ้งรอยต่อระหว่างปุถุชนกับอารยชน) คือญาณรู้หัวต่อ ตัดโคตรขึ้นสู่อารยภูมิ ๑๔. มัคคญาณ (รู้แจ้งในข้อปฏิบัติสู่ ความเป็นอารยบุคคล) คือญาณรู้ภาวะของอริยมรรคแต่ละขั้นๆ ๑๕. ผลญาณ (รู้แจ้งในอารยผลที่ทำได้) คือญาณรู้ผลสำเร็จ

แห่งการสำเร็จเป็นพระอาริยะ ๑๖. ปัจจเวกชนญาณ (รู้แจ้ง ตรวจสอบชัดว่าวิมุตใหม่) คือญาณหยั่งรู้ทบทวนตรวจสอบ มรรคผล และบริบทแห่งความสำเร็จทุกอย่าง

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๑ มาติกา และพระ วิสุทธิมรรค ปัญญาบท หน้า ๕๔๐-๖๕๖

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

วิปัสสนาญาณคืออย่างไร

รายละเอียด : วิปัสสนาญาณคือรู้สึกกายะ รู้นาม แยกกายได้ แยกส่วนที่เป็นกิเลสปรุงแต่งสังขารได้เรียกว่ามี วิชาหรือมีวิปัสสนาญาณ เริ่มรู้สังขาร ที่รู้จักวิญญาณ ที่เกิด จากนามรูป ที่เกิดการเชื่อมต่อกันอายตนะ มีเวทนา อารมณ์ ในอารมณ์จะมีความชอบความชัง ความสุขความทุกข์ในนั้น มันจะมีเหตุแห่งอารมณ์ก็คือต้นเหตุ เมื่อคุณจับต้นเหตุที่เป็น ตัวเหตุได้ก็จะรู้จักอุปาทานที่เป็นตัวนี้ ไม่เคลื่อนไหวเราจึงจับ ต้นเหตุได้ง่ายกว่าตัวนี้ที่เป็นอุปาทาน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

วิปัสสนาภาวนา

รายละเอียด : ๑. การทำให้เกิดสงบจับได้ เพราะปฏิบัติ มรรค ๘ เป็นสัมมา ได้สัมมา-สมาธิจึงบริสุทธิ ๒. หัดทำตน ให้หมดความรู้สึกกระเพื่อม วาบไหวต่อทุกสิ่งทุกอย่างในโลก จนดับสังขารสนิทอย่างไม่มีวิชา

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๗/๗

วิปัสสนูปกิเลส

รายละเอียด : สภาพที่ยังหลงชื่นชม ติดติดังที่เป็นมาร สังโยชน์ เป็นต้น

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๑๓

วิปัสสนูปกิเลส ๑๐

รายละเอียด : คือญาณที่ยังข้องด้วยอุปกิเลส (เครื่อง เสร้าหมอง) ของการวิปัสสนา (การพิจารณารู้แจ้งเห็นจริง) ๑. โอาส (แสงสว่าง) ๒. ญาณ (ความหยั่งรู้ ความรู้แจ้ง) ๓. ปีติ (ความอิ่มใจ) ๔. ปัสสัทธิ (ความสงบจากกิเลส) ๕. สุข (ความ สบายใจ) ๖. อธิโมกข์ (ความน้อมใจเชื่อ) ๗. ปัคคาหะ (ความ เพียร) ๘. อุပ္ปฏฐานะ (ความตั้งมั่น สติแก่กล้า) ๙. อุเบกขา (ความมีจิตวางเฉยกิเลส) ๑๐. นิกันติ (ความพอใจ-ติดใจ ความ ตื่นรนปรารถนา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๑ ยุคนัทธกถา ข้อ ๕๔๒

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุดรสติกลี

วิปาก

รายละเอียด : ผล

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๖๙

วิปากทุกข์

รายละเอียด : ๑. ทุกข์เพราะผลกรรมตามมาทัน ๒. ทุกข์เพราะผลกรรม เลี้ยงวิปากเก่าไม่ได้ วิปากตามมาทัน แล้วเล่นงานเอา

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๙, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๑๓

วิปากสัทธา

รายละเอียด : เชื่อวิปาก, เชื่อผลของกรรม

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๖

วิพากษ์วิจารณ์ ส่อเสียด นินทา

รายละเอียด : จริงๆ แล้ว ๓ คำนี้ ความหมายมันก็จะจะต้องบอกก่อน คำว่าวิพากษ์วิจารณ์นั้น เป็นคำกลางๆ ไม่บวก ไม่ลบ ส่วนคำว่าส่อเสียดกับนินทานั้นลบแน่นอน เป็นคำไม่ควรทำ ส่อเสียดคือเอาความข้างนั้นมาพูดกับข้างนี้ อาตมาเคยปรามพวกสื่อสารมวลชน ชอบเอาความข้างนั้นมาใส่ข้างนี้ ทำให้เกิดความไม่เข้าใจ เกิดการรบกัน อะไรที่จะทำให้เกิดความรุนแรงขึ้นอย่าต่อคิกว่า พยายามอย่าให้เป็นความหมายทะเลาะกันเกินไป สื่อสารต้องทำหน้าที่อาตมาก็เห็นใจมันยาก คือ สื่อสารมวลชน อาตมาเคยพูดว่าบรรณาธิการนักหนังสือพิมพ์คือตัวหาเรื่องเลย ถ้าไม่มีเรื่องมันก็ไม่ทำอะไรมาลงหนังสือเขา ก็ต้องให้มีเรื่อง สรุปแล้วคำว่าวิพากษ์วิจารณ์ ก็กลางๆ ส่อเสียดไม่ดี ส่วนนินทาคือการว่าร้ายลับหลัง นินทาคือคนไม่แท้จริง ต้องพูดต่อหน้า วิพากษ์วิจารณ์กันเลย หากว่าวิพากษ์วิจารณ์ด้วยความเข้าใจผิดไม่มีปัญญา ก็เสียหาย แต่การวิพากษ์วิจารณ์นั้น ทำให้เกิดการแก้ไขต่อไป ก็ต้องวิพากษ์วิจารณ์อย่างดี ไม่ใช่ความส่อเสียดหรือนินทา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

วิภพ, วิวา

รายละเอียด : ๑. ความไม่มี ไม่เป็นกามภพ ๒. ไม่ใช่ภพนั้น แต่เป็นภพอื่นที่ต่างกัน หรือภพอื่นที่ดียิ่งขึ้น ๓. ภพพิเศษ ๔. ภพที่ปราศจากภพ ๕. ความไม่มีภพ

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๕๒, คนคืออะไร? หน้า ๑๔๐, รู้คนขงสุข รู้คูกขงสัตว์ หน้า ๙๙, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๓๙

วิวาทันหา

รายละเอียด : ๑.ภพที่ละเอียดยิ่งขึ้นไปอีก ๒.ไม่อยากมี ไม่อยากเป็น อย่าเพิ่งไปอยากมี อย่าเพิ่งไปอยากเป็นให้เกินขีดขึ้น ๓. ความมุ่งมาดปรารถนาอันสูงส่ง สุขุม ลึกซึ้ง, ความอยากรู้ อยากเห็นภพเห็นชาติของสิ่งที่เล็กเล็กซึ่งลงไปอีก ๔. กิเลสในภพพิเศษที่สูงส่งขึ้นไปอีก เป็นภพอุดมการณ์ เป็นภพที่ไม่ใช่เพื่อตัวเอง ๕. อยากได้ความไม่มีกิเลส อยากได้ความไม่เป็นตัวเราของเรา อยาก-ละความอยากที่มำบ่าเรอสุขให้ตัวเรา, อยากได้ภพที่สูงขึ้นยิ่งขึ้น ความไม่ยอมอยากได้ภพต่ำอยู่นั้นๆ ๖. ความอยากชนิดพิเศษ, อยากเพื่อผู้อื่นโดยแท้โดยจริงอย่างมีญาณรู้อบ, ตัณหาจะพาเจริญสูงขึ้นสู่ชั้นโลกุตรภพ เป็นโลกุตรภูมิ ๗. ความอยากในวิภพ, อยากไม่มีภพ, อยากมีภพที่ดียิ่งขึ้น ๘. ความอยาก ความต้องการที่มีลักษณะเป็นตัณหาที่เป็นขบถต่อตัณหา ชับซ้อนขึ้นมา, ความอยากล้าง กามตัณหาและภวตัณหาของตน ๙. ความอยากได้วิภพหรือวิภพ, จิตอยากได้ความไม่มีภพ ๑๐. ความมุ่งหมายปรารถนาที่ไม่มีภพ ไม่มีชาติของกิเลสใดในใจเลย ๑๑. ตัณหาไม่มีภพ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๐๒, คนคืออะไร? หน้า ๑๖๐, ๒๓๘, ๒๓๙, ๒๕๗, ๒๖๐, ๓๕๒, ๓๘๕, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๕, ๑๕๒, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๓๙, คำบุญคือบาป หน้า ๒๘๓, รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร เล่ม ๒ หน้า ๑๒

วิวาทันหาของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ตัณหาเป็นธรรมชาติของจิต แต่ตัณหาที่ไม่มีภพแล้วคือตัณหาที่ไม่มีกิเลส แต่เป็นตัณหาที่เป็นอุดมการณ์ พระพุทธเจ้ามีตัณหาที่จะสร้างศาสนา มารมาอาราธนาให้ตายเสีย บรรลุเป็นพระพุทธเจ้าแล้วตายเสียสิ พระพุทธเจ้าบอกว่ายัง หากภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ผู้เป็นสาวกและสาวิกาของเราจักยังไม่เจียบแหลม ยังไม่ได้รับคำแนะนำ ไม่แก่ล้าแล้ว ไม่เป็นพหูสูต ไม่ทรงธรรม ยังปฏิบัติ

ธรรมไม่สมควรแก่ธรรม ไม่ปฏิบัติชอบ ไม่ประพฤติตามธรรม ที่เรียนกับอาจารย์ของตนแล้ว ยังบอกแสดงบัญญัติแต่งตั้ง เปิดเผย จำแนก กระทำให้ง่ายไม่ได้ ยังแสดงธรรมมีปาฏิหาริย์ และข่มขู่ปรับปวาทะที่บังเกิดขึ้นให้เรี่ยบริว โดยสทธรรม ไม่ได้เพียงใด เราจักยังไม่ปรินิพพานเพียงนั้น ฯลฯ (มหา-ปรินิพพานสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๑๐๒)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : มหาปรินิพพานสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๑๐๒

วิภาตัทธนาเพื่อผู้อื่น

รายละเอียด : ก็เหลือตัทธนาเป็นวิภาตัทธนา เป็นตัทธนา ที่หมดภพสามแล้ว เป็นตัทธนาที่ทำงานเป็นประโยชน์ ตัทธนา ที่ไม่มีตัวตน ก็เอาพลังงานที่เป็นตัวปรารถนาต้องการ เป็นตัว ที่ต้องการทำเพื่อผู้อื่นอย่างไม่มีตัวตน ไม่ได้เสพให้แก่ตัวตน ไม่ได้บำเรอกิเลสตัวตนเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

วิภาภพ

รายละเอียด : ๑. ภพที่ยังไม่สูง, ภพที่สูงขึ้นไปยิ่งๆ ขึ้น ๒. โลกุตระภพ, ภพชั้นสูงชั้นพิเศษจากโลกียภพ ๓. ภพที่ต่างกัน หรือภพที่แยกกัน หรือภพที่ไม่ใช่ภพเดิม

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๖๐, ๓๙๖, ๓๙๗, อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๕๑

วิภาภูมิ

รายละเอียด : ภูมิโลกุตระ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๓๖

วิภาตัทธนาวิธี

รายละเอียด : อยู่ในอารมณ์ที่มีความรู้สึกตัวทั่วหมดทุก ทวารนอก ใน อย่างเปิดเผยกันแจ่มๆ แล้ว ไม่ใช่ลึกลับอยู่ข้างใน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๒๔

วิภาสนัญฐาน

รายละเอียด : สภาพตกแต่ง แต่งตั้งกันจนเกิน จนเพื่อ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๖๗

วิมังสา

รายละเอียด : การค้นคว้า พิจารณาเสาะหา เลือกรู้ ค้น ทดสอบตัดล้น การค้นคิด

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๙๘, ๓๔๗

วิมาน

รายละเอียด : ๑. จิตอันสลบซับซ้อนยิ่ง หรือใจอันคน ธรรมดารู้ได้ยาก ๒. ภพ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๔๙, คำบุญ คือบาป หน้า ๑๑๓

วิมานเก้

รายละเอียด : นิรมานกาย ปรงแต่งเป็นกาย เป็นรูปร่าง ซึ่งไม่มีจริง กายของนิรมาน คือไม่มีจริง เป็นการหลงสร้าง ภพชาติ เสร็จแล้วคุณก็เข้าใจร่วมกัน เป็นอุปทานหมู่ หลงว่า อันนี้มีจริง ทั้งที่มันไม่จริงหรอก ไม่มีใครเห็น อทิสมานกาย

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปะชีวัต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วิมุตตจิต

รายละเอียด : สัมบูรณ์แล้วด้วยจิตที่หลุดพ้น

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๔๓

วิมุตตานุตตริยะะ

รายละเอียด : การหลุดพ้นได้อย่างถึงที่สุด คือดับกิเลส ได้หมดสิ้น

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๑๒

วิมุตติ (วิมุตต)

รายละเอียด : ๑. เลิกปล่อย ต้องไม่ยึดที่เป็นอกุศลธรรม พ้นชั่ว พ้นผิด ห่างความต่ำขึ้นมาให้ได้จริง ๒. หลุดพ้น คือ อานาปานสติ ๓. สัมผัสสภาวะพ้นจากกิเลสตัทธนา ๔. การ ปลดปล่อยได้ในสิ่งใดๆ อันแท้จริง ๕. จิตที่หลุดพ้น ๖. หลุดไป ๗. จิตที่หลุดพ้นก็รู้ว่าจิตหลุดพ้น ๘. จิตหลุดพ้นบริสุทธิ์ สมบูรณ์แล้ว ก็รู้ว่าจิตหลุดพ้นบริสุทธิ์สมบูรณ์แล้ว ๙. กิเลสดับ ๑๐. จิตของเราหลุดพ้นวิเศษสุดได้แล้วจริง ๑๑. ใจหลุดพ้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕, ๔๓, ๑๔๕, ๒๒๔, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๐๖, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๘, ๑๕๕, ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๑๒, คนคือ

อะไร? หน้า ๒๕๔, ๒๗๕, ๕๕๖, อีคิวโลกุตร หน้า ๓๕, ๒๒๙

วิมุตติญาณทัสสนะ, วิมุตติญาณทัสสนะ

รายละเอียด : ๑. มีญาณทัสสนะเห็นวิมุตติที่ได้ ๒. รู้แจ้งแทงทะลุรอบในความหลุดพ้น รวมทั้งหลุดพ้นได้จริงด้วยนี่คือนิพพาน ซึ่งอยู่ในคนเป็นๆ นี้แหละ ไม่ใช่ไปมีที่คนตาย ๓. ปัญญารู้แจ้งเห็นจริงในสภาพที่มีจริงเป็นจริงแห่งความหลุดพ้น หรือนิพพานนั้นๆ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๕๔, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๓, เปิดโลกเทวดา หน้า ๖๖

วิมุตติสูตร

รายละเอียด : เหตุแห่งวิมุตติ หรือการหลุดพ้นจากกิเลส มี ๕ ประการคือ ๑. ด้วยการฟังธรรมของศาสดา หรือเพื่อนสหพรหมจารีผู้อยู่ในฐานะเป็นครู ๒. ด้วยการแสดงธรรม ๓. ด้วยการทบทวนท่องธรรม ๔. ด้วยการตรึกตรองใคร่ครวญธรรม ๕. ด้วยการตั้งจิตมั่นในนิมิตอย่างใดอย่างหนึ่ง

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ หน้า ๒๗ การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า ๕๖

วิมุตติ

รายละเอียด : คือ ความว่างเปล่า หรือความหลุดพ้นแล้วจากกิเลส

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๓๖

วิมุตติ อวิมุตติ

รายละเอียด : จบด้วยอุกโตภาควิมุตติ
ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

วิมุตติรส

รายละเอียด : รสแห่งความหลุดพ้นจากสิ่งที่ยึดถือ รสที่พ้นทุกข์พ้นสุข
หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๓๒

วิยะ

รายละเอียด : เนื้อหาสาระหรือแก่นก็เหมือนเดิม
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕๘

วิจารณ์

รายละเอียด : งดต่อผู้เด็ดขาด
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕๘

วิจารณ์, วิจารณ์

รายละเอียด : ฤดีเรียง
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๘๖ ปากกับพุทธศาสนา หน้า ๑๕๘

วิจารณ์

รายละเอียด : วิจารณ์คือ เป็นความยินดีพอใจ ถ้าเลยเกิดติดในความยินดีพอใจเป็นรสเป็นชาติก็เป็นการลุ่มสุข โอโศกะไม่ทุกข์ วิจารณ์จริงๆ แล้ว วิ แปลว่า ไม่, ไม่รชะ ก็คือ ไม่ยินดีแล้ว โอโศกะ ไม่ทุกข์ วิจารณ์ไม่สุข เป็นตัวสุดท้ายของสังขาร ไม่ทุกข์ ไม่สุข ผู้จะไม่ติดสุข จะต้องเป็นผู้ที่สังวรเสมอ บัดนี้เวลากำลังล่วงไปเรากำลังทำอะไรอยู่ กายกรรม วชิกรรม ที่ดีกว่านี้ยังมีอีกเราจะต้องทำกายกรรม วชิกรรมให้ดีให้เกิดประโยชน์ เป็นการสอนของพระพุทธเจ้าที่ลึกซึ้งมากอันเป็นอภิณฑปัจเจกชนม์
ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

วิจารณ์

รายละเอียด : ความเว้น
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๑๖

วิจารณ์โดยศีล

รายละเอียด : มีสัจจะ มีกฎเกณฑ์ ไม่ล่วงสังวาส ไม่ให้มีปฏิกริยาทางรูปกายเท่านั้นก็ดับการเกิดนี้ได้
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๓๑

วิจารณ์, วิจารณ์

รายละเอียด : ๑. ความจางคลาย ความยึดไว้ไม่อยู่ ความเที่ยงแท้คงทนไม่มี ๒. ต้องลดต้องละ ๓. ความจางคลาย, ลดละจางคลาย, ละล้างจางคลาย, ผอมลง บางลง หรือจางคลายลง ๔. กิเลสจางคลายลงไป
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๖, คนคืออะไร? หน้า ๓๗๑, เปิดโลกเทวดา หน้า ๖๖, ถอดรหัสอดีต อนัตตานิวัตตา หน้า ๑๐๐, ๑๒๖, ๑๒๗, อีคิวโลกุตร หน้า ๗๘, ๒๑๖, ๒๔๗, รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตว์ หน้า ๗๐

วิราคานุปัสสี

รายละเอียด : ๑. ตามเห็นความจางคล้าย ๒. ตามเห็นอาการลดละจางคล้ายนั้นๆ ให้จริง ๓. เห็นแจ้งในทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ที่ลดละจางคล้าย ๔. ตามเห็นความคล้ายกำหนดของอกุศลจิต

หนังสืออ้างอิง : อธิวโลกุตระ หน้า ๒๔๗, ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรุตตา หน้า ๔๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔๕, ๓๐๗, คนคืออะไร? หน้า ๓๗๒, ๔๕๖

วิริยพละ

รายละเอียด : กำลังแห่งความเพียร, กำลังของความเพียร
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๐, ๗๑

วิริยสัมโพชฌงค์

รายละเอียด : ๑. มีความพากเพียรขยันอุตสาหะถึงขั้นรู้ว่า ขณะนั้นกำลังมีการปฏิบัติธรรมอยู่ในการคิด การพูด การกระทำอะไรต่างๆ การงานอาชีพ ๒. เป็นความพากเพียรในระดับอาริยะ หรือปรมาตมสังขะที่มีภูมิเข้าเขตโลกุตระ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๙๐, ๒๙๑

วิริยสัมโพชฌงค์

รายละเอียด : คือเป็นพลังงานที่จะต้องพากเพียร และมีตัววินดี คือ ปิติเสริมหนุน จึงจะเกิดผลเป็น ปิติปัสสัทธิ แล้วจึงสั่งสม ลงเป็นสมาธิ สะอาด จบสั้น หมดอนุสัย ปริสุทธา มีการสัมพันธ์กับอะไรต่ออะไรอีก ก็ทำให้สำเร็จเป็นความสะอาด สะอาดบริสุทธิ์จริง สมาธิคือ จิตที่สะอาด บริสุทธิ์จริงๆ ตกผลึกรวมกัน เป็นจิตตั้งมั่น คำว่าสมาธิของศาสนาพุทธ จึงไม่ใช่แบบลัทธิไปการทำสะกดจิตทำฌาน ทำสมาธิก็ไปสะกดจิต จิตสงบแต่ไม่รู้ว่าสงบจากอะไร

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

วิริยะ

รายละเอียด : ๑. การตั้งใจจริงที่จะพากเพียรในการเรียนรู้ ปฏิบัติ ๒. มีความมานะ พากเพียรจริงในการปฏิบัติธรรม ไม่เบื่อ ไม่ระอา แล้วจะรู้ว่าจะถดถอยก็จะมี ความพยายาม ๓. ความพากเพียร ความอดทน ความอุตสาหะ

คำอธิบาย : วิริยะ คือ ความเพียร ความขยัน (รายการสำมะปีชิวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒)

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๒๕, ๒๕๑, ๒๙๘, ๓๔๗, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๔๙, สมาธิพุทธ หน้า ๔๘๖

วิริยะ สติ ปัญญา

รายละเอียด : คือ เป็นสามเส้าที่เป็นพลังงานของ coefficient สามข้อหลังนี้เสริมความเจริญของพลังงานลัทธิธรรมอีก ๔ จิตคุณเข้าใจชัดเจน เชื่อมั่น เชื่อถือ เชื่อฟัง มีศรัทธาชัดเจน เช่น ศีลข้อ ๑ พระพุทธเจ้าไม่ให้นำสัตว์เราชัดเจนคุณไปเจอสัตว์แล้วจะฆ่ามัน ก็ารู้สึกว่าจิตของเราทำไมมันเลวขนาดนี้ก็จะเกิดความละอาย แต่บางทีก็ต้องเอามั่น อยากได้จริงๆ ที่เลิกมันแรง ก็ฆ่าได้ อายนะมีหิริ ก็รู้ว่าไม่ดีแต่กิเลสมันเหนือกว่าสำนึก ก็เลยฆ่าแต่ถ้าโอดตบปะนี้กลัวเลยไม่ทำเลยนี่คือคุณสมบัติของธาตุจิตที่มันมีจริงท่านเลยเถาเวธรรม คือ จิตเจริญ เป็นสมบัติของผู้เจริญ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชิวิต บ้านราชธานีโคกวันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

วิริยารัมภ, วิริยารัมภะ

รายละเอียด : ๑. ต้องพากเพียร พยายามกระทำให้ถูกต้องตรงทางอย่างนี้เสมอ ๒. เป็นผู้มีความเพียร เสริมความเพียรให้แก่ตนอยู่เสมอ ๓. ขยันขันแข็งในการงาน ๔. พากเพียรอยู่เสมอ ๕. มีความเพียรยอด ๖. เป็นคนปรารถนาความเพียรหรือขยันเป็นปกติชีวิต

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒๔, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๓๐๗, คนคืออะไร? หน้า ๒๘๑, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๐, วิถีพุทธ หน้า ๗๒, คำบุญคือบาป หน้า ๙๙

วิรุปักข์, วิรุပ္, วิการ

รายละเอียด : ทำกายให้มันพิกล พิการไปเสียนี้ ปรุงกายให้มันเกินพอดีแห่งความพอดีที่แท้จริงไป

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๕๒

วิรุพหก

รายละเอียด : จิตวิญญาณของคนผู้ร้ายทั้งลามกจนยอมรับกันเป็นศักดิ์เป็นศรี หรือจะมียศสูง มีศักดิ์ใหญ่ แล้วก็หลงใหลอยู่กับยศศักดิ์ เสพกามคุณได้ด้วยอำนาจของยศถาบรรดาศักดิ์อันสูงใหญ่นั้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๓๘

วิวิธกัป

รายละเอียด : รอบอันยาวนานของความไม่เป็นอยู่ ไม่มีอยู่

หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๑๑๑

วิวัฒนาการของอตุ พิษะ จิต

รายละเอียด : ถ้าเขายังไม่ชัดเจนลักษณะของอตุเป็น อย่างนี้ อตุ มันเป็นดินน้ำไฟลม พระอรหันต์ทำจิตตนเอง แยกเป็นอตุได้เลย จึงตายแล้วแยกธาตุจิตตนเป็นอตุเลย ก็ไม่ รวมตัวเป็นจิต หรือพิษะได้ กว่ามันจะรวมตัวเป็นแสงสีเสียง แม่เหล็กไฟฟ้า ก็นานๆ กว่าจะรวมตัวมาเป็นพิษก็อีกนานๆ กว่า จะมาเป็นสัตว์ก็อีกนานๆ ยิ่งกว่าอีก จากสัตว์ก็จะมา รู้ กรรมวิบากก็อีกนานเป็นอินไทย เป็นเรื่องที่ไม่ใช่เอามาพูดเล่น ต้องเชื่อกรรมเชื่อวิบากเชื่อกรรมเป็นของๆ ตน จะทำกรรม ในที่ลับและที่แจ้งก็เป็นของเรา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

วิวัฒนาการซับซ้อนมาจากสัตว์เซลล์เดียว มาเป็นคนอเทวนิยม

รายละเอียด : คุณเชื่อการตายแล้วเกิดหรือไม่ มันเป็นเรื่องจริง แล้วไม่รู้ก็ชาติต่อที่ชาติ รู้เรื่องของสัตว์ตั้งแต่เซลล์ เดียวที่มันพัฒนาขึ้นมาด้วยวิเศษ เราเข้าใจแล้ว ก็มาจากจุด เริ่มต้นแล้วพรวดพลาดมาเป็นมนุษย์เลยมันจะเป็นอย่างไร เราก็ต้องรู้ที่มา แม้ว่าเราก็ได้เกิดมาจากวิญญาณที่ได้สั่งสมแล้ว หยั่งลงสู่ครรภ์ก็มันต้องมีที่มาตั้งแต่เราเป็นสัตว์เซลล์เดียวมา ก่อนแล้วจึงจะมาพัฒนาขึ้นมา กระทั่งมาเป็นคน จนกระทั่งมา เป็นคนที่รู้จักธรรมะเป็นเทวนิยม จนกระทั่งเจริญจากเทวนิยม มาเป็นอเทวนิยม มันเป็นวิวัฒนาการไม่รู้กี่ขั้น ไม่รู้กี่ตลบ กี่ขั้น สลับไปสลับมา อาตมาใช้คำว่าหมุนรอบเชิงซ้อน คัมภีร์ราภาโส หรือปฐินัสคคะ เป็นสภาพที่กลับไปกลับมา ซับซ้อน ทั้งรูปนามสภาพ ๒ ประดูแต่งกันมาไม่รู้ตั้งเท่าไร ความเป็นทေးความเป็นรูปนามที่เป็นวิญญาณ ขยายมาเป็น ทุกวันนี้ อาตมาขยายความตั้งแต่ทေး มาเป็นกายรูปนาม ที่มีธาตุของวิญญาณพัฒนาวิญญาธาตุมาเป็นรูปพวกนี้ จน แดกวิญญาธาตุ ให้ศึกษามาเป็นรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

วิวัฒนาการทุกข์

รายละเอียด : ๑. ทุกข์เพราะมีวิบาทเป็นมูล ๒. ทุกข์ เพราะมีสงครามวิบาทเป็นรากเหง้า

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๙, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๑๓, ๑๓๔

วิวิตโต

รายละเอียด : สัจจจากกิเลสทั้งปวง

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔๔

วิสม

รายละเอียด : เสมอๆ อย่างยิ่ง ติดต่อเนื่องกันอยู่ไม่ ให้ขาด ไม่ให้วรรคเว้นกัน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๑๗

วิสังขาร

รายละเอียด : ๑. สังขารยิ่ง ๒. ประดูอย่างยิ่ง ๓. ประดูสร้าง อย่างพิเศษ ชนิดไม่มีกิเลสร่วมด้วย ๔. ประดูแต่งชนิดพิเศษยิ่ง มีการประดูแต่งกับเขาได้ด้วย รู้ร่วมกับเขาได้ด้วย จึงพิเศษยิ่ง แต่ผู้ประดูนั้นไม่มีกิเลสของตนเข้าร่วมประดูเป็นเสพเป็นติดเลย ๕. อยู่เหนือสังขารแล้ว ไม่สังขารก็ได้ แต่ถ้าสังขารก็สังขาร อย่างเป็นกุศลที่พิเศษ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๑๖, ๓๔๐, ๓๗๓, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๓๗, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๕

วิสังโยค

รายละเอียด : พันสังโยชน์

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๕

วิสัย

รายละเอียด : ๑. นิสัยที่สั่งสม ตกผลึก ควบแน่น กันเข้าไปเรื่อยๆ จนกระทั่งสุดแนบแน่น แน่นแน่น ปักมั่น ๒. นิสัยที่สั่งสมแนบสนิทลงไปยิ่งๆ ขึ้นในจิตใจตนเองจนแก้ไข เปลี่ยนแปลงได้ยากกว่านิสัย แต่ยังไม่ลึกและผนึกแน่นลงไป ในจิตใจเท่ากับอนุสัย จึงยังพอแก้ไขได้ง่ายกว่าอนุสัย

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๗๙, ๒๗๗

วิสัย

รายละเอียด : คือ สยหรือสัย ซึ่งหมายถึง เอง คือ ตัว ตนเอง ที่สามารถมี ฌาน สูงถึงชั้น วิ นั่นคือ วิเศษ (พิเศษ ยิ่งใหญ่) - วิศิษฐ์ (เลิศ) - วิสารท (แก้วักล้า, ชำนาญ, มั่นใจ) - วิสุทธิ (ความสะอาดหมดจด, บริสุทธิ์) เป็นต้น วิสัย จึงมีความหมายว่า พิเศษยิ่งใหญ่อุดม - เลิศยอดแก้วักล้า - ชำนาญ - มั่นใจ - บริสุทธิ์ - สะอาดหมดจด

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๔๙๕-๔๙๘

วิสาสะ ๕

รายละเอียด : คือ การถือความเป็นกันเองได้ กับผู้มีองค์ ๕ นี้ ๑. เคยเห็นกันมา ๒. เคยคบกันมา ๓. เคยบอกอนุญาตกันได้ ๔. เขายังมีชีวิตอยู่ ๕. รู้ว่าเมื่อเราถือเอาแล้ว เขาจะพอใจ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๕ จีวรขันธกะ ข้อ ๑๕๙

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสตถิก

วิสุทธิเทพ

รายละเอียด : ๑. เทวดาสูงสุด, เทวดาที่วิสุทธิ, เทวดาที่ไร้กิเลสสะสมบารมี เป็นจิตสะอาด ๒. เทวดาโดยความบริสุทธิ์ หรือเทวดาที่บริสุทธิ์จากกิเลสสะสมบารมี ๓. พระเจ้า

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔๓, ๓๐๒, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๖, คำบุญคือบาป หน้า ๓๐๘

วิสุกะ

รายละเอียด : ข้าศึกแก่กุศล, ข้าศึกของใจ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๔

วิหาร

รายละเอียด : ๑. ที่พัก ๒. เครื่องอาศัย ๓. เครื่องอาศัย ใช้ประโยชน์ ๔. เครื่องอยู่ เครื่องอาศัย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๑, สมมติพุทธ หน้า ๒๗๙, อีคิวโลกุตระ หน้า ๗๙ หน้า ๘๘

วิหารธรรม

รายละเอียด : เครื่องอยู่ เครื่องอาศัยทรงไว้ในตน

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๘๑

วิหิงสา

รายละเอียด : เบียดเบียน

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๔๑๖

วิหิงสาวิตก

รายละเอียด : ความดำริเชิงอันตรายในใจ คือ อุกุศลกรรม ๑. ความดำริเข้าหากาม (กามวิตก) ๒. ความดำริเข้าหาพยาบาท (พยาบาทวิตก) ๓. ความดำริเข้าหาการเบียดเบียน (วิหิงสาวิตก)

หนังสืออ้างอิง : นิยามแห่งชีวิต หน้า ๘๓

วิหิงสาสังกัปปะ

รายละเอียด : ความดำริคิดเบียดเบียนต่างๆ

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๖๐

วิเลปะนะ

รายละเอียด : สิ่งพอก สิ่งหุ้ม สิ่งฉาบ สิ่งทา

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๕

วิเวก

รายละเอียด : วิเวก คือ ความสงบ สงัด ผู้เรียนวิเวกภายในก็ได้แต่สมณะสงบแข็งที่อดทนเป็นสมณะไม่เป็นปัสสัทธิ (ปลอดโปร่ง, สงบสงัด สงบศึก สงบจากทุกข์, ความสงบระงับ)

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสตร์ตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๕๔, ๓๕๕, วิถีพุทธ หน้า ๗๑

วิเวก

รายละเอียด : วิเวกแปลว่าความสงบ มีความรู้เรื่องวิเวกก็เลยเข้าใจไปว่าเอาร่างกายนี้ออกไปอยู่ป่า บอกว่าอย่างนี้คือกายวิเวกแล้ว กายเขาเข้าใจแต่เพียงร่างกายนั้นไม่ใช่ กายคือองค์ประกอบทั้งหมด ทั้งรูปภายนอกภายในที่จิตสัมผัส รวมทั้งหมด เรียกว่ากาย สัมผัสแล้วกิเลสมันลดมันจางมันเบา ลงมันสงบ จนกระทั่งมันจะดับจนสงบ ด้วยพยัญชนะเรียกว่า กายก็ดี เรียกว่าวิเวกก็ดี มี ๓ อย่างคือ กายวิเวก จิตวิเวก อุปธิวิเวก

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

วิเวก ๓

รายละเอียด : วิเวก ๓ สงบสังคตแก่ ภายวิเวก (กองประชุมสังคตอยู่), จิตวิเวก, อุปธิวิเวก (ความสงบสังคตทางนามธรรมคือ วิเวกจากอุปธิ) ได้แก่ ธรรมเป็นที่สงบระงับจากสังขารกิเลสทั้งปวงหรือ ชั้นก็ตี อภิสังขารก็ตี เรียกว่าอุปธิ หมายถึง ชั้นอันปราศจากอุปธิ คือชั้นนี้มีนิพพานว่างจากอุปธิ วิเวกคือ ความสงบสังคตกิเลส มี ๓ อย่าง ๑. ภายวิเวก (ภายสงบสังคตกิเลส) เนกขัมมะ ๒. จิตตวิเวก (จิตสงบสังคตกิเลส) บำเพ็ญฌาน ๓. อุปธิวิเวก (ทั้งกายทั้งจิตสงบสังคตกิเลส) นิพพาน

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๙ คุหฺฏฐกสูตตนิเทศ ข้อ ๓๓

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก

วิเวก ๓ โดยพยัญชนะและอรรถะ

รายละเอียด : พยัญชนะกับอรรถะ ก็อธิบายสลับไปมาเป็นสิริมหาบายา เราอธิบายพยัญชนะเขาก็เอาสภาวะหรืออรรถะมาจับ พอเราอธิบายสภาวะเขาก็เอาพยัญชนะมาจับเพราะไปเรียนรู้มาผิดๆ อาตมาเคยถูกท่านมหาปยุตว่า ว่า สับสนอรรถะ พยัญชนะ ก็น่าเห็นใจ ท่านเข้าใจไม่ได้ ท่านเก่ง พยัญชนะก็เลยไปจับสภาวะปนกันพยัญชนะ สับสนกันไปไม่เข้าใจว่าอาตมาพูดคำนี้เป็นสภาวะ ส่วนมากพูดสภาวะในช่วงแรก ใหม่ๆ ก็เอาสภาวะไปใส่พยัญชนะผิดตัว เช่น อธิบายแจกพยัญชนะไม่เข้าใจวาทกรรมที่ท่านเรียนมาก็ยิ่งไปกันใหญ่เลย ก็เลยถูกว่าก็เลยต้องขอโทษขออภัยไปก็เป็นประโยชน์ท่านเขียนหนังสือทักท้วงอาตมา ๓ เล่ม อาตมาก็เขียนจดหมายไปขอบคุณท่าน อาตมาไม่เคยถือสา ท่านเป็นผู้ที่มีความยอมรับกันในสังคตศาสนาพุทธ แม้แต่ทางสากล unicef ก็ยังรับรอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ วันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

วิเวก ๓ โฆษะเมื่อเอาตัวออกป่า

รายละเอียด : คำว่า วิเวก ๓ ที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในคุหฺฏฐกสูตตนิเทศ ภายวิเวกไม่ใช่เอาร่างกายออกป่าเขา ถ้าบิณฑบาตอยู่แต่ผู้เดียว อยู่แต่ผู้เดียวไม่มีภายนอกไม่ใช่ จิตวิเวกก็ไม่ใช่ปฏิบัติโดยไม่มีภายนอก หากเอาตัวเองออกป่า ภายวิเวกก็โฆษะแล้ว จิตวิเวกก็โฆษะอีกไปนั่งหลับตาปฏิบัติ อุปธิวิเวกก็โฆษะ ยกกำลังเลย ไกลแสนไกลจากวิเวกอาตมาเกิดมาในชาตินี้อธิบายธรรมะแล้วเปิดเผยตัวตนอย่างหมดจด อธิบายศีลสมาธิปัญญา อธิบายไปแล้วคนรู้เรื่องใหม่รับได้ไหม

เอาไปปฏิบัติได้ไหม อาตมาว่าได้นะ มีการบรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ด้วยในหมู่พวกเรา พวกที่เขาบอกว่าเป็นอรหันต์ เป็นอรหันต์แท้ ที่เขาเคารพกันทั่วบ้านทั่วเมืองก็เป็นอรหันต์แท้ พุดไปเป็นสิ่งที่ถูกต้องอยากให้สะดุ้ง ว่าคุณเคารพอรหันต์แท้ก็ บรรลัยศีลศาสนาพุทธ เอาของเก๋มายกเป็นของจริงว่านี่ทองคำแท้ แต่คือทองแท้ อาตมาก็แจกแจงว่าได้อย่างไร สมาธิก็ไม่ใช่ ศีลก็ไม่ใช่ปัญญาที่ไปไกลไม่ใช่ว่าโลกุตระเลยไม่ใช่ด้วยวิชา ๘

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม

วิเวกแบบโลกุตระ

รายละเอียด : คนที่บอกว่าวิเวกคือเอาร่างออกป่าเขาถ้ำ อยู่คนเดียวนั่งหลับตาสะกดจิต อย่างนั้นมันก็เป็นวิเวกแบบโลกีย์ แต่แบบโลกุตระนั้น กายก็หมดกิเลส จิตก็หมดกิเลสหมดอุปธิ ต้องแยกกายแยกจิตได้ อันหนึ่งเน้นมาหากาย อันหนึ่งเน้นมาหาจิต สงบทางกายนี้อยู่นิ่งไม่ได้หนีจากผัสสะ แต่หากเอากายพราดแล้วบอกว่าเป็นความสงบสังคต มันเด็ดๆ ของพระพุทธเจ้านั่น คัมภีรา (ลิกซิ่ง) ทุททัสสา (เห็นตามได้ยาก) ทุรณุโพธา (บรรลุนั่งตามได้ยาก) สันตา (สงบระงับอย่างสงบพิเศษ แม้จะวุ่นอยู่) ปณินตา (สุขุมประณีตไปตามลำดับ ไม่ข้ามขั้น) อตักกาวจรา (คาดคะเนต้นแต่มิได้) นิปฺพณา (ละเอียดลึกถึงชั้นนิพพาน) ปันทิตเวทนียา (รู้แจ้งได้เฉพาะผู้เป็นบัณฑิตบรรลุนั่งจริงเท่านั้น) (พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔) แต่การเอากายออกไปนั้นไม่ได้วิเวก เป็นเรื่องแค่สามัญต์นุง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันเสาร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

วิเศษ วิสุทธิ วิสิทธิ์

รายละเอียด : เหมือนกับอาตมาเทศน์บรรยาย คนจะไม่รู้ว่าอาตมาได้เทศน์ในสิ่งที่ประเสริฐสุด วิเศษ วิสิทธิ์ วิสุทธิจริงๆ แต่เขาไม่รู้หรือ อาตมาพูดแล้วเหมือนคุย หลงด้วยตัวอาตมาก็ไม่ได้ยกย่องตัวเอง แต่พูดความจริง ลำทับความจริง เมื่อความจริงนั้นวิเศษก็บอกว่าวิเศษ วิเศษ แปลว่าไม่เหลือ ไม่มีเศษ หรือเมื่อไม่มีอะไรเหลือก็สุดยอด วิสิทธิ์แปลว่า เลิศยอด วิสุทธิแปลว่าสะอาดบริสุทธิ์คนเขาดูตามอาการว่าไม่เหมือนอาริยะ พุดแล้วไปว่าเขาอีก กระตุกกระตัก หนึ่ง แต่ถ้าอาตมาพูดเต็มๆ จะกระทบไม่เหลือเลย แต่นั่นเบาแล้ว อาตมาแปลภาษาสู่สภาวะ หากเต็มที่จะกะเทาะความผิดความบกพร่องของเขาเลย เพราะมันวิเศษ วิสิทธิ์ วิสุทธิ มัน

สะอาดผ่องแผ้วหมด แต่เขาไม่เข้าใจว่าอาตมาเป็นคนสะอาด พุดสะอาด ชี้แจงสะอาด อาตมาพุดสะอาด กระจ่างขาวผ่อง ปภัสสรรา สะอาดสว่างจนกระทั่งเลื่อมพรายเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

วิเสสิ

รายละเอียด : ผู้วิเศษ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๔๓

วิโนทนา

รายละเอียด : ๑. ง่ายแล้ว บรรเทาเบาบาง ๒. การ บรรเทา การผ่อนคลาย การบรรเทาเบาบาง

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๒๒๗, ๔๗๗

วิโมกข์

รายละเอียด : แปลว่า ความหลุดพ้นแล้วก็มีหลักเกณฑ์ ของความหลุดพ้นนี้ ๘ ข้อ ๑. ผู้มีรูป ย่อมเห็นรูปทั้งหลาย (รูปี รูปานิ บัสสติ) ต้องอาศัยตาหุจมุมกลืนกายในการสัมผัส จึงมีข้อนี้ได้ ตาบอดแต่กำเนิดศึกษาไม่ได้ แต่ไม่แน่ ถ้าเด็ก คนนี้มีภูมิธรรมเก่า แม้จะตาบอดตั้งแต่ไม่เตียงสา แต่ตาดี ตั้งแต่เกิด แต่มาตาบอดตั้งแต่ ๗ ขวบ เป็นต้น ก็ยังสามารถ ศึกษาได้ ถ้ามีบารมีเก่า แล้วได้สัมผัสโลกยุคนี้ตั้ง ๗ ปี แม้เป็น เด็กก็มีบารมีจะรู้เร็วได้มากกว่ากัน ดีไม่ตีทำได้ด้วย เป็นบารมี ของเขา เป็นอัจฉริยะ พรสวรรค์เก่า อันผู้เข้าถึงแล้ว พึงทบทวน ตรวจสอบอย่างอนุโลมบ้าง อย่างปฏิโลมบ้าง ทั้งอนุโลมและ ปฏิโลมบ้าง หรือบางขณะก็อยู่ในอารมณ์บางขณะก็ไม่อยู่ใน อารมณ์แห่งวิโมกข์ ๘ อยู่บ้าง-ไม่อยู่บ้างตามคราวที่ต้องการ ตามที่ปรารถนาและตามกำหนดที่ประสงค์ จึงบรรลุเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ อันหาอาสวะมิได้ เพราะอาสวะสิ้นไป เพราะทำให้ แจ้งด้วยปัญญาอันยิ่งเองในปัจจุบัน นี้เรียกว่า อุกโตภาควิมุตติ

ที่มา ที่ไป : รายการล้าแม่ปีที่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๖ มหา- นิทานสูตร

วิโมกข์ ๓

รายละเอียด : คือ ความหลุดพ้นจากกิเลส ๑. สุนฺณุต- วิโมกข์ (หลุดพ้นโดยไม่ยึดมั่น ได้เห็นความว่างจากกิเลส)

๒. อนิมิตตวิโมกข์ (หลุดพ้นโดยไม่ถือนิมิต ได้เห็นความไม่- เทียง) ๓. อัปปณฺหิตวิโมกข์ (หลุดพ้นโดยไม่ทำความปรารถนา- ได้เห็นความเป็นทุกข)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๑ มหามรรค- วิโมกข์กถา ข้อ ๔๖๙

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุทธสตุลิก

วิโมกข์ ๓, นิพพาน ๓

รายละเอียด : ๑. สุนฺณุตวิโมกข์, สุนฺณุตตสมาธิ (นิพพาน- โดยการเห็นความว่างของตัวกิเลส หหมดความยึดมั่นจาก- อำนาจกิเลสตัณหาอุปาทาน) ๒. อนิมิตตวิโมกข์, อนิมิตตสมาธิ (นิพพานโดยไม่ต้องถือนิมิต) ๓. อัปปณฺหิตวิโมกข์ (นิพพาน- โดยไม่ทำความปรารถนา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๑ ข้อ ๔๖๙, ธรรมมา- ธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

วิโมกข์ ๘

รายละเอียด : วิโมกข์ ๘ ความหลุดพ้น หรือภาวะที่- จิตปลอดพ้นจากที่รบกวนและโน้มดึงเข้าไปในอารมณ์นั้นๆ- อย่างปล่อยตัวหรือปลดปล่อยเต็มที่ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอน ๘ ขั้น [รายละเอียด ๘ ขั้นตอนดูในเอกสารพุทธสิกขา] คือ สภาวะจิต- หลุดพ้นจากกิเลส ๘ ขั้นตอน ๑. ผู้มีรูป ย่อมเห็นรูปทั้งหลาย (รูปี รูปานิ บัสสติ) แปลว่า ผู้มีตาเห็นรูป หูกระทบเสียง- ลิ่นกระทบรส จมูกกระทบกลิ่น กายสัมผัส เสียตลี เย็น ร้อน- อ่อน แข็ง ผู้ที่มีประสาทรับรู้ยังต้องอยู่ก็ต้องมีการเห็น การได้ยิน- การรับรส การได้กลิ่น การสัมผัส ชัดเจนครบแล้ว ข้อที่ ๑ ก็- ต้องมีรูปและต้องมีประสาทสัมผัส มีตา หู จมูก ลิ่น กาย และ- ก็ต้องทำงานกระทบกัน ต้องบัสสติ ต้องสัมผัสเห็น หรือรู้หรือ- ได้ยินรวมทั้งหมด รูปี รูปานิ บัสสติ ๒. ผู้ไม่มีความสำคัญใน- รูปภายใน (พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๖) ย่อมเห็น รูปทั้งหลาย- ในภายนอก (อชฌัตตัง อรูปสตัณฺญี เอโก พหิทธา รูปานิ บัสสติ : พ่อครูแปลว่ามีสติญาใส่ใจในอรูป) รูปานิ คือ รูปภายนอก- เมื่ออยู่เหนือภายนอกได้แล้ว ต่อไปก็ทำภายในต่อ คือ- อชฌัตตัง เมื่ออยู่เหนือรูปได้ทั้งหมด อยู่เหนือรูปไม่ใช่ ตา หู- จมูก ลิ่น ไปอยู่ภายในไม่รับรู้ ไม่ใช่ แต่ว่าสัมผัสภายนอก กิเลส- ไม่เกิด ไม่อยากได้ไม่อยากมีไม่อยากเป็นแล้วสลบกิเลสภายนอก- แต่ข้างในยังมีอะไราวรรณที่เป็นรูป เป็นอนาคามีภูมิขึ้นไป- ตัวเราต้องลดของตนเอง จนละเอียดเหลือน้อยลงที่สุดคืออรูป- คือ ไม่มีรูป แต่มันมีจนไม่มีนั่นแหละ มันมีน้อยเท่าไรก็คือ

อรุณนั้นแหละ จนไม่มี สุธมฺมสุตฺต สภาพสุทฺถกฺกชอบชังไม่มีแล้ว กลาง ปริสุทฺธา แม้ว่าจะทบทสัมพัสอยู่ก็ยังสะอาด ปริโยทาทา มุฑู จิตของเราจะเร็วในการรับรู้และการปรับเปลี่ยน ๓. ผู้ที่ น้อมใจเห็นว่าเป็นของงาม (สุกัณฺตเวระ อธิมุตโต โหติ, หรือ อธิโมกโข โหติ : พ่อครูแปลว่า เป็นโชคอันดีงามที่ผู้นั้นน้อมไป เจริญ สูการบรรลุลหุดพันได้ยิ่งขึ้น) พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๖/เล่ม ๒๓ ข้อ ๑๖๓ ผู้ไม่มจิต จิตมันมีทิศทาง มันไม่ม ทางมิจฉนากฎฺฐิหลงว่าเป็นสัมมาทิฏฐิไปได้ แต่วิโมกข์ ๘ ของ พระพุทธเจ้านั้นต้องไปในทางที่ถูก น้อมไปในทางที่สูงที่เจริญ น้อมไปสู่ทางที่บรรลุได้หมายความว่าจิตมันเดินทางผ่านน้อม ไปสู่ที่สูงที่สุด ๔. ผู้ลวงพันรูปสัจญญา (พันรูปผาน) เพราะ ปฏิษสัจญญา เพราะไม่ใส่ใจถึงนานัตตสัจญญาโดยประการทั้งปวง จึงบรรลฺลาภาสณญายตนะ ด้วยมนสิการว่าอากาศหาที่สุด มิได้ (สัพฺพโส รูป สัจญญานัง สมติกกัมมะ ปฏิษสัจญญานัง อตฺตังคมา นานัตตสัจญญานัง อมนสิการา อนันโต อากาโสติ อากาสาณญายตนะ อุปสัมปชชะ วิหริติ) ๕. ผู้ที่ลวงพัน อากาสาณญายตนะโดยประการทั้งปวง จึงบรรลฺลวิญญาณญาย ตนะ ด้วย มนสิการว่า วิญญาณ หาที่สุดมิได้ (สัพฺพโส อากาสาสัจญายตนะ สมติกกัมมะ อนันตัง วิญญาณนฺติ วิญญาณญายตนะ อุปสัมปชชะ วิหริติ ๖) ๖. ผู้ที่ลวงวิญญาณ ญายตนะ โดยประการทั้งปวงจึงบรรลฺลาภิกญญายตนะ ด้วยมนสิการ ว่า ไม่มีอะไร (สัพฺพโส วิญญาณญายตนะ สมติกกัมมะ นตฺถิ กิญฺจิติ อภิกญญายตนะ อุปสัมปชชะ วิหริติ) ไม่ว่าสัจญญาทางกาม ทางปฏิษะก็หายไปหมด ปฏิษะ มันหมดแล้วภายนอก เรื่องผลึกไม่มีแล้วมีแต่ยึดเป็นราคะอยู่ ภายในก็ไปติดราคะภายใน หยาบจนถึงละเอียด จนถึงอากาศ ไปยึดเอาวางๆ ในวางก็มีสองสภาวะ วิญญาณญายจา คือตัวรู้ ก็ต้องรู้ทวะ อากาสาฯ เป็นรูป วิญญาณญายจาฯ เป็นนาม เราต้องดูว่านามเราอยู่และไปยึดอากาศความว่างเป็นภพ ก็ยึด แม้ลมิตาทอากาศฯ ได้ วางก็ไม่สามารดใช้จิตปรุงแต่งนึกคิด ทำงานก็ทำไม่ได้ คุณก็อยู่วางๆ วางจนแก่ง แก่งจนกระทั่งตา ก็ไม่เห็น หูก็ไม่ได้ยินทั้งที่ตาก็ลิมอยู่นะ แสงกระทบม่านตาคุณ ก็ไม่มีเอาประสาทมารับรู้คุณก็ว่าง เรียกว่าตาบอดตาใส ไม่รู้สึก ว่ามีอะไรมาถูกตา อย่างนี้เป็นต้น หูก็เหมือนกัน มันมีเสียงแต่ คุณไม่ได้ยิน พระพุทธเจ้าเดินจงกรมในโรงกระเดื่อง ฟ้าผ่าว่าว ตาย ๔ คนตาย ๒ ก็มีคนมาบอกพระพุทธเจ้าว่าฟ้าผ่าดังสนั่น ท่านได้ยินไหม พระพุทธเจ้าก็ว่าไม่ได้ยิน เขาก็ว่าท่านเข้าสู่ ภพใน ทำให้จิตไม่รับรู้เลยได้ เสียไปกระทบแก้วหูอยู่นะ ท่านยังเดินอยู่ใกล้ๆ ไม่ได้ยินอย่างไร คนฟังก็ว่าอัครจรยจริง

หนอเขาเรียกว่าผาน ว่าสมาบัติ สมาบัติ คือภาคปฏิบัติให้แก่ ตนเองจนเกิดคุณสมบัติอย่างหนึ่ง ท่านที่มีคุณสมบัติขนาดนั้น คนที่มาพบกับบอกว่าอัครจรยจริงหนอ ท่านทำการสมถจิต ของท่าน ดีเก่งเป็นคุณสมบัติพิเศษของพระพุทธเจ้าเราทำ ไม่ได้ขนาดนั้นก็ป็นความจริงเท่านั้นเอง สรุปแล้วอากาสาฯ กับวิญญาณญายจาฯ ก็เป็นคู่หนึ่ง ความว่างกับสิ่งที่ไปรู้ว่าง ส่วนอีกคู่คือ อภิกญญายฯ กับเนวสัจญญาฯ อภิกญญายฯ คือรูป นิดหนึ่งน้อยหนึ่ง คุณไม่มี สภาวะสัมพัสนั้นก็ไม่มี มันเกิน กว่าว่างก็ได้ ว่างมันก็ว่างแต่นี้ไม่มีอะไรเลย เนวสัจญญาฯ คุณรู้ไหม จะว่ารู้ก็ไม่ใช่ไม่ได้ต้องพ้นจากความรู้จักไม่ใช่ไม่รู้ ก็ไม่ใช่ ต้องพ้นจากเนวสัจญญาฯ สัจญญาตนะก็เป็นสัจญญา ตนะก็เป็นสัจญญาเวทยิตนโรธต้องกำหนดเลยุรู้ให้หมดเลยจะ ว่ารู้ก็ไม่ใช่ไม่รู้ก็ไม่ใช่ไม่ได้ยังไม่ถึงไม่ถือว่าเป็นพระอรหันต์ อรหันต์ ต้องถึงสัจญญาเวทยิตนโรธต้องกำหนดรู้ความดับสนิทอันนั้นรู้ แจ้งรู้หมดเลยในความไม่มี ว่างมันต้องมีความว่าง แต่มันไม่มี มันก็คือไม่มี สุดท้ายพระพุทธเจ้าก็บอกว่าคุณก็ต้องใช้ความมี กับความไม่มีเป็นบัญญัติในการสื่อ พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ ข้อ ๔๓ บอกไว้ นตฺถิกับอตฺถิ หรือ โหติกับมโหติ เป็นพยัญชนะ ที่ใช้สื่อสภาวะเราก็จะไม่สงสัย บรรลฺลเนวสัจญญาฯ สัจญญา ยตนะ กับอภิกญญายตนะ จนเป็นสัจญญาเวทยิตนโรธเป็น วิโมกข์ข้อสุดท้ายตัวที่ ๘ ๗. ผู้ที่ลวงพัน อภิกญญายตนะ โดยประการทั้งปวง จึงบรรลฺลเนวสัจญญาฯ สัจญญาตนะสัพฺพโส อภิกญญายตนะ สมติกกัมมะ เนวสัจญญาฯ สัจญญาตนะ อุปสัมปชชะ วิหริติ ๗ หรือจิตวิญญาณต้องพ้นสิ่งที่ไม่รู้ และไม่มี ที่จะไม่รู้ ๘. ผู้ที่บรรลฺลสัจญญาเวทยิตนโรธ เพราะลวงเนวสัจญญา นาสัจญญาตนะ โดยประการทั้งปวง (สัพฺพโส เนวสัจญญาฯ สัจญญาตนะ สมติกกัมมะ สัจญญาเวทยิตัง นิโรธัง อุปสัมปชชะ วิหริติ) หรือพันอวิชาสังโยชน์

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ มหานิทานสูตร ข้อ ๖๖ พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ วิโมกข์สูตร ข้อ ๑๖๓ ธรรมาธิบาย จากพ่อครู รายการพุทธศาสนาดามภูมิ

วิโมกข์ ๘ ของพุทธ

รายละเอียด : ๑. ผู้มีรูป ย่อมเห็นรูปทั้งหลาย (รูปปี รูปานิ ปัสสตี) ๒. *ผู้ไม่มีคุณค่าในรูปภายใน (พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๖) ย่อมเห็น รูปทั้งหลายในภายนอก (อชฉัตตัง อรูปสัจญญี. เอโก พหิทฺธา รูปานิ ปัสสตี). (*พ่อ ท. แปลว่า มีสัจญญาใสใจอยู่ในรูป) ๓. ผู้ที่น้อมใจเห็นว่าเป็นของงาม (สุกัณฺตเวระ อธิมุตโต. โหติ, หรือ อธิโมกโข โหติ (พ่อท่าน

แปลว่า เป็นโชคอันดีงามที่ผู้นั้นโน้มไปเจริญ ผู้การบรรลุลหุต พันได้ยิ่งขึ้น) ๔. ผู้ล่วงพันรูปสัญญา เพราะดับปฏิขสัญญา เพราะไม่ (ต้อง) ใส่ใจถึงนันทตสัญญาโดยประการทั้งปวง จึงบรรลุนิยามสัญญาโดยตนะ ด้วยมณสิการว่าอากาศหาที่สุด มิได้ (สัพพโส รูปสัญญานั่ง สมตีกัมมะ ปฏิขสัญญานั่ง อตถังคมา นานตตสัญญานั่ง อมนสิการา อนันโต อากาโสติ อากาสนัญจายตนะ อุปสัมปัชชะ วิหริติ) ๕. ผู้ที่ล่วงพัน อากาสนัญจายตนะโดยประการทั้งปวง จึงบรรลุนิยามสัญญาโดยตนะ ด้วยมณสิการว่า วิญญาณ หาที่สุดมิได้ (สัพพโส อากาสนัญจายตนะ สมตีกัมมะ อนันตัง วิญญาณันติ วิญญาณัญจายตนะ อุปสัมปัชชะ วิหริติ ๖) ๖. ผู้ที่ล่วงพัน วิญญาณัญจายตนะ โดยประการทั้งปวงจึงบรรลุนิยามสัญญาโดยตนะ ด้วยมณสิการว่า ไม่มีอะไร (สัพพโส วิญญาณัญจายตนะ สมตีกัมมะ นตถิ กิจฺจิติ อากิญจัญญายตนะ อุปสัมปัชชะ วิหริติ) ๗. ผู้ที่ล่วงพัน อากิญจัญญายตนะ โดยประการทั้งปวง จึงบรรลุนิวาสัญญานาสัญญายตนะ (สัพพโส อากิญจัญญายตนะ สมตีกัมมะ นิวาสัญญานาสัญญายตนะ อุปสัมปัชชะ วิหริติ ๘) หรือจิตวิญญาณต้องพันสิ่งที่ไม่รู้ และไม่มีที่จะไม่รู้ คือ ย่อมรู้ จนจบแจ้งจริงๆ ๘. ผู้ที่บรรลุตัญญาเวทยิตนิโรธ เพราะล่วง นิวาสัญญานาสัญญายตนะ โดยประการทั้งปวง (สัพพโส นิวาสัญญานาสัญญายตนะ สมตีกัมมะ ตัญญาเวทยิตัง นิโรธัง อุปสัมปัชชะ วิหริติ) หรือพันอวิชชาสังโยชน์ อันผู้เข้าถึงแล้ว พึงทบทวนตรวจสอบอย่างอนุโลมบ้าง อย่างปฏิโลมบ้าง ทั้งอนุโลมและปฏิโลมบ้าง หรือบางขณะก็อยู่ในอารมณ์บาง ขณะก็ไม่อยู่ในอารมณ์แห่งวิโมกข์ ๘ อยู่บ้าง-ไม่อยู่บ้างตาม คราวที่ต้องการ ตามที่ปรารถนาและตามกำหนดที่ประสงค์ จึงบรรลุนิเวทิมุตติ-ปัญญาวิมุตติ อันหาอาสวะมิได้ เพราะอาสวะ ลีนไป เพราะทำให้แจ้งด้วยปัญญาอันยิ่งเองในปัจจุบัน นี้เรียกว่า อุกโตภาควิมุตติ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๖ / เล่ม ๒๓ ข้อ ๑๖๓, พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๖ มหานิทานสูตร, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช

วิโมกข์ ๘ ต้องลืมหาปฏิบัติ

รายละเอียด : วิโมกข์ ๘ อีกแหละ ไม่มีหลับตา เขาเข้าใจ ว่าต้องไปนั่งหลับตาทำสมาบัติ วิโมกข์ ๘ ต้องลืมหาทำให้อย่างสัมมาทัญญู

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

วิโมกข์ ๘ เป็นเครื่องมือปฏิบัติให้รู้ถึง ความเป็นสัตว์ของตัวเอง

รายละเอียด : มีคนอยากให้อาตมาอธิบาย ซึ่งจะต้อง อธิบายพร้อมทั้งวิโมกข์ ๘ สัตตवास ๙ วิญญาณฐิติ ๗ อธิบายให้ถึงวิโมกข์ ๘ ให้ดีเพราะว่าวิโมกข์ ๘ เป็นอุปกรณ์ เครื่องมือเป็นตัวที่จะต้องปฏิบัติให้รู้ แล้วถึงจะรู้สภาวะตัวเอง หรือวิญญาณตัวเอง หรือความเป็นสัตว์ของตัวเอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

วิโมกข์คือการทำสมาธิ เป็นความผิดเพี้ยนของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : อาตมาเข้าใจ ทั้งวิโมกข์ ๘ ข้อ แล้วก็ อาศัยกันต่อเนื่องไป ตั้งแต่ข้อ ๑ จนถึงข้อ ๘ หากบอกว่า วิโมกข์คือการทำสมาธิ แล้วทำอย่างไรก็ไปนั่งหลับตาไม่มีรูป ให้เห็น นี่คือการผิดเพี้ยนจากศาสนาพุทธไปแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

วิโมกข์ ๘

รายละเอียด : คือสภาวะจิตหลุดพ้นจากกิเลส ๘ ขั้นตอน ๑. ผู้มีรูป ย่อมเห็นรูปทั้งหลาย (รูปี รูปานิ ปัสสตี) ๒. ผู้ไม่มี ความสำคัญในรูปภายใน ย่อมเห็น รูปทั้งหลายในภายนอก (อชฌัตตัง อรูปสัญญาญ เอโก พหิทธา รูปานิ ปัสสตี). (*พ่อครู แปลว่ามีสัญญาใส่ใจในอรูป) ๓. ผู้ที่โน้มใจเห็นว่าเป็นของงาม (สุกัณฺตเวชะ อธิมุตโต. โหติ, หรือ อธิโมกโข โหติ (พ่อครูแปลว่า เป็นโชคอันดีงามที่ผู้นั้นโน้มไปเจริญ ผู้การบรรลุลหุต พันได้ ยิ่งขึ้น) จิตคุณปฏิบัติให้มีความโน้มไปสู่วิมุติวิโมกข์ คุณต้อง รู้ว่าจิตคุณไปในทิศทางถูก สามข้อแรกกำกับว่าต้องมีการเห็น มีผัสสะภายนอก หูได้ยินเสียง และต้องมีจิตวิญญาณภายใน รับรู้ด้วย ต้องมีสองเสมอ เป็นทေး มีกายมีรูป นาม อันหนึ่ง เป็นธาตุรู้อีกอันเป็นตัวรู้ ผู้มีรูป ย่อมเห็นรูปทั้งหลาย (รูปี รูปานิ ปัสสตี) ต้องมีสัมผัสเกิดธาตุรู้ทางทวารทั้ง ๕ วิโมกข์ ๘ สาม ข้อนี้ชัดเจนต้องมีสัมผัสทั้งนอกและใน ฉะนั้น ๘ แต่คนเข้าใจ ผิดว่าฉานคือวิโมกข์ แต่ไม่ใช่ ฉานคือเหตุ วิโมกข์คือผล หากไม่มีทิศทางก็ไปไม่ถึงที่สุด สุกัณฺตเวชะ คือต้องให้ไปใน ทิศทางที่ถูกต้องเสมอๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๖ / เล่ม ๒๓ ข้อ ๑๖๓

วิโมจยะ

รายละเอียด : ๑. เปลื้องออก ๒. สภาพล่อยอยู่ สภาพ ที่เข้าใจแท้ได้ถึงลักษณะการหลุดอยู่ การพ้นอยู่ แล้วก็ทำให้ กับจิตของตนๆ อยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๐, ๑๓๖

วิโมจยัง จิตตั้ง

รายละเอียด : ๑. ทำจิตให้เปลื้องออกอยู่ ๒. เห็นความ ปล่อยวางอยู่เสมอ ไม่ยึดมั่นถือ ตายฝั่ง หรือยึด ตาย-คาที่ ในอันสิ่งใด ๓. จิตที่เปลื้องอยู่ ที่ปล่อยอยู่ ๔. ให้จิตเปลื้องจิต ปล่อยวางอยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๒, ๔๓, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๘๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๘๓

วิโสเธติ, วิโสธน

รายละเอียด : ความสะอาดหมดจด

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คูกซังสัตว์ หน้า ๑๘๒

วิต

รายละเอียด : ปราศจากไปแล้ว

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๑๖

วิตราคะ

รายละเอียด : ๑. จิตไม่มีราคะ ก็รู้ว่าจิตไม่มีราคะ ๒. จิต หมดราคะ ก็รู้ว่าจิตหมดราคะ ๓. จิตปราศจากราคะ ก็รู้ว่าจิต ปราศจากราคะ ๔. ใจไม่มีราคะ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๗๕, ๕๕๕, ถอดรหัส อัดตา อนัตตา นวัตกรรม หน้า ๑๑๑, อีคิวโลกุตระ หน้า ๓๕, ๒๒๘

วิติกกม, วิติกุม, วิติกุมะ

รายละเอียด : ๑. การก้าวล่วง, การล่วงละเมิด ๒. การ ก้าวล่วงกิเลส

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๗๔, ยอดนิยายของ โลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๑๖

วิติกกมกิลเส

รายละเอียด : ๑. กิลเสหยาบ ๒. อุกุลจิต ๓ คือโลภะ โทสะ และโมหะมูลจิตยังหยาบใหญ่อยู่ คือสัตว์นรกใหญ่

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๕๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๕

วิตโทส, วิตโทสะ

รายละเอียด : ๑. จิตไม่มีโทสะ ก็รู้ว่าจิตไม่มีโทสะ ๒. จิต หมดโทสะ ก็รู้ว่าจิตหมดโทสะ ๓. จิตปราศจากโทสะ ก็รู้ว่าจิต ปราศจากโทสะ ๔. ใจไม่มีโทสะ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๗๕, ๕๕๕, อีคิว โลกุตระ หน้า ๓๕, ๒๒๘, ถอดรหัสอัดตา อนัตตา นวัตกรรม หน้า ๑๑๑

วิตโมห, วิตโมหะ

รายละเอียด : ๑. จิตไม่มีโมหะ ก็รู้ว่าจิตไม่มีโมหะ ๒. จิต หมดโมหะ ก็รู้ว่าจิตหมดโมหะ ๓. จิตปราศจากโมหะ ก็รู้ว่าจิต ปราศจากโมหะ ๔. ใจไม่มีโมหะ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๗๕, ๕๕๕, ถอดรหัส อัดตา อนัตตา นวัตกรรม หน้า ๑๑๑, อีคิวโลกุตระ หน้า ๓๕, ๒๒๘

วิตโลภะ

รายละเอียด : ปราศจากโลภะ

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๒

วิสะ

รายละเอียด : สิ่งเป็นพิษ ของกินเครื่องใช้ที่เป็นพิษ เป็นภัยแก่สังขารชีวิต

หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๘๗

วรรณฐาน

รายละเอียด : ตั้งขึ้น

หนังสืออ้างอิง : กำไร-ขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๕

วรรณฐาน

รายละเอียด : ๑. ฐานดับ ฐานสงบ ฐานระงับ ฐานพัก ๒. ความหยุด ความวาง ๓. ออกจากฉนวน หรือล่องพ้นจาก ฉนวนหนึ่งไปสู่อีกฉนวนหนึ่ง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๖, ๓๓๘, อีคิว
โลกุตระ หน้า ๑๓๘

วาทคดี

รายละเอียด : ๑. ผู้เจริญ ๒. ความเจริญ ความก้าวหน้า
ยิ่งๆ ขึ้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๙, ทางเอก
ภาค ๓ หน้า ๓๙๐

อุปสมสมุข

รายละเอียด : ๑. สุขแบบโลกุตระ ๒. ความสุขสบาย
ที่สงบจากระสอระสอยสมใจอย่างโลกีย์ ๓. สุขที่สงบจากกิเลส,
สุขสงบ ๔. สุขอย่างพิเศษซึ่งเป็นความสุขเพราะสงบจากสุข
จากทุกข์ที่เป็นโลกีย์แล้วสนิท

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๒,
เปิดโลกเทวดา หน้า ๖๖, ๕๕, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๗,
ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๒๖, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า
๘๗

อุปสมมุข, อุปสมมุข

รายละเอียด : ๑. สุขที่สูงสุด ๒. สงบอย่างพิเศษ อย่าง
สงบจากกิเลส สงบเพราะว่างเบา จางคลาย ละขาดได้จาก
โลกียารมณ์ เป็นระดับๆ มาแท้ๆ ๓. สุขชนิดพิเศษ ๔. สุขเกิด
จากความว่างจากกิเลส, สุขที่สั่งตจากกาม ๕. ความสุขพิเศษ
แบบโลกุตระ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๖๖, ทางเอก ภาค ๒
หน้า ๓๐๒, อีคิวโลกุตระ หน้า ๖๐, ๑๔๒, ๑๔๘, วิธีพุทธ
หน้า ๘๐

ว่างไม่หยุดเลย

รายละเอียด : ว่างไม่หยุดเลย คือ พยัญชนะกับภาษา
ย้อนแย้งในตัว ว่างคือหยุด กลางๆ เฉยๆ แต่ไม่หยุดเลย
หากเราเข้าใจ เจตนาที่พูดจะฟังน้ำหนักสำเนียง เน้นที่ว่า
ว่าง หรือ ที่หยุดเลย แต่ที่จริงผู้จะเน้น จะสื่อที่ตัวเองรู้สึก
เป็นคำที่ไม่ค่อยโก้เท่าไร ไม่หยุด คือ ไม่ว่าง เพราะฉะนั้น
ถ้าพูดว่า อาตมาว่างไม่หยุดเลย จะเน้นคำว่า ว่าง เพราะมัน
ไม่ได้เท่าไร แต่คำว่าไม่หยุดนี้ เหนะ ชยัน สร้างสรรทำกิจ
ไม่เหน็ดเหนื่อย ผู้มีปฏิภาณจะไม่อวดตัว จะเน้นที่คำว่า ว่าง
อาตมาว่างไม่หยุดเลย ผู้ที่จะโชว์จะเน้นที่ว่า อาตมาไม่ว่างเลย
แต่จิตว่างเทียบกับหลวงพ่อกุญชรทาส ว่า อาตมาว่าง ไม่หยุด
เลย จะเป็นภาษาคำสองคำที่เป็นทေး เป็นสิริมหาบายา
หากองค์ประกอบ สุ่มเสียง สำเนียง กิริยารวมความได้แล้ว
ตัดสินใจว่า อันนี้ก็เรียนรู้ ทำความเข้าใจไป สิ่งใดที่ผู้คิด
ประสงค์ให้เป็นแยกกันไม่ออกหรือ ว่างกับไม่หยุดผู้มีชีวิตอยู่
ก็ต้องอาศัยสองส่วน อาศัยทั้งความว่างของจิต กับอาศัยการ
ทำงานของจิต สรุปแล้วทေး คือสองสภาพที่สารพัดทุกอย่าง
รวมที่ทေး ทุกอย่างจะแยกออกมาแล้วจะเอาไปใช้ไปทำแยก
ได้แล้วเราจะดำเนินไปได้ถูกต้อง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

ศรัทธา

รายละเอียด : ๑. ความเชื่อมั่นที่ถูกต้อง เทียบตรงในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าในความจริงแท้ เชื่อการรู้เห็นและเป็นจริงที่ตนได้ ตนถึงแท้ในมรรคในผลในการละเลิก หลุดว่างออกจากทุกข์ ออกจากกิเลสได้สบายได้แท้จริง

คำอธิบาย : ศรัทธา คือ ความเชื่อ ความรู้ มีเชิงความเข้าใจ รู้เข้าใจจนเชื่อศรัทธาในคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ที่มี ความรู้ความหมายแล้วเอาไปปฏิบัติ ทำให้เราเจริญ เจริญทั้ง ความดี เจริญทั้งความหมดทุกข์ หมดทุกข์หรือลดความทุกข์ ความทุกข์ (รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒)

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๒๕, ๔๘๗, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๗๗, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๖๑๗, รู้คนขงสุข รู้ทุกข์ขงสัตว์ หน้า ๑๖๙

ศรัทธา ทิฐุ สัจจะ ต่างกัน

รายละเอียด : คือ ศรัทธา ทิฐุ สัจจะ มันไม่ใช่ อันเดียวกัน ๓ อย่างนี้ มันมีอะไรเชื่อมกันอยู่ ศรัทธา คือ ความเข้าใจ ความรู้ ความเชื่อ ทิฐุ แปลว่าความรู้ ความเห็น ความเข้าใจเหมือนกัน ก็คล้ายๆ กัน สัจจะมันเป็นตัวบ่งบอกเลยว่า คุณมีศรัทธาในสัจจะ หรือศรัทธาในความไม่มีสัจจะ คุณมีทิฐุก็เหมือนกัน ความเห็นของคุณตรงกับสัจจะ หรือ ทิฐุของคุณไม่ตรงกับสัจจะ สัจจะก็คือความจริง อธิบายเป็น อย่างอื่นไม่ได้ สัจจะก็คือความจริง แต่ความจริงนั้น แต่ละคน ย่อมมีทิฐุต่างๆ กว่าจะมีสัจจะ จะมีทิฐุตรงกันได้ ไม่ใช่เรื่อง เล่นๆ ไม่ใช่เรื่องง่ายๆ หรือ มาศรัทธาเชื่อสัจจะที่เป็นสัจจะแท้ เป็น ปรมัตถ์ สัจจะ โลกุตระที่จบ ก็จะมีศรัทธาที่พอเชื่อร่วมกัน ได้ หรือมาด้วยความเข้าใจ เรียกว่าทิฐุสามัญญตา มีความเห็น ความเข้าใจที่พอจะมี จุดหมายปลายทางตรงกัน แต่คนละชั้น คนละฐานะก็อาจแย้งกันบ้าง ไม่เป็นหนึ่งทีเดียว อันนี้มี ๒ ก็มี ๒ ไม่เท่ากัน อันนี้มี ๓ ก็มี ๓ ไม่เท่ากัน จนกว่าจะเป็น หนึ่งเดียว ซ้อนกันก็จะมีคุณสมบัติแตกต่างกันไป จนกว่า จะลงตัวเป็นหนึ่งเดียวกัน ผู้ที่มีทิฐุสามัญญตา รู้จักความ สำคัญ รู้จักความไม่เท่ากันอย่างเช่นชาวอโศก เรารู้จุดร่วมของ เป้าหมายของพระอรหันต์อย่างนี้ตรงกัน แต่ความเห็น หรือ

ทิฐุแย้งไม่ตรงกัน ศรัทธาก็ไม่ตรงกัน อย่างนี้เป็นต้น ศรัทธา นิยามของมันคือ ความรู้ ความเข้าใจ ที่เชื่อถือ เชื่อมั่น เชื่อฟัง ส่วนทิฐุคือความเห็นที่เป็นกลางๆ ก็คือ ตัวความเข้าใจ การศึกษา ให้เป็นสัมมาทิฐุ ถ้ายังมีจณาทิฐุ ก็ไม่ไปถึงสัจจะ สบายปัญญาจะรู้จัก ศรัทธาได้ดีกว่า พวกสายศรัทธาที่จะไปรู้จัก ปัญญา เพราะว่า ปัญญาจะมีความเข้าใจ ความรู้ได้มากกว่า ในลำดับของบุคคล ๗ พระพุทธเจ้าถึงเอาผู้ที่ตามหาสาระ อัมมานุสारी ถ้าสายศรัทธาก็เอาระดับ เริ่มต้นที่ต่ำกว่าเพื่อน แล้วจึงมาเป็นอัมมานุสारी (ทำไมไม่เรียกปัญญานุสारी)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ศรัทธา ๑๐

รายละเอียด : ธรรม ๑๐ ประการนี้ก่อเกิดความเลื่อมใส โดยรอบ ๑. มีศรัทธา (ความเชื่อมั่นอย่างสัมมาทิฐุ เชื่อถือ เลื่อมใสในอริยสัจเป็นต้น) ๒. มีศีล (ข้อปฏิบัติเว้นจากความชั่ว ทั้งกาย วาจา ใจในบริบทที่สูงไปสู่ศีลสัมปทาแห่งจรณะ ๑๕) ๓. เป็นพหูสูต/พหุสัจจะ (ผู้ฟังมาก รู้มาก ปฏิบัติธรรมแห่ง ตลอดได้มาก รู้สัจจะบรรลวจริงจนรู้มากขึ้น) ๔. เป็นธรรมกถึก (อธิบายสัจธรรม สอนความจริง) ๕. เข้าสู่บริษัท (สู่หมู่ชน หมุกกลุ่มอื่น) ๖. แกล้วกล้าแสดงธรรมแก่บริษัท ๗. ทรงวินัย (ตั้งอยู่ในข้อห้ามข้อบังคับ) ๘. อยู่ป่าเป็นวัตร (ข้อปฏิบัติ) ยินดี ในเสนาสนะอันสงบ (คืออุเบกขา) ๙. ได้โดยไมยาก ไม่ลำบาก ซึ่งฉาน ๔ ๑๐. กระทำให้แจ้งซึ่งเจโตวิมุต ปัญญาวิมุตอันหา อาสวะมิได้

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ สัทธาสูตร ข้อ ๘ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพหูสูตลึกลับ

ศรัทธา ๔

รายละเอียด : คือ ความเชื่อมั่นอย่างสัมมาทิฐุ ๑. กัมมสัทธา (เชื่อมั่นว่ากรรมมีจริง) ๒. วิปากสัทธา (เชื่อมั่น ว่าผลของกรรมมีจริง) ๓. กัมมัสสกตาสัทธา (เชื่อมั่นว่า สัตว์โลกมีกรรมเป็นของตน) ๔. ตถาคตโพธิสัทธา (เชื่อมั่น ความรู้แจ้งของพระพุทธเจ้า)

ที่มา ที่ไป : พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวล ธรรม ป.อ. ปยุตโต ศรัทธา ๔ ข้อ ๑๗๘

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพหูสูตลึกลับ

ศรัทธานุสารี

รายละเอียด : ทำตามๆ เขาไปเพราะเชื่อตามๆ เขามา
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๐๕

ศรัทธาพละ

รายละเอียด : ๑. ศรัทธาอันแกร่งกล้าในอันที่จะส่งเสริม
ธรรมะ และการเพิ่มพูนธรรมให้แก่ตนยิ่งขึ้นอีก ๒. เชื่อมั่น
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๘๖, ธรรมที่เป็น
พุทธ หน้า ๔๗

ศรัทธาวิมุตติ

รายละเอียด : คือ วิมุตติ แต่เป็นวิมุตติตามทฤษฎีของตนๆ
ยังไม่มีสัมมาวิมุตติ ที่เป็นสัมมาทฤษฎี ตามแบบของศาสนา
พุทธแท้ เพราะยังไม่มีโลกุตระสัจจะซึ่งผู้ยังมีจิตทฤษฎีนั้นแม้
สมมุติสัจจะ ก็ยังไม่มีเลยหลงมออยู่กันแต่ปรมาตถสัจจะที่เป็น
ทฤษฎีของตนๆ เท่านั้น
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑
หน้า ๒๙๖

ศรัทธาสัมปทา

รายละเอียด : การถึงพร้อมด้วยความเชื่อมั่นในสิ่งที่ถูก
ที่ดี ทางเดินแห่งชีวิตที่ถูกที่ดี
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๘๕

ศรัทธาและปัญญาอยู่ด้วยกัน

รายละเอียด : การฟังแล้ววิจัยวิจารณ์พยายามทำความเข้าใจ
เข้าใจให้ได้ตัดขอบเขต แล้วทุกอย่างมันจะตัดขาดกันทีเดียว
ไม่ได้ มนุษยชาติต้องอยู่ด้วยกัน ทั้งศรัทธาและปัญญา หรือ
แม้แต่สัตว์ก่จะ ก็อยู่ด้วยกันทั้งนั้น แยกไม่ออกหรือ ไปด้วยกัน
ช่วยกันไป เพราะฉะนั้นวิจารณ์กันก็ดีแล้ว ฟังแล้วเอาไปใช้
เอาไปคิด
ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ศรัทธินทรีย์

รายละเอียด : ๑. เชื่อฟัง ๒. อินทรีย์แห่งความเชื่อ ๓. ตีกริ
แห่งความเชื่อ ๔. อินทรีย์ของศรัทธา, ความเชื่อที่มีอำนาจในใจ
ตน หรือมีความเป็นใหญ่ในใจตนมากกว่าความเชื่อแบบสามัญ
หรือแบบไม่มีคุณภาพทางพุทธธรรม

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๗, เปิดโลกเทวดา
หน้า ๙๓, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๘๗, วิถีพุทธ หน้า
๕๒

ศรัทธาอาริยมเตไตรย

รายละเอียด : ศาสนาพุทธที่จะเจริญในข้างหน้าต่อไป
ว่าเป็น ความเจริญของ โลกุตระ ที่ต้องรู้จักรู้แจ้งรู้จริงทั้งความ
เป็น โลก และความเป็น อัตตา แล้วไม่ตกเป็นทาสของ โลก
และอัตตา ก็คือ สามารถ อยู่เหนือ หรือ หลุดพ้น ความเป็น
โลก และ อัตตา นั้นเอง
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑
หน้า ๓๔๘

ศักดินา

รายละเอียด : หมายถึงทาสทางลามก ยศ สรรเสริญ
เป็นทาสทางโลกธรรม ไม่ใช่ทาสที่เป็นตัวตนบุคคล ทาสที่
เป็นจริงวันสัตว์เดรัจฉานที่มีเจ้านายเป็นเจ้าของ จะฆ่าก็ได้จะ
ขายก็ได้ เหมือนข้าวของเหมือนสมบัติส่วนตัว ส่วนศักดินา
เป็นทาสทางลามก ยศ สรรเสริญ สุข คือโลกธรรม ศิล
พระพุทเจ้าถึงแยกศีลข้อที่ ๑ เป็นเรื่องของสัตว์กับคน
ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๒

ศาสดา

รายละเอียด : อาตมาไม่ได้เป็นศาสดา พระพุทธเจ้าคือ
ศาสดาของศาสนาพุทธ แปลคำว่าศาสดาก็ใช้ในศาสนาอื่น
ได้ด้วย เป็นคำกลางๆ ไม่ได้ยึดมั่นถือมั่น จนกระทั่งต้องให้
ใช้เฉพาะพระพุทธเจ้าอย่างเดียว คำว่าศาสดาคือผู้ที่เป็นครูที่
สอนได้ ถ้าไม่มีใครสูงกว่าในยุคไหนคนนั้นก็ถือว่าเป็นศาสดา
ก็ได้ อยู่ที่เนื้อหาสัจธรรมที่ผู้นำแสดงออกแล้วให้ผู้อื่นได้รับ
ประโยชน์ต่อไปมันสูงเท่าไรก็เท่านั้นตามสัจจะ ไปยึดถือ
ในบัญญัติก็เท่านั้นเอง แต่ไม่ได้เป็นศาสดาก็ไม่มีปัญหาทำ
ประโยชน์ให้มันได้ก็เท่านั้น
ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันตอโคก วันศุกร์ที่
๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ศาสดา ๓ จำพวกที่ควรถูกหักท้วง

รายละเอียด : ๑. ไม่บรรลุนิพพาน บอกสอนสาวกเขาก็
ไม่ฟัง และสาวกก็ไม่ได้รับบรรลุนิพพานตาม ๒. ไม่บรรลุนิพพาน

สอนสาวกก็เคารพเชื่อฟังดี แต่สาวกก็ไม่ได้บรรลุธรรมตาม ๓. บรรลุธรรมแล้ว บอกสอนสาวกแต่ไม่เชื่อฟัง และสาวกเองก็ไม่ได้บรรลุธรรมตาม ๔. ศาสดาที่ไม่ควรท้วงคือ เป็นผู้บรรลุธรรมแล้ว ย่อมบอกสอนให้สาวกบรรลุธรรมตามได้

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ โลกวิจยสูตร, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ศาสนาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

รายละเอียด : เป็นศาสนาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นครูของเทวดา ของมนุษย์ทั้งหลาย เทวดาคืออะไร มนุษย์คืออะไร แปลกันง่าย ๆ ว่าเทวดาคือผู้มีจิตสูง มนุษย์ก็แปลว่าผู้มีจิตสูง มนุษย์ หมายถึงความถึง ผู้ที่มีกาย มีสัญญา ที่ชัดเจน รู้ได้มีรูปมีนาม มนุษย์ คน เป็นกายเป็นดินน้ำไฟลมแห่งก้อน เป็นรูปเป็นร่าง มนุษย์ มีกาย อย่างหนึ่ง เทวดา มีกาย อีกอย่างหนึ่ง แม้แต่มีจกาทิฐิก็เข้าใจ กายอีกอย่างหนึ่ง สัมมาทิฐิก็หมายถึงนามธรรมเหมือนกัน ส่วนมนุษย์นั้นรูปธรรมชัดๆ เทวดากับมนุษย์นี้แยกเป็นสองต่างกัน มนุษย์ คือคนมีดินน้ำไฟลมแต่มีใจสูง เทวดาก็เน้นที่มีใจสูง เทวดาจะหนักไปทางนามธรรม แต่มนุษย์หมายถึงรูปธรรมก่อน อย่างนี้เป็นต้น ก็เอาทั้งสองอย่างมา เป็นครูของเทวดาทั้งนามธรรมและรูปธรรมแต่จริงๆ แล้วรวมอยู่ที่คนนั้นแหละ ๒ ใน ๑ ใน ๒ อยู่ในนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ศาสนา

รายละเอียด : คือ ศาสตร์ที่เน้นการศึกษาทางจิตวิญญาณ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๔๑

ศาสนา

รายละเอียด : คือสิ่งที่เป็นไปเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมกันอย่างดีในสังคม สิ่งใดไม่ทำให้เกิดความอยู่ร่วมกันในสังคมนั้นไม่ใช่ศาสนา

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต ปฐมมอศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ศาสนาต้องเป็นไปเพื่อสังคมมนุษยชาติ

รายละเอียด : ก็ขอยืนยันว่าที่ทำไปไม่ผิดเมื่อประเทศ

ชาติเดือดร้อนก็ออกไปช่วย พระพุทธเจ้าเองเมื่อบ้านเมืองเดือดร้อนมีการแย่งน้ำกันพระพุทธเจ้าเข้าไปห้าม ออกไปประท้วงตัดสินให้เรียบร้อยเหมือนกัน ต้องเข้าใจว่าศาสนาต้องเป็นไปเพื่อสังคมมนุษยชาติ เมื่อมนุษยชาติกับสังคมไม่ดีมีความเดือดร้อน เรามีความรู้ความสามารถจะไปช่วยได้เราก็คือไปช่วย อาตมาก็ไปช่วย ใช้เวลาออกไปช่วยสังคมให้มันเรียบร้อยให้เป็นไปได้ดี เพราะว่ารัฐบาลตอนนั้นบริหารไม่ได้เรื่อง เราก็คือไปประท้วงไปช่วยจัดการให้มันเรียบร้อยไปด้วยความสงบ ด้วยสันติ ไม่ใช่ความรุนแรงไม่ใช่อาวุธเอาความจริงกับความสงบเป็นอาวุธสำคัญไปเปิดเผยความจริงอะไรที่ถูกต้องอะไรที่ผิด แล้วก็อยู่กับด้วยความสงบไม่รุนแรง พยายามที่จะระงับพยายามที่จะไม่ให้รุนแรงให้ได้ เป็นผลสำเร็จสวยงามด้วยตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ จนถึงปี ๒๕๕๗ ไล้ไปไม่รู้กี่รัฐบาล ๓-๔ รัฐบาลพูดแล้วก็พูดอีกพูดแล้วก็ภูมิใจในธรรมะพระพุทธเจ้าว่ามามีประสิทธิภาพมีผลประโยชน์ต่อสังคมมนุษยชาติจริง ที่ได้ทำมาจริง ไม่ได้หลงเลอะอะไร แต่พูดย้ำซ้ำให้เข้าใจว่าที่อาตมาทำนี้เป็นความถูกต้องและดีจริง ซึ่งไม่ใช่จะทำได้ง่ายๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันอาทิตย์ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ศาสนาที่ประชากรมากที่สุด

รายละเอียด : คือศาสนาอิสลามดูเหมือนจะมีประชากรมากที่สุด นำหน้าศาสนาคริสต์ไปแล้วในโลกตอนนี้ ส่วนศาสนาพุทธมีจำนวนน้อยกว่า ยิ่งพุทธที่เป็นโลกุตระยิ่งมีน้อยใหญ่เลยเพราะว่ามันไม่ง่าย ตามที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้แล้วว่าผู้ที่จะเข้าสู่โลกุตระได้ เท่ากับเอาเล็บนี้จิกไปที่ดิน ได้ดินเข้ามานิดเดียว เทียบกับดินทั้งปฐพี มันน้อยกว่ากันมากเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

ศาสนาที่สัมมาทิฐิให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนได้

รายละเอียด : คือศาสนาที่ตั้งเป้าหมาย ศาสนามัจจาทิฐิ มันให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนไม่ได้ ศาสนาที่สัมมาทิฐิ ศาสนาที่ดีที่สุด ศาลแก่ผู้ที่มีประสิทธิภาพจริงๆ สามารถให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนได้ ศาลก็ต้องยุติธรรม ไม่ผิดเพี้ยนไปจากธรรมชาติ รหัสผิดเพี้ยนไป ก็ไม่ใช่ความยุติธรรม คุณไม่อาจจะไปถูกศาลได้ ศาสนาไม่ใช่การบังคับ ผู้ที่มีภูมิปัญญาจึงจะรับได้ ผู้ที่ไม่รู้ได้จะไปตัดสินให้ได้อย่างไร ถ้าเขาไม่เอา

เขาก็ไม่รู้เอง ถ้าเขารู้ว่าตัดสินนี้ ถูกแล้ว เหมือนศาลตัดสินแล้ว เขาก็จะยอมรับ เพราะฉะนั้นผู้ที่ไม่มีภูมิปัญญาก็ต้องพึ่งพาอาศัย แต่ว่าศาลมีอำนาจ command บังคับใครไม่เชื่อตามกฎหมายก็ต้องออกนอกประเทศ มีหลายคนต้องออกจากประเทศไป อีกหลายคนก็กำลังจะตามไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตโศภวันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ศาสนาที่ไม่รู้กรรมวิบากไม่รู้ความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ก็ไม่เชื่อกรรมวิบากคนพวกนี้น่ากลัว

รายละเอียด : ก็ค่อยๆ ทำความเข้าใจศึกษา สรุปง่ายว่า คุณได้สัมผัสคุณตัวมาเขาก็ไม่ตี เขาก็ทำดีทดแทนคุณแผ่นดินก็น่าจะตายแล้วไปสู่ภพภูมิที่ดี ในความหมายของเขาก็จริงตายแล้วยังไม่สูญ ก็ต้องเรียนรู้กรรมวิบากที่เราสะสมไปแต่ละชาติ ศาสนาเทวนิยมตายไปแล้วไปอยู่กับพระเจ้า เขาไม่ได้เรียนรู้การตายไปเกิดมาเป็นมนุษย์อีกไปมีวิบากอีกเขาไม่มี เพราะฉะนั้นเขาก็สิ้นมีความรู้แค่นั้น คนเกิดเพียงชาติหนึ่งแล้วไม่รู้กรรมวิบาก ศาสนาที่ไม่รู้กรรมวิบากไม่รู้ความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ก็ไม่เชื่อกรรมวิบากคนพวกนี้น่ากลัว เพราะกรรมวิบากนี้ทำให้รับความทุกข์ความสุขอะไรได้ ถ้าเขาไม่รู้ว่าเขาทำชั่วยังต้องรับวิบากทุกข์นั้น เขาก็ไม่เชื่อกรรมวิบากคนพวกนี้ถึงยากที่จะสอน ไม่ทำตามกฎเกณฑ์อะไรก็แล้วแต่เขาไม่เกี่ยว ชาตินี้ของเขาเอาแค่นี้ผิดกฎหมายก็พอแล้ว ถ้าผิดกฎหมายก็ติดคุกจับเข้าคุก ตอนนีเขายังไม่เกี่ยว มันหยาบกว่านั้นเยอะ ศาสนาพุทธเนียนในลึกซึ้งละเอียด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

ศาสนาที่ไม่ใช่โลกุตระธรรม

รายละเอียด : ศาสนาพุทธรู้ความจริงของความรู้สึกที่เรียกว่าเวทนาที่รู้สึกสุขรู้สึกทุกข์ คนที่อวิชชาแล้วหลงอยู่ภายใต้ความสุข อยู่ใต้อำนาจของความสุขที่เป็นความลวง เป็นของเกินวันตร พวกเทวนิยมที่ไม่ได้มีสัมมาทิฐิ จะไม่ได้รู้สึกเลยว่าความสุขเป็นของเก๊ ความสุขไม่ใช่ของจริง คนที่ยังมีความสุขอยู่ก็คือคนที่ยังมีความทุกข์ เพราะความทุกข์กับความสุขเป็นทေး ในยุคนี้ไม่มีใครมาอธิบายได้ แยกไม่ออกหรือทေးสุขทุกข์ ซึ่งเป็นสภาวะ ๒ แล้วมันก็ลวงคน ให้ติดในความสุข แล้วก็แยกไม่ออกทำให้เป็นหนึ่งเดียวอยู่อย่างนั้น มันก็ยังเป็นสภาพมีกิเลส มีภพมีชาติ ไม่ปรินิพพานไม่สูญไม่เลิกติดสุข

เพราะไม่ได้เรียนรู้ถึงอาการจิต ที่แบ่งแยกละเอียดเรียกว่าเป็นเจตสิก และเรียกชัดลงไปที่ตัวเวทนาความรู้สึกหรืออารมณ์ ถ้าเรียนรู้สัมผัสความเป็นจริงของอารมณ์หรือความรู้สึกที่เรียกว่าเวทนา รู้อย่างแท้จริงเลยมีธาตุรู้มีปัญญา ที่สัมผัสธาตุรู้ของพระพุทธเจ้าสอน ที่เรียกว่าปัญญาธาตุ มันเป็นความรู้สึกซึ่งมากเกินกว่าโลกีย์ เกินกว่าศาสนาใดๆ ในโลกจะรู้จักนึกเอาเองไม่ได้ ต้องมาเรียนรู้เบื้องต้นท่ามกลางบั้นปลายไปเรื่อยๆ เป็นลำดับ ถึงจะรู้ชัด ว่าที่แท้จริงสุขทุกข์เป็นของเก๊แล้วสุดท้ายศาสนาพุทธจึงเลิกความสุขและความทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์ อทุกข์มสุข หรือเรียกพยัญชนะไวพจน์กันว่า อุเบกขา สูญจากความทุกข์ความสุข เป็นกลางๆ จิตของเราไม่มีอาการที่เป็นสุขไม่มีอาการที่เป็นทุกข์เลยจริงๆ คุณต้องเข้าใจอาการนั้นจริงๆ อย่างชัดเจน ตัวเองต้องมีอาการนั้น มีความรู้และทำอาการนั้นได้ คนที่มีจักษุทิฐิเขาก็ทำอาการของอุเบกขาเหมือนกันแต่เขาทำด้วยวิธีสะกดจิต สะกดแล้วไม่ได้แยกออกเลยว่า อารมณ์จริงของความสุขอารมณ์จริงของความทุกข์เป็นอย่างไร เขาสะกดไม่ให้มันมีให้เกิดกลางเฉยๆ เขาสะกดให้มันดับส่วนมากก็จะหลับตาปฏิบัติ หลับตาแล้วก็ดับ เขาเรียกว่าทำฌานทำสมาธิเขาก็แยกกันไม่ออก ระหว่างฌานและสมาธิการยกสติขึ้น ฐนึ่งเฉย แล้วให้รู้ความจริงนั้น รู้ความจริงที่มันเฉยๆ กลางๆ อย่าคิดก็บังคับให้อย่าคิด แต่มันเป็นอุปาทานการสร้างภพว่างๆ เก่งจนกระทั่งลืมตาสัมผัสแล้วทำให้จิตมีอุปาทาน คือยึดติดติดสุขอยู่ ว่างๆ ว่างได้เหมือนกัน แต่ไม่ได้รู้ความจริงว่าอาการสุขอาการทุกข์ไม่ให้มันเหลือในจิตเลยโดยไม่ต้องไปบังคับไม่ต้องไปกดข่ม แต่ทำได้จริงอย่างจริงจัง ตัวอย่างเช่นได้รสได้สัมผัสก็รู้เหมือนกันหมด ภาษาจะเรียกต่างกันก็ตาม ภาษาไทยเรียกว่าความหวาน ภาษาฝรั่งเรียกว่า sweet จีนเรียกเต๋ยม เขาก็เรียกไป ไทยก็เรียกหวาน ภาษาต่างกันแต่ลักษณะนั้นมันอย่างเดียวกัน ลิ้มรสนั้นอย่างเดียวกัน ล้างจะมีหนึ่งเดียว แต่ที่นี้ชอบหรือไม่ชอบ ชอบหวานหรือไม่ชอบหวาน อันนี้ของเก๊ของใครของมัน มีอาตมานี้แหละพยายามแยก ล้างจะเหล่านี้ให้ฟัง นอกนั้นไม่มีผู้รู้ที่จะแยกล้างจะเหล่านี้ให้ฟัง จึงไม่มีนิพพาน นิพพานถึงไม่มีรสของความสุขความทุกข์ไม่มีรสของความชอบความชัง สัมผัสแล้วก็รู้ความจริงตามความเป็นจริงไม่เดือดร้อน สบาย ไม่รักไม่เกลียดรู้ความจริงตามความเป็นจริงเหมือนคนอื่นเขาๆ ส่วนคนอื่นดูแล้วจะมีความดูดี ความผลึก จะเป็นความทุกข์ความสุขก็ขึ้นอยู่กับตัวใครตัวมัน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ศาสนาพระพุทธเจ้าจะมาสอนให้คนเป็นมนุษย์สมบูรณ์แบบ

รายละเอียด : พวกเราก็ไม่อ้วนนะ พวกเราเป็นคนที่ได้สันต์เป็นคนได้สัดส่วน ผอมเป็นกึ่งแห้งก็ไม่ค่อยมี มี ดร.ต่อมคนเดียวที่ผอม ผอมมาแต่ก่อนแต่ออก อีกคนรู้ง ก็ผอม กินไม่เลือกกินจัดแต่ได้แค่นี้ สรีระเขา มันเป็นเรื่องของธรรมชาติ อาตมาเองสรุป พุทธยาไม่รู้จักที่ว่า ศาสนาพระพุทธเจ้า ไม่ได้มีความรู้ ไม่ได้มีความยิ่งใหญ่ ไม่ได้มีความหมายอะไรเกินกว่าความเป็นมนุษย์กับสังคม ศาสนาพระพุทธเจ้ารวมหมดแล้ว จะมาสอนให้คนเป็นมนุษย์สมบูรณ์แบบให้ได้ แล้วก็เกิดองค์ประกอบเป็นสังคมสมบูรณ์แบบ คุณว่าชาวโศกเป็นสังคมสมบูรณ์แบบใหม่ สมบูรณ์แบบ? ทำไมหลงตนเองขนาดนั้น อาตมาว่าสมบูรณ์แบบนะ จริงๆ พวกเราจะรู้สึกสมบูรณ์แบบตามความเห็นความเข้าใจของพวกคุณ จะรู้สึกอย่างนั้น ไม่ใช่ว่าเราไม่รู้จักอื่น แต่เรารู้ที่อื่นเป็นอย่างไร ที่เขาดูหุหุรา แสงหากันอยู่ จะกินจะเที่ยวจะเล่นอะไรต่างๆ นานาเหมือนชาวโลกเขาเป็น มีหลายรสนิยมเขากว่ากันไป แต่ของเราที่เยอะแยะนี้ เราลดลงมาหมดแล้ว มาอยู่กับปัจจัยสำคัญของชีวิต ทุกคนมีเวลา ๒๔ ชั่วโมงเท่ากับคนอื่นหมด แต่ใน ๒๔ ชั่วโมงของเรา กลางคืนเราก็นอน แต่ข้างนอกกลางคืนเป็นควีน กลางวันเป็นไฟ เคยได้ยินไหม แต่ก่อนเราก็เคย มันไม่รู้จักหลับจักนอน รู้สึกว่าไอ้ที่ก็น่าสนุกไอ้ที่ก็น่าไปอะไรต่างๆ นานาเสร็จแล้วก็ง่วงนอน ก็มาฟุบไป แล้วก็ไปสนุกอีก นอนน้อย สุขภาพก็เสีย พวกเราก็เลยสุขภาพดีแล้วก็มีความรู้หลายด้านจริงๆ พวกเรานั้นน่าจะอ้วน แต่ไม่อ้วน เพราะมีความรู้ซึ้งเป็นคนสันต์เป็นคนรูปร่างดี นับตั้งแต่นักบวชพวกเราไม่มีพุงพลั้ยเหมือนกับข้างนอกเลย ไม่มี นักบวชเรา ข้างนอกยิ่งสูงชันยิ่งพุงพลั้ย แต่ของเราไม่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

ศาสนาพระพุทธเจ้าจึงเกิด ผู้บรรลุแล้วเป็นอมตบุคคล

รายละเอียด : ศาสนาพระพุทธเจ้าจึงเกิด ผู้บรรลุแล้วเป็นอมตบุคคล แล้วมีสิทธิ์จะไปคลุกกับกิเลส อย่างไรก็ตามกิเลสก็ทำอะไรเราไม่ได้ ไม่ซึมซับ กิเลสห่างด้วย อย่างไรก็ตามนี้ กิเลสหายๆ เข้ามาไม่ได้เลย ไม่มีบารมีจะได้ยินเสียงด้วย ไม่มีบารมีจะรู้ว่าพุทธะเกิดแล้วหรือ เขาจะไม่รู้พุทธะเลย เขาจะรู้แต่เพียงได้ยินฟังไม่รู้เรื่องราวพุทธะคืออะไร เขาฟังออกแต่ภาษาผี

ในวงการศาสนาพุทธ อาตมาเห็นภาพที่เขาถ่ายในวงการธรรมะชีวิตเขาก็พยายามแสวงหา ดูแล้วสำนักนี้ก็เข้าทรง สำนักนี้ก็พาคนไปบูชาต้นกล้วยออกปลีข้างๆ สำนักนี้ก็ไปเห็นปลาไหลเผือก ไปกราบปลาไหลเผือกกัน สำนักนี้ก็ไปกราบต้นตะเคียนใต้ท้องน้ำ พระก็ไปเอาสายสิญจน์ไปคล้อง ไส้วิญญาณออกจากต้นตะเคียน อย่างนี้ไม่ใช่ลูกศิษย์ของศาสนาพุทธหรอก

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันเสาร์ที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

ศาสนาพระพุทธเจ้าสอน

รายละเอียด : ศาสนาพระพุทธเจ้าสอนคือจิตวิญญาณของตัวเองเป็นประธานของสิ่งทั้งปวงจนสามารถทำลายพระเจ้าได้เลยนี่คือของศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธสามารถแยกธาตุจิตให้เป็น ๑ เป็น ๐ ได้เป็นพีชะเป็นอุตุได้เลยมีศาสนาพุทธเท่านั้นที่แตกแยกแยะ เทวะได้และดับความเป็นเทวะได้สิ้นนิทรมดสิ้นด้วยฉาน ด้วยบุญนี้เอง จึงเป็นศาสนาเดียวที่ทำความเป็น ๐ ให้แก่จิต เจตสิก รูป นิพพาน สำเร็จจริง ศาสนาพุทธจึงมีนิพพาน ศาสนาเดียวในโลก ศาสนาเทวนิยมไม่มีนิพพาน แต่ฉานมีทั้งไม่ใช่พุทธ ทั้งที่เป็นพุทธ

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธ

รายละเอียด : คือ ศาสนาพุทธรู้จักความเป็นพระเจ้าดีและไม่ขึ้นอยู่กับพระเจ้า จะเรียกว่าภพต่อพระเจาก็ได้ สามารถเลือกอาตมมันของตัวเองได้ พระเจ้าก็ไม่สามารถที่จะมาบังคับอะไรเราได้ไม่กลับมานเวียนเป็นอาตมมัน หรือเป็นชีวะ และเป็นจิตนิยมตลอดไปได้อีก นี่คือ สุตยอดแล้ว หรือ แม้แต่จะมีชีวิตต่อไปเป็นพระอรหันต์ ก็ไม่มีความสุข ความทุกข์แล้วมีจิตที่เป็นพีชธาตุได้แล้ว เป็นนักวิทยาศาสตร์ทางจิตวิญญาณที่สูงสุด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธ

รายละเอียด : เป็นอเทวนิยม (atheism) เป็นศาสนาเดียวในโลกที่มีโลภุระ

หนังสืออ้างอิง : สาธารณโภคี เศรษฐกิจชนิดใหม่ หน้า ๑๒๒

ศาสนาพุทธกับเทวะ

รายละเอียด : ที่เป็นสุขนั่นคือโลกียะ ที่ติดสุข ติดทุกข์ เป็นเทวะ เขาตีเทวะไม่แตกคนก็เข้าใจยากอยู่ว่า ศาสนาพุทธ ดับเทวะ ตีเทวะแตก จนไม่มีเทวะ จะไม่มีมหายอดเทวะ คือ พระเจ้าที่ยิ่งใหญ่ ศาสนาพุทธไม่มี แต่เป็นเรื่องที่เราเข้าถึง จิตวิญญาณของเรา เป็นจิตวิญญาณที่ดับเทวะสิ้นเลยไม่แคร์ ว่าพระเจ้าจะเป็นอย่างไร ตายจะไปอยู่กับพระเจ้าอย่างไร ไม่มีทาง ชาวพุทธที่บรรลุ ดับเทวะได้ หมดสุข หมดทุกข์ได้แล้ว ตายแล้วแยกธาตุเป็นอนุนิยาม พระเจ้าให้สุวรรณ หวังแห่ หม่าฮั่นไปตรวจสอบดู เวลาคนตายแล้ว แต่มันหายไป วิญญาณนี้หายไปเลย เพราะว่าเราทำได้ทำลายจิตวิญญาณของเราเองได้แล้ว พระเจ้ามาทำอะไรเราไม่ได้เพราะเราเป็นเจ้าของ จิตวิญญาณตัวเอง แล้วเรากิจจัดการ จัดการกับจิตวิญญาณ ตัวเราเอง สลายให้เป็น ๐ หรือว่าหมดความเป็นวิญญาณ แม้แต่ความเป็นพีชะก็ยังมี นี่คือความรู้ของศาสนาพุทธ ธรรมนิยาม ๕ กรรมนิยาม สามารถทำให้ธรรมะ ๒ สูญสลายไปได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโศก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธขาดจากกายไม่ได้ เลยต้องมีพร้อมทั้งกายและใจ

รายละเอียด : ศาสนาพุทธนี้ไม่ได้ปฏิบัติแบบหลับตา ทั้งกายภายนอก แม้จะนั่งหลับตา ตูลมหายใจเข้าออก ก็ต้อง เหลือเศษรับรู้ ลมหายใจ เข้าออก หากตัดสัมผัส ไม่รับรู้ลม หายใจ เข้าออกมีแต่จิตที่รู้เพียงภายในวงค์อย่างเดียวนั้น เป็นไม่พะจากศาสนาพุทธอย่างยิ่งที่สุดเลย ศาสนาพุทธขาด จากกายไม่ได้เลย ต้องมีพร้อมทั้งกายและใจ ปฏิบัติต้องมี ธรรมะ ๒ มีรูปมีนามและต้องไม่ทิ้งภายนอก พระพุทธเจ้า ไม่สอนให้หลับตา ให้ทั้งขาดจากภายนอกเลย แม้ว่าเขานั่ง หลับตา ตั้งกายตรง ดำรงสติคงมั่น กันเต็มไปหมด ไม่มี พระพุทธเจ้าอุบัติเขาก็จะนั่งหลับตาปฏิบัติอย่างนั้น เป็น ศาสนาที่ครองโลก พระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นมากี่มาล้างล้างเหล่านี้ ทั้งไป แต่มันเสื่อมมาแล้ว ๒,๕๐๐ กว่าปี ก็ไปหลงอันเก่าว่า ถูกอีก อันนั้นอาตมาว่าไปหลงนั่งหลับตามันของเกีทั้งนั้น หลงอรหันต์หลับตา เป็นของเกีทั้งนั้น อรหันต์ต้องลืมตา ปฏิบัติ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโศก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธจะถึงจุดอวสาน

รายละเอียด : คือ หมายความว่า ผู้ที่จะรู้ทางแท้ จะรู้ จุดจริงของพุทธศาสนา จะไม่หลงเหลืออยู่เลยในสังคมของ พุทธศาสนิกชน นั่นคือ จะไม่มีผู้ใดสามารถอาศัย คำสอน ตำรา (พระธรรม) หรือแม้จะฟังปาสาณส์สาวกของพุทธในยุค สมัยนั้นได้เลย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ในยุคนั้น (พ.ศ. ๕๐๐๐) จะไม่สามารถนำพาพุทธศาสนิกชนคนใด ให้เข้าถึง พุทธะหรือรู้แจ้งแทงตลอด ได้เลยจริงๆ คำว่า พระอรหันต์ ก็ไม่มีในพุทธศาสนา

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๖๓

ศาสนาพุทธจะรุ่งเรืองในอนาคต

รายละเอียด : เรื่องธรรมะพระพุทธเจ้าพุทธศาสนาจะ รุ่งเรืองในอนาคต เพราะเป็นคุณธรรมคุณพิเศษของมนุษยชาติ ตั้งแต่บุคคล สังคม ประเทศ โลก จักรวาล แต่จะขยายได้ ไม่ใหญ่เท่าเทวนิยมหรือ วิชาการโลกตอนนี้ ๗,๐๐๐ ล้าน พอไปอีก ๔๐ ปีก็จะกว่าหมื่นล้าน จะปฏิภาคทวี จะกำหนด อย่างไม่ก็เพิ่มปฏิภาคทวี

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา บ้านราช เนื้อแท้ ประชาธิปไตยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธจะเป็นศาสนาที่ทำให้ชาวโลก หันมาสนใจ

รายละเอียด : ที่อาตมาพูดนี้ไม่ได้เข้าข้างตนเองหลง ตนเอง แต่ได้สืบสานกันมาแล้ว ก็กระตือรือร้นมาเรื่อยๆ ใครที่ยัง สงสัยก็อย่าเพิ่งรีบตายให้อายุยืนยาวต่อไปดูที่อาตมาพูดว่า จะจริงไหม ศาสนาพุทธจะเป็นศาสนาที่ทำให้ชาวโลกหันมา สนใจ โดยเฉพาะชาวเทวนิยม อเทวนิยมก็ตาม ตอบไม่ได้ เหมือนกันที่ชาวเอเชียหรือชาวอเทวนิยมจะมากหรือเร็วกว่า ชาวเทวนิยมหรือเปลาอาตมาไม่มีความรู้ตรงนี้ไม่สามารถที่จะ บอกได้ว่าอะไรจะมาก่อนอะไรจะมากกว่า บอกไม่ได้ เพราะ ต่างแสงหากไม่ต้องพยากรณ์ (ผู้แดนธรรมว่า ประเทศไหน ที่มีทุกข์มากประเทศนั้นจะมาก่อน) ก็ไม่แน่หรือ ประเทศ ที่มีความทุกข์มากก็คือมีวิบากมากอาจจะมาได้ยากกว่าด้วย อจินไตยมีเยอะ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธช่วงพุทธันดรมี ๒ ช่วง

รายละเอียด : ศาสนาพุทธมีช่วงพุทธันดรคือช่วงที่ว่างจากศาสนาพุทธโลกนี้ว่างจากศาสนาพุทธ ช่วงระยะที่โลกว่างจากศาสนาพุทธนั้นมีอยู่ ๒ ช่วง ๒ ลักษณะ ลักษณะหนึ่งคือโลกมีแต่คนชั่วมีแต่คนโง่มีแต่คนอวิชชา ศาสนาพุทธเข้ามาประกาศไปไม่ได้ เป็นเรื่องเสียของรับไม่ได้สูญเปล่า เพราะความรู้มีโลกียะและเทวะเสื่อมต่ำมาก ศาสนาพุทธก็หยั่งลงไม่ได้ อีกลักษณะหนึ่งคือสังคมยังไม่ทุกซักร้อน สังคมมีความสุขสบาย มีความเป็นอยู่สุขไม่เดือดร้อนแย่งชิง เป็นยุคที่ไม่จำเป็นจะต้องมีศาสนาพุทธมาช่วย

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธตายเป็นที่สุด

รายละเอียด : เราจะเลวร้ายจะมีจิตใจโหดเหี้ยมจะมีความชั่วโลภหน้าเลือด หรือจะเป็นคนเสียสละเป็นคนที่ไม่เอาเปรียบเอาไรใคร เป็นคนที่มีประโยชน์เกื้อกูลโลกเกื้อกูลมนุษย์สัตว์โลกทั้งหลายเหลืออยู่ ก็อยู่ที่เราทำตัวเองศึกษาแล้วเราก็ทำตัวเองให้เป็นคนเช่นนั้น พิสูจน์ยืนยันได้ และเป็นที่สุด ศาสนาพุทธนี้ ตายเป็นที่สุด (อะไรตาย)

กิเลสตายไม่เกิดอีก แต่ว่าอตภาพยังหมุนเวียนเกิดอยู่เป็นโพธิสัตว์เกิดอีกที่ชาติๆ ก็ได้ กิเลสตายแล้วไม่เกิดอย่างเช่นอาตมา เกิดมาชาตินี้ก็ไม่มีกิเลสอีกแล้ว นี่คือการตายไปขั้นหนึ่งแล้ว กิเลสตายไม่เกิดอีกในอตภาพในชีวิตของคนผู้นี้

ตายอย่างชนิดที่เลิกไปเลย แยกธาตุ ตายเป็นครั้งสุดท้าย ปรีนิพพานเป็นปรีโยสาน ภายหลังจากตายกายแตกไปก็ไม่เหลือคราบที่จะจับตัวไม่แตก พืชก็ไม่มีจิตินยามก็ไม่มี เป็นผลแห่งการปฏิบัติให้ถึงที่ภาวนา ภาวนาเป็นผลแห่งการปฏิบัติได้ถึงที่แล้ว ก็จะเป็นอย่างที่ว่าอาตมาพูด อาตมาพูดผลของตัวเองที่ถึงที่แล้วที่อธิบายนี้ไม่ใช่เอาตำรามาเปิดอ่านให้ฟังแต่เอาจากของตัวเองที่เป็นอย่างนี้แล้ว ผลแห่งการภาวนาของเราถึงที่แล้ว นี่เป็นอานิสงส์ที่มากเป็นผลมาก หยั่งลงสู่อมตะ มีอมตะเป็นที่สุด อาตมาได้ขยายความถึงมูลสูตร ๑๐ ตั้งแต่ข้อ ๑ จนกระทั่งถึงข้อสุดท้ายให้ฟังหน่อยแล้วจะเข้าใจถึงการหยั่งลงสู่อมตะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธตายแล้วเกิดได้ ไม่เกิดก็ได้

รายละเอียด : ตายแล้วถ้าจะไปเกิดเป็นพืชเป็นดินน้ำ

ลมไฟ อันนี้แหละสำคัญ ศาสนาพุทธสามารถทำให้จิตวิญญาณตัวเอง สุดท้ายตายแล้วไปเกิดเป็นดินน้ำไฟลมได้ ไม่ต้องหมุนเวียนมาเกิดเป็นจิตินยามอีกได้ นี่แหละคือสุดยอดของศาสนาพุทธ โดยธรรมเนียม ๕ อุดุนิยาม พีชนิยาม จิตินยาม กรรมนิยาม ธรรมเนียมธรรมะคือสิ่งทรงไว้ยังไม่สูญสลายไป กรรมคือการกระทำ กระทำทางกายเป็นกายกรรม ก็หมายถึงการเคลื่อนไหวทั้งหมด ของสรีระทั้งใจด้วย หากเฉพาะวจีกรรมก็คือการกระทำเคลื่อนไหวของวจี เคลื่อนปาก มีคนเคลื่อนไหวริมฝีปากน้อยๆ ก็ส่งเสียงได้ก็มี มโนกรรมมีแต่การเคลื่อนไหวของมโนก็ได้ กรรมนี้แหละ พระพุทธเจ้าท่านสอนให้เรียนรู้ ให้เราสามารถควบคุมกรรม กายและวจีโดยเฉพาะมโนกรรม จิตวิญญาณหรือมโนเป็นตัวประธานให้เกิดต้องเรียนรู้ถึงจิตวิญญาณจึงจะสามารถควบคุมจิตใจตัวเองได้ มีสวัสดิ์ดี มีอำนาจทางจิตที่จะสามารถทำใจในใจมนสิการให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ได้ ศาสนาพุทธมีความสามารถถึงขนาดนั้นและที่สุดแห่งที่สุดคือสามารถทำให้จิตวิญญาณเราในเมื่อเวลาตายสุดท้าย ให้สลายไปเลยทำให้ใจในใจของเราสลายเป็นดินน้ำไฟลมได้เลย เรียกว่าปรีนิพพานเป็นปรีโยสานหากยังไม่มีความรู้ที่จะทำให้จิตใจเป็นอตุได้ก็ยังไม่ใช่พระอรหันต์ตายไปแล้วก็ยังจะต้องเวียนวนกลับมาเกิดเป็นจิตินยามเป็นสัตว์หรือเป็นมนุษย์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธทำทานก็ต้องเป็นบุญ

รายละเอียด : คือ อานิสงส์ คือ ประโยชน์แท้คือการกำจัดกิเลส เพราะฉะนั้นการทำทานนี้ ไม่ได้หมายถึงจะต้องไปสร้างวิมาน จริ่งๆ แล้วกุศลที่แท้จริงถูกต้อง กุศลมันก็เป็นกุศลเป็นกรรมเป็นวิบากของเราอยู่ในตัว คุณไม่ต้องไปคำนึงถึงมันเลย รับรองว่าสุวรรณ สุวาน ไม่ลืมจด เต็ดขาดเลยคุณไม่ต้องไปกังวลเลย เป็นหน้าที่ยมบาล ยิ่งคนทำดียิ่งต้องบันทึกในแผ่นทองคำของสุวรรณ สุวาน แปลว่า หมา ศาสนาพุทธเป็นศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่สอนให้ลดกิเลสเป็นการสอนนิพพาน เรื่องจิต เจตสิกต่างๆ สอนถึงการแยกแยะให้ออกดี เทวะให้แตกจึงเป็นลัทธิ ที่ไม่มีเทวะ อเทวะ ทำลายเทวะสูญได้เลย ตายแล้วพระเจ้า เทวะที่ยิ่งใหญ่จะเรียกว่า ต้องมาอยู่กับข้า มาอยู่กับพระเจ้า ศาสนาพระพุทธเจ้าบอกว่า ไม่ไปกับพระเจ้า หรืออยู่กับเทวะเลย ทำลายจิตินยามของตัวเอง เป็นอตุธาตุได้เลย ไม่เหลืออาตมัน ไม่เหลือธาตุจิตินยามอีกแล้ว หายตัวไปเลย ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่รู้จักพระเจ้าอย่างดี จนพระเจ้าเป็น

เจ้าของจิตวิญญาณนี้ไม่ได้ เพราะเจ้าของจิตนิยามทำ (ร้าย) จิตนิยามของตัวเองได้ ๐ (ศูนย์) หหมดเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธที่เป็นอวิชชา

รายละเอียด : ขอภัยที่ต้องพูดให้ชัด ท่านรู้แล้วท่านก็รู้ผิดทาง มันก็เลยเป็นอวิชชาที่ออกมาไปเรื่อยๆ กลายเป็นตรรกะ กลายเป็นเจริญไปได้พยัญชนะไวยากรณ์ ไปกันใหญ่เลย การจะมารู้เรื่องของการสัมผัสจิตในจิตบ้าง แต่เรื่องจิตในจิตนั้นกลายเป็นเรื่องซับซ้อน เช่น สมาธิก็กลายเป็นสมาธิแบบเตียรถียแบบฤาษี ยึดมันถือมัน แทนที่จะเข้าใจโลก ไปเข้าใจสมาธิแบบฤาษี ก็เลยกลายเป็นจิตที่ยิ่งเกาะแน่นกันไปใหญ่เลย แทนที่มันจะขยายความ แทนที่มันจะมีการรู้เรื่องสาระที่แท้จริง เทียบเคียงเทวนิยม อเทวนิยมเป็นคู่ ก็เปล่า มันกลับกลายเป็นก้อนแข็ง แน่น ผลึก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บพ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธทุกวันนี้

รายละเอียด : ศาสนาพุทธทุกวันนี้ คือ ตรงกับพระสูตรคุหฺฏฐกสูตรตนิทเทศที่ว่า นรชนเป็นผู้ซึ่งอยู่ในถ้ำ เป็นผู้อันกิเลสมากปิดบังไว้แล้ว นรชนเมื่อตั้งอยู่ ก็หยั่งลงในที่หลง นรชนเช่นนั้น ย่อมอยู่ไกลจากวิเวก ศาสนาพุทธทุกวันนี้ตรงกับพระสูตรนี้ชัดเจน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธทุกวันนี้มันเพี้ยนมันผิดไปไกล ออกไปจากความถูกต้องออกไปจากความจริงของสารัตถะที่เป็นพุทธ

รายละเอียด : อาตมาพูดได้โดยมั่นใจว่าอาตมาพูดถูกด้วยนะไม่ได้ไปใส่ความไม่ได้ไปหาเรื่องเขา แน่ใจมั่นใจด้วยว่าอาตมาพูดถูกเป็นความจริงตามที่อาตมาพูด เพราะศาสนาพุทธทุกวันนี้มันเพี้ยนมันผิดไปไกล ออกไปจากความถูกต้องออกไปจากความจริงของสารัตถะที่เป็นพุทธ มันไกลออกไปเลย อย่างที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า ไกลจากวิเวกเป็นผู้ไกลจากวิเวก เป็นผู้หยั่งลงสู่ความหลง ลำนวนของพระพุทธเจ้า แปลเป็นไทยมันผิดเพี้ยนไปได้เพราะมันลึกซึ้ง ซึ่งมันห่างไกล

จากสิ่งที่พระพุทธเจ้าท่านตรัส คิดแล้วมันสยงเลย ขนลุกขนพอง เราจะมาหาสาระของศาสนา แต่มาเห็นที่เรียนกันมันไม่มีสาระของศาสนาเลย ผู้รู้จะสยง ผู้ไม่รู้ก็แน่นอนไม่สยงสยดอะไรหรอก

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธทำไมปฏิบัติโมฆะหมด

รายละเอียด : คำว่าพิจารณาภายในภายในนั้นไม่ขาดภายนอก แต่เน้นไปพิจารณาที่ข้างใน ฟังอีกทีหนึ่ง การเรียนรู้ภายในภายใน พิจารณาภายในภายใน ในโพธิปักขิยธรรม ๓๗ อันแรกเลยภายในภายใน ถ้ามีจกาทิฐิตั้งแต่ภายในภายในตัวแรก ของโพธิปักขิยธรรมเลย อีก ๓๖ ผิดหมด เพราะไม่เอาข้างนอก เพราะฉะนั้นการไปนั่งหลับตาสะกดจิตไม่มีภายนอก โมฆะหมดศาสนาพุทธ มันจึงเกิดอย่างนี้แหละ อาตมาหัวเดียวกระเทียมลีบ แล้วก็ไม่มีอะไรมาที่จะยืนยันหลักฐานนอกจากในพระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ในสัมมาทิฐิ ๑๐ ข้อ ๑๐ สมณพราหมณ์ทั้งหลาย เป็นผู้ดำเนินชอบ-ปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้-โลกหน้า ให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้อย่างด้วย ตนเองในโลกนี้ มีอยู่ (อตฺถิ โลเก สมณพราหมณา สัมมัตตตาสัมมาปฏิปันนา เย อิมญฺจ โลกัง ปรัญฺจ โลกัง สยง อภิญฺญา สัจจิกิตฺวา ปเวเทนตฺติ)

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช ภายในคือวิญญาณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธนี้จะต้องปฏิบัติศีล สมาธิ ปัญญา เป็นการศึกษา ๓

รายละเอียด : วันวันวันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓ ที่บวรราชธานีอโศก เท่าที่อาตมาอธิบายมาแล้วอาตมาก็ว่าเข้าใจได้เพียงพอ ตั้งแต่ศีลสมาธิปัญญา เราเข้าใจคำว่าศีลคืออะไร แล้วศาสนาพุทธนี้จะต้องปฏิบัติศีล สมาธิปัญญา เป็นการศึกษา ๓ ไม่มีการศึกษาอื่นในศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธมีการศึกษา ๓ อย่างนี้ แล้วอย่าไปตัดของท่านทั้งนะ ทุกวันนี้เขาตัดทั้งหมด พวกที่สอนสมาธิ เขาก็ไปนั่งสมาธิ พวกชอบปัญญาก็ไปอ่านไปตีความๆ แล้วก็ท่องจำด้วย อ่านตีความท่องจำก็อย่างหนึ่ง ได้ความรู้ทางตรรกะทางพยัญชนะทางภาษา ศาสนาพุทธก็เหลือ ๒ อย่างนี้ ใหญ่ๆ แต่พวกที่ไปนั่งหลับตาสมาธินั้น มันผินจากความเป็นคนที่เป็นสัตว์โง่ง แต่ว่ามันสมาธิไปเข้าใจอย่างเตียรถียต้องหนีปลีกเดี่ยวไปอยู่ผู้เดียวเลย ไปผู้เดียวมา

ผู้เดียว โง่ผู้เดียว ก็เลยโง่อยู่ผู้เดียวไม่รู้เรื่องอะไรกับเขา ส่วนพวกหลงบัญญัติภาษาก็เอาแต่ภาษา สอนเปรียญ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ เอาปริญญาตรีโทเอกเลย แล้วยังคิดว่าได้แล้วสำเร็จแล้ว มันเพี้ยนไป

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธปฏิเสธความสุข

เพราะความสุขกับความทุกข์เป็นอันเดียวกัน

รายละเอียด : คำว่าความสุขนี้ในบรรดาศาสนาทั้งหมดในโลกจะมีศาสนาพุทธเท่านั้นที่ปฏิเสธความสุข และศาสนาพุทธทุกวันนี้ก็ได้ลืมไปแล้วว่าศาสนาพุทธปฏิเสธความสุข เพราะความสุขกับความทุกข์เป็นอันเดียวกัน เป็นมายาทั้งคู่ พญัญชนะของพระพุทธเจ้าชัดเจนเลยว่าสุขคือ สุขขัลลิกะ สุขเป็นความต่อแผล เท็จ เป็นเรื่องหลอกลวงเป็นเรื่องไม่จริง เป็นมายา สุขขัลลิกะ สุขมันเป็นเรื่องไม่จริง แล้วทำไมไปเรียกทุกข์ว่าเป็นอริยสังข์ แต่สุขไปเรียกอสังข์ ก็เพราะว่าโดยเอาอรรถะโดยความหมายอย่าไปสนใจเรื่องสุข มันเป็นเรื่องต่อแผล เรื่องหลอกลวงเรื่องมายาเรื่องไม่จริง จริงๆ แล้วสุขกับทุกข์มันเป็นอันเดียวกันมันเป็นเรื่องเดียวกัน เทว ทุกศาสนาในโลกไม่รู้จัก เทวดาจมอยู่ในเทวไม่รู้จัก ๒ แต่ยึดเป็นหนึ่ง เทวะที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเป็นหนึ่งมีอำนาจมีคุณสมบัติมีคำสอนมีอำนาจตรงนี้ ดีไม่แตกเลย ศาสนาพุทธแตกแบ่งออกเป็น ๒ และก็แยกเรียนให้รู้ทีละ ๒ เทวธัมมาไปเรื่อยๆ จนเข้าถึงปรมาตม์กายเวทนา จิตธรรมก็แยกเป็นทีละ ๒ จนครบ ๑๐๘ เวทนา ๑๐๘ จึงได้รู้ว่าสังข์ธรรม จบสมบุรณ์อยู่ที่เวทนา อยู่ที่ความรู้สึก ความรู้สึก ที่คนไม่รู้จักรู้เลยคือความรู้สึกสุข คนที่ไปยึดถือความรู้สึกสุขก็เป็นพวกสุขนิยม ยึดความสุขเป็นความเที่ยงแล้วเป็นความสุขนิรันดร ผู้ที่เป็นเทว ๑ ที่ยอดสุดแล้วคือพระเจ้า ยิ่งใหญ่ที่สุดเป็นเจ้าแห่งสวรรค์เป็นเจ้าแห่งความสุข คนทุกคนอยากได้ความสุขต้องขอจากพระเจ้าอวยพรจากพระเจ้า พระเจ้าต้องให้เป็นพระประสงค์ของพระเจ้า ผู้ใดเป็นทุกข์ก็เป็นพระประสงค์ของพระเจ้าถูกพระเจ้าลงโทษ เพราะฉะนั้นจึงพยายามอ่อนน้อมพระเจ้าเอาใจพระเจ้า หรือจริงๆ ก็คือปฏิบัติตามคำสอนของพระเจ้าให้ตรงให้ดีที่สุด แล้วคุณก็จะสุขตามคำสอนพระพุทธเจ้า เพราะพระเจ้าเป็นเจ้าของสุข

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธผิดเพี้ยน

รายละเอียด : ศาสนาพุทธผิดเพี้ยน คือ เป็นการผิดเพี้ยนตามกาลเวลาโดยมันเป็นไปแล้ว ฤาษีลิงดำ เขาว่าอย่างนั้นเขาก็บอกไปว่า พบสมณโคดม ก็อย่างนี้แหละศาสนาพุทธก็ผิดเพี้ยนไปตามกาลเวลาเอาตมาก็ต้องมาแก้ไขสิ่งใดที่เขาวางไป พระอาจารย์ต่างๆ จะว่าอย่างไร จะใหญ่แค่ไหนก็ช่าง ท่านไม่มีปัญหา ผิดก็บอกว่าผิดอย่างที่ท่านวิจัยวิจารณ์ไว้ จะเป็นพระใหญ่ขนาดไหนก็แล้วแต่ท่านว่ามันผิดหรือถูกก็วิจารณ์ไปอะไรถูกก็ว่าไปตามถูก อะไรผิดก็ว่าไปตามผิด เพราะเราเอาที่สังข์ธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธมีการตำหนิและการชม

รายละเอียด : ก็ดี แต่ศาสนาพุทธต้องมีการตำหนิและการชม นิคคัณห์นิกคหหารัง ปัคคัณห์เหปักคหหารัง ไม่ใช่ว่าลำเอียงไม่ว่าใครเลยคนนั้นเป็นคนเขาไปไม่สมบุรณ์ เพราะว่าสังข์จะมันมีทั้ง ๒ ด้าน ต้องเรียนรู้ทั้ง ๒ อย่าง หากผู้ใดที่ได้รับคำตำหนิไม่ได้เลยคนนั้นไม่เจริญ หรือไม่มีการติเตียนกันเลย สังข์คนนั้นโลกนั้นก็ไม่มีเจริญ ไม่มีการเรียนรู้สิ่งที่ควรจะต้องแก้ไขที่จะปรับปรุง ต้องรู้ว่าจะสิ่งที่มันถูกต้องต้องบอกกัน สังข์คนนั้นตายเลย เป็นสังข์ที่ไม่มีเจริญได้เลย

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุณหอนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธมีคำสอนที่สามารถสอนคนให้เกิดอนุศาสน์ปาฏิหาริย์ได้จริง

รายละเอียด : คำสอนพระพุทธเจ้ามาให้คนปฏิบัติเกิดอนุศาสน์ปาฏิหาริย์ตามคำสอนพระพุทธเจ้าจริง มาเป็นคนจนเกิดเป็นชุมชนสาธารณสุขโรคได้ ตามหลักการของวรรณะ ๔ สาราณียธรรม ๖ ยืนยันได้ ในวงการศาสนาพุทธกระแสหลัก นำสงสาร พุดอย่างไรก็เหมือนคนที่เอาไปฆ่าด้วยหอก ๑๐๐ เล่มตอนเช้าก็ยังไม่ตาย เอาไปฆ่าด้วยหอก ๑๐๐ เล่มตอนกลางวันก็ไม่ตาย เอาไปฆ่าด้วยหอก ๑๐๐ เล่มตอนเย็นก็ยังไม่ตาย แล้วฆ่าไม่ตายดีไม่ตีเอาตมาจะตายเอา หนึ่งเหนียวจริงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธมีคำสอนในระดับที่เหนือกว่า god

รายละเอียด : ศาสนาพุทธสอนเรื่องกรรมสอนเรื่องทุกข์นี้จับประเด็นได้ดี คำว่ากรรมของศาสนาพุทธนี้ยิ่งใหญ่ อย่าวางแต่เทียบเท่าเลย เหนือกว่า god ด้วย ขอภัยที่พูดไม่ได้ข่มแบ่ง god เพราะ god สลายตัวเองไม่ได้ แต่ศาสนาพุทธทำกรรมสลายตัวเองให้สูญได้ ไม่ต้องให้พระเจ้าเป็นเจ้าของชีวิต

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธมีจักรณะ ๑๕ วิชา ๘

รายละเอียด : สังคมเป็นสมาธิจนเป็นอุเบกขาซึ่งเป็นองค์สุดท้ายของฌานที่ ๔ เป็นฐานนิพพาน จนกระทั่งถึงจิตวิญญาณทะลุไปถึงอุเบกขา ปริสุทธา ปริโยทตา มุทุ กัมมัฏฐา ปภัสสรฯ ตั้งแต่มีศีล อปัณณกกรรม ๓ สัทธิกรรม ๗ ฌาน ๔ วิชา ๘ ปฏิบัติแล้วเกิดจิตที่สะอาดจากกิเลส บริสุทธิคตผลึกตั้งมั่นเป็นอุเบกขาฐานซึ่งมีคุณสมบัติ ปริสุทธา ปริโยทตา มุทุ กัมมัฏฐา ปภัสสรฯ บริสุทธิแล้วก็ยังมีบริสุทธิได้อยู่อีกแม้จะมีเหตุปัจจัยคลุกคลีเกี่ยวข้องกับสัมผัสสัมพันธ์ทำงานมีปฏิกริยากับสังคัมกับสิ่งที่แปดเปื้อนอย่างไรก็ยังมีใจผ่องผุดผ่อง ปริโยทตา จิต แกนของจิต มุทุ แปลว่าอ่อน เป็นสิ่งที่เล็กที่สุดอ่อนที่สุดไวที่สุดรู้มากที่สุดรู้เร็วที่สุด มุทุภูตธาตุ ทั้งศรัทธาเจโตทั้งปัญญา รวมอยู่ในนั้น จิตจึงมีการกระทำด้วย ปัญญา ด้วยธาตุรู้ที่เจริญงอกงามไปได้เรื่อยๆ กัมมัฏฐา ก็จะมีเกิดความ ปภัสสรฯ มีโลกอันสดใสงดงาม เพิ่มขึ้นตลอดเวลา ไปได้เรื่อยๆ นี้คือคุณสมบัติ ๕ ของ (อุเบกขา ได้แก่) ปริสุทธา ปริโยทตา มุทุ กัมมัฏฐา ปภัสสรฯ ที่อาตมาเอาสภาวะธรรมต่างๆ มาขยายความ พยายามที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ทั้งหมด นี้คือคำตรัสสอนเป็นบาลี ของพระพุทธเจ้าทั้งนั้น อาตมาก็เอามาขยายความเป็นภาษาไทยๆ ที่สามารถเข้าใจกันได้ จะได้เอาไปประพฤติปฏิบัติตรงตามคำสอนของพระพุทธเจ้า ได้ประโยชน์ เมืองไทยจึงเป็นเมืองประภัสสรเพราะศาสนาพุทธ มีเชื้อของโลภุระไม่ว่าจะทางด้านเศรษฐกิจ รัฐบาล สังคมกิจ ยังเจริญกว่าทุกประเทศในโลกเลย อาตมาพูดนี้ไม่ได้พูดเล่น พูดใหญ่ แต่คนเขาไม่เข้าใจ เป็นประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการเมืองเจริญที่สุด ประชาธิปไตยสูงที่สุดดีที่สุดในวันนี้สูงเยี่ยมยอด

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช จระณะวิชาที่พาเป็นคนจนอยู่เหนือคนรวย วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธมีทางจบ เทวนิยมไม่จบ

รายละเอียด : อาตมาเคยอธิบายถึงขั้นสวรรค์เดี๋ยวนี้

ในอนาคตอาจจะได้เป็นพระพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่ง เป็นอจินไตยก็ได้ใครจะไปรู้ อันที่จับตัวเป็นอัตภาพตัวเองแล้วจะมีวิบากอีกกี่ล้านๆ ชาตาก็ไม่รู้ มหายานว่า สัตว์ทุกตัวต่อไปจะได้เป็นพระพุทธเจ้าหมด ซึ่งที่จริงมันไม่ใช่หรอก เพราะว่าสัตว์มันมีเยอะ พระพุทธเจ้าต้องคัดเลือกไป มันจะอยู่อีกไปที่ล้านๆ ชาตวินในวัฏสงสาร แต่ไม่รู้วิธีสลายตัวเองได้ก็อยู่ไปนิรันดร เป็นสัตว์นิรันดร ถ้าไม่มาพบพระพุทธเจ้า ไม่สามารถที่จะแตกอัตภาพให้เป็นอุตุไปเลย จบ ไม่เหลืออัตภาพ มีวิธีการตายอย่างปรินิพพานเป็นปริโยสาน ศาสนาพุทธมีทางจบ เทวนิยมไม่จบ อย่างเก่งตายแล้วไปอยู่กับพระเจ้า ส่วนเรื่องของนรกเรื่องของชาตานั้นไม่ค่อยรู้เรื่อง ไม่ศึกษาก็เลยไม่รู้เรื่อง พวกเทวนิยมจึงเป็นคนหลงมีทิศทางเดียวเอาแต่สุขแล้วก็พยายามรู้โดยปริยาย รู้ว่าอันนี้ไม่ดีอย่าทำ มันชั่ว คนที่เข้าใจก็พยายามละความชั่วประพาศิตความดี เสร็จแล้วบางทีก็ลืม ก็เลยหลงว่าได้ดีแล้วก็เลยผลไปทำชั่วอีกวนอยู่ไม่รู้จบ นิรันดร มากกว่ามาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธมีนิพพาน

รายละเอียด : ก็ด้วย กรรม และด้วย ธรรม นี้เอง (กรรมกับธรรมก็คือธรรมะ ๒ คือ เทว) จึงเป็น โลภุระธรรมที่อยู่เหนือ (อุตตระ) ภาวะที่เป็น เทว หรือภาวะ แห่ง ความมีอย่างนิรันดรเช่นกัน ได้แท้ นิรันดร ใน เทว ที่เป็นพระเจ้า คือ ความมี ที่ดีไม่แตก แยกไม่ได้อยู่ชั่วนิรันดร เพราะมี อัตตา ตราบนิรันดรอยู่จริง แต่ นิรันดร ใน อเทวที่เป็น นิพพาน คือ ความไม่มี ที่ดีแตก แยกได้ ก็นิรันดรนะ เพราะไม่มี อัตตา ไปตราบนิรันดรได้แท้ ซึ่งตรงกันข้ามกันคนละขั้ว ด่ากับชาว ที่ลัทธิ เทวนิยม หมดลัทธิที่จะมีนิพพาน เพราะมี พระเจ้า เป็นปรมาตมันไปนิรันดร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธมีลำดับขั้นตอน

รายละเอียด : คำว่า ลาด ลุ่ม ลึกไปโดยลำดับ ไม่โกรกชันเหมือนแหวน นั่นก็คือ ลำดับของการศึกษา (สิกขา) กิติ ลำดับของการประพฤติที่ได้ทำกันจริงๆ (กิริยา) กิติ และลำดับของวิธีการแห่งปฏิบัติทั้งหลาย (ปฏิบัติ) กิติ ล้วนดำเนินไปเป็นขั้นเป็นตอน เป็นระดับราบรื่น เรียบร้อย ง่ายงาม ตีมาก ไม่สะดุดตะปุมตะป่า ไม่ขรุขระ ไม่อ้อโหลกโหลกเขลก ไม่กลับไป

กลับมา ไม่ต่ำตกวบแล้วก็พุ่งขึ้นสูงปรึ๊ด หกคะเมนตีลังกา
อย่างไม่เป็นท่า หรืออะไรอย่างนั้น แต่เป็นระบบระเบียบ
เรียบราบดี ไม่วุ่นวายสับสนไปมา เดี่ยวกลับหน้า เดี่ยวกลับหลัง
นั่นคือ หลักเกณฑ์สำคัญหลักแรกยิ่งใหญ่คือ ศีล-สมาธิ-ปัญญา
ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธยืนยาว ๕,๐๐๐ ปี

รายละเอียด : หลัง ๕๐๐ ปีของการกอบกู้พระพุทธ-
ศาสนา พ่อครูจะไม่กลับมาเกิดอีกหรือไม่ นั่นหมายความว่า
โพธิกิจ ของการสืบสานศาสนาให้ครบ ๕,๐๐๐ ปีเสร็จสิ้นแล้ว
หลังจากนั้นจะเป็นการเพิ่ม โลกวิทู สังฆมการมีในภพภูมิต่างๆ
ที่มีใช้มนุษย์ของพุทธกับป็นนี้ เพื่อยกระดับขึ้นเป็น มหาโพธิสัตว์
นั้น ทุกอย่างขึ้นอยู่กับ อนิจจตา ไม่เที่ยง อาตมาพูดไปคร่าวๆ
อาตมาพูด ๕๐๐ ปีนี้มันนานแล้ว จนเขียน pattern เป็นรูป
สามเหลี่ยม ได้เขียนไว้นานแล้วโลโก้ นี่ ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ยาก
เพราะธรรมชาติของพระพุทธเจ้า นั้น คัมภีระ (ลึกซึ้ง) ทุททัสสา
(เห็นตามได้ยาก) ทูรณโพธา (บรรลุตตามได้ยาก) สันดา (สงบ
ระงับอย่างสงบพิเศษ แม้จะวุ่นอยู่) ปถวีตา (สุขุมประณีตไป
ตามลำดับ ไม่ข้ามขั้น) อตักกาวจรา (คาดคะเนต้นตอได้)
นิปุลณา (ละเอียดลึกถึงขั้นนิพพาน) ปันทิตเวทนียา (รู้แจ้ง
ได้เฉพาะผู้เป็นบัณฑิต บรรลุแท้จริงเท่านั้น) (พระไตรปิฎก
เล่ม ๙ ข้อ ๓๔)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔

ศาสนาพุทธรู้จักพลังจิตวิญญาณไม่ทุกข์ไม่สุข

รายละเอียด : มีศาสนาพุทธที่สามารถรู้จักพลังงานที่เป็น
จิตวิญญาณ แล้วสามารถรู้ครบในเรื่องพลังงานจิตวิญญาณนี้
จนกระทั่งสามารถทำให้จิตวิญญาณนี้อยู่ในสภาพ พิชนิยาม
ไม่มีทุกข์ไม่มีสุข ทำให้สภาพจิตนิยาม หรือพิชนิยามไปเป็น
อุตุนิยาม ทำให้ธาตุจิตแยกเป็นดินน้ำไฟลมได้ด้วย ผู้ที่เป็น
อรหันต์แล้วทำได้ทุกองค์ เพราะฉะนั้นผู้ที่สามารถเรียนรู้
จิตเจตสิก รูป นิพพาน เรียนรู้พลังงานนี้ในศาสนาพุทธ
จึงสามารถที่จะรู้ความจริงของทั้งโลก โลกที่มีดินน้ำไฟลม
รูปที่มีพืชพรรณธัญญาหาร โลกที่มีสัตว์ตั้งแต่สัตว์เดรัจฉานทั้ง
เซลล์เดียว ๒ เซลล์ ๕ เซลล์ ๑๐ เซลล์ล้านเซลล์ จนกระทั่งมา
เป็นมนุษย์หมดทุกอย่าง รู้กันจนกระทั่งสุดท้ายสามารถสลาย
อัตภาพ หมดอัตภาพหมดตัวตน สู่สูญสลายเป็นปรีนิพพาน

เป็นปริโยสานไม่มีอะไรอีก ดับอัตตา อัตภาพได้ ซึ่งอันนี้ตรง
กันข้ามกับเทวนิยมที่ตายไปแล้วไปอยู่กับพระเจ้าในันตรไม่มี
ศูนย์ จิตวิญญาณ ๐ ไม่ได้ เขาทำไม่ได้เขาไม่มีทางศูนย์ แล้ว
เขาก็เชื่อมั่นว่าไม่มีทางศูนย์ด้วยเพราะเขาไม่มีความรู้ที่พาไป
หาศูนย์ ในคนเป็นๆ ในตอนเป็นๆ ก็ไม่มีความรู้อันนี้ในชีวิต
เป็นๆ ก็ไม่มีความรู้ ถึงไม่มีพฤติกรรมไม่มีจิตใจ ที่จะเป็นคน
ที่ไม่มีความเป็นอัตภาพ ที่จะไม่มีอัตตา อัตนียาตอนเป็นๆ
เป็นคนที่ไม่ได้ทำเพื่อตัวเพื่อตนไม่ได้เห็นแก่ตัวแก่ตนเลย
การทำงานที่ทำมีแต่ กัมมัฏฐา ทำเพื่อผู้อื่นทั้งนั้นเลย แต่ไม่ใช่
โง่งนกระทั่งทำให้ตัวเองเสียสุขภาพ ทำให้ตัวเองทำอะไรไม่ได้
ไม่งาม ไม่ใช่ มีข้อ

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่
๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธรู้จักสุขทุกข์ เป็นอนัตตา

รายละเอียด : ศาสนาพุทธศึกษาเรื่องทุกข์ เหตุแห่งทุกข์
แล้วก็ดับเหตุแห่งทุกข์ ทุกอย่างก็จบได้เลย ทุกอย่างมาแต่เหตุ
ดับเหตุแล้วสมบุรณ์ ศาสนาพุทธรู้จักทุกข์ จนรู้ว่าสุขทุกข์มัน
เป็นอนัตตา ธาตุจิตก็สว่างอิตตาก็สว่างสูงสุดเลย เยี่ยมยอด
ที่สุด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธลืมนตาปฏิบัติ

รายละเอียด : ศาสนาพุทธนั้นแม้คุณลืมนตาปฏิบัติธรรม
กิเลสตามลตคุณก็ไม่ต้องหลับตา หมดกามาวจร หมดกามภพ
เป็นอนาคามี คุณก็ลืมนตาอยู่บนรูปสกลันเสียงสัมผัสอยู่กับ
กามภพ มีกามาวจร แต่กิเลสคุณไม่มีแล้วเหลือแต่กิเลสรูปภพ
อรุภพภพภายในเท่านั้น คุณไม่ได้หลับตาสักอย่างเลย เห็นไหม
ว่ามันตรงกันข้ามเลย แต่นั่นนั่นหลับตาไม่ลืมนตาเลย อันนี้ลืมนตา
ไม่หลับตาเลย เห็นไหม สอนกันคนละชั่วเลย นำสงสารนะ

ที่มา ที่ไป : รายการท้าววัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๙
ธันวาคม ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธสอนให้หมดความสุขความทุกข์

รายละเอียด : ประเด็นให้ทำความดีไม่ทำความชั่ว
ศาสนาไหนก็สอน แปลว่าศาสนาพุทธสอนให้หมดความสุข
ความทุกข์ อันนี้ศาสนาอื่นไม่สอนให้ชัดเจน แล้วรู้จนกระทั่ง
สุดท้ายสุขทุกข์เป็นมายา สุขทุกข์เป็นอารมณ์ลวง สุขทุกข์
เป็นสิ่งที่อุปาทานไว้เท่านั้นเอง แล้วไม่ยึดติดในความสุขความ

ทุกข์ ความสุขความทุกข์นั้นเป็นสิ่งที่ชาวเทวนิยมตีไม่แตก เขาเอาแต่สุขนิยม แต่ความทุกข์นั้นซ่อนเอาไว้ เหตุแห่งทุกข์คือซาตานก็นำพา ไม่จับมาศึกษาไม่จับมาประหารจึงอยู่กับตัวเอง ซาตานของตัวเอง พระเจ้าของตัวเอง เมื่อไม่รู้จักก็ปล่อยให้ซาตานเล่นงาน ก็ได้แต่หม่นอยู่กับสุขกับทุกข์อยู่กับสุขกับทุกข์อยู่อย่างนั้นแหละนิรันดร

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริธีธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธสำคัญที่สุด ที่ดับ (เหตุแห่ง) สุขทุกข์ได้

รายละเอียด : รู้ความสุข ความทุกข์ แล้วก็ดับความสุข ความทุกข์ได้จริงๆ ศาสนาพุทธนั้น ความสุขความทุกข์เป็นโลกุตระ ความดีความชั่วเป็นเพียงโลกียะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริธีธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธหมดสวรรค์ หมดนรก ภพชาติไม่มี

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าได้มาแก้สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่เป็นเทวนิยม เป็นเรื่องของผู้ที่มิภพชาติของเทวดามีภพของพระพรหม มีภพของสวรรค์ ซึ่งเมื่อมีสวรรค์แล้วก็ต้องมีนรก แต่ศาสนาพุทธนั้นหมดสวรรค์หมดนรก หมดสวรรค์และนรก เรื่องภพชาติก็ไม่มี ศาสนาพุทธทุกวันนี้ไม่มีใครมาพูดหมดภพหมดชาติอย่างอาดมาหรือก ที่บอกว่าไม่มีสวรรค์นรก ทำทานก็อย่าให้มีความหวังอะไรทั้งนั้นแหละ เพราะจะเกิดภพชาติ ทำอย่างนั้นไม่มีมรรคผล ในการทำงานอย่างมีภพชาติมันเป็นกิเลสอย่างนี้เป็นต้น เอาทานสูตรมาขยายให้ฟัง แต่เขาฟังกันไม่รู้เรื่อง สอนการเรื่องมีภพชาติ เมื่อจะสอนเรื่องไม่มีภพชาติก็พูดกันไม่รู้เรื่อง แล้วจะอยู่กันอย่างไร แล้วบอกว่าศาสนาไม่เกี่ยวกับโลก แล้วจะเกี่ยวกับอะไร?

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริธีธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธเดี๋ยวนี้มีทานอย่างมีหวัง

รายละเอียด : ศาสนาพุทธเดี๋ยวนี้มีทานอย่างมีหวัง ยังมีความหวังให้ทาน สาเปกโช (มุงหวัง) ทาน เทติ มีจิตผูกพันในผลให้ทาน ปฏิพุทธจิตโต (ผูกพัน) ทาน เทติ มุงการสังสมให้ทาน สนุทธิเปกโช (สังสม) ทาน เทติ ให้ทานด้วยคิดว่า เราตายไปจักได้เสวยผลทานนี้ ปริภุณ-ชิสสามิติ (ให้ข้ามภพชาติ) ทาน เทติ

ที่มา ที่ไป : พิธีบูชาพระสารีริกธาตุ วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธเปรียบเทียบกับต้นไม้

รายละเอียด : ศาสนาพุทธเปรียบเทียบกับต้นไม้ คือ ๑. สะเก็ดต้นไม้ คือ ศีล ไม่มีแล้ว ๒. เปลือก คือ สมาธิ สีสัพตูปาทานกันทั้งนั้น ยึดได้แต่จารีตประเพณี ไม่ได้ชำระ กิเลส สมาธิก็ไม่มี ๓. กระจัง คือ ปัญญา ก็ไม่มีปัญญาที่เป็นความฉลาดโลกุตระ คนเอาปัญญาไปเรียกมั่วไปหมด ฉลาดโกง คอร์รัปชั่น ทำร้าย ก็เรียกปัญญาหมด ก็เลย เป็นคำเสียหาย ไม่เหลือ ๔. แก่น คือ วิมุต ๕. ใบกับดอก คือ ลภ ยศ สรรเสริญ สุข คือ โลภียะ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต สันตโศก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธเป็นวิทยาศาสตร์

รายละเอียด : จิตวิญญาณของเราเป็นจิตวิทยาเข้าใจ ความรู้เข้าใจเรื่องของธาตุที่มันปรุงแต่งกันอยู่ ศาสนาพุทธเป็นวิทยาศาสตร์สุดยอดลึกซึ้งมาก สามารถรู้จักพลังงานทางจิตที่เป็นธาตุระดับที่ปรุงแต่งระดับจิต จิตนิยาม อย่างของสัตว์โลก หรือมนุษย์เป็นจิตนิยาม มีคุณสมบัติมีสมรรถนะสูง หรืออีก ระดับหนึ่งคือพีช นี่คือความตรัสรู้เหนือกว่าของนักวิทยาศาสตร์เองคือพระพุทธเจ้าตรัสรู้ธาตุที่ปรุงแต่งกัน วิทยาศาสตร์ทั้งโลก เพียงรู้หมายถึงในการแยกธาตุ อุคฺนิยาม พีชนิยาม จิตนิยาม แล้วสามารถทำให้จิตวิญญาณมีสภาพเป็น พีชได้ อุคฺธาตุได้ จนจิตวิญญาณของตัวเองที่แตกหายสูญไปรอจนพระเจ้าบอกว่า เอาวิญญาณของเราไปไหน ของพุทธพระเจ้าไม่เกี่ยว (สอนให้ทุกคนภพต่อพระเจ้าเลย) จิตวิญญาณของใครของมันทำให้ จิตวิญญาณตัวเองสลายสูญไปเลย ไม่ต้องไปอยู่กับพระเจ้า พระเจ้าจะมากำหนดให้ขึ้นสวรรค์หรือลงนรกไม่ใช่ พิสุจน์เลย ว่าจิตวิญญาณของแต่ละคนไม่ใช่ของพระเจ้า จิตวิญญาณของแต่ละคนเป็นของเจ้าของ แล้วสามารถที่จะรู้จิตวิญญาณจน ทำให้จิตวิญญาณนี้เลิกเป็นจิตวิญญาณได้เลย สลายเป็นธาตุ ดินน้ำไฟลมไปเลย เป็นการตายถึงขั้นสูงสุดในศาสนาพุทธ ทำลายอาดมันหรืออึดภาพ อัดตาของตัวเองได้เลยไม่เหลือเลย พระเจ้าเลยบอกว่า เอาวิญญาณของเราไปได้ยังไง วิญญาณของทุกคนพระเจ้าเป็นเจ้าของหมด แต่ว่าศาสนาพุทธนี้บอก (ว่าอย่ามาขี้ตู่ พระเจ้าอย่ามาขี้ตู่) วิญญาณของเราก็เป็นของเรา ไม่ใช่ของท่าน เรามีสิทธิ์อิสระเสรีภาพและวิญญาณของเรา

ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้นี้จะดีจะชั่วจะเจริญเติบโตตกต่ำ เราเองไม่ให้พระเจ้ามาบันดาลเรา อย่ามาทำเป็นเก่งมาสั่งเราให้ชั่วหรือดี

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่พัฒนาเป็นลำดับอย่างนำอัศจรรย์

รายละเอียด : ไม่ใช่พัฒนาแล้วกลับไปกลับมาขึ้นๆ ลงๆ ไม่ใช่ แต่ของพระพุทธเจ้านั้นไปตามลำดับไม่สะดุดเลยเหมือนฝั่งทะเล เหมือนหาดทรายถูกน้ำทะเลซัดเรียบเหมือนกับกระจกมหาสมุทร ลาดลุ่มลึก ไม่โกรกชันฉันใด ในพระธรรมวินัยนี้ก็เหมือนกันมีการศึกษาไปตามลำดับ มีการกระทำไปตามลำดับ ในการปฏิบัติตามลำดับ ไม่ใช่จะมีการบรรลุ อรหัตผลโดยตรง เป็นลำดับก็ไปเรื่อยๆ เหมือนกับบอกว่า ไปอย่างนี้ก็บรรลุอรหัตผลโดยตรงดี แต่ทำไมบอกว่าไม่ใช่จะบรรลุอรหัตผลโดยตรง ไม่ใช่ลัดตัดทาง แต่ไปตามลำดับ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ไม่ใช่ฉันอยู่ชั้นที่ ๑ ฉันก็จะขึ้นไปชั้นที่ ๓ เลยไปชั้นที่ ๕ เลย ถ้าขึ้นไปชั้น ๔ ก็ไม่ได้ ก็ตกมาอยู่ชั้น ๒ ไปชั้น ๓ อีก ลงชั้น ๑ อีก ไม่ใช่แบบนั้น แต่ไปตามลำดับเหมือนหาดทรายฝั่งทะเล อาตมาทำงานมากก็เป็นลำดับอยู่ ถ้ามันเป็นลำดับเป็นสัจจะเป็นจริงมันจะเป็นถาวร มันจะไม่กลับไปกลับมา ชาวอโศกมีคนเข้าใจว่าเมื่อพระโพธิ์ริชฌายมันก็จะหมดลงไป ขอยืนยันว่าไม่เป็นไปอย่างที่เราคิดหรอก เพราะว่าสังขธรรมของจิตวิญญาณแต่ละคนพวกคุณมีสังขธรรมที่ได้ของแต่ละคนแล้ว แม้แต่ปัจจุบันอาตมาขอถามพวกคุณ คุณจะกลับไปเป็นอย่างที่เคยเป็นเก่าแก่เนี่ย เป็นคนเดียวกับที่ไปงานนั้นวันนี้คุณจะไปอย่างนั้นอีกไหม ไม่ ต้องเห็นเลยว่ามันไร้สาระ เราเห็นความโง่งของเราแล้ว เราไปเสียเวลาโง่งงอยู่อย่างนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่ไม่ติดและล้างความติดในลาภ ยศ สรรเสริญ สุข

รายละเอียด : จะว่าไปแล้ว กลุ่มสังคม พระพุทธศาสนา มีกลุ่มเถรสมาคม หรือกระแสหลักเป็นหมู่ใหญ่คณะใหญ่กับหมู่เล็กคือชาวอโศก ผู้ที่ใส่ใจศึกษาธรรมะก็จะมาเรียนรู้ก็จะพบว่าต่างกันแน่นอน ยกตัวอย่าง ทางเถรสมาคมนั้น เรียนรู้ปฏิบัติกันแล้วไปได้รับผลประโยชน์คือได้รับลาภยศสรรเสริญ

โลภียสุขแสวงผล แต่ชาวอโศกนั้นปฏิบัติแล้ว ลาภก็ลด ยศก็ไม่มี สรรเสริญก็ได้ ถูกแต่แข่ง ต่ำ ต่ำหนิ สุขก็ไม่ติด ทุกข์ก็ไม่เอา มันเป็นโลกุตระ นี่คือสัจจะความจริง ผู้ที่แสวงหาอ่านให้ดีๆ ชาวสันตอโศกปฏิบัติแล้วจะเห็นว่า มีทั้ง ศีลคือ สะเก็ดของต้นไม้ มีทั้งเปลือกของต้นไม้ คือสมาธิ มีทั้งกระพี้คือปัญญา โดยเฉพาะถึงแก่น คือวิมุตติ ชาวอโศกไม่มีดอก ผลใบ แต่เถรสมาคม เต็มไปด้วยใบดอกผลคือโลภียะ พังติง ที่สรุปเอาแค่สูตรนี้มา

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาสังคม

รายละเอียด : คือสายหนึ่งหลับตาเอาแต่จิต เจตสิก ของตนเองแล้ว ก็จะมี ก็จะมีสงบอะไรไป นั่นแหละคือ มิจฉาทิฏฐิ พุทธแล้วพุทธิอีก ศาสนาพุทธไม่ได้สุดโต่ง ศาสนาพุทธเป็นศาสนาสังคมเป็นศาสนาที่มีประโยชน์มากต่อมวลมนุษยชาติ เรียกว่า พุทธชนะหิตายะ ทำให้มวลมนุษยชาติอยู่เย็นเป็นสุข เรียกว่า พุทธชนะสุขายะ รับใช้โลก คือ โลกานุกัมปายะ ธรรมะพระพุทธเจ้าคุ้มครอง ทุกคนมีธรรมะและอธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตอโศก วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธเป็นอเทวนิยม

รายละเอียด : แต่มาให้ทางศาสนาพุทธที่เป็นอเทวนิยม Atheism ส่วนเราก็ทำให้ดีและเป็นคุณภาพ เป็นคุณสมบัติรูปธรรมที่ดูได้ชัดเจนทั้งง่าย ตั้งใจฝึกฝนรวมตัวกัน ช่วยกันสร้างสรรค์ เพราะฉะนั้นคำว่า น เหว โข ไม่ได้แปลว่าไม่ได้สัมผัสสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย แต่แปลว่า ไม่ต้องไปกล่าวว่าคุณจะต้องสัมผัสสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย เพราะท่านรู้จักกายได้ดีอยู่แล้ว ถ้าไม่เข้าใจคำว่ากาย เมื่อใดเป็นกายเมื่อใดไม่เป็นกาย จะขอออกไปสู่จุดตมิ่งสสุตร เมื่อจะเป็นกายหรือไม่เป็นกาย ต้องรู้ กาย จิต อุตฺ พิชะ กรรมเป็น dynamic ธรรมะ เป็น static เป็น nuclear fusion กับ fission เมื่อใดเป็นอุตฺ เมื่อใดเป็นพิชะ เมื่อใดเป็นจิต

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธเรียนรู้บุญอย่างล้างกิเลส

รายละเอียด : คือการทำบุญแบบล้างกิเลส ศาสนาพุทธ

รู้อย่างละเอียด รู้จักเหตุปัจจัยที่มันจะเป็นตัวกิเลส แล้วมีวิธีที่เด็ดขาด ทำให้กิเลสมันตายได้จริงๆ มันเป็นพลังงานทางนามธรรม เพราะทำได้ ตั้งแต่ พระโสดาบันก็เริ่มเป็นพระสัทธาคามิกี้ทำได้มากขึ้น เก่งขึ้น อนาคตามิกี้เก่งมาก พระอรหันต์ก็เก่งที่สุด ทำได้ครบหมดกิเลสในตัวเองจบเลย จะต่อเป็นพระโพธิสัตว์ก็ได้ แต่ในตัวพระโสดาบัน สัทธาคามิ อนาคตามิ อรหันต์ก็มีโพธิสัตว์อยู่แล้ว คุณก็พัฒนาขึ้นมาเป็นผู้ช่วยผู้อื่นต่อไป เมื่อจบเป็นพระอรหันต์แล้ว คุณยังจะช่วยผู้อื่นต่ออีก ก็ทำได้ ถ้าคุณหมดความสุข ความทุกข์แล้ว เหลือแต่ความทุกข์ที่เลี้ยงไม่ได้ ทุกข์อริยสังขันธ์ไม่เกิดอีกแล้ว เหลือแต่ทุกข์ที่เลี้ยงไม่ได้ พระพุทธเจ้าก็เลี้ยงไม่ได้ ยกตัวอย่างพระพุทธเจ้า นิพัตถ์ทุกข์ ก็ต้องปวดช้ำ ปวดเย็บ พยาธิทุกข์ มีความเจ็บป่วย เช่น จากเชื้อโรค เป็นต้น อย่างพระพุทธเจ้า ก็ยังพูดให้พระอานนท์ฟังว่า เรายังมีปวดหัวเลย หรืออาตมาก็ยังมีวิบาก ไม่รู้จะทำอย่างไรให้มันหมดวิบาก ก็ต้องทำไป

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธเสื่อม

รายละเอียด : ศาสนาพุทธนั้นมันเสื่อมจนกระทั่งไม่รู้ว่ามี สมี คือบุคคลต้องห้ามเลยในวงการสงฆ์ ยิ่งกว่าผู้มีความผิดขั้นพหุฆณฑล พหุฆณฑลยังอยู่กับหมู่ได้แต่ปฏิบัติกับเขาเหมือนเขาไม่ได้อยู่ร่วม แต่ปาราชิกนี้ให้มาสูงสิงด้วยอยู่ด้วยไม่ได้เลย แต่เขาให้มาเป็นมคทายกอีก ไม่รู้เรื่องเลย เขาว่าเป็น เณรก็เลี้ยงไป แต่คุณก็ควรรู้ว่าควรคบหรือไม่ควรคบสิ ถ้าไม่ได้ เขาแล้ววงการศาสนาพุทธจะไปไม่รอดหรืออย่างไร เขารู้มาก แคะไหนแล้วยังมาพากเพียรเนาๆ อีก ปาราชิกกันและอยู่ในสังคมศาสนา โดยเฉพาะปาราชิกเรื่องเงินมาก จะไม่เหลือเลยนะ ใช้เงินผิดประเภท โยกทรัพย์ไปมา เข้าช่วยปาราชิกนะ แค่วัน ๕ มาสก เอากันจริงจะไม่เหลืออะไรเลย อาตมาให้มีสมณะ มาจะ ๕๐ ปีแล้วไม่มีต่างพร้อยเรื่องเงินทองเลย แม้ลิกขมาตุถือศีล ๑๐ ก็ยังบริสุทธิ์ได้ จะพูดแก้ตัวว่าในยุคนี้ไม่มีเงินไม่ได้ จะเดินทางได้อย่างไร... แต่อย่างท่านสมณะเพาะพุทธไปมาต่างประเทศ ไม่รู้ที่ประเทศก็ไปได้โดยไม่ต้องมีเงินใช้เงินเลย มีขรรวาสเขา อนุเคราะห์ ไวยวัจกรเขาก็จัดการไป คือจะมีผู้สงเคราะห์ อนุเคราะห์ ขอให้จริงเถอะเขายังจะสนับสนุนด้วย ท่านจะไปทำงานศาสนา ไม่ต้องมาพูดแก้ตัวเลยแม้ในยุคเดียวกันนี้ อาตมาไม่มีเงินทอง เมื่อก่อนอยู่ที่บ้านราชฯ แต่วันนี้ก็มาอยู่ที่ สันตือโคกแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโคก วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธแก้ปัญหาได้ทุกปัญหา

รายละเอียด : ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่หมดปัญหาเรื่อง สุขเรื่องทุกข์ หมดปัญหาเรื่องเศรษฐกิจ อย่างเช่น ชาวอโศก เราเป็นได้ หมดปัญหาเรื่องรัฐกิจการเมือง หมดปัญหาเรื่อง สังคม เป็นสังคมที่สุขสำราญเบิกบานใจ จึงหมดปัญหาใน สังคมพุทธ อย่างชาวอโศก พูดแล้วก็น่าชื่นใจตัวเองที่ได้รู้จัก ทฤษฎีพระพุทธเจ้า และนำทฤษฎีพระพุทธเจ้าเอามาประกาศ อธิบาย พวกเราก็มองใจแล้วมาเอา จนเกิดเป็นหมู่มวล เป็น สังคมกลุ่มมันก็ได้สังคมกลุ่มเล็กๆ สังคมชาวอโศก อยู่กัน อย่างนี้ มีเศรษฐศาสตร์ขั้นสูงสุดเป็นสาธารณโภคี การเมือง ก็อยู่กันอย่างไม่ต้องบริหารเพราะช่วยกันบริหารในตัว รัฐบาลที่ ไม่ต้องบังคับอะไรกันมากมายไม่ต้องทะเลาะเบาะแว้งอะไรกัน ไม่ต้องสั่งการอะไรด้วยซ้ำ บอกกันนิดหน่อย ถ้าจะบอก ไม่บอกก็รู้สำนักกันเองว่าควรจะทำอะไร ทำแล้วก็มีการสร้างสรรค์ มีผลผลิตมีพฤติกรรมการทำงานที่จะเป็นหน้าที่การทำงาน ก็ต้องใช้ แรงงานทำแบบยกยอก การผลิตจะต้องปลูกผัก ต้องซ่อมแซม ต้องทำอะไรต่างๆ ก็ทำกันไป ที่เป็นสัมมาอาชีวะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธแตกต่างจากศาสนาอื่นอย่างไร

รายละเอียด : ศาสนาที่พระพุทธเจ้าประกาศเป็น ศาสนาใหม่ที่ถูกลดสถาปนาขึ้นในโลกไม่เหมือนกับใครเลย เป็นศาสนาที่มีสมณะ ๔ เหล่า มรรคมีองค์ ๘ โพชฌงค์ ๗ เป็นศาสนาที่มีโลกุตระธรรม แยกธาตุจิตนิยาม สุนฺญเป็นอุตุธาตุ ไปหมดได้แล้ว ไม่มีชีวิตเกิดอีกเลย นี่คือนิพพานของศาสนา เทวนิยามไม่มีสิทธิ์จะรู้เลยในเรื่องของปรินิพพาน แยกธาตุ เพราะเทวนิยามชาติไม่แตกทเวะ ยิ่งใหญ่ที่สุด ดีที่สุดอย่าง โลกียก็คือศาสนา เป็นผู้คิดแต่เป็นแค่ดีไม่มีชั่ว ไม่ได้ล้าง อัดภาพตัวเอง ไม่มี เขาถือกันว่าพุทธศาสนาไม่ใช่ศาสนา เพราะไม่มีพระเจ้า แต่ศาสนาพุทธรู้จักจิตวิญญาณจะอยู่นาน เท่าไรก็ได้ และสามารถสลายได้ ไม่มีนินทร แต่ของเขาแยก ไม่ได้ต้องจำนนต่อจิตทเวะ แล้วไม่รู้จักจิตทเวะจริง ตายไปแล้วเขาไม่รู้เรื่องว่าเขาต้องมีวิบากวนเวียนอีกเขาก็ไม่รู้ เชื่อว่า ตายไปแล้วอยู่กับพระเจ้า จบอยู่แค่ในสวรรค์ ถ้าไม่ตีพระเจ้า เองจะเป็นผู้สั่งให้ลงนรก ต้องอ่อนน้อมต่อพระเจ้า จริงๆ แล้ว

เราเข้าใจอย่างทោះ เป็นอรรถภาพสูงส่งยิ่งใหญ่ แต่วนเวียน เทวนิยมแท้ๆ เกิดชาติเดียวไม่รู้การเวียนตายเวียนเกิด ศาสนา บางศาสนา ก็พอรู้แล้วแต่ไม่สามารถล้างอรรถภาพกลายเป็น บริณิพพานเป็นปริโยสานได้ แต่เขาก็รู้ว่ามีการหมุนเวียนของ วิบากบ้าง มือดีด ๑๘ และอนาคต ๔๔ เทวนิยมไม่รู้จัก ทิฏฐิ ๖๒ นี้เลย เขาถือว่าพระเจ้าเป็นสิ่งสูงสุด อย่างอาดมาผ่าน อรหันต์มาแล้ว รู้แล้ว สามารถบริณิพพานเป็นปริโยสานได้ แต่ยังไม่ยอมบริณิพพาน ต้องพิสุจน์ เลิกวนเวียนในความ สุขทุกข์แล้ว แต่ผู้ที่มีภพชาติจะต้องมีวิบากอะไรอีกตั้งเยอะเยอะ สำหรับในการเกิดเป็นคน อาตมาก็ไม่พอ เกิดเป็นคนแล้ว ก็ จะบริณิพพานเลยก็จะไม่สามารถเรียนรู้อรรถกรรมวิบากของคนอื่น อีกเยอะเยอะ จริงๆ อยากจะรู้ว่า สูงสุดที่จะเป็นความรู้ในเรื่อง ของความเป็นผู้มีความรู้ความเป็นคนรู้จักมนุษย์ชาติสังคม มหาจักรวาลนี้ วิบากต่างๆ นานา มากน้อยอย่างไร อาตมา เองไม่ยอมบริณิพพานเป็นปริโยสาน แม้แต่ผู้ประสบผลสำเร็จ ทางโลก สำเร็จเป็นศาสตาของศาสนาใดๆ จนกระทั่งเป็นผู้ สำเร็จของศาสตาของศาสนาพุทธ อาตมาจะเป็นอย่างศาสตา ของแต่ละศาสนาสามารถเป็นได้ พ้นจากความดีความชั่วแต่ไม่ สามารถพ้นจากความทุกข์ความสุข อาตมาก็ต้องผ่าน แต่ก็ไม่ต้องพูด ต้องผ่านศาสนาเทวนิยม หรือต้องบำเพ็ญไม่รู้กี่ล้านๆ ชาติ กว่าจะได้เป็นศาสตาของพุทธศาสนา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธแบบเถรวาท

รายละเอียด : เป็นศาสนาที่รับเอาคำสอนพระเถระ ผู้ใหญ่ ที่ได้เกิดพร้อมยุคพระพุทธเจ้าและได้รับคำสอนความรู้ ตรงจากพระองค์ ตามที่บันทึกไว้ในพระไตรปิฎก เช่น พระ อานนท์ พระสารีบุตร เป็นต้น นั่นคือ พระเถระรุ่นที่ ๑ ซึ่งเป็น คำสอนที่ใกล้ชิดพระพุทธเจ้าที่สุด

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๕๓๐

ศาสนาพุทธแบบโลกีเยกับแบบโลกุตระ

รายละเอียด : คนเราที่เกิดมามีชีวิต โดยเฉพาะพุทธ ศาสนิกชน เกิดมาแล้วก็มาพบศาสนาพุทธ ก็ได้เคยสนใจ ศาสนาพุทธ จนไม่รู้ว่าพุทธศาสนานี้ มันมีแบบโลกียโลกุตระ ด้วยนะ โลกุตระเป็นสิ่งวิเศษเขาไม่เคยสนใจ พุทธศาสนา ๙๕% ในประเทศไทยไม่ได้สนใจสิ่งเหล่านี้ มีคนที่สนใจธรรมะสนใจ

ศาสนาส่วนหนึ่ง จะมีสักก็เปอร์เซ็นต์ เอาใจใส่เรื่องธรรมะ อัมโมบ้าง ส่วนมากก็ทำมาหากินเข้าเย็น วันสำคัญทางศาสนา เขาก็ไปกับเขาบ้าง อย่างเก่งก็เท่านั้น นอกนั้นก็บอกว่าไม่มี เวลา ไม่ว่าจะ ต้องไปเอาเงิน จะต้องเอาไปใช้หนี้เชาก่อน ชัดดอกไว้ก่อน หรือไม่อะไรก็แล้วแต่ มันมีแต่เรื่องของชีวิตที่ ไปสร้างหนี้สิน ทำมาหากินชีวิตไม่รู้จักพอ แล้วก็คิดว่าชีวิต ควรจะศึกษาให้ชีวิตมันเบาสบาย มาเรียนรู้อรรถมะแล้วชีวิตจะ เบาสบายจะต้องไม่ไปสร้างหนี้สินจะรู้จักความพอ มีกินใช้ เท่านั้น มีหมั่นกัธรรมะที่พากันปฏิบัติตัวเองประมาณนี้ไม่ต้อง ไปแย่งชิงลาภยศสรรเสริญ จะต้องไปเจริญแบบโลกีก็จะต้อง ไปเป็นเศรษฐีเป็นคนร่ำรวยเป็นคนชั้นสูงเป็นคนมีอำนาจ บาดรใหญ่ ก็ไม่ต้องก็จะเข้าใจ เราจะบ่าบอไปแย่งชิงทำไม เรา ไม่มีบารมีอย่างนั้นก็อยู่ประมาณนี้เราก็สบาย ไม่เหน็ดเหนื่อย ไม่เติมกิเลส ไม่กระสัน อยากใหญ่อยากโตอยากสูงส่ง มันไม่ ต้องไปมีลักษณะอย่างนั้นเลย ชีวิตเราก็ไม่เป็นผู้ที่มีหนี้ ไม่ กระทำทุจริตกรรม ไม่ต้องไปหนักหนาเหน็ดเหนื่อยจนเกินไป ช่วยกันทำมาหากินได้พออยู่พอกินขยันหมั่นเพียร สิ่งที่เป็น สุจริตกรรม อาชีพที่สุจริตอาชีพที่ไม่ซี้โกง กุหน่า ลพนา อาชีพ โภกมดเท็จไม่เอา อาชีพที่พินมิจฉาชีพ ๕ ไปเรื่อยๆ จนมาถึง ชาวอโศกปฏิบัติศีล ๕ จนพินมิจฉาชีพข้อสุดท้าย ลาภเนลาภัง นิชิตังสนตา เป็นคนปฏิบัติไม่เอารายได้เลย ไม่เอาลาภแลกแลก ไม่เอาสั่งแลกเปลี่ยนเลย แล้วก็อยู่สบาย อาตมาพาพวกเรา ทำกันพินมิจฉาชีพ ๕ ข้อได้อย่างสมบูรณ์แบบ เถรสมาคคม ทำไม่ได้ ไม่เคยพูดถึงเหล่านี้เลย ลาภเนลาภังนิชิตังสนตา เถรสมาคคมไม่เคยพาทำ แม้แต่เป็นพระก็ทำไม่ได้ ขออภัยที่พูด แรงไปหน่อย ถ้าพูดเบาว่านี่ก็พอฟัง แต่นี่พูดแรงไป แม้แต่ เถรสมาคคมก็ยังทำงานเป็นพระก็มีเงินเดือนนิตยภัต ไปวุ่นวาย เรื่องเงินทำไม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธในประเทศไทย

รายละเอียด : ศาสนาพุทธในประเทศไทยมีมาใน ประเทศไทยเป็นพันปี ที่จริงศาสนาพุทธมีอยู่ในถิ่นนี้ย่าน สุวรรณภูมินี้มากกว่า ๒ พันปีแล้ว ก่อนที่ประเทศไทยจะเกิด ก่อนที่จะรวบรวมกันเป็นประเทศสยาม หรือประเทศไทย เสียอีก

หนังสืออ้างอิง : สาธารณโภคีเศรษฐศาสตร์ชนิดใหม่ หน้า ๑๒๕

ศาสนาพุทธในประเทศไทยหลงผิด

รายละเอียด : เล่ม ๙ ข้อ [๘๗] ดูกรภิกษุทั้งหลาย สมณพราหมณ์เหล่าใดมีทิฐิว่า นิพพานในปัจจุบัน ย่อมบัญญัติว่า นิพพานปัจจุบันเป็นธรรมอย่างยิ่งของสัตว์ผู้ปรากฏอยู่ด้วยเหตุ ๕ ประการ เขาเหล่านั้นวันผัสสะแล้วจะรู้สึกได้ นั่นไม่เป็นที่ฐานะที่จะมีได้เมื่อไม่มีผัสสะก็ไม่มีเวทนา ไม่มีเวทาก็ไม่มีฐานแห่งการปฏิบัติธรรมะพระพุทธเจ้า ยิ่งไปนั่งหลับตาปฏิบัติในป่าอีกก็เป็นผู้ที่ไกลแสนไกลจากวิเวก เป็นผู้ติดข้องอยู่ในถ้ำ ยังไม่มีวันที่จะออกจากถ้ำเลย แม้แต่ศาสนาพุทธในประเทศไทยที่ทั่วโลกเขายกให้เป็นทีหนึ่ง ก็ได้หลงผิดอย่างนี้แล้วจะเป็นที่พึ่งของโลกเขาได้อย่างไร เพราะมันผิดอย่างนี้ มันน่าสมเพชเวทนาหรือไม่ พูดแล้วเหมือนยกตนหลงตนว่า คนอื่นผิดหมด ตัวถูกต้องเดียว ก็จริงแบบนั้นอีก อาตมาเป็นสมณพราหมณ์ทั้งหลาย เป็นผู้ดำเนินชอบ-ปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้-โลกหน้า ให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้ยิ่งด้วยตนเองในโลกนี้ มีอยู่ (อดีต โลก สมณพราหมณา สัมมัคคตา สัมมาปฏิปณา เย อิมัญ จ โลกัง ปรัญ จ โลกัง สยง อภิญญา สังนิกัตตา ปเวเทนตติ) ขอยืนยันว่าอาตมาเป็นผู้นี้จริงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธในเมืองไทยเสื่อมไปหมดแล้ว

รายละเอียด : อธิบายอันนี้ ๓ ปี ๘ ปี ที่อ่านมาครบ ก็คือธรรมะพระพุทธเจ้าทั้งหมด อาตมาไม่ใช่พระพุทธเจ้าแต่ก็เรียนมาจากพระพุทธเจ้า และก็ยืนยันว่าอาตมาเป็นผู้ที่เอาของพระพุทธเจ้ามาประกาศตอนนี้ เพราะตอนนั้นมันเสื่อมไปหมดแล้ว พูดกันจริงๆ อย่างนี้ไม่ไว้หน้า แม้แต่เถรสมาคมหรือที่ใดๆ ก็เสื่อม ขณะนี้ศาสนาพุทธในเมืองไทยเต็มไปด้วยใบไม้ดอกและผลไม่มีสะเก็ด ไม่มีเปลือกไม่มีกระพี้ ไม่ต้องพูดถึง ไม่มีแก่น ไม่มีทางเป็นไปได้เลย กระพี้คือปัญญาที่ไม่มีมีแต่เจโก เปลือกคือสมาธิก็ไม่มี มีแต่สมากุ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓

ศาสนาพุทธให้เชื่อตัวเอง

รายละเอียด : ศาสนาพุทธไม่ได้เชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ศาสนาพุทธให้เชื่อตัวเองหรือผู้ที่มีจิตจริงที่จะสามารถช่วยกันได้ มีตัวตนจริง ศาสนาพุทธสอนให้คนช่วยกัน เพราะฉะนั้นจึงไม่ขาดคนที่ช่วยกัน มีน้ำใจช่วยกัน ถ้าคนไม่ช่วยกันแล้ว

จะให้พระเจ้าช่วยนั้นยาก แต่ละคนอยู่ด้วยกันอย่างนี้มันช่วยกันได้ทันที มันเป็นเรื่องจริงที่พิสูจน์ยืนยันได้ ศาสนาพุทธเรายืนยันได้พิสูจน์ได้จับต้องได้ สิ่งที่ต้องได้ไม่ได้อยู่ไหนก็ไม่รู้ พระพุทธเจ้าก็บอกว่าอย่าเพิ่งทำ แต่คนจะเชื่ออย่างนั้นมันก็ลึกซึ้งซับซ้อน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธไม่มีพระเจ้า

รายละเอียด : ของพระพุทธเจ้านั้น ยืนยันสูงสุดว่า ศาสนาพุทธไม่มีพระเจ้า เพราะว่าพระเจ้าเป็นวิญญูณนิรันดร วิญญูณคือธาตุที่เป็นจิตนิยาม ศาสนาพุทธได้เรียนรู้แล้วทำลายจิตวิญญูณ จิตนิยามตนเองหายสาบสูญ แยกธาตุเป็นธาตุนิยามได้อย่างมีหลักเกณฑ์มีสัจจะยืนยัน เพราะฉะนั้นจิตวิญญูณถึงไม่ใช่ขึ้นกับพระเจ้า ไปแล้วสลายเองศูนย์หมดเลย พระเจ้าเป็นเจ้าของจิตวิญญูณของเราเองไม่ได้ อย่างนี้เป็นต้น ศึกษาให้ดีจะรู้ความจริงที่ซับซ้อนลึกซึ้งเหล่านี้มากมาย เยอะแยะเลย

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ศาสนาพุทธไม่ให้รดน้ำมนต์ไม่จุดธูปเทียน

รายละเอียด : ยกตัวอย่างง่ายๆ เช่น จะไม่ให้มีการรดน้ำมนต์ ไม่จุดธูปจุดเทียน ไม่มีอักษัณณ ไม่มีสิญจนัญญ เพราะศาสนาพุทธห้ามไว้ในมหาศีล ไม่ให้ใช้น้ำใช้ไฟเป็นสื่อในพิธีการ พระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นมาสิ่งเหล่านี้ก็มีเต็มไปหมด สมัยนี้ก็ใช้ธูปเทียน ใช้กำยาน ใช้ขี้เถ้าข้าวสารมาโรยภายในเตาอังโล่ เอาน้ำมันเปรี๊ยะ น้ำมันเนยสมัยก่อน แต่เดี๋ยวนี้ไปยกมาเป็นเทียนไขมาเป็นรูปอย่างนี้เป็นต้น แต่ก็คืออักษัณณ ใช้ไฟเป็นสื่อแต่ว่าอักษัณณเขาก็ไปแปลความว่า เอาคนมามัดเผาในกองไฟ กองฟืน หรือเอาสัตว์มาบูชาญมาเผาไฟ เป็นการให้ไฟเป็นสื่อเป็นเทวนิยม ใช้น้ำก็กรวดน้ำให้ไปถึงคนตาย ใช้ไฟก็จุดให้ถึงวิญญูณต่างๆ ซึ่งมันเป็นเรื่องลัทธิเตยรถีย์ ลัทธิเทวนิยมต่างๆ ศาสนาพุทธนั้นไม่มีวิญญูณแบบนั้นและก็ไม่ใช้วิธีการสิญจนัญญอักษัณณอย่างนั้น เพราะฉะนั้นศาสนาพุทธทุกวันนี้ไม่มีการจุดธูปจุดเทียนก่อน ไปไม่เป็นเลย สวดภาวะตุสัพพะมังคลัง ก็หยดเทียนตั้งๆ เสร็จเป็นน้ำมนต์ อ้าว...ได้แล้วน้ำมนต์เอาใบหญ้าคาเอาใบมะยมมาสาธน้ำใส่แล้วก็จบหัวสาธุได้แล้ว ศาสนาสำเร็จพิธีการอันยิ่งใหญ่ ดูแล้วก็น่าสงสาร

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ศาสนาอื่นเขาไม่แบ่ง เขาแบ่งไม่ได้ ศาสนาอื่นทั้งหมดเป็นโลกียะ เป็นเทวนิยมทั้งสิ้น แบ่งเป็นโลกุตระไม่ได้ เพราะเขาไม่ได้รู้จัก ไม่ได้เรียนจิตวิญญาณ

รายละเอียด : ก็ปล่อยให้คุณหลงตัวไปก่อน อย่างนี้คนไทยยังไม่ได้คิดอย่างนี้เลย มันไม่ง่าย คุณรู้ว่าอันนี้สิ่งประเสริฐไม่มีใครเท่าเทียมรู้อย่างจริงจัง พวกนี้ภูมิปัญญาพูดไปแล้วก็เหมือนกับจะไปยกตนข่มท่าน มันไม่ดีเท่าที่ตัวเองเขาก็ทำสิ่งที่เราเห็น เราเข้าใจ เราเชื่อว่าดี พวกเขาก็ได้ไปตามจริง เท่าที่เราเกิดมาชาติหนึ่งว่าคนเราเกิดมาจะมาเอาอะไร คนที่จะไปเอาลาภยศสรรเสริญ หรือตามแต่ละศาสนาที่เขาจะให้ศึกษาอย่างไรให้ถึงยอด ตามที่เขาพาเป็น แต่ละศาสนาเขาก็ยอมรับผู้ที่ปฏิบัติธรรมของศาสดาแต่ละศาสนา แล้วก็ได้รับการยอมรับมียศตำแหน่ง คนนั้นก็ไปยกยอด แล้วก็มีการรองลงมาของแต่ละศาสนา ชาวพุทธก็เหมือนกัน แต่ที่นี้ความจริงของสังฆธรรมนั้น แม้แต่เป็นเทวนิยม อเทวนิยม คือโลกุตระ มันแบ่งตรงนี้ พุทธศาสนาอื่นเขาไม่แบ่ง เขาแบ่งไม่ได้ ศาสนาอื่นทั้งหมดเป็นโลกียะ เป็นเทวนิยมทั้งสิ้น แบ่งเป็นโลกุตระไม่ได้ เพราะเขาไม่ได้รู้จักไม่ได้เรียนจิตวิญญาณ ศาสนาพุทธเรียนจิตวิญญาณสมบูรณ์แบบ จึงเรียกว่า อภิธรรมของพุทธคือ รู้จักจิต เจตสิก รูป นิพพาน ยอมเอาไว้แค่จิตเจตสิก คือในจิตแล้วแตกอาการของจิตไปเยอะแยะมากมาย แล้วก็เรียนรู้เจตสิกโดยเฉพาะเจตสิกตัว เวทนา เจตสิก นั่นแหละเป็นกรรมฐานตัวแท้ กรรมฐานธรรมะของพระพุทธเจ้าถ้าไม่มีเวทนา ไม่มีฐานะแห่งการปฏิบัติ ไม่มีฐานะแห่งความเป็นไปได้ ท่านก็ตรัสไว้ในพระไตรปิฎก เล่ม ๙ พรหมชาลสูตร ผู้ที่จะมีเวทนาจะต้องมีผัสสะเป็นปัจจัย เวทนาจึงเกิดได้ ต้องมีตากระทบรูป หูกระทบเสียงฯ แต่วันนี้เขาเรียนกันไปนั่งหลับตาปฏิบัติไม่มีตากระทบรูป จึงโหมชะไปจากศาสนาพุทธแล้ว เอาตมาเอาศาสนาพุทธมาปิดฝุ่นใหม่ มาทำให้เป็นของจริงแล้วก็ได้ทำมา ๕๐ ปี ก็ได้ประโยชน์พอสมควร ให้ผู้ที่ได้ธรรมะเป็น อัมมานุสรมปฏิบัติ เพราะสามารถมีโยนิโสมนสิการก็ได้ฟังสังฆธรรมจากเอาตมาในปีพญาวุฒิ ข้อ ๔

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

ศาสนาเดียวคือศาสนาพุทธสอนสุขทุกข์

รายละเอียด : เอาตมาไม่ได้อธิบายเรื่องดีหรือไม่ดี แต่เอาตมาอธิบายเรื่องสุข เรื่องทุกข์ เรื่องดีหรือไม่ดีไม่ได้เน้น เพราะว่าดีหรือไม่ดีเป็นเรื่องสามัญของโลก ศาสนาไหนสามัญชนก็รู้ว่าต้องทำความดีแล้วเว้นทำความชั่ว ไม่ต้องมีศาสนาสามัญสำนักเขาก็ทำกัน แต่ความสุขความทุกข์นี่สิ มีศาสนาเดียวคือศาสนาพุทธเท่านั้นที่สอน อันนั้นเป็นเรื่องพิเศษ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

ศาสนาเทวนิยม

รายละเอียด : คือ สิ่งพิเศษสุด ประเสริฐสุด ยิ่งใหญ่สุด เลิศยอดจริงๆ คือ พระเจ้า ไม่ใช่กรรม

หนังสืออ้างอิง : ลัทธิชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๐๙

ศาสนาเทวนิยม

รายละเอียด : ศาสนาเทวนิยมเขาไม่ได้เรียนรู้เรื่องกรรมวิบาก เขาไม่รู้จักชาตินี้ ชาติหน้า ศาสนาเทวนิยมตายแล้ว เขาก็คิดว่าไปอยู่กับพระเจ้า แล้วจบแค่นั้น ความรู้อยู่แค่พระเจ้า เกิดชาติเดียว เขารู้จักความมีชีวิตแค่ชาติเดียว ชาติต่อไปจะมีกรรมวิบาก จะมีบาปบุญมีกุศลอกุศลอีกเยอะแยะ เขาไม่ได้เรียนกันเลยในศาสนาเทวนิยม เพราะฉะนั้นเขาจึงรู้เรื่องกรรมเรื่องการกระทำน้อยมาก เพราะเขาไม่รู้จักวิบาก ไม่รู้จักผลของกรรมก็เลยไม่เชื่อกรรมวิบาก เขาเชื่อแต่ว่าตายแล้วไปอยู่กับพระเจ้า อ้อนวอนประจบพระเจ้าไว้ ตายไปแล้วไปอยู่กับพระเจ้าไปสวรรค์ นรกความทุกข์ร้อนจะเป็นอย่างไรเขาไม่รู้

ที่มา ที่ไป : รายการล้าละปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๖ มกราคม ๒๕๖๓

ศาสนาเทวนิยม

รายละเอียด : ทุกศาสนาศาสดาพาให้เจริญทั้งนั้น ศาสนาเทวนิยมเข้าใจในวงกรอบโลกียะแต่ก็ทำให้ดีเท่าที่จะมีภูมิปัญญา พากเพียรประพฤติดี คงคุณค่ามดีให้นานเท่านั้น ซึ่งตรงนี้แหละ มันเป็นไปไม่ได้ มันค้างอยู่ไม่ได้มันต้องเลื่อนไหลมาตกต่ำลง ไม่ชาตินี้ก็ชาติต่อไป เพราะมันดีแล้วก็ชินชา และแล้วลงต่ำลงไป ก็เลสมันก็เตรียมตัวจากที่มันเคยชินชามันก็ไปยินดีกับความเป็นกิเลสความเป็นรสาทรโลภียะ ได้ลาภยศสรรเสริญจากโลกียะอีก มันซ้อน คนดีมีความสามารถ

มีสมรรถนะมีความฉลาดเฉลียวแบบโลกียะ แม้มันจะเฉื่อยชา มันก็ยังมีอำนาจ มีสมรรถนะที่ดีในตัวเยอะ มันก็จะทำได้แล้วก็จะชะล่าใจ ก็มีการเสพติดแล้วตกต่ำไปหมุนเวียนกันอยู่อย่างนี้ เพราะไม่ได้รู้จักสักจะเป็นกิเลส ว่าเราไปโลกียินดีกับไมยินดี ยินดีในโลกที่บำเรอความได้ความมีความเป็นของโลกีย์ ลากยศสรรเสริญโลกียสุขไม่รู้จักโลกธรรม ก็เลยต้องวนเวียนเป็นสุขเป็นทุกข์คู่กันไม่มีจบ เป็นเทวนิยม เป็น ๒

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

ศาสนาเทวนิยมกับอเทวนิยม

รายละเอียด : ศาสนาเทวนิยมเขาก็มุ่งหมายดี ไม่ต้องเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน คุณจะส่งเสริมอะไรเล็กๆ น้อยๆ ก็ได้ แต่ถ้าไปทำเสียเต็มที่เลย คนก็จะสงสัย คุณเป็นเทวนิยมหรือเป็นอเทวนิยมกันแน่ เขาก็จะสงสัย เพราะจริงๆ แล้วเทวนิยมไม่ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้คนไปติดอยู่กับเทวนิยม เพราะคนติดยึดในเทวนิยมก็ไม่ออกนอกกรอบโลกีย์ ก็วนใน cyclic order ไม่มีเจริญไปกว่านี้ วนวนโลกียะไม่จบไม่เลิก แต่โลกุตระนั้นจบเลิก ลดความวนไปจนสูญได้ รู้จักอัตตภาพรู้จักความเป็นจิตนิยามที่สมบูรณ์ จนกระทั่งรู้ความปรุงแต่งของจิตนิยามปรุงแต่งเป็นธรรมะ ๒ ทำให้เป็น ๑ รักษาสภาพ ๑ ให้แข็งแรง หรือทำให้เป็น ๐ ทำให้ไม่เหลือสภาพปรุงแต่งก็ได้ ก็เป็นพระอรหันต์ อยู่ไปก็มีแต่ความบริสุทธิ์สูญเฉยกลาง แล้วจิตใจของเราจะยิ่งแข็งแรงและเก่งควบคุม static ได้ดี กลุ่มพลังงานบวกลบในนิวเคลียสในจิตของเราได้ดีให้เร็วหมุนได้เร็ว เปลี่ยนแปลงได้เร็วแข็งแรงเป็นแก่นแกนได้ดี เหมือนลูกข่างหมุนเร็วกินน้ำจั้น หนึ่ง มันแข็งแรงเป็นมุกทุกธาตุ โลกจะเปลี่ยนแปลงอย่างไรก็รับมือได้ไว ความรู้เร็วทั้งเจตและปัญญา ไม่ได้เปลี่ยนแปลงโดยเสียหาย มีปฏิภาณปัญญาที่มีความหวังดีปรารถนาดีเร็ว ช่วยคนอื่นได้เร็วขึ้น ควบคุมไม่ให้ผิดพลาดมาให้เสียหายได้ดียิ่งขึ้น จิตก็จะยิ่งมีปัสสาแจ่มใสไปเรื่อยๆ นี่คือองค์ธรรม ๕ ข้อของอุเบกขา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

ศาสนาเทวนิยมไม่มีทางล้างอดีต

รายละเอียด : ศาสนาเทวนิยมไม่มีทางล้าง อดีต ไม่มีทางพ้นทุกข์พ้นสุข ก็เป็นสุขนิยมคือ สุขเที่ยงแท้ตลอดกาล นิรันดร พระเจ้านิรันดรความสุขนิรันดร สุขเที่ยง เมื่อ

ไปเข้าใจมัจจาทิฎฐิว่าความสุขนิรันดรแล้วก็หมดทาง ถ้าใครเข้าใจผิดว่าความสุขมันดีแล้วต้องบำรุงความสุขอยู่ตลอดเวลา จบเห่เลย คุณจะต้องรู้ว่าเรากำลังมีความสุข เราก็คงต้องหยุดอย่าแสวงความสุข หยุดไปเรื่อยๆ พวกนี้ก็จะรู้ก็ยาก ยิ่งจะทำยิ่งยาก ไม่เอาความสุข ที่จะไม่เอาสุขแล้วทุกข์ก็จะลดได้ด้วย ต้องรู้ว่าทุกอย่างมันเกิดจากเหตุปัจจัยการกระทบสัมผัสมันไม่มีความสุขความทุกข์อะไร แต่คุณไปอุปาทาน แล้วก็ไปมีทเวะ คือ ๒ อย่างนี้ชอบไม่ชอบอย่างนี้ สุขความทุกข์ คุณก็มีแค่ ๒ เท่านั้นแหละ คุณมีหนึ่งให้ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ฌานวิสัยของอรหันต์และโพธิสัตว์ วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

ศาสนาเทวนิยมไม่รู้ว่าตายแล้วต้องเกิดมา แล้วต้องมารับวิบาก

รายละเอียด : อย่างศาสนาเทวนิยมที่เป็นศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม เขาไม่รู้ว่าตายไปแล้วต้องเกิดมารับกรรมวิบากอีก ศาสดาเขาไม่มีความรู้เรื่องนี้ ตายแล้วไปอยู่กับพระเจ้า จะขึ้นสวรรค์หรือลงนรกพระเจ้าบงการก็จบ นี่คือศาสนาคริสต์หรือศาสนาอิสลามศาสนาเทวนิยม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

ศาสนาเทวนิยม

รายละเอียด : พุทธเป็นศาสนาที่ตีแตกแยกแยะ (distinguish) ความเป็น เทว ได้ จึงได้ประโยชน์จาก เทว หรือ ธรรมะ ถึงขั้นบริบูรณ์สมบูรณ์ ผู้ไม่รู้จักก็แจ้งรู้จริง ความเป็น เทว จึงจ้านอยู่กับ เทว นิรันดร เป็นลัทธิหรือศาสนาเทวนิยม อยู่อย่างนั้น มีกันมากทั่วไปตกอยู่ใต้อานาจ หรือมีความรู้สูงสุดเพียงเท่าที่ เทว ที่ตนจัดการอะไรไม่ได้เลยนี้ มีกันอยู่เท่านั้น ดิ้นไม่หลุด ไม่มีอิสระไม่ทะลุ ไม่หลุดพ้น ไม่ลอยตัว ไม่เป็นตัวของตัวเองได้อย่างอิสระเสรีสมบูรณ์ ติดกัก หรือ สูงสุดชะงัก อยู่เพียงแค่นั้น ไม่มีความรู้ในระบบวงวน ที่หมุนเวียนอยู่อย่างเป็นระเบียบบริบูรณ์ตามสามัญของวงวนทั้งหลาย นั่นคือ ไม่มี cyclic order แล้วตีแตกระบบนี้ไม่เป็นทาสระบบนี้ ออกนอกโลกเก่าได้แล้ว เพราะยังไม่รู้จักความเป็น เทว แยก แยะ เทว ไม่ออก ไม่รู้เท่าทัน ที่สำคัญไม่สามารถทำ ธรรมะ ๒ หรือ เทว ให้เป็นอื่นไปได้ จึง อยู่เหนือ (อุดตระ) ทุกสรรพสิ่งไม่ได้ ซึ่งผู้อยู่เหนือ (อุดตระ) สรรพสิ่งนั้น

คือพระเจ้า หรือ เทว ผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดแห่งที่สุด เริ่มแรกจึงต้องรู้จัก เทว กันเสียก่อน แล้วจึงจะเรียนรูให้ รู้แจ้ง เทว ก็จะมี รู้จริง เทว ได้ถ้วนับบริบูรณ์สัมบูรณ์สัมมาทิฏฐิแน่แท้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

ศาสนาไม่รู้กรรมวิบากน่ากลัวแฝงลวงไว้

รายละเอียด : ศาสนาพุทธไม่ใช่ศาสนาสุขนิยมแต่ลดทั้งความสุขความทุกข์ จบหมดสุดขยอแล้วไม่มีสุขไม่มีทุกข์ จึงไม่มีเทวะ ที่เป็นแดนสุขาวดี ตายไปแล้วต้องอยู่แดนสุขาวดีกับพระเจ้า ศาสนาพุทธไม่ใช่ศาสนาอย่างนั้น ส่วนศาสนาเทวนิยมนั้น ฟังแล้วมีน เอ็งตายแล้วจะไปไหน เพราะว่าจิตวิญญาณนรีนทร เขาเข้าใจว่าจิตวิญญาณสูญไม่ได้เล็กไม่ได้เป็นอัตตาอาตมันนรีนทร แล้วยิ่งศาสนาที่ไม่ได้ศึกษาเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด ศึกษาแค่ชีวิตชาติเดียว เป็นชีวิตที่สั้นมากชีวิตเกิดมาชาติเดียวตายแล้วไปอยู่กับพระเจ้า ไม่มีกรรมวิบากชาติที่ ๒ ชาติที่ ๓ ต่อไป ศาสนาที่ไม่รู้กรรมวิบากเป็นศาสนาที่น่ากลัว เพราะเขาไม่รู้ว่าเกิดต่อไปอีกได้เป็นนรก เขามีแต่จะไปอยู่กับสวรรค์กับพระเจ้า ถึงต้องประจบพระเจ้าให้ดีๆ อย่าให้พระเจ้าชัง ส่วนกรรมวิบากที่จะมีวิบากไม่รู้ ก็ทำเถอะอย่าให้พระเจ้ารู้ พระเจ้าก็ไม่ค่อยรู้หรอก เราทำกรรมของเราประจบพระเจ้าอย่างเดียวเลย มันพรางลวงแฝง จึงกล้าทำกรรมหนักบาปแรงโดยไม่รู้ ไม่รู้ต่อไปเป็นชาติๆ สั่งสมหนักหนาสาหัส แต่ศาสนาพุทธอธิบายได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ประชาธิปไตยไทย เกิดมาเพื่อให้เกิดศึกษา วันอาทิตย์ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

ศิลปะ

รายละเอียด : อาตมายืนยันว่าศิลปะคือมงคลอันอุดมศิลปะ คือสิ่งที่พาไปสู่ความเจริญสูงสุด ถึงขั้นโลกุตระ ถ้ายังไม่ถึงศิลปะโลกุตระ มันก็ต้องมีชั้นตอนของมัน อาตมาจึงได้บัญญัติ ชั้นตอนของความเป็นศิลปะถึง ๕ ชั้น ลามก ราคะ สาระ ธรรมะ และโลกุตระ ก็ได้ขยายความเอาไว้พอสมควร อาตมาก็เรียนวิชาการศิลปะมาตามฐานะพอสมควรจริงๆ แล้วงานศิลปะจัดเป็นงานที่ต้องรู้ในศาสตร์ต่างๆ ต้องใช้ศาสตร์ต่างๆ อย่างมีศิลป์ร่วมกัน หากศาสตร์ไม่มีศิลป์ร่วมกันเลยมันก็เป็นแค่สารคดี ศิลปะนั้นต้องมีสุนทรียศิลป์และสารศิลป์ สารศิลป์คือเนื้อแท้ สุนทรียศิลป์ เป็นองค์ประกอบรวม ให้มีสิ่งที่ทำให้สาระมีรสชาติ เป็นกษัยมีเนื้อก็ต้องมีน้ำ

มีน้ำก็ต้องมีเนื้อ ไม่อย่างนั้นมันแข็งไม่สมบูรณ์ ๒ สภาพนี้จะเป็นปฏิกริยาทำให้พลังงานต่างๆ เดินไปได้ ถ้าหนึ่งเดียวไม่มีพลังงานคู่ อะไรก็ไม่เกิด เพราะฉะนั้นสิ่งที่จะเกิดดำเนินไปจะต้องมี ๒ ขึ้นไป แล้วต้องกระทบสัมผัสมีปฏิกริยา action reaction ถ้าไม่เช่นนั้นไม่มีอะไรมาเพิ่มไม่มีอะไรเกิดขึ้น ก็มีแต่ตั้งอยู่แล้วก็จะเสื่อมไป สู ๐ สุดท้ายก็สูญสลายไป นี่คือสัจจะสั้นๆ ศิลปะต้องมีศาสตร์และศิลป์ประกอบ ไม่อย่างนั้นมันไม่สิ้นมันผิด มันแข็งไม่ชี้ชวนไม่มีผู้ขาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ธรรมะคือเครื่องถ่วงดุลยุคทุนนิยมเคออส วันพุธที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ศิลปะ ๕ อย่าง

รายละเอียด : จะมี ๕ อย่าง วาดภาพ ประติมากรรม วรรณกรรม drama and music แต่ทุกวันนี้แยกออกเป็นหลากหลายแขนง แม้แต่ศิลปะเหนือจริง เขาก็บอกว่าคุณไม่รู้หรอกมันเหนือกว่าคนคิดได้ หลอกกันได้หลอกกันดี อาตมาไปรวบรวมภาษาที่เขาแยกกันได้ อาตมาใช้นามปากกาว่า ไตรตรา นิกขม ไตรตรา คือไตรตรอง ประกาศ ใช้เป็นนามปากกาเขียนหนังสือเล่มเดียว คือหนังสือเรื่องศิลปะหรืออนาจาร โดยหยิบหนังเรื่องโททานิคมาวิจารณ์เป็นแกนของเรื่อง มันรวบและเลยหนังเรื่องนี้ มันมีแต่ทำให้คนติดยึดติดติดติดโลกียะเหนียวแน่น ผู้ที่ท้ออย่างนี้ก็ได้รับการยกย่องเป็นศิลปิน แต่ศิลปินจริงๆ จะไม่เอาลาภยศสรรเสริญเงินทองอะไรมากมายหรอก เพราะเขาจะไม่ทำเป็นคนติดยึด แต่จะทำให้คนละหนายคลายถึงไม่เอาอะไรมากมาย สรุปลงศิลปะในการใช้ชีวิตก็คือการมีความรู้ศิลปะ ความรู้ในภาษาบาลีคือสาระของศาสตร์ ศาสตร์ที่ไม่มีศิลป์ก็คือสารคดี ต้องให้คนรู้ทางออกจากโลกีย์ จากโลกอบาย โลกกาม รูปโลก อรูปโลก ผู้ที่มีทิศทางแล้วสื่อให้คนเลิกจากโลกอบาย โลกกาม รูปโลก อรูปโลก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ศิลปะในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญาชัดฉิมมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ศิลปะที่ดี

รายละเอียด : คือเป็นผู้มีฝีมือทำให้คนลืมนได้ งานศิลป์เป็นงานที่เสนอให้คนสัมผัสแล้ว ๑ มีสุนทรียศิลป์ เชิญชวนให้คนมารับ เรียกในบัญญัติภาษาว่า เปยยวัชชะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

ศิลปะเป็น ๕ ประเด็น

รายละเอียด : แบ่งศิลปะออกเป็น ๕ ประเด็น คือ
๑. ลามก ๒. รากะ ๓. สาระ ๔. ธรรมะ ๕. โลกุตระ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช จรณะ
วิชาที่พาเป็นคนจนอยู่เหนือคนรวย วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม
๒๕๖๒

ศิลปะเป็นส่วนสร้างศาสนาอย่างยิ่ง

รายละเอียด : ศิลปะเป็นส่วนสร้างศาสนาอย่างยิ่ง ศิลปะ
เป็นมงคลอันอุดม เอตัมมังคลมุตมัง แปลเป็นไทยว่า ศิลปะ
จะนำพาไปสู่สิ่งที่สูงสุด คือ อุดม อุดม เป็นโลกุตระ อุดมหรือ
อุดระหรือโลกุตระ เหนือโลก สูงสุดเป็นนิพพาน จริงๆ แล้ว
อาตมาอาศัยศิลปะ ก็ยังเคยสงสัยว่าตัวเองทำไมไม่ไปเรียน
วิทยาศาสตร์ แต่พอมาทงด้านนี้ก็เชื่อมโยง เรื่องเพลงนี้อาตมา
ทั้งทีหลังสุด ทั้งแล้วแต่พอมาบวชแล้วต้องมาแต่งเพลงสัจจะ
ชีวิตอีก เพราะเป็นศิลปะอันเป็นมงคลอันอุดม เพลงตอนหลัง
ของอาตมาจะเป็นเพลงโลกุตระ ซึ่งหาได้น้อยมากในเพลงต่างๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ศิลปะแบบ abstract โลกุตระ

รายละเอียด : เรื่องนี้อาตมาก็ขอสำเนารับรองคำเสนอ
นี้ว่าจริง อาตมานี้สอนศิลปะ abstract เป็นศิลปะในระดับที่
มันรู้ได้ยากเป็นนามธรรม ไม่มีรูปร่างตัวตนให้เห็น ซึ่งเป็นเรื่อง
ที่ละเอียดลอลึกลับซึ่งเป็นนามธรรม เป็นศิลปะอันเป็นมงคลอัน
อุดม ซึ่งก็แสดงออก ยืนยันให้รู้ว่านี่คือศิลปะ ศิลปะไม่ใช่เรื่อง
ความหลงรูปสกลินเสียงสัมผัสต่างๆ หรือว่าหลงเทคนิค ที่
วิตถารขึ้นไปเรื่อยๆ กับหลงเทคนิค เป็นฝีมือในการทำ ในการ
สร้างรูปสกลินเสียงสัมผัส ให้วิตถารเพิ่มขึ้นแล้วไปสรวัด
อย่างอุทิศเขาพยายามทำก็คือศิลปะ ทางโลกของเขาเขาจะไป
สุขเข้าด้วยกัน ไม่มีใครเหมือนหรือก เป็นชิ้นเดียวด้วย ชิ้นเดียว
ในโลกด้วย masterpiece ตัวเองทำเองอีกทีก็ยังไม่เหมือน
เป็นเรื่องที่เรียกว่า มันรู้รูปร่างจริงๆ มันเลยเถิดไปจนไม่รู้รูปร่าง
ไม่มีรูปร่างจนกำหนดไม่ได้พูดกันไม่รู้เรื่อง ตัวเองทำอีกก็ไม่ได้
มันก็เลยถือเป็นเรื่องไม่ได้ สัจจะมันจะต้องเป็นอันนี้ชัดเจน
แล้วก็ยืนยันยืนยันด้วยกันได้อย่างนี้ เป็นสิ่งเดียวของใคร
ของมัน ทำได้เหมือนกันหมดเลย ของพระพุทธเจ้าจึงใช้ได้ถึง
พลเมือง เช่น ออกจากกิเลส ว่างจากกิเลสเหมือนกันหมด
เป็นไปตามลำดับซึ่งเป็นเรื่องลึกลับซึ่งมาก เพราะฉะนั้นที่ลูกศิษระ
อโศกกำลังออกมา ว่าอาตมาสอนศิลปะแบบ abstract

โลกุตระซึ่งไม่มีใครในโลกนี้สอนได้ก็ถูกต้องที่สุด พุดไปแล้ว
ต้องขอภัยที่เหมือนกับยกตัวอย่างตนเอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

ศิลปะโลกียะ

รายละเอียด : ศิลปะโลกียะ คือ อุปกรณ์ที่คนไปหา
เทคนิคหลอกชาวโลก แล้วกลายเป็นคนมีชื่อเสียง เอาสิ่งเหล่านี้
มาเลี้ยงตัวเองตลอดชีวิต

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๒

ศิลปะในการใช้ชีวิตต้องเข้าใจศิลปะ

รายละเอียด : คือการสื่อให้เป็นที่ไปในนิพพาน แต่ถ้า
สื่อแล้วไม่เป็นที่ไปในนิพพานคืองานขวางทางนิพพาน เรียกว่า
เดรัจฉานวิชา ให้คนติดโลกที่ตนเองนึกว่าใช่

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช ศิลปะ
ในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญาขัณโณ วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม
๒๕๖๒

ศิลปะในการใช้ชีวิตต้องใช้ความรู้ความสามารถ ในการใช้ชีวิตให้ไปสู่นิพพาน

รายละเอียด : แต่ถ้ามีความรู้ความสามารถทำให้กิเลส
ของเรามากขึ้น ภพเรียดยาวมากขึ้น อันนั้นไม่ใช่ศิลปะ คุณใช้
ชีวิตประกอบชีวิต แล้วก็เติมสิ่งที่ไม่ใช่อันที่จะทำให้กิเลสลด
มันเป็นการเติมกิเลสผูกพันเติมกิเลสรูปสกลินเสียงสัมผัส
มากขึ้น เติมกิเลสที่จะต้องได้ลาภยศสรรเสริญสุขมากขึ้น
ลงท้ายความสุขนี้เป็นตัวกลาง สุขในการได้ลาภยศสรรเสริญ
สุขในการเสวยรูปสกลินเสียงสัมผัส สุขในการยึด ข้องอยู่ใน
ในถ้า ยึดอะไรก็แล้วแต่ จนกระทั่งยึดผี เอ็งจะไปยึดผีทำ
มันเจ็บปวดจะตายซัก แต่ก็ยึดไว้ ผีต้องอยู่ไม่หายไป จะบ้า
หรือเปล่า คำตัวอย่างที่มีมันสุดยอดความรู้ รูป ศิลปะในการ
ใช้ชีวิตเขาต้องเป็นไปเพื่อละหนายคลาย เป็นไปเพื่อลดกิเลส
กับทางสายกลาง ทางสายกลางหยาบกว่า ศิลปะในการใช้ชีวิต
เพราะว่ามันแค่เป็นทางแล้วพวกคุณก็เดินไปตามทาง หากไม่
รู้จักภาวะสอง ไม่รู้จักกาม อตตภา รู้จักทเวะ อทเวะ แล้วลดกาม
ลดอตตภา แล้วมันจะไม่โต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง กามลด อตตาลด
กามลด อตตาลด สุดท้ายเหลือกามนิต อตตานิธ ก็ทำให้หมด
อีกก็เหลือแค่กลาง กลางไม่ใช่ทางแต่ความสมดุลของทั้งสอง
ข้างหมดไปแล้ว กลางไม่ใช่ทางที่ฆ่าลูกกินเนื้อเพื่อเดินทางแล้ว

ก็ยังไม่รู้ว่าลูกตัวเองไปอยู่ไหน มั่งมายนายเมฆขนาดนั้นมันไม่ใช่
นี่คือความลึกซึ้งสุดยอดที่ซับซ้อน

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช ศิลปะ
ในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญาหมัชฌิมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม
๒๕๖๒

ศิลปิน

รายละเอียด : คือ ผู้ที่รู้จักสารศิลป์และสุนทรียศิลป์
แล้วใช้สุนทรียศิลป์ให้น้อยเท่าไรก็ยิ่งเก่ง แต่ต้องมี ไม่ขาดกัน
ทีเดียว จะต้อง มี ๒ อย่าง มีสุนทรียศิลป์และสารศิลป์

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

ศิลปินแท้

รายละเอียด : จะรู้ว่าเราใส่สุนทรียศิลป์ไปนิดเดียว สิ่ง
ประกอบดึงเขาเข้ามา แต่หากเอาแต่จัดจ้าน ก็เสียสาระ เราต้อง
ไปลงทุนลงแรงไปเปลืองสิ่งเหล่านี้ แล้วคนเหล่านี้ก็ติดยึด
ไม่เข้ากับสาระ เป็นความพอเหมาะพอดีที่เราจะต้องประมาณ
สรุปก็ให้เข้าศึกษาหาแก่นอย่าเพิ่งฟังเพ้อเกินไป ไม่งั้นจะเป็น
ผู้ที่ลึกลับตัวารู้เกินไป ต้องเอาสิ่งที่มาประพฤติปฏิบัติกับตัวเอง
ให้สำคัญ และพากเพียรปฏิบัติสิ่งนั้นให้ได้ประโยชน์แก่ตนเอง

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

ศิลป์

รายละเอียด : คือ มงคลอันอุดมหมายความว่า มีฤทธิ์
มีอำนาจในการพาเจริญไปสู่โลกใหม่ คือ โลกุตระธรรม (ที่มี)
ศิลป์คือ ต้องมีธรรมะ ๒ คือ มีสุนทรียศิลป์, สิ่งซึ่งชวนให้มา
สัมผัสงานนั้น (aesthetic art) กับสารศิลป์, แก่นแกนของงาน
เนื้อหาสาระแท้ของงานนั้น (essence art) ขาดส่วนหนึ่ง
ส่วนใดไม่ได้ ถ้าขาดไม่ใช่ศิลป์

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑
หน้า ๑๔๒, ๑๔๓

ศิลป์

รายละเอียด : เป็นข้อปฏิบัติ มีข้อห้ามเหมือนกันว่าไม่
ให้ทำอย่างนั้นอย่างนี้ แต่เป็นข้อปฏิบัติที่ไม่มีการลงโทษไม่มี
อาบัติอะไร ใครปฏิบัติก็ได้ส่วนตัว คือ ต้องมีศีลอย่างลึกซึ้ง
ผู้สอนต้องมีศีลด้วย ศิลข้อที่ ๑ พระสมณโคดม ละการฆ่า

สัตว์เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ วางพันธะ วางศาสตร์ มีความ
ละอาย มีความเอ็นดู มีความกรุณา หวังประโยชน์แก่สัตว์
ทั้งปวงอยู่ แม้จะไม่ฆ่าเอง วางอำนาจให้คนอื่นฆ่า ใช้ความรู้
นี้ฆ่าเขา ไม่ได้ฆ่าคนแต่ฆ่ากิเลส ฆ่ากิเลสด้วยความรู้ ฆ่าแต่สิ่ง
ไม่ประเสริฐ คำหิริ โอตตปปะ ในศีลธรรม ๗ ศาสนาพุทธ
สอนให้มีจิตละอายต่อความไม่ดี เป็นเทวธรรม จิตชั้นสูง
สัมผัสแล้วเราไม่ทำ จะทำด้วยกายก็อาย จะทำด้วยวาจาก็อาย
จะทำด้วยใจก็อาย ยิ่งโอตตปปะจะกลัวเลย มีศีลที่สูงขึ้นไปอีก
เรื่องสัตว์ทั้งหลาย นอกจากการละการฆ่า ละอายแล้ว มีความ
เอ็นดู ๑. ปกติ ๒. หลักเกณฑ์แบบวิธี หรือจารีตที่กั้นกรอง
เอากิเลสตัณหาออกทั้งนั่นเอง ๓. การตั้งกฎ ลดละ เพิกหยุด
ในสิ่งนั้น เรื่องนั้นให้แก่ตน ๔. ปกติจริงๆ ๕. หลักเกณฑ์นั้นๆ
๖. หลักการ คือความหมายจำกัดไว้แค่นั้นๆ ก็เรียกว่าขนาด
ของศีลเท่านั้น ๗. ข้อกำหนดที่ใช้ประพฤติ

คำอธิบาย : ศิล คือ สมบัติ ปัญญา วิมุติ ศิลไม่ใช่ต้นๆ
แค่ไม่ฆ่าสัตว์เท่านั้น เช่น ศิลข้อที่ ๑ เป็นผู้ไม่ฆ่าสัตว์ ต้องรู้ว่า
สัตว์เป็นจิตนิยาม มีชีวิต เราจะไปเกี่ยวข้องกับสัตว์เดรัจฉาน
ต่างๆ ไม่ใช่เหยื่อที่มีมาเกาบุพกรรม ยังเกี่ยวอีกเยอะหากเรา
ไม่รู้ทัน จะพัวพันกับสัตว์เดรัจฉาน ไปอีกยาวนาน เกิดแล้ว
เกิดอีกในวัฏจักรชีวิตอีกมากมาย การไม่เกี่ยวข้องกับสัตว์
เดรัจฉานใดๆ แม้แต่เราจะเลี้ยงจะกินไม่เกี่ยวทั้งนั้น สัตว์มัน
ก็อยู่ของมันไป ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่ละเอียดที่สุด สุขุม
ประณีตที่สุด เรื่องไม่กินเนื้อสัตว์ พุดไปมากแล้ว กรรมใคร
กรรมมัน ไม่เชื่อก็เรื่องของเขา ใครเชื่อก็ปลงภาระดำเนินชีวิต
โดยไม่มีสิ่งนั้น (รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่
๒๒ กันยายน ๒๕๖๒)

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-
ศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๐๔, ๑๔๕, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๓๐๘, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๐๘, ๔๔๙, สมบัติ
พุทธ หน้า ๔๙๒, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นිරัตตา หน้า ๖๒

ศิลป์ ๑๐ ไม่ใช่เงินใช้ทอง

รายละเอียด : ไม่พูดมากหรือเรื่องของเงินทองที่
ใช้กัน คิดว่ามันไม่ใช่เรื่องลึกซึ้งละเอียดอะไรเกินไปที่จะไม่รู้
กันได้ แล้วคนไม่ใช่เงินใช้ทองนี้ เราชาวอโศกเป็นพรവാ
ด้วยซ้ำ พรവാชาวอโศกไม่ใช่เงินใช้ทอง คือหมายความว่า
ศิลป์ ๑๐ สบายเป็นฐานของสามเณร ไม่ใช่เงินไม่ใช่ทอง พรവാ
พวกเราก็สามารถไม่ใช่ คำว่าไม่ใช่เงินไม่ใช่ทองหมายความว่า

ไม่มีเงินเป็นของส่วนตัวในตัวเองสะสมเงินทองเป็นของตัวเอง ไม่มี ถ้าถึงขั้นไม่มี นี่ก็คือ เป็นฆราวาสบางทีก็มี บางทีก็ผ่านมือ และก็จะต้องใช้ในกิจการงานต่างๆ เสร็จแล้วก็จะไม่มีก็เอาไปคืนกับกองกลาง เหลือก็เอาไปคืนกับกองกลาง ได้มาก็เอาไปใส่กองกลาง อย่างพวกเราเป็นสาธารณโภคิ เราถือศีล ๑๐ เป็นสาธารณโภคิไม่มีเงินไม่รับเงินทองไว้เป็นของตน ใช้ก็ใช้ตามปกติของคนที่เป็นฆราวาสใช้เงินได้ เอาเงินไปซื้อไปขาย ไปทำการแลกเปลี่ยนในสังคมก็ต้องใช้เงินเป็นตัวแลกเปลี่ยน ก็ใช้เป็นปกติไม่ได้หลงยิ่งใหญ่อะไร มันก็มีค่า สำคัญ คนที่ติดยึดก็หลงในค่าของมันมากมาย เราก็ใช้มันไปตามหน้าที่ของเงิน ราคา ๑๐ บาทก็ใช้ตามหน้าที่ ๑๐ ราคา ๕๐ ก็ใช้ตาม ๕๐ เป็นหลักร้อยหลักพันก็ใช้ไปตามหน้าที่ตามอัตราของมัน แล้วมันเหลือใช้ก็เอาไปคืน ตัวเองก็สบายมีกินมีใช้ต้องการจะใช้อันนั้นอันนี้ก็ไปเบิกออกมาทำงาน ใช้งาน ซึ่งเป็นสังคมที่ศึกษาตามความจริงได้อย่างชัดเจน สรุปแล้วเป็นนักบวชเป็นภิกษุ เป็นสมณะเป็นฐานสูง แต่ฐานการเงินแค่นี้ เราอธิบายแล้ว แต่ฆราวาสเรายังได้เลย สามเณรเราก็ได้ ไม่ต้องสะสมเงินทอง ไม่ต้องซื้อขาย ลิกขมาตุศีล ๑๐ ก็ไม่ต้องไปซื้อขาย อย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ซิวัด บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ศีล ข้อ ๑

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าจึงเริ่มกันที่ สัตว์ สังเกตกันดีๆ พิจารณากันลึกๆ เกิด ศีลข้อ ๑ นั้น พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติเรื่อง สัตว์ เป็นข้อต้น พระพุทธเจ้าทรงมีพระสัพพัญญูเรื่อง ธรรมนิยาม ๕ จึงเห็นเรื่อง ชีวิตสัตว์ ว่า มีความสำคัญยิ่งใหญ่ขนาดไหน มันเริ่มต้นและที่สุดท้ายกันเชียวนะ ในความเป็น สัตว์ เพราะมันเกี่ยวกับ ธาตุรู้ ที่จะรู้ได้ถึงขั้น ปัญญา นะ! คนทุกคนก็มีจิตวิญญาณเป็นประธาน พระพุทธเจ้าก็เป็น คนที่มีจิตวิญญาณเป็นประธานเช่นเดียวกัน ไม่ต่างกันเลยในข้อนี้ ดังนั้น เมื่อพระพุทธเจ้าทำจิตวิญญาณได้ เราหรือทุกคนก็มีสิทธิ์ทำได้เช่นเดียวกันกับพระพุทธเจ้า ถ้าคนผู้นั้นสามารถสั่งสมบารมี พากเพียรไปจนเท่าเทียมหรือเหมือนพระพุทธเจ้าที่สามารถฝึกอบรมตนจัดการกับ จิตวิญญาณ ให้ดีสุด เจริญสูงสุด เท่าที่คนหรือมนุษย์จะพากเพียรสั่งสมบารมีเอาได้ ซึ่งต้องใช้เวลาล้านชาติเท่านั้นเอง หรือเว้นแต่ตัวคุณนั้นแหละ ไม่สามารถสั่งสมบารมีให้ได้ ให้ถึงที่สุดแห่งที่สุดนั่นเอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๓

ศีล สมาธิ ปัญญา

รายละเอียด : คือผู้ที่ปฏิบัติ ศีล สมาธิ ปัญญา ให้คิดถึงว่าเริ่มต้นด้วย ทาน ศีล ภาวนา เป็นเบื้องต้นกว่า รวมมากกว่า ศีล สมาธิ ปัญญา ทาน ศีล ภาวนา ภาวนาคือ การเกิดผลแต่เดี๋ยวนี้ผิดเพี้ยนไป แปลว่า การปฏิบัติ ภาวนานี้มันเป็นผลไม่ใช่เหตุ แค่นี้ก็ผิดกันแล้ว ไปสวดมนต์ภาวนากัน เป็นต้น มันได้ผิดเพี้ยนไปไกลๆ เลย ภาวนา คือ การเกิด ศีล สมาธิ ปัญญา มันจะลึกลงเข้าไปสู่ ทาน ศีล ภาวนา พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในสัมมาทิฎฐิ ข้อที่ ๑ คือ ทาน/ ข้อ ๒ คือ ศีล/ ข้อ ๓ คือการเกิดผล คือ ภาวนา/ ๓ ข้อนี้เป็นหลัก คนก็อธิบายกันไม่ได้ก็เลยแปลตามพยัญชนะโบราณ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ศีล สมาธิ ปัญญา จรณะ ๑๕ วิชชา ๘

รายละเอียด : ใช้ อาตมาทักขอขยายความ อาตมาเป็นลูกพระพุทธเจ้า เอาทฤษฎีของพระพุทธเจ้าของความเป็นสังคมอารยยะ ไม่ใช่สังคมมิลลิกะ เป็นสังคมคนเจริญ ซึ่งได้ผ่านทำตามหลักธรรมพระพุทธเจ้า เนื้อหาท่านสรุปเอาไว้ที่จรณะ ๑๕ วิชชา ๘ อาตมาเอามาขยายความ บางทีไม่ได้พูดถึงพยัญชนะ จรณะ ๑๕ วิชชา ๘ เป็นกระบวนการใหญ่ของพุทธศาสนา แต่ก็เอาเนื้อหาสาระมาทำ ย่อยลงมาสั้นๆ เป็นศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งได้พาทำอย่างมีหลักเกณฑ์คือมีศีล แล้วก็ทำให้จิตใจเจริญขึ้นเรียกว่าสมาธิ ให้จิตใจชัดเจน ซึ่งได้จากศีลแต่ละข้อ ศีล สมาธิ ปัญญาที่เป็นกระบวนการที่แยกกันไม่ได้ แล้วก็พาทำ เช่น ศีลข้อที่ ๑ จนกระทั่งพวกเรามี เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ได้สมบูรณ์แบบเลย จนกลายเป็นสังคม สาราณียธรรม ๖ อยู่กันอย่างมี เมตตา กายกรรม เมตตา วาจากรรม เมตตา มโนกรรม มีสาธารณโภคิ มีศีลสามัญญดา ทิฎฐิสามัญญดา ครบสาราณียธรรม ๖ แล้วก็ทำกระบวนการของศีลสมาธิปัญญา จรณะ ๑๕ วิชชา ๘ นี้ได้ผลมาจนกระทั่งเป็นวรรณะ ๘

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุอนออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

ศีล ไม่เสมอสมานกัน

รายละเอียด : คือ ศีลเข้ากันไม่ได้ อุเทศของศีล การชี้แจง การยกขึ้นแสดงกัน แสดงกันคนละอย่าง ทางโน้นก็อธิบายอย่างหนึ่ง เราก็อีกอย่างหนึ่ง เช่น ศีลข้อ ๑ ชาวอโศกเห็นว่า การบริโภคอาหารมังสวิรัตเป็นการปฏิบัติศีลข้อที่ ๑ ให้

บริสุทธิ์บริบูรณ์ เป็นการตัดกิเลสความอโรยทางสิ้น ทำให้สุขภาพกายใจ เศรษฐกิจดีขึ้น ได้ชื่อว่า เป็นผู้เลี้ยงง่าย เป็นการดำเนินรอยตามพระศาสดา ทางโน้นกลับเห็นว่า การบริโภคอาหารมังสวิรัตเป็นข้อปฏิบัติของพระเทวทัต เป็นการทำตนให้เป็นคนเลี้ยงยาก ถ้ากินผักตัดกิเลสได้ วัฏวาก็คงหมดกิเลสกันไปแล้ว การยึดมั่นในอาหารมังสวิรัต เป็นการสร้างความแตกแยกในพระศาสนา

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๗/๓

ศีล-สมาธิ-ปัญญา

รายละเอียด : องค์กร ๓ หรือ ๓ เล้า หรือ ISH ของศีล-สมาธิ-ปัญญา นั้น ก็ต้องศึกษาปฏิบัติไปตามลำดับ ขั้นต้น-ขั้นกลาง-ขั้นปลาย ที่มี สภาพหมุนรอบเชิงซ้อน (ปฏินิสัสคคะ) อันเป็นระบบระเบียบอย่างน่าอัศจรรย์ องค์กร ๓ หรือ ๓ เล้า หรือ ISH ของ ศีล-สมาธิ-ปัญญา นี้เป็น กระบวนธรรม ที่ต้องศึกษากันอย่างสำคัญสุขุมคัมภีรยั้ง I (ไอ) คือ ตัวเราเอง เป็นประธาน S (she) คือ ตัวเขาที่เป็นเพศหญิง (อิตถิภาวะ) H (he) คือ ตัวเขาที่เป็นเพศชาย (ปुरुสภาวะ) ๓ เล้า นี้เกี่ยวกับจิตวิญญาณ ทั้งนั้น หรือเป็นเรื่องของ สัตว์โลก เป็น จิตนิยาม ชั้นเวไนยสัตว์ ที่พัฒนาถึงมนุษย์โลกุตรด้วย เพราะ สัตว์ คือ ภาวะของ จิตวิญญาณ ซึ่งเป็นภาวะที่สูงกว่า พืชนิยาม แล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

ศีล-สมาธิ-ปัญญา-วิมุตติ-วิมุตติญาณทัสสนะ

รายละเอียด : นั่นคือ กระบวนการ (process) ที่เป็นสภาพหมุนรอบเชิงซ้อน (ปฏินิสัสคคะ) สอดคล้องสานกันไปอย่างเป็นระบบ ลาด ลุ่ม ลึก ละเอียดราบเรียบอย่างน่าอัศจรรย์จริงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

ศีลกับปัญญา ต่างอาศัยกัน

รายละเอียด : ปัญญาอันศีลชำระให้บริสุทธิ์ ศีลมีในบุคคลใด ปัญญาก็มีในบุคคลนั้น ปัญญาไม่มีในบุคคลใด ศีลก็มีในบุคคลนั้น ปัญญาเป็นของบุคคลผู้มีศีล และศีลก็เป็นของผู้มีปัญญา นักปราชญ์ย่อมกล่าวศีลกับปัญญา ว่า เป็นยอดในโลก เหมือนบุคคลล้างมือด้วยมือ หรือล้างเท้าด้วยเท้า ฉะนั้น

ที่มา ที่ไป : โสณทัณฑสูตร ศีลอันปัญญาชำระให้บริสุทธิ์ เล่ม ๙ ข้อ ๑๙๔, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

ศีลกับปัญญาช่วยกัน

รายละเอียด : ศีลอยู่ที่ไหนปัญญาอยู่ที่นั่น ช่วยกันตลอดมา เหมือนล้างมือด้วยมือล้างเท้าด้วยเท้า หรือศีลเป็นแม่ ปัญญาเป็นพ่อ หรือโพฆณงค์ ๗ เป็นพ่อ มรรค ๘ เป็นแม่ อย่างนี้เป็นต้น ปฏิบัติจนหมดความเป็นสัตว์ สัตว์ก็ต้องรู้ สัตตवास ๙ พันหมดก็เป็นอรหันต์สมบูรณ์ จะขยายเรื่องนี้ ต้องขยายอีกหลายปี ยังไม่ยอมตาย เพราะอีกหลายปีก็ยังเข้าใจไม่ได้ง่ายๆ แต่มันเป็นเรื่องจริง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ศีลกับวินัย

รายละเอียด : จริงๆ แล้วปาติโมกข์ หมายถึง มีศีลแต่มีนกร่อนไปเหลือแต่วินัย บอกว่าไปลงปาติโมกข์ก็เพียงแต่ไปสวดพระวินัยรักษาพระวินัย แต่ศีลนี้ทำไม่ตีผิดศีลก็มีวิบากของคุณเอง เขาให้ละเว้น เวมณี คุณก็เจริญของคุณ ไม่มีการลงโทษ เป็นอิสระเสรีภาพ ส่วนวินัยนั้นเป็น ศีลอาชญา กฎหมาย อาญา ทำผิดต้องมีบทลงโทษ มีทุกกฎ ทูภาษิต ไปถึงปาจิตตีย์ ไปถึงสังฆาติเสส ถึงปาราชิก แต่ศีลเขาไม่มีแล้ว พระไม่มีศีลมีแต่วินัย ๒๒๗ ไปถามพระดูได้เลย วัดไหน พระองค์ไหนก็แล้วแต่ เขาจะไม่ตอบว่ามีจุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีลหรือ เขาจะตอบว่ามีศีล ๒๒๗ แต่เขาก็รู้ศีล ๕ ศีล ๘ ของพรവാสเขา ศีล ๑๐ อย่างเก่งก็ของเถร แต่เงินมันต้องใช้ ก็เข้าเนื้อตัวเองหน่อย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

ศีลกับวินัยต่างกัน

รายละเอียด : ๒๒๗ ข้อ คือวินัย ส่วนศีล เป็นเรื่องหลักเกณฑ์ความจริงของชีวิตที่จะตรวจสอบได้ ตามศีล เป็นศีล ๕ ๘ ๑๐ จุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีล ตรวจสอบได้ว่า ถ้าเราปฏิบัติตามศีล ทำได้เราจะได้เป็นคนประเสริฐเป็นคนเจริญตามเกณฑ์นั้นๆ ตามที่ระบุไว้ ตรวจสอบได้ เขาเชื่อถือศีลก็ปฏิบัติตาม ใครไม่เชื่อถือก็ไม่ต้องปฏิบัติตาม ศีลไม่ได้เป็นข้อบังคับ วินัยคือข้อบังคับ command ไม่ต้องปฏิบัติตามนี้ แต่ศีลแต่ละข้อ อยู่ที่ตัวบุคคลจะเห็นดี เขาบอกว่าไม่ให้ฆ่าสัตว์

ไม่ให้ลักทรัพย์ ดิจังเลยเราต้องปฏิบัติตามนี้ให้ได้ เราไม่ฆ่าสัตว์ไม่ถืออาวุธ มีความเอ็นดูมีความกรุณาหวังประโยชน์เพื่อสัตว์ทั้งปวงได้ ศีลข้อที่ ๒ ไม่เอาไม่ยอกได้ของที่ไม่ใช่ของเรา เราเห็นจริงเห็นดีเลยในเรื่องจะปฏิบัติศีลไม่ได้มีการบังคับ ศาสนาพุทธไม่ใช่ศาสนาแห่งการบังคับ แต่ผู้ที่มาขอบวชต้องมาเข้าหลักเกณฑ์วินัย ต้องปฏิบัติตามนะ ก็มาขอปฏิบัติ พระพุทธศาสนิกชนไม่เกี่ยวกับพระวินัยของพระภิกษุ ไม่เกี่ยวกับวินัย ๒๒๗ เพราะไม่ใช่ศีล แต่จะปฏิบัติตามก็ได้ถ้าใครจะสมัครใจ และเมื่อคุณปฏิบัติตามพระวินัยที่พระพุทธเจ้ากำหนดให้พิสูจน์ปฏิบัติตามนั้นถ้าคุณสมัครใจเอง วินัยก็เป็นศีลของคุณ คุณก็เป็นพระรูปหนึ่งที่จะปฏิบัติตามวินัย ๒๒๗ คุณตั้งใจปฏิบัติตามจะเจริญกว่าพระที่ถือว่าศีลมี ๒๒๗ ข้อ

ที่มาที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช ประชาธิปไตยไทย เกิดมาเพื่อให้ศึกษา วันอาทิตย์ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

ศีลกับอรหันต์

รายละเอียด : ศีลคือหลักสำคัญเกี่ยวกับตัวตนบุคคล เราเขา แล้วเราก็ปฏิบัติกับสิ่งเหล่านั้นเพื่อลดละกิเลส ตั้งแต่เกี่ยวกับสัตว์ เกี่ยวกับข้าวของวัตถุกับพืช เราก็อบายไปตามแต่ละวัตถุ นัยก็จะรู้ความตติยคติของสิ่งนั้น รู้รายละเอียดครอบคลุมของสิ่งที่มีอยู่ในโลก ผู้ที่ปฏิบัติธรรมตามพระพุทธเจ้ามีสัมมาสมาธิ ปฏิบัติจตุศีล ๒๖ ข้อ เลข ๑๐ ข้อไปก็เป็นพระอรหันต์ได้แล้ว ไม่ต้องถึง ๒๖ ข้อหรอกถ้าหากสัมมาทิฐิ สัมมาปฏิบัติปฏิบัติบริวารพระอรหันต์ได้ เมื่อบรรลุพระอรหันต์แล้วก็ไม่ต้องพูดกันยากสำหรับพระโภทิสัตว์ พระพุทธศาสนาเป็นผู้ใหญ่และมีปฏิภาณที่รู้ โภทิสัตว์ใหม่ๆ สมมุติว่า โภทิสัตว์ระดับ ๕ ระดับ ๑ ๒ ๓ ๔ ก็แค่บัญญัติภาษาเรียบร้อยเท่านั้นเอง ยังไม่ใช่ผู้ที่เป็นอรหันต์ที่ถึงขั้นที่ ๔ เมื่อถึงขั้นที่ ๔ ก็จะเริ่มต้นเป็นอนุโภทิสัตว์ ก็เริ่มต้นเป็นผู้หนึ่ง ออย่าแอ็คมากค่อยๆ ปฏิบัติไปจนสูงขึ้นไป อนินตโภทิสัตว์ ยังไม่เที่ยงก็ค่อยๆ เพิ่มความเที่ยง จนเป็นโภทิสัตว์ระดับ ๗ ขึ้นไปถึงจะเที่ยง

ที่มาที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันตโศก วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ศีลกำหนดความเป็นสมณะ

รายละเอียด : ศีลกำหนดความเป็นสมณะ คือ สมณะขั้นที่ ๑ ซึ่งมีศีลขนาดหนึ่ง สมณะขั้นที่ ๒ ก็มีศีลเป็นอริศีล

อีกขนาดหนึ่ง สมณะขั้นที่ ๓ ก็มีศีลเป็นอริศีลสูงไปอีกขนาดหนึ่ง สมณะขั้นที่ ๔ ก็มีศีลเป็นอริศีลอีกขนาดหนึ่ง ก็เป็นไปตามลำดับของศีล สมาธิ ปัญญา ตามแต่ละขั้นของสมณะแต่ละขั้นๆ เมื่อไม่มีศีลเป็นข้อกำหนดแต่ละขั้นก็ไม่มีความเป็นลำดับ ดังนั้น โสตาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ที่เป็นไปตามลำดับ ชาวพุทธจะปฏิบัติตามศีลแต่ละข้อให้บริบูรณ์ในปริเฉทของศีลนั้นๆ จนกระทั่งแต่ละข้อ เกิดอริศีล อริจิต อริปัญญา อริวิมุตติ บริบูรณ์ก็เป็นอันเจริญไปแต่ละปริเฉทศีลเป็นข้อกำหนดให้เกิด อริจิต อริจิตที่มีศีลกำหนด วิมุตติ จึงคือ จุดหลุดพ้นจากกิเลสไปแต่ละข้อแต่ละขั้นก็จะมีผลสำเร็จไปเป็นลำดับๆ แต่ละวิมุตติในปริเฉทหนึ่งๆ คือ จิตที่สะอาดจากกิเลสหนึ่งๆ ผ่านวิชา จรณะ แล้วตกผลึกสะสมลงกระทั่งเป็นจิตแข็งแรงมั่นคง หรือ จิตตั้งมั่น จึงจะเรียกจิตนี้ว่า สมาธิ

ที่มาที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

ศีลข้อ ๑

รายละเอียด : ศาสนาพุทธถ้าไม่มีศีลเป็นข้อกำหนดจะเป็นสมาธิไม่ได้ ไม่ตกผลึกตั้งมั่นเป็นสมาธิ ศีลเป็นข้อกำหนด เช่น สัตว์ คุณเกี่ยวกับสัตว์ เกิดกิเลสก็ล้างกิเลส มันมีกามมีพยาบาทก็ล้างออก ศีลข้อ ๑ นะ คุณก็เกิด อริจิต มีอริปัญญามีความเจริญในการล้างกิเลส มันไม่เที่ยง มันไม่เที่ยงมี ๒ อย่างคือแบบหนึ่งมันมากขึ้นกับแบบหนึ่งมันลดลง เราก็อเห็นความไม่เที่ยง จนกระทั่งมันจางหมดดับ เห็นความดับ นิโรธานุปัสสีมีอาตุรัปัญญาเห็นอาการจริงว่ามันดับ เรื่องของสัตว์นี้แหละ สัมผัสกับสัตว์ตัวใดก็มีแต่ความเอ็นดู มีความเกื้อกูลหวังประโยชน์เพื่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ ไม่หาโทษภัยให้กับมัน ไม่ทำโทษไปให้กับมัน มันมีโทษก็เป็นวิบากของมัน ถ้าจะช่วยมันได้ก็ช่วย เจอแมลงตกในโถส้วมก็ช่วยมันหน่อยเอามันขึ้นอย่างนี้ มันก็ไม่เท่าไร เจอไอ้เข้ากับสิงโตมันกัดกันอยู่ เราไปช่วยไอ้เข้เตี้ยวสิงโตมันงาบเรา จะบ้าหรือ มันเป็นเรื่องวิบากของมันให้มันกัดกันไป แม้แต่กูมันจะกินเขียดก็ไปแย่งเขียด เตี้ยวกูมันเป็นจงอาจ ไปแย่งเขียดจากปากจงอาจ เตี้ยวเถอะ พุดให้ชัดเจน สรุปลแล้วศีลเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับสัตว์ คุณทำให้บริสุทธิ์สะอาดได้ในข้อ ๑ คุณจะเกิด อริจิต มีอริปัญญา จนมีอริมุตติ โนมเอนไปสู่อริวิมุตติ

ที่มาที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๒

ศีลข้อ ๓ เป็นเรื่องของราคะ

รายละเอียด : เกี่ยวกับตา หู จมูก ลิ้น กาย เลิกหลงรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ออกมา ก็เลสมันอยู่ในนี้ อันนี้จะบอกว่าเป็นเบื้องต้นก็ได้ จะบอกว่าเป็นเบื้องปลายก็ได้ในฐานะของ กามคุณ ๕ เช่นคนติดในรสของราคะ รสของกาม ไปเกี่ยวกับ สัตว์ สัตว์ที่เป็นผู้หญิง คุณก็มี รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ที่เกี่ยวกับผู้หญิงเป็นต้น ข้อที่ ๓ จึงเป็นเรื่องของราคะ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ศีลข้อ ๓ เกี่ยวกับจรรยาชัดเจน

รายละเอียด : เข้าสู่จรรยา ชัดเจนมากแล้ว เรื่องของศีล เรื่องของสัตว์ก็เป็นเรื่องของสัตว์ เรื่องของข้าวของก็เป็นเรื่องของข้าวของ เรื่องของกามคุณ ๕ ก็เป็นเรื่องของกามคุณ ๕ ศีลทั้ง ๓ ข้อใหญ่ๆ นี้ ข้อ ๑ ๒ ๓ ส่วน วจี กับ จิต ก็เป็นนัยละเอียดต่อไป ส่วนสภาวะจิตนั้น ๓ ข้อแรก

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริทธิธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ศีลข้อ ๔ ข้อ ๕ เกี่ยวกับบวจี มโน

รายละเอียด : ก็อ่านอาการ ลิงค นิमित ต้องทำเครื่องหมายรู้ตัวเองว่าอาการใจอย่างนี้เป็นกาม แล้วพิจารณาให้เห็นไตรลักษณ์ มันเป็นทุกข์ เรียนรู้ให้เห็นความจริง หากกิเลสกามลดลงก็เกิดปัญญา แสดงว่าความเข้าใจ ความรู้ ความฉลาดของคุณเพิ่มขึ้นเป็นพลัง เรียกว่าพลังงานมานไประงับ ไฟราคะโทสะโมหะ ลดลงได้จริงๆ คุณปฏิบัติเห็นอาการนี้จริงนั่นคือได้เรียนรู้ปฏิบัติจริงอย่างที่อาตมาพาทำ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริทธิธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓

ศีลข้อ ๒ เป็นเรื่องของกาทุจริต

รายละเอียด : คือเอาหรือไมเอา แย่งหรือให้ ปฏิบัติธรรมไปจะรู้มุมเหลี่ยม ในการปฏิบัติคุณไหนในการปฏิบัติอย่างไร หรือสามเล่า คุณเป็นประธานและปฏิบัติไปหรือว่ามีสิ่งอื่นมาเกี่ยวข้อง คุณก็มีปฏิภาณปัญญา สมรรถนะแยกแยะได้ ไม่สับสน สามเล่า สี่เล่า มี ห้าหน่วย หกหน่วย คุณก็มีปัญญาจัดการได้ในแต่ละปริเฉทที่ควรจะทำ ก็น่าจะไปเอามากเกินแค่ ๕ หรือ ๖ ก็พอแล้ว ถ้า ๗ นี้ต้องเก่งถ้าจะมีองค์ประกอบถึง ๗ อย่าง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ศีลข้อที่ ๑

รายละเอียด : คุณก็ไม่ได้เกี่ยวข้องอะไรกับสัตว์เลยทั้ง สัตว์เดรัจฉานสัตว์คน คุณก็ไม่ได้เกี่ยวข้อง ไปนั่งปลีกวิเวกอยู่แต่ผู้เดียวไม่เกี่ยวกับอะไร มันออกนอกเรื่องนอกทางนอกวิถีปฏิบัติของพระพุทธเจ้า ไปไกลเลยแสนไกล จากวิเวกเป็นการข้องอยู่ในถ้ำไปนั่งหลับตาอยู่ในถ้ำ พุดไปเมื่อไหร่เขาจะสะดุ้ง สะเทือน เหมือนจะสิ้นหวังจริงๆ หรือนี้ อาตมาก็พยายามคิดว่าจะไม่สิ้นหวัง จะกระตุกพวกเขาจะได้หยุดเสียบ้าง ในบรรดาพวกนับถือศาสนาพุทธ ๙๕ เปอร์เซ็นต์ ใน ๗๐ ล้านคน ในคนไทยได้สัก ๗ คนก็เอา ถ้าหากว่าโทรทัศน์ธรรมะแต่ละช่องลด และหยุดการสอนที่ผิดแบบนั้น ถ้าอย่างนั้นอาตมาอายุ ๑๕๑ แน่ เป็นทิพย์โอสถเลยนะ เขายึดถือความผิดไว้อย่างนั้นแหละ ไม่กล้าปล่อย ก็กลัวจะไม่ผิดก็เลยได้สิ่งที่ผิดไป กลัวว่าจะทั้งสิ่ง ที่ผิดไป ไม่ได้เริ่มด้วยศีล ปัญญาข้อที่ ๔ ก็ไม่ได้ เป็นศีล สมาธิ ปัญญา ศีลสมาธิก็ผิดเพี้ยนเพราะไปแยกกัน ต้องปฏิบัติศีลข้อที่ ๑ ปฏิบัติการเกี่ยวข้องกับสัตว์สัมผัสกับสัตว์และคุณก็ต้องรับรู้มีเวทนามีสัญญากำหนดหมายรู้เจตนา แล้วก็ทำใจในใจ เพราะคุณมีนาม ๕ คุณมีเวทนา มีสัญญา มีเจตนา มีผัสสะ มีมโนการก็ทำใจในใจได้ เมื่อคุณมีผัสสะมีเวทนา เกิดเวทนา สัญญาก็กำหนดหมายอ่านเจตนาให้ออก จิตคุณมีเจตนา ๓

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ศีลข้อที่ ๑ ๒ ๓

รายละเอียด : ศีลข้อที่ ๑ ๒ ๓ ศีลข้อ ๑ เกี่ยวข้องกับการสัมผัสเกี่ยวกับมนุษย์กับสัตว์แล้วไม่ให้เกิดกิเลส ศีลข้อ ๒ สัมผัสวัตถุข้าวของพืชพรรณธัญญาหาร เราก็ไม่มีความทุจริตเอาของเขามา พืชกับสิ่งของมันไม่มีอะไรโต้ตอบกับเรา แต่สัตว์กับคนมันมีวิบากโต้ตอบเราได้ พืชกับของมันก็เรื่องทุจริตได้ ศีลข้อที่ ๓ เกี่ยวกับรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส เกี่ยวกับกามราคะ เป็นตัวปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นเป็นตัวกิเลสเลย อย่างวัตถุกับพืช ก็มีกิเลสกับวัตถุ แต่ข้อ ๓ นี้ เกี่ยวกับรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสเลย ไม่เข้าใจศีลทั้ง ๓ ข้อเราก็ปฏิบัติกับชีวิตที่เราเกี่ยวข้องกับอะไร เกี่ยวข้องกับสัตว์ หรือคน ก็จะทำให้เกิดกิเลส คุณก็ต้องศึกษา แน่แน่นอน คุณต้องเกี่ยวข้องกับของ เกี่ยวข้องกับพืชพรรณธัญญาหารของกินของใช้ เครื่องอุปโภคบริโภค

แล้วคุณมีความทุจริตหรือไม่ คุณก็ต้องเรียนรู้ หากไม่ทุจริต ก็ปฏิบัติได้ลาภโดยธรรม มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนหรือสมมุติ กำหนดของเราของเขาตามหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย ส่วนข้อ ๓ ปฏิบัติธรรมะเรียนรู้ใจในใจ เมื่อสัมผัสรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส เราก็อ่านกิเลสที่เกิดขึ้น แล้วเกิดกามเกิดอัตตา เป็นตัวปฏิบัติแท้ ถ้ารู้ว่าศีลปฏิบัติอย่างนี้ แล้วคุณก็ปฏิบัติตรงตาม ที่อาตมาอธิบายคร่าวๆ คุณก็มีมรรคผลในตัวเอง ชาวอโศก อาตมาอธิบายธรรมะพวกเราเข้าใจ แม้จะไม่กระจ่างละเอียดมาก แต่ก็เอาไปปฏิบัติจนเกิดมรรคผลได้จึงเกิดสังคมาชาวอโศก สังคมาชาวอโศกจึงเป็นสังคมาที่มีสาราณียธรรม ๖ เป็นสังคมาที่มีวรรณะ ๙ ได้จริง เอาหลักตรวจสอบ ธรรมะพระพุทธรเจ้า ๘ หรือเอาภาววัตถุ ๑๐ มาตรวจสอบก็เป็นได้จริง

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ศีลข้อที่ ๒

รายละเอียด : เกี่ยวกับข้าวของเพชรนิลจินดาแม้กระทั่ง พืชผักผลไม้ต่างๆ มันเป็นของ ไม่ใช่สัตว์ สัตว์มันก็เป็นอีก ชนิดหนึ่ง อธิบายแยกกันให้ชัดเจน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

ศีลธรรมบุญ

รายละเอียด : คือ จุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีล

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๕๙

ศีลบุคคล

รายละเอียด : คนปกติ คนมีศีลสมบูรณ์

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๙๖

ศีลปัญญาช่วย

รายละเอียด : ศีลเป็นต้น ปัญญาเป็นต้น ศีลเป็นแม่ ปัญญาเป็นพ่อ ช่วยกันทำให้เกิด อธิจิต อธิศีล อธิปัญญา คือช่วยให้มีจิตเกิดสัตว์โอปปาติกะที่เกิดบรรลु พระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ เกิดทางจิตวิญญาณได้ หรือ โภชณงค์ ๗ มรรคมืองค์ ๘

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

ศีลพตปรามาส

รายละเอียด : ๑. การหลงยึดแต่แบบ แต่วิธี ยึดแต่ ฐูภาษา อยู่เท่านั้น ผล ได้กลายเป็นออกนอกโลกุตรธรรม ๒. มีศีล มีพรตแบบไม่เกิดผล ไม่เกิดคุณค่า ถือศีลก็สักแต่ว่า ถือๆ กันไปเป็นจารีตประเพณี

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒, ๑๐๔

ศีลพรต

รายละเอียด : ข้อกำหนดที่ใช้ประพฤติ และธรรมเนียม ที่ใช้ปฏิบัติกัน

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๖๒

ศีลพัตตูปาทาน

รายละเอียด : ๑. ยึดเอาแต่จารีตประเพณี แบบพิธีรีตอง ยึดมั่นถือมั่นได้แต่ศีล มีแต่พรตอันเดิม ลำดับเดิม เท่าเดิม เหนียวแน่นอยู่ ๒. ยึดเอาจารีตประเพณี พิธีการ แบบอย่าง รูปแบบ ไม่ลด ไม่ละ ไม่นุโลมปฏิโลมใดๆ พาที่อยู่แต่กับจารีต ประเพณี พิธีรีตอง แบบอย่าง รูปแบบ โดยเข้าใจพิธี จารีต ฯลฯ ไม่ได้ ยึดโดยไม่รู้จักคุณของจารีต ไม่รู้จักขอบเขตของจารีต

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๓๓, ๓๕

ศีลพาบรณูปทาน

รายละเอียด : ไม่มีศีลบรณูปทานไม่ได้ ศีลข้อที่ ๑ คุณเกี่ยวข้องกับสัมผัสกับสัตว์ ก็ไม่ฆ่าวางอาวุธ วางศาสตรา มีจิตกรุณาเอ็นดู หวังประโยชน์เพื่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ หากคุณ ปฏิบัติอย่างนี้จริงๆ จิตของคุณก็เกิดพัฒนาการ สัมผัสกับ สัตว์ต่างๆ จะมีใจอย่างนี้เกิดขึ้น มีความเมตตากรุณา มีความ เอ็นดู จะช่วยเหลือเกื้อกูลอย่างไม่มีความประสงค์ร้าย แม้เขา จะทำร้ายเรา ก็ไม่ทำร้ายตอบ หลีกเสี่ยงได้ก็หลีกเสี่ยง อย่าง พระโมคคัลลานะก็ยอมให้ถูกฆ่าเพราะว่าเป็นวิบากเก่าของท่าน ท่านก็ยอมตาย คนที่ปฏิบัติศีลข้อที่ ๑ จนกระทั่งสามารถอยู่กับ สัตว์ อยู่กับคน จิตลึกซึ้ง มีคุณสมบัติคุณธรรมจนกระทั่ง จิตไม่มี โลภ โกรธ รัก ชัง ก็มีจิตบริสุทธิ์ในศีลข้อ ๑ เป็นจิต เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๕ วันจันทร์ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

ศีลมัธยม

รายละเอียด : บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล

หนังสืออ้างอิง : สมานีพุทธ หน้า ๓๐๔

ศิลปศึกษา

รายละเอียด : ศิลศึกษา คือ จุลศิลป์ เป็นคำสอนเบื้องต้นเลย แต่ภิกษุทุกวันไม่ได้เรียนกัน แคว้นนี้ก็ไม่ไหวแล้วแหละเอะ ถ้าเพื่อว่าผู้ใดรู้จักเหตุปัจจัย ถ้าเรามีปฏิภาณปัญญาเข้าใจว่ามีอะไรบ้าง พระพุทธเจ้าตั้งเป็นศีล มีสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา มีคนมีสัตว์สิ่งของพืชพรรณธัญญาหาร กระทบทางหู จมูกลิ้นกาย เราก็จะต้องรู้จักรู้เท่าทัน เมื่อกระทบแล้วก็จะมีสิ่งสะท้อนตอบ แล้วคนก็คือมีจิตวิญญาณสะท้อนตอบออกมา ถ้าเพื่อว่ามีกิเลสก็จะมีกิเลสมาปรุงแต่ง คนเราที่ไม่ได้เรียนรู้ธรรมะก็สะท้อนตอบมามีกิเลสทั้งนั้น จนกระทั่งมาศึกษา รู้เท่าทันกิเลส แล้วก็กำจัดกิเลส เลยกลายเป็นคนที่มีประโยชน์ คุณค่าพัฒนาได้สูง นี่คือนิพพานที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสรู้สุดท้าย

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

ศิลปสัมปทา

รายละเอียด : คือการปฏิบัติศีล จนถึงการบรรลุศีล เข้าถึงศีล ทำให้เกิดประโยชน์ ๑๐ ข้อ ๑. อวิปฏิสาร (ความไม่เดือดร้อนใจ) ๒. ปามุชชะ - ปราโมทย์ (ความยินดี) ๓. ปีติ (ความอิ่มเอมใจ) ๔. ปัสสัทธิ (สงบระงับจากกิเลส) ๕. สุข (แบบไม่บำเรอตน คือ วุปลสมสุข) ๖. สมภาติ (จิตมั่นคง) ๗. ยถาภูตญาณทัสสนะ (ความรู้ยิ่งในความจริง) ๘. นิพพิทา (เบื่อหน่าย) ๙. วิราคะ (คลายกิเลส) ๑๐. วิมุตติญาณทัสสนะ (ปัญญาารู้แจ้งเห็นจริงในนิพพาน)

ที่มา ที่ไป : กัมมัตถยสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ ข้อ ๑, ข้อ ๒๐๘, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๖๕, วิถีพุทธ หน้า ๗๑ ๗๒

ศิลปสูตร

รายละเอียด : พหุสูตรทั่วๆ นั้นต้องมีทั้ง ๕ ข้อดังนี้ ๑. พหุสูตรตา ได้ยินได้ฟังมาก นั่นคือ ต้องได้ยินจากสัตบุรุษ ไม่ใช่ไปได้ยินนักรู้ความรู้ทางโลกเท่านั้น ฟังสัตบุรุษให้บริบูรณ์ (รู้ให้ถ้วน) ๒. ธตา จำได้ จับหลักหรือสาระได้ ซึ่งก็ต้องเป็นสาระที่เป็นสังขาร ให้บริบูรณ์ (จำได้) ๓. วจสา ปริจจาคะ สละสมรรถม ประพฤติรอบคอบ จะสอนจะพูดอยู่เสมอ คล่องปากจนเคยชินทีเดียว (อธิบายได้ถูกต้องคล่องปาก) ๔. มนสาอนุเปกขิตตา

พิจารณาไตรตรองสังขารมนั้นจนชื่นใจ (ชื่นใจ) ๕. ทิฏฐิยา สุปฏิวิธา แสงทะลุธรรม เห็นแจ้งชัดด้วยปัญญา (แทงตลอดด้วยดี)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ข้อ ๘๗ ในศีลสูตร หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๙-๕๐

ศิลานุสสติ

รายละเอียด : ศิลานุสสติ คือหลักเกณฑ์ปฏิบัติตามแต่ละคนกำหนด ถ้าเข้าใจว่าทำเพื่อละหน่ายคลาย ก็ต้องรู้ว่าปฏิบัติศีลให้เกิดอะไร ในกัมมัตถยสูตร ๑. อวิปฏิสาร (ความไม่เดือดร้อนใจ) ๒. ปามุชชะ - ปราโมทย์ (มีความยินดี) ๓. ปีติ (ความอิ่มเอมใจ) ๔. ปัสสัทธิ (สงบระงับจากกิเลส) ๕. สุข (แบบไม่บำเรอตน คือ วุปลสมสุข) ๖. สมภาติ (จิตมั่นคง) ๗. ยถาภูตญาณทัสสนะ (ความรู้ยิ่งในความจริง)... ๘. นิพพิทา (เบื่อหน่าย) ๙. วิราคะ (คลายกิเลส) ๑๐. วิมุตติญาณทัสสนะ (ปัญญาารู้แจ้งเห็นจริงในนิพพาน)

คำอธิบาย : ต้องปฏิบัติตามลำดับ ศิล พิสูจน์ศิลป์ไปทีละระดับ เพื่อให้เกิดการจาคะ คือการเอาออก เมื่อเอาออกได้ก็มีจาคานุสสติ ก็มีจิตสูงจิตเจริญก็มี เทวดานุสสติ (เทวดามีเทวดาหลอกกับเทวดาอุบัติเทพและวิสุทธิเทพ) เทวดาหลอกคือสมมติเทพ คือบำเรอกามบำเรออัตตาตนเอง เราต้องเลิกจากเทวดาเท็จทางอบายมุขก่อน เมื่อลดละได้เป็นเทวดาสูงขึ้นก็จะถึง ความสงบ อุปสมานุสสติ คือผู้ถึงซึ่งความสงบจากกิเลส ต้องละอัตตา คือ โอฬาริกอัตตา-มโนมยอัตตา-อรุปัตตา โดยต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย (กาเยน พุสิตวา วิหารตี) สัมผัสให้ครบคือสำเร็จอิริยาบถอยู่ และต้องสัมผัสอยู่ทุกอานาอาปานะ

ที่มา ที่ไป : กัมมัตถยสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ ข้อ ๑, ๒๐๘ (๕๖๐๔๒๐)

ศิลปเทียบ

รายละเอียด : คือ คนที่ท่องศีลได้อย่างเก่ง แต่ไม่ได้ปฏิบัติเลย นั่นแหละคือ ผู้มีศิลปเทียบ ไปวัดก็มัยยัง ภัณฑ วิสูง วิสูง รักษาณณายะ ดิสรณนสหะ ปัญจสีลานิยาจามะ หากปฏิบัติจริงจะเห็นจิตใจพ้นทุกข์ ศิลข้อ ๑ จะเห็นว่าใจเกิดเมตตาขึ้นมา ไม่มีจิตคิดจะไปรังแกสัตว์ ฆ่าสัตว์ ทำร้ายสัตว์เลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ศีลเป็นตัวกำหนด อปัณณกธรรม ๓ สัทธรรม ๗ เกิด

รายละเอียด : เมื่อมีการสัมผัส รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสแล้วเกิดกิเลส แต่ก่อนคุณไม่ได้ละอายเลยที่คุณเกิดกิเลส ได้แต่สวาปามเอาเพิ่มกิเลสพวกนั้น ผูกสัมพันธ์เพิ่มน้ำหนัก ให้มันโตมันหนา มันอ้วนอยู่ทุกวัน แต่ตอนนั้นรู้แล้วว่าเราเอ๋ย เพิ่งจะรู้ความโง่งของตัวเอง มันก็เกิดความละอาย ผู้สำนึกรู้จัก ละอายต่อความผิดความผิดของตัวเอง กิเลสมันมีเยอะเยอะ เราก็ละอายหมดก็คงจะหมดแรง ไม่ใช่ไม่ได้ ต้องเอาตัวไหน ที่คุณกำหนดก่อน เรื่องไหนที่คุณจะปฏิบัติก่อน ไม่อย่างนั้น คุณทำไม่ไหวหรอก มันต้องทำเป็นตัวๆ เป็นคู่ๆ ไป เมื่อเก่งขึ้น ก็ ๒ คู่ เก่งขึ้นก็ ๓ คู่ เป็นศีล ๕ ก็ทำให้เต็มที่เกิดรับรองว่า ศีล ๕ อย่างละเอียดขึ้นไป คุณบรรลุประอรหันต์แน่นอน เมื่อ คุณปฏิบัติถึงขั้นที่เกิดจิตใจที่ละอายต่อสิ่งที่แต่ก่อนว่าตัวเองทำ แต่ก่อนนี้ทาปากแดงใครก็ชื่นชมชื่นใจ แต่เดี๋ยวนี้ละอายหากว่า เราต้องทาปาก หรือแม้แต่ยอื่นก็แล้วแต่ คุณต้องรู้สึกตัวว่า แต่ก่อนคุณไม่รู้ประสีประสา แต่เดี๋ยวนี้คุณรู้แล้ว มีเตียงสาแล้ว แต่ก่อนไม่รู้เตียงสาทำอะไรเหมือนเด็กๆ จนกระทั่งเกิดความ ละอาย อาย ที่มีน้ำหนัก อาย นี้ต่อหน้าไม่ทำ แต่ลับหลังเอา ละน่า ไม่มีใครรู้ใครเห็นนี้หว่าทำลับหลัง แต่ถ้าเป็นโอดตบปะ ต่อหน้าก็ไม่ทำลับหลังก็ไม่เอา เพราะเราเชื่อในกรรมวิบาก พอมันแวบขึ้นมา เราก็มองแล้ว โอดตบปะ ความกลัวต่อบาป ต่อสิ่งที่ไม่ดีไม่งามที่เราตั้งใจจะลดละ มันก็เกิดน้ำหนักของความไม่เอาความปล่อยความวางความไม่คลุกคลีไม่เกี่ยวข้อง แต่ไม่ได้หมายความว่าดับความจำ ดับความรู้ ดับความ กำหนดรู้ ไม่ใช่ แต่กำหนดรู้ อยู่ รู้ อยู่แต่อ่านสอนว่าจิตใจเรา ไม่มีอาการของกิเลสเคลื่อนไหวเลย สัมผัสอยู่ มันย้วย ที่รู้ตัว ที่ไม่รู้ตัว สัมผัสแล้วกิเลสก็ไม่เกิดอย่างนี้ เราจะอ่านจะเจอ เราได้อย่างสนิทสนม มันจะเห็นจริงเลย เพราะฉะนั้นอำนาจ ของ หิริ โอดตบปะ ต้องเกิดจริง คุณก็ทำการลดละได้ สังสมลง เป็นพหูสูต แปลว่าเป็นผู้รู้มากขึ้น พหู มาก สูตะ คือรู้ เป็นผู้รู้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

ศีลเพื่อล้างกิเลส

รายละเอียด : ต่อมา ศีล ก็มีนัยคล้ายกันกับทาน ยังยึด เป็นตัวชูของกฎ ปฏิบัติศีลแล้วจะได้คุณสมบัตินี้ เอาไป ช่มเบ่งคนอื่น เรียกร้องให้คนอื่นมาเอา ดีไม่ดีให้เขาแล้วต้อง มีค่าตอบแทนอีก นี่คือสองข้อหลัก ทานกับศีล ทานก็ล้าง กิเลสศีลก็ล้างกิเลส หากไม่ชัดเจน ก็ไม่หมดกิเลส หุตั้ง คือ

ผลแท้จริงหรือไม่ในการทาน ศีล หุตั้ง แปลว่าผลแท้ที่หยั่ง ลงยาก ทาน ศีล ภาวนา อรรถกถาจารย์เอามาผสม เป็น บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ เลียบานตะโก้ เป็นเทวนิยมอีกเยอะ เขามี ส่วนดีแต่ไม่ถูกต้อง เพราะเข้าใจบุญผิด บุญแท้ๆ มีแค่ ๓ อย่าง ขยายอีก ๗ อย่างเป็นโลกีย์ผสมมา

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา บ้านราช เนื้อหา ประชาธิปไตยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ศีลเยี่ยมที่หนึ่ง

รายละเอียด : ศีลยอดเยี่ยมในโลก

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๗ สิลวิมังสนชาดก ข้อ ๘๖

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก

ศีลแต่ละข้อมีเหตุปัจจัยมีสภาวะต่างกัน

รายละเอียด : ศีลข้อที่ ๑ เกี่ยวกับสัตว์ ศีลข้อที่ ๒ เกี่ยวกับข้าวของ กับพืช ศีลข้อที่ ๓ เกี่ยวกับ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

ศีลและอธิศีล

รายละเอียด : ก็จะต้องปฏิบัติให้ถูกคืออับถนบกปฏิบัติ ๓ ถ้ามีศีลอื่นแล้วแต่ก็ปฏิบัติไม่ตรงอับถนบกปฏิบัติ ๓ ไม่มี สำรวมอินทรีย์ โภชนะมัดตัญญูตา ซาคริยานุโยค ไม่มี หรือมีไม่ตรงมันก็ไม่เกิดผลเป็นสัทธรรม ๗ ไม่เกิดฉานแบบ พุทธ ก็ไม่มีวิชา ๘ ก็กลายเป็นอวิชาไป อวิชาหนา เพิ่มเติม ความเข้าใจผิดความไม่ถูกต้องซับซ้อนเข้าไปอีกใหญ่เลย ยึดมันถือมันความไม่ถูกนั้นความที่เป็นผิดนั้นซับซ้อนเข้าไป หนักเข้าไปอีก อวิชาถึงอกงามไพบุลย์ โกลไปจากวิเวก โกลแสนโกลไปกันใหญ่เลย มันคนละทางเลย

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

ศึกษาเรื่องกรรม

รายละเอียด : ศึกษาเรื่องกรรม คือ จะจำแนกธรรมะได้ เป็นทวารธรรมได้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

ศึกษาโพธิสัตว์ภูมิ

รายละเอียด : สม. กล้าข้ามฝัน พยายามศึกษาโพธิสัตว์ภูมิ ละเอียดขึ้นเรื่อยๆ ดูเหมือนคนจะเห็นว่าเป็นคนมีกิเลส แต่ก็เจริญขึ้นเรื่อยๆ อาตมาเป็นมาก่อนรู้ดี ก็ศึกษาฝึกฝนไปพูดแก่นก่อนก็แล้วกัน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

ศึกษาโลกุตระธรรมของพระพุทธเจ้าจะได้สารัตถะ

รายละเอียด : คนที่ตั้งใจศึกษาธรรมะอาตมาเห็นว่าเป็นความคิดที่ประเสริฐเป็นความคิดที่ฉลาดจริงๆ เพราะว่าอะไรก็ไม่ดีเท่าพึงธรรมะ ในชีวิตที่ชาติๆ ก็ตาม คุณจะไปได้โลกีย์มหาศาลอย่างไรก็ไม่เทียบ มันเป็นสมบัติลัดกันชม มันก็หลงเศษหลงติดยึด เพราะฉะนั้นมาศึกษาพบกับโลกุตระธรรมของพระพุทธเจ้า มันจะได้สารัตถะ ถ้าตนเองจบเป็นอรหันต์ก็พูดจนซ้ำซากแล้วเป็นอรหันต์แล้วคุณก็จะรู้ว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ไร้สาระ มันเป็นมายาทั้งสิ้น เสร็จแล้วคุณก็รู้ว่าในโลกมนุษย์

แม้แต่เป็นมายาก็ต้องอาศัย เราก็ต้องเข้าใจเขาแล้วแต่ละฐานะแต่ละบุคคลก็เข้าใจเขา ก็ทำการอนุโลมปฏิโลมอยู่แล้วก็อธิบายเขา หาฐานให้เขาตั้งอยู่ หาบันไดให้เขาขึ้นสูงไปเรื่อยๆ อย่างนี้ทำอย่างนี้ อาตมาว่าอาตมาทำอย่างนี้อยู่ตลอดเวลา เสร็จแล้วไปอยู่ที่สูงที่สุดด้วยกัน นั่นแหละอรหันต์ สามัญลีนอาสวะ จนเป็นอนุโพธิสัตว์ อนิยตโพธิสัตว์ นียตโพธิสัตว์ ก็ค่อยสูงขึ้น ตอนนี้อาคำว่า จรณะ ๑๕ วิชา ๘ เข้าสู่ฐานการประพฤติเข้าสู่ฐานการอธิบายให้แก่คนทั่วไปและพวกเราด้วย ไปได้ ตอนนี้นำกำลังเข้าตลาดหลักทรัพย์แล้ว คงจะขยายผลแน่นอน จรณะ ๑๕ วิชา ๘ ตั้งใจให้ดี

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๓

ศูนย์ (๐)

รายละเอียด : คือ นปุงสกลิงค์หรือสุญญตา
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๒๑๗

สกคาทามีกับเอกพีซี

รายละเอียด : พระโสดาบันก็เข้าใจว่าสูงสุดซ้ำที่สุดกว่าจะเป็นพระอรหันต์ นานที่สุดก็แค่ ๗ ชาติ บางทีก็ ๖ ชาติ โกลังโกละ บางทีก็ ๕ ชาติ ๔ ชาติ ๓ ชาติ ๒ ชาติ ก็คือโกลังโกละ ถ้าเกิดมาเพียงชาติเดียวแล้วเป็นพระอรหันต์ก็เรียกว่าเอกพีซี เกิดมาชาตินั้นก็บรรลอรหันต์เลย เขาเข้าใจไม่ได้ว่าสกคาทามีก็แปลว่าเกิดอีก ๑ ชาติ ก็บรรลอรหันต์ เอกพีซีก็ ๑ ชาติ ก็บรรลเป็นพระอรหันต์ ก็แปลเหมือนกันเกิดมาอีกชาติเดียว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สกสัญญา

รายละเอียด : ความกำหนดหมายตามที่ตนเป็นตนมีกิเลสอยู่

หนังสืออ้างอิง : ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๘

สกิทาคามี

รายละเอียด : ภูมิโสดาบันสูงขึ้นก็เป็นสกิทาคามี จะอ่านจิตในจิตของตนเป็น อ่านจิตเจตสิกของตนเป็น จึงเป็นพระอาริยะของพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

สกิทาคามี

รายละเอียด : คือผู้ที่หมดอึดตาเรื่องการแต่งตัวสวยงามแล้ว แต่งเรียบง่าย ง่ายๆ เขยๆ ไม่ตามสมัยนิยม ก็จะไม่เก้อเขินเลย จะประสานเข้ากับเขาได้สนิท แม้กิริยาภายนอกก็ไม่มี ความเก้อเขิน เพราะใจไม่มีกิเลส จึงไม่พาเก้อเขิน ถ้ามีปัญหาพร้อมก็สามารถอธิบายตอบใครๆ ได้ ไม่กลัวเกรง หวั่นไหว เพราะไม่ได้ทำชั่วอะไร

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๑๙

สงครามโลกครั้งที่ ๓ จะไม่เกิด

รายละเอียด : สมณะโพธิรักษ์ กล่าวพูดตรงนี้อีกอย่างว่าสงครามโลกครั้งที่ ๓ จะไม่เกิด และพวกเรานี้แหละ แล้วคน

ในโลกกำลังแสวงหาสิ่งที่เป็นความเจริญเป็นอารยธรรม เป็นโลกุตรแบบนี้ แต่เขาไม่รู้ เพราะเขามีภูมิปัญญา สามารถที่จะรู้อย่างนี้ใช่แล้ว คนเหล่านี้ก็จะมารวมกันไม่ว่าจะเป็นชาติไหน

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

สงฆ์สมมุติ

รายละเอียด : คือการปฏิบัติธรรมที่ไม่เข้ามรรค ไม่เข้าผล ไม่ใช้สงฆ์จริง (ยังไม่เข้าถึงพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์) เพียงแค่การเปล่งกล่าว ขอเข้าถึงพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ บางคนเปล่งกล่าวตั้งแต่อายุน้อยๆ จนกระทั่งแก่อายุกว่า ๘๐ แต่ไม่รู้ว่า มรรคผลคืออะไร ได้ปฏิบัติจริงหรือไม่ เข้ามรรคได้ผลหรือเปล่า รู้มรรคชัดเจนถูกต้องจริงหรือไม่ ก็ไม่รู้เรื่อง ไม่มีทิวฐิติ ไม่มีปัญญาตรวจสอบ ตามทฤษฎีของพระพุทธเจ้า ก็เป็นได้แค่สงฆ์สมมุติ เป็นสงฆ์เก๊ไม่ใช่ของจริง

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๑๙

สงฆ์สาวก

รายละเอียด : คือ ผู้ปฏิบัติธรรมที่เข้ามรรค เข้าผล ถึงมรรค ถึงผล รู้มรรค รู้ผล รู้พระธรรมคำสอน แล้วนำเอา มาปฏิบัติ จนเกิดผลลดละหน่ายคลายกิเลสได้ เข้าสู่ทางเดินที่บรรลุลผลได้มากขึ้นๆ เป็นผู้ทรงธรรม อันบรรลุลได้ผลจริง เกิดจริง เป็นจริง ขึ้นในตนจริง ผู้นั้นจึงเป็นสงฆ์สาวกที่แท้จริงของพระพุทธเจ้า

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๑๙

สงบ

รายละเอียด : คือ จิตหมายถึงเข้าไปหาจิต สงบไปทางจิตมากกว่าสงบ เช่น ที่นี้สงบ ไม่มีเสียงคน เสียงนก เสียงหมาเห่า สงบก็เข้าหานามธรรมมากกว่าภาษาไทย พยัญชนะน้อย สู้บาลีไม่ได้ เอาไทยมาแปลบาลีจึงไม่ได้มาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

สงบของพระพุทธเจ้าที่จำเป็นต้องรู้จักกิเลส

รายละเอียด : คุณพุดถูก และต้องพยายามทำให้ถูก ทำให้ถูกคืออะไร คุณต้องทำใจในใจของคุณนี้ต้องทำให้ถูก คุณพุดง่าย ๆ ว่าเข้าใจ แต่คุณยังไม่ได้ทำให้เข้าใจ หรือเข้าใจ จิตใจไม่ได้ เข้าใจสภาวะยังสับสน ยังเป็นมิจฉาทิฏฐิอยู่ เช่น คนที่เข้าใจในใจ การนั่งหลับตา ก็เป็นการสะกดแล้ว เขาเข้าใจ ว่านี่แหละคือความสงบด้วยสมณะ ไม่ใช่สมณะด้วย หลงว่าเป็น สมานิแบบพุทธด้วย แต่ไม่ใช่ สงบของพระพุทธเจ้าที่จำเป็นต้องรู้จัก กิเลส ต้องรู้จัก อุปธิ อุปธิง่าย ๆ ๑. รู้กิเลส ๒. รู้ขั้น ๕ และ ๓. รู้จักภิสังขาร คนที่เข้าใจกิเลสไม่ได้ไม่รู้จักกิเลสก็โหมเมกั เต่าไปเรื่อย กิเลสจะต้องเป็นสภาวะของจิตที่มันเกิด แล้วถ้า ปฏิบัติกับกิเลสตัวจริงได้จริงจะเป็นผลจริงก็คือตัวที่เป็นปัจจุบัน สัมผัสอยู่เดี๋ยวนี้เป็นปัจจุบัน มีตาหูจมูกลิ้นกายภายนอก มีองค์ประกอบจักขุ ญาณ ปัญญา วิชชา อาโลก (แสงสว่าง) เปิดรับทวารทั้ง ๕ ตาหูจมูกลิ้นกายและโณภูริัพพะ ตัวจริงที่ จะไปก่อกิเลสหลักคือตาหูจมูกลิ้น ใจร่วมกับ โณภูริัพพะเป็น ๑ เรียกว่ากาย รูปนามรวมเป็น ๑ ในภาวะ ๒ ภาวะของรูปที่จะ ต้องเป็นสิ่งที่ถูกรู้ชัดเจนนด้วยนาม (ซึ่งต้องศึกษารายละเอียด ลงไปในอุปาทายรูป ๒๔ ต่อไป)

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

สงบสุข เรียบร้อย ราบรื่น ง่ายงาม

รายละเอียด : อาตมาพาทำให้ชาวอโศกสงบสุขเรียบร้อย ราบรื่นง่ายงาม พวกเราเอาชีวิตเข้ามา วางปล่อยโลภก็ แต่ก่อน ก็แย่งชิงกับเขา สุขอันเผาไหม้ต้นรณ นึกว่ามันอร่อยนักหนา คุณก็วางเล็กโลภก็ย่นนั้นมา จนหลายคนมาแล้วจะไปจากอันนี้ไหม ไม่ไป อยู่อย่างจนนะ แล้วยากนะ เพราะว่าเราเองต้องทำงาน สร้างสรรช่วยคนอื่นเขา ไม่ไปแย่งชิงมา แต่จะเสียเปรียบ แต่จะ ให้เขา อย่างที่ในหลวงตรัสว่า เราเสียนั่นแหละคือเราได้ เราก็มำ ตั้งหน้าตั้งตาสร้างสรรเพื่อเสีย พุดให้เต็มก็คือ เสียสละให้แก่โลก

ที่มา ที่ไป : วิธอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

สงสาร

รายละเอียด : ๑. วนทุกข์วณสุข, วนเวียนอยู่ในทุกข์ สุขเก้ ๒. หลงวนอยู่กับการติดอยู่กับการเสพ ๓. วนเวียนอยู่กับ นรก สวรรค์โลกก็ เวียนวนตกนรก ขึ้นสวรรค์ก็อยู่ในวิญญู

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๗๑, ๓๘๘, ๓๙๐

สงัด

รายละเอียด : สงัด คือ เจียบ สงัด หมายถึง สภาวะ ภายนอกวัดมากกว่าสงบ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

สงัด กับ ปัสสัทธิ

รายละเอียด : สงัด คือ ห่างพราก จากสิ่งที่มีนุ่นววย มั่นกวน กายวิเวกเขาเลยเอากายออกไป จิตวิเวกเขาก็ไป นั่งหลับตาสะกดจิตไม่มีภายนอก ก็เลยไม่มีทางรู้กิเลสไม่รู้ ขั้น ๕ ทำอภิสังขารปญญาภิสังขาร รู้กิเลสกำจัดกิเลสก็ไม่ได้ อุปธิวิเวกไม่มีเลย นิพพานไม่มี เพราะงั้นพวกนี้จึงไกลจากวิเวก แม้ที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ ไกลจากวิเวก เพราะเอากาย ร่างทั้ง ร่างออกไปป่า ก็เป็นความหลงผิดเหมือนกับพวก เตียรถีย์ สมัยก่อน ศาสนาพุทธไม่ต้องเอาร่างออกจากหมู่บ้าน ไม่ต้อง แต่แปลกายวิเวก ว่าจิตสงัดจากกาม หากพรากออกจากการ สัมผัสไม่ได้ปฏิบัติลดกิเลส สงัดจากกาม เอากายตาหูจมูก ลิ้นกาย สัมผัสสัมผัสในปกติชีวิตประจำวัน ไปอยู่ในป่าก็มี การปรุงแต่งน้อย ก็ไม่ได้มีการปฏิบัติจริงตามธรรมชาติ ผิดแล้ว ยังไม่พอไปนั่งหลับตาไม่มีภายนอกอีก จิตวิเวกก็แล้วยิ่งไป กันใหญ่ สงัดจากกามตัวแรกเริ่มต้น เบื้องต้น ท่ามกลาง บั้นปลาย คุณก็ยังไม่เลย เพราะฉะนั้นอาตมาถึงบอกว่าไม่รู้จะ ทำอย่างไรถึงความที่เขาหลงผิดไปไกลแสนไกล ท่านจึงบอกว่า อันนี้คือความซ่องอยู่ในถ้ำ ติดอยู่ในอันนี้ พุดอย่างไรก็ไม่กลับ กันเลย ในอาหารซ้อที่ ๔ วิญญาณาหาร ปฏิบัติให้รู้จักรูปนาม แต่ก็ได้ปฏิบัติให้รู้รูปนามซึ่งเหมือนกับคุณ ที่พระราชาบอก คนเอาไปฆ่าให้ประหารด้วยหอกร้อยเล่มในตอนเช้ามันก็ยังไม่ตาย ตอนกลางวันก็ยังไม่ตาย เอาไปฆ่าอีกตอนเย็นก็ไม่ ตายอีก เพราะฉะนั้นคุณจะมาลดกิเลสให้จิตมันสูญ มันดับ มันตาย ดับกิเลส ไม่มีทางเลย คุณไม่รู้จักนามรูป ไม่รู้จัก วิญญาณ เพราะฉะนั้นไม่มีสิทธิ์จะตายแม้จะฆ่าด้วยหอก ๑๐๐ เล่มอีกก็ครั้ง เข้า กลางวัน เย็น หรือค่ำๆ เอาไปฆ่าอีกละกัน สงัด นี้เริ่มต้น สงัดจากกาม คุณไม่ได้เริ่มต้นไม่มีเบื้องต้น ท่ามกลางบั้นปลาย เป็นลำดับอันน่าอัศจรรย์ของศาสนาพุทธ ปัสสัทธิ แปลว่า สงบ สงัด ก็คือทำให้เจียบไปห่างไปจากความ วุ่นววย อันนี้เป็นรูปธรรม ความจริงแล้วต้องสงัดจากกาม ต้องให้เปลาลงจากกาม จนกระทั่งถ้าเรียนรู้ถูกต้องเป็นสัมมา- ทิฏฐิก็จะเกิดเป็นปัสสัทธิ จะสงบ ไม่ใช่แค่ สงัด มีนัยต่างกัน

พอสมควร ถ้ารู้รายละเอียด เราก็เรียนรู้ สงัดจากกามแล้วลด กามลงมา ขึ้นหายาบ แล้วมาลดรูปราคะอรูปราคะไปตามลำดับ ก็เข้าหาสงบปัสสัทธิไปตามลำดับ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

สงัด

รายละเอียด : สงัด คือ พยัญชนะบาลีว่า วิเวก วิเวกมี ทั้งลึกและกว้าง

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต สันตือโคก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

สงัดจากกาม

รายละเอียด : คือกามนี้มีภายนอกใหม่ ตัวภายนอกแท้ เลย เริ่มต้นควรจะมีฌาน ต้องสงัดจากกาม แล้วคุณก็ปลุกเอา ตัวร่างกายนี้ หรือนั่งหลับตาก็ปฏิบัติไม่มีวิเวกแล้วมีจิตวิเวก ที่ไหน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สจิตต ปรีโยทปนัง, สจิตตปรีโยทปนัง

รายละเอียด : ๑. ทำแล้ว ทานความดีให้หมดใจ ไม่ หลงยึดหลงติดความดีจนสมบูรณ์ จึงจะถึงความสะอาด ความขาวผ่อง บริสุทธิ์ใจเป็นสูงสุด ๒. จิตจะบริสุทธิ์ขาวรอบ ๓. การทำจิตของตนให้ผ่องแผ้ว ๔. จิตที่ได้ทำให้สะอาดจริง ๕. จิตตนเองบริสุทธิ์สมบูรณ์ ๖. จิตใจปราศจากกิเลสบาป

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๖๕, ๓๖๑, คำบุญ คือบาป หน้า ๒๘๐, ๒๙๙, ๓๐๐, คนคืออะไร? หน้า ๒๘๒, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๐๑

สจิตตปะปรีโยทปนัง

รายละเอียด : ทำจิตให้บริสุทธิ์สะอาดแข็งแรง จึงเป็น นิจจัง (เที่ยงแท้) ฐวัง (ถาวร) สัสตัง (ยืนนาน) อวิปริณามธัมมัง (ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหริัง (ไม่มีอะไรหักล้างได้) อสังกุปปัง (ไม่กลับกำเริบ) ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่มีการผิดพลาด เพราะฉะนั้นผู้นี้เป็นที่รับรองได้เลยว่าเขาเป็นพระอรหันต์

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

สตะ

รายละเอียด : สตางค์คือ ๑๐๐ คำว่าสตะ แปลว่า ๑๐๐ เพราะฉะนั้นสติเขาไม่เต็มร้อย ที่จริงบอกว่าไม่เต็มบาท บาทคือ ร้อยสตางค์ แต่จิตเขาไม่เต็มร้อยสตางค์ เศษหนึ่งส่วนสี่ของ สตางค์คือสลึง ที่พูดภาษาสื่อสภาวะให้เข้าใจ คนตั้งใจฟังให้ดี ก็ได้รับสิ่งดี คนที่ถูกกระทบแล้วไม่ชอบใจก็คือคนโง่ คุณยัง เข้าใจผิดอยู่ เป็นธรรมดา

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานพุทธาภิเษก วันเสาร์ ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สติ

รายละเอียด : สติ เป็นอธิปไตย ไม่หลบไม่หลีกไม่ลี สตะ คือ ร้อย สติทำงานหมุนสามเ้าเต็มร้อย แล้วก็จะมีปัญญา ช่วย สามารถที่จะอยู่เหนืออันนี้ได้สบายๆ ง่ายๆ เรามีอำนาจ เหนือได้จริงๆ เลย สติสมาธิปัญญา ทำเข้าก็หลุดพ้นมีแก่น เป็นวิมุติเป็นสภาวะ มากเข้าๆ จนเป็นผู้ที่หลุดพ้นเป็นอรหันต์ เป็นต้นไป เป็นอมตบุคคล ถ้าเกิดจะตายเองได้ แยกธาตุให้เป็น อุดุนิยาม หรือว่าจะเกิดอีกก็ได้ ๑. การระลึกตัวตน, การระลึก รู้ตัวอยู่เสมอๆ มันคอยรู้คอยเห็น คอยรู้สึกตัวตัวเองอยู่เสมอ ไม่ให้ คลาดคลา และเพียรพยายามปฏิบัติตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อ จะให้พ้นทุกข์พ้นบาปอกุศล ๒. ตัวที่จะทำการเพ่งรู้เพ่งแจ้ง ๓. เต็มที่หรือครบถ้วน คือสภาวะอะไรที่กำหนดเต็มเท่าใดก็ ต้องมีสภาวะนั้นเต็มๆ ถ้าไม่เอาร้อยเป็นร้อยสูงสุด ก็จะต้องรู้ให้ ชัดเจนเต็มร้อยอยู่กับสิ่งนั้น ๔. ร้อย รอบ รู้อย่างไม่สะลึมสะลือ รู้ชัดเจน ๕. ความรู้ตัวทั้งภายนอกภายในอยู่เสมอ ๖. ความ ระลึกรู้ ๗. ความระลึกได้

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ- ศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๖๔, ๒๘๒, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๑, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๙, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๗๒, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๗๘, เปิดโลกเทวดา หน้า ๙๕

สติ

รายละเอียด : พลังงานต้นรู้ จะรู้ถึงกระทบสัมผัส ก็รู้ๆ เห็นแล้วก็อ่านใจด้วย ใจมันจะมีอาการต่างๆ นานา จนกระทั่ง มันไม่มีตลอด แม้จะมาที่เปลือ ไม่ได้ตั้งใจสติเลยก็ไม่มี ไม่เกิด กิเลส เป็นไปเอง ตถตา เป็นเองโดยไม่ต้องสั่งวรระวังเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒

สติกลยาณชน

รายละเอียด : ๑. สติขั้นต้นคือว่าปุถุชนสามัญแต่ยังชื่อว่า กลยาณปุถุชน เพราะยังไม่ถึงขั้นปรมาตมธรรม จิตยังไม่พ้นความเป็นโลกียะเพราะยังไม่รู้จักวิญญะของความเป็นโลก หรือ วงจรแห่งความเป็นโลก ๒. สติที่ระลึกอยู่พร้อมกับการสังวร ตนให้ทำดีทางกาย วาจา ใจให้ได้มากที่สุดเสมอ จึงเป็นสติที่ดี มีความเป็นจิตมุ่งมั่น มีสำนึกที่คิดว่าสามัญธรรมา เป็นสติ อยู่ในระดับของนักปฏิบัติธรรมในทุกศาสนาและแม้ในชาวพุทธ ที่ยังไม่สัมมาทิฐิ ถ้ามีผลดี ทำคุณงามความดีก็เป็นได้แก่บุคคล ทั้งนั้น นับเป็นสติที่ทำให้เกิดบุญยังไม่ได้

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๘๑, คำบุญคือบาป หน้า ๒๖๓

สติกลยาณชน

รายละเอียด : คือ ปรารถนาดี ทำดี ให้ดีที่สุด ตามที่เขา มุ่งหมาย แต่มันเป็นแค่โลกีย์วนเวียน เกิดดับ ไม่มีบริณิพพาน มีแต่ Nirvana ศาสนาพุทธยืนยันว่าไม่จริง คุณสมารถทำให้ มันอยู่ได้นาน ด้วยวิธีการแต่ละศาสนา ให้เป็นอยู่ได้นานๆ ได้ หมดพลังงานแล้วก็มิวิบาก หมดพลังงานกดข่มไว้ ก็วิบาก ตามมา ไปตามวิบากอีก วนเวียนไม่รู้จักจบสิ้นจึง เรียกว่า นิรันดร ชนิดไม่จบสิ้น

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สติของปุถุชน

รายละเอียด : คือ เขาจะไปปล้นจี้ก็ต้องมีสติเต็ม ทำตามแผนที่เขาวางไว้ หากสติเบลอลจะทำสำเร็จได้อย่างไร สติของปุถุชนก็มีเต็มที่ แต่มีคุณภาพแค่ปุถุชน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สติชาโคร

รายละเอียด : มีสติสัมปชัญญะอยู่เสมอ ไม่หลับไหล
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๔

สติตื่นทั้งภายนอกและภายในที่เป็นกาย

รายละเอียด : คือการมีสติสัมโพชฌงค์ รู้ตัวทั่วพร้อม เป็นตัวตื่นจริงๆ มีความรู้ตัวทั้งภายนอก ภายในตื่นจริงๆ ไม่ใช่

ตื่นแต่ภายใน จะต้องตื่นทั้งภายนอกและภายในที่เป็นกาย กายนั้นมี ๒ เสมอทั้งภายนอกและภายใน มีรูปกับนาม หรือ เทวะ และมีการวิจัยธรรมะ มีพฤติกรรมของการวิจัย วิจัย จิตวิญญานมีความสามารถในการวิจัย วิจัย เรียกอีกพยัญชนะ ว่า เป็นวิตกวิจารณ์

สตินทรีย์

รายละเอียด : กำลังความรู้ตัวทั่วพร้อม

หนังสืออ้างอิง : ปากกับพุทธศาสนา หน้า ๑๔๔

สติปัญญา ทามีประโยชน์ ๔

รายละเอียด : ๑. นาม คือ ตัวรู้ เป็นปัญญาญาณทัสสนะ ๒. วิปัสสนาสมาธิ รู้ หรือ เกิด จะเป็นส่วนได้ซึ่ง ปัญญาวิมุตติ ๓. ปัญญา (ญาณ) ๔. รู้ตัว รู้ตน รู้ทวาร ๕ ทวาร ๖ ของตัว เสมอๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๓ หน้า ๒๓๖, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๙

สติปัญญา ๔

รายละเอียด : คือการตั้งสติพิจารณาสิ่งทั้งหลายเป็น ทางเอกเพื่อทำพระนิพพานให้แจ้ง ๑. ตั้งสติพิจารณาเห็นกาย ในกาย (การกำหนดสติพิจารณากาย คือ การรวมประชุมกัน ทั้งภายนอก-ใน ให้รู้เห็นความจริง) กายนอกได้แก่... (กายานุ- บัสนา สติปัญญา) ได้แก่ อานาปานสติ (พิจารณาลมหายใจ, กำหนดสติรู้ลมหายใจเข้า-ออก) อิริยาบถ (พิจารณารู้เท่าทัน อิริยาบถ) สัมปชัญญะ (พิจารณารู้จิตในทุกการกระทำ, ทำความ รู้สึกตัวในการกระทำทุกอย่าง) ปฏิกุศลนสิกการ (พิจารณา ร่างกายเป็นของสกปรก, พิจารณากายเป็นของไม่สะอาด) ธาตุมนสิกการ (พิจารณาร่างกายเป็นเพียงธาตุ, พิจารณาเห็น กายโดยความเป็นธาตุ) นวสีตিকা (พิจารณาร่างกายเป็นซากศพ ในที่สุด, พิจารณาซากศพในสภาพกระจายไป) ๒. ตั้งสติ พิจารณาเห็นเวทนาในเวทนา (เวทนานุ- บัสนา สติปัญญา) การตั้งสติกำหนดพิจารณา เวทนาในเวทนา (ทั้ง ๑๐๘ เวทนา) ให้รู้เห็นทุกข์ (ที่เป็นทุกข์ขอรีย์สัจ) ตามความเป็นจริง ๓. ตั้งสติ พิจารณาเห็นจิตในจิต (จิตตานุ- บัสนา สติปัญญา) การตั้งสติ พิจารณาเห็น จิตในจิต ให้รู้จิตที่เจริญขึ้นหรือยังข้องตามสัจจะ จริง ๔. ตั้งสติพิจารณาเห็นธรรมในธรรม (ธัมมานุ- บัสนา สติปัญญา) ให้รู้เห็นจริงตามความจริง ได้แก่ นิรวณ ๕ (กิเลส ๕

ตัวที่กั้นจิตไม่ให้บรรลุธรรม) อุปาทานชั้นที่ ๕ (การยึดมั่นถือมั่นในชั้นที่ทั้ง ๕) อายุตนะ ๑๒ (ตัวรู้ ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ กับ ตัวถูกรู้ ๖ คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส) โพชฌงค์ ๗ (องค์แห่งการตรัสรู้ ๗ อย่าง) อาริยสัจ ๔ (ความจริงอันประเสริฐสุดของชีวิต ๔ อย่าง)

คำอธิบาย : พิจารณาเห็นจิตในจิต เจโตปริยญาณ ๑๖

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ มหาสติปัฏฐานสูตร ข้อ ๒๗๓-๒๙๙, ธรรมมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพหูสูตรเล็ก

สติปัญญา ๔

รายละเอียด : คือเป็นพฤติกรรม หรือการปฏิบัติของทฤษฎีพระพุทธเจ้า สติปัฏฐาน ๔ เป็น ภาคปฏิบัติ สติปัฏฐาน ๔ มี กาย เวทนา จิต ธรรม ก็ต้องดูว่า กายคือ อะไร เวทนาคือ อะไร จิตคืออะไร ธรรมคืออะไร ก็ปฏิบัติทั้ง ๔ อย่างไม่ได้แยกกัน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอโศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สติปัญญา

รายละเอียด : ๑. สติปกติธรรมดาของคนทั่วไปที่มีคุณลักษณะสามัญปัญญา ๒. สติที่ระลึกอยู่พร้อมกับสามัญกิเลสมันบงการไป แล้วก็ป็นทาสของกิเลสพาทำชั่วบ้าง ทำดีบ้างไปตามยถากรรม ไม่มีจิตใจที่จะทำตัวอย่างมุ่งมั่น สติแบบนี้ทางปฏิบัติจะได้นิยามไม่มีเลย นอกจากได้แก่กุศล

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๗๙, คำบุญคือบาป หน้า ๒๖๓

สติมันโต

รายละเอียด : เป็นผู้มีสติ เป็นผู้มีกำลังแห่งสติดี เก่งสามารถแยกจิตออกจากอารมณ์เสพ อารมณ์เพลิน ยึดติดเอามาระลึกรู้สภาพธรรมอื่นได้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๐๑

สติวินัย

รายละเอียด : การที่พระพุทธเจ้าไม่ให้ใครไปปรับอาบัติหรือไปปรับความผิดจากการกระทำของอรหันต์

หนังสืออ้างอิง : รู้คนชั่ว รู้คุณชั่วสัตว์ หน้า ๒๑๙

สติวินัย ของพระอรหันต์

รายละเอียด : คือ พระอรหันต์พระพุทธเจ้าจะให้เป็นอย่างไร ก็ไม่มีทางให้เป็นสิ่งที่ไม่ดี สิ่งชั่ว จะไม่มีตัวเจตนาอันนี้เลย เพราะฉะนั้นพระอรหันต์ทุกองค์ มีความซื่อสัตย์ สุจริตในเรื่องนี้ พระพุทธเจ้าจึงให้ยกสติวินัยแก่พระอรหันต์ เพราะว่าท่านจะไม่มีเจตนาที่จะทำอะไรผิด อะไรเลวร้าย แต่ถ้าอรหันต์ผิดได้ ไม่ได้เจตนาให้ผิด แต่มีภูมิรู้เท่านั้น ก็อย่าไปเอาผิดท่านอย่าไปถือโทษท่าน เพราะว่าท่านบริสุทธิ์ แต่มีวิบาก วิบากเป็นอันทำ เช่นเราเดินไปเหยียบมดตาย ไม่ได้เจตนาจะไปเหยียบมดตาย แต่มดมันตาย เหยียบมันแรง มันตายเลย เราไม่ได้มีเจตนา เราไม่ได้มีบาป ไม่ได้มีอกุศลจิตเลย ไม่มีแต่วิบากมี ตรงที่ว่า มดมันจะพยายามเราไหม ทำมันตายมันโกรธไหม มันไม่ชอบ ก็ยึดถือว่าเองทำชั่วตาย มันจะจองเวรจองกรรมถูกตัวหรือเปล่า ถ้ามันรู้ว่าคนนี้ มันก็จองเวรทันที ถ้ามันไม่รู้ว่ามีใครก็ตามไม่ได้ มันก็จองไม่ถูกตัว เรื่องพวกนี้เราเดาเอาไม่ได้ หนีละเอียด ของกรรมวิบากนั้นลึกซึ้งจินตนาการไปคิดเล่น พูดเล่น มันละเอียดมากมายเหลือเกิน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอโศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สติสัมปชัญญะ สมบูรณ์โต

รายละเอียด : ประกอบด้วยสติสัมปชัญญะ

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๘

สติสัมปชัญญะ

รายละเอียด : คือตัวเชื่อมต่อ ธาตุรู้ที่ทำงานต่อติดไปกับสติปัญญา สติปัญญา คือ ความรู้นั้นสำเร็จผลที่จากเริ่มรู้โลกุตระจุดแรก อัญญา มาเป็นปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอโศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สติสัมปชัญญะปัญญา

รายละเอียด : มันอยู่ที่สติสัมปชัญญะและปัญญา สติคือรู้เต็ม สดตะแปลว่า ร้อย สติ แปลว่ารู้เต็ม รู้เต็มร้อย เรามีสติแล้วก็มีธาตุรู้ที่เป็นสติสัมปชัญญะและไปสู่นิปัญญา นี่คือสามเฝ้า ขอบคุณพระเจ้าที่ท่านตรัสความสำคัญ สติสัมปชัญญะปัญญา สติก็อย่างหนึ่ง สัมปชัญญะก็คือต่อเนื่องเอาไปเป็นตัวสำคัญคือปัญญา

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

สติสัมโพชฌงค์

รายละเอียด : ๑. สติที่เข้าขั้นความเป็นอาริยะ ๒. สติที่มีคุณภาพถึงขนาดเป็นตัวพาสวรรค์มรรคผลได้

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๘๘, ถอดรหัสอดีตดาอนัตตา นิรัตตา หน้า ๙๑

สติสัมโพชฌงค์

รายละเอียด : คือเป็นความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ที่นี้ตัวสำคัญก็คือ ต้องมีธัมมวิจย คนที่หนึ่งหลับตาปฏิบัติ ไม่มีธัมมวิจย ไม่มีการวิจย วิจยอะไร หยุดวิจยหยุดนึกคิดปรุงแต่ง หยุดหนึ่ง แล้วไปอธิบายกันว่าจะเกิดปัญญาโผล่ขึ้นมาเอง ซึ่งมันเป็นไปได้ มันจะต้องมี ธัมมวิจยอย่างสัมมาทิฎฐิ ยังมีสัมมาปฏิบัติ มีการสัมผัส สัมพันธ์กันกับภายนอกได้ ผลวิจยออกมา บวก ลบ คุณหาร solution ออกมา แล้วมันถึงจะมีผลลัพธ์ที่สุด ออกมาสำเร็จอย่างนั้น ถ้าไม่มีธัมมวิจยก็ไม่มี การสังเคราะห์สังขาร บวก ลบ คุณ หาร เป็นผลสำเร็จออกมาไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการท้าวตริเข้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สติสัมโพชฌงค์

รายละเอียด : คือหมายถึงสติที่เป็นโลกุตระ ปฏิบัติสตินี้คือ ความรู้รอบถ้วนทั้งนอกและใน เรียกว่า สติ บางทีเขาก็มีสติแต่เพียงภายในอันนั้น ถือว่าไม่ครบ สัมโพชฌงค์ สัมโพชฌงค์จะต้องเป็นสติที่รู้ครบพร้อมทั้งนอกและใน ตื่นทั้งตา หู จมูก ลิ้น กาย ตื่นทั้งใจ หากว่าตื่นแต่ใจ ตา หู จมูก ลิ้น กายปิด ไม่รับรู้มันก็ง่าย มีเพียงรูเดียว มิติเดียว แต่ถ้าเติมไปก็มี ๖ มิติมันก็ยากกว่าสติที่เป็นองค์แห่งการตรัสรู้สัมโพชฌงค์ จะต้องรู้รอบ ถ้วนหมด ทั้งนอกและใน มีทั้งรูปและนาม มีทั้งกายและทวะ กายคือ รูปนอก ภายนอกภายใน ทวะคือสภาพสองอย่าง รูปและนามก็ได้ รูปคือสิ่งที่ถูกรู้ ภายนอก ต้องทำ ภายนอกเสร็จก่อน กามภพ ไปภายในต่อ รูปภพ อรูปภพ สติสัมโพชฌงค์ คือ สติที่ครบพร้อมตามทฤษฎีของพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต ปฐมอศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สติสัมโพชฌงค์ สัมมาสติ สติปัญญา

รายละเอียด : ในสติสัมโพชฌงค์ ก็มีความตื่นเต็มร้อย สติสัมโพชฌงค์ก็ดี สัมมาสติก็ดี สติปัญญานี้ก็ดี ก็มีความตื่นเต็มร้อย สัมมาทิฎฐิ เป็นความตื่นเต็มในความเห็นความรู้

เป็นการเริ่มต้นเป็นความเข้าใจเป็นความรู้ เริ่มรู้เริ่มเข้าใจ เริ่มศรัทธาแล้วศึกษาต่อ ศึกษาต่อก็ยังไม่เต็มร้อย สติปัญญา สติก็ถยานชน ก็คือสร้างสตินั้นให้เจริญขึ้นเรื่อยๆ สร้างจิตที่ดีขึ้นเรื่อยๆ จนเป็นสติโพชฌงค์หรือสติอาริยะ สติของพระอาริยะที่เต็ม โพชฌงค์ แปลว่าองค์แห่งการตรัสรู้ หมายความว่า ความตรัสรู้ทั้งหมด ทุกองค์ทุกหน่วย ทุกสิ่ง เรียกว่าโพชฌงค์ คือโพชฌ หรือโพธิ โพชฌ ที่อยู่ในพยัญชนะตัวที่ยังไม่เต็ม พอรวมตัวกันแล้วเป็นโพธิ หรือโพระ รวมเป็นหนึ่ง แขนงโพชฌ เป็นองค์แห่งการปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติจบลงก็เป็น โพธิ หรือโพระ เอาพยัญชนะมาขยายความสภาวะให้ละเอียดลงไปอีก โพธิ ก็เต็มกว่า โพระ อะ อา อิ ไม่ต้องขยายเพิ่มถึง โพธู เอาแคโพธิ ก็พอแล้วประเด็นมันจะทะลุเกินไป ในบัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่ได้บัญญัติมันจะมากไป ขอเริ่มต้นด้วยสติในโพชฌงค์ สติสัมโพชฌงค์ ธรรมวิจยสัมโพชฌงค์ ต่อมาก็มีวิจยสัมโพชฌงค์ แล้วก็มปีติสัมโพชฌงค์ แล้วก็ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ แล้วก็มสมาธิสัมโพชฌงค์ แล้วถึงอุเบกขาสัมโพชฌงค์ เป็นโพชฌงค์ ๗ นี้แหละเป็นอาหารที่ทำให้สติสัมโพชฌงค์ที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้วก็เจริญบริบูรณ์

ที่มา ที่ไป : รายการท้าวตริเข้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

สติอาริยชน

รายละเอียด : สติที่ระลึกอยู่พร้อมกับความเพียรให้เข้าถึงความรู้จักรู้แจ้งรู้จริง รูปกับนาม กายกับจิต กรรมกับสังขาร บุญกับบาป ให้ได้อยู่เสมอ และพยายามทำบุญให้ได้อยู่เสมอ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๖๔ ๒๖๕

สติเป็นอธิปไตยปัญญาเป็นอุตตระ

รายละเอียด : สติเป็นพลังงาน สติปัญญาเป็นพลังงาน ไตนามิก สติเป็นอธิปไตย ปัญญาเป็นอุตตระ ท่านตรัสในมูลสูตร เราจะเข้าใจพลังงานที่เป็นสติที่เป็นอธิปไตยเป็นอย่างไร พลังงานที่เป็นปัญญาอุตตระเป็นอย่างไร จะรู้ความแตกต่าง อาการลิงค อาการของอธิปไตยต่างกันอย่างไรกับอุตตระ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

สติในสังฆกรรม ๗ กับสติในโพชฌงค์ ๗

รายละเอียด : คือสติ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในกระบวนการของ จรณะ ๑๕ สติเมื่อแยกย่อยไป มีคนถามว่า สติในมรรคมี

องค์ ๘ กับโพชฌงค์ ๗ ต่างกันอย่างไร หากปฏิบัติเกิดเหตุแห่งการตรัสรู้ ก็เป็นสติที่เป็น สัมโพชฌงค์ โพชชะ หรือ โพธิ แปลว่า การตรัสรู้ คือ มีความรู้ ความเข้าใจ แล้วก็ปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติลงตัวได้ผลตกได้ผลถึงเป็นโพชฌงค์ทั้งๆ สติสัมโพชฌงค์ก็เท่ากับคุณปฏิบัติสติ ในมรรคมีองค์ ๘ กิติ หรือ สติในสติปัฏฐาน ๔ กิติ พิจารณาภายในกายได้ผล พิจารณาเวทนาในเวทนาได้ผลตามที่พระพุทธเจ้าตรัสสอน ตามองค์ธรรมต่างๆ ก็เรียกว่า สตินั้นเป็นสติสัมโพชฌงค์

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สดุดาน จตุปาทญาณาย

รายละเอียด : การเปลี่ยนภพเปลี่ยนภูมิของสัตว์จริง
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๗๗

สถานที่คัดเลือกมนุษย์

รายละเอียด : ที่นี้ (ราชธานีอโศก) ๑. ไม่ฆ่าสัตว์ ๒. ไม่ลักขโมย ๓. เรื่องของกามคุณต้องสำรวม ต้องระมัดระวังอย่าไปจัดจ้านเกินมากจนกระทั่งรุ่มร่าม เราก็คงเห็นจะรู้มีเท่านี้ สัมผัสรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส มีให้กินเท่านั้น จะสวยงามก็ประมาณนี้ เราก็มียาเท่านั้น เสียงจะไพเราะเท่านั้นเท่านั้นแหละ ไม่มากกว่านี้ ไม่ปรุงแต่งมากกว่านี้ มีรส มีเสียง มีกลิ่น มีรูป มีสัมผัส เย็น ร้อน อ่อน แข็ง ประมาณนี้ มารวมที่นี้ก็จะได้รับฝึกฝนไป ต้องคนเข้าใจทิศทางที่ไปนิพพาน หากไม่มีจริตไม่มีความเห็นจะไปนิพพาน ไม่มาหรอกที่นี้ มากก็จะลำบากใจทนไม่ได้ เพราะฉะนั้นจะเป็นสถานที่คัดเลือกมนุษย์จริงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

สถานที่พักผ่อนเชื่อมสัมพันธ์กับมนุษยชาติ

รายละเอียด : คือเป็นสถานที่มีน้ำไหลลงมาเรียกน้ำม่าน มีน้ำโดน น้ำไหล น้ำม่าน น้ำตก ตอนนั้นก็ยังไม่ค่อยสมบูรณ์ ซ่อมไปซ่อมมา มีสไลเดอร์ด้วย ทำขึ้นมาเพื่อให้เป็นที่อาศัยเป็นแดนเพลินเชิงพิศ ของผู้คนทั้งหลาย Pleasant land please rest แปลเป็นไทยว่า แดนเพลิน เชิงพิศ มาให้บริการพักผ่อนได้ด้วย เป็นสังคมสัมพันธ์ชนิดหนึ่งซึ่งเราก็พยายามสร้างความสัมพันธ์กับสังคมมนุษยชาติ ด้วยธรรมชาติ เปิดสิ่งที่มันเป็นเครื่องเชื่อม เป็นเครื่องที่จะมา relax

มาพักผ่อน ทำเป็นสถานที่แดนเพลินเชิงพิศ Pleasant land please rest ก็พยายามใช้อุปกรณ์เท่าที่เป็นไปได้ที่จะเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สนทนากับคุณนรฯ ท่านอวยพรให้นิพพานเร็วๆ

รายละเอียด : อันนั้นจริงๆ พอจะลากัน ท่านก็ให้อาตมาได้นิพพานเร็วๆ คุณสรวงก็ตกใจ มาอวยพรให้ผมราวสได้นิพพานเร็วๆ ได้อย่างไร? กิ่ง คุณสรวงนี่ไปกับอาตมาตอนไปพบเจ้าคุณนรฯ เขาสะดุดอะไรหลายอย่าง คุณสรวงเป็นลูกศิษย์วัดเทพศิรินทร์ไปบวชด้วยก็รู้จักกับเจ้าคุณนรฯ พอสวดมนต์เสร็จท่านก็ขึ้นกุฏิ ไม่พบอะไรกับใคร ๓๐ ถึง ๔๐ ปีท่านก็อยู่ของท่านอย่างนั้นไม่โอภาปราศรัยกับใครเลย อาตมาไปกับคุณสรวง อาตมาก็บอกมาเยี่ยมท่าน คุณสรวงก็งงๆ ว่าไปเยี่ยมอย่างไร เพราะเจ้าคุณนรฯ ไม่รับแขก อาตมาก็ยืนตามประสาอาตมา สงงิด ว่าจะมาคารวะท่าน ท่านก็เปิดหน้าต่างออกมา คุณสรวงก็ตกใจ ท่านก็ว่าไปอย่างไรมาอย่างไร คุณสรวงก็ตกใจเพราะว่าไม่เคยมีเหตุการณ์นี้เกิด อาตมาก็ยืนคุยกับท่านตรงนั้น อาตมาก็ตอบท่านไปว่า มาคารวะท่านครับ ท่านก็ว่า คารวะที่บ้านก็ได้ อาตมาก็เลยว่า ถ้ามีโอกาสก็อยากจะทำโอภาปราศรัยสนทนาธรรมกับท่านหน่อยครับ ท่านก็ว่ารอเดี๋ยว คุณสรวงก็งง ว่าเอ๊ะ ตอนนั้นใช้ชื้อรัก ท่านก็ลงมาชั้นล่าง เราก็คงเดินเข้าไปหากันก็ยืนคุยกันที่หน้าต่างเป็นชั่วโมงไม่ได้เชิญเข้ากุฏิ ก็ยืนคุยกัน ท่านก็อยู่ข้างใน เหตุการณ์นี้ไม่มีใครมีโอกาสที่จะมีโอกาสคุยกันอย่างนี้ คุยธรรมะกันเป็นชั่วโมง ตอนสุดท้ายท่านก็อวยพรว่าขอให้ได้นิพพานเร็วๆ คุณสรวงก็งง ว่าพระมาอวยพรให้ผมราวสไปนิพพานเร็วๆ คุณสรวงก็ว่า ทำไมพระมาอวยพรให้นิพพาน อาตมาก็ว่าจะไปรู้ท่านหรือ นั่นคือเหตุการณ์ที่นอกนั้นอาตมาจำความไม่ได้ก็ธรรมะนะ มันเยอะเยอะหลายอย่าง ตอนนั้นจะเป็นอย่างไรแค่ไหน ภาษาคำความก็จำไม่ได้แล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓

สนุตฎุโฐ

รายละเอียด : เป็นผู้สันโดษ
หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๘

สบาย (สบาย, สบายะ) มาจากสัปปายะ

รายละเอียด : ๑. มีความเจริญ ๒. ประกอบด้วยความเจริญ มีแต่ดี ฉลาด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๗ ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๓๙, คนคืออะไร? หน้า ๓๒๑, ๔๑๗

สภาจะต้องประกอบด้วยบัณฑิต

รายละเอียด : ไอ้คนที่อยากจะมาแสดงความเห็นความรู้สึกอะไร เข้ามาแล้วยิ่งจะวุ่นวายมาก นี่เห็นไหม มันต้องมีกรอบขอบเขต พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ว่าสภาจะต้องประกอบด้วยบัณฑิต ผู้ที่ไม่เป็นบัณฑิตเข้าไปในนั้นสภาก็ไม่เป็นสภา สภาต้องคัดคนประมาณนี้ หากเปิดโล่งให้ทุกคนแสดงความเห็นหมด คิดดูซิว่าคนโง่หรือคนฉลาดมากกว่ากัน ถ้าหากคนโง่เข้าไปเต็มไปหมด สภาก็แตกกันพอดี นี่มันยากตรงนี้ อาตมาว่าพอเป็นไปอยู่ในพวกเรา

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

สภาพของการรู้ทุกข์

รายละเอียด : มันก็เป็นความทุกข์โดยสภาพ ทุกข์โดยสภาวะที่เป็นสิ่งไม่เที่ยง แล้วมันก็เป็นอนัตตา เต็มมันก็พราวจากไป แต่ผู้ที่ดับทุกข์แล้วดับกิเลสแล้ว ใช้สัญญาอันนี้อยู่ มันก็ลำบาก ไม่ใช่ที่เราไม่ปรุงแต่ง เราปรุงแต่ง แต่ทุกข์อย่างนี้ ท่านไม่ได้ยึด มันเป็นทุกข์ที่ไม่ใช่เกิดจากกิเลสครอบงำ แต่มันเป็นทุกข์ที่ใช้ศัพท์คำว่า ทลด มันยังมีความยากอยู่ในจิตใจอยู่บ้าง ซึ่งก็เสียสละทำเพื่อผู้อื่น

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

สภาพของเจตนา

รายละเอียด : ต่อจากผัสสะแล้วจะมีเวทนา ไม่มีเวทนามีแต่สัมผัส คือเจตนาตัณหามีสาม มีภพคือ มีกิเลส ส่วนตัณหาวิภวตัณหา คือ หมตกิเลส หากทำกามภพหมดก็มีแต่เจตนาแต่ไม่ยาก เลิกอยากได้แล้ว ไม่อยากมาบำเรอตนเองชัดเจน จะทำงานก็ตามเจตนา ไม่มีเราของเราอีก นั่นคือสภาพของเจตนา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

สภาพรังสีแห่งคุณความดี

รายละเอียด : แล้วมันมีอีกอย่างคือกำแพงไร้สภาพรังสีแห่งคุณงามความดี เป็นเรื่องจริงโดย ทำให้เขาเข้ามาไม่ได้ เขาเข้ามาไม่ติดเป็นเรื่องที่ไม่มีรูปร่างไม่มีสภาพ แต่มีฤทธิ์อันนี้อาตมาขออธิบายเป็นภาษาวิชาการให้ฟังเท่านั้น แต่มันมีประสบการณ์ของความจริง มันเกิดขึ้นแล้วสิ่งเหล่านี้พิสูจน์กันไป อาตมาถึงบอกว่ก็ยังคงอยู่พิสูจน์ดูไป แต่มันจะไม่มีหนักหนาสาหัสอย่างที่ผ่านมา แล้วจะเป็นเรื่องที่ลึกซึ้งละเอียดไปเรื่อยๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

สภาพสิ้นความเสพ

รายละเอียด : ผู้หมดโลภะอย่างละเอียด สูงสุด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๑๑

สภาพหมดความอยาก

รายละเอียด : ผู้หมดโทสะอย่างละเอียด สูงสุด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๑๑

สภาพอุต

รายละเอียด : สภาพอุต คือ จิตจริงๆ สภาพอุตคือสภาพหลุดพ้น ปล่อยวางแล้วอุเบกขา ตอบว่าใช่ ใช่เลย คือจิตคนที่ทำให้สภาพของธาตุจิตเราเป็นธาตุธาตุ คือดินน้ำไฟลม ไม่ใช่ชีวิตก็ปริณิพานเป็นปริโยสาน จิตคือธาตุรู้ พอแตกเป็นดินน้ำไฟลมมันก็ศูนย์ นี่คือความรู้ของพระพุทธเจ้าสามารถทำได้ ถ้าจิตนิยามเป็นธาตุได้ หรือแค่พีชะ จิตมีสภาพอุต พีชะได้ในจิต จิตก็เลยเป็นจิตที่เก่ง ทำให้จิตใจตัวเองอยู่ในอำนาจได้ วสวัตติโก เมื่อได้แล้วซึ่งสามารถควบคุม การควบคุมธรรมะให้เป็น กัมมนิยะ เป็นธรรมะอันประเสริฐ ธรรมะชั้นอรหัตต์ ชั้นนิพพาน พ้นทุกข์พ้นสุขได้ เลิกความสุขความทุกข์ โลกต่ำ อบายเราก็หลุดพ้นได้ ยืนยันได้ ใครเข้าใจไหม รู้สึกว่าตัวเองหลุดพ้นเหล่านี้ได้จากโลกของกาม ปรุงแต่งเป็นรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัสจัดจ้าน แต่ก่อนนี่ติดในรูปสวย รสอร่อย ติดของหอมของเหม็น ติดในอะไรต่างๆ แต่ก่อนนี่ เราลดลงได้ไหม

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

สมาจารจิต พื้นฐานมีลักษณะอย่างไร

รายละเอียด : สมาจารจิต พื้นฐานมีลักษณะอย่างไร จิตพื้นฐานของจิต ที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า มันพัฒนามาจากพลังงาน พีชะ อุตฺต แล้วพัฒนามาเป็นจิตนิยาม เมื่อเริ่มเป็นจิตนิยาม เป็นลักษณะที่รู้ ใช้คํากลางก่อน แล้วรู้ถึงกรรมถึงวิบาก แต่รู้ว่าชีวิตนี้มันจะมีสิ่งที่จะต้องเนื่องสิ่งที่ทดแทนสิ่งที่แก้กันไปกันมา ที่เรียกว่าวิบาก จิตนิยามเป็นธาตุรู้ของอัตภาพที่จะวนเวียนอยู่ในวิภังคสังขาร เกิดมาเป็นจิตนิยามตั้งแต่สัตว์เซลล์เดียวก็เริ่มแล้ว เริ่มจะมีวิบาก เริ่มเป็นสัตว์เซลล์เดียว มันไม่มีความรู้อะไรเลย มันเห็นแก่ตัวมันเองเต็มที่ เพราะฉะนั้นมันจึงเบียดเบียนผู้อื่นเยอะ เพราะฉะนั้นสัตว์เซลล์เดียว อย่างโควิด มันไม่รู้เรื่องหรอก มันเจอใครก็กินคะ อะไรที่มันกินได้ก็กินคะ ถ้ามันกินเหล็กได้คงจะกินแต่มันกินเหล็กไม่ได้มันกินได้แต่เซลล์ เขาบอกว่ามันเข้าไปจับอยู่ในเซลล์ของสัตว์อื่นได้แล้วนะ ไม่ใช่มีอยู่แต่ในคน

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สมาจารทุกข์

รายละเอียด : ทุกข์เพราะต้องเกิด แก่ เจ็บ ตาย

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสลัทธิอนัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๙

สมาจาระ

รายละเอียด : พร้อมไปด้วยความเกิดผล ความปรากฏที่เราหมายให้คืนนั้นมีพร้อม มีพร้อมผล หรือผลมีพร้อม มีผลเกิดพร้อม

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๔๘๘

สมาจาระ ๒ อย่าง จะต้องอยู่ด้วยกัน static กับ dynamic

รายละเอียด : ส่วนผู้ที่ยังมีทิฏฐิเดียวกัน มีความเห็นมีสมมุติมีเป้าหมายมีวัฒนธรรมเดียวกัน มันก็ยิ่งง่ายคือสบายอย่างพวกเรามีทิฏฐิสามัญญตา แล้วก็หลักเกณฑ์ของศีล-สามัญญตา ก็ตรงกันหมด เราก็ประพฤติ ใครยังทำไม่ได้ก็พากเพียรไป ใครที่ประพฤติได้แล้วก็สบายไป ก็อยู่รวมกันเป็นหมู่กลุ่มที่มีพลังงาน มีพฤติกรรมที่เป็นอย่างเดียวกัน มีกำลังของทางด้านความตั้งมั่น static เป็นทั้งกำลังของการเคลื่อนไหวได้เร็วไวปราดเปรี้ยว โดยไม่เป็นพิษเป็นภัยทั้งความปราดเปรี้ยวทั้งความตั้งมั่นคงแข็งแรง เรียกว่าสมาจาระ ๒ อย่าง จะต้องอยู่ด้วยกัน สมาจาระ ๒ อย่าง ทางวัตถุนักวิทยาศาสตร์

โลกเขาก็ค้นพบ เรียกว่าภาษาอังกฤษคำว่า static กับ dynamic มันก็มีได้ทั้งคู่ รวมกัน ไม่ขัดแย้งกัน ไปได้ด้วยกัน อย่างดี อย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

สมาจาระกับพยัญชนะ

รายละเอียด : อาตมาเองมีสมาจาระลั่นเหลือ พยัญชนะไม่ค่อยเป็นเลย ทุกวันนี้ก็เรียนรู้เพื่อเอาพยัญชนะมาเป็นฉลากยาปะเนือยาที่อาตมามีเยอะ เพราะว่าเนือยาสาระสมาจาระมันยาก ต้องอาศัยพยัญชนะอาศัยชื่อมัน จึงต้องติดตามชื่อมัน อาตมาจึงถูกเล่นงานแต่ก่อนเรื่องพยัญชนะ แต่เดี๋ยวนี้ก็คิดว่าดีกว่าแต่ก่อนไม่น้อย แต่ก็ต้องพยายามต่อไป พยัญชนะเกิดมาทีหลัง สมาจาระเกิดมาก่อน ทีนี้พอศาสนาเกิดมาแล้ว พยัญชนะก็มีมาก่อน สมาจาระก็มาทีหลัง อาตมามีสมาจาระก่อนแล้ว พยัญชนะทีหลัง สังคมก็ต้องศึกษาจากพยัญชนะแล้วจึงได้สมาจาระ คนที่เขามั่นใจว่าเขาเอาสมาจาระ เขาไม่ศึกษาพยัญชนะ เช่นสายหนังหลับตา เพราะปิดตาเสียแล้ว หนังหลับตาอย่างเดียวพวกนี้ปิดประตูที่จะล้มมาทิฏฐิ ล้มมาที่เป็นทิฏฐิตัวต้นของมรรคมองค์ ๘ ก็ไม่ได้ หนังหลับตาปิดประตูเลย เอามาพูดชัดเจน ไม่ได้ใส่ร้าย ไม่ได้ใส่ความ แต่พูดความจริง เอาแต่นั่งหลับตา ไม่เชื่อว่าการเรียนพยัญชนะภาษาพระพุทธเจ้าแล้วให้พยัญชนะไปหาสมาจาระให้ได้ คุณก็เอาแต่สมาจาระ ซึ่งเป็นสมาจาระที่ผิดมาแต่เดิม เป็นสมาจาระที่ยังไม่เกิดปัญญา ตั้งแต่ข้อที่ ๑ ในปัญญา ๘ ที่ต้องคบหาสัตบุรุษ พังธรรมก็ไม่มี เอาแต่เดาเอาปฏิบัติเอา ไม่เกิดอัญญาธาตุ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สมาจาระการบรรลุอรหัตต์

รายละเอียด : อาตมาอธิบายมาเรื่อยๆว่าการบรรลุอรหัตต์คือการไม่มีสุขไม่ทุกข์นี้แหละ พื้นฐานของพระอรหัตต์ทำจิตให้ไม่สุขไม่ทุกข์นี้แหละคือการใกล้พ้นพาน คุณได้ความไม่สุขไม่ทุกข์และปฏิบัติให้จิตของคุณไม่สุขไม่ทุกข์เมื่อคุณสัมผัสเหตุแต่ก่อนคุณสัมผัสเหตุนี้แล้วมันทุกข์ สัมผัสเหตุนี้แล้วมันสุขได้เสพก็จะสุข สุขก็จะหลุดไป คุณก็ทุกข์ที่มันจะพรากไปห่างจากไป รายละเอียดมีอีกมาก คุณก็จะอ่านจิตคุณได้ว่าทุกอย่างต้องพรากจากกัน แต่คุณจะไม่ให้พรากให้มีอย่างนี้เป็นยามะ ยาวะ ต่อเนื่องไม่ขาดสูญ ไม่พรากจากกัน ซึ่งมันเป็นไม่ได้ มันจะต้องพรากจากกัน อาตมานั้น ไม่เอายาวนาน

อาตมาเอาแค่นี้ปัจจุบันนี้คิดเดี๋ยวกีบ จากนั้นมันจะจากก็จาก มาพร้อมอยู่ที่จุดเล็กในปัจจุบันหมดแล้วก็จบ ไม่ต้องเอาก็สบาย แต่ถ้ามีอยู่มันก็จะยาวๆ เห็นไหม อาตมาไม่ต้องยาวๆ ยะ ร ล ว ส พลังงานตัว ย นี้สั้น ไม่ต้องยามะ หรือยาวะ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

สภาวะของจิต

รายละเอียด : มีอาการมีสภาวะในจิตเรา ไม่ใช่พระ พุทธเจ้าตรัสให้ท่องพยัญชนะได้เฉยๆ แต่เราเรียนรู้แล้วเราก็ มีสภาวะ เราทำแล้วเราก็พอรู้พอเข้าใจ เห็นจริงมันมีสภาวะ ละเอียด ที่พูดนี้ละเอียดล่อ เป็นอภิธรรมรูปต่างๆ มันมีอยู่จริง สัมผัสพยัญชนะคืออะไรแล้วสภาวะคืออะไร มุกตา ลหุตา กัมมัญญาตา คืออะไร กายวิญญูติ วิจิวิญญูติ รวมเป็น ๕ วิจารณ์รูป เราทำได้สำเร็จ จิตเราก็สามารถที่จะมีสวัสดิ์ มีอำนาจในทาง จิต มีลักษณะรูปอีก ๔ อุปจยะ สันตติ ชรตา อนิจจตา จะให้เกิด อุปจยะ เราก็ให้เกิดอย่างไม่มีกิเลสหรือเราจะไม่ให้เกิดหยุดการ สันตติไม่ (มีเกิดขึ้น) ต่อไป เราก็สามารถควบคุมได้ มีสวัสดิ์ มีอำนาจเหนือจิตควบคุมจิตได้สัมผัสอะไร จิตกับเราจะให้มัน เกิดก็ได้ ไม่ให้มันเกิดก็ได้ ควบคุมได้ ถ้าอวิชชาสัมผัสแล้ว มันเกิดเลยคุณควบคุมไม่ได้ กิเลสกามกิเลสพยาบาท มันเกิด ปุ๊ปๆ เลย ควบคุมไม่ได้ ๑. สัมผัสสวัสดิ์ข้างหน้าให้เกิดรู้ ถ้าเรา ไม่ใช่ปสาทรูป โคจรรูป แต่ก็ไม่ใช่สติสัมปชัญญะ ไม่ใช่ปัญญา กำหนดรู้ตามสัมผัสมันก็เฉยๆ เจียบๆ อยู่ในจิต คนสะกดจิต แสงกระทบวัตถุเข้าตาแต่มันไม่เห็นอันนี้หรือ มันไปอยู่กับจิต ประจักษ์เรื่องอะไรไม่รู้ เพื่อไปกับวิมานอะไร เอามือมาอย่างนี้ ก็ไม่รู้เรื่อง แสดงว่าสัมผัสชัญญะไม่อยู่กับสายตา แต่คนที่ปฏิบัติ ธรรมก็อยู่กับสิ่งที่ปสาทะ โคจรจะ สัมผัสอันนี้ก็รู้ว่ามันมีกิเลส หรือไม่มีกิเลส เป็นภาวรูป ๒ ก็จัดการกิเลสเสียถ้ามี จัดการแล้ว คุณก็ดูจนควบคุมได้จนกระทั่งไม่มีกิเลส อยู่เหนือ จะให้เกิด หรือไม่ให้เกิด ถ้าไม่ให้เกิดจิตของเราจะค่อยๆ เสื่อมไปชรตา เราก็หยุดเลยไปเลย มันก็จะสลาย อย่างเป็นพระอนาคามี เป็นต้นไป ปล่อยไปกิเลสก็สลายไปตามเวลา อันตระ อุปหัจจะ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

สภาวะของจิต

รายละเอียด : เพราะมารู้ว่าจิตวิญญาณเป็นธาตุรู้ ที่มัน มีสุขมีทุกข์ มีเวทนาสุขทุกข์ เจาะเข้าไปถึงจิตวิญญาณ มีเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ แล้วเรียนรู้อย่างละเอียดด้วยนาม ๕

เวทนา สัญญา เจตนา ผัสสะ มนสิการ กัปรูป ๒๘ ในปัจจุบันนี้ ด้วยการกระทบสัมผัสเป็นตัวรู้ มีปสาทรูป โคจรรูป เกิดอิตถิ ภาวะ ปุริสภาวะ ล้างอิตถิภาวะให้เหลือแต่ปุริสภาวะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

สภาวะของนิพพาน ๗

รายละเอียด : จิตของผู้บรรลุอมตนิพพานแล้ว จึงเป็น สภาวะจิตที่กิเลสทั้งปวงสิ้นเกลี้ยงแล้ว คือ ๑. นัตถิ อุปมา ไม่มี อะไรเปรียบได้, ไม่มีอุปมาในที่ไหนๆ ๒. อสังหริ้ง ไม่มีอะไร หักล้างได้, ไม่มีอะไร จะมาเอากลับคืนไปได้ ๓. อสังกุปป์ ไม่กลับกำเร็บ ไม่ฟื้นขึ้นมาอีก ๔. นิจจิง นิพพานเที่ยงแท้แล้ว ไม่เปลี่ยนแปลง ๕. ธูวัง ยั่งยืน, ถาวร, คงที่ ไม่มีเสื่อมอีก ๖. สัสตัง ตลอดกาล, ยั่งยืนตลอดกาล ไม่กลับกลอก ๗. อวิ-ปริตตามธัมมัง ไม่แปรปรวนเป็นธรรมดา, ไม่แปรปรวนเป็นอันอีก

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๐ โสฬสมาณว-ปัญหานิทเทศ ข้อ ๖๕๙, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-ศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก

สภาวะของรูป ๒๘

รายละเอียด : สภาวะของรูป ๒๘ คือ (เจตสิกต่างๆ) มีมหาภูตรูป ๔ ดิน น้ำ ไฟ ลม และอุปาทายรูป ๒๔ มี ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส อีก ๑๐ แล้ว หักเป็น ๙ ถือว่า กายกับ โภภุฏัพพะ มันซ้ำซ้อนกัน

คำอธิบาย : คำว่า อุปาทายรูป ๒๔ นั้นละเอียดยิ่งกว่า ชั้นกามภายนอกเพราะเนื่องเข้ามาภายใน เริ่มแต่ ปสาทรูป ๕ (๑. ตา ๒. หู ๓. จมูก ๔. ลิ้น ๕. กาย) และโคจรรูปหรือวิสัยรูป ๔ (๖. รูป ๗. เสียง ๘. กลิ่น ๙. รส)/ ภาวรูป ๒ (๑๐. อิตถินทรีย์ ๑๑. ปุริสสินทรีย์)/ ๑๒. ทหารูป ๑๓. ชีวิตรูป ๑๔. อาหารรูป ๑๕. ปริเนหารูป/ ๑๖. กายวิญญูติ ๑๗. วิจิวิญญูติ/ ๑๘. ลหุตา ๑๙. มุกตา ๒๐. กัมมัญญา/ ๒๑. อุปจยะ ๒๒. สันตติ ๒๓. ชรตา ๒๔. อนิจจตา

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตติโคก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

สภาวะของวิชาจรณสัมปันโนกับพุทธคุณ ๙

รายละเอียด : สภาวะของวิชาจรณสัมปันโน พุทธคุณ ๙ มีข้อเดียวที่คนอื่นทำได้ คือ วิชาจรณสัมปันโน แล้วทำไป จะได้ฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้ แต่ต้องทำไปตามลำดับ นอกนั้น

เป็นคุณสมบัติของพระพุทธเจ้าทั้งนั้นเลย ๑. อรหะ เป็นพระอรหันต์ คือ เป็นผู้บริสุทธิ์ ไกลจากกิเลส ทำลายกำแพงสังสารจักรได้แล้ว เป็นผู้ควรแนะนำสั่งสอนผู้อื่น ควรได้รับความเคารพบูชา เป็นต้น ๒. สมุมาสมุพุทโธ เป็นผู้ตรัสรู้ชอบเอง ๓. วิชาจรณสัมปันโน เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชา คือความรู้และจรณะ คือความประพฤติ ๔. สุขโต เป็นผู้เสด็จไปได้แล้ว คือ ทรงดำเนินพระพุทธจริยาให้เป็นไปโดยสำเร็จผลด้วยดีพระองค์เองก็ได้ตรัสรู้สำเร็จเป็นพระพุทธเจ้า ทรงบำเพ็ญพุทธกิจก็สำเร็จประโยชน์ยิ่งใหญ่แก่ชนทั้งหลายในที่ๆ เสด็จไปและแม้ปรินิพพานแล้ว ก็ได้ประดิษฐานพระศาสนาไว้เป็นประโยชน์แก่มหาชนสืบมา ๕. โลกวิทู เป็นผู้รู้แจ้งโลก คือ ทรงรู้แจ้งสภาวะอันเป็นคติธรรมตาแห่งโลกคือสังขารทั้งหลาย ทรงหยั่งทราบอริยาศัยสันดานแห่งสัตว์โลกทั้งปวง ผู้เป็นไปตามอำนาจแห่งคติธรรมตาโดยถ่องแท้ เป็นเหตุให้ทรงดำเนินพระองค์เป็นอิสระ พ้นจากอำนาจครอบงำแห่งคติธรรมตานี้ และทรงเป็นที่พึ่งแห่งสัตว์ทั้งหลายผู้ยังจมอยู่ในกระแสโลกได้ ๖. อนุตตโร ปุริสทมมสารถิ เป็นสารถิฝักบุรุษที่ฝักได้ ไม่มีใครยิ่งกว่า คือ ทรงเป็นผู้ฝึกคนได้ดีเยี่ยม ไม่มีผู้ใดเทียมเท่า ๗. สตถา เทวมนุสสานํ เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ๘. พุทโธ เป็นผู้ตื่นและเบิกบานแล้ว คือ ทรงตื่นเองจากความเชื่อถือและข้อปฏิบัติทั้งหลายที่ถือกันมาผิดๆ ด้วยทรงปลุกผู้อื่นให้พ้นจากความหลงมกมายด้วย อนึ่ง เพราะไม่ติดไม่หลง ไม่ห่วงกังวลในสิ่งใดๆ มีการดำเนินประโยชน์ส่วนตน เป็นต้น จึงมีพระทัยเบิกบาน บำเพ็ญพุทธกิจได้ถูกต้องบริบูรณ์โดยถือธรรมเป็นประมาณการที่ทรงพระคุณสมบุรณ์เช่นนี้และทรงบำเพ็ญพุทธกิจได้เรียบริยบรียบริบูรณ์เช่นนี้ ย่อมอาศัยเหตุคือความเป็นผู้ตื่นและยอมให้เกิดผลคือทำให้ทรงเบิกบานด้วย ๙. ภควา ทรงเป็นผู้มีโชค คือ จะทรงทำการใดก็ลุล่วงปลอดภัยทุกประการ หรือ เป็นผู้จำแนกแจกธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

สภาวะความพอเพียง

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นคนเราจะต้องรู้จักความพอเพียง ชีวิตของเรานั้นมีความขยันหมั่นเพียรและมีความรู้ความสามารถ เรามีความขยันทำได้มากหลายอย่างและเราก็แลกเปลี่ยนกัน เราทำงานก็แบ่งปันกัน งานที่สร้างของอยู่ของกินโดยตรง งานที่เป็นด้านอื่นใดๆ ก็ตามที่เป็นความจำเป็นของสังคม ความจำเป็นของชีวิตที่จะต้องอาศัยใช้สอย อยู่ไหนตัวเองอาศัยใช้สอยมีชีวิตสังคมก็ใช้สอยในชีวิตด้วย ไม่ใช่งานที่

เป็นอบายมุข ไม่ใช่งานที่ฟุ้งเฟ้อ มอมเมา มันไม่ใช่เรื่องสำคัญ ไม่ใช่เรื่องจำเป็นของชีวิต มันเป็นงานที่ต้องอาศัยใช้สอยในชีวิต และเราก็ทำงานนั้น มีราคา มีอัตราการแลกเปลี่ยนที่คุ้มตัวเรา คุ้มกินคุ้มใช้ แล้วก็มีส่วนเหลือส่วนตัวด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

สภาวะความรวยอยู่ในสมรรถนะความขยัน

รายละเอียด : คุณเห็นว่าเรารวย แต่สภาวะจริงนั้นเราจน แต่เรามีอยู่มีกินมีใช้ สภาวะความรวยอยู่ที่ไหน ความรวยคือที่สมรรถนะกับความขยัน นี่คือการรวยกินไม่หมด ตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้ ความรวยคือสมรรถนะ คือความรู้ความสามารถ กับความขยัน คนที่มีความรู้ความสามารถกับความขยันอยู่ในตัว มันจะพอกินพอใช้ เกินกินเกินใช้ ยิ่งเป็นสาธารณโภคีมาอยู่ร่วมกันแล้ว แต่ละคนก็เฉลี่ยส่วนได้ที่ตัวเองสร้างเข้ากองกลาง แต่ละคนจะมีสมรรถนะกับความขยัน เป็นทรัพย์ยิ่งใหญ่ที่มากเกินตัว ตัวเองกินตัวเองใช้เหลือ จากความขยันกับสมรรถนะของเราแต่ละคน ด้วยสุจริตธรรม ขยันสร้างสรร สิ่งที่สุจริตธรรม มันจะเหลือกิน เมื่อเหลือเมื่อเกินแล้วเราก็ไม่เก็บกักกอบโกยเป็นของๆ ตน ไม่ต้องพูดเลยว่าจะต้องเอาไปออกดอกออกผลแบบทุนนิยม เราไม่ทำหรือกมันเลวมันชั่ว แม้เกินแล้วเราก็เอาเข้าส่วนกลางเพื่อจะช่วยกันจัดการด้วยระบบเศรษฐกิจ ด้วยระบบกระจายส่วนได้ส่วนเกินนี้ เพื่อแผ่ไปสู่คนอื่นที่ขาดแคลน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

สภาวะจริง

รายละเอียด : ผู้ที่จะสามารถรู้ปัญญชนะมาอ่านสภาวะและเขียนปัญญชนะด้วยของตัวเองไม่ได้ไปลอกใครมา คนนั้นมีสภาวะจริง แต่คนที่ไปจำปัญญชนะบัญญัติอะไรมาเสร็จแล้วก็มาขบคิดว่าปัญญชนะอันนี้ จริงๆ มันคือตัวโวพจน์ปัญญชนะที่มันคล้ายกัน มันเป็น synonym (ซินโนนิม) มันสามารถแทนกันได้ ก็เลยนึกว่ามันเป็นตัวเดียวกัน บางคนมันเป็นโวพจน์กันอย่างหยาบนะ แต่มันก็เข้าใจว่าเป็นอันเดียวกันก็ได้ หรือรู้รายละเอียดลงไปว่ามันไม่ใช่ตัวเดียวกัน มันมีแม่มีเชิง มีมุม มีมิติ มันยยะอะไรที่ต่างกันอยู่นิดหน่อย ก็ทำให้มันอยากขัดแย้งกันทำให้มันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ถ้า ๒ มันก็มีอันหนึ่งใช่อันหนึ่งไม่ใช่ ก็ต้องเอาอันไม่ใช่มาทำให้ใช่ ให้ลงให้เกิดสิ่งที่ดีที่สุด ที่เป็นจุดหมายสูงสุดให้ได้ จนกระทั่งสมบุรณ์ที่สุด

สภาวะจริง - สภาวะที่คนเข้าใจผิด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สภาวะจริงยืนยันทรงกัน

รายละเอียด : ที่อาตมาพูดนี้ พูดจากสภาวะธรรมที่อาตมามีเอง เอามาขยายความยืนยันว่ามีลักษณะอย่างนี้ ถ้าคุณอยากจะรู้อย่างนี้ก็ปฏิบัติเข้า อาตมาก็บอกวิธีปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา เมื่อคุณปฏิบัติแล้วได้อย่างที่อาตมาพูด คุณได้เอง เป็นปัจจัยตั้งก็จะรู้ว่า อ้อ มันตรงกัน ของคุณก็เป็นของคุณ ของอาตมาก็เป็นของอาตมา แต่มันจะตรงกัน เราพูดกันสื่อสารกันก็จะรู้ ๒ คนก็ตรงกัน ๓ คนก็ตรงกัน ๕ คนร้อยคนพันคนแสนคนก็เป็นความจริงตรงกัน อันนี้เป็นความจริงยืนยันได้ โดยเฉพาะของจริงที่มันหมดความสุขความทุกข์เป็นของจริงที่มีในโลก ของจริงที่มันสบายกว่า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

สภาวะจิตสมาธิ

รายละเอียด : อุเบกขาของค์ ๕ ปริสุทธา ปรีโยหตา มุทุ กัมมัฎฐา ปภัสสรฯ มุทุภูตธาตุเร็วไวรู้เร็ว ทำจิตให้สะอาดก็เร็วไว มีปฏิภาณปัญญาารู้ด้วย จิตมุทุภูตธาตุจึงทำกัมมัฎฐา ทำกรรมกรรมงานได้เก่ง การงานที่เหมาะสม การงานที่มีคุณสมบัตินสูงสุดด้วยภูมิปัญญา แล้วทำกรรมกริยาออกมา แล้วจิตเก่งสุดยอด ปภัสสร่องใสสะอาดตลอด ไม่เศร้าหมอง ไม่โศกไม่ซึม เป็นจิตสะอาดเรื่อยๆ นั่นคือจิตสมาธิ ซึ่งไม่ได้เป็นง่าย การไปหลับตาสมาธินั้นมันไม่ถูกวิธี ซึ่งสมาธิพุทธต้องสมบูรณ์ด้วยจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ แล้วดับอาสวะได้เป็นปริสุทธา จึงมีจิตสะอาดสะสม จนเรียกว่าจิตตั้งมั่นแข็งแรง เป็นตัวเพชร ใสสะอาดสว่าง เรียกว่าจิตสมาธิ การจะได้สมาธิ จึงไม่ใช่ของตื้นๆ พูดกันเล่นๆ ว่าเป็นสมาธิอย่างนั้นมันเป็นเรื่องหลอก เป็นการสะกดจิตให้สงบเหมือนพวกฤๅษีทำกัน ทำจิตให้สงบแบบสะกดจิตให้ได้นานๆ มันเป็นการกดข่มมันไม่ใช่ ของพระพุทธเจ้านั้นลึกซึ้งละเอียดรอบสมบูรณ์แบบเหนือชั้นกว่าเยอะ ชัดเจนขึ้นนะคำว่าสมาธิ เชื่อใหม่ว่าอาตมาเป็นผู้ที่สมาธิแล้วเอามาสอนพวกเราให้มีสมาธิตามได้ ถ้าเชื่อก็ฝึกจิตสมาธิตามมาเรื่อยๆ คุณจะได้หยุดฝุ่นฟุ้ง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

สภาวะจุดจบของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : พอหมดรูป อรุณแล้วเหลือเศษธุลีละออง เศษเล็กเศษน้อยของอาสวะ จะเป็นอุทกัจจะ มานะ อติมานะ ตามอุปกิเลส คุณก็อ่านอาการพวกนี้ ก็รู้ว่าเราหมดหยาบเหลือแต่ละเอียด จนหมด แม้แต่ที่สุดหมด ไม่มีมานะ อุทกัจจะ อวิชชา มีแต่สัญญาเวทียติโรธังโหติ สัญญากำหนดรู้ไปทุกอย่าง แม้แต่เวทนาจนสำเร็จ รู้จักความรู้สึกแล้วรู้จักความรู้สึกต่างๆ ที่เป็นเวทียติโรธ ก็รู้แล้ว เอาเวทนาเป็นกรรมฐาน พระพุทธเจ้าสอนศาสนาพุทธด้วยมีกรรมฐานเป็นเวทนาสูงสุดอยู่ตรงนี้เป็นตัวที่จะไปยึดมั่นความสุขความทุกข์ เมื่อเราได้ล้างความสุขความทุกข์หมด ไม่มีมีความสุขความทุกข์ได้นั้นแหละคือจุดจบของศาสนาพุทธ เข้าใจผิด อย่งไปนั่งหลับตาสกดจิตให้มีกสิณ ๑๐ ในกรรมฐาน ๔๐ นั้นไม่ใช่ อ่านเวทนา สิมตาปฏิบัติกับเวทนาทำนาก็กระจายออกเป็นร้อยแปด โดยเฉพาะแยกเป็นเนกขัมมะกับเคหสิตะ อาตมาก็อธิบายอยู่ตรงนั้นจนทำให้จิตใจเป็น ปริสุทธา ปรีโยหตา มุทุ กัมมัฎฐา ปภัสสรฯ จนจิตใจตั้งมั่นเป็นสมาธิสมบูรณ์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

สภาวะที่คนเข้าใจผิด

รายละเอียด : มัชฌิมา แปลว่าสภาวะกลาง ปฏิปทาคือวิธีปฏิบัติหรือทางปฏิบัติ แต่เขาไปแปลคำว่าทางรวมกับกลางนี้ ก็เลยแปลแบบนี้ไม่มีผลในการปฏิบัติ เอาผลไปแปลเป็นทางก็เลยได้แต่เดินในทาง เดินมากก็เดินไป จนกระทั่งเดินไปแล้วฆ่าลูกกิน แล้วก็เดินไปไม่ถึงนิพพาน เพราะเขาตีทั้งผลไปแล้วสองอย่าง ผลกับมรรค เขาตีทั้งเอาผลไปเป็นมรรค ก็เลยเดินวนๆ มา ได้แต่บัญญัติว่าทางสายกลางๆ เดินวนไป ปวดหัวก็พัก แล้วเดินไปเดินมา ก็เลยไม่บรรลุผลสุดยอด เขาตีไม่แตก สุขทุกข์กลายเป็นทวนนิยม นี่คือ สภาวะที่คนเข้าใจผิด ทางสายแล้วเอาคำว่า กลาง ไปรวม เลยกกลายเป็น ทางสายกลาง ก็เป็นสภาวะว่า ทางนั้นมีหลายสายก็เลยเดินไปทางสายที่อยู่กลางนี้แหละ แล้วทางสายกลางอธิบายอย่างไร ก็คืออย่าให้เคร่งเกินไปอย่าให้หย่อนเกินไป เหมือนพิณ ๓ สาย สายที่ตั้งสายที่หย่อนก็ไม่เอาก้เดินในทางที่เป็นสายกลาง เพราะเอากลางแบบนี้ กลางเลยกลายเป็นอันเดียวกับทาง คุณเอาสองที่เป็นทวนมาเป็นอันเดียวแล้วอย่าตีแตกอย่าได้แยก เลยได้แต่บัญญัติสภาวะไม่มี แล้วเข้าใจบัญญัติเป็นสภาวะก็ไม่ได้อีก เพราะไม่ได้ปฏิบัติสภาวะตั้งแต่เบื้องต้น ทำกลาง บั้นปลาย นั่นคือไปติดบัญญัติ เต็มนี้มีเยอะมาก เรียนเปรียญ ๙ ดอกเตอร์คนละ

หลายใบทางศาสนา แล้วก็มีความรู้ทางภาษาไปเลี้ยงชีวิต ลากยศสรรเสริญ นี่ก็คือคนที่พระพุทธเจ้าสรุปว่าเป็น ปทปรมะ คือบุคคลที่เรียนรู้ธรรมะพระพุทธเจ้าได้มาก ทรงจำไว้ก็มาก สอนเขาอยู่ก็มาก แต่ตัวเองไม่ได้บรรลุธรรมสักชาติ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

สภาวะที่เกิดในจิต

รายละเอียด : บางคนก็พูดจิตเจตสิก รูปนิพพาน แต่สภาวะจริงไม่มี รูป คำหลังนี้จะแยกจากจิตเจตสิก คือรูปในจิตแล้ว แต่ว่าเพราะไม่รู้จักรู้แจ้งรู้จริงในความเป็น สภาวะ เช่นที่พูดกันว่า รูปธรรม-นามธรรม กิติ จิต-เจตสิก-รูป-นิพพาน กิติ ชั้นที่ ๕ (รูป-เวทนา-สัญญา-สังขาร-วิญญาณ) กิติ รูป ๒๘ (มหาภูตรูป ๔ + อุปาทายรูป ๒๔) กิติ นาม ๕ (เวทนา-สัญญา-เจตนา-ผัสสะ-มนสิการ) กิติ อีกมากมายนับไม่ถ้วนพระพุทธเจ้าทรงค้นพบวิธีที่จะเรียนรู้ได้ครบทั้งหมด โดยวิธีเรียนและปฏิบัติสุดยอด เมื่อยังไม่ได้หมดก็ได้ไปตามลำดับ สำเร็จผลไปตามลำดับ พันทุกขสังไปตามลำดับ หรือบรรลุอาริยบุคคลไปตามลำดับ นั่นคือ เรียนรู้ด้วย ธรรมะ ๒ ที่เรียกว่า เทว ธัมมา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

สภาวะธรรม

รายละเอียด : อาตมาแสดงธรรมไม่ได้เอาแต่ภาษาของอภิธรรมมา อย่างพวกจิต ๘๙ พวกนี้ เขาบรรยายกันแต่ไม่เข้าถึงสภาวะ หากเข้าถึงสภาวะก็น่าจะบรรลุอรหันต์กันไปแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

สภาวะธรรม

รายละเอียด : หากวิญญาณไม่หยั่งลง ไม่มีผัสสะไม่มีเวทนา นามรูปก็จะขาดความสืบต่อลงทันที แต่ละคำนี้หากไม่ศึกษา ไม่รู้จักสภาวะธรรมเลยมันก็จะไม่สนุก มันก็จะเลื่อนเปื้อนไปจะเมาเอา แต่ผู้ที่ศึกษาให้ดี จะเข้าใจเลย อาตมาอธิบายไปไม่เสียผล ผู้ฟังเข้าใจ แต่หากอธิบายแล้วผู้ฟังไม่เข้าใจเลย มันเหมือนเทศน์ให้ตื้นเส้าฟังก็ไม่เข้าท่า นี่ยังมีคนฟังรู้เรื่อง คนที่ฟังไม่รู้เรื่องก็ไม่รู้จะทำอย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

สภาวะธรรมของมูลสูตร ๑๐

รายละเอียด : สำคัญเลย ฉันทะเป็นข้อต้น เป็นมูลกา ถ้าคุณไม่มีฉันทะจะปฏิบัติธรรมเท่าไรก็ไม่เกิดผลถึงที่สุดได้ มันต้องผินต้องทนไปก็ไม่ได้เรื่อง หากมีฉันทะมีความยินดี มีความรักมีความปรารถนา มีมนสิการเป็นแดนเกิด ตัวนี้ก็สำคัญ สำคัญยิ่งๆ มนสิการ แปลว่าการทำใจในใจแต่เขาไม่ค่อยจะอธิบายกัน ไปแปลว่า โยนิโส มันคือการแปลว่าการทำใจในใจเป็นหลักแต่เขาไปหลงในความรู้ โยนิโส เป็นความรู้ ความเห็นความเข้าใจให้ละเอียดล่อล่อแถม ให้แยกคาย คุณจะทำใจในใจถ้าไม่ละเอียดแยกคายแถมทำนั้นก็ทำใจในใจผิด มนสิการจะทำใจในใจได้นี่ จึงเป็นผู้ที่จะแก้ไขการปฏิบัติธรรมหรือการปฏิบัติชีวิต คุณจะต้องมนสิการให้เป็นการทำใจในใจเป็นและต้องทำให้โยนิโสมนสิการด้วยให้ถ่องแท้ให้ถูกต้อง ให้ลงไปถึงที่เกิดเหตุจึงเรียกว่า แดนเกิด ที่เกิด ที่เกิด ตรงไหนก็ตรงที่ หทัยรูป ตรงที่จิตของคุณจะต้องแก้ต้องปรับปรุง ตรงนั้น มันมีอะไรตรงนั้นจะต้องแก้ แก้อะไร คือแก้กิเลส จิตจริงๆ มันอนัตตา มันไม่เป็นตัวตนหรอก ผู้บรรลุอนัตตาแล้วผู้ทั้งหมดกิเลสแล้ว หากไม่ตั้งจิตต่อจะตายอย่าง สุกัญต-นิพพาน อนิมิตตนิพพาน อัปภินิหิตนิพพานก็สูญเลย ไม่มีตัวตนหรอก คนจะทำได้ต้องทำกิเลสให้ดับไป ทำได้แล้วก็ไม่มีตัวตนตายอย่างนิพพาน ๓ คุณก็สูญเลยแยกธาตุเป็นดินน้ำไฟลมไปเลย ผู้ที่ศึกษาปฏิบัติแล้วทำปรินิพพานได้ ก็จะมีปัญหามันจะเกิดหรือไม่เกิดอยู่ที่การมนสิการแดนเกิดอยู่ตรงนี้ อาตมาเป็นโพธิสัตว์ก็ยังไม่ยอมปรินิพพานเป็นปริโยสาน แต่อาตมายังตั้งอุปนิหิตะ จะเป็นโพธิสัตว์ต่อไปเป็นพระพุทธเจ้าอยู่ ยังไม่ท้อแท้แม้ว่ามันจะเหนื่อยยาก ก็จะเอานะ ผัสสะ เป็นเหตุ สมุทัย เป็นเหตุให้เกิดทุกอย่างที่จะเกิด คุณจะเกิดความเจริญในจิต เกิดการบรรลุธรรม จะเกิดการก้าวหน้าในการบรรลุธรรม คุณจะต้องมีผัสสะเป็นสมุทัย คุณไปนั่งหลับตาไม่มีผัสสะเป็นสมุทัยก็เข้าไปเลย เรียกว่าสูญสูญเลย มันไม่เกิดประโยชน์อะไร อาตมาก็พูดให้ชัดเจนและแรงเหมือนทิมแทงด้วยหอกนี่ตึนะ ไม่เทศน์เข้ากลางวันเย็น เพราะฉะนั้นในการทำใจในใจเป็นมีผัสสะเป็นเหตุ ถ้าไม่มีผัสสะก็สูญสูญ ไม่เกิดการบรรลุผลอะไรในศาสนาพุทธ จะต้องลืมนามีสัมผัสที่ ๖ ทวาร (สู่แดนธรรมเพื่อนๆ ว่าอย่างไร สู่แดนธรรมว่า เขาก็ยังเชื่อของเขายู่เข้าใจแบบนั้นเขาอยู่เขาให้หมาที่สัปบายะให้เขาด้วย) พ่อครูว่า เข้าป่าบักหนัดลิมเวทนาเป็นที่ประชุมลง ปฏิบัติแล้วมีผัสสะเป็นเหตุให้ปฏิบัติในการเกิดเวทนา แล้วเวทนาเป็นที่ประชุมลง เพราะฉะนั้น ธรรมทั้งสองเหล่านี้ รวมเป็นอันเดียวกันกับเวทนา

โดยส่วนสอง (เทว ธมฺมา ทฺวเณน เวทนาย เอกสโมสรรณากวนติ ฯ) เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๐ เพราะฉะนั้นธรรมะของพระพุทธเจ้าจึงปฏิบัติกันที่เวทนาในเวทนา ทำ ๒ ให้เป็น ๑ จะต้องเรียนรู้ เทว ธมฺมา เรียนรู้ธรรมะสอง เข้าใจทေးให้ได้ ทေးแปลว่าสอง ศาสนาเทวนิยมไม่ได้ดีแตกคำว่าทေးที่แปลว่า ๒ มีรูปนามในกาย แล้วแยกแยะรูปนามเรียนรู้วิญญูณเข้าใจให้หมดแตกวิญญูณไป เรียนรู้เจตสิกต่างๆ โดยเฉพาะไปที่เวทนาเจตสิก และรู้จักสำคัญตรงที่ว่า จะตายหรือเกิด จะสุขหรือทุกข์ ด้บความสุขด้บความทุกข์ทำลายอตัภพอยู่ที่เวทนานี้ทั้งนั้น ประชุมลงตรงนี้ ผู้ใดที่ทำได้ตรงนี้เสร็จเรียบร้อยก็จะสั่งสมลงเป็นสมาธิเป็นประมุข เป็นนายใหญ่ เป็นหัวหน้า ทำได้สำเร็จเป็นฌานเป็นสมาธิก็ตรงนี้จบที่สมาธิ จากนั้นคือการขยายความเสริม มีสติเป็นอำนาจใหญ่มีปัญญาอยู่เหนือ มีวิมุตติเป็นผลสำเร็จเป็นสาระแก่นสารได้สำเร็จ คนๆ นี้หยั่งลงสู่อมตะผลของภาวณาเราถึงที่แล้วก็เป็นอมตบุคคล คือ ผู้ที่จะเกิดก็ได้ จะตายก็ได้ สั้งเกิดสั้งตายได้ในตัวเอง สั้งสูญเหลือหรือไม่สูญก็ได้ สุตทัายก็ปรินิพพานเป็นปริโยสาน จะสูญเลยหรือเหลือก็ตามทำได้ นี้คือมุลสูตร ๑๐ ตามที่อาตมามีภูมิมาขยายความ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

สภาวะธรรมที่รู้ว่าตัวเองเป็นพระอรหันต์

รายละเอียด : อันนี้ไม่มีคนท้วงว่า เมื่ออาตมาประกาศตนเองว่าเป็นพระอรหันต์ เขาก็ว่ารู้ได้อย่างไรว่าตนเองเป็นอรหันต์ ซึ่งเราก็ต้องรู้สิ กว่าจะรู้ว่าตัวเองเป็นพระอรหันต์ก็ต้องรู้ จิต เจตสิก รูป นิพพานของตัวเองรู้ว่าอาการของจิตเป็นอย่างไร เจตสิกเป็นอย่างไร รูป คือสิ่งที่ถูกรู้ นาม คือสิ่งที่เข้าไปรู้ เราก็ต้องมีนามเข้าไปรู้สิ่งที่ถูกก็รู้ รู้จิตรู้เจตสิก เช่น รู้เจตสิกต่างๆ ตั้งแต่เป็น กาย เวทนา จิต ธรรม รู้ภายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรม มีกายต้องมีอะไรซ้อนในกาย กายนอกกายใน เป็นต้น หรือว่า กาย ที่เป็นกายสังขาร จิตสังขารที่ปรุ่่งแต้งกันอยู่ มันอยู่อย่างไ้รซ้อนกันเป็นลักษณะ ๒ หรือเวทนา เวทนานี้เป็นความรู้สึกที่รู้ความจริงตามความเป็นจริงส่วนอีกเวทนาหนึ่ง เวทนาแก้ปปลอม เราก็อ่านตัวจริงได้แล้วก็รู้ว่ากิเลสมันพาให้ติดในเวทนาแก้ ปปลอม ก็แยกกิเลสออกจากจิตได้ ฆ่ากิเลสได้จางคลายได้ ทำซ้ำ จนมันดับสนิทไม่เหลือ รู้อาการลิงค นิमित อุเทศ จริงๆ อาตมารู้รายละเอียดพวกนี้แล้วก็ดับกิเลสได้หมดจนกิเลสไม่มีในจิตของอาตมา อาตมาก็รู้ว่าตัวเองเป็นอรหันต์ อาตมาเป็นโสดาบันก็หมด

กิเลสโลกหยาบ กาม คือสิ่งที่สัมผัสทางตา หู จมูก ลิ้น กาย เราก็สามารถแยกแยะล้างกิเลสได้ หมตกามก็เป็นอนาคามี ล้างรูปราคะอรุปราคะต่ออีก พยัญชนะว่าอย่างนี้สภาวะคืออะไร เราดูอาการจิตเราเป็นอย่างไร เราหมดกิเลสก็บอกไปว่าเราเป็นอรหันต์ อธิบายตามสภาวะจริงไม่ได้อธิบายตามพระไตรปิฎก แต่เขาตั้งไว้แล้วว่า ในยุคนี้ไม่มีพระอรหันต์ยังเป็นบุคคลิกอย่างอาตมาเขายังไม่เชื่อใจเลย ไม่อยู่ในสเปคที่เขาตั้งไว้เลย

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓

สภาวะธรรมทุกลมหายใจเข้า ออกตามรู้กิเลส

รายละเอียด : ถึง ๔ ตัวสุดท้าย คือ ๑. ตามรู้ความเป็นอนิจจัง เรียกว่าอนิจจานุปัสสี ตามรู้ความจาง คลาย ของกิเลส ว่าทุกลมหายใจเข้าออกคุณได้ปฏิบัติธรรมและทำให้กิเลสมันจางคลายหรือเปล่า ทุกอย่างมันเป็นอนิจจัง ทุกอย่างเป็นของไม่เที่ยงแต่คุณทำให้กิเลสจางคลาย ได้ไหม จนกิเลสของคุณจางคลายแล้วก็รู้สึกว่ามีนเจริญนะ ปฏินิสัสคคานุปัสสี ปฏิแปลว่าทวนไปทวนมา นิสัสคคะ แปลว่าไม่มีสวรรค์ ปฏิบัติจนเห็นว่าเราลดความเป็นสวรรค์ได้ ไม่ติดสวรรค์ไม่หลงสวรรค์ ทำให้คลายความติดยึดในสวรรค์หรือในความสุขนั้นแหละความสุขกับความทุกข์แยกกันไม่ได้ หมตทุกข์หมตสุขคือจิตอุเบกขาเป็นฐานอรหันต์ ก็ทำทวน ปฏินิสัสคคะชัดเจน ในการตามเห็นความดับกิเลสได้นิโรธานุปัสสี อ่านสภาวะธรรมจากทุกลมหายใจเข้าออก ให้มีธัมมวิจยรู้ลักษณะที่มีความต่างของสภาวะคู่เช่นจากลมหายใจเข้าออกสั้นยาวเข้าออก ให้เข้าใจ ลิงค ความแตกต่างแล้วก็เลือกเอาสิ่งที่มีอะไรแอบแฝง ซึ่งเป็นความไม่จริงออกจากความจริง มีความถูกต้องกับไม่ถูกต้อง แฝงมา โดยเฉพาะความมีกิเลสกับความไม่มีกิเลส เราก็ทำให้มันได้สิ่งที่ควรได้ มีกิเลสกับไม่มีกิเลสควรทำให้ได้อย่างไรนออย่าตอบ เตี้ยวจะสอดตก

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓

สภาวะบุญของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : คือพลังงานเผากิเลสได้ เผาได้ก็เรียกว่าบุญ เผากิเลสดับได้ก็เรียกบุญ แต่บุญก็หมดไปในปัจจุบันนี้ ต้องสร้างพลังงานฌาน แล้วเผากิเลสดับได้ก็เรียกบุญ พอชำระกิเลสได้ บุญก็หมดไปด้วย อรหันต์เป็นผู้สิ้นบุญสิ้นบาปทุกองค์

บุญญาปาปปริกษิโณ ทุกวันนี้เขาแสวงหาบุญ แต่ไปเข้าใจบุญว่าเป็นกุศลเป็นเครื่องอาศัยในชีวิตเป็นความดี ถ้าจะว่าจริงๆ บุญไม่ใช่ความดี แต่เป็นผีร้าย เป็นเพศฆมาต ต้องสร้างพลังงาน ฉานเผาภิเลสเป็นบุญ บุญทำงานสำเร็จเสร็จ บุญก็ไม่มีแล้วหมดไปเลยหายไปเลย พยัญชนะแต่ละคำคือสภาวะของพระพุทธเจ้า ที่บอกว่าทำบุญแล้วไปหาพ่อแม่ไม่มีหรือแม่ แต่การทำกุศลเป็นความดีงามทำแล้วก็ส่งไปให้พ่อแม่ที่ตายไปแล้วไม่ได้หรือใครทำกรรมคนนั้นก็ไม่ได้ ก็มีสักดา ที่พูดว่าเอาของไปทานให้พ่อแม่ จะทานแก่ภิกษุหรือคน ทานแล้วคุณก็ได้ความดีเป็นกุศลเป็นเครื่องอาศัยของคุณเป็นสมบัติ แต่บุญนั้นเป็นวิบัติ มันไม่ใช่สมบัติเลยมันไม่ได้สะสมอะไรหรือบุญ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓

สภาวะยึดมั่นถือมั่น

รายละเอียด : อุปาทาน คือ หลงติดความยึดมั่นถือมั่น ความยึดติดเป็นรูป หลงติดเป็นนามหากคุณเข้าใจอาการสภาวะของความยึดมั่นถือมั่น สภาวะของความหลงติด เป็นอย่างไร? สภาวะยึดมั่นถือมั่น คือ อภินิเวสายะ และความติดยึดเกี่ยวข้องอยู่ ข้องอยู่ เรียกว่า คุหฺฎฐะ ความข้องอยู่ ข้องอยู่ในถ้ำ แต่ไม่ได้ข้องในถ้ำ แต่เป็นการข้องในตัวตน ทั้งนั้นนะคุณติดอะไรอยู่ที่ข้องอยู่ที่นั่น ไม่ว่าจะบ้านเมืองหรือว่าแม่แต่จะเป็น ฝี่ ที่เจ็บปวด หรือว่าไม่มีหนัง ก็ติดอยู่ ด้วยความไม่รู้ประสีประสาวามันทุกซอกทุกซอญะวินาที มันทุกซอกอยู่ตลอดแต่คุณก็รู้ว่าทุกซอก แสบเผ็ดอยู่กับอะไรคุณก็ไม่รู้มีเจตนาจะอยู่ตรงนี้ มีผู้กำลังแข็งแรงดึงขึ้นไปคุณก็จะจมอยู่กับอเวจีอันนี้ให้ได้ เป็นวัวที่ไม่มีหนังอยู่ตรงนี้ให้ได้ สุดท้ายคุณก็เป็นไอ้จระเข้ที่ฆ่าคนตาย พระราชาบอกว่าเอาไปฆ่าเสียเพราะถ้าขึ้นให้อยู่จะสร้างบาปเป็นภัย มีเหตุปัจจัยจะต้องฆ่าคนตาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

สภาวะลึงลมอมข้าวพอง

รายละเอียด : อาตมาออกบวช ๒๕๑๓ อาตมาเกิดแล้วอยู่ทางโลก ลึงลมอมข้าวพองอยู่ ๓๖ ปี ไปใช้ชีวิตเหมือนคนเมาอยู่กับโลกีย์เขา สติสัมปชัญญะตัวตนที่รู้ตัวเต็มยังไม่ออกมายังไม่ขึ้น ก็ถูกโลกครอบงำ แม้แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าอุบัติ

ขึ้นมาก็ถูกโลกเขามอมเมาเป็นลึงลมอมข้าวพองอยู่เหมือนกันถึง ๒๙ ปี อยู่ในทางฆราวาสเลย ออกบวชอีก ๖ ปี ก็ยังถูกรอบงำทางธรรมะ ลึงลมอมข้าวพองอีก ๖ ปี อาตมาก็มีนัยคล้ายกัน อยู่ทางโลก ๓๖ ปี ออกมาบวชก็ถูกรอบงำทางธรรมะแบบโลกีย์เขาบ้างก็ยังไม่ชัด ไม่เป็นตัวของตัวเองเต็มที่ ก็ค่อยฟื้นของตัวเองมา แต่ก็ยังไม่แม่น แม้บัดนี้ก็ยังระลึกของเดิมของตนเองมาได้ อยู่ มีแต่ของเก่าและก็ได้มีของใหม่ อาตมาไม่ต้องเอาของใหม่ ก็มีของเก่าที่นำมาจากพระพุทธเจ้า ดึงออกมา พวกเราก็ได้โลกุตระทั้งหมัดเท่าที่จะดึงออกมาได้ ตอนนี้อยู่ดึงออกมาไม่หมด ทุกวันนี้ก็ดึงออกมาผ่อนส่งให้พวกคุณไปได้เรื่อยๆ แล้วก็ยังมีอีกมากที่ยังเห็นว่ามีรายละเอียดต่างๆ เพราะในพระไตรปิฎกต่างๆ มากมายหลายพระสูตร ก็มานั่งทำความเข้าใจ แต่ละสูตรๆ ต้องทบทวนพื้นที่ทำความเข้าใจให้ได้ จึงจะเอามาอธิบายเอามาสื่อให้พวกเราฟังได้ชัดเจน ขนาดนั้นก็ยังไม่ชัดเลย ไม่เก่ง สื่อออกไปก็ไม่ค่อยชัด ทั้งที่อาตมาดูความสมบูรณ์ของสภาวะแล้วแต่จะสื่อออกมาให้เป็นพยัญชนะนั้นยาก ใช้ภาษาไทยและต้องอาศัยภาษาบาลี ภาษาบาลีอาตมาก็ยังพื้นความรู้มาได้พอสมควร รู้พยัญชนะบาลี ก ข ค ง และอื่นๆ ก็อาศัยพวกนี้เป็นหลักที่จะเป็นตัวตัดสินหรือว่าเป็นความรู้ถึงรากเหง้าของสังขารก็ต้องอาศัยพวกนี้ นอกนั้นก็อาศัยตามพระไตรปิฎก อาศัยสังขารของพระพุทธเจ้ามายืนยันให้ถูก ส่วนที่ไม่ถูกเป็นของอรรถกถาจารย์อาตมาก็ต้องทำความเข้าใจ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ศิลปะในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญาวิชฌิมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

สภาวะสำคัญกว่าพยัญชนะ

รายละเอียด : ที่เป็นอยู่ได้ตอนนี้เพราะว่าคุณจับเอาแก่นของอาตมาได้ พยัญชนะบางทีก็สับสนไปมาไม่ตรงเสียทีเดียว จะเห็นได้ว่าแต่ก่อนโน้นกับเดี๋ยวนี้อาตมากลับไปกลับมาหลายชั้น ก็เจตนาไม่เปลี่ยนแปลงตัวเองหรือเพราะว่าอาตมาถือว่าสภาวะนั้นสำคัญกว่าพยัญชนะสภาวะนั้นเที่ยงแท้ตรงจริงกว่าพยัญชนะ อาตมาเป็นสิริมหาทายอย่างไรก็ไม่ปัญหาแต่ก่อนพูดอีกอย่างตอนนี้ทำไมพูดอีกอย่าง ซึ่งมันก็ยังไม่เรียบร้อยอาตมาก็ต้องพูดอย่างนี้แหละ ส่วนใครจะถือสาว่าอย่างนี้ไม่น่านับถือก็ไม่มีปัญหา แต่ถ้าใครเอาแก่นว่าไม่ยึดมั่นถือมั่นเอาข้อมูลใหม่ที่ดีกว่าก็เอาใหม่ คนเชื่ออย่างนี้เข้าใจอย่างนี้ก็อยู่กับอาตมาไปรอด แต่เขายึดมั่นถือมั่นว่าพูดแล้ว

สภาวะสำคัญว่าพญญชนะ – สภาวะเรียนรู้อุบัติมีความรักมิติที่สูงขึ้น

ต้องพูดอย่างนั้นเลยแก้ไขไม่ได้ก็แล้วแต่ ก็จะต้องตรงนั้นไม่ไปไหน มันก็เป็นคนละลักษณะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓

สภาวะหลุดพ้นจากพระโสดาบัน เป็นพระสกิทาคามี

รายละเอียด : กามาทีนวะ กามโทษขั้นต่ำ เพราะฉะนั้นหลุดได้ จากพระโสดาบันเป็นพระสกิทาคามี หลุดพ้นวิติกมกิลเลส ที่ล่วงพ้นมาได้ โสดาบันที่หลุดพ้นอันนี้ขึ้นมาได้เป็นสกิทาคามีจึงรู้จักกิเลส กามโทษ โสดาบันจึงรู้จักกิเลส กามโทษ รู้จักกิเลสอันต่อไปที่เรียกว่า ปริยภูฐานกิเลส กิเลสที่คุณจะต้องทำต่อไปจาก วิติกมกิลเลส (คือ กิเลสที่ทำให้หลุดพ้นออกมาจากอันนั้น ได้แล้ว) โสดาบันจึงนับว่าเป็นผู้ที่มิ ปริยภูฐานกิเลส ในปัญญาข้อที่ ๑ ของโสดาบัน รู้ว่าตัวเองหลุดพ้นมาจากกิเลส นั้นได้จึงเรียกว่าเป็นปัญญา ปัญญาจึงไม่ใช่ความรู้ ทิฎฐิ ที่เริ่มเข้าใจแต่ว่าเป็นผู้ที่มิผลสำเร็จ เป็นธาตุรู้ที่มีผลสำเร็จ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๖ เมษายน ๒๕๖๓

สภาวะอนาคามี

รายละเอียด : แต่พวกเราที่ได้มีแหละก็มาติดขั้นตอนบางคนก็ติดขั้นตอน พอหลุดขั้นตอนมาเป็นอนาคามี ไม่มีกามไม่มีทรัพย์สินเงินทองบ้านช่องเรือนชานเป็นของตัวเอง เข้าใจแล้วรู้ว่าตัวเองเป็นพระอนาคามี กามชัฏๆ ที่จะต้องมีอาการ เสพทางเรื่องเพศคู่ เรื่อง รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ไม่ได้จัดจ้านอะไร มันก็เฉยๆ แล้วในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส สิ่งที่น่าได้น่ามีน่าเป็นน่าอร่อยน่าสนุกน่าไพเราะ มันก็เข้าใจในสมมุติ เราได้แต่เรารู้สึกเฉยๆ เราก็หมดภาระทางด้านนอก เหลือแต่ด้านใน ตามฐานเป็นรูป อรูป คุณก็อ่านทำลายนั้นให้หมด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสตร์ตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

สภาวะเป็นหลักแต่ด้อยในพญญชนะ

รายละเอียด : อาตมาว่า อาตมาไม่เป็นคนวิปลาส ทั้งวิปลาส ๓ และวิปลาส ๔ แต่อาตมายังมีสติปัญญาผิดพลาดบ้าง การกำหนดพญญชนะกับสภาวะ เพราะอาตมาเป็นคนด้อย

ในพญญชนะ เป็นคนเรียนน้อย เป็นคนรู้ภาษาที่เขาจบกัน มาปริยญาไม่รู้ก็เล่ม อาตมาไม่มีสักอย่าง อาตมามีสภาวะเป็นหลัก มันก็เลยค่อยๆ เก็บภาษามาเรียนรู้อุบัติ ซึ่งเขาอธิบายมาผิดๆ เยอะด้วย ก็ต้องมาตลบกลับเข้าหาสัจจะ ก็ทำได้ยากมากเลย จนทำได้อย่างทุกวันนี้

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๓

สภาวะเรียนรู้อุบัติมีความรักมิติที่สูงขึ้น

รายละเอียด : ก็เป็นความจริงและเป็นความรู้ ผู้ที่มีปฏิภาณไหวพริบที่จะรู้และเห็นความจริงว่าความรักแต่ละระดับเป็นเช่นนี้เช่นนี้ แล้วเราก็พัฒนาว่าเราอยู่ในระดับไหน ความจริงที่เราเองเป็นอยู่ว่าเรามีความรัก เป็นมิติที่ ๑ มันมีความเห็นแก่แต่เฉพาะคู่ของเราเท่านั้น มิติที่ ๒ มันก็กว้างขึ้นหน่อย มีใจแผ่ไปไปถึงลูก มิติที่ ๓ แผ่ไปไปถึงญาติ วงศาคณาญาติต่างๆ ก็เป็นความเอื้อเพื่อเจือจาง จากความจริงของเรา เราก็ต้องรู้ความจริงของเราว่าเรามีอาการ มีจิตใจแบบนี้ไหม ต้องรู้ตัวเอง และก็รู้ระดับต่อไปอีก ถ้าเผื่อว่าแค่นั้นมันแคบไปก็ต้องเอื้อกว้างไปอีก แค่ญาติโกโหติกาที่ยังแคบ ต้องกว้างไปสู่มิตรสหายเพื่อนฝูง จิตใจเราก็จะกว้างเอื้อเอื้อเอื้อแผ่ต่อผู้อื่นมากยิ่งขึ้น ถ้าเผื่อว่าเราสามารถทำจิตใจให้เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อกว้างมากยิ่งขึ้นกว่ามิตรสหาย ไปสู่สังคม ไปสู่มวลมนุษยชาติที่สูงขึ้นไปเป็นระดับที่ ๔ ๕ ๖ ๗ ตามที่อาตมาได้นิยาม ที่ตีกรอบ ตีวงไว้ความรักมันมีมิติต่างๆ ซึ่งจะต้องมีความรู้ว่าจะจิตของเรามันมีความรัก ปิยภระนะ มีความเอื้อเพื่อเจือจาง มีสังคะหะมีการช่วยเหลือเพื่อพ่าย จิตก็เจริญ หากไม่มีจิตใจจะช่วยเหลือผู้อื่นขึ้นไปมากกว่านั้นมันก็แคบอยู่อย่างนั้น แต่ถ้าจิตของเรามันเป็นจริงเลย เจือจางเอื้อเอื้อออกไปเรื่อยๆ มันคือจิตเจริญของมนุษย์ ต้องดูความจริงของอาการจิตความรู้สึกของจิต ธาตุจิตของเรา มันเป็นจริงอย่างนั้นตามที่อาตมาว่าโดยใช้ภาษาสื่อความเป็นจริงของอาการของจิตเรานี้ มันมีไหมหากว่าเราศึกษาออกจบบุคคลจิตของเราจริงๆ ผู้ที่นั้นแหละเป็นนักปฏิบัติธรรมของพุทธแล้วก็พัฒนาให้จิตเราไปสู่ตามที่เรามีความรู้นำไปให้มีจิตใจเจริญแบบใด เราก็ทำไปจิตใจเราก็จะเจริญจริง จนที่สุดเป็นพระอรหันต์

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่
๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สภาวะโอฟาริกัดตา

รายละเอียด : โอฟารคือหยาบใหญ่ ไม่ฝากไว้ได้ใจ มั่นขยับไม่ได้เลย นี่ก็กิน ๗๗ ต้นเอามาเนี่ย จะไปตั้งที่ไหน มีสามก้อนมาเมื่อวาน เป็นนิมิตเหมือนกัน ปี ๖๓ มาเป็นรูปธรรมเบ้อเร่อ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

สภาวะในจิตเขาไม่รู้จักกิเลสคืออะไร

รายละเอียด : คำว่า อากาเร เขาก็เข้าใจไม่ได้ สายนี้เขาใช้คำว่า ธรรมะ หรือธรรมะแท้ คือของจริง กายก็เป็นแต่เพียงรูปขันธ์อาศัยเท่านั้นเอง เขาว่าธรรมะแท้คือนิพพาน เขาอาศัยคำพยานะ แต่สภาวะในจิตเขาไม่รู้จักกิเลสคืออะไร ขันธ์ ๕ คืออะไร อุปริคืออะไร แล้วทำภิสังขารให้รู้จักกิเลส แล้วล้างกิเลสออกจากขันธ์ ๕ ตั้งแต่รูปก็หมดกิเลส เวทนามก็หมดกิเลส สัญญาที่หมดกิเลส สังขารก็หมดกิเลส วิญญาณก็หมดกิเลส พุคกันไม่รู้เรื่อง การที่ไม่ได้ไปเคี้ยวหมากไม่ได้เกิดจากการกาย มันจะขยับไม่ได้หรือถ้าจิตไม่ให้ขยับ แล้วจิตใจมันให้ขยับไปกินหมากทำไม เพราะจิตใจมันติด มันอ้อยออบเขาบอกว่าอันนี้ไม่ใช่สิ่งเสพติด แต่ความหมายคำว่าสิ่งเสพติดก็ยังไม่รู้ แล้วก็ยังไม่ละไม่วางยังเป็นภาระ เพราะฉะนั้นก็ต้องไปศึกษาดีๆ ว่าการเสพการติด สิ่งที่เราใส่สาระ มันเป็นสาระอะไรในการกินหมากกินพลู ก็พยายามหาเหตุผลมาเป็นการรักษาโรค เป็นโรคอะไรกันนักกันหนาจึงกินกันถ้วนหน้าเหมือนกันทั้งวัน เปรอะไปหมด เลอะเทอะ เต็มทั่วซากกกก กอะไรกันสารพัด ขอรภัย เป็นการวิจัยวิจารณ์กันในฐานะวิชาการ ไม่ต้องถือสา กัน ฟังการสื่อสารใช้ภาษาส่งเสียงสำเนียงบ้าง ว่าสื่อสภาวะให้เข้าถึง ศึกษาให้ดีแล้วก็จะรู้ ถ้าหากเปลี่ยนไปตามลำดับของศีล สมาธิ ปัญญา หรือตามจรณะ ๑๕ จุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีล มันจะลงกันได้โดยดีเลยคุณเอ๋ย นี่พูดถึงอีกคนไม่ได้ ปฏิบัติเลยกับอีกคนปฏิบัติมันก็เลยต้องขัดแย้งกันไปมา เขาขัดแย้งไปในสิ่งที่เขาไม่รู้แล้วเขาสู้ของเขาแค่นั้น สิ่งที่เราอธิบายมาเขาก็ไม่รู้เลยเขาก็ไม่เอาด้วย ถ้าอย่างนั้นเรารู้ คิดหมากพลู บุหรี่ติดเหล้าติดยาเราเคยติด แล้วเราก็ดูดมาแล้ว หลุดมาจนกระทั่งมาชาตินี้อาตมาหลุดพ้นมาหลายชาตินี้ก็พยายามฝึกกิน อย่างเช่นหมากพลูนี้อาตมาพยายามกินไม่ได้เลยแต่มันเย็น แต่เขาติดได้อย่างไร อย่างมวนยาเส้น ยาสูบ มันแสบอย่างกับอะไร ใครเคยบ้าง อย่างคนจีน พวกจับกังจะเห็นบยาสูบไว้ที่ปาก เขาทนได้ เหมือนกับคนจีนชดน้ำร้อน ๑๐๐ องศา

แต่เราชัดเข้าไปปากพองเลยรับรองว่าต้องรักษาแผล แต่เขาทำได้เพราะเขาฝึกฝนจนเป็นอุปาทาน อย่างเหมือนกับคนเดินลุยไฟ หนึ่งเหนียวเดินบนคมมีด ฟันไม่เข้า อย่างนี้เป็นต้น อย่างที่ภูเก็ดยังแทงกันเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

สภาวะในพยานะ (ถอดรหัสตัวอักษร)

รายละเอียด : สภาวะในพยานะ คือ ในพยานะ มีสภาวะความหมายของพยานะ คำว่า ประภัสสร รวมพยานะ ป ภ ส ป คือ พลังงานตัวสร้างสรรค์ตัวต้นเลย - ป ผ พ ภ ม เป็นความเจริญยิ่งกว่า coefficient ยิ่งกว่าสัมประสิทธิ์ได้ ก็คือ ตัว ภ สร ไม่ใช่ รส ตัว รส คือ รส แต่ สร คือ สร้างเป็นพลังงาน ย ร ล ว ส - ส เป็นพลังงาน ตัวที่ ๕ ของเศวรรค - ร เป็นพลังงาน ตัวที่ ๒ ของเศวรรค - ถ้าเอา รูป นาม static dynamic ก็สลับไปมาได้ เมื่อไหร่จะใช้อย่างไร จะใช้ รส หรือ สร กลับไป กลับมา static dynamic ถ้า สร นี้ ภาษาไทย คือ ศร พุ่งไปข้างหน้าอย่างเดียว แผลม ส่วน รส คือ รส เอาลี คือ ตัวกิเลสหนัก แต่ถ้า รส นี้เป็น ธรรมรส วิมุติรส กลับกันอีก

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

สภาวะให้ กับ เอา

รายละเอียด : คือการให้ แต่จะต้องเอา สภาวะคงง ให้หรือเอากันแน่ สภาวะก็เลยงเจ้าของที่ทำ การให้แต่จะเอาก็ต้องตกลงกันว่าเจ้าของจะให้นะ คำว่าให้กับเอาเป็นธรรมะ ๒ คนตีธรรมะ ๒ ไม่แตก แค่นี้คือพวกเทวนิยม

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียรธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

สม

รายละเอียด : ๑. อยู่เนืองๆ เสมอๆ ๒. สงบ, ได้ระดับ, เรียบร้อย, เทียงธรรม, ยุติ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๖๖, คนคืออะไร? หน้า ๓๖๖

สมชีวิตา

รายละเอียด : ๑. ชีวิตที่เป็นอยู่ด้วยสิ่งที่ถูกที่ดี ที่ชอบ

ที่ควรอย่างถูกแท้จริงจัง เป็นการดำรงชีวิตอย่างไม่ผิดเคือง หรือ ไม่ฟุ่มเฟือย ๒. จะเป็นผู้ดี ผู้นำสู่ดี ผู้นำสู่ความสูง สู่ความเจริญ ผู้จะต้องนำร่อง แหกทาง เป็นหัวหอก สู่สูงขึ้นเรื่อยๆ เพื่อนำพาผู้อื่นให้สูงตามได้ ๓. อาชีพของพระพรหมแท้ๆ สูงสุด ๔. เลี้ยงชีพอย่างพอดีพอเหมาะ

หนังสืออ้างอิง : สมานีพุทธ หน้า ๒๘๐, ๔๐๖, ๔๑๐, รู้คนซึ้งสุข รู้คุกซึ้งสัตว์ หน้า ๑๖๕

สมณกุดตะกะ

รายละเอียด : ผู้สวมเครื่องนุ่งห่มของสมณะเท่านั้น (ผ่านพิธีบวชเข้าไปนุ่งห่มจีวร) เพราะเนื้อแท้ความเป็นจริง ยังไม่ได้เป็นสมณะ

หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๑๒๕

สมณพราหมณา (สัมมาทิฎฐิ ข้อ ๑๐)

รายละเอียด : สมณพราหมณ์ ผู้ดำเนินชอบ ปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้ และโลกหน้าให้แจ่มแจ้งเพราะรู้ยิ่งด้วยตนเอง ในโลก

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๖๐

สมณพราหมณ์ทั้งหลาย เป็นผู้ดำเนินชอบ-ปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้-โลกหน้าให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้ยิ่งด้วยตนเอง ในโลกนี้มีอยู่

รายละเอียด : (อรรถิ โลก สมณพราหมณา สัมมัตตคา สัมมาปฏิปันนา เย อิมัญ จ โลกัง ปรัญ จ โลกัง สยง อภิญญา สัจฉิกัตวา ปเวเทนตติ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๗, ธรรมมาธิบาย รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

สมณะ

รายละเอียด : ๑. ผู้เจริญ ผู้ประเสริฐของพุทธ ๒. พระอาริยะ ๔ ระดับ คือพระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี พระอรหันต์ ๓. ผู้สงบ

หนังสืออ้างอิง : สมานีพุทธ หน้า ๗๑, วิถีพุทธ หน้า ๑๒๕

สมณะ ๔

รายละเอียด : ธรรมวินัยนี้มีอาริยมรรคมีองค์ ๘ ธรรมวินัยนี้เท่านั้น จึงมี... สมณะที่ ๑ พระโสดาบัน/สมณะที่ ๒ พระ

สกทาคามี/สมณะที่ ๓ พระอนาคามี/สมณะที่ ๔ พระอรหันต์/ ส่วนลัทธิอื่นว่างจากสมณะผู้รู้ทั่วถึงหากภิกษุในธรรมวินัยนี้ อยู่อย่างถูกต้องโลกจะไม่ว่างจากพระอรหันต์

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ มหาปรินิพพานสูตร ข้อ ๑๓๘

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก

สมณะ ๔ เหล่าไม่เป็นโรคทางจิต

รายละเอียด : ธรรมะของพระพุทธเจ้าเน้นศึกษาให้ดีๆ สัมมาทิฎฐิจริงจะไม่มีโรคทางจิต คือจิตของอาริยะ เป็นสมณะ ๔ เหล่าพระโสดาบันเป็นต้นไป จะไม่มีโรคจิต ที่ถามมาว่าเป็นโรคจิตนั้นก็คือยังไม่เป็นพระโสดาบัน ถ้าเป็นพระโสดาบันแล้วไม่มีโรคจิต แต่ถ้าเพียงว่าเรามาศึกษาธรรมะแล้วเราก็เข้าใจ น่าจะเข้าใจว่าภูมิของโสดาบันต้องปฏิบัติแบบนี้ เช่นต้องพ้นสังโยชน์ ๓ เป็นต้น หรืออะไรที่เป็นบัญญัติ แต่ตัวเองไม่รู้จักจิตใจ ไม่ได้เรียนรู้ปฏิบัติจิตใจพ้นสังโยชน์ ๓ ได้คุณธรรม ๘ หรือรู้จักนรก ๔ ชุม แล้วสามารถขึ้นจากนรก ๔ ชุมนี้ได้ จนกระทั่งเข้ากระแสโสดาบันนะ อวิเนปาทธรรม นียตะ สัมโพธิปรายณะ เป็นโสดาบันอย่างที่ว่าจะไม่เป็นพรอก ที่เป็นก็ยังไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

สมณะที่ ๑ ๒ ๓ ๔ แบบศาสนาพุทธ

รายละเอียด : ทำจิตวิญญาณของตนเองให้ไม่ตกนรก ศาสนาพุทธ พระโสดาบัน ก็ไม่ตกนรกชั้นอบาย แต่ก็ตกนรกชั้นรูป อรูปอีก เป็นอนาคามีแล้วไม่ตกนรกกามอย่างบริบูรณ์ อนาคามี เหลือ รูป อรูป ภายในเท่านั้น ก็หมดนรกเลย เรียบร้อยและนรกก็คือสวรรค์ หมดนรกก็หมดสวรรค์ เป็นคนที่ไม่มีนรก ไม่มีสวรรค์ ไม่มีเทวะ มีจิตวิญญาณของตัวเอง จะอยู่ต่อเป็นอมตบุคคล จะเกิดหรือจะตายก็ได้ อย่างอาตมา จิตเป็นอมตะแล้ว ที่พูดนี้ไม่ได้เอาคุณธรรมที่มีในตนนะ แต่ว่าเป็นคุณธรรมที่มีในตน แล้วพูดอย่างไม่ได้มีสาธุจิต ไม่มีอุปกิเลสแล้ว แต่ตนเขาไม่เชื่อว่า จะมีความพิเศษอย่างนี้ เขาก็ไม่เชื่อไปบังคับใจเขาให้เชื่อไม่ได้ เพราะฉะนั้นที่ถามว่าคนทำไมไปเชื่อความเท็จ เพราะเขาไม่รู้ความจริง อาตมาไม่มีความเท็จเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโคก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์ ได้พบสัตบุรุษมาแล้วในชาติก่อน

รายละเอียด : คือ บัญญาในข้อที่ ๑ อาตมาได้พบสัตบุรุษมาแล้วในชาติก่อนๆ ในชาตินี้อาตมาเป็นสัตบุรุษเอง ยืนยันตัวเอง แต่ว่าอาตมาก็เคยได้พบสัตบุรุษเป็นผู้ที่เป็นครูบาอาจารย์มาก่อนแล้วในชาติก่อนๆ แต่ในยุคนี้ ไม่มีใครมาเกิด มีแต่อาตมาเกิดเป็นไก่ตัวพี ไม่ได้หลงตัวเอง ยกตัวเอง แต่มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ ที่พูดความจริง ก็เลยต้องประกาศไปที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม สันตือโสภณ วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์ทำอุเบกขาได้เก่ง

รายละเอียด : คือ คุณฝึกได้เก่ง สัมผัสปุ๊ป เป็นอุเบกขาปั๊บเลย ทำได้เก่ง เป็นอุเบกขาได้เก่ง อุเบกขาคือบริสุทธิ มีองค์คุณทั้ง ๕ บริสุทธา ปรีโยทาทา มุทุ กัมมัฏฐา ปกัสนา เหมือนอย่างอาตมา สัมผัสแล้วก็ป็นอุเบกขาทันที ส่วนใครจะมีอะไรต่ออะไร อาตมารู้ทันที มุทุธาตุ คนนี้เป็นอย่างนี้ แล้วเราก็ร่วมจะทำอย่างไรร่วมกับคนนั้นคนนี้ คนนี้จะทำอย่างนี้ คืออะไร ต่าหนักๆ ก็คนนี้ ทั้งด้านทั้งหนา ทั้งดีไม่แตก ใจง่า ก็ต้องแรงทำมากๆ ทำซ้ำ คนนี้ไม่ถึงขนาดนั้น คนนี้เร็ว เทานี้ก็รู้ตัวแล้ว มันยากสำหรับคนที่ต้องซ้ำและเหนื่อย ทุกวันนี้อาตมาเหนื่อยน้อยสำหรับ คนที่ใจง่า ใจไม่ได้สักที ตีหัวแตก ๗ เสี่ยงก็ยังไม่รู้ตัว

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม สันตือโสภณ วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์มาในยุคกาละนี้

รายละเอียด : อาตมาเป็นไก่ตัวพีที่เจาะกระเปาะไข่ออกมาในยุคกาละนี้ ทะลุโลกออกมา ไม่อย่างนั้นนอนอยู่ในไข่ออกจากไขไม่ได้ หรือ เป็นสายนามธรรม ต้องขยายนามธรรมให้หลังกันเป็นกาย เป็นทวะเป็นองค์ ๒ ที่จะใช้เป็นรูปนามพัฒนาไป

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์ คือ โภธิสัตว์

รายละเอียด : ชื่อเราคือ โภธิสัตว์ หรือสัตว์ที่มีโพธิมีธรรมะตามที่พระพุทธเจ้า ตรัสรู้ ของพระพุทธเจ้าคือ จรณะ ๑๕ วิชชา ๘ การศึกษา อบรม ฝึกฝน เพื่อให้เกิด จรณะ ๑๕ วิชชา ๘ คือ ไตรสิกขา การปฏิบัติ ไตรสิกขา คือ เริ่มที่ ศีลที่เราสมทานไป แต่ละข้อ ตามลำดับ แล้วก็สำรวจอินทรีย์

มีสติ ทำให้เกิดผลเป็นคนสันโดษ คือ คนใจพอ ก็จะมี พอไปตามลำดับ โดยเริ่มจาก พอแล้ว ที่จะโกรธ จะเป็นภัยต่อผู้อื่น (ศีลข้อ ๑) โดยสำรวจตน อย่าทำให้เดือดขาด จนกระทั่งหยุดกาย-วาจา-ใจ ครบ วิเวก ๓ เพราะโกรธ ไม่ใช่สวรรค์เลย แต่เป็นนรกแท้ พร้อมกันนั้น ก็หยุดโลก เริ่มจาก พอแล้ว ที่จะทุจริตโลก มาให้ตน และแม่เอาเปรียบ โลกมาให้ตน ถ้าตนต้องการได้ ต้องการมี ก็ทำเอง สร้างเอง ได้เอง มีเอง อย่างบริสุทธิ์ การได้มา การมีเป็นของตน ก็ไม่ใช่สวรรค์เลย (เป็นสวรรค์ก็) แต่ก็ยังเป็นนรกอยู่จริง เพราะเป็นนรก คู่หู (เทว) ของสวรรค์ แยกไม่ได้ ครอบที่ยังไม่ตรัสรู้ความเป็น เทว บริบูรณ์ สัมบูรณ์ ผู้ตรัสรู้ความเป็น เทว แล้ว ดับเทว สนธิ ก็สิ้นราคะในตน ก็เป็นอัน พอแล้ว หมดสิ้นโมหะในตน แล้วมีตนเพียงแต่กรรมกับกาล การได้มา (เป็นตน) การมีเป็นของตน (แล้วยึด) แม้จะโดยธรรมบริสุทธิ์ ไม่มีทุจริตเลย ก็เป็นเพียงอาศัยระยะที่เป็นประโยชน์สำหรับชีวิตขณะนั้นๆ หรือปัจจุบันนั้น แล้วก็พอแก่การ เสร็จจรด จงปล้อยวาง (ไม่มียึด) ผ่องถ่ายให้ผู้อื่นต่อไป อายัดไว้เป็นของตน ไม่เช่นนั้นมันจะตกผลึกเป็น ตน นิรันดร ผู้ไม่ยึดเป็น ตน ไม่มีราคะ จึงมีแค่สัมผัส ๖ ผ่านไปกับกาล ทุกอย่างมีเพียงสัมผัส ๖ เท่านั้น ตามความเป็นจริงของมันแล้ว ตน ก็ใช้อาศัยให้ พอแก่การ ให้สิ้นที่สุดในกาลเสมอและจบ ชีวิตจึงมีแต่ กรรมที่สัมพันธ์ไปกับกาล Karma and time of continuum ความเป็น ตน จึงมีเพียงในปัจจุบันขณะเท่านั้น ที่อาศัยในทุกๆ ชีวิต อันต่อเนื่องดำเนินไปกับ กาล จนกว่าเราจะสิ้น กรรม ไปจาก กาล ความเป็น ตน ที่เสพเป็น กาม เสพเป็น อตตะ ก็จะมีสัมผัส ๖ วิวาท ตกผลึกเป็น อดีต และเป็น อนุสัย ที่มี อวิชชา สิ้นหมด ไม่มีการเสพเป็น กามเป็น อดีต ก็หมดสิ้นการมี ภพ มีชาติ นิรันดร ด้วย วิชชา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์ คืออาริยบุคคลแท้จริง

รายละเอียด : อาตมาพูด คนหาว่าอวดตัวอวดตน แต่อาตมาไม่ได้มีจิต สาเรญจิตอะไร ก็อวดไปคนก็ตาด้วยซ้ำ เขาเป็นมิชฌาภิภูมิต คนที่สัมผัสมาภิภูมิตฟังอาตมาเรื่องเข้าใจอย่างนี้ทุกที่ นี่เป็นเครื่องตรวจสอบพิสูจน์อย่างพวกคุณเข้าใจได้ดีแล้ว แต่ที่เลสเรายังไม่หมด ก็ต้องเรียนรู้เพิ่มเติม ให้ได้จนกว่าจะได้ทำให้ตัวเองเป็นพระอรหันต์ได้ จะได้สืบสานศาสนาต่อไป ผู้ที่ไม่เข้าใจ ไม่เชื่อก็จะไม่ได้สิ่งนี้ โดยเฉพาะไม่เชื่อว่าอาตมาเป็นผู้ที่ป็นอาริยบุคคลแท้จริง เขาก็เสียผล ชาตินี้เขาก็จะไม่ได้อ

อะไร อาตมาพาทำจนเป็นสังคม วรรณะ ๙ สารานีธรรม ๖ มี กถาวัตถุ ๑๐ พูดไปอย่างไร ก็อยู่กับ ๑. เรื่องที่ชักนำให้มักน้อย กล้าจน (อัปปิจจนกถา) ๒. เรื่องที่ชักนำให้สันโดษ ใจพอ (สันตุฎฐิกถา) ๓. เรื่องที่ชักนำให้สังตจากกิเลส (ปวิเวกกถา) ๔. เรื่องชักนำไม่ให้คลุกคลี กับหมู่ กิเลส (อสังสัคคกถา) ๕. เรื่องชักนำให้ปรารภความเพียร (วิริยารัมภกถา) ๖. เรื่องที่ชักนำให้บริสุทธิในศีล (ศีลกถา) ๗. เรื่องที่ชักนำให้จัดตั้งมั่นในสมาธิ (สมาธิกถา) ให้รู้จักสวรรค์ ศาสนาพุทธไม่ปรุงแต่งเอาสวรรค์ อสังสัคคะ เขาแปลว่า ไม่คลุกคลีกับหมู่ที่เป็นโลกีย์ ปุถุชน ไม่สัมผัส สัมพันธ์แต่ถ้าเราใกล้ จะไปคลุกคลี แต่แรงเราไม่ได้ ถูกเขาดึงลงไป ก็อย่าไปเข้าใกล้ อย่าไปร่วม สังสัคคะกับเขา อย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์ ตำหนิไว้เพื่อให้ลูกหลานทำงานง่าย

รายละเอียด : คือการไปตำหนิคนพาลที่ไม่พร้อมจะเปิดใจฟังจะเป็นโทษมากกว่า (จากผู้ฟังที่บ้าน) คุณพูดถูกแต่พูดยังไม่ครบทีเดียว อาตมาทำตามที่คุณพูด สิ่งที่จะตำหนิอาตมาทำตามที่คุณพูดอยู่ คนพาล คือ คนโง่ คนไม่รู้ คนผิด คนเกเร เขาหมายถึง คนหยาบ ไม่เปิดใจฟัง เป็นโทษมากกว่าอาตมาขออภัย มันอยู่ที่บารมีของคนที่จะตำหนิด้วย อาตมามีบารมีพอที่จะตำหนิคนได้ที่คุณเองจะมาเลียนแบบไม่ได้หรอก แม้แต่ท่านฟ้าไท จะมาเลียนแบบไม่ได้หรอก เป็นเรื่องอยู่ในฐานะที่อาตมาจะเป็นผู้ที่ตำหนิได้ อาตมาตำหนินี้ ถูกต้องตามเรื่องราวโอกาสแล้ว อาตมาตำหนิหรือห็นต์เก้ บอกชื่อไปเลยต่างๆ นานา แม้แต่เถรสมาคมตรงนั้นตรงนี้ก็ยังตำหนิ ถ้าไม่มีบารมี มีอิตตา มาตำหนิอย่างนี้ไม่ได้หรอก ไม่ได้ ขอยืนยันที่ทำได้เพราะว่าอาตมาเป็นอาตมา ซึ่งมีของจริง ถ้าไม่จริงทำไม่ได้ ถ้าอาตมาไม่ตำหนิ ไม่ตีกันไว้ มันยิ่งยาก สมณะต่อไปก็จะทำงานยากมาก เพราะว่าอาตมาไม่บอกไว้ ว่าสิ่งนั้นมันไม่ถูกนะ คุณก็จะเอาสิ่งที่ไม่ถูกเข้ามามันจะค้ำแย้ง กับสิ่งที่จะทำต่อไป สิ่งที่อาตมาทำวันนี้มันเป็นการกรุยทางไว้ในอนาคตด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์ มั่นใจในการอธิบายคำว่าปัญญา

รายละเอียด : ในยุคนี้ศาสนาพุทธผ่านมา ๒,๕๐๐ กว่า

ปี อาตมาเกิดมาในยุคนี้มาอธิบายคำว่า ปัญญา ก็ขอยืนยันว่ามั่นใจว่าที่อธิบายไปถูก การเอาความเฉลียวฉลาดทางโลกีย์ มาปนเปกับความเฉลียวฉลาดทางปัญญามันก็แยกไม่ออก มันไม่ชัดเจน คนก็เสียประโยชน์ คนที่ยอมแยกว่าปัญญามันเป็นความเฉลียวฉลาดโลกุตระ คนไม่ทำความเข้าใจในปัญญาโลกุตระ ความเฉลียวฉลาดโลกุตระมันเป็นอย่างนี้เอง มันต่างจากโลกียะอย่างนี้ หากไม่สามารถ แยกอันนี้ได้ คุณไม่มีทางบรรลุนิพพาน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์ มีพระไตรปิฎกเป็นหลักฐาน

รายละเอียด : คนเขาไม่ค่อยเชื่ออาตมา เพราะเขามาก่อน อาตมาหาหน้าใหม่ หน้าใหม่แล้วก็ไม่มีกระบวนการ เป็น One man show production มาเดี่ยวๆ ไม่มีศิษย์ที่ไม่มีศิษย์น้อง ไม่มีครูบาอาจารย์ สำนักก็ไม่มีจนกระทั่งทุกวันนี้สำเร็จ มีหมู่กลุ่ม มีกระบวนการ อาตมามีพระไตรปิฎกเป็นหลักฐาน ได้ยืนยันอ้างอิง แล้วก็ต้องขยายความ อธิบายด้วยนะ อาตมาอธิบายขยายความอีกอย่างหนึ่ง จนกระทั่งทุกวันนี้ก็แย้งอาตมาไม่ค่อยออกเพราะเมื่อขยายความแล้วมันเกี่ยวโยงกัน ถึงกันเยอะ อาตมาขยายความได้มันเกี่ยวโยงเป็นปฏิจจสมุปบาท เพราะเหตุนี้มันจึงมีเหตุนี้ เหมือน domino สัมพันธ์กันเหมือนจิ๊กซอร์ มันเป็นลำดับ ไม่เหลือมเข้ากันได้สนิท เขาก็เลยต้องจำนนต้องยอม หรืออาจจะไม่ยอมแต่เถียงไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์ สัมตากับหลับตา ความรู้สึกเดียวกัน

รายละเอียด : อาตมาสัมตามีความรู้สึกเต็ม หลับตาก็มีความรู้สึกเดียวกัน ถ้ายังไม่ปล่อยสติ ให้สติตกไปสู่ภพหลับ ตื่นอย่างนี้ก็ตื่นอย่างนี้ เช่นวันใดที่อาตมานอนแล้วไม่ยอมหลับ อาตมาก็จะนอนไปกับการปรุงธรรมะ แล้วก็บ่นบ่นจนผู้อื่นคอยเตือนว่าคุยอยู่กับเทวดาไม่ยอมหลับ เสร็จแล้วก็บังคับให้นอนกลางวัน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ชั่งอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์ ไม่ใช่พระศรีอริยเมตไตรย องค์ข้างหน้า

รายละเอียด : อาตมาไม่ใช่องค์ต่อไป จะมีพระพุทเจ้าองค์อื่นมาคั้น อาตมาไม่ใช่ตำแหน่งพระศรีอริยเมตไตรยองค์ข้างหน้า สัจธรรมมันเป็นอย่างที่คุณเข้าใจ แต่ใส่ยาเข้าไปไม่ตรงกับป้ายบอกยา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์กับศาสนาเทวนิยม

รายละเอียด : อาตมาเป็นพระโพธิสัตว์แคระดับ ๗ พอมีความรู้เรื่องจิตวิญญาณที่เป็นเทวนิยมเป็นศาสดาได้แล้ว ศาสดาที่เป็นเจ้าของทฤษฎีเจ้าของศาสนา เจ้าของลัทธิ ก็เป็นแต่ละศาสดา เจ้าลัทธิมีเยอะ ประกาศแล้วไม่มีผลเมืองจะมานับถือได้ก็มี แล้วคุณลักษณะคุณธรรมคุณวิเศษของแต่ละศาสดาก็ยังมีขีดคั่นอีก ที่ยังไม่ถึงโลกุตระก็มีเยอะ แม้ท่านที่มีความรู้ศาสนาพุทธมากมายก็ยังไม่ได้ อิศระเสรีภาพ ภราดรภาพ สันติภาพ สมรรถภาพ บูรณภาพ สุนทรียภาพ กับสุญญภาพ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์ขยายความในศีล ๓ ข้อแรก

รายละเอียด : ศีลข้อ ๑ เราทำได้ชัดเจนเห็นผล แม้แต่ศีลข้อ ๒ หมายถึง อุดินยาม พิชนิยาม ไม่มีจิตวิญญาณ เป็นของต่างจากสัตว์คือไม่มีการจองเวรจองกรรม ไม่มีเวทนา ไม่มีวิญญาณ แต่กับของคุณก็อย่าทุจริต ไม่ว่าจะวัตถุข้าวของเงินทอง เพชรนิลจินดา แม้แต่พืชพรรณธัญญาหารต่างๆ ที่มันไม่ใช่ของเรา อย่าไปเอามาเป็นของเรา แนนอน โดยการปล้นจี้ฆ่าแกงมันมา ฆ่าตัวมันเสียเอาเมียมันมา หรือจะใช้เล่ห์ด้วยวิธีใดก็ตาม กูหนา สมัยโบราณเจงกิสข่านก็ฆ่า แล้วเอามาเลย ทั้งแผ่นดิน ทั้งสิ่งมีชีวิต ทั้งคนสัตว์ ในยุคใหม่จับช้อน ใช้ลปนา ใช้คำพูดวาทกรรมโฆหารเหมือนอย่างสมัยนี้ ไม่ใช่ฆ่าเองแต่สั่งให้คนฆ่าตายไม่รู้ก็ศพ ยังชำระคดีไม่หมดเลย ใช้อำนาจปัจจัยเป็นผู้สั่งฆ่า ตามกฎหมายผู้สั่งฆ่านั้นรับโทษมากกว่าอีก มีทั้งการฆ่าตัดตอน ฆ่าคู่ปฏิบัติด้วยไม่รู้สำนึก เป็นปรากฏการณ์จริง (พีโนสน่า) ที่เกิดในปัจจุบัน ยกตัวอย่างมาได้ ความอัศจรรย์ข้อที่ ๑ ผู้ที่ยังไม่รู้ไม่เคยเห็นมายังไม่มีเลย แนนอน จะไม่สามารถหลุดพ้นได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์คือตัวพระไตรปิฎกที่มีสภาวะจริง

รายละเอียด : ประเด็นพระไตรปิฎก คุณไม่สนใจพระไตรปิฎกหรอก เพราะคุณเจอตัวพระไตรปิฎกแล้ว อาตมาคือตัวพระไตรปิฎกแต่คนเขาไม่เชื่อหรอก อาตมาอธิบายคำว่า กาย คำว่าบุญ คำว่าสมาธิ เขาอธิบายกันผิดยึดผิด แต่อาตมามายืนยันความถูกต้องนี้ คุณเองไม่ต้องไปวนวายในพระไตรปิฎกหรอก เพราะมีตัวพระไตรปิฎกแล้ว คุณฉลาด ที่รู้จักสิ่งทีจริง ยิ่งกว่าพยัญชนะ เพราะว่ามียัญชนะอธิบายได้ พยัญชนะที่ขยายความหมายอีกเยอะแยะกว่าพระไตรปิฎก ซึ่งอ่านแล้วเข้าใจตีความได้ยากอาศัยอาตมาตีความดีกว่า คุณไปเจอพระไตรปิฎกที่ฉลาดกว่าพระไตรปิฎก ฉลาดกว่าคนที่ไปหลงพระไตรปิฎก

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตอโคก วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์จะรักษาโลกุตตรธรรมของพระพุทธเจ้าให้ยาวนาน

รายละเอียด : มีอายุมากขึ้น ไม่แข็งแรงเท่ากับอายุ ๒๐ ๓๐ ก็ชัดเจน แต่ก็พยายามจะต่ออายุสังขารไปให้มากๆ เพื่อจะสาธยายสิ่งที่ผิดพลาด ย้ำความผิดพลาดให้ถูกต้อง เราจะได้ช่วยกันทำให้ดีขึ้นรักษาสภาพธรรมะพุทธเจ้าให้นานยิ่งขึ้น อาตมาว่าไม่มีอะไรค่าจุนโลกได้ยิ่งกว่าโลกุตตรธรรมทางโลกียธรรมมันมีแต่เมาๆ ช้ำช้อน ยิ่งช้ำช้อนลึกลับ โลกยิ่งอ่าพรางกัน ล้วงดับกินไส้กันอย่างเลือดเย็น ทั้งโลกมันเป็นอย่างนั้น แต่ทางธรรมนี้ไม่ใช่ ทางธรรมมีแต่จะช่วยกัน อย่างที่พวกเราเป็น มันก็มีคนอยู่ ๒ ประเภท ประเภทอย่างที่เราเป็นกับประเภทอื่น แม้แต่เถรสมาคม เสียตายที่เขาทิ้งโลกุตตรธรรมไปแล้ว แม้แต่ประชากร สมาชิกของนักบวชในศาสนาก็กลายเป็นนายทุน เป็นผู้นำโลกียะอย่างซับซ้อน เหมือนกับพรวาสซับซ้อนแล้วทำลายธรรมะพระพุทธเจ้าด้วย เช่นเอาคำว่าบุญไปบู๊บู๊ยา จนพังหมดแล้ว บุญเป็นเครื่องฆ่ากิเลส กลายเอาไปเป็นสมบัติที่คนอยากได้ออยากมีอยากเป็น คนยังมีบุญมากๆ จะต้องหาบุญมากๆ คือคนกิเลสมากๆ คนที่กิเลสน้อยลง บุญจะน้อยลง จนที่สุดคนไม่มีกิเลสคือคนไม่มีบุญเลย พุดสั้นๆ ง่ายๆ ถ้าเข้าใจแล้วจะรู้ว่าบุญเป็นสิ่งที่ไม่น่ามีเลย แต่มันกลับกัน ทำไม อธิบายธรรมะผิด บุญเป็นสิ่งที่ไม่น่ามี เป็นพระ

อรหันต์แล้วหมดบุญ บุญบาปปริกขีโณ บุญทำลายบาปหมดแล้ว เป็นคนสิ้นบุญสิ้นบาป พระพุทธเจ้าตรัสไว้ พระโพธิราชก็พูดไว้ เอาหลักฐานบาลีในพระไตรปิฎก มีหลักฐานยืนยัน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

สมณะโพธิรักษ์จะไม่อยู่ในสุทธาวาส

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าสมณโคตมท่านไม่ประชุมอยู่ในภพนี้ สุทธาวาส อาตมาสมณะโพธิรักษ์ก็เช่นกัน จะรีบตายรีบเกิดแต่ก็อาจมีวิบากทำให้ช้าได้ แต่อาตมาสมณะโพธิรักษ์มาปางนี้น่าจะตายแล้วรีบเกิดเร็วได้ พวกคุณอย่ารีบตายก่อนละกันหากอาตมา ๑๕๑ พวกคุณตายก่อนนะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์ตั้งใจทำเพื่อพอ

รายละเอียด : คือ ทุกวันนี้ก็ทำเพื่อพอแล้ว ไม่ใช่ทำครั้งเดียวแล้วก็เพื่อพอหรือทำแรงๆ เพื่อพอ ทำทีเดียวเพื่อพอได้ ทำก็ต้องทยอยทำเพื่อพอ ที่จริงอาตมาทำเพื่อพอมา ๕๐ ปี ก็ไม่น้อยแล้วนะถ้าจะว่าไปแล้ว อาตมาเทศน์เกือบทุกวัน ที่จริงเทศน์ทุกวัน เทศน์ไม่ได้เป็นทางการ ตื่นขึ้นมาก็มักรวมานั่งฟังเทศน์ คือพวกเราเป็นชาวธรรมะ เวลาจะพูดอะไรขึ้นมาไม่มีอย่างอื่นหรือนอกจากธรรมะ ถ้ามองเรื่องธรรมะ ซักใช้เรื่องธรรมะทั้งนั้น พวกเราในวงการพวกเราได้พูดเรื่องพุ่มเฟือยและทะเล ไม่หรือกมันมีแต่ธรรมะ ชีวิตแต่ละวันมีแต่เนื้อหาสาระทำมาทั้งนั้น แม้เราจะพูดเรื่องข้าว เรื่องน้ำ เรื่องบ้าน เรื่องเมือง เรื่องสังคม เรื่องดี เรื่องเลวก็แบ่งไปกับธรรมะ หรือผสมไปกับธรรมะทั้งนั้น จะไม่ใช่เรื่องที่จะไปแย่งกัน มันเป็นเรื่องจรรยาบรรณ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์ทำงานพระโพธิสัตว์ที่แท้จริง

รายละเอียด : อาตมามาทำงานศาสนาทำให้คนถือศีลได้จริงแล้วถือศีลจนมีอริจิต อริปัญญา อริมูติได้ ของศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ จุดศีล มัชฌิมศีล มหาศีล อย่างที่คุณใจธรรมเข้าใจอย่างนี้ ก็เข้าใจถูกว่าอาตมา คือพระโพธิสัตว์ที่แท้จริง การศึกษาพระพุทธานั้นมี ศีล สมาธิ ปัญญา จะมาก็เอามาให้ศึกษา จนเข้าใจว่าศีลจะต้องปฏิบัติอย่างนี้ ปฏิบัติแล้วเกิด

อริจิตอย่างนี้ จนเกิดปัญญา มีวิมุตติ วิมุตติญาณทัสนะ นี่คือของจริง สนใจทำเข้าใจถูกแล้วที่บอกว่าพอคือพระโพธิสัตว์ที่แท้จริง เพราะเอาศีลสมาธิปัญญามายืนยันให้คนปฏิบัติจนมีมรรคผล

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช เศรษฐกิจที่ดีที่สุดในโลกอยู่ที่นี่ วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

สมณะโพธิรักษ์นำทฤษฎีพระพุทธเจ้ามาให้เรียนรู้อย่างจริงจัง

รายละเอียด : เหมือนทั่วโลกเขาเรียนรู้อะไรทฤษฎี คาร์ล มาร์กซ ประเทศไทยเราไม่เอาแบบนั้น เราเอาของพระพุทธเจ้า คอมมิวนิสต์เข้ามาประเทศไทยไม่ได้ ทั้งที่เขาว่ามันจะมาแล้วแบบ domino ก็เหลือประเทศไทยแหละมันไม่ยอมล้มลง ทั้งที่น้ำหนักร้อนมาไม่รู้กี่ประเทศ นี่คืออภินิหาร และประเทศไทยไม่ล้ม ไม่เป็น คอมมิวนิสต์ นี่คือนั่นมันเป็นเครื่องซึ่งบ่งของโลกเลยนะประเทศในโลกเลยนะ ซึ่งมันเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วเป็นเหตุการณ์จริง ไม่ใช่เรื่องเพ้อฝันไม่ใช่เรื่องโหมเม ไม่ใช่เรื่องคิดเล่น พูดเล่น ไม่ใช่เรื่องนวนิยาย แต่เป็นเรื่องจริง เพราะอะไร ประเทศไทยมีจิตวิญญาณ หรือความรู้ของคนไทยมีความเข้มแข็ง เป็นโดมิโนตัวที่ไม่ยอมล้ม เพราะไม่เคยเล่นโดมิโน เราทำจริง เราเปรียบเทียบกับพฤติกรรมสังคมมนุษยชาติ เราต้องเอาค่าเหล่านี้ และพฤติกรรมจริงแม้แต่ โดมิโนเป็นการเล่น ก็เอามาอธิบายสังขธรรม ธรรมะได้ และเราก็มีชีวิตที่จะมีพฤติกรรมสังคมจะเรียกว่าเป็นระบบ หรือวิธีการจะเรียกว่าเป็นประชาธิปไตย คอมมิวนิสต์ หรือเผด็จการก็แล้วแต่มันมีจุดมุ่งหมาย ความต้องการ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์ภูมิใจได้ทำตามธรรมวินัยตามพุทธประสงค์ของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : อาตมาภูมิใจที่เกิดมาในยุคนี้แล้ว ซึ่งเป็นพระเป็นเจ้า มันไม่เอาภาระ มันไม่ได้ปฏิบัติตรงตามพระพุทธเจ้าท่านประสงค์ พุทธประสงค์ แต่อาตมามาทำได้ตามธรรมวินัย ตามพุทธประสงค์ของพระพุทธเจ้า ก็เลยให้คนมาบวชแล้วก็มาปฏิบัติตน เพื่อที่จะลดกิเลส ลดกิเลสแล้วก็จะต้องรับผิดชอบ เป็นผู้สนองประชาชนที่เขาให้ข้าวให้น้ำเลี้ยงดูเอาไว้ด้วย ไม่ใช่วันนี้ออกไปเขา ทำไม่เอาภาระอะไรต่างๆ นานา ซึ่งมันเป็นหนี้ บวชอย่างนั้นเป็นหนี้ ท่านใช้ประโยคว่า ฉันโภชนะที่เขาให้ด้วยศรัทธา แล้วยังประกอบ

เครื่องงานวิชาอีก (ส.ฟ้าไท ว่า หากเป็นพระพุทธรูปแล้วจะไปกินก้อนข้าวชาวบ้าน ให้กินก้อนเหล็กเผาไฟแดงเสียยังดีกว่า) มันเป็นวิบากแห่งจริงที่ซบซ้อน อีกอย่างหนึ่ง ก็จะกลายเป็นเรื่องเล่น มาบวช สามเดือน สมัยพระพุทธเจ้าไม่มีหรรษา บวชเข้าพรรษา แค่ ๓ เดือน ดีไม่ดี บวชเล่น บวชแค่ ๑๕ วัน บวชหน้าศพ บวชดารา บวชเท่ง ไม่มีหรรษา คือมาทำให้เลอะเทอะ เห็นการบวชเป็นของเท่ แต่ตัวเองบวชแล้ว ไม่ได้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ดีไม่ดีบอกว่า ทำพิธีบวชแล้วได้บุญ ได้กุศลอย่าง ธัมมชโยทำ บวชทีละร้อย ทีละพัน ปีละหมื่นคน แต่ว่าเป็นการทำให้เลอะเทอะ อาตมาพูดได้เลยว่า พระเหล่านั้น ไม่ได้จริงจัง มาทำสงฆาภิบาล โดยเฉพาะข้อที่สำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง โดยที่เขาไม่ประสีประสา บางทีเขาก็อดไม่ได้หรรษาไม่ถึงเดือนเขาก็ทำ แล้วก็กลายเป็นพระไม่บริสุทธิ์ อปกตัตตะ อยู่กับพระปกตัตตะและไปหมด อาตมาจึงอยู่ร่วมกับสังคมาอย่างนั้นไม่ได้ ก็เลยออกมา เขาทำปาราชิกกันเยอะแยะ โดยเฉพาะเรื่องเงิน ปาราชิกกันมหาศาล

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์มาขยาย ๕ ภาพ

รายละเอียด : คือ ๑. อิสระเสรีภาพ (independent) มีอิสระภาพพันอำนาจกิเลส ๒. ภราดรภาพ (fraternity) มีภาวะแห่งรักกว้างออกไปดุจดั่งญาติ ๓. สันติภาพ (peace) มีภาวะสงบแท้ ไม่มีตัวเหตุเบียดเบียน ๔. สมรรถภาพ (efficiency) มีความสามารถสรรสร้างประโยชน์สุข ๕. บูรณภาพ (integrity) ปรับปรุง พัฒนาให้เจริญให้เต็มบริบูรณ์ ต่อมาขยายอีก ๒ ภาพ คือ สุนทรภาพ และสวยภาพ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะพีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์มีมงคลที่ ๓๖

รายละเอียด : ที่อาตมาเบิกบานตลอด มันเป็นสัจจะของอาตมาที่เป็นโศก แม้วิระชะก็ไม่เหลือแล้ว เกษม เป็นมงคลอันสุดท้ายในมงคล ๓๘ โศกเป็น ๓๖ วิระชะ ๓๗ ส่วน เกษมเป็น ๓๘ ของเราจะมึลลักษณะ ๓๖ หลายอย่าง อาตมาออกบวชอายุ ๓๖ อาตมาใช้หลักนักษัตร์ ๑๒ ๑๒ ๑๒ อย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ปฏิบัติธรรมกับอาหารในพระสูตรต่างๆ วันพุธที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์ยืนยันเป็นโพธิสัตว์ ก่อนยืนยันเป็นอรหันต์

รายละเอียด : ไม่ใช่ว่าอาตมาพูดมาก่อนแต่เพิ่งยืนยันอรหันต์มาไม่กี่ปี แต่อวดเป็นโพธิสัตว์อวดมาก่อน แต่เขาไม่ถือเท่ายืนยันอรหันต์ เขาถือว่าอรหันต์สูงกว่าโพธิสัตว์ เขาเลยตีความว่าอาตมาไม่ใช่อรหันต์ อาตมาก็ขยายความ ไม่ใช่บอกเฉยๆ พระโพธิสัตว์ไม่ใช่ปุถุชน แต่พวกเถรวาทเข้าใจว่าโพธิสัตว์คือปุถุชน ถ้าเป็นโพธิสัตว์แล้วจะเป็นพระอรหันต์ไม่ได้ เพราะว่าเขาเชื่อว่าอรหันต์ตายแล้วต้องสูญ เป็นอุจเจกัญญูของเถรวาท จึงหมดผู้สืบทอดอรหันต์ ศาสนาพุทธเลยมีแค่อรหันต์ เป็นอรหันต์เสร็จแล้วตายต้องสูญ ก็สอนได้ชาติเดียว ไม่มีใครต่อเลยศาสนาจึงตันกุดสั้น เข้าใจกันอย่างนี้ สองพันห้าร้อยกว่าปีจึงหมดเชื้อศาสนาพุทธอาตมาเลยต้องมาต่อเชื้อสถาปนาโลกุตระธรรมขึ้นมาอีก เพราะเขาบู๊บู๊ศาสนาพุทธไว้มากเกินไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ปฏิบัติธรรมกับอาหารในพระสูตรต่างๆ วันพุธที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์รับใช้ผู้อื่นตลอดเวลา

รายละเอียด : อาตมานั้นขอยืนยันว่าเป็นผู้รับใช้ผู้อื่นตลอดเวลา ตัวเองไม่ได้รับสิ่งตอบแทนเลย แต่พวกเราเองก็ต้องอนุเคราะห์เลี้ยงท่านไว้ ทุกวันนี้ก็กินพอ จะกินจะใช้จะมีอะไรต่ออะไรกินพอ อาตมาไม่ได้ไปกล่าวอยากได้เพชร ๑๐ กะรัตหรอก แต่อย่าพูดเลย สิ่งที่เป็นพอสมควรแค่พูดก็พร้อมสนองราคาเป็นล้านก็ได้ แต่อาจไม่เร็วเท่าไร แต่คนที่เห็นว่าเหมาะสม อาตมาควรได้อันนี้ก็ให้เลย เขาจะหามาให้เลย ถ้ายังมีคนศรัทธา เขามีศตางค์มีความจริงใจ ๑๐ ล้านเขาก็หาให้ได้ ซึ่งเป็นสัจจะที่คนเราปฏิบัติแล้วจะมีสิ่งที่สนับสนุนจะเรียกว่าบารมีก็ได้ มาส่งเสริมอนุเคราะห์มาอุดหนุนจนเจือช่วยเหลือ support จะมีอย่างนั้นจริงๆ อาตมาภาคภูมิใจที่มาทำงานศาสนาแล้วไม่ได้พาพวกเราเรียไรตลอด ๕๐ ปี ใครจะมาศรัทธาเลื่อมใส คนจะมาทำทานมาบริจาคกับพวกเราจ่ายไหม... ไม่จ่าย เรามีหลักเกณฑ์จะหมั่นไล่เรา แอ็ค ชิปปิ้ง ต้องทำนั่นทำนี่ต้องมาทำนี่ ๗ ครั้ง อ่านหนังสือ ๗ เล่มเป็นต้น บางคนอาจจะรู้สึกหมั่นไล่แต่ไม่แสดงออก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์เตือนญาติธรรม

รายละเอียด : สิ่งเหล่านี้เอามาใช้เป็นรูปธรรม เป็นสัญลักษณ์ แม้แต่สังขยาเลข ชื่อคน แต่ผู้อื่นอย่ามาเล่นอย่างเอาตมา มันไม่เข้าท่ามันจะเสียหายไปมาก เรายังไม่ใช่ผู้ที่จะใช้อันนี้ได้ จำวถนอญ ๘๐ ซั่ง ต้องมีพลังงานเพียงพอถึงจะใช้ได้ ต้องมีพลังงานอย่างนั้น ต้องมีพลังงานเหมือนแชมซัน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ สู่แดนทองฉลอง ๕๐ ปีโพธิกิจ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

สมณะโพธิรักษ์เป็นทั้งพ่อท่านและพ่อครู

รายละเอียด : เอาตมาจึงไม่แปลกใจว่าทำไมเอาตมาเป็นพ่อท่านอยู่ๆ ก็มาให้เอาตมาเป็นพ่อครู เอาตมาก็ไม่แปลก ถ้าหากว่าเป็นแต่พ่อท่านก็จะได้แต่เลี้ยงพวกเรา บอกว่าเลี้ยงอย่างเดียวไม่พอ มันต้องสอนด้วย ก็เลยจากพ่อท่านมาเป็นพ่อครูซะ อีกอันหนึ่ง ตอนนั้นก็เลยเป็นทั้งพ่อท่านและพ่อครู เห็นใหม่ทุกอย่างมันลงตัว มันเป็นเอง เอาตมาไม่ได้ไปหาเรื่องตั้งชื่อตัวเองว่าท่านหรือพ่อครู พวกคุณนั่นแหละ มาให้ตั้งให้ ยกให้ จะเรียกว่ามายัดเยียดให้ก็ได้ เอานะ พ่อท่านก็เอาพ่อครูก็เอา จริงๆ ก็คือมาอยู่ในฐานะผู้ที่จะเลี้ยงดูพุ่มพิก เอาตมาเกิดมาชาตินี้เป็นทั้งพ่อทั้งแม่ เป็นนักรบพ่อลูกอ่อน มือหนึ่งอุ้มลูก มือหนึ่งแกว่งดาบ โอ้โฮ... ยากมากเลยเลี้ยงดูพวกคุณคือลูก แล้วต้องป้องกันศัตรู รบ โดยที่เอาตมาไม่เคยทำร้ายใครหรอก ป้องกันตัวเท่านั้น ขอเลี้ยงลูกให้โตเท่านั้น อย่ามารุกรานข้าพเจ้าเลย อย่ามาทำร้าย อย่ามาทำให้ไม่มีแรงเลี้ยงลูกเลย แค่เลี้ยงลูกก็ยากอยู่แล้วเพราะว่ามีลูกเป็นจำนวนพันเป็นอนเก เป็นพระโพธิสัตว์

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ชองอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์เป็นสัตบุรุษ

รายละเอียด : คนที่ไม่ได้ศึกษา ไม่ได้ฟังสัตบุรุษ เอาตมาพูดให้คุณฟัง จะรู้ว่าเอาตมาเป็นสัตบุรุษ ตลอดเวลาที่คุณเสพความสุขก็บำเรออัตตาใส่จิตตลอดเวลาเป็นปฤชุน น่ากลัวไหม ไม่ได้ฟังสัทธรรมจากสัตบุรุษ กิ่งมงายอีกไม่รู้ก็เท่า แล้วก็ป็นหลงอยู่ในลัทธิเทวนิยม สุดท้ายก็เป็นลูกศิษย์พระเจ้า อยู่ในความสุขสวรรค์วิมาน อยู่ในแดนสุขาวดีแดนสุขนิมม มีพระเจ้าเป็นเจ้าของใหญ่ ตายแล้วต้องไปอยู่กับตรงนั้น นี่คือการไม่รู้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ฌานวิสัยของอรหันต์และโพธิสัตว์ วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์เป็นโลกุตระบุคคล

รายละเอียด : เอาตมาก็ทำงานของเอาตมาเพราะเอาตมาเป็นโลกุตระบุคคล เป็นตัวแทนของศาสนาพุทธเอาตมาก็เอาศาสนาพุทธตามภูมิ ยืนยันว่าเป็นโลกุตระอย่างไร ก็ได้อธิบายโลกุตระบุคคลที่เป็นอารยธรรมของพระพุทธเจ้า เมื่อได้อธิบายออกไปแล้ว คนที่เป็นอาภัพบุคคลยุคนี้ก็เลยตามมาเจออาภัพบุคคล ตัวจริงก็เลยบอกว่าใช่ เลยมาเรียนรู้ตามทีอธิบายแม้จะค้านแย้งกับบุคคลที่ได้รับความนิยมขึ้นมาสังคม พวกคุณก็เลยกลายมาเป็นอาภัพบุคคลด้วยกัน นำสงสารตัวเองใหม่ พวกคุณไม่นำสงสารตัวเองหรอก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ยอดคนอาภัพที่มีระดับของศาสนาพุทธ วันศุกร์ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

สมณะโพธิรักษ์ใช้หลักการ ๘ อ. ดูแลตัวเอง

รายละเอียด : เอาหลักวิชามาจับเอาตมาทำครบ ๘ อ. เอาตมาเคยพูดตั้งแต่หนุ่มๆ ว่า คนแก่อายุ ๘๐ ก็แก่ นะ คนแก่ที่คล่องแคล่ว เอาตมาดูแล้วศรัทธา พอมาเจอกับตัวเองเข้าก็เลยศรัทธาตัวเอง

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

สมณโคตมสอนความรู้ใหม่ที่เป็นโลกุตระ ให้แก่ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ได้อัญญา

รายละเอียด : พระสมณโคตมอุบัติขึ้นมา หมอตุที่เป็นพรหมณ์ก็บอกว่า คนนี้แหละจะเป็นพระพุทธเจ้า จนกระทั่งท่านตรัสรู้ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๖ ถึงได้แน่ชัดว่าตัวเองเป็นพระพุทธเจ้า ก็เลยไปสอนปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ พอบอกสูตรแรกเลย ก่อนแสดงธรรมท่านว่าท่านตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าแล้วปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ก็ไม่เชื่อ แต่พระพุทธเจ้าเทศน์ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เริ่มเข้าหวัธัญญาโกณฑัญญะ เมื่อเทศน์อนัตตลักขณสูตร ก็เข้ากระแสเลย ได้อัญญา อัญญา เป็นความรู้ใหม่ความรู้โลกุตระที่เป็นความรู้อื่น ความรู้ที่ไม่ใช่โลกียะ พระพุทธเจ้าหยั่งรู้เลยว่า อัญญาสิวัตโกโกณฑัญญะ ท่านก็เลยสอนอีก ส่วนอีก ๔ คนก็บรรลุนั้นทั้งหมดเป็นพระอรหันต์

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช ศิลปะในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญามัชฌิมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

สมณโคตมเป็นสัมมาสัมพุทธโพธิสัตว์ที่มีอายุศาสนาสันที่สุดและเร็วที่สุด

รายละเอียด : ธรรมะพระพุทธเจ้าที่มั่นคงสุดยอดจริงๆ เยอะมากละเอียด อย่างที่เรียกว่า จะเอาละเอียดที่คุณจะเป็นโพธิสัตว์ก็เอาเถอะ ศึกษาไป อาตมาไม่พูดเพราะเป็นโพธิสัตว์ภูมิ อาตมาไม่จำเป็นต้องสอนโพธิสัตว์ภูมิ เพราะตัวเองเป็นโพธิสัตว์อยู่ พระสมณโคตมท่านสอนแต่ใบไม้กำมือเดียวไม่ได้สอนโพธิสัตว์ ท่านสอนแต่อรหันต์ ท่านเป็นโพธิสัตว์ที่มีอายุศาสนาที่สั้นที่สุดและเร็วที่สุด อาตมาก็จำเป็นที่จะต้องมาเก็บสิ่งเหล่านี้ต่อเชื่อมไว้ท่านนั้นเองไม่ได้เก่งกว่าพระพุทธเจ้านะ เพราะฉะนั้นคนที่จะคอยจะมาประชดประชันแตกดันก็อย่ามาหาเรื่องอาตมาอาตมาพูดกันไว้ก่อนนะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๓

สมตีกกมะ

รายละเอียด : ๑. ล้วงพื้น ๒. การก้าวล่วง
หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๘๒, ๑๗๗

สมณะ

รายละเอียด : สมณะ คือ สงบอย่างสะกดจิต กดข่มไว้เฉยๆ เราควรทำให้เกิดความสงบปัสสัทธิ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโสภ วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

สมณะ

รายละเอียด : สมณะ หมายความว่า เป็นความสงบสงัด ที่แน่นอนอยู่ในจิตอย่างเดียว แล้วตั้งไปอย่างตั้งมั่น สมณะเข้าไปหา ณะ ตัว ถ ฤง เข้าไปอยู่ในถ้ำในที่มืดอย่างเดียว

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการวิทยุอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

สมณะ

รายละเอียด : ๑. ทำการดับจิตส่วนสังขารมาแล้ว ดับได้จริงๆ เป็นสมุจเฉทแล้ว-ในขณะที่ทำการทำงาน เป็นอยู่ตัวเอง ๒. สงบ ระวัง ๓. สงบระวัง ดับดวงวิญญาณ ดับดวงจิตลงไป

๔. ความสงบ ๕. การฝึกดับ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๐๒, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒๕, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๓๖, สมมติพุทธ หน้า ๑๘๘

สมณะ

รายละเอียด : เป็นพญชณะที่สื่อให้รู้ความสงบแบบโลกีย์ สงบแบบหลับตาสงบแบบสะกดจิต แต่สงบแบบพระพุทธเจ้านั้นสงบแบบปัสสัทธิ ในพหวน ๕ มีวิกขัมภนพหวนคือกดข่ม แต่ไม่ใช่กดข่มแต่สมณะ แต่มันจะมีกดข่มไปตามธรรมชาติ เช่นคนเรานั้นมีไหวพริบที่จะไม่แสดงออกของกิเลสไม่แสดงราคาอะไรที่ออกหน้า มันก็กดข่มไว้ ทุกคนแหละ แม้ไม่ได้เรียนรู้ธรรมะก็ตาม ปฏิภาณสามัญสำนึกก็ไม่อยากแสดงออก ลึกๆ รู้ว่าน่าอาย แต่คนที่มักิเลสราคาอะไรที่แรงๆ ความละเอียดมันก็น้อยมันก็แสดงออกมาเต็มที่ แล้วยิ่งไปเข้าใจผิดว่าแสดงออกถึงความจริงใจ ไปกดข่มไว้ทำไม มันก็ยิ่งน่าเกลียดใหญ่มันก็เป็นอย่างนี้แหละสังคม

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ที่บวรปฐมมโศภครั้งที่ ๖๕ วันจันทร์ที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒

สมณะภาวนาแบบหลับตา

และสมณะภาวนาแบบลืมตา

รายละเอียด : คือเมื่อจิตพุ่งชานมันก็ดับได้ มันดับได้ ๒ นัย ๑. นัยที่ดับได้โดยสมณะ ฝึกสมณะ นั่งหลับตา ปฏิบัติเก่งแล้วก็มาฝึกลืมตา เอาพลังงานที่ฝึก ขณะนั่งหลับตา เอามาใช้ มันก็จะมีกำลังดับได้ ด้วยกำลังสมณะ แต่ดับได้สมณะนั้นไม่มีการ วิจัย วิจารณ์ ไม่มีการรู้กิเลส ไม่รู้เหตุ ปัจจัย ไม่รู้ที่บปัจจัยตา ไม่รู้ปฏิจจสมุพบาท เหมือนก้อนเหล็กดับได้ ๒. ส่วนสายวิปัสสนา มีปัญญานั้นจะรู้เหตุปัจจัย ตามปฏิจจสมุพบาท จนกระทั่งรู้ไตรลักษณ์ เกิดญาณปัญญา ปฏิภาณ ชัดเจนสูงสุดว่าทุกอย่าง มีแต่ความเกิด และความดับ เอามาปรุงแต่งกันแล้วมันก็จบในปัจจุบันอย่างอาตมาทุกวันนี้ เห็นอะไรปรุงแต่งกัน คนนี้เป็นอย่างนี้ อันนี้เป็นอย่างนี้ อย่างเช่น อันนี้ก็ฝึกภาด เอาเชื้อฝึกภาดมาทำ แต่ถ้าเอาฝึกภาดเขี้ยวมาผสมฝึกภาดขาว มันก็เป็นอีก ชนิดหนึ่ง เราก็จะเข้าใจว่า ทุกอย่างมาแต่เหตุอย่างไร ถ้าเอาเหตุมาผสมกับเหตุ มันก็จะมีเหตุเพิ่มขึ้น ถ้าดับเหตุ เหตุก็จะดับลงเหลือน้อยลง จนกระทั่งเหลือ ๑ จนกระทั่งเหลือ ๐ ทำเก่ง ทำให้จบ จนกระทั่งเหลือ ๑-๐ ได้เท่านั้นแหละศาสนา ง่ายจะตาย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม สันตือโสภ วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมณะสมาธิ

รายละเอียด : ทางสายหลับตาได้แต่สมณะสมาธิ ไม่ได้วิปัสสนาสมาธิ สงบอย่างสมณะไม่ร่วมด้วยปัญญา แต่วิปัสสนาสมาธิมีปัญญาร่วมด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

สมบัติ คือ ความรู้ ความสามารถ ความขยัน

รายละเอียด : คุณขาดทุนแล้วอยู่ได้ไหม ได้ เพราะนิสัยซึ่งของคนแต่ละคนมีสมรรถนะมีความขยันหมั่นเพียรทำเกินกว่าที่ตัวกินตัวใช้ มาฝึกตนได้แล้วเรากินใช้ไม่มากเลย สมรรถนะเราเกินกินใช้ เรามีเกินก็ส่วน คนมารวมกันร้อยคน พันคนก็มีส่วนเกินรวมกันได้มากจึงเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ที่ได้เพื่อแม่แก่ผู้อื่น ยิ่งใหญ่ที่เป็นผู้ให้ คนจนที่เป็นผู้ให้โลก เราก็กินสะสมไว้มากจึงจน ถ้ามีสมบัติคือ ๑. ความรู้ความสามารถ ๒. ความขยัน คนเรามีในนี้ ๑,๐๐๐ คนจะป่วยพร้อมกัน ๙๐๐ คนมันเป็นไปได้ไม่ได้หรอก จะมีคนเหลืออีกเยอะแยะที่ทำอยู่มี ๕๐๐ คนป่วยสัก ๒๕๐ คนเหลืออีก ๒๕๐ คนก็พอกินพอใช้เหลือจริงๆ เพราะพวกเราไม่ได้เปลืองในการกินใช้อะไร มันซ้อนๆ กันเสมอ ถ้าคุณฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยผลาญพว้าแ่นนอนมีเท่าไรมันก็ไม่เหลือหรอก แต่นั่นเราได้ฝึกตนเองดีแล้ว เป็นคนมักน้อยสันโดษเป็นคนมีวรรณะ ๙ เพราะฉะนั้นจึงเกิดสาธารณโภคีได้ ไม่ต้องไปโกง มีลาภโดยธรรม สร้างสรรอย่างสุจริตไม่ได้ไปโกงเอาเปรียบเอาไรใคร ชื่อสัตย์เอา GDP ของภายในจริงๆ แล้วก็เอามารวมมันก็ยังเหลือ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

สมมุติ

รายละเอียด : ๑. สิ่งที่ยึดถือ นับถือในสังคมกลุ่มนั้นๆ ในแต่ละกลุ่มแต่ละหมู่ที่ยอมรับร่วมกันตามที่กำหนดหมายกันไว้ ๒. การรู้ร่วมกันอยู่ทั่วไป, สิ่งที่ยอมรับสืบเนื่องกันมา

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๒๑๕ ๒๑๖, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๗

สมมุติธรรม

รายละเอียด : ธรรมะอันมีประโยชน์อย่างสามัญของปุถุชนชาวโลกีย์

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๒๕

สมมุตินิमित

รายละเอียด : เครื่องหมายที่บอกแจ้งความรู้ให้รู้กัน อย่างสามัญ

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๓๐

สมมุติบัญญัติกับสภาวะ

รายละเอียด : สมมุติบัญญัติกับสภาวะ คือ ผู้ที่เขาเรียนรู้ทางเปรียญ ๙ เป็นตรรกะอีกเยอะเป็นดอกเตอร์ เป็นอะไรก็แล้วแต่ทางโลกมา ก็ได้ภาษาสมมุติบัญญัติและสับสนระหว่างสภาวะ นี้กว่าได้สภาวะแต่เขาได้แต่บัญญัติอันนี้แหละ บอกยากมากเลย บอกให้เขารู้ตัวว่า ได้แต่บัญญัติได้ยาก เขายังเป็นผู้ที่เข้าใจสภาวะได้ยาก เรียกว่า สัญญาต่างกัน ภายต่างกัน เพราะฉะนั้นจะมากำหนด จิต เจตสิก รูป สิ่งที่ถูกรู้ เป็นชั้นนามธรรมก็จะสลับกันอีกเยอะ อาตมาอ่านหนังสือพุทธธรรมของท่าน (พุทธโฆษาจารย์) ก็ยิ่งอ่านยิ่งเห็นว่า สัญญาของท่านกับสัญญาของอาตมาไม่ตรงกัน ท่านก็กำหนดเจตสิกต่างๆ สัญญาของท่านกับสัญญาของอาตมาต่างกัน เพราะฉะนั้นท่านจึงทำได้อย่างของท่าน คนที่จะมีตรรกะแล้วเข้าใจสภาวะด้วยไม่สับสนด้วยลงตัวกันเลย สภาวะกับบัญญัติลงตัวไม่สับสน สภาวะกับบัญญัติลงตัวกันแล้วก็เป็นอย่างหนึ่ง เช่น เข้าใจอาการด้วยเวทนาสุขตรงกัน สัญญากับเวทนา ของท่านพุทธโฆษาจารย์กับอาตมาต่างกัน เพราะฉะนั้นท่านถึงจึงมีพวกที่มีบัญญัติเยอะ อาตมาจึงมีพวกที่เป็นสภาวะเยอะเป็นหมู่มุม เป็นปีกแผ่น เป็นมวล ที่พูดถึงพยัญชนะจนกระทั่งถึงศูนย์ตรงกัน จนกระทั่งนี้สูญจากลาภ สูญจากยศ สูญจากโลกียะมา ถ้าไม่มีสภาวะจริงอยู่มากก็จะกดข่มอยู่ได้ไม่นาน แต่ถ้าใครไม่กดข่มอยู่ได้สบายๆ เป็นพระโสตาบัน สกิทาคามี อย่างน้อยอาตมาเคยบอกว่าชุมชนชาวอโศกเป็นชุมชนอานาคามีภูมิเป็นต้นไป ไม่ใช่แค่พระโสตาบัน สกิทาคามี โสตาบัน สกิทาคามีไปๆ มาๆ พระโสตาบันอ่อนๆ จะไปมากกว่ามา ถ้าอานาคามีภูมิเป็นต้นไปก็อยู่สบาย อยู่ง่าย อยู่ดี อยู่รอด อยู่ได้นาน เพราะฉะนั้นอานาคามีไปถึงอรหันต์คือคนในชุมชนชาวอโศก ถ้าพวกคุณมากดข่มอยู่นี้คุณก็จะกดข่มอยู่กับอาตมา หลายคนก็ ๓๐-๔๐ ปีแล้ว ถ้าจะกดข่มต่อไปอีกอยู่เพราะเห็นแก่อาตมา หรือมีอาตมาอยู่พออาตมาตายแล้ว ถ้าไม่จริงคุณก็ไป มันมีนัยหลายนัย มีอีกหลายเหตุปัจจัย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

สมมุติสัจจะ

รายละเอียด : ๑. ความจริงที่รู้ๆ กันโดยทั่วไป แพร่หลาย ดาษดิน, ความจริงที่ยอมรับสืบเนื่องกันมา ทั้งจริงแท้จริงเทียม, ความจริงที่ตั้งขึ้นในโลก จริงโดยสมมุติแต่ก็เป็นความจริงของโลก, ความจริงที่ยินยอมกัน ที่ตกลงกันเอาในโลก, ความจริงที่ยึดถือเอา, ความจริงที่แน่แท้ มั่นคงถึงที่สุด, ความจริงที่รู้ๆ กัน ของปุถุชน กัลยาณชน ไม่ถึงชั้นอารยชน, ความจริงที่ยังมีตีมีขั้ว ที่ยังต้องยึดต้องวางอยู่ในโลก แต่ก็เป็นความจริงที่จะต้องมี ต้องเป็น ต้องใช้กันในโลก ๒. ความจริงทั้งสมมุติ ๓. ความจริงที่รู้จักกันอยู่ทั่วไป ที่ใครก็รู้กันได้, จริงโดยสมมุติ ๔. สิ่งที่มีจริงตามสมมุติ, สิ่งที่มี...อันคนผู้นั้นยึดว่าจริง

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๔๑๗, คนคืออะไร? หน้า ๒๖๖, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๔๑, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๐, ๓๐, วิถีพุทธ หน้า ๔๒

สมมุติสัจจะ

รายละเอียด : จะเป็นบัญญัติอย่างไรก็เรียนรู้ได้ เป็นเรื่องของบัญญัติภาษา แต่คุณต้องเกิดสภาพ ธรรม หรือธรรมะ ทรงไว้ในจิตของเราเอง จิตของเราต้องเกิดสภาพเป็นปัจจัยตั้งขึ้นมาเองมันจะถึงจะเป็นก็ทรงไว้ ต้องปฏิบัติต้องเรียนรู้จนได้จากปัจจัยตั้ง มาเป็นปัจเจก มาเป็นสังข อภิญญา สยัมภู ปัจเจกสัมมาสัมพุทธะ และอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามาปะชีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๑ วันจันทร์ที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

สมมุติสัจจะและปรมาตมะสัจจะ

รายละเอียด : ทางสรีระเป็นสมมุติ แต่ทางปรมาตมะ สูงกว่า มีฤทธิ์แรงอำนาจที่จะหลุดพ้นจากวัตถุ อุดุนิยาม พืชนิยาม จิตนิยาม โดยควบคุมกรรมนิยามตนจึงทรงซึ่งธรรมะอันใหม่ ไม่ใช่ทรงไว้ซึ่งตระกูลเก่าทำแบบเก่า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

สมมุติเทพ

รายละเอียด : ๑. จิต เจตสิก ของผู้ที่มีสิ่งที่เสพได้สมตามความต้องการ ๒. เทวดาจอมปลอม ๓. เทวดาโดยสมมุติได้แก่ผู้เสพสนใจในกามตัณหา หรือในภวตัณหา หากเป็นคนมั่งมี คนมีอำนาจ จะได้เสพสนใจปรารถนา ไม่ค่อยจะขัดข้อง ไม่ค่อยตกสวรรค์ เช่น พระราชา ผู้มั่งคั่ง เจ้าใหญ่ นายโต

๔. เทวดาเก๋ ๕. เทวดาสมมุติ หรือเทวดา (ผู้ขึ้นสวรรค์) ตามที่รู้ๆ ร่วมกันอยู่ทั่วไป ๖. สภาพจิตที่เป็นสุข หรือมีสุขภาวะ หรือมีฐานะของผู้เจริญตามที่รู้เป็นสามัญร่วมกันอยู่ทั่วไปแต่โบราณนานมา [ซึ่งไม่มีใครเกินพระราชา]

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๓๑, สมมติพุทธ หน้า ๒๘๓, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๑๕, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๗, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๖

สมมุติและปรมาตมะ

รายละเอียด : คือการรู้ร่วมกันอยู่ทั่วไป หรือสิ่งที่ยอมรับสืบเนื่องกันมา แต่ถ้าศึกษากันอย่างถึง สัจจะ ลึกซึ้งก็จะรู้ว่าตรงข้ามกับ ปรมาตมะ คือความหมายสูงสุด หรือความหมายที่แท้จริง

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๗

สมอง หัวใจ เป็นอุปกณ์ทางสรีระ

รายละเอียด : สมองก็ดี หัวใจก็ดี เป็นสรีระ เป็นอุปกณ์ทางสรีระ สมองเป็นอุปกณ์ให้วิญญาณใช้งาน ส่วนหัวใจนั้นเป็นอุปกณ์ให้เลือดสูบฉีดเลี้ยงร่างกาย เพราะฉะนั้นหัวใจคืออุปกณ์หรือโรงงานทำงานยังชีวิตให้ยืนยาว เราจะตายก็ตายกันที่หัวใจ สมองก็ตายได้ถ้าหากสมองมันหมดสภาพ จริงๆ แล้วมันก็เลิกหลุดออกไปจากสมองเลย จิตวิญญาณก็ปล่อยออกจากร่างกาย ออกจากสมองเลย หัวใจก็ไม่เื่ออะไรขับเคลื่อนอันนี้มีนัยสำคัญก็คือ ในพลังงานระดับหนึ่งที่จิตวิญญาณทำงาน พอพลังงานของจิตวิญญาณ ผู้ใดสามารถทำพลังงานนั้น ให้มีคุณสมบัติเหมือนดั่ง พืชจะ ควบคุมพืช อยู่กับพืช ได้ ก่อเกิดพลังงานในระดับไม่สุขไม่ทุกข์ไม่โลภไม่โกรธ ไม่มีพยาบาท จองเวร ไม่มีความดุตั้งข้ามชาติ นี่แหละเป็นฐานอาศัย พืชธาตุเป็นฐานอาศัย ที่สุด สามารถทำให้เกิดเป็นความสูญเลย เกิดเป็นอตุธาตุ เป็นดินน้ำไฟลม หมดความเป็นชีวะได้ด้วย นี่เป็นความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

สมองเป็นอุปกณ์ให้จิตวิญญาณทำงาน

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นพระอภิธรรมยังเข้าใจจิตวิญญาณเอาไปอยู่ที่หัวใจ ยังไกลเลย ยังไม่เข้าที่เลย เพราะจริงๆ แล้ว สมองต่างหากเป็นอุปกณ์ให้วิญญาณทำงาน สัญญาทำงานให้สัญญาอาศัยสมองทำงาน ปัญญาอาศัย

สมองเป็นอุปกรณ์ในการทำงาน อย่าวว่าแต่สัญญาว่าแต่แต่ปัญหาเลย เวทนาจี้อาศัยสมอง สังขารปรุงแต่งนามธาตุก็อาศัยสมอง สัมผัสเป็นรูปธาตุก็อาศัยหัวใจ ส่วนสมองนั้นมีสังขารที่เป็นวิญญาณธาตุปรุงแต่งใช้สมองอย่างนี้เป็นต้น สมองที่เสียเป็นส่วนๆ มันก็ไม่ทำงานเป็นส่วนๆ อย่างที่เขาเป็นอัมพาตส่วนนั้นส่วนนี้ การแพทย์จะรู้จักกันดี ก็ค่อยๆ เรียนรู้กันไป เรียนเอาจุดหมายที่เราจะเอาถึงนิพพาน การจะไปเรียน สรีระกายวิภาค พวกนั้นมันจะยาวนาน เอาวิทยาศาสตร์ไปโอบล้อมมาแทรกไป แต่ถ้าจะเรียนนิพพานต้องมาหาจิตวิญญาณ

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโอรายการ บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

สมัครใจมาปฏิบัติตามทฤษฎีของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ทฤษฎีของพระพุทธเจ้าที่เอาตมามาบอกพวกเราทำให้พวกเราเข้าใจแล้วเห็นดี เห็นงาม เอาตมาไม่ได้บังคับใครให้มาปฏิบัติตามนะ ไม่ได้ล่อลวง ไม่ได้และเล็มเลียบเคียงด้วย ค่อนข้างจะตีแรงด้วย แต่พวกคุณมาเอาด้วยปัญญา จนกระทั่งได้ ตัวเราเองก็บรรลุได้แล้ว ก็สมัครใจอยู่กับสังคมนี้อยู่ อยู่กับสังคมนี้อะไรก็ได้ ลาก ยศ สรรเสริญใส่ปากใส่ท้องหรือไม่ ก็ได้ความอบอุ่น ได้ความฝากผีฝากไข้ได้ไปแล้วก็ต้องห่วงกังวลว่าใคร จะไม่มาเผาผี คนทั่วไปเขาห่วงกันนะ ตายแล้วไม่มีใครไปเผา ไม่มีใครไปทำศพให้ แต่ชาวอโศกนี้หมดห่วงในเรื่องนี้เลย สบายมาก เฉพาะจะนั่นจึงเป็นสังคมที่สุขสุดจริงๆ เอาตมาพูดแล้วภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่มันเป็นยุคคนกิเลสหายหมดมาก ก็ยังเป็นไปได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโศก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมังคีธรรม

รายละเอียด : เป็นสภาพที่เกี่ยวข้องร่วมกัน สัมพันธ์กันสืบเนื่องกันอยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๗๔

สมัยนี้นักบวชทั้งหลายเขาได้ตามหาวิชาจรณะหรือไปนั่งหลับตาเวลาปฏิบัติกันส่วนใหญ่

รายละเอียด : แล้วศาสนาพระพุทธเจ้าคนไม่เข้าใจจะหลงทิศทาง ผู้ที่แสวงหาวิชาและจรณะเหมือนกัน ต้องศึกษาพยายามแสวงหาวิชาและจรณะ แต่สมัยนี้นักบวชทั้งหลายเขาได้ตามหาวิชาจรณะหรือไม่ เขาตามหาเศรษฐศาสตร์และ

รัฐศาสตร์พุทธศาสนาบัณฑิตปริญญา ๔ หรือไม่กี่ไปนั่งหลับตาเลยอย่าไปอ่านตำรา พระตมดคีใครออกไปไป ๕ ปี ๘ ปีรับรองว่าคุยฟังได้ ฉันทเป็นพระกรรมฐานฉันทเป็นพระตมดคีฉันทเป็นพระออกไปเท่านั้นเท่านั้น ก็นับถือกันจริงๆ ทายกทายิกามีเยอะเลย หน้าสลอน ไม่ว่าสำนักไหนจะมีพวกนุ่งขาวห่มขาวมีผ้าสไบนั่งอยู่เยอะแยะ ส่วนมากเป็นผู้หญิงไปประเคนอาหารถวายแล้วก็นั่ง พอเสร็จแล้ว เอาอาหารไปถวายก็ฉันท เสร็จแล้วก็กินเหมือนกันไป ฉันทอาหารเสร็จแล้วก็ถวาวริระหา เสร็จแล้วเรียบร้อย เสร็จพิธีกลับบ้านสบายใจ นำสงสารเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สมาชิกของมนุษย์บุญนิยม

รายละเอียด : คนที่เรียนรู้พฤติกรรมตัวเอง กายกรรม วจกรรม มโนกรรม แล้วก็รู้จักกิเลสตัวเอง ทำลายกิเลสตนเองได้ คนเหล่านั้นเป็นสมาชิกของมนุษย์บุญนิยม รู้จักกายกรรม วจกรรม มโนกรรม และรู้จักกิเลสตัวเอง แล้วก็จัดการกิเลสตัวเองได้ คนเหล่านั้นคือสมาชิกของพวกบุญนิยม ซึ่งรู้จักการชำระกิเลส ซึ่งคำว่าบุญนี้หากไม่มีเอาตมาปฏิบัติ จะเข้าใจผิดเพี้ยนว่าบุญคือกุศล ซึ่งออกนอกทิศทางนอกสัมมาทิฐิของพระพุทธเจ้า ศาสนาพุทธจึงไม่มีมรรคผลเพราะไปเข้าใจคำว่าบุญคือกุศล กุศลเป็นความดีงามที่สร้างภพชาติ แต่เป็นภพดี อกุศลก็ไฟไหม้ดี กุศลมีภพชาติ แต่บุญไม่มีภพชาติ คนที่ปฏิบัติแค่ปฏิบัติการทำทานก็ไม่รู้การทำใจในใจให้สัมมาทิฐิ เพราะฉะนั้นจึงเป็น นัตถิ ทินนัง ปฏิบัติการทาน คุณก็ไม่มรรคผล ไม่มีอานิสงส์ นอกจากไม่มีบุญแล้ว ทานไปกิเลสก็หนาขึ้น เป็นพระเป็นเจ้าสอนให้เวลาทำงานให้ทำให้จะได้สวรรค์ รวยลากิเลสก็โตด้วยโลกธรรม ไม่รู้ว่าจะได้หรือไม่ก็ตามแต่ อธิษฐานเอาสร้างวิมานเอา เอาๆ พระพุทธเจ้าสอนให้เอาออก แต่พวกนี้สอนเอาๆ (พวกนี้ต้องจับไปขึ้นศาลในข้อหากบฏต่อธรรมะพระพุทธเจ้า ต้องจับเข้าคุกให้หมด) สอนทานให้คิดให้สร้างภพชาติ ก็เป็นผู้ทำลายศาสนา พระพุทธเจ้าสอนการทำงานให้ล้างกิเลส แต่เขาสอนการทำงานให้เพิ่มกิเลส แล้วมันจะทำให้ศาสนาดีขึ้นได้อย่างไรศาสนาที่ต้องเสื่อมลง ไม่ได้ไปว่าใครนะ ใครรู้ตัวดีก็ฟังด้วยดี สุตสุตสัง ลกเต ปัญญัง จะได้ไปเปลี่ยนแปลงตัวเอง (แม้บางคนเป็นเจ้าของสำนักสอนอยู่ อย่าง อัมมชโยไม่รู้ว่าสร้างบาปกันไปเท่าไร)

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโอรายการ บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมาทหะ

รายละเอียด : แข็งแกร่ง มั่นคง ตั้งอยู่ในสภาพนั้นได้นาน
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๐

สมาทหัง จิตตัง

รายละเอียด : ๑. ทำจิตให้ตั้งมั่นอยู่ ๒. จิตที่แก่วอกว้าง
แข็งแรง มั่นคง อาจหาญ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๒, ทางเอก ภาค ๓
หน้า ๘๒, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๘๓

สมาทาน (สม + อาทาน)

รายละเอียด : ๑. ถือเอาไว้เสมอ ๒. ยึดได้อย่างสงบถึง
ขั้นได้ระดับอาริยะ ยึดได้อย่างดีเรียบร้อย ยึดอย่างมีความเที่ยง
ธรรม ยึดไว้อย่างยุติ ๓. การยึดเอา ถือเอากิจที่จะทำ เรื่องที่จะ
ปฏิบัตินั้นด้วยปัญญา เพื่อประโยชน์ ซึ่งมีใช้การยึดที่เกิดโทษ
ทั้งแก่ตนและแก่ผู้อื่น ๔. ยึดไว้ด้วยวิชา

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๙๙, คนคืออะไร?
หน้า ๓๖๖, กำไรขาดทุนแท้ของอาริยชน/เราคิดอะไร ฉบับ
๒๗๐, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๕๖

สมาทานศีล ๕

รายละเอียด : เอาศีลก่อน ทำศีลไปตามลำดับ ศีล ข้อ
ที่ ๑ พยายามทำให้ได้เถอะ ทั้ง ๓ ข้อเรื่องเกี่ยวกับสัตว์เรื่อง
เกี่ยวกับของ เรื่องเกี่ยวกับตัวเราอุปสรรคสิ่งสัมผัสทั้ง ๕
ทวาร ตั้งแต่ หยาบ กลาง ละเอียด เอาหยาบก่อน ไปติดยึดใน
อุปสรรคสิ่งสัมผัส ถ้าเราจะทำก็ตั้งศีลสมาทานศีลขึ้นมา
ศีล ๕ เป็นอย่างง่ายแล้ว ก็ทำประมาณของเรา เกี่ยวกับสัตว์
ก็ขนาดนี้ ของเรานี้มาตรฐานเราก็คือ สัตว์ทั้งหลายเราก็ไม่ใช่
ไม่เมตตา แต่เมตตาดีประมาณ แต่เราเมตตา ยังไม่ต้อง
ไปคำนึงถึงสัตว์เดรัจฉานทั้งหลายมาก เข้าใจง่าย ๆ ว่าสัตว์
เดรัจฉานทั้งหลาย จงอยู่ของเอ็ง เป็นธรรมชาติไป เราไม่ต้อง
ไปทำให้เขาบาดเจ็บให้เขาตาย เขาจะอยู่อย่างไรไม่ต้องไปยุ่ง
กับเขาเลย งามันจะกินเขียดก็ไม่ต้องไปช่วยมัน เพราะว่ามัน
เป็นวิบากของมัน มันเป็นอาหารของมัน ไม่ให้มันกินเขียด
จะให้มันกินต่อไม้หรืออย่างไร มันกินพืชผักผลไม้ไม่ได้ มันก็
ต้องกินเขียด มันกินสัตว์ เราก็ไม่ต้องไปยุ่งกับมัน มันเป็นวิบาก
วิภูสงสาร กรรมวิบากอธิบายไม่ไหวเป็นอนินไตย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สมาธิ

รายละเอียด : (จิตที่สงบจากกิเลส) เกิดจากการปฏิบัติ
ศีล

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๐๗

สมาธิ

รายละเอียด : แปลว่าความตั้งมั่น จิตของคุณต้อง
สะอาดแล้วจึงค่อยมาสั่งสม ไม่ใช่สั่งสมจิตไม่สะอาดจนตั้งมั่น
ยิ่งไม่รู้เรื่อง กดข่มจิตตะพึดเลย ไม่รู้เรื่องนิ่งและหยุดอย่างเดียว
อย่างนี้ไม่ใช่สมาธิของพระพุทธเจ้า ไม่เป็นการสั่งสมความตั้งมั่น
สมาธิของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่สั่งสมสมาธิแต่เป็นมิจจาสมาธิ สมาธิ
ของพระพุทธเจ้านั้นลืมตาเปิดทุกอริยาบถ สัมผัสทางทวารทั้ง
๖ และก็สั่งสมจิตที่สะอาดยังลืมตา เป็นเนกขัมมสติอุเบกขา
ทางทวารทั้ง ๖ มีอุเบกขา อย่างลืมตา สั่งสมมาเรื่อยๆ จึงเกิด
อเนกขัมม ตั้งมั่นไม่หวั่นไหวที่สูงขึ้นตัวจบ ท่านเรียกว่า สมาหิตะ
คือ สมะ + หิตะ สมะคือเสมอ มันก็สมบุรณ์แบบสงบ สมะ
แปลว่าสงบด้วย หิตะ แปลว่าประโยชน์ สามารถทำประโยชน์
ตนสงบนิ่งเป็น static แข็งแรง แล้วก็มาทำประโยชน์ต่อผู้อื่น
หิตะ จึงเกิด สมาหิตะหรือสมาหิตโต เสร็จแล้วสมบุรณ์แบบ
แล้วตั้งมั่นแล้วตรวจสอบด้วยเจโตปริยญาณ กลุ่มสุดท้ายเป็น
สมาหิตะ กับอสมหิตะ วิมุตติกับอวิมุตติ จึงจะเป็นอนุตรจิต
ไม่ใช่สุตรจิต ในเจโตปริยญาณคู่กับสุดท้าย คือ สุตรจิต
กับอนุตรจิต ต้องตรวจสอบ สมาหิตะ กับวิมุตติ จิตที่สงบและ
เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นอย่างแข็งแรง กับการวิมุตติสะอาดอดทน
เรียบร้อย ไม่ใช่เหลือเศษอวิมุตติ อย่างนี้เป็นต้น คือ เจโตปริย-
ญาณ ๑๖ จนสุดท้าย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๗ มกราคม ๒๕๖๒

สมาธิ

รายละเอียด : สมาธิ คือ จิตตั้งมั่น ในจรรณะ ๑๕
วิชา ๘ ซึ่งเป็นความรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เอง
โดยชอบทุกพระองค์ หากไม่มีพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นมาจะไม่มี
วิชาจรรณสัมปันโน เกิดจรรณะ ๑๕ วิชา ๘ จรรณะ ๑๕ เป็นมรรค
แล้วมีวิชาเข้าร่วมสังเคราะห์สังขาร ออกผลมาเป็นจิตสะอาด
บริสุทธิ์ เจริญขึ้นเป็นปริโยทาทา เจริญขึ้นไป มุทุ กัมมัฏฐา
ปภัสสรา เป็นอุเบกขา ๕ ที่ยิ่งใหญ่ ทำได้สำเร็จเป็นภาวนา
แปลว่าการเกิดผล จิตบริสุทธิ์สะอาดจึงมีได้ ทำทุกปัจจุบัน

การกระทำทุกปัจจุบันก็เกิดอุเบกขา ๕ ก็เกิดจากการมีความรู้ในเวทนา ในกระบวนการเวทนา ๑๐๘ มีปัจจุบัน ๓๖ ก็กระบวนการ ๓๖ ปฏิบัติให้กิเลสดับสูญ ก็ทำซ้ำอาเสวนา เกิดอนาคตใหม่อีกเป็น ๓๖ ทุกปัจจุบันมี สมาธิ คือ จิตตั้งมั่น ผู้จะมีจิตตั้งมั่นต้องมี วิชาจรณสัมปันโน เป็นคนที่มีฉานแล้ว ก็มีปัญญา มีปัญญา มีวิชา ๘ สามารถทำให้จิตบรรลุนิพพาน เป็นสมาธิสมบูรณ์ บาลี เรียก สมาธิโต แปลว่า จิตตั้งมั่นแล้ว ผู้ที่จะมีสมาธิเป็นผู้ที่สมาธิตรึงแล้ว เกินว่า สอตรจิต คือ ตั้งมั่น คือ จิตตั้งมั่น ปราศจากกิเลสได้ประพฤติ ปฏิบัติเอา กิเลสออกจนตกผลึกสังสมลงเป็นจิตที่ตั้งมั่น จิตสมาธิ เป็นจิตที่ผ่านจรณะ ๑๕ วิชา ๘ เป็นผู้ที่สิ้นอาสวะแล้วจิตนั้นเป็นจิตสะอาด ปริสุทธา ปริโยธตา มุทุ กัมมัฏฐาน ปภัสสรา เป็นจิตมีสมาธิโตตั้งมั่นแล้ว ตามเจโตปริยญาณ ๑๖

๑. เวทนา ๒ ได้แก่ ๑) กายิกเวทนา ๒) เจตสิกเวทนา
๒. เวทนา ๓ ได้แก่ ๑) สุข ๒) ทุกข์ ๓) อุเบกขา
๓. รู้กำลังของเวทนาทั้ง ๕ ได้แก่ ๑) สุขินทรีย์ ๒) ทุกขินทรีย์ ๓) โสมนัสสินทรีย์ ๔) โทมนัสสินทรีย์ ๕) อุเบกขินทรีย์
๔. แยกเป็น ๖ เวทนา ได้แก่ ๑) จักขุสัมผัสสชาเวทนา ความรู้สึกจากประสาทตา ๒) โสตสัมผัสสชาเวทนา ความรู้สึกจากประสาทหู ๓) พานสัมผัสสชาเวทนา ความรู้สึกจากประสาทจมูก ๔) ชิวหาสัมผัสสชาเวทนา ความรู้สึกจากประสาทลิ้น ๕) กายสัมผัสสชาเวทนา ความรู้สึกจากประสาทกาย ๖) มโนสัมผัสสชาเวทนา ความรู้สึกจากใจปรุงแต่งเอง
๕. เวทนา ๑๘ ได้แก่ มโนปวิจาร ๑๘ (คือ เวทนา ๓ ร่วมกับอายตนะ ๖) ได้แก่ ๑) สุขเวทนาแบบโสมนัสสุปวิจาร (๖ ทวาร+โสมนัส) ๒) ทุกขเวทนาแบบโทมนัสสุปวิจาร (๖ ทวาร+โทมนัส) ๓) เฉยๆ ที่เป็นอุเบกขูปวิจาร (๖ ทวาร+อุเบกขา) ทำให้หมดสุขหมดทุกข์ เป็นเนกขัมมลิตอุเบกขา ซึ่งต่างจากเคหลิตอุเบกขาเวทนา (และย้าอีก) ปฏิบัติธรรมพระพุทธรเจ้าต้องแยก ๒ อย่างนี้ให้ได้ด้วยอาการ ลิงค นิमित อุเทศ ต้องรู้อาการ แยกความแตกต่างของอาการ ปฏิบัติให้เกิดลงตัว เป็นเนกขัมมลิตอุเบกขา สำเร็จ เกิดภavanaปธานให้เกิดอุเบกขาตกผลึกเป็นอเนนุชา ตั้งมั่นไม่หวั่นไหว นี่คือนิยาม สมาธิไม่ได้เกิดจากไม่มีกระบวนการ แต่เกิดจากเวทนา ๑๘ น้อย่างสำคัญเลย มีความรู้และปฏิบัติได้พูดได้ปฏิบัติได้ ตรงนี้แหละเป็นหัวใจแท้ๆ สามารถทำเวทนาในเวทนา เพราะศาสนาพุทธเรียนรู้อย่างสำคัญคือสุขกับทุกข์ ซึ่งก็คืออาการของเวทนา ต่างกับการปฏิบัติของพวกหลับตาหรือเพ่งกลืน เอาองชี้หมา ๑ กองมาเพ่งกลืนก็ทำได้ อย่างนั้น

มันไม่ใช่ของศาสนาพุทธ จะเอาติน้ำไฟลมเป็นกสิณก็ได้หมด (อรรถกถาจารย์ท่านพุทธโฆษาจารย์ในวิสุทธิมรรคมี ๔๐ อย่าง) ปฏิบัติธรรมะพระพุทธรเจ้าถ้าไม่เข้าใจสัมมาทิฐิวินัยปฏิบัติคืออย่างไร จะเกิดฉาน สมาธิก็ดี หากไม่อยู่ในแบบแผนทฤษฎีของพระพุทธรเจ้ามันก็เป็นความล้มเหลวก็ออกนอกศาสนาพุทธอย่างที่มีมันเป็นอยู่ทุกวันนี้ไปนั่งหลับตาสะกดจิตไม่เข้ารูปเข้ารอยเข้าร่อง ฉาน นอกจรณะ ๑๕ ไม่ใช่ฉานของพุทธ ฉานในจรณะ ๑๕ จึงเป็นฉานของพุทธ เมื่อปฏิบัติฉานของพุทธได้ถูกต้องจึงจะเกิดพลังงานไฟฟ้า อุณหธาตุ กำจัดไฟเราะคะโทสะโมหะ จิตสะอาดปราศจากกิเลส สังสมลงเป็นสัมมาสมาธิ วิชาจรณสัมปันโน จนถึงปลายข้อที่ ๘ คือสิ้นอาสวะ จากเดวิไซ ๓ เป็นตัวสุดท้ายของวิชา ๘ เดวิไซบุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ พญชนะเหล่านี้สื่อให้รู้ถึงสภาวะ รู้ทุกอย่างของอาการจิตเจตสิกต่างๆ แล้วปฏิบัติจัดการเรียกว่าอภิสังขาร ทำให้จิตเกิดบุญเกิดปัญญาภิสังขารแล้วก็กำจัดไฟกิเลสได้จริง จนกิเลสหมดก็หมดหน้าที่ของบุญ เรียกว่า อปุญญาภิสังขาร แต่ต้องสั่งสมที่เรียกว่าอนุรักษณาปธาน การรักษามผล อาเสวนา ภavana พหุสัมมัง เป็นอนุรักษณาปธานให้ตั้งมั่นตกผลึกเป็นสัมมาสมาธิบริบูรณ์ จิตสะอาดด้วยอุเบกขา ถ้าคนทำแล้วทำซ้ำก็บริสุทธิ์ได้อีก จนจิตก็รวดเร็วไว ทั้งเวทนา สัญญา สังขาร มีการกระทำการทำงานก็มีการประมาณได้อย่างดีกับสังคมก็ทำได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดกัมมัฏฐานได้ดี เกิดจิตปภัสสร พอครุจิตปภัสสรได้เสมอๆ ช่วยให้ผู้ที่ปฏิบัติตามเกิดจิตปภัสสรไปด้วยได้ ๑. ใจที่ได้เกิดการลด เลิก ละ หลุดจากกิเลส ตัณหา อุปาทาน หรือลดเล็กลง หลุดจากโลภ โกรธ หลง ได้มั่นคง แน่วแน่ แข็งแรง เด็ดเดี่ยวจริงจัง ชื่นเสมอใจ ๒. มีความตั้งใจ เด็ดเดี่ยวขึ้นแท้ มีความแน่อนมั่นคงในความดีที่เห็นที่ได้แจ้งจริง มีความกล้าหาญ แข็งแรงในสิ่งที่ป็นธรรม เป็นความดีที่จริง มีความตั้งมั่นในศีล ในธรรม ในความจริงใจ ๓. การได้ดับ ฆ่า ละ คลายได้ไปเรื่อยๆ ๔. ความมั่นคง แน่วแน่ ตั้งลงถาวร หรือเื่องต่อกันอยู่ได้แล้วเสมอๆ ๕. (สม + อธิ) การต่อเนื่อง การยืนยอนอย่างนั้นเสมอ การทำอย่างนั้นไปอยู่เรื่อยๆ ๖. จะแข็งแรง จะมั่นคง จะเล็กได้ ละได้ หลุดได้ ตั้งมั่นแน่อน เทียงแท้ เด็ดขาดขึ้นยิ่งๆ ถึงจิต ถึงใจ ๗. จิตรวมลงผนึกกันแข็งแรงมั่นคง ๘. ประสิทธิภาพของจิตวิญญาณคือการสามารถรวมเอาจิตมาเป็นกำลังแล้วใช้ตามที่ต้องการ ๙. อธิจิต ๑๐. ความตั้งมั่นของจิต ๑๑. ภาวะจิตนั้นแข็งแรง ตั้งมั่นจากการปฏิบัติฉาน แล้วจิตสะอาดจากนิรณ ๕ จึงสะสม

จิตชนิดนี้ตกผลึกลงเป็นจิตตั้งมั่น

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสตร์ตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๒๖, ๒๖๖, ๒๙๕, ๔๙๐ ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๐๘, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๑, สมาธิพุทธ หน้า ๑๐๑, สมาธิพุทธ หน้า ๒๓๘, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๘๕ คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๕๖

สมาธิ

รายละเอียด : สมาธิของพระพุทธเจ้า เป็นสมาธิพิเศษ เป็นสมาธิของ พระอาริยะ เรียกว่า สัมมาสมาธิ หรือเรียกว่า อาริโยสัมมาสมาธิ คือ สัมมาสมาธิของ พระอาริยะ สมาธิของพระพุทธเจ้านั้น ต้องใช้ปัญญาและปฏิบัติตนจนมี สัมมาในมรรค องค์ประกอบ (บริหาร) ในการปฏิบัติ สมาธิ ก็คือ องค์ทั้ง ๗ ของสัมมามรรค ต้องเป็นตั้งแต่ สัมมาทิวฐิ จนถึง สัมมาสติ แล้วจะสร้าง อาริยสมาธิ ที่เป็นสัมมาสมาธิ

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๗๒

สมาธิ

รายละเอียด : เป็นจิตที่ตั้งมั่นคือจิตที่ได้ชำระกิเลสออกไป ชำระกิเลสได้แล้วก็ทำซ้ำ อาเสวนา ภาวนา พหุลีกัมมัง รักษาผลที่ได้ตัดกิเลสออกไปแล้วให้ได้ถาวรยั่งยืน จิตก็จะตกผลึกลงเป็นอเนกญา ไม่หวั่นไหวต่ออาการกระทบสัมผัสต่างๆ เป็นฐาน ปริสุทธา ปริโยทตา มุทุ กัมมัฏฐา ปภัสสรา อย่างนี้คือจิตสมาธิ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

สมาธิ

รายละเอียด : คือเกิดจากกระบวนการจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ เป็นวิชาจรณสัมปันโน เป็นพุทธคุณของพระพุทธเจ้า ทำให้จิตมีอุเบกขา ที่มีเนื้อหาคือ ปริสุทธา ปริโยทตา มุทุ กัมมัฏฐา ปภัสสรา จิตสะอาดปราศจากกิเลสอย่าง นิจจิง (เที่ยงแท้) ฐวัง (ถาวร) สัสตัง (ยืนนาน) อวิปริณามธัมมัง (ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหริง (ไม่มีอะไรหักล้างได้) อสังกุปปัง (ไม่กลับกำเริบ)

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมาธิ

รายละเอียด : คือ เป็นคำรวมขั้บของคุณลักษณะจิตทั้งหมด คือจิตที่ตั้งมั่น ซึ่งไม่ใช่เรื่องตื้นๆ อย่างที่โง่เขลาใช้คำว่า บุญ คำว่ากายไปต่างๆ แต่ สมาธิ คุณภาพ คุณสมบัติพิเศษของจิตที่ฝึกดีแล้ว ตั้งมั่นอย่างสมบูรณ์แบบจิตดีแล้ว สมบูรณ์ เป็น สมาหิโต คือ สมาธิเสร็จแล้ว พอแล้ว จบแล้ว ตกผลึก หลังจากสิ้นอาสวะในจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ จิตใจหมดอาสวะแล้ว นั่นคือจิตสะอาดเป็น ปริสุทธา ปริโยทตา มุทุ กัมมัฏฐา ปภัสสรา ปริสุทธา ก็สะอาดปริสุทธ์แล้ว ปริโยทตา อยู่เหนือกิเลส แม้สัมผัส มุทุก็รู้เร็ว ทำจิตให้เป็นไปในอำนาจได้ มีสวัสดิติ ยังจิตให้เป็นไปในอำนาจได้ มีปัญญาจึงสามารถ อยู่เหนือการควบคุม การทำงานกับสังคมได้อย่างดีมาอย่างเหมาะสม อย่างเหมาะสมควร อย่างมีคุณภาพดีที่สุสุด และประกอบไปด้วย เจตนาดี ทำได้ดี มีคุณภาพดี เป็นประโยชน์คุณค่า ไม่มีโทษภัยเลย คือ มีปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมาธิ

รายละเอียด : คือจิตตั้งมั่นในความไม่มีสุขไม่มีทุกข์ หากมีสุขมีทุกข์สะสมเป็นสมาธิจิตตั้งมั่นไม่ได้ จะเหลือสุขชนิดหนึ่งก็ไม่ได้ เพราะว่าสมาธิคือการสั่งสมจิตสะอาดให้ตกผลึก จิตที่ไม่มีสุขมีทุกข์ คนเราจะเข้าใจว่าทุกข์คืออะไรสุขคืออะไร นี่แหละยากที่สุดในโลก สุขทุกข์เป็นเหตุเป็นคู่กันแยกไม่ออก ถ้าจะดับ ดับทั้งคู่ไม่มีไม่มีทั้งคู่ ถ้ามีอยู่ตัวใดตัวหนึ่งก็ยังมีอีกตัวหนึ่งแฝงมาโดยที่คุณไม่รู้ตัว คุณต้องรู้ให้ได้ว่ามีแฝง สุขนี้เหมือนคนฉรรพ์ ที่เป็นหมัดอยู่ในชนพญาครุฑ แอบเสพกินเศษกามของพญาครุฑ แย่งพญาครุฑกินโดยไม่ให้อึดตัวพวกนี้พวกลักลอบ สมาธิไม่ใช่แค่ความสุขเย็น สมาธิหมายถึง จิตที่ตั้งมั่น ไปเปิดพจนานุกรมเล่มไหนก็ได้ การไปแปลว่าความสุขเย็นนั้นเป็นของแถม จริงๆ แล้วแปลว่าความตั้งมั่นของจิต แล้วจิตอะไรที่ตั้งมั่น ก็คือจิตใจที่สะอาดจากความทุกข์สุขสะอาดจากอวิชชา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒

สมาธิ

รายละเอียด : คือ จิตที่ตั้งมั่นที่เกิดจากการปฏิบัติจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ มีอุเบกขา ๕ ปริสุทธา ปริโยทตา มุทุ

สมาธิ - สมาธิก็มีความลึกไปตามลำดับ

กัมมัฏฐาน ปกัสนรา สังสมเป็นจิตตั้งมั่นด้วยจิตบริสุทธิ์จิตปราศจากกิเลส อเนกขาริกสังขารจนเต็มจิตตั้งมั่นเรียกว่าสมาธิ สัมมาสมาธิ ซึ่งไกลจากสมาธิที่เขาทำกันทั่วไป เป็นสมาธิเดียวที่เมื่อพระพุทธเจ้าออกบวชก็ได้ไปนั่งหลับตาตามเขา อาหารตาบส อุทกตาบส แต่ไม่ได้บรรลุ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริธรรม บ้านราช ต้องศึกษาอาหาร ๔ จึงทำจิตให้เป็นอุตุได้ วันอาทิตย์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สมาธิ

รายละเอียด : สมาธิแปลว่า จิตตั้งมั่น สมาธิเป็นอจินไตย เป็นอุตริมนุสสรธรรมไม่ใช่ง่ายๆ เป็นคุณวิเศษ แต่สมาธิของฤษีนั้นทำกันง่ายๆ บอกว่าจะนั่งสมาธิกัน ๓ ชั่วโมงอะไรเป็นต้น แต่ไม่มีทางที่จะได้สมาธิแบบของพระพุทธเจ้าที่มีสัญญากำหนดว่าสมาธิคืออะไร สมาธิของท่านสัญญาอย่างหนึ่ง แต่คนทั้งหลายที่เป็นพุทธศาสนิกชน แม้แต่ครูบาอาจารย์ศาสนาพุทธก็สัญญาว่าสมาธิคืออีกอย่างหนึ่ง ไม่ตรงกับที่อาตมาหมาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓

สมาธิ ๓ ชั้น

รายละเอียด : ๑. ขณิกสมาธิ (จิตตั้งมั่นชั่วขณะ) ๒. อุปจารสมาธิ (จิตตั้งมั่นจวนจะแน่วแน่) ๓. อัปปนาสมาธิ (จิตตั้งมั่นแน่วแน่แนบแน่น)

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : คัมภีร์วิสุทธิมรรค

สมาธิ ฌานของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ทุกวันนี้ไปเข้าใจคำว่าบุญว่าเป็นกุศลก็จบแล้ว พลังงานฌานหรือพลังงานบุญ ต้องมีปัญญาทำพลังงานตนเองด้วยปัญญา เป็นไฟฌาน สามารถเผากิเลสได้ ฌานเป็นพลังงานไฟ ฌานนี้แปลว่าไฟ แต่เขาไปเข้าใจผิดแปลว่าเพ่ง มันเป็นสมณะสงบ จิตก็สงบ ฌานสงบของพระพุทธเจ้าไม่ใช่เพ่งหลับตา แต่เป็นลึมตาวิปัสสนาทำกิเลสให้จางคลาย อุปายเครื่องออกให้กิเลสดับได้ จิตยังไม่แข็งที่จิตยังคล่องแคล่วว่องไว รู้ทันโลกตื่นเต็มไม่หลับไหลบริหรเข้าใจไปคนละทิศทางเลย สมาธิ ฌาน ของพระพุทธเจ้าไม่ใช่

ไม่กระตุกกระตัก แต่ยังมีกายกรรมที่คล่องแคล่ว เหมือนอย่างอาตมากายกรรมก็คล่องแคล่ว วชิกรรมก็คล่องแคล่ว จิตก็คล่องแคล่ว เป็นกายปาคุญญา จิตปาคุญญา

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

สมาธิ

รายละเอียด : สมาธิ คือ จะเรียกว่าสมาธิโตก็ได้ เป็นตัวจิตตั้งมั่นที่จับจริงๆ แล้วสมาธิตัวนี้ คือ การสังสมจากจิตจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ ถอนอาสวะสิ้น วิชชาสุดท้ายคือ ถอนอาสวะสิ้น

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต สันตโศก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

สมาธิ

รายละเอียด : สมาธิ คือ จิตที่สะอาดจากกิเลสแล้วจึงจะตกผลึกสังสมลงเป็นจิตตั้งมั่น สมาธิของพุทธจะไม่ใช้จิตที่ถูกสะกดให้แนบแน่น (อัปปนา) เข้าไปๆ แค่นั้นเท่านั้น แต่เป็นจิตสะอาดจากกิเลสจึงจะเจริญขึ้นแล้วตกผลึกสังสมลงเป็นจิตตั้งมั่นเป็นลำดับๆ สมาธิของพุทธจึงมีขั้นตอน สมาธิของพุทธเป็นจิตที่บริสุทธิ์สะอาดแล้วจึงสังสมตกผลึกสมาธิ ซึ่ง สมาธิแบบพุทธต้องเรียกเต็มว่า สัมมาสมาธิ ที่เกิดจากมรรค ๗ องค์ แล้วเกิดอภิจิตตกผลึกตั้งมั่นเป็นสัมมาสมาธิ

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

สมาธิก็มีความลึกไปตามลำดับ

รายละเอียด : พุตกันอยู่ก็เป็นสัมมาปฏิญาณอยู่แล้ว สมาธิก็มีความลึกไปตามลำดับไม่ว่าจะเป็นสมณะ ลิกขมาตุและผู้อื่นๆ ก็ได้บรรยายไล่เรียงกันมาเรื่อยๆ บางทีพยายามทำความเข้าใจตรงที่ว่า ถ้าฐานที่ยังไม่สูง มันจะเป็นอย่างหนึ่ง พอสูงขึ้นไปจนกลับไปอีกรอบ ก็จะกลายเป็นเหมือนที่ต่ำขึ้นไปสูงและเหมือนอันที่สูงลงมาต่ำ อันนี้แหละเป็นเรื่องที่เราเรียกกันอยู่ว่าเป็นลึมหามายา มันกลับไปกลับมา แต่ความจริงมันเป็นความจริง มันเหมือนกันหอย วนไปวนมา ซ้ายขวา ซ้ายขวา ถ้าคนที่ไม่เจริญ มันก็จะซ้ายขวาอยู่กับที่ ซ้ายขวาและขวาก็มาซ้ายอยู่กับที่ หรือต่ำลงไป ซ้ายขวา กลายเป็นขยายความเชื่อมโยงให้โตขึ้น เขาไม่รู้เขาก็จะซ้ายขวาแล้วลงต่ำ แต่ถ้าเผลอว่าผู้รู้แล้วมันวน แม้โลกก็คือวน แม้โลกโลฏุระก็วน แต่วนแล้วซ้ายขวา

มันมีอัตราการเจริญสูงขึ้น มันวนไปมาจริงแต่มันมีความสูง
ขึ้นมาด้วย สูงขึ้นมาเหมือนกันหอย สูงขึ้นไปหาปลายกันหอย
ซ้ายขวาซ้ายขวา เป็นรอบใหม่ก็สูงขึ้นไปอีก เล็กกลงเล็กกลง
เป็นนัยยะ ที่พอพูดกันเป็นรูปธรรมให้เราเข้าใจกันได้

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโง่ออนไลน์ วันจันทร์ที่
๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

สมาธิของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : สมาธิของพระพุทธเจ้า คือ ต้องเป็นความ
คล่องแคล่วของเวทนา สัญญา สังขาร เพราะไม่มีตัวถ่วงคือ กิเลส
เป็นกายกัมมัฏฐาน ทำงานอะไรก็ตีไปหมด ไม่มีอะไรถ่วงไว้
สมาธิจะเกิดได้ต้องเกิดจากการปฏิบัติ จรณะ ๑๕ วิชชา ๘ แล้ว
จิตใจคุณจะสะอาดปราศจากกิเลส เมื่อจิตใจสะอาดปราศจาก
กิเลส จิตใจก็จะสะสมตกผลึกเป็นจิตที่สะอาด ตกผลึก อธิปนา
พยับปนา เจตโสภณโรปนา คนที่ปฏิบัติ จรณะ ๑๕ วิชชา ๘
ไม่สำเร็จจ้างให้ก็ไม่ได้บรรลุธรรมของศาสนาพุทธ ทุกวันนี้ไม่
ได้มีสมาธิเกิดจาก จรณะ ๑๕ วิชชา ๘

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

สมาธิของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : มันไม่เข้าใจกัน สมาธิของพระพุทธเจ้า
ไม่ได้หมายความว่า มันต้องมาเพ่งอะไร ไม่ใช่เลย สมาธิของ
พระพุทธเจ้ายิ่งไม่เพ่งเลย สมาธิของพระพุทธเจ้าคือ static
ความมั่นคงของจิต แข็งแรงมาก อธิปนา พยับปนา เจตโส
ภณโรปนา เรียกว่าสมาธิ ความตั้งมั่นของจิต ที่จะสั่งกับปะ
ตักกะ วิตักกะ สั่งกับปะ ได้เร็ว มีมุกฤทธาตุ ได้เร็วมาก
เพราะฉะนั้นจะมีนิวเคลียส ถ้าเป็นลูกกระเบิด พลังงานมันจะ
มหาศาล เหมือนลูกข่าง เร็วจึ๊แล้วก็นิ่งสนิทเลย หมุนได้เร็ว
ยิ่งกว่าโลกอีก นิ่งยิ่งกว่าโลกอีก นิ่งสนิทเลย มันมีสภาพคู่ มี
สภาพทั้ง static และ dynamic ที่ลงตัวกัน เป็น cyclic order
ที่สุดยอด พลังงานจิตวิญญาณพิเศษ อะไรก็เร็ว แว่วไวมาก
ปฏิภาณ การรับสัมผัสอะไร เร็ว ไม่ใช่ยิ่งเฉื่อย ยิ่งช้าอะไร ไม่ใช่
สมาธิอย่างนั้น ทุกอย่าง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไว สมาธิ
ของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่ไปแข็งที่อ นิ่งเฉย ไปฝึกตรงกันข้ามกัน
ได้ฝึกสมาธิของ meditation ไปฝึกตรงกันข้ามกับการฝึกของ
สัมมาสมาธิ พวกนักไดวาที่ พร่อมจะตอบได้ เก่ง วจีวิทยุติ

ที่มา ที่ไป : การสนทนาธรรมกับพ่อครู สมาธิพุทธ
เร็วจึ๊และนิ่งสนิท บ้านราช วันพฤหัสบดีที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒

สมาธิของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : คือ เป็นสมาธิไม่ได้มีเกิดได้ง่ายๆ ต้อง
เจอหลังจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ เป็นจิตที่ตั้งมั่นจะต้องเป็นจิต
ที่อุเบกขาจิตที่สะอาด บริสุทธิ์ ปรีโยทาทา มุทุ กัมมัฏฐา
ปภัตตรา สั่งสมตกผลึกเป็นอนุรักษนาปธานตั้งมั่น แข็งแรง
กันนั้นแหละคือสมาธิ ทำสมาธิของศาสนาพุทธไม่ได้ง่ายๆ
ต้นๆ มันไกลจากสภาวะปรมาตต์ เป็นจิตเจตสิก ที่จะสั่งสมจิต
ที่ไม่เมื่อกิเลสไม่มีนิวรณ์ สะอาดแล้วตกผลึกแล้วมารวมตกผลึก
จับตัวกันตั้งมั่นแข็งแรง มันไกลหลายโยชน์กับสมาธิของ
พระพุทธเจ้า ผู้ที่ไม่มีสมาธิอวดอุตตริมนุสสธรรมว่าเป็นสมาธิ
นี้แหละความเลื่อมของศาสนาพุทธ อาตมาเข้าใจสมาธิของ
ศาสนาพุทธ พยายามจะอธิบายและพาให้คนเกิดสมาธิของ
พระพุทธเจ้า สมาธิไม่ใช่การนั่งหลับตาปฏิบัติได้สมาธิ คือชีวิต
ที่ทำให้จิตใจเราสะอาด เป็นอุเบกขาได้อุเบกขา สั่งสมตามบารมี
ในฐานะพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ หรือ
สูงกว่าพระอรหันต์ก็สั่งสมไปได้ ก็มีผลจริงในพวกเรามีของจริง
ได้อาศัย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมาธิของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : จิตที่ตั้งมั่นสั่งสมปฏิบัติอย่างถูกต้องแล้ว
ก็ได้ผลสะอาดบริสุทธิ์จากกิเลสจริงๆ ถึงขั้นไม่มีอาสวะถอน
อาสวะสิ้น จิตสะอาดก็ตกผลึก อเนกญา ตั้งมั่นไม่หวั่นไหว
อนุรักษนาปธาน เป็นจิตที่ตั้งมั่นสมบูรณ์แบบ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

สมาธิของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : สมาธิของพระพุทธเจ้า ยิ่งเร็ว ยิ่งแรง
ยิ่งนิ่ง ยิ่งสงบ คำว่าสมาธิจึงไม่ใช่ยิ่งเมื่อยิ่งอ่อน ยิ่งแข็ง ยิ่งแน่น
ไม่ใช่ แต่สมาธิของพวกนั้นเป็นสมาธิที่มีพลังงานมหาศาล
ศีล-สมาธิ-ปัญญา นี้ จะปฏิบัติได้ผล อธิศีล-อธิจิต-อธิปัญญา-
อธิมุตโต ไปตามลำดับ และเกิด วิมุตติ ไปเป็นขั้นๆ เป็นเรื่องๆ
๑. เมื่อผลของ ศีล นั้นทำให้ จิต สะสมผลได้ อธิจิตตั้งมั่น
เข้าขั้น สมาธิ ครอบรอบตัน อธิปัญญา ก็รู้แจ้งรู้จริงในผลที่ตั้งสม
ตกผลึกเป็น สมาธิ รอบตันนั้นไปตามลำดับ จนกระทั่ง ศีล
ข้อนั้นปฏิบัติจนมีผลทำให้ จิต สะอาด บางจากจากกิเลสไป
เรื่อยๆ และควบแน่นเข้าๆ กระทั่ง ตั้งมั่น เป็น ชั้นกลาง และ

ที่สุด ตั้งมั่น เป็น ขึ้นปลาย เรียกว่า วิมุตติ ก็จะมี อธิปัญญา ตามรู้ใน อธิ ต่างๆ ทั้งหมดนั้นๆ ไปด้วยตลอด จนที่สุด อะไร จะมาหักล้างอีกไม่ได้เลย ก็เลสหมดเกลี้ยงก็รู้จักรู้แจ้งรู้จริงว่า ก็เลสเกลี้ยง ด้วย อธิปัญญา นั้นเอง เรียก ผล สุดท้าย นั้นว่า วิมุตติญาณทัสสนะ ใน สมาธิ นั้น ศิล-สมาธิ-ปัญญา-วิมุตติ-วิมุตติญาณทัสสนะ นั่นคือ กระบวนการ (process) ที่เป็น สภาพหมุนรอบเชิงซ้อน (ปนิสสัคคะ) สอดคล้องกัน ไปอย่างเป็นระบบ ลาด ลุ่ม ลึก ละเอียดราบเรียบอย่าง น่าอัศจรรย์จริงๆ ถ้าผู้ปฏิบัติมี กระบวนทัศน์ (paradigm) ที่มี ขั้นต้น-ขั้นกลาง-ขั้นปลาย และปฏิบัติเป็นลำดับเข้าขั้น สัมมาทิฐิ ตาม ทฤษฎี (ทิฐิ) ของ ศิล-สมาธิ-ปัญญา พระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยารายธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

สมาธิของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ความเป็นสมาธิของพระพุทธเจ้าจึงเป็น จิตที่เร็วคล่องแคล่ว สว่าง ทำงานได้มากด้วย กัมมัฏฐานได้ดี ได้เหมาะสมลงตัว ประเสริฐมากยิ่งขึ้น จิตก็ยิ่งปริโยทาทา ประภัสสร ก็ยิ่งบริสุทธิ์สุดๆๆ ประภัสสรมากขึ้นก็สะสมความ บริสุทธิ์ให้ยิ่งสะอาดบริสุทธิ์ มุทุกี่ยิ่งคล่องแคล่วว่องไว เป็น กายปาคุญญา เห็นภายนอกก็คล่องแคล่ว จิตปาคุญญาก็ คล่องแคล่วในจิต อย่างนี้เป็นต้น นี่คือธรรมะของพระพุทธเจ้า ดินะที่มีหลักฐานพยัญชนะมีบาลีอธิบายซึ่งหลายตัว พจนานุกรมบาลีท่านไม่ได้แปลอย่างที่เอาตมาแปล ตรงเสียทีเดียว แต่คล้ายๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สมาธิของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : สมาธิของพระพุทธเจ้านั้นไม่ได้หมายถึง เอากายกรรมไม่แรงไม่พุ่งออกไปมาก หรือไม่หลับต้องมีสติ เต็มร้อย ของพระพุทธเจ้านั้นเอาที่กิเลสไม่มี ถ้าจิตมันจะสงบ มันก็คือกิเลสหมดแรง กิเลสลดความแรงลง จนกระทั่งกิเลส ไม่มีกิเลสหมดฤทธิ์เลยตายสนิท นั่นคือสรูป แสดงภาพที่ ประโยชน์ควรจะแรงจะพูดตั้งเท่าที่ควรจะให้มันเป็นประโยชน์ จะคิดอย่างรวดเร็ว อย่างไร อย่างแรงตามเท่าที่คุณเองไม่เดือดร้อน ก็คิดไปเลย ไม่ว่าจะอย่างไรก็คิดได้คือไม่มีกิเลสนี่คือประเด็น โดยไม่มีกิเลส

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

สมาธิของพระพุทธเจ้าต้องมีปณณกกรรม ๓

รายละเอียด : ถ้าคุณปฏิบัติไม่มีสำรวมอินทรีย์ ๖ โภชนะมัดตัญญา ชาติริยานุโยคะ เป็นการตื่นไม่ใช้การหลับ ตื่นลืมตา ไม่ใช่ไปหลับตา ๓ ข้อนั้นก็เห็นผิดกันแล้ว เพราะ ฉะนั้นจึงไม่ใช่ศาสนาพุทธ สมาธิที่เกิดจาก ๓ ข้อนี้ ไม่มีไม่ใช่ ของพุทธ ปฏิบัติตามข้อใดจึงจะเกิดสังกรรม ๗ เกิดศรัทธา หิริ โอตตัมปะ พหุสุต วิริยะ สติ ปัญญา สังสมเป็นฌาน ๔ และวิชา ๘ เมื่อเกิดฌาน ๔ และวิชา ๘ เป็นอสาวิกขณญาณ ที่เป็นวิชาสุดท้าย หมดมีญาณที่สิ้นอาสวะเกลี้ยง จิตอย่างนั้น จึงตกผลึกเป็นจิตที่อเนกชา ควบแน่นเป็นจิตที่แข็งแรงอัปนา พยัปปนา เจตโสภณินโรปนา นี่คือสมาธิของศาสนาพุทธต้องมีสติ ต้องมี อปณณกกรรม ๓ จึงเกิดสังกรรม ๗ ฌาน ๔ วิชา ๘ หลับตานั่นไม่มีอปณณกกรรม ๓ โหมพะจากศาสนา พุทธ ปฏิบัติผิด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

สมาธิของพระพุทธเจ้าสงบแบบปัสสัทธิ ไม่ใช่สมถะ

รายละเอียด : คุณจะหาประโยชน์จากอะไรก็ได้จะตอบ อีกเป็น ๕๐ ข้อก็ได้ และคำว่าสมาธิที่คุณหมาย แต่สมาธิของ พระพุทธเจ้าไม่เป็นเหมือนที่คุณหมายถึงเลย สมาธิของพระพุทธเจ้าไม่ใช่สมถะ สมาธิของพระพุทธเจ้าคือวิปัสสนา สมาธิ ของพระพุทธเจ้าเกิดความสงบที่เรียกว่าปัสสัทธิ ไม่ใช่สมถะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

สมาธิของพุทธ

รายละเอียด : คือเป็นจิตที่ตั้งมั่นในความปราศจาก กิเลสอย่างที่ใช้บ่อย คือ นิจจิง (เที่ยงแท้) ธูวัง (ถาวร) สัสตัง (ยืนนาน) อวิปริณามธัมมัง (ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหริัง (ไม่มี อะไรหักล้างได้) อสังกุปปัง (ไม่กลับกำเริบ) นัตถิอุปมา นี่คือ จิตที่ตั้งมั่น ตั้งมั่น แข็งแรง ตกผลึก เป็นแก่นให้กับศาสนาเป็น เสาเข็มที่แทงไปถึงแก่นของโลกเลย

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมาธิของเทวนิยม

รายละเอียด : คือ สมาธิไม่สัมมาทิฏฐิ หมดลธิธิ์บรรลุนิพพานก็ได้ประโยชน์สมาธิมีจกาทิฏฐิ ตายแล้วก็วนเวียนอยู่ อย่างนั้น มันไม่ได้จบในตัวมันแค่คดขมิไว้ หมดฤทธิหมดอำนาจ มันก็วนเวียนกลับไปอีกไม่รู้กี่ล้านชาติ แต่ถ้าใช้ปัญญา มันจะรู้จริงเหมือนกับเด็กมันรู้ว่าไฟมันร้อน ที่หลังมันก็จะไม่แตะไฟ เพราะมันร้อนมันรู้จริงๆ นะ มันไม่เข้าท่า จะไปทำทำไม มันรู้อย่างเด็ดขาด แต่ถ้าคุณจะอนุโลมเพื่อประโยชน์ผู้อื่นจะเสียสละตนเพื่อประโยชน์ผู้อื่นแม้มาก คุณก็ทำสิ ถ้าคุณอยาก จะทนถ้าคุณไม่ยอมทนคุณก็ทำเท่าที่คุณทำได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

สมาธิจะเกิดจากจรณะ ๑๕ วิชชา ๘

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นคำว่าสมาธิของพระพุทธเจ้า จึงไม่ได้ตื่นขึ้นมาต้องมานั่งสะกดจิตว่าได้สมาธิแล้ว ได้ฌาน ได้สมาธิ แล้วสมาธิที่ได้ ได้อธิบายได้ละเอียดอย่างนี้ใหม่ และสมาธินั้นจะเกิดจากจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ เกิดฌานแล้วเกิด อุเบกขา อุเบกขาคือ จิตระจาดระจาด ปริสุทธา จิตระจาดก็ ปริโยททา คือ สั่งสมจิตระจาดไปอีก มุทุ จิตตัวนี้มันยิ่งเก้ง ยิ่งแคล่วคล่อง ยิ่งชัดเจน ยิ่งแข็งแรง ตัวนี้เป็นตัวแกนกลาง กัมมัฏฐากับปภัสสรา เมื่อมีแกนที่แข็งแรงแล้ว ออกไปทำงาน อย่งไรก็ยิ่งแข็งแรง ขึ้นอยู่กับว่าจะมีจิตที่เป็นแกน แข็งแรง ขนาดใดก็จะยิ่งหมุนได้เร็วขึ้น ทำงานได้มากยิ่งขึ้นเร็วยิ่งขึ้น มีสมรรถนะสูงขึ้นเรื่อยๆ แม้ทำไปอีก ความเป็นจิตบริสุทธิ์ ก็ยิ่งบริสุทธิ์มากขึ้น เรียกว่าประภัสสรา รู้จักคำว่า ปภัสสรา กับปริสุทธาใหม่ ตัวต้นกับตัวท้าย มีความต่างกันใหม่

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

สมาธิจิตตั้งมั่น

รายละเอียด : คือเมื่อปฏิบัติเด็ดขาด เป็น สมุจเฉท ทำซ้ำ ทำทวน เหตุปัจจัยใหม่ก็ทำใหม่ตามทฤษฎีนี้ เป็นปฏิบัติสัทธิต จนกระทั่งสมบุรณ์แบบเป็นสมาธิเป็นจิตตั้งมั่น ได้อย่างถาวร เป็นอัตโนมัติ คุณทำอะไรนั้นทำจริง อยู่ที่ปัจจุบัน มโนพิจารณา ๑๘ เราทำโลกียะให้เป็นโลกุตระ เป็นเนกขัมมะ ๑๘ หลุดพ้นจากโลกียะ ทำเสร็จได้ผลแก่ ก็ทำอย่างเก่งๆ นี้แหละทุกปัจจุบัน ๓๖

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมาธิถูกต้องสัมมาทิฏฐิ

รายละเอียด : เมื่อสามารถที่จะเข้าใจเรื่องจิตสมาธิได้ แล้ว คุณก็จะทำสมาธิ ได้ถูกต้องเป็นสัมมาทิฏฐิ ก็เกิดการทำจิตเป็นสมาธิ แล้วสั่งสมหากคุณไม่เข้าใจความสะอาด อย่างนี้ก็เอาอะไรไม่รู้มาสะสมที่เป็นของสกปรกให้มันแน่น เข้าไว้ แล้วจะเรียกว่าเป็นจิตสมาธิได้อย่างไร มันก็เป็นการหมักหมมเน่าในและคุณก็ไม่รู้ตัว ดังนั้นจึงต้องให้สะอาดจริงๆ ทำไปที่ละอย่างตามศีลเป็นหลัก ในเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ ตั้งแต่สัตว์เล็กสัตว์ใหญ่ สัตว์ที่เกี่ยวกับเราจนกระทั่งเป็นมนุษย์ จนกระทั่งเป็นมนุษย์ที่ดีผูกพันกับมนุษย์ที่ดีก็ยังคงดีนะ แต่ก็อย่าผูกพันแม้แต่เป็นมนุษย์ให้เพียงแต่อาศัยกันก็ ก่อกุศลกันช่วยเหลือกัน อนุกัมปา ก่อกุศลกัน ช่วยเหลือกัน ถ้อยที่ถ้อยอาศัยกันเกิดมาเป็นพ่อเป็นลูก เป็นลูกศิษย์ เป็นครู ช่วยเหลือกันไปอย่างนี้ เป็นต้น เพราะฉะนั้นสิ่งที่จะที่จะ หมุนเวียนและมาเป็นประโยชน์แก่กันและกัน อนุกัมปาจึงได้ มีเยอะมาก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

สมาธิในทรีย์

รายละเอียด : กำลังความตั้งมั่นของจิต

หนังสืออ้างอิง : ปากกับพุทธศาสนา หน้า ๑๔๔

สมาธิพุทธ มีลักษณะ

รายละเอียด : ๑. ปริสุทธ (จิตบริสุทธิ์ไม่มีอุปกิเลส เครื่องยียวน) ๒. ปริโยททา (ผ่องแผ้ว อย่างแข็งแรงอยู่กับ ผู้สละ) ๓. มุทุญเต (แววววดด้วยจิตหว่านอน-ดัดง่าย แก่ไขว) ๔. กัมมณีย (ควรแก่การทำงานอันไม่มีโทษ ไม่มีกิเลส) ๕. สฐิต (จิตถึงความตั้งมั่น) ๖. อเนญชูปัตเต (จิตตั้งมั่นไม่หวั่นไหว) จิตเป็นปกติที่ไม่ละเมิดสิ่งที่ผิดศีลเลยทั้งกาย วาจา ใจ เพราะ เหตุที่พาละเมิดไม่มีแล้ว เป็นอัตโนมัติ

ที่มา ที่ไป : รายการเรียนอิสระ ที่สวนลุมฯ เรื่องสมาธิ ที่เป็นสัมมาสมาธิของพระอาริยะ วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖

สมาธิสัมโพชฌงค์

รายละเอียด : จิตใจที่ตั้งมั่นและเป็นจิตใจชนิดที่เป็น องค์แห่งการตรัสรู้

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๕๕

สมาธิสูตร

รายละเอียด : ๑. สมาธินี้มีสุขในปัจจุบันและมีสุขเป็นวิบากต่อไป ๒. สมาธินี้เป็นอาริยะปราศจากอามิส ๓. สมาธินี้อันคนเลวเสพไม่ได้ ๔. สมาธินี้จะเอียด ประณีต ได้ด้วยความสงบระงับ บรรลุได้ด้วยความเป็นธรรมเอกผุดขึ้น และมีไช้บรรลุได้ด้วยการชมธรรมที่เป็นข้าศึก ห้ามกิเลสด้วยจิตอันเป็นสสังขาร ๕. มีสติเข้าสมาธินี้ได้มีสติออกจากสมาธินี้ได้เมื่อเธอทั้งหลายมีปัญหา รักษาตน มีสติเจริญสมาธิอันหาประมาณมิได้อยู่ ญาณ ๕ อย่างนี้แล ย่อมเกิดขึ้นเฉพาะตน

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ข้อ ๒๗ หน้า ๒๒

สมาธิหลับตา

รายละเอียด : เป็นสมาธิตกผลึก หลับตา มันไม่ใช่เลย คุณไม่สามารถรู้อะไรไม่เกี่ยวข้องกับสัตว์ ไม่เกี่ยวข้องกับของ คุณจะไปมีสมาธิของพุทธเป็นสัมมาสมาธิได้อย่างไร การไปนั่งหลับตาก็ไปสะกดจิต มีพระพรหมพระอินทร์ มีรูปร่าง มีวิมาน มีนิรมานกาย สัมโภคกาย อทิสมานกาย อยู่ในจิตของคน คนอื่นไม่รู้เรื่องด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยะธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๒

สมาธิเกิดจากจิตที่หมดอาสวะแล้ว

รายละเอียด : ทำให้เกิดอธิจิตสมาธิ ตกผลึกจิตสะอาด เป็นสมาธิ สมาธินั้นเกิดจากจิตที่หมดอาสวะแล้วก็ เป็นคุณสมบัติอุเบกขา ๕ สิ่งสมจิตที่สะอาดตกผลึกจับตัวกันเป็นปึก ผนึกเป็นจิตตั้งมั่นแข็งแรง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สมาธิเป็นผลของจรณะ ๑๕ วิชชา ๘

รายละเอียด : สังเกตดีจ สัทธรรม ๗ มีวิริยะ สติ ปัญญา ไม่มีสมาธิทริย สมาธิจึงไม่มีคำเรียกในจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ ไม่มีคำว่าสมาธิเรียกในนั้น แต่คุณสามารถปฏิบัติจรณะ ๑๕ ให้เกิด ฌาน ๔ จนสามารถให้เกิด วิชชาข้อสุดท้าย สิ้นอาสวะ อาสวัชฌญาณ ใน วิชชา ๘ จิตสิ้นอาสวะ สะอาด เทียงแท้ บริสุทธิ์แล้วจึงตกผลึก ๑ หน่วย ๒ หน่วย ๓ หน่วยลงไปจึงเป็นจิตตั้งมั่นที่เป็น สมาธิโต เป็นสมาธิที่เรียกว่า ล้างกิเลส ได้แล้วสำเร็จ คำว่าสมาธิจึงไม่ใช่เรื่องตื้นๆ เลย ที่พูดกันอยู่นี้เป็นเรื่องผิวเผินเป็นเรื่องง่ายๆ ตื้นๆ เป็นเรื่องพูดไปสนุก

เลอะเทอะ และทะเย ก็เลยยิ่งยาก ยิ่งปั่นป่วนใหญ่เลย ไม่มีสภาวะที่เข้าทำเข้าทางเลย การพูดถึงสมาธิพูดกันเล่นๆ ว่านั่งหลับตาบิ๊บบิ๊บเข้าสมาธิ พวกนี้เราฟังเขาแล้วไม่ต้องไปเสียเวลากับเขาหรอก เพราะว่าเป็นมิจฉาทิฎฐิ ไม่ใช่เรื่องที่ศาสนาพุทธจะไปสอนแบบนี้ หรือให้พวกฤษีหลับตา เป็นเรื่องของปุถุชนให้เขาศึกษาไป สมาธิของพระพุทธเจ้าไม่ใช่เรื่องแบบนั้น ขอภัยอาตมาพูดอย่างอาสา โท พูดอย่างไม่ได้เกรงกลัวเลย ใครก็ตามที่เป็นนักสมาธิต่างๆ อาตมาขอยืนยันว่ามาพูดกันได้ นักสมาธิต่างๆ จะเข้าใจสมาธิพระพุทธเจ้าที่คุณเข้าใจมาพูดมาคุยกันได้ อภิปรายกันได้มาทำความเข้าใจกัน คนไปเชื่อถืออย่างเขา เยอะแล้วสิ่งที่อาตมาพูดเป็นสิ่งที่ทำให้คนเชื่อได้น้อย ยาก เพราะว่าคนไปติดในพระไตรปิฎกเกาะในพุทธวจนะ ยังไม่เข้าใจสมาธิที่อาตมาพูดเลย ว่าสมาธิของพระพุทธเจ้าเกิดจากจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ สิ่งสมลงเป็นจิตที่สะอาดจากกิเลส แล้วก็ตกผลึกลงเป็นจิตตั้งมั่น สมาธิ แปลว่าจิตตั้งมั่นนะ เพราะฉะนั้นจึงบอกว่า จรณะ ๑๕ วิชชา ๘ ไม่มีคำว่าสมาธิเพราะว่าสมาธิเป็นผลของจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ จึงเป็นสมาธิที่เรียกว่าสมาธิโต ในเจโตปริยญาณ ๑๖ อยู่ในข้อสุดท้าย เป็น อนุตตรจิต คู่ของสมาธิโต อสมาธิโต จะเป็นอนุตตรจิตอีกสองคู่ กับ วิมุติกับอวิมุติ ตรวจสอบอนุตตรจิตให้สมบูรณ์แบบจึงจะเป็นจิตที่สมบูรณ์แบบในเจโตปริยญาณ ๑๖

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

สมาธิเป็นผลจากจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ คือสมาธิจากพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : สังวรศีล ต้องมี สำรวมอินทริย โภชนะ มัตตัญญูตา ชาคริยานุโยค กับศีลข้อที่ ๑ คือเกี่ยวกับสัตว์ เกิด หิริโอตตปปะ ในสัทธรรม ๗ แต่ก่อนเราสัมผัสกับสัตว์ คุณก็ปฏิบัติกับสัตว์ด้วยความทุจริต สัมผัสกับสัตว์ปฏิบัติกับสัตว์ด้วยความไม่มีเมตตา ไม่รู้จักว่าสัตว์ก็คือเพื่อนแก่เจ็บตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น ควรจะต้องหวังประโยชน์เพื่อสัตว์ ทั้งปวงอยู่ ไม่ควรจะไปทำร้ายไปฆ่ากันเลย สัตว์ทั้งปวงเขาก็อยู่ของเขาไปตามวิบาก เราไม่มีหน้าที่จะไปทำร้ายสัตว์ใดเลย ที่เกี่ยวข้อง เขาก็เกิดมาเป็นชีวิตของเขา อาตมาอธิบายถึงขั้น แม้แต่สัตว์เซลล์เดียว เซลล์นี้อาจจะกลายเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต อย่าไปละลาบละลั้งชีวิตเขา มันเกิดมาเป็นสัตว์เป็นจิตนิยามแล้วแม้แต่สัตว์เดียวเราก็อยาไปทำให้เกิดวิบาก ต้องช่วยไม่ใช่ไปทำร้ายเบียดเบียน คุณปฏิบัติศีลข้อนี้ให้ดี แต่ก่อน

ไม่ได้มีความคิดเช่นนี้ ดีไม่ดีก็ไปทำให้เกิดการฆ่าเอาหมา
มาเล่น เราก็ละอาย เมื่อก่อนทำไมไม่มีความคิดเช่นนี้ เมื่อมี
ความคิดเช่นนี้เข้าใจขึ้นมาเมื่อมีปัญญา มีปัญญา ว่าเราแต่ก่อน
ไม่เคยปฏิบัติกับสัตว์อย่างนี้เลย ก็เกิดความละอาย หิริ
มีสำนึกตัวเอง ไม่ใช่พูดเล่น เป็นเพื่อนเกิดแก่เจ็บตายด้วยกัน
ทั้งสิ้น หวังประโยชน์เพื่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ ช่วยเหลือกันอะไรที่
ช่วยได้ก็ช่วย อะไรช่วยไม่ได้ก็ปล่อยไป วางพรหมทัณฑ์ปล่อย
ไปตามวิบากกรรม สัตว์เล็กสัตว์น้อยสัตว์ใหญ่ ยิ่งคนนี่อย่าไป
ทำร้ายใครเลย ช่วยกันอย่าให้ตกต่ำ ช่วยกันให้เจริญช่วยไม่ได้
ก็ปล่อยกันไป ในความหมายของธรรมะพระพุทธเจ้าจึงลึกซึ้ง
ผู้ที่สามารถมีหิริโอดตัมปะ เกี่ยวกับสัตว์ คุณก็จะพลิกพฤติกรรม
ของคนกับสัตว์ทั้งหลาย เห็นสัตว์เล็กสัตว์น้อยเห็นแมลงตก
โคลงก็ช่วยขึ้นมา มันจะมีน้ำใจอย่างนั้นจริงๆ เกิดอาการ
อย่างนั้นจริงๆ ปฏิบัติแล้วจะเกิดอย่างนั้นจริงๆ เลย นี่คือคุณ
วิเศษของธรรมะพระพุทธเจ้า ปฏิบัติไปก็เกิดพหูสูต เป็นผู้รู้
ความจริงมากขึ้น มีความจริงมากขึ้นเป็นพหูสูต ก็เลยมีวิริยะ
สติปัญญา ให้เกิดอิทธิบาท หรือเกิดอินทรีย์ผละ ๕ มีศรัทธา
หิริ โอดตัมปะ พหูสูต วิริยะ สติ ปัญญาไม่มีคำว่าสมาธิคำเดียว
ของพระพุทธเจ้า ไม่มีใครอธิบายสมาธิของพระพุทธเจ้าว่าเกิด
จากจรณะ ๑๕ วิชา ๘๗ คือจิตสะสมตกผลึก เป็นจิตสะอาด
บริสุทธิ์ ปริโยทตา มุทุ กัมมัฏฐา ปภัสสราสังสมความ
บริสุทธิ์สะอาดไม่หวั่นไหวต่อโลกทั้งปวง โลกจะหยาบจะหนัก
จะเป็นนรกโลกและหยาบมากเท่าไร ก็ไม่มีปัญหา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

สมาธิเป็นอุตริมนุสสรรม

รายละเอียด : อยู่ในเจโตปริยญาณ ๑๖ คู่ท้ายๆ และ
ในสมาธินั้น ไม่มีในจรณะ ๑๕ มีในอินทรีย์ ๕ พละ ๕
(ผู้แดนธรรมว่า สมาธิ นับเอา ๔ ข้อสุดท้ายของจรณะ ๑๕
คือฉาน ๑ ๒ ๓ ๔) สมาธิแปลว่าจิตที่ตั้งมั่น เพราะฉะนั้น
จิตที่ตั้งมั่นคือจิตที่สะอาด จิตที่บริสุทธิ์แล้วจึงค่อยตกผลึกๆ
เรียกว่า จับตัวกันตกผลึก เป็นนิธิ เป็นสันนิธิ สังสมลง แล้วจิตนี้
คือจิตสมาธิหรือจิตที่ตั้งมั่น คนที่จะพูด เอาง่ายๆ นั่งหลับตา
แล้วจะเกิดสมาธิเลย เกิดฉานเลย สับสนไปใหญ่ ฉานนั้น
จะเผากิเลสจนจิตสะอาด สังสมอเนญชา จนเป็นสมาธิ
ในจรณะ ๑๕ สมาธิ จะเกือบเต็มในจรณะ ๑๕ วิชา ๘๗ ถึงขั้น
อาสวะสิ้น มีญาณหยั่งรู้เป็นวิมุตติญาณทัสสนะ จิตก็รู้แล้วว่า

จิตสะอาด ผู้ที่เป็นนักสะสมเพชร เขาจะไม่สะสมเสียเวลากับ
เม็ดขี้หมูราชี้หามาแห้ง จะเลือกเพชรเม็ดงามที่สะอาดบริสุทธิ์
มาสะสม จะเอาเพชรน้ำงามมาสะสมเป็นนักสะสมเพชรที่
ชั้น ๑ ไม่ใช่เป็นนักสะสมเพชรรกเพรวราก จะเอาสมาธิสังสม
เป็นสัมมาสมาธิ เป็นจิต

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

สมาธิแข็งแรงตั้งมั่นเกิดจากจรณะ ๑๕ วิชา ๘๗

รายละเอียด : สมาธินั่งหลับตานั่นไม่ใช่เรื่องของ
สังสมจิตสะอาดจากกิเลส ซึ่งจะตกตะกอนตกผลึกมาสะสม
ขึ้นมา แข็งแรงตั้งมั่นด้วยจิตที่เป็นอุเบกขา บริสุทธิตา ปริโยทตา
มุทุ กัมมัฏฐา ปภัสสร จิตที่สะอาดบริสุทธิ์อย่างยิ่งกระทบ
กระทบอย่างไรก็สะอาด เป็นจิตที่มีประสิทธิภาพรวมตัวกัน
เป็นนิวเคลียร์ฟิวชั่นแข็งแรง ไม่ใช่แข็งทื่อ แต่เป็นแข็งแรงตั้งมั่น
ลงไปเรื่อยๆ คือจิตที่สะอาดเป็นสมาธิที่เกิดจากจรณะ ๑๕
วิชา ๘๗ ปฏิบัติตามพุทธคุณของพระพุทธเจ้าปฏิบัติจรณะ ๑๕
เป็นฉาน ๔ และได้เป็นสมาธิโดยมีวิชา ๘ เป็นปัญญาเครื่อง
ช่วยให้เกิดศรัทธา โอดตัมปะ พหูสูต วิริยะ สติ ปัญญาขึ้น
เรื่อยๆ สัทธรรม ๗ นี้แหละ ความเจริญมากขึ้นก็เป็นพหูสูต
คือความเป็นผู้ยิ่งใหญ่โดยมีความรู้ที่ยิ่งใหญ่คือพหูสูต เสร็จ
แล้วก็ทำให้ได้เป็นวิริยะสติปัญญาที่สูงส่งขึ้นเรื่อยๆ ก็เกิด
จิตสะอาดมากยิ่งขึ้นตกตะกอน ไม่ใช่ตกตะกอนแต่เป็นการ
ตกผลึกเพราะเราเอาจิตสะอาดสังสมไปเป็นกองตั้งมั่นแน่น
แนบแน่นปักมั่นเจดโสภณินโรปนา มากขึ้นเรื่อยๆ จิตอย่างนี้มี
โลกวิทู มีโลกุตระ แล้วสามารถช่วยผู้ได้เป็น โลกานุกัมปา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

สมาธิแท้ๆ แบบพุทธ

รายละเอียด : สมาธิจัดจ่อ สมาธิเขาหมายแค่ความเพ่ง
จัดจ่อเกี่ยวกับการงาน เขาไม่เรียกว่าสมาธิ เรียกว่าสมถะ
เท่านั้น สมาธิเป็นภาษาที่เรียกจิตวิญญาณเอากิเลสออกได้
สะอาดหมดจด จิตสะอาดนั้นก็ตกผลึกลงสังสม แข็งแรงตั้งมั่น
คิดอย่างนั้นด้วยจิตเป็นสมาธิ แล้ววิธีเอากิเลสออกก็ต้องมี
สัมมาทิฏฐิตามคำสอนพระพุทธเจ้า แต่ทุกวันนี้หาไม่ได้แล้ว
ที่ปฏิบัติอยู่ในสังคมชาวพุทธไทย ที่จะรู้จักกิเลส รู้วิธีเอากิเลส
ออกได้ ไม่ใช่วิธีสมถะ แต่เป็นวิธีปีศาจ ถึงจะเป็นสมาธิ
แต่ไปไม่เมว่าสมถะคือสมาธิ ไม่ใช่สมาธินี้จะต้องเรียนรู้จัก

จรณะ ๑๕ วิชชา ๘ จิตใจก็มีกิเลสลดลง ลดลงไปกิเลสแต่ละตัวไป จิตตั้งมั่นเป็นอุเบกขา ทำงานอยู่ต่อไป สัมผัสจากสิ่งที่เคยเป็นเหตุให้เกิดกิเลส แต่จิตเราก็จะดีขึ้นเรื่อยๆ แคล้วคล่องปราดเปรียว มีจิตรู้ทัน ลดละกิเลสได้เร็วได้ไว ซึ่งเป็นจิตที่ทำงานได้ดี เรียกว่ากัมมัฏญญา ทำงานได้อย่างไม่มีกิเลสทำงานได้อย่างเหมาะสม แล้วก็มีฐานของจิตอุเบกขา ๔ นี้แล้วก็มีตัวปัสสรา เป็น ๕ คุณสมบัติ ฐานของจิตที่เป็นสมาธิ เขาคนเห็นว่า พระอรหันต์ก็มีสมาธิตั้งมั่นอย่างสมบูรณ์ก็แน่นอน มีจิตอุเบกขา ๕ อย่างสมบูรณ์ ไม่หวั่นไหว ต่อราคะ โทสะ โมหะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สมาธิแบบสมณะ

รายละเอียด : ความสงบจิตใจ คือการกล่อมให้คนเบาสบาย มีความสุข แต่ไม่มีประโยชน์ที่จะทำให้เกิดนิพพานสมาธิ คือจิตหยุดนิ่งตกตะกอน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

สมาธิและฌานของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ไม่มีหลับตา การหลับตาปฏิบัติเป็นเรื่องนอกรีตของศาสนาพุทธ พระสารีบุตรก็ตาม พระธัมมทินนาเถรียก็เคยพูดอธิบายเรื่องเข้าฌานออกฌาน เข้านิโรธออกนิโรธนี้ไม่มีหรอกที่จะไปหลับตาเข้าออก ศาสนาพุทธจะเข้าจะออกคือเข้าไปสู่อารมณ์สภาวะอย่างลึมหาดทั้งนั้น การนั่งแบบนั้นต้องหาสถานที่ ต้องหาเวลาต้องทำกิริยา ปลีกออกไปจากชีวิตแม้อุเบกขาฌาน ๔ ก็ต้องได้โดยไมยากไม่ลำบากซึ่งฌานทั้ง ๔ ในขณะปัจจุบันนี้เลย

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

สมาธิโลกีย์หลายวิธีเพื่อหยุดการฟุ้งซ่าน

รายละเอียด : ฌานวิสัย เป็นอธิจิตไทยไม่ใช่สามัญ อย่างสามัญที่หนึ่งสงบนิ่ง ไม่หายใจได้ยิ่งดี ให้นิ่งให้หยุดมันก็ง่ายๆ เรียกโลกีย์สมาธิ พาทำกันทั้งโลก มีวิธีการใดก็แล้วแต่ ไม่ว่าจะกายกรรมให้หนึ่ง วัชรกรรมก็เสียบไม่พูดให้ได้ยินเสียง หน้าเข่าก็หายใจให้เบาอ่อน คิดก็ไม่ให้คิดให้เฉย มันก็ประตุเดียวถ่ายเดียวระนาบเดียว แล้ววิธีทำก็วิธีก็แล้วแต่ ที่อาจารย์ก็หาวิธี

กำกับให้ไปสู่จุดหมายที่เข้าใจนี้ เขาก็ทำกันมากมาย สรุปแล้วเป็นที่วิธีก็แล้วแต่ที่จะให้ได้สมาธิอย่างที่หยุดจะให้ฟุ้งซ่านให้หลับไม่ฟุ้งซ่านให้หรือหลับเป็นหลักฟังตั้ง ความไม่ฟุ้งซ่านความหรือหลับไม่ออกกำลังกายแรงๆ ไม่ออกเป็นวาทะที่แรงมันก็หลับ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

สมาธิไปนั่งหลับตาเป็นเรื่องนอกรีต

รายละเอียด : อ้างอิงหลักฐานจากพระไตรปิฎกนั่งหลับตาไม่ใช่ของศาสนาพุทธ ตั้งแต่พรหมชาลสูตร ไม่มีปัจจุบันชาติไม่มีทิวฎฎกาละ หลับตามีแต่อดีตกับอนาคต มันมีแต่สัญญาได้แต่ความรู้ในสัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

สมานสังวาส

รายละเอียด : คือ ผู้มีธรรมเป็นเครื่องอยู่ร่วมกันได้ ผู้ทำอุโบสถสังฆกรรมร่วมกันได้

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๘๓

สมานสังวาส นานาสังวาส อสังวาส

รายละเอียด : กับมนุษย์ชาติกับสังคม ก็มีธรรมะเป็นเครื่องผูกมัดกันไว้อยู่ร่วมกันไว้ มีความเห็นที่เป็นสามัญญตาแน่นอนมันต้องแตกต่างกันบ้าง แต่มันก็เป็นสามัญญตาหมายความว่ามันอยู่กันอย่างเสมอสมานกัน โสดาบันเสมอโสดาบัน อนาคตมีเสมออนาคตมี อรหันต์เสมออรหันต์ ฐานพระโสดาบันแม้จะต่างกันก็เสมอสมานกันไม่แตกแยกเป็นนิกาย อาจจะมีที่มันห้ามไม่ได้ก็คือมันต่างกันเรียกว่านานา มันแตกต่างกัน แต่ไม่ได้แตกต่างกันมันก็ยังอยู่ร่วมกันได้เรียกว่ามีสิ่งที่ต่อเชื่อมสมานอยู่ได้ มันแตกต่างกันเรียกว่านานาสังวาสอยู่ร่วมกันแท้ๆ สังวาสเดียวกันก็คือสมานสังวาส นานาสังวาสก็แตกต่างกัน สุดท้ายที่เลวร้ายที่สุดก็คืออสังวาสอยู่ร่วมกันไม่ได้เลย นิกายนี้ทำนิกาย ๒ อย่างให้แตกต่างกันอันนั้นก็อยู่กับอันโน้นอันนั้นก็อยู่กับอันนี้ แต่อสังวาสนี้ ไม่ถือว่าเป็นคนที่อยู่ร่วมในโลก ตายจากศาสนาพุทธไป ๑ ชาติ อสังวาสคือ ปาราชิก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ภายนี้คือวิญญาณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สมานสังวาสอยู่กับนานาสังวาสกันได้

รายละเอียด : พวกเราเป็นนานาสังวาสแต่ก็สมานสังวาสกันได้ สังวาส แปลว่าการอยู่ร่วม โดยเฉพาะเรื่องวงการศาสนา พุทธธรรมก็หมายถึงการอยู่ร่วมกับคนที่มีแนวคิด ที่มันกำลังจะแยก แยกออกไป แตกต่างออกไปจนต่างกันเป็นนิกายต่างกันถึงขั้นนิกายนี้หมายถึง ไม่ใช่กาย ไม่ใช่กายเดียวกันแล้ว เพราะฉะนั้นคำว่ากายนี้จึงมีความหมายที่มากที่สุดเลย เพราะฉะนั้นใครที่ทำนิกาย ทำให้เกิดนิกายขึ้นมา โดยเฉพาะพระภิกษุ เป็นฆราวาสก็เป็นบาปเป็นกรรมเหมือนกัน ทำให้เกิดนิกายทำให้เกิดกาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช กายนี้คือวิญญูณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สมานัตตตา

รายละเอียด : การทำตัวให้เข้ากันได้

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๘๔

สมาบติ

รายละเอียด : ๑. การทำได้เสมอๆ หรือการเข้าถึงสภาพอย่างหนึ่ง ต่อเนื่องกันอยู่ ๒. ทำได้เสมอๆ ขนาดใดก็ตาม ๓. การเกิดได้เสมอๆ ๔. การปฏิบัติจนสามารถมีความเป็นฉานแต่ละขั้นๆ หรือภาวะเป็นผลสงบ ประณีตของการปฏิบัติที่พึงบรรลุสำเร็จ ๕. การเข้าฉาน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๙๒, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๒, ๓๐๙, อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๒๗-๑๓๘

สมาบติ ๘

รายละเอียด : ได้แก่ รูปฉาน ๔ และอรุรูปฉาน ๔

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๑๙

สมापัชชนะ

รายละเอียด : เข้าฉานหรือเข้าถึงความเป็นฉานได้ แคล้วคล่องเจริญขึ้น ดีขึ้นๆ

หนังสืออ้างอิง : กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๕

สมาहित, สมาहितะ

รายละเอียด : ๑. จิตเป็นสมาธิที่รู้ว่าจิตเป็นสมาธิ ๒. จิตได้ฝึกฝนจนตั้งมั่นด้วยสัมมาสมาธิแล้ว ๓. จิตที่มีพร้อมทั้งกุศล

ประโยชน์ทั้งตั้งมั่น ก็รู้ว่าตนมีจิตเช่นนั้นแล้ว ๔. สัมมาสมาธิ, จิตเป็นสมาธิสมบูรณ์ ก็รู้ว่าจิตเป็นสมาธิสมบูรณ์ ๕. จิตตั้งมั่นแล้ว ๖. จิตมีมรรคผลสมบูรณ์แน่แท้จนตั้งมั่นแล้ว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๕๓, คนคืออะไร? หน้า ๒๗๕, ๕๕๖, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นිරิตตา หน้า ๑๑๑, ๑๑๒, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๒๘, ๒๒๙, ฐานขังสุข รู้จักขังสัตว์ หน้า ๖๕, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๐๔

สมาहितจิต

รายละเอียด : คือ จิตที่กิเลสระงับ ตั้งมั่นแข็งแรงอยู่เหนือโลกิยะได้ กระทบสัมผัส รูป รส กลิ่น เสียง ลม ยศ สรรเสริญ สุขเสพสมใดๆ ก็อยู่เหนือ โดยที่ไม่มีอวิมุติจร

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๗๕

สมาहितจิต

รายละเอียด : คือ เป็นจิตที่เป็นประโยชน์เกื้อกูลคนอื่นได้ ถึงขั้นที่จะไปกระทบสัมผัสเกี่ยวข้องกับคนอื่น แล้วมีประโยชน์เกื้อกูลคนอื่น

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๙๐

สมาहितจิตกับอสมาहितจิต

รายละเอียด : ก็ตรวจสอบอีกว่าหลุดพ้นแล้วหรือไม่ หลุดพ้นเป็นวิมุต อวิมุติ สุดท้ายจะเป็น สมาhitตั้งกับวิมุติ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สมุจเฉท

รายละเอียด : คือ ผู้บรรลุแล้วในเรื่องนั้นได้แล้ว จะเฉยเองได้ทันที ทุกที่ที่สัมผัส และมีปัญญาประกอบพร้อมเสมอด้วยอารมณ์ไม่ยึดมั่นถือมั่นจริงๆ เพราะเข้าใจการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เป็นของจริงเป็นเรื่องแน่แท้

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๑๕

สมุจเฉท

รายละเอียด : ๑. แน่นอนเด็ดขาด, เด็ดขาดถาวร ๒. มีความตัดขาดอยู่เสมอ หมายถึงความตัดกิเลสมีในตนอยู่ที่เดียว

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๐๙, ๒๑๘, สมมติพุทธ หน้า ๑๙๗

สมุจเฉทปหาน

รายละเอียด : พันทุกข์เด็ดขาด จะไม่กลับมาทุกข์อีก จิตถึงความบริสุทธิ์ผุดผ่องกันอย่างแท้จริงถาวร ตัดขาดกิเลส ตัณหา อุปาทานทั้งปวงอย่างแน่นอน ประหารกิเลส ตัณหา อุปาทานได้สิ้นแล้วเด็ดขาด

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๑๐

สมุจเฉทวิมุตติ

รายละเอียด : ๑. ถ้าจิตของผู้ใด ผู้นั้นสามารถจัดการ ปิดประตู สังขาร ห้ามกิเลสตัณหาได้เด็ดขาด แน่ลงเมื่อใด ก็เรียกว่าถึงซึ่ง สมุจเฉทวิมุตติ เมื่อนั้น ๒. ทำได้เด็ดขาด แท้จริงแท้ แน่จริง ๓. พันทุกข์เด็ดขาด จะไม่กลับมาทุกข์อีก ๔. วิมุตติได้บริบูรณ์แล้วอย่างเด็ดขาด

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๘๓, ๑๑๐, ๕๑๕, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๒๕

สมุทัย

รายละเอียด : ๑. ต้องค้นหาเหตุในเหตุ ๒. ตัวเหตุแห่งทุกข์ หรือเหตุแห่งความเลวร้ายในจิต ในเวทนา ๓. เหตุสำคัญ ๕. เหตุเกิด [ความหมายตามมูลสูตร]

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๐๐, อีคิวโลกุตระ หน้า ๖๘, รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๙๖, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๔

สมุทัย (ในมูลสูตร)

รายละเอียด : เหตุในการปฏิบัติว่าต้องมีสัมผัสในการ ปฏิบัติเสมอจึงจะครบความเป็นกาย ครบความเป็นวิญญาณ [ไม่ใช่สมุทัยตามอารยสังข์อันคือเหตุแห่งทุกข์ ซึ่งได้แก่ กิเลส ตัณหา อุปาทาน]

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๓๑

สมุทัยอริยสังข์, สมุทัยอารยสังข์

รายละเอียด : ๑. รู้ถึงขั้นอุปาทานขั้นนี้ วางเดี๋ยวนี้ก็ วางเดี๋ยวนี้ทันที ในขณะที่ลืมตาโพลางๆ ทำงานอื่นอยู่ได้ด้วย ๒. ตัวตนของเหตุอริยสังข์ ๓. เหตุแห่งทุกข์, เหตุอริยสังข์

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๔๑, พุทธเป็น อเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๐๗, วิถีพุทธ หน้า ๑๐๙, ๑๑๙

สมุทัยแห่งทุกข์

รายละเอียด : คือ กิเลส ตัณหา อุปาทานที่ผู้ปฏิบัติต้อง กำจัดให้ได้ ด้วยการปฏิบัติตาม สัมมาอารยมรรค อันประกอบด้วยองค์ ๘ หรือปฏิบัติ ศีลพรต ตามหลักไตรสิกขา จึงเจริญ เข้าถึง ความพ้นทุกข์ได้

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๑๕

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์มีบารมี

ช่วยให้เกิดความซำกับความดำ

รายละเอียด : ซึ่งเรื่องของหลวงในภิกษุจารย์ก็เคย เตือนกัน ว่าไม่ควรจะไปหลงวิปัสสนูปกิเลส ที่เป็นตัวความรู้ ญาณปัญญาอยู่ในนั้น อุปกิเลสที่เป็นความรู้มันกินไป มันเพ้อ มันลั่น มันไม่ต้องเสียเวลาอีก ต้องใช้ความรู้ไปเจาะให้ถึง สภาวะจะไปถึงเป้าหมายเริ่มตั้งแต่ ศีล สมภา ปัญญา เริ่มต้น ให้เป็นลำดับมันก็จะไล่จากพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ตามลำดับได้ดีทีเดียว อาตมาก็พูดโดยวิชาการสัจจะ ความจริง ไม่ใช่ว่าอาตมาบังอาจไปสอนท่าน แต่อาตมาต้อง ฟังพาคความรู้จากท่าน อาตมาจะไปสอนได้อย่างไร ท่านก็เป็น พระบวชก่อนอาตมาแม้ว่าท่านจะอายุน้อยกว่า แต่ท่านเป็น ภัณฑะท่านบวชตั้งแต่เป็นเณร อาตมาบวชตอนอายุ ๓๖ ปี ดูเหมือนท่านจะอายุน้อยกว่าประมาณ ๕-๖ ปี อาตมาอายุ ๓๖ มาบวช เลย ๒๐ มาตั้ง ๑๖ ปี

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓

สย

รายละเอียด : ๑. หลับ มีตมัว ยึดอยู่ ความประกอบ ขึ้นเป็นตัวตนแล้วก็ยังไม่รู้ ๒. ตนเอง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๑๖, ยอดนิยาย ของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๗๖

สยกตะ

รายละเอียด : ทำด้วยตนเอง

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๗๗

สยชาติ

รายละเอียด : เกิดจากตนเอง

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๗๗

สยตัตตะ

รายละเอียด : สำรวมตนเอง, ควบคุมตนเอง

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๗๗

สยง

รายละเอียด : ของตนเอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

สยง อภิญญา

รายละเอียด : สมณพราหมณ์เป็นผู้เห็นเอง รู้เอง ที่เป็นสาวกภูมิ เข้าใจสิ่งนี้ รู้แจ้งสิ่งนี้รู้จริงสิ่งนี้และยืนยันว่า สิ่งนี้เป็นสัจธรรม เป็นผู้ที่มิลักษณะของปัจเจกส่วนตัว มีความรู้ยิ่งของตนด้วยตนเอง (สยง อภิญญา) สามารถที่จะอธิบายประกาศโลกนี้ โลกหน้า ให้รู้แจ้งเห็นจริง คนอื่นๆ ก็รู้แจ้งเห็นจริงตามได้

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๖ และ หน้า ๖๑

สยง อภิญญา สัจฉิกัตวา

รายละเอียด : เห็นของตนเอง แจ้งด้วยตนเอง

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๒๑๘

สยงกต

รายละเอียด : ทำได้ด้วยตนเองแล้ว

ที่มา ที่ไป : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๘๙

หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๘๙

สยงกร

รายละเอียด : ผู้ทำเอง

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๗๗

สยงชาติ

รายละเอียด : เกิดจากตนเอง

ที่มา ที่ไป : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๘๙

หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๘๙

สยงปก

รายละเอียด : รุ่งเรืองจนเกิดกรรมในตนเอง

ที่มา ที่ไป : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๘๙

หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๘๙

สยงปส

รายละเอียด : จิตผู้นี้มีอัญญาเกิด

ที่มา ที่ไป : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๘๙

หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๘๙

สยงวร

รายละเอียด : ผู้เลือกเอง

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๗๗

สยงอภิญญา

รายละเอียด : คนทั้งหลายที่ยังไม่ใช่สยงอภิญญาจนถึงสยัมภู สยัมภูคือระดับพระพุทธรูป ร่องลงมาเป็นพระโพธิสัตว์ มีความรู้ไปสยงอภิญญา มีความรู้ของตัวเองข้ามชาติมา มาถึงชาตินี้ ไม่มีใครที่จะรู้หรือมีเองเท่า หรือมีแม่ไม่เท่า แต่ที่รู้ของตัวเอง สยงอภิญญาจะอุบัติแต่ละยุคกาลจะไม่ซ้อน ๒ คนกันเท่าไร มีซ้อนก็รู้ว่าไม่ควรจะแทรก จะรู้ว่าตัวเองมีภูมิสูงหรือต่ำกว่า เป็นพระอรหันต์ เป็นโพธิสัตว์แล้วก็ไม่มีตัวตนที่จะอวดโอ้ ถ้าไม่แน่จริงว่าตัวเองไม่มีใครเทียบ ขนาดเอาตัวอยู่ในยุคนี้ก็ยิ่งรู้ว่าไม่มีใครจะมาเทียบ แต่ก็แสดงตัวว่ามีพื้นที่เหนือกว่าก็โปรดแสดงตัว การจะฟังธรรมต้องฟังจากมิตรดีที่มีภูมิพอจะสอนคนเป็นครูคนได้ จึงเรียกว่าผู้ที่ตั้งอยู่ในฐานะของครู ศาสนาพุทธจะต้องรับฟังถ้าไม่ใช่จากพระพุทธรูปก็ต้องจากสัตบุรุษที่รู้จริง หรือจากสยงอภิญญาคือผู้ตั้งอยู่ในฐานะครูอย่างแท้จริง ต้องได้รับฟังธรรมจากท่าน คิดเองไม่ได้ รู้เองไม่ได้ ศาสนาพุทธไม่มีรู้เอง จะรู้เองก็อยู่ในตำแหน่งสยงอภิญญาขึ้นไปหรือตั้งอยู่ในฐานะครูเป็นสัตบุรุษจริง ยกไว้ก็คือพระพุทธรูปเจ้าเป็นธรรมะสามเป็นเจ้าของศาสนา นอกนั้นก็ยังไม่แน่นอน เป็นลูกศิษย์ของท่านแต่ข้ามชาติมา สัมสม

มาจนกระทั่งมีในตัวเองเพียงพอที่จะแสดง อาตมาประกาศแสดงมาเกือบ ๕๐ ปีแล้วก็ยังไม่มื่ออะไรมาหักล้างหรือมาเปลี่ยนแปลง หรือว่ามีเหตุปัจจัยหลักฐานต่างๆ มาล้มล้างความเป็นจริงอันนี้ ยังเห็นว่าเป็นจริง อาตมาไม่ได้ยึดมั่นถือมั่นนะ ถ้ามันไม่จริงก็ไปยึดมั่นถือมั่นก็จะบ้าเอา ก็ต้องยึดมั่นถือมั่นในสิ่งที่จริง ถ้ามาล้มล้างสิ่งนี้แล้วได้เราก็เลิกยึดมั่นถือมั่นก็ไปยึดมั่นถือมั่นอันใหม่ที่จริงกว่า ถ้ามีการเปรียบเทียบแล้วว่ามีอันใหม่ที่ดีกว่า แล้วจะไปยึดถืออันเก่ามันก็โง่ ก็คงทำไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต สันตโคก วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สัจจะอภิญญา

รายละเอียด : อาตมาก็มายืนยันว่าอาตมาเป็น สัจจะอภิญญาผู้นี้ ผู้ใดละที่มีธาตุดวงศรัทธาต่างๆ ยืนยันแสดงได้ว่าเป็น สัจจะอภิญญาผู้นี้ ก็ไม่เห็นมีใครกล้ายืนยันนอกจากอาตมา แล้วอาตมายืนยันว่าต้องการอวดหรือไม่ อาตมาก็บอกว่าอาตมาอ่านใจตัวเองเป็น อาตมาไม่มีใจที่เป็นสาเหตุจิตตัวนี้ ที่ต้องการอวดโชว์ ยืนยันความจริง แต่ขนาดยืนยันความจริงด้วยความซื่อสัตย์จริงใจปานจะไหนเขายังไม่เชื่ออาตมาง่ายๆ ก็ดี ไม่เชื่อง่ายๆ นั้นคืออยู่ แต่ไม่เชื่อเลยนั้นดี อาตมาก็ว่าเสียประโยชน์นะ ก็คงต้องใช้ภูมิปัญญาของแต่ละคน เห็นดีเห็นงามอะไรก็เอาอันนั้น ไม่ต้องมาโชว์ตัวไม่ต้องบอกว่าเห็นดีกับอาตมา จะมาบอกว่าเป็นลูกศิษย์อาตมาก็ไม่ต้อง ไม่มีปัญหาหรอก อาตมาไม่ได้เดือดร้อนอะไร มีอิสระเสรีภาพ ๑๐๐% ไม่มีอะไรเรียกร้อง เรียกร้องผู้ที่ได้แล้วไม่มานี่สิ ผู้ที่ไม่ได้นั้นไม่มาก็ไม่เป็นไร แต่ที่ได้แล้วไม่มานี่สิซับซ้อน ที่จริงไม่ได้เรียกไปบังคับอะไรเป็นแต่เพียงเปรยปรายว่ามานะ ดีไม่ดีก็แต่งเพลง มีศิลปะให้ฟัง อย่างมีมารยาทสุภาพเรียบร้อย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช กายนี้คือวิญญูณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สัจจะอภิญญา แยกโลกนี้โลกหน้าให้เข้าใจได้

รายละเอียด : คุณยังไม่ตาย แต่ว่าอุตุธาตุมันเป็นธาตุที่ตายแล้ว ในร่างของคุณเองก็มีธาตุของอุตุ แม้ในจิตคุณก็ถือว่าเป็นอุตุได้ เพราะฉะนั้นถ้าจิตที่ตายแล้ว นี่คือจิตตายโลกที่เขาเป็นอยู่กับโลกสนุกสนาน แต่เราเห็นโลกนั้น สำหรับเราในโลกนั้นตายไปจากเรา นี่แยกโลก เป็นผู้แยกโลกสัจจะอภิญญา แยกโลกนี้โลกหน้าให้เข้าใจได้

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

สัจจะอภิญญาผู้สืบทอดเผยธรรมะพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ไม่อยากจะตอบคุณคนนี้ หากตอบไปมากอาสวะเขาก็จะเจริญ อาตมาก็ขอบอกง่ายๆ สุภาพว่า อาตมาเป็นผู้ที่สืบทอดศาสนาพระพุทธเจ้ามา บอกตรงๆ ว่าได้รับปาก อาตมาเป็นคนหนึ่งที่เกิดในยุคของพระพุทธเจ้า สมณโคตมใกล้ชิดและท่านได้มอบหมายให้อาตมาเป็นผู้สืบทอดอันนี้ยืนยันอยู่ในพระไตรปิฎกในสัมมาทิฎฐิ ๑๐ ข้อที่ ๑๐ ว่า สมณพราหมณ์ทั้งหลาย เป็นผู้ดำเนินชอบ-ปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้โลกหน้า ให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้อย่างด้วย ตนเอง ในโลกนี้ มีอยู่ (อตถิ โลเก สมณพราหมณา สัมมัตตดา สัมมาปฏิปันนา เย อิมัญ จ โลกัง ปรัญ จ โลกัง สัจจ อภิญญา สัจจิกัตวา ปเวทนตติ) ผู้ที่เป็นสัจจะอภิญญา คือ ความรู้ของตนเอง มีมาแล้วของตนเอง คำว่าของตนเองไม่ได้หมายถึง สัจจะอภิญญาที่เป็นของตัวเองของพระพุทธเจ้า แต่ของอาตมานั้นเป็นแค่ของตัวเองขึ้น สัจจะอภิญญา พอมายุคนี้อาตมาเกิดเป็น ไก่ตัวพี่ เจาะกระเปาะไขออกมาก่อนใคร มายืนยันเปิดเผยธรรมะพระพุทธเจ้า ไม่มีใครเป็นไก่ตัวพี่กว่าอาตมาเป็น พระพุทธเจ้าท่านใช้คำว่าไก่ตัวพี่ในยุคของท่านที่ท่านตั้งศาสนา ในยุคนั้นท่านก็เป็นไก่ตัวพี่แต่สำหรับในยุคนี้อาตมาก็เป็นไก่ตัวพี่ที่เป็นพระโพธิสัตว์ไม่ใช่เป็นพระพุทธเจ้า ที่อาตมาสอนนี้เป็นธรรมะของพระพุทธเจ้าที่มีของตัวเองด้วยความจริงใจ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

สัจจะอภิญญาผู้สืบทอดศาสนาพุทธให้ถึง ๕,๐๐๐ ปี

รายละเอียด : อาตมาเอามาเองข้ามชาติ จากของพระพุทธเจ้าสืบทอดมาจนมาในชาตินี้ก็ เป็น สัจจะอภิญญา เป็นของตัวเองไม่มีใครมาเป็นอาจารย์ ไม่ได้ไปเรียนมาจากสำนักไหน คือเขาไม่เชื่อหรือเขาฉลาดไม่พอเข้าใจไม่ได้ อาตมาจะพูดอย่างไรคุณก็จะเข้าใจเช่นเดิม จะไปบังคับใครให้กินหญ้าไม่ได้หรอก คุณเป็นผู้เข้าใจผิดก็เลยงง ตั้งใจหน่อย โยนเข้าใจเก่าของคุณทิ้งถึงฟังทั้งทะเลไปเลย เอาไปทิ้งแม่น้ำโขงให้มันไหลไป ตั้งใจฟัง คุณก็ถูก มันไม่ขาดหรอกยังต่อกันมา เป็นการพูดกัน อยู่ในผู้รู้พระพุทธเจ้าก็ตรัสเป็นนัยไว้ พระอรชกถาจารย์ที่มีภูมิธรรมรู้ก็เอามาพูดต่อว่าพระพุทธศาสนาที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่าศาสนาพุทธจะอยู่ไปถึง ๕,๐๐๐ ปีก็มาเรื่อยๆ จนกระทั่งมาถึงวันนี้มันก็ถึงครึ่งหนึ่งของ ๕,๐๐๐ ปีศาสนาพุทธก็เสื่อมลงไปเกือบหมด อาตมาเป็นผู้สืบทอดอยู่รู้ชัดเจนนว่ามันเป็นเรื่องจริงทั้งนั้น แล้วมันก็จริงอาตมาก็มาทำงานหนักอย่าง

แท้จริงในยุคนี้ซึ่งมันหายไปหมดแล้ว มันไม่เหลือเชื่อมาก็เอา
ของตัวเองนี่แหละ มาจะมาพยายามปลุกฝังลงไปต่อเชื่ออยาก
เพราะว่าอาตมาเป็นคนมาพิสูจน์ธรรมะโดยตัวเอง

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันศุกร์ที่
๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

สังข์อภิญาขยายความเรื่องสัมมาทิฐิ

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นแม้แต่สัมมาทิฐิข้อแรก
ก็ผิด สอนไม่ได้เข้าร่องเข้ารอยของพระพุทธเจ้าเลย นี่แหละ
อาตมาเป็นสังข์อภิญา แล้วมาขยายความเรื่องนี้ หากอาตมา
ไม่ใช่สังข์อภิญา อาตมาก็ไม่รู้ คนไม่ใช่สังข์อภิญญาก็อธิบาย
ให้เหมือนที่อาตมาอธิบายได้ ศีลพรตก็เช่นกัน ข้อปฏิบัติเพื่อ
ไปนิพพาน แต่เขาทำกันสัฬัพพทาทานไม่ได้เข้าแม้ศีลพรต
ปรามาส ยังทำกันมิจฉาทิฐิกันอยู่คือยังไม่รู้จักความเป็นกาย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

สังข์อภิญาที่มีในพระพุทธเจ้าทุกพระองค์

รายละเอียด : ถูกต้องก็ขอเสริมว่า สังข์อภิญาที่มีใน
พระพุทธเจ้าทุกพระองค์นั้นก็ใช่ แต่ว่า สังข์อภิญาที่ต้องเป็น
ไก่อตัวพี หรือในระดับเถรวาท ต่างจากอาจารย์วาท อาจารย์นั้น
เป็นผู้ที่เป็นครูบาอาจารย์สอนเยอะเยอะแตกต่างกันมากมาย
เป็นพหูพจน์ ไม่กำหนดเฉพาะเลย แต่ถ้าเป็นเถรวาท เป็น
เอกพจน์ เถรวาท หมายถึงผู้ที่มิวาทะของเถระคือผู้เป็นเถระ
แล้วพระเถระนี้มีนิยามชัดเจนว่า ต้องเป็นผู้ที่อยู่ในยุคของ
พระพุทธเจ้าแต่ในยุคใดก็แล้วแต่ จะเป็นพระโมคคัลลานะ
พระอานนท์พระกัจจายนะ แม้แต่พระกัสสปะก็ตามในยุคของ
พระสมณโคดมมีทั้งนั้นองค์อื่นก็ตาม เป็นผู้ที่เกิดขึ้นในยุคพระ
พุทธเจ้ายังเป็นอดีตสาวกเลย คือมีเอตทัคคะ เป็นผู้ที่ได้รับการ
กำหนดเป็นพิเศษของพระสมณโคดมก็มี ๘๐ กว่ารูป ชำนาญ
ถนัดทางต่างๆ และพูดชัดเจนมีความรู้ความสามารถจริงไม่ใช่
ของปลอมไม่ใช่ของเสแสร้งมันไม่ได้ มันต้องเป็นของจริงออกมา
เพราะฉะนั้นในยุคนี้เป็นยุคที่ศาสนาพุทธจะกระตือรือร้นเรื่อยๆ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๖ เมษายน ๒๕๖๓

สังข์อภิญาเอาสังข์ธรรมพระพุทธเจ้ามาแก้ไข

รายละเอียด : วันที่พระพุทธเจ้าบอกกับพระอานนท์
ว่าเราจะอายุยืนยาวจนถึง ๑ กัปหรือเกินกว่านั้นก็ได้ เพราะ

ฉะนั้นจบกิจของท่านก็ปรินิพพานเป็นปริโยสานได้แล้ว ก็ปล่อย
ให้อาตมาหนักอึ้งนี่แหละ ก็ทำเพราะว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องของ
สังข์จะ อาตมาไม่ใช่พูดเล่นไม่ใช่พูดอะไรที่เป็นบาป บอกว่า
ตัวเองเป็นสังข์อภิญา เอาสังข์ธรรมพระพุทธเจ้ามาแก้ไข
หยั่งลง ซึ่งมันได้ผิดเพี้ยนไปมากแล้ว ไปไกล แค่ว่า บุญ
แค่ว่า สมาน คำว่า ฌาน มันออกนอกของพระพุทธเจ้า
ไปแล้ว จริงๆ แล้วคำว่าสมานคำว่า ฌาน ไม่ใช่เข้าใจได้ง่ายๆ
มันเป็น อจินไตย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

สังข์อภิญาในสัมมาทิฐิข้อ ๑๐

รายละเอียด : ที่ต้องบอกว่า สังข์อภิญาในข้อ ๑๐
คือตัวเอง ไม่มีใครสอน แล้วตัวเองมาจากไหน มาจากชาติ
ก่อนๆ ที่ได้เรียนรู้มาจากพระพุทธเจ้าเรียนรู้ได้มาแล้วแน่นอน
ในยุคนี้พระพุทธเจ้าไม่มีแล้วหรือไก่อตัวพีที่สอนอาตมาก็ไม่มี
นี่คือตัวเองในขณะที่เป็น สังข์อภิญา ไม่ใช่สังข์อภิญาที่เป็นพระ
พุทธเจ้าที่รู้อเอง บรรลุสัมมาสัมโพธิญาณ อาตมาไม่ใช่ อาตมา
เป็นโพธิสัตว์ระดับ ๗ ระดับ ๘ ก็ยังไม่ใช่ อาตมาพูดจริง
ยืนยันจริง ขอภัย คนโง่เท่านั้นจะไม่เชื่ออาตมา หากไม่โง่
จะฟังแล้วรู้เลยว่าถ้าไม่ใช่ของจริงจะไม่พูดอย่างนี้ไม่มีอย่างนี้
มาพูดหรือไม่กล้าพูดเช่นนี้ คนที่ไม่ฟังอาตมานั้นแหละคือ
คนที่ นัตถิ โลก สมณพราหมณา สัมมัตคตา สัมมาปฏิปันนา
เย อิมัญ จ โลกัง ปรัญญ จ โลกัง สังข์ อภิญา สังข์กัตวา
ปเวเทนตติ คือไม่มี ผู้ดำเนินชอบ-ปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศ
โลกนี้-โลกหน้า ให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้อย่างด้วย ตนเอง ในโลกนี้
นี่สิ่งที่มาพูดอยู่ แต่เขาก็ไม่รู้ว่ามี พูดชัดๆ ดังๆ ด้วยไม่ได้พูด
ให้เบาแว่วได้ยิน ก็ไม่เชื่อไม่รู้ไม่เห็น นัตถิ โลก ตามีตบอด
อาตมาพูดหมดเปลือกพูดไม่เหลือพูดไม่บันยะบันยัง พูดไม่
ปิดบัง พูดไม่ไว้หน้า พูดอย่างเหลืออนาทีเดียว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

สยัมภู

รายละเอียด : ๑. ปานพระพุทธเจ้า ๒. ยิ่งใหญ่ ตรีสรู
เองโดยชอบ และสร้างศาสนาได้ ๓. พระพุทธเจ้าผู้มีภูมิตรัสรู้
ได้เอง โดยไม่มีใครสั่งสอน ๔. พระผู้เป็นเอง มีเอง (ธรรมที่
เป็นพุทธทั้งหมดทั้งปวงนั้นมีในพระองค์เองมาแล้วโดยไม่ต้อง
เอามาจากใคร) คือตรีสรูได้เองโดยไม่มีใครสั่งสอน ซึ่งก็คือ

พระพุทธเจ้า ๕. ผู้สูงกว่าพระเจ้าเจกสัมมาสัมพุทธะ ซึ่งคือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๒๑๙-๒๕๙, ถอดรหัส อัดตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๒, รู้คนซึ่งสุข รู้คุกซึ่งสัตว์ หน้า ๙๐, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๒๑, ๑๔๑, ๑๔๒

สมัยภุ หรือ ตถาคต

รายละเอียด : คือ การตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ต้องสั่งสมบำเพ็ญบุญบารมีหลายชาติ ได้เรียนรู้กับพระ อาริยเจ้ามาหลายชาติ ได้พบพระพุทธเจ้าองค์ก่อนๆ มาแล้ว แต่ชาติก่อนๆ ได้สั่งสมบำเพ็ญบุญบารมีมาจริง ได้พัฒนา ตนเองอย่างสูงสุดแห่งที่สุดแล้วในความเป็นมนุษย์ ที่พึงมี พึ่งเป็นของมหาเอกภพ พระพุทธเจ้าเกิดมาจึงรู้เองเห็นเอง พึ่งตนเอง เป็นเอง จนไม่ต้องพึ่งไม่ต้องอาศัยจากใคร เป็นผู้ ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์ของพระพุทธเจ้า ตรัสรู้ มรรคองค์ ๘ อริยสัจ ๔ มาหลายชาติแล้ว จึงมีของพระองค์เอง ไม่ต้องมี ใครสอน ตรัสรู้ได้เองเป็นปัจเจกบุคคล ปัจเจกพุทธะ

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๐๐

สยามถอดรหัสตาม (พยัญชนะ) ตัวอักษร

รายละเอียด : ถ้าเอาอาตมาตีความ สยะ แปลว่า เป็นเรา เป็นเรามีคำว่า สก สย สว สย เป็นตัวตอนที่กลางๆ สก คือตัวตอนที่มากใหญ่ สว เป็นพยัญชนะตัวที่ ๔ ย ร ล ว ส ที่นี้ สย คือใช้ตัวเรา ใช้แล้วตัวเรา นี้แปลอย่างโพธิรักษ์ ไม่ได้แปลตามที่เขาเรียนตำราไวยากรณ์มานะ ทำไมมาอยู่ กับไทย สยาม เคยได้ยินคำว่า สมัยภุใหม่ ใกล้เคียงกันใหม่ ผู้รู้สูงสุดเป็นผู้รู้ได้ด้วยตนเอง สยยังอภิญญา คือผู้รู้ที่รู้ได้ด้วย ตนเอง อาตมาประกาศตัวเองว่าเป็น สยยังอภิญญา เพราะว่า ในชาตินี้มีความรู้ที่รู้ธรรมะพระพุทธเจ้าเอาของตัวเองมา พุดเอามาอธิบายไม่เหมือนของที่เขารู้กัน และบอกด้วยว่า... ของเขาผิดของอาตมาถูก พุดอย่างนี้ด้วย ยืนยันถึงขนาด นั้นแล้วอาตมาก็ยังมั่นใจว่าอาตมาไม่ได้พุดตลปตะแกลงพุด อวดคืออะไร ก็ขอยืนยันว่าอาตมาพุดความจริง ใครจะรู้สึก หมั่นใส่ว่าเป็นพวกอวดดีก็แล้วแต่ แต่ต้องพุดความจริง จำเป็น ที่จะต้องยืนยันความจริงเท่านั้นเอง ใครจะคิดอย่างไรอาตมา ห้ามไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สย อภิญญา, สยยัง อภิญญา

รายละเอียด : ๑. สมณพราหมณ์ทั้งหลาย ผู้ดำเนินชอบ ปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้ โลกหน้าให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้ยิ่ง ด้วยตนเองมีอยู่ ๒. รู้ด้วยตนเอง ๓. คนผู้มีความรู้ระดับโลกุตระ ภูมิที่ตนได้มาเป็นของตนถึงขั้นนียตะ หรือแน่นอนเที่ยงแท้แล้ว ๔. ผู้สูงกว่าปัจเจกบุรุษ ๕. ผู้มีภูมิโลกุตระธรรมของตนเองมาก พอถึงขั้นเกิดมาแต่ละชาติในยุคหนึ่งสมัยหนึ่ง เป็นผู้มีความ ตนเองได้จริงมาแล้ว และสามารถถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นได้ใน ยุคนั้นสมัยนั้นโดยไม่ต้องพึ่งอาริยะองค์อื่น มีอภิญญาสูงกว่า ปัจเจกบุรุษ

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๙๘, ๒๕๙, ถอดรหัส อัดตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๒, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๔๑, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๔๗

สรณ

รายละเอียด : สรณ คือ การรบ แปล สรณะ ว่าคือ ที่พึ่ง แต่พึ่งแต่การรบ คนไม่ได้รับกิเลส กิเลสมันก็รบกับคุณ กตหัวคุณตลอดเวลา คุณไม่ได้เป็นนักรบ แพ้กิเลสตลอด เวลาเลย เป็นทาสผู้ปล่อยไม่ได้ หงอให้กิเลสเป็นนายตลอด กาล

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโคก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

สรณะ

รายละเอียด : ๑. เครื่องยึดถือ หรือสิ่งที่เราพึ่งพาอาศัย เป็นเครื่องเหนี่ยวนำตัวเราให้ไปสู่สุข สู่ความเกษมสำราญ มีการต่อสู้ หรือมีสงคราม หรือมีข้าศึก หรือเป็นไปพร้อม กับ บาบ แต่เราต้องทำให้บาบ หรือสงครามนั้นน้อยลงๆ ๒. เป็น แบบเป็นอย่างไร เป็นหลักยึด เป็นที่พึ่ง ๓. ที่พึ่ง, ที่ระลึก, บ้าน, เครื่องป้องกัน, ที่กำบัง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕๖, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๓๑, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๙๖

สรณะ

รายละเอียด : ส คือ ประกอบ รณะ คือการรบหรือ สงคราม สรณะ ก็แปลว่าที่พึ่งที่อาศัย มั่นอาศัยอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

สรภัญญะ

รายละเอียด : คือ ความเป็นแห่งการกล่าว หรือภาษาพูด คำกล่าว คำพูด ไม่มีทำนอง (คีต) หมายความว่า จงกล่าวให้เป็นคำพูด คำกล่าวตรงตามสาระที่กำหนดไว้ (รัสสะหรือทิมะ) แม้สระเสียงยาว (ทิมะ) ก็ตามขอบเขต ซึ่งไม่ใช่กล่าวลากยาวจนเกินกำหนด คือการกล่าว การพูด คำกล่าว คำพูด ไม่ใช่เพลง ไม่ใช่คำเอื้อนอันยาวไปจากที่กำหนดด้วยสระ พระพุทธเจ้าท่านอนุญาตสรภัญญะ ท่านห้ามการสวดที่มีทำนองหรือห้ามการสวดที่ลากเสียงอันยาว

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๕๓-๑๕๔ การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า ๒๘

สรภัญญะคือคำกล่าวให้ตรงกับเสียงสระสั้นยาว

รายละเอียด : ท่านห้ามใส่ทำนองแต่เขาก็ใส่ทำนองก็ไม่เข้าใจ พอมาถึงข้อ ๒๑ เรานุญาตสรภัญญะ เขาก็ไปตีความว่า สรภัญญะว่า ท่านอนุญาตให้มีทำนอง เวิร์จจริงๆ สร คือเสียงสระ ภัญญะคือคำกล่าวก็กล่าวให้ตรงกับเสียงสระสั้นยาว รัสสะ ทิมะสระ เช่น นะ กีสั้น โม กียาว ตัสสะ กีสั้น ณะ กีสั้น โตกียาวหน้อย ก็เท่านี้ แต่นั่นบอกว่า ท่านอนุญาตสรภัญญะคือให้มีทำนองเสนาะ เป็น นามวิ ตัสสา ภาคาวาโต ละเลย ลากเสียงยาวเอื้อนแข่งกันอีก อาตมาพูดไปเขาก็ไม่หยุดหยุก ห้ามไม่อยู่ด้วย พระพุทธเจ้าท่านให้กล่าวคำโดยภาษาถิ่น ภาษาไทยก็ออกสำเนียงภาษาไทย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓

สราค, สราคะ

รายละเอียด : จิตมีราคะ ก็รู้ว่าจิตมีราคะ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๕, ๒๗๔, อีคิว-โลกุตรระ หน้า ๓๕, ๒๒๘, ถอดรหัสอัศจรรย์ อนันตตา นิสิตตา หน้า ๑๑๑

สรีรพันธุ์ (gene)

รายละเอียด : ๑. การสืบทอด (ดีเอ็นเอ, ยีน) ของพ่อแม่ทางสายเลือดหรือเผ่าตระกูล-สืบๆ กันมา ๒. ความหมายเช่นเดียวกับคำว่า กรรมพันธุ์ ตามที่เข้าใจกันทั่วๆ ไป ๓. เชื้อพันธุ์ที่เกิดจากดินน้ำไฟลมประกอบกันขึ้นเป็นสรีระหรือร่างกาย

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๘๔, วิถีพุทธ หน้า ๗๘, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๘

สรโณถึงอรณะ

รายละเอียด : แปลว่าทำการรบ ต้องพึงการรบ หากรบจบก็อรณะ คือไม่ต้องรบ แต่ถ้ายังไม่เป็นพระอรหันต์ก็ต้องมีวิบากที่เป็นการทำสงคราม สรณะ ต้องรบกับกิเลสตลอดกาล ตราบที่มันไม่หมด หมดเมื่อไหร่ก็ไม่ต้องรบ นั่นคือคุณหมดกิเลส คุณก็พึงพาอรณะ แต่คนที่ยังไม่หมดกิเลส ก็ยังมีสรณะ ยังมีสงครามกับกิเลส เป็นที่พึ่งของตนอยู่ อรหันต์ขึ้นไปถึงจะเรียกว่า อรณะ ไม่มีที่พึ่ง คือการรบอีก

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สร้างภาพให้ดีตลอดนิรันดร

รายละเอียด : ทำใจให้สบายๆ ไปเลย เขาหาว่าเราสร้างภาพทำดี เราก็เลยต้องพยายามทำ สร้างภาพให้ดีตามที่เขาว่าให้ไปตลอดนิรันดรเลย กายกรรมวจีกรรมสร้างภาพไปให้ดี จะไปสร้างภาพชั่วทำมาละ แม้แต่คนที่เขารู้ว่าเขาเองไม่ดี แต่ทำดีทำสร้างภาพ ตราบมา ก็ถูกว่าประชดประชัน ก็ตัดจริตให้มันสุจริตเลย คนมีจริตที่ทุจริตมันไม่ดี แล้วก็แสดงออกแต่ทุจริตก็บ้าสิ จะต้องมาตัดจริตให้มันสุจริตตลอดเวลาใครจะว่าก็ช่างเขา คนที่วานี้คือคนโง่

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

สร้างราชธานีอโศกเป็นประโยชน์เพื่อแม่แก้อกุลช่วยเหลือสังคม

รายละเอียด : คือเราพยายามจะสร้างราชธานีอโศกเท่าที่เราสามารถจะมีอะไรที่คิดได้ว่า เราควรจะต้องเป็นประโยชน์เพื่อแม่ แก้อกุลช่วยเหลือสังคมร่วมกันเท่าที่เรจะเป็นไปได้ ซึ่งจริงๆ แล้วมีคนเชื่อว่ามานะ อโศกทำเป็นคนจน แต่เสร็จแล้วมันจะต้องมีอะไรชุกชอน มีนายทุนมาแน่นอน ซึ่งมันไม่มี ถ้าเราไม่มี คนก็จะว่าอีก เตี้ยอุ่มค่อมมันไม่มีแล้ว จะทำกว้างทำไม ช่วยเหลือคนอื่นทำไมมากมายนัก ทำเป็นอยากได้หน้าตาหรืออย่างไร มันก็ไม่ใช่อีกแหละ ซึ่งมันอธิบายไปแล้ว อาตมาอธิบายไม่เก่ง แต่ก็ขออธิบายที่ไม่เก่ง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สร้างสรร

รายละเอียด : คือ สรร คือ เลือกเฟ้น จึงสร้างอย่างมี

การเลือกสรรด้วยปัญญา เพ้นแต่สิ่งที่ดีมีประโยชน์แท้ ไม่เป็นพิษ ไม่มอมเมา

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๕๓

สร้างสรรค์

รายละเอียด : สรรค์ คือ สร้าง เมื่อมีปัญหาเลือกเพ้นดีแล้วจึง สร้าง เต็มที่ จึงสร้างต่างๆ สร้างสรรค์ให้เป็นผลผลิตทรัพย์สินขึ้นมาเป็น ส่วนกลาง โดยธรรม มีผลผลิตกินใช้อย่างพอเพียงแถมมีเหลือมีกิน

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๕๓

สร้างเมืองสำคัญบนพื้นที่น้ำท่วม

รายละเอียด : สร้างเมืองสำคัญบนพื้นที่น้ำท่วม คือ ราชอาณาจักรไทย เป็นเมืองหลวงของชาวอโศก ปีนน้ำท่วมหนักแบบราพณาสูร เพราะอะไรจึงเลือกพื้นที่น้ำท่วมสร้างเมืองเป็นวิบากของอาตมาเพราะอาตมาไม่มีอะไรเทียบพร้อม มีได้ขนาดนี้ก็บุญห้วนหนักหนาแล้ว ได้ที่เป็นพันไร่ เป็นอจินไตย วิบากอาตมาต้องเป็นเช่นนั้น อาตมาก็ไม่ได้คิด ก็ยอมรับ ก็ให้ดีกว่านี้ได้นั้นดีแน่ แต่มันได้แค่นี้

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต สันตอโศก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

สร้างเรือนไฟ

รายละเอียด : สร้างศาลาหรือวิหารที่มีการบูชาไฟอยู่ในวิหารนั้น

หนังสืออ้างอิง : ปากับพุทธศาสนา หน้า ๕๒

สร้างให้มาเป็นคนจนได้สร้างได้ที่คน

รายละเอียด : คือคนจนถ้าเข้าใจลักษณะจริงได้แล้วแล้วมันสร้างได้อย่างไร สร้างให้มาเป็นคนจนได้อย่างไร ในประเทศไทยที่เป็นสถานที่ แล้วในประเทศไทยมีใคร ก็มีใคร เพราะฉะนั้น สร้างได้ที่คน วัตถุประสงค์ไม่รู้จักความจน ความรวย คนที่สะสมมากก็รวย คนที่สะสมน้อยก็จน หรือไม่สะสมก็จน ต้องสร้างให้คนไม่สะสม และมีระบบวิธี กองกลาง แล้วก็หัวใจที่ไม่ยึดเป็นของตัวเองของตน มีของกลาง ส่วนรวม พฤติกรรมก็ไม่แย่งกัน เอามาใช้ตามเหมาะสม ใช้ไม่หมดก็คืนเข้ากองกลางเฉลี่ยกันใช้อย่างสบาย ซึ่งเป็นหลักเศรษฐศาสตร์ที่

สามัญ แต่มันลึกซึ้งมาก ที่จริงเป็นเรื่องวิสามัญ กลับไปกลับมา จากถูกเป็นผิดจากผิดเป็นถูก จนกลายเป็นผิดเต็มโลกเลย เราก็ต้องกลับมาสู่ความถูกต้องที่มันเป็นโลกุตรธรรมที่มันยากเย็นยิ่ง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตอโศก วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สลายจิตธาตุให้สูญกลายเป็นธาตุธาตุ

รายละเอียด : จริง ศาสนาไหนก็ไม่ขาดพลังสื่อสาร มีแต่ศาสนาเซนที่ไม่ใช่ สุดโต่ง ไม่เอาอะไรเลยอยู่ไปก็ตายเท่านั้น เขาถือว่าตายแล้วสูญจบแล้วเท่านั้น เขาถือความเข้าใจ อัตตาของเขา ต้องสูญไม่มีอะไรเหลือ เป็นอุกเขททัญญูขนาดหนักเลย เขาไม่ได้เรียนรู้ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ที่มีการสัมผัสและมีอาการติดยึดเกิดเวทนาเกิดความรู้สึก แล้วก็มีความรู้ที่ไปรับรู้เรียกว่า สัญญา เรียกว่าปัญญาไปรู้ความรู้สึกนั้นจนกระทั่งมันไม่ติดไม่ยึด มันกลาง มันเฉยไม่มีอะไรติดตั้งเลย การรู้ถึงสภาพสิ่งที่มีในโลก ตั้งแต่ความเป็นธาตุอนุนิยาม วัตถุต่างๆ จนกระทั่งมาเป็น พีชะเป็นจิต ที่เป็นความตรัสรู้ของศาสนาพระพุทธเจ้า แล้วเรื่องของคุณสมบัตินี้ของพลังงานระดับอนุนิยาม คุณสมบัตินี้ของพลังงานระดับ พีชานิยาม คุณสมบัตินี้ของพลังงานระดับ จิตนิยาม ๓ ตัวนี้ครบโลกเลย ทางวิทยาศาสตร์ ครบโลกวิทยาศาสตร์เลย แต่เดี๋ยวนี้วิทยาศาสตร์ก็ยังไม่สามารถแยกความรู้ ๓ อย่างนี้ได้ แยกได้สำเร็จ ทำให้สำเร็จ คือแยกทางจิตของตัวเองให้จบความเป็นจิตได้เลย ไม่เหลือแม้กระทั่งความเป็น พีชะ ไปกลายเป็นธาตุธาตุ เป็นดินน้ำไฟลมได้ แม้แต่ พีชะ ระดับพีชาก็ยังไม่เหลือ อาจจะเหลือเศษอยู่บ้างก็ไม่ใช่ไร พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า ท่านตายจากร่างกายนี้ไปแล้ว ในพรหมชาลสูตรก็เหมือนพวงมะม่วงสดๆ ถูกตัดขั้วลงแตกกระจายไม่รวมติดกันอีกแล้ว ไม่รวมเป็นพวงใหญ่เหมือนเดิมได้ กลายเป็นวัตถุธาตุ จิตธาตุสูญแน่ พีชานิยามก็แค่อาศัยเวลาตายไปแม้พีชานิยามก็ทำลายกลายเป็นธาตุไปหมด

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

สว. (ถอดรหัสตามตัวอักษร)

รายละเอียด : ตัวตนที่มีพลังงาน ๖ คือ พลังงานระดับที่ ๔ ของเพชรวรรค ส่วน สย เป็นพลังงานตัวที่ ๑ ของเพชรวรรค ย. คือ ตัวเล็กสุดปลายสุด ถ้ามีพลังงานถึงขั้น ๔ แยกยากคือ สว ยิ่งไปเป็น สก คือตัวตนหายขาด สว. คือ ตัวตนรองลงมา สย. คือ ตัวตนอาศัยสุดท้าย คือ อนุสัย เป็นอรหันต์แล้วเป็น

พระโพธิสัตว์จึงอาศัยสิ่งนี้ อา คือ ลากมันไป ที่จริงจะ อ สยะ คือ ไม่มีสยะ ได้แต่ก็เข้มนต์ต่อไปก็ได้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

สวด

รายละเอียด : คือ คำกล่าวคำอธิบายขยายความ มีคำ มีความมากขึ้น สารขยายด้วยคำพูดออกไปเกินกรอบขอบเขต

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๖๗

สวด

รายละเอียด : คือ โดยเฉพาะในการสวดของศาสนา แปลว่า การอธิบายให้ยาวออกไปอีก ไม่ได้แปลว่าร้องเพลง คือ การพูดขยายความออกไปให้มีมากขึ้นๆ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๕๖-๑๕๘

สวดมนต์

รายละเอียด : การสวดมนต์ต่อหน้าผู้คนสาธารณะนั้น ไม่ใช่ลัทธิของพุทธ การเอาบทมนต์ไปสวดพร้อมกันต่อหน้าผู้คนสาธารณะอย่างที่ทำกันนั้น ไม่ใช่ลัทธิของพุทธ พระพุทธเจ้าไม่ทรงอนุญาตให้เอา ธรรมบท ไปสวดพร้อมกันตั้งแต่ ๒ คน ต่อหน้าฆราวาส หรือ อนุปลัมบัน (คนผู้ยังไม่มีภูมิรู้โลกุตระ) แต่การสวดอย่าง ประณามคาถา นั้นสวดได้ เพราะเป็นบทที่เขาแต่งขึ้นใหม่ ไม่ใช่ ธรรมบท ของพระพุทธเจ้า เป็นบทที่เขาแต่งขึ้นสรรเสริญพระพุทธพระธรรมพระสงฆ์ แล้วเอาไปท่องให้คนศรัทธาเลื่อมใส เช่น พาหุง ๘ หรือ มหากาย หรือ ภาตสุลัพพฯ เป็นต้น ส่วน ยะถาสัพพฯ นั้น มีทั้งธรรมบทของพระพุทธเจ้ากับประณามคาถาที่แต่งกันเอง คือ ช่วงต้นเป็น ธรรมบท ช่วงท้ายเป็น ประณามคาถา

หนังสืออ้างอิง : การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า ๔

สวดมนต์ทำผิดพระวินัย

รายละเอียด : เพราะ... ๑. สวดมนต์ ไม่เป็นสรภัญญะ ที่ถูกต้อง ๒. สวดลากเสียงอันยาว ๓. สวดใส่ทำนอง ๔. เอา ธรรมบทของพระพุทธเจ้า มาสวดพร้อมกันตั้งแต่ ๒ องค์ขึ้นไป ต่อหน้าฆราวาส ๕. เอามาสวดหากินกันทุกทาง ทั้งระดับพิธี ของประชาชนจนถึงรัฐพิธี

หนังสืออ้างอิง : การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า ๕๐

สวดมนต์ทำลายศาสนา

รายละเอียด : สวดมนต์เป็นธรรมเนียมของศาสนาอื่น เขาสวดกันเป็นหมู่ เมื่อมีคนชอบก็เลยสวดกันมากมาย จนกระทั่งเป็นลัทธิมนตรญาณ แต่ทุกวันนี้พระก็ไปสวดหากิน สวดเป็นหมู่... เขานึกว่าตัวเองได้บุญได้กุศล ทั้งที่ได้นรกไป เต็มๆ ซึ่งเป็นนรกโทษฐานที่ทำให้ศาสนาเสื่อม หรือทำลาย ศาสนานั้น มัน บาบ ขนาดไหน นรกใหญ่ อนันตริยกรรม ปานใดก็ลองคำนวณดูเองเถิด เพราะแค่ทำให้ สงฆ์แตกกัน เป็นสังฆเภทก็อนันตริยกรรมแล้ว นี่ถึงขั้นทำลายศาสนามันยิ่ง จะหนักหนาสาหัสยิ่ง

หนังสืออ้างอิง : การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า ๔๙

สวดมนต์ผิดทั้งรัสสระและทิมสระ

รายละเอียด : อันที่เป็นรัสสระก็เป็นสระรัสสระ อันที่เป็น ทิมสระก็ออกเสียงทิมสระก็กล่าวให้ตรง แต่เดี๋ยวนี้ไม่มีเลย (ผิดไปทั้งประเทศ) มีแต่อโศกที่กล่าวถูก เราสวดมนต์อยู่ใน อโศกพูดไปไม่ได้มานั่งหลงตัวเองยกยอตัวเองไม่ใช่แต่เป็นเรื่อง ลำคัญ เดี่ยวนี้เขาก็กลายเป็นเรื่องเล่นเป็นเรื่องยืดยาวแข่งกัน เล่นลูกค้อ เสร็จแล้วเขาก็จ้องกันแต่ยังไม่เลิก เห็นพระเห็นเณร รูปไหนขบรื่องเก่งเขาก็จ้องกันตั้งแต่ยังไม่เลิก เสร็จแล้วพอเลิก เอาตัวไปเลย เอาไปร้องเพลงทำแผนเสียง เดี่ยวนี้มีออนไลน์ ก็เลยลดลงเยอะเลย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓

สวดสรภัญญะ

รายละเอียด : คือ สร คือ สระ (มีรัสสระกับทิมะ) ภัญญะ คือ ลักษณะการออกเสียง เปล่งคำความ หรือ ความเป็น แห่งการกล่าว การสวดสรภัญญะ คือ ความเป็นแห่งการกล่าว ตามสระนั้นๆ ผู้สวดสรภัญญะก็ต้องใช้เสียงสระอันพอเหมาะ ตามเสียงสระ อะ อา อิ อี อุ อู เอ โอ อย่างถูกต้อง ไม่ใช่ ลากเสียงยาวเกินจริง สรภัญญะ จึงเป็นการนำธรรมบท หรือ คำสอนของพระพุทธเจ้า มาอธิบายขยายความ ไม่ใช่เอามาร้อง ไม่ใช่เอามาใส่ทำนอง แล้วควรวุเคราะห์ให้กันฟัง... มันเป็นการ ลดค่าคำสอนพระพุทธเจ้ามาให้เป็นการสวดการร้องเพลง

สนุกสนานเล่นๆ หรือมาร้องหากิน กระทำตนเหมือนนวกนิพก เหมือนคนคึกก่า ที่รับรายได้จากการสวดการร้องเพลง อาตมา อยู่ในยุคพระพุทธเจ้าก็ไม่เคยสวดอย่างที่นี้เป็นแบบนี้... อาตมา พาชาวโศกสวดแบบสรภัญญะที่ออกเสียงคำตามเสียงสระ ที่กำกับอยู่ ถ้าสระเสียงสั้น ก็ออกสั้น สระเสียงยาวก็จะ ออกยาว เช่นสวดว่า นะโมตัสสะระคะวะโตอะระหะโตะสัมมาสัมพุทธัสสะ ซึ่งมันเป็นแบบสรภัญญะที่ถูกต้อง มีรัสสระกับทิสสระที่ถูกต้อง ใครออกเสียงยาวเป็น นามัวตาสสาาาา ซึ่งเลยขีดการสวดสรภัญญะ ก็เป็นอาบัติทุกคำ อาตมาขอ ยืนยันว่า มนต์ หรือ คำสอน ของพระพุทธเจ้าไม่ใช่เพลง

หนังสืออ้างอิง : การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า ๑๓, ๔๐-๔๑

สวดสังคหะ

รายละเอียด : คือ การสวดอย่างย่อ สังคหะคือการ ช่วยเหลือ การได้สังคหะคืออันย่อเข้าแล้ว แต่เขาก็สวดกัน ยาวๆ ยานคางไป เป็นความผิดเพี้ยนไปไกลจากศาสนาพุทธ สวดสังคหะ สังคหะคือ การเติม การให้ช่วยเหลือ การทำให้ พอเหมาะพอดี เป็นการได้ ซึ่งท่านก็แปลตามบาลีหมายความว่าอันนั้นแหละ อันใด คำว่า นะโม เป็นต้น ก็สวดว่า นะโม ก็สวดว่า นะโม อย่าสวดว่า... นานานามัววว ไม่ใช่ คำว่า นะโมก็คือย่อมาแล้ว สังเขปเข้ามาแล้ว สวดสังคหะหมายถึง เช่นนั้น

หนังสืออ้างอิง : การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า ๑๔

สวดสังคายนา

รายละเอียด : คือสวดธรรมบท ธรรมวินัยของพระพุทธเจ้าขึ้นมาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เป็นการสวดรูปเดียว อย่าง ลงปาติโมกข์ก็สวดคนเดียว หมู่พระสงฆ์ก็ฟังและตรวจสอบ ว่าธรรมบทที่ผู้นั้นท่องมามันผิดหรือถูก ถ้าสวดคนเดียวนี้ สวดผิด คนอื่นๆ ที่จำได้ถูกต้อง ก็ท้วงว่ามันผิด ถ้าหมู่ส่วนใหญ่ ถือว่าอย่างนี้ถูก ก็ต้องเอาเสียงส่วนใหญ่ (เยภยลิกา) การสวด สังคายนาจึงเป็นการสวดเพื่อรักษาสิ่งที่ถูกต้องเอาไว้ ทุกวันนี้ ก็ยังอาศัยกันอยู่บ้าง แต่ก็ไม่ควรให้ผิดหลักเกณฑ์ของพระพุทธเจ้า เช่น พวกกันสวดด้วยเสียงอันยาวหรือใส่ทำนองหรือ สวดพร้อมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปต่อหน้าญาติโยมฆราวาส

หนังสืออ้างอิง : การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า ๑๒

สวณะ

รายละเอียด : ฟังธรรม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๓๐๘

สวานานุตตริยะะ

รายละเอียด : การฟังอันเยี่ยม

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๑๒

สวานไม้ตาย

รายละเอียด : คือคำว่าตายนั้นแหละ จะเป็นอะไร ก็มี ตาย มีเกิด สูงสุดก็มีตายกับเกิด เพราะฉะนั้นไม้นี้ มันไม่ได้ บาบอะไร ไม้มันตายแล้วด้วย ไม่มีการงอกเงยอีก ตายนี้คือ ไม่มีการงอกเงยอีก ไม่มีพื้น นอกจากจะเสื่อมไปเท่านั้น จับไม้ ที่ตายแล้วมาตั้งๆๆ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สวรรค

รายละเอียด : เทวภูมิ สุขในจิต (สมุทัยอริยสัง)

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๑๓

สวรรค

รายละเอียด : คือภพหรือที่อยู่ที่อาศัยของผู้มีความสุข มีสุขภาวะ มีความเจริญ ซึ่งเป็นแดนของเทวดานั้นเอง

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๗

สวรรค ๖

รายละเอียด : สวรรค์ ๖ สมมติเทพ เทวดาชั้นกามาวจร คือ แดนสุขที่พร้อมด้วยกามคุณ ๕ เป็นที่อยู่ของเทวดา (ผู้ติดสุข) ๖ ชั้น ๑. จาตุมหาราชิกา สวรรค์ของผู้เริ่มเสพความสุข สวรรค์ที่มหาราชใหญ่ ๔ ทิศปกครอง ชื่อว่า ท้าวจตุโลกบาล จอมเทพเป็นใหญ่ แต่จริงๆ แล้วมันเป็นนรกบำเรอใจ ๒. ดาวดึงส์ สวรรค์ของผู้หลงเสพสุขจนยึดติด, ที่ตั้งแห่งอาคารที่ ๓๓ เพื่อได้เสพอารมณ์ มีท้าวสักกะเป็นใหญ่ ๓. ยามา สวรรค์ของผู้พร้อมสุขที่ยิ่งเสพมากขึ้น, แดนใจของผู้เปลื้องทุกข์ได้, ได้เป็นยามๆ มีท้าวสุยามะเป็นใหญ่ ๔. ดุสิต สวรรค์ของผู้สุข สูดยอดจนอ้อมแล้วพัก, แดนใจของผู้อ้อมสงบเฉยได้ เพราะ เสวยอ้อมแล้ว มีท้าวสันดุสิตเป็นใหญ่ ๕. นิมมานรดี สวรรค์ของผู้ปรุงแต่งจิต, ภูมิจิตของผู้มีใจยินดีในการนรมิต ความปรารถนา

สำเร็จได้ด้วยความสามารถตน มีท้าวสุณิมิตเป็นใหญ่ ๖. ประณิ-
มิตวสวัตติ สวรรค์ของผู้มีความสุขสูงสุดอยู่กับคลังแห่งความสุข
ที่ตนมี, ภูมิที่อยู่แห่งเทพที่มีอำนาจในการเนรมิตอื่นๆ มีผู้อื่น
สนองอำนาจให้ได้อย่างเร็วไว มีท้าวประณิมิตวสวัตติเป็นใหญ่
หากจิตพ้นขั้นนี้ได้แล้วย่อมเป็นพรหม

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ อุปลงกุตตร ข้อ
๕๑๐, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๔๖-๒๕๘, พระไตรปิฎก เล่ม ๔
ข้อ ๑๗, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

สวรรค์ ๖ ชั้น คือของคนใจ

รายละเอียด : คนอวิชชาอยู่ในสวรรค์ สวรรค์ก็คือนรก
นรกก็คือสวรรค์เป็นอันเดียวกัน เป็นทวะเป็นของคู่ เสพสิ่ง
ที่ปรุงแต่งขึ้นมา ทวะ ที่เสพผสมสุขสม สมสูในตัวเองคือเรียก
ว่าพวกไล่เดือน ไม่หมดพันธุ์ไม่หมดเชื้อเป็นพวกที่ฆ่าไม่ตาย
เอาไปฆ่าด้วยหอกกร้อยเล่มเข้ากลางวันเย็นก็ไม่ตาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

สวรรค์นรกในเทวนิยม

รายละเอียด : พระเจ้าที่บอกว่าเป็นเจ้าของความสุขแล้ว
จะสั่งให้คนอื่นลงนรก ตัวเองมีแต่สวรรค์คนนี้หลงตัวหลงตน
จะเป็นเทวดาเป็นพระเจ้ายิ่งใหญ่ขนาดไหนก็หลงตัวหลงตนว่า
เป็นคนสั่งสวรรค์เป็นเจ้าของสวรรค์ สิ่งเหล่านี้เป็นอภิสมานกาย
พระเจ้านี้เป็นอภิสมานกายไม่มีใครเห็น สวรรค์ที่เป็นความสุข
นรกคือความทุกข์ คุณเห็นของคุณเองทั้งนั้น คุณหลงว่าเป็น
ความสุขให้มีความสุขมีนรินทร์ พระเจ้าคือผู้อยู่ที่ในแดนสวรรค์
นรินทร์ เป็นเจ้าของสวรรค์ แต่ศาสนาพุทธตีทั้งทั้งสวรรค์และ
นรกจึงรู้จักความจริง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

สวรรค์นั้นแหละคือนรกมาของนรก

รายละเอียด : เทวนิยม เป็นสุขนิยมเป็นความรู้ที่เป็น
ต้นต้นอยู่แค่สวรรค์ เพราะฉะนั้นอย่าไปหวังหมดภพหมดชาติ
ไม่มีทางหมดภพหมดชาติ ไม่มีนิพพาน จะวนเวียนอยู่กับสูงต่ำ
ต่ำสูง ดีชั่ว สุขทุกข์ วนเวียนอยู่นั้นนานนับกัลกานนรินทร์เลย
ซึ่งเขาเข้าใจว่าเขาตายแล้วไปอยู่กับพระเจ้า มันไม่ได้อยู่กับ
พระเจ้าหรอก มันก็จะมาวนเวียนอยู่กับวิบากกรรม เกิดตาย

แล้วก็เกิดตายไปสู่ตัวเองสั่งสมทำบาปไว้ ยิ่งหลง พวกเทวนิยม
ยิ่งหลงยิ่งมาเกิดเร็ว เขานึกว่าเขาตายแล้วจะไปอยู่กับพระเจ้า
นรินทร์ไปเลย ไม่จริง พวกเทวนิยมนี้ยิ่งเกิดเร็ว เพราะว่ามีเลส
มันจะต้องไปสวรรค์ สวรรค์นั้นแหละพาให้เกิด แต่สวรรค์
นั้นแหละคือนรกมาของนรก เข้าใจให้ดีๆ ศาสนาพุทธถึง
มาล้างความหลง ว่าคนเราจะเอาแต่สวรรค์เอาแต่นรกมันไม่มี
ทางจบ ต้องเข้าใจว่าสวรรค์นรกมันเป็นอันเดียวกัน

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่
๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สวรรค์หรือนรก

รายละเอียด : สวรรค์หรือนรกจึงไม่มีนอกจิตวิญญาณ
จิตวิญญาณอยู่ที่ไหนสวรรค์หรือนรกอยู่ที่นั่น สวรรค์หรือนรก
ไม่ใช่แดนถิ่น ที่เป็นสถานที่อันประกอบไปด้วยดิน น้ำ ลม ไฟ
หรือมหาภูตรูป

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๔

สวรรค์โลกีย์

รายละเอียด : ๑. จิตที่มีอารมณ์สุขเพราะเจริญด้วย
โลกธรรม ๔ ได้แก่ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุขในกามคุณ ๕
๒. เทวดาประเภทที่มีกามาวจรโสภณจิต ๓. เทวดาประเภท
ที่มีสภาพรูปาวจรจิต และอรูปาวจรจิต เป็นเทวดาที่ปฏิบัติ
จิตภาวนาแต่ยังไม่สัมมาทิฏฐิ เป็นต้นว่าปฏิบัติสมาธิแบบนั่ง
หลับตาเข้าไปอยู่ในภวังค์จนได้รูปฌานโลกีย์และอรูปฌาน
โลกีย์ที่ยังไม่ใช่ฌานแบบพุทธอันเป็นโลกุตระ

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๒๙, ๓๐

สวากขาตธรรม

รายละเอียด : ๑. คำตรัสของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่ง
ได้ตรัสไว้ดีแล้ว ๒. เป็นไปตามธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ด้วย
ดีแล้ว ๓. คำสอนที่เป็นพุทธพจน์อันตรัสไว้ดีแล้ว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔, สมมติพุทธ
หน้า ๑๕๘, พุทธเป็นเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๕๐

สวากขาโต

รายละเอียด : ๑. คำตรัสที่ตรัสไว้ดีแล้ว ๒. คำสอนของ
พระพุทธเจ้าที่ตรัสไว้ดีแล้ว

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๓๙, เปิดโลกเทวดา
หน้า ๑๗๘

สังฆวาริ๊ง

รายละเอียด : รู้ว่ามีเหตุอยู่ มีเชื้อเค้ากระตุนเป็นต้นตออยู่ทั้งสิ้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๐๔

สังฆวาริ๊ง

รายละเอียด : สังฆวาริ๊ง คือ ตัวการมาปรุงแต่ง คือ กายกิลิ คือ กิเลส อาการกิลิส

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโตโคก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

สห

รายละเอียด : ร่วม ความประกอบที่เกิดขึ้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๓๐

สหคตทุกข์

รายละเอียด : ๑. ทุกข์ที่ดำเนินไปร่วมกับชาวโลกีย์ เช่น ลาภ ยศ สรรเสริญ โลกียสุข ๒. ทุกข์ไปด้วยกับโลก เช่น ลาภ ยศ สรรเสริญ โลกียสุข

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๙, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๑๓

สหธรรมิก

รายละเอียด : เพื่อนนักปฏิบัติธรรม

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๗๓

สหัมบดี พรหม อารธนาพระพุทธเจ้า

อยู่สอนผู้มีมฤลีในดวงตาน้อย

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าสมณโคดมอุบัติขึ้นมาแล้ว เมื่อตรวจดูโลกก็พบว่าแม้แต่คนกิเลสหนา ตัณหาหยาบและ เหนียว จะสอนกันรู้เรื่องกันได้หรือ ก็จะไม่สอนดีกว่า ทันทที่คำรืออย่างนี้ ยังไม่ทันไร สหัมบดีพรหม ก็บอกว่า ฉิบหายแล้ว พระเจ้าข้า สหัมบดีพรหมคือ รวมพรหมทั้งหลาย มาอารธนาให้ท่านสอนคนอีก ท่านก็มาตรวจดูพบว่า คนที่พอมีมฤลีในดวงตาน้อย มันยังไม่ถึงขั้นมีภูเขาในดวงตา ยังพอสอนได้นะ ผู้มีมฤลีในดวงตาน้อยยังมีอยู่ที่พอได้ ก็เลยเทศน์กัณฑ์ที่ ๑ ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร มีอัญญา อัญญาโกณฑัญญะมีอัญญาตฤ ฐิโลกุตระ ที่ต่างจากโลกียะเป็นธาตุใหม่ เมื่อเทศน์กัณฑ์แรก ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร อัญญาโกณฑัญญะก็ได้

รู้แล้ว พระพุทธเจ้าอุทานว่า อัญญาสิวัตโมโกณฑัญญโณ โภณฑัญญะได้ธาตุใหม่แล้วปลุกฝังได้ ต่อมาเทศน์กัณฑ์ที่ ๒ อนัตตลักขณสูตร พรหมณ์ อีก ๔ ท่าน ก็ได้รู้ จากนั้นก็ไปเทศนาโปรดพวกอื่นๆ เช่น พวก ชฎิล ๓ พี่น้อง (พระพุทธเจ้าทำได้)

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม สันตโตโคก วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สหัมบดีพรหม เป็นพลังงานธาตุรู้ตัวหนึ่ง ที่มันสำนึกขึ้นมาอธิบายเป็นปุคลาธิฐาน

รายละเอียด : ที่คุยกับเทวดาเข้านี้ก็ เป็นธรรมชาติธรรมะ ว่าธรรมะอันนี้ถ้าจะลึกลงไปขนาดนี้ก็มหลายเรื่อง สหัมบดีพรหม ก็ไม่น่าจะเข้าใจยาก สห แปลว่าทั้งนั้น รวมไปถึงหมด สหะ แปลว่าร่วมรวมกันมากเท่าไรก็สหะเท่านั้น เช่น สหบาท มีดินเท่าไรก็เอามาลงหมด สหัมบดี บดี คือ ปติ หรือปตี แปลว่าผู้เป็นใหญ่ เพราะฉะนั้นพรหมผู้เป็นใหญ่ เป็นการเรียกตามสมมุติว่าเป็นผู้ที่เป็นใหญ่ พรหมผู้ที่เป็นใหญ่ เข้ามาด้วยกันเลยมาอารธนาพระพุทธเจ้า ว่าฉิบหายใหญ่แล้ว นะพระผู้มีพระภาค ถ้าเพื่อว่าพระผู้มีพระภาคไม่มาเทศน์ ไม่มาบรรยาย ไม่มาสอนมนุษย์แล้วก็ฉิบหายใหญ่เลย เตือนสติ (จะว่าพระพุทธเจ้าจะสติตกหรืออะไรก็แล้วแต่) แต่เป็นการเตือนสติท่าน พระพรหมก็คือจิตวิญญาณ เมตตา กรุณา มุทิตาอุเบกขาของพระองค์เอง ถ้านึกของพระองค์เอง นั้นแหละ สหัมบดีพรหม ก็คือตัวเราเอง เป็นพลังงานธาตุรู้ตัวหนึ่งที่มันสำนึกขึ้นมา สำนึกขึ้นมาได้เองก็อธิบายเป็นปุคลาธิฐานเป็นสหัมบดีพรหม แปลว่าพระพรหมทั้งหลาย แห่ร่วมขบวนกันมาอารธนา บอกว่าไม่ได้หรือพระพุทธเจ้าข้า คือพระพุทธเจ้าไม่ทรงแสดงธรรมไม่โปรดสัตว์นี้ ไม่ไหวหรือ ฉิบหายใหญ่แล้ว พระพุทธเจ้าก็ได้พระสติ ก็เลยตรวจอีกทีหนึ่ง

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

สอง ภาษาไทยว่า เทว หรือเทวะ

เทวะแปลว่าสอง และแปลว่าผู้ยิ่งใหญ่ผู้เจริญ

รายละเอียด : เรื่องที่พูดเป็นเรื่องธรรมะที่ยิ่งใหญ่ อาตมาได้สรุปข้อบก อธิบายให้เห็นว่าคำว่าสอง ภาษาไทยว่า เทว หรือเทวะ เทวะแปลว่าสอง และแปลว่าผู้ยิ่งใหญ่ผู้เจริญเจริญสูงสุดเป็นจอมเทวะเป็นพระเจ้า ศาสนาพุทธรู้สองเป็นหนึ่งใน

หนึ่งเป็นสอง เราก็เลือกใช้ได้ ในจักรวาลจะมีสองเสมอ มีวัตถุ กับนาม มีกายกับจิต เร็วรู้สองนี้แหละยิ่งใหญ่ที่สุด จนรู้แจ้ง รู้ครบรู้ชัด ใช้งานได้อย่างเป็นตัวแทนสลับไปสลับมา จะให้เกิดหรือไม่ให้เกิด เป็นผู้ให้เกิดคือมาตา ให้เกิดสิ่งวิเศษที่สุด ให้เกิดสิทธิัตถะ คือมายา แต่เป็นสุดยอดของมายาคือ สิริมหามายา หน้าที่ให้เกิด พลังต่อเนื่องถึง ๗ วัน พระมารดา ก็ต้องตาย จริงๆ แล้วมีอะไรละเอียดลึกซึ้งมากกว่านี้ อาตมา อธิบายสัมมาทิฎฐิ ๑๐ ถือว่าเปิดเผยความจริงไปพอสมควร แล้วแต่ที่รู้ว่าตัวเองไม่ลึกซึ้งละเอียดพอ

ที่มา ที่ไป : พิธีบูชาพระบรมสารีริกธาตุ วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

สองเป็นหนึ่ง

รายละเอียด : บั้นอันหนึ่ง บั้นไม่มีให้มี อีกอันหนึ่ง ความมีให้ไม่มี อย่างน้อยก็แก้ให้เป็น ๒ ได้แล้วแต่เป็น ๔ เป็น ๘ เป็น ๑๖ สองบั้น เอามารวมกันเป็นบั้นเดียว ทั้งที่มัน มี ๒ บั้น ก็บั้นแน่นรวมกันเป็นหนึ่งให้เป็นอันเดียว ที่จริงในนั้น มันมีอีกเป็นล้าน แล้วคุณก็ไปหลงรวมกัน ไอนี้ก็บั้น หลงทั้ง ความมีและไม่มี

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

สอนล้างกายนอกอย่างมีสภาวะ

รายละเอียด : กำหนดรู้ว่าเรามีกิเลสก็ทำกามให้ หมดก็เห็นอกาม ไม่ได้ปิดตา แต่สัมผัสแต่จิตอยู่เหนืออกาม เหลือแต่กายในรูปภพอรูปร่าง ก็ล้างรูปภพ ก็เหลืออรูปร่าง ก็ล้างอีก ก็หมดภพ ๓ ภพ มีกามภพ รูปภพ อรูปภพ เรียกภาษาว่า วิภวภพ ภพที่ไม่มีภพ หรือ หมดกามตัณหา ภวตัณหา มีแต่ วิภวตัณหา อาตมาก็เห็นใจพวกที่สอนกันโดยไม่มีสภาวะ พอพยัญชนะก็มา เขาว่าวิภวตัณหาไม่มีตัณหาได้อย่างไร กาม ภว ก็ไม่สงสัย แต่ไม่มีภพแล้วมีตัณหาได้อย่างไร เหมือนกับ อธิบายอภิสังขาร ๓ ไม่ออก ปุญญาภิสังขาร อปุญญาภิสังขาร อเนญชาภิสังขารปุญญา คือ อาวุธ เครื่องมือฆ่ากิเลส ฆ่ากิเลส หมดก็ไม่ต้องใช้เครื่องมือนี้แล้วก็ เป็น อปุญญาภิสังขาร แต่ เขาก็แปลว่า ไม่มีบุญ เป็นสังขารเป็นบาป คุณปฏิบัติธรรมะ พระพุทธเจ้าไม่บรรจุ หากเข้าใจบุญเป็นมัจฉาทิฎฐิ โฆษะจาก ศาสนาพุทธไม่มีทางบรรลุธรรมได้เลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สอตุตตร (สอตุตตร), สอตุตตระ

รายละเอียด : ๑. จิตมีจิตอื่นยิ่งกว่า ๒. จิตมีจิตอื่นยิ่งกว่า ก็รู้ว่าจิตอื่นยิ่งกว่า ๓. จิตซึกจะมีอำนาจเหนือกิเลส เหนือ ความเคยเป็นทาสจิตอย่างนั้นๆ มาได้บ้างแล้ว ๔. จิตดีขึ้น มากแล้ว แต่ก็รู้ว่าจิตนี้ยังดีไม่ถึงที่สุด ๕. จิตเป็นโลกุตระดีขึ้น มากแล้ว แต่ที่ดียิ่งกว่านี้ยังมีอีก ๖. ใจที่มีใจอื่นอีกอันยิ่งกว่า ๗. จิตดีขึ้นมากแล้วแต่ยังมีดีอื่นที่ยิ่งกว่านี้อีก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๓๔, ๑๔๕, ๑๕๓, คนคืออะไร? หน้า ๕๕๕, ๒๗๕, อีคิวโลกุตระ หน้า ๓๕, ๒๒๙, ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๑๒, พุทธเป็น อเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๐๔

สอตุตตรังจิตตังกับอนตุตตรังจิตตัง

รายละเอียด : สอตุตตรังจิตตัง คือมีจิตที่ทำให้เจริญขึ้น ได้แล้วแต่มีจิตที่ดีกว่านี้ยังมีอีก รู้ว่าจิตดีแล้วแต่ดีกว่านี้ยิ่งกว่า นี้ยังมีอีก เพราะฉะนั้นดีที่สุกก็เรียกว่า อนตุตตรังจิตตัง ดีไม่มี ดีกว่านี้อีกแล้วสูงสุด จะทำให้ถึงอนตุตตรังจิตตังได้ ก็ต้องทบทวน ตรวจสอบที่ สมานจิตกับอสมานจิต ก็ตรวจสอบอีกว่า หลุดพ้นแล้วหรือไม่หลุดพ้นเป็นวิมุต อวิมุต สุดท้ายจะเป็น สมานจิตกับวิมุต จบด้วยอุกโตภาควิมุต

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สอุปาทิ

รายละเอียด : สิ่งที่ยังยอมเหลือยึดไว้โดยอนุโลม- ปฏิโลมอยู่กับโลก และเป็นไปเพื่อโลกเท่านั้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๘๗

สอุปาทิเสสนิพพาน

รายละเอียด : ๑. จิตหมดความเร่าร้อน แสหาไปได้ชั้น หนึ่ง ๒. ผู้ที่ยังไม่ดับเครื่องของจิตให้หมดสนิท ยังมีเวทนาขันธ ยังมีสัญญาขันธทำงานอยู่ ๓. ถึงสภาพดับสนิทจากกิเลสแล้ว บนส่วนเหลือที่ประกอบไปด้วยขันธ ๕ ๔. นิพพานที่ยังเหลือ ขันธ ๕ ๕. ผู้นิพพานในร่างคน, ผู้ตายแล้วสำหรับตน ๖. การ พ้นทุกข์เพราะการดับการหมดรสชีวิตชีวาเพื่อตน ๗. นิพพาน แท้ๆ ของพระอรหันต์ที่ยังเป็นๆ, การตายของกิเลสแต่ยังเหลือ ชีวิต, ผู้ได้นิพพานนี้แล้วยังไม่สิ้นลม (ตาย), ผู้ดับกิเลสได้หมด แล้วเป็นพระอรหันต์ที่ยังไม่ตายสิ้นลมหายใจ ๘. การตายชนิด วิเศษของมนุษย์ที่พระพุทธเจ้าพาดตาย, มนุษย์ที่กิเลสตายสนิท ไม่เกิดอีกแล้ว

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๙๖, ๙๗, ๑๖๙, ๒๔๒, ๓๓๕, ๓๕๑, ๓๙๙, ๔๗๓, ๕๓๐, สมมติพุทธ หน้า ๑๘๓, ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๘๒

สรุปาทิเสสะ

รายละเอียด : มีส่วนเหลือเกิดอยู่เป็นต้นเค้า, เหลือเศษอยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๕๓

สะกดจิตให้นิ่งให้เข้มแข็งเป็นสมถจิต

รายละเอียด : แต่มาได้มาน ของพระพุทธเจ้าจะรู้เลยว่า มันไม่ใช่ฉนวนแบบนั้น ฉนวนแบบนั้นเราก็ได้ ไม่น่าอาจจะได้ดีกว่าเขาด้วยซ้ำ สะกดจิตให้นิ่งให้เข้มแข็งเป็นสมถจิต เช่นทำให้หนังเหนียว อาตมาเคยลองกัน เอมมีตโกนยิลเล็ท หรือเอามิตที่คมมาก โกงชนได้ ต้องเอามิตคมๆ มาฟัน ก็ฟันไม่เข้า หรือยิลเล็ท มาผ่านก็เหมือนเอาอะไรที่อู๋ มาขีด มีขีดแดงๆ กัดก็เจ็บ บางที่เป็นเส้นแดงๆ แต่มันไม่เข้า เพราะหนังเหนียว แต่ก่อนอาตมาซื้อรถไอเปิด คับปัดัน มอเตอร์ไซค์ ก็ขี่ไปเชิงสะพานตรกรมประชาสัมพันธ์เก่า มีรถยนต์มาจากไหน มาชน มีสามล้อเห็นว่าอาตมาลอยไปเลย แต่ก็ไม่เป็นไร หมอน้ำมันบุ่มลงเป็นรูปขาอาตมาเลย เขาว่าพี่ลอยไปเลย หากไม่ลอยมันคงเหยียบที่แน่ แล้วก็ไม่มีผลเพราะคงกะพัน ตอนนั้นเล่นไสยศาสตร์ไม่มีเลือดเลย เพื่อนก็ห้ามขึ้นรถส่งโรงพยาบาล ส่งไปที่นั่นมันก็บวม กางเกงถอดไม่ออก ต้องตัดขากางเกงออก หมอก็บอบมันบวมเขียว ก็ไม่ได้ผ่าตัด ไม่หักที่ไหนได้ข้างในแตก แต่ข้างนอกเหนียว เนื้อมันก็แตกแยกกัน แต่หมอบอกไม่เป็นไร ก็รักษาตามอาการ ก็ส่งให้กลับบ้าน ก็มานอนรักษาไป ๒-๓ เดือนกว่าจะหาย หายเสร็จแล้วขาบวม เดินก็ต้องใช้ไม้พยุง แต่ตอนนั้นปล่อยวางไสยศาสตร์ไปแล้วไม่หนังเหนียว เดียวนี้แม้แต่โดนหนามก็ทิ่มเป็นแผลได้เรื่องพวกนั้นเป็นอิทธิปาฏิหาริย์ เป็นกำลังของอุปาทาน เป็นได้สารพัด ทำให้หายจากโรคก็ได้ ทำให้เป็นโรคก็ได้ ไม่เป็นโรคก็ทำให้เป็นโรคได้ เป็น psychosis เป็นโรคทางจิต

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

สักกาย

รายละเอียด : ๑. ตัว ๒. ตัวตนของตน ๓. เป็นตัวเป็นตน

๔. กายของตน คือองค์ประกอบของรูปนามที่เป็นกายสังขาร อยู่ในจิตของตน ๕. องค์ประชุมตัวตนของตน, องค์ประชุมความเป็นตัวตน ๖. กายของตน, องค์ประกอบของรูปกับนามของตน ผู้ยังไม่เรียนรู้กายซึ่งมีกิเลสประกอบอยู่ด้วย ก็มีกิเลสเป็นตัวจัดการตนไปตามธรรมดาสามัญของคน

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๙๑, ๔๘๕, ๔๘๓, คำบุญคือบาป หน้า ๑๓๐, ๑๘๑, ๒๓๐, ยอดนิยายของโลก ที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๗๗

สักกายทิฎฐิ

รายละเอียด : ๑. ผู้พ้นความเห็นผิดในการเข้าใจเรื่องตัวตนได้แล้ว และได้ลดตัวตนบางส่วนได้แล้ว หรือผู้เข้าใจได้แล้วว่า ตัวตนคืออะไร โดยเฉพาะรู้ความหมายขนาดคำว่า ตัวตนในขั้นพื้นฐานข้างต้นที่ตนจะต้องจัดการชำระ เลิกละให้แก่อตัวเองได้ถูกต้องแล้ว ๒. เราจะต้องมีความเข้าใจ มีความเห็นแจ้งในสักกายะ รู้แจ้งแทงตลอดให้ครบถ้วนเบื้องต้น ท่ามกลาง บั้นปลาย ๓. ความเห็นว่าเป็นตัวของตน ๔. กิเลส (คือตัวตนกิเลส) ตัวนั้นเป็นขั้นต้น หรือขั้นหยาบ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๕๗, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๙๙, ถอดรหัสอัศจรรย์ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๒๙, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๓๕

สักกายทิฎฐิ

รายละเอียด : เริ่มต้นความรู้บทแรกสังโยชน์ข้อที่ ๑ สักกายทิฎฐิ เริ่มต้นความรู้จะเป็นฆราวาสหรือนักบวชโดยเฉพาะก็ตาม ต้องเริ่มต้นด้วยจุดนี้ จุด กาย แล้วกายไม่ต้องไปวุ่นวายของคนอื่น วุ่นที่สักกะ สักกะ แปลว่าตัวเรา ต้องวุ่นที่กายของเรา ต้องแยกกายแยกจิตให้ออก เพราะกายนี้มุ่งหมายเอาวิญญูณ แต่กายนี้ก็ต้องมีภายนอก นี่มันสลับซับซ้อนอยู่ในความหมายของคำว่า กายนี้ ยิ่งใหญ่มาก ต้องเรียนรู้เมื่อเริ่มมาตั้งใจศึกษาศาสนาพุทธ มาสมัครเป็นภิกษุ มาขอเป็นผู้ตั้งใจจะไปนิพพาน จะมาบวช มาบวชนี้ไปนิพพานทั้งนั้น แต่ทุกวันนี้มาบวชสร้างอาชีพ มาหลบทำอาชีพหากิน พวกบาปกินหัว พุดให้สั้นให้ชัด อาตมาไม่พูดยาว คำสั้นๆ แต่สั้นๆ มากสั้น สั้นแต่เยอะมาก คำต่อเนื่อง ยิ่งกว่าวินาทีต่อวินาที แต่สั้นนะ ลัดคัตสั้น

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญูณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สักกายทิฏฐิสูตร

รายละเอียด : ดูกรภิกษุ บุคคล รู้ (ชานาติ) เห็น (ปัสสติ) จักขุ แล ด้วยความเป็นทุกข์ (ทุกข์โต) จึงจะละ สักกายทิฏฐิ ได้ บุคคล รู้ เห็น รูป ด้วยความทุกข์ จึงจะละ สักกายทิฏฐิ ได้ บุคคล รู้ เห็น จักขุวิญญาน ด้วยความทุกข์ จึงจะละ สักกายทิฏฐิ ได้ บุคคล รู้ เห็น จักขุสัมผัส ด้วยความทุกข์ จึงจะละ สักกายทิฏฐิ ได้ บุคคล รู้ เห็น แม้ สุขเวทนา ทุกขเวทนา หรือ อทุกขมสุขเวทนา ที่เกิดขึ้นเพราะ จักขุสัมผัส เป็นปัจจัย ด้วยความทุกข์ จึงจะละ สักกายทิฏฐิ ได้ บุคคล รู้ เห็น หู ด้วยความทุกข์ จึงจะละ สักกายทิฏฐิ ได้ บุคคล รู้ เห็น จมูก ด้วยความทุกข์ จึงจะละ สักกายทิฏฐิ ได้ บุคคล รู้ เห็น ลิ้น ด้วยความทุกข์ จึงจะละ สักกายทิฏฐิ ได้ บุคคล รู้ เห็น กาย ด้วยความทุกข์ จึงจะละ สักกายทิฏฐิ ได้ บุคคล รู้ เห็น ใจ ด้วยความทุกข์ จึงจะละ สักกายทิฏฐิ ได้ บุคคล รู้ เห็น ธรรมารมณ์ ด้วยความทุกข์ จึงจะละ สักกายทิฏฐิ ได้ บุคคล รู้ เห็น มโนวิญญาน ด้วยความทุกข์ จึงจะละ สักกายทิฏฐิ ได้ บุคคล รู้ เห็น มโนสัมผัส ด้วยความทุกข์ จึงจะละ สักกายทิฏฐิ ได้ บุคคล รู้ เห็น แม้ สุขเวทนา ทุกขเวทนา หรืออทุกขมสุขเวทนา ที่เกิดขึ้นเพราะ มโนสัมผัส เป็นปัจจัย ด้วยความทุกข์ จึงจะละ สักกายทิฏฐิ ได้ ดูกรภิกษุ เมื่อบุคคล รู้ อยู่ อย่างนี้ เห็นอยู่ อย่างนี้แล จึงจะละ สักกายทิฏฐิ ได้

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๘ ข้อ ๒๕๕ สักกายทิฏฐิสูตร

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสสนิพพาน อตตะ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๙๕-๙๖

สักกายะ

รายละเอียด : ๑. กาย ชัดๆ กาย ใหญ่ๆ, รูปหยาบๆ, วัตถุใหญ่ๆ, เรื่องใหญ่ๆ หยาบๆ ๒. ตัวการใหญ่ หมายถึง ส่วนใหญ่หยาบกว่าอัตตา ๓. ตัวการใหญ่ของเรื่องหยาบใหญ่ พฤติกรรมชั่ว หยาบใหญ่หนึ่งๆ ๔. ตัวการสำคัญ คือองค์ประกอบของเรื่องสำคัญเฉพาะตัวใครตัวมันที่ทำให้ผู้หนึ่งๆ ไม่เจริญ ๕. ตัวตนที่เป็นอยู่ขณะนี้ ๖. ตัวของตน ๗. ตัวของตนที่เป็นตัวการใหญ่อยู่ขณะนี้ ๘. กิเลสที่ยึดเอาสิ่งหนึ่งๆ มาเป็นตน เป็นของตน ๙. ตัวตนที่เจ้าตัวมีญาณหยั่งรู้ของตนในตน ๑๐. ตัวตนที่เป็นสภาวะของตัวตนใดก็ตัวตนนั้นอันผู้ปฏิบัติสามารถรู้แจ้งเห็นจริงได้ด้วยภาวนามยปัญญาหรือวิปัสสนาญาณของตนตั้งแต่ขั้นต้นหรือขั้นหยาบไปจนถึงขั้นกลาง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๘, ๙, ๓๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๗, สมาธิพุทธ หน้า ๒๓๗, ๕๗, ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๐, ๑๒๙, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๕๒,

สักกายะ

รายละเอียด : สักกายะ คือ ผู้ปฏิบัติธรรมจะต้องมีปัญญา ต้องรู้ตัวตนหยาบใหญ่ของกิเลสที่เรียกว่า สักกายะ

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสตร์ตามภูมิ วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒

สักกายะอันตะ

รายละเอียด : การเข้าใจ รู้ให้ชัดเจนในสักกายะ มีหัวทาง กลาง ปลาย หยาบ กลาง ละเอียด รู้ให้ถูกต้อง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๙๙

สักวันจะชัดเจนมากยิ่งขึ้น

รายละเอียด : อาตมาว่าไม่ต้องพูดซ้ำมากก็ได้พิสูจน์กันต่อไปในอนาคต อาตมาพาทำอยู่ สักวันจะชัดเจนมากยิ่งขึ้น วันนี้เริ่มเห็นอะไรเรื่องราวๆ มาแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสตร์ตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สักแต่ว่ามี ๒ นัย

รายละเอียด : ที่ว่าสักแต่ว่าเห็น แต่ก็มันมีผลความ มีเหตุปัจจัยมีบริบทเป็นองค์ประกอบ ซึ่งจะต้องศึกษา ไม่ใช่ว่าสักแต่ว่า คำว่าสักแต่ว่ามี ๒ นัย นัยหนึ่ง คือ นัยแบบมักง่าย คือจิตอันธพาล อันธะ แปลว่ามีตน สักแต่ว่าแบบมักง่าย แล้วก็มักคนที่ปฏิบัติแบบนี้ ส่วน สักแต่ว่า แบบจิตโลกุตระนั้น คือจิตพรหม ไม่ใช่จิตอันธพาล คือจิตรู้อยู่กับภาวะทุกข์ ซึ่งเราเองสัมผัสกันอยู่กับสิ่งที่เคยเป็นเหตุแห่งทุกข์ก็สัมผัสกับสิ่งนั้นอยู่ แต่เราไม่ทุกข์ไม่มีอาการของจิต แม้ว่าแต่ก่อนเราเคยสัมผัสเห็นคนเขามีทุกข์เราก็งงใจดำ เราก้ช่วยคนที่ทุกข์นั้นจนเขาพ้นทุกข์ได้ โดยมีมุทิตาจิตและวางจิตเป็นอุเบกขา เมื่อวางแล้วก็หมดหน้าที่ สักแต่ว่าว่าง การจะพบเขาอีก เขาก็พ้นทุกข์แล้ว หรือว่า คนนั้นเขาอยู่ในทุกข์นั้นแต่เราช่วยไม่ได้เลย เพราะเรารู้แล้วสัมผัสแล้วอาการหนัก หากใครช่วยก็มีแต่มีวิบากร่วมกันหนักหนาสาหัสกว่าเก่าอีก เราก้จำเป็นต้องปล่อยวาง ให้ไปเป็นตามยถากรรมให้เป็นไปตามวิบากของเขาอย่างนี้เป็นต้น

เพราะฉะนั้นถ้าสิ่งใดที่เราสัมผัสแล้ว เราก็หลุดพ้นจริง จิตสักแต่ว่า มันเป็นปรมาตมธรรม ที่คุณจะรู้เอง เป็น (อปรปฺปจฺยา ญาณเมวสฺสเอตฺถ โหติ ฯ) คือ รู้อยู่เห็นอยู่สัมผัสอยู่กับสิ่งที่ เป็นเหตุปัจจัย ของคนอื่นก็เป็นของคนอื่น ของเราก็เป็นของๆ เราชัดเจนแล้วเราก็รู้จุดจบจริงรู้จัก มันมีความเหมาะสมอะไร แค่นั้น แล้วเราศึกษามาเราก็จะเห็นความจริงนั้นว่าสิ่งนี้เป็น จุดจบเป็นจุดบริบูรณ์ เราจะช่วยเขาได้ หรือช่วยเขาไม่ได้ มันก็จบตรงนี้จริงๆ เลย แล้วมันจริงอยู่อย่างแท้ๆ เราจะรู้ได้ด้วย ตนเองโดยไม่ต้องเชื่อใคร เราจะเชื่อความจริงนั้นอย่างสูงสุด พระอาริยสาวกนั้นมีญาณหยั่งรู้ในเรื่องนี้โดยไม่ต้องเชื่อผู้อื่นเลย (อปรปฺปจฺยา ญาณเมวสฺสเอตฺถ โหติ ฯ) ผู้จะสักแต่ว่ารู้ ต้องมี ภูมิรู้ไม่ใช่แค่ตื่นๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

สักคคะ

รายละเอียด : ๑. สภาพสวรรค์ สภาพอร่อย แดนแสนสุข อารมณฺ์เสพสม ๒. สวรรค์ ที่แห่งความสุข

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๔๔๗, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๔

สัง

รายละเอียด : ๑. ประกอบพร้อม, มี ๒. พร้อม, กับ, ดี, ประกอบด้วย, ประกอบพร้อม, เป็นไปกับ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๗๙, สมานิพุทธ หน้า ๔๔๖

สังกัป

รายละเอียด : แนวความคิด, มโนธรรม, ความคิด รวบรวม

หนังสืออ้างอิง : รู้คนขงสุข รู้คูกขงสัตว์ หน้า ๖๔

สังกัปปะ

รายละเอียด : ๑. ดำริคิดเป็นเรื่อง ๒. การดำรินึกคิด ๓. การคิด ๔. ความดำริ

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๒๙๔, ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๓๙, คนคืออะไร? หน้า ๑๕๒, ๒๘๘, รู้คนขงสุข รู้คูกขงสัตว์ หน้า ๖๔

สังกัปปะ

รายละเอียด : ตักกะ วิตักกะ สังกัปปะ อับปนา พยัปปนา เจตโสภินิโรปนา วจีสังขารอับปนา พยัปปนา เจตโสภินิโรปนา เป็นแกนหนึ่ง ส่วนตักกะ วิตักกะ สังกัปปะ เป็นตัววิ่ง ตักกะ เริ่มคิดเริ่มดำริมีธาตุรู้ เมื่อเริ่มมีธาตุรู้ คุณก็จัดการเรียนรู้ตัวนี้ มันมีกิเลสดำริขึ้นร่วมปรุงแต่งด้วยใหม่ ในจิตที่ดำริตักกะมานี้ พอจิตเริ่มเกิดมา คุณก็พยายามแยกแยะ ใช้จิตสติญาณกำหนดหมายแล้วก็แยกแยะให้ออก ตีแตกให้ออก มันมีกิเลสโดยเฉพาะ พระพุทธเจ้าท่านให้ตีแตกในเวทนาในความรู้สึก แยกเวทนา ๒ มันเป็นเวทนาแท้ๆ กับเวทนาที่ ปรุงแต่ง แล้วเป็นอุปาทานไปติดยึดว่าอย่างนี้เราชอบ เป็นรส เป็นความอร่อย เป็นความชอบใจเป็นความชื่นใจเป็นสิ่งที่น่ามี หรือเป็นความโกรธเป็นความไม่ชอบใจเป็นความผลึก ดีไม่ดี ถึงฆ่าแกงรุนแรงถึงตาย มันไม่เหลือแต่เฉพาะธาตุรู้ตามความเป็นจริง อย่างเดียว มันมี ๒ ผู้ที่แยก ๒ ได้เรียกว่าเป็นผู้ที่มี โสติดทิพย์ตาทิพย์ เป็นความรู้จักวิปัสสนาญาณ มโนมยิทธิ

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช ภายนี้คือวิญญาน วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สังกัปปะ ๗

รายละเอียด : สังกัปปะ ๗ คือ การวิจัยในสังกัปปะ ๗ คือ ในตักกะ วิตักกะ สังกัปปะ สามารถทำให้ไม่มีกิเลสเข้าไปปรุง

ร่วม ตกเป็นผลึกเป็นจิต อับปนา พยัปปนา เจตโสภินิโรปนา

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต สันตโคก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

สังกัปปะ ๗

รายละเอียด : ตักกะ วิตักกะ สังกัปปะ แล้วล้างกิเลส ได้ จิตก็ค่อยตกผลึกลงไปสะสม สะสมเข้าก็ควบแน่นเป็น

อับปนา พยัปปนา เจตโสภินิโรปนา ก็จะเป็นแกนของ ๒ อัน เป็นแกนสมณะกับแกนวิปัสสนา แกน static กับ dynamic

ปรุงแต่งขึ้นมาเป็นวจีสังขาร นี่คือองค์ธรรม ๗ ของสังกัปปะ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ

ฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

สังกัปปะ ๗

รายละเอียด : ๑. ตักกะ (ความดำรินึกคิด) ๒. วิตักกะ (การจัดการชำระกิเลสด้วย วิตก-วิจารณ์ หรือด้วย ฌาน ทั้ง ๔)

๓. สังกัปปะ (กระบวนการของสังกัปปะ ๗ ที่จัดการชำระกิเลส)

จนกระทั่งสำเร็จเป็น สัมมาสังกัปปะ บริบูรณ์ ซึ่งสำเร็จครบ
วิ ที่เป็นคุณวิเศษ (อุตริมนุสสรรม)

หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะ ได้อย่างไร? หน้า ๑๑๙

สังกัปปะ ๗ ที่ไม่ตรงสังขะ

รายละเอียด : ที่คุณพูดมานี้มันเอาอะไรมาปนอะไรกัน
เยอะไปหน่อย ตักกะ วิตักกะ สังกัปปะ อัปปนา พยัปปนา
เจตโสภินีโรปนา วจีสังขาร เป็นกระบวนการของสังกัปปะ ๗
คุณก็ไปบอกว่าตักกะนี่คืออุตุ ก็เป็นเรื่องของคุณไปว่า ตักกะ
คือความคิดความคิดที่เป็นอุตุตินน้ำไฟลมก็เป็นแค่นั้น คุณจับ
ไปชนกันอย่างไรกับ วิตักกะ สังกัปปะ อัปปนา พยัปปนา
เจตโสภินีโรปนา วจีสังขาร กระบวนการสังกัปปะ ๗ เอาอะไร
มาชน มันยากนะ ก็ตั้งใจฟังใหม่ฟังดี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

สังกัปปะ

รายละเอียด : กลับกำเร็บ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๒

สังขตธรรม

รายละเอียด : ๑. ธรรมที่ปัจจัยปรุงแต่ง หรือธรรมที่ห้าม
ไม่ให้ปัจจัยปรุงแต่งไม่ได้ ได้แก่ ชันธ์ ๕ ทั้งหมด [คือธรรมชาติ]
๒. สิ่งที่ยังปรุงแต่งกันอยู่

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๗๘, ถอดรหัสอดีต
อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๙

สังขยาเลข

รายละเอียด : ในยุคของพระพุทธเจ้าใช้ผ้า ๓ ผืน
สามนี้ สามเส้าครบ เลข ๓ เป็นเลขที่หมุนได้ ถ้า ๒ นี้ไม่หมุน
เลย ๑ กับ ๒ จะขึ้นลงก็เป็น ๑-๒ จะไปอีกก็แค่ ๑-๒ จนถึง ๑๐
เหลี่ยมมนกลมเลย ไปไหนไม่ออก สังขยาเลข ๙ ก็มีเหลี่ยม มี
เหลี่ยมสูงสุดถึง ๙ มีเหลี่ยมที่ดันออกไปได้สูงสุดคือ ๔ เหลี่ยม
ทักซิณมีสี่เหลี่ยม สี่เหลี่ยมก็มีสี่ด้านเลยอยู่ที่สุด ออกมาจาก
สามได้นึกว่าตัวเองเก่ง ก็เท่าหางเต่าหางอึ่ง นี่คือนัยของ
ลักษณะธรรมทั้งหลาย

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ สู่แดนทองฉลอง ๕๐ ปีโพธิกิจ วันที่ ๑
มกราคม ๒๕๖๓

สังขยาเลขทบทวีได้

รายละเอียด : เลข ๗ คือสามเส้าของอันแล้ว มีเพิ่มอีก
ตัวหนึ่งก็หนักถ้าคุณสมารถทำเสร็จ ได้เก่งคุณก็ทำ ๘ ๙ ได้
ทำ ๘ ๙ ได้คล่องก็สำเร็จได้หมดทั้ง ๙ หน่วย ทำสำเร็จก็เป็น
๐ ไปเรื่อยๆ ต่อไปเป็น ๑๐ ๒๐ ๓๐ ตามสังขยาเลข ที่มีลำดับ
อย่างน่าอัศจรรย์

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

สังขาร

รายละเอียด : คือ การปรุงแต่งกันอยู่ของธาตุ ทั้งรูปธาตุ
ทั้งนามธาตุ แล้วจึงเห็นแจ้ง เห็นจริงว่า มันปรุงกันอยู่ และ
มันก็เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมให้เราดู เราเห็นจริงๆ ไม่ใช่ตรรกะ
ไม่ใช่จินตนาการ แต่เห็นอาการจากรูปธาตุ จากนามธาตุ นั้นๆ
ว่าแปรเปลี่ยนไปจากเดิมด้วยปัญญา คือ ธาตุรู้อันวิเศษของเรา

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑
หน้า ๗๖

สังขาร

รายละเอียด : คือ สังขตธรรมทั้งปวงไม่เที่ยง (สัพเพ
สังขารา อนิจจา) และ สังขตธรรมทั้งปวงเป็นทุกข์ (สัพเพ
สังขารา ทุกขา)

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑
หน้า ๗๕

สังขาร

รายละเอียด : ๑. ปรุงแต่ง, นึกคิดปรุงแต่งต่างๆ นานา
๒. ร่วมปรุง ๓. ปนปรุง ๔. คิดสังการ ๕. การปรับปรุง, การ
ตกแต่ง ความคิด ส่วนทั้งหลายของร่างกาย ส่วนทั้งหลายของ
จิตใจ ร่างกายและจิตใจ ชีวิตและวิญญาณ ๖. ความนำเอา
กิเลส ตัณหา อุปาทาน มาผสมแล้วจัดการคน หรือละเลงเสีย
๗. ปรุงแต่งปั้นสร้าง, ค่อยๆ สร้าง ค่อยๆ ก่อขึ้น ๘. ร่วมปรุงแต่ง
ด้วยกิเลสในใจ ๙. สิ่งต่างๆ นั้นประกอบกันขึ้น ๑๐. การจัดแจง
กันอยู่ของรูปกับนาม การปรุงแต่งกันอยู่ของรูปกับนาม ชีวิตที่
มีกิเลสกับใจปรุงแต่งกันอยู่ ๑๑. การรวมของสภาวะหรือสมบัติ
ที่สำคัญเพื่อกระบวนการหรือผลบางอย่าง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๗๑, ๑๐๑, ๓๘๙,
๔๘๘, ๕๑๑, ๕๑๔, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕, ทางเอก ภาค ๓
หน้า ๑๘, ๑๙๑, สมมติพุทธ หน้า ๔๘๑, ถอดรหัสอดีต

สังขาร – สังขารตัวประมุขใหญ่ที่มีอวิชชา

อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๑๔, รู้คนซังสุข รู้คนซังสัตว์ หน้า ๖๙, คำบุญคือบาป หน้า ๒๘๕, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗/๓

สังขาร

รายละเอียด : ความปรุงแต่งของพลังงานทั้งหมดทั้งรูปธรรม นามธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

สังขาร

รายละเอียด : ตัวนี้คือสภาวะ สภาวะที่เน้นให้ปฏิบัติคือเวทนา อากาโรอารมณ์ที่รู้สึกอยู่บัดนั้นในปัจจุบันนั้น ไปนึกเอาอดีตอนาคตก็ไม่ใช่ของจริง เอาอดีตมาปฏิบัติก็เหมือนขยำขี้ เอาอนาคตมาปั้นเองก็ไม่ใช่ของจริง ในพรหมชาลสูตรนั้นบอกไว้ หากไม่มีผัสสะก็ไม่มีฐานแห่งการปฏิบัติ ต้องทำใจในใจในปัจจุบันผัสสะ เกิดเป็นเวทนา มันทำงานจะลึกลงไปให้ถึงเวทนาในเวทนามันมีเจตนา ๓ อยู่ และเจตนาที่มันมีก็เล็ดอยู่ในนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

สังขาร

รายละเอียด : สังขารจะต้องมี ๒ ชั้นไป ซึ่งไม่ใช่มีแค่ ๒ เท่านั้น แต่จริงๆ แล้วมันก็จะปรุงแต่งเร็วมากกว่า ๒ ก็ได้ แต่คุณรู้ไม่ทัน ไม่ใช่คุณรู้ไม่ทัน แต่มันจับได้ที่ละ ๒ อย่าง มากกว่านั้นก็รู้ไม่ทันไม่ได้ดังที่ละ ๒ ไม่เช่นนั้นมันมากกว่า ๒ เป็น ๔ เป็น ๖ จะไปจัดการอย่างไร ต้องดูที่ละ ๒ สังขารจะต้อง ๒ คือ มีเวทนา มีผัสสะ หากวิญญานไม่หยั่งลงไม่มีเวทนามารูปจะขาดความสืบต่อลงทันทีอันนี้เป็นสิ่งที่เขาเข้าใจได้ยาก วิญญานไม่หยั่งลง แม้จะเป็นวิญญานในนามธรรม ท่านใช้คำว่าวิญญานจะหยั่งลงสู่กรรม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

สังขาร

รายละเอียด : คือการปรุงแต่ง เป็นอาการกิริยาของสิ่งที่มีร่วมกันอยู่ เช่น พลังงานบวกลบ ปรุงแต่งเป็นขั้ว หรือรักก็เป็นเวทนา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๓

สังขาร ๖

รายละเอียด : สังขาร (ความปรุงแต่ง) เกิดเพราะอวิชชา (ความไม่รู้ก็เล็ดทุกข์) เป็นเหตุ ๑. ปุณฺณากิสังขาร (การปรุงแต่งที่ชำระกิเลสออก) ๒. อปุณฺณากิสังขาร (ได้ปรุงแต่งชำระกิเลสสิ้นแล้ว) ๓. อาเนญซากิสังขาร (ปรุงแต่งจัดตั้งมันไม่หวั่นไหว) ๔. กายสังขาร (การปรุงแต่งทางร่างกาย) ๕. วจีสังขาร (การปรุงแต่งทางวาจา) ๖. จิตตสังขาร (การปรุงแต่งทางจิต)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๕ ปัจฉยการวิภังค์ ข้อ ๒๕๗

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสตฺถิ

สังขารคือร่างกายจิตใจ

รายละเอียด : กายมันเป็น ๒ แยกกายแยกจิต อาตมาพยายามอธิบายต้องมาเข้าใจอุตุนิยาม จิตนิยาม หรือ พีชนิยาม ต้องเข้าใจสามเส้นนี้ อธิบาย กายกับจิต สามเส้นนี้ที่ตรงกับเวทนา เรายกเวทนามาอธิบาย เอาผม ขน เล็บ ฟัน หนัง อธิบาย เล็บง่ายกว่าอื่น เล็บที่ติดกับตัวคุณหากเล็บยังมีชีวะจะออกมาได้อยู่คือยังมีชีวะพีชะ และเป็นจิต แต่ถ้ายาวออกมาแล้วไม่มีเวทนา เล็บนั้นไม่มีความรู้สึกคนตัดทิ้งได้ แต่ถ้ายังมีความรู้สึกอยู่เล็บอันนั้นยังเป็นจิตนิยาม ถ้าเล็บส่วนไหนที่ตัดแล้วไม่เจ็บเท่านั้นเป็น พีชนิยาม ตัดทิ้งไปแล้วเล็บเป็นอุตุนิยาม เป็นธาตุดินน้ำไฟลมไปเท่านั้น เพราะฉะนั้นเวทนาศึกษาเวทนา พิจารณาการกับจิตนี้ อันที่มันไม่มีจิตเข้าไปร่วมแล้วเรียกว่าไม่ใช่กาย ไม่มีจิตใจเข้าไปร่วมรู้สึกด้วย ตัดออกมาแล้วเล็บส่วนนี้เป็น พีชะแล้วเป็นอุตุ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

สังขารจิต

รายละเอียด : การเจาะเข้าไปถึงอาการของจิต เป็นสภาพธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

สังขารตัวประมุขใหญ่ที่มีอวิชชา

รายละเอียด : สังขารกับเวทนา ๒ ตัวนี้ สังขารเป็นตัว

ประชุมใหญ่ที่มีอวิชา ก็มาเรียนอวิชาให้เป็นอภิสังฆารให้รู้ เหตุของที่เกิด เกิดอะไรก็เกิดเวทนาความสุขความทุกข์ เรียนรู้สังฆาร ต้องรู้กายสังฆาร จิตสังฆาร จิตก็แยกจากกาม หมดกามก็เหลือรูป อรูป ก็เรียนไล่เรียงไป ทั้งที่กามาวจรก็มีอยู่ จิตวิญญาณอยู่กับโลกกาม แต่คุณไม่มีกามแล้ว ไม่มีกามคุณจริงๆ แล้วมันเป็นกามโทษ แต่คุณโง่หลงว่าเป็นคุณ เป็นสุขคุณก็เลยยกเชิดชูกาม กราบบูชากาม พุดไปเดี๋ยวจะหยาบ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สังฆารธรรม

รายละเอียด : ๑. การปรุงแต่ง การคน การละเลง
๒. ความปรุง

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๕, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๙๗

สังฆารธรรม

รายละเอียด : อะไรที่รวมกันอยู่มี บริบทและเน้นเข้ามาหาจิต เป็นดี เป็นชั่วก็ได้ เป็นโลกียะก็ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

สังฆารรูป

รายละเอียด : การปรุงแต่งระหว่างธาตุธาตุกับธาตุธาตุ เป็นการปรุงแต่งอย่างหนึ่ง เช่น ไฟฟ้า แสง สี แม่เหล็ก ความร้อน ก็ปรุงแต่งกันอยู่ พวกนี้เป็นพลังงานที่เป็น ธาตุธาตุทั้งนั้น ปรุงแต่งกัน หรือธาตุธาตุ กับพีชธาตุปรุงแต่งกัน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

สังฆาริก

รายละเอียด : เป็นเชื้อตั้งต้นให้มี ให้เป็น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๓

สังฆารุเปกขาญาณ

รายละเอียด : ญาณที่วางเฉยต่อสังฆารของโลกและสังคมได้ดี, กำลังปัญญาที่วางเฉยต่อสังฆาร

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๕๓, ๑๕๗

สังฆารแบบมิกิเลส

รายละเอียด : เวลาคุณสัมผัส ตา หู จมูก ลิ้น กาย โดยสัญชาตญาณของผู้ที่ไม่ศึกษาก็ปรุงแต่งปั๊บ ผสมพันธุ์กันเสร็จ เป็นสังฆารที่มีวิญญาณของผี วิญญาณของกิเลสผสมพันธุ์กันอยู่ในนั้นเสร็จเลย ทุกคนที่ไม่ได้ศึกษาทุกคนไม่ได้ฝึก มีอวิชาไม่มีทางที่จะไปห้ามมันได้ คนที่ไม่รู้ธรรมะพระพุทเจ้าจึงไม่มีทางที่จะปฏิบัติได้ หรือว่าเรียนอย่างผิดอย่างผิดจกาทิฐิติไม่เข้าใจการจับอาการจิตตัวนี้ จับหทัยรูปได้ อย่าให้มันเป็นชีวะในรูป ๒๘ หากคุณปฏิบัติแล้วต้องสัมผัสทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ มีโคจรรูป วิสยรูปตัดแล้วเกิดเป็น ภาวรูป ๒ คือ อิตถิภาวะ ปุริสภาวะ หากจับได้ก็รู้จักหทัยรูป รู้จักชีวิต มันมีอินทรีย์ มันมีพลัง มันมีแรงของการเกิด การเกิดของมาร การเกิดของกิเลส ของตัวผีร้าย คุณก็ต้องเห็นและแยกรูปนี้ให้ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

สังฆารโลก

รายละเอียด : การร่วมกันไปสู่ภายนอกมากขึ้น ใหญ่ขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

สังฆิตต (สังฆิตต)

รายละเอียด : ๑. จิตหดหู่ ๒. จิตหดหู่ ก็รู้ว่าจิตหดหู่ ๓. จัดการกับกิเลสในจิตได้บ้างแล้ว แต่ก็ยังหนักยังหนาอยู่ก็รู้ ๔. จิตชัดเจ้ากิเลสเข้าไปแล้ว แต่มันยังซุกแกง ยังหดห่วยอตัวแกง ๕. จิตลดกิเลสส่วนนั้นๆ ลงได้ก็รู้ว่าจิตมีส่วนลดนั้นๆ ๖. ใจหดหู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๓๔, ๑๕๑, คนคืออะไร? หน้า ๒๗๕, ๕๕๕, อีคิวโลกุตระ หน้า ๓๕, ๒๒๙, ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๑๑

สังฆิตตจิต

รายละเอียด : คือ การทำให้กิเลสลดลงได้ แต่ยังไม่อดอยู่ ยังไม่แกง

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๗๔

สังฆิตตะ

รายละเอียด : ยิ่งเกร็ง ยิ่งหดหู่

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๐๔

สังขัตตังจิตตังกับวิกขัตตังจิตตัง

รายละเอียด : เราจะต้องมีอย่างละเอียด สัญญาตัว กำหนดรู้ละเอียดเข้าไปกำหนดหมายเข้าไปเรื่อยๆ อ่านแล้วก็ทำการปฏิบัติ มันต้องมีสองแกน แกน static กับ แกน dynamic แกน static ก็เรียก สังขัตตังจิตตัง ส่วนแกน dynamic เรียกว่า วิกขัตตังจิตตัง สังขัตตังจิตตัง จับตัวเป็นก้อนเหมือนหัวเป็นสังกะตัง สายศรัทธาวิกขัตตังจิตตัง ก็จะพุ่งกระจายไม่จับตัวกัน สายปัญญาพุ่งก็จับไม่ติด ต้องทำให้ได้สัดส่วน ส่วนจับกันแน่นมันตีไม่แตกแยกไม่ออกก็ต้องตีให้แตกแยกให้ออก ส่วนที่พุ่งกระจายก็ต้องทำให้รวมตัวกันให้ได้ให้มีลักษณะของสังขธรรมตัวใด เป็นเวทนาให้มันชัดๆ ให้มันจริงๆ เวทนามรวมตัวกันให้ครบ ครอบคลุมความเป็นกายเป็นจิต มีธาตุ ๒ เป็นกายเป็นจิตรวมกันเป็นธาตุ ๒ ของเราเรียกว่า สักกายะ เราเรียนรู้จะเกิดทิฏฐิ ความเข้าใจเกิดความรู้ ความเห็น พอมีความเข้าใจความรู้ความเห็นว่าทำทิฏฐิให้มันเป็นปัญญา ทำทิฏฐิให้ครบบริบูรณ์เป็นความรู้มีสภาพความเป็นจริงครบ และมีธาตุรู้เข้าไปรู้ความจริงนั้นอย่างสมบูรณ์ด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญูณ วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สังคณิก, สังคณิกะ

รายละเอียด : ๑. การเกาะกันเข้าจนติดตั้ง จนจิตคิดเกาะไม่วาง ๒. มีอันติดกันตามกันอยู่ดี อยู่พร้อม ยังประกอบด้วยสภาพตั้งจุดจิตหลงไว้ไม่ให้ดับสูญ หรือไม่ให้ปล่อยวาง ยังผนึกยังตรึงยังติดกันอยู่พร้อม ยังรวมกันอยู่คลุกคลีกันอยู่ ๓. ความประกอบด้วยกองกิเลส คลุกคลีเกี่ยวข้องกับกองกิเลส

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๒๕๕, ๔๔๗, วิถีพุทธ หน้า ๘๑, ๘๕

สังคณิการามตา

รายละเอียด : ไปติดกับหมู่เกินไปนัก แต่ถ้าอยู่กับหมู่ที่ดีไม่ต้องทิ้งไปไหนหรอก มีรายละเอียดก็ต้องรู้ฐานะของหมู่

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

สังคณิการามตา

รายละเอียด : ๑. หลงติดตั้ง หรือหลงจิตเกาะ ๒. หลงติดในการเกี่ยวเกาะผูกพันกับหมู่กับคณะ

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๒๕๕, คนคืออะไร? หน้า ๓๔๔

สังคม สิ่งแวดล้อมดี มิตรดี มีสัปปายะ ๔

รายละเอียด : ขอยืนยันว่าสังคมที่นี้ เป็นสังคมที่มีมิตรดีสหายดีสังคมสิ่งแวดล้อมดี ซึ่งเป็นทั้งหมดทั้งสิ้นของพรหมจรรย์เลย พระอานนท์รู้สึกว่าเป็นมิตรดี บุคคลที่มา รวมกันเป็นมิตรสหายดีร่วมกันและมีสัมปวงโก รวมกันอย่างนี้ มีบวร บ้านวัดโรงเรียนอย่างนี้ดีพระอานนท์ก็รู้สึกว่าจะดีเลย จึงบอกพระพุทธเจ้าว่าเป็นเครื่องหนึ่งของพรหมจรรย์เลยนะ พระพุทธเจ้าจึงบอกว่าอานนท์นั้นไม่ใช่ มิตรดี สหายดี สังคม สิ่งแวดล้อมดี ไม่ใช่แค่เครื่องหนึ่ง เครื่องหนึ่งของพรหมจรรย์แต่ มันทั้งหมดทั้งสิ้นของพรหมจรรย์เลย เป็นทั้งหมดทั้งสิ้นของ ศาสนาพึงให้ดีๆ คนอยู่ที่นี้ บวร ก็พร้อมด้วยสังคมสิ่งแวดล้อมดีมิตรสหายดีมีสัปปายะ ๔ บุคคลสัปปายะอาหารสัปปายะ ธรรมะสัปปายะ สถานที่สัปปายะ แล้วไม่เอาโก้ลิ

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

สังคมของชาวอโศก

รายละเอียด : สังคมของเรามีวรรณะ ๔ สารานียธรรม ๖ มีคนเลี้ยงง่าย บำรุงง่าย มีคนมักน้อย ๐ ก็พอ สบาย มีความจริงใจไม่เดือดร้อนลำบากใจเลย เรามีศีลอยู่ในนี้สบายจริงๆ สบายมาก ปกติ หายห่วง สามัญธรรมดา หายห่วง ไม่เชื่ออย่าลบหลู่

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

สังคมของชาวอโศก

รายละเอียด : ชาวอโศกยังมีสิ่งที่เพื่อที่เกินอยู่มั่งใหม่ มี ขนาดพวกเรา อาตมาบอกชาวอโศกพวกเราอยู่ในฐานอนาคามีภูมิ ไม่ไปหลงกามรสของโลกเขา หรือโลกธรรม ๘ ลากยศสรรเสริญเราไม่ได้ไปอยากรวยมหาศาลอย่างข้างนอกเขาแล้ว ไม่แล้ว บางคนก็น้อยลง บางคนเคยมีเงินเป็นร้อยล้าน อาจจะไม่มีคนที่พันล้าน ยังไม่มีใครมี หรือมีก็ไม่รู้เอาซ่อนไว้แล้วไม่บอก เราก็มาสละออกจนอยู่ในนี้ ก็ไม่รู้นะ แต่ว่าขณะนี้ ในชาวอโศก ร้อยล้านอาตมาไม่ถามนะว่าใครมี จะมีก็คนกันเขี้ยว สัก ๑๐ ล้านนี่น่าจะมีอยู่ ยกเอาไว้ มีคนคิดว่าถ้ามีไม่ถึง ๑๐ ล้านจะอยู่ไม่รอด ก็เป็นสิทธิของใครของมันไม่มีปัญหา เป็นอย่างไรก็ไม่ไปเบียดเบียนอะไรกับใครแต่เขาจะสละเข้ามา หรือจะสละออกไปที่อื่น เอาตัวเองให้กล้าจน ถ้าทำได้ก็เป็นสังขจะไม่มีปัญหาให้พากเพียรไปเถอะ คนเราไปบังคับกันไม่ได้ ตัวใครก็เท่าที่ตัวเองได้ ผืนเกินไปที่ทุกซ์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

สังคมคนจน

รายละเอียด : คือ ไม่ต้องมีวัตถุไว้มาก แต่มีคงคลัง แต่ไม่มาก ไม่กักตุน แต่ถ้ากักตุน แต่ละคนก็มีความคิดที่จะ กักตุนไว้กับตัวเองให้มาก คนอื่นเขาก็ขาดแคลน เมื่อเขามี สมรรถภาพ ในการแย่งมาให้แก่ตัวเองไม่มากคนก็ต้องพัฒนา ความสามารถในการแย่งกันให้มาก มันก็เกิด การขาดแคลน กันเยอะ คนเก่งมากๆ ก็คว่ำมาไว้ให้แก่ตัวเองหลายๆ คนที่ ขาดแคลน คนไม่เก่งก็เยอะ ก็ทุกข์ร้อน ลำบาก ลำบน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตือโศก
วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สังคมคนดี

รายละเอียด : โลกเรามีแต่ดีกับชั่ว แต่ของเราที่เข้าใจดี เข้าใจชั่ว และเราก็ทำได้ดี ทำดีได้สูงกว่าเขาด้วย แต่เราไม่ไป ชมเขา ดีชั่วก็เป็นคนเหมือนกัน ช่วยเขา โดยเฉพาะคนชั่วก็ ต้องช่วยมาก คนดีถึงอย่างไรก็เป็นคนดีแล้ว ก็ไม่มีปัญหาอะไร กับสังคม แต่ถึงไม่ดีขึ้นอีกเขาก็ดีแล้ว ส่วนคนชั่วลิ เขายังชั่ว ก็ทำให้เกิดภัยเกิดโทษต่อสังคม ต่อตัวเอง ต้องช่วยคนชั่วให้ดีขึ้นมาก่อน เมื่อดีขึ้นมากเขาก็จะได้ดีขึ้นแล้วก็จะได้ช่วยคนต่อไป เพราะความซื่อสัตย์ทำลายสังคม ทำลายมนุษยชาติ นี่คือสภาพจริงของความจริง ที่หลวงปู่ได้พยายามอธิบายให้ถูกต้อง

ที่มา ที่ไป : รายการพ่อครูให้อิโวกาเนื่องในวันเด็ก
แห่งชาติ ปี ๒๕๖๒ ที่บ้านราช วันเสาร์ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๒

สังคมชาวโศก เป็นสังคมอารียะ เป็นสังคมโลกุตระ

รายละเอียด : สังคมเจริญต้องมีความขัดแย้ง อันพอ เหมาะ สังคมใดไม่มีความขัดแย้งกันเลย สังคมนั้นสิ้นความ เจริญ สังคมใดที่ขัดแย้งกันจนทะเลาะวิวาทกันสังคมนั้นเสื่อมต่ำ สังคมใดที่ขัดแย้งกันด้วยความปรารถนาดี ความเมตตา ความ รักอันประเสริฐ โดยเฉพาะด้วยปัญญาอันยิ่ง อย่างชาวโศกก็ ขัดแย้งกัน แต่สังคมชาวโศก ขัดแย้งกันด้วยความปรารถนาดี ความเมตตา ความรักอันประเสริฐ โดยเฉพาะด้วยปัญญา อันยิ่ง สังคมนั้นเป็นสังคมอารียะ สังคมโลกุตระ อาตมาพูดไป ไม่ได้เรื่องไม่เม ไม่ได้ขี้ตู่ ไม่ได้หลงตัวตน ก็ไม่ใช่ เป็นเรื่องจริง ของมนุษยชาติ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมโศก
วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สังคมชาวโศกทำตามพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : คืออาตมาเปิดเผยมาตั้งแต่ต้นว่า เป็น โพธิสัตว์ รู้เอง เปิดเผยมา คนอื่นเขาไม่มีใครกล้า แต่อาตมากล้า ประกาศยืนยัน เดี่ยวนี้มันมีเครื่องมือพิสูจน์คนมาปฏิบัติตามได้ มีสังคมและวัฒนธรรม ได้เปรียบเทียบไว้ว่า สังคมชาวโศกทำ ตามพระพุทธเจ้า จนกระทั่ง มีสาราณียธรรม ๖ เมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตามโนกรรม ลากธัมมิกา ศีลสามัญญตา ทิฎฐิ สามัญญตา ศีล ๕ เสมอศีล ๕ ศีล ๘ เสมอศีล ๘ ทิฎฐิ ของพระโศกบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ก็เสมอกันไป

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันตือโศก
วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สังคมชาวโศกพึ่งกันได้

รายละเอียด : ผู้ที่ชัดเจนแล้วอย่างสังคมชาวโศก ไม่ต้องรวยเลยมีศุขย์ ไม่ต้องมีเงินสักบาทเลย มันใจได้อยู่ได้ มีกินมีใช้ จะเจ็บป่วยจะตายไม่ต้องไปเดือดร้อนอะไร ฟังเกิด แก่เจ็บตายกันได้จริงๆ นี่เป็นสังคมนี่ที่เราพิสูจน์ได้แล้ว ไม่ใช่ เรื่องลอยลมเพื่อเจ้อแต่เป็นเรื่องจริง นอกจากคนที่จิตใจตัวเอง ไม่รู้จักพอ ถ้าคนรู้จักพอจะอยู่กับสังคมนี คำว่าจิตพอ เท่านั้น เราที่พอกินพออยู่นี้ก็พออาศัย เมื่อเจ็บป่วยก็ได้รับความ อานุเคราะห์จากส่วนกลางเพื่อนฝูงยามเจ็บป่วยแค่นี้ก็พอ เราไม่ได้เรียกร้องเกินไป มันมีความซับซ้อนตามวิบาก พูดถึง หมาหัวเน่า มาทำวิบากในนี้ไม่ดีใครให้อยุ่ก็ตีตมไปแล้วไม่ออก ก็ตีแล้ว ต้องชัดเจนว่าเราไม่ตีเท่าไรเขาให้เราเท่านี้ก็ตีแล้ว แต่ถ้าบอกว่าฉันเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ คุณก็อยู่ไม่ได้หรอก มันจะ ขัดกันออกไปเอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

สังคมชาวโศกเป็นสังคมที่มีคุณสมบัติโลกุตระธรรม

รายละเอียด : คือ สังคมชาวโศกเป็นสังคมที่มีสถาน ภาพที่มีคุณสมบัติโลกุตระธรรมอาศัยจริงๆ สบาย นอกจาก คนที่ไม่มีคุณธรรมพอเหมือนคุณเป็นเหล็กอ่อนที่มีแต่กิลเลส โยนเข้ามาในนี้ก็ดึงออกไปแต่ถ้าเหล็กอ่อนชั้นดี โยนเข้ามาใน โศกก็จะมาถูกจัดระเบียบ ถูกสนามแม่เหล็กจัดระเบียบก็มา เข้าที่เลยไปสนามแม่เหล็กด้วย เลยอยู่เข้าที่ นอกจากคุณจะ

โมเลกุลเป็นหลักอันที่เกรงคุณจะอยู่ไม่ได้เอง นี่คือเรื่องที่เป็นลัจจะในตัวของมันเอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สังคมตะวันตกยกย่องอบายมุข

รายละเอียด : อบายมุข หมายความว่า เลื่อม เพราะฉะนั้นอาชีพ หรือการไปเอากีฬามาเป็นอาชีพก็ตีเอาการแสดงบันเทิงเรีงมย์เต้นกินรำกิน ซึ่งโบราณเขาเข้าใจว่าเป็นอบายมุขแต่เดี๋ยวนี้อบายยกย่องเหมือนกับทางโลก เขาไม่ได้เรียนทางเทวนิยมทางตะวันตกอเมริกาเขาไม่ได้รู้เรื่อง เขาก็ยกเป็นค่านิยมที่เป็นแฟชั่น ราคาหนักก็แพง ราคาหนักดาราบันเทิงสูงเท่าไร มันสื่อให้เห็นความสูงต่ำของความรู้ของสังคมมนุษยชาติ มนุษยชาติที่ไปตีราคาให้การละเล่นการกีฬาได้สูงเท่าไร หรือการเต้นกินรำกินเป็นดาราตีราคาพวกนี้ให้สูง นั่นคือความเลื่อมต่ำของความรู้ของสังคมนั้นๆ สังคมใดก็แล้วแต่

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

สังคมที่พิเศษ

รายละเอียด : จริงๆ แล้วอโศกก็พอรู้ว่าเป็นสังคมที่พิเศษ แต่เขาเองเขาเกรงสังคม มันเป็นสภาวะของคนในยุคนี้ กระแสหลักเขาเบรรมพวกเรา เขาคดเข่าข่ม เขาพยายามไม่ให้พวกเราเข้าไปเป็นตัวลัจจะ ที่ว่าอย่างนี้ดีแล้วมาเอาอย่าง ซึ่งเขาทำอย่างนี้ก็ได้อบายนะ ไม่ได้เจริญอะไรหรอก แต่ความที่มีมัจฉาทิฎฐิก็เลยทำอย่างนี้ ตอนนั้นก็ดีขึ้นเพราะว่าคนที่มัจฉิตใจแบบนี้ตั้งแต่ต้น ที่มีความเข้าใจผิด ว่าอาตมาพาทำให้ไม่เหมือนที่เขายึดถือ พอไปๆ อาตมาก็พิสูจน์ความจริง ค่อยๆ ยืนยันว่าสิ่งที่ทำให้ถูก จนเขาจำนนต่อหลักฐาน จำนนต่อความจริง ประชาชนเห็นดีเห็นด้วยก็เพิ่มขึ้นๆ พวกเราจึงได้ล้มตาอ้าปากกับสังคมเขาก็จำนนขึ้นมาก็พอเป็นไป ทุกวันนี้ก็ค่อยๆ ดีขึ้นๆ แต่ก็ต้องถูกอย่างนี้แหละ เพราะว่าเขาเองก็เกรงใจกับกระแสหลัก แม้แต่สถาบันของสังคมประเทศก็ยังคงเกรงใจสถาบันศาสนากระแสหลักเขาถือว่าอันนี้ถูก ทั้งๆ ที่อันนี้ถูกกว่าแต่เขาก็จำนนนี่เป็นความช่วยของประเทศชนิดหนึ่ง แต่ก็ไม่มีปัญหาหรอกอาตมาว่าไม่เป็นปัญหาของอาตมา เราก็อเข้าไปโทษความเป็นปัญหา เราก็อพยายามทำสิ่งที่จริงนี้ไป พิสูจน์ยืนยันไป

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

สังคมที่มีสาราณียธรรม ๖ มีวรรณะ ๙

รายละเอียด : มีวรรณะ ๙ เลี้ยงง่าย (สุภระ) บำรุงง่าย, ปรับให้เจริญได้ง่าย (สุโปสะ) มักน้อย, กล้าจน (อัปปิจจะ) ใจพอ สันโดษ (สันตฎฐิ) ชัดเกลากิเลส (สัลลชะ) เฟ่งทำลายกิเลส มีศีลสูงอยู่ปกติ (ฐตะ, ฐตฺถ์) มีอาการนำเลื่อมใส (ปาสาทิกะ) ไม่สะสม ไม่กักเก็บออม (อปจยะ) ตรงข้ามอวรรณะ ขยันเสมอ, ระดมความเพียร (วิริยารัมภะ)

ที่มา ที่ไป : รายการท้าววัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

สังคมบุญนิยม

รายละเอียด : สนามแม่เหล็กของเศรษฐกิจสาธารณโภคีชาวอโศก มีพลังงาน ใครเข้ามาที่นั่นไม่พูดมากอยู่ไปก็รู้เอง คนที่มีปฏิภาณจะรู้ว่าที่นั่นน่าอยู่ ที่นั่นเป็นแดนที่น่าอยู่ ทั้งเศรษฐกิจบุญนิยม สังคมบุญนิยม การเมืองบุญนิยม คือ บุญนิยม แปลว่ากำจัดกิเลส ทางเศรษฐกิจก็กำจัดกิเลสทางการเมืองก็กำจัดกิเลส ทั้งสังคมก็กำจัดกิเลส จึงเป็นสังคมบุญนิยม ใครมาอยู่ที่นี่แล้วจะรู้ว่าที่นั่นเขาชัดกลา สัลลชะ กายกรรมวจีกรรม ที่มีกิเลสเป็นตัวการ โดยเฉพาะใจที่มีกิเลสเป็นตัวการจบในตัวเลย เมื่อได้รับฟังอธิบายคนยินดีจะล้างกิเลสก็จะมาเอาส่วนคนที่มาฟังที่พูดอย่างนี้แล้วเขาบอกว่าดีแต่ไม่เอา เขาก็ไปเพราะฉะนั้นจึงเป็นการคัดเลือกคนอยู่ในนี้ โดยลัจจะของมันที่จะได้ลงตัวอย่างดี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

สังคมบ้านราชธานีอโศกถือศีล ๕

ละอบายมุข รับประทานอาหารมังสวิริติ อยู่ได้

รายละเอียด : ขอเสริม สังคมบ้านราชฯ จะเป็นสังคมที่คนข้างนอกคิดไม่ถึงหรอก แม้แต่ผู้ที่ศึกษาอโศกยังรู้สึกเลยว่าเรายังเข้ามาได้ยาก คือไม่เข้าใจ ความเป็นจริงแล้วมันมีอะไรที่ลึกซึ้งกว่านั้นมันเป็น บวร ชั้นสาธารณโภคี ซึ่งมันไม่เหมือนกับที่คุณเคยอยู่ บรรยากาศอย่างนี้ไม่มี เป็นความจริงของโลกุตระธรรมที่เดาไม่ได้ อตักกาวจรา นิปนา คิดเอาเดาเอาไม่ได้ อย่าเพิ่งกลัว ลองมาสัมผัส ไม่ได้เป็นอย่างที่คุณเกรงกลัวไปก่อนหรอก descendants เดสเซนเป็นเรื่องละเอียดมาก นอกจากคนมีกิเลสมาก เข้ามาอยู่ในบ้านราชฯ ศีลก็ทำไม่ได้ คนที่ยังไม่มีศีล ยังไม่ได้มาก็อย่ามา คนที่ทำศีล ๕ ได้เป็นพื้นฐาน หรือคนติดอบายมุขหยาบมาเลิกไม่ได้ก็อย่ามาเลย

มีพื้นฐานไมกินเนื้อสัตว์ด้วย หากคณยังติดกินเนื้อสัตว์มา หนักหนาสาหัสก็อัยไมได้ ถ้าคณรู้ตัวว่า ไมกินเนื้อสัตว์เราก็ทำได้ อัยข้างนอกเราก็ทำได้คือ โสฬ ๕ อัยข้างนอกก็ทำได้ อบายมุขก็ไมมีได้ หากรู้ตัวว่าเป็นอย่างนั้นก็มาอัยได้ อัยกลัวที่คนกลัวว่างานมาก มันเป็นอัยตามานะของคณ มันเป็นการถือดีถือตัว ถ้าหากเราต้องกลายเป็นคนที่เขาว่าเป็นคนขี้เกียจ ก็เลยกลัวไปก่อนมันถือดี ไมอัยให้ใครมาว่าเราไมดี ไมต้องกลัว

ที่มาที่ไป : ราชการล้ามะปีชีวัต บ้าราช วันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

สังคมนาวิวรรณะ ๙ มีสาราณียธรรม ๖

ราชละอัยยัด : สังคมนาชาวโสภเป็นสังคมนาที่อัยกันอย่างเป็นครอบครวีใหญ่ เลี้ยงดูอัยมุข เกื้อกูลกันได้ มีวรรณะ ๙ มีสาราณียธรรม ๖ มีจิต มีความเป็นอัยที่เลี้ยงดูกันง่าย ไมมีความวุ่นวายเดือดร้อน อัยอย่างสงบ สบายอบอุนต์ทุกอัยอย่างเลี้ยงง่าย บ้ารุงง่าย ทำให้เจริญงอกงามง่าย และก็ไมต้องไปเจริญที่ไปแบบนอกโลกอะไรแบบนั้น เจริญทางนี้ก็พอ เพราะมีใจที่รู้จักพอ เป็นคนเจริญ สบาย และมีพลังงานสร้างพลังงานนี้ เป็นประโยชน์ต่อตนเองอัยสมบูรณแล้ว จึงมีพลังงานเป็นประโยชน์ต่ออัยอื่นได้อัย สะพัดออกไป เกื้อกูลช่วยเหลืออัยอื่นได้อัย

ที่มาที่ไป : ราชการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโสภ วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สังคมนาศาสนาพุทธเป็นสังคมนาที่สุดยอด

ราชละอัยยัด : จะมีเงินหรือไมมีเงินมันไมใช่อัยปัญหาใหญ่อัยจริง มาศึกษา ถ้าศึกษาธรรมะโดยเฉพาะธรรมะโลกุตระพระพุทเจ้า เรื่องมีเงินไมมีเงินไมใช่อัยเรื่องใหญ่อัยเลย ศึกษาอัยเราจะเป็นคนดี เราจะเป็นคนที่มีมันไมล้าไร่ไมตอก มันจะทำมาหากินเป็น เลี้ยงตนเองรอด อัยได้ ในที่สุดจะมีที่ดินของตัวเองมีอะไรของตัวเองสมบัติของตัวเอง มันก็จะพอหาได้ในสังคมนาให้อัยคัย มันไมล้าไร่ไมตอก ขอให้อัยศึกษาธรรมะพระพุทเจ้า ศึกษาความเป็นคน ศึกษาความเป็นตัวเราและศึกษาสังคมนาให้อัยรู้จักสังคมนาที่เป็นสังคมนาตัวอย่าง ลองหาอัยในโลกนี้มีสังคมนาตัวอย่างไหม? เช่นสังคมนาชาวโสภ สังคมนาในสำนักต่างๆ ของอัยจารย์ต่างๆ ที่เขามิทักฐิติ มีความคิดเห็นตามทักฐิติของเขาแต่ละสำนักเขาก็มีสังคมนาของเขา แต่สังคมนาของเขาจะไมเป็นปิกแผ่นอย่างสังคมนาโสภ สังคมนาศาสนาพุทธเป็นสังคมนาที่สุดยอด เป็นสังคมนาที่มีความเป็นปิกแผ่นเป็นความเป็นปิกแผ่น

ที่ไมอัยดมันถือมัน เป็นความเป็นปิกแผ่นที่แนนเนียน ปิก โปร่งว่าง โล่ง สดยอด

ที่มาที่ไป : ราชการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้าราช วันศุกร์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

สังคมนาอาริยบุคคลที่เรียกว้าคิวิไลซ์

ราชละอัยยัด : กิลสของพวกเรา (ชาวโสภ) ยังไมหมด แต่กิลสของพวกเราลดลงจริง จึงเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นคนสังคมนาที่กิลสไมเป็นโลกียะอย่างเขา สังคมนาอาริยชน ที่เป็นโลกุตระอย่างแท้จริง เป็นสังคมนาอาริยบุคคล ที่เรียกว้าคิวิไลซ์ คือความเจริญนี้แหละ คือความเจริญของมนุษยชาติ และสังคมนา ซึ่งความเจริญของทางโลกเขาก็ต้องการคนเจริญ แต่เขาไมรู้ว่าพระพุทเจ้าค้นพบความคิวิไลซ์ ของความเป็นมนุษยและสังคมนา เรียบร้อยแล้ว อย่างเช่นชาวโสภ เราค้นพบแล้ว เป็นแล้ว ได้แล้วจริง เรียรูมาตามพระพุทเจ้านะ ไมใช่ว้าค้นพบตัวเอง แล้วเราก็เอามาปฏิบัติจนล้าเร็จผล เกิดเป็นสังคมนา มนุษย์อาริยชน มนุษย์คิวิไลซ์ เป็นมนุษยเจริญ นี้แหละมนุษยที่เจริญที่สุดในโลก คือ ชาวโสภ รู้ตัวกันหรือเปล้า ไมใช่อัยพูดเล่นนะนี้ ไมได้พูดเพียงโวหาร เล่นล้า หลงตน แต่เป็นความจริง

ที่มาที่ไป : ราชการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโสภ วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สังคมนาอาริยะ

ราชละอัยยัด : สังคมนาอาริยะคือชาวโสภเป็นกลุ่มธรรมะที่เป็นชาวพุทธกลุ่มหนึ่งแล้วคนที่สมณะโพธิรักษ์อัยธิบายแล้ว มาปฏิบัติตาม มาเป็นแบบนี้เอากลุ่มต่อกลุ่มมาเปรียบเทียบกันว้า กลุ่มนี้มีศีลจริงไหม มีสมาธิจริงไหม ที่เป็นล้าสมาธิ มีปัญญาที่เป็นโลกุตระไมใช่อัยปัญญาเณโก หลงอัยในลาภ ยศ สรรเสริญ โลกียสุข

ที่มาที่ไป : ราชการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้าราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

สังคมนาโสภ

ราชละอัยยัด : ชาวโสภประสพผลล้าเร็จในคุณภาพที่วัดได้ ตรวจจับวัดได้ตามล้ากัธรรมพระพุทเจ้ามีล้าสมาธิขีพ บริสุทธิ สะอาด พันมิจฉาขีพ ๕ พันจากมิจฉากัมมันตะ ๓ มีล้าสมาวาจา พันจากมิจฉาวาจา ๔ มีล้าสมาสังกัปะพะ พันจากมิจฉาสังกัปะพะ ๓ เป็นคนรู้จักและทำล้าสมาอาชีวะ ล้าสมา-กัมมันตะ ล้าสมาวาจา เป็นคนรู้จักสังกัปะพะ ๗ ปฏิบัติรู้จัก

ทำจิตให้ออกจากกาม พยาบาท และถึงขั้นออกจากวิหิงสา พญฺญชนะเหล่านี้ ชาวอศกปฏิบัติเข้าถึงสภาวะเหล่านี้ ไม่ใช่แค่มีบัญญัติภาษาเท่านั้น มีสภาวะที่ทำให้เป็นจริงได้ เข้าถึงทเวะ เข้าถึงความเป็น ๒ มีทั้งรูปและนาม มีทั้งสมมุติสัจจะปรมัตถ-สัจจะ มีทั้งบัญญัติและสภาวะ พุดแม่เร็วก็ไม่งง เหมือน สิริมหามายามีมฤตยูธาตุ นี่คือนิสัยที่ชาวอศกบรรลธรรม พวกนี้ได้ นี่คือนิสัยที่ยืนยันพิสูจน์

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริชธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

สังคโมศกขัดเกลากันเป็นศีลเลขธรรม

รายละเอียด : เข้าใจแล้วก็ทำอะไรไม่ต้องได้แต่่อมพะนำ เราทำอะไรพอเหมาะ แต่มีความเกรงใจกันมีความระมัดระวัง กันก็คิดแล้ว แต่กิเลสมันไม่ได้ตั้งใจเท่านั้นที่พุดมาเท่านั้นแหละ กิเลสมันไม่ได้ตั้งใจ ถ้าคุณจะทำอะไรแล้วอยากให้เป็นอย่างนั้น อย่างนี้ได้ตั้งใจนะ อาตมาปานนี้สบายนานแล้ว คนมีกิเลสหรือ ไม่มีกิเลส ในชาวอศกเป็นพระอรหันต์ทั้งหมดหรือเปล่าก็ไม่ตอบแล้วจบ มันก็เป็นธรรมดาต้องขัดเกลากันไปนั่นแหละ มันเป็นศีลเลขธรรม อาตมาก็ต้องย่ำซ้ำซาก อย่างนี้แหละ ไม่มีอย่างอื่น คุณพุดมากก็ถูกหมด แล้วก็ไม่มีจะเป็นอย่างอื่น ก็อย่างที่คุณพุดมานี้แหละ พุดมาพุดมาแล้วอาตมาก็ว่าไป ท้วงไปๆ คุณก็พุดมา อาตมาก็ท้วงไป คนที่เป็นพระอรหันต์ ก็แล้วไปคนที่ยังไม่เป็นพระอรหันต์ก็ต้องมีคนใหม่มาเป็น ธรรมดาคนจะเป็นพระอรหันต์หมดโลกก็ไม่ใช่ มันไม่มีหมด หรือก็เป็นธรรมดา

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓

สังคโมศกเป็นสังคมพระอาริยะ

รายละเอียด : คือ ถ้าหากว่าอาตมาเอาแต่ทำตามคำ คำทาน ก็ทำงานได้ยาก ยุคนี่ไม่ใช่ยุคที่เอาโลกุตรธรรมมา ประกาศ และทำให้คนเข้าใจได้ จนสามารถรับเอาปฏิบัติจน บรรลจนเป็นหมู่วมวลเป็นสังคม ยืนยัน สังคโมศก เป็นสังคม พระอาริยะ ไม่ได้บอกว่าเป็นอาริยะธรรมดาด้วย แต่เป็น อาริยะในระดับอนาคามีภูมิเป็นต้นไปด้วย สังคมมวลชนชาว อศก แต่ละสังคมทุกวันนั้นถึงขั้นสาธาณโศคด้วย ซึ่งยิ่งลึกซึ้ง ซ้ำซ้อนเพราะสาธาณโศคในยุคพระพุทเจ้า ยังทำไม่ได้ใน พรวาส อาตมาไม่ใช่ว่าเก่ง แต่ในยุคนี้มันทำได้ (เพราะในยุค ที่สมบูรณาญาสิทธิราชย์...)

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สังคโมศกเป็นสังคมเปิด

รายละเอียด : สังคโมศกเป็นสังคมเปิดอิสระเสรีภาพ ที่สุดเลยจะไป ศึกษาใครก็ได้ ก็แต่พวกคุณที่เบียดเบียนอกแล้ว หรือไปศึกษาภายนอกแล้วรู้ว่าไม่ได้เข้าร่องเข้ารอยเลย ก็เลย รับไม่ได้ ศึกษาธรรมวินัยผิดเพี้ยน เช่น ไปยึดเอาสมาธิลับตา เป็นของศาสนาพุทธ ยกตัวอย่าง เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

สังคมโลกกำลังหาจุดที่ประเสริฐสุด

รายละเอียด : อาตมามั่นใจว่า สังคมโลกกำลังหาจุดที่ ประเสริฐสุดเรื่องสุขภาพที่ดีที่สุด

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สังคหพละ

รายละเอียด : กำลังของการสงเคราะห์ หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๗๑

สังคหวัตถุ ๔ (คุณธรรมแห่งการช่วยเหลือกัน)

รายละเอียด : คือการช่วยเหลืออันเป็นน้ำใจยึดเหนี่ยว กันไว้ ๑. ทาน (การแบ่งปันให้กัน, การให้-การเสียสละ) ๒. เปยยวัชชะ (การพูดดีให้เป็นของที่ควรดื่ม) หรือ ปิยวาจา (การพูดวาจาเป็นที่รัก) ๓. อัตถจริยา (ความประพฤติที่ให้ ประโยชน์แก่กัน) ๔. สมานัตตตา (การทำตนเสมอสมาน เข้ากันได้, ความสมานัตตตาซึ่งกันและกัน)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ สังคหสูตร ข้อ ๓๒, พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ข้อ ๒๐๙, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก

สังคหะ

รายละเอียด : ๑. ความเกื้อกูลสงเคราะห์กัน ๒. ช่วยเหลือ เกื้อกูลผู้อื่น ๓. ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตร หน้า ๑๐๒, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๕๘, วิถีพุทธ หน้า ๑๐

สังคายนา

รายละเอียด : คือ สวดเพื่อตรวจสอบไว้ให้ถูกต้องอยู่เสมอ ไม่ผิดเพี้ยนไป

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๙๔

สังคายนา

รายละเอียด : การสะสาง

หนังสืออ้างอิง : รู้คนขงสุข รู้คูกขงสัตว์ หน้า ๖๙

สังคายนาพระไตรปิฎก

รายละเอียด : ก็วิจัยทั้งหลวงปู่มั่นกับอาดมาเป็นคนละอย่าง คนๆ นี้ก็ตัดสินใจว่าหลวงปู่มั่นปรีณพพานเป็นปริโยสานไปแล้วไม่ต่อพุทธภูมิ ส่วนอาดมายังต่อพุทธภูมิยังไม่ยอมจบก็เลยเป็นพระอรหันต์คนละอย่าง เขาก็บอกว่าหลวงปู่มั่นเป็นพระอรหันต์คล้ายสมัยพุทธกาล ส่วนจะเข้าใจว่าอาดมาไม่ใช่พระอรหันต์ในสมัยพุทธกาลนั้นหรือไม่ ก็เพราะว่าคุณยังไม่รู้จักอาดมา คุณอธิบายว่าอาจารย์มั่นเป็นพระอรหันต์ก็คือคุณตัดสินใจเองว่า คล้ายๆ กับสมัยพระพุทธเจ้าที่บันทึกไว้ในพระไตรปิฎก แปลพระไตรปิฎกฉบับนี้เป็นของพระมหากัสสปะเป็นหัวหน้าสังคายนา มีพระอรหันต์ ๕๐๐ รูป ซึ่งเป็นคณะที่เล็กนะ คณะที่นยาน ส่วนคณะมหายาน มีพระอรหันต์ไม่ใช่แค่ ๕๐๐ รูป พระอรหันต์มีเยอะกว่านั้นตอนสังคายนา (มีพระอรหันต์เป็นล้านรูปแล้ว) แต่ตอนนั้นสายพระมหากัสสปะก็รวบรวมมา เรียกว่าเป็น สว. สังการมา ๕๐๐ รูปมาร่วมสังคายนา

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

สังคิตติ

รายละเอียด : คือ การสวดเพื่อซักซ้อม จดจำไว้ รักษา คำสอนไว้

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๙๔

สังคิตติ

รายละเอียด : แต่เดิมมาที่ต้องมีการท่องการสวดเพราะว่าบทมนต์คือ คำสอนพระพุทธเจ้า ที่จำเป็นต้องท่องเป็นการรักษาไว้ เพราะในสมัยโบราณไม่มีเครื่องมือบันทึกอะไร แม้แต่ตัวหนังสือก็ไม่มี จึงต้องอาศัยการท่องจำ สวดไว้เป็นประจำจน

ถ่ายทอดไว้ถึงทุกวันนี้ได้ การท่องไว้เรียกว่า สังคิตติ มีการสวดเป็นหมู่เพื่อช่วยกันท่องช่วยกันจำ เหมือนท่องสูตรคุณท่องบทอาชยาน โดยธรรมชาติมันก็จะทำนอง มีจังหวะเกิดขึ้นมาเองจนได้ จึงต้องระวังอย่าให้มืออยู่เสมอ สังคิตติ คือสวดเพื่อจดจำ สวดเป็นหมู่เฉพาะในหมู่ภิกษุ จะจัดจังหวะ มีสำเนียงเล็กน้อยเพื่อช่วยจำง่ายขึ้น ก็พอได้ แต่ไม่ใช่เพื่ออวดอ้าง

ที่มา ที่ไป : การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า ๖, ๑๕

สังฆะ

รายละเอียด : คือ เกิดหมู่กลุ่ม คนดีที่มีคุณธรรมชั้นคุณวิเศษ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๕๙

สังฆเภท

รายละเอียด : คือ แปลว่า แตกแยก (ภ-ทะ = แตกหัก) คือ ขาดจากกันสนิท ไม่ยอมรับหลักธรรมวินัยร่วมกัน เรียกว่าไม่ดูคำดูดีกันเลย ไม่ร่วมกันเลย ไม่มีอะไรประสานกัน ต่างคนต่างไป ต่างคนต่างแยก ตีแตกกันไปเลย จากกันไปเลย

หนังสืออ้างอิง : สังจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๗๑

สังฆเภท

รายละเอียด : เหตุแห่งสังฆเภท ที่เป็นไปได้ง่ายที่สุดคือ ความอวดดี ของคนดัง คนที่มีความรู้ ความสามารถเป็นที่รู้จักกว้างขวาง มีชื่อเสียง มีกิจการ มีความนิยมมีหมู่ มีพวก มีคณะ มีบริวาร ก็จะทำสังฆเภทได้ง่าย และ ผู้ใดทำตนให้ออกนอกธรรมวินัย ของพระพุทธเจ้า ตั้งแต่มีความเห็น มีความเข้าใจ เป็นมิจฉาทิฎฐิไม่เป็นไปตาม สภาวะสังฆธรรม ไม่เป็นไปตาม สุปฏิบิโนน กลายเป็น สัทธิธรรมปฏิรูปกลายเป็นธรรมะนอกรีต นอกรอย ผู้นั้นแหละ สังฆเภทออกจากศาสนาพุทธ ออกจากพุทธธรรม ออกจากสวากขาตธรรมไปแล้วโดยธรรม

หนังสืออ้างอิง : สังจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๙๖ และ หน้า ๙๘

สังฆเภท

รายละเอียด : คือ การแยกนิกาย เป็นสังฆเภท อันนั้นเป็นอนันตริยกรรม อาตมาไม่ได้ทำแต่อาตมาทำเป็นนานาสังวาส

ซึ่งอาตมาแยกแยะความถูกต้องความผิด เพราะถือว่าเป็นชาวพุทธร่วมกัน คณะใหญ่ที่พวกเป็นมิจฉาทิฎฐิทั้งหลาย อาตมาก็ไม่ได้รังเกียจว่าเขาไม่ใช่ชาวพุทธ แต่ก็ยังเป็นชาวพุทธ ถึงพูดให้ชัดเจนบอกว่า เป็นชาวพุทธก็ต้องทำให้ถูก ถ้าคุณไม่ถูกก็ต้องออกไป อย่ามาอยู่กับชาวพุทธ เป็นแต่เพียงอย่ามาใส่อาตมา อาตมาก็ไม่ได้บังคับจะไปใส่คุณหรอก คุณก็ยึดถืออย่างคุณไป อาตมาก็ต้องจบที่นับถือพระพุทธเจ้าคนละองค์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

สังวร

รายละเอียด : ๑. ต้องมีอยู่พร้อมเพื่อทำให้เราเจริญก้าวหน้า ๒. มีการแสดงถึงว่า มีความระลึก ระวังให้สภาพเป็นไปอยู่อย่างเหมาะสม ถูกต้องยิ่ง สมควรยิ่ง ตี้อยู่เสมอ ทุกอากัปภิกขยา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๐๓, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๔๙

สังวรปธาน

รายละเอียด : ๑. พากเพียรระวังให้ตนปฏิบัติสติปัญญา ๔ ให้ได้อยู่เสมอ ๒. พากเพียรระวังอย่าให้ความประพฤติของเราเป็นมิจฉาไปกับ ตัวในตน ๓. สังวรตน สำรวมอินทรีย์ ๖

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๔๘, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๘๗, คำบุญคือบาป หน้า ๒๔๓

สังวรรา

รายละเอียด : การสำรวมปฏิบัติ ควบคุมระมัดระวังตนเข้า

หนังสืออ้างอิง : สมานีพุทธ หน้า ๔๗๗

สังวรในปัจจุบัน ๔

รายละเอียด : มีวินัย ผู้จะแยกตัวอยู่คนเดียวได้ ก็ต้องเป็นผู้ที่บริบูรณ์ด้วยการสังวร ด้วยอาหาร ด้วยเครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ที่ว่ากันตามวินัย ผู้ที่จะไปแต่ผู้เดียวได้ แต่ถ้าจะไปผู้เดียวอยู่ผู้เดียวไม่มีหมูไม่มีมิตร ผู้ที่ยังมีความสำรวมสำนึกสังวรในปัจจุบัน ๔ ผู้ปฏิบัติอาหารแล้วปฏิบัติได้จริง จึงบรรลุอรหันต์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

สังวัฏฐ

รายละเอียด : เป็นรอบๆ ติดต่อกัน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๘๖

สังวัฏฐวิวัฏฐกัป

รายละเอียด : รอบอันยาวนานของทั้งความเป็นอยู่มีอยู่ และความไม่เป็นอยู่ไม่มีอยู่

หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๑๑๑

สังวัธยาย

รายละเอียด : จะเอาคำสอนพระพุทธเจ้ามาพูดกับประชาชน ก็ต้องเอามาพูดทีละคน คนเดียวเอามาพูด จะเป็นพระสูตรหรือธรรมบท เรียกว่า สังวัธยาย อธิบายไปให้คนๆ เดียวเข้าใจ ให้คนรู้เรื่อง หรือเป็นการท่องบ่นตั้งๆ เพื่อให้เข้าหูคนอื่นที่หนึ่ง ก็ต้องคนเดียวนั้นแหละ เพื่อเสริมความจำของตน ท่องแล้วเสียงมันจะสะท้อนเข้าหูตนเอง

หนังสืออ้างอิง : การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า ๓, ๑๓

สังวาส

รายละเอียด : คือ ธรรมเป็นเครื่องอยู่ร่วมกันของสงฆ์ อันมีการศึกษา (ศีล สมาธิ ปัญญา) เสมอกัน มีการทำสังฆกรรม และการชี้แจงร่วมกัน

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๖๕

สังสรติ, สัสรติ

รายละเอียด : แล่นไป

หนังสืออ้างอิง : กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๔, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๕๓

สังสฤติ

รายละเอียด : การเปลี่ยนแปลง

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ้งสุข รู้คุกขังสัตว์ หน้า ๖๔

สังสัคคะ

รายละเอียด : ๑. ร่วมสุข ร่วมสนุก ๒. การเกี่ยวข้อ คลุกคลี หรือคิดหลงว่าเป็นความสุข เป็นสวรรค์อยู่ทั่วไป ผู้จม

อยู่กับโลกียสุขทั้งหลายพึงคิด พึงรู้ตัวให้ได้เกิด ๓. มาร่วมสังเคราะห์ มากกระทบร่วม ๔. หลงเห็นว่าเป็นสววรรค์ เป็นความสุข ความสนุก ความเพลินต่างๆ ๕. สภาพสววรรค์ดี, ประกอบด้วยสภาพอร่อย, เป็นไปกับแดนแสนสุข ประกอบพร้อมอารมณ์เสพสม ๖. คิดหลงว่าเป็นความสุข เป็นสววรรค์

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕, ๑๙๑, ๓๔๕, ๔๔๘, สมมติพุทธ หน้า ๔๔๗, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๔๗

สังสาธยาย

รายละเอียด : อย่างอาตมาสวดนี้ก็สวดเพื่อสาธยายหรืออธิบายความนั่นเอง ต้องสวดคนเดียว เพราะเป็นการสวดที่อธิบายคำสอนของพระพุทธเจ้า ด้วยการขยายความให้ผู้ฟังเข้าใจขึ้น เป็นประโยชน์ที่จะได้ซาบซึ้ง และนำไปปฏิบัติ เป็นมรรคเป็นผลมากขึ้น

หนังสืออ้างอิง : การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า ๑๓

สังสาระ

รายละเอียด : ความมวน

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๖๖

สังสีทติ

รายละเอียด : ๑. จมลง ๒. จม, ล่ม

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๔๙, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๔๕

สังเคราะห์

รายละเอียด : การรวมตัวของเหตุปัจจัยแล้วเกิดเป็นสิ่งใหม่

หนังสืออ้างอิง : รู้คนขงสุข รู้คุกขงสัตว์ หน้า ๖๙

สังเสทขโยนิ, สังเสทชะโยนิ

รายละเอียด : ๑. สัตว์ที่เกิดในของขึ้นแฉะโสโครก ๒. การเกิดของน้ำโสโครก อันได้แก่น้ำอสุจิของชาย (ซึ่งไม่ใช่ น้ำสุกกะ) คือน้ำขุ่นๆ ขาวๆ มีตัวสัตว์เป็นอยู่ในนั้น และน้ำระดูของหญิง มีตัวสัตว์ตายอยู่ในนั้น ๓. การเกิดในของปฏิภูม

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๒๗, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๓๒, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๘๙

สังโยค, สังโยชน

รายละเอียด : ๑. ร่วมใจ ร่วมหลงมัวๆ เมามัว ผูกพัน หรือให้มันสนตะพายเรา ๒. เครื่องผูก, การผูก, การประกอบกัน ๓. การถูกผูกความเป็นสัตว์ไว้ ๔. ความเป็นสัตว์ที่ถูกผูกไว้ในใจในภพ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕, รู้คนขงสุข รู้คุกขงสัตว์ หน้า ๔๒, ๑๙๙, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๕, กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๒

สังโยชน ๑๐

รายละเอียด : โอรัมภาคียสังโยชน ๕ (สังโยชนเบื้องต้น ๕) คือกิเลสที่ยึดว่ากิเลสตัวการใหญ่ กิเลสที่ยึดว่าเป็นตัวเรา) ๑. สักกายทิฏฐิ (ความเห็นที่ยึดว่ากิเลสตัวการใหญ่ กิเลสที่ยึดว่าเป็นตัวเรา) ๒. วิจิกิจฉา (ความลังเลสงสัยในสักกายะกิเลส) ๓. สีลัพพตปรามาส (การปฏิบัติย่อหย่อนในศีลพรต ปฏิบัติอย่างไม่เอาจริง ทำอย่างลุ่มๆ คล่ำๆ ทำเหาะๆ แหะๆ) ๔. กามฉันทะ (ความติดใจใคร่อยาก) ๕. พยาบาท (การผูกใจเจ็บคิดแก้แค้น, ปองร้ายผู้อื่น) คืออุทัมภภาคียสังโยชน ๕ (สังโยชนเบื้องต้นสูง ๕) คือกิเลสละเอียดที่ผูกมัดจิตใจไว้กับทุกข์ ๑) รูปราคะ (ความติดใจอยู่ในอารมณ์ที่เป็นรูปภพในอุปาทายรูป) ๒) อรูปราคะ (ความติดใจอยู่ในอารมณ์ที่ไม่เป็นรูป อยู่ในอรูปภพ) ๓) มานะ (ความถือตัวถือตนในความดีของตน) ๔) อุทธัจจะ (ความฟุ้งซ่านกระจัดกระจาย รุ่ยยาก) ๕) อวิชชา (ความหลง-ไม่รู้ อันเป็นเหตุไม่รู้จริง ไม่รู้แจ้งในอารยสัจ ๔)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ สังคีตสูตร ข้อ ๒๘๔, ๒๘๕

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

สังโยชน ๓

รายละเอียด : คือ กิเลสที่ผูกมัดจิตใจไว้กับทุกข์ ๑. สักกายทิฏฐิ (ความเห็นที่ยึดว่ากิเลสตัวการใหญ่เป็นตัวเรา) ๒. วิจิกิจฉา (ความลังเลสงสัย) ๓. สีลัพพตปรามาส (การถือศีลอย่างลุ่มๆ คล่ำๆ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ สังคีตสูตร ข้อ ๒๒๘

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

สังโยชนข้อ ๑ ต้องพ้นกาย

รายละเอียด : แม้คำว่า กาย เขาก็ไม่รู้แล้ว สังโยชนข้อที่ ๑ ต้องพ้นกาย สักกายทิฏฐิ ต้องมีความเห็นความรู้ความ

เข้าใจว่าคุณต้องรู้แจ้งเห็นจริงว่ากายของคุณ กาย สักกะ ต้องรู้
กายของคุณแล้ว กาย ที่คุณยึดมั่นถือมั่นตรงไหนแล้วมีวิธีปฏิบัติ
ศีลพรต เพื่อลดกายให้ออกจากจิต ในปัสสัมภังกายสังขารัง
ทำให้กายสงบ ปัสสัมภังจิตตสังขารัง ทำให้จิตสงบ แล้วก็จะ
วิโมกขังจิตตั้ง ทำจิตให้รื่นเริงเบิกบาน อภิโมกขังจิตตั้ง พุดถึง
พัญญชนะบาลีก็ชัดเจนซาบซึ้ง คุณทำให้กายสงบก็ไปนั่งเอา
ร่างกายนี้ออกไปป่าเขาถ้ำ แล้วก็ทำให้จิตนี้ตั้งดับ อย่างนั้น
ขึ้นอนุบาลก็ยังไม่ได้เลย กายสงบอย่างนั้นมันไม่ใช่ กายสงบ
คือ ตา หู จมูก ลิ้น กายภายนอก กระบอบสัมผัสภายนอกและ
คุณต้องอ่านอาการกิเลสมันไปกวนอยู่ ทำให้กิเลสลด ในขณะที่
ที่ ตา หู จมูก ลิ้น กายกระทบกิเลสคุณก็สงบระงับ ปัสสัมภัง-
กายสังขารัง แล้วทำให้จิตสงบได้ต่อ แต่ที่กายคุณก็หนีเข้าป่า
เลย มันจึงไกลจากวิเวก เป็นผู้จมสู่ความหลง ก็เอาสูตรต่างๆ
มาอ้างอิงยืนยัน ป่านนี้แล้วก็ยังไม่รู้สีกอาตมาจึงเสียหอกวันละ
๓๐๐ เล่ม เข้ากลางวันเย็น แล้วอาตมาต้องชนหอกมาฆ่ากัน
ทุกเช้า กลางวัน เย็น มันไม่มีทางเลือก แต่ไม่ท้อ เมื่อยก็ไมท้อ
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

สังกิริยา

รายละเอียด : เป็นผู้มีแต่สังจะเป็นที่ตั้ง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๕๕

สังญาณ, สังญาณ

รายละเอียด : ความรอบรู้ในสังจะ
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า
๑๕๓, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๘๕

สังจนิมิต

รายละเอียด : เครื่องหมายที่บอกแจ้งความจริงให้รู้
ลึกซึ้งถึงเนื้อแท้ของสังจะ
หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๓๐

สังจบารมี

รายละเอียด : ความจริง ของจริง สภาพจริง
หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๔๗๑

สังจปฏิเวธ

รายละเอียด : รู้จักรู้แจ้งรู้จริงแห่งทะลุรอบ
หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๐๘

สังจภาวะ

รายละเอียด : ๑. ภาวะจริง, ของจริง ๒. ปราบกฎการณ
จริง
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๕๐, ยอดนิยาย
ของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๗๕

สังจจะ

รายละเอียด : คือ ความจริงมี ๒ อย่าง คือ สมมุติสังจะ
และปรมาตตสังจะ หรือรูปธรรมกับนามธรรม
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑

สังจจะ

รายละเอียด : ๑. (ส+อัจจ) ประกอบด้วยความสว่างแจ้ง
๒. จริง, แท้ ๓. ความจริง, ความเป็นจริง, ความเกิดจริง, ความ
ชื่อตรง, ความถูกต้องทั้งหลายต้องจริง และที่สำคัญต้องเอาจริง
๔. จึงจะเป็นจริง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๑๙, ทางเอก
ภาค ๓ หน้า ๕๐๑, ๕๓๘, สมานิพุทธ หน้า ๔๘๗,

สังจจะ

รายละเอียด : คือ การแสดงว่า บัญญัตินั้นเป็นจริง
หรือไม่เป็นจริง ถูกหรือผิด ชั่วหรือดี บอคนัยยะ ความเป็น ช่าง
ว่า ช่างใด ควร กับ ช่างใด ไม่ควร
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๔๙๐

สังจะของปัญญาหรือความเฉลียวฉลาด แบบโลกุตระ

รายละเอียด : คือ มันไม่มีตัวตน และไม่มีของๆ ตน
๒ คำนี้ยิ่งใหญ่ เอาเงินทองเป็นตัวละคร มันไม่ใช่ของๆ ตน
จริงๆ ก็เอาเข้าส่วนกลางหมด เราก็ใช้สอยอยู่ในส่วนกลางก็
มีสิทธิ์ใช้อยู่ มันจะจริงใจด้วยความฉลาดด้วยปัญญา มันไม่มี
ตัวตนมันไม่มีความเป็นของๆ ตน เราไม่มีตัวตน อันนี้ก็
ไม่ใช่ของๆ ตน ปัญญามันเห็นว่าไม่ใช่ของๆ เรามันเป็นของ
ส่วนกลางของโลก แล้วเราก็มีสิทธิ์ใช้อยู่ที่นั่นก็มีระบบวิธีของ
เขา เขาไม่ได้บอกว่าเราไม่ได้มีสิทธิ์ใช้ณะ ก็เห็นเห็นอยู่ เพราะ
ฉะนั้นถึงบอกว่ามันไม่ใช่เรื่องธรรมดา มันซ้อน ขออธิบายอีก
นิดหนึ่ง คุณยังมีมาก คุณก็คิดว่าเป็นของๆ เรา เราก็อยกไว้
ถือว่าเป็นของๆ เรา ถือเป็นความบริสุทธิ์ว่าเป็นของๆ เรา

ยกตัวอย่างเรามี ๑,๐๐๐ ล้าน เราก็เอาเข้ากองกลาง ๑,๐๐๐ ล้าน แล้วคุณคิดดูคุณสละให้ส่วนกลาง ๑,๐๐๐ ล้าน คนเขาจะรู้สึกกับคุณอย่างไร คุณจะขอเบิกใช้จะง่ายกว่าคนที่ไม่ได้เอาเข้าสักล้านเลยไหม นี่คือสภาพของสัจธรรม ซึ่งมันเป็นไปอย่างนี้ เป็นแต่เพียงว่าคุณจะรู้สึก guilty ตัวเองหรือเปล่า เราเอาเข้าตั้ง ๑ ล้านจะเบิกอย่างสุรุ่ยสุร่าย ๑๐๐ ล้าน ๒๐๐ ล้านหรือเปล่า ดีไม่ดีเบิกเกินไปด้วย ดีไม่ดีเขาบอกกว่าเบิกเกินกว่าที่เอาเข้าแล้วนะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช ทานและบุญที่ฆ่าตัวตนและของๆ ตน วันอาทิตย์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

สัจจะของสัจธรรมจะต้องชนะ

รายละเอียด : คือเหตุปัจจัยจะเอาเรื่องสินค้า การค้า ภาษีเหตุปัจจัยที่จะยืนยันการแข่งกันว่าตัวเองดี ตัวเองถูกอย่างไรก็แล้วแต่ ตอนนี้อยู่แต่ละประเทศในโลกมันก็จะต้องรวมกันตามความเห็นที่มันตรงกัน สุดท้ายจะแบ่งเป็น ๒ ชั่วโมงๆ เพราะฉะนั้น แต่ก่อนนี้ยุโรปถือว่าเป็นพวกที่ถืออำนาจอันนี้สูง ทางเอเชียไม่แข็ง ยอมให้ข่ม แต่ตอนนี้นั้นมันไม่ใช่แล้ว ทางเอเชียเห็นแล้วว่าทางโน้น ข่มโดยไม่สุจริต ไม่สมควร มันเป็นการเอาเปรียบไม่ถูกต้อง (ทางเอเชียก็จะไม่ยอมแล้ว) สรุปแล้วสัจจะจะต้องชนะ ของสัจธรรมจะต้องชนะ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สัจจะคือสัตย์ที่สุดจริงที่สุดตรงที่สุด

รายละเอียด : ที่จริงมันไม่ใช่เรื่องจริงแต่มันเป็นเหมือนของจริงทีเดียว เพราะมันมีคุณสมบัติของ นามธรรม อย่างผู้ที่มีบารมีหรือมีสภาวะ มีสาระสัจจะ ที่คุณจะต้องเกิดมามีวัตถุก็ต้องมีวัตถุ คุณเกิดมาชาตินี้วัตถุของคุณหายาก แต่คุณจะมีนามธรรม ที่มีได้ยากกว่าวัตถุอีก สูงส่งกว่าวัตถุด้วยอย่างนี้เป็นต้น มันก็เป็นสัจจะของมัน คุณมีบารมีด้านใดมันก็จะเป็นอย่างนั้น บอรรณูปี ของมันทุกอันไป สัจจะพวกนี้ถึงบอกว่าสมมุติไม่มีใครไปโกง ไม่มีใครจะไปเล่นให้เสียกับสัจจะได้อันขาด สัจจะคือสัตย์ที่สุดจริงที่สุดตรงที่สุดทุกอัน เพราะฉะนั้นขอให้เรียนรู้อรรถมาไปยังคุณถาวรว่ามา ไปโล่เรียงตั้งแต่สัตว์ ตัวเองอยู่ปุ๊บก็เกี่ยวกับสัตว์ยังมีอะไรอีกไหม ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่กับสัตว์ ๒ กับวัตถุ ไม่ว่าจะป็นวัตถุหรือพืชเรามีทุจริตในวัตถุหรือพืชหรือไม่ เป็นตัวละเอียดอีก จนกระทั่งคุณไม่คิดว่าป็นเราเป็นของเราในวัตถุ โดยเฉพาะเข้ามาอยู่กับ

ส่วนกลางสาธารณโภคี คุณก็ยังจะมาติดอยู่อย่างนี้ หรือคุณไม่มี ใช้แต่ของส่วนกลางเลย ไม่ต้องป็นเราเป็นของเราเลย เราจะใช้เมื่อไหร่ก็ไปเบิก เบิกไม่ให้อีกไม่เอา ถือว่าบารมีเรามีเท่านั้น อะไอย่างนี้เป็นต้น ผู้ที่ชัดเจนในตัวเองแล้วกล้าป็นอาสาโท ป็นความกล้าหาญของฐานจิตวิญญานมนุษย์ ป็นฐานะของผู้เจริญตามลำดับไป

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

สัจจะที่ต้องเรียนรู้

รายละเอียด : ศึกษาโลกทั้งโลกให้รู้ความเป็นโลก อะไรคือสัจจะที่ดี จริงไม่จริงต้องศึกษา เพราะฉะนั้นอย่านึกว่าตัวเองที่ยิ่งใหญ่ โดยที่ไม่รู้ตัว ศึกษาดี จะได้ว่าตัวเองที่แท้ใหญ่ในความเป็นสัตว์นรก ป็นสัตว์นรกตัวใหญ่เหลือเกิน น่าสงสารน่าสังเวชใจ ไม่รู้จะทำอย่างไร เขาหลงเขาทำของตัวเองแล้วทำได้ด้วย ป็นสัตว์นรกตัวใหญ่ แล้วหลงภูมิใจในความเป็นสัตว์นรกตัวใหญ่ แล้วเมื่อไหร่จะฟื้นจะตื่นกันนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

สัจจะนั้นมีหนึ่งเดียวควรศึกษาให้ดี ๆ

รายละเอียด : อาตมาอ่านแล้วเข้าใจได้ว่า (คุณวาริยาหนักไปทางมหายาน) มีอาริยสัจ เหมือนแต่ปลีกย่อยต่างกัน อาตมาว่าให้ศึกษาให้ดีๆ อริยสัจนั้นมีอย่างเดียว ไม่มี ๒ อย่าง ในจุฬวิญญูสูตร สัจจะมีหนึ่งเดียว พระโพธิสัตว์ก็มีอย่างเดียว ป็นพระโพธิสัตว์ ๒ อย่างไม่ได้ ที่แบ่ง ๒ อย่างไปมันเพี้ยนไปจากสัจจะ สัจจะนั้นมีหนึ่งเดียวควรศึกษาให้ดีๆ พระอาริยบุคคลก็มีแบบเดียวไม่มีอาริยบุคคล ๒ แบบ ศึกษาดีๆ แบบมหายาน ป็นพุทธเกษตร ป็นเทวนิยมป็นสัสสตทิกฎิ ป็นนิรันดร ยังมีพุทธเกษตร ยังมีพระพุทธเจ้าหลายองค์มีตรีกาย ซึ่งอาตมาก็เคยพูดไม่รู้ก็ที ตรีกายป็นมิจจาทิกฎิ แต่คุณเอาไปตีความอีก ใส่ชื่อไปอีกหลากหลาย สัจจะมีหนึ่งเดียว โพธิสัตว์จะเกิดได้ต้องบรรลอรหัตต์ก่อน โพธิคือผู้ที่ช่วยรื้อชนสัตว์อรหัตต์นั้นตั้งตนไว้ในคุณอันสมควรก่อนพร้าสอนผู้อื่นจึงไม่มัวหมอง ตัวเองไม่ใช่อรหัตต์แล้วจะสอนให้คนอื่นป็นอรหัตต์ มันไม่ใช่ฐานะ คุณต้องได้ของคุณเองก่อน มีสตางค์ของคนเองก่อนแล้วจึงไปให้คนอื่นได้ จะไปยืมของใครมาไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

สัจจะมีหนึ่งเดียว สัญญาะ นิจจานิ โลเก

รายละเอียด : เทวะ เมื่อใดเป็นหนึ่ง เมื่อไหร่เป็น ๒ ที่คือสิริมหายา เราจะต้องกำหนดดูว่าปัจจุบันนี้สิ่งนี้ เราจะสมมุติกันเป็นสมมุติสัจจะ จะสมมุติสิ่งนี้กันแม้แต่จะถึงนามธรรม จะสืบต่อถึงกันตอนนีเราหมายความว่ารูปธรรม ยืนยันกันได้อันนี้เป็นอันนี้ รูปธรรม เช่นคนสองคน คนหนึ่งกำลังเถียงกัน อันนี้คนหนึ่งบอกว่าบังแต่จริง อีกคนหนึ่งบอกว่าไม่ใช่เป็นแต่ไทย อีกคนบอกว่าแต่จริง มีคนบอกว่าแต่ไทย มันถูกทั้งคู่แต่ว่ามันทะเลาะกัน ต่างคนต่างไม่รู้ความจริง คนที่รู้ความจริงว่า ๒ อันนี้คือ ๑ อันที่ถูกต้องคือ ๑ แต่สองคนนี้มันทะเลาะกัน ต้องไปอ่าน จุฬวิญญูสูตร ที่เถียงกันนี้แหละ สัจจะมีหนึ่งเดียว สัญญาะ นิจจานิ โลเก อยู่ในพระสูตรนี้ทั้งนั้นยากมากที่จะเข้าใจ คนที่ไม่รู้ว่า ๒ เป็น ๑ เป็น ๒ เมื่อใดเราจะยึดถืออะไร เช่น เขายึดถืออันนี้กันในโลกว่าอย่างนี้ถูก แต่ที่จริงมันยังไม่ดีที่สุดหรอก แต่เขาได้แค่นี้ก็เอาแค่นี้ อย่างเด็ก ๆ มาเล่นหม้อข้าวหม้อแกง บอกว่าอันนี้คือขนมครก เยี้ยวใส่ทราย เราก็เล่นขนมครกกับเด็กไป แท้จริงกินเข้าไป ไม่ได้ทรอกขนมครก แบบนี้เป็นต้น แล้วเราก็ต้องสอนเด็กด้วยว่าอย่ากินเข้าไปนะ สนุกเป็นสมมุติจริงจัง แย่งกันใครทำแตก ร้องไห้เลยนะ มาทำของฉันแตกอะไรอย่างนี้ เราจะรู้เหตุการณ์องค์ประกอบในขณะนั้น เวลานั้น สมมุติอันนั้นคืออันนี้ ไม่ทะเลาะกับใคร

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

สัจจะมีหนึ่งเดียว อรหันต์เป็นหนึ่ง

รายละเอียด : ศาสนาพุทธถ้าไม่มีศีลไม่มีทางยืนยันว่าจะบรรลุธรรมต้องมีศีลเป็นตัวตั้งเลย ศีลข้อที่ ๑ ไปเกี่ยวข้องกับสัตว์ คุณเกี่ยวข้องกับสัตว์โดยเฉพาะกับคน คุณไม่มีจิต ๑. ไม่ฆ่าเขา ไม่มีอาวุธมีใจเอ็นดูปรารถนาดีและหวังประโยชน์ต่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ ถ้าจิตคุณไม่เป็นอย่างนี้จริงๆ คงไม่ได้ คุณไม่ได้บรรลุศีลข้อที่ ๑ อย่างสมบูรณ์ ถ้าคุณมีจิตสมบูรณ์อย่างนี้ก็เป็นพระอรหันต์ในศีลข้อที่ ๑ แล้วคุณไม่ต้องไปเกี่ยวข้องกับสัตว์ อยู่กับมนุษย์โลกอย่างปรารถนาดีต่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ อย่างนี้จริงๆ อาตมาเข้าใจสภาวะหวังประโยชน์ต่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ อาตมาจึงว่า ต่ำหนืดต่ำ ผู้ที่ผิด เอาธรรมะพระพุทเจ้าทำให้เสียหายก็พยายามกำราบตำหนิ ว่าอย่าไปทำอย่างนั้น ทำอย่างนั้นเป็นการทำลายศาสนาพระพุทธเจ้ามันบาปหนักหนา ทำให้คนอื่นเข้าใจผิดอีกจนไปหลอกลวงเขาว่าตัวเองบรรลุ

ธรรมตัวเองเป็นพระอรหันต์ ก็ยิ่งซ้ำซ้อนใหญ่เลย แล้วก็มิถูกคู่ เขียวใหญ่ว่าเป็นพระอรหันต์ พ่อแม่ครูอาจารย์เอาเลยเอาเลย มันก็เลยยิ่งหนักไปใหญ่ สัจจะมีหนึ่งเดียวอยู่ผู้เดียว อรหันต์เป็นหนึ่ง ซ้ำมโหฬารสงสาร เราไม่พักเราไม่เพียร อนาคตอันอัปปัตติลัง ธรรม ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ หมวดธรรมต่างๆ ซึ่งเราจะเอามาเป็นหลักในการอธิบายธรรมะ ท่านเหล่านั้นจะไม่อาศัยคำสอน พระอนุสาสนี อย่างที่อาตมานำมาแจกแจง หมวด ๕ หมวด ๑๐ แม้แต่หมวดเวทนา ๑๐๘ อย่างนี้เป็นต้น อธิบายให้ฟังแล้วพวกเราก็เข้าใจได้ ไม่ได้พูดชมดูถูกแต่พวกท่านก็พากเพียรเพื่อเข้าหาสัจธรรม (จะว่าง่าย ๆ หลวงปู่ติชันทันท์ ก็เป็นสายธัมมานุสारी โกเอ็นก้าเป็นสาย สัทธานุสारी)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ปฏิบัติธรรมกับอาหารในพระสูตรต่างๆ วันพุธที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

สัจจะสภาวะ

รายละเอียด : ความบริสุทธิ์จริง เกิดจริง เป็นจริง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๔๑

สัจจะแท้เป็นหนึ่งเดียว

รายละเอียด : สัจจะแท้เป็นหนึ่งเดียว สัจจะมี ๒ ไม่ได้ พระพุทธเจ้าก็ตรัสว่าสัจจะมี ๑ เดียวเป็น ๒ ไม่ได้ ที่บอกว่ามี ๒ นั้นก็คือสิ่งที่แตกต่างกัน ผู้รู้ท่านไม่เถียงกัน ผู้รู้ท่านจะไม่รู้แล้วไม่แย้งไม่เถียง สุดท้ายถ้าเรามั่นใจว่าของเราถูกต้องของคนอื่นก็เข้าใจอย่างนั้น ก็ไม่เป็นไรก็จบเขาก็เห็นอย่างหนึ่งเราก็เห็นอย่างหนึ่งไม่มีปัญหา เขาจะบอกว่าเขาสูงกว่าเราก็ไม่เป็นไร เราเข้าใจเขาไม่ได้ เข้าใจแล้วจะเห็นว่าของเราน่าจะถูกกว่านะ มันก็เป็นเรื่องของเรา สิทธิของแต่ละคนไปบังคับความฉลาด บังคับไม่ได้ทรอกความฉลาด ศักยภาพ แล้วเราจะรู้จุดจบไม่ศึกษาให้ดีก็ไม่มีที่จบ

ที่มา ที่ไป : รายการวิดิอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๓

สัจจानุโลมญาณ

รายละเอียด : ๑. อนุโลม ปฏิโลม ๒. ตนอนุโลมที่สุด แล้วให้แก่ตนตามฐานะ ตามกาละที่สามารถเข้าถึงได้อย่างแข็งกล้าเยี่ยม ๓. อนุโลมตามสมมุติสัจจะ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๗, ๑๗, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๔๕

สัจจานุโลมิกญาณ

รายละเอียด : ญาณที่ยึดหยุ่น อนุโลมปฏิโลมได้กับสังคมอย่างแก่่ง, กำลังปัญญาที่สามารถอนุโลมปฏิโลมให้กับสังคมเท่าที่ตนมัตตัญญูตาแล้ว

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๕๓ ๕๔, ๑๕๗

สัจจากินิเวส

รายละเอียด : ๑. ความยึดมั่นว่าจริงเฉพาะตน ๒. หลงยึดว่าเป็นจริง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๗๔, ถอดรหัสอดีตตาอนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๕๗

สัจฉิ

รายละเอียด : ๑. ความแจ้ง, รู้แจ้ง ๒. รู้เห็นกันอยู่แจ้งๆ
หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๙๑, รู้คนซึ่งสุข รู้ทุกข์ซึ่งสัตว์ หน้า ๑๔๐, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๒๔

สัจฉิกต

รายละเอียด : รู้จักจริงรู้แจ้งแทงทะลุรอบ
หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๐๘

สัจฉิกรณะ

รายละเอียด : ผู้รู้ ผู้เห็นนั้นลิ จะสว่างแจ้ง ชัดแจ้งจริงๆ มีใช้มีตๆ เต๋าๆ เลย
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๗๕

สัจฉิกัตวา

รายละเอียด : คือ แจ้งในสัจจะความจริง ทำให้แจ้งแล้ว
ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๒๘

สัจฉิกิริยา

รายละเอียด : ทำให้กิเลสลดละได้จริงอย่างรู้แจ้ง
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๓๓

สัจฉิภาว, สัจฉิภาวะ

รายละเอียด : ๑. เป็นความปรากฏจริงได้อย่างถ่องแท้ ๒. มีสัญญาเสวยอารมณ์แล้วอย่างชัดแจ้งอยู่ที่เดียว
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๖๓๘, ๒๑๕

สัจธรรม (ผู้รู้แจ้งในสัจธรรม)

รายละเอียด : ๑. ผู้เข้าใจความเป็นกลาง ความสมดุล ความพอดี ไม่เอียงไปข้างไหน ผู้รู้กาล รู้โลก รู้เศรษฐกิจในโลก ในหมู่ ในกลุ่ม ในสังคมอย่างแท้จริง ๒. ความจริง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๘๗, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๔๖

สัจธรรมที่พระพุทธเจ้าค้นพบ

รายละเอียด : คือ ความจริงสูงสุดที่นำมาปฏิบัติแล้วจะได้เป็นผู้ที่มีนิพพานพ้นความทุกข์ความสขุ เกินกว่าความดีความชั่ว ศาสนาพุทธนั้นเน้นเรื่องความดีแน่นอนอยู่แล้วต้องทำแต่เป็นโลกียะ ศาสนาพุทธนั้นสอนให้เรียนรู้ ความทุกข์ เป็นหลักอริยสัจ และสุดท้าย สามารถหมดความสุขความทุกข์ดับทุกอย่างได้หมด แม้แต่อดีตตา หรือ อดีตภาพที่คนในโลกเทวนิยม อดีตภาพ หรือ อาตมัน มีอยู่กับพระเจ้าตลอดนิรันดร เพราะไม่รู้จักอดีตตา ไม่รู้จักอาตมัน ความเป็นพระเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัจธรรมที่ว่ายอดของพีระมิด

มันก็ต้องเล็กกว่าฐานของพีระมิดเป็นธรรมดา

รายละเอียด : พวกเราเป็นยอดพีระมิดมันก็ต้องน้อยกว่าฐานพีระมิดเป็นธรรมดา เหมือนกับ สัจฉิยเวลัญชรกับพระสารีบุตร พระสารีบุตรเป็นลูกศิษย์ แต่เมื่อไปเจอพระพุทธเจ้าแล้วก็บอกให้กับสัจฉิยเวลัญชรว่าไปอยู่กับพระพุทธเจ้ากันเถอะ แต่ว่าสัจฉิยเวลัญชรยังไม่ยอมเชื่อยังไม่ยอมลดอดีตตาตัวเองก็บอกว่ายังไม่ไปจะอยู่กับพวกนี้แหละ สุดท้ายก็บอกว่า เราจะอยู่กับคนหมู่มากที่โง่งนี้แหละ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

สัจชชะ

รายละเอียด : ตระเตรียม, ตกแต่ง, จัดแจง, เรียบร้อย
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๙

สัจชาตญาณ

รายละเอียด : คือความรู้ที่ติดตัวมาเก่า จากความจำและออกมากำหนดหมาย ความรู้เก่าที่รู้แล้ว เป็น ญาณ คือความรู้อันเก่ามาใช้ใหม่ คุณใช้งานได้ของคุณจะไปช่วย ทางดีหรือกลางๆ สัตว์เดรัจฉานทุกตัวมีสัจชาตญาณ คนก็มี

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอศก ครั้งที่ ๘๑
วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สัญชาตญาณ

รายละเอียด : คือ ความรู้แบบที่ฝังลึก ติดตามตัว
มาทุกชาติทุกชาติ โดยเป็นเช่นนั้นเอง ไม่ต้อง มีใครบอก
ไม่ต้องเรียน ไม่ต้องฝึกฝน ทำได้เองด้วยตนเองทันที ดังที่เห็น
ปรากฏการณ์ระเบิดรัก (bomb of love) ที่ประชาชนคนไทย
ได้ระเบิดออกมาให้เห็นปลายปี๒๕๕๙ นั้นแล

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบฉบับแล้วไซ้อีก เล่ม ๑
หน้า ๔๘๖

สัญชาตญาณของคนโลกิยชนจะยากมาก ที่จะมาเป็นคนที่ศุูนย์

รายละเอียด : คือ พุดถึงความจนนั้น คนไม่ค่อยพุดกัน
ได้ง่ายๆ สัญชาตญาณของคนโลกิยชน จะยากมากที่จะมา
เป็นคนที่ศุูนย์ คนที่มีน้อยลงมิให้น้อยลงยากมาก แต่จะให้
ไม่มีจริงๆ เขาก็ตายสิ ไม่มีลาภ ก็แล้วกัน เขาต้องมีกองเยอะๆ
ยศก็ต้องมี อำนาจบาตรใหญ่สูงมีสรรเสริญมากมาย มีความสุข
โลกิยสุข ต้องมีสุขก่อน จะหยิบมาเสพได้ง่ายๆ มันก็เลย
กลายเป็นเรื่องนี้ มีวัตถุมีตัวตนมีบุคคลมีการติดยึดในนามธรรม
ในหยาบ กลาง ละเอียดก็ติดอย่างไรก็จนไม่ลง เขาไม่เข้าใจ
ที่จนไม่ลงเพราะมีสภาพ ไม่บริบูรณ์ ลงท้ายก็คือไม่มีปัญญา
ก่อนจะลงท้ายก็ขึ้นต้นก่อนเพราะว่าเขาเอง ๑ เขาไม่มีตัวอย่าง
ตัวอย่างคนมาจน เพราะเขาเห็นคนจนมีความทุกข์ ร้อน
ทรมาณเดือดร้อนนุ่นวาย เป็นสภาพทเวนิยม เหมือนที่มีธรรมะ
แบบทเวนิยมเท่านั้น เขาจะไม่รู้เรื่องพวกนี้ เขาจะเป็นโลกิยะ
จะต้องมีไม่ใช่ไม่มี เขาเรียนความมีกันแล้วต้องมีกันนิรันดรด้วย
สุดท้ายจะรวมกันอยู่ที่ สุขนิรันดร

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันติอศก
วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สัญญาติวิโมกข์

รายละเอียด : ความหลุดพ้นจากกิเลสโดยตามเห็นความ
ไม่มีตัวตนของกิเลสถึงขั้นดับอาสวะสิ้นเกลี้ยง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๓๐

สัญญา

รายละเอียด : ๑. ความจำ, ความจำไว้ ๒. จำทำ

ความหมาย ๓. ความหมาย ความสำคัญ ๔. กำหนดรู้ ซึ่งขอบเขต
ที่หมาย, เน้นเอาเนื้อๆ ส่วนเป็นสาระแท้, เป็นส่วนสำคัญ
ของพุทธ ๕. จำเอาไว้, กำหนดรู้, กำหนดรู้ตาม จำไว้, ความ
กำหนดรู้ ความจำไว้ ๖. เป็นดั่งตัวโกดัง คือตัวข้าวของสมบัติ
สารพัดที่มนุษย์รับรู้อมาแล้วเก็บสะสมไว้ทั้งหมด ๗. ความสำคัญ
มันหมาย ๘. ความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจ, ความสังเกต
จดจำ, แนวความคิด ความกำหนดหมายเข้าไปรู้ ๙. ความ
กำหนดรู้ ความจำได้, ความจำได้หมายรู้ ๑๐. กำหนดหมาย,
การพุ่งไปของเจตสำนึก ๑๑. การกำหนดหมายรู้

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๖, ๖๘, ๖๙, ๙๙,
๑๖๑, ๕๑๘, รู้คนซึ้งสุข รู้คู่ซึ้งสัตว์ หน้า ๑๑๘, ๑๘๖, ๒๑๐,
ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๘, ๙๗, ๑๗๒, อีคิวโลกุตระ หน้า
๑๑๕, ๑๒๙, ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๙, ๑๘๒,
เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๘๔, คำบุญคือบาป หน้า ๒๑๐

สัญญา

รายละเอียด : คือยังไม่ใช่ความจริง ปัญญาคือความจริง
สัญญาจะได้แต่นึกคิดปรุงอยู่ในภายในไม่ออกมาภายนอก
ถ้าออกมาข้างนอกแล้วปรุงแต่กับข้างนอก โดยมีความรู้ซ้อน
เรียกว่าโลกุตระ เราให้คนอื่นได้รับความรู้อันนี้ ถึงโลกุตระ
ก็คือปัญญา แต่สัญญา คือการกำหนดหมายทั่วไปไม่ได้อยู่ใน
ข่ายโลกุตระ สัญญาเป็นตัวกำหนด และรู้ทั่วไปใช้กันทั่วไปไม่
เว้นแม้แต่สัตว์เดรัจฉาน มันมีสัญชาตญาณของตัวเอง เกิดมา
มีสัญญาของมันเอง เอาคำว่าญาณมาใส่ เป็นสัญชาตญาณ
ก็คือ ความรู้ที่ติดตัวมาเก่า จากความจำและออกมากำหนด
หมาย ความรู้เก่าที่รู้แล้วเป็นญาณ คือความรู้อันเก่าเอามาใช้
ใหม่ คุณใช้งานได้ของคุณจะไปช่วยทางดี หรือ กลางๆ สัตว์
เดรัจฉานทุกตัวมีสัญชาตญาณ คนก็มีแต่ อัญญาณนั้นปรับปรุง
ขึ้นใหม่ ถ้ารู้ที่เป็นสัญชาตญาณขึ้นมาเพิ่มใหม่ก็เป็นความรู้
เพียงเฉโกหรือเฉกะ หรือ ฉลาด

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอศก ครั้งที่ ๘๑
วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สัญญา

รายละเอียด : พลังงานของจิตที่เป็นตัวกำหนดหมาย
เป็นตัวจดจำ สัญญามี ๒ ลักษณะคือ เป็นความจำและเป็นตัว
ทำงานทำงานอย่างสำคัญมากในการกำหนดหมายรู้ต่างๆ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัญญา

รายละเอียด : สภาวะเจตสิกของเรา สำคัญมาก เราจะใช้สัญญาที่ปฏิบัติธรรมตลอดแม้จะบรรลุสัญญาเวทิตนโรธก็ต้องใช้สัญญาเป็นตัวศึกษาฝึกฝนไป สัญญาทำงานหนักมากเป็นเจตสิก ตัวที่นำพาจะต้องทำงานให้แก่ชีวิตที่จะเป็นพระอาริยะเป็นพระอรหันต์ จะเป็นพระโพธิสัตว์หรือเป็นพระพุทธเจ้าก็ตาม สัญญานี้มันมี ๒ ความหมาย สัญญาที่เป็นตัวงานตัวกำหนดรู้ บางทีเขาก็แปลเป็นศัพท์ว่าสำคัญมันหมายถึงในสิ่งนั้นสิ่งนี้คือกำหนดรู้ คำว่าสำคัญมันหมายถึงเป็นภาษาที่สูงไปหน่อย ภาษาวิชาการที่เข้าใจได้ยาก รู้แต่สภาวะที่ไปกำหนดรู้อะไรต่ออะไรไปทำหน้าที่สัมผัสอันนี้แล้วก็มีความรู้ในอันนั้น ลึกซึ่งรู้รอบรู้ครบพิจารณาไปในสิ่งนั้นสิ่งนั้น เรียกว่าสัญญากับตกผลึกสังขมเป็นความจำอยู่ในจิต สัญญาที่มีความหมายสองอย่างนี้ พลังงานหนึ่งเป็นพลังงานเคลื่อนไหว อีกพลังงานหนึ่งเป็นพลังงานตกผลึกเป็นความจำสังขมลงไป อาตมาชอบใช้คำว่า static กับ dynamic ที่ทำงานเคลื่อนไหวอยู่เรียกว่า dynamic ที่สังขมลงไปตกผลึกเป็นคลังเป็นสมบัติ เรียกว่า static อย่างนี้เป็นต้น เราต้องศึกษาฝึกฝนไปเสมออ่านและวิจัยออกค่อยๆ แยกแยะ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สัญญา

รายละเอียด : สัญญาคือคลังแห่งความกำหนดหมายที่รู้แล้วแล้วก็ใส่คลังไว้ เรียกว่าความจำ เป็นภาษาไทยในปัจจุบัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

สัญญา

รายละเอียด : สัญญา คือ หากสัญญาจำยึดมั่นถือมั่นคือ กิเลส แต่หากสัญญาได้เปลี่ยนเป็นธาตุรู้ กำหนดหมายสัญญาเป็นเจตสิกใช้งานตั้งแต่ต้น จนปรินิพพานเป็นตัวหลักของจิต เจตสิกที่ใช้งานตั้งแต่ต้นจนจบ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันติอโศก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัญญา ๑๐

รายละเอียด : คือ ความกำหนดหมายรู้ ๑๐ ประการ ๑. อนิจจสัญญา (กำหนดรู้ความไม่เที่ยง) ๒. อนัตตสัญญา

(กำหนดรู้ความหมดตัวตน) ๓. อสุภสัญญา (กำหนดรู้ความน่าเกลียด) ๔. อาทีนวสัญญา (กำหนดรู้ความเป็นโทษ) ๕. ปหานสัญญา (กำหนดรู้การกำจัดทิ้ง) ๖. วิราคสัญญา (กำหนดรู้ความสิ้นกำหนด) ๗. นิโรธสัญญา (กำหนดรู้ความดับกิเลสทุกข์) ๘. สัพพโลเก อนภิตตสัญญา (กำหนดรู้ความไม่น่ายินดียิ่งในโลกทั้งปวง) ๙. สัพพสังขารेषु อนัญฐสัญญา (กำหนดรู้ความไม่น่าปรารถนาในสังขารทั้งปวง) ๑๐. อานาปานสติ (สติกำหนดรู้ลมหายใจเข้าออก)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ อาพาธสูตร คิริमानนทสูตรฯ ข้อ ๖๐

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

สัญญา ๑๐ เล่มที่ ๑

รายละเอียด : เตรียมไว้ว่าจะเริ่มต้นอธิบายสัญญาต่างๆ ในพระไตรปิฎกจะมีสัญญา ๑๐ อยู่ ๒ ที่มีที่ต่างกันบ้าง แต่ไม่มีปัญหาถ้าจะมาก็พยายามทำความเข้าใจ มันเป็นลักษณะขององค์ประกอบในสิ่งต่างๆ เช่น อนิจจสัญญา ความไม่เที่ยงสัญญาในอนัตตา อสุภะ กำหนดในความไม่น่าได้ ไม่น่ามีไม่น่าเป็น ๑. อนิจจสัญญา ๒. อนัตตสัญญา ๓. อสุภสัญญา ๔. อาทีนวสัญญา ๕. ปหานสัญญา ๖. วิราคสัญญา ๗. นิโรธสัญญา ๘. สัพพโลเกอนภิตตสัญญา ๙. สัพพสังขารेषุอนิจจสัญญา ๑๐. อานาปานสติ (อาพาธสูตร เล่ม ๒๔ ข้อ ๖๐)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

สัญญา ๑๐ เล่มที่ ๒

รายละเอียด : พยัญชนะ อานาปานัสสติ ที่จริง อานากับ อาปานะ ตัวไหนจะเป็นลมหายใจเข้า ตัวไหนจะเป็นลมหายใจออกก็ได้ สลับกันได้ ไม่ต้องสับสนไม่ต้องเถียงกัน อัสสะ เป็นพยัญชนะที่บอกว่ามี ๒ สิ่งทำงาน เช่น กายสเกหา เป็นต้น เรียนรู้พยัญชนะแล้วไปพยายามรู้ว่าเนื้อแท้สภาวะธรรมของมันคืออะไรและใช้ให้ถูกต้องนี่คือสิ่งสำคัญ สัญญา ๑๐ อีกเล่มหนึ่ง สัญญา ๑๐ อสุภสัญญา มรณสัญญา อาหาเรปฏิกูลสัญญา สัพพโลเกอนภิตตสัญญา อนิจจสัญญา อนิจเจทุกขสัญญา ทุกเข อนัตตสัญญา ปหานสัญญา วิราคสัญญา นิโรธสัญญา (ธรรม ๑๐ อย่างเหล่านี้ควรให้บังเกิดขึ้น) กำหนดรู้ อสุภะให้ชัดเจน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

สัญญาความจำ ไม่มีกิเลส ไม่เสียหาย

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าเคยตรัสกับพระอานนท์ว่า เรื่องสัญญาความจำที่จะลืมเนิ่นนาน กัญญาที่ประทับใจตราตรึงใจ มันเป็นกิเลสอย่างหนึ่ง มันเป็นเรื่องยากที่จะลืม ทั้งที่มันไม่ใช่กิเลสแล้วก็ยิ่งเวียนวนก็จะมีความจำที่ระลึกได้ จะมีความทุกข์ความสุขกับมัน จะมีความรักจะมีความชังมัน ก็ไม่มีแล้วนะ ไม่มีอาการของกิเลสแล้วแต่มันก็เป็นความจำ หากว่ามีกิเลสในความจำนี้ก็จะรู้ว่ามันมีกิเลสที่พาวนเวียนอยู่ ก็พยายามพิจารณาให้ได้ว่ามันผ่านไปแล้วมันอดีต มันไม่มีความจริงแล้วคุณยังจะไปเกิดวุ่นวาย มีรักมีชังมีดูดีมีผลอะไรอีกให้กิเลสหมด เมื่อกิเลสหมดแล้ว คุณจะมีความจำได้นึกแล้วไม่มีกิเลสยิ่งไม่เสียหายเอามาใช้ได้ด้วย อาตมาก็ระลึกเอามาใช้เรื่อยๆ ไม่มีกิเลสแล้วใช้ได้ เป็นความจำที่ไม่เสียหาย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

สัญญาดับเพราะความสามารถศึกษา ไม่ใช่ดับเองตามยถา

รายละเอียด : สมณพราหมณ์เหล่านั้นพวกที่กล่าวอย่างนี้ว่า สัญญาของบุรุษ ไม่มีเหตุ ไม่มีปัจจัย เกิดขึ้นเองดับไปเอง ความเห็นของสมณพราหมณ์พวกนั้นผิดแต่ต้นทีเดียว. เพราะเหตุไร เพราะสัญญาของบุรุษมีเหตุ มีปัจจัยเกิดขึ้นก็มี ดับไปก็มี สัญญาอย่างหนึ่งย่อมเกิดขึ้นเพราะการศึกษาก็มี สัญญาอย่างหนึ่งย่อมดับไปเพราะการศึกษาก็มี

ที่มา ที่ไป : เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๙ ไปกฎฐปาทสุตฺร ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

สัญญาต่างกัน

รายละเอียด : ในความหมายที่คุณเข้าใจอาตมาก็เข้าใจตามได้หมดไม่มีปัญหา แต่อาตมาเข้าใจที่คุณยังเข้าใจอย่างอาตมาไม่ได้ ความเข้าใจของคุณกับความเข้าใจของอาตมาจึงเป็นคนละอย่าง มันต่างกัน สัญญาต่างกันสัญญาต่างกันที่พูดนี้ของคุณกับของอาตมาต่างกันทั้งคู่เลย ในสัตตาวาส ๙ ยังพูดกันอีกยาว ภายต่างกันสัญญาต่างกัน อันนี้ก็ยิ่งพองจำกันได้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

สัญญาต่างกันกายต่างกัน

รายละเอียด : เด็กกับผู้ใหญ่ มีแกนที่เหมือนกัน คล้ายๆกันจริงที่มันมีรายละเอียดต่างกัน แต่มันสิ่งที่เหมือนกันมันก็มีเขาก็พูดไปมีส่วนที่ถูก เรียกว่า สัญญาต่างกันกายต่างกัน ก็เลยต้องทะเลาะกันตลอดโลกแตก ในสัตตาวาส ๙ นั้นมีรายละเอียดอีกเยอะ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สัญญาปฏิเวธ

รายละเอียด : กำหนดรู้ผลที่บรรลุดรรรมอย่างรู้แจ้งแทงตลอด

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๒๘, ๑๖๓

สัญญามาย

รายละเอียด : ๑. ยึด ฉวยสภาพนั้นไว้อย่างสำคัญสำเร็จเสร็จสม ๒. สำเร็จด้วยความสำคัญมั่นหมาย

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๙, ๑๒๙

สัญญานิจจานิ

รายละเอียด : คือ การรู้เพียงผู้เดียว

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโสภ วันศุกร์ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

สัญญานิจจานิ

รายละเอียด : คือ ความเที่ยงอยู่กับสัญญาของตนเองเท่านั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตือโสภ วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สัญญานิจจานิ

รายละเอียด : สัญญานิจจานิ คือ การสมมุติขึ้นมาของตนเอง แล้วตัวเองก็ยึดถือว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เที่ยงแท้เป็นหนึ่งเดียว

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัญญาะ นิจจานิ

รายละเอียด : สัญญาว่าเที่ยง

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๙๔

สัญญาวิปลาส

รายละเอียด : ๑. ผู้สำคัญผิด ๒. การกำหนดหมายผิดเพี้ยนไป ๓. การกำหนดหมายผิดเพี้ยนไปจากสัจจะ หรือ ความหมายรู้ของตนผิดไปจากความเป็นจริง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๙๕, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๘๘, ๓๓๕

สัญญาสมาบัติ

รายละเอียด : กำหนดรู้สมาบัติ (ฌาน) ที่เราได้

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๒๘, ๑๖๗

สัญญาสูตร

รายละเอียด : มีผู้เขียนมา จากคนรักชีวิต โควิด มา สัญญาถอนสายัณห์ ดูกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อภิกษุ มีใจอันอบรมแล้วด้วยมรณสัญญาอยู่โดยมาก จิตย่อมหวนกลับ งอกกลับ ถอยกลับจากการมารักชีวิต ไม่ยื่นไปรับความรักชีวิต เปรียบเหมือนชนไก่หรือเส้นเอ็นที่ใส่เข้าไปมันก็งอ ย่อมหดงอเข้าหากัน ไม่คลี่ออก มรณสัญญาเราเจริญแล้ว คุณวิเศษทั้งเบื้องต้นและเบื้องปลายของเรามี ผลแห่งภาวณาของเราถึงที่แล้ว มรณสัญญาอันเจริญแล้ว หยั่งลงสู่อมตะ มีอมตะเป็นที่สุด

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

สัญญาเก่าคืออตุ

รายละเอียด : สัญญาเก่า ตัวนี้ลึกซึ้งมาก สัญญาเก่าคืออตุ ได้ ถ้าลักษณะของสัญญาเก่าในเรื่องใดก็แล้วแต่มันไม่มีอิทธิพลให้เราสุขทุกข์ ก็คืออตุ ถูกต้อง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

สัญญาเป็นตัวกำหนดให้รู้เวทนา

รายละเอียด : ที่จริงต้องมีการใช้สัญญาเป็นตัวกำหนดให้รู้เวทนา กำหนดรู้วิตกวิจารณ์ ทำอัมมวิจยสัมโพชฌงค์ต่อไป แยกแยะ เป็นตัวพลังงานต่อไป แล้วทำให้พลังงานที่ไม่ต้องการหายไป รู้จักจิตเจตสิกต่างๆ ทำอกุศลเจตสิกดับหมดสำเร็จก็มี แต่กุศลเจตสิกเรียบร้อย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ยอดคนอภัพที่มีระดับของศาสนาพุทธ วันศุกร์ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

สัญญาเวทียิต

รายละเอียด : ต้องรู้สำคัญให้ถูกรู้ยิ่ง เป็นที่สุดให้ได้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๙๕

สัญญาเวทียิตนิโรธ

รายละเอียด : ๑. เข้าไปดับลึกสุด อยู่เหนืออรูปรูปฌาน ๒. สัญญาก็รับอารมณ์แล้วอยู่ ความดับก็ยังมีอยู่ หรือดับสนิทซึ่งกิเลสและมีสัญญาเสวยอารมณ์แล้วอย่างชัดเจน ๓. การดับเพียงสังขาร ไม่ให้วิญญาณที่ปรุงแต่งประกอบไปด้วยโลภยึดติดใดๆ เกิด ๔. การดับที่ยังมีสัญญารับรู้อารมณ์นั้นๆ แล้วอยู่อย่างถูกต้องตรงตัว ๕. ชื่อที่เรียกความดับ, ชื่อลักษณะจิตอาการหนึ่งที่พระพุทธรองค์ทรงปรีชาสามารถรู้อาการรู้ลักษณะของมันได้ ๖. ผู้ถึงความดับสนิทที่มีการกำหนดรู้ด้วยประสบการณ์ของตนในตน ๗. ดับได้สนิทด้วยวิชาของพุทธ ดับเวทนาในเวทนาอย่างรู้แจ้งแล้วด้วยวิชา ๘. การกำหนดรู้ (สัญญา) เคล้าเคลียทั่วถ้วนเวทนาในเวทนาครบ ๑๐๘ รู้แจ้งอารมณ์ต่างๆ ถ้วนแล้วจนกระทั่งพ้นวิชาทั้ง ๘ อย่างบริบูรณ์ ว่ากิเลสเราเป็นสูญ ทั้งอดีตทั้งอนาคตอย่างแน่นอนถาวรตลอดไป

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๐๗, ๔๐๒, ๕๑๘, ๕๕๓, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๑๕, ๒๘๘, ๒๘๙, คำบุญคือบาป หน้า ๑๓๔-๑๓๕

สัญญาเวทียิตนิโรธ

รายละเอียด : เป็นสัญญาที่ทำงานเสร็จของสัญญา ๑๐ เวทียิตตั้งคือสำเร็จเสร็จความรู้สึกความรู้ความรอบรู้ทั้งหมด จบ เวทียิตตั้ง จึงเป็นนิโรธที่ เคล้าเคลียอารมณ์เวทนาทั้งหมด จบ สมบูรณ์แบบ โดยมีสัญญาเป็นตัวกำหนดให้รู้สมบูรณ์แบบในเวทนา ๑๐๘ แล้วมีนิโรธสมบูรณ์แบบ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

สัญญา

รายละเอียด : สัญญา คือ ผู้มีธาตุกำหนดรู้ทั้งภายนอกและภายใน, ความรู้สึก, มีความรู้สึก

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-
ศาสนาดามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๘๘, ๑๙๑

สัญญาปาทานักขันธ

รายละเอียด : สัญญาขันธที่มีอุปาทาน ทำหน้าที่
ยึดถืออยู่

หนังสืออ้างอิง : ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒

สัญลักษณ์มือที่โลโก้ตู้แดนทอง

ฉลอง ๕๐ ปีโพธิกิจ

รายละเอียด : ความหมายคือ มีมือที่เป็น สัญลักษณ์
แห่งความรัก และอีกมือ สัญลักษณ์ของการเป็นผู้ให้ สรูปแล้ว
คือให้ด้วยความรักจริงใจ นี่คือ สื่อด้วยภาษาใบ้ ข้อ ๓ ทับ
อีกทีหนึ่งว่า ผู้ที่มีศีลแล้วยังไม่ได้มาจนมาผู้ที่มาแล้วจึงแข็งแรง
ตั้งใจเบิกบานสดชื่นให้ได้ ผู้ที่มีศีลแล้วยังไม่ได้มาจนมา ผู้ที่ยัง
ไม่มีศีลจงพยายามพากเพียรปฏิบัติศีลให้ได้ ถ้ายังมีศีลไม่ได้
โดยเฉพาะเรื่องอบายมุขก็อย่าเพิ่งมาเรายังไม่มีพลังงานที่จะ
เอาไปสู่ได้มันไม่ไหว เพราะฉะนั้นขออภัยที่ต้องบอกว่า ถ้าคุณ
ยังไม่พร้อมเลยยังเติมไปด้วยอบายมุขยังเติมไปด้วยความ
อยากจะเป็นใหญ่เป็นโตขนาดที่จะต้องไปแย่งชิงบ้านเมือง
อะไรอยู่อย่างนี้ก็ขออภัยอย่าเพิ่งมา พวกนั้นเขาไม่ฟังด้วยไม่
มาหอรอกเห็นเราเป็นเศษสวะด้วยเขาไม่มา อันนี้เป็นสังกรรม
ที่จัดสรรกันอยู่แล้ว ที่พูดนี้ก็เพื่อที่จะคนที่มึนพูดแล้วเข้าหูแล้ว
ก็เข้าใจ เข้าใจแล้วเข้ามาเข้าถึง เป็นเช่นนั้นสำหรับวันนี้ก็เอา
พรุ่งนี้พรุ่งนี้

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ตู้แดนทองฉลอง ๕๐ ปีโพธิกิจ วันที่ ๑ มกราคม
๒๕๖๓

สัญญาเจตนา

รายละเอียด : ตั้งจิตตั้งใจ

หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร
ฉบับ ๒๘๘ หน้า ๔๔

สัญญา

รายละเอียด : ขจัดออก

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๙

สัตตขัตต

รายละเอียด : หน่วยที่ ๗ (ของโสดาบัน) ซึ่งมีความ
เที่ยงแท้

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๒๘๒

สัตตขัตตอุปรม, สัตตักขัตตอุปรม

รายละเอียด : พลังอำนาจถึง ๗ หน่วย

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๒๘๒

สัตตवासข้อที่ ๑

รายละเอียด : คือ กายต่างกัน สัญญาต่างกัน เป็น
สัตตवासข้อที่ ๑ ได้รูปนาม องค์ประกอบสมบูรณ์ คนละ
กำหนดหมาย ๑. สัตว์บางพวก มีกายต่างกัน สัญญาต่างกัน
เช่นพวกมนุษย์ พวกเทพบางเหล่า แม้เป็นพรหมก็ไม่บริสุทธ์
แต่ของพระพุทธเจ้าเป็นพรหมชั้นที่ ๓ วิสุทธิเทพ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัตตตะ

รายละเอียด : สัตว์ ไม่ว่าจะ เป็นหรือตายก็ตาม

หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๘๖

สัตตตา โอบปาติกา

รายละเอียด : ๑. สัตว์ที่เป็นโอบปาติกา ๒. สัตว์ที่เกิด
อยู่ในจิตตัวเรา

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๒๐๐, สมาธิพุทธ หน้า
๒๐๙

สัตตาวาส

รายละเอียด : สัตว์ที่ยังติดยึดที่อยู่

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๘๖

สัตตาวาส ๙

รายละเอียด : จะรู้ว่าตัวเองเรายังเป็นสัตว์ เป็นสัตว์
ชนิดหนึ่ง สัตตาวาสที่ ๑ จะเป็นมนุษย์เป็นเทวดาเป็นผีเป็นมาร
ก็เห็นต่างกันได้ กายต่างกันสัญญาต่างกัน อย่างนี้เป็นต้น
นี้เป็นสัตตาวาส ๙ ข้อที่ ๑

สัตว์บางพวก มีกายต่างกัน สัญญาต่างกัน เช่นพวกมนุษย์ พวกเทพบางเหล่า พวกสัตว์วิปาคีตบางเหล่า

สัตว์บางพวก มีกายต่างกัน มีสัญญาอย่างเดียวกัน เช่นเหล่าเทพจำพวกพรหม ผู้เกิดในภูมิปฐมฌาน เป็นต้น พวกนี้มี ๒ อย่างแบบหนึ่งหลับตาก็ไม่มีนิรวรณ ๕ ได้เหมือนพวกสัมมาปฏิบัติ แต่ต้องประกอบรูปนามคือกาย ต่างกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

สัตตาวาส ๙

รายละเอียด : คือ ภพที่อยู่ของสัตว์โลก ๙ พวก

๑. พวกมีกาย (นามกาย) ต่างกัน มีสัญญา (กำหนดหมาย) ต่างกัน เช่น พวกมนุษย์ เทพบางพวก เปรต (วิปาคีตสัตว์) บางพวก
๒. พวกมีกายต่างกัน แต่มีสัญญาอย่างเดียวกัน เช่น เทพพวกพรหมกายิกา (มีเมตตามาน) ผู้เกิดในภูมิปฐมฌาน
๓. พวกมีกายอย่างเดียวกัน แต่มีสัญญาต่างกัน เช่น เทพสว่าง พวกอภิสราพรหม (ว่าง ไส สว่าง แผ่กว้าง)
๔. พวกมีกายอย่างเดียวกัน มีสัญญาอย่างเดียวกัน เช่น พวกเทพมีต สุกกิตพรหม (ได้นิรวรณเป็นโชค)
๕. พวกไม่มีสัญญา ไม่เสวยเวทนา (ไม่มีอารมณ์/ความรู้สึก) เหมือนทวดาพวก อสัญญีสัตว์ (อุทกดาบสก็ทำนิรวรณสมาบัติชนิดดับจนไม่รู้ อะไร)
๖. พวกเข้าถึงอากาศอันญายตนะ (ความว่างไม่มีที่สุด พันรูปสัญญา)
๗. พวกเข้าถึงวิญญาณัญญายตนะ (ความรับรู้ ไม่มีที่สุด พันเสพความว่าง)
๘. พวกเข้าถึงอากิญจัญญายตนะ (ความดับดับไม่มีอะไร ว่างเลย)
๙. พวกเข้าถึงแนวสัญญาณา สัญญาตนะ (กำหนดรู้หมดสิ้นไม่ว่าสัญญาใดๆ อื่นๆ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๕๓ และพระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ วัตตลัญญาสูตร ข้อ ๒๒๘

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

สัตตาวาส ๙

รายละเอียด : ถ้าเข้าใจสภาวะก็เป็นกายอย่างเดียวกัน สัญญาอย่างเดียวกัน หรือว่ากายต่างกัน สัญญาต่างกัน สัญญา คือจิตของเรากำหนดหมายแล้วก็ดูอาการหรือว่ารูปนาม ทำไม กายถึงต้องมีสองเสมอเพราะว่ากายนี้เป็นเรื่องของคน คนที่มี กายอยู่ สิ่งที่ไม่ใช่กายของเราแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

สัตตาวาส ๙

รายละเอียด : ก็คือความเป็นสัตว์ของตัวเองจนกระทั่ง เลิกความเป็นสัตว์และจะพ้นความเป็นสัตว์ก็ต้องปฏิบัติใน ขณะที่มีวิญญาณฐิติ มีวิญญาณตั้งอยู่ให้ปฏิบัติก็คือ ขณะนี้ มีสัมผัสเป็นปัจจัย มีเวทนาสัญญาสังขารอยู่ครบมีชั้น ๕ แล้ว เราก็สามารถทำการอภิสังขาร หรือว่ากิเลสเกิดในรูปเวทนา สัญญาสังขารวิญญาณมันเป็นชื่อของคร่อมแล้วก็ล้างกิเลส พวกนั้นจากชั้น ๕ ได้ เป็นผู้รู้ปฏิบัติ กิเลสอุปาทานชั้น ๕ แล้ว ล้างอุปาทานด้วยอภิสังขาร ๓ ตัวแท้คือปัญญาภิสังขาร ได้แล้ว ก็อุปญาภิสังขารแล้วสั่งสมอเนญชาภิสังขาร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

สัตตาวาส ๙ กับวิโมกข์ ๘

รายละเอียด : สัตตาวาส ๙ ไส่ผานมาก็ได้แล้ว ส่วน วิญญาณฐิติ ถ้าเรียนวิโมกข์ ๘ มาเป็นหลัก วิโมกข์ ๘ ซ้อนอีก ซ้อนในคำว่า อสัญญีสัตว์กับแนวสัญญาณาสัญญาตนะสัตว์ ไม่มี แล้วไปมีคำว่า สัญญาเวทิตนโรธแทน ในวิญญาณฐิติและ สัตตาวาส ๙ ไม่มีสัญญาเวทิตนโรธแต่ไม่มีอยู่ใน วิโมกข์ ๘ เรื่องซับซ้อนหมุนรอบเชิงซ้อนลึกซึ่งมาก คัมภีรา (ลึกซึ่ง) ทูททัสสา (เห็นตามได้ยาก) ทุรนูโธธา (บรรลुरुตามได้ยาก) สันดา (สงบระงับอย่างสงบพิเศษ แม้จะร่วนอยู่) ปถวีตา (สุขุม ประณีตไปตามลำดับ ไม่ข้ามขั้น) อตักกาวจรา (คาดคะเนค้น เตามิได้) นิปุณา (ละเอียดลึกถึงขั้นนิพพาน) ปัณฑิตเวทนียา (รู้แจ้งได้เฉพาะผู้เป็นบัณฑิต บรรลุแท้จริงเท่านั้น) (พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔) จริงๆ ก็ค่อยๆ เป็นไป

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๔

สัตตาวาส ๙ วิญญาณฐิติ ๗ วิโมกข์ ๘

รายละเอียด : ขอผลัดไว้ก่อน มันไม่ง่าย สัตตาวาส ๙ กับ วิญญาณฐิติ ๗ ต้องแยกกายแยกจิต จิตนี้รวมทั้งสัญญา อยู่ด้วย จิตนี้หน่วยใหญ่กว่าสัญญาแยกยากเลย แต่ที่จะ ไปแยก กาย แยก สัญญา มันเป็นตัวจบเลยนะ แยกกาย แยกสัญญา อย่างวิญญาณฐิติ ๗ ตัวแรก กายต่างกัน สัญญา ต่างกัน ตัวที่สอง กายต่างกัน สัญญาอย่างเดียวกัน ตัวที่สาม กายอย่างเดียวกัน สัญญาต่างกัน ตัวที่สี่ กายอย่างเดียวกัน สัญญาอย่างเดียวกัน ตัวที่ ๕ ๖ ๗ เป็น อากาสา วิญญาณัญญา

อาภิญญา จบวิญญานฐิติ ๗ ส่วนสัตตาวาส ๙ เพิ่มอีก เป็น เนวสัญญานาสัญญายตนสัตว์ กับ อสญฺฐีสัตว์ เป็น คู่ที่วิญญานฐิติ ๗ ไม่มี เนวสัญญานาสัญญายตนะ เป็นคู่ อายตนะสุดท้าย กับ สัญญาเวทิตนโรธ ที่อยู่ในวิโมกข์ ๘ อย่างนี้เป็นต้น ค่อยอธิบาย สัตตาวาส ๙ กับ วิญญานฐิติ ๗ วิโมกข์ ๘ ต้องอธิบายสามสูตรให้ปฏิสัมพันธ์อย่างสำคัญ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

สัตตาวาส ๙ กลับตาปฏิบัติจะเป็นสัตว์ทั้ง ๙

รายละเอียด : สัตตาวาส ๙ ถ้าผู้กลับไปปฏิบัติ สัตตาวาส ๙ นั้นแหละผู้นั้นจะเป็นสัตว์ทั้ง ๙ ไม่ได้พ้นความเป็นสัตว์ การแสดงกลับตาปัจจุบันก็ได้ไม่ ๑ ก็ ๒ ๓ อย่าง นั้นแหละ หรือไม่ก็เป็นสัตว์ทั้ง ๙ จมอยู่ในความเป็นสัตว์ แม้ที่สุด เนวสัญญานาสัญญายตนสัตว์

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

สัตตาวาสข้อ ๑

รายละเอียด : ภายต่างกันสัญญาต่างกัน ฌาน ๑ ภาย ต่างกันกับ ฌาน ๒ ภายต่างกันกับ ฌาน ๓ ภายต่างกันกับ ฌาน ๔

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโคก วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

สัตตาวาส ข้อ ๒

รายละเอียด : เป็นปฐมฌาน เป็นสัญญาอย่างเดียวกัน เช่นพวกกลับตาก็สงบไม่มีนิรณ ๕ สิมตาก็สงบไม่มีนิรณ ๕ ภายต่างกันแต่สัญญาอย่างเดียวกัน ภายมีรูปนามของศาสนา พุทธลิมตา แต่สงบเหมือนกัน ปฐมฌานเหมือนกันสัญญา อย่างเดียวกัน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโคก วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

สัตตาวาส ข้อ ๓

รายละเอียด : ส่วนกายอย่างเดียวกัน สัญญาต่างกัน ตอนนั้นแหละ ความหมายของพระพุทเจ้ากับของฤษนั้นสัญญา กำหนดต่างกันแต่กายอย่างเดียวกัน ตอนนีทางที่นั่งกลับตา อธิบายกายต่างกันไม่ได้ ยิ่งอธิบายฌาน ทางสายกลับตาต้อง

เข้าฌานหลับตาลิมตาไม่มีฌาน เพราะฉะนั้น ฌาน ๒ ๓ ๔ ก็ นัยเดียวกัน ภายต่างกันหมด แม้ว่าจะเป็นกายอย่างเดียวกัน ก็ซับซ้อนไปอีก ยิ่งเป็นสัตตาวาส ข้อ ๔ ๕ ๖ ยิ่งลึก ยิ่งเป็น นิรมาณกายคือรูปนามที่ปรุงแต่งในภพชาติเป็นวิมานสร้างเอง โดยคนอื่น ๆ ที่ในพวกเดียวกันอุปาทานเดียวกันก็สัมโมคคกาย พุดกันว่าใช่? แต่กายต่างกันสัญญาอย่างเดียวกัน สัมโมคคกาย เดียวกัน แต่กายต่างกัน ถ้ามาเป็นภายนอกมันคนละเรื่องเลย แต่ของเขาภายนอกมันเป็นกายต่างกัน คนนี้ก็ปั้นเอง ของใคร ของมัน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโคก วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

สัตถา เทวมนุสสานัง

รายละเอียด : เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๒๒

สัตบุรุษ

รายละเอียด : คือ ผู้ได้เรียนรู้ผู้สืบทอด ความรู้-ความ ฉลาด ที่เป็นแบบ พุทธ สัมมาทิฏฐิแม้มานานนับชาติ สั่งสม ความรู้-ความฉลาด ที่เรียกกันว่า พระโพธิสัตว์ หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ จบแบกแล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๗๘

สัตบุรุษ

รายละเอียด : สัตบุรุษ คือ ผู้ที่มีหน้าที่จะมาแจกแจง ความจริงเท่านั้น ๑. ผู้รู้จริง เป็นจริง มีจริง ๒. คนดี คนฉลาด คนซื่อตรง คนที่มีความเป็นคนดีจริง คนที่มีสิ่งที่ดีแท้และเป็น ประโยชน์จริง คนที่เป็นสัมมาทิฏฐิ ชาญฉลาด ซื่อสัตย์ ดีแท้ น่านับถือ ๓. คือ ผู้ที่มีหน้าที่จะมาแจกแจงความจริงเท่านั้น สัตบุรุษ คือ สมณพราหมณ์ที่เป็นผู้ดำเนินชอบ ปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้ โลกหน้า ให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้อย่างตนเอง ในโลกนี้มีอยู่ (อัตถิ โลก สมณพราหมณา มัคคตา สัมมา-ปฏิบัติ ปณา เย อิ มัญจ จ โลกัง ปรัญจ จ โลกัง สยง อภิญญา สัจฉิกตา ปเวเทนตติ) คบสัตบุรุษแล้วต้องเงยโสดสับฟัง ๑. การคบสัตบุรุษที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้การฟังศีลธรรมที่บริบูรณ์ ๒. การฟังศีลธรรมที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้เกิดศรัทธาที่บริบูรณ์ ๓. ศรัทธาที่บริบูรณ์ ย่อมทำมณสิการโดยแยบคายให้บริบูรณ์ ๔. การมณสิการโดยแยบคายที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้สติสัมปชัญญะ ที่บริบูรณ์ที่จะรู้ทันผัสสะ รู้ทันเวทนา ๕. สติสัมปชัญญะที่

บริบูรณ์ ย่อมทำให้ความสำรวมอินทรีย์บริบูรณ์ ๖. ความสำรวมอินทรีย์ที่บริบูรณ์ย่อมทำให้สุจริต ๓ บริบูรณ์ คือ กาย วาจา ใจ เลิกทำงานทุจริต ๗. สุจริต ๓ ที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้สติปัฏฐาน ๔ บริบูรณ์ ๘. สติปัฏฐาน ๔ ที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้โพชฌงค์ ๗ บริบูรณ์ ๙. โพชฌงค์ ๗ ที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้วิชชาและวิมุตติบริบูรณ์

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ อวิชาสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ ข้อ ๖๑
หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๓๑๔, ๓๗๙

สัตบุรุษ

รายละเอียด : บุรุษผู้งามด้วยการประกอบโลกตรคุณ
ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ซั้ว บ้านราช ครั้งที่ ๖๑ วันจันทร์ที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

สัตบุรุษ

รายละเอียด : ในแสงอรุณ ๗ ข้อแรก คือคุณต้องคบมิตรดี สัตบุรุษก่อน คุณรู้เองรู้ไม่ได้โลกนี้คุณต้องหาสัตบุรุษให้ได้ อตถิโลก ขออภัย อาตมาเป็นสัตบุรุษไม่ได้พูดยกตัวตนแต่ยืนยันความจริง ควรปรโตโฆสะได้ เพราะท่านอธิบายแสงอรุณ ๗ หากตีทั้งท่านก็เข้าใจสัมมาทิฐิทั้ง ๑๐ ไม่ได้
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัตบุรุษ สยงอภิญญา

รายละเอียด : ถ้าเขายึดถือไม่ตรงสัตบุรุษ ก็ต้องแสดงออกมาไม่ตรงกับสัตบุรุษ แต่ถ้าเขายึดถือตรงกับสัตบุรุษก็จะแสดงออกมาตรงกับสัตบุรุษ แต่จะรู้ได้อย่างไรว่าใครเป็นสัตบุรุษก็ต้องดูกันนานๆ ก็ต้องพิสูจน์ว่า สยงอภิญญาผู้นี้ อธิบายสอนสอดคล้องกับพระไตรปิฎกธรรมะพระพุทธเจ้าหรือไม่ อาตมาไม่ได้สงสัยกังวลจิตใจเลย หรือไม่ก็อยู่ที่ภูมิปัญญาของเขา ตรงตามพระไตรปิฎกตรวจสอบหรือไม่ และอีกอย่างคือเอาในพระไตรปิฎกมาสอนให้คนปฏิบัติได้ผลตรงกับที่พระไตรปิฎกบอกหรือไม่ ปัจจุบันจัดตั้งแปลว่ารู้ได้ด้วยตน ตนเองรู้เองหากสัมมาทิฐิก็ใช้ได้ แต่หากไม่ตรงเป็นมิจฉาทิฐิก็ใช้ไม่ได้ อาตมาจึงไม่กังวล สัจจะใครเบี้ยวไม่ได้ อาตมามั่นใจว่าจะไม่ทำบาปให้แก่ตัวเอง ด้วยการเอาธรรมะพระพุทธเจ้ามาอธิบายผิดไปจากสัจจะ มันบาปหนักหนา เป็นสัจจะ คุณทำแล้วบอกว่าไม่บาปไม่ได้ อาตมาออกมาทำงานศาสนาไม่ได้ออกมาเล่นๆ

ไม่ได้ออกมาทดลอง แต่มากันอย่างพร้อม จริงทุกอย่างไม่มีถอยหลังแม้ครึ่งเมล็ดงา ยังไม่เต็ม ๕๐ ปีตี แน่นอนโลกถูกระงูไม่ได้ต่างๆ ต้องมีคนส่วนน้อยเท่านั้นผู้ได้เห็นดี ยอมรับ ปฏิบัติตาม ได้มรรคผล ก็ต้องมีจำนวนน้อย มันมีได้ก็ตีหนักหนาแล้วหมดไปแล้วสูญหายไปแล้ว ได้แค่นี้ก็ชื่นใจหนักหนา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

สัตบุรุษยุคนี้

รายละเอียด : ข้อที่ ๑ ต้องไปพบสัตบุรุษ ฟังสัทธรรมยุคนี้เปิดเผย มาฟังอาตมา ๒. มาหนึ่งใกล้สอบถามแล้วจะได้ปัญญาชัดเจนสูงขึ้น แต่ไม่เชื่อว่าอาตมาเป็นสัตบุรุษ คุณก็เป็นโมฆบุรุษ เกิดมายุคนี้ไม่เห็นสัตบุรุษ ที่เป็น อตถิ โลกสมณพราหมณา สัมมัคคตา สัมมาปฏิบัติเนา เย อิมัญ จ โลกัง ปรัญ จ โลกัง สยง อภิญญา สัจจิกัตวา ปเวเทนตติเหมือนกามนิตตามหาพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สัตว์ถูกเลี้ยงจนลืมสัญชาติของสัตว์

รายละเอียด : คุณเข้าใจก็ถูกแล้วกระจ่างแล้ว อาตมาพูดไม่ถึงกรณีคนเอาไปฆ่าแล้วก็มีคนไปไถชีวิต อาตมายังไม่ได้พูดถึงขนาดนั้นคนนำมาพูดถึงก็ดีแล้วละ ช่วยกันไป ยิ่งคุณได้เสร็จแล้วก็ปล่อยให้มันไปอยู่ตามธรรมชาติเลยพึ่งพาตัวเองรอดแต่อย่างว่า คนทำให้สัตว์ไม่เหลือความเป็นสัตว์เลี้ยงชีวิตตัวเองไม่รอดก็จำเป็นต้องเลี้ยงกันต่อมันก็เป็นภาระมันก็เป็นเรื่องที่เขาใจพูดไปแล้วมันเป็นวิบากที่ซับซ้อนมาก เสียสัญชาติญาณความเป็นสัตว์ปล่อยเข้าป่ามันก็ไม่รอด เอามาเลี้ยงจนลืมสัญชาติของสัตว์ เป็นการทำให้สัตว์เสียความต่างสัตว์ซึ่งมันซับซ้อนมากเลย มันก็เกินกว่าที่จะวิจัยวิจารณ์

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

สัตว์ที่เจริญเป็นเวไนยสัตว์

รายละเอียด : สัตว์ที่เป็นโลกทรนุคคลถึงจะรู้แจ้งเรื่องกรรมกิริยาที่จะกระทำควบคุมกำจัด จัดการกรรมได้ดีแล้วสั่งสมลงเป็นธรรมที่ดีที่ไม่ตีก็ทำการเลิกแล้วไปแล้วก็แล้วไปแล้วมันจะค่อยๆ หมดฤทธิ์ไป ส่วนธรรมะที่ดีก็สั่งสมไปสำหรับที่จะใช้งาน

สัตว์ที่เจริญเป็นเวไนยสัตว์ – สัตว์มโนปโทสิกะ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัตว์ที่เป็นเดนสัตว์กินเอามากินได้

รายละเอียด : จะดิ้นรนกินเนื้อสัตว์ให้ได้ มันอดไม่ไหว ก็กินเถอะ อะไรกันนักกันหนา แต่รถชนแล้วยังไม่ตายอย่าเพิ่งไปกินมันนะ ถ้าตัดมันทิ้งร่างกายมันแล้วก็เอาร่างมากินได้ ถ้าไม่ไปแย่งสัตว์อื่นก็ได้ หรือสัตว์อื่นกำลังแย่งอยู่ก็อย่าไปแย่งมันเลย เป็นเดนสัตว์กินค้อยเอามากิน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สัตว์นรก

รายละเอียด : คือ คนผู้มีภูมิจิตต่ำ อวิชชา มีพฤติกรรม เป็นอกุศล เป็นบาป

หนังสืออ้างอิง : สังขะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๒๙

สัตว์นรกในจิต

รายละเอียด : จิตใจที่เราร้อน กระทบกระวาย ดิ้นรน แส่หาอยู่ มันไม่หยุดนิ่งในใจได้เลย

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๒๙

สัตว์นรกในวิญญูณ

รายละเอียด : คืออาการของคนไม่มีหิริโอตตปปะ คนรู้ ว่าบาปแล้วแต่ไม่ละอาย กุจะทำก็ทำอะไร อันนี้เป็นสัตว์นรก ไม่ใช่เทวดา หากรู้ว่าชั่วก็เต็มใจทำชั่ว นี่คือนรกไม่ใช่เทวดา

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราชธานีโสภณ วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัตว์พรหมคือสัตว์โอปปาติกะ

รายละเอียด : จะได้อย่างนี้คุณก็ต้องรู้เรื่องจิตวิญญูณ มี มาตา ปิตา สัตว์โอปปาติกะ แม่ พ่อ สัตว์ทางจิตวิญญูณ ไม่ใช่ สัตว์ที่สัตว์ที่เป็นเนื้อหนังมังสา แต่เป็นสัตว์ดาวาส ๙ แล้ว ก็ต้องพ้นสัตว์ดาวาส ๙ สิ่งที่คุณเกิดคือมีสองสภาพ คือ อิตถิภาวะกับปฐิภาวะ มาตาคืออิตถิภาวะ ปิตาคือปฐิภาวะ ภาวะสองนี้ทำให้คุณเกิดจิตวิญญูณ แล้วคุณก็สามารถที่จะ ให้เกิดจิตวิญญูณได้โดยรู้ว่าจะทำให้เกิดเป็นสัตว์โอปปาติกะอยู่เหนือความเป็นสัตว์แล้วอย่างไร จะเอาพยัญชนะมาเรียกว่า เราเป็นสัตว์มนุษย์สัตว์พรหม หรือสัตว์เทวดาหรือเทวดา

มารพรหม สัตว์พรหมคือสัตว์ที่บริสุทธิ์สะอาดหมดแล้ว ใช้พยัญชนะเรียก อาตมานี้ขอยืนยันว่าอาตมาเป็นสัตว์พรหม อาศัยพยัญชนะมาเรียก อาศัยการเกิดอยู่ แต่เราพ้นสัตว์ดาวาส ๙ แล้วไม่มีความเป็นสัตว์อย่างที่ในโลกียะอยู่เหนือสัตว์นั้นแล้ว เพราะมี มาตา ปิตา เป็นธรรมชาติ คำนี้ที่ไม่ได้หมายถึงสัตว์ ตัวตนบุคคลเราเขา แต่หมายถึงองค์ธรรมสังขารธรรม คือเป็นแม่ ปัญญาเป็นพ่อ มันช่วยกัน คือกับปัญญา ช่วยกันทำให้อภิจิต เกิดโอปปาติกะพ้นความเป็นสัตว์พยัญชนะก็สื่อสภาวะธรรม คุณรู้จริงได้จริง ความเป็นสัตว์คุณพ้นได้หมดหรือมีโพชฌงค์ ๗ เป็นพ่อ มรรค องค์ ๘ เป็นแม่ ช่วยกันทำให้สัตว์โอปปาติกะ พ้นความเป็นสัตว์ให้จิตสะอาดได้ คุณทำได้ใหม่ มีสภาวะธรรม เหล่านั้นใหม่ ทำได้ก็เป็น ๑๐. สมณพรหมณ์ทั้งหลาย เป็นผู้ ดำเนินชอบ-ปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้โลกหน้า ให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้ยิ่งด้วยตนเอง ในโลกนี้มีอยู่ (อตถิ โลเก สมณพรหมณา สัมมัคคตา สัมมาปฏิบัติ นนา เย อิมัญ จ โลกัง ปรีญ จ โลกัง สยั อภิญญา สัจฉิกัตวา ปเวเทนตติ) (พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๗)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๗

สัตว์มีรักมีขังจองเวรจองกรรมพืชไม่มีบาปเวรภัย

รายละเอียด : สัตว์คือจิตนิยามตั้งแต่สัตว์เซลล์เดียว สัตว์มีธาตุชนิดหนึ่งที่ได้สังขารปรุงแต่งตัวเองจนเลยขนาดของ ความเป็นพืชแล้ว เป็นนิยามชนิดใหม่ มีบาปมีบุญมีรักมีขัง มีจองเวรจองกรรม พืชไม่มีบาปมีบุญมีรักมีขัง มีจองเวรจองกรรม ไม่ผลึกไม่คูตะอะไร พืชพรรณธัญญาหารจึงไม่มีบาป เวรภัยอะไร แต่สัตว์มันจะรู้ใหม่เมื่อใครไปฆ่ามันแล้วมันจะไม่จองเวร สัตว์เซลล์เดียว มันจะรู้จักอโหสิหรือยัง มันจะรักชีวิต ของมันหรือไม่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

สัตว์มโนปโทสิกะ

รายละเอียด : คือ เป็น สัตว์ที่ยังงมงายใจเป็นโทษมุ่งร้ายด้วยใจ เบ่งอำนาจเหนือ ผู้อื่น ทั้งลอก ทั้งเล่ห์ ทั้งเหลี่ยม ทั้งมอมเมา มีจิตไม่พ้นความเป็นเดรัจฉาน

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๓๙

สัตว์เซลล์เดียวพัฒนาเป็นคนได้

รายละเอียด : คือ สัตว์มีจิตนิยาม ตั้งแต่สัตว์เซลล์เดียว ก็มีบาปมีกุศลออกกุศลแล้ว สัตว์เซลล์เดียวก็พัฒนามาเป็นคนได้ แต่ก็ยังไม่มีความรู้อะไรมากจนกระทั่งพัฒนาไปมีความดีได้มาก วนเวียนกับวิบากชั่วดีอยู่อีกหลายรอบ ขอภัยยกตัวอย่าง อาตมาเกิดมาชาติแล้วชาติเล่า ก็ไปเป็นหัวหน้าเผ่าหลายชาติ เพราะว่าทำดีมีคุณธรรม แต่ว่ามันไม่เที่ยงมันก็ต้องผิพลาต มันก็ต้องมีกรรมซับซ้อน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัตว์เดรัจฉานอย่าไปต่อวิบาก

รายละเอียด : คือ จิตวิญญาณหากไม่รู้ก็อวิชชา ใจ ทั้งรัก ทั้งชัง สัตว์เดรัจฉานเราอย่าไปต่อวิบาก แต่คนนั้นก็มาก แล้วคนที่ห่างไกลไม่มีวิบากร่วมก็อย่าไปหาวิบาก แต่คนที่อยู่ ใกล้กันนั้นก็ให้โหสิกรรมกันเสีย รักชังแค้นอย่างไรก็โหสิกรรม จะรักจะชังกันอย่างไรก็วนเวียนเป็นล้านๆ ชาติแล้ว เมื่อเสียที แต่พูดก็เมื่อยแล้วจะไปเป็นจริงอีกขนาดไหนเรื่องวิบากของจิต รัก ชัง จะรอกจนกว่าใช้หนี้บาปหมดไม่ได้ พระพุทธเจ้าทรงให้ เรียนรู้ แยกธาตุจิตของเราให้เป็นอุตุ พีชะ มันก็เลิกไป คนที่ จองเวรจองกรรมกับเราก็จองเวรกับ ดิน น้ำ ไฟ ลม ไม่ได้แล้ว ก็เลิกไปโดยปริยาย ใครจะไปล้างวิบากได้หมด เราใช้วิธีแยก ธาตุอัฐภาพเราเป็นอุตุไปหมด ดิน น้ำ ไฟ ลม วิบากก็ตาม ไม่ได้ การจะรวมตัวถ้าใจ อวิชชามันรวม จองเวรจองกรรม จองเวรร้าย จองเวรรัก เป็นนิยายรัก นิยายชัง ฆ่าแก้แค้น ไม่รู้ก็เรื่องก็สละมากมายจนน่าเบื่อ วนเวียน สมบัติผลัดกันชม ผู้รู้แล้วมันน่าเบื่อจริงจึงเลิก จะได้ต้องแยกกายแยกจิตเป็น แล้วแยกธาตุเป็นอุตุได้ คนแยกธาตุจิตเป็นอุตุไม่ได้ เป็นพระ อรหันต์ไม่ได้

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบาย รายการสามะปิชีวิต ปฐม-
อโศก ครั้งที่ ๗๑

สัตว์เป็นเพื่อนเกิดแก่เจ็บตาย

รายละเอียด : ชาวอโศก เราสร้างพีชพรรณธัญญาหาร ไม่ต้องไปรบกวณสัตว์ อย่างชาวอโศก ตั้งใจเป็นผู้ที่เข้าใจ ธรรมะพระพุทธเจ้า จัดเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ถ้าหาก เข้าใจดีศีลข้อ ๑ ที่ท่านตรัสไว้ อย่าไปฆ่าไปแกงกัน มีความ เอ็นดูกรุณา หวังประโยชน์ต่อสัตว์ทั้งปวงที่เป็นจิตนิยาม ตั้งแต่ สัตว์เซลล์เดียว เขาเกิดมาแล้วก็ควรต้องไปตามกรรมวิบาก

เรื่องของกรรมวิบาก เป็นเรื่องลึกซึ้ง เป็นเรื่องอินไตย เคาเอา ไม่ได้ ท่านไม่เก่งเท่าไรในการอธิบายกรรมวิบาก คนจะ อธิบายได้ต้องเก่งขึ้น สามารถขึ้น รู้ได้มากขึ้น เข้าชั้นละเอียด สูงขึ้นไปเรื่อยๆ จนกระทั่งถือว่าพระพุทธเจ้า เป็นผู้รู้สูงสุด ครบพร้อม

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสถาธิธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัตว์โอบปาดิกะ

รายละเอียด : ๑. สัตว์ทางจิตใจ ๒. สัตว์ทางใจ สัตว์ที่เป็นจิตวิญญาณ, วิญญาณสัตว์, สัตว์ถูกผูกไว้ ๓. สัตว์ทางจิต วิญญาณ

หนังสืออ้างอิง : รู้คนชังสุข รู้คุกชังสัตว์ หน้า ๔๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๖, ๑๓๖, ๓๑๖, คำบุญคือบาป หน้า ๑๘๓

สัตว์โอบปาดิกะ

รายละเอียด : คือ สัตว์ ที่เกิดจากความ เป็นพ่อและเป็นแม่ เช่นศีลและปัญญาทำให้เกิดสัตว์โอบปาดิกะ ก็อย่าไปดูถูก ว่าไม่มีใครฟัง ก็ยังมีคนฟังได้และเอาไปปฏิบัติเป็นจิตที่เป็น โอบปาดิกะให้แก่ตัวเองเกิดการเลิกจากความ เป็นสัตว์มาได้เรื่อยๆ เจริญขึ้นเรื่อยๆ จนหมดความเป็น สัตตาวาสทั้ง ๙ ที่ พระพุทธเจ้าตรัสเอาไว้ก็ค่อยๆ เอามาอธิบาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

สัตโต

รายละเอียด : สัตโต แปลว่า สัตว์
ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการวิถีสถาธิ-
ธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

สัทธิธรรม ๔

รายละเอียด : คือ ศรัทธา ทิริ โอดตปปะ พหุสูต มีความ ปฏิสัมพันธใน ๔ อย่างนี้แหละ ธรรมะพระพุทธเจ้า ต้องอาศัย ผู้รู้อธิบาย คนฟังก็ทำความเข้าใจและเอาไปปฏิบัติ จนเกิด ความละเอียด ความเกรงกลัวต่อบาป ทำให้เกิดความจริงที่มากขึ้น เป็นพหุสูต คุณก็มี วิริยะ สติ ปัญญา เป็นปัญญา ปัญญา อยู่ตรงนี้ สัทธิธรรม ๗ มีปัญญา เป็นตัวที่ ๑๑ ของจรรยา ๑๕

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสถาธิธรรม สันตอโศก วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ศีลธรรม ๗

รายละเอียด : คือธรรมของคนดีที่มีสัมมาทิฐิ ๑. ศรัทธา (ความเชื่อมั่นอย่างสัมมาทิฐิ) ๒. หิริ (ละอายต่อการกระทำผิด) ๓. โอตตปปะ (เกรงกลัวต่อการกระทำผิด) ๔. พหุสูต (ฟังมาก รู้มากปฏิบัติธรรมแทงตลอด) ๕. วิริยารัมภะ (เพียรไม่หยุดยั้ง) ๖. สติ (ระลึกตัวตนไม่เพเลอใจ) ๗. ปัญญา (รู้แจ้งชำแรกกิเลสได้) ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ สังคีตสูตร ข้อ ๓๓๐ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุธสุตลิก

ศีลธรรม ๗

รายละเอียด : มีศรัทธา หิริ โอตตปปะ พหุสูต วิริยะ สติ ปัญญา นี่เป็นองค์ธรรมเรียกศีลธรรม ๗ เกิดเชื่อถือ เชื่อมั่นว่า วิธีนี้มันดีวิธีนี้ถูกต้อง วิธีนี้ได้ผลชัดเจน ก็เข้าใจก็ ยึดถือ ถ้าเรามีความผิดพลาดก็จะมิจิตที่เป็นหิริ เราไม่เอาจริง ไปประอะเปื้อน ยังประมาทอยู่ก็ยิ่ง โอตตปปะ หิริแค่ ละอาย โอตตปปะกลัวเลย คุณธรรมอันสูงขึ้นไม่เอา ทางโลก เราชะไปทำอะไรอยู่ แต่ทางธรรมนี้เราได้สิ่งนี้ต้องรักษาความ เจริญ รักษาความสะอาด รักษาความประเสริฐที่เราได้มาแล้ว คนมีสำนึกศรัทธา หิริ โอตตปปะ ๓ อันนี้ก็จะเจริญสูงขึ้นสูงขึ้น เรียกว่าพหุสูต หรือพหุสูตโต ก็จะได้ชัดเจนเจริญงอกงามเพิ่ม ภูมิ ยิ่งเจริญยิ่งเจริญขึ้นเป็นพหุสูต เสร็จแล้วเราก็เพิ่มเติมความ อุตสาหะวิริยะ อารมภวิริโย เพิ่มเติมสิ่งที่ทำได้ การเจริญสติ อันเป็นอาริยะ สติปัญญาเจริญก็ยิ่งอยู่เหนือโลกุตระไปเรื่อยๆ ที่มา ที่ไป : รายการท้าวตราช งาม ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

ศีลธรรม ๗

รายละเอียด : ศีลธรรม ๗ คือ ศรัทธา หิริ โอตตปปะ พหุสูต วิริยะ สติ ปัญญา ศรัทธา คือความรู้ความเชื่อความ เข้าใจ ถ้าไม่มีการความรู้ความเข้าใจความเชื่อที่เป็นศีลธรรม ที่เป็นของพระพุทธเจ้าแล้ว ถ้ามันไม่เกิดศรัทธานี้มันไม่เกิด ความเป็นหิริโอตตปปะ เช่น ถ้าคนที่ปฏิบัติศีลข้อที่ ๑ เข้าใจ มีภูมิปัญญาลึกซึ้งว่าเราต้องไม่ฆ่า เราไม่ไปเป็นเหตุให้เขาจะ ต้องมาตายด้วยอะไรก็แล้วแต่ คุณจะรู้ตามขึ้นไปเลยขึ้นเรื่อยๆ หิริ เสร็จแล้วคุณก็จะรู้ว่าจิตเรายังมีจิตที่ไปยินดีในการเห็นสัตว์ เขาตาย ไม่ต้องอะไรหรอก เห็นสัตว์เขาตายก็เป็นวิบากแล้วไป ยินดี ขนาดเป็นพระพุทธเจ้าก็ยังไม่พ้นวิบากได้ง่ายๆ ยินดีใน สัตว์ที่เขาฆ่าเขาฆ่าสัตว์ เขาก็ฆ่าได้เยอะ ชาวประมงฆ่าสัตว์ได้ เยอะ ก็ไปมีจิตยินดี ขนาดมาเป็นพระพุทธเจ้าแล้ววิบากยังไม่

หมดเลย นากลัวไหม แคไปยินดี ที่เขาจับสัตว์มา ยังไม่ได้มา ไม่ได้แกงต้มให้กินเลย สัตว์ตายถูกจับมา แค่นั้นยังเป็นวิบาก ที่ต้องตั้งมาจนเป็นพระพุทธเจ้า มันต้องมีกุศลมากแล้ววิบาก ตามไม่ทันเท่าไร แต่เนี่ยยังมีมาให้ทำเป็นอีก วิบากมาปวด สมองเลย รู้ว่าวิบากตามเล่งงาน ท่านก็รู้เพราะว่าท่านเป็น พระพุทธเจ้า อันนี้ลึกซึ้ง อย่างอาตมาเป็นพระโพธิสัตว์ก็รู้ตาม มาว่ามีวิบากอย่างไร บางทีมันมีอะไรอยู่ในใจแต่มันก็ไม่แรง อะไรหรอก นี่ก็พูดให้ฟังเมื่อถึงคราวถึงเวลาแล้วคุณก็จะรู้ ยังไม่ ถึงคราวมันไม่รู้หรอกอันนี้มันลึกซึ้ง

คำอธิบาย : คือ มีศรัทธา หิริ โอตตปปะ พหุสูต วิริยะ สติ ปัญญา รายการสำมะปีชีวิต สันตือโคก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

ศีลธรรม ๗

รายละเอียด : ไม่มีศีล ฌานไม่เกิด อปถณกธรรม ๓ ไม่เกิดก็ไม่เกิดฌานพุทธ คนจะไปหลับตาสะกดจิต เป็นฌาน โลภีก็ทั่วไปสามัญก็แล้วแต่ แต่ฌานพระพุทธเจ้ามีหลักเกณฑ์ ชัดเจนที่ วิชชาจรณสัมปันโน เป็นความรู้ของพระพุทธเจ้า เท่านั้นที่ตรัสรู้วันนี้ ของศาสนาอื่นศาสนาอื่นที่โหนรู้ไม่ได้ ของพระพุทธเจ้าเท่านั้นที่มี เพราะฉะนั้นเริ่มต้นที่ ศีลธรรม ๗ ศรัทธาจะรู้จะเห็นจะเข้าใจอย่างนี้เองหรือ เกี่ยวข้องกับของ เกี่ยวข้องกับสัตว์ก็ตาม ของที่ไม่ใช่ของๆ เรา เราอยากไป เอามาเป็นของเรา ผู้ที่มีความรู้ของพระพุทธเจ้าแล้ว การทำ ทุจริตทำร้ายสัตว์ก็ทุจริต คือจจริตเลว จจริตชั่ว เช่น ไปเอาของ ที่ไม่ใช่ของๆ เรา ของคือวัตถุธาตุทั้งหลาย มันแบ่งแยก สัตว์ก็เป็นจิตนิยามส่วนพีชะพีชก็เป็นสิ่งที่ไม่ใช่วิบาก แต่ของๆ เขา เขายึดถือว่าเป็นสิทธิของเขาอย่าไปเอาของเขาที่เขาไม่ให้ ถ้าเขาให้คุณเอาได้แต่ถ้าเขาไม่ให้อย่าไปเอา อย่าไปอยากได้ ของๆ คนอื่น ของๆ คนอื่นอย่าไปอยากได้ ถ้าอยากได้ก็ ทำเองสร้างเอง สร้างไม่ได้ก็เอาของไปแลกเขาตามที่ตกลงกัน ตามราคาอย่างนี้เป็นต้น มันก็เป็นระบบของมนุษยชาติ ไม่มี การได้ไม่มีการเสียไม่มีการขาดทุนไม่มีการกำไร ไม่มีการติดหนี้ พัวพันอะไรกันอีกมันจบอยู่ในตัว เพราะฉะนั้นผู้ที่มี หิริ เป็น ศีลธรรมข้อที่ ๒ ละอายต่อความไม่ถูกต้องจะไปทำให้สัตว์ มันเกิดวิบาก ไปเอาของเขามาเป็นทุจริตมันไม่ดีมาเป็นความ ชั่วก็จะละอาย มีจิตละอายเป็นธาตุแท้เป็นความรู้ลึกความรู้สึก ความจริงของจิตที่รู้สึกละอายไม่เอาไม่ทำ แต่มันยังไม่สูง

คำว่า หิริ กับโอตตปปะ มันเป็นสังขจะ ๒ ชนิด ที่คนที่เกิดความ
 ละอายต่อสิ่งที่เป็นสิ่งที่ทุจริตสิ่งที่ไม่ควรก็เกิดความละอายแต่
 มันยังไม่สูง ก็เปลืองๆ หรือกิเลสมันแรงๆ ก็ทำ หลับหูหลับตา
 ลับหลังก็ขโมยก็เอาแต่ถ้าต่อหน้าต่อตาไม่เอา มันเป็นหิริ แต่
 ถ้าเกิดว่ากำลังของความละอายมันสูงขึ้นมันก็กลัวเลยไม่ใช่แค่
 ละอายมันก็จะไม่เอาเรื่องทุจริตเรื่องโกงไม่เอาไม่ทำมันมีวิบาก
 จริงนะถ้าทำอย่างนี้ ชาติแล้วชาติเล่าไม่จบแล้วจะไปนิพพาน
 ได้ไหม จะไปนิพพานต้องตัดเหตุปัจจัยที่เราจะต้องใช้หนี้สิน
 ใช้วิบากต้องเลิก ก็จะทำให้กำลังทั้งความรู้ปัญญาความฉลาด
 เพียงพอ ถึงโอตตปปะ แล้วมันจะไม่ทำเพราะมันกลัวว่าปากถั่ว
 การทุจริตกลัวอกุศลกรรม ไม่ทำ มันจะมีแรงมากมีพลังงาน
 สูง เมื่อคุณไม่ทำบาปไม่ทำชั่ว อกุศลจิต จิตของคุณก็สะอาดก็ตี
 ขึ้นเป็นพหูสูต เป็นความรู้เป็นความจริง พ คือ พฤติ ส่วน ห
 คือความจริงความแท้ ก็จะมีมากขึ้นๆ เรียกว่าเป็นผู้เจริญด้วย
 พหูสูตเจริญด้วยความรู้ความจริงได้ความรู้แล้วก็ทำความจริง
 ได้ความรู้และกระทำความจริงมากขึ้น มากเท่าไรก็เรียกว่า
 พหูสูตยิ่งขึ้น หรือเป็นคำขยายอีกคำเรียกว่าพาหุสังขจะ ก็เป็น
 คำที่ใช้แทนกันได้คือสังขจะที่มันมาก พาหุหรือพหู คือมาก
 มากขึ้นมากขึ้นมากขึ้น เมื่อคุณได้เพิ่ม ได้ความจริงแม้จะ
 ตัดกิเลสด้วยก็เป็นความจริงที่ดีคุณก็ยิ่งจะ โอโห มีวิริยะสติ
 ปัญญาเต็ม สัทธรรมอีก ๓ ข้อ เป็นพลังงาน coefficient
 เช่นเป็นพลังงานสัมประสิทธิ์เสริมหนุนให้ทำอีกทำแล้วมีเหตุ
 ปัจจัยอีกทำแล้วทำอีก มีเป็นหลายร้อยหลายล้านเหตุปัจจัย
 ก็จะทำการกำจัด ทุก ทั้งหลาย ทำอีกๆ ด้วยวิริยะด้วยสติด้วย
 ปัญญา วิริยะคือหมั่นเพียรพากเพียรขยันทำ โดยมีหลักเกณฑ์
 ของสติปัญญา ในการสร้างอินทรีย์ ๕ พละ ๕ ศรัทธาวิริยะ
 สติสมาธิปัญญา ใน ๕ ตัวของอินทรีย์หรือพละ มันไม่มีคำว่า
 สมาธิ จะสร้างพลังงานฉานในจิตก็ ๔ คำนี้ แล้วก็มาปฏิบัติ
 ให้เกิดจิตจริง เกิด หิริโอตตปปะแล้วได้ธรรมะเป็นพหูสูต
 ก็เห็นผลที่มันเกิด หิริโอตตปปะ พหูสูต ลดละสิ่งที่น่ากลัวน่า
 ละอายออกไปได้ดียิ่งขึ้น ความรู้ก็เป็นปัญญาความรู้ก็ยิ่งทำให้
 คุณมีความวิริยะ แล้วคุณก็ปฏิบัติโดยมีสติเป็นทหารเอก สติ
 กับวิยามะ สติกับความพากเพียร มีวิริยะก็คือวิยามะ เป็น
 ศรัทธาวิริยะสติแล้วก็พากเพียรปฏิบัติให้เกิดผลด้วยวิริยะ
 สติปัญญาสามแล้ว กิเลสลดลงๆ เป็นจิตสะอาดๆ จิตสะอาด
 ก็ตกผลึกลงเรื่อยๆ จากผลงานของการทำลายกิเลสหรือเผา
 กิเลสหรือฆ่ากิเลส ด้วยภาษาว่าพลังงาน ฉาน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม สันตือโสภ
 วันอาทิตย์ที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

สัทธรรมปฏิรูป

รายละเอียด : คือ ศาสนาพุทธ เดิมนั้นยังใช้ชื่อว่า พุทธ
 แต่เนื้อหาสาระที่เขาสาธยายกันอยู่ทุกวันนี้ หาใช่เนื้อหาของ
 พุทธที่ถูกต้องไม่ เมื่อผู้ได้รับการยกย่องว่า เป็นปราชญ์ เป็น
 ผู้รู้ เป็นผู้มั่งมีชื่อเสียง เป็นผู้มียศตำแหน่ง อยู่ในวงการศาสนา
 พุทธ มีทั้งพระภิกษุและฆราวาส ได้กล่าวผิดธรรมวินัย ของ
 พระพุทธเจ้าโดยกล่าวต่อสื่อมวลชนเผยแพร่ออกไปทางวิทยุ
 ทางโทรทัศน์ ทางหนังสือพิมพ์ คำกล่าวนั้นก็แพร่หลาย
 เมื่อได้กล่าวผิดเพี้ยน ธรรมวินัย ก็ถูกปฏิรูปไปเรื่อยๆ ผู้ที่ไม่ใช่
 ผู้รู้ได้ยินได้ฟัง ก็เชื่อถือตาม นานวันเข้าๆ พุทธศาสนิกชน
 พากันหลงเชื่อถือตามมากขึ้นๆ หลงยึดถือว่าสิ่งที่ผิดว่าถูก
 นั่นก็คือ การทำสัทธรรมปฏิรูป นั่นก็คือ กงจักรกลายเป็น
 ดอกบัว

หนังสืออ้างอิง : สังขจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
 โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๐๑

สัทธัง ปฏิภคิต

รายละเอียด : ๑. ได้ฟังธรรมแล้วเกิดศรัทธาในพระ
 รัตนตรัย ๒. เชื่อมั่นเห็นจริง และยึดถือเป็นเรื่องเฉพาะเรื่องไป
 หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๔๕, ๒๕๐

สัทธัมมัสสวนะ

รายละเอียด : ฟังคำสั่งสอนของสัตบุรุษ
 หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๓๔

สัทธา ๔

รายละเอียด : สัทธา ๔ (ภูมิศรัทธาความเชื่อ ๔ อย่าง)
 ๑. กัมมสัทธา (เชื่อกรรมเป็นเหตุ) ๒. วิปากสัทธา (เชื่อผลวิบาก
 ของกรรม) ๓. กัมมัสถกตาสัทธา (เชื่อความที่สัตว์มีกรรมเป็น
 สมบัติแท้ของตน กรรมเป็นพระเจ้าบันดาลแท้) ๔. ตถาคต-
 โปธิสัทธา (เชื่อความตรัสรู้ของตถาคต)

ที่มา ที่ไป : ข้อ ๔ มีในพระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ข้อ ๔,
 ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

สัทธานุสารี

รายละเอียด : ผู้ปฏิบัติที่ใช้ศรัทธา คือความเชื่อตามๆ
 เขามาอย่างมั่นใจแน่นๆ และต้องถูกทาง หรือเป็นอาริยะจริงๆ
 เป็นเครื่องจูงพาให้ปฏิบัติ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๖๔

สัทธานุสารี

รายละเอียด : สัทธา คือผู้ตามหาสภาวะ อนุสารี คือ ผู้ตามหาความเชื่อ เป็นสายศรัทธา

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สัทธานุสารี

รายละเอียด : บุคคลไม่ได้ถูกต้องวิโมกข์ อันละเอียดคืออรูปสมาบัติล่วงรูปสมาบัติด้วยกายอยู่ แต่อาสวะบางเหล่าของผู้นั้นสิ้นไป เพราะเห็น (อริยสัจ) ด้วยปัญญา อนึ่ง ผู้นั้นมีแต่เพียงความเชื่อความรักในพระตถาคต อีกประการหนึ่งธรรมเหล่านี้ คือ สัทธินทรีย์ วิริยินทรีย์ สตินทรีย์ สมานินทรีย์ ปัญญินทรีย์ ย่อมมีแก่ผู้นั้น บุคคลนี้เรากล่าวว่า สัทธานุสารี-บุคคล. บุคคลไม่ได้ถูกต้องวิโมกข์อันละเอียด คือ อรูปสมาบัตินี้จะต้องล่วง วิตกมะ คือต้องล่วงรูปสมาบัติด้วยกาย ต้องผ่านรูปสมาบัติก่อนด้วย ละเอียดถึงอรูป แต่ต้องผ่านรูปสมาบัติก่อนด้วยกาย กายคือภายนอกกับภายในฌาน ต้องมีภายนอกไม่เข้าไปหลับตาไม่มีภายนอก ฟังดี ๆ อ่านให้เข้าใจ ทำนทั้งหลายทั้งปวงที่หokr้อยเล่มฆ่าหมายความว่า ตื่อด้านตั้งต้นไม่ตื่นมาฟัง งมฉายเข้ากลางวันเย็นก็ไม่ตาย มันจมอยู่ที่เก่า ตายอยู่ที่เก่า ฆ่าโจรนี้ไม่ตาย จมกับของเก่า จมลงหยั่งลงในที่หลง ซ่องอยู่ในถ้ำมืดบอด

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สัทธานุสารีกับสัทธาวิมุตตนเวียนล้านชาติ

รายละเอียด : สัทธานุสารีที่ไม่มีปัญญาวินเวียนอยู่อย่างนั้นเป็นล้านๆ ชาติ ไม่ออกจาก วงวิญญะของคุณระหว่าง สัทธานุสารีกับสัทธาวิมุต สัทธาวิมุตเขาสามารถหลุดพ้นหรือดับ แต่เป็นเรื่องของแบบสายเจโต หรือสายศรัทธา สะกดจิต

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สัทธาวิมุตติ

รายละเอียด : เป็นพระอารยยะที่อาศัยศรัทธานำทาง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๖๕

สัทธาสัมปทา

รายละเอียด : ถึงพร้อมด้วยศรัทธา
หนังสืออ้างอิง : วัจนขังสุข รู้จักขังสัตว์ หน้า ๑๖๘

สัทธินทรีย์

รายละเอียด : กำลังความเชื่อมั่น
หนังสืออ้างอิง : ปากกับพุทธศาสนา หน้า ๑๔๔

สันดาน

รายละเอียด : ๑. พฤติกรรม (สิ่งที่เลว) ที่สั่งสมลงจนแน่นแฟ้น มั่นคง ๒. การพอกพูนอกุศลกรรมนั้นมากมายถึงขั้นออกฤทธิ์ออกเดช

หนังสืออ้างอิง : สมานินิพพาน หน้า ๓๐๖, คนคืออะไร? หน้า ๓๑๕

สันต

รายละเอียด : ๑. สงบยิ่งพิเศษ ๒. มีอยู่, เป็นอยู่, จริง, ชื่อของนิพพาน

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๓๘, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๑

สันตต, สันตติ

รายละเอียด : ๑. การสืบต่อ ๒. สิ่งที่คั่นอันติดต่อกันหรือจุดเชื่อมต่อกัน ๓. ไม่มีเชื้อชอบ-เชื้อชัง ไม่มีโลภะ ไม่มีโทสะใดสืบต่อกันอีกเลย ๔. ความเชื่อมต่อกัน ๕. ความสืบต่อ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๗๘, ๑๐๗, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๖๑, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๘๑, วัจนขังสุข รู้จักขังสัตว์ หน้า ๑๒๐, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๘๔

สันตติ

รายละเอียด : คือ การต่อ จะต่อหรือไม่ต่อ จะให้เกิดมันก็ต่อ ไม่ให้เกิดก็ไม่ต่อ พระอรหันต์ก็อยู่กับความเกิดหรือไม่เกิดเท่านั้นให้เกิดก็เกิดอย่างถูกคุมได้ ไม่ให้เสียไม่ให้เกิดไม่ให้เกิดให้มีแต่ดีถ้าไม่ต่อก็ไม่สันตติ ก็ไม่เกิด เพราะอยู่ในภาวะ ที่ยังไม่ตาย ยังมีเหตุปัจจัยอยู่ อุปัชฌายะ ยังไม่ ปรินิพพาน เป็นปริโยสาน ก็ต้องควบคุมการเกิดต่อไป

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราชธานีโสภณ วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

สันตติ

รายละเอียด : คือ การสืบต่อ ให้มันเกิด ถ้าไม่เป็นพระอรหันต์ การสืบต่อที่จะไม่เจริญ เป็นอกุศลสืบต่อ คุณต้องตัด

ตัวนี้ก่อน แต่ลักษณะรูปที่สมบูรณ์แล้ว จะให้เกิดก็ได้ จะให้ต่อหรือถ้าไม่ต่อก็ได้ พระอรหันต์ จะทำให้เกิดแต่จิตที่ดี หรือจิตที่ไม่มีบาป แต่ถ้ายังมีบาปอยู่คุณก็ต้องกำจัดทำบุญคือกำจัดกิเลส ก็ต้องเอาพลังงานมาทำ ฌาน ทำสำเร็จเรียกว่าได้เป็นพลังงานบุญของเรา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

สันตติกาล

รายละเอียด : ระยะเวลาแห่งการเชื่อมต่อ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๙๘

สันตวิหาร

รายละเอียด : ๑. เป็นผู้มีความสงบเป็นเครื่องอยู่ หรือเป็นผู้มีจิตสงบเป็นที่อาศัยอย่างเย็นใจยิ่งนั่นเองจริงๆ ๒. ฐานที่อยู่ที่เป็นขั้นปลายของพระอาริยะอันเรียกว่า อรูปจิต อรูปฌาน กัมมจริง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๙, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๒๒

สันตัตตา

รายละเอียด : ลงตัวเป็นที่สุด
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๑๙

สันตา

รายละเอียด : เป็นความสงบที่อยู่ท่ามกลางความวุ่นวายเดือดร้อน ท่านพุทธทาสกล่าวไว้ว่าเหมือนก้อนน้ำแข็งท่ามกลางเตาหลอมเหล็ก แล้วน้ำแข็งก็ไม่ละลายด้วย มันจึงเป็นเรื่องที่ลึกซึ้งซับซ้อนเป็นเรื่องอุปมาอุปไมย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

สันตา

รายละเอียด : ๑. สงบพิเศษ ๒. ความสงบชนิดที่วิเศษสุด, สงบที่พิเศษลึกล้ำ ๓. ความสงบที่มีลักษณะพิเศษ, สงบจากกิเลสที่เป็นเหตุแท้ ๔. สงบพิเศษเกินสามัญ

หนังสืออ้างอิง : อธิวโลกุตระ หน้า ๘๑, รู้คนซึ้งสุข รู้คุกขังสัตว์ หน้า ๒๒, ๑๕๗, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๖๗, ๑๓๖, คำบุญคือบาป หน้า ๑๙๙

สันตา ปณิตา

รายละเอียด : สุขุม ประณีตไปตามลำดับ ไม่ข้ามขั้น
ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

สันตานัง

รายละเอียด : สันดาน
หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ้งสุข รู้คุกขังสัตว์ หน้า ๑๘๒

สันตานัง ปุณาติ วิโสเธติ

รายละเอียด : ๑. การชำระจิตสันดานให้หมดจด ๒. การชำระกิเลสในสันดานคนให้เกลี้ยงเกลามากจด ๓. การชำระกิเลสอนุสัยจากสันดานให้สะอาดหมดจด

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ้งสุข รู้คุกขังสัตว์ หน้า ๑๘๒, คำบุญคือบาป หน้า ๕๑, ๓๑๕

สันตปาทุกซ์

รายละเอียด : ๑. ทุกซ์คือความร้อนเผาใจอันเนื่องมาจากกิเลส ราคะ โทสะ โมหะ ๒. ทุกซ์คือความร้อนเผาใจอันเนื่องมาจากกิเลสไฟราคะ ไฟโทสะ ไฟโมหะแผดเผา

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๙, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๑๓

สันตติธรรม

รายละเอียด : ความสงบของจิต
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๑๓

สันตติรณจิตตัง

รายละเอียด : ทำงาน พิจารณาตรวจสอบ ค้นคว้าเลยทีเดียว เรียกว่าวิตกวิจารณ์ได้ เรียกว่าธรรมวิชัยก็ได้
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๑

สันตฎฐาน

รายละเอียด : สันโดษ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๖๗

สันตฎฐิติ

รายละเอียด : คือ มีใจพอ มีน้อยก็พอ พอให้ได้เสมอ แม้มีไม่มากเลยแต่เราก็อยู่ได้ ไม่เสียสภาพ ไม่เสียสุขภาพ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๙๐

สันตฎฐิติ

รายละเอียด : ๑. ทำตนให้หยุด ให้รู้จักจบโดยขีดขอบเขต การกิน การใช้ ๒. ความรู้จักพอ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๓๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๓๘, วิถีพุทธ หน้า ๕๓

สันตฎฐิติ

รายละเอียด : มีพฤติกรรมของจิตว่าพอ
ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

สันติฎฐิติกะ

รายละเอียด : ตนบรรลุลองเห็นของตนเองประจักษ์แจ้ง กับตนเอง ไม่ต้องอาศัยใครอื่น ไม่ต้องเชื่อจากปากของใคร
หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๑๒๒

สันติฎฐิติปรัมมาสี

รายละเอียด : เป็นผู้เฝ้าข้าแชะ เวียนวนอยู่แต่กับสภาพที่หลงนี้ โดยไม่รู้จักความพอดี ความพอเหมาะ แล้วก็ควรพอแล้วกันสักที
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๔

สันติฎฐิติโก

รายละเอียด : คือ ผู้ปฏิบัติที่เอาตัวเอง มาปฏิบัติเองเลย ตัวตน ทั้งร่าง ทั้งใจ อดกายพพทั้งหมดเลย ทั้งภายนอก ภายใน, ปฏิบัติพิสูจน์ให้เห็นมรรคเห็นผล
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๘๒

สันติฎฐิติโก

รายละเอียด : ๑. ธรรมชาติของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นจะมีผู้ปฏิบัติรู้ได้ เห็นได้ด้วยตนเองจริงๆ ๒. มีจริงที่ตน ๓. เป็นเรื่องจริงแท้ที่เราจะรู้ จะพิสูจน์ได้ด้วยตนเอง ณ บัดเดี๋ยวนี้ ชาตินี้ด้วย ๔. พิสูจน์ได้ด้วยตนเอง เป็นเรื่องจริงแท้ที่เราจะรู้ ๕. เข้าใจแจ้ง เป็นได้จริงที่ตนในปัจจุบันนี้ ๖. เป็นธรรมที่ตัวคนผู้นั้นทำเอง สมควรจะได้จริงเอง มีจริงเอง ๗. ผู้มีเอง ย่อมรู้เอง เห็นเอง ไม่ต้องอาศัยใครบอก ๘. เอาตนเองเข้ามา

เรียนรู้ปฏิบัติพิสูจน์ ๙. เป็นสากล ใครๆ ก็สามารถเอาตนเอง มาศึกษาปฏิบัติเห็นได้พิสูจน์ได้ ๑๐. เห็นเองรู้เอง ประจักษ์แจ้ง กับตน ๑๑. คนผู้เอาตนเองเข้ามาปฏิบัติจริงกับสังคมาวริยะ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔, ๑๔, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๙, ๘๓, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๙, ๔๖๗, คนคืออะไร? หน้า ๕๓๘, รู้คนซึ่งสุข รู้คนซึ่งสัตว์ หน้า ๑๖๑, คำบุญคือบาป หน้า ๙๓-๙๔, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๘๕

สันติฎฐิติโก อกาลิโก เอหิปัสสิโก โอปนยิโก ปัจจุตติง เวทิตัพโพ วิญญูติ

รายละเอียด : รู้เดี๋ยวนี้ เข้าใจเดี๋ยวนี้ ศรัทธาเดี๋ยวนี้ พิสูจน์เดี๋ยวนี้ เชื่อด้วยตน พิสูจน์ด้วยตนชัดแน่ใจแล้ว
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๘๔

สันถาวติ

รายละเอียด : ๑. ภาวะที่ท่องเที่ยวไป ๒. ล่องลอยท่องเที่ยว
หนังสืออ้างอิง : กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๔, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๕๓

สันนิธิเปกโข

รายละเอียด : คือ การทำทานที่มีการสั่งสม เพิ่มเป็นคลังบ่อหลุม
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

สันนิธิเปกโข

รายละเอียด : ต่อจากหยาบเป็นวิมานตัวตนมีสถานที่ มีเพชรมีทองมีอะไรอย่างนี้ก็จะมาถึงขั้น สันนิธิเปกโข คือ สั่งสมเป็นคลัง นิธิ คือคลัง สั่งสมเป็นคลังสมบัติของเรานี้ ก็หยาบน้อยกว่าเมื่อกี้
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สันโดษ

รายละเอียด : ๑. พอ ๒. ใจพอ
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๔๔, คนคืออะไร? หน้า ๓๒๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๘๕

สันโดษ

รายละเอียด : พอมิเท่านี้พอกินเท่านี้ก็พอใช้เท่านี้ก็พอ ตัวสันโดษตัวพอนี้ยิ่งใหญ่มาจิตวิญญาณมนุษย์มันรู้จักพอ
ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๑ วันจันทร์ที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

สันโดษ ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติสุดยอด คือผู้มีใจพอ

รายละเอียด : ใจมันพอจริงๆ มีชีวิตอยู่อย่างชาวอโศกสบาย หลายคนมีใจพอสันโดษที่เนียน ชีวิตสบายมากเลย เพราะมีสัปปายะ ๔ คนที่อยู่ที่นี่ไม่ต้องคิดต้องนึกอะไรมาเลยว่าจะอยู่จะกินอะไร เราเป็นคนดีคนชยันหมั่นเพียร ไม่ดูตายชยันทำงานสร้างสรรค์ ผลผลิตมีเท่าไรก็ช่วยกันเอาเข้ากองกลางคนจะมีหน้าที่แจกจ่ายก็แจกจ่าย คนมีหน้าที่ผลิตก็ผลิตหลายคนก็ทำงานไปวันๆ สบายก็ผลิตเพลินกับงานสบาย ชีวิตวางปล่อยแล้วมันไม่มีปัญหาเพราะมีปัญหามันเต็ม ชีวิตมันจบแล้วนี้ด้วยสัปปายะ ๔ สถานที่ก็สัปปายะ อยู่จนตายสบาย บุคคลก็มีมิตรดี สหายดี สังคมสิ่งแวดล้อมดีสบายจะเจ็บจะป่วยอย่างไรมีอะไรขาดตกบกพร่อง ก็มีหมู่มิตรสหายก็ไม่มีปัญหา มีเครื่องอาศัยเครื่องกินเครื่องใช้ สมบูรณ์พร้อมที่สำคัญมีมากด้วย เจริญแล้วเจริญอีก เราก็เพิ่มธรรมะให้ได้จนเป็นพระอรหันต์ ที่นี้ขอยืนยันว่าธรรมะมีให้จนถึงเป็นพระอรหันต์แน่นอน เพราะฉะนั้นเขาจะรู้ที่จบ เป็นคนสันโดษการมีความสันโดษจึงไม่ใช่หนีเข้าป่าโดดเดี่ยวตายไม่ใช่เลย แต่อยู่กับคนอยู่กับมนุษย์ที่เป็นสัตว์โกลน มีหมู่กลุ่มที่ควรอยู่ไม่อยู่กับสิ่งที่ไม่ควรอยู่ เช่นในผู้ที่ยังหลงสววรรค์ สังสัคคะพวกปรุ่งแต่งสววรรค์ อายอยู่กับเขา ก็มาเป็นพวกอสังสัคคะไม่ไปคลุกคลีเกี่ยวข้องกับคนพวกนั้นอยู่กับคนพวกที่ไม่มีสววรรค์สุดยอดเลย เพราะสววรรค์กับนรกเป็นทิวะคู่กัน ตัดหายไม่ได้ หากเข้าใจสันโดษคำเดียวอธิบายธรรมะไปได้ตลอดกาล
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

สันโดษกับโดดเดี่ยวเป็นภาษาไทย ที่กลายเป็นที่ผิดเพี้ยน

รายละเอียด : คำว่าสันโดษ มาพ้องกับภาษาไทยกลายเป็นโดดเดี่ยวอีก คำว่าสันโดษ มาเป็นสันโดษ กลายมาเป็นภาษาไทยที่กลายเป็นที่ผิดเพี้ยนไปคนละเรื่องเลย กลายเป็นคนไม่รู้จักพอ จริงๆ แล้วสันโดษคือใจพอ แต่มันกลายเป็นคน

ละชั่วเลย แล้วคนที่หลงสันโดษก็ไปโดดเดี่ยวหนีไปอยู่ป่าเขา ถ้าได้ เป็นพวกที่ขังอยู่ในถ้ำ เป็นพวกที่หลงอยู่ในจอมไปสู่ความหลง อาตมาก็ไม่เก่งจะอธิบายธรรมะพระพุทธเจ้าที่พูดไปนี้ ที่จริงพระพุทธเจ้าท่านดำหนักเลยพวกที่หลงเขาถ้ำนี้ ทุกวันนี้ธรรมะพระพุทธเจ้ามีแต่พวกเดียรถีย์ทั้งนั้นเขาเอาไปทำผิดเพี้ยน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

สันโดษคือไม่มีกิเลสเป็นเพื่อนสอง

รายละเอียด : สันโดษไม่ได้หมายความว่าอยู่ตัวคนเดียวหรือหนีไปไหน แต่ว่าสันโดษคือจิตที่ไม่มีเพื่อนสอง จิตถ้ามีกิเลสแม้แต่ตัวเดียวคุณก็มีเพื่อน ๒ แล้ว แต่มันไม่ใช่ตัวเดียวหรืออีก แล้วจิตของคุณมีกิเลสบานตะโกเลย คุณจะไปสันโดษได้อย่างไร คุณจะไปโดดเดี่ยวอย่างไรคุณต้องมีเพื่อน ๒ คือกิเลส แต่ว่าจริงๆ แล้วคำว่าสันโดษไม่ได้หมายความว่าไม่มีเพื่อน ๒ ที่เป็นกิเลส เป็นภาษาที่กลับเป็นสัทิมหามายา ผู้สันโดษคือผู้ที่อยู่ผู้เดียว ไม่มีเพื่อนสอง เห็นใหม่ว่าเป็นภาษาสัทิมหามายากลับไปที่เดิมอีกไม่มองจะไหนจะไปองงวดไหน พวกคุณงงไหม่งง อาตมาบรรลุผลสำเร็จในการอธิบาย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยะธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

สันโดษจิตสะอาดบริสุทธิ์ไม่ติดไม่ยึด

รายละเอียด : สรุปลแล้วคำว่าสันโดษแต่ผู้เดียว มันจึงโอ้อือ เป็นภาษาสัทิมหามายา คือจิตของเราที่สะอาดบริสุทธิ์ไม่ติดไม่ยึดไม่ยึดอะไรแล้วก็สัมผัส ไม่ติดไม่ยึดนะ แต่สัมผัสกับใครๆ ได้สบายไม่ผูกพันไม่ติดไม่ยึดมันถ้อมันกัน แต่สัมผัสกันมีประโยชน์ร่วมกันได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยะธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

สันโดษอันเป็นอาริยะ ๔ ข้อ

รายละเอียด : สันโดษ คำว่าสันโดษ ภาษาบาลีว่า สันตุฎฐิ อันเป็นอาริยะ คืออันเป็นอาริยะ สรรวมอินทรีย์อันเป็นอาริยะ มีสติสัมปชัญญะอันเป็นอาริยะ มีสันโดษอันเป็นอาริยะ ก็ค่อยขยายความว่า คืออันเป็นอาริยะเป็นอย่างไร สรรวมอินทรีย์อันเป็นอาริยะอย่างไร มีสติสัมปชัญญะอันเป็นอาริยะอย่างไร มีสันโดษอันเป็นอาริยะอย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารีธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

สัปปายะ

รายละเอียด : คือความเจริญ เกิดคุณค่าประโยชน์ หรือ
ประกอบด้านประโยชน์คุณค่า ได้กำไรอารีเยที่แท้จริง หรือ
สัปปายะ คือ สบาย

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๘๗

สัปปายะ

รายละเอียด : อาหารดีของชั้นธ

หนังสืออ้างอิง : สมานีพุทธ หน้า ๑๙๘

สัปปายะ / อสัปปายะ ๗

รายละเอียด : สัปปายะ คือสิ่งที่เกื้อกูลแก่การเพิกถอน
กิเลส ๑. อวาสสัปปายะ (ที่อยู่ซึ่งเกื้อกูลแก่การเพิกถอนกิเลส)
๒. โคจรสัปปายะ (ที่ไปซึ่งเกื้อกูล) ๓. ภัตสสัปปายะ (การพูด
คุยที่เกื้อกูล) ๔. บุคคลสัปปายะ (บุคคลที่เกื้อกูล) ๕. โภชน
สัปปายะ (อาหารที่เกื้อกูล) ๖. อุตุสัปปายะ (สภาพแวดล้อม
ที่เกื้อกูล) ๗. อิริยาปถสัปปายะ (ท่าทางการกระทำที่
เกื้อกูล)

อสัปปายะ คือสิ่งที่ไม่เกื้อกูลแก่การเพิกถอนกิเลส
๑. อวาสอสัปปายะ (ที่อยู่ซึ่งไม่เกื้อกูลแก่การเพิกถอนกิเลส)
๒. โคจรอสัปปายะ (ที่ไปซึ่งไม่เกื้อกูล) ๓. ภัตอสัปปายะ
(การพูดคุยที่ไม่เกื้อกูล) ๔. บุคคลอสัปปายะ (บุคคลที่ไม่
เกื้อกูล) ๕. โภชนอสัปปายะ (อาหารที่ไม่เกื้อกูล) ๖. อุตุ
อสัปปายะ (สภาพแวดล้อมที่ไม่เกื้อกูล) ๗. อิริยาปถอสัปปายะ
(ท่าทางการกระทำที่ไม่เกื้อกูล)

ที่มา ที่ไป : อรรถกถาแปลเล่ม ๒ ตติยปริชาตวรรค
หน้า ๓๖๘

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุธสุดลึกลับ

สัปปายะ ๔

รายละเอียด : คือ ความสบาย ความเจริญ มีประโยชน์
คุณค่า ๔ อย่าง เสนาสนะสัปปายะ อาหารสัปปายะ บุคคล
สัปปายะ ธรรมะสัปปายะ

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๘๗

สัปปายะ กับ สวรรค์ แยกกัน

รายละเอียด : สัปปายะ กับ สวรรค์ แยกกัน สิ่ง
ที่เรียกว่าสวรรค์ในเรื่องที่มีกิเลสร่วมก็มีการเสพรสของการ
ใช้สถานที่ ใช้บุคคล ใช้ซึ่งอาศัยอาหารหรือใช้แม้แต่ธรรมะ
เป็นสิ่งที่เสพรส ธรรมะก็มีรสนะทำให้ติด ฟังธรรมจะไม่ค่อย
รู้เรื่องอะไร จะรู้ว่ามันสนุกมันฟังแล้วอร่อยเป็นรสธรรมะเป็น
ธรรมรส ก็ได้เหมือนกัน ไม่ว่าจะป็นรสนอกก็เข้าไปฟังคำ
กั้นนะ เสร็จแล้วคนที่แสดงธรรมมาอย่างเช่นมหาสมปองก็สนุก
ก็เป็นรส หรือยิ่งหยาบกว่านั้น พระแท้กันมัน แท้ตรงนั้นแล้ว
ก็บอกว่า โยมตอนนี้นี้ยังไม่มีใครใส่บาตรเลยนะ

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่
๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

สัปปริสธรรม

รายละเอียด : ธรรมของสัตบุรุษ

หนังสืออ้างอิง : สมานีพุทธ หน้า ๓๗๘

สัปปริสธรรม ๗

รายละเอียด : คือ ธรรมของสัตบุรุษ (คนที่มีความเห็น
ถูกต้อง) ๑. ธัมมัญญู (เป็นผู้รู้ธรรม) ๒. อัตถัญญู (เป็นผู้รู้
สาระประโยชน์) ๓. อุตตัญญู (เป็นผู้รู้ตน) ๔. มัตตัญญู (เป็น
ผู้รู้ประมาณ) ๕. กาลัญญู (เป็นผู้รู้เวลาอันควร) ๖. ปริสัญญู
(เป็นผู้รู้หมั่นคน) ๗. บุคคลปโรปรัญญู (เป็นผู้รู้บุคคล)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ธัมมัญญูสูตร
ข้อ ๖๕

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุธสุดลึกลับ

สัปปริสธรรม ๗

รายละเอียด : สัปปริสธรรม ๗ คือ ๑. ธัมมัญญูตา
เป็นผู้รู้จักเหตุ ๒. อัตถัญญูตา เป็นผู้รู้จักเป้าหมายจุดประสงค์
๓. อุตตัญญูตา เป็นผู้รู้จักตน ตัวเราแค่ไหนแล้ว ๔. มัตตัญญูตา
เป็นผู้รู้จักประมาณ ๕. กาลัญญูตา เป็นผู้รู้จักกาล ๖. ปริสัญญูตา
เป็นผู้รู้จักชุมชน สิ่งแวดล้อม ๗. บุคคลปโรปรัญญูตา เป็นผู้
รู้จักบุคคล

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สัปปริสสังเสวะ

รายละเอียด : คบหาสัตบุรุษ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๓๔

ศัพท์กายปฏิสังเวท

รายละเอียด : รู้จักผู้แจ้งผู้จริง กาย ทั้งปวง

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๗๔

ศัพท์นิมิตเตหิ

รายละเอียด : ๑. เหตุเค้ามูลเครื่องหมายทั้งหลาย

๒. เป็นเครื่องหมาย เป็นเหตุ เป็นเค้า ชัดๆ เจนๆ แท้ๆ จริงๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๖๒

ศัพท์ปาปัสสะ อกรณัง

รายละเอียด : ๑. ไม่ทำความชั่ว ๒. ไม่ให้ทำบาปทั้งปวง

๓. สิ่งใดไม่ดี ไม่เป็นคุณค่า ไม่เป็นประโยชน์ท่านไม่ทำแล้ว

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๖๕, ๓๖๑, คนคืออะไร? หน้า ๒๘๒

ศัพท์ปาปัสสะ อะกะระณัง

รายละเอียด : บาปทั้งปวงหยุดเด็ดขาดไม่ทำจริงๆ เป็นอรหันต์ทำกรรมอยู่ แต่บุญก็ไม่ทำแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

ศัพท์ังคิ ปัจังคิ

รายละเอียด : สภาพที่มีองค์ประกอบน้อยใหญ่ครบครันพร้อมสรรพ

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๗๗, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๔๙

ศัพท์ัญญ

รายละเอียด : ๑. ผู้รู้รอบถ้วนสูงสุด หรือรู้จบสิ้นถ้วนทั่วอย่างเหนือใครๆ อันยากจะเป็นได้ ๒. การเวียนว่ายไปสู่ทุกภพทุกภูมิตามวาระและคุณธรรมของท่านเพื่อส้ารอกกรรมและเรียนรู้ให้จบ ๓. ผู้รู้ทั่วทั้งหมด, ผู้รู้สรรพธรรมะทั้งปวงสูงสุด ๔. ผู้รู้ทุกสิ่งทุกอย่าง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๔๔, ๒๔๙, รู้คนซึ่งสุขรู้ทุกข์ซึ่งสัตว์ หน้า ๕๕, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๒๒

ศัพท์โต ปักัง

รายละเอียด : ๑. แจ่มแจ้ง โปร่งใสแจ้วโดยประการ

ทั้งปวง สว่างใส สะสมอภิปัญญา หรือสะสมธาตุรู้ที่อึ้งๆ ขึ้น ทั้งหลายทั้งปวง ต่อๆ ไปเอง ๒. รู้เห็นชัดแจ้ง แจ่มใสด้วยประการทั้งปวง ๓. แจ่มแจ้ง สว่างใสด้วยประการทั้งปวง ๔. ใสสว่างไปหมด ซึ่งก็คือไม่มีรูปร่างลักษณะอย่างใดเลย มีแต่ใสไปหมดคล้ายแสงสว่าง หรือมีลักษณะใสๆ เหมือนแสงสว่างกระจายอยู่ทั่วไป (จากเปิดโลกเทวดา หน้า ๑๕๘ ๑๕๙, ๑๙๗)

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕, ๒๗, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๘, ๔๙, อีคิวโลกุตระ หน้า ๖๘

ศัพท์เพ ธัมมา นาลัง อภินิเวสายะ

รายละเอียด : ๑. ธรรมทุกชนิดไม่ควรยึดมั่นถือมั่น หรือไม่ควรไปลึงสู่ ไปยึดเสพแช่มอยู่ ๒. เราไม่ควรหลงธรรมะใดๆ ทั้งหลายทั้งปวง ไม่ว่าจะดี ยอดเยี่ยมปานใดก็ตาม ๓. อันใด ทั้งหลาย ทั้งปวง ไม่ควรยึดเอาไว้ให้ติดแน่นติดแน่น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕๐, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๙๖, สมมติพุทธ หน้า ๑๗๐

ศัพท์เพ ธัมมา อนัตตา

รายละเอียด : ๑. ทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีตัวตน ๒. สิ่งทั้งหลายทั้งปวงล้วนไม่ใช่ตัวตน ๓. ธรรมทั้งหลายไม่ใช่ตัวตน ๔. ทุกสรรพสิ่งล้วนไม่ใช่ตัวตน

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๒๑, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๓๗, วิทยุพุทธ หน้า ๔๓, กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๔

ศัพท์เพ สังขารา ทุกขา

รายละเอียด : สังขารทั้งหลายทั้งปวงเป็นทุกข์

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๙๙

ศัพท์เพ สังขารา อนิจจา

รายละเอียด : ทุกสรรพสิ่งที่ปรุงแต่งกันอยู่ล้วนไม่เที่ยง

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๓๘

สัมปชัญญะ

รายละเอียด : ความเอาใจใส่, ความพินิจพิจารณา

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๕๑

สัมปชานะ, สัมปชานะ

รายละเอียด : ๑. รู้ทั่วพร้อมอยู่ในปัจจุบันนั้น ๒. ความรู้สึก, ความคิด

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๕๑-๒๖๐

สัมปติ

รายละเอียด : ปฏิบัติของกาย วาจา ใจไหวขึ้นคราใด ก็มี การทำ ขึ้นมาทันทีครานั้น ทำปุ๊บในบัดใดก็เป็นอันทำปั๊บในบัดนั้น

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๒๑๓

สัมปทา

รายละเอียด : ยังสัมมาให้ถึงพร้อม

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๓๖๑

สัมปยุต

รายละเอียด : ประกอบแล้ว

หนังสืออ้างอิง : กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๗

สัมประสิทธิ์ (coefficient)

รายละเอียด : คือ ความจริงของแต่ละคนที่มี แกนสมมติ (จิตที่ตั้งมั่นอย่างมี ความคงที่แล้ว เป็นหลัก) กับ ประสิทธิภาพของแต่ละคน และสำคัญยิ่งคือมี ปัญญา (จิตที่เป็น ความรู้โลกุตระ อยู่อย่างพัฒนา) ซึ่งเป็น ตัวแปร ที่เพิ่มพูนความก้าวหน้าระดับคุณ

หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๔๑

สัมประสิทธิ์ (coefficient)

รายละเอียด : คือ ตัวแปร สำคัญแท้ๆ ของ พลังงานจิตที่แต่ละคนสามารถทำได้ ซึ่งผลสูงสุดที่จะได้ทีพิเศษยิ่งๆ นั้นก็คือ จะมีคุณวิเศษลักษณะ พิเศษชั้น ปริสุทธา, ปริโยทตา, มุทุ, กัมมัฏฐา, ปภัสรา อัน เป็น องค์คุณพิเศษ ๕ ประการที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วนำ มาประกาศในโลกมนุษย์ ให้คนทั้งหลายศึกษา ความรู้ นี้ และนำไปปฏิบัติจนกระทั่งเกิดความจริง ได้แท้จริง พระอรหันต์ทุกองค์มี พลังงานจิต ที่มีสัมประสิทธิ์ (coefficient) นี้เป็นเครื่องอาศัย เป็นคุณสมบัติของ อุเบกขา

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๓๐

สัมประสิทธิ์ (coefficient)

รายละเอียด : สัมประสิทธิ์ (coefficient) อาตมาพยายามจะทนอยู่ต่อไปให้ยาวนานอาตมาคิดว่าตัวเองเหนื่อยเร็วก็พยายามที่จะสร้างพิสูจน์สัมประสิทธิ์ (coefficient) เพราะจะเหนื่อยน้อยกว่านี้หรือเหนื่อยช้ากว่านี้ได้ไหมให้หนุ่มขึ้นกว่านี้ได้ไหม หรือจะทรงสภาพนี้ได้อีกไป ดูตอนอายุ ๕๐ หรือ ๕๖ ได้เพิ่มมา สองนักชัฏรหากถึง ๕๖ แล้วยังมีสิ่งแสดงว่าดูดีขึ้น มันท่าจะแกไปเยอะแต่ทำไมดีขึ้น เหมือนทุกวันนี้ไม่น่าเหมือน ๕๖ แต่ไม่หง่อมไปกว่านั้น การฝืนร่างกายนี้ไม่ใช่เล่นหาก ๕๖ แล้วยังดูดี จะมีอะไรอื่นเป็นหลักฐานประกอบยืนยันว่า ทฤษฎีพระพุทธเจ้า ทำให้อายุยืนนานได้ ไม่ต้องไปพึ่งพาหมอเกาหลีไปทำศัลยกรรมแต่เปลือง ตอนนี้อาจจากแก่นแท้เนื้อในมายืนยัน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโศก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมประสิทธิ์ของพระโพธิสัตว์ในการมีชีวิต ๑๕๑ ปี

รายละเอียด : ถ้าอาตมาชาตินี้ไม่ได้มาทำอันนี้อาตมาคงจะเป็นคนที่เกิดมาสูญเปล่าเสียชาติเกิด แต่แล้วมาทำอันนี้แล้วถึงรู้สึกตัวว่าไม่สูญเปล่าใครจะหาว่าอาตมาหลงตัวก็ตาม อาตมาว่าชีวิตอาตมามีค่า เพราะตีราคาธรรมะโลกุตระของพระพุทธเจ้าไม่ได้ และมีผู้มารับได้ไม่สูญเปล่า เดี่ยวนี้มีผู้รับทางเทคโนโลยีก็ไม่ค่อย ถ้าเป็นอย่างนี้ตลอดไปอาตมาคงตายไม่ลงง่าย ๆ พยายามที่จะอยู่ จริงๆ มันมีผลนะ คนเราที่ยังไม่ยอมตายมีทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์สรีระ ก็ช่วยชีวิตให้ยืนยาวด้วย มันจริง อาตมาถึงบอกว่า ที่พูดไปแล้วก็ไม่ได้เจตนาตั้งใจมีเลขจะต้องอายุยาว ๑๕๑ ปีนะ ก็เป็นเรื่องพูดกันเล่นๆ แม้ความเป็นจริง หากสังขารร่างกายชีวิตยืนยาวไปได้ถึง ๑๐๐ ปีก็ไม่ใช่เรื่องเล่นนะ ไม่ใช่ ๑๐๐ ปีแต่นอนติดเตียงนะ แต่ ๑๐๐ ปีก็ยิ่งแสดงธรรมอยู่อย่างนี้ อาจจะไปบ้างไม่แข็งแรงกระปรี้กระเปร่าดีดัดดี เหมือน ด.ช. ภูมิ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓

สัมประสิทธิ์ระดับคุณ

รายละเอียด : คือ พลังงานอะไรที่ไปเสริม หรือต้อง

ไปต่อ ถ้าเป็นบวกหรือเป็นสัมประสิทธิ์ระดับคุณ ก็จะกำหนด การกำหนดต้องมีสัมประสิทธิ์ในภาวะที่ต้องเสริมในระดับคุณ จึงมีการกำหนดต่อไปได้เรื่อยๆ แต่ถ้าเอาแต่บวกๆ ซ้ำ บางที วิบากมาไล่ทันตายไปก่อน ไม่ได้ทำอะไรทัน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราชธานีโอศก วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมปรายภพ

รายละเอียด : โลกหน้า [ดูความหมายที่ โลกหน้า]
หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๓

สัมปรายกัตถประโยชน์ ๔

รายละเอียด : คือธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขใน ภายหน้า ๑. สัทธาสัมปทา (ถึงพร้อมด้วยศรัทธา) ๒. สีสสัมปทา (ถึงพร้อมด้วยศีล) ๓. จาคสัมปทา (ถึงพร้อมด้วยการเสียสละ) ๔. ปัญญาสัมปทา (ถึงพร้อมด้วยปัญญา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ อุษยสูตร ข้อ ๑๔๕
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตสิก

สัมปรายกัตถะ (ประโยชน์ภายหน้า-โลกหน้า)

รายละเอียด : ๑. สัทธาสัมปทา (ถึงพร้อมด้วยศรัทธา) ๒. สีสสัมปทา (ถึงพร้อมด้วยศีล) ๓. จาคสัมปทา (ถึงพร้อมด้วยการเสียสละ) ๔. ปัญญาสัมปทา (ถึงพร้อมด้วยปัญญา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ ข้อ ๑๔๕, ธรรมมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

สัมปวัตเตติ

รายละเอียด : การดำเนินไป
หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๖๐

สัมปชชติ

รายละเอียด : ๑. การแปรตัวกลายเป็น... ๒. สำเร็จ, เจริญ
หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๕๑-๒๖๐

สัมปชชิตะ

รายละเอียด : ลูกโป่ง, โหมไหม้

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๕๑

สัมปันน, สัมปันนะ

รายละเอียด : ๑. ความประพฤติ ปฏิบัติแล้วจริงๆ จนเกิดผลจิต ๒. เข้าถึงได้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๔๖, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๒๐

สัมปันโน

รายละเอียด : ๑. ผู้ถึงพร้อมแล้วทั้งจิตในจิต ธรรมในธรรม และแม้กายในกาย เวทนาในเวทนาอันแท้จริง ๒. ความถึงพร้อมแล้ว คือสำเร็จ จบ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๐๐, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๖๐

สัมปาเทติ

รายละเอียด : จัดแจง, พยายามทำให้สำเร็จ
หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๖๐

สัมปยุณ

รายละเอียด : สัมบูรณ์เต็มแล้ว
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธร หน้า ๒๒๔

สัมผัสปลาปา เวมณี

รายละเอียด : งตเว้นจากการเจรจาเพื่อเจอ
หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๑๖

สัมผัส ๖

รายละเอียด : ได้แก่ สัมผัสทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นිරัตตา หน้า ๙๘

สัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย

รายละเอียด : สัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย ไม่ใช่การปฏิบัติ ไม่มีผัสสะ ไม่เกิดกาย มีแต่ภายใน ไม่มีภายนอก ก็ไม่เกิดกาย ไม่มีภายนอก ไม่มีภายใน ก็ไม่เกิดกาย ปฏิบัติธรรมะไม่มีกาย พระพุทธเจ้าบอกว่าต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย ไปไหนก็กายๆ แล้วก็ไปหลับตาทั้งไปอีก ๕ ทวารนอก ไปอยู่แต่ทวารใน เมื่อไหร่จะเข้าใจอุปมาเหมือนทำเข็มเล็กๆ อยู่ภายในแล้วจะ

ออกมาสู้กับภูเขาลำธาร แม่น้ำ เหล็ก ผา โลหะ ภายนอก
เข็มพิเศษ คุณจะไปสู้ได้อย่างไร คุณไม่ทำตามลำดับ ถ้าหาก
ทำตามลำดับ เหมือนกับมีอาวุธภายนอกแล้ว ก็ทำอาวุธที่
ละเอียดลึกซึ้งเป็นรูปราคาแล้วคุณก็มีแล้วนะอันนี้ก็คมแล้วให้
ละเอียดอีก จะคมยิ่งขึ้น เหมือนง้าว ทวน กวนอู ก็จะละเอียด
ขึ้นอีก มีอาวุธอันที่ ๒ อยู่ในทวนอันนี้อีก ก็คมกว่านั้นอีก
ยิ่งไปรอบในทวน ๙๐ ซึ่ง ก็มีอาวุธคมละเอียดขึ้นไปอีกอย่างนี้
คือ รูปนาม คือ กาย คือ ธรรมะ ๒ มันแยกกันไม่ได้หรือ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมพัลวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย

รายละเอียด : สัมพัลวิโมกข์ ๘ ด้วยกายได้ จึงจะได้
เรียนรู้กิเลสได้ แล้วก็ทำให้กิเลสดับสิ้นอาสวะได้เป็นบางส่วน
ผู้สัมพัลวิโมกข์ ๘ ด้วยกายได้ก็จะเป็นอารยะในระดับ ๕ เรียกว่า
กายสักขี แล้วก็ มี ๑. เรียกสัทธานุสारी สายศรัทธา ตามหา
สาระแก่นสารของศาสนา ๒. ธัมมานุสारी ผู้ที่เป็นสายปัญญา
ซึ่งแก่นศรัทธากับปัญญา มันเป็นจริตของคน จะมีผู้ศรัทธาจริต
อันนี้เป็นเรื่องแต่ไหนแต่ไรมา แล้วแต่ละคน พยายามรู้ตัวเอง
ให้ได้ แต่ไม่แปลกอะไร ถึงอยู่ไหนก็ตาม คนที่มีศรัทธาจริต
ต้องพยายามคบหาคนที่ปัญญา คนสายปัญญาต้องคบหา
คนสายเจโต มันจึงจะได้ถ่ายทอดแก่กันและกัน แต่จริงๆ แล้ว
สายปัญญาไม่ค่อยศรัทธาสายศรัทธา สายศรัทธาไม่ค่อยศรัทธา
สายปัญญา แต่โดยจริตแล้ว ศรัทธาหรือปัญญาจะต้องเข้าใจ
ทุกอย่าง และจริงๆ แล้วต้องมาเป็นปัญญา ศรัทธาตัวเดียวไม่มี
ปัญญานั้น หลง เพราะฉะนั้นสายศรัทธาทุกวันนี้ สายเจโต
หรือสายศรัทธา จึงพากันล้มเหลวออกป่าเขาถ้ำกันไปอยู่
โดยรวม สุดโต่ง เราไม่มีปฏิภาณปัญญา สายบ้าน ก็อีกแหละ
ถูกครอบงำทางความคิด ไปหลงว่าพระปฏิบัติจะต้องออกป่า
เป็นมิจฉาทิฎฐิตาม แม้ว่าตัวเองไม่ได้ออกป่าก็ตาม แต่ก็นั่ง
หลับตาทำสมาธิอยู่ ไม่ได้ปฏิบัติตามมรรคมีองค์ ๘ หรือว่า
ปฏิบัติมรรคทั้ง ๗ องค์แล้วจะเกิดสัมมาสมาธิ ก็ไปนึกว่าการ
ทำสมาธิต้องไปนั่งหลับตาสะกดจิตเข้าไป แม้สายบ้านก็ตาม
แต่ตัวเองยังล่าลาภ ยศ สรรเสริญ สุข จึงเป็นพระบ้านไม่ใช่
พระป่า ก็นับถือพระป่า เราเป็นพระบ้านก็ต้องพยายามนั่ง
หลับตาสมาธิให้เหมือนพระป่า อย่างนี้เป็นต้น นี่คือการ
เข้าใจผิด เป็นมิจฉาทิฎฐิตัดบ้านเต็มเมือง

ที่มา ที่ไป : รายการวิดิอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สัมพัลวิโมกข์ ๘ ด้วยกายแล้วเป็นผู้อาสวะหมดสิ้น

รายละเอียด : การไปหลงผดนั่งหลับตาไม่ได้ดับกิเลส
แต่ลืมกิเลส หรือว่าคุณนั่งปฏิบัติก็ได้แต่สิ่งที่เคยทำได้
แล้วก็แยกไม่ออก เขาก็มีบารมีเคยทำได้อาสวะบางอย่างสิ้น
จะเป็น สัทธานุสारी ผ่านสัทธาวิมุติมาบ้างแล้ว หรืออาจมี
กายสักขีบ้างนิดหน่อย แต่ก็จะมีรายละเอียด เพราะคนที่
เป็นกายสักขียังไม่ได้เข้าใจวิโมกข์ที่บริบูรณ์ สัมพัล วิโมกข์ ๘
ด้วยกาย อันนั้น ซึ่งเป็นผู้ที่อาสวะหมดสิ้น ถ้าจะให้อาสวะ
หมดสิ้นต้องเป็นผู้ที่สัมพัลวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย กายสักขี ก็ต้อง
สัมพัลวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย อาสวะบางอย่างหมดไปได้

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

สัมพัลสชาเวทนา

รายละเอียด : ความเสวยอารมณ์อันเกิดจากสัมพัล
หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร เล่ม ๒
หน้า ๗

สัมผุสนา

รายละเอียด : ความแต่ต้องพร้อม
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า
๑๖๒

สัมผุสิตัตตัง

รายละเอียด : ความที่จิตแต่ต้องพร้อม
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า
๑๖๓

สัมภาวะ

รายละเอียด : ๑. ที่เกิด ๒. แดนเกิด, แดนที่เกิดกิเลส
หนังสืออ้างอิง : รู้คนซิงสุข รู้คุณซิงสัตว์ หน้า ๑๘๖, ธรรมที่
เป็นพุทธ หน้า ๗๗, กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร
ฉบับ ๒๖๕

สัมภาวะ + เอลี

รายละเอียด : เอลี แปลว่าอันนั้นๆ เช่น เอลีเสวมัคโค
ทางนี้ทางเดียว คุณเป็นผู้ที่มีภาวะที่จะรู้ว่า อ้อ อันนั้นๆ อันนี้
กับอันนั้นคนละอย่างแล้วแยกออกได้ มีการแยกอาการ ลิงค
นิमित สามารถแยกสิ่งที่ต่างกัน มีลิงค

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูบวชมาอย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์ ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

สัมภเวสี

รายละเอียด : แปลว่า คือในโลกของจิตวิญญาณของมนุษย์ที่ตายไป ตายแล้วก็ไม่มีร่าง จึงต้องแสวงหาที่เกิด แสวงหาร่างที่ๆ เกิด แต่... ในขณะที่เขาเองเขามีวิบากต่างๆ วิบากนั้น ยังไม่ทำให้ร่างที่จะได้ดินน้ำไฟลม ร่างที่เป็นสัตว์โลก แน่นนอน จิตวิญญาณนั้นไม่ไปเกิดเป็นพืชเน่ สัมภเวสีนี้ยังไม่ได้ เข้าร่างที่มีดินน้ำไฟลมของสัตว์ มันมีวิบากจะต้องไปเกิดเป็น สัตว์เดรัจฉานก็ตาม แต่ยังไม่ถึงวาระที่จะต้องมาเกิดเป็นสัตว์ เดรัจฉานที่มีร่างดินน้ำไฟลมหรือจะมาเกิดเป็นคน มีวิบากดี ถึงขั้นที่ได้ร่างคน คนก็ยังมีระดับอีกเยอะแยะหลายชั้น ตั้งแต่ คนอืดเย็ด โมรอน จนกระทั่งถึงคนเต็มๆ ร้อยเปอร์เซ็นต์ เป็น คนชั้นอบาย คนที่เต็มไปด้วยกามภพหนาแน่น หรือคนที่สูงขึ้น ไปเป็นอารยบุคคล พันกาม เป็นพระสภิกษาคามีเป็นอนาคามี ขึ้นไป จนกระทั่งเป็นอรหันต์เป็นโพธิสัตว์ จนถึงปัจจุบันสัมมา สัมพุทธเจ้า ฟังธรรมะอาตมาแล้วก็เข้าใจพอสมควร ที่ยัง ไม่มีดินน้ำไฟลม ๑. จะต้องไปตามวิบาก จะต้องไปเสวยสวรรค์ หรือจะไปเกิดในนรก ทุกข์อยู่ เหมือนคุณนอนฝัน คุณก็มี สวรรค์ในทุกข์หรือฝันเป็นสุข ก็ตามวิบากของใครของมัน ก็ยัง ไม่ได้มาเกิดมา ต้องใช้วิบาก หมดฤทธิ์หมดอำนาจของวิบาก ก็ถึงจะเปลี่ยนภพเปลี่ยนภูมิเปลี่ยนที่มาเกิด ในภพอย่างนั้น ไม่ต้องอธิบายเลย ในตอนที่ไม่ได้ร่างเป็นคนเรา แก่ไขอะไร มันไม่ได้ ไม่มีสิทธิ์ที่จะไปจัดการไปกำหนด ทำอะไรไม่ได้ เพราะเราไม่ได้ร่างดินน้ำไฟลม เรายังไม่มี สุรภาโว สติมันได้อิทธิพรหมจริยาวิโส มนุษย์ชมพูทวีป

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูบวชมาอย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์ ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

สัมภเวสีที่มีอยู่ในร่างมนุษย์

รายละเอียด : ต้องมาเอาจิตวิญญาณที่อยู่ในร่างมนุษย์ ได้เป็นมนุษย์แล้ว มนุษย์ที่ยังไม่ได้ภูมิอาริยะ มนุษย์เหล่านี้แหละ ที่เป็นสัมภเวสี อยากเกิดในแดนอาริยะ เขาจะค่อยๆ ศึกษา กว่าจะมีความรู้ว่าเราอยากเกิดเป็นอาริยะก็ไม่ใช่ธรรมดา ยกนะ ไม่งั้นวนในโลกเหมือนนอนอยู่กับกองขี้ หาวาเทวดา

หน้าใจ กองขี้เนื้อร่อย อบายมุขเนื้อร่อย จะเป็นนักรการเมืองที่โกง ได้แน่แหละร่อย จันมีความสุขเพราะจันโกงมาได้ จนนปานนี้ ยังใช้แค่ดอกนะ เงินต้นไม่ได้ใช้เลย แค่ดอกไหลเป็นน้ำก็ออก ก็ใช้ไม่หมดแล้ว นั่งเครื่องบินส่วนตัวไปไหนก็ได้ จ้างช่างเครื่อง มาไว้ดูแลอย่างดี จ้างคนขับอย่างดีไว้ คนขับไม่ตีเดียวพาไป มีสตาฟฟ์พอที่จะยังชีพไป ฝันวิบาก เขายังโกงยิ่งทำชั่วอีก อาตมาว่า ถ้าตายจะดีขึ้นกว่าเก่า ไม่ต้องมาใช้วิบากในฐานะที่มีมือสังการมีทรัพย์สินเงินทองยศศักดิ์ เขาจะได้ไม่ทำชั่วเพิ่มขึ้น อีกสร้างวิบากเพิ่มขึ้นอีก อาตมาว่าตายดีกว่า พุดไปอย่างไร เขาก็ไม่ฆ่าตัวตายหรือเขายังมีเงินทองมีอำนาจมากมาย เขาก็ไม่ฟังอาตมาด้วย ฟังอะไรรำคาญหู อยากตื่นหน้า จะฟัง ทำไม สรุปแล้วสัมภเวสีคือจิตวิญญาณคุณได้ร่างแล้ว แต่คุณ ยังเป็นสัตว์สัมภเวสี อยากจะได้ภูมิภพของอาริยะ เป็นคน ระดับอาริยะ คุณก็แสวงหา ถ้าคุณเองยังภูมิไม่ดี จบเปรียญ ๘ จบดอกเตอร์ทางศาสนาพุทธด้วย ก็ไม่รู้โลกุตรจะได้ เขาเจอ พระพุทธเจ้าแลบลิ้นไล่ เขาคงนึกว่าพระพุทธเจ้านี้คงจะต่าง จากคนทั่วไป ไม่เห็นจะเหาะมาเลย แต่ไม่เห็นต่างจากคน ทั่วไปเลย

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

สัมภเวสีที่ยังไม่มีร่างกาย มีจริง

รายละเอียด : แต่พระพุทธเจ้าท่านบอกว่าอย่าไปพูดถึง เลย ท่านได้บริภาษภิกษุสาติ บอกว่า วิญญาณอย่าไปวุ่นวาย กับวิญญาณสัมภเวสีวิญญาณที่ล่องลอยเลย พุดไปก็เท่านั้น มันทำอะไรไม่ได้ อธิบายกันก็ไม่รู้เรื่อง ถึงรู้ก็รู้หรือหาก ถ้าภูมิ ไม่ถึงว่า ล่องลอยอย่างนั้นจะเป็นอย่างไร จะเป็นอย่างไรก็จะไป ยุ่งกับวิญญาณเหล่านั้นทำไม คุณศึกษาอันนี้ในปัจจุบันธรรม ที่มีร่างกายแล้วมีดินน้ำไฟลมแล้ว คุณเป็นสัตว์เดรัจฉานเป็น สัตว์เซลล์เดียว ให้มันคิดมันก็คิดไม่เป็นเป็นแบบคที่เรีย มัน อยู่ในร่างกายคุณมันทำร้ายคุณ คุณพูดกับมันไม่รู้เรื่องหรือ สัตว์เดรัจฉานเป็นแมงหวี่แมงวันคุณพูดกับมันไม่รู้เรื่องหรือ คุณพูดกับไส้เดือนก็งกก็คุณพูดรู้เรื่องไหม สัตว์เดรัจฉานหลาย อย่างคุณพูดไม่รู้เรื่องหรือ สอนให้มันเชื่อ สัตว์บางชนิดเริ่ม จะเชื่อได้ ไม่ระแวงรู้เชื่อแล้ว รู้ว่าจิตวิญญาณต่อจิตวิญญาณ นี้คบได้นี้คบไม่ได้ สัตว์มันรู้แล้วมันก็พอไป

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

สัมภเวสีภูมิไม่ถึงที่จะพบพระอาริยะ

รายละเอียด : เข้าใจสัมภเวสีนะ ภูมิยังไม่ถึงจะเจอมนุษย์ที่เป็นอาริยะ หรือเจอแล้วก็ไม่รู้ มงมาย เขาจะต้องแสวงหาเพิ่มเติม เดียวนี้มีสื่อมากมายก็จะเข้าหูเข้าตาไปเรื่อยๆ หากเขาไม่หยุดแสวงหา ก็พยายามได้ บารมี การศึกษา ภูมิฉลาดก็จะมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูบวชมาอย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

สัมภเวสีมีหวังโลกุตระหากมาบ้านราช

รายละเอียด : คนที่รู้จักแดนเกิด รู้จักที่ๆ จะเกิดแล้ว ต้องเกิดในแดนที่เป็นสัปปายะ ๔ นี้ อย่างไรๆ เขาก็อุ้มคุณไปแล้ว ไม่อุ้มก็ลากถูถูกันกันไป อย่างน้อยมาปฏิบัติธรรม หน้าห้องน้ำตาอยู่ ไม่ใช่หลงระเริงกับโลกียะก็หนาเปรอะเต็มไปด้วยโลกียะเคลอะไปเรื่อยๆ อย่างน้อยมาอยู่ในนี้ ถูกลากไปถลอกปอกเปิกก็ยังดี ไม่อย่างนั้นมันก็หนาแน่น แม่หน้าห้องน้ำตาอยู่ อัดอันตันใจไป ก็ยังดีกว่าที่จะไปเสียเวลาอยู่กับอันนั้น สรูป สัมภเวสีคือแสวงหาที่เกิด ถ้ารู้ที่เกิดชัดแล้วอย่าเสียเวลา นี่พูดเท่าไรก็ยังไม่เต็ม ๗๗๗ เรามีเกิน ๕ คนอยู่แล้ว ๕๐๐ ก็ยังพอได้ รวมกันที่ๆ หนึ่ง วันนี่ถึง ๕๐๐ โหม ก็ถึงอยู่นะ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

สัมมสน, สัมมสนะ

รายละเอียด : ๑. พิชิตมารได้สำเร็จ ๒. การจับต้อง, การลูบคลำ, การเรียนจบ, การพิชิต ๓. การพิจารณา

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๐๑, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๖, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๕๑

สัมมสนญาณ

รายละเอียด : ๑. ผู้ปฏิบัติมีความรู้ในปรมาตถธรรมขั้นจับต้อง สัมผัสจิต เจตสิก รูป นิพพาน ตั้งแต่ขั้นสัมผัสรู้แจ้งเห็นจริงที่เป็นอภิธรรม ๒. ความรู้ในการพิจารณา

หนังสืออ้างอิง : ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๖, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๕๑

สัมมัตตธาน

รายละเอียด : ๑. ดำเนินไปชอบแล้ว ๒. ดำเนินต่อไปให้ชอบให้ควร, (ผู้ปฏิบัติตรงตามคำสอนพุทธ)

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๘๐, ๒๕๔

สัมมัตตธาน ๑๐

รายละเอียด : (ความถูกต้อง ภาวะที่ถูก ความเป็นที่ถูก) คือความถูกต้องที่ทำให้บรรลุมรรคผล (ความถูกต้องของอาริยมรรค ๘ อาริยะผล ๒) ๑. สัมมาทิฏฐิ (ความเห็นถูกต้อง) ๒. สัมมาสังกัปปะ (ความดำริถูกต้อง) ๓. สัมมาวาจา (วาจาถูกต้อง) ๔. สัมมากัมมันตะ (การงานถูกต้อง) ๕. สัมมาอาชีวะ (การเลี้ยงชีพถูกต้อง) ๖. สัมมาวายามะ (ความพยายามถูกต้อง) ๗. สัมมาสติ (การระลึกถูกต้อง) ๘. สัมมาสมาธิ (จิตตั้งมั่นถูกต้อง) ๙. สัมมาญาณ (ความรู้ถูกต้อง) ๑๐. สัมมาวิมุต (ความหลุดพ้นถูกต้อง)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ สัมมัตตสูตร ข้อ ๑๐๔

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๔๓

สัมมัตตธาน ๘

รายละเอียด : ความถูกต้องของอาริยมรรคมีองค์ ๘

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๔๓

สัมมัตตธาน ๔

รายละเอียด : ๑. เอาส่วนที่เป็นกิเลสตัดมหา อุปาทานมาประหาร ๒. ความเพียรที่เป็นสัมมา [มีความเพียรที่ได้ศึกษาธรรมที่เป็นพุทธ มาอย่างดีแล้ว แล้วก็นำมาปฏิบัติให้ถูกต้อง ถูกแท้ถูกถ้วน]

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๓๗, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๘๕

สัมมัตตธาน ๔

รายละเอียด : เมื่อฟังคำสอนของพระพุทธเจ้าที่เอาตามอธิบายแล้ว พวกเราก็ เข้าไปสังวรสำรวจ สังวรปธาน ปหานปธาน ได้สังวร เวลาเราสัมผัสสิ่งนั้นสิ่งนี้ตาหูจมูกลิ้นกายใจ มีสัมผัส ๖ ก็สังวร มันเกิดที่จิตแล้ว จิตเรามีกิเลสหรือยัง จิตเรามีกิเลสมาร่วมปรุงแต่งหรือไม่ถ้ามีเราก็ประหาร สังวรปธาน ปหานปธาน ประหารให้เกิดผล พอปหานที่จิต นี้พูดรวบรัดเร็ว

ประหารกิเลสในจิตเสร็จ ก็เป็นปหานปธานได้ผลเป็นภาวนา-
ปธาน ภาวนาปธานคือการเกิดผล เกิดผลของการประหาร
อยู่ในชีวิตประจำวันตากระทบรูป หูกระทบเสียง ลิ้นกระทบรส
จมูกกระทบกลิ่น กายสัมผัส แล้วเกิดกิเลสก็อ่านกิเลสออก
ประหารกิเลสได้ การประหารแบบสมถะ ซึ่งคนเราก็มีสามัญ
สมถะกดข่มไว้ ไม่ถาวร ไม่เจริญ ต้องประหารด้วยวิวิจิตร
ด้วยการไตร่ตรองเรียนรู้ จนกระทั่งแยกแยะ แยกสภาพสอง

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

สัมมนา ๔

รายละเอียด : คือความเพียรประคองจิตตั้งจิตมั่นเพื่อ...

๑. สังวรปธาน (เพียรระวังไม่ให้บาปใหม่เกิดขึ้น) ๒. ปหาน
ปธาน (เพียรละบาปเก่าที่เกิดขึ้นอยู่) ๓. ภาวนาปธาน (เพียร
ทำให้บุญใหม่เกิดขึ้น) ๔. อหฺรฺกฺขนาปธาน (เพียรรักษา
ผลบุญที่ทำได้แล้ว, เพียรรักษากุศลที่เกิดขึ้นแล้ว ให้เจริญขึ้น
เรื่อยๆ ไม่ให้เสื่อมลง)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ ปธานสูตร ข้อ ๑๓,
ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

สัมมนา ๔ โดยฉันทะ

รายละเอียด : ๑. ยังฉันทะให้เกิดพยายาม ปรารภความ
เพียร ประคองจิต ตั้งใจ เพื่อความไม่เกิดขึ้นแห่งธรรมที่เป็น
บาปอกุศล ที่ยังไม่เกิด ๒. ยังฉันทะให้เกิดพยายาม ปรารภ
ความเพียร ประคองจิต ตั้งใจ เพื่อละธรรมที่เป็นบาปอกุศล
ที่เกิดขึ้นแล้ว ๓. ยังฉันทะให้เกิดพยายาม ปรารภความเพียร
ประคองจิต ตั้งใจ เพื่อความบังเกิดขึ้นแห่งธรรมที่เป็นกุศล
ที่ยังไม่เกิด ๔. ยังฉันทะให้เกิดพยายาม ปรารภความเพียร
ประคองจิต ตั้งใจ เพื่อความตั้งมั่นไม่เลือนกลาง จำเจริญยิ่ง
ไพบุลย์ เจริญบริบูรณ์แห่งธรรมที่เป็นกุศลที่บังเกิดขึ้นแล้ว

ที่มา ที่ไป : เล่ม ๑๑ ข้อ ๒๓๐, ธรรมาธิบายจากพ่อครู
รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

สัมมนาปัญญา

รายละเอียด : ๑. ปัญญาให้เห็นถูกต้องชอบแล้ว ๒. ปัญญา
อันยิ่ง ๓. ผู้มีปัญญาโดยชอบ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๓, ๑๗๔, ยอดนิยาย
ของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๕๑

สัมมา

รายละเอียด : ๑. ทำความพอดี ๒. ที่ชอบ ๓. รู้ชอบ
๔. ความพอดีแล้ว, ความเหมาะสม, ความควรอย่างแท้จริง
๕. ที่ถูกต้อง ที่ดีจริง, ดีพอ ๖. ถูกต้อง (มีการสัมผัสแต่ต้อง
ด้วยตา, หู, จมูก, ลิ้น, กาย ใจอยู่หลังๆ) ถูกแท้ (เป็นความจริง
ขั้นปรมาตม์) ถูกถ้วน (ครบครันทุกอย่าง)

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒๔, สมมติพุทธ
หน้า ๑๘๐, ๓๔๔, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๑๙, คนคืออะไร?
หน้า ๓๔๑, ๔๙๒, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๘๕-๑๘๗

สัมมากัมมันตะ

รายละเอียด : ๑. มนุษย์เรามีการทำงานเท่านั้นแหละที่
จะเป็นเครื่องชี้ค่าแห่ง มนุษย์ เป็นที่สุด ๒. การงาน ๓. ทำชอบ
๔. การงานชอบ ทำ ๕. ทำอะไรอยู่ด้วยกายกรรม วจีกรรม
มโนกรรม ๖. การกระทำทุกอย่างทั้งกายกรรม, วจีกรรม,
มโนกรรมที่ดีงาม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๕, สมมติพุทธ
หน้า ๕๓, ๑๘๐, คนคืออะไร? หน้า ๒๐๔, รู้คนซึ่งสุข รู้คุณ
ซึ่งสัตว์ หน้า ๕๐

สัมมากัมมันตะ ๓ ที่ยังเป็นสาธุ

รายละเอียด : อันเป็นส่วนแห่งบุญ (บุญญาภาคิยา)
ให้ผลวิบากมีอุปธิ (อุปธิเวปັกกา) ๑. งตเวินจากปาณาติบาต
(ปาณาติปาตา เวรมณี) ๒. งตเวินจากอทินนาทาน (อทินนา-
ทานา เวรมณี) ๓. งตเวินจากกาเมสุมิจฉาจาร (กาเมสุมิจฉา-
จาราเวรมณี)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๗๒ ธรรมา-
ธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

สัมมากามุปาทาน

รายละเอียด : ยึดกามที่ดีที่ถูกไว้เป็นพวงแพ เพราะ
อัมมกามนั้นแหละเป็นบ่อเกิดแห่งการพันทุกข์

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๘๗

สัมมาญาณ

รายละเอียด : ความรู้สึกซึ่งยิ่ง ประณีตยิ่งไปกว่าอิทธิวิ
โสตทิพย์ สุขุม ช้อนแฝงไปยิ่งกว่าเจโตปริยญาณ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๘๖

สัมมาทิฏฐิ

รายละเอียด : สัมมาทิฏฐินั้น (ภาษาอังกฤษยังไม่ค่อยรู้เรื่องสัมมา) ทิฏฐิคือความคิดความเห็น ลักษณะทฤษฎีที่จริงก็มาจากภาษาสันสกฤตว่าทฤษฎี ถ้าเป็นภาษาบาลีก็บอกว่าเป็นทิฏฐิ หรือ theory มีหลักเกณฑ์หลักการไปตามนั้น โลกๆ เขาก็มีทิฏฐิตฤษฎี แต่ที่เป็นสัมมานั้นเป็นของเฉพาะพระพุทธเจ้า ท่านก็มีนิยาม ถ้ามีสัมมาทิฏฐิแล้ว ก็จะมีความรู้ ๑๐ หลัก สัมมาทิฏฐิ ๑๐ จะเป็นตัวตัดสิน ว่าถ้าใครมีความรู้ชัดเจนในทิฏฐิตั้ง ๑๐ นี้ เอามาใช้ได้ อธิบายได้ ขยายความได้ พาประชาชนปฏิบัติมีคุณสมบัติคุณธรรม มีคุณลักษณะตรงตามทิฏฐิ ๑๐ นี้ได้ ผู้นั้นคือสยงอภิญญา มีความรู้พิเศษในระดับที่มีของตนเอง ชำมภพชาติมา ไม่มีครูบาอาจารย์ก็ได้ จะมีครูบาอาจารย์ก็ได้ มีของตนเองเป็นปัจจัยตั้งจนถึงขั้นเป็นสยงอภิญญา แล้วเป็นปัจเจกสัมมาสัมพุทธะและเป็นสัมมาสัมพุทธะ เป็นคุณธรรมคุณสมบัติที่สูงส่งไปตามลำดับ ส่วนสัมมาทิฏฐินั้นเป็นโลกุตรธรรม เป็นธรรมะที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ ไม่ใช่ความรู้ทั่วไป ติดตามไปแล้วจะเข้าใจในสัมมาทิฏฐิ ๑๐

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

สัมมาทิฏฐิ เป็นประธาน

รายละเอียด : คือ ไนมรรคมืองค์ ๘ สัมมาทิฏฐิ เป็นประธาน ปฏิบัติในขณะที่ทำงานอาชีพทำกรรมกิจทุกอย่าง กัมมันตะ ทั้งในขณะที่พูด ทั้งในขณะที่คิด ในขณะที่เป็นกระบวนการความนึกคิด กระบวนการที่พระพุทธเจ้า แจกไว้ใน สังข์ป๑๗

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สัมมาทิฏฐิ

รายละเอียด : คือจะต้องเข้าใจอย่างถูกต้องอย่างที่อาตมาพูดนี้คือความถูกต้อง ต้องเข้าใจอย่างนี้ หากไปเข้าใจว่าการนั่งหลับตาแล้วปัญญาจะไหลขึ้นมาเองนั้นเป็นมิจฉาทิฏฐิแล้ว เข้าใจว่าปัญญาจะเกิดต้องไปนั่งหลับตาเป็นมิจฉาทิฏฐิแล้ว ปัญญาจากศีลสมาธิปัญญาต้องเกิดจากตอนต้นปฏิบัติอยู่มีมรรคมืองค์ ๘ ครอบ ปฏิบัติการทำงานอยู่ ทำงานอาชีพอยู่ทำงานอยู่พูดอยู่คิดอยู่ พร้อมด้วยสติเต็มข้างนอกข้างใน มีกรรมกิจครบครัน มีชีวิตจะรู้โลก รู้อดีตเต็ม มีธัมมวิจยด้วย ต้องเปรียบเทียบวิจยวิจารณ์ได้ เห็นใหม่ว่าเป็นความเข้าใจผิด ตรงกันข้ามกันเลย ๑๘๐ องศาที่เขาเข้าใจกัน ในความเห็นผิด นำสงสารศาสนาพุทธ มันเลยไปกันใหญ่เลย

เป็นศาสนาแห่งความมืดแทนที่จะเป็นศาสนาแห่งความสว่าง ชัดแจ้ง กลายเป็นศาสนาแห่งความมืดดำ แล้วไปหลงความมืดดำเป็นสิ่งที่น่าได้นำมาเป็น เรียกว่าสุภิกงหา เป็นสายนั่งหลับตา ส่วนสายของอาภัสราภีคือพวกสึมิตา เรียกว่าพวกตาบอดตาใส โสๆ มองใส

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ชองอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

สัมมาทิฏฐิ

รายละเอียด : ๑. ต้องเห็นให้ถูกแท้ ๒. เห็นชอบ ๓. ความเห็นที่ถูกต้อง ๔. ความเห็น หรือทฤษฎีที่ถูกถ้วน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๙๕, สมานิพุทธ หน้า ๑๘๐, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๒๐, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๖๙

สัมมาทิฏฐิ ๑๐

รายละเอียด : คือ สัมมาทิฏฐิ ๑๐ ที่เป็นส่วนแห่งบุญ (บุญญาภคิยา) ให้ผลวิบากแก่ชั้น (อุภธิเวปิกกา) ๑. ทานที่ให้แล้วมีผล (ให้กิลลสลด) (อตถิ ทินนัง) ๒. ยัญพิธี (พิธีการปฏิบัติ) ที่บูชาแล้วมีผล (อตถิ ยัญญัง) ๓. สังเวย (เสวย) ที่บวงสรวงแล้วมีผล (อตถิ หุตัง) ๔. ผลวิบากของกรรมที่ทำดี ทำชั่วแล้ว มีแน่ (อตถิ สกตทุกกฺขานัง กัมมานัง ผลัง วิปาโก) ๕. โลกนี้มี (อตถิ อยยัง โลโก) หมายถึง วนในโลภีย์เดิมๆ ๖. โลกหน้ามี (อตถิ ปโร โลโก) หมายถึงโลกโลกุตร ๗. มารดามี (อตถิ มาตา) ๘. บิดามี (อตถิ ปิตา) ๙. สัตว์มี ผุดเกิด อุปบัติเอง มี (อตถิ สัตตา โอปปาตีกา) ๑๐. สมณพราหมณ์ทั้งหลายเป็นผู้ดำเนินชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้ โลกหน้าให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้อย่างด้วยตนเองในโลกนี้มีอยู่ (อตถิ โลกสมณพราหมณา สัมมคตา สัมมาปฏิบันนา เย อิมัญ จ โลกัง สยง อภิญญา สัจจิกตวา ปเวเทนตติ)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๗

สัมมาทิฏฐิ ๑๐

รายละเอียด : จากทิฏฐิที่โล่มาให้ฟัง สามเส้าต้น ทานศีล แล้วผลของทานศีล สามเส้าต่อมา กรรม คุณจะทำกรรมเป็นทุกข์สุข กรรมดีหรือไม่ดี กรรมดี หากเป็นโลกีย์ก็เป็นกุศล หากดีของโลกุตรระคือกำจัดกิเลสได้ หากไม่ดีคือกำจัดกิเลส

ไม่ได้ เป็นอนุสสอีก ผู้ทำโลกุตระเสร็จก็เลสหหมดแล้ว ถ้าสภาพกรรมที่ทำต่อจากนั้นมีแต่กุศลไม่มีอกุศลไม่มีบาปอีก บุญก็ไม่มี...งใหม่? พวกเราเข้าใจไม่ถูกต้อง คือทำดีเสร็จแล้ว ดีไม่ใช่โลกียะ แต่เป็นโลกุตระ ทุกภวัง เป็นโลกุตระ สุกตัง คือ ถึงทำดีแล้วซัดกิเลสได้แล้วก็ยังมีผลวิบาก ก็มานั่งผลังวิปาโก แต่กุศลนั้นไม่เป็นบุญ มีแต่กุศล การฆ่าเป็นสิ่งไม่ดี การฆ่ากิเลสไม่ดี แต่จะบอกว่าฆ่ากิเลสดีไม่มีอะไรดีเท่า แต่ฆ่ากิเลสไม่ดีเลย เป็นภาษาสิริมหาบายา เป็นการฆ่า (ตัวกิเลส) ที่เลวที่สุด (แต่เป็นงาน) ดีที่สุด (ในโลกนี้) การฆ่าที่ดีที่สุดมีหนึ่งเดียวเท่านั้นคือฆ่ากิเลสแต่ฆ่าอย่างตายสนิทเลย เป็นนัยลึกซึ้ง (ของโลกหน้า) พวกเราหากไม่มีสภาวะจะสับสน คนฟังสับสน แต่อาตมาพูดไปคนก็ทำความเข้าใจตามมาได้ ส่วนคนเข้าใจได้แล้ว แม้อาตมาพูดเพี้ยนก็เข้าใจกันได้ มาตา ปิตา สัตตา โอปปาติก เป็นจิตวิญญาณแท้ๆ มีศีลเป็นแม่ ปัญญาเป็นพ่อ เป็นต้น ข้อต่างๆ คุณจะต้องมีปัญญาการปฏิบัติตามหลักศีล ข้อที่ ๑ เกี่ยวกับสัตว์ ศีลข้อที่ ๒ เกี่ยวกับของเกี่ยวกับพืช ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตและทั้งสิ่งที่มีชีวิต แต่ยังไม่มีการไม่มีวิบากคือพืชเราก็ปฏิบัติกับของ ส่วนสัตว์นั้นปฏิบัติลึกซึ้งกว่า ทั้งในเรื่องของเมตตากรุณาทำประโยชน์ต่อกัน ส่วนพืชนั้นมันไม่ได้ต้องคำนึงถึงขนาดนั้น แต่ว่าต้องอย่าทุจริต พืชนี้ของเรา ดินน้ำ ไฟลม เพชรนิลจินดา ธนบัตร ข้าวของวัตถุ ของเราหรือไม่ใช่ของเราคุณอย่าทุจริต มันเป็นการเป็นวิบากเป็นความเลว หากคุณทำไม่ทุจริตข้าวของต่างๆ คุณไม่เอาของใคร ไม่ลักขโมย ขโมยก็ดีแล้ว คุณสร้างขึ้นมาจากศึ่ให้ตัวเองรอด สร้างขึ้นมาให้เหลือเพื่อแบ่งแจกคนอื่น อาตมาพาพวกเราทำได้ สังคมอุดมสมบูรณ์ไม่มีการเบียดเบียน เรามีแต่ประโยชน์ต่อคนอื่นทุกคน เราพยายามรู้ความจริงแต่อย่าหลงตัวเอง ประโยชน์เพราะเรามีกรรมกิริยาทางกายวาจาจิต แล้วจิตทำอะไร ก็ต้องทำงานที่เป็นความรู้แล้วแจกความรู้เป็นทาน ความรู้ที่เป็นสัมมาทิฏฐิความรู้ที่เป็นโลกุตระ นี้แหละเป็นทานที่สูงที่สุด ที่มีจริง แจกจริง แต่ถ้าคุณแจกโลกุตระ แต่คุณเองยังไม่ใช้โลกุตระ คุณไม่หลงตัวเอง ทั้งๆ ที่รู้ว่ามันผิดด้วย คนก็ยิ่งจะแจกว่า นี้แหละคือโลกุตระ คนนี้คือพวกที่มหาเวจจรกซบซ้อนลึกบาปหนา เพราะไปเอาโลกุตระมาทั้งที่รู้ว่าตัวเองก็ไม่มีจริง อาตมากลัวพูดว่าอัมมชโยพูด เพราะฉะนั้นนรกเวจจรกเขาหนักมาก เขาทำทั้งๆ ที่รู้ว่าไม่มีจริงหรือ มันเป็นความลึกซึ้งทางสังขาร แต่ตัวเองไม่มีจริงเอามาหลอก คนรู้ไม่เท่าทันก็เลยเป็นอย่างที่เป็น ขณะนี้พวกเราสามารถเข้าใจสัตว์โอปปาติกะ สัตว์ทางจิตวิญญาณ วิญญาณนั้นรู้ได้ด้วยนามรูป เรารู้ได้ของเราจึงเป็นเครื่องอาศัยการปฏิบัติ (จัดการวิญญาณสัตว์โอปปาติกะในจิต

เราที่เป็น) จิตวิญญาณชั่วเป็นจิตวิญญาณผี เป็นจิตวิญญาณชาตานมารร้ายหรือเป็นจิตวิญญาณที่ทำดี จิตวิญญาณทำไม่ดี และเป็นจิตวิญญาณที่ดีแล้ว คือทำให้ดีแล้วก็ทำดีได้แล้วนั้นก็ เป็นวิญญาณที่ดี เป็นพระอรหันต์สมณพราหมณาเป็นโพธิสัตว์ ตียิ่งขึ้น จนเป็นโพธิสัตว์ระดับที่สูงขึ้นก็เป็นจิตวิญญาณทั้งนั้น ผู้รู้ก็รู้การเกิดด้วยเหตุด้วยธรรมะ ๒

ที่มา ที่ไป : พิธิบูชาพระบรมสารีริกธาตุ วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

สัมมาทิฏฐิ ๑๐

รายละเอียด : คือ การที่มีพระอรหันต์เกิดแล้วสามารถอธิบายสัมมาทิฏฐิ ๙ ข้อ และผู้ที่อธิบายก็คือบุคคลที่อยู่ในข้อ ๑๐ ของสัมมาทิฏฐิ ๑๐ ข้อนั้นคือ ๑. ทานที่ให้แล้ว มีผล (อตฺถิ ทินนัง) ๒. ยัญพิธีที่บูชาแล้วมีผล (อตฺถิ ยัญญัง) ๓. สังเวชที่บวงสรวงแล้ว มีผล (อตฺถิ หุตัง) ๔. ผลวิบากของกรรมที่ทำดี ทำชั่วแล้ว มีอยู่ (อตฺถิ สุกตทุกกฺกานัง กัมมานัง ผลัง วิปาโก) ๕. โลกนี้มี (อตฺถิ อยงฺโลโก) ๖. โลกหน้ามี (อตฺถิ ปโรโลโก) ๗. มารตามี (อตฺถิ มาตา) ๘. บิดามี (อตฺถิ ปิตา) ๙. สัตว์ที่เป็นโอปปาติกะ (สภาวะวิญญาณผุดเกิด การเปลี่ยนแปลงภายในจิต) มี (อตฺถิ สัตตา โอปปาติกา) ๑๐. สมณพราหมณ์ทั้งหลาย ผู้ดำเนินถูกต้องปฏิบัติถูกต้อง ซึ่งประกาศโลกนี้โลกหน้าให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้อย่างด้วยตนเองในโลกมีอยู่ (อตฺถิ โลเก สมณพราหมณา สัมมคคตา สัมปาปฏิปันนา เย อิมัญจ กัง ปรัญฺจ โลกัง สยงฺ อภิญญา สัจฉิกตวา ปเวเทนตฺติ)

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบาย รายการสำมะปชีชีวิต ปฐม-อโคก ครั้งที่ ๗๑

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ มหาจัตตาริสกสูตร ข้อ ๒๕๗

สัมมาทิฏฐิ ๑๐

รายละเอียด : จะมาเป็นสมณพราหมณ์ในข้อที่ ๑๐ ของสัมมาทิฏฐิ ที่รู้ที่ชัดจริง เพราะสัมมาทิฏฐิทั้ง ๑๐ ข้อ แนนอนผู้ที่เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ สยงอภิญญา ก็จะต้องรู้ถูกต้องตั้งแต่ข้อหนึ่งของสัมมาทิฏฐิ จนถึงข้อที่ ๙ ว่าคืออะไร แล้วก็เอามาอธิบาย เอามาขยายความ เป็นส่วนแห่งบุญ (บุญญาภคิยา) ให้ผลวิบากแก่ชั้น (อุปปิเวปิกกา). ๑. ทานที่ให้แล้ว มีผล (ให้กิเลสลด) (อตฺถิ. ทินนัง)... ๒. ยัญพิธี (พิธีการปฏิบัติ) ที่บูชาแล้ว มีผล (อตฺถิ ยัญญัง) ๓. สังเวช (เสวย) ที่บวงสรวงแล้ว มีผล (อตฺถิ หุตัง) ๔. ผลวิบากของกรรมที่ทำดี ทำชั่วแล้ว มีแน่ (อตฺถิ สุกตทุกกฺกานัง กัมมานัง ผลัง วิปาโก)

๕. โลกนี้ มี (อัตถิ อยยัง โลโก) หมายถึง วนในโลภีก็เดิมๆ...
๖. โลกหน้า มี (อัตถิ ปโร โลโก) หมายถึง โลกโลกุตระ.
๗. มารดา มี (อัตถิ มาตา)... ๘. บิดา มี (อัตถิ ปิตา)... ๙. สัตว์ที่ผูก
เกิดอุปบัติเอง มี (อัตถิ สัตตา โอปปาติกา)... ๑๐. สมณพราหมณ์
ทั้งหลาย เป็นผู้ดำเนินชอบ-ปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้-
โลกหน้า ให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้ยิ่งด้วย ตนเอง ในโลกนี้ มีอยู่
(อัตถิ โลเก สมณพราหมณา สัมมัตตดา สัมมาปฏิปันนา
เย อิมัญ จ โลกัง ปรัญ จ โลกัง สยยัง อภิญญา สัจฉิกัตวา
ปเวเทนตติ)... (พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๗)

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๙
ธันวาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๗

สัมมาทิฏฐิ ๑๐ การปฏิบัติอ่านจิต

รายละเอียด : สัมมาทิฏฐิ ๑๐ เป็นรายละเอียดของการ
ปฏิบัติเข้าไปอ่านจิต และต้องรู้ความหมายของ ๑๐ อย่างนี้
ถ้าไม่รู้ความหมายของ ๑๐ อย่างนี้คุณก็ทำไม่ได้ตลอด ทำไม่
บริบูรณ์ เป็นส่วนแห่งบุญ (บุญญาภคิยา) ให้ผลวิบากแก่ชั้นธ
(อุปริเวปิกกา)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

สัมมาทิฏฐิ ๑๐ ข้อที่ ๑

รายละเอียด : ทานที่ให้แล้ว มีผล (ให้กิเลสลด) (อัติ
ทินนัง) รู้จักการทาน คนที่ทำทานแล้วมีผล การทำทานนั้นผล
เป็นคุณเป็นโทษผลดีผลชั่วก็ได้ สำคัญก็คือมีผลเป็นโลกุตระ
ไม่ใช่ผลแต่แค่โลกียะ อย่างนี้เป็นต้น การทำทานแล้วมีผลเป็น
โลกุตระ คือทำทานแล้วสามารถมณสิการเป็น ทำใจในใจของ
ตนเองให้ไม่มีภพชาติ ให้ก็คือให้ไม่ใช่ว่าเอา ไม่ใช่ต้องการอะไร
ขึ้นมา ทำใจได้ว่าใจของเราไม่มีสาเปกโข ไม่มีความหวังจะได้
อะไรตอบแทน ต้องรู้อาการจิตของตัวเองที่จะไม่มีเส้นโค้งอะไร
ให้กับตัวเอง ไม่มีความต้องการไม่มีความปรารถนามาให้ตัวเอง
นั่นคือการทำทานที่ให้อย่างเป็นโลกุตระเต็มที่มีผล ถ้ายังโค้ง
นิดหน่อย ไม่ก็องศาแต่ไกลมากกว่าจะกลับมามันก็จะอยู่
บ้าง แต่เป็นโลกียะอยู่ ถ้าเป็นโลกุตระนั้นต้องไม่โค้ง นอกจาก
ไม่โค้งแล้วต้องตรงอย่างถาวร ตรงอย่างไม่มีที่จะสะกดไปโค้ง
ที่ใดเลย กระทบกระแทกกับโลกียะข้างหน้าก็ไม่โค้ง นั่นคือ
โลกุตระที่สมบูรณ์แบบ นั่นคือการโยนิโสมนสิการ เป็นส่วน
แห่งบุญ (บุญญาภคิยา) ให้ผลวิบากแก่ชั้นธ (อุปริเวปิกกา).

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๗

สัมมาทิฏฐิ ๑๐ ข้อที่ ๒

รายละเอียด : ยัญพิธี (พิธีการปฏิบัติ) ที่บูชาแล้ว มีผล
(อัติ ยัญสัง) คือ วิธีปฏิบัติจะต้องเป็นสัมมา ต้องอ่านจิต
อ่านอาการจิตแล้วลคิเลสได้ ถึงจะเป็นผู้ที่มี อัติ ยัญสัง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๗

สัมมาทิฏฐิ ๑๐ ข้อที่ ๓

รายละเอียด : สังเวช (เสวย) ที่บวงสรวงแล้ว มีผล (อัติ
หุตัง) คือผลของการปฏิบัติทาน คือ ทานภาวนา คือภาวนา
เกิดผลเป็นโลกุตระ ยังบกพร่องเท่าใดก็แล้วแต่ แต่ต้องเป็น
ผลโลกุตระที่แท้ หุตัง สามอย่างนี้คือ บุญกิริยาวัตถุ ๑๐
สามข้อแรก คือของพระพุทธเจ้าแท้ ผู้ที่ปฏิบัติได้ก็จะเกิดข้อ
ที่ ๔ (ของสัมมาทิฏฐิ ๑๐)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๗

สัมมาทิฏฐิ ๑๐ ข้อที่ ๔

รายละเอียด : ผลวิบากของกรรมที่ทำดีทำชั่วแล้วมีแน่
(อัติ สุกตทุกกฏานัง กัมมานัง ผลัง วิปาโก) กรรมเป็น
ของๆ ตน ตนเองต้องเป็นทายาทของกรรม แต่ละชาติกรรม
พาเกิดพาเป็นทั้งนั้น กรรมสะสมเป็นตระกูลเป็นเผ่าพันธุ์
ของตนเอง กรรมจึงเป็นทั้งสงคราม เป็นทั้งที่พึ่งอาศัยของเรา
มีสรวง และสุดท้ายไม่ต้องทำสงครามแล้ว อรณะ เอาชนะ
ตลอดกาล ผู้ที่เป็นอรหันต์ขึ้นไปแล้วจะทำสงครามชนะตลอด
กาล อาจจะมีพลาดพลังแต่ก็ยับยั้งจนชนะ ถ้ายังเก่งเป็น
โพธิสัตว์สูงขึ้นเป็นอรหันต์สูงขึ้น ก็ยังรบชนะไปเรื่อยๆ ไม่มีแพ้
ดูเหมือนจะแพ้ แต่ที่สุดแห่งที่สุดคือชนะ ทุกอย่างไม่ได้เกิด
จาก god แต่เกิดจากกรรมที่พาเป็นไปทั้งนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๗

สัมมาทิฎฐิ ๑๐ ข้อที่ ๕

รายละเอียด : โลกนี้มี (อตฺถิ อยฺง โลก) หมายถึง วนในโลเกียเดิมๆ แปลว่าโลกนี้ คือโลกโลกียะ โลกเก่าๆ ที่มนุษย์สัตว์โลกวนเวียน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : (พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๗)

สัมมาทิฎฐิ ๑๐ ข้อที่ ๖

รายละเอียด : โลกหน้า มี (อตฺถิ ปโร โลก) หมายถึง โลกโลกุตระ คือโลกอื่นจากโลกโลกียะ แยกโลกนี้โลกหน้าได้ แยกโลกโลกียะโลกุตระได้ อธิบายได้ และพาปฏิบัติได้ โลกโลกุตระต้องรู้จักกิเลส ลตฺถิเลสได้ รู้จักเวทนาในเวทนา โดยเฉพาะเวทนา ๑๐๘ มโนปวิจาร ๑๘ แยกตามเคหสิตเวทนามกับเนกขัมมสิตเวทนา ที่เป็นตัวหลักของเวทนา ๑๐๘ ถ้าผู้ใดแยกไม่ได้จับสภาวะของเคหสิตเวทนาไม่ได้ แล้วทำเนกขัมมสิตเวทนาไม่ได้ คนนั้นก็ยังไม่ใช่โลกุตระ ยังไม่มีทางปฏิบัติให้เป็นจิตที่เป็นคนโลกใหม่ ผู้ใดที่ทำความจิตให้เป็นคนโลกใหม่ได้จึงจะเป็นโลกุตระบุคคล ก็จะรู้จักอสังขโลโก ปโรโลโก และอธิบายได้ จะต้องรู้จักสัตว์ทางจิตวิญญาณ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๗

สัมมาทิฎฐิ ๑๐ ข้อที่ ๗

รายละเอียด : มารดา มี (อตฺถิ มาตา)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๗

สัมมาทิฎฐิ ๑๐ ข้อที่ ๘

รายละเอียด : ปิตา มี (อตฺถิ ปิตา)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๗

สัมมาทิฎฐิ ๑๐ ข้อที่ ๙

รายละเอียด : สัตว์ที่ผุดเกิดอุปบัติเอง มี (อตฺถิ สัตตา โอปปาตกา) ไม่ใช่สัตว์ที่เป็นตัวตนบุคคลเราเขา จะเป็นสัตว์ทางจิตวิญญาณ ที่เกิดจากการมีสภาวะของพ่อ (ข้อที่ ๘)

และแม่ (ข้อที่ ๗) เกิดจากการกระทำของกรรมตัวบุคคลแต่ละบุคคลทำกรรมของตนเอง มีแต่ผู้รู้สอนบอกปฏิบัติเองก็จะเกิดเป็นโลกใหม่ โลกุตระธรรม ได้ สัตว์โอปปาติกะ ก็จะมีผู้ช่วยให้เกิดหมายถึงพ่อและแม่ ไม่ได้หมายถึงพ่อแม่ทางร่างกาย แต่เป็นพ่อแม่ทางธรรมะ ซึ่งเป็นสภาวะที่เรียกว่าอิตถิภาวะกับปฐิสภาวะ รวมกันทั้ง ๒ อย่างทำให้เกิดจิตที่เป็นตัวเราพัฒนาขึ้น เช่นศีลกับปัญญา ช่วยกันเหมือนมือล้างมือด้วยมือล้างเท้า ด้วยเท้า ช่วยกันเพื่อจะปั่นลูกขึ้นมา ทำให้ลูกเกิด ศีลข้อ ๑ ศีลเป็นแม่ แล้วก็ปัญญาจักรักการปฏิบัติ ปฏิบัติศีลเป็นอย่างนี้ สัมผัสกับสัตว์แล้วต้องอ่านจิตของเรา จิตของเราเมตตาจะไปฆ่าหรือไม่ เราก็ทำลายกิเลส ที่เป็นอกุศลจิต ทำได้ทำได้ดีคือปัญญาที่รู้จริงและทำให้กิเลสตาย จึงเรียกว่าปัญญาเป็นตัวทำลายกิเลส ปัญญาอันยิ่งเป็นพลังงานร่วมกับปัญญา เป็นทေး ทำให้กิเลสตายหรือลดจางคลายลงเรื่อยๆ ส่วนแห่งบุญจนดับสนิทได้ พญานะที่พูดเป็นภาษา ผู้ที่ปฏิบัติได้สภาวะธรรมตรงกับภาษานี้ได้ ก็จะได้เป็นปัจเจกตั้งเวทิตัพโพวิญญูหิ คุณจะรู้ของตนเอง คุณรู้ผิดก็ผิดนะ คุณรู้ถูกก็เป็นของคุณไม่มีใครกำหนดได้เลย คุณเป็นผู้พิพากษาเอง พิจารณาผิดเพี้ยนก็เป็นเอง พิจารณาถูกต้องก็ถูกตรงเป็นสัจจะที่มั่นคงซึ่งไม่มีใครช่วยใคร ตนเองพึ่งตัวเองช่วยตัวเองจนตนเองต้องชัดจริงได้ของตนเองจริงเลย มั่นลึกลงซึ่งเป็นปัจเจกตั้งเวทิตัพโพวิญญูหิ เพราะฉะนั้นก็จะรู้ว่า อื่นๆ ที่เป็นแม่เป็นพ่ออีกมีเยอะ อะไรเป็นเชิงของอิตถิภาวะก็คือแม่ ปฐิสภาวะก็คือพ่อ ให้เกิดโลกุตระจิต บรรลุไปเรื่อยๆ เป็นพระโสดาบัน สกิทาย อนาคตาย ท่านถึงเรียกว่าจิตที่จะเป็นโอปปาติกะจิตแท้จริงก็คืออนาคตามีเป็นต้นไป นอกนั้น ต่ำกว่านั้นก็ยังมีพ่ายแพ้ต่อโลกเป็นโลกียรส ยังแลบเลียรสโลกีย อนาคตาก็ไม่แลบเลียรสโลกียภายนอก จะมีภายในก็อ่อนแรงโลกียแล้ว ออกมาข้างนอกไม่ได้ คนนี้ก็จะเหมาะสมไปทำงานบริหารประเทศเพราะคนที่ไม่เห็นแก่ตัว ทำงานโดยเห็นแก่ผู้อื่นแม้จะเป็นทุกข์ก็เป็นทุกข์ส่วนตัว ผู้ที่สามารถรู้จริงเป็นจริงในสภาวะทั้ง ๙ นี้ผู้นั้นก็จะ เป็น สมณพราหมณ์ในข้อที่ ๑๐

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๗

สัมมาทิฎฐิ ๑๐ ข้อที่ ๑๐

รายละเอียด : สมณพราหมณ์ทั้งหลายเป็นผู้ดำเนินชอบปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้-โลกหน้า ให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้ยิ่งด้วยตนเอง ในโลกนี้มีอยู่ (อตฺถิ โลกเ สมณพราหมณา

สัมมัคคตา สัมมาปฏิปันนา เย อิมัญจ โลกัง ปรัญญ จ โลกัง
สยยัง อภิญญา สัจฉิกัตวา ปเวเทนตติ)...

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๗

สัมมาทิฏฐิของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : คือ สัมมาทิฏฐิเป็นประธานในมรรค
มีองค์ ๘ องค์แรกแห่งมรรคจะต้องมีสัมมาทิฏฐิที่เป็นประธาน
จึงจะปฏิบัติสัมมาอาชีวะ สัมมากัมมันตะ สัมมาวาจา สัมมา-
สังกัมปะได้ หรือทำอาชีวะที่หยาบกว่าเพื่อน เลิกมิจฉาอาชีวะ
ได้ก่อนเลย ในมหาจัตตาริสกสูตรไว้ชัดเจน มิจฉาอาชีวะ ๕
เขาสอนกันที่ไหนในวงการศาสนาพุทธไม่มี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมมาทิฏฐิของโลกุตระธรรม ต้องรู้รูปนาม สภาวะ ๒

รายละเอียด : ผู้ใดไม่เกิดสัมมาทิฏฐิออกมาโดยเข้าใจ
ว่าโลกุตระธรรมเป็นอย่างไร โลกุตระธรรมจะต้องรู้สภาวะ ๒
สภาพ ๒ รูปนาม รู้โลกียะ โลกุตระ หรือสภาพ ๒ หรือทေး
หรือ อีกคำหนึ่งสองก็คือ กาย กายคือรูปกับนาม แยกทေးได้
หนึ่งเป็นทေး หรือเป็นรูปกับนาม หรือภาวะสอง ภาวะหนึ่ง
เรียกว่าอิตถิภาวะ อีกภาวะเรียกว่าปฐิสภาวะ หากคุณไม่
สามารถแยกรูปแยกนาม แล้วทำให้มันเป็นไปตามที่เราต้องการ
สอง ที่จริง สองมันมีสอง แล้วทำสองให้เป็นหนึ่ง หรือ ๑ กับ ๐
มันก็ ๒ แต่ทำ ๑ ให้เป็น ๐ ก็ได้ ผู้ทำ ๑ ให้เป็น ๐ ได้คือมี
สัจธรรม ๐ คือความว่างจากกิเลส

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒

สัมมาทิฏฐิข้อ ๔ แปลเป็นโลกุตระ

รายละเอียด : ข้อที่ ๔ อันนี้แปลเป็นโลกุตระแล้วนะ
ถ้าไปแปลเป็นโลกียะก็บอกว่าผลวิบากของกรรมที่ทำชั่วแล้ว
มีแน่ ไม่ใช่ มันเลยความดีความชั่ว แต่มันลดกิเลสเป็นโลกุตระ
อธิบายนั้นเป็นโลกียะก็เลยวนเวียนอยู่กับโลกโลกียะเลยไม่ไป
ไหนเลย ผลของวิบากคือทำกรรม สุกตทุกกฏานัง กัมมานัง
ผลัง วิปาโก คุณทำสุขหรือทุกข์ก็ด้วยกรรมของคุณ คุณทำแล้ว
ผลของมันสุขหรือทุกข์ สุขก็คือมันเป็นโลกุตระทุกข์มันไม่เป็น
โลกุตระ สาระนั้นมันเป็นเช่นนี้ คุณรู้กรรมวิบาก คุณทำแต่

กรรมโลกียะก็แปลกันถ้วนในโลกียะ เช่นแปล สัพพปาปัสส
อกรรมัง ไม่ทำชั่ว กุศลสุบสัมปทา ทำแต่ดี สัจจิตตปริโยทปนัง
ทำจิตให้ผ่องใส ก็แปลแบบนั้นเวียน โลภียะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

สัมมาทิฏฐิที่เป็นสาสวะ ๑๐

รายละเอียด : คือความเห็นถูกต้องที่ยังมีกิเลสหมักหมม
ในสันดาน เป็นส่วนแห่งบุญ (บุญญาภคิยา) ให้ผลวิบากแก่
ชั้นธ (อุปปิเวปภกา-คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ)
โดยมีความเห็นดังนี้ ๑. ทานที่ให้แล้ว มีผล คือให้กิเลสลด
(อตถิ ทินนัง) ๒. ยัญพิธี (พิธีการปฏิบัติ) ที่บูชาแล้ว มีผล
(อตถิ ยัญญัง) ๓. สังเวย (เสวย) ที่บวงสรวงแล้ว มีผล (อตถิ
หุตัง) ๔. ผลวิบากของกรรมที่ทำดีทำชั่วแล้ว มีอยู่ (มีแน่) (อตถิ
สุกตทุกกฏานัง กัมมานัง ผลัง วิปาโก) ๕. โลกนี้มี (อตถิ อยยัง
โลโก) - หมายถึง วนในโลกียะเดิมๆ ๖. โลกหน้ามี (อตถิ ปโร
โลโก) - หมายถึง โลกโลกุตระ ๗. มารดามี (อตถิ มาตา) ๘. ปีดา
มี (อตถิ ปีตา) ๙. สัตว์ที่เป็นโอปปาติกะ (สัตว์ที่ผุดเกิดอุปบัติ
เอง) มี (อตถิ สัตตา โอปปาติกะ) ๑๐. สมณพราหมณ์ทั้งหลาย
ผู้ดำเนินชอบ (ถูกต้อง) ปฏิบัติชอบ (ถูกต้อง) ซึ่งประกาศโลกนี้
โลกหน้าให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้อย่างด้วยตนเอง ในโลก มีอยู่
(อตถิ โลเก สมณพราหมณา สัมมัคคตา สัมมาปฏิปันนา
เย อิมัญจ โลกัง ปรัญญจ โลกัง สยยัง อภิญญา สัจฉิกัตวา
ปเวเทนตติ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ มหาจัตตาริสกสูตร
ข้อ ๒๕๗

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

สัมมาทิฏฐิที่เป็นอนาสวะ ๖

รายละเอียด : สัมมาทิฏฐิที่เป็นอนาสวะเป็นอาริยมรรค
(ทิฏฐิรอบในที่พัฒนาขึ้น จนมีกำลังเข้าโลกุตระมรรค) คือ
ความเห็นถูกต้องที่ไร้กิเลสหมักหมมในสันดานเป็นของพระ
อาริยะ เป็นโลกุตระ (เหนือโลกียะ) โดยมีลักษณะดังนี้ ๑. ปัญญา
มีความรู้ชำแรกกิเลส, รู้เห็นจริงตามสัจจะของจริง ๒. ปัญญินทรีย์
มีกำลังรู้ยังขึ้นในการชำแรกกิเลส, ปัญญินทรีย์ยัง ๓. ปัญญาพละ
(ปัญญาผลัง) ได้รู้ผลรู้จบในการชำแรกกิเลส, มีพลังงาน static
แฝง ๔. อัมมวิจยสัมโพชฌงค์ วิจัยทบทวนสิ่งที่ปรุงสร้างมา,
อัมมวิจยสัมโพชฌงค์ ๕. สัมมาทิฏฐิ เป็นผลสรุปความเห็น
ที่ถูกต้องสมบูรณ์ขึ้น, ความเห็นชอบ ทิฏฐิรอบในที่เจริญขึ้น

๖. องค์แห่งมรรค (มัดคังคะ) ได้เป็นองค์ที่ ๑ ของอารยมรรค องค์ ๘, มีพลังงาน dynamic แผง

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ มหาจัดตารีสกสูตร ข้อ ๒๕๘, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุทธสตุลิก

สัมมาปฏิภาณปรับให้เกิดความสามัคคี

รายละเอียด : เรื่องนี้ต่างคนต่างก็มีความเห็นเป็นธรรมดา ธรรมชาติ ก็เป็นความเห็นต่างกันพอเหมาะ ความสามัคคีคือความเห็นต่างกันพอเหมาะ ก็ไม่มีปัญหาอะไรเห็นต่าง บังคับกันไม่ได้ ผู้ที่เขียนมาก็มีความเห็นต่าง โดยเฉพาะ จับจุดได้ว่ามีความเห็นต่างจากผู้ที่ใหญ่ที่มีอำนาจในการบริหาร คนพวกนี้ก็จะมีความเห็นต่างกับผู้ที่ใหญ่ที่บริหาร ก็จะมองเพ่งว่าการใช้อำนาจเผด็จการมากไป ก็เป็นธรรมดาสำหรับผู้ที่ยังโหมเอน ๑. ยังมองไม่ค่อยรู้ครบบริบูรณ์ ทั้งองค์ประกอบในตัวเองและผู้อื่น ๒. ยังมีกิเลสอยู่ในตัว ที่มีกิเลสที่จะต้องไม่ค่อยจะพอใจนัก สำหรับผู้บริหาร สำหรับผู้ที่เกิดความขัดแย้ง แต่เราก็ไม่ค่อยจะยอมรับ สำหรับผู้ที่ยอมรับเต็มที่แล้ว แม้จะรู้สึกว่ามีที่บริหารนั้น ค่อนข้างจะลำเอียงก็ตาม ก็จะไม่คิดนึกมากเป็นธรรมดาธรรมชาติในการขัดเกลาไม่ใช่เรื่องแปลก เพราะฉะนั้นแต่ละบุคคลพยายาม ลดตัวตนให้ไม่มีตัวตนได้ดีที่สุด จะมีอะไรที่ผ่านมา ถ้าเรามีอะไรที่แสดงออกอะไรอยู่ คนอื่นเขาก็รับ คนที่มีปัญญาเขาก็รับ เราก็แสดงออกตามภูมิโดยไม่ต้องมีตัวตนเลยมันไม่เสียหายอะไรเลย ตัวเองก็ไม่มีภาระไม่ต้องไปขัดเกลาคนอื่นด้วย โดยเฉพาะผู้ที่อยู่เหนือเราซึ่งเราก็ไม่มีอำนาจที่จะไปแก้ไขปรับปรุงได้ไม่ต้องลำบากลำบากใจ เพราะฉะนั้นคนฉลาด ก็ไม่จำเป็นจะต้องไปนั่งคิดเล็กคิดน้อยอะไรมากมาย เราอยู่กับหมู่ ถ้าเราเป็นผู้ที่มีภูมิธรรมสูง หมู่ก็จะเห็นเอง แม้จะเป็นผู้ที่มีอายุน้อย เป็นผู้ที่ไม่มีอะไรที่จะเป็นเครื่องประกอบ แต่ถ้ามีคุณธรรมใหญ่มีสิ่งที่สูงส่ง คนมีดวงตาจะเห็นจะเข้าใจ แม้เราใหญ่จริง คนไม่มีดวงตาเห็นก็ไม่เห็นเสียหายก็อยู่กันอย่างนี้แหละ เราก็อำนาจของเราไปเต็มที่ ทำไม่มองตัวเองว่าก็ได้เล็กเท่าไรแต่ก็ไม่เห็นจะต้องหลงผิดอะไร อาตมาก็ยอมแพ้ตลอดก็ทำงานมาได้เรื่อยๆ ไม่เห็นจะเสียหาย มันอยู่ที่เนื้อหาสาระเนื้อหาของสัจธรรม แสดงออกไปเถอะ ผู้ที่รู้จักเนื้อหาแท้ของสัจธรรมจะรู้ แล้วก็จะมีหมู่พวกเอง แม้แต่ในยุคนี้ หมู่พวกที่มีปัญญาจะน้อยก็ยังมีคนเห็นอาตมาทำงานมาได้ยาก แต่ไม่เคยท้อ รู้ว่าต้องยาก หากไม่ยากก็ อาตมาต้องคิดผิด แต่ว่าอาตมาคิดไม่ผิดหรอกเพราะ

มันยาก เราสู้มา ถ้าจะเรียกว่าสู้มาเดียว ก็สู้มาเดียว แต่ก็ที่จริงไม่ได้มาเดี่ยวหรอก ก็มีผู้รู้แต่ไม่ได้มาร่วมกันอย่างสมพร้อม มีผู้ร่วมอยู่โดยพหุติณัย แม้แต่จะไม่แสดงออกชัดเจน อย่างสมคัล้อย แต่ก็ร่วมอยู่แล้วก็มิวิบากคั่นด้วย อาตมาก็พูดได้ประมาณนี้ จะพูดใจครีมีก็ไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

สัมมาปฏิภาณว่าสมาธิไปนั่งหลับตานั้นเป็นอย่างไร

รายละเอียด : นั่งสมาธิหลับตามีความสามารถเอามาใช้ได้ ๔ นัย ๑. พักผ่อน คนเข้าใจแล้วก็จะใช้ในการพักผ่อน แต่ถ้าไม่เข้าใจก็อาจจะเป็นติดได้ มันสบายจริงๆ น่าดึงไม่ขึ้นเดี่ยวก็อยากจะไปนั่งสบายอยู่อย่างนั้นยิ่งนั่งก็ยิ่งติดยิ่งติดก็ยิ่งนั่งแล้วจะขาดโลกวิทู แม้โลกานุกัมปาก็ไม่มี โลกุตราก็ไม่มี อยู่เหนือโลกไม่ได้ ได้พักผ่อนแบบสงบจิต มีอุปการะมาก ๒. ศึกษาเพิ่มทักษะในเจโตสมถะ และใช้ตรวจอ่าน ภาวะจิตต่างๆ ในภวังค์ เมื่อสงบแล้วมันก็จะใช้สัญญาในการคิด กำหนดรู้ ที่ผ่านมาจริงหรือไม่อย่างไร ก็ทบทวนได้ เราใช้ความจำศึกษาเปรียบเทียบได้ อาศัยการระลึกของเก่า ทุกวันนี้ อาตมาก็ยังอาศัยเลย เข้าไปในภพแล้วเพื่อการนอนพักก็ตาม จะใช้นึกคิดอะไรก็ได้ระลึกใช้สัญญาตรวจสอบได้ ๓. เอื้อให้ปฏิบัติเดวิดโซ (ทบทวน) ได้อย่างดี อันนี้เจตนาเอาของเก่ามาตรวจสอบลงบัญชีอย่างตั้งใจเลย เหมือนพ่อค้าแม่ค้าตรวจสอบเช็คสต็อกดูว่าอันไหนขายได้แล้ว อันไหนขายไม่ได้ เราทำก็กิเลสได้ดับไปหรือไม่ แล้วมันเกิดอีกหรือไม่ มันดับสนิทหรือยัง จนมันดับสนิท ดับอาสวะสิ้น กระทบกระทบกระเทือนอย่างไร มันก็ไม่เกิดกิเลสอีกเลย เดวิดโซ ต้องใช้ในการตรวจสอบไม่งั้น เราจะรู้ได้อย่างไรในการตรวจสอบ ธรรมะพระพุทธรูปเจ้านั้นให้ตรวจสอบไปตามลำดับ มันชัดเจนเป็นลำดับอันน่าอัศจรรย์แล้วไม่เสียเวลามากวนไปมาซ้ำแล้วซ้ำอีก ได้หัวก็ลืมหางกลับมาอีกก็ลืมหัวอีก ไม่ใช่ มันต้องเสร็จจบไปตามลำดับจึงไม่ย้อนไม่ซ้อนไม่ซ้ำ ได้แล้วจึงสมบูรณ์แข็งแรงยิ่งขึ้นถาวร อย่างนี้เป็นต้น ๔. สร้างพลังทางจิต ที่จะนำไปทำฤทธิ์ต่างๆ (แต่ฤทธิ์ในพุทธศาสนา หมายถึง ฤทธิ์ที่ระงับ ดับกิเลส เพื่อไปสู่นิโรธ-วิมุตติ-วิโมกซ์-นิพพาน) ข้อนี้สำหรับผู้รู้แล้วก็จะไม่ทำ ผู้ที่รู้แล้วก็ทำตามควร ผู้ที่ทำให้เป็นนั่งหลับตา ก็จะพุ่งขานมันยังคิดไปอยู่ มันก็เป็นได้จริงๆ ก็ไม่เป็นไรไม่ต้องไปกังวลเรียนรู้สิ่งที่เป็นกิเลสแล้วลดกิเลส กิเลสออกหมดแล้วเหลือแต่จิตคุณไสสยะอาด จิตจะแคล้วคล่อง มุทุภูตธาตุ แล้วคุณก็จะรู้ว่าหาก

สัมมาทิฏฐิว่าสมาธิไปนั่งหลับตาฯ – สัมมาสมาธิ

เร็วมันไม่ได้ก็จะหัดช้าบ้าง เร็วจนคนอื่นไม่ทัน ก็ไม่สอดคล้อง ไม่ได้เรื่องอะไร คุณก็จะรู้ว่าคุณควรช้าลง คุณจะปรับตัวให้ได้ พอเหมาะสมพอเหมาะพอควร แล้วเดินจงกรมคืออะไร สรูปอีกที สมาธิของเทวนิยมคือสมาธิไม่สัมมาทิฏฐิ หมดลสิทธิ์บรรลุนิพพานก็ได้ประโยชน์สมาธิมีจกาทิฏฐิ ตายแล้วก็วนเวียนอยู่ อย่างนั้นมันไม่ได้จบในตัวมันแคกดข่มไว้ หมดฤทธิ์หมดอำนาจ มันก็วนเวียนกลับไปอีกไม่รู้กี่ล้านชาติ แต่ถ้าใช้ปัญญา มันจะรู้จริงเหมือนกับเด็กมันรู้ว่าไฟมันร้อน ที่หลังมันก็จะไม่แตะไฟ เพราะมันร้อนมันรู้จริงๆ นะ มันไม่เข้าท่า จะไปทำทำไม มันรู้ อย่างเด็ดขาด แต่ถ้าคุณจะอนุโลมเพื่อประโยชน์ผู้อื่นจะเสียสละตนเพื่อประโยชน์ผู้อื่นแม้มาก คุณก็ทำสิ ถ้าคุณอยากจะทน ถ้าคุณไม่อยากจะทนคุณก็ทำเท่าที่คุณทำได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

สัมมาทิฏฐิเกิด

รายละเอียด : สัมมาทิฏฐิเกิด คือ มีปรโตโฆชะ และมีโยนิโสมนสิการ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมมาทิฏฐิเป็นประธานที่ต้องรู้ธรรมคู่ ๒

รายละเอียด : ๑.จะต้องมีสัมมาทิฏฐิเป็นประธาน เมื่อเข้าใจดีแล้วก็ต้องปฏิบัติ ๑. อาชีพ ๒. การกระทำ ทุกอย่างคือ กัมมันตะ วาจา สังคัมปะ โดย มีความพยายามกับสติ ไม่ว่าจะสัมผัสอะไร เกิด กาย เวทนา จิต ธรรม คุณก็ต้องพิจารณา แยกกาย แยกจิต แยกเวทนา แล้วรู้ธรรมะ รู้ตั้งแต่ธรรมะ ๒ ว่า ๑. กุศล อกุศล ๒. เป็นโลกุตระ คือต้องรู้ว่า เป็นโลกียะหรือโลกุตระ นี่ย่อให้ดู ต้องแยกคู่สอง คือทေး มีคู่เปรียบเทียบ ตลอด จึงจะสามารถรู้ว่า ทေး คือ เครื่องอาศัยเท่านั้น ศาสนาพุทธนี้ ผู้ที่บรรลุธรรมแล้ว รู้จักเครื่องอาศัย ทေးแต่ไม่ติดทေး ทေးสองคือสวรรค์กับนรกคือความโง่กับความฉลาดคือความรู้กับไม่รู้ อวิชชากับวิชา คือคู่สองทั้งนั้น เปรียบเทียบ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

สัมมาปฏิบัติ

รายละเอียด : ๑. แนวทางการประพฤติตนที่ถูกต้อง ๒. ทางประพฤติไปสู่โลกุตระที่ถูกต้อง

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นිරิตตา หน้า ๑๓๙, เปิดโลกเทวดา หน้า ๘๘

สัมมาวาจา ๔ ที่ยังเป็นสาสวะ

รายละเอียด : ๑. จตเวณจากการ พุดเท็จ (มุสวาทา เวรมณี) ๒. จตเวณจากการ พุดส่อเสียด (ปิสุณาย วาจา เวรมณี) ๓. จตเวณจากการ พุดคำหยาบ (พรุสาย วาจา เวรมณี) ๔. จตเวณจากการ เจรจาเพื่อเจ้า (สัมพัปปลาปา เวรมณี)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๖๗

สัมมาวาจา ๔ สัมมากัมมันตะ ๔ สัมมาอาชีวะ ๔ ที่เป็น “อนาสวะ” ยังเป็นมรรค แต่เป็นอาริยะ

รายละเอียด : ๑. ความงด (ฮารตี) ๒. ความเว้น (วิริตี-วิรัช, วิริตี) ๓. ความงดเว้น (ปฎิวริตี) ๔. เจตนางดเว้น (เวรมณี)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๖๘, ๒๗๓, ๒๗๘

สัมมาวาทุปาทาน

รายละเอียด : ยึดภาษา คำพูดที่ดี ที่ถูกไว้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๘๗

สัมมาวายาม, สัมมาวายามะ

รายละเอียด : ๑. ความพยายามที่ถูก งานของพระหรือของนักปฏิบัติธรรม และเป็นความพยายามช่วงสุดท้าย เพราะถ้าทำได้เด็ดขาดแล้ว ถาวรแล้ว ผู้นั้นก็ไม่ต้องพยายามกันอีก มันจะง่ายตายและเป็นเองที่เดียว ๒. ความพยายามที่ดี

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๐๖, คนคืออะไร? หน้า ๓๔๑

สัมมาวิราคะ

รายละเอียด : ความจางคลายของ กิเลส ตัณหา อุปาทาน ชนิดจับตัวตน หรือจับความเป็นอัตตาของกิเลส ตัณหา อุปาทานนั้นๆ ได้อย่างถูกตัวถูกตน แล้วสามารถถดถะจางคลายตัวตนของกิเลส ตัณหา อุปาทานนั้นๆ

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นිරิตตา หน้า ๔๓

สัมมาสมาธิ

รายละเอียด : จะต้องมืองค์ประกอบ ๗ อย่าง คือ ๑. สัมมาทิฏฐิ ๒. สัมมาสังกัมปะ ๓. สัมมาวาจา ๔. สัมมา-

กัมมันตะ ๕. สัมมาอาชีวะ ๖. สัมมาวายามะ ๗. สัมมาสติ

คำอธิบาย : สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ เป็น ไฉนดูกรภิกษุทั้งหลาย ความที่จิตมีอารมณ์เป็นหนึ่งประกอบ แล้วด้วยองค์ ๗ เหล่านี้แล เรียกว่า สัมมาสมาธิของพระอาริยะ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๕๒-๒๕๑ มหาจัดตารีสกสูตร

หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะได้อย่างไร? เล่ม ๑

สัมมาสมาธิ

รายละเอียด : สมาธิคือจิตที่ตั้งมั่นที่เกิดจากการปฏิบัติ จรณะ ๑๕ วิชชา ๘ มีอุเบกขา ๕ ปริสุทธา ปริโยทตา มุกุ กัมมัญญา ปภัสสรา สังสมเป็นจิตตั้งมั่นด้วยจิตบริสุทธิ์จิต ปราศจากกิเลส อณูชาภิสังขารจนเต็มจิตตั้งมั่นเรียกว่าสมาธิ สัมมาสมาธิ ซึ่งไกลจากสมาธิที่เขาทำกันทั่วไป เป็นสมาธิ เตียรถียซึ่งเมื่อพระพุทธเจ้าออกบวชก็ได้ไปนั่งหลับตาตามเขา อาฬารดาบส อุทกดาบส แต่ไม่ได้บรรลุ ฌานวิสัยเป็นอินโดย กว่าจิตจะตั้งมั่นเป็นฌาน เผากิเลส จิตสะอาดสังสมเป็นสมาธิ มั่นก็ไกลจากเขามากเลย คำสอนของพระพุทธเจ้าต้องมีการ เปรียบเทียบ กลิ่นปากก็มีเป็นธรรมดา จะเหม็นหรือจะหอม ก็ไม่รู้ ความเห็นของคุณกับความเห็นของอาตมามันคนละทาง อาตมาก็ว่าพระดีต้องพูดอย่างนี้ คุณว่าแบบคุณมันเป็นลัทธิ แบบคุณ จะเป็นลัทธิแบบคุณ คนศรัทธาแบบนั้นก็ไม่มีแบบ อาตมา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สัมมาสมาธิเกิด

รายละเอียด : สัมมาสมาธิเกิด คือ การปฏิบัติมรรค ๗ องค์ จึงจะเกิดสัมมาสมาธิในมหาจัดตารีสกสูตร สมาธิจะ เกิดได้สมบูรณ์แบบเป็นสมาธิโตก็อยู่ที่คุณปฏิบัติจรณะ ๑๕ วิชชา ๘

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมมาสมาธิสมบูรณ์ เป็นสัมมัตตะ ๑๐

รายละเอียด : ความตั้งมั่นของจิต, จิตที่มีความตั้งมั่น ซึ่งมีสัมมาญาณ และสัมมาวิมุตติที่บริบูรณ์เต็มที่เกิดขึ้นในจิต จนสัมบูรณ์ที่พร้อมไปด้วยญาณและวิมุตติ

หนังสืออ้างอิง : ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๒

สัมมาสังกัปปะ ๓ (ที่ยังเป็นสาสวะ)

รายละเอียด : อันเป็นส่วนแห่งบุญ (บุญญาภคิยา) ให้ผลแก่ชั้น (อุปธิเวปิกกา) อุปธิวิบาก ๑. ความดำริออกจากกาม (เนกขัมมสังกัปปะ) ๒. ดำริในความไม่พยายาบาท (อพยาบาทสังกัปปะ) ๓. ดำริในความไม่เบียดเบียน (อวิหิงสาสังกัปปะ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๖๒ ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

สัมมาสังกัปปะ ๗

รายละเอียด : ศาสนาพุทธหัวใจของการปฏิบัติอยู่ที่ สัมมาสังกัปปะ อยู่กับการปฏิบัติสังกัปปะ ๗ ถ้าไม่สามารถรู้จัก สังกัปปะ ๗ แล้วก็เรียนรู้แยกแยะ ๑๐๘ ไม่เป็น โดยเฉพาะ แยกเคหสิตเวทนา กับเนกขัมมสิตเวทนา เป็นธรรมะ ๒ ข้อ สำคัญคู่เอก จิตของเราสัมผัสแล้วจับรู้ ในสัมผัสกับมันมี กาม ผสมใหม่ แยกจรวดนี้ อาคันตุก จับตัวกิเลสกามหรือพยายาบาท แล้วทำออกเนกขัมมะได้ ทำให้กิเลสออกไปจากใจได้ พิจารณา ให้เห็นว่าเป็นของไม่เที่ยง เป็นเหตุแห่งทุกข์ มันไม่ใช่ตัวตน หรืออก พุทธภาษาเพราะจะง่าย แปลจากภาษาบาลีว่าอนิจจัง ทุกขังอนัตตา แต่คุณจะไม่เห็นความไม่เที่ยงของกิเลสที่มันก็ไม่ เที่ยง จิตเองก็ไม่เที่ยง เกิดแล้วก็ดับ กิเลสมันก็เกิดดับเกิด ดับแต่คนไปยึดถือให้มันอยู่ มันไม่เที่ยงก็ไปยึดถือให้มันเที่ยง มันไม่อยู่ก็เอามันอยู่ มันไม่ใช่ตัวตนก็เอามันมาเป็นตัวตน ทำไม มันถึงต้องจริงนะคน (เคยดื้อไหม เตี้ยวันยังดื้ออยู่หรือเปล่า แล้วกัน โอ้ย หัดลดลงบ้างหรือเปล่า... ลด ก็ค่อยยังชั่ว แต่ก็ ยังชั่วอยู่ดี)

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

สัมมาสังกัปปะ ๗ ของพระอาริยะ

รายละเอียด : ๑. ความตริก ตักโก ๒. ความวิตก วิตักโก ๓. ความดำริ สังกัปปะ ๔. ความแน่ว อปปานา ๕. ความแน่น พยัปปนา ๖. ความปักใจ เจตโส อภินโรปนา ๗. วจิสังขาร วจิสังขาร

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๖๓

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๑๐

สัมมาสังกัปปะ ๗ ที่เป็นอนาสวะ ที่เป็นมรรคของพระอาริยะ

รายละเอียด : ฝ่ายไตรตรอง-ริเริ่มเคลื่อนไหว (dynamic ขั้วลบ หรือ kenetic) คือ ความดำริถูกต้องที่ไม่มีกิเลสแล้ว ๑. ความตริก (ตักกะ) เริ่มต้นคิด ๒. ความวิตก (วิตักกะ) คิดใคร่ครวญยิ่งขึ้น ๓. ความดำริ (สังกัปปะ) คิดปรุงเป็นเรื่อง (วิมุติแล้วย่อมมีขันธ์ในครรลองแห่งใจ จะคิด-ไม่คิด ก็ย่อมทำได้ตามประสงค์ เพราะมี เจโตวิปลัตตะ) - ฝ่ายตั้งมั่น (static ขั้วบวก/potential) เป็นแกนพลังศักยภาพมั่นคง ๔. ความแน่วแน่ (อัปปนา) คิดจนแน่วแน่ ๕. ความแนบแน่น (พยัปปนา) คิดจนแนบแน่น ๖. ความปักใจมั่น (เจตโส อภินิโรปนา) คิดจนปักใจมั่น ๗. วีสังขารเตรียมพูด (วีสังขาร) กำลังคิดจะพูด

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ มหาจิตตาริสกสูตร ข้อ ๒๖๓, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาดามภูมิ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

สัมมาสังกัปปะมีในสมัย เป็นใจ

รายละเอียด : ๑. ความตริก (ตักโก) ๒. ความตริกอย่างแรง (วิตักโก) ๓. ความดำริ (สังกัปป) (เป็นปัญญาวิปลัตตะ) ๔. ความที่จิตแนบอยู่ในอารมณ์ (อัปปนา) ๕. ความที่จิตแนบสนิทอยู่ในอารมณ์ (พยัปปนา) ๖. ความยกจิตขึ้นสู่อารมณ์ (เจตโส อภินิโรปนา) ๗. ความดำริชอบ (สัมมาสังกัปปะ) ในสมัยนั้นอันใด นี้ชื่อว่า สัมมาสังกัปปะ มีในสมัย (ทำมาน) นั้น.

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๔ ข้อ ๘๑ ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาดามภูมิ

สัมมาสังกัปป

รายละเอียด : การงานทางมโนกรรม เป็นงานที่ดีที่บริสุทธิ์

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๕๐

สัมมาสัมพุทธโ

รายละเอียด : ๑. ตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง ๒. ตรัสรู้เองโดยชอบ ๓. ผู้ตรัสรู้ความเป็นพระพุทธเจ้าโดยพระองค์เอง และเป็นผู้สามารถสร้างศาสนาพุทธขึ้นได้สำเร็จในโลกด้วยพระองค์เองในแต่ละพุทธกัป

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๐, ๑๒๒, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๔๗

สัมมาสัมโพธิญาณ

รายละเอียด : สัมมาสัมโพธิญาณ คือ การตรัสรู้โลกุตระธรรมสุดยอด ซึ่งเป็นความรู้พิเศษเจ้าเดียวของพระพุทธเจ้าเป็นความรู้ของมนุษยชาติทั้งโลก เจ้าเดียวที่เป็นความรู้สุดยอดรู้ธาตุของจิตวิญญาณประกอบด้วยดิน น้ำ ไฟ ลม และชีวะ อาตมาเอามาแยก อุดุนิยาม พิชนิยาม จิตนิยาม กรรมนิยาม ธรรมนิยาม เป็นความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าที่เป็นเอกในโลกทุกยุคทุกสมัย ของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ที่ตรัสรู้โลกุตระธรรมสุดยอดที่เรียกว่า สัมมาสัมโพธิญาณเท่าที่คนจะเป็นไปได้แล้วเป็นได้ต้องสะสมบารมีไม่รู้กี่ล้านชาติ อาตมาชัดเจนของตัวเองเพราะเป็นโพธิสัตว์จริงพากเพียรมาจนถึงระดับ ๗ ไม่ได้พูดเล่นอย่างไรก็มั่นใจไม่ได้โกหก และไม่ได้หลงตนจึงเข้าใจสอดคล้องกับที่พระพุทธเจ้าตรัส แม้จะยังสูงไม่ถึงที่สุดเท่าเทียมพระพุทธเจ้า ก็รู้ตัว แต่ไม่เคยอวดตัวว่าเป็นพระพุทธเจ้า ซึ่งมันเป็นเรื่องสุดยอด อาตมาไม่ได้ไปดูถูกดูแคลนใคร ยุคนี้อาตมาเป็นไก่ตัวพีที่เจาะกระเปาะไข่ออกมาก่อน อาตมาก็ประกาศใครร่วมสมัยที่เป็นพีจะได้มาช่วยกันยกตัวอย่าง อย่าหาว่าอาตมาละลาบละล้วงในหลวงรัชกาลที่ ๙ ท่านตรัสก็ตรงกับที่ท่านพูด ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทำทางรูปธรรมส่วนอาตมาทำทางนามธรรมอาตมาจึงสาธยายทางนามธรรมในหลวงรัชกาลที่ ๙ แสดงมา ๗๐ ปี ส่วนอาตมาก็คงจะใช้เวลาถึง ๗๐ ปีนะ ตอนนี่ก็ ๕๐ ปีแล้ว ธรรมะพระพุทธเจ้าจะเป็นพีเป็นน้อง จะเป็นตระกูลเดียวกัน จะสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันมันเป็นหนึ่งเดียวแล้ว หนึ่งเดียวในโลก

ที่มา ที่ไป : รายการล้าแม่บั้งชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมมาอาชีวะ

รายละเอียด : ๑. อันเป็นผลของตนแล้วเพียรเผยแผ่ร่ำเพียรต่อทอดออก นำแจกธรรมเป็นทาน ออกเป็นกิจแห่งเลขอยู่ในโลกกับเขาไปเท่านั้นจริงๆ เป็นชีพ เป็นชีวิต ๒. การยังชีพ การเลี้ยงชีพ ๓. การดำเนินชีวิต ๔. อาชีพชอบ ๕. กระทำงานอาชีพเลี้ยงตนที่ติงาม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๕๔, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๕, สมาธิพุทธ หน้า ๙๔, ๑๘๐, รู้คนขงสุข รู้คูกขงสัตว์ หน้า ๕๐

สัมมาอาชีวะ หรือ สัมมาอาชีพ

รายละเอียด : ๑. ไม่ทำ กุหนะ (การโกง) ๒. ไม่ทำ ลปนา

คือ ไม่ทำอาชีพที่ทุจริต ชี้ออก ไม่สุจริต ไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งขั้นนี้ ก็ยังถือว่าทุจริตหยาบอยู่ เช่นกัน มีวิธีการหลอกลวงกันทาง วจีกรรม อยู่ หยาบหนักหนาสาหัสแท้ๆ ทำทุกชั่วร้ายกาจให้ มวลชนได้สุดๆ ซึ่งยังทุจริตอยู่ทั้งรูปทั้งนาม เต็มสภาพของการ หลอกลวงทางวาจา ที่พูดสุภาพหวานจ้อยด้วยเงโกอย่างยิ่ง ด้วยซ้ำ เป็นคนเด่นยอดอยู่ในสังคม ๓. ไม่ทำ เนमितตกตา คือ อาชีพที่งดเว้นทุจริตชู้โกง (กุหนา) ชู้หลอก (ลปนา) ได้แล้ว ด้วยการช่มภายนอกไว้ ซึ่งไม่มีทางกายกรรมและวจีกรรม โดยการถือศีลห้า และกำลังปฏิบัติตน ตามแบบ สัมมาอาชีพ ของ พระพุทธเจ้า คือ ปฏิบัติ ไตรสิกขา เพื่อทำกิเลสใน จิต ลดละ และที่สุด ดับสนิท ไปให้ได้จริงๆ ได้แก่ การปฏิบัติ อธิศีล- อธิจิต-อธิปัญญา โดยมี สัมมาสติ-สัมมาวายามะ ห้อมล้อม สัมมาทิวาญญู ที่เป็นประธานอยู่แล้วช่วยจัดการแก้ไข กายดำหยาบ ที่เป็นภายนอก กายสังขาร-วจีสังขาร ภายนอกสองให้เกิด สัมมา ให้ได้ในงานอาชีพให้ สัมมาอาชีพ ภายนอกเจริญขึ้นๆ พันจากอาชีพที่เป็น มิจฉาชีพ ๕ พัฒนาสู่ สัมมาชีพ ๕ ไปตาม ลำดับ โดยขั้นต่ำสุดก็คือหลุดพ้นจาก มิจฉาชีพชั้นอบายมุข... ถ้าพ้นสองชั้นคือพ้น กุหนา-ลปนา ได้ กำลังปฏิบัติอยู่ชั้น เนमितตกตา คนผู้นี้ก็คือผู้ที่มีผลพ้นอบายภูมิมาได้แล้ว เป็น โสตาบัน เต็มตัว ๔. ไม่ทำ นิปเปสิกตา คือ มอบตนในทางผิด หรือ ไปรับใช้ช่วยคนผิด ๕. ไม่ทำ ลาภเน ลากัง นิชคิงสนดา คือ ทำงานไม่รับรายได้ ทำงานฟรี ทำได้เท่าไรก็เข้าสู่กองกลาง ทั้งหมด... เรียกว่าเศรษฐกัจจนุญนิยม สาธารณโภคี

หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๓-๑๖

สัมมาอาชีวะน ชิวิกัง กัปปเปติ

รายละเอียด : เลี้ยงชีพด้วยสัมมาอาชีวะ

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๑๑๘

สัมมาอาริยมรรค

รายละเอียด : คือวิธีปฏิบัติหรือทางเดินไปสู่นิพพาน หรือวิธีปฏิบัติที่จะบรรลุสูงสุดเป็นนิพพาน เรียกว่า มรรค ส่วน สัมมาอาริยะ สัมมา แปลว่า ถูกต้องตามแบบของพระพุทธเจ้า อาริยะ แปลว่า ความประเสริฐ ความเจริญของมนุษยชาติ และกำกับว่าเจริญแบบพุทธศาสนา เพราะศาสนาอื่นก็เรียก อาริยะหรือพุทธศาสนาที่มีจฉาทิวาญญูก็เรียกอาริยะ เขาก็ว่าได้ ความประเสริฐเป็นมิฉาผลก็บอกว่าได้ผล (เช่นมหาบัวบอกว่าได้นิโรธนิพพานแบบมหาบัว) เราก้ยืนยันว่าไม่ใช่ของพระ พุทธเจ้า คำว่าสัมมา เป็นแบบของพระพุทธเจ้า คนที่เอาคำว่า

สัมมาไปประกอบแบบผิดๆ ก็คือคนชู้ชู้โกงเป็นบาป คนที่ เอาคำว่าสัมมาไปใช้ เช่นคำว่าสัมมาบรรคสัมมาผล ทำแบบ ผิดๆ คนนั้นกำลังชู้โกงขโมยเอาคำว่าสัมมาของพระพุทธเจ้า ไปใช้เป็นของตัวเอง หลอกชาวบ้านหลอกคนอื่น คนไหนที่ไม่ ตรงถูกต้องตามสังฆธรรม ชู้โกงเอาคำว่าสัมมาของพระพุทธเจ้า ไปใช้ของตัวเอง คนนั้นได้บาปตามกรรมที่แท้จริง ใครเอาไป ใช้ก็ได้บาป เพราะว่ามันมีผลต่อมนุษยชาติ มนุษยชาติพึง หลงตามเขา แต่มันผิด ปฏิบัติก็ไม่ได้ผลบรรลุธรรมของ พระพุทธเจ้า มันเป็นการชู้โกง มันผิด เพราะฉะนั้นคนนั้น โดยสังฆธรรมกรรมที่ทำคือบาป นี่เป็นสังจะนะอาตมาไม่ได้ ไปว่าไม่ได้ใส่ความไม่ได้ดูถูก ไม่ใช่ว่าอาตมาพูดคำศักดิ์สิทธิ์ เป็นไปตามคำอาตมาแต่เขาทำผิดหลงเขาตามสังฆธรรมเขาก็ ต้องได้วิบากบาป กรรมเป็นจริงวิบากเป็นจริง เขาทำก็ต้องได้ อย่างนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓

สัมมุขาวินัย

รายละเอียด : คือผู้ที่จะเข้าไปว่าความเป็นคณะกรรมการสงฆ์ หรือคณะองค์ประชุม ต้องบริสุทธิ์ ต้องเป็นพระปกตัตตะ (คือ พระบริสุทธิ์ปกติ ไม่มีอาบัติคา ไม่มีอาบัติติด) คือ มีอาบัติใดๆ ไม่ได้เลย แม้มีเงินมีทอง ก็ถือว่าต้องอาบัติ นิคัสคัยปาจิตตีย์

หนังสืออ้างอิง : สังจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๘๔

สัมโพชฌงค์

รายละเอียด : ๑. ส่วนประกอบที่จะทำให้ตรัสรู้ ๒. องค์ แห่งการตรัสรู้ ๓. จิตมีประสิทธิภาพ เข้าข่ายเป็นภูมิตรัสรู้ ๔. ธรรมที่เป็นองค์แห่งการตรัสรู้, องค์แห่งธรรมเครื่องตรัสรู้, องค์ธรรมของผู้ตรัสรู้ ๕. คุณลักษณะหรือส่วนประกอบของ ความตรัสรู้หรือความรู้ขั้นอาริยะ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๒๖, คนคืออะไร? หน้า ๒๘๘, อีคิวโลกุตระ หน้า ๖๘, เปิดโลกเทวดา หน้า ๗๑, ๗๕, ๙๗

สัมโพธิปราชญะ

รายละเอียด : ๑. การตรัสรู้เป็นที่สุด ๒. ทิศทางที่จะ ก้าวหน้าไปสู่การตรัสรู้นิพพาน

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๘๓, พุทธเป็น
อเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๓๕

สัมโภค

รายละเอียด : การอยู่ร่วม การบริโภคปัจจัย

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๓๙

สัมโภคกาย

รายละเอียด : คือการรวมทฤษฎีเดียวกัน บริโภคร่วมกัน
อธิบายกันก็รู้กันแต่ทุกคนต่างไม่รู้เห็นของใคร

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ปฐมมอศก ครั้งที่ ๘๑
วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สัลเลขธรรม

รายละเอียด : ๑. ชัดเกลา ๒. การชัดเกลา กายและใจ
ให้บริสุทธิ์ สะอาด หลุดพ้นจากการหลงติดยึดต่างๆ ได้แท้จริง

๓. ธรรมะแห่งการชัดเกลากิเลส กิเลสเป็นสิ่งที่จะต้องชัดเกลา
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๘๔, สมาธิพุทธ
หน้า ๑๖๘, ๔๑๘

สัลเลขะ ชัดเกลาตัวเอง

รายละเอียด : ในกายกรรมที่ควรจะต้องเปลี่ยนแปลงจากไม่ดี
ไม่งามไม่เหมาะสม คุณก็เรียนรู้แล้วชัดเกลาทางวาจาของเรา
ให้มันเหมาะสมกันดี หากว่ายังมีคำหยาบคำส่อเสียด คำพูดปด
คำเพื่อเจ้อ คุณก็เก็บรายละเอียดของพฤติกรรม มโนกรรม
คุณก็ปรับปรุงของคุณไป สัลเลขธรรมชัดเกลา กายกรรม
วจีกรรม มโนกรรม ชัดเกลาตัวเองด้วยหลักเกณฑ์ของพระ
พุทธเจ้าด้วยหลักเกณฑ์ของศีล ศีลที่สูงขึ้นเคร่งครัดขึ้นปฏิบัติ
ได้เพิ่มเป็นอธิศีลเป็นธุดะ ศีลที่ทำไม่ได้ปกติก็เคร่งเครียด สิ่ง
ที่ได้เรียกว่าเคร่งครัดศีลที่ไม่ต้องเคร่งเลยเป็นปกติธรรมตา
สามัญ ไม่เคร่งเลย หายเคร่งไม่ต้องเคร่งเลย คนที่มีศีล ๑๐
แล้วไม่ต้องใช้เงินทองได้แล้วไม่ต้องเคร่งเลย ไม่เห็นจะยุ่งยาก
อะไรเลย สบายมาก ไม่ต้องใช้เงินไม่ต้องสะสมเงิน ไม่ต้องมี
เงินในตัวเอง เลือผ้าหน้าแพรก็มีแค่ ๓-๔ ชุด ไม่ต้องไป
อวดอ้างไม่ต้องไปโชว์ แคนนี้ก็เหลือแหล่ หอบไว้ก็เสียพื้นที่ใส่ตู้
แมลงสาบมากินอีก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูวชมาย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์
ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

สัสสตทิฏฐิ

รายละเอียด : คือ ความเชื่อกันว่า ตายแล้วเกิดนิรันดร
มีมาก่อน ศาสนาพุทธ มีความเห็นว่า สูญไม่ได้ แม้ประพฤติ
ปฏิบัติตนจนประเสริฐสุดยอดให้เก่ง เยี่ยมอย่างไร ตายแล้วก็
ไปอยู่กับพระเจ้าไปอยู่กับพระพรหม เป็น god นิรันดร เป็น
อันหนึ่งอันเดียวกับพระเจ้า เป็นวิญญานใหญ่ ผนึกรวมกันกับ
วิญญานปรมาตมัน

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๑๖

สัสสตทิฏฐิ

รายละเอียด : ๑. ความเห็นว่าเที่ยง ๒. ความเห็นว่า
เที่ยงแท้ยั่งยืน ๓. ความเห็นว่าเที่ยง ยั่งยืน คงอยู่ตลอดไป
๔. ลัทธิเชื่อถือว่า จิตวิญญานเที่ยงแท้, ความเห็นว่าเที่ยง

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นිරัตตา หน้า ๑๙,
พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๘๓, คนคืออะไร? หน้า ๑๙,
เปิดโลกเทวดา หน้า ๔๕ หน้า ๑๔๒, ๑๘๑

สัสสตะ, สัสสตั้ง

รายละเอียด : ๑. เที่ยงแท้ คงอยู่ ๒. เที่ยงแท้, ยั่งยืน,
ตลอดกาล ๓. อัถภาพเที่ยงแท้ ๔. ตลอดไป นิรันดร

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๓๙๐, ถอดรหัสอดีต
อนัตตา นිරัตตา หน้า ๑๕, ๓๐, คนคืออะไร? หน้า ๕๕๒ รู้คน
ซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๗๖

สังสมจิตอุเบกขา ๕ ตกผลึกลงเป็น สมาหิโต สมาธิได้

รายละเอียด : เรา รู้จักหน้าตาตัวกิเลส เราก็กำจัดกิเลส
สามารถยั้งสังขารทั้ง ๕ นี้ไว้ได้ด้วย วสวัตติ เพราะเรา รู้จักกิเลสดี
กิเลสเป็นอย่างไรซันธ ๕ เป็นอย่างไรสามารถทำอภิสังขาร
สามารถปรุงแต่งทำให้เกิดทำให้ตาย ทำให้ตายทำให้เกิดจน
กระทั่งจบกิเลสสิ้น จิตใจอยู่นิ่งเป็นพระอรหันต์ สามารถที่
จะสะสมพลังงานจิตให้เป็น อเนญชา อเนญชา เกิดสมาหิโต
เกิดจิตตั้งมั่นขึ้นสมาหิโต คือสมาธิจริงๆ ของพระพุทธเจ้าที่
จะเกิดหลังจากถอนอาสวะแล้ว จิตนั้นก็สะอาดเป็นอุเบกขา
บริสุทธิ์ ปรีโยทตา มุฑุ กัมมัญญา ปภัสสรฯ สังสมจิต
อุเบกขา ๕ ตกผลึกลงเป็น สมาหิโต สมาธิได้ ความเป็นสมาธิ
ของพระพุทธเจ้าของพระโพธิสัตว์จึงเป็นสมาธิและสมาหิโต
ไม่ใช่สมาธิระดับเริ่มต้นๆ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

สาธารณโภคี

รายละเอียด : เป็น ประชาธิปไตย หรือ คอมมูน ที่ดี ยอดเยี่ยม อิศระเสรีพันระบอบ เผด็จการ แท้จริงสุดๆ ผู้พัน มิจฉาชีพ ชั้นสูงสุด พันลาภาน ลากัง นิชิจิงสนดา ได้แท้ จึงเป็นผู้มี สัมมาอาชีพ ชั้นยอดเยี่ยมไม่มีใดเทียม สูงสุดแล้ว เป็นระบอบการปกครองที่ดีสุดสูงสุดแท้

หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๖-๑๗

สาธารณโภคี

รายละเอียด : คือ เป็นสังคมที่มีระบบ เศรษฐศาสตร์ ที่ให้ความสงบสุขสุดยอดแก่มนุษย์ในโลก เพราะเป็นเศรษฐศาสตร์ที่ไม่มีภัยเป็นโทษใดๆ กระทบกระเทือนสังคมใด เป็นสังคมที่สุขสงบอบอุ่น หรือเย็นใจ สบายจิตที่สุด เพราะทุกคน ชยันสร้างสรรค์จริง เต็มใจทำงานไม่เกียกกัน ที่สำคัญยิ่ง คือ เป็นสังคมที่ไม่มีหนี้สิน เลิกระบบดอกเบี้ยเด็ดขาด

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๕๕

สาธารณโภคี

รายละเอียด : คือ คนทั่วไปรู้สึกว่าได้บริโภคร่วมกัน หมายถึงจิตวิญญาณเป็นหลัก เป็นประธานให้เกิดความเป็นสาธารณโภคี คือ คนในโลกขณะนี้ เกิดการบริโภคความดีงามของในหลวง ร.๙ เป็นการบริโภคทางจิต คือ จิตเกิดลักษณะเห็นดี เห็นงามศรัทธา เลื่อมใสในความดีงามนั้นร่วมกัน

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิตของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๕๕๙

สาธารณโภคี

รายละเอียด : แม้แต่ว่าเป็น ดร. ทางเศรษฐศาสตร์อะไร ก็เข้าไม่ถึงเศรษฐศาสตร์นี้ แต่ในประเทศไทยมีคนไทยที่อยู่ในระบบเศรษฐศาสตร์ระบบสาธารณโภคี นี้แหละมีจริงๆ อยู่ในโลก ยังมีเกิดอยู่ไม่สูญหายตามทฤษฎีของพระพุทธเจ้า คนยังปฏิบัติประพฤติได้ เป็นเศรษฐศาสตร์ที่ทำให้คนอยู่สุขสำราญ เบิกบานใจ ทำให้คนอยู่อย่างไม่แย่งชิง เกื้อกูล อุดมสมบูรณ์ ไม่ต้องไปคอยหาอรรณะอะไรในอบายมุข ในโลกธรรมในลาภยศสรรเสริญสุขไม่ต้องไปแย่งกัน ละลด อดบายนุมนันแน่นอน

ต้องเลิกแย่ง แม้แต่ลาภยศสรรเสริญก็ไม่แย่ง ไม่ต้องมีลาภ แต่ลาภเกิดขึ้นโดยธรรม เราสร้างขึ้นมันก็เกิด ได้มากก็ไปรวมกันจนเกินกินเกินใช้ มารวมกันเอาไปแบ่งแจก ตลาดบุญนิยมที่เกิดขึ้นมีทั้ง ๔ แบบของบุญนิยม มีทั้งแจกฟรี ขายต่ำกว่าทุน ขายเท่าทุน ขายต่ำกว่าราคาตลาด นี่เป็นตลาดประชารัฐ เหมือนอย่างที่ทางประเทศไทยกำลังมีความคิดอันนี้ แต่เราทำ นำหน้าเขาไปแล้ว ถ้าหากทางรัฐมีความจริงใจยืนยันทำอย่างนี้ มันก็จะเกิดเป็นได้ โดยองค์รวมโดยความเป็นจริงของสถานะประเทศไทย สังคมประเทศไทย ทางด้านเศรษฐศาสตร์ก็ตาม เศรษฐกิจก็ตาม มีลักษณะนี้ แม้การประพฤติปฏิบัติของคน เป็นมวลของประเทศ ชาวโศกเป็นคนไทย เป็นมวลของประเทศ ก็ประพฤติเป็นสาธารณโภคีอยู่ ชาวโศกมีอยู่ที่ชุมชน หมู่บ้านก็แล้วแต่ในประเทศไทย ก็มีทฤษฎีนี้กำลังนี้ สร้างขึ้นมาแจกจ่ายเพื่อแผ่เกื้อกูลกัน เป็นการแก้ปัญหาเศรษฐกิจที่ดี ที่สุดยอดเยี่ยมที่สุดประเสริฐที่สุดในประเทศไทยนี้มีผู้รู้คือ โพธิรักษ์ ของพระพุทธเจ้า แล้วผู้รู้ท่านหนึ่งก็คือในหลวงรัชกาลที่ ๙

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

สาธารณโภคี

รายละเอียด : เป็นสิ่งสำคัญสำหรับโลก มีความสำคัญทางเศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ทางสังคมศาสตร์ เป็นสาธารณะที่ร่วมกัน ประชาธิปไตยมีส่วนร่วมทั้งทางความเป็นเศรษฐกิจ ความเป็นรัฐกิจความเป็นสังคมกิจ เป็นทั้ง ๓ อย่างเลย มันเป็นหมดเลย เหมือนร่วมกันอย่างมีน้ำใจ อย่างมีจิตไม่มีอึดตา ทำอะไรก็ไม่ผิดตัวของกูไม่มีพรรคพวกของกู ไม่มีอคติไม่ลำเอียงให้ใคร แม้แต่หมู่ฝูงญาติพี่น้อง มันเอาสัจจะเป็นหลักไม่เอาอย่างอื่นเป็นหลัก คนที่จะมีประชาธิปไตย สมบูรณ์แบบจึงเป็นคนที่ไม่มีอึดตา สุดยิ่งใหญ่มาก ศาสนาพุทธสอนเรื่องอึดตา เพราะฉะนั้นศาสนาพุทธนี้แหละเป็นประชาธิปไตยที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก เพราะศาสนาพุทธรู้จักความเป็นอึดตา ศาสนาอื่นเป็นเทวนิยมคืออึดตาไม่แตกแยกอึดตาไม่ออกแยกเอาตนไม่ได้ เพราะฉะนั้นเขาจะไม่รู้จักการแยกเป็น โอฟาริกอึดตา มโนมยอึดตา อรูปอึดตา เขาไม่เข้าใจแยกแยะไม่ได้ แม้แต่ชาวพุทธก็แยกไม่ได้ง่ายๆ ได้แต่พยัญชนะ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

สาธารณโภคี

รายละเอียด : สาธารณโภคี คือ พระพุทธเจ้าตรัสในเรื่องสาธารณโภคีไว้ในสาราณียธรรม ๖ ในโกสัมภีสูตรในยุคพระพุทธเจ้าท่านไม่ตรัสมาก ถ้าเป็นยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นยุคทาส ยังไม่เข้าใจสิทธิมนุษยชน พระพุทธเจ้าไม่ได้ประกาศธรรมตา แต่ทำแล้วกับภิกษุทุกองค์ ก็อาจจะมีการพระเกเรที่ไม่ดีบ้าง แต่พระที่อยู่ในธรรม ในศีลมีเยอะ คือ ไม่สะสมเงินทอง โภคชนธำปายะ เป็นอนาคาริกบุคคล ไม่มีเงินทองข้าวของบ้านช่องเรือนชานอย่างมีญาติปริวัตตังปทาย จริง มีแต่ในสงฆ์ แต่ในยุคนี้เป็นคนละกาลละ คนละยุคสมัย ขอยืนยันว่าเรื่องสาธารณโภคีเป็นเศรษฐศาสตร์เรื่องทันสมัยที่สุดในโลก คอมมิวนิสต์ จะมีคอมมูนส่วนกลาง สาธารณะให้รวมเป็นทรัพย์สินส่วนกลางมากที่สุด ประชาธิปไตยก็มีการรวมให้เป็นส่วนกลางเรื่องสาธารณโภคีเป็นโลกุตรอย่างยิ่ง สาธารณโภคี เป็นสังคมมนุษยชาติที่ยิ่งใหญ่ ไม่ได้อวด ไม่ได้พุดเบ่ง ไม่เข้าเรื่องมันอาจจะไม่ใหญ่ไม่โตด้วยมวลปริมาณ แต่มันยิ่งใหญ่ด้วยคุณภาพ ยิ่งใหญ่ด้วยความประเสริฐสุดยอด ซึ่งเมืองไทยมีอันนี้ของพระพุทธเจ้าแล้ว พระพุทธเจ้าประกาศมาปฏิบัติพิสูจน์ให้เข้าใจกันจนเป็นผลสำเร็จ แล้วเกิดอยู่ในเมืองไทยนี้เกือบ ๕๐ ปีแล้ว เต็ม ๔๙ ขึ้น ๕๐ ปีแล้ว บวชเมื่อปี ๒๕๑๓ บวชเมื่อเดือนพฤศจิกายน จะครบปีที่ ๔๙ เมื่อพฤศจิกายน ๒๕๖๒ ก็จะมีขึ้นปีที่ ๕๐ การใช้การกินของส่วนกลาง, กินใช้ร่วมกันเป็นสาธารณะ สาธารณโภคีเป็นเศรษฐกิจสุดยอดของโลก พวกเราชาวโคกทำงานกันคนละไม้คนละมือ คว้าอะไรขาดแคลนก็ทำกันไป ก็ได้แยกกันทำอะไรพวกเราพวกเราทำงานกันช่วยกันสร้างสรรค์ทำอยู่ทำกินของพวกเราไป พวกเราก็อิงเข้าใจแล้วก็ถึงขั้น เอาตัวเองมาร่วมกันอยู่อย่างนี้ มาเป็นคนจนมาเป็นคนทำงานฟรี แล้วก็อยู่กันร่วมกันกินร่วมกันใช้ในสังคมสาธารณโภคี ไม่ได้พุดเล่น สังคมที่ทำถึงขั้นสาธารณโภคีได้นี้เป็นสุดยอดของโลก คอมมิวนิสต์ต้องเรียกพี่หรือเรียกพ่อจริงๆ ประชาธิปไตยยิ่งแน่นอน เพราะว่ามีปัญญาร่วมด้วยซึ่งเป็นสาธารณโภคีที่ไม่ได้บังคับ ส่วนคอมมิวนิสต์นั้นเป็นการบังคับ ประชาธิปไตยไม่ได้บังคับ ทำงานฟรี เสียภาษีเข้ากองกลางหมด เป็นคอมมูนทำเท่าไรก็เสียภาษีให้ส่วนกลาง ๑๐๐% อยู่กันอย่างไม่ลำบากยากเย็นไม่ทะเลาะวิวาทไม่แย่งไม่ชิง สาธารณโภคี คือ มีวัฒนธรรม มีระบบบริหารปกครองกันอย่างครอบคลุม อยู่กินร่วมกันทรัพย์สินร่วมกัน สาธารณโภคีเป็นเรื่องสุดยอดของมนุษยชาติในโลกที่ใหนๆ ก็ไม่มีรูปธรรม

เหมือนกับอย่างคนไทยที่สร้างได้ เป็นชุมชนสาธารณโภคี อยู่กระจายทั่วประเทศไม่มีที่ไหนทำได้ในโลกนี้สุดยอดประชาธิปไตยเหนือชั้นกว่าคอมมิวนิสต์เหนือชั้นกว่าทุนนิยมประชาธิปไตยที่เขามี่

คำอธิบาย : สังคมไม่มีการแลกเปลี่ยน มีสัปปายะ ๔ ไปสู่อหันทโดยง่าย (พ่อครู ๒๖.๗.๒๕๖๒) สาธารณโภคี คือ การเอาลาภที่ได้มาโดยธรรม เอาลาภมารวมกันแบ่งปันกันมารวมกันเป็นกองกลาง กินใช้กับส่วนกลาง โลกทั้งโลก ประเทศใหนก็ไม่มี่สังคมอย่างพวกเรารสร้างสาธารณโภคี พวกเรามีคอมมูนอล มันมีความรู้ในลักษณะที่มารวมกันแล้วก็อยู่กันอย่างไม่ต้องแย่งชิง มีลักษณะคอมมูนอล พวกเราชาวโคกเราสุดยอดเลยจึงเป็นคอมมิวนิสต์สมบูรณแบบ ชาวโคกเป็นคอมมิวนิสต์สมบูรณแบบคาร์ล มาร์กซ ก็ทำไม่ได้ คาร์ล มาร์กซ ไม่มีความสามารถมีความรู้ทำให้เกิดสาธารณโภคี เราเป็น super commune สูงในระดับพิเศษ อยู่ในโลก อย่างไม่ขัดแย้งกับประชาธิปไตย ไม่ขัดแย้งกับคอมมิวนิสต์ ไม่ขัดแย้งกับเผด็จการ เพราะพวกเรานั้นเป็นผู้ที่อยู่เหนือโลกธรรมได้ (รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒)

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๖๓, ๗๒, คำบุญคือบาป หน้า ๗๖

สาธารณโภคี

รายละเอียด : คือ ชีวิตสังคมคนที่มีทรัพย์สินสมบัติอยู่กันอย่างเป็น ส่วนกลาง ด้วย ปัญญา จึงเต็มใจสละรายได้สละผลผลิตเข้าส่วนกลางทั้งหมด สละแรงงานทำงาน ไม่รับรายได้มาเป็นของตนเองเลย ทุกคนมีสิทธิร่วมกันในทรัพย์สินส่วนกลางนั้นตามหลักเกณฑ์ที่สังคมนี้กำหนดกัน สาธารณโภคีที่บริบูรณ์ คนในสังคมนั้นมีทรัพย์สิน เงินทองเป็นของส่วนกลางส่วนใหญ่ส่วนมากในสังคม ทำงานแล้วนำรายได้เข้าส่วนกลางหมด คือทำงานฟรี หรือ เสียภาษีให้กองกลาง ๑๐๐% นั้นเอง โดยเฉพาะสมาชิกแท้ที่เป็นแก่นของสังคมหมู่ไม่เอารายได้มาเป็นส่วนตน ทั้งภิกษุสงฆ์ ทั้งฆราวาส แต่ก็มีผู้ที่ยังอนุโลมตนอยู่อย่างรู้ว่า ตนมีอินทรีย์พละยังไม่ดีพอก็จะมีของตนบ้าง ทว่ามีสัมมาทิฐิ ไม่เอารวยกันแล้ว แคนนี้ก็เป็นสังคมที่ดำเนินชีวิตอยู่ด้วย พุทธกรรมสังคมที่วิเศษจริงๆ ยิ่งแล้วในโลกปัจจุบันนี้

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๔๗, ๓๕๒

สาธารณโภคี

รายละเอียด : คือเป็นสังคมที่มีเศรษฐศาสตร์เข้าขั้นพื้น มิจนชีพ ๕ ได้สูงขั้นสุดสำเร็จแล้วจริง มิใช่มีแต่คิดได้ แต่เป็น ได้จริง จึงเป็นสังคม คนจน ที่เป็นจริงที่สุด และเป็นสังคม คนจน ที่เจริญยิ่งสูงสุด ประเสริฐสุดด้วย เพราะคนในสังคม ทุกคนทำให้ ส่วนกลาง ทั้งนั้น ด้วยความมี ปัญญา จึงรู้อย่าง เข้าใจจริงๆ ตาม ปัญญา ไม่ ไขแค่ เจโก จึงพอใจ จน และ เต็มใจ จน ทำให้ส่วนกลาง ส่วนกลาง จึงมีความอุดมสมบูรณ์ เพราะทุกคน ทำให้ ส่วนกลาง ทั้งนั้น ไม่สะสมไว้ ส่วนตัว ส่วนตัว แต่ละคนจึง จน อย่างสุขสำราญเบิกบาน ใจ เพราะ มี ปัญญา เข้าใจแจ่มแจ้ง ไม่ใช่ถูกบังคับเด็ดขาด

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๔๕๒

สาธารณโภคี

รายละเอียด : หมายความว่า ไม่มีตัวตน ไม่มีตัวเรา ไม่มีของเรา เป็นการรวมกันส่วนกลาง แล้วเราก็อาศัยกินใช้อยู่ ในองค์กรรวมนี้ อย่างคอมมูนของครอบครัวหนึ่งก็เป็นองค์กรรวม ของวัตถุประสงค์ของค่าของทรัพย์สินกับชีวิตอาศัยอันนั้น ของ ครอบครัว เมื่อมาเป็นสังคมนิยมสังคมคอมมิวนิสต์ เขาก็เป็น ของเขา ตีกรอบของเขาในระดับประเทศหรือรัฐของเขา อยู่ใน องค์กรรวม แล้วก็ยังมีหลักเกณฑ์ต่างๆ ตามแบบตามภูมิธรรมของเขา ส่วนสาธารณโภคีนั้นกว้างกว่า รวบรวมได้ซึ่งมีจิตตัวเองเป็นตัว กำหนดความเป็นอิสระเสรีภาพ ที่จะมารวมกับ คอมมูนไหน กลุ่มรวมกลุ่มไหน ตัวคุณมีสิทธิ์ของตัวเอง จะเลือกเอาไม่มีใครบังคับ หรือใครหลอกคุณก็ถูกหลอกคุณก็โง่ ถ้าคุณไม่ถูก หลอกเลยคุณก็เลือกด้วยความบริสุทธิ์ของคุณเอง ก็เลือกเอา อย่างสาธารณโภคี มีอิสระเสรีภาพสูงสุด มีปัญญา มีธาตุรู้ ที่เยี่ยมยอดที่สุด เลือกได้อย่างอิสระเสรีภาพ เสรีแล้วก็มา เป็นสาธารณโภคี มีแต่ให้เป็นทาน มีกรรมกิจที่ทำงานขยัน หมั่นเพียรสร้างสรรคช่วยเหลือคนอื่นอยู่ตลอดเวลา อนุکمปา สุตทำยก็ไม่มีตัวตนอนัตตา เพราะฉะนั้น ๕ คำสุดท้ายนี้ อิสระ ทาน ปัญญา อนุکمปา อนัตตา หัวตัวนี้ อาตมารวมเป็น หมวดหมู่ของคุณธรรมสุดยอดของมนุษยชาติและของสังคม เท่าที่จะรวบรวมได้ สุขยิ่งกว่าสุข ไม่มีทุกข์แน่นอน แต่ยิ่งกว่าสุข ต้องเรียนรู้ไป มีปัจจัยตั้งเป็นของตัวเอง อ้ออย่างนี้เอง ซึ่งให้ ใครมารู้แทนก็ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วิชาและจรณะของศาสนาพุทธ วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สาธารณโภคี

รายละเอียด : สาธารณโภคี คือ เป็นเศรษฐศาสตร์ ยิ่งใหญ่ที่สุดในยุคของพระพุทธเจ้า เป็นสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ยุคทาส คนไม่รู้จักสิทธิ พระพุทธเจ้าประกาศสาธารณโภคี ผู้ที่มาขอมาอยู่ในหลักเกณฑ์ของพระพุทธเจ้า ก็ถือว่าเป็นคน ที่อยู่ในสาธารณโภคี มีสมบัติส่วนกลาง ไม่ยึดถือเป็นเจ้าของ ตัว ของตนผู้ที่บวชแล้วเป็นภิกษุ ก็อยู่กับสมบัติส่วนกลาง ไม่มีใคร ละสมข้าวของ เงินทอง สมบัติส่วนตัว แม้แต่การบิณฑบาต ก็เอามารวมกันแจกกันให้ทั่วถึงกัน เป็นหลักเศรษฐศาสตร์ ที่มีการแจกกันให้พอเพียง พระพุทธเจ้าทำได้ดีเรียบร้อย เป็น ผลสำเร็จที่ยิ่งใหญ่มาตั้งแต่ยุคที่เป็นสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ท่านก็ทำได้แต่ในวงของพระภิกษุ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโศก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

สาธารณโภคี

รายละเอียด : สาธารณโภคี คือ เศรษฐศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่ ที่สมณะโพธิรักษ์ ภาคภูมิใจที่พาพวกเราทำมาตั้งแต่ปฐมอโศก เป็นหมู่บ้านแรก ซึ่งตอนนั้นยังไม่ได้ใช้สาธารณโภคี แต่มั่นก็ ไม่ยอมให้เป็นอื่น ก็เป็นระบบสาธารณโภคีตั้งแต่ต้นจนบัดนี้ ที่ปฐมอโศกทำขึ้นมาตั้งแต่ทำพื้นดิน ทำต้นไม้จากนั้นก็บูรณะ เป็น ศีระะอโศก ศาลิอโศก ที่ป่าช้า ที่สันตโศก ตอนนั้นขาย ไม่ออกแล้วที่ดินแพงมาก แม้แต่ที่สุดใจดีจะไปซื้อที่ข้างหลัง ไร่กว่า เขาจะเอา ๑๗ ล้าน สมณะโพธิรักษ์ ก็บอกว่าไม่ต้องซื้อ หากซื้อก็ทำที่จอดรถยนต์ เพราะมันคับคั่งแต่คิดเห็นอีกที่ ถ้าขึ้นเป็นที่จอดรถยนต์ถนนขยี้กลายเป็นซอยตันเลย จะทำ อย่างไรให้ซอยนี้ไม่มีการจอดรถเลย ถ้าทำได้ให้ซื้อที่ทำที่จอด รถได้ แต่นี่เขาจอดฟรีตลอดเลย ข้ามปีเลย สาธารณโภคีเป็น ระบบที่ยิ่งใหญ่ที่สุด เอาแต่ประเด็นที่สมาชิกของสังคมนั้น ทุกคนทำงานแล้วเสียภาษีร้อยเปอร์เซ็นต์ไม่เอาเข้ากระเป๋า ตัวเองเอาเข้ากองกลางหมดทุกคน ส่วนใครจะมีส่วนแบบเก็บ ก็เป็นกิเลสของเขา แต่เขามีสำนักทุกคน จะใช้ส่วนตัวก็ไป เบิกได้ แต่ต้องอยู่ที่บารมีด้วย แต่ถ้าใช้ไม่เข้าเรื่องเขาก็ไม่ให้ เป็นธรรมดา ต้องให้สมควรพอเป็นไป เพราะพวกเราไม่มี จิตเห็นแก่ตัวลำเอียง แม้จะมีจิตลำเอียงก็พยายามไม่ลำเอียง หัดฝึกด้วยพฤติกรรมจริงเป็นการปฏิบัติธรรมที่สูงที่สุดแล้ว

ไม่ต้องไปตั้งหลักเกณฑ์ เป็นหลักเกณฑ์กลางคือ ศิล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ และมีสัมพัทธ์เป็นปัจจัยตามหลักปฏิจสุมปบาท ทำได้เนี่ยเป็นลำดับนำอัครจริยของพระพุทธเจ้า คนไม่กล้า จะหมดจริง ก็ต้องแอบๆ หมักไว้แล้วกินกับหมูไปใช้ส่วนตัวไป ก็จะมีปัญหาอะไร กลัวจะหมดก็ใช้ของหมู

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโคศก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

สาธารณโภคีกับขรรวาส

รายละเอียด : สาธารณโภคีกับขรรวาส คือ ในยุคนี้เป็นยุคคนมีสิทธิมนุษยชนเต็มที่ จึงเปิดเผยประกาศทำได้ เป็นชุมชนสำเร็จ ยินหยัด ยินยันได้เป็นแต่เพียงว่าผู้ที่เป็น นักเศรษฐศาสตร์ยังมีความรู้ไม่ถึงเศรษฐศาสตร์สาธารณโภคี ที่มันเป็นยิ่งกว่าคอมมิวนิสต์ที่เขาต้องการให้เป็น มีส่วนกลาง บริหารส่วนกลางคนที่ได้บริหาร คือ ที่ร่ำรวยออกกฎหมาย ริดให้เข้ากองกลางมากมาย แต่นี่ไม่มีการบังคับ ทำงานฟรี เอาเข้ากองกลาง เรียกว่าสาธารณโภคี เราทำสำเร็จ ที่สามารถ เอาคำสอนพระพุทธเจ้า แม้แต่ในยุคที่คนกิเลสหนาขนาดนี้ ยังสามารถที่จะทำสาธารณโภคีได้สำเร็จ มันยิ่งใหญ่มาก

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตโคศก ครั้งที่ ๖๙ วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

สาธารณโภคีของญี่ปุ่นเปรียบเทียบกับสาธารณโภคี ชาวอโศก

รายละเอียด : วันนี้ไปต้อนรับแขกเป็นชาวญี่ปุ่น เขาอยู่ เชียงเขาฟูจิ เขาตั้งชุมชนขึ้นชุมชน ๑ เรียกว่าชุมชน โคโนฮานา family ก็มีผู้นำพาบอกกล่าวให้มาที่นี่ มาพบอาตมา ก็คุยกัน เขาก็บอกเล่าว่าเขาเองตั้งหมู่บ้านตอนนี้มีสมาชิกอยู่ ๑๒๐ คน และพลเมือง ๑๒๐ คนนี้ สูงกว่าเราสูงกว่าสังคมสาธารณโภคี เรา คือทุกคนนี้ไม่มีเงินของตัวเองเลย เอาเข้ากองกลางหมด ทุกคนเลย ๑๒๐ คนนี้ ทุกคนใช้กับกองกลางจริงๆ แต่คนอโศก ของเราบางคนมีเงินเป็นร้อยล้านก็มี เราก็ไม่มีปัญหาอะไร อาตมาว่าอย่างเราเนี่ยแหละมันจะขยายได้กว้าง จะขยายได้ อย่างเชื่อมโยงกันไป เป็นชาวสาธารณโภคีที่เข้มข้นจนถึงจางไป เชื่อมกันหมดเลย พวกที่อยากเอาไว้เป็นของตัวเอง จนกระทั่ง ไปเชื่อมต่อกับโลกียะเลย กรรมของเขาแต่ละคนจะหวงแทน หรือจะสูงขึ้นมันไม่มีปัญหาอยู่กับสาธารณโภคีเพราะเราเป็นคนมีวรรณะ ๙ สมบูรณ์มีสาราณียธรรมเต็มรูป ตามหลักธรรม พระพุทธเจ้ามีวรรณะ ๙ คืออย่างไร สาราณียธรรมคืออะไร

ก็ต้องอธิบายกันไปสุดยอดเลย คนต่างประเทศต่างๆ ไม่ใช่ คนประเทศไทย เขาก็บอกว่าเขาถือพุทธ แต่เขาบอกว่าพุทธ ของเขาไม่ได้มีความรู้ไม่ได้มีทฤษฎีอย่างที่อาตมาอธิบายกับ พวกเรา โดยเอาหลักตามพระไตรปิฎกไปใช้เขาไม่ได้มี แต่เขาก็ มีคุณธรรมอันนี้ได้ และมีระบบเดียวกันคือ ส่วนกลาง อาตมา เคยบอกว่าสังคมของเราเป็นสังคมสาธารณโภคี คนในสมาชิก ชุมชนเราทำงานอยู่ในนี้แล้วไม่รับรายได้เลย คุณจะไปทำงาน ช่างนอกแล้วเอาใส่กระเป๋าตัวเองเราไม่ได้ไปตามวุ่นวาย แต่คุณ อยู่ในนี้ก็บริสุทธิ์ใจ ได้แล้วก็เอาเข้ากองกลาง ทำเสียภาษีร้อย เปอร์เซ็นต์ ทำได้เท่าไรก็ให้ไปหมด ถือว่าสูงสุดแล้ว เราทำได้ มาขนาดนี้ ส่วนพวกที่จะมี error ส่วนตัว เขาก็บังคับตัวเอง ไม่ได้เขาก็อยากจะเป็นอย่างนี้สูงสุดเหมือนกัน แต่ธรรมะมัน ยังไม่ถึงแล้วจะไปบีบบังคับได้อย่างไร เราก็ต้องเข้าใจอย่างนี้ ก็ต้องให้เขาเป็นไป เขาก็เห็นจริง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ทานและ บุญที่ชาตวัตตนและของๆ ตน วันอาทิตย์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

สาธารณโภคีคือผู้ถึงธงชัยทุกระบอบในโลก

รายละเอียด : สิ่งที่อาตมาพูดไม่ใช่เรื่องลอยลมไม่ใช่ เรื่องเป็นไปไม่ได้ไม่ใช่เรื่องเพ้อเจ้อ ไม่ใช่เรื่องเพ้อฝันแต่เป็นเรื่องจริงที่เป็นเรื่องสำคัญของยุคสมัย ถ้าหากผู้ที่มาปฏิบัติตน แบบนี้จะเป็นผู้ทันสมัยใหม่มาก นี่แหละมาเป็นคนจนนี่แหละ เพราะฉะนั้นในอนาคตต่อไปในการศึกษาเศรษฐศาสตร์ของโลก นักเศรษฐศาสตร์ใครจะมีไหวพริบ อ้อ ทำอย่างในหลวง รัชกาลที่ ๙ ภูมิพลมหาราช เป็นผู้ตรัสต่อสังคมโลกเลยว่าต้อง มาจน ต้องมาขาดทุน เป็นสุดยอดความเป็นจริงเป็นสุดยอด ของความรู้ ที่จะต้องศึกษาและปฏิบัติให้ได้ ใครได้ก่อนคนนั้น ทันสมัย ล้ำสมัย เป็นเรื่องสุดยอด และเป็นเรื่องผู้ที่ทำความ จนได้สำเร็จ จนกระทั่งถึงสาธารณโภคีคือผู้ถึงธงชัยของทุกระบอบในโลก ไม่ว่าจะเป็ระบอบประชาธิปไตยหรือระบอบ คอมมิวนิสต์ เป็นระบอบที่ทันสมัยที่สุดเพราะเสียภาษีให้แก่ ส่วนกลาง ๑๐๐% ประชาธิปไตยก็สมบูรณ์แบบคอมมิวนิสต์ ก็สมบูรณ์แบบ นี้สุดยอดอาตมาก็พูดไปไม่ได้พูดลอยลมไม่ได้ พูดเล่นสนุกสนานแต่พูดความจริง แต่คนเขายังคิดไม่ถึงถึงขั้น ฟังขึ้น ฟังแล้วก็บอกว่าจะพูดไปทำไม ในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้สิ่งที่ เพ้อเจ้อ เป็นไปไม่ได้พูดไปทำไม แต่มันเพ้อเจ้อมันเป็นไปได้ หรือเปล่ามันไม่เพ้อเจ้อมันไม่ใช่มันเป็นไปได้ แล้วก็เป็นไปได้ อย่างมีความสุขสำราญเบิกบานใจด้วย มันเป็นความสำเร็จของ มนุษย์และเป็นผลสำเร็จของสังคมกลุ่ม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สาธารณโภคิที่คนต่างชาติสนใจ

รายละเอียด : คือ สมณะแสนดิน : หม่อม พรราวพุทธ
เล่าว่า วันก่อนมีชาวศรีลังกาคนหนึ่งชื่อ Dr. Kalinga มาเยี่ยม
พุทธสถานของเรา เขาได้รับมอบหมายจาก The International
Buddhist Confederation (องค์กรชาวพุทธนานาชาติ)
ให้ศึกษาว่าจะใช้สื่อสารอย่างไรในการเผยแพร่ ศาสนาพุทธ +
ช่วยทำให้ ภาพลักษณ์ของศาสนาพุทธเปลี่ยนแปลง เพราะ
คนรุ่นใหม่มีความรู้สึก ว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาฆราวาส และ
เหตุที่มาเยี่ยมสันตโศภก็เพราะเขาต้องการจะศึกษาตัวอย่าง
ของชุมชนชาวพุทธสำหรับทศวรรษที่ ๒๑ ตอนแรกเขาคิดว่า
สันตโศภเป็นชุมชนที่สงบอยู่ห่างไกลเมือง แต่พอมาแล้ว
กลับกลายเป็นสังคมที่อยู่ร่วมกับคนเมือง มีทั้งธุรกิจ และ
โรงเรียนซึ่งเขามองว่า นี่คือ ชุมชนตามอุดมคติของเขาเลย
เพราะการปฏิบัติธรรมไม่ใช่การปลีกวิเวก ไปนั่งสมาธิอยู่ในป่า
หรือการทำพิธีกรรม หรือ ไสยศาสตร์อย่างที่ชาวพุทธทุกวันนี้
หม่อมได้เปิด Asoke at a Glance ให้เขาชม เขาบอกว่าเดือน
มีนาปีหน้าจะมีสมาชิกของ The International Buddhist
Confederation จากหลายประเทศ ประมาณ ๖๐ คน มา
เยี่ยมสันตโศภ เขาอยากให้เราเปิดสารคดีนี้ให้พวกนั้นดูเพราะ
อธิบายเกี่ยวกับสาธารณโภคิกับบุญนิยมได้ดีมาก นอกจากนี้
เขายังขอสารคดีของเราเอาไปลงใน website ของเขาด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

สาธารณโภคิที่เต็มรูปพระมิต

รายละเอียด : เป็นนิมิตตัวอย่างหนึ่งที่คนต่างชาติ
ต่างประเทศเขาซาบซึ้งใจจนกระทั่งไปตั้งกลุ่มชุมชนสาธารณ
โภคิ เขาทำได้เก่งกว่าเราเพราะเรายังเล็ก มีสมาชิกจริงๆ ๙๒
คน และมีผู้มาสันทบทดลองร่วมอีก ๑๘ คน รวมแล้วเป็น ๑๑๐
คนขณะนี้ และสาธารณโภคิของเขาคือสมาชิกที่อยู่ในนั้น
ไม่มีใคร ยกเงินของตนไว้เลย สมบัติทุกอย่างเอาเข้าส่วนกลาง
หมดเลย เป็นที่คืนวัตถุ สंहาริมทรัพย์ คือทรัพย์ที่เคลื่อนที่ได้
ส่วนอสंहาริมทรัพย์เคลื่อนที่ไม่ได้ ก็ขายหมดแล้วเอาเงินเข้า
ส่วนกลางหมด เขาทำได้ แต่โศภเรา ทำไม่ได้ถึงขนาดนั้น
อยู่ในชุมชนนี้ทุกคนทำงานเสียภาษีร้อยละ ๑๐ จะยกไม่
เป็นของตัวเองบ้างนิดๆ หน่อยๆ ก็ไม่ไปเคร่งครัดขนาดนั้น

เราสนใจในภูมิธรรมจิตสูงจึงทำให้ตัวเองบริสุทธิ์ก็เป็นธรรมะ
ส่วนตัว เป็นโลกุตระธรรมส่วนตัวที่จะพัฒนาตัวเองขึ้นเป็นพระ
อาริยสงฆ์ขึ้นด้วยตัวเอง ใครที่ทำไม่ได้เขาก็ไม่ใช่ เขาก็ไม่เป็น
อาริยะสูงขึ้นไปเอง แต่คนที่ไม่ได้ติดยึดแล้วก็มั่นใจ จะมามั่นใจว่า
ส่วนกลางของเรามีเสนาสนะสัปปายะ อาหารสัปปายะ บุคคล
สัปปายะ ธรรมะสัปปายะ เป็นองค์ประกอบของมนุษยชาติที่
มั่นคง คุณอาศัยพึ่งพาเกิดแก่เจ็บตายได้หมดไม่ต้องกังวลเลย
พึ่งได้จริงๆ ผู้ที่เข้าใจผู้ที่มีภูมิปัญญาแล้วก็ไม่มีปัญหา อยู่ที่
อย่างสบายใจได้ แต่ที่เราไม่เหมือนเขาเพราะว่าของเรามีเยอะ
มันมีตัวเชื่อมต่อไปสู่ตั้งแต่ยอดพระมิตไปจนถึงฐานพระมิต
เลย มีทุกระดับ เพราะฉะนั้นคนในโลกปัญญาชนจะค่อยๆ
เข้าใจถึงเรื่องสาธารณโภคิที่เต็มรูปพระมิตนี้ แน่นนอนคนเก่งๆ
ก็อยู่ที่ยอดพระมิตก็มีน้อย อยู่ที่ยอดชั้นกลางชั้นล่างไล่ไปตาม
ลำดับละเอียดลออ อย่างเป็นจริงที่สุดกันไป ผู้สูงอายุยืนยาว
ก็จะได้เห็นการก้าวหน้าไปเรื่อยๆ มีความก้าวหน้าที่ซับซ้อน
ตัวอย่างเช่นคนจนนี่เป็นคนเจริญ คนไปร่ำรวยสะสมเป็นคน
ไม่เจริญ ง่ายๆ ตื้นๆ แต่คนจนก็จะมีเงื่อนไขเยอะ จนอย่างแยะ
ไม่เอาถ่าน จนไร้สมรรถนะ ชี้เกียด ผลาญพร่าและทะเยออย่างนั้น
ก็ไม่รับหรอก แต่นั่นจนอย่างประเสริฐ จนอย่างเป็นผู้ที่มีความรู้
ความสามารถ ขยันหมั่นเพียรสร้างสรร แต่ตัวเองไม่สะสม
เอาไว้เป็นของตน ก็เลยจน มีแต่น้อย ใช้พอตามเหตุปัจจัย
ไม่ถึงกับแก้ผ้าเดินอย่างพวกเขน แต่อยู่อย่างพอเหมาะเสื้อผ้า
มีแค่ ๒-๓ ชุด ง่ายๆ สบายๆ ไม่ไปยึดถือว่าจะต้องเอาราคา
แพงแบรนด์เนมหรูหรา ใช้แต่ของง่ายๆ ไม่หรูหรา มันมีราย
ละเอียดเยอะมาทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกในนัยยะละเอียด
ของสาธารณโภคิ ได้อีกเป็นร้อยๆ นัยยะ ตั้งหัวข้อขึ้นทำ
วิทยานิพนธ์ได้มากมาย ซึ่งจะมีคนมาศึกษาและทำในอนาคต

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

สาธารณโภคินี้ต้องทำเพื่อผู้อื่น ตัวจบคือมันเป็นความจริง

รายละเอียด : สาธารณโภคินี้ต้องทำเพื่อผู้อื่นเท่านั้น
จริงไหม โดยตัวจบมันเป็นจริง ตรวจสอบของผู้ปฏิบัติธรรมะ
พระพุทธเจ้าแล้วจะหมดอึดตายหมดตัวตน เมื่อหมดตัวตน
และตัวเราก็เป็นคนที่ยังไม่ตายก็ต้องมีกรรมกิริยามีการทำงาน
การกระทำมีสมรรถนะมีความรู้ความสามารถ เราก็ให้ความรู้
ความสามารถนี้เราก็ทำความรู้ความสามารถของเราให้และ
เป็นการกระทำเป็นการงาน มันก็จะเกิดผลผลิตเกิดแรงงาน

ขึ้นมา ก็จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นไป นั่นเป็นตัวจบ ที่มันยัง
ไม่ถึงตัวจบ เราก็ต้องฝึกฝนตัวเอง อยู่กับหมูกุ่มที่เราจะมีระบบ
สาธารณภคินี มีผู้ที่ทำจนจบ ทำนทำเพื่อหมูกุ่ม ๑๐๐% ผู้ที่
ได้ทำเพื่อหมูกุ่ม ๕๐% ๘๐% ๗๐% มันก็มีผลหลั่นกันอยู่ใน
สังขจะ แต่ละคนเองมันก็มีอยู่แล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่
๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สาธารณภคินีสุดยอดเลย

รายละเอียด : อาตมาพูดไม่รู้ก็ที่แล้ว อาตมาทำงานมา
เกือบ ๕๐ ปีมันลงตัว มันสมบูรณ์สำเร็จกิจ มันมีองค์ประกอบ
มีโครงสร้างของการทำงานโครงสร้างของการกระทำจนเข้าขั้นเป็น
วัฒนธรรม เข้าขั้นเป็นจารีตประเพณีของสังคม เต็มๆ เกิดมา
ก็เห็นแล้วว่าชาวโศกพ้อแม่พี่น้องปู่ย่าตายายก็พาทำอย่างนี้
ไปสบาย แกก็จะรู้ แกวิ่งอยู่ในนี้แกวิ่งได้ทั้งหมดเลย ในถิ่นที่
ของชาวโศกพ้อแม่ไม่ต้องห่วงหาอาวรณ์เย็นกลับบ้านให้ถูก
ก็แล้วกัน เท่านั้นเองก็สบายจะกินจะอยู่ก็ไม่ต้องห่วงเลยมี
ของกองกลาง หากินเองเป็นเต็ๆ มันก็จะรู้ ซึ่งมันเป็นวิถีชีวิต
ที่มีองค์ประกอบ สาธารณภคินีสุดยอดเลยอาตมาอธิบาย
ยังไม่แก่ มันไม่เดือดร้อนไม่ชุกชลัก มันเป็นไปอย่างสบาย
สบายจนจะทำให้คนซึ่งเกียจจนจะทำให้คนเห็นแก่ตัวเห็นแก่ได้
อันนี้จะต้องสำเหนียกสังวรระวัง แต่ละคนจะต้องเตือนกัน
มันจะทำให้เขาคิดอย่างนั้นว่ามีคนทำให้หมด ไม่ดี เราควรให้
เขาสำนึกสำเหนียก ช่วยกันสร้างสรรและเอามาแบ่งแจกกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สาธารณภคินีในกลุ่มประเทศอินโดจีน

รายละเอียด : เรื่องของพืชพรรณธัญญาหาร ไม่ต้องไป
เน้นเรื่องของสัตว์ไม่ว่าจะเป็นปศุสัตว์หรือประมง เราเอาแต่พืช
ไม่ต้องกลัวว่าสัตว์ต่างๆ มันจะลั่นโลก มันจะทำลายกันเองด้วย
สำหรับสัตว์ ไม่ใช่ว่ามันจะปล่อยให้มันเต็มโลกลั่นโลก ไม่ต้อง
กลัว ธรรมชาติเก่งกว่าเราอีก มันไม่มีปัญหา เป็นแต่เพียงว่า
ถ้าเราทำได้ คนก็จะอยู่เย็นเป็นสุข มันเป็นสาธารณภคินีได้
จริงๆ ในกลุ่มนี้ ในกลุ่มประเทศอินโดจีน อาตมาว่ารับรอง
ถ้าเป็นไปได้ขยายออกไปถึงต่างประเทศด้วยซึ่งทุกประเทศ
ในโลกถ้าเป็นถึงระดับของสาธารณภคินีเป็นโลกุตระธรรม
โลกุตระธรรมแท้ๆ นั้นไม่กินเนื้อสัตว์แน่นอน มันเข้าใจมันมี
ปัญญามันรู้จักกรรมวิบาก ศาสนาเทวนิยมเขาไม่รู้จักรกรรม-

วิบาก แม้แต่ศาสนาพุทธเองก็ยังไม่ชัดเจนสำหรับผู้ที่ยังไม่
ล้มมาทฤษฎีดีเพียงพอ ยังไม่เต็มบริบูรณ์ก็จะยังไม่ชัดเจนเรื่อง
กรรมวิบากเพราะละเอียดลึกซึ้งเลยว่ามีเป็นสิ่งที่เชื่อมต่อกัน
มันเป็นการสืบทอด ทั้งจงใจจงกรรม ทั้งจงรัก จงผูกพัน
จิตวิญญาณนี้ เป็นอนิจนิตยเดาไม่ได้ แต่ยืนยันว่าเป็นเรื่องจริง
พยายามพัฒนาตัวเองให้เป็นปัจเจกตั้งจะรู้เอง อาตมาไม่ได้พูด
อย่างเดาหรือสุ่มเสี่ยง (เล่นผีถ้วยแก้วเอาก็ไม่ใช่) มันเป็นเรื่องที่
อาตมามั่นใจจริง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

สาธารณภคินีมีหลักฐานอยู่ในพระไตรปิฎกแท้ๆ อยู่ในสาราณียธรรม ๖

รายละเอียด : สาธารณภคินีมีหลักฐานอยู่ในพระ
ไตรปิฎกแท้ๆ อยู่ในสาราณียธรรม ๖ บริโภคอุปโภคร่วมกัน
อยู่ในสาธารณะ ไม่เห็นจะเข้าใจยากปฏิบัติอย่างนี้ได้ถูกต้อง
พระพุทธเจ้าก็ทำได้อยู่ในคณะสงฆ์ ท่านอธิบายว่าบิดบาตมา
ได้อาหารเราก็กินเอามาเทรวมกัน แล้วก็แบ่งกันกินแจกจ่ายกันเป็น
รูปธรรมชัดเจน อย่างพวกเราปลูกพืชผัก ไม่ใช่แค่แต่ที่บ้านราช
แต่ที่อื่นก็แบ่งปันกันมาด้วย ซึ่งมันเป็นพฤติกรรมที่อาตมาว่า
แล้วพฤติกรรมที่แบ่งแจกกัน มันมีความจริงใจไม่ใช่การเล่นลิเก
(ไม่ใช่ตรามาติก) มันมีความจริงใจ เพราะฉะนั้นเป็นเรื่องที่
โอ้โหสุดยอด พฤติกรรมอย่างนี้ของมนุษยชาติและสังคม สังคม
ไหนก็ตาม มีสังคมที่เป็นเครือข่ายเครือข่ายอย่างนี้มันก็เป็นสุข
ช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีน้ำใจต่อกันข้อสำคัญมีทั้งปัญญาและ
ความจริงใจรู้ว่าอย่างนี้เป็นเรื่องสุดยอดแล้วเราก็ทำได้อย่าง
จริงใจมันก็จบแล้ว มันมีเท่าไรก็เท่านั้นทำเท่าไรก็เท่านั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

สาธารณภคินีเป็นเศรษฐกิจสุดยอดของโลก

รายละเอียด : ไม่ได้พูดเล่น สังคมที่ทำถึงขั้นสาธารณ
ภคินีได้นี้เป็นสุดยอดของโลก คอมมิวนิสต์ต้องเรียกพี่หรือ
เรียกพ่อจริงๆ ประชาธิปไตยยังแน่นอน เพราะว่าปัญหาธรรม
ด้วย ซึ่งเป็นสาธารณภคินีที่ไม่ได้บังคับ ส่วนคอมมิวนิสต์นั้นเป็น
การบังคับ ประชาธิปไตยไม่ได้บังคับ ทำงานฟรี เสียภาษีเข้า
กองกลางหมด เป็นคอมมิวนิสต์ทำเท่าไรก็เสียภาษีให้ส่วนกลาง
๑๐๐% อยู่กันอย่างไม่ลำบากยากเย็นไม่ทะเลาะวิวาทไม่แย่ง
ไม่ชิง เอาตัวเองมาร่วมกันอยู่อย่างนี้ มาเป็นคนจน มาเป็นคน

ทำงานฟรี แล้วก็อยู่กันร่วมกันกินร่วมกันใช้ในสังคมสาธารณโภคี เป็นสังคมมนุษยชาติที่ยิ่งใหญ่มันอาจจะไม่ใหญ่ไม่โตด้วยมวลปริมาณ แต่มันยิ่งใหญ่ด้วยคุณภาพ ยิ่งใหญ่ด้วยความประเสริฐสุดยอด ซึ่งเมืองไทยมีอันนี้ของพระพุทธเจ้าแล้ว

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-ศาสนาตามภูมิ

สาธารณโภคีเป็นเศรษฐกิจศาสตร์ที่คอมมิวนิสต์ต้องการ

รายละเอียด : ชาวอโศกเกิดหมู่กลุ่มมา เริ่มต้นตั้งแต่อาตมาเริ่มทำงานมา ออกมาบวช พ.ศ. ๒๕๑๓ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ก็เริ่มตั้งกลุ่มที่แดนอโศก ก็ยังไม่มีประชาชนชมราวสามหมื่นคน จนมาถึงปฐมอโศกแล้วก็มีศาลอโศกกับศิระระอโศกเพิ่มขึ้นเป็นชุมชน ซึ่งเป็นชุมชนที่เป็นไปตามธรรม เป็นสาธารณโภคี มาตั้งแต่เริ่มต้น สาธารณโภคีเป็นเศรษฐกิจศาสตร์ที่คอมมิวนิสต์ต้องการมากเป็นส่วนกลางที่ยิ่งใหญ่ แล้วมีผู้บริหารที่บริสุทธิ์สะอาด ผู้สะพัดแจกจ่ายให้ได้สัดส่วนที่ดี แต่เขาก็ไม่ได้แก้ที่ต้นเหตุคือจิตวิญญาณคน อาตมาเอาธรรมะพระพุทธเจ้ามาแก้ที่จิตวิญญาณคน อาตมาว่ามันจะเจริญขึ้นนะในอนาคต ก็จะเจริญขึ้น คนมาดูงานทั้งทางด้านจิตวิญญาณทั้งทางด้านวัฒนธรรมวัตถุ สังคมสาธารณโภคีสังคมนิยมมันเป็นอย่างไร ใช้ปัญญาชนะตั้งชื่อเรียกว่าสังคมบุญนิยม เป็นลัทธิ Boonism บุญคืออะไรบุญคือพลังงานที่ใช้ชำระกิเลส เดี่ยวนี้เข้าใจคำว่าบุญผิดเพี้ยนไปแล้ว บุญก็กลายเป็นกุศลซึ่งมันเป็นคนละเรื่องเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช จรณะวิชาที่พาเป็นคนจนอยู่เหนือคนรวย วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

สาธารณโภคีระดับฆราวาส

รายละเอียด : สาธารณโภคีระดับฆราวาส คือ การทำให้ฆราวาสมารวมกันเป็นสังคมหมู่บ้าน ทั้งมาเลยมาสมัครมีส่วนกลาง ในยุคพระพุทธเจ้าทำไม่ได้ ไม่ได้เก่งกว่าพระพุทธเจ้า แต่เหตุปัจจัยคนละฐานะ กาละความเข้าใจ ทุกวันนี้เข้าใจกันดีเป็นความยิ่งใหญ่ในสังคมโลก เป็นหมู่บ้านสาธารณโภคี กระจายไปประเทศที่มีฆราวาสนำตัวเองมาปฏิบัติธรรมเป็นนักปฏิบัติธรรมเหมือนนักบวช ฆราวาสเหมือนนักบวช เป็นหมู่บ้านนิตินัยก็มี ไม่ได้หมู่บ้านเล็ก ๆ

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-ศาสนาตามภูมิ

สามอาชีพกู่ชาติ

รายละเอียด : สามอาชีพกู่ชาติ คือ สมณะโพธิรักษ์ได้สัมผัส พอน้ำท่วมลด ดินและ ด่าไปหมด ไม่เสียหายหมดล้มระเนระนาด อย่างที่เห็นๆ กันถ่ายภาพไว้ แสดงถึงเราร่ำรายนะ ที่นอนตายเป็นขยะสีน้ำตาลล้นคว่ำ และกับซีโคลน แสดงถึงความร่ำรายนะ ถ้ามันไม่แปรเป็นขยะก็คือ ของมีค่ามีประโยชน์ทั้งนั้น ถ้าเป็นที่อื่นเขาทั้งหมดแล้ว เราก็กเอาขยะไปแปรเป็นประโยชน์ต่อไป เอาทำ permaculture เอาไปทำฟืนเป็นดิน ก็ได้ได้หยุดไม่ได้เซ็ด น้ำท่วมมาหรือไม่เป็นไรปลูกใหม่ ระเบิดปลูกขึ้นมาแล้ว แล้วมันจะซ้อน ขณะที่ท่วมจะเป็นทั้งดิน สารวัตถุ แผลกลาญปนกันเป็นปุ๋ยชั้นดี เรียกว่า humus เต็มไปหมด พวกทำสวนก็ว่าดีเลย ปุ๋ยธรรมชาติมีดีแล้วสามอาชีพกู่ชาติ กลีกรรรมธรรมชาติ ปุ๋ยสะอาด และขยะวิทยา

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

สามอาชีพกู่ชาติ

รายละเอียด : คือ กลีกรรรมธรรมชาติ ปุ๋ยสะอาด ขยะ-วิทยา นี้คือ ๓ อาชีพที่จะกู่ชาติกู่แผ่นดิน กู่ประเทศ กู่โลกเลย เรื่องการกลีกรรรมและปุ๋ยก็ยังพอฟังขึ้น แต่เมื่อพูดถึงขยะ คำว่าขยะนี้แม้มันไม่ใช่สิ่งที่ส่งเสริม มันเป็นเรื่องทำลายแล้วนะ แม้แต่สิ่งที่ส่งเสริมก็ได้ทำลายก็ได้ หากเราพลิกไปใช้ในมุมส่งเสริมก็จะไม่ใช่ขยะ หากพลิกไปใช้ในมุมที่ทำลายก็เป็นขยะ แต่คนที่อวิชชาที่ไม่รู้ในสิ่งที่ทำลาย คุณทำอย่างเจตนาหนักว่าเจริญแต่แท้จริงเป็นยาพิษ เป็นสิ่งที่ทำลาย มันเป็นเรื่องที่มอมเมาอย่างนี้ ก็ทำลาย รสชาติเพิ่มเติมความสวยงามเพิ่มเติมเป็นต้น เป็นสิ่งทำลายแต่เขาหลงว่าเป็นความเจริญส่งเสริมความสวยงาม แต่มันเป็นการทำลาย นี่คือนัยยะลึกซึ้ง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒

สามอาชีพกู่ชาติ

รายละเอียด : ๑. กลีกรรรมธรรมชาติ กลีกรรรมไร้สารพิษ มันกำลังพัฒนาอยู่นี่อาหารเป็นหนึ่งในโลก ๒. ปุ๋ยสะอาด ๓. ขยะวิทยา นี้คือ ๓ อาชีพที่จะกู่สร้าง คนจะเข้าใจว่าใครอยากจะทำอะไรนี่ยาก ปุ๋ยก็ยังไม่พอเข้าใจเพราะเกี่ยวกับพืชพรรณธัญญาหารมันจะคู่กันมันต้องช่วยกันก็พอเข้าใจแล้ว เพราะฉะนั้นจะต้องมาพัฒนาปุ๋ยนี้ให้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓

สามอาชีพภูษชาติมันเป็นอินโดย

รายละเอียด : ๑. กลิกรรมธรรมชาติ เรียบอกภูษชาติเขา เข้าใจว่าภูษชาติแน่นอน ประเทศไทยระดมกลิกรทำธรรมชาติให้ดีขึ้น รบรองว่าดี เน้นประโยชน์ให้เกิดแก่ผู้สร้างพืชพรรณธัญญาหาร ชาวไร่ชาวนาให้เต็มที่แล้วเอาอันนี้เป็นสมบัติของประเทศจะเป็นสินค้าส่งออก จะเป็นเรื่องเศรษฐกิจใหญ่เอาอันนี้เป็นหลักเลย จริง อุตสาหกรรมก็เป็นบ้าง แต่เราไม่แนะนำเราเพราะอาศัยไม่มีปัญหา อำนาจต่อรองของอาหารการกิน เอาจริงๆ จะสูงกว่าลูกระเบิด สูงกว่าปืน สูงกว่าอาวุธยุทธภัณฑ์มาก อาหารการกินเป็นเครื่องต่อรองได้ยิ่งกว่าปืนกว่าอาวุธ แต่สุดท้าย คุณก็จะเอาอาวุธมาปล้นเรา เราก็ต้องยอม เราก็ไม่ใจดำถึงขนาดให้เขามาปล้นหรือ ๒. ปุ๋ยสะอาด ๓. ขยะย่อย คนจะเข้าใจได้ยากว่าเรื่องของขยะจะมากภูษชาติได้อย่างไร ติดตามอย่างกระปริบตาในอนาคตเรื่องขยะ ยังหรงกตอนนี้อยู่เขาจะค่อยๆ เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญในสังคม ถ้าไม่คิดอ่านไม่จัดระบบไม่พยายามจะทำความสำคัญเรื่องนี้ จะตายเพราะขยะไม่ว่าประเทศไหนก็ตาม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

สามอาชีพเพื่อมวลมนุษยชาติ

รายละเอียด : คือ กลิกรรมธรรมชาติ, ปุ๋ยสะอาด, ขยะวิทยาด้วยหัวใจ แล้วปฏิบัติออกมีผลมีประโยชน์ต่อตัวเราต่อสังคมมนุษยชาติอย่างแท้จริง

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

สามัคคี

รายละเอียด : ๑. ความพร้อมเพรียงกัน ๒. ความพร้อมเพรียงสามัคคีกัน

หนังสืออ้างอิง : อธิวโลกุตร หน้า ๑๐๒, วิถีพุทธ หน้า ๑๐, คำบุญคือบาป หน้า ๗๖

สามัญญาตา

รายละเอียด : ความปกติของผู้ไม่ความสงบ
หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๘๔

สามัญญาผลสูตรกับสิ่งอันเป็นอาริยะทั้งสี่

รายละเอียด : ท่านบอกว่า ถึงพร้อมด้วยศีล / คัมครอง ทวารในอินทรีย์ทั้งหลาย / ประกอบด้วยสติสัมปชัญญะ / เป็นผู้สิ้นโทษ / ในสามัญญาผลสูตรก็ขึ้นอย่างนี้ มีศีลอันเป็นอาริยะ / สรรวมอินทรีย์อันเป็นอาริยะ / มีสติสัมปชัญญะอันเป็นอาริยะ / แล้วก็เป็นผู้สิ้นโทษอันเป็นอาริยะ สิ้นโทษคืออะไร สิ้นโทษเป็นภาษาที่ยิ่งใหญ่มาก ในหลวงเราเอามาใช้เป็นภาษาไทยว่าพอเพียง อาตมาแปลว่าใจพอ สันตญฺฐิ หรือสันโดษะ แปลว่าใจพอ ใจพอก็คืออะไร ผลของการปฏิบัติศีล สรรวมอินทรีย์ แล้วก็สติสัมปชัญญะแล้วก็ปฏิบัติโดยองค์รวมของจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ จะได้ผลจากมรรค เป็นผลคือสิ้นโทษขอลดตัดเลยถามว่า พวกคุณสิ้นโทษไหม สิ้นโทษ สิ้นโทษแปลว่าโดดเดี่ยวหรือไม่? ไม่ สิ้นโทษแปลว่าใจพอ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓

สามัญผล

รายละเอียด : ๑. ทำอยู่เป็นปกติธรรมดาของผู้เป็นได้ เป็นแล้วอย่างนั้น ๒. ผลตามปกติ ผลอันเป็นสามัญผล ๓. ผลตามปกติธรรมดาที่ผู้ปฏิบัติธรรมแบบพุทธอย่างสมมาภิภูษชาติจะได้จะมี ผู้ได้ผู้มีก็ชื่อว่าสมณะของพุทธ หรือพระอาริยะ ๔. ผลที่เกิดเป็นสมณะ (ซึ่งก็คือสมณะ ๔ อันได้แก่ โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี และอรหนต์), ผลแห่งความเป็นสมณะ ๕. ผลที่แสดงความ เป็นสมณะ หรือเป็นพระอาริยะ สามัญผล จรณะ ๑๕ วิชชา ๘ เป็นความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าที่ไม่มีใครตรัสรู้ได้ ถ้าไม่มีพระพุทธเจ้าแล้วไม่มีใครรู้ได้ สังวรศีล อปถนกธรรม ๓ หลักปฏิบัติที่ไม่ผิด ๓ สรรวมอินทรีย์ โภชนะมัตตัญญูตา ชาคริยานุโยคะ เอาหลักปฏิบัติ ๓ ข้อนี้ไปจับสำนักต่างๆ ที่สอนให้ปฏิบัติได้เลย ซึ่ง ๓ ข้อนี้เป็นหลักปฏิบัติที่ไม่ผิดของพุทธ หากปฏิบัตินอกทั้ง ๓ ข้อนี้ก็ผิด ต้องมีครบ ๓ ข้อนี้ด้วย มีสรรวมอินทรีย์ ต้องสรรวมทวาร ๖ ด้วย ไม่ใช่ไปเอาทวารเดียวหลบอยู่ภายใน แล้วปฏิบัติกับสิ่งที่ เป็นอุปโลกนบริโภค ปฏิบัติในขณะที่สัมผัสกับเครื่องกินเครื่องใช้ ไม่มีอะไรออกไปกว่านี้หรือ แล้วก็กลดกิเลสจากสัมผัสเหล่านี้ให้ได้ เมื่อไม่เกิด ลัทธิธรรม ๗ ฌานก็ไม่ใช้ของศาสนาพุทธ หากปฏิบัติแล้วเกิด ลัทธิธรรม ๗ จะเกิดฌาน ๑ ๒ ๓ ๔ แล้วมีวิชชา ๘ เกิด มาถึง คำว่า ฌาน ตัวนี้ จึงขอสะกิดเตือนคนไปนั่งหลับตาปฏิบัติฌาน มันเป็นฌานทั่วไปของสาธารณะเดียรถีนอกรีดไม่ใช่ฌานของพุทธ สามัญญาผลสูตร ในยุคพระพุทธเจ้ามี ๖ สำนักใหญ่ แต่ยุคนี้มี ไม่รู้กี่ ๖ ล้านสำนัก พระพุทธเจ้าตรัสกับพระเจ้า

อชาตศัตรูว่าไปพบมาก็สำนัก พระเจ้าอชาตศัตรูก็ถามว่า การปฏิบัติของท่านทำให้เกิดการเจริญมีมรรคผลอย่างไร แต่เจ้าสำนักใหญ่ ๖ สำนักตอบไม่เข้าเป้า ถามมะม่วงไปตอบ ขนุนส้มมะลอบ ครูสฤษดิ์ เวลัญจบุต ว่างมงายกว่าเขาทั้งหมด ฉะนี้ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ หม่อมฉันถามถึงสามัญผลที่เห็น ประจักษ์ ครูสฤษดิ์ เวลัญจบุต กลับตอบสายไปเปรียบเหมือน เขาถามถึงมะม่วง ตอบขนุนส้มมะลอบ หรือเขาถามถึงขนุน ส้มมะลอบ ตอบมะม่วงฉะนั้น หม่อมฉันมีความดำริว่า บรรดาสมณพราหมณ์เหล่านี้ ครูสฤษดิ์ เวลัญจบุต นี้ว่างกว่าเขา ทั้งหมด ว่างมงายกว่าเขาทั้งหมด เพราะเมื่อหม่อมฉันถามถึง สามัญผลที่เห็นประจักษ์ อย่างไรจึงกลับตอบสายไป หม่อมฉัน มีความดำริว่า ไฉน คนอย่างเรา จะพึงมุ่งรุกรานสมณะหรือ พราหมณ์ผู้อยู่ในราชอาณาจักร ดังนี้ แล้วไม่ยินดี ไม่คัดค้าน ภาษิตของครูสฤษดิ์ เวลัญจบุต ไม่พอใจแต่ก็มีได้เปล่งวาจา แสดงความไม่พอใจ ไม่เชื่อถือ ไม่ใส่ใจถึงวาจาฉะนั้น ลุกจาก ที่นั่งหลีกไป

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ- ศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๘๐, ๒๖๒, อธิคว- โลกุตระ หน้า ๑๘๔, ๑๘๘, ๑๘๙, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๙๕

สามัญลักษณ์, สามัญญลักษณ์ ระดับสมมุติสัจจะ

รายละเอียด : ๑. ธรรมชาติของสมมุติสัจจะ ๒. ลักษณะ ตามปกติธรรมดาทั่วไป ๓. การรู้แจ้งไตรลักษณ์ที่ยังจับไม่มั่น คั้นไม่ตาย เป็นแค่ความเข้าใจซึ่งการขบคิดด้วยตรรกะว่าทุก สรรพสิ่งล้วนเกิดขึ้น-ตั้งอยู่-ดับไป แม้ถึงการเห็นจิตสังขารใน ขณะนั่งหลับตาทำจิตเข้าไปรับรู้เฉพาะที่อยู่ในภวังค์เท่านั้น ยังเป็นโลกีย์ธรรมอยู่ ไม่หยั่งไปถึงจิต-เจตสิก-รูปของปรมาต- ธรรม

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๙๑, ๑๒๕, คำบุญ คือบาป หน้า ๑๘๕-๑๘๖

สามีสสุข

รายละเอียด : สุขที่ได้เสพสมตรงตามตณหา อุปาทาน
หนังสืออ้างอิง : อธิควโลกุตระ หน้า ๒๗๐

สายธารของปัญญา

รายละเอียด : อัญญา ความเป็นอื่น ความรู้อื่น ต่างไป

จากอื่นๆ กัญญา ความให้เกิดยินดี บมเพาะ (มีกรรมให้ก่อเกิด ตัวตน) ษัญญา การฆ่า, การทำลาย ษัญญา ฟังรู้, ควรรู้, ผู้รู้ ฤัญญา น่านม สัญญา ความกำหนดรู้ มัญญาตี สำคัญหมาย, ฐัญญา จลาค มีความรู้จริงตามความเป็นจริง ฐัญญา มีสิริ, ตี, เจริญ, มั่งมี, รุ่งเรือง, ไร่ร้าง, สำราญ, เลิศ ภูัญญา ความ เป็นไปแห่งการกล่าว มัญญา กิริยาที่ถือตัว, หยิ่ง, เยอหยิ่ง ยัญญา การบูชา เช่นสรวง

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ- ศาสนาตามภูมิ

สายปัญญา

รายละเอียด : คือพวกบุน ใช้แค่สะกิดด้วยปัญญา ก็จะไม่ เข้าใจได้เร็ว

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๘๑

สายปัญญา

รายละเอียด : สายปัญญานั้นเร็ว อมตบุคคล จึงเป็น สายปัญญาเป็นหลัก สายปัญญาจะกลับมาอีกจะเหนือกว่า

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ- ศาสนาตามภูมิ

สายปัญญา สายเจโต

รายละเอียด : ปัญญาเป็นสายปัญญาพุ่งชานก็ต้องดับ ส่วนสายเจโตเป็นสายหลัก สายหลบ สายไม่เอาอ่าว ไม่เอา อะไร ไม่เอาถ่าน ไม่เอาชี้ถั่วเลย ก็เลยต้องพยายามปลุก ขึ้นมาฟื้นขึ้นมา มันมี ๒ สภาพเสมอ คนที่เป็นจิตสายเจโต หรือสายศรัทธาจิต ก็จะไปชอบดับหยุด ไม่ค่อยตื่น มันจะมี ๒ เสมอ สังขิตตั้งจิตตั้งกับวิกขิตตั้งจิตตั้ง เป็นสองตระกูล สัทธานุสารีกับธัมมานุสารี ก็มี ๒ ตระกูลนี้ ซึ่งมันต้องรู้ตัวเอง เพราะฉะนั้นถ้าเราไม่รู้ตัวเองจะช้าแล้วสับสน กลายเป็นว่าเรา จะแสวงหาอะไร ถ้าเราเป็นฐานเจโตหรือศรัทธา ก็ไปหาปัญญา หาผู้รู้คนละสายกับเรา จริงๆ มันคนละสายกันจะทะเลาะกัน มันจะไม่ค่อยอยากเข้าหากัน แต่ผู้ที่มีปฏิภาณปัญญาแล้วจะรู้ ว่าเรามีอย่างนี้เราเป็นแกนนี้เราต้องหาอีกแกนหนึ่ง เราเป็น แกนศรัทธาต้องไปหาแกนปัญญา เราเป็นแกนปัญญาต้องไป หาสายศรัทธา

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

สายปัญญาคัดเฟ้นนาม ๕ เป็นลำดับอย่างน่าอัศจรรย์

รายละเอียด : เวทนา สัญญา เจตนา ต้องมีการผัสสะ จึงจะมีการทำใจในใจได้สมบูรณ์ หากไม่มีการผัสสะอย่างใดก็ไม่สมบูรณ์ในการทำใจในใจ ต้องมีผัสสะ นาม ๕ เป็นตัวกลางที่สำคัญ เวทนา สัญญา เจตนา ผัสสะ มนสิการ สายปัญญา จะคัดเฟ้นได้เป็นลำดับอย่างน่าอัศจรรย์ จึงมีศีลเป็นตัวกำกับ

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สายปัญญาที่สัมมาทิฏฐิบริบูรณ์จะเร็วและมั่นคง

รายละเอียด : แล้วจะทั้งเร็วและแน่น มุกุฏธาคู คือจิตแดนของเรา พญฺชนะ มุกุ แปลว่าอ่อน เร็วไวทั้งเจโตและปัญญา จะเก่งขึ้นเรื่อยๆ ตามฐานความจริง

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สายปัญญาแท้แยกอนุสัยกับอาสวะออก

รายละเอียด : ผู้ที่ปัญญาวิมุตติ คือผู้ที่สิ้นอาสวะแล้วยังใจจะไม่มาเกิดอีกเลย ได้เลย จะไปอยู่ที่ไหนก็ไม่มีทุกข์แล้วก็ค่อยๆ เจือจาง dilute ไปตามธรรมชาติ สูญเอง จะสลายอาสวะกับอนุสัยไปเอง แต่ผู้เป็นสายปัญญาแท้จะแยกแยะอนุสัยกับอาสวะออก อันนี้จะไม่มีการอธิบายให้คุณฟังหรอก ถ้าไม่ใช่อาตมา เชื่อว่าองค์เดียว คนเดียวที่สามารถแยกแยะอนุสัยกับอาสวะได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สายปัญญาไม่ต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย

รายละเอียด : เพิ่งเห็นว่าท่านไม่เข้าใจสภาวะที่แท้จริงเหวโห แปลว่าความแท้จริงแต่ถ้าไม่มีความจริงอันนี้ เราก็มาย้ำความจริงอันนี้ จึงต้องกล่าวต้องย้ำ ผู้ที่เป็นสายปัญญาจริงของเขาตรงแล้ว เหวโห ถึงไม่ต้องกล่าวต้องย้ำต้องพูดถึงอันนี้อีก จึงบอกว่าไม่ต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย พูดไปตามบัญญัติแต่มีมืออยู่แล้วไม่ต้องไปพูดของท่าน ท่านก็ทำได้เร็วเป็นอุกโตภาควิมุตติเลย แต่ผู้ศรัทธาก็จะไปสั่งสมเป็นกายสักขีพยายามให้เต็ม จึงเป็นปัญญาวิมุตติ มาเต็มปัญญาอีกที จึงจะอุกโตภาควิมุตติ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สายพุทธที่ไม่สัมมาทิฏฐิเขาจะมี ๒ สภาพ

รายละเอียด : คือ มีรูปนามแยกกันไม่ออก แล้วเขาจะติดอยู่ที่สุขชาวพุทธที่ยังแสวงหาความสุขอยู่ ชาวพุทธคนนั้นยังไม่ใช่ชาวพุทธ ชาวพุทธที่แท้หมดความสุขความทุกข์ จะต้องเข้าใจความสุข ความทุกข์ เกิดในจิต คือ เวทนา จุดที่จะต้องศึกษา คือ เวทนา เท่านั้นของศาสนาพุทธ เป็นสุดยอดหัวใจของศาสนาพุทธ ศึกษาจนกระทั่งรู้อาการความสุข ความทุกข์ แล้วลดเหตุที่ทำให้เราไปหลงติดความสุข ความทุกข์ ความสุข ความทุกข์แยกกันไม่ได้ มันเป็นคู่หูที่แยกกันไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

สายศรัทธา

รายละเอียด : โดยตรงจะชำนาญ ใครยิ่งไปวนเวียนหลงติดดวงวนโลภก็ยะ คุณจะมีวิมุตติโลภก็ยะ เคหสิตอุเบกขา นั่งหลับตาสะกดจิต เหมือนอาฬารดาบส อุทกดาบส ไม่เอาอ่าวกับภายนอกไม่ใส่ใจเรื่องภายนอกทวาร ๕ ภายนอก มุ่งแต่อยู่กับภายในแล้วก็ดับ แล้วบอกว่านี่คือวิมุตตินี้คือนิโรธ ก็จมสู่ความหลงไกลจากวิเวก ไกลแสนไกล ไม่ใกล้เลย ไปใหญ่ด้วยความไม่รู้ไม่มีพุทธปัญญา หลงไป วนไป แล้วก็ฟื้นมาใหม่ก็ไม่เข็ดอีก แต่ละชาติก็ทนได้ต่อทุกข์ ทนได้มากกว่าก็หลงสุขได้มากกว่าอีก ก็ตกนรกเวจหนักขึ้นไปอีก เมื่อหมดวาระแห่งฤทธิ์อำนาจ ใช้เวรเสร็จก็หลงสุขอีก ไม่รู้จักทุกข์ หลงสุขเป็นสุขนิยมไม่รู้จักทุกข์ เพราะฉะนั้นสายศรัทธาไม่ต้องพูดถึงความมวนเวียนจะนานแสนนาน จนกว่าสายศรัทธา จะมามีความรู้ทางปัญญา เริ่มรู้ทางปัญญาก็จะเริ่มมาเป็น ธรรมานุสारी แต่กัตติสัทธาวิมุตติมาพอสมควร นี้ไม่ได้ใกล้ปัญญาวิมุตติเลยนะ ปัญญาวิมุตติจะอยู่ขั้นที่ ๖ สัทธาวิมุตติ เริ่มมีความรู้บ้างแต่ก็วนเวียนอยู่ในกรอบเข้ามาเป็นสัทธานุสारी สัทธาวิมุตติ อยู่ในวิภูฏะววนของสามเส้า ความนานของศรัทธา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สายศรัทธาจับตัวกันเป็นก้อน สายธรรมานุสारीเป็นฟุ้ง

รายละเอียด : สังขิตต์จิตต์. (จิตเกร็ง-จับตัวแน่น หดคุมเคร่งอยู่). วิกขิตต์จิตต์. (จิตกระจาย-คั่นไป ฟุ้ง จับไม่ติด) สายศรัทธาก็จับตัวเป็นก้อน สายธรรมานุสारीก็จะไปเป็นการฟุ้งกำหนดหมายโดยใช้ตั้งแต่ สัญญา มาเป็นอัญญา กัญญา ัญญา ปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สายศรัทธาซ้ากว่าสายปัญญา

รายละเอียด : แขนสองแขน แต่การจะเปลี่ยนให้ศรัทธาเป็นปัญญานั้นเป็นไปได้ แต่สายปัญญาเขาไม่เปลี่ยนตัวเองเป็นศรัทธาหรอก เพราะว่าศรัทธามันซ้ากว่า ด้วยความรู้ด้วยความสำเร็จ ศรัทธาลำเร่ก็ซ้า ได้รับความรู้ที่เต็มก็ยากกว่า จะว่าไปแล้วไม่ได้หมายความว่าเอาปัญญาไปซ่มศรัทธาก็ไม่ใช่ แต่คุณสมบัติของแต่ละแกนจิตวิญญาณมันเป็นจริงอย่างนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สายศรัทธาพากเพียรไปตามลำดับ

รายละเอียด : ถ้าสายศรัทธาพยายามเข้าหาสายปัญญาให้ดี แต่อย่าไปอยากได้ พากเพียรไปตามลำดับจะได้เป็นลำดับอันน่าอัศจรรย์ ศิล สมาธิ ปัญญา ต้องให้รู้การศึกษา ๓ ทำศีล แล้วให้เกิดจิตอธิจิตบรรลุสิ่งสมๆ ตามจรณะ ๑๕ วิชา ๘ แล้วก็จะตกผลึก เป็นจิตตั้งมั่น จิตตั้งมั่นจะเกิดหลังจากที่คุณมีความบริสุทธิ์สะอาดจากอาสวัภษญาณ อาสวัภษญาณคือญาณที่ ๘ ของวิชา ๘ แล้วก็จะสั่งสมความสะอาดของจิต หากไม่ถึงขั้นญาณที่ ๘ ก็สั่งสมมาเรื่อยๆ เป็นลำดับที่หมุนรอบเชิงซ้อน บริสุทธา บริโยทาทา มุฑุ กัมมัฏฐา ปภัสสรอัญญา เป็นตัวละเอียดที่ง่ายที่ซัดที่เร็ว ก็ให้เห็นเป็นปัญญาวิมุตติ ก็จบปัญญาวิมุตติ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สายศรัทธาภายในภายนอกต้องสมดุลกัน

รายละเอียด : สายศรัทธาคือเส้นแดง ก็จะกลายเป็นกายสิทธิ์ ภายนอกภายใน จะต้องครบทั้งภายนอกและภายใน สายศรัทธาไม่ค่อยเอาภายนอก ไปมัวในจิต อย่าลืมภายนอกไม่ทำภายนอกภายในให้สมดุลกันมันก็เลย โด่งไปหนักแต่ภายใน มันก็ไม่ออก ภายในภายนอกสมดุลกัน พอรู้ภายในภายนอกก็ทำให้สมดุลกัน เป็นลำดับอย่างน่าอัศจรรย์ ราบเรียบเหมือนฝั่งทะเล จะเรียงลำดับสมดุล กามกับอตตาทาภายนอกกับภายใน ปัญญาจะบรรลุ กามกับอตตาทาได้สัดส่วนดี แต่สายศรัทธาจะทำแต่อตตาทา จมกับอตตาทาอีกนาน

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สายศรัทธามาเป็นสายปัญญายังสับสน

รายละเอียด : สังเกตพวกเราที่เป็น สายศรัทธา มาเป็นสายปัญญาก็ยังสับสน บาป บุญ กุศล อกุศลอยู่เลยบุญ ไม่ใช่ กุศล บุญเป็นพลังงานที่ฝากิเลสจบ มันจบไม่มีอะไรต่อเลย แต่กุศล เป็นพลังงานที่สะสมเป็นสมบัติ ส่วนบุญนี้ เป็นวิบัติ มันทำหน้าที่ บัติ หรือ เข้าถึง บรรลุ โดยไม่ต้องบั่นนะ ไม่ต้องสั่งสมต่อไป ทำงานเสร็จปั๊บสลายตัวหากเป็นบั่นนะก็เป็น ก่ล่องสมบัติสะสมเอาไว้ใช้เป็นฐานความดีเป็นฐานสมมุติ แต่วิบัติ เป็นปรมัตถ์อย่างเดียว

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สายศรัทธายึดติดไม่มีปัญญา

รายละเอียด : ผู้ไปหลงสำคัญมั่นหมายในสรรพสิ่งว่าเป็นอัตตาทาจึงติดอยู่กับอัตตาทาไม่มีปัญญา ที่จะปล่อยวาง เพราะฉะนั้นปัญญาจึงยิ่งใหญ่ สายศรัทธาจะยึดติดอยู่อย่างนี้ จิตไม่เกิดปัญญาขึ้นมา ถ้าจิตเกิดปัญญาขึ้นมา ถ้าคุณมีปัญญาขึ้นมา จากฐานกายสิทธิ์ เป็นฐานปัญญาวิมุตติ คุณก็เป็นพระอรหันต์ พระพุทธเจ้ายังไม่ยอมรับกายสิทธิ์ว่าเป็นอรหันต์ เพราะยังไม่มีความรู้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๓

สายศรัทธายิ่งกว่าลิงแก็แห

รายละเอียด : เรื่องภพชาติ ที่เป็นนิรมานกาย ปั่นเอง มีเอง มีวิญญาณมาจากต่างชาติมีพญายมมีลูกน้องพญายมไปกับโลกจินดา มากไปเรื่อยๆ (อ.มันเป็นแกนศรัทธา แต่ปรุงแต่งกับแกนพุ้งซ่าน) ก็จะแยกไม่ออกปนกันไปหมดนี้ มันจะซ้า สายศรัทธามันจะยุ่งยิ่งกว่าลิงแก็แห ยิ่งกว่า ซาละหายแหในพรหมชาลสูตร ยิ่งแก็ยิ่งแน่น ถึงบอกว่าสายศรัทธาหยุดทำอย่างต่อเนื่องมาศึกษาทางนี้บ้าง ไม่อย่างนั้นจะอาการยิ่งหนัก พุดไปอย่างไรเขาก็กลายเป็นโจรที่ฆ่าด้วยหอกกร้อยเล่ม เข้ากลางวันเย็นก็ไม่ตาย ต้อวนเวียนอยู่อย่างนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สายศรัทธาสภาวะเกิดแต่ไม่รู้ตัวเอง – สายเจโตรู้ง่ายกว่าสายปัญญา

สายศรัทธาสภาวะเกิดแต่ไม่รู้ตัวเอง

รายละเอียด : สายศรัทธาหลายคนสภาวะเกิดแล้ว แต่รู้ตัวเองไม่ได้ก็มี หรือบางคนใช้ปัญญาในตัวเองแล้วตัวเองไม่รู้ก็มี หรือไปรู้ซึ้งก็ได้รับความเกิดความเป็นของตัวของตนเองนั้นรู้ไม่ได้ก็ได้ มันเป็นเรื่องนามธรรม ใช้ภาษาสื่อสภาวะธรรมที่ไม่มีตัวตนรูปร่างไม่มีหัวไม่มีหาง เป็นนามธรรมอยู่ เราต้องรู้เอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สายศรัทธาหลงปัญญา

รายละเอียด : สายศรัทธาจะซ้านานกว่าสายปัญญา แต่ไม่ได้เป็นการพูดข่มกันนะคนพวกที่ซ้านานวนคือสายศรัทธาที่ค่อย หน้อย จะเสียเวลาไม่ใช่ปีเดียวนะ แต่เป็นร้อยชาติ พันชาตินะ พูดแล้วก็นึกถึงเจ้าอ้อ ตั้งชื่อตัวเองว่าเป็นพุทธ พันชาติ เป็นลูกคนเดียว มีสมบัติที่พอทิ้งไว้มากก็เลยทำให้มีเครื่องอสังการทำให้ซ้านาน ลูกพวกก็ไม่มี สายศรัทธาที่ซ้าก็เพราะว่าหลงปัญญา เวลาหลงมันไม่รู้ตัว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สายศรัทธา (และสายปัญญา)

ถ้าเป็นอรหันต์ต้องมาทางปัญญา

รายละเอียด : สัทธาวิมุต วิมุตติทางสายศรัทธาอย่าง กายสักขีอย่างไรก็ต้องมาทางปัญญา ถ้าเป็นพระอรหันต์ได้ ก็มี สัพพปาปัสสอกรณัง กรรมกิริยาต่างๆ ไม่มีเจตนาทำบาปแล้ว แต่ถ้าคุณทำอย่างไม่บริสุทธิ์ใจจริงๆ มีกุศลเจตนาแม้หน้อย ก็เป็นวิบากคุณ แต่ถ้าเจตนาไม่ดีไม่มีเลย กรรมวิบากจึงอยู่ที่เจตนา เจตนาจึงเป็นอาการของจิตที่ทำให้เกิดบาปบุญได้

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สายสัทธานุสารีสู่กายสักขี

ต้องสัมผัสสวิโมกษ์ ๘ ด้วยกาย

รายละเอียด : สายศรัทธา สัทธานุสารีมา อัมมานุสารี มาทัญญูปัตตะ แล้วต้องแวงไปกายสักขี คุณต้องสัมผัสสวิโมกษ์ ๘ ด้วยกาย หากไม่สัมผัสสวิโมกษ์ ๘ ด้วยกายคุณก็จะไปนอนอยู่ตรงนี้ อย่างงั่งก็ได้อาสวะบางอย่างดับ อาสวะบางอย่างยังไม่ดับยังไม่เหลือ คุณก็จะได้ไปตายแล้วก็ลืมต้น ได้ต้นก็ลืมปลาย

จะวนไปอย่างนั้นแม้จะได้หมดอาสวะบางอย่าง กิวนเวียน ทัญญูปัตตะ กายสักขีขึ้นอีก แต่อัมมานุสารีมาที่ทัญญูปัตตะแล้ว ไปปัญญาวิมุตติ

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช เรื่องบุคคล ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สายหลับตามิจฉาทัญญูในการปฏิบัติธรรม

รายละเอียด : การปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้าไม่ขาด ภายนอกไม่ขาดภายใน เช่น สายที่นั่งหลับตามิจฉาทัญญูขาด ภายนอกไปหมดเลย เขาจะทำจิตในจิตให้หมดกิเลสก็ไปนั่งหลับตาเขาทั้งภายนอก ๕ ทวารไว้ แล้วก็มกกับการนั่งสมาธิ ทำจิตอยู่อย่างนั้นไปกันใหญ่ทั้ง ๕ ทวารไปหมด เริ่มต้นจาก ชั้นแรก เบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์คือการสังัดจากกาม เขามี ที่ไหนเบื้องต้นเริ่มต้นแห่งพรหมจรรย์ในการสังัดจากกาม แล้ว กามคุณ ๕ มันอยู่ภายในหรือ กามคุณ ๑ ไม่มี เพราะฉะนั้น คุณจึงไกลแสนไกลจากวิเวก เพราะช้อยอยู่ในถ้ำแห่งใจ พวก นั่งหลับตาคือพวกไกลจากวิเวกตลอดกาลนิรันดร คือพวก นอกกริตของศาสนาพุทธ เศียรถีย์ นั่งหลับตาปฏิบัติธรรม พระพุทธเจ้านอกกริตหมด

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

สายเจโต

รายละเอียด : คือพวกบู๊ ก็เอาเป็นเอาตาย เอาชนะ คะคนให้ได้ จะเข้าใจได้ซ้า มักจะทำอะไรซาดๆ เกินๆ กว่า ซิตที่กำหนดเสมอ สายนี้จะได้รับการกำราบที่แรง

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๘๑

สายเจโตกับปัญญา

รายละเอียด : สายเจโตเป็นสังขิตตังจิตตัง สายปัญญา เป็นวิกขิตตังจิตตัง สายปัญญาจะพุ่งกระจาย สายเจโตจะเป็น ก้อนดีไม่แตก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสาวาริธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สายเจโตรู้ง่ายกว่าสายปัญญา

รายละเอียด : ผู้ที่ไม่ใช่สายปัญญา เข้าใจไม่ได้ง่ายๆ เป็นสายศรัทธาเจโต ที่จริงสายเจโตหรือสายศรัทธาว่าไปแล้ว

ถ้าเพื่อว่าไม่ยึดถือยึดมั่นเกินไป เปิดจิตฟังผู้อื่นบ้าง จะรู้ได้ง่ายกว่าสายปัญญา สายปัญญานั้นรู้มากยาวนาน เราพูดอะไรเขาก็จะย้อนแย้งได้หมด จะไม่ลงตัวง่าย ๆ จนกว่าเขาจะจำนนอย่างมากมาย ต้องยาวนาน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สารตีฝักบุรุษที่สมควรฝัก

รายละเอียด : ทรงรู้แจ้งโลก เป็นสารตีฝักบุรุษที่สมควรฝัก สารตี แปลว่าผู้ที่นำพา เก่ง ไม่มีใครเท่าเทียม นำพาไปสู่นิพพานไม่มีใครเก่งเท่า อย่างยุคนี้อาตมาก็เป็นผู้นำพา จะเรียกว่าไม่มีใครยิ่งกว่าก็ได้ในยุคนี้ปางนี้ แต่ไม่ได้เก่งเท่าพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สารสังขะ

รายละเอียด : แก่นแท้

หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๘๐

สาระของชีวิต

รายละเอียด : การมีชีวิตอยู่แล้วเรารู้จักการศึกษา รู้จักว่าจริงๆ ชีวิตเรามีสาระคืออะไร ไปศึกษาสาระแบบโลกจะเป็นการปรุงแต่งเพื่อให้ได้ลาภได้สรรเสริญ ได้อะไรก็ไม่รู้เลอะเทอะไป กว่าคนเราจะเข้าใจสาระแท้ว่าคนเราเป็นหลงเลอะเทอะที่เป็นโลกียะ ถ้าออกไปเสียเวลาแรงงานทุนรอนสมบัติพัสถานวัตถุ กว่าจะกอบกู้ความสูญเสียที่ไม่เข้าทำนี่คืนมา ทั้งเวลาแรงงานทุนรอน ก็เอามาสร้างสิ่งที่มีคุณค่ามีประโยชน์ อาตมาทุกวันนี้ต้องใช้ทุนรอน สร้างอะไร สร้างธรรมชาติเพราะว่าธรรมชาติถูกเผาผลาญทำลาย ทำให้จึงมาสร้างธรรมชาติสร้างสิ่งแวดล้อมสร้างดินน้ำไฟลม ให้มีการสะพัด มีน้ำสะอาดมีดินดี มีพลังงานไฟพลังงานลมที่ดี แล้วก็สังเคราะห์สังขารกันขึ้น ด้วยตัวมันเองด้วยแล้วก็ด้วยเราช่วยมันด้วยใช้วิทยาศาสตร์ช่วยบ้าง แล้วก็ให้มันเกิดอยู่ในนี้ให้ครบพร้อมบริบูรณ์อยู่ในนี้ เราก็อใช้ความรู้ความสามารถอยู่ในนี้ในราชธานีอโศก พร้อมเลย อุดมสมบูรณ์ สิ่งที่พุ่งเพื่อพุ่งเพื่อยุ่ยสลายเป็นอบายมุขต่างๆ ไม่มีในนี้ ไม่สร้างและไม่สนใจ มาในนี้มีแต่เนื้อของสารสังขะจะทั้งนั้น จะเป็นที่พึ่งพาของคน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

สารนิพนธ์ตรวจสาระชีวิต ๖ ปี

รายละเอียด : โรงเรียนข้างนอกไม่มีหอรอก แต่โรงเรียนสัมมาสิกขา เราจะมีสารนิพนธ์ คือคุณใช้ชีวิตอยู่ที่นั่น ตั้ง ๖ ปี เมื่อจบ ม.๖ คุณเขียนประสบการณ์ความรู้สึก ผลดี ผลเสีย วิเคราะห์บ้างได้อะไร ก็เขียนมา หัดเขียนเล่าเรื่อง story ๖ ปีที่แล้ว อยู่ในนี้มีประสบการณ์อะไรบ้างบันทึกมา ฝักทำมันก็จะมีประโยชน์ มีความสามารถ ให้เขียนสารนิพนธ์ เราก็จะได้รู้จักเด็ก แต่ละคนด้วย เด็กเขาก็จะตรวจสอบเวลาเขาเขียนก็จะระลึกถึงว่าเราได้ผ่านอะไรมาเมื่อเหตุการณ์อย่างไร รู้สึกอย่างไรได้ด้วย เขาก็จะแยกได้ว่าอะไรควร หรือไม่ควร อะไรดี อะไรไม่ดี อะไรที่ไม่อยากเล่า ไม่อยากเขียนก็ได้ อะไรที่อยากเล่า บางคนก็เล่าถึงความไม่ดีของตัวเองเอาไว้ บางคนไม่อยากเล่าความไม่ดี ก็เล่าแต่ความดีมาก็ได้ เราก็จะได้เรื่องราวจริง ประสบการณ์จริง ของแต่ละคน ก็ได้ศึกษามันเป็นการเรียนรู้มนุษยชาติ พระโพธิสัตว์จะเรียนรู้หลากหลายพวกนี้ อาตมาจึงให้ทำสารนิพนธ์ก่อนจบ จะเห็นได้ เวลารับกมล เขาก็จะให้อาตมาไว้อ่าน อาตมาก็ให้กมลเขาไป

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สารสะท้อนๆ ของชีวิตคือธรรมะ

รายละเอียด : อย่าเป็นลิงถือลูกท้อ คนที่ท้อนี้ไม่จริงคนที่จริงต้องไม่ท้อ คือคนเรานี้แหละ คินะที่พวกเราเข้าใจ สารสังขะแท้ๆ ของชีวิต สาระแท้ๆ ของชีวิตคือธรรมะ ศาสนาเทวนิยมธรรมะของเขาก็เป็นสังขธรรมที่ยิ่งเหมือนกัน ยิ่งของพุทธแล้วยิ่งเป็นสารสังขะโลกุตระด้วย เพราะฉะนั้นด้วยคนทุกคนไม่ว่าใคร ถ้ามีความเข้าใจ แล้วก็สำคัญมันหมายในตนเองเลยว่า เราจะต้องใส่ใจในเรื่องธรรมะ ถ้าเป็นคนที่มีความเข้าใจแล้วใส่ใจเราต้องใส่ใจในธรรมะนะชีวิตนี้ เพราะฉะนั้นเกิดมาชีวิตๆ หนึ่ง ถ้าเพื่อว่าไม่มีความสนใจในธรรมะมันไม่ใช่คน ขอกภัย มันเป็นตัวเรัจจวนไปเลย มันหลงในลาภยศสรรเสริญโลกียสุขแล้วก็ลงนรกขึ้นสวรรค์หรือลงนรกขึ้นสวรรค์ มีแต่สะสมกิเลส คุณได้สวรรค์ก็ได้กิเลสคุณได้นรกก็แน่นอนได้กิเลสไม่มีอย่างอื่นเลย

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ่มออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สารัมภะ

รายละเอียด : ๑. แข่งตี ๒. แข่งตี หาท่างโต้เถียง ต่อสู้ เพื่อชนะอย่างไม่วืดลชะ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๖-๖๖, สมมติพุทธ หน้า ๓๖๗-๔๓๓

สาราณียธรรม ๖

รายละเอียด : สาราณียธรรม ๖ คือ เมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตามโนกรรม แบ่งปันลามกแก่กันเป็น สาธารณโภคี (ลาภธัมมิกา) ศิลปบริบูรณ์เสมอกัน (ศีลสามัญญตา) ความเห็นอย่างอาริยะเสมอกัน (ทิวฐิสสามัญญตา)

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

สาราณียธรรม ๖

รายละเอียด : เราได้คนมีสาราณียธรรม ๖ อยู่กันอย่าง มีเมตตากายกรรมคืออย่างไร ก็จะทำให้เราช่วยเหลือกันทาง กายกรรมที่เห็นเป็นรูปร่าง มีกายวิญญูติ ช่วยกันทางวจีกรรม มีคำพูดคำจาเมตตาก็อยู่กัน มีประธานคือจิตที่มีเมตตาคือ จิตที่เมตตาก็เลยออกมาทางกายวาจา อยู่ร่วมกันอย่างนี้ เราไม่ได้บดตีอะไรกันรุนแรงไม่ได้ทำร้ายอะไรกัน ไม่มีคดีขึ้นศาลขึ้น โรงพักให้ตำรวจมาจับ ละเมิดทางกายตบตีกันหัวร้างข้างแตก ทำร้ายกันจนกระทั่งรุนแรงไม่มี มีบ้างก็น้อยเป็นความ error ตบกันลับหลังไม่รู้มีหรือเปล่า ก็ไม่เห็นได้ข่าวคราว ทำร้ายกัน จนเจ็บตัวก็ไม่ได้เห็นได้ข่าวคราว อยู่กันอย่างเรียบร้อยมากเลย อยู่กันอย่างด้วยเมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม ปากหอกก็มีแต่หยาบๆ ไม่เห็น ทิ่มแทงกันด้วยภาษาธรรมะ บางคนจนกระทั่งไม่เจ็บเลย แต่คนนั้นไม่ยอมเลย ที่อยู่ นี้เจ็บนะ ไม่ค่อย คม ทิ่มมาหยาบๆ เหมือนเสียมเหย็น ห้อเลือดเลย เราก็มองเข้าไป อยู่กันอย่างมีเมตตามีศีลสามัญญตามีหลักเกณฑ์ ศีล ๕ เสมอ ศีล ๕ ศีล ๘ เสมอกับศีล ๘ ศีล ๑๐ เสมอกับศีล ๑๐ ศีล ๒๐ เสมอศีล ๒๐ จุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีล เสมอสมานกันไปเราก็พอเข้าใจ รู้กันว่าอยู่กันยังมีศีลสามัญญตา

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูบวชมาอย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์ ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

สาราณียธรรม ๖ มีวรรณะ ๙

รายละเอียด : โอปารคือหยาบใหญ่ ไม่ฝากไว้ได้ใจ มัน

ขยับไม่ได้เลย นี่ก็กิน ๗๗ ต้นแอมานี่จะไปตั้งที่ไหน มีสาม ก้อนมาเมื่อวาน เป็นนิมิตเหมือนกัน ปี ๖๓ มาเป็นรูปธรรม เบื่อเรือ สังคมที่มีสาราณียธรรม ๖ มีวรรณะ ๙ มีวรรณะ ๙ เลี้ยงง่าย (สุภระ) บำรุงง่าย, ปรับให้เจริญได้ง่าย (สุโปสะ) มักน้อย, กล้างาน (อัปปิจจะ) ใจพอ สันโดษ (สันตมูลี) ชัดเกลากิเลส (สัลลเสชะ) เฟ่งทำลายกิเลส มีศีลสูงอยู่ปกติ (ฐตะ, ฐุดงค์) มีอาการนำเสื่อมใส (ปาสาทิกะ) ไม่สะสม ไม่กักเก็บ ออม (อปัจยะ) ตรงข้าม อวรรณะ ขยันเสมอ, ระดมความเพียร (วิริยารัมภะ) อัปปิจจะ น้อยได้เท่าไรก็เพียงพอ น้อยจนเป็น ๐ คนที่ไม่มีหนี้เลยคือเริ่มต้นได้แล้ว มาในโอกาสก็ใช้หนี้ให้เสร็จ ก่อน มาแต่ตัวกับหัวใจอย่าพกหนี้มา หรือพกหนี้มาก็อย่าให้ ยุ่งกับหมู่ ปิดบังไว้ก็ทำหนี้ให้หมด มากี่มาเถอะ แต่อย่าให้มา วุ่นวายกับหมู่เขา เพราะที่หนี้หมู่เขาไม่มีหนี้แล้ว มันเป็นทุกข์ จริงๆ เรื่องหนี้ อาตมานึกถึงชีวิตตัวเอง ผ่อนหนี้เก่งด้วยนะ ธนาคารชมเลย พอผ่อนส่งบิ๊บกี้มีใบมาบอกให้กู้อีก เพราะว่า เราเครดิตดี ส่งได้ไม่ขาด เขาจะรู้ คนไหนเป็นลูกหนี้ขึ้นดี คนไหนเป็นลูกหนี้ไม่น่าคบ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ ฟาดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูบวชมาอย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์ ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

สาราณียะ

รายละเอียด : ความระลึกถึงกัน

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๐๒, วิถีพุทธ หน้า ๑๐

สาริปุตโต

รายละเอียด : เป็นผู้ที่ เป็นบุตรของพระพุทธเจ้า (โดย ทางธรรม) เอาสาระสัจจะของพระพุทธเจ้าจริงๆ เอาสาระ ของพระพุทธเจ้ามาแจกจ่าย เป็นผู้ที่ เป็นบุตรของพระพุทธเจ้า เอาสาระสัจจะของพระพุทธเจ้ามาขยายความมาแจกแจงยืนยัน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

สาวก

รายละเอียด : คือ ผู้ฟังมาจาก ผู้เป็นปัจเจกคนก่อนๆ หรือจากสังฆอภิญญา หรือสยัมภูคนก่อนๆ เป็นต้นเหตุ

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๐๓

สาวก

รายละเอียด : ๑. ผู้ฟัง [มิใช่ผู้พูด, มิใช่ธรรมกถึก] มิใช่ผู้รู้เองจากภาวะจริงของตน ต้องได้มาจากผู้อื่น เริ่มจากการฟังหรืออ่าน หรือเห็น สัมผัสจากคนอื่นก่อน ๒. ผู้ต้องฟังจากผู้อื่นจึงจะรู้ได้ เพราะรู้เองไม่ได้

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๔๑, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๔๗

สาวกภูมิ

รายละเอียด : ๑. ผู้ที่มีความรู้ชนิดโลกุตระธรรม ซึ่งต้องได้ฟัง หรือได้รับมาจากอื่น เพราะความรู้ชนิดนี้ตนเองมีเองไม่ได้ ๒. คนที่ยังไม่มีภูมิถึงขั้นปัจเจก, คนที่ยังไม่มีของตนเอง

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๙๐, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๔๑

สาวสวะ

รายละเอียด : ๑. ทำถูกต้อง แต่ยังไม่ถึงขั้นหมดสิ้นอาสวะ ๒. เป็นไปกับกิเลสของดวง แม้มีบุญ มีกุศลก็มี ก็ได้พร้อมๆ ไปกับสภาพยังมีกิเลสส่วนลึกที่เลื่อนอนเนื่องอยู่ในสันดาน ๓. ยังไม่ถึงอนาสวะ ถ้าผู้ที่สิ้นอาสวะแล้วก็ไม่ต้องปฏิบัติมรรคแล้ว

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๗๘, ๔๑๔, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๓๘

สาวชื่อยจิต

รายละเอียด : สาวชื่อยะ คือ จิตอยากโอ้อวด อยากแบ่งพอเรามีอาการจิตเหล่านี้ มันเป็นอุปกิเลสเป็นจิตไม่ดี เป็นอกุศลจิต เราก็ละอาย โอดตปปะ คุณได้พิจารณาจิตในจิต เวทนาในเวทนา ในตนเองหรือเปล่า มันเกิดอาการคุณพิจารณาจนเก่ง พอจิตใจมีอุปกิเลส คุณก็จะละอาย นี่เป็นศาสตราความรู้ ถ้าคุณยังมีสิ่งเหล่านี้มันเป็นสิ่งจะไปประหัตประหารมันประหัตประหารความเจริญก้าวหน้ามันทำให้เสื่อม เราก็จะสังวรระวังและมีความรู้อย่างที่อธิบาย หากไม่มีก็ทำความรู้อย่างที่อธิบายก็เจริญก็จะได้ดีด้าน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

สาวชื่อยะ

รายละเอียด : อวดโอ่, อวดดีที่ไม่มีดี, แม้ทำดี แสดงดี

อยู่จริง แต่ก็ยังมีจิตหลงในดั้นนั้น หรือหลงผยองตน, จิตยังมีความไม่ดีแฝงอยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๓๓

สาวเถยยะ

รายละเอียด : อวดดี

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๖, สมมติพุทธ หน้า ๓๖๗

สาวเปกโข

รายละเอียด : สาวเปกโข คือ การทำงานจิตได้ทานแล้วแต่หวังผลตอบแทน เป็นผลในชาตินี้ ชาตินี้ ชาติโน้นมากยิ่งขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

สำคัญคือหากิเลสให้เจอ ที่กิเลสอยู่คือเวทนา

รายละเอียด : อุเทศคือคำบรรยายอย่างอาตมาพูดนี้ให้รู้ให้เข้าใจด้วยบัญญัติพยัญชนะภาษา แล้วเราก็ไปอ่านอาการลึงค นิमित ของใจเราว่า อาการอย่างนี้เป็นอย่างไร เป็นรูป แล้วมีนามไปอ่านรู้ แยกแยะกิเลสออก จุดสำคัญมันอยู่ที่ใดอย่างไร ข้อสำคัญคือหาตัวกิเลสให้เจอที่กิเลสจะอยู่ได้คือ เวทนา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

สำนักหลักตาความผิดเพี้ยนของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : คำว่านั่งสมาธิอานาปานสติ คุณลมหายใจเข้าออก เป็นของเตียรถีย์ทั้งนั้น มันจะต้องศึกษาทั้งหมด ในอานาปานสติจะต้องมีสติปัญญา ๔ ของพระพุทธเจ้า จะต้องตื่นมาพิจารณาภายนอกภายในเวทนา ไม่ขาดจากกัน กาย เวทนา จิต ธรรม แยกออกจากกันไม่ได้ เมื่อศึกษาผิดก็ผิดเพี้ยนไปหมด อาตมากำลังถล่มวงการศาสนาพุทธในเมืองไทยที่พากันไปหลง แล้วก็มีส่วนหลักตาที่นับไม่ถ้วน สำนักที่จะมาลิ้มตาแล้วก็มาพูดอย่างเด็ดขาดเหมือนอาตมานี้ ตีทั้งหลับตา ไม่ดูคำดูดีกับหลับตาเลย หาไม่ได้ ไม่มี เพราะว่าไม่กล้าไม่ชัดเจน ไม่แน่จริง ว่าจะต้องยืนยัน การนั่งหลับตาพิจารณานั้นเป็นสิ่งที่ง่ายไม่ใช่เรื่องยาก แต่ไปหลงสร้างภพชาติ อยู่ในการนั่งหลับตา เลยอยากไปปั้นภพชาติ ไปเล่นอยู่กับสิ่งที่มีไม่มี เลยเกิดเป็นนิรมาณกายเป็นสวรรค์เป็นนรกเป็น

เทวดา เป็นผีมาร อะไรอีกมากมาย เป็นการสร้างนิรมานกายขึ้นมาเป็นเอง แล้วหลงว่านั่นคือเป็นผู้ที่มีกายทิพย์ สิ่งที่ไม่มีภายนอกไม่ใช้กาย เอากายไปเรียกอย่างนั้นเป็นการใช้พยัญชนะของพระพุทธเจ้าผิด แล้วก็หลงระเรีงกันว่าผู้ที่เห็นภาพเป็นรูปเป็นเรื่องราวอยู่ในภายใน คือผู้วิเศษ คือผู้ที่มีความรู้ทางธรรมมีฤทธิ์เดช มีความเจริญทางการปฏิบัติธรรม ซึ่งก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจผิดไปหมดเลย ว่าเป็นความเห็นที่ถูก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ชั่งอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

สำนักแห่งธรรมะ ๖๒ สำนักยุคนี้

รายละเอียด : คือ ในยุคโน้น คนก็มีปัญญาทำให้พระพุทธเจ้าจริง ๆ แต่ในยุคนี้คนไม่มีปัญญาแม้แต่จะเป็นเมืองพุทธ ประเทศไทยเป็นเมืองพุทธ เสร็จแล้วก็สำนักต่างๆ เหมือนหนึ่งกำลังภายใน ไม่ว่าสำนักอะไรต่ออะไร ต่างนับถือว่าตัวเองเป็นสำนักที่ถูกต้อง เป็นสำนักแห่งธรรมะทั้งนั้น แต่ผิดกันหมด รวมแล้วประมาณ ๖๒ สำนัก พระพุทธเจ้าได้ลงไปแล้วประมาณ ๖๒ ทิวภูมิ ๖๒ สำนัก ผู้เข้าใจก็ไม่ได้ติดยึดสำนักไหน แต่รู้ความจริงตามความเป็นจริงว่าสำนักนี้ถือกันอย่างไร ผู้ไม่ติดยึดก็มีทุกอย่างอนุโลมกับเขาได้ แต่ไม่ได้เป็นอย่างเขา สมณะโพธิรักษ์นี่อยู่กับทุกลัทธิแต่ผู้ที่ยึดลัทธิตน ผลักไม่ให้ท่านไปอยู่ด้วย แต่ท่านแอบแทรกในชุมชนจุดคนธรรม์แทรกในชุมชนพญาครุฑ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

สำนักของคนสมัยก่อนกับสมัยนี้ต่างกัน

รายละเอียด : สมัยก่อนคนเขาก็น่าเชื่อถือแล้วเขายอมรับได้ แต่คนสมัยนี้พูดไปเขายอมรับได้ยากกว่ามาก พระพุทธเจ้าทำแบบประนีประนอมกับพวกเดียรถีย์ งงหลักตาแต่ของสมณะโพธิรักษ์ไม่ว่าหน้าเพราะพระพุทธเจ้าท่านทำมาก่อน ไม่ใช่โพธิรักษ์กล้า แต่ไม่ใช่จะกล้าหรือไม่กล้าไม่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบใช้ สัปบุรุษธรรม ๗ มหาปเทศ ๗

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

สำมะปี

รายละเอียด : สำมะปี แปลว่า ทุกอย่างยำและกันทุกอย่าง หรือ พุดอย่างวิชาการ คือ ปกิดกะ มโนสำเร่ สัพเพหระ

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบาย รายการสำมะปีชีวิต ปฐม-อโคก ครั้งที่ ๗๑ วันจันทร์ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

สำรวจอินทรีย์ ๖ มีนามข้างในและภายนอก

รายละเอียด : เรียนรู้และปฏิบัติตามจรณะ ๑๕ ข้อ ปฏิบัติที่ไม่ผิด มันก็มี ๓ ข้อ จะต้องมีการสำรวจอินทรีย์อินทรีย์ทั้ง ๕ ภายนอกและมีตัวที่ ๖ เป็นตัวภายใน เป็นตัวร่วมเป็นกลายเป็นตัวผู้รู้เป็นเทว ต้องมีรูปนาม ต้องมีคู่ ตัวผู้รู้กับตัวที่เป็นผู้รู้ หากคุณโดดเดี่ยวไม่มีรูปนอกนั้นก็ไม่มีผิด เพราะฉะนั้นจึงต้องหันมาสำรวจอินทรีย์ทั้ง ๖ โดยมีนามข้างในกับรูปภายนอกทั้ง ๕ ทวารทั้ง ๕ ชาติจากทวารทั้ง ๕ อินทรีย์ทั้ง ๕ และมโนอินทรีย์ภายใน ร่วมกันเป็นคู่ปรุงแต่งกันอย่างขาดกันไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสรรพธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สิกขา ๓ (ไตรสิกขา)

รายละเอียด : คือการศึกษาปฏิบัติตนเลิกทำชั่วทั้ง กาย วาจาใจ ให้อย่าง ขึ้น ด้วยการปฏิบัติ ๓ อย่าง ๑. อธิศีลสิกขา (ศีล) คือ ศึกษาศีลอันยิ่ง ๒. อธิจิตตสิกขา (สมาธิ) คือ ศึกษาจิตอันยิ่ง ๓. อธิปัญญาสิกขา (ปัญญา) คือ ศึกษาปัญญาอันยิ่ง

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ สังคีตสูตร ข้อ ๒๒๘ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก

สัญญาณัยญ

รายละเอียด : ๑. การใช้น้ำเป็นสื่อ ๒. ใช้น้ำเป็นสื่อ พิธีกรรม ๓. พิธีบูชาด้วยน้ำ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๓๙, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๐๓ ปากับพุทธศาสนา หน้า ๕๓

สิริ

รายละเอียด : ความเจริญ ความสำเร็จ ความเป็นใหญ่ หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๖๔

สิริมหามายา

รายละเอียด : คือเป็นผู้ทำ ความเกิดได้ เพราะทำความดับตามประสงค์สำเร็จ หรือความเป็นอะไรต่างๆ ได้โดยไม่ลืกลับเลย

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๑๗

สิริมหาบายาในการทนายกลูกให้ ของพระเวสสันดร

รายละเอียด : ถ้าคิดอย่างคุณมันก็ตื่นๆ ง่าย ๆ ได้ แต่
นิสัยซึ่งซับซ้อนเกี่ยวกับบุคคลเกี่ยวกับเจตนา เป็นสายเลือด
เป็นตระกูล ทั้งความที่จะในสายเลือดคนที่ไม่รักลูกแต่เป็นคน
คนไม่ดี แต่นี่เขาสุดรักสุดหวงแหงน เป็นภาวะซับซ้อนที่คิดยาก
เป็นอจินไตย เพราะฉะนั้น พระเวสสันดรจะเสียสละลูกต้องกรีด
หัวใจไปเลยนะมันต้องเสียสละ ต้องยกหัวใจให้คนเขาไปเลย
คนไม่เข้าใจ มองตื่นๆ ตามประสาเขามันก็เป็นไป เทียวไปดูถูก
ดูแคลน แต่ความจริงมันเป็นสภาพสภาวะซับซ้อน เป็นสภาพ
หมุนรอบเชิงซ้อนไม่รู้ก็ขึ้นสลับไปสลับมา เป็นสิริมหาบายา
กลับไปซ้ายขวา ขวาซ้ายผิดถูกผิด ไม่รู้ก็ขึ้น แต่คุณมีความรู้
แค่ถูกผิดหรือผิดถูกแค่นั้นเดียว แล้วจะไปทะเลาะที่เขาถูกผิด
ผิดถูกไม่รู้ก็ขึ้นแล้ววนเวียนเป็นกันหอย อาตมาสื่อสารได้แค่นี้
ก็เก่งพอสมควรแล้วนะ จะเข้าใจพอสมควร ซึ่งจริงๆ แล้วไม่ใช่
ระนาบเดียว มันมีขวายซ้ายขวามันมีบนล่างมีอะไรอีก ให้ดู
แดนธรรมเขียน pattern พวกนี้เขาเขียนไม่ได้ เพราะมันยาก
มีมากมิต

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สิริมหาบายาในมาตา

รายละเอียด : คือ เป็นแม่ (มารดา) ที่สามารถค้นหา
พ่อ (บิดา) มาช่วยกันทำ ความเกิด ให้แก่จิต (สัตว์โอปปาติกะ)
จนสามารถทำ ความเกิด (โอปปาติกโยนิ) ได้จริง ซึ่งความเป็น
พ่อ คือ เชื้อวิเศษที่เป็น ความรู้ชั้นโลกุตระ พ่อ จึงได้แก่ ปัญญา
ซึ่งก็คือ ความรู้ชั้นโลกุตระ ความรู้โลกุตระ จึงไม่ใช่ความรู้โลกียะ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๒๕๖

สิริมหาบายาในมายา

รายละเอียด : คือ เปลี่ยนแปลงไว้มาก เร็วเหมือนนัก
มายากล แต่ไม่ได้มาหลอกลวง เจตนา หรือว่า อันนี้มันใช่ หรือ
ไม่ใช่จะบอก แต่มันมีความเร็ว ปัจจุบันมาอันนี้ มาอีกปัจจุบัน
ก็เป็นอีกอันหนึ่ง ไปอีกก็เป็นอีกปัจจุบันหนึ่งที่บอกว่าเร็ว
ยิ่งกว่าพลิกฝ่ามือ มันก็ยิ่งข้ามหาคาล กินเวลา ๐.๐๐๐๐๐๐๑
วินาที

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

สิ่งที่ตรงกันกับในหลวง ร.๙ คือต้องมาจน

รายละเอียด : ในหลวง ร.๙ ท่านเป็นสายเจโต ท่านไม่
ได้มาพูด อาตมานั้นคนละหน้ากับท่าน อาตมาก็เป็นผู้ที่
ต้องสาธยายรายละเอียดของโลกุตระ มันมีอยู่อย่างเดียว มีสิ่ง
ที่ตรงกันคือต้องมาจน อันนี้คนปฏิเสธไม่ได้ คนไม่พูดกันว่า
มาจน แต่ในหลวงนี้พูด ขนาดท่านพูดกับคนต่างประเทศเลย
คือ รัฐมนตรีของประเทศเกาหลีใต้ เข้ามาถามท่าน ว่าเพื่อน
ที่เป็นนายกรัฐมนตรีฝากมาถามว่าจะให้บริหารประเทศแบบใด
ท่านก็ตอบอย่างอ่อนน้อมถ่อมตนว่าประเทศท่านก็ดีแล้วบริหาร
ดีแล้ว เจริญแล้ว เขาก็ว่าอยากได้ของท่าน เข้าชื่ออยู่...สุดท้าย
ท่านก็บอกว่า ให้บอกเราก็เลยบอกแนะนำก็ได้ ว่าต้องทำ
แบบคนจน มีหลักฐานไว้ด้วย เราไม่เป็นประเทศที่รวย (ฟังให้
ดีๆ กัน) เราเลยบอกว่า ถ้าจะแนะนำได้ ต้องทำ แบบคนจน
เราไม่เป็นประเทศร่ำรวย เรามีพอสมควร พออยู่ได้ แต่...ไม่เป็น
ประเทศที่ก้าวหน้าอย่างมาก เราไม่อยากจะเป็นอย่างประเทศ
ก้าวหน้าอย่างมาก เพราะถ้าเราเป็นประเทศก้าวหน้าอย่างมาก
ก็จะมี แต่ ถ อ ย ห ล ัง ! ประเทศเหล่านั้นที่เป็นประเทศที่มี
อุตสาหกรรมก้าวหน้า จะมี แต่ ถ อ ย ห ล ัง และถอยหลัง
อย่างน่ากลัว! แต่ถ้าเริ่มมีการบริหารที่เรียกว่า แบบคนจน
แบบที่ไม่ติดกับตำรามากเกินไป ทำอย่างมีสามัคคีนี้แหละ คือ
เมตตา กัน ก็จะอยู่ได้ตลอดไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

สิ่งที่ควรปฏิบัติก่อน

รายละเอียด : โดยเฉพาะ กามนี้เริ่มต้นเลย พอสัมผัส
แล้วดารี หรือไม่สัมผัสก็มีดารี อ่านวิจัยแยกแยะหากจิตคุณไม่
สะอาดมีกิเลสประกอบ นั้นแหละคุณจะต้องกำจัดกิเลสนั้น
ทันที ถ้าทำได้อย่างนี้แล้วนิพพานเป็นที่หวัง นี่เป็นคำสอน
ที่สั้นที่สุด ขอเรียนรู้ที่สั้นที่สุด นี่แหละวิธีปฏิบัติธรรมพระ
พุทธเจ้าสำคัญอยู่ที่โยนิโสมนสิการ

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโถงออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๔
พฤษภาคม ๒๕๖๓

สิ่งที่ใช้ตัดสินคือพระไตรปิฎก

รายละเอียด : ใครละ จะเป็นผู้ตัดสินถูกหรือผิดอีก
สิ่งที่จะตัดสินคือพระไตรปิฎก ในขณะนี้ไม่มีอะไรสำคัญ
อรรถกถาจารย์ก็เอามาใช้ไม่ได้ ต้องเอาพระไตรปิฎกเอา
พุทธวจนที่ตีๆ หรือแม้แต่พระเถระที่เกิดร่วมยุคพระพุทธเจ้า

สิ่งที่ใช้ตัดสินคือพระไตรปิฎก - สิ่งที่ไม่ชอบนั้นแหละมันไม่จริง

แล้วบันทึกไว้ในพระไตรปิฎก ส่วนผู้ที่ไม่ได้อยู่ในฐานะของพระเถระสมัยพระพุทธเจ้า แล้วมาบันทึกในพระไตรปิฎก เรียกว่าอรรถกถาจารย์ อาจารย์วาท ก็ต้องเอาพระไตรปิฎกเป็นหลัก แล้วคนที่รังเกียจเถรวาทะ คนนั้นก็ยึดตามานะใหญ่เกินไป คำของเถรวาทะในพระไตรปิฎกไม่ใช่ของอรรถกถาจารย์ ซึ่งอรรถกถาจารย์นั้นเอาตมาไม่ใช่เลย เอาตมาใช้แต่พระไตรปิฎกที่มีคำสอนพระพุทธเจ้าโดยตรงและมีคำพูดของพระเถระพระเถรี ในยุคพระพุทธเจ้าที่บันทึกมาในพระไตรปิฎกใช้ได้หมด ผู้ที่ทำการสังคายนาที่รวบรวมมาอย่างดีที่สุดแล้ว ถ้าอย่างนี้แล้วก็ไม่นับ คุณจะเอาแต่ของพระพุทธเจ้าก็ได้ไม่เป็นไร คุณก็แคบไปไหมเท่านั้นเอง พระเถระเถรีก็มีแง่เชิงอธิบายไปพระมหา- กัสสปะ พระอรหันต์ ๕๐๐ รูปรับรองกันแล้ว คุณจะเก่งกว่า พระอรหันต์ ๕๐๐ รูปนั้นหรือ คุณไม่เก่งกว่านั้นหรือออกไป อวดดีเลย เอาตมาทำงานมา ๕๐ ปีขอยืนยันว่า เอาตมาทำงาน ตรวจสอบได้ตามพระไตรปิฎก แล้วเอาตมาก็เอามาอ้างอิง ยืนยันเสมอว่าเอาตมาพาคนมาปฏิบัติธรรมพระพุทธเจ้า จนได้รับผลสำเร็จมีมรรคผล เกิดเป็นสังคมหมู่กลุ่ม ที่เอาหลักเกณฑ์ตามวรรณะ ๙ กิติ สาราณียธรรม ๖ กิติหรือเอาสูตรต่างๆ ศีล ศรัทธา จรณะ ๑๕ วิชชา ๘ ยิ่งดีใหญ่เลยเอามาตรวจสอบว่า ทำถูกหมายตรงตามคำสอนพระพุทธเจ้าไหม พุดกันอย่างดียิ่ง ตั้งใจฟังกันดีๆ เอาตมาว่าเอาตมามั่นใจว่าเอาตมาพาทำในสิ่งที่ถูกต้องดีมาแล้ว จนกระทั่งถึงขั้นทุกวันนี้ เอาตมาก็ยังมั่นใจใหญ่เลยว่า มีบุคคลฟังรู้เรื่องมากขึ้นเข้าใจแล้วก็ป็นสัมมาทิฐิ แล้วก็ได้สัมมาปฏิบัติกัน มีสัมมาปฏิบัติร่วมกัน ได้มรรคผลไปตามธรรมสมควรแก่ธรรม ที่ปรากฏอยู่ในสังคัมมมนุษย์ขณะนี้

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สิ่งที่พ่อครูพาทำเป็นสิ่งที่ป็นโลกุตระ โลกวิทู โลกานุกัมปา

รายละเอียด : คนที่ไม่เข้าใจสิ่งที่เอาตมาพาทำว่าเป็นสิ่งที่เป็น โลกุตระ โลกวิทู โลกานุกัมปา เอาตมาก็ไม่ได้ตั้งใจเสียใจ แต่ก็หยิบเอามาตรวจสอบที่เขาท้วงมาก็เข้าใจเขา ก็ตรวจสอบว่าเป็นอย่างไรที่เขาว่าไหม เป็นไปเพื่อตัวตนเป็นกิเลสตัวเองแค่ไหน เอาตมาก็ตรวจดูนะว่าไม่มี ทำเพื่อให้เกิดผลแก่มวลมนุษยชาติ แล้วก็พาให้สังคัมช่วยกันลดกิเลสด้วย เอาตมาพาไปประท้วงต่างๆ เพื่อช่วยกันลดพิเศษด้วยนะซึ่งได้ผลจริงๆ ไม่ใช่ไม่เกิดผล

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สิ่งที่ไม่ชอบนั้นแหละมันไม่จริง

รายละเอียด : หากว่าคุณไม่ได้ปฏิบัติกับของกินของใช้ ไม่ได้เรียนรู้การสัมผัสกับของกินของใช้แล้วเกิดกิเลส คุณได้อ่านกิเลสจากการสัมผัสของกินของใช้หรือไม่ ทั้งตากระทบรูป น่ากิน กระทบเสียงแล้วน่ากินได้กลิ่นแล้วน่ากิน รสแตะสัมผัสแล้วน่ากิน หรือสัมผัสภายนอกโผฏฐัพพะ ภายนอกสัมผัสแล้วน่ากิน พุดถึงตรงนี้แล้วนึกถึงคนตาบอด คล่าแล้วบอกว่าน่ากิน สัมผัสแล้วน่ากิน เขาบอกได้ เขามีสัมผัสที่ละเอียดลึกซึ้ง เคยตั้งข้อสังเกตว่า ธนบัตรใบนี้ใบละ ๑๐๐ ใบนี้ ๑,๐๐๐ ใบนี้ ๕๐๐ คุณรู้ได้อย่างไร ดูแล้วมันก็เท่ากัน สัมผัสก็เหมือนกัน แต่เขารู้ รายละเอียดพวกนี้เป็นเซ็นส์ที่พิเศษ เขาก็ผิดพลาดไม่ได้ ปฏิบัติกับของกิน คุณก็ต้องอ่านสัมผัสทางตา หู จมูก ลิ้น กาย คุณมีกิเลสที่น่ากินหรืออร่อยในการรับรสชาติ ซึ่งรสชาติ มันมีในตัวของมันเอง แต่รสที่ที่คุณอร่อย ที่คุณชอบ ที่คุณไม่ชอบ ผลึก ไม่ชอบ นั้นแหละสิ่งนั้นแยกให้ออก อ่านอาการจิตคุณให้ออก แล้วพิจารณาเห็นว่า สิ่งที่ชอบไม่ชอบนั้นแหละ มันไม่จริงยิ่งกว่าของจริง ของจริงนี่ก็ไม่เที่ยง ปล่อยไว้ ในรูปก็เสีย รสชาติก็เสีย มันก็เปลี่ยนไปทั้งนั้น ทั้งไว้จริง แล้วก็เฝ้าเสียหายกินก็ไม่ได้ มันซัดๆ อยู่แล้วมันไม่เที่ยงไม่คงที่หรอก หากไปยึดไปติดมันก็เป็นทุกข์ หากพอเหมาะจะสัมผัส เอามาใช้ก็สัมผัสเป็นครั้งคราว แล้วก็แยกส่วนไปหมด เป็นอนัตตาไม่มีอะไรที่จะไม่สูญสลาย ทุกอย่างสูญสลายหมด ในวาระใดวาระหนึ่ง นอกจากคุณเองไม่มีภูมิปัญญา คุณก็เป็นอดีตानิรันดรของคุณ เป็นเทวนิยม แล้วคุณก็ได้ได้อยู่ประจำ อยู่กับพระเจ้า คุณก็ต้องมาเกิดวนเวียนอยู่นี้แหละ แม้แต่ศาสนาเทวนิยม เขาจะเชื่อว่าตายแล้วไปอยู่กับพระเจ้านิรันดร แต่ไม่หรอกเขาก็ต้องมาตามวิบาก มีวิบากต้องมาเกิดแล้วมา ทรมานหากวิบากไม่ดี ยิ่งไปฆ่าคนแล้วทำถวายพระเจ้า ก็ต้องเกิดมารับวิบาก ดีไม่ดีฆ่าเขาอย่างอำมหิตด้วยแล้วบอก ฆ่าคนถวายพระเจ้า ก็ต้องรับวิบากหรือควิบาก จะไม่ละเว้นคุณ เช่น คุณไปขับเครื่องบินชนตึกคนตายไป ๓๐๐ คน ๓,๐๐๐ ก็ไม่ละเว้นคุณ คุณไม่สูญหรอก ต้องมาเกิดอีกแล้วเจอวิบากกรรม ๓,๐๐๐ คนนี้ยกตัวอย่างง่ายๆ ที่เป็นรูปธรรม แต่เขาไม่รู้ว่าเป็นการกรรมวิบาก เป็นสิ่งที่จะต้องมีทั้งรักและชัง มีการแก้แค้น เสพสมอะไรก็แล้วแต่ ซึ่งเป็นเรื่องที่ลึกซึ้งมาก คนไม่รู้แล้วนี้แหละทำบาปได้มาก คุณรู้แล้วก็ระมัดระวัง ขนาคูรู้แล้วยังอดไม่ได้ เพราะกิเลสมันแรง ก็ต้องไม่ทำให้ได้ ด้วยปัญญาในสิ่งที่ดีที่สุด กดขมก็ช่วย การกดขมสมณะก็เป็นอุปการะมาก มันต้องทำก่อนช่วยก่อนเป็นสัญชาตญาณ แต่มันไม่สมบูรณ์

จะสมบูรณ์ต้องเป็นปัญญา มันชัดเจนว่าสิ่งนี้ต้องเด็ดขาด
ละเว้นไม่เกี่ยวข้องเลย มันถึงจะสมบูรณ์แบบอย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

สิ่งที่สำคัญยิ่งยวดในจิตมนุษย์คืออะไร...?

รายละเอียด : กำลังปัญญา นี่แหละที่เป็นตัวสำคัญ
ยิ่งยวดยิ่งใหญ่ของ อตภาพ หรือของ ชีวะ แห่งสัตว์โลกที่ถึงขั้น
มนุษย์ กำลังปัญญา นี่แหละที่เป็นตัวสำคัญยิ่งยวดยิ่งใหญ่
ของพลังงาน ซึ่งเป็น จิตนิยาม และได้พัฒนาเป็น จิต ที่ถึงขั้น
อมตะ ได้

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๗๓

สิ่งพิสูจน์ยืนยันว่าเรามีเมตตาต่อกัน

รายละเอียด : สิ่งพิสูจน์ยืนยันว่าเรามีเมตตาต่อกัน คือ
ความหยาบของความไม่มีเมตตา ทางกายกรรม วาจากรรม เเท่าที่
ชุมชนพวกเรามีไหม มีหยาบทางกายกรรม วาจากรรม ก็ไม่มี
ตบตีกันแรงๆ ก็ไม่มี ๓๐-๔๐ ปีมาแล้ว ซ้ำแกงกันไม่มี หรือ
ตีกันนับรายกันได้ error หรือจิตใจไม่อยู่ในเกณฑ์ที่อยู่กับ
ชาวโศก ก็ไปแล้วไม่อยู่ในนี้หรือก ที่อยู่ในนี้ได้ เขารู้สึกตัว
แล้วเขาก็ไม่ได้ทำอีกเลย พวกเราก็มีละเมิด แต่ก็ไม่ได้ทำอีกแล้ว
มีบ้าง แม้แต่วาจาที่ต่ากันแรงๆ ก็ไม่มี หอกปากอย่างจะมี
มากฯ ไม่พูดกันเลย ไม่ชอบใจก็ไม่ต้องพูดกัน ไม่ต้องเกี่ยวข้อง
กัน ลักษณะไม่พูดกันเลย ไม่ต้องเกี่ยวข้องกันคุณจะเป็น
อย่างไร ไม่ต้องพูดกัน ต่างคนต่างทำ ฉันไม่เกี่ยว รุนแรง
ที่สุดแล้วสำหรับพรหมทัณฑ์ในสังคมอารยบุคคล ซึ่งรองจาก
ปาราชิก ก็ต้องขับออกจากหมู่ แต่พรหมทัณฑ์อยู่กับหมู่
แต่เป็นหมาหัวเน่า คุณจะตีจะชั้อย่างไร ไม่แนะนำสั่งสอน
ให้คุณศึกษาเอาเอง แต่สำหรับปาราชิก ไม่ให้ร่วมด้วยเลย

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต สันติอโศก วันศุกร์ที่
๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

สิ่งยืนยันพืชพรรณธัญญาหารเป็นอาหารแท้ๆ ของคน

รายละเอียด : การเอาสิ่งที่เป็นรูปธรรมยืนยัน คือ
๑. สัตว์ฟันกรามไม่ได้มีแต่ฟันเขี้ยวอย่างเช่น เสือ สิงห์ เขี้ยว
คือฟันแหลมๆ เอาไว้ฉีกอาหาร, เล็บของสัตว์กินเนื้อเป็น
ลักษณะ claw เป็นลักษณะของสัตว์กินเนื้อ สัตว์กินเนื้อ

จะเลียน้ำ ๒. สัตว์กินพืชจะมีฟันกราม เล็บก็เป็นกีบ (nail)
สัตว์กินพืชจะดูคินน้ำคนเป็นสัตว์ชนิดหนึ่ง เวลาดื่มน้ำใช้
การดูด ส่วนฟันก็เป็นฟันกราม

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบาย รายการสามะปิชีวิต ปฐม-
อโศก ครั้งที่ ๗๑ วันจันทร์ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

สิ่งสำคัญที่สุดในความเป็นมนุษย์

รายละเอียด : เรื่องของธรรมะสำคัญที่สุดในความเป็น
มนุษย์เกิดมาเป็นมนุษย์ ไม่มีอะไรสำคัญเท่าธรรมะ พระพุทธเจ้า
บรรลุนั้นเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เกิดจากกองเงินกองทอง
เกิดจากสมบัติทางโลกก็ยะอย่างเต็มรูปมาเกิด แม้ว่าจะเกิดตาม
วิบากของท่าน เกิดในแคว้นเล็ก เกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ
ก็อยู่ในแคว้นเล็กไม่ใช่แคว้นใหญ่ แต่ถ้าท่านอยู่เป็นฆราวาส
ท่านได้รับการพยากรณ์สองทิศทาง อยู่ในแคว้นเล็กนั้นก็
เป็นการพิสูจน์บารมีว่าท่านจะเป็นพระพุทธเจ้าได้ไม่จำเป็นจะต้อง
อยู่ในแคว้นใหญ่ พระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นมาถ้าอยู่ทางโลกก็จะได้
เป็นเจ้าจอมจักรพรรดิแต่ท่านไม่เอา ท่านทิ้งเลย มาแต่ตัว
ชุดก็ไม่เอา ทองคำก็ไม่เอาองเท้าทองคำทั้งหมด มากับผ้า
๓ ผืนเป็นผ้าบังสุกุลเป็นผ้าเขาทิ้งแล้ว เพราะท่านถึงธรรม
เป็นพระพุทธเจ้าแล้วมีธรรมะในตัวเองพร้อมที่จะมาประกาศ
ธรรมะ เมื่อท่านระลึกชาติได้สัมผัสโพธิญาณท่านสามารถระลึกชาติ
ท่านก็รู้ว่าท่านจะได้เป็นพระพุทธเจ้ามาก่อนแล้วไม่ได้มา
ปฏิบัติธรรมในปางนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สีจิวรต้องห้าม ๗

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าตรัสห้ามภิกษุไม่ควรใช้จิวร
สีดังนี้ ๑. สีคราม (น้ำเงิน) ๒. สีเหลือง ๓. สีแดง ๔. สีบานเย็น
(สีแดงอมม่วง) ๕. สีดำ ๖. สีแสด (สีเหลืองปนแดง) ๗. สีชมพู
(สีแดงเจือขาว หรือ สีแดงอ่อน)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๕ จิวรขันธกะ ข้อ ๑๖๙
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

สีล, (ศีล)

รายละเอียด : หลัก คือกฎ คือมาตรการที่เราตั้งใจให้
ตนเองไว้แล้ว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๖๙

ศิลปดรามาส

รายละเอียด : การลูบๆ คลำๆ ศิลพรต การประพฤติ
ปฏิบัติไม่มีมรรคผล ไม่ถูกเรื่อง ไม่เข้าทาง ไม่เป็นสัมมาทิฐิ
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๖๐

ศิลปะสัมปทา

รายละเอียด : ถึงพร้อมด้วยศีล
หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๑๖๘

ศิลปะสามัญญตา

รายละเอียด : มีศีลบริบูรณ์เสมอกันในสังคม
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๗๖

ศิลปะพทุปาทาน

รายละเอียด : ๑. ได้แต่ยึดศีลยึดพรต ประพฤติงมกาย
พาชื้อไปตะพัด ๒. การถือศีลยึดพรต บ้างก็เคร่ง บ้างก็ถือ
เหยาๆ แหยะๆ ส่วนมากยึดถือตามๆ ที่เขาพาทำก็ทำกันไป
อย่างพาชื้อตามจารีตประเพณีไปอย่างนั้นเอง ๓. การถือศีล
บำเพ็ญพรตชนิดที่ยังไม่สัมมาทิฐิ ๔. การยึดมั่นถือมั่นใน
อาการที่ตนประพฤติศีลประพฤติพรตอย่างมิจจายอยู่ ๕. การ
ยึดศีลและพรต (หรือวิธีปฏิบัติและการปฏิบัติของตน) เป็น
ตัวตน, ยึดมั่นวิธีปฏิบัติที่ตนทำได้ผล ๖. การยึดศีลยึดพรต
ปฏิบัติจริง แต่ไม่ได้ลดล้างกิเลส ๗. ความยึดถือทฤษฎีผิด
หรือยึดถือวิธีปฏิบัติที่ผิด ๘. การยึดศีลพรตที่มิจจาทิฐิอยู่
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๘๘, ถอดรหัสอดีตดา
อนัตตา นิรัตตา หน้า ๖๒, ๘๓, ๘๔, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า
๑๕๓ ๑๕๔, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๗๐

ศิลปะพทุปาทาน กับศิลปะพทุปรามาสต่างกัน

รายละเอียด : คือศิลปะพทุปาทาน คือ ศิลพรตที่เอาแต่
ยึดถือกันยังไม่สัมมาทิฐิ ศิลปะพทุปรามาส คือ มีสัมมาทิฐิ
แล้ว แต่ปฏิบัติยังไม่ได้ เหลาะแหละ ไม่ได้ผล ลดกิเลส
อันหนึ่งแค่อุปาทาน อีกอันหนึ่ง ก็ปรามาส ศิลปะพทุปาทาน
ปฏิบัติตามศีล ตามประเพณี ที่ยึดถือกัน ทุกวันนี้ ปฏิบัติ
ผิดเพี้ยน กันไปหมด ก็ได้ปฏิบัติแค่นั้น ส่วนศิลปะพทุปรามาส
คนนี้พ้น ลักกายทิฐิ พ้นวิจิกิจจา แต่ไม่พ้น ศิลปะพทุปรามาส
คือรู้แล้วแต่ไม่เอาจริง แม้รู้จักกิเลสแล้วก็ตาม คันหารูปนามจิต
กายของคุณ แยกให้ได้ว่า ตัวไหนคือกิเลส คุณแยกแยะได้ รู้จัก
ตัวกิเลสได้ อย่างไม่สงสัย แต่คุณไม่ฆ่ากิเลสเสียที ศิลปะพ-

ปรามาสลูป คลำเล่นหัวกับกิเลส ชวนกิเลสกินข้าวต้มก๊วยอยู่
นั่นเอง เป็นตำรวจจะไปเล่นกับโจรสลัดอีก ต้องจับโจรเลย
ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒
วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ศิลปะ นิพพุติง ยันติ

รายละเอียด : ศิลทั้งหลายนี้แหละจะพาไปถึงนิพพาน
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๑๗

ศิลปะ สุกติง ยันติ

รายละเอียด : ศิลทั้งหลายนี้แหละจะพาไปสู่สุคติ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๑๗

ศิลปะ โภคสัมปทา

รายละเอียด : ศิลทั้งหลายนี้แหละเป็นเครื่องใช้สำคัญ
ที่จะพาตนให้ถึงไหนถึงกัน จนเป็นที่สุดครบพร้อม หรือเป็น
สมบัติที่จะพาตนให้ถึงพร้อม
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๑๗

สืบทอดต่ออายุศาสนาพุทธให้ครบ ๕,๐๐๐ ปี

รายละเอียด : ในทางออกอันนี้ เมื่อหมดสุขหมดทุกข์
แล้ว ก็ไม่ต้องแสวงหา เมื่อไม่ต้องแสวงหาพลังงานก็มีเหลือเพื่อ
ก็เอาพลังงานมาปลูกพืชผัก ทำอะไรที่เป็นประโยชน์ก็ได้
อาตมาก็เลิกพักแล้วการปลูกพืชผัก ให้พวกคุณปลูก อาตมา
ก็มาสอนธรรมะ นักบวชก็ช่วยสอนมาสอนเก่งกว่า ชาววาส
ก็เก่งทำอย่างอื่น แต่ละชั้นแต่ละหน้าที่ ใครเหมาะสมคน
นั้นก็ช่วยกันทำ อาตมาเหมาะสมหน้าที่ๆ จะอธิบายธรรมะ
โดยเฉพาะพุทธธรรมของพระพุทธเจ้า ให้ลึกซึ้งไปถึงที่สุดได้
ได้ อาตมาก็ทำ เพราะอาตมามีทั้งวาทะ ทั้งปณิธานตัวเอง
มีทั้งสัญญากับพระพุทธเจ้าไว้ ว่าจะต้องสืบทอดต่ออายุศาสนา
พุทธของพระพุทธเจ้าองค์นี้ สมณโคดมนี้แหละ ให้ยืนยาวไป
จนกระทั่งถึง ๕,๐๐๐ ปีให้ได้ อาตมาก็พูดความจริงสู่ฟัง ไม่ได้
อยากอวดอยากโอ้อะไร ก็เป็นความจริง ซึ่งก็เป็นความจริง
อาตมาก็เอาหลักฐานในพระไตรปิฎกมายืนยัน
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

สืบทอดเนื้อของโลกุตรธรรมแม้เหนื่อยก็ต้องทำ

รายละเอียด : คุณพูดมากก็ไม่ผิดสำหรับคนที่ฐานไม่ถึง

ก็ฟังไม่เข้าใจ คนที่ฟังเข้าใจได้ก็มันน้อยกว่าคนที่ฟังไม่เข้าใจ อาตมาก็ต้องสืบทอดเนื้อของโลกุตตรธรรมพระพุทธเจ้า แม้ว่า จะได้น้อยอาตมาก็จะต้องทำ อันนี้เป็นหน้าที่อันนี้เป็นความ จำเป็นเป็นเรื่องสำคัญที่อาตมาจะต้องทำ จึงเป็นคนไม่ได้ คำนึงถึงปริมาณไม่ได้คำนึงถึงจำนวนมาก ก็ต้องขอภัย สำหรับคนจำนวนมากที่อาตมาต้องพูดประมาณนี้ แต่ว่าอัตราการ ก้าวหน้าของคนที่ได้โลกุตระได้รู้และได้ปฏิบัติธรรมบรรลุ มันมีเพิ่มขึ้น เพราะว่าอัตราการก้าวหน้ามันมีอยู่มันก็ค่อยๆ เป็นไป แต่ความเจริญต่างๆ ของคนมันเจริญไม่เร็วเท่ากับความอยากให้ได้ความเจริญของมนุษย์หอก ความอยากเจริญ ให้เร็วของมนุษย์มันมากกว่าความเจริญจริงที่ได้มากกว่ากัน เยอะเลย เพราะฉะนั้นก็ต้องชะลอความอยากได้นี้ไว้หน่อย เถอะ ภาษาศัพท์วิชาการเขาเรียกว่าอย่าให้มีอภิชีปะปา เป็น ความต้องการล้าหน้า อยากให้ได้เร็วกว่านี้ก็ให้ช้าไว้หน่อยหนึ่ง แต่ทำเต็มที่ทำอย่างที่เหมาะสมควรให้เป็นทีเพราะฉะนั้นใจ อย่าไปอยาก

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

สืบทอดเป็นสายสัจจะของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ๑ หลักฐานการศึกษาทางสังคมโลกไม่มี ไม่ได้จบนักธรรมตรีไม่ได้จบเปรียญธรรม ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ไม่มี ไม่ได้จบ ดร. ไม่ได้มีตำแหน่งฐานะทางศาสนาเลย พระครูก็ยังไม่เป็น ตีนะ อาตมาได้เป็นพ่อครู เป็นเกียรติอย่างมากก็เป็นพ่อของครู จะได้เป็นครูก็ได้เป็นตรงต้องเป็นพ่อของครู จริงๆ เลย พูดสัจจะ สรุปลงแล้วก็สายธรรมที่ว่านี้สืบทอด สืบต่อมา เป็นสายสัจจะของพระพุทธเจ้าเนื้อหาธรรมะของ พระพุทธเจ้าเอามาสืบทอดเพื่อจะยืนยาวต่อไปอีก ๒,๐๐๐ กว่า ปีจนถึงห้าพันปีของศาสนาพุทธ มันก็ไม่ได้เป็นตัวเลขที่เป๊ะ ที่เดียวหรือ อาตมาก็รับหน้าที่รับความรับผิดชอบอันนี้อย่าง แท้จริง นี่เป็นเรื่องที่ผู้ที่มีปัญญาปฏิบัติภาณดีฟังดี ก็ไม่ใช่เรื่อง พูดเล่นลิ้นไม่ใช่เรื่องอวดตัวตน ไม่ใช่ มันเป็นสัจจะ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

สืบทอดให้ศาสนานี้ให้ไปถึง ๕,๐๐๐ ปี

รายละเอียด : เมื่ออาตมามาตามสัญญาตามปณิธาน มาตามรับพระโอษฐ์พระพุทธเจ้าว่าจะต้องมาสืบทอดให้ ศาสนานี้ ให้ไปถึง ๕,๐๐๐ ปี จะต้องรักษาต้องช่วยให้ศาสนานี้

ครบ ๕,๐๐๐ ปีที่จะมา ก็ต้องทำจริง แล้วมันทำให้อาตมาจะต้องศึกษาฝึกฝนอบรม อาตมาถึงจะมีความรู้มีความจริงมีพลัง วิบาก ที่จะได้เป็นมหากุศลวิบาก ไปสู่ความเป็นพระพุทธเจ้า ได้เป็นสัจจะในตัวมันเอง เพราะฉะนั้นทุกอย่างมันไม่มีอะไร เสี่ยง ไม่มีอะไรเบี่ยงจะเป็นอย่างอื่น มันจะต้องเป็นอย่างนี้ ๕๐ ปีอาตมาทำงานมาถึงทุกวันนี้แล้ว พวกคุณจะเข้าใจในเรื่อง ของความเป็นปัจเจก หรือความเป็นสังขยอภิญญาก็ดี แม้จะได้ด้วยตรรกะเหตุผลภาษาก็พอเข้าใจใช้ไหม จนไปถึงปัจเจก สัมผัสสัมพุทธะซึ่งอาตมาก็ยังไม่ถึง อาตมาไม่ได้หลงไม่ได้ เลยไม่ได้ไปอวดดีอวดดีอะไร ที่พูดนี้ไม่ได้ทำเป็นถ่อมตนเอา เท่ออกเก๋ แต่พูดความจริงทั้งหมด ยืนยันได้ว่าสิ่งเหล่านี้เป็น อจินไตย เป็นเรื่องที่เกิดเอาเดาเอาคาดคะเนเอาไม่ได้ ขบคิด ให้หัวแตกเอาอย่างไรมันก็ได้ มันจะต้องเป็นต้องมีของตน เราจะหยิบชิ้นนั้นสภาวะนั้นขึ้นมาพูดด้วยภาษา อาตมาเป็น ชาวไทยก็พูดภาษาไทยให้ฟัง หากอาตมาไปเป็นชาวอังกฤษก็ ไปพูดภาษาอังกฤษ เป็นชาวจีนก็พูดภาษาจีนสู่ฟัง แต่ที่อาตมาเป็น ไทยก็พูดภาษาไทยและภาษาอื่นก็ไม่มันใจเท่าภาษาไทย จึงไม่ได้พยายามที่จะใช้ภาษาอื่นเป็นหลัก จริงๆ แล้วหากจะ ไปเรียนภาษาอังกฤษอาตมาก็มีทักษะพวกนี้พอสมควร เรียน ภาษาอังกฤษแต่เด็ก มีอาจารย์สอนเป็นหม่อมเจ้าวิเศษศักดิ์ ชยางกูร แต่ท่านก็ไปลินซ์พิทักษ์ที่กรุงเทพฯ ท่านเป็นนักเรียน อังกฤษเป็นผู้ศีกอังกฤษ ไปไหนก็ต้องมีรมไปด้วย ท่านสกุล ชยางกูร มีคนตั้งชื่อถนนให้เกียรติแก่ท่านท่านเป็นครู ท่าน เรียนจบวิศวะแต่ไม่ทำงานวิศวะมาทำงานสอนเป็นครูตั้งแต่หนุ่ม ลูกของท่านชื่อสารีบุตร ต่อไปอาตมาก็ไปนั่งให้กำลังใจ นักร้อง นักแสดงเพื่อนของอาตมา อาตมาก็สัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องของ นักร้องพอสมควร แต่แม้แต่ชาวโทรทัศน์ด้วยกันก็หายไปหมด เลยเหลือแต่เป็นนักร้องนี้แหละ นักโทรทัศน์ด้วยกันก็ยังมีอยู่นะ แต่ก็สัมพันธ์กันน้อย นักโทรทัศน์รุ่นของอาตมามีน้อยเป็น โทรทัศน์รุ่นเก่า ตั้งแต่โทรทัศน์ช่องแรกของประเทศไทยอาตมาก็ทำอยู่ตั้ง ๑๒ ปี

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

สืบทอด สะสมความรู้ของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : เป็นผู้ที่เรียนรู้ตามศาสนาพระพุทธเจ้ามา สืบสานมาจากพระพุทธเจ้าองค์ก่อนๆ สะสมเป็นของตนเอง ไปเรื่อยๆ จากปัจเจกตั้งเป็นปัจเจกจากปัจเจกเป็นปัจเจกสัมมา สัมพุทธเจ้า เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตามลำดับ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

สื่อพยัญชนะรู้ความจริงตามความเป็นจริง

รายละเอียด : กิติแล้วนี้แหละจะได้รู้ตัวมีสติอยู่กับปัจจุบัน รู้ตัวความเป็นจริงหรือตามความเป็นจริง คำว่า ศัพท์ คำว่า รู้ตามความเป็นจริงนี้ลึกซึ้งซับซ้อนมาก มันรู้ตามความเป็นจริงแล้ว แล้วมันก็ไม่เกิดความสุขความทุกข์ หรือรู้ตามความเป็นจริงนั้นหมายความว่าอะไรที่เราว่ามันเป็นอย่างไร จบในตัวมันเองอย่างเดียวมันไม่เป็นสภาพ ๒ ไม่มีสภาพ ๒ ซ้อนขึ้นมา เป็นอาการชอบหรือไม่ชอบ ผลักหรือดูด สุขหรือทุกข์ พยัญชนะคู่ อย่างหยาบๆ ทำได้ แล้วจะค่อยๆ มีปฏิภาณ ปัญญา รู้รายละเอียดสัมผัสอีกแล้วมันไม่มีสภาพคู่ มันมีแต่สภาพเดี่ยว จนกระทั่งเฉยๆ ๐ กลางๆ ก็เข้าไปสู่ความไม่ทุกข์ ไม่สุข พยัญชนะก็สื่อได้ประมาณนี้ สภาวะไปทำเอาเอง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สุขข

รายละเอียด : ทำความสะอาดอย่างดี การชำระด้วยวิธีที่ดี
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๑๔

สุขขวิปัสสการหันธ์

รายละเอียด : อรหันต์ผู้เห็นแจ้งจริง รู้แจ้งๆ เต็มๆ อยู่ โทณโท เตียวนั้นก็มียู่วากิเลสแห่งสนิท
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๕๕

สุกต

รายละเอียด : กรรมที่ทำดีแล้วสั่งสมลงเป็นผลของกรรม (เรียกว่าวิบาก) ไม่ต้องสารภาพผิด ไม่ต้องขอโทษใคร ไม่เป็นอาบัติ
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๖

สุกตทุกกฏานัง กัมมานัง ผลัง วิปาโก

รายละเอียด : ๑. ใครทำกรรมใดไว้ ดีหรือชั่ว ต้องรับผลของกรรมนั้นแน่นอนที่สุด ๒. กรรมที่คนทำทุกปัจจุบันนี้เท่านั้นสำคัญที่สุด ที่จะส่งผล เป็นวิบากของตน
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๕๕, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๕๗

สุกรมัททวะ

รายละเอียด : ชื่อของอาหารชนิดหนึ่งที่ประกอบด้วยข้าว และนมโคเป็นเครื่องปรุง
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๗๖

สุข

รายละเอียด : ๑. สิ่งที่ได้บำบัดทุกข์เท่านั้น (ไม่มีตัวตน โดยความจริงเลย) ๒. ไม่ต้องทน ๓. ขึ้น, ขอบ ๔. ที่ว่างๆ อยู่ นี่แหละงาม เหมือนกลางหาวนี่แหละง่าย [สุ+ข ; สุ แปลว่า ดิงาม, ง่าย ข แปลว่า ที่ว่าง ความว่าง กลางหาว] ๕. อารมณ์หรือความรู้สึก (ที่ไม่มีกิเลสนิเวรณ) จะได้รับผานเป็นพรให้แก่ชีวิต
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๑๔, ๙๑, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๓๑๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๗๘, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๐

สุข-ทุกข์, ดี-ชั่ว

รายละเอียด : ศาสนาพุทธนั้นความสุขความทุกข์เป็นโลกุตระ ความดีความชั่วเป็นเพียง โลภะ โสภะ ศาสนาเทวนิยมรู้แต่ความดีความชั่ว ก็ทำตัวให้ดีอย่าทำความชั่วมันก็ตีประมาณหนึ่ง แต่มันไม่เที่ยงมันก็ไม่รู้มันก็วนเวียนอยู่กับความสุขความทุกข์ สุขความทุกข์นั้นเหนือกว่าความดีความชั่ว ผู้ที่ดับความสุขความทุกข์ได้แล้ว ไม่ติดในความดีความชั่วแล้วรู้ความดีความชั่วอย่างสมบูรณ์แบบ แม้ทำดีอย่างหนักๆ ทำดีอย่างหนักๆๆ ก็ไม่ได้รังเกียจไม่ได้ลำบากอะไร ลำบากตามลัทธิธรรมตามเหตุปัจจัยที่มันเป็นจริง แต่เมื่อมันเป็นประโยชน์ เป็นคุณค่าเราควรทำให้แก่โลก เมื่อรู้จริงๆนี่คือสิ่งที่ดี พยายามพากันให้มาทำดี แล้วก็บอกให้คนเลิกชั่วมาทำแต่ดีก็ยังไม่พอ ก็ต้องรู้ให้มีความสุขความทุกข์เป็นอย่างไร คนติดในความดี เป็นสุขแน่นอน ก็เลยมีความเกิดเป็นชาติ จินรู้ว่า เรายังเกิดอยู่เพราะเราไปติดในความดี ศาสนาเทวนิยมทำแต่ดี ค้างแต่ดี แต่ดี ก็เลยมีแต่สุข ก็ยังดี แต่ศาสนาพุทธนี้เห็นว่าดีชั่วก็เป็นเทวะ สุขความทุกข์ก็เป็นเทวะ ให้ดับความเป็นเทวะเลยหมดความดีความชั่ว แต่แน่นอนดีชั่วเมื่อเป็นโลกียะก็ควรจะรู้ว่าไม่ควรทำชั่ว เพราะเป็นผู้ที่สามารถทำจิต ยังจิตให้เป็นไปในอำนาจได้ มีความเป็นประธานเหนือจิตตัวเองเหนือความสุขความทุกข์เหนือองค์ประกอบเหนือสังขารทั้งหลาย ทำแต่สิ่งที่ดีเพราะมีชีวิตมีอัตภาพอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช จระณะวิชา ที่พาเป็นคนจนอยู่เหนือคนรวย วันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

สุขทิพย์ (ทิพเพน สุขชน)

รายละเอียด : มีสภาพเสพสมอารมณ์หมายเป็นวิสัยจิตที่เห็นเอาผักฝายนามฝายใน ฝายรชชาติ ฝายคุณภาพเท่าที่ตนหลงยึดตามภูมิ ตามปรารถนา และก็ปรารถนาที่สุดที่จะได้ดีเลิศที่สุดเท่าที่ได้มาเสมอ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๕๐

สุขทุกข์เหมือนห้วงกับหางงู

รายละเอียด : คือ มันอันเดียวกัน ห้วงกับหางงูที่จริงมันละเอียดกว่า แทบจะไม่ว่าเมื่อไหร่มันเป็นสุขหรือทุกข์มันหลอกลวงละเอียด ห้วงกับหางงูยังไกล แต่เป็นเหรียญสองด้านยิ่งใกล้กันอีกสุขกับทุกข์ มันสลิรรมหามายา มี หรือไม่มี เปลี่ยนแปลงไวมาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

สุขนิยมหรือเทวนิยมหรือผู้ที่นั่งหลับตา

รายละเอียด : คือ พระออกป่า ไม่มีเมตตา แต่เขาจะสอนกันว่ามีใจเมตตาสงสารคนอื่น เขาจะสอนกันว่าจะต้องสงสารคนอื่นอยากให้คนอื่นพ้นทุกข์ แต่เขาไม่ได้เรียนรู้ว่าความทุกข์คืออะไร เหตุแห่งทุกข์คืออะไร จะพ้นทุกข์ได้อย่างไร เขาไม่ได้เรียน เขาไม่ได้ฝึก เขาไม่ได้เข้าใจโลก เขาไม่ได้เข้าใจการเกี่ยวข้องกับคนอื่นที่เรียกว่าโลกข้างนอกโลกข้างในเกี่ยวข้องกับภายใน สัมผัสกับคนอื่นเกี่ยวข้องกับโลกนี้มีเราสองคน คนอื่นไม่เกี่ยวข้อง ก็ต้องไปอ่านความรัก ๑๐ มิตินี้ให้ดี ไม่เผื่อแผ่ ไม่เกื้อกูล ไม่เกี่ยวข้อง โลกนี้มีเราสองคน เป็นความเห็นแก่ตัวที่เป็นกามเมถุน อาตมาจัดเป็นความรักมิตินี้ ๑ เห็นแก่ตัวเดียวๆ เลย ไม่เห็นแก่ใครๆ เลย อาตมาไม่นับเป็นมิตินี้ ๑ ถือว่าพูดไม่รู้เรื่องเลยคนๆ นี้ พอเริ่มต้นมีกามเป็นคนคู่พูดกันรู้เรื่อง ก็ให้เขาเรียนรู้ ถ้าไม่รู้เรื่องเลยก็อย่างพวกเช่น ตัวคนเดียวเดียวๆ ไม่ได้เรียนรู้ความรัก ๑๐ มิตินี้เลย พูดกันไป ก็ไม่มีสภาวะ ๒ ตามธรรมชาติของจิตนิยามที่ต้องมี ๒ มี ๑ คือ คนอื่น กับ ๒ คือตัวเราเขาไม่มี เขาจะจมอยู่อย่างนั้นกับตัวเอง เรียกว่ายังลงสู่ความหลง ที่จมอย่างที่เราเรียกว่า จมในสามเหลี่ยมเบอร์มิวด้า อย่าไปควานหาเลยคนนี้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สุขภาพของชาวอโศก

รายละเอียด : คือ ๑ ไม่ได้แรดๆๆๆ ไปหาโรคจากภายนอกมา เชื้อโรคต่างๆ ก็ไม่ค่อยเข้ามา แต่พวกที่ไปแสวงหาต่างๆ ก็จะได้รับเชื้อมา เชื้อทางอบายมุข หรือว่าเชื้อโรคจริงๆ เช่นไวรัส เขาก็รับมาเอง แต่ของเราอยู่ในนี้ มีสิ่งแวดล้อมที่ป้องกันดี เพราะฉะนั้นจึงอยู่กันอย่างปลอดภัย เพราะว่ามีปัญญา ปัญญาพละ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สุขภาพดีด้วยวัย ๘๕ ปี

รายละเอียด : สุขภาพดี ในวัย ๘๕ ปี อ่อนแรงบ้างก็พักผ่อนมากกว่าเก่า นอนกลางวันด้วย กลางคืนนอนเต็มที่นอนไม่เกินสามทุ่มผู้ดูแลจะต้องบอกให้นอนๆ นอนแล้วต้องตื่นหกโมงเป๊ะ ไม่เป๊ะไม่ให้ตื่นก็นอนไม่น้อย กลางวันก็ให้นอนอีก อายุมากขึ้นก็นอนมากขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

สุขสำราญในหมู

รายละเอียด : เด็กวัด ทำเพื่อละ สละเพื่อทำ น่าจะเป็นเพื่อธรรม...ก็ต้องเรียนรู้ตัวเองต้องสำนึก อย่าคะนองด้วยอัตตาตัวเอง อย่าเอาแต่ใจตัวเองเอาแต่ความเชื่อตัวเอง สรุปแล้วจึงจะอยู่ในหมูอย่างสำราญ ต้องเป็นคนชนิดนี้ มีวิบากกรรมสิ่งที่มากวนตัวเอง ก็ต้องพยายามศึกษาตัวเองแล้วนึกดูให้ดี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

สุขอุปบัติ ๓ อย่าง

รายละเอียด : ๑. สัตว์พวกที่ยังความสุขให้เกิดขึ้นๆ แล้วยอมอยู่เป็นสุข มีอยู่ เช่น พวกเทพเหล่าพรหมกายิกา ๒. สัตว์พวกที่อัมเอบิบริบูรณ์ถูกต้องด้วยความสุขมีอยู่ สัตว์เหล่านั้นบางครั้งบางคราวเปล่งอุทานว่า สุขหนอๆ ดังนี้ เช่น พวกเทพเหล่าอาภัสสรา ๓. สัตว์พวกที่อัมเอบิบริบูรณ์ถูกต้องด้วยความสุขมีอยู่ สัตว์เหล่านั้นสันโดษ เสวยความสุขทางจิตอันประณีตเท่านั้น (ไม่เปล่งปลั่ง) เช่น พวกเทพเหล่าสุภิกถา

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ ข้อ ๒๒๘, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

สัญลักษณ์

รายละเอียด : ๑. สุขที่ไม่พ้นอวิชชา ไม่พ้นโมหะ ๒. สุขที่ต่อแหล สุขที่ไม่แน่นอน สุขที่เหลาะแหละ หลอกหลวง ยังไม่เที่ยงตายตัว ยังหมุนไปหมุนมา หลอกไปล่อมา ๓. ความหลอกคือสุข หรือสุขคือความหลอก ความไม่จริง ๔. สุขหลอกๆ ๕. สุขโลภียะ ๖. สุขเท็จ ๗. สุขที่กิเลสมันได้สมใจตามที่มีนอยาก, ความสุขที่ได้บ้ำบัดบ่าเรอความอยาก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๔, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๑๕, ๒๕๙, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๓๓, ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นිරิตตา หน้า ๑๒, รู้คนขงสุข รู้คูกขงสัตว์ หน้า ๑๗๕, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๒๖

สัญลักษณ์านุโยค

รายละเอียด : ความประกอบตนให้เป็นสุขอย่างเดียว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๐๗

สุขายะ

รายละเอียด : เพื่อสุข

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๖๖

สุขินทรีย์

รายละเอียด : น้ำหนักหรือความเข้มข้นของอารมณ์สุขที่เกี่ยวข้องทั้งภายนอกภายในว่าจัดจ้าน หรือปานกลาง หรือบางเบา

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นිරิตตา หน้า ๑๑๘

สุขุมรูป (ในกรณีภาวะ กับ หทัยรูป)

รายละเอียด : คือ แปลว่าละเอียดเล็กมาก จนบางที่คนอื่นไม่มีภูมิพอจะจับไม่ติด คนมีภูมิพอจึงจับความละเอียดนี้ติด (กรณี) ภาวะรูป ๒ ๑๐. อิตถัตถภาวะ, อิตถินทรีย์ (ญ) ๑๑. ปุริสสัตตภาวะ, ปุริสสินทรีย์ (ช) (กรณี) หทัยรูป ๑ = ๑๒ หทัยรูปที่ตั้งการเกิดอาการของรูป คือ คือจับอาการนั้นได้เมื่อใดแต่คนหลับตาปฏิบัติ ก็บอกให้จิตไปกำหนดเหนือสะดือ สองนิ้วก็จะพบความสว่างที่สถานที่นั่น แต่ หทัยรูปนี้ ไม่มีสถานที่ แต่รู้อาการของมันเมื่อใดก็เมื่อนั้น ห. แปลว่าความจริง ท. แปลว่าความกล้าแข็ง ห มาก่อน ท ก็สื่อสภาวะที่ต่างไป หทย คือ ความเป็นตัวของมันแข็งแรง (แต่ ทห นี้ความแข็งแรงแสดงออกมา)

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราชธานีโอศก วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

สุขแก้

รายละเอียด : คือ สัญลักษณ์ เกิดเป็นอาการ ๓๓ ที่มีปุถุชนทุกคน เป็นอย่างเดียวกันทุกคนเลย คนผู้วิชา (คนที่ไม่มีความรู้ในอริยสัจ) ทั้งหลายจะมี รสที่ ๓๓ (ดาวดิงส์ มาจากบาลีว่า ดาวดิงส) มาหลงเสพอยู่ไม่ยอมหยุดเพราะ โมหะ (หลงผิดไป หลงใหลมันแท้ๆ) รส ๓๒ คือรสแห่งอาการจริงสามัญของคนปกติ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สุขเวทนา

รายละเอียด : ๑. รับในสิ่งที่สบาย ซึ่งเป็นอาการที่ไม่ต้องทน ๒. โสมนัส ๓. อารมณ์สุข เป็นความรู้สึกสบายรวมๆ ไปทั้งนอกและใน ๔. อารมณ์โลภียสุข

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๑๗, ๙๐, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๑ ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นිරิตตา หน้า ๑๑๗, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๓๒

สุขเวนีโย สัมผัสโส

รายละเอียด : สัมผัสเป็นที่ตั้งแห่งสุขเวทนา

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นිරิตตา หน้า ๕๐

สุขและทุกข์ในศาสนาพุทธ

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าตรัสรู้เรื่องสุขเรื่องทุกข์ ไม่ใช่ตรัสรู้เรื่องดีเรื่องชั่ว เห็นว่าเรื่องนี้อยิ่งใหญ่กว่าเรื่องดีชั่วเยอะ และยิ่งใหญ่นั่นที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ก็คือสุขกับทุกข์นั้นเป็นเรื่องเดียวกัน เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เดาเอาไม่ได้ สุขกับทุกข์นี้มีพยัญชนะของโลกว่าทเว หรือ ทเว ที่แปลว่า ๒ คนในโลกนี้จมอยู่ในคำว่า สอง อย่างแก้ไขไม่ได้ จึงแก้ปัญหาเศรษฐกิจไม่ตกแก้ปัญหาการเมืองไม่ตก ทำให้สังคมสงบเย็นสุขสำราญเบิกบานใจไม่ได้ แต่ของชาวพุทธเข้าใจตัวนี้เอาตัวนี้มาแก้ไข ความสุขความทุกข์ไม่ต้องสุขต้องทุกข์ ไม่ต้องเป็นทเว รู้จักทเวคือรู้จักพลังงานอันนี้ดี พลังงานทเวคือพลังงานที่หลงความสุขความทุกข์ แต่จริงๆ คนเราไม่หลงความสุขหรือขาดแต่หลงความสุข แต่ไม่รู้ว่าความสุขนี้มีคู่หูที่เกาะไม่ออกเป็นเหรียญ ๒ ด้าน มันต้องอยู่ด้วยกัน คุณเอาความสุขคุณก็ต้องเอาความทุกข์ ศาสนาพุทธจึงไม่เอามันทั้งสุขและทุกข์มาทเวทั้ง ไม่มีทเวเลยนี้ยิ่งใหญ่น่าทเวที่ใหญ่ที่สุด เพราะใหญ่อย่างไรก็ไม่มีเอา (ลิวะ) นี้พูดภาษาคนสภาวะธรรมจริงก็เป็นเช่นนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

สุคต

รายละเอียด : ๑. ไปดีแล้ว ดำเนินไปชอบ ๒. ที่ยังดำเนิน
ไปแต่ทางดี

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๒๒๐, คนคืออะไร?
หน้า ๒๘๒

สุคะโต โลกวิทู

รายละเอียด : พุทธคุณ ๙ นี้ จะเป็นเสด็จไปได้แล้ว
สุคะโต ถึงอย่างไรท่านก็ไม่ถอยมาหาความช่วยเหลืออีก
แล้ว ไปข้างหน้าอยู่ข้างเดียวเลย บริณิพพานเป็นบริโยสานได้
โดยเฉพาะไม่มาเป็นพระพุทธรเจ้า ๒ สมัย ไปดีแล้วตรงไป
เลยจบ เหมือนบุญ มีหนึ่งเดียวทิศทางเดียวมีหนึ่งไม่มีสอง
ไปได้แล้ว ทรงรู้แจ้งโลก โลกวิทู ขยายความของพระพุทธรเจ้า
อาตมาก็มีความรู้แจ้งโลกโลกีย์และมีความรู้โลกโลกุตรตาม
บารมี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สุจริต ๓

รายละเอียด : ภายสุจริตวิสุจริตมโนสุจริตได้

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๑
วันจันทร์ที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

สุนฺญตธรรม

รายละเอียด : ๑. ความว่างเปล่า ๒. จุดหมดความเป็น
อย่างนั้น สุนฺญสัณสภาพ ไม่มีอะไร ๓. ความว่าง ความไม่มี

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๖, ๕๑, ๒๑๗

สุนฺญตนิพพาน

รายละเอียด : คือ สามารถ ทำ กิเลสตายหมดสิ้นอิตตา
ไปจากจิตของตนได้แล้วสันทิ ส่วนจะ ตายแบบใดแบบหนึ่งใน
๒ นิพพาน ต่อไปนี้ก็แล้วแต่ละท่าน เป็นสิทธิของท่าน ที่จะ
เลือกตายแบบใด

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๓๖๗

สุนฺญตนิพพาน

รายละเอียด : สุนฺญตนิพพาน คือ ตายอย่างทำสุนฺญ
เลย อนิมิตตนิพพาน คือ ไม่สร้างนิมิตใดๆ ไว้เลย ไม่มีนิมิตใด
เหลือไว้เลย อัปภินิหิตนิพพาน คือไม่ตั้งจิต ปล่อยไป สุนฺญไป
หมดทั้งรูปทั้งนามหมดเลย ไม่มีอะไรอีกเลย

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโออุ่นออนไลน์ (สามะปี่ชีวิต)
ครั้งที่ ๗ ศาสลโศก ทะเลธรรม ชลชวัญ วันจันทร์ที่ ๑๕ มิถุนายน
๒๕๖๓

สุนฺญตนิพพาน อนิมิตตนิพพาน อัปภินิหิตนิพพาน

รายละเอียด : ถ้าคุณยังมีชีวิตร่างกายแล้วคุณก็ไม่มี
กิเลสแน่นได้แล้วคือความไม่มีที่ได้แล้ว แต่คุณยังมีชีวิตมีร่างกาย
อยู่ในโลก มีธาตุรู้ แต่ถ้าคุณตายไปทั้งร่างกายแล้วคุณก็เป็น
พระอรหันต์ แล้วคุณก็สามารถดับทั้งกิเลสแล้วตอนเป็นๆ
ก็ดับได้แล้วตายไปคุณก็ดับขั้นแล้วตั้งจิตตายไปเลย เป็นการ
ตายอย่างไม่ต้องอะไรไว้เลย สุนฺญตนิพพาน อนิมิตตนิพพาน
อัปภินิหิตนิพพาน สุนฺญ ไม่มีนิมิตใดๆ อีกแล้ว จิตว่างไม่มีนิมิต
ไม่มีเครื่องหมายอะไรแล้วจิตก็ไม่ตั้งอะไรต่อไปเลย อย่างอาตมา
นั้นตั้งจิตไปต่อพุทธรภูมิก็จะไม่เป็นอย่างนั้น แต่ว่าพระอรหันต์
ที่ตายแล้วไม่ตั้งนิมิตอะไรต่อก็คงศูนย์ไปได้ ให้ความว่างไม่มี
ในโลกก็จะไม่มีในโลกได้เพราะคนนี้ไม่มีในโลกนี้ไม่มีแล้ว แต่
ถ้ายังเป็นอยู่ก็ใช่แม้แต่เป็นพระอรหันต์อยู่นั้นความไม่มีกิเลส
สมบูรณ์แล้วแต่เรายังมีอยู่ในโลกเรายังมี รูป นาม ชันธ ๕
อย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการวิถิอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

สุนฺญตวิหาร

รายละเอียด : เครื่องอยู่ที่สุนฺญหรือว่างจากอกุศลเหตุ
สนิทแล้ว

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอิตตา อนัตตา นีรัตตา หน้า ๑๕๐

สุนฺญตวิหารธรรม

รายละเอียด : สภาพที่มีความว่างเป็นเครื่องอาศัยในชีวิต

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๓๕

สุนฺญตา

รายละเอียด : ๑. ความว่าง, ความสุนฺญ ๒. อย่างไม่มี
๓. ความว่างเบา, ความสุนฺญสนิท ๔. ความเป็นสุนฺญ ๕. ความไม่มี
หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๒๒, คนคืออะไร?

สัญญาตา - สูดยอดปรมัตถสัจจะของศาสนาพุทธ

หน้า ๘๔, ๓๒๘, ๔๕๖, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๖๔, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๙๖, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๓๕, ฐิติขันธ์สูข รุคักขังสัตว์ หน้า ๑๙๒

สัญญาตารมณ

รายละเอียด : อารมณเป็นสัญญา
หนังสืออ้างอิง : อธิวิโลกุตรระ หน้า ๒๘๒

สัญญาธาตุ

รายละเอียด : ธรรมกับธาตุ หากธาตุนี้เป็นธาตุเอก หากธรรมนี้เป็นธาตุผสม มีหนึ่งก็เรียกได้แต่หากแตกเป็นธาตุ คือ สิ่งที่ยกออกไปหาเล็กไปจนหา ๑ ที่สุดแห่งที่สุดเป็น ๐ แล้ว ยอมอาศัยคำว่าธาตุไปเรียก เรียกว่า สัญญาธาตุ เท่านั้น เพียงอาศัยพยัญชนะไปสื่อ เรียกว่าเป็นสิ่งที่มีในโลก แต่สิ่งที่จะรู้จักสัญญาธาตุ ต้องเป็นนามธรรมแล้วนามธรรมนี้ จะสร้างสัญญาธาตุนี้ขึ้นมาได้สำเร็จเป็นการสัญญา คือ การไม่มีแล้ว ไม่มีซึ่งกิเลส ตั้งแต่ไม่มีซึ่งกิเลสชั้นหยาบ ไม่มีซึ่งกิเลสชั้นกลาง ไม่มีซึ่งกิเลสชั้นละเอียดสุด สัญญ สิ้นสุดกิเลสไปหมดจากจิต หรือวิญญาณธาตุ เป็นจิตสะอาดบริสุทธิ์จากกิเลส สัญญาจาก กิเลส สัญญาจากจิตวิญญาณ อย่างนี้เป็นต้น ก็เป็นพยัญชนะ ใช้สื่อจิตวิญญาณ สภาวะ ก็ค่อยอธิบายไป

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียรยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สัญญาญ

รายละเอียด : ไม่เป็น ไม่มีอะไรอีก
หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๘

สัญญาโต

รายละเอียด : ๑. แท้จริงมันเป็นความว่าง ความไม่มี มันไม่เหลือลืออะไรไว้ มันไม่มีอะไรจริงๆ ๒. มันเป็นสัญญา มันไม่มีอะไรเลยจริง ๓. เป็นของสัญญา ๔. ว่างเปล่า ไม่มีอะไรเลย
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๑๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๔๒, ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๑, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔๔

สัญญาโต ผัสโส

รายละเอียด : สัมผัสอันเกี่ยวเนื่องกับสัญญา หรือความปราศจากอดีตตา
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๐

สูดยอดของเทวะ

รายละเอียด : กาย เป็นภาษาที่ขยายความจาก เทวะ เทวะ แปลว่า ๒ แล้ว เขาก็เข้าใจด้วยปริยายโดยอัตโนมัติโดย สัญชาติญาณ ว่าเทวะ ๒ ว่าหมายถึงตัวดี ตัวดีหมายถึงตัว เทวดา เทวะ คือตัวที่สุขสบาย ตัวที่ไม่ทุกข์ ตัวที่สูงที่เจริญ เทวะใหญ่ที่สุด รู้ที่สุด ประเสริฐที่สุด คือยอดของเทวดาเรียกว่าพระเจ้า เป็นเจ้าของความรู้ความเจริญทั้งหมดสูดยอดของ จิตวิญญาณแล้ว คือ เทวะ ภาษาอังกฤษเรียกว่า god คือ สูดยอดของเทวะ ก็ศึกษาตัวนี้ ใน ๒ นี้แหละ

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สูดยอดนักวิทยาศาสตร์นามธรรมของโลก

รายละเอียด : ธาตุจิตที่เราจะทำเป็นธาตุธาตุทำได้แต่ ไม่ชัด แต่หากจะทำเป็นพีชธาตุ ไม่สุขไม่ทุกข์จะทำได้ชัดเจน อาศัยพีชธาตุ จะมีความรู้เรื่องจิต เจตสิก รูป นิพพานแล้ว ทำให้จิตตัวเองเป็นธาตุอย่างไร พีชะอย่างไรทำสำเร็จ จึงเป็น จิตที่พ้นทุกข์พ้นสุขด้วย เป็นจิตที่เราจะตายสัญญาสลายธาตุจิต เลยกก็ได้ หรือจะไปไม่ต้องสลายธาตุจิต ยังหม่นเวียนอยู่ในโลก แต่ว่าดับธาตุที่เป็นอนุสสที่ เป็นบอบได้เด็ดขาด ไม่เกิดอีกแล้ว แม้เป็นพระอรหันต์เป็นต้นไปจะไม่เกิดอีกเลยได้ นี่สูดยอด นักวิทยาศาสตร์ของโลก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วัน ศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

สูดยอดปรมัตถสัจจะของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : มีความรู้ความหมายที่เป็นสัทธรรมที่เอา มาให้คนศึกษาปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วได้ผล ศาสนาพุทธแน่นอน สอนเรื่องความดีความชั่ว ตามสมมุติสัจจะ ดีชั่วเป็นสมมุติ- สัจจะ แต่ดีกว่านั้นคือสอนเรื่องความสุขความทุกข์ สุขทุกข์ นี้แหละเป็นนิพพาน ผู้ยังติดสุขอยู่คือพวกเทวนิยม สุขนิยม ไม่รู้จักทุกข์ไม่เรียนรู้ทุกข์ ไม่เรียนรู้ชาตตามไม่รู้เหตุที่ทำให้เกิด ความทุกข์ แล้วรู้ให้ชัด ทุกข์คืออะไร ทุกข์คือ ความไม่สบาย ความทนไม่ได้ สิ่งที่ทนได้ยาก ต้องเรียนรู้ให้ได้ว่ามันคืออะไรกัน ทำไมคนรังเกียจมัน รังเกียจจนไม่ยุ่งกับมันเลย เทวนิยมไม่ยุ่ง กับมันเลย แต่ความทุกข์ไม่หนีจากคุณ แต่คุณไม่รู้จัดการมัน จนรู้ให้ชัดเลย แล้วจัดการได้ให้หมดความทุกข์ หมดทุกข์สุขก็ หมดไป นี่คือสูดยอดปรมัตถสัจจะของศาสนาพุทธหมดความ ทุกข์หมดความสุข อทุกข์มสุข สูงกว่าทุกข์มสุข คือ อทุกข์

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญูณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สวดยอแห่งความรู้

รายละเอียด : สรูปแล้วสภาวะจิตนี้แหละ ศาสนาพุทธ พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ได้ตรัสรู้จากจิตนิยาม ตรัสรู้สิ่งนี้ จนกระทั่งสามารถศึกษา ทำให้ธาตุรู้อันนี้เป็นธาตุรู้ที่ดีที่สุด คือเป็นธาตุรู้ที่เป็นประธาน ของสิ่งทั้งปวงจิตวิญญูณเป็น ประธานสิ่งทั้งปวง แล้วก็เป็นประธานจัดการสิ่งที่อยู่ในการควบคุมก็คือชั้น ๕ ของตัวเอง จัดการให้เป็นชั้น ๕ ที่ดีที่สุดไม่ทำโทษภัยให้แก่โลกจึงเป็นความดีสูงสุด สูงกว่านั้นก็ สามารถที่จะสลายจิต ให้เป็นอนุตตรธาตุไปได้เลย ในขณะที่เป็นๆ ไม่ตาย มีชีวิตอยู่ก็สามารถเรียนรู้ทำจิตนิยามให้เป็น พิชธาตุได้ ไม่ทุกข์ไม่สุข ไม่ทำบาปอกุศลอะไรอีกแล้ว ทำแต่กุศล สดท้าย สลายเป็นอนุตตนิยามได้เลย นี่คือสวดยอแห่งความรู้แล้ว ไม่มี ความรู้อะไรมากกว่านี้อีกแล้วในการเกิดมาเป็นมนุษย์

ที่มา ที่ไป : รายการวิธอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

สุดมยปัญญา

รายละเอียด : ๑. การฟัง ฟังมาให้เข้าใจ หรืออ่านให้ดีๆ อีก ชัดๆ ให้รู้ชัดให้ได้ว่าพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็น อย่างไรแท้ ๒. ปัญญาที่ได้จากการรับมาจากอื่น จะจากคน หรือจากอะไรก็ตามที่ทำให้รู้ความรู้นั้น ๓. ความรู้ที่รู้แจ้ง จากการฟัง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๙๘, รู้คนซึ่งสุข รู้ทุกข์ซึ่งสัตว์ หน้า ๙๐, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๑๓

สุทธาวาส

รายละเอียด : ชั้นพรหมเป็นที่อยู่ของพระอนาคามีเรื่อง สุทธาวาส สายพระสมณโคดมจะไม่เสียเวลาอยู่ในสุทธาวาส เลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

สุทัสสา

รายละเอียด : (เป็นชื่อพรหม) รู้จักจิตละเอียดขึ้น และ วางได้สูงขึ้นไปอีก แมกรุกนากี่วางได้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๗๐

สุทัสสี

รายละเอียด : (เป็นชื่อพรหม) รู้จักมูทิตาจิตดี ทั้งวาง ได้อีก คงเหลือแต่อุเบกขาจิต

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๗๐

สุนทรียศิลป์

รายละเอียด : ชี้ชวนให้เขามาเอาสาระ ศัพท์พระพุทธเจ้า ท่านใช้ว่า แทรกโอสถทิพย์เข้าสู่ชุมชน พยายามทำให้เขาได้ สาระ แต่อย่าให้เขาหลงในสิ่งที่ปลอมที่หลอกให้หลงในสุนทรียะ ถ้าเขาได้แต่สุนทรียะ ไม่ได้สาระก็ไม่ได้ ไม่ใช่ศิลปินแท้

ที่มา ที่ไป : รายการวิธอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

สุปฏิปันโน

รายละเอียด : ผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๖๘

สุพัตตะ

รายละเอียด : ความประพฤติที่ตั้งงาม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๐๖

สุภ

รายละเอียด : งาม, ดี, โชค

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๐๖

สุภิกณะ

รายละเอียด : จิตตั้งอยู่ในภพมืดดำ

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ่งสุข รู้ทุกข์ซึ่งสัตว์ หน้า ๙๐

สุภระ

รายละเอียด : เลี้ยงง่าย

หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๖๔

สุภาพ

รายละเอียด : ความเป็นผู้หมดโทสะอย่างละเอียดยิ่งขึ้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๑๑

สุรภาโว

รายละเอียด : ๑. เป็นผู้ได้สภาพความเป็นสัตว์โลกทั้ง

กายหยาบ กายละเอียด บริบูรณ์ยิ่งที่สุด ๒. มีสถานภาพครบครัน สมบูรณ์

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๐๑, สมมติพุทธ หน้า ๑๕๘

สุรา

รายละเอียด : ๑. สิ่ง หรือเรื่องที่จะทำให้ติดยึด มัวเมา ร้ายแรงทั้งหลาย ๒. กล้าแรง, ยอมเหลว ๓. สิ่งที่ติด เรื่องที่ติด นั้นร้ายกาจ ติดมากจัด หยาบกล้า เมามาในสิ่งชั่ว เลวแรง ๔. กล้า, แรง, ร้าย, หยาบ, มาก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๕๐, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๔๕, ๔๔๖

สุริยเปยยาล ๗

รายละเอียด : ผู้ที่จะปฏิบัติมรรคมงคล ๘ ต้องมี ๗ อย่างนี้ก่อน [๑๒๕] มิตรดี เป็นนิमितแห่งอริยมรรค... ดูรายละเอียด มิตรดี. [๑๓๑] สีสสัมปทา เป็นนิमितแห่งอริยมรรค. [๑๓๒] จันทสัมปทา เป็นนิमितแห่งอริยมรรค. [๑๓๓] อัตตสัมปทา เป็นนิमितแห่งอริยมรรค. [๑๓๔] ทิฏฐีสัมปทา เป็นนิमितแห่งอริยมรรค... [๑๓๕] อัปมาทสัมปทา เป็นนิमितแห่งอริยมรรค [๑๓๖] โยนิโสมนสิการสัมปทา เป็นนิमितแห่งอริยมรรค. พระอาทิตย์นั้นเปรียบเสมือนมรรคมงคล ๘ คนจะเห็นพระอาทิตย์ได้ ต้องเห็นแสงอรุณก่อน แสงอรุณนั้นก็คือ ๗ ข้อสุริยเปยยาล ถ้าไม่มี ๗ ข้อนี้ถ้าปฏิบัติมรรคมงคล ๘ ก็จะไม่สามารถเกิดได้ เพราะไม่สามารถทำใจในใจโยนิโสมนสิการได้ คุณต้องศึกษา ทฤษฎีปริยัติจากผู้รู้ที่เป็นมิตรสหายดี เป็นสัตบุรุษของคุณ คุณกลับตาบอดเห็นสมณะที่เป็นสัตบุรุษ เป็นพวกนอกกริต ไปเห็นพวกอสัตบุรุษเป็นพวกมิตรดีสหายดี ไม่เจ้จวันนั้นแล้วจะไปเจ้จวันไหน ศาสนาพุทธจึงน่าสงสาร ไปยินดีกับอสัตบุรุษ ไปปฏิบัติศีลพรตอย่างลึลพตปรามาส ศีลทุกวันนี้ก็ไม่มี มีแต่ศีล ๒๒๗ ไม่มีจุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีล มีแต่เดรัจฉานวิชาเต็มไปหมด ไม่เป็นศาสนาพุทธเลย พุดแล้วน่าสังเวชใจ ทำไมเป็นอย่างนี้ ศาสนาพุทธถึงได้ล้มเหลว อาตมาจึงเหลือใจจริงๆ มันอัศจรรย์ จะพุดก็ไม่ออกได้แต่กลอกตา มันไม่เหลืออะไรอยู่ในใจ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริชธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

สุริยเปยยาลสูตร

รายละเอียด : ผู้ใดที่มีฉันทะมีความยินดีเข้าใจก็มาเริ่มต้น

ตามสุริยเปยยาลสูตร แสงเงินแสงทองต้องมาก่อน สุริยเปยยาล (พระไตรปิฎก เล่ม ๑๙ ข้อ ๑๒๙, ๑๓๖) [๑๒๕] มิตรดี เป็นนิमितแห่งอริยมรรค [๑๓๑] สีสสัมปทา เป็นนิमितแห่งอริยมรรค [๑๓๒] จันทสัมปทา เป็นนิमितแห่งอริยมรรค [๑๓๓] อัตตสัมปทา เป็นนิमितแห่งอริยมรรค [๑๓๔] ทิฏฐีสัมปทา เป็นนิमितแห่งอริยมรรค [๑๓๕] อัปมาทสัมปทา เป็นนิमितแห่งอริยมรรค [๑๓๖] โยนิโสมนสิการสัมปทา เป็นนิमितแห่งอริยมรรค มนสิการแปลว่าการทำใจในใจ เขาทำเหมือนกันแต่ทำไม่ถูก ไปนั่งหลับตาไปศึกษา อาจารย์ต่างๆ ที่มีความแตกต่างแต่เป็นสำนักที่ทำแบบนั้นเยอะมากมาย ก็เหมาะสมกับตัวเองศึกษาแล้วก็รู้จริงรู้พคนช้ำก็ช้ำคนเร็วก็เร็ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สุวัณณ

รายละเอียด : มีผิวพรรณดี ทำให้ปรากฏงามได้ขนาด ได้คุณภาพตามระดับ ตามขั้นอย่างชัดเจนต้องแพ้อยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๑๓

สุสสุสัง

รายละเอียด : พังธรรมด้วยดี

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๔๘๖

สุสสุสัง ลภเต ปัญญัง

รายละเอียด : พังธรรมะนั้นคนฟังด้วยดีย่อมเกิดปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริชธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

สุสสุสัง ลภเต ปัญญัง

รายละเอียด : สุสสุสัง ลภเต ปัญญัง คือ การเข้ามาฟัง เข้ามาพิสูจน์ ศีล สมาธิ ปัญญา คุณมาลองฟังมาลองพิสูจน์ ศีล ๓ ข้อ จะชัดเจน นอกจากคุณจะไม่จริง หรือบารมีไม่ถึงแต่ถ้าบารมีพอได้จะเห็นเลย

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต สันตอโคก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

สุโปสะ

รายละเอียด : สุโปสะ หมายถึงว่า เป็นความเจริญ เจริญทางความรู้ เจริญทางความจริงที่เป็นโลกุตระ เจริญทางธรรมะ

เจริญทางพฤติกรรม กายกรรม วาจากรรม มโนกรรม ให้เจริญขึ้นได้ง่าย อันหนึ่งเลี้ยงให้มีชีวิตยังอยู่ง่าย อีกอันหนึ่ง เสริมขึ้นไปอีกนอกจากเลี้ยงไว้แล้ว อย่างเราเลี้ยงเด็กให้อยู่สบาย แล้วทำให้เจริญก็ได้อีก สุโปสะ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ครั้งที่ ๘๕

สุโปสะ

รายละเอียด : คือพาให้พัฒนาได้ง่าย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่

๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

สูงสุดแห่งความสุขโลกุตระ

รายละเอียด : คือ ไม่สุขไม่ทุกข์ หหมดสิ้นความสุข หหมดสิ้นความทุกข์ เพราะรู้ว่าสุขกับทุกข์นั้นมันเป็นทวะ เป็นสองที่คนยังเข้าใจไม่ได้ดีไม่แตก ก็เลยถูกความทุกข์หลอก เป็นความสุข อยากได้ความสุข แต่คุณไม่พ้นทุกข์เพราะดี ไม่แตก ความสุขความทุกข์นั้นเอาอันใดอันหนึ่งไม่ได้ มันเป็นของคู่กัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

สูงสุดในการพนมิจฉาชีพข้อที่ ๕

รายละเอียด : การทำงานพริมาเอาลาภแลกแลก พันลาภแลกแลก นิชคิงสนดา ทำงานไม่แลกเปลี่ยนแม้แต่เงินทองข้าวของ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๒ วันจันทร์ที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

สูญ

รายละเอียด : คือ ภาวะที่ ไม่มีภาวะนั้นๆ หรือ ภาวะนั้นๆ ไม่ทรงอยู่ไม่ทรงไว้ในที่นั้นแล้ว ภาษาก็บว่า สูญญ หรือ สูญ เพราะไม่มีความรู้ตามศาสนาพุทธ ที่ สัมมาทิฎฐิ ผู้ไม่สามารถทำ ธรรมะ ๒ ให้เป็น ๐ ได้สำเร็จจริง จึง คือผู้ชื่อว่า เทวนิยม หรือศาสนาที่ยังเป็น เทวนิยม เพราะยังมี ธรรมะคู่ หรือ ธรรมะ ๒ ยังอวิชชาอยู่ในความเป็น เทว ยังไม่สามารถ ทำ ความอิสระ ให้แก่ตน ได้อย่างวิเศษ จึงชื่อว่า ยังไม่มี ความอิสระ ที่ยิ่งใหญ่

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๑๗-๓๑๘

สูญที่ยิ่งกว่าสูญทั้งปวง

รายละเอียด : เมื่อสัมปชานบุคคล ปรีนิพพานด้วยอนุภาทิเสสนิพพานธาตุ ความเป็นไปแห่งจักขุนี้ย่อมหมดสิ้นไป และความเป็นไปแห่งจักขุอื่นก็ไม่เกิดขึ้น ความเป็นไปแห่งหู ฯลฯ ความเป็นไปแห่งจมูก ฯลฯ ความเป็นไปแห่งลิ้น ฯลฯ ความเป็นไปแห่งกาย ฯลฯ ความเป็นไปแห่งใจนี้ย่อมหมดสิ้นไป และความเป็นไปแห่งใจอื่นก็ไม่เกิดขึ้น นี้ความครอบงำความเป็นไปแห่งสัมปชานบุคคล สูญมีประโยชน์อย่างยิ่งกว่าความสูญทั้งปวง ฉะนั้นแล

ที่มา ที่ไป : เล่ม ๓๑ ข้อ ๖๕๘, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

สูตรการแก้ปัญหาความจนได้สำเร็จ

รายละเอียด : คือการแก้ปัญหาไม่ใช่ให้คนไปแย่งกัน รวย แต่ให้แย่งกันมาจน จนที่สุดคือ มี ๐ คือไม่เป็นหนี้ คือ มีความขยันหมั่นเพียร สร้างสรรผลผลิต ผลิตแล้วเอามากินใช้อย่างพอเพียง มีเหลือกินที่ตัวเองกินใช้และก็ยืม แจกจ่าย ผู้อื่นหรือขายให้ถูก นั้นแหละคือคนแก้ปัญหาความจนได้อย่างสำเร็จ อาตมาพูดสูตรนี้ ๑. ไม่เป็นหนี้ ๒. ต้องพึ่งพาตนเองรอด ๓. ผลิตให้เหลือเฟือ ๔. เอาออกไปแจกจ่าย ประเทศใดสังคมใดก็แล้วแต่ แก้อย่างนี้สำเร็จ ในชาวอโศกแก้ปัญหาเศรษฐกิจนี้สำเร็จแล้ว จบแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สูตรนามธรรม coefficient

รายละเอียด : เราอยากให้เป็นพลังงานตัวแปรจาก mc^2 เพิ่มก็เป็น A อาตมาจึงมี mc^2+A ได้หลายตัวจนทมาเป็นตัวคุณตัวยากกำลัง ซ้อนในตัวเอง อาตมาจึงทมาเป็น C ย่อมาจาก coefficient จากคุณมาเป็นยกกำลัง เป็น $E = C (mc^2+A)$

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์มาฆบูชา บ้านราช เนื้อหา ประชาธิปไตยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สูตรพลังงานของ สมณะโพธิรักษ์

รายละเอียด : คือ $E = C (mc^2+A)$ ตัว A ก็คือ mc แล้ว A เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากระดับบวกเป็นระดับคุณ ก็คือ ตัว C นั่นเอง เอาพลังงานนี้ไปใช้ทางวัตถุเป็นระเบิดใหญ่ได้ แต่พวกเราเอาไปใช้ทางนามธรรม และต่อไปจะมีคนนำไปใช้ทางวัตถุได้ อาตมายังอยู่ ก็ค่อยเติมรายละเอียดเพิ่มขึ้น นี้ก็คือ

ยาอายุวัฒนะของชีวิตที่จะสร้างได้ด้วยตนเอง ช่วยกันกับหมู่
กลุ่ม และสิ่งแวดล้อม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผู้แดนทอง ฉลอง ๕๐ ปี โพธิกิจ

รายละเอียด : โพธิรักษ์ นามนักสู้ กู้พระศาสนา
ธรรมิกราชชาติเชื้อ ชินสีห์
ทรงสายฟ้า ในวาทะ วจนีย์
ธรรมอาวุธ หยุดไฟร ผู้ปีทา
ในยุคกิ่ง พุทธกับปี อับอาริยะ
ในยุค พระมหาศาล ผลาญศาสนา
สิ้นจรณะ ญะยธรรม องค์สัมมา
ไร้สมณะ พรหมภณ ผู้พางน
โพธิกิจ ล้างมัจฉา ฝ่าโมหันต์
สร้างสังคม พรหมจรรย์ สามัญญผล
สร้างสถาน การศึกษา อาริยชน
สร้างคนจน สุขสำราญ เบิกบานใจ
สร้างพืชพรรณ ธัญญาหาร ไร้สารพิษ
สร้างพานิช เกื้อหนุน ปุณฺณวิสัย
สร้างแดนทอง ส่องนิยาม ความศิวไลซ์
สร้าง ประชาธิปไตย ให้โลกมี
สร้างเศรษฐกิจศาสตร์ เชิงพุทธ โลภุตระ
สร้างสัมมา อาชีวะ พุทธวิถี
สร้าง บวรวิทยา ไตรภาคี
สร้างสุนทรีย์ สีสัน สৌครรลอง
ห้าสิบปี ที่พ่อท่าน นั้นพันฝ่า
อุปสรรค หนักหนา จึงนำฉลอง
ปฏิบัติ บูชา ที่นำตรอง
คือถอยหลัง เข้าครรลอง ฟันองเอย
อโศก สัมปวงโก (๕ มิ.ย. ๖๓)
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ผู้แดนธรรม

รายละเอียด : ถ้าเราจะมียุคต่อไปขึ้น ๘๗ วันนี้ขณะนี้
ผู้แดนธรรมก็กำหนดชัดเจน เขาก็เป็นโหราจารย์ศึกษาทาง
ด้านดวงดาว อะไรด้วย เขาไม่ใช่มือสวะนะ เป็นมือเข้าข้าง
เข้าทำเนียบเหมือนกัน อันนี้ไม่ได้พูดเล่นพูดจริง คือ พูดถึง

ตรงนี้ก็ขอวิจารณ์ผู้แดนธรรมนิดหนึ่งเหมือนกัน ผู้แดนธรรม
เขาก็เป็นคนมีบารมีมีวิบากเขาจะมีปฏิภาณอะไรไวกว่าอาตมา
เขาสั่งสมบารมีมา บารมีส่วนหนึ่งสู้อาตมาไม่ได้ แต่บารมี
ส่วนหนึ่งเขาเก่งกว่าอาตมา เก่งกว่าในภาวะที่เขาปราดเปรี้ยว
เร็วไว ไวกว่าอาตมาอีก ไวในการที่เขาจำได้เก่งกว่าอาตมา
แล้วไวในการระลึกขึ้นมา จำนั้นก็อย่างหนึ่ง ไม่ลืม แต่ระลึก
ขึ้นมานั้นก็อีกอย่างหนึ่ง อันนี้ทั้งจำและระลึกได้เร็ว นอกจาก
ระลึกได้เร็วแล้วยังมีปฏิภาณที่รู้จักวาง ถึงอันนั้นอันนี้แล้วก็รู้

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่
๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

สุวากุขาโต ภควตา ธัมโม

รายละเอียด : คือ เป็นธรรมของพระพุทธเจ้า ที่ตรัส
ยืนยันไว้อย่างดีแล้ว ๖ ประการ
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๘๒

สเหตุกะ

รายละเอียด : รู้เห็นแม้แต่เหตุแห่งจิตตัวที่ก่อให้เกิด
เนวสัจญานาสนัญญาตนะกิริยา-จิต
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๕๒

สโทส, สโทสะ

รายละเอียด : ๑. จิตมีโทสะ ก็รู้ว่าจิตมีโทสะ ๒. จิตมี
โทสะ ๓. เป็นไปกับโทสะ
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๗๔, ๕๕๕, ถอดรหัส
อิตตา อนัตตา นีรัตตา หน้า ๑๑๑, อีคิวโลกุตระ หน้า ๓๙,
๒๒๘, เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๒

สโมสรณา

รายละเอียด : ที่ประชุมลง
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๔

สโมห, สโมหะ

รายละเอียด : ๑. จิตมีโมหะ ก็รู้ว่าจิตมีโมหะ ๒. เป็นไป
กับโมหะ
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๗๕, ๕๕๕, อีคิว-
โลกุตระ หน้า ๓๕, ๒๒๙, ถอดรหัสอิตตา อนัตตา นีรัตตา
หน้า ๑๑๑, เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๒

สโลกะ

รายละเอียด : เป็นไปกับโลกะ

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๒

ส่งเสริมพระปามันผิด

รายละเอียด : ส่งเสริมพระปามันผิด คือ คนออกป่า จะไม่มีอุปธิวิเวก ออกป่าแล้วกิเลสจะเกิดไม่ได้ เกิดได้ก็เกิดในภพ กิเลสเกิดในตอนลืมตา ไม่มีสิ่งยั่วยวน รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส แต่ก็มีแบบธรรมชาติ ก็จมไปละเลยศีลสิกขาไปอีก ก็ขอแนะนำ ขอบอกว่า เลิกเสียเถอะ ที่จะส่งเสริมพระปามันผิด ให้ศึกษาให้สัมมาทิฐิ ปฏิบัติแบบพระพุทธเจ้าจะเกิดสัมมาทิฐิ ปฏิบัติมรรค ๗ องค์ จะเกิดสัมมาสมาธิ ในมหาจักรีสารสูตร

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ส่งเสริมให้ลูกอโศกเรียนต่อหรือไม่

รายละเอียด : ยังส่งเสริม ก็เห็นว่าเราเรียนแล้วเอามาใช้ประโยชน์ได้ เรียนจบ ดอกเตอร์แล้ว ก็ได้ใช้เรียสกันไปว่า จบไปแล้วจะไปหาเงินเลี้ยงชีพไม่ได้ เราก็ไม่ได้เอาเป็นเอาตาย พ้องร้องกันหรือใครตัวมัน เขาจะทำอย่างนั้นก็เรื่องของ เขาเราก็ไม่ได้ว่าอะไร แล้วแต่ปฏิภาณปัญญาของเขาก็ปล่อยไป แต่ถ้าคนที่เข้าใจแล้วจะไปเรียนก็เห็นว่าเป็นคุณค่า ถ้าหากเอาความรู้นี้ไปทำร้ายไปเบียดเบียนคนอื่นมันเป็นอกุศล แต่หากว่าเราเอาไปทำกุศลมันก็เสื่อมเข้าไปอีกไม่ได้หวังไหนอะไร เราก็ส่งเสริม เด็กที่มาเรียนที่นั่นบอกให้ทราบหากใครจะตั้งใจเรียนให้สูงขึ้นเราก็ไม่มีปัญหา อยู่ที่นั่นตามระเบียบก็พัฒนา อยากจะเรียนถึงขั้นไหนก็ทำได้ เรียนแล้วก็เอาไปใช้งาน ส่วนเราเรียนจบแล้วได้ ดร. แล้วไม่ดูคำดูดีที่นี้ก็แล้วแต่ ก็บาปใครบุญมัน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะบีชีวิต ที่บวรปฐมอโศก ครั้งที่ ๖๕ วันจันทร์ที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒

ส่วนกลางรวมกัน ส่วนตัวเป็น อนาคตาริกชน

รายละเอียด : คือการมีองค์ประกอบพร้อมมีส่วนกลางรวมกัน ส่วนตัวไม่สะสมอะไร สบายๆ เป็นอนาคตาริกชน เป็นคนที่ไม่มียศเงินทอง บ้านช่องเรือนชาน ไม่ต้องไปยึดทรัพย์สิน เงินทองบ้านช่อง เดินทางก็ไม่มี สบายๆ จะใช้

ก็ใช้กับของส่วนกลาง ไปเบิกส่วนกลาง ถ้าเราเป็นหมาหัวเน่าไปเบิกเขาก็ไม่ให้ ถ้าเราทำตัวให้เป็นหมาหัวเน่าเขาก็ไม่ค่อยชอบหน้า แต่ถ้าเราไม่ถึงขั้นเป็นหมาหัวเน่า เขาก็เป็นคนดีก็ไม่มีปัญหาอะไร เขาก็ให้พอสมควร หากว่าไปเบิกเกินสมควร มันเกินไป เขาก็ไม่ให้ ไม่ให้เพราะอะไร เพราะว่ามันเสียคุณ จะเสีย ไม่ใช่เขาไม่ให้ เพราะว่ามันเกิน หากว่าไปเบิกเกินสมควร มันไม่สมควร มันผิด อย่าไปทำผิด ไปเบิกเยอะๆ ผลาญพร่า เป็นบาปเป็นหนี้ คนเบิกไปเกินกว่าที่ควรจะได้ มันก็เป็นหนี้โดยสังจะ เขาก็ต้องช่วยเหลือ เห็นว่าไม่ต้องยึดถือ เป็นตัวเป็นตนอะไรหรือ ไม่ทำอะไรดี แต่มันก็ต้องมี เป็นสัญญาว่าต้องมี เพื่อส่วนกลาง เขาก็มีส่วนในตรงนั้นจะใช้เมื่อไหร่ก็ได้ ถ้าหากจิตใจเรามากน้อย ไม่เปลืองเลยนั่นแหละดี บุญ ถ้ามันจะต้องใช้ตามความจำเป็นก็ต้องใช้อย่างพอดี พอเหมาะ ถึงขั้นไม่เสื่อมน้อยไว้ก่อนดี ถ้าเกินไว้ คนละหนอย เป็นพันคนมันก็เสียมาก นือธิบายเป็นภาษาง่าย ๆ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันติอโศก วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ส่วนเกินนำไปเสียสละ

รายละเอียด : ให้แก่คนอื่น เรามีส่วนเกินแล้วอย่างไรก็ไม่ขัดข้องไม่กระเบียดกระเสียด ไม่แย่งชิงอะไรกันจนเกินเกินใช้ เพราะภูมิธรรมของเราไม่สุรุ่ยสุร่ายไม่ฟุ่มเฟือยไม่เพ้อไม่เกิน รู้จักสิ่งที่กินใช้อย่างพอเหมาะพอควร เพราะลดกิเลสได้จริง ตัวกิเลสนี้แหละทำให้มันเปลืองกว่าที่ควร ลดกิเลสได้ มันก็ประหยัดเป็นสังจะ ที่เคยฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยเกินก็ลดลงไปได้อีก จะเห็นได้ว่าตัวคนมันถูกหลอกมาให้เพื่อให้เกินเอาอะไรมาบำเรอตัวเองมากมายหนักหนาสาหัส

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

ส่วนใหญ่คนเชื่อคำสอนอันเป็นเท็จ

รายละเอียด : เพราะโง่ เพราะว่ามีอวิชา ก็เพราะว่า เมาไม่รู้ว่ามันไม่จริง เขานึกว่ามันดี เขานึกว่า มันไม่ใช่ความเท็จ เขานึกว่ามันเป็นเรื่องถูกต้อง เป็นเรื่องดี เขาก็หลงเชื่อ ยกตัวอย่างเช่น ความสุขนี้เป็นเท็จ เห็นไหม คนอวิชา ก็ไปหลงกับความสุข

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโศก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ห (อรห)

รายละเอียด : ห คือ ความเกิด (อ คือ ความดับ ; ร คือความตั้งอยู่)

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๖๑

หกทวารกระทบไม่สุขไม่ทุกข์เป็นสัมมาทิฐิ

รายละเอียด : ตากระทบรูป คุณสุขก็ได้ทุกข์ก็ได้ไม่สุขไม่ทุกข์ก็ได้ ๓ ทางจุมก คุณกระทบกลิ่น มีความสุขก็ได้ทุกข์ก็ได้ไม่ทุกข์ไม่สุขก็ได้ หู ลิ่น ภาย ทั้งนั้น ทั้ง ๖ ทวาร แม้แต่ในใจเอง คุณกระทบแล้ว มีความสุขก็ได้ ทุกข์ก็ได้ ๓ จึงเป็น ๑๘ ไม่สุขไม่ทุกข์ก็ได้ คนที่ไม่ได้ศึกษาให้สัมมาทิฐิ ของพระพุทธเจ้าก็เป็น เคหสิตะเลย ยิ่งไปนั่งหลับตาทวาร ทั้ง ๕ ไม่ได้ปฏิบัติเลยต้องปิดประตู เพราะผู้ที่ปฏิบัติสมาธิตามกามภพแล้วก็ต้องหนีจากกามภพ ก็ยังสัมผัสกับรูปรส กลิ่นเสียงสัมผัสอยู่ แต่กิเลสรูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ ก็ล้าไปที่เหลือ ไม่ต้องไปหลับตาเลย ไม่มีเวลาใดจะต้องไปปฏิบัติหลับตาในศาสนาพุทธ เพราะฉะนั้นในจรณะ ๑๕ ของพระพุทธเจ้าจึงเป็นเรื่องของการปฏิบัติที่ไม่ผิดข้อ ซาคริยานุโยคะ ปากเพียรขณะตื่นๆ เป็นการปฏิบัติที่ไม่ผิดข้อที่ ๓ ในจรณะ ๑๕ เพราะฉะนั้นผู้ที่ไม่มีทั้ง ๓ ข้อนี้แล้ว โฆษะจากศาสนาพุทธ มันผิดจากศาสนาพุทธ มันเป็นการปฏิบัติผิดก็เรียกรู้หรือปณณกปฏิบัติ ต้องมีข้อปฏิบัติที่ไม่ผิด ๓ ข้อ คือ อปณณกปฏิบัติ ต้องมี ส้ารวมอินทรีย์ โภชนเมตตัญญุต ซาคริยานุโยคะ แต่ปิดอินทรีย์ เหลือแต่ในใจ ก็ไม่มีโภชนเมตตัญญุต อาหารการกินเครื่องใช้ไม่สอยไม่เกี่ยวข้อง พฤติกรรม ปิดหูปิดตา ไปปากเพียรอยู่ในภพไม่มีซาคริยานุโยคะ ไม่มีปากเพียรทางกายกรรม วจกรรม มโนกรรม ไม่มี มันผิดไปหมดทั้ง ๓ ข้อ มันผิดไปจากจรณะ ๑๕ ซึ่งเป็นพุทธคุณ ๙ ของพระพุทธเจ้า เห็นไหมว่าในวงการศาสนาพุทธมันไม่เหลือแล้ว มันไปยึดผิดออกนอกกริต ไปปฏิบัติผิดไปหมด

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

หญิงที่ไปนรก ๓

รายละเอียด : หญิงที่ประพฤติ ๓ อย่างนี้ ย่อมเข้าถึงอบาย (ฉิบหาย) ทุกคติ (ไปชั่ว) วินิบาต (ตกต่ำ) นรก (เร่าร้อนใจ)

คือ ๑. เวลาเช้า มีความตระหนี่กลัวมรุมจิตใจ ๒. เวลาเที่ยง มีความริษยากลัวมรุมจิตใจ ๓. เวลาเย็น มีกามราคะกลัวมรุมจิตใจ
ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๘ มาตุคามสูตร ข้อ ๔๖๗

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุทธสตุลิก

หทัยรูป

รายละเอียด : คือ หทัยรูป ที่ตั้งการเกิด อากาการของรูป ต้องรู้ว่าจิตแท้ของคุณอยู่ที่ไหน จะต้องรู้จักสภาวะของจิต จับอากาการจิตอยู่ใน คุหาสยัง อยู่ในร่างกายคุณ แต่มันไม่ได้สถิตอยู่ที่ไหน หรืออก ทางอภิธรรมไปเข้าใจผิดคิดว่า ธาตุจิตอยู่ที่ หัวใจห้องที่ ๔ ซึ่งแท้จริงแล้ว พลังงานเราเนี่ย หัวใจ มันไม่เกี่ยว หรืออก หัวใจเป็นอวัยวะที่มีโลหิตหล่อเลี้ยงร่างกาย ส่วนจิต-วิญญาณ ไม่ใช่หัวใจ จิต อิศระกว่า เลือดกว่า หัวใจ เลือด กับ หัวใจเป็นแค่อตุ แล้วมีพลังงานวิญญาณเนี่ย ควบคุม อตุอีกที่ วิญญาณ เส้นใหญ่กว่าเลือด กว่าหัวใจ สมองเป็นใหญ่กว่าหัวใจ แต่หัวใจตายได้เร็วกว่าสมอง สมองพิการได้หลายอย่าง หัวใจ ก็พิการได้หลายอย่าง แต่ตายเร็วกว่าสมอง อย่างเช่น คนถูก ตัดคอ คอขาดทิ้งไป ร่างกายยังเดินไปได้อีกสักพัก เพราะว่า หัวใจสูบฉีดโลหิตไปได้อีก หทัยรูป คือ จุดที่เราต้องกำหนด รู้ด้วยตัวเองว่าตรงนี้ คือ อากาการจิต คือ อากาการทางนามธรรม คุณจะรู้อากาการมันนั่นแหละ คือ จิต อากาการนั่นแหละคือ หทัยรูป แต่ไม่ได้มีรูปร่างที่เป็นตัวตน วัตถุรูปอะไรเลย เป็นนามธรรมแท้ๆ คนก็ต้องรู้ว่าจุดนี้แหละคือ หทัยรูป เต็มที่ จิตวิญญาณเต็มที ตรงนี้แหละจึงเรียกว่า หทัยรูป ห. คือแท้จริง ท. คือ แข็งแรง หนุ่มแน่นเต็มที ย. คือ ยิ่งใหญ่ หทัยรูป คือ ความจริงที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ต้องจับให้ได้ จับได้แล้วจะถึง ความ เป็นชีวิต ชีวิตรูป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

หทัยรูปมันไม้ไผ่วัตถุ มันหมายถึงอากาการของจิต

รายละเอียด : พวกเราเนี่ยถ้ามลิกละเอียดนะ หทย ใน หทัยรูป รูป ๒๘ เป็น ๑ ในรูป ๒๘ มันไม้ไผ่วัตถุ ไม่ใช่ตัวก้อน หัวใจ สิ่งที่ถูกเรียกว่าพยัญชนะว่า หทัยรูปมันไม้ไผ่วัตถุ มันไม่ใช่ ก้อนเนื้อ มันหมายถึง อากาการของจิต ที่เราจะต้องใช้สัญญา

กำหนดสัมผัส สัมผัสอาการของจิต แล้วรู้ได้ สัญญาจะรู้ รู้ว่า มันมีชีวิตะ ชีวิตินทรีย์หรือไม่มีชีวิตินทรีย์ มันก็มี ๑ ชีวิตินทรีย์ ของชีวิต ๒ ชีวิตินทรีย์ของกิเลส ชีวิต ความเป็นชีวิตของคุณที่เป็นจิตนิยาม ที่นี้คำว่าจิตนิยามนี้มันหมายความรวมถึงหมดเลยในความเป็นชีวิตอัตภาพของคุณ ส่วนชีวิตที่เป็นชีวิตินทรีย์ของกิเลส คุณจะต้องมีธรรมวิจยสัมโพชฌงค์ สามารถแยกสภาพ ๒ ของคำว่าชีวิต หนึ่งชีวิตองค์รวมของจิตนิยาม ๒ ชีวิตที่รองลงมาคือชีวิตของกิเลส เป็นนามธรรม เป็นนามรูป ทั่วปโลก คุณแยกได้ เรียนรู้เวทนาในเวทนาแยก เคหสิตเวทนา จับกิเลสได้ ทำออก เรียกว่าเนกขัมมะ กดข่มไว้ วิกขัมภนปทาน มันไม่ถาวรไม่ตลอดกาลและสัญชาตญาณของคนก็จะทำอยู่แล้ว แต่คนเก่งจริงๆ จะไม่ข่ม เอ็งมาเต็มรูปเลย แต่ถ้าไม่เก่งก็ต้อง กดข่ม เพราะฉะนั้น สมณะจึงมีอุปการะมาก คุณต้องใช้สมณะ โดยทำก่อนแต่คุณเองไม่ต้องข่มไม่ต้องสมณะเลย

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

หัตถ์รูปในรูป ๒๘

รายละเอียด : หัตถ์รูป นี่มันเป็นรูปของจิต จิตที่ถูกรู้ หรือวิญญาณที่ถูกรู้ เมื่อมันถูกรู้ก็เลยเรียกว่ารูป แล้วรูปที่เป็นนาม รูปที่เป็นจิตวิญญาณ มันอยู่ในคหุสาสัย อยู่ในร่างกาย กายยาววาหนาศิวกว้างศอกพร้อมสัญญาและใจเรา นี่มันไม่ได้อยู่นอกตัวนี้หรอก แต่มันไม่มีที่อยู่ พระอภิธรรมเขาก็ไปเรียนว่าจิตวิญญาณนี้อยู่ที่หัวใจที่สูบฉีดโลหิต อยู่ในหัวใจห้องที่ ๔ ก็ว่าอยู่ตรงนั้นเขาว่าอย่างนั้นเลย อภิธรรมชี้ หทยคือที่อยู่ในหัวใจสูบฉีดโลหิต จริงๆ แล้วหัวใจที่สูบฉีดโลหิตนั้น เป็นวัตถุธาตุ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

หนักในการฟื้นฟูธรรมะโลกุตระ

รายละเอียด : เป็นเรื่องอินไตยที่อาตมาต้องหนักในการมาฟื้นฟูธรรมะ ได้ลองของมาก คืออาตมาเกิดมาตัวเปล่า เล่าเปลือย ไม่มีสำนัก ไม่มีครูบาอาจารย์ ไม่มีศิษย์ที่ศิษย์น้อง ไม่มีนักธรรมตรีโทเอก ไม่มีอสังการอะไรเลยตัวเปล่าเล่าเปลือย มาบอกว่าฉันนี่แหละทรงเครื่อง คนก็ว่าอะไร? โลกุตระหายไปแล้วด้วย ก็ค่อยๆกระตือรือร้นขึ้นมา ธรรมะพระพุทธเจ้าเป็นโลกุตระธรรม โลกียธรรมมันเป็นเรื่องของชาวโลก ศาสดาไหนๆ เขาก็สอน สอนกันเก่งด้วย มันก็วนเวียนอยู่ในนั้นไม่มีทางไป

นิพพาน เสียเวลาไปสอนทำไม อาจารย์ศาสดาเหล่านี้สอนกันอยู่เต็มโลกศาสนาเทวนิยม แต่การสอน อเทวนิยมโลกุตระมีศาสนาเดียวของพระพุทธเจ้านี้แหละที่สอน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓

หนังสือ

รายละเอียด : ตกกลางคนที่ไปสร้างเรื่องคือผีหลอก คนหลอกเป็นเรื่องเป็นราว หาเงินได้เป็นล้านเลยนั่นคือผี ส่วนตัวแม่เขาตัวเขานั้นไม่เป็นผี แม้แต่ลูกเขาก็ยืนยันว่าแม่เขาไม่ใช่ผี แม่เขาตายแล้วก็เลิกแล้ว คนที่ยังยึดมั่นถือมั่นมีวิญญาณไปหลอกคนนั้นคนนั้นเขาเป็นผีหลอก

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสือธรรมะเล่มแรก

รายละเอียด : เวทนา สัญญา สังขาร เป็นนาม นาม คือเจตสิก ๓ ของวิญญาณ ใครอ่าน คนคืออะไรทำไมสำคัญนัก ก็จะเข้าใจ อาตมาแยกไว้ คนคืออะไรทำไมสำคัญนัก เป็นหนังสือธรรมะเล่มแรกของชีวิตอาตมาที่เขียนออกมาเป็นเนื้อหาเป็นเล่มสมบูรณ์แบบเลย ที่จริงในชีวิตก็สอนธรรมะบรรยายธรรมะมาตั้งแต่เป็นฆราวาส ก่อน พ.ศ. ๒๕๑๒ ออกบรรยายอยู่เปิดคอลัมน์ในหนังสือดารารภาพในหนังสือไทยโทรทัศน์ ก็เปิด column สอบถามบรรยายธรรมะ อยู่ในหนังสือเล่มนั้น แต่คนคืออะไรทำไมสำคัญนัก เป็นหนังสือที่ตั้งใจเขียนขึ้นมาเอง จนเสร็จเรียบร้อย ลงพิมพ์ในหนังสือสตรีสาร แล้วค่อยๆ แก้ไขเพิ่มเติมอีกบ้าง แก้ไขไปไม่รู้กี่ครั้งแล้วจากนั้นก็ไม่ได้แก้ไขอีก พิมพ์มาหลายสิบครั้งแล้ว สรุป คือผู้ใดเต็มใจตั้งใจสนใจจริงๆ ที่จะเรียนรู้ ชีวิตมันไม่มีอะไรหรอกชีวิตเกิดมาเป็นคนนี่ คนคืออะไรทำไมสำคัญนัก... คน อาตมาเอาภาษาที่แปลได้ว่า คนเป็นกิริยาว่ากวน คน อาตมาก็ขยายตามภาษาไทย กวนแปลว่า คน แต่คนนี่สุดยอดนักกวน กวนจริงๆ กวนตั้งแต่หัวจรดเท้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หนังสือปัญญา ๘ กับประชาธิปไตย ที่ใครก็ไล่ไม่ทัน

รายละเอียด : คือเรื่อง ปัญญา ๘ เอามาไขความให้ละเอียดเลย คำว่าปัญญา เรื่องลึกซึ้งมาก แล้วก็เรื่อง ประชา-

ธิปไตยไทยที่ใครๆ ไล่ไม่ทัน มันเป็นประชาธิปไตยของพระ พุทธเจ้า ที่เอาตนเองเป็นโพธิสัตว์ระดับ ๗ สืบทอดมาก็รู้วิธีการบริหารมาทั้งนั้น ทางการศึกษาวิชาการเมือง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

หนังสือเจริญชีพด้วยการก้าว จะช่วยโลกให้เจริญ

รายละเอียด : อาตมาก็มาพบ หนังสือเจริญชีพด้วยการก้าว เล่มนี้พิมพ์มาไม่รู้กี่ครั้งแล้วแต่ไม่บอกครั้ง ตอนหลังนี้ไม่ได้พิมพ์ เล่มนี้รองศาสตราจารย์อาภรณ์ พุกกะมาน เป็นผู้เรียบเรียง ฉบับนี้พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อ ๔๑ ปีที่แล้ว ฉบับที่ใหม่กว่านี้มีใหม่ ที่อาจารย์อาภรณ์รวบรวม จรณะ ๑๕ ไว้อย่างสิ้นกะทัดรัด ก็น่าจะเอามาพิมพ์ เราอธิบายจรณะ ๑๕ วิชา ๘ อย่างภาคพิสดาร อันนี้เป็นภาคที่สั้น ผู้ที่เริ่มต้นปฏิบัติจะเข้าใจเลยมีตัวอย่างมีอะไรต่ออะไร เป็นภาคที่ง่าย ผู้ที่ได้ฟังถ้าหากขมิ้นพิมพ์ออกมาได้ จะได้ช่วยโลกให้เจริญ มันไม่ก็หน้า มีแค่ร้อยหน้าเอง ธรรมที่ค้นสมาคมชายเล่มละ ๕๐ บาท

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๓

หนี้ในแดนนรก หนี้ในแดนนิพพาน

รายละเอียด : การเป็นหนี้ของคนอยู่ในแดนนรกกับการเป็นหนี้ของคนอยู่ในแดนนิพพานหรือแดนของคนที่สะอาด การเป็นหนี้บาทเดียวของแดนนรกก็เป็นหนี้บาทเดียวในแดนนิพพาน อะไรมีค่าแพงกว่ากัน แดนนิพพาน บาทเดียวนี้แพงกว่า ๑ บาทในแดนนรก หรือเงิน ๑ ล้านบาทในแดนนรกกับ ๑ ล้านบาทในแดนนิพพาน อะไรมีค่าสูงกว่า แดนนิพพาน แม้แต่บาทหนึ่งของแดนนิพพานกับ ๑ บาทของแดนนรกมันชัดเจน ๑ บาทของเศรษฐีกับ ๑ บาทของยาก อาตมาเขียนไว้ในเพลงชีวิตหมายเลข ๙

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูบวชมาอย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

หนึ่ง (๑)

รายละเอียด : คือ ปุณฺณิก หรือเอกัคคตา
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ้อีก เล่ม ๑ หน้า ๒๑๗

หนึ่งเดียวเป็นพันคนก็ได้

รายละเอียด : หนึ่งเดียวเป็นพันคนเป็นตัวบุคคลก็ได้ ศาสนาพุทธไม่ใช่ อันนั้นมันเป็นนามธรรมมันเป็นคนธรรม เป็นพระโสดาบันตอนแรกก็มาเป็นคนเดียวแล้วมาแพร่เชื้อ ไม่ใช่โคโรน่านะ แต่เป็นเชื้อของพระโสดาบันได้เป็นพันมีเชื้อพระสกิทาคามีจากคนเดียวก็เป็นหลายพันเชื้อของพระอนาคามีจากคนเดียวก็เป็นหลายคนจากพระอรหันต์ ๑ คนก็ไปหาหลายคนจะกล่าวว่าเป็นพันก็ยังไม่ได้ออนาคามียังมีได้จะเป็นพันน่าจะถึง แต่อรหันต์ยังกล่าวไม่ได้ว่าเป็นพัน แต่เป็นร้อยน่าจะยังกล่าวไม่ได้ แต่ก่อนว่าเอาอรหันต์ ๙ รูปก็พอใจ แต่ตอนนี้เกินแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หน้าหนึ่งของนักบวช (อภิณหปัจจเวกชน์ ๑๐)

รายละเอียด : คือ ธรรมที่นักบวชควรพิจารณาเรื่อง ๑๐ ประการ ๑. บัดนี้เราเป็นผู้มีเพศต่างจากคฤหัสถ์แล้ว ๒. การเลี้ยงชีพของเราเนื่องด้วยผู้อื่น ๓. อากาการกาย-วาจา อย่างอื่น ที่เราควรทำดีกว่านี้ ยังมีอีก ๔. เราติเตียนตนเองด้วยศีลได้หรือไม่ ๕. ผู้รู้ใครควรฉุแล้ว ติเตียนเราด้วยศีลได้หรือไม่ ๖. เราจะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งนั้น ๗. เรามีกรรมเป็นของตน ทำดีเราดี ทำชั่วเราชั่ว ๘. วันคืนล่วงไปๆ บัดนี้เราทำอะไรอยู่ ๙. เรายินดีในเรือนว่าง (จิตที่ปลอดกิเลส) หรือไม่ ๑๐. อุตตริมนุสสรธรรมอันเราได้บรรลุแล้ว มีอยู่หรือไม่ ที่เราจะไม่เก้อเขิน (ตะขิดตะขวงใจ) เมื่อเพื่อนนักปฏิบัติธรรมถามในภายหลัง

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ อภิณหปัจจเวกชนธรรมสูตร ข้อ ๔๘

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

หน้าหนึ่งของพ่อครู

รายละเอียด : หน้าที่หลวงปู่ต้องมาทำงานนี้ หลวงปู่ก็ไม่ได้ปิดบังอะไร ประกาศไปแล้วว่าหลวงปู่เป็นใคร หลวงปู่เป็นคนที่จะมากอบกู้สังคม มาทำให้สังคมเป็นมนุษย์เจริญ อาริยมมนุษย์อาริยชน มนุษย์ประเสริฐ ให้เป็นมนุษย์มีคุณค่า คุณงามความดี ไม่มีโทษภัยไม่มีความเสียหาย มีแต่ความดีงาม อยู่ในประเทศ อยู่ในสังคมอยู่ในโลก ซึ่งจะต้องทำอย่างนั้น ก็รู้ตัวเองแล้วทำตัวเองมาจนกระทั่งทุกวันนี้คนก็ยังไม่ค่อยเชื่อ

หลวงปู่เลยพยายามที่จะมีชีวิตนี้แหละ ให้อยู่ไปอีก อยู่ไป ยืนยาว นานๆ พวกเราก็จะได้โตขึ้นไปหลวงปู่ก็จะอายุยาวขึ้นไปเรื่อย พวกเราโตเป็นหนุ่มเป็นสาวขึ้นมา หลวงปู่ก็ยังอยู่ยังทำงานด้วย ที่นี้พวกเราก็จะมีวุฒิภาวะ มีความเจริญมียุติคุณวุฒิ เจริญขึ้นมารู้ จะได้รู้ความเป็นมนุษย์เป็นสังคมที่ดีที่ควรจะเป็น ก็จะได้มาช่วยหลวงปู่ ตอนหลวงปู่อายุมาก

ที่มา ที่ไป : รายการพ่อครูให้อวาทเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ ปี ๒๕๖๒ ที่บ้านราช วันเสาร์ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๒

หน้าที่ของโพธิสัตว์

รายละเอียด : แล้วหน้าที่ของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือพระโพธิสัตว์ก็ยังมีอยู่ ก็ปล่อยให้เป็นที่ของโพธิสัตว์อย่างน้อยโพธิสัตว์ก็ยังมีอยู่ แล้วโพธิสัตว์อื่นๆ ก็ยังมีอีกเยอะแยะไป ยังไม่เกิดมาในยุคนี้ก็ยังอีก ก็ยังไม่ชัดเจนในตัวเองก็ยังมีอีกเยอะ ถ้าไปเรียนทางมหายานมีโพธิสัตว์เคลื่อนเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หน้าที่ดิงศาสนาพุทธกลับ

รายละเอียด : เพราะไม่สนใจกามที่เป็นกาย ไม่มีตัวอย่างที่ละได้ตั้งแต่ต้น หากละจากกามไม่ได้อย่างชัดเจนจะไปล้างชั้นที่ ๒ ชั้นที่ ๓ ก็หมดหวัง คุณจะไม่มีดวงตา จะไม่มีความละเอียดพอ เพราะตาหยาบคุณยังสัมผัสไม่ติดกามก็รู้สึก แล้วจะอดทนไปรู้จักภพภายในก็เป็นสิ่งปลอมวิมานปลอม เพราะไม่มีดวงตาที่จะเจียรระไนเพชร ต้องเจียรระไนลึกเข้าไปเรื่อยๆ ถึงแกนแกน แต่ยังไม่ผ่านภายนอกเลย มันก็เป็นไปไม่ได้มันเป็นอตุริที่โหมะ ไม่มีลำดับ เป็นความหลงของเตียรถึจมในความหลง ไม่ว่าจะคุณไหนปางไหนก็เป็นเช่นนี้ ศาสนาพุทธถึงได้เสื่อมลงไปจนถึงทุกวันนี้ ผิดหมดเลยขอภัยไม่ได้ใส่ความ หากอาดมาไม่เกิดมาจะไม่ละเอียด จะมีผู้ที่รู้บ้างแต่ไม่ชัดเจนละเอียดอย่างที่อาดมาเอามาขยายความแล้วก็จะผิดไปตลอดกาลนาน อาตมาจึงมีหน้าที่ จะดิงกลับคนที่อคติมองอาดมาเป็นพวกอวดตัว เขาก็จะไม่ได้รับความรู้เลย เพราะว่าฟังอย่างอคติ ไม่เต็ม หากฟังอย่างเต็มไม่เป็นชาลันด้วย จะได้ เพราะเป็นธรรมะที่ละเอียดลออ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หมดความสุขความทุกข์

รายละเอียด : หมดความสุขความทุกข์ คือไม่มีความสุขความทุกข์แล้ว ก็ไม่เสียเวลาอาดมาไม่มีเสียเวลามีประโยชน์ทุกเมื่อ ไม่มีอะไรที่ทบทวนธรรมะเพื่อจะเอามาอธิบาย บางทีนอนอยู่อะไรที่ขึ้นมาที่ลุกขึ้นมาเขียนไว้ สงบก็พักไป เมื่อรู้สึกตัวขึ้นมาอยู่กับธรรมะ ประทับกับธรรมะ เพื่อที่จะเอามาเปิดเผยให้เห็นธรรมะพระพุทธเจ้าลึกซึ้งขึ้นทุกวัน อาตมายังไม่หมดที่จะรู้ความลึกซึ้งธรรมะพระพุทธเจ้ามากยิ่งขึ้น พระพุทธเจ้าตรัสไว้ถึงชัดเจน อาตมาเป็นพระอรหันต์เป็นพระโพธิสัตว์มาก็เข้าใจ ทำจิตของเราให้เป็นอตุริได้ แม้พีชะก็ไม่มีได้ นั่นแหละจึงจะสามารถปรินิพพานเป็นปริโยสานได้ ถ้าคุณไม่เข้าใจก็จะไม่รู้ว่าจะสอนไปทำไม อตุริ พีชะ จิต ตอนพระพุทเจ้าจะปรินิพพานก็อยู่กับรูปฌานแล้วมาอยู่ รูปฌาน ตายที่ว่างฌาน ๔ แต่คุณเป็นใครใหญ่ขนาดไหนก็ไม่รู้เรื่องการแยกกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรมได้ คุณแยกสอง แยกทเวทั้งนั้นเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

หมดตัวตนหมายถึงตัวตนของกิเลสมันหมดเกลี้ยง

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นในสาธตโกศนี้ มันจะเป็นได้ว่าเราไม่มีตัวตนก็ต้องปฏิบัติธรรมของพระพุทเจ้าที่ถูกต้อง ประมัตถธรรมถูกต้องสัมมาทิฎฐิที่แท้จริง แล้วก็ต้องลดกิเลส หมดตัวตนไม่ได้หมายความว่าร่างกายหายไป จิตวิญญาณก็หายไปไหนไม่เหลือไม่ใช่ คำว่าตัวตนคำนี้หมายถึงตัวตนของกิเลส ตัวตนของกิเลสมันหมดเกลี้ยง กิเลสยิ่งลดลง ตัวตนที่ลดลงหรือตัวตนของกิเลสยิ่งเล็กลง ตัวความเป็นจริงของตัวตนที่แท้จริงกายกรรม วาจากรรม มโนกรรม ของบุคคลผู้นั้นๆ ยังมีประสิทธิภาพยังมีความรู้ยังมีความสามารถยังมีความขยัน ยังมีความเห็นแก่ผู้อื่น เพราะความเห็นแก่ตัวมันลดลง ลดลง นี่คือสัจจะมันเป็นเช่นนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุหนุนออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

หมคน้ำยาที่จะแต่งเพลง

รายละเอียด : อาตมาหมคน้ำยาแล้วที่จะแต่งเพลงมันไม่ไหว เอาน่า คนแต่งเก่งๆ ดีๆ ก็มีเยอะไป อย่างมาแกล้งยอฉันว่าฉันเป็นดวงจันทร์ที่ถูกเมฆบัง ตอนนั้นฉันอยู่ที่ไหนก็อยู่ที่นั่นอย่าไปเคลื่อนไหวให้มาก พุดไปจะลับสน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

หมคนบุญหรือสิ้นบุญ

รายละเอียด : เป็นปรมาตถธรรม เป็นความตายของ กิเลส, บาป, อกุศล ของ ทุจริต,ชั่ว,ร้าย, เลว, ทราม บุญ มิใช่ สมบัติ เหมือน กุศล ไม่ตกผลึกสะสม บุญ เป็นแค่ พลังงาน วิเศษ บุญ ทำหน้าที่เสร็จจบก็จกภัยตัวสูญสลายไป บุญ เป็น วิบัติ โดยส่วนเดียว (เอกเสณ) ที่เป็น คุณวิเศษ (อุตตริมนุสสธรรม) อันเกิดได้ด้วยความฉลาดที่เป็น ปัญญา ของ อาริยบุคคล เท่านั้น อย่างน้อยต้อง สัมมาทิฎฐิ บุญ จะมีขึ้นในคนผู้ยังมีมิจฉาทิฎฐิในคำว่า บุญ ไม่ได้เลยเป็น อันขาด บุญ สะสมไม่ได้ด้วยประการทั้งปวง

หนังสืออ้างอิง : รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๑๕๖-๑๕๗

หมวดกายความหมายตามพจนานุกรม

รายละเอียด : อาตมาเอาพจนานุกรมฉบับนักศึกษา ของเจ้าคุณอุตร ฅณาธิการ กับริงศาสตราจารย์ ดร.จำลอง สารพัดนึก ที่เป็นฉบับแพร่หลายใช้กันเยอะ อาตมาก็ใช้ เอาหมวดกาย เขาก็แปล ตามความเข้าใจของเอาตมาก็ว่าถูก ก็มี ที่ไม่ถูกเต็มทีอาตมาไม่เห็นด้วยก็มี ลองฟังดู กายแปลว่า กองหมู่ประชุม มันแปลว่าหมวดแห่งเจตสิกธรรม หมายถึง เวทนา สัญญา สังขาร

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช กายนี้คือวิญญาณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หมู่ชนอาริยะ civilization

รายละเอียด : หมู่ชนอาริยะ civilization คือ หมู่ชน อย่างชาวอโศกในสังฆธรรมของพระพุทธเจ้านี้ ซึ่งเป็นคำสอน ที่สุดยอดของมนุษย์ในโลก ความเป็นมนุษย์ก็สุดยอดความ เป็นสังคัมพตติกรรมสังคัม หากมีสัมมาทิฎฐิปฏิบัติตนเองให้ เป็นสังคัมพระอาริยะ แม้จะมีกิเลสอยู่บ้างเป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ เป็นพื้นอย่างชาวอโศก อาริยะ ระดับโลกุตระ มีพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ เป็นพื้น มีปุถุชนบ้าง แต่ปุถุชนตอนนี้เขามีปัญญาว่าเมืองนี้ เป็นเมืองอาริยะ คนพวกนี้ (สุภระ) บำรุงง่ายปรับให้เจริญ ได้ง่าย (สุโปสะ) มักน้อย, กล้าจน (อัปปิจฉะ) ใจพอ สันโดษ (สันตุฎฐิ) ชัดเกลากิเลส (ลัลลชะ) เฟ่งทำลายกิเลส มีศีล

สูงอยู่ปกติ (ฐตะ, ฐตงค์) มีอาการนำเลื่อมใส (ปาสาทิกะ) ไม่สะสม ไม่กักเก็บออม (อปจยะ) ชยันเสมอ ระดมความเพียร (วิริยารัมภะ)

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

หมู่บ้านคนที่มีศีลทั้งหมู่บ้าน

รายละเอียด : หมู่บ้านชาวอโศกทุกหมู่บ้านกระจัด-กระจายอยู่ในประเทศไทยหลายสิบหมู่บ้าน มีศีลทั้งหมู่บ้าน มีศีล ๕ เป็นอย่างต่ำ ศีล ๘ ศีล ๑๐ คือโอวาทปาติโมกข์ เป็นศีล สมาริ ปัญญา วิมุตติญาณทัสสนะอย่างแท้จริง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

หมู่บ้านชาวอโศกเป็นหมู่บ้านศิวิไลซ์ เจริญแบบอาริยะจริง ๆ

รายละเอียด : หมู่กลุ่มของชาวอโศก ซึ่งมันสำเร็จผล จนถึงขั้นเป็นชุมชน เป็นหมู่กลุ่มชาวพุทธ เรียกว่าชาวพุทธ เพราะว่าไม่มีศีลสมาธิปัญญาเป็นตัวบังชี้ หมู่บ้านชาวอโศก ทุกหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านมีศีลจริง ตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่เขาก็ ปฏิบัติจริง ทุกหมู่บ้านไม่มีอบายมุขไม่มีเหล้ายาปลาบั้ง ไม่มี สิ่งหยาบๆ ไม่มี เป็นหมู่บ้านศิวิไลซ์เป็นหมู่บ้านเจริญแบบ อาริยะจริงๆ เพราะมีศีลทั้งหมู่บ้านไม่มีอบายมุขทั้งหมู่บ้าน จะเรียกว่าเป็นเบื้องต้นก็มีเบื้องต้นที่ไม่มีอบายมุข มีศีล ๕ มีศีล ๘ มีศีล ๑๐ มีศีล ๔๓ จุลศีลมัชฌิมศีลมหาศีล มีพระ โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ด้วย ไม่ใช่มีแค่พื้นฐาน ศีล ๕ แล้วมีจริงที่อาตมาพูดอาตมาทำสำเร็จผล แต่เชื่อว่า ผู้แพ้กี้ไม่เป็นไร ได้เป็นหมู่กลุ่มเป็นกอบเป็นกำ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตอโศก วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

หมู่บ้านอนาคามี

รายละเอียด : หมู่บ้านอนาคามี คือ หมู่บ้านนี้ (ราชธานี อโศก) คนมาอยู่มีสภาพเป็น อนาคามี เป็นต้นไป เป็น สาธารณโภคี คนที่ศึกษามาให้ดี มีปฏิภาณไหวพริบ มาศึกษา แล้วจะรู้ว่าอันนี้ไม่เหมือนที่เคยพบเห็น อันเป็นดาวอีกดวงหนึ่ง เป็นโลกอีกโลกหนึ่ง มีคนอุทานบ่อยๆ ว่า มาอยู่ที่นี่เหมือน อยู่อีกโลกหนึ่ง มันมีสภาวะธรรมที่ลึกซึ้ง ละเอียดที่สัมผัสได้ เขาเรียกว่า มี sixth sense เขาสัมผัสได้ว่านี่เป็นโลกุตระ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

หยาดน้ำใจของคำนี้อาตมาจะให้อย่างจริงใจเลย แก่ใครที่ควรให้

รายละเอียด : สำหรับพลเอกประยุทธ์อาตมาก็ยังไม่เคยพบกันมาเลย ทักซึ้งก็ยังคงมาพบมาคุยกัน รุดเสียอีก หรืออำนาจ หมายยอดกลางก็ได้กระทบไหล่หน่อยๆ ที่จริง อาตมาให้หยาดน้ำใจของคำอันหนึ่งนะ ยังไม่มีโอกาสให้ หลายปีแล้ว ก็ไม่เป็นไรไม่มีปัญหาหรือเรื่องนี้ไม่มีทีแล้วไป หยาดน้ำใจของคำนี้อาตมาจะให้อย่างจริงใจเลย แก่ใครที่ควรให้ ที่อาตมาได้ให้มาก็มีให้ บ้าที่เลี้ยงอาตมามาเป็นแม่คนหนึ่ง (ภรรยาของลุงหอม) ให้เป็นคนแรก หากลุงหอมอยู่ก็คงได้ แต่นี่เสียชีวิตไปแล้ว คนที่สองก็คุณจำลอง คนที่สาม ก็อาจารย์วิชา มหาคุณ คนที่สี่คือ คุณไพบุลย์ นิตตะวัน ก็มีคนที่จะให้คือ คุณพงศ์พร พราหมณ์สนั่น แล้วก็ มี พลเอกประยุทธ์ คือพูดไปแล้วจะหาว่าคือหยาดน้ำใจของคำนี้แหละ มันเกิดขึ้นมา อาตมาก็ออกแบบหยาดน้ำใจเอาไว้ ทำเป็นหยาดน้ำใจเงิน ทำเงินเท่านั้นก็แจกพวกเรา เสร็จแล้วคนก็ไปลงทุนทำเป็นทองคำมาให้ ตอนอายุ ๗๒ ปีเขาก็ทำให้ ๗๒ อันเป็นทองคำแท้ ไม่ใช่ทองคำชุบจนบัดนี้ ตั้งแต่ ๗๒ ตอนนี่ ๘๖ แล้ว ก็เพิ่งให้ไปยังที่โล่เรียงให้ฟัง นอกนั้นก็ยังกองอยู่ ไม่ได้ให้ใครง่ายๆ มันเป็นเรื่องหมายเครื่องขี้บ่ง คุณงามความดีของคนี่ควรจะได้อย่างจริงใจของเราว่าคนนี่เป็นคนที่มีคุณค่าที่ควรจะได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

หยาดน้ำใจพระโพธิสัตว์

รายละเอียด : คือ ของที่ระลึก ทำด้วยโลหะเงินรูปไบโพธิ์ หรือเกี่ยวกับรูปหัวใจ ใช้เป็นสัญลักษณ์รูปไบโพธิ์ โดยมีรูปหัวใจอยู่ในไบโพธิ์อีกชั้น มีหยาดน้ำใสไว้กลางหัวใจ เป็นความหมายว่า หยาดน้ำใจ การออกแบบเป็นกระบอกเล็กๆ อยู่ตรงหัวไบโพธิ์ มีหัวแฉ่งเหมือนจะงอยปากนกแร้งเป็นเศียรสำหรับเปิดออก และหมุนบิดได้ ในกระบอกเล็กๆ บรรจุผม ซึ่งเป็นสิ่งแทนตัวพ่อครูให้ไว้ ถึงพ่อครูจะตายไปก็มีสิ่งนี้เป็นส่วนของสรีระที่อยู่ได้นานเป็นร้อยเป็นพันปี ผมไม่เนาเปื่อยไม่เป็นพิษเป็นภัย เป็นสิ่งหนึ่งในรูปรายของพ่อครู ถือว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งแทนตัวพ่อครูให้กับลูกๆ ในวันอโศกราช วันครบรอบ ๗๒ ปีเต็ม หรืออายุ ๖ รอบ

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๗๘-๑๗๙

หยุดดาวเทียมใช้อินเตอร์เน็ต

รายละเอียด : ช่างเทคนิคเขาก็ชัดเจน ปะฟันวอล์กคงไม่ค่อยรู้เรื่องเทคนิคนี้มาก ก็ไม่ต้องกังวลหรอก ที่พูดว่าอยากจะหยุด เพราะดาวเทียม ภาระค่าเช่าอยู่หลายแสนเดือนๆ หนึ่ง เราก็ดูว่าทุกวันนี้ พุดก็พูดเถอะนะ เราารู้สึกว่ามันจะเริ่มเอื้อมเอื้อเอื้อ กว้างพอสมควร เราก็เลยทำงานกับสังคมมนุษยชาติเพิ่มขึ้น เราก็ดึงมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ขนาดเราไม่ได้จัดงานตลาดอารียะงานอะไรที่เราจะต้องมีเงินก้อนมาช่วยแจกจ่าย ให้แก่มวลมนุษยชาติที่ละหลายล้าน แต่ละครั้ง ขนาดนั้นเราก็ยังฝืดๆ เลยทุกวันนี้ เพราะฉะนั้นเราก็เลยจำเป็นที่จะต้องสงวนให้เกิดประโยชน์สูงสุดประหยัดสุดมาให้มากๆ หน่อย มันก็เป็นความตึงามที่เราและคนจะได้ฝึกฝนให้เกิดประโยชน์สูงสุดประหยัดสุด มันเป็นความเจริญทางเศรษฐกิจที่เยี่ยมยอด เศรษฐกิจที่มีประโยชน์สูงสุดเป็นเศรษฐกิจที่มาหาความจน เป็นเศรษฐกิจที่จะต้องเข้าใจอย่างดีเลยว่า เรามาฝึกตนเองให้เป็นคนจน มีสังคมคนจน ซึ่งมีประเทศไทยประเทศเดียวในโลก ที่มีการชัดเจนยืนยัน มีผู้ยืนยัน อย่างอาตมายืนยันแน่ แต่อาตมาไม่ได้เป็นผู้มี favorite แก่สังคมมาก อย่างในหลวงรัชกาลที่ ๙ นี้แน่นอนเลย ทั่วโลกรับชัชบทรอบจากพระองค์เลย ทรงตรัสเป็นเรื่องยิ่งใหญ่เลยว่าเรามาเป็นคนจน ขนาดนั้นนักเศรษฐศาสตร์ของคนไทยที่บริหารประเทศอยู่ก็ยังไม่ค่อยจะอยู่ ก็ในหลวงตรัสมา แล้วจะไปตำหนิท่าน จะไปค่านท่านก็ไม่ได้ ก็เลยได้แต่อืมๆ อ้มๆ แต่จริงๆ แล้วก็ยังไม่ชัดเจนในภูมิปัญญาจริงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

ทรายามิ

รายละเอียด : ๑. เบื่อ ๒. เบื่อระอา

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๗, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๒๔

ทรายามิ

รายละเอียด : ๑. ระอา ๒. ขยะแฉง เบื่อระอา ยังชนให้นำไปเสีย ให้นำไปอื่นเสีย ไม่ปรารถนานำมาใกล้ตน

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๐๐, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๙๐

หลงกันว่าเป็นพระอรหันต์

รายละเอียด : คือ การต้องเรียนรู้ขณะเป็นๆ ขณะนี้คุณ ผัสสะกับสิ่งนี้แล้ว เรื่องนี้เป็นสิ่งขั้นต่ำ เป็นการพนัน สิ่งเสพติด ไปกินหมาก สูบบุหรี่ ก็แค่นี้คนก็รู้ว่าเป็นสิ่งเสพติดเป็นของต้น แต่เขาก็ไม่รู้กันเลย คนยังติดหมาก บอกว่า เป็นพระอรหันต์ มันเลยแยะเลย ขณะนี้สามัญก็รู้ ขนาดกินไม่หยุดปาก ก็ไม่รู้ ว่าตัวเองเสพติดอยู่ แค่ว่า รส กลิ่น เสียง สัมผัส ก็ยังไม่รู้จัก แล้วไปหลงกันว่าเป็นพระอรหันต์จะไม่ให้สมณะโพธิรักษ์ถล่ม ได้อย่างไร เพราะเขาเข้าใจผิดกันจริงๆ จะไปงมงายขนาดนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

หลงตัว

รายละเอียด : สอุปาทิเสสะ หลงดี มีมานะลดดีในตนเอง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสานธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

หลงตัวเอง

รายละเอียด : หลงแล้วยังถูกลูกแก๊งลากต่อไปอีก แทนที่จะยอมรับเลิกเสียจะวางมือเสีย ไม่เลย ไม่เลย เห็นความซับซ้อนของความหลง ความหลงคือ ความโง่ที่ซับซ้อนโง่ หลงซับซ้อนด้วยความโง่ที่ซับซ้อน นำสิ่งเวทิตที่อาตมาเสียเวลาพูดเพราะมันเป็นปรากฏการณ์จริงตัวจริงของมนุษยชาติ พฤติกรรมก็อยู่ศึกษาต่อได้อยู่ นอกจากเขาทำคนเดียวไม่พอ ยังชักชวนญาติโกโหติกาไปด้วยกันอีกพรรคพวกอีกตอนนั้นรู้สึก ว่าพรรคพวกจะรู้ตัวลดลงบ้างแล้ว แต่แน่นอนญาติโกโหติกา ก็ยังเกาะติดไปด้วยกัน เพราะว่าภาระจะมาเป็นญาติกันได้ ทำไม่เป็นญาติกันโดยไม่มีเชื้อชัวด้วยกันไม่่ง่ายหรอก เพราะว่ามีเชื้อชัวด้วยกันจึงเป็นญาติกันมา กว่าจะไปนับญาติกันใหม่ เราไปเอาญาติทางธรรมดีกว่า ธรรมพันธุ์พฤติกรรมของเราดีกว่า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

หลงผิด

รายละเอียด : มิจฉาทิฎฐิ คือ เห็นดีว่าชั่ว เห็นชั่วว่าดี
ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสานธรรม วันอาทิตย์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

หลงยศ หลงสรรเสริญ สภาพของความเสื่อม

รายละเอียด : แต่ก่อนนี้พวกเราชาววอโคก ไม่ได้มีความ วุ่นวายยุ่งยากเรื่องพวกนี้เลย แต่เดี๋ยวนี้ทำไมมันเกิดกิเลส พวกนี้มากขึ้น อยากได้ตำแหน่ง อยากได้อำนาจ อยากได้ฐานะ อย่างนั้นอย่างนี้ แต่ก่อนนี้ยึดยึดให้ ให้เป็นอันนี้ ก็ไม่ค่อยจะ รับกัน แต่เดี๋ยวนี้มันชักจะเสื่อมหรืออย่างไร มันถึงมีลักษณะ พวกนี้ขึ้นมา อาตมาก็... เอ้อ มันยิ่งทำไปยิ่งทำไปยิ่งเสื่อม มันเป็นได้เหมือนกัน พระพุทธเจ้าสร้างศาสนาขึ้นมาตอนแรก ก็ดี เจริญๆ เมื่อถึงวาระหนึ่งก็เสื่อม เริ่มต้นตั้งแต่พระพุทธเจ้า มีพระชนม์ชีพก็มีคนแทรกเข้ามา แม้แต่มาบวชเป็นพระก็เป็น พระกเขวราภ ในพระไตรปิฎกก็มีเป็นธรรมดา เราก็ก้างาน ในความเกิดขึ้นตั้งอยู่เสื่อมไปถึงที่สุดก็ดับไป ก็ช่วยกัน แล้วก็ รู้ความจริง มันมีลางบอกแล้วไม่ค่อยดี ปรับปรุงให้ดีขึ้น ตั้งใจให้ ดีๆ อย่าไปหลงในลาภยศ สรรเสริญ ยศศักดิ์ ฐานะ ตำแหน่ง หน้าที่ ขนาดไม่มีเงินไม่มีรายได้ให้ แต่มาติดยศฐานะ ลากไม่มี แต่ติดยศฐานะหรือมีสรรเสริญชื่อนล็กไปอีก ยศฐานะชื่อนล็ก ไปสรรเสริญแต่ล็กๆ เป็นสุข นี่เป็นโลกธรรม เพราะฉะนั้นเรา มาปฏิบัติธรรม มาล้าง ลากยศสรรเสริญสุข เรียนดีๆ ถ้ารู้ตัว แล้วก็ลดกิเลสตัวที่เรา มี ลดได้มากหรือหมดก็ดี ลดไม่ได้ก็ช่วย

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวัต บ้านราช ครั้งที่ ๘๕

หลงเหลือ

รายละเอียด : อัดตามานะ คือ โมหะยังไม่สิ้นเกลี้ยง ยึดตัวเองเป็นสำคัญว่าดีที่สุด

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสานธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

หลงไหล

รายละเอียด : คลั่งไคล้ คือ สัมโมหะ ประกอบความ หลงจนเต็ม จนคลั่งไคล้ กลายเป็นทาสร้อยละ ๑๐๐ เขาจะ ทำชัวตาก็ต่ำตามเขา ละไปหมด

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสานธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

หลักการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม มื้ออยู่ ๑๐ ข้อ

รายละเอียด : ๑. สัมมาทิฎฐิ ๒. เลิกผลาญ ๓. ประหยัด ๔. ขยันสร้างสรร ๕. พึ่งตัวเองได้และเผยแพร่แก่ผู้อื่น ๖. มกน้อย (ทำให้มากแต่ตัวเองเอาไว้น้อยหรือไม่เอาเลย) ๗. สันโดษ ๘. เสียสละเพื่อผู้อื่นด้วยความพยายามเพราะรู้แจ้งว่าเป็นคุณค่า

ของชีวิตทั้งคู่ให้และผู้รับ ๙. อดทนขวนขวาย ๑๐. เสียสละทำประโยชน์คุณค่าแก่ส่วนรวมให้อ่างๆ ขึ้นกระทั่งบรรลุมิติ แค้นนี้ก็เหลือแหล่แล้ว สรรค์สร้างคนเริ่มต้นตั้งแต่การงาน ๑๙ ข้อแบ่งเป็นสัดส่วนมีลำดับชัดเจนอยู่ อดมากี่ว่าสิ่งเหล่านี้จำไว้เอาไว้เป็นหลักฐานไม่ใช่คุยไม้ ทำไว้เป็นหลักฐานยืนยันที่ได้คิดได้พูดได้พาทำเกิดจริงเป็นจริงมาแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

หลักของชุมชนสาธารณโภคี

รายละเอียด : สาธารณโภคี คือ บริโภคเป็นสาธารณะซึ่งหมายความว่า ทรัพย์สินสมบัติเป็นส่วนรวมแบ่งปันกันกินใช้ทุกคนต่างร่วมกินร่วมใช้ในของส่วนกลาง ทั้งข้าวทั้งของทั้งเงินทองทรัพย์สินเป็นของทุกคนที่ร่วมกันอยู่ ต่างอาศัยกินอาศัยใช้ได้กันทั่วไป ก) สาราณียธรรม ๖ (เป็นผล) คือ ๑. กายกรรมเมตตา ๒. วจีกรรมเมตตา ๓. มโนกรรมเมตตา ๔. สาธารณโภคี ๕. ศีลสามัญญาตา ๖. ทิฏฐิสามัญญาตา ข) คุณธรรม ๗ ค (เป็นผล) คือ ๑. ระลึกถึงกัน ๒. รักกัน ๓. เคารพกัน ๔. เกื้อกูลกัน ๕. ไม่วิวาทกัน ๖. พร้อมเพรียงกัน ๗. น้ำหนึ่งใจเดียวกัน ค) (เป็นผล) จากการปฏิบัติตามหลักจรรยา ๑๕... (หน้า ๑๑๗) ฆ) มีกิเลสน้อยหรือไม่มีกิเลส ง) ไม่มีอบายมุข จ) ไม่มีใครตีมีเหล่า สุปบุหรี เล่นไพ่ เล่นหวย เทียบกลางคืน ฉ) ไม่ฆ่าสัตว์ไม่ลักทรัพย์ ไม่ผิดผิวเขาเมียใคร ไม่โกหก ไม่ตีมีเหล่า ช) ไม่ห่วงความสวย ช) ทำงานฟรีไม่มีเงินเดือน ฉ) ไม่กู้หนี้ยี่มีดอกเบี้ย ญ) ไม่ซื้อขายเงินเชื่อ ฎ) ไม่รดน้ำมนต์ ฏ) ไม่ใช้รูปเทียนเคารพบูชา ฐ) ไม่ใช่ไฟเป็นสื่อในการบูชา ด) ไม่ยึดในฤกษ์ไฉนยาม ต) ไม่มีการทำนายทายทัก ถ) ไม่มีเครื่องจานวิชา ท) ไม่มีการเลี้ยงสัตว์ ธ) เศรษฐศาสตร์ย้อนสภาพ น) แสวงหาความจน (มหัศจรรย์) อย่างจริงใจ บ) แสวงหาศึกษาฝึกฝนความหมดสิ้นรสกามสุขและรสอัตตทัตถสุข (สุขที่เสพสมในอัตตา) ป) สุขใจเพราะได้ขาดทุนเพราะได้เสียออก (สละ) ไปจากตน ผ) ใช้ธรรมเป็นอำนาจ ไม่ใช่อำนาจเป็นธรรม ฟ) มีส่วนเหลือของกองกลาง ให้รีบเอาออกให้เร็วที่สุด พ) อนาคตคนจะมาเรียนสาธารณโภคี (หน้า ๑๑๘) ฟ) เป็นสุดยอดตั้งแต่โลกเกิด เพราะทุกอย่างมันเป็นสาธารณะ ภ) สมบัติของชาวอโศก พันล้านแน่นอนอยู่แล้ว หมื่นล้านก็อาจจะถึง ต่อไปอาจจะหมื่นๆ ล้าน แสนๆ ล้าน (หน้า ๑๑๗)

หนังสืออ้างอิง : สาธารณโภคี เศรษฐกิจชนิดใหม่ หน้า ๗-๒๔

หลักความรู้ ๘ อ.

รายละเอียด : คือ หลักการปฏิบัติรวมกันทั้งสรีระกายและใจ หลัก ๘ อ. ๑. อิทธิบาท ๒. อากาศ ๓. อาหาร ๔. อารมณ์ ๕. ออกกำลัง ๖. เอนกาย ๗. เอาพิษออกจากกาย ๘. อาชีวะ

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๗๔

หลักฐานในพระไตรปิฎกที่มีสังข์อภิญญา พระพุทธเจ้าตรัสไว้

รายละเอียด : พออดตามมาทำงานด้านนี้ได้ความชัดเจนในตัวเองและประกาศตั้งแต่ต้นว่าเป็นโพธิสัตว์ เป็นผู้ที่จะมีมาสาธยายธรรมะ จนอดตามมีหลักฐานในพระไตรปิฎกที่มีสังข์อภิญญาพระพุทธเจ้าตรัสไว้ อดมาก็เลยได้ยังมีหลักฐานคนที่เชื่อในพระไตรปิฎกก็จะพอนับถือเชื่อถือ แต่คนไม่เชื่อก็จะหาว่าอวดอ้าง เป็นธรรมดา ที่เขาไม่ศรัทธาเพราะเขาไม่เข้าใจหรือเขาเข้าใจไม่ได้ พูดอย่างไรเขาก็ไม่เข้าใจ เพราะว่า เป็นความยึดถืออุปาทาน อภินเวส ยึดมั่นในทิวฏฐิก็ดี ความรู้ความเข้าใจต่างๆ ก็ดี จนกระทั่งเอามาใช้กับชีวิตที่แล้วเอามาประพุดตัวอย่างพระอยู่ในสำนักต่างๆ เป็นต้น หรือแม้แต่ฆราวาสก็ตามที่ยึดถือความเข้าใจที่เป็นแบบนี้ ทุกวันนี้อดตามพูดแรงโดยไม่ไว้หน้าว่าทำอย่างนั้นผิด ผิด ๑๐๐% เลยตีทิ้งเลย ที่เถรสมาคมพาออกป่าหลับตา เป็นเดียรถีย์หมดเลยของพระพุทธเจ้ามีมรรคมงคล ๘ มีการทำงานมีอาชีพมีการคิดพูดทำ ที่ปฏิบัติถูกต้องตามสัมมาทิวฏฐิให้ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

หลักศีลธรรมวินัย ๘

รายละเอียด : นี่เป็นธรรมวินัย เป็นคำสั่งสอนของพระศาสดา ๑. เป็นไปเพื่อความคลายกำหนด (วิราคะ) ๒. เป็นไปเพื่อความพราก ไม่ผูกมัดตรึงสัตว์ไว้ (วิสังโยคะ) ๓. เป็นไปเพื่อความไม่สะสม (อปจยะ) ๔. เป็นไปเพื่อความเป็นผู้มักน้อย กล้านจ (อัปปิจนะ) ๕. เป็นไปเพื่อความสันโดษ ใจพอ (สันตมูฏฐิ) ๖. เป็นไปเพื่อความสงบ สงบจากกิเลส (ปวิเวกะ) ๗. เป็นไปเพื่อปรารถนาความเพียร ยอดขยัน (วิริยารัมภะ) ๘. เป็นไปเพื่อความเป็นคนเลี้ยงง่าย (สุภระ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ สังฆตตสูตร ข้อ ๑๔๓

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุธสุตถิ

หลักตัดสินว่า ไม่ใช่ธรรมวินัยของตถาคต

รายละเอียด : ๑. เป็นไปเพื่อความกำหนด ไม่เป็นไปเพื่อคลายกำหนด (สราคาเยะ สังวัตตันติ โน วิราคาเยะ) ๒. เป็นไปเพื่อประกอบสัตว์ไว้ ไม่เป็นไปเพื่อพรากสัตว์ออก (สังโยคาเยะ สังวัตตันติ โน วิสังโยคาเยะ)... ๓. เป็นไปเพื่อความสะสม ไม่เป็นไปเพื่อความไม่สะสม (อาจาเยะ สังวัตตันติ โน อปจาเยะ)... ๔. เป็นไปเพื่อความมักมาก ไม่เป็นไปเพื่อความเป็นผู้มักน้อย (มหัจจนตาเยะ สังวัตตันติ โน อปปิจจนตาเยะ) พาหุลิกโก = ความอุดมสมบูรณ์, การเป็นอยู่อย่างพุ่มเฟือย, ความมักมาก ๕. เป็นไปเพื่อความไม่สันโดษ ไม่เป็นไปเพื่อความสันโดษ (อสนฺตุฎฐิยา สังวัตตันติ โน สันตุฎฐิยา) ๖. เป็นไปเพื่อความคลุกคลีด้วยหมู่คณะ ไม่เป็นไปเพื่อความสงบสงัดจากกิเลส (สังคณิกายะ สังวัตตันติ โน ปวิเวกายะ) ๗. เป็นไปเพื่อความเกียจคร้าน ไม่เป็นไปเพื่อปรารภความเพียร (โกสิชชาเยะ สังวัตตันติ โน วิริยารัมภายะ) ๘. เป็นไปเพื่อความเป็นคนเลี้ยงยาก ไม่เป็นไปเพื่อความเป็นคนเลี้ยงง่าย (ทุพภกรตยาเยะ สังวัตตันติ โน สุภกรตยาติ) นี่ไม่เป็นธรรม ไม่เป็นวินัย ไม่เป็นคำสั่งสอนของพระศาสดา (เนโส ธัมโม เนโส วินโย เนตัง สัตถุสสานันติ ฯ)

ที่มา ที่ไป : เล่ม ๒๓/๑๔๓, สังฆิตตสูตร พระไตรปิฎก. เล่ม ๒๓ ข้อ ๑๔๓ ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หลักธรรมยืนยันความเป็นโลกุตระธรรม

รายละเอียด : การแสดงโลกุตระธรรมพวกคุณก็เหมือนกันได้ทุกคาบถ้าไม่ติดธุระ คุณก็นั่งกันอยู่นั่งกันหนาแน่นพอสมควร อบอุ่นพอสมควร แสดงโลกุตระธรรมมีคณหนึ่งฟัง ๓ คน ๕ คนก็ดีแล้ว แต่ก็มีคนเป็นร้อยก็ดีแล้วอย่างนี้เป็นต้นอาตมาเอาโลกุตระธรรมมาอธิบาย ขยายความในยุคนั้น พวกคุณฟังได้เข้าใจได้ เอาไปปฏิบัติได้ลละกิเลสได้ เอาหลักธรรมมายืนยันได้ เอาภาววัตถุ ๑๐ ก็ตาม เอวารณะ ๙ ก็ตาม หลักตัดสินธรรมวินัย ๘ ข้อก็ตาม มาจับกับพฤติกรรมความจริงของพวกคุณ เช่นวารณะ ๙ พวกคุณมาเป็นคนเลี้ยงง่ายถ้าหากเลี้ยงยากอาตมาเหนื่อยตาย ตอนนี่เลี้ยงง่ายกินอยู่หลับนอนไปมาก็สบายอยู่สบายๆ ไปง่ายมาง่ายทำงานทำการก็ช่วยเหลือกันง่าย ไม่ได้ยากอะไร ที่จริงมันน่าจะยุ่งยากคุณจะทะเลาะวิวาทอะไรกัน มันก็มีอีกหลายอย่างเมื่อคุณกระทบสัมผัสกันก็ไม่เห็นมีการทะเลาะอะไรกันมากมายเป็นคนที่มีภูมิธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

หลักธรรมวินัย

รายละเอียด : คือ หลักธรรมต่างๆ และวินัยต่างๆ ซึ่งปฏิบัติกันแล้วมีผลเป็นคนดีจริง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๕๙

หลักธรรมะของการทำงาน

รายละเอียด : บางคนเมื่อเสียหายถึงขนาดฆ่าตัวตายก็มี นั่นเป็นกิเลสของเขา เขาไม่รู้จักความเกิดความดับ ทุกอย่างก็หมุนเวียนระหว่างความเกิดความดับสุดท้าย มันยังไม่เกิดไม่ตายเหลือเท่าไรก็ต่อเชือกกันไป ถ้าหมดไปแล้วก็ปลุกขึ้นมาใหม่ เราไม่จำนนต่อการทำงานที่เราควรจะทำ คือคนเราเฝ้าเอาเวลาแรงงาน ทูรอน ไปเสียกับสิ่งไร้สาระพุ่มเฟือย ผู้ใดรู้สิ่งฟุ้งเฟ้อเรื่องไร้สาระแล้วก็อย่าไปเสียเวลาแรงงานทูรอนกับสิ่งไร้สาระพุ่มเฟือย เราก็มองเวลาแรงงานทูรอนมาทำสิ่งที่เป็นสาระ ไม่ฟุ้งเฟ้อพุ่มเฟือย นี่คือ economy สูงสุด ชุดนี้ น่าจะเป็นสิ่งที่ประสบความสำเร็จสูงสุดของที่นี่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒

หลักนักษัตร

รายละเอียด : คือ ๑ รอบนักษัตร = ๑๒ ปี ๒ รอบนักษัตร = ๒๔ ปี ๓ รอบนักษัตร = ๓๖ ปี หรือ คือ ๑ เล้าของนักษัตร ครบ ๓ เล้าของนักษัตร = ๑๐๘ ปี

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๙๔

หลักสูตรพระพุทธเจ้าเป็นหลักสูตรที่ยิ่งใหญ่ของมนุษยชาติ

รายละเอียด : คือ ผู้ที่มีภูมิปัญญา โสตาบันเสมอกับโสตาบัน สกิทาคามี เสมอกับสกิทาคามี อนาคตามีเสมอกับอนาคตามี อรหันต์เสมอกับอรหันต์ หลักสูตรพระพุทธเจ้าเป็นหลักสูตรที่ยิ่งใหญ่ของมนุษยชาติ จนจบปริญญาของพระพุทธเจ้า คือเป็นพระอรหันต์เสร็จแล้วทุกอย่างสมบูรณ์แบบหมดเลย เพราะฉะนั้น ชีวิตสงบแบบชาวอโศก อาตมาพูดแล้วว่า ชุมชนชาวอโศกเป็นชุมชนอนาคตามีขึ้นไป

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณาครั้งที่ ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

หลักเกณฑ์ ๔ ข้อ ของชาวอโศก

รายละเอียด : ๑. ไม่เป็นหนี้ แต่ละชุมชนนะ ส่วนตัวก็ปลดหนี้ให้หมด บางคนไม่หมดก็พยายาม พระพุทธเจ้าว่าการเป็นหนี้เป็นทุกข์ ๒. พึ่งตนเองให้รอด ทำงานทำการด้วยสุจริต อดวิชชพละ เป็นงานที่ผู้รู้ไม่เห็นดีด้วย เป็นแรงงานพึ่งตนรอดไม่เบียดเบียนใคร ๓. ทำให้มากเหลือเกินกินเกินใช้ ๔. แจกสงเคราะห์ผู้อื่น

ที่มา ที่ไป : เทศน์กัณฑ์พิเศษ ณ ที่ชุมนุม สวนลุมฯ เรื่อง Go on and see out (ดูไป) เข้าสู่ประชาธิปไตยที่แท้จริง วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖

หลักเกณฑ์ของศีล ๓ ข้อ

รายละเอียด : คือ ศีลข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ ต้องศึกษาให้ครบ ศีลข้อ ๑ เกี่ยวข้องกับสัตว์ คน ศีลข้อ ๒ เกี่ยวข้องกับของเป็น ดิน น้ำ ไฟ ลม กับพืชถือว่าเป็นของมันไม่มีวิญญาณ ไม่มีเวทนามกับข้อที่ ๓ ตัวเวทนามแท้ๆ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ๖ กามคุณ ๕ แล้วมีจิตร่วมเป็น ๖ ต้องศึกษาและมีสภาวะเหล่านี้ปฏิบัติอธิศีล อธิจิต แล้วต้องมีสำรวมอินทรีย์ ๖ ต้องลืมนตาปฏิบัติ หากหลับตาปฏิบัติไม่ได้สัมผัสทั้งอินทรีย์ ๕ มันก็ผิดแล้วในวิชาวจรณสัมปันโนของพระพุทธเจ้าที่พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ได้ตรัสรู้ เริ่มต้นหลับตาปฏิบัติไม่ใช่ทฤษฎีของพระพุทธเจ้าแล้วแต่มีไหม ก็มี ปนและทะเยอในศาสนาพุทธ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

หลักเกณฑ์ของศีล เอามาปฏิบัติทำให้ชีวิตเจริญ

รายละเอียด : คือการตั้งศีล เป็นสิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสไม่ใช่หลวงปู่พูดคนเดียว ศีลคืออย่างไร ปฏิบัติแล้ว ก็จะเกิดอธิจิต อธิปัญญา อธิวิมุตติ ศึกษาให้ดี แล้วจะรู้ว่าหลักเกณฑ์ของศีล เอามาปฏิบัติจะทำให้ชีวิตเราเจริญจริงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

หลักเกณฑ์พิจารณาผู้เข้ามาบ้านราช

รายละเอียด : เอาหน้า ใจเย็นๆ เรามีหลักเกณฑ์ ถ้าคนที่มาจากรั้วไหนก็ไม่รู้ เราก็กินหน้าเห็นตาเห็นความจำเป็นแล้วก็ไม่ให้เข้ามาเลยสำหรับคนที่เราไม่รู้จักมักจี่อะไรเลย มาจากรั้วไหนก็ไม่รู้ หรือคนที่มาก็พอจะรู้ แต่ก็ยังไม่ใช่คนในที่ เป็นสมาชิกของชาวอโศก เราก็คงต้องซักไซ้ไล่เลียงหาองค์ประกอบมันมีอะไรเกี่ยวข้องเป็นเหตุเป็นปัจจัยแล้วเราคิดว่าสมควร

ขนาดไหนก็ว่าไปตามนั้น ส่วนสมาชิกของเราเราก็มีสมาชิกที่ห่างกับสมาชิกภายในเลย สมาชิกที่ห่างอยู่ก็ต้องมีอีกอย่างหนึ่งที่เราจะต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ ส่วนสมาชิกที่อยู่ภายในเราก็มีหลักเกณฑ์อีกแบบหนึ่ง บางผู้บางคนก็ไม่มีปัญหาอะไรบ้าง คนเราก็มียุคหลักเกณฑ์บ้างเป็นไปตามจริงใจและสมควร ไม่ได้มาถ่วงถ่วง แต่ทำเพราะเหตุปัจจัยเรื่องโรค COVID-19 จริงๆ ตามที่เรามีความรู้ความสามารถที่จะทำให้ดีที่สุดได้เราก็เอาตามนั้น เอาหน้าใจเย็นๆ ถ้าตั้งใจจริงๆ ก็มากักตัว 14 วัน ก็จะมาอยู่ที่นี่ก็จะถูกกักตัวก็วัน ว่าแต่เขาจะรับคุณหรือเปล่านั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

หลักเศรษฐศาสตร์แบบสาธารณโภคี

รายละเอียด : ถ้าคนที่รู้ว่าอย่าไปมีมากเลย ลดมาให้ไม่มีแล้วเอาไว้กองกลางกัน ตัวเองก็หัดใช้น้อย เปลืองน้อย ไม่ต้องเปลืองเลย หลักเศรษฐศาสตร์อันนี้ พุทฺธวาทไปนมา ทำไมมันยากมาก มันยากกันจริงๆ จังๆ ทำไม่เข้าใจได้ยาก เพราะว่ากิเลสมันมีเป็นภูเขา มันบังดวงตาคน กิเลสมันเป็นภูเขาบังดวงตา กว่าจะสลายภูเขาเคลื่อนภูเขาให้ออกพ้นไปจากสายตาดวง ใจโห่ จึงเป็นเรื่องที่ต้องเข็นครกขึ้นภูเขาที่ยากเลย ไปเข็นภูเขาให้ออกไปจากสายตา ไม่ใช่แค่หัดขึ้นคอ แต่เมื่งขึ้นคอเลย แต่มันไม่มีทางเลือก มันต้องสอนต้องแนะนำมาพาให้เป็น

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีมาริยธรรม สันติอโศก วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

หลังอโศกรำลึกจะเปิดบ้านราชหรือไม่

รายละเอียด : อันนี้ต้องขออภัยอย่างมากว่าเราต้องเคร่งครัด เราจะยังไม่เปิดรับข้างนอก อาตมาขออธิบายตามภูมิของอาตมาว่าโควิดจะเลิกเมื่อไหร่ โควิดจะเลิกเมื่อมันหมดสิทธิ์มันตายจากตรงนั้นแล้ว ตรงไหน ขณะนี้บ้านราชไม่มีเชื้อโควิด เพราะฉะนั้นเราต้องเคร่งครัด มันจะมาจากคนเป็นพาหะ หรือสัตว์เราก็ไม่ไปรับมาแล้ว ฉะนั้นคนไหนแหละเราขอเคร่งครัดว่าคนข้างนอก คนข้างนอกไม่ใช่สมาชิกเข้าไม่ได้ ถ้าเป็นสมาชิกก็เป็นชั้นไหน ชั้นห่าง ชั้นชิดมาในหน้อย หากในมาก หน้อยน้อย ต้องกักตัว ๒๘ วัน ไม่ใช่ ๑๔ นะ หากชั้นในสมาชิกชาวอโศกมาได้ ก็กักในบ้านคุณนี่แหละสัก ๒๘ วัน อาจมี ๑๔ วันที่พิจารณาบางคน คนนี้สะอาดแน่ มีคนบอกว่าถึงกักบริเวณก็จะหาที่ทำงานให้ คุณได้ทำงานไม่มีปัญหา

ที่มา ที่ไป : พิธีบูชาพระสารีริกธาตุ วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

หลับ

รายละเอียด : ๑. พัก, สภาพเข้าสู่การพัก, การพักทั้งกายทั้งใจ ๒. จิตได้ทิ้งร่างกายของตนเองไปเลย เป็นช่วงปล่อยให้ร่างกายอยู่อีกส่วนหนึ่ง ไม่รับรู้ร่างกายจะอยู่อย่างไร รับกระทบอะไรไม่รู้ทั้งนั้น เรียกว่าทิ้งทวารทั้ง ๕ ของตนเองไปเลยก็ได้ ๓. สภาวะภวังค์ชนิดหนึ่ง ได้แก่ สภาวะจิตที่ตัดความรับรู้ทั้ง ๕ ข้างนอกหรือปิดทวาร ๕ ข้างนอกได้ ๔. การให้จิตพักผ่อนโดยไม่ทำงานทั้ง ๖ ทวาร โดยเฉพาะ ๕ ทวารนอก

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๑๓, ๒๑๔, ๒๑๕, ๒๑๖, ๒๓๕

หลับตาปฏิบัติก็ไม่ได้เรียนรู้กามภพ

รายละเอียด : ที่เป็นกามคุณ ๕ อันเกิดจาก ๔ ทวาร แล้วมีทวารที่ ๕ คือกาย กับใจ หากไม่ได้เรียนรู้ก็ไม่ได้เรียนรู้ เป็นลำดับอันนำอัครจริย เริ่มตันหากไปตัดลัดหลับตาปฏิบัติ มันก็ไม่ใช่ลำดับ ท่านที่ติดยึดหลงว่าพวกนี้หลับตาเป็นพระอรหันต์ อาตมาพูดไปเขาจะสะเทือนหรือไม่นะ จะร้อนอาสน์พระอินทร์ไหม พูดตรงๆ สงสารศาสนาพุทธจริงๆ เลย ไปหลงติดยึดดงมกาย ก็เลยช่วยประเทศชาติไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ยอดคนอาภัพที่มีระดับของศาสนาพุทธ วันศุกร์ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

หลับตาปฏิบัติไม่มีผล

รายละเอียด : หลับตาปฏิบัติไม่มีผล คือ การหลับตาปฏิบัติมันไม่ใช่ของศาสนาพุทธเลย เป็นการปิดเวทนาไม่มีผัสสะ เพราะฉะนั้นเวทนาที่จะเกิดนั้นที่จะเป็นกรรมฐานให้เราปฏิบัติ ๑๐๘ มันไม่มี แล้วพวกคุณจะไปปฏิบัติอะไรในพระไตรปิฎก เล่ม ๙ พรหมชาลสูตรท่านก็ได้ยืนยันไว้ว่า ถ้าไม่มีเวทนา ก็ไม่มีฐานแห่งการปฏิบัติ ก็มีแต่ปัญหาเท่านั้น เป็นความแสบหาของตัณหาทั้งนั้น ความผิดเพี้ยนของการปฏิบัติไปหลับตาปฏิบัติ ก็ดับองค์ประกอบแห่งการปฏิบัติออกไปหมดแล้ว ก็เลยไม่ได้เรียน ไม่มีผัสสะ ก็เลยไม่มีกายไม่มีภายนอก ขนาดนั้นเขาก็ไปนั่งหลับตาปฏิบัติอีก กายต้องต่อเนื่องจากภายในภายนอกขาดกันไม่ได้ ปฏิบัติธรรมต้องมีทั้งนอกและในทั้งกันไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

หลับตาอย่างมิจฉาทิฏฐินั้นโหมะจากการดับกิเลส

รายละเอียด : หลับตานั้นโหมะจากการดับกิเลสจะไม่ได้ลดกิเลสจริง มันเป็นอดีตกับอนาคตเท่านั้นกับการหลับตาไม่มีความจริงความจริงนั้นมีแต่ปัจจุบันมีแต่ความจำ หรือสร้างภพชาติ อดีต ๑๘ อนาคต ๔๔ เป็นการปรุงแต่งที่ไม่ใช่ของศาสนาพุทธในพระไตรปิฎก เล่ม ๙ ในพระสูตรแรก พรหมชาลสูตร นักศึกษาศาสนาพุทธ อ่านพระไตรปิฎกให้แตกศาสนาพุทธนั้นไม่ได้เป็นนั่งหลับตาปฏิบัติแต่ปฏิบัติมรรคทั้ง ๗ องค์การพูดการจาการคิดการทำอาชีพมีไหวพริบปฏิภาณที่มีพลวัตของจิต มุกตฤทธา จิตของเรามีปฏิภาณแววไว้อ่านทัน อ่านออก ถ้ามีธรรมวิจยสัมโพชฌงค์ว่ามันเป็นจิตที่มีกิเลสแยกกิเลสออกได้ แล้วก็รู้วิธีที่จะลดกิเลสด้วยปัญญาด้วยวิปัสสนา เห็นว่ามันจรมา มันไม่เที่ยง แล้วก็เหต เป็นเหตุ เป็นเหตุแห่งทุกข์และเป็นหลงว่าเป็นความสุข ปัญญาไม่มีประสิทธิภาพ มีอินทรีย์พละเข้มขันขณะสิ่งที่มีมันไม่จริง มันจะยืนยันความจริงให้ไปล้มล้างความยึดถือของความทุกข์ความสุขทุกข์ ผู้ที่ปฏิบัติเป็นปัจเจกตั้งเวทิตัพโพวิญญูหิ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโคก วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

หลับตาแล้วยังเห็นแสงอยู่ คนนั้นอยู่ในรูปภพ

รายละเอียด : สรูปอีก แม้หลับตาลงไปแล้วก็ไม่มีแสงคนใดก็แล้วแต่หลับตาแล้วยังเห็นแสงอยู่ คนนั้นยังอยู่ในรูปภพจะต้องเรียนรู้รูปภพ อากาสาณัญจายตนะ วิญญาณัญจายตนะ อากิญจัญญายตนะ จนกว่าจิตของคุณจะลงตัว หลับตาแล้วเห็นแสง แวบวาบได้บ้าง แต่ถ้าหากนอนหลับในที่มืดจริงๆ ปิดไฟแล้วไม่มีแสงข้างนอก มันจะมีตมรรคาเลยไม่มีแสงเลย คุณจิตสนิทแล้ว อากาสาณัญจายตนะ วิญญาณัญจายตนะ อากิญจัญญายตนะ มันจะไม่เห็นแสงสว่างอะไรเลยในที่มืด อาตมาเคยอธิบาย พวกที่หลับตาแล้วยังเห็นแสงสีอะไรต่างๆ ก็เป็นอุปาทานทั้งนั้น เมื่อคุณไม่มีแสงสว่าง ก็สัญญากำหนดรู้ต้องกำหนดรู้ความเป็นจริง กำหนดให้มี อาโลก ก็คือต้องลืมตา แล้วกลางวันมีพระอาทิตย์ คุณลืมตากกลางคืนไม่เป็นอาโลก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๓

หลับเร็วตื่นเร็ว

รายละเอียด : อาตมาว่านอนให้ดีๆ ดึกว่าอย่าไปตีเลย อาตมาตีมาเป็น ๑๐ ปีเลย ฝึกอย่างนี้ได้หลับเร็วตื่นเร็ว

อย่างอาตมา ท่านหนักแน่น ตื่น หลับ ยังไม่ทันถึงนาทีกี่ หลับแล้ว ผึกแล้วจะเป็นเอง ท่านหนักแน่นกับอาตมาอยู่ด้วยกันได้เพราะหลับเร็วตื่นเร็วเหมือนกัน สบาย ไปไหนมาไหน ท่านหนักแน่นเป็นปัจฉาฯ อยู่ใกล้ซัดที่ซัดซึกผ้าซึกผอนให้อาตมา

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หลุดพ้น

รายละเอียด : หลุดพ้นคือจิตใจไม่สุขไม่ทุกข์กับสิ่งนั้นแล้ว นอกจากไม่สุขไม่ทุกข์แล้ว ไม่อยากได้ไม่อยากมี ไม่อยากเป็น หรือไม่ อยาก ออยากก็ได้ก็ไม่มี ไม่อยากก็ไม่มีอะไรคืออะไรที่ควรเกี่ยวข้องควรรับมา จะปรุงแต่งหรือเอามาเป็นเครื่องอาศัยเป็นอาหาร เป็นสิ่งที่ต้องใช้ในการสังขารร่วมกันก็ทำตามควร โดยไม่มีจิตใจความสุขความทุกข์โดยไม่มีตัณหา ไม่มีความอยากได้ไม่อยากมีไม่อยากเป็น ไม่อยากได้ ไม่อยากมีไม่อยากเป็นก็ไม่มี มีแต่รู้ว่าควรหรือไม่ควร นี่คือการหลุดพ้น เพราะฉะนั้นคนนั้นบอกว่าได้หลุดพ้นจากเนื้อสัตว์แล้ว ก็ต้องมีอาการอย่างที่ว่าอาตมาสาธยาย เข้าใจความหมายของคำว่าหลุดพ้นให้ได้อาการของจิตเป็นอย่างนี้ ปฏิบัติหลุดพ้นจากเรื่องของสัตว์ การกินเนื้อสัตว์ การปฏิบัติก็ต้องเกี่ยวข้องกับคนหรือสัตว์ แน่นนอน คนเกี่ยวกับคน เกี่ยวกับอะไรต่อจากนี้ ไม่กิน ในกวางพิงการาหาร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

หลุดพ้นแท้จริงคือพืชธาตุ

รายละเอียด : เมื่อคุณหายจากเจ็บปวด เขากะแตก ด้วยหอก ๑๐๐ เล่ม ภาษาสิริมหายาคอนี้ด้านหรือเปล่า ไม่ใช่ด้าน คนที่เหนือความเจ็บปวดเป็น พืชธาตุแล้วก็ไม่เจ็บ แต่ไม่ใช่หน้าด้าน มันเป็นการหลุดพ้นที่แท้จริง มันก็มีอันนี้ อยู่คนอื่นก็มีให้เรารู้สัมผัสก็ตาม มากระทบกับเราบ้าง แต่ผู้ที่มีบารมีแล้ว มันกระทบกันอยู่กับคนอื่น อย่างอาตมาเห็นคนอื่นถูกกระทบกระแทกกระทือนกระทั่งฆ่าแกงกัน นายจำ (ทหารที่ยิ่งประชาชนตาย ๒๐ กว่าศพที่โคราช) คนนั้นไปยิงเขาตายก็เห็นอยู่ แต่เขาไม่ได้มาใกล้เคียงมาแผ้วพานเรา เพราะเรามีบารมี ที่พูดไม่ใช่ขอหาเรื่องนะ

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หวังประโยชน์เพื่อสัตว์ทั้งปวงอยู่

รายละเอียด : หวังประโยชน์เพื่อสัตว์ทั้งปวงอยู่ อันนี้เป็นอินไตยที่ยิ่งใหญ่มาก อาตมานี้พูดไปคุณรู้สึกไหมว่า แม้แต่สัตว์เซลล์เดียวอาตมาก็หวังประโยชน์ต่อเขา อย่าไปทำร้ายอะไรเขาเลย อย่าไปรุนแรงกับเขา เขียดจะถูกงูกิน คุณก็อย่าไปยุ่งกับเขาเลย ไม่ให้งูมันกินเขียดแล้วจะให้มันกิน สัมโอหรือใจ กินมะละกอหรือใจ ต้องเข้าใจชัดเจนพวกนี้แล้ว เราจะไม่มีปัญหาที่ปล่อยไป ตามฐานะของเขา เขาจะต้องทำตามฐานะของเขา จะเห็นว่ามันเป็นวิบากแก่กันและกัน อาตมา มองไปเห็น เช่นดูบุคคลที่เขาเป็นอะไรต่ออะไรอยู่ตอนนี้นะ (ยกตัวอย่างหนึ่งคน)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

หวังประโยชน์แก่มนุษย์ทั้งปวง

รายละเอียด : หวังประโยชน์แก่มนุษย์ทั้งปวง คือ การมาช่วยสัตว์มนุษย์อยู่ ปรารถนาดีต่อมนุษย์ทั้งปวง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

หสิตะ

รายละเอียด : ยิ้มแย้มพอเห็นไรฟัน ให้เห็นแจ่มชัดเจนนขึ้นมาหน่อย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๓๖

หสิตูปาท

รายละเอียด : ราวเรียง รื่นเรียงใจ จะมากน้อยแค่ไหนก็ได้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๘

หอกคือมุขสดี

รายละเอียด : พูดอย่างแรงว่านั่นหลับตาไม่ใช่ของศาสนา พุทธแต่ต้องพูดถึง เพราะมันต้องจับหลักอันนี้มาค่อยๆ ทำความเข้าใจแล้วก็ล้างออกมา แต่เขาไม่เชื่อก็ยึดมันถือมันอันไหน ไม่เชื่อก็เป็นผู้ซ่องในถ้าไปอีกนาน แล้วไม่มีทางเปลี่ยนแปลงได้ อาตมาพูดแทงด้วยหอกร้อยเล่ม เข้ากลางวันเย็น หอกอาตมา หักหมด ไม่ตาย อาตมาต้องหาหอกมาเยอะๆ มุขสดี มุข คือ ปาก สดีคือหอก ก็แทงด้วยปากหอกตลอดเวลา คุณนึกว่า หอกอาตมาจะหมดง่าย ๆ หรือ ปากไม่เบี้ยว ปากไม่ตาย ก็มี หอกตลอด

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ซู้ต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

หัวใจของนักประชาธิปไตย

รายละเอียด : คือ มี ๓ เล้า ๑. อิสระ ๒. ไร้ตัวตน ๓. มีใจจริงที่จริงใจ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๘๑

หัวใจของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าอุบัติมรรคมืองค์ ๘ จึงเกิด พระพุทธเจ้าอุบัติโพชฌงค์ ๗ จึงเกิด อยู่ในพระไตรปิฎก มีประโยคเหล่านี้ เป็นการยืนยันถ้าไม่มีพระพุทธเจ้าเกิดมรรคมืองค์ ๘ โพชฌงค์ ๗ ไม่เกิดไม่มีใครมาอธิบายได้เพราะเป็น หัวใจของศาสนาพุทธเป็นรูปนามคู่ จริงๆ แล้วเป็นโพชฌงค์ ๗ ขยายเป็นโพธิปักขิยธรรม ๓๗ เทียบกันได้ ๑. สติสัมโพชฌงค์ : สติปัญญา ๔ ๒. ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ : สัมมัปปธาน ๔ ๓. วิริยสัมโพชฌงค์ : อธิบาศ ๔ ๔. ปิติสัมโพชฌงค์ : อินทรีย์ ๕ ๕. บัณฑิติสัมโพชฌงค์ : พละ ๕ ๖. สมานิสัมโพชฌงค์ : โพชฌงค์ ๗ ๗. อุเบกขาสัมโพชฌงค์ : มรรคมืองค์ ๘

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ซู้ต สันตือโสศก วันศุกร์ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

หัวใจของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : คือ ความทุกข์ความสุข (ที่ดับด้วยเหตุได้แล้ว)

หนังสืออ้างอิง : การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนา หน้า ๕๕

หัวใจของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : ข้อ ๖๐ ข้อนี้คือหัวใจของศาสนาพุทธ ธรรมทั้งสองเหล่านี้ รวมเป็นอันเดียวกันกับเวทนา โดยส่วนสอง (ทเว ฐมมา ทเวเน เวทนาย เอกสโมสรณา ภวนติ ฯ) เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๐ หมายความว่าเวทนามี ๒ ทำให้รวมกันเป็นหนึ่ง โดยความรู้มีปัญญาว่ามันมี ๒ เสมอ มีเวทนา ๒ คือ ๑ เวทนาแท้ กับ ๒ เวทนาเก้ ก็ดับเวทนาเก้ ก็เหลือแต่เวทนาแท้ แล้วเราก็เรียนรู้แยกเวทนาแท้ คือทเวนี้แหละ แยกจนกระทั่งรู้ว่าทเวคือ มายาชนิดหนึ่ง คือความสุขความทุกข์ที่คนหลงผิด แล้วก็ยึดมั่นถือมั่น ไม่ยึดติดในความสุขความทุกข์ จิตก็ไม่สุข

ไม่ทุกข์ คุณไปทำจิตในจิต มนสิการโระติ ให้ได้อย่างที่เอาตมาว่า สัมผัสอะไรแล้วกระทบสัมผัสมันมีเวทนา เวทนาเก้แทรกแซง ในเวทนาแท้สัมผัสทางตาเห็นมะเขือเทศ สีแดง ประุ้งแต่ง เป็นอรร่อนำกินนำกิน ก็เลสขึ้นไป แต่ถ้าดูตามจริงมันก็เป็น มะเขือเทศสีแดงดูดี เห็นความจริงตามความเป็นจริงหนึ่งเดียว ก็จบ แต่ที่นี้คุณก็ยังไม่ได้ปรินิพพาน เป็นปริโยสาน ถ้าคุณทำ ใจถาวรเลยสัมผัสอะไรก็ไม่สุขไม่ทุกข์ ไม่มีเวทนาเก้ เวทนา ๑ ที่เกิดอยู่ก็รู้ว่าเท่านั้นตามความเป็นจริง คุณก็อยู่กับมันไป จนกว่าจะปรินิพพานเป็นปริโยสานแล้วจะตายสูญ เพราะ แยกธาตุเป็นธาตุธาตุ ไม่เป็นแม้แต่ พืชธาตุ จิตไม่ต้องพูดถึง ศาสนาพุทธแยกจิตนิยามได้ เราหักเรื่อนยอด ที่จริงมันเป็นตัวมารพระพุทธเจ้ารู้ทันว่ามารมันแปลงมาเป็น เทวบุตรมาร เป็นเทวดาหลอกที่แท้มันคือมารใหญ่เลย เราหักเรื่อนยอดของท่านแล้ว หมดไม่มีอะไรเหลือ อย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

หัวใจของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : ในพระไตรปิฎก เล่ม ๑๘ สังคยหสูตร ที่ ๒ ข้อ ๑๓๒-๑๓๓ รูป ก็ลักแต่ว่าเห็น ไม่ใช่เห็นอย่างเบลอจ แต่เห็นว่าไม่มีกิเลสแฝงในความจริงนั้น เป็นคู่กระทบของอายตนะนี้แหละเป็นที่สุดแห่งทุกข์ ไม่ว่าจะ เป็น ตาหูจุกมุกลิ้นกายใจ กระทบแล้วก็เห็นความจริงตามความเป็นจริง ข้อ ๑๓๘ คนนั้น รู้ธรรมารมณแล้วมีสติไม่มีจิตคลายกำหนด เสวยอารมณ์นั้น ทั้งไม่มีความติดใจในอารมณ์นั้นตั้งอยู่ บุคคลนั้นมีความรู้ ธรรมารมณนั้น และเสวยเวทนาอยู่ทุกข์สิ้นไปไม่สั่งสมทุกข์ เรากล่าวว่าใกล้นิพพานพระสูตรนี้แสดงตัวอย่างการดับเวทนาที่เป็นต้นหาดับผีที่ซ่อนในเวทนาคือต้นหา และยังมีเวทนาที่ดับต้นหาได้แล้วก็ยังเสวยเวทนาอยู่ เพราะอึดตานี้มีเวทนาอยู่ เวทนาเื่องที่ปลิดชีพวิญญาณของชาตาน อ้างอิงจากข้อ ๖๓ ที่ผ่านมา พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ แล้วจึงไปปล่อยไม่มีอึดตา ในข้อ ๖๔ เป็นลำดับ ถ้าพ่อครูไม่อธิบายเวทนาโดยส่วนสอง อ่านให้ตายก็ไม่เข้าใจ นี่คือหัวใจของศาสนาพุทธ หากไม่รู้ชัด ตรงนี้ไม่เป็นอรหันต์ได้เอาตมาเปิดเผยความลับมาเยอะแล้วนะ ความลับว่าอรหันต์อยู่ตรงไหนก็เปิดเผยนะ แต่ความลับที่น่าเปิดเผย เอาตมาถึงต้องพยายามเอาตมาเปิดเผยเอาตมาโชว์ ใครไม่ ออยากฟังก็ยึดเยียด เพราะมันเป็นของดีที่ที่สุด ไม่มีอะไรดีกว่านี้

ที่มา ที่ไป : รายการวิดิอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หัวใจชาวอโศกพึงแก่พึงเจ็บพึงตายกันได้

รายละเอียด : ซึ่งเป็นนัยธรรมดาที่คนมีปฏิภาณสามัญก็เข้าใจ แล้วยังเป็นคนอโศกแล้วก็ไม่เข้าใจไม่มีน้ำใจจะช่วยผู้อื่นนั้น อาตมาว่าคนนี้ได้มีหัวใจชาวอโศก ไม่มีสาระสำคัญของชาวอโศกที่มีสาระคือ พึ่งแก่พึ่งเจ็บพึงตายกันได้ เราอยู่กันอย่างสุขสำราญเบิกบานใจ อบอุ่นเพราะมีเนื้อหาสาระสำคัญไม่ต้องเกี่ยวข้องกับเงินทองของวัตถุสมบัติอะไร อยู่ที่น้ำใจและพฤติกรรม แล้วก็ทำให้มันจริง ส่วนอื่นๆ นั้นเราเข้าใจเป็นเรื่องรอง เรื่องจะต้องทำมาหากิน ทำได้แล้วก็อย่าไปตะกะตะกราม ไม่ติดอะไรมากมาย ก็อยู่พอกินพอใช้อย่างที่พวกเราทำสบาย นอกนั้นก็พึ่งพาอาศัยกัน อย่างพวกเรานี้อาตมาเห็นมีน้ำใจช่วยเหลือกันต่างๆ นานา เรียนรู้กัน เอาแบบอย่างกันในสิ่งที่ดี

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

หัวใจศาสนาพุทธ

รายละเอียด : สอนสุขกับทุกข์ ไม่ใช่สอนที่ดีหรือชั่วที่เป็นสมมุติ จะสุขหรือทุกข์นี้เป็นปรมาตม์ ในการเรียนรู้ทุกข์เราจะรู้องค์ประกอบที่เป็นกระบวนการเกี่ยวข้องกับปัจจัยตาปฏิวจสมุปบาท เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ รวมกันหมดเลย เมื่อเราสามารถวิจยธรรมะ ๒ น้อออกแล้วก็ล้างตัวกิเลสที่เป็นตัวเลวร้ายมาก มันทำร้ายทั้ง ปรมาตม์และสมมุติ มันไม่ไว้หน้าใครทั้งนั้น ถ้าเรามาเรียนรู้สุขทุกข์และลดความสุขความทุกข์ มันจะทำให้ลายตัวกิเลส เพราะกิเลสทำให้เกิดสุขเกิดทุกข์ เมื่อทำให้หมดสุขหมดทุกข์ก็จะทำให้ดีและชั่วดีขึ้นด้วย แต่จะไปทำร้ายแต่ดีแล้วชั่วนั้นไม่ถูก คุณไม่มีวันที่จะสามารถแก้ไขจิตวิญญาณได้สำเร็จสะอาดสมบูรณ์ เพราะสุขทุกข์เป็นเวทนา ดีชั่วนั้นแล้วแต่เขาจะสมมุติ ประเทศนี้ถือว่าดี อีกประเทศถือว่าชั่ว มันก็ไม่ตรงกันหรอก สมมุติคนละอย่างกัน ดีชั่วเป็นสมมุติ แต่ในปรมาตม์ ความสุขความทุกข์นั้นเหมือนกันหมดที่เหมือนกันเพราะว่ามีกรียัตถิ ภาษาสิริมหาบายา คุณยึดถืออะไรเพราะคุณชอบ คุณได้ตามที่คุณยึดถือคุณก็มีความสุข เมื่อคุณยึดถืออะไรแล้วคุณไม่ชอบ คุณได้มาคุณก็ไม่สุข

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

หัวใจเป็นอุปกณ์ คือสรีระ

รายละเอียด : หัวใจนั้นเป็นอุปกณ์ คือสรีระ ประดุจแต่

ขึ้นมาเป็นเนื้อหนังมังสาคล้ำเนื้อเอ็น มีเลือดอะไรไปเลี้ยง มีเส้นเลือด มีกล้ามเนื้อ มีกล้ามเนื้อจนกระทั่งใช้งานสูบฉีดโลหิต มีเส้นเลือดลำเลียงไปจนถึงส่วนต่างๆ ของร่างกาย หัวใจนั้นควบคุมเลือดเป็นหลัก เลือดเป็นธาตุสำคัญของชีวิต อาศัยเลือดวิ่งทำงานในร่างกายทั้งหมดเลย ทางกายแพทย์เขาก็เรียนเลือดเป็นหลัก เอาเลือดไปตรวจว่าเป็นอะไร ตัวพลังงานที่เล็กที่เป็นตัวเซลล์ ตัวพลังงานที่เป็นชีวะ เล็กที่สุด ที่อาศัยต่างๆ นานาสารพัดชื่อที่มันทำงานอยู่ในนั้นมันว่าธาตุนั้น ธาตุนั้น วิตามินอย่างนั้น อย่างนี้ ก็พอเข้าใจกัน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

หากสัมมาทิฏฐิจะไม่มีวันเป็นโรคซึมเศร้า

รายละเอียด : โคม่าเป็นภาษาทางแพทย์ ส่วนถิ่นมิทระเป็นภาษาของธรรมะ นักปฏิบัติธรรมมีสิทธิ์เป็นใหม่ ถ้าหากมีสัมมาทิฏฐิจะไม่มีสิทธิ์เป็น ถ้านักปฏิบัติธรรมที่เป็นมิถิฉาทิฏฐิก็มีสิทธิ์เป็น มีวิธีแก้อย่างไรต้องพบสัตบุรุษพึงสัทธรรมทำให้เกิดปัญญา ๘ หรือแม้แต่ในจักร ๔ ปัญญาวิมุติ ๔ ก็ให้พบสัตบุรุษ พึงสัทบุรุษ ในปัญญา ๘ บอกไว้เลยต้องพบพระพุทธเจ้าต้องได้ฟังจากผู้อยู่ในฐานะครูที่เป็นสัตบุรุษ ภาวะศาสนาพุทธคุณไม่มีสิทธิ์รู้เอง ต้องได้สืบทอดการฟังถ่ายทอดมาจากพระพุทธเจ้าโดยพระโอรสของพระพุทธเจ้า หรือได้ฟังจากปากของผู้อยู่ในฐานะครูที่เป็นสัตบุรุษที่มีของแท้ ที่เป็นสมณพราหมณา สัมมัคคตา สัมมาปฏิปันนา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ปฏิบัติธรรมกับอาหารในพระสูตรต่างๆ วันพุธที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

หานาย ปเรติ โน วิเสสาย

รายละเอียด : เป็นผู้ถึงความเสื่อม ไม่ถึงความเจริญ
หนังสืออ้างอิง : รัฐคนขงสุข รู้คุณขงสัตว์ หน้า ๒๑๖

หาเรื่องให้สามัคคีกัน

รายละเอียด : ก็เป็นคนหาเรื่องก็รู้เจตนาตัวเอง คุณอาจอ่านใจเขาผิดก็ได้ แต่คนที่ได้รับการทวง ใครก็ตามที่ทำเช่นนั้น ก็ระลึกตรวสอบตัวเอง แก้ไขเสีย อย่าหาเรื่องวิวาทส่อเสียด ควรหาเรื่องให้สามัคคีกันอย่างดี

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หิต

รายละเอียด : ประโยชน์เกื้อกูลแท้
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๕๕

หิตาย

รายละเอียด : เพื่อประโยชน์เกื้อกูล
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๖๖

หินดึกว่าเพชรทอง

รายละเอียด : เงินอาตมาก็ใช้ทำหินดึกว่าไปทำเพชรทอง
ไม่ต้องเลย เอามาใช้ทำหินดึกว่า สร้างไปจนกว่าอาตมาจะตาย
บ้านไม้เมืองหินก็มีอะไรพอสมควร นี่หินเล็กๆ น้อยๆ ยังไม่ได้
จัดเลยกองเต็มเลย น่าจะจัดบ้าง ตกลงทำหินใหญ่ก่อน หินเล็ก
ให้ไม่รุ่มทำ ส่วนหินใหญ่ก็ทำกันไป เป็นบ้านไม้เมืองหิน
บ้านดินเมืองน้ำ บ้านงามเมืองพุทธ บ้านพิสุทธิเมืองอมตะ
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หิริ

รายละเอียด : ละอายบาป ต่อหน้าไม่ทำ แต่ลับหลัง
ยังทำอยู่
ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

หิวกับอยากมันต่างกัน

รายละเอียด : คุณบอกว่าหลายครั้งไม่หิวแต่ก็ทนความ

อยากไม่ได้ แสดงว่าคุณก็พอรู้ว่าความอยากเป็นอย่างไร คำว่า
ความอยากนี้คุณเข้าใจแล้ว แล้วเอามาเปรียบเทียบเอามาถาม
อย่างอาตมาไม่เคยหิวข้าวหิวน้ำ อย่างน้ำก็มิใช่ค้อยให้ดื่มๆ จน
อาตมาตั้งให้เป็นอธิบดีกรมประปา ก็พูดเข้ากันเล่นไป เป็น
ประโยชน์ คือบางทีมันไม่สมดุลก็ต้องเติม อาตมาก็เข้าใจก็
ค้อยเป็นไป หิวกับอยากมันต่างกัน อยาก มันเป็นความแสหา
ของกิเลสเป็นตัณหา ส่วน หิว เป็นความต้องการของร่างกาย
และในความหิว อย่างอาตมาไม่หิวคือตัดทิ้งพยัญชนะความ
ต้องการของร่างกาย อาตมาก็เลยไม่รู้ ก็ต้องมีคนคอยดูแล
อย่างเช่นอันนี้ เช่นทุเรียนนี้ กินมากไปแล้วก็ควรหยุด หรือ
อย่างแบ่งมากไปก็เปลี่ยนเป็นถั่ว จนตอนนี้น้ำหนัก ๕๔.๙ แล้ว
คืออาตมานี้ ปรปฐิพธาเมชีวกา คือ เราให้ผู้อื่นเลี้ยงไว้ เรามี
หน้าที่ทำงานก็ทำงานไป มันไม่ทัน เพราะ ๑. ของเรามีเยอะ
๒. คนจะรับก็มีเยอะ ที่จริงอาตมายังเอื้อมไปได้อีก แต่พวกเรา
ก็ตี ช่วยขยายละเอียดลออกไปให้ก็ช่วยกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

ห่าดำปอด

รายละเอียด : นี่เป็นภาษาลาวนะ โรค ห่าดำปอด
ห่าคือโรค ดำคือชนกระแทบกระแทก ที่ปอด ก็พยายามระมัด
ระวังไม่ได้ประมาทนะ อาตมาก็เป็นแต่เพียงว่าเมื่อไหร่หนอ
มันจะสิ้นสุด ก็เป็นแต่เพียงก็เท่านั้นเราก็ไปบันดาลอะไรไม่ได้
ก็ต้องคอยมันไปจนกว่าจะหมด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๓

อ.ขาดอิทธิบาทไม่สำเร็จ

รายละเอียด : คือ ทำอะไรก็ตามหากขาดอิทธิบาทก็ไม่สำเร็จ อิทธิบาทเป็นตัวตั้ง มีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ศาสนาพุทธ ถ้าไม่มีตัวอินทรีย์จริง คือมีใจยินดี หากว่ายินดีเกินไป อุพเพงคาปติก็มากไป ต้องยินดีพอสมควร แล้วตัวที่สำคัญคือ ตัวอารมณ์ กลางใหญ่ ประธานเป็นความรู้สึก หรือว่าเวทนาเป็นประธานหลักเป็นกรรมฐาน ต้องปฏิบัติให้สำเร็จลงไปตรง ความรู้สึก พระพุทธเจ้าแบ่งกระบวนการ ความรู้สึกออกเป็น ๑๐๘ อย่าง อันนี้เป็นหลักธรรมของศาสนาพุทธด้วย อาชีพทำให้ชีวิต หรืออายุยืนหรือสั้นได้ อาชีพที่สั้นก็มี เช่น อาสาที่จะระเบิดพลีชีพ ก็มีคนที่มีความคิด ความเห็นแบบนี้ ก็ทำ ทำเพื่อพระเจ้า คนที่เราจะต้องเสียสละให้ หรือทำอะไรก็แล้วแต่ ของพระพุทธเจ้านั้นใช้ทั้งโพชฌงค์ ๗ กับมรรคมีองค์ ๘ ควบคู่กัน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อกนิภูฐาพรหม

รายละเอียด : เป็นผู้มีความประเสริฐสูงสุดในจิตที่จะต้องมาก่อนใครๆ หมด หรือคือจิตจะต้องมีอารมณ์อุเบกขามาก่อนอื่นใด เป็นขั้นสูงสุด ปลายสุด แล้วก็อารมณ์เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นขั้นปรุงแต่งในลำดับต่อไปก่อนจะไปมีอารมณ์อื่นใดในตนจริงๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๔๒

อกรณีย

รายละเอียด : ไม่ควรทำอย่างยิงในกิจนี้ ไม่ควรมีการกระทำอย่างนี้ ไม่ใช่กิจที่ดีที่ควรจะมีในคนผู้หวังความเจริญแท้ สูงจริงเลย เป็นเรื่องที่ไม่ควรทำเด็ดขาดสำหรับผู้แท้ บรรลุจริง คือเจริญจริง เป็นเรื่องที่ไม่ควรทำ และจะต้องเลิกกระทำให้ได้จริงๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๓๙

อกัปปิยะ

รายละเอียด : อกัปปิยะ คือ เป็นเรื่องของความไม่ควรจะเอาเนื้อสัตว์ไปถวายพระพุทธเจ้า และภิกษุ เป็นบาปสูงสุด

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปฐวีต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

อกัปปิยะ

รายละเอียด : อกัปปิยะ คือ ไม่ควร ไม่สมควรแก่ภิกษุจะบริโภคใช้สอย คือ ต้องห้ามด้วยพระพุทธเจ้าไม่ทรงอนุญาตให้ภิกษุใช้หรือฉัน

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการวิถ้ออาริยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

อกาลิโก

รายละเอียด : คือ ไม่จำกัด กาละ ไม่ว่าจะยุคใด สมัยใด หากมีหลักฐานคำสอนพระพุทธเจ้าของจริงอยู่ ก็นำมาปฏิบัติ พิสูจน์เป็นจริง เกิดจริง ได้ทุกกาละ ขอให้สัมมาทิฐิ สัมมาปฏิบัติเกิด

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๘๓

อกาลิโก

รายละเอียด : คือ ไม่จำกัดกาละยุคสมัย ว่าเป็นได้แต่ในยุคพระพุทธเจ้าเท่านั้น ยุคนี้ก็ยังเป็นได้ แม้คนยุคนี้จะเห็นแก่ตัว เห็นแก่ได้ จัดจ้านสาหัสปานใด หากปฏิบัติตาม ทฤษฎีพระพุทธเจ้าก็สามารถเป็นไปได้ ชนิดที่พิสูจน์ อกาลิโก กันได้จริง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๕๘

อกาลิโก

รายละเอียด : คือ ยุคนี้ กาลนี้ มีมรรคมีผลได้ เป็นพระอาริยะได้ ไม่จำกัดกาลเวลา

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๙๘

อกาลิโก

รายละเอียด : ๑. ไม่จำกัดกาล ไม่ว่าจะเมื่อไหร่ ปางใด ยุคใด สมัยไหน ๒. ชั่ว ๓. ไม่ว่าจะยุคใด กาละไหน

๔. ไม่จำกัดกาล, ทุกเวลาทุกยุคสมัย ๕. บรรลุผลได้ไม่ว่ายุคไหนๆ ไม่จำกัดกาล

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๘๘, รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตว์ หน้า ๕๖-๑๖๙, คำบุญคือบาป หน้า ๙๔

อภิปริยทฎฎฎ

รายละเอียด : ๑. ความเห็นที่ว่า ทำอะไร แล้วก็ถือว่าไม่เป็นอันทำ ๒. เห็นว่าทำอะไรก็ไม่เป็นไร

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๓๙, ๕๕๑

อกุปปา

รายละเอียด : คือ ไม่หวั่นไหว ไม่กลับกำเริบเลิบสาน
หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๘๐

อกุศลกรรมบถ ๑๐

รายละเอียด : อกุศลกรรมบถ ๑๐ (ทางทำความชั่ว)
๑. ปาณาติบาต (ฆ่าสัตว์) ๒. อทินนทาน (ลักทรัพย์)
๓. กาเมสุมิฉฉจาร (ประพฤตผิดในกาม) ๔. มุสาวาท (พูดเท็จ)
๕. ปิสุนาวาจา (พูดส่อเสียด) ๖. พรุสวาจา (พูดคำหยาบ) ๗. สัมผัปปลาปะ (พูดเพ้อเจ้อ) ๘. อภิชฌา (โลภอยากได้ของเขา)
๙. พยาบาท (คิดปองร้ายผู้อื่น) ๑๐. มิจฉาทฎฎฎ (มีความเห็นผิด)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ปายาสีลาขัณณสูตร ข้อ ๓๐๓

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

อกุศลจิต

รายละเอียด : จิตที่เป็นภัยเป็นโทษ
หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๗๐

อกุศลวิงตามไมทันเหมือนหมาไล่เนื้อ

รายละเอียด : เมื่อคุณทำบาป บาปเป็นของคุณ แต่คุณต้องสร้างกุศลจิต ที่เป็นโลกียกุศล ให้มันนำพาเราเป็นกัมโยนิ นำหน้าอกุศล อกุศลวิงตามไมทัน เหมือนหมาไล่เนื้อเราก็ปิดประตูบาป มีแต่กุศลไปของเราเอง หมาไล่เนื้ออกุศลมันจะตามไมทัน โดยลัจจะเพราะเรา หยุดบาปมีแต่กุศลทั้งปวง ผู้ที่หมดกิเลสแล้วหรือผู้ที่เจริญถึงขั้นเป็นโลกุตร

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

อกุศลลา ธิมมา

รายละเอียด : ๑. บาป ๒. สิ่งไม่ดี ส่วนไม่ดี
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๖๑, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๙๓

อกุศลวิริติ

รายละเอียด : จะละเว้นที่ชั่ว
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๖

อกุศลโล ผัสโส

รายละเอียด : สัมผัสอันเกี่ยวเนื่องกับอกุศลจิต
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิตตา หน้า ๕๐

อกแตกตาย

รายละเอียด : คนที่ตายเพราะอกแตกตายมีเยอะ แต่เขาไม่รู้ว่าจะตายเพราะอกแตกตาย ที่จริงคืออึดอั้นด้วยกิเลสมากตาย แต่เขาไม่รู้จักกัน โดยเฉพาะหมอมทางปัจจุบันไม่รู้เรื่องหรือ บางทีคนตายเขาก็บอกว่าหัวใจล้มเหลว คือขาดใจตายเพราะมันไม่เจอโรคไม่เจอเหตุอื่นเลยก็บอกว่าหัวใจล้มเหลวหรือขาดใจ ทางจิตวิญญาณมีฤทธิ์แรงเอาเป็นเอาตายได้เลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

อภินิหารเพื่อประพาศพรหมจรรย์ ๙

รายละเอียด : แม้มีธรรมอันพระสุคต (พระพุทธเจ้า) ทรงประกาศไว้ แต่ก็มีไฉขณะ มิใช่สมัย เพื่อประพาศพรหมจรรย์ของบุคคลเหล่านี้ คือ ๑. บุคคลผู้เข้าถึงนรก (ภาวะเร่าร้อนใจ) ๒. ผู้เข้าถึงกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน (ภาวะมืดมัวโง่เขลา) ๓. ผู้เข้าถึงลักษณะแห่งเปรต (ภาวะโลกทิวกระหาย) ๔. ผู้เข้าถึงอสุรกาย (ภาวะขลาดกลัว) ๕. ผู้เข้าถึงเทพ (ภาวะติดสุข) ที่มีอายุยืน ๖. ผู้เกิดในปัจฉิมตมชนบท (ถิ่นถิ่นสุดเขตแดน) เป็นพวกชนชาติมิลักชะ (คนป่าเถื่อน) ผู้โง่เขลาซึ่งไร้คติ (แบบอย่าง) ของภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ๗. ผู้เกิดในมัชฌิมชนบท (ถิ่นเจริญในส่วนกลาง) แต่เขาเป็นคนมิจฉาทฎฎฎ (มีความเห็นผิด) มีความเห็นวิปริตว่า ทานที่ให้แล้วไม่มีผล ยัญ (พิธีกรรม) ที่บูชาแล้วไม่มีผล สังเว (พฤติกรรม)

ที่บวงสรวงแล้วไม่มีผล ผลกรรมที่ทำได้หรือทำชั่ว ไม่มี โลกนี้ไม่มี โลกหน้าไม่มี มารดาไม่มี บิดาไม่มี โอปปาติกสัตว์ (อาการของจิตใจที่เกิดดับอยู่ในจิต) ไม่มี ไม่มีสมณพราหมณ์ผู้ดำเนินไปดี ผู้ปฏิบัติถูกตรง แล้วทำให้แจ้งซึ่งโลกนี้และโลกหน้าด้วยปัญญาอันยิ่งด้วยตนเอง แล้วสอนผู้อื่นให้รู้ตาม ๘. ผู้เกิดในมัชฌิมชนบท (ถิ่นที่เจริญ) แต่เป็นคนโง่เขลาโง่เขลา เป็นคนโง่ ไม่สามารถรู้เนื้อความแห่งสุภามิตและทุภามิตได้ ๙. มิได้มีผู้แสดงธรรมอันพระสุคตทรงประกาศไว้ ดังนั้นผู้เกิดในมัชฌิมชนบท (ถิ่นที่เจริญ) แม้เป็นคนมีปัญญา ไม่โง่เขลา ไม่เป็นคนโง่ สามารถรู้เนื้อความแห่งสุภามิตและทุภามิตได้ แต่ก็มีใช้ขณะ มีใช้สมัย เพื่อประพฤติพรหมจรรย์

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ สังคีตสูตร ข้อ ๓๕๔
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

อคติ ๔

รายละเอียด : คือ ความลำเอียง ความไม่ยุติธรรม
๑. ฉันทาคติ (ลำเอียงเพราะรัก) ๒. โทสาคติ (ลำเอียงเพราะชัง) ๓. โมหาคติ (ลำเอียงเพราะหลง) ๔. ภยากติ (ลำเอียงเพราะกลัว)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ อคติสูตร ข้อ ๑๗
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

องค์ ๕ แห่งธรรมกถิก

รายละเอียด : องค์ ๕ แห่งธรรมกถิก (ธรรมของผู้แสดงธรรม) ๑. แสดงธรรมไปโดยลำดับ (อนุပ္พพิภัง) ๒. แสดงอย่างเหตุผล (ปริยายทัสสาวิ) ๓. แสดงธรรมอาศัยความเอ็นดู (อนุทยตัง ปฏิจจะ) ๔. เป็นผู้ไม่เพ่งอามิสแสดงธรรม (น อามิสันตโร) ๕. ไม่แสดงให้กระทบตน (ทำลายตน) และไม่กระทบผู้อื่น (อนุพหัจจะ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ข้อ ๑๕๙

องค์กรทำอาวุธสร้างขึ้นมามีเพื่อฆ่าคน คุณอย่าไปสร้างขึ้นมามีเลย

รายละเอียด : ตอนนี้ บริษัทโบอิง ทุ่มตัก ก็ยังไม่ได้ข่าวว่าบริษัทอาวุธเขาจะหยุดหรือยัง เขาก็เป็นหนึ่งใน โรงงานองค์กรที่ทำความคิดทางวิทยาการความก้าวหน้านี้คือนาซ่า เขาก็เป็นหนึ่งในเหมือนกัน ดูซิว่าองค์กรที่ทำอาวุธกับองค์กร NASA ใครจะหยุดก่อนกัน ใครจะลดบทบาทก่อนกัน มันต่างกัน องค์กรทำอาวุธกับองค์กรนาซ่า ควรจะหยุดองค์กร

ไหนก่อน อาวุธ คนจะตอบทันทีว่าอาวุธ มันก็ชัดเจน องค์กร NASA ยังมีอะไรอยู่ อยู่ยังมีการพัฒนาวิศวกรรมทางความรู้อะไรอยู่เป็นประโยชน์อยู่บ้าง แต่อาวุธนั้นรู้กันดีแล้วสำหรับ ผู้รู้อย่างพวกเรา คุณอย่าไปสร้างขึ้นมามีเลย อาวุธไม่ได้สร้างขึ้นมามีมาฆ่ามา ปืนก็ไม่ได้สร้างขึ้นมามีเพื่อยิงมา มันสร้างขึ้นมามีเพื่อฆ่าคน เถียงมาสิ มันไม่ได้สร้างอาวุธเพื่อยิงมายิงข้างข้างมันก็ไม่คุ้มหรอก มันแพง จะยิงข้างก็ยิงได้ แต่เจตนาจริงๆ คือสร้างมาเพื่อฆ่าคนยิงคน มันอำมหิตหรือไม่ จะไปฆ่าข้างฆ่าแนวฆ่าหมาก็อีกเรื่องหนึ่ง ทำไม่ไม่ฆ่า COVID บ้างล่ะ เก่งจริง ยิ่งโควิดให้ตายสิ อาวุธคุณ ถ้าโรงงานอาวุธอเมริกาสร้างอาวุธขึ้นมาฆ่า COVID ได้ รับรองไปลิ่วเลย (นี่บอกใบ้ให้นะ รับรองรวย) จะนำหน้าระบบทุนนิยมเลย ใครสร้างขึ้นมามีได้ตอนนี้รวยละเลยตอนนี้ รวยยิ่งกว่าโรงปิ๋พลั้งชีวิตเลย เราแจกคนละ ๑๐ กระสอบคนก็เลยมากันตรึมเลย บางเจ้าบอกว่า มีคนฝากมา ๓ เจ้า ก็เอาไป ๓๐ กระสอบ จริงหรือเปล่าเช็คกันได้ว่าจริงหรือเปล่า ก็ไม่รู้ละ เขาจะชี้โกงก็เป็นบาปของเขา

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

องค์ของปาณาติบาต ๕

รายละเอียด : ลักษณะของการทำผิดศีล ข้อ ๑ การฆ่าสัตว์ คือ ๑. เป็นสัตว์มีชีวิต ๒. รู้ว่าสัตว์มีชีวิต ๓. มีจิตคิดฆ่า ๔. มีความพยายามฆ่า ๕. สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น

ที่มา ที่ไป : อรรถกถาแปล เล่ม ๗๕ จิตตูปปาทกัณฑ์ หน้า ๒๘๗

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

องค์คุณ ๕ ของอุเบกขา

รายละเอียด : องค์คุณ ๕ ของอุเบกขา คือ จิตสะอาดบริสุทธิ์แม้กระทบกระทบอย่างไรก็อุเบกขา คนหมดกิเลสแล้วก็หมดสุขหมดทุกข์แล้ว ทำให้อย่างเร็วไวปรับได้ทั้งเจโตและปัญญาควบคุมกรรมได้ดี ๑. ปริสุทธา (บริสุทธิ์ปราศจากกิเลสนิวรณ์ ๕) ๒. ปริโยทตา (ผุดผ่องขาวรอบแข็งแรงแม้ผัสสะกระทบ) ๓. มุทุ (รู้แหวไว อ่อนง่ายต่อการดัดปรับปรุงให้เจริญ) ๔. กัมมัญญา (สละสลวยควรแก่การทำงาน ไร้อคติ) ๕. ปภัสสรา (มีผัสสะอยู่แต่จิตก็ผ่องแผ้วแจ่มใสถาวรอยู่)

ที่มา ที่ไป : ธาตุวิภังคสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๖๙๐, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนานาตามภูมิ

องค์คุณของพระโสดาบัน ๘

รายละเอียด : เพราะอภัยภูมิ ๔ ล้วนแล้ว หมดภัยเวร ๕ (คือถือศีล ๕ ได้บริสุทธิ์) อาริยสาวกจึงพยากรณ์ตัวเองเป็นพระโสดาบันคือ - ส่วนที่ดับไปจากจิต ๑. ชีณนिरยะ (มีนรกสิ้นแล้ว, ปิตนรก ดับความเร่าร้อนได้) ๒. ชีณตริจจณโยนิ (กำเนิดตริจจณสิ้นแล้ว ลีนจากความโง่ที่ขวางเจริญ) ๓. ชีณปิตตวิสยะ (สิ้นจากวิสัยความอยากอย่างเปรต) ๔. ชีณาปายทุกตวินิปาตยะ (สิ้นจากอภัย ทุกคติ วินิปาต) - ส่วนที่เกิดทางจิต ๕. โสดาบันนะ (เข้าสู่กระแสโลกใหม่คือโลกุตระ) ๖. อวินิปาตธัมโม (ไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา) ๗. นียตะ (เป็นผู้เที่ยงแท้แน่นอนอนันตผลที่สูงขึ้น) ๘. สัมโพธิปรายนะ (มุ่งตรัสรู้จะตรัสรู้ในภายหน้า)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๙ คัญชกาฬสตุตฺตที่ ๒ ว่าด้วย ธรรมปริยายชื่อธรรมาทาส ข้อ ๑,๔๗๕ และ เวยภยสูตร ข้อ ๑,๕๗๕

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุธสุตฺต

องค์คุณส่วนดับและส่วนเกิดของพระโสดาบัน

รายละเอียด : ก) ส่วนที่สิ้นเสื่อมไปจากจิต ๔ ส่วน ๑. ชีณนिरยะ (สิ้นจากนรก, ปิตนรก ดับความเร่าร้อนได้) ๒. ชีณปิตตวิสยะ (สิ้นจากวิสัยความอยากอย่างเปรต) ๓. ชีณตริจจณโยนิ (สิ้นจากความโง่ที่พาขวางเจริญ) ๔. ชีณาปายทุกตวินิปาตยะ (สิ้นจากอภัย ทุกคติ วินิปาต) ข) ส่วนที่เกิดทางจิต (โอปปาติกโยนิ) ๔ ส่วน ๕. โสดาบันนะ (เข้าสู่กระแสโลกใหม่คือโลกุตระ) ๖. อวินิปาตธัมโม (ไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา) ๗. นียตะ (เที่ยงแท้แน่นอนอนันตผลที่สูงขึ้น) ๘. สัมโพธิปรายนะ (มุ่งตรัสรู้ในภายหน้า) เราจักเป็นผู้ไม่ถอยหลัง จักเป็นผู้มีพรหมจรรย์เป็นที่ไปในเมืองหน้าฯ อนินวตติ ภวิสฺสามิ พรหมจรรย์ปรายโนติ ฯ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๙ ข้อ ๑,๔๗๕, พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ ข้อ ๔๗๘, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

องค์คุณอุเบกขา ๕

รายละเอียด : คือ สภาวะจิตวิญญาณบริสุทธิ์ไร้กิเลส (นิรวรณ ๕) ๑. บริสุทธา (จิตบริสุทธิ์หมดจด) ๒. ปรีโยทาทา (จิตสะอาดผุดผ่องแม้สัมผัสอยู่) ๓. มุทุ (จิตหัวอ่อนดัดง่าย แหวไว) ๔. กัมมัณฺญา (จิตควรแก่การงาน) ๕. ปภัสสร (จิตผ่องใสแวววาว)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ธาตุวิภังคสูตร ข้อ ๖๙๐

หนังสืออ้างอิง : พทุธสุตฺต

องค์คุณอุเบกขาเจตสิก ๕

รายละเอียด : คือสภาวะจิตวิญญาณบริสุทธิ์ ไร้กิเลส นิรวรณ ๕ จนมีฐานจิตบริสุทธิ์ (จิตบริสุทธิ์หมดจด) ปรีโยทาทา (จิตสะอาดผุดผ่อง) มุทุ (จิตหัวอ่อนดัดง่าย) กัมมัณฺญา (จิตควรแก่การงาน) ประภัสสร (จิตผ่องใสแวววาว)

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๐๕

องค์ธรรม ๕ ประการ

อนุเคราะห์แล้วให้เกิดสัมมาทิฏฐิ

รายละเอียด : ๑. ศีลอนุเคราะห์ ๒. สุตะอนุเคราะห์ ๓. สากัจฉาอนุเคราะห์ ๔. สมถะอนุเคราะห์ ๕. วิปัสสนาอนุเคราะห์

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ ข้อที่ ๔๙๖-๔๙๗ มหาเวทลลสูตร

องค์ธรรม ๕ อุเบกขา

รายละเอียด : มีองค์ธรรม ๕ อุเบกขา เวทนากลางสะอาด บริสุทธา ปรีโยทาทา มุทุ ยิ่งปฏิบัติก็เป็นจิตที่ยิ่งคล่องแคล่ว ฌาน หรือสมาธิ จิตที่บรรลुของพระพุทธานั้น คล่องแคล่วว่องไวปราดเปรียว มุทุภูตธาตุ ซึ่งทำงานต่างๆ เป็น ภายภาคคุณฤดา แคล่วคล่องว่องไวปราดเปรียว ถึงที่ทำงานได้ถูกต้องเหมาะสมตลึงตัว กัมมัณฺญา จิตก็ปภัสสรตลอดเวลา อาตมาอธิบายซ้ำซากอยู่อย่างนี้ แม้องค์ธรรม ๕ ของอุเบกขาเนีย น่าเบื่อไหม? หักมุมนั้นมุมนี้มาให้ดู จนไม่รู้ก็ร้อยก็พันเหลี่ยมมุมแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโอธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

องค์ธรรม ๕ เป็นความตรัสรู้ด้วยปัญญา

ของพระพุทธานุเจ้า

รายละเอียด : ความตรัสรู้ด้วยปัญญาของพระพุทธานุเจ้า ซึ่งมืองค์ธรรม ๕ ยืนยัน จักษุ ญาณ ปัญญา วิชชา อาโลก (แสงสว่าง) โลกจะต้องเปิดมีพระอาทิตย์มีแสงสว่างมา คุณต้องมีตา มีจักษุ มีหูเปิดรับเสียง มีจมูกเปิดรับกลิ่น มีลิ้นเปิดรับรส นัยละเอียดอีก ลิ่นต่างกันกับเสียงต่างกันกับตาอย่างไร ก็มีนัย มีพยัญชนะบาลีอีกเยอะ อาตมาไม่ได้ใส่ใจนัก มันมากอธิบายให้เข้าใจสภาวะก่อน มีสภาวะแล้วเอาป้ายยาเหล่านี้ มาปิด ก็จะไม่ยาก เพราะฉะนั้นผู้ที่ตรัสรู้จะบรรลุธรรม โดย

ไม่มีดวงตาไม่มีจักขุไม่มีหูรับเสียงไม่มีจมูกรับกลิ่นไม่มีรับรส โผฏฐัพพะภายนอก แล้วก็ตองตึ้งๆ ไม่ใช่ไปหลับตาไม่รับรู้ ปิดหูไม่รับเสียงไม่รับรสไม่มีการสัมผัสและตรัสรู้เลยไม่มี ศาสนาพุทธไม่มีแบบนั้น อาตมาถึงพยายามพูดอย่างไม่ไว้หน้า ตอนนี่ ตีทั้งเลยนั่งหลับตา ปิดประตูตรัสรู้ศาสนาพุทธ อาตมาพูดได้แต่ตอนพระพุทธรูปเจ้านั้นท่านพูดอย่างนี้ไม่ได้ เดี่ยวไม่มีใครมาศึกษา ท่านจึงค่อยประนีประนอม ของอาตมาพระพุทธรูปเจ้านั้นเปิดทางให้แล้วแบ่งแยกเดียวกับพุทธแล้ว สรุป จรณะ ๑๕ วิชชา ๘ เป็นของที่พระพุทธรูปเจ้าตรัสรู้โดยชอบ ทุกพระองค์เพราะฉะนั้นเราก็จะได้มาต่อกันตรงนี้ ตรงวิชา จรณะ ให้กระจะกระจำง

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๓

องค์ธรรม ๖ ชั้นอนาสวะของสัมมาทิฏฐิ

รายละเอียด : คำว่า จลาค จึงต้องหมายถึง ความรู้ที่มี กระบวนทัศน์ (paradigm) สัมมาทิฏฐิ ก่อน แล้วจึงปฏิบัติตาม กระบวนการ (process) ที่ประกอบด้วย องค์ธรรม ๖ อันได้แก่ ปัญญา-ปัญญินทรีย์-ปัญญาผล-ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์-สัมมาทิฏฐิ-สัมมาอาริยมรรคองค์ ๘ ถึงจะเป็น ปัญญา ถูกต้องของพุทธ

หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๓๕

องค์ประกอบ ดิน น้ำ ลม ไฟ

รายละเอียด : นัยลึกลึ ในโลกจะมีอะไรเหนือกว่าฟ้าดิน ก็รวมไว้หมด ในฟ้าดินก็มีมนุษย์ชาติด้วย ทั้งดินน้ำลมไฟ ทั้งสัตว์ ต้นไม้ พืชพรรณธัญญาหาร ทั้งสัตว์มนุษย์

ที่มา ที่ไป : รายการสามะพีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๕

องค์ประกอบของปาณาติบาต

รายละเอียด : องค์ประกอบของปาณาติบาต คือองค์ประกอบการฆ่าสัตว์ที่ครบองค์ประกอบของการฆ่า ๕ ประการ ๑. ปาโณ สัตว์มีชีวิต ๒. ปาณสญญิตา รู้ว่าสัตว์มีชีวิต ๓. วรกจิตต์ จิตคิดจะฆ่า ๔. อุปุกโกโม พยายามที่จะฆ่า ๕. เตน มรณ สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น ใครที่คิดว่าเนื้อสัตว์เป็นสิ่งอันควรเขาก็กิน เป็นเรื่องของเขา ของเราเอง กินพืชพรรณธัญญาหารก็เพียงพอแล้ว

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการวิทยาริยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

องค์ประกอบของภาษาที่มีมาใช้บัญญัติ

รายละเอียด : เรื่องของภาษา บอกให้เอาไปปฏิบัติ เช่น จรณะ ๑๕ มีข้อบัญญัติกำหนดเอาไว้อย่างนี้ แล้วก็ทำตาม ปฏิบัติในหลักปฏิบัติ ๓ ข้อที่ไม่ผิด คือจะต้องสัมผสาทวาร ทั้ง ๖ เช่น ศีลข้อ ๑ ก็ต้องสัมผัสกับสัตว์ไม่ใช่หนีปลีกวิเวก ออกห่าง หลีกเร้นออกกระเด็นออกไปไกล สัตว์ก็คือคนนั้นแหละ แต่หนีจากคนไปอยู่กับสัตว์ คิดถึงสัตว์คนนั้นแหละมันมีหลากหลาย และสัตว์จริงๆ ก็คือแปลว่า ผู้ซ่อง ซ่องอยู่กับสิ่งใดที่ไม่ได้ลดละ ไม่ได้ปล่อยวาง ไม่มีอิสระ มันก็ไม่จบ

ที่มา ที่ไป : รายการท้าววัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

องค์ประกอบทางจิตวิญญาณ

รายละเอียด : องค์ประกอบทางจิตวิญญาณ คือ ศึกษาทางจิตวิญญาณที่มีสภาพกรรมวิบาก มีการสืบทอดของกรรมของวิบากต่างๆ มายาวไกลจึงจะได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินไม่ใช่ใครก็เป็นได้

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-ศาสนาตามภูมิ

องค์ประกอบเรียนรู้นามรูป

รายละเอียด : อาตมาก็จึงมีกำลังใจทำงานต่อแค่อาการ ลิงคนมีตฤเทศ เป็นองค์ประกอบในการเรียนรู้นามรูป จะต้องมีการรู้ อากาลิงคนมีตฤเทศ จะอธิบายในพระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ อนุโมทนาสาธุติดตามให้ดีและปฏิบัติ ไม่อย่างนั้นจะฟังเพียงเผินๆ ไม่ปฏิบัติจะกลายเป็นวิปสนูปกิเลสไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ธรรมะคือเครื่องถ่วงดุลยุคทุนนิยมเคออส วันพุธที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

องค์ประชุมธรรม ๓ อย่าง เป็นผัสสะ

รายละเอียด : ให้รู้ อยู่ เห็น อยู่ โดยความเป็นของไม่เที่ยง โคจรรูป รูปลักษณะลึลา รูปของกลิ่น รูปแห่งเสียง รูปแห่งรส รูปแห่งสัมผัส รูปในห้วงคำนึง ปสาทรูป ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ รู้โดยวิญญาณ จักขุวิญญาณ โสทวิญาณ ฆานวิญาณ ชิวหาวิญาณ กายวิญาณ มโนวิญาณ ดูกรภิกษุทั้งหลาย เราจักแสดงความเกิดและความดับแห่งทุกข์ เธอทั้งหลายจงฟัง ก็ความเกิดแห่งทุกข์เป็นไฉน ความเกิดแห่งทุกข์นั้น คืออาศัยจักขุและรูป เกิดจักขุวิญญาณ รวมธรรมทั้ง ๓ ประการ

(ดิถุณฺโณ สงคตฺติ) เป็นผัสสะ เพราะผัสสะเป็นปัจจัยจึงเกิดเวทนา. เพราะเวทนาเป็นปัจจัยจึงเกิดตัณหา นี่เป็นความเกิดแห่งทุกข์ อาศัยหู... อาศัยจมูก... อาศัยลิ้น... อาศัยกาย... อาศัยใจและธรรมารมณ์ เกิดมนวิญญาณ รวมธรรม ๓ ประการ (ดิถุณฺโณ สงคตฺติ) เป็น ผัสสะ เพราะผัสสะเป็นปัจจัยจึงเกิดเวทนา เพราะเวทนาเป็นปัจจัยจึงเกิดตัณหา นี่แลเป็นความเกิดแห่งทุกข์ ฯ

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็ความดับแห่งทุกข์เป็นไฉน ความดับแห่งทุกข์นั้น คือ อาศัยจักขุและรูป เกิดจักขุวิญญาณ ความประจวบธรรม ๓ ประการเป็นผัสสะ เพราะผัสสะเป็นปัจจัยจึงเกิดเวทนา เพราะเวทนาเป็นปัจจัย จึงเกิดตัณหา เพราะตัณหานั้นแลดับ เพราะสํารอกโดยไม่เหลือ (อเสสวิราโค) อุปาทานจึงดับ เพราะอุปาทานดับ ภพจึงดับ เพราะภพดับชาติจึงดับ เพราะชาติดับ ชรา มรณะ โสกะ ปริทเวะ ทุกข์ โทมนัส และอุปายาสจึงดับ ความดับแห่งกองทุกข์ทั้งหมดนี้ ย่อมมีด้วยอาการอย่างนี้ นี่แลเป็นความดับแห่งทุกข์

ที่มา ที่ไป : ทุกขนิโรธสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ ข้อ ๑๖๒ ทุกขนิโรธสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ ข้อ ๑๖๒ เล่ม ๑๘ ข้อ ๑๕๔ ทุกขนิโรธสูตร เล่ม ๑๖ ข้อ ๑๖๒ และเล่ม ๑๘ ข้อ ๑๕๕) ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อจินไตย

รายละเอียด : ๑. เป็นเรื่องเกินคาด เกินเดา ๒. ยากแก่การคิดคาดคะเนตามเหตุผล เพราะจะรู้สึกเวียนวน ค้านแย้ง ๓. เป็นเรื่องยากไม่สามารรถจะรู้แจ้งได้เพียงแค่ขบคิด แค่ฟังแค่รับรู้ แต่จะรู้ได้ต้องถึงเอง เป็นเอง มีเอง แม้กระนั้นก็ยังยากที่จะนำออกบอกให้ใครรู้แจ้งได้ตาม ๔. ผู้ไม่มีภูมิถึงวิสัยจะรู้ได้ แม้จะเรียนจะคิดให้หัวแตกก็ไม่มีสิทธิ์รู้แจ้งถึงความจริงนั้น แต่ผู้มีวิสัยนั้นแล้วรู้ได้ ๕. ไม่ควรคิด, คิดเอาไม่ได้ ๖. พันความคิดของคนสามัญ ไม่ควรคิด, ไม่ฟังคิด, เกินกว่าที่จะคิด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๓, สมมติพุทธ หน้า ๖๘, ๑๓๓, รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๑๕๘, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๗, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๕, ๘๓

อจินไตย

รายละเอียด : คือ เรื่องที่ลึกลับเกินกว่าสามัญจะหยั่งรู้หรือเรื่องที่ศาสตร์โลกก็ยังไม่สามารถรู้ได้, เกินกว่าการขบคิดหรือนึกค้นเดาเอาได้

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ้อีก เล่ม ๑ หน้า ๒๔๕, ๔๕๖

อจินไตย

รายละเอียด : คือ ไม่น่าเชื่อ คิดเอาไม่ได้-คิดไม่ถึง-คิดไม่ออก แต่เป็น ความจริง ที่สูงส่งแท้ ต้องปฏิบัติ กระทั่งมีความจริงนี้เองได้ในตน จึงจะเป็นผู้มี ความจริง นี้แท้

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ้อีก เล่ม ๑ หน้า ๓๖๘

อจินไตย ๔

รายละเอียด : คือ เรื่องที่ไม่ควรคิด หากคิดจะบ้าจะเดือดร้อน ๑. พุทธวิสัยของพระพุทธรเจ้า (พุทธวิสัย) ๒. ฌานวิสัยของผู้ได้ฌาน (ฌานวิสัย) ๓. วิบากแห่งกรรม (กัมวิปาโก) ๔. ความคิดเรื่องโลก (โลกจินตา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ อจินตยสูตร ข้อ ๗๗

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึกลับ

อจินไตย ๔

รายละเอียด : คือ ถ้านับจากล่างขึ้นไปชั้น ๑ ก็ โลกจินตา ชั้น ๒ ก็ กรรมวิบาก ชั้น ๓ จึงจะเป็น ฌานวิสัย ชั้น ๔ พุทธวิสัย

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ้อีก เล่ม ๑ หน้า ๔๔๔

อจินไตย

รายละเอียด : อจินไตย คือ เรื่องเกินคาดคิด อาตมา ยังแยกไม่ได้ว่าว่า เขา (เด็กที่ถามคำถาม) จะเน้นไปทางสายศรัทธา หรือสายปัญญา แต่เป็นเด็กที่ตามศึกษา ศึกษาธรรมะชั้นโลกุตระ ประมัตต์ด้วยพวกผู้ใหญ่ยังไม่ค่อยเอามาถามเลย ก็เป็นอย่างที่เขาเป็น หากเด็กทั่วไปไม่ยินดีเอามาศึกษาหรอก แต่ที่เขาจะรู้สึกเท่ ดีใจ ภาคภูมิใจ แต่ก็มีจิตร่วมกับอันนี้ เป็นสิ่งที่เขาได้ มันเกินวัย เขาไปเขามาพิเศษจึงเป็นอย่างนี้ สิ่งเหล่านี้ เป็น อจินไตย

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

อจินไตยของประเทศไทย

เกี่ยวกับนายกรัฐมนตรี ๒ คน ต่างกันคนละชั่ว

รายละเอียด : อจินไตยของประเทศไทย เมืองไทยเคยมี นายกฯ สองคนที่ชื่อว่า สัญญา กับ ประยุทธ์ (สัญญาเป็นเจโต)

นายกสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกที่สุภาพเรียบร้อยสงบ ตรงกันข้ามกับพลเอกประยุทธ์ คนละขั้วกับพลเอกประยุทธ์ การบริหารประเทศมา นายกสัญญาเป็นสุดยอดของข้าราชการ ยังไม่เคยมีใครมาลบลสทธิได้ คือเป็นทั้งประธานสภา เป็นทั้ง ประธานศาลฎีกา เป็นทั้ง นายกรัฐมนตรี ๓ สถาบันเลย เป็นคนไทยที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคนหนึ่ง มีบารมีมาก เพราะเกิดมา ในชีวิตเดียวได้เป็นทั้งประธานสภา ได้เป็นทั้งนายกรัฐมนตรี ได้เป็นทั้งประธานศาลฎีกา เยี่ยมยอด สุดยอดจริงๆ แล้วนายก สัญญาเคยมาพบอาตมาลักษณะไพเราะเวท มาคุยกับอาตมา เป็นชั่วโมง (คุยเสร็จก็รับรองว่าอาตมาเป็นพระอรหันต์)

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

อจินไตยอัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวา

รายละเอียด : คนนี้ก็สังเกตจากนามจากชื่อ นั่นก็เป็น อจินไตย อย่างพระพุทธเจ้าท่านเคยพยากรณ์ ว่าผู้นี้จะได้เกิด เป็นอัครสาวกของพระพุทธเจ้าสมณโคดม ชื่อพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวา มันก็บอกกล่าวชื่อระบุงบุคคลลงตัวหมด เช่น พระพุทธเจ้าสมณโคดม จะต้องชื่อสิทธัตถะ พระมารดาของพระพุทธเจ้าจะต้องชื่อ สิริมหามายา อย่างนี้เป็นต้น อาตมาเข้าใจ แต่อาตมาไม่เก่งพอ จะอธิบายอย่างลงตัว คือรูปนาม เหตุปัจจัยที่ลงตัวเหมาะสม แล้วต้องเป็นเช่นนั้น ไม่เป็นเช่นนั้นไม่ใช่ความจริง อันนี้เป็น สัจจะที่อาตมาก็อาศัยใช้อยู่ แต่พวกคุณอย่ามาลอกเลียน อาตมา มันเป็นอจินไตย อย่าทำเล่น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓

อจินไตยไม่ได้คิดแต่มีจริง

รายละเอียด : เขาว่าหากใครคิดอจินไตยจะบ้า แต่ อาตมาไม่ได้คิด อาตมามีจริงของอาตมา อาตมามีฌานวิสัย พุทธวิสัยอาตมามีอยู่บ้างแต่ไม่ครบ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓

อชานาโต อปัสสโต

รายละเอียด : ผู้ไม่รู้ไม่เห็น
หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๖๘

อชิก

รายละเอียด : ผู้ไม่ได้เป็นเจ้าของความชนะแน่ๆ ผู้แพ้แล้ว
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๓๘

อชีวะ

รายละเอียด : ไม่ใช่ความเป็นชีวิต
หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๒

อดีต

รายละเอียด : สิ่งที่ได้ดับไปแล้ว
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๐๘

อตักกาวจร, อตักกาวจรา

รายละเอียด : ๑. เตาเอาไม่ได้ ๒. ไม่สามารถรู้ได้ด้วย ตรรกศาสตร์ ๓. ใช้ตรรกะหรือคาดคะเนขบคิดจนให้หัวแตกก็ไม่สามารถรู้ความจริงนี้ได้ ๔. คาดคะเนเอาไม่ได้ ๕. จะใช้เหตุผล มาคำนวณคะเนเอาไม่ได้ ๖. ไม่ใช่วิสัยที่จะรู้กันได้ด้วยตรรกะ, ไม่มีทางเกิดได้ด้วยตรรกะ ๗. คิดหัวแตกเปล่าก็ไม่ถึงความจริง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๓๙, อธิวโลกุตระ หน้า ๘๑, รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตว์ หน้า ๒๒, พุทธเป็นนอเทวนิยม อย่างนี้ หน้า ๖๗-๑๓๖, คำบุญคือบาป หน้า ๑๕๙, ๑๖๑, ๑๙๙

อตัมมยตา

รายละเอียด : ๑. ความทำได้ดังประสงค์ เช่นสามารถ ยืดได้ (เกี่ยวได้) วางได้-ง่ายตาย ๒. จะยึดก็ได้ จะวางก็ได้ จะตายก็ได้ จะเกิดก็ได้

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๓, ๒๙, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๓๓

อติพิลลี

รายละเอียด : การพลีให้ผู้ที่ด้อยกว่าก็เป็นการพลีที่ดี อติพิลลี คือผู้ที่ด้อยกว่า

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

อติมานะ

รายละเอียด : ๑. ยิ่งถือหยิ่ง, ยิ่งจะดูหมิ่นท่าน ยิ่งยึดในตัวใหม่ของตน หรืออัตตาใหม่นั้นหนัก ๒. เยอหยิ่ง ๓. ดูหมิ่น ถิ่นแคลนอีกฝ่ายหนึ่ง หรืออีกเรื่องหนึ่งไปเลย, ตนดีตนเด่น

ตนแน่ตนแท้ หยิ่งยโส, ผยองพองชน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๗๗, ทางเอก
ภาค ๓ หน้า ๔๖, ๔๓๓, สมานิพุทธ หน้า ๓๖๗

อดิสีนวิริยะ

รายละเอียด : เลยเถิด ชนิดไม่พอ, น้อยไป หย่อนไป
ย่อหย่อนในความเพียร

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๔๔

อดีตภวังค์

รายละเอียด : ภาพที่ตนเองรับรู้ไม่ได้แล้วเป็นสภาพที่ตน
ไม่รู้ใครลักษณะของจิตในแดนนั้นของตนได้แล้ว แต่มันก็มีภพ
มีชาติในตนนี้แหละ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๗๕

อดีตโต ผัสโส

รายละเอียด : สัมผัสอันเกี่ยวเนื่องกับอดีต

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๐

อทินนาทาน

รายละเอียด : การเอาของที่เขาไม่ได้ให้ หรือการลัก
ขโมย เป็นการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินของผู้อื่นอย่างหยาบๆ
คือ การให้ในขณะที่ใจของผู้ให้นั้นยังไม่คิดจะให้จริง (การให้
ความหมายดังกล่าวแตกต่างหรือลึกซึ้งกว่าความหมายใน
พจนานุกรมของราชบัณฑิตยสถานที่ทำให้ความหมายของคำนี้ว่า
คือการถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้แก่ตน) เป้าหมายของการให้ทาน
เพื่อกำจัดทานที่เป็นอกุศลนั้นอยู่

ที่มา ที่ไป : ธรรมมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-
ศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๓๘๕

อทินนาทานาเวรมณี

รายละเอียด : คือ เว้นขาดจากการให้โดยที่จิตใจของคน
ที่ให้ยังคิดว่าจะได้อะไรจากคนอื่นอยู่ ศีลข้อที่ ๒ คือปฏิบัติเว้น
จากการที่ให้โดยที่ใจของผู้ให้นั้นยังคิดที่จะได้อะไรคืนมาจากผู้
ที่ตนได้ให้ไป ก็ถูกแล้วเอาแค่นี้ ไม่อย่างนั้นก็จะวนพุดไปอย่าง
ละเอียดละเอียดมันก็ดี แต่อย่าไปละเอียดกับคนที่เขาไม่ไหว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

อทินนาทานา เวรมณี

รายละเอียด : งดเว้นจากเอาของผู้อื่นโดยไม่ได้รับ
อนุญาต

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๑๗

อภิสมาน

รายละเอียด : มองไม่เห็น ไม่ปรากฏ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๔๐

อภิสมานกาย

รายละเอียด : คือ กายที่เห็นจริง สัมผัสจริงไม่ได้เลย
มันจะลึกกลับมากสำหรับผู้ยังอวิชชา และหลงเสพสม สุขสม
อยู่ในจิตใครจิตมันแท้ๆ เอาออกมาข้างนอกบอกให้คนอื่น
สัมผัสกันไม่ได้เลย

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๑๙๗

อภิสมานกาย

รายละเอียด : องค์ประชุม (กาย) ที่มองไม่เห็น, มืองค์-
ประชุมของกายทั้งหลายอยู่ทั้งภายนอกภายในที่มีความเป็น
ปกติของคนๆ หนึ่งอยู่ แต่มีภาวะที่มองไม่เห็นไม่ปรากฏนั้น
แล้วอยู่ในใจ นั่นคือไม่เห็นสัตว์ตัวนั้นแล้วอยู่ในใจ ไม่มี
องค์ประชุม (กาย) ของสัตว์นั้นแล้ว เพราะเราได้กำจัดมันดับ
สูญหายไปแล้ว

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๔๐

อภิสมานกาย

รายละเอียด : อภิสมานกาย คือ ต่างคนต่างสมมุติไปเอง
ว่าไม่มีตัวตน แค่นับบัญญัติแต่ต่างคนต่างไม่เห็นของใครของใคร
จึงเรียกว่า อภิสมานกาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

อภิสมานกาย

รายละเอียด : ไม่เห็นไม่รู้ของใครหรือใคร ใครไม่รู้ด้วย
ของใคร แต่ละคนของตัวเองทั้งนั้นไหนว่าเหมือนจะคุยกัน
รู้เรื่องเลย แต่ก็อุปาทานกันไป

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต ปฐมอโศก วันจันทร์
๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อภิสมานกาย

รายละเอียด : เขาแยกกายแยกจิตกัน แยกกายต้องนั่งหลับตาแล้วก็ถอดจิต ออกไปให้ได้ จิตของเขาก็จะเป็นอีกอัน แล้วเขาจะเห็นกายเขานั่งอยู่ นี่คือเขาสอนเรื่องถอดจิตถอดกาย มันเป็นอุปาทานเขาเห็นแต่ก็คืออุปาทานจริง กายที่เขาเห็นคือ นิรมาณกาย เนรมิตขึ้นมาจากจิตเขาเองใครไม่เห็นได้ด้วยหรืออภิสมานกาย แต่คนโง่ด้วยกันจะบอกว่าใช่ เราก็ทำได้มีสัมโภคกายร่วมกัน พูดกันรู้เรื่องแต่ต่างคนต่างทำ ไม่เห็นของกัน อภิสมานกาย ต่างคนต่างเนรมิตกายตนเองทั้งนั้น แล้วเขาก็จมในเรื่องนี้ นั่งหลับตาถอดจิตถอดกายบอกว่าท่านให้พิจารณาผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เมื่อใดเป็นกาย อันไหนไม่เป็นกาย เล็บที่ตัดออกจากตัวเราเป็นอุตุไปแล้ว เล็บที่ติดกับเราไม่มีเวทนาไม่ใช่กาย ตัดออกไปได้ไม่เจ็บไม่ปวดมันไม่ใช่กาย ไม่ได้เป็นชีวิตเมื่อตัดขาดไปแล้วเป็นวัตถุแล้วเป็นอุตุนิยาม แต่เล็บที่ไม่ได้ตัดออกไปมีชีวิตะมีน้ำเลี้ยงอาหารเลี้ยง เล็บที่ยาวออกไปไม่รู้สึกเจ็บปวดคือพืช ตัดได้หรือฟันภายนอกกรอออกได้ไม่เจ็บปวดไม่ทุกข์ไม่สุขอะไร

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันเสาร์ที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

อทุกข์ขมสุข

รายละเอียด : ๑. ไม่สุข ไม่ทุกข์ ๒. ไม่มีทุกข์ ไม่มีสุข ๓. ชิน ซา ๔. ไม่มีอารมณ์สุข อารมณ์ทุกข์ ๕. ไม่มีสุข ไม่มีทุกข์ ที่ชาวปฤชชนโลกีย์เขาเป็นเขามักกันแล้ว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๒๑, ๓๑๘, อีคิวโลกุตร หน้า ๘๖, ๑๐๒, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๑๔, เปิดโลกเทวดา หน้า ๕๕

อทุกข์ขมสุข

รายละเอียด : อทุกข์ขมสุข คือ อุเบกขา ฐานนิพพาน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันติอโศก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

อทุกข์ขมสุข

รายละเอียด : คือ คำอธิบายของควมมี อุเบกขา คือ คำอธิบายของ สุนฺณ กลางๆ ไม่มีอะไรเป็นคู่แข่งเปรียบแล้ว สุนฺณ หรือหนึ่งก็ได้ ผู้ที่เป็นอรหันต์ทำ ๑ ให้เป็น ๐ ได้ ก็จบบริบูรณ์แยกธาตุให้เป็น ๐ ได้ เทวะสอง รูปนาม สิ่งที่มีกับสิ่งที่ไม่ทำให้ไม่มีได้สำเร็จ เช่นเป็นอุตุธาตุ หรือสังคมที่แต่ก่อนนี้เรา

จะต้องไปคลุกคลีด้วย สังคมอบายมุข เต็มนี้สังคมอบายมุข มันก็ยังมีจัดจ้านแต่เราไม่เกี่ยว เราหลุดพ้นมาแล้วตั้งแต่เป็นพระโสดาบัน เรียกว่าเป็นเอกราชทั่วทั้งแผ่นดิน ลอยตัว แม้ว่ามันจะมี บ่อนไฟประเทศไทยก็ยังมี ไปชายแดนเขมรมีเยอะเราไปไหนเราก็อยู่เหนือมันไม่มีรสชาติ มาแก้ ไป ลาสเวกัส มีเยอะเยอะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อทุกข์ขมสุข เวทนี โย สัมผัสโส

รายละเอียด : สัมผัสเป็นที่ตั้งแห่งอทุกข์ขมสุขเวทนา

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอิตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๐

อทุกข์ขมสุขเวทนา

รายละเอียด : ๑. จิตไม่สุขไม่ทุกข์ ๒. อารมณ์ไม่สุขไม่ทุกข์ คือเฉยๆ หรือกลางๆ

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอิตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๑๕-๑๑๘

อธรรม

รายละเอียด : ๑. ภาวะที่ยังมี หรือยังทรงอยู่ที่เป็นฝ่ายไม่ดีทั้งหลายทั้งปวง ทั้งหยาบ กลาง ละเอียด ๒. ในความเป็นคนไม่ควรมีภาวะนั้นหรือสิ่งนั้นในตน ทั้งภาวะภายนอก โดยเฉพาะภาวะภายใน (คือใจ) ตนเลย ๓. ความตกต่ำของสิ่งซึ่งทรงไว้เป็นแก่นชีพในตัวเรา (ความเสื่อมของเรา, เราตกต่ำลง ชั่วลง เลวลง ไม่เจริญขึ้น)

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๗๔ คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๘๗ หน้า ๔๓ คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๘๘ หน้า ๔๒

อธิ

รายละเอียด : ๑. ยิ่งๆ ขึ้น ๒. การรู้จักการทำได้ตามที่รู้ความยิ่ง ความเหนือกว่า อันคือโลกุตรจิตแท้ ๓. ยิ่งขึ้น, สูงขึ้น

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๘๘, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๕๓, เปิดโลกเทวดา หน้า ๕๘

อธิกรณสมถะ ๗

รายละเอียด : คือ วิธีระงับข้อวิวาท (อธิกรณ) ที่เกิดขึ้น

แล้ว ๑. สัมมุขาวินัย คือ เมื่อเกิดการวิวาทกัน ก็ให้พร้อมเพรียงกันประชุมโดยพร้อมหน้า แล้วพิจารณาตามแบบแผนธรรมให้ข้อวิวาทนั้นระงับลงได้ต่อหน้ากัน ๒. เยภุยยสิกา คือ หากไม่อาจจะระงับข้อวิวาทในที่นั้นได้ ให้พากันไปยังอาวาส (ที่อยู่) ซึ่งมีภิกษุมากกว่าแล้วพร้อมเพรียงกันประชุมในที่นั้นพิจารณาตามแบบแผนธรรม ให้ข้อวิวาทนั้นระงับลงได้ ด้วยการตัดสินตามเสียงข้างมาก ๓. สติวินัย คือ มีการโจท (กล่าวหา) ภิกษุ (อรหันต์) ด้วยอาบัติ (ความผิด) นัก สงฆ์ต้องใช้ข้อวิวาทระงับลง ด้วยการถือว่า ภิกษุผู้เป็นอรหันต์นั้นเป็นผู้มีสติเต็มที่ย่อมไม่ทำผิด จึงยกฟ้องเสีย ๔. อมูหวินัย คือ มีการโจทภิกษุ (ผู้หายเป็นบ้าแล้ว) ด้วยความผิดหนัก (ในขณะที่เป็นบ้าอยู่) สงฆ์ต้องให้ข้อวิวาทระงับลง ด้วยการถือว่าภิกษุนั้นขณะเป็นบ้าอยู่ ย่อมเป็นผู้หลงขาดสติกระทำไป ให้ยกฟ้องเสีย ๕. ปญญาตกรณะ คือ การระงับข้อวิวาทด้วยการปรับความผิดของจำเลย ตามคำที่จำเลยยอมรับผิดตามสัจย์ ๖. ตัสสปาปิยสิกา คือ การระงับข้อวิวาทด้วยการลงโทษตามความผิด แม้จำเลยจะพูดกลับกลอกไปมา กว่าที่จะจำนนยอมรับผิดก็ตาม ๗. ตินวัตถารวินัย คือ การระงับข้อวิวาทในความผิดเบา ที่ได้ประพฤตล่วงเกินกัน โดยใช้วิธีแบบกลบไว้ด้วยหญ้า คือตัดตอนยกเลิกเสียไม่ต้องชำระสะสางความเดิม

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ สามคามสูตร ข้อ ๕๗-๖๔

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลัทธิ

อธิจิต

รายละเอียด : ๑. จิตที่ขาดกิเลส ตัณหา อุปาทาน ๒. การสร้างจิตให้เจริญยิ่งขึ้น ๓. จิตอันยิ่ง ๔. จิตเจริญ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๐๕, สมมติพุทธ หน้า ๙๕, ๒๕๐, คนคืออะไร? หน้า ๔๙๒

อธิฐาน

รายละเอียด : ตั้งใจ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๙๘

อธิฐานบารมี

รายละเอียด : มีฐานที่ดี ที่สูงยิ่งๆ มีหลักอันมั่นคง ขึ้นๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๔๖

อธิฐานะ (ในบริบทของฌาน)

รายละเอียด : การสั่งสมผลฌานให้ตกผลึกตั้งมั่นขึ้น ในจิต

หนังสืออ้างอิง : กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๕

อธิบายขยายความถึงรากศัพท์ (ตามตัวอักษร)

รายละเอียด : อาตมาเป็นผู้อธิบายความถึงรากศัพท์เหล่านี้ในยุคนี้ วิ คือ ๓ สภาพ สูงยิ่งก็ได้ กลางก็ได้ ต่ำก็ได้ ต้น กลาง ปลาย ก็ได้ ไม่ก็ได้ยิ่งก็ได้กลางๆ ก็ได้ วิ คือ ๓ ตัว สำคัญมาก วะ คือ พฤติกรรมของพลังงาน ย ร ล ว คือ ตัวที่ ๔ ของพลังงานเศษวรรค มี ๓ เล้า แล้วมีตัวที่ ๔ เป็นพลังงานเก่งกว่า สามเล้าออกมา ว ยังไม่ใช่ ภ ตัว จ คือ เศษวรรค แต่ถ้าเข้าใจละเอียด ว. ละเอียดสุดขุมรูปกว่า ภ. อย่างนี้เป็นต้น ซึ่งไม่มีใครอธิบายขยายความถึงรากศัพท์พวกนี้ในยุคนี้ พูดไปแล้วเหมือนอวดตัว อวดตน แต่อย่าให้รู้ว่าอาตมาเป็นผู้รู้อันนั้นจริงๆ มาทำขณะนี้ อย่างรังเกียจอาตมานักเลย บอกความจริงอันนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

อธิบายธรรมะโดยใช้คำพื้นๆ

รายละเอียด : สติปัญญา ๔ ยังไม่ได้กำชับไว้ว่า ถ้าไม่ใช่ สติปัญญา ๔ แล้วไม่ใช่ธรรมะพระพุทเจ้า อันนี้กำกับไว้เลยว่าเป็น นี่แหละ ถ้าไม่มี ๓ ข้อนี้ เป็น อปถนณะ คือ ไม่ใช่ของพุทธ ของพระพุทเจ้าต้องมี ๓ ข้อนี้ ข้อปฏิบัติที่ไม่ผิดล้ำรวมอินทรีย์ โภชนะมัดตัญญูตา ชาคิริยานุโยค เดี่ยวจะขยายความให้เป็นภาษาพื้นๆ พระพุทเจ้าให้อธิบายธรรมะโดยใช้ภาษาพื้นๆ ไม่ใช่เอาภาษาวิชาการพูดกันมากเกินไปให้อธิบายเป็นภาษาพื้นๆ ที่คนฟังเข้าใจได้ง่าย ไม่ว่าจะ เป็นภาษาปกากะญอ ภาษาอะไรก็แล้วแต่ที่คนจะเข้าใจได้ เป็นภาษาพ่อภาษาแม่สามข้อนี้ เข้าใจให้ได้เลยถ้าเผื่อว่าการปฏิบัติธรรมใดๆ ตกไป ไม่อยู่ในกรอบของ ๓ ข้อนี้ นั่นไม่ใช่ของพุทธ เพราะฉะนั้นตั้งแต่คุ้มครองทวารอินทรีย์ เป็นภาษาวิชาการ ภาษาแปลมาจากภาษาโบราณ ก็ขอขยายความให้ฟังว่า ทวารอินทรีย์ทั้ง ๖ ทวารนี้ คือ ตาหูจมูกลิ้นกายนี้คุณจะต้องระมัดระวัง ตาสัมผัสรูป หูสัมผัสเสียง จมูกสัมผัสกลิ่น ลิ้นสัมผัสรส โผฏฐัพพะสัมผัสสากายภายนอก แล้วใจ สัมผัส

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

อธิบายเล็บ ว่าด้วยการแยกกายแยกจิต

รายละเอียด : หนึ่งก็แนบชิดไป แยกไม่ง่ายเลย ถ้าเอามาที่ผม ก็ยาวไป ก็ยาก ผิวหนังก็ยาก ฟันก็มีน้อย ไม่มากเลย ก็เลยสู้เล็บไม่ได้ อย่างอื่นอธิบายได้ยาก เล็บอธิบายได้ง่ายกว่า ว่า เมื่อไหร่มันเป็นกาย เมื่อไหร่มันไม่เป็นกาย เล็บอยู่ในตัวเรา หากมันยาวออกมาพ้นประสาท แต่มันยังมี ชีวะ มีอาหารมาเลี้ยงให้ยาวไปได้เรื่อยๆ เหมือน ฟิซะ มันไม่รู้สึกรู้สึก ไม่มีบาป ไม่มีบุญ แต่มันเป็นชีวะ ถือว่าไม่ใช่กายแล้ว เพราะว่า ไม่มีบาป ไม่มีบุญ ไม่มีปวด ไม่มีเจ็บ มีมีความรู้สึก ไม่มีเวทนา ไม่มีวิญญูณเหมือนพืช เพราะฉะนั้น คนที่ไม่ได้ศึกษา เล็บมันไม่ได้ถูกตัดออกไปมันอยู่ที่ร่างของเรามันจะไม่ใช่กายของเราได้อย่างไร เขาจะเข้าใจผิดว่าไม่ใช่กาย เล็บยังไม่ได้ตัดออกไป คำว่ากายนี้ไม่ได้หมายความว่าไม่ได้ขาดจากร่างของคุณ อย่างผมก็ตาม ขน เล็บ ฟัน หนัง ส่วนที่มันหลุดออกจากประสาทแล้วไม่มีกายแล้ว ไม่มีความรู้สึก ไม่มีเวทนาแล้ว มันไม่มีวิญญูณแล้ว เป็นชีวะ หากยังไม่ขาดจากร่างของเราส่วนนั้นก็มีส่วนไม่ใช่กาย ที่ตัดออกไปได้ แต่อย่าไปหลงผิด เพราะว่าไม่ใช่กายเรา อย่างผู้หญิงบางคนไว้เล็บไปตัดของเขา เขาก็โกรธตายเลย อันนี้เป็นของหวงของเขา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม สันติอโศก
วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อธิปัญญา (ญาณ, วิชชา)

รายละเอียด : ๑. ความรู้, ความรู้อย่างยิ่ง, ยิ่งมีปัญญา ๒. ภาวะยิ่งขั้นของปัญญา ปัญญาเหนือปัญญา ๓. รู้แจ้งเห็นจริง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๑๑, ๑๔๓, ๔๐๐, ๔๕๗, ๔๘๙

อธิปัญญาศึกษา

รายละเอียด : การศึกษาที่รอบรู้อย่าง

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๙๘

อธิปไตย

รายละเอียด : เป็นใหญ่, อำนาจยิ่งใหญ่

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๔, ๗๘

อธิปไตย ๓

รายละเอียด : ๑. คนที่มีโลกเป็นใหญ่ (โลกาธิปไตย) มีปัญญาเฟื่องฟูไปกับการงานช่วยโลก โดยมีอิทธิวิญญูณต่างๆ มีจิตอันไม่หวั่นไหวกับโลกธรรม โลกธรรมทั้งข้างนอกและข้างในด้วย โลกนี้คือกายทั้งภายนอกและภายใน โลกจะรวมความเป็น ๒ แต่เน้นมาหาข้างนอก แต่ไม่ขาดหากขาดความรู้ของจิต โลกไม่มีจิต โลกมันไม่รู้ตัวมันเอง โลกาธิปไตยคืออำนาจของโลกที่เราจะมีจิตรู้โลก เราต้องทำตนอยู่กับโลกอย่างไม่ให้โลกทำร้ายเรา เราไม่เป็นที่าสโลก ๒. คนที่มีตนเป็นใหญ่ได้แล้ว (อัตตาธิปไตย) มีสติพิจารณาละอกุศล จนเกิดอธิปไตยให้แก่ตน คือตัวจิตที่ยึดตัวเองเข้าไป จะเอาให้ได้ดังใจตนเอง มีอึดตาคหนักแรงมาก กุจะต้องเอาแผ่นดินนี้ให้ได้ เจงกิสข่าน อเล็กซานเดอร์มหาราช ล่าอาณาจักร อย่างอังกฤษมีประเทศที่เล็กแต่มีฤทธิ์เดชเป็นเจ้าอาณานิคม เต๋ยวันี่เขาเลิกทำแล้วก็มีมือเมริกาลอกเลียนแบบไป ผู้บริหารประเทศจะเป็นเจ้าโลก great america คืออึดตาคิดตนหลงยิ่งใหญ่ ไม่เล็กไม่น้อยจะต้องใหญ่ ความรู้สึกแบบนี้ เป็นความรู้สึกที่มันเบียดเบียนผู้อื่น แย่งชิงผู้อื่น มันเห็นแก่ตัว ทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น แค้นนี้คนก็เข้าใจกันมากขึ้น คนหลงจมในความเป็นเจ้าโลก จึงตกยุค จะเทียบกันจริงๆ โดนัลด์ ทรัมป์กับคิมจองอิน คิมจองอิน เขาก็ยังไม่ได้คิดอยากจะเป็นเจ้าโลกใหญ่ แต่เขาเล็กมาก เกาหลีเหนือคอมมิวนิสต์เพียวๆ ร้อยเปอร์เซ็นต์ ซึ่งเกือบหมดแล้ว จีนและรัสเซียก็เคยเป็นคอมมิวนิสต์มา เพราะไปหลงในลัทธิของเลนินของมาร์กซ แต่เหมาเป็นลัทธิแปลงมาสรุปแล้วมนุษย์ชาติมีความเข้าใจมีความยึดถือ ก็เข้าใจว่าอย่างนี้ดีกว่าก็เอา ก็จะมีหลากหลาย ผู้รู้จะรู้ว่าเขายึดอันนี้ๆ อะไรร่วมกันได้ก็ร่วม อะไรร่วมไม่ได้ก็ไม่ร่วม อย่าทะเลาะกัน ข้อสำคัญคือเรามีชีวิตของเราอยู่รอด มีอยู่มีกินมีหมู่มวลมีเครื่องอาศัยใช้สอย พอเป็นไป สุขสำราญเบิกบานใจ มีความพอ ไม่มีมีความโลภ อยากใหญ่โตหรูหรา ใหญ่ไม่มีที่สิ้นสุดเป็นพระพรหม ภูนี้แหละใหญ่ ชำนี้แหละใหญ่ ความรู้สึกนึกคิดอย่างนี้เป็นคนตกยุคแล้ว แต่คนไม่รู้ตัว (ยกตัวอย่างคิมจองอินบ่งอาจจะไปคิดอย่างโดนัลด์ ทรัมป์ เพราะว่าโดนัลด์ ทรัมป์ถูกปลุกฝังมาจากปู่ตายาย) ที่อเมริกาได้รับการยอมรับจากโลกเพราะเขาสร้างเทคโนโลยีสร้างระเบิดนำหน้าคนอื่น ซึ่งจริงๆ แล้วอเมริกาก็ไม่ใช่พวกแรก แต่เยอรมันฝรั่งเศสตะวันตกมีการทำมาก่อน เอเชีย จะเก่งทางกลกรรม ทางตะวันตกเก่งทางอุตสาหกรรมก็เท่านั้นเอง จะแบ่งอุตสาหกรรมที่เป็นประโยชน์ ไม่ได้สร้างแต่เครื่องมือฆ่าแกงกัน เป็นคอมพิวเตอร์ก็เอาเถอะ เอามาใช้กัน

ไป แต่ก็จะสร้างระเบิดเป็นอำนาจให้แก่ตัวเอง ที่ยังสร้างอาวุธ ยุทธภัณฑ์เป็นคนตกยุค เช่นฆ่าคนให้ยิ่งใหญ่ เป็นคนตกยุค เป็นคนอำมหิตเป็นคนเถื่อนเป็นพวกมิลิกษา ไม่ใช่ อาริยะ เป็นคนเถื่อน เข้าใจชัดเจนแล้วเราก็มายู่อย่างคนเป็นอาริยะ ไม่ใช่อยู่ออย่างมิลิกษาใช้เรี่ยวแรงเอาชนะคนอื่น คนเข้าใจแล้ว จะเห็นว่าแบบนั้นเป็นแค่เรัจฉาน เข้าใจแล้วก็จะเริ่มเป็นคนที่ใช้สมอง เป็นคนที่เมตตาเกื้อกูลผู้อื่น เป็นจิตวิญญาณที่ประเสริฐกว่า เป็นความละเอียดลออเข้าถึงจิตวิญญาณที่มีความรู้ความสามารถ เอาความรู้ความสามารถเหล่านี้ไปทำประโยชน์ ให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ตายะ พุทฺชนิตายะ คนส่วนมากจะได้รับสิ่งที่ควรได้รับ สิ่งที่ไม่ควรได้รับก็อย่าไปสร้างไปทำให้ ผู้ที่รู้จักสิ่งที่ควรทำสิ่งที่ควรสร้างเรียกว่า สุภะ สิ่งที่น่าได้น่ามีน่าเป็นน่าสร้าง คนก็รู้จักสุภะ ส่วนคนทุภะ ก็ทำสิ่งที่ไม่น่าได้ไม่น่ามีไม่น่าเป็น อันหนึ่งน่าได้น่ามีน่าเป็น อีกอันไม่น่าได้ไม่น่าเป็นไม่น่ามี มีสองอย่างอยู่ที่กรรมกริยา จะทำ ที่สุดมี ๒ อย่างเปรียบเทียบทေး ผู้ที่รู้จักรายละเอียด ๒ สิ่งนี้ทุกสิ่งทุกอย่างได้มากที่สุดเท่าไรคนนั้นคือพวกที่ ทေး คือพระเจ้า ๓. คนที่มีธรรมเป็นใหญ่ (ธัมมาธิปไตย) ประพฤติโดยทำธรรมนั้นแหละให้เป็นใหญ่ แล้วละอกุศล เจริญกุศล ละกรรมที่มีโทษ เจริญกรรมที่ไม่มีโทษ บริหารตนให้บริสุทธิ์

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : อธิปไตยสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ ข้อ ๔๗๙

อธิปไตย ๓ (อำนาจที่ถูกต้องดีงาม)

รายละเอียด : ๑. คนที่มีตนเป็นใหญ่ได้แล้ว (อัตตาทิปไตย) มีสติพิจารณาละอกุศล จนเกิดอธิปไตยให้แก่ตน ๒. คนที่มีโลกเป็นใหญ่ (โลกาทิปไตย) มีปัญญาเพ่งพินิจไปกับการงานช่วยเหลือโลก โดยมีอิทธิวิญญานต่างๆ มีจิตอันไม่หวั่นไหวกับโลกธรรม ๓. คนที่มีธรรมเป็นใหญ่ (ธัมมาธิปไตย) ประพฤติโดยทำธรรมนั้นแหละให้เป็นใหญ่ แล้วละอกุศล เจริญกุศล ละกรรมที่มีโทษ เจริญกรรมที่ไม่มีโทษ บริหารตนให้บริสุทธิ์

ที่มา ที่ไป : อธิปไตยสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ ข้อ ๔๗๙, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาดามภูมิ

อธิมุตโต

รายละเอียด : เริ่มจากพ้นขั้นต่ำมาได้ เป็นผู้สูงขึ้น

เรื่อยๆ ก็รู้ ก็เห็น ก็เชื่อมั่น เพราะการเข้าถึงจริง หรือรู้จริง สัมผัสจริง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๒๔

อธิวจน

รายละเอียด : ชื่อ

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอิตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๖๙

อธิวจนปถ

รายละเอียด : ครรลองแห่งคำเรียก

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอิตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๖๙

อธิวจนสัมผัส, อธิวจนสัมผัสโส

รายละเอียด : ๑. ชื่อของสัมผัส ๒. สัมผัสแล้วหลงไป สู่ปลายข้างชอบใจ ๓. สัมผัสถึงชื่อ ๔. ชื่อที่ตั้งขึ้นจากผัสสะ นั้นๆ, การสัมผัสเพียงชื่อ, (พยัญชนะ ภาษา)

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอิตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๐, ๑๖๒, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๔๕, รวมคนจะมีธรรมะได้อย่างไร เล่ม ๒ หน้า ๑๓

อธิวาสนา

รายละเอียด : ๑. หักดอก หักฝืนเหมือนกัน ๒. ความสูงขึ้น ความยิ่งใหญ่ ขึ้นแห่งคุณสมบัติของเราเพราะได้พากเพียร ได้อดกลั่นฝืนทน ๓. อดกลั่น ๔. การต้องรับ การยอมรับ แล้วทำตนให้มีการอยู่ได้อย่างยิ่ง อย่างดียิ่ง อย่างเจริญขึ้นๆ ให้ได้ แม้ลำบากยากเย็นก็อดทน อดกลั่น ฝืนสู้ให้ดี ให้อยู่ ดำเนินไปอยู่ หรือที่อยู่อย่างนั้น ต้องให้เจริญยิ่ง เจริญขึ้นๆ อยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๕๗, ๓๗๕, ๓๘๐, สมมติพุทธ หน้า ๔๗๗

อธิศีล

รายละเอียด : ๑. การประพฤติตามศีลโดยไม่ต้องทน ไม่ต้องฝืน ๒. หลักการ ความหมายสูงขึ้นไป ละเอียดขึ้น ลึกซึ้งขึ้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๐๔, สมมติพุทธ หน้า ๔๙๒

อธิศีลสิกขา

รายละเอียด : การศึกษาในศีลเจริญขั้นๆ ไปจนเห็นมรรคเห็นผลแท้

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๘๘

อธิฐาน

รายละเอียด : ตั้งจิต

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๓๘

อธิฐาน ๔ (ความตั้งใจมั่น ไม่ใช่ทำแค่ขอ)

รายละเอียด : คือการตั้งใจแน่วแน่จะทำการดีที่คิดไว้ให้สำเร็จ ๑. ปัญญาอธิฐาน (ตั้งใจแน่วแน่ด้วยปัญญา, รู้จริงในความจริง) ๒. สัจจาธิฐาน (ตั้งใจแน่วแน่จริงแท้ไม่กลับใจ, ความจริง) ๓. จาคาธิฐาน (ตั้งใจแน่วแน่เพิ่มการเสียสละ, สละออก) ๔. อุปสมาธิฐาน (ตั้งใจแน่วแน่เพื่อสงบกิเลส, สงบสนธิ, นิพพาน)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ชาติวิภังคสูตร ข้อ ๖๘๒, พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ ข้อ ๒๕๖

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

อธิโมกข์

รายละเอียด : เป็นความรู้ใหม่ที่เกิดสูงขึ้น พาไปสู่ นิพพานแท้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๑๕

อน

รายละเอียด : ไม่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๑

อนวัชชพะละ

รายละเอียด : คือการทำงานอันไม่มีโทษ จึงต้องอาศัยกำลังปัญญาอย่างสำคัญยิ่งจริงๆ ไม่เช่นนั้นจะกลายเป็นการทำงานที่มีโทษ ย่อมทำลายตน ทำลายผู้อื่น

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๕๒๖

อนวัชชะ

รายละเอียด : ประชาญหรือผู้รู้ทั้งหลายไม่สามารถจะตำหนิงานนั้นได้, ประชาญหรือผู้รู้จริงจะไม่ตำหนิการทำงานที่

อาริยบุคคลทำ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๑, ๘๘

อนัญญตตา

รายละเอียด : ๑. ไม่มีความเป็นอื่น ๒. ความเป็นอย่างอื่นไม่มี

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอรรถา อนัตตา นวัตกรรม หน้า ๒๙, ๓๑, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๗๙, ๒๘๐

อนัญญันติ

รายละเอียด : มีใช้อื่น

หนังสืออ้างอิง : กำไรขาดทุนแท้ของอาริยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๔

อนัตตนิ ภิกขุ อตตานิ

รายละเอียด : วิปัสสนาในสิ่งที่ไม่ใช่ตนว่าเป็นตน เพราะมีสัญญาวิปัสสนา มีจิตวิปัสสนา มีทัญญูวิปัสสนา

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ ข้อ ๔๙, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๓๙

อนัตตลักษณะ

รายละเอียด : หมดตัวตนของอาสวะ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๘๘

อนัตตา

รายละเอียด : ๑. ไม่ใช่ตัวตน ความไม่มี ๒. ทุกอย่างหมดแม้ตัวตน ๓. ความไม่เป็นตัวเป็นตน ไม่เป็นสิ่งนั้นสิ่งนี้ โดยแท้โดยจริง ๔. ไม่มีตัวตน ๕. ความไม่มีตัวตนของกิเลส ๖. การหมดสิ้นอตตาทที่ตนหลงยึดถืออยู่ด้วยวิชา ๗. ภาพหนึ่ง ของความเป็นนิพพาน ๘. ความสามารถทำให้ไม่มีอตตาดได้แล้ว ๙. ความไม่มีตน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๑๘, ๒๑๙, ๖๔, สมมติพุทธ หน้า ๒๓๒, คนคืออะไร? หน้า ๓๒๘, ๓๙๓, ถอดรหัสอรรถา อนัตตา นวัตกรรม หน้า ๑๓, ๒๙, ๓๕ หน้า ๑๕๘

อนัตตา

รายละเอียด : คือ ความไม่มีอตตตา ภาวะนี้เท่านั้นที่เที่ยงเพียงแต่ยังไม่ทำ ปรินิพพานเป็นปริโยสาน จนหมด สิ้น ชีวิต สลายพันธ์ ๕ ไป ชนิดหมดเกลี้ยงไม่เหลือแก่นั่นเอง ผู้กำจัด

อนัตตา - อนันตริยกรรม ๕

อัตตา ๓ ของตนให้หมดสิ้นเกลี้ยงได้กระทั่ง เทียง สำเร็จได้แต่ตั้งนี้แล คือ ผู้บรรลุผล นิพพาน จริง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๕๑๑

อนัตตา

รายละเอียด : คือ อัตตาไม่มี ไม่มีอันตะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

อนัตตา

รายละเอียด : อนัตตา คือไม่มีตัวตน อาตมาว่าเป็นแกนใหญ่ของประชาธิปไตย อิสระเป็นตัวต้น อนัตตาตัวท้าย

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา

อนัตตาธรรม

รายละเอียด : ๑. ไม่ยึดมั่นถือมั่นในสิ่งที่ตนหลง ๒. ผู้เห็นได้ เกิดปัญญาญาณอย่างหนึ่งจริงแท้ในเนื้อจิตของตน ก็ละวาง ปล่อย เลิกยึดสิ่งใด อันใดได้ถึงที่สุดแห่งทุกข์สิ้นเกลี้ยงหมดตัวตน ไม่มีสำหรับเรา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๙, ๒๓๑

อนัตตโต

รายละเอียด : ๑. ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา ไม่ใช่อะไรที่จะไปกำหนด มันหมายถึงแน่แท้จริงจัง ๒. ไม่ใช่ตัวไซตนจะไปมัวหลงยึดหลงมั่น ๓. ด้วยความเป็นอนัตตา ๔. ไม่มีตัวตน, ไม่ใช่ตัวเราของเราเลย ๕. โดยความเป็นอนัตตา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๑๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๔๑, ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๙๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔๔, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๐

อนันตชีวิต

รายละเอียด : ๑. ชีวิตที่ยิ่งใหญ่ชีวิตหนึ่ง ๒. ความเป็นชีวิตที่กำหนดรูปตายตัวไม่ได้

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๓๕, ๔๔๖

อนันตริยกรรม

รายละเอียด : กรรมที่มีฤทธิ์ มีแรงมากๆ และพาทุกข์มาก

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๖๗

อนันตริยกรรม

รายละเอียด : คนที่ยังไม่มีภูมิจะสอนไม่รู้โลกุตระธรรม ได้ก็มี เป็นอเวไนยสัตว์ แม้แต่คนมีอนันตริยกรรมก็ยังพอมีปฏิภาณรู้ว่าดี อย่างเช่นพระเจ้าอชาตศัตรูรู้ว่าของพระพุทธเจ้านี้ดีกว่า ๖ อาจารย์แน่นอน อีก ๖ อาจารย์สู้ของพระพุทธเจ้าไม่ได้ แต่เพราะว่ามีอนันตริยกรรมที่เคยฆ่าพ่อ จึงไม่สามารถติวงของพลังงานที่เป็นคุณธรรมแท้ของมนุษย์ เป็นบารมีของมนุษย์ออกมาได้ ก็ได้แต่เพียงว่า จ่อไว้ๆ แต่เพราะอนันตริยกรรมก็ อาตมาก็ไม่สามารถจะบอกได้ว่า จะหมดวิบากเมื่อไหร่ อย่างไร เป็นต้น เขาจะหมดวิบากเมื่อไหร่ เทวทัตนี้หนักกว่าพระเจ้าอชาตศัตรู พระเจ้าอชาตศรุม่าพ่อ แต่เทวทัตนั้นทำร้ายพระพุทธเจ้าทำลายศาสนาพุทธ อนันตริยกรรมของพระเทวทัตนั้นปิดประตูที่จะเป็นพระพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งเลย เป็นไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๒

อนันตริยกรรม

รายละเอียด : ที่บอกว่าผู้อยู่ในฐานะครูคืออะไร คือผู้ที่มีเชื่อของโลกุตระแล้ว โสดาบันก็เป็นโลกุตระแล้ว บอกตัวเองเป็นโลกุตระภูมิได้ แต่อย่าไปอหังการ โสดาบันสภิกาคามีอย่าไปอหังการ ที่จะต้องสอนอยากใหญ่อยากแบ่ง เตียวเลอะแล้วจะเป็นวิบากให้แก่ตัวเองทำผิดให้ศาสนาพุทธเสื่อม เป็นบาปมาก เพราะฉะนั้นจะมีชั้นของอนันตริยกรรม เป็นกรรมที่บาปมาก จนกระทั่งคุณทำจนคุณอวดดี แล้วแยกตัวเองออกไป อันหนึ่งเป็นคู่แข่งของศาสนาพุทธอันนั้นเป็นอนันตริยกรรมเลย พระพุทธเจ้าทรงมีพระวินัยแบ่งเป็นนานาสังวาสสุดยอดแล้วเป็นเรื่องที่ต้องศึกษาให้ดี เป็นจุดแบ่งที่ละเอียดสูงสุดของการทำความแยก แล้วมีหลักเกณฑ์ ลึกซึ้งมากเลย คุณตาอย่างไรก็ปฏิบัติโกสนาให้คอแตกอย่างไรก็ได้แต่อย่าไปฟ้องร้อง ถ้าทำกนอกนิกาย ไม่ไปฆ่ามนุษย์แล้วตั้งแต่โสดาบัน

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมาปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อนันตริยกรรม ๕

รายละเอียด : คือ การกระทำที่เป็นบาปหนักที่สุด ๕ ประการ ผู้ใดกระทำ ผู้นั้นต้องไปอบาย (ถึงความฉิบหาย) ต้องไปนรก (เวรร้อนใจ) ต้องเดือดร้อนแก้ไขใดๆ ไม่ได้แล้ว ๑. มาตุฆาต (ฆ่ามารดา) ๒. ปิตุฆาต (ฆ่าบิดา) ๓. อรหันตฆาต

(ฆ่าพระอรหันต์) ๔. โลหิตุปบาท (ทำร้ายพระพุทธเจ้าถึง
ห้อเลือด) ๕. สังฆเภท (ทำลายสงฆ์ให้แตกกัน)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ปริกูปสูตร ข้อ
๑๒๙

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุทสุตติก

อนันตริยกรรมบาป นานาสังวาสไม่บาป

รายละเอียด : ขอยืนยันว่าอาตมาไม่เป็นพระ แต่เป็น
สมณะ ตกลงกับรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการที่เป็นเลขาธิการ
ของเถรสมาคม ในตอนนั้น รัฐมนตรีช่วยชัยภักดิ์ ศิริวัฒน์
ตกลงว่า หากเรียนำหน้าว่าพระก็ผิดกฎหมาย เอามาขู่เลย
เราก็ว่าเรานานาสังวาส เราบวชถูกต้อง อาตมาบวชทั้ง
ธรรมยุติและมหานิกาย อย่ามาเรียกโคตกว่านิกายเพราะมัน
อนันตริยกรรม ใครมาว่าโคตกเป็นนิกายคนนั้นบาป เพราะ
เป็นการแยก คนทำนิกายให้เกิดทำสงฆ์เป็นสองฝ่ายคือ
อนันตริยกรรม บาป แต่หากทำนานาสังวาสไม่บาป แต่นิกายนี้
ไม่สมานสังวาสกันได้อีก หากจะมาเข้าอีกฝ่ายต้องสึกก่อน แต่
นานาสังวาส สามารถศึกษากันได้แล้วเปลี่ยนภิกษุได้ มันเป็นการ
ยึดมั่นถือมั่นของจิต หากนานาสังวาสสามารถเปลี่ยนแปลงได้
ยอมเองแล้วก็จบ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

อนันตัง

รายละเอียด : ๑. เมื่อได้รู้ ได้เห็นแล้วมันโล่ง มันทะลุ
อย่างไม่มีที่กัน ไม่มีที่สุด ฐะลุโล่ง โปร่งไปตลอด ๒. ไม่มีที่สุด
ไม่มีที่จบจริงๆ นอกจากความจบ หรือ ที่สุด แห่งตน เฉพาะตน
เท่านั้นที่จบลงได้จริง และมีจริง ๓. ไม่มีจบ หรือไม่หยุดหย่อน
๔. ไม่มีขอบเขต ไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งก็คือไม่มีขอบไม่มีเขตจำกัด
มีลักษณะกระจายแผ่ไปทั่ว ไม่มีที่สิ้นสุด ๕. ไม่จำกัด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕, ๒๔, ๒๗, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๔๘, ๔๙, ๓๕๕, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๙๗,
ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๙๓

อนันตัง วิญญาณันติ

รายละเอียด : ความรู้สึกที่ว่าง ที่โล่งนั้นมันมีอยู่ตลอด
ไม่มีอะไรสะดุด ไม่มีที่ที่สุดที่จบ มีแต่รู้สึกว่าง โล่ง โปร่ง สบาย
อยู่อย่างนั้นเสมอเรื่อยตลอดไป

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๔๔๖

อนันโต

รายละเอียด : ไม่มีอะไรจะเป็นที่สุดอีกแล้ว จนไม่มีอีก
ไม่มีต้น จนไม่มีนอกไม่มีในอะไรจะยาก จะลำบากอีกแล้ว
มันง่าย มันโล่ง มันเบา มันเป็นความว่าง โปร่ง โล่ง สบาย
ไปหมด จนไม่มีอะไรจะหมดจะสุดสบายอีกแล้ว อย่างมี
ปัญญารู้ความเป็นที่สุดที่สุดในที่สุด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๒๖

อนันโต อากาโส

รายละเอียด : ๑. ว่างอย่างไม่มีที่สุด อากาโสไม่มีที่สุด
๒. ว่างอย่างไม่มีขอบเขต, ว่างอย่างทะลุโปร่งใส ไม่เหลืออะไร
ติดขวาง ๓. ว่างอย่างหาที่สุดมิได้ ๔. โล่งไปหมด ไม่มีเขต
ไม่มีกรอบ ไม่มีเหนือ ไม่มีใต้ ไม่มีสูง ไม่มีต่ำ ไม่มีขวา
ไม่มีซ้าย ไม่มีอะไรกัน มันว่างๆ โล่งๆ ไปไม่มีที่สิ้นสุด มีแต่
สว่างโล่ง โปร่งใสไปหมด

หนังสืออ้างอิง : อธิวโลกุตระ หน้า ๑๐๗, ๑๒๐, ๑๒๔,
๑๗๐, ๑๗๘, ปากกับพุทธศาสนา หน้า ๑๔๘ ๑๔๙

อนันโต อากาโสติ

รายละเอียด : ๑. ไม่มีที่ไมโล่งอีก ไม่มีที่สุดจะโล่งไป
กว่านี้อีกแล้ว ๒. สภาพว่าง โล่ง โปร่งตลอดอยู่อย่างนั้น
ไม่มีที่ไหนเป็นที่จบ หรือมันไม่มีอีกแล้วที่จะไม่ว่าง ไมโล่ง
ไมโปร่ง

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๒๗๗-๔๔๖

อนาคต

รายละเอียด : ยังไม่มาถึง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๐๔

อนาคต ๔๔ อดีต ๑๘

รายละเอียด : ต่างกันมากเพราะคิดเพื่อเจ้อสร้างภพ
ไปได้เป็นไปไม่ได้ไม่มีจริงก็เป็นได้ แต่อดีตนั้นต้องมีสิ่งยืนยัน
ว่ามีเหตุมีปัจจัยเป็นไปได้ พระพุทธเจ้ากล่าวรวมไว้แล้วว่าภิกษุ
ทั้งหลายรวมไว้แค่ ๖๒ อดีตก็มีจริงแล้วมันผ่านไปแล้วมันแก้ไข
อะไรไม่ได้ อนาคตก็ยังมาไม่ถึง แล้วคุณจะไปจัดการทำอะไร
กับมันได้ก็มันยังมาไม่ถึง ปัจจุบันนี้จึงเป็นความจริง ความจริง
อยู่ที่ปัจจุบันอดีตก็ไม่ใช่อนาคตก็ไม่ใช่ แม้แต่แค่คุณหลับตา
อยู่ในภพคุณก็มีแค่อดีตกับอนาคต

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช

วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

อนาคตภัย ๔

รายละเอียด : คือ ที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า ยังไม่เกิดขึ้นในบัดนี้ แต่จะเกิดขึ้นในเวลาต่อไป อนาคตภัย ๔ อย่างคือ ๑. หลงเครื่องนุ่งห่ม ๒. หลงการกินดีกินโก้ เฮอร์โอร่อยกับอาหาร ๓. หลงการอยู่สบาย นอนสบาย นั่งสบาย ๔. หลงการอยู่ระคนใกล้ชิดกับอิสตรี

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๐๗

อนาคตมีเหลือกิเลสภายใน

รายละเอียด : ภายนี้ต้องมีโง่ฐัพพะภายนอกแล้วต้องทำงานเป็น ภายนี้จึงอยู่กับโลกกามภพ แล้วก็เรียนรู้กิเลสในกามภพเป็นเบื้องต้น เรียกว่ากามตันหากามฉันทะให้หมดหมดกิเลสกามแล้วก็มีตาหูจมูกลิ้นกายเปิดอยู่ไม่ได้กลับเหลือกิเลสภายในเรียกว่าอนาคตมี สัมผัสแล้วกิเลสกามไม่มีแล้วไม่ได้ไปดับหลังตาตรงไหน ศาสนาพุทธมีกายตลอดแต่เวลาดับกิเลสกามได้กายนั้นก็ไม่มีกาม ภายนี้เป็นสภาพสองสภาพรูปนามข้างนอกกับข้างใน กิเลสกามหมดแล้วเป็นอนาคตมีก็อยู่เหนือกาม มีกายอันเป็นเอกราชทั่วทั้งแผ่นดิน ยิ่งกว่าสวรรค์ ยิ่งกว่าอธิปไตยใดๆ ในโลกหล้า ถ้ามีคุณสมบัติเช่นนี้ก็มาทำงานประชาธิปไตยดี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

อนาคตตั้งสญฐาน

รายละเอียด : ญาณหยั่งรู้อนาคตที่ดี ที่ถูก ที่ตรง ที่แม่นยำ หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๘

อนาคตมีผลจิต

รายละเอียด : เข้าถึงความถูกต้อง เข้าถึงความดี ความจริงได้แท้โดยไม่ยึดมั่นถือมั่น แม้ความถูกต้อง ความดี ความจริงที่ตนได้บรรลุแล้ว จะต้องรู้ชัดในสภาวะธรรมอย่างนั้นๆ เท่านั้น มีแต่เพียง ธาตุรู้จริงๆ ไม่มีตัวตนของใคร ต้องเห็นให้ได้ ทางให้ออกว่ามั่นไม่มีคน ไม่มีสัตว์ ไม่มีตัวตน ไม่มีบุคคล ไม่มีเรา ไม่มีเขาที่ไหนเลย ไม่เป็นตัวเป็นตนอะไร มั่นมีแต่สภาพ รู้จริงๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๑, ๒๒

อนาคตมี

รายละเอียด : ๑. ไม่ปักมั่นยึดไว้เฉพาะ ไม่เอาเราเป็นใหญ่ ไม่ยึดตัวยึดตนในความเป็นผู้เข้าถึง ยึดความสูงอยู่ (จิตยึดความสูง) ๒. เรียนศีล ปฏิบัติให้เป็นสมาธิจนเพิ่มภูมิเพิ่มปัญญา บรรลุเป็นอนาคตมี ๓. บุคคลที่อยู่ในโลกของคนสามัญทั่วไป ลืมตามีชีวิตอยู่ในกามภพมีชีวิตปกติ แต่ในกามภพบุคคลผู้นั้นไม่มีกายของสัตว์ที่เป็นกามกิเลสเกิดต่อไปอีกแล้วในโลก ในสังคม จึงไม่มีกายที่เป็นกามแล้ว มีแต่สัมผัสกายที่มีชีวิตปกติกินใช้อยู่ร่วมกับสังคมแต่ไม่มีพิษไม่มีภัยไม่มีโทษในสังคมเพราะไม่มีโลภ โกรธ หลงที่เป็นพิษเป็นภัย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๑ ๒๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๗๒, คำบุญคือบาป หน้า ๒๓๗

อนาคตมี ๕

รายละเอียด : คือ ผู้ที่ละกิเลสสังโยชน์เบื้องต่ำทั้ง ๕ แล้วกำลังละสังโยชน์เบื้องสูงอยู่ จะได้ปรินิพพานไม่เวียนกลับมาเกิดอีก ๑. อันตรปรินิพพายี (อนาคตมีผู้จะปรินิพพานในระยะเวลายังไม่ถึงครึ่งของอายุขัย, ผู้ปล่อยให้ปรินิพพานในระหว่างภพ) ๒. อุพหัจจปรินิพพายี (อนาคตมีผู้จะปรินิพพานระหว่างอายุเกินครึ่งแล้ว, ผู้ทำปรินิพพานด้วยสามารถ) ๓. อสังขารปรินิพพายี (อนาคตมีผู้จะปรินิพพานได้โดยง่ายไม่ลำบาก, ผู้ปรินิพพานโดยไม่ต้องใช้การปรุงแต่งอภิสังขารให้มากนัก) ๔. สสังขารปรินิพพายี (อนาคตมีผู้จะปรินิพพานได้โดยยากลำบาก, ผู้ทำปรินิพพานโดยต้องใช้ความเพียรมาก ประกอบบุญญาภิสังขารในภพตนให้มาก) ๕. อุทังโสโตกานิภูฐคามี (อนาคตมีผู้จะปรินิพพานได้โดยภาวะจิตอุเบกขาบริสุทธิ์สูงสุดแล้ว, สภาวะธรรมไม่เป็นสองรองใคร หรือไม่เป็นน้องใครอีกแล้วปรินิพพานไว)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๖ เอกนิทเทศ ข้อ ๕๑-๕๖, พระไตรปิฎก เล่ม ๑๙ ข้อ ๓๘๑, พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ ข้อ ๖๔

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก

อนาคตมี ๕

รายละเอียด : สุทธาวาส ๕ เปรียบเทียบก็คืออนาคตมี ๕ ในสายสัมมาทิฐิ ๑. อันตรปรินิพพายี (ผู้เพียรทำปรินิพพานในระหว่างภพ) ๒. อุพหัจจปรินิพพายี (ผู้ทำปรินิพพานด้วยสามารถ) ๓. สสังขารปรินิพพายี (ผู้ทำปรินิพพานโดยต้องใช้ความเพียรมาก ประกอบบุญญาภิสังขารในภพตนให้มาก)

๔. อสังขารปรินิพพายี (ผู้ปรินิพพานโดยไม่ต้องใช้การปรุงแต่ง อภิสังขารให้มากนัก) ๕. อุทังโธโต อภินิฏฐคามี (สภาวะธรรมไม่เป็นสองรองใครหรือไม่เป็นน้องใครอีกแล้วปรินิพพานได้)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

อนาคามีขึ้นไปชัดเจนทั้งรูปทั้งนาม

รายละเอียด : สรุปแล้วโลกียะก็อย่างหนึ่ง โลกุตระก็อย่างหนึ่ง สำหรับผู้ที่เข้ากระแสโลกุตระแล้วที่ผ่านขึ้นอนาคามีขึ้นไป ชัดเจนทั้งรูปและนาม หากยังเป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี ก็จะไม่ชัดเจน แต่ก็ชัดเจนมากขึ้นเรื่อยๆ มีร่องรอยมากน้อยลดลง สกิทาคามีก็เห็นชัดเจนว่าคนนี้ไม่เพิ่มเติมไม่สะสมลาภยศสรรเสริญ มีแต่จะลดของตัวเองได้ชัดเจนขึ้น กระแสสกิทาคามี จะชัดเจน ลดแน่ พอเข้าอนาคามี อนาคามี แปลว่า ผู้ที่ไม่มีทรัพย์สินเงินทองบ้านช่องเรือนชานเป็นของตัวเอง ไม่เป็นผู้สะสมเงินทองบ้านช่องเรือนชานอยู่ในหมู่พวกเรา มีเยอะ ซึ่งเห็นได้ไม่ได้ใสแสร้งแกล้งทำเป็นเท่ เรื่องจริงอาจจะมึนงงอยู่ในใจที่เป็นรูปราคะอรุปราคะแต่ก็สบาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

อนาคามีภูมิ

รายละเอียด : อนาคามีภูมิ คนลดกามคุณ ๕ มีรูปภพ อรูปภพก็เป็นอนาคามีภูมิ ยืนยันได้ปฏิบัติได้ トラบไต่ยังมี ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ トラบนั้นโลกไม่ว่างจากพระอรหันต์ จนล้างรูปภพ อรูปภพได้ ผู้ไม่เหมือนชาวบ้าน มีแต่ความเป็นกายของภพที่เป็นแดนแห่งจิตที่เหลืออกุศลจิตในส่วนสังโยชน์ขั้นสูงที่เป็นองค์ประกอบของจิต (นามกาย) อยู่เท่านั้น

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๓๗

อนาคามีภูมิ ๕

รายละเอียด : ๑. อันตราปรินิพพายี (ผู้เพียรทำปรินิพพานในระหว่างภพ) พ่อครูอธิบายตามภูมิว่าอันนี้หายาบสุด คือในระหว่างภพภูมิมีระริกระรี่ คุณก็ปล่อยให้มันหมดเอง สูดท้ายมันก็หายเองได้ นานมาก ระหว่างเมื่อใดเมื่อหนึ่ง ๒. อุปัจจบปรินิพพายี (ผู้ทำปรินิพพานด้วยสามารถ) แม้จะมีน้อยอย่างไรก็ใช้ความสามารถดับได้ ๓. สสังขารปรินิพพายี

(ผู้ทำปรินิพพานโดยต้องใช้ความเพียรมาก ประกอบปัญญา-ภิสังขารในภพตนให้มากๆ) ๔. อสังขารปรินิพพายี (ผู้ปรินิพพานโดยไม่ต้องใช้การปรุงแต่งอภิสังขารให้มากนัก) ๕. อุทังโธโต-อภินิฏฐคามี (สภาวะธรรมไม่เป็นสองรองใคร หรือไม่ใช่น้องใครอีก แล้วปรินิพพานไว)

ที่มา ที่ไป : รายการเรียนอิสระ (ตามสำนัก) วันจันทร์ ที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖

อนาคาริกชน

รายละเอียด : คนผู้ไม่มีบ้านช่อง ไม่มีทรัพย์สินศฤงคาร หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๗๒

อนาคาริกะ

รายละเอียด : เป็นผู้ไม่มีบ้าน ไม่มีเรือน เป็นผู้สละแล้วจริงๆ

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๑๓๘

อนาคโต ผัสโส

รายละเอียด : สัมผัสอันเกี่ยวเนื่องกับอนาคต

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นිරัตตา หน้า ๕๐

อนายูหะ

รายละเอียด : ๑. สภาพที่ไม่มียายุเป็นที่สุด ๒. เราไม่เพียรก็คือเรารู้จักเวลา ควรผ่อนจริงๆ ก็ผ่อน ควรพักก็พักอย่างรู้จริงรู้แจ้ง ลึนความเห็นแก่ตัวสะเด็ด เพราะธรรมาคณคตินั้น ย่อมชวนชวายนในบุญกิริยาอยู่ ย่อมเพียร ย่อมขยันเป็นปกติ เมื่อจะพักจะไม่เพียรแล้ว ก็ย่อมรู้จักเวลา ๓. เราไม่เพียร

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๘๓, ๔๘๒, สมานิพุทธ หน้า ๒๕๔

อนาสวจิตตัสส

รายละเอียด : ผู้สิ้นอาสวะ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๓๘

อนาสวะ

รายละเอียด : ๑. อรหัตผลของแต่ละเรื่อง แต่ละเหตุ แต่ละปัจจัย ๒. สภาพของการหมดอาสวะแล้วโดยสิ้นเชิง ๓. ความไม่มีอาสวะแล้ว

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๓๓๙, ๔๑๔, รู้คนขงสุข รู้ทุกข์ขงสัตว์ หน้า ๕๘

อนาสวะ สาสวะ อาสวะ (ลำดับ ๓ ชั้นตอน)

รายละเอียด : อนาสวะคือ ไม่มีแล้วกิเลส อาสวะคือ การหมักหมมกิเลส ตกตะกอนยิ่งน่ายิ่งหมักต้องเหมือนตัว จุลินทรีย์ กิเลสมันเล็กละเอียดกว่าจุลินทรีย์ สะสมหมักต้อง เน่าในเป็นอนาสวะ สาสวะคือ ผู้ที่เริ่มมีสัมมาทิฐิแล้วเริ่มปฏิบัติ- ธรรมลดอาสวะมาได้เรื่อยๆ เป็นเสขบุคคลเรียกว่า สาสวะ ทำให้กิเลสหมักต้องลดลง แต่เหลืออาสวะอยู่ ได้บางส่วนเรียกว่า เป็นผู้ที่มีส่วนแห่งบุญ เป็นผู้ลดกิเลสได้บางส่วนแห่งบุญ บุญกำจัดอาสวะได้บางส่วน ได้ส่วนแห่งบุญคือเสียกิเลสไป บุญไม่ได้ได้อะไรมาแต่ฆ่ากิเลสตัดทิ้ง บุญคืออาวุธฆ่า เขา เข้าใจคำว่าบุญผิดไปไกลคนละโยชน์เลย ตอนนี้เอาตมกำลัง อธิบายบุญญะ ในหนังสือคนจะมีธรรมะได้อย่างไร หรือเปิด ยุคบุญนิยมก็อธิบายไว้ อนาสวะคือหมักอาสวะ สาสวะเป็นตัวกลาง อาสวะคือกิเลสเต็มๆ ก็เท่านั้นเองสามชั้นตอน แต่มี รายละเอียดจะเหลือมากเหลือน้อยอย่างไรก็เป็นรายละเอียด ของสาสวะ เหลือมากเหลือน้อยหรือลดกิเลสได้มากกิเลสน้อย ลงๆ จนไม่เหลือกิเลส หมักอนาสวะไม่มีอาสวะแล้วสิ้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

อนิจจตา

รายละเอียด : ความไม่เที่ยง ไม่ยืนยงคงที่ ไม่แน่นอน จริงๆ ยึดมั่นเอาไม่ได้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๘๑

อนิจจสัญญา

รายละเอียด : ๑. เจริญอนิจจัง เมื่อใดผู้ใดเห็นจริงก็จะ ลดความยึดถือ เกาะเกี่ยว ไม่เอาเป็นเอาตายกับสิ่งที่ตนติด ดนหลงอยู่สำเร็จได้ ๒. ความไม่เที่ยง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔๙, ๒๓๐

อนิจจสัญญากับฉิระสัญญา

รายละเอียด : อนิจจสัญญา คือ การกำหนดรู้ความ ไม่เที่ยง ฉิระสัญญาคือการกำหนดความเที่ยงและเสถียร

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

อนิจจัง

รายละเอียด : คือ ความไม่เที่ยงของจิต เจตสิก

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๗๖

อนิจจัง

รายละเอียด : ๑. มีกลับไปกลับมา ไม่จริงจัง ๒. ความ ไม่คงอยู่ ความไม่สม่ำเสมอ ความไม่ยึดมั่นคงอยู่ได้ ความ แปรปรวน ความยึดเอาแน่ๆ แน่ๆ ไม่ได้เลย ๓. ไม่โง่ อยู่เท่าเก่า หรือเหมือนเดิม และไม่ชั้ว หรือไม่มีฐานะต่ำอยู่อย่างเก่า อย่างเดิมแล้ว มีการพัฒนาจริงๆ เริ่มตั้งแต่จิต ตั้งแต่ความเห็น ความเข้าใจ (ทิฐิ) อาจจะถูกกลับมาเห็น ตลอดจนอื่นๆ อีก ก็ยิ่ง ถือว่าอนิจจังชัด และจะต้องเดินทางสู่สุญญาภาพด้วย ๔. ความ ไม่อยู่ในสถานภาพที่คงที่ของสรรพสิ่ง ๕. ความไม่เที่ยงไม่แท้ ๖. ไม่เที่ยง, ความไม่เที่ยง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๔, ๒๑๒, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๙, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๑๖, คนคืออะไร? หน้า ๓๗๑, อธิวโลกุตระ หน้า ๒๑๕, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๙

อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าสอนไตรลักษณ์ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา พญูชนะก็รู้กันทั้งนั้น แต่สภาวะละ สภาวะที่เป็นวัตถุมันไม่เที่ยงมันไม่คงที่มันเปลี่ยนแปลงไป ก็เห็นได้ง่าย บางอันก็อยู่นานกว่าจะละลาย เราตายไปแล้วมันก็ยังอยู่ อยู่ เป็นพันปีหมื่นปี วัตถุบางอย่าง เราตายหลายรอบแล้วมันก็ยัง ไม่ละลายหายไปก็ได้ แต่ที่บอกว่าจะต้องอ่านให้เห็นความไม่ เที่ยงจริงก็คือในจิตเรา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เป็นภาษาที่ยิ่งใหญ่มาก

รายละเอียด : ยิ่งเป็นเรื่องโลกุตระ ก็คือ สามารถรู้จัก จิต เจตสิก รูป นิพพาน สามารถอ่านอาการของจิตที่เป็น ความโลภโกรธหลง หรืออาการจิตที่มันเป็นกิเลสแห่งๆ ได้ แล้วก็วิธีที่จะศึกษาตั้งแต่ กตขม วิกขัมภนปหาน หรือว่ามี วิธีที่จะพิจารณาทำความเข้าใจโดยปัญญาอันยิ่ง ให้รู้ว่าสิ่งเหล่านี้ เป็นธาตุที่ไม่เที่ยง เป็นธาตุที่เป็นทุกข์ ไม่มีตัวตนอะไรเลย อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เป็นภาษาที่ยิ่งใหญ่มาก ผู้ใดรู้ความจริง ทำความจริงได้ว่ามันไม่เที่ยงมันเป็นความยึดถือไม่ได้เลย แต่มันมีอยู่มันก็เป็นตัวเหตุแห่งทุกข์ มันมีอยู่นี่คือตัวทุกข์

ภาราทเวปัญจันธา รูปนามขันธ ๕ มั่นมียูกี้เป็นเหตุแห่ง
ทุกข์ ผู้ที่เป็นอรหันต์ไปแล้วจึงรู้ว่าทุกข์นี้มันหมดไปไม่ได้หรือ
เป็นทุกข์ที่เล็งไม่ได้ ๖ ชนิด เพราะฉะนั้นที่มาศึกษาของพระ
พุทธเจ้าคือ จบได้คือทุกข์ที่เล็งได้ ๔ ชนิด อีก ๖ ชนิดเล็งไม่ได้
ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไอออนออนไลน์ วันจันทร์ที่
๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อนิจจานุปัสสี

รายละเอียด : ๑. ตามรู้ตามเห็นอนิจจัง ๒. มีญาณ
เห็นแจ้งในอนิจจังที่ยังไม่ลดละจางคลาย ๓. ตามเห็นความ
ไม่เที่ยง ๔. สภาพเกิดปัญญาสัมผัส เห็นมันแท้ว่าไม่เที่ยงแท้
ไม่แน่นอน ไม่จริง ยั่งยืน มันฟังฟัง ยึดถือเป็นหลักแก่น
หลักแก่น ตลอดนรีนตรได้ที่ไหนกัน ๕. ตามเห็นความไม่เที่ยง
ของอกุศลจิต

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๗๑, ๔๕๖, อีคิว
โลกุตร หน้า ๒๔๔, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นรีตตา หน้า
๑๒๘, วิถีพุทธ หน้า ๕๐, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๖, ธรรมที่เป็น
พุทธ หน้า ๓๐๗

อนิจจโต

รายละเอียด : ๑. ไม่เที่ยง ๒. ด้วยความเป็นของไม่เที่ยง
๓. โดยความเป็นของไม่เที่ยง

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตร หน้า ๒๐๙, ๒๐๙, ๒๒๒,
ถอดรหัสอดีต อนัตตา นรีตตา หน้า ๙๓, ธรรมที่เป็นพุทธ
หน้า ๑๙๔, วิถีพุทธ หน้า ๕๐

อนิจเจ นิจจสัจญญโน

รายละเอียด : วิปัสสนาในของที่ไม่เที่ยงว่าเที่ยง
หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๓๓๗

อนิฏฐารมณ

รายละเอียด : ๑. ภาวะที่ได้อารมณ์อันไม่น่าปรารถนา
๒. ไม่ชอบ

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๕๙,
กำเนิดชาตุนแห่งอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๒

อนิทัสสนัง

รายละเอียด : ๑. ไม่ใช่จะรู้ จะเห็นกันได้ง่ายๆ ๒. ไม่ใช่

จะรู้ จะเห็นกันได้ง่ายๆ แม้ได้รู้แล้วผู้รู้นั้นก็ยังไม่อาจจะนำมา
ชี้แจงบอกใครได้ง่ายๆ เสียอีกด้วย ไม่มีใครชี้ให้ใครดูได้ง่ายๆ
รู้ได้ด้วยตนเองเท่านั้น ๓. เป็นสิ่ง เป็นเรื่องที่ให้รู้ ให้แจ้งได้ยาก
เหลือเกิน ๔. บอกแจ้งให้ใครๆ รู้แจ้งตามไม่ได้ ๕. เห็นไม่ได้
หรือการไม่อธิบาย ซึ่งก็คือไม่สามารถมองเห็น ไม่อาจรู้ได้
ด้วยการเห็น หรือแม้ผู้รู้จริงจะให้ผู้อื่นรู้ด้วยการอธิบายก็ยาก
๖. ไม่สามารถจะรู้จักรู้แจ้งรู้จริงได้ด้วยการอธิบายชี้แจง หรือ
เห็นไม่ได้ด้วยตาเนื้อ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕, ๒๗, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๔๘ ๔๙, สมธิพุทธ หน้า ๒๑๙, อีคิวโลกุตร
หน้า ๑๘๓, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๕๘, ๑๙๗

อนิมิต

รายละเอียด : อนิมิต คือ ไม่สิ่งนิมิตต่อไปแล้ว ไม่สร้าง
อะไรต่อ ไม่ให้ไปตั้งอยู่ใน ณ ที่ไหน อนิมิต ไม่มี ไม่มีสภาพ
อะไรที่เป็นเครื่องหมายอีกเลย ไม่มีการต่อโพธิสัตว์อีกเลิกไป
เลย เหมือนเรตอนเป็นๆ เราก็ดมผัสสัมผัสกันอยู่ เราไม่ได้
คบหาเลย แต่อยู่ในโลก เราก้เห็น บางที่มันอยู่ไกลเราก้ไม่
เกี่ยวข้อง แต่ก็เห็นบางที่มีชาวคราวโฆษณากันเต็มไปเลยใน
ตลาดโทรทัศน์ อยู่ในมือถือก็เยอะอีกไม่ใช่น้อย แต่เราเห็นแล้ว
เราก้เห็นโลกเขาบ๊อบไปแต่เราไม่เกิดอะไรเลย ดีไม่ดีจิตที่จะ
ไปไม่ดีจะมีการชงเขาด้วย จะไปชมเขาด้วยว่าเป็นไอ้ไร้อันนี้
จิตเราก้ยังไม่สมบูรณ์เราก้ยังไปชมไปดูถูกดูแคลนเขา เราก้
ต้องทำจิตของเราอย่าให้เป็นอย่างนั้นเราก้ต้องเป็นไปตามนั้น
ของเขาเราก้ต้องสงสารเมตตา ยังไม่ถึงคราวที่เราจะช่วยให้
ปล่อยกันไปก่อน แต่ถ้าถึงคราวที่เราจะช่วยให้ต้องจ้ำจี้จ้ำไช
ช่วยกันไปด้วยความเมตตากรุณากัน มีน้ำใจที่จะช่วยเหลือ
คนอื่น อนุกรมปายะ ก็ต้องมีตลอด

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

อนิมิตตนิพพาน

รายละเอียด : คือ หมายถึง ผู้สามารถทำ สัจจญาณ
ให้แก่จิตตนได้แล้วจริงคือ มี สัจจญาณนิพพาน แล้ว ในชีวิต และ
เมื่อจะดับชีวิต ตายลงในบัดใดก็ไม่ตั้งจิตต่อ ภาพภูมิใดอีกเลย
ตายด้วย อนิมิตตนิพพาน นั่นคือ ตาย ลงแบบ ปรีนิพพาน
เป็นปรีโยสาน เป็นการตายหายสูญไป จากวิภังการกันเลย
หมดนิมิตใดๆ ลึนเกลี้ยงสูญสุดโดยแท้

อนิมิตตนิพพาน – อนุตตรियะ ๖ อย่างที่ควรรู้อย่างยิ่ง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๖๗

อนิมิตตนิพพาน, อนิมิตตนิพพาน

รายละเอียด : อรหันต์ที่ไม่เหลือทั้งฝนไม่เหลือทั้งนิมิต
หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๒๙๓

อนิมิตตวิโมกข์

รายละเอียด : ความหลุดพ้นจากกิเลสโดยทำลายนิมิต
ที่ติดยึดลงได้ หรือถอนเครื่องหมายนั้นๆ ออกได้
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๒๙

อนิมิตตะ

รายละเอียด : ไม่มีเครื่องหมาย, ไม่มีลักษณะ
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า
๑๖๒

อนิมิตโต ผัสโส

รายละเอียด : สัมผัสอันเกี่ยวเนื่องกับสภาพที่ไม่มีอะไร
มาทำให้แปดเปื้อน
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๐

อนินยตโพธิสัตว์

รายละเอียด : ผู้ตั้งจิตปรารถนาจะเป็นโพธิสัตว์ คือจะ
ไต่เต้าขึ้นเป็นพระพุทธเจ้านั่นเอง
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๔๗

อนิวัตตโสดาบัน

รายละเอียด : พระโสดาบันที่ไม่มีวันเวียนกลับไปสู่ที่ต่ำ
ใดๆ ได้อีกอย่างเด็ดขาด แม้เพียงชาติเดียว หรือพระโสดาบัน
ที่จะไม่มีจิตเกิดยึดภพยึดชาติอีกเลยแม้แต่ดวงจิตเดียว
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๙

อนุ

รายละเอียด : ๑. เล็ก ละเอียด ไม่รู้ได้ง่าย เป็นไม่เต็ม
ตาม ๒. เศษน้อย, ตามติดอยู่ ๓. เล็กๆ น้อยๆ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๖๘, ทางเอก
ภาค ๓ หน้า ๔๐๔, ๔๑๖

อนุกัมปายะ

รายละเอียด : ก็หมายความว่า เป็นผู้อนุเคราะห์หาก
มีโลกก็เป็นโลกาอนุกัมปายะ คืออนุเคราะห์กว้าง เอื้อมเอื้อ
เกื้อกว้างสู่มนุษยชาติ ต้องมีธรรมฤทธิ์มากขึ้น
ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา วันเสาร์ที่ ๙
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อนุตตร, อนุตตร, อนุตตรระ

รายละเอียด : ๑. จิตไม่มีจิตอื่นยิ่งกว่า ๒. จิตไม่มีจิตอื่น
ยิ่งกว่า เรามีอำนาจเหนือกิเลสอันนั้นแน่นอน กิเลสนั้นๆ ไม่มี
อำนาจยิ่งกว่าเราอีกเป็นอันขาด ๓. รู้เท่ารู้ชัดในจิตตนว่าจิตอื่น
ที่จะเป็นไปไต่ยิ่งกว่านี้ สะอาดยิ่งกว่านี้ สบาย ง่าย เบา โปร่ง
ยิ่งกว่านี้ จะแข็งแรงมั่นคงเท่านี้ๆ ก็มั่นใจปักใจแล้วจะดียิ่ง
เยี่ยมยิ่งกว่านี้ไม่มีอีกแล้ว ๔. จิตดีเยี่ยมเป็นที่สุดแล้ว ก็รู้ว่าจิต
ดีกว่านี้ไม่มีอีก ๕. จิตที่ไม่มีจิตอื่นยิ่งกว่า ก็รู้ว่าจิตไม่มีจิตอื่น
ยิ่งกว่า ๖. จิตเป็นโลกุตรระชนิตไม่มีจิตอื่นยิ่งกว่า ก็รู้ว่าจิตเป็น
โลกุตรระชนิตไม่มีจิตอื่นยิ่งกว่า ๗. ใจที่ไม่มีใจอื่นยิ่งกว่าแล้ว
๘. จิตที่ดีเยี่ยมเลิศ ไม่มีจิตอื่นยิ่งกว่าอีกแล้ว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๓๔, ๑๔๕, ๑๕๓,
คนคืออะไร? หน้า ๒๗๕, ๕๕๖, ถอดรหัสอดีต อนัตตา
นิรัตตา หน้า ๑๑๒,

อนุตตรจิต

รายละเอียด : สัมบูรณ์ที่สุด ไม่มีจิตอื่นยิ่งกว่าอีกแล้ว
หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๔๓

อนุตตรियะ

รายละเอียด : ๑. ความมีภาวะยอดเยี่ยมสูงสุด มีทั้ง
ความยอดเยี่ยม ๓ ประการ และความยอดเยี่ยม ๖ ประการ
๒. เหนือไม่มีเหนือกว่านี้อีก
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๑๒, ชีวิตนี้มีปัญหา/
เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๕

อนุตตรियะ ๖ อย่างที่ควรรู้อย่างยิ่ง

รายละเอียด : ๑. ทัสสนาอนุตตรियะ [ควรได้การเห็นอัน
ยอดเยี่ยม] ๒. สวานาอนุตตรियะ. [ควรได้การฟังอันยอดเยี่ยม]
๓. ลาภาอนุตตรियะ [ควรได้การได้ผลอันยอดเยี่ยม] ๔. ลิกขานูต-
ตรियะ [ควรยินดีการศึกษาอันยอดเยี่ยม] ๕. ปาจริยานูตตรियะ
[ควรตั้งการบำเรออันยอดเยี่ยม] ๖. อนุสสนานูตตรियะ [ควร
เจริญการระลึกถึงอันยอดเยี่ยม].

ที่มา ที่ไป : มีรายละเอียดในอนุตตริยสูตร เล่ม ๒๒ ข้อ ๓๐๑ (สามคือ เล่ม ๑๑/๓๒๑), ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อนุตตโร ปุริสทัมมสารถิ

รายละเอียด : เป็นสารถิฝึกคนที่ฝึกได้ไม่มีใครยิ่งกว่า
หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๒๒

อนุปริชาวติ

รายละเอียด : ท้อมล่อม
หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๓๕๔

อนุปริวัตตันติ

รายละเอียด : เป็นไปตาม
หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๓๕๔

อนุปวาท

รายละเอียด : การไม่พูดร้าย
หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๓๗๔

อนุปัสัมบัน

รายละเอียด : คือ ขรราวาสทั้งหลายที่ยังไม่มีภูมิรู้ ในเรื่อง โลกุตระธรรม
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ่อีก เล่ม ๑ หน้า ๑๓๕

อนุปัสัมบัน, อนุปัสัมบัน

รายละเอียด : ๑. ผู้มีภูมิจิตยังมากไปด้วยกิเลสอยู่ หรือมีฐานะอันยังไม่เหมาะสมกับคำกล่าวคำสอนนั้น ๒. ผู้ได้ปล่อยแล้ว วางแล้วบ้างตามระดับขั้นของตน แต่ก็ยังไม่สูงเพียงพอที่จะได้รับฟังอุตตริยธรรมอันที่ยังไม่เหมาะสมอันสูงเกินฐานะของตน ๓. ผู้ที่ภูมิยังไม่ถึง ๔. ผู้ที่ไม่มีภูมิพอจะรับรู้ได้ หรือไม่ใช่หนักบวช
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๓๔, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๗๒, อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๔๗, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๘๒

อนุปัสสิ

รายละเอียด : ตามรู้ตามเห็นของจริง

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๕๔

อนุปัสสิ ๔

รายละเอียด : คือการพิจารณาตามเห็นกิเลสภายในจิต
๑. อนิจจานุปัสสิ พิจารณาตามเห็นความไม่เที่ยงของกิเลส, ตามเห็นความไม่เที่ยงของกิเลสต้นเหตุ ๒. วิราคานุปัสสิ พิจารณาตามเห็นความคลายกำหนด, ตามเห็นความจางคลายของกิเลส ๓. นิโรธานุปัสสิ พิจารณาตามเห็นความดับกิเลส, ตามเห็นความดับของสัตว์กิเลสต้นเหตุ ๔. ปฏินิสสัคคานุปัสสิ พิจารณาตามเห็นความสลัดคืน (สลัดทิ้ง) กิเลส, เห็นการย้อนทวนกลับไปสลัดคืน

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ อานาปานสติสูตร ข้อ ๒๘๘

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

อนุปัสสิ ๔

รายละเอียด : อนุปัสสิ ๔ คือ การพิจารณาตามเห็นกิเลสภายในจิต ไม่ให้ยึดมั่นถือมั่นอะไร ๔ ข้อ ๑. อนิจจานุปัสสิ (ตามเห็นความไม่เที่ยงของกิเลสต้นเหตุ) ๒. วิราคานุปัสสิ (ตามเห็นความจางคลายของกิเลส) ๓. นิโรธานุปัสสิ (ตามเห็นความดับของกิเลสต้นเหตุ) ๔. ปฏินิสสัคคานุปัสสิ (เห็นการย้อนทวนกลับไปสลัดคืน) (พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๘๘) เห็นความไม่เที่ยงของอาการมันจะค่อยๆ ลดลง ไม่เพิ่มอีก จนกระทั่งไม่มีหยุดไม่มีหยุดก็ตายเลย คนที่มีความสุขสนุกสนานมากมาย พวกเต็น พวกนักกีฬาเตะเข้าไกลทำท่าที่แต่บางที่ดูเจ็บแต่ก็ทนได้ นักฟุตบอลทำสถิติตัวเองไว้เลยว่าแต่เขาโง่งไปเท่าไรแล้ว รสอร่อยนี้ต่างกับไม่อร่อย อาการมันลดลงไปตามเวลาสุดท้ายดับได้ ตามอนุปัสสิ ๔ ดับแล้วบางที่พื้นได้บ้าง มีแวมมาอีกได้ ถ้าพลังปัญญาสูงจะดับแล้วดับเลย หรือ ใช้ใจโตสะกดไว้ อาจสะกดไว้ได้นานจนกว่าไม่มี แต่คุณก็ตายก่อน เกิดชาติใหม่หรือหลายชาติก็ขึ้นมาใหม่เพราะพลังงานที่ยึดติดมันมาหลายชาติ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต สันตอโคก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

อนุปาทา

รายละเอียด : ๑. ไม่ยึดมั่นถือมั่น ๒. ไม่ยึด
หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๒๙, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๖๘

อนุปาตินกสังขาร

รายละเอียด : ๑. สังขารที่ไม่เรียกว่าจิตมีวิญญาณครอง
๒. สังขารที่ไม่มีวิญญาณครอง, สังขารที่กรรมไม่ยึดครอง ได้แก่
ต้นไม้ พืชพรรณต่างๆ ที่ยังไม่มีความรู้สึกหรือไม่มีอารมณ์ และ
สัตว์ชั้นต่ำที่ยังไม่มีอารมณ์ หรือไม่มีความรู้สึก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕๔, เปิดโลกเทวดา
หน้า ๑๓

อนุปาตินนา

รายละเอียด : ไม่ยึดมั่นแล้ว

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๖๖

อนุปาติเสสนิพพาน

รายละเอียด : ๑. นิพพานจริงๆ แท้ทั้งนั้น ๒. พระอรหันต์
ตาย, การตายสิ้นลมปราณของพระอรหันต์ ๓. นิพพานชนิด
ที่คนผู้ได้สติอนุปาติเสสนิพพานสิ้นลม (ตาย)

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๓๕, ๓๕๒, ๓๙๘,
๔๗๓

อนุப்புพิภกา ๘

รายละเอียด : คือธรรมอันเป็นเครื่องอยู่ตามลำดับ
๑. สัจจจากาม สัจจจากอกุศลธรรม บรรลุปฐมฌาน (ฌาน
ที่ ๑) มีวิตก วิจารณ์ ปิติ สุข เกิดจากวิเวกอยู่ ๒. บรรลุทุติยฌาน
(ฌานที่ ๒) มีความผ่องใสแห่งจิตในภายใน เป็นธรรมเอก
ผุดขึ้น ไม่มีวิตก วิจารณ์ มีแต่ปิติ สุข เกิดจากสมาธิอยู่ ๓. บรรลุ
ตติยฌาน (ฌานที่ ๓) เพราะปิตินั้นไป ได้รับสุขด้วยนามกาย
มีสติอยู่เป็นสุข มีอุเบกขาอยู่ ๔. บรรลุจตุตถฌาน (ฌานที่ ๔)
ละสุข ละทุกข์ ดับโสมนัส โทมนัสก่อนๆ ได้ มีอุเบกขาเป็น
เหตุให้สติบริสุทธิ์อยู่ ๕. บรรลุอากาศาณัญจายตนะ ด้วยทำให้
ในใจว่า อากาศหาที่สุดมิได้ เพราะล่องพ้นรูปสัญญา (กำหนด
รูปร่าง) ดับปฏิมสัญญา (กำหนดรู้การกระทบจิต) ไม่ใส่ใจใน
นันทตสัญญา (กำหนดรู้อารมณ์ต่างๆ) ๖. บรรลิวินัญจายตนะ
ด้วยทำให้ใจว่า วิญญาณหาที่สุดมิได้ เพราะล่อง
พ้นอากาศาณัญจายตนะ ๗. บรรลุอาภิญญายตนะ ด้วย
ทำให้ใจว่า อะไรน้อยหนึ่งก็ไม่มี เพราะล่องพ้นวิญญาณัญ
จายตนะ ๘. บรรลุเนวสัญญานาสัญญายตนะ (กำหนดรู้หมด
สิ้นไม่ว่าสัญญาใดๆ อื่นๆ) เพราะล่องพ้นอาภิญญายตนะ
๙. บรรลุสัญญาเวทิตนโรธ (กำหนดรู้แจ้งอารมณ์ว่า กิเลสดับ
สนิทเด็ดขาดแล้ว) เพราะล่องพ้นเนวสัญญานาสัญญายตนะ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ สังคีตสูตร ข้อ ๓๕๕

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

อนุப்புพิภกาธรรม

รายละเอียด : ๑. ธรรมเป็นเครื่องอาศัยตามลำดับ ๘
ประการ ๒. ฌาน ๑ ฌาน ๒ ฌาน ๓ ฌาน ๔ อากาศาณัญ
จายตนฌาน วิญญาณัญจายตนฌาน อาภิญญายตนฌาน
เนวสัญญานาสัญญายตนฌาน สัญญาเวทิตนโรธ

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๙๔

อนุப்புพิภกาสมาบัติ ๘

รายละเอียด : สมาบัติ ๘ ที่มีสัญญาเวทิตนโรธด้วย

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๑๙

อนุப்புพิภกา

รายละเอียด : ๑. ทาน การสละ การให้ ๒. ศีล การชำระ
ขัดเกลา ด้วยเจตนางดเว้น ๓. สัคคะ (สวรรค์) ๔. กามานัง
อาทีนวัง โอการัง สังกิเลสัง โทษของกาม ความต่ำทราม
ของกาม ความเศร้าหมองของกามทั้งหลาย... ๕. เนกขัมเม
อานิสังสัง อานิสงส์การออกจากกาม ถ้ายังไม่เจอคำสอนของ
พระพุทธเจ้าคุณก็จะจมอยู่ในอวิชชา ที่จะเรียกกามนั้นว่าเป็น
กามคุณ... สว่างหรือยัง ชัดเจนหรือยังว่าทำไมเรียกกามคุณผู้
ไม่ได้ยินคำสอนพระพุทธเจ้าว่า กามนี้ เป็นเรื่องเบื้องต้นที่จะ
ต้องศึกษา ก่อน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ชั่งอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่
๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

อนุப்புพิภกา ๕

รายละเอียด : คือ การแสดงธรรมไปตามลำดับ ๑. ทาน
กกา (เรื่องทาน) ๒. สิลกกา (เรื่องศีล) ๓. สัคคกกา (เรื่องความ
สุขที่พร้อมด้วยกาม) ๔. กามาทีนวกกา (เรื่องโทษของกาม)
๕. เนกขัมมานิสังสกกา (เรื่องอานิสงส์ในการออกจากกาม)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๔ มหาชนธกะ ยสกุล
บุตร ข้อ ๒๗

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

อนุப்புพิภกา ๕

รายละเอียด : กามาทีนวะไม่ใช้กามคุณนะ แต่คนไป

หลงผิดว่าเป็นกามคุณเพราะว่า กามาทีนวะไม่ค่อยมีคนสอน แต่ยังมีพยานะอยู่ใน อนุப்புพิภกา ๕ ทาน คีล ลักคะ กามาทีนวะ เนกขัมมะ (คือการออกจากกาม ที่เป็นกามโทษ ที่ไปหลงว่าเป็นกามคุณ คุณต้องหลุดพ้นให้ได้ จึงเป็นภาษา ชื่อภาคปฏิบัติที่ต้องเรียนรู้ เนกขัมมสิตะ ๑๘ คู่กับ เคหสิต มโนปริจาร ๑๘

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓

อนุப்புพิภกา ๙ เป็นสัมมาทิฏฐิ

รายละเอียด : อนุப்புพิภกา ๙ มันเป็นสัมมาทิฏฐิ รูปฉาน ๔ อรูปฉาน ๔ แล้วมีสัญญาเวทิตนโรธ มันเป็นสัมมาทิฏฐิไปตามลำดับ รูปฉานก็ดี อรูปฉานก็ดี ไม่มีหัลลิตา รูปฉานก็ดีตาม อรูปฉานก็ดีตาม ของพระพุทธเจ้าไม่มีหัลลิตาเลย รูปฉานก็คือ เรียนในระดับต้น กามภพ เลิกจากกาม ลตละกามไป ให้ได้ทั้งหมด ก็เป็นอันหมด ฉาน ๑ ๒ ๓ ๔ จากกามไม่มี เหลือ รูป อรูป ข้างใน อนาคามีภูมิ ก็เรียนรู้ที่เหลือให้หมดรูปภพ อรูปภพหมด จบก็ได้สัญญาเวทิตนโรธ เป็นอนุப்புพิภกา ๙ ตามลำดับทั้งสิ้น พระพุทธเจ้าจึงจำเป็นต้องย้ำสอนในเรื่องของเนวสัญญานาสัญญายตนสัตว์ หรือเนวสัญญานาสัญญายตนฉาน ถ้าไปนั่งหลับตาปฏิบัติก็จะได้ แต่เนวสัญญานาสัญญายตนสัตว์ แต่ถ้าลืมตาปฏิบัติแล้วเป็นอนุப்புพิภกา ๙ ก็จะได้มีเนวสัญญานาสัญญายตนฉาน แล้วก็จะมิ สัญญาเวทิตนโรธ ถ้าหากปฏิบัติผิดแล้วจะไม่มีสัญญาเวทิตนโรธ เพราะว่า สัญญาเวทิตนโรธ คือสัญญา กำหนดหมายรู้โรธจากเวทนา เคล้าเคลียอารมณ์แห่งทะเลเวทนาทั้งหมด เพราะว่าเวทนาเป็นกรรมฐานของศาสนาพุทธ โดยเฉพาะเรียนรู้เวทนา ๑๐๘ มโนปริจาร ๑๘ มันเป็นจุดสำคัญ

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

อนุพุทธ

รายละเอียด : ส่วนหนึ่งส่วนน้อย (อนุ) ของคนผู้มีภูมิธรรมเต็มความเป็นพุทธสัมบุรณ์แล้วในความเป็นคนขั้นต้น ซึ่งเป็นระดับปริตตังของคนผู้ใดผู้หนึ่งที่ควรพึงมีให้ได้ก่อน

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๔๑

อนุรักษนา

รายละเอียด : บำรุงความดี รักษาความดี หนังสืออ้างอิง : สมาริพุทธ หน้า ๖๕

อนุรักษนาปธาน

รายละเอียด : อนุรักษนาปธาน คือ การรักษาผลที่ทำได้นั้น คือ ความไม่ประมาท

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

อนุรักษนาปธาน

รายละเอียด : ๑. รักษาควบคุมจิตเราไม่ให้ตกต่ำกว่าเดิม ได้อย่างไม่ขาดทุน ๒. จะให้อยู่ในสภาพนั้นๆ ๓. พากเพียรรักษาผลที่ได้แล้วไว้ให้แข็งแรงมั่นคง อย่าให้เสื่อมถอยเสื่อมสูญไป ๔. รักษาผลที่ได้ ต้องทำซ้ำ ทำให้คุ้นเคย ทำให้เกิดผลอย่างที่เคยทำได้มาแล้ว และทำเข้าไป ทำให้มากยิ่งขึ้น ๕. รักษาผล ๖. เพียรทำการรักษาผล

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๕๕, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๐๔, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๒, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๘๗, คำบุญคือบาป หน้า ๒๙๗, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๕

อนุศาสนิปาฏิหาริย์

รายละเอียด : ทำถูก ทำได้ตาม ทำถูกต้องตามคำสอน ตามภาษิตของพระบรมศาสดา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๖๑

อนุสสตานุตตริยะ

รายละเอียด : การระลึกอันเยี่ยม

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๑๒

อนุสสติ ๑๐

รายละเอียด : อนุสสติ ๑๐ คือ ธรรมอันเป็นเอกเพื่อ นิพพาน เป็นธรรมที่ควรระลึกถึงอยู่เรื่อยๆ ๑๐ อย่าง ๑. พุทธา- อนุสสติ (ระลึกถึงพระพุทธเจ้า) ๒. ธัมมานุสสติ (ระลึกถึงพระ ธรรม) ๓. สังฆานุสสติ (ระลึกถึงพระสงฆ์) ๔. สีลานุสสติ (ระลึกถึงศีล) ๕. จาคานุสสติ (ระลึกถึงการบริจาค) ๖. เทวตา- อนุสสติ (ระลึกถึงคุณธรรมที่ทำให้มีจิตใจสูง) ๗. มรณสติ (ระลึกถึงความตาย) ๘. อาณาปานสติ (มีสติระลึกตัวอยู่

ตลอดทุกลมหายใจเข้าออก) ๙. กายคตาสติ (ระลึกถึงกายนี้ว่า น่ารังเกียจ เป็นของไม่เที่ยง ควรละหน่าย) ๑๐. อุปสมานุสสติ (ระลึกถึงนิพพาน/ความสงบประจักษ์กิเลสและความทุกข์ได้)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ เอกธัมมาทิวาลี ข้อ ๑๗๙-๑๘๐

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุทธสุตติก

อนุสสัย

รายละเอียด : คือเป็นตัวลึกลับซึ่งปลายมาก อาตมาเป็นพระโพธิสัตว์ระดับ ๗ จึงแยกแยะความละเอียดของอนุสสัยกับอาสวะได้ คนที่ยังภูมิไม่ถึงก็ยังไม่ต้องไปข้องใจ เรายังเข้าใจไม่ได้ก็ไม่เป็นไร เรามันก็ในฮาร์ดดิสก์แล้ว ลักวันหนึ่งก็อาจจะใช้ได้อีกได้ว่า ใส่บ่าแบกหามไม่เสียหลายหรือใช้ได้

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามาปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

อนุสสัย

รายละเอียด : ๑. จิตที่หนึ่ง จิตที่นอน จิตที่หลับไหลอยู่ มันเป็นจิตที่หลงผิดอยู่อย่างละเอียด จิตหลงที่ไม่ไหวตัว เคลื่อนตัวให้รู้ชัด ๒. ต้องดับด้วยปัญญาหรือต้องใช้ปัญญาทำความเข้าใจอย่างเต็มที่ให้ได้ว่าใจเราเองหลงมันใจเรายังเป็นทาสรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสในมัน ๓. กิเลสที่อยู่ส่วนลึก แม้เจ้าตัวก็ไม่อาจรู้ของตนได้ง่าย ๔. นอนนิ่งอยู่ในกันบึงของใจ ๕. การฝังลึกลงในความเป็นตนเอง (สย) ลึกมากจนแก้ไขยากมาก ผู้จะแก้ไขได้ต้องใช้ความรู้ชั้นอารยภูมิของพระพุทธเจ้าอย่างสัมมาทิฐิจึงจะแก้ไขได้

คำอธิบาย : อนุสสัย (unconscious) คือ จิตต้นรากหรือจิตไร้สำนึกของตน คนจะมีธรรมะได้อย่างไร? เล่ม ๑

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๖๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๕๔, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๕-๖๖

อนุสสัย

รายละเอียด : จิตที่อยู่ในกันบึงซึ่งเลวก็ได้ดีก็ได้ ผสมให้มันควบแน่นลงไปก็เป็นอนุสสัยได้ พระอาริยะพระอรหันต์ก็สั่งสมอนุสสัยในส่วนดี เป็นติดมา เป็นฐานของจิตมา มันเป็นเรื่องจริง ซึ่งไปขโมยเอาของใครมาไม่ได้ แบ่งเอาของใครมาไม่ได้ตนเองทำก็ติดตัวมาติดอตภาพมาเรื่อยๆ จนกว่าจะปรินิพพานเป็นปริโยสาน ธาตุอตภาพนี้ จึงแตกสลาย เป็น

อตุธาตุไม่จับตัวเป็นจิตนิยามอตภาพนั้นก็หายไป

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามาปะชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๑ วันจันทร์ที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

อนุสสัย ๗

รายละเอียด : คือ กิเลสที่นอนเนื่องอยู่ในสันดานที่ควรละเสีย ๑. กามราคานุสสัย ความดึงดูดกำหนดในกาม ๒. ปฏิฆานุสสัย ความขัดเคืองใจ, ความผลัดไส่ ขัดเคือง ซึ่งเคียด ๓. ทิฏฐานุสสัย การยึดถือความเห็นเป็นตนของเรา ๔. วิจิกิจฉานุสสัย ความลังเลสงสัย ทำให้เนิ่นช้า ๕. มานานุสสัย ความถือดี, ความถือตัวทั้งหลาย ๖. ภวราคานุสสัย ความกำหนดในภพ, ความอยากในภพละเอียด ๗. อวิชชานุสสัย ความไม่รู้แจ้งในธรรม, ความไม่แจ้งในอริยสัจ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ อนุสยสูตร ข้อ ๑๑-๑๒

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุทธสุตติก

อนุสสัยกิเลส

รายละเอียด : ๑. กิเลสละเอียด ถ้าโลภะ โทสะ และโมหะมูลจิตเหลือเศษธุลีแล้ว อ่อนแรง เบาแรงมากแล้ว คือสัตว์นรกขนาดเล็กสุด

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๕๘, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๕

อนุสสัยลิกของกาม

รายละเอียด : อาหารข้อที่ ๑ กามฉันทะ คุณไม่ได้ออกมาจากกามเลย คุณยืนดีอยู่ในอนุสสัยลิกตลอด คุณก็จะเป็นพ่อแม่ที่ฆ่าลูกกิน กินลูกไปพลาง แล้วโง่งว่าลูกของเราหายไปไหน เอ็งฆ่าลูกเอ็งแล้วกินอยู่ในปากเอ็งก็โง่งและลืม ลืมว่าได้ฆ่าลูกไปแล้ว แล้วนึกว่ามีลูก ก็คือเนื้อที่อยู่ในท้อง ซ้ำออกมาแล้ว แล้วบอกว่าลูกอยู่ที่ไหนก็อยู่ในซี่ของเอ็งใจ ซ้ำระยะเวลาของความทุกข์มันทุกข้อยู่ตลอดต่อกันตามหอก ๑๐๐ เล่มแล้วมีระยะเวลาพัก ทุกข์เฉพาะที่ปัจจุบันถูกหอกแทง ๓๐๐ เล่มในทั้งวัน หรือ ๑๐๐ เล่มในตอนเช้า ว่างก็มีว่าง แต่มันจะยังไม่ตายมันจะอยู่กับทุกข์ไปอีกนานเท่านั้น มันไม่ตายคือจริงๆ ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงจะจมอยู่กับที่เก่าชองอยู่ในถ้าอยู่อย่างนี้เหยี้ยเมื่อจริง ๆ เจ้าคนคือด้านดิ่งตัน

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อนุสาสนี

รายละเอียด : คำสอน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๗๙, เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๗

อนุสาสนีปาฏิหาริย์

รายละเอียด : คือ การฝึกฝนแต่ในเรื่องคำสอนที่เป็นประโยชน์ แล้วนำคำสอนนั้นมาถ่ายทอดอธิบายให้คนรู้ ชี้แจงให้เห็นบาป เห็นบุญ เห็นทุกข์ เห็นภัย เห็นโทษ ให้เห็นตามด้วยญาณปัญญา

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๗๖

อนุสาสนีปาฏิหาริย์

รายละเอียด : คำสอนของพระศาสดา เอาคำสอนมาทำความเข้าใจให้ดี ให้ถูกต้องชัดเจนและปฏิบัติให้ได้ตามนั้น เมื่อปฏิบัติได้ท่านก็รับว่าเป็นปาฏิหาริย์เพราะมันเป็นเรื่องแสนวิเศษ ปฏิบัติได้ตามคำสอนพระพุทธเจ้า เช่น เป็นคนมีศีลได้ไม่ฆ่าสัตว์ มีใจที่ไม่ฆ่าสัตว์ทั้งกาย วาจา ใจ ก็ไม่ฆ่าสัตว์ พยายามไม่ฆ่าจริงๆ คนที่มีจิตแบบนี้เรียกว่ามี ปาฏิหาริย์ที่เรียกว่าอนุสาสนีปาฏิหาริย์ ปาฏิหาริย์อย่างนี้เป็นเรื่องสุดยอด การเหาะได้ ก็เป็นเรื่องปาฏิหาริย์แต่พระพุทธเจ้าบอกว่าเป็นเรื่องไร้สาระ การเหาะได้คุณประโยชน์ ก็คือหมากัดกันไม่ถึงเท่านั้นเอง เหาะได้ จะได้เรื่องอะไรแต่ถ้ามารู้จักคำสอนพระพุทธเจ้า เรียนตามคำสอนพระพุทธเจ้า มันจะไปหานิพพานพ้นทุกข์ได้ และเป็นประโยชน์ คุณค่า เป็นคนประเสริฐสุดเลย อันนี้ต่างหากประเสริฐสุดกว่าการเหาะได้ เหาะได้แค่หมากัดกันไม่ถึง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

อนุสาสนีปาฏิหาริย์

รายละเอียด : ๑. ปาฏิหาริย์ของคำสอน, คำสอนที่มีประสิทธิภาพพาให้พ้นทุกข์ พาให้ไปสู่นิพพานได้จริง พาให้เจริญเป็นคนดี คนเจริญจริง ๒. ความมหัศจรรย์ของคำสอน, คำสอนเป็นจริงอย่างมหัศจรรย์ ๓. คำสอนที่พิเศษเป็นความอัศจรรย์ ๔. คำสอนเป็นปาฏิหาริย์

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๐๙, อีควิลโลกุตระ หน้า ๓๑, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๗๙, วิถีพุทธ หน้า ๓๖

อนุโพธิสัตว์

รายละเอียด : คือ พุทธภูมिन้อยๆ (อนุ) หรือโพธิสัตว์ ชั้น ๕ เพราะสูงกว่า อาริยะ ๔ นั้นแล้ว ก็เป็น โพธิสัตว์ คือ ผู้ที่จะเรียนรู้ ความตรัสรู้ ของพระพุทธเจ้าต่อไปอีก ไม่เอาแค่ประโยชน์ตนบริบูรณ์แล้วเท่านั้น จะเป็นคนที่มามีประโยชน์ท่านแท้ๆ กันจริงๆ ต่อไปอีก ให้เป็นคนทำอะไรหรือกรรมใด ก็เป็นแต่ประโยชน์ท่านให้ได้มากยิ่งขึ้นๆ ขึ้นไปอีก

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๘๐

อนุโพธิสัตว์

รายละเอียด : เริ่มศึกษากิเลสผู้อื่น เพราะว่ากิเลสมันมากมายของคนอื่นที่เราไม่มีอย่างนี้ หรือแม้แต่อย่างนี้ของเรา แต่เราเองมันไม่ขึ้นมา คนอื่นเขาก็มีแล้วก็แสดงออกมา เรารู้ปริมาณมากเราก็ได้ช่วยคนมากด้วย เมื่อได้สัมผัสสัมพันธ์กับคนเราก็ได้ช่วยเขา หรือเรียกว่าการสืบทอดศาสนาพุทธไปอีกด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

อนุโพธิสัตว์ขึ้นไปจึงเรียนรู้อนุสัยที่เป็นกุศล

รายละเอียด : ยังไม่ถึงความเป็นอรหันต์ก็อยากจะรู้ก่อน ให้คุณอาสาจะก่อนไหม อนุสัยเป็นสิ่งที่นอนนิ่งอยู่ในจิต พระโพธิสัตว์จะรู้ดี จิตที่เราไม่ยอมสลายอยู่ เป็นอนุสัย ๑. มันไม่สลายของตัวเองเพราะว่ามีปัญญา ก่อนจะสลายอนุสัยของตัวเองก็ต้องสลายอาสาจะก่อน เมื่อสลายอาสาแล้วถึงขั้นเป็นพระอาริยบุคคลในระดับที่จริงๆ แล้ว อรหันต์จริงๆ นั้นแหละอย่างน้อยเป็นอรหันต์ขั้นที่ ๔ แล้ว อนุโพธิสัตว์ขึ้นไปนั่นแหละจึงควรจะเรียนรู้อนุสัยที่เป็นกุศล

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

อนุเมทนา

รายละเอียด : ยินดีพอใจในส่วนบุญที่เห็นแท้เป็นจริงหนึ่งๆ

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๑๕

อนุโยค

รายละเอียด : ความพากเพียร

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๔๒

อนุโยค, อนุโยคะ

รายละเอียด : แปลว่า ความเพียรหรือวิริยะนั้นแหละ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

อนุโลม

รายละเอียด : ๑. หมุนไปตามลำดับปกติ ๒. เป็นไปตามลำดับ

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๘๕, ถอดรหัสอดีตตา
อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๕๓, เปิดโลกเทวดา หน้า ๖๙

อนุโลม, ปฏิโลม

รายละเอียด : การย้อนกลับบ้าง ไปตามบ้าง เกิดผล
เจริญพัฒนา ก้าวหน้าไป จนมันเกิดเป็นวิชา ๘ หรือคือ
เกิดผลเจริญพัฒนาก้าวหน้าที่เป็นกระบวนการสมบูรณ์ตั้งแต่
วิปัสสนาญาณ มโนมยทธิ อธิวิธญาณ โสตทพิย เจโต-
ปริญาณ ๑๖

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๑
สิงหาคม ๒๕๖๒

อนุโลม – ปฏิโลม

รายละเอียด : ทบทวนย้อนไปมา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๖๐

อบาย

รายละเอียด : ๑. ไม่เจริญ นรก ๒. สัตว์นรกผู้ไม่สบาย
เพราะความโง่ ความไม่รู้มันหุ้มติดคลุมมิดอยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๖๙, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๑๕๔, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๑๔

อบายบันเทิง

รายละเอียด : เสพสุขในอบายมุขและโลกอบายอื่นๆ

หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๑๒๗

อบายภูมิ

รายละเอียด : คือ โลกที่ทุจริต ชีโก่งทำชั่ว และโลกที่ติด
โลกที่ต่ำที่สุด คือ โลกทุจริต แล้วเข้าใจผิดว่าโลกทุจริต น่าได้
น่ามี น่าเป็น เขารู้สึกอย่างนั้นเลย เขาทุจริตแล้วรวย มีอำนาจ
ได้อะไรตามประสงค์เป็นอำนาจยิ่งใหญ่เลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

อบายภูมิ, อบายภพ

รายละเอียด : ๑. ภูมิที่สัตว์นรก เปรต เดรัจฉาน อสุรกาย
ต่างๆ อยู่ ๒. แดนที่ไม่มีความสบาย ๓. ภพนรก

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๑๘, ๑๔๓, ๔๑๔,
พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๖๒

อบายภูมิ ๔

รายละเอียด : คือพื้นเพจิตใจ ๔ อย่างนี้ เป็นเหตุแห่ง
ความฉิบหาย ๑. นรก (นिरยะ) ความเร่าร้อนใจ ๒. กำเนิด
ดิรัจฉาน (ดิรัจฉานโยนิ) เกิดความมืดมัวโง่เขลา ๓. อสุรกาย
(อสุรกายะ) ความขลาดกลัว ๔. ภูมิเปรต (ปิณฑวิสัย) ความ
ซีโลภหิวกระหาย

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ อัครคัสสุตร ข้อ ๒๗๓
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลัม

อบายมุข

รายละเอียด : คือ หัวหน้าที่ใหญ่ของความเสื่อมต่ำเลว
ร้ายที่ร้ายแรงที่สุด ทุกประเทศถ้ามีคนชนิดนี้ คือ ไปหลงใน
อำนาจ ไปเห็นแก่ตัว ไปหลงโลกธรรม ๘ ไม่ใช่ธรรมะ ไม่ใช่
โอกาส ไม่ใช่สิ่งที่เป็นประโยชน์ไปเป็นเหตุ เป็นปัจจัย ในการ
ทำหน้าที่การงานของตนเองให้ดีที่สุด นี่คือผีร้ายของประเทศ
เป็นเรื่องที่เลวร้ายใหญ่มาก เลวยิ่งกว่านักเลงอันธพาลประจำ
ถิ่น ซึ่งเป็นโจรชั้นต่ำ ผู้นำเลว ผู้บริหารเลว ก็เป็นจอมโจร
บัณฑิต เป็นจอมโจรชั้นสูง จะเลวทรามซับซ้อนร้ายยิ่งกว่ามาก
มีผลกระทบเลวร้ายต่อมนุษยชาติ ต่อคนส่วนใหญ่เดือดร้อน
ไปทั่วโลก ทำให้เมืองไทย คนไทยก็รับผลวิบากไป ก็ไม่ดี

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๕๑๘

อบายมุข

รายละเอียด : ชัดเจนในอบายมุข มันเป็นเรื่องที่มันเป็น
ของไม่ดี เอาให้ชัดเจนอะไรที่เป็นอบายมุขที่เรากำลังรู้ เราก็ก
ดูจากผู้ใหญ่ชาวอโศกที่ไม่ทำแล้ว ไซ้ใหม่ ผู้ที่เรายกย่องแล้ว
ท่านไม่ทำเลย ก็ต้องเข้าใจให้ได้ ต้องเอาให้ได้อย่างที่ผู้ใหญ่ที่
ท่านทำดี ถ้าเราไปทำไม่ดีมันก็จะต่ำเราก็จะไม่เจริญ เห็นด้วย
ปัญหาเข้าใจให้ได้ชัดเจน ว่าเราจะต่ำ จะวุ่นไปกับอบายมุขไป

ตลอดเราจะไม่เจริญหรือ ถ้ามัวตัวเอง ไปตลอด เราว่ามันต่ำ แล้วเราจะไปเอาสิ่งที่ต่ำสิ่งที่เลวมันฉลาดหรือ?...ก็จบ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อบายมุข ๖

รายละเอียด : คือ ทางแห่งความฉิบหาย ๖ ทาง ๑. เสพของมีนเมาให้โทษ มีโทษ คือ - เสียทรัพย์สิน - เป็นบ่อเกิดแห่งโรค - เป็นเหตุให้เสียชื่อเสียง - เป็นเหตุให้ไม่รู้จักรักละอาย - เป็นเหตุบั่นทอนกำลังปัญญา ๒. เกี่ยวกลางคืน มีโทษ คือ - ไม่คุ้มครองรักษาตัวเอง - ไม่คุ้มครองรักษาครอบครัว - ไม่คุ้มครองรักษาทรัพย์สินสมบัติ - เป็นที่ระแวงของคนอื่น - ผู้นั้นมักพูดโกหกในที่นั้นๆ - เหตุแห่งทุกข์มากมายเข้ามาล้อม ๓. เกี่ยวดูมหรสพ การละเล่น มีโทษ คือ - มีรำที่ไหน ไปที่นั่น - มีซบรื่องที่ไหน ไปที่นั่น - มีประโคมดนตรีที่ไหน ไปที่นั่น - มีเสภา (กลองยาวประกอบดนตรี) ที่ไหน ไปที่นั่น - มีเพลงที่ไหน ไปที่นั่น - มีเถิดเทิง (กลองยาว) ที่ไหน ไปที่นั่น ๔. เล่นการพนัน มีโทษ คือ - ผู้ชนะย่อมก่อเวร - ผู้แพ้ย่อมเสียทรัพย์ที่เสียไป - เสื่อมทรัพย์ในปัจจุบัน - คำพูดของผู้เล่นพนันมักฟังไม่ขึ้น เชื่อถือไม่ได้ - ถูกผู้คนหมิ่นประมาท - ไม่มีใครอยากแต่งงานด้วยเพราะเลี้ยงครอบครัวไม่ได้ ๕. คบคนชั่วเป็นมิตร มีโทษ คือ - ชักจูงให้เป็นนักเลงการพนัน - ชักจูงให้เป็นนักเลงเจ้าชู้ - ชักจูงให้เป็นนักเลงเหล้า - ชักจูงให้เป็นนักเลงหัวไม้ (ตีรันฟันแทง) - ชักจูงให้เป็นคนคดโกง ๖. เกียจคร้านการทำงาน มีโทษ คือ - มักอ้างว่าหนาวนัก จึงไม่ทำงาน - มักอ้างว่าร้อนนัก จึงไม่ทำงาน - มักอ้างว่าเวลายังเข้าอยู่ จึงไม่ทำงาน - มักอ้างว่าเวลาเย็นแล้ว จึงไม่ทำงาน - มักอ้างว่าหิวนัก จึงไม่ทำงาน - มักอ้างว่ากระหายน้ำ จึงไม่ทำงาน เมื่ออ้างเลิกผิดเพี้ยนการงานอยู่อย่างนี้ สมบัติที่ยังไม่เกิด ก็ไม่เกิดขึ้น สมบัติที่เกิดแล้ว ก็ถึงความหมดสิ้นไป

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ สังคาลสูตร ข้อ ๑๗๘-๑๘๔

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

อบายมุขชาตาน (ขั้นต้น) ของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : แต่พระพุทธเจ้านั้นรู้จักหัวใจชาตาน เต็ดหัวใจชาตานสลายแตกหัวใจชาตานได้จริง เลิกเลย เรียนรู้มาจากตั้งแต่เราเองไปยุ่งเกี่ยวกับบวนเวียนกับสภาพที่มันไม่ควรจะไปยุ่งเกี่ยว เรียกว่าองค์ประกอบของอบายมุข เมื่อทำให้ตัวเองพ้นมาจากอบายมุขได้ พ้นจริงๆ มันก็มีอบายมุขคนอื่นสร้างกันหรือก้อยู่ทั่วโลก เริ่มต้นที่พระโศดาบันก็เป็น เอกราช

ทั่วทั้งแผ่นดินแล้ว ในโลกทั่วทั้งแผ่นดินนี้มีหลุมนรกหลุมอบายมุขอยู่เยอะ แต่หลุมอบายมุขหลุมนรกนั้นคือชาตานตัววิมานเหล่านั้นทำอะไรเราไม่ได้ เราเป็นเอกราชทั่วทั้งแผ่นดิน แคโศดาบันนี่ดับอบาย ผีมารขึ้นอบายไม่มี

หนังสืออ้างอิง : รายการบ้านราช ภายนี้คือวิญญูณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อบายมุขอิตตาหยาบ

รายละเอียด : ก็หลุดพ้นจากอิตตาหยาบนี้ เรียนรู้ละลดจากโอฬาริกอิตตา ตั้งแต่อบายมุข กาม ก็รู้ถึงว่าอบายมุขคืออะไร ต้องไปเกี่ยวกับอะไรต้องไปเสพติดยึด มีสุขทุกข์กับมันอยู่ ก็เลิกขาด พิสูจน์ได้ตั้งแต่ตอนเป็นๆ อบายมุข ดีทิ้งไปเป็นอตุณิยามได้เลย คืออบายมุขมีอยู่ เช่นสิ่งเสพติดละเม็งละครทั้งดาราเล่นละคร ทั้งดาราภิพาราคาแพงๆ หยาบๆ พวกนี้เขาสนุกต้องเสียค่าตัวไปดู คนก็เผลอไปเร่งเร้า ค่าตัวสูงเท่าไรอบายมุขเท่านั้นสังคมไตราคานักกีฬา ดารา ราคาแพงมากเท่าไรคือสังคมอบายมุขเท่านั้น คนไม่รู้ก็ไปเชิดชูให้ค่าตัวแพงๆ สังเกตได้ว่า มีส่วนหนึ่งทิ้งมลาย แต่ค่าเฉลี่ยแล้วไม่ว่าจะเงินหรืออินเตีย ดาราค่าตัวเกาหลีสแพงกว่าดาราจินนะ เกาหลีสประเทศเล็กนิดเดียว แต่เงินคนมากกว่าเยอะยังแพงกว่าอีก นี่แสดงถึงราคาความรู้ในโลกความรู้คุณธรรมในโลกดีกว่า เกาหลีสอาจโฆษณาประเทศดีกว่า แต่พลเมืองจีนมีมากกว่ามาก แต่คนเขามากกว่าแล้วฉลาดกว่าด้วย สู้ไม่ได้ทั้งเนื้อหาและปริมาณ เกาหลีสก็แสดงถึงความโง่กว่า เตนดิ่งกว่า แต่เงินเอาเนื้อหาสาระได้มากกว่า

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์วันมาฆบูชา บ้านราช เนื้อหาพระราชพิธีโดยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อบายมุขเต็มโลกแล้วในยุคนี้

รายละเอียด : อบายมุขมีมากมายมหาศาล มันเต็มโลกแล้วในยุคนี้ ก็เป็นไปตามลำดับขั้น ขั้นต่ำก็เป็นอบายมุขของท่านพระโศดาบัน ก็ยังพระสภิกาคามีเป็นอบายมุขของพระอนาคามี หหมดเป็นอรหันต์ ไม่มีขั้นต่ำอีก

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อบายมุขไม่เก่ง

รายละเอียด : วันนีปฐมนิเทศ ก็พูดสดๆ พูดเหมือนนวนซ้ำซาก แต่ที่จริงที่มันวน เพราะว่าอาตมาไม่ออกนอกโลกุตระกัวนอยู่ในโลกุตระนี้แหละ ไม่ได้ไปหาโลกียะเลอะเทอะ

อบายมุขไม่เก่ง – อปราปโร

มากมาย โลกก็ยะรกเลอะเยอะแยะ อาตมาไม่เชี่ยวชาญโลกก็ยะ
แม้บางนี่ก็ไม่เชี่ยวชาญทางโลก อย่างโลกเขาทำอบายมุขเก่ง
อาตมาก็ไม่ได้ทำเหมือนเขา เคยอยากจะทำเหมือนเขาไปหัด
อบายมุขเหมือนเขา ทำอย่างไรก็ไม่สำเร็จ เขาหมั่นใส่เอา
พวกอยู่ในอบายมุขเขาว่าดัดจริต ดัดอย่างไรก็ไม่ทุจริตดัด
อย่างไรก็สุจริต ไปกับเขาไม่ได้

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานพุทธรักษาภิเษก วันเสาร์
ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อบายมุขไม่เจริญ

รายละเอียด : พี่ชะ เป็นชีวะ อยู่ในชีวะเรามีชั้นจิต
ชั้นพีชะ ชั้นอุตุ ในอรหันต์เป็นๆ โลกที่สัมพันธ์เสพติดอยู่กับ
อบายมุข เราก็เรียนรู้ที่ติดอบายมุข อันมีวัดดูด้วย ติดเล่นไฟ
เล่นไปเล่นมาสู้เขาไม่ได้สักที อาตมาก็ว่าเรายังไงก็ไม่ขึ้น ไปหัด
กินเหล้าเบียร์ก็สู้เขาไม่ได้ ทางบิลเลียดก็สู้เขาไม่ได้ ทางจน
แขนยกไม่ขึ้น แต่ถึงเวลาจะแทงก็ยกขึ้น ถือคว เล็ง แล้วมัน
จะไหวหรือ ก็รู้ว่าตัวเองไม่เจริญทางอบายมุข ก็เลยถอยดีกว่า
ไม่ว่าจะกินเหล้า เล่นการพนันจับผู้หญิง แข่งงานทางคารา
ไม่ขึ้นสักอย่าง แต่แรกว่าทำไมเราอากั๊พ แต่ตอนหลังก็รู้ว่าคือ
อะไร ค่าเขาอีก ก็ไม่ใช่ตำราหอก ให้รู้ว่าอันนั้นไม่ใช่สาระอะไร
แก่ชีวิต แสดงไม่ต้องได้รางวัลตุ๊กตาทอง อาตมาแสดงไม่มี
สิทธิ์ได้เป็นพระเอก เป็นพระรองๆ ไม่ใช่แค่พระรองที่ ๒ นะ
หรือไม่ก็เป็นตำราจมาตอนจบ ได้เป็นพระเอกอยู่เรื่องหนึ่ง
เป็นขอกทาน มีภาพเลย สุลาลิวัลย์ เป็นนางเอก สรูปแล้วไม่เด่น
ทางโลกก็ยิ่งทางอบายมุขยิ่งหมดทำ ส่วนคนอื่นที่เป็นเพื่อนก็
เล่นไฟกัน นพพร สุรพล โทณะวณิกก็เป็นชาเล่นไฟกัน สมภพ
สัมมาพันธ์ก็ตายไปแล้ว เห็นภาพใหม่ (insert ภาพพ่อครู
สมัยฆราวาส) มายืนยันว่าอาตมาก็ผ่านมาไม่เด่นสรูปแล้วไม่ขึ้น
ทางการเดินกินรำกินไม่ขึ้น ก็ทำงานอยู่ในโทรทัศน์อาตมา
ก็ถูกจับไปอยู่ทางสาระวิชาการ ทั้งที่ไม่จบปริญญาตรี ใครก็
ไม่เชื่อว่าไม่จบปริญญาตรีคบกับอธิบดีคบกับผู้อำนวยการ
คบกับครูใหญ่คบกับนักวิชาการ ติดต่อมาออกร่วมโอภาปราศรัย
สัมภาษณ์อย่างนั้นอย่างนี้อย่างกับตัวเองแสนรู้มีความรู้ จนคน
เข้าใจผิดหมด แต่ตัวเองปริญญาจัตัวก็ไม่ได้มีแต่ ปวส. แต่ก็
ทำงานเอาสาระ ทางวิชาการออกโทรทัศน์มา ก็ทำแม้แต่เด็กๆ
ก็เอาภาระทำรายการของเด็กรายการ ของหนุ่มสาว ของชนชั้น
วิชาการต่างๆ ก็พอสมควร จนกระทั่งสรูปแล้ว ๑๒ ปีในทาง
โลกก็ย ก็เลิกมา มาทำงานทางธรรมะอย่างเต็มไม้เต็มมือ คือ
มันชัดเจนในตัวเองเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาทามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อปจยะ

รายละเอียด : ๑. ไม่เอาไว้ที่ตนมาก ไม่สะสมไว้มาก
๒. ไม่สะสม ไม่หอบกอบกองไว้เป็นของตน
หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๒๙, ๗๒

อปจายนมัย

รายละเอียด : บุญสำเร็จด้วยการประพุดินอบน้อม
ถ่อมตนต่อผู้ใหญ่
หนังสืออ้างอิง : สมิติพุทธ หน้า ๓๐๙

อปมาทะ

รายละเอียด : สุริยเปยยาล ข้อที่ ๖ คือความไม่ประมาท
ต้องไม่ประมาท ถ้าไม่ประมาทเสมอๆ ไม่มีวันพลาด
ที่มา ที่ไป : รายการวิทยาริชธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

อปร

รายละเอียด : อื่นอีก เบื้องหน้าเรื่อยๆ ไป
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๐๔

อปรันต, อปรันตะ, อปรันตา

รายละเอียด : ๑. ส่วนอนาคต ๒. อนาคต
หนังสืออ้างอิง : รู้คนชั่งสุข รู้คุกชั่งสัตว์ หน้า ๖๒,
ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๔๗

อปรันต อัญญาณัง

รายละเอียด : ไม่รู้ในส่วนอนาคต
หนังสืออ้างอิง : รู้คนชั่งสุข รู้คุกชั่งสัตว์ หน้า ๖๑

อปราปโร

รายละเอียด : มีความสืบต่อ ติดตามไปไม่มีที่สิ้นสุด
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๐๔

อปราปโร

รายละเอียด : มีแต่คำว่าอื่นอีก และอื่นอีก
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๐๔

อปปริคคโห, อปปริคคหา

รายละเอียด : ๑. ทั้งไม่ยึดเอาอะไรไว้ ไม่ฉวยเอาอะไรอีก ไม่มีความหวังแน่นอนจริงๆ มีแต่ให้ๆ เป็นของผู้อื่นเรื่อยไป ๒. ไม่รู้รอบจริง จึงยังไม่พ้นการฉวยไว้ เม้มไว้ หรือยึดไว้อยู่ ๓. ไม่มีความหวังแน่นอน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๐๒, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๔๗, คำบุญคือบาป หน้า ๒๐๑

อปปริหานิยธรรม (นักบวช) ๗

รายละเอียด : คือ ธรรมที่พาเจริญอย่างเดียว ไม่มีเสื่อมเลย ๑. หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ๒. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเล็ก พร้อมเพรียงกันช่วยทำกิจ ๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่ทรงบัญญัติ ไม่เพิกถอนสิ่งที่ทรงบัญญัติแล้ว ๔. ลักการะ เคารพ นับถือ บูชาภิกษุผู้เป็นเถระ (ผู้ใหญ่) เป็นรัตตัญญู (ผู้บวชมานาน) เป็นสังฆปริณายก และเชื่อฟัง ถ้อยคำของท่าน ๕. ไม่ตกอยู่ในอำนาจตัณหา อันจะก่อเกิดภพใหม่ ๖. ยินดีในเสนาสนะป่า (คือที่อยู่อันสงัดจากกิเลส) ๗. ตั้งสติไว้ว่า ทำใจนหอบ เพื่อพรหมจรรย์ ผู้มีศีลเป็นที่รัก ที่ยังไม่มา ของจะมาเกิด และผู้ที่มาแล้ว ของจะอยู่เป็นสุข

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ มหาปรินิพพานสูตร ข้อ ๗๑

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

อปปริหานิยธรรม ๖

รายละเอียด : คือ ธรรมที่ทำให้ไม่เสื่อมจากกุศลธรรม ๑. ความเป็นผู้ไม่ชอบการทำงาน (ที่เป็นโทษ) ๒. ความเป็นผู้ไม่ชอบคุย (นอกกถาวัตถุ) ๓. ความเป็นผู้ไม่ชอบหลับ ๔. ความเป็นผู้ไม่ชอบคลุกคลีด้วยหมู่คณะ (ที่ชั่ว) ๕. ความเป็นผู้ว่าง่าย ๖. ความเป็นผู้มีมิตตคติ ก็ชนเหล่าใดทั้งในอดีต อนาคต และปัจจุบัน ชนเหล่านั้นทั้งปวง จะไม่เสื่อมจากกุศลธรรม เพราะธรรม ๖ ประการนี้

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ อปปริหานิยสูตร ข้อ ๒๙๓

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

อปปริหานิยธรรม ๗ (ธรรมที่เป็นไปเพื่อความไม่เสื่อม)

รายละเอียด : ๑. หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ๒. เมื่อประชุมก็พร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุม ก็พร้อมเพรียง

กันเล็ก และพร้อมเพรียงกันทำกิจที่ หมูจะต้องทำ ๓. จักไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่ได้บัญญัติ จักไม่เพิกถอนสิ่งที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้ แล้วจักประพฤติมั่นในสิกขาบทตามที่พระองค์ ทรงบัญญัติไว้ ๔. ลักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้เป็นเถระ ผู้เป็น...รัตตัญญู ผู้บวชมานานเป็นสังฆปริณายก เป็นสังฆปริณายก และจักสำคัญถ้อยคำแห่งท่านเหล่านั้นว่า เป็นถ้อยคำอันตนพึงเชื่อฟัง ๕. ไม่ตกอยู่ในอำนาจตัณหาที่เกิดขึ้นแล้ว อันเป็นเหตุให้เกิดเป็นภพต่อไป ๖. จักพอใจอยู่ในเสนาสนะป่า (ป่า คือ สภาพความสงบสงัดจากกิเลส) ๗. จักเข้าไปตั้งความระลึกถึงเฉพาะตนไว้ว่า ใจนหอบ เพื่อนพรหมจรรย์ ผู้มีศีลเป็นที่รัก ที่ยังไม่มา...ของจะมา และที่มาแล้ว พึงอยู่เป็นสุข

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ข้อ ๒๑, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อปปริณณกปฏิปทา

รายละเอียด : ๑. ข้อปฏิบัติที่ไม่ผิด, การปฏิบัติที่ไม่ผิดแบบพุทธ ๒. การปฏิบัติที่ไม่ผิด ๓ ข้อ คือ สรรวมอินทรีย์ ๖ โภขเนมัตตัญญูตา ชาคริยานุโยคะ ๓. การปฏิบัติที่ไม่ผิดทางศาสนาพุทธ

หนังสืออ้างอิง : รัฐคนขงสุข ฐักขงสัตว์ หน้า ๑๔๗, เปิดโลกเทวดา หน้า ๒๖, คำบุญคือบาป หน้า ๒๔๕

อปปริณณกปฏิปทา ๓

รายละเอียด : คือ ข้อปฏิบัติที่ไม่ผิด คือ สรรวมอินทรีย์ทั้ง ๖ โภขเนมัตตัญญูตา และ ชาคริยานุโยคะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

อปปริณณกปฏิปทา ๓

รายละเอียด : ก็ทำผิด ผิดเพราะไม่มีศีลเบื้องต้น ไม่มีการสรรวมอินทรีย์ ไม่มีการประมาณในการกินใช้ ไม่ตื่นจากกิเลส จะต้องตื่นมาเป็นผู้ศึกษาที่คืออปปริณณกปฏิปทา ๓ ข้อ สรรวมอินทรีย์ โภขเนมัตตัญญูตา ชาคริยานุโยคะ เขาไม่มีเลย ๓ ข้อนี้ ก็เลยเป็นการปฏิบัติศาสนาพุทธผิดหมด เพราะ ๓ ข้อนี้คือการปฏิบัติที่ไม่ผิดของศาสนาพุทธ เดี่ยวนี้ไม่ได้ปฏิบัติ สรรวมอินทรีย์ โภขเนมัตตัญญูตา หลับตาปฏิบัติไม่ได้ยิน ได้ฟังอะไร ไม่มีการพิจารณาสิ่งที่จะต้องอุปโภคบริโภคมาเกี่ยวข้อง ที่ต้องกินต้องใช้เขาไม่ยุ่งเกี่ยว กับเขาไปนั่งหลับตา

อปฺณณกปฏิปทา ๓ – อปฺณณกปฏิปทาเป็นของพระอรหันต์

เลย หลับตาจนเป็นพระอรหันต์มาหลายองค์แล้ว อรหันต์ก็เขาสอนกันอย่างนั้นแล้วยึดถือกันอย่างนั้น ตราบใดที่อาตมาพยายาม ชุต คีต อาตมาเป็น อาร์คีมีตีส์ รัตตนาพุทธขึ้นมา เขาก็จมอยู่อย่างนั้น หยั่งลงสู่ความหลง

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ชั่งอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

อปฺณณกธรรม ๓ ต้องสำรวม ตาหูจมูกลิ้นกายใจ

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นวิธีของพระเจ้าให้มาปฏิบัติ อปฺณณกธรรม ๓ ต้องสำรวม ตาหูจมูกลิ้นกายใจ หากไม่ปฏิบัติธรรมแล้วสังวรตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ที่จะสัมผัสแล้วเกิดอาการ เวทนา คุณก็ไม่ได้ปฏิบัติธรรมอะไรเลย เพราะฉะนั้นคุณก็ต้องรู้ว่าเมื่อคุณสำรวมอินทรีย์ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ซึ่งใจก็ตาม แล้วคุณก็ต้อง ตัด แต่คนปฏิบัติตัด ไม่เอาตา หู จมูก ลิ้น กาย เข้าไปเอาแต่ใจเลยมันโหมชะ จริงๆ แล้วคุณเรียนรู้ทั้ง ๕ ทวารนี้ ช่างโน้นนั่นเหลือแต่จิต เป็นอนาคามีขึ้นไปแล้วมันง่าย แต่มันจะยากสำหรับผู้ที่ทำไม่ได้ แต่ก็จะเป็นรายละเอียดว่าอนาคามีมีหลายแบบ สำรวมอินทรีย์ทั้ง ๖ จึงเป็นทางปฏิบัติที่ถ้าไม่มีการสำรวมอินทรีย์ทั้ง ๖ ไม่มีการปฏิบัติ พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่าท่านมีการสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย กายต้องมีภายนอก ไม่มีภายนอกร่วมด้วยไม่ใช่กาย กายคือจิต มโน วิญญาณ กายภายนอกวางได้ง่าย แต่ที่ละวางได้ยากคือจิต

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อปฺณณกธรรม ๓, อปฺณณกธรรม

รายละเอียด : หลักปฏิบัติไม่ผิด ๓ หลัก, การปฏิบัติไม่ผิด
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๗, รัคนขังสุข รัคกขังสัตว์ หน้า ๗๒

อปฺณณกปฏิปทา ๓

รายละเอียด : คือข้อปฏิบัติไม่ผิดทางพุทธ เป็นไปเพื่อความสิ้นอาสวะ (กิเลสหมักหมมในสันดาน) ๑. อินทรีย์สังวร (สำรวมอินทรีย์ คุ่มครองระวังตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เปิดรับทั้ง ๖ ทวาร) ๒. โภชนเมตตัญญูตา (รู้ประมาณในการบริโภค, ความรู้จักประมาณในเครื่องอาศัย ทั้งอาหารกาย, อาหารอารมณ์, อาหารวิญญาณ) ๓. ชาคริยานุโยค (การหมั่นทำความตื่นรู้อยู่เสมอ, การหมั่นตื่นออกจากกิเลสโลกีย์)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ อปฺณณกสูตร ข้อ ๔๕๕, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก

อปฺณณกปฏิปทา ๓

(พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ ข้อ ๔๕๕)

รายละเอียด : มี อินทรีย์สังวร (สำรวมอินทรีย์ ๖) - โภชนเมตตัญญูตา (ระมัดระวัง ในเรื่องกินอาหารอย่าตกเป็นทาสกิเลส) - ชาคริยานุโยค (การเพียร ให้ตนมีสติตื่นรู้ในการสัมผัสทั้ง ๖ และเรียนรู้ปฏิบัติด้วยการตื่นอยู่เสมอ) การปฏิบัติธรรมของพุทธจึงปฏิบัติธรรมได้ทุกขณะ ตลอดเวลาในชีวิตทั้งในขณะที่ทำอาชีพ (ทำสัมมาอาชีพ) - ทั้งขณะมีการกระทำทุกอย่างอยู่ (ทำสัมมากัมมันตะ) - ทั้งขณะพูด (ทำสัมมาวาจา) - ทั้งขณะคิดพิจารณา (สัมมาสังกัปปะ) ตามหลักมรรคอันมีองค์ ๘ ซึ่งต้องปฏิบัติ มรรค ๗ องค์ นี้เอง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๙๘ พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ ข้อ ๔๕๕

อุปายัสตัดตา

รายละเอียด : เปลี่ยนสถานภาพไปเป็นต่ำทราม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๑๕

อุปายะ

รายละเอียด : ๑. ไม่เจริญ, ไม่ดี ๒. อาหารเลวของชั้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๖, สมมติพุทธ หน้า ๑๙๘

อปฺณณญะ

รายละเอียด : การไม่ต้องชำระกิเลส

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๘๘

อปฺณณกปฏิปทา ๓

รายละเอียด : ๑. การสังขารที่ไม่ต้องชำระอีก ๒. การจัดการปรุงกรรมต่างๆ ด้วยจิตที่ไม่มีบาป ไม่มีบุญแล้ว
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๕๗, ๒๘๒

อปฺณณกปฏิปทาเป็นของพระอรหันต์

รายละเอียด : อปฺณณกปฏิปทา คือ ไม่มีบุญแล้ว อภิสังขารนี้ เป็นของพระอรหันต์ไม่มีบุญแล้ว ไม่ใช่ อปฺณณญะ

พอไม่ใช่บุญก็ไปแปลว่าบาป นั่นคือไม่รู้จักสภาวะของบุญ
ไม่รู้จริง ผู้ที่ไม่รู้จริงก็ไปแปลว่าเป็นบาป กลับกันที่ไม่ใช่บุญ
ก็เป็นบาป แต่บุญ one way traffic ทำงานซ้ำกิเลสอย่างเดียว
เลย ถ้าบุญยังวกกลับได้ ก็ไม่มีปริณิพพานเป็นประโยชน์ ๐
หมดเลย มันอาจจะนานเพราะว่าองค์ธรรมน้อยก็เลยออกจะ
ไกลมาก ไม่ใช่ มันไปแล้วไปเลย บุญมีหน้าที่ซ้ำกิเลสจนมัน
ก็ไม่มีบุญ ถ้าทำเป็น คุณก็เกิดฉนวนเกิดบุญได้ หากคุณบอก
จะทำชวานไปตากไม้ แต่คุณก็ปั้นแป้งเปียกมาเป็นรูปชวาน
แล้วไปตากไม้ มันจะได้อะไร ต้องเข้าใจให้ถูกการสร้างชวาน
ต้องสร้างด้วยอะไรประกอบอะไรขึ้นมา นี่คือการลึกลับซึ่งของ
โลกุตระธรรมพระพุทธเจ้า อปฺยญฺญากิสังขาร แปลว่า สังขารที่
ไม่มีบุญแล้วเลิกบุญแล้วบาปก็หมดแล้ว เรียกว่า ปุญฺญปาป-
ปริกขิโณ ลีนฺนุญฺญลีนฺนบาป

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๒ มีนาคม ๒๕๖๓

อปฺปิ วา ญาตีปริวญฺญํ ปหาย มหฺนฺตํ วา ญาตีปริวญฺญํ ปหาย

รายละเอียด : ละเครื่องญาติน้อยใหญ่
หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๘

อปฺปิ วา โภคกฺขณฺธํ ปหาย มหฺนฺตํ วา โภคกฺขณฺธํ ปหาย

รายละเอียด : ละกองโภคทรัพย์น้อยใหญ่
หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๘

อภฺย

รายละเอียด : ทำให้พ้นภัย, ทำให้ไม่มีภัย
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๐๖

อภฺยทาน

รายละเอียด : ๑. ไม่ผูกพัน ไม่เป็นหนี้ ไม่ก่อการผูกเวร
๒. สละโลก โกรธ หลง ให้เกิดขึ้นแก่ตน
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๘๓, สมมติพุทธ
หน้า ๑๕๙

อภฺสราพรหม

รายละเอียด : อภฺสราที่สูงละเอียดไปอีก อภฺสราใหญ่
กว่ามหาพรหมที่ละเอียดกว่า สว่างกว่า มหาพรหมคือเบื้องต้น

อยู่เสมือนเด็กๆ คือ ชั้นที่ ๔ ปรีตตภาณุมิ ชั้นที่ ๕ อปฺปมา-
ณาณุมิ ชั้นที่ ๖ อาภฺสราณุมิ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

อภิ

รายละเอียด : ๑. อย่างยิ่ง อย่างสูง อย่างเฉพาะเป็น
พิเศษ ๒. ยิ่งใหญ่ สูงส่ง ๓. ยิ่ง, วิเศษ, เหนือ, เฉพาะ, ช่างหน้า
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๘๔, สมมติพุทธ
หน้า ๑๗๑, ๔๘๑

อภิขมา

รายละเอียด : อภิขมา คือ ความจัดจ้านของกิเลส
ทางโลก ส่วนโทมนัสละเอียดภายใน แต่อภิขมา คือ หยาบ
ภายนอก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒

อภิขมาวิสมโลภะ

รายละเอียด : ๑. มีจิตเพ่งในแง่โลก อย่างกลาง อย่าง
ละเอียด ๒. จะต้องเป็นอย่างที่ตนหมายนี้แหละอย่างเดียว
ไม่ปลดจิต ไม่ยอมวางใจ หากมันเป็นอื่นจะอึดอัดมาก, ชัดๆ
ยอกๆ มาก, หนักอึ้งมากหรือน้อยก็ตามแต่ความแรงแห่ง
ความยึด ความถือดีของผู้หนึ่ง ๓. เพ่งพุ่งหมายแต่จะได้รับความ
ความสนใจๆๆ ให้ยิ่ง ให้ยอดอยู่เสมอ ๔. จิตเพ่งยึด
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๖, ๔๑๖, ๔๓๒,
สมมติพุทธ หน้า ๓๖๗

อภิขัปปา

รายละเอียด : ๑. ตัดนหาคะหาย หรือกระสันอยากมาก
ล้าล่วงหน้าไป ๒. มีตัดนหาคะหาย มีความต้องการ
ล้าหน้า
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๔๔, ๒๔๕

อภิขัปปา

รายละเอียด : อภิขัปปา คือ เป็นความอยากรู้ของ
คนเกิน จึงเรียกว่า อภิขัปปา ยิ่งจะซ้ำมากจะอยากรู้เกิน รู้ไป
ทำไม ทำให้ได้และควรจะไปตามลำดับ ซึ่งจะเป็นลำดับอย่าง
นำอัครรรยจะทำให้ซ้ำมากเลย เรียกว่า วิตักกจริต ตรีทธาเยอะ

แต่แถมเอาวิตักกจริตไปใส่ พยายามเอาปัญญามาแปะๆ อยู่ในฐานศรัทธาดี การแสดงออกนี้แสดงเชิงปัญญา แต่เป็นปัญญาปลอมแต่มีศรัทธาสูงเลยอยู่ได้ พยายามอย่าแสดงตัวว่ามีปัญญา ถ้าทำงั้นแล้วจะฉลาด หากทำฉลาดแล้วคุณจะไปอีกนานจนทำงั้นแล้วคุณจะไม่ฉลาด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

อภิชาติบุตร

รายละเอียด : บุตรที่เกิดมาแล้วประเสริฐกว่าพ่อแม่
หนังสืออ้างอิง : สมานิตพุทธ หน้า ๒๓๕

อภิญา

รายละเอียด : ๑. ความรู้ยิ่ง ๒. ความเจริญยิ่ง ๓. ความรู้ชั้นพิเศษ, ความรู้ชั้นสูง, ความชำนาญพิเศษ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๐๐, ๑๓๘, คนคืออะไร? หน้า ๕๗

อภิญา ๖

รายละเอียด : คือ ความรู้อันวิเศษยิ่งที่ทำให้กิเลสหมดไป ๑. อิทธิวิธี (มีฤทธิ์ลึกลับได้) ๒. ทิพโอสถ (มีหุทิพย์ แยกแยะกิเลสได้) ๓. เจโตปริยญาณ (กำหนดรู้จิตว่า มีกิเลสอันใดบ้างหรือไม่) ๔. ปุพเพนิวาสานุสติญาณ (รู้ระลึกเรื่องที่ผ่านมาชาติต่างๆ ของกิเลสตนได้) ๕. จุตูปปาตญาณ ทิพพจักขุ (ตาทิพย์มองทะลุกิเลสได้) ๖. อาสวักขยญาณ (รู้แจ้งว่ากิเลสหมดสิ้นแล้ว)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ ทสฺสธรรมาสูตร ข้อ ๔๓๑
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

อภิฐานานินิเวसानุสยา

รายละเอียด : ความนอนตามแห่งจิต ภาษาบาลีมาจาก อภิฐานานินิเวसानุสยา ความถึอมั่นและความนอนตามแห่งจิต อภิเนวสยาเย คือ เป็นที่อยู่เลยนะ เรียกว่าไม่กระดิกไปไหนนอนจมอยู่เลย ถ้านั่งหรือยืนก็ยังซบเคลื่อนไปได้นะ แต่นั่นนอนเลย ไม่ไปไหนเลย

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ ผู้ช้อยอยู่ในถ้ำอันไกลจากวิเวก วันอังคารที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

อภิณห์ปัจจเวกชน

รายละเอียด : ตกลงแล้วอาจารย์เ็งกว่าลูกศิษย์บอกตัวเองไม่ได้ต้องให้ลูกศิษย์บอก แต่อวดมาบอก ลูกศิษย์จะรู้เท่าที่บอกได้อย่างไร อาตมาคิดว่าตัวเองเป็นพระอรหันต์ก็บอกความจริงไป ท่านก็ว่าเป็นอรหันต์และห้ามบอกว่าเป็นอาตมาก็ยืนยันว่าไม่มีคำสอน พระไตรปิฎกคือคำสอนของพระพุทธเจ้าว่าไม่ให้บอก ในอภิณห์ปัจจเวกชนก็บอก ในโลหิจสูตรก็ยืนยันว่า หากบรรลุแล้วไม่ให้บอกไม่ได้ อย่างอภิณห์ปัจจเวกชน ให้บอกเลย หากบรรลุแล้วไม่บอกใครก็เป็นคนที่มั่งกู่เก๋ๆ ยากๆ เจินๆ จะไปบอกได้อย่างไรว่าตัวเองเป็นอรหันต์ซึ่งบอกว่าไม่ใช่พระพุทธเจ้ายืนยันญาณทัศนะวิเศษอันสามารถกำจัดกิเลสที่เราได้บรรลุแล้วมีอยู่หรือหนอ มีไหม ที่เป็นเหตุให้เรา ผู้ที่อันเพื่อนพรหมจรรย์ถามแล้วจะไม่เป็นผู้ที่เก้อในกาลภายหลัง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

อภิณห์ปัจจเวกชน

รายละเอียด : คือ กายกรรม วจกรรม ที่ดีกว่านี้ของเรายังมีอีก แม้จะบรรลุธรรมแล้วก็ยังมีสิ่งที่จะต้องขัดเกลาใน กายกรรม วจกรรม ที่ต้องพัฒนาต่อไป ท่านไม่ได้บอกวามโนกรรม ท่านบอกว่าแค่กายกรรม วจกรรมเท่านั้น เพราะว่าอันนี้ ท่านตรัสไว้เพื่อคนที่เป็นอรหันต์ อรหันต์ถือว่าจิตสูงสุดแล้วจบ แต่แม้เป็นอรหันต์แล้ว กายกรรม วจกรรมที่ดีกว่านี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

อภิธรรม

รายละเอียด : ๑. สาระแท้ๆ สูงสุด จงเรียนรู้ที่กายเรา ตัวเรา รู้จิต เจตสิก แยกรูปแยกนาม แยกกาย แยกเวทนา อ่านจิต อ่านธรรมที่เป็นสุขเวทนา ทุกขเวทนา อุเบกขาเวทนา ที่เกิดเพราะมีรูปมาสัมผัสเป็นปัจจัยให้ออก ๒. ธรรมที่เรียนรู้อันถึงขั้นปรมาตถสัจจะ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๗/๓, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๕๑

อภิธานศัพท์จะพัฒนาสู่ระดับ textbook

รายละเอียด : แม้แต่อัญญาธาตุที่อาตมาอธิบายเป็นธาตุรู้ชนิดใหม่ที่ไมใช่แบบโลกีย์แล้ว เป็นความรู้ใหม่ของโลกุตระ

พอรู้เพิ่มขึ้น ก็เป็นอัญญาพอสสมคำ จะเป็นสัญญา ก็เป็นตัว
 เศษวรรคอยู่ แต่ถ้าเป็นปัญญา ก็จะเป็นตัวที่ดำเนินง่าย เป็นตัว
 ที่ดำเนินบทบาทการงาน เป็นพฤติกรรมเต็มรูป ฝ ป ก พ ม
 อาตมาพยายามอธิบาย แม้แต่ พัญชนะพวกนี้ ให้รู้สภาวะ
 ก็ยังไม่ค่อยเก่งเท่าไร มีผู้เก็บรายละเอียดทำเป็นอภิธานศัพท์
 เหมือนกัน ๒๐ ๓๐ ๔๐ ๕๐ ปี ถึง ๖๐ ปี ก็คงจะได้อีกพอสมควร
 พอจะได้เป็นตำรา textbook ไว้สำหรับเล่าเรียนได้พอสมควร
 ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตโศก
 วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อภิธานนาเมติ

รายละเอียด : โนม่น้อม
 หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๘๔

อภิธานพัตติ

รายละเอียด : ๑. การเกิดอยู่ ของคนที่มีการตายแล้ว
 เต็ดขาด (จากกิเลสสวะ) ของจิตแบบหนึ่ง เป็นสัจจะย่อนสภาพ
 ของผู้ที่สูงสุดคืนสู่สามัญ ๒. การเกิดใหม่ ๓. การเกิดของภาวะ
 นิพพานในจิตใจ ๔. การเกิดที่สัมบูรณ์ด้วยวิชา ๘ ทำให้เกิด
 หนังสืออ้างอิง : รัฐคนขงสุข รัฐคุขงสัตว์ หน้า ๙๗, ๑๐๓,
 คำบุญคือบาป หน้า ๒๒๕, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็น
 มนุษย์ หน้า ๑๑๒, ๓๑๗

อภิธานมินาย

รายละเอียด : ทำให้เกิดขึ้น, สร้างให้มีขึ้น, ผลิตให้เป็น
 ขึ้น โดยตนสร้างอย่างยิ่งสุดพยายาม สุดดีพิเศษให้ได้
 หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๗๑

อภิธานหริ, อภิธานหริ

รายละเอียด : ๑. ย่อมนำออกไป ๒. ทำให้ขับกิเลส,
 นำกิเลสออกไปให้หลุดพ้น หรือปลดแอกทางจิต
 หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๘๔, คนคืออะไร?
 หน้า ๒๗๑

อภิธานเวส

รายละเอียด : ๑. ความยึดมั่นถือมั่น ๒. ความยึดติด
 แม้แต่อาลัยอาวรณ์
 หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๘,
 อีคิวโลกุตระ หน้า ๘๒

อภิธานเวส

รายละเอียด : อภิธานเวส แปลว่า ยึดอย่างลงหลักปักแหล่ง
 ที่มา ที่ไป : ทำวัตรเช้า โอศกร้าลึก ๖๓ วันอังคารที่
 ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

อภิธานเวส คือยึดอย่างตอกเสาเข็ม

รายละเอียด : ความจริงมันชัดเจนความจริงมันสุดยอด
 อย่างนี้ เพราะฉะนั้นคำว่า มีกับไม่มี พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้
 ในพระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ พระไตรปิฎก อธิบายคือเครื่องปฏิบัติ
 ที่จะออกจากความยึดถืออุปาทาน อุปาทานที่หนักที่สุดคือ
 อภิธานเวส แปลว่า ยึดอย่างลงหลักปักแหล่ง อุปาทานคือยึดมั่น
 ถือมั่น อภิธานเวส คือยึดอย่างตอกเสาเข็มเลย ลงฐานรากแน่น
 เลยไม่ถดไม่ถอนเลย อุปาทานพอเรียนรู้ได้ แต่พระอาริยสาวก
 ไม่ตั้งอยู่ซึ่งอุปาทานนั้นอันเป็น อภิธานเวส และอนุสัย อันเป็นที่ตั้ง
 มั่นแห่งจิตว่า อันนี้คืออุปาทาน พระอาริยสาวกนั้นบรรลุแล้ว
 จะมีความเชื่อโดยไม่ต้องเชื่อคนอื่นเลย
 ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันอังคารที่ ๙
 มิถุนายน ๒๕๖๓

อภิธานเวสายะ

รายละเอียด : ๑. ยึดมั่น ถือมั่น ๒. ความยึดมั่นถือมั่น,
 ยังมีการสร้างที่จะอยู่ให้แกจิต ๓. ยึดอย่างโมหะ ๔. ความยิ่ง
 ความใหญ่ เป็นกำไรไม่ยอมถดถอน ๕. ความยึดมั่นอย่างปักใจ
 หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๖๔, ทางเอก
 ภาค ๒ หน้า ๒๑๑, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๗๕, สมถิพุทธ
 หน้า ๑๗๑, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๐๔

อภิธานโรปน, อภิธานโรปนา

รายละเอียด : ๑. ปักใจ ๒. ปักมั่น
 หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๘๗, คำบุญคือบาป
 หน้า ๒๔๘

อภิธานนาเมติ

รายละเอียด : ทำให้มุ่งจิตน้อมลงไป หรือมีแนวโน้ม
 ไม่ให้เผยอขึ้นเป็นมานะอวดตา
 หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๗๑

อภิปรายโมทิต

รายละเอียด : คือ ความเบิกบานยิ่ง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๕๑

อภิปรายโมทนาที่ยังจิตตั้ง

รายละเอียด : เป็นผู้เบิกบานแล้ว ภาษาบาลีคือพุทโธ เราก็อใช้ ขณะที่เราเอามาใช้ว่า สุขสำราญเบิกบานใจ มันมีความเบิกบาน หากใช้พยานะบาลีคือ อภิปรายโมทนาที่ยังจิตตั้ง คืออภิปรายโมทนา จิตที่มีความยินดีสำราญเบิกบานปราโมทย์ อภิ คือ ยิ่งใหญ่ มันมีความเบิกบานปราโมทย์ อันนี้เป็นคุณสมบัติของจิตวิญญานที่สูงที่สุด เพราะฉะนั้นในอานาปานสติจะจบด้วย อภิปรายโมทนาที่ยังจิตตั้ง ภายสังขารังปัสสัมภยัง สงบแล้วมีกายสงบ กับอภิปรายโมทนาที่ยังจิตตั้ง ภายสงบ จิตเบิกบานสำราญ ภายสงบ เพราะฉะนั้นข้อนี้ที่เอาตามอธิบาย ภายสงบนี้คือจิตสงบ เพราะกายนี้แน่นเอาที่จิต แต่ก็ยังยาก ทุกวันนี้ก็เขียนหนังสือเปิดยุคบุญนิยมอยู่ ตอนนี้อยู่กำลังตรวจสอบตรงนี้พอดี พยายามแก้ไขคำความไม่ให้สับสนให้ชัดเจน อธิบายวนหลายข้อ มันก็ยากมากเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อภิสมาจาร

รายละเอียด : ลักษณะส่งเสริม สนับสนุนให้ทำให้อย่าง
หนังสืออ้างอิง : สมานีพุทธ หน้า ๑๐๔

อภิสังขาร

รายละเอียด : การสังขารอย่างยิ่งเป็นได้ทั้งความผิด เป็นได้ทั้งความถูก เป็นทั้งโลกีย์เป็นทั้งโลกุตระ เป็นการสังขารอย่างยิ่ง แต่เป็นอภิสังขารอย่างโลกียะและตั้งไปหาทางต่ำ ประดูแต่งแก่ง สร้างแก่ง เหมือนใจ ธรรมชโย ทักซิณเป็น อภิสังขารไปทางชั่วและ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

อภิสังขาร

รายละเอียด : ๑. ความรู้ยิ่งที่มีกำลังทางปัญญาเข้มแข็ง ในการสังขาร ๒. จัดการกับจิต หรือปรุงแต่งจิตอย่างยิ่ง ๓. การ รู้จักรู้แจ้งรู้จริงสังขารที่เข้าขั้นสัมมาทิฏฐิแล้ว จึงได้ทำอภิสังขาร คือจัดการปรุงแต่ง (สังขาร) อย่างประเสริฐ (อภิ) อย่างยิ่งกว่า สามัญ (อภิ) ซึ่งเป็นการสังขารขึ้นอภิของผู้สัมมาทิฏฐินั้นๆ

๔. สังขารโลกุตระที่ปรุงแต่งขึ้นทวนกระแสโลกีย์ เป็นการกำจัดกิเลส ๕. การสังขารที่เป็นบุญ

คำอธิบาย : อภิสังขาร คือเป็นปัญญาภิสังขาร ปรุงแต่งไปจัดการจิตของคุณให้ฆ่ากิเลส คือ ปุญญา ผู้ใดทำพลังงานจิตให้เป็น ฌาน มีไฟไหม้ไหม้เผากิเลสจนดับ กิเลสดับก็เรียกว่าทำบุญสำเร็จ พอสำเร็จ บุญก็หายไป ปุญญาไปปรกชีโน แปลว่าหมดสิ้น บุญหายไปแล้ว บุญก็หายบาปก็หาย พระอรหันต์คือ คนไม่มีบุญ ไม่มีบาป (รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๕๘, คำบุญ คือบาป หน้า ๒๖๙, ๒๘๗, ๒๙๐, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๓

อภิสังขาร

รายละเอียด : คือ การจัดการ ควบคุม บงการ ให้พลังงานให้เป็นไปตามประสงค์ได้จริง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๖๘

อภิสังขาร

รายละเอียด : การจัดการ บาป หรือกิเลสนั้นต้องมีพลังงานที่เป็น บุญ ซึ่งเป็นอำนาจพิเศษอย่างยิ่งชนิดหนึ่ง เกิดด้วย การปรุงแต่งกันขึ้น เรียกว่า อภิสังขาร เรียกเต็มคำก็คือ ปุญญาภิสังขาร จึงจะเป็นพลังงานเข้าไปทำลาย บาป หรือ กิเลส ได้

หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๓๕

อภิสังขาร

รายละเอียด : คือ ปรุงแต่งอย่างยิ่งอย่างมีภูมิปัญญา ในปุญญาภิสังขาร อปุญญาภิสังขาร อเนญชาภิสังขาร

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อภิสังขาร

รายละเอียด : จะรู้รายละเอียดลึกซึ้ง ส่วนคนที่ไม่รู้ ก็ปรุงแต่งกันอย่างโง่งม ในเรื่องกิเลสหนา นรกจากปรตไปใหญ่

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

อภิสังขาร ๓

รายละเอียด : อภิสังขารมี ปุญญาภิสังขาร อปุญญาภิสังขาร อเนญชาภิสังขารเข้าใจบุญว่าเป็นกุศลก็ผิดไปหมดเลย บุญเป็นตัวทำลายบาป ออกศล แล้วมีหน้าที่นั้นเท่านั้นแล้วไม่เคยมีอยู่ที่ไหนเลย บุญสะสมไม่ได้ บุญเกิดแต่ในปัจจุบันเท่านั้น ภิภูธรธรรมนิพพาน เกิดในผู้ทำผานได้ เป็นไฟเผาไฟระคะ โทสะโมหะ มันเป็นพลังงานอุดหนุนธาตุ แต่พลังงานผานเป็น อุดหนุนเหนือกว่าไฟระคะโทสะโมหะ ต้องลืมหาดปฏิบัติผานไป หลับตาปฏิบัติไม่มีทางเกิดผานของศาสนาพุทธ ผานของพุทธ เกิดจากจรณะ ๑๑ กับวิชา ๘ ในจรณะ ๑๑ คือ คีล ส้ารวมอินทรีย์ โภชนะมัตตัญญูตา ชาคริยานุโยคหากกายวิเวก ก็ออกป่า จิตวิเวกหนึ่งหลับตาสมาธิอีก ไม่มีทางจะรู้จัก อุปธิวิเวก ไม่รู้จัก อภิสังขาร ๓ จะต้องรู้จักคำว่าบุญ ที่เป็นเหมือนนิกโยตีนตัดคอก กิเลส ผาน มีอาวุธเริ่มต้นพาดฟันกิเลส เมื่อตัดคอกด้วยนิกโยตีน คือบุญก็กิเลสขาดตายสนิท เป็นบุญคือปุญญาภิสังขารต้องรู้จัก กิเลสสักกายะอย่างพันวิจิทิจจนา มีศีลพรตที่ฆ่ากิเลสตายด้วย คือสังโยชน์ ๓ ของพระโสดาบันผู้ที่สามารถใช้บุญเป็น หรือ ทำผานของพระพุทธเจ้าที่เกิดจากจรณะ ๑๑ และวิชา ๘ ต้องมีปัญญาจึงมีผาน มีอธิจิตก็เกิดผาน ๔ จะเกิดผาน ๔ ได้ ต้องทำจรณะ ๑๑

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

อภิสังขาร ๓

รายละเอียด : เมื่อไม่มีสัมมาทริฎฐิกิทำผานไม่เป็น ไปเฟ่ง เป็นสมณะไปหมด ไม่มีวิปัสสนา หลับตาปิดหูไม่มีวิปัสสนา แต่ก็เรียกวิปัสสนา นั่งดับจิตยกสู่วิปัสสนา ปัสสะแปลว่าเห็น เป็นนิโมกษ์ ๘ ต้องมีรูป รูปานิ ปัสสติ คุณเป็นคนมีรูป จะรู้รูปได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถิอาริยธรรม บ้านราช เศรษฐกิจที่ดีที่สุดในโลกอยู่ที่นี่ วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

อภิสังขาร ๓

รายละเอียด : คือ การปรุงแต่งจิตอย่างยั้ง ๓ อย่าง ๑. ปุญญาภิสังขาร (การปรุงแต่งจิตอย่างยั้งที่เป็นบุญคือ ช้าระ กิเลสออก) ๒. อปุญญาภิสังขาร (การปรุงแต่งจิตอย่างยั้งที่ล้น บุญแล้วคือ ไม่ต้องช้าระกิเลสอีกแล้ว) ๓. อานัญชาภิสังขาร (การปรุงแต่งจิตอย่างยั้งที่ตั้งมั่นไม่หวั่นไหวแล้ว)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ สังคิติสูตร ข้อ ๒๒๘
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

อภิสังขาร

รายละเอียด : อภิสังขาร คือ การปรุงแต่งอย่างโลกุตรระ ล้างกิเลสจากรูปขันธ์ นามขันธ์ ล้างกิเลสจากรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ อภิสังขาร คือ ปุญญาภิสังขาร ปรุงแต่งอย่างยั้ง ปรุงแต่งอย่างเป็นพลังงานบุญ จึงกำจัดกิเลส ออกจากขันธ์ได้ ใช้พยัญชนะขันธ์หรืออภิสังขารอย่างนี้เรียกว่า อุปธิ อมตะ นิพพานเรียกว่า อุปธิวิเวก อุปธิวิเวกได้แก่ธรรม เป็นที่ระงับสังขารทั้งปวง เป็นที่สละคืนอุปธิทั้งปวง เป็นที่ล้น ตัถหา เป็นที่ล้าระก เป็นที่ดับ เป็นที่ออกไปจากตัถหาเป็น เครื่องร้อยรัดนี้ชื่อว่า อุปธิวิเวก

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการวิถิอาริยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

อภิสังขารที่เป็นโลกุตรระ

รายละเอียด : รู้ว่าอาการอย่างนี้รู้จักเหตุ ดับเหตุได้ คือ กายกิลิ เหตุปัจจัยที่เกิด รูปนาม ของกิเลส แล้วก็กำจัดกิเลส ทำให้เกิดพลังงาน ผาน มาสลายกิเลสนั้นได้ก็เรียกว่าเกิด ปุญญาภิสังขาร

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

อภิสัญญาโรธ

รายละเอียด : ๑. ดับจิตล้นหมดทั้งสัญญา ทั้งเวทนา ไม่มีแม้นามขันธ์ส่วนใดรับสัมผัสหรือรับรู้อะไรได้เลย ๒. ดับ วิญญาณ ดับสัญญาเสีย โดยที่ตนเองยังมีความรับรู้แค่เวทนา เท่านั้นเอง ๓. สภาพธรรมแห่งการดับจิตให้ไม่รับรู้อะไรเลย ดับธาตุรู้ไม่ให้มี ไม่ให้เหลือเหมือนๆ กัน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๘๘, ๓๕๗, ๕๓๔

อกุต

รายละเอียด : ทำออกมาไม่เป็นผลจริง ไม่เป็นจริง ทำนายออกมาผิดๆ พลาดๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๖๕

อมตธรรม

รายละเอียด : ๑. สภาพที่ไม่มีมีการเวียนกลับมาเกิดกลับมาตายกันอีก ๒. เป็นผู้ไม่มีคำว่าตาย ไม่มีคำว่าเกิด หรือเป็นผู้หมดตายหมดเกิดแล้วจริง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๗๒, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๔๘

อมตธาตุ

รายละเอียด : จิตที่เหนือกว่าการเกิดการตายที่สามัญรู้ หรือเป็นอยู่เหนือกว่าความสูญ ความไม่สูญ เป็นจิตที่มีความถึงขั้นนิพพานพุทธแท้ๆ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๔๕

อมตบุคคล

รายละเอียด : คือ บุคคลที่สามารถจะตัด สันตติ เมื่อตายลงในชาติใดชาติหนึ่งทำตน ปรีณิพพานเป็นปรีโยสาน ก็ได้ หรือจะยังไม่ปรีณิพพาน เป็นปรีโยสาน ก็ได้ ซึ่งสามารถทำการตาย ลงแบบใดแบบ หนึ่งใน นิพพาน ๓ ให้แก่ตนได้จริง เป็น เจ้าแห่งการตาย

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ้อีก เล่ม ๑ หน้า ๓๖๖

อมตบุคคล

รายละเอียด : คือ การมียึดก็ได้ ไม่ยึดก็ได้ นั่นแหละ เป็นอมตบุคคลแล้ว สิ่งที่ยึดมันถือมันไม่ได้ เทียงแท้ตลอดกาล เอาไว้ใช้ปฏิบัติ ประพฤติเป็นอยู่เท่านั้น จริงไหม จริงไม่จริงไหม ไม่จริง แต่จริงนะ เลิกก็ได้ ได้ ไม่เลิกก็ได้ ก็ยังไม่เลิก ทำไม พุดไป พุดมา เหมือนยวน เลย พุดไปเหมือนเล่นตลก ฟังไปแล้วสนุกเหมือนเล่นตลกแล้วได้สาระเนื้อหาแก่นสารด้วย ไม่ใช่สนุกแค่ตลก เล่นคารม โวหารเท่านั้น แต่มันมีสาระแก่นสารที่ลึกซึ้งถึงสัจจะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตติโคก วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อมตบุคคล กับ พระโพธิสัตว์

รายละเอียด : อมตะ จะตายแล้วเกิดอีก (สอุปาทิเสสนิพพาน) หรือตายแล้วไม่เกิดอีกก็ได้ (อนุปาทิเสสนิพพาน) ตายไม่เกิดคือตายแล้วแยกธาตุจิตเป็นอุตุนิยามได้ จิตตายด้วยอนิมิตตนิพพาน ไม่มีนิมิตอะไรไม่ตั้งจิตต่อหรือเกิดอะไรอีก แล้วก็แยกเป็นอุตธาตุจะไม่จับตัวกันอีกต่อไปแล้ว เพราะยางเหนียวนั้นได้ล้าสลายไปหมดยางเหนียวได้แล้วพระอรหันต์จะปรีณิพพานเป็นปรีโยสานแล้ว ตายไปแล้วจะมีการต่อด้วยความเหนียวของวิภวตัณหาที่ไม่มีแล้ว หมดความเกาะตัวกันสลายไปได้ผู้ทำจิตตนให้เป็นอุตธาตุได้จึงเป็นอรหันต์ ยถาวาที่ตถาการี พุดได้อย่างไรทำได้เช่นนั้น แต่อาดมายังเป็นอมตบุคคลอยู่ เพราะเป็นโพธิสัตว์ ในภเวราทไม่รู้อะไรเรื่องโพธิสัตว์ แม้แต่มหายาน

ก็เข้าใจโพธิสัตว์ผิดเป็นลัสสทธิภูมิ ส่วนภเวราทเข้าใจโพธิสัตว์ เป็นอุจเฉทภูมิ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

อมตบุคคลความสามารถที่ยิ่งใหญ่

รายละเอียด : เหตุปัจจัยที่ยังไม่สิ้นสุดจริงๆ ซึ่งมันมีวาระที่จะสิ้นสุดเหมือนกัน ไปด้วยเหตุปัจจัยของการหมดเร็วแรงหมดอำนาจหมดฤทธิ์ มันก็สิ้นสุดลงไปของมันเอง แต่ในภาวะที่ยังไม่สิ้นสุดอย่างนั้น เราจะให้สิ้นสุดก็ได้ จะให้ต่อไปก็ได้ อันนี้แหละเป็นความสามารถที่ยิ่งใหญ่ ที่พระพุทธเจ้า ท่านเป็นผู้ค้นพบ แล้วให้ตนเองเป็นผู้สามารถทำให้เกิดให้ตายเองเป็นได้เรียกว่าเป็นอมตบุคคล เป็นข้อที่ ๑๐ ของ มูลสูตร

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

อมตบุคคลได้จะต้องทำจิตให้หลุดพ้นจากโลก จากอดีต

รายละเอียด : ผู้ที่จะเป็นอมตบุคคลได้จะต้องทำจิตให้หลุดพ้นจากโลกจากอดีต โลกคือสภาพภายนอก อดภาพในจิตของเรา รู้ทั้ง ๒ ส่วนเลย เราจะไม่เกิดมาในโลกนี้อีกเลย

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

อมตะ

รายละเอียด : การงานไม่มีโทษ การงานไม่มีบาป เป็น การงานของคนที่ยังหลง สู้ อมตะ คือ สู้ ความไม่ตาย ผู้ชื่อว่าอมตะ จึงมีเครื่องชี้ ความไม่ตาย ที่เห็นได้ว่า พิเศษวิเศษจริงคือมี กรรมประเสริฐ แสดงให้เห็นอยู่ การงานที่บาปหรือ การงานที่มีโทษได้ ตายไป ลีนจากชีวิตแล้ว แต่มี กรรม คือ การงานอยู่ จึงเป็นการงานหรือกรรมหรือกริยา ของคน ไม่ตาย (อมตะ) คือ ยังไม่ทำ บทสุดท้าย (ปรีโยสาน) ด้วย นิพพาน ไม่ตาย ได้แก่ กรรม หรือ การงานอันไม่มีโทษ (อนวัชชะ) ทั้งตนทั้งผู้อื่น ไม่มี บาป ไม่มี โทษ แน่นอนเที่ยงแท้ถาวรยั่งยืน คนไม่มีบาป-คนไม่มีโทษ ที่ ไม่ตาย (อมตะ) แท้จริง คืองานอมตะ เป็น อมตะ ของคนอมตะ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๐๕-๑๐๖

อมตะ

รายละเอียด : อมตะ คือ การสะสมลงไปในชีวิต สิ่งสมคุณธรรมบัญญัติสูงขึ้นไปจนมีพลังงานปัญญามากพอที่จะอนุโลมปฏิโลมกับใครต่อใครได้

คำอธิบาย : กล่าวคือ กิเลสของผู้นี้ได้ ตาย ตับสิ้นหมดสนิทถาวรยั่งยืนแล้ว จึงไม่มีกิเลสเกิดอีกแล้วในชีวิต เมื่อไม่มีเกิดอีกเลยถาวร จึงไม่มีกิเลสใดๆ จะ ตาย อยู่ในจิตอีกต่อไป นี่คือ ความไม่ตาย ที่หมายถึงในที่นี้ (หนังสือคนจะมีธรรมะได้อย่างไร? หน้า ๓๔)

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสตร์ตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๗๘

อมตโลกุตระกับอมตโลกียะ

รายละเอียด : อารูธของสัตว์นรกอาตมาเกิดมาในชาตินี้มีเยอะที่จะมาทำร้ายอาตมา มาจากกลุ่มศาสนาพุทธนี้แหละ ทุกวันนี้อารูธนรกทำอะไรอาตมาไม่ได้ อาตมาเป็นคนที่ไม่ใช่ว่า เอาไปฆ่าด้วยหอกร้อยเล่ม เข้าเที่ยงเย็นแล้วไม่ตายไม่ใช่อาตมาเป็นคนที่ตายแล้วเพราะรู้จักนามรูจักวิญญาน ทำให้เกิดการตายของจิตวิญญานได้แล้ว ไม่ใช่คนที่ฆ่าด้วยหอกร้อยเล่มก็ไม่ตายตอนเช้ากลางวันเย็น ไม่ใช่อมตะแบบฆ่าไม่ตายแบบนั้น เป็นสิริมหามายา อมตโลกุตระกับอมตโลกียะ นี่คือความละเอียดลึกซึ้งในธรรมะของพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสตร์ตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

อมนสิการ

รายละเอียด : ๑. การจะไม่ใคร่ครวญ จะไม่ไตร่ตรอง ไม่กระทำในใจอย่างทีกล่าวมาแล้วทั้งหมด ๒. จิตไม่ใส่ใจเต็ม (มน = จิต ; ลี = ผูก ; การ = งาน ; อ = ไม่)

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๒๕, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๔๐

อมนสิการโรติ

รายละเอียด : ๑. วาง หรือไม่มี, การกระทำอย่างไม่มียึดสิ่งใด, ทำอย่างมีปัญญาแยกคายถ่วงเห็นว่าอะไรที่เราจะวางออกไป จะไม่ยึดสิ่งนั้น ๒. ทำที่ใจไม่ให้เกิดยึด ๓. วาง หรือทำที่ใจไม่ให้เกิดยึด

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๒๒-๑๒๓, ๑๒๕, คำบุญคือบาป หน้า ๑๖๕

อมนุสส์, อมมนุษย์

รายละเอียด : ๑. ผู้มีใจต่ำช้า ๒. ผู้ยังมีจิตต่ำอยู่แท้ ๓. ไม่ใช่ผู้จิตสูงแล้ว ๔. ยังเป็นสัตว์ (ทางใจ) อยู่ ๕. คนผู้มีจิตใจที่ยังไม่ใช่ มนุษย์ แท้จริง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๕๕, ๕๑๑, คนคืออะไร? หน้า ๔๔๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๗๗, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๘๕

อมมา

รายละเอียด : ไม่มีทุกข์

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๐๑

อมหัตคต, อมหคต, อมหัตคตตะ

รายละเอียด : ๑. จิตไม่เป็น มหคต ๒. จัดการกับกิเลสในจิตไม่ดีขึ้น, ดำเนินไปไม่ได้ดี ไม่สูงขึ้นก็รู้ ๓. จิตไม่เจริญขึ้นก็รู้ว่าจิตไม่เจริญขึ้น ๔. จิตไม่สูงขึ้นไปอีก ๕. จิตไม่เจริญไม่ไปสูง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๓๔, คนคืออะไร? หน้า ๒๗๕, ๕๕๕, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๒๙, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๐๔

อมายาวิ

รายละเอียด : เป็นผู้ปรองปราด ผู้มีความปราณี ผู้สูงแล้ว ดีแล้ว ผู้เป็นคนเก่งก็ยังไม่ผิด ยังไม่หลอกไม่เก้ ถูกแท้เอาด้วย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๕๕

อมโตคธ

รายละเอียด : หยั่งลงสู่อมตะ

หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๘๗ หน้า ๔๘

อมโม

รายละเอียด : ๑. เพราะเป็นผู้ไม่มีความยึดติดอะไรเป็นของเราแล้ว ไม่มีความเห็นแก่ตัว หมดตัว หมดตนอย่างแท้จริงหมดทุกขันธ์จริง ๒. ไม่รู้จักจนทำจิตอย่างใหม่ กลบเคลื่อนจิตอย่างเก่ายังไม่ได้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๐๒, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๔๗

อัยงโลก

รายละเอียด : โลกนี้, ภาพนี้

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ้งสุข รู้คนซึ้งสัตว์ หน้า ๑๖๗

อัยงโลก ปโรโลก

รายละเอียด : คือ เขาก็ไม่รู้ว่ามีโลกอื่นที่มียังมีโลก โลกุตรระอยู่นะ คำว่าอื่นมีอีก คือ อัญญา จะรู้โลกอื่นต้องมี อัญญาธาตุ อย่างอัญญาโกณฑัญญะที่เกิดธาตुरूขึ้นเป็นคนแรก ในโลก เกิดจิตเข้ากระแส มีปัญญา มีธาตुरूอันยิ่ง อัญญา- สิวตโกณฑัญญะ พระพุทธเจ้าจึงอุทานอย่างนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

อยากให้ออกอยู่คนเดียว ต้องมาฟังธรรมมากๆ

รายละเอียด : ของเราหากแสดงไปไม่มีใครรับก็เสียทั้ง เปล่าๆ แต่เมื่อมีคนรับได้ก็ยินดี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

อยู่กันอย่างไรพร้อม มีความขัดแย้งอย่างพอเหมาะ

รายละเอียด : หลวงปู่จะรู้สึกเจ็บเหงา ปิดท่อมและ เด็กกลับบ้านไปหมด ก็เจ็บเหงาถ้าเด็กๆ อยู่ก็ครั้นแครง อย่างนั้นจริงๆ หลวงปู่ที่ชอบจะให้มีคนอยู่กันอย่างพร้อมพร้อม สนุกสนานรื่นเริง อย่าทะเลาะกัน อย่าทำร้ายกัน อยู่กันอย่าง สนุกสนาน มีการขัดแย้งอันพอเหมาะ อย่างสังคมาที่หลวงปู่ พาทำนี่เป็นสังคมาที่พอเหมาะแล้ว ลงตัวดีแล้ว แม้จะเป็นเด็กๆ พวกเราก็ไม่เหมือนช่างนอกเขา ไม่ไปทะเลาะกันก็อยู่กันอย่าง สงบสมควรแก่ธรรม ดีมากแล้วเป็นอย่างนี้แหละ ถ้าขาดอย่างนี้ ไปก็เจ็บเหงา ใครปิดท่อมแล้วอยู่ที่นั่นเลยก็ดี พุดไปแล้วมีเด็ก คนไหนคิดจะไม่กลับบ้าน

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓

อยู่กับ ๑ และ ๐

รายละเอียด : ๑ คือบทบาทอาศัยให้มี ยังไม่สูญเสียเป็น บริณิพพานปริโยสาน ก็ยังทำงาน เพื่อให้คนอื่นทำ ๑ หรือ ๐ ได้อีก เป็นผู้ที่สืบทอดธรรมะพระพุทเจ้าไป ด้วยการให้อิสระ ให้สิทธิ์คิด ไม่ใช่ให้เชื่ออย่างเดียวโดยไม่มีวิจัยวิจารณ์ เห็นต่าง

ก็ได้สุดยอดประชาธิปไตย คนเชื่ออย่างนี้ก็พิสูจน์ของตัวเองไป ก็บอกว่าของเราถูก คุณก็บอกว่าของคุณถูก ต่างคนต่างพิสูจน์ เป็นนานาสังวาส ไม่มีการทะเลาะกัน ไม่ไปทำร้ายทำลายกัน เขาเชื่ออย่างนั้นก็ให้เขาทำอย่างนั้น แต่เราบอกว่ามันไม่ถูกนะ เราก็มีสติจริงใจ ก็บอกว่าอย่างนี้ถูกกว่า อย่างนั้นเรารู้ แล้วพิสูจน์มาแล้ว จะแยกแยะ ๒ ออกมาเป็น ๑ จนกระทั่ง ทำ ๐ ได้ ทำได้จนกระทั่งชำนาญ อย่างอาตมาโพธิสัตว์ ระดับ ๗ ชำนาญมาสอนอย่างนี้พูดไป ตกผลึกเป็นอเนกนุชา เป็นธาตุนิพพานที่สั่งสอน อเนกนุชา บริสุทธา ปริโยทาทา มุกุ กัมมัญญา ปกัสสรุจา ระดับ ๗ นี้ก็แข็งแรงในคุณสมบัติ ๕ อย่างนี้มากพอ ไม่มีอะไรทำลายได้แล้ว เวทนาเป็นธรรมะสอง คือสุขกับทุกข์

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

อยู่กับปัจจุบันให้เล็กที่สุด

รายละเอียด : ถ้าสมมุติว่าจะออกไปอย่างนั้นจริงๆ พวกเราจะมีคนช่วย มาช่วยปอกมะม่วงปอกมะละกอมาช่วย เด็ดผักคงจะมีเยอะเลย เพราะว่าความจริงพวกเราที่แสดงออก ในเรื่องพวกนี้ได้แพร่หลาย คนจะเข้าใจโดยปริยาย รู้ว่าชาว อโศกมีอะไรเป็นจุดเด่นที่จะมาร่วมได้ คนที่มีปฏิภาณปัญญา รู้ว่า เราต้องมาร่วมอย่างนี้ ส่วนคนที่ไม่ยินดีก็ไม่มา แต่แค่คน มีปฏิภาณความรู้ก็เพิ่มขึ้นแน่นอน ถ้าได้ออกไปอีกจะมีคนมา แน่นกว่านี้อีกเยอะ ก็ไม่รู้ก็ไม่รู้ว่าจะเกิดอีกจะต้องไปหรือไม่ไป หาตั้งนานไม่ใช่ guru sudandham อาตมาไม่มีปัญหาหอรอก อาตมาว่าอาตมาพร้อมตลอดเวลา อาตมาอยู่กับปัจจุบัน ปัจจุบันเป็นจุดที่เล็กที่สุด อดีตกับอนาคตอาตมาไม่เอามา คิดมาก อยู่กับปัจจุบันให้เล็กที่สุด อดีตหนึ่งอนาคตหนึ่ง อาตมาก็ไม่กังวล ไม่เอามาเป็นเครื่องกังวลอะไร สบาย ใครไม่ สบายก็เป็นเรื่องของคนอื่นอาตมาสบาย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

อยู่คนเดียวเป็นการติดภาพ

รายละเอียด : ก็เอาตั้งแต่การติดภาพ เลยไม่เข้าใจว่าอยู่ คนเดียวไม่เห็นเกี่ยวกับใครๆ เลยก็คือถูกต้องเป็นการติดภาพ แม้แต่ติดภาพอยู่ข้างนอกที่จะไม่ได้อยู่ตัวคนเดียว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อยู่ชื่นชมความจริงโลกุตรของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ถ้าเป็นอรหันต์ขึ้นไปก็ชัดเจน อาตมาถึงอยากจะอายุยาวเพื่อจะดูความจริงของโลกลุตรของพระพุทธเจ้า อยากจะอยู่ดูว่ามันจะน่าชื่นใจขนาดไหน ขนาดมีน้อยขนาดนี้ก็ยิ่งชื่นชม ถ้ามันสามารถมีกระจายไปตามประเทศอื่นก็ยิ่งชัดเจน เข้าใจโลกลุตรแล้วทำไปอย่างมีเพื่อนทำด้วยกัน มีประเทศที่ ๒ ๓ ๔ สาธุ ถ้าอยู่ ๑๕๐ ปี ก็พอจะได้เห็นรอยๆ ไร่บ้าง เอาน่า เตียวอีก ๔ ปีอาตมา ๙๐ อีก ๖ ปี อายุ ๙๖ ถ้าถึง ๑๐๐ ความเจริญคงพอสมควรแล้ว คงจะไม่มีเงินมีทองก็ทดลอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

อยู่ที่คน กับการใช้งาน

รายละเอียด : มันก็อยู่ที่ว่าจะสร้างอะไรสิ่งๆ ที่สร้างขึ้นมานั้นเป็นสิ่งจำเป็นเป็นคุณค่าเป็นประโยชน์แก่มวลมนุษยชาติ หรือสร้างสิ่งๆ ที่ขึ้นมาทำลาย สร้างเหย้าสร้างอาวูขึ้นมาฆ่ากันสิ่งเหล่านี้มันทำลาย แต่ที่สร้างขึ้นมาเป็นคุณค่าประโยชน์นั้นมันจะสร้างอยู่ในประเทศไทยหรือประเทศไหน มันก็ดีทั้งนั้นแหละ และยังเผยแผ่แจกจ่ายแจกจ่ายกันด้วยคุณธรรมที่ดีมันก็ยังดีขึ้นไปอีก ๑ สิ่งที่สร้างดีหรือไม่ดี ๒ พฤติกรรมของการเอาสิ่งๆ นั้นไปแจกจ่ายแจกจ่าย หรือเอาไปเป็นโทษ มันก็เป็นความจริงทั้งนั้นเพราะฉะนั้นไม่ต้องไปคิดมากหรอกมันจะอยู่ที่ไหนก็ได้มันอยู่ที่คน กับการใช้งาน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อยู่ที่ฐานจิตภูมิธรรม

รายละเอียด : การมาอยู่กับชุมชนชาวโศก มันอยู่ที่ฐานจิตของคุณภูมิธรรม ของคุณที่มาว่ามาอยู่ได้ หรือไม่ได้ คนที่จิตใจยังไม่ยินดีจะเข้ามาจริงๆ มาอยู่จะยาก ถ้าหากมีจิตยินดีมาอดทนผืนไต้นะ มาเร็วได้ก็ยิ่งดีไม่ต้องประมาทว่าเรายังสาวยังหนุ่มอยู่ มาได้ตอนหนุ่มสาวก็ยิ่งดีแก่แล้วอายุ ๑๐๑ มาแล้วมันจะเกินไป หากหากกันมาช่วยกันดูแลภายนอกก่อนก็น่าจะดีกว่า ทางไปไหนก็ยังมีภาระ ถ้าหากมีคนเหลือเพียงพอ มีชราภิบาล พิการภิบาล มีสถานที่ช่วยดูแลคนชรา คนพิการได้เราก็ค่อยมารับได้ตอนนี่เรายังไม่พร้อมเท่าไร

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

อยู่ที่ไหนก็สุขได้

รายละเอียด : พูดให้คนไม่มีความรู้มันเป็นเรื่องที่คนมีกิเลสตัณหาจึงจะสุข คนไม่มีกิเลสตัณหาถึงจะไม่มีสุขแล้วพูดว่าอยู่ที่ไหนก็สุขถ้าไม่มีกิเลสตัณหา มันเป็นเรื่องที่คนโดยเฉพาะธรรมะของพุทธ ที่พูดนี้ผิดชัดเจนเลย เป็นการพูดด้วยโวหาร เป็นปรมาตมของพระพุทธเจ้าไม่ได้เลย มันเป็นเรื่องที่เป็นภาษาคารมเฉยๆ ยิ่งมีความสุขมากๆ ก็ยิ่งมีกิเลสตัณหาหนา เพราะติดในความสุข โดยไม่รู้ว่าคุณสุขนั้นมีความสุขคือความทุกข์ แยกไม่ออกหรอก แต่แท้จริงมันแยกกันไม่ได้ แต่คุณต้องแยกด้วยความรู้ ต้องให้เป็น ๒ ด้วยความรู้อย่างจริงๆ มันแยกกันไม่ได้ มันต้องดับทั้งคู่ ดับทั้งความสุขและความทุกข์ เพราะมันแยกไม่ได้ เพราะฉะนั้นคนชาติสังจะเห็นคนอื่นทุกข์แล้วชอบ คนที่เป็นมาโซคิสตนเองเจ็บปวดทรมานก็ชอบ เป็นความบ้าบอความวิปลาส

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อยู่ป่าเป็นวัตร (วัตต)

รายละเอียด : ว่าด้วยการอยู่ป่า ซึ่งเป็นเรื่องหนึ่งในอีกหลายๆ เรื่องของการปฏิบัติธรรม ใครจะปฏิบัติก็ได้ ไม่ปฏิบัติก็ได้ตามควรแก่ฐานะ หรือควรแก่นิสัย ไม่ได้หมายความว่าให้อยู่ป่าเป็นประจำ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ ย่อมเข้าไปอาศัยป่าช้าแห่งใดแห่งหนึ่งอยู่ เมื่อเธอเข้าไปอาศัยป่าช้านั้นอยู่ สถิตที่ยังไม่ปรากฏ ก็ไม่ปรากฏ จิตที่ยังไม่ตั้งมั่นก็ยังไม่ตั้งมั่น อาสวะที่ยังไม่สิ้นไปก็ไม่ถึงความสิ้นไป และภิกษุนั้นไม่ได้บรรลธรรมอันปลอดโปร่งจากโยคะอย่างสูงที่ยังไม่บรรลุด้วย ส่วนปัจจัยเครื่องอุดหนุนชีวิต คือ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะและคิลานปัจจัยเภสัช บริขารเหล่าใด ที่บรรพชิตจำต้องนำมาบริโภค ปัจจัยเหล่านั้น ย่อมเกิดขึ้นได้โดยยาก

ที่มา ที่ไป : วนบัตถสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ ข้อ ๒๓๕, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ปากับพุทธศาสนา หน้า ๕, ๗

อยู่ผู้เดียว ไม่มีเพื่อนสอง

รายละเอียด : ภิกษุมีปกติอยู่ด้วยรูปที่พึงรู้แจ้งด้วยตา อันน่าปรารถนา น่าใคร่ น่าพอใจ ให้เกิดความรัก ชักให้ใคร่ชวนให้กำหนด มีอยู่ เสีย... กลิ่น... รส... ธรรมารมณ์ที่พึงรู้แจ้งด้วยใจ (มโนวิญญูญยา) อันน่าปรารถนา น่าใคร่ น่าพอใจ ให้เกิดความรัก ชักให้ใคร่ ชวนให้กำหนด มีอยู่ ถ้าภิกษุไม่ยินดี

อยู่คนเดียว ไม่มีเพื่อนสอง - อยู่เพื่อผู้อื่น

ไม่กล่าวสรรเสริญ ไม่หมกมุ่นในธรรมารมณีนั่นอยู่ ฯลฯ เมื่อไม่มีอินดี ความเพลิดเพลินย่อมดับ เมื่อไม่มีความเพลิดเพลิน ก็ไม่มีความกำหนด เมื่อไม่มีความกำหนด ก็ไม่มีความเกี่ยวข้อง (น โหติ นันทสฺยโยชนสัง) แม้จะอยู่ปะปนกับภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา พระราชา มหาอำมาตย์ของพระราชา เตียรถีย์ สาวกของเตียรถีย์ ในที่สุดบ้านก็จริง ถึงอย่างนั้นก็ยังไม่เรียกว่า มีปกติอยู่คนเดียว (เอกวิหารีติ)

ที่มา ที่ไป : มิคชาลสูตร เล่ม ๑๘ ข้อ ๖๗ ธรรมาธิบาย จากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อยู่สงัด แต่มีเพื่อนสอง

รายละเอียด : ภิกษุผู้มีปกติอยู่ด้วยอาการอย่างนี้คือ รูปที่พึงรู้แจ้งด้วยตาอันน่าปรารถนา น่าใคร่ น่าพอใจ ให้เกิดความรักซึกให้ใคร่ ชวนให้กำหนด มีอยู่ เสียง กลิ่น... ธรรมารมณที่พึงรู้แจ้งด้วยใจ อันน่าปรารถนา น่าใคร่ น่าพอใจ ให้เกิดความรักซึกให้ใคร่ ชวนให้กำหนด มีอยู่ (มนโวิญญูเยยา ธัมมา อิฏฐา กันตา มนาปา ปิยรูปา กามุปสฺสยหิตา รชนียา ถ้าภิกษุยินดี กล่าวสรรเสริญ หมกมุ่นในรูป... ธรรมารมณีนั่นอยู่ ฯลฯ ย่อมเกิดความเพลิดเพลิน เมื่อมีความเพลิดเพลิน ก็มีความกำหนดกล้า เมื่อมีความกำหนดกล้า ก็มีความเกี่ยวข้อง (นันทิสฺยโยชนสัง) ถึงจะเสพเสนาสนะอันสงัด คือ ป่าหญ้าและป่าไม้ เจียบเสียงไม่อ้ออิ่ง ปราศจากลมและชนเดินเข้าออก ควรเป็นที่ประกอบกิจของมนุษย์ผู้ต้องการสงัด สมควรเป็นที่ปลีกเร้นอยู่ ก็จริงถึงอย่างนั้นก็ยังไม่เรียกว่า มีปกติอยู่ด้วยเพื่อน ๒ ข้อนั้น เพราะเหตุไร เพราะผู้นั้นยังมีตณหาเป็นเพื่อน ๒ เขายังละตณหานั้นไม่ได้ ฉะนั้นจึงเรียกว่า มีปกติอยู่ด้วยเพื่อน ๒ (สทุติยวิหารีติ)

ที่มา ที่ไป : มิคชาลสูตร เล่ม ๑๘ ข้อ ๖๖ ธรรมาธิบาย จากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อยู่อย่างสนิทเนียน harmony

รายละเอียด : พวกเราชาวอโศกอยู่กันอย่างสนิทเนียนแบบ harmony จะมีสิ่งที่ไหลซึมซับกันอย่างสนิทเนียนเรียกว่า osmosis อันนี้แหละไม่ค่อยรู้กันได้ง่ายว่าพวกเรามีได้ แม้แต่เด็กและผู้ใหญ่มั่นละเอียดมาก ซึมซับเข้าไปโดยไม่รู้ตัวเพราะฉะนั้นหลายคนอยู่ในนี้ตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ขึ้นมาเหมือนกับเขาไม่ได้เรียนอะไรมากมาย แต่เขาได้คุณธรรมนั้นเข้าไป

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

อยู่อย่างไม่ทุกข์

รายละเอียด : อยู่อย่างไม่ทุกข์ คือ การอยู่กับสิ่งที่ปัจจุบันนี้แหละคุณจะไม่ทุกข์มาก อยู่กับปัจจุบันนี้ที่พอสมควร ประดูแต่งกันแค่นี้ไม่ต้องไปมาก หอบไว้มาก คนที่บริหารโดยมีภาระมากน่าสงสาร อย่างนายกปรยุทธ์ รับหน้าที่บริหารบ้านเมืองมาก ก็น่าสงสาร แต่ก็ยังดีรู้จักวาง รู้จักปล่อย รู้จักมีความสุขสนุกรื่นเริง บันเทิง มาประกอบ ถ้าเผื่อว่าไม่มีสิ่งเหล่านี้บ้างก็เครียดตาย นายคนนั้นคงไปได้นาน เพราะว่ามีอารมณ์ขัน คนก็หาว่าไม่อยู่กับร่องกับรอยจะให้ขำริม ตีหน้าแก้กตลอลด อย่างนี้เป็นธรรมชาติดีแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตอโศก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

อยู่เฉยๆ ไม่ทำงานอะไร ก็ไร้ค่า

รายละเอียด : คือ การอยู่เฉยๆ ไม่ทำงานอะไร ไร้ค่า นอกจากอยู่บ้านเฉยๆ นอกจากไร้ค่าแล้ว หนักแผ่นดินด้วยนะ เพราะว่าอาศัยแผ่นดินต้องรับน้ำหนักเราอยู่นะ เสร็จแล้วยังไม่พอ ยังกินพืช ยังกินอากาศ ยังกินอาหาร ในโลกเขาไปด้วย แม้จะใช้สตางค์ซื้อก็ตาม คุณก็กินอาหารของโลกเขา ยิ่งพวกที่กินอาหารของโลกหยาบๆ คายๆ กินเหล็ก กินยา กินคือขี่โกง เขาก็ยังไร้ค่ามากยิ่งขึ้น ไร้ค่าจนกระทั่งเป็นคนกินประเทศ ภูมิปัญญาหรือ ความเฉลียวฉลาดของคนจะรู้จักว่า มนุษย์มีค่าหรือไม่มีค่าอยู่หนักแผ่นดินหรือว่าอยู่อย่างมีประโยชน์คุณค่าแก่โลกอย่างชาวอโศกเป็นลูกพระพุทธรเจ้า ท่านสอนสังฆธรรมเหล่านี้แท้จริง อยู่เป็นสัตว์ได้ต้นโพธิ์เฉยๆ ได้อย่างไร เอาโพธิ์ด้วยสิ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อยู่เพื่อผู้อื่น

รายละเอียด : เมื่อคราวที่บรรยายธรรมะอยู่ที่วัดมหาธาตุ พอลงมา ไอ้หนุ่มมาคุยด้วย คุยกันไปคุยกันมา ก็มีอยู่วันหนึ่ง อยู่ไปก็อะไรไป กินข้าวไป อร่อยไหม กินข้าวก็กิน กินไปทำไม กินไปเพื่อพวกคุณ กินเพื่อพวกผมอะไร ก็ชีวิตหลวงพี่ ชีวิตอาตมา อาตมากินข้าวเพื่อคุณ ก็เพียงอยู่นั้นแหละ พูดได้ใจ กินข้าวเพื่อคุณ ตอนแรกคิดยังไม่ทัน ถ้าคิดทัน...ก็พหุชนหิตายะ พหุชนสุขายะ โลกานุกัมปายะอยู่อย่างเนี่ยๆ แต่ไอ้หนุ่มผมไม่รู้หรอก

ที่มา ที่ไป : การสนทนาธรรมกับพ่อครู สมานิพุทธ เร็วจีและนั่งสนทนา บ้านราช วันพฤหัสบดีที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒

อยู่เหนือโลกด้วยปัญญา

รายละเอียด : ชัดเจนตั้งแต่เรื่องของอบายมุขตำหยาบ ที่รู้จักกันอยู่ว่าเป็นเรื่องทวาริตเป็นเรื่องเสพติดของหยาบของชั้นต้น ก็ตามต่ำๆ เราก็ได้เรียนรู้แล้วเลิกมาเลย หมดกิเลส หมดเสพติดสิ่งนั้น เห็นว่าเป็นของสมบัติที่คนหลง เราหลุดพ้นแล้ว หลุดพ้นจริงๆ เราก็ไม่เสพไม่ติดอะไรอีก เขาก็มีไปอยู่ในโลก มันไม่หมดไปจากโลกหรอก เราอยู่เหนือโลกพวกนั้นได้ นี่เป็น ภาษาไทยที่พูดกัน ฟังให้ดีๆ อยู่เหนือโลกเป็นอย่างนี้ ไม่ได้ไป ชมโลกแต่เราลอยตัวเหนือสิ่งเหล่านี้ สิ่งเหล่านี้แม้จะมากกระทบ กระแทกอย่างไรเราก็ไม่แปรปรวนไม่เป็นอะไรไปตามคุณเลย จะมาหลอกล่อจะเอาความเฉลียวฉลาดอะไรมาอมเมารอบง่า อะไรอย่างอื่นก็ไม่สำเร็จ อย่างไร ก็ไม่สำเร็จอย่างนี้เป็นต้น ความรู้ที่เรียกด้วยศัพท์เต็มๆ ว่าปัญญา ยอดปัญญานี้อาดมา กำลังเขียนหนังสือเล่มนี้เป็นอีกเล่มหนึ่งเลย ปัญญา ๘ ของ พระพุทธเจ้าที่ขยายความอยู่นี้

ที่มา ที่ไป : รายการสามะพีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อยู่แต่ผู้เดียว ไม่มีเพื่อน ๒

รายละเอียด : เพราะละตัณหา ปราศจากราคะโดย ส่วนเดียว ปราศจากโทสะโดยส่วนเดียว ปราศจากโมหะโดย ส่วนเดียว ไม่มีกิเลสโดยส่วนเดียว (.....) เป็นผู้ไม่ประมาท บำเพ็ญเพียร มีใจแน่วแน่ ตั้งปณิธาน ละ บรรเทา ทำให้สิ้นสุด ให้ถึงความไม่มีซึ่งตัณหา อันมีชายแล่นไปเกาะเกี่ยวในอารมณ์ ต่างๆ ภิกษุผู้มีสติรู้โทษนี้ว่า ตัณหาเป็นแดนเกิดแห่งทุกข์ แล้ว ฟังเป็นผู้ปราศจากตัณหา ไม่ถือมั่น เว้นรอบ นี้เรียกว่าอยู่แต่ ผู้เดียว

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๐ ข้อ ๕๙๕ ธรรมมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อยู่ในกลุ่มที่ขัดแย้งกับเรา เป็นเหตุเป็นใจให้ศึกษา

รายละเอียด : หากเราตกอยู่ในกลุ่มที่ขัดแย้งกับเราๆ ก็อย่าไปยึดมั่นถือมั่น เราเป็นจริงกับเขาไหม ขณะที่ในเรื่อง บางครั้งบางเรื่องราวบางโอกาส มันจะมีบางโอกาส โอกาสนี้ มันต้องเป็นอย่างนั้นๆ โลมอย่างนี้ ถ้าไม่อย่างนั้นไม่ได้หรอก มันมีเหมือนกัน เราก็ไม่ต้องไปยึดมั่นถือมั่นอะไรหรอก รู้ไป ตามจริง มันเป็นเหตุมันเป็นใจให้ทั้งหลายแหละมันเป็นเหตุ เป็นใจให้เราได้ศึกษาทั้งนั้น จริงๆ ถ้ารู้จักสังขารโลก การ

ปรุงแต่งของโลกแล้ว อาตมาเข้าใจอยู่กับสังขารโลก เรามี เสนาสนะมีหมู่พวกมีมิตรดีสหายดีอยู่ร่วมด้วยเป็นธรรมตา ธรรมชาติ น้อยหรือมากก็แล้วแต่ อย่างเช่นอาตมาอยู่ในกลุ่ม ชาวอโศก อยู่ในที่นี้ เมื่อรู้ข่าวคราวทุกวันนี่ก็ globalization ข้างนอกมีอะไรเรารู้ถึงกันหมด มีที่อยู่ มีบุคคล มีเครื่อง อาศัยสมบูรณ์แบบแล้วของเรา ยิ่งธรรมะก็ยิ่งสมบูรณ์แบบ เรารู้ของกลุ่มอื่นเขาที่เขาเป็นไปไม่ได้เห็นไหม ยิ่งมีเหตุผล มีโควิด กระแทกกระเทือนเรื่องของเศรษฐกิจสังคมมากกระทบ ให้เขาเกิดความหวั่นไหว เกิดความสะเทือนเกิดความเดือดร้อน ขึ้นมา ดูเหมือนเราก็ไม่ได้เป็นอย่างเขา ไม่ได้หวั่นไหวไม่ได้ กระเทือน วูบวาบอะไร ก็เป็นกลางอยู่สบายๆ นิวตรอน นี่คือ สัจจะที่คุณดูเถอะ อาตมาปฏิบัติตามธรรมะพระพุทธเจ้า เคย สรุปลหลายครั้งว่าอาตมาประสบผลสำเร็จแล้วพวกเราเสถียร แล้ว มีที่อาศัยมีที่อยู่ได้ โลกเขาจะเป็นอย่างไรก็ไม่หวั่นไหว อยู่ที่ตัวคุณเท่านั้นจะวูบวาบไหม มันครบแล้ว แต่คุณเองยังไม่ หนึ่งไม่จบยังไม่รู้ว่าเราสมบูรณ์แล้วได้สมบูรณ์แล้ว แม้ว่ากิเลส เราก็ยังไม่หมดก็ยังไม่อาศัยหมู่กลุ่ม อาศัยสถานที่ อาศัยอาหาร อาศัยธรรมะได้แล้ว ก็รู้ว่าตัวเราเองจะเหลือเศษธุลีละของที่ต้อง อาศัยหมู่ สภาพแวดล้อม หากว่าไม่มีสภาพแวดล้อมเหล่านี้ ตัวเองตกอยู่ในกลุ่มอื่น เสนาสนะอื่น เครื่องอาศัยอย่างอื่น ธรรมะแบบอื่นคุณก็ยากกว่านี้ เราจะเห็นสิ่งที่มีนาคาศัยซึ่งกัน และกันได้ชัดเจน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓

อยู่ในแวดวงชาวอโศกจริงแล้ว คนนั้นจะอยู่ทำงานฟรี

รายละเอียด : ผู้ใดที่ไม่มอบตนในทางที่ผิด ก็คืออยู่ใน กลุ่มชาวอโศก อยู่ในส่วนกลางชาวอโศกไม่ออกไปทำงาน อาชีพมีรายได้เกี่ยวข้องกับข้างนอก พุดไปแล้วเหมือนกับบอก ว่ามันตลบแต่ลง ทุกคนก็ขายของเกี่ยวกับคนข้างนอก เราอยู่ใน ชาวอโศกเกี่ยวข้องกับชาวข้างนอกจริง แต่ส่วนได้ส่วนเสีย ภายใน เรามาทำงานกับชาวอโศก ชาวอโศกจะมีส่วนตัวเพื่อ ที่จะเหมือนกับเป็นเงินสร้างรายได้ส่วนตัว ก็อยู่ในวงแคบ ครอบครั้ว ถ้าอยู่ในแวดวงชาวอโศกจริงแล้ว คนนั้นจะอยู่มา ทำงานฟรี ในหมู่กลุ่มใหญ่เลย สำหรับแต่ละครอบครัวเรียกว่า นายทุนน้อยซ่อนอยู่ในชาวอโศก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓

อย่าประมาทกับโรคโควิด

รายละเอียด : ก็อย่าประมาท เราก็พยายามระมัดระวัง ต้องพยายามตัดทางที่มันจะมา ถ้าจะมาก็ว่าไม่ประมาท แต่อย่างที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสแล้วถ้ามีกรรมวิบาก มันไม่มีใครอยากเป็นไม่มีใครอยากตายทั้งนั้นหรอก แต่อย่าประมาท

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓

อย่าพรับประโยชน์ตน เพราะประโยชน์ผู้อื่นแม่มาก

รายละเอียด : ให้พิจารณาอย่างนี้ ที่คุณอยู่ด้วยนี้ ถ้าคุณมาแล้วเขาอยู่รอดไหม หนึ่งในพ่อแม่พี่น้องญาติตายที่คุณจะต้องรับผิดชอบเป็นที่ละคน หรือคนนอก คนนอกคุณจะไปรับผิดชอบอะไรมากมาย แต่ถ้าในแหล่งปฏิบัติธรรมของเรา คุณจะไปถูกเขาว่าคุณมาแล้วคุณก็มี อุตตา หากขาดเราแล้วเขาจะแย่อย่างนั้นเลยหรือไม่เป็นอย่างนั้นกระมัง คุณก็ต้องดูความจริงว่าแข็งแรงขนาดนี้อยู่ได้อย่าไปอ่อนแอเกินไป ฟังพาดตนเองได้ขนาดนี้แล้ว เขาก็ต้องฟังตัวเองได้แล้ว คุณก็มาถ้ามาแล้วคุณเห็นมุมที่ดีที่จะก้าวหน้า ก็เอาตัวเองให้รอดก่อนนี่คือความเป็นประโยชน์ตนประโยชน์ท่านที่เราจะต้องพิจารณาอย่างซับซ้อนลึกซึ้ง ความเป็นประโยชน์คือเอาตัวเองให้รอดก่อน ถ้าไม่ถึงที่สุดแห่งตัวเองแล้วคุณต้องให้ตัวเองรอด พระพุทธเจ้าถึงบอกว่า อย่าพรับประโยชน์ตนเพราะประโยชน์ผู้อื่นแม่มาก ลึนๆ กะทัดรัดชัดเจน เปรียบตนเองคือเรายังเป็นลูกผีลูกคน ยังไม่บรรลุสูงสุด แต่เราเป็นห่วงคนอื่นแล้วเมื่อไหร่เราจะได้บรรลุ คุณต้องเอาประโยชน์ตนให้มีกำลังให้มีสิ่งที่ได้จบจนหมดกิจของตัวเองคุณจะช่วยคนอื่นได้เยอะเลย แต่ถ้าเอาตัวเองไม่รอด ตัวเองก็ยังไม่รอดก็ดึงกันไปดึงกันมาแล้วเมื่อไหร่มันจะได้ ตายหมู่ เอาตนเองให้รอด แล้วจะได้ช่วยคนอื่นต่อไปพิจารณา อย่าพรับประโยชน์ตนเพราะประโยชน์ผู้อื่นแม่มาก จำคำนี้ไว้ แล้วจะไม่ขัดแย้งกับคำว่าอุตตาทิอุตตโนนาโถ โกหิ-นาโถปโรธียา ตนเองฟังตนเองได้เท่านั้นนอกจากตนเองแล้วจะฟังใครอื่นเขาได้

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวีต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

อย่าพรับประโยชน์ตนเองแม้น้อย แล้วก็ไปอ้างว่าเพื่อประโยชน์ต่อผู้อื่นแม่มาก

รายละเอียด : ประโยชน์ตนเองนี้สำคัญ อย่ามาอ้างว่า

เพื่อประโยชน์ผู้อื่น แม้จะมีมากก็อย่ามาอ้าง ต้องสำคัญที่ประโยชน์ตนเองเสียก่อน อาตมาก็เคยพูดเรื่องนี้ว่า ประโยชน์ตนเองยังไม่มี ประโยชน์ตนเองยังทำไม่ได้ แล้วจะไปช่วยผู้อื่น คุณจะเอาอะไรจากที่ตัวเองยังไม่มี เอาหยาบๆ ง่าย ๆ แหม...อยากช่วยคนนี่จึงเลยที่เขาก่อน แต่คุณยังไม่มืทรัพย์สินเลย คุณต้องไปหาทรัพย์สินให้ตัวเองมากพอ จึงจะไปช่วยคนอื่นได้ คุณจะไปกู้หนี้ยืมสินไปช่วยผู้อื่นหรือ พระพุทธเจ้าไม่เคยสอนอย่างนั้น อธิบายขยายความอย่างนั้น คนที่ได้ประโยชน์ตนเองนั้นคือคนที่ทำให้กิเลสตัวเองลด ไม่ได้หมายความว่าตนประโยชน์ตนอย่างทั่วไป ที่เป็นวัตถุ ไม่ใช่อย่างนั้น ประโยชน์ตนคือกิเลสลด ต้องทำกิเลสตนเองให้หมดไปซะก่อนถึงจะช่วยคนอื่น พระพุทธเจ้าจึงสอนว่า ตั้งตนอยู่ในคุณอันสมควรก่อนแล้วสอนผู้อื่นจะไม่มัวหมอง หมายความว่าตัวเองจะต้องมีหลักตั้งต้นอันสมควรก่อน ตัวเองจะต้องมีหลัก จะต้องเป็นผู้ที่มีฐานะเป็นผู้ที่มั่งคั่ง ที่ยืนที่ดี ก็คือความจริง ความจริงที่ตัวเองจะสอนเขาว่าให้ลดกิเลส แล้วตัวเองนี้ลดได้บ้างหรือยัง ตนเองยังลดไม่ได้เลย จะสอนคนอื่น แจ่ว คนอย่างนี้ก็มีอยู่ เต็มไปหมดแหละ โดยที่ไม่รู้ความจริง

ที่มา ที่ไป : พ่อครูสมณะโพธิรักษ์ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ราชธานีโคก

อย่าหลงดี

รายละเอียด : ลัทธิธรรมของพระพุทธเจ้า นั้น เรียกว่า โลกุตระ ซึ่งเป็นปรมาตธรรม อันเกี่ยวเนื่องด้วย จิต-เจตสิก-รูป-นิพพาน หมายความว่า จิตวิญญาณเป็นตัวสำคัญ เร็ยรู้ จิตวิญญาณ เร็ยรู้สิ่งที่ไม่ใช่ลัทธิธรรม คือกิเลส ที่เกี่ยวเนื่องอยู่กับจิตวิญญาณ ทำตัวเป็นประหนึ่ง จิตวิญญาณ เข้าครอบงำ จิตวิญญาณ แล้วก็ชักนำ ให้ผู้ที่มีกิเลสครอบงำนั้น ตกต่ำ ทำชั่ว ทำความไม่เจริญ สร้างทุกข์ให้แก่ตนและผู้อื่น เมื่อได้ศึกษาตามทฤษฎี ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว เราจะมองเห็นความจริง แม้แรกเริ่ม เห็นความจริงว่า กิเลส คืออาการอย่างไร การทำกิเลสให้ออก เห็นกิเลสจางคลายออก คืออย่างไร ซึ่งเห็นจริงๆ เป็นความจริง ที่เรารู้ด้วยตนเอง กิเลสดับสนิท ก็รู้ว่ากิเลสดับสนิท เราได้ดี เพราะกายกรรม วาจากรรม ที่กำเนิด เป็นไปตามกิเลส ลังกิเลสจัดการนั้น ก็เปลี่ยนแปลงไป จิตวิญญาณสะอาดขึ้น ความที่มีจิตวิญญาณ สะอาดขึ้นนั้น เราเรียกว่ากุศล ได้ดี เมื่อเราได้ดี กายกรรมวาจากรรมก็ดีตาม เป็นคุณงามความดีของตน เป็นตัวอย่างของโลก จิตวิญญาณยังมีกิเลสซอกลงไปอีก ว่าเราจะหลงในความดีนั้น เราจะยึดมั่น

ถือนั่น ในดินนั้นเกินการ ที่สุดจะยึดถือว่า เป็นของตัวของตน และเอาไปอวดอ้าง เอาไปทวงบุญทวงคุณ เอาไปเบ่งข่มผู้อื่น นั่นคือ กิเลสซ้อน ที่เรียกว่า มานะสังโยชน์ เราได้กระทำดี เราได้สร้างความดี อย่างบริสุทธิ์ แล้วก็ทำตาม แต่ก็ยังมีชั่วที่ดี กลับซบซ้อนมาได้ ดังกล่าวแล้ว จึงต้องสังวรอีก เป็นอย่างมาก ที่จะละล้าง-ปลดปล่อย ตัวกิเลสตัวนี้อีก อย่างสำคัญ ศาสนา ทุกศาสนา สอนให้คนดี ศาสนาพุทธนั้น สอนอย่างลึกซึ้ง ให้เห็นมานะสังโยชน์นี้ได้อย่างชัด เช่นเดียวกันกับกิเลสอื่น เห็นกิเลสเป็น โลกุตระ มีวิธีทำลายกิเลส และกิเลสจางคลาย ไปจริง เป็นโลกุตระ ทำดีก็จึงทำเกิด แต่อย่าอวดดี อย่าเบ่งดี อย่าหลงดี อย่าติดดี ว่าเป็นของตน ตนนั้นดี แต่ดินนั้นไม่ใช่ตน ต้องทำในใจ ต้องฝึกฝนอบรม ต้องมีสติสัมปชัญญะ รู้ตัว จริงๆ อย่าทวงบุญทวงคุณ อย่าหลงติดดี แต่เราต้องทำดี ให้ยิ่ง ซบซ้อน ลึกซึ้งอย่างนี้ คนดี จึงดีอย่างสมบูรณ์ได้ และเราจะเป็นผู้ที่อนุเคราะห์โลก สร้างสรรโลกด้วยความดี เป็นคนจริงที่แท้จริง และไม่มีแม้กิเลสชั้นสูง ไม่มีแม้กระทั่งสิ่งที่จะทำให้เราทุกข์ เพราะเราทำดี ถ้าคนไม่รู้จริง เราจะทุกข์ได้ เพราะทำดี เจ็บปวดได้ยิ่งกว่าทำชั่ว ก็ได้ ดังนั้น ผู้ฉลาดแท้ เราทำดีแท้ๆ ก็จะไม่ทุกข์ ไม่เจ็บปวดอันใดเลย เพราะ รู้เท่าทันกิเลส ดังกล่าวแล้ว ผู้ทำจริง ฝึกหัดถูกต้องจริง จึงจะรู้ ความจริง เห็นความจริง และถึงความจริง พันอวิชชา เป็นที่สุด

ที่มา ที่ไป : สมณะโพธิรักษ์ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๘

อย่าเป็นมนุษย์เสียชาติเกิด

รายละเอียด : ถ้าท่านพลาดไต่ตាប់ตติมรรค คือ ความ แน่นนอนแห่งสัทธรรมในศาสนานี้ ท่านจะต้องเดือดร้อนใจใน ภายหลัง สิ้นกาลนาน ดูพาดินชื้อเสรีวะผู้นี้ ฉะนั้น

ที่มา ที่ไป : เสรีวาทินชาดกที่ ๓

อย่าเพิ่งกลับไป ๑๐ นะ

อยู่เป็นเพื่อนกันก่อน ช่วยกันอมตะ

รายละเอียด : สุริยเปยยาล ๗ เราจะรู้สภาวะ ไม่ใช่รู้ พยัญชนะ อตตาคืออะไร และเราจะต้องทำความเข้าใจ ให้แจ่ม มีสัมมาทิฎฐิ ๑๐ เป็นต้น หรือสัมมาทิฎฐิ ๒ สัมมาทิฎฐิ ๓ สัมมาทิฎฐิ ๖ สัมมาทิฎฐิ ๑๐ สัมมาทิฎฐิ ๒๐ เราก็จะรู้กระบวนการ ของหมวดธรรมต่างๆ มีอะไรบ้าง ทำงานสังเคราะห์สังขาร กันอยู่อย่างไร แล้วเราก็ทำถูกและเราจะทำอย่างไรไม่ประมาท และทำมโนการได้อย่างโยนิโส เราก็เข้าถึงที่สุดแห่งฉันทะ มโนการ ผัสสะ เวทนา สมาธิ สติ ปัญญา วิมุตติ อมตะ ก็เหลือ

แต่ว่า อย่าเพิ่งกลับไป ๑๐ นะ อยู่เป็นเพื่อนกันก่อน ช่วยกัน อมตะ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

อย่าไปขูดรีดหาเงินกับคนต่างประเทศ

รายละเอียด : เมืองไทยนี่มันแสดงอะไรออกมาให้โลก เห็นในโควิดว่าเมืองไทย เป็นเมืองที่น่าอยู่ หลังโควิดเสร็จ ไม่ต้องกลัวหกรอกเรื่องของการท่องเที่ยว เรื่องของต่างประเทศที่ จะมาไม่ต้องห่วงเลยสบายมาก อาตมาอยากจะทำกับกำชับว่า อย่าไปขูดรีดหาเงินจากคนต่างประเทศ เราควรที่จะแสดงน้ำใจ เอื้ออำนวยการเขาเมตตาช่วยเหลือเขาแทนที่จะไปเอาเปรียบเอาไรด์ เราก็ดูเสียสละให้เขา เขาเป็นคนต่างบ้านต่างเมืองมา คนไทย นี่นะถ้ามีแขกมาจะต้องรับแขกอย่างดี นั่นคือวัฒนธรรมไทย แต่เดี๋ยวนี้ไปเอาอย่างลัทธิสังคมนิยมใหม่ขูดรีด ชาวต่างชาติ ต่างประเทศ เลวมาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อย่าไปทำทนายกับนรก

รายละเอียด : อย่างอาตมาไปทำงานในนรกร้ายแรง จะทำทนายมากก็ไม่ได้ ถ้าฝันนรกใหญ่มาจะมาสู้ไม่ได้ ก็อย่า ไปทำทนายอะไรมาก เอาแต่พอสมควรอย่าไป ซักศึกเข้าบ้าน เอาเข้าศึกมาเล่นงานตัวเองเราอย่าไปโง่อาตมาเข็ดแล้วรู้แล้ว อาตมาเคยทำทนายมันมาจริงๆ หนัก ก็เลยบอกว่าซ้ำไว้เถิด ก็เลยไม่ทำทนาย ทุกวันนี้ไม่ทำทนายแล้ว ไม่เอา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

อย่าไปสร้างวิบากกับสัตว์

รายละเอียด : ไม่เป็นทุกข์ไม่เป็นสุขนี่แหละที่เรายังเป็น ชีวิต เราจะรู้ความไม่สุขไม่ทุกข์ก็เรียกว่าเป็นพีชธาตุ เป็นพีช พืชมันไม่มีความสุขไม่มีทุกข์ แล้วมันก็ไม่มีความดีหรือมันดีตัวตน ระดับ ๑ มีสามแล้ว มีอติภาวะ บุริสภาวะ แล้วก็มีการชาน แล้วมันก็จัดการได้ แม้แต่เป็นพืชมันก็จัดการได้ อาตมาเอา ผสมกันแต่มันก็ไม่มีความรู้รู้สึก มันก็ไม่มีการที่จะ เป็นวิบากกรรมของเวรจองกรรมกันผูกพันกัน หรือว่าจะเกิด มาทำร้ายกัน ซึ่งหมุนเวียนอยู่ในวัฏสงสารนี้ พืชมันไม่มี เพราะ ฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงได้ยืนยันว่า อย่าไปสร้างวิบากกับสัตว์

อย่าไปสร้างวิบากกับสัตว์ – อรหะ หรือ อรหันต์

เขาจะเป็นจะตาย ส่วนของเขาคือเป็นรูปเป็นนามของสัตว์ต่างๆ ไม่ต้องไปเอามาเกี่ยวข้องกับชีวิตเราเลย เพราะเราไม่รู้ได้ว่า วิบาก ที่เขาจะรักตัวรักตนวิบากที่เขาจะยึดมั่นถือมั่น แม้ว่าเนื้อตัวของเขาเนื้อหนังของเขา ยึดมั่นถือมั่นใครมาแตะต้อง ใครมาเอาของฉันทไปกิน อะไรมาเอาไปใช้ก็เป็นเบียดเบียนเขา เบียดเบียนจนตายก็แล้วแต่ มันจะไปรู้อะไรสำหรับสัตว์ เจริญฉาน มันก็ยึดถือเป็นตัวกูของกูทั้งนั้นแหละ มันก็จองเวรจองกรรม

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

อย่าไปเกี่ยวข้องกับใคร ๆ กับสัตว์เจริญฉาน

รายละเอียด : ส่วนของคนกับสัตว์กับพืชกับของนี้บรรลุได้ก่อน แต่รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสในที่หลัง ยากมาก ในสังคม ชุมชนชาวอโศก เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ เรื่องเกี่ยวกับทุจริต คือในวัตถุก็คือในพืชหรือทุจริตในคน ก็คือสัตว์ ถ้าคุณเองไปทุจริตกับคนด้วยกัน คุณก็ยิ่งแย่ สัตว์นี้เราต้องปรารถนาดีต่อเขาแต่คุณยังไปทุจริตกับสัตว์อีก มันก็ยิ่งแย่เพราะมีวิบาก ทุจริตกับของกับพืชมันไม่มีวิบาก ฉะนั้นความซับซ้อนในความเป็นสัตว์ คุณอย่าไปเกี่ยวข้องกับใครๆ เลย สัตว์ทั้งหลายแหละโดยเฉพาะกับสัตว์เจริญฉานนั้น ปล่อยไปตามยถากรรม ไม่ต้องไปสร้างความรักความต่างกับสัตว์เจริญฉานได้เลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อรณ

รายละเอียด : เป็นสภาพผู้หมดข้าศึก หมดสงครามแล้ว เป็นผู้ตายอย่างไม่ตื่น เป็นผู้สูญสลายได้อย่างสิ้นเชิงแห่งความต้องการมี ต้องการเป็น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๖๓๓

อรณชีวะ

รายละเอียด : คนเป็นๆ ที่มีความตาย (ของกิเลส) แล้ว อยู่ในตัว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๗๑

อรณะ

รายละเอียด : ๑. ไม่มี ไม่เกิด ไม่มีสงคราม ไม่มีบาป ไม่มีการต่อสู้ ๒. สิ้นข้าศึก หมดบาป หยุดการต่อสู้ ๓. ตาย

(วิเศษ) หมดบาป ไม่มีการต่อสู้ ดับจริง ดับแท้ ๔. สงบจาก กิเลส ข้าศึก สงคราม บาป, ไม่มีกิเลส, ไม่มีข้าศึก, ไม่มีสงคราม, หมดข้าศึกเพราะไม่มีกิเลส ๕. ความตายอย่างนิพพาน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕๖, ๘๓, ๕๗, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๑๑, ๑๓๔, ยอดนิยายของโลกที่ไขความ เป็นมนุษย์ หน้า ๑๑๒

อรต

รายละเอียด : เป็นความละเอียดเหลือเกิน เป็นปัจจัยตั้ง เป็นของผู้นั้นเอง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๑๓

อรติ

รายละเอียด : ความไม่ยินดี

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๓๒

อรรถกถาจารย์

รายละเอียด : คำอธิบายของอาจารย์รุ่นหลังจากพระเถระ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

อรห หรือ อรหิง

รายละเอียด : ๑. ความพอดีแท้ ความเหมาะสมจริงๆ ตามกาลเทศะนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องและดีที่สุด [อ คือ ความดับ ห คือ ความเกิด ร คือความตั้งอยู่] ๒. เป็นพระอรหันต์

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๖๑, พุทธเป็น อเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๒๒

อรหะ หรือ อรหันต์

รายละเอียด : คือ ไม่ลืกลับเป็นที่สุด นี่เป็นการอธิบายตามสภาวะที่เป็นจริง ซึ่งถ้าจะแปลตามพยัญชนะก็ใช้ด้วย คือ รห หรือ รโห แปลว่า ลับ อย่างลับๆ อ แปลว่า ไม่ อรห จึงแปลว่า ไม่ลับ อย่างไม่ลับ เพราะรู้จัก รู้แจ้ง รู้จริงความเป็นสัตว์ทางจิตวิญญาณแท้ (สัตว์โอปปาติกะ) หรือรู้แจ้งเห็นจริง ตัวตน (อัตตา) ที่เป็น มาร แล้วกำจัดถูก ตัวตน ที่เป็น สัตว์นรกหรือมาร ได้จริง จิตวิญญาณจึงเกิดเป็น เทวดาแท้ ไม่ใช่ เทวดาเท็จ ที่สุดกระทั่งเป็นเทวดาสูงสุด (วิสุทธิเทพ) ซึ่งเป็น เทพสูงสุด คือ พระเจ้า ชนิดไม่ลืกลับเป็นที่สุด (อรหันต์)

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔๓

อรหัง

รายละเอียด : ๑. ความพอดีแท้ ความเหมาะสมจริง ๆ ตามกาลเทศะนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องและดีที่สุดใน ๒. เหมาะควร

คำอธิบาย : อรหัง หมายถึง ไม่ลืกลับในความเป็นพระเจ้าหรือในความเป็น สมมติเทพ - อุปติเทพ - วิสุทธิเทพ หนังสือธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๘

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๖๑, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๑๒

อรหัตตะกัปรอรหันตะ

รายละเอียด : อรหัตตะ กัปรอรหันตะ อัตตะคือได้เป็น ตัวๆ ไป หันตะ คือได้ทั้งหมด อรหัตตะคือได้อรหันต์เป็นเรื่องๆ แต่อรหันต์คือได้ทั้งหมดทุกเรื่อง อรหันต์แปลว่าไม่ลืกลับ แต่ไปนั่งหลับตาแล้วบอกว่าได้อรหันต์นั้นไม่ใช่หรือมันยิ่งลืกลับ เป็น รหัตตา ยิ่งไปกดข่มเข้าไปยิ่งไม่มีจิตไปรู้ มันไม่ได้มีการ แยกแยะแจกจิตเจตสิกอะไรออกไปต่างๆ นานา รู้หน้าที่ของจิต ไม่ได้มีธรรมวิจย พวกไปนั่งหลับตาจึงน่าสงสาร ไม่ได้เป็นการ ปฏิบัติในทางศาสนาพุทธเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

อรหัตตา

รายละเอียด : ๑. ผู้ไม่ลืกลับในความเป็นอัตตาแล้ว ๒. ความไม่ลืกลับในอัตตา

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๒๑, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๑๗

อรหัตผล, อรหัตตผล

รายละเอียด : ๑. ที่เหมาะเห็นควรเป็นที่สุด เป็นที่สุด กับทุกอย่าง ทุกขณะในจิต ๒. การดับสิ้นกิเลสตัวนั้นจนถึงขั้นดับอาสวะหรือดับอนุสัย อันเป็นกิเลสอาการขึ้นปลายของ กิเลสตัวนั้นๆ ชนิดไม่กลับกำเริบอีก หรือไม่เวียนกลับมาเกิดอีก ๓. ความสิ้นอาสวะกิเลส

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒, ๒๓, อีคิว โลกุตระ หน้า ๙๖, ๙๖

อรหัตผลจิต

รายละเอียด : เป็นโลกุตระจิตแห่งพระอาริยะ อันเป็นขั้นที่กำลังพูดถึงอยู่นี้คือพระโสตาบันแท้ๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๖๓

อรหันต์เป็นผู้หมดความสุข ความทุกข์

รายละเอียด : ความสุขกับความทุกข์มันเป็นคู่แฝดคู่หู แยกกันไม่ได้เหมือนกระดาษแผ่นหนึ่งเหมือนเหรียญสองหน้า เมื่อแยกกันไม่ได้พระพุทธเจ้าก็จะทำอะไรก็ต้องฆ่าทั้งความสุขและความทุกข์ทิ้งไปเลย หมดความสุขหมดความทุกข์ ตั้งแต่ตอนเป็นๆ เป็นพระอรหันต์คือผู้รู้จักความสุขความทุกข์และเป็นผู้ที่ไม่มีมีความสุขความทุกข์แล้วจิตว่างจากความทุกข์ความสุขเลย โดยศัพท์เรียกว่าอุเบกขาเป็นจิตบริสุทธิ์ สบายไม่มีทุกข์ ไม่มีสุข เป็นได้ไหม?

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

อรหันต์บุคคล

รายละเอียด : อรหันต์บุคคล คือ เป็นการมีจิตสงัดจากรูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ มานานุสัย ภวราคานุสัย อวิชชานุสัย กิเลสที่ตั้งอยู่ในเหล่าเดียวกับรูปราคะ เป็นต้น และจากสังขารนิमितทั้งปวงในภายนอก นี้อธิว่า จิตตวิเวก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

อรหันต์

รายละเอียด : คือ ผู้สามารถสลายความเป็นธาตุ จิตนิยาม ของตนได้จริงแท้ ให้กลายเป็นธาตุ อุตุนิยาม ที่ไม่วนเวียนกลับมาเป็น จิตนิยาม อีกแล้วในเอกภพ สำเร็จ ได้จริง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ่อ๊ก เล่ม ๑ หน้า ๑๗๙

อรหันต์ (เชิงสัญลักษณ์)

รายละเอียด : คือชั้นบนสุดของวิหารพินปี มีความหมาย แทนอาริยบุคคลระดับอรหันต์ ทำหน้าที่ขยายความว่างเปล่า หรือการหลุดพ้นให้กว้างขวางออกไป

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๓๘

อรหันต์

รายละเอียด : อรหันต์คือ ผู้หมดบุญแต่มีฌาน ฌานคือ ภาควิปฏิบัติ พระเสขบุคคลจึงต้องใช้บุญ ทำบุญอยู่นั่นเอง

คำอธิบาย : คือ ผู้ที่มีความรู้ที่เป็นโพธิ เริ่มต้นมีความรู้และลดกิเลสได้ ยังไม่ถึงอรหันต์ก็เป็นอรหัตผลตามลำดับ

อรหันต์แปลว่า ความไม่กลับมา ผู้ที่ถึงความไม่กลับมาแล้ว รู้แจ้ง
แทงตลอดกิเลสเป็นเช่นนี้ วิธีดับกิเลสเป็นเช่นนี้ กิเลสมันลดลง
ไปเรื่อยๆ เป็นอรหันต์ผล ผู้ปฏิบัติเองจะรู้ได้ด้วยตนเองเป็นปัจจุบัน
ว่าเป็นอย่างนี้ ผู้รู้แล้ว ดับกิเลสได้หมดสิ้นคือ พระอรหันต์
อันตะ สูงสุด คือสิ่งที่ไม่กลับมาที่ละตัวๆ สูงสุดหมดตัวเลย
เรียกว่า อรหันต์ แม้เริ่มต้นด้วยความเป็นโพธิสัตว์ เป็นพระ
โสดาบัน โพธิสัตว์ระดับหนึ่ง ก็ลดกิเลสได้ในขั้นแรก เรียกว่า
พระโสดาบัน เขาเรียกว่าอรหันต์ผล ถ้ากิเลสมันดับไปหมดเลย
ตัวนี้ก็เป็นอรหันต์สำหรับกิเลสตัวนั้น เช่น กิเลสอุปขันธ์ทั้งหมด
สิ้นเกลี้ยงเลยไม่มีกิเลสเลย เห็นบุหรีก็ไม่มีปัญหา หรือการ
ติดหมาก เห็นเขากินหมาก ก็ไม่เกิดรสชาติอะไร ไม่เกิดสุข
เกิดทุกข์เลย อรหันต์ คือ ผู้ทำจิตตนให้เป็นอุตฺตาเหตุได้ให้
เป็นพืชธาตุได้ อยู่ในฐานะที่ทำจิตตนให้เป็นพืชธาตุได้ ก็เป็น
อรหันต์ได้ตอนเป็นๆ ไม่ตาย ไม่สุข ไม่ทุกข์ได้ อาศัยพืชธาตุ
มีชีวิตอยู่แต่ถ้าตายลงไปแยกธาตุ ไม่ตั้งจิตต่อ ก็แยกธาตุจิต
ตนเองให้เป็นอุตฺตาเหตุ ไม่ใช่แค่พืช

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ วันศุกร์ที่
๒๗ กันยายน ๒๕๖๒ รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

อรหันต์

รายละเอียด : อรหันต์ คือ ผู้รู้สภาวะธรรม ๔ แล้วทำ
ความเที่ยงได้ ถึงจะจบความเป็นพระอรหันต์ แล้วจะรู้สวัสดิ
เหนือ ชรตา อนิจจตา สร้างอำนาจเหนือรูป ๔ สุตท้ายนี้ได้
๑. ผู้ไม่แปลก ไม่กลับมาอะไรแล้วกับความเป็นที่สุข ๒. ปล่อยวาง
ความสูงสุดกลับมาเป็นผู้รู้ทางจะทำให้สูงยิ่งๆ ขึ้นไปอีก ดับการ
เกิดของจิตที่ควรดับ ควรปล่อย เข้าใจทุกข์ที่เรียกว่าสังขาร
ได้จริง ๓. ความบริบูรณ์ ๔. ไม่กลับมาเป็นที่สุข ๕. ผู้ที่ตายแล้ว
ไม่เกิดอีก ความหมายทางปรมาตมส์จะคือผู้ที่มีการตายของ
ตัวตนที่เป็นกิเลสภายในจิต

คำอธิบาย : คือ ผู้ทำจุดสำเร็จแท้ของศาสนาพุทธ
ได้ถูกต้องแท้จริง ที่นี้ จุดสำเร็จแท้ของศาสนาพุทธ คือ การ
ดับเหตุแห่งทุกข์ ผู้ดับเหตุแห่งทุกข์ได้สำเร็จ ก็คือ ผู้จบสำเร็จ
เป็นอรหันต์ตั้งนั้นถึงอย่างหลงมุ่งออกนอกเผ่าศาสนาพุทธเลย
เรียนรู้เหตุแห่งทุกข์แล้วดับเหตุให้ได้ถูกให้ได้แล้ว ทำกันจริงๆ
ข้อสำคัญมันอยู่ที่ทุกข์ ทุกข์นั้นมันก็คือสุขนั้นแหละที่มันเป็น
กระจกเงาหลอก มันเป็นทเวะ หรือ เทวดา ในกระจกเงาเป็น
เทวดาแต่แท้จริง คือ ตัวผีมาร แท้จริง มันคือ ทุกข์ มันปลอมตัว
มาเป็นสุข หรือจริงๆ สุข ทุกข์มันคือตัวเดียวกัน ดับทุกข์ จึงคือ

ดับสุข เหมือนมันมี ๒ อย่างแท้จริงมันเป็นตัวเดียวกัน ศาสนา
พุทธแยกแยะ ๒ คือ ความสุข ความทุกข์นี้ได้จึงศึกษาได้ล้าลึก
อีกชั้นหนึ่งว่า แล้วสุข ทุกข์ คือ ทเวะ หรือ ธรรมะ ๒ สุข ทุกข์
คือ ธาตุรู้ เรียกมันตรงเข้าไปอีกว่า เนื้อแท้ของธาตุนั้นคือ
ความรู้สึกรู้ หรืออาการของอารมณ์ เรียกโดยพยัญชนะวิชาการ
ว่า เวทนา จุดเดียวกันนี้เองที่ศาสนาพุทธศึกษา แล้วการศึกษา
ที่ประสบผลสำเร็จได้จริง จัดการรู้เวทนา ทุกความรู้สึก ความรู้
กับความรู้สึก ต่างกันแล้วนะ ความรู้ เป็น common noun แต่
ความรู้สึกนี่เฉพาะเป็น proper noun ความรู้สึกนี่ต้องตัวเอง
รู้เลยก็เข้าไปเป็นอารมณ์จุดเดียวกันนี้เองที่ชาวพุทธศึกษาและ
ประสบผลสำเร็จสูงสุดคือ การดับเวทนา ดับความรู้สึก ไม่มี
ความสุข ความทุกข์ในอารมณ์ คุณต้องอ่านอารมณ์ อาการ
ของสุข ทุกข์ เป็นอย่างไร มันคนละหน้ากันแต่มันไม่มีความสุข
ความทุกข์ เป็นกลางๆ เป็นอย่างไร คุณต้องเรียนรู้อาการ
เหล่านี้ให้ได้ต้องมีธาตุรู้ เรียกว่า ปัญญา รู้แล้วเป็นโลกุตร
เป็นอัญญาธาตุว่าสุข ทุกข์ มันเป็นอย่างนี้ จุดยืนย่นว่า ไม่หลง
ในความสุข ความทุกข์ พระพุทธเจ้าท่านก็ให้ดับความทุกข์
เพราะว่ามันง่ายกว่าแล้วคุณก็ชัดเจนกว้างๆ แต่คุณดับความ
ทุกข์ได้ อาการทุกข์ได้ คุณดับเหตุแห่งทุกข์ได้ก็ไม่ต้องพูดถึงว่า
ความสุขจะหายไปด้วยเพราะมันเป็นตัวเดียวกัน เพราะฉะนั้น
เทวนิยมสุขนิยมไม่เรียนรู้ความทุกข์เอาแต่แสวงหาความสุข
พระเจ้าไม่เกี่ยวกับทุกข์ พระเจ้าไม่มีทุกข์ มีหน้าที่สาปคนให้
ไปทุกข์ได้เป็นพระประสงค์ของพระเจ้าที่จะให้คนไปลงนรก
เป็นทุกข์ แต่ให้คนไปอยู่กับพระเจ้าจะเป็นสุข (นี่คือ...)

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-
ศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๘, ๔๖, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๒๒๔, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔๓, พุทธเป็น
อเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๘๔

อรหันต์

รายละเอียด : ผู้หมดความสุข ความทุกข์ เป็นผู้ดับ
เทวดา ไม่สุข ไม่ทุกข์ จิตวิญญูณ สะอาด ไม่ทำชั่ว ทำแต่ดี
จิตสะอาด หมดสุข หมดทุกข์ จิตนี้เป็นจิตแท้ๆ บางที่เขาเรียกว่า
เป็นจิตเต็มแท้ เป็นจิตที่ต้องศึกษาให้ได้ ขณะเป็นๆ ทำให้ได้
เป็นพระอรหันต์ อย่างลืมนตา ปฏิบัติ ไม่ใช่ไปนั่งหลับตา
พรหมลูกฟัก อย่างนั้นโหมะจากศาสนาพุทธ ถ้าแยกกาย
แยกจิตออกแล้ว คุณยังเป็นคน ยังมี ถ้ารู้ ยังไม่ปรินิพพานเป็น
ปริโยสาน ก็ทำจิตคุณด้วยกรรม ด้วยธรรมะ เข้าใจโลกุตรธรรม

พีชะของจิต ทำจิตให้เป็นพีชะธรรม เป็นธาตุ สอง เทวธัมมา เทวะ แปลว่า สอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ ปฐมอโศก วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อรหันต์

รายละเอียด : คือ ผู้ ทำกาละ (ตาย) เป็นแล้ว หรือ ผู้ ทำการตาย สำเร็จแล้ว กรรม ของอรหันต์จึงไม่มี บาป หรือ บุญ อีกแล้ว (บุญญาปาปปริกษิโณ) ฉะนั้นคือ กรรม ไม่มีวิบาก นอกนั้นไม่มีใครสามารถเลิก วิบากกรรม ของตน

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๔๙๑

อรหันต์

รายละเอียด : คือ ผู้เกิด ๒ ครั้ง หรือตาย ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เกิดทางสรีระ จากท้องแม่ ที่คลอดออกมาจากมดลูก เป็นการ เกิดแบบ ชลาพูชโยนิ ถ้าตายก็ ตายทางสรีระ คือ การตาย ภายแตก (กายัสสะ เกทา) ครั้งที่ ๒ การเกิดของสัตว์ทางจิต- วิญญาณ (สัตว์ โอบปาติกะ) เป็นการสะสมพลังงานของสัตว์ ทางวิญญาณ (โอภันติ; อภินิพัตติ) ที่คลอดแบบ ผุดเกิด เป็นการเกิดแบบ โอบปาติกโยนิ นั่นคือ จิตวิญญาณหนึ่ง ตาย ลง จิตวิญญาณที่ต่อจากนั้นก็เกิดต่อทันที ไม่มีเกี่ยวกับ สรีระ ที่เป็นดิน, น้ำ, ไฟ, ลม มีแต่ กาย กับ สัญญา เท่านั้นที่เป็น สัตว์ อยู่ ตามความเป็น สัตว์ ใน สัตตवास ๔ หรือ วิญญาณฐิติ ๗

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๔๙๒

อรหันต์

รายละเอียด : คือ ผู้ทำ การตาย ของสัตว์โอบปาติกะ หรือทำการตายของ บาป ของ อกุศล ในจิตตนสำเร็จ เต็ดขาด ด้วยอาวุธวิเศษ (ศาสตรา) คือ บุญ หรือความรู้ชั้น โลกุตระ (ศาสตรา) มิใช่ผู้ทำ การเกิด ทางสรีระเนื้อหนังเลย

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๔๙๒

อรหันต์ ๔

รายละเอียด : ๑. สุกขวิปัสสโก (ผู้เห็นแจ้งโดยปัญญา วิปัสสนาเพียร) ๒. เตวิชโช (ผู้ใช้วิชา ๓) ๓. จพภิกขุ (ผู้ได้อภิญญา ๖ ฝ่ายเจโตสมณะ) ๔. ปฏิสัมภิปปัตโต (ผู้บรรลุ

ปฏิสัมภิภาทั้ง ๔ ได้แก่... - อดตปฏิสัมภิภา ฉลาดในเนื้อแท้แห่ง ลัจจะเป้าหมาย - อัมมปฏิสัมภิภา ฉลาดในสภาวะธรรมต่างๆ ทั้งหมด - นิรุตติปฏิสัมภิภา ฉลาดในการมีภาษาบอกกล่าว - ปฏิภาณปฏิสัมภิภา ฉลาดในชาวน้ไหวพริบ

ที่มา ที่ไป : คัมภีร์วิสุทธิมรรค

อรหันต์ ๗

รายละเอียด : คือ ผู้กระทำกิเลสทั้งปวงหมดสิ้นแล้ว ๑. สัทธาวิมุต (หลุดพ้นกิเลสด้วยศรัทธา) ๒. ปัญญาวิมุต (หลุดพ้นกิเลสด้วยปัญญา) ๓. อุภโตภาควิมุต (หลุดพ้นกิเลส ได้ทั้งสองส่วน เจโตวิมุต กับ ปัญญาวิมุต) ๔. สุกขวิปัสสโก (หลุดพ้นกิเลสด้วยวิปัสสนา) ๕. เตวิชโช (หลุดพ้นกิเลส ด้วยวิชา ๓) ๖. จพภิกขุ (หลุดพ้นกิเลสด้วยอภิญญา ๖) ๗. ปฏิสัมภิปปัตโต (หลุดพ้นกิเลสด้วยปฏิสัมภิภา ๔)

ที่มา ที่ไป : พระวิสุทธิมคค์ ปัญญาเทศ หน้า ๗๐๗, ๗๒๐

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

อรหันต์กับโพธิสัตว์

รายละเอียด : ก็ศึกษาดีๆ โพธิสัตว์กับอรหันต์เป็น อย่างไรอาตมาก็ขยายความแล้วว่าผู้ที่เป็นโพธิสัตว์ คือผู้ที่เป็น อรหันต์ ผู้ที่เป็นอรหันต์คือบรรลุลผล อรหะ แปลว่าไม่ ลึกกลับ ผลคือความไม่ลึกกลับในโลกโลกีย์ อยู่เหนือโลกีย์แล้ว อรหันต์คือความเป็นผู้ที่ไม่ลึกกลับแล้วในโลกโลกีย์ ทั้งกามภพ รูปภพ อรูปภพ จบ เรียกว่าอันตะ เป็นที่สุด เป็นผู้ที่ไม่ลึกกลับ แล้วในสามภพ ส่วนโพธิสัตว์อาตมาขยายความ กรอบ ผู้ที่ บรรลุลธรรมเป็นอาริยะของโสดาบัน จบกรอบก็คือ โพธิสัตว์ โสดาบัน มี โพธิสัตว์โสดาบัน โพธิสัตว์สกิทาคามี โพธิสัตว์ อนาคามี โพธิสัตว์อรหันต์ แล้วจะต่อจากพระอรหันต์ไปจน เป็นพระพุทเจ้า ๔ อย่างแรกนั้นเป็นพระพุทเจ้าไม่ได้หรอก อรหันต์คือ อรหันตสัมมาสัมพุทธะ ไม่ใช่แค่พระอรหันต์ เบื้องต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

อรหันต์คือผู้ทำกิเลสให้เป็น ๐

ชนิด one way traffic หรือ nuclear fission

รายละเอียด : ผู้ที่ทำความเป็น ๐ ได้ก็ส่งสมความเป็น ๐ จนตกผลึกเป็น นิจจัง (เที่ยงแท้) ฐวัง (ถาวร) สัสตัง (ยืนนาน)

อวิปริณามธัมม (ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหริ่ง (ไม่มีอะไรหักล้างได้) อสังกุปปัง (ไม่กลับกำเร็บ) ได้แล้วได้เลย ไม่มีกลับมาอีกกิเลส อีก one way traffic สายเดียวทะลุเลย เป็น nuclear fission ไม่ใช่ fusion ตรงไปเลยไม่เหลียวหลังกลับ หายไปเลยเป็น อรหันต์จ้อย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อรหันต์จริงกับอรหันต์เก็บจจุบันคนดูไม่ออก

รายละเอียด : ที่จริงเอาตามบอกด้วยเข้าไปว่าเอาตามเป็น พระอรหันต์ ทุกวันนี้ศาสนาพุทธผ่านมา ๒,๕๐๐ กว่าปีมันเสื่อม ไปแล้วไม่รู้ว่าเป็นพระอรหันต์คืออะไร ก็เลยมีแต่พระอรหันต์เตา เข้าใจอรหันต์เกินกว่าเป็นอรหันต์ ก็เตากันไปเมื่อพระอรหันต์จริง มาบอกว่านี่แหละคือพระอรหันต์เขาก็ส่ายหน้า เหมือนกับ อเจลกะ ที่เจอพระพุทธเจ้าเป็นคนแรกก็แลบลิ้นใส่พระพุทธเจ้าเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓

อรหันต์จะไม่มีฝันร้าย

รายละเอียด : พระอรหันต์ขณะนอนหลับจะไม่มีฝันร้าย สำหรับพระอรหันต์

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวีต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

อรหันต์ทำงานแล้วไม่ยึดถือเป็นของตัวเอง

รายละเอียด : ทำแล้วก็อาศัยกินใช้แรงงานของตัวเอง นอกนั้นเหลือเกินแบ่งแจกให้คนอื่น ๆ ซึ่งเป็นเศรษฐศาสตร์ที่ทำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ ไม่แย่งชิงกันกิน มีกินมีใช้ เพราะว่าพระอรหันต์จะไม่ได้เอาแรงงานไปเสียเวลาในอบายมุข เอาไปเตะบอล เอาไปเดินแรงเดินกา ได้เงินทอง เป็นอบายมุข มอมเมากันอยู่ นั่นแหละพระอรหันต์เข้าใจแล้ว ไม่เอาพลังงานไปเสีย หรือเอาพลังงานไปแย่งชิงเอาเปรียบคนอื่น ท่านก็ไม่ทำแล้ว ไม่เอาพลังงานมาสร้างสรรค์ตัวเอง ก็มักน้อย สันโดษ รู้จักสาระแก่นสาร เหตุปัจจัยกับชีวิต กินใช้เท่าที่จะยัง สังขารไปไม่มาก จะมีพลังงาน มีสมรรถนะ ทำงาน สร้างสรรค์ เอาไปแจกจ่ายผู้อื่นได้อีกเยอะแยะ ซึ่งเป็นผู้มีประโยชน์ ในสังคมในโลก ถ้าเป็นผู้ที่ไม่ผลาญ ไม่ทำลาย ไม่แย่งชิง ไม่สะสม ไม่กักตุน เป็นผู้สร้างสรรค์แต่สิ่งดี คนอื่น เอาไป

ใช้สอยได้อย่างไม่เป็นพิษภัย จำเป็น เศรษฐศาสตร์ที่สูงที่สุดเลย ในการมาเป็นคนอารีแบบพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวีต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อรหันต์ทุกองค์ตรงกันที่จิตไม่มีกิเลส

รายละเอียด : พระอรหันต์แต่ละองค์สมรรถนะไม่เท่ากัน ความผิดพลาดบกพร่องไม่เท่ากัน แต่ความบริสุทธิ์ในจิต ที่ไม่มีกิเลส นั้นเท่ากันทุกองค์ อรหันต์ทุกองค์ตรงกันที่จิตไม่มี กิเลส เด็ดขาดไม่เกิดอีก ทุกองค์เท่ากัน ส่วนสมรรถนะความสามารถหรือความบกพร่องผิดพลาดความสามารถในการ สร้างกรรมกระทำแก่คนอื่นมันก็เท่ากับผู้นั้นจะมีสมรรถนะเท่าไร ใช้ไหม มันเก่งเท่านี้ ผิดพลาดได้บ้างก็ผิด อันนี้เป็น สมมุติสัจจะ ทำกรรมการทำงานกับผู้นั้นมันเป็นสมมุติสัจจะ แต่ เรื่องปรมาตม์ของท่านไม่ผิดเพี้ยนไปแล้วจิตวิญญาณของท่าน สะอาดบริสุทธิ์ไม่มีกิเลสถาวรแน่นอนอนมันคงไม่กลับกำเร็บ นิจจิง (เที่ยงแท้) ฐวัง (ถาวร) สัสตัง (ยืนนาน) อวิปริณามธัมม (ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหริ่ง (ไม่มีอะไรหักล้างได้) อสังกุปปัง (ไม่กลับกำเร็บ)

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช ภายนี้คือวิญญาณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อรหันต์สุโพธิสัตว์

รายละเอียด : เป็นอรหันต์แล้วจะตั้งจิตต่อภพภูมิ ปฏิบัติตจิต อย่างเอาตามบอกว่าเป็นพระอรหันต์แล้วตั้งจิต เกิดมาอีกก็ได้ เป็นพระอรหันต์แล้วค่อยเป็นโพธิสัตว์ อันนี้ เอาตามพูดแล้วเขาก็ยังขัดใจเขา ขัดจากความเข้าใจความรู้สึกของเขา ก็ต้องค่อยๆ พูดไป ตอนนั้นก็ค่อยคลายความขัดแย้งลง เพราะหากว่าเอาตามพูดไปอย่างไม่มีหลักฐานพูดไปแล้วเขาก็ จะมากระทืบเอาแบนเลย

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวีต สันตือโสภ วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อรหันต์หรืออมตบุคคล

รายละเอียด : คือ เมื่อผู้นั้นตายหมด ลมหายใจหรือดับ ชันธลงแต่ละชาติ หากยังไม่ยอม ตายหายสูญไปจาก กรรม และกาล ก็สามารถยังมีชีพ ชันจิตนิยาม เกิดวนใน วัฏสงสาร น้อยต่อไปได้ จนกว่าเจ้าตัวจะปรินิพพานเป็นปรีโยสาน จึงสิ้นภพจบชาติ สูญสิ้นทสัมบูรณ์

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๒๖

อรหันต์อาศัยอนุสัยที่ดี อนุสัยกุศลต่อได้

รายละเอียด : จิตที่ฝังไว้กับบึงของจิตยังไม่ทั้งง่าย ๆ แต่เป็นอรหันต์ เป็นโพธิสัตว์แล้วไม่มี สยະได้

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

อรหันต์เกิดในเมืองไทย

รายละเอียด : มีภาพอรหันต์ในเมืองไทยให้ดู นี่แหละอรหันต์แท้กัน ขออภัยไม่ได้ลบหลู่ ให้มาพิสูจน์ตรวจสอบเลยว่าคนเหล่านี้มีวรรณะ ๙ กถาวัตถุ ๑๐ หรือโคตมีสูตรมาตรวจสอบในพระสูตรเหล่านี้จะมีคำว่า มาจน อปีปจจะ สันตุญฐิ อปจจะ ไม่สะสม เป็นหลัก ไม่สะสม พวกเซน ฤษีออกปากก็ไม่สะสมมันทำได้ง่าย แต่อัตตา กาม นียากไม่ติดยึดในกาม ในอัตตามันไม่ง่าย กว่าจะรู้รอบกว่าจะเข้าใจได้หมดพวกนี้ ถ้ามันง่าย พระพุทธเจ้าก็คงไม่สวดขอด พระศาสดาไหนก็คงจะทำได้ถ้ามันง่าย แต่นี่ขนาดเป็นพระศาสดาเทวนิยมก็ยังไม่ทำได้เลย แล้วก็ช้อนโลกุตระที่ไม่ถึงฐานะครู โลกุตระที่เป็นครู ถึงสมัยภูมิปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้า อาตมาก็ประกาศทำตามพระพุทธเจ้า ถ้ามาบอกว่าอาตมาเป็นไก่อตัวพี ใครจะเป็นพีก็มาประกาศว่าเป็นพีลี พี่ขนาดไหนอาตมาจะได้รู้ ที่จริงหากมี ก็จะมีคณะหมูกุ่มอย่างนี้ นอกจากเป็นไก่อตัวพีที่มาทีหลัง แต่ก็จะต้องตรงกับอาตมามีแต่จะมารวมสอดคล้อง แม้แต่ท่านเป็นตัวพีท่านก็จะเด่นชัดมาเรื่อยๆ อาตมาก็จะยอมรับ คนอื่นก็จะยอมรับ อาตมาไม่หลงผิดหรอก ลัจจะเป็นหนึ่งเดียว จะเห็นเป็นสอง ได้อย่างไร ลัจจะเป็นหนึ่งเดียวผู้ใดสัญญาญานิจจานิ ไม่ตรงกับอาตมาก็จะไม่เห็นหนึ่งเดียวกับอาตมา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช ศิลปะในการใช้ชีวิตให้เกิดปัญญาวิชฌิมา วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

อรหันต์เดา อรหันต์จริง

รายละเอียด : อย่างอาตมาพูดได้เต็มปากว่าทำประโยชน์ตนเองได้จบแล้ว จึงเอามาสอนคนอื่น แต่เดี๋ยวนี้คนไม่เชื่อ เพราะว่าคนพูดแบบเอาเล่ห์เหลี่ยมมาพูดเป็นเรื่องไม่จริง จนเมื่อพระอรหันต์จริงมาบอกเขาก็ไม่เชื่อ เขาเชื่อว่าอรหันต์จริงต้องไม่บอก มันน่าสงสัยสารจริงๆ แล้วสุดท้าย อรหันต์จริงต้องมาบอกว่า อย่างนั้นเป็นอรหันต์เดาอรหันต์หลอก แล้วก็

เปิดโปงอรหันต์เดาอีก ดีที่มีคำสอนในพระไตรปิฎกมารองรับ อาตมาจึงค่อยยังชั่ว พุดถึงเรื่องอรหันต์เดา อรหันต์จริงได้ เราจะรู้ได้อย่างไรเรื่องอรหันต์จริงอรหันต์เดา เราจะต้องรู้ด้วย ๑ ต้องอยู่ดูกันอย่างไรใช้เวลานาน อันนี้พระพุทธเจ้าก็ตรัส เราจะรู้กันได้อย่างไรการอยู่ร่วมกันเป็นเวลานาน แล้วเราก็จะรู้จะเห็นความจริง ถ้าผู้ที่มีความจริงว่า กิเลสไม่มีความโกรธความโลภ ความหลง ผู้นี้จะแสดงออกทางกายทางวาจาออกมาให้เห็น แม้ว่าผู้นี้จะ กดข่มแก่ง กดข่มก็จะต้องมีเวลาที่เปลือกละเมิด ออกมาจนได้ก็จะมีช่วงเวลาที่รู้กันได้ ว่ายังไม่จริง ยังละเมิด ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ที่บรรลุลแล้ว สัมผัสตาหูจมูกลิ้นกายอยู่เหนือมันแล้ว แล้วก็อยู่เหนือมันโดยชนิดที่เรียกว่า เหมือนกับผู้นั้นร่วมอนุโลมปฏิโลมกับคนอื่นเขา คนนั้นเขามีกิเลสระดับนั้น กิเลสระดับนี้ ก็ผสมไปกับเขาได้ก็ขัดแย้งกับเขาได้บ้าง ให้สติเขา ให้แง่คิด ให้อะไรที่จะเป็นประเด็นที่จะให้เขาสะดุดรู้ตัว ดีไม่ตีบอกตรงๆ หนักๆ แต่ก็ร่วมมือกับเขา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อรหันต์เป็นได้ทั้งผู้ชายผู้หญิง ไม่มีแยกเพศ

รายละเอียด : ไม่ว่าชาตินี้เราเกิดมาแล้วหนักไปทางสาย ศรัทธาจริตก็ไม่ต้องไปเสียใจ หรือแม้แต่คนเกิดมาเป็นผู้หญิง ก็ไม่ต้องเสียใจ แต่ว่าเราสามารถที่จะเรียนรู้พากเพียรเพื่อที่จะให้บรรลุความเป็นอรหันต์ เป็นพระโพธิสัตว์ได้ทั้งนั้นแหละ โพธิสัตว์ก็พากเพียรไปจนกระทั่งเป็นเจ้าแม่กวนอิม เป็นผู้หญิงช่วยมนุษย์ได้มากมาย พระอรหันต์หญิง เฉลียวฉลาดสามารถทำประโยชน์ให้ศาสนาได้มากมาย เมื่อเป็นอรหันต์แล้วเป็นผู้หญิงผู้ชายมันไม่มีเพศ ไม่มีอะไรที่จะลำบากยากเย็น เราหมดทุกข์หมดโศกแล้ว สิ่งที่เป็นถึงที่สุดแต่ละกรอบได้ อรหันต์แล้วไม่ว่าหญิงผู้ชายมันไม่มีปัญหามากอยู่แล้ว จนเป็นอรหันต์ท่านก็เข้าใจ ผู้ชายก็คือผู้ชาย ผู้หญิงก็คือผู้หญิง เพราะผู้หญิงก็ต้องเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมนุษยชาติ ที่เป็นส่วนที่แบ่งออกมาจากผู้ชาย เหมือนอย่างสายเทวนิยมก็มีตำนานเรื่องราวว่า ผู้หญิงเกิดจากพระเจ้าเอาซี่โครงซี่ที่ ๗ เป็นซี่ที่มีพลังรอบมาเสกปั้นให้เป็นผู้หญิงเป็นเพื่อนของอดัม ผู้ที่จะชัดเจนในพยัญชนะสภาวะแล้ว เรื่องของโลกมนุษยชาติสัตว์โลกต่างๆ หรือแม้แต่ชิวะ อตุ พืชะ จิต พวกนี้ จะชัดเจน ฟังดีจ แล้วจะชัดไม่สับสนหรอก ดึงเตือนกันมากก็ดีมากแล้วขอบคุณ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อรหันต์เป็นผู้สืบทอดศาสนา

รายละเอียด : หากอรหันต์ตายแล้วสูญหมดก็ไม่มีใครมาเป็นผู้สืบทอดอย่างยุคนี้ ๒,๕๐๐ กว่าปีในประเทศไทย ถ้าอาดมาไม่เกิด อรหันต์ไม่มีแล้ว คำศาสนาพุทธศูนย์ไปแล้วไม่ถึง ๕,๐๐๐ ปี อาตมาเป็นสังข์อภิเษมาเกิดยุคนี้ จึงต่อเชื้ออรหันต์ได้ หากคุณไม่เห็นว่ายอาดมาเป็นสัตว์บุรุษ ก็ไม่มีทางรู้เองได้หรือก อาตมายืนยันว่ายอาดมาเคยเกิดมาในยุคพระพุทธเจ้า ถ้าอรหันต์ตายแล้วสูญ ผู้ที่บรรลอรหันต์รู้จบสมบูรณ์แบบตายแล้วแยกจิตเป็นธาตุธาตุ ได้เลย อาตมาเกิดมายุคนี้รู้ทั้งอรหันต์เกิด อรหันต์จริง ไม่ได้แกล้งว่าแต่ยืนยันให้เห็นพิจารณาให้ดีแล้วคุณตรวจสอบในพระไตรปิฎก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

อรหันต์แบบมิถิฉาปฏิญญ

รายละเอียด : อรหันต์นั่งหลับตาแล้วเขาก็มีความเชื่อกันเลยว่า อรหันต์หรือใครบรรลอรหันต์แล้วบอกใครไม่ได้ บอกว่าผิดธรรมวินัยอาบัติหนัก เขาก็เชื่อกันสนิท ไม่บอกไม่พูด ไม่กล้าพอที่จะบอก เพราะตัวเองมันก็ไม่ชัด สายปัญญาชัดเจนมากมีความกล้ามีความอาจหาญมาก ความอาจหาญสายเทวนิยมสายศรัทธาอาจหาญขนาดหนักเหมือนกัน (อย่างมหาบัวนี่นะ อรหันต์บูแหลกกลาญ) มันมีสภาวะซับซ้อน ผู้มีปฏิญาณบัญญัติมีเซ็นส์ที่ ๖ ก็แยกออกว่ามีนัยสำคัญลึกซึ้งจะดูออกเข้าใจได้ คึกขาคีฏ สุนทรธรรมะที่ลึกซึ้งกันสนุกจริง ๆ เรียกว่าธรรมรส ยิ่งวิมุติรสแล้วก็สุดยอด ศาสนาโลกก็ยรส อร่อยโลกก็ยะจัดๆ หนักๆ รสสุดๆ ที่เขาปรุงแต่งมันแซบอิหสิหลาย ธรรมะก็เหมือนกัน แต่มันไม่แซบหลายจ๊า แต่แซบหลายเนียนนุ่มละเอียดลึก คนทางโน้นมันก็จัด (อย่างมหาบัว คึกคะนอง) แต่นี่มันสุภาพเรียบร้อยนิ่มนวลละเมียดละมัยมันแรงเหมือนกันแต่แรงยิ่งเบายิ่งนุ่มนวล

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อรหันต์และพระโพธิสัตว์

รายละเอียด : อรหันต์และพระโพธิสัตว์เป็นหญิงได้ มีอยู่ตำแหน่งอยู่ก็เป็นจริงเป็นอรหันต์โพธิสัตว์ ก็ไม่ต้องอะไรอย่างเจ้าแม่กวนอิมก็เป็นโพธิสัตว์ก็รู้จักกันอยู่ ไม่มีปัญหา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถียรธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๓

อรหันต์ใช้พลังงานพีชะ

รายละเอียด : ถ้ามเหนื่อย ร่างเฉยๆ หมายถึงสรีระวัตถุ ไม่มีจิตเข้าไปสั่งการบัญชาให้ร่างกายทำ มันก็จะทำอย่างสะเปะสะปะตามพลังงานของอตุหรือพลังงานของพีชะ แต่แน่นอนคุณกำหนดพีชะไม่เป็น แต่อรหันต์ใช้พลังงานพีชะเป็น เป็นเรื่องลึกซึ้งยิ่งใหญ่ที่สุดที่พระอรหันต์ที่เป็นคนนี้กำหนดให้จิตใช้พลังงานแบบพีชะโดยที่เวทนาไม่มี พีชะไม่มีเวทนา เพราะฉะนั้นกรรมจึงไม่เป็นอันทำ ไม่มีวิบาก อรหันต์ทำกรรมจึงไม่มีบาปไม่มีบุญ เพราะกรรมของพระอรหันต์หมดบาปหมดบุญแล้ว บุญญาปาปปริกขิโน เป็นกรรมที่บริสุทธิ์จริงใจซื่อสัตย์ ถ้าไม่ซื่อสัตย์ก็ไม่นับ

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช ภายนี้คือวิญญาน วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อรหันต์ในพวกเรามีเยอะ

แต่ๆ ละคนดัดรอบสรุปไม่เป็น

รายละเอียด : ไม่ชัดเจนในความเป็นกาม ความเป็นรูปอรุรูป ก็เลยต้องแต่งอยู่อย่างนั้น หากเข้าใจแล้วมันเป็นแล้วเป็น พอสมควรมีมวลพอสมควร เช่นพวกคุณมีความรู้สมรรถภาพแต่ก่อนต้องไปรวย ห้าล้านสิบล้าน พวกคุณทำได้ พอมาเข้าใจแล้วเปลี่ยนไปได้ มายังไม่ถึง ๑๐ ล้าน ออกมาก่อนก็อาจสงสัยว่า จะได้จริงไหม แต่มาได้แล้ว แต่หากไปมีก่อนได้ ๑๐ ล้านแล้วก็จะมายาก หลายคนมาก่อนก็สำเร็จ ไม่ไปแล้ว ตายอยู่กับที่นั่นแหละ วิจารณ์ต่อม ดร. ทางเศรษฐศาสตร์ ไม่ใช่อะไรหรอก ขอวิจารณ์สักหน่อยตั้งใจจริงดี แต่ข้อปรารถนา อาตมาต่อให้เอา จน ใส่ท้ายให้ว่า ปรารถนาจน ก็ไม่กล้าเปลี่ยน ยังมีมากอยู่ มันย้อนแย้ง แต่จิตเข้าใจแล้วละ อาตมาสรุปว่า คุณจะตายจากเงินคุณไหม ตาย หากทิ้งมาจิตวิญญานคุณจะเจริญเร็ว เพราะอะไร เพราะยังติดเที่ยว ติดอะไรทางโน้นเยอะ นี่ไปเอสกิโมมาหรือยัง ไปแล้ว วางแผนเป็นปีเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ยอดคนอภัพที่มีระดับของศาสนาพุทธ วันศุกร์ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

อรหันต์ไม่กลัวตาย

รายละเอียด : เรามีมรณสังญญาสมบูรณ์แบบ อรหันต์ไม่กลัวตาย จะตายแล้วเกิดอีกก็ได้ จะไม่เกิดอีกก็ได้ จะไปกลัวทำไม ตายก็แค่เปลี่ยนภพชาติ เปลี่ยนร่างอาศัย สมควรตายก็ตายไม่ให้เกิดบาปเวร ตายก็ต้องตาย ส่วนคนอื่นเขาจะสร้าง

บาปสร้างเวรของเขาก็อยู่ที่เขา เราไม่พยายามเป็นตัวเหตุให้คุณทำวิบากบาปเวรอะไร แต่สุดท้ายจะอย่างไร ของเราไม่มีบาปเวรภัยต่อใครๆ แต่ใครจะสร้างบาปเวรภัยต่อเราไปห้ามได้อย่างไร เสือกก็ตามงูก็ตาม อยากริมนั้นก็จะกัดกินเราสุดท้ายเราสู้นั้นไม่ได้เราก็ต้องให้มันกินมันเอาเราตายเลยเราก็ต้องตายจะไปจองเวรทำไม มันกินก็กินไปสิเป็นเนื้อหนังมังสา แต่ใจเราก็คงไม่ได้ไปจองเวรจองกรรม ก็จบเท่านั้นเอง

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓

อรหันต์ไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา

รายละเอียด : อย่าไปอยากรู้เกินกว่าที่ควร มันเป็นโลกจินตนาการ คิดไปได้ไม่รู้จบแล้วไปคิดทำไม เอาสิ่งที่เป็นประโยชน์แล้วจบได้ในตัวเองดีที่สุด เมื่อคุณมีความรู้มีปัญญาว่าชีวิตสูงสุดเช่นนี้จบเป็นพระอรหันต์แล้วนั้นแหละเป็นที่สุด เมื่อคุณอยากเกิดอีก คุณอยากจะรู้มากกว่านี้ในโลก อยากจะรู้ว่าอดีตอย่างคนอื่น ๆ เป็นอย่างไรคุณก็เกิดได้อีก แต่มีฐานรองรับแล้วเป็นฐานอรหันต์ คุณจะไม่ต้องตกต่ำอีกเป็นธรรมดาเลย คุณก็เกิดสิอาตมาเป็นอรหันต์แล้วเกิดอีกจนเป็นโพธิสัตว์ปาง ๗ มีสูงได้กว่านี้อีก คุณเข้าใจสิ่งที่อาตมาพูดให้ทันก็แล้วกัน จะรู้ขนาดอาตมาได้ไหมล่ะ อาตมาไม่อยากอวดรู้แต่พูดไปอธิบายไปตามที่ควรจะอธิบาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อรหันต์ไม่สำคัญนิพพานของเรา

รายละเอียด : ...ผู้กำลังเพียรเป็นอรหันต์ ครั้นรู้พระนิพพานโดยความเป็นพระนิพพานแล้ว อย่าสำคัญ (เราใน) นิพพาน อย่าสำคัญนิพพาน (ในเรา) อย่าสำคัญโดยความเป็นพระนิพพาน อย่าสำคัญพระนิพพานของเรา (มาบัญญัตินิพพานมเมติ) อย่ายินดีพระนิพพาน ชื่อนั้นเพราะเหตุอะไร เรากล่าวว่า เพราะเขาควรกำหนดรู้ (ปริยญาตัวยัง) ส่วนพระอรหันต์ย่อมไม่สำคัญพระนิพพานของเรา (น มัญญตนิพพานมเมติ) ย่อมไม่ยินดีพระนิพพาน ชื่อนั้นเพราะเหตุอะไร เรากล่าวว่า เพราะเธอกำหนดรู้แล้ว (ปริยญาตัง) ส่วนความรู้ของปุถุชน... ย่อมสำคัญพระนิพพานของเรา... ฯลฯ ชื่อนั้นเพราะเหตุอะไร เรากล่าวว่าเพราะเขาไม่ได้กำหนดรู้ (อปริยญาตัง)

ที่มา ที่ไป : เล่ม ๑๒ ข้อ ๓-๕ ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อรหันโต

รายละเอียด : สิ่งที่สูงที่สุด สิ่งที่เหมาะสมที่สุดแล้ว
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๒๕๓

อริยญวาสี

รายละเอียด : สายพระป่า
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๐๗

อริยภช

รายละเอียด : มนุษย์เจริญที่มีการเกิดถึงขั้นเป็นอาริยะได้ทีเดียว คือทำความประเสริฐให้เกิดได้เกินกว่ามนุษย์สามัญเหนือความเป็นอเวไนยสัตว์ถึงขั้นมีอตุตถิมนุสสรธรรมได้
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๘

อริยภชาติ

รายละเอียด : ความเป็นคนที่เจริญถึงขั้นประเสริฐเป็นอเวไนยสัตว์กว่าสัตว์ที่สอนไม่ได้ แม้แต่มนุษย์ด้วยกันก็มีความวิเศษกว่าถึงขั้นมีอตุตถิมนุสสรธรรมได้ทีเดียว
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๘

อริยภคินศีล

รายละเอียด : เมื่อทำแล้วมีผลได้เท่าใด พระอาริยะผู้ได้มรรคได้ผลนั้นๆ ก็จะมีรู้ตัวว่าได้จริง เป็นจริง ก็พึงพอใจยินดีในศีลที่ตนได้ ตนเป็น ตนมีนั่นๆ
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๔๙๓

อริยจิตตัสส

รายละเอียด : ผู้มีมรรคผลไกลเข้าศึกษาอยู่ แต่ยังไม่หมดเข้าศึกษา ยังไม่ใช่ผู้ไกลเข้าศึกษาครบทั้งสัมบูรณ์ขั้นอรหัตตผล
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๓๘

อริยชช

รายละเอียด : ผู้เจริญ ผู้ประเสริฐ ผู้พัฒนา
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๔๓๔

อริยมัค

รายละเอียด : มีความฉลาดรอบในวิถี หรือวิธี ตลอดถึงขั้นตอนที่จะเป็นอยู่ ประพฤติให้เหมาะสมที่สุด
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๒๕

อริยมัคคสมังคิโน

รายละเอียด : พรังพร้อมด้วยอริยมรรค
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๓๖

อริยมัคคัง กายโต

รายละเอียด : เจริญอริยมรรคอยู่
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๓๖

อริยวสสูตรที่ ๑

รายละเอียด : ดูกรภิกษุทั้งหลาย ธรรมเป็นที่อยู่แห่ง
พระอาริยะ ที่พระอาริยะอยู่แล้วก็ดี กำลังอยู่ก็ดี จักอยู่ก็ดี
๑๐ ประการนี้ ๑๐ คือ ๑. ภิกษุในธรรมวินัยนี้เป็นผู้ละองค์ ๕
ได้แล้ว ๒. ประกอบด้วยองค์ ๖ (ฉสงคสมันนาโคโต) ๓. รักษา
แต่อย่างเดียว (เอการักโข) ๔. มีธรรมเป็นที่พักพิง ๕ ประการ
(จตุราปัสเสโน) ๕. มีปัจเจกสัจจะบรรเทาได้แล้ว (ปญฺณณ-
ปัจเจกสัจโจ) ๖. มีการแสวงหาอันสละเสียแล้วด้วยดี (สมวย-
สัจฺญฺฐุสโน) ๗. มีความดำริไม่ชุ่นมัว (อนาวิลสังกัปปो) ๘. มีกาย
สังขารอันสงบระงับแล้ว ๙. มีจิตหลุดพ้นแล้วด้วยดี (สูวิมุตต-
จิตโต) ๑๐. มีปัญญาอันหลุดพ้นแล้วด้วยดี

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ ข้อ ๑๙-๒๐
ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อริยสัจ

รายละเอียด : คือ ความจริงปัจจุบัน อดีตจริงกว่า
อนาคต อนาคตเป็นลมๆ แล้งๆ กว่าจะมาถึงปัจจุบัน ไหลไป
อีกนับล้าน ปัจจุบันคุณแยกได้หากไปชอยกาลละ ชอยให้
เล็กๆ มาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

อริยสัจ ๔ (เชิงสัญลักษณ์)

รายละเอียด : ใช้แทนเสาใหญ่จำนวน ๔ ต้นตรงกลาง
อาคาร คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ถือเป็นแกนกลาง
ของหลักธรรมที่ใช้ค้ำจุน พุทธศาสนา

คำอธิบาย : ในการปฏิบัติเป็นองค์รวมทั้ง ๔ จึงแทน
อีกมิติด้วยหมวดธรรมสติปัญญา ๔ มีกาย เวทนา จิต ธรรม
เพื่อเข้าถึงสัจจะ ไม่อาจแยกเสาหลักทั้ง ๔ นี้ออกจากกัน

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๓๗

อริยสัจ ๔ (ความจริงอันประเสริฐ)

รายละเอียด : ๑. ทุกข์ (ต้องควรกำหนดรู้- ปรินุญเยะ
สภาวะจิตที่เกิดทุกข์) ๒. ทุกขสมุทัย (เหตุให้จิตเกิดทุกข์ คือ
ตัณหา ควรทำให้ดับ) ๓. ทุกขนิโรธ (สภาพจิตดับทุกข์จาก
เหตุตัณหา ควรดับให้แจ่มแจ้ง) ๔. ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา
(ข้อปฏิบัติให้ถึงการดับเหตุแห่งทุกข์คือกิลเลสตัณหา ดับด้วย
การภาวนาอริยมรรคองค์ ๘)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๕ ข้อ ๑๔๔, ธรรมา-
ธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อริยะ

รายละเอียด : ๑. ฉลาดรู้แจ้งในกิเลสตัณหา ๒. ผู้หลบ
หลีกศัตรูได้อย่างเก่ง, ผู้แสนฉลาดอย่างยิ่ง ๓. เต็ม, ความ
ครบถ้วน, ความรู้ที่ตนเองครบ, เต็มไปด้วยความรู้ที่ตนเอง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑, ๙๒, ๖๑๖

อริยะ

รายละเอียด : คือ นิยามกันว่า เน้นความเจริญของ
อัตตา ไม่ยุ่งเกี่ยวกับ โลก แต่ หนีโลก ออกไปสู่ป่า หลีกหนี
สังคมคน เป็นลัทธิหลงป่า จึงสุดโต่งไปทาง จิตนิยม มันจึงยัง
เป็น แบบโลกีย์ ยังไม่ใช่ โลกุตระ ที่สัมมาทิฐิ แม้ชาวพุทธ
ส่วนมากในปัจจุบันนี้ จะใฝ่ นิพพาน ที่ยังเป็น ลัทธิ คนเมือง
คนบ้าน แต่ ทิฐิ ยังมี อริยะ ได้เท่านี้เช่นนี้ ความจริงและ
ความรู้ ยังไม่เป็น อาริยะ ศึกษาดี ๆ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๓๔๘

อริยะ ญายะ

รายละเอียด : ให้มีความรู้ทางธรรม และมีอารยธรรม
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๕๔

อริโยสัมมาสมาธิ

รายละเอียด : ๑. สัมมาสมาธิอันประเสริฐ ๒. สัมมา-
สมาธิของอาริยะ

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๐๔, ถอดรหัสอดีตดา
อนัตตา นิรัตตา หน้า ๙๐, ๑๓๗

อรูป

รายละเอียด : ๑. รูปที่ไม่มีรูปของจริง ๒. ไม่มีรูป ไม่ใช่รูป

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๗๙, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๖๒

อรุณ

รายละเอียด : พลังงานของพีช ไม่ใช่นาม

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

อรุณชีวิต

รายละเอียด : ความเป็นชีวิตที่กำหนดรูปตายตัวไม่ได้

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๔๖

อรุณฆาน

รายละเอียด : ๑. จิตชั้นเล็กละเอียด ๒. ความสงบระดับสูง มีความละเอียดไปเป็นขั้นๆ อีก ๔ ชั้น

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๘๘, ๒๓๙, ๓๘๖

อรุณฆาน ๔

รายละเอียด : อรุณฆาน ๔ แบบพุทธ สภาพที่ตรวจอุเบกขาแท้ ของผู้มีฐานนิพพานแบบพุทธ คือสภาวะจิตแน่วแน่สงบจากกิเลส โดยอาศัยความไม่มีรูปเป็นอารมณ์

๑. อากาสนัญจายตนฌาน (เข้าถึงสภาวะอากาศหาที่สุดมิได้, เพราะล่วงเสียซึ่งรูปสัญญาโดยประการทั้งปวงเพราะปฏิขณสัญญาดับไป เพราะละวางการกำหนดความต่างกันของสัญญา) มีมโนการว่าอากาศหาที่สุดมิได้

๒. วิทยญาณัญจายตนฌาน (เข้าถึงสภาวะวิทยญาณหาที่สุดมิได้, เพราะล่วงเสียซึ่งอากาสนัญจายตนะ มีมโนการว่า วิทยญาณหาที่สุดมิได้)

๓. อากิญจัญญายตนฌาน (เข้าถึงสภาวะไม่มีอะไร น้อยหนึ่งก็ไม่มี, เพราะล่วงเสียซึ่งวิทยญาณัญจายตนะ มีมโนการว่าต้องดับให้หมด น้อยหนึ่งก็ไม่ให้มี)

๔. เนวสัญญานาสัญญายตนฌาน (เข้าถึงสภาวะรู้หมดสิ้นไม่ว่าสัญญาใดๆ อื่นๆ, เพราะล่วงเสียซึ่งอากิญจัญญายตนะ แจ้งชัดขึ้นว่า ต้องไม่มีอะไรที่จะไม่รู้)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๘ โมคคัลลานสังยุตต์ ข้อ ๕๑๙, พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ ข้อ ๒๓๕, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

อรุณฆานกับเวทนา ๑๐๘

รายละเอียด : อรุณฆานนี้ต้องทำทั้งภายในร่วมกับ

ภายนอก คือ ต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ในข้อที่ ๒ อัชฌัตตัง อรุณสัญญา เอโก พหิทธา รูปานิ ปัสสตี จะมีตั้งแต่สัมผัสภายนอกจนถึงภายใน เป็นภาวะ ๒ นี้ก็ยังไม่ค่อยตื่น เหมือนแหงด้วย หอกร้อยเล่ม เข้า กลางวัน เย็นก็ยังไม่ตาย เหมือนเอาน้ำรดหัวต่อ รดหายๆ เหมือนเข็นเขาขึ้นครก เหมือนสีกวายให้ชอพัง ดีไม่ตีควายมันจะขวิดเอาให้ รูปฆาน อรุณฆานนี้ เป็นอนุบุพพวิหาร ๙ เป็นสัมมาทิวัญญะของฌาน สมบัติแบบพุทธ ถ้าไม่สัมมาทิวัญญะไม่มีสัญญาเวทิตถิโรธ แต่จะมีได้ในผู้ที่มิจฉาทิวัญญะไปแปลว่าการดับทั้งสัญญาทั้งเวทนา เป็นสุภิกินหา ดับมิตเลย พวกนี้ก็พวกเดียวกับอาฬารดาบส อุทกดาบส อาฬารดาบสสะกดได้แค่ฌาน ๗ ก็ดับแล้ว ต่อไปอีกไม่ได้แล้ว มีอะไรก็ไม่รู้อีกแล้ว แต่อุทกดาบสจะรู้ ไปกดข่มอย่างไรมันก็ยังมีรายละเอียดขึ้นมาได้อีก อุทกดาบสมีญาณปัญญาลึกกว่าสามารถรู้สิ่งที่เล็กละเอียดนี้ได้จึงไปได้อีก แต่ก็เป็นอุปาทานตัวสุดท้าย เนวสัญญานาสัญญายตนะ ที่ละเอียดเล็กน้อยจริงๆ ส่วนอาฬารดาบสนิดหนึ่งน้อยหนึ่งก็ไม่มีคือ อากิญจัญญายตนะ แต่อุทกดาบส นิดหนึ่งน้อยหนึ่งก็ยังมีอยู่ละ เป็นเนวสัญญานาสัญญายตนะ แต่เขาก็ดับไปอีก ทำวิกขัมภนพหาน ได้ทั้งหลับตาสะกด นี่คือการต่างระหว่างพวกเดียรถีย์ฤๅษีโลกิยะ ของพระพุทธเจ้าไม่ต้องดับหูหลับตา แต่มีสัญญาชัดเจน เวทิตถิเคล้าเคลียอารมณ์ต่างๆ มีสัญญาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้อารมณ์ต่างๆ เวทิตระ แปลว่า เคล้าเคลียอารมณ์ ทั้งเวทนา ๑๐๘ ซ้ำแล้วซ้ำอีกทวนแล้วทวนอีก ก็ยืนยันว่า อ้อ กิเลส ชัดเจนในตัวกิเลส อัตตาก็ดับสนิทหมด ลื่นอรุณ ชัดเจนแล้วก็ยืนนานเที่ยงแท้ถาวรตลอดกาลไม่เกิดอีกแม้จะมาอีกอนาคตอีกเท่าไรก็สู้ได้ทำได้ในปัจจุบันทุกปัจจุบัน จนมั่นใจเลยจึงจบด้วยปัจจุบัน ๓๖ สังสมลงเป็นพื้นฐานที่ช่วยกันกับปัจจุบัน สังสมเป็นอดีต ๓๖ ปัจจุบัน ๓๖ รวมกันแล้วเป็น ๗๒ ช่วยกันสู้กับอนาคตที่จะมาอีก ๓๖ อนาคตมาถึงเมื่อไหร่ก็เสร็จ ๗๒ ทั้งนั้น ๒ ต่อ ๑ นี่คือการ เวทนา ๑๐๘ อาตมาก็ค่อยๆ อธิบายพวกนี้ เวทนา ๒ คือ กายิกเวทนา (มีภายนอก แต่ต้องเน้นมีจิตรับรู้) กับเจตสิกเวทนา (เน้นมาหาจิต โดยเฉพาะเวทนา) เวทนา ๓ คือ สุข ทุกข์ อุเบกขา เวทนา ๕ คือ ภายในภายนอกแล้วก็อินทรีย์ที่ต่างกัน เวทนา ๖ ก็ เวทนาทางทวารทั้ง ๖ ทางตาหู จมูกลิ้นกายใจ เวทนา ๑๘ คือ เวทนา ๖ แต่ละเวทนามีเป็นได้ทั้ง สุขทุกข์ไม่สุขไม่ทุกข์ เวทนา ๓๖ ก็คือ เวทนา ๑๘ แยกเป็นสองฝ่ายคือ เคหสิตเวทนา กับ เนกขัมมสิตเวทนา เป็นมโนปวิจาร ๑๘ สองฝั่ง นี่แหละคือคู่สำคัญที่สุด หากไม่สามารถแยกแยะเวทนา ๒ เคหสิตเวทนากับเนกขัมมสิตเวทนา

อรุณปานกับเวทนา ๑๐๘ – อรุณาจารย์จิต

ในองค์ประกอบของแต่ละ ๒ อันนี้ก็คืออย่างละ ๑๘ มโนปวิจากรากอวิชชาที่เคหลิตะ จะมีสุขทุกข์ไม่สุขไม่ทุกข์ก็ได้จากตาหู จมูกลิ้นกายใจ ก็รวมเป็น ๑๘ โลภีเยชธรรมดาโลกมันก็มีสุข ทุกอย่างนี้หรือไม่สุขไม่ทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์ทางโลกียะเขาก็ทำ เป็นชั่วคราวชั่วคราว หรือแม้แต่ไม่สุขไม่ทุกข์บางคราว แต่เจตนา มีวิธีทำเป็นโลกียะกดข่ม ทำสมาธิโลกียะ จนเกิดอุเบกขาเป็น ฉาน ๔ เขาก็ทำได้แต่ไม่ถูกต้องเป็นสัมมาทิฐิตามทฤษฎี พระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

อรุณธรรม

รายละเอียด : ได้แก่ นามขันธ์ ๔ และนิพพาน
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๗๘

อรุณพรหม ๔ ขั้นสุดท้าย

รายละเอียด : ๑. อากาสนัญญาตนภูมิ ๒. วิญญาณัญญาตนภูมิ ๓. อากัญญาตนภูมิ ๔. เหนสัญญาตนภูมิ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

อรุณพรหม ๔ ขั้นสุดท้าย

(พรหม ๒๐ ชั้นในไตรภูมิ ๓๑)

รายละเอียด : ชั้นที่ ๑๗ อากาสนัญญาตนภูมิ ชั้นที่ ๑๘ วิญญาณัญญาตนภูมิ ชั้นที่ ๑๙ อากัญญาตนภูมิ ชั้นที่ ๒๐ เหนสัญญาตนภูมิ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

อรุณภาพ, อรุณภูมิ

รายละเอียด : นามธรรมที่ยิ่งละเอียดขึ้นไปอีกในจิตหรือ ยิ่งลึก

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๐๗

อรุณมยอิตตา

รายละเอียด : ๑. เสพตัวตนที่ไม่มีรูป หนักยิ่งขึ้นไปอีก ๒. ไม่จำเป็นต้องปั้นขึ้นเป็นรูปชัดๆ ให้รู้ เหมือนเห็นด้วยตา

ได้ยินด้วยหูจริงๆ ก็ได้ ก็สามารถรู้ตัว ตัวตนของความเกิด ความดับของสิ่งนั้น อันนั้นได้แล้ว ๓. รูปจิต อรูปจิตที่ยังไม่สะอาด ๔. บั้นอรูปในใจเป็นตัวตน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๕๔, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๗๒, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๙๓, คนคืออะไร? หน้า ๓๘๗

อรุณปราคะ

รายละเอียด : ๑. จิตขั้นสูง ชั้นละเอียด หรืออันเป็นจิตปรุงแต่งที่เป็นปราคะ หรือค้นหาขั้นสูงกว่ารูปปราคะ ๒. ปราคะมันเบาลง จับตัวมันได้ยากขึ้น มันไม่เป็นสิ่งที่ถูกรู้ได้ง่าย ๓. ความยินดี ความปรารถนาที่ยังมีตัวตน มีลีลาอาการอยู่

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๖๘, ๕๐๓, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๗๓, สมมติพุทธ หน้า ๒๔๖

อรุณปราคะ

รายละเอียด : ความตั้งใจในอรุณภาพ
ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

อรุณอิตตา

รายละเอียด : ๑. คือ อรูป สัญญามโย คืออรูปที่สำเร็จด้วยสัญญา คือสภาพที่เราสำคัญมั่นหมายอยู่ในจิตแล้วก็หลงยึดเป็นตัวเป็นตนจนสำเร็จ ๒. อิตตาชนิดที่หลงยึดสิ่งที่ไม่ใช่รูปธรรม อรูปตามรวมถึงรูปตามที่ไม่นิमित ๓. อิตตาที่หารูปมิได้ คือตัวตนที่สำเร็จด้วยสัญญาซึ่งเป็นอรูปที่เราไปสำคัญมั่นหมายแล้วหลงติดหลงยึดว่าเป็นเรา เป็นของเรา เช่นความรู้ ความเชื่อ ศักดิ์ศรี ๔. ไม่มีรูปรูป [เป็นแค่อรูป] มีแต่นามรูปที่รู้ได้ด้วยสัญญา

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอิตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๗๙, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๖๕, ๑๘๔, วิถีพุทธ หน้า ๔๖, คำบุญคือบาป หน้า ๒๑๐

อรุณาจารย์จิต

รายละเอียด : จิตตัวในลึกละเอียดเข้าไปอีกในภวังค์ มันเป็นจิตใต้สำนึก จะสั่งห้าม จะทำการใดๆ กับมันยากเข้าไปอีก เพราะมันลึกมันละเอียดลงไป

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๘๗

อรุณาจารย์ ผัสโส

รายละเอียด : สัมผัสอันเกี่ยวเนื่องกับอรุณาจารย์
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๐

อรุณี สัญญาโม

รายละเอียด : อรุณีที่สำเร็จด้วยสัญญา หมายถึงสภาพที่เราสำคัญมั่นหมายอยู่ในจิตแล้วก็หลงยึดเป็นตัวเป็นตนจนสำเร็จ

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๖๒

อรุโณ อุตตปฏิกาลโก

รายละเอียด : การเข้าครองหรือได้ตัวตน (อัตตา) ที่หาอุปมัติได้ [เป็นอรุโณอัตตา]

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๖๔, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๔๓

อรโห

รายละเอียด : คือ ไม่ลับหูไม่ลับตา

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๐๗

อลมรียญาณทัตสนวิเสส

รายละเอียด : มีความเห็นแจ้ง จริงชัด ไม่ขัดแย้ง ไม่บกพร่องสงสัยใดๆ อีก ผู้มีแล้วในตนนั้นแหละรู้เองเข้าใจเองแท้ๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๐๙

อลมรียา

รายละเอียด : อย่างประเสริฐ, อย่างแท้จริง

หนังสืออ้างอิง : อธิคุณโลกุตระ หน้า ๒๔๔, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๒๔

อลิก, อลิกะ

รายละเอียด : ๑. ความหลอก ความไม่จริง ความตลบตะแลงแท้ๆ ๒. เท็จ, หลอก, ไม่จริง ๓. ความเท็จ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๔๙, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๗๘, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๕๔

อวาร

รายละเอียด : ๑. เลื่อนไป, ขึ้น, วิสัย ๒. ความยังเป็นยังไป, ความยังอาศัยอยู่ ยังเกี่ยวข้อง ยังดำเนินไป ๓. ซึ่งอยู่

อาศัย, ท่องเที่ยวเป็นไป, ท่องเที่ยวไป, อาศัยอยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๒๗, คนคืออะไร? หน้า ๒๕๘, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๗๗

อวดดี เอามาขยาย

รายละเอียด : เป็นเรื่องที่เอาตมาไม่อวดดี ไม่อวดเรื่องที่ไม่ว่าจริง แต่มีดีที่จะอวด อวดดีโดยไม่มีดีเขาเรียกว่าอวดดี แต่เอาตมาดีจริงๆ มาอวด แล้วก็ไม่ได้มีความอวด แต่เอาดีมาแสดง เอาดีมาขยาย เป็นภาษาที่สื่อสภาวะความจริง

ที่มาที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

อวดอุตริ

รายละเอียด : เป็นคนแสดงสิ่งที่มีเป็นคุณวิเศษจริง

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๖๙

อวดอุตริมนุสธรรมที่ไม่มีในตน

รายละเอียด : อวดอุตริมนุสธรรมที่ไม่มีในตน คือ เป็นการอวด การแสดงธรรมที่ไม่มีในตนเองให้คนอื่นนั้นแหละปาราชิก

ที่มาที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

อวรรณะ

รายละเอียด : คนยังไม่ขึ้น, คนขึ้นต่ำ

หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๗๙, ๘๑

อวรรณะ ๖

รายละเอียด : คือ การทำตัวเป็นคนนำคำหยาบคาย ๖ อย่าง ๑. เป็นคนเลี้ยงยาก (ทุพภะ) ๒. บำรุงยาก (ทุโปสะ) ๓. มักมาก (มหัจฉะ) ๔. ไม่สันโดษ ไม่รู้จักพอ (อสังตุมฺภี) ๕. คลุกคลีหมู่กิเลส (สังคณิกา) ๖. เกียจคร้าน (โกสัชชะ)

ที่มาที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑ ปฐมปาราชิกกัณฑ์ ข้อ ๒๐

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

อวิชา

รายละเอียด : คือ มีปัญญาทางโลก รู้มากในสิ่งที่ไม่ควรรู้ (มีแต่ความรู้ ที่นำพาจิตวิญญาณให้ตกต่ำจมอยู่กับกิเลส; ไม่มีปัญญาขั้นวิชาความรู้เข้าถึงอารยสัจ ๔)

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๕๒

อวิชา

รายละเอียด : คือ ความไม่รู้ ที่ทำให้เกิดเป็นคน ที่มี
อัตภาพ มีตัวตน อวิชา จนไม่มีทางที่จะจบ เพราะไม่หมด
ตัวตน ยังเห็นแก่ตัวอยู่ไม่มากนักน้อย ชีวิตก็ดำเนินไปอย่างผิดๆ
โง่ง หลงๆ ยึดดี ยึดชั่ว ถูกโลกหลอกมาเรื่อย ก็เชื่อไปเรื่อย
แล้วก็ไม่จริง ชีวิตก็หมุนเวียนไปอยู่แต่ในสวรรค์และนรก

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๑๖

อวิชา

รายละเอียด : อวิชา คือ ความไม่รู้ เป็นธรรมดา
คนเราที่ยังอวิชาจะเห็นความสูงเป็นความต่ำ ความต่ำเป็นสูง
ความใหญ่เป็นความเล็ก อวิชา คือ ความไม่รู้พาให้เกิด
คุณเกิดอวิชา อวิชาพาให้คุณเกิด เกิดจาก ดิน น้ำ ไฟ ลม
ปรุงแต่งเป็นไปได้สารพัด วัตถุ สสาร หรือไม่ใช่นามก็เป็นอรูปร
พลังงาน ความร้อน แสง เสียง แม่เหล็กไฟฟ้า วิทยาศาสตร์
สามารถเรียนรู้ได้เอามาใช้งานได้เก่ง พระพุทธเจ้าไม่จำเป็นต้อง
เรียนรู้พวกนี้

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-
ศาสนาตามภูมิ ธรรมอธิบาย รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอศก
วันจันทร์ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

อวิชา

รายละเอียด : การซ่อนอยู่ในความดีความชั่วทั้งนั้น
ความดีความชั่วนั้นคืออวิชามันซ่อนให้คุณผิดจากความดีแล้ว
ก็มาชั่ว อวิชานี้แหละมันเป็นเรื่องไม่เที่ยง นึกว่าคนมีความ
เที่ยงแต่ที่จริงแล้วมันมีอวิชาทำให้ไม่เที่ยง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๑
วันจันทร์ที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

อวิชา ๘

รายละเอียด : อวิชา ๘ (อกุศลเหตุของโมหะ) ความ
ไม่รู้ใน อริยสัจ ๔ และอีก ๔ คือ ส่วนอดีต ส่วนอนาคต ทั้ง
ส่วนอดีตและส่วนอนาคต ปฏิจจสมุปบาท ๑. ไม่รู้...ทุกข์ (ทุกข์
อณฺญาณ) ๒. ไม่รู้...ทุกข์สมุทัย (ทุกข์สมุทย อณฺญาณ) ๓. ไม่รู้...
ทุกข์นิโรธ (ทุกข์นิโรธ อณฺญาณ) ๔. ไม่รู้...ทุกข์นิโรธคามินี
ปฏิบัติ (มรรคมีองค์ ๘) ๕. ไม่รู้ในส่วนอดีต (ที่ไม่เที่ยง)
ปุพฺพันเต อณฺญาณ ๖. ไม่รู้ในส่วนอนาคต (ที่ไม่เที่ยง) อปรินเต
อณฺญาณ ๗. ไม่รู้ทั้งส่วนอดีต-ส่วนอนาคต (ไม่รู้สิ่งที่เที่ยงแท้
เท่ากันหมดแล้ว) (ปุพฺพันตาปรินเต อณฺญาณ) ๘. ไม่รู้ใน

๔. ไม่รู้...ทุกข์นิโรธคามินีปฏิบัติ (มรรคมีองค์ ๘) ความไม่รู้
กิเลสทั้งหลาย ทั้งหยาบ กลาง ละเอียด และความไม่รู้ ไม่เห็น
แจ้งชัดในความจริงว่าตัวเองมีกิเลสเหลืออยู่ ๕. ไม่รู้ในส่วนอดีต
(ที่ไม่เที่ยง) ปุพฺพันเต อณฺญาณ ๖. ไม่รู้ในส่วน
อนาคต (ที่ไม่เที่ยง) อปรินเต อณฺญาณ ๗. ไม่รู้ทั้งส่วนอดีต-ส่วนอนาคต (ไม่รู้สิ่งที่เที่ยงแท้เท่ากันหมด
แล้ว) (ปุพฺพันตาปรินเต อณฺญาณ) ๘. ไม่รู้ในธรรมทั้งหลายที่อาศัยกันเกิดขึ้นเป็นห่วงโซ่แห่ง
การเกิดทุกข์ หรือการดับทุกข์ ตามหลักปฏิจจสมุปบาท (หรือ
อิทัปปัจจยตา) ผู้ไม่รู้ในอวิชา ๘ แล้วปฏิบัติจนละล้างอวิชา ๘
ได้สำเร็จ โง่ หรือผิดโดยที่ผู้ทำไม่มีปัญญาที่รู้แจ้งผู้จริง

คำอธิบาย : อวิชา ๘ คือ ๑. ความไม่รู้ในทุกข์ (ทุกข์
อณฺญาณ) ๒. ความไม่รู้ทุกข์สมุทัย (ทุกข์สมุทย อณฺญาณ) ๓. ความไม่รู้ในทุกข์นิโรธ (ทุกข์นิโรธ อณฺญาณ) ๔. ความไม่รู้
ในทุกข์นิโรธคามินีปฏิบัติ ๕. ความไม่รู้ในส่วนอดีต (ปุพฺพันเต
อณฺญาณ) ๖. ความไม่รู้ในส่วนอนาคต (อปรินเต อณฺญาณ) ๗. ความไม่รู้ทั้งในส่วนอดีตและส่วนอนาคต (ปุพฺพันตาปรินเต)
ข้อนี้คือความเที่ยง อดีต ปัจจุบัน อนาคต สุนฺทิกเลสหมด
ทั้งสามกาล ๘. ความไม่รู้ในปฏิจจสมุปบาทธรรม ว่าเพราะ
ธรรมนี้เป็นปัจจัย ธรรมนี้จึงเกิดขึ้น พวกที่ออกป่า ปฏิบัติ
มิจฎาภิฎฐิ คนพวกนี้ไกลจากวิเวกคือคุณไม่มีสิทธิ์ได้วิเวก ๓
เลย กายวิเวก จิตวิเวก อุปวิเวก (รายการวิถีอารยธรรม
บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๔ ข้อ ๖๙๑ ว่าด้วย
อกุศลเหตุของโมหะ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๗, สมธิพุทธ หน้า
๓๙๙, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๒, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๗๐,
คนคืออะไร? หน้า ๔, ๒๕๒, ถอดรหัสอดีต อนัตตา นິรัตตา
หน้า ๓๔, ๓๙, ๑๗๕, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๒๙, สมธิพุทธ
หน้า ๕๔๗

อวิชา ๘

รายละเอียด : อวิชา ๘ คือ ๑. ไม่รู้...ทุกข์ (ทุกข์
อณฺญาณ) ๒. ไม่รู้...ทุกข์สมุทัย (ทุกข์สมุทย อณฺญาณ) ๓. ไม่รู้...
ทุกข์นิโรธ (ทุกข์นิโรธ อณฺญาณ) ๔. ไม่รู้...ทุกข์นิโรธคามินี
ปฏิบัติ (มรรคมีองค์ ๘) ๕. ไม่รู้ในส่วนอดีต (ที่ไม่เที่ยง)
ปุพฺพันเต อณฺญาณ ๖. ไม่รู้ในส่วนอนาคต (ที่ไม่เที่ยง) อปรินเต
อณฺญาณ ๗. ไม่รู้ทั้งส่วนอดีต-ส่วนอนาคต (ไม่รู้สิ่งที่เที่ยงแท้
เท่ากันหมดแล้ว) (ปุพฺพันตาปรินเต อณฺญาณ) ๘. ไม่รู้ใน

ธรรมทั้งหลาย ที่อาศัยกันเกิดขึ้นเป็นห่วงโซ่แห่ง การเกิดทุกข์ หรือดับทุกข์ ตามหลักปัจจุสมุปบาท (หรืออิทัปปัจจยตา) (พระไตรปิฎก เล่ม ๓๔ ข้อ ๖๕๑ ว่าด้วย อกุศลเหตุของโมหะ) อดีต อนาคต ผ่านมาแล้ว ทำไมข้อ ๗ ต้องมีอีก อนาคตหรืออดีตในข้อ ๕, ๖ เป็นส่วนที่ยังไม่เที่ยง คือ ถ้าคุณยังมีปัจจุบันที่กระทบสัมผัสแล้วก็จะผ่านจากปัจจุบันไปเป็นอดีต ถ้าของคุณ แม้เป็นอรหันต์ไม่ต้องพูดถึงปฏุชนไม่เที่ยงแน่ แม้เป็นอรหันต์แล้ว ไม่ทำบาปทั้งปวงแต่ปัจจุบันคุณก็ยังทำกุศล แต่ก่อนมี ๘ มี ๙ แล้วทำเพิ่มไปมันก็ต้องเป็น ๑๐, ๑๑ อดีตมันก็ไม่เที่ยง เมื่ออนาคตมาอีกก็ทำเป็นกุศลอีกมันก็ยังไม่เที่ยงอีกมันก็เป็นอดีตที่ไม่เที่ยง เมื่ออนาคตมาอีกคุณก็ต้องทำอีก คุณก็ต้องทำ กุศลอีกมันเที่ยงที่ไหนละ ได้กุศลอีกก็ไปตกเป็นอดีตเพราะ ฉะนั้นอดีตก็ไม่เที่ยง อนาคตมาถึงปัจจุบันนี้ก็ไม่เที่ยง ส่วนอดีต กับปัจจุบันของอันที่ ๗ สุตญ คือกิเลสสุตญ ต่างกับอดีตและ ปัจจุบันที่มีกุศล แต่นั่นมันไม่มีกุศล อกุศล มันเป็น ๐ เป็นจิตว่างเพราะฉะนั้นตัวที่ ๗ คุณจะมี ๐ ถาวรไหม ถ้า ๐ ถาวร มันจะผ่านมาอย่างไรอีกมันก็ยังมี ๐ ตัวนี้แหละเป็นตัวตัดสิน ผ่านปัจจุบันทุกปัจจุบัน ๑๐๘ ทำแล้วทำอีก มันก็ยังมี ๐ ๐ ๐ ๐ ของปัจจุบัน เพราะฉะนั้นถ้ามันมีกุศลมามันก็เป็นอดีตมันก็เพิ่ม อกุศลมาแล้วคุณก็ทำให้เป็นกุศล อกุศลที่เป็นอนาคตมา คุณก็ทำให้เป็นกุศลมันก็เป็นอดีตที่เป็นกุศลอีก แต่ทั้งอดีตและ อนาคตนี้ของคุณเอง คุณก็ว่างของคุณตลอดกาลนาน เที่ยง ตลอดกาลนาน เพราะฉะนั้นนิพพานของผู้ที่เที่ยง คุณต้อง พิสูจน์ความเที่ยงของคุณเอง อดีต ๓๖ ปัจจุบัน ๓๖ อนาคต ๓๖ นี้ ๐ ทั้งหมด มาอีกก่อนาคต ปัจจุบันก็ทำให้เป็น ๐ อนาคตมาอีกเมื่อไหร่ก็ทำให้ปัจจุบันนี้เป็น ๐๐๐๐ อดีตมันก็เป็น ๐๐๐๐ไปตลอด

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช สภาวะของวิชาวจรณสัมปันโน วันศุกร์ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

อวิชา ๘ (อวิชาสวะ ๘)

รายละเอียด : ตามอกุศลเหตุของโมหะและอวิชาสวะคือ ความหลงผิดที่หมักหมมอยู่ในสันดาน โดย... ๑. ไม่รู้ทุกข์ (ทุกข อัญญาณัง) ๒. ไม่รู้เหตุให้เกิดทุกข์ (ทุกขสมุทเท อัญญาณัง) ๓. ไม่รู้ความดับทุกข์ (ทุกขนิโรธ อัญญาณัง) ๔. ไม่รู้ข้อปฏิบัติ ให้ถึงความดับทุกข์ (ทุกขนิโรธคามินิยา ปฏิปทาย อัญญาณัง) ๕. ไม่รู้ในส่วนอดีต ที่ไม่เที่ยง (ปุพพันเต อัญญาณัง) ๖. ไม่รู้ ในส่วนอนาคต ที่ไม่เที่ยง (อปรรันเต อัญญาณัง) ๗. ไม่รู้ทั้ง

ในส่วนอดีตและอนาคต ไม่รู้สิ่งที่เที่ยงแท้เท่ากัน หมดแล้ว (ปุพพันตาปรันเต อัญญาณัง) ๘. ไม่รู้ในธรรมทั้งหลาย ที่อาศัย กันเกิดขึ้นเป็นห่วงโซ่แห่งการเกิดทุกข์ หรือดับทุกข์ ตามหลัก ปัจจุสมุปบาท/อิทัปปัจจยตา (อิทัปปัจจยตาปัจจุสมุปบัน เนสุ อัมเมสุ อัญญาณัง)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๔ อกุศลเหตุของ โมหะ ข้อ ๖๕๑ และ อาสวโคจจนะ ข้อ ๗/๑๒

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสตลิก

อวิชา ๘ เข้าใจความเป็นอาหารแก่กัน ตามอวิชาสูตร

รายละเอียด : อวิชาคือความหลงผิดไม่รู้กิเลส เกิดมา จากผลสัมพันธ์สืบต่อเป็นลำดับ ดังนี้ ๑. ไม่คบสัปปุรุษ (คนที่ มีความเห็นถูกต้อง) การไม่คบสัปปุรุษ เป็นอาหารของการ ไม่ได้ฟังสัทธรรมที่ถูกต้อง ๒. ไม่ฟังสัทธรรม (ธรรมของคนดี) การไม่ได้ฟังสัทธรรม เป็นอาหารของความไม่มีศรัทธา (หรือ ศรัทธาผิดๆ) ๓. ไม่มีศรัทธา (ความเชื่ออย่างถูกต้อง) ความไม่มี ศรัทธา (ศรัทธาไม่บริบูรณ์) เป็นอาหารของการทำไว้ในใจโดยไม่ แยกคาย (กระทำใจไม่เป็น) ๔. ทำไว้ในใจโดยไม่แยกคาย (ไม่ลงไปถึงที่เกิด) การกระทำในใจโดยไม่แยกคาย (หรือทำใจ ไม่เป็น) เป็นอาหารของความไม่มีสติสัมปชัญญะ ๕. ไม่มี สติสัมปชัญญะ (ความระลึกตัวตน) ความไม่มีสติสัมปชัญญะ (หรือทำสติไม่เป็น) เป็นอาหารของความไม่สำรวมอินทรีย์ ๖. ไม่สำรวมอินทรีย์ (ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ) การไม่สำรวม อินทรีย์ เป็นอาหารของทวาริต ๓ (กาย วาจา ใจ ทวาริต) ๗. ทำ ทวาริต ๓ (ทำชั่วทางกาย-วาจา-ใจ) ทวาริต ๓ เป็นอาหารของ นิรวรณ ๕ ๘. มีนิรวรณ ๕ (กิเลส ๕ อย่าง ที่กั้นจิตไม่ให้บรรลุ ธรรม) นิรวรณ ๕ นี้เองทำให้เกิดอวิชา นิรวรณ ๕ เป็นอาหาร ของ อวิชา ๘. อวิชา เป็นอาหารของ ภาวต้นหา

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ อวิชาสูตร ข้อ ๖๑ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสตลิก

อวิชา ๘ สำหรับพระอรหันต์

รายละเอียด : สำหรับพระอรหันต์ ก็มีการทำกุศลเพิ่ม ตลอดเวลา ก็ไม่เที่ยงในส่วนนี้ อนาคตแม้จะไม่เที่ยง แต่ฝีมือ ของพระอรหันต์ที่จบสำเร็จจริง ก็มีกิเลส ๐ ได้ตลอด อดีต อนาคต ไม่เที่ยง แต่มาถึงปัจจุบัน พระอรหันต์ ผ่าน ๐ หมด อนาคตจะมารูปไหน เก่งยอดไม่เก่งยอดขนาดไหน อรหันต์

ทำให้ ๐ ให้หมด อันที่ ๗ ในอวิชา ๘ จึงเป็นความเที่ยง คือ ๐ เพราะเข้าใจอันที่แปดอย่าง สำเร็จบริบูรณ์หมด อวิชา หมดภพชาติ ถ้าพระพุทธเจ้าไม่อุบัติ นอกจากโพชฌงค์ ๘ มรรคมีองค์ ๘ ไม่เกิด แล้ว ปฏิจสุมุปปบาทก็ไม่เกิดอีก ปฏิจสุมุปปบาท จึงเป็นตัวหลักในอวิชาทั้ง ๘ นี้ ต้องรู้อย่าง สมบูรณ์แบบเป็น กระบวนการ ๑๐๘ อดีต ๓๖ อนาคต ๓๖ รวมเป็น ๑๐๘ นั่นคือ กระบวนการ ๑๐๘ ที่ยิ่งใหญ่ของศาสนา พุทธอย่างสำคัญ แล้วจะทำให้เกิดพลังงานจิตนิยามที่แข็งแกร่ง ปราดเปรียวสดใส สุขภาพ กิติ แข็งแรงอยู่ตลอดเวลา

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อวิชาปฏิจสุมุปปบาท

รายละเอียด : ต้องศึกษาอวิชา เพราะไม่รู้สังขาร ไม่รู้ วิญญาณ นามรูป อายุตนะ ผัสสะ เวทนา ตัณหา ภพ ชาติ ชรา มรณะ โศก ปริเทวะ ทุกข โทมนัส อุปายาสะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

อวิชาสวะ

รายละเอียด : ๑. หมดความไม่รู้ หรือละขาดจากอสวะ กิเลสที่เป็นความหลุดๆ หลงๆ เพราะยังมีเศษฐิติ มีความละเอียดลึกอยู่ในกามทั้งหลายนั่นเอง ๒. ความไม่รู้ที่ยังหมกหมม อยู่ในสันดาน ๓. กิเลสชั้นปลายของอวิชา

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๑๑, รู้คนซังสุข รู้คนซังสัตว์ หน้า ๖๐, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๔๐

อวิชาสูตร

รายละเอียด : ๑. การไม่คบสัปปุรุษ เป็นอาหารของ... การไม่ได้ฟังสัทธรรมที่ถูกต้อง ๒. การไม่ได้ฟังสัทธรรม เป็นอาหารของ... ความไม่มีศรัทธา (หรือศรัทธาผิดๆ) ๓. ความไม่มีศรัทธา (ศรัทธาไม่บริบูรณ์) เป็นอาหารของ... การทำไว้ในใจโดยไม่แยบคาย (กระทำใจไม่เป็น) ๔. การกระทำในใจโดยไม่แยบคาย (หรือทำใจไม่เป็น) เป็นอาหารของ... ความไม่มีสติสัมปชัญญะ อาตมาเองบอกว่าอาตมาเป็นสยงอภิญญา เป็นสัปปุรุษ อาตมาพูดอย่างสยงอภิญญาใครกล้าพูดอย่างอาตมาบ้าง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

อวิชาสูตร

รายละเอียด : ต้องรู้เพื่อเพิ่มความบริบูรณ์ ต้องทำ สติปัฏฐาน ๔ ที่บริบูรณ์จะต้องมีสุจริต ๓ ที่บริบูรณ์ เมื่อ สติปัฏฐาน ๔ บริบูรณ์ ย่อมทำให้โพชฌงค์ ๗ บริบูรณ์แล้ว ก็ทำให้วิชาและวิมุตติบริบูรณ์

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๑ วันจันทร์ที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

อวิชาสูตร (อวิชาถูกทำลายด้วยเหตุ ๙ ประการ)

รายละเอียด : ๑. การคบสัปปุรุษที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้ การฟังสัทธรรมที่บริบูรณ์... ๒. การฟังสัทธรรมบริบูรณ์ ย่อมทำ ศรัทธาให้บริบูรณ์ ๓. ศรัทธาที่บริบูรณ์ ย่อมทำมณสิการโดย แยกคายให้บริบูรณ์ ๔. การมณสิการโดยแยกคายที่บริบูรณ์ ย่อม ทำให้... สติสัมปชัญญะบริบูรณ์ ที่จะรู้ทันผัสสะ รู้ทันเวทนา ๕. สติสัมปชัญญะที่บริบูรณ์... ย่อมทำให้ความสำรวมอินทรีย์ บริบูรณ์ ๖. ความสำรวมอินทรีย์ที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้สุจริต ๓ บริบูรณ์ คือ กาย วาจา ใจ เลิกทำการงานทุจริต ๗. สุจริต ๓ ที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้สติปัฏฐาน ๔ บริบูรณ์ ๘. สติปัฏฐาน ๔ ที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้โพชฌงค์ ๗ บริบูรณ์ ๙. โพชฌงค์ ๗ ที่ บริบูรณ์ ย่อมทำให้วิชาและวิมุตติบริบูรณ์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

อวิชาสูตร

รายละเอียด : เพราะว่าคุณเป็นอวิชามนุษย์ อย่งไร หนึ่งไม่รู้จักสัปปุรุษ ๒ ไม่ได้ฟังธรรมอย่างบริบูรณ์ ๓ ก็เลย ไม่เกิดศรัทธาที่บริบูรณ์ เพราะฉะนั้นคุณจึงทำโยนิโสมนสิการ ไม่บริบูรณ์ ในอวิชาสูตร คุณจะทำสติสัมปชัญญะให้บริบูรณ์ก็ ไม่ได้ สำรวมอินทรีย์ทั้ง ๖ ก็ไม่ได้ ไม่บริบูรณ์หรือ สุจริต ๓ คุณก็ ไม่บริบูรณ์ เพราะฉะนั้นอย่าไปหวังเลยว่าจะเกิดสติปัฏฐาน ๔ มันจะเกิดวิชาวิมุตติ นี้เอาอวิชาสูตรไล่ไป คนอวิชาไม่ใช่ไม่มี อาหารแต่มีอาหาร อาหารนั้นคือนิวรรณ์ ๕ นิวรรณ์ ๕ ก็ไม่ใช่ไม่มี อาหาร นิวรรณ์ ๕ มีอาหาร อาหารของนิวรรณ์ ๕ คือการไม่มี สุจริต ๓ การไม่มีสุจริต ๓ ก็มีอาหาร อาหารของไม่สุจริต ๓ คือไม่รู้จักสำรวมอินทรีย์ทั้ง ๖ เพราะฉะนั้นการนั่งหลับตานั่น เอาอินทรีย์ทั้ง ๕ ทั้งไปอยู่ในจิตอย่างเดียว โมหะทั้งนั้นเลยใน ศาสนา อาตมาจะพูดอีกทีที่ดี พวกนั่งหลับตาเคี้ยวหมากกินปูน ไม่ร้อนท้องไม่รู้ประสีประสาหรือ มันช้อยอยู่ในถ้ำอยู่ในป่า หยั่งลงสู่ความหลง เป็นผู้ที่ไกลจากวิเวก เป็นผู้ที่ข้อยอยู่ในถ้ำ

นี่มันดึงเขาให้ขึ้นมาเยอะมากเลย เพราะฉะนั้นในคำโยนิโส-
มนสิการอยู่ในอะไรต่างๆ นานา อยู่ในบัญญัติธรรม ๔
อยู่ในสัมมาทิฐิ ๒ อยู่ในอภิปรัชญา ๑๐ อยู่ในสุริยเปยยาล
ข้อที่ ๗ อยู่ในมุลสูตรข้อที่ ๒ ใช้คำว่ามนสิการ คำว่ามนสิการ
จึงยิ่งใหญ่ที่สุด นักรู้ของสังคัมพุทธทุกวันนี้แปลคำว่าโยนิโส-
มนสิการเป็นเพียงว่าแปลแต่โยนิโส ไม่แปลคำว่ามนสิการ ทั้งที่
แก่นแท้อยู่ที่มนสิการ เพราะเขาไม่ได้สำคัญมันหมายในคำว่า
มนสิการแล้ว เขาทำใจในใจไม่เป็นแล้ว เป็นอย่างนั้น คนที่ไป
นั่งสมาธิหลับตานี้เป็นคนที่ทำให้ใจผิดเป็นมิจฉาทิฐิ ไม่ได้
ทำเป็น เขาทำเป็นอย่างเตยรติย เป็นอย่างมิจฉาทิฐิ ส่วนคน
ที่ศึกษาปริยัติพยัญชนะมากแต่ทำใจในใจไม่เป็น ได้แต่ปริยัติ
กันแต่ไปหมดเป็นปทปรมบุคคลมีเยอะมาก

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑
มิถุนายน ๒๕๖๓

อภิปรัชญาหลวงสุวรรณค์ ๖ ชั้น

รายละเอียด : ตั้งแต่เรื่องของท่าน ทุกวันนั้นการทานของ
เขามนสิการทำใจในใจไม่เป็น ทานแล้วก็ยังมีสาเปกโข ยังมี
ไอ้หวัง จะมีความหวังจะได้ภพชาติวิมาน ต้องทานไม่ให้มี
อาการของสาเปกโขเลย หากไม่รู้ก็สั่งสมสาเปกโข แล้วสั่งสม
ภพชาติ เป็นปฏิพัทิจิตโต ยังไม่พอ สั่งสมเป็นสันนิธิเปกโข
ทานไม่พอก็สั่งสมเป็น ปริกฤษิตสามิติ ดายแล้วได้เสวยสมบัติ
ที่มาในชาติหน้า ก็ยังเป็นภพชาติมากขึ้น ที่จริงแล้วมันไม่มี
ตัวตนตั้งแต่ ไม่มีสาเปกโข ทำใจในใจตัดให้ได้ ตัดได้ก็สบาย
แต่ตัดไม่ได้ ก็สั่งสมไปเรื่อย อาตมาถึงบอกว่าผู้จะหลงวิมาน
สุวรรณค์ ๖ ชั้นชี้หมาทั้งนั้นเลย สำหรับผู้ที่ยังอภิปรัชญา หลงติด
สุวรรณค์ ๖ ชั้นนี้ ฟังถ้าเข้าใจแล้วอย่าไปสร้างสุวรรณค์วิมาน เพราะ
สุวรรณค์ก็ภพภพภพ ศาสนาพุทธดับสุวรรณค์และนรกดับภพ
หมดสภาพคู่หมดทเวะ หมดสุวรรณค์นรก ทเวะคือสัตว์นรก
สัตว์ ซาดานกับพระเจ้าเป็นอย่างเดียวกัน เหมือนเหรียญ
๒ ด้านแรกก็ทำลายเหรียญเลยไม่มีเหรียญ ๒ ด้าน คุณจะ
เลือกเอา หนึ่งหนึ่งไม่ได้ มันต้องไปด้วยกันมาด้วยกันแยก
ไม่ออก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อภิปรัชญาธรรม

รายละเอียด : ไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา
หนังสืออ้างอิง : อภิปรัชญา หน้า ๕๑

อภิปรัชญาอภิปรัชญา

รายละเอียด : อภิปรัชญาอภิปรัชญา อ (น นินาต ไม่) วิส
(แยก แบ่ง ส่วนๆ) + นินาต (เป็นไป) + รูป หมายถึงรูปที่แยก
กันไม่ได้ ในทางพระพุทธศาสนา ถือว่า รูปธาตุในโลกนี้จะ
ต้องมี อภิปรัชญาอภิปรัชญาเป็นส่วนประกอบ รูปธาตุที่ใหญ่กว่าหรือมี
องค์ประกอบร่วมกันของอภิปรัชญาอภิปรัชญา จะเรียกว่า อภิปรัชญาอภิปรัชญา
แปลว่ารูปที่แบ่งแยกได้ รูปทั้ง ๘ จะต้องอยู่ร่วมกัน ต่างรูป
ต่างอยู่เป็นไม่มีเลย หรือ มีอีกชื่อว่า สุทธิธรรมธาตุ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อภิปรัชญาอภิปรัชญา ๘

รายละเอียด : ๑. ปฐวี (ดิน) ๒. อาโป (น้ำ) ๓. วาโย (ลม)
๔. เตโช (ไฟ) ๕. วัฒนธะ (สี) ๖. คันธะ (กลิ่น) ๗. รสธะ (รส)
๘. โอชา (อาหารรูป)

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อภิปรัชญาอภิปรัชญา

รายละเอียด : ความไม่เดือดร้อน ไม่ลำบาก
หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๖๓

อภิปรัชญาอภิปรัชญา, อภิปรัชญาอภิปรัชญา

รายละเอียด : ๑. ความไม่แปรปรวนเป็นธรรมดา
๒. ความไม่แปรเป็นอื่นอีก ๓. ไม่แปรเปลี่ยนอีก, ไม่เปลี่ยนแปลง
เป็นอื่น

หนังสืออ้างอิง : อภิปรัชญา หน้า ๒๗๖, ถอดรหัสอดีตดา
อนัตตา นิรัตตา หน้า ๓๐, รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตว์ หน้า ๖๖,
๙๔, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๓, ๑๔๒

อภิปรัชญาอภิปรัชญา

รายละเอียด : ทำให้ปรากฏก็ได้ ทำที่กำบังให้เป็นที่แจ้ง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๐๓

อภิปรัชญาอภิปรัชญา (อภิปรัชญาอภิปรัชญา)

รายละเอียด : ๑. จิตไม่หลุดพ้น ๒. ไม่หลุดพ้น ๓. จิต
ไม่หลุดพ้นก็รู้ว่าจิตไม่หลุดพ้น ๔. จิตของเรายังไม่หลุดพ้น
สมบุรณ์สุดก็รู้ชัดแน่แล้ว ๕. จิตที่ยังไม่หลุดพ้นก็รู้ว่ายังมีส่วน
เศษเหลือ ๖. จิตยังเหลือเศษส่วนที่ยังไม่หลุดพ้นบริสุทธิ์สมบูรณ์

ก็รู้ว่าจิตยังเหลือเศษส่วนที่ยังไม่วิมุตตบิรุตติสมบุรณ์ ก็ต้อง
จัดการ ๗. ใจไม่หลุดพ้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๓๔, ๑๔๗, ๑๕๕,
คนคืออะไร? หน้า ๒๗๕, ๕๕๖, อีคิวโลกุตระ หน้า ๓๕, ๒๓๐

อวิวาทะ

รายละเอียด : ความไม่วิวาทกัน

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๐๒, วิถีพุทธ หน้า ๑๐

อวิหิงสาสังกับไป

รายละเอียด : ดำริในความไม่เบียดเบียน

หนังสืออ้างอิง : สมานิตพุทธ หน้า ๑๕๕

อวิตะ

รายละเอียด : ไม่ปราศจาก

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๑๙

อสมาคิต, อสมาคิตะ

รายละเอียด : ๑. จิตที่ยังมีเศษมีส่วนใดที่ยังไม่แข็งแรง
มั่นคง ยังไม่เป็นไปในอำนาจเด็ดขาด ยังไม่มั่นคงแท้ ๒. จิตยังไม่
สมบุรณ์ด้วยสัมมาสมาธิ ก็รู้ชัดมันใจ ๓. จิตที่ยังไม่มีพร้อม
ทั้งกุศลประโยชน์ทั้งตั้งมั่น ก็รู้ว่าตนมีจิตยังไม่พร้อม ๔. จิตที่
ยังไม่เป็นสัมมาสมาธิสมบุรณ์ มีเศษเหลือ ๕. ใจไม่เป็นสมาธิ
๖. จิตยังไม่ตั้งมั่น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๔๖, คนคืออะไร?
หน้า ๒๗๕, ๕๕๖, อีคิวโลกุตระ หน้า ๓๕, ๒๒๙, พุทธเป็น
อเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๐๔

อสรีระ

รายละเอียด : ๑. ไม่มีรูปร่าง ๒. ไม่มีร่างแห่ง ร่างก้อน
ไม่มีสีสัน ไม่มีทรง ไม่มีโณม ๓. ไม่ใช่เว็อนร่าง ไม่ใช่โณมกาย
๔. เป็นเรื่องของจิตที่ไม่มีรูป ไม่มีร่าง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๑, รู้คนซึ่งสุข
รู้คนซึ่งสัตว์ หน้า ๑๒๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๗, สมานิตพุทธ
หน้า ๒๓๒, ๒๕๒, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๘๑

อสรีรัง

รายละเอียด : ๑. ไม่มีรูปร่างคงที่แน่นอน อยู่เคลื่อนไปทุก
ส่วนของร่างกายตามรูปขันธ์ใหญ่บ้าง รูปขันธ์เล็กบ้าง รูปขันธ์

น้อยบ้าง จะสัมผัสสัมพันธ์เคลื่อนกันแทรกซึมแผ่ไปทุกจุด
ทุกซอกยิ่งกว่าของเหลว ยิ่งกว่าอากาศ ยิ่งกว่าอุณภูมิ ไม่มี
นิ่งได้อยู่อย่างนั้น ๒. จิต เจตสิก ไม่มีภาพ ไม่มีรูปร่าง ๓. ไม่มี
รูปร่างโณมกาย, ไม่มีรูปร่าง ไม่มีรูปกาย ๔. ไม่มีร่าง ไม่มีดินน้ำ
ไฟลมให้สัมผัสเห็นสัมผัสรู้ได้ ๕. ไม่มีรูปร่างโณมกายสีสัน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๘๔, ๖๐๐,
เปิดโลกเทวดา หน้า ๔๘, ๑๕๘, คำบุญคือบาป หน้า ๒๑๑,
กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ๒๖๙

อสรีรัง

รายละเอียด : อสรีรัง ไม่มีรูปร่าง สรีระคือรูปร่าง ไม่มี
รูปร่างไม่เห็น แล้วที่พระพุทธเจ้าท่านให้เรียนท่านให้เรียนในนี้
คุณาสยัง กายยาววา-หน้าคืบ-กว้างคอกพร้อมสัญญาและใจ
ในร่างนี้จับไม่ได้ บอกไม่ได้เหมือนกันว่ามันจะอยู่ปลายนิ้ว
มันจะอยู่ตรงพุง ทางธรรมกายเขาก็บอกอยู่ที่เหนือสะดือ ๒ นิ้ว
ทางด้านอภิธรรมก็บอกว่าอยู่ที่หัวใจห้องที่ ๔ ซึ่งไม่มีที่อยู่
แน่นอนหรือ หทัยรูป

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช กายนี้คือวิญญาณ
วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อสังกุปปะ, อสังกุปัง

รายละเอียด : ๑. ปลอดภัย ๒. ไม่กลับกำเริบ

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๓๖, ๒๗๗, ถอดรหัส
อิตตา อนัตตา นีรัตตา หน้า ๑๕๙, รู้คนซึ่งสุข รู้คนซึ่งสัตว์
หน้า ๙๔,

อสังขตธรรม

รายละเอียด : ๑. ธรรมที่ปัจจัยไม่ปรุงแต่ง, ธรรมที่ไม่
ให้ปัจจัยใดๆ ปรุงแต่งได้อีกแล้ว ได้แก่นิพพาน ๒. นิพพาน
หรือสิ่งที่ไม่มีการปรุงแต่งแล้ว ๓. เพื่อความสิ้นทุกข์ที่แท้จริง
๔. ธรรมที่ไม่เกิดจากเหตุปัจจัย, เหตุปัจจัยทำให้ธรรมนี้เกิดอีก
ไม่ได้แล้ว[ไม่มีความเกิดเป็นธรรมดา]

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๗๘, ถอดรหัสอิตตา
อนัตตา นีรัตตา หน้า ๑๙, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๘๔,
ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๗๐

อสังขาริก

รายละเอียด : ๑. ไม่มีกิเลสสภาวะใดเป็นเหตุชักนำให้เกิด
ทุจริต อกุศลใดอีกเลย ๒. ไม่มีพลังงานของ เหตุ มามีส่วน

ผลักดันในจิตใจเลย ไม่มีพลังงานแม่เหล็กแม่เหล็กของกิเลส-
สวะกระตุ้นจิตใจเลย ไม่มีพลังงานแม่เหล็กของอวิชชาสวะหรือ
อวิชชาหุสยใดชักนำเลย

หนังสืออ้างอิง : รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตว์ หน้า ๑๐๑, ๒๒๐

อสังคณิกะ

รายละเอียด : ไม่คลุกคลีหรืออยู่ด้วยหมู่คนชั่ว

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๓๗๘

อสังสัคค, อสังสัคคะ

รายละเอียด : ๑. เป็นผู้ไม่คลุกคลีกับเรื่องอันยังยึด
ติดอยู่ เช่น กาม วัตถุประสงค์, สวรรค์ ๒. เลิกเกี่ยวข้องกับ ๓. ปฏิเสธ
ความเกี่ยวข้อง ๔. จิตปล่อยวาง เลิกคลุกคลี เกี่ยวข้อง
๕. อย่าให้มีการคลุกคลี อย่าให้มันไปเกี่ยวข้อง อย่าให้มัน
ปรนปรุ อย่าให้มันร่วมสังวาส สืบสัมพันธ์กัน ๖. ไม่หลง
สวรรค์โลกีย์

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๓๐๗, ๒๐๐, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๒๑๙, คนคืออะไร? หน้า ๒๘๕, สมณิพุทธ หน้า
๗๔, คำบุญคือบาป หน้า ๙๙

อสังสัคคะ

รายละเอียด : อย่าคลุกคลีเกี่ยวข้องกับ คนพาล คนชั่ว
คนโกง คนอวิชชา คนขี้เกียจ คนขี้คร้าน คนทจริต คนอกุศล

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๘๙

อสังหิร, อสังหิรัง

รายละเอียด : ๑. ไม่มีอะไร จะมาเอาชนะหรือหักล้าง
ล้มล้างได้ ๒. อันอะไรๆ นำไปมิได้

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๗๖, ถอดรหัสอดีต
อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๕๙, รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตว์ หน้า ๖๖,
๙๔, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๓,

อสังญี

รายละเอียด : ๑. ดับจิตแบบไม่รับรู้อะไรทั้งหมดสนิท
๒. ดับแบบไม่รู้เนื้อรู้ตัว ไม่รู้อะไรรอบตัว ๓. ลึนจิต, ลึนสัญญา
๔. ไม่กำหนดหมายตามกติกาสังคม ไม่เอาด้วยตามที่

มนุษย์เขายึดถือกัน ไม่ยึดถือตามสังคมเขายึดถือ หมดความ
เกรงใจสังคม ๕. วางโลก วางผู้คน ปล่อยหมด ไม่เอาภาระ
อะไร วางสิ้นแม้แต่การรับรู้ ๖. สภาพไม่รับรู้อะไรเลย ดับสนิท
ทั้งหมด ทั้งความรู้สึก (เวทนา) ทั้งการกำหนดรู้ (สัญญา)
เท่ากับวัตถุไม่มีชีวิต ๗. ดับการกำหนดรู้สนิท ไม่มีความรู้สึก
ใดๆ ๘. ไม่มีสัญญากำหนดรู้อะไรเลย ดับจิตดำมืดไปเลย
๙. ดับความรู้สึกในจิต ไม่รู้อะไรเลย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๐, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๑๐๙, ๔๑๓, ๔๔๔, คนคืออะไร? หน้า ๒๐๘,
อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๓๒

อสังญีสัตว์

รายละเอียด : ๑. สัตว์ที่มีชีวิต แต่ไม่เรียกว่ามีจิต หรือ
แม้ที่สุดดูเหมือนว่าไม่มีสัญญา ๒. สภาพเมื่อจิตดับได้เกลี้ยง
หยุดได้สนิท หลับสนิท ลึนสมปกติ ไม่มีจิตรับรู้อะไรเลยจริงๆ
ของฉานหลับตา ๓. ผู้ไม่มีความรู้สึก ๔. ดับชนิดไม่มีความรับรู้
อะไรเลย เป็นพรหมลูกฟัก ๕. ไม่มีการกำหนดรู้และไม่รับรู้
ใดๆ แล้ว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๗๖, ทางเอก
ภาค ๓ หน้า ๕๕, คนคืออะไร? หน้า ๓๘๖, ๕๑๙, ถอดรหัส
อดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๖๗

อสังญีสัตว์

รายละเอียด : อสังญีสัตว์เป็นสายเทวนิยมสายสะกด
จิต สายที่จะไม่ชัดเจนเรื่องความเป็นสัตว์ จมอยู่สุดท้ายกับ
โอปปาติกสัตว์ ไม่หมดความเป็นสัตว์ทางจิตวิญญาณเพราะจะ
กำหนดสัญญา หรือสัญญา คือที่มีตัวกำหนดรู้ อสังญีก็ไปดับ
สัญญา นิ่งหลับตาสมาธิเป็นการดับสัญญา หากหมดสัญญา
ไปดับสัญญาก็แจ้งเลย มีแต่ดั่งๆ จมกลายเป็นอสังญีสัตว์

ที่มาที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อสังญีสัตว์เป็นสัตว์แท้ๆ ที่อวิชชา

รายละเอียด : จมสู่ความหลง หนักเข้าหนักเข้า เพราะ
ฉะนั้นจุดที่สายนิ่งหลับตาได้สูงสุดก็คืออสังญีสัตว์ สัตว์ที่ใช้
สัญญากำหนดไม่ได้แล้ว ไม่มีสัญญากำหนดแล้ว ชาติจิต
เจตสิก เวทนา สัญญา สังขาร มีตัวสัญญาเป็นตัวทำงานรู้
พอสัญญามันดับ สัญญามันไม่ทำงานเลยแล้วจะเอาเวทนา

ไปรู้ตรงไหนจะเอาสังขารมารู้ตรงไหน มันไม่มี เพราะคุณดับสังกฤษณ์ไม่ให้สังกฤษณ์ทำงาน คุณก็เป็นอสังกฤษณ์ศัพท์ เป็นศัพท์แท้ ๆ เป็นศัพท์ที่อวิชา ที่นี้ไปปฏิบัติก็เป็นการมิจกาทิฏฐิมิจกาทิปฏิบัติ เลยไปได้เป็นแนวสังกฤษณ์นาสังกฤษณ์ยตนะฉาน ซึ่งเป็นฉานของอุทกตบส ฉานหลับตา มีแต่และมิด เตี้ยวนี้ก็ยังมิดอยู่เลย เป็นสัมภเวสีที่ไหนก็ไม่รู้ เพราะตายไปแล้วเป็นสัมภเวสี ไม่มีใครเห็นใครหรือก มีแต่เดามีแต่พุ่งชานมีแต่อุปาทานไปว่าเห็น แต่แท้จริงเป็นนิรมานกาย แล้วก็ร่วมสอดคล้องกันเป็นสัมภเวสีกาย แต่ต่างคนต่างก็คือคนตบอดจูงคนตบอดไปดูหนังใบ้ทั้งนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อสังกฤษณ์

รายละเอียด : ไม่มีความเก่งจริง ไม่มีฤทธิ์จริง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๖๕

อสังกฤษณ์

รายละเอียด : ไม่มีความพอ หรือไม่สันโดษ คือผู้ที่ไม่ได้ศึกษาเรื่องกิเลส หรือไม่ได้ศึกษาธรรมะ ก็ไม่รู้จักพอมีเท่าไรไร ก็จะไม่พอ มีมากแล้วก็ยังไม่พอ
หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๘๓

อสังกฤษณ์ ปุณฺณชเนหิ

รายละเอียด : ไม่สามัญทั่วไปกับปุณฺณชเน
หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๓๓

อสังกฤษณ์

รายละเอียด : ภัยจากถูกตีเตียน
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๗๑

อสังกฤษณ์

รายละเอียด : เจริญอสังกฤษณ์ ให้พยายามเห็นเป็นไม่งาม ไม่สวย ไม่ดี
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒๙

อสังกฤษณ์

รายละเอียด : ๑. พวกที่เกิดความกลัวขึ้นในใจ กลัวเพราะอะไรก็ตาม ใครมีความกลัวมากก็มีโอกาสสร้างกายทิพย์

ในตนเป็นอสังกฤษณ์มากเท่านั้น ๒. จิตที่ยังไม่กล้าแข็ง แม้จะรู้ว่านี่กิเลส นี่ตณหา ตนก็ยังเอาชนะชั้วนั้นไม่ได้ หรือจิตที่ซึกแล้วไม่ว่าจะเป็นกลัวอะไรก็ตาม แม้แต่จะจ่ายทรัพย์ออกเสพสิ่งที่ยอยาก ก็กลัวนกลัวจะหมดจะพร่อง ก็จ่ายอมทุกข์ทหนอดอยากอยู่นั่นเอง หรือแม้กระทั่งที่สุดกลัวความตาย ๓. องค์ประชุมของใจภายในที่อยู่ใต้อำนาจของกิเลส, จิตองค์รวมที่ไม่กล้าทำดี, ความเป็นศัพท์โอปปาติกะที่อ่อนแอต่อโลกธรรม

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๓๔, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๓๕, คำบุญคือบาป หน้า ๒๗๘

อสังกฤษณ์ สุกสังกฤษณ์

รายละเอียด : วิปลาสในสิ่งที่ไม่น่าพึงใจว่าเป็นสิ่งที่น่าพึงใจ

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๓๙

อสังกฤษณ์

รายละเอียด : ยักษ์, มาร
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๔๒

อสังกฤษณ์

รายละเอียด : ๑. อสังกฤษณ์, ยักษ์ ๒. อสังกฤษณ์ในร่างของคน ๓. พวกที่เกิดความกลัวขึ้นในใจ หรือผู้ที่อ่อนแอทั้งหลายกลัว
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๑๕, ๔๔๐

อสังกฤษณ์

รายละเอียด : ผู้แสดง ผู้वाद ผู้เผยแพร่ผลธรรมที่เป็นอุตตรนิมฺนุสสรธรรมอันมีในตนแล้วจริงออกปานนี้ จึงไม่ใช่ผู้ฉ้อฉล ไม่ใช่ผู้โอ้อวด ไม่ใช่ผู้ปลอมแปลง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๕๕

อสังกฤษณ์ อมายาวี

รายละเอียด : ไม่โอ้อวด ไม่ใช่มารยา
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๒๓

อสังกฤษณ์ โหติ อมายาวี

รายละเอียด : มิได้พูดด้วยความโอ้อวด ไม่ใช่พูดอ้าง ไม่ใช่มายา
หนังสืออ้างอิง : สมาริพุทธ หน้า ๒๑๘

อห

รายละเอียด : ๑. ตนที่มีรูป นาม ชันธ ๕ เท่านั้น ๒. ตน, ตัวเรา, กู, ข้า, ฉันท. อันเป็นเรา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๘, ๑๕๙, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๖๒, ๖๑๗

อหห

รายละเอียด : ๑. ยึดมากขึ้นกว่าตน ก็มีตัวตนของตน อยู่แล้วยังอุตสาหไปหาอื่นมาเพิ่มเป็นตัวเรา เป็นของเรา ๒. ความลำบาก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๘-๑๕๙

อหังการ

รายละเอียด : มีตนยังไม่พอ ไปรับเอาบาทบาทอื่น รับเอา ลักษณะ แสดงออกอื่นๆ เข้าร่วม ยึดครองใส่เข้าไปในชันธ ๕ ของตนอีก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๙

อหเมตัง น ชานามิ อหเมตัง น ปัสสามิติ

รายละเอียด : ไม่มีใครรู้ใครเห็นได้ด้วยเรา อันเป็นเรา ก็ของเรา ใครๆ ย่อมไม่รู้ไม่เห็นด้วยเรา

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔๒, สมมติพุทธ หน้า ๒๕๓

ออกจากโลกก็ยได้ยากมันผูกติดเอาไว้

รายละเอียด : การพูดสื่อที่เอาตมาพูดเป็นเรื่องจริงไม่ใช่ เรื่องล้อเล่นนะ ชัดเจน ว่าได้คนมาชาวอโศกที่สนใจ แม้แต่ผู้ที่ อยู่ในวงการเถรสมาคม ผู้ที่ไม่มีอคติสนใจศึกษาตามธรรมะ พระพุทธเจ้า จะเห็นว่าอันนี้คือสาระสำคัญของพระพุทธเจ้า คือธรรมะของพระพุทธเจ้าจริงโพธิธิรักษนำพา แต่บางคนอยู่ใน วงการมีข้อบังคับหน้าที่เขาต้องทำเข้าสู่กระแสโลกบิบบังคับ ก็น่าสงสาร ที่จริงก็ออกมาได้ แล้วเราก็ไปในทางที่ถูกต้อง แต่ คนเราไม่มีกำลังที่จะออกจากโลกก็ย โลกที่ยังมีอำนาจมากมาย แม้รู้แล้วยังออกจากโลกก็ยได้ยากมันผูกติดเอาไว้ ใครแน่จริง ก็หลุดออกมาให้ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ออกหลักสูตรการศึกษาให้เป็นคนมีวรรณะ ๙

รายละเอียด : คือใครที่ดูแลทางเศรษฐกิจ การศึกษา

ถ้าหากเข้าใจอย่างในหลวงรัชกาลที่ ๙ หรือมาเข้าใจอย่างชาว อโศก ประเทศไทยจะมีความสูงส่ง เจริญ ออกหลักสูตรการศึกษาให้เรียนกันตั้งแต่เด็กเลย หลักสูตรการศึกษาของประเทศไทยเลยให้เป็นคนมี วรรณะ ๙ และมีประสพผล ตาม สาราณียธรรม ๖ เมตตาทายกรรม เมตตาวจกรรม เมตตาดามโนกรรม ลากธัมมิกา ลากที่ได้มาโดยธรรมจากผลผลิตก็เอามารวมกัน กองกลางเป็นสาธารณโภคี แบ่งกัน กินกันใช้ไม่ต้องซื้อไม่ต้องขายเลย นี่คือนิยามยอด ไม่มีสูตรไหน ทฤษฎีไหนที่จบเท่านี้ อีกแล้ว แล้วก็มีหลักการทฤษฎี มีทฤษฎี ศิลสามัญญตา ทิฏฐิสามัญญตา

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ออสไมซิส

รายละเอียด : การไหลซึมซับกันอย่างสนิทเนียนมาก ซึมซับเข้าไปโดยไม่รู้ตัวจึงเป็นเรื่องที่สูญยอดเลยอยู่ในบรร บ้านวัดโรงเรียนจะมีการศึกษาที่มีตลอดเวลา จะอยู่ร่วมกันเป็น บ้านจะมีธรรมะที่เรียกว่าวัดตลอดเวลา สังขารสังเคราะห์อยู่กัน ได้โดยไม่รู้ตัวแต่ละคนได้โดยไม่รู้ตัว

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

อะไรคือยอดของสุข สัญญา ภาพ

รายละเอียด : พระอานนท์ถาม : บรรดาสุขทั้งหลาย สุขชนิดไหนเป็นยอด บรรดาสัญญาทั้งหลาย สัญญาชนิดไหน เป็นยอด บรรดาภพทั้งหลาย ภพชนิดไหนเป็นยอด ฯ พระ โสภักทชิตอบ เทพสุภิกณหะมีอยู่ เทพเหล่านั้นยินดีเฉพาะ สิ่งที่มีอยู่ ย่อมเสวยสุข การเสวยสุขนี้เป็นยอดของความสุขทั้ง หลาย การเข้าถึงอากิญจัญญาตนภพ นี่เป็นยอดของสัญญา ทั้งหลาย การเข้าถึงเนวสัญญานาสัญญาตนภพ นี่เป็นยอด ของภพทั้งหลาย ฯ พระอานนท์แก้วว่า : ความสิ้นไปแห่งอาสวะ ทั้งหลาย ย่อมเป็นยอดของความสุขทั้งหลาย ความสิ้นไป แห่งอาสวะทั้งหลาย ย่อมมีในลำดับแห่งบุคคลผู้มีสัญญาตาม เป็นจริง นี่เป็นยอดของสัญญาทั้งหลาย ความสิ้นไปแห่งอาสวะ ทั้งหลาย ย่อมมีในลำดับแห่งบุคคลผู้เป็นอยู่แล้วตามเป็นจริง นี่เป็นยอดของภพทั้งหลาย ฯ

ที่มา ที่ไป : ภัททชิสูตฺร เล่ม ๒๒ ข้อ ๑๗๐, ธรรมมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อะไรหยาบมากก็ไม่อ่าน

รายละเอียด : ก็เป็นเสียงสะท้อนตอบกลับมา สิ่งที่ทำหิดิเตียน ก็มีบ้าง ไม่มีปัญหาอะไร ที่ว่าอาตมา อยากจะได้สิ่งเหล่านั้นมากๆ สิ่งที่ยกย่องรู้สึกจะมากแล้ว ท่านบางที่ ก็บอกว่ามันหยาบมากเลยไม่พิมพ์มา ก็จริง คือคนที่ฟังอาตมาเทศน์ คนที่ฟังแล้วไปกระเทือนกิเลสเขา เขาก็ไม่พอใจ เพราะฉะนั้นเขาจะแสดงออกมา ได้ตอบ มันก็เลยหยาบตามนิสัยลำเอียงส่อภาษากริยาส่อสกุล ที่จริง ถ้าพรีนทร์มาให้อาตมา แต่ท่านไม่ค่อยอยากพรีนทร์ เพราะอาตมาชื่อ อ่านทั้งหยาบๆ แต่ให้พรีนทร์มา อาตมาก็จะพยายามกรองๆ อะไรหยาบมากก็ไม่อ่าน ไม่อย่างนั้นมันมีแต่ชม แต่คนที่ชมเขามา ไม่มีใครพูดอย่างประชดประชันหรืออก คงเป็นการชมเชยหรือความเข้าใจเป็นความเต็มใจ ที่แสดงออกมาก็ขอบคุณทุกคนที่ตอบมา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อะไรไม่ควรเรียกว่าอะไร

รายละเอียด : ๑. พระราชาใดชนะคนที่ไม่ควรชนะ พระราชานั้นไม่ชื่อว่าเป็น พระราชา ๒. ผู้ใดเอาชนะเพื่อน ผู้นั้นไม่ชื่อว่าเป็น เพื่อน ๓. ภรรยาใดยอมไม่กลัวเกรงสามี ภรณานั้นไม่ชื่อว่าเป็น ภรรยา ๔. บุตรเหล่าใด ไม่เลี้ยงดูมารดาบิดา ผู้แก่แล้ว บุตรเหล่านั้นไม่ชื่อว่าเป็น บุตร ๕. ในที่ประชุมใด ไม่มีสัตบุรุษ ที่ประชุมนั้นไม่ชื่อว่าเป็น สภา (น สภา ยัตถะ น สันติ สันโต) ๖. ชนเหล่าใดไม่พูดเป็นธรรม ชนเหล่านั้นไม่ชื่อว่าเป็น สัตบุรุษ (น เต สันโต เยน น ภณันติ ธัมมัง) ๗. คนผู้ละระคะ โทสะ โมหะ ได้แล้ว พูดเป็นธรรมนั้นแล ชื่อว่าเป็น สัตบุรุษ (ราคะญจะ โทสะญจะ ปหายะ โมหะ ธัมมะ ภณันตาวะ ภวันติ สันโต) บัณฑิตผู้อยู่ปะปนกับคนพาล เมื่อไม่พูด ใครๆ ก็ไม่รู้ว่าบัณฑิต แต่ว่าบัณฑิตเมื่อพูด แสดงอภิมตธรรม ใครๆ จึงจะรู้ว่าบัณฑิต เพราะเหตุนี้บัณฑิตพึงกล่าวธรรมให้กระจ่าง พึงยกธงของพวกฤาษี ฤาษีทั้งหลายมีคำสุภาษิตเป็นธง ธรรมเหล่านั้นแลเป็นธง (หรือเครื่องหมาย) ของฤาษีทั้งหลาย.

ที่มา ที่ไป : มหาสุตโตสมชาดกที่ ๕ พระไตรปิฎก เล่ม ๒๘ ข้อ ๓๙๓, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อักษ

รายละเอียด : ๑. แท่งแกน, เพลลา, ลูกบาศก์, อินทรี, ร่างกาย ๒. อินทรี, อวัยวะแห่งความรู้สึก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๔๑, ๔๖๐

อัคค

รายละเอียด : ๑. เลิศสุดยอด ๒. ครั้งก่อน, ก่อนอื่นหมด, ปลาย, ยอด, สุดยอด, เลิศ, ประเสริฐ, ยอดเยี่ยม, สูงสุด, ล้ำเลิศ, ส่วนหน้า, ส่วนดีที่สุด, ความมุ่งหมาย, ธงชัย, เต็ม, เยี่ยม, เบื้องต้น, ที่สุด, ล้ำค่าที่สุด, จุดหมาย, ที่สูงสุด, ความดีเลิศ, ความดีพิเศษ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๕๖, รัคนขังสุข รัคคขังสัตว์ หน้า ๘๐

อัคค

รายละเอียด : คือ เลิศ สูงสุด ยอดเยี่ยม วิเศษ ประเสริฐ
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๕๔

อัคคะ

รายละเอียด : คือ เลิศ ยิ่งใหญ่ ยอดเยี่ยม ส่วนดีที่สุด
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๕๑

อัคคีัญญ

รายละเอียด : ๑. ใช้ไฟเป็นสื่อพิธีกรรม ๒. ทำพิธีบูชาไฟ ๓. พิธีบูชาด้วยไฟ
หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๐๓, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๖๖, ปากับพุทธศาสนา หน้า ๕๓

อังกาต

รายละเอียด : อังกาต คือ ถวายอาหารพระสงฆ์ พระพุทธเจ้า
ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

อัจจาร์ทวิริยะ

รายละเอียด : มีความเพียรจัดไป เป็นสภาพสุดโต่ง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๔๓

อัชฌัตตะ, อัชฌัตตัง, อัชฌัตตา

รายละเอียด : ๑. ในภายใน ๒. ภายใน ๓. ภาวะภายใน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๒๑, คำบุญ
คือบาป หน้า ๑๓๐, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๗๔

อัชฌัตตัง อรูปสัจญ์

รายละเอียด : ๑. อรูปธรรมแห่งนามธรรมในภายใน
๒. อรูปภายในที่กำหนดรู้เห็นจริงอยู่, การกำหนดรู้กระทั่งเห็น
นามภายในถึงขั้นอรูป ๓. อรูปภายในก็สามารถกำหนดรู้, มี
ความรู้สึกขั้นอรูปในภายใน

หนังสืออ้างอิง : รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตว์ หน้า ๑๔๕, ธรรม
ที่เป็นพุทธ หน้า ๕๘, ๒๔๗, คำบุญคือบาป หน้า ๑๗๗, ๒๒๒

อัญญสิลกรณียะ

รายละเอียด : ผู้ควรแก่การกราบไหว้
หนังสืออ้างอิง : รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตว์ หน้า ๑๗๔

อัญญธาดู

รายละเอียด : ธาดูจิตที่รู้โลกใหม่รู้โลกโลกุตระ
ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

อัญญธาดู

รายละเอียด : เป็นธาดูตัวแรกที่เป็นอัญญา เป็นความรู้
ธาดูตัวนี้เป็นธาดูตัวใหม่ที่ต่างจากตัวเก่าที่เป็นตัวเดิมโลกียะ
มันเป็นความเป็นจริงของตัวเอง เป็นความรู้ความเห็นความเชื่อ
ว่ามีอย่างนี้ด้วยหรือเป็นธาดูและรู้ที่เป็นตัวชัดเจน
ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ที่บวรปฐมมโศก
ครั้งที่ ๖๕ วันจันทร์ที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒

อัญญธาดู

รายละเอียด : คือธาดูจิตที่เกิดใหม่ เป็นตัวอื่นอันแตกต่าง
ต่างจากธาดูรู้เดิมแบบ โลภีเย่ๆ ที่หลงมงายยึดอยู่นั้นแล้ว
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑
หน้า ๓๑๕

อัญญธาดู

รายละเอียด : มีภิกษุองค์แรกของศาสนาพุทธคืออัญญา
โกณฑัญญะ เป็นผู้เริ่มมีธาดูตัวนี้คนแรกในโลก เมื่อได้ฟังธรรม
จากพระพุทธเจ้า กัณฑ์แรกธัมมจักกัปปวัตตนสูตร พอฟังแล้ว
โกณฑัญญะรับได้จิตเปิดรับ พุทธการณของจิต ที่เกิดสว่าง

เกิดอะไรขึ้นมา เริ่มมีจิตตัวนี้ เติมพลังงานของจิตเข้าไปเป็น
อัญญธาดู ตัวแรกเป็นเอกพจน์ ธาดูใหม่ แตกต่างจากธาดูรู้
ธาดูที่เป็นโลกียะหรือเทวนิยม มันเป็นคนละตระกูล คนละ
ดีเอ็นเอ คนละยีนส์ genome เอาภาษาทางรูปธรรมวิทยา-
ศาสตร์ชีววิทยาเข้ามาเรียน มันมีตัวใหม่ขึ้นมา เป็นนามธรรมที่
เป็นตัวแท้ มันเกิดใหม่ จากอัญญะ (เอกพจน์) มาเป็นอัญญา
(พหูพจน์) ก็เริ่มมีตัวที่ ๒ ขึ้นมาเป็นพหูพจน์ มีตัว ๓ ตัว ๔ ก็
เจริญพัฒนาสูงขึ้นไปเรื่อย เป็นอัญญา มาเป็นกัญญา มาเป็น
สัจญญา เพิ่มธาดูรู้ที่เป็นโลกุตรธรรมไปเรื่อยๆ มันมีสภาวะ
ของจิตในจิต ไม่ใช่เข้าใจแค่เพียงพยัญชนะภาษา ภาษาที่ฟัง
ซาบซึ้งได้ แต่เราต้องอ่านจิตในจิตของเรา แล้วเราก็ต้องทำจิต
ในจิตของเราได้ ทำจิตในจิตของเราเป็น ทำเป็นธรรมถูกต้อง
ทำสมาธิภาวนาเป็นสมาธิปฏิบัติ จนบรรลุผลสมบูรณ์เรียกว่า
สมาธิภาวนา ครบตามลำดับ คนที่จะสามารถมีญาณหยั่งรู้
จิต เจตสิก รูป จนกระทั่งถึงนิพพาน นี่เป็นภาษาอภิธรรม ๔
คำนี้

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาน วันจันทร์ที่
๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อัญญะ

รายละเอียด : จากผู้รู้แจ้งทั่วถึง
หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๔๕๕

อัญญะ

รายละเอียด : คือ ความรู้อย่าง อื่น ที่ทวนกระแสโลกีย์
แท้จริงแท้ เจริญพัฒนาถึงขั้น ปัญญา จริงๆ
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑
หน้า ๙๓

อัญญะ

รายละเอียด : คือผู้ที่มีความฉลาดแบบอื่นที่แตกต่างจาก
อวิชาธาดูของคนสามัญในโลกที่เป็นโลกียชนิตที่เป็นคนละโลก
หันหลังชนกันจึงมองเห็นทิศจะมุ่งไปตรงกันข้ามเลยทีเดียว
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑
หน้า ๗๑

อัญญะ

รายละเอียด : คือ แปลว่าอื่น ที่มีนต่างจากโลกีย์เดิม
เหมือนภาษาต่างดาว แต่ผู้ใดยังไม่คือมาจากดาวคนละดวง
พูดกันคนละภาษา ก็จะไม่รู้กันได้อย่างไร

อัญญา - อัญญาเป็นความรู้เดียวกันกับปัญญา

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอาจริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อัญญา

รายละเอียด : คือธาตุรู้ตัวแรก ตัวใหม่ ที่ต่างจากโลกียะ เป็นความรู้โลกุตระ เอามาใช้งาน มาเป็น อัญญา มาเป็น ปัญญา เป็นความรู้ สมบูรณ์ แบบของโลกุตระ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต ปฐมอศก ครั้งที่ ๘๑
วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อัญญา

รายละเอียด : คือความหมายความรู้ของโลกุตระ อัญญา โดยพยัญชนะ แปลว่า อื่น, ต่างหากไปเลย แล้วโลกียะเขาไม่ใช้ คำว่าอัญญา หากมันแตกต่างจากตัวเขา เขาไม่เอา แต่อันอื่น ที่ว่านี้ อัญญาแปลว่าอื่น แต่ไม่ใช่อื่นของทั้ง แต่อันของพิเศษ ของวิเศษ เป็นอูตระเหนือโลก ความรู้อัญญาธาตุ ที่อาตมา อธิบายให้ฟังว่า ในประคาคนของพระพุทธเจ้า สมณโคดม ท่านเริ่มประกาศศาสนากับปัญจวัคคีย์โกณฑัญญะสามารถรู้ ได้คนแรก เพราะว่ามีธาตุรู้ที่นอกเหนือจากโลกียธาตุ อันนี้ เป็นของใหม่ เป็นความรู้ต่างโลก คนละดวงดาว ความรู้ความ เข้าใจในธรรมะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช พอครุจารีถึงคุณสุเทพ วงศ์กำแหง วันศุกร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อัญญา

รายละเอียด : อัญญา ก็อัญญาธาตุ อัญญาที่พยัญชนะ ภาษาบาลีเป็นพยัญชนะ เริ่มต้นอัญญาเป็นพยัญชนะเป็นภาษา บาลีมันแปลว่าอื่น อื่นมันก็คือสิ่งที่ไม่ใช่อันนี้แยกออกไปแล้ว ต่างออกไปแล้วเป็นสิ่งที่อื่นเป็นโลกอื่นเป็นความรู้ชนิดอื่น แต่ มันยังไม่เป็นความรู้นะมันแปลว่าอื่น พอคนที่มีความคิดมีธาตุ รู้เกิดที่จิต

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓

อัญญาวิญญาณตัวใหม่

แตกออกเป็นตระกูลโลกุตระ

รายละเอียด : อธิบายอัญญาต่อ ธาตุอื่นที่แตกต่างจาก ธาตุรู้เดิม โดยเฉพาะเป็นวิญญาณตัวใหม่แตกออก แยกดีเอ็นเอ

เลยแตกตระกูลออกไปเป็นตระกูลโลกุตระ แล้วธาตุรู้ตัวนี้ก็ไป เป็น อัญญา จาก อัญญาเป็นตัวที่ ๑ พอมีเพิ่มเป็นตัวที่ ๒ เป็นพหุพจน์ก็เป็น อัญญา ก็เป็นธาตุรู้สูงขึ้น เจริญต่อไปอีก เป็นกัญญา ชัญญา ก็เจริญพัฒนา มันมีระดับจริงๆ อธิบายละ ไว้ในฐานะที่เข้าใจแล้วไปปฏิบัติจนเกิดสภาวะจะเข้าใจได้ จาก คำว่าอัญญาไปเป็นกัญญา ชัญญา สัญญา พวกนี้แม้แต่ที่สุด ใช้เป็นตัวร้ายก็ใช้ ชัญญา แปลว่าการฆ่า เพราะฉะนั้นผู้ที่มี ธาตุรู้อัญญาธาตุตัวใหม่ก็เริ่มเจริญขึ้นเรียกว่าอัญญา อัญญาก็ดี อัญญาธาตุก็คืออัญญา ที่แปลว่าอื่น เอาคำว่าธาตุไปใส่เป็นธาตุ วิญญาณ เป็นหนึ่งในชั้น ๕ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ธาตุรู้ตัวนี้จากอัญญาธาตุก็เป็นอัญญา ใช้พยัญชนะอื่นแทนไป จนถึงจะสำคัญก็เป็นปัญญา ปัญญาเป็นพยัญชนะในวรรคที่ ๕ ตัวต้นเลยของวรรคที่ ๕ หมายถึงตัวฐานจิตแท้ๆ เต็มๆ แฉกที่ ๕ ป ผ ภา พ ม ม.ม.าคือจิต ผู้ที่จะไม่ยึดมั่นถือมั่นแล้วก็ต้อง มนะ คำว่านะ คือไม่ เป็นตัวจบ ถ้าปะเป็นตัวเต็ม ถ้าม นี้จะไม่แล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓

อัญญา

รายละเอียด : ๑. รู้ทั่ว หรือรู้หมด ๒. ปัญญาอันยิ่ง ๓. ความรู้แจ้งแบบพิเศษเป็นโลกุตระ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๙๘, คำบุญ คือบาป หน้า ๒๗๔, คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๘๘ หน้า ๔๙

อัญญา

รายละเอียด : ความรู้ที่อื่น ความรู้ที่ไม่เหมือนความรู้ทาง โลก เป็นความรู้ของโลกุตระเหมือนกัน

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอาจริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

อัญญาณอุเบกขา

รายละเอียด : อุเบกขาชนิดไม่มีญาณ ไม่ใช่อุเบกขาที่ ได้จากการเกิดขึ้นด้วยความรู้ ความสามารถของวิชา

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๘๘

อัญญาเป็นความรู้เดียวกันกับปัญญา

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นคำว่าปัญญา จึงเป็นความรู้ เดียวกันกับ อัญญา ไม่ใช่ความรู้ เจกหาหรือเจกตา เจโก

ที่พยัญชนะกำกับไว้ ของชาวโลกียเทวนิยมที่ไม่ออกจากโลก
วังวนโลกีย์ เขาจะไม่ออกจากกรอบเดิม แต่หนีออกมาจากกรอบ
เดิม เป็นของพระพุทธเจ้าเป็นโลกุตระธรรม พวกเรามีปัญญา
ออกจากกรอบของโลกียะ เข้าใจอย่างมีปัญญา อัญญาธาตุนี้
เข้าใจตรงนี้ได้ นั่นแหละ จึงจะเจริญทางโลกุตระธรรม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

อัญญาตา

รายละเอียด : ๑. ต้องรู้ ต้องเข้าใจให้แท้ ให้จริง ๒. ความ
รู้แจ้ง ความรู้อย่าง ความไม่รู้ของผู้ไม่รู้ ความรู้อย่างของผู้รู้อย่าง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๖๓, สมมติพุทธ
หน้า ๓๗๙

อัญญาเตยรณีย์

รายละเอียด : คนผู้ยังไม่รู้จักพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง
แม้แต่ชาวพุทธผู้ยังไม่รู้จริง รู้ไม่ถูกต้อง

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๓๐

อัญญาโลก

รายละเอียด : คือ โลกอันอื่น ดาวคนละดวงโลกคนละ
ลูก โลกโลกียะก็โลกหนึ่ง โลกโลกุตระก็อีกโลกหนึ่ง เราชาว
อโคตซึ่งเป็นคนที่ไม่เหมือนเขาเป็นคนละโลก เขาเข้ามาไม่ค่อย
ติดเข้ามาไม่ค่อยได้ เพราะว่ามันเป็นโลกที่ยากมันเป็นโลกที่มี
ราศีสะอาด ราศีอุตระ เขาเข้ามายาก เป็นเรื่องอจินไตยที่เป็น
ธรรมชาติชนิดหนึ่ง พระธรรมของพระพุทธเจ้าที่เป็นโลกุตระ-
สัจจะจึงเป็นสัจธรรมที่รู้ยากเข้าใจยากแต่เป็นสัจธรรมที่จำเป็น
โดยเฉพาะชาวพุทธเพราะว่าศาสนาพุทธมีอันนี้แหละเกิดขึ้น
มาพระพุทธเจ้าอุบัติจึงเกิดโลกุตระธรรม เรื่องพิเศษเป็นเรื่องที่
รู้แจ้งโลกรู้จักทุกอย่างรู้ดาวดวงอื่นโดยเฉพาะดาวดวงที่เป็น
ดาวพิเศษยิ่งกว่าพระอาทิตย์ สามารถส่องทะลุอะไรได้หมด
เลย ดาวดวงเล็กน้อยก็ในอำนาจของพระอาทิตย์

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ซิวัด บ้านราช วันจันทร์ที่
๒ มีนาคม ๒๕๖๓

อัญญาชิต

รายละเอียด : อัดอัด, อัดอัดใจ

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๗, พุทธเป็น
อเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๒๔

อัญญาชิต

รายละเอียด : ๑. ไม่ชอบใจ ๒. อัดอัด, คับแค้นใจ,
ความไม่ชอบใจ

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๐๐, ทางเอก ภาค ๓
หน้า ๙๐

อัญญา ปุริสสะ ปุคคลา เอสะ ภควโต สาวกสังโฆ

รายละเอียด : สาวกศิษย์ตถาคตนั้นมีบุคคลแปด
จำพวก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค หน้า ๙๕

อัญญา วิโมกฺเข กาเยน มุสิตฺวา วิหฺรติ

รายละเอียด : ๑. ต้องวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย สำเร็จอิริยาบถ
อยู่ ๒. สัมผัสศรบองศ์ประชุมทั้งความรู้และปฏิบัติที่เกิดวิโมกข์ ๘
อยู่ไม่ขาดสายแห่งการต่อเนื่องนั้น

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๕, ๕๘

อัญญา วิโมกฺเข กาเยน มุสิตฺวา วิหฺรติ ปัญญา ย จัสสทิสฺสา อาสวา ปริกฺขิณา โหนฺติ

รายละเอียด : รู้จักรู้แจ้งรู้จริงด้วยการสัมผัสวิโมกข์ ๘
ด้วยกาย (ของรูปและของนาม) สำเร็จอิริยาบถอยู่ และอาสวะ
ทั้งหลายของบุคคลนั้นสิ้นไปแล้วเพราะเห็นด้วยปัญญา

หนังสืออ้างอิง : รู้คนชั้นสูง รู้คุกชั้นสัตว์ หน้า ๒๐๒

อัญญาชโยนิ

รายละเอียด : ๑. สัตว์ที่เกิดในไข่ ๒. การเกิดในไข่ แล้ว
จึงเกิดเป็นตัวอีกที

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๒๗, ธรรมที่เป็นพุทธ
หน้า ๑๘๙

อัญญาชยะ

รายละเอียด : ๑. อวัยวะสืบพันธุ์ส่วนที่เป็นไข่ ๒. อวัยวะ
สืบพันธุ์ชายส่วนที่เป็นไข่ ตรงๆ กับภาษาอยู่หนึ่งเอง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๓๙, ๔๒๒

อัญญาชิต

รายละเอียด : ๑. ตน ๒. ตัวตน ๓. อันนั้น ตัวนั้น สิ่งนั้น
เป็นตัวตนอันหนึ่งนั่นเอง ซึ่งมันก็เป็นวิบาก หรือมีผลเหลือ
อยู่ในโลกนี้ เรียกว่าเป็น ตัวตน แต่มันไม่ใช่ของใคร ๔. ตัวตน

อันนั้น การยึดอย่างนั้นไว้ หรือทำให้เป็นอย่างนั้นตามที่มุ่งหมายยึดถืออยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๘-๒๒, ๓๐๐, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๕, ๔๖๕

อึดตกิเลส

รายละเอียด : ๑. เห็นตเห็นน้อยลำบากอยู่เพื่อบำเรอตน ๒. ความหมายด้านศิลปะ หมายความว่า ได้เห็นตเห็นน้อย ลำบากลำบาก ๓. บั้นขึ้นเป็นรูปเป็นร่าง ก่อขึ้นเป็นตัวตน ผันสร้างขึ้นปรุงแต่งขึ้นให้เป็นตัวเป็นตนให้ได้ในที่สุดน้อย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕๙, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๖๕

อึดตกิเลสญาณุโยค

รายละเอียด : มีความเพียรทรมานตนเอง คือความสุดโต่ง

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๘๖

อึดตกิเลสญาณุโยค

รายละเอียด : ๑. คนผู้เล่าเรียนก็ดี ประพฤติก็ดี จะถึงขั้นพากเพียรอุทสาหะปานใดก็ตาม ก็เป็นความเหนื่อยยากลำบากเปล่า ๒. ผู้ฝึกไฟจิตนิยมทั้งหลายนั่นเอง เป็นพฤติกรรม ๓. การประกอบความลำบากแก่ตน, ความพากเพียรอย่างลำบากอยู่ในความเป็นตัวตน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๘๑, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๕, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๓๖, ๓๘

อึดตทัตถรส

รายละเอียด : รสโลกียสุขที่ตนได้สนใจยึดถือนอกเหนือจากกาม

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๓๑

อึดตทัตถสุข

รายละเอียด : ๑. สุขเพราะยังบำเรออัตตา, สุขเพราะยังมีอัตตา, สุขจากการได้บำเรออัตตา ๒. มีความสุข หรือมีสุขภาวะ มีความเจริญด้วยอัตตา, สุขในอัตตา ๓

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๑๖๖, ๑๘๔, เปิดโลกเทวดา หน้า ๒๑, ๒๔

อึดตทัตถะ

รายละเอียด : ๑. สุขนอกจากกามคุณ ๕ ที่ตนยึดติด ๒. ประโยชน์ตนถ่ายเดียว

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๕๙, คำบุญคือบาป หน้า ๒๔๖

อึดตทัตถารมณ

รายละเอียด : สุขเพราะได้รับสิ่งที่บำเรออัตตาของตน

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๓๓

อึดตทิวฐิ

รายละเอียด : ๑. ความเห็นว่าเป็นตัวตน ๒. ทิวฐิที่ยึดความเป็นตนจนเกิดความเป็นอัตภาวะ ๓. ความรู้อันเกี่ยวกับตัวตน ๔. ทฤษฎีว่าด้วยตัวตน

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๓๔, ๗๓, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๓๘, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๗๑

อึดตนิยะ

รายละเอียด : คือความเป็นของตนได้อย่างมีสภาวะ ไม่มีในจิตตนแท้ จิตเป็นกลาง ไม่เอียงไปข้างฝ่าย (อันตา) ได้จริงๆ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๕๒

อึดตนิยา, อึดตนิยา

รายละเอียด : ๑. ของตน ๒. สิ่งนั้นเป็นของเรา, เป็นของตน ๓. ของกู, เป็นของตน ๔. เป็นของเรา ๕. ยึดมั่นเป็นของตน

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๘๒, ๕๐๖, ๕๐๘, วิถีพุทธ หน้า ๔๒, ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๒๒, ๑๒๒, อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๘๑, ๑๘๒, คำบุญคือบาป หน้า ๗๗

อึดตปฏิลาภ, อึดตปฏิลาภ

รายละเอียด : ๑. เข้าครองความเป็นตน, ได้ตัวตน, ตนเอง ได้ความเป็นตน ๒. เข้าครองอัตตา หรือได้อัตตา ๓. ได้ครองตัวตนหรือได้ความเป็นตัวตนนั้นแล้วในจิตวิญญาณของตน ๔. การเข้าครองอัตตาของจิต, จิตเข้าจับยึดความเป็นตัวตน

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๘, ๖๑, ๗๕, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๔๕, ๑๔๖, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๖

อัตตปฏิลภา

รายละเอียด : การได้ความเป็นตัวตนในตน

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๔๓

อัตตภาวะ, อัตตภาวะ

รายละเอียด : ๑. อากาการที่ปรากฏจริงของตัวตน ๒. ความปรากฏจริงแห่งตัวตน

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๓๘, ๗๓

อัตตภาวากินิพพุตติ

รายละเอียด : อันให้การปรากฏอัตตาเกิดในนั้น

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๔

อัตตวาทุปาทาน

รายละเอียด : ๑. ยึดได้แต่เพียงภาษาเปล่า มีแต่ปากๆ ส่วนสภาวะไม่รู้เลย ๒. เป็นผู้ยึดเอาได้แต่เพียงบัญญัติ แล้วก็หลงตน ยึดว่าตนได้บรรลุธรรม ๓. ยึดภาษานั้นๆ เทียง เข้าใจสภาวะธรรมได้ด้วยแค่ภาษาตายตัว ระดับเดียว ๔. ยึดได้แค่ วาทะ แคบัญญัติ แคสมมุติ เป็นตัวเป็นตนอยู่อย่างนั้น รับรู้ภาษาธรรมสูง ทำให้ยิ่งยึดมั่นถือมั่น หลงตน ๕. พวกได้แต่พูด หรือพวกที่ยึดเอาได้แต่คำพูด ได้แค่ภาษาเท่านั้นแหละ เป็นอัตตา เป็นตัวเป็นตน ๖. ฉวยเอาได้แค่วาทะ แคภาษา อยู่เท่านั้นเอง เป็นเนื้อเป็นตัว เป็นภูมิแห่งตน ๗. การยึดถือได้แค่คำพูดว่าตัวตน ว่าอัตตา ๘. ความรู้ที่รู้ได้เพียงแคพาดพิง ไปสู่สิ่งที่สูงสุด ได้แค่เป็นบุรุษที่สามอันได้แต่พูดถึงเท่านั้น ๙. ผู้ติดยึดแคภาษาเพราะไม่รู้สภาวะ ๑๐. ยึดถือว่ามีอัตตา แต่รู้เพียงแคพูดถึงได้เท่านั้น ไม่เคยสัมผัสของจริง ๑๑. การยึดได้แค่วาทะ (คำพูดหรือลัทธิของตนเท่านั้นอาศัยใช้ออยู่ในชีวิต) เป็นตัวตน ๑๒. ยึดถือได้แค่คำพูดหรือวาทะที่พูดๆ ที่บอกที่เล่าที่อธิบายที่ยืนยันกันว่าเป็นความจริง เป็นของจริง ก็แค่นั้น ความเชื่อความยึดถือจึงมีเพียงคำพูดเท่านั้นตลอดกาลนาน ๑๓. การยึดถือเอาได้แค่คำพูดเท่านั้นว่าเป็นสัจจะแห่งตัวตน เช่นที่พูดกันว่าพระเจ้ามีสภาพอย่างนี้ ยิ่งใหญ่อย่างไร หรือมีความสุขสูงสุดที่ได้ไปอยู่กับพระเจ้าเป็นอย่างนี้ นั่นก็เพียงได้แต่พูดๆ กันไปเท่านั้น ทว่าไม่ได้มีใครได้สัมผัสของจริงกันเลย มีแต่คำพูดกันเท่านั้นเอง ๑๔. มีแค่ความฉลาดที่เป็นตรรกะ ยึดได้แค่ภาษาหรือแค่วาทะ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๓๖, ๔๑, ๖๑, ๘๒,

ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๕, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๙๙, ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๔, ๗๗,

อัตตวาทุปาทาน

รายละเอียด : คือ ยังติดยึดอยู่แค่ได้รู้ และพูดถึงตัวตน เท่ากับ ยังไม่ถึงขั้นสัมผัสตัวตนได้จริง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๒๒๓

อัตตวาทุปาทาน

รายละเอียด : คือ ยึดแต่คำพูด (ยังไม่ใช้สภาวะ) ที่ตนเชื่อว่าจริงของตน จนมีรสตามที่ตนเชื่อ จึงเป็นอยู่กับสภาวะแท้

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๙๘

อัตตวินิบาต

รายละเอียด : ๑. การทำตนให้ตกนรกอย่างต่ำสุด หยาบสุด หรือฆ่าตัวเองตาย ๒. การฆ่าตัวตายอย่างเปลื้องที่สุด แพงที่สุด ทรมานกายที่สุดโดยการเสพยาเสพติด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๓๑

อัตตสังญา

รายละเอียด : ฐลีแห่งความชอบ ไม่ชอบ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๑๙

อัตตสัมปทา

รายละเอียด : ความถึงพร้อมของตนของตัวเอง

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๒๗

อัตตสัมภุต

รายละเอียด : เกิดแล้วในตน

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๗

อัตตัตถะ

รายละเอียด : ๑. ประโยชน์ตน, ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับตน อันได้แก่ประโยชน์ภายนอก (โลกธรรม) กับประโยชน์ภายใน (สุข) ซึ่งเป็นคุกที่ตนขังไว้ ๒. ผู้ได้รับประโยชน์ตน

หนังสืออ้างอิง : รู้คนขังสุข รู้คุกขังสัตว์ หน้า ๑๗๘, เปิดโลกเทวดา หน้า ๒๑

อิตตา

รายละเอียด : ตัวตนของกิเลส
ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

อิตตา

รายละเอียด : ๑. ตัวตน ๒. ตัวตนของจิต ของวิญญาณ
ของตนเองที่พยายามบั้น ที่พยายามทำให้เกิดขึ้นให้ได้จนสำเร็จ
๓. มี, ตน ๔. ความมี ๕. ตัวกู, เป็นตน, ตัวของตน ๖. ตัว,
เป็นตัวเป็นตน, เรา, ตัวการ, ตัวจริง ๗. เป็นเรา ๘. กู ๙. ตัวตน
ชั้นปลายของสัปดาห์ เป็นตัวตนที่เหลือนั้นสุดท้าย ๑๐. ตัวตน
ที่เกิดแล้วยังไม่ดับไป, ตัวตนของนามธรรมคือ จิต เจตสิก รูป
นิพพาน ๑๑. คือกาย [องค์ประกอบของรูปนามเมื่อประกอบ
เข้าเป็นตัวตน]

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๑๙, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๓๕๕, ๔๘๘, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๓, ถอดรหัส
อิตตา อนัตตา นิตตา หน้า ๑๓, ๒๒, ๑๒๒, ๑๒๙, คนคือ
อะไร? หน้า ๒๘๒, ๔๔๓, ๕๐๖, ๕๐๗, ๕๑๐, ๒๕๓, สมบัติพุทธ
หน้า ๒๖๗, ๒๗๙, อีคิวโลกุตรระ หน้า ๑๘๑, ๑๘๒, รู้คนขงสุข
รู้คนขงสัตว์ หน้า ๑๑๒, วิถีพุทธ หน้า ๔๗

อิตตา

รายละเอียด : อิตตา คือ ตัวตน อิตตานั้นแหละพาเรา
ลำบาก จนสุดท้าย คนที่ไปปฏิบัติธรรมเป็นพระอรหันต์ได้แล้ว
ก็ยิ่งอาศัยอิตตาตัวตนที่อาศัยเข้าใจอิตตาอาศัยโดยไม่ได้ยึดถือ
เป็นเราเป็นของเรา มันคือแห่งก้อนของขันธ์ แปลว่า กอง
หมวดหมู่

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันตโศก ครั้งที่ ๖๙
วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

อิตตา ๓

รายละเอียด : ความยึดเป็นตัวตน (อิตตา) มี ๓ อย่าง
คือ ๑. โอฬาริกอิตตา (ตัวตนหยาบที่มีรูปร่าง) คน สัตว์
สิ่งของต่างๆ ๒. มโนมยอิตตา (ตัวตนที่สำเร็จด้วยใจ) จิตชั้น
จินตนาการต่างๆ ๓. อรูปอิตตา (ตัวตนที่ไม่มีรูปร่าง) อารมณ์
ความรู้สึกต่างๆ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ไปฏฐปาทสูตร
ข้อ ๓๐๒

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุธสุตถิ

อิตตา ๓

รายละเอียด : ๑. การยึดครองหรือได้ตัวตนวัตถุภายนอก
(โอฬาริกอิตตา ๗) ๒. การยึดครองหรือได้อิตตาที่สำเร็จด้วยใจ
บั้นรูปสัญญา ไม่อาศัยวัตถุภายนอกหยาบๆ แล้ว (มโนมย-
อิตตา ๗) ๓. การยึดครองหรือได้อิตตาที่หาอุปมาได้ หรือ
รูปละเอียดที่บั้นสำเร็จขึ้นด้วยสัญญา (อรูปอิตตา ปฏิภาโ).
(ไปฏฐปาทสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๐๒)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : ไปฏฐปาทสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๙
ข้อ ๓๐๒

อิตตา หิ อิตตโน นาโถ

รายละเอียด : ๑. ตนทำ ตนได้ ตนต้องช่วยตน ตนต้อง
พึ่งตน ๒. พึ่งตนของตนเอง ๓. ตนเป็นที่พึ่งของตน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๘๘, ธรรมที่เป็น
พุทธ หน้า ๑๓๔, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๓๕, พุทธเป็น
อเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๓๒

อิตตากับมานะ

รายละเอียด : คำว่า อิตตา เป็นคำรวม ของจิต จิต
ทั้งหมด แล้วยึดมั่นถือมั่นด้วยอวิชาด้วยความไม่รู้ทั้งดุ้นทั้ง
แห่งไปหมด ส่วนมานะ เป็นการยึดถือส่วนย่อย มานะ คือ
ความยึดถือ ถือดี เป็นเชิงดีนะ มานะ แต่เป็นความยึดมั่นถือมั่น
ในความดีที่ตนเองมี หากเป็นอุปกิเลส ๑๖ ก็เกือบตัวสุดท้าย
๑๓ มานะ ๑๔ อติมานะ ๑๕ มทะ ๑๖ ปมาทะ มานะถือดี
อติมานะยึดถือซ้อนเข้าไปอีก หนักเข้าไปอีก

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันพุธที่
๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

อิตตาของเทวนิยม

รายละเอียด : เทวนิยม ทั้งหลาย ตีอิตตาตัวเอง ไม่แตก
แยกไม่ออก จำนวนอยู่กับคำสั่งตายตัว ทั้งๆ ที่เป็น จิตวิญญาณ
ของเราเอง เป็น จิตวิญญาณ ที่สามารถ รู้ อะไรต่ออะไร
แยกย่อยออกไปอีกหลากหลายมากมายมหาศาลได้ นับไม่ถ้วน
แต่ถูกจำกัดไว้เสียแล้วว่า อย่าเขยวนะ! ต้องอยู่ในกรอบ เชื้อ
เทว ผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดนี้ คือ พระเจ้า เท่านั้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

อัตตาคือการยึดถือตัวเอง

รายละเอียด : เด็กเขากลาม เด็กชาวโศก เขากลามแล้วจะได้เข้าใจไปเรื่อยๆ ยิ่งต่อไปก็จะรู้สึกซึ่งไปเรื่อยๆ แต่ผู้ใหญ่ทุกวันนี้ไม่ค่อยประสีประสา อัตตาคืออะไร ก็ได้ยินเขาพูดกันว่าอัตตาคือตัวกูของกู อัตตาคือตัวตน คำว่าตัวตนทั้งกว้างหยาบละเอียดลึกใหญ่ มันคลุมไปหมด อัตตาคือการยึดถือตัวเอง (ด.ช.ภูมิพุทธมาราบ ๒ ครั้ง คนเลยทักว่ามาราบไม่ครบ ๓ ครั้ง) สรุปง่ายๆ ว่า มันยึดถือแล้วจะเอาแต่ใจตัวเอง กุจะเอาอย่างนี้แหละคืออัตตา ตัวสำคัญ มันยังยึดอยู่เท่าไรก็อัตตาเท่านั้น ถ้ายึดมากๆ เกี่ยวกับภายนอกทางกามด้วย ยึดทางวัตถุ ยึดทางฆ่าฟันมันเสียเอาเมียมันมา ยิ่งใหญ่ เจงกิสข่านฆ่าเอาแดนดิน พวกนี้ติดในอัตตายิ่งใหญ่คือโอฬาริกอัตตา คือ กามชั้นนอบายมุข นรกรุนแรงชั้นจตุ-มหาราชิกา ที่เขาบอกว่า เป็นสวรรค์ชั้นที่ ๑ มันเอาอำนาจบาตรใหญ่ สมัยโบราณก็สร้างให้เป็นรูปร่างคนมีเขี้ยวอกตาไปน คุดัน มีลักษณะน่ากลัว ถือดาบถือหอกใหญ่หนัก เช่นฆ่าคือเป็นพวกยักษ์มารุนแรง คือหลงว่าเป็นเทวดา ความคิดของคนที่หลงความยิ่งใหญ่แบบนั้นก็เลยนึกว่าเป็นเทวดาเรียกมันว่าจตุมหาราช จตุแปลว่า ๔ กุจะเป็นใหญ่ทั้ง ๔ ทิศเลย ถ้ามีทิศมากกว่านั้นก็เอามากกว่านั้นแต่ที่มันมีสี่ทิศที่จริงจตุมหาราชคือสัตว์อะไร แถมอีกนิต สวรรค์ทั้ง ๖ ชั้นเป็นของเก็ของเลวร้าย พวกที่เคยยึดถือจะเอาสวรรค์เอาตมาหักเลย หักด้ามพราด้วยเข้า ไม่ให้แสบพวกนี้หรอก ขนาดคุณเข้าใจแล้วก็ยังไม่สามารถทำได้ทันทีก็ต้องสอนให้ทำเป็นขั้นตอน ไม่ใช่รุนแรงว่าใครไม่ได้แบบนี้ไม่รับเป็นพวกก็ไม่ถึงขนาดนั้น

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๓

อัตตาคือเนียนในเป็นตัวเรา

ส่วนอัตตานิยามคือของเรา

รายละเอียด : อัตตาคือเนียนในเป็นตัวเรา ส่วนอัตตานิยามคือของเรา เช่นยึดกระถ้อน ยึดเพชรพลอยเป็นของเรา หรือแม้แต่ยึดติดสิ่งที่ เป็นเราเป็นของเรา มันไม่ใช่กายแล้วก็ยึดถือ เป็นเรา ที่มันไม่ใช่เรียกว่า อัตตานิยาม ที่เรายังอาศัยมันอยู่ข้างในเรียกอัตตา ห่างออกไปเรียกอัตตานิยาม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

อัตตาที่อาศัยทำงาน

รายละเอียด : ก็มีความประสงค์ต้องการที่จะทำงานเป็นเจตนาที่จะเรียกว่าอยากก็ได้ แต่อยากเสพบำเรอตัวเองเลยบำเรออัตตา รูปภพ อรูปภพ รวมๆ เรียกอัตตา โอฬาริกอัตตา คือกามหยาบ มโนมยอัตตาเหลือภายในคือรูปที่สำเร็จด้วยจิตเหลืออรูปอัตตา ทำให้หมดอีก อัตตา แต่ก็ยังไม่ปรินิพพาน เป็นปริโยสาน ก็เหลือเป็นอัตตาที่อาศัยเวทนาจะว่าไม่มีก็มีจะมีคือไว้อาศัย

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อัตตาทิปไตย

รายละเอียด : ๑. อำนาจตนเอง หรืออำนาจในตัวตน ๒. อำนาจอัตตา ๓. อำนาจในตน, อำนาจของตน

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๒๑, ๒๕๘, ๓๕๗

อัตตานุ

รายละเอียด : (อัตต + อนุ = อัตตาที่แม่เล็ก แม่เป็นฐิติละเอียดลออ) อัตตาเศษเล็กเศษน้อย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๑๕

อัตตานุทิวฏฐิต

รายละเอียด : ๑. ไม่ให้มีเศษน้อยของอัตตาในปัจจุบันนี้ๆ เทียว ๒. ตามตรวจตามเห็นอาการต่างๆ ที่เป็นอัตตาในตน ๓. ตามเห็นความเป็นตัวตนได้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๐๔, ถอดรหัส อัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๗๕, กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๖

อัตตานุทิวฏฐิต

รายละเอียด : ดูกรภิกษุ บุคคล รู้ (ชานาติ) เห็น (ปัสสตี) จักขุ แล ด้วยความเป็นอนัตตา จึงจะละ อัตตานุทิวฏฐิต ได้ บุคคล รู้ เห็น รูป ด้วยความเป็นอนัตตา จึงจะละ อัตตานุทิวฏฐิต ได้ บุคคล รู้ เห็น จักขุวิญญูณ ด้วยความเป็นอนัตตา จึงจะละ อัตตานุทิวฏฐิต ได้ บุคคล รู้ เห็น จักขุสัมผัส ด้วยความเป็นอนัตตา จึงจะละ อัตตานุทิวฏฐิต ได้ บุคคล รู้ เห็น แม้ สุขเวทนา ทุกขเวทนา หรือ อทุกขมสุขเวทนาที่เกิดขึ้นเพราะ จักขุสัมผัส

เป็นปัจจัย ด้วยความเป็นอนัตตา จึงจะละ อัตตานุภิกขุ ได้ บุคคล รู้ เห็น หู... บุคคล รู้ เห็น จมูก... บุคคล รู้ เห็น ลิ้น... บุคคล รู้ เห็น กาย... บุคคล รู้ เห็น แม่ สุขเวทนา ทุกขเวทนา หรือ อทุกขมสุขเวทนาที่เกิดขึ้นเพราะ มโนสัมผัส เป็นปัจจัย ด้วยความเป็นอนัตตา จึงจะละ อัตตานุภิกขุ ได้ ดูกรภิกษุ เมื่อ บุคคลรู้้อยู่อย่างนี้ เห็นอยู่อย่างนี้แล จึงจะละ อัตตานุภิกขุ ได้

คำอธิบาย : จาก... พระสูตรทั้ง ๓ นี้ จะเห็นได้ชัดเจน ว่า การปฏิบัติเพื่อ ละมิจฉาทิฏฐิ ก็ดี ละสักกายทิฏฐิ ก็ดี ละ อัตตานุภิกขุ ก็ดี ล้วนปฏิบัติอย่างเดียวกัน มีองค์ประกอบ เหมือนกันทุกประการ เพียงแต่ว่าต้องปฏิบัติจนกระทั่ง รู้ (ซานาติ) เห็น (ปัสสตี) ผลของการปฏิบัติชัดเจนเป็น ไตรลักษณ์ อย่างครบครันตามลำดับ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๘ ข้อ ๒๕๖

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสนิพพาน อัตตา อนัตตา นිරัตตา หน้า ๙๖-๙๗

อัตตามีตั้งแต่ระดับพีช (พีชนิยาม)

รายละเอียด : อัตตามีตั้งแต่พีช ระดับนี้ อัตตาระดับ จิตนิยามเป็นอย่างนี้ เรารู้ในอัตตาในความเป็นโลก ชีวิตชีวะ พีชมันก็หมุนเวียน แต่ระดับสัตว์ เรารู้ว่ามันต่างจากสัตว์มันก็ไม่เบียดเบียนใครได้ พระอรหันต์สามารถทำให้จิตวิญญาณเรา เป็นพีช (วิญญาณของพีช) ได้เราก็ก้มตพิษภัยต่อผู้อื่น มีแต่ สร้างประโยชน์แล้วก็แถมมีจิตนิยามด้วย เราจะมาสร้างสรรให้ มากๆ ช่วยคนอื่นให้มากๆ ทำของที่ดีเรา กระทำต่างๆ ลงไป มันจึงเป็นคุณค่าประโยชน์กับ (ประกัน) ชีวิตในระดับพีช ชีวิต ในระดับสัตว์ กับที่เป็นกาย พีชเป็นพลังงานชีวะ เรายังไม่ เรียกนาม เราเรียกพลังงานรูป พลังงานที่มีตัวประธานสร้าง ตัวเอง ในความเป็นชีวะของพีช มันต่างจากสัตว์ รู้จักกรรมที่ ถึงขั้นสัพพปาปัสสอภรณ์ กุศลอุปสัมปทา สจิตตปริโยทปนัง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๒

อัตตาทิอัตโนนาโถ

รายละเอียด : คือ เราต้องมาเรียนรู้กรรมวิบากจริงให้ กรรมเป็นที่พึ่ง วิบากเป็นที่พึ่ง อัตตาทิอัตโนนาโถ ตนเป็น ทายาทของกรรม กรรมพาเราเป็นไป กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ของเราเอง ไม่ใช่พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย เป็นเผ่าพันธุ์ของตัวเอง ถ้าเราทำกรรมเป็นเผ่าโจร คุณก็ไปรับกรรมเป็นเผ่าโจรของคุณเอง จะไปเอาให้คนอื่นไม่ได้ ให้เพื่อนให้พ่อแม่ไม่ได้ ตระกูล

ของคุณก็คุณทำเองทั้งนั้น เป็นกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ คุณก็อาศัย กัมมปฏิสนธิ

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อัตตาโงไม่ตรวจความจริง

รายละเอียด : เอาคำพระพุทธเจ้าที่เขาแปลเป็นไทย จากพระไตรปิฎกมาว่าเขาเลย เขาจะสะดุ้งสะเทือนบ้างไหม เขาจะรู้จัก เขาจะวาวๆ ใหม่ ว่านี่ดำๆดำๆถูกเหลือเกิน เขาก็คง ไม่รู้ไม่ฟัง หว่าเราเป็นพวกปากหอยปากปู จริงๆ แล้วอาตมา ไม่ได้ดำแต่ดำหนึ่เดือนให้รู้ตัว เขาจะไม่เข้าใจว่าอาตมานั้น สอนเขาบอกเขา เขาก็จะเข้าใจว่าดำแต่กู ลีๆ เขารู้แหละ เพราะ เราไปพูดไปนี้ถูกทุกอย่าง เขาเป็นอย่างที่อาตมาพูด แต่อัตตามันก็ถูกดำแล้วไม่ตรวจความจริง ไปยึดความไม่ถูกต้องว่า เป็นความจริงไปยึดความไม่ถูกต้องว่าถูก หากว่าลองพิจารณาสิ่ง ที่อาตมาพูด ก็จ้ะรู้ว่าตัวเองมงานั้นหลังตาออกป่าเขาถ้าอยู่นั้นแหละ ในคฤหัสถ์กษัตริย์เทส เริ่มต้นคำว่ากายวิเวกก็เอาร่างกายทั้งร่างออกไปสู่ป่า กายวิเวกเขาเอาตัวตนทั้งร่างออก เคลื่อนย้ายไปจากความม่วนวายของสังคม มันก็มีความหมายที่ เข้าใจได้เหมือนกัน ก็จับร่างกายออกไป ห่างสังคมที่ม่วนวายไป อยู่กับเสื่อสิงห์กระทิงแดงเงี้ยวเขียวขอ ก็ถือนี่ทำกายสังัดแล้ว? ไม่ใช่

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อัตตโต

รายละเอียด : ความเป็นตัวตน

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๓๘

อัตถ

รายละเอียด : ๑. เนื้อหา สาระ แก่นแท้ ๒. เนื้อหาแท้ๆ ๓. ประโยชน์

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๓๗, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๓, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๓๔

อัตถะ

รายละเอียด : ๑. แก่นสาร เนื้อหา ๒. ประโยชน์, ผลได้
หนังสืออ้างอิง : สมานีพุทธ หน้า ๔๐๖, รู้คนซังสุข รู้จัก ชังสัตว์ หน้า ๑๖๔, ๑๗๗

อรรถ ๓

รายละเอียด : คือ ประโยชน์ของการปฏิบัติธรรม ๓
 อย่าง ๑. อรรถัตถะ (ประโยชน์ตน) ๒. ปรัตถะ (ประโยชน์ผู้อื่น)
 ๓. อุภยัตถะ (ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๐ ชัคควิสาณสูตร-
 นิทเทส ข้อ ๖๗๓

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตสิก

อรรถัตถะ

รายละเอียด : การรู้จัก หรือการรู้ยิ่งในเนื้อหาแก่นสาร
 ในตัวจบ ในตัวเป้าหมาย ประโยชน์อื่น ในสิ่งที่หายไป
 อันตรธานไป ในความเลื่อม ความพินาศในความพินาศ ใน
 ความมี ความเป็น ในผล

หนังสืออ้างอิง : สมานิปุทธ หน้า ๓๗๙

อรรถ

รายละเอียด : ๑. มี ๒. ความมี
 หนังสืออ้างอิง : สมานิปุทธ หน้า ๒๖๗, ๔๓๔

อรรถ ทินนัง (๑)

รายละเอียด : ๑. ทานที่ให้แล้วมีผล ๒. ทานที่ให้แล้ว
 มีผลแก่ตน

หนังสืออ้างอิง : สมานิปุทธ หน้า ๑๑๓, ธรรมที่เป็นพุทธ
 หน้า ๒๓๐

อรรถ ยัญญัง (๒)

รายละเอียด : ๑. ยัญที่บูชาแล้วมีผล ๒. ยัญที่บูชาแล้ว
 หรือปฏิบัติตามวิธีนั้นแล้วมีผล

หนังสืออ้างอิง : สมานิปุทธ หน้า ๑๑๓, ธรรมที่เป็นพุทธ
 หน้า ๒๓๐

อรรถ หุตัง (๓)

รายละเอียด : ๑. สังเวทที่บวงสรวงแล้วมีผล ๒. ทั้งทาน
 หรือปฏิบัติตามพิธีกรรมนั้นแล้วมีผลแก่ตน

หนังสืออ้างอิง : สมานิปุทธ หน้า ๑๑๓, ธรรมที่เป็นพุทธ
 หน้า ๒๓๐

อรรถ สุขต ทุกกฏานัง กัมมานัง ผลัง วิปาโก (๔)

รายละเอียด : ๑. ผลวิบากของกรรมที่ทำดี ทำชั่วแล้วมีอยู่
 ๒. ผลวิบากของกรรมที่ทำดี ทำชั่วแล้วมีผล คือกรรมเป็นของตน

กรรมเป็นมรดกของตน ๓. ผลวิบากของกรรมที่ทำดีทำชั่วมีจริง
 หนังสืออ้างอิง : สมานิปุทธ หน้า ๑๑๓, ธรรมที่เป็นพุทธ
 หน้า ๒๓๐, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๔๐

อรรถ อัยัง โลกโก (๕)

รายละเอียด : ๑. โลกนี้มี ๒. โลกนี้มี ต้องรู้แจ้งความเป็น
 โลกนี้

หนังสืออ้างอิง : สมานิปุทธ หน้า ๑๑๓, ธรรมที่เป็นพุทธ
 หน้า ๒๓๐

อรรถ ปโร โลกโก (๖)

รายละเอียด : ๑. โลกหน้ามี ๒. โลกหน้ามี ต้องรู้แจ้ง
 ความเป็นโลกหน้า

หนังสืออ้างอิง : สมานิปุทธ หน้า ๑๑๓, ธรรมที่เป็นพุทธ
 หน้า ๒๓๐

อรรถ มาตา (๗)

รายละเอียด : ๑. มารดามี ๒. มารดามี ต้องรู้แจ้งความ
 เป็นแม่ทางธรรม

หนังสืออ้างอิง : สมานิปุทธ หน้า ๑๑๓, ธรรมที่เป็นพุทธ
 หน้า ๒๓๐

อรรถ ปีตา (๘)

รายละเอียด : ๑. บิดามี ๒. บิดามี ต้องรู้แจ้งความเป็น
 พ่อทางธรรม

หนังสืออ้างอิง : สมานิปุทธ หน้า ๑๑๓, ธรรมที่เป็นพุทธ
 หน้า ๒๓๐

อรรถ สัตตา โอปปาติกา (๙)

รายละเอียด : ๑. สัตว์ที่เป็นอุปปาติกะมี ๒. สัตว์ที่เป็น
 โอปปาติกะมี ต้องรู้จัก

หนังสืออ้างอิง : สมานิปุทธ หน้า ๑๑๓, ธรรมที่เป็นพุทธ
 หน้า ๒๓๐

**อรรถ โลก สมณ พราหมณา สัมมัคคตา
 สัมมา ปฏิปันนา เย อิ มัญจโลกัง ปรัญ จ โลกัง
 สยั อภิญญา สัจฉิกัตวา ปเวเทนตีติ (๑๐)**

รายละเอียด : สมณพราหมณ์ทั้งหลาย ผู้ดำเนินชอบ
 ปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้ โลกหน้าให้แจ่มแจ้ง เพราะรู้ยิ่ง
 ด้วยตนเอง ในโลกมีอยู่ ต้องค้นพบสัตบุรุษให้ได้

หนังสืออ้างอิง : สมานิทพุทท หน้า ๑๒๕, ธรรมทึ่เป็นพุทท หน้า ๒๓๐

อัถถัมภาคีย

รายละเอียด : สังโยชน ๕ เบื้องสูง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๑๒

อัถถา

รายละเอียด : จริงๆ เป็นแน้แท้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๕๕

อัถถา อสฐุ อมายาวิ

รายละเอียด : เป็นผู้นอ้ออวด ไม่ได้มีมายาเลยจริงๆ เป็นแน้แท้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๕๕

อัถถ

รายละเอียด : ที่สุด, ปลาย, ปลายสุด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๑๙, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๑

อัถถคหิกทิกฎฐิ ๑๐

รายละเอียด : คือ ความเห็นทึ่ยึดเอาความเป็นที่สดุ แต่ละเรื่องถึง ๑๐ เรื่อง

หนังสืออ้างอิง : คนจนทึ่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ้อีก เล่ม ๑ หน้า ๒๑๗

อัถถคาหิกทิกฎฐิ ๑๐

รายละเอียด : อัถถะคือที่สดุ คา คือเกาะกลุ่มกันอยู่ คนใดมีคาหิกะ มีความรู้ไม่เป็นอารียะและยึดในความเป็นที่สดุ ๑๐ ประการ ยังมีอยู่เยอะ อัถถคาหิกทิกฎฐิ ๑๐ (ความเห็น อัถถือเอาที่สดุ, ความเห็นผิดทึ่แล่นไปสุดโต่งข้างใดข้างหนึ่ง Antagāhika-ditṭhi; ; the ten erroneous extremist views) คือเห็นว้า ๑. โลกเทียง (The world is eternal.) ๒. โลกไม่เทียง (The world is not eternal.) ๓. โลกมีที่สดุ (The world is finite.) ๔. โลกไม่มีที่สดุ (The world is infinite.) ๕. ชีวะก็ อัถถันัน สรรีะก็อัถถันัน (The soul and the body are identical.) ๖. ชีวะก็อย่างหนึ่ง สรรีะก็อย่างหนึ่ง (The soul is one thing and the body is another.) ๗. ตถาคตเบืองหน้าแต่ตาย ย่อม

เป็นอิก (The Tathagata is after death.) ๘. ตถาคตเบืองหน้า แต่ตาย ย่อมไม่เป็นอิก (The Tathagata is not after death.) ๙. ตถาคตเบืองหน้าแต่ตาย ย่อมเป็นอิก ก็ใช่ ไม่เป็นอิก ก็ใช่ (The Tathagata both is and is not after death.) ๑๐. ตถาคตเบืองหน้าแต่ตาย ย่อมเป็นอิก ก็มีใช่ ย่อมไม่เป็นอิก ก็มีใช่ (The Tathagata neither is nor is not after death.) พ้อครวว้า... ที่สดุเขายึดอยู่ตรงนั้นไม่ได้เข้าใจว้ามันมีก็คือมีไม่มี ก็คือไม่มี แต่เนี้ยัดความหมาย ๑๐ อย่างนี้ไว้ ซึ่งอัถถทึ่ไม่มี ไปยึดความไม่มีมันก็ไม่มี แต่ไปยึดความไม่มีเป็นมีอิก

ที่มา ทึ่ไป : รายการพุททศาสนาตามฎุมิ บ้านราช วันศุกร์ทึ่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พจนานุกรมพุททศาสตร์ ฉบับประมวล ธรรม สมเด็จพระพุททโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต)

อัถถคาหิกทิกฎฐิ ๑๐

รายละเอียด : ทึ่กล่าวถึงว้าโลกนี้มีโลกนี้ไม่มี โลกนี้ใช่ หรือไม่ใช่ ชีวะมีหรือไม่มี โลกมีที่สดุหรือโลกไม่มีที่สดุ โลกมีที่สดุก็มีใช่ โลกไม่มีที่สดุก็มีใช่ เทียบพยัญชนะ คนทึ่ไม่เข้าใจ ก็จิงงแล้ว ความจบในที่สุดของความ เป็นโลกทึ่จะรู้จบความ เป็นโลก หรือความไม่มีโลกไม่ใช่โลก คุณจึ่จะรู้จบคุณถึงจึ่จะรู้จบ คุณยังไม่วู้จบมันก็จึ่จะไม่จบ ความเป็นชีพความเป็นชีวะ สรรีะ ก็อย่างหนึ่งอัถถคาก็อย่างหนึ่ง

ที่มา ทึ่ไป : รายการล้ามะปะชีวัต บ้านราช วันจันทรทึ่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒

อัถถคาหิกทิกฎฐิ ๑๐

รายละเอียด : คือ ๑. โลกเทียง ๒. โลกไม่เทียง ๓. โลกมีที่สดุ ๔. โลกไม่มีที่สดุ ๕. อัถถาอัถถันัน สรรีะ ก็อัถถันัน ๖. อัถถคาก็อย่าง สรรีะก็อย่าง ๗. สัตว์ตายแล้วยังมีอยู่ ๘. สัตว์ตายแล้วย่อมไม่มีอยู่ ๙. สัตว์ตายแล้วยังมีอยู่ ทั้งไม่มีอยู่ ๑๐. สัตว์ตายแล้วยังมีอยู่ก็ไม่ใช่ ไม่มีอยู่ก็ไม่ใช่

หนังสืออ้างอิง : คนจนทึ่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ้อีก เล่ม ๑ หน้า ๓๙๓

อัถถคาหิกทิกฎฐิมิวัดถุ ๑๐

รายละเอียด : อัถถคาหิกทิกฎฐิมิวัดถุ ๑๐ เป็นไฉน คือ ๑. ความเห็นผิดทึ่ไปสุดโต่งข้างใดข้างหนึ่ง ว้า โลกเทียง ๒. ความเห็นผิดทึ่ไปสุดโต่งข้างใดข้างหนึ่ง ว้า โลกไม่เทียง ๓. ความเห็นผิดทึ่ไปสุดโต่งข้างใดข้างหนึ่ง ว้า โลกมีที่สดุ

๔. ความเห็นผิดที่ไปสุดโต่งข้างใดข้างหนึ่ง ว่า โลกไม่มีที่สุด
 ๕. ความเห็นผิดที่ไปสุดโต่งข้างใดข้างหนึ่ง ว่า ชีพก็อันนั้น
 สรรค์ก็อันนั้น ๖. ความเห็นผิดที่ไปสุดโต่งข้างใดข้างหนึ่ง ว่า
 ชีพเป็นอื่น สรรค์ก็เป็นอื่น ๗. ความเห็นผิดที่ไปสุดโต่งข้างใด
 ข้างหนึ่ง ว่า สัตว์เบื้องหน้าแต่ตายแล้วย่อมเกิดอีก ๘. ความ
 เห็นผิดที่ไปสุดโต่งข้างใดข้างหนึ่ง ว่า สัตว์เบื้องหน้าแต่ตาย
 แล้วย่อมไม่เกิดอีก ๙. ความเห็นผิดที่ไปสุดโต่งข้างใดข้างหนึ่ง
 ว่า สัตว์เบื้องหน้าแต่ตายแล้วย่อมเกิดอีกก็มี ย่อมไม่เกิดอีกก็มี
 ๑๐. ความเห็นผิดที่ไปสุดโต่งข้างใดข้างหนึ่ง ว่า สัตว์เบื้องหน้า
 แต่ตายแล้ว ย่อมเกิดอีกก็หาไม่ได้ ย่อมไม่เกิดอีกก็หาไม่ได้

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๕ ข้อ ๑,๐๓๒ ธรรมมา
 ธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อรรถกถา

รายละเอียด : ผู้ถึงที่สุด, ผู้ชนะความทุกข์
 หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๕๔

อรรถกถามี ๕ อย่าง

รายละเอียด : ๑. อธิคมอันตรธาน อันตรธานแห่งการ
 บรรลุ ในยุคนี้ไม่มีหายไปแล้ว ๒. ปฏิบัติอันตรธาน อันตรธาน
 แห่งการปฏิบัติ พุทธในเมืองไทยเป็นกัน ๙๕% แต่ว่าปฏิบัติกัน
 ก็คน ผู้ตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติก็ไม่บรรลุ ไม่เจริญในอริสัจ-
 ปัญญา-วิมุตติ ไม่เป็นไปตามธรรม (อธิคม) ของพระพุทธเจ้า
 มันไม่สัมมาทิฎฐิ ปฏิบัติก็มีจรรยาปฏิบัติ ๓. ปริยัตติอันตรธาน
 อันตรธานแห่งปริยัติ พระพุทธเจ้าท่านได้พยากรณ์ไว้ในเรื่อง
 ของกลองอานกะ คือเหลือแต่ชื่อว่างกลองอานกะ แต่เนื้อกลอง
 เพี้ยนไปหมดแล้ว เช่นเดียวกันกับที่เขายึดถือในปรมาติ แต่ไม่มี
 เนื้อโลกุตระธรรมแล้ว ของปลอมจะดูสวยดีด้วยเหมือนกลอง
 อานกะ กลายเป็นปริยัติที่เพี้ยน แต่ก็ยังดีที่มีเหลืออยู่ ที่พ่อครู
 อธิบายจึงไม่ตรงกับที่เขายธิบายมา เพราะที่ถูกต้องอันตรธาน
 ไปแล้ว ๔. ลิงคอันตรธาน อันตรธานแห่งเพศ คือสมณะเพศ
 ก็เพี้ยนอีก คือกลายเป็นสมณะเพศที่ปลอม มาอาศัยทำมา
 หากิน มาบวชทำลายศาสนา มาทำเศรษฐกิจวิชา มาหลอกลวง
 คนหาเงินบำเรอใจตน อยากใหญ่โตอยากร่ำรวย หาวิธี
 การประเล้าประโลมกันมากมาย มีสำนักที่เป็นตัวอย่างชัดเจน
 เลวร้าย ทั้งสายศรัทธาและสายเจโต สายศรัทธาก็หลอกลวงเอา
 เงิน สายเจโตก็หลอกลวงให้หลง มีเท่าไรเทเงินให้หมด แล้วเอา
 ไปฟลายุสร้างใหญ่โตเป็นไปเพื่อความมักมากใหญ่โต มอมเมา
 ด้วยโลกียรส โลกียารมณ์ ดังนั้นปริยัติที่เพี้ยนไปหมดทั้งสาย

ศรัทธาหรือเจโต จึงไม่เข้าใจใจค หรือความแตกต่าง ก็เลยมี
 แต่นักบวชที่ไม่ใช่สมณะเพศ ยิ่งกว่าหินเพศ (ฆราวาส) ผู้ตั้งใจ
 บวชกลับกลายเป็นพวกลักเพศ (มาปลอมบวชมาขโมยเพศ)
 แล้วคนก็ให้เอกสิทธิ์ ที่คนยกให้หลายอย่าง เชื้อถือเคารพ
 ให้เกียรติเคารพ ให้ของท่าน ลูกรับ อัญชลี แล้วใช้สิ่งเหล่านั้น
 เป็นอุปกรณ์ทำเลว แล้วจับซ่อนหลอกคนให้เลื่อมใสเพื่อได้สิ่ง
 ที่ต้องการ กอบโกย จนหลงตนว่าตนมีบารมี แล้วก็ทำใหญ่
 ทำด้วยสิ่งที่หลงผิด เขาไม่รู้ตัว แต่ที่ทั้งรู้ก็มี แต่จริงๆ รู้ตัว
 เหมือนกันว่าตน มีสังขาร (การประกอบปรุงแต่งอย่างบาป)
 และเลวร้าย ดังนั้น เพศสมณะก็อันตรธาน ยิ่งมาใช้รูปเป็น
 นักบวช แล้วมาทำพฤติกรรมบาป บาปก็ยิ่งแพงยิ่งสูง ๕. ธาตุ
 อันตรธาน อันตรธานแห่งธาตุ คือธาตุตั้งแต่วัตถุ จนถึงมโนธาตุ
 จิตธาตุ หรือวิญญาณธาตุ ธาตุวัตถุที่คืออย่างพระบรมสารีริกธาตุ
 ที่แท้จริงก็อันตรธาน มีแต่ของปลอมเสียเยอะ เป็นยุคที่อันตรธาน
 เกือบหมด เราก็มารู้กลับ อย่างเรื่องพระบรมสารีริกธาตุพ่อครู
 ก็มีผู้เอามาให้ไม่ขาดมือ จริงหรือไม่จริงก็ไม่คิดที่จะพิสูจน์ ถือว่า
 เป็นเครื่องอาศัย อย่างพระพุทธรูปที่เราสร้างมานั้นคือของไม่
 จริง คือของสมมุติทั้งสิ้น เราก็คือเคารพได้สนิทใจ เป็นสิ่งแทน
 พระพุทธเจ้า พ่อครูก็ทำพระพุทธรูปมาใช้ ซึ่งอาจมีปางที่สอง
 ของพระพุทธรูปชาวอโศก ก็มีคนมาสเก็ดให้มาก เรียกว่าปาง
 วิชิตอวิชชา มีพายุสลาตันพัดกระหน่ำอย่างแรงเลย ผ้าจีวร
 ปลิวเลย ถือว่าเป็นผู้ห้ามลม วิชิตอวิชชา คือผู้ชนะอวิชชา
 มันก็เกิดตามที่พ่อครูจินตนาการ ก็ได้คิดฟุ้งฝัน ก็เกิดตาม
 เหตุปัจจัย จะเกิดหรือไม่ก็ไม่รู้ ตอนนั้นผู้รู้เรื่องก็อย่างเพิ่งไป
 ขยายผลอะไรมากมาย ถือว่าเป็นสิ่งแทนพระพุทธเจ้า คนเรา
 ต้องอาศัยศรัทธานำ คนดีทั้งศรัทธาก็ผิด คนหลงศรัทธาทั้ง
 ปัญญาที่ผิดทั้งคู่ ต้องอาศัยทั้งสองอย่างคู่กัน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานปลูกเสกครั้งที่ ๓๗
 เรื่องตอบกันด้วยวิญญาณพุทธ ตอน ๖ วันศุกร์ที่ ๑๒ เมษายน
 ๒๕๕๖

อรรถกถาของกาม ๘

รายละเอียด : กามเกิดย่อมเป็นอรรถกถาแก่ผู้ประพฤติ
 ธรรม กามเป็นบ่วงแห่งมาร (กิเลส) เป็นแดนแห่งมาร เป็น
 เขี้ยวแห่งมาร เป็นที่หากินของมาร ๑. กามไม่เที่ยง (อนิจจา)
 ๒. กามว่างเปล่า (ตุจจา) ๓. กามเลือนหาย (โมสธัมมา)
 ๔. กามล่องลง (มุสา) ๕. กามให้ความยินดีน้อย (อัปปัสสาทา)
 ๖. กามมีทุกข์มาก (พหุทุกข์า) ๗. กามมีความคับแค้นมาก
 (พหุปายาสา) ๘. กามมีโทษอย่างยิ่ง (อาทินโว)

อันตรายของกาม ๘ - อัปพนิตะ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ จุฬทุกขกัณฑ์ธสุตร
ข้อ ๒๑๑ และ พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ อาเนญชสัปปายสุตร
ข้อ ๘๑

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตสิก

อันตราย

รายละเอียด : ๑. เป็นที่สุด, ถึงยอด ๒. ที่สุด ๓. ที่สุด
แห่งที่สุด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๐๐, ธรรมที่เป็น
พุทธ หน้า ๒๘๘, ปากกับพุทธศาสนา หน้า ๑๕๗

อันตราย

รายละเอียด : แปลว่า ไม่มีขอบเขต ไม่มีสิ้นสุด

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓

อันตราย

รายละเอียด : แปลว่า... ปลายสุด... สูงสุด ในสัมมา-
อารยมรรคมีองค์ ๘... มีแค่ข้อเดียวที่มีอันตราย... สัมมากัมมันตะ...
ชีวิต... หรือ... ชีวะ... อันสูงสุด... คือ... มีสัมมากัมมันตะ... กรรม
อันเป็นที่สุด... กัมมัฏโกมฺหิ... กัมมะทายาทอ... กัมมะโยนิ...
กัมมะพันธู... มีแต่กรรมเท่านั้น... เกิดขึ้น... ตั้งอยู่... ดับไป อยู่ที่
เราเลือก... ที่จะทำกรรม... เพราะทำสุด... กัมมะปะฏิสะระโน...
เรามีกรรม... เป็นที่พึ่งอาศัย

ที่มา ที่ไป : พ่อครูสมณะโพธิรักษ์ รายการตอบปัญหา
ผ่าเปรียง วันอาทิตย์ที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑

อันตราย

รายละเอียด : คือ ไม่มีข้าง, ส่วน, ปลาย, ฝ่าย, ด้าน,
โต่ง, เหลื่อม

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๔๓

อันตราย

รายละเอียด : ๑. ปลายข้าง ๒. โต่ง ๓. ยอด, ชาย,
ปลาย, โต่ง, ข้าง, ที่สุด

หนังสืออ้างอิง : รู้คนขงสุข รู้คุกขงสัตว์ หน้า ๒๐,
พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๓๔, คำบุญคือบาป หน้า
๔๓

อันตราย

รายละเอียด : สูงกระเถิบขึ้นๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๑๐

อันตราย

รายละเอียด : ๑. สูงสุด ๒. เราไม่พัก ก็คือเราเพียร
อยู่เสมอ ไม่ย่อหย่อน เรามีความช่วยเหลือผู้อื่นอยู่, เรามีที่
ยึดเหนี่ยวคือความไม่พักนั้นเองอยู่, เรามีความไม่พักเป็นความ
ค้ำจุน เป็นที่พึ่ง ๓. เสร็จสุดท้าย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๑๐, สมธิพุทธ
หน้า ๒๕๘, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๒๙

อัปพนิตตั้งจิตตั้ง

รายละเอียด : ไม่ตั้งจิตต่อใดๆ

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๖๒

อัปพนิตนิพพาน

รายละเอียด : อรหันต์ที่ตายแล้วสูญไปเลย

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๒๙๓

อัปพนิตนิพพาน

รายละเอียด : คือ เป็นผู้ ทำการตายให้แก่ตน ได้อย่าง
เก่งสุด คือ พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ ซึ่งสามารถจะ ตายสูญ
จบสิ้นชั้น ปรีนิพพานเป็นปริโยสาน ก็ได้ จะตายฟื้น เหมือน
นักมายากลผู้เก่งกล้า หรือเป็น สิริมหามายา กลับไป กลับมา
คือ ให้เกิดก็ได้ให้ตายก็ได้ มีอมตธรรม เป็นอมตบุคคล ผู้เป็น
เจ้าแห่งความตาย ตาม มุลสูตร ๑๐ ข้อ ๘

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๓๖๗

อัปพนิตวิโมกข์

รายละเอียด : ความหลุดพ้นจากกิเลสโดยละล้างเหตุ
อันเป็นที่ตั้งแห่งความอยากเฉพาะตัวนั้นๆ ได้

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๓๐

อัปพนิตะ

รายละเอียด : ไม่มีความตั้งใจ, ไม่มีการปรารถนา

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๖๒

อัปภินิหิต ผัสโส

รายละเอียด : สัมผัสอันเกี่ยวเนื่องกับสภาพที่ปลอด
จากความต้องการทุกอย่างแล้ว

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตะ อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๐

อัปติภูรัง อนาคตินติ

รายละเอียด : เราไม่พัก เราไม่เพียร นั่นคือเราเป็นผู้
ข้ามโอฆสงสารได้แล้ว

หนังสืออ้างอิง : สมานิปุทธ หน้า ๒๕๙

อัปปนา

รายละเอียด : ๑. ทำได้สนิทแน่นอนตามเจตนาอยู่
อยู่อย่างนั้น เป็นอย่างนั้นได้ไม่เป็นอื่นไป ๒. จิตที่ทำได้ เป็นได้
ก็มีขึ้น ตั้งมั่นขึ้น แนบแน่นขึ้น ๓. ความแน่ว ๔. แน่วแน่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๐๔, สมานิปุทธ
หน้า ๑๑๕, ปากับพุทธศาสนา หน้า ๑๔๕, อธิคุณโลกุตระ หน้า
๑๓๙, รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตวิ หน้า ๖๔, สมานิปุทธ หน้า ๒๕๐

อัปปนา

รายละเอียด : แปลว่าแน่วแน่

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่

๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

อัปปนาสมาธิ

รายละเอียด : ๑. เป็นขั้นมีสมาธิถึงขนาดที่จะสร้างนิมิต
ขึ้นมา ก็จะบังคับนิมิตนั้นได้แก่ขั้นๆ จิตจะมีอำนาจ วลีขึ้น
สูงขึ้นๆ และเมื่อเรียนรู้จิตถูกต้อง ได้หัดรู้และหัดดับ ๒. จิต
ตั้งมั่นแน่วแน่แล้ว ตัดขาดได้มั่นคงในจิตแล้ว นับว่าได้วิมุตติ
ก็ตรง ก็เลศขาดจากจิตได้แน่วแน่ มั่นคงอย่างเด็ดขาด ๓. ตั้งมั่น
จนสำเร็จอย่างแน่วแน่ เด็ดขาด เทียงแท้ มั่นคง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๕๓, ทางเอก ภาค ๒
หน้า ๓๐๔, เปิดโลกเทวดา หน้า ๕๓

อัปป์มัญญา

รายละเอียด : ๑. มีลักษณะที่เป็นคุณงามความดี อัน
ไม่มีประมาณอย่างสูงสุด ก็ถึงเป็นผู้มีเมตตา กรุณา มุทิตา
อุเบกขาอย่างไม่คิดมูลค่าใดๆ เลย อย่างไม่คิดนึกหวังผล
ตอบแทนใดๆ แม้แต่หวังผลบุญหรือสวรรค์ ๒. ไม่มีขอบเขต
ไม่มีกำหนด, ไม่มีกำหนดประมาณ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๑๘, ยอดนิยาย
ของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๐๓, ๒๑๔

อัปป์มัตต

รายละเอียด : ความมีประมาณน้อย

หนังสืออ้างอิง : สมานิปุทธ หน้า ๔๘๖

อัปป์มาณ

รายละเอียด : มากมายอย่างหาประมาณไม่ได้

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๓๘๐

อัปป์มาณภาพรหม

รายละเอียด : มีประมาณมาก อาจจะมีมากจนนับไม่ได้
มากจนไม่มีขอบเขตโน่นแหละเป็นที่สุด จะมากไปเท่าใดๆ ก็ได้
ไม่กำหนด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๐๔

อัปป์ปมาท

รายละเอียด : ความไม่ประมาท

หนังสืออ้างอิง : สมานิปุทธ หน้า ๔๘๖

อัปป์ปมาทสัมปทา

รายละเอียด : ความถึงพร้อมแห่งความไม่ประมาท

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๒๗

อัปป์ปมาท

รายละเอียด : สุริยเปยยาล ข้อที่ ๖ คือความไม่ประมาท
ต้องไม่ประมาท ถ้าไม่ประมาทเสมอๆ ไม่มีวันพลาด

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๔
สิงหาคม ๒๕๖๒

อัปป์ปาดังกั

รายละเอียด : มีความไม่ขาดตกบกพร่อง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๔๓

อัปป์ปาพาลัง

รายละเอียด : มีความไม่ป่วยไข้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๔๓

อัปปิฉะ

รายละเอียด : คือ มักน้อย หรือ ชอบในการเป็นคนจน
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑
หน้า ๙๐

อัปปิฉะ

รายละเอียด : คือ ยินดีพอใจกับการมีน้อย
หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑
หน้า ๔๒

อัปปิฉะ

รายละเอียด : อัปปิฉะ คือ มักน้อย กล้าจน
ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘
วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒

อัปปิฉะ

รายละเอียด : ๑. รู้พอดีของตน เหลือไว้ให้น้อยที่สุดที่จะ
น้อยได้ ๒. พระสงฆ์ที่เป็นผู้มักน้อย ๓. ความน้อยลง ๔. ไม่ให้
ความปรารถนาตามใจเกิดขึ้นเลยได้ถึงที่สุด ๕. มักน้อย ๖. กล้าจน
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๙๔, ๓๐๗,
ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๓๘, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๘๕,
วิถิปุทธ หน้า ๒๙, ๕๓, คำบุญคือบาป หน้า ๗๐

อัปปิฉะ

รายละเอียด : น้อยได้เท่าไรก็ยังไม่พอ น้อยจนเป็น ๐
คนที่ไม่มีหนี้เลยคือเริ่มต้นได้แล้ว มาในอโศกก็ใช้หนี้ให้เสร็จ
ก่อน มาแต่ตัวกับหัวใจอย่าพกหนี้มา หรือพกหนี้มาก็อย่าให้
ยุ่งกับหมู่ ปิดบังไว้ก็ทำหนี้ให้หมด มาถึงมาเถอะ แต่อย่าให้มา
วุ่นวายกับหมู่เขา เพราะที่นี้หมู่เขาไม่มีหนี้แล้ว มันเป็นทุกข์
จริงๆ เรื่องนี้ อาตมานึกถึงชีวิตตัวเอง ฟ่อนหนี้เก่งด้วยนะ
ธนาคารชมเลย พอฟ่อนส่งบิ๊ปก็มีใบมาบอกให้กู้อีก เพราะ
ว่าเราเครดิตดี ส่งได้ไม่ขาด เขาจะรู้ คนไหนเป็นลูกหนี้ชั้นดี
คนไหนเป็นลูกหนี้ไม่น่าคบ มักน้อยมีน้อยก็พอ ไม่มีเลยก็
ยังอยู่ได้ไม่มีทรัพย์สินศฤงคาร ส่วนตัวไม่มีบ้านช่องเรือนชาน
ส่วนตัว เป็นอนาคาริกชน อยู่กับหมู่หนี้ ใครเป็นคนอย่างนี้ยกมือ
ลิ... เราไม่เป็นหมาหัวเน่า ถึงขนาดเขาไม่ยอมให้อยู่ใกล้ๆ
อย่างนี้ก็ยาก แต่ไม่ถึงขั้นหมาหัวเน่าก็อยู่ได้ พักบ้านไหน
บ้านนี้จะกินจะอยู่กับส่วนกลางสบายอยู่แล้ว นี่เป็นรายละเอียด
ของสังคมาสารณโภคีสังคมาที่กินใช้ร่วมกัน ต่างคนต่างขยัน

หมั่นเพียรสร้างสรรค์ ใครสร้างสรรมาก แต่เรากินน้อยใช้น้อย
ก็ได้ขาดทุนอะไร คุณจะสร้างสรรมากแล้วเอาเข้ากองกลาง
กินใช้ร่วมกัน ไม่ต้องไปคิดหอกวิบากจะจัดสรรของมันเป็นเอง
ไม่ต้องเป็นห่วงกังวลว่าไม่ได้ลงบัญชีไว้ เราทำได้ ๕,๐๐๐
เรากินแค่ ๒๐๐ ไม่ต้องลงบัญชีของเรา ๔,๘๐๐ ไม่ต้องเลย
เสียเวลา วิบากจะจัดสรรของมันเองตามสังกรรมสบายจะตาย
ข้อสำคัญต้องรู้ตัวจริงๆ ว่า อันนี้คุณกินใช้มากกว่า หรือคุณ
ทำงานเข้ากองกลางมากกว่า อันนี้เป็นสิ่งที่ควรคำนึงควร
จะตรวจสอบตัวเอง ว่าอยู่ไปยิ่งเป็นหนี้หรือไม่

ที่มา ที่ไป : รายการท้าววัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

อัปปิฉะ

รายละเอียด : คือ ความอยากมีน้อย หรือมักน้อย มักก็
คือชอบ ชอบอะไร ชอบมีน้อยๆ ไม่ได้ชอบมีมาก มีจิตที่เป็น
อย่างนั้นจริงๆ หากว่ามีอะไรมากเกินกิน เกินใช้ก็ให้คนอื่นเขา
เถิด ไม่ได้ยึดติด ไม่ได้เอาไว้เป็นของตัวเอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาดามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

อัปพภูตธัมม

รายละเอียด : ๑. เป็นธรรมะชั้นพิเศษ เป็นธรรมะอัน
เยี่ยมที่ทุกคนควรทำให้ได้ หรือควรแจ้ง ควรถึง ควรรู้ ควรเห็น
ให้ได้จริงๆ ๒. (อ + ภูต + ธัมม ; อ = ไม่ ; ภูต = เกิดแล้ว,
วิญญาณ) อัจฉริยะ, ธรรมที่เกิดแล้วแต่ก็ไม่เกิด หรือธรรมที่
ประเสริฐสุดชั้นวิญญาณที่ไม่มีอาสวะวิญญาณ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๕๗, ทางเอก
ภาค ๓ หน้า ๔๒๘

อัปยากตธรรม

รายละเอียด : ๑. รู้ตัวชั่วแท้ และรู้สภาพพื้นดีพื้นชั่ว
๒. เป็นผู้รู้แจ้งในกุศลธรรม อกุศลธรรม และธรรมที่สำเร็จแล้ว
ไม่มีขาดตกบกพร่องเลย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๙๓, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๔๒๗

อัปยากโต ผัสโส

รายละเอียด : สัมผัสอันเกี่ยวข้องกับอัปยากตจิต
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๐

อัมพัฏฐสูตรว่าด้วยพระพุทธเจ้าทำนิมิตหมายให้เห็น

รายละเอียด : คำว่า องคชาติ อยู่ในฝักหรือไม่ อาตมาก็ตอบตรงๆ องคชาติอาตมาอยู่ในฝักแน่นอนเรียบร้อย อาตมากำลังเอาอัมพัฏฐสูตร มีเหมือนกัน อาจารย์ของอัมพัฏฐะนี่ส่งเขาให้ไปดูว่า องคชาติของพระพุทธเจ้าอยู่ในฝักหรือไม่ถ้าเป็นจริงก็จะเชื่อว่าเป็นพระพุทธเจ้าเขาก็ต้องพยายามไปหาวิธีที่จะเห็นองคชาติของพระพุทธเจ้าให้ได้ ขออภัยที่ไม่ได้พูดลามกนะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสานธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓

อัศจรรย์ไม่เคยมีมา มหาสมุทรกับพุทธธรรม

รายละเอียด : ๑. ดูกรปหาราหะ มหาสมุทรลาดลุ่ม ลึกลงไปโดยลำดับ ไม่โกรกชั้นเหมือนแหวจันใด ในธรรมวินัยนี้ ก็ฉนั้นนั่นเหมือนกัน มีการศึกษาไปตามลำดับ (อนุப்புพสุกษา) มีการกระทำไปตามลำดับ (อนุப்புพสุกิริยา) มีการปฏิบัติไปตามลำดับ (อนุப்புพสุปฏิบัติ) มิใช่ว่าจะมีการบรรลุอรหัตผลโดยตรง (นายตเกนะวะ อัญญปฏิเวธ) ๒. มหาสมุทรเต็มเปี่ยม อยู่เสมอ ไม่ล้นฝั่งฉนั้นใด สวาททั้งหลายของเราก็ฉนั้นนั่นเหมือนกัน ไม่ล่งลิกขาบทที่เราบัญญัติไว้แม้เพราะเหตุแห่งชีวิต ๓. มหาสมุทรไม่เคลื่อนด้วยชากศพ เพราะในมหาสมุทร คลื่นย่อมซัดเอาชากศพเข้าหาฝั่งให้ขึ้นบก ฉนั้นใด บุคคลผู้ศีล มีบาปธรรม มีสมาจารไม่สะอาดน่ารังเกียจ ปกปิดกรรมชั่ว มิใช่สมณะ แต่ปฏิบัติญาว่าเป็นสมณะ มิใช่ผู้ประพฤติพรมจรรย์ แต่ปฏิบัติญาว่าประพฤติพรมจรรย์ เสียใน ชุ่มด้วยราคะ เป็นเพียงดงหยากเยื่อ สงฆ์ยอมไม่อยู่ร่วมกับบุคคลนั้น ประชุมกัน ยกวัตรเธอเสียทันที แม้เขาจะนั่งอยู่ท่ามกลางภิกษุสงฆ์ก็จริง ถึงกระนั้น เขาก็ชื่อว่าห่างไกลจากสงฆ์ และสงฆ์ก็ห่างไกลจากเขา

ที่มา ที่ไป : ปหาราหสูตร เล่ม ๒๓ ข้อ ๑๐๙ ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อัสสาททัญญู

รายละเอียด : ทัญญูที่ยังเสพรสอร่อยอันเป็นโลกีย์รสอยู่, ความเห็นเป็นรสอร่อย

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นිරัตตา หน้า ๖๐

อัสสาทะ

รายละเอียด : คือ รสอร่อยทางโลกีย์

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๕๖

อัสสาทะ

รายละเอียด : ๑. รสนิยมโลกีย์ฯ ๒. รสของโลก, คุณ ๓. รสอร่อย รสสนุกที่ชาวโลกหลง ๔. รสอร่อย ๕. ความมีรส, รสที่คนติด, รสสุขสมใจ, รสชื่นใจ, ของอร่อย ๖. รสสุข, รสอร่อยที่ยังไม่พ้นวิญญู ๗. รสแห่งอารมณ์, รสเสพ, รสชาติ ๘. อารมณ์รสสุข ๙. รสสุขๆ ทุกข์ๆ ๑๐. ความยินดี, รสนิยม, ผลน่ายินดี

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๓๒๐, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๐๒, ๔๙๔, สมมติพุทธ หน้า ๑๘๒, ถอดรหัส อัตตา อนัตตา นිරัตตา หน้า ๕๗, อธิวิโลกุตร หน้า ๘๑, ๘๒, ๘๔, ๘๕, ๘๙, คนคืออะไร? หน้า ๓๔๓, ๓๗๐, ๔๙๔, ๔๙๕, ๔๙๖, ๑๙๙, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๘๔

อัสสูตัง สุนาติ

รายละเอียด : ได้ฟังสิ่งใหม่ หรือสิ่งที่ยังไม่เคยได้ยิน ได้ฟัง

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๗๕

อากังขา, อิจจา

รายละเอียด : ๑. มีความมุ่งมาดปรารถนา, มีความต้องการ, มีความอยากได้ ๒. ประสงค์

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๘๑, รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๑๐๑, คนคืออะไร? หน้า ๒๘๓

อากังขาจร (อิจจาจร)

รายละเอียด : อากาปรารถนา, อากาอยาก

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๕๘

อากา

รายละเอียด : ๑. การไหว ความกระเพื่อมนั้นๆ ๒. กิริยา, ทางกิริยา ๓. กิริยา ๔. กิริยาหรือวิญญูติของนามธาตุ ๕. กิริยาของสิ่งนั้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕๔, ๒๕๕, ๓๐๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๒๔, คำบุญคือบาป หน้า ๒๐๐, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๖

อาการ

รายละเอียด : นามธรรมละเอียดนิดๆ คือจับตัวได้ หมายถึงอะไรกำหนดใหม่เอาเองว่าอาการอย่างนี้คืออาการ โกรธ อาการโลภมันต่างกัน คุณต้องมีความมุ่งหมายกำหนดรู้ ของใครของมันผู้ที่กำหนดได้ กำหนดรู้คุณก็มีความรู้ นั้น หากกำหนดไม่ได้แยกความต่างไม่ได้ คุณก็ไม่รู้ปฏิบัติธรรม ก็ไม่ไปไหนแค่นี้ยังหยาบนะ การศึกษาจึงแยกให้ออกตั้งแต่ ความอยากของพระพุทธเจ้าให้ทำตั้งแต่หยาบไปหาละเอียด หากยังทำไม่ได้ก็จะไกลจากวิเวกคือหมดทางสงบ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

อาการ ลิงค นิमित อุเทศ ของเวทนา

รายละเอียด : คือ ต้องชัดเจน อาการ ลิงค นิमित อุเทศ ของเวทนาแล้วเพิ่งรู้เวทนา ๑๐๘ แยกเนกขัมมะ กับเคหสิตะ เข้าใจแล้วเรียนทีละคู่ จิตไปกระทบสัมผัสทางตา ก็เรียนรูป นาม หรือ สัตว์ หรือ วิญญาณ ที่เกิดทางตา ที่มีเวทนาติดสุข ติดทุกข์ บ้างออกไป ก็จะได้ผลอันนี้ แล้วเรียนรู้เหตุปัจจัยอื่นๆ ให้หมดความสุขความทุกข์ ทำไป ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐ เป็นร้อยเป็นพัน เป็นแสนคน ก็สมบูรณ์แบบขึ้นเรื่อยๆ ถ้าคุณ ติดอยู่แค่แสนก็ทำแสนอันคุณก็เป็นอรหันต์ แต่จริงๆ แล้ว ถ้ามี ปฏิภาณปัญญา มันไม่ถึงแสนหรอก มันจะมีปฏิภาณปัญญา เห็นตัวที่ล้อเลียนกัน พระพุทธเจ้าท่านตรัสรู้ย่องลงไปแล้ว จัดการกามโลกที่หมุนเวียนกับภายนอกเบื้องต้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

อาการ ลิงค นิमित อุเทศ

รายละเอียด : อาการ ลิงค นิमित อุเทศ คือ การรู้รูปนาม ก็ต้องรู้ด้วยอาการ ลิงค นิमित อุเทศ พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๐ ที่พูดตั้งนี้เป็นสัจจะที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วเอามา ประกาศ คนไหนเข้าใจแล้วเอาไปปฏิบัติได้ก็จะเกิดเป็นคนมีความรู้ทางธรรม รู้จักจิต เจตสิก รูป นิพพาน ทำได้แล้วก็บรรลุฐานนิพพาน คือ อุเบกขา ต้นทางนิพพาน คือ อุเบกขา

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต สันตือโสภ วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

อาการ ลิงค นิमित อุเทศ

รายละเอียด : อาการ ลิงค นิमित อุเทศ คือ สิ่งที่คุณต้องเข้าใจความสำคัญ ลิงค ความแตกต่างของสภาวะ

กายสภาวะ ๒ ภวะ ๒ อิตถิภวะ ปุริสภวะ ต้องเข้าใจแล้ว แยกแยะออกให้ได้แล้วต้องทำให้เป็นหนึ่ง ธรรมทั้งสองเหล่านี้ รวมเป็นอันเดียวกับกับเวทนาโดยส่วนสอง (เทว ธมฺมา ทวเยน เวทนาย เอกสโมสธนา ภวนตฺย) เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๐ หากไม่ อธิบายให้ถึงจุดตรงนี้ก็ไม่มีจุดที่บรรลุสำเร็จผล เป็นจุดจบของ ศาสนาเลย อาตมาก็ต้องอธิบายซ้ำๆ อย่างนี้ เพราะไม่มีใคร อธิบาย ที่จริงจะต้องอธิบายตลอดทุกวินาที เพราะคนไม่ได้ฟัง อีกมาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

อาการของสมาธิ ๔

รายละเอียด : เมื่อจิตเป็นสมาธิบริบูรณ์ผ่องแผ้วไม่มี กิเลส จิตย่อมมีอาการ ๔ อย่าง ๑. มุทฺกุต (แว่วไว ดัดง่าย) ๒. กัมมณีเย (เหมาะสมแก่การทำงาน) ๓. จูเต (ตั้งมั่น) ๔. อเนญ- ชปัตเต (ไม่หวั่นไหว)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ สามัญญผลสูตร ข้อ ๑๓๑

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสตฺถิ

อาการของอธิปไตยอาการของอุตระ

รายละเอียด : อาการของอธิปไตยเป็นลักษณะเทวนิยม ส่วนอาการของอุตระ อาการของปัญญา เป็นอาการของ โลกุตระ เป็นอเทวนิยม เป็นอาการที่ไม่มีการไปกดขี่ไป เบียดเบียน อำนาจอธิปไตยแปลว่าอำนาจ แต่ถ้าปัญญาเป็น อิศระเสรีภาพโล่งว่างกลางเปล่าปัญญา มันจะมีความต่าง ทีละเอียดไปอย่างนี้ เข้าใจไหม ทำได้บ้างบางอย่างใช่ไหม จะเข้าใจว่าอย่างนี้คือความจริงที่ก็คือการชี้ความจริง แล้วเรามีความจริงนั้นเราจึงรู้ความจริงแล้ว มีความจริงถึงขั้นสภาวะ ปรมัตถธรรม ไม่ใช่แค่สมมุติไม่ใช่แค่ภาษาบัญญัติเท่านั้น มัน ก็เข้าใจ มันก็จะมี ๒ นี้แหละบัญญัติกับสภาวะอย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นเราเรียนรู้ศึกษาไปแล้ว แล้วทำได้จริง ภูมิธรรม ปัญญารู้ว่าความดีความประเสริฐสุดมันเป็นคนที่มีความค่าอยู่ ถ้ายาวเดียว ไม่มีโทษภัยอะไรเลย

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานอโศกรำลึก วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

อาการจิตของพระอรหันต์

รายละเอียด : ตัวฉลาด ตัวปัญญา จะต้องรู้ อาศัยธาตุ ที่ไม่สุข ไม่ทุกข์ ไม่เป็นชิวะ พระอรหันต์จะต้องรู้อาการนี้ของ

จิต ถ้าตนไม่รู้อาการนี้ของจิต อาการที่ไม่ทุกข์ ไม่สุข มันเป็นเรื่องจะนะ มันเป็นเรื่องที่ไม่ทุกข์ ไม่สุขจริง จิตของคนต้องเป็นอย่างไร คุณต้องทำพลังงานจิตของคุณให้เป็นพีชได้จริง หากคุณไม่เข้าใจ ไม่รู้เรื่อง จะทำมันก็ได้หรือ จะทำใจในใจ มนสิการได้อย่างไร ต้องทำมนสิการ ทำใจของคุณให้เป็นพีช เพื่อให้ได้ ถ้าคุณทำใจของคุณให้เป็นอย่างพูดไม่ได้ คุณก็เป็นอรหันต์ไม่ได้ ฟังชัดเจนไหมว่า ความเป็นพระอรหันต์อยู่ตรงไหน พีชมันไม่ทำชั่ว มันไม่ไปเบียดเบียนใคร มันไปตามประสาของมัน มันจะดับบางอย่างไปได้ พอสมควรมันก็ทำมันไม่สู้หรือ มันก็แพ้ถ้ามันไม่ได้ รากจะตันมาก ยอดนี้ไม่ตันเท่าไร พลังงานลักษณะของพีช จึงเป็นพลังงานที่ปลอดภัย ถ้าหากจิตใจของเราไม่เบียดเบียนใคร มีแต่ดูแลตัวเอง ทำให้ตัวเองมีชีวะ แข็งแรงเต็มที่ จึงสามารถรู้ และทำได้ ทำให้จิตของเราเป็นจิตที่เป็นอย่างพีชได้ มันก็ไม่ทุกข์ ไม่สุขไม่เบียดเบียนใคร สร้างสรรค์ตัวเองให้อยู่ดีให้อยู่ สุขภาพดี สมบูรณ์แบบพอแล้ว เมื่อไม่ทำร้ายใครก็ไม่มีความร้าย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม สันตือโคก วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อาการจิตที่ตกต่ำ

รายละเอียด : ๑. นรก ๒. เปรต ๓. อสุรกาย ๔. เติร์จฉาน

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

อาการที่น่าเลื่อมใส

รายละเอียด : คือ อาการที่ไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง หรือมีการขัดเกลา โลก โกรธ หลง ลงไปเรื่อยๆ ไม่สะสม แต่เป็นคนขยันหมั่นเพียรสร้างสรรค์ (วิริยารัมภะ) แล้วก็แจกจ่าย เจือจาน มีทาน มีบริจาค มีการเกื้อกูล เสียสละ ช่วยเหลือผู้อื่น อย่างนี้ ให้อย่าง ขึ้น ให้จริงจังขึ้น จริงใจขึ้น

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๖๙

อาการน้อยใจเป็นการเห็นแก่ตัวชนิดหนึ่ง

รายละเอียด : คือ การน้อยใจก็เป็นตัวเราเอง เป็นคนทำให้ใจเราน้อย เราก็กทำให้ใจเรามันมากขึ้นเสีย น้อยใจก็หมายความว่า ของเรารู้สึกลักษณะหนึ่ง ภาษาไทยว่า น้อยใจคือใจมันรู้สึกต่อรอง ทำไมไม่ให้เรา ทำไมไม่เป็นอย่างนี้ มันเป็นการต่อรอง มันเป็นการเห็นแก่ตัว เพราะฉะนั้นจึงรู้ว่า

น้อยใจนี่คือ การเห็นแก่ตัว ชนิดหนึ่ง ก็ต้องทำให้มันเต็ม ทำให้ใจให้มากๆ ไว้ อย่าไปเห็นแก่ตัว ให้เห็นแก่ผู้อื่นให้มากๆ ถ้าเราน้อยใจเห็นแก่ตัว แล้วก็เลิกน้อยใจ ก็ต้องรู้ว่า มันน้อยใจเรื่องอะไร น้อยใจที่เขาไม่ตามใจตัวเอง น้อยใจเรื่องที่เราไม่ได้ตั้งใจเรา เท่านั้นแหละ ก็เอาเถอะเราไม่ได้ตั้งใจ เขาไม่ตามใจ ก็ไม่เป็นไร แต่ให้เลิกใจที่น้อยๆ ใจไม่แข็งแรง ใจอ่อนแอ จริงๆ ก็คือใจไม่ดี ใจมันชั่ว คนทำน้อยใจ เป็นการทำให้ชั่ว ชนิดหนึ่ง เป็นอกุศลชนิดหนึ่ง อย่าไปทำใจเช่นนั้นให้ทำใจเต็ม สัมผัสกับอะไรก็ให้ทำ แต่สิ่งที่ดี เลิกทำให้ใจน้อย น้อย มาทำให้เต็มกับสิ่งที่เราอยู่ด้วยอะไรเป็นสิ่งที่ไม่ดี อาการ อารมณ์อย่างนั้น เลิกไปเสีย เรามาสงใจกับสิ่งที่ดีที่เราควรจะได้ใจดีกว่า แล้วจะเห็นได้ว่า ที่หลังคุณจะได้ประโยชน์ อย่าไปหัวซอกกับน้อยใจเลย อย่าไปเอาใจใส่ สนใจมันเลย ทิ้งไปเลย ปล่อยมันไปช่างหัวมัน let it be ทิ้งไปแล้วเราก็กทำในสิ่งที่เราควรจะได้สัมผัสเกี่ยวข้องกับกรรมกิริยาดียดีกว่า

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อาการภายนอกและภายใน

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าท่านก็สอนว่าอย่าไปยึดติดตามอาการ โดยเฉพาะอาการภายนอก คุณไปหยั่งรู้อารมณ์ภายในจิตของเขาได้อย่างไร ซึ่งยากมาก ยิ่งเป็นคนที่สามารถเห็นอาการความไม่เที่ยง อาการเหล่านี้ถ้าไปยึดติดอยู่เห็นมันเที่ยง มันก็จะมีทุกข์มีสุข เป็นทวะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

อาการลิงค

รายละเอียด : ลักษณะบอกความต่าง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๐๑

อาการว่างของอารมณ์สุขอารมณ์ทุกข์

รายละเอียด : อาการว่างของอารมณ์ความรู้สึกว่างจากความสุข ว่างจากความทุกข์ ความทุกข์นั้นรู้ได้ง่ายกว่าความสุข ความทุกข์มันหยาบมันแรง ไม่สบายมันรู้ได้ง่ายกว่า ความสุขมันเนียน ความสุขมันหลอก ความสุขมันทำให้คนเพลอ หลงไม่รู้ตัว เพราะฉะนั้นรู้สุขจึงรู้ได้ยาก พระพุทธเจ้าก็ไม่เอาความสุขมาสอนให้ดับ ฉะนั้นก็สอนให้ดับความทุกข์ พระท่านตรัสรู้ว่าการสุขความทุกข์มันเป็นทวะ ทวะ ที่ยิ่งใหญ่ที่สุด

อาการว่างของอารมณ์สุขอารมณ์ทุกข์ – อาการเคหสิตเวทนา

ในมหาจักรวาลคือพระเจ้า เขานับถือพระเจ้ากันว่าเป็นภาวะนิรันดร เป็นภาวะที่ยิ่งใหญ่ ภาวะที่บันดาล สั่ง สร้าง เพราะฉะนั้นพระเจ้าจึงถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่มีวันตาย ศาสนาพุทธ ก็เรียนรู้อันเดียวกันกับของมนุษย์ ธาตุรู้ของพระเจ้ากับธาตุรู้ของมนุษย์ทุกคนอันเดียวกัน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ สู่แดนทองฉลอง ๕๐ ปีโพธิกิจ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

อาการสุข

รายละเอียด : เป็นสภาวะอาการที่สภาพได้ดังหวัง หวังอะไรแล้วได้สมหวังก็ชื่นใจสุขใจ นั่นเป็นสุขโลกีย์ แต่ความสุขของศาสนาพุทธนั้น สุข แปลว่า ว่างนั้นแหละดี มันว่างจากสุขจากทุกข์ เป็นความเจริญขึ้นที่ไม่มีสุขไม่มีทุกข์ เป็นปรमังสุขยังมันยิ่งกว่า เขาไปแปลว่าสุขอย่างยิ่ง มันซ้ำเติมสุขโลกีย์อย่างเก่ามากขึ้นแต่มันไม่ใช่ มันเป็นอย่างยิ่งกว่าสุข

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ที่บวรปฐมอโศก ครั้งที่ ๖๕ วันจันทร์ที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒

อาการอตุ

รายละเอียด : อาการอตุ คือ การอ่านอาการของจิตความรู้สึกที่ไม่มีความรู้สึก อย่างเช่น อตุ มันไม่มีความรู้สึก เป็นพลังงานที่ไม่มีความรู้สึก คุณจะทำจิตของคุณอย่างไรให้เป็นธาตุดิน น้ำ ไฟ ลม ที่มีความรู้สึกนี้ได้ คุณจึงจะเป็นอรหันต์ ถ้าคุณแยกตอนเป็นๆ นี้ก็ทำให้เป็นปัจจุบัน คุณแยกไม่ได้ แล้วตายคุณจะไปแยกได้อย่างไรต้องแยกจิตคุณเห็นอาการลึกลงว่าจิตคุณเป็นอตุหรือเป็นพีชะ หากเราสัมผัสแล้วจิตไม่รับรู้ หรือรับรู้แล้ว ขอให้มีความสุข ความสุขก็ต้องแยกความแตกต่างถ้ารับรู้แล้วมันก็ไม่เกิดความประพุดิเลย เหมือนเล็บตัดออกไปเป็น ดิน น้ำ ไฟ ลม แต่คุณทำจิตของคุณให้เป็นอตุอย่างนั้นได้ไหม ถ้าทำได้แล้วก็ไม่เกี่ยว เพราะในโลกนี้มี ลาก ยศ สรรเสริญ โลภียสุข คุณสัมผัสมันก็เหมือนเราตัดส่วนเล็บนี้ทิ้งไป แล้วเรารู้ความจริงตามความเป็นจริง ส่วนเล็บนี้เป็น ดิน น้ำ ไฟ ลม แล้วมันมีธาตุอะไรประกอบ ผมมันมีธาตุอะไรประกอบบ้าง หนังกว่าจะประกอบด้วยโปรตีนเยอะ ฟันก็คงมีแคลเซียมเยอะ มันก็คงแตกต่างกันไป แต่พระพุทธเจ้าก็ไม่ได้สอนให้เป็นผู้รู้รายละเอียดพวกนี้หรอก เข้าใจไม่ได้ก็ไม่ใช่ไร แต่ที่สำคัญคือความสุขความทุกข์ เพราะความสุขความทุกข์

เป็นตัวกำหนดจิตให้คุณไปวุ่นวายกับอะไรเขา ไปวุ่นวายกับ ดิน น้ำ ไฟ ลม มันก็ไม่จงเวรจงกรรม ทำให้สุจริตก็แล้วกัน อย่าไปทจริตกับดิน น้ำ ไฟ ลม แต่กับพืชพรรณธัญญาหาร คุณก็ต้องเกี่ยวข้องเป็นอาหาร ดิน น้ำ ไฟ ลม ก็มี ส่วนเป็นอาหารน้อย แต่พืชนี้เป็นอาหาร เป็นอาหารสัตว์ อาหารคน กินพืช ศาสนาพุทธอีกว่าสัตว์ไม่ใช่อาหารของคน ดิน น้ำ ไฟ ลม ก็ไม่ใช่อาหารทั้งหมดมีส่วนบางส่วนที่มาเป็นอาหาร แต่หลักๆ นั่นคือพืช คุณดูความจริงตามความเป็นจริง ชีวิตคุณก็อยู่กับที่ทำไปลงเกี่ยวกับพืช เกี่ยวกับสัตว์ ก็ไม่ไปเบียดเบียน สัตว์ ดิน น้ำ ไฟ ลม ที่อาศัย ก็อาศัยไปอาศัยพืชเป็นอาหารหลักไปเลี้ยงพันธ์ คุณก็รู้ความจริง คุณก็ทำถูกต้องตามสิ่งที่ควรตามหน้าที่ตามความเหมาะสมทุกอย่าง คุณก็ไม่ทะเลาะ ไม่ไปเปลี่ยน ไม่ไปวุ่นวายอะไรกับคนก็เป็นคนปลอดภัย เป็นพระอรหันต์อย่างที่ทำนพุตมาเป็นคนอย่างนั้นก็ปลอดภัยกับ สัตว์ก็ปลอดภัย กับคนก็ปลอดภัย เป็นแต่เพียงคนมีความถือดี ทำนพุตถึงความไม่ดีก็ถูกเขา แต่ว่าเราตาเพื่อให้เขาเอาออก เราปรารถนาดี ตาให้รู้ตัวว่าอย่าไปเก็บไว้มันแล้ว เอาออก สิ่งที่ดีไม่ต้องพุดมากไม่ต้องเอาออก แต่สิ่งที่ไม่ดีจะเอาไว้ทำไมมันเป็นสิ่งไม่ดี เราช่วยคุณนะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

อาการเคหสิตเวทนา

รายละเอียด : อาการเคหสิตเวทนาคืออาการสงบแบบโลกีย์กตขม เป็นพวกที่เป็นสมณะโลกีย์ดัดๆ แยกไม่ออก หรอก แยกว่าตัวนี้เป็นอาการตมหาแล้วมีวิธีการพิจารณากับ กตขม กตขมพุทธใช้ด้วยเป็นธรรมดาสามัญ ไม่มีใครจะปล่อยกิเลสออกมาหมดหรอก มันเป็นสัญญาตมญาณที่จะต้องเก็บไว้บ้าง กตขมตามมารยาทสังคัม แม้แต่สัตว์เดรัจฉาน จนกระทั่งมาเป็นคนนอกจากกิเลสมันแรงจนมันไม่อายุก็จะทำตามกิเลส เป็นไป แต่เป็นสัญญาตมญาณของคนมีหิริโอตตปปะ มากกว่า มีศีลธรรม รู้จักความละอายรู้จักทำให้กิเลสลดหมด จนกระทั่งไม่ละอายเพราะว่ากิเลสหมดแล้ว แสดงออกก็มีแต่สิ่งที่ไม่ใช่กิเลส แม้เราจะพุดเหมือนเชิงอยากให้คนอื่นเป็นอย่างนั้น อย่างนี้เหมือนมีความอยาก แต่คนไปอ่านตามอาการว่า เรามีความอยาก ถ้าเราอยากให้คุณดี เราก็ไม่ได้มีตัวตน ไม่ได้อยากเพื่อตัวเอง แต่อยากให้คุณได้พุดโดยไม่มีความตัวตนให้คุณหมดตัวตน แต่เราไม่มีตัวตน แต่ถ้าเกิดอยากได้แล้วหยิบมาไม่ได้ก็จงเวรจงกรรมก็มีกิเลสไปยึดเกินไป

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

อาการเนกขัมมสิตเวทนา

รายละเอียด : อาการเนกขัมมสิตเวทนา คือ การแยกเวทนาว่าเป็นอาการที่ทำให้กิเลสลดได้เบาบางจนมันดับหมด โดยเราล้างเหตุมันออกได้ ก็จะได้รู้ความเป็นจริงอย่างนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

อาการโกรธ

รายละเอียด : มันเป็นอาการร้อนหรือเย็นอาการนี้ควรมีหรือไม่ ต้องเห็นว่าอาการนี้มันไม่ควรจะมีในจิตเรา มันเป็นอาการที่ปรุงแต่งสังขารขึ้นมา ก็อย่าให้มันเกิดการปรุงแต่งอันนี้ อาการนี้ให้มันว่างจางคลาย อาการแบบนี้ กลางๆ เฉยๆ ลักว่ารู้ตามความเป็นจริง ก็จบแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต ที่บวรปฐมมโศก ครั้งที่ ๖๕ วันจันทร์ที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒

อาการโล่งสบายไม่สุขไม่ทุกข์ได้แล้วได้เลย

รายละเอียด : ได้แล้วได้เลย คือมันเริ่มได้แล้ว แล้วคุณก็ทำอีก อนุรักษณาปธาน พากเพียรสะสมผล อาเสวนา ภาวนา พหุลีกัมมัง ทำซ้ำทำคุ่นอย่างที่เคยได้ อย่างที่เกิดผล ทำอย่างนี้แล้วเกิดผลอย่างนี้ทำซ้ำๆ อย่างไม่รู้จบ อย่างไม่รู้จบ ภาวนาให้เกิดผล สำเร็จได้ ทำซ้ำ อาเสวนา ทำซ้ำให้มาก พหุลีกัมมัง นี่คืออนุรักษณาปธาน รักษาผล ทำอย่างนี้ก็จะสั่งสมเป็นอนุสัญญาสังขาร สะสมเป็นความตั้งมั่นแข็งแรงไม่หวั่นไหว อับปนา พยับปนา เจตโสภณโรปนนา

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

อากาศ, อากาสา

รายละเอียด : ๑. ว่าง, อากาการว่าง, ความว่างของจิต ๒. ความว่างที่เจริญสูงขึ้นมายิ่งกว่าความว่างที่เรียกว่าอูเบกขา ๓. สภาพจิตใดที่เป็นอยู่อย่างว่าง เบา โปร่ง โล่ง ง่ายตลอด มองเห็นอะไร ได้ยินอะไร สัมผัสอะไรอยู่ก็ตาม ก็ไม่ติดไม่ขัด ไม่ข้อง ๔. ที่ว่าง, ท้องฟ้า, แสงสว่างกระจายไปไกลโล่งกว้าง ๕. ทางรูปธรรมหมายถึงที่ว่าง หรือท้องฟ้า ทางนามธรรมหมายถึงอารมณ์ว่างๆ อาการของนามธรรมที่ว่างใส ว่างๆ

แจ่มใส เว้งๆ ว้างๆ ประหนึ่งท้องฟ้าที่สะอาดขาว ใส โล่งโปร่ง ไปไกลไม่มีที่สุด

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๐๙, ๑๒๑, ๑๗๐, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๘๕, ปากับพุทธศาสนา หน้า ๑๕๒, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ๒๗๐

อากาศธาตุ

รายละเอียด : ภาวะว่าง ก็คือ ไม่มี นั่นเอง

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ้งสุข รู้ทุกข์ขงสัตว์ หน้า ๑๔๒

อากาสนัญญาตนัญญา

รายละเอียด : ๑. การกำหนดรู้อย่างสำคัญในอายตนะ ที่เป็นความว่าง ๒. การกำหนดรู้ความว่างจากกิเลส

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๓๖, คำบุญคือบาป หน้า ๑๓๔

อากาสนัญญาตนะ

รายละเอียด : ๑. จิตมีความสงบเป็นที่พักที่อาศัย ชั้นละเอียด จิตหยุดจนจริงๆ จิตพักได้จริงๆ มีแต่ความว่าง หนึ่ง โปร่ง โล่งตลอด แจ่มใส สว่างใสอยู่ชนิดไม่มีตัว ไม่มีตนกันทีเดียว ๒. เป็นเหมือนอากาศ มันจะรู้สึกว่างๆ บางๆ เบาๆ เหมือนอากาศ มันก็โล่งๆ โปร่งๆ ว่างๆ ๓. สภาพความว่าง โปร่งของจิตวิญญาณ ๔. ความเป็นอากาศธาตุ, ความว่างๆ ของจิตเรา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๐, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๓๗, สมานีพุทธ หน้า ๒๗๗, คนคืออะไร? หน้า ๑๙๔

อากาสนัญญาตนะ กับ

เนวส์ัญญานาสนัญญาตนะ

รายละเอียด : คำว่า อากาสา ไม่ใช่แค่อากาศ แต่ อากาสนัญญาตนะมันมีอายตนะต่อระหว่างอากาศกับธาตุรู้ ธาตุรู้ละไว้ในฐานที่เข้าใจว่าคุณสัมผัสกับอันนี้แล้วจิตใจคุณเป็นอากาศ อ่านไปที่นามที่จิตตัวเองเป็นอากิญจัญญาตนะ เป็นทวะ ธาตุคู่ ส่วน เนวส์ัญญาฯ กับอากิญจัญญาฯ อธิบายในเชิงสภาพตัวตนว่า นิดหนึ่งน้อยหนึ่งก็ไม่มี อะไรที่จะไม่มี ความรู้สึกเป็นตัวเป็นตนก็ไม่มี กับเนวส์ัญญานาสนัญญาตนะ ก็คือต้องพยายามรู้ให้จริง จะว่ารู้ก็ไม่ใช่ว่าไม่รู้ก็ไม่ใช่ ไม่ได้ นานัตตัญญา เนวะคือเชิงปฏิเสห รู้ก็ไม่ใช่ว่าไม่รู้ก็ไม่ใช่ นานัตตนะ คืออัตตาต่างๆ สัญญาการกำหนดรู้อัตตาต่างๆ ขึ้นนี้เป็นอรูปล

อ้ดตาแล้ว ต้องรู้ให้ครบนาันตตัญญาด้วยการสัมพัสทาง
อายตนะ

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปีช้ชีวิต สันตือโคก วันพูทที่
๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

อากาศโสติ

รายละเอียด : ผู้ก้่าวลวงได้แล้วด้งน้จนไม่ตติช้ด โลง่ ว้าง
ไปรง เบา สบาย ลวง่ง่าย เป็นก้ง่าย ไม่เป็นก้ได้ สบายเป็นที่สุด
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๒๖

อากัญญัจญญา

รายละเอียด : ๑. ความไม่มี ๒. ความไม่มีอะไรเลย
นิตหนึ่งน้อยหนึ่งก้ไม่มี ๓. ความมีของความไม่มี (กิเลส)
หนังสืออ้างอิง : อี้คิวิโลกุตระ หน้า ๑๑๔, ๑๓๖, รู้คน
ช้งสุข รู้คูกช้งส้ตว์ หน้า ๑๙๔

อากัญญัจญญาายจนะ

รายละเอียด : อากัญญัจญญาายจนะคือ นิตหนึ่ง น้อยหนึ่ง
ก้ไม่มีใช้พยัญชนะแทนสภาวะเราก้รู้ มันไม่มีมันว่างคือ
นิตหนึ่ง น้อยหนึ่ง ก้ไม่มีใช้พยัญชนะแทนสภาวะเราก้รู้ มันไม่มี
มันว่าง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถ้ออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒

อากัญญัจญญาายตนสัญญา

รายละเอียด : ๑. ภาวะกำหนดตนเองไม่ให้มีการรู้อะไร
เลย แม้นิตแม้น้อย ๒. การกำหนดรู้ล้ะองของกิเลสละเอียต
นิตหนึ่งน้อยหนึ่งก้ไม่มี

หนังสืออ้างอิง : อี้คิวิโลกุตระ หน้า ๑๑๔, ค้าบุญคือบาป
หน้า ๑๓๔

อากัญญัจญญาายตนะ

รายละเอียด : ๑. ความไม่มีอะไรเลย ๒. เมื่อเฉยเมื่อว่าง
มากๆ จะไปหาความดับจิต ดับความรับรู้ในจิต ที่จริงมันคือ
อัญญัญหรืออัญญาายตนะ ๓. ดับกิเลสในจิตให้หมดล้ันโดยวิธี
ทำความรู้จักกิเลสให้จริงให้บ่อย ห้ดดับท้งเวลาล้ิมตา หล้ับตา
๔. ความไม่มีกิเลสใดๆ แม้อ่างไรอย่างไหนอย่างหนึ่งออก
ปานฉะนี้แล้ว ๕. สภาวะทำความไม่รับรู้ให้เกิดกับจิตของตน
ให้ย้งๆ ขึ้นเป็นที่สุด รู้อะไรนิตหนึ่งน้อยหนึ่งก้พยายามไม่ให้มี

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๐๙, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๑๓๑, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๔๘, สมานิพูท
หน้า ๒๓๘, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๑

อากคม

รายละเอียด : ๑. คำสอนที่เติมขึ้นมาจากหลัง หรือ
เป็นของอาจารย์รุ่นสาวกต่อๆ มาซึ่งมีท้งคาถา มีท้งคัมภีร์
๒. คำขยาย หรือคำย่อที่เป็นภาษาใหม่ ซึ่งอธิบายคำล้ั้ง และ
คำสอนของศาสดาให้ล้ึกช้ง (จากทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๒๑)

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๔

อากันตูกวัตร

รายละเอียด : กิจที่พึงปฏิบัติต่อผู้มาเยือน
หนังสืออ้างอิง : ป้ากับพูทศาสนา หน้า ๕

อากันตูกะ

รายละเอียด : ๑. แหก, แหกจร, แหกประจำ คือกิเลส
ตัณหา อุกาทาน ๒. ผู้มาเยือน

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๗๒, ๕๔๓, ก้าไร
ขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๒

อากันตูกะจรต้องล้างออกไปมันมาแฝงในจิต

รายละเอียด : เทวะคือธาตุ ๒ ทำให้ธาตุ ๒ น้้เจริญ
เป็นจิตสูงทำได้ แล้วจะรู้ว่าจิตสูงทำได้ต้องรู้จิตจริงคืออะไร
ล้ั้งที่เป็นอากันตูกะจรต้องล้างออกไปมันมาแฝงในจิต ทำให้จิต
สะอาดก้เป็นมนุสโส จิตสะอาดปราศจากกิเลส สัตว์ประเสริฐ
ต้องทำตัวเองให้มีจิตสูงประเสริฐ คือสะอาดจากตัวง้อววิชา
สะอาดจากกิเลส ต้องทำให้กิเลสหมดจากจิต ไม่มีถาวร
นินันดรเลย

ที่มา ที่ไป : พ้อครูเทศน์ท้าว้ตรเข้า วันเสาร์ที่ ๖
มิถุนายน ๒๕๖๓

อากคาม

รายละเอียด : ย้งเวียทนกลับ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๐๘

อากจารย์

รายละเอียด : ๑. ผู้มีความประพฤติเป็นแบบอย่าง
ผู้มีการกระทำที่นำทำตามนั่นเอง ๒. ผู้ที่มีความประพฤติอัน

ประเสริฐนั้นๆ ในตนแล้ว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๘๑, ทางเอก
ภาค ๒ หน้า ๓๘๕

อาจารย์วาท

รายละเอียด : คือคำสอนของอาจารย์รุ่นหลัง
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

อาชีพที่จะช่วยคนตายให้ไปดี ๆ

รายละเอียด : ฟังดีๆ นะ ตอนนี้เป็นมุขกลับนิดหน่อย
แม้เขาจะตาย แล้วคุณก็มีความรู้ความสามารถ หมอมนอนก็จะ
ช่วยให้เขาตายไปอย่างสงบตาเป็นอย่างดี ดร. มอนั้นนะ เขามี
อาชีพนี้ อาชีพที่จะช่วยคนตายให้ไปดี ๆ เห็นไหม มุมเหลี่ยม
สังกรรมของมนุษยชาติมีเยอะ ก็ชัดเจนแล้วคนนี่ถึงที่สุดแล้ว
เขาจะต้องตายแล้ว มันไม่มีทางทำให้ฟื้นมาได้ก็ส่งเสริมให้ตาย
อย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ สรุปแล้วมันจะต้องช่วยกันนี้แหละ
มันเป็นสวดขอยอดมนุษย์

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑
มิถุนายน ๒๕๖๓

อาชีพสูงสุดยิ่ง

รายละเอียด : คือทำให้มวลมหาชนเป็นอันมาก เป็นสุข
(พหูชนสุขายะ) ซึ่งคำว่า สุข ในที่นี้ ในศาสนาพุทธที่ เป็น
โลกุตระ นั้น สดลสิกซึ่งยิ่ง เพราะเป็น สุขอันสงบยิ่ง ชนิดที่
ไม่มีสวรรค์-ไม่มีนรกสัมบูรณ์ ที่เดียว

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๔๖๘

อาชีพเลี้ยงตน ฟังธรรมทำลายตน (ส่วนไม่ดีทิ้ง)

รายละเอียด : อาชีพนี้เลี้ยงตน แต่ฟังธรรมนี้ทำลายตน
ยิ่งใหญ่มากกว่ากันเยอะ อาชีพใช้เลี้ยงตนไปตามกาละ แต่ฟังธรรม
ฟังแล้วเข้าใจสามารถทำลายตนเลย ไม่ใช่เลี้ยงตน แต่ทำลาย
ฟังธรรมแล้วสามารถทำจิตในจิต ทำใจในใจของเรา ให้เป็น
ไพเราะ ผาสุก ปลอดโปร่งใสสะอาด เกิดบุญ การมี
พลังงานจิตที่ทำลายกิเลสทำลายราคะโทสะโมหะได้ เราเรียก
ว่าทำบุญเป็นทำบุญได้ นี่คือนิยาม

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

อาชีพ ๖

รายละเอียด : สิ่งที่ทำอยู่เป็นส่วนมากในชีวิต
หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๒๙๐

อาชีพ ๕

รายละเอียด : คือ ๑. การโกง ทูจริต คอรัปชั่น (กุกุณา)
มีเนงานการเมือง ๒. การล่อลวง หลอกลวง (ลปนา) ใน
นักธุรกิจ-การเมือง ๓. การตลบตะแลง (เนमितตกตา)
ยังเสี่ยง-ยังไม่แน่แท้ ๔. การยอมมอบตนในทางผิด อยู่ขณะผิด
(นิเปสิกตา) ๕. การเอาลามกแลกลามก (ลาภณะ ลากัง
นิจิคงสนตา) (พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๗๕ มหาจิตตาริ-
สกสูตร)

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๗๕ มหา-
จิตตาริสกสูตร

อาชีพวิพากษ์

รายละเอียด : ภัยในการเลี้ยงชีพ
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๗/๑

อาตมัน

รายละเอียด : ๑. ตัวตน, ตน ๒. ผู้เรี่ยรู้ความเป็นอัตตา
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๕, ฐานข่งสุข
รู้คุณข่งสัตว์ หน้า ๑๖๒

อาณา

รายละเอียด : ๑. มีขอบเขต มีอำนาจบงการ ๒. คำสั่ง
๓. ลมหายใจ ๔. การบังคับ สั่งได้ตามนั้น ๕. มีอำนาจสั่งได้
ตามนั้น หรือธรรมชาติอันเป็นไปโดยยั้งแห่งตน ๖. มีการเชื่อ
คำสั่งของศาสดา กล่าวคือเมื่อใครเลื่อมใสศรัทธาจับถือผู้นั้น
เป็นศาสดาแล้วอย่างแท้จริง ก็จะรับพระธรรม คำสอนของ
ศาสดานั้นไปปฏิบัติตาม ไม่ว่าคำสั่ง พระธรรม คำสอนนั้นๆ
จะเข้าใจหรือไม่เข้าใจ รู้ในเหตุในผลแจ้งแล้วหรือยังไม่รู้ก่อน
ก็นำไปปฏิบัติตามที่เห็นได้เพราะแน่ใจว่าศาสดาย่อมบริสุทธิ์
ย่อมไม่แนะนำใครให้ปฏิบัติแล้วไปสูทางต่ำ ทางชั่วแน่ๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๓๘, ๗๗, ๗๘,
๒๓๗, ๒๗๗, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๒๐, พุทธเป็นอเทวนิยม
อย่างนี้ หน้า ๑๑๗

อาดมาฆ่ากิเลสนี้ตายก่อนในชาติก่อนแล้ว

รายละเอียด : อย่างอาดมาบอกไปนี่ ขนาดบอกไป คุณยังไม่เชื่อเลย แล้วไม่บอกมันจะไปได้อย่างไร อาตมาบอกว่า อาตมาไม่มีจิตอยากอวดโอ่ อาตมาไม่มี อาตมาศึกษาปรมาตม์ อาตมาฆ่ากิเลสนี้ตายก่อนในชาติก่อนแล้ว มาพูดบอกไปในสิ่งที่เป็นสัมมาทิฐิพูดไปเขาก็ไม่รู้เพราะเขาโง่ คนที่ฉลาดจริงๆ จึงจะรู้จักสัตบุรุษ ไม่มีใครพูดอย่างอาดมาหรือพูดที่มีหลายมุมเหลี่ยมนี้เป็นความจริงทั้งนั้น ชื่อตรงนะ ไม่ใช่ว่าจะมาเล่นลิ้นเล่นโวหารอาดมาพูดสังฆธรรมทั้งนั้น อาตมาเกิดมาในชาตินี้ตั้งแต่รู้ตัวก่อนจนมา ๕๐ ปีแล้ว อาตมารู้ตัวอัตโนมัติทำงานไม่ใช่เรื่องล้อเล่นไม่ใช่เรื่องเล่นแต่เป็นเรื่องจริงของสังฆธรรมทั้งนั้น หากว่าจะมาอยู่กับลูกหลานถึงจะมีลูกเล่นตลกบ้าง แต่เมื่อแสดงธรรมอาดมาไม่มีการเล่น มีลูกเล่นบ้างเล็กๆ น้อยๆ ซึ่งก็รู้ ใครก็ดูลืลว่า เป็นเรื่องสนุกก็สมส่วน เพราะเป็นศิลปินต้องยอมเอาสุนทรียศิลป์ใส่เข้าไปในสารศิลป์ เพราะว่าเป็นศิลปะจะต้องมีศาสตร์และศิลป์ ถ้ามีแต่ศาสตร์ก็มีแต่สารคดี ถ้าเป็นสุนทรียไม่มีสาระเลยก็เป็นพวกฟุ้งซ่านบ๊อบบ๊อบ ศิลปะจึงมีแต่สุนทรียหาเทคนิค แค่คนติดยึดคนชอบ แต่ไม่รู้จักแก่นสารสาระว่าสิ่งที่คุณสื่อสารออกไปเป็นงานชิ้นนี้ สาระแก่นสารที่คุณต้องการให้เขาได้รับคืออะไร ศิลปินทุกวันนี้ไม่รู้เรื่องนี้แล้ว ใครที่มีปฏิภาณก็ยังดีทำเรื่องที่มีแก่นสารสาระ

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

อาดมาตำหนิชาวพุทธด้วยกัน

รายละเอียด : อาตมาก็ไม่ได้ไปตำหนิศาสนาอื่นเขา แต่อาดมาตำหนิชาวพุทธด้วยกัน เพราะเป็นชาวพุทธด้วยกัน เอาความรู้ความจริงของพระพุทธเจ้าไปย่ำยีตีแหลก ทำให้ผิด ทำให้ผิดเพี้ยนเสียหายไป มันต้องรีบออบกู้ขึ้นมา มันเป็นความถูกต้องแล้วที่อาดมาทำ คุณพยายามทำความเข้าใจให้ดีๆ ให้เกิดความเฉลียวฉลาด อย่าไปมองแต่เรื่องอคติที่คุณไปรักอันนั้นแล้วไม่ยอมให้เป็นตำหนิอันนั้น หรือไปคิดตามแนวคิดของคุณมันไม่ถูกต้อง อาตมาได้ยกอ้างคำของพระพุทธเจ้า และศึกษาให้ดีๆ และจะชัดเจน อาตมาว่าอาดมาไม่ได้ทำผิดทำเสียหาย ทำมาเกือบ ๕๐ ปีแล้ว อายุก็จะเต็ม ๘๖ ปีในมิถุนายนที่จะถึงนี้

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อไออุ่นออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

อาดมาทำงานมา ๕๐ ปีมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง

รายละเอียด : สรุปเข้าเนื้อหา ว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง อาตมาทำงานมา ๕๐ ปี ผลปรากฏทฤษฎีของพระพุทธเจ้า พวกเราเข้าใจคำว่ากาย คำว่าบุญ คำว่าสมาธิ ที่เป็นสัมมาสมาธิ เข้าใจจริงนะ ๑๕ เข้าใจ ฉาน เข้าใจอะไรต่างๆ นานา ที่มีบัญญัติพวกนี้แล้วพวกเราปฏิบัติจริง จึงเกิดกลุ่มชนที่เป็นโลกุตรอารยชน แบบของพระพุทธเจ้าที่แท้จริง จนกระทั่งเกิดเป็นสาราณียธรรม ๖ เป็นสังคมเกิดเป็นชุมชนที่เป็นสาราณียธรรม ๖ เมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตานิกรกรรม ลากธัมมิกา ศิลสามัญญตา ทิฏฐิสามัญญตา มีลาภโดยธรรมเกิดมารวมกัน มีเหลือมากเขาก็เอาไปแจกหรือขายอย่างถูก ขายยังต่ำกว่าราคาตลาดขายอย่างเท่าทุน ขายขาดทุนยิ่งดีกว่าเท่าทุนอีก เราขาดทุนได้หรือไม่ได้ลิเพราะเราขาดทุนค่าตัวของเรา ค่าตัวของคนวันละ ๑,๐๐๐ บาทคนกินใช้เพียง ๒๐๐ บาทอีก ๘๐๐ บาทก็เอามาลดเอามาแจกให้คนอื่น ในพวกเราเองเผื่อแผ่กันเองด้วย ๒๐๐ เหลืออีก ๖๐๐ ก็แจกจ่ายคนอื่นอีก แล้วไม่ใช่คน สองคน เป็นร้อยคนพันคน หมื่นคนแสนคน ก็จะเป็นจำนวนมหาศาล นัยเดียวกันเป็นคนมักน้อยสันโดษทุกคนเลี้ยงง่ายบำรุงง่ายมาจากมักน้อยจริงๆ เป็นใจจริงเลย พวกเราชาวอโศกอยู่ในนี้ไม่สะสมจริงฯ แม้จะเป็นฆราวาสก็มีเงินทำกิจกรรมได้ แต่ก็ไม่สะสมเป็นของตัวเองเลยก็มี มีก็เอาเข้ากองกลาง จะใช้ก็เบิกมาใช้สบาย ไม่ต้องเป็นภาระเขา เป็นสังฆะที่คนไหนเขาเป็นจริงได้ ไม่ใช่ว่าเที่ยวไปฝากไว้ที่คนไหนๆ ระวังโกหกซ้อนบ่าบซ้อนนะ ไม่มีหรือจันไม่มีแต่ฝากไว้ที่ต่างๆ คนนี้ๆ ตีซ้อนนะ โกหกทั้งๆ ที่รู้ว่ามีการจริงซ้อนแฝงระวัง สังฆะ กรรมเป็นอันทำไปโครงการไม่ได้ กรรมข้อสุดท้ายที่สุด สังฆะพวกนี้ อาตมาเต็มใจจะพาพวกเราพิสูจน์ พิสูจน์สังฆะ สังฆะที่บริสุทธิ์ที่สุดเท่านั้นจะชนะทุกสิ่งทุกอย่าง ความบริสุทธิ์เท่านั้นจะชนะทุกสิ่งทั้งโลกในที่สุด อาตมาก็พูดในแวดวงศาสนา แต่ศาสนาพระเจ้าเขาก็ดี แต่ดีตามกรอบของเขาแต่ละสำนักลัทธิศาสนา พวกเรามาทำอย่างนี้หากใครจะเสแสร้งก็ทำตามทำให้ได้ตลอดชีวิตเลยนะ แต่ถ้าไม่ต้องฝันไม่ต้องเล่นลิเกก็ สบม ธมต ปกต ทท จจ มชยลล ชัดเจนที่สุด อาตมาไม่มีความสงสัยในธรรมะพระพุทธเจ้าว่าสิ่งนี้แน่นอนเที่ยงแท้ไม่มีใครหักล้างได้ อสังหริ่งไม่มีใครหักล้างได้ ไม่ใช่ทำหาย แต่เป็นสังฆะมันมีธรรมฤทธิ์ในตัวจริง ยุคนี่อาดมาประเมินแล้วเทียบแต่ละลัทธิสังคม ในโลกก็เข้าใจชัดว่ามันไม่มีอะไรดีเท่าและเขาก็ต้องมาเอาสิ่งนี้ ก็มีแต่ความจริงว่าพวกเราต้องเร่งรัดพัฒนาแต่ละคนให้เจริญอารยธรรมสังฆธรรม

ให้จริงศึกษาให้ดี เรียบพร้อมอะไรทำไปตามลำดับ คนเราต้องผิดมาก่อนชั่วก่อนดีทั้งนั้น อันนี้ต้องหยุด ต้องสมาทาน ยึดเอาสมาปฏิบัติอาศัยเอามาใช้อาศัย เพื่อประโยชน์ผู้อื่น เราปฏิบัติไม่บรรลุก็สมาทานเพื่อให้ตนบรรลุ เช่น สมาทานศีล ๕ ศีล ๘ กรรมฐานนี้สัจจะนี้ ตั้งตบะนี้ แล้วก็ปฏิบัติ เราก็คิดผลก็จริง แล้วมันจะมาเป็นหนึ่งเดียวกันไม่แยกเอกภาพ จะรวมกันอย่างดีสามัคคี ไม่ทะเลาะวิวาท หยาบคาย ๔๐ ๕๐ ปี พวกเราทำมา ใครทำหยาบคาย เหมือนออกมาจากโทรทัศน์ เราไม่ทำ มันหลุดพ้นจริงๆ เป็นสัจจะ แม้แต่เราจะเป็นสังคมี ลากธัมมิกา สาธารณโภคี เพื่อแผ้วถางผู้อื่น แล้วเราก็คิดตัวทุกอย่างที่อาดมาพูดไป เราเป็นคนตามที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ไม่สะสม ขยันหมั่นเพียรสร้างสรร เราก็คิดอยู่กับหมู่กลุ่ม สาธารณโภคี อัดมาอธิบายตรงนี้ ตึนะพวกเราไม่รำคาญ เป็นสิ่งอุดมสมบูรณ์พิสูจน์ต่อไปอีก เราเน้นย้ำอาการ กวฬิงการาหาร ชัดเจนว่าพีชพรรณธัญญาหาร แม้แต่ประมงเราก็ไม่เกี่ยว สัตว์เราไม่เกี่ยวต่างคนต่างมีวิบาก โดยเฉพาะทางฆ่าแกงทำร้ายก็ยิ่งยากแค้นกันชาติแล้วชาติเล่าเหมือนหนึ่งเงินไม่เอา เรื่องรักผูกพันก็ไม่เอา กรรมวิบากระดับจิตนิยาม กับ สัตว์เราปล่อยไปตามยถากรรมวิบากเรามาอยู่เกี่ยวกับพีชพรรณธัญญาหาร อาศัยกวฬิงการาหาร เป็นพีชหรืออตุ เป็นเกลือ เป็นแป้ง จากพีชแล้ว พีชตัดจากต้นแล้วก็เป็นอตุ ขยายความเป็นกายกับไม่ใช่กาย หากไม่เข้าใจก็ทำไม่ได้ แล้วทำให้มันเกิดธาตุจิตคุณให้เป็นอตุพีชในจิตนิยามโดยกรรมนิยาม ทำได้แล้วจนแข็งแรง ทรงไว้ซึ่งธาตุอาศัยเป็นพีชะ แดกสลายเป็นอตุ จิตคุณทำได้แล้ว จิตส่วนเหลือก็เอามาทำงานเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นได้อีกเยอะแยะ ส่วนจิตที่เป็นพีชะ อตุได้แล้ว ก็สบาย

ที่มา ที่ไป : พิธิบูชาพระบรมสารีริกธาตุ วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

อาดมาภาคภูมิใจในพวกเราที่มีสังคหะ

รายละเอียด : ในสิ่งที่อาดมาพากันทำ อัดมาภาคภูมิใจในพวกเราที่มีสังคหะ แปลว่า การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น พวกเรานี้ได้ทำ ผู้ใดที่รู้สึกตัวว่า เราไม่ค่อยได้ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นยังต่ำอยู่ยังไม่ประเสริฐ ยังเป็นคนที่ไม่มีความดีไม่มีสิ่งที่ดี ประเสริฐเป็นต้น จงพยายามชวนชววย เราควรจะได้อะไรช่วยผู้อื่นใน มุมนี้มุมนี้ คนที่เจ็บป่วยคนลำบากก็ยิ่งช่วยได้ คนที่ช่วยเหลือตัวเองได้บ้างแล้วหรือมีผู้ช่วยคนอื่นฯ ช่วยมากแล้ว ก็ไม่ต้องไปแย่ง คนที่เขาไม่มีคนช่วยก็คอยช่วยเขาอย่างนี้เป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบอุ่มออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

อาดมามั่นใจในเศรษฐศาสตร์พระพุทธเจ้า ที่ทำมาจนกระทั่งมีรูปธรรม มีแก่นแกนแล้ว

รายละเอียด : ก็แล้วแต่ ใครที่เขาคิด เขามีหนทางก็ทำ แต่เราอาดมาภูมิใจที่พวกเราทำ เงินธนบัตรเราก็ไม่ได้ดูถูก ดูแคลน ใช้เป็น แต่เราอาศัยสิ่งที่เป็นแก่นสารสาระของชีวิต ในขณะนี้ พุดได้เลยว่าชาวโศกมีเงินคงคลังไม่เท่าไรหรือรวบรวมได้เลยทั้งประเทศ เงินของชาวโศก หมุนเวียนได้ พอสมควรแล้วเราก็คิดสร้าง เราก็คิดไม่เห็น เราผลิตผล ผลิตสินค้าได้จะต้องเอาไปขายให้ได้ส่วนเกินได้เปรียบตามค่านิยม ทุนนิยมเขา เราไม่ทำเราถือว่ามันบาปด้วย ถือว่าเป็นสิ่งที่ขึ้นไม่สูง แล้วก็ปฏิบัติอย่างที่เรารู้แล้วอยู่รอด การจะพิสูจน์เรื่องเศรษฐกิจเศรษฐศาสตร์ อัดมามั่นใจในเศรษฐศาสตร์ พระพุทธเจ้าที่ทำมาจนกระทั่งมีรูปธรรม มีแก่นแกนแล้ว ไม่ใช่ทำแล้วไม่มีแก่นแกน แต่แก่นแกนพวกเราแข็งแรงแล้วยังเหลือแต่จะทำน้ำหนักให้มันเพิ่มขึ้น มีขยันมีสมรรถนะเพิ่มขึ้น ผลิตเพิ่มขึ้น ก็เลสเราก็น้อยลง ตัวตนเราน้อยลง เสียสละได้มากขึ้น เราก็คิดสบายเบาภาระ เป็นสภาพหมุนรอบเชิงซ้อน คัมภีร์วาทาโส หรือปฏินิสสัคคะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

อาดมามาบำเพ็ญโพธิสัตว์ต่อในยุคนี้ที่ความรู้ของคนเพี้ยนผิดไปจากโลกุตระ จึงนำเสนอสารคนที่เขาปิดประตูเชื่อ

รายละเอียด : เราพูดกันนี้ อัดมาพูดพวกคุณก็ฟัง ฟังว่า อัดมาบอกว่า อัดมามาบำเพ็ญโพธิสัตว์ แต่ละชาติมา มาชาตินี้ก็มาบำเพ็ญโพธิสัตว์ต่อ พวกเราก็ฟังแล้วเข้าใจเชื่อ แต่พวกคนที่เขาฟังแล้วก็อะไรของมันวะ หรือแม้แต่คนที่ศึกษา ศาสนาพุทธมีความรู้ทางศาสนาพุทธได้ยืนอาดมาพูด เขาก็ยังว่าหน้าอย่างนี้หรือโพธิสัตว์ นี้อายุปานนี้แล้ว อายุ ๓๖ ก็มาประกาศตนเป็นโพธิสัตว์ ความคิดของเขาโพธิสัตว์จะต้องมีอะไรส่อเค้าตั้งแต่เล็กๆ ลี แต่นี้ดีไม่ตี ออกมาจากจอมาษา แล้วมาสาธยายธรรมะโลกุตระด้วย มันมีหลายชั้นที่ทำให้เขาคิดไม่ถึง ตามสามัญที่ควรจะเป็น มันเป็นวิสามัญ อัดมาในยุคนี้เรียกว่าวิสามัญ เพราะว่าความรู้ของคน มันเพี้ยนผิดไปจากโลกุตระ นอกจากไม่รู้จักแล้วยังไปหลงซึ้งหมูซึ้งมาอะไรก็

ไม่รู้เป็นโลกุตระ เขาถือว่านิพพาน เลยโลกุตระด้วยนะ เขาไปหลงอะไรไม่รู้แล้วก็บอกว่าชี้หมู่ชี้หมาเนี่ยแหละจะพาไปนิพพาน เชื่อด้วยว่าคนนี้บรรลุนิพพานคนนี้เป็นพระอรหันต์ อาตมาเห็นแล้วก็น่าสงสาร อาตมาเป็นโพธิสัตว์จริงเป็นอรหันต์จริง เป็นสยงอภิญญาจริง ไม่ได้พูดเล่น อวดดี ทำเบ่งไม่ใช่ อาตมาทำงานจริง เกิดมาเพื่อมาสืบสานศาสนาพระพุทธเจ้า แต่หน้าสงสารคนที่เขาปิดประตูเชื่อ เพราะเขามีมิจฉาทิฎฐิที่สืบทอดกันมาหลายร้อยปีแล้ว ครูบาอาจารย์ที่ถ่ายทอดกันมาก็หน้าเห็นใจเขา แล้วเขาก็มีมรรคผลของเขา นิพพาน นิโรธ วิมุตติ เป็นฌานเป็นสมาธิ ตามความคิดเห็นตามความยึดถือของเขา แล้วอาดมามาในรูปอุปถัมภ์ไม่เข้าอยู่ในแนวที่เขา คิดเลยไม่มาตามครรลอง เหมือนขอมดำดินโผล่ขึ้นมาแล้วบอกว่า ข้านี้แหละโลกุตระ เขาก็ว่าอะไรละ โผล่มาจากไหน โลกุตระ หากอาดมาไม่มีพระไตรปิฎกช่วยประคับประคองมา อ่างอิงไว้ อาตมาปานนี้ไม่รู้จะเป็นผู้เฒ่าและไปหมดแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

อาดมามีแต่ความจริงใจทำสิ่งที่จริงใจที่เป็น ความประเสริฐที่สุดสำหรับความเป็นมนุษย์แล้ว

รายละเอียด : ขอบคุณที่ยกย่อง ก็เป็นการยกย่องที่ไม่ใช่เรื่องไม่จริง หรือมามุขสร้างขึ้นมาให้โลกรู้หรือสมมุติมาเล่นๆ มันเป็นเรื่องจริง พูดไปก็เหมือนยกย่องตนเอง ใครจะเชื่อหรือไม่เชื่อก็มาพิสูจน์ด้วยตัวเอง อาตมามีแต่ความจริงใจทำสิ่งที่จริงใจที่เป็นความประเสริฐที่สุดสำหรับความเป็นมนุษย์แล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

อาดมารับผิดชอบศาสนาพระพุทธเจ้ามาในยุคนี้

รายละเอียด : เออ ใครว่าไง อาตมาสอนธรรมะครั้งหรือเติมมือ (โยมว่าเติมมือ) พ่อครูว่า... ขณะที่สอนอาดมาสอนเติมที่ คำว่าเติมมือที่คนถามคงหมายถึงว่ามีทั้งหมดแล้วเอา มาสอนหมดหรือยัง? อาตมาเอง ถ้าบอกว่าเติมมือก็ทุกขณะที่อาดมาสอนก็เติมที่ แต่ที่มีทั้งหมดอาดมายังสอนไม่หมดหรือสอนขนาดนี้ก็สอนไปหลายอย่างแล้ว ยังไม่มีใครสอนขนาดนี้ อย่างที่อาดมาสอนหรือแต่พวกเราเข้าใจได้ รับผิดชอบ ผู้ที่เขาไม่รู้เขารับไม่ได้เลยก็ต้องขออภัย หน้าสงสารเขาแต่อาดมาจำเป็น จำเป็นที่จะต้องสอนสิ่งที่มันละเอียดลึกซึ้งของธรรมะพระพุทธเจ้าให้มากที่สุดเท่าที่จะเอาใส่ลงไปให้ได้ ไม่เช่นนั้นมัน

ไม่เต็มสูตรของศาสนาพุทธ อาตมาก็คงทำเต็มที่ เพราะว่าอาดมารับผิดชอบพูดตรงๆ ว่า อาตมารับผิดชอบศาสนาพระพุทธเจ้ามาในยุคนี้ พูดตรงๆ อย่าเพิ่งหมั่นไส้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

อาดมาเป็นผู้ที่ศึกษาเป็นโพธิสัตว์ตัวจริง ที่ไม่มีใครรู้เท่า (ในยุคนี้เท่าที่ผ่านมา)

รายละเอียด : ก็ขอยืนยันกับพวกเรา อาตมาเป็นผู้ที่ศึกษาเป็นโพธิสัตว์ตัวจริง เป็นโพธิสัตว์ระดับ ๗ ที่ไม่มีใครรู้เท่า ตอนนี้เป็นไก่ตัวพี ในยุคนี้ อาตมาเอง สยงอภิญญามารับช่วงศาสนาพระพุทธเจ้าเพื่อจะสืบสานสารัตถะของศาสนาพระพุทธเจ้าให้ยืนยาวไปถึง ๕,๐๐๐ ปี เป็นเรื่องอจินไตย ที่วันที่ ๕ มิถุนายนเป็นวันชานาไทย เป็นวันสิ่งแวดล้อม และเป็นวันอโศกรำลึกด้วย จะพูดถึงโควิดบ้าง พูดถึงสังฆารธรรมที่ปรุงแต่ง ศาสนาพุทธในยุคนี้ถ้าจะมาไม่เอาเรื่องกายมาพูดก็สูญไปแล้ว เรื่องบุญ เรื่องสมาธิก็ตามไม่ต้องพูดถึงเรื่องนิโรธ เรื่องนิพพาน สูญหมดเลย หากอาดมาไม่เกิดมาในยุคนี้ไม่มีใครเอามาพูด กาย ผิดไปคำเดียวก็หมดทางไปแล้วศาสนาพุทธ ก็เป็นศาสนาในโลกโลกีย์ธรรมดาจะไม่มีโลกุตระเลย ถ้าเข้าใจคำว่ากายไม่ได้ ย้ำอีกที ฟังแบบถ้วยว่างเปล่าเทน้ำออกจากถ้วยให้หมด ฟังดีๆ

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

อาดมาเป็นผู้ที่ปรารถนาพุทธภูมิ เป็นพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : อาตมาเป็นผู้ที่ปรารถนาพุทธภูมิเป็นพระพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่ง ร่างนี้ตายชาตินี้ กายสภภาพรรมปรณา หลังจากตายอาดมาก็ยังไม่สูญ ยังไม่ปรินิพพานเป็นปริโยสาน ยังจะกลับมาเกิดอีก ยังไม่ตายอย่างนิพพาน ๓ แบบ คือ ตายอย่างสูญญตนิพพาน อนิมิตตนิพพาน หรือ อปฺปณฺหิตนิพพาน

สูญญตนิพพาน คือ ตายอย่างทำสูญญเลย

อนิมิตตนิพพาน คือ ไม่สร้างนิมิตใดๆ ไว้เลย ไม่มีนิมิตใดเหลือไว้เลย

อปฺปณฺหิตนิพพาน คือไม่มีตั้งจิต ปล่อยไป สูญไปหมด ทั้งรูปทั้งนามหมดเลย ไม่มีอะไรอีกเลย ก็ตายอย่างปรินิพพานเป็นปริโยสาน เป็นนิพพาน ๓ อย่างนี้

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโถงออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

อาดมาได้ตั้งปณิธานเป็นพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสว่า กายนี้ ตถาคตเรียกว่า จิตบ้าง มโนบ้าง วิญญาณบ้าง หากอาดมาไม่ซัดอั้นนี้จากพระไตรปิฎกเขาจะอ่านผ่านไปเลย จบเปรียญ ๙ จบ ดอกเตอร์พระสูตรนี้เขาจะไม่สะกดเลย ตอนนั้นคงจะสะกดบ้าง ถ้ามาฟังอาดมาบ้าง หากสะกดก็จะตามติดเลยอย่างน้อยก็เจี่ยโสตสดับอาดมาบ้าง ใครที่มีบารมีมากก็จะรับได้มากใครที่มีบารมีน้อยก็จะรับได้น้อย หากเขาเป็นผู้แสวงหาก็จะพยายามอย่างพวกคุณถือว่าเป็นผู้ที่มีความแสวงหา ชีวิตเกิดมาชีวิตหนึ่งแล้ว สรูปอีกทีมันไม่มีอะไรดีกว่านิพพาน คุณได้นิพพานแล้วคุณเป็นอรหันต์แล้วคุณอยากจะอยู่ในโลกนี้ไปอีกกี่นานเท่านั้นคุณอยู่ไปสิ เพราะว่าพระพุทธเจ้าสอนความรู้ที่สุดท้ายแล้วคุณจะเป็นคนอีกก็หมดความเป็นพิษภัยหมดความเป็นโทษหมดความไม่ดีแล้ว คุณจะไม่มีแล้วไม่ทำความไม่ดีทางกายวาจาใจ คุณไม่ทำอีกแล้ว ชาตินี้คุณก็ไม่ทำชาติหน้าคุณก็ไม่ทำจะเกิดอีกก็ล้านชาติถ้าคุณจะยังอยู่ พระผู้เป็นอรหันต์แล้วเป็นอมตบุคคลจะตายก็ได้ไม่ตายก็ได้คุณจะตายเมื่อไหร่ก็เมื่อนั้น อาดมาจะตายเมื่อไหร่ก็ได้ ปรีนิพพานเป็นปรีโยสานเมื่อไหร่ก็ได้ แต่อาดมายังไม่ยอมตาย อาดมารู้ อาดมา ยังจะทำงานนี้จะตายก็ต่อเมื่อเป็นพระพุทธเจ้า อาดมาได้ตั้งปณิธานเป็นพระพุทธเจ้า ตอนนี้อย่างไรก็ได้ เป็น ยังเป็นแคโพธิสัตว์ระดับ ๗ อาดมาพูดไม่ได้หลังตัวหลงตนอะไร อาดมาไม่ได้บอกว่าเป็นระดับ ๙ จะเป็นพระพุทธเจ้าในยุคนี้ออาดมาไม่เคยหลงตัวอย่างนั้น ต่อให้ชาตินี้ก็เป็นไม่ได้ ยังไม่ได้เป็นระดับ ๘ ระดับ ๙ นี่เป็นสัจจะที่อาดมาพูดความจริง

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

อาทาน

รายละเอียด : ๑. ยังยึดยังถือเอา ๒. การยึดถือ ๓. การยึดเอา, การถือเอา

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๖๖, รู้คนซึ้งสุข รู้คุกซึ้งสัตว์ หน้า ๑๐๐

อาทินว, อาทินวะ

รายละเอียด : ๑. เป็นผลร้าย ๒. โทษ ๓. ความไม่ดี, ผลร้าย

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอดีต อนัตตา นิรัตตา หน้า ๕๑, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๙๔, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๑๗

อานา

รายละเอียด : ๑. ลมหายใจ ๒. ลมหายใจเข้า

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๗๗, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๘๗

อานาปานสติ

รายละเอียด : ตามประวัติศาสตร์พระพุทธเจ้าออกบวชพอออกบวช ท่านก็ออกบวชตามแบบ ลิงลมอมข้าวพองตามแบบที่สังคมพาเป็นไป ตอนแรกท่านก็ออกไปตามนั้น ออกบวชคือออกไปทั้งบ้านช่องเรือนชาน ไปอยู่กับหมู่ปฏิบัติธรรมซึ่งเขาก็อยู่ในป่า ไม่ใช่ปฏิบัติแล้วก็อยู่ในบ้านในวังของตัวเอง แต่เดินออกไปอยู่ป่า มันเหมือนกับชาวโลกที่เขาเข้าใจ เช่นนั้น เขาเชื่อว่าการปฏิบัติธรรมของศาสนาพุทธต้องออกป่า พระพุทธเจ้าตอนแรกก็เป็นลิงลมอมข้าวพอง เห็นว่าเขาเป็นแบบนี้ก็ออกไปแล้วเป็นไปตามเขาด้วย เขาพาทำทุกรกิริยาต่างๆ นานาสารพัด ท่านก็เป็นลิงลมอมข้าวพอง คือความรู้เดิมของพุทธที่เป็นโลกุตระยังไม่ได้เต็มที่ แต่พระพุทธเจ้าก็คงจะรู้อยู่บ้าง แต่จำเป็นที่ท่านจะต้องอนุโลม ท่านรู้หรือกว่าไม่ใช่ทำเช่นนั้น แต่ถ้าจะอยู่บ้านจะปฏิบัติธรรมประกาศศาสนานั้นมันเป็นไปได้ เพราะคนในสังคมเมืองไม่ได้เอาธรรมะ ไม่ได้ใส่ใจ แล้วก็ต้องจะไปพูดอธิบายปฏิบัติอยู่ร่วมกับพวกที่เขาใส่ใจปฏิบัติธรรมะ คือพวกที่ออกป่าท่านก็เลยต้องอนุโลมออกป่ากับเขา แล้วก็ค่อยๆ สอนค่อยๆ อธิบาย เข้าปฏิบัติจนกระทั่งบอกว่าอานาปานสติคือนั่งคู้บัลลังก์หยุดนิ่งร่างกายตรงดำรงสติคงมั่น ซึ่งไม่มีในมรรคมงคล ๘ ไม่มีโพชฌงค์ ๗ ไม่มีโพธิปักขิยธรรม ๓๗ ในวิชชาจรณสัมบันโนก็ไม่มี สติ สมาธิ ปัญญาก็ไม่มี จะไปเข้าใจว่าปฏิบัติสมาธิคือไปนั่งอย่างนี้ ไม่มีไตรสิกขา อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา เขาเข้าใจว่าอธิจิตคือไปนั่งหลับตา แต่ถ้าปฏิบัติตามพุทธแล้ว อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา มีวิมุติ จิตตั้งมั่นเป็นสมาธิ ความสงบของพุทธเป็นสมาธิ คือกิเลสไม่รบกวน จิตใจก็แข็งแรงอยู่ได้สบาย แต่ของที่ไม่ใช่พุทธจิตสงบเพราะว่าหลักหนึ่ง หลักเร้น ไม่ให้มาเกี่ยวข้อง ดีไม่ดีหลับตาอีก ไม่ให้กระทบสัมผัสอะไรเลย ตรงกันข้ามแบบ ๑๘๐ องศา มันก็เลยไม่ค่อยรู้เรื่อง พูดกับคนพวกนี้ยาก เพราะว่าสองพันกว่าปีมาแล้ว ศาสนาพุทธเสื่อมมาเรื่อยๆ จนถึงทุก

วันนี้ เพียนจนหาของเดิมไม่เจอ เหมือนกับตอนพระพุทธเจ้าประกาศศาสนาแรกๆ เขาก็มีมิจฉาชีพเหมือนกันอยู่อย่างนี้เลย จนกระทั่งไปเข้าใจเอาว่า นักปฏิบัติธรรมของพุทธนั้งหลังตานั้นแหละจะบรรลุพระอรหันต์ อาตมาก็พูดอย่างไม่เกรงใจว่า อย่างนั้นเป็นอรหันต์ก็ทั้งนั้น อย่างนี้เป็นต้น ศาสนาทุกวันนี้ที่ปฏิบัติอานาปานสตินั้น อาตมาก็เคยอธิบายเคยพูดว่า トラบที่คนมีลมหายใจเข้าและลมหายใจออก คือมีอานา ปานะ คุณก็ปฏิบัติธรรม ให้เกิดความรู้อย่างนี้ โดยไม่จำเป็นจะต้องไปนั่งหลับตาอยู่กับที่ แต่ยืนเดิน-นั่ง-นอนมีสัมมาวาจา สัมมาอาชีวะมีการกระทำต่างๆ ก็มันตะ พุดจามีสัมมาวาจาจากคิดนึกว่าเป็นสัมมาสังกัปปะ อย่างนี้ คือทางปฏิบัติของพระพุทธเจ้า และจิตก็จะเป็นสัมมาสมาธิได้ นี่คือการปฏิบัติอานาปานสติ จิตใจก็มีญาณปัญญา เห็นความไม่เที่ยง อนิจจานุปัสสี เรารู้ว่าตัวเองปฏิบัติก็ทำได้ เห็นความจางคลายของกิเลส วิจารณ์ุปัสสี เป็นผลของอานาปานสติ ที่ปฏิบัติถูกต้อง แล้วก็เห็นนิโรธนิโรธานุปัสสี แล้วก็รู้ว่าตัวเองได้ปฏิบัติทบทวนซ้ำซ้ำ อาเสวนา ภาวนา พหุลีกัมมัง จนเป็น ปฏิณิสลักคานุปัสสี ทวนซ้ำไปซ้ำมาจนกระทั่งสุดท้ายก็ขาดสะดุ้ง กิเลสก็ไม่มี ท่านแปลว่าสลัดคืน สลัดกิเลสออกจากจิตได้ การปฏิบัติอานาปานสตินั้น ก็คือพิจารณา กาย เวทนา จิต ธรรมนั้นแหละ ขาดกายไม่ได้ แม้อานาปานสติก็ขาดกายไม่ได้ แต่ไม่เข้าใจ อ่านพระไตรปิฎกไม่แตก ขาดไม่ได้ ซึ่งพระพุทธเจ้าท่านใช้คำว่าสัมผัสสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อานาปานสติ

รายละเอียด : สติให้ดี สืบตามปฏิบัติในขณะที่มีลมหายใจเข้าลมหายใจออก แล้วก็พยายามเรียนรู้ภายในกาย เวทนา ในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรม อ่านแยกแยะกิเลสให้ออกแล้วล้างกิเลสให้ได้ด้วยกระบวนการของ สัมมัปปธาน ๔ อิทธิบาท ๔ แล้วจะเกิดผลเป็นอินทรีย์ ๕ พละ ๕ ด้วยหลักของโพชฌงค์ ๗ และมรรคมรรค ๘

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ซิวัด บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

อานาปานสติ ๑๖

รายละเอียด : นั่งคู้บังลังก์ (ขัดสมาธิ) ตั้งกายตรง ดำรงสติไว้เฉพาะหน้า มีสติหายใจเข้า (อัสสสติ) หายใจออก

(ปัสสสติ) กำหนดรู้ลมหายใจเข้าออกทั้ง ๑๖ ชั้น ๑. รู้ชัดหายใจเข้ายาว หายใจออกยาว ๒. รู้ชัดหายใจเข้าสั้น หายใจออกสั้น ๓. รู้แจ้งกาย (ภายนอก-ภายใน) ทั้งปวง (สัพพกายปฏิสังเวท) ๔. ระวังกายสังขาร (ปัสสัมภยัง กายสังขารัง) ๕. รู้แจ้งปิติ (ปิตติปฏิสังเวท) ๖. รู้แจ้งสุข (สุขปฏิสังเวท) ๗. รู้แจ้งจิตตสังขาร (จิตตสังขารปฏิสังเวท) ๘. ระวังจิตตสังขาร (ปัสสัมภยัง จิตตสังขารัง) ๙. รู้แจ้งจิต (จิตตปฏิสังเวท) ๑๐. ทำจิตให้วาง (อภิปปโมทยัง จิตตัง) ๑๑. ตั้งจิตมั่น (สมาทหัง จิตตัง) ๑๒. เปลื้องจิตให้หลุดพ้นกิเลส (วิโมกขัง จิตตัง) ๑๓. พิจารณาตามเห็นความไม่เที่ยงของกิเลส (อนิจจานุปัสสี) ๑๔. พิจารณาตามเห็นความคลายกำหนด (วิราคานุปัสสี) ๑๕. พิจารณาตามเห็นความดับกิเลส (นิโรธานุปัสสี) ๑๖. พิจารณาตามเห็นความสลัดคืน (สลัดทั้ง) กิเลส (ปฏิณิสลักคานุปัสสี)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ อานาปานสติสูตร ข้อ ๒๘๘

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

อานาปานสติ ๑๖

รายละเอียด : อานาปานสติ ๑๖ นั้น เป็นการรวมสรุปสภาพธรรมว่า ยังมีลมหายใจเข้าลมหายใจออกอยู่ การมีลมหายใจเข้าออกแค่นี้แหละ คุณต้องมีสติสัมปชัญญะและวิจัยให้ออก ว่ามีลมหายใจออก ลมหายใจเข้านะ แค่นี้ก็เป็นประเด็นลิงค ทเว ความต่างกันสองอย่าง หายใจเข้ายาวๆ หายใจเข้าสั้นๆ ก็เป็นลิงคเป็นประเด็นที่ต่างกัน มีลิงค นิमितที่ต่างกัน เป็นการสรุปการเรียนการสอนโดยเอาลมหายใจเข้าหายใจออก อานากับอานาปะ มาเป็นเครื่องศึกษาเท่านั้นเอง เสร็จแล้วการเรียนรู้นี้ก็เป็นการเรียนรู้ทั้งหมดของศาสนาพุทธ ศีล สมาธิ ปัญญาจรณะ ๑๕ วิชชา ๘ ปฏิจจนูปบาทโพธิปักขิยธรรม ทั้งนั้นแหละ เอามาใช้ประกอบกับการทำขณะที่มีลมหายใจเข้า ลมหายใจออกอยู่คือ คุณยังไม่ตาย คุณจะเดิน คุณจะทำ อาชีพออยู่ คุณจะทำการงานก็มันตะ การงาน ทุกอย่างอยู่ คุณจะพูดอยู่ คุณจะคิดสังกัปปะอยู่ คุณก็ปฏิบัติ ๑๖ อย่าง ๑๖ ชั้น

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ซิวัด บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓

อานาปานสติ ๑๖ (เชิงสัญลักษณ์)

รายละเอียด : คือ เป็นรูปวงกลมศูนย์กลางใหญ่สุด หรือ วงล้อมของธรรมจักร รองรับเสา ๑๖ ต้น เป็นรหัสธรรมของ

อานาปานสติ ๑๖ (มิติอภิปรัชชา) และเจโตปริยญาณ ๑๖ (มิติอภิจิตลิกขา) และวิปัสสนาญาณ ๑๖ (มิติอภิปัญญาลิกขา) เป็นธรรมะสำหรับการใช้สติกำหนดลมหายใจ จำนวน ๑๖ ชั้น โดยรองรับด้วย สติปัฏฐาน ๔ อันได้แก่ กายานุปัสสนา เวทนานุปัสสนา จิตตานุปัสสนา และธัมมานุปัสสนา เพื่อฝึกสติและใช้สติทำให้สภาวะของจิตละเอียดขึ้น กระทั่งครบเจโตปริยญาณ ๑๖ ทั้งอ่านสภาวะตลอดในวิปัสสนาญาณ ๑๖ จนครบพร้อมวิชชา ๘ สมบูรณ์

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๓๘

อานาปานสติของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ครบโพธิปักขิยธรรม ๓๗ คือโลกุตตรธรรม ๓๗ เป็นอานาปานสติของพระพุทธเจ้า ส่วนการไปนั่งหลับตาคลุมหายใจเข้าออกอยู่อย่างนั้น เป็นอานาปานสติแบบเดียรถีย์ นอกรีตศาสนาพุทธ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๖ วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

อานาปานสติเรียนรู้ตัวเองทุกอิริยาบถ

รายละเอียด : คุณเข้าใจอานาปานสติเท่าไรไปอ่านอานาปานสติสูตรให้ดี เล่ม ๑๔ ข้อ ๒๘๒ เป็นต้นไป ซึ่งอานาปานสติไม่ได้หมายความว่าให้นั่งอยู่กับที่ อานาปานสติแปลว่า ในช่วงชีวิตที่คุณยังมีลมหายใจเข้าลมหายใจออกเรียกว่า อานาอาปานะ คุณก็ต้องมีสติแล้วเรียนรู้ตัวเองทุกอิริยาบถ กายคตาสติ ไปจนกระทั่งถึงจิต ไปจนกระทั่งถึงกิเลส อ่านกิเลสออกแล้วลดกิเลสได้ทุกเวลา แต่เมื่อศาสนาเพี้ยน อย่างยุคพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นมา เขาก็ออกไปนั่งสมาธิอานาปานสติอยู่อย่างนั้น นั่งในที่นั้นแห่งเดียวอยู่อย่างนั้น พระพุทธเจ้าก็เลยบอกว่าแม้จะนั่งอยู่อย่างนั้นก็ดีจะอยู่ป่าก็ดีอยู่ถ้ำก็ดีอยู่โคนไม้ก็ดี ก็เรียนอย่างเดียวกันได้หมดแล้วจึงไม่จำเป็นต้องออกไปเขาถ้ำ ในขณะที่มีตาหูจมูกลิ้นกายใจครบทุกอย่างให้รู้สึกยอดคือ ตามรู้ อนิจจานุปัสสี วิจารณ์ุปัสสี นิโรธานุปัสสี ปฏิสนธิคานุปัสสี ตามรู้ให้หมด พอรู้แล้วก็จัดแจงทำให้ได้ว่าตัวที่จะทำให้นั่งไม่เที่ยง แล้วทำให้นั่งไม่มี ก็คือ กิเลส เพราะฉะนั้นมันไม่เที่ยงหรือไม่ใช้ตัวตน ทำให้นั่งจางให้มันไม่มีวิราคานุปัสสีจนกระทั่งมันหมด นิโรธานุปัสสี ไม่ต้องอาศัยสุขทุกข์ในกิเลสของคุณอีกแล้ว นั่นต่างหาก เพราะฉะนั้นผู้ที่หลงทางไปนั่งอยู่กับที่จึงทำไม่ได้ คุณก็ไม่เกิดความรู้ให้เกิดปฏิภาณ

ปัญญาเคลื่อนไหวให้สติตามรู้แล้วตามให้ทัน คุณไปนั่งจุ่มปุ๊กก็ตามภูมิคุณ แต่อวดมาทำได้แม้กระทั่งการเคลื่อนไหวที่เร็วก็ทำได้เป็น กายปาคุญญาตา จิตปาคุญญาตา เข้าออกสัมผัสเร็วไวเป็น มุทฺทภูตธาตุ อย่างคุณทำนั้นสบายมากนั่งนิ่งไม่เคลื่อนไหวก็ทำได้สบาย อย่างนั้นไม่ยากอะไร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓

อานิสงส์ในการฟังธรรม ๕

รายละเอียด : ๑. ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง ๒. เข้าใจชัดสิ่งที่ได้ฟังแล้ว ๓. บรรเทาความสงสัยเสียได้ ๔. ทำให้ความเห็นได้ถูกต้อง ๕. จิตของผู้ฟังย่อมเลื่อมใส

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ธัมมัสสวนสูตร ข้อ ๒๐๒

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

อานิสงส์

รายละเอียด : แปลว่า ประโยชน์ คือ การทำให้กิเลสลดหมดไปได้เรื่อยๆ กิเลสหมดคือ ผลของอานิสงส์ได้สูงสุดคือ ประโยชน์แท้คือการกำจัดกิเลส

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

อานิสงส์ ๕ ของการฟังธรรม

รายละเอียด : (การฟังด้วยดียอมได้ปัญญา สุตสุตสังลกฺขเต ปญฺญัง) ๑. ผู้ฟังยอมได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง (อัสสุตังสุณนตี) ๒. ย่อมเข้าใจชัดในสิ่งที่ได้ฟังแล้ว (สุตัง ปรีโยทเปตี) ๓. ย่อมบรรเทาความสงสัยเสียได้ (กังขัง วิหนนตี) ๔. ย่อมทำความเห็นให้ถูกต้อง (ทิจฺจิงฺง อชฺชง กโรตี). ๕. จิตของผู้ฟังย่อมเลื่อมใส (จิตตมัสสะ ปสฺสตี) (พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ข้อ ๒๐๒)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ข้อ ๒๐๒

อานิสงส์ ๕ ประการ ของการกินมีคนเดียว

รายละเอียด : ๑. ร่างกายไม่เจ็บป่วย อาพาธน้อย (อัปปาพารัง) ๒. ไม่มีอะไรบกพร่อง (อัปปาตังกัง) ๓. กระปรี้กระเปร่า เบิกบาน เบิกใจ (ลหุญฺฐานัง) ๔. มีพลังกำลังเหลือใช้ (พลัง) ๕. เป็นอยู่สบาย จิตใจผาสุก (ผาสฺวิหารัง)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ ข้อ ๒๖๕ พระไตรปิฎก เล่ม ๑๓ ข้อ ๑๖๐

อานิสงส์ของการฟังธรรม ๕ ประการ

รายละเอียด : ความชัดเจนในการฟังธรรมนั้น ความชัดเจนที่ว่า ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในอานิสงส์ของการฟังธรรม ๕ ประการ ฟังแล้ว เหมือนได้ฟังสิ่งใหม่ๆ เพิ่มขึ้นๆ เหมือนเติมขึ้นมา และที่ว่า ได้ฟังสิ่งเพิ่มเติม เสร็จแล้วก็ทำให้เราเข้าใจชัดมากยิ่งขึ้น ทำให้ความข้องใจสงสัยบรรเทาลง ก็เกิดทิวฏฐิความเห็นความเข้าใจความเชื่อถือเจริญขึ้นมามากยิ่งขึ้นถูกต้องตรงมากยิ่งขึ้น จิตใจก็สว่างขึ้นมา โอโห จะรู้สึกชื่นใจในการได้รับอะไรขึ้นมาเป็นอานิสงส์ ๕ ประการในการฟังธรรม พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ ข้อ ๒๐๒ มันเกิดลักษณะนั้นจริงๆ ผู้ที่ฟังธรรมก็ลองทดสอบดูเถาะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

อานิสงส์ของการไม่กินเนื้อ

รายละเอียด : อานิสงส์ของการไม่กินเนื้อ คือ ๑. ซี่ไม่เหม็น มันก็เหม็นนิดๆ ไม่เหมือนกินเนื้อสัตว์ ๒. ตดก็ไม่เหม็นหรือเหม็นไม่มาก ๓. เยี่ยวก็ไม่เหม็น หรือเหม็นไม่มาก ๔. กลิ่นตัวก็ไม่เหม็นหรือเหม็นไม่มาก สัตว์เดรัจฉานปล่อยเขาไป เกี่ยวกับคนก็เป็นวิบากต่อกันมากมายมหาศาลหากหมามาอยู่กับเราก็เอาไปปล่อย ไปไกลๆ จนมันไม่กลับมาแน่แหละ หมามันมีสัญชาตญาณว่าอยู่กับเราปลอดภัยสัตว์อื่นๆ ก็เช่นกัน นกกระจาบก็มาทำรังที่หมู่บ้านของเรา คนนี้แหละจะต้องเมตตาตามศีลข้อที่ ๑ พระสมณโคตม ละการฆ่าสัตว์ เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ วางทัณฑะ วางศาสตรา มีความละอาย มีความเอ็นดู มีความกรุณาหวั่นประโยชน์แก่อกูลแก่สัตว์ทั้งปวง อยู่ ศีลข้อ ๑ ความหมายกว้าง หากใครปฏิบัติศีลข้อ ๑ โดยเกี่ยวข้องกับสัตว์ สัตว์เดรัจฉาน มนุษย์ เราไม่ฆ่ากัน ไม่ฆ่าสัตว์มนุษย์ เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์มนุษย์ วางทัณฑะอุปการณ์ในการฆ่า วางศาสตรา คือ เครื่องฆ่าที่เป็นความรู้ ทัณฑะ คือ วัตถุอาวุธที่ใช้ในการฆ่า เช่น ลูกกระเบิด ไม้หน้าสาม มีด ผาก็กว้าง วางไม่ได้หมายความว่า ไม่เอามาใช้งานเลยนะ มีดต้องเอามาใช้งานอย่าพาชื่อ หากคนมีศีลข้อ ๑ ประเทศนั้นจะไม่สร้างอาวุธประเทศไทยไม่เก่งในการสร้างอาวุธอย่างน้อยใจอย่าเสียใจ ประเทศที่ก่อสร้างอาวุธนั้น เป็นประเทศที่สร้างบาป เป็นประเทศที่ได้บาปยิ่งอาวุธร้ายเท่าไร บาปยิ่งมากเท่านั้น

สร้างความรู้เพื่อฆ่ามนุษย์ ยกย่อง โจรก็สอนอย่างโจรแต่โจร ผู้ดีนี่สอนอย่างซบซ้อน สอนการฆ่าเห็นมี ๒ คน สอนการฆ่า คือ คนหนึ่งจบทางโลก อาชญาวิทยา ฆ่ามนุษย์ด้วยศาสตรา ทุกวันนี้ก็ยังไม่หมดกระแส ก็อาวุธที่ยัดใส่หัวของพวกติดอาวุธที่ยัดใส่หัวของพวกติดอาวุธทางศาสตราไว้ เต็มวันก็ยังไม่ยอมปล่อยมือ ไม่วางศาสตรา แม้แต่เป็นพระเป็นเจ้าไม่เข้าใจก็สร้างความรู้เป็นศาสตรา ฆ่าศาสนาของตนเอง เป็นการขยายความ อย่างพิสดาร การฆ่าสิ่งที่ไม่ควรฆ่า ไม่ละอาย คำว่าไม่ละอาย เป็นจริงนะ ๑๕ ของพระพุทธเจ้าเป็นสังฆกรรมที่ลึกซึ้งมาก คำสอนพระพุทธเจ้า วิชาจรณสัมบันโน รวมไว้หมดแล้ว ตั้งแต่ศีล ๑๐ อดนรกปฏิบัติ ๓ สังฆกรรม ๗ ศรัทธา ทิริ คือ ละอาย โอดตปปะ คือ เกรงกลัว การสัมผัสสัมพันธ์กับมนุษย์ด้วยกัน หากมีจิตคิดจะฆ่า จะทำร้าย คนที่หยาบถึงจะฆ่าจะละอาย ในจิตจะมีอย่างนั้นขึ้นมา คนที่มีจิตจริงๆ พอรู้สึก จิตตนเอง มีอาการอยากฆ่าก็จะอายหากมีหิริแต่โอดตปปะจะกลัวเลย หากไปมีจิตคิดฆ่า คนไม่มีจิตคิดฆ่าคน ฆ่าคนไม่ได้เลย คือ มีหิริ โอดตปปะ หากโลกนี้มีคนฆ่าคนไม่ได้จะเสียหายไหม? ก็ไม่เสียหาย นอกจากละอายแล้วยังมีความเอ็นดู

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

อานิสงส์ของศีล ๑๐

รายละเอียด : ศีลที่เป็นกุศลย่อมยังอรรถให้บรรลุผลไปตามลำดับ (กุศลานิ สीलานิ อนุปปเพนะ อรหัตตายะ ปุเรนตีติ) ดังนี้ ๑. อวิปปฏิสาร (มีความไม่เดือดเนื้อร้อนใจ) ๒. ปามุชชะ (ปราโมทย์ มีความเบิกบานยินดี) ๓. ปีติ (มีความอิ่มใจ) ๔. ปัสสัทธิ (มีความสงบระงับจากกิเลส) ๕. สุข (มีความสุขอันเกิดจากความสงบซึ่งไม่บำเรอตน เป็น วุปสมสุข) ๖. สมามิ (มีจิตมั่นคง ตั้งมั่น) ๗. ยถาภูตญาณทัสสนะ (มีความรู้แจ้งเห็นจริงตามความเป็นจริง) ๘. นิพพิทา (มีความเบื่อหน่าย กิเลส) ๙. วิราคะ (มีความคลายกิเลส จางคลายสิ้นความยินดี) ๑๐. วิมุตติญาณทัสสนะ (มีความรู้แจ้งเห็นจริงในความหลุดพ้น)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ กัมมัตถยสูตร ข้อ ๑ และข้อ ๒๐๘

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

อานิสงส์ของเมตตา ๑๑

รายละเอียด : อานิสงส์ของเมตตา ๑๑ ๑. ย่อมหลับ เป็นสุข ๒. ย่อมตื่นเป็นสุข ๓. ย่อมไม่ฝันลามก ๔. ย่อมเป็น

ที่รักของมนุษย์ (คนจิตใจประเสริฐ) ทั้งหลาย ๕. ย่อมเป็นที่รักของมนุษย์ (คนจิตใจต่ำ) ทั้งหลาย ๖. เทวดา (คนจิตใจสูง) ทั้งหลายย่อมรักษา ๗. ไฟ ยาพิษ หรือศาสตรา กล้ากรายไม่ได้ ๘. จิตย่อมตั้งมั่นโดยรวดเร็ว ๙. สีหน้าย่อมผ่องใส ๑๐. ไม่ตายไปด้วยความหลงผิด, เป็นผู้ไม่หลงใหลทำกาละ (อยู่อย่างไม่ประมาท) ๑๑. แม้ยังไม่บรรลุนิพพานก็เข้าถึงพรหมโลก เมื่อไม่แทงตลอดคุณอันยิ่ง ย่อมเป็นผู้เข้าถึงพรหมโลก (เป็นผู้มีคุณธรรมชั้นสูง) (เป็นโลกของคนที่มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นผู้มีคุณธรรมชั้นสูง)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ เมตตาสูตฺร ข้อ ๒๒๒

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตฺต

อานิสงส์แห่งการฟังธรรม ๕ ประการ

รายละเอียด : ถ้าไม่รู้นาม ๕ รูป ๒๘ เอามาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติ คุณก็จะไม่ได้รู้สภาวะธรรมที่ละเอียดลอบ สมบูรณ์แบบจริงๆ อาตมาก็พยายามอธิบายวนเวียนซ้ำซาก ผู้ที่มีธรรมรส ไม่เบื่อหรือ ฟังแล้วยังจะเข้าใจซาบซึ้ง อธิบายแล้วจะ จับมุมเหลี่ยม มิติของสภาวะที่มีมากมายไม่รู้ที่ร้อยก็พันเหลี่ยม เหมือนเดิม แต่ฟังมุมใหม่ๆ ฟังให้ดี สดุดีสังเกต ปัญญา อานิสงส์แห่งการฟังธรรม ๕ ประการ ได้ฟังสิ่งที่ไม่เคยได้ฟังมาก่อน ก็ได้ฟังอันนี้ใหม่ขึ้น ความเข้าใจก็ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทิวทัศน์ของเราก็ตรงมากยิ่งขึ้น ทิวจิ่งอุซุงโรตี ความสงสัยกลางแกลงวิจิจจจาก็หมดลงๆ จิตใจก็เลื่อมใส สว่าง ยิ่งเจริญขึ้นสว่างโล่งโปร่ง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อาบัติ

รายละเอียด : เกิด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๖๖

อาบัติพระนิสัคคิยาจิตตีย์

รายละเอียด : มันเป็นเรื่องนิสัคคิยาจิตตีย์ แล้วเมื่อมีเงินเป็นของส่วนตัวอย่างนี้ไม่เอาออกก็เป็นการปลงอาบัติที่เปล่านั้น ปลงอาบัติไม่ตกหรือ นิสัคคิยาจิตตีย์ พระทั้งนั้นแหละที่มีเงินรายได้อยู่ ก็เป็นพระที่ อกปตตตะ อาบัติ ก็อยู่กับหมู่พระอาบัติทั้งสิ้น บวชกันไปไม่ได้เป็นปกติมันไม่ปลงสัมมาวิญญายเลย ขออภัยที่อาตมาวิจารณ์ตามวิชาการของพระ

พุทธเจ้าตามธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า ไม่ได้ไปว่าพวกคุณหรือ แต่ก็คือว่านั่นแหละ มันแก้ไม่ได้แล้วอาตมาเห็นว่ามันแก้ไม่ได้ อย่างไรก็ตามก็ต้องจมอยู่กับความผิดอย่างนี้ไปตลอดจนละลายไป เพราะฉะนั้นก็เอาคนที่ส่วนตัวเลยมาเข้าใจแล้วเลิกตัดขาด อาตมาจึงแยกตนเอง

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓

อาปาณะ

รายละเอียด : ลมหายใจออก

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๘๗

อากัพะของโพธิรักษ์

รายละเอียด : เป็นความอากัพะของอาตมา พุดอย่างสังฆธรรมนะ อาตมาเป็นอากัพะบุคคล เป็นยุคที่เกิดมาแล้ว คนไม่รู้จัก โลกุตระ คนทั้งหลายไม่รู้จักโลกุตระ จึงเป็นสังคมที่น่าสงสาร คนยุคนี้เป็นคนอากัพะ อาตมาเป็นอากัพะบุคคล คุณต้องมาศึกษาจาก อากัพะบุคคล แล้วพวกคุณจมในวิชา จึงต้องมาศึกษา อากัพะบุคคล คืออาตมา เขาไม่เข้าใจภาษา สิริรามาอย่างนี้หรือ ยุคนี้เข้าใจคำเป็นชาวน เป็นยุคที่คุณจะชอบจะเชื่อนักมายากล สลับคำสลับขาว อาตมาบอกตรงกันข้ามกับเขา มาเปิดเผยนักมายากล เขาไม่เชื่อ เขาเชื่อนักมายากลยิ่งกว่าอาตมา เขาเชื่อนักมายากลเป็นคนจริง แต่คนจริงมาเขาเชื่อว่าเป็นนักมายากล

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ยอดคนอากัพะที่มีระดับของศาสนาพุทธ วันศุกร์ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

อากัสนราพรหม

รายละเอียด : อากัสนราที่สูงละเอียดไปอีก อากัสนราใหญ่กว่ามหาพรหมที่ละเอียดกว่าสว่างกว่า มหาพรหมคือเบื้องต้นอยู่ เสมือนเด็กๆ ชั้นที่ ๔ ปรีตตภาภูมิ ชั้นที่ ๕ อัปปมาณาภูมิ ชั้นที่ ๖ อากัสนราภูมิ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

อากัสนรา

รายละเอียด : ๑. มีมาก มีจริง มีคุณภาพยิ่งขึ้นจนเรื่องรองส่องแสง ล้นพ้นออกนอกตนนอกตัว นอกวางนอกราย

ประดุกเปล่งรัศมีออกมารอบๆ ภายเลยที่เดียว ๒. ความสว่าง ความรุ่งเรือง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๐๕, ๔๘๓

อาม

รายละเอียด : รับรอง ทวนตอบทวนรับ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๕๒

อามิส

รายละเอียด : เครื่องล่อ, สิ่งแลกตอบแทน

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๘๘

อายุ

รายละเอียด : กำไร, ประโยชน์

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๗๐, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๑๐

อายุตกะ

รายละเอียด : ทันทันทันใด

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๖๔

อายุตนะ

รายละเอียด : ๑. ส่วนที่ยังติดต่อกัน ทำหน้าที่รู้และเชื่อมต่อการรู้อยู่ ๒. เครื่องรู้และสิ่งที่รู้ ๓. บ่อเกิด, แหล่งเชื่อมต่อกัน ๔. เครื่องเชื่อมต่อกันทำหน้าที่เมื่อมีเหตุปัจจัยสัมผัสกันเท่านั้น

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๑๐, ๑๒๙, ถอดรหัส อัจฉริยะ อนันตตา นิวัตตา หน้า ๑๒๒, รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตว์ หน้า ๑๒๑

อายุตนะ

รายละเอียด : ก็คงจะเคยได้ยินอายุตนะนิพพาน คำว่า อายุตนะไม่มีตัวตนเหมือนธาตุ คำว่าธาตุ เป็นตัวตนกว่า เพราะฉะนั้นจะเรียกว่าธาตุก็ตามสมมุติ แต่จริงๆ อายุตนะ เป็น dynamic ธาตุ เป็น static แยกเป็นตัวเคลื่อนไหว กับตัวนิ่ง ในอวิชชาาก็เกิดตณหา หากธาตุในผู้ที่บรรลุแล้ว หรือยังไม่บรรลุมีอวิชชาหรือปัญญา พอเป็นอรหันต์แล้วธาตุที่ เคลื่อนไหวก็จะเป็นปัญญา อายุตนะไม่ตั้งอยู่ในที่ใดส่วนธาตุ นั้นตั้งอยู่ อายุตนะนั้นเกิดตอนสัมผัสผัสสะ หากไม่มีการ

ผัสสะ อายุตนะนั้นก็หายไป อายุตนะคือสะพาน สะพาน จะเกิดเมื่อมี ๒ สิ่ง มีต้นทางกับปลายทางสัมผัสกันก็เกิด ตรงกลาง เมื่อเลิกสัมผัสกัน อายุตนะก็หายไปไม่มีที่ตั้ง คล้ายๆ กับผัสสะ ไม่มีผัสสะแล้วอายุตนะก็ไม่เกิด ที่จริงไม่มี ผัสสะแล้ว ทำให้ผู้มีจักษุญาณเข้าใจว่าผู้ที่ดับคือไม่มีอะไรเกิด ไม่มีอะไรเป็นก็คือไม่มีผัสสะ ก็เลยหนีจากผัสสะก็เลยไม่ได้ บรรลุอะไร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อายุตนะ ๒ (ของพระอรหันต์)

รายละเอียด : คือภาวะเชื่อมต่อกัน ที่ต่างก็อาศัยกัน ๒ อย่างของผู้จะบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ต้องรู้แจ้งการหมดกิเลสสิ้นเกลี้ยงแล้วของตน ๑. กำหนดรู้หมดสิ้นไม่ว่าสัญญาใดๆ อื่นๆ ๒. กำหนดรู้แจ้งอารมณ์ว่ากิเลสดับสนิทหมดสิ้นเด็ดขาดแล้ว

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ฌานสูตร ข้อ ๒๔๐
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก

อายุตนะคู่สุดท้าย ที่ยังเหลือความเป็นสัตว์

รายละเอียด : ๑. อสังขสัญญาตัดตายตนะ ๒. เนวสัญญานา สัญญาตนะสัตว์ ฟันนี้แล้วจึง สัญญาเวทยิตนิโรธ (สัญญาที่เคล้าเคลียอารมณ์) เป็นผู้ที่รู้แจ้งนิโรธแล้วย่อมอาศัยความฉลาดในการเข้าแล้ว ออกแล้วซึ่งสมบัติ (สัญญาสมบัติ มีเท่าใด สัญญาปฏิเวธก็มีเท่านั้น)

ที่มา ที่ไป : วิญญาณฐิติ ๗, มหานิทานสูตร เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๕ ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อายุตนะเกเนว อัญญาปฏิเวธ

รายละเอียด : เป็นการบรรลุสูงสุดโดยปัจจุบันทันด่วน
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๖๔

อายุ

รายละเอียด : ๑. มีการตั้งอยู่ ทรงสภาพเช่นนั้นอยู่ในขอบเขตที่กำหนด ยังไม่เสื่อมสลายไปเกินขอบเขตนั้น แล้วนับเวลาที่ตั้งอยู่ ทรงสภาพนั้นได้เท่าใดๆ นั่นแลคืออายุเท่านั้น
๒. ยังมีชีวิตอยู่ จะได้รับอิทธิบาทเป็นพรให้แก่ชีวิต

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๒๕, ธรรมที่เป็น พุทธ หน้า ๖๐

อายุกาลของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : คือ ช่วงที่จะไม่มีศาสนาพุทธ เกิดอยู่ในโลก มีอยู่ ๒ ยุค ๒ ลักษณะ คือ ๑. ยุคสมัยที่คนดีพร้อม คือ ยุคที่มีแต่คนมีบุญ บารมีมาเกิด ไม่ทุกข์ร้อน ไม่มีปัญหาอะไร อยู่กันอย่างสุขสงบ มีอายุยืนยาว มีความสุข มีความเจริญอยู่ในสังคม ไม่ต้องการศาสนาพุทธ มาสอนมาแก้ปัญหา ยุคนั้น พระพุทธเจ้าก็ไม่ต้องอุบัติ ๒. ยุคเลวร้าย (กัลป์) คือ ยุคที่ต่อจากยุคศาสนาของสมณโคดมนี้ไป จะถึงขั้นกัลป์ยุคไฟบรรลัยกัลป์ใหม่โลก คนจะเลวร้ายรุนแรง จนพูดกันไม่รู้เรื่อง เลว ชั่ว ต่ำ ทรมานมาก นี้ก็ใกล้แล้ว จะเห็นว่าความเลวร้ายหน้าด้านๆ ทุจริตอกุศลกันรุนแรง เป็นช่วงสุดท้ายแล้วที่จะไม่มีศาสนาพุทธ แม้พระพุทธเจ้าเกิดมา ก็จะสอนกันไม่ได้เลย คนเหล่านี้ ใจเฝ้า คือด้าน รุนแรง เลวร้าย ก็เลสหนาดัณหาจัด

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๕๐-๑๕๑

อายุของพุทธศาสนาของสมณโคดม ๕,๐๐๐ ปี หน้าที่สมณะโพธิรักษ์ฟื้นฟู

รายละเอียด : ปัญหา มีสภาพ ๒ หากมีแต่อย่างเดียว ไม่มีอะไรแย่งเลยก็ไม่ต้องมีปัญหา เป็นธรรมชาติธรรมดา แต่มันต้องมีมันห้ามไม่ได้หรอก พระพุทธเจ้าอยู่ทรงองค์เก่งขนาดไหนก็ยังมีสิ่งที่เป็นคู่ต้องเป็นสภาพ ๒ ถ้าไม่มีสภาพสองก็มีแต่ทรุดเสื่อม แต่ศาสนาพุทธเกิดมาเพื่อเจริญ พระพุทธเจ้าแต่ละองค์ศาสนาไปได้ยาวนาน แต่พระพุทธเจ้าสมณโคดมมีศาสนาได้ถึง ๕,๐๐๐ ปีเท่านั้น ถือว่าน้อยที่สุด เกือบจะไม่ได้ประกาศแล้วนะ อาตมามีหน้าที่เป็นส่วนเกี่ยวข้องต้องมาช่วยให้ศาสนายืนยาวไปถึง ๕,๐๐๐ ปี อย่างที่มันเป็นจริงทุกวันนี้ ๒,๕๐๐ กว่าปีโลกถูกระบายเกลี้ยงไปจากศาสนา อาตมาจึงจำเป็นต้องมาทำหน้าที่ และอาตมาก็ยังเป็นโพธิสัตว์ที่จะต้องมาฝึกฝนอบรมตามเหตุปัจจัยความจริงเพื่อสร้างบารมีเพิ่มแน่นอนก็เหมาะสมกันด้วย มันก็เลยมา แล้วก็มาทำหน้าที่ ซึ่งยากจริงๆ เพราะเป็นยุคที่ใกล้กัลป์จริงๆ แล้วก็สมเหมาะสมควรกับอาตมาเป็นโพธิสัตว์ระดับ ๗ ไม่ได้สบายหรอกนี่แหละ เป็นอาภัพบุคคล รูปไม่หล่อพ้อไม่รวยไม่มียศฐาบรรดาศักดิ์ ปรินิพพานก็ไม่ได้กับเขา อย่างว่าแต่ปรินิพพานเลย ได้แต่แค่ปวส. สูงสุด อุตสาหได้เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเขา จุฬาลงกรณ์ฯ ก็ไปเดินศึกษา ตอนนั้นไม่ได้บรรจุเข้าไปเป็นคณะ อาตมาก็เรียนดนตรีจากอาจารย์ อาตมาเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย Trinity

จากอังกฤษ เรียนทางไปรษณีย์ ได้มาหลายเกรดเลยนะ ได้แค่เกรด ๔ ยังมีใบ certificate อยู่เลย เกรด ๔ นี้อยู่แค่ชั้นประถมนะ เกรด ๑๒ ถึงจะขึ้นมัธยม แล้วถึงจะไปเป็นปริญญาตรี แต่ว่าอาตมาก็มีพรสวรรค์ทางดนตรีของตัวเอง การศึกษาทางศิลปะก็เหมือนกัน ศิลปะก็เรียนแค่ ปวส. วิจิตรศิลป์ เทียบก็เป็นอนุปริญญาเท่านั้นเอง ก็ได้ใบรับรอง แต่อาตมาว่าอาตมามีความรู้เกินกว่าดอกเตอร์ปริญญาเอกทางศิลปะ อาตมาก็มั่นใจ ศิลปะ แต่ทุกวันนี้มันเป็นศิลปะเปราะบาง ยิ่งเมืองนอกก็เลอะมาก

ที่มาที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชธรรมะคือเครื่องถ่วงดุลยุคทุนนิยมเคออส วันพุธที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

อายุยืนยาวไม่ยอมแก่

รายละเอียด : อายุยืนยาวไม่ยอมแก่ อาตมาจะทำอายุให้ยืนยาวไปเรื่อยๆ ไม่ยอมแก่ จะพินให้มันสดชื่นแข็งแรงไปให้ได้ ตั้งอกตั้งใจช่วยไม่ให้มันแก่เร็วทั้งภายนอกและภายใน ด้วยทุกวิธีที่จะเสริมหนุน ตั้งแต่เอาวัตถุที่เข้าไปในร่างกายก็คือกิน กวฬิงการอาหาร จนกระทั่งพยายามสร้างให้มันปรุงแต่งเป็นพลังงานในตัวเอง พลังงานทางกายภายนอก พลังงานทางจิต พลังงานทางจิตเองก็ต้องพยายามรู้ว่าอันนี้คือ อันนี้ทำอย่างนี้คือ พลังงานทางกาย วาจา จิต รู้แล้วก็ทำจริงๆ ทุกวันนี้ ก็มั่นใจว่าเพิ่มสัมประสิทธิ์ได้ นี่มานานกษัตริย์หนึ่งแล้ว ถ้าไปอีกถึง ๙๖ ก็เป็นสองนักษัตร จะเข้าใจจะรู้ความจริงที่เป็นสัมประสิทธิ์มากยิ่งขึ้น ไม่รู้จะพูดได้ดีกว่านี้หรือเปล่า ซึ่งมันต้องดีขึ้นกว่านี้ มันรู้เพิ่มขึ้น อย่าเพิ่งไปไหนกันนะ ๙๖

ที่มาที่ไป : รายการล่ำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

อายุหน (อิทธิบาท ๔)

รายละเอียด : เจริญไปด้วยความขยันขันแข็ง กระตือรือร้น พากเพียร

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๕๓

อายูหา

รายละเอียด : ๑. อายุ คือ กาลของชีวิตที่ยังไม่ตาย ๒. ผู้มีอายุ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๕๓, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๑

อารติ

รายละเอียด : ความงด

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๑๖

อารมณ

รายละเอียด : สิ่งทีจิตเสวย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๐๐

อารมณนิพพานคืออารมณทีเข้าใจสุขเข้าใจทุกข โดยไม่ยึดความสุขความทุกข

รายละเอียด : นิพพานไม่เป็นอัตตา นิพพานเป็นอนัตตา นิพพานเป็นศูนย์ นิพพานศูนย์รอบ อารมณนิพพานคือ อารมณทีเข้าใจสุขเข้าใจทุกขไม่ยึดความสุขความทุกขแต่มีชีวิตทีเป็นจริง ยังไม่สูญร่วงสูญธาตुरूสลายกาย ยังเป็นยังมีก็จะต้องอาศัยตามลัจจะความจริง อนุโลมปฏิโลมกับควมมีในการอนุโลมปฏิโลมกับการมี ต้องอย่าเอาตัวเองเป็นหลัก เอาองค์ประกอบของคนอื่นเป็นหลักแล้วคนร่วมอยู่ด้วยก็ต้องเอาคนที่แวดล้อมอยู่กันอย่างสำคัญ โกลัซิด ทีจะเป็นผลดีผลเสียแก่กันและกันอยู่ในกรอบขอบเขตทีควร ไม่ใช่ไป โอ้โห กว้างเกินไปมากเกินไป มันจะเจตเจจัดการให้ได้สมบูรณแบบทีสุดไม่ได้ มันคุณร่วมน้อย หาร่วมมากไม่ลง มันทำไม่ได้ มันเยอะเกินไป ต้องมีการจำกัด เอามาใช้ให้เหมาะสม ต้องดูตัวเองเป็นหลักด้วยว่า ตัวเรากีเท่านี้ เราทำอย่างเตี้ยอ้อมค่อม ทำอย่างตัวเองไม่ประมาณตนไม่ได้ เราเท่านี้กีร่วมสุขทุกขร่วมช่วยเกื้อกูลได้เท่านี้ บางอย่างเราเกื้อกูลเขาไม่ได้ต้องให้เขาเกื้อกูลก็อย่าหยิ่งผยอง เราช่วยตัวเองไม่ได้ก็ต้องให้คนอื่นเขาช่วยอย่าหยิ่งผยอง (เหมือนกับพวกอเมริกันทีเขาทำกันนั้นแหละเป็นตัวอย่างของความหยิ่งผยอง ศึกษาให้ดีๆ แล้วจะเห็น)

ทีมา ทีไป : รายการวิทยุอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

อารมณเครียด

รายละเอียด : ไม่เครียดมาก อาตมาก็เคยพูด จริงๆ แล้วอาตมาไม่รู้ว่อาการอารมณเครียดเป็นอย่างไร อาตมานึกไม่ออก นึกไม่ออกว่เป็นอาการอย่างไร ก็คิดตามสามัญสำนึกคงเป็นอารมณทีมันไม่โล่งไม่โปร่ง ทีอึดอัด อึดอัด (สู่แดนธรรมว่มีอารมณความต้องการแล้วไม่สมความต้องการเลยเรียกว่เครียด) เออ นี่เป็นคำตอบแล้ว คุณก็อย่าไปสร้างความต้องการอะไรให้แก่ตัวเองจะได้ลดความเครียด อาตมาเห็นด้วย จริงอันนี้อาตมาว่จริง คำตอบลึกเข้าไปอีกว่ อาตมานึกไม่ออก

ว่อารมณเครียดเป็นอย่างไร ไซความว่ อาตมาไม่เคยต้องการทีเมื่อเกิดความไม่สมความต้องการแล้วจะเกิดความเครียดมันเป็นคำตอบ หากต้องการมากได้มาเท่าไรเหลือไม่ได้ก็เครียดเท่านั้น ไม่สนใจอะไรขึ้นมามีความเครียดมันก็มีจริงอันนี้ก็จริงเหมือนกัน

ทีมา ทีไป : รายการพุทธศาสนาดตามภูมิ บ้านราช วันพุธที ๘ เมษายน ๒๕๖๓

อารยะ

รายละเอียด : คือยังเป็น โลกียธรรม ยังเป็นความเจริญแค่ ลาภ, ยศ, สรรเสริญ, สุข อย่างดีก็ได้เจริญที สุจริต เท่านั้น นั่นคือ ความเจริญ ทีไม่ผิดกฎหมาย แต่ยง ผิดศีล แม้ ศีล ๕ ก็ยงไม่ครบ เป็นต้น แม้แค่ ความเมาระดับทีมีความหมายเพียงขั้นต้นหยาบใหญ่ทีสุด มิใช่แค่เมาเหล้า กันอยู่เท่านั้น แต่หมายถึง ความเมาในโลกธรรม ทั้งหลาย ทียงหลงมัวเมางมายติดยึดกันอยู่ หรือไม่ผิด ศีลหยาบ แต่ยงผิด ศีล ทีสูงขึ้นศีล ที มีอีกสูงขึ้นๆ เป็นลำดับๆ ทีมีความหมุนรอบเชิงซ้อน (คัมภีรวิวาโส, ปฏินัสสัคคะ) อยู่อีกมาก ซึ่งมีนัยสำคัญทีต้องศึกษากัน อย่างต้องแท้ คีๆ

หนังสืออ้างอิง : คนจนทีมีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๙๖-๓๙๗

อารักข, อารักขัง

รายละเอียด : การป้องกัน

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกทีไซความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๑๗

อารักขนา

รายละเอียด : รักษาบูรณะสิ่งดี ความดี ความเป็นสัจธรรมไว้

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๒๘๐

อารักขสัมปทา

รายละเอียด : ถึงพร้อมด้วยการรักษาผลทีได้

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซงสุข รู้คนซงสัตว์ หน้า ๑๖๕

อารักขาธิกรณัง

รายละเอียด : เกิดเรื่องในการป้องกันขึ้น

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกทีไซความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๑๗

อาร์พภาค

รายละเอียด : สภาปริ คาริ พรารมภ์, เริ่มแรกของอาการ เกิดภายในจิต, ราฟิง เป็นความพยายาม จุดแรกที่สุดของการ เกิดของจิต ของตัวงานในจิตแต่ละเรื่อง แต่ละรอบ

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๕๙

อาร์มภาค

รายละเอียด : ๑. ความริเริ่ม ๒. สภาพต่อจากอาร์พภาค เมื่อความพยายามเริ่มแรกเกิดแล้ว มีอาการต่อเนื่องต่อมา เป็นสภาวะโตขึ้นได้ ๓. ธาตุริเริ่มคาริ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๓๓, สมมติพุทธ หน้า ๓๕๙, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๒

อาราม

รายละเอียด : ๑. ความผูกติด ไม่จางคลาย ปล่อยไม่ได้, กิเลสหลงดีใจ ๒. ความพอใจ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๖๖, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๐๐

อารามตา

รายละเอียด : ๑. หลงยินดี ดีใจ ปลื้มเปรมใจ ๒. ความยินดีพอใจ ความชื่นชอบกำหนดใคร่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๖๖, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๒๐

อาริยชน

รายละเอียด : อาริยชน คือ มาเรียนรู้ออกจากเคล็ด เวทนาอย่างปุถุชน เอากิเลสออก ทำลายกิเลสคือเนกขัมมะ จนหมดกิเลสเป็นอุเบกขา ไม่สุขไม่ทุกข์ แล้วทำความเข้าใจ ไม่ทุกข์นี้แหละอาศัยอตุกก็ได้ เป็นพีชะก็ไม่ทุกข์ไม่สุข เราใช้อารมณ์ของจิตอย่างว่าแต่อตุกเลย ถ้าคุณทำจิตให้เป็นอตุกไม่ได้ ปรินิพพานเป็นปริโยสานไม่ได้ ตายแล้วแยกธาตุเป็นดิน น้ำ ไฟ ลม ไม่ได้ตั้งแต่ตอนเป็นๆ แยกจิตให้เป็นอตุกไม่ได้แล้วจะ ปรินิพพานเป็นปริโยสานได้อย่างไร เป็นพีชะปรินิพพานเป็น ปริโยสาน ทำไม่ อาตมารู้ เพราะอาตมาเป็นโพธิสัตว์ อาศัย พีชะตลอดเวลา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

อาริยชนเข้าระบบโลกุตระของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : ที่นี้ของอาริยชนก็เข้าระบบโลกุตระของ พระพุทธเจ้า ก็ไล่ไปตั้งแต่พระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ นี้ก็เป็นกรอบหนึ่ง บรรลุอรหันต์แล้วก็สุด เป็นผู้ที่ จะตายก็ได้ไม่ตายก็ได้เป็นอมตบุคคล จะบำเพ็ญโพธิสัตว์ต่อหรือ จะปรินิพพานเป็นปริโยสาน เลิกไปเลยจบไม่มีปัญหาสิทธิ ทำได้ จะทำหรือไม่ทำ ถ้าต่อไปเป็นโพธิสัตว์ก็เข้าสู่โลกุตระ ระดับโพธิสัตว์ ก็เริ่มต้นตั้งแต่ ๕. อนุโพธิสัตว์ ๖. อนิยต-โพธิสัตว์ ๗. นียตโพธิสัตว์ ๘. มหาโพธิสัตว์ ๙. พระปัจเจก-สัมมาสัมพุทธเจ้าและพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อาริยชาติที่ได้มงคล ๓๘

รายละเอียด : อันนี้จำได้อาตมาเขียนไว้ ที่ชื่อว่า อาริยชาติ ที่ได้มงคล ๓๘ นี้ ที่ได้ความลึกซึ้งอันนี้ อาตมาได้ จากเข้าป่า ไปอยู่ป่าที่กาญจนบุรีเดือนกว่า เข้าไปอยู่คนเดียว อยู่ในป่าอยู่คนเดียว แล้วก็ได้อาริยชาติมา ก็เลยเขียนไว้แล้วเขาก็เอามาพิมพ์ไว้แบบหนังสือพับ แล้วก็ทำอยู่ครั้งเดียว เดียวนี้ ไปตกหล่นค้างไว้พวกคุณไปเจอเข้าก็เลยเห็น อาตมาจำไม่ได้ แล้ว ตอนนั้นมีความหมายอยู่ในกรอบบริบทนั้น แม้แต่ภาษาก็ออกจะไม่ใช้ภาษาอย่างทุกวันนี้หรอก ก็ถ้าเอามาก็ต้องมาปรุงภาษามาสู่ยุคใหม่หน่อยจึงจะได้ ไม่เช่นนั้นเดี๋ยวจะค้านแย้งกันอยู่ในตัว อาตมารู้สึกว่ามันจะมีมุขลึกลับซึ่งที่ค้านแย้งกัน อยู่ในที่ ที่จริงก็ไม่ต้องเอามาก็ได้ เป็นแต่เพียงว่าใครพบแล้วก็เอานัยความลึกซึ้งซบซ้อนมาให้แก่ตัวเองก็แล้วกัน ทุกวันนี้ ทุกอย่างเบื้องต้นท่ามกลางบั้นปลายตั้งแต่ปุถุชน เป็น กัลยาณชนจนถึงอาริยชนจนกระทั่งถึงพระอรหันต์จนกระทั่งถึง เป็นโพธิสัตว์เพิ่มขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อาริยทรัพย์ ๗

รายละเอียด : คือ ทรัพย์แท้อันประเสริฐของมนุษย์ ๗ อย่าง ๑. ศรัทธา (ความเชื่อมั่นอย่างสัมมาทิฐิ) ๒. ศีล (ข้อปฏิบัติเว้นจากความชั่ว) ๓. หิริ (ละอายต่อการกระทำผิด) ๔. โอตตปปะ (เกรงกลัวต่อการกระทำผิด) ๕. สุตตะ (ตั้งใจฟังธรรมเสมอ) ๖. จาคะ (เสียสละแบ่งปัน) ๗. ปัญญา (รู้แจ้ง เห็นจริงซ้ำแรกกิเลสได้)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ธนสูตร ข้อ ๖
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสตฺถิ

อาริยทรัพย์ ๗ และสัทธิธรรม ๗

รายละเอียด : ๑. ศรัทธา ๒. ศีล ๓. หิริ (ละลายต่อบาป). ๔. โอตตปปะ (สะดุ้งกลัวต่อบาป) ๕. สุตตะ, พาหุสัจจะ (รู้ธรรมที่แทงตลอดได้มาก) ๖. จาคะ (การสละ ให้ บริจาค เอาออก)... ๗. ปัญญา (ธนสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ข้อ ๖) ส่วนสัทธิธรรม ๗ ก็มี ศรัทธา หิริ โอตตปปะ พาหุสัจจะ วิริยะ สติ ปัญญา ก็มี นัยต่างกันเล็กน้อยแต่เป็นคุณธรรม ๒ อย่างที่เราต้องรู้ให้ครบ แล้วทำได้ทั้งสองอย่างไม่ว่าจะเป็นอาริยทรัพย์หรือสัทธิธรรม ๗ ในจรรณะ ๑๕ อยู่ในสัทธิธรรม ๗

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อาริยบุคคล

รายละเอียด : บุคคลที่บรรลุมรรคผลอันเป็น โลกุตระธรรม ๔
หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ้งสุข รู้คุกขังสัตว์ หน้า ๑๗๔

อาริยบุคคล ๔

รายละเอียด : คือบุคคลผู้ประเสริฐ เพราะห่างไกลจากกิเลส เป็นผู้บรรลุมรรคผลอันพิเศษ มี ๔ สถานะ ๑. พระโสดาบัน (ละสังโยชน์ ๓ ได้) ๒. พระสกทาคามี (ละสังโยชน์ ๓ ได้ เต็ดขาด และทำราคะ โทสะ โมหะ ให้เบาบางลงมากแล้ว) ๓. พระอนาคามี (ผู้ละสังโยชน์เบื้องต่ำทั้ง ๕ ได้อย่างเด็ดขาด แต่ยังมีขันธ์ ๕ บริสุทธฺิเป็นของๆ ตน) ๔. พระอรหันต์ (บรรลุเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ เพราะหมดกิเลสที่หมักหมมในสันดานแล้ว, ผู้ทำให้แจ้งซึ่งเจโตวิมุตติ-ปัญญาวิมุตติอันหาอาสวะมิได้)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๙ มหาสิทธสูตร ข้อ ๒๕๐-๒๕๓
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสตฺถิ

อาริยบุคคล ๗

รายละเอียด : อุภโตภาควิมุตติ ปัญญาวิมุตติ กายลักขิ ทิฏฐิปัตตะ สัทธาวิมุตติ อัมมานุสारी สัทธานุสारी
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตือโสภ วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อาริยบุคคล ๗

รายละเอียด : ระดับที่ ๑ สัทธานุสारी ระดับที่ ๒ อัมมานุสारी เป็นพวกตามหาแก่นสาร ผู้มาแสวงหาธรรมะที่ไม่ใช่พวกสายศรัทธา ผู้ที่เป็นสายปัญญา ซึ่งแก่นศรัทธากับปัญญามันเป็นจิตของคน จะมีผู้ศรัทธาจิต อันนี้เป็นเรื่องแต่ไหนแต่ไรมา แล้วแต่ละคน พยายามรู้ตัวเองให้ได้ แต่ไม่แปลกอะไร ถึงอยู่ไหนก็ตาม คนที่มีศรัทธาจิตต้องพยายามคบหาคนที่ปัญญาคบหาคนที่ปัญญาคบหาคนสายใจโตมันจึงจะได้ถ่ายทอดแก่กันและกัน แต่จริงๆ แล้ว สายปัญญาไม่ค่อยศรัทธาศรัทธา สายศรัทธาไม่ค่อยศรัทธาศรัทธา สายปัญญาแต่โดยจิตแล้ว ศรัทธาหรือปัญญาจะต้องเข้าใจทุกอย่าง และจริงๆ แล้วต้องมาเป็นปัญญา ศรัทธาตัวเดียวไม่มีปัญญานั้นหลงเพราะฉะนั้นสายศรัทธาทุกวันนี้ สายใจโตหรือสายศรัทธาจึงพากันล้มเหลวออกป่าเขาถ้ำกันไปอยู่โดยรวม สุดโต่งเราไม่มีปฏิภาณปัญญา สายบ้าน ก็อีกแหละ ถูกครอบงำทางความคิด ไปหลงว่าพระปฏิบัติจะต้องออกป่าเป็นมิชฌาทิฏฐิตาม แม้ว่าตัวเองไม่ได้ออกป่าก็ตาม แต่ก็หนึ่งหลับตาทำสมาธิอยู่ ไม่ได้ปฏิบัติตามมรรคมีองค์ ๘ หรือว่าปฏิบัติมรรคทั้ง ๗ องค์แล้วจะเกิดสัมมาสมาธิ ก็ไปนึกว่าการทำสมาธิต้องไปนั่งหลับตาสะกดจิตเข้าไป แม้สายบ้านก็ตาม แต่ตัวเองยังล่าลาภยศ สรรเสริญ สุข จึงเป็นพระบ้านไม่ใช่พระป่า ก็นับถือพระป่าเราเป็นพระบ้านก็ต้องพยายามนั่งหลับตาสมาธิให้เหมือนพระป่า อย่างนี้เป็นต้น นี่คือการเข้าใจผิด เป็นมิชฌาทิฏฐิตเต็มบ้านเต็มเมือง ระดับที่ ๓ สัทธาวิมุตติ พวกสายศรัทธาก็จะเข้าใจวิมุตติ อย่างพวกสายศรัทธาจะไปหลงตัว หรือนึกว่าตัวเองได้วิมุตติด้วยศรัทธาก่อน ซึ่งก็ยังไม่สมบูรณฺ์ไม่สัมมาทิฏฐิตเต็มซ้ำ ส่วนพวกสายปัญญาก็จะมีสัมมาทิฏฐิตเต็ม ระดับที่ ๔ ก็จะเป็นผู้บรรลุมรรคด้วยปัญญา การจะตรัสรู้ได้ต้องตรัสรู้ด้วยปัญญาอันยิ่ง หรือใช้คำว่าอภิญญา ก็คือปัญญาอันยิ่ง คำว่าปัญญา พยัญชนะบาลี ปัญญาอันนี้ เป็นปัญญาที่มีผลจริงๆ ต้องเห็นด้วยปัญญาอันยิ่ง เพราะฉะนั้นบุคคลที่เป็นอัมมานุสारी พอเป็นผู้ที่บรรลุมรรคก็เป็น ทิฏฐิปัตตะ ส่วนสัทธานุสारी เลื่อนขึ้นไปเป็นสัทธาวิมุตติ ก็ยังไม่สัมมาทิฏฐิต แต่พวกทิฏฐิปัตตะปฏิบัติจนได้ผลมีผลเป็นกายลักขิ กายลักขิที่ไปจัดอยู่ในสายศรัทธานั้น กายลักขิคือผู้รู้กิเลสทำให้กิเลสอาสวะดับไปได้ เพราะกายลักขินั้น สัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย นี่คือนุคคลในระดับที่ ๕ กายลักขิ ระดับที่ ๖ เป็นปัญญาวิมุตติ มีพยัญชนะกำกับว่า นหเวโซ แล้วต่อไปคือ อตฺถวิโมกเขกาเยนผลุตตวา-วิหารติ แล้วอาสวปริชฌนา คือทำให้อาสวะหมดสิ้นได้ บุคคล

ผู้ใดที่สัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย จึงจะเป็นคนทำให้อาสวะ ลื่นไปได้ คนที่ไม่เข้าใจสภาวะ แม้แต่พญชณะ เขาก็บอกว่า นหเวโซ คือยืนย่นอันนั้น ไม่ต้องไปพูดถึงความจริงที่จะต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย แต่ถ้าไปแปลเอาคือๆ ว่า บุคคล ปัญญาวิมุต ก็ไปแปล นหเวโซ ว่า บุคคลผู้ที่ไม่ต้องสัมผัส วิโมกข์ ๘ ด้วยกาย มันก็เลยสลับกัน ผู้ที่สูงกว่ากายสักซี คือ ปัญญาวิมุต แล้วเนื้อหาคือผู้ที่อาสวะทุกอย่างหมดสิ้นด้วย ส่วนกายสักซีคืออาสวะบางอย่างหมดไป กายสักซีคือ บุคคล ที่สัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกายสำเร็จด้วยอิริยาบถอยู่ ทั้งอาสวะ บางอย่างของผู้นี้ก็หมดไปได้ ปัญญาวิมุต บุคคลบางคนในโลกนี้ ท่านไปแปลว่าไม่ต้องสัมผัส วิโมกข์ ๘ ด้วยการสำเร็จ อิริยาบถอยู่ แต่อาสวะของผู้นั้นลื่นไปแล้วเพราะเห็นด้วยปัญญา คนนี้หมดสิ้นอาสวะ แต่กายสักซีคืออาสวะบางอย่างหมดสิ้น ไป คนที่แปลว่าไม่ได้สัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย ถ้าอย่างนั้น จะต้องต่ำกว่ากายสักซี พวกปัญญาวิมุตไม่มีวิโมกข์สิ แต่กายสักซีมีวิโมกข์ก็เลยเข้าใจกลับกันเลย ทั้งที่ปัญญาวิมุตสูงกว่า กายสักซี นี่คือความไม่รู้จักสภาวะธรรม ก็เลยแปลไปตามภาษา อาตมานับถือพวกที่แปลพระไตรปิฎกนะ แต่เข้าใจว่ามันไม่ถนัด ในจุดที่ละเอียดลึกซึ้งพวกนี้ มันยาก (สมณะฟ้าไทว่า... เขาแปล ปัญญาวิมุตว่า ไม่ต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย แต่ก็บอกว่า สำเร็จเป็นพระอรหันต์ คืออาสวะสิ้นหมดเลย กายสักซี เขา แปลว่า ผู้สัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย แต่อาสวะบางอย่างลื่น ไปได้) พ่อครูว่า... เขาแปลตามพญชณะไปเท่านั้น แต่ว่าปัญญา วิมุต ผู้บรรลุละมณะของพระพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ ไม่มีกาย ไม่ได้ เพราะว่าผู้บรรลุละมณะจะต้องมีจักขุ ญาณ ปัญญา วิชชา อาโลก (แสงสว่าง) ต้องลืมหามมีแสงสว่างให้เห็นนะการบรรลุละ มณะของพระพุทธเจ้า การหลับตาไม่เห็นแสงสว่าง ไม่มีทางได้ บรรลุละมณะพระพุทธเจ้า ไม่มีกายให้สัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย คือไม่เข้าใจสภาวะ นหเวโซ ไปแปล น ว่า ไม่ คือไม่สัมผัส วิโมกข์ ๘ ด้วยกาย ปัญญาวิมุตคือ [๔๑] บุคคลบางคนในโลกนี้ มิได้ถูกต้องซึ่งวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย สำเร็จอิริยาบถอยู่ แต่อาสวะ ของผู้นั้นลื่นไปแล้ว เพราะเห็นด้วยปัญญา บุคคลนี้เรียกว่า ปัญญาวิมุต (กตโม จ ปุคฺคโล ปญฺญาวิมุตโต อิเธกัจโจ ปุคฺคโล น หเว โช อฏฺฐ วิโมกฺเข กาเยน ผุสฺสิตฺวา วิหริตี ปญฺญา ย จสฺส ทิสฺวา อาสฺวา ปริกฺชีณา โหนตี อโย วุจฺจตี ปุคฺคโล ปญฺญา วิมุตโต ฯ) พ่อท่านว่า ที่จริงต้องแปลว่า ไม่ต้องไปกล่าววาท่านจะต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย เพราะว่าท่านต้องทำ มาตั้งแต่ต้นอยู่แล้ว (สู่แดนธรรมว่า พ่อท่านทั้งหลายแปลว่า ไม่ต้องสัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกายเลยทำให้เข้าใจว่าไม่ได้สมบัติ)

พ่อครูว่า สมบัติเขาบอกว่าต้องไปนั่งหลับตาสมาธิจึงจะได้ วิโมกข์ (สมณะฟ้าไทว่า อุภโตภาควิมุต ผู้หลุดพ้นทั้งสองส่วน คือ ท่านที่ได้สัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกายและสิ้นอาสวะแล้ว เพราะเห็นด้วยปัญญา หมายถึงพระอรหันต์ผู้ได้เจโตวิมุต ขึ้นอรุณสมบัติมาก่อนที่จะได้ปัญญาวิมุต พระไตรปิฎก เล่ม ๓๖ ข้อ ๔๑ ระดับที่ ๗ อุภโตภาควิมุต) พ่อครูว่า... อุภโตภาค คือท่านสมบูรณ์ทุกอย่าง ปัญญาวิมุตก็ถือว่าเป็นพระอรหันต์ แล้ว เรียกอรหันต์ได้แล้ว เพราะท่านรู้จักอาสวะและถอน อาสวะลื่นไปได้ ถ้าสิ้นอาสวะเลย อาสวาปริกชีโณหนตี คือ คนนี้สำเร็จแล้วหมดสิ้นอาสวะแล้ว คือ ปัญญาวิมุต อยู่ใน บุคคล ๗ ก็สูงกว่ากายสักซี พูดไปพูดมาเขาเข้าใจว่าผู้สัมผัส ภายนอก ๘ ด้วยกายคือต้องไปนั่งหลับตาสมาธิ เขาว่ากายสักซี นี้สูงกว่าปัญญาวิมุต ทั้งที่ปัญญาวิมุตเป็นผู้ที่สูงกว่ากายสักซี คนนี้เป็นนักกายกรรมเปียงยางตีลังกากลั๊บบากลับมา เพราะ ไม่รู้จักความจริง ไม่รู้จักสภาวะธรรมหรือธรรมะที่เป็นโลกุตรระ เป็นสังฆธรรมที่สมบูรณ์

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อารยบุคคล (เชิงสัญลักษณ์)

รายละเอียด : คือ ชั้นที่ ๕ ชั้นของอารยบุคคล ระดับ อนาคามี จะเป็นลานโล่งที่ไม่มีหลังคาแทนความหมายของ นักแสวงบุญ ที่ไม่เน้นการมีชีวิตแบบฆราวาสครองเรือน เป็น ผู้ที่ไม่มีบ้านช่องเรือนชาน หรือไม่มีหลังคาพักพิง

หนังสืออ้างอิง : สังขะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๓๗

อารยบุคคล (เชิงสัญลักษณ์)

รายละเอียด : คือ ชั้นที่ ๖ ช่องว่างวงกลมจะขยาย ใหญ่ขึ้น มีความหมายแทนว่า อรหันต์ มีหน้าที่ขยายความ ว่างเปล่า หรือการหลุดพ้นให้กว้างขวางขึ้น

หนังสืออ้างอิง : สังขะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๓๗

อารยบุคคล มีในชุมชนอโศก

รายละเอียด : ตอนนี้อโศกมีรูปร่างความเจริญที่เรียกว่า โลกุตรธรรม เป็นอารยบุคคล เจริญในโลกแบบโลกุตรระ ไม่เหมือนโลกียะที่เดี๋ยวมันเหนือกว่าโลกียะ ก็จะนำพาไป เพราะมันทวนกระแส โลกจะเอาแต่ร่ำรวยหรรษาฟูฟ่า เรามา

หาความพอดีความเหมาะสมไม่มากไป แล้วไม่น้อยเกินไปด้วย
อุดมสมบูรณ์ แม้จนก็จนยังอุดมสมบูรณ์ ไม่ได้จนอย่าง
กระเบื้องกระเบื้องอย่างยากแค้น จนกันอย่างลำบากลำบาก
ไม่ใช่หรือ มีกินมีอยู่มีเล่นมีพักผ่อนพอเหมาะพอดี ไม่มาก
เกินไปไม่น้อยเกินไป เพราะฉะนั้นต้องเรียนรู้คำว่าพอเหมาะ
พอดีหรือสมดุล ได้สัดส่วนที่พอเหมาะพอดี เป็นลักษณะที่ดี
ที่สุด ลงตัวที่สุด ยืนนานที่สุดเรียบร้อยที่สุด ไม่เป็นพิษเป็นภัย
กับใครแม้แต่ตัวเองก็อยู่กันอย่างยั่งยืนเรียบร้อยราบรื่นง่ายงาม
เรียกว่า สันติ ลักษณะพวกนี้เป็นสิ่งที่มีจริงเป็นจริงแล้ว
เป็นกิริยาอาการของความเป็นมนุษย์ทางกายกรรม วาจากรรม
มโนกรรมที่สัตว์โลก หรือมนุษย์ จะเป็นกัน จะต้องทำกัน ซึ่ง
เราก็กินกันอยู่ ใช้ภาษาเรียกและสื่อบอกให้รู้ความจริง ให้รู้จัก
สภาวะจริงเท่านั้นเอง

ที่มา ที่ไป : รายการพ่อครูให้โอวาทเนื่องในวันเด็ก
แห่งชาติ ปี ๒๕๖๒ ที่บ้านราช วันเสาร์ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๒

อารยภูมิ

รายละเอียด : คือ ความเป็นโสดาบันถึงอรหัตต์ เป็น
โพธิสัตว์ชั้นอารยภูมิเท่านั้น ยังไม่ใช่โพธิสัตว์ชั้นโพธิสัตว์ ที่มี
ชั้น พุทธภูมิ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๑๘๐

อารยมรรคมีองค์ ๘

รายละเอียด : อารยมรรคมีองค์ ๘ คือทางสู่ความเป็น
กลางอันประเสริฐ ๘ ประการ ที่เป็นข้อปฏิบัติสู่ความเป็น
อารยะ ส่วนมรรค ๗ องค์ ตำราพระพุทธเจ้าด้วยปฏิบัติมรรค
ทั้ง ๗ องค์เพื่อให้เกิดสัมมาสมาธิคือมรรคข้อที่ ๘ ก็ต้องปฏิบัติ
ด้วยมรรค ๗ องค์ ถึงจะเกิดสัมมาสมาธิ ๑. สัมมาทิฐิ (ความ
เห็นที่ถูกต้องในอารยสังข์ ๔ คือ ทุกข์ ทุกขสมุทัย ทุกขนิโรธ
ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา) เป็นประธานไปทุกมรรค ๒. สัมมา
สังกัปปะ (ความดำริที่ถูกต้องในการออกจากกาม ในการไม่
พยาบาท ในการไม่เบียดเบียน) เป็นประธานปฏิบัติ ๓. สัมมา
วาจา (การเจรจาที่ถูกต้องในศีลข้อ ๔ คือ เจตนางดเว้นจากการ
พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ) เป็นตัวปฏิบัติ
๔. สัมมากัมมันตะ (การทำงานที่ถูกต้องในศีล ๓ ข้อ คือ เจตนา
งดเว้นจากการฆ่า การลักขโมย การประพฤตินิโคต) เป็น
ตัวปฏิบัติ ๕. สัมมาอาชีวะ (การเลี้ยงชีพที่ถูกต้อง คือ ละการ
เลี้ยงชีพในทางผิดอันเป็นมิจฉาอาชีวะ ๕ มาเลี้ยงชีพในทางถูก)

เป็นตัวปฏิบัติ ๖. สัมมาวายามะ (ความเพียรที่ถูกต้อง คือ
ไม่ให้อกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด บังเกิดขึ้น ละอกุศลธรรมที่เกิดขึ้น
แล้ว ให้หมดไป ทำให้กุศลธรรมที่ยังไม่เกิด บังเกิดขึ้น เจริญ
กุศลธรรมที่เกิดแล้วให้บริบูรณ์) เป็นตัวเร่งห้อมล้อม ๗. สัมมา
สติ (การระลึกที่ถูกต้อง ย่อมพิจารณาเห็นกายในกาย เวทนา
ในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรม) เป็นดวงตาห้อมล้อม
๘. สัมมาสมาธิ (การมีจิตตั้งมั่นที่ถูกต้อง คือ บรรลุฌานทั้ง ๔
มีอุเบกขาเป็นเหตุให้สติบริสุทธิ์อยู่) เป็นผล

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ มหาจิตตารีกสูตร
ข้อ ๒๕๒ ๒๕๑ และ พระไตรปิฎก เล่ม ๑๙ วิภังคสูตร ข้อ
๓๓-๔๑

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

อารยสงฆ์สาวก กับ อารยบุคคล

รายละเอียด : หมู่ของคนผู้ประเสริฐ หมายถึง สมณะ
หรือโสดาบันบุคคลขึ้นไปจนถึงอรหัตต์ แม้จะเป็นฆราวาสที่
อยู่ในรูปอุบาสก อุบาสิกาก็ตาม ถือเป็นพุทธบริษัทแท้

หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๘๐

อารยสมบัติ

รายละเอียด : คือ ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณ
ทัศนะ ที่พวกคุณต้องชวนชวาย เอาสิ่งนั้นมาเป็นอารยสมบัติ
ให้ได้

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๕๖๓

อารยสังข์

รายละเอียด : คือ ความจริงอันประเสริฐยิ่งใหญ่ของ
พุทธจึงศึกษาในจุดสำคัญ คือ ทุกอย่างมาแต่เหตุ ดับเหตุ
เสียได้ทุกอย่างก็ดับ นี่คือการมาของทฤษฎี อารยสังข์ ๔

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๑๘๘

อารยสังข์

รายละเอียด : คือ เอาเรื่อง ความทุกข์-ความสุข ที่
มนุษย์สามารถเรียนรู้และดับมันไปจากจิต จากความเป็นคน
ได้เด็ดขาดแท้จริง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑
หน้า ๓๐๐

อาริยสัจ ๔

รายละเอียด : คือความจริงอันประเสริฐสุดของชีวิต

- ๑. ทุกขอาริยสัจ (รู้แจ้งทุกข์) อุปาทานขันธ์ ๕ ล้วนเป็นทุกข์
- ๒. ทุกขสมุทัยอาริยสัจ (รู้แจ้งเหตุให้เกิดทุกข์) ตัณหา ๓ เป็นเหตุ
- ๓. ทุกขนิโรธอาริยสัจ (รู้แจ้งความดับทุกข์) วิราคะดับตัณหาสิ้นโดยไม่เหลือ
- ๔. ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอาริยสัจ (รู้แจ้งข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์) คืออาริยมรรคมองค์ ๘

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๙ ตถาคตสูตร ข้อ ๑๖๖๔

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสวดลึก

อาริยสัจความจริงอันประเสริฐของพระพุทธเจ้า

รายละเอียด : แต่ถ้านคนใดที่ได้พบสิ่งที่ประเสริฐของพระพุทธเจ้าที่เรียกว่าอาริยสัจ สิ่งที่เป็นความจริงอันประเสริฐของพระพุทธเจ้า ศึกษาและจะรู้จักจุดสำคัญของชีวิตว่าเรามี อวิชาไม่รู้จักว่า เราถูกเจ้าราชาโทะสะโมหะ มันเป็นเจ้าของเป็นเจ้านายใหญ่บังคับให้ชีวิตเราเป็นไปตามคำสั่งของมัน ตกเป็นทาสมันอยู่ พระพุทธเจ้าก็เลยบอกว่าถ้าอย่างนั้นต้องจัดการด้วยวิธีที่ท่านค้นพบ วิธีที่จะศึกษาเรียนรู้โลกีย์ที่เห็นได้อ่านกิเลสให้ออกให้เรียกว่า ลักกายะของตน อ่านอาการ ลิงคนินิมิต อุเทศของตน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

อาริยะ

รายละเอียด : ๑. คนผู้ประเสริฐ ๒. ความประเสริฐ [ไม่ใช่เก่งแบบลึกลับ ลับๆ] ๓. ความประเสริฐ, คุณวิเศษทางธรรมซึ่งเป็นความเจริญทางพุทธธรรมของคน หรือบรรลุปุทธธรรมของพุทธโดยเฉพาะอันถูกต้องครบถ้วนแท้จริง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๘๑, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๔๘

อาริยะ, อริยะ, อารยะ

รายละเอียด : อาตมาใช้คำว่า อาริยะ แต่เดิมเขาใช้คำว่า อริยะ แล้วก็คำสันสกฤต มีอารยะ ซึ่ง หมายความว่าถึงเป็นผู้ประเสริฐ ทั้ง ๒ คำ แต่ว่าอาตมาเห็นว่าเขาเอาไปใช้คำว่าพระอริยะเก่งทางปลุกเสกพิเศษ อารยะ ก็ไปอธิบายถึงเป็นทุนนิยมประเทศที่เป็นบ้านเมืองเจริญแบบทางตะวันตก มีความศิวิไลซ์ เจริญโลกีย์ ซึ่งเป็นความหมายที่ผิดเพี้ยนไป

จากความเป็นจริงไปทั้งสองคำ ก็เลยเอาคำว่า อาริยะ ไม่ใช่ อารยะหรืออริยะ ก็เอาทั้งสองอันเลย มาเป็น อาริยะ มีคนท้วงว่า เป็นคำที่ไม่มีในศาสนาพุทธแต่จริง ๆ แล้วก็มีความว่า พระศรีอาริยะเมตไตรย ก็ยังมีคำว่าอาริยะอยู่เลย อาตมาก็เจตนาสื่อให้คนเข้าใจได้ประโยชน์

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓

อาริยะชัดขึ้น

รายละเอียด : รู้ว่าการกระทำนั้นผิดหรือชั่ว (ตามความหมายแห่งธรรมหรือสังคม) แต่มัน ควร ทำอย่างไร จึงต้องสวนกระแสสังคมหรือขัดแย้งกับผู้อื่นด้วย กุศลเจตนา แท้ๆ เพื่อผู้อื่นหรือเพื่อโลกจริงๆ

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ้งสุข รู้คุกขังสัตว์ หน้า ๒๒๑

อาริยะเป็นของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : ส่วนพระอาริยะก็อย่างที่อาตมาอธิบายไปแล้ว อาริยะเป็นของศาสนาพุทธก็รู้จัก กิเลสจริง มีวิธีทำไฟ ทำฆาน ทำสมาธิ บุญคือทำกิเลสหมดไฟฆาน ฆากิเลสฆาน ๑ ๒ ๓ ๔ ล้างกิเลสได้หมด จบเรียกว่าบุญ ถ้ายังมีกิเลสไม่เรียกว่าบุญ หรือว่าอธิบายแบบมีส่วนบุญไม่สิ้นอาสวะทีเดียว

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อาริยะแต่ละระดับง่ายหากเคยมีเคยได้แล้ว แต่อย่าหลงตน

รายละเอียด : พระพุทธเจ้านั่งหลับตาระลึกท่านมีภูมิธรรมของพระพุทธเจ้าแล้วก็ทำเดวิดโซ โสดาบันก็มีภูมิของพระโสดาบัน แล้วก็ระลึกถึงพระโสดาบัน สกิทาคามีก็มีในเซฟของคุณมีเพชร ๒๐ กะรัต มันตกหล่นอยู่ชอกไหนก็ค้นมาได้ แต่ถ้าไม่มีเพชร จะไปเปิดเซฟค้นหาอย่างไรก็ไม่เจอออกคุณปฏิบัติพระโสดาบันเป็นอย่างนี้ได้แล้วก็เอาใส่เซฟไว้ ปฏิบัติพระสกิทาคามีได้ก็เอาใส่เซฟไว้ เป็นพระอนาคามีก็เอาใส่เซฟไว้ ถ้าคุณเป็นพระโสดาบันมาแล้ว คุณจะปฏิบัติพระโสดาบันในชาตินี้ได้ง่าย มันจะไม่ยากอะไรเลยถ้าคุณมีแล้ว ก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าหลงตัวเองว่ามีแล้วนึกว่าตัวเองได้แล้ว แล้วคุณก็ไม่ปฏิบัติเพื่อที่จะได้ว่าคุณหลงว่าตัวเองมีแล้ว ทั้งๆ ที่ตัวเองไม่มี ไม่ใช่พระโสดาบัน แต่นึกว่าตัวเองเป็นพระอรหันต์แล้ว มันน่าสงสาร การที่พระพุทธเจ้าท่านนั่งได้ตั้งนอนสัตตพฤษ์ เมื่อท่าน

ตรัสรู้แล้วก็เรียกว่าเป็นต้นโพธิ์ โพธิ์แปลว่าตรัสรู้ แล้วท่านก็ระลึกของท่านได้จนรู้ว่าท่านเป็นพระพุทธเจ้าก็มาประกาศบอกบัญญัติก็ก่อนเพื่อน ทำความดีนานให้เรียนรู้ คนที่ไม่ใช่ผู้ที่มิแล้วอย่าไปนั่งระลึก แล้วก็ไม่ต้องนั่งระลึก คุณมาปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วคุณได้พระโสดาภูมิ จนได้แล้ว ที่นี้คุณก็ไปนั่งหลับตาทบทวน คุณก็จะยิ่งรู้จักพระโสดาบันมากยิ่งขึ้นอย่างไม่ประมาทเลย ไม่ต้องอวดดีว่าเรามีมาแล้ว แล้วมันก็ง่ายด้วยถ้าคุณมีมาแล้ว อาตมาไม่ต้องหลับตาระลึกเลย ศาสนาพุทธที่ไม่ประสีประสา กับโลกุตรธรรมฟังอาตมาอย่างไรก็ไม่เข้าใจ เขาเอาเรื่องเดียวที่พระพุทธเจ้าทิ้งไปแล้วไปปฏิบัติก็เป็นอย่างนี้ ให้เป็นคนชาติที่พร่องไม่เต็มด้วย ต้องเทของเก่าทิ้งหรือเอาเก็บไว้ก่อนแล้วมาลองของอาตมาหน่อย ถ้าไม่ใช่ก็เอาทิ้งไปเอาของเก่าที่เก็บไว้มาคืน ก็ได้ ขอให้ลองหน่อย อาตมาเทียบเคียงกับพระไตรปิฎกตลอดมา เพราะฉะนั้นเห็นข้างข้ออย่าชี้ตามข้าง พระพุทธเจ้าท่านมีบารมีมาแล้วท่านก็ระลึกได้ แม้ว่าจะมีแล้วแต่ถ้าปฏิบัติเบื้องต้นไปก่อนแล้วมันได้มันก็จะไม่สลายเกินไปหรอก ที่ไปนั่งระลึกไม่มีปัญหา ถ้าแน่ใจว่าเป็นมรรคผลจะไม่ระลึกก็ได้หรือจะระลึกก็ได้มันไม่ยากหรอกถ้าคุณมีแล้ว ซึ่งคุณไม่ใช่พระพุทธเจ้า คุณไม่ใช่พระอรหันต์ไม่ใช่พระอนาคามี คุณไม่ใช่ผู้ที่มิพระอาริยะคุณแล้ว หรือแม้แต่คุณมีก็ต้องปฏิบัติในปัจจุบันนี้ให้มีมรรคมีผลในปัจจุบันนี้ แล้วไปนั่งระลึกก็จะได้ระลึกถึงได้ในสิ่งที่คุณมีแล้ว อาตมาก็ย้ำสิ่งที่ผิด อย่าเบื้ออาตมาเลย พยายามตั้งใจฟังพิจารณาให้ดี จะได้เลิกเสียเวลาแรงงานทวนรอบกับสิ่งผิดนำเสียตาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

อาริยะตมมะ - โลกุตระ

รายละเอียด : ยิ่งกว่าประเสริฐเลิศมนุษย์ เลิศสังคมโลก
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๙๙

อาลัย

รายละเอียด : ตัณหา, ความหวัง
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๓๕

อวิชชชะ

รายละเอียด : พิจารณาความเป็นฉาน
หนังสืออ้างอิง : กำไรขาดทุนแท้ของอาริยะชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๕

อาวุธ ๓

รายละเอียด : ๑. สุตอาวุธ (อาวุธคือการฟัง) ๒. ปวิเวกาอาวุธ (อาวุธคือความสงบ) ๓. ปัญญาอาวุธ (อาวุธคือปัญญา)
ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ สังคหิตสูตร ข้อ ๒๒๘
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิ่ง

อาวุธ ธนบัตร น้ำมัน ราคาตก

แนวโน้มของโลกโน้มมาหาคุณธรรม

รายละเอียด : โควิด ทำให้เกิดสิ่งต่างๆ ตอนนี่เพราะฉะนั้นในฐานะจิตของมนุษย์ สมาชิกสังคม ถ้าตัวบุคคลจริงไม่มีฐานจิตที่เป็นจิตดี เป็นจิตที่ไม่ใช่จิตที่ประเสริฐแท้ๆ มันจะไม่แสดงออกอย่างที่เป็นอย่างนี้ มันจะเกิดความโกลาหล ดีไม่ดีเกิดจลาจล แต่ประเทศไทยเป็นตัวอย่างไปทั่วโลก นักข่าวก็สังเกต แนวโน้มของโลกโน้มมาหาคุณธรรม ทุกวันนี้ราคาอาวุธตก เครื่องใช้ที่เป็นอาวุธตก แม้แต่ธนบัตรก็ราคาตก น้ำมันราคาตก ยังมีอยู่อย่างหนึ่งที่ไม่ค่อยตกคือทองคำ แต่ถึงอย่างไรทองคำก็จะราคาตกในอนาคต อาตมาพยากรณ์ไว้ก่อน ในอนาคตทองคำก็จะราคาตก มันไม่สำคัญเท่ากับพืช

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอาริยะธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อาวุธ

รายละเอียด : ผู้บวชภายหลัง ตามสมมุติสัจจะ
หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๔๗๓

อาศัย

รายละเอียด : คือเราก็ใช้ไป แต่อาลัยหากพรากจากกันจะรู้สึกห่วงหาอาวรณ์ มันจะเหลือเชื่อของความอาลัย ยิ่งงก็ต้องพรากจากกัน มันก็ต้องมีปัญญา รู้ แต่ก็ต้องใช้อาศัยในปัจจุบันหมดปัจจุบันแล้วก็วางจบ จะเข้าใจสภาวะพวกนี้ลึกซึ้งขึ้นเรื่อยๆ ๑. จิตมีเป้า ๒. ที่อาศัย, ภาวะรูปกับนาม, กายกับใจ ที่ตนเองอาศัยเป็นชีวิตอันมีเหตุ นิทาน สมุทัย ปัจจัยทั้งมวล

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๒๓๕

อาศัยกันเกิดเป็นผล ๔

รายละเอียด : ทุกสิ่งอาศัย ๔ อย่างนี้เกิดเป็นผล ๑. เหตุ

(เค้ามูล) มีผัสสะกระทบ ๒. นิทาน (เรื่องราว) มีการพิจารณา
ปรุงแต่ง ๓. สมุทัย (ก่อเกิด) มีปฏิภนตอบสนอง ๔. ปัจจัย
(ผลสืบต่อ) มีผลเป็นไป

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ มหานิทานสูตร
ข้อ ๕๘

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

อาศัยพระศาสดา หรือครูจึงเกิดหิริ โอตตปปะ ความละอายเกรงกลัวต่อบาป

รายละเอียด : คือเพราะฉะนั้นผู้ที่เคารพพระศาสดา
เคารพอย่างแรงกล้า มีความรักอย่างแรงกล้านับถืออย่าง
แรงกล้านี้เป็นข้อที่ ๑ ปัญญาอันจะมีคุณสมบัติแบบนี้ อาศัย
พระศาสดา สอนแล้วก็จะรู้จักว่าอะไร คือสิ่งที่เป็นบางสิ่งที่มีผิด
เราก็ละอายเราก็กลัว ตัวอย่างที่แรงกล้าเลย นี่เป็นเหตุปัจจัย
ข้อที่ ๑ เป็นความจริงเข้าใจความจริงด้วยว่า ปัญญา ว่าสิ่งนี้
ไม่ดี แล้วเราอย่าไปแต่ต้องอย่าไปเอาหากแต่แล้วเราต้องรีบ
ถอน ปัญญาของพระโสดาบันก็เหมือนกัน อาศัยพระศาสดา
หรือ ครูจึงจะเกิดหิริโอตตปปะ ความละอายเกรงกลัวต่อบาป

ที่มา ที่ไป : รายการวิธีอารยธรรม สันตือโคศก
วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อาศัยเกิดแล้วละเสีย ๔

รายละเอียด : ๑. กายนี้เกิดขึ้นด้วยอาหาร อาศัยอาหาร
แล้ว พึงละอาหารเสีย ๒. กายนี้เกิดขึ้นด้วย ตัณหา (ความ
ดิ้นรนปรารถนา) อาศัยตัณหาแล้ว พึงละตัณหาเสีย ๓. กายนี้
เกิดขึ้นด้วย มานะ (ความถือดี) อาศัยมานะแล้ว พึงละมานะ
เสีย ๔. กายนี้เกิดขึ้นด้วย เมถุน ควรละเมถุนเสีย การละเมถุน
เรียกว่า เสตฺขมาต (การฆ่ากิเลสด้วยอารยมรรค)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๑ อินทริยวรรค ข้อ
๑๕๙

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

อาสวน์ ขย

รายละเอียด : ผู้ถึงความดับของอาสวะ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๖๑

อาสวปริยาทาน

รายละเอียด : ผู้มีความสิ้นสุดของอาสวะ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๖๑

อาสวะ

รายละเอียด : ๑. อัดตาขึ้นปลายสุดท้าย ๒. น้ำตอง
๓. สิ่งที่ไหลออกหรือสู, น้ำหมักตอง, กิเลสหมักตอง ซึ่ง
ต่างหมายถึงว่าภาวะนั้นหนายาบใหญ่ขึ้นถึงขั้นเป็นธาตุน้ำ [จาก
อากาศเริ่มเป็นอาโป] กันแล้ว แต่ก็ยังเกี่ยวกับภาวะสำคัญใน
ตัวตน เป็นพลังงานออกฤทธิ์กับตนเองนั่นเอง

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๒๑, ธรรมที่
เป็นพุทธ หน้า ๑๓๖, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๗๗, ๗๘

อาสวะ ๔

รายละเอียด : อาสวะ ๔ คือ กิเลสที่หมักหมมอยู่ใน
สันดาน, กิเลสเนื่องแตกตัวในกัมมบังจิด (เมื่อพ้นอาสวะจะเป็น
ผู้ได้ปัญญาวิมุตติ) ๑. กามาสวะ (กามที่หมักหมมอยู่ในสันดาน)
๒. ภวาสวะ (ภพที่หมักหมมอยู่ในสันดาน) ๓. ทิฏฐาสวะ (ความ
เห็นผิดที่หมักหมมอยู่ในสันดาน) ๔. อวิชชาสวะ (ความหลงผิด
ที่หมักหมมอยู่ในสันดาน)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๕ จตุกกนิทเทศ
ข้อ ๙๖๑, ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

อาสวะ สาสวะ อนาสวะ

รายละเอียด : อาสวะคือการหมักหมมกิเลสตกตะกอน
ยิ่งเน่ายิ่งหมักตองเหมือนตัวจุลินทรีย์ กิเลสมันเล็กละเอียด
กว่าจุลินทรีย์ สะสมหมักตองเนาในเป็นอาสวะ สาสวะคือ
ผู้ที่เริ่มมีสัมมาทิฏฐิแล้วเริ่มปฏิบัติธรรมลดอาสวะมาได้เรื่อยๆ
เป็นเศษบุคคลเรียกว่า สาสวะ ทำให้กิเลสหมักตองลดลง แต่
เหลืออาสวะอยู่ ได้บางส่วนเรียกว่า เป็นผู้ที่มีส่วนแห่งบุญ
เป็นผู้ลดกิเลสได้บางส่วนแห่งบุญ บุญกำจัดอาสวะได้บางส่วน
ได้ส่วนแห่งบุญคือเสียกิเลสไป อนาสวะคือหมดอาสวะ สาสวะ
เป็นตัวกลาง อาสวะคือกิเลสเต็มๆ ก็เท่านั้นเองสามขั้นตอน
แต่มีรายละเอียดจะเหลือมากเหลือน้อยอย่างไรก็เป็น
รายละเอียดของสาสวะ เหลือมากเหลือน้อยหรือลดกิเลสได้มาก
กิเลสน้อยลงๆ จนไม่เหลือกิเลส หมักตองอาสวะไม่มีอาสวะแล้วสิ้น

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
สมาธิพุทธและสัญญา ๑๐ สองสูตร วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

อาสวะกับอนุสัย

รายละเอียด : ในทางกาม มัณหายาบ เพราะฉะนั้น

จะละได้ก่อน สัมผัสภายนอก ได้แล้วมันก็เหมือนมีภายนอก เหมือนกับรูปปรสกกลิ่นเสียงสัมผัส ถ้าอยู่ข้างในเรียกว่า รูปราคะ ขึ้นหยาบภายในก็ล้างอีก เรียก รูปราคะ หหมดไปก็เหลือ ละเอียดเป็นอรูปราคะ คุณก็ลดล้างอีก เป็นอาสวะ ก็รูปราคะ อรูปราคะ ลดได้ก็จะมีมานะ ถือดี เราเองดี เป็นตัวตน ดีไม่ดี ก็เป็น มานะ อติมานะ เป็นอุปกิเลส คุณก็จะติดอยู่ตรงนี้ แต่ถ้าคุณลดลงได้อีก ก็จะไม่เหลือเศษเล็กเศษน้อยฐิติละของ เป็นอุทถัจจะ ฟุ้งฟอย ละเอียดล่ออยู่ อาสวะก็เป็นของที่รู้ในระดับนอกเลย อนุสัยก็จะเป็นเรื่องภายในเลยเป็นเรื่องซับซ้อน อนุสัยมี ๗ ๑. กามราคานุสัย (ความดึงดูดกำหนดในกาม) ๒. ปฏิฆานุสัย (ความผลัดไส ชัดเคือง ซึ่งเคียด) คุณจะต้องมี สัมมาทิฎฐิ รู้ว่ามีของลึกลง ภายใน อนุ ตัวตนน้อยๆ อยู่ภายใน เป็นตัวตน สยะ (สก สว สยะ) สยะ เป็นตัวต้นที่สุดเลย ย ร ล ว (ตัว ว คือ ปรุงแต่อกมาจาก ๓ ตัวแรก) ว ตัวนี้ไม่ใช่ สกะ สกะยิ่งหยาบ แต่สยะ นี้ตัวเล็กตัวเริ่มหมดอนุสัย คือหมด ทุกสิ่งทุกอย่าง สยะ ตัวเล็กสุดเรียกอนุสัย หหมดตัวนี้จบเลย เมื่อเหลืออนุสัย ๗ ต้องมีทิฎฐิที่สมบูรณ์ หากไม่สมบูรณ์จะต้องทำให้สมบูรณ์ให้ได้ จนพ้นวิกิจจฉานุสัย ๓. ทิฎฐฐานุสัย (ความยึดถือความเห็นเป็นตนของเรา) ๔. วิกิจจฉานุสัย (ความลึงเลงสย ทำให้เนิ่นช้า) ก็เรียนรู้ มานานุสัย ตัวตนที่ละเอียด ลึกลงไป กลับตัว ภว คือรูปที่ละเอียดกว่ารูปราคะ อรูปราคะ ๕. มานานุสัย (ความถือตัวทั้งหลาย) ๖. ภวาราคานุสัย (ความใคร่อยากในภพละเอียด) เป็นรากฐานของราคะ ราคะมันรวม ทั้งปฏิฆะเลย มันเป็นตัวผลัดตัวดูดเลย ภวาราคานุสัยหากหมด ก็หมดอวิชชานุสัย ก็สิ้นสุด ๗. อวิชชานุสัย (ความไม่แจ้ง ในอริยสัจ) (พระไตรปิฎก เล่ม ๒๓ ข้อ ๑๑)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

อาสวะบางส่วน ย่อมสิ้นไปในที่ไหน

รายละเอียด : คำว่า อาสวะ ความว่าอาสวะเหล่านั้น เป็นไหน อาสวะเหล่านั้นคือ กามาสวะ ภวาสวะ ทิฎฐาสวะ อวิชชาสวะ. อาสวะเหล่านั้นย่อมสิ้นไปใน ณ ที่ไหน ทิฎฐาสวะ ทั้งสิ้นอันเป็น... กามาสวะอันเป็น... ภวาสวะอันเป็น... อวิชชาสวะ อันเป็นเหตุให้ไปสู่อบาย ย่อมสิ้นไปเพราะโสคาปัตติมรรค อาสวะเหล่านั้นย่อมสิ้นไปในขณะโสคาปัตติมรรคนี้ กามาสวะ ส่วนหยาบซึ่ง... ภวาสวะซึ่ง... อวิชชาสวะซึ่งตั้งอยู่ร่วมกันกับ กามาสวะนั้น ย่อมสิ้นไปเพราะสภทาคามิมรรค อาสวะเหล่านั้น ย่อมสิ้นไปในขณะสภทาคามิมรรคนี้ กามาสวะทั้งสิ้น ภวาสวะ อวิชชาสวะ ซึ่งตั้งอยู่ร่วมกันกับกามาสวะนั้น ย่อมสิ้นไปเพราะ

อนาคามิมรรค อาสวะเหล่านั้นย่อมสิ้นไปในขณะอนาคามิมรรคนี้ ภวาสวะ อวิชชาสวะทั้งสิ้น ย่อมสิ้นไปเพราะอรหัตตมรรค อาสวะเหล่านั้นย่อมสิ้นไปในขณะอรหัตตมรรคนี้ ๗ ชื่อว่าญาณ เพราะอรรถว่ารู้ธรรมนั้น ชื่อว่าปัญญาเพราะอรรถว่ารู้ชัด เพราะเหตุนี้ท่านจึงกล่าวว่า ปัญญาในความเป็นผู้มี ความชำนาญในอินทรีย์ ๓ ประการ โดยอาการ ๖๔ เป็นอาสวัภยญาณ ๗

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๓๑ ข้อ ๒๖๓

อาสวะเจริญและไม่เจริญ

รายละเอียด : ในพระไตรปิฎก เล่ม ๓๖ ข้อ [๘๐] อาสวะทั้งหลายย่อมเจริญแก่บุคคล ๒ จำพวก เหล่าไหน ผู้ที่ประพฤติ รังเกียจสิ่งที่ไม่ควรรังเกียจ ๑ ผู้ที่ไม่ประพฤติ รังเกียจสิ่งที่ควร รังเกียจ อาสวะทั้งหลายย่อมเจริญแก่บุคคล ๒ จำพวก เหล่านี้ ข้อ [๘๑] อาสวะทั้งหลายย่อมไม่เจริญแก่บุคคล ๒ จำพวก เหล่าไหน ผู้ที่ไม่ประพฤติ รังเกียจสิ่งที่ไม่ควรรังเกียจ ๑ ผู้ที่ ประพฤติ รังเกียจ สิ่งที่ควรรังเกียจ อาสวะทั้งหลายย่อมไม่ เจริญแก่บุคคล ๒ จำพวก เหล่านี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒

อาสวัภยญาณ

รายละเอียด : อาสวัภยญาณ คือ ต้องเป็นฌานที่ ๔ ตั้งมั่น สะสมอเนกขาทิสังขาร หรืออนุรักษณาปธาน จนจิต ตั้งมั่น แข็งแรง เป็นสมาธิ ปัญญา สะสม อปัปนา พยัปนา เจตโสภณิโรปนา

คำอธิบาย : รายการล้ามะปะชีวีต สันตือโสคก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวีต สันตือโสคก วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

อาสวัภยญาณ

รายละเอียด : ญาณที่รู้การหมดสิ้นอาสวะของตน

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

อาสวัภยญาณ

รายละเอียด : ๑. การลด หน้าย คลาย วาง จนสิ้น

เกลี้ยงบริบูรณ์ไม่มีเหลือเศษ ๒. ผู้มีญาณหยั่งรู้ในธรรมเป็นที่
สิ้นไปแห่งอาสวะทั้งหลาย ๓. ญาณพิเศษสุดยอดที่มีเฉพาะ
ในศาสนาพุทธที่เป็นสัมมาทิฎฐิมาตลอดสายจึงจะรู้ชัดตาม
ที่มีที่เป็นจริงว่าอย่างนี้ๆ ทุกข์ อย่างนี้ๆ ทุกข์สมุทัย อย่างนี้ๆ
นิโรธ อย่างนี้ๆ ทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา (มรรคมองค์ ๘) อย่าง
นี้ๆ อาสวสมุทัย อย่างนี้ๆ อาสวนิโรธ อย่างนี้ๆ อาสวนิโรธ-
คามินีปฏิปทา ๔. ญาณรู้จักรู้แจ้งเห็นจริงในความหมดสิ้นเหตุ
เชื้อสุดท้ายแห่งการเกิดคือกิเลสอาสวะ ๕. ความรู้การสิ้นไป
ของอาสวะ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๑๒, คนคืออะไร?
หน้า ๒๖๑, ๒๗๙, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๒๓, ๔๐,
๙๐

อสาวิ ภริกฤษณา

รายละเอียด : สิ้นอาสวะ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๕

อสา สย

รายละเอียด : ๑. ที่พัก, ที่พึ่ง, สภาพจิตที่นอนอยู่
[รากศัพท์เหมือนอนุสย], กิเลสที่ไหลไป ซึ่งก็คือชีวิตที่ยังมีกิเลส
พักอยู่กับตน และตนก็พึ่งอยู่ มันก็ยอมพาเราเป็น พาเราไป
กับมันอยู่นั่นแหละ ๒. ที่เป็นอยู่, เจตนา, ความมุ่งหมาย
๓. ใช้จิตใจเป็นที่ไป อยู่ไป ทำไป สุขไป ทุกข์ไป พักไป
ตามที่เรามุ่งหมาย

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์
หน้า ๗๗, ๙๙, ๒๗๗

อสา โภ

รายละเอียด : กล่าวหาญหนອງ เป็นคำบาลีที่แปลว่าผู้
อาจหาญแก้วกล้าในสิ่งที่ยิ่งใหญ่

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

อสา โภพูดอย่างแก้วกล้าเรื่องบุญ

รายละเอียด : คนต้องการสิ้นบุญ คนที่ต้องการบุญมา
ใช้อยู่คือเป็นคนที่มีกิเลส คนที่ยังต้องการสร้างพลังงานบุญให้
แก่ตัวเองสร้างกิโยตินตัดคอกิเลส คุณสร้างได้ก็ทำได้ คนทำ
ไม่ได้ก็ไม่ทำทางประหารกิเลส บุญพลังงานที่ยิ่งใหญ่แต่ไม่ใช่
พลังงานที่เป็นคนสอนมันเป็นตัวร้ายมันเป็นตัวฆ่าเป็นนักฆ่า

ฟังแล้วกระเทือนใจกันใหม่ ไปหลงสะสมบุญกันมานานเท่า
ไหร่แล้ว มีแต่อดมามาพูดอย่างนี้ พูดอย่างอสา โภ อาจหาญ
แก้วกล้า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

อาหาร ๔

รายละเอียด : พระพุทธเจ้าสอนเรื่องอาหาร ๔ ถ้าคุณ
สำเร็จบรรลุนิพพาน ๔ คุณจะบรรลุต้งหมดเลย ๑. กวฬิง-
การาหาร (อาหารคำข้าว ให้รู้กิเลสเบญจกาม)... ๒. ผัสสาหาร
(อาหาร คือ ผัสสะกระทบให้เกิดเวทนา). ๓. มโนสญเจตนาหาร
(อาหารใจที่เจตนามุ่งกับตัณหา)... ๔. วิญญาณาหาร (อาหาร
ของวิญญาณ กำหนดรู้นาม-รูป. อันเป็นปัจจัยให้ตั้งอยู่แห่ง
สังขาร เพื่อการเกิดในภพใหม่ คือมีปัจจัยเกิดชาติขรามรณะ
ทุกข์ และความคับแค้น). (ปุตตมังสสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖
ข้อ ๒๔๑-๒๔๔)

ที่มา ที่ไป : รายการวิถ้อาริยธรรม บ้านราช เศรษฐกิจ
ที่ดีที่สุดในโลกอยู่ที่นี้ วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : ปุตตมังสสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖
ข้อ ๒๔๑-๒๔๔

อาหาร ๔

รายละเอียด : ๑. กวฬิงการาหาร (อาหารคำข้าว ให้
รู้กิเลสเบญจกาม)... ๒. ผัสสาหาร (อาหาร คือ ผัสสะกระทบ
ให้เกิดเวทนา) ท่านเปรียบว่าเหมือนวัวไม่มีหนัง มีแต่เนื้อกับ
น้ำเลี้ยงทั้งตัวเลย เดินไปแตะอะไรก็สวบ ถูกอะไรสัมผัสก็มี
ปฏิกิริยา คือผัสสาหารของคนที่มีวิชาแต่ไม่รู้ตัวว่ามีทุกข์
วัวที่ไม่มีหนังหุ้ม มีแต่น้ำเลี้ยง มันทุกข์ไหม? เหมือนคุณหนัง
ถลอก ไปแตะอะไรก็สวบ คัน รับเชื้อได้เร็วมากเลย ทุกข์
ทรมานขนาดนั้นแต่ไม่รู้ทุกข์ ๓. มโนสญเจตนาหาร (อาหารใจ
ที่เจตนามุ่งกับตัณหา)... ๔. วิญญาณาหาร (อาหารของวิญญาณ
กำหนดรู้นาม-รูป. อันเป็นปัจจัยให้ตั้งอยู่แห่งสังขาร เพื่อการ
เกิดในภพใหม่ คือมีปัจจัยเกิดชาติขรามรณะ ทุกข์ และความ
คับแค้น). ทั้ง ๔ อาหารคือคนอวิชาทั้ง ๔ ตัวเองทุกข์เจียน
ตายแต่ไม่รู้ตัวเอง

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : ปุตตมังสสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖
ข้อ ๒๔๑-๒๔๔

อาหาร ๔

รายละเอียด : ๑. กวฬิงการหาร (อาหารคำข้าว ให้รู้กิเลสเบญจกาม)... ๒. ผัสสาหาร (อาหาร คือ ผัสสะกระทบให้เกิดเวทนา). ๓. มโนสัญเจตนาหาร (อาหารใจที่เจตนามุ่งกับตัณหา) มีกามตัณหา ภวตัณหา และวิภวตัณหา วิภวตัณหาเป็นตัณหาที่ไม่มีภพ เป็นภาษาสัทริมหมายา คือไม่มีแล้วซึ่งกามภพ รูปภพ อรูปภพ แต่อันนี้ กามตัณหาหมด ภวตัณหาหมด แต่วิภวตัณหาที่หมดก็หมดที่มีก็มีอย่างยั้งคือตัณหาที่ไม่มีภพแล้ว แต่มีตัณหา อย่างพระพุทธรเจ้า อรหันต์ทุกองค์ก็ใช้วิภวตัณหา ดับกามภพ รูปภพ อรูปภพแล้ว แต่ตัณหาวิภวตัณหายังมี มันลึกซึ้งซับซ้อน ตัณหาคือความอยากอยากสอนเขาอยู่ อย่างอาดมาใช้ตัณหาตลอด คนก็หาว่าไปอยากอะไรอีก อาตมาไม่มีกามภพ รูปภพ อรูปภพ เช่นอาดมาไม่เคยอยากกินข้าว ไม่เคยอยากกินน้ำ มีแต่ร่างกายไทยก็เท่านั้น ยิ่งน้ำนี้ไม่เคยกระหายเลย มีแต่คนเอามาให้ดื่ม ก็พูดความจริงให้ฟัง จิตไม่ได้อยาก ถึงเวลากินก็กิน มันแน่นท้องก็กินเข้าไปอยาก ไม่แน่นท้องก็กินเข้าไปได้ไม่ได้อร่อย รสอร่อย โลกียรสอาดมาไม่มีแล้ว แต่ความอร่อยหรือไม่อร่อยคุณต้องดูอาการของความอร่อยกับที่มันไม่อร่อย หรือว่าที่อร่อยมากกับอร่อยน้อยก็ต่างกัน คุณก็ต้องลดลงมาให้เบาบางจนไม่อร่อยเลย มันกลางๆ หรือว่ามันไม่อร่อยเพราะว่ามันผลึก ผลึกกับดูตู่กันสองข้าง แต่นี่ไม่ผลึก อร่อยน้อยลงจนกลาง จะมีเปรี้ยวหวานมันเค็มอะไรก็ได้ แต่ว่ามันไม่มีอร่อย หวานก็หวานเปรี้ยวก็เปรี้ยวเค็มก็เค็มเผ็ดก็เผ็ด อาตมาสูรสเผ็ดไม่ค่อยได้ มันจะไอ นอกนั้นก็พอได้ หวานก็กินน้อยหวานพอสมควรได้ หวานมากไม่ไหวกินไม่เข้า มันไม่ไอ แต่กินไม่เข้า เปรี้ยวมากก็ไม่ไหว เย็นมากก็ไม่ไหว ร้อนมากก็ไม่ไหว น้ำออกมาจากช่องฟริชมาอาดมาดื่มไม่ได้ วิภวตัณหาจึงเป็นตัณหาอุดมการณ์ ได้ชื่อวิภวตัณหา เป็นความอยากเป็นความปรารถนาเป็นความต้องการแต่เป็นความปรารถนาเพื่อผู้อื่น จิตเราไม่ได้มีภพชาติแล้ว กามภพ รูปภพ อรูปภพ ไม่เกิดอีก กามตัณหา ภวตัณหา ไม่เกิดอีก ก็มีแต่วิภวตัณหา เป็นตัณหาเครื่องอาศัยในมโนสัญเจตนาหาร มีวิภวตัณหาซ่อนอยู่ มีนัยละเอียดลึกซึ้ง

๔. วิญญาณาหาร (อาหารของวิญญาณ กำหนดรู้นาม-รูป อันเป็นปัจจัยให้ตั้งอยู่แห่งสังขาร เพื่อการเกิดในภพใหม่ คือ มีปัจจัยเกิดชาติขรามรณะ ทุกข์ และความคับแค้น) อาตมายังต้องการเกิดเพื่อแสวงหาที่เกิดเพื่อจะเป็นพระพุทธรเจ้า แต่คนไม่รู้ อวิชชาที่ยากเกิดอีกไม่ตายอยากตาย ถึงอยากตาย ตายไปแต่ทำปริญพพานเป็นปริญพพานไม่ได้ไม่มีทางดับอัทภพได้

หรือทำปริญพพานเป็นปริญพพานไม่ได้ ยิ่งหลงผิดเป็นอรหันต์ก็อาฬารดาบส อุทกดาบสดับตัวเองไปอยู่สามเหลี่ยมเบอร์มิวด้า พระพุทธรเจ้าทรงอุทานว่าชิบหายแล้วหนอจะช่วยอย่างไรได้ เชาวรู้ผิด ผู้ที่หลงตนว่าเป็นอรหันต์ หากมรรคผิด ผลก็ผิดอย่างป็นิ่งหลับตาปฏิบัติ ยิ่งป็นนิรมานกาย มีเพื่อนร่วมเสวยความโมเม เป็นสัมโภคกาย พุดกันรู้เรื่องนึกว่าเข้าใจเหมือนกันก็เป็น อภิสमानกาย ต่างคนต่างไม่เห็นของกันของใครของมัน แต่พุดตรงกันว่าใช่ สัมโภคกาย เรียกว่าอุปาทานหมู่ มันยึดอันนี้ พุดไปแล้วเป็นภาษาอย่างหนึ่งนามธรรมละเอียด ลือกันว่าใช่ แต่แท้จริงมันต่างกันมาก อย่างฝาแฝดยังชี้ได้ ได้ว่าตรงไหนต่างกัน แต่นามธรรมนี้จะชี้กันอย่างไรว่าต่างกัน เช่นไสๆ ต่างคนต่างใส เป็นน้ำแข็งใสหรือหัวใส (สายดับ อ.มัน สายใสธัมมชโย) สายดับดีกว่าสายใส สายดับอยู่คนเดียวก็ค่อยยังชั่วแต่ก็ชั่วอยู่ดี สายสุภกัณหา กัณหา แปลว่าดับดำมืดแต่ไปหลงว่าสุภา ว่าดีว่างาม เป็นวิปลาสอย่างหนึ่ง เห็นอสุภะเป็นสุภะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : ปุคตมังสสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ ข้อ ๒๔๑-๒๔๔

อาหาร ๔

รายละเอียด : อาหาร ๔ คือ กวฬิงการหาร (อาหารคำข้าว ให้รู้กิเลสเบญจกาม)... ผัสสาหาร (อาหาร คือ ผัสสะกระทบให้เกิดเวทนา). มโนสัญเจตนาหาร (อาหารใจที่เจตนามุ่งกับตัณหา)... วิญญาณาหาร (อาหารของวิญญาณ กำหนดรู้นาม-รูป อันเป็นปัจจัยให้ตั้งอยู่แห่งสังขาร เพื่อการเกิดในภพใหม่ คือ มีปัจจัยเกิดชาติ ขรา มรณะ ทุกข์ และความคับแค้น).

(ปุคตมังสสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ ข้อ ๒๔๑-๒๔๔)

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : ปุคตมังสสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ ข้อ ๒๔๑-๒๔๔

อาหาร ๔ ข้อ ๒ ๓ ๔ ต้องเรียนรู้อุปนาม

รายละเอียด : อันที่สองเกี่ยวกับผัสสะ อันที่สามเกี่ยวกับมโนสัญเจตนา สี่เกี่ยวกับวิญญาณาหาร ต้องเรียนรู้อุปนามผู้รู้แล้วอาศัยสิ่งเหล่านี้ ใช้บัญญัติภาษาสื่อให้รู้ แม้แต่อาหาร ๔ หรือศีลข้อ ๑ ๒ ๓ ข้อ ๔ วาจา ๕ คือจิต หากเข้าใจสาระเนื้อแท้ที่อาดมาอธิบาย อาตมาใช้พยัญชนะสื่อเนื้อหา

สารอย่างนี้ไปตลอดเวลา ไม่ใช่อธิบายแต่ภาษาพูด ไปจำเอามาจากครูบาอาจารย์ที่เขาสอนกันมา ภาษาสู่ภาษาไม่ใช่แต่เอาตามอธิบายภาษาสู่ภาษา แล้วยังมีเนื้อหาสภาวะธรรมประกอบไปเป็นคู่ๆ เสมอๆ ฟังธรรมดีๆ ฟังแล้วจะได้ครบ แต่ทุกวันนี้ฟังกันเอาแต่ภาษา แม้จะเป็นสภาวะก็เป็นเรื่องที่เป็นเรื่องไม่รู้เรื่องเป็นเรื่องลึกลับเป็นโลกแห่งวิมาน อากาศ บันเป็นสภาพโลกทิพย์กายทิพย์รูปทิพย์ เป็นนามธรรม เป็นสิ่งที่คนพูดก็ไม่รู้เรื่อง ไม่มีกาย ไม่มีภายนอก ไม่มีภายใน ไม่มีรูปนาม สื่อกันก็ไม่รู้เรื่อง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

อาหาร ๔ ข้อ ๒ ผัสสะ

รายละเอียด : ในอาหาร ๔ ข้อที่ ๒ ผัสสะเหมือนวัวไม่มีหนัง ถูกสิ่งแวดล้อมทั้งแมลงสัมผัสสแนบ ไม่มีหนังเลยจะสแนบเผ็ดสแนบร้อนขนาดไหน ถ้าไม่มีผัสสะคุณก็ไม่ได้ศึกษาเหมือนวัวที่ไม่ถูกลอกหนัง ก็ไม่เห็นทุกข์ แต่หากศึกษาเหมือนวัวถูกหนังลอก ทุกข์ มันสแนบตลอดเวลา ทุกโอกาสเลย หากคุณไม่มีจิตหมัดปรุงแต่งกับกิเลสก็ต้องสแนบไปตลอด หากเลิกปรุงแต่งกับกิเลสมันก็ไม่สแนบร้อนแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

อาหาร ๔ สอดคล้องกับสุขภาพองค์รวม

รายละเอียด : คือ พระพุทธเจ้ายังสอนเรื่องอาหาร ๔ ที่สอดคล้องกับสุขภาพองค์รวม ๔ อย่าง ตามท้องถื่นการอนามัยโลกกำหนดไว้ ๑. กวฬิงการหาร คือ สุขภาพ กาย ๒. ผัสสาหาร คือ สุขภาพจิต ๓. มโนสญเจตนาหาร ตรวจสุขภาพสังคม ๔. วิญญานาหาร คือ สุขภาพทางจิตวิญญาณ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อาหาร ๔ เครื่องอาศัยในการปฏิบัติธรรม

รายละเอียด : วิญญานคือธาตุรู้ที่รวมเวทนาสัญญาสังขาร วิญญานเหมือนรัฐมนตรีควบคุมเจ้ากรม ในหนังสือคนคืออะไรทำไมสำคัญนักที่เขียนตั้งแต่เป็นพรവാส ไม่มีคนรู้ว่าเราปฏิบัติธรรม จนต่อมาคนรู้แล้ว ก็เลิกทั้งงานทางโลกมาเลย ในปุตตมังสสูตร ตั้งแต่กวฬิงการหาร ผัสสาหาร มโนสญเจตนาหาร วิญญานาหาร เป็นเครื่องอาศัยในการ

ปฏิบัติธรรม หากไม่มีก็ปฏิบัติล้มเหลวหมดตั้งแต่อาหารคือ คำข้าว ท่านก็ตรัสไว้ในจรรยา ๑๕ ต้องเรียนรู้อาหารในมัตตัญญูตาประมาณในเครื่องกินเครื่องใช้ ในอาหารกินนี้มีกิเลสครบถ้วนเลย เพราะการกินนี้มีผัสสะทั้งหมดตาหูจมูกลิ้นกายใจ ต้องเรียนรู้อีกแล้วฆ่ากิเลส อาศัยการกินอาหารเพื่อเรียนรู้อีก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

อาหาร ๕ ของถิ่นมิทตะ

รายละเอียด : ๑. ความไม่ยินดี (อริติ) ๒. ความเกียจคร้าน (ตันทิ) ๓. ความบิดขี้เกียจ (วิซังภิกา) ๔. ความเมาอาหาร (ภัตตสัมมโท) ๕. ความที่ใจหดหู่ (เจตโส จ สิ้นตตัง)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๙ ข้อ ๕๒๕

อาหาร ๙ ลำดับ (ตัณหาสูตร)

รายละเอียด : ๑. การไม่คบสัปปุรุษ เป็นอาหารของการไม่ได้ฟังสัทธรรมที่ถูกต้อง ๒. การไม่ได้ฟังสัทธรรม เป็นอาหารของ ความไม่มีศรัทธา (หรือศรัทธาผิดๆ) ๓. ความไม่มีศรัทธา (ศรัทธาไม่บริบูรณ์) เป็นอาหารของ การทำไว้ในใจโดยไม่แยบคาย (กระทำใจไม่เป็น) ๔. การกระทำในใจโดยไม่แยบคาย (หรือทำใจไม่เป็น) เป็นอาหารของ ความไม่มีสติสัมปชัญญะ ๕. ความไม่มีสติสัมปชัญญะ (หรือทำสติไม่เป็น) เป็นอาหารของความไม่สำรวมอินทรีย์ ๖. การไม่สำรวมอินทรีย์ เป็นอาหารของ ทุจริต ๓ (กาย, วาจา, ใจ ทุจริต) ๗. ทุจริต ๓ เป็นอาหารของ นีวรณ ๕ ๘. นีวรณ ๕ เป็นอาหารของ อวิชชา ๙. อวิชชา เป็นอาหารของ ภาตตัณหา

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ ตัณหาสูตร ข้อ ๖๒ หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลึ

อาหาร ๙ ลำดับ (ที่ทำให้วิชาและวิมุตติบริบูรณ์)

รายละเอียด : ๑. การคบสัปปุรุษที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้การฟังสัทธรรมบริบูรณ์ ๒. การฟังสัทธรรมที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้ ศรัทธาบริบูรณ์ ๓. ศรัทธาที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้ มนสิการโดยแยบคายบริบูรณ์ ๔. การมนสิการโดยแยบคายที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้ สติสัมปชัญญะบริบูรณ์ ที่จะรู้ทันผัสสะ รู้ทันเวทนา ๕. สติสัมปชัญญะที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้ ความสำรวมอินทรีย์บริบูรณ์ (คือ กาย วาจา ใจ เลิกทำการงานทุจริต) ๖. ความสำรวมอินทรีย์ที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้ สุจริต ๓ บริบูรณ์ ๗. สุจริต ๓ ที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้ สติปฏิฐาน ๔ บริบูรณ์ ๘. สติปฏิฐาน ๔

ที่ปริบูรณ์ ย่อมทำให้ โภชนงค์ ๗ ปริบูรณ์ ๙. โภชนงค์ ๗ ที่ปริบูรณ์ ย่อมทำให้ วิชชาและวิมุตติ ปริบูรณ์

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ อวิชาสูตร ข้อ ๖๑
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุทธสติก

อาหารกับยารักษาโรคเป็นหนึ่งที่สำคัญมาก ในปัจจุบัน ๔

รายละเอียด : วัตถุที่อาศัยไม่สำคัญหรือ เป็นเครื่องเทคโนโลยี เป็นเครื่องกล เครื่องยนต์ เครื่องใช้ งานช้อนชาม บ้านเรือนเครื่องนุ่งห่มอะไรต่ออะไร มันไม่สำคัญมากแต่เป็นเครื่องรอง สิ่งที่สำคัญมากในปัจจุบัน ๔ นั่นคือ อาหารกับยารักษาโรคเป็นที่หนึ่ง ที่อยู่อาศัย และเครื่องนุ่งห่ม เป็นรอง

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

อาหารการกินพืชผักธัญญาหารอย่าขาด

รายละเอียด : มาเน้น ผักสวนครัว ทุกคนในคนไทย ถ้าเผื่อว่าคนไทยมีนิสัยปลูกผักกันไปเลยทำให้เป็นนักปลูกผักปลูกพืชเป็นกสิกรให้เป็นกสิกรให้เกียรติแก่กสิกรอาตมาเคยพูดแล้ว ชาวไร่ชาวสวนชาวนาควรจะต้องให้เหรียญตรา ให้เหรียญตราแก่ชาวไร่ชาวนาชาวสวนเป็นเกียรติยศแก่เขา เพราะเขาเป็นผู้ที่มีคุณค่าสำหรับมนุษยชาติกสิกรแท้จริงเป็นกระดูกสันหลังของชาติ ไม่ใช่แค่ของชาติแต่เป็นกระดูกสันหลังของโลกเลย เพราะฉะนั้นถ้าเผื่อว่าเมืองไทยเป็นเมืองที่เด่นในเรื่องนี้ซึ่งอาตมามั่นใจว่าทำได้ถ้าหากว่าเป็นนโยบายแห่งชาติรัฐบาลไหนมาก็ดำเนินเลยสนับสนุนส่งเสริมที่มันยั่งยืนยั่งยืนที่มันลำบากอยู่ก็คืออาตมาก็มีเงื่อนไขว่าอาหารการกินพืชผักธัญญาหารที่เอามากินเนื้ออย่าขาด นี่มันเป็นเงื่อนไขที่ควรจะต้องเข้าใจ เราเน้นสร้างคนให้เป็นคนจนในหลวงรัชกาลที่ ๙ ก็ได้เน้นแล้วซึ่งเป็นคนจนแบบคนจนพิเศษ คนจนประเสริฐ ไม่ใช่คนจนอย่างไม่มีสมรรถนะไม่ใช่ จะเป็นคนจนที่มีความรู้ความขยันหมั่นเพียร มีสมรรถนะทำงานมีความรู้ดี

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อาหารการกินสำคัญกว่าธนบัตร ทองคำ และเพชร

รายละเอียด : ทำอย่างนี้แหละพิสูจน์ให้ชาวโลกเขาเห็นนักเศรษฐศาสตร์จะรู้ว่า นี่ พวกนี้มันมีความรู้ในเรื่องปัจจัย ๔

เพราะว่ามนุษย์มันเห็นความสำคัญของอันนี้มากกว่าธนบัตรกว่าทองคำ กว่าเพชรหรือ อันนี้แหละ อาหารการกินสำคัญกว่าพวกนั้นหรือ เขาจะเข้าใจเรื่องความสำคัญของชีวิตมากขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓

อาหารของกามฉันทะ

รายละเอียด : อะไรเล่าเป็นอาหารให้กามฉันทะที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้นหรือที่เกิดแล้ว ให้เจริญไฟบุญยิ่งขึ้น? ดูกรภิกษุทั้งหลาย ศุภนิมิตมีอยู่ การกระทำให้มากซึ่งอโยนิโสมนสิการในศุภนิมิตนั้น นี่เป็นอาหารให้กามฉันทะที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้นหรือที่เกิดแล้วให้เจริญไฟบุญยิ่งขึ้น. ศุภนิมิต หมายความว่า เป็นเรื่องดีเป็นมูลเป็นเหตุเป็นเหตุ เป็นเครื่องหมายที่ดี มูลเหตุ ที่ดี ไปเห็นว่าดี หรือไม่เห็นว่ามีดี ขณะนี้เห็นว่าดีหรือเห็นว่าไม่ดี?... ไม่เห็นดี อโยนิโสมนสิการ การกระทำให้มากซึ่งอโยนิโสมนสิการ อโยนิโสมนสิการ หมายถึงที่จุดเกิดเลย อโยนิโส ถ้าใครไม่เจอจุดนี้ จุด ณ หทัยรูป จุด ที่คุณจะต้องมีรูปมีนาม หทัยรูป แล้วคุณต้องมีนามต้องมีปัญญา เข้าไปสัมผัสถึงจุดนี้ ถ้าไม่มีปัญญาสัมผัสถึงจุดนี้ พลาด ไม่ต้องแท้ ไม่ลงไปถึงที่เกิด ไม่แยกกาย ไม่ละเอียดลอปลาดผัดแน่นอน แล้วไปกระทำให้มากซึ่งอโยนิโสมนสิการในศุภนิมิต ศุภนิมิตคือสิ่งที่ถูกต้องแต่คุณไม่เลย คุณอโยนิโส แล้วคุณก็ทำใจในใจของคุณ อโยนิโสมนสิการ ทำใจในใจของคุณอย่าง อโยนิโส ไม่ต้องแท้ ก็คือไม่ถูกต้องแล้วไปเข้าใจว่าศุภนิมิต ไปทำการ อโยนิโสมนสิการ ซ้อนในศุภนิมิตนั้น ขึ้นต้นว่าก็อะไรเล่าเป็นอาหารให้กามฉันทะที่เกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้ว งอกงามไฟบุญยิ่งขึ้น กามฉันทะเจริญ ศุภนิมิตมีอยู่ ไปเห็นว่าเป็นนิมิตดี ไซ้เลย หลงเลย ไซ้แล้วไซ้เลย การกระทำให้มากซึ่งอโยนิโสมนสิการก็คือ คุณไม่ถูกต้อง ทำใจในใจไม่ถูกต้อง อโยนิโส แปลว่าไม่ถูกต้องต้องแท้แยกกาย ไม่ลงไปถึงที่เกิด ในศุภนิมิต ไปยึดถือกามฉันทะเป็นศุภนิมิต แล้วก็ยกไป อโยนิโส อีกความซับซ้อนกลับไปกลับมา มันก็ยิ่งผืนแน่นเข้าไปใหญ่แล้วไปหลงผิด หลงว่าเป็นสิ่งที่ถูกก็ผืนเข้าไปอีก ผืนเข้าไปแล้วก็คิดว่าถูกก็ผืนเข้าไปอีกก็คิดว่าถูกก็ผืนเข้าไปเอง ก็เลยงอกงามไฟบุญ ก็คืออวิชชาของกามไฟบุญ สรุปลง นี่เป็นอาหารให้กามฉันทะที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้วให้เจริญไฟบุญยิ่งขึ้นไม่รู้ก็ขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการท้าววัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

อาหารของถิ่นมิถะ

รายละเอียด : อะไรเล่า เป็นอาหารให้ถิ่นมิถะที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้ว ให้เจริญไพบูลย์ยิ่งขึ้น? ดูรภิกษุทั้งหลาย ความไม่ยินดี ความเกียจคร้าน ความบิตขี้เกียจ ความเมาอาหาร ความที่ใจหดหู่มีอยู่ การกระทำให้มากซึ่ง อโยนิโสมนสิการในสิ่งเหล่านั้น นี่เป็นอาหารให้ถิ่นมิถะที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้ว ให้เจริญไพบูลย์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเวลานอนลุกขึ้นมาก็บิตขี้เกียจ ใครยังมีบิตขี้เกียจอยู่? ปวดเมื่อยก็ไม่มีบิตขี้เกียจ เมื่อยก็ปวด บิตขี้เกียจนี้เป็นการแฝง ภาษาไทยคำว่าบิตขี้เกียจเป็นอาการแฝงเป็นอุปกิเลส คุณเคยเห็นพวกหมากี่ตีพวกแมวกี่ตีมันบิตขี้เกียจไหม คนที่ยังไม่ซาคริยา คนที่ยังไม่ตื่น คนที่ตื่นแล้วไม่มีการบิตขี้เกียจหรอก จะเจ็บจะปวดตรงนั้นตรงนี้ตรงไหนก็บีนวด (มีคนถามว่า การยืดเส้นยืดสายเป็นอย่างไร) การยืดก็คือตั้งเมียงเหนียว กิเลสต้นหาเป็นยางเหนียว การเป็น ๒ ชั้นนี้ดูง่ายแต่ถ้าฝึกด้วยยางเหนียวเป็นหนึ่งนั้นมันยาก เป็นรูปธรรมก็คือการบิตขี้เกียจ ไม่ใช่เรื่องเล่นนะเป็นเรื่องยิ่งใหญ่ ฝึกให้ดีๆ อาตมาพูดถึงเรื่องนี้หลายครั้งว่า ผู้ที่ตื่นบิบบิก็สว่างเลย ไม่มีถิ่นมิถะ การบิตขี้เกียจก็คือมีถิ่นมิถะ จักรวาลน้อย มีดาวนพเคราะห์ ๙ ดวง เราเราจะเป็นเจ้าโลก แต่มันเป็นเรื่องผิดเรื่องบาป คำว่าดูถูกนั้นสลับกันไป เป็นสิริมหายา คือมันไม่มีราคามันถูกมาก ดูถูกแต่มันผิด แต่เจ้าตัวไม่รู้ว่าผิด ขณะนี้กำลังพูดกันว่าอาหารของถิ่นมิถะคือ ความไม่ยินดีความเกียจคร้านแล้วไม่พอ ยังขายชี้หน้าตัวเอง บิตขี้เกียจให้คนอื่นเห็นอีกก็ชี้ของคุณเกียจ ชี้คร้านของคุณ แล้วคุณก็มาบิตให้-หยุดให้คนอื่นเห็นอีก ไม่ต้องอวดโชว์ว่าฉันมีขี้เกียจคือหน้านี้ แต่เปล่า บิตออกมาเป็นทั้งน้ำทั้งก้อนเลย เพราะในโลกก็มีดินน้ำไฟลม ไฟลมคือ dynamic ดินกับน้ำก็คือ static เป็นคู่ อย่างนี้เป็นต้น อาหารเป็นเครื่องอาศัย แต่นี่เกินกินมันเมา อาหารนี้หมาแข่งหมาคนะ ใจหดหู่ มันเกาะแน่นเหนียว ยิ่งกว่าตั้งเมหดหู่มีอยู่ ความเมาอาหารนี้ เมาอาหารหมดเลย อาหารยิ่งใหญ่มาก เป็นเครื่องอาศัย คุณยังไม่ว่าคนเมาอะไรเป็นเครื่องอาศัยด้วยซ้ำ เมาแข่งอาหาร คุณต้องอาศัยมันก่อนต้องมาแยกแยะ คุณเมาขี้ฝุ่น เมาอาหาร เราเมาหาจักรวาล เราเมาจักรวาลน้อย จักรวาลใหญ่ ถิ่นมิถะ คือ ก้อน จมคนยึดในทิศนี้ก็อันนี้ ต่อมาทิศตรงกันข้าม

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

อาหารของถิ่นมิถะ ๕

รายละเอียด : อาหารของจิตหรี วังชิม มี ๕ อย่าง คือ ๑. ความไม่ยินดี ๒. ความเกียจคร้าน ๓. ความบิตขี้เกียจ ๔. ความเมาอาหาร ๕. ความที่ใจหดหู่

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๙ อาหารสูตร ข้อ ๕๒๕
หนังสืออ้างอิง : ธรรมพทุธสุตติก

อาหารของธัมมวิจยสัมโพชฌงค์

รายละเอียด : อะไรเล่าเป็นอาหารให้ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ที่ยังไม่เกิดเกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้ว ให้เจริญบริบูรณ์? ดูรภิกษุทั้งหลาย ธรรมทั้งหลายที่เป็นกุศลและอกุศล ที่มีโทษและไม่มีโทษ ที่เลวและประณีต ที่เป็นส่วนข้างดำและข้างขาว มีอยู่ การกระทำให้มากซึ่งโยนิโสมนสิการในธรรมเหล่านั้น นี่เป็นอาหารให้ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้ว ให้เจริญบริบูรณ์. ถ้าคุณจับคู่ไม่ถูก เอาเลขไปคู่กับส่วนที่ข้ามตระกูลก็จะงง ผู้ที่รู้ด้วยบริบทด้วยกรอบของมันเทียบกันอยู่ในวงกรอบของมัน เช่น ๒ ซัดเจนแล้วก็จะไปเทียบ ๓ ๔ ๘ ก็ต้องซัดเจน ในตัวใดๆ กว่าที่จะเทียบถึง ๘ ก็ต้องซัดเจนใน ๗ ก่อน เอาไปเทียบที่เลขคู่แล้วก็จะซัดเจนทุกอย่าง แต่ถ้าไปหลงเทียบแล้วมันไม่ใช่ คุณจะเทียบกับ ๓ ก็ต้องรู้ทั้ง ๓ ตัวนี้ให้ซัดเจน คุณจะไปเทียบกับ ๔ ก็ต้องรู้ ๔ นี้ให้ซัดเจน จะเอา ๑ ไปเทียบกับ ๒ จะเอาไปเทียบกับ ๔ เอาไปเทียบกับ ๓ คุณจะไม่ได้ไม่สับสน จากคู่ นี้คือเทียบเลขคู่ เลขคี่ก็เทียบเลขคี่ จากคู่จากคี่ต่อมากุยกกำลังคู่ คี่ยกกำลังคี่ คุณก็ต้องรู้เป็นหมวดหมู่ไปอีก ๒ ถ้า ๒ คู่มันเป็น ๔ นะ ถ้า ๓ คู่ ๓ ก็เป็น ๙ นะ แต่ถ้า ๓ คู่ ๒ ก็แค่ ๖ ถ้า ๓ ยกกำลัง ๒ ก็เป็น ๙ เอมุมเหลี่ยมเส้นแสงเรขาคณิตสังขยาเลขมาสื่ออธิบายสภาวะ ซึ่งมันไม่ใช่ว่ามันเป็นเส้นไม่มีก่อนอย่างที่เราพูดกันนะที่เป็นสภาวะธรรมนะ แต่คุณจับตัวมันถูกใช้ไหมก็เข้าใจ ถ้าจับตัวไม่ถูกก็ไม่เข้าใจ

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

อาหารของปัสัทธิสัมโพชฌงค์

รายละเอียด : อะไรเล่าเป็นอาหารให้ปัสัทธิสัมโพชฌงค์ที่ยังไม่เกิดเกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้ว ให้เจริญบริบูรณ์? ดูรภิกษุทั้งหลาย ความสงบกาย ความสงบจิต มีอยู่ การกระทำให้มากซึ่งโยนิโสมนสิการในความสงบนี้ นี่เป็นอาหารให้ปัสัทธิสัมโพชฌงค์ที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้วให้เจริญบริบูรณ์.

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

อาหารของปิตติสัสมโพชฌงค์

รายละเอียด : อะไรเล่าเป็นอาหารให้ปิตติสัสมโพชฌงค์
ที่ยังไม่เกิดเกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้ว ให้เจริญบริบูรณ์ คุณรภิกษุ
ทั้งหลาย ธรรมทั้งหลายเป็นที่ตั้งแห่งปิตติสัสมโพชฌงค์ มีอยู่
การกระทำให้มากซึ่งโยนิโสมนสิการในธรรมเหล่านั้น นี่เป็น
อาหารให้ปิตติสัสมโพชฌงค์ที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้ว
ให้เจริญบริบูรณ์.

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

อาหารของพยาบาท

รายละเอียด : อะไรเล่าเป็นอาหารให้พยาบาทที่ยังไม่เกิด
เกิดขึ้นหรือที่เกิดแล้ว ให้เจริญไพบุลย์ยิ่งขึ้น? คุณรภิกษุทั้งหลาย
ปฏิขนิมิตมีอยู่ การกระทำให้มากซึ่งโยนิโสมนสิการใน
ปฏิขนิมิตนั้น นี่เป็นอาหารให้พยาบาทที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้น หรือ
ที่เกิดแล้วให้เจริญไพบุลย์ยิ่งขึ้น อย่าลืมนึกว่าความชอบหรือไม่ชอบ
เป็นเหรียญอันเดียวกัน แยกกันไม่ได้นะ ตกลงได้เหรียญมา ๑
เหรียญด้านหนึ่งเป็นกามฉันทะอีกด้านหนึ่งเป็นพยาบาท ก็นึก
ว่าได้แล้วยอดทรัพย์ แล้วแม้แต่กามฉันทะกับพยาบาทก็ตีไม่แตก
แยกไม่ออกว่าคุณหลงอะไร คุณเหมาหมดเลย โง่ในความ
โง่ในความทุกข์ โง่ในชอบ โง่ในชัง โง่ในทเวะ ๒ คุณตีไม่แตก
ว่าเป็นหนึ่งแล้วคิดว่าใครอย่ามาตีแตกนะถ้าตีแตกเอาตาย
รักษาเหรียญนี้ไว้ นี่แหละคือทเวะ เขาก็ได้อันนี้เป็นอาหาร

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

อาหารของพยาบาท

รายละเอียด : อาหารที่ทำให้พยาบาทที่ยังไม่เกิด
เกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้วให้เจริญไพบุลย์ยิ่งขึ้น คือ คำสอนของ
พระพุทธเจ้าลึกซึ้งซับซ้อน ปฏิขนิมิตคือ คือ ไม่มีสวรรค์ แต่
คุณก็ไปหลงว่ามันมีก็ซับซ้อน สวรรค์แล้วสวรรค์อีก ทั้งๆ ที่
มันไม่มีอะไรเป็นลมเป็นแล้งก็ปั้นเป็นตัวเป็นตนไป ยิ่งกว่าปั้น
อากาศ ปั้นความอุปาทาน ปั้นความไม่มีตัวตน เป็นความยึด
สิ่งที่ไม่นิรมิตกายเป็นกายที่มี แต่คุณเนรมิตเองสร้างขึ้นมา
เอง ทั้งที่มันไม่มี เมื่อสร้างกันให้มีแล้วก็ชวนกันไปบริโภคเป็น
สัมโภคกาย คนที่โง่ด้วยกันก็ไปด้วยกันเป็นโลกียะ เป็นคน

ตาบอดจูงคนตาบอดไปคูหนึ่งไปกันทั้งนั้นเลย คน ๗ พันล้าน
คนในโลก คือ คนตาบอดจูงคนตาบอดไปคูหนึ่งไปกัน พอฟัง
เข้าใจชัดเจนขึ้นใหม่ แต่ไม่ใช่หมดทั้งโลกมันยังมีคนที่เป็น
โลกุตระอยู่จำนวนหนึ่ง

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

อาหารของวิจิจจนา

รายละเอียด : อะไรเล่าเป็นอาหารให้วิจิจจนาที่ยังไม่เกิด
เกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้ว ให้เจริญไพบุลย์ยิ่งขึ้น คุณรภิกษุทั้งหลาย
ธรรมทั้งหลาย อันเป็นที่ตั้งแห่ง วิจิจจนามีอยู่ การกระทำ
ให้มากซึ่งโยนิโสมนสิการในธรรมเหล่านั้น นี่เป็นอาหารให้
วิจิจจนาที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้ว ให้เจริญไพบุลย์
ยิ่งขึ้น. ใครที่ตีทั้ง ๔ อันคือ กามฉันทะ พยาบาท ถีนมิทระ
อุทธัจจะกุกกุจจะ ไม่แตกอย่างละเอียด ไม่ออกก็ไม่จบ คุณก็
จะอยู่ในวิจิจจนา คำว่าวิจิจจนาคือตัวรวมของความจริงในทุกสิ่ง
ทุกอย่าง กามฉันทะ พยาบาท ถีนมิทระ อุทธัจจะกุกกุจจะ
กามกับพยาบาทคือฝ่ายนอก ถีนมิทระกับอุทธัจจะกุกกุจจะ
ก็คือฝ่ายใน พวกที่นั่งหลับตาปฏิบัติก็จะจมอยู่ใน ถีนมิทระ
อุทธัจจะกุกกุจจะ ส่วนพวกที่ไม่ได้ไปหลับตาปฏิบัติก็จะฟัง
อยู่ใน กามกับพยาบาท ส่วนผู้ที่ปฏิบัติตามมรรคมรรค ๘
ก็จะหมดความเป็นทาสกามพยาบาทก่อน แล้วก็ปฏิบัติสิ่ง
ที่ยังเหลืออยู่ภายใน ถีนมิทระ อุทธัจจะกุกกุจจะ คือ ๒ อย่าง
ปฏิขะ เทียบง่าย ๆ ก็คือ เท้ากับตัว อุทธัจจะกุกกุจจะ
กามฉันทะเทียบง่าย ๆ กับ ถีนมิทระ มันดูแน่นเกาะกุม
ส่วนพยาบาท ทำให้กระจายทำให้สูญไป ถ้าใครสลบ เอา
ปฏิขะมาจับคู่กับถีนมิทระก็ไปกันใหญ่ สะสมปฏิขะ ลงไปใน
ถีนมิทระ หรือเอากามฉันทะไปคู่กับอุทธัจจะก็ไปกันใหญ่เลย
เหมือนกับพวกที่สร้างแสงสีเสียงไปกันใหญ่ พวกนี้ก่ออกแบบ
พวกศิลปิน ศิลปะอะไร เอาขึ้นมาหาสิทธิ์ขายได้ราคาอะไรอย่างนี้
จะไปกันใหญ่ อาหารของนิรณันท์ทั้ง ๕ คือความโง่ครบเครื่อง
มี ๔ อย่างแล้วมีวิจิจจนาเป็นตัวสารที่พาทั้ง ๔ ไป เป็นตัว
หัวหน้าใหญ่นำขบวนเลย

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

อาหารของวิชา

รายละเอียด : ฟังธรรมจากสัตบุรุษ เกิดศรัทธาเชื่อที่
บริบูรณ์ เกิดโยนิโสมนสิการ เกิดสติสัมปชัญญะที่บริบูรณ์

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

อาหารของวิริยสัมโพชฌงค์

รายละเอียด : อะไรเล่า เป็นอาหารให้วิริยสัมโพชฌงค์
ที่ยังไม่เกิดเกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้ว ให้เจริญบริบูรณ์? คุณ
ภิกษุทั้งหลาย ความริเริ่ม ความพยายาม ความบากบั่น
มีอยู่ การกระทำให้มากซึ่งโยนิโสมนสิการในสิ่งเหล่านั้น นี่เป็น
อาหารให้วิริยสัมโพชฌงค์ที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้ว
ให้เจริญบริบูรณ์.

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

อาหารของสติสัมโพชฌงค์

รายละเอียด : อะไรเล่า เป็นอาหารให้สติสัมโพชฌงค์
ที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้ว ให้เจริญบริบูรณ์? คุณภิกษุ
ทั้งหลาย ธรรมทั้งหลายเป็นที่ตั้งแห่งสติ สัมโพชฌงค์มีอยู่
การกระทำให้มากซึ่งโยนิโสมนสิการในธรรมเหล่านั้น นี่เป็น
อาหารให้สติสัมโพชฌงค์ที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้ว
ให้เจริญบริบูรณ์. สติ มาจาก คำว่า สต แปลว่า ๑๐๐ สติ นี้
คือตื่นทั้งภายนอก ตื่นทั้งภายใน แล้วตื่นทั้งภายในนี้แหละ
พวกที่นั่งหลับตาทั้งหลายเขาก็บอกว่าเขาตื่นภายใน แต่เขาไม่
ได้เกี่ยวข้องกับภายนอกเลย อันนี้ผิดไปทั้งขบวนเลย เพราะ
ว่าชาคริยานี้จะต้องเป็นผู้ที่ตื่นออกมาข้างนอกเป็นสำคัญ
ถ้าพุทธะ นี้ตื่นทั้งนอกทั้งใน ชาคริยาคือมาตื่นข้างนอก คือ
ดำเนินความรู้ให้เป็นไป ชาคะ หรือ ชาคร ให้มีธาตุรู้เดินทาง
คร คือเป็นไป จะต้องให้ธาตุรู้ดำเนินไปไม่ไขมันเกาะนั่งไม่รู้
หรือเข้าไปใส่เซพภายใน ไม่ใช่ ให้มันออกมา ให้มันมีจักขุ มีญาณ
มีปัญหา มีวิชา มีอาโลก อยู่กับโลกอยู่กับแสงสว่างดวงอาทิตย์
๕ ดวงก็อยู่กับดวงอาทิตย์ ๕ ดวงนี้ ของโลกเรามีดวงอาทิตย์
ดวงเดียวก็เอาให้ครบเถอะ ต้องออกมาอยู่ให้ครบกระบวนการ
ที่มีทั้งหมดที่คุณอยู่ในบริบทนี้ คุณต้องอยู่ให้ครบบริบทนี้
ในกรอบนี้ เอาให้เป็นของแท้ให้มันรู้จบสิ้น สัมมาปฏิเวธ
แห่งทะเล ลัญญาเวทิตนโรธเคล้าเคลียเวทนาให้หมด
ละเอียดลออทุกจุด ไม่มีจุดไหนๆ ที่จุนสีจะไม่แทรกตัวเข้าไป
ถึงทุกส่วนในเอกเทศทั้งหลาย เป็นสำนวนของพระพุทธเจ้า
เหมือนคุณไปแช่น้ำที่มีจุนสี ไม่มีเอกเทศใดที่แยกไปเหลือ
เป็นเอกเทศ เป็นขบถ รวมไว้ได้หมด รู้หมดทุกจุดทุกอัน
จุนสีที่แทรกเข้าไปถึง ทั้งหมดไม่ให้ออกหล่น ไม่ว่าจะ

ชอกที่ละเอียดลออขนาดไหน พระพุทธเจ้าขยายความ แชน
น้ำจุนสี ไม่ให้มีเอกเทศอยู่จุดหนึ่งจุดใดที่เหลือที่แตกต่าง
ต้องใช้ทั้งหมด ที่แตกต่างออกไปอีก เป็น เอกเทศ หมายถึง
ว่าคุณแข็งข้อไม่ได้ เอามารวมกันหมดเป็นหนึ่งเดียวไม่มี
ใครเป็นกบฏเป็นเศษฐิติของกบฏก็ได้ เอามารวมหมด
ทั้งหมดจากนับไม่ถ้วนเป็นหนึ่งและจากหนึ่งเป็นนับไม่ถ้วน
สามารถแตกสลายกลายเป็นศูนย์ได้ ถ้าคุณแตกจาก ๑
เป็น ๐ ได้คุณก็ทำอะไรก็ได้เป็นสุขอย่างเดียวได้ แต่สุขอย่าง
เดียวนี้ไม่เที่ยง ถ้ามีก็ไม่เที่ยง ต้อง ๐ จึงจะมีความเที่ยงที่เป็น
นิรันดร

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

อาหารของอุทัจจกุกุกุจะ

รายละเอียด : อะไรเล่า เป็นอาหารให้อุทัจจกุกุกุจะ
ที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้ว ให้เจริญไพบุลย์ยิ่งขึ้น?
คุณภิกษุทั้งหลาย ความไม่สงบใจมีอยู่ การกระทำให้มาก
ซึ่งโยนิโสมนสิการในความไม่สงบใจนั้น นี่เป็นอาหารให้
อุทัจจกุกุกุจะที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้น หรือที่เกิดแล้ว ให้เจริญ
ไพบุลย์ยิ่งขึ้น.

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

อาหารของโพชฌงค์ ใน นิเวศน์ ๕

รายละเอียด : กามกับพยาบาทข้างนอก ถิ่นมิตระกับ
อุทัจจจะข้างใน ที่จริงมันไม่ได้แยกกันทีเดียว มันจับกลุ่มก้อน
เป็น ถิ่นมิตระ ถ้ามันฟุ้งกระจายก็เป็น อุทัจจจะ กามฉันทะ
ของคุณ จับตัวเป็นก้อนหรือฟุ้งกระจายก็ได้ พยาบาทของคุณ
จับตัวเป็นก้อนหรือจะฟุ้งกระจายก็ได้ ความหมุนรอบเชิงซ้อน
ที่กลับไปกลับมา ถ้าคุณไม่แน่ไม่ชัดเจน ยังมีวิจิกิจฉายัง
ไม่สมบูรณ์ที่เป็นความรู้รอบอย่างสมบูรณ์แบบอย่างชัดเจน
คุณก็จะมีความไม่ละเอียดลออความไม่ครบ จึงต้องพยายาม
พิจารณาให้รอบให้ถ้วนให้ดี

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน บ้านราช วันเสาร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

อาหารมังสวิรัติน่ากว่าอาหารเนื้อสัตว์

รายละเอียด : อาหารมังสวิรัติน่ากว่าอาหารเนื้อสัตว์
ในร้านอาหารจะมีพืชผักผลไม้มากกว่าเนื้อสัตว์ เนื้อสัตว์นั้น

ต้องรีบขายเขาจะไม่เอามากนักมันจะเน่า มันจะแพงกว่า ด้วยเพราะมันจะเน่าไว ก็จะมีผักนี้แหละเหลือมากและเหลือข้ามคืนข้ามวันได้ไม่เน่า ถ้าเป็นข้าตะไคร้ก็ได้มานานกว่าอีก ใครที่บอกว่าหากินมังสวิรัติน่ากว่า ไม่ใช่หากินยากหรอกแต่คุณเอง คุณเลือกกินก็เลยไม่มีกิน ถ้าไม่เลือก พี่ชพรรณธัญญาหาร มันมีอยู่เต็มไปหมด ในร้านอาหารจะมีผักมากเต็มไปหมด โดยเฉพาะถ้าเป็นอาหารไทย ถ้าเป็นอาหารทางยุโรปอาจจะหา พี่ชพรรณมีแต่สเต็กแต่เบคอนอะไรพวกนี้ ไม่ค่อยจะมีพี่ชพรรณ อยู่ในจานมีแต่เนื้อจะหาผักชีก็ยาก หรือมีมันที่อะไรใส่ก็ยาก มีแต่เนื้อเสียเป็นส่วนใหญ่ แต่ประเทศทางตะวันออกมีพี่ชพรรณ ธัญญาหารมาก

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อาหารรูป

รายละเอียด : เป็นเครื่องอาศัย อาหารคำข้าว ยังมี ผัสสาหาร มโนสัญเจตนาหาร วิญญาณาหาร รวมด้วย คุณจะพิจารณาแต่เรื่องอาหารแล้วก็ลดความติดยึดก็เอา ก็อ่านอาการติดยึด ลดอาหารจนอาหารกลางๆ ไม่อร่อย อาหารจากแม่ครัวคนเก่า จากที่เคยบอกชอบก็เฉยๆ ไม่อร่อยเหมือนอย่างเก่าแล้ว คุณก็จะรู้จักการลดได้ เป็นปัจจัยตั้งของตัวเอง แล้วมันต้องอาศัยผัสสะอาหาร คือคำข้าว คุณไม่ได้แตะมัน คุณจะรู้ได้หรือว่ามันลดได้ คุณต้องแตะต้องมัน อาหารคือคำข้าว ถ้าคุณจะต้องสัมผัสมัน คุณเป็นพระพุทธานุเจ้า คุณก็ต้องกินอาหาร เป็นพระอรหันต์ก็ต้องกินคำข้าว บางอย่างคุณไม่ต้องไปสัมผัสไม่ต้องลองหรอก ก็ารู้โดยปริยายว่าคุณขาดได้ แต่อาหารนี้ เป็นพระพุทธานุเจ้าก็ต้องกินอาหาร รูป รส กลิ่น เสียง อยู่ในอาหารนี้แหละ มันจะยืนยันให้คุณเป็นอรหันต์ ได้อย่างน้อยก็เป็นปัญญาวิมุตติ ต้องมีกายสักสี่สัมผัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

อาหารรูป ๔

รายละเอียด : สิ่งไหนที่จะมีอะไรเป็นเหตุปัจจัยคืออาหาร อาหารรูป ตั้งแต่ กวฬิงการาหาร ผัสสาหาร มโนสัญเจตนาหาร วิญญาณาหาร โดยเฉพาะ อาหารการกินคือ คำข้าวกวฬิงการาหาร อาหารการกินเลี้ยงชีวิต คนทุกคนต้องกิน แม้จะบรรลุปะระพุทธานุเจ้าแล้ว เป็นพระอรหันต์แล้วก็ต้องกิน เรื่องนี้เป็นเหตุปัจจัยให้ปฏิบัติอย่างไม่ต้องไปหาที่ไหนเลย คุณต้องกินอาหารอยู่แล้ว จะรู้ได้จากอาหารรูปนี้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

อาหารสมรวม

รายละเอียด : เอาอาหารมารวมๆ ปนเปกันไปหมด ไม่ว่าจะเป็น คาว หวาน ผลไม้ ของน้ำ ของแห้ง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๐, ๗๑

อาหารสูตร

รายละเอียด : จะพูดถึงเรื่อง อาหาร อาหารสูตร เล่ม ๑๖ ข้อ ๒๘ ผู้จะแสวงหาเรียนรู้อันเกิด ตัวนี้ทำให้เรามีชาติ เกิดไม่รู้จัก ถ้าเรารู้ตัวเหตุที่ทำให้เกิด การดับเหตุ ชาติปีทุกชาติ ดับได้จริง สมบูรณ์แบบ คุณก็ได้เป็นพระอรหันต์ ๑. อาหารสูตร กระบวนการเกิดทุกข์ คือ โศก ปริเทว ทุกข์ โทมนัส อุปายาสะ อโศกไม่มีโศก ไม่มีปริเทวะ คือพีรพีโรราพัน ต้องแต่งไม่รู้จักแล้วเสียที โศกก็อยู่นั้นแหละ เมื่อไหร่จะหยุดสักที หากมีวิชาที่ดับ โศก ปริเทว ทุกข์ โทมนัส อุปายาสะ เป็นพระอรหันต์แต่คุณก็ยังไม่ตาย ภพชาติก็จะมียู่ ไม่สงสัย ถ้าเกิดหรือตายอีกก็เป็นอมตะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ปฏิบัติธรรมกับอาหารในพระสูตรต่างๆ วันพุธที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : อาหารสูตร เล่ม ๑๖ ข้อ ๒๘

อาหารเจต่างจากมังสวิรัติน่า

รายละเอียด : แต่ก่อนเริ่มต้นมีอาหารเจ ของจีน คือต่างจากมังสวิรัติน่า ที่ใจไม่กินพืชพวกที่มีความฉุน พวกกระเทียม ขึ้นฉ่าย แต่มังสวิรัติน่า ขอให้ไม่มีเนื้อสัตว์อย่างเดียวกันก็ได้ ก็ต่างกันอยู่แค่นั้นเอง แต่ทุกวันนี่รู้จักกันแพร่หลายแล้ว เข้าใจไปถึงวงการแพทย์ วงการโภชนาการ เต็มวันก็เลยพัฒนาขึ้นมา คนที่ต้องการพัฒนาตัวเองไม่ต้องการตกต่ำ ยิ่งเข้าใจเรื่องจิต-วิญญาณเรื่องวิบากกรรมแล้วจะเลิก แต่คนที่ไม่รู้จักกันวิบาก เป็นทวนนิยมนี่จะเลิกยาก แต่คนที่รู้จักวิบากกรรมเกิดมาหลายชาติอย่างนั้นอย่างนี้รู้จักก็ชัดเจนง่ายขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อาหารเป็นหนึ่งในโลก

รายละเอียด : อาหารเป็นหนึ่งในโลก อุตสาหกรรม เครื่องใช้ก็มีส่วนสำคัญเหมือนกัน เป็นปัจจัยสี่จำเป็นแก่ชีวิต

แต่อาหารเป็นหนึ่งในปัจจัย ๔ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค อาหารเป็น ๑

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

อาหารเป็นหนึ่งในโลก

รายละเอียด : หากโควิดไปอีกนานๆ จะชัดเจน พวกมิ อุตสาหกรรมเยอะๆ เจริญด้วยธนบัตรไม่มีพืชพรรณธัญญาหาร ถ้าหากปิดไปนานๆ จะรู้ เหมือนคนที่อยู่กลางทะเลมีเพชรนิลจินดามีธนบัตรเยอะ แต่ไม่มีเกลือสักก้อน ข้าวเหนียวสักปิ่นจะตาย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

อาหารเป็นหนึ่งในโลก

รายละเอียด : คุณชาตที่อยู่กินนอนตามต้นไม้ตามพื้นดินได้ ชาติเครื่องนุ่งห่มเปลือยกายก็อยู่ได้ แม้จะหนาวคุณก็ต้องสร้างภาวะภูมิคุ้มกันของคุณให้ทนได้อยู่ดี แต่กินเข้าไป กับยารักษาโรค แต่ยารักษาโรคก็เป็นรองอาหาร เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า อาหารเป็นหนึ่งในโลก ขนาดในปัจจุบันทั้ง ๔ อาหารก็ยังเป็นหนึ่ง อาหารจึงสำคัญกว่ายา ผู้ใดเข้าใจแล้วอาหารกับยาเป็นอย่างเดียวกัน คุณจะช้ำยาหรือใช้อาหารคุณก็ใช้ กินกับทา ทาเข้าไปมันก็ซึมซับ กินก็เอาไปข้างในเลยฉีดเข้าไปข้างในเลย ก็เท่านั้นเอง เอาธาตุเหล่านั้นเข้าไปสังเคราะห์ในร่างกายก็เป็นธรรมชาติ เราทายามันก็ซึมซับดูดเข้าไปสังเคราะห์ แต่มันสู้นิดเข้าไปหรือกินเข้าไปไม่ได้ ไปสู่อวัยวะที่ตรงเท่าไรก็ตีเท่านั้น ก็ทำหน้าที่ได้เร็วได้ตรงเท่านั้นเอง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

อาหารเป็นหนึ่งในโลก

รายละเอียด : คำว่าอาหารเป็นที่หนึ่งในโลกจะรู้จักกันลึกซึ้งเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ยิ่งใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ อาหารมี กวฬิงการอาหาร ผัสสาหาร มโนสัญเจตนาหาร วิญญาณาหารก็สัมพันธ์กัน แต่อาหารเป็นคำซ้ำที่กินกันนี้แหละเป็นหนึ่งในโลก ธนบัตรก็สู้อไม่ได้ น้ำมันราคาแพงก็สู้อไม่ได้ อวูธราคาแพงก็สู้อไม่ได้แล้วตอนนี้ สู้ออาหารไม่ได้ ถามพวกคนอเมริกา ทอนนี่ซำบซึ่งแล้วเขาเก่งอวูธ มีน้ำมันเยอะด้วย เขารู้แล้วทอนนี่น้ำมันสู้ออาหาร

ไม่ได้ ดีไม่ตีธนบัตรก็สู้ออาหารจริงๆ ไม่ได้ ยิ่งธนบัตรอเมริกาด้วย อาตมาไม่ได้แข่งเขาอะ เงินดอลลาร์นี่แหละดูๆ ไป กำลังจะลดอำนาจเมื่อไหร่อย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อาหารเป็นหนึ่งในโลกทองคำสู้อไม่ได้

รายละเอียด : ลำทับ คนที่กินที่ใช้ได้มีกินมีใช้ก็อย่าเห็นแก่ตัวเอาแต่แบมือขอรับกินรับใช้จากผู้ที่เขาเจลี่ยให้ถึงมือให้เป็นคนเจริญบ้างเป็นคนประเสริฐเป็นคนมีคุณค่าบ้าง คนมีคุณค่าคือเป็นคนที่สร้างสรรค์เป็นคนทีลงมือทำ หลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน ปลูก ผลิตทำสิ่งที่กินใช้เป็นหนึ่งในโลกอาหารเป็นหนึ่งในโลก อะไรก็ช่วยไม่ได้ทองคำก็สู้อไม่ได้ เพชรนิลจินดาที่สู้อไม่ได้ อวูธหรือน้ำมัน เทคโนโลยีราคาแพงต่างๆ มันก็สู้ออาหาร พืชพรรณธัญญาหารไม่ได้ สู้อไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อาหารเป็นหนึ่งในโลกยิ่งกว่าอุตสาหกรรม

รายละเอียด : เมืองไทยมีแดดมีฝนมีลมอากาศที่พร้อมต่อกิจกรรม เราจึงทำสิ่งที่ลงตัวต่อภูมิประเทศของเรา คนไทยมาเป็นชาวกลกรรมกันเกิด มาเป็นผู้สร้างผลผลิตทางพืชพรรณธัญญาหารให้ดีให้ได้มาก ส่งแจกจ่ายชาวโลกกินใช้ ชีวิตก็ไปได้แล้ว ส่วนเรื่องของเครื่องใช้เทคโนโลยี เราไม่เก่งก็ไม่เป็นไร เราก็เป็นไปพอได้อาศัยเขาไป แต่อันนี้มันเป็นความสำคัญอาหารเป็นหนึ่งในโลกยิ่งกว่าอุตสาหกรรม พวกเราถูกต้องแล้วที่มาทำ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

อาหารไทยปรุงรสดีแต่อย่าติด

รายละเอียด : อาตมาเคยยกตัวอย่างคิลปินก็ตาม แม้ครวัก็ตาม ตัวเองปรุงอาหารให้คนนี้รู้ว่าเขาชอบรสไหนก็ปรุงให้เขา แต่ตัวเองก็ไม่ได้ติดอย่างเขา เราเข้าใจเขาแล้วก็ปรุงให้เขากินอย่างดี เดียวนี้เขาบอกว่าของไทยนี้ (ดร.เสรีบอกว่า) อาหารไทยตอนนี้ ๓ อย่าง ๑. แกงมัสมั่น ๒. ต้มยำ ๓. ส้มตำ วันนี้ฟังเขาพูด

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓

อาหาเรปฏิกูลสัญญา

รายละเอียด : เจริญอาหารปฏิกูล ต้องพยายามเตือนตนให้ใช้สติปรุงปัญญาให้เห็นแจ้งในอาหาร เป็นของไม่น่าชื่นชม ไม่ใช่สิ่งเอร็ดอร่อยอะไร มันเป็นเพียงธาตุ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒๙

อาหิต

รายละเอียด : พรังพร้อมแล้ว, กองแล้ว, ตัดแล้ว, เป็นแล้ว
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๕๕

อาหุณยบุคคล

รายละเอียด : ผู้ควรแก่ของค่านับ [มีคุณงามความดีสมควรแก่การเคารพการนับถือเชิดชูบูชา ควรแก่การที่ประชาชนจะนำของมาถวายแม้จะยากลำบาก จะต้องเดินทางมาจากทางไกล]

หนังสืออ้างอิง : ฐิตินสังขส ขุคฺคสังขัตว์ หน้า ๑๗๓

อาเทศนาปาฏิหาริย์

รายละเอียด : ๑. ผู้มีความเก่งทางใจ ตักรู้ความคิดของผู้อื่นว่าเขาคิดยังไง ๒. การสามารถหายใจผู้อื่นได้เป็นอัศจรรย์ เป็นความสามารถหยั่งรู้จิตใจของผู้อื่น ล่วงรู้ใจคนอื่น ๓. การหายใจ การหยั่งรู้ใจของคนอื่น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๖๒, อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๘, ๒๙, ๒๒๓, ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๐๘

อาเสวนา

รายละเอียด : ๑. ทำความคุ้นเคย หรือทำซ้ำๆ ๒. เสพ ๓. การติดตาม, การอยู่ร่วม, การคบคั่น ๔. ซ้ำไปซ้ำมา หรือ เสพคุ้นในการฝึกฝน

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๕๓, ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๓๑, อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๖๖, ๑๗๐, ปากกับพุทธศาสนา หน้า ๖๗

อาเสวนา ภาวนา พหุสัทัมมัง

รายละเอียด : เราทำได้ สิ่งสมพหุสูต ก็ทำซ้ำทำให้มาก อาเสวนา ภาวนา พหุสัทัมมัง ภาวนา แปลว่า การเกิดผล แล้วก็ต้องอย่างที่ทำให้ ภาวนา แปลว่า ความสำเร็จ ไม่ใช่การท่องบ่น ไปนั่งสมาธิ ไม่ใช่ แต่ภาวนาคือทำอย่างสำเร็จผล ทำให้มาก พหุสัทัมมัง นี่คือการรักษาผลสามอย่าง อาเสวนา ภาวนาพหุสัทัมมัง คุณก็จะสั่งสมตกผลึกเป็นพหุสูต อันนี้

คือคุณธรรมของ วิริยะ สติ ปัญญา มีความเพียรทำด้วยสติ ปัญญาเป็นผู้ช่วยสติ กับปัญญาเป็นหวังเนาหม่าฮั่น วิริยะคือผู้ช่วย ทำให้เกิดสัทธรรม ๗

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

อาเสวนา

รายละเอียด : อาเสวนา คือ การทำซ้ำที่ทำได้ เพื่อให้เกิดผลเป็นโลกุตระอย่างเคยได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

อาไป

รายละเอียด : สสารที่เหลว และไหลไปมา ไม่ใช่หมายถึง แต่เพียงน้ำจริงๆ แท้ๆ ที่เราใช้อาบ ใช้ดื่มเท่านั้น

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๔

อาไปธาตุ

รายละเอียด : ๑. น้ำ ๒. ธาตุน้ำ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๘, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๐๗

อาโลก

รายละเอียด : คือมีแสงสว่างของโลกอยู่

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

อาโลก

รายละเอียด : คือ โลก ที่มีแสงสว่างของพระอาทิตย์ ซึ่งคน ใน โลก ตามที่ว่ามีได้ใช้สอยแสงพระอาทิตย์นี้เห็นอะไรๆ ทำ ประโยชน์ได้ จึงเรียกว่า อาโลก หรือหมายถึงว่า เป็น โลก อีก ชนิดหนึ่ง ที่มีแ่งแตกต่างกันไปเป็น โลก อื่น เป็นมิติอื่นๆ เช่น ถ้าเป็นนามธรรมก็หมายถึง ความเห็นแจ้ง ถ้าเป็นคนก็หมายถึง เปิดตาเห็นได้ ไม่ใช่ตาบอดเลย

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๔๒๒

อาโลกสัญญา

รายละเอียด : โลกที่มีอากาศกว้างใหญ่ไพศาล มีชีวิต มีวิญญาณซ่อนแฝงในโลก มีลักษณะรับรู้สัมผัสว่าเป็นอย่างไร

คือพวกทิ้งวัตถุปรกรณ์เด็ดขาด ไม่มีรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ภายจริง ๆ เป็นพวกทำความรู้สึกอยู่กับความไม่มี

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๕๕

อำนาจ รำรวย แย่งชิง เอาเปรียบ กรรมชั่ว เป็นการปฏิบัติหลงทาง

รายละเอียด : คนที่เกิดมาทุกวันนี้ไม่รู้โลก ไม่รู้ทันโลก แล้วจะอยู่เหนือโลกอย่างไรไม่รู้ จะอาศัยอาหารอย่างไรถ้ามีความรู้ว่าเราอาศัยอย่างนี้จะได้ดี คนนั้นก็อยู่รอดอยู่ดี อยู่อย่างเจริญอยู่อย่างประเสริฐ แต่ถ้าไม่รู้ก็อยู่อย่างไม่ดีไม่เจริญไม่ประเสริฐ ยิ่งเข้าใจผิด (อย่างคุณทักษิณอย่างธัมมชโยก็เข้าใจผิดหรืออย่างโดนัลด์ ทรัมป์ เข้าใจว่าจะมีอำนาจจะร่ำรวยที่สุดในโลก จะยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก) ก็เลยไปกันอย่างที่เราเห็น หลงทางหรือคนที่มุ่งหมายไปร่ำรวยไปแย่งชิงไปเอาเปรียบเอาไรต์ รวย รวย รวย ก็คือไม่รู้ว่าจะตัวเองทำกรรมที่มันเป็นกรรมชั่ว เขาก็ปฏิบัติประพฤติไปในทางชั่ว ฟังดี ฟังภาษาไทยแล้วใครยังเป็นยังรู้สึกที่เรายังมีอาการอย่างนั้นลักษณะพฤติกรรมอย่างนั้นให้รู้สึกตัว แล้วเลิกลดละ สะพัดออก มีชีวิตเป็นคนจน เหมือนอย่างพระพุทธเจ้า เกิดมาก็มีบัลลังก์เป็นลูกกษัตริย์ก็ไม่เอาทิ้งมาเลยทันที ท่านมีบารมีขนาดนั้น ถ้าเราไม่มีบารมีขนาดนั้นคงจะทิ้งได้ยาก แต่คนที่ไม่มีบารมีแล้วก็สบายๆ ไม่ได้ติดยึดอะไร

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

อำนาจของคนวิเศษ

รายละเอียด : ส่วนประชาธิปไตยนั้นเอาประชาชนเลย ซึ่งเอาประชาชนเลยก็มีข้อด้อย ตรงที่ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ประชาชนจะเป็นคนเห็นแก่ตัวมีกิเลสมากเป็นส่วนใหญ่ เพราะฉะนั้นถ้าจะเอาความเป็นอำนาจส่วนใหญ่ เอาคะแนนเสียงของประชาชนเป็นใหญ่ มันก็เป็นอำนาจของคนวิเศษ คนส่วนใหญ่มีอำนาจวิเศษมากกว่าคนวิเศษ สังคมก็จึง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

อำนาจของจิต

รายละเอียด : คือ คำว่ากาย ต้องมีภายนอก ขาดภายนอกไม่ได้ แต่นามเป็นหลักคำว่า กายนี้ ขาดธาตุรู้ไม่ได้เลย แต่ต้องมีภายนอก มี สอง ต้องร่วมกับภายนอก แต่นาม

เป็นหลัก เป็นใหญ่ เป็นประธาน นามเก่งที่สุด จะควบคุมทางวัตถุทั้งหมดเลย ซึ่งศาสนามีจิตวิญญาณเป็นใหญ่ เราสามารถควบคุมและสร้างจิตวิญญาณของเราให้มีอำนาจ วสวัตติโก ยังจิตให้เป็นไปในอำนาจได้ และมีเจตนาดี ไม่เป็นไปนางร้ายเลย เป็นจิตที่ได้สร้างไว้ดีที่สุดในเป็นธาตุจิตของมนุษย์ชาติ เป็นพระอรหันต์ขึ้นไป ก็จะทำให้ และจะเก่งขึ้นเรื่อยๆ อาตมาเองก็จะต้องทำให้สูงขึ้นไปได้อีก เป็นโพธิสัตว์ระดับ ๘ และระดับ ๙ อาตมาระดับ ๗ จึงสามารถอธิบายประสิทธิภาพของวสวัตติโก ได้เท่าที่มามีความรู้ อาตมาก็ไม่ได้หลงระเหิงว่าตัวเองเก่ง ขนาดควบคุมจิตได้เก่งหมดแล้ว นี้ไม่ได้ด้อมตัวนะ แต่พูดตามความเป็นจริง เรียกตามพยัญชนะว่า โคจร หรือ วิสยะ มี ๕ อย่าง เกิดจาก ปสาทรูป กับ อวัยยะ ตา หู จมูก ลิ้น กาย กับ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ข้างนอก มาสัมผัสภายนอกกับจิต ต้องรวมกันกับกาย แยกกันไม่ได้ แยกกันไม่รู้เรื่อง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อำนาจของประชาชนไทย

รายละเอียด : ยังไม่เคยมีมาในโลกเลยที่ประชาชนจะปฏิบัติได้อย่างสงบซื่อสัตย์จริงใจ เอาความจริงเข้ามา ยาวให้เป็นเย็นเรื่อยไป โชคความจริงออกมาให้มากๆ ทั้งหมด นอกกลางถนนมาเป็นปี มีแต่พวกนั้นที่มายิงมาทำร้าย พวกเราไม่ได้ไปยิงไปทำร้ายเขาเลย มีพวกเราบางคน มือปืนป๊อปคอร์นก็มาช่วยในวาระนั้น ก็เลยต้องรับวิบากไป ก็นำเสนอเขา เขาก็มาช่วยพวกเราไม่ได้ไปช่วยรัฐบาลแต่ด้วยหลักเกณฑ์อะไร ก็ถือว่าเป็นวิบากของเขาแต่ก็ถือว่าเขาได้ทำดี โดยวิบากกรรมไม่ได้เสียหาย เป็นความซับซ้อนที่ไม่เคยมีมาเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒

อำนาจในระบบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๘ ลำดับชั้น

รายละเอียด : อำนาจในระบบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๘ ลำดับชั้น อำนาจลำดับที่ ๑ คือ อำนาจของประชาชน ออกมาประท้วงยื่นยันคะแนเสียง ๑ คน ๑ เสียง อำนาจลำดับที่ ๒ คือ พระมหากษัตริย์ ผู้เป็นรัฐอธิปัตย์ตาม supreme law (อำนาจลำดับที่ ๑ ร่วมกับอำนาจลำดับที่ ๒ เป็น ราชประชาสมาสัย) อันนี้สำคัญเพราะมีนิติราชประเพณีแต่โบราณ และขนบธรรมเนียมประเพณี

ของราษฎรที่กลมกลืนกัน บังเอิญคณะราษฎรขัดกับพระมหากษัตริย์ ไม่เป็นราชประชาสมาสัย จึงดำเนินการเป็นประชาธิปไตยไม่สำเร็จ อำนาจลำดับที่ ๓ คือ พระมหากษัตริย์ใช้อำนาจนั้นผ่าน ๓ สถาบันคือ สถาบัน นิติบัญญัติ (รัฐสภา) บริหาร (กรม) และตุลาการ (ศาล) อันนี้เป็นลัทธิตะวันตกซึ่งถือว่าอำนาจแต่ละอำนาจต้องแยกกันและถ่วงกัน ของไทยปนเปกันหมด สักแต่อย่างกษัตริย์ แต่อำนาจกษัตริย์ตามทฤษฎีและประเพณีประชาธิปไตยตะวันตก รัฐบาลและกฎหมายกลับลิดรอนอำนาจกษัตริย์ไปเสียอย่างสิ้นเชิง อำนาจลำดับที่ ๔ คือ ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตามกฎหมาย ในประเทศประชาธิปไตยส่วนใหญ่ไม่บังคับ แต่ส่วนน้อยก็มีบังคับให้ไปเลือกตั้ง อำนาจลำดับที่ ๕ คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ในประเทศประชาธิปไตยต้องไม่บังคับสังกัดพรรค อำนาจลำดับที่ ๖ คือ นายกรัฐมนตรี ที่ได้รับการเลือกจาก สส. ในประเทศประชาธิปไตยไม่มีประเทศใดกำหนด ส่วนใหญ่ก็อนุโลมกัน โดยเฉพาะประชาธิปไตยที่มีระบบพรรคเข้มแข็งถึงกระนั้นกษัตริย์อังกฤษคือราชินีอลิซาเบธ ก็เลือกคนนอกคือ เซอร์ ดักลาส-ฮูม มาเป็นนายก เมื่อปี ๑๙๖๕ อำนาจลำดับที่ ๗ คือ คณะรัฐมนตรี ที่นายก เป็นผู้เลือกมาทำงาน ในประเทศประชาธิปไตย พรรคกำหนดตัวมาให้นายกเลือกตั้งแต่ยังไม่เลือกตั้ง คือผู้นำนโยบายสำคัญต่างๆ ที่แข่งขันกันขึ้นมาในพรรค ไม่ต้องเอาว่าคนนั้นคนนี้ เพราะส่วนใหญ่เป็นไปตามสูตร ซ้อยกเว้นมีแต่มีน้อย อำนาจลำดับที่ ๘ คือ ข้าราชการ ที่ต้องเป็นกลไกที่เป็นกลาง และมีความสามารถในการนำนโยบายการเมืองมารับใช้ราษฎร มิใช่หากินกับราษฎรและเอารัฐทรัพย์ไปรับใช้หรือเป็นเบียดเบียนการเมือง

ที่มา ที่ไป : รายการสงครามสังคมธรรมะการเมือง โดยพ่อครู ณ สวนลูมฯ เรื่องอิทธิบาท ๘ ชั้น วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖

อิจจา

รายละเอียด : ความต้องการ ความปรารถนา
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๒๐

อิจฉินุ น ภาว ตณฺหสฺส

รายละเอียด : ภาวต้นหาอันตัดขาดแล้ว
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๘๔

อิกฺฐารมณฺ์

รายละเอียด : ๑. ภาวะที่ได้อารมณ์อันนำปรารถนา

๒. ขอบใจ

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๕๙, กำไร-ขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ๒๗๒

อิต

รายละเอียด : ๑. ถึงแล้ว ๒. ย้ำยืนยันเอาความมี ความเป็นที่เห็นๆ อยู่ สัมผัสอยู่ รับรู้อยู่ เป็นความมีแล้วจริง เป็นแล้วจริง ถึงแล้วจริง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๙๘, ๒๓๓

อิตถิตตะ

รายละเอียด : ภาวะที่ยังไม่สิ้นสุด
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๙๓

อิติวุตตกะ

รายละเอียด : อยู่ในรูปรอยเท้าที่เข้าใจได้ เห็นเป็นเรื่องสืบเนื่องติดต่อกัน ขยายกัน อ้างอิงกันยิ่งขึ้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๕๗

อิทธิ

รายละเอียด : ๑. ความเก่ง ๒. มีฤทธิ์ มีอำนาจ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๗๑, คนคืออะไร? หน้า ๒๗๐

อิทธิบาท ๔

รายละเอียด : อิทธิบาท ๔ (คุณที่เป็นบาทหะยานยันไปสู่ความสำเร็จในธรรม) คือ ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความสำเร็จ มีประสิทธิภาพ มีอิทธิพล มีความว่าเจริญดีในกิจการงาน เจริญไปด้วยความขยันขันแข็ง กระตือรือร้นพากเพียร ๑. จันทสมาธิ (จิตตั้งมั่นในความพอใจ, พอใจรักใคร่ในธรรม ในเป้าหมาย) ๒. วิริยสมาธิ (จิตตั้งมั่นในความเพียร, พากเพียรลดละกิเลส เพียรเอาชนะกิเลส) ๓. จิตตสมาธิ (จิตตั้งมั่นในความมีใจโถมไปให้เต็ม, เอาใจทุ่มเทโถมเข้าไป ผักไฟไม่ทอดถอย) ๔. วิมังสาสมาธิ (จิตตั้งมั่นในการพิจารณาทบทวน, หมั่นตรិตรองพิจารณาทบทวนธรรมเสมอๆ)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ขนวงสภสูตร ข้อ ๒๐๐, พระไตรปิฎก เล่ม ๓๕ ข้อ ๕๐๕, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุดลึก, คนคืออะไร? หน้า ๒๘๑, ๓๕๓

อิทธิบาท ๔

รายละเอียด : อาตมาก็จะอยู่อีกก็ป่วย เท่าที่สังขารร่างกาย อยู่ได้ แต่มันเมื่อยเหมือนกัน แต่ก็มีจิตฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา เป็นอิทธิบาทมันมี มันเมื่อยก็พักมันไม่เมื่อยก็เพียร ไม่เมื่อยเท่าไรเขาก็ยังบังคับให้พักเลย ฝืนบ้างแต่ก็ไม่ฝืนมาก เขาหวังดีก็เอาที่กุศลเจตนา พักมากๆ จะเป็นง่อยเอาที่รับผิดชอบนะ จะว่าไม่บอกไม่เตือน อ้าว!... เป็นได้นะ มันไม่สมตุล
ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานพุทธาภิเษก วันเสาร์ ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อิทธิปาฏิหาริย์

รายละเอียด : แสดงฤทธิ์ได้เป็นอัศจรรย์ เช่น ล่องหน ดำดิน เหาะได้ เป็นต้น

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๒๘, ๒๙

อิทธิปาฏิหาริย์ อาเทศนาปาฏิหาริย์

รายละเอียด : ก็ไม่มีปัญหาหรือกสิ่งเหล่านี้มันเป็นอุปาทานที่ไปยึดถือแล้วก็อดทนได้ เป็นได้ เป็นเรื่องอภินิหาร เป็นเรื่องอิทธิปาฏิหาริย์มันเกินสามัญที่มนุษย์จะเป็นได้ง่ายๆ แต่ไม่ใช่เรื่องที่ทำให้ได้ละกิเลสไม่ใช่เรื่องพันทุกข์ มันเป็นเรื่องจริง ในพลังงานชนิดหนึ่งของจิตเรียกว่าอิทธิปาฏิหาริย์หรือจะเป็น อาเทศนาปาฏิหาริย์ ไปเที่ยวได้หยังรู้คนอื่น อยากรู้สิ่งทีไกล สิ่งทีซอณลึกลับ อย่งให้หมามันดมกลิ่นก็จะเจออะไรอย่างนี้ มันละเอียดในสิ่งทีละเอียดมันทำได้ แต่ไม่ใช่เรื่องรู้กิเลสในจิต และล้างกิเลสออกให้รู้จักการเวียนว่ายตายเกิด ไอนั้นคนยัง เวียนว่ายตายเกิดอยู่ทั้งหมดจะไปมีอิทธิปาฏิหาริย์อาเทศนา ปาฏิหาริย์อะไรก็ตาม เก่งอย่างไรมิเที่ยงหรือเก่งอย่างไร ก็มิได้พาบรรลุนิพพาน พาไปดับสังขารเรื่องชั่วเรื่องดีอย่าง สมบูรณ์แบบ แม้แต่อิทธิปาฏิหาริย์อาเทศนาปาฏิหาริย์เรื่องชั่ว เรื่องดียังมิได้ช่วยเลย เรื่องชั่วเรื่องดีมิช่วย เพราะมิได้เรียน ในนี้เลย ก็มีแต่ไปสร้างพลังงานให้มันเก่งอย่างนั้นอย่างนั้น ไปเก่งอย่างนี้ปาฏิหาริย์เหาะเหินเดินน้ำดำดิน ลู้แดดลู้ลมลู้ น้ำ อดไรได้ เหาะเหินเดินน้ำดำดินได้ หรือละเอียดลออกไปยังรู้ใจ คนใจสัตว์หยังรู้ความลึกลับละเอียดเล็กน้อยที่คนไม่รู้สามารถ ทีจะรู้ได้อะไรพวกนี้ไปมันก็เก่งทางพลังงาน เท่านั้นเองมิได้ เป็นไปเพื่อเรียนรู้กิเลสลดละกิเลสจนกิเลสหมด พันความสุข ความทุกข์ มิเลย เพราะฉะนั้นมิเข้าเป้าประเด็นของความ สุข ความทุกข์อาริยสังขของพระพุทธเจ้าเลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

อิทธิปาฏิหาริย์ตามพระไตรปิฎก

รายละเอียด : หากแยกแยะไม่ออก เห็นดีเป็นชั่วเห็นชั่ว เป็นดีได้ เห็นโพธิ์ภักษ์เป็นพระเทวทัตไปได้ มันคนละฟากฝั่ง เลยต้องชัดเจน การแยก ๒ เป็น ๑ ได้หรือทำ ๑ ให้เป็น ๒ ตามทีพระพุทธเจ้าบอกว่าเป็นอิทธิปาฏิหาริย์ สามารถทำ ๑ ให้เป็น ๒ ให้เป็น ๓ ให้เป็น ๔ ให้เป็นหลายได้ แต่ในพระ ไตรปิฎกท่านบอกทำทีคนหนึ่งเป็นหลายคนก็ได้ ทีเลยไป เนมิตเป็นฤๅษีไปเนรมิตคนเป็นร้อยเป็นพันนั่งอยู่ในห้องได้ เหมือนกันหมดด้วยแยกไม่ออกเลย

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓

อิทธิปาฏิหาริย์โลกิย์

รายละเอียด : อิทธิวิธญาณมิใช่อิทธิปาฏิหาริย์ อันนี้ แหละมันยากมากเลย อิทธิปาฏิหาริย์ทีทางโลกิย์เทวนิยม เขาทำกันชื้อๆ เขาแปลในพระไตรปิฎกเขาแปล เอโกปิ หุตวา พุทธา โหติ, พุทธาปิ หุตวา เอโก โหติ มิมีคาคำคนแต่เขา แปลว่าเป็นคนเดียว จริงแล้วจะแปลว่าคนเดียวก็ได้ แต่ทาง นามธรรมมิใช่ตัวตนบุคคลเราเขา คำว่าหนึ่งเดียวทางนามธรรม อย่งของอาตมาทำงานคนเดียวจริงๆ ก่อนใครเป็นไก่ตัวพี่ กูร์องหาพี่ แต่กมิมีมามีแต่น้องก็ทำไป จากอาตมาหนึ่งเดียว ก็สามารถมีคนที่ได้ธรรมะโลกุตระลดกิเลส เป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี มาได้หลายคน ทำให้หลาย พุทธาปิ พุทธา แปลว่า มากมายหลากหลาย ให้มาเป็นหนึ่งเดียว พุทธาปิ หุตวา เอโก โหติ หลายๆ หรือจะเอาเป็นคณา นั้นก็คือ คุณธรรมของเขา มากกว่าหลายคนก็มารวมตัวกันเป็นธรรมะ โลกุตระหนึ่งเดียว เป็นธรรมะทีรู้จักเอโกธัมโม แบบเดียวกัน รู้จักกิเลสลดกิเลสได้ให้เป็นศูนย์เหมือนกันหลายคนของใคร ของมันแต่ ๐ เหมือนกัน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อิทธิปาฏิหาริย์ไม่พาพันทุกข์

รายละเอียด : อาตมาก็พลอยงกับคุณเหมือนกัน เคยได้ยินได้ฟังเรื่องอย่างนี้มาเยอะ สมัยไปจับผิดกันนี้ อย่งว่า แต่เม็ดข้าวสารกระจายเลย มีถึงเม็ดทองคำเลย ตอนเป็น พรวาสกัไปศึกษาทีพวกสมาคมคั้นคว่ำทางจิตพวกนี้ มันเกิดตอนมีตจ จับมันคั้นตายก็มิได้ ไล่ไม่ทัน

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

อิทธิวิธญาณ

รายละเอียด : เกิดเป็นปาฏิหาริย์ หมายถึง อนุศาสน์-ปาฏิหาริย์ มีอำนาจฤทธิ์แรง สามารถเปลี่ยนแปลงอะไรต่ออะไรได้อย่างน่าทึ่ง เปลี่ยนแปลงตัวเอง ทางกาย วาจา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางใจ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๗๒

อิทธิวิธญาณ

รายละเอียด : ท่านไปแปลกันว่าทำคนเดียวให้เป็นหลายคนได้ แต่ที่จริงไม่มีคำว่าคนหรือคน ที่จริง คือ เธอบรรลุอิทธิวิธีหลายประการ คือ คนเดียวเป็นหลายคนก็ได้ หลายคนเป็นคนเดียวก็ได้ (เอโกปิ หุตวา พุธา โหติ พุธาปิ หุตวา เอโก โหติ) คือทำคนให้มีกิเลสหมดไปได้เหมือนกันได้นั่นเอง ทุกคนก็เป็นเหมือนคนเดียวกันคือคนไม่มีกิเลสได้ ทำให้ปรากฏก็ได้ ทำให้หายก็ได้ ไม่ได้เป็นเหมือนการเล่นกลหรือแต่เป็นการทำให้กิเลสหายวับไปได้เลย หรือปรุงให้เขาเหมือนมีกิเลส เหมือนแม่ครัวปรุงอร่อยให้คนอื่นกินแต่แม่ครัวไม่ได้ติดอร่อย เหมือนแม่เล่นหม้อข้าวหม้อแกงกับลูกทำเล่นเป็นสนุกไปเท่านั้น อนุโลมให้ลูกเท่านั้น ที่จริงยืนบนฐานไม่มีได้แล้ว ทะลุฝ่ากำแพงภูเขาไปได้ ไม่ติดขัดเหมือนไปในที่ว่างก็ได้ (สู่แดนธรรมว่า เหมือนไปเที่ยวห่างแล้วไม่ติดขัด เดินฝ่าภูเขาออกไปได้) สิ่งเหล่านี้เหมือนกองกิเลสหนาในโลกแต่เราเดินผ่านไปได้อย่างสบาย แต่คนที่ติดเขาเดินผ่านไม่ได้ แต่เราเดินผ่านได้เหมือนเดินในที่ว่าง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

อิทธิวิธญาณ

รายละเอียด : จากมโนมยิทธิก็เก่งมากขึ้นเป็น อิทธิวิธญาณ มีฤทธิ์ในการฆ่ากิเลสได้แตกต่างกันมากมาย วิธะแปลว่า มากมายหลากหลาย เป็นวิธะที่เพิ่มเติมมากขึ้น อิทธิวิธญาณ เป็นฤทธิ์ของมโนมยิทธิที่มากขึ้น

ที่มา ที่ไป : รายการวิธอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อิทธิวิธี

รายละเอียด : ๑. มีวิธีในการทำให้เกิดความเก่ง เจริญขึ้น ๒. การฝึกวิธีให้เก่ง หัดทำให้ได้ ให้เป็น ให้เข้าใจในวิธีที่ต่าง ๆ อย่างชัดแท้ ๓. กำลั้งละมิจฉาภิภูฏี ๔. ความเก่งเยี่ยมอัศจรรย์หลากหลายแบบตามคำสอนที่พาพันทุกข์-อาริยสัง

ได้แท้ ดับกิเลสหลุดพ้นจากโลกียภูมิ บรรลุสู่โลกุตระภูมิได้จริง ความน่าอัศจรรย์ต่างๆ นั้นเป็นต้นว่า จากหนึ่งทำให้เกิดขึ้นมากมายก็ได้ราวกับเนรมิต จากสิ่งที่มีอยู่มากมายทำให้ลดลงมาเป็นหนึ่งเดียวก็ได้ หรือกิเลสตั้งมากมายทำให้ลดลงได้จริงๆ ทำให้เป็นอาริยบุคคลขึ้นมาในตนก็ได้ ทำให้ความเป็นสัตว์นรกหายไปจากตนก็ได้ หรือแม้จะอยู่กับกองกิเลสโลกีย์ในสังคมาที่หนาเท่าภูเขา แข็งราวกับกำแพง เราก็ทะลุไปมาได้ไม่ติดขัดเหมือนเดินอยู่ในที่ว่าง เพราะจิตของเราอยู่เหนือกิเลสเหล่านั้นได้ จิตเราร่างจริง การบรรลุโลกุตระนั้นมันประหลาดมหัศจรรย์ราวกับ... คนดำเดินได้ คนเดินบนแผ่นน้ำก็ได้ เมื่อหลุดพ้นมันช่างเบากายเบาใจราวกับเหาะลอยไปได้เหมือนนก หรือกิเลสที่แสนร้ายแรง แสนจะรู้จักมันยากก็สามารถเอาชนะกิเลสได้อย่างมหัศจรรย์ราวกับเราเอื้อมไปจับพระจันทร์ที่แสนไกลได้ ลูบคลำพระอาทิตย์ที่แสนร้อนด้วยฝ่ามือได้ปานฉนั้น และหรือแม้พรหมโลกอันสูงส่งก็มีอำนาจสามารถไปได้ตลอด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๐๖, ๑๑๕, ๑๑๖, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๐๑-๑๐๒

อิทัปปัจจยตา, ปัจจยการ

รายละเอียด : ๑. ความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันของสรรพสิ่งในโลก ๒. เป็นผลสืบต่อไป

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๐๒, อธิวิธญาณ หน้า ๒๘๑

อิทัปปัจจยตา ปฏิจจสมุปป็นเนสุ ธัมเมสุ อัญญาณัง

รายละเอียด : ไม่รู้ในปฏิจจสมุปบาทว่าสิ่งทั้งหลายอาศัยกันและกันเกิดขึ้น

หนังสืออ้างอิง : รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตว์ หน้า ๖๑, ๘๕

อิทัปปัจจยตา, ปัจจยกาล, ปฏิจจสมุปบาท

รายละเอียด : คือ ทั้งสามคำมีความหมายเดียวกัน คือ ผู้ใดได้สั่งสมสร้างกรรมมาอย่างไร ก็เป็นไปตามกรรมอย่างนั้นๆ โดยมีกรรมเป็นตัวกำหนด ทุกอย่างมาแต่เหตุแห่งกรรมเพราะเหตุอย่างนี้ จึงเป็นอย่างนี้ เพราะทำเหตุอย่างโน้น จึงเป็นอย่างโน้น เหตุดี ก็เป็นดี เหตุชั่ว ก็เป็นชั่ว เหตุดีบ้างชั่วบ้าง ก็เป็นไปตามจริงอย่างนั้น และเหตุต่างๆ หลากๆ อย่างนี้ ก็มีอิทธิพลมีอำนาจ มีฤทธิ์ มีผล แรงบ้าง อ่อนบ้าง ฉะนั้นเราทุกคนต่างก็เป็น เจ้ากรรมนายเวร ของเราเอง เราจะเป็นสิ่งที่ดีที่สุที่สุดประเสริฐสุด แม้แต่จะเป็นพระพุทธเจ้า ก็เป็นได้ด้วยกรรม

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๒๐๘

อิทั อุปสมุปชช วิหระธาติ

รายละเอียด : จงเข้าถึงสิ่งนี้อยู่เถิด

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๗

อิธ

รายละเอียด : ๑. โลกภูมนี้ ๒. โลกอื่น คือร่างกายที่
ประกอบ ประชุมไปด้วยดิน ๗

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๕๘, ๒๖๓

อิธ พรหมจริยาไส

รายละเอียด : ภาวะที่จะปฏิบัติธรรมให้เป็นพระพรหม
ได้ (ร่างกายยาวาวาหนาคับกว้างคอก พร้อมสัญญาและใจ
หรือวิญญาณอยู่ในร่างกายนี้) นี้แหละคือที่อยู่ (วาโส) ของ
ผู้ประพาศิพรหมจรรย์ (พรหมจริยา) สำเร็จได้

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๕๗

อิธโลก

รายละเอียด : ๑. โลกมนุษย์นี้ ๒. ภพนี้, โลกขณะนี้
๓. โลกที่คนอยู่นี้ ๔. โลกที่เรากำลังมีชีวิตเป็นๆ อยู่

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๔๑๒, ๔๑๓, ๔๒๕,
จากธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๗๐

อินทริยปโรปริยัตติ

รายละเอียด : หยั่งรู้ความหย่อนและยังแห่งอินทรีย์ของ
ความเป็นสัตว์ทั้งหลาย

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๙๖

อินทริยภาวนาสูต (๑๕๒)

ว่าด้วยเรื่องการปฏิบัติหลับตา

รายละเอียด : พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ที่ป่าไผ่
ในนิคมชื่อ กัชชังคลา อุตตรมาณพ ศิษย์พราหมณ์ปาราสิริยะ
เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคยังที่ประทับ พระผู้มีพระภาคได้
ตรัสถามตั้งนี้ว่า อาจารย์ได้แสดงการเจริญอินทรีย์แก่สาวก
หรือเปล่า ๗ อุตตรมาณพ ตอบว่า แสดง พระพุทธเจ้าถาม
แสดงอย่างไร ด้วยประการใด ๗ อุตตรมาณพ ตอบว่า การ
แสดงการเจริญอินทรีย์แก่สาวกทั้งหลายอย่างนี้ว่า อย่าเห็นรูป
ด้วยจักขุ อย่าได้ยินเสียงด้วยโสต ๗ พระพุทธเจ้าตรัสว่า เมื่อ

เป็นเช่นนี้ คนที่เจริญอินทรีย์แล้วตามคำของปาราสิริยพราหมณ์
ต้องเป็นคนตาบอด ต้องเป็นคนหูหนวก เพราะคนตาบอดไม่
เห็นรูปด้วยจักขุ คนหูหนวกไม่ได้ยินเสียงด้วยโสต เมื่อพระผู้มี
พระภาคตรัสแล้วอย่างนี้ อุตตรมาณพ ศิษย์ปาราสิริยพราหมณ์
นั่งนิ่ง ก่อเขิน คอดก๊กหน้า ชบเซา หมดปฏิภาณ ๗

ที่มาที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๘๕๕ หน้า ๔๐๘

อินทริเยสุ คุตต ทวาโร

รายละเอียด : ๑. สำรวมในอินทรีย์ทวารทั้งหลาย ๒. มี
อำนาจ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๔๖, คนคืออะไร?
หน้า ๔๙๐

อินทริยสังวร

รายละเอียด : การสำรวมอินทรีย์

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คนซังสัตว์ หน้า ๑๔๗

อินทริย

รายละเอียด : ๑. ฤทธิ์แรงในตน ๒. อำนาจในใจตน,
ความเป็นใหญ่ในใจตน

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๕๑, วิถีพุทธ หน้า ๕๒

อินทริย ๕ / พละ ๕

รายละเอียด : คือ ความมีอำนาจ มีพลัง กระทำเพื่อ
ความหลุดพ้น (ธรรมะมีกำลังขึ้นเป็นใหญ่ในจิต เมื่อกระทำให้
เจริญมาก ๆ ย่อมหยั่งลงสู่อมตะ) ๑. สัทธา (มีความเชื่อมั่นเป็น
อำนาจเป็นพลัง, ความเชื่อที่ปักมั่นยิ่งขึ้น เป็นสัทอินทรีย์ ๗)
๒. วิริยะ (มีความเพียรเป็นอำนาจเป็นพลัง, ความเพียรที่มี
พลังขึ้น เป็นวิริอินทรีย์ ๗) ๓. สติ (มีความระลึกตัวเป็นอำนาจ
เป็นพลัง, ความระลึกตัวแว่วไวขึ้น เป็นสติอินทรีย์ ๗) ๔. สมาธิ
(มีจิตตั้งมั่นเป็นอำนาจเป็นพลัง, เกิดผานยิ่งขึ้น จิตมีสภาวะ
ตั้งมั่นแข็งแรง) ๕. ปัญญา (มีความรู้แจ้งเป็นอำนาจเป็นพลัง,
ความรู้จริงในความจริงแห่งธรรม ๗) ดูกรภิกษุทั้งหลาย อินทรีย์
๕ ประการนี้ ไม่มีแก่ผู้ใดเสียเลยโดยประการทั้งปวง เราเรียก
ผู้นี้เป็นคนพวกภายนอก ตั้งอยู่ในฝ่ายปุถุชน

ที่มาที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ สัทธาสูตร ข้อ
๑,๐๑๑-๑,๐๑๕ พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ วิตถตสูตร ข้อ ๑๓-๑๔

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

อินทริเยสุ คุดตทวารโ

รายละเอียด : คุ่มครองในอินทริย์ทั้งหลาย

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๓๘

อินเดยถิวรรณะ

รายละเอียด : แต่ก่อนเขาถิวรรณะ แต่พวกเราไม่ถิวรรณะ มาพูดยุคนี้ก็ไม่ค่อยซาบซึ้ง แต่หากพูดที่อินเดยจะซาบซึ้งมากหากถือ DNA กษัตริย์ประเสริฐสุด แต่หากผู้ประเสริฐสุดในมนุษย์และเทวดา คือผู้มีจรรยาและวิชา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓

อินเดยมีค่านิยมกินมังสวิรัตดีกว่า

แต่ก็ยังมีคนกินเนื้อ

รายละเอียด : ความเห็นที่จะให้เขาเลิกกินเนื้อสัตว์ มากินพืชผักนั้นมันเป็นความเห็นมาตั้งแต่นานแล้ว อินเดยเอง ตั้งแต่โบราณมาแล้วทุกวันนี้ก็มีคนที่ไม่กินเนื้อสัตว์ไม่ใช่น้อย อินเดยมีค่านิยมที่ยอมรับเลยว่ากินมังสวิรัตดีกว่า แต่เขาก็ยังกินเนื้อ ยอมรับแล้ว ปนอยู่ในอินเดย ชาวอินเดยมีน้อยที่จะปฏิเสธว่าการไม่กินเนื้อสัตว์เป็นเรื่องที่ยอมรับทั้งนั้นไม่กินเนื้อสัตว์เป็นเรื่องดี แต่เขาก็มีคนที่ต้องกิน ในคนพันล้านของอินเดย เพราะฉะนั้น ในยุคพระพุทธเจ้า ยังไม่เป็นเหมือนทุกวันนี้พระพุทธเจ้าจึงไม่ต้องออกกฎระเบียบเลยว่าไม่ต้องกินเนื้อสัตว์อย่างนั้นอย่างนี้ พระเทวทัตบอกว่าจะต้องออกเป็นวินัยว่าห้ามกินเนื้อสัตว์ พระพุทธเจ้าบอกว่าอย่าเลย ท่านก็ไม่เอาตาม คนก็เอามาอ้างเป็นเหตุผลว่าถ้ามันดีพระพุทธเจ้าก็ต้องห้ามสิ มันเป็นนิสัยละเอียดเกินไปที่เขาจะเข้าใจ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓

อิสระ

รายละเอียด : คือ ต้องมีภาวะ สระ ๓ เล้า ร่วม กันอยู่ ซึ่งได้แก่ ความรู้แจ้งรู้จริงในความเป็นตัวเรา ว่า มี อยู่อย่างไร? และ ผู้อื่น-อันอื่น มีอยู่อย่างไร? แล้วมัน อิสระ จากกันนั้นเป็นไหน? อิสระ คือ หลุดพ้นจากอันอื่น ตั้งแต่เราหลุดพ้นจาก อีกอันหนึ่งที่เรากำลังพัวพันหรือผูกพันอยู่ ถึงขั้นผูกพัน อยู่ ที่มันขาดไม่ได้ แต่เราก็หลุดพ้น ตัดขาดมาได้ ชนิดที่ไม่ต้องพึ่ง สิ่งนั้น ไม่ต้องห่วงหา ไม่โหยหา ขาดเยื่อขาดใยไม่ ต้องทุกข์เลยเมื่อไม่มีสิ่งนั้น ไม่ต้องสัมผัสแต่ต้องสิ่งนั้นแล้ว ที่สุดแม้

สัมผัสสิ่งนั้นอยู่ก็ ไม่มีความรู้สึก ผลักหรือดูดเลย มีความรู้สึก กลางๆ เฉยๆ ว่างๆ คือ เนกขัมมลิตอุเบกขา แต่เราก็สามารถสัมผัสอันอยู่กับสิ่งเหล่านั้นได้ร่วมงาน กันด้วยดีมีประโยชน์ช่วยเหลือสนับสนุนกันด้วยซ้ำอย่างสมัครใจเอง หรือจะไม่ทำงาน ร่วมอยู่ด้วยกันก็ได้ โดยไม่มีอะไร ชัดช่องเลย ไม่มี ปัญหา เลย มีแต่ ปัญญา ชัดเจนทุกอย่าง

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๘๕

อิสระ ไร้ตัวตน ใจจริง จริงใจ

รายละเอียด : คำว่า อิสระ แล้วเป็นคำไทยว่าไร้ตัวตน อิสระไม่มีตัวตน มีใจจริงที่จริงใจ ก็เอาคำว่า มีใจจริงที่จริงใจ มาขยายความ ก็หมายความว่าความจริงของความเป็นตัวตน ความจริงของความเป็นอิสระ อิสระ มันหมายความว่าอย่างไร มีไร้ตัวตน ไม่มีตัวตนมันหมายความว่าอย่างไร อิสระไร้ตัวตน มันมองไปในมุม ก็คล้ายๆ กัน ที่จะเป็น synonym กัน คือไม่มีใครเป็นเจ้าของ เป็นนาย เป็นตัวตนของตัวเอง ซ้อนเข้าไป ไร้ตัวตน นั้นไม่มีใครเป็นเจ้าของ เป็นนาย ไร้ตัวตนเลย อิสระนั้น เหมือนกับมีตัวเองเป็นหนึ่งไม่ขึ้นกับใคร แต่มีตัวตนเป็นหนึ่ง ไร้ตัวตนนี้ ไม่มีแม้แต่ความเป็นตัวตนเลย ไร้ ก็คือไม่มี ไม่มี ตัวตนเลย ด้วยพยัญชนะขยายความได้เท่านี้ ที่นี้ ใจจริง จริงใจ ก็คือใจของคุณ ภาษาไทยว่าใจ ภาษาบาลีว่าจิต หรือ เจตสิก ใจเป็นคำไทย ก็หมายถึงธาตุรู้ จะเรียกว่าวิญญาณจะเรียกว่า มโนจะเรียกว่าใจ จะเรียกว่าเจตสิกก็คือธาตุรู้ จริงๆ คุณจะต้อง รู้อาการจิตหรือธาตุรู้ จริงไหมที่คุณรู้ใจ แล้วใจนี้ถูกต้องจริงๆ ใจ คือธาตุรู้ที่มันทำงานอยู่ขณะนี้คุณต้องรู้ให้ชัด แล้วมันมี ไร้ตัวตน ใจนี้แหละเป็นตัวตน มันมีหรือไม่มี เพราะฉะนั้น ถ้าพูดไปแล้วขณะที่คุณยังมีคุณจะถูกทำให้ตายอย่างไรคุณจะต้องมี อันนี้คุณจะต้องจบตรงนี้ คุณยังไม่ตายคุณจะต้องมีคน ยังมีใจคนเรามีตัวตน แต่เมื่อมีใจหรือมีตัวตนแล้วมันมีตัวตน อย่างไม่มีตัวตน มันมีใจอย่างไม่มีใจ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

อิสระเสรีภาพดีกว่าใครในโลก

รายละเอียด : อิสระเสรีภาพเป็นตัวหลัก เมืองไทยตอนนี้มีอิสระเสรีภาพดีที่สุด โดยเฉพาะชาวอโศกมีอิสระเสรีภาพ ดีกว่าใครในโลก อาตมายังไม่ใช้คำว่าสัมบูรณ์นะ อาตมาให้ คำว่า สัมบูรณ์ มีมิติของความเต็มมากกว่าบริบูรณ์หรือปบริบูรณ์

ล้มมปุระณะนี้เหนือกว่า สมะ คือเสมหรือสงบ ปุระ คือเต็ม ปรีปุระณะคือบริบูรณ์รอบยังไม่เนียนใน แต่ ล้มม นี้ทั้งนอกทั้งในครบกว่าอิสระ ผ่านอิสระเสียที่ อิสระเป็นตัวนำว่าประชาธิปไตยนี้ ทุกคนต้องการอิสระแล้วมีอิสระจริง

ที่มา ที่ไป : พ่อครูทศวันวัฒนา มาฆบูชา บ้านราช เนื้อแท้ ประชาธิปไตยพุทธ ๕ ประการ วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อิสระเสรีภาพแบบ freedom กับ independent

รายละเอียด : อาตมากำลังเขียนเกี่ยวกับประชาธิปไตย ซึ่ง คอมมิวนิสต์เป็นเชิงบังคับ แต่ประชาธิปไตยเป็นการให้อิสระเสรีภาพ อังกฤษหรืออเมริกาเขาก็ให้อิสระแบบ freedom แต่อาตมาไม่ใช่คำว่า freedom แต่ใช้คำว่า independent เมืองไทยทุกวันนี้เป็นประชาธิปไตยสุดยอด รัฐศาสตร์ฟังแล้วก็คงจะสมเพชอาตมาหาว่าเป็นเด็กวานชืน ไม่รู้จักเรื่องประชาธิปไตยตามที่เขาเรียนกันมาศึกษากันมาบริหารกันมาตั้งเท่าไรแล้ว เขาก็ทำได้ผลของเขาเราก็ทำได้ผลของเราเขาก็ทำมา ๔๐-๕๐ ปีแล้วก็ได้ผล ซึ่งมันยากกว่าแน่นอน เป็นประชาธิปไตยของยอดพีระมิต เป็นฐานยอด มันจึงต้องค่อยๆ อธิบายกัน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

อิสระเสรีภาพไม่มีการบังคับล่อลวง

รายละเอียด : ถ้าสงสัยอะไรหลายๆ ก็เข้ามาเลย เข้ามาอยู่สักเดือนสองเดือนปีสองปีแล้วก็จะไม่สงสัย อาตมามั่นใจว่าเรามีระบบสาธารณโภคีสมบูรณ์แล้ว มันไม่คล่องไม่ขัดไม่มีปัญหา แต่มันยาก คนข้างนอกมองมาว่าอย่างไรนะ ใช่ คุณจะเดายาก จะอยู่ได้ไหม นั่นเป็นปัญหาที่คุณยังไม่พอจะอยู่ที่นั่นได้ คุณก็ต้องมีปัญหาแน่ ชาวอโศกเขามาเรียนรู้ก็จะรู้ว่าเราเป็นผู้ที่ไม่มีปัญหา อย่างมาอยู่ที่นั่นถาวรยังอยู่ไม่ได้หรอกเขาก็จะรู้ของเขา แต่ถ้าคนนั้นบอกว่าอยู่ที่นั่นสบายเลยพร้อมจะไม่มีรายได้ เขาก็รู้ของเขา เพราะที่นั่นมีอิสระเสรีภาพทุกคนตัดสินใจโดยไม่มี การบังคับล่อลวง ให้เข้าใจชัดเจนแจ่มแจ้งว่า เราจะมาอยู่ที่นั่น ต้องมีความพร้อมพอสมควร อยู่ดีๆ มาเล่นๆ หัวๆ ไม่ได้ เพราะฉะนั้นคนที่มานุกรูมาเล่นๆ ไม่ได้ เราไม่ได้ทำอะไร คุณก็อยู่ไม่ได้เองเป็นเรื่องตามฐานะเป็นสังขธรรมจัดสรรในตัวเอง เรื่องนี้เป็นเรื่องที่จะต้องมาศึกษาให้ดีๆ จะได้รู้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓

อิสระเสรีภาพการเลือกปฏิบัติ

แต่ละหมู่ของศาสนาพุทธ

รายละเอียด : คือทุกวันนี้ ศาสนาพุทธไม่มี มีแต่ของเกินไป บรรลุต่างๆ นานา ซึ่งเป็นการเข้าใจผิด ก็ทำให้เกิดคนชนิดนั้น สังคมกลุ่มนั้นที่มีทฤษฎี มีคอนเซ็ปต์แบบนั้น ปฏิบัติแล้วก็ได้ผลแบบนั้น กับหมู่อื่นที่ต่างกันแม้แต่อโศก ก็มีผลต่างกัน ก็เอาคนจริงพฤติกรรมจริง สังคมจริง พฤติกรรมที่สัมผัสกันได้ ถ้าไม่เต็มก็ต้องดูกันนานๆ จิตวิญญาณอย่างไร จึงเป็นจิตที่ดี ของใครก็คิดว่าตัวเองมีจิตวิญญาณที่ดีทั้งนั้น เมื่อสำเร็จเป็นสมาธิแล้ว แบบนั้นไม่ดีเท่าแบบนี้ ก็เป็นอิสระเสรีภาพในการเลือก ต่างคนต่างมี อิสระเสรีภาพ ในการเลือกของตัวเอง ชาวอโศกแบบว่าตรงกับพระพุทธเจ้า แต่ของคนอื่นก็บอกว่าพระพุทธเจ้าของเขาก็เหมือนกันเป็นพระพุทธเจ้าคนละองค์ ก็เอาสัจจะแท้ๆ ของจิตวิญญาณเจ้าตัวเองไปเลือก ชาวอโศกที่มายุ่งที่นั้นก็เลือกแล้วคุณไม่อยู่กับชาวอโศก คุณไปเลือกคนอื่น ก็ไม่มีปัญหาอะไรไม่ได้ทะเลาะกัน ไม่ได้ตีกัน ข้อสำคัญ ถ้าคนทำไม่ดี ก็ประท้วงกันได้ ต้าว่ากันได้ คุณว่าอย่างนี้ไม่ดี อโศกผิดอย่างไร ก็วิจารณ์ได้ แต่อย่าตีกันละ จริงๆ แล้วแม้แต่ พระอาริยะ ก็มีปากหอก เรียกว่า มุขสตี มุข คือ ปาก สตี แปลว่า อาวุธ สตี ภาษาบาลี ส่วนสันสกฤตเขียนว่า สตรี ยังมีทิ่มแทงกันอยู่ เป็นอิตถีภาวะ

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อิสสรนิมมานเหตุ

รายละเอียด : พระเจ้าเป็นใหญ่กว่าทุกสรรพสิ่งและมีอำนาจศักดิ์สิทธิ์เหนืออื่นใด

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๗๓

อิสสรนิมมานเหตุวาท

รายละเอียด : ๑. ความเชื่อที่ถือว่าสิ่งใดก็ตามที่ได้ประสบอยู่นั้นจะเป็นสุขก็ตาม เป็นทุกข์ก็ตาม มีใช้สุขมิใช่ทุกข์ก็ตาม ล้วนเป็นการบันดาลของพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ทั้งสิ้น ๒. ลัทธิที่เชื่อว่าอำนาจหรือสิทธิเบ็ดเสร็จเด็ดขาดที่จะบันดาลบันดาลนั้น เป็นของผู้ยิ่งใหญ่หรือพระเจ้าเท่านั้น

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๒๕, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๘๓

อิสสา

รายละเอียด : ๑. ริษยา ๒. ไม่อยากให้เขาได้ดี, ความ

ผยองตนแล้วก็หาทางกดผู้อื่นลงไป ๓. ความไม่ยอมให้เขาถูก ไม่ยอมให้เขาดี, ความอยากเห็นของตนว่าถูกว่าดีนี้เกิดขึ้นเด่นกว่า โต้กว่า, ความไม่ยอมให้ใครถูก ใครดีเกินตน

หนังสืออ้างอิง : สมาธิพุทธ หน้า ๓๖๗, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๖, ๔๒๐, ๔๓๓

อีคิว (Emotional Quotient)

รายละเอียด : ความฉลาดทางอารมณ์
หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๖๐

อุ

รายละเอียด : เกิด (อายุ = อาย + อุ), เป็นไปในตน
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๑๐, ๕๐๑

อุกโกฏนา

รายละเอียด : คือ อาฆาตต่อกัน ไม่เอา แต่ผู้ที่ยอม ในที่สุดใครจะมาฆ่าก็ให้ฆ่าเหมือนพระโมคคัลลานะ สุดท้ายก็จะยอมให้เขาฆ่าตายตายไปเลยเพราะท่านรู้วิบากของท่าน ก็ยอม ท่านมีวิบากมากถึงขั้นคนต้องมาฆ่าตาย ทั้งๆ ที่ตนเอง ทำให้ไม่ตายก็ได้ แต่มันเป็นอนันตริยกรรมที่ท่านเคยฆ่าพ่อฆ่าแม่มา เป็นเรื่องซับซ้อนอินโดยที่ยากมาก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๓

อุกโกฏนา

รายละเอียด : คือ อาฆาตต่อกัน (แรงกว่า ปฏิโกสนา)
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช อาจารย์สายวัดป่ากับเทวนิยม วันศุกร์ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๓

อุคค

รายละเอียด : สูงขึ้นเพราะปัญญา ยิ่งใหญ่ขึ้นเพราะ การเรียนรู้
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๓๙

อุคค

รายละเอียด : การเรียน, การศึกษา, การถือเอา ยึดเอา
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๐๗

อุคคหิมิต

รายละเอียด : จิตนึกสร้างนิมิตขึ้นมา พอจะเกิดรูป

เกิดแสง เกิดสีขึ้นมาได้ แต่ก็เป็นนิมิตที่ยังบังคับได้

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๕๑

อุคคัตถัญญ

รายละเอียด : ผู้ที่พระพุทธเจ้ายกหัวข้อขึ้นแสดงก็บรรลุตันที ย่อมมีได้เป็นจริงตามฐานะ ตามอินทรีย์ พละ บารมีอันมีแล้วจริง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๖๓

อุจจาसनะ มหาสยนา

รายละเอียด : การมุ่งหมายจะให้สูง ให้ใหญ่จนผิดรูปผิดร่าง ผิดฐานะ ผิดเพราะมันใหญ่มันสูงเกินการ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๔๕

อุจฉิชาติ

รายละเอียด : สูญไปเลย ไม่มีเหลืออยู่

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นเทวนิยมอย่างไร หน้า ๘๓

อุจฉิชาติ

รายละเอียด : ขาดสูญหรือเป็นอันถูกตัดขาด ไม่เหลืออีก

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๔๒

อุจฉรญาณ

รายละเอียด : คือความเห็นที่ว่า คนตายแล้วสูญ ตายแล้วไม่มีอะไรสืบต่อหรือสภาพวิภูสงสารที่สืบเนื่องด้วย อดีตกรรม ปัจจุบันกรรม อนาคตกรรม ที่จะสั่งสมสืบทอดต่อไป ก็ไม่เชื่อว่ามี ทำบาป ทำกรรม ก็แค่ชาตินี้ อย่างมาก ๑๐๐ ปีตายก็จบกัน คนเหล่านี้ จะไม่กลัวบาปกรรม จะเอาตัวรอด ยอดเยี่ยมไปสบายมาก คนที่เข้าใจอย่างนี้ เป็นมิจฉาญาณ

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๑๕

อุจฉรญาณ

รายละเอียด : ๑. ความเห็นว่าขาดสูญ, ขาดสูญ ไม่มีต่ออะไร ๒. ความเห็นว่าตายแล้วสูญหรือขาดสูญ ๓. ความเห็นที่เชื่อว่าขาดสูญ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๔๙, ถอดรหัสอดีตตาอนัตตา นวัตกรรม หน้า ๒๐, คนคืออะไร? หน้า ๕๔๙, ๕๕๑, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๗๗

อุจเฉทิกฎฐิติของชาวพุทธในเมืองไทย

รายละเอียด : ต้องทำความเข้าใจที่เป็นมัจฉาทิกฎฐิตินิตหนึ่งในประเทศไทย เข้าใจว่าธรรมะของพระพุทธเจ้าหมดไปแล้ว พระอรหันต์ไม่มีแล้วหมดแล้วไม่มีเชื้ออรหันต์อีกต่อไป ต่อจากนี้ไปก็จะเหลือเชื้อของพระอนาคามี เพราะความเข้าใจของเขาคือเป็นพระอรหันต์แล้วต้องตายไป ไม่สามารถกลับมาเกิดได้อีก จะสืบเชื้อต่อไปของพระอรหันต์ไม่ได้ นี่คือนิตอุจเฉทิกฎฐิติของชาวพุทธในเมืองไทย

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

อุจเฉทิกฎฐิติของเถรวาท

รายละเอียด : ถ้าไม่มีใครสืบทอด เช่น เถรวาทเข้าใจว่าตายแล้วสูญเป็นอุจเฉทิกฎฐิตินิตหนึ่ง แล้วจะมีพระโพธิสัตว์มาเกิดที่ไหนอีก เป็นอรหันต์แล้วมาเกิดอีกมันมีที่ไหน เขาก็เป็นสิ่งที่น่าเห็นใจเพราะเขาศึกษาผิด เมื่อเราพูดเขาก็งัวเงระงะ ยังไม่เข้าใจหรือ ปิดประตูให้คนๆ นี้เลยปฏิบัติพระโพธิสัตว์

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

อุช

รายละเอียด : ๑. ให้ประพฤติให้งามเป็นเบื้องต้นท่ามกลาง บั้นปลาย ให้ถูกให้ดีให้ตรง ๒. ถูกตรง, ถูกตรงแล้ว
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๘๖, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๑๔, สภาอิพุทธ หน้า ๔๓๔

อุจฐาต

รายละเอียด : ความหมั่นขยัน
หนังสืออ้างอิง : สภาอิพุทธ หน้า ๔๘๖

อุจฐาน

รายละเอียด : ๑. ยิ่งจะเป็นผู้ตั้งความเพียร เป็นผู้พยายามยิ่งๆ ขึ้นในการกอบกู้สิ่งที่มีคุณค่า ๒. ฐานที่เกิด ที่ตั้งของความเกิด คือมีบทบาท มีการงานอยู่ของจิตแท้ๆ ๓. เพ่งเพียรฝึกทำขึ้นมากๆ ๔. ความเพียรในงานที่ควรเพียร ๕. ขยันหมั่นเพียร ทำตนให้เป็นผู้สร้าง ทำตนให้เป็นผู้กอบกู้เสมอ ๖. การดำเนินชีวิตด้วยการมีทั้งกายกรรม วาจากรรม มโนกรรม สร้างสรร ขยันเพียร

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๑๕, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๗, ๓๐๖, ๓๓๔, สภาอิพุทธ หน้า ๒๕๐

อุจฐานสัมปทา

รายละเอียด : ถึงพร้อมด้วยความขยัน
หนังสืออ้างอิง : รู้คนซึ้งสุข รู้คุกซึ้งสัตว์ หน้า ๑๖๕

อุจมคติ

รายละเอียด : การเกิดที่สูงสุด, การดำเนินไปของความดีเลิศ
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๔๗

อุจตมัตถะ

รายละเอียด : ผลอันสุดยอด
หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๐๘, ๑๐๙

อุจตตระ (จากในมูลสูตร)

รายละเอียด : ยิ่ง, ยิ่งกว่า, เหนือกว่า
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๖๔, ๗๘

อุจตตระ, อุจตริ, อุจตติ (อ่านว่า อุจ-ตะ-ริ)

รายละเอียด : ๑. ธรรมที่สูงขึ้น หรือเหนือมนุษย์ธรรมดา ๒. ยิ่งกว่าโลกียะ ๓. เหนือขึ้นไป, เหนือไปกว่านั้น, เหนือยิ่ง, กว่านั้น, ช้างบน, ส่วนยอด, ยอดเยี่ยม, ยิ่งยอด
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๔๓, อธิวิโลกุตระ หน้า ๑๐๔, รู้คนซึ้งสุข รู้คุกซึ้งสัตว์ หน้า ๑๕๒

อุจตตริมนุสสรธรรม คือ ธรรมหมวดใด

รายละเอียด : ที่ชื่อว่าอุจตตริมนุสสรธรรม ได้แก่ ๑. ฌาน ๒. วิโมกข์ ๓. สมาธิ ๔. สมาบัติ ๕. ญาณทัสสนะ ๖. มัคค-ภาวนา ๗. การทำให้แจ้งซึ่งผล (ผลสังขนิกริยา คือ โสดาข สกิทาข อนาคาข อรหัตข) ๘. การละกิเลส (กิเลสอุปทานันติ คือ ละระคะ โทสะ โมหะ) ๙. ความเปิดจิต (วินีวรณตา จิตตัสสาตี) ๑๐. ความยินดียิ่งในเรือนอันว่างเปล่า (สุญญาคาเร อภิวติ คือยินดีในฌาน ๑, ๒, ๓, ๔) ที่ชื่อว่าฌาน ได้แก่ ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน ที่ชื่อว่าวิโมกข์ ได้แก่ สุญญตวิโมกข์ อนิมิตตวิโมกข์ อัปปณิหิตวิโมกข์ ที่ชื่อว่าสมาธิ ได้แก่ สุญญตสมาธิ อนิมิตตสมาธิ อัปปณิหิตสมาธิ

ที่ชื่อว่าสมาบัติ ได้แก่ สุญญตสมาบัติ อนิมิตตสมาบัติ อปัณนิหิตสมาบัติ ที่ชื่อว่า ญาณทัสสนะ ได้แก่ วิชชา ๓ ที่ชื่อว่า มัคคภาวนา ได้แก่ สติปัฏฐาน ๔ สัมมัปปธาน ๔ อิทธิบาท ๔ อินทรีย์ ๕ พละ ๕ โพชฌงค์ ๗ อริยมรรคมีองค์ ๘ ที่ชื่อว่า การทำให้แจ้งซึ่งผล ได้แก่ การทำให้แจ้งซึ่งโสดาปัตติผล การทำให้แจ้งซึ่งสกทาคามีผล การทำให้แจ้งซึ่งอนาคามีผล การทำให้แจ้งซึ่งอรหัตตผล

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑ ข้อ ๒๓๖ ธรรมมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อุตตริมนุสสรธรรม, อุตตริมนุสสรธรรม

(อ่านแบบบาลีอ่านว่า อุต-ตะ-ริ-มะ-นุด-สะ-ท่า)

รายละเอียด : ๑. คุณวิเศษ ๒. ธรรมะอันยิ่งยวดเหนือขึ้นไปกว่ามนุษย์ปุถุชนสามัญทั่วไป ๓. ธรรมล้ำมนุษย์เหนือมนุษย์ ๔. คุณวิเศษเหนือมนุษย์สามัญ ๕. คุณวิเศษอันเป็นภูมิธรรมเหนือที่เหนือสามัญมนุษย์ ๖. คุณวิเศษ ซึ่งหมายถึงมรรคผลที่เป็นโลกุตตรธรรม

หนังสืออ้างอิง : รู้คนซังสุข รู้คุกซังสัตว์ หน้า ๘๒, ๑๕๒, ๑๕๙, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๓๓, คำบุญคือบาป หน้า ๑๗๒

อุตฺ

รายละเอียด : อุตฺ คือ ธาตุที่ไม่มีชีวิตแล้ว ผู้ที่ศึกษาศาสนาพุทธต้องทำจิตให้เป็นอุตฺ ไม่ฟื้นอีกแล้ว โอบปาดิกโยนิไม่เกิดอีกแล้ว ตายเป็นอุตฺธาตุแล้ว ร่างกายเราสิ่งที่เป็นวัตถุ แต่ต้องมีชีวะหากไม่มีชีวะทิ้งไปได้เลย แต่ถ้าไม่ทิ้ง เช่น ผิวหนังมีชีโคลก็ต่อเอาทิ้งไปได้ ผม ขน เล็บ ที่ไม่มีชีวะแล้วก็ต้องทิ้งไป เล็บก็ตัดส่วนที่ไม่ใช่กาย ฟันก็ไม่กรอทิ้งเดียวไม่ได้ เคี้ยวอาหาร ถ้าคนแยกกาย แยกพิชะ แยกจิตไม่ได้คนนั้นไม่สามารถเป็นอรหันต์ ผู้ที่จะบวชนั้นอุปชฌาย์จะต้องสอนให้แยกกายแยกจิตในมูลกรรมฐานได้ ธรรมะของพระพุทธเจ้านั้น ลึกซึ้งคัมภีร์ภาพ ๑. การระงับกายสังขาร วีสังขาร มโนสังขาร ลง อันมีส่วนปรุงของดิน น้ำ ไฟ ลม นั่นเอง ๒. พลังงานและองค์ประกอบอื่นที่ปรุงแต่งกันเป็นสมบัติทางฟิสิกส์หรือเคมี จะมีฤทธิ์ยิ่งใหญ่ น้อยนิดปานใดก็ยังเป็น อชีวะ [ไม่ใช่ความเป็นชีวิต]

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๗๙, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๒

อุตฺ

รายละเอียด : ธาตุ หมดชีวะแล้ว อย่างเลือดระดู ของผู้หญิงออกมาแล้ว บาลีเรียก อุตฺ

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

อุตฺ

รายละเอียด : คือ พลังงานและองค์ประกอบอื่นที่ปรุงแต่งกันเป็นสมบัติทางฟิสิกส์หรือเคมี เช่น อุณหภูมิ ความร้อน แสง เสียง แม่เหล็กไฟฟ้า วัตถุธาตุนานา เวลา อากาศ ฤดูกาล เลือดระดู ล้วนคือสิ่งที่มีพลังงานอยู่ในตัวระดับ อชีวะ

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๒

อุตฺ

รายละเอียด : อุตฺไม่ใช่ชีวะ ดินน้ำไฟลม แม่พลังงาน สสารพลังงาน ความร้อน แสง เสียง แม่เหล็ก ไฟฟ้าก็ยังไม่ใช่อุตฺ

ที่มา ที่ไป : รายการบ้านราช ภายนี้คือวิญญาณ วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อุตฺ พิชะ จิต กรรม ธรรมะ (ธรรมนิยาม ๕)

รายละเอียด : อุตฺไม่มีนาม พิชะก็ยังไม่เป็นนาม เป็นอรูป พิชะก็ยังไม่สัมผัสกับนาม จิตเพิ่งจะเริ่มสัมผัสกับนามจิตที่รู้จักกรรม ธรรมะจึงมีนามสัมผัสกับกรรมกับธรรมะ ส่วนพิชะไม่ใช่ชาม สัมพันธ์กับชีวะคือ พิชะหรือพิชเป็นชีวะแล้วที่มีชีวะในตัวมันเองมีอัตภาพที่เป็นตัวมันเอง ISH สามเส้า พลังงานตัวมันเอง บวก ลบ ให้มีการหมุนเวียนอยู่ได้ด้วยตัวเอง พิชธาตุเป็นสิ่งที่จะต้องสร้างตัวเองทำงานของตัวเอง แต่พลังงานของมันอยู่ในระดับแค่พิช พิชธาตุ จะไม่มีความทุกข์ไม่มีความสุขไม่มีความเจ็บปวดไม่มีบาปไม่มีบุญ ไม่มีการจองเวรจองกรรมข้ามชาติไม่มีพลังงานอึดตาดึงการข้ามชาติ อาตมาอธิบายสภาวะธรรมเหล่านี้เป็นเรื่องยากไม่ใช่เรื่องง่าย อธิบายได้เพราะว่าอาตมามีภูมิธรรมที่รู้สิ่งเหล่านี้ นี้ไม่ใช่การอวดตัวตน คนไม่มีภูมิธรรมพูดเอาเองขยายเอาเองจากสภาวะที่มีเองไม่ได้หรอก นอกจากอ่านตำราเอง หมดตำราเท่าที่จำได้ ดีไม่ดีสับสนจากในตำราด้วย แต่อาตมานี้ไม่ได้สับสน เช่น การ (ที่ทั่วไป) ไม่เข้าใจคำว่าบาปกับบุญเป็นต้น

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโสภ วันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

อุตุ พีชะ จิต

รายละเอียด : เป็นธาตุ ๓ อย่าง จิตนิยามเป็นทาสของสัตว์จนถึงมนุษย์ มนุษย์ที่สูงที่สุดเป็นมนุษย์อาริยะ มนุษย์โลกุตระ สามารถที่จะรู้กรรมและสั่งสมกรรมให้ตั้งอยู่เรียกว่าธรรมะทรงอยู่ แล้วก็อาศัยธรรมะ นั้นทำความเจริญให้แก่ชีวิตจนกระทั่ง รู้จบ รู้แจ้ง รู้จัก อุตุรู้จักพีชะ รู้จักจิตแล้วก็ทำจิตให้เป็นพีชะ ได้อย่างแท้จริง ก็พ้นทุกข์ ทำจิตจากพีชะให้เป็นอุตุได้ ก็เป็นนิพพานธาตุ เป็นอมตะ

ที่มา ที่ไป : รายการวิดิอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

อุตุ พีชะ จิต ให้แยกให้ได้ ถ้าแยกไม่ได้ก็ปฏิบัติ ธรรมะพระพุทธรเจ้าไม่ได้ ไม่มีทางบรรลุธรรม

รายละเอียด : แบบนั้นเป็นการพิจารณาร่างผิวหนัง โครงกระดูก ที่หยาบๆ ส่วนหยาบข้างนอกเท่านั้น แยกไปมันเสื่อมจากความครบ ภายต้อมมีใจด้วย แต่มันเสื่อมจากใจไปหาเปลือกข้างนอก เพราะฉะนั้นพระพุทธรเจ้าถึงได้สอนให้อุปัชฌาย์สอนสัทธวิหาริก สอนให้แยกกายแยกจิตให้เป็นไม่อย่างนั้นปฏิบัติธรรมะพระพุทธรเจ้าไม่ได้สักซึ่งมาก ถ้าแยกกายแยกจิตเป็นแล้ว ก็จะสามารถแยกได้ถึงขั้นว่าเป็นอุตุนิยาม พีชานิยาม จิตนิยาม แล้วก็กรรมนิยาม ธรรมนิยามได้ โดยเฉพาะเป็นอุตุ พีชะ จิต ให้แยกให้ได้ ถ้าแยกไม่ได้ก็ปฏิบัติธรรมะพระพุทธรเจ้าไม่ได้ ไม่มีทางบรรลุธรรม แยกให้เป็นอุตุให้เข้าใจความหมายของคำว่า อุตุ โดยท่านให้เริ่มแยกจากผม ขน เล็บ ฟัน หนัง อาตมาก็ถนัดเอาคำว่า นขา ที่แปลว่า เล็บ ผมมันเล็กไป ฟันมันก็เข้าไปแยกยาก ไม่เห็นข้างในฟัน ผิวหนังก็ละเอียดเกินไป พิจารณาอะไรเป็นกายอะไรไม่ใช่กาย อะไรเป็นพีช พีชนั้นไม่มีเวทนาไม่มีวิญญาณ มีแต่สัญญากับสังขาร เป็นธาตุพีชเป็นธาตุชิวะ แต่ไม่ใช่ธาตุจิต ลตสถานะของธาตุรู้มันเป็นแค่มีสัญญากับสังขาร ไม่เจ็บไม่ปวด ไม่รักไม่ชัง ไม่มีวิบาก ไม่จองเวรจองกรรม ไม่ดูตไม่ดิง มีแต่ตายแล้วก็สูญไปหายไปเป็นดิน น้ำ ไฟ ลม ปปรุงแต่งมาเป็นพีชตายแล้วก็สูญไป แต่ถ้าพลังงานนั้นมันมีความร้อน แสง เสียง แม่เหล็กไฟฟ้า พลังงานทางฟิสิกส์ มันมีในตัวของมัน แล้วมันก็ควบคุมตัวมันเองได้ รู้จักกำหนดรู้เรียกว่าสัญญา ให้เป็นมัจจุต ให้เป็นฟักทอง ให้เป็นใบไม้ชนิดต่างๆ ได้ เป็นพีชชนิดต่างๆ มันก็กำหนดตัวมันเองได้ มันก็ทำตามหน้าที่ของมัน ตามตระกูลของมัน

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์ทำวัตรเช้า วันเสาร์ที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

อุตุกับพีชะ

รายละเอียด : จิตของเรามีความเป็นอุตุ มันก็ไม่มีภาวะจิตแล้ว จิตของเรามีภาวะอุตุ แต่อุตุ มันไม่มีความเป็นจิตเมามาใหม่ งงใหม่ สับสนใหม่? อุตุมันไม่ใช่จิต แต่จิตทำให้เป็นอุตุได้ แต่อุตุไม่บังอาจจะเป็นจิต อุตุ ก็ยังไม่ใช่แค่พีชะ ต้องเห็นความแตกต่างของอุตุ กับพีชะเป็นพีชะได้ ก็ยังไม่มีสมรรถนะเป็นจิต พีชะก็เป็นชิวะ มีตัวควบคุมตัวเอง แต่งโมเมะเชื้อเทศกะเหล่าปสี พืชพรรณต่างๆ พีชต่างๆ ที่มีความแตกต่างจากจิต สำคัญที่สุดก็ตรงที่ว่ามันไม่มีความสุขไม่มีความทุกข์ ประธานของมันมีประสิทธิภาพไม่เท่าจิต ประสิทธิภาพของจิตเก่งกว่าพีชะ รู้รอบกว่า มีความทุกข์ความสุข แต่มันไม่มีความรักความชัง มีพลังงาน แสงเสียงแม่เหล็กไฟฟ้าอยู่ในตัว พีชะ ซึ่งมันไม่จ่ายหรือ ใน การแจกแจงธรรมนิยาม ๕ ยิ่งไปแจกแจงบุญกับกุศลก็ยิ่งยาก

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อุตุตอนเป็นๆ

รายละเอียด : คุณต้องเข้าใจให้ได้ทำได้แม้แต่ตอนเป็นๆ สังขารที่ปรุงแต่งมันไม่มีชีวิตชีวา มันจิตสนิท เหมือนกับผู้ชาย เห็นลิปสติกแล้วจิตสนิทเลย สำหรับผู้ชาย ยกเว้นผู้ชายที่มีนิสัยกะเทยนะ แต่ผู้ชายจริงๆ นั้นจิตสนิท

ที่มา ที่ไป : รายการวิดิอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อุตุนิยาม

รายละเอียด : อุตุนิยาม คือ ธาตุที่มันเล็กที่จะมารวมตัวเป็นชิวะแล้ว ในขณะเป็นๆ ทำให้เกิดสภาพอุตุธาตุในสังขารของเรา ในจิตเราที่ปรุงแต่ง แล้วจะปรุงแต่งสิ่งนี้โดยเด็ดขาดเลยว่า มันปรุงแต่งอย่างไรให้เป็นอุตุ ได้ไหม? ได้ ยืนยันได้อย่างอาตมานี่ขอยกตัวอย่าง ในชีวิตมีอบาย รูปธรรมเลย เล่นไฟ เล่นบิลเลียด กินเหล้า อาตมาว่าอาตมาลึงลอมข้าวพอง ไปเล่นกับเขาตามประสาโลก พยายามฝึกอย่างไร ปรุงแต่งอย่างไรสุดท้ายไม่ขึ้น ตายอย่างสนิท โลกเลวๆ ตายอย่างสนิท อาตมาทำอย่างไรก็ตาย นี่ก็จะเป็นอุตุไปหมดแล้ว ตั้งแต่ชาติก่อนๆ มาชาตินี้ไม่รู้ไปปลุกอย่างไรมันก็ไม่ขึ้น เอาชิวะไปใส่ให้มันๆ ก็ไม่ขึ้น คุณมีไหม หลายอย่างที่โลกเขาไปติดยึดแต่คุณไม่ คุณไม่ติดยึดด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการวิดิอาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อุตุนิยาม

รายละเอียด : อุตุนิยาม คือ เรื่องของพลังงานของวัตถุ แล้วพลังงานของวัตถุนี้มันควบคุมตัวมันเองไม่ได้ นอกจากตัวมันเอง มีลักษณะหรือประสิทธิภาพของธาตุไฟ ธาตุลม ธาตุแสง เสียง แม่เหล็ก ไฟฟ้า แม่เหล็กก็ดึงดูด ผลักกัน ตามที่มันมีประสิทธิภาพของแต่ละธาตุ แล้วมันก็ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ประกอบ พัดไปมา ดันไปดันมา กลิ้งไปมา เคลื่อนไหวไปมาจนกลายเป็นลูกโลกทั้งโลก ก็อันเบ๊อเว๊อเว๊ อยู่ในมหาจักรวาลซึ่งมันน่าอัศจรรย์มันมีมากมายแต่ไม่ชนกัน มันมีเซ็นเซอร์นะ มันใกล้กันก็จะออกจากกัน ไม่อย่างนั้นระเบิดตูมตาม เรื่องของสมมุติสัจจะก็เป็นจริงของมันเราศึกษาเอามาใช้ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

อุตุนิยามและชีวะนิยาม

รายละเอียด : อุตุนิยาม ยังไม่เป็น ชีวะ มันไม่มีทุกข ไม่มีสุขแน่ เพราะมันเป็นวัตถุดินน้ำไฟลม แม้แต่ พืชนิยาม ซึ่งเริ่มเป็น ชีวะ คือ พืช ก็ยังไม่มีทุกข ไม่มีสุข ชีวะชั้น พืช ยังไม่มี กรรม ไม่มี วิบาก ยังรักไม่เป็น ยังชังไม่เป็น ก็ยังไม่จ้องเวรจ้องกรรมกัน เพราะพืชยังไม่มีการรักกัน พืชยังไม่มีการชังกัน พืชมีแต่ผสมพันธุ์กันได้ แต่ไม่สุข ไม่ทุกข ไม่มี กาม พืชจึงเป็น ชีวะ ที่มันไม่สุข ไม่ทุกข

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

อุตุนิ

รายละเอียด : หงูมีไข่พร้อม (ยังไม่ได้กลายเป็นน้ำระดู)

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๒๔

อุทกขมสุข

รายละเอียด : สุขกับทุกขจริงๆ เป็นตัวเดียวกันเป็นสิริมหายาแยกกันไม่ออก เหมือนกระดาษที่มี ๒ หน้า แยกกันไม่ออก เพราะฉะนั้นศาสนาพุทธชัดเจนในเรื่องสุขทุกขไม่ไปหลงความสุข สูดท้ายก็ดับทั้งความสุขความทุกขเป็นอุทกขมสุข แล้วทำให้ไม่มีสุขไม่มีทุกขเหนือขึ้นไปถึงขั้นอุเบกขา

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานพุทธาภิเษก วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อุทถ

รายละเอียด : อยู่เหนือ, เบื้องบน, ทิศบน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๖๔

อุทธีจกุกุกจจิต

รายละเอียด : จิตพุ่งชาน รำคาญ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๙๙

อุทธีจสังโยชน์

รายละเอียด : เศษธุลีละอองสุดท้าย

หนังสืออ้างอิง : รู้คนชังสุข รู้คุกชังสัตว์ หน้า ๑๙๙

อุทธีจสัมปยุตตัง

รายละเอียด : ทั้งสงสัยไม่ชัดแจ้ง ทั้งไม่มีพลังมันเพราะยังมีเหตุแห่งความพุ่งชานของจิตบ้าง ความเก้อเขิน สะทก สะท้านบ้าง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๐๔

อุทธีจจะ

รายละเอียด : คือ อากาการเก้อเขิน ไม่ราบรื่น สัมพันธ์กับโลก ไม่สนิทเนียน

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๑๔

อุทธีจจะ

รายละเอียด : ความพุ่งชาน กระจัดกระจาย รุกข์ยาก

ที่มา ที่ไป : รายการวิทยุอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒

อุทธีจจะ

รายละเอียด : ๑. อากาการของความพุ่งชาน ความชัดล้าย ความปั่นป่วน ความวุ่นวาย ความรำคาญ ความหงุดหงิด ความไม่สบายใจนิดๆ ๒. ความรู้สึกกระเพื่อมวาบไหว

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๑๓, ๕๑๖

อุทธีจจะ

รายละเอียด : ๑. หมายถึง ชั้นจะบรรลุดอดแห่งความยอดปลายสูงสุดจริงๆ ปานจะนี้ จึงหาใช้มีความหมายเพียงง่าย ๆ ว่า พุ่งชาน ตามภูมิต้นๆ ต้นๆ ที่รู้กันอยู่เท่านั้นไม่

มันกินความละเอียดสูงส่งยิ่งกว่านั้นนักกว่านัก ๒. ผันเฟื่อง ๓. จิตวิญญาณที่ยังมีตัวกิเลสแฝงฝัง ลิงสู้อยู่ ๔. แม้ช่วงเวลาใดระงับจิตตนไม่ให้กระเพื่อมไหวใดๆ เลยได้ตราบใด ผู้นั้นก็ถึงซึ่งนิพพานแล้วอยู่ตราบนั้น ชื่อนี้พระพุทธเจ้าทรงเรียกอุทัจจะ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๗๖-๓๗๗, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๙๓, สมมติพุทธ หน้า ๒๔๗

อุทัมภคิยสังโยชน์ (สังโยชน์เบื้องสูง)

รายละเอียด : สังโยชน์ ๕ เบื้องปลาย ๑. รูปราคะ (ความติดใจอยู่ในรูปภพ-ในอุปาทายรูป) ๒. อรูปราคะ (ความติดใจอยู่ในอรูปภพ) ๓. มานะ (ความถือตัวถือตนในความดีของตน) ๔. อุทัจจะ (ความฟุ้งซ่าน กระจัดกระจาย รู้ยาก) ๕. อวิชชา (ความหลง-ไม่รู้ อันเป็นเหตุไม่รู้จริง)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ ข้อ ๒๘๕, ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๖๒

อุทาน

รายละเอียด : เมื่อฟังอีกก็จะมีสิ่งใหม่ๆ สิ่งแปลกขึ้นหรือจะได้รับความขบขันความใหม่ขึ้นทีละเล็กทีละน้อย จะได้รับสิ่งใหม่ หรือบางทีจนแปลกเพิ่มขึ้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๕๗

อุทาหรณ์วัวไม่มีหนัง

รายละเอียด : วัวที่ไม่มีหนัง คิดดู เนื้อแดงๆ น้ำเหลืองเยิ้มๆ แดงๆ จะแสบร้อนขนาดไหน นึกถึง พันตำรวจโทรุ่งโรจน์ เรื่องฤทธิ์ ไปเสียดลชะผิวหนังที่หน้าขาให้เขาคนไฟไหม้ คนที่แก๊สระเบิด สลະหนังออกจะแสบขนาดไหน เพราะฉะนั้นคนที่ เป็นทุกข์เพราะความแสบเผ็ด ทีเมื่อถูกกระทบสัมผัสคือผัสสะนั่นเอง อย่างนี้เป็นความทุกข์อยู่แต่ไม่รู้ตัว ไม่เปลี่ยนแปลงก็สลบแล้วสลบอีกตายไปเพราะพิษบาดแผล ก็เกิดมาอีกตายไปอีก ๕ ตลบ ๑๐ ตลบเป็นวัวไม่มีหนังจะไหวหรือ มันเป็นทุกข์แต่ไปหลงว่าเป็นสุข ไม่รู้จักความทุกข์ ความสุขกับความทุกข์เป็นตัวเดียวกันแต่มันเป็นมายาหรือ แล้วก็ติดอยู่อย่างนี้ไม่มีเวทนาไม่มีผัสสะก็รู้สึกสภาวะทั้งของความทุกข์ความทุกข์ทั้งที่มีความหลงว่าเป็นสุขแท้จริงมันเป็นทุกข์ พระพุทธเจ้าทรงบอกว่ามันเหมือนวัวไม่มีหนัง แสบเผ็ดทุกข์แต่ก็หลงว่าสุขก็เลยเฉย อุปาทานจะหลอกให้คนเห็นว่าเจ็บแต่ไม่เจ็บแสบคัน

ไม่แสบ มันจะเป็นอย่างนั้น เฉยๆ หน้าตาเฉย เสพทุกข์ก็หลงว่าเสพสุข เฉย มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อุทิศ

รายละเอียด : ๑. การมุ่งหมาย การเจาะจง ๒. เจาะจง, เฟ่งเล็งถึง, มุ่งหมาย, เจตนาเฉพาะ

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๒๕, คนคืออะไร? หน้า ๔๓๘

อุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติที่ตายไปแล้ว

รายละเอียด : การแปลเป็นแบบตัวตนบุคคลเรา เขาก็ตามความเข้าใจของเขา ก็ถูกตามของเขาไม่ถูกตามปรมัตต์ ไม่ถูกตามสัจจะที่ควรเป็น พวกเรารู้จักปรมัตต์แล้ว ก็ทำอันนี้ยังมีประโยชน์คุณค่า เพราะทางโน้นทำก็อย่างไรก็ไม่ถึง ยกตัวอย่างพ่อแม่ชอบทุเรียน พ่อแม่ตายไปแล้วลูกก็ไปซื้อทุเรียนเอาไปถวายพระบอกว่าให้อุทิศ ส่วนกุศลให้แก่พ่อแม่ที่ตายไปแล้ว เป็นทุเรียนอย่างดีด้วยนะ พระก็ให้อาบน้ำไป ๓ ตุ่ม ๕ ตุ่มถามว่าทุเรียนออกจากท้องพระไหม... ไม่ออก... อยากเป็นเศษที่เหลือ ก็ได้ธาดาดูอาหารไปเลี้ยงชั้นแต่ ได้อุจจาระออกมา แต่ทุเรียนนี้ให้ตายยังงี้ก็ไม่แปลงตัวเป็นนามธรรม เป็นธาตุสละออกไปถึงจิตวิญญาณ คนที่อุทิศให้เลย นี่เป็นนิยายหลอกโลกรู้ตัวเสียว่าถูกหลอก ถูกล้วงดับกินไฉนมานาน ใครไม่เคยถูกล้วงกินดับ กินได้ มายกมือ เคยทั้งนั้นท่านก็เคย เคยถูกหลอกลวงมาถูกล้วงกินดับกินไฉนมา แต่ทุกวันนี้ เขายังหลอกกันเหมือนคนซึ่งหลอกตกทอง แต่อันนี้ยิ่งกว่า จะอยู่กับชีวิตไปตลอดกาลนานว่าอุทิศ ส่วนกุศลให้แก่ผู้ตาย เขาอวดดีว่าอุทิศส่วนบุญให้แก่คนเป็นเขาเรียกบังสกุลเป็น สวดแล้วให้แก่ คนเป็นอันนี้ นำทำทาย แต่ลองไปถามดูซิ เมื่อคืนเมื่อวานอุทิศทุเรียน ๒ ลูกให้คุณไปได้รับไหม? หลวงพ่อก็อิมแปล้เลย ดีไม่ดีจะไม่ไหวกินสองลูกเลยสวาปามทีเดียวเลยก็อาการหนัก

ที่มา ที่ไป : รายการวิดิอาภรณ์ธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

อุทิสมังสะ

รายละเอียด : อุทิสมังสะ คือ สัตว์ที่ถูกฆ่าแล้วเจาะจงให้คนนั้นกิน คนชื่อนั้นกินแล้วบาป แต่คนอื่นกินแล้วไม่บาปเป็นการเบียดบาปเพื่อจะกิน

ที่มา ที่ไป : ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการวิทยุอารยธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

อุทเจตนะ

รายละเอียด : ๑. อัดภาพตายชาติเดียวสูญ ๒. ขาดสูญ
หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๕๕๒, ถอดรหัสอดีตตา
อนัตตา นิรัตตา หน้า ๒๐

อุทเทศ

รายละเอียด : ๑. ยกขึ้นมาแสดง ๒. ชี้แจงแสดงขึ้นมา,
ยกขึ้นมาให้รู้ขึ้นเห็นได้
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๕๔, ธรรมที่เป็น
พุทธ หน้า ๑๒๔

อุบัติ

รายละเอียด : เกิด, เกิดใหม่, การเกิด
หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๒๘๓, ทางเอก ภาค ๒
หน้า ๖๑, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๒๑, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า
๑๓๘

อุบัติเทพ

รายละเอียด : ๑. เทวดาจริง ๒. เทวดาโดยการเกิด
หรือเทวดาที่เกิดจากเหตุที่ยึดว่าดีพาเกิด
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๓๐๑, เปิดโลก
เทวดา หน้า ๑๖

อุบัติเหตุ (ไฟซ็อด)

รายละเอียด : อุบัติเหตุไฟซ็อดคือ เหตุการณ์ไฟฟ้าช็อต
ทั้งสองราย ก็เป็นเรื่องเหตุปัจจัยตามจริง ผิดพลาดไปบ้าง
มันเป็นทุกอย่างอย่างเลยว่า ตัวเราระมัดระวังน้อยหรือเป็นที่เหตุ
ปัจจัยองค์ประกอบร่วมไม่ใช่ตัวเราคนเดียวได้ หรือแม้แต่เป็น
เรื่องของวิบาก เราไปโทษถึงวิบากก็ได้ เราเอาที่เจตนา เจตนา
คือ ความตั้งใจ เหตุปัจจัยประกอบ บวก ลบ คุณหาร อะไร
ที่เป็นสิ่งที่ควรที่สุด เราก็ตั้งใจทำอันนั้น เรียกว่า เจตนา นี่คือ
หลักเกณฑ์ตัดสินกรรมต่างๆ ที่เอาเจตนา สติ สัมปชัญญะ
ปัญญาเป็นตัวร่วมกันตัดสินองค์ประกอบ และทำตามที่เรา
ตัดสิน

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

อุปายเครื่องออกจากกิเลสจะต้องมีผัสสะ เป็นปัจจัย

รายละเอียด : จะต้องมีความเป็นตัวกรรมฐานเป็น
ตัวปฏิบัติ ถ้าไม่มีการจับเวทนาในขณะที่มีผัสสะ ธรรมทั้งสอง
เหล่านี้ รวมเป็นอันเดียวกันกับเวทนา โดยส่วนสอง (เทว ธมฺมา
ทฺวเยน เวทนาย เอกสโมสฺรณา ภวนฺติ ฯ) เล่ม ๑๐ ข้อ ๖๐
ต้องมี ๒ สภาพ มีการปฏิบัติสัมผัสกันอยู่แล้วเกิดเวทนา
ต้องเข้าใจนาม ๕ มี เวทนา สัญญา เจตนา ผัสสะ มนสิการ
คุณไม่มีผัสสะคุณทำใจไม่ได้ มนสิการในมูลสูตร ที่สู่แดนธรรม
ทั่วๆ คุณไม่แสวงหาแดนเกิด คุณรู้แดนเกิดแล้วมาอยู่ในแดน
เกิดแล้ว แต่ไม่ทำใจในใจตัวเอง ไม่มนสิการ คุณทำเป็นด้วย
แต่คุณยังไม่ทำ คุณก็ยังเล่นหัวลบลบล่า อยู่กับกิเลส เหมือน
กับสิงโต เล่นกับลูกกวาด ยังไม่กินเสียที่ ทำให้มันอ่อนแรง
(ทำอย่างนั้นสัตว์มันก็เกิดอะตรินาสิ้นนะ มันยิ่งกลัวมันยิ่งไม่
กินมันขณะที่มีเอ็นโดรฟินมีสารสุขสิ แต่นี่กินตอนมีสารทุกข์)
ขอยกไปดูดูสิงโต ที่จริงดูถูกแล้วมันไม่รู้หรอก แต่คนนี่
คิดผิด สรุปพ้นจากสี่ลัพท์อุปาทาน แต่ไม่ทำให้พ้นสี่ลัพท์
ปรมาส คุณก็ไม่ได้ ผัดผ่อนก็จมอยู่กับสี่ลัพท์ปรมาสที่เป็น
สัมผัสมารรคด้วย ในทางที่ถูกแต่ไม่ทำ คนประมาทอย่างนี้
มันน่า เขกหัว เป็นลูกขี้ตื้อ คือจริงๆ ทำไม่ประมาทเล่นหัว
กับโจร ดีไม่ดีคืออาศัยโจรหากินอีกบาปซ้ำซ้อน ผิดทำผิด จะถูก
เข้าคุกก็ไม่รู้ตัว

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อ
ฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ พ่อครูบวชมาอย่าง ๕๐ ปี มีผลอะไร ๑ วันศุกร์ที่
๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

อุปาสกจันทาล ๕

รายละเอียด : คือ อุปาสกที่เลวทราม เสร้าหมอง
น่ารังเกียจด้วย ๑. เป็นผู้ไม่ศรัทธา ๒. ทุศีล ๓. เชื่อถือมงคล
ตื่นข่าว ไม่เชื่อกรรม ๔. แสวงหาเขตบุญนอกศาสนาพุทธ
๕. ทำการสนับสนุนในที่นอกศาสนาพุทธ

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๒ จันทาลสูตร ข้อ
๑๗๕

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตลิก

อุป

รายละเอียด : เข้าไป, ไกล, มัน
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๔๕, ทางเอก
ภาค ๓ หน้า ๔๘, คนคืออะไร? หน้า ๓๖๖

อุปกรณ์การแพทย์

รายละเอียด : สถานที่ของพวกเรบางแห่งเป็นสถานที่ผลิตอุปกรณ์การแพทย์นะ คือ ที่ผลิต ขวดดีท็อกซ์ กับสายดีท็อกซ์ หนังสือเราคิดอะไร โรงพิมพ์ฟ้าอภัยขายขวดดีท็อกซ์เลี้ยง พิมพ์หนังสือที่หนึ่งเป็นหมื่นเป็นแสน ก็ได้รายได้จากขวดดีท็อกซ์นี้แหละ แล้วเราไม่ได้ขายแพงด้วยนะ เป็นอุปกรณ์การแพทย์

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓

อุปการะ

รายละเอียด : ทางเสริม

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๑๑

อุปกิเลส ๑๖

รายละเอียด : อุปกิเลส ๑๖ คือ กิเลส มี ๑๖ ข้อ ๑. อภิชฌาวิสมโลภะ (เพ่งเล็งอยากได้) ๒. พยาปาหะ (ปองร้ายเขา) ๓. โภระ (โกรธ) ๔. อุปนาหะ (ผูกโกรธ) ๕. มกฺขะ (ลบหลู่คุณท่าน) ๖. ปราสะ (ยกตนเทียบเท่า ตีเสมอท่าน) ๗. อีสสาเยะ (ริษยา ไม่อยากเห็นคนอื่นได้ดี) ๘. มัจฉริยะะ (ตระหนี่) ๙. มายายะ (มารยา มารยาทเสแสร้ง) ๑๐. สาถยยะ (โอ้อวด กระจ้อแสดง) ๑๑. ถัมภะ (หัวดี เชื่อมั่นหัวตัวเองมาก) ๑๒. สารัมภะ (แข่งดี เอาชนะคะคาน) ๑๓. มานะ (ถือดี ยึดดี จนถือสา) ๑๔. อติมานะ (ดูหมิ่นท่าน) ๑๕. มทะ (มัวเมา) ๑๖. ปมาหะ (ประมาท เลินเล่อ) (พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ ข้อ ๙๓) อภิชฌาวิสมโลภะ พยาปาหะ โภระ อุปนาหะ คือ สายโลภ สายดุต ต่อจากนั้นเป็นสายผลึกทั้งหมด ลักษณะพวกนี้มันมีจริงที่เราเกิดจิตไม่ดี พออาการจิตเรามีอุปกิเลสจะละอายจิตเราเกิดขึ้นเนียว มัจฉริยะะ จิตเรา ริษยา อาการจิตพวกนี้หากเกิดในจิต คุณก็จะมีหิริโอตตปปะ นี้คือ ศาสตรา เป็นอาวุธไปทำร้ายคนอื่น ไม่เอา อาการเหล่านี้ไม่ดีทั้งนั้นไปริษยากี่ไม่ดี ไปขี้เหนียวก็ไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒

อุปกิเลส ๑๖

รายละเอียด : ๑. อภิชฌาวิสมโลภะ (เพ่งเล็งอยากได้) ๒. พยาปาหะ (ปองร้ายเขา) ๓. โภระ (โกรธ) ๔. อุปนาหะ (ผูกโกรธ) ๕. มกฺขะ (ลบหลู่คุณท่าน) ๖. ปราสะ (ยกตนเทียบเท่า, ตีเสมอท่าน) ๗. อีสสาเยะ (ริษยา ไม่อยากเห็นคนอื่น

ได้ดี) ๘. มัจฉริยะะ (ตระหนี่) คือของซ้ำ ยึดของกู ใครอย่าแตะ ๙. มายายะ (มารยาท มารยาทเสแสร้ง) ๑๐. สาถยยะ (โอ้อวด กระจ้อแสดง) ๑๑. ถัมภะ (หัวดี เชื่อมั่นหัวตัวเองมาก) ๑๒. สารัมภะ (แข่งดี เอาชนะคะคาน) ๑๓. มานะ (ถือดี ยึดดี จนถือสา) ๑๔. อติมานะ (ดูหมิ่นท่าน) ๑๕. มทะ (มัวเมา) ๑๖. ปมาหะ (ประมาท เลินเล่อ) พยาปาหะ คือ แรงโกรธ ทั้งชาตินี้ชาติหน้า เอ็งกับข้า ข้าอยู่เอ็งตาย ข้าตายเอ็งอยู่ไม่เผาผี กันเลย แยกมาเป็น อุปนาหะ คือ ผูกโกรธ จากนั้น มกฺขะ ปราสะ มัจฉริยะะ อีสสา

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต ปฐมอโศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ วัตถุประสงค์ ข้อ ๙๓

อุปกิเลสทั้งหมด

รายละเอียด : คือ ผู้อันกิเลสมากปิดบังไว้แล้ว ที่ปิดบังไว้ทั้งหมด คือ อุปกิเลสจึงต้องล้างอุปกิเลสทั้งหมดจึงจะเป็นผู้เฝ้า เข้าสู่ปัสสัทธิ เข้าสู่สันติเข้าสู่นิพพาน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

อุปยยะ

รายละเอียด : ยังมีการเพิ่ม ยังมีสิ่งสั่งสมขึ้นอยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๘๑

อุปยยะ

รายละเอียด : คือ จิตมันจะเกิด คุณก็สามารถควบคุมการเกิดนี้ได้ การเกิดจิตมีปัจจัยจะเกิดคือ อุปยยะ อุปะ คือ ใกล้เคียง, จย คือ ปัจจัย ควบคุมการเกิดได้จะทำให้เกิดมากเกิดน้อยเท่าไรก็ตามบารมีควบคุมยังไม่ได้ก็มีตัวกิเลสมีตัว สสังขาริกัง ก็ว่าไปแต่ผู้ไม่มีตัวเหตุหน้าพาให้เป็นแล้ว อสังขาริกัง แล้ว ผู้นี้ก็จะมีสติสัมปชัญญะปัญญากำหนด เราจะให้เกิดหรือไม่ให้เกิด

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปี่ชีวิต บ้านราชธานีอโศก วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

อุปยยะ

รายละเอียด : คือ ตัวเกิด สันตติ คือตัวเชื่อมต่อกกลาง ถ้าไม่ต่อก็จะสู่ความเสื่อมเป็น ชรตา ตบท้ายด้วย อนิจจตา อยู่ที่ดุลพินิจของเจ้าของที่เป็นจิตนิยาม จะเคลื่อนไปสู่ความเจริญหรือความเสื่อมก็อยู่ที่ตัวประธาน

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๓๗ บ้านราช วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อุบายะ

รายละเอียด : คือ จิตเกิด พระอรหันต์จะรู้จักอย่างดี ท่านจะทำให้เกิดอย่างควบคุมได้ ไม่ให้เกิด ไม่ให้ต่อความเกิดขึ้นตติ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

อุบายสมาธิ

รายละเอียด : ๑. อยู่ปกติ สิมตาธรรมตา จึงสามารถมีสมาธิจิตในวาระใดวาระหนึ่ง ๒. สมาธิเฉียดฉาน หรือจิตใกล้จะเป็นฉานแท้ ฉานคงนาน ๓. ใกล้ความเป็นจริง ใกล้ความสำเร็จ เด็ดขาดเข้าไปเรื่อยๆ ๔. ตั้งมั่นได้มากขึ้นไปเรื่อยๆ จนใกล้ความสำเร็จ ๕. ใกล้เคียงความสำเร็จ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๕๐, คนคืออะไร? หน้า ๒๕๑, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๐๔, เปิดโลกเทวดา หน้า ๕๓, ปากับพุทธศาสนา หน้า ๑๔๗

อุปทานจิต

รายละเอียด : คือ พลังงานที่ยึดมั่นถือมั่นในจิต พลังงานที่หลอมรวมกันขึ้นเป็นตัวตน (อัตตา) มันหลอกตนเองได้จริง เป็นผีหลอกได้แท้

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ่อีก เล่ม ๑ หน้า ๗๗

อุปธิ

รายละเอียด : คือ กิเลส ท่านให้เรียนรู้ชั้น ๕ มีความรู้อภิสังขาร สามารถล้างและจัดการกิเลสได้ ก็เป็นอุปธิวิเวก ล้างกิเลสได้หมด ก็เป็นนิพพานเป็นอมตะ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

อุปธิ

รายละเอียด : อุปธิ คือ ๑. กิเลส หรือ ๒. ชั้น หรือ ๓. อภิสังขาร

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีนารายธรรม วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

อุปธิ

รายละเอียด : อุปธิ คือ ต้องรู้กิเลส ต้องสามารถแยกกิเลสออกจากจิต จากชั้น ต้องมีความรู้ในอภิสังขาร ปุณฺณวาทิกสังขาร กำจัดกิเลสได้ ชั้นเราก็สะอาดขึ้น อภิสังขารเราเป็นสัมมาทิวฐิส้างกิเลสได้หมด ก็เป็นอุปธิวิเวก ก็เป็นอมตะเป็นนิพพานได้ ได้ธรรมะเป็นที่ระงับสังขารทั้งปวง สละทั้งกิเลสทั้งชั้น ทั้งอภิสังขาร ที่ดับ ที่สำรอก ออกจากต้นหาเครื่องร้อยรัด (ฐานหลักที่ชั้น ๕ ร่างกาย)

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๖๗

อุปธิ

รายละเอียด : แปลว่ามีส่วนที่ยังมีอยู่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ชัดเจนในพระไตรปิฎก เล่ม ๑๔

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

อุปธิวิเวก

รายละเอียด : นิพพาน หรือ อมตะ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

อุปธิวิเวก

รายละเอียด : อุปธิวิเวก คือ กิเลสก็ตี ชั้นก็ตี อภิสังขารก็ตี เรียกว่า อุปธิ อมตะ นิพพาน เรียกว่า อุปธิวิเวก ได้แก่ธรรมเป็นที่ระงับสังขารทั้งปวง เป็นที่สละคืนอุปธิทั้งปวง เป็นที่สิ้นต้นหาเป็นที่สำรอก เป็นที่ดับ เป็นที่ออกไปจากต้นหา เป็นเครื่องร้อยรัดนี้ชื่อว่า อุปธิวิเวก อุปธิวิเวก คือ มีกิเลสเป็นหลัก กิเลส สังขาร ต้องเรียนรู้สิ่งเหล่านี้ จนหมดความเกาะยึด หมดความติดยึด ให้เป็นอมตะให้ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

อุปธิวิเวก

รายละเอียด : อุปธิวิเวก คือ กิเลส ชั้น อภิสังขาร เรียกว่า อุปธิ อุปธิวิเวก คือ ได้แก่ธรรมเป็นที่ระงับสังขารทั้งปวง เป็นที่สละคืนอุปธิทั้งปวง เป็นที่สิ้นต้นหา เป็นที่สำรอก เป็นที่ดับ เป็นที่ออกไปจากต้นหาเป็นเครื่องร้อยรัด นี้ชื่อว่า

อุปถัมภ์ ๑. ดับกิเลสแห่ง ๒. สภาพของกิเลสเป็นเป้าหมายใหญ่ จะต้องวิเวก มุ่งถึงขนาดสงบสงัด ดับสนิท ลึกลับสูงให้จริงๆ จนชื่อว่าไม่มีให้ได้ ๓. ความสงบของตัวกิเลสซึ่งไม่มีในใจ กิเลสมันตายไป

ที่มา ที่ไป : ธรรมอธิบายจากพ่อครู รายการพุทธ-ศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๓๕๖, ๓๖๙, คำบุญ คือบาป หน้า ๙๐

อุปถัมภ์

รายละเอียด : อุปถัมภ์ ไม่ยากจะเข้าใจ แต่ยากที่สุดได้แก่กรรมเป็นที่ระงับสังขารทั้งปวง เป็นที่สละคืนอุปถัมภ์ทั้งปวง เป็นที่สิ้นตัณหา เป็นที่สำรอก เป็นที่ดับ เป็นที่ออกไปจากตัณหาเป็นเครื่องร้อยรัด นี้ชื่อว่าอุปถัมภ์ ก็กายวิเวก ย่อมมีแก่บุคคลผู้มีกายหลีกออกแล้ว ยินดียิ่งในเนกขัมมะ จิตตวิเวก ย่อมมีแก่บุคคลผู้มีจิตบริสุทธิ์ ถึงซึ่งความเป็นผู้มีจิตผ่องแผ้วอย่างยิ่ง อุปถัมภ์ ย่อมมีแก่บุคคลผู้หมดอุปถัมภ์ซึ่งนิพพาน อันเป็นวิสังขาร คำว่า อุปถัมภ์ ฉะฉาน นั่นะ ท่านที่ว่าไว้ชัด กิเลสชั้น ๕ อภิสังขาร คุณจะต้องรู้ ๓ อย่างนี้ คืออุปถัมภ์ แล้วทำให้มันวิเวก เป็นอุปถัมภ์ คือต้องทำให้เกิดนิพพานตามลำดับเป็นอมตะ ท่านตรัสไว้แค่นี้ อุปถัมภ์ถึงขั้นนิพพาน ถึงขั้นอมตะ นิพพานหรือวิมุติเป็นไพบูลย์ในมุลสูตร ๑๐ ๑. มूल-รากเหง้า (มุลกา)... ๒. มนสิการ เป็นแดนเกิด (สัมภวะ)... ๓. มีผัสสะ เป็นเหตุเกิด (สมุทัย)... ๔. มีเวทนา เป็นที่ประชุมลง (สโมสธนา). ๕. มีสมภาติ เป็นประมุข (ปมุขะ)... ๖. สติ เป็นใหญ่ (อิธิปไตย = พลังอำนาจ)... ๗. ปัญญา เป็นยิ่ง (อุตตระ = เหนือ). กัปตัน รุ่งยอด ๘. มีวิมุติ เป็นแก่น (สาระ). หลุดพ้นสุดยอดที่จะรู้ยิ่ง ๙. อมตะ เป็นที่ยั่งยืน (โอคธา). = สอุปาทิเสสนิพพาน. ๑๐. นิพพาน เป็นที่สุด (ปรีโยสาน) = อนุปาทิเสสนิพพาน (พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ ข้อ ๕๘)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ ข้อ ๕๘

อุปถัมภ์

รายละเอียด : อุปถัมภ์ อุปถัมภ์เป็นไหน? กิเลสก็ตีชั้นก็ตี อภิสังขารก็ตี เรียกว่าอุปถัมภ์. อมตะ นิพพานเรียกว่าอุปถัมภ์ ได้แก่กรรมเป็นที่ระงับสังขารทั้งปวง เป็นที่สละคืนอุปถัมภ์ทั้งปวง เป็นที่สิ้นตัณหา เป็นที่สำรอก เป็นที่ดับ เป็นที่ออกไปจากตัณหาเป็นเครื่องร้อยรัด นี้ชื่อว่าอุปถัมภ์

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีสอนธรรม บ้านราช เศรษฐกิจที่ต่ำที่สุดในโลก วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓

อุปถัมภ์

รายละเอียด : ท่านพระสารีบุตรว่าไว้ ๒ แบบ คือ ๑. ของพระอรหันต์ก็ไม่สามารถระงับสังขารทั้งปวงได้ ๒. แต่โพธิสัตว์ไม่ระงับหมดแต่สามารถต่อพุทธภูมิได้ แม้แต่พระพุทธเจ้าก็อาศัยวิภาตพัฒนาในการสร้างศาสนา คนที่ท้วงอาตมาว่าพระพุทธเจ้าไม่มีตัณหา แล้วอาตมาพูดเกินภูมิที่เขาจะเข้าใจได้

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

อุปถัมภ์

รายละเอียด : คือ กิเลส ชั้น อภิสังขาร คุณไม่มีทางจะรู้กิเลส กิเลสจะรู้ได้ต่อเมื่อคุณมีกาย มีรูปนาม มีสัมผัสเป็นปัจจัย แล้วเกิดกิเลสในปัจจุบันนั้นเสีย ไม่ใช่ไปนั่งหลับตาแล้วนึกถึงอดีต อนาคตที่เป็นกิเลสมันเป็นกิเลสที่อยู่ในภพ ไม่ใช่กิเลสจริงที่เกิดในปัจจุบัน ไม่ใช่ปัจจุบันไม่มีสัมผัส ปัจจุบันยังไม่มีความจริง เป็นกิเลสไม่จริง กิเลสในอดีต กิเลสในอนาคต มีได้แต่มันไม่ใช่กิเลสจริง คุณจะไปล้างอดีตได้หรือไม่ อนาคตมันยังมาไม่ถึง ยังไม่มีแล้วจะไปล้างได้หรือ แล้วจะไปทำอะไรให้สูญเปล่า ทำเป็นโมฆะ การไปล้างกิเลสในอดีตกับอนาคต สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช (แต่ว่าพ่อของคุณสอนก็เรื่องของ คุณ เป็นการใช้ไวยาหาร) เป็นการใช้ศิลปะของท่านว่าเขาท่านพูดสบายๆ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อุปถัมภ์

รายละเอียด : คือผู้มีจะเป็นผู้รู้จักวิเวก ๓ แล้วผู้ที่เข้าถึงอุปถัมภ์ ก็คือ ผู้ที่มี อมตะ คือผู้ที่มีนิพพาน ก็ต้องเป็นผู้รู้จักกิเลส รู้จักชั้น รู้จักอภิสังขาร กิเลสมันอยู่ในชั้น ๕ แล้วคุณก็รู้จักการทำ อภิสังขาร กำจัดกิเลส แต่ต้องรู้จักกิเลสจึงจะสามารถกำจัดกิเลสออกได้หมด เมื่อกำจัดได้หมด จึงจะมีอุปถัมภ์ ถึงจะเป็นผู้ที่นิพพาน หรือเป็นอมตบุคคล แต่นี้กายวิเวก ก็ผิดแล้ว จะมีจิตวิเวก หรืออุปถัมภ์ที่ไหน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อุปลิวเวก

รายละเอียด : อุปลิวเวก คือ กิเลสก็ตี ชั้นก็ตี อภิสังขารก็ตี เรียกว่า อุปธิ อมตะ นิพพาน เรียกว่า อุปลิวเวก ได้แก่ธรรมเป็นที่ระงับสังขารทั้งปวง เป็นที่สละคืนอุปธิทั้งปวง เป็นที่สิ้นตัณหาเป็นที่สำรอก เป็นที่ดับ เป็นที่ออกไปจากตัณหา เป็นเครื่องร้อยรัด นี้ชื่อว่า อุปลิวเวก อย่างคำว่า บุญ นี้ก็เข้าใจผิด ไปเป็นกุศลกันไปแล้ว บุญเป็นอเทวะดับเทวะเป็นสูญไปได้เลย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

อุปธิเวกชั้นอมตะ ชั้นนิพพาน

รายละเอียด : อมตะคือผู้อยู่เหนือความเกิดความตายแล้วจะเกิดก็ได้จะตายก็ได้ คือจะไม่ตายก็ได้นิรันดร อย่างพระอวโลกิตेश্বর ปานนี้ยังไม่ตายจะรื้อขนสัตว์จนหมดตัวสุดท้ายปรินิพพานก่อนตัวเองถึงปรินิพพานเป็นปริโยสาน ถือว่าอมตะนิรันดรก็ได้ แล้วบอกว่าจะรื้อขนสัตว์ต่อไป มันเป็นอุดมการณ์อย่างหนึ่งของทางศาสนา ไม่ได้นิรันดรเหมือนเทวนิยมที่จิตวิญญาณนิรันดร แต่ของพุทธสูญได้แต่จะไม่สูญก็ได้ นิรันดรก็ได้ แต่เป็นผู้ที่มีนิพพานแล้วเป็นอมตบุคคลแล้ว คำว่าอมตะ คำว่านิพพานที่อุปลิวเวก คุณจะต้องศึกษาอุปธิแล้วทำอุปธิให้สูญสมบูรณ์แบบเป็นวิมุติอมตะ เป็นนิพพานให้ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

อุปธิเวปังกา

รายละเอียด : ๑. ให้ผลแก่ชั้น ๒. ให้ผลวิบากแก่ชั้น จะต้องมีผลทำลายแห่งการเวียนเกิดให้แก่ชีวิตของผู้ปฏิบัติ นั้นๆ อยู่ตลอดเวลายิ่งขึ้น เจริญยิ่งๆ อยู่

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๙๘, รู้คนขงสุข รู้คุกขงสัตว์ หน้า ๕๘, สมมติพุทธ หน้า ๑๙๔

อุปนาหะ

รายละเอียด : ๑. ผูกโกรธไว้ ๒. ผูกใจ, ผูกความไม่ตีไว้, สะสม หมักหมมความไม่สะอาดไว้ในใจ ๓. ผูกใจเคือง ผูกใจโกรธ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๖, ๔๓๓, สมมติพุทธ หน้า ๒๔๔, ๓๖๗

อุปนิสา

รายละเอียด : เหตุ
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๓๓

อุปปีชชมาเน

รายละเอียด : กำลังอุปติ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๑๓

อุปปัตติ

รายละเอียด : การเกิด
หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างไร หน้า ๑๐๗

อุปปัตติ

รายละเอียด : การปรากฏขึ้น
หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๑๙๔

อุปปิลวติ, อุปปิลวติ

รายละเอียด : ๑. ฟุ้งซ่าน ๒. เพ้อๆ ลอยๆ
หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๖๑

อุปมา ๓ ข้อในการละพรากออก ข้อที่ ๑

รายละเอียด : ๑. เปรียบเหมือนไม้สดชุ่มด้วยยาง ทั้งตั้งอยู่ในน้ำ เมื่อนำไปเป็นไม้สีไฟ ไฟย่อมไม่ลุกติด สมณะหรือพราหมณ์เหล่าใด เหล่าหนึ่งก็ฉันนั้น มีกายยังไม่หลีกออกจากกาม ยังมีความพอใจในกาม ยังเสนาหาในกาม ยังหลงอยู่ในกาม ยังกระหายในกาม ยังมีความเร่าร้อนเพราะกาม ยังละไม่ได้ด้วยดี ยังให้สงบระงับไม่ได้ด้วยดีในภายใน

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๓ ข้อ ๔๙๒ ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อุปมาความไม่มีสาระแห่งชั้น ๕

รายละเอียด : รูป อุปมาด้วยกองฟองน้ำซึ่งแม่น้ำนำมา ฯ เป็นของว่างเปล่า เวทนา อุปมาด้วยฟองน้ำซึ่งฝนตกนำมา ฯ เป็นของว่างเปล่า สัญญา อุปมาด้วยพยับแดดเดือนสุดท้ายแห่งฤดูร้อน ย่อมเป็นของว่างเปล่า หาสาระมิได้ (ตุจณกัญเจะ อสารถุญเจะ) สังขาร อุปมาด้วยหยวกกล้วย ปอกกาบใบออกไม่พึงได้แม้แต่กระพี้ ไม่พึงได้แก่น ย่อมเป็นของว่างเปล่า (ตุจเณ) วิญญาณ อุปมาตั้งมายากล หาสาระมิได้ เป็นของว่างเปล่า

ที่มา ที่ไป : เพลิดเพลินสูตร เล่ม ๑๗ ข้อ ๒๔๒ ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อุปมาพรหมจรรย์กับแก่นไม้

รายละเอียด : เขามีความยินดี มีความดำริเต็มเปี่ยมในลาภและความสรรเสริญ เขาย่อมยกตนข่มผู้อื่นว่า เรามีลาภสักการะและความสรรเสริญ ส่วนภิกษุอื่นนอกนี้ไม่ปรากฏมีสักदान้อย. เขาย่อมมัวเมา ถึงความประมาท เพราะลาภสักการะและความสรรเสริญนั้น เมื่อเป็นผู้ประมาทแล้วย่อมอยู่เป็นทุกข์ เปรียบเหมือนบุรุษผู้มีความต้องการแก่นไม้แสวงหาแก่นไม้ เที้ยวเสาะหาแก่นอยู่ เมื่อต้นไม้ใหญ่มีแก่นตั้งอยู่ ละเลยแก่น ละเลยกระพี้ ละเลยเปลือก ละเลยเสกิดไปเสีย ตัดเอากิ่งและใบทิ้งไป สำคัญว่าแก่น.

ที่มา ที่ไป : มหาสารโหมสูตร เล่ม ๑๒ ข้อ ๓๔๗ ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อุปวาท

รายละเอียด : การพูดร้าย

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๓๗๔

อุปสม

รายละเอียด : สงบ หรือดับกิเลสหนึ่งๆ ได้สนิทถึงฐานนิพพานก็ยิ่งดีใหญ่

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๘๗

อุปสมะหรืออุปสมะ

รายละเอียด : แปลว่าสงบ แต่เอาภาษาไทยมาใช้อธิบายไม่พอ สงบคือจิตของเราไม่มีกิเลสมากวนเลย นี่คือจุดสำคัญ เนื้อแท้ไม่มีอะไรอย่างอื่นมาก จิตกับกิเลสจะว่าตัวเดียวกัน มันก็ตัวเดียวกัน จะว่าไม่ใช่มันก็ไม่ใช่ พระพุทธเจ้าบอกว่ามันไม่ใช่ตัวเดียวกับจิตหรอก มันเป็นแขกมันเป็นอาคันตุกะ มาทำที่ยึดครองจิตเรา เราจึงให้มันยึดครองจิตใจเรามาจนเมื่อเรารู้แล้วว่ามันมาบังการมาเป็นเจ้าของสิ่งการอยู่ ก็กลายเป็นตัวเรา กลายเป็นเจ้าหน้มาบังการ ให้เป็นสัตว์นรกอเวจีไปใหญ่เลยไม่รู้ตัว พอรู้ตัวก็ว่าจะแก้กลับ กว่าจะมาทำคืนก็ยากแสนยาก

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

อุปสมมา

รายละเอียด : ความลดลง ความเล็กลง ความหมดลง ความหยุดลง สภาพที่เบาบาง-เข้าๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๔๙๒

อุปสมานุสติ

รายละเอียด : ให้ตามระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า หรือพุทธคุณ และระลึกถึงคุณของนิพพาน หรือความสงบราบรื่นอันยิ่งๆ

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๘๘

อุปสรรคคือของทำให้คนพัฒนา

รายละเอียด : อาตมาแม่เหนื่อย แต่ไม่เคยท้อ เพราะเห็นคุณค่า แต่ก็เห็นว่าเรามีอุปสรรคไม่ใช่น้อย อาตมาก็ชัดเจนว่าอุปสรรคคือของทำให้คนพัฒนา แต่อย่าตะกละอุปสรรคตายลูกเดียว เอาให้สมศักดิ์ส่วน ตัวเองตั้งต้นบนความลำบาก กุศลธรรมเจริญยิ่ง นี่คือการสอนพระพุทธเจ้าชัดเจน อย่าเหยาะเหยอะ อย่าทำน้อยเกินไป ให้ทำพอสมควรเลย ให้ตั้งต้นบนความลำบาก หากตนเองอยู่บนความสบายอกุศลธรรมเจริญยิ่ง ยถาสุขังโขเมวิหารโต อย่าเหยาะ ปล่อยตนตามอกุศลกรรมตัวเองไม่ดีเลย ต้องชวนขยายตั้งต้นบนความลำบาก ต้องพยายามหาอุปสรรคให้กับตัวเองอย่างพอเหมาะ อย่ามีอุปสรรคเกินตัวไม่ได้ต้องประมาณ นี่คือการจัดสัดส่วนให้ตัวเองที่พอเหมาะ แล้วจะเจริญ ภาษาพูดใช้ได้แค่นี้ ใครประมาณได้พอดีก็เจริญได้สัดส่วนดี เหยาะเหยอะเกินไม่เจริญ ทำเกินตัวตายกลางคันไปไม่ออกเสื่อมทรุดด้วย ไม่ดี ลักษณะนามธรรมเหล่านี้มีรูปธรรมประกอบ แต่นามธรรมนั้นเป็นตัวสำคัญเป็นความรู้สึก เราจะรู้ความพอเหมาะของอาการอารมณ์ความรู้สึก คุณต้องใช้ความรู้สึกใช้อารมณ์ใช้อาการของจิต ที่รู้สึก หากใช้ไม่เป็น ใช้อารมณ์ความรู้สึกไม่เป็นใช้เวทนาไม่เป็น เพราะฉะนั้นเวทนาเป็นธาตุรู้ตัวสำคัญของจิตวิญญาณ พื้นฐานการศึกษาของพระพุทธเจ้า

ที่มา ที่ไป : รายการทำวัตรเช้า งาน ว.บ.บ. เพื่อฟ้าดิน ครั้งที่ ๗ สู่แดนทองฉลอง ๕๐ ปีโพธิกิจ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

อุปสรรคในการกสิกรรมของราชธานีโสภ

รายละเอียด : แผ่นดินนี้แต่ก่อนก็ต้องมีสารพิษสารเคมีบ้าง ที่นี้เป็นที่ลุ่มมีน้ำท่วม คนก็ทิ้งไม่ทำกสิกรรมที่นี่ น้ำท่วม

ก็เกิดการ dilute ดินก็ดีขึ้นพอควร เราดีที่ไปจับจองที่ๆ คนไม่เอา เราไม่กลัวน้ำท่วม น้ำท่วมมาพืชก็ตาย ตายก็ปลูกใหม่ อาตมาจำได้เลย ฤดูน้ำท่วม ดาวเพ็ญนี้แหละ น้ำกำลังท่วม ก็ยังไปดำนา พอดำเสร็จน้ำก็ท่วม เรารู้ว่าน้ำท่วม ท่วมตาย ก็ตาย เราก็ปลูกใหม่ คือเราไม่กลัวเสียอย่าง อะไรตายก็ตาย อะไรเกิดก็เกิดถึงที่สุด ความเกิดความตายก็คือสามัญ เราก็ทำเท่าที่เราทำได้ เราก็ทำอย่างไม่กลัว เราไม่ได้เสียตายอะไรมากมาย หมดไปก็ทำใหม่ในสิ่งที่ต้องทำ สิ่งที่ไม่ต้องทำก็ไม่ทำเลยเพราะมันไม่ควรทำ ทำแล้วมันหมดไปก็ทำใหม่ ก็อยู่กับอันนี้ เราก็ไม่เห็นเดือดร้อนอะไร เราก็มียุติธรรมสมบูรณ์เหลือเฟือ แจกจ่ายคนอื่นได้ด้วย สรุปว่าประสบความสำเร็จทั้งคุณภาพ และความอุดมสมบูรณ์ที่มีปริมาณมาก (quality & quantity) บริบูรณ์

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒

อุปสัมบัน

รายละเอียด : ๑. ผู้ที่ภูมิเพียงพอที่จะรับได้ ๒. ผู้ที่มีภูมิพอจะรับรู้... พอจะรับไปปฏิบัติให้เข้าถึงได้, เป็นนักบวชด้วยกัน

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตรระ หน้า ๑๙๗, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๘๒

อุปสัมปทา

รายละเอียด : ถึงพร้อม

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๗๑

อุปสัมปชช, อุปสัมปชชะ

รายละเอียด : ๑. เข้าถึง ๒. เข้าฌาน (ในบริบทของฌาน)

หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตรระ หน้า ๑๗๐, กำไร-ขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๕

อุปสัมปชชติ

รายละเอียด : เข้าถึง, บรรลุธรรม

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๑๙

อุปสัมปันน์, อุปสัมปันน

รายละเอียด : ๑. ผู้มีจิตสูง หรือมีฐานะเหมาะสมกับ

คำสอนนั้นแล้ว ๒. ผู้ได้ปล่อยแล้ว วางแล้วจริง หรือผู้มีภูมิธรรมถึงขั้นเหมาะสมจะได้รับฟัง รับรู้อุตตริมนุสสรธรรมนั้นๆ ๓. เข้าถึงพร้อมแล้ว เป็นผู้บรรลุแล้ว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๓๔, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๓๗๑, ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๑๑๙

อุปสมุสข

รายละเอียด : สุขอย่างสมณะ

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๐๓

อุปหสิตะ

รายละเอียด : หัวเราะจนกายไหวบ้าง อันมีระดับๆ อยู่ ซึ่งต่างกับปฤชชน, หัวเราะจนสนั่นหวั่นไหว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๙

อุปะ

รายละเอียด : คือ ไกล

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราชธานีอโศก วันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

อุปักกมธาดู

รายละเอียด : ธาดูแห่งความพยายามของจิตนั้นเกิดได้ครบรอบครบตัว, เป็นการตั้งอยู่เต็มรูป เป็นสภาพดำเนินการชัดแจ้งสภาพ เป็นตัวลงมือทำ (โมโนกรรม) บทบาทเรื่องราวอะไรก็กำลังกระทำอยู่ เป็นตัวกรรมของจิตได้สำเร็จแล้วครบบริบูรณ์

หนังสืออ้างอิง : สมานีพุทธ หน้า ๓๖๐

อุปัชฌายัตถ

รายละเอียด : กิจที่พึงปฏิบัติต่ออุปัชฌาย์

หนังสืออ้างอิง : ปากับพุทธศาสนา หน้า ๕

อุปัชฌาย์ผู้บวชลูกศิษย์ต้องสอนการแยกกายแยกจิต

รายละเอียด : คือพระพุทธเจ้ามีระบบวิธีให้อุปัชฌาย์ที่บวชลูกศิษย์ขึ้นมา จะต้องสอนเรื่องกรรมฐานคือ การแยกกายแยกจิตให้รู้ชัดเจน แยกแยะความเป็นกาย เมื่อไหร่ไม่ใช่กาย ถึงต้องทำให้กายแตกดับไปเรื่อยๆ จนที่สุด เหลือแต่ชีวิตตินทรีย์ รู้ภายในกาย ภายในกายต้องมีสภาพเหมือนกัน

มาถึง เวทนาในเวทนา เนื่องมาถึงจิต จนต้องเอากุศลจิต มาทำให้หมด ต้องรู้จิตในจิต อย่างเจโต ปริญาณ ๑๖ ก็ฆ่า ราคะ โทสะ โมหะ ตายไป จากกายที่ยังมีสภาพสองรูปกับนาม กายกสิ = คือกิเลสแต่จากพระอรหันต์ไปหมดแล้ว ยังเหลือ รูปนามของท่านเที่ยง มีชีวิต ยังไม่ยอมประนิพพานเป็น ปริโยสาน

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๘๒ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อุปนิสัยธรรม ๒ (ความรู้ทั่วถึงในคุณของธรรม)

รายละเอียด : ๑. ความเป็นผู้ไม่สันโดษในกุศลธรรม (อสังตฤจिता) กุศลไม่เที่ยง จึงบูรณาการได้อีก ๒. ความเป็นผู้ไม่ย่อหย่อนในความเพียร (อัปปริภาณิตา)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๒๐ ข้อ ๒๕๑ ธรรมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

อุปถัมภิก

รายละเอียด : คำจูน

หนังสืออ้างอิง : สมมติพุทธ หน้า ๑๕๙

อุปาทะ

รายละเอียด : เกิดขึ้น

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๘๘

อุปาทาน

รายละเอียด : ๑. ความหลงติดยึดสิ่งที่ตัวเองได้สร้างขึ้น มาเสพความติดอยู่ เรียกว่ากิเลส ๒. ยึด ๓. การยึดเอามาเป็น พวงแพ เครื่องนำพาตน ๔. การยึดมั่น ติดแน่น ๕. ความรู้สึก ที่ยึดที่ติด ๖. ความยึด ความติด ๗. ตัวเองหลงปั่น ๘. ความ ติดยึด, ความยึดถือ ๙. ยึดติดไว้ในใจ ผังในอนุสัย ๑๐. ความ ยึดถืออยู่ในจิต ๑๑. กำหนดของตนยึดถือเอา

คำอธิบาย : คือเป็นการรู้ได้ยากกว่า เพราะมันอยู่ใน สภาพ static ตัวนิ่ง สมณะ เรียกว่า เจโต ก็ได้ ศรัทธาก็เรียก เป็นธาตุไม่ระลึกรู้อยู่นิ่งเฉย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๒๖๕, ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๓, ๑๔๕, ๒๓๓, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๐๐, ๔๘๕, สมมติ พุทธ หน้า ๒๓๒, อธิวิโลกุตร หน้า ๔๒, รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตว์

หน้า ๑๗๙, กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๐, กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๒

อุปาทาน

รายละเอียด : คือ เวทนา หรือ ความรู้สึก ติดยึดอยู่ที่ดี เรียกว่า อุปาทาน ของปุถุชนโลกีย์สามัญนั้น ก็สามารถเรียนรู้ อย่างถูกต้อง ใน อากา ของภาวะต่างๆ ได้ และปฏิบัติจน กระทั่งทำให้ ดับ ก็ได้ ทำให้ เกิด ก็ได้ เป็นจริง กระทั่งทำให้ ดับ เป็น ๐ จริง ซึ่งก็คือ มันไม่มี อากา นั้นๆ ใน เวทนา ของ เราซัดๆ การทำ ๐ ใน เวทนา นี่จึงเป็นการทำ ธรรมะ ๒ ให้ เป็น ธรรมะ ๑ เป็น ธรรมเอก ได้ ก็เป็นผู้ พ้นการปรุงแต่ง ได้ ระดับหนึ่ง จะ พ้นทุกข์หรือพ้นสุข ได้มี อากา จริง แล้ว ผู้นี้ จะสามารถเรียนรู้ ๐ และทำ ๐ ได้ เป็นนิพพาน จิตหมด ความ ติดยึด ที่ภาษาวิชาการว่า อุปาทาน นั้นเองแหละ ที่แต่ก่อนเรา มี ความรู้สึกสุขอยู่กับ การได้ ตามที่เรา ยึดฝังอยู่ในใจว่า ต้อง ได้ อย่างนี้ๆ แล้วจะสุข เมื่อได้มาสมใจ เราก็มี ความรู้สึกสุข นี่คือ ความยึดติด แต่บัดนี้เราได้เรียนรู้และปฏิบัติจนอากาของ ความยึดติดหรือยึดมั่นถือมั่นนั้นไม่มีแล้ว มีแค่อาการของ ความยึดไว้เพื่อทำงานแก่ผู้อื่นเท่านั้น อย่างนี้จิตมี อากา ๐

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๑๙

อุปาทาน

รายละเอียด : อุปาทานคือหลงติดความยึดมั่นเป็น ตัวตน แต่ไม่มีปัญญาที่จะรู้จักตัวตน ปัญญาที่จะรู้จักตัวตนนี้ ข้อที่ ๑ ของศาสนา คือ สักกายทิฎฐิ เป็นวิชาข้อที่ ๑ หรือ เป็นวิปัสสนาญาณข้อที่ ๑ หรือเป็นปัญญาข้อที่ ๑ ถ้าคุณ ยังไม่มี แม้แต่ตัวตน ไม่รู้จักตัวตน คือ กายของตน กายคือ สภาพคู่ รูปนาม คุณยังไม่มี นอกจากไม่พ้นสักกายทิฎฐิ แล้ว ยังไม่รู้จักเรื่องภพชาติ อีกด้วยจึงสร้างชาติใส่ภพ ทั้งกามภพ รูปภพ อรูปภพ สะสมลงในอนุสัยของตน เข้าไปอีกมากยิ่งขึ้น จึงมีทั้งการสร้างอุปาทาน จึงมีทั้งตัวตนมากขึ้นๆ แน่นขึ้นๆ เยอะเข้าไปอีก แต่ผู้ไม่รู้ก็ไม่รู้ สร้างเข้าไปอีก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

อุปาทาน ๔

รายละเอียด : คือ ๑. กามอุปาทาน ๒. ทิฎฐูปาทาน ๓. สิลัพพอุปาทาน ๔. อัตตวาอุปาทาน

อุปาทาน ๔ – อุปาทายรูป ๒๔ ในรูป ๒๘

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๙๘

อุปาทาน ๔

รายละเอียด : อุปาทาน ๔ ยึดค้นหาและทิวถี่ถ้อมันเป็น เรา คือ กิเลสความยึดมั่นถ้อมัน ๔ อย่าง ๑. กามอุปาทาน (ยึดมั่นในกาม, ถ้อมันติดยึดในกามภพ บำเรอรูปรสน) ๒. ทิวถี่อุปาทาน (ยึดมั่นในความเห็น, ถ้อมันติดยึดในทิวถี่ เช่น เห็นว่ามีตัวตน) ๓. สิลัพพตูปาทาน (ยึดมั่นในศีลและพรต, ถ้อมันติดยึดในศีลและวัตรปฏิบัติธรรม) ๔. อัตตวาทุอุปาทาน (ยึดมั่นในคำพูดเป็นตัวเป็นตน, ถ้อมันเข้าใจในอัตตาหรืออาตมันได้แค่ วาทะ แต่ไม่เคยรู้เห็นอัตตัตถ์ปรมาตมันจริงๆ นั้นเลย)

ที่มา ที่ไป : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ข้อ ๑๕๖, พระไตรปิฎก เล่ม ๑๑ ข้อ ๒๖๒, ธรรมมาธิบายจากพ่อครู รายการพุทธศาสนาตามภูมิ

หนังสืออ้างอิง : ธรรมพุทธสุตติก

อุปาทานสิ่งที่ไม่มี ทำให้มี สามารถเป็นได้

รายละเอียด : คือพวกนั่งหลับตาสะกดจิต พอนั่งสงบไปแล้ว ก็บอกว่าเห็นร่างกาย นอนตายเฝ้าไป เสร็จแล้ว เขาก็จะเห็นอย่างนั้น เป็นนิรมิตกาย บั่นเองในจิต เห็นตัวเฝ้าคาตาเลย เขาก็ว่าของแท้เลย การแยกกายแยกจิต จิตมีฤทธิ์มากเลย เห็นตาย ไตรลักษณ์เลยนะ พวกนี้คืออุปาทาน หรือเพ่งเห็น คนเดินเหมือน กระดุกเดินเลย ตายยิ่งกว่า X-ray เลย เขาเห็นอย่างนั้นจริงๆ เลยนี้ คือ พวกที่หลอกหลอนตัวเอง อุปาทานมันเป็นได้ สิ่งที่ไม่มี ทำให้มี ในวิชาการแพทย์ เขาเรียกว่าเป็น psychosis หรือว่าเป็น neurosis ทางประสาทคนไม่ป่วยไข้ ก็มีไข้ แต่หมอลงสนมมุติฐานไม่ได้

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๗๙ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อุปาทายรูป

รายละเอียด : รูปที่ถูกรู้ได้จากภายนอกเป็นภายนอก เนื่องต่อเข้าไปหาภายใน แล้วเป็นภายใน มีภายใน เวทนา จิต ธรรม

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๕๘

อุปาทายรูป ๒๔

รายละเอียด : ชีวิตจะต้องเรียนรู้พลังงานของชีวิต

ที่เรียกว่า ชีวิตินทรีย์ และทำให้อินทรีย์ พลังงานของชีวิตให้ ลึกซึ่งขึ้นไปส่วนใดส่วนหนึ่ง หากมีอินทรีย์ชีวิตของกิเลสอยู่ในจิต เราต้องรู้จักชีวิตินทรีย์ของกิเลสแล้วทำให้มันแตกตาย ทำลายไป ชีวิตประกอบด้วยกายกับจิต

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อุปาทายรูป ๒๔ ในรูป ๒๘

รายละเอียด : อุปาทายรูป ๒๔ (ในรูป มี ๒๘) ที่เหลือ ๔ คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม คือมหาภูตรูป แยกไว้เป็นธาตุธาตุ ธาตุธาตุที่เราต้องเกี่ยวข้องสัมผัสและต้องดินน้ำไฟลม เราต้องเข้าใจอุปาทายรูป ๒๔

ก. ปสาทรูป ๕ ๑. จักขุ (ตา) ๒. โสตะ (หู) ๓. มานะ (จมูก) ๔. ชิวหา (ลิ้น) ๕. กายา (กาย)

ข. โคจรรูป, วิสัยรูป ๔ ๑. รูปะ (รูป) ๒. สัทตะ (เสียง) ๓. คันธะ (กลิ่น) ๔. รสชะ (รส) ๕. โผฏฐัพพะ (สัมผัส) (กายกับโผฏฐัพพะ ถือว่าเป็นอันเดียวกัน)

ค. ภาวรูป ๒ ๑. อิตถัตตภาวะ, อิตถินทรีย์ (ญ) ๒. ปุริสสัตตภาวะ, ปุริสสินทรีย์ (ช)

ง. หทยรูป ๑ = ๑๒ หทยรูป ที่ตั้งการเกิดอาการของรูป

จ. ชีวิตรูป ๑ = ๑๓ ชีวิตินทรีย์ รู้ความมีชีวิตอยู่ของกิเลสให้เรียนรู้อาการความมีชีวิตของกิเลสให้มันหมดความมีชีวิตของกิเลสให้ได้ เมื่อเราจับกิเลสที่หทยรูปได้ ก็ฆ่าอินทรีย์หรือชีวิตของกิเลสให้ได้ กิเลสมันอาศัยอาหาร ๔

ฉ. อาหารรูป ๑ = ๑๔ กวฬิงการหารจนถึงวิญญานาหาร อาหารกินเข้าไปทางปากจะมีเวทนา สัญญา เจตนา ผัสสะให้เรียนรู้ คนปฏิบัติธรรมไม่มีผัสสะไม่ได้ศึกษาศาสนาพุทธหรืออาหารในวิชาสูตร... ๑. การคบสัตบุรุษที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้การฟังสัทธรรมที่บริบูรณ์... ๒. การฟังสัทธรรมบริบูรณ์ ย่อมทำศรัทธาให้บริบูรณ์ ๓. ศรัทธาที่บริบูรณ์ ย่อมทำมณสิการโดยแยกคายให้บริบูรณ์ ๔. การมณสิการโดยแยกคายที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้... สติสัมปชัญญะบริบูรณ์ ที่จะรู้ทันผัสสะ รู้ทันเวทนา ๕. สติสัมปชัญญะที่บริบูรณ์... ย่อมทำให้ความล้ารวมอินทรีย์บริบูรณ์ ๖. ความล้ารวมอินทรีย์ที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้สุจริต ๓ บริบูรณ์ คือ กาย วาจา ใจ เลิกทำการงานทุจริต ๗. สุจริต ๓ ที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้สติปัญญา ๔ บริบูรณ์ ๘. สติปัญญา ๔ ที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้โพชฌงค์ ๗ บริบูรณ์ ๙. โพชฌงค์ ๗ ที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้วิชชาและวิมุติ บริบูรณ์ (อวิชาสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ ข้อ ๖๑)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

หนังสืออ้างอิง : อภิธานศตร พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ ข้อ ๖๑

อุปาทายรูป ๙ (ขั้นต้นในทั้งหมด ๒๔)

รายละเอียด : ก็มี ๔ ภายนอก โผฏฐัพพะคือภายนอก กายกับใจอีก ๑ จะมีรูปกับนาม ตากับรูป หูกับเสียง จมูกกับกลิ่น ลิ้นกับรส นอกนั้นก็โผฏฐัพพะกับใจรวมเป็น ๑ คือรวมเป็นรูป ๙ ที่เป็นโคจรรูป วิสยรูป อันนี้อธิบายยากกว่า วิการรูป ๕ ที่รวมกายวิญญูติ วจิวินญูติ ในวิการรูปด้วย ที่พูดนี้มีสภาวะรองรับ บางที่ยังมีสัญญาวิปลาสกำหนดผิดพลาดอยู่บ้าง คนที่ไม่รู้ไม่ศึกษาแท้จริง ไม่รู้จักรูปนาม โดยเฉพาะอุปาทายรูป ๒๔ แล้วใช้นาม ๕ ไปเรียนรู้อีก

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

อุปาทารูป หรือ อุปาทายรูป ๒๔ (derivative materiality)

รายละเอียด : อุปาทารูป หรือ อุปาทายรูป ๒๔ (derivative materiality)

ก. ปสาทรูป ๕ (รูปที่เป็นประสาทสำหรับรับอารมณ์ : sensitive material qualities) ๑. จักขุ (ตา-the eye) ๒. โสต (หู-the ear) ๓. ขาน (จมูก-the nose) ๔. ชิวหา (ลิ้น-the tongue) ๕. กาย (กาย-the body)

ข. โคจรรูป หรือ วิสยรูป ๕ (รูปที่เป็นอารมณ์หรือแดนรับรู้ของอินทรีย์ : material qualities of sense-fields) ๖. รูปะ (รูป-form) ๗. สัททะ (เสียง-sound) ๘. คันธะ (กลิ่น-smell) ๙. รสชะ (รส-taste) ๑๐. โผฏฐัพพะ (สัมผัสทางกาย-tangible objects) ข้อนี้ไม่นับเพราะเป็นอันเดียวกับมหาภูต ๓ คือ ปฐวี เตโช และ วาโย ที่กล่าวแล้วในมหาภูต พอครุว่า เริ่มต้นก็ไม่เรียนรู้อาหารรูปและโคจรรูป ก็หลงไปเรียนรู้นามกายเลย ก็มีแต่মনายตนะเท่านั้นมันก็เรียนแบบจู้เลย ต้องมีผัสสะเป็นปัจจุบันเสมอจึงเรียนรู้อาหารจริง ในปัจจุบันขณะใด ตาคูณก็ ไม่กระทบรูปในปัจจุบัน ไม่มีสัมผัสทางทวาร ๕ ในปัจจุบันปัจจุบันคุณก็ไม่รู้อาหาร มันจะมีอย่างเดียวคือ รูปปรุง คือ ไม่มีนามมารวมด้วย แม้ตาสัมผัสหากไม่มีอายตนะไม่รับรู้ มันก็เป็นกรปฏิบัติที่ขาดจากรูป คุณตัดรูป ๔ แล้วคุณก็ไป ดันเตาเอารูป

ค. ภาวรูป ๒ (รูปที่เป็นภาวะแห่งเพศ : material qualities

of sex) ๑๐. อิตถิตตะ, อิตถินทรีย (ความเป็นหญิง-femininity)

๑๑. ปุริสิตตะ, ปุริสินทรีย (ความเป็นชาย - masculinity)

ง. หทยรูป ๑ (รูปคือหทัย : physical basis of mind) (แปลตามทั่วไปตามพจนานุกรมประมวลศัพท์ฯ) ๑๒. หทัยวัตถุ* (ที่ตั้งแห่งใจ, หัวใจ - heart-base)

จ. ชีวิตรูป ๑ (รูปที่เป็นชีวิต : material qualities of life)

๑๓. ชีวิตินทรีย (อินทรียคือชีวิต-life-faculty; vitality; vital force)

ฉ. อาหารรูป ๑ (รูปคืออาหาร : material quality of nutrition) ๑๔. กวฬิงการาหาร (อาหารคือคำข้าว, อาหารที่กิน-edible food; nutriment)

ช. ปริจเฉทรูป ๑ (รูปที่กำหนดเทศะ : material quality of delimitation) ๑๕. อากาศธาตุ (สภาวะคือช่องว่าง - space-element)

ญ. วิญญูติรูป ๒ (รูปคือการเคลื่อนไหวให้รู้ความหมาย : material intimation; gesture) ๑๖. กายวิญญูติ (การเคลื่อนไหวให้รู้ความหมายด้วยกาย - bodily intimation; gesture)

๑๗. วจิวินญูติ (การเคลื่อนไหวให้รู้ความหมายด้วยวาจา - verbal intimation; speech)

ฎ. วิการรูป ๕ (รูปคืออาการที่ดัดแปลงทำให้แปลกให้พิเศษได้ : material quality of plasticity or alterability)

๑๘. (รูปัสส) ลหุตา (ความเบา-lightness; agility) ๑๙. (รูปัสส)

มุกุตา (ความอ่อนสลวย-elasticity; malleability) ๒๐. (รูปัสส)

กัมมัญญตา (ความควรแก่การงาน, ใช้การได้ - adaptability; wieldiness) ๒๑. วิญญูติรูป ๒ ไม่นับเพราะซ้ำในข้อ ญ.

ฎ. ลักขณรูป ๔ (รูปคือลักษณะหรืออาการเป็นเครื่องกำหนด : material quality of salient features) ๒๑. (รูปัสส)

อุปจย (ความก่อตัวหรือเติบโตขึ้น - growth; integration)

๒๒. (รูปัสส) สันตติ (ความสืบต่อ-continuity) ๒๓. (รูปัสส)

ชรตา (ความทรุดโทรม-decay) ๒๔. (รูปัสส) อนิจจตา (ความ

ปรวนแปรแตกสลาย-impermanence)

คำอธิบาย : ค. ภาวรูป ๒ (รูปที่เป็นภาวะแห่งเพศ -

material qualities of sex) ๑๐. อิตถิตตะ, อิตถินทรีย (ความ

เป็นหญิง-femininity) ๑๑. ปุริสิตตะ, ปุริสินทรีย (ความ

เป็นชาย - masculinity) ภาวะที่จับไม่ได้คืออิตถิภาวะแม้จะเหลือ

น้อยเท่าใดก็คืออิตถิภาวะ เช่นเมื่อเสียงกระทบหู คนพูดเสียง

มา เสียงกระทบหู พอได้ยินแล้วเสร็จ จิตของคุณ เมื่อเขาว่า

คุณมาหรือคำคุณมา แล้วอาการเรามีอิตถินทรีย เกิดใหม่

หรือว่าเรานิ่งเลย ไม่มีกระดิกเลย มันมีความปรากฏนิ่งเลย

เด็ดเดี่ยวสูญเลย อย่างนี้คือไม่มี อิตถินทรีย เลย

ที่มา ที่ไป : รายการเรียนนิสระ (ตามสำนัก) โดยพ่อครูและอาจารย์กฤษณา เรื่อง ไม่มีผัสสะ_ไม่รู้สภาวะรูป ๒๘ วันจันทร์ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

หนังสืออ้างอิง : พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม โดยพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต)

อุปาติ

รายละเอียด : เชื้อ

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๗/๐

อุปาตินกสังขาร

รายละเอียด : สังขารที่มีวิญญาณครอง, สังขารที่มีกรรมครอง

หนังสืออ้างอิง : ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ หน้า ๓๒๗

อุปาติยติ

รายละเอียด : ๑. สภาพที่ตนเองหลงเข้าไปยึดเอา, ยึดมั่นแน่น ๒. ยึดมั่นถือมั่น

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๔๓, ๑๔๕, วิถีพุทธ หน้า ๔๒

อุปายาส

รายละเอียด : ความยังขัดข้องในใจ, ความยังติดต้องแต่งในใจ

หนังสืออ้างอิง : เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๑๘

อุปาลิสูตรว่าด้วยพระอุปาลิปรารถนาจะไปอยู่ป่าและราวป่าอันสงัด

รายละเอียด : อาตมาเอามาอ้างอิง โดยเฉพาะในอุปาลิสูตร พระอุปาลิปรารถนาจะไปอยู่ป่า และราวป่าอันสงัด พระพุทธองค์ตรัสว่า ป่าและราวป่าอันสงัดอยู่ลำบาก ทำความวิเวกได้ยาก ยากที่จะอธิรมยในการอยู่ผู้เดียว. ป่าทั้งหลายเห็นจะน่าใจของภิกษุผู้ไม่ได้สมาธิไปเสีย ผู้นั้นจำต้องหวังข้อนี้คือ จักจมลลงหรือจักฟุ้งซ่าน เปรียบเหมือนกระต่ายหรือเสือปลาลงสู่ห้วงน้ำใหญ่ หวังจะเอาอย่างข้างใหญ่สูง ๗ คอกหรือ ๗ คอกกึ่ง กระต่ายหรือเสือปลานั้น จำต้องหวังข้อนี้คือ จักจมลลง หรือจักลอยขึ้น!! (พระไตรปิฎก เล่ม ๒๔ ข้อ ๙๙)

ผู้ที่จะไปอยู่ป่าได้ต้องมีสมาธิและเป็นสมาธิของพระพุทธเจ้าด้วยนะไม่ใช่สมาธิของเดียรฉัตรจึงจะสมควรออกป่าได้ ไม่เช่นนั้นป่าจะน่าใจของภิกษุผู้ไม่ได้สมาธิไปเลย ป่ามันเอาไปกินเลย ยิ่งเป็นคนที่อยู่ใกล้ยิ่งไกลจากวิเวกๆ เลยนะ ไม่จมนักฟุ้งซ่านดูกรภิกษุทั้งหลาย ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ ย่อมเข้าไปอาศัยป่าชฎแห่งใดแห่งหนึ่งอยู่ เมื่อเธอเข้าไปอาศัยป่าชฎนั้นอยู่สติที่ยังไม่ปรากฏ ก็ไม่ปรากฏ จิตที่ยังไม่ตั้งมั่นก็ไม่ตั้งมั่น อาสวะที่ยังไม่สิ้นไปก็ไม่ถึงความสิ้นไป และภิกษุนั้น ไม่ได้บรรลุดมอันปลอดโปร่งจากโยคะอย่างสูงที่ยังไม่บรรลุด้วยส่วนปัจจัยเครื่องอุดหนุนชีวิต คือ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ และคิลานปัจจัยเภสัช บริหารเหล่าใด ที่บรรพชิตจำต้องนำมาบริโภค ปัจจัยเหล่านั้น ย่อมเกิดขึ้นได้โดยยาก (วนปัตถสูตร พระไตรปิฎก เล่ม ๑๒ ข้อ ๒๓๕)

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อุปาเทติ

รายละเอียด : เข้าไปยึดถือเอา

หนังสืออ้างอิง : กำไรขาดทุนแท้ของอารยชน/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๒

อุปโภค

รายละเอียด : สิ่งใช้สอย หรือเป็นเครื่องชูกำลังชีวิตของข้างนอก

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๘๑

อุพพิละ

รายละเอียด : ตื่นเต้น ลิงโลด

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๒๔๒

อุพเพงคาปิติ

รายละเอียด : คือ ความเบิกบานของคนโลกก็เช่นกันอย่างมันหลงในความจัดจ้านรุนแรงกัน จนไม่มีขีดจำกัด ใครกรี๊ดออกมาให้สุดๆ

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๕๑

อุพเพงคาปิติจะมีน้ำตาไหล

รายละเอียด : มันเป็นจิตชนิดหนึ่งเรียกว่า ปิติ อุพเพง-

คาปิติจะมีน้ำตาไหล เช่นชาวซึ่งใจจนน้ำตาไหลเป็นแบบที่เป็นกุศล หรือโกรธจนน้ำตาไหลร้องไห้ไปในทางเลว มันเป็นเรื่องที่มีพลังงานไปถึงจุดหนึ่งทำให้น้ำตาออกมา ทุกคนก็มีประสบการณ์นี้ทั้งนั้นแหละ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อุกยัตถะ

รายละเอียด : คือ เป็นประโยชน์สองฝ่าย ทั้งแก่ตนเองแก่โลก แก่สังคม เราก็จะได้ช่วยตนและช่วยชาวโลกด้วย จึงเป็นประโยชน์สองส่วนอย่างชัดเจนจริงๆ

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๕๘

อุกยัตถะ

รายละเอียด : ๑. ประโยชน์ทั้งสองส่วน ทั้งประโยชน์ตนและประโยชน์ท่าน ๒. ประโยชน์ตนด้วย ประโยชน์ท่านด้วย

หนังสืออ้างอิง : รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตว์ หน้า ๑๗๘, คำบุญคือบาป หน้า ๒๕๖

อุกโตภาควิมุตติ

รายละเอียด : คือ พระอรหันต์ที่สมบูรณ์ที่สุด

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามาปีชีวิต บ้านราชธานีโสภณวันจันทร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

อุกโตภาควิมุตติ

รายละเอียด : ๑. ปัญญาวิมุตติ + เจโตวิมุตติ คือทั้งรู้ชัดในวิมุตติ ทั้งทำวิมุตตินั้นได้ หรือทั้งทำได้แล้วก็ต้องรู้ในความทำได้แท้ๆ ของตนจริง ๒. หลุดพ้นแล้วสิ้นทั้งสองส่วนทั้งปัญญาก็ช่วยดับ เรียกว่าแม่สัมผัสอยู่ก็วางได้สนิท ทั้งเจโตก็ดับแท้ๆ ไม่มีการเกาะยึดติดให้เป็นธูลีทุกข์ใดๆ อยู่ที่จิตเลย ๓. เป็นผู้บรรลุทั้งปัญญาวิมุตติ และบรรลุสิ้นรอบทั้งเจโตวิมุตติ ไม่เหลือเศษด้วย ๔. วิมุตติทั้ง ๒ ฝ่าย [ปัญญาวิมุตติและเจโตวิมุตติ] ๕. ผู้บรรลุเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติอันหาอาสวะมิได้ เพราะอาสวะสิ้นไป เพราะทำให้แจ้งด้วยปัญญาอันยิ่งด้วยตนเองในปัจจุบัน

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๒๒, ทางเอกภาค ๒ หน้า ๒๑๗, รู้คนขงสุข รู้คนขงสัตว์ หน้า ๒๐๒, เปิดโลกเทวดา หน้า ๑๘๗

อุกโตภาควิมุตติ

รายละเอียด : ถูกต้องวิโมกข์อันละเอียด คืออุปสมอบัติ เพราะล่วงรูป สมบัติด้วยกาย เพราะฉะนั้น ผู้ที่มีครบทั้งถูกต้อง วิโมกข์ ๘ และไม่ถูกต้องวิโมกข์ ๘ อันละเอียด ในอุปสมอบัติที่กำลังสัมผัสอยู่นี้ ในภาษาของโลกก็ สมบัติ คือ การนั่งเข้าภพ แต่สมบัติของพระพุทธเจ้า ไม่มีการเข้าออก แต่กำลังเป็นอยู่ด้วย ผู้นี้ได้แล้ว และกำลังเป็นอยู่ในขั้นอุปสมอบัติคำนี้ก็คือ รูป แต่ไม่มีภาษาจะเรียกแล้ว เพราะไม่รู้จะเรียกอะไร โดยสภาวะแล้ว มันไม่มีรูปแล้ว ก็คือ ๐ แต่คุณยังมีชีวิต คุณยังมีสิ่งที่อาศัยอยู่จึงเรียกว่า คุณอยู่กับอันนั้น จึงเรียกว่ายังมี นี่คือ ภาษาสัทธรรมพริตติยภาษา ประเดี่ยวกัว่ามี ประเดี่ยวกัไม่มี ฟังดี จะไม่สับสน พุดชัดเจนแล้ว ไม่งงแล้ว ไม่งงแล้วก็จะรู้ว่ากลับไป กลับมาได้ เข้าใจเลยว่าสภาพนี้จริงๆ แล้วมีหรือไม่มี ตอบอันไหนก็ถูกหมด คนทำไม่เข้าใจตอบอันไหนก็ผิดหมด คนไม่ตอบก็คือคนไม่รู้เรื่อง ต้องใช้ภาษาเรียกแทน ซึ่งบางทีมันไม่มี ภาษาจะเรียกแล้ว บางคนชอบ พุดว่าสิ่งที่ไม่พุด ไม่ใช่ของจริง สิ่งจริงต้องนิ่งไว้ พุดไม่ได้ใช่ของจริง สิ่งจริงต้องนิ่งไว้ พุดไม่ใช่ของจริงก็ไม่ผิด แต่อย่าเล่น ความเฉยๆ ไม่ได้โดยพยัญชนะว่าประมาท แต่โดยสภาวะทำเสร็จสิ้นแล้ว คือไม่ประมาท ผู้ที่เข้าใจแล้วจะรู้ว่า อันนี้ ไว้สื่อสารสำหรับผู้ที่ต้องทำอยู่นะ ถ้าคุณประมาทไม่เสร็จนะ ต้องทำด้วยความไม่ประมาท และคุณละเอียด ต้องพุดให้คนอื่นอย่างนี้ พุดให้กับคนที่ต้องทำ ชัดไหม เข้าใจไหม ทำเสร็จแล้ว พุดนั้นก็สมควรจะประมาท แต่ถ้ายังประมาทอยู่ก็ช่วยไม่ได้แล้ว แต่ถ้าทำไม่แข็งแรงจริงๆ สู้ไม่ได้ ก็คือประมาทไปได้เหมือนกัน อุกโตภาควิมุตติ เป็นอรหันต์ แน่แน่นอน แต่อันนี้แม้จะเป็นสายปัญญา แต่เจโตจริงๆ คืออาสวะ อุกุศลจิตจริงๆ ทั้งหลายก็หมดแล้ว ผู้บรรลุด้วยปัญญา ถ้าล่วงรูปสมบัติแล้วคือ ภาคปฏิบัติคือ สมบัติสมบูรณ์แล้วก็คือ บรรลุแล้ว ตอนนี้อยู่กับอุปสมอบัติ อาสวะทั้งหลายของผู้นี้ก็สิ้นไปหมดแล้ว เพราะฉะนั้นผู้นี้ ปัญญาวิมุตติ จึงเรียกได้ว่าเป็นพระอรหันต์ เห็นความลึกซึ้งซับซ้อน มันน่าเห็นใจ ผู้ที่ไม่มีสภาวะ ถ้าเขาไม่งงไม่สับสนก็แปลกแล้ว เพราะเขายังไม่ใช่ผู้บรรลุ ถ้าผู้บรรลุแล้วก็จะไม่แปลกประหลาด ก็ใช้ได้ เป็นคนสมบูรณ์แบบแล้วไม่ใช่คนที่ยังมีอะไรแตกๆ ต่างๆ หมดความแตกๆ ต่างๆ แล้วจะพุดกลับไปกลับมายิ่งกว่านักมายากล มี หรือไม่มี ไม่มี หรือมี นักมายากลจะแกลังคนอย่างนั้น แต่นี่สัทธรรมพริตติย พุดเร็ว กลับไปกลับมา แต่ไม่หลอกต้องหมั่นสมองให้ทันสมัย ถ้าหมั่นสมองไม่ทันสมัย กัง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ สันตือโคก วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อุเทศ

รายละเอียด : ๑. หัวข้อที่แยกแยะออกได้ ๒. ความหมายที่ได้รับบอกเล่า ชี้แจง อธิบายมา ๓. คำชี้แจง คำกล่าวถึง ๔. การยกขึ้นชี้แจง ๕. ข้ออธิบายชี้แจงที่ได้รับมา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๓๐๓, สมมติพุทธ หน้า ๒๑๑, ๒๕๑, ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔๖, พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๐๖, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๖๖

อุเทศ - ต่างกัน

รายละเอียด : คือข้อที่ยกขึ้นแสดง ชี้แจง อธิบาย ต่างกัน ไม่เหมือนกัน เช่น เรื่องที่กำลังถกเถียงกันอยู่นี้... หาวาเราบัญญัติเองมั่ง... หาวาเราทำให้ธรรมวินัยวิปริตบ้าง คือการชี้แจง หรือข้อที่ยกเว้นแสดงต่างกัน อธิบายกัน สาธยายต่างกัน ขยายความต่างกันจับประเด็นจับเนื้อหา ชี้แจงคนละอย่าง

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๗๓

อุเทศ

รายละเอียด : ข้อแตกต่างต่างๆ กันอันแยกแยะ แบ่งรายละเอียดออกได้

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๘๖

อุเทศ

รายละเอียด : คือคำบรรยาย เป็นการแสดงหัวข้อธรรม ธรรมะรายละเอียดของผู้ที่อยู่ในฐานะของครูให้ฟัง เสร็จแล้วต้องมีการสำรวจอินทรีย์ โภชนะมัดตัญญา ซาคริยานุโยคให้ครบ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

อุเบกขา

รายละเอียด : คือ ความรู้สึกกลางๆ เฉยๆ เป็นฐานที่นิพพาน จะปรากฏในศาสนาพุทธซึ่งเป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซ้อีก เล่ม ๑ หน้า ๔๓

อุเบกขา

รายละเอียด : คือ ความมั่นคงหนักแน่น ที่จะเป็นรากฐานคอยประคับประคองจิตใจเรา ความมั่นคงนี้ ทำให้เกิดความมีใจเป็นกลาง แบบมั่นคง และมีพลัง ไม่ใช่เป็นกลางโดยว่างเปล่า แต่เป็นกลาง อย่างเต็มเปี่ยมด้วยคุณธรรม เป็นความสงบที่เยือกเย็น และอบอุ่นในเวลาเดียวกัน

หนังสืออ้างอิง : สัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔ โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๓๙๒

อุเบกขา

รายละเอียด : อุเบกขา คือ เมื่อทำได้ ปฏิบัติแล้วก็บรรลุฐานนิพพาน คือ อุเบกขา ต้นทางนิพพาน คือ อุเบกขา

คำอธิบาย : อุเบกขา หรืออุทกขมสุข คือ ไม่มีทุกข์แล้ว ไม่มีสุขจึงจะถึงจุดสูญ หรือจุดนิพพานเป็นฐานของนิพพาน คือ ไม่สุขไม่ทุกข์ (รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช ครั้งที่ ๖๘ วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒)

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต สันตือโคก วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

อุเบกขา

รายละเอียด : ๑. มีความไม่อนุชา วางเฉยได้กับการกระทบสัมผัสที่จะทำให้ เกิดราคะ เกิดโทสะ มีความไม่หวั่นไหวต่อฤทธิ์แรงแห่งกระแสโลก หรือกระแสกิเลสที่เราตัดได้อย่างมั่นคงนั้นๆ จิตเป็นเอก แข็งแกร่ง ตั้งมั่น แว่วไวยปราดเปรียว แคล้วคล่อง ร่องมีแนว เหมาะแก่การทำงาน ไม่ลดเลี้ยว ซื่อตรง คงที่ ๒. ไม่มีอะไร, เป็นสิ่งนั้น ว่างๆ อยู่ๆ, ความวางเฉย ๓. (อ = เกิด + ป = นำมาก่อน; เป็นต้นเค้า + เอก = หนึ่ง, ขึ้นหนึ่ง + ย = ความว่าง) หมายถึง สิ่งหนึ่ง, สภาพหนึ่ง เป็นต้นเค้าของสิ่งทั้งปวง ยังต้องเกิดอยู่เท่านั้นเอง ๔. สภาพว่าง โปร่ง เกิดขึ้นเต็มสภาพเป็นเลิศ เกิดความอิสระเสรีอย่างลอยเลิศ ๕. ไกลความเป็นหนึ่ง ๖. ความเฉย ความไม่ดึงดูด ไม่ผูกพัน ไม่ติดใจ ๗. ใจเป็นกลาง

คำอธิบาย : อุเบกขา คือ ฐานของนิพพานที่ควรประพฤติปฏิบัติจะต้องทำใจในใจไม่สุขไม่ทุกข์ หรือใช้คำว่า อุเบกขา ใครที่หลงว่า นิพพานเป็นความสุข ยิ่งห่างไกลจากนิพพานมาก (รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๑๗๓, ๒๖๖, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๔๕, ๑๔๗, ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๕๕๓, สมมติ

พุทธ หน้า ๒๙๒, รัฐคนขังสุข รัฐคนขังสัตว์ หน้า ๒๐๕

อุเบกขา

รายละเอียด : คือเป็นธาตุรู้ บัณฑิตตั้งที่ว่า บรรลุของตน รู้ได้ด้วยตนเอง อุเบกขาเป็นจิตบริสุทธิ์ ไม่มีกิเลส ๕ ประการ
 ๑. ปริสุทธา (บริสุทธิ์ปราศจากกิเลสนิวรณ์ ๕) ๒. ปริโยทตา (ผุดผ่องขาวรอบแข็งแรงแม้ผัสสะกระทบ) ๓. มุทุ (รู้แหวไว อ่อน ง่ายต่อการตัด ปรับปรุงให้เจริญ) ๔. กัมมัญญา (สละสลวย ควรแก่การงาน ไร้อคติ) ๕. ปภัสสรา (จิตผ่องแผ้ว แจ่มใสถาวรอยู่ แม้มีผัสสะ) เป็นฐานนิพพาน คุณวิเศษจิตของเรา ได้ผลเป็นฐานนิพพาน ก็สังคมนิพพาน สังคม อุเบกขา ๕ กระบวนการณ์ ยิ่งขึ้น ความเป็น นิพพาน ก็เจริญองงาม ถาวรขึ้นเรื่อยๆ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอโศก ครั้งที่ ๘๑ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๖๙๐ ธาตุวิมังคสูตร

อุเบกขา

รายละเอียด : เป็นฐานการปฏิบัติต้องทำฉาน ฉานมาจากการปฏิบัติ จรณะ ๑๕ เป็นพุทธคุณหนึ่งในพระพุทธรูป ๙ ฉานต้องมีในศาสนาพุทธ เป็นของศาสนาพุทธแต่ฉานของศาสนาอื่นก็มี

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

อุเบกขา

รายละเอียด : คือ อทุกขมสุข การจะถึงอทุกขมสุขได้ก็ต้องดับเหตุที่ทำให้เกิดสุขก็ตามทุกข์ก็ตาม พระพุทธเจ้าฉลาดที่ให้แก่คนได้เรียนรู้ที่ความทุกข์ เพราะคนไม่ชอบก็ต้องดับเหตุของความทุกข์ ดับเหตุของความทุกข์หมดมันก็หมดความสุขไปด้วย เพราะมันเป็นคู่หูกัน เมื่อดับเหตุแห่งทุกข์ ความสุขก็ดับไปด้วย อทุกขมสุข เป็นฐานพื้นที่ตั้งของศาสนาพุทธจึงอยู่ที่ความไม่สุขไม่ทุกข์ เรียกภาษาว่า อุเบกขา ทำจิตให้ไม่มีความสุข ความทุกข์ไม่มี ความสุขตรงไปทางกาม ทางอัตตาตามธัมมจักกัปปวัตตนสูตรที่เป็นพระสูตรแรก

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

อุเบกขา

รายละเอียด : แปลว่า กลางๆ ไม่สุข ก็ต้องรู้สุข ไม่ทุกข์ ก็ต้องรู้ทุกข์ ว่าทุกข์ไม่มี สุขไม่มี หากคุณบอกว่าอุเบกขา แต่ไม่รู้ความสุขความทุกข์เลยไปนั่งหลับตาแล้วก็ทำเฉยๆ สุขทุกข์ไม่มีแล้วก็เฉยๆ ไม่นึกไม่คิดอะไร และไม่มีอาการนั้น เพราะคุณหลับตา คุณปั่นความไม่สุขไม่ทุกข์ ไม่รู้ในอาการความสุขความทุกข์ที่มันกระทบแล้วมันเคยเกิด แต่ปัจจุบันนี้ที่กระทบอยู่หลังๆ แล้วไม่เกิดความสุขความทุกข์นี้มันชัดเจนกว่า อุเบกขา เป็นเคล็ดอะไรก็ได้ เป็น เนกขัมมะก็ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช ยี่ตติยัตตาเพราะขาดปัญญาปล่อยวาง วันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

อุเบกขา

รายละเอียด : คือ ความจบของศาสนาพุทธ หมดสุข หมดทุกข์หมดทเวหมดความเป็นคู่ชัดเจนในความเป็นกาย เป็นภาวะ ๒ ทำไมจะต้องเหลือ ๒ ยังไงจะต้องเหลือ ๒ ทำไมต้องเป็นเช่นนั้น เพราะคนจมอยู่ใน ชีวะของคนที่มาเกิดเป็นสัตว์เรียกว่าคนก็ตามสัตว์ก็ตาม ที่อยู่ในตระกูลจิตนิยาม มีจิตครองมีวิญญาณครองเป็น ๒ เรียกว่ากาย กายนี้คือวิญญาณ

ที่มา ที่ไป : รายการกายนี้คือวิญญาณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อุเบกขา ๕

รายละเอียด : แปลว่า จิตบริสุทธิ์ อุเบกขาแปลว่า ความว่างความบริสุทธิ์ แต่จะมีมิติของความบริสุทธิ์ที่สูงขึ้น
 ๑. ปริสุทธา (บริสุทธิ์ปราศจากกิเลสนิวรณ์ ๕) ๒. ปริโยทตา (ผุดผ่องขาวรอบแข็งแรงแม้ผัสสะกระทบ) กระทบแล้วก็เอากิเลสออกจากจิตได้ทันที ชาว่องตลอดกาล อะไรแตะก็หลุดเอง ถ้าไม่หลุดก็ทำให้หลุดอีก จึงเก่งขึ้นในการทำให้บริสุทธิ์มากขึ้น อันที่สองเป็นสมรรถภาพที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ๓. มุทุ (รู้แหวไว อ่อนง่ายต่อการตัดปรับปรุงให้เจริญ) คือจิตควบคุมความบริสุทธิ์ และทรงไว้ซึ่งความบริสุทธิ์และก็เจริญในความบริสุทธิ์ ปริโยทตา เก่งมากขึ้นดีด้วย ๔. กัมมัญญา (สละสลวยควรแก่การงาน ไร้อคติ) จึงสามารถมีกรรมกิริยา อยู่กับโลกควบคุมด้วยอัญญาธาตุ ควบคุมด้วยความเฉลียวฉลาดพิเศษ ทำกรรมต่างๆ ให้เจริญขึ้นอีก จึงสุดยอดบริสุทธิ์ สุดขีด ปภัสสรา ๕. ปภัสสรา (จิตผ่องแผ้วแจ่มใสถาวรอยู่ แม้มีผัสสะ)

อุเบกขา ๕ – อุเบกขากับมัชฌิมาต่างกันอย่างไร

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

หนังสืออ้างอิง : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๖๙๐ ธาตุวิภังคสูตร

อุเบกขา ๕

รายละเอียด : คำว่าอุเบกขานี้เป็นพยานะที่สูงกว่าไม่สุขไม่ทุกข์ แต่เขาใช้เป็นคำไวพจน์เป็น synonym ใช้คำแทนกันได้ ก็มันใกล้เคียงกันแต่มันมีนัยยะสำคัญที่ลึกซึ้งกว่ากัน ท่านแตก สุข ทุกข์ อุเบกขา แล้วแตกสภาวะอุเบกขาเป็น ๕ ปริสุทธา ปรีโยทาทา มุทุ กัมมัฏฐา ปกัสนรา เป็นฐานนิพพานะ

ที่มา ที่ไป : รายการกายนีคือวิญญูณ วันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อุเบกขา ๕ ฐานนิพพาน

รายละเอียด : อาตมาก็ยืนยันว่าอุเบกขาคือฐานนิพพาน ปฐมฐานและเป็นที่สุดของนิพพานในตัว สิ่งสมอุเบกขาที่มีคุณสมบัติ ๕ นี้ ปริสุทธา ปรีโยทาทา มุทุ กัมมัฏฐา ปกัสนรา อาตมาว่าทุกวันนี้มีคนศึกษาฝึกอบรมปฏิบัติตามจนได้สภาวะนี้ขึ้นมาเรื่อยๆ ก็มีประชากรพอได้ แนนอนอาตมาก็ยิ่งพอใจว่า ธรรมะโลกุตระก็นับวันยิ่งเจริญปักลงในประเทศไทย เป็นแหล่งอารยธรรมที่ยอดเยี่ยมที่สุดของพระพุทธเจ้ายิ่งมั่นใจยิ่งชัดเจน ติดตามให้ดีๆ ที่อาตมาอธิบายไปคนเขาฟังไม่ออก เอาอันนั้นอันนี้มาขยายเขาก็จะยิ่งมึนงง สับสน เขาไม่มีระบบไม่ได้เรียนรู้อย่างที่เรารู้ มันก็เลยไม่เป็นระบบเลย ก็ให้เห็นใจเหมือนกัน ให้ตั้งใจศึกษา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๓

อุเบกขา ๕ ทำงานสัมพันธ์กับอย่างอื่นก็ยิ่งเก่ง

รายละเอียด : แม้แต่จิตที่สะอาดบริสุทธิ์เป็นพระอรหันต์แล้วมีอุเบกขา ๕ ปริสุทธา ปรีโยทาทา มุทุ กัมมัฏฐา ปกัสนรา เราก็รู้สภาวะธรรมทั้ง ๕ อย่างนี้ในตัวเรา ถ้าเรามีสภาวะเหล่านี้เป็นจิตที่สะอาด ไม่มีกิเลสมาปรุงแต่ง ปรุงแต่งอย่างไรก็ปริโยทาทา ไม่มีกิเลสแทรกเข้ามาในจิตเราได้อีก เก่งขึ้นไปเรื่อยๆ เป็น มุทุภูตธาตุ ทำงานเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับอย่างอื่นก็ยิ่งเก่ง ลงไปเป็นพระมาลัยโปรดสัตว์ในนรกที่มันแรงร้อนร้ายอย่างไรก็ไม่สามารถทำร้ายเราได้ จิตเราก็อะไรสรรคตลอดเวลาทำงานก็เก่งขึ้นไปตามบารมี

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีดาริยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

อุเบกขา synonym กับไม่สุขไม่ทุกข์

รายละเอียด : อุเบกขา นั้นบริสุทธิ์ยิ่งกว่าไม่สุขไม่ทุกข์จริงๆ แล้วไม่สุขไม่ทุกข์ก็ใช้เป็น synonym กับอุเบกขาได้ แต่นัยที่ลึกซึ้งนั้นคำว่าไม่สุขไม่ทุกข์เป็นภาษาโลกีย์ คำว่าอุเบกขาเป็นภาษาของโลกุตระ เอาคำว่าไม่สุขไม่ทุกข์มาใช้ร่วมกันกับอุเบกขา เป็นตัวคล้ายๆ กันแทนกันไป สำหรับผู้ที่ยังไม่ละเอียด เมื่อสุขไม่มีทุกข์ไม่มีแล้ว แล้วยิ่งทำจิตไม่สุขไม่ทุกข์ให้สะอาดและแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น มีฝุ่นละอองอะไรก็เอามาเช็ดเหมือนเอาขามัวร์มาเช็ดไม่ให้มีฝุ่นหมองมัวเลย ปริสุทธา-ปรีโยทาทา แล้วก็มีคุณสมบัติพิเศษ มุทุ เร็วไว ทำให้ได้ static dynamic สมบูรณ์แบบสองฐาน ทาง nuclear fusion

ที่มา ที่ไป : พ่อครูเทศน์เปิดงานพุทธาภิเษก วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อุเบกขา หรือนิพพาน เป็นไวพจน์ใช้แทนกันได้

รายละเอียด : อุเบกขาเป็นฐานจิตที่ทำได้สำเร็จ คือ นิพพาน สิ่งสม อุเบกขาได้แข็งแรง ก็คือ นิพพาน ยืนยันไปเรื่อยๆ อุเบกขา หรือนิพพานเป็นไวพจน์ใช้แทนกันได้ ฌาน ๔ ก็พัฒนาให้ถึงจาก ฌาน ๑ ๒ ๓ ๔ (ลำดับเป็นองค์รวม)

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต ปฐมอโศก วันจันทร์ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อุเบกขากับมัชฌิมาต่างกันอย่างไร

รายละเอียด : ในพจนานุกรมแปลอุเบกขาว่าความมีใจเป็นกลาง ความวางใจเป็นกลาง อุเบกขา คือ สภาวะธรรม ของผู้ที่ปฏิบัติ เกิดพลังงานฌานเผากิเลส จนกระทั่งถึงฌาน ๔ เลยสุดไปเป็นอุเบกขา กำลังกลางๆ ไม่สุขไม่ทุกข์ อุเบกขา คือ ความมีใจเป็นกลาง เป็นผลของการปฏิบัติจิตที่สะอาดลงไป ส่วน มัชฌิมา เขาก็แปลว่า มีในท่ามกลาง เกิดในท่ามกลาง หรือ ท่ามกลาง มันเป็นบัญญัติภาษากว้างๆ บอกถึงลักษณะของมัชฌิมา ลักษณะมันกลางๆ ในอัมมจักกัปปวัตตนสูตร บอกไว้เรื่องของมัชฌิมาปฏิบัติ ปฏิบัติ แปลว่า ทางปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติให้เกิดมัชฌิมา ให้มีใจในท่ามกลาง มันมีลักษณะมันเป็นซินโนนิม (synonym) หรือไวพจน์กับอุเบกขามีความ

ใกล้เคียงในอุเบกขามาก แต่ในความละเอียดแล้ว อุเบกขาคือจิตของคนปฏิบัติได้ แล้วมันจะมีลักษณะของอุเบกขา ท่านยังแจกแจงไปอีก ๕ หมวดธรรม ปริสุทธา ปริโยธิตา มุทกัมมัญญา ปภัสสรส่วนมัชฌิมา บอกความกว้างๆ รวมหมดเลย หากเราไม่ติดยึดในกามกับอัตตาก็มัชฌิมา ก็คืออุเบกขาแล้ว เราก็มีใจอยู่ท่ามกลางความเป็น ๒ อย่าง เป็นความเป็นกลางอย่างนั้นได้ น้อธิบายโดยสภาวะ น้อตมาใช้ภาษาไทยขยายความให้ฟังขนาดพวกคุณมาเข้าใจร่วมปฏิบัตินี้ ยังท่านฟ้าไท ก็คงไม่สึกแน่คงจะตายคาที่แน่ ขนาดพวกคุณมาได้แล้วขนาดนี้ก็ยิ่งยากเลย แล้วคนอื่นก็ยิ่งยาก มาฟังธรรมะเอาตมาเข้าใจไม่ใช่เรื่องธรรมดาหรอก นี่ไม่ได้พูดยกย่องตัวเองให้หลงตัวหลงตน... ไม่ใช่ แต่เป็นเรื่องสัจจะเป็นอย่างนั้น เอาตมาอธิบายอุเบกขา ย้ายยืนยืนบอกว่า มัชฌิมามันเป็นผลยืนยืนของทางกลางระหว่าง กาม กับ อัตตา คุณถึงขั้นมีจิตใจอยู่ในความเป็นกลางมีในท่ามกลางได้แล้ว กามมันก็เป็นอยู่ในโลกของมันมีอยู่แล้ว อัตตามันก็มีอยู่เต็มไปหมด แต่เราไม่ได้เอียงไปข้างไหนไม่ว่าจะเป็นข้างของ กาม หรืออัตตา ไม่มีอันตาคิดเราไม่ไปเสพอัตตาไม่ไปเสพกาม เรียกว่าจิตว่าง จิตกลาง จิตบรรลธรรมเป็นฐานของนิพพาน ทำได้เมื่อสัมผัสสัมพันธ์กับอะไรต่างๆ นานา (พ่อครูยกแดงกวาพันธุอินเดียให้ดู มันยาวๆ เหมือนบวบ) ที่พูดนี้ไม่ใช่ว่าเอาตมา มี กาม อยากกิน ก็ไม่ใช่แต่มันเป็นสิ่งที่เหมาะสมตามมหาปเทศ ก็อนุโลมตามสิ่งที่เหมาะสม สิ่งที่ไม่เหมาะสมเอาตมาก็ว่า เอาตมานี้ยอดนักตำหนิ ยอดนักว่า

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

อุเบกขาของพุทธสงบจากกิเลสจิตจึงคล่องแคล่ว

รายละเอียด : แล้วเวทนา ๖ จากทางตา ก็ปรุงแต่งเป็นสุข เป็นทุกข์ หรือแม้แต่ยึดว่าเป็นเฉยๆ ภาษาสมณะก็บอกว่าเฉยๆ ได้ ของโลกุตรระ ลดสุขลดทุกข์เหลือโสมนัส โทมนัส จนลดลงไป เหลือเป็นอุเบกขาก็ได้ อุเบกขาของทางพุทธนั้นไม่เหมือนอุเบกขาเทวนิยม เขาไม่ได้เรียนรู้อย่างแยกแยะรายละเอียด อุเบกขามันไม่มีเหตุต่อแต่งที่เป็นกิเลส มันเป็นความสงบที่ปราศจากกิเลสจิตก็มีความคล่องแคล่ว ภายภาคคุณงานทำงานเป็นกายกัมมัญญา ทั้งกายและจิตทำงานแล้วคล่อง ไม่ใช่ว่าสงบจะยิ่งแข็งยิ่งขึ้นยิ่งซ้ำ ไม่ใช่ มันสลับกันไปสลับกันมา

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

อุเบกขาของเคลหิตะ กับ อุเบกขาเนกขัมมิตะนั้นต่างกัน

รายละเอียด : สภาวะอุเบกขาของเคลหิตะจะสงบได้ ต้องสะกดจิตให้วางเฉย จิตจะหยุดนิ่งเฉยแข็งไม่รู้อะไร แต่เนกขัมมิตอุเบกขาของพุทธจิตจะยิ่งแล้วคล่องรู้ละเอียดทั้งนอกและใน แต่จิตไม่ทุกข์ไม่สุขไม่โสมนัสไม่โทมนัส กลางๆ เฉยๆ อย่างรู้ มันเฉยตรงไหน เฉยตรงที่ไม่มีโอกาสเข้าไปทำให้สุขให้ทุกข์ให้เกิดโทมนัสโสมนัสทำให้เกิดเฉยใจ มันเฉยเพราะว่ากิเลสมันไม่มีเลยมันว่างจากกิเลสมันจึงเฉยหรือเรียกว่ามันว่าง จิตเป็นกลางเราก็รู้ความแตกต่างเรียกว่า ลิงคะ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

อุเบกขาทำให้จิตไม่มีลักษณะของดูดและผลัก

รายละเอียด : จะเป็นอุเบกขาหรือเปล่า ก็อยู่ที่คุณรู้แล้ว ใจในใจของคุณเป็นอุเบกขาหรือเปล่านั้นอย่างไรทำได้ไหม ถ้าคนที่เข้าใจแล้วทำได้แล้วก็คือของเรา อุเบกขา ก็คือทำให้จิตไม่มีลักษณะของดูดผลักอะไร เมื่อสัมผัสกระทบแล้ว คนที่ใช้จิตสัมผัส เขาจะไม่แก่งแต่เขาก็พยายามทำให้เฉย ส่วนมากก็หลับตาทำไม่มีอะไรสัมผัสแล้วมันก็เฉยได้มันง่าย แต่ลืมตาทำในแบบของพระพุทธเจ้า พวกนั่งหลับตา อุเบกขาคดข่มบ้าง แต่เขาจะไม่ชัดเจนเข้าใจว่าการฝึกทำแบบลืมตานั้น เป็นอย่างไร หากคุณสัมผัสตาหูจมูกลิ้นกายได้อุเบกขาแล้วหลับตาก็ทำได้อยู่แล้ว แต่ไปทำให้การหลับตาแล้วมีอุเบกขาไม่มีวันจะทำแบบลืมตาได้หรอก เมื่อไหร่ก็ทำไม่ได้ แต่ถ้ามาปฏิบัติแบบลืมตาแล้วทำได้ครบตาหูจมูกลิ้นกายแล้ว หลับตาไปไม่ต้องฝึกก็ได้มันได้เลยอย่างสบาย มันได้แล้วได้เลยแบบลืมตานั้น คนที่หลับตาก็ไม่ได้อุเบกขา พวกนี้โง่ ไม่เสร็จ ทำแบบลืมตาจบได้จริงแล้วทำได้ถึงชาติหน้าชาติหน้าถาวรเลย แบบนั้นไม่มีทางทำได้ แต่อาจจะทำได้ขำณอยู่ในอนุสัย มีสมรรถนะบ้างเท่านั้นเอง แต่ต้องมาทำใหม่มันก็ลืมชาติแล้วชาติเล่ามันไม่จบ แต่ของพระพุทธเจ้านี้จบ เอาตมาชาตินี้ไม่มีปัญหาหากมาทบทวนนิดหน่อยก็ได้แล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

อุเบกขารฐาน

รายละเอียด : มีศีล ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

ตั้งมั่น เป็นปริสุทธา ปริโยธาตา มุฑุ กัมมัฏฐา ปภัสสรา

ที่มา ที่ไป : รายการวิดีโออารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

อุเบกขาธรรม

รายละเอียด : อุเบกขาเป็นฐานของจิตขั้นนิพพาน เป็นฐานต้น ต้องทำจิตให้มีอุเบกขา จึงจะว่าง ให้ว่างทีละ ๒ ทีละ ๒ เหมือนเลิกจาก ๒ เป็น ๑ คุณก็อยู่ที่ฐานสุขฐานสบาย ฐานที่ไม่ลำบาก ถ้าเป็นความสุขอย่างโลกียะเป็นความสุขที่ เสพแล้ววนเวียนไม่รู้จบ เมื่อมีความสุขอย่างโลกุตระ ขอยืม คำว่าสุขที่มาจากคำว่า สุข คือดี ข คือว่าง ว่างนี้แหละดี ถ้าไม่มีอะไรสัมผัสผัสเลยมันก็ว่าง มันไม่กระทบอะไรกับใครเลย อยู่กับมันอันเดียวก็ไม่เกิดปฏิกิริยาอะไรเลย นอกจากจะเลิกไป อีก ว่าง แต่ถ้าคิดขึ้นมาจึงไม่ว่าง น่าเห็นใจผู้ที่ศึกษาแต่เฉพาะ ในความคิดไม่มีสัมผัสเหตุปัจจัยที่เป็นคู่ภายนอก ไปศึกษา เต็มๆ เพียงในความคิด อย่าไปคิดถ้าคิดแล้วมันไม่ว่าง ถ้าคิด แล้วไม่ใช่สมาธิสูงสุด ถ้าคิดแล้วไม่ใช่ปัญญา (ขอยกยที่ต้อง พาดพิงถึงอาจารย์บูรพา ผดุงไทย ในหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ที่วนเวียนอยู่ไม่ออกมาได้ ไปถือทิวของตัวเองว่าถูก) มาศึกษา ที่อาตมาพูด จะได้มีสัมมาทิฐิ ก็เขามีภูมิที่พอรู้ได้ แค้ชัดเจน ว่าอาตมาถูกต้องกว่าคุณเท่านั้นแหละ แล้วเขาก็คงไม่เชื่อว่า อาตมาเป็นพระอรหันต์จริง เรื่องก็จะนาน ก็ขอยกยที่พูดแล้ว เหมือนยกตนข่มท่าน

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ซิวัด บ้านราช วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

อุเบกขาสัมโพชฌงค์

รายละเอียด : เจตสิกหรือจิตมีสภาพอุเบกขา มีลักษณะ อาการวางอารมณ์เป็นกลาง, ความรู้สึกเป็นกลาง ไม่มีกิเลสชอบ ไม่มีกิเลสชังอย่างไม่หลง

หนังสืออ้างอิง : คนคืออะไร? หน้า ๓๐๐

อุเบกขาหรือเอกัคคตา

รายละเอียด : เป็นวิชาจรณะ แล้วฉาน ๑ ๒ ๓ คำว่ามี ทั้งวิตกวิจารณ์ มีปิติ สุข อุเบกขา ฉาน ๑ มันมี พอมาฉาน ๒ วิตกวิจารณ์หาย เหลือปิติ สุข ฉาน ๓ ปิตินหายไปเหลือสุข ฉาน ๔ เหลือแต่อุเบกขา จะเรียก เอกัคคตา ก็ได้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อุเบกขาเป็น quality มัชฌิมาเป็น quantity

รายละเอียด : quality คือคุณภาพ quantity คือปริมาณ ถ้าจะให้พยายามเข้าใจสภาวะให้ละเอียดลึกซึ้งซึ่งทำความเข้าใจ กันและกันอาตมาก็ตอบได้ว่าได้ อุเบกขาเป็น quality มัชฌิมา เป็น quantity หรือ อุเบกขาเป็น proper noun มัชฌิมา เป็น common noun มัชฌิมาเป็นคำต่อๆ กันๆ ใหญ่ๆ รวบรวม แยกยังไม่ออก แต่ก็บอกว่าความเป็นกลาง อุเบกขาข้อความ เป็นกลาง แต่อุเบกขาแยกสภาวะได้ มัชฌิมาเป็นคำรวม common noun แต่อุเบกขาเป็นนัยยะละเอียดที่ผู้ที่มีภูมิธรรม รู้ระดับเดียวกันจะรู้ได้ แต่คนไม่มีภูมิธรรมไม่รู้ จะรู้แต่แห่ง หยาบใหญ่ อย่างมัชฌิมา แต่อุเบกขา เขาจะเข้าใจไม่ถึงแยกไม่ได้ เป็นคำสลับไปมา สิริมหาบายา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

อุเบกขาเป็นฐานนิพพาน

รายละเอียด : ตรงนี้แหละ คงต้องอธิบายกันอีกเป็น ล้านเที่ยว ฐานอุเบกขาเป็นฐานนิพพาน อุเบกขา คือ วางเฉย เป็นมิจฉาทิฎฐิโกได้ เป็นโลกียะก็มี โลกียะเขาวางเฉยได้เป็น เคหสิตอุเบกขามันเข้าใจผิดเป็นมิจฉาทิฎฐิโก เช่นตีเมเบียร์ด้วย จิตว่าง เป็นต้น เขาใช้ตรรกะ เป็นว่าง สมมุติอะไรไม่เข้าสภาวะ ไม่เข้าเรื่องอะไร สลับสับสนไปหมด

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโอบุณออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

อุเบกขาเป็นฐานนิพพาน

รายละเอียด : คือสุขมันหลอก มายามันหลอกเสมอ แล้วไม่เข้าใจว่าต้องกำจัดทั้งความสุขความทุกข์ อุเบกขาเป็น ฐานนิพพาน ฐานของฉานที่ ๔ เป็นฐานของการปฏิบัติธรรม ก็พอรู้เลาๆ แต่ไม่ชัดเจนไม่แม่นยำไม่ถูกต้องก็เลยปฏิบัติธรรม เหมือนเตี๊ยก เล่นกันไป ไม่รู้ว่าอะไรคือสาระแก่นแท้เนื้อหา ก็เป็นอยู่อย่างนั้น พูดไปก็เหมือนกับไปดูถูกดูแคลน แต่เป็นการ อธิบายธรรมลัจจะ ไม่ได้เป็นการดูถูกดูแคลน อาตมาเป็น ผู้รู้เป็นผู้ใหญ่ บอกสาระลัจจะให้ฟังแล้วอาตมาเป็นผู้ใหญ่ที่ ค่อนข้างจะดู พูดชัดเจนและแรงเสมอ เพราะว่าพูดอย่างเบา เขาไม่ฟัง ฟังมันไม่กระเทือนเขา เหมือนเอาสาลีไปขีดผิว ทุเรียน ความสุขไม่ใช่เรื่องที่จะต้องไปยึดถืออาศัย ต้องทำให้ เป็นสุญ ทำให้เป็น อทุกขมสุข จิตก็เป็นอุเบกขา ทำจิตอุเบกขา ปริสุทธา ปริโยธาตา มุฑุ กัมมัฏฐา ปภัสสรา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๒

อุเบกขาเป็นน้ำหนักอาการทางจิต

รายละเอียด : น้ำหนักหรือว่าอยู่ในคนละฐานะ แบ่งเป็น ๕ ชั้นคือ สุขเวทนา ทุกขเวทนา ไปถึงภายในก็เป็นโสมนัสส เวทนากับโทมนัสเวทนา แล้วอันที่เป็นตัวสุดท้าย คืออุเบกขา เป็นน้ำหนักอาการทางจิต มีกำลังมีน้ำหนักของมัน หยาบ ภายนอกเรียกสุข ทุกข์ พอละเอียดภายในคือ โสมนัสโทมนัส แล้วก็มิอุเบกขารวม

ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปี่ชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

อุเบกขาเวทนา

รายละเอียด : ๑. เจ็บๆ ไม่สุข ไม่ทุกข์ ๒. สภาวะเฉย โดยเฉพาะที่ใจ ไม่เดือดร้อนเพราะรู้ชั่วที่รู้ตัวอยู่นั้น และไม่ได้ โลดแล่นดีใจเพราะดีที่ตัวรู้อยู่นั้นด้วย

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๒๑, ๑๕๖

อุเบกขาเวทนา

รายละเอียด : ความรู้สึก เจ็บๆ กลางๆ ไม่สุขไม่ทุกข์นี้ ที่ภาษา ศัพท์ก็คือ อุเบกขาเวทนา ซึ่ง อาการจิต แบบนี้เราได้มา ด้วยการเรียนรู้ศึกษาและปฏิบัติตามความรู้ที่พระพุทเจ้า ตรัสรู้ แล้วนำมาสอน จนเกิด-จนเป็น ขึ้นในจิตเราจริงๆ จิตที่มี อาการ เจ็บๆ ความรู้สึกกลางๆ ไม่สุขไม่ ทุกข์ นี้แหละ ที่เรียกสั้นๆ กันว่า จิตว่าง หรือ อาการสูญ คือ ภาวะ สูญ จากกิเลส กิเลสไม่มีในจิตใจ ฉะนั้นคือ ภาวะ ของ นิพพาน ซึ่ง เทวนิยม ทั้งหลายไม่มีหลักสูตรนี้ศึกษา

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไขอีก เล่ม ๑ หน้า ๓๒๐

อุเบกขาแบบเคหสิตะ

รายละเอียด : เจ็บๆ แบบเคหสิตะ เป็นแบบอัตโนมัติ ยถากรรม มีกันไปเป็นตามธรรมชาติ คนเรามีบางเวลาอยู่เฉยๆ ไม่สุขไม่ทุกข์ด้วย มันไม่รู้หรือไม่รู้ตัว ก็มีบ้าง แต่ส่วนมาก เราต้องดิ้นแสวงหาเป็นสัมภเวสี เป็นภพ ได้ตามภพก็สุข พอแสวงหาอยากได้ออยากมีอยากเป็นก็เป็นทุกข์ ได้มาก็เป็นตัวมายาที่เรียกว่าสวรรค์ เรียกว่าเทวดา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

อุเบกขาแบบโลกียะ

รายละเอียด : ความไม่สุขไม่ทุกข์หรือใจเฉยๆ ตามปกติ ของมนุษย์ที่เกิดขึ้นได้บางเวลา บางขณะตามธรรมชาติ

หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๑๑๓, ๑๑๔

อุเบกขาแบบโลกุตระ (แบบอเทวนิยม)

รายละเอียด : ความไม่มีความสุขไม่ทุกข์ที่เกิดจากการปฏิบัติ ฌานของพุทธตามลำดับตามหลักอารยธรรมมืองค์ ๘

หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๑๑๔

อุเบกขาไม่มีทั้งความสุขความทุกข์

รายละเอียด : เราสามารถรู้เนื้อแท้ในภาษาพญฺชนะ ต่างๆ จนละเอียดไปถึงขนาดอาการไม่มีกาม คืออาการว่าง อุเบกขา อัดตาก็ไม่มี ว่างจากอัดตา ไม่มีทั้งกามและอัดตา เป็นอุเบกขาก็ไม่มีทั้งความสุขความทุกข์ อทุกข์ขมสุข หรือไวพจน์ ชัดเจนหรืออุเบกขา คือสภาวะเดียวกัน สรูป ทั้งอุเบกขา และอทุกข์ขมสุข คือจิตของคนที่มีศึกษาแล้วทำให้จิตปราศจาก กิเลสทั้งกามและอัดตา สะอาด บริสุทธิ์บริสุทธิ์ คือสะอาด บริโทยาทตา บริสุทธิ์ยิ่งขึ้นคือแม้จะอยู่ในโลก กระทบสัมผัส ด้วยเหตุแห่งตัวเรา ตัวเราทั้งกามและอัดตาทำให้จิตไม่บริสุทธิ์ มันก็ยังบริสุทธิ์อยู่อย่างนั้น นี้เรียกว่าสภาวะธรรมของ บริโทยาทตา

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓

อุเบกขินทรีย์

รายละเอียด : น้ำหนัก หรือความเข้มข้นของอารมณ์ เจ็บๆ ซึ่งไม่สุขไม่ทุกข์ กลางๆ ไม่ผลึก ไม่ดูด และเป็นอารมณ์ สำคัญที่จะต้องเรียนรู้ให้ลึกซึ้ง

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัดตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๑๕

อุเบกขาสหคตัง วิจิกิจจาสัมปยุตตัง

รายละเอียด : สภาวะสิ่งๆ หนึ่งที่มีพลังงานรับรู้แล้ว รับผิดชอบ รับผิดชอบอย่างหน้าตาเฉยไปอย่างเท่านั้นแหละ ก็ชกจะมีการยับยั้ง มีการชั่งใจ มีการตรวจ มีการไม่แน่ใจเกิดขึ้น มีการไม่สนิทใจเหมือนก่อนนั่นเอง แต่มันก็ยังไม่พ้นสงสัยไป ได้ง่าย ๆ จนกว่าจะเรียนจะรู้จะได้ข้อมูล ได้ความรู้มาครบพอ ลงตัวเต็มรอบไปแต่ละเรื่อง แต่ละมุม

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๕๒

อุเปติ

รายละเอียด : บรรลุถึง

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๑๕๑

อุโปสถังค์

รายละเอียด : อุโบสถต่างๆ ซึ่งหมายความว่ามีการกระทำ หรือมีสิ่งประกอบ หรือมีความกำหนดกันขึ้นมาด้วยความพยายามที่จะให้เกิดพรหมจรรย์ ให้เกิดความประพฤติดันประเสริฐขึ้นแก่มนุษย์ทุกวิถีทาง

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๒๖

อเจลกะ เตียรถีย์

รายละเอียด : เขาออกแบบอาคารเป็นลูกโลกงานปั้น ไม่มีใครเขาคิดได้อย่างแหวกหากให้แกอยู่ต่อคงสร้างวิหารในอากาศได้ นี่คิดว่าเขาคิดได้แค่งานปั้นกับลูกโลกนะ คำว่าประตูลี้ด้านทางสี่แพร่งคือเรือนใหญ่ไว้ดักทุกทิศใครมาก็ต้องเข้าเรือนหมด จะเป็นสมณะหรือพราหมณ์ก็จะบูชาที่นี้ละเลยพวกนอกกริตทั้งหลาย อเจลกะ เตียรถีย์ เอาหมุด ครบถ้วนบริบูรณ์ไม่เหลือแล้วศาสนาพุทธ น่าสังเวชใจ

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อเทวนิยม

รายละเอียด : คือ ลัทธิหรือศาสนาที่สามารถทำความ เป็น ๒ (เทว) หรือมากกว่า ๒ ไปอีกเท่าใดก็ตาม ให้ลงมาเป็น ๑ หรือ ๐ ให้สำเร็จแท้จริง โดยเฉพาะ สุข-ทุกข์ ที่เป็น ธรรมะ ๒ ได้สำเร็จ เด็ดขาด เป็น อาริยสังข์ ของมนุษย์แท้ๆ เลย

หนังสืออ้างอิง : คนจนที่มีแบบ ฉบับแก้แล้วไซอีก เล่ม ๑ หน้า ๑๖๓

อเทวนิยม

รายละเอียด : พุทธมีพิเศษอีกต่างหาก ที่มีเฉพาะอเทวนิยม เท่านั้น ศาสนาใดก็ไม่มีเหมือน พุทธมีเนื้อหาที่เป็น โลกุตระ เช่น ก) มุ่งหมายความไม่สุขไม่ทุกข์ (อทุกขมสุข หรือ เนกขัมมลิตอุเบกขา) ข) หรือพุทธเรียนรู้ ภาว เรียนรู้ ชาติ และปฏิบัติตนจนสามารถ ดับภพจบชาติ ลงได้... เรียกว่า นิพพาน นี่คือ บุญ ที่เข้าสู่ภูมิโลกุตระซึ่งพิเศษมีเฉพาะพุทธ ค) มี โลกุตระธรรม-โลกุตระกุศล ซึ่งเทวนิยมไม่มี

หนังสืออ้างอิง : พุทธเป็นอเทวนิยมอย่างนี้ หน้า ๙-๑๐

อเทวนิยม

รายละเอียด : ไม่มียึดถือเทพเจ้าหรือพระเจ้าว่าเป็นอัตตาที่เที่ยงแท้

หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัตตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๘

อเทวนิยม (พระพุทธศาสนา) เป็นวิทยาศาสตร์

รายละเอียด : อเทวนิยม นั้นสนใจเรื่องมารหรือชาตานเป็นเอก เป็นหัวใจของศาสนาพุทธ เอาจริงเอาจังกับ มาร-ชาตาน ที่เป็น ตัวเหตุแห่งทุกข์ วิชาหรือญาณทัสสนะของพุทธจึงเป็น ตาทิพย์ แบบวิทยาศาสตร์ ผู้มี ญาณทัสสนะหรือวิปัสสนาญาณ ตั้งแต่ นามรูปปริจเฉทญาณ ไปตลอดทั้ง ญาณ ๑๖ ชนิดประจักษ์แจ้งเห็นโต้งๆ กับ ตา ตนเอง ตาคำนี้ไม่ได้หมายเอา ตาเนื้อ ลูกกลมๆ อยู่ในใบหน้านั้นะ แต่คือ ตาธรรม หรือ ธรรมจักขุ ที่เป็น ญาณทัสสนวิเศษ หรือ วิชา ๘ หรือ ญาณ ๑๖ ที่สามารถเห็นหลังๆ เป็นปัจจุบัน (สันทิฏฐิโก)

หนังสืออ้างอิง : ธรรมที่เป็นพุทธ หน้า ๒๔๕, ๒๕๓

อเทวนิยมมีความอิสระสูงสุด

รายละเอียด : ทำตนเองให้เป็นที่สุดเท่าใดๆ ตามที่ตนต้องการด้วยกรรม ของตนเองได้ แม้จะทำให้เท่า พระพุทธเจ้าก็มีสิทธิ์ จึงมี อิสระ สูงสุด ด้วยประการฉะนี้แล เพราะกระทำเอง ได้ด้วยตนเองจริง ไม่ต้องให้ใครมาบงการ หรือมาจัดการให้ จึงมีความเป็นใหญ่ใน ตนเอง เต็มที่สุด ศาสนาพุทธจึง จัดการ (อภิสังขาร) ตนเอง ให้เป็นไปได้ด้วย การกระทำ (กรรม) ของตนเอง ชนิดที่ผลสำเร็จจริงยิ่งใหญ่เป็นลำดับขั้นตอน อย่างน่าอัศจรรย์ ก็เพราะจัดการ (อภิสังขาร) กับเทว คือ ธรรมะ ๒ นี้แลแท้ๆ ได้จริงๆ ซึ่งรู้จักรู้แจ้งรู้จริงใน ธรรมะ ๒ อันเป็น เทว และจัดการกับความเป็น เทว ได้ชนิดที่สามารถตีแตกแยกภาวะที่เป็น โลกียธรรม กับขั้นภาวะที่เป็น โลกุตระธรรม ได้จริงอย่างมีปรากฏการณ์ (phenomenon) ในคนสำเร็จจริง จึงมี นิพพาน จริงได้สำเร็จ วิเศษแท้

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราชวันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

อเนกษัปปัตต

รายละเอียด : ไม่หวั่นไหว, มั่นคง ไม่ไหวหวั่นแท้จริง

หนังสืออ้างอิง : สมานิพุทธ หน้า ๒๗๐

อเนกขัตติย

รายละเอียด : แข็งกล้า องอาจพอตัวแล้วจริง
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๗๘

อเนกขัตติย

รายละเอียด : ๑.ไม่หวั่นไหว ๒.สภาวะที่มั่นคงไม่หวั่นไหว
หนังสืออ้างอิง : อิศวโลกุตระ หน้า ๒๒๘, ถอดรหัสอัศจรรย์
อนัตตา นิรัตตา หน้า ๑๑๑, ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๓

อเนกขัตติย

รายละเอียด : คือต้องหลังจากสมาธิ มีสภาพสามแล้ว
หนึ่ง เริ่มต้นทำให้เกิดความบริสุทธิ์เป็นองค์ธรรมอุเบกขา ๕
ประการ บริสุทธิตา บริโยทาทตา มุทุ กัมมัฏฐญา ปกัสนรา
ทำได้แล้วก็ทำอันนี้อย่างเป็น อาเสวนา ภาวนา พหุลีกัมมัง
เป็นอนุรักษนาปธานทำอย่างนี้แหละ ตามองค์ประกอบดังนี้
คุณก็ทำอย่างนี้ให้เกิดจิตที่แกร่งเป็นอุเบกขา คุณก็ทำจิตอย่าง
นี้สั่งสมลงไปในขณะที่ทำนั้นก็จะเกิดการสั่งสม อเนกขัตติย หรือ
อนุรักษนาปธาน ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ มันจะจับตัวพนักกัน
แข็งแรงเรียกว่าสมาธิ แปลว่าจิตตั้งมั่น มันแข็งแรงตั้งมั่น ต้อง
เกิน ๗ เกิน ๘ จึงจะแข็งแรงมั่นคงจึงจะได้ ๑ หน่วยถ้าเกิน
๑๐ เกินไปอีกเป็น ๒๐ ๓๐ ๔๐ ยิ่งปฏิภาคนทวี เป็น ๕๐ เป็น
๑๐๐ จึงสั่งสมตั้งมั่นไปอีก ถ้าเป็น ๑,๐๐๐ หรือ ๑๐,๐๐๐
มันก็จะครบรอบไป คุณจะทำรอบอะไรที่ละ ๓ เล้าๆ ก็
ถือเป็นความตั้งมั่นที่แข็งแรงยิ่งขึ้น
ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๗ มกราคม ๒๕๖๒

อเนกขัตติยสังขาร

รายละเอียด : การปรุ้งแต่งอันไม่หวั่นไหว
หนังสืออ้างอิง : คนจะมีธรรมะได้อย่างไร/เราคิดอะไร
ฉบับ ๒๘๘ หน้า ๔๗-๔๘

อเนกขัตติยสมาธิ

รายละเอียด : จิตตั้งมั่นไม่หวั่นไหว
หนังสืออ้างอิง : ชีวิตนี้มีปัญหา/เราคิดอะไร ฉบับ ๒๗๕

อเมริกากำลังได้รับบทเรียนจากเรื่องโควิด

รายละเอียด : คนนี้ชัดเจนขึ้น จริงนะ คนที่มีบารมี
มีความรู้มีปฏิภาณปัญญาอยู่ในที่ โควิด มันมากระตุกให้
คนรู้สึกตัว ตอนนี้อเมริกากำลังได้รับบทเรียนจากเรื่องโควิดนี้

มากเลย ขณะนี้เขาไม่รู้ตัวว่าประเทศแค่ สามร้อยล้าน แต่จีน
อินเดีย มีประชากรพันกว่าล้านก็ยังไม่กล้าให้คนติดโควิดมากเลย
เขาตายไม่มากเท่า ตอนนั้นเชื่อว่าเขาหาวัสดุทำโรงศพไม่ค่อย
ได้แล้ว (ก็เอาเหล็กที่ใช้ทำหม้อถูกระเบิด เอาไปทำโรงศพ
เก็บไว้มากไม่ใช่หรอ) เอามาทำโรงศพ มันหายากแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้ออื้อออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑
มิถุนายน ๒๕๖๓

อเวไนยสัตว์

รายละเอียด : คือ สัตว์ที่สอนไม่ได้ คนที่สอนไม่ได้
เป็นบัวใต้ตึก ค่อยๆอย่างไรก็ไม่มีความก้าวหน้าได้เลย คือเป็น
คนที่สอนไม่ได้เลย ก็ต้องปล่อยไปตามเวรตามกรรม

หนังสืออ้างอิง : ลัจจะชีวิต ของ สมณะโพธิรักษ์ ภาค ๔
โพธิรักษ์ โพธิกิจ หน้า ๑๕๑

อเสขบุคคล

รายละเอียด : ผู้ไม่เสวยทุกข์แล้ว เพราะมีปัญญาอดอึด
แล้วจริงๆ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๓ หน้า ๑๓๘

อเสขบุคคล

รายละเอียด : อเสขบุคคล คือ ผู้ที่ทํากิเลสอาสวะ
หมดไป คนผู้นี้ก็หมดบุญ ปุญญาปริกขิโณมีหลักฐานในพระ
ไตรปิฎก พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์
ที่มา ที่ไป : รายการล่ำมะปีชีวิต สันตือโสภณ ครั้งที่ ๖๙
วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

อเสขศีล

รายละเอียด : เมื่อรู้แจ้งเห็นจริง เป็นจริงที่มีที่สุดจน
ไม่ต้องศึกษา ไม่ต้องทำ ไม่ต้องบำเพ็ญ ประพฤตกันอีกแล้ว
สิ้นลึกลงเรื่องนั้นสมบูรณ์แล้วจริงๆ
หนังสืออ้างอิง : สมานีพุทธ หน้า ๔๙๓

อเสส

รายละเอียด : ไม่มีส่วนเหลือ [สิ้นอาสวะ]
หนังสืออ้างอิง : วิถีพุทธ หน้า ๑๒๐

อเหตุกจิต

รายละเอียด : ๑. ดวงจิตในคนที่ยังมีอวิชชา คนที่ยังไม่รู้
๒. จิตที่ดูเหมือนมันไม่มีเหตุเกิด แต่แท้จริงมันมีเหตุ
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๐

อเหตุกทฤษฎี

รายละเอียด : ความเห็นว่าไม่มีเหตุ
หนังสืออ้างอิง : ถอดรหัสอัฏฐตา อนัตตา นิรัตตา หน้า ๗๓

อเหตุกทฤษฎี

รายละเอียด : อเหตุกทฤษฎี คือ เป็นลัทธิที่ทุกอย่างไม่ได้
มาแต่เหตุ
ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต สันตือโศก วันพุธที่
๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

อเหตุกะ

รายละเอียด : สิ่งใดที่เกิดโดยไม่มีเหตุ ก็ไม่มีด้วยทุกสิ่ง
ทุกอย่างบังเกิดอยู่
หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๒๐๓

อโยนิโส

รายละเอียด : ไม่ต้องแท้ ไม่แยกคาย ไม่ลงไปถึงที่เกิด
หนังสืออ้างอิง : คำบุญคือบาป หน้า ๑๘๐

อโศก

รายละเอียด : รุสึหมอง
คำอธิบาย : อโศก คือ ไม่โศกเศร้า เป็นพวกหายโศก
เรามีศาลือโศก ศีระอะโศก ต่อมา มีสันตือโศกที่อยู่กรุงเทพ
เป็นเมืองหลวง คนเลยเรียกพวกเราทั้งหมดว่า ชาวสันตือโศก
มาถึงวันนี้พวกเราเป็นพวกไม่โศกจริงๆ นอกจากไม่โศกแล้ว
ยังเป็นพวก สุขสำราญเบิกบานใจ พวกเราตอนนี้ประสบภัย
น้ำท่วมอยู่กลางน้ำต้องพยายามหาอะไรมาพัก ที่เคยเดินก็เดิน
ไม่ได้ นอนไม่ได้ นั่งไม่ได้ ก็ได้แต่ลุยไปเอาอะไรมาเทินขึ้นสูง
เงินเทินขึ้นมา บางทีไฟก็ใช้ไม่ได้ (รายการวิถีอารยธรรม
บ้านราช วันอาทิตย์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒)
หนังสืออ้างอิง : อีคิวโลกุตระ หน้า ๑๗๖

อโศกคือไม่โศก ไม่เศร้า ไม่ซึมเศร้า

รายละเอียด : ความซึมเศร้าในชาวโศกจะทำได้ยากมาก
เพราะอโศกคือไม่โศกไม่เศร้า ใครที่เข้ามาซึมเศร้าในนี้ คือ
มันไม่มี เพราะมันจะเป็นคนจนสุขสำราญเบิกบานใจกันทั่วไป
งานเยอะไม่มีเวลาเศร้า มีแต่เวลาเหนื่อยหอบแดด แต่ก็ดีจัง
เลย ทำงานเหนื่อยแต่ได้ส่งสมกุศลธรรม
ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช

ปฏิบัติธรรมกับอาหารในพระสูตรต่างๆ วันพุธที่ ๔ ธันวาคม
๒๕๖๒

อโศกจะเป็นแกนหลักของความจริง

รายละเอียด : อโศกจะเป็นแกนหลักของความจริง คือ
มีเหตุการณ์ดีๆ เกิดขึ้น ช่วงน้ำท่วมราชธานีอโศก เป็นของจริง
ไม่ใช่เรื่องปลอม บังคับกันมา หรือหลอกลวงกันมา ไม่ใช่
มันเป็นความจริง ของจริง อาตมาว่าอโศกจะเป็นแกนหลักของ
ความจริง มาช่วยกันแกะตัวเราเป็นหน่วยหนึ่งก็มาร่วมกับหมู่
ยิ่งคนคิดดี คิดสิ่งถูกต้อง ส่งเสริมกันไม่ใช่เอาชนะคะคานกัน
แล้วช่วยกันเอามาประพฤติ ตามที่ทำได้ ไม่ใช่ความคิดที่พิลึก
ที่ทำไม่ได้ หรือแบบไม่ได้เรื่องได้ราวแต่ไม่ใช้ ไม่ได้เจ็บปวด
แบบแทงแค้น แทงตัว เอามัดดาบมาฟัน มันคนละมิติ คนละ
วิธี ผู้มีปฏิภาณปัญญา มีธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ เลือกอันไหน
ดีกว่ากัน เราทำมาได้ถึงทุกวันนี้ เพราะคำสอนพระพุทธเจ้า
ไม่ใช่หลง แต่เอามาพิสูจน์

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

อโศกช่วยผู้อื่นให้เจริญในทิศทางเป็นอารยบุคคล

รายละเอียด : มีคนช่วยดูแลกันอยู่หลายคนส่วนอาตมา
ก็ดูแลเรื่องของธรรมะ ดูแลตรวจสอบ ตัวเองต้องพยายามอยู่
กับธรรมะ แล้วตั้งธรรมะขึ้นมา อาตมาจะอยู่กับธรรมะตลอด
จะปรุงแต่งจะนึกคิดอย่างไรก็อยู่กับธรรมะ เดียวนี้ก็ปลดเกษียณ
ตัวเอง การดูแลบริหารก็ปล่อย นอกจากจะสะดุดตรงนี้ตรงไหน
แล้วจะเพิ่มเติมเอาตรงไหนก็นิดหน่อย นอกนั้นก็ผู้ช่วยขอบคุณ
ทุกคนที่ช่วยเหลือเพื่อฟาย แล้วเราก็มารวมกันเป็นหมู่กลุ่มที่จะ
เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นจริงๆ นำพาช่วยผู้อื่นให้เจริญในทิศทาง
เป็นอารยบุคคล ไม่ใช่เจริญด้วยลาภยศสรรเสริญโลภียสุข

ที่มา ที่ไป : รายการสามะปิชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

อโศกต้องเป็นคนรับใช้สังคม

รายละเอียด : อาตมาภูมิใจที่พวกเราเป็นคนอ่อนน้อม
ถ่อมตนเป็นคนรับใช้ได้ ไม่ต้องยึดถือในตัวตน แพ้ก็ได้
ไม่เห็นจะต้องไปชนะทำไม ความแพ้นี้แหละเราจะเป็นผู้รับใช้
เธอเป็นคนเสียสละไม่ใช่เป็นคนเสียหาย เสียสละนี้แหละดีแล้ว
เราสู้สาระสัจจะความหมายของคุณธรรม คุณธรรมเป็นคน
เสียสละ เป็นคนยอมแพ้เป็นคนขาดทุนของเราคือกำไรของเรา
มันชัดเจนที่สุดไม่ได้พูดปากเปล่ามันเป็นเรื่องจริง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

อโศกนี้เศรษฐกิจดีจริง ๆ เป็นเศรษฐกิจที่มีภูมิปัญญาเข้าใจ

รายละเอียด : สิ่งเหล่านี้เป็นหลักฐานความจริงต่างๆ ที่เอามาพิสูจน์ เอาตัวเองอย่างที่พูดเรื่องเศรษฐศาสตร์เรามาเป็นคนจน ไม่สะสม ๐ แต่เราขยันหมั่นเพียรสร้างสรรในสิ่งที่เรารู้ เรามีความสามารถแล้วอาศัยใช้สอยมีเหลือเพื่อ มีเหลือเราก็พอจิตใจเราก็สบาย สิ่งที่เหลือเราก็แจกจ่ายแก่ผู้อื่นไป ก็เป็นประโยชน์ให้คนอื่น เพราะฉะนั้นความหมายของคำว่า เศรษฐศาสตร์หรือเศรษฐกิจดีนี้ อันนี้แหละ มันยากจริงๆ ยากมากๆ อโศกนี้เศรษฐกิจดีจริงๆ เป็นเศรษฐกิจที่มีภูมิปัญญา เข้าใจสิ่งที่มีเหตุปัจจัยแล้วก็เฉลี่ยกันอย่างไม่มีอคติ เฉลี่ยแบ่ง แจกกันอย่างไม่ทะเลาะวิวาทกันไม่แย่งชิงกัน สงบ อายว่า แต่แจกกันในสมาชิกเลย ยังเหลือไปแจกคนที่ไม่ใช่สมาชิกด้วย นี่คือเศรษฐศาสตร์ที่มันสมบูรณ์ มันอุดมสมบูรณ์ มีน้อยแต่ มันพอ เพราะฉะนั้นถึงว่าภาษาที่พูดนี้เข้าใจยาก มันเป็นภาษา ปรมัตถ์ สิริมหามายา เป็นภาษาเทวดา มันไม่สามัญ เป็นภาษา ทิพย์ มันยาก มันต้องมาเห็นจริงเป็นจริง แล้วตัวแต่ละคนก็จะ มีธาตุของ อปรปจายา ญาณเมวสเสตต โหติ ฯ แต่ละคน ของคุณก็จะ มีธาตุตัวนี้จริงของคนมีจริงไม่ต้องเชื่อใคร ถ้าได้ อย่างนี้แล้วเป็นอย่างนี้แล้ว มันตรงกับลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้า หรือพระพุทธเจ้าหรือผู้ปฏิบัติตามพระพุทธเจ้าได้ ต้องเชื่อสิ่งที่ เป็นสัจจะที่ได้นี้ มันเป็นความเชื่อของเราเองที่เป็นอิสระเสรีภาพ บริบูรณ์ พูดกันอย่างพวกเรา พอบอกว่าเรามาเป็นคนจน

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

อโศกนี้เศรษฐกิจดีมากที่สุดในโลก

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นสิ่งที่จะยืนยันเป็นเครื่องชี้บ่ง ว่าเศรษฐกิจดีนั้น ขอให้มองอย่างอโศก ของอโศกนี้เศรษฐกิจ ดีมากที่สุดที่หนึ่งในโลก นี่พูดด้วยหลักวิชาการ ที่นักเศรษฐศาสตร์ เขายังไม่รู้พอ เพราะเศรษฐศาสตร์เศรษฐกิจชาวอโศกถึงขั้น สาธารณโภคี สมาชิกของชุมชนพลเมืองเสียภาษีร้อยเปอร์เซ็นต์ อยู่ดีกินดีไม่ทะเลาะวิวาทแก่งแย่งอยู่กันอย่างพี่น้องอบอุ่น เป็นครอบครัวเลย มันสุดยอดแห่งการบริหารสุดยอดแห่งการ ปกครอง สุดยอดแห่งสังคมศาสตร์เศรษฐกิจการเมือง

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อโศกเป็นคอมมูนแท้

รายละเอียด : แต่ที่จริงแล้วรายละเอียดของความเป็นคน อโศกนี่ยังเป็นคอมมูนแท้ คอมมูนที่ประเสริฐบริสุทธิ์โลกุตระ แต่ไอ้ที่นั่นคอมมูนหลอก คอมมูนเก๊ คอมมูนอึดตา (อย่าง เกาหลีเหนือหรืออย่างมาร์กซทำ มันเห็นแก่ตัวมันเห็นแก่ตัว พอมันได้โอกาสเข้าไปครองอำนาจมันก็ออกฤทธิ์ เห็นแก่ตัว เห็นแก่ตัวอย่างที่เกาหลีเหนือเป็นอยู่ให้เห็น) มันเป็นอย่างนั้น เพราะแนวคิดโดยตรรกะ ด้วยเหตุผลแม้แต่เป็นปรัชญา philosophy ก็ตาม มันไม่ได้ล้างกิเลสพวกนี้เลย เพราะฉะนั้น มันก็เลยหลอกกัน พูดให้เท่ เก๊ โก๋ แต่เสร็จแล้วมันไม่ได้ เอาใกล้ตัว รัฐบาลไทย ทักษิณพูดอย่างโก้ แต่พอได้อำนาจ (หากปล่อยให้ทักษิณยังอยู่มีอำนาจ ประเทศไทยคงจะเจ๊งบ๊ิง)

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์ ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อโศกไม่มีการจุดรูปเทียน

รายละเอียด : เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องเป็นตรรกานวิชา นอกรีต เรื่องมิจฉาทิฎฐิซึ่งศาสนาพุทธนั้นน่านมดก็ไม่มีการ ว่าศาสนาพุทธ ไม่มีอศคคัยญ ลัญจนญญ ไม่ได้ใช้ไฟหรือน้ำ เป็นสื่อ คือ ศาสนาพุทธทุกวันนี้ที่จุดรูปจุดเทียนบูชาไฟนั้น ไม่ใช่พุทธเลย ผิดไปหมด ที่ต้องพูดว่ามีถูกอยู่ที่อโศกไม่ได้ มีการจุดรูปจุดเทียนไม่ได้มีน่านมดเลย นี่ก็ได้ผล เป็นพระ โสตาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์กันยืนยันด้วย

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช วันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓

อโศกไม่ได้เป็นคู่ต่อสู้ของสังคม

รายละเอียด : เพราะฉะนั้นโลกและสังคมไว้ใจเราได้เรา ไม่ไปแย่งโลก โลกเค้ามีทรัพย์สินทรัพย์การจํานวนจำกัดตาม หลักเศรษฐศาสตร์ มันมีสิ่งที่คุณอยากได้เราก็พยายามแชร์ให้ทั่วถึงกัน เราเป็นกลุ่มคนที่ไม่แย่งในสิ่งที่คุณแย่งกัน ให้คุณ แย่งกันให้สบายเลย เราบาย เราไม่ได้เป็นคู่ต่อสู้ อโศกไม่ได้ เป็นคู่ต่อสู้ของสังคม แต่สังคมก็กังวลกับชาวอโศกว่าเป็นตัว ภาระ เป็นตัวยุ่งยาก เป็นตัวที่จะมาแย่ง ไม่เลย พวกคุณ นั้นแหละ ต่อสู้กันเองละกัน รบราฆ่าฟันกันเอง เราชาวอโศก มีส่วนเหลือส่วนเกินเอาไปแจกจ่ายด้วย ตอนนี้อโศกมี ผลผลิตมันมีมากเกินไป มันก็เหลือก็ทิ้ง มันเป็นพืชชะ ปล่อยให้เน่า ทิ้งไป เราก็พยายามเดินไล่แจกด้วยซ้ำไป

ที่มา ที่ไป : รายการล้ามะปะชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓

อโศกนจิต

รายละเอียด : ๑. รู้อาการที่จิตเป็นอกุศล ๒. จิตที่ยังไม่ตีที่สุด หรือยังไม่งามพร้อม ๓. จิตที่ยังไม่ตีไม่งามอยู่

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๔๔, ๒๐๒

อโห

รายละเอียด : มันโตขึ้นมาจากความเป็นตัวตนเปล่านั้นของเรา

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๙

อโหสิ

รายละเอียด : ได้เป็นแล้ว ได้มีแล้ว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๗, ทางเอก ภาค ๒ หน้า ๑๔๔

อโหสิ

รายละเอียด : คือ เลิกในเรื่องกรรมอะไร เขาอธิบายให้ชัดเจนคือใครมาทำร้ายเราเราก็ไม่จองเวรไม่ขอแก้แค้นอะไร มันเข้าใจง่าย แม้แต่เขาทำดีกับเรา อันนี้แหละที่มันจะย้อนแย้ง ใครมาทำร้ายเราเราจะจองเวรแก้แค้นอันนี้ไม่ตีแน่ แม้ใครเขาทำดีกับเราแล้วเราก็ไม่เห็นว่าเขาทำดีกับเรา เราก็อย่าไปยึดติดอีกมันก็ไม่ดี ใครทำดีกับเราแม้หนึ่งแม้ร้อยเราก็ต้องคิดถึงว่านี่เขาทำดีกับเรา เราควรจะทำบุญทดแทนที่ ซึ่งมันต่างกันกับความอาฆาตพยาบาทจองเวร ในการอธิบายในการฝึกฝนเรียนรู้การทำใจในใจ ถึงมีความหลากหลาย ต้องมีปฏิภาณปัญญาเข้าใจว่าอันนี้ควรจะเป็นเช่นนี้ ก็ควรจะทำให้มันถูกต้อง

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโง่ออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อโหสิกรรม

รายละเอียด : ทำให้เสร็จจนแล้ว ทำให้มันมีขึ้นแล้ว

หนังสืออ้างอิง : ทางเอก ภาค ๑ หน้า ๑๕๗

อโหสิกรรม

รายละเอียด : คือ ที่พูดไปเมื่อกี้จบไปแล้ว ทำกรรมดีแล้วเราไม่ยึดถือ คืออโหสิกรรม เราปล่อย อโหสิ ทุกอย่างเราไม่ติดไม่ยึด อโหสิ

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโง่ออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อ่านจิตใจให้เป็นเมื่อสัมผัสจริง อย่าไปนั่งหลับตา

รายละเอียด : อริยสัจ ๔ ต้องรู้ความทุกข์ รู้เหตุแห่งทุกข์ดับความทุกข์ได้ และรู้การปฏิบัติวิธีทำอย่างไร ที่คุณถามมา จะทำใจอย่างไร คุณต้องอ่าน เมื่อกี้นี้อธิบายไปหมดแล้วก็ทวนใหม่ย้อนไปอีก อ่านจิตใจของเราให้เป็น นี่แหละคือหัวใจของศาสนา อ่านจิตใจของเราอาการของจิตใจของเราเมื่อเวลาสัมผัสสัมผัสจริง เพราะฉะนั้นการไปนั่งหลับตาทำสมาธิให้จิตเป็นสมาธิได้จากการนั่งหลับตามันไม่ใช่ของพูดเลยมันเป็นเรื่องนอกวิสัยมันเป็นของเดี๋ยวยึดทั้งหมดเลย นั่งหลับตาทำสมาธิ

ที่มา ที่ไป : รายการเอื้อโง่ออนไลน์ วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อ่านวิตตสูตร เล่ม ๒๐

รายละเอียด : [๕๓๓] ดูกรภิกษุทั้งหลาย พวกอัญญาเดียรติปริพาชกบัญญัติความสังัดจากกิเลสไว้ ๓ อย่างนี้ ๓ อย่างเป็นไฉน คือ ความสังัดจากกิเลสเพราะจิวร ๑ ความสังัดจากกิเลสเพราะบิณฑบาต ๑ ความสังัดจากกิเลสเพราะเสนาสนะ ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ในความสังัดจากกิเลส ๓ อย่างนั้น ในความสังัดจากกิเลสเพราะจิวร พวกอัญญาเดียรติปริพาชกบัญญัติไว้ดังนี้ คือ ทรงผ้าปานบ้าง ผ้าแกมกันบ้าง ผ้าห่อศพบ้าง ผ้าบังสุกุลบ้าง ผ้าเปลือกไม้บ้าง หนังสือบ้าง หนังสือทั้งเล็บบ้าง ผ้าคารองบ้าง ผ้าเปลือกปอรองบ้าง ผ้าผลไม้รองบ้าง ผ้ากัมพลทำด้วยผมนคนบ้าง ผ้ากัมพลทำด้วยขนสัตว์บ้าง ผ้าทำด้วยปีกนกเค้าบ้าง ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข้อนี้แล พวกอัญญาเดียรติปริพาชกบัญญัติไว้ในความสังัดจากกิเลสเพราะจิวร ดูกรภิกษุทั้งหลาย ในความสังัดจากกิเลส ๓ อย่างนั้น ในความสังัดจากกิเลสเพราะบิณฑบาต พวกอัญญาเดียรติปริพาชกบัญญัติไว้ดังนี้ คือเป็นผู้มีผัดทองเป็นภักษาบ้าง มีข้าวฟ่างเป็นภักษาบ้าง มีลูกเตี๋ยเป็นภักษาบ้าง มีกากข้าวเป็นภักษาบ้าง มียางเป็นภักษาบ้าง มีสาหร่ายเป็นภักษาบ้าง มีรำเป็นภักษาบ้าง มีข้าวตังเป็นภักษาบ้าง มีกำยานเป็นภักษาบ้าง มีหญ้าเป็นภักษาบ้าง มีโคมัยเป็นภักษาบ้าง มีเหง้าและผลไม้ในป่าเป็นอาหาร บริโภคผลไม้หล่นเหยี่ยวยาอัทธภาพ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข้อนี้แล พวกอัญญาเดียรติปริพาชกบัญญัติไว้ในความสังัดจากกิเลสเพราะบิณฑบาต ดูกรภิกษุทั้งหลาย ในความสังัดจากกิเลส ๓ อย่างนั้น ในความสังัดจากกิเลสเพราะเสนาสนะ พวกอัญญาเดียรติปริพาชกบัญญัติไว้ดังนี้ คือป่า โคนไม้ ป่าช้า ป่าชฎ ที่แจ้ง ลอมฟาง โรงลาน ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข้อนี้แล พวกอัญญาเดียรติปริพาชกบัญญัติไว้ในความสังัดจากกิเลสเพราะเสนาสนะ ดูกรภิกษุทั้งหลาย พวก

อัญญาเศียรเถียรปริพาชกบัญญัติความสังัดจากกิเลส ๓ อย่างนี้
แล้วไว้ ๔ ดุกรภิกษุทั้งหลาย ส่วนความสังัดจากกิเลสของภิกษุ
ในธรรมวินัยนี้ ๓ อย่าง ๓ อย่างเป็นไฉน ดุกรภิกษุทั้งหลาย
ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ๑. เป็นผู้มึสติลละความเป็นผู้มึสติล และเป็น
ผู้สังัดจากกิเลส เพราะสติลนั้นด้วย ๒. เป็นผู้มึความเห็นชอบ
ละความเห็นผิด และเป็นผู้สังัดจากกิเลสเพราะความเห็นชอบ
นั้นด้วย ๓. เป็นพระชีณาสพ ละอาสวะทั้งหลาย และเป็น
ผู้สังัดจากอาสวะทั้งหลายเหล่านั้นด้วย ดุกรภิกษุทั้งหลาย
เพราะเหตุนี้ ภิกษุนี้จึงเรียกว่า เป็นผู้บรรลุลส่วนอันเลิศ บรรลุ
ส่วนที่เป็นแก่นสาร เป็นผู้บริสุทธิ ตั้งอยู่ในธรรมที่เป็นสาระ
ดุกรภิกษุทั้งหลาย เปรียบเหมือนคฤหบดีชาวนา พึงใช้คนให้
รับแรงเก็บเกี่ยวข้าวสาละในนาของเขาซึ่งถึงพร้อมแล้ว ครั้นแล้ว
พึงใช้คนให้รับแรงรวบรวมเข้าไว้ ครั้นแล้วพึงใช้คนให้รับแรงขน
เอาไปเข้าลาน ครั้นแล้วพึงใช้คนให้รับแรงลอมไว้ ครั้นแล้วพึง
ใช้คนให้รับแรงนวดเสีย ครั้นแล้วพึงใช้คนให้ร้อเอาฟางออกเสีย
ครั้นแล้วพึงใช้คนให้รวมข้าวเปลือกเป็นกองเข้าไว้ ครั้นแล้ว
พึงใช้คนให้รับแรงผัดข้าว ครั้นแล้วพึงใช้คนให้รับแรงขนเอาไป
ครั้นแล้วพึงใช้คนให้รับแรงซ้อม ครั้นแล้วพึงใช้คนให้รับแรงเอา
แกลบออกเสีย ดุกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อเป็นเช่นนี้ ข้าวเปลือก
เหล่านั้นของคฤหบดีชาวนานั้น พึงเป็นของถึงส่วนอันเลิศ
ถึงส่วนเป็นแก่นสารสะอาดหมดจด ตั้งอยู่ในความเป็นของมี
แก่นสาร ฉนใด ดุกรภิกษุทั้งหลายภิกษุเป็นผู้มึสติล ละความเป็น
ผู้มึสติล และสังัดจากกิเลสแล้วเพราะสติลนั้นด้วยเป็นผู้มีความ
เห็นชอบ ละความเห็นผิด และสังัดจากกิเลสแล้วเพราะความ
เห็นชอบนั้นด้วย เป็นพระชีณาสพ ละอาสวะทั้งหลาย และ
สังัดจากอาสวะทั้งหลายนั้นด้วย ดุกรภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเช่นนี้
เรียกว่า เป็นผู้บรรลุลส่วนอันเลิศบรรลุลส่วนที่เป็นแก่นสาร เป็นผู้
หมดจด ตั้งอยู่ในธรรมที่เป็นแก่นสาร ฉนนั้นเหมือนกันแล ๔

ที่มา ที่ไป : รายการวิถีอารยธรรม บ้านราช วันอาทิตย์
ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

**อ่านหนังสือของพ่อครูไม่ครบ ๗ เล่ม
จะเป็นชาวอโศกอย่างไร**

รายละเอียด : หนังสือมันมืออยู่ก็พยายามอ่านให้ดีๆ
ไม่ใช่อ่านแค่หน้าปกหลังปกหน้า อ่านเนื้อในให้ต่อเนื่องไป
มันก็มีเล่มที่ไม่โดนก็มีเยอะแยะ อ่านเล่มไหนก็ได้ เล่มเล็กๆ
ก็มี ๗ เล่มก็อ่าน รุ่นที่ทำเล่มเล็กๆ เรียกหนังสือหิ้งห้อย

ดร.รินธรรม เป็นคนทำ ทำได้ประมาณ ๑๐ เล่ม เล่มเล็กๆ
บางๆ ก็หาอ่าน ไม่ได้พิมพ์ซ้ำก็เลยหายากหน่อย ก็เอาอย่างนี้
ก็แล้วกัน ดูโทรทัศน์สัก ๗๗ วัน แค่ ๒ เดือนกว่าเอง

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันอาทิตย์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

**อ่านอาการระหว่างสภาวะกับพยัญชนะ
เป็นเรื่องใหญ่**

รายละเอียด : ดินะที่เอาสภาวะมาพูดกัน ไม่เหมือน
บางสำนักที่เอาพยัญชนะมาพูดอย่างเดียว (เช่น สำนักอาจารย์
สุจินต์ เขาก็วนกับภาษาปรมาตม์แต่ก็ไม่ลงลึกถึงสภาวะ) อาตมา
มีเจตนาพูดให้สำนักนั้นเข้าใจหากตั้งใจฟัง ก็เป็นบุญเป็นกุศล
เป็นเกียรติที่คุณฟังอาตมาบ้าง ให้หัดอ่าน อาการ ลิงค นิमित
อุเทศ ซึ่งระหว่างสภาวะกับพยัญชนะเป็นเรื่องใหญ่ ไปยึดถือ
พยัญชนะแต่ไม่มีสภาวะอย่างที่เป็นกันส่วนใหญ่ก็ไม่ได้เรื่อง
แต่หากไปยึดสภาวะแต่ไม่รู้จักพยัญชนะก็ไม่ได้เรื่องเหมือนกัน
ต้องศึกษาสองด้านให้ดีๆ

ที่มา ที่ไป : รายการสำมะปีชีวิต บ้านราช วันจันทร์ที่
๑๖ มีนาคม ๒๕๖๓

อ่านอาการเสียใจให้เป็น แล้วเราก็ทำให้มันไม่มี

รายละเอียด : อ่านอาการเสียใจให้เป็น แล้วเราก็ทำให้
มันไม่มี เท่าที่คุณมีความสามารถรู้ได้ว่าอาการอย่างนี้เรียกว่า
เสียใจ ก็อย่าให้มันมีอาการนี้ก็แล้วกัน อย่าเพิ่งท้อ คนจน
หาเช้ากินค่ำก็ดีแล้ว อย่าหาเช้ากินเมื่อวาน หาเช้ากินเที่ยง
กินบ่ายกินค่านันถูกแล้ว

ที่มา ที่ไป : รายการพุทธศาสนาตามภูมิ บ้านราช
วันอาทิตย์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

อ่านเวทนาให้ถูกต้อง

รายละเอียด : อ่านเวทนาให้ถูกต้องมันปวดก็ไปรักษา
ปวดก็ต้องไปดูซิ มันไม่รู้ว่ามีเหตุ ต้องไปเอกซเรย์ เข้าไป
ให้หมอตรวจ ไป MRI ไปอะไร ให้มันรู้หมดสิ ลงไปถึงที่เกิด
ให้รู้สมุหทัย นั่งนี้มันปวด มันปวดเพราะอะไร...ทับเส้น อ้าว...
ก็ขยับมัน ก็หายแล้ว

ที่มา ที่ไป : การสนทนาธรรมกับพ่อครู สมาธิพุทธ
เร็วใจและนั่งสนทนา บ้านราช วันพฤหัสบดีที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒

บันทึกการต่อจิ๊กซอว์ (ตอนที่ ๑)

งานใหญ่และงานหนักของพระโพธิสัตว์น้อยใหญ่ คือ ความยากลำบากในการสอนสร้างในสิ่งที่ทวนกระแสโลก คือสร้างสังคมผู้ประเสริฐขึ้นมา โดยต้องสร้างด้วยคำสอนที่มีปาฏิหาริย์ สร้างให้ผู้ศรัทธาเกิดความฉลาดทางโลกุตระธรรม ที่จะ “ฉลาดขึ้นโดยสัญชาตญาณใหม่” ซึ่งสัตว์โดยทั่วไปแล้วยังไม่มีโพธิ เขาก็จะมีสัญชาตญาณเดิม คือ มีความฉลาดที่เบียดเบียน เอารัดเอาเปรียบ เมื่อสัตว์ (ที่ชื่อว่ามนุษย์) นี้ มาศรัทธาสัตว์ผู้มีโพธิ หรือเรียกว่า “โพธิสัตว์” ท่านก็จะสอนเพื่อให้ฉลาดอย่างใหม่ จนความฉลาดนี้พาให้เปลี่ยนสัญชาตญาณ และสิ่งหนึ่งที่พระโพธิสัตว์ทุกพระองค์ได้กระทำเหมือนกัน ในการสอน ในการนำพาฝึกฝนก็คือ...

สอนซ้ำซาก เพื่อให้มีการกระทำซ้ำซาก (พหุสิกัมมัง) กระทำใจให้มากๆ ไปในทิศทางที่ทวนกระแสโลก เช่น โลกนิยมความเจริญไปในทางมักมาก ผลาญพร่ามาก ปรุงแต่งมาก ทุกข์มาก เบียดเบียนมาก ก็หันมามักน้อย เลี้ยงง่าย บำรุงง่าย ลดละการปรุงแต่งบำเรอตนเอง มาสู่สภาพที่ธรรมดากว่า ที่ทุกข์น้อยลง หมดทุกข์เพราะหมดสุข โดยมีใจเป็นกลาง (มัชฌิมา) เป็นต้น

อันคำว่า “กระทำให้มาก” (พหุสิกัมมัง) เพียงคำเดียวนี้ ในปี ๒๕๓๖-๒๕๓๗ ทำให้ข้าพเจ้าได้พบจิ๊กซอว์ที่หันถูกด้าน ไปปรับมุมที่เข้ากันได้กับจิ๊กซอว์ของพระโพธิสัตว์ใหญ่ จนทำให้ข้าพเจ้าตื่นรู้ เกิดอิทธิบาทที่ไม่เคยสัมผัสมาก่อนในชีวิต มีฉันทะที่จะศึกษาให้แตกในความลึก ความซึ้ง ของธรรมะพระพุทธเจ้า โดยใครรู้ให้ชัดว่า กุญแจดอกนี้ที่ชื่อ “พหุสิกัมมัง = กระทำให้มาก” นี้ ทำไมพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงผ่านการเป็นครูฝึกบรูษที่ยิ่งใหญ่ ฝึกบรูษที่ควรได้เข้ารับการศึกษา ทำไมจึงผ่านได้เพราะพหุสิกัมมัง

แต่เดิมมานั้นเราทั้งหลายยังไม่ได้เป็นบรูษ เป็นเพียงสัตว์ที่ข้องอยู่กับโลก (สัตว์แปลว่าข้องเกี่ยวคาอยู่) เป็นสัตว์ที่ข้องในวิมาน (คือ มีที่พักใจ) วิมานก็คือบ้านเช่าพักชั่วคราว เพื่อพักหมักหมกเสพย์สุขที่ไม่เที่ยงแท้ ไม่มั่นคง แต่เราเป็นสัตว์โง่ไปหลงยึดเอาวิมานไว้เป็นของๆ เราอย่างมั่นคง มีทักษะ ทั้งมีความฉลาดชำนาญที่จะรักษาการยึดถือนี้ไว้ให้มั่นคง (อุปาทาน) พระโพธิสัตว์จึงต้องมาสอนอย่างซ้ำซากๆ เพื่อให้สัตว์มีความฉลาดอย่างใหม่ ไปในทิศทางตรงข้ามกับกระแสโลก นั่นคือ ไปสู่กระแสโลกุตระธรรม เข้าสู่เขตแดนแห่งโลกุตระไปจนกระทั่ง ได้พ้นเขตความเป็นสัตว์ ก็จึงนับเข้าเป็นบรูษ เพราะได้พ้นความเป็นสัตว์โลกไปที่ละโลก สุดท้ายแล้ว บรูษสูงสุดก็ย่อมไม่มีโลกใดๆ ให้อาศัยอยู่

แต่เมื่อยังเป็นบรูษที่มีโลกอยู่ ก็ยังต้องถูกฝึกอีก (เมื่อตอนเป็นสัตว์ก็ถูกฝึกด้วยการถูกควบคุมอย่างซ้ำซาก-พหุสิกัมมัง) เมื่อเป็นบรูษแล้วก็ยังต้องถูกฝึกแบบปล่อย ให้หันกลับไปเสพย์คุ่น ทบทวน คบคุ่น (อาเสวนา) เพื่อทำความเจริญ (ภาวนาศีล ให้เกิดเป็นภาวนาสมาธิที่มีผลให้หยุดความฟุ้งซ่าน) การยินตกลับไปที่ฝึกทั้งแบบควบคุมทั้งแบบปล่อยนี้ ก็ถูกเอามาฝึกอย่างซ้ำซากอีก นี่แหละคือสภาวะที่เรียกว่า “มีฉันทะ” หยั่งลงเป็นรากเหง้าของพ้นสู่โลกุตระ

การหยั่งลงได้ด้วย “ฉันทะ” นี้ จึงคือการแทงหน่อทะลุเปลือกเมล็ดพันธุ์ที่หุ้มห่อไว้ เป็นอาการเจริญในธรรมที่มีอาการบรรลुธรรม คืออาการก้าวข้าม ก้าวล่วง คือล่วงพ้นเปลือกแห่งอวิชชาไปตามลำดับ และผลของการล่วงพ้นก็คือ ได้ก้าวข้ามความไม่รู้ เช่น พวกเราได้มารู้แม้แต่คำบัญญัติต่างๆ ที่เป็นคำที่มีกุญแจไขเปิด “ความทรงธรรม” เหล่านั้นเอาไว้ ให้เปิดออกมา จึงเป็นเหตุที่มาของการได้แนวทางในการออกแบบปกหนังสือ “อภิธานศัพท์อโศก” เล่มที่ ๑ ในครั้งนี้

จากลูกคนหนึ่งที่ได้รับ “คลังคำ” จาก” ผู้ส่งสาร” (The Sender)

ผู้แดนธรรม นาวาบุญนิยม

๓ ตุลาคม ๒๕๖๓

อนุรักษ์คนดี มีศีลธรรม
ขอมอบให้
พระโพธิ์จักษ์
ผู้ปฏิบัติดีมีศีลธรรม และเป็นแบบอย่าง
สนับสนุนส่งเสริมให้สังคมเกิดความเป็นธรรม
ซื่อสัตย์
ณ ศาลาพิภพไทย ศาลาอภรณ์
ขอให้เห็นทางสุณิพานี พันทุกขะชาตินี้เทอญ
๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

(นางอาจารย์สุญา อรรณพรัตน์)
ประธานมอบรางวัล

ภาพถ่ายทั้ง ๓ ภาพ โดย สมณะแสนดิน ภูมิพุทธโธ
ส่วนภาพสมณะโพธิรักษ์ยืนคู่กับรางวัลจากองค์กรแมนเฮ โดย นายสุ่แดนธรรม นาวานุญนิยม

หนังสือนี้จัดทำขึ้นเป็นเอกสารศึกษาเฉพาะภายใน

“โครงการ ๗ ปี สร้างอภิธานศัพท์อโศก”

ขั้นตอนเฟส ๑ : รวบรวมฐานข้อมูล (Database)

ทำคลังคำจากผู้ส่งสาร (The Sender)

เก็บรายละเอียดข้อมูลชั้นปฐมภูมิและทุติยภูมิ

